

Folij. Qu.
~~38~~

July 18 1892
38

308.625

308.625

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 90-90 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10-10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

1. SZ.
Január 2-kán.
1870.

Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájjal. Ezenkívül két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

F e n n e s a l a n t .

Elbeszélés.

Szegfi Mórtól.

I.

A deczemberi nap arany sugarai olyan derült fénynyel ömlöttek be özvegy Jámbor Antalné szobájába, mintha tudták volna, hogy ott különös okuk volna a szívek fölvidítésára.

Előbb egy a falon függő férfi-arcképet világítottak meg, hogy a kedélyesen elhizott arcz becsületes szemei szinte élni látszottak, és a mosolygó ajkak mintha csak az atyai szót keresnék, mit a szobában levőkhez intézzenek.

A képről az ablak előtt ülő leány fejére repültek a sugarak, hogy szőke haja mint valami arany koszorú tündökölt szelid, halvány arcza fölött; onnan meg jobbra a szoba sarkába repült a napsugár, a hol egy koros nő ült, egy kis asztalon levő nagy horgoló-munka előtt; onnan meg, mint valami arany-szalag, a földön huzódott el a napsugár, nagy öröme egy kis iromba macskának, mely hol az egyik, hol a másik lábával próbálgatta megfogni, nagyon csudálkozván, hogy az nem akar neki sükerülni, buksi fejével föl nem foghatván, hogy a sugárnak még egyéb dolga is van e szobában, nevezetesen a leány himző-rámáján, hol a finom munka miatt nagy szükség volt reá, és az anya tisztos fejének fodros főkötőjén, a hol hajlongós, széles fodrok közt általszövödvén, félig az orron kevélykedő pápaszem üvegeit aranyozá meg, félig pedig a szájszögletekbe foródott.

Mert az öreg asszony szájszögletei mély gödörkéket képeztek e perczen, a mi egyrészt onnan jött, mivel e száj még most is, daczára hatvan éves korának, olyan üde volt, mint szokott lenni egy olyan száj, mely a jó érzések kapujául szol-

gál; másrészt pedig azért, mivel az ajkak épen erősen be vannak zárva.

Csend is lett volna a szobában, ha a szekrény tetején a kis kanári-madár oly vig csicsergéssel be nem tölti a szobát, mintha hivatása volna valamennyi jelenlevő nevében hála-hymnukat zengeni a fényes napsugárnak, a miért magát az ő másodemeleti udvari lakásukig megalázta.

— Beh jó kedve van a kis pipinek — szólalt meg végre a leány, munkájáról föltekintve — pedig szegényke jól láthatja, hogy az ő számára semmiféle karácsoni ajándék nem készül — és mivelhogy a madárka felé nézett, ösztönileg az anya felé is fordult tekintete.

— Miért is ne volna jó kedve, mikor neki mindennap karácsonja van! — jegyzé meg az anya, munkájában elmerülve.

A leány azalatt már elhagyta volt ülését; nem volt különös szépség; inkább testes, mint karcsu; arányos orrához és keskeny homlokához képest szája is kissé szélesnek tetszett, és mégis csupa kellem volt ez arcz, a mosolygó, szelid fénytől, mely nagy világos kék szeméből rajta eláradt.

A leány még nem emelkedett volt fel egészen ültéből, már a kis kanári-madár a szekrény tetejéről a vállára szállt volt, és most onnan csattogtatta hála-hymnusait, még hangosabban, mint azelőtt.

A kis czieza is abban hagyta enyelgését a napsugárral, az is a leányhoz iramodott és önelégült dorombozással dörzsölgette villanyos bőrét a leány ruhájához.

De a leány mindezen hódolati nyilatkozatokból semmit sem vett észre; csak a nap sugarát látta az anya arcán tündökölni.

— Mi lelt, édesanyám? — kérde, odasietve anyjához és karját nyaka köré fonva.

— Semmi, édes leányom, — viszonzá az, és ajkai görcsösen rángatództak.

— De bizony bajod van, hiszen sirtál! Még most is, ime, köny az arcodon — mondá a leány, két könyecsepre mutatva, melyet a napsugár épen akkor úgy bevilágított, hogy mint a gyémánt, úgy ragyogtak; hanem a leány forró csókjával szárította fel azokat az anya arcáról.

— Sirtam? — viszonzá az anya, meglepetve. — Oh dehogy, édes leányom; nem tudok róla semmit; bizonyosan a nap fakasztotta a könyeket a szememből, a nap vagy a munka.

— Még most is olyan szomorú vagy édesanyám! — jegyzé meg a leány részvétellel.

— Nem, édes leányom, nem szomorkodom, hanem inkább mérgelődöm — viszonzá az anya, bánatos szelidséggel tekintvén leányára.

— Mérgelődöl, és valjon miért? — kérde a leány.

— Igenis, leányom, mérgelődöm, haragszom, nagyon haragszom arra a fiúra — folytatá az anya hévvel.

— A mi fiunkra, édesanyám? — kérde a leány.

— Igenis, édes Rózám, a mi fiunkra, a mi Ferinkre haragszom, nagyon haragszom reá! — mondá az anya és szemében ismét könyek csillogtak.

— Oh ne, édesanyám, ne tedd azt, ő nem érdemli a te haragodat, ő olyan jó — csitítá a leány.

— Épen azért, mert jó, haragszom reá — vágott szavába az anya. — Ha rossz fiú volna, könnyebben elviselném, de épen mert jó, fáj látnom, a mit látok.

— De hisz nem látsz semmit! — veté ellen a leány szeliden.

— Azt hiszed? Oh persze, ti azt hiszitek, ti abban a véleményben vagytok, hogy az anya előtt el lehet valamit titkolni; no persze! Azt hiszed, hogy a te bánatodat sem éreztem át veled?

— De édesanyám, mit beszélsz az én bánatomról? — kérde a leány és olyan hangos nevetésre fakadt, hogy nagy szemei csordultig teltek meg könnyekkel.

— Jól van, jól, — hagyá reá az anya, szelid mosolygással, — csak te mosd meg jól az én vén fejemet, nem tesz semmit, azért mégis úgy van, a hogy én mondom; de az nem tesz semmit, te leány vagy, neked nem árt egy kis bánkódás, jobb hajadon fött bánkódni, mint főkötösen csalódnai; a bánat a mi életiskolánk, az iskola pedig csak a fiatalságnak való; épen az a baj, hogy sok leány az iskolai éveket eltánczolja, elábrándozza; te rólad tehát nem szólok, te leány vagy, hanem az a fiú; fiú, és milyen fiú, és mégis, hidd meg édes leányom, hogy én, az anya, a fölnevelője, nem hittem volna azt felőle — mondá az anya, egyre növekedő hévvel.

— Igazán megijesztesz, édesanyám — veté ellen a leány szeliden — úgy beszélsz bátyámról, mint —

— Mint a hogy megérdemli, édes leányom — folytatá az anya — Vagy talán azt hiszed, hogy te jobban szereted őt nálamnál?

— Oh, dehogy, hanem —

— Hanem ő nem szeret engem úgy, mint a hogy mi őt szeretjük.

— Ne mondd azt édesanyám! — könyörgött a leány.

— És valjon miért ne mondanám? — kérde az anya szomorúan. — Talán akkor kevésbé lesz igaz, ha nem mondom? vagy talán akkor kevésbé fog fájni, ha ki nem mondom. Ne hidd, édes leányom! Eleget hallgattam, idáig hallgattam, idáig birtam, de tovább nem bírom; reggel óta mindig azon gondolkodtam, hogy tovább is bírom-e, de magad is látod, hogy nem lehet tovább; akaratlanul, öntudatlanul törnek már ki belőlem a könyek, úgy haragszom e fiúra! — és a mint az anya ezeket mondá, újra két gyémánt-csepp ragyogott az arcán.

A leány most már nem szárította föl az anyai szív ragyogó gyémántjait, mert az ő szeméből is a testvéri szeretet gyémánt-cseppjei fakadoztak.

— Azt mondod, hogy szeret, — kezdé újra az anya, mintegy feleletül egy önönmagához intézett ellenvetésre — de hát micsoda szeretet ez? micsoda fiú szeretet ez, mikor a fiú úgy átengedi magát a bánatnak, hogy az anyát is bánatba ejti miatta? És micsoda férfi az, a ki magát is, anyját is olyan mély bánatba tudja ejteni? Azt mondod, hogy szeret? Tudom, igaz, és a szerelem sok boldogság- és fájdalomnak kufjeje; én is szerettem apádat, és apád engem is szeretett, és a miért most mindig olyan mosolygósan néz le reánk onnan a rámából, azért a mi szerelmünk sem volt mindig olyan mosolygós; ő gazdag volt, én szegény voltam, az ő szülei sokáig ellenzették szerelmünket, sokszor hónapokig még csak nem is láhattuk egymást, de azért mikor láttam, mindig olyan vidáman, olyan boldogul nézett reánk, mint most.

— Igen, de mikor nem láttad! — veté ellen a leány, szelid nevetéssel.

— És mikor nem láttam, — vette föl az anya újra a szót — százszor is elbeszélte nekem, hogy akkor sem mutatott szomorú arcot szüleinek; a szomorúság nem való férfinak, szokta volt mondani; a szomorúság elbágyaszt, elcsüggeszt; aztán egészen más a te apád és egészen más ez a fiú; a te apád tudta, hogy én őt szerettem, az a fiú pedig még azt sem tudja, ha szerettetik-e vagy sem, az pedig nem járja, vagy — vagy; miféle leány az, a ki ilyen fiút ne szeretne? és ilyen leányért olyan búsulásnak engedni át magát, isten ellen való vétek.

— De ha ő szereti! — jegyzé meg a leány szomorúan.

— Te úgy beszélsz, mint egy leány, a ki nem érti az offélet. Más a női szív és ismét más a férfi-szív. A női szívben ott maradjon az első szerelem gyökere a sárga, mert ebből fakadnak az ő érzelmeinek minden virágai; egyiknek mony-asszonyi koszorút kötnek e virágokból, másiknak a koporsóját ékesítik vele, mindegy, azért mégis virágok, az egyetlenek, melyek a nő számára teremnek, mert az anyai szeretet virágai is csak ezen töből fakadnak; de a férfinak a szív-virágokat is az élet szabad mezejére kell kiültetni, és ha ki nem hajtának, vagy idő előtt elhullatják leveleiket, akkor sem szabad kétségbeesni, akkor egyébvel kell beültetni a talajt, hogy ne verje föl a dudva, meg a belindek; te nem tudod, miféle dudva és belindekről szólok, hanem az mindegy, elég, hogy én tudom, és elég, ha azt mondom, hogy annak nem szabad úgy maradni; ha csak az én bánatomról volna szó, az én bánatom az én bánatom, de itt a fiú bánatáról van szó, és az egészen más, és azt ki kell onnan üzni — mondá az anya határozottan.

— Igen is, anyám, kiüzzük, egészen úgy van, a hogy te mondod, és úgy lesz jó, a hogy te akarsz, csak arra kér-

lek, édesanyám, hogy kiméletesen — esdett a leány, de az anya szavába vágott.

— Kiméletesen, igenis, egészen olyan kiméletesen, mint a hogy az orvos a mérges sebet kivágja. Hát azt neveznéd te kiméletesnek, ha az orvos a mérges sebet izenkint vágja ki? Ugy-e bár, hogy nem? Egy vágás, egy másodpercnyi fájdalom, és aztán vége minden bajnak, ez a kiméleteség ilyen dologban, édes leányom. Meg kell neki mondani, hogy az a leány öt nem szereti, azért hát ki kell azt vetni szívéből és fejéből, minél előbb, annál jobb, és azt fogom neki mondani, édes leányom; hess, hess pipike, ne alkalmatlankodjál itt nekem, — mondá az anya, nagy felindulásában elhessegetve a zongó kis madarat leánya válláról, hogy a szegény ijedtében egyenesen kalitkájába repült és ámulattal nézett urnőjére, a kit bizonynyal még soha sem látott ilyen felindulásban.

Róza felelni akart valamit, de a szó elhalt ajkain, mert az anya alig végezte be szavait, és arcai még a felindulás hevéből égtek, midőn az ajtó nyílt és egy 25—35 éves férfi lépett a szobába.

Azért mondom 25—35 éves férfi, mert a belépő egész egyénisége sajátságos vegyülékét tüntette föl az üde fiatalágnak és az érett férfikornak; fekete szakállal körített arcán szája körül leányias szelid mosoly terült el; barázdás homloka alatt világos kék szemeiben ábrándos tekintet világlott; izmos testalkata mellett bizonyos tétovázás volt mozdulataiban; most is, a mint belépett, arca mosolygott, de lépései lassuak és vontatottak voltak, és mosolygása mellett is annyira gondolatokba látszott merülve, hogy észre sem vette anyja felindulását.

Annál inkább rettegett testvére; meredten a félelemtől, állt anyja mellett, csak szelid szemeinek tekintete nyugodtak rajta esdőleg.

Az anya azonban nem látta e tekinteteket; a mint fia belépett, felugrott ülőhelyéből és eléje sietett.

— Jó reggelt anyám, jó reggelt Róza — üdvözlé a belépő, kezét csókolva édes anyjának, azután aggodalommal kérdé:

— Mi történt édes anyám? Annyira fel vagy indulva!

— Jó reggelt fiam — viszonzá az anya — Azt mondd, hogy fel vagyok indulva? és még kérded, hogy miért vagyok felindulva? — tevé hozzá.

— Igen, anyám, kezud reszket, arczod ég, az Istenért édes anyám, mi történt? — kérdé a fiu növekedő ijedtséggel.

— Hogy mi történt, édes fiam? — kérdé újra az anya, és tekintete hosszan nyugodott fia tekintetén, — hát az történt édes fiam, hogy nagyon megijesztottél minket hazajövetelleddel.

— Hazajövelemmel? hogyan?

— No igen, mert nem voltunk elkészülve reá, mert nagyon el voltunk mélyedve a munkába és mert nekod nem szabad látni e munkákat; nemde, ugy van Róza? — kérdé az anya, a leányhoz fordulva.

— Oh igen! — hagyá helyben a leány, mintegy mély álomból fölébredve és odaszaladva az ablakhoz, kötényével takarta be az asztalon levő himzést.

— Vagy ugy! a karácsoni meglepetések! — mondá a bátya novotvo.

— Az ám, a karácsoni meglepetések! — hagyá helybe a leány is, az anya is, és mindhárman egész szívből elkezdtek nevetni.

— No jól van, hát elmegyek ismét — mondá Ferencz mosolyogva — pedig ugy jöttem, hogy délig nálatok maradtok; a gyárban épen semmi szükség én reám, aztán egy kis értekezletre is fel akarlak benneteket kérni.

— Értekezletre? akkor csak maradj, édes fiam — sietett mondani az anya.

— Ugy sem fogsz te a mi munkánkra nézni, ha szépen kérünk, aztán a másik szobába is bemehetünk az értekezletre — sietett hozzá tenni a leány és egyik kezén az anya, másikon a testvér vezette be a másik szobába, a hol öt közbül fogva mindhárman a pamlagon foglaltak helyet.

— És most kezdjük meg az értekezletet! — mondá a leány, és komolyság okáért jobbról is, balról is végig egyenesre simította kötényét.

(Folyt. köv.)

Gondolatom...

Endrődi Sándortól.

Gondolatom, mint a csintalan madárka,
Gyorsan megy, gyorsan száll tehozzád leányka,
Csendesen megveri ablakodnak fáját,
S berebben szobádba késő éjszakán át:

Ágyadat talán az angyalok vetették?
Szeliden pihen rajt' gyönyörű fejecsskéd;
Két világ lehunyva, két szemed lezárva,
Istenem, kiről is álmodol leányka?!

Pajkos a gondolat, mely szobádba lépett.
Mint gyöngylátó bűvár, ugy összenéz téged;
Nézi pecziny ajkad, fürteiddel játszik,
És hogy unatkoznék — nem is igen látszik.

Leül puha ágyad egyik vánkosára,
Ezer csókot hullat ajkadra, orcádra,
Csak suttog, csak csókol, neveti az éjfél,
S néha reggelig is várom — hazatértét...

Egy szilveszter-estély a tisztí kaszinóban.

Gróf Grabowszky Szaniszló elbeszélése.

A tükör előtt álldogált ő s bajuszának kifenésével foglalkozott. Mellette egy „Pate Herory quatre“-szelencze volt.

— De hát, ki az, ki a tükör előtt állott? — kérdik türelmetlenül olvasóim.

— Nos, azonnal megmondom: Klingsporn hadnagy.

— Boldog Isten! Hiszen oly sok hadnagy feni a bajuszát! Aztán meg, ki is ismerhetné Klingsporn hadnagyocskát!

— Bocsanat, kedves olvasók, feledtem, hogy a nagy világhoz szólok és nem a bajtársakkal, vagy X... állomáshelyünk lakosaival beszélek, mert ezekre nézve Klingsporn hadnagy örökre emlékezetes marad. Mi, azaz a mi gyalogezredünk három állomáshelyen tanyázott. X. volt a legsilányabb helye három közt, legalább azt állíták főbb rangú tisztjeink, mert itt vár volt, melyben a szolgálat legterheesebb és legunalmasabb szokott lenni; a mellett ez erőd csaknem elkülönített volt a világtól egy — istentudja, hány mérföldnyi területű fővenytenger által, mely egészen a valódi tengerhez nyult le. Képzeld magának az ember egy rendkívül rogyénes síri esőndet és sivatag helyet, mely három oldalról zajgó hullámokkal van körülvéve s a negyedik oldalon alig meglábolható homoktorlat terjed, s fogalma lehet X. városkáról.

X alig kétezer lélekből álló halász- és mezővároska, melybe csak kétszer járt hetenkint a szekérposta. Oly kisvárosias színezetű volt e hely, a minőt művelt országunknak csak egyedül északi szélén találhatunk. Hát még ha elgondoljuk hogy erőd vagy citadella is van benne, melyben egyedül a katonaság lakik. Nem lehet csudálni, ha e várba ama tisztek küldettek mintegy számüzetésbe, kik egy vagy más módon rossz fát tettek a tűzre. Ha ezeknek számából nem volt a létszám teljes, akkor a mutatkozott hézagot a legfiatalabb tiszteknek kellett kitölteni.

Klingsporn hadnagy egyike volt azoknak, kik a tűzre rossz fát találtak tenni. Gazdag volt, de ép ez volt legnagyobb szerencsétlensége, mert duzzadt erszényéhez képest pazarul költött, ily tulajdonság pedig fiatal tisztnél soha, vagy ritkán szokott jó gyümölcsöket érlelni.

Az őszi katonai szemlére az X-ben állomásozó zászlóalj mindig megjelent az ezred törzsállomásán. Midőn a szemlének vége lön, a tisztek rendszerint más zászlóaljakba osztattak be, kinek-kinek méltányos ohajai tekintetbevételével, arra azonban csaknem biztosan lehet számítani, hogy Klingsporn hadnagy az első szakasz élén ismét X-be vonul vissza; mert habár ez nem igen volt is inyére, de bármennyire törekedett is, soha sem volt képes magát annyira megkedveltetni, katonai kötelezettségének is eleget tenni s kalandozásairól rövid időtartamára lemondani. Hol a szolgálati időt aludta el egy dorbézolvá eltöltött éj után, hol az ezredparancsnok leányával tánczolandó cottillonra való kötelezettségéről feledkezett meg egy — előtte bájosbbnak látszó hajadon miatt; majd egy pénztőzsérnél ezredesével találkozott, kinek valószínűleg hasonló céljai voltak e helyen. Igaz, hogy az ő csinyei nem tüntettek föl semmi rossz indulatot, de azért soha sem kísérte azokat jó siker.

X városka már-már gyűlöletes kezdte előtte lenni, és ő valahányszor az ide helyezettetésére vonatkozó ezredparancsot vevé esküdött, hogy bucsut mond a katonaságnak, azonban ezt nem tevő, hanem megadta magát csakhamar a szeszélyes végzetnek, egész bölcsészi nyugalommal.

Leginkább örvendett ennek X város, mert Klingsporn ur minden évben legalább is annyi pénzt elköltött ott, mint a mennyit összes tisztársai, kik egy őrnagy, négy százados és mintegy tizenkét hadnagyból állottak; ide nem számítom a tűzereket, orvosokat, hadbírókat stb. Az x-iek nagyon jellemzőleg említék őt általában ekép: „a mi Klingspornunk.“

E jó czimbora mintegy huszonnégy éves csinos arcú ifju volt, világos kék szemei ragyogtak s szőke bajuszát IV. Henrik-féle kenővel sodorta ki. Termete karcsu, szabályos volt, s ha külsejét illetőleg némi ellenvetést lehetett tenni, az sanda tekintete volt, melyről azonban ő egész bátorsággal merte állítani, hogy az a bon-tonhoz tartozik. Mi szellemi tehetségét illeté, arra nézve csak annyit kell fölemlítenem, hegy kétszer bukott meg a hadapródi-, és kétszer a tiszti vizsgán, s valahányszor e körülmény eszébe jutott, könnyed mosolylyal idézte ama német példabeszédet, hogy „Aller guten Dinge sind drei.“ És ő e mondat igazságát bebizonyította. Természetes esze több volt, mint tudománya; de mivel azt tartá, hogy a minden iránti közöny és egykedvűség szintén a bon-tonhoz tartozik, oly szórakozottnak mutatta magát mind a szolgálatban, mind a társaságban, mi sokszor igen nevetségesnek tűnt föl.

Nos, a mint említők, a tükör előtt állott s bajuszát pödörgeté.

Szilveszter estéje volt; az óra fél hétre járt. Négy viasz-

gyertya égett, ezüst tartókban, mi rendkívüli világot árasztott s eleganciára mutatott e tiszti lakásban.

Klingsporn gyönyörködött abban, ha tisztársai őt pazarlónak nevezték e miatt s imigy válaszolt nekik: „En Göthe-ként szeretem a világosságot!“ Kétségkívül csupán ez egyetlen kedvtelése volt az, miben a nagy költővel közösnek látszott.

— Jean! fehér mellényemet!

Jean az ő inasa volt, egy faragatlan ficzko, kit tulajdonkép Koplovsky Augusztinnak neveztek, legalább az őrmester e név alatt vezetése a létszámba.

Jean különben az az ember volt, ki teljesen összhangzott urával, mert ennek minden szeszélyét örömmel, megadással teljesíté s különösen büszke volt hadnagyának gazdagságára. Ez este kopott egyenruhájában volt, de napvilágon rendszeren inasruhában jelent meg mindenütt, vagyis arannyal szegélyezett sapkában, vörös galléru kék kabátban, szarvasbőr-nadrág és sarkantyú nélküli lovagesizmában. Hogy igazat szóljunk, Klingsporn sem kocsit, sem lovat nem tarthatott X-ben, de erre ott szükség sem igen volt.

Ha Jean fényes egyenruhájában a várudvaron keresztülballagott, kezében egy kosár borosüveggel, s ilyenkor a többi tiszti inasok valamelyike vele, szerény egyenruhájukban találkoztak, meg nem állhatták, hogy Jeannel ne élceskedjenek, csupán irigységből, hogy az ő gazdája kevésbbé gazdag.

— Ugyan Augusztin, hová lovagolsz most hosszú száru saruidban? Talán lámpaolajért küldtek?

Jean ilyenkor kiegyenesedett s büszkén, megvetőleg tekintett rajtuk végig, a nélkül, hogy feleletre érdemesítette volna élczüket. Ha azonban elvétve mégis elhagyta hidegvére, akkor egész méltósággal ekkép válaszolt:

— Az én hadnagyomnak módjában van lovat, kocsit tartani, csak akarnia kell, és ha ti, ostoba ficzkók, eféle lámpaolajból innátok, bizonynyal jobb élczeket mondanátok, mint most.

Jean előhozta a fehér mellényt s a hadnagy magára ölté.

— Kabátomat s szemüvegemet! — vezénylő Klingsporn s a szolgálatra kész inas azonnal teljesíté parancsát.

Hetet ütött az óra s a hadnagy elkészült öltözékével s csak a szalmaszin keztyű volt még hátra, melyet Jean egy porcellán tányéron nyujtott neki át.

— Jean! Milyen idő van odakint?

— Hideg, hadnagy ur, csipős hideg.

— Jean, én azt akarom tudni, sáros-e a vár udvara, vagy be van-e hóval lepve?

— Sárosnak nem sáros, parancsára vitéz hadnagy uram, de a hó már tizennégy nap óta borítja azt.

— Jean, akkor nyergelned kell.

— Parancsára, hadnagy uram! Csak a sapkám hozom elő.

Ezzel távozott, a hadnagy pedig finom kölni vízzel locsolta be kabátjának vattázott mellét.

Két percz alatt visszatért Jean, tábori sipkával fején. Félretett egy széket, mely éppen utjába állt s tenyerét két térdére téve, meghajlott derekával s türelmesen várakozott.

A hadnagy, ki ezalatt a tollas kalapot fejébe nyomta s köpenyegét vállára veté, fölhágott a székre s onnan paripájának hátára veté magát, mely terhét minden ellenkezés nélkül látszott venni.

A leggyöngédebb gondossággal fogá át a hú szolgálának lábcsarait s megindult vele a nehéz utra.

— Jean! zárd be az ajtót jól. Te aztán lefekhetel, mert én reggelig nem jövök haza.

A rögtönözött paripa a nagy hó miatt csak lassan balaghatott lovasával a nem messze eső helyiségtől, mely a várudvarnak egyik részében volt, hol a tiszt urak, egy altiszt neje által élmeztetve, rendszeren ebédelni szoktak.

Az örömek e helyét mi sem jelölte egyéb, mint egy függő lámpa a bejárat fölött. Semmi kivilágítás, semmi narancsfasor, vagy svájezi ör!

Kis városban és még hozzá várban, csekélyek az igé nyek és mégis jól mulatnak az emberek.

E kis helyiségben a mai este nem csupán a czitadella lakói voltak élvezendők az estély örömeit, mert a városból megannyi vendéget hívtak meg. Polgármester, gyógyszerész, konzulok — kik minden tengeri városban meglehetősen számmal vannak, orvosok a polgári osztályból, mind-mind hivatalosak voltak családostul. Mi ez estélynek „koszorú“ czimet adtunk.

Jean ép a folyosó küszöbénél tette talpra gazdáját, hol még nagyon homályos volt a világítás, minek Klingsporn annyival inkább örült, mert föl nem vette volna sokért, ha valamelyik hölgy őt a sajátságos paripán észreveszi.

— Jean, most hazamehetsz, s ha netalán holnap az őrmester templomi szertartásra jelölne ki, azt fogod neki mondani, hogy roszul vagyok; déli tizenkét óráig nem szükség fölkeltened.

Jean fagyos kezeit dörzsölgetve, tovaszáguldott s valószínűleg még azon este legalább is négy viaszgyertya fényével vendégelte meg kobelbarátait, gazdájának szobájában.

Ezalatt elébotorkázott egy szolgálatételre kirendelt katona, s átvevén a hadnagy köpenyét a folyosónak egyik sötétebb zugában levő fogasra akasztá föl, mert urak számára nem volt garderoberobozásról gondoskodva.

Megbocsássanak szíves olvasóim, ha még egyszer visszavezetem a bástyalakba és pedig ép abba, mely Klingsporn hadnagy szobájának közvetlen szomszédságába esik, mintegy három lábnyi vastag kőfal által elválasztva.

Itt azonban távolról sem uralgott ama fényűzés; a falak csupaszon álltak s a szoba butorzatát csak a legszükségesebb kellékek képezék, miket a kaszárnya raktára szolgáltatott, s világításul egy nyomoruságosan pislogó fagygyertya állt rendelkezésre.

De itt is meg volt a két négyszög láb területű tükör, hol egy másik tiszt pödri bajuszát és mint a szomszéd szobában, itt is egy inas áll parancsra készen.

Elbeszélésünknek emez új hőse Lieben hadnagy, huszonöt éves, csinos, kisdud termetű, barna szemű és bajuszu, értelmes arczkifejezésű, melyen majd ábrándos mélaság, majd vidám kedélyesség vonul el.

Bátran rá lehetne fogni, hogy ez ifju heves vérmérséklettel bír; észre lehetett venni, hogy kedvezőtlen anyagi viszonyok kissé megviselték, de főleg nagyon meglátszott rajta, hogy szorolmos.

Tükörkerotét mintegy husz-huszonöt cotillon-jelvény disziti — s ezek azok, melyek egyetlen diszét képezik a szobának.

— Friczi! — szolt ábrándos olvadékonny hangon inasához, — a fehér mellényt már csakugyan nem fogom használni?

— Megkövetem hadnagy urat, a mosóné azt izente, hogy

a pecsétek teljességgel nem akartak belőle kimenni, ámbár ő váltig igyekezett szik- és sóskasóval a dolgon segíteni.

— Hm! Ez pedig az az átkozott berzsénypecsét, melyet Klingsporn ejtett rajta. Friczi! add elé fekete mellényemet.

Három percnyi szünet állt be, mig t. i. Frigyes a fekete mellényt a ládából előkutatja.

— Friczi, a legjobb kabátomat! Hát a fehér nadrágom jól ki van-e mosva?

— Oly fehér az hadnagy ur, mint akár a hó! — s ezzel előmutatta azt gazdájának.

Lieben hadnagy még hét óra előtt egész gálában volt.

— Friczi! odakünt nagy a hó, tehát jó lesz, ha magaddal hozod a fényesítő keféket, mert mig a kaszinóig megyek, csizmámnak egészen elvész a fénye.

— A mint parancsolja, hadnagy ur, de . . . engedelmet kérek szavaimért, Klingsporn hadnagy ur midőn csunya idő van, rendszeren Koplovskyval viteti magát a bálba. Ha hadnagy uramnak tetszik, én is hátamra vehetem. . . .

— Friczi! te nemes lélek vagy, de én nehéz lennék ám neked.

— Oh, nem, hadnagy ur, a mire Koplovsky képes, én is megteszem azt.

— Nos, ha ép úgy akarod, ám legyen, de azért meg ne ártson.

— Oh, dehogy, hadnagy ur, hiszen ön csak olyan csekély kis ember, — válaszolá a szolga őszinte együgyűséggel.

Lieben hadnagy szerencsésen oda lovagolt a mulatság színhelyére Friczijének hátán.

E hadnagy osztozott Klingsporn ama szerencsétlenségében, hogy rendszerint X. jutott rendes állomáshelyeül, de őt egészen más szempontból helyezték ide, mint társát, mert ő igen szegény volt és minden más, csak pazarló nem. Ellenben ingerlékeny természetű volt, és úgy saját, mint pajtásai jogait mindig egész az elkeseredésig védte a főbb tisztek ellenében s nem igen volt vele tanácsos kikötni; a honnan úgy vették elejét minden kellemetlenségnek, hogy X.-be száműzék s ő e miatt legkevésbé sem busult, részint mert itt kevesebb nyomás alatt volt, mivel csak egy őrnagy és századosnak volt alája vetve, részint itt, a mint mondani szokták: összebb vonhatta a bagariát, e kis városban sokkal kevesebb költséggel fedezhetvén szükségleteit.

Egyébiránt Lieben értelmes ifju és jó czimbora volt, kivel könnyen meg lehetett férni, ha nem ellenkeztek vele; vidám kedélylyel volt megáldva, s ábrándosságra való hajlama csak amaz időtől volt rajta észlelhető, midőn a nagy évi szemléről X.-be visszatért, hol egy hölgybe halálosan beleszeretett, a mi ugyan már több ízben is megtörtént nála.

Lieben és Klingsporn oly jó pajtások voltak, a minők csak lehetek, mi főleg ama körülmény által is megfeythető, hogy már több év óta ugyanazon helyhez kötöttek őket sorsuk; azonban benső barátságáról épen nem lehet köztük szó, mert Klingsporn nem igen vágyott meghitt barát után, ő hozzá pedig senkinek sem igen lehetete magát erőszakolni, mivel tetemes anyagi jövedelemmel rendelkezvén, nem lehetett vele mérközni a költsékezésben; de különben is különczködő sajátságai miatt nem igen állott általános kedveltségben pajtásai előtt.

Most lépünk be a tiszt kaszinóba.

Az említett sötét folyosóról közvetlenül egy szárnyajtó nyílt egy kis négyszögű s világos-zöldre festett szobába, mely-

nek ablakai fehér függönyökkel voltak díszítve. E helyen volt a büffet, t. i. három egymás mellé állított és egy királyi abroszszal terített faasztal, melyeken két torta, négy-öt tányér vajas-kenyér-szeletekkel megrakva, néhány porcellán tányérban „bonbon“-ok, boros pohárok több tálcán, egy párolgó thea-főző edény s ezalatt egész ütege a czinezett és czinezetlen nyaku boros palackoknak. E rögtönzött büffett mögött sürgött-forgott az altisztné asszony, ki a gazdasszonykodás fontos szerepét vitte, és a ki iránt mindenki nagy szívéllyességgel viseltetett. A thea díj nélkül adatott, míg a többi kényessége való apróságot készpénzzel kelle fizetni, kivéven néhány fiatal hadnagyocskát, kik e vásárlásaikat netán a már másnap lejáró havi számlájuk rovataiba iratták föl.

Folyt. köv.)

A visszatérő lányka.

Kossa Samutól.

isszatérek, vissza újból,
Kedves, jó anyám
— Gyermekére — tárt karokkal
Régen vár reám.

Szép, nyugalmas, kis falumban
Minden ugy szeret,
A zajteli fővárosból
Rég vár engemet.

A Tiszának szöke habja,
Rengő füzesek,
A melyekben kis madár zeng
Édes éneket.

Ujra látlak, ujra téged,
Kedves, szép vidék,
Melyről régen, igen régen,
Messze eljövök.

Boldog vagyok, hogyha újból
Éltet a remény:
Pihenhetni gyermekségem
Kedves lakhelyén.

Ottan, ottan éltem első
Boldogságomat;
Ujra látom kis falucskám
Sugár tornyodat.

Ottan nyilott ki szívemben
Az első remény,
Melyet — még mint kicsi lányka —
Hűn neveltem én.

Hol merengtem — oly édesen —
Szívem titkain.
Itt leszek most — nem soká — a
Kert virányain.

Rövid multam szemem előtt
Oly gyorsan röppen el,
Sok, sok édes gondolattal
Telve e kebel.

Oh, ha költő volnék, milyen
Szép dalt zengenék.
Üdvözöllek, üdvözöllek,
Kedves, szép vidék!

A Morgue Párisban.

Kezdetben e nevet bizonyos helyiség a „nagy Chatelet“-ben viselte, egy a középkorból fennmaradt épület Párisban, melynek falai közt a legfelsőbb törvényszékek ülészetek és melynek közvetlen közelében az akkori idők szokása szerint egy börtön-épület is volt. Utóbbinak bejáratánál volt ama szoba, melyben a bekerült foglyok a porkolábok által szemügyre vétettek, vonásaikat tanulmányozva, hogy szükség esetében őket ismét fölismerehessék. E neme a vizsgálatnak egykor *Morgue*-nek neveztetett.

A 17-dik században e szobában kezdték ama halottakat lerakni, melyeket az utczákon és a Szajna folyamban találtak. Itt vizsgálták meg azokat az orvosok, kipuhatolván, vajjon haláluk gyilkosságból, véletlenségből vagy öngyilkosságból származott-e? És a közönség fölhivatott megsejtelésükre, hogy ekkép nevét, családját, lakását stb. kitudhassák. Eltakarításuk, ha a hozzájuk tartozókat megtudni nem lehetett, az 1789-ki forradalomig a szent Katalin kóroda irgalmas szüzeinek teendői közé tartozott, kiknek zárdája a szent Dénes-utca és a Lombardok-utcájának szögletét képezte. E célra a zárdának egy jókora terület birtok adományoztatott.

E század elején a „Marché-Neuf“ rakparton, nem messze a szent Mihály hidjától, kizárólag abból a célból építettett egy külön helyiség, hogy abban az ismeretlen halottak közsejmlére kitétessenek.

Azonban a név ugyanaz maradt.

Ama nagy változások folytán, melyek Párist a mostani kormány alatt érték, a mostani Morguet az „Ile de la Cité“-be, — hol a „Notre dame“ egyház és a „Hotel Dieu“ vannak, — helyezték át.

E hely, mely szomorú rendeltetése daczára, reggeltől estig nem ürül meg, bel- és külföldiektől egyiránt látogatattván, egyetlen egy a maga nemében, s oly igen alkalmat nyújt a pszichologiai és physiognomiai észlelésekre, hogy megérdemli, hogy arról tüzetesebb ismertetést adjunk.

Ama terem, melybe a halottak kitétetnek, attól a helytől, hová a látogatók szemlézés végett bocsáttatnak, oly üvegfal által van elválasztva, honnan a legjobban lehet a vizsgálódásokat tenni.

Minden — kölapra kiterített hulla fölött egy cső és egy csap van alkalmazva, melyen át a halottra folytonosan szivárog a víz, hogy a test rothadásában gátoltassék. A halottak tereme mellett a Morgue felügyelőjének hivatalos lakása van, és ama terem, hol a halottak vizsgálat alá vétetnek, továbbá ama terem, hol a halottaknál talált holmik őriztetnek, és ama helyiség, hol a szolgálak lakása van.

Egyetlenegy hullát sem visznek addig a Morgueba, mig arra az illető rendőr-biztostól engedélyt nem kapnak. Ha ez megtörtént, jegyzőkönyvet vesznek föl a hulla feltalálására nézve s az orvosi véleményt egyenesen a rendőrfőnökséghez küldik.

Minden a halottra vonatkozó körülmény: kor, nem, föltalálás helye, a Morguebe való fölvételének ideje, ruházat, különösebb ismertető jelök, a legcsekélyebb részletekig, s a halálozásnak látszólagos oka, gondosan följegyeztetik.

A Morgue látogatói közt nem ritkán fordulnak elő szivszakgató jelenetek.

Az anya, ki csak kíváncsiságból, ott-mentében tekintett be a Morguebe, a hullák közt egyszerre csak vizbefült gyermekének tetemeit ismeri föl, kit még néhány órával előbb

életben és egészségben hagyott el; egy férj nejére bukkanhat ott, kit épen most fogtak ki a hullámok közül észrevétlenül, holott még reggel sejtelve sem volt a férjnek ez öngyilkossági merény felől; egy másiknak fivére tűnt el megfoghatlan módon s a Morgue felé vette útját, még mindig a remény és aggály közt ingadozva, midőn kétségét egyszerre a legszomorítóbb való oszlatja el. Ily jelenetek számtalanszor fordulnak elő az életben, a honnan mindenki elképzelheti azokat magának, a nélkül, hogy bővebben festegetnők.

Sajátságos ellentétben áll a természet e hely rendeltetésével, mely oly számtalanszor tanuja a legmegrendítőbb jeleneteknek és mely a szerencsétlenséget s kétségbeesést mindenél inkább eszébe juttatja az embernek ama szabályok és rend által, melyek ez intézetben uralkodnak.

A Morguenál alkalmazott hivatalnokok nem akép teljesítik dolgaikat, mint felsőbb hatóság által rájuk rótt kötelességet, hanem mint saját ügyeiket, ernyedetlen buzgalommal. Semmi fáradságot nem restelnek ök, hogy az ismeretlen halott nevét kifürkészthessék, hozzátartozóit feltalálhassák, halála okának s ha az gyilkosságból eredt, gyilkosának nyomára jöhessenek.

A bünyenítő-törvénytörvényeszek a Morgue gal összeköttetésben áll, mert nem ritkaság, hogy valamely bűnnek áldozata a folyóba vettetik, azon hiedelemben, hogy ugy a nyomozásoknak és fölfedezéseknek eleje vehető. Néha az is előfordul, hogy a gyilkos, mielőtt a hullát vízbe dobná, összevagdálja, hogy azt ezáltal föl ismerhetlenné tegye. Ily esetekre a bebalzsamozásnak egy különös nemét találtak föl, hogy ily módon a hullát mennél tovább megőrizték s arcvonásait épségben föntartassák, mert ez gyakran az egyetlen mód, — ha a ruházat s egyéb ismertető jel hiányzik, — a személy azonosságának meghatározására.

Ha valamely föltalált hullánál gyilkosság jelei észlelhetők, akkor az örök a látogatók viseletét meg szokták figyelni; ügyelnek beszédükre, hogy ezáltal is valami fölfedezéshez jussanak.

Igy például néhány évvel ezelőtt egy nő hullájára akadtak, kit, mint később bebizonyult, férje végzett ki s a hullát összevagdálva egy zsákba varrta és így a folyóba vetette. A hulla a Morgueban összerakatott, bebalzsamoztatott s ily módon több hónapig volt közszemlére kitéve, míg végre akadtak emberek, kik a nőt megismerték, a körülményekről fölvilágosítást adhattak s így jutott a férj a bünyenítő-igazság kezébe.

A Morguenál alkalmazásban levő hivatalnokok, kik fáradhatlanok, s a társadalomra nézve szerfölött hasznosak, míg az illető családokra nézve gyakran nem kis fontosságú szolgálatot tesznek, — midőn például valamely halottnak föl ismerésétől függ az örökös szabályzata; — igen csekély jutalomban részesülnek.

A Morgue fölügyelője 600 tallérnyi évdíjat huz s a személyzet többi részét még silányabban fizetik, daczára annak, hogy az egyénektől nemcsak kötelességérzetet, megbízhatóságot, hanem némi észlelődi tehetséget s az iroda személyzetétől a törvényeknek némi ismeretét is megkívánják.

A Morgue jelenetei, melyek gyakran oly szivrázó helyzetekre emlékeztetnek s az emberi természet szörnyoldalát tüntetik föl, már számtalanszor használtatott föl regényanyagokul. Utóbbi időben Páris népének erkölcsi alaprajza készítésénél a Morgue jegyzőkönyvei nélkülözhetlen kútfökké váltak. A párisi élet jeleneteinek némi fölvilágosításul, különösen az

alsóbb néposztályt illetőleg kiváló jelentőséggel bírnak. A fokozatos műveltség és az anyagi jólét emelkedése daczára, a bünyetettek száma, különösen az öngyilkosságoké, naponkint szaporodik.

Az utóbbi években a Morgueba beadott halottak száma mindinkább növekedett s teljességben nincs arányban a népesedéssel. E szerencsétlenek halálának oka részben véletlen, de természetes. Okozhatja azt szélhűdés, vízbefulás, elgázoltatás, mivel a fiatal párisiak igen könnyelműek és vigyázatlanok. Így nem ritkaság, hogy a nép alsó rétegeiből való egyének a folyó kőpárkányzatára feküsznek, mely néhol igen magas. Ott aztán elszenderednek, legördülnek s vízbe fulnak. De a Morgueba szállított halottaknak nagyobb része öngyilkosság áldozata. Életuntság, nemi kicsapongás, szeszes italokkal mértékletlenül élés leginkább az okok, melyek az öngyilkosságot előidéznék szokták. Nem jelentéktelen része van ebben az üzérkedésben előforduló veszteségnek, melyben nemcsak bankárok, tőkepenészek és általában gazdag emberek vesznek részt, hanem igen gyakran a munkás-osztály is; úgy hogy vannak emberek, kik a legkorlátoltabb viszonyok közt, mindenüket valami vállalatba fektetik, mely ha nem sikerül, a szegényebb szerencse-vadász teljesen tönkre jut. Mert a hirtelen meggazdagodás, édes mit sem tevés, élv- és szórakozáshajlászat a valódi párisi proletároknak legkedvesebb ábrándjai közé tartozik.

Míg az 1846-dik évben csak 302 halott állítottatott ki a Morgueba, 20 évvel később, 1866-ban már 733-ra ment az oda bezállított hullák száma; tehát mennyivel többre szaporodott! Ez rendkívüli jelenség, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy 1848-ban a februári forradalom és torlaszharcz daczára, júniusban csak 630 hulla szállítottatott a Morgueba.

Némelyek azt tartják ugyan, hogy 733 szerencsétlen halál által kimult és öngyilkos nem valami rendkívüli szám 1.900,000 lakossal bíró városhoz képest; de azok feledik, hogy azon 733 szerencsétlen közé, kik önhibájuk vagy véletlen szerencsétlenség folytán kimulnak, nem számítottatnak mindazok, kik Párisban akép kimulnak, mivel ide egyedül csak azokat viszik be, kiket az utakon és a hullámok közt találnak, mert azokat, kik lakásaikban erőszakos halállal mulnak ki, vagy a kiknek nevük és lakásuk tudva van, nem a Morgueba, hanem tűzhelyeikre szállítják.

A szerencsétlenül elhaltak és öngyilkosok közt, a kiknek hullái a Morgueban tétetnek ki, a nők száma általánosságban véve, hatszorta kevesebb a férfiakénál. De annyival gyakrabban találnak a folyóban csecsemőket, melyek a bűnös szerelemnek megannyi áldozatai.

Párisban nem annyira a loggazdagabb, mint inkább a csendesebb városrészek azok, melyek a Morgueba legkevesebb áldozatot adnak.

A tizenharmadik városrészből, melyben sok apróbb bérlakók élnek s mely immár a kies Passy faluval köttetett egybe, 1866-ban csak két hulla került a Morgueba.

A legszigorubb nyomozások daczára, még igen sok oly idegen hulla kerül a Morgueba, melynek nevét s kilétét soha sem tudhatni ki. Így 1866-ban 123-ra ment az ily idegenek száma. Ha a hullákon erőszakos halál nyomain nem észlelhetők, néhány nap mulva a város költségén oltakarítottatnak.

Ujkeri.

Egy hét története.

Szilveszter estéjén.

Szilveszter estéje! Körülöttem vidám gyermek-csoport hanguccsal, ki dióval játszik, ki meg a Jézuska-hozta kis kocsiját huzogatja végig a szobában, a leányka meg babáját vetkőzteti, hadd aludjék már, késő van, az ablakon már a fekete éjszaka néz be, ha nincs-e síró gyermek a szobában? Nincsen itt síró gyermek, sem szomorú arcú nagy leány, sem bánatos tekintetű apa, anya, nagypapa és nagymama. Mindnyájan vidáman tekintenek a közelgő év elé, mindnyájukat megedzette az elmúlt évek szomorú tapasztalatai, egyikben sem hervasztotta el a szebb jövő iránti remény virágait. Szomorú emlékek, meghiusult remények, eredménytelen fáradozás, el veletek, a múlt feneketlen sírjába; voltak — nincsenek, de mi megmaradtunk, ép erőben, lankadatlan szeretettel a miénk iránt, megnövekedett munkakedvvel a jövőre nézve és sok értékes emlékekkel gazdagabban szívünkben.

Ne sajnáljuk tehát az évek eltünését és ne lépünk aggódó szívvel a jövő év elé, nem mult el sükertelenül az egyik, és nem köszön be céltalanul a másik. Van még elég, kiért élni öröm és miért fáradozni boldogság; itt vannak a kisdetek, ez élő remények, a kik ismét nagyobbra nőttek egy évvel, e megtestesült jövő, mely megsokszorozva, ifjui tűz és erővel folytatni fogja majd az általunk megkezdett munkát: hát ez nem eredmény, nem boldogság? Mi volna az, ha nem egy tekintet azokra, a kik minket úgy szeretnek, mint a virág a földet szereti, a mely táplálja, és kiket mi viszont úgy szeretünk, mint a föld a virágot, mely örömet adja oda minden erejét: csak az ő kedves hajtásai fejlődjenek és viruljanak.

Es itt van a föld, mely csak a mi szeretetünk által szenteltetik föl hazává és az ég, mely csak a mi jóságunk által avatztatik fel Isten hajlékává; mennyi ösztön a hasznos és becsületes munkásságra! És tudva azt, hogy a hasznos tett, és legyen bár a legcsekélyebb, megszentelőleg ereszti alá gyökérszállait a földbe és változtatja át hazává, és a legcsekélyebb nemes cselekedet is fölszáll a magasba és avatja fel az eget Isten hajlékává, lehet-e ennél nagyobb jutalom a földön és édesebb boldogság az égen?

Sok a teendő, hogy e kettős dicső célt megközelítsük? Annál jobb reánk nézve; így legalább a mi számunkra is maradt fenn valami a boldogságból és legalább a mi csekély tehetségünk is számba vétetik. Minél nagyobb a hátramaradás, annál értékesebb a munka és annál édesebb a jutalom.

Szegények vagyunk anyagilag? Se baj, fogunk gazdálkodni és kezdjük a gazdálkodást legott saját magunkon; divattá emeljük az egyszerűséget, ékesség gyanánt az elégtelenséget tüzzük homlokunkra, év végén aztán megkérdezzük a férfiakat, hogy melyikünk gazdálkodott jobban a lefolyt évben: a nők-e, avagy ők?

Nincs társas-életünk? Se baj, teremtünk azt is és kezdjük először saját házi körünkben, leszünk mindenekelőtt háziasak, rend- és tisztaság-szeretők, aztán izlést-kedvelők, hogy vonzódjék hozzánk minden nemesebb igényű lélek, ezek-

kel aztán csak a szép, jó és nemes képezendi társalgásunk tárgyát, soha emberszólás-forma nem kerülend ki a mi társas-körünkből, soha távollevő felett birói széket nem ülünk, hanem ellenkezőleg megbeszéljük ezt is, azt is, a mi jó és üdvös és czélszerű volna reánk és a miéinkre nézve, és év végén aztán megkérdezzük a férfiakat, melyikünk töltötte kellemesebben és hasznosabban a lefolyt évet? a nők-e, vagy ők a kaszinóban, vagy a kávéházban?

Nincsenek nemes szórakozásaink? Se baj, teremtünk azt is és kezdjük először saját házi körünkben. Kezdjük a legnemesebb szórakozáson: a gyermekek nevelésén, a kiket, a menynyire lehet, nem bizunk közönyös cselédekre, hanem szerető szívünk gyönyörködtetésére magunk fogadunk gondviselésünkbe, és a mi szabad időnk fennmarad, azt hasznosan mulattató olvasmányokra fordítjuk, egyetlen-egy napot sem engedünk elrepülni fejünk fölött a nélkül, hogy valami szép eszme, vagy hasznos tudnivalóval ne gyarapítanók szívünket és elménket, ekként fenntartván és megszilárdítván a szellemi rokonsági kapcsolatot magunk és a nagy világszemlék, magunk és az örökkévalóság között; és a mi szabad időnk még fennmarad, azt arra fordítjuk, hogy megismerkedünk a természet kimeríthetetlen szépségeivel, vagy valamely művészet fenséges alkotásaival; ha egyebet nem, ügyekszünk azon, hogy a színművészet meghonosulhasson kis városunk keblében; nem kell arra nagy város, csak pár művelt nő, a ki a színművészet nemesebb alkotásai iránt melegen érezni, melegen érdeklődni tud, ilyen pedig minden valamire városban található; faluban pedig vagy pusztán, együvé állunk néhány család és saját multságunkra műkedvelői előadásokat rendezünk, ki-ki a mit tud: szavalati, zenészet, avagy ének-előadást, magánkörben ezeket mind szívesen hallgatják és nincs, a ki megkritizálja, ha-nem-ha a szülei vagy rokoni szeretet, és év végén aztán megkérdezzük a férfiakat, hogy vajon melyikünk mulatott jobban, azaz hasznosabban a lefolyt évben: a nők-e, vagy ők pipa, kártya, boros-kancsók és agarak társaságában?

Nincs igazi közéletünk? Se baj, teremtünk azt is és kezdjük először saját házi körünkben; kiterjesztjük szeretetünket mindenkire, a kivel a sors habár csak ideig-óráig is összefűzött, ügyekszünk a cselédekből érezni és szeretni tudó embereket alkotni, saját szeretetünk példa-adása által, ügyekszünk becsületet és jó erkölcsöket kelteni bennük, szintén saját példa-adásunk által, és ha e nemes ügyekszet hetekig, sőt hónapokig tartó fáradozás mellett sem sikerül, az sem fog lankasztani törekvésünkben, sőt inkább, mint a becsület és jó erkölcsben, úgy fogunk nekik a türelem és igazságszeretetben, példát mutatni, soha sem engedjük magunkat cselédjeink által mérges indulatosságra ragadtatni, hanem ha feddjük, vagy fenytjük is őket, mindig tekintettel leszünk szánandó sorsuk iránt és sohasem feledkezünk meg irányukban arról, hogy emberek, mint magunk, hogy viszont ők se feledkezhessenek meg soha sem arról, miszerint mi erkölcsi felsőségünk által felettük állunk. És a mi szabad idő még azonfelül a közügyek számára fennmarad, azt mindenekelőtt arra fordítjuk, hogy a velünk

egy gondolkodáson levők szövetkezésre buzdítjuk oly czélokra, hogy szegény eseléd-gyermekek és árvák megfelelő neveltetésben és ruházatban, hogy a helységi betegeket és szegényeket megfelelő gyámolításban részesüljenek; nem kerül ám az olyan sokba, mint sokan képzelik, sőt mondhatni, csak egy kis igazi szeretetbe, egy kis igazi jóakaratra kerül, annyiba, a mennyit a maradék-étel és használhatlan ócska ruha tesz ki; ezt megtakarítva, bőségesen födőzve vannak azon költségek, melyek a nőre bízott közügyekre szükségesek, és év végén aztán megkérdezzük a férfiakat: melyikünk végezte sikeresebben a maga teendőit: a nők-e vagy ők a hosszadalmas dikciozás és lakomázás mellett?

Csak ugy nagyjában is körültekintvén a magán- és társas életben, mennyi alkalma lesz hölgyeinknek a jövő évben is kellemessé és kívánatossá tenni az életet, és akkor higgyék meg, hogy az élet nekik sem fog adósuk maradni; a mennyi örömet mi szerzünk az embereknek, — kivált lelki örömeiket, — ugyanannyit szerez viszont nekünk az élet; egyik-másik ember hálátlan is szokott ugyan lenni, de mindig akad más, a ki a szeretet tartozását kamatostul rónja le, csak igaz szívvvel hintsük el a szeretet magvait.

Mennyi örömet nem szerzett például b. Podmaniczky Frigyes sok száz érző szívnek az ő legújabb „kedvencz“-ével! Az a „Kedvencz“ természetesen csak egy képzelt lény, egy könyv, egy regény, de a melyet bátran valónak mondhatni, olyan élethű vonásokban állítja elénk a jeles szerző az anyai elkenyveztetésből táplálkozó gonosz hajlamokat és az ezekből fejlődő rut indulatokat, egész odáig, míg a bűn és vétek hullámai az erkölcs és erény felett csapkodnak össze, maguk alá temetve egy egész életet.

Meleg bensőség, a minő csak igaz költők istenadománya, keresetlen szépség, a minő csak a művelt izlés sajátja, nyugodt méltóság, a minő csak a mély meggyőződés tulajdona és végre olyan biztos és élethű rajzolás tünteti ki a művet, a mely csak az élet alapos életismeret eredménye; épen azért van e műnek olyan mély és maradandó hatása az olvasóra, és csak az ohajtható, hogy azon körökre is, melyekből a szereplők kiválasztva látszanak lenni, kellő hatással legyen e mű. De ne idézzük föl a bus sejtelmek szomorító képeit Szilveszter estéjén! Legyünk inkább abban a hitben, hogy a jövő év e tekintetben is örvendetes meglepetésekben fog kedveskedni és nem lesz a hazában egyetlen egy osztály sem, mely mint olyan, a haladás és felvilágosodásnak utjában állana. —i —r.

Budapesti hírvivő.

*** (A Harmonia-egylet) hangversenye és tánczvizgalma mult hétfőn este szép jövedelmet hozott a dalmát sebesültek javára. A lövölde termei egészen megteltek, s a hangverseny minden egyes számát tapsokkal fogadták. Közreműködtek a florencziek is, kik a fővárosban ezuttal utószor hallatták művészi játékukat. A tánczvizgalom élénk, fesztelen volt, de a közönség nagy része méltán roszalással fogadta, hogy az egylet csupán német nyelven nyomatta programmját s belépti jegyeit. Az ilyen figyelmetlenség aligha idéz elő harmóniát.

*** (A pesti zenekedvelők egyletének) igazgató választmánya egy felhívásban figyelmebe ajánlja a műbarátoknak a zonorom építését, melyet nem rég kezdeményezett. Ez épületre az egylet oly kiadásokat volt kénytelen tenni, melyek pénzerejét mosszo túlhaladták, úgy, hogy az építési költség

idáig is több mint 20,000 frtra rug, jóllehet a diszítés és fölszerelés egészen hátra van. A választmány felhívja az ivtartókat, hogy a zeneterem építésére adományozott és gyűjtött összegeket az egylet alelnöke: Koltay Jakab ügyvéd urhoz (Pest, Erzsébettér 8. sz. a.) mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

*** (A Kisfaludy-társaságnak) mult szerdán szokatlanul zajos ülése volt. Szász Károly olvasá fel a tavaly taggá választott Szász Béla „A szabadelvűek“ czimű nagyobb satyráját, mely nem tartozik e tehetséges fiatal költő sikerültebb művei közé, s a napi kérdések tárgyalásába prózai módon ereszkedik erős pártszínezéssel. Felolvasás után Tóth Kálmán felállt, s a társaság érdekében kérte az ülés tagjait: mondanák ki, hogy pártköltemények felolvasása a társulat köréből zárassék ki. Szász Károly védte a politikai költészet jogosultságát, s a tagok azon jogát, hogy tetszésük szerinti művel köszönthessenek be. Gyulay Pál azt mondá, hogy inkább egy-két hibát kell eltűrni, semmint oly szabályt hozni, mely az írói szabadságot korlátozza; a műveket magukat a közizlésre, a kritika kára kell bízni. Végre sok élénk szóváltás után napi-rendre tértek.

*** (Gróf Zichy Otto) e napokban levelet kapott, melyben gróf Mikó Imre felkéri a gróf Zichy-családot, hogy a vásonkeői gróf Zichy senioratus Zelyben őrzött levéltárát engedné át tudományos kutatásokra, miután kitünt, hogy a gróf Zichy nemzetség archivuma különösen nevezetes eredeti Árpád-Anjou- és vegyesház korbéli okmányok tekintetében bővelkedik, úgy, hogy e részben majdnem az összes hazai főrangú családok levéltárait fölülmulja.

*** (A budai népszínházat) Miklóssy színigazgatónak csak két óra adták ki, s még mindig nem hagytak föl a tervvel, hogy e telket eladják. A város másfélezer forintot kapna érte, másfelől azonban nagy kár lenne megsemmisíteni egy oly magyar színházat, melyet országos adakozások segélyével építettek, s melybe érdekes előadások alkalmával mégis csak elegenden járnak. Több budai polgár tehát egy közvetítő tervet ajánl, hogy t. i. építsék körül e nagy telket, s a fölemelendő nagy épületben hagyják meg a népszínházat, miután külföldön is elég színház van nagy magán-épületekbe befoglalva.

*** (Bálikrónika.) A budai József-műegyetem ifjusága saját segély-egylete javára 1870-ki január 29-kén a pesti „Európa“-szálloda termeiben zártkörű tánczvizgalmat rendez. Jegyek válthatók a „Nemzeti“-szállodában, vagy Budavár, országház-uteza 117. sz. a., a segély-egyleti irodában a tánczvizgalmat megelőző hét folytán. Személyjegy 4 frt, családjegy két személyre 7 frt, családjegy három személyre 10 frt, minden további személyért 3 frittal több. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. — A k e s z t h e l y i m. k. gazdasági intézet hallgatói által segély-egyletük javára rendezendő bál e hó 15-kén fog megtartatni az „Amazon“-hoz czimzett szállodában. — A k e c s k e m é t i iparegylet az általa felállítandó „iparú-csarnok alaptökejének gyarapítására“ január 12-kén, a „városi dalárda“ közreműködése mellett, az új színház helyiségében zártkörű dal- és tánczestélyt rendezend. — S z é k e s f e h é r v á r o t t a kereskedelmi ifjuság „betegápolójának“ alaptökejének gyarapítására f. é. januárhó 29-kén álarozos tánczvizgalmat rendezend a „Schlenk“-szálloda nagy termében, Radics Bernát általános kedvelt zenetársulata közreműködésével. — A b e r e g s z á s z i műkedvelő-társulat e hó 8-kán a gymnázium javára az „Arany oroslán“ termében sorsjátékkal összekötött tánczvizgalmat rendez. A nevezett társulat már mintegy 1500 frittal gyarapítá a beregszászi gymnázium alap-

tökéjét. — **A b i h a r m e g y e i** nőegylet január 16-kán sors-játékkal egybekötött tánczvigalmat rendez Nagyváradon, a „Sas“-szállodában. — **N ó g r á d m e g y e** ifjúsága e hó 8 kán B.-Gyarmaton, a megyeház nagy teremében jótékony czélú tánczvigalmat rendez.

++ (Vogt Károly) karácson előtti pénteken elhagyta fővárosunkat és az indóházban megigérte, hogy ha lehet, nem sokára visszatér Pestre, hol oly szívélyesen fogadták. Egy városból sem ment még el — a mint kijelenté — kedvesebb emlékekkel, mint tőlünk. Különösen örült az emlékeknek, melylyel az ifjúság lepte meg elutazása előtt. Ez egy diszes ezüst serleg, belül aranyozva, e föliratokkal: „Emlékül Vogt Károlynak“ s „Az egyetemi és műegyetemi ifjúság Pesten, 1869. decz. 17-kén.“ (Egyetemi előadásának napja.) E serleget Szvoboda Lajos tanárjelölt nyújtotta át, az ifjúság küldöttségének élén. Vogt meghatva köszöné meg, s végül így szólt: „Miután lehullt az a kárhozatos bilincs, mely azelőtt az egész magyar nemzetre sulyosodott: igyekezzenek kivívni azt, hogy a magyar nemzet tudományos műveltsége kiállja a versenyt Európa bármely nemzetével!“

+++ (Vogt), mint zoolog, a haltenyésztésnek is kitünő mestere lévén, az állatkerti igazgatóság megkeresése folytán Szabó József elnök kíséretében mult csütörtökön d. e. 11 órakor az állatkertben megjelent, hol Krisch J., műegyetemi tanár, Bürgermeister vízműépítő és Hegyessy Kálmán igazgató jelenlétében a haltenyésztés gyakorlati kiviteléről hasznos és tanulságos utmutatásokat adott, ezután az állatkertet szemlélte meg, s két órai ott-mulatása után eltávozott.

++ (A hirlapok reclamatiója.) Ujabb miniszteri rendelet szerint a reclamatiók a folyó 1870-ik év január 1-jétől kezdve nem az előfizetők, hanem a postahivatal által fognak a felvevő postahivatalhoz eljuttatni, s ez utóbbi által minden díj nélkül foganatosíttatni, azon esetben, ha a reclamatió a rendeltetési hely postahivatalánál azon időponttól számított három nap alatt tétetett meg, melyben az elmaradt számnak megérkeznie kellett volna; a heti- vagy ennél hosszabb időközű lapoknál vagy folyóiratoknál a reclamatió megtételére szabott három napi határidő azon időponttól számíttatik, melyben a közvetlenül következő szám érkezett meg rendeltetése helyére. Azon előfizetőkre nézve, kik a kézbesítő postahivatal székhelyén kívül laknak, a fennebbi reclamationalis határidő öt napra van határozva. Ezen időn túl a reclamatió a postahivatal által csak a postadíjnak s a reclamált ujság számmegszerzési árának előleges lefizetése mellett fog foganatosíttatni. A hirlap reclamatiók megtételére minden egyes postahivatalnál nyomtatott blanquettek fognak a közönség rendelkezésére állni. A blanquette maga az előfizető, vagy megbízottja a postahivatalnál tölti ki, s annak szelvénye, mely arról tesz bizonyosságot, hogy a reclamatió valósággal s a kiszabott idő alatt megtétetett, a postahivatal kelti bélyegével ellátva, a reclamálóknak adatik ki.

++ (Tenerani-szobrok hazánkban) Az e hó 14-kén elhalt Tenerani Péter világhírű szobrásztól a főtí templom sírboltjában három eredeti szobormű van karrarai márványból. Ezek: „A halál angyala,“ a „Krisztus, mint megváltó“ és gr. Károlyi Erzsébet térdelő szobra. Ez életnagyságu, amazok pedig óriási mérvűek. E szobrokat Tenerani gróf Károlyi István közvetlen megrendelése folytán készíté.

++ (Elfogtak) közelebb egy derék urat, ki a gr. Zichy Herman és gr. Pálffy Mór szégyenletes kormányzásuk idejében főispáni méltóságot viselt. Nevét a „P. Lloyd“ Cr. v. B. betűkkel jelöli. Azzal van vádolva, hogy kereskedőktől hitelre

sok mindenfélét vett, s aztán rögtön eladá, hogy pénzhez jusson. A fenyítő-törvényszék azonban e vállalkozó szellemű urat szabad lábra helyezé s most még ő akar föllépni a városkapitányság ellen, mint a mely elfogatta.

++ (A gránátos-utca kövezetéről) mult csütörtökön egy halottat szállítottak a Rókus-kórházba. A halott neve Semsey Viktor. Egy pálinkabódéből kijöve, összeroskadt s többé föl sem kelt. A szerencsétlen pestmegyei irnok volt, de hivatalától elmozdított, ezelőtt mintegy 3 héttel. Azóta lakását éjfélig félreeső zugolyok, s éjfél után reggelig az utca képezék. Őt a halál a nyomortól szabadítá meg. Körülbelül 50 éves volt, előkelő család sarja, egykor reményteljes ifju.

++ (A vörös herczeg fia.) Napoleon herczeg fiacskáját, a hét éves Viktort a „Rue Caumartin“ egyik magánnevelő-intézetébe akarja küldeni, melynek jelenleg tizenöt növendéke van. Az intézet tulajdonosa jelentkezett a Palais Royalban, hogy új növendékével megismerkedjék. Megkérde a herczegtől: „Miként czimezze növendékét?“ — „Nevezze egyszerűen Viktornak.“ — „De az iskolai névsorban?“ — „Ott hivhatja Napoleon Viktornak, de egyszerűen csak Viktor néven szólítsa, ha társai megütlegelik s ő nem lesz rest azt visszaadni; monsigneurnek vagy ő magasságának azonban semmi esetre se hívja.“

++ (Öngyilkosság.) Mult szerdán reggel St. S. kereskedő azon jelentéssel ment a városi kapitánysághoz, hogy Ebner Nep. János nagykereskedő, kinek házában ő is lakik, (Széchenyi-sétatér 2. sz.) aznap reggel virradóra hálósobájában halva találtatott. A fenyítő-törvényszék részéről megállapított: hogy Ebner egyenest szívének irányzott revolverrel vetett véget életének. Az öngyilkos családja, melyet a nevezett hálósobától csak pár ajtó választott el, állítja, hogy a revolver durranását nem hallotta, s csak egyszer a hálósobába lépén, az illetőt holtan összerogyva találták. A vizsgálatra kirendelt orvosok az elhunyt rokonai által felkérettek, hogy a boncolás ne a Rókusban, hanem a család házában történjék. Minndjárt a hirtelen haláleset után a család kérelmére hozzáfogtak könyvei átvizsgálásához, hogy megtudják, nem vagyoni állapota okozta az öngyilkosságot. Már befejezték a vizsgálatot s mindent a legnagyobb rendben találtak. A tiszta aktiv-vagyon sokkal több, mint kétszázezer forint. Üzlete tovább fog vezetni.

++ (Verekezés,) melynek halál lett a vége. Mult hétfőn este a sertéskereskedő-utca 25-dik számú házában korcsmájában két kocsis annyira összeszólalkozott, hogy végre a dolog verekezésre került köztük s az egyik halálos ütést kapván, azonnal összerogyott élettelenül. A másik hirtelen elillant. A korcsmáros az egész dolgot csak mintegy két óra mulva jelenté fel a kapitányságnak s a tettes kilétéről semmit sem tudott bevallani. A hulla azonnal a Rókusba szállítottatott. További vizsgálatok ez ügyben elrendeltettek.

++ (A pantini gyilkosság.) Tropmann jelenleg a conciergerieban van, hol a bűnöst „a nagy gonosztévők“ czellájában a legszorosabban őrzik. A bűnös a legtöbb időt kártyázással tölti, nem szereti, ha fogolytársai fölemlitik büntetteit, de ő maga szeret azokról beszélni. Őrei azt állítják, hogy mindig nyitott szemmel alszik. Még mindig azt állítja, hogy négy büntársa volt, de nem akarja ezek neveit megmondani. Azt mondja, hogy ezeket kikutatni a törvényszék dolga, de ha egyedül őt akarják perbe fogni, felebbezni fog a császárhoz, s ha ez sem használ, a néphez. Midőn tudtul adták neki, hogy nővére a gyilkosság hírére gyermek-ágyban meghalt, meg-

indulva látszott s felkiáltott: „Igy ölöm én meg azokat, kiket szeretek. Mindig atyját okozza, hogy ez erkölcsi okozója minden büntetteinek.

*** (Vegyes hírek.) Pestváros tanácsa valahára a nőnevelésre is kezd nagyobb gondot fordítani és jövő évi költségvetésébe leányiskolára 60,000, leányárvaázra 50,000 frtot tétetett be. — A pesti vízvezetést a házi urak lassankint nagyobb mérvben kezdik már igénybe venni, mint eddig. A vácsi-uton, ország-uton, nagy-kereszt, gyár-, kismező-, nádor-, retek- s király-utczában majd minden házba bevezették már, de különös is volna, ha be nem vezetnék, miután a lakosság oly örömet viseli érte a költséget. — Izsó „Haldokló honvéd“ szobrát, mint értesülünk, Erdélybe akarják megvenni és Seps-Szent-Györgyön, az elesett háromszéki honvédek emlékére fölállítani. — Új könyv Heckenast kiadásából: Indiai tündérmesék, érdekes olvasókönyv az érettebb ifjuság számára, angol után közli s (Csengeri Lóránt fiatal barátjának ajánlja) Vámbéry Armin; 24 érdekes mese van benne, 352 lapon, ára 2 frt. — Tábor-szky és Parsch műkereskedésében megjelentek: „Ida-lassu“, Farkas Miskától, ára 60 kr; „Aradi ünnepély-induló“, Leiternmayer Sándor karnagytól, ára 60 kr; „Mille-fleurs“, polka francia Leiternmayer-től, ára 50 kr. — A január 29-kén az „Európa“-ban tartandó technikusbál bizottság házi asszonyul gr. Andrássy Manóét volt szerencsés megnyerhetni. A bál meghívók nagyobbrészt szét vannak küldve. A pénztár megnyitása annak idejében hirdettetni fog. — Az országos dalár-egyesület központi választmánya farsang közepén nagy álarozos bált rendez, tombolával összekötve a vigadóban. Előbb hangversenyt akartak rendezni, de ily nagy báltól több jövedelmet várnak az egyesület javára. — A budai királyi lak folyosóin mult esütörtökön délelőtt egy tébolyodott nőt fogtak el, ki jajgatva bizonygatta, hogy két gyermeke mint angyal a királyi várban van. Átadták ápolásra a Rokusba. — Hg. Schwarzenberg rabini szeszgyárában egy gőzkazán felrobbant és 20 munkást leferrázott, kik közül 8 már meghalt. — Szent-Benedek-kenzz ottani baromorvost meggyilkolta egy legény. Pesten pedig szerdán este egy tüzértizedes meggyilkolta magát. — A kölni érsek felfüggesztette hivatalától dr. Kayser lelkeszt, a ki Károly romániai fejedelmet Wied hercegnővel megeskette, mivel nem íérték meg, hogy minden gyermeküket a katolikus vallásban fogják neveltetni. Tehát másutt is vannak még türelmetlen istenes emberek. — Jakab Elek nagy szorgalommal és tetemes áldozattal megírta Kolozsvár történetét s a város pályadíjazta. De közelebb tartott elkeseredett gyűlési harezban oda vitte a dolgot, hogy a jeles szerző 360 frt költséget volt kénytelen átvállalni, hogy művét díszesen kiállithassa. Másnap az író névtelen levélben 100 frtot kapott. — Rubinstein februárban fogja tartani pesti hangversenyait. — A népszámlálási ügyben m. hó 28-kán osztattak szét Pesten a bejegyzési lapok, melyek január 3-kán ismét összegyűjtetnek. — Királyőfelsége meghagyása folytán Omer Sabri török hadseregbeli alezredes. (Bíró Lajos volt honvédszázados) számára egy első osztályú kapitányi állás üresen hagyandó a m. k. honvédhadseregnél, hogy azt elfoglalhassa majd török szolgálata elhagyása után. — Őfelsége a hozzá legközelebb pénz-segélyért folyamodott szükölködők érdemesbjei részére 300 frtot engedélyezett. — Rómából érkezott távsürgöny szerint: Királynők nővére, a nápolyi királyné, decz. 24 kén reggel egy hercegnőt szült. — Királyné őfelségét január 15. és 20-dika között várják

vissza Rómából Budára. — Mária Henrika belga királynét néhai József nádor Pozsonyban született leányát, ki a pozsonyi honvédszászlóhoz értékes és szép szalagot ajándékozott, a pozsonyi honvédszászlóalj zászlóanyául felkérte. — Az eperjesi joghallgatók testülete azon hir hallatára, hogy dr. Pauler Tivadar fényes birói állását elhagyva, egyetemi tanári székét újra elfoglalá, bizalmi és hálafeliratot intézett a jeles férfi és ünnevelt tanárhoz, s arra az ünnevelt tanár meleg szavakkal már válaszolt is. — Budán, a vizi-városban, a napokban egy veszett kutya ejtette ijedtségbe a várost, összevissza futkározván az utczákban, mig végre egy városi poroszló a kardjával levágta. — A pesti kapitányság egy ritka szépségű gyöngyöt s általában ezer frtnál többet érő ékszert talált meg, melyet nem rég egy itteni szállodában Almásy Páltól loptak el, a budai kapitányság pedig az esztergami főtemplomból ellopott ezüst keresztet, melynek talapzatát minap egy tolvaj asszonynál megtaláltak. A jó madár, ki Almásynál a lopást végbe vitte, már kézre került. — Pestváros gazdasági bizottsága elhatározta, hogy a Ferenczkülvárosban új iskola építtessék. — A közoktatási miniszter Bartalus Istvánt a budai férfi-tanítóképezdéhez ének- és zenetanárrá nevezte ki. — Őfelsége megengedte, hogy Pesten rigorozált orvosok, új rigorosum nélkül Bécsben is gyakorolhatják orvosi hivatásukat. — K. Papp Miklós, a „Magyar Polgár“ jeles szerkesztője előfizetést hirdet Jónás, a nevezett lap belmunkatársának: „A suezi csatorna megnyitása“ czimű munkára, két forintjával. Az előfizetési felhívás irálya gyaníttatni engedi, hogy Jónás név alatt Erdély egyik jeles írója lappang, a kitől a közönség már sok szépet olvasott. Az előfizetési díjak a „Magyar Polgár“ kiadó-hivatalába czimzendők. — „Korszellem“ czim alatt Szilágyi Virgil politikai egyháznölkikai s társadalmi két heti folyóiratot indit meg január 15-kén. Ára egész évre 4 frt. — A nemzeti színház ideiglenes igazgatóságától gr. Ráday Gedeon betegeskedése miatt fölmentetett s azt egy bizottmány vette át, melynek tagjai b. Révay Simon, b. Podmaniczky Frigyes és Zichy Antal.

*** (Halálozások.) Özv. Szinováczné asszony, a nem rég elhunyt septemvir hátrahagyott özvegye, a napokban meghalt. — Ormódi Bertalan, ismert nevű magyar író, az általa létrehozott „Corvina“ irodalmi vállalat igazgatója, hosszú betegség után, karácson másodnapjára virradón meghalt. Csak 33 évet élt még. Temetése mult hétfőn délutáni 3 órakor ment végbe igen nagy számu résztvevő jelenlétében. A halotti szertartások befejezése után az izraelita hitközség magyar szónoka: Kohn Sámuel tudor foglalta el a rögtönzött emelvényt, s kitünő szónoklatban fejtette ki az oly korán elbunytnak érdekeit, mint hazafi, költő s mint zsidó. A fiatal hitszónok szavai a jelenlevőkre nagy hatást gyakoroltak. Utána, az irodalom nevében, Kunsági jeles íróársunk szólalt fel, hosszabb kitünő beszédben ecsetelve az elhunyt irodalmi pályáját, folytonos küzdelmeit az élettel, mely utóbbi ép akkor szakadt meg váratlanul, midőn Ormodinak végtére sikerült egy oly intézet létrehozása, mely a mint egy részről az irodalomban valóságosan hégzagpótló, ugy más részről magának a kezdeményezőnek biztos és tisztelt állást szerzett a társadalomban. E szónoklat után a koporsót kivitték az izraelita sírkertbe, hol Bródy Zsigmond néhány szívből fakadt szóval vett búcsut a nemes barától és pályatárstól. — Somogyi Károly, Debreczenváros volt főmérnöke és ismert polgár, deczember 26-kán meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Deczember 31-kén.

Decz. 24- és 25-kén a karácsoni ünnepek miatt a színház zárva volt. — Decz. 26-kán: „A szentivánéji álmom,” Shakespeare bohózata. — Decz. 27-kén: „Ganthier Margit,” ifj. Dumas Sándortól. — Decz. 28-kán: „A boldogság első napja,” Auber operája, 3 felv. — Decz. 29-kén: „Egy szegény ifjú története,” Feuillet színműve, 5 felv. — Decz. 30-kán: „Az afrikai nő,” Meyerbeer operája, 5 felv. — Decz. 31-kén: „Tévedések vigjátéka,” Shakespeare vigjátéka, 3 felv.

Budai népszínház.

Deczember 31-kén.

Decz. 24- és 25-kén a karácsoni ünnepek miatt nem volt előadás. — Decz. 26-kától 31-kéig mindennap a beduin repülő sereg föllépte.

Gazdasszonyoknak.

Leves lud-aprólékkal.

Egy darab vaját fel kell olvasztani, finomra vagdalt zöld petrezselymet, hat fehér gombát, szintén apróra vagdalva hozzá adni és egy fél óráig párolni hagyni, két kanálnyi lisztet hozzá adni, ismét kissé párolni hagyni és jó huslevessel felereszteni, a már elébb megfőtt ludaprólékot belé tenni, a máját külön megsütöni, darabkákra vágva hozzá adni.

H. Zerna.

Rizs csokoládélével.

Egy fél font finom rizst megtisztítván és megmosván, egy itcze tejből puhára meg kell főzni, a tűzről levenni két maroknyi tört cukrot belé keverni, nyolcz lat vaját és 8 tojás sárgáját, végre pedig a nyolcz tojás fehéréből vert kemény habot hozzá adni.

Ezalatt nyolcz masanzszi almát cukorral péppé kell főzni, egy formát vajjal kikenni, morzsával behinteni, aztán egy sor rizst, egy sor almát mindaddig belé tenni, míg a forma megtelt, az egészet pedig a sütőben szép p.rosra megsütöni.

Egy meszely tejből két tábla csokoládét és 6 lat cukrot jól el kell főzni, lassankint négy tojás fehéréből vert habot hozzá adni, és e levét a már elébb egy kerek tálra kiborított rizsre forróan önteni.

G. Karolin.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: horgolási minta paplanszélekre, ágy- vagy asztal-takarókra, sat. fehér vagy színes pamuttal horgolandó. E mintát recze-szövetre is lehet alkalmazni a szokott fillet-tel áthuzva.

A 2-dik szám: első rajz, fehér himzések kitöltésére.

A 3-dik szám: J és P betűk, asztalneműekre.

A 4-dik szám: nyakkötő sarkába való rajz.

Az 5-dik szám: H és O betűk, fehérneműekre.

A 6-dik szám: L és P betűk.

A 7-dik szám: D és H betűk.

A 8-dik szám: rózsabimbó, nyakkötőkre.

A 9-dik szám: E és F betűk.

A 10-dik szám: reggeliczipő rajza, egyszínű bársonyon, posztón vagy ripsen himzendő többféle, élénk színű selyem-szálakkal.

A 11-dik szám: korona, fehérneműekre.

A 12-dik szám: nyakkötő sarkába való finom francia himzés rajza.

A 13-dik szám: kis tüpárnára vagy más apró himzésre való virág rajza.

A 14-dik szám: D és C betűk.

A 15-dik szám: D és D betűk.

A 16-dik szám: óratartó- és gombostüpárnára való himzés rajza, színes selyemmel dolgozandó.

A 17-dik szám: keskeny betét rajza, fehérneműekre.

A 18-dik szám: zsebkeendő körüli és sarkába való finom himzés rajza.

A 19-dik szám: D és H betűk cifrázattal.

A 20-dik szám: kis virágcsokor, nyakkötőkre.

A 21-dik szám: fehérneműekre való keskeny himzés rajza.

A 22-dik szám: betét, fehérneműekre.

A 23-dik szám: hetét, színes fonállal dolgozandó.

A 24-dik szám: betét, fehérneműekre.

A 25-dik szám: fehérneműekre való keskeny himzés. És végre a 26-dik szám: kis virág, mindenféle himzések kitöltésére.

Sakkrejtvény.

Kontz Emiliától.

k a	z ó	s a	Mely	Mo-	lyen	föld :	ez,
át-	ö	ga	rág-	ma-	föld	je	Me-
tér	lász	gyar	hács,	sár-	Hir	mi	a
reg	ka	az	te-	vi	sen	ján,	tő
ren-	ja	Du-	fe-	p rt-	me-	hal-	ve-
ne-	ve	Vö-	dez	mar-	va	Mi-	a
bú-	ge-	fű ?	na	lel	lig	ser	lat-
Nyög-	vom.	és	rös-	s ke-	ty	s csak	hály.

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki január 30-ka.

A f. é. 50-dik számban közölt rejtvény értelme: „Higyj, remélj, szeress!” Helyes megfejtését következő t. előfizetőkink küldték be:

Fiedler Ottilia, Jeszenszky Aranka, Gyura Janka, Fábíán Simon Jozéfa, Nagy Flóra, Kecskeméthy Ida, Basilides nővérek, Eckerdt Gizella, Tell Mari, Boronkay Clementine, Fényes Lila, Tóth Lajosné, Szűts Klára, Temesváry Erzsébet, Fellner Mariska, Szécsényi Lóra, Kún Ida, Mudry Pálkuty Janka, Vályi Lajosné, Hamar Luiza, Böhm Rozália, Sósfy Anna, Benedikovics Róza, Schwatz Éva, Hajós Ilona, Hunyady Karolina, Stecsovics Vilma, Halasy Anna, Bauer Nina, Ruttkay Ilona, Marosy Emilia és Hermin, Páztelyi Daniellovich Emilia.

Tartalom.

Fenn és alant, elbeszélés Szegfi Mórtól. — Gondolatom, Endrőd Sándortól. — Egy szilveszter-estély a tisztí kaszinóban. — A visszatérő lányka, Kossa Samutól. — A Morgue Párisban, Ujkérítől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékra: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára — Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10-10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kulap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

2. SZ.
Január 9-kén.
1870.

Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

F e n n é s a l a n t .

Szegfi Mórtól.
(F o l y t a t á s .)

— Csak ne tréfálg, mert az nem olyan csekélység, mint a milyennek gondolod — jegyzé meg Ferencz mosolyogva, de azért mégis komolyan.

— Halljuk tehát az értekezlet tárgyát! — kezdé újra a leány, még tréfásabb hangon; mióta az anya olyan ügyesen el tudta takarni iménti felindulásának igaz okát, azóta a leány csupa derűlttség volt.

— Csak arra akarlak kérni, hogy adjatok nekem tanácsot — mondá Ferencz komolyan.

— Tanácsot? mi? neked? — kérdé a leány hangos nevetéssel.

— Igenis, ti nekem! — mondá utána Ferencz, szintén nevetve, de látható zavarral, — mert a miben tanácsotokra szükségem van, az a ti illetékességi körötökbe tartozik, egy ajándék egy nőnek, azaz egy hölgynek, egy leánynak.

— Haniss Eteknának! — egészíté ki az anya komolyan.

— Igenis, Haniss Eteknának! — mondá utána Ferencz olyan mély lélegzet-vétellel, mintha mázsányi kő esett volna le szívéből.

— És abban mi adjunk neked tanácsot, édes fiam? — kérdé az anya, bánatos tekintettel fiára. — És miféle ajándék legyen ez, édes fiam?

— No természetesen karácsoni ajándék, édes anyám — felelé Ferencz erőltetett vidámsággal.

— Tudom, édes fiam, nem is azt akartam kérdezni, hanem azt, hogy miféle karácsoni ajándék legyen az, édes fiam? — kérdé újra az anya, szomoruan.

— Épen azt akarom tőletek megtudni — viszonzá Ferencz merengve.

— Valami csekélység, barátsági jel! — sietett Róza megjegyezni, a ki e rövid értekezlet alatt mégis csak visszasett előbbi komolyságába.

— Igenis, olyasmi — hagyá helybe Ferencz, a nélkül, hogy merengéséből föltekintene.

— Én tudnék egy olyant; de félek, hogy nem nyeri meg tetszésedet — mondá erre az anya.

— És miért nem, édes anyám? — kérdé Ferencz.

— Azért, mert talán sokallani fogod, édes fiam — viszonzá az anya.

— Halljam tehát, mi legyen az? — kérdé Ferencz, önkénytelenül mosolyogva.

— Az volna az, édes fiam, hogy megmondanád neki, hogy kivered őt szivedből — mondá az anya komolyan.

E szavakra Ferencz fel akart ugrani ültéből, de az anya mindkét kezével fogta meg kezét és olyan bensőségteljes szeretettel nézett fiára, hogy ez hanyatlani érezte erejét.

— Nem tudom, mit akar édes anyám ezzel mondani — akadozá végre a legnagyobb zavarában.

— Azt, édes fiam, hogy az a leány téged is, engem is, mindnyájunkat szerencsétlenné tesz — folytató az anya.

— Ne mondja azt édes anyám, mert az nem úgy van! Eteka a legnemesebb lény a világon — vágott szavába Ferencz indulatosan.

— Meglehet, hogy az, annál inkább kötelességed, mielőbb azt tenni, a mit mondok, — jegyzé meg az anya.

— Tehát azt akarja édes anyám, hogy öt többé ne lássam? hogy a kivel annyi boldog évet töltöttem, a kinek annyi boldog órát köszönök, annak egyszerre hátat fordítsak, kerüljem, mint a bűnös, és édes anyám azt lehetségesnek tartja? kérdé Ferencz, szikrázó szemekkel.

— Nem csak lehetségesnek, de szükségesnek is tartom, tenmiattad, nyugalmad, testi lelki épséged érdekében édes fiam; nézd, milyen boldogtalan végzetességgel uralkodik rajtad ez áldástalan érzélem, máris mennyire más vagy, mint voltál azelőtt! — folytatá az anya lévvel.

— Csalódik anyám, mert én most sokkal boldogabbnak érzem magam, mint azelőtt, boldogabbnak, mint valaha — vágott szavába Ferencz.

— Oh igen, tudom, látom, érzem, igen jól érzi az én szívem, hogy milyen a te boldogságod; egy tekintet arczodra megmondja nekem, milyen a te boldogságod; olyan boldogság az, a minőt a gályarab érez, midőn a halál közeledését érzi — mondá az anya szomoruan.

— És aztán? Hát csak az életben van gyönyörűség! — veté ellen Ferencz rajongva.

— Igazad van, édes fiam, és megvallom, az anyai szeretet elfogulttá tett egy perczig, magamra gondoltam, az én nagy fájdalomra, midőn téged el találnalak veszíteni, és ez hiba volt tőlem, az anyának nem szabad önzőnek lenni, a gyermek a miért az övé, nem tartozik neki életével, hanem magának tartozik azzal, és épen ez az, édes fiam, a mi úgy fáj az én szívemnek; tudom, milyen nagy boldogság a szerelem, és teljesen értem, milyen nagy boldogság meghalni azért, a kit szeretünk, de azt nem értem, édes fiam, hogyan alázhatja meg magát egy férfi az előtt, a kit szeret, hogy teheti magát nevetségessé előtte.

— Nevetségessé, én? — kérdé Ferencz.

— Igen is, édes fiam; avagy mi egyébnek veszi a leány az olyan férfi szenvedését, a kit nem szeret? — folytatá az anya.

— Igaza van, édes anyám — mondá Ferencz, mintegy megtörve — igaza van, én nevetségessé teszem magam előtte.

— Hogyha pedig jó szíve van, ez esetben ok nélkül fájdalmat okozasz neki — folytatá az anya. — Azért, ugy-e bár, legjobb, nem is találkoznotok, édes fiam?

— Igen is, édes anyám, belátom, hogy ezt kell tennem és ezt fogom is tenni.

E perczben nyílt az ajtó és belépett, nem, berepült egy hajnalpir, csillagfény, virágillat és mit tudom én, mi mindentől teremtett alak, egy 17—18 éves leány, a milyen a költők lelke előtt lebeghet, midőn a szépség eszményét megörökítik, a kinek megjelenése mint a verőfény, megvilágítja, felvidítja a tájt, mosolygóvá teszi a holt sivatagot és mintegy illatossá a levegőt, mely körül folyja.

— Jó reggelt Rózám! Jó reggelt édes néni! Ah jó reggelt Ferencz! — mondá, vagyis inkább csattogtatá, mert a hangja olyan volt, mint a pacsirtáé, mint az ezüst harangé, melyet a szív még akkor is hallani vél, mikor már rég elcsendült.

És mindegyiknek a jelenlevők közül más-máskép csattogtatta el a „jó reggelt!“ és mindegyikre más-máskép mosolygott, midőn azt elcsattogtatá és más-más tekintettel árasztotta ki napsugáros lelkét arra, a kinek elcsattogtatta.

— Csak egy percze ré jöttem, édes néni, és bocsánatot ké-

rek, hogy már olyan rég nem jöttem; de valóban nem lehetett. A néni nem is képzelheti, mennyire el vagyok foglalva.

— Dehogyan nem képzelhetem! — jegyzé meg Jámborné asszony, szomorú mosolygással. — A sok új ruha, meg a sok látogató!

— Oh nem, édes néni, azokkal én keveset bajlódom; hát mirevalók a szabók, meg a szobaleányok, vagy a komornák? A mi pedig a látogatásokat illeti, arra a legjobb óvszer egy kis rögtönözött betegség. Higgye meg, édes néni, sohasem voltam annyit beteg, mint az utósó időben! — mondá a leány, a ki ezalatt levetette drága csipkézettel gazdagul díszített fekete bársony felöltőjét és kalapját, miben Ferencz szóvalan udvariassággal hűségesen segítségére volt, és most úgy állt az önkénytelen bámulatba merült Jámborné előtt, keresetlenül izletes öltözékében, mint a tavasz minden virágainak, minden kellemeinek emberi alakba öltöztetett élő képe.

— Oh, látszik is rajtad az a sok betegség! — nevetett Róza és keblére ölelte a gyönyörű teremtet.

— Ugy-e bár? nevetett viszont a másik — tehát nem ez tartoztatott, hanem a tanulás, édes néni. Nem képzelheti édes néni, mennyit kell tanulnom! Történelem, természettudomány, aztán zongorázni, festeni, sőt képzelje csak, még számolni is! A bizony, én ugyan nem tudom, hogy mire való nekem az a tudomány és váltig mondom a bácsinak, hogy sem könyvvívésre, sem tőkepénzességre semmi hivatást nem bírok magamban fölfedezni, de a bácsi csak azt mondja, hogy se baj, azért csak tanuljak, a tudás megóv a képzelődéstől és az unatkozástól! Képzelje csak, édes néni, én és unatkozni, mikor ez a világ olyan szép, olyan telided-teli tarka-barka bohóságokkal! Hanem azért csak megteszem a jó bácsinak azt az örömet és tanulok, a mennyi csak belém fér.

— De hát minek is Kegyednek a tudomány, mikor úgy sem veszi hasznát! — jegyzi meg reá Ferencz mosolyogva.

— No, maga csak hallgasson! — viszonzá neki a leányka tréfás komolysággal. — Mert ez ismét czélzás akar lenni.

— Csak saját szavait ismétetem, — viszonzá Ferencz montegetődzve.

— Nem kellett volna tennie! Én mondhatom magamnak, a mi nekem tetszik, de ön, a férfi, csak szépeket tartozik nekem mondani — jegyzé meg a leány komolyan.

— És nem fél a kisasszony, hogy a sok széptevés ártalmára válhatnék? — mondá Jámborné szelid mosolygással.

— Nem én, édes néni, épen olyan kevéssé, mint a hogy attól félek, hogy a kocsizás miatt a gyalogjárást el fogom felejtetni. Meglehet, hogy a gyalogjárás is egészséges, hanem azért mégis csak kellemesebb: kocsin járni, a mint édes anyám szokta mondani. De mit trécsелеk én itt össze-viszra és még csak azt sem mondtam, hogy mi végett jöttem én ma tulajdonképen ide. Hát először, hogy téged lássalak, édes Rózám, meg Kegyedet, édes néni, no, meg magát, kedves barátom, mert azért, hogy nem tud nekem szépeket mondani, ne higgye ám, hogy nem szivelem! Még most is úgy szivelem, mint akkor, midőn együtt kergődztünk az udvaron. Oh, bel szép idők voltak azok, mikor maga, meg én még szépen tegeztük egymást és maga huszárcsákókat csinált paprból, és az én fejemre tette és azt mondta, hogy én vagyok a legszebb markotányosné a világon, emlékezik még reá, ugy-e? No hát, idejövetelem második czélja egy kérés önhez.

— Én hozzám? és mivel lehetek szolgálatjára? — kérdé Ferencz komolyan. A gyermekkori szép emlékek felidézése fájdalmasan érintették szívét.

— Hát az bizony egy nagy kérés, nem kevesebb, mint az, hogy ön egy pár órát nekem áldozzon, vagy szabad mondani, hogy: szenteljen? — tevő hozzá dévajkódva.

— Miért ne, ha ez a szó jobban tetszik Kegyednek, — viszonzá Ferencz szomorú mosolyal.

— Minden bizonynyal jobban tetszik, sőt követelem is, hogy a mit az én kedvemért tölt el, azt az időt ne áldozatnak, hanem megszentelésnek tekintse.

— És mi célra szenteljem ez időt? — kérde Ferencz, hogy más fordulatot adjon a társalgásnak.

— Nem kevesebbre, mint arra, hogy ön segítsen engem egy kicsit megcsalni édes anyámat — mondá a leányka, bizalmasan közelebb lépve az ifjuhoz.

— Hogyan, kisasszony, megcsalni? — kérde Ferencz, becsületes szeméit egész nagyságukban meresztve a leányra.

— Itt van ni! — kiáltá a leány nevetve — Még most is csak olyan, mint azelőtt! Pedig azért nem jöttem ide két hónapig, mert azt hittem, hogy ezalatt már az utánam való bankóadás miatt is ragad reá egy kis udvariasság.

— Etelka kisasszony bizonynyal csak tréfából használta ez erős kifejezést — mentegéte Jámborné asszony, ki fájdalommal érezte, mily kínosan esik fiának e jelenet.

— Oh nem, édes néni, nálunk, magasranguaknál, mint édes anyám mondja, a mindennapi multságok közé tartozik az efféle. Megcsaljuk egymást, hogy aztán annál többet nevetessünk egymáson. De nyugodjék meg, Ferencz barátom, az a család, melynek bűnébe én ezuttal akarok esni, oly természetű, hogy az ön puritan lelke sem fog kifogást tenni ellene.

— Kíváncsi vagyok reá — jegyzé meg reá Ferencz mosolyogva.

(Vége köv.)

B. K. barátomhoz.

Nemes Ödöntől.

mult időn reménytelen merengő
Keblem barátja, im' fogadd kezem.
Gyötrő a bú, oh, hadd legyen veszendő!
Csak kárhozat borítja leng ezen.

Jer, jer, barátod hő könyűd' letörli,
Tudom, szivednek mélyéből eredt,
Miként a forrás, mely a szirtből tör ki,
S láthatni ott a dult avar felett,

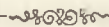
Szétomla mennyed, ah, mivé levél te!
Alátemettek szörnyű romjai...
És szived ezt mind átokként túlélte;
Csapásodat nincs szó kimondani.

Más boldog. Annyi vig alak körültem,
Kiket a végzet kedvre alkotott.
Az ifju mátká ott csüng elbűvölten
Hívének ajkin, lényén báj ragyog.

Mint szirti eserfa állsz magányosan te,
Fölbötted első a roppant vihar.
A szenvedések sűrű árnya von be,
Mig szenvedélyed megtörik, kihal.

Ah, mert a szív, ha néma bánat nyomja,
Maga tiporja össze önmagát!
Mely búra bűt hoz, és kint rak halomra,
Nem érve el a várva várt határt.

Boldog, miként e szív, mért nem lehetsz te?
Vagy osztozhatnám veled legalább!
Mért bánatod, hogy szived átrepeszszé?
Mért üld a sors téged, jó, hű barát?!
Te sirsz... oh, hadd ne lássak könyt szemedben,
Ha már kiittad az üröm-kehelyt:
Mosolygni szebb; légy férfi — rendületlen!
A szív cs a l ó d v a jobb, ha tűr s — felejt.

Egy szilveszter-estély a tiszti kaszinóban.

Gróf Grahowszky Szaniszló elbeszélése.

(Folytatás).

E szobából vezetett az ut egy föltárt ajtón át a tulajdonképi tánczterembe, mely bár igen szűk volt egy királyi tiszti estély rendezésére, de igen díszesen berendezve. A falak fehér olajfestéssel voltak bemázolva; felül e boltozatnál aranyozott párkány vonult végig s a boltozat közepéről, tizenkét faggyu-gyertyával terhelt üvegcsillár nyult alá s a falakon körös-körül kargyertyatartók voltak alkalmazva. A fal mellett körös-körül nádszövetű székek s a terem főhomlokzatában a király életnagyságu olajfestésű képe alatt egy maroquin-szövésessel bevont kettős ülésű pamlag, mi a három fehér függönnyel díszített ablakkal egyetemben kellemes hatást gyakorolt a szemlélőre. Azt sem szabad felednünk, hogy egy nappal előbb hat gránátos volt ide rendelve, a padolatnak tükörsimára csiszolása végett.

A báli helyiséghez még egy harmadik szoba is volt csatolva, hol egyes fehér terítékekkel ellátott asztalok voltak étkezésre a szögletekben elhelyezve. A ki pedig dohányozni akart, a folyosón át egy negyedik szobába sétálhatott, hol az idősb polgári urak és katonatisztek kártyázással mulaták magukat.

A tánczterem lassankint telni kezdett; a két bárendező kabátján atlatz szalaggal fölcizomázva, kalapjukat hónuk alatt, vagy balkezükből tartva, toporzékoltak idestova s az érkező hölgyeket nyájas mosoly és mély hajlongással fogadták; az atyákkal és férjekkel szívélyesen szorítottak kezét, s a mamákat leányaikkal együtt néhány stereotyp szó hangoztatása mellett a nádas székekhez vezették, s ezzel újabb hajlongások közt ismét visszatértek terhes kötelességeiket folytatódnak.

A többi fiatal tiszt a büffet mellett erősítgeté szivét egy pohárka madeiraival, míg az idősebbek whist-játszmára rendezék magukat. A nádas székek lassankint telni-telni kezdtek az idősebb és fiatalabb hölgyek koszorújával; a pamlag azonban még mindig üres volt, mert a kormányzó és az őrnagy nejeinek számára volt odahelyezve, kik még nem érkeztek meg.

A város zenészei, kik szám szerint hatan, a terem szögletében emelt faalkotvány mögött foglaltak helyet, s fülzszakgatólag kezdtek hangolni műszereiket.

Lieben hadnagy, ki néhány perczel Klingsporn pajtása előtt érkezett, a büffet-szobában ácsorgott néhány pajtásával csevegve s csákJát ernyője szélénél gráciával tartva kezében.

— Teringettét! én halálosan szomjazom most a vörös borra, — szólta a fiatal tiszt egyike. — Én ma hét tánczra vagyok kötelezve s ez alatt meg kell halnom a szomjuság miatt.

— Hét tánczra van ön kötelezve, kedves barátom? Ah ön csak tréfál, nemde?

— Becsületesre! Fájdalom, de igaz. Látta ön: a kormányzóné, az őrnagy neje és két leánya a századosnak és egy másik századosnak neje, az már magában hat, ugy-e?

— Nos, és a hetedik?

— A gyógyszerészné; már ezzel köteles vagyok, mert férje 60 tallért kö'csönzött a minap.

A pajtások föl kacagtak s különböző megjegyzéseket tettek.

— Oh, a szegény fiu!

— Nos, ugyan miért volnék azért szegény, hogy ama nővel tánczolok? Sőt mi több, a füzértánczra foglalkoztam e koros asszonysággal.

— Oh, akkor már csakugyan vörös bort kell innia. Menjen, s parancsoljon magának egy egész üveggel.

— Igen, csak már az a Klingsporn itt volna! — sohajtott a fiatal kényszertánczos.

— Helyesen! Klingsporn hadd fizesse a vörös bort! De hogy viheti ezt ki, holott Klingsporn szerfelett fősvény? Ugyan Lieben, nem találna ön erre valami módot?

— Majd gondolkozom, mikép hassak rá, — válaszolt Lieben gondolkozva. — Azonban azt hiszem, sikerülni fog, kivált ha ön is segítségemre lesz. Bocsanat, egy pillanatra távozom!

Ezzel Lieben gyorsan odahagyta barátait, kik bámulva néztek utána.

— Ez ám a boldog ember, — sohajtott e tánczköteles ifju, — ime, ott van imádottja, kivel jól töltheti az estét, mivel legfeljebb is két tánczot kell neki kötelességből eljárnia, ugymint a kormányzónéval s az őrnagnak idősbik leányával, mert az ő századosának nincs neje.

Lieben hadnagy a büffet-szoba ajtajánál állapotott meg és sugárzó arcczal hajtá meg magát. Két nő és egy fekete frakkos, fehér mellényes öreg ur voltak az érkezettek, kik az előtánczos üdvözlését fogadták.

Maywald ur volt a férfi, kereskedő és Nagybritannia konzulja, nejével s egyetlen leánykájával. A leggazdagabb családnak tartatott X.-ben. Az éltes nő selyembe volt öltözve s ragyogott az arany ékszerektől. Fején tollas fejék díszelgett, mely minden meghajlásnál, egykori szép arcára hajlott alá. A leányka égszín-kék barége-ruhát viselt, négyes fodorral s szőke hajába egyetlen egy szál fehér kamélia volt tűzve.

Angyali teremtés volt, kinek láttára minden hadnagyi kebelben fölmelegült a szív. Liliomhoz és rózsához hasonlították homlokát, arcát, ajkát és nyakát, nefeletshez szemét. Kis kezei rózsaszín keztyükbe voltak rejtve s csókolni való lábacskaín fehér atlac-topánka feszült. Termete sylphidi volt s csak azurkék szárnyai hiányoztak, miket azonban egy azurkék fátyolkendő helyettesített! Oh, ég! mily bájos is volt ez angol konzul leánya, ki, a mint az egész városban köztudomásu volt, harmincezer tallérnyi ara-hozományyal van ellátva.

Lieben hadnagy nem állhatott épen a legrosszabbul e hölgy kegyében, mert amaz ígésző mosolyban, melylyel a hadnagy üdvözlését fogadta, volt valami megmagyarázhatlan, mi a szüzies tartozkodásnak és a bizalmas érdekeltségnek vegyülete volt s a nefeletszemekekből egy sugár lövelt feléje, melyre a szerény hadnagyi fizetés daczára, könnyen adhattak volna a hitelezők ezer tallért.

— Lina kisasszony, — dadogá a fiatal hadnagy fülig

pirulva, — mily boldog vagyok, hogy szerencsém van kegyedet itt láthatni! Bocssáson meg, hogy legelőször is önző természetemnek hódolok. Nemde még nincs kegyed lefoglalva az első polkára és füzértánczra?

A hölgy szemérmesen süté le szemét.

— Még nem vagyok ama tánczokra foglalkozva, Lieben hadnagy ur.

— Lehet szerencsém e tánczokat kegyeddal ellejthetni?

— Örömemre szolgál ez, Lieben ur.

Oh, midőn ily angyal örömet fejez ki, egy szegény hadnagyot ez csaknem tébolyodottá tehet. Ettől ugyan még Lieben hadnagy még távol állott, habár szive szintoly hangosan dobogott, mint a mily lármás hangot ad egy granátos-fegyver zöreje, midőn azt a katona vállára veti.

— Jó estét, nagyságos asszony, hogy és mint érzi magát? — kérdé Lieben Maywald asszonyságtól, nyájias édeskésen.

— Köszönöm kérdését, hadnagy ur! — sipegé az asszonyság, — igen jól, — s szívélyes tekintetet vetett az ifju harczfira.

— Konzul ur! — fordult a hadnagy a férfit felé, — mi véghetlenül szerencsésnek érezzük magunkat, hogy önt kedves családjával körünkben tisztelhetjük.

A konzul méltósággal szoritá meg az ifjunak feléje nyújtott kezét s angol büszkeséggel válaszolt:

— Egy nagy nemzetnek képviselője nem maradhat el oly helyről, hol egy baráti érzületet tanusító hatalom amaz őszinte ohajjal lép át az új évbe, hogy a köztük levő politikai viszonyok ebben is époly kedvezőleg alakuljanak, mint az elmúlt esztendőben.

E diplomatiái czélzat után eléggé feszesen, meghajtá magát a hadnagy előtt, kinek őszintén szólva, fogalma sem volt a diplomatiái ügyek felől.

Az előtánczos karját nyujtá Maywald asszonynak, Lieben pedig a kisasszonynak, s a nádas székekhez vezették őket.

— Pompás multságunk lesz, Lina kisasszony, — suttogá Lieben.

— Én is abban a reményben vagyok, mert nagyon szeretek tánczolni.

— Megengedi kegyed, hogy a másik polkát együtt tánczoljuk?

— Erre nézve először anyámat kell megkérdeznem, Lieben ur, s ha ő úgy vélekedik, hogy az nem lenne nagyon fel-tűnő . . .

— Oh, legkevésbé sem! Hiszen e körből a feszeskodés teljesen száműzetett és én kimondhatlanul boldognak érzem magamat, ha szerencsém lehetne . . .

— Reméljen ön Lieben ur!

A hadnagy a nádas székekhez ért s itt újból meghajtván magát, visszavonult.

— Ön felette szerencsés ember, — szóltak hozzá barátai, midőn ismét körükbe lépett. — Még egyszer oly gazdaggá válhatik, mint a minő Klingsporn.

— Adná Isten! — Azonban — ép ott jő Klingsporn!

Ép akkor lépett a nevezett a torembe, jobb szemén csipetötövel, s megállt az ajtónál.

— Jó estét Klingsporn! Önt már mindenki szívszakadva várja! — szóltak hozzá minden felül.

— Jó estét, uraim! Valóban itt minden oly díszos, oly szép! Ugyan tekintsük meg csak a társaságot. Valóban ékes

toilette-ek! Mit szólnak önök ama kék baréges leánykához amott? Nem angol hölgy-e ez? Valóban gyönyörű alak! És én az első polkát és füzértánczot vele fogom tánczolni.

— Elkésott ön Klingsporn, mert Lieben már minden tánczra lefoglalta. E szándékáról tehát tegyen le azonnal, mert Lieben épen most beszélt a hölgygyel e részben.

Klingsporn kérdő és nem igen nyájas tekintetet vetett boldog vetélytársára, ki egészen ábrándjaiban látszott elmerülni.

— Igen sajnálom. De mi a mennykő lelte önt, édes Lieben? Ép oly arczot vág, mintha a kolera gyötrené!

— Sokkal több annál az én bajom! — sohajtott Lieben s az asztal mellé ülve, tenyerére hajtá fejét.

Majd az előtánczosok egyike ment hozzá s részvétellel kérdezte tőle:

— Ugyan mi lelte önt, Lieben? Oly rossz színben van ön!

— Ah, Istenem, az én polypom!

— Polyp? Mi az ördög az? — kérde Klingsporn, közelebb lépve s bámulva tekintte körül, midőn magyarázatot nem nyerhetett.

Az előtánczos kedvetlenül vállat vont, mintha nagyon is jól tudná, mi az a polyp. Egy másik bajtárs pedig aggódva rázta fejét:

— A polyp? Uraim, ez rettenetes valami, kivált ez estélyen.

— De uraim, én nem értem önöket, — fakadt ki végre Klingsporn. — Csak nem a kis angol hölgyet érti talán?

— Nem Klingsporn, a szivemen rágódik ez, — dadogá Lieben.

— Hát nem tudja ön, mi az a sziv-polyp? — kérde pajtásának egyike.

— Nem, becsülemre, nem! De úgy látszik, nagyon kellemetlen baj lehet az.

— Kellemetlen? Ne tréfálkozzék ön Klingsporn! Hiszen e baj iszonyu, rettenetes, halálos.

— De hiszen e felől ön még soha nem szólott nekem egy szót sem Lieben? Valóban, mondom, sajnálom önt! De hát mi az a polyp voltaképen?

— Egy nome a szalagféregnek, csakhogy ez a szivet gyötri az embernek.

— Teringettét, hiszen ez iszonyu! Akkor legjobb lesz a század orvosát előhívatni.

— A világért se! Ez nem képes rajtam segíteni! sőt ha a polyp az ő orvosságát megízleli, még rettenetesebben marcangol.

— Tehát nincs gyógyszer e szörny ellen? — kérde agyalylyal Klingsporn.

— Csak egy gyógyszer van ennek, — válaszolt komolyan az előtánczosok egyike, ha t. i. jóféle burgundit használnunk ellenszereül.

— Teremtő Istenem! Ugyan Lieben, miért nem rendel magának egy üveggel?

— Uram, ne feledje, hogy ma december utósó napja van, s hogy én holnap havi pénzemből alig kapok ki nyolcz tallért; vagy talán gunyolódni akar? — pattogott Lieben, haragosan. — Mit gondol ön, mi az ára egy üveg burgundinak? Jaj, már ismét kínoz!

— Ordinancz! egy üveg burgundit! — kiálta Klingsporn — még pedig az én számlámra!

— Már akkor inkább kettőt, — szólt az előtánczosok

egyike, — ha az egyik nem segítene, legalább ott lesz a másik.

— Nem kettőt, hanem hármat! — szólalt föl egy harmadik. — Ugy is mindig azt mondja ön édes Klingsporn, hogy három az igazság! Emlékezik ön még — hon n y soit qui mal y pense! — vizsgáira?

— És hat poharat! — kiálta Lieben, gyomrán tartogatva kezeit.

— De miért kell az a sok pohár? — kérde Klingsporn hüledezve.

— Nos tehát a polyp számára és a miénkre, hogy ama szörnynek halálára ihassunk örömünkben, hogy a szegény Lieben megszabadul tőle, — szóltak többen nevetve.

Klingsporn csak mereszté szemeit kijátszatása miatt, de kénytelen volt jó képet csinálni a játékhoz.

— Valóban Klingsporn, önnek burgundija és jókivánatai segítenek rajtam, — szólt Lieben — már is enyhülést érzek, s még ma tánczolhatom el az első polkát és füzértánczot.

A tisztok ugyancsak hozzáláttak a Klingsporn parancsára hozatott burgundihoz, midőn egyszerre szokatlan mozgás keletkezett a bál helyiségeiben. A zenészek, szám szerint hatan, megérkeztek s rákezdték a zenét.

E közben a kormányzóné, örnagyné megérkeztek férjeikkel, utóbbi után két nem épen szép leánya lebegett rózsaszin baregében, s jobbra-balra nagy nyájasan köszöngettek.

A két előtánczos nyakra-főre törte magát, hogy az élemedett asszonyságnak karjukat nyujthassák, a két hadnagy ellenben az örnagy két leányához törekedett s majd elolvadtak örömükben, midőn az örnagy hálás nyájas tekintetet vetett rájuk.

E most érkezett csoport a két személyre készített maroquin-pamlag felé huzódott, s azon és a mellette levő székeken foglaltak helyet. A kormányzó és örnagy a teremben sétáltak föl s alá. Előbb nevezett minden polgári rendbelivel kezét szoritott, utóbbi csak a négy századossal.

— Oly csunya is az a Luiza, mint egy tengeri macska! — suttogá barátjának ama tiszt, ki az idősb örnagy-kisszszonyt vezette, midőn a hölgyektől visszavonultak. — De azért az első polkára kénytelen voltam fölkerülni.

— De hogy is lehet rózsaszin barége-ruhát viselni oly sárgás arczhoz! — mormogott a másik.

A főlsholgáló katonák fölhoradták a theát.

Az idősb hadnagyok a burgundi mellett maradtak, az ifjabbak pedig a hadfiakkal az ajtófélfé mellett huzódtak nagy szerényen s a felett suttogtak, töprenkedtek, hogyan lehetne legkönnyebb szerével a szép hölgyek koszorújába bevegyülni. Az öregebb századosok a korosbb hölgyeknek udvaroltak, leginkább azzal mulattatván őket, hogy századjukat mikép éllemezik. A leánykák szivszorongva tekintettek a zenészek felé, mint akik egyedül voltak arra hivatva, hogy a feszekedés korlátait lerontsák.

Lina kisasszony, az angol konzul leánya fölállott, s anyjához sietve, szép fehér karját, mely piros korállal ékeskedett, nyaka körül füzte s rózsás 'ajkaival annak füléhez hajolva suttogá:

— Mama! Lieben hadnagy az első polkára s a füzértánczra kért föl.

— Kedves, szeretotroméltó ember, csak az kár, hogy semmije sincs.

(Folyt. köv.)

Hogyha azt a . . .

L . . . a harátnémnak.

Jusztinától.

Hogyha azt a dalt te zenged.
„A havasra indulok,
Mely pihenni soh' sem enged,
Csendesülnek a kínok.

Mennyi áldott emlék szála
Vezet el e lágy dalon;
Azt a kört élembe tárva,
Mint ülénk a gyepadon.

Lomb vetett ránk hűvös árnyat,
És merengtünk boldogan,
Téged elvitt messze vágyad,
S én rád néztem untalan.

Szemben vélem ült a körben;
Hisz' te láttad, jól tudod;
Mert felém néha eközben
Szállt egy-egy pillanatod.

S hogy megértsem azt, mi téged
Rám tekintni készítetett,
Ajkaidra jött ez ének,
Melynek bája meglepett.

Aztán ismét utra kelve,
Én vele s te egyedül!
Mi mosolygva és csevegve
Boldogabb jövő felül.

Végre válnom kelle tőle!
A te sorsod lett enyém,
Most te vagy üdvöd körébe,
S nékem jutott a remény.

Zengd tehát, ha e dal árad,
Vágy ragadja keblemet,
„Mert egyedül csak te nálad
Lehetnek fel üdvömet!“

Kéjutazás a Kaukázusban.

— Oroszból Laukenau után. —

Kéjutazásunk célja ama sajátságos és valódi kaukázusi ünnepély volt, melyet Orbeliani hercegnő rendezett. Eleve meg kell itt jegyezni, hogy az Orbelianok családi birtoka Wuischlovanni, mintegy 30 verstnyire fekszik Kadjorától, a tiffisi előkelő világ e nyári tartozkodási helyétől.

Melyik birja e jószágot három testvér közül, bizonyosan nem tudom, csak arra emlékszem, hogy az ünnepély rendezésében mind a hárman élénk részt vettek, habár a híres Orbeliani Mamuka, a királyi családból származott georgiai főnők emez eszményképe, volt tulajdonkép a főfő rendező.

Jóval az ünnepély előtt a hercegek kocsin, vagy lóháton följárták a vidéket, a vendégeknek egybehívása végett. Ily célból kerestek föl engem is. Mivel ép akkor gyöngélkedém, megkísérlettem a meghívást a legudvariasabban visszautasítani.

De én abban az időben még nem igen ismertem az én kaukáziaimat. E jó emberek az ő patriarchális szokásuk szerint egész táborot ütöttek körültem s oly makacsul, kényszerítőleg, de egyszersmind szívélyesen kértek, hogy akarva, nem akarva, szavamat kelle adnom, hogyha addig meg nem halok, okvetlenül megjelenek náluk.

Az elutazás napja elérkezett.

A meghívott vendégek egy része kocsin, a másika lóháton utazott. Az idő igen szép volt, csak kissé rekkenő.

Ily alkalmakkor meg volt engedve mindenkinek igénybe venni a helytartó tábornagy fogatait, melyeket rendszerint a legközelebbi ismerősek igénybe is vettek.

Lovagolni nem valék képes; kocsimat nem akartam ez uton rongálni s így, midőn az elutazás előtti reggel a tábornagy reggelizés közben tőlem kérdezé, mily alkalmatosságon szándékozom elutazni, kereken kimondám: „Nagyságod fogatainak egyikén.“

A bájos Orbeliani hercegnő, ki épen jelen volt, így szólt hozzám:

— Utazzék ön az én kocsimon; én lóháton teszem ez utat s majd visszatérve egy kocsit használunk.

Ama fogat, melyet a hercegnő minden tétovázás nélkül magáénak nevezett, szintén a tábornagyé volt, ki mint udvarias és nőtlen férfiú, hasonló alkalmakkor azt a hercegnő rendelkezésére bocsátá, hogy a házi asszony szerepét játszsa, ki e figyelmet föl is használta s ama fogatot, melyet igénybe vett, sajátjának szokta mondani.

E négy pompás fekete ló vonta pompás utazókocsiban robogtam én a tábornagy kocsija után, melyet egy szakasz kozák őrség kísért.

Az ut hosszadalmas és lankasztó volt. Az egész vonalon fel voltak állítva az Orbelianik lovasai, kik, mihelyt minket a távolból észrevettek, azonnal toványargáltak s néhány pillanat alatt eltűntek szemünk elől, hirt adni megérkezésünkről.

Néhány verstnyire a birtoktól, valószínűleg ennek határvonalánál, pompás paripán lovagolt élénk Orbeliani hercegnő, nagy számu s fényes fegyverzetű, festői öltözetű hegyi nép kíséretében, hogy minket üdvözöljön.

Csakhamar szemünkbe tünt a hercegeknek nagyszerű georgiai vára, nagyszámu georgiai kunyhóktól környezve, melyek előtt hiányzottak ama zöldelő fák, melyek az orosz kalyibák előtt ékeskedni szoktak.

Mi egyenesen a várnak tartottunk, hol a mint gyanitók, az ünnepély tartatik; de e tekintetben tévedénk. Itt csak a megérkezett vendégeknek a georgiáknál szokásban levő szertartásos elfogadása történt s értésünkre is adták legott, hogy azonnal a kertbe siessünk, mely mintegy félórányi távolságra fekszik onnan, hol a lakoma már készen várt reánk.

A jelszó tehát ez volt: „Kocsira!“ És tovább utaztunk, habár közülünk sokan egészen el voltak törődve az ut fáradalmaiktól.

Nemsokára a legkiesebb és legpompásabb georgiai kertben voltunk, minőt csak képzeletünk teremthet. Szőlőlugasok szolgáltak nekünk étterem gyanánt; hűsítő szökőkutak bocsáták ég felé kristály vizsugaraikat, melyek a diszes medenczébe andalító morajjal hullottak alá; balzsamos illat áradt az előttem ismeretlen növényzet és fákból. Borostyánnmeggy, myrthus, puszpáng és nospolya bokrok váltakoztak itt, a kuszó növények minden nemével, komlóval, borostyánnal stb. ölelkezve, a legtarkább színvegyületben.

Az urasági szolgák hegyies népviselete egészen elütött és előnyösen tünt föl pajtásaiknak európai öltözetétől, frakkjaik és fehér nyakkendőik mellett. A társaság hasonlóképen ázsiai és európai elemek vegyülete volt. Egy orosz tiszt, vagy egy fiatal diplomata az ő frakkjában szalmaszin keztüjével a dus nemzeti öltözetében pompázó fekete szemű georgiai hölgy mellett, kinek koromsötét hajfonadékai hátán hosszan nyultak alá; egy sugár termetű cserkeszifju drága diszöltönyben európai krinolin és magasán föltornyozott haju hölgyeink egyike

mellett: ellentétesség által a legfestőiebb látványt nyujta Vegyük chez a harsogó katonai zenekart és a hires s a t a r t.

— Mi az a satar? — kérdi a Kaukaszban járatlan európai. Satar Persiából eredt, s annyit tesz, hogy „kaukázusi fülemile“; ez Kelet földén a legelső énekes, kinek hite messze földön el van terjedve.

És habár énekmodra a szokatlan fül előtt nem igen tetsző s kellemes, mindenesetre meglepi azt. Átalánosságban az jellemzi, hogy a dal halkán vontatva kezdődik, aztán mindig hangosabbá-hangosabbá válik s végre hihetetlen erőssé fejlődik ki. Hogy ez nem könnyű lehet emberi kebelnek, melyből a hang kiárad, kitűnik abból, hogy az éneklő a legnehezebb futamoknál, tányért vagy tamburint tart arcza elé; mert amaz éles hangok, miket a persa énekesek adnak, gyakran rútul eltorzítják az arcot.

Énekükben legsajátságosabb az, hogy ugyanegy hangot ők hosszan s változatosan képesek kinyújtani s midőn az ember azt hiszi, hogy a természet törvényei szerint a lélegzet immár elszorul az éneklőben, a dal ujló erővel hangzik föl folytonosan.

Midőn Tiflisben olasz operát szerveztek, olasz énekesein ket többször vittem magammal a satarhoz, vagy más persa énekesekhez s tudakozódtam e rettenetes hangok iránti véleményük felől:

— Ez csudálatra méltó — viszonzák — de mi ehez egyáltalában nem értünk semmit. Hogy az éneklés e nemére csak keleti torok képes, azt szentül hiszem. Strausz megkísérlé a persa dalok egyikét „Persa induló“-jában alkalmazni, de az neki csak részben sikerült; mindamellet is az a péterváriaknál nem kis érdekeltséget tanusított.

A mi satarunk lábait összefonva ült egy szőnyegen, körülte földie, — kik őt zenével kísérek — helyezkedének el.

Mi mindnyájan a legjobb hangulatban voltunk, mint ez e gyönyörű égálnál s a természet amaz egyszerű vidám fiainál máskép nem is lehet. A hol az ellenség legyőzéséről van szó, vagy a barátságban való poharazásról, s hol a legvakmerőbb bátorságot vagy a legféktelenebb kicsapongást kell tanusítani, ott a georgiai annyira helyén van, hogy e részben a világnak egy nemzete sem mulja felül.

Nemsokára mindnyájan asztal mellé telepedtünk. A zenekar keringőt és polkát játszott, a tatár is hallatá trilláit. A kachesiniai borok özönnel folytak a kelyhekbe, s valamennyi arcz élénkülni kezdett. A vendéglátó herczogek majd egyik, majd a másik vendéghez siettek, e szavak közt kocczintván poharat: „Allah merdi“ és „Jakschi joll.“ Mindenütt csak a kaukazi pohárköszöntés hangzott. E sajátságos ünnepélyt minden részletében leirni, erőmet haladja meg; csupán azt jegyzem még meg, hogy a jókedv fokozatosan mindinkább növekedett, és sokan voltak a vendégek közül olyanok is, kiknek mértékletlenségüknek utóbajait kellett érezniük.

Az éj beálltával a kocsiba ültünk s a várba hajtattunk, több „halott“-at hagyva magunk után azok közül, kik részint a bokrok közt, részint a pázsiton aludták mély álmaikat, melyekből őket fölrazni nem lehetett.

Miután az ekkép megbomlott társaság ismét összeszedte magát, elkezdődött a kártyázás és egyéb társas-játék, mint szintén az ugynevezett lesghini táncz, melyben örege, ifja egyaránt részt vehet; de mindnyájan nagyon ki voltak fáradva és sokkal izgatottabbak, hogysem igen érdeklődhettek volna iránta, úgy, hogy csaknem mindenki a számára kimutatott szobába sietett, lenyugodni.

A kártya-asztalnál egy kaukazi Monte-Christóval, bizonyos Mirsoewvel ismerkedtem meg. E férfi oly eredeti személy volt, hogy az olvasó elnézi, ha vele kissé foglalkozom.

Roppant gazdagságát nagy részben úgy szerezte, mint mondják, hogy pálinkát szállított a kaukazi hadsereg számára. No de ez kit sem érdekel, hogyan gazdagodott meg, hanem igenis azon mód, melylyel ő gazdagsága által nevezetessé lett. Ügyleti dolgaiban az ottani kormány iránt rendkívül engedékeny volt, jótékony czélokra mindenkor kész volt roppant pénzüsszegeket adni; a kormány iránt való oly követeléseit, melyek ennek nem voltak inyére, rögtön megszüntette. Szállításokra s oly bérletekre vállalkozott, melyekbe másnak teljes lehetlenség volt foguia. Ő volt az, ki a helytartónak ohajára a kaspi tengeri halászat bérletét magára vállalta s a 360,000 rubelnyi bérleti összeget rögtön kifizette. Ha Tiflisbe valami nevezetes személy érkezett, Mirsoew volt az, ki ennek tiszteletére fényes lakomákat és multságokat rendezett. E mellett ő a neveltségig bátortalan és szerénykedő volt. Elköltözök butorait jó áron vásárolta meg, s odaköltözök bámulatos olesó áron szerezhetek meg nála mindent, a mire csak szükségük volt. Saját bevallása szerint ily ügyleteiben évenként egyre-másra 20,000 frt vesztesége. Valakinek megajándékozása Mirsoewnek gyöngeségei közé tartozott.

Most pedig térjünk vissza ama társasághoz, melyet a várban álmodozni hagyunk vissza. Másnap reggel mindnyájan a nagy teremben gyültünk össze, hol kétféle reggeli várt reánk, u. m.: georgiai és európai.

Itt ismertem én meg először a georgiaiak előtt annyira kedves s a sliik nevü eledelt. Csak néztem, a mint Orbeliáni herczognek koronkint egy-egy vas-rudat nyujtottak, melyeken hosszú, keskeny szeletekben csüngött a hus, melyet a herczog még finomabb szeletekre aprózva, az azt ohajtóknak kiosztogatta. Én is megízleltem azt és oly izletesnek találtam, hogy az legkedveltebb ételeim egyikévé vált. A georgiai étkek többi része halból, csirkéből, juhhus- és riskásából állott, de nekem nem nagyon ízlett egyik sem.

Ez alkalommal beszéltek a szakácművészetnek egy más neméről is, mely abból áll, hogy egy óriási nyárson egyszerre egy egész ökor süttetik meg, s ennek belsejébe egy borjut, a borjunak belsejébe egy ürüt, az ürübe bárányt, ebbe meg egy libát, sat. rejtenek. De minthogy sem én nem élveztem e nyálánkságot, sem készítését nem láttam, hajlandó vagyok azt a különben is nagyon élénk georgiai képzelőtehetség szüleményének tartani.

A reggeli után, a melyen a pezsgő javában fogyott, a a tábornagy s vele együtt többen elutaztak, de én és még igen sokan visszamaradtunk ebédre is, mely ismét zene- és énekszóval kezdődött s részint európai, részint pedig georgiai étkekből állott.

A georgiai leves csupa zsirból állott s már színe sem ajánlá a megízlelésre; de mindamellet benszüllött szép szomszédnőim kenyeret apritva bele, azt igen izletesnek találták.

Igy végződött e reám nézve nem igen szerencsés lakoma, a mennyiben a különféle idegen étkekkel gyomromat nagyon megterheltem.

Ebéd után a kedves Orbeliani herczognőt Kadzorba kísérttem vissza, mi oly szerencse volt reám nézve, a melyet többen megirigyeltek tülem, mert soha oly parányi lábak, annyi szépséget, erényt, méltóságot és kedélyességet nem hordoztak, mint a „kaukázusi rózsá“ nak picziny lábai.

Ujkéri.

Egy hét története.

Január 5-kén.

Az idő árnya. — A hosszas eső árnyéka. — Az árnyék fényoldalai. — A dalmát fölkelők esése. — A rokkant honvédek menhelye. — A nagy hazafiak. — Széchenyi volt. — Méltóságos aláírási iv. — A nemzeti színház új igazgatósági háromsága. — Szempontok és tekintetek. — A zene- és énekkar megváltó órája. — Nyolcz hét hosszúságu árnyékok. — Jótékonyági atlaczczipők.

A nagy események előre vetik árnyékukat, és miután az új év nem egy nagy eseménynek előhírnöke volt, minden arczon egy nagy árnykép tükröződik most vissza. A gazdák arczain a hosszadalmas esőzések borongós kérdőjeleket rajzolnak, ha valjon kicsirázott-e, vagy talán már el is rothadt-e a földbe hintett jövő reménye? Vannak és pedig sokan, a kik egész határozottan állítják, hogy e borongós árnyékok rövid időn ismét el fognak oszolni, mert az ég megnyilatkozott csatornái mindössze csak az országutakat mosta el a föld színéről, a mi pedig magában véve elég nagy baj ebben a disznótoros és hajtó-vadászatos időben, mikor a rokon szivek úgy vágyódnak rokon szivek után, és azok a rokon szivek csak egy kis ostorpattogatásnyira vannak tőlük és mégsem jöhetnek össze, mert egy kis tengernyi víz és egy nagy tengernyi sár választja el őket egymástól; általában véve azonban mondják, hogy az országutaknak a föld színéről lett elsároztatása a lehető legjobb ujévi ajándék, a mit a fennforgó körülmények közt a sors a hazára mérhetett volna, és pedig azért, mert miután e szerint jóra való országutnak többé hire sincs az országban, nem lesz egyéb hátra, mint megtenni azt, a mit tulajdonkép már harmincz évvel ezelőtt kellett volna tenni, t. i. ellátni az egész országot olyan utakkal, melyek ne csupán arról legyenek híresek, hogy nyáron a nagy portól, télen pedig a nagy sártól nem lelni helyüket, hanem egy kicsit arról is, hogy télen-nyáron meglehetősen járni is lehessen rajtuk. Ime, tehát, ok nélkül való dolog olyan borongós árnyakkal tele festetni a képét azért a kis hét-nyolcz-kilencz hetes esőért. Megvan annak is a maga haszna, mondják, és a jövő meg fogja mutatni, mennyiben igaz is, a mit mondanak.

Sőt még azt is mondják, hogy annak a kis hét-nyolcz-kilencz hetes esőcskének már is fölötte nagy hasznát vette az ország és pedig azért, mert a mit a vérontás nem vihett végbe, azt a vizontás vitte végbe: fegyvorletételre bírta a dalmáciai morlákokat; a dicső hadsereg golyói nem találták a felkelőket, annál jobban találta őket a folytonosan reájuk zuhanó eső, a mely a hányszor fölkeltek, mindannyiszor újra földhez vágta őket, hogy végre kénytelenek voltak fekvé maradni és hő szeretettel telni el az osztrák alkotmány iránt és esküvel megfogadni, hogy hősi keblüket soha utonálló gondolatok nem vivandják, és mondják, hogy talán meg is fogják tartani esküjüket.

A hazafiui arczokra pedig az a borongós sejtelem veti sötét árnyékát, hogy Vidats János eszméje a rokkant honvédeknek emelendő menhely tárgyában bizonyosan létre fog gyan jönni, de talán csak akkorra, mikoron már semmi szük-

ségük nem lesz a haza hős védőinek menhelyre, levén azok akkorra már teljes biztonságban elhelyezve és minden anyagi és szellemi gondok alul fölmentesítve — a föld alatt; de bizonyosan az is egészen ok nélkül való félelem; aki alaposan ismeri a viszonyokat, az könnyen első pillanatra átláthatja, hogy ezekalaptalan föltevések, mert a derék Vidacs terve egész bizonynyal létre fog jönni, a rokkantak menhelye elébb fog állíttatni, semmint gondolnók és pedig fel fog állíttatni a tiszta hazafiság Péter-fillérjeiből.

Avagy nincsenek-e nekünk elég gazdag főuraink és főpapjaink? és lehet-e, avagy szabad-e kételkedni azoknak nagy hazafiui szeretetében? Nem szól-e az ő dicső hazafiságukról leghangosabban az ő nagy gazdagságuk? Nem-e ezen dicső hazafiságnak köszönhetik, hogy elődjeik azon roppant kiterjedésű uradalmakkal jutalmaztattak meg, melyeknek dus jövedelmeit még jelenleg is boldogul élvezik ivadékaik, hahogy időközben egy kicsit nyakukra nem hágtak? És főpapjaink mi egyébnek köszönhetik a gazdag bőséget, melyben az Isten kertjében olyan dicsően kertészkednek, mint ragyogó hazafiságuknak? Avagy most is mi más indíthatta volna őket, hogy fáradságot és költségeket nem kimélve, sőt félben hagyva a gondjaikra bizott nyájak őrzését, melyben pedig tudvalevőleg éjjel-nappal ernyedetlenül fáradoznak, elmenjenek Rómába a conciliumra, mint kipróbált tiszta szinarany hazafi szeretetük? és mikor egyszerre olyan alkalom adja magát elő, a milyenre a dolgok állása szerint egyhamar nem igen lehet kilátás, bebizonyítani, hogy ők mennyire szeretik hazájukat, megbecsülvén azokat, a kiket a hazaszeretet a honvédelem szent zászlói alá vezetett és a honvédelem szent munkájában vérüket ontván, testüket megnyomoríttatták, rokkantakká lövették és vágatták magukat; és bebizonyítani azt semmi mással, mint egy kis csekélységgel abból, a mit a haza bőséggel ingyen ajándékoz nekik: egy csekély részecskével dugszagdag jövedelmeikből, lehet-e avagy szabad-e csak egy percig is kételkedni abban, hogy a derék Vidacs felhívása a legélenkebb visszhangra találand méltóságos kebelükben?

I. Napoleon nagyszerű palotát építtetett a francia rokkant katonák számára, és a magyar méltóságos világ hasonlót ne tenne azokért, a kik százsorta dicsőbb harcokat vívtak Napoleon legióinál, mert azok a haza megmentéseért, az alkotmány és szabadságért vívták azokat!

Midőn a tudományt biztos föld alá kellett hozni e hazában, gróf Széchenyi István egy évi jövedelmét tette le a haza oltárára e czélra; akkor ez nem lehetett másképp, mert csak ilyen heroikus lelkesedés által lehetett egy kis érdeklődést kelteni osztálytársaiban és a haza, a tudomány iránt; de azóta negyven év folyt le a világtörténelemben, olyan negyven év, a melyben nem egyszer rázta meg az örökkévaló igazság az emberiség fülcimpáját, ideje volt tehát fölbredniük a régi balfogalmak mámorából és fölnyitni szemeiket, hogy lássák, hányadik órán áll a haladás óramutatója egyik-másik dologra nézve. Jól tudják tehát, hogy most már semmi szükség Széchenyi István-féle lelkesedésre, mert a mi az-

előtt egyes jelek érdeme volt, az most már közös kötelesség, a melynek mulasztását százszoros kamatokkal pótol az — idő. Ok nélkül való dolog tehát, azon aggódni, hogy a derék Vidats János eszméje későn talál létesülni; sőt mint mondják, főuraink eddig is csak azért késtek egyetlen egy iven aláírni a rokkant honvédek menhelyére szükséges összes költségeket, mert nem akarják lelkes főpapjainkat megfosztani az alkalomtól, hogy azok is kitüntethessék hő rokonzenvüket e szép hazafiui eszme iránt, a jeles hazafiak bizonynyal felette megapprohendálnának érte, hogy a főurak olyan szükkeblüleg egyedül a maguk részére zsákmányolnák ki e szép alkalmat; de a mint a főpapok Rómából hazajönnek, — — mondják — azonnal egy nagyméltóságú és méltóságú aláírási iv fog napvilágot látni, és ezen egyetlen ivből épül fel és tartatik majd fenn Vidats János eszméje.

Kossuth Lajos, az ő látnoki nagy lelkével, — vagy talán mert ő is Olaszországban tartozkodik, mint főpapjaink jelenleg, — azonnal felismerte a viszonyokat és még ideje-korán 1000 frankot ajánlott fel e hazafiui czélra, nehogy a főurak és főpapok hazafiui áldozatkészsége folytán szükség se legyen az ő áldozatára; Jókai Mór is bizonynyal ezen okból sietett évenként 100 frtot ajánlani fel e czélra, mások meg nagy sietve kisebb összegeket tesznek le, mert nagyon is tudják, hogy a mint főpapjaink Rómából hazajönnek, a csekélyebb tehetség más tért lesz kénytelen keresni hazaszeretete számára; mert ezt a tért egészen a mi nagyaink foglalják majd le a maguk hazaszeretete számára, — a mint mondják.

És az előre vetett árnyék után ítélve, a nemzeti színház ügyében is nagy dolgokat várhatunk. Alig vette át az új igazgatói háromság ez intézet ideiglenes vezetését, egyszerre kilencz tagnak mondott fel, és ezek közül néhány olyanak, a kik életük legszebb éveit a nemzeti színház szolgálatában töltötték, vagy olyan fiatal tehetségeknek, a kikre szép jövő várhatna a nemzeti színháznál. Távol van tőlünk az a gondolat, hogy az új igazgatóság intézkedésébe avatkozni akarjunk, mert az bizonynyal csakis ez intézet érdekeit tartja szem előtt és legjobb meggyőződése szerint cselekszik ez érdekekben; épen azért meg vagyunk győződve róla, hogy annak is teljes tudatában van, miszerint a nemzeti színháznak, mint olyannak, a helyi érdekek mellett országos feladatai is vannak és a közönséges szempontok mellett magasabb erkölcsi tekinteteket sem szabad szem elől tévesztenie. Ha Magyarországon csak három-négy biztosított és kellőleg szervezett magyar színház volna, szó nélkül el lehetne bocsátani, vagy is inkább alkalmazni sem kellene a kezdő fiatal tehetségeket, és hasonlóképen szó nélkül el lehetne bocsátani az erejükben megfogyatkozott régibb tagokat, de midőn nekünk mindössze is csak ezen egy igazi magyar színházunk van, akkor a gazdálkodási elv mellett is a fiatal tehetségeknek lehetőleg tág tért kell nyitni, és pedig épügy általában a nemzeti színművészet, mint különösen a nemzeti színház iránti tekintetből; mert a vidéki színészet nem hogy tehetségeket nevelne a nemzeti színház számára, de még a kész művészt is képes tönkre tenni néhány év alatt, és a tapasztalat bizonyítja, hogy mihelyt a nemzeti színház valamelyik első rendű tagja kidől, évekig betöltetlenül tátong az ozáltal támadt lézag, mert nem hogy művész, de még valamire való tehetség sem találkozik, a mivel az úrt botakargatni lehetne, daczára annak, hogy a színi képezde már ötödik éve segíti fogyasztani a nemzeti színház pénzét.

Annál osztatlanabb tetszéssel találkozik az ideiglenes

igazgatóság azon törekvése, hogy a zenekar tagjainak anyagi helyzetét javítsa. Nagy ideje is, hogy e tekintetben is a nemzeti színház egy nemzeti intézet méltóságára emeltessék, mert a hogy nálunk a zenészek és karénekesekek díjaztattak, valóban csudálni lehet, hogy még a hangszereket nem ették meg éhségükben, és játszani bizonynyal csak kétségbeesésből játsztak mindig olyan példás buzgósággal; mert szegény flótásoknak a hangszer egyetlen megrontója, de egyszersmind egyetlen but felejtetője is.

A leghosszabb árnyék azonban a fiatal hölgyek arczain borong jelenleg a fővárosban: — nyolcz hétnyi hosszúságu árnyék! Az ám, mert nyolcz egész hétig tart majd az idei farsang, mennyi ok van tehát a szép hölgy arczának elborulására! Hány bálba szeretne menni, azaz hogy szeretne bizonynyal valamennyibe és azonfelül még egy párba, csak a papa, meg a mama, meg a papánál és a mamánál is hatalmasabb dictátor: a tárcza is ugy akarná, mint ő! Aztán meg milyen öltözékről kellene majd gondoskodni! Itt van ugyan a legujabb divatkép, de hátha X. vagy Y. öltözéke mégis szebb lesz! Aztán hogyan fog mulatni, kivel fogja járni az első tánczot? nem, ez már tizenegy hó óta valamennyi bálra nézve el van ígérkezve, hanem a többi, és kik lesznek az átellenesek és a többi és a többi, bizony nem csuda, hogy — ennyi gond és aggodalom felhői mögül annyi búbájjal ragyognak ki a hölgyek orczái a báli estéken!

De ez már a jövő hetek történetéhez tartozik, azért most csak annyit, hogy a legelső idei pesti tánczvigalom az lesz, melyet az írói segély-egylet javára e hó 15-kén rendeznek, legelső a nagyszerű készületek miatt és legelső a nemes czélnál fogva. Miért ne pártolnók egyszer — atlacz-czipőinkkel is az irodalmat?

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (Király ő Felsege) mult csütörtökön este érkezett fővárosunkba, és néhány napot szándékozik itt és Gödöllőn tölteni. — Királyné ő Felsege pedig e hó közepén érkezik Rómából Budára. Ő Felsege tartotta keresztvizrre nővére új szülött leánykáját, kit Krisztinának kereszteltek.

++ (A magyar hölgyek) ismét szép tanujelét adták a nemes ügyek iránti érdeklődésüknek. Mezei József világtalan író-társunk költeményeire már eddig is ezernél jóval több előfizetőt gyűjtöttek, pedig még számos iv van olyanok kezében, a kik csak egészen megtelve aláírásokkal szándékoznak azokat beküldeni a világtalan költőnek, ki, ha nem veszi el szeme fényét, ma bizonyára legjelesebb festészeink sorában áll.

++ (Iglódy Géza) előfizetési fölhívást bocsátott ki „Virágfüzér“ című egy kötetes művére, melynek első részét egy „Meghiúsult tervek“ című dramolette, másodikát költemények képezendik. Előfizetési díj 50 kr; valóban csekély díj, kivált ha tekintetbe vesszük, hogy szerző a tiszta jövedelmet a Sárosmegye által Dessewffy Aristid, 1849-ben megdicsőült honvéd-tábornoknak egyikének állítandó síremlék javára van felajánlva. Az előfizetési összegek e hó 31-kéig szerző nevére czimozve Keczer-Peklére (utósó posta Kassa) küldendők.

++ (Új hangjegyek.) A Rózsavölgyi-czég kiadásában megjelentek: „Szegedi emlék,“ két magyar ábránd, „Edes falum határa“ s „Pengetyüs,“ zongorára átírta s Rudnay Józsefné szül. Veres Szilárda urhölgynek ajánlá Sipos Antal, ára 1 frt;

s „Egy szó,“ Kisfaludy Károly dala, zenéje Thern Károlytól. König Vilma k. a.-nak ajánlva, ára 50 kr.

•• (A színházi életekezetben) a szakvezetők szerződését illetőleg a következők állapították meg: A szakvezetőt az igazgató ajánlatára a belügyminiszter nevezi ki; elmozdítása is csak ily uton történhetik meg. 2. Az igazgató köt vele szerződést, melyben hatáskörét részletesen körülírja és a kölcsönös felmondási időt és feltételeket kiköti. E szerződés a belügyminiszternek jóváhagyás végett felterjesztetik. 3. Önként értetik, hogy az igazgató változtával a szakvezető működése is további intézkedésig megszűnik. — A színházi enquete szakbizottsága abban állapodott meg, hogy a színházi szünet nyáranként hat hét legyen. (Eddig egy hónap volt.) Az ötödik hét elteltével azonban a tagok tartoznak visszatérni és készülni, hogy az idényt jó előadásokkal nyithassák meg.

•• (A múlt évet a színházban) Shakespeare „Tévedések vigjátéka“ című darabjával zárták be (Arany László fordítása szerint először.) Szilveszter estéje és pedig roppant sárral bővelkedő Szilveszter levén, aránylag kevés közönség volt a színházban, de a kik eljöttek, nem bánták meg, hogy eljöttek. Az egymáshoz tökéletesen hasonló ikertestvér: az ephesusi és syrakusi Antiphonus (Kovács Gyula és Szerdahelyi) s ezeknek egymáshoz szintén mindenben hasonló szolgálai, a két Dromionak (Szigeti testvérek) viszontagságai összeeserélései, folyton vig hangulatban tartották a közönséget s e derűtség a bonyodalom nöttével folyton nött. Lendvayné is igen csinosan szavalt. — A fordítás, tekintetbe véve, hogy a szövegben számtalan a szójáték, s az is többnyire versben van s így sok nehézséggel járt: igen sikerült és gördülékeny.

•• (Lendvay Márton) már egészen felgyógyult. Hangját is visszanyerte, de ezt egy ideig még kimélnie kell. Mindamellett is, hogy betegsége nagyon érezhető csorbát ejtett a nemzeti színház műsorozatában és különösen a magasb műfajok előadása csaknem lehetlenné vált e jeles művész betegsége által, épen e műfajok érdekében ohajtjuk, hogy erejét elhamarkodott fellépés által ne kockáztassa.

•• (A népszínházra) nézve Budaváros gazdasági bizottsága azt a véleményt állapította meg, hogy ajelenlegi népszínházat el kell adni, a várbeli színházat pedig oly vállalkozónak adni ki, ki abban vegyest tartson magyar és német előadásokat. Remélhető, hogy e véleményt nem fogja pártolni a város közgyűlése. Mindenesetre meg kell fontolni jól e dolgot, miután a népszínházra igen sokan adakoztak az országban, s ha Budaváros mégis ily könnyen elbánik a magyar színművészettel: akkor maga ellen zuditja a közvéleményt.

•• (Bákrónika.) Az irói segély-egylet és Kisfaludy-társaság javára január 15-kén tartandó bálra belépti-jegyek a meghívó előmutatásával már kaphatók a „Nemzeti szálloda“-ban, 1-ső emelet, 6-dik sz. a., d. 9—12-ig s d. u. 3—5-ig. A jelenlegi farsang d. szes báljai közt valószínűleg ez fogja elragadni az elsőség babérját. — A kereskedelmi ifjak társulata által rendezendő tánczvizalom február 1-én a polgári lövölde dísztermében tartatik meg. A rendező-bizottmány Eberling Gusztávné urhölgyet volt szerencsés bálanyaúl megnyerni, és valószínűleg ez lesz az egyetlen polgar-rendü bálanya az idei farsangon. Jegyek kaphatók vaczi-utcza, Szentkirályi-ház, 1-ső emeleten, Sámson Antal urnál.

•• (Emlékoszlopot gr. Batthyányi Lajosnak.) A „P. N.“ szilveszter-napi száma fölhívja a magyar közönséget, hogy szabadságunk vértanújának: Batthyányi Lajosnak emléket állítson. Holttetemei jeltelenül nyugosznak, és nevét s emlékét semmi

monumentális jel sem örökíti még. A családi kegyelet tiszteletteljesen félrevonult, a hol csak nemzeti kötelességek teljesítéséről lehet szó. A „P. N.“ szerkesztősége 100 frttal nyitja meg az aláírásokat s egész 1870. év utolsó napjáig fog gyűjteni. A „Hon“ pedig következő sorokat közölt e kegyeletes ügyben: „Gróf Batthyányi Lajost mi a század legnagyobb alakjai közé számítjuk; a magyar századok lovagiassága megújított alakjának, a szabad elvek, eszmék és tettek személyesítőjének, az öntudatos hazaszeretet mintaképének tekintjük őt. És mivel ily alaknak méltó épen ugy a szemek előtt, mint a szivekben magasan állni, ohajtjuk, hogy gr. Batthyányi Lajosnak emlékszobrára legyen, melyre ezennel mi is aláírást nyitunk lapunkban, s azt Jókai Mór részéről száz forinttal megkezdjük.“

•• (Egy ritka megtaláló.) Azon győri gabnakereskedő, ki hírlapokban hirdette, hogy kézi-táskáját, melyben 2300 frt volt, a bécsi indóháznál ellopták, megtalálta táskáját. Egy utas tévedésből elcserélte és beszállt a vagonba, de csakhamar észrevette tévedését és visszaszolgáltatta a táskát a kereskedőnek, ki már 2000 frt jutalmat ígért a hírlapokban a megtalálónak.

•• (Mérgezési kísérlet.) A. H. pesti háztulajdonosnál szolgálatban volt inas a szakácsné és a szobaleánnyal ellenséges viszonyban levén, a két nőcseléd f. hó 2-kán este az inasnak vacsorájába boszuból nagy mennyiségű higanyt kevert, mely keveréket a szakácsné az inasnak egy sötét szobában fel is tálalt, s ezt csaknem egészen meg is ette, csak végül vevén észre a tárgyban a higanyzuzadékot. Ekkor rögtön orvosért küldtek és segélyben részesült ugyan, de még mindig betegen fekszik. A szakácsné a fenyítő törvényszékhez kísértetett, a szobaleány pedig elszökött, de már elfogták.

•• (Öröm-okozta hirtelen halál.) Conrad, buda-ujlaki gyógyszerésznek öt éves fiacskája ujév napján elünt az atyai házból, és daczára a nagy keresésnek, nem volt megtalálható. Éjjel egy őrjárat megtalálta a kis fiut, a mint sirva az utcákon bolyongott, nem tudván haza találni. Felvitték a városházára, hol azután másnap ráismertek és haza vitték atyjához. Alig ölelte ez át elvesztettnek hitt fiát, midőn hirtelen összerogyott és nyomban meghalt. Azt hiszik, hogy az öröm ölte meg az apát. M. ur, miniszteri tisztviselő, azonnal ajánlkozott, hogy az öt éves árvát, kinek anyagi körülményei nem a legjobbak, felfogadja és a maga költségén neveltetni fogja.

•• (A december 27-ki gyilkosság tettesei.) A decemberhó 27-kén a sertéskereskedő-utcza 45. sz. a. a korcsma előtt elkövetett gyilkosság tettese e napokban a „Zöld vadász“-hoz címzett korcsma padlásán Király Ferencz napszámos és ismeretes garázda egyén személyében, ki testi sértés miatt már fenyítve volt, elfogatott. — Kitünt, hogy a még december 27-kén este kiküldött bizottmányi vizsgálók előtt Korpási János korcsmáros eltitkolá, hogy a tettes korcsmájában van, noha akkor a vendégek között mulatott s tulajdonképen a korcsmáros biztatta a tettest arra, hogy a békésen vacsoráló egyént dobja ki a korcsmából. Le lett még egy harmadik egyén is — egy sírásó — tartoztatva bűnrészösség miatt s mindhármuk ellen a fenyítő eljárás fog alkalmaztatni. A megölt egyén személyazonossága eddig megállapítható még nem volt.

•• (Vidám öngyilkos) Egy ujpesti kalapos legény, ki mindig tréfás és látszólag vig kedélyű szokott lenni, házi gazdája s asszonya előtt beszélgetés közt többször fölemlíté, hogy ő magát nemsokára azon fegyverrel gyilkolja agyon, mely szobájában a falon függ. Ezek az egész dolgot csak tréfának gon-

dolták, mindazáltal kijelentették előtte, hogyha revolverét a háztól el nem viszi, felmondanak neki. Ezt ő megígérte. Pár nap múlva azonban néhány barátja látogatóba jöven hozzá, ezeknek szintén fegyverét mutogatá, s előttük kijelenté, hogy magát meg akarja vele ölni; azért, ha rossz néven nem veszik, fogadják el tőle hagyatéki ajándékul, ki kalapját, ki másnemű ruhadarabját. Barátai szintén csak vig szeszélyének s tréfának vevék a dolgot, de miután őket csaknem erőszakolá az ajándék elfogadására, ezek kérék, hogy tehát adja írásban ígéretét, mi csakugyan meg is történt, s ketten mint tanúk az okmányt aláírták. Néhány percz múlva a kalapos legény észrevétlenül kiment közülük s magát az említett fegyverrel csakugyan meggyilkolta. A tréfának vélt szörnyű tett nagy izgatottságot idézett elő egész Ujpesten.

✱✱ (Egyik lengyel lap) következő borzadalmas történetet beszél. Egy falusi leány, nem messze Schrim városától, a törvénytörésnél fölvevén mintegy 300 tallérnyi örökségét, haza felé indult s egy faluban kért éji szállást. Minthogy ott nem volt ismerője, a falusi őrnél kért menhelyet, kibe tökéletes bizalmat helyezett, s előadta az ügyet, melyben járt. Az őrnél hajlandó volt szállást adni s felszólítá a leányt, hogy neje mellé az ágyba feküdjék. Midőn már mindenki elaludt, a pénzsovár házigazda fölkel, lement a kertbe és gödröt ásott. Erre éles kést vett kezébe, bement a szobába s a közös ágyban fekvő nők egyikének nyakát keresztül metszette, a holt testet pedig fölvevén, a gödörben elásta; visszatértekor azonban az ágyat üresen találta. Az idegen leány helyett saját nejét gyilkolta meg. Az utóbbi ugyanis fal mellett feküdt, később azonban helyet cserélt. A leány észrevevén a gyilkosságot, pénzzel együtt megmenekült.

✱✱ (Rózsás napló.) Debreczenben Láposy Ferenc jeles szakértő kereskedő, Csának Róza kisasszonyt eljegyezte. — A királyi tábla egyik fiatal ülnöke: Szabó Gusztáv ur, jegyet váltott a bájos és szellemdus Ragályi Sarolta urhölgygyel, Ragályi Ferdinánd leányával.

✱✱ (Vegyes hírek.) A nemzeti színház személyzete egy gyönyörűen irt lapon boldog újévet kívánt Rajner Pál belügyminiszternek, mint ki teljes erővel törekszik a nemzeti színház felvirágoztatásán. — Az „Athenum“ nyomdai részvénytársulatnak mult pénteken tartott igazgatósági ülésében Jócai Mór indítványára jegyzőkönyvileg szavaztatott köszönet Gorove kereskedelemügyi miniszter urnak a hirlapok postai szétküldése iránt tanusított figyelemért. — Dalmácziában a király bünbocsánata a meghódoltak részére nagy örömet okozott. Cattarót december 29-kén kivilágították, s gr. Auersperg tábornoknál fáklyás-zenével tisztelegtek. — A „Corvina“ könyvkiadó részvénytársulat választmánya a meghalt Ormódy Bertalan helyett Vadnay Károlyt választotta igazgatóvá december mult évi 31-ki ülésében. — Dr. Heinrich, a ráczfürdő tulajdonosa, a karácsoni ünnepekre 200 frtot küldé Dégen buda-tabáni lelkészhez, hogy ossza ki az ottani szegények közt. — Warring bankár, az erdélyi vas-pálya építője, 1000 forintot adományozott a pesti szegényeknek. Kár, hogy angol neve van e nemes szívű emberbarátnak. — Az igazságügyér értesíté Postvárosát, hogy igazságügyi palotát szándékozik építtetni, melyben az igazságügyminiszterium és a kuria együtt elférjenek. E végett a mostani kuria-épületet nagyobbítják meg, hozzávéve — kisajátítás útján — négy házat a ferencziek torén és a Sebestyén-utczában. — Az Ebner János hulláján fölvevén orvosi bonczjegyzőkönyv megállapította, hogy az öngyilkos be nem számítható lelki állapotban

követe el szomorú tettét. — A Zichy Antal által kitűzött tan-irodalmi pályázatra bejött művek közül egyik sem találtatott általános irodalmi becsesél birónak s minden tekintetben kielégítőnek. Miért a díj az aránylag legjobb két, az első s negyedik számu közt osztatott fel a bírálók által. Az első jelígeje: „Életemben nem akartam egyebet“ — a másiké: „A szív melege.“ — Nagy szerencsétlenség történt közelebről a bristol színházban. Ugyanis roppant néptömeg gyűlvén össze, a tolongás oly nagy volt, hogy midőn valaki, nem tudni, mi okból „tüzet“ kiáltott, a roppant zavarban 18 egyént tiprottak agyon. — Öngyilkosság. Stern K. pesti születésű 27—28 éves kereskedő s egyike a legjelentékenyebb tőzsdelátogatóknak, f. hó 3-án a városligetben pisztolylövéssel vetett végett életének. Az öngyilkosság oka állítólag tőzsdéi veszteség volt. — A Teleky-féle ház Budán, melyet a magyar kormány a honvédségi főparancsnokságnak, illetőleg József főhercegnek engedett át, már teljesen át van alakítva és a napokban lakható lesz. A 140,000 frtra rugó átalakítási költségeket a m. kir. államkincstár viseli. — Csávolszky Lajos, az „Ellenőr“ jeles segédszerkesztője (Skorpió) kiállotta váczi sajtófogságát; a vácziak kitüntetésekkel bucsuztak el tőle, s most már ismét az „Ellenőr“ szerkesztőségében működik. — Jócai Mór, világhírű regényírónkat a turini nyelvészeti társaság tiszteletbeli taggá nevezte ki. — Bezerédi István özvegye 100 forintot adott a Batthyányi- emlékre. — Human Olga k. a., a nemzeti színház tagjának betegsége aggasztó fordulatot vett, s e napokban orvosi utasításból Olaszországba utazott. — Pozsony szabad királyi város kimondta, hogy az Eszterházy-képtár megvételét — nem partolja. E határozat által Pozsony egyszerre ismét híressé tette magát a világon.

✱✱ (Halálozások.) Diószeghy Károly, volt veres sapkás honvédt és tisztviselőt mult évi december 31-kén temették el Ungvárott. — Döbrössy Károly, harmadévi joghallgató, mult szerdán reggel, két havi súlyos szenvedés után Pesten meghalt. — Verbászon mult decemberhó 24-kén kísérték örök nyugalomra Uhlyarik András, kulai kincst. urad. nyug. tisztartó tetemeit. — Tubolyi Viktor író-társuk neje, szül. Tubolyi Aloizia decz. 29-kén 29 éves korában meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Január 7-kén.

Jan. 1-én: „Bánk bán,“ Erkel Ferencz nagy operája, 4 felv. — Jan. 2-kán: „II. Rákóczi Ferencz,“ Szigligeti Ede történelmi színműve, 4 felv. — Jan. 3-kán: „Tévedések vigjátéka,“ Shakespeare vigjátéka, 3 felv. — Jan. 4-kén: „Dinorah,“ Meyerbeer operája, 3 felv. — Jan. 5-kén: „A társaságból,“ Bauernfeld színműve, 4 felv. — Jan. 6-kán: „Faust,“ Gounod operája, 5 felv. — Jan. 7-kén: „Howard Katalin,“ szomorujáték, 5 felv.

Budai népszínház.

Január 7-kén.

Mindennap a beduin repülő sereg föllépte.

Gazdasszonyoknak.

Marhahus pecsenye burgonyával.

Egy 6—7 fontos szép felsár darabot bőrkéitől megtisztítván, szalonnával sürűen be kell spékelní, egy hosszukás lábásba jócskán szalonnaszleteket, egy szeletekbe vágott vörös-

hagymát, két maroknyi szeletekbe vágott sárgarépát és petre-
zselymet, egy bahérlevelet, egy darabka kakukfüvet, 10 fekete
borsot és mindezekre a husdarabot kell fektetni szorosán a
lábásra illő fődővel betakarni és mindaddig benne párolni
hagyni, míg a lé barna színt nem kapott. Ekkor a fődőt le
kell venni, egy meszely huslevest és egy fél meszely ecetet
hozzá önteni és e lében a pecsenyét többszöri megöntés alatt
mindaddig párolni hagyni, míg egészen megpuhul.

Ekkor a hust ki kell venni a léből, egy másik lábasha
tenni, a léhez egy meszely tejfelt önteni, felforralni hagyni, hirte-
len szitán áttörni, a pecsenyére önteni és meleg helyre félretenni.

Ezalatt 20 darab lisztes burgonyát meg kell főzni és szitán
áttörve, egy nyujtódeszkára tenni melegibe közé adni 6
lat vaját, 3 tojás sárgáját, 1 egész tojást és sót, és ebből szép
sima tésztát csinálni, egy hosszukás tál szélét felvert tojással
bekenni, a tésztából egy 2—3 ujjnyi magas gömbölyű darabot
kell sodorni, a tál szélére rakni oly módon, hogy a tál közé-
pén elegendő hely maradjon a pecsenye részére. E tésztát
szintén tojással be kell kenni, a tetejére a fennmaradt tésztá-
ból diónyi nagyságu gömbölyű darabkákat formálni, azokat
a nagyobb alsó tésztába nyomkodni, azokat is tojással bekeni,
és a sütőben szép világosra megsütni. Ez meglevén, a pecse-
nyét szép darabkába kell vágni, egymás mellé rakni, a forró
mártással leönteni és betálalni.

K. Irma.

Thea-sütemény.

A nyujtódeszkán 20 lat lisztből, 12 lat vajból, 6 lat szitált
czukorból, 4 tojás sárgájából, egy egész tojásból, 2 kanál-
nyi savanyu tejfölből, egy citromnak apróra vágott hajából
és két késhegynyi törött fahéjból egy szép, sima tésztát kell
kidolgozni, és azt egy félórát betakarva, pihenni hagyni.
Ekkor a tésztából apró rudacskákat, pereczeket, gyűrűket
kell formálni, azokat egy pléhre kirakni, kétszer fölvert tojás-
sal bekenni és egy mérsékelt melegségű sütőben megsütni.

Ha megsültek, vigyázva, nehogy eltörjenek, a pléhről le
kell venni, szépen kis tányérokra kirakni és a theás asztalra
vinni.

D. Nina.

Divattudósítás.

A farsangi idény csupán egy tárgyra szorít bennünket és ez a báli
ruha. A báli ruha igen fontos tárgy a hölgyek fiatal világában, és különösen
farsang idején nagy serpulositással lesz választva; nézetem szerint pedig
nincs könnyebb a világon, mint báli ruhát összeállítani. A báli ruha az egye-
dülű öltöny, mely sem szabályhoz, sem divathoz nem köti magát, hanem a
legsabadabb tért engedi a képzeletnek és legyen összeállítása csak egy kis
műértő izléssel eszközölve, mindenkor egy hatásos, tetszetős ruhadarabot
fogunk benne látni.

Tunique, két alj, fodor, ruche, dudor és különféle felhuzás, mind alkát-
részei és diszei egy báli ruhának, melyek segítségével száz- meg százféle
változatot lehet létrehozni, azért báli ruháknál bizonyos divatosságot amlit-
tenünk nem lehet, mert itt minden divatos, minden szép, a mi egy kis gond-
dal és izléssel lett összeállítva.

Mai divatképünk két tarlatan-ruhát ábrázol, melyeknek összeállítása
nem csak csinos és sikerült, hanem alapul szolgálhat: ezen ruhák nyomán
másféle összeállításokat is létrehozni.

A rózsaszínű ruhán látható fehér tunique gaze-szövetből áll, az azt
körülfutó ruche selyem, melyen széles rojt van alkalmazva. Ezen ruha jelen
kiállításban 55—60 frtba kerül; tisztán tarlatanból készítve azonban 30
frtért is kiállítható. A másik ruha fehér és zöld tarlatanból van összeállítva
és virágfüzérrel diszítve. Ára a tarlatan finomsága szerint 40 és 50 frt lehet.

Mindkét ruha Alter és Kiss váczai-utczai divatesarnokában ké-
szült, hol szép izletes báli ruhák 25 frttól kezdve minden árban kaphatók.

Azonkívül vannak ott:

Csíkos gaze-szövetek, $\frac{3}{4}$ széles, minden színben, rófo 1
frt 20 kr.

Beosztott virágos gaze-ruhák, fehér vagy sárga alap-
ban, egy ruhára való 16—18 rőf szövettel 20, 24, 28, 30, 32 frton; készen
egy ilyen ruha 18 vagy 22 frttal több.

Virágos tarlatanok, egy ruhadarab 10, 12, 14 frt.

Továbbá báli fölvetők, ugymint: gallér, mantill, talma, sat. disze
és kiállítás szerint 12 frttól kezdve 35—40 frt; azonkívül a farsangi ide-
nyen át tart Alter és Kiss divatkereskedése egy bizományos raktárt a
legfinomabb francia virágokból és koszorúkból.

— y — ez.

Számrejtvény.

Fábián Simon Jozefától.

8, 22, 26, 19, 27, 16, 17, 23, 30, 7. E nélkül tanulók nem sokat érhetnek;
2, 18, 2, 16, 8, 2, 14, 2, 14. Ezekből lesznek majd idővel a vének;
14, 2, 16, 2, 13, 28, 7. Hajdan gyalázat, most kitüntetés jele;
16, 20, 14, 5. Szőre becses, maga ravaszság jelképe;
4, 5, 6. A Duna és Tisza bővelkedik ebben;
16, 17, 14. Sok van ilyen állat némely folyóvizben;
8, 30, 31, 19, 5, 16, 20, 16, 29, 28, 12, 3. Ez a föld az, melyért apáink vére folyt;
31, 22, 16, 27. Egy időben Magyarország nádora volt;
15, 26, 23, 24, 3, 22, 10, 10. E nélkül testület nem is képzelhető;
16, 20, 14, 14, 23. Rég' uri háznál is volt ez föllehető;
3, 9, 10. Romboló víz ellen szokták ezt emelni;
1, 5, 3, 7, 12, 16. Inségben, ha telve, nagy hasznát vehetni;
4, 22, 18, 9, 6. Nem tesz válogatást szegény, gazdag között;
14, 25, 16, 30, 6, 19. Első ember mindig az ő népe között;
26, 5, 28. Ettől a szép czímtől mindenki irtózik;
14, 15, 26, 11, 20. Nincsen ennek lába, csak a hasán csuszik;
1—31. A nép jellemző mondata egy királyról,
Ki sok emlékezetest hagyott magáról.

Megfejtési határidő: február 4-dike.

— 333 —

A f. é. 51-dik számban közölt rejtvény értelme: „Suezi
csatorna.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küld-
ték be:

Fiedler Ottilia, Gyura Janka, Nagy Flóra, Liphay Anna, Szűts
Klára, Kristófy Emilia, Szluha Mariska, Benedikovics Róza, Jeszenszky
Aranka, Vesztróczy Róza, Kositzky Irma, Hunyady Karolina, Fábián Simon
Jozéfa, Eckardt Gizella, Halmay Ilka és Berta, Stecsovics Vilma, Ruttkay
Ilona, Marosy Emilia és Hermin, Pásztelyi Danielovich Emilia, Ivády Mik-
lósné, Károlyi Róza, Novák Zsófi, Kiss Róza, Telendy Eliz, Kármán Luiza,
Kormos Ida és Róza, Temesváry Erzsébet, Derecskey Flóra, Zilahy Eszter,
Komáromi Pálné, Torday Jolán, Fűzy Emma, Simon Mária, Fehérváry Emi-
lia, Ensel Anna, Maléter Zsuzsanna, Szűcs Józsefné, Benyó Mariska, Geher
Antalné, Viski Pálné, Fenczik Vaszócsik Mária, Dubányi Róza, Dely Ma-
riska, Tell Mária.

— 1001 —

A 50-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag be-
küldték:

Károlyi Róza, Ördögh Anna, Simon Emma, Kiss Róza, Kármán Luiza,
Benyó Mariska, Geher Antalné, Falvay Flóra, Ivády Miklósné, Fenczik Va-
szócsik Mária, Gersics Róza, Dubányi Róza, Dely Mariska.

Tartalom.

Fenn és alant, Szegfi Mórtól. (Folyt.) — B. K. barátomhoz, Ne-
mes Ödöntől. — Egy szilveszter-estély a tisztai kaszinóban. (Folyt.) —
Hogyha azt a, Jusztinától. — Kéjutazás a Kaukázusba, Ujkéri-
től. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Bu-
dai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény.
— A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára
— Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: januárhavi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10-10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kulap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

3. SZ.

Január 16-kán.

1870.

Havonkinti szinezett dívatképpel, minden szükséges himzotrajzokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Fenn és alant.

Szegfi Mórtól.

(Végo.)

— Az egész csak abból áll, hogy ön csináljon egy rajzot — kezdé most a leány, szemérmesen lesütve szemeit.

— Egy rajzot? — kérdé Ferencz meglepetve — és mi-féle rajzot?

— Épen azt nem tudom önnek világosan meghatározni, és azért van szükségem az ön jeles rajztehetségére. Ön bizonynyal olvasta a lapokban, hogy a „Gondüző“ czimű dalegylet legközelebb zászlószentelési ünnepét fogja megülni és ez alkalommal édesanyám lesz a zászló-anya, és most édesanyám rajong a dalegyletekért, két hét óta csak a zászlószentelési ünnepélyről folynak a készületek, természetesen én is ott leszek, és nem kevésbé természetes, hogy te is ott fogsz lenni, édes Rózám — mondá a leány, barátnőjéhez fordulva.

— Én? — kérdé Róza nevetve — Mit keresnek én ez ünnepélyen?

— Ugyanazt, a mit én, édes barátnóm. Te is szép leány vagy, én sem vagyok Pastrana, és annálfogva segítjük emelni ez ünnepély disztét, a mint Zengelléri ur mondani szokta — viszonzá Etelka tréfásan.

— Oh te, az egészen más, te a hivatalosak közé tartozol, anyád zászlóánya és annálfogva neked szükségképen ott a helyed — szabódott Róza.

— Igaz, de épen azért lásd, olyan nagy szívosséget teszsz nekem, ha szintén eljössz. Nem tudom én azt neked megmondani, de én szinte félelemmel gondolok reá, hogy nekem is ott kell lennem, és bámultatnom magam a sok szentől! Mikor édesanyám azt mondta, hogy nekem is ott kell

lennem — mert eleinte el sem is akartam oda menni — mindjárt azt sugtam a bácsi fülébe, hogy jól van, de akkor az én kedves Róza barátnőmet is magammal viszem, mert akkor mindjárt bátrabban érzem magam, és a bácsi helyeslőleg bölintgatott fejével és ez a harmadik ok, a miért ma ide jöttem és azért, ugy-e bár, megteszed nekem e szívosséget és hozod nekem ez áldozatot és eljössz oda, és ott állsz mellettem egészen szoroson, így ni, mint én most melletted állok — mondá a leány, olyan igaz bensőséggel, mint egy kis gyermek.

— Ki is tudna neked ellenállani, te kis boszorkány! — — viszonzá Róza, megcsókolván a barátnő csacska cseresznye-ajkait — de csak úgy, ha édesanyám megengedi — tevé hozzá helyreigazitólág.

— No természetesen! De a néni bizonyosan megengedi, ugy-e bár, édes néni, hogy megengedi? Különben még ma ide küldöm a bácsikámat, és akkor tudom, hogy megengedi.

— Talán ugy is illett volna, édes Etelka kisasszony, hogy legalább a bácsi kérte volna fel leányomat — jegyzé meg Jámborné asszony, szelid nevetéssel.

— Oh nem, a világért sem! — tiltakozék a leány — Első perczen magam is azt gondoltam, és a bácsi is azt gondolta, de azután azt mondtam, hogy nem jó lesz ez így, mert sokkal kedvesebb nekem, ha az én édes néném az én kérésemet teljesíti, mint a bácsiét; mert lássa, édes néni, azért, hogy én most olyan ritkán vagyok itt látható és mi most olyan uri házat viszünk, azért én kegyedet még most is olyan igazán és forrón szeretem, mint mikor én és a bácsim mindennaposok

voltunk e házban — mondá a leány, és ragyogó, fekete szemei még ragyogóbbak lettek, a mint az öreg Jámbornét dagadó karjaival átölelte.

— Más idők voltak azok, édes kisasszony! Hanem hát jól van, ugy lesz, hogy mindnyájan elmegyünk a zászlószentelésre, — hagyá helyben Jámborné.

— Köszönöm, édes néni, köszönöm, de mindjárt tudtam, hogy nem tagadják meg kérésemet; de hogyan is tagadnák meg az én kérésemet! Aztán maga is ott legyen ám, Ferencz barátom! — mondá, az ifjuhoz fordulva — mert a mint én önt ismerem, még azt is megteheti nekem, hogy elmarad ez ünnepélyről!

— És mit veszítene kegyed benne? — kérdé Ferencz, szelid mosolylyal.

— Sokat, édes barátom! — dévajkodott a leány. — Először is azt, hogy ön nem fogna engem akkori pompás öltözékemben látni; aztán meg azt sem fogná látni, mennyire más-kép viselik magukat bizonyos fiatal emberek bizonyos hölgyek irányában, mint ön.

— És ezek a bizonyos fiatal emberek mind előkelő ifjak! — jegyzé meg Ferencz csipősen.

— Ugyvan és akárhogy méltóztassék is gunyolódni, bizony azok a fiatal emberek szeretetreméltók — viszonzá a leány komolyan.

— Annyira szeretetreméltók, hogy Etelka nagysám miattuk egészen meglepedkezett ama bizonyos rajzról, a miért tulajdonképen látogatásával megtisztelt! — mondá Ferencz nevetve.

— Igaz, a rajz, arról egészen meglepedkeztem, hanem az nem igaz ám édes barátom, hogy ama fiatal emberek miatt feledkeztem meg róla! De mindegy, elég hozzá, hogy édesanyám rajong e zászlószentelési ünnepély iránt és én e rajongást egy kicsit a magam hasznára akarom kizsákmányolni, ha ugyan ön hajlandó volna kezemre járni.

— A mennyire kitelik tőlem — mondá Ferencz hideg udvariassággal. — Halljuk tehát —

— A mint ön tudja, nekem különös kedvem van a rajzolásra, hanem azt talán nem tudja, hogy édesanyámnak meg épenséggel kedve ellen van ez az én kedvem; azt mondja, a sok ülés árt a növésnek, görbe hát, fájós szem, és mit tudom én, mi minden nem származik a szorgalmas rajzolásból, elég hozzá, egyáltalában nem engedi, hogy egy óránál többet rajzoljak napjában, de mi az egy óra, mikor az embernek oly nagy kedve van hozzá! Nos tehát, azért azt gondoltam ki, hogy a zászlóra, melynek édes anyám lesz a keresztanyja, és a melyre ugy is valami szalag- és rajz-félét kell csinálnunk, én egy különösen szép, valami rendkívül szép rajzzal lepem meg édesanyámat, olyasmivel, a miről a lapok szólni fognak, tudja, ez aztán nagy örömet szerez édesanyámnak, és akkor bizonyosan meg fogja engedni, hogy ohajtásom szerint kiképezhessem magam kedvencz művészetemben.

— Az igen szép ohajtás! — jegyzé meg Ferencz, elragadtatva épugy a gondolattól, mint a lelkesedéstől, melylyel a leány ohajtásait előadta.

— Ugy-e bár szép? — mondá utána a leány, — hanem az nem szép, hogy e szép célhoz csak egy kis csel segélyével juthatok — tevé hozzá szemérmesen.

— És miből álljon e csel? — kérdé Ferencz kíváncsian.

— És ön azt még nem tudja? — kérdé a leány neheztelve.

— Valóban, ahogy sem tudom kitalálni! — mentegetődzék Ferencz.

— Az ám, a ki elhiszi! — duzzogott a leány kipirult orcákkal. — Mintha nem tudná, hogy már gyermekkorában ő volt a legjelesebb rajzoló az iskolában!

— Vagy ugy! Most már értem! De a kisasszony csalódik tehetségemben, — mentegetődzék Ferencz.

— Nem csalódom, sőt bizonyosan tudom, hogy ön mester a rajzolásban, — zsémbelt a leány.

— Jól van, ha a kisasszony gondolja, hogy az-zal célhoz jut, megkísértem, — viszonzá Ferencz mosolyogva.

— Tehát meglesz? — kiálta a leány örömmel. — No lássa, hogy ön mégis jó ember! Mindig mondtam. Tudtam, hogy ön ez egyszer túltesz szerénységén, és ugy-e bár nem sokára készen lesz e rajz?

— Legfőlebb egy hét alatt!

— Sok, édes barátom, mert már három hét múlva lesz a zászlószentelés, és még színezni is kell a rajzot; azért tehát négy nap múlva.

— Legyen tehát három nap múlva — viszonzá az ifju nevetve.

— Köszönöm, édes Ferencz, tehát három nap múlva! És hogy a bizalmat hasonló bizalommal viszonzozzam, ime, megmutatom, hogy én is megkísértettem valami rajzot ez alkalomra, de az bizony olyan rossz, hogy inkább kalendáriumba, mint zászlóra illik. Ime, nézze, de ne nevéssen ki, mert először az nem illik, és másodsor ugyis tudom, hogy még sokat kell tanulnom, — ezzel kihuzott a karmantyujából egy kis papirtekerest és elfordított arczczal nyujtotta át Ferencznek.

Ez felbontotta a tekerest, aztán nézett, elébb mosolyogva, majd komolyan, majd ismét mosolyogva, és arczvonásai a meglepetés, majd pedig a bámulat kifejezését öltötték fel.

És ezalatt a leány csak állt, elfordított arczczal, földre szegzett tekintettel.

— Furesa! — szakítá meg végre a csendet, — épen most, midőn pedig legjobb alkalmam van rá, egy gunyos szót sem szól! — ezzel egyszerre visszafordult és kikapta a papirt a kezéből, mintha szét akarná tépni.

— Az Istenért ne, kisasszony! Hiszen az egy remekmű! — kiáltá erre az ifju rémülten, mire a leány szemei haragosan, majd meredt bámulattal függetek az ifjun, míg keze, a melyben a papirt tartá, reszketve kulcsolódott össze kebelén.

— Nem, — mondá végre megilletődéssel — ilyen tréfát ön nem tud űzni!

— Nem tréfa, kisasszony! Esküszöm önnek, hogy az jeles rajz.

— Ugy-e bár, hogy van bennem tehetség? — kérdé most a leány ragyogó tekintettel. — Annál jobb, így majd csak ezen rajzzal hódítom meg édes anyámat, — tevé hozzá dévajkodásával, és miután mindogyiket újra megkérte, hogy de bizonyosan oljőjjenek az ünnepélyre, könnyedon, mint egy madárka, repült ki a szobából.

Mintha egyszerre sötétség borult volna a világra, olyan sajátságosan érezte magát a három ember, midőn magukban maradtak a szobában.

Legelső Róza szólalt meg.

— Oh, milyen kedves, kedves egy torontás! — mondá, önkénytelen elragadtatással.

— Kedves, az igaz, de azért menthetlenül ei van veszvo.

Szive már is meg van mételyezve az önhittség és rangkór-
tól — jegyzé meg az anya sajnálkozva.

— Ugy van! — hagyá helyben Ferencz szomoruan. —
Szive már is el van veszve.

— Azért mégis kár volt, olyan hidegen bánnod vele, —
mondá Róza, szemrehányólag.

— Hidegen? én? — kérdé Ferencz álmélkodva.

— Alig szóltál hozzá!

— Vagy úgy! Azért, hogy nem szóltam hozzá? — kérdé
Ferencz szomoruan mosolyogva, aztán odalépve hugához, és
annak kezét megfogva, sugva mondá:

— Az onnan volt, édes hugom, mert féltem, hogy ha sza-
bad folyást engedek érzelmeimnek, akkor lábaihoz sodornak,
— és a leány érzé, hogy az erős férfi keze mint a nyárfalevél,
ugy reszketett, midőn e szavakat mondá.

— Nos, miért nem téved? — kérdé huga részvétellel.

— Tán azért, hogy kinevessen? — kérdé viszont a bátya
— Soha! — és a férfi keze nem reszketett többé, midőn e sza-
vakat mondá.

Rendes szelid mosolygásával ment ki a szobából, hanem
az anya és testvér szomoruan néztek utána. Olyan küzdelem
az e férfi szívében, melyben a győzelem is rendesen egy élet
arával vásároltatik meg. *)

Gróf Grabowszky Szaniszló elbeszélése.

(Folytatás).

— Kedves mama! Azonkívül még a második polkára is
fölkért. Megengeded, hogy ezt is vele tánczoljam?

— Hja, biz az kissé feltünő lesz, azonban nem bánom

*) Mutatvány szerző közelbb megjelenendő három kötetes regényéből.

**) A korán elhalt költő hátrahagyott műveiből.

Linuska, tánczold vele azt is; atyád ugyis a whist mellett ül,
mikorra a második polkát járjátok.

— De mamám, hát miért is nem szenvedheti atyám Lie-
ben hadnagyot? — kérdé Lina visszafojtott sohajjal.

— Tudod, a férfiaknak vannak néha afféle bogaraik, de
te ne buslakodjál amiatt kedvesem. Ha ő szegény is, te eléggé
gazdag vagy, és ő téged szeret s nejévé akar tenni, mig Kling-
spornnak esze ágában sincs a házasodás.

— És én sem igen szenvedhetem ő kegyelmét! — vála-
szolt Lina az utóbb említett ifjura czélozva.

— Kit, Klingsporn vagy Lieben? — kérdé anyja dévaj-
kodva.

— Ah, ne tréfálj velem mama; hiszen te már ugy is rég
ismered az én szívem érzületét.

Maywald asszonyosság nyájasan simogatta Lina viruló szép
arcocskáját s biztatólag mondá:

— Légy már ma vidám, Linácskám. Ugy is övé leszesz
te, hiába zsörtölődik a miatt Maywald uram; ha t. i. az ifju
csakugyan téged ohajt nőül.

— Én azt hiszem, mamám, hogy az neki határozott
akarata.

— Annál jobb; most pedig eredj helyedre, mert kezdik
a „polonaise“-t.

A zenészek valóban rákezdék.

A hölgyek hátrasimiták hajukat; az urak és a tisztek
bajuszukat sodorgatták, a kiknek t. i. volt.

A mély hajlongások egymást érték. A kormányzó az ör-
nagynénak s az őrnagy a kormányzó nejének fogta kezét, a
legidősebb százados a polgármesternét, mig a polgármester a
legidősebb századosnak hitestársát vonszolta elé. Minden
a legszebb rendben történt. Az angol konzul a francia s a fran-
czia az orosz konzul előtt állott s az egész sort egy hadapród
zárta be a gyógyszerész leányával.

Kevéssel előbb a burgundi boros-asztalka mellett a tisz-
tek már megegyeztek, hogy ki melyik hölgyet vigye tánczra.

Klingsporn hadnagy, az „aranyhal“ nevet viselt Lina
kisasszonyt vitte tánczra; Lieben hadnagy a „rózsa szár“-át,
a kormányzó ifjabbik leányát, az egyik tánczrendező a „ten-
geri macská“-t s a másik ennek nővérét, a „kék bogar“-at,
kire e név onnan ragadt, mert mindig kék ruhát viselt. Volt
még ezenkívül egy „déli-nyiló,“ kinek minden hóban más ud-
varlója volt, továbbá egy „tengeri nyul“ s egy „tőke hal“
s még számosan, részint az állat- részint a növényvilágból köl-
csönzött nevekkel fölruházva.

— A polonaise-sor háromszor tette meg a kört a terem-
ben s aztán oly kecses tekerületeket képezett, a mint az csak
egy agg kormányzónak agyában megszülemlhetik. A párok
eleven társalgást folytattak.

— Kisasszony, kegyed ma oly bájos, oly angyali, — szolt
Klingsporn tánczosnőjéhez s a szegény leány mélyen elpirult,
mert a hadnagy széles jó kedvében oly hangosan beszélt, hogy
azt ugyan a sor elején is bárki meghallhatta. — Mily gyö-
nyörű színt választott? Kéket! és mindig csak kéket!

— Ez kedvencz színem nekem, Klingsporn ur — suttagá
Linka.

— A kék hűséget jelent s ez a legszebb jellemvonások
egyike, s talán ép ezért kék a mi egyenruhánk is. Az én Jean
inasomnak is kék öltözkéket csináltattam. Ismeri kegyed az én
Jeanomat?

— Sajnálom, de nem ismerem! — szolt Linka boszan-
kodva.

— Engedje meg nekem tisztelt konzul ur, — szolt Klingsporn, a pénz emberének kezét megszorítva, — hogy e sziveséget én is viszonzhassam. Különösen megtisztelve érezném magamat, ha szives meghívásomat egy kis vacsorára kedves családja nevében is elfogadná, mit a füzértánczot megelőző szünet alatt kedélyesen elkölthetnénk.

— Ez jelent valamit! — gondola Maywald atyus. — Valjon nem ma akarja-e az eljegyzést megkísérteni? Kétségkívül. Csak Lina ne akadékoskodjék! De hiszen én gyorsan ütök a szegnek fejére s neki és anyjának nem lehet szavuk.

Maywald köszönettel fogadta el Klingsporn meghívását. Szegény Lieben! Ez ismét rossz előjel reád nézve.

Mindamellett sem szünetelt meg remélni, mert ő még bizott a kinálkozott előnyökben. Azonban kissé mégis aggódott, mikor látta, mily jó lábon áll Klingsporn a konzullal, miből nem a legkedvezőbbet jósolá a maga részére.

— Kedves kisasszony, — szolt tánczosnéjához. — Kegyednek édes atyja bizonynyal igen fontos és érdekes ügyek fölül beszél Klingsporn urral, mivel ma még a játékasztalt is korüli.

Linka fölpillantott és kissé elpirult. Klingsporn épen rá szemüvegezett, míg a konzul barátságosan szorongatta kezét. Linka is kezdte élni a gyanuperrel, hogy a dolgok nem igen jól állanak.

— Alig tenné föl az ember, hogy Klingsporn oly sokáig képes lehetne fontos és érdekes tárgyakról beszélgetni! — szolt a leányka némi boszankodással. — Tudja ön, mivel mulattattott engem a „polonaise“ alatt?

Linka elbeszélte, a mit Klingspornról a kék ruhás Jean fölül hallott, kinek személyéhez valószínűleg másnap szerencséje lehet, s az összeütközésről a diszgyakorlat alkalmával. Mindketten jóízűen nevettek ezeken, habár szívüknek nem kis oka volt a buslakodásra.

— Mégis csak szerencsés ember az a Klingsporn. Sokkal szerencsésebb, mint én! — sohajta Lieben.

— És miért? — kérdé Linka részvétellel.

— Mert kedves atyjának barátságával dicsekedhetik.

— Igen, de anyám őt egyáltalában nem szenvedheti, és én sem.

Lieben a kezében levő szép kezeckét megszorítá.

— No, akkor csakugyan nem cserélnék vele. Nemde Lina kisasszony, hizeleghetek azzal némileg magamnak, hogy kegyed és kedves mamája által legalább nem értetem félre?

A leányka e kérdésre fülüg pirult, s zavartan dadogott néhány szót, mely azonban nem a kérdésre vonatkozott, de azért ily zavartság csak szive szerint lehet Liebennek, mert ismét megszorítá a hölgy kezét.

— Ha attól nem félnék, hogy megharagítom Linka kisasszonyt, kitárnám előtte szívemet. Ez ugyan nem alkalmas hely arra, de attól kell tartanom, hogy Klingsporn még ma meg fog előzni. Szabad nyilatkoznom, Linka kisasszony?

Linka oly vörös lett, mint a pipacs, de azért fejecskéjével alig észrevehetőleg „igen“-t bölintott.

Őt percz mulva aztán úgy érzé, hogy szive igen hevessen dobog.

Lieben jól tudta, hogy szive érzelmeit nem hiába fogja föltárni, s Linka anyja, ki az arczokból olvasott, elégtűntnek látszott lenni.

Midön Lieben hadnagy Linkát helyére visszavezette, a konzulné nyájasan tekinté rá, s hogy valamit szólhasson, ily kérdést intézett hozzá:

— Nem ígérkezett még el valakihez estelizni?

— Még nem, asszonyom.

— Remélhetem, hogy szivesen fogadja ön meghívásunkat?

Lieben egészen el volt ragadtatva s boldogságának kifejezésére alig tudott szavakat találni. A mama nyájás mosolyával biztatá s önte belé bátorságot; aztán egy mellette levő nádszékre mutatott, mit is a szerencsés ifju azonnal sietett elfoglalni.

A konzulné esőkolni való egy mama volt; elmondá, hogy ő egy férfinál, ki nősülni szándékozik, épen nem tartja a nagyurat főkelléknök, s az mitsem tesz, ha egy tiszt nem gazdag, mert nagy kilátásai vannak, a mennyiben a tábornagyságig is fölviheti; aztán meg a tisztnek legtöbb alkalmá nyilik, gazdagon házasodni. Aztán czélzólag kérdé:

— Nem gondolt még ön soha arra, hogy magának családi boldogságot alapítson, Lieben ur?

A hadnagy keservesen sohajtott.

— Ah, ha én oly kedvező anyagi helyzetben lehetnék, mint Klingsporn hadnagy!

— Ugyan kérem! Mondja csak: önnek műveltsége és szeretetreméltó modora nem bőven ellensúlyozzák-e Klingsporn ur gazdagságát, a ki különben legkisebb kedvességgel sem bír, a mellett, hogy úgy mondjam, virágról-virágra száll, mint a pillangó.

— Szabad-e remélnem, asszonyom, hogy ha én és Klingsporn mérlegbe vettünk, az előny nagyság előtt részemre esnék?

A társalgás folyama itt megszakadt, mert Maywald ur gyors léptekkel közeledett nejehez. Ugy látszott, nem a legjobb szemmel nézte Lieben hadnagynak bizalmaszkodását.

Klingsporn a buffet-szoba ajtajába állott s gonosz mosolyal tekintgette a jelenet felé, mely a Maywald-család közt kifejlődik.

Az angol konzul arca valóban haragosnak látszott, állát csaknem egészen behuzta fehér nyakkendőjébe, és szemöldöke az orr gyökerénél szoroson összevonult. Lieben figyelemre sem méltatta, míg Linkára szigorú tekintetet vetett, melytől ez félve süté le szép kék szeméit.

— Édesem, — szolt erőltetett nyájassággal Maywald — Klingsporn hadnagy ur azzal tisztelte meg családunkat, hogy mindnyájunkat estelire hívott meg. Nem volt benne semmi kétségem, hogy e meghívást szivesen fogadjátok, s előre elfogadtam azt, nevetekben is.

A konzulné pillanatra zavarban látszott jönni, mivel a szerencsétlen Klingsporn minden tervét meghiusítani látszott; azonban csakhamar erőt vett magán s elfogulatlan hangon szolt:

— Ah! ez nagyon hízegő reánk nézve! Csak azt sajnálom, hogy mi e baráti sziveséget én és Lina ezuttal már nem vehetjük igénybe, miután Lieben ur minket épen most hítt meg estelire.

A konzul arca elkomorodott s könnyedén meghajolt a hadnagy előtt, ki igen rosszul kezdte magát érezni, mert borsódzott a háta, midön arra gondolt, miképen teljesítse a kötelességet, melyet a konzulné szükségből reá akasztott. E bizalom kétségkívül jelentékeny bizonyítványa volt a konzulné kegyének. És hogy is jutott volna eszébe a mindig legnagyobb bőségben élő nőnek, mily nagy a különbség, ha egyes embert hívnak meg, és ha egyes ember egész családot vendégel meg, kivált ha ez egyén csak egy hadnagy, és még a mellett a hónap utolsó napján, mikor a havi fizetésre már rég rátette az

ördög a kezét. Pedig egy szilveszter-éji multság pezsgő bor nélkül nem történhetik meg!

Azonban mindamellett is, hogy hősünk bensőleg nem csekély szorongást érzett üres tárczája miatt, a lehető legelfogulatlanabb arcot igyekezett vágni s bátran daczolva a konzul kétkedő tekintetével, ismételte a meghívást.

Maywald atyus alig mert hinni füleinek. Valjon nem valami amerikai nagybátyja után örökölte-e ez a Lieben? — gondoló a konzul. Amde nejét nem erőtetheté, hogy szavát visszavegye, s nem volt tisztában az iránt, mikép segítsen a dolgon. Végre a távolról kémkedő Klingspornra tekintett s intett neki, jőne közelebb pár szóra; ki is készséggel sietett oda.

A zavar általános lett, mignem az egésznek Klingsporn vetett véget, ki meglehet, Liebent akarta kissé megtréfálni, midőn a csomót megoldani törekedett.

— Itt nincs mást mit tennünk, — úgy mond, — mint-hogy Lieben és én társulunk s a szerencsében, melyben önök részeltetni fognak, barátságosan megosztozunk.

Liebennek bele kellett egyezni a közös költségviselésbe, pedig halálos szorongásban volt, ha eszébe jutott oldalához lapuló üres tárczája.

— Valóban kíváncsi vagyok rá, hogy segít magán — gondoló Klingsporn, kárörvendőleg hunyorgatva vetélytársa felé.

— Oh, hogy annak az átkozott anyagiságnak a leggyöngédebb viszonyra is befolyással kell lennie! — sohajtá magában Lieben.

— Nos, tehát e szerint számíthatunk rá, hogy szives meghívásunkat ő nagyságuk nem fogják visszautasítani? — szolt Klingsporn.

Mindenfelül kölcsönös hajlongások. Klingsporn aztán karon fogta társát, mert egyik legfőbb gyöngéi közé tartozott a kíváncsiság.

— Bántja még önt gyomor-polypja, édes Lieben? — kérdé oly hangon, mely a jóakaratu részvétet és pajzán tréfát egyaránt jelezni látszott.

— És miért kérdezi ezt most tőlem, drága barátom? — kérdé Lieben, boszusan és éles hangon.

— Nos, azért félre a haraggal. En csak azért kérdém azt, mert még ma sok pezsgőt fogunk elfogyasztani.

— Épen jó, hogy erre emlékeztet ön, — szolt Lieben komolyan. — A mi bajom iránti részvétet illeti, fogadja érte köszönetemet. Most már nincs oly fájdalmam, mint pár órával előbb volt. Remélem egyébiránt, hogy az esteli költségét ma ön fogja viselni; majd holnap kiegyenlítettjük egymás közt a dolgot.

Klingsporn nagy szemeket meresztett, de ez nyugodtan állta ki tekintetét.

— En valóban nem tudom, hogy tárczám jelen tartalma kifutja-e a közös teherviselést — szolt Klingsporn némi zavarral.

— Az mit sem tesz, édes Klingsporn. Önnek kevésbbé kimerülhető hitelo van, mint nekem, és valóban a legnagyobb barátságot teendi velem ez által. Egyébiránt, ha épen ön is pénzhiányban szenvedne, századosától kérek én számára kölcsön.

— Nem, nem, édes Lieben! Majd csak elintézzük a dolgot a nélkül is valamiképen.

Klingsporn aggódott, nehogy Lieben a kapitány sziveségét igénybe vegye, mert eltekintve attól, hogy nem szerette, ha valaki azt mondta felőle, hogy pénzben hiányt szenved,

azt is tudta, hogy a kapitány örökös pénz szükségben van és így kölcsönhez úgy sem juthatnának, s csak a lárma lenne vele nagyobb.

(Vége köv.)

Téli kép.

Szakáll Gyulától.

Istenem! . . . hová lön az a gazdag bokor,
Hol bizton szunnyadott az eltikkadt vándor?
Merre a zöld mező a sok nyáj-sereggel?
Hiszen a föld talán nem nyelte őket el?

Itt a bokor! ámde rajta csak dér látszik,
Tővén a félénk nyul szörborzongva fázik;
A letarlott mezőn sötét ködök lengnek,
Hullván levelére a fonnyadt fővénynek.

És a folyam eltűnt? . . . hiszen még nem régen
Türelmes halászok ültek a partszélien,
S a lehajló füzek sötét lombja alatt
Gágogó vadruczák verdesték szárnyokat.

Hajh, most a folyamot a jég fogva tartja,
Pajzán gyermek-sereg vigan csuszkál rajta;
S a száraz füzágak ég felé merednek,
Nyughelyül szolgálván rút varju-seregnak.

S a földeket szebbnél-szebb virágok fedték,
Szirmain pihenvén tarka-barka lepkék;
Itt kötött koszorút a falu szép lánya,
Longve ifju keblén tavasz boldogsága.

Most csúf kórók állnak felszínén a földnek,
Hol a vadult szellők szilaj tánczra kelnek,
Görnyedt öreg lépdél az ut túlsó felén,
Tüzelő torhével alig halad szegény.

Majdan dühe felkelt a haragos égnek,
Villámló szomében bős viharok égtek;
Omló zápor között mennykövek hullának,
Mig feltűnt mosolya a szép szivárványnak!

Egykedvü boruján a széles határnak
Most hulló hópelyhek össze-vissza szállnak,
Házában a gazda pipálva üldögél,
S olykor fel-felkiált: „Ez aztán kemény tél!”

Távol a faluban, mintha most is hallnám,
Hívó harang csengett a kis templom tornyán,
Hol a föld hí népe hő imát rebegett
Jöttödre, oh tündér-szépségü kikelet!

Most a temetőben ősz sírásó járkál,
Elmélyedvén olykor egy-egy uj fejfánál . . .
De majd síró szellő kél a pusztaságon:
„Igy mulik el minden ezen a világon!”

Vándormadaraink téli tanyája.

Dallamos Ernőtől.

Pusztá és csendes a kültermészet!

Hol az aranykalászos mezők felett olykor az égbe omelkedő pacsirta énekelt és a sűrű lombok alól csalogány-dal

hangzott: ott most a száraz ágakon lármás veréb-serog csiripol és a letarolt rétek s mezőkön varjuk és csókák hallatják egyhangu károgásaikat; a kopasz sövényen egyedül bujkál a kis ökörszem; a lombtalan kerti fákön a czinege és sármány, az árván maradt bogácskórón a tarka tengelicz vagy az olajzöld csíz, az országutakon a búbos pacsirta és a szemeti pinty keres némán, hangtalan eledelt magának.

Hol vannak a kikelet és nyár kedves dalosai, vidám szárnyasai? Messze földön, melegebb hazában!

Már rég elhangzott búcsúdaluik s rendre egyenkint vagy nagy csapatokban hagyták el a hideg és élelemhiány miatt vidékeinket. Először a rovarévők, aztán a magevők vándoroltak. Augusztus közepe óta már nem lehetett hallani a kakuk és pirók kiáltását, sem a fűj „pitypalatty“ hangját; téli tanyájukra mentek s velük együtt a gólyák, csüllök és a parti fecskék. Szeptemberben követték őket a fülmilék, fecskék, bankák és darvak; októberben pedig a seregélyek, pacsirták, billegények és mások távoztak el tőlünk.

A fecskék, czinkék, billegények beláthatlan hosszú csoportokban; a gémeek, csüllök, bibiczek ferde vonal alakjában; a darvak, vadludak és réczék ékalakban; a gólyák fenn a légben nagy körben kovályogva, a seregélyek pedig vad, rohamos forgásokban siettek uj hazájuk felé.

Régebben azon véleményben voltak, hogy vándormadaraink földgömbünk déli felén ütik fel tanyájukat, miután tőlünk bucsut vesznek; de ma már határozottan tudva van, hogy költözködő madaraink az egyenlítőn alól nem mennek téli szállást keresni. Egyedül a vándor ikrász (álbátrosz, egy tengeri madár) lépi át költözködésében az egyenlítőt, s a forró égövet egy évben kétszer vándorolja be, hogy az ivó halakat mind a két félgömbön követhesse.

De habár vándormadaraink mindnyájan dél felé tartanak is a hideg évszak közeledtével, megállási pontjuk nagyon különböző. Európa logészakibb vidékeiről már Svécziában, Dániában, Lengyel- és északi Németországban megszállnak, s nálunk is sok északi vízi-madár telel; mások Angliában, Franciaországban vagy Svájcban maradnak; nagyon sokan déli Európába, s nevezetesen a középtenger szigeteire vonulnak, míg a legtöbben a tengeren át Afrikába vándorolnak.

A földközi tenger szigetei: Corsica, Sardinia, Majorka, Minorca, Sicilia és Malta különösen kedvencz tanyáik főleg a következő vándormadaroknak: veresbegy, többféle rigó, kis és tövis-szűrő gébics, szürke és fekete hátú légykapó, vadgalamb, esőjós lile (*charadrius pluvialis*), vöröslábu kagylász (*haematopus ostrca'ogus*), bajnok küzdér (*machetes pugnax*), fekete szárnyú gólacs (*limantopus rufipes*) egész seregeinek. Különösen Sardinia ugy néz ki télen át, mint egy óriási kalitka, tele tömve különböző szárnyas állattal.

Spanyolhonban a Sierra Nevada meredek oldalain telnek ki a fehér billegények, kenderikék, rigók, barnabegyek, rőt mellű és szürke hátú sziklások (*saxicola rubicollis et oenanthe*), véresék, héják, néhányféle sas és bagoly.

Azonban költöző madaraink sokkal nagyobb része nem Európában tölti el a hideg évszakot, hanem a tenger felett elvándorol Afrika meleg tartományaiba.

A mezei pacsirták és kányák legfeljebb csak északi Afrikáig mennek, melynek aztán minden részét előzőnlik. A sasok és kerecsen-sólymok (*falco islandicus*) a helységekől távol levő palma-erdőkbe vonulnak, míg többi sólymaink alább utaznak s jelesen a toronyi és vöröslábu sólyom (*falco tinnunculus et vespertinus*) Nubiának Kordofán nevű tartomá-

nya pusztáit lepi el, hol a vándorsáskák pusztítása által kimondhatlan hasznot eszközöl. Ugyanitt telel zöld vetéseink lakója, a szürkés-barna fűj, akkora csoportokban, hogy az ügyes vadász egy óra alatt harmincznél többet löhet meg.

Égyiptom különböző vidékeire felette sok vándor-madár költözik tőlünk. A közönséges vagy egerésző kánya, a kis karvaly, fecske-farku héja, örgébics és lappantyu vagy kecskefejő a rengeteg erdőkben tanyáznak, sőt a Nilus völgyeiben telki varju is szállong sok és nagy csapatokban. A bibiczek, lilék, harisok, szárcsák, hódák, vízi-guvátok (*rallus aquaticus*), pettyes és apró pitykék (*ortygometra porzana et pusilla*) szintén ide repülnek vagy szaladnak. Alsó-Égyiptom tavai és mocsáraiban, valamint a Nilus medrében ezer meg ezer vad kacsza és liba, vízi varju (*carbo cormoranus*), sirály és tengeri s parti fecske telepedik le. Ezek, midőn megérkeznek, elsötétítik néha a napot és láthatlanná teszik a víz tükrét, oly tömérdek csapatokban utaznak, s főleg a vízi varjukat a belakók és szorgalmas halászok ezerekenként fogják. A rizsmezőkön százankint tanyáznak a csoportos és apró szalonkák és a nagy polingok vagy poling sneffek (*numenius arquatus*). A mocsárok partjain és posványjaiban komolyan és ovatosan lépdelnek a szürke gémeek, míg a nagy kócsagok — melyek a becses kócsag-tollakat szolgáltatják — a legsűrűbb nádasokban vonják meg magukat nagy félénken. Ugyanily helyeken tartozkodik a dobos gém vagy nádi bika, társával, az éj: gém-mel vagy vakvarjuval. Az éneklő madarak közül csak a kékbogyú billegény (*sylvia succica*), zöldes vagy sziszegő zenér (*sylvia sibilatrix*), a nádika (*sylvia turtoides*), barázda-billegető, szürkehátú sziklár (*saxicola oenanthe*), erdei sivár (*anthus arboreus*) maradnak itt telelni; végül a narancs és olajfa-erdőkben az éneklő rigó. Hanem a csalogány és a magyar dalabáj nem maradnak meg Égyiptomban s beljebb mennek a continenszen.

A kuszó madarak közül a nyaktokercs még Sudanig is elvándorol; szintugy darvaink is Sudan folyamaiban töltik el a telet. Az örvös galamb és a gerle is Afrika őserdőiben találja fel téli tanyáját.

A kikelet előhírnökei, a kis fecskék átvándorolnak északi Afrika minden ismeretes tartományain, de megállási helyüket még oddig senki sem tudja. Sem Égyiptom, sem Nubia, sőt keleti Sudan rovarokban gazdag pusztái és erdői sem tartoztatják fel haladásukban; valószínűleg közép Afrika ismeretlen tájaira vándorolnak. A szép pirók, kakuk és a gólyák is ismeretlen távolban állapodnak meg költözködésükben.

Tehát messze Afrikába siettek a téli időszak elől azon kedves madarak, melyek a tavasz és nyár napjaiban erdőt, rétet és mezőt megnépesítettek és minket vidám csevegésük és édes dalaikkal gyönyörködtetének. Ne gondoljuk azonban, hogy az uj hazában vidámabb napokat élnének, mint nálunk. Egyetlen vándor-madár sem keres magának határozott lakást, egy sem épít fészket és nem költ. Az uj haza nem visszhangzik gyönyörű énekeiktől, s még a kakuk sem szól, oly nagyon leverőlog hat rájuk az elköltözés fájdalma. Csak midőn a visszatérés ideje közelg, kezdenek kissé vidámabbak lenni, mert akkor a költés szaka is nem sokára bekövetkezik. Akkor mindenik saját tehetsége szerint elkezd énekelni, s ha a nap már elég magasra emelkedett, búcsút mondanak téli tanyáiknak s visszasietnek ismét kedves hazájukba.

Egy hét története.

Január 12-kén.

Egy ritka vendég. — A miről nem kellene szólni. — Szerény farsangi indítvány. — A szép példa. — Az első álarczos bál. — Szép maszkok. — Kiséretet-üzés. — Két reményteljes tánczvizgalom. — Tudós kortesek. — A Kisfaludy-társaság tisztujtása. — Kritikus állapot.

A jelen hét története a vasárnapkal veszi ugyan kezdetét, mert akkor volt az első ideai álarczos tánczvizgalom a vigadóban, eseményi fontosság tekintetében azonban mégis a keddi napot, vagyis inkább a keddi estét illeti az elsőség; mert akkor, oh akkor olyas tünemény mutatkozott a haza egén, a mi után hónapok óta hiába sohajtozott sok száz kebel, és a mi új reménnyel töltötte meg a szerelmes sziveket; akkor — hónapok óta először — mutatta magát újra az ezüst huru lantos, a tisztos arczu hold az égen, és az emberek néma ámulattal, és a fiatal leánykák édes elragadtatással függesztették tekintetüket a rég nem látott égi vendégre és úgy szerették volna kérdezni, hogy hol és miért késett tehát olyan rengeteg sokáig; mi nem tetszett neki nálunk, hogy kilencz-tíz álló hétig vízes felhővel borította be fehér fürtös arcát? Talán nem elég gyönyörűen folynak-e nálunk a dolgok? De egyik sem mert kérdést tenni ez iránt, attól tartván, hogy hátha megtalál neheztelni, nem tanácsos kérdőre vonni az öreg urakat, nagyon érzékenyek, kivált az ilyen öreg éjjeli csavargók nem szeretik, ha hosszadalmas kimaradásuk után sokat tudakozódnak, és ha megharagítjuk, újra megszökik tőlünk egy pár hétre; nem szóltunk tehát semmit, hanem csak gyönyörködünk benne, és átengedtük magunkat azon édes reménynek, hogy most a szívek előtt újra föltárul az ábrándok szép tündérvilága, — mert lehet-e holdsugara nélkül igazán ábrándozni? Ugy-e bár, nem? Ábrándozás hold nélkül, tánczvizgalom: zene nélkül. A politikai elmék tehát újra fölvehetik a reformok nagy munkáját — a holdban, a lábak pedig, melyek különben is farsangon át a főszerepet viszik, épenséggel egy bokövetkezendő boldog kornak előhírnöke gyanánt üdvözölve csuszamodtak, azaz hogy hajoltak meg előtte, a béke fehér zászlaja gyanánt üdvözölvén, annak kijelentésére, hogy az ég most már békét fog hagyni a földnek, és nem szándéka egész a tulsó végeig keresztül áztatni e sárgómböt, hanem megnyugodni benne, hogy hetek vagy hónapok múlva újra a száraz-föld nevezetet vehesse föl, képzelhetni tehát, milyen nagy örömmel lön e rég nem látott vendég a fővárosban mult kedden üdvözölve!

Ne is szóljunk tehát többé sem a nagy sárról, sem a nagy vizről, — de igen, a nagy vizről mégis csak szóljunk még egy keveset, legalább annyit, hogy a kiáradt folyók sok helyütt nemcsak az utakat, hanem még a szegény emberek hajlékait is elmosták, így például Sáros megyében sok száz szegény ember rettenetes télnek néz eléje, hajlékot, eledelt, mindenüket az ádáz hullámok pusztították el; de erről bizonyosan szintén csak nagyon keveset kell szólanom, mert a jó szívek szó nélkül is tudják, mit parancsol ilyenkor a hű testvéri szeretet, és bizonyosan épen olyan jól tudják azt is, hogy a szerencsétlen vizkárosultak javára az „Ellenőr“ nyilvános gyűjtést indított meg, mint például azt, hogy gróf Batthyányi Lajos, meg-

dicsőültetett vértanunak állítandó emlékszoborra a „Pesti Napló“ hasonlóképen nyilvános gyűjtéseket indított meg, és miután a „Hon“ viszont a rokkant honvédeknek emelendő menhelyre indított meg nyilvános gyűjtéseket, nem marad egyéb hátra, mint már csak azért is megmutatni azoknak, a kik némi aggodalommal néznek a háromszoros közadakoztatásnak egyidejű megindítása elé e különben sem áldott évben, mondom, nem marad egyéb hátra, mint már csak azért is megmutatni nekik, hogy a magyar férfi nemcsak „háromszor iszik a hazáért,“ a magyar hölgy nemcsak azt vallja, hogy: „három a táncz,“ a magyar keresztyén nem csak azt, „hogy három-egy az Isten,“ a magyar zsidó nemcsak azt, hogy „hármán vannak az ősök,“ a magyar német nemcsak azt, hogy: „Aller guten Dinge sind drei,“ hanem egyszersmind azt is, hogy lehet olyan rossz idő, melyben egyszerre háromfelé is érvényesül a nemes hazaszeretet, és ez az idő az ideai farsang lesz. Minthogy pedig a nemes adakozás is csak úgy foganatos, hogy ha bizonyos rendszer szerint gyakoroltatik, nekem egy szerény indítványom volna ez ügyben, a mely ha figyelembe vétetik, szinte észre nem vétetve, senki által nem érezve, kerül össze mind a három nemes célra a megkívántató pénz. Ez a rendszer abban állhatna, hogy minden ember e hármas célra is hozzá számítsa az ideai farsangi mulatságok közé, vagyis más szavakkal: a hányszor az emberek az ideai farsangon mulatni fognak, mindannyiszor emlékezzenek meg felváltva e hármas nemes célok valamelyikére és foglalják be azt is a költségvetésbe aránylagos részlettel, például egy pár keztyű árával, a mely véletlenül első felhuzásnál elszakadhat és ujat kellene venni, vagy egy virágcsokor árával, melyet imádott hölgyünk számára vettünk és véletlenül két szírom válván le a kaméliából, ujat kellene vennünk; melyik farsangi mulatság mulik el egyik-másik ilyen véletlenség nélkül? Vegyük tehát e nemes célokat is a farsangi véletlenségek rovatába és mindjárt meg lesz a szükséges összeg és azonfelül lesz olyan vig farsangunk, a milyen régen volt, magától értetődővén, hogy a házi mulatságokat is bele kell vonni a számításba, miután azokban ugyis rendesen sokkal jobban mulatunk, mint a nyilvános bálokban.

Károlyi Pálma grófnő szép példával ment elől e tekintetben; azzal kezdte meg az ideai farsangot, hogy az irói segélyegylet javára 16 aranyat ajándékozott és a Kisfaludy-társaság javára 200 frtnyi alapítványt tett; és e szép példát bizonyosan számosan, nem, hanem mindnyájan követni fogják az előkelő világban, csak egy nem: Wenkheim Krisztina grófhölgy, ez az egy nem fogja e szép példát követni, mert ez fiatalsága daczára, már rég óta e csillagos uton halad, talán mulatni sem tud már, ha elébb nemes tettel nemes szívét föl nem ékesítette, most is az irói segély-egylet javára rendezott tánczvizgalomra 100 frttal fizette meg a belépti jegyet. És ha a főrangú hölgyek mennek elől ilyen szép példával, mit nem várhatni még főrangú férfaiunktól a jelen farsang folytában! Majd meglátjuk, hogyan tesznek ki magukért.

Bizonyosan azért volt az első álarczos-vizgalom mult vasárnap olyan kevésbé látogatott. Tette volna csak ki Froh-

ner ur, hogy a tiszta jövedelem harmad- vagy felorésze az emlitett három nemes czél valamelyikére lesz fordítandó, lett volna akkor annyi közönség, mint a menyti a nő-egylet bálján szokott lenni és bizonynyal ez évben is lesz. De így, megvolt ugyan a bál, de vajmi csekély közönséggel, és ez is inkább publikum volt, mint közönség. Pedig vajmi szomorú látvány egy cserben hagyott tánczvigalom! Csaknem olyan szomorú látvány, mint a „petrezselyem-áruulás.“ A zenészek fujják, a hogy csak kitelik tőlük és nincs láb, a mely lelkesülne fuvalmaiktól. A walezerek, polkák és mazurkák megannyi utonálló szegény-legényekként száguldanak a teremben, embert keresve, a kit megragadhatnak, és nem találhatnak, és ha találhatnak is, abban sincs köszönet, nincs benne annyi tánczolhatnék, mint egy vízbe mártott meszelőben; mintha csak azért jött volna ide, hogy az unalmasságot becses énje által még szembeszökőbbé tegye; imitt-amott olyan formát is venni észre, mintha egy pár ember forogna, vagy lejtene, ezeken aztán a szem meglepéttve akad fenn, tétovázva vizsgálódván, hogy tulajdonképen mit művelnek; hasonlít némileg egy tánczhoz, melyet a hazajáró lelkek éjfél tájban a temetőben járnak; nem is nézzük aztán sokáig, hanem sietünk tovább, új tárgyakat keresni és belebotlunk valamibe, vagyis inkább belénk botlik valami. Hah, de mi az? Álarcz? Hát ez álarczos bálon álarczok is volnának? Csakugyan! No, ez valóban érdekes. Aztán meg úgy látszik, hogy engem keresett. Az ám, milyen mosolygósan kacintgatnak szemei! Felséges. „Ismerlek, szép maszka!“ „Az lehetetlen, hisz álarcz van rajtam.“ „Az igaz, és a szemed is hamisak.“ „Igazán? Oh, menjen, maga csapodár“ — feleli és azzal tovább lebeg, azon hiszemben, hogy én majd utána fogok lebegni, a mi azonban nekem eszem ágában sincsen a főntebb vázolt szellemű párbeszéd után, és mivel a többi is csak olyan, mint az egyik, és az az egyik is bizonynyal nem az én kedvemért öltötte magára a selyem dominót, végre is nem marad egyéb hátra, mint az étterembe menekülni és egy pár pohár pezsgővel öblíteni ki elméből az első álarczos vigalom rémes alakjait oly végre, hogy legalább éjfél után, a párnák lágy ölében is ne kísértgessenek.

Ilyen volt az első álarczos-bál és ilyen lesz valószínűleg a második és a századik is, mindaddig, míg egy felül az ugynevezett álarczi szabadság a jó izlés és illem határán túl nem torjeshkedik, és másfelül az álarcz alatt kellem mellett szellem és műveltség is található lesznek; ezek az álarczos vigalmak nélkülözhetlen kellékei; aztán mit is várhattunk volna egy olyan báltól, mely ugyanazon héten esik, a melyben az irói segély-egylet és a jótékony nőegyesület vigalmi lesznek.

E két vigalom hetek óta izgalomban tartja a főváros minden szabóját, divatárusnőjét, virágárusát, koztyüsét, cipészét és a szép hölgyeket is egy kevéssé. A mi szép hölgy van a fővárosban, az mind találkát adott egymásnak e két vigalom valamelyikén; a kivel csak találkozunk, be sem várva kérdé-
sünket, olénk körül azon felelettel: „Igen is, én is ott leszek!“ Ha csak valahogy az Akadémia palotájának teremeit is hozzá nem ragasztják a két éjre, én nem tudom, hogyan fér be a sok szépség a vigadóba, pedig a „szépség“ alatt a férfiak magától érthetőleg nem értendőnek.

És az Akadémia palotája sem telheti meg most e szolgálatot a vigadónak, mert annak a teremei épen most nagy küzdelmek színhelyei; jövő héten lesznek az új tagválasztások és már napok óta folynak a nagy rostogatások és szelelések, mert országosan tudva van, hogy akademikusul csakis a valódi tudós, a valódi érdem választatik meg.

A Kisfaludy-társaság is nagyszerűen készül az új választás nagy napjára; báró Kemény Zsigmond és Greguss Ágoston le készülnek mondani első az elnökségről, utóbbi a titkárságról és azok helyébe tehát újakat kell választani; de ez nem nagy feladat: b. Kemény Zsigmond mellett itt van az új irodalom öreg uttorója: az érdemekben gazdag Toldy Ferencz, Greguss helyét pedig ki foglalhatná el méltóbban, mint a mély alaposság, eszmedus ítész és különösen részrehajlatlan igazságszereteténél fogva köztiszteletben álló Vadnay Károly! Nagyobb baj az, hogy a társaság nőket is szeretne tagokul választani, de bármennyire keres is, nem talál senkit, a ki méltó volna e kitüntetésre; igazán csudálatos, annyi támogatás és buzdítás után, melyben az irónök az irodalom által nálunk részesülnek!

De erről is, valamint sok egyéb szép farsangi bohóságról majd csak a jövő héten fogunk szólhatni, és addig talán a nemzeti színházban is valami újdonság adja elő magát, vagy adatik elő másoktól.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (A pesti jótékony nőegylet) a f. é. január 16-kától február 12-kéig terjedő 4 hétre szegényei között leendő kiosztásra összesen 1895 frtot utalványozott, és pedig hetenkint segélyzeteknek 274 frt 50 krt, évnegyedenként részesítetteknek 1376 frt 70 krt, végre egyszer-mindenkorra segélyzeteknek 243 frt 80 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 43 új vizsgálatról tettek jelentést. — Figyelmeztetjük t. cz. olvasóinkat a jótékony egylet szegényei javára e hó 16-kán rendezendő álarczos-bálra. A mint hiteles forrásból tudjuk, e bálra már igen sok jegy kelt el, úgy, hogy biztos remény s kilátás van ahoz, miként e tánczvigalom az idén is a carneval legszebb és leglátogatottabb mulatságai közé fog számíttathatni. Helyárak: sarokpáholy 40 frt, középpáholy 25 frt, belépti-jegy 1 frt 50 kr, a pénztárnál 2 frt. A vigalom sorsolással is leendő összekötve. Jegyek kaphatók: Szemek és Mayer, Kertész J. dohánytőzsdéikben, Ádám és Éberling uraknál, Mercse Györgynél, a Privorszky- és Lloyd-kávéházban, Budán a lánczhid-kávéházban, Dietrichstein B. szivar- és Königstein Nina kártya-kereskedésében.

♦♦ (Honvédestély.) A farsang első napját a honvédek „István“ főhercegnél barátságos ismerkedési estélylyel nyitották meg. Jelen voltak a kerületi parancsnok: Pongrácz ezredes, Tercsánszky, Horváth, Tóth ezredesek, Ghyczy alvezredes, s mintegy 60 tiszt. A társalgás kissé nehézkesen indult a magyar honvédek és közös tisztek közt, de meghozta a barátságos szellemet különösen az, hogy többen polgári öltözetben jelentek meg.

♦♦ (Bálkrónika.) A regatta-bál ez idén február 15-kén lesz. A pompás kiállításról ily ügyekben igen jártas bizottság gondoskodik. Mondják, hogy még díszesebb bál leendő, mint az eddigiek, noha ezek is mindig fénypontjait képezék a redout tánczvigalmainak. A házi-asszonyi tisztet gróf Andrássy Gyuláné kegyeskedett elfogadni. — A budai torna-egylet tánczvigalmára (február 5-kén) Mihalik Angelina urhölgyet (miniszteri tanácsos nejét) nyerték meg házi-asszonynak. — A budai csolnákázó-egylet jövő hó 1-ső napján rendezi tánczvigalmát a budai országház termében. A bál-anyaságot b. Gorliczy Bódogné szül. Kornis grófnő sziveskedett elvállalni. — A m. kir. posta-

hivatalnokok segélyző-egylete is fog ez idén egy táncvizalmat rendezni. — Pápan január 26-kán a rokkant honvédek menházának javára zártkörű tánczestély tartatik. — B. Gyarmaton f. hó 25- és 26-kán a kisedóvoda és kölcsönkönyvtár javára tombola-játékkal összekötött tánczvizalmak lesznek. — A M. Szigeten lakó volt honvédek múlt évi decz. 28-kán összejövetelt tartván, elhatározták, hogy farsang utolsó napján zártkörű tánczvizalom rendeztessék azon munkaképtelenné lett volt honvédeink, honvéd-özvegyek és árvák fölsegelésére, kik az országos honvédalapból nem részesülhettek. — A nagy-körösi jótkönyv egyesület január 15-kén zártkörű tánczvizalmat rendezett saját, azaz szegényei javára, és azért e tánczvizalom bizonynyal minden tekintetben fényesen ütött ki. — A pozsonyi jogakadémia polgársága január 26-kán tánczvizalmat rendez, melyen a bálanyai szerepet gr. Szapáryné vállalta el. — A munkácsi kaszinó könyvtára javára tánczvizalmat rendeznek január 19-kén Munkácson, a „Csillag“ vendéglőben. — Kézdi-Vásárhelyt e hó 20-kán tánczvizalmat rendeznek, melynek tiszta jövedelme a honvédek menházára fordittatik.

++ (A színházi enquéte) szakbizottságai már bevégezték munkáikat, A második bizottság, mely a színház belserveszéssel foglalkozik, utoljára a szini tanoda ügyét tárgyalta. A tagok legelőször is megállapodtak abban, hogy külön főigazgatóra nincs szükség, és hogy sokkal czélszerűbb, ha e fölösleges állás évdíját, (melyet gr. Festetich Leó kétezer frtra javasolt fölemelni,) a tanári erők szaporítására fordítják. A bizottsági munkálat szerint: jövőre a zenei elméletnek is külön tanára lesz. Továbbá előkészítő osztály állittatik a kevésbbé képzetek oktatására, s ez osztályból csak szigorú vizsga után léphetnek a sajátképi tanfolyamba. A fölvetelt bizottság dönti el, melyet a színház igazgatója hív össze. A tanárok fizetései méltányosan van emelve, s a tanodai szünidő két óra (július—augusztus) terjesztve. — A bizottság azon ohajtást is kívánja a belügyminiszter elé terjesztetni, hogy a vidéki színészet rendezése végett színházi törvényt adjon be az országgyűlésnek, és hogy a szintársulatok e törvény határain belül legyenek kötelesek működni. — Megemlítendő még a bizottság által elfogadott színházi költségvetés, melyben a dráma és operai terhek szét vannak választva. Mindkettőnek közös költsége 37,308 frt. Ebben van az igazgató 6000 frt évdíja (eddig csak 2000 volt), s az ujonan felállítandó színmester 1200 frt fizetése. Az énekkar és két karmester évi költsége 35,000 frt, a zenekaré 51,000 frt (eddig csak 29,000 frt volt), a ballet-személyzet 16,500 frt (eddig 10,000 frt volt). A dráma külön költsége 69,800 frt s ebből 3000 frt a szakvezető, 2400 frt a rendező, 1600 frt négy drámabírlóé, 60,000 frt pedig a játszószemélyzeté. Ez utóbbi tételt azonban fölemelték 66,000 frtra, megjegyezvén, hogy legyen 20 férfi és 12 női tag, és hogy a legmagasabb fizetés lehet 6000 frt, s a legkisebb nem lehet kevesebb 1000 frtnál. Természetes, hogy a legmagasabb fizetést csak akkor adják meg, ha különösen kiváló tehetség van, például tragikai. Az összes évi kiadás 397,712 frt, melyből a drámára esik 157,639 frt, az operára pedig 240,000 frt. A szükséges segélyezés összege 150,000 forint. A dráma költségét a meglevő alapítványok és kilátásba helyezett gazdátlan állami tőkék fedezvén, valószínű, hogy ezentúl csupán az operára kell segély, s ha ez a királytól fog származni (a mint remélhető) akkor a nemzeti színház segélyezése soha sem lesz többé országgyűlési tanácskozás tárgya. A szakbizottságok munkái-

nak kinyomatása után az enquéte összes ülései fognak megkezdetni. Ez egy hét alatt valószínűleg befejezi a munkát, s így az állandó igazgató kinevezése e hó végén várható.

++ (A honvéd-rokkantak) menháza javára a nemzeti színház múlt szerdán előadást rendezett. Szigligeti „Üldözött honvéd“-jét adták elő rendkívüli bérletszünetben s új díszlettel, melyet Lehmann festett. Az előadásból 500 frt jutott a hazafiúi czélra, de kétannyi is lehetett volna a jövedelem, ha a páholyok és erkélyszékek nagy része üresség által nem tudatja a világgal, mennyire érdeklődnek bizonyos emberek e szent eszme iránt. Ezenkívül a drámai tagok ugyan e czélra egy más előadást is rendeznek a budai népszínházban, valamelyik operai napon. A népszínház személyzete szintén tart egy ily czélú jótkönyv előagást. Megemlítjük egyuttal, hogy a honvéd-rokkantak menháza részére Vidats János már kijelölt egy dombos helyet az Orczy-kert mellett. Körülbelül 600 rokkantra tervezik e menházat, mely iránt kellő mértékben nyilatkozik a részvét. Még az olaszországi magyar legióból használatlanul fönmaradt több ezer vég posztó és bakancsot is — természetben vagy értékben — átengedik e czélra.

++ (A magyar akadémiának) gr. Teleky-féle drámai pályázatára 12 dráma és tragoedia érkezett be. Nagy derűtséget okozott felolvasásuknál az egyiknek czime: „Török János,“ tragoedia 5 felvonásban — mit még csak fokozott annak jellegje: „hanem az enyingi.“ Egyik a beérkezett pályaművek közül: „A szobaur története“ szabályellenesen levén kiállítva, s a szerző neve is ki levő téve, pályázásra nem bocsáttatott, így pályáz 11. — A gr. Karácsonyi-féle vigjátéki jutalomra pedig tizenegyet pályáz, néhányuk közülök sokat ígérő a czime. Majd meglátjuk, a számnak megfelelő lesz-e a művészeti eredmény.

++ (Nincs többé normanap!) Ezt mondá ki közelebb a városi tanács, miután a Variétes-színház igazgatója bejelenté neki, hogy a budavári plébános — mint kerületi dékán — csak 50 frtért adott engedélyt karácson estén előadás tarthatására. A tanács kimondá, hogy a törvényes vallásegynlőség megszüntetvén az államegyház uralmát: normanapok sem lehetnek többé. A nemzeti színház elhunyt igazgatója is folyamodott volt a normanapok szabályozása iránt, de a belügyminiszterium mai napig sem adott ki rendeletet e tárgyban.

++ (A nemzeti muzeum igazgatóját) felszólítják a „P. N.“-ban, hogy tegyen lépéseket azon történeti arczképekért, melyeket Munkács várából — midőn ezt fegyházzá alakították át — a budai „General Commando“ levéltárába szállítottak, onnan pedig b. Baldacci Antal magánbirtokába kerültek. Nyolcz nagy olajfestésű arczkép ez: Báthori István lengyel király, Báthori Zsófia, Zrinyi Ilona, I. Rákóczi Ferencz, gróf Károlyi Sándor sat. eredeti arczképei. E képek közvagyonként képeznek, ekkép a nemzeti muzeumba kellene visszakerülniük.

++ (Erélyes intézkedés a bérkocsis-garázdálkodások ellen.) A pestvárosi kapitányság hirdetményekben közzé teszi, hogy a bérkocsisok kötelesek a kocsis-vendégeknek kézi-jegyeket kézbesíteni, és ha nem tenné a jármű tulajdonosa, első ízben 20 frtnyi bírsággal, esetleg 4 napi letartoztatással, a kocsis-legény pedig másképp, de szintén érzékenyen fog büntettetni. Ismétlés esetében a jármű-tulajdonos, mint makacs ellenszögülő, bérkocsis-iparjogától való megfosztás végett be fog jelenteni a tanácsnak. Hogy azonban ezen intézkedések elérhetőek legyenek, a kocsis-vendégek meg fognak bocsátani, ha a rendőrbiztosok néha megállítják a kocsit, hogy megkérdezzék,

valjon a kocsis kézbesített-e a kocsi-vendégnek a kézi-jegyet. A főkapitányság számol a t. közönség támogatására. A bérkocsi állomási helyek felügyeletével megbízott rendbiztosok felügyelni tartoznak, hogy a kocsis a beszálló vendégnek a kézi-jegyet kézbesítse, hogy a bérkocsi belsejében ki van-e függesztve az árszabály, hogy van-e jelsíp a kocsi-ban, hogy a szám a bérkocsi két oldalán és hátul följegyezve legyen, és hogy este a kocsi-lámpát meggyújtják-e?

✦✦ (Azt a szerencsétlen leányt), ki minap magaviseletével a képviselőház ülésén feltűnést okozott, durva roszakarat a legnagyobb bántalomban részesítette. Pestről azt távították Bécsbe, hogy tébolyodott, de nem veszélyes. És a bécsi rendőrség mindamellet is tolonczozás útján küldte vissza Pestre, népsöpredék közt, télviz idején. Két hét kellett a szerencsétlennel, hogy ide érjen. Irtózatossá mondják a pár hete még virágzó ifju szép leány mostani állapotát. Ha ilyen dolog minálunk történik, bezzeg volna akkor mit hallani az „ungarische Barbaren“-ről.

✦✦ (A pesti torna- és tűzoltó-egylet tűzoltókara) már megkezdte működését. Fellépése kellemes feltűnést okoz különösen este, midőn a tagok sisakos vitorlavászonyszerű bőröves egyenruhában, kötéllel, horoggal s egyéb műszerekkel ellátva, részint gyalog, részint tűzoltó-kocsikon, csengős-bongós lovakkal állomáshelyeikre mennek. A tűzoltó-parancsnok, gróf Széchenyi Ödön maga, a kellő számú tagokkal együtt a nemzeti színházat külön vizsgálódás tárgyává tette, és a vizsgálódás bevégeztével azon véleményt mondá ki, hogy a színház tűz esetében, hozzáférhetlenségénél fogva, menthetetlen és csak a vízvezeték czélszerű bevitelében lehet némi biztosítékot keresni. Az egylet ajánlatot tett, hogy ezentúl mindennap két tagját rendeli ki a szükséges elővigyázati felügyeletre. A színház köszönettel fogadta az ajánlatot és az illető felügyelőnek szabad bemeneti engedélyt adott.

✦✦ (Rózsás napló.) Folyó hó 15-kén ment végbe Kolozsvárott Bethlen István gróf esküvője Teleky Ilona grófhölgygyel, Teleky Domokos gróf leányával. Az esketést Nagy Péter ref. püspök végezte. Násznagyokul működtek: Teleky Sándor gróf és Wesselényi Ferencz báró, vőfélyekül: Teleky Géza gróf és Bethlen Aurél gróf, nyoszolyó-leányokul: Bánffy Irma és Rochel grófhölgyek.

✦✦ (Vegyes hírek.) Király és királyné ő Felsegeik nagyobb udvari személyzete és fogatai a napokban Budára érkeztek. Gizella főhercegnőt és Rudolf koronaherceget szombatra várták. — B. Vay Loránt, fiatal hegedűművészünk, jövő márczius 6-kán az irói segély-egylet és a zene-segélyező-egylet javára hangversenyt rendez, azután külföldre utazik, hol a zenében leendő kiképeztetése végett három évet fog tölteni. — Az irói segély-egyleti bálra felülfizettek b. Sina 50 frtot, gróf Keglevich Béla 5 aranyat, Salamon Géza 15 frtot. — József főherczeg 200 frttal az irói segély-egylet alapítói közé lépett. Ugyancsak a főherczeg egy Bónis Sámuel által vezetett küldöttség kérésére, örömmel fogadta el a magyarországi tisztviselők önszegélyező-egyletének védnökségét, s e czélra a főherczeg 1000, Lónyayai Menyhért pénzügyminiszter ur pedig 400 frtot adományozott. — Rózsavölgyi és társánál megjelentek: „Szigetvári emlék,“ ábránd zongorára, Székely Imrétől. Ára 1 frt 50 kr. „Házai hangok, magyar oszmék feletti keringő, zongorára, Szuk Mátyástól. Ára 1 frt. — A posti türelem-utczában nagy szerencsétlenség történt e héten. Egy kis gyermek közel talált menni a kályhához, ruhácskái meg-

gyuladtak és a kis gyermek úgy megégett, hogy pár óra múlva halva volt! Valóban egy perczig sem tanácsos magára hagyni a kis gyermeket, mert még sem mindig örködnék felettük az angyalok, a szerencsétlenségre pedig egy percz is elég idő. — A magyar gárda e hó elsején reggel 20 év óta először vonult a bécsi várba őrszolgálatra. Öten voltak: Szilva, testőrségi őrmester őrnagy,) s Stoffer, Csutor és Némethy kapitányok. — A napokban a redoute termében változatos programmal hangverseny fog adatni részben a Batthyányi Lajosnak állítandó emlék, részben egy teljesen elszegényedett család javára. Csak azt nem tudják, hogy ki rendezi tulajdonképen e hangversenyt, a mi pedig szintén a dologhoz tartozik. — Szigeti József, mint halljuk, beadta nyugdíjaztatási kérvényét a nyugdíj-intézethez. Bizonyynal fontos okai lehettek e jeles művésznek, hogy férfi-kora teljes erejében kész megválni a szinpadtól, melyen a közönségnek még oly sok élvezetet és magának oly sok babért szerezhet. — Hamburgba az ottani első daltársulathoz egy énekesnő kerestetik, kinek feladata lesz: nemzeti öltözetben csupán „magyar dalokat“ előadni. Nagy és biztos havi-díj, előleg, utazási idő tartama legalább hat hó. „A jelentkezők küldjék be hozzánk arczképeiket,“ jegyzi meg a „Szinpad,“ melyben e különös hirdetményt olvassuk. — Falk Miksát, a „Pester Lloyd“ szerkesztőjét, a butyini olvasó-kör megválasztotta tiszteletbeli tagjának. — Becke, birodalmi pénzügyér betegsége oly rossz fordulatot vett, hogy az orvosoknak többé semmi reményük sincs életbenmaradásához. — A budai „Erzsébet“ sósfürdő Hirschler Mór. cz bérletébe ment által, ki a császárfürdőt is bérlti. — Rajner főherczeg és neje, valamint Zsigmond főherczeg is e hó 7-kén Bécsből Triestbe utaztak, hogy onnan három óra tervezett keleti utjokra induljanak. Legelőször Kairóba mennek, majd megtekintvén a Suezcsatornát, Port Saidból Jaffába s innen Jeruzsalembe tesznek kirándulást. — Új köbányát találtak Budán, a Rókushegyen, mely jó utczai követ ígér. — A budai kapitányság nál egy fiatal tolvaj van letartoztatva, ki a budai vasúthoz járó fedetlen szekerekről mindenfélét lopni szokott, és a lopott tárgyakat eladogató több krisztinavárosi lakosnak. Az ottani lakosok közül többen bele vannak keveredve a dologba. — Azon hivatalnok, ki több hóval ezelőtt a budai lotto-hivatalnál jelentékeny sikkasztást követett el és azután nyomtalanul eltűnt, miután az elsikkasztott pénzt Bécsben az utósó krajezárig elverte, a napokban önként jelentkezett a budai városkapitányságnál, mely őt azonnal átszolgáltatta a fenyítő-törvényszéknek. Mint mondják, lehetőleg kiméletesen fogják az ügyet rendbe hozni, mert báró. — Sz... J. huresináló és városi képviselő 19 éves Béla nevű fia e hó 6-kán, reggeli 6 órakor a soroksári utczán levő atyai ház kapuja alatt pisztoly-lövéssel akarta magát agyonlőni, a lövés azonban csak arczát sértette meg. Azonnal a Rókusba szállított. Az öngyilkosságra vezető ok ismeretlen. — Pest összes tűzifa-raktáraiban január 1-én 26,000 öl tűzifa volt felhalmozva. — A nagy köd e hó 7-kén majd egy ember-életnek lett megölője. F... hivatalnok neje Budán, a vízi-város főutján haza felé sietve, a nagy ködben oly erővel koczant össze egy szembe jövő nap-számossal, hogy eszméletlenül rogyott a földre, a fején kapott erős sérülés miatt. — A népszámlálás Budavárban 5243 lelket mutat ki. Az összoítottak közt Mária Valéria főherczegnő az első. — Pest városa pedig a népszámlálási kimutatása szerint több mint 200,000 lelket, azaz hogy embert számlál, mert a kettő közt egy kis különbség van. — Balázs

Bognár Vilma asszony a bécsi udvari dalszínházban e hó 17-kén kezd meg vendégjátékait. Először az „Alvajáró“-ban fog föllépni. Hosszabb időre terjedő vendégzereplése, hír szerint szerződtetési ajánlatokkal áll kapcsolatban. — Stéger Ferencz hazánkfia a lissaboni színház gyarló körülményei miatt elment Lissabonból és jelenleg Milanóban időz, hol az ottani impressario felhívása folytán több ízben fel fog lépni. Neje és leánya már megérkezett Budára. — A nemzeti színház ideiglenes igazgatósága megengedé a drámai tagoknak, hogy a budai népszínházban előadást tarthassanak a honvéd-menház javára. E célra ifj. Dumas Sándor „Gauthier Margit“-ját szemelték ki, két főszerepben Prielle Kornélia asszonynyal és Nádayval. — Őfelsége a német bánsági határőrvidéki ezred vízkárosultjainak 2000 frtot ajándékozott vetőmag vásárlására. — A képviselőház múlt pénteken kezdte meg újra üléseit az ujévi szünetek után. — A „Corvina“ könyvkiadó-társulat Szabó Richard, jeles írónkat választá meg igazgatóul.

†† (Halálozás.) Brassóban pár hét előtt hunyt el Munteanu, gymnáziumi igazgató-tanár s a bukaresti tudományos akadémia tagja, 57 éves korában. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Január 14-kén.

Jan. 8-kán Toperczer Ilka k. a. fölléptével, a magyar gazdasszonyok árva-leány-intézete és a színházi segélypénztár javára: „Lohengrin“, Wagner Rikhard regényes operája, 3 felv. — Jan. 9-kén: „Aesopus“, Rákossy Jenő eredeti vigjátéka, 5 felv. — Jan. 10-kén: „Tévedések játéka“, Shakespeare vigjátéka, 5 felv. — Jan. 11-kén: „A hugenották“, Meyerbeer operája, 3 felv. — Jan. 12-kén a honvédrokkantak menháza javára: „Az üldözött honvéd“, Szigligeti Ede eredeti drámája, 5 felv. — Jan. 13-kán: „A fehér nő“, Boieldieu operája, 3 felv. — Jan. 14-kén: „IV. Henrik király“, Shakespeare drámája, 5 felv.

Budai népszínház.

Január 14-kén.

Jan. 8-, 9-, 10- és 11-kén utószor a beduin repülő sereg föllépte. — Jan. 12-kén: „A pénzügyminiszter jobb keze“, vigjáték, 3 felv. — Jan. 13-kán: „Richelieu első párhajai“, vigjáték, 3 felv. — Jan. 14-kén: „Piroska és Boriska“, vigjáték, 3 felv.

Divattudósítás.

Egész tárbázát lát tam a szebbnél-szebb béli-öltözékeknek és már azért is tudom, hogy figyelmes olvasónőkre számolhatok ezuttal. Nincs is ezen mit csudálkozni, mikor még az öreg szem is szívesen nézegeti azon tárgyakat, a melyekben izlés nyilvánul és jókedvre emlékeztetnek.

A béli ruhák leírását azon hirrel kell kezdenem, hogy fiatal hölgyek számára is a lengő, friss színezetű tarlatanok és gaze-okon kívül most még selyemből is készülnek ruhák, rózsaszín, kék, fehér, világos zöld és sárga tafotákból. Vannak, a kik e divatban is gazdálkodási igyekezetet látnak, mert fennen hozzák emlékezetünkbe a tarlatan-ruhák rövid életét és siralmas végét, és valóban szívet megrázó jelenet is az, mikor a gondos garde de dame ritka önmegtagadással tépi le a tánc közben letiprott fodrokat, dudorokat, vagy a hatalmas uszály egyik részét. És így ezen mütétet végzett gazdálkodó édes anyák élénk szószólói a selyem-ruháknak, melyeket a diszítés némi változtatása mellett többször lehet fölvenni és egy egész télen át is szépek maradnak. E selyem-ruhák nem kívánnak sok diszítést, néhány kis fodor az alján, szép szabásu tűnique, hátul izletes csokrok vagy fehér csipke-diszítés, mindez emeli a selyem fényét és nem kerül sokba. Egy sárga selyem-ruha alja egy széles fodorral volt diszítve, a fodortól fölfelé a derékig minden összevarrott szél mellett egy-egy sor sárga rüche húzódott fölfelé, a derék diszítése szintén két sor rüche-ből állott, e rüchek, valamint a szoknyán levők között is elszórt vörös verbena-csokrok voltak alkalmazva, a mi igen élénkíté a

halvány sárga szövet színét, habár egy másik világos sárga tarlatanból készült, magasan felérő dudorai közt sárga nárciszok voltak elszórva, a mi tán még szebb volt, mint ama selyem-ruha. — Egy világos zöld gaze-ruha igen szép volt, két felől fehér vízi-liliomokkal és lengő füvekkel troussirozva, a szoknya alján pedig zöld és fehér könnyű fodrok váltották fel egymást. — A fehér tarlatan-ruhák is szépek, akár egészen fehérén maradnak, akár pedig színes selyem-tűnique-vel lesznek diszítve. Egy fehér tarlatan-szoknya fölé egy elől rövid, de hátul hosszán alányuló sárga atlacz-tűnique tartozott. E tűnique körös-körül sárga selyem-rojttal volt diszítve, a rojt fölé pedig egy sor a rojtnál valamivel keskenyebb csipke felvarrva. A hátul levő csokor széles, de rövid végei is rojttal és csipkével voltak diszítve. Egy rózsaszínű gaze-ruha alul fekete csipke-betételekkel és csipke-fodrokkal diszítve, a fekete csipke-tűnique pedig rózsaszín gaze-fodrocskákkal körítve, a derék szintén fekete csipkével élénkítve, igen izletes béli öltözéket képezett. De elég ez alkalommal. Jövő tudósításomban még azon béli öltözékekről is teszek említést, a melyeket a négyesületi, irói segélyegyleti, sat. bálokon láttunk, s tudom, szívesen veszik t. olvasónőim a legujabb híreket is.

Számrejtvény.

Hollósy Rózától.

- 7, 10, 16. Érzelmek leghívőbb tükre;
6, 12, 3, 15. Ha ezt teszi legszebb a lány keze;
19, 20, 20, 19. Ez a szíve minden háznak;
6, 4, 10, 2, 18. Ez jelképe az ifjúságnak;
1, 17, 15, 14, 18. Mily divatos öldöklő szer lett ez a h. zába;
13, 11, 3. És ez mily gyorsan halad, pedig nincs is lába;
18, 9, 1. Egy madár ez a gázlok fajából;
5, 8, 1, 7. És ez gyümölcs, de ám a javából;
1—20. Öröme ő atyjának, anyjának,
S szemefénye a magyar hazának.

Megfejtési határidő: február 13-dika.

A m. é. 52-dik számban közölt rejtvény értelme: „Magyar irodalom és költészet.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Liphay Anna, Kunossy Róza és Barta, Vesztrocz Róza, Ambrus Mariska, Náday Teréz, Oláh Ida, Halasy Anna, Novák Zsófi, Halmay Ilka és Barta, Benedikovics Róza, Vitályos Gergelyné, Nagy Matild, Kóczyán Anna, Török Lászlóné, Boronkay Csicseri Lilla, Müller Fáni, Szűcs Kálmánné, Budabázy Szidi és Mari, Balásovits Ilka és Lenke, Várady Luiza, Henger Borbála, Váczy Eleonóra, Szepessy Amália, Darnóczy Emma, Somfy Istvánné, Kádár Lilla, Nagy Ödönné, Hutiray Eugénia, Szarvasy Klára, Majthényi Adél, Pozsonyi Ilonka, Szűts Mariska, Füleky Izabella, Tamásy Jánosné, Károlyi Irma és Jolán, Kőváry Miklósné Lósy Eszter, Ruttay Ilona, Dubányi Róza, Lóbor Szikra Ilona, Geherer Antalné, Biró Lajosné, Szokolay Zsigmondné.

Az 51-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldték:

Vitályos Gergelyné, Darnóczy Emma, Károlyi Irma és Jolán, Szarvasy Klára, Radó Emma, Lóbor Szikra Ilona, Horthy Anna, Szokolay Zsigmondné.

Tartalom.

Fenn és alant, Szegfi Mórtól. (Vége.) — A romo, Ormódy Bertalantól. — Egy szilveszter-estély a tiszti kaszinóban. (Folyt.) — Téli kép, Szakáll Gyulától. — Vándormadaraink téli tanyája, Dallamos Ernőtől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: kivágott ruhaderék szabásmintája. (Magyarozatát jövő számunk hozza.)

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10-10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>4. SZ. Január 23-kán. 1870.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	---	--

Rövid szemle a népek konyháiban. *)

Az ember nagy mértékben különbözik az állatoktól az által is, hogy csak ő az egyedüli lény, mely főz. Mig egyéb képességei és tehetségeire nézve az állatok között is talál versenyzőkre, sőt felülmulókra: addig eledelének elkészítésében egyedül áll, a nélkül, hogy azok valamelyikében utánzójára találna.

És e tehetségével nem csak azt mutatja meg, hogy ő ember, hanem azt is, hogy a műveltségnek minő fokán áll. A vad népeknél más ételnemekre találunk, mint a civilizált népek konyháiban; azok, a hogy megszorzik zsákmányukat, ugyanazon állapotban — nyersen — költik el azt, s a legjobb szakácsuk az éhség; de mihelyt az emberek megszűnnek durva műveletlenségben, vadságban élni, azonnal különböző eszközökkel tudják megszerezni a száraz és tenger magaslatain és mélységében azon tápszereket, melyek izlésüket loginkább kielégítik.

A vad népek tápszerei nagyon egyszerűek és hasonlók egymáshoz. Legelső étok gyanánt tűnik fel a fák gyümölcse és a vadhus, mit nyersen költötték el; szomjuságukat pedig részint gyümölcsök, részint növény-gyökerekből készült italal vagy az ellenség vérével oltották el.

A természet és égélj minőége szerint korán találkozunk a hus- és növény-evő népek közötti különbséggel. A homéri hősök ökörsültet s báránypcsenyét esznek, mig a régi egyiptomiak rizsféle és hüvelyes növények s gyökerekkel táplál-

koznak; hal és tevehussal csak ünnepi alkalmakkor. A régi rómaiak főételét rozs-, buza- vagy zablisztból készült kásanemű étok képezte.

A finomabb szakácsmesterség Ázsiából került ki, a perzsáktól a görögök, ezektől pedig a rómaiak sajátítván el azt. A hatalmas birodalom, melyet a rómaiak hódításaikkal felforgattak, a főzést is a fényűzés oly magaslatára emelte, melyet talán egyetlen nemzet sem fog elérni soha. Csakhogy a rómaiak annak, a mit a görögöktől átvettek, nem tudták valódi szellemét felfogni. Így az eledelnek nem jó íze, hanem drágasága határozta meg náluk azoknak értékét, s valamely vendégség fényét nem csak az ételek, hanem a rabszolgák száma és az arany-tálak mennyisége szerint ítélték meg, melyekben azok a különböző étkeket a lakomára felhordották. Ez esztelen fényűzés, főleg a császárság idejében, hihetetlen dolgokat művelt.

A rómaiak Livius idejében — Krisztus előtt 59 évvel — hatféle kenyeret és három fogás ételt ettek, melyek közül az első tojásból, osztrigából s más étvágy-gerjesztőből és méhserből állott; erre jött a főfogás s végül sütemény vagy gyümölcs. Egyetlen ily vacsora Lucullusnál több mint 10,000 tallérba került. Méltán csudálkozhatott volna az öregebb Cato, hogy mikép állhat fenn azon állam, melyben egy hal drágább, mint egy ökör. A telhetlen Vitellius naponként négy lakomában vett részt, s mivel gyomra nem birt megemészteni annyi tömérdék tápszert, gondoskodott, hogy időközben hanyjon, s így újból áldozhassék utálatos torkosságának. Csak egy lakoma alkalmával kétezer jó ízű különféle halat tettek eléje

*) Kütfők: „Die Natur,“ szerkesztve dr. Ule Otto és dr. Müller Károly által. — „Róma és a római birodalom történetei,“ francziából Szabó György. — „Magyar népviseletek és szokások,“ Kőváry Lászlóól.

és hétezer legritkább és legválogatottabb madarat, ezenkívül egy széles paizs alaku tálban temérdek páva- és fáczán-agyat, vöröstollu madarak nyelvét s végre haltejet, mely különösen kedvencz eledele volt. Nem csuda tehát, ha 7 hónap alatt 42 millió tallért emésztett fel asztala. Verus császárnak egyetlen, 12 teritékü vacsorája egy negyed millió tallérba került. Helio gabalus — a legundokabb császári szörny — nem elégedett meg azzal, mit ételekre pazarolt, hanem lakomáját sorsjátékkal kötötte egybe, mely által minden vendége 10 tevét, medvét, struczmadarat vagy 10 font aranyat nyert, s a jelenlevőket oly tömérdek ritka és becses virággal halmozta el, hogy sokan közülök épen megfuladtak. Valóban, szinte hihetetlen volna, hogy ama kor egyetlen lakomája többre került, mint egy egész hadsereg felszerelése, ha nem tudnók, hogy a legközönségesebb eledelök csupa páva- és fáczán agyvelőből, flamingó- és papagály-nyelvből állottak; hogy nem kíméltek semmi költséget, csakhogy a különböző tengerek halait, különböző nemzetek madarait, morgáit, páváit és csigáit meghizlalhassák, és hogy nyájukat áldoztak fel, csakhogy valamelyik főúr asztala számára egy s más ritka nyalánkságot megszerezhesse.

Kétséget nem szenved, hogy e balga fényűzés merő ellentétben állott az izlés törvényeivel, a táplálkozás követelményeivel, s nemesak a római gyomrokat rontotta meg, hanem a birodalmat is megbuktatá.

A gallok konyháiban is egyszerű eledelökkel találkozunk először. Plinius és Tacitus szerint — kik közül amaz az első század első felében, ez pedig a második felében élt — zabkása, vadalma és savanyu tej képezte tápszereiket. Athenäus a második század végén másképp ír róluk; szerinte: „A gallok eledele kevés kenyérből, de sok husból áll, mit vagy megfőznek vagy megsütnek vagy széken pörkölnék meg. Étkeiket tisztán és jóízűen tudják elkészíteni, de piszkosan költik el. Nagy darab husokat fognak kezeikbe, mint az oroszok és fogaikkal tépik szét; ha nem szakadnak el: akkor elővesznek egy kis kést, melyet mindig oldalukon hordanak s azzal vágják el szájuk előtt. Folyóik és a két tenger, melyek őket környezik, halakkal adóznak nekik, s ezeket sóval és eczettel fűszerezik meg. Az olajat csak néha használják, mert az náluk igen ritka. Minden italukba köményt vegyitének.“

Mihelyt a gallok szorosabb viszonyba léptek a rómaiakkal, konyháikba is mind többet-többet vettek fel a római eledelök közül. Az első frank király korában a lakomákon, minden egyszerűségük mellett is, már római befolyás nyomai láthatók. Három tál ételt ettek, mint a rómaiak, melyek közül az elsőt valami zöldség képezte, nyersen vagy mint saláta; bort is ittak és tojást ettek mellette, a második tál egészen husból állott, mit magas pyramisokba rakva tettek fel az asztalra; főleg a disznóhus volt nagy divatban; a harmadik tál végre süteményt, gyümölcsöt, vagy egyéb csemegét tartalmazott, egészen mint a rómaiaknál.

(Folyt. köv.)

Honkának.

Augustus 24-kén, 1867.

Zalártól.

I.

ragyogtasd úgy szemednek
Csillagfényét, oh leányka!
Ily nagy kincset oly könnyedén
Ne pazarolj füre-fára.

Légy fukarabb édes ajkad
Beszédével s mosolyával;
Hiba az a szives nyíltság
Szemközt a színes világgal.

Gazdálkodd meg nyájassággod,
Vedd korlátok közé kedved,
Ne találd jól magad könnyen
Táncz között és zeue mellett.

Ne nézd mindjárt jó barátnak,
A ki bókot mondott egyszer,
Ne hallj mindent, s a mit hallasz,
Hallgasd csak fél figyelemmel.

Bájaidat, kellemeid,
Szeretetreméltóságod
Csak fátyolon át láttasd, mint
A szent könyv a mennyországot.

II.

Van valaki a világon
A ki csak te reád gondol,
S a mig ajkán mosoly dereng,
Keble fáj a sohajoktól.

Ez kíséri minden lépted,
Minden nyomod szivdobogva,
Isten ennek adott jogot
Kellemidre s bájaidra.

Őrizd és védj ennek jogát,
Ez é ajkad mosolygása,
Szemed tüze, kebled hava,
Szived minden dobbanása.

Másoké csak az belőled,
Mi a napnak sugarából
A földé, a midőn arczát
Felhők közé rejti távol.

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

I.

Jön az ellen!

— Telepedjék ide szépen mellém, Nagy István uram, s beszélje el, mit végzett odafent?

— Ha nem leszek alkalmatlan.

— Csak mennyivel tovább, s mindenekfelett arra kérem Nagy uramat, hogy a lehetőleg röviden és okosan beszéljen. Az idő pénz!

Nagy István uram egy második alázatos engedelemkéréssel kibontotta magát kurta bekecséből, előhuzott a belső zsebből egy gondosan összekötött irat-nyalábat, azt rettentő hideg nyugalommal kibontotta, a jó vastag szürke czérna-kötéléket ügyesen papírba rakta, mint olyan portékát, a minnek még hasznát lehet venni, s jelentette, hogy készen van.

— Hála Istennek!

— Pro primo: az ügyvéd ur a haszonbérlet beperelte, s ez executiót még a héten a nyakára küldi. Perköltésre kért száz forintot.

— Jól megy, mondhatom! Ez már a harmadik száz forint!

— A nagyságos asszony...

— Ki az a nagyságos asszony?

— Igaz bizony, — alázatosan engedelmet kérek, hogy megint eljárt a szám, tetszik tudni . . .

— Tudom, tudom, hanem azért legutoljára mondom Nagy uramnak, hogyha békességben akar velem élni, hát szokja le már egyszer azt a hiába való czimezgetést. Az én feleségem nem „nagyságos“ asszony; a kit megillett a czim, ám használja, de nekem nincsen szükségem sallangra, megértette Nagy uram?

— Alázatos tisztelettel, s gondom is lesz nyelvemre jövő időkben.

— Tehát a feleségem?

— Megrendeléseket méltóztatott adni, melyek summarum 250 forintot tesznek.

— Szép, szép, hát aztán, mik voltak azok a megrendelések?

— Egy fejké, melyet az asszonyság igen méltányos árunak talált 80 forinton.

— Igazán, olesó! Csudálom, hogy tudnak azok a szegény divatárusnők megélni. Csak 80 forint! Epen ötven köből tengerinek az ára. Hát még mit vett?

— Csipkék, szalagok, néhány legujabb divatu himzés és egy korábban megrendelt csipke-felöltő, összesen 110 forint, no meg aztán kifizettem a régi számlát 70 forinttal, s így nyugodt lehet a tekintetes ur, hogy a mult hónapról semmi tartozás nem maradt fenn.

— No, azon ugyan örvendek!

— A szabónak fizettem 200 forintot, itt a számla róla. Átkozott rosz irásuk van ezeknek a szabóknak, hanem elolvasom én azért rögtön.

— Soha se fáraszsza magát, Nagy uram.

— Riza kisasszonynál fizettem 150 forintot.

— Ki a mennykő az a Riza kisasszony?

— Az, kérem alázatosan, egy igen okos és értelmes divatárusnő, ott lakik az uri-utcában. Az asszonyság nem győzi bámulni jó izlését. Kicsi művésznőnek hívja.

— Mondtam már, Nagy uram, hogy keveset és okosan beszéljen. Csak nem akar Riza kisasszony biographiájával is megismertetni? Remélem, vége van a kiadások listájának?

— Vége, s így összesen kiadtam 880 forintot. A buzából bevottem 300 frintot, a reepeze köblit eladtam 12 forinton, mondhatom, sokat vexált Klein uram, majd porosnak találta, majd meg apadást akart levonni, hanem aztán én sem voltam rest, s jól odamondogattam neki. Maradt tehát készpénzünk 120 forint; itt van az utósó garasig, tessék megszámlálni.

— No, hála az Istennek, csakhogy idáig jutottunk el. Hát még hol járt?

— Azután elmentem az öreg bárónéhoz. Egészséges, tiszteli a tekintetes urat, az asszonyságot, s nagy csuda, ha még a délelőtti vonattal le nem rándul egy kis látogatóba ide hozzánk.

— Hát aztán, miért nem mondja ezt kegyelmed legelőször? Tanulja meg, Nagy uram, hogy a legroszabb híreket bocsátja az ember mindig elől. Sietve mondja meg a lovásznak, hogy a szürkét nyergelje föl, ki fogok menni a tanyára. Elmehet Nagy uram, Isten hírével.

— A mint parancsolni méltóztatik.

Ezzel Nagy István uram kapta a botját, kalapját, s mint a ki jól végezte a dolgát, távozott.

Zsornai uram pedig nagy töprenkedéssel elkezdett sebesen szaladgálni szobájába, s mikor aztán jól befűtötte magának,

leült asztala mellé, összegyűjtötte iratait, gondosan elzárta, mint a ki nagy utra készül.

— De már az öreg elől meghátrálunk, nem vagyok olyan hangulatban, hogy néhány napi lamentációit hideg vérrel megemészssek. Szeretem az anyósomat, de csak úgy tisztos távolból. No hiszem, lesz itt multság! A fejemet teszem reá, hogy ismét hallott valamit leányáról, s most jön meggyőződést szerezni. Dehogy, dehogy maradok. Ott kezdem a dolgot, hogy három napig nem mutatom magamat, mintha jöveteléről semmit sem tudnék!

E pillanatban szép csendesen megnyilt az ajtó, egy kipirult rózsás arczu gyermek lábhegyen, gyermekes pajzansággal, észrevétlenül közeledett Zsornai uram felé, s mikor aztán a háta mögött volt, azokkal a piczi, kövér kezecskékkel befogta a töprenkedő férfi szemeit.

— Ki van itt, találja ki a bácsi hamar!

— Egy bohó gyermek, a ki azt hiszi, hogy az embernek kedve lehet mindig bujosdit játszani.

— Jaj bácsikám, lelkem, be savanyu képeket vág, az istenért, mi lelte? No mondhatom, szép ember, a helyett, hogy megezirógatná Erzsikét, s megkérdezné, mit álmodott, bohónak, s mi több, gyermeknek nevez! Hát gyermek vagyok én?

— Még pedig nagy!

— Édes bácsikám, úgy veszem észre, hogy gorombászkodni akar velem. Azt mondom, ne gúnyolódjék, mert bizony megharagszom. Mindenki azt mondja, hogy én gyermek vagyok; hát aztán én vagyok az oka, ha nem nővök hamarabb? Higyje meg, édes bácsi, nincs semmi nehezebb a világon, mint egyszer nagy leánynya lenni!

Azt az utósó néhány szót már akkora keserőséggel mondta el Erzsike, hogy Zsornainak a köny csorgott szemeiből, akkorát nevetett rajta.

— Már az igaz, édes hugom! Hanem ha aztán egyszer nagy leánynya lettetek, semmi sincs nehezebb a világon. — Erzsike sietett elfedni a nagybácsi száját mind a két kezével, úgy, hogy Zsornai kénytelen volt elhallgatni.

— Ne szóljon egy szót sem, előre látom szemeiből, hogy roszat gondolt, hanem tudja, mit mondok én, bácsi?

— Ha megmondod.

— Béküljünk ki, nem bánom, de ne sokat keresse ám magát, mert elmulik minden kedvem, s akkor aztán nem leszek oka semminek. Adjon egy kis helyet nekem is, így ni; no most már egy ügyes pusztit Erzsikének először ide, — s ezzel oda tartotta jobb felül azt az égő rózsás arcot, — azután meg ide — szólt nevetve, a bal arczra mutatva, — na lássa, most már szent a békesség közöttünk.

Zsornai úgy tett, mint mikor az öreg emberek belevegyülnek a gyermekek játékába, engedik magukkal csinálni, a mi azoknak tetszik.

— Hanem bácsikám, most jutott ám nekem valami eszembe; erősen nagy baj van ám!

— Nagy?!

— Bizony nagy. Képzeld csak, reggel jókor, míg Ernesztina föl nem ébredt, szépen, csendesen kiszöktem a szobából, s megkértem Nagy István uramat, hogy a Castort nyergeltesse meg nekem.

— Persze az a vén szamar szót fogadott!

— Hiszen olyan szépen kértem, hogyha köből lett volna a szivo, még akkor sem tagadhatta volna meg.

— Nos aztán? a Castort megnyergelték. . .

— S én István bácsival lovagolni mentem. Jaj be derék, be ügyes, be okos egy állat az a Castor! Ha látta volna a bácsi, milyen pompásan szöktettem keresztül egy kertelésen!

— Micsoda? No hiszen meg is ütheti a dolgokat a mennydörgős mennykő! És az a hig eszű öreg ember beállott melléd gyermeknek, s engedte, hogy ilyen nyaktörő dolgokat tegyél.

Erzsike megdöbbenve sütötte le beszédes szép szemeit, s nem is merve föltekinteni a bácsira, folytatta.

— Hiszen még nem tud a bácsi semmit, még csak ezután akarom elmondani, hogy mi történt.

— No csak hadd halljam, ugy látom, szép dolgoknak fogok nyomára jönni!

— Hát a mint átugrottam a kertbe, a zürejre épen akkor ütötte fel magát Castor előtt egy pompás nyul. Én persze rögtön üldözni kezdtem, Castor néhány szökéssel utolérte, és... és...

Zsornai hirtelen fölkel helyéből s megdöbbenve kérdé:

— Nos, nos?

Erzsike elkezdett habozni.

— Jaj édes én Istenem, talán jobb, ha nem is mondom meg, én látom, hogy a bácsi haragszik.

— Gyermek, ne boszants, szaporán, mi történt! Nemde, a Castor megijedt és elragadt... Tudtam, szentül tudtam, hogy ez lesz a vége!

Erzsike már csak könyezve bírta folytatni.

— Nem, édes bácsikám, nem annyira Castor, mint inkább a nyul ijedt meg... és... és... a Castor eltaposta. Oh, bácsi, ha látta volna a szegény szép nyulat!

Zsornai elkezdett fel és alá futkosni ismét szobájában, s csak magába mondogatta:

— A mennydörgős mennykő üsse meg, a mennyi nyul van a világon; egészen megijesztett ez a gyermek, azt hittem, neki esett baja.

Ezzel aztán oda fordult Erzsikéhez, rettentő szigorú arccal, melyen a felborzolt bajusz szálai vést-jóslólag ágaskodtak szét.

— Nos hát, micsoda megsiratni való van azon a hitvány nyulon?

(Folyt. köv.)

Emlékkönyvbe.

Sánka Róberttől.

Miért sohajtasz, éber álmaidnak
Fehér galambja merre, hova száll?
Emlékeid reád tán ott mosolygnak
A gyermekkor virágos partinál?

Vagy ifju szived titkos gondolatja
Merengő vágyak tengerén evez?
Tán e sohaj a tört reményt siratja,
Melyet letűnt ábrándvilág fedez?

Oh a sohaj, mely elszáll ajkaidról,
Túláradó érzelmek szózata;
A szív remeg a boldogság sulyától,
S mint a virágnak, fölszáll illata.

Az érzemények tündér országában
Szived egy bájos, zöldelő liget,
Szerelmed szól a csalogány dalában
S az illat ott csak sobajod lehet.

Szemed mosolygó, tiszta tükörében
Az élet minden csábos üdve van,
Szived lángol az érzelmek hevében,
S játszi mosoly ül rózsás ajkadon.

Keblednek gazdag, kincses tengerébül
Ezért repül sohaj sohaj után,
S míg vágyaidnak fellegvára épül,
Bizton nézsz előre, oh leány!

Epedj, sohajtozz! addig vagy te boldog,
Mig a sohajnak nem tudod okát;
Ha majd leéled az ábrándvilágot,
Sohajod akkor csak fájdalmat ad.

S a mely most ajkad biborán pihen meg
Akkor talán széttépi szivedet;
Oh, a sohaj ajkán az ébredőnek
Halotti dal az ábrándok felett.

Egy szilveszter-estély a tisztí kaszinóban.

Gróf Grabowszky Szaniszló elbeszélése.

(Vége.)

A két barát ezzel szétvált s Klingsporn a szolgálattelvő katonák egyikének rendeletet adott ki, hogy egy kis asztalt terítsen föl.

— Ez a Lieben csak örökös boszuságomra van nekem, — mormogá magában. — Én abban a hiedelemben voltam, hogy ma megfogom a madarat a lépen s most látom, hogy ellenében minden előnyömet elvesztém és még ráadásul, érte is fizetnem kell. Az igaz, hogy ő azt nekem holnap visszafizeti, mert ő igen kényes természetű az efféle ügyekben. Azonban én azzal a pár forinttal nem sokat törödném, ha odamaradna is. Csak legalább egy jó eszmém támadna, hogy játszhatnám őt ki!... Ahá! most már kitaláltam!... Hej, ordonáncz! szaladj rögtön lakásomra, költsd fel inasomat Jeant, s mondd meg neki, hogy a legszebbik egyenruháját öltse magára, huzzon fehér keztyüt s azonnal jöjjön ide, az asztalnál fölszolgálni. Ha itt nem terem fél tizenkét órára, kitekerem a nyakát. Érted-e?

A szolgálattelvő közvitéz elrohant s Klingsporn eléggülten mosolyogva pedergette bajuszát.

— Ez a Jean, valóságos diadalt szerez nekem új livrééjével! Legalább lesz valamivel kitünnöm Lieben fölött.

Pontban fél tizenkettőkor ott termett Jean s az öt székel körülvelt asztal mellett állott, mely dusan meg volt rakva étkekkel és finom italokkal. A legújabb egyenruhájába öltözködött fel, a vörössel szegélyezett s czimeres gombu kék kabátba s fehér mosókeztükűk födték kezeit. Szemeiből kitűnt, hogy álmából még csak az előbb veretett föl.

A füzértáncz előtti szünet beállott. Mindnyájan az étkező-terembe siettek. A parancsnok és őrnagy családja együtt estelizett s az előtánczosnak is juttattak egy helyet az asztal végén.

Az őrnagy ugyancsak ránczolgatta homlokát, midőn az elegáns egyenruhás Jeant megpillantá, s kedvetlenül mondá a parancsnoknak, hogy egyáltalában nem tartja rendőn való dolognak, hogy Klingsporn még itt is, az ő közvetlen közelében, ki akar tűnni közülök. A parancsnok vállat vonított s a poharakat töltögette meg.

Klingsporn kapitánya pedig lélekszakadva rohant hozzá s a következő szavakat sugta fülébe:

— Ugyan édes Klingsporn, mi jutott önnek eszébe, hogy azt a ficzkót ide rendelte? Nem vette észre, mily boszusan méregette az őrnagy tetőtől-talpig?

— Ejh! lárifári! Majd elintézem én azt holnap ő vele. Ő csak a miatt oly boszus, hogy inasomnak oly elegans livreje van.

Ezzel Klingsporn ott hagyta a századost a faképnél és sietett Linkához, hogy neki karját ajánlja föl. Ép akkor ért oda Lieben, pár pillanattal előzvéen őt meg. Benső boszankodással nyujtá karját a konzulnének. Maywald pedig boszusan ballagott utánuk.

Jean kihuzogatta a székeket s aztán katonai egyenes tartással állt meg gazdájának széke mögött.

— Ez az ön Jeanja, hadnagy ur? — kérde Linka kissé gunyosan. — Nagyon örülök, hogy még ma alkalmam lett őt megismerhetni.

— Oh, ő pompás ficzkó! Majd meggyőződhetik felőle a kisasszony, ha az asztalnál fölszolgál.

Bármennyire igyekezett is Klingsporn, hogy Linka mellé juthasson, kénytelen volt a konzul és neje közt levő helylyel beérni, míg Lieben a konzul és Linka közt helyezkedett el.

Az estelit e körülményekhez képest pompásnak lehet mondani, s a kedélyek minden palaczk kiürítésével fokozatosan vidultak. A konzul kizárólag Klingspornnal társalgott, míg Lieben fölváltva, hol az anyával, hol a leánynyal beszélgetett, s a boldogság tengerében uszott. Klingsporn pedig mindig komorabbá kezdé válni, mert észrevette vetélytársának diadalát s a konzul őt sokkal inkább elfoglalta beszédével, hogy sem pár percet a nőknek szent elhetett volna; azonfelül úgy tapasztalta, hogy Jean egyikre sem gyakorolt kellő hatást.

Maywald atyus nagyon elemében volt, s egészen elfeledte, hogy Klingspornnak előbb bizalmasan bevallá, hogy ő Angliában soha sem volt — elkezdett ottani diplomatiái küldetéséről beszélgetni s leánya eljegyzésére reá sem gondolt. Klingsporn mindig szorgalmasabban töltögette az öreg ur poharát, vagy azért, hogy társalgásától mihamarabb meneküljön, vagy pedig azért, hogy benne oly lelkesevést idézzon elő, melyet javára kiaknázhasson. De úgy látszott, egyik tekintetben sem éri el célját.

A szegény Klingspornnak tantalusi kínokat kellett kiállnia. Linkának minden tekintete, melyet Liebenre vetett, megannyi törzsurás volt az ő szívére.

Megkísérlé minden ügyességét, hogy a mamának kegyébe jusson, de a konzulné csak röviden válaszolgatott; a konzul pedig nem engedett neki annyi időt, hogy szándékában sükert arathasson. Homloka mindinkább sötétülni kezdett.

Maywald ur és neje azonban igen jól érzék magukat, s a rózsaszín jó kedvében levő konzul, gyakran vetett nyájas kérdő pillanatot kedves életpárjára.

— Ne kecczintsunk együtt poharat, kedves feleségem? — kérde a konzul, hódolója levén minden angol szokásnak.

A konzulné helyeslőleg bölintott tollakkal ékitett fejével, Klingsporn pedig inte Jeannak, hogy a poharakat töltsé meg.

A jámbor inas egész lélekkel azon iparkodott, hogy hivatalásának a lehető legügyesebben megfelelhessen. Keztyüs kezébe ragadta a palaczkot s a hosszunyaku poharat egész készséggel akarta színig megtölteni. De oh, fájdalom! midőn kezét visszavonta, földönté a poharat, melynek tartalma a konzulné ölébe

ömölt. De itt még nem volt vége a bajnak! Jean ijedtében az egész palaczkot elejté s ennek piros tartalma Linka kék ruhájára csurgott végig. Jean mint egy sóbálvány állott ott mozdulatlanul, szemmeresztve, remegve gazdájának haragjától.

A nők eleintén ijedt, majd boszus arcot mutattak, s mindketten megvetőleg pillantának Klingspornra. A konzul mintha az egészet valami sűrű fátyolon át nézte volna, jó képet vágott hozzá, s bortól hevülve, jóízűen kaczagott föl. Lieben az asztalkendővel törülgette Linka ruháját s mérges tekintetet vetett Jeanra.

— Bezzeg, önnek Jeanja, édes Klingsporn ur, igen dicséretes oldaláról ismertette meg magát velünk! — szólt Linka érzékenyen s csipősen.

— Bocsánat, ezer bocsánat! — esengett Klingsporn, helyéből fölpattanva. — Jean! te semmire kellő gaz ficzkó. . . . De bocsánat, az Istenért bocsánat!

Ezzel Maywaldnének kezét akart csókolni, de az hirtelen visszarántá kezét; Linkának tekintete pedig előre visszariasztá s nem volt kedve hasonló kísérletre.

A hadnagy csaknem kétségbe volt esve, mert minden szerencsétlenségnek ő volt az oka s ha körültekintett a teremben, mindenütt csak ő reá mosolygó arcokkal találkozott és ez teljesen megzavarta fejét. Mérges tekintettel intett Jeannak, hogy kövesse őt; néhány érthetlen szót dadogott még mentességére s örülkint rohant ki, nyomában hiven a szerencsétlen inas, ki gazdájának annyi bajt okozott.

— Jean! — kiálta rá, midőn a folyosóra értek, s megragadá galléránál fogva. — Te számár vagy, nagy számár, sőt még annál is több vagy! Holnap majd elbánok én veled. Te nem vagy többé arra méltó, hogy livreémet viseled. Add köpenyemet! Majdnem halálra boszankodtam miattad és a miatt az átk. . . társaság miatt. Eredj vissza most és szolgálj föl tovább. Azt fogod mondani, hogy annyira fölgerjedtem, hogy beteg lettem belé. Érted-e? Ments ki a legjobban!

Ezzel elrohant a várnak hóval bevont udvarából egyenesen lakására.

E közben a társaság boszusága csilapulni kezdett, mert a tizenkét órát hallák ütni s kezdődtek a kölcsönös üdvkivánatok az új évre.

— Pezsgőt ide! — kiálta a konzul vigan. — Klingsporn ur, ez valóban isteni multság!

Ő még észre sem vette, hogy kedvence már nem volt jelen.

Jean már visszatért s elhozta a pezsgőt. Szegény fiu, sápadt volt s egészen meg volt törve a bánat miatt.

— A hadnagy ur — ugymond — ezerszer bocsánatot kér, de annyira fölboszankodott, mint mondá, rám meg erre az átkozott társaságra, hogy beteg lett belé.

A konzulné és leánya zsebkendőjükkel fedezték el kaczagásukat, a konzul ellenben mitsem hallott.

— Öleljen meg engem, édes Klingsporn ur! — kiáltá, Lieben felé dőlve. — Hiszen ön dicső ember! Kérjen most tőlem bármit! Hejh, ha most ohajtásaival előállana!

Lieben némi zavarba jött, midőn őt a konzul oly erősen kezdte ölelgetni, de a konzulné biztató pillantást lövelt feléje. A hadnagy legott megérté a nőt.

— Kedves leányát ohajtanám uram. . .

— Vegye ön a leányt, édes Klingsporn s egyuttal áldásomat is!

A mama hirtelen fölemelkedett s Linka kezét a hadnagy jobbujában helyezé el.

— Köszönöm ezt, neked, édes Maywald — szólt a nő halkal férje füléhez hajolva, — te a legkellemesebben leptél meg engem és Linkát ez új év kezdetén. De kérlek, szedd össze magadat kissé, mert többet ittál kelleténél.

— Tudja meg az egész világ, hogy mi történt! — kiálta a konzul sugárzó arczezal. — Nagyon tisztelt s érdemes uraságok! (E kiáltásra a társaságból nagy számmal tódultak közelebb.) Van szerencsém önök előtt, mint jegyeseket mutatni be: Linka leányomat és Kling—

— Lieben hadnagy urat! — vágott férje szavába mosolylyal Maywaldné asszony.

Aztán a konzulhoz hajolt és suttogva mondá neki:

— Maywald, kérlek, ne okozzál több botrányt. Mit gondolnak e vendégek felőled?

A konzul, nejének dorgáló szavaira kezdett kissé magához jönni s a fátyol lassankint oszlott szemei előtt. Merően vizsgálta szemeivel nejét, leányát, Lieben és környezőit, kik épen szerencsekívánataikat mondták el az új eljegyzett párnak.

— Nem értek az egészből egy kukkot sem! — dadogá Maywald nejéhez.

— Nem is szükséges az, kedves férjem, mert fájdalom, te ma úgy sem vagy oly állapotban, mint az Nagy-Britannia képviselőjéhez illik.

— Hm! — dünnyögött a konzul, homlokát dörzsölgetve, — feleségemnek igaza lehet. Csak azt tudnám bizonyosan: Klingsporn-e ez, vagy pedig csak Lieben!

Midőn pedig erre nézve magával tisztába jöhetett, már késő volt ellenkezni. Egyébiránt Maywaldné, mint okos asszony, gondoskodott arról, hogy ilyesmi elő ne adhassa magát.

Az újévi bál két egymásért égő szívet kötött össze, kik boldogságtól sugárzó arczezal vettek részt a füzértánczban, mig Maywald asszony férje hazaszállításán fáradozott.

Másnap reggel a templomi diszszolgálat végével ébredt föl Klingsporn mély álmából.

Jean mint egy elkárhozott gonosztevő állott ágya előtt, várva büntetését.

A hadnagy még nem rendezte emlékeit s szemeit dörzsölgetve kérdezé.

— Jean, ideje már, hogy felkeljek?

— A kávé már készen várja hadnagy urat.

— Jean, kell ma nekem valami szolgálatot tenni?

— Megkövetem hadnagy urat, ma nem kell semminemű szolgálatot tennie, mert ma ujesztendő napja van.

— Nos, mi az ujság, Jean?

— Hát semmi egyéb, mint az, hogy Lieben meg az a kék ruhás kisasszony a városból, még az éjjel jegyet váltottak. Én is jelen voltam akkor.

Klingsporn kezdett eszmélni.

— Jegyet váltottak? Ne beszélj!

— De biz igen! Aztán összecsókolódtak. Azt is láttam.

— Jean! tedd ide a kávémat az ágy mellé s hozd ide a szivartokot is. Aztán mehatsz, a merre tetszik.

Klingsporn egy ideig gonosz végzete fölött elmélkedett s végre abban állapodott meg, hogy méltósága alanti dolog, olyanok miatt tovább is boszankodni, a melyeken változtatni már úgy sem lehet.

— Sok leány van még e széles világon! — vigasztalá magát, — és én nem törődöm azzal, mint Lieben, az a szegény

éhenkórász, ha valjon van-e valami kis pénze a leánynak, vagy semmije? Különben is még semmi kedvet sem érzek a házassághoz.

Liebennek Linkával való házassága csakugyan megtörtént.

A konzul boszusan csóváltgatta ugyan néha fejét, de szavát vissza nem vonhatta, mert nem akarta magát nevetség tárgyává tenni s az egészhez a legjobb képet kelle csinálnia a világ előtt.

A nefelejts.

Huszár Ferencz, 1848/9-ki honvéd-hadnagytól.

A 4 dik honvéd-zászlóalj 5-dik százada, melyben mint hadnagy szolgáltam, 1849. május elején 4. és 7-ke közt, a gyönyörű Resicza városban tartzkodott, midőn május 7-kén déltájban Hrabovszky alezredes oda megérkezett, kinek parancsára azonnal ki kellett rukkolnunk, hogy vele Oraviczára induljunk.

Még az nap, azaz 7-kén este, Gurujára érkeztünk.

Hrabovszky alezredes nem csak igen komoly férfi, de mi több, barátságtalan is volt; ve lünk tisztekkel soha sem beszélt, még ebéd felett sem, és későbbben Pancsován, hol ő parancsnokolt, inkább oly vendéglőbe mentünk, hol nem ő praesideált. — Jó katona azonban lehetett. Egy izben Bem őt egy század honvéddel és egy szakasz huszárral, Erdélyben, valamiféle excursióra kiküldötte. Hrabovszky ágyukat is kért a tábornoktól, mire Bem azt válaszolá: hogy van az ellenségnek, vegye el tőle ágyuit, aztán lesz.

Hrabovszky megtámadta az ellent, megverte és elfoglalta ágyuit épen akkor, midőn Bem tábornok egy szakasz huszárral és két ágyuval segítségére megérkezett.

Akkor tájban kapitányomnak már volt szép kocsija és négy derék lova, nem csuda tehát, ha ő megunva a lassu menést, kocsijára felülve, előre hajtattott, és vagy Emresz Mór hadnagyra, vagy most, miután ez Lugoson volt, reám bizta a századot.

Mi tehát mentünk, mendegéltünk, mig délután kedden május 8-kán Oraviczára érkeztünk, hol két nappal előbb, Károlyi huszárőrnagy zászlóaljunk 6-dik századával, három szakasz huszárral, és két ágyuval az egy egész zászlóaljból álló ellenséget annyira megverte, hogy ez utóbbi vad futásnak eredt.

Igy hallottam ezt elmondani a már Oraviczán volt 6-dik századunk honvédeitől és a városi polgároktól; meglehet azonban, mi valószínű is, hogy Károlyi őrnagy csak a lovasság parancsnoka volt, mert a „Közlöny“ így szól ezen csatáról:

„Freidorfon, a Temesvár alatti táborból május 6-kán, 1849. Épe perczen érkezett Bem tábornagyhoz azon örvendetes hír, hogy az alatta levő sereg egy része, Arauge Vilmos huszárőrnagy vezérlete alatt egy órai kemény csata után elfoglalta Oraviczát. Az alája adott katonaság 1 század gyalogságot, 3 szakasz lovasságot és két ágyut tett. Az ellenség hadserege 1½ zászlóalj Sivkovich gyalogos és határőr, valamint némi sorlovasságból állott. Részünkről nem esett el, és nem sebesült meg egyetlen ember sem; az ellenség közül négy lovast és egy Sivkovich zászlóaljbéli gyalogost foglyul ejtettünk.“

Annyit bizonyosan tudok, hogy Oraviczára megérkeztemkor Károlyi őrnagnak jelentettem a század létszámát,

és hogy ezután mig ott voltunk Oraviczán, Hrabovszky parancsnokolt.

Szép város Oravicza, azaz szép a maga nemében, de oly hosszú, hogy nincsen vége. Ha Resicza a fülemilék, úgy Oravicza a szép nők hazája, és ha a resiczai vidék paradicsom, úgy Oravicza a muhamedánra nézve, tekintve a számtalan szép nőt, szinte szép nők hazájának és török paradicsomnak mondható!

Szamosujvárott is voltak szép nők, sokan is voltak, de nem annyi, mint Oraviczán, legalább annyi szépséget nem láttam.

Mindjárt másnap befogatott Draskovics kapitányom négy lovas kocsijába, és engem felszólított, hogy kövessem, a várost megtekinteni. Mondhatom, hogy várost nem láttam, csak egy vég nélküli utcát, két sorházzal, minden házban 8—10 ablakot és minden ablakon legalább egy gyönyörű szép hölgynek kikandikáló fejét. Szép idő is volt akkor, május eleje volt, a nap oly szépen, melegen sütött, nem csuda tehát, ha a kedves hölgyek élvezték a friss levegőt, és nekem, mert kapitányom kocsikázott, folyvást csak tisztelegnem kellett; mert nekünk, honvédeknek szokásunk volt szép nők előtt úgy mint felebb-valónk előtt, ha velük találkoztunk, ha már egyébért nem, de legalább a nyeredő nyájas mosoly kedvéért, tisztelegni.

— Nézd meg azt a szökét, — mondá kapitányom, egy ablakra mutatva és a lovakat lassabban járatva, — Láttál-e valaha szebb nőt életedben?

— Ámbár nekem csak a barnák tetszenek, de meg kell vallanom, olyan ritka szépségű hölgyet, mint azon szöke, még soha sem láttam, — válaszolék kapitányomnak.

A szép hölgy pirulva mosolygott, midőn ezen szavakat a kocsi robogása végett fennhangon mondtam.

Igy tartott ez félmérőföldig, mig megfordultunk, mert a város végét még el nem értük; minden perczen új meglepetés várt reánk, minden ház ablakán új ragyogó csillag tünt fel egy női angyal képében.

Előre örültem tehát, midőn lakásomra érkezve, arról értesültem, hogy másnapra május 10-kére, tánczvizgalom van hirdetve, melyre miután az egész 4-dik zászlóalj Oraviczán összpontosított, a tiszti kar is hivatalos.

Azonban, hogy a szép hölgyek, nemzetőrök és honvédtisztek békeességben mulathassanak, és talán a közellévő ellenesség által kellemetlenül meg ne lepessenek, nekem jutott épen nem nagy örömmre azon szép feladat, a díszes társaság fölött örködni; miután épen a béli napon reám jött a sor, a város előtti előrsöket a Szászka felé vezető országutnál, századommal felváltani és 24 óráig a város és a hadsereg felett örködni.

Honvéd voltam, mint ilyen hiven szolgáltam a hazámat, ezen napon is megtettem kötelességemet, de megvallom, e napon nem igen szívesen.

Azonban mit volt tennem? a parancs ki volt adva, és nekem indulnom kellett.

Nem vagyok ugyan kárörvendő, hanem mindamellett akkor még sem bántam volna, hogy kötelességem teljesítése közben épen a legjobb mulatság közepette széjjel verhettem a társaságot.

Még délelőtt szép csendes idő volt, de délután lassankint beborult, és már hét óra tájban csak úgy dőlt az eső, ugyan nyira, hogy kénytelen voltam szolgálaton kívüli csapatommal a hátunk mögött levő épületben menedéket keresni.

A jó tágas szobában, melyben csapatom egy részével voltam, rosz kedvvel alá s fel sétálva csak úgy rágtam szivaromat, ha a szép hölgyekre, a bálra és a kint őrt álló szegény társaimra gondoltam.

Az eső folytonosan szakadt az égből és a melegség benn a szobában majdnem kiállhatatlan volt, annyira, hogy sipkát se tűrhettem már fejemen, hanem boszusan az asztalra csaptam és folytattam sétámat.

Az asztal mellett egy fiatal közhonvéd, egy magyar fiu állott, mig a többiek vagy ültek, vagy borjujokat fejük alá téve feküdtek a földön.

Azon említett fiatal közvitéz, alig hogy letettem sipkát, kezébe vevé azt és érdeklő szemlével, olykor felém pillantva, egy tölem feledékenységből rajta hagyott, félig már hervadt nefelejts virágot.

Észrehevén, hogy fiatal bajtársam velem beszélni akar, félbeszakítam sétámat és előtte megállván, kérdezem: nem szándékozik-e ő is keveset lefeküdni?

— Majd később — válaszolá — ha felváltanak, nem sokára rám kerül a sor őrt állani; hanem instálom hadnagy ur, — ezt az „instálom“ szót Erdélyben tanulták a honvédek, — instálom, hogy egy kérdést bátorodom intézni.

— És mi az? — kérdém kíváncsian.

— Ezen virág, — mondá, a hervadt nefelejtsre mutatva, — eszembe juttat egy történetkét, melyet még öreganyámtól hallottam és épen azért bátorodom hadnagy urat megkérdezni: hogy tetszik-e tudni, miért hívják ezen virágot nefelejtsnek?

Ezen kérdés előttem feltűnt és hamarjában azt feleltem: — Tudom is, nem is — azonban látván, hogy bajtársamat válaszom teljesen ki nem elégíté, azaz félig-meddig, a mennyiben olvastam arról már valamit, de öntalán — folytatám — másképen, vagy részletesen fogja tudni elmondani a virág elnevezésének történetét.

— Elmesélem én, — szólta ismét bajtársam, — de instálom hadnagy urat, hogy előbb rágyujthassak.

Többi társaink, kik nem aludtak, hanem csak heverték, erre valamiféle érdekes históriát várván, vagy felkeltek és közeledtek felénk, vagy csak felültek és velem együtt alig várták, hogy bajtársunk elbeszélje mondani valóját, ki a pipára gyujtást csak gondolatainak helyes összeszedésére kívánta felhasználni.

A pipára gyujtás végre mesterségesen és nagy nehezen megtörtént, és épen elkezdé történetkéjének elbeszélését, midőn egy másik szobában volt őrzetető belép, és őt többedmagával felszólítja, hogy vele rögtön induljon egy őrállomásra.

Ámbár mi mindnyájan sajnáltuk a félbeszakítást, mindamellett ő neki azonnal távoznia kellett, mert nem lett volna tanácsos az őrzetető hatalmának egy percig is tovább ellentállani.

Szívesen mentek a honvédek a zord idő ellen, és csak két óra mulva jöttek vissza, de úgy átázva, mintha mint a mesélő mondá, a Nyitrában ruhástól fürödtek volna, miután az eső nemcsak el nem állott, de folyvást nagyobb mérvben az égből szakadva, valóságos záporrá vált.

Egy korty szilvrium azonban hamar fölfrissíté a mesélőt, és miután pipára rágyujtott volna, újra elkezdé az előbb félbeszakított históriáját.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Január 19-kén.

Az írói segély-egylet és a nőegylet báljai. — Az álarczosokról. — Egy kis emberkéről. — Egy nagyasszony.

Hála Istennek, a kezdet nehézségein túlestünk szerencsésen és ha a példabeszéd szerint: minden kezdet nehéz, akkor az idei farsang megkezdése kétszeresen nehéz volt azon egyszerű oknál fogva, mivel egyszerre két tánczvigalommal kellett megküzdenünk és mi valódi Toldyként, — a tisztelt olvasónó reménylem, meg fog bocsátani, ha a történelmi nevezetességeket csak családi nevükön említem meg, mert a mámorban könnyen megesik, hogy a kereszt-neveket összevetjük és Toldy János helyett Toldy Ferenczet, vagy Toldy Pistát mondunk, és van-e édesebb mámor annál, a mibe a bál ejt? — tehát mi valódi Toldyként mind a két küzdelmet dicsőségesen kivittük. Két bál egyszerre! És ha még egyszerre lett volna, akkor még némi mentséget találhatni azon megdönthetlen igazságban, hogy egy ember, ha reá születik, két-három hivatalt is viselhet ugyan, de egyszerre két helyen bálozni: az nem adódik; hanem igenis bálozhatnak két éjtszaka egymás után, szombat estétől vasárnap reggelig az írói segély-egylet kedvéért, és vasárnap estétől hétfő reggelig a jótékony nőegylet kedvéért, és mi, — t. i. a főváros, mert a mi engem illet, nincs annyi bál a világon, hogy engem kifárasztana, mert én a tizedik után is egészen úgy érzem magam, mint az első után, — mi tehát megmutattuk, hogy méltók vagyunk egy kilencz hetes farsangra, úgy kiállottuk a két első boldog éjtszakát, a mint csak azok állhatják ki, a kiknek nemcsak szíveikben, hanem lábaikban is Árpád vére buzog, tánczoltunk szombaton este estétől reggelig és újra kezdtük vasárnap este — de mit mondok! ha vasárnap este is tánczoltunk volna, akkor az még nem volna olyan dicsőséges dicsőség; a táncz mindent pótol, a táncz egy isten, a ki megváltoztatja a világrendszert is, a hogy neki tesszik, de a nőegyleti bálon nem tánczoltunk, nem is tánczoltunk, alig járhattunk, és épen ebben van a mi dicsőséges dicsőségünk, annyian voltunk e bálon, hogy alig lehetett lépni és mégis olyan felségesen mulattunk, hogy egy barátom szavait idézve: ezer forintért nem adnám, hogy én is ott voltam, de kétezer forintot ha adnának, sem mennék újra oda, a hol az ember nemcsak belefuthat, hanem egyuttal bele is fölhet a gyönyörök tengerében.

Hogyan is kívánhatnák tehát tölem szép olvasónőim, hogy én e két tenger minden gyönyöreppjét eléje tárjam? Elmondjam egyenkint és részletesen, miképen volt a tánczterem diszitve és kivilágítva, milyen rendben váltakoztak a walczerek a csárdásokkal és hány száz szív olvadt össze egy boldog érzelemben a zene „lánginál“! Akár csak azt kívánják tölem, hogy soroljam elő egyenkint az égnek valamennyi csillagjait, midőn az egész mennybeli hadsereg teljes diszben ki van állítva; lehetséges-e ez? Ezt egy Montedégó sem tudja, pedig az égen egy pár álló-csillag is van és nem csupa forgó és repülő és bokázó, mint a bálokon.

Azért tehát meg fognak nekem bocsátani, ha ezuttal csak a vezércsillagokra szoritkozom. Az írói segély-egylet báljának

napja, és különben is házi asszonya gróf Andrássy Gyuláné volt. Ő felé fordult minden szem és az ő szeméből látszott sugározni minden jókedv, olyan szeretetreméltóan végezte a házi asszony tisztjét. Megjelenése valóban tündéries volt, fehér selyem ruhában, világos violaszín tűnikben, drága finom csipkével diszitve és körös-körül nagy zöld és rózsaszín virágcsokrokkal ékítve; hajdisze is ugyanilyen omlós virágokból állott; és e díszes öltözékre aztán leirhatlan bájt és ígézetet ömlesztettek a gráczciák, melyek e főnkelt lelkü urhölgy szolgálatában állanak.

Eötvösné báróhölgy fehér illuzió ruhát viselt, virágfüzerekkel körüldiszitve; Pejacsevics grófhölgy fehér illuzió ruhát, fekete bársony pántokkal diszitve; Kende kisasszony fehér illuzió ruhát, lila virágokkal diszitve, Lónyai kisasszony fehér illuzió ruhát, fehér csipkediszitással; Patrubán kisasszony fehér illuzió ruhát, rózsaszín diszitással; Prielle Kornelia urnő világos-kék selyemruhát, gazdag csipkediszitással; Muraty kisasszony fehér illuzió ruhát, rózsadiszitással; Bethlen Vilma grófhölgy fehér illuzió ruhát, kék füzérdiszitással. De hogyan is sorolhatnám fel névszerint mindazon 120—140 párt, a kik e vigalmon a cottiliont járták, és a kik közül mindegyik olyan finom izléssel volt öltözve, mint a milyen szép volt? Azért inkább azon egy megjegyzésre szoritkozom, a mely talán vidéki olvasónőinknek is némi utmutatásul szolgálhat, hogy e kitünően díszes bálon a fiatal hölgyek túnyomólag nagyobb része fehér illuzió ruhát viselt, és e szerint az idei farsangra ez a szín iktattatott be a fiatal szépségek uralkodó színeül; nem is lehet szebb és megfelelőbb színt találni a tiszta ártatlanság ezen jelképénél; a diszítés aztán kellő összhangzatba hozza az öltözék alapszínét az arcczal, a hajzattal, az alakkal, szóval egybeolvasztja a művészetet a természettel, azért váltakoztak is a diszítések színre épügy, mint formára nézve; legnagyobb számmal azonban a rózsaszín és kék szín voltak képviselve, részint elszórt virágcsokrozatok vagy körülfutó füzérek, részint pedig szalag-diszítések alakjában. A mi végre az arczok színét illeti, e részben azt tapasztaltam, hogy az idei farsangon leginkább a természetes szín lesz az uralkodó, feldiszítve a nyájasság mosolyával az ajkak körül, a szemérmesség bájával az arczokon, a lelki fönség varázsával a homlokokon, a hő érzés ragyogásával s egy kis hamissággal a szemekben. Így láttam én azt az írói segély-egylet bálján walczerekben épügy, mint polkákban, és francziákban épügy mint csárdásokban éjféltől kezdve reggeli gyertyaoltásig valóságos két szememmel, és onnantól déli harangszóig lelki szememmel — álmomban.

A mi pedig a nőegyleti tánczvigalmat illeti, „le a kalappal“ uraim; mert ha hölgynek bálban lenni, vagy bálban hölgynek lenni: nagy és szép gondolat, még egyszer olyan nagy és még kétszer olyan szép gondolat: olyan bálba menni, a melyről előre tudjuk, hogy annak a tánczrészét majd csak a jogásztechnikus- vagy orvosok bálján veszszük ki magunknak és mégis tapasztalni, hogy a vigadó teremai zsufolásig telnek meg nemes szivekkel. E bálra csupán csak a szívek jelentek

meg, a táncz hiányáért pedig e nemes szivek dusan pótolva voltak a bálanya: Bohus Szögyéni Antónia ő méltóságának boldog mosolya által. Még nem láttam arcot, mely boldogabban és megragadóbban mosolyogni tudna, mint e méltóság-teljes, nemes arc ez alkalommal; mintha a sok ezer hálamosolya az ő arczában összpontosulna, azon sokezer szegény hálamosolya t. i., a kiknek gyámolítására e kitünő urnő életét szenteli.

Csupa szívvel tehát természetesen nem lehet tánczolni, hanem azért a lábaknak is volt elég dolguk, a mennyiben örökké arra kellett vigyázniuk, hogy hová lépjenek; egy pár száz uszály mindamellert sem kerülhetett ki halálos sorsát, de arra hazulról is el lehettek készülve, és szép tulajdonosnők bizonynyal csak azért vitték azokat magukkal e vigalomra, hogy szép zeneszó mellett muljanak ki a világból, különben valóban nem tudom okát találni az ő hosszú jelenlétüknek. Aztán a szemek sem mentek ki üres kézzel; volt álarcz, nem valami felette nagy számmal és nem is nagyon sok változatosságban: öt-hat tuczat fekete és fehér domino, harmadfél tuczat Ubryk Borbála, egy fél tuczat török és ugyanannyi nap, hold és csillag, három Harlequin, négy szép juhásznő, öt virágárusnő, két Figaro és a többi, nem valami sok, hanem a mi talán a szellemből hiányzott, azt az álruha diszessége és leginkább a finom illedék hozta helyre; egytől-egyig olyan álarczosok voltak azok, a kik bármennyire igyekeztek is elváltoztatni hangjukat, egyet nem birtak elpalástolni, azt, hogy csak finom, művelt társalgáshoz vannak szokva. Annál nagyobb megbotránkozást szült egy bizonyos kis emberke viselete az álarczosok irányában. Senki sem tiszteli jobban az egyéni szabadságot, mint mi, de midőn az egyéni szabadság trágársággá fajul, oly helyiségben, mely évtizedek óta a művelt osztályok találkozási helyeül ismeretes, oly hölgyek irányában, kiknek minden szava jó nevelésről tanuskodik, akkor a nyilvánosság közegének kötelessége, fennen tiltakozni az olyan viselet ellen, melyről a jól nevelt hölgynek fogalma sem lehet, és figyelmeztetni az illetőt, hogy ha az ismert hölgy iránt tisztelettel tartozunk viselni, akkor kétszeres kötelesség az, az álarczos hölgy iránt, mert az álarczos hölgy nem egyént, hanem az egész nemzet képviseli. Hogyan lehetne csak reményünk is, igazán élvezetes álarczos bálókra, ha a sajtó érdem szerinti megróvás nélkül hagyná az ilyen emberek betyárkodását!

És mivel hogy ugyis kiestünk a farsangi hangulatból, szerezzük vissza legalább jókedvünket azáltal, hogy egy angyal szívébe tekintünk. Gróf Batthyányi Ödönné a siklői várkastélyt saját költségén kisdedovodává alakította át, és e kisdedovodában önönmaga oktatgatja és neveli a kisdedeket, — ez az egész, néhány rövid szóval az urnői sziv Apotheo isa! Az ősi várkastély kisdedovodává alakittatik át, a hűbériség és kényuraság sötét tekintetű maradványa az ujkor polgárosodási csarnokává avattatik fel, azon termekben, hol hajdanta hatalmas olygarchák kiváltságos gögjükben a földet turó nép szülöttjét Isten hasonmásának sem szerették elismerni, most ugyanazon nép szülöttjei naponkint összegyűlnek, oly czélből, hogy már zsenge korukban az értelmiség és polgárosodás dicső birodalmába vezettessenek be, — mert Siklós lakossága túlnyomólag földmivelőkből áll — és a ki őket e dicső birodalomba bevezeti, az a hajdani olygarchák egyikének unokája, — lehet-e ennél szebb bizonyág ez uri nő fenkölt gondolkodásának?

De nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy o nő Batthyányi nevet visel. E név maga is elég, hogy a ki viseli, egyszersmind a világosság szövétnekével menjen elől a hazá-

ban. Századok óta e név egy volt a legnemesebb hazaszeretettel, és gróf Bathányi Ödönné egy új örökzöld koszorút fűz e név körül. Ez az igazi mágnásnő a jelenkorban, egy méltó unokája a hajdani „nagy asszony“-oknak. —i —r.

—

Budapesti hirvivő.

++ (Király ő Felsége) mult szerdán este Festetich miniszter, Bellegarde tábornoki segéd és mások kíséretében megérkezett. — Az indóháznál Rajner belügyér és Thaisz főkapitány fogadták. — Ő Felsége a királynénak hasonló szerdán este kell vala megérkeznie, azonban Anconában egy napig fellevén tartoztatva, csak csütörtökön reggel 6 óra után érkezett meg a budai indóházhoz. Bár a megérkezés a közönség előtt tudva nem levő időben történt, több képviselő, a főrendi ház több tagja várakozott ő Felségére az indóháznál. Ő Felsége a király is ott fogadta királyasszonyunkat, ott volt gr. Andrassy, Festetics, Rajner, jelen voltak a pesti és budai hatóságok főnökei és számos más tisztelgők. Midőn király-asszonyunk megérkezett a palotába, első gondja volt, hogy a kis Mária Valéria főhercegnőt fölkeresse. Rudolf koronaherceg és Gizella főhercegnő 20-kán érkeztek meg Budán.

++ (Király ő Felsége) a Beliczay Gyula zeneművész által vegyes kar, magánhangok és zenekar számára szerzett F-dur misének vezérkönyvét legkegyelmesebben elfogadni és a szerzőnek a magyar királyi vallás és közoktatási miniszterium utján legfelsőbb köszönetét nyilváníttatni méltóztatott.

++ (Schrecker János,) jónevű pesti fényképész, az idei farsang bálkirálynéit „Szép magyar hölgyek albumába“ akarja összefoglalni, mely albumok tiszta jövedelmét a honvéd-rokchantak menháza javára ajánlotta föl. Vidacs János ur már megadta e czélra az engedélyt, s az illető fényképész felszólítja a bálók rendezőit, hogy a királynékat fényképezés végett vezessék műterembe.

++ (Fischer M. L. ur) a következő levelet intézte Vidacs urhoz: Azon nagyszerű eszme, hogy a rokkant és munkaképtelen honvédek menház építtetik, annyira föllekesített, hogy kötelességemnek tartom filléreimmal e nemes czél eléréséhez járulni. — E végből a rokkant és munkaképtelen honvédek menházára egy ezer frankot ajánlok, mely összeget 10 évig tartó részletekben évenként 100 frankjával kötelezem lefizetni. Az első részlet 100 frankot ide csatolom. Végre felajánlom magamat, hogy minden üzletbe vágó s eme jótékony czél kivitelét elősegítő ügyben a legnagyobb örömmel fogok közreműködni, csupán arra kérem, hogy adandó alkalommal engem értesíteni s engem becses bizalmával megtisztelni méltóztassék.

++ (Az Eszterházy-képtár) szebb festvényeit fényképalbumban fogja kiadni Ráth Mór, ki ez album jövedelmét — mint a „Reform“ írja — e képtár megvételére szándékozik fordítani. A fényképeket közvetlenül az eredetiről veszik föl, s így a hasonlóság meglesz. A magyarázó szöveget két nyelven (magyarul és francziául) nyomatják, s miután e képtár becses kincseiről csak igen kevés rész- és aczélmetszetű másolat létezik: igen valószínű, hogy külföldön is bő keletnek fog örvendeni, s így e kiadás jelentékeny összeggel gyarapíthatja a képtár megvételének alapját.

++ (Bálkrónika.) A „Rudolf“ nevet viselő jótékony egylet nagy álarczos báljára a király megjelenését remélik, s Rudolf főherceg is alkalmasint meglátogatja e bált, ha ugyan fővá-

rosunkban lesz akkor. — Az 1870-diki január 29-kén az „Európa“-ban tartandó technikus-bál bizottsága házi asszonyául gr. Andrásy Manóét volt szerencsés megnyerhetni, a mi már magában is elég biztosíték a bál fényes sikerére. A báli meghívók nagyrészt szét vannak küldve. — Maros-Vásárhelyen február 19-kén táncvigalmat rendeznek a honvéd-menház javára az „Apolló“ termében, hol még előbb január 22-kén a Batthyány Lajos emlékére is lesz egy diszes bál. — Szathmár városában bált és műkedvelői előadást rendeznek a menház javára. — Kaposvárt is fényes bált rendeznek e czélra.

++ (Az irói segély-egylet) és Kisfaludy-társaság báljára Laki aranyműves gyönyörű bokrétatartót készített. Az egész 5 hüvelyk magas s nehézsége 5 és fél lat. Közepét egy lant képezi, melynek alsó részéből hajlik alá a fogantyú; a lant tetejéről pedig grófi korona emelkedik s ebből borostyán-levelekből álló kehely, melybe a házi asszony: gr. Andrásy Gyuláné bokrétáját illesztették. A lantot sima szalag futja körül, s ez van vésvé rá: „1870. jan. 15-kén.“ A terv és kivitel egyiránt sikerültek, s látszik, hogy Laki ur különös gondot fordít rá. Különben is egyike ő ama lelkes polgároknak, kik az irodalmi s más közérdekű egyletek iránt minden alkalommal meleg részvétet tanusítanak.

++ (Arany Jánost) az utóbbi időben komoly baj fenyesgette, mely azonban egy szerencsés műtét folytán jobbra fordult. Kovács Endre tanár a múlt héten vitte végbe ez műtétet a hosszabb idő óta szenvedő koszorús költöknön a legszerencsésebb eredménnyel. A műtétet láz követé, a beteg azonban tisztelői és övéi örömeire már jobban van.

++ (A népszínház ügyét) a jövő hónapban veszi tárgyalás alá a budai tanács. Miklósi színigazgató márcziustól május végeig kapta csak meg, tehát e rövid kikötött határidő se valami jó omen a budai tanács jövőndő határozatát illetőleg. Molnár márcziusban tehát elhagyja a népszínházat, s néhány shakespearai művet jelenetezett, azokkal a vidékre megy. De az új igazgatóság talán a nemzeti színházhoz is szerződhetné e tehetséges színész.

++ (A korcsolyázó-egylet) hatósági engedélyt nyert, hogy a városligeti tó mellett őrhelyiségül és a korcsolyázó eszközök elhelyezésére fabódét állíthasson. Az egylet azonban köteles e fabódét márczius 15-kén eltávolítani, a jéghasználatra nézve a város kikötötte, hogy az egylet által használandó helyen a korcsolyázásért a korcsolyázóktól díj nem szedhető e czim alatt. Most tehát nincs egyéb hátra, mint az, hogy jég is legyen a városligeti tón.

++ (A népszámlálás) sajnos jelenetekre is adott alkalmat. Így M.-Ujfaluról írják, hogy e hó 11-kén felgyújtották V. P. a népszámlálásban fáradozó egyik derék polgárnak csürét és szerűskertjében álló szalmás-gabnáját. A tett indoka valószínűleg boszu volt, mert a nép közt sokan azt hitték, hogy V. P. a népszámlálás által az adó fölemelésére nyújt segédkezet. — P.-Szt-Mihályról meg azt írják, hogy a fonóban a leányok a népszámlálás folytán kiderült évszámaikat egymás szemére vetették, mi miatt a fiatalság, leányok úgy, mint legények, két pártra szakadtak s úgy összeverekedtek, hogy egy legény csaknem halva maradt a csatatéren. — Végül egy férfi, ki csak a népszámlálási ügynöktől tudta meg, hogy neje öt évvel idősebb nálánál, haza ment és nejét ezért hatalmasan elpáholta. Most már fiatalabb.

++ (Dohánylopás.) Az e hó 8-káról 9-dikére szolgáló éjjel a dohánybevéltő-hivatalnál az Al-Dunason több tolvaj felmá-

szott a hajazatra, onnan a padlásablakon keresztül a raktárba s a jobb fajta dohányból 30 mázsát loptak el észrevétlenül. Megjegyzendő, hogy ezt a raktárt minden oldalról fegyveres katonák őrzik. A lopás bejelentetvén, a városkapitányság nyomára jött az ellopott portékának a kismező-utczai 29-dik számú házban Berndl szivarkészítőnél, ki annakelőtte a „Kék macskához“ czimzett sörház bérlője volt. Berndl azt állította, hogy a tolvajokat csempészeknek vélte s 100 frt foglalót adott nekik azon ígérettel, hogy a többit a múlt szombaton adja meg. Ez időtől fogva folyvást felügyelet alatt tartották a házat s szombaton a jó madarak csakugyan be is kopogtattak a pénzért. Mindjárt megcsipték őket s régi jó ismerősöket fedeztek föl bennük. Az egyik Wollek, a másik Meller, mindakettő tizenhárom-próbás tolvaj s már többször voltak becsukva. A multheti betörést az István-téren is ők aranzsították.

++ (Rózsás napló.) Ágoston József ur, az első magyar biztosító-társaság főmérnöke (az egykor híres pesti ügyvéd: néhai Ágoston József fia), közelebb váltott jegyet Kacs Kovics H. kisasszonnyal, a Somogy megye egyik kerületét több ízben jelesen képviselt Kacs Kovics Ignác földbirtokos leányával. — Karczagon Sárkány Mór, nagykun-kapitányi fogalmazó, kelt össze a város egyik legszebb leányával: Kiss Betti kisasszonnyal. — Az új „Lloyd“ írja, hogy Berlin egyik szépségét: Hatzfeld Ida grófnőt egy gróf Teleky veszi nőül.

++ (Vegyes hírek.) Ő Felsőége a német bánági határőrvidéki ezred vizkárosultjainak 2000 frtot ajándékozott vetőmag vásárlására. — A belügyminiszter a Rádl József-féle alap jövedelmeiből 1000 frtot a Heves megyében levő Lelész, Domoszló és Kompolt községekben tűz által leginkább károsított lakosok, 500 frtot pedig Bereczk mezővárosának hasonló szerencsétlenség által sújtott lakosainak fösegelésére fordított. — Gróf Csekonic János Zombolyáról 1000 frtot küldött a „Reform“ szerkesztőségéhez a tiszavidéki árvizkárosultak számára. — Sterba, lakocsi lelkész pedig az olcsva-apátii árvizkárosultak részére 100 frtot küldött a „M. U.“ szerkesztőségéhez. — Bogisics Lajos, Pestváros főbirája, a nemzeti muzeumnak 133 db régi pénzt adományozott. — József főherceg ő fensége hétfőn, kedden és szerdán az alcsuthi erdőkben hajtóvadászatot rendeztetett, melyre Koburg hercegen kívül több más magas vendég és több honvédtiszt is hivatalos lesz. — A színházi enquéte múlt pénteki ülésében Rajner Pál is jelen volt. Legfontosabb volt benne az, hogy gróf Szapáry Antal indítványát, ki olasz staggionét is kívánt a nemzeti színházba, a többség nem fogadá el. — A szinitanoda két tehetséges növendéke fog közelebb föllépni a nemzeti szinpadon. Egyik Helvey Laura k. a., ki a „Szerencse gyermeké“-nek czimszerepét fogja játszani, a másik pedig Rákosi Szidónia k. a., ki „A tücsök“ czimszerepében lép föl. — Bulovszky Lilla asszony Pestre érkezett és hatszor lépett föl a német színházban. — Pétervárott „Lydia“ czimű balletre készülnek, Pepitától. E balletben a szinpad zongorát ábrázol, melynek billentyűin fog az első tánczosnő ugrálni. — C. franczia balletmester, egy nagy kigyó szelidítésén és betanításán fáradozik, a mely az „Ádám és Éva“ czimű balletben a kigyót fogja személyesíteni. E ballet végén Ádám és Éva a kar kísérete mellett kitánczol a paradicsomból. — Nem csak Pesten, de Budán is roppant mérvben emelkedik a házak értéke. Így egy rozzant házért, mely már alig lakható, a melyet két év előtt 8000 frton hasztalan kínáltak, most 23,000 frtot kérnek, és van, a ki

kész volna érte 22,000 frtot adni. — A gróf Batthyány Kázmér örökösének visszaadott kisbéri és hantai uradalma-
kat a korona számára 1.700,000 frton vette meg kormányunk,
s a pénzügyér, az országgyűlés jóváhagyása reményében, már
alá is írta a szerződést. — József főherczeg főudvarmestere
s Klotild főherczegnő főudvarmesternője: gr. Széchenyi
Karolina és gr. Széchenyi Gyula egészségi tekintetből ez állá-
sáiktól a király által saját kérésükre fölmentettek. — Ra-
sovszky Márton, váci lakos, Pesten jéggyárt akarván
állítani, a városhoz folyamodott az ideiglenesen haszonbérbe
vagy örök áron átengedendő teleknek kijelöléséért. A városi
gazdasági bizottmány elvben pártolta a folyamodó kérését s a
hely kijelölésére bizottmányt küldött ki. Pestnek tehát semmi
szüksége nagy hidegre. — A lanya idő miatt a buda-
pesti czukrászok és vendéglősök megint desperálnak, mivel
nincs jég s Drezdából kell hozatniuk. A Rókus-kórház pláne a
keleti tengerből Stettinben rendelt meg jeget. Nagy baj átalá-
ban, hogy ily bagyadt telünk van. — New-Yorkban egy
ujjonnan feltalált gőzgép bámulatos gyorsan készíti a szivarok-
kat; egy munkás segélyével egy óra alatt a gép 2000 szivart
állithat elő, s e módon 10 dollárral kevesebbe kerül, mint a
puszta kézzel készültek. Ha e találmány által a szivarok
olcsóbbak találnának lenni, akkor az emberek bizonynyal
még többet fognak belőle fogyasztani. — K..., budai agg-
legény, mult pénteken reggel egy körülbelül két napos gyer-
meket talált ajtaja küszöbére letéve. Hanem nagyhamar túl is
adott rajta és a városházára vitette. — B. Lipthay Béla a
budai Duna-parton építendő palotája elé egy kis diszkertet
tervezett, de a budai tanács ezt nem vélte megengedhetőnek,
mivel e kert kisebb esnék a többi ház homlokvonalánál. A báró
ennélfogva a városi képviselőt elé viszi ügyét. — Ha zánk
ban ez évben 141 lap és folyóirat jelenik meg: a fővárosban
89, a vidéken 52; mult évben héttel volt több az összes szám.
— Hoffmann és Molnár könyvkereskedésében „Kalauz
a magyar fővárosban“ czimű könyvecske jelent meg, Buda-
pest térképe is hozzá van fűzve. Ára 80 kr. — Megjelent
a „Magyar ifjuság lapja,“ mulattató és oktató havi folyó-
irat. Szerkeszti Hoffman Mór. Tartalma bő és változa-
tos. Előfizetési ára egy évre 3 frt. A pénz Nagy-Kanizsára
küldendő. — Kvassay Ede, jeles fiatal író, „A hol az em-
ber kezdődik“ czim alatt két kötetes regényt irt, mely az
Atheneum kiadásában fog megjelenni. — Gróf Wenck-
heim Krisztina (ismét e nemeslelkű urhölgy) és Scarpa
Pál lovag a kiseddóvodákat terjesztő egyesület alapító-tagjai közé
léptek. — A nemzeti kaszinóban b. Gablenz főhad-
parancsnokot rendes taggá választák; e társaskör indítvá-
nyozni fogja a külföldre menekült gr. Ráday László nevének
kitörlését, valamint azt is, hogy jövő évben kezdessék meg a
kaszinói három-emeletes palota építését a hatvani és uri-utezák
sarkán. — A budai Kunevald-féle téglagyár egy kocsi-
Budán részeg állapotban leesett a kocsirol, a kerekek alá jutott
és összezuzatván, azonnal meghalt. — Ismeretlen ha-
lott. E hó 14-kén, csütörtökön éjjel, 12 óra tájban a nem-
zeti színház melletti járdán egy 23—24 éves ismeretlen fiatal
embert találtak a földön elterülve, beteg, öntudatlan állapot-
ban. Mialatt a közel kórházba szállták, meghalt. — Buda
városának 5267 házban 54,577 lakosa van (26,496 férfi és
28,081 nő), egészben véve 16,624 lélekkel több, mint volt
1850-ben. — A bécsi császári várban, a legujabb népszám-
lási összeírás szerint, az uralkodó-ház tagjaival együtt 236
egyén lakik. — Reményi Ede a jövő hótól fogva nem lesz

állandó lakosa fővárosunknak. Rákos-Palotára költözik, hol
közelebb igen csinos, rendezett földbirtokot vásárolt. Itt ki-
zárólag művészetének fog élni, s innen tesz művészi köruta-
kat a vidékre és külföldre. — Balázs né Bognár Vilma
asszony először az „Alvajáró“-ban Amina szerepét fogja éne-
kelni a bécsi udvari dalszínházban. Ha föllépései sikerülnek
Bécsben, állandóan is fogják szerződtetni. — Arany János
az akadémiánál főttkári czimmal ruháztatott fel. — Gyulai
Pál a szini-tanoda tanári székéről, ez intézet nagy veszte-
ségére, lemondani szándékozik. — A Strauss-testvérek
februárhó folytában ismét meglátogatják fővárosunkat. Mint
halljuk, a vigadó termeiben három hangversenyt fognak ren-
dezni. — A krakói „Czas“ közli a helytartóság egy rende-
letét, melyben a karmelita-nők végrehajtás terhe alatt
hivatnak fel, hogy a tébolyult Ubryk Borbála ellátására szük-
séges költségeket fizessék le. — Mult csütörtökön este
9 órakor estély volt a miniszter-elnök teremeiben, s a nagy-
számu meghívottak közt megfelelő számmal a sajtó is kép-
viselve volt.

†† (Halálozások.) Balajthi Szász Máté, Pestvárosá-
nak volt főbirája, f. hó 10-kén, d. u. 2 órakor 70 esztendő-
korában meghalt. — Szeghő Alajos, volt honvéd-főhadnagy,
e hó 15-kén, reggeli 1 órakor, élte 52-dik évében tüdővészben
meghalt. — Berth Lajos, Felső-Fehérmegye képviselője és
főbirája, januárhó 19-kén, d. u. 4 órakor jobb létre szenderült.
A boldogult egyike volt a függetlenül gondolkozó jobboldali
férfiaknak. Hült tetemei jan. 21-kén vitettek örök nyugalomra
a pesti kerepesi temetőbe. — A közös pénzügyminiszter: báró
Becke, a halottiszezségek fölvétele után, e hó 18-kán meg-
szünt élni. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Január 21-kén.

Jan. 15-kén: „A fekete dominó,“ Auber vig operája, 3 felv. — Jan. 16-kán:
„A csikós,“ Szigligeti eredeti népszínműve, 3 felv. — Jan. 17-kén: „Adrienne
Lecouvreur,“ dráma, 5 felv. — Jan. 18-kán: „Ernani,“ Verdi operája, 4 felv.
— Jan. 19-kén: „Az utolsó levél,“ vígjáték, 3 felv. — Jan. 20-kán: „Alva-
járó,“ Bellini operája, 3 felv. — Jan. 21-kén: „Essex gróf,“ Laube Henrik
szomorujátéka, 5 felv.

Budai népszínház.

Január 21-kén.

Jan. 15-kén Kocsisovszky Boreca k. a. föllépteül: „Piroska és Boriska,“ vig-
játék, 3 felv. — Jan. 16-kán: „Bottesinálta doktor,“ 3 felv. — Jan. 17-kén
nem volt előadás. — Jan. 18-kán és 19-kén: „Piroska és Boriska.“ — Jan
20- és 21-kén: „A nemezis,“ új színmű előkészületei miatt nem volt előadás.

Gazdasszonyoknak.

Kék olasz káposzta karfiollal.

15-20 darab kék olasz káposztát friss vízből néhányszor
ki kell öblíteni, sósvízben puhára főzni, a vízből azonnal ki-
venni és szitára tenni, végül még a bennlevő vizet kézzel is jól
kinyomkodni belőle.

Ekkor a kék olasz káposztát deszkára kell tenni, apróra
vágni, szitán áttörni, 8 lat zsirt felforralni a káposztát belé
adni, két kanálnyi lisztet belé keverni, kissé párolni hagyni,
aztán pedig jó édes tejjel fölereszteni, megsózni és egy kissé
meg is czukrozni.

Ezalatt öt szép nagy kárfiólt meg kell tisztítani, sós víz-
ben megfőzni és abban hagyni, miglen szükségünk lesz reá.

Egy kis lábasban egy negyed font friss vajon két maroknyi finom zsemlyemorzsát kell megpirítani.

Ha mind ezek el vannak készítve, a kék olasz káposztát gömbölyded halomra és kerak tátra idomítani, a kárfi ólt szépen körülrakni, a vajás zsemlyemorzsával leönteni, és az eledelt forróan betálatni.

D Kata.

Almás tészta.

Egy font finom lisztben husz lat friss vaját, 8 lat szitált czukrot, egy egész tojást és egy citrom apróra vágott héját jól el kell dörzölni és egy kis borral finom tésztát gyurni belőle, melyet egy kendőbe csavarva, egy félórát hűvös helyen pihenni kell hagyni. Ezalatt 20 darab jófajta almát meghámozva és kockákra vágva a tűzre kell tenni, hozzáadván 12 lat czukrot, késhegynyi tört fahéjat, egy kis szegfűszeget és egy fél meszely jó régi bort. Ha a pép jól kifőtt és már nem hig, le kell venni a tűzről és egy kis pohárka jó rumot hozzáönteni.

A tésztát kétfoknyi vastagságúra kinyújtván egy pléhre kell tenni, az almás pépet ujnyi vastagságúra reá kenni, tésztából rostélyzatot reá formálni, felvert tojással bekenni és mérsékelt sütőben jól kisütni. E tésztát két ujnyi hosszú és széles darabkákra vágva, finom czukorral behintve be kell tálatni.

D. Anna.

Divattudósítás.

A fővárosi bálók sorát az írói segélyegylet javára rendezett bál nyitotta meg, hol az idei farsangon át divatozó legelső báli ruhákat is lehetett látni, melyek mind nagy fényűzéssel és finom izléssel voltak kiállítva.

Tánczó hölgyek számára csak egészen könnyű kelméből szoktak báli ruhákat készíteni, mire a tarlatan, illuzion és gaze legalkalmasabbak. Tarlatan-ruha számos példányban volt ott képviselve, és pedig vagy egészen egy színben, vagy kétféle színből összeállítva, selyemmel és virággal diszítve, némelyik oly gazdagon, hogy árát 70–80 frtra is lehetett tenni. Összeállításuk leginkább úgy volt eszközölve, hogy az alsó-szoknya csupa apró fodrokból vagy ruhe-ökből állott, melyek vagy félkörben egymástól elválva, vagy más kanyarulatokban futottak a szoknya körül; ezen fodrok fölé rendszeren egy hason vagy másszínű tunique jött oldalt felhuzásokkal és virágcsokrok által összetartva. A tunique vagy atlacz, vagy gaze-féle szövettől lehetett, mely utóbbi legtöbbször atlacz-csikokkal.

Tarlatan-ruhák után igen sok selyem-ruha volt, nagyjából rózsaszínű, kék, zöld és sárga egyszínű tafotából készítve, fehér atlacz, vagy a mi még divatosabb, csipke-diszítéssel. A csipke-tunique ilyen ruha fölé a legbatásosabb volt valamennyi között, és lehetett látni rövidebb és hosszabb ilyen tunique-et mindenféle változatokban alkalmazva. Oly hölgyek számára, kik nem tánczolnak, ugyanazon tunique-et feketében lehet használni, sötétebb színű ruhák fölé.

A báli felöltők ez idén csupán kis atlacz- vagy kashemir-gallérokra szorítkoztak, hattyu-prémmel körülfogalva. Imitt-amott lehetett egy-egy peluche-gallért selyem-rojttal, vagy hosszabb kashemir-gallért alól fodorral látni, melyek szinte mint igen csinos báli felvetőket ajánlhatók.

A nevezett bálra, valamint az utána való nap megtartott nőegyleti álarcsos-bálra Alter és Kiss divatcsarnoka igen sok tarlatan- és selyemruhát szállított, melyeknek összeállításán a műizlés és elegancia meglátott, és sok hason összeállítású ruhák fölött különösen kiválóttak, és a mely urhölgy szép, izlésteljes és a mellett jutányos báli ruhában akar megjelenni, annak méltán ajánlhatom ezen kereskedést, hol báli ruhák és felvetők mellett még valódi francia virág és koszoru kapható a farsangi időnyen át.

— y cz.

Mult heti mellékletünk magyarázata.

Azok kedvéért, a kik maguk készítik el még báli ruháikat is, egy kivágott derék szabásmintáját adtam lapom mellékleteül. Igen kevés magyarázat kell hozzá: az első szám az előrészt, a második a hát- és a harmadik az oldalrészt jelöli. A kivágott derékak diszítése, már kicsiségükönél fogva is igen egyszerű, többnyire csipkéből áll, mely

főlé a ruha szövettől rüchet, dudort, vagy szegélyt alkalmaznak. Az ujjak parányiak, és csak egy kis csipke-dudorból állanak, többnyire minden diszítés nélkül.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ez alkalommal egy négyszögkivágásu ruha-gallér szabásával (berthe) szolgálók t. előfizetőimnek. E gallérok diszítését képezik a kivágott ruhaderekaknak, de nem a ruha szövettől, hanem csipkeszövettől vagy tarlatanból készülnek. Két sor csipke, felette egy kis dudor, rüche, néhány kis szalag-csokor, a kivágásnál egy sor keskeny csipke, fekete bársony-szalaggal behuzva, a vállakon és hátul a derekon szintén egy szép szalag-csokor, és báli derekaink igen csinosan vannak diszítve.

Igen fontos a hölgy-közönségre nézve!

Dánielisz János,

női szabó-mester,

Pesten, magyar-utca 5-dik szám, a hatvani-utcától 2-dik ház, ajánlja a t. cz. hölgy-közönségnek különösen a

farsangi idényre

ujjonnan berendezett és dusan fölszerelt

DIVATTERMÉT.

mely rendelkezik mindennemű női öltönyökkel, fejdísz- és virágokkal, a következő arjegyzékkel, u. m.:

Egy moll-ruha, szövettel együtt . . .	13	frttól följebb.
Finom tarlatan-ruhák, diszítéssel . . .	16	„ „
Színes selyem-ruhák	40	„ „
Báli felvetők	6	„ „
Téli, tavaszi, házi, utcai felöltők . . .	4	„ „

sat. sat.

Minden kiszolgáltatásnál oda törekedve, hogy valamint eddig szerencsés volt a tisztelt közönség meglegedését birni, ugy azt ezután még nagyobb mértékben kivihassa.

Bárminemű megrendelések az év bármely szakára 20%-al jutányosabban, mint bárki más által, szükség esetére 8 óra alatt teljesítettik.

Vidéki megrendeléseknél a testhez jól álló derekat és a szoknya eleje hosszát megküldeni kérem.

Kivánatra kelme-minták készségesen küldetnek.

Helyszüke miatt e héten nem adunk rejtvényt és rejtvényfejtők névsorát. A jövő héten majd kipótoljuk.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek dijnertesek:

- 1) Cserey Flóra: „Szerelem bolondjai,“ Jókai Mór regénye, 4 kötet.
- 2) Gaál Ida: „A köszívü ember fiai,“ Jókai Mór regénye, 6 kötet.
- 3) Nagy Ida és Kamilla: „Imrefi J. költeményei,“ 1 kötet.
- 4) Holy Luiza: négy legújabb zenemű.

A nyeremények — szives üdvözetem mellett — már postára vannak adva.

Tartalom.

Rövid szemle a népek konyháiban. — Ilonkának, Zalártól. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. — Emlékkönyvbe, Sánk Róberttől. — Egy szilveszter-estély a tisztai kaszinóban. (Vége.) — A nefelejts, Huszár Ferencztől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyokunk. — Divattudósítás. — Danielisz János ajánlata. — A havi sorsolás eredménye.

A boríték: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy négyszögkivágásu gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyre 3 ft., félévre 6 ft., egész évre 12 ft. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10-10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

5. SZ.
Január 30-kán.
1870.

Havankinti színezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megkötésénél a műlap megkötésénél a félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Mária Valéria főhercegnőt, imádott királynőnk magyar szívbimbáját mutatom be ma hölgyeinknek. Kell-e még többet mondani arra nézve, hogy minden magyar hölgy örömtelt szeretettel nyugaszsa tekintetét e felséges magzat szelid, mosolygós arczán és foglalja e kedves vonásokat szívének azon részébe, a hol édes emlékeit őrzi?

Elmult már az az idő, hogy az emberek jövő so át a csillagokból olvasnák; mert a jövődőlés korának elmúltával a csillagimádás kora is elmúlt és az emberek most már csak az egy Isten után saját

Mária Valéria főhercegnő.
Királynő ő Felsége szerencsés hazaérkeztének alkalmából.)

erejükkel ügyekeznek maguknak jövő sorsot teremteni; hámne azért három csillag mégis megmaradt jövődőlés mutató csillagoknak, mert a mely élet fölött csak egyik is derült fényben ragyog e három csillag közül, az az élet a boldogság számára van a sors könyvébe beigtatva; e három csillag: az anyaszeretet, a hazaszeretet és a nemzet szeretete, és mind e három boldogság-sugárzó csillag ragyog e drága kised bölcsője felett.

Az anyaszeretet, és milyen anya szeretete! oly anyáé, a ki nem is tud egyebet, csak szeretni, és kinnek szeretete a mi-

lyen kiapadhatlan, olyan áldásos is; ezrek és milliók áldják e szeretetet, mert ezrek és millióknak egyiránt hű és gyöngéd anyja ő, a ki nem ismer különbséget gyermek és gyermek közt, sőt a gyöngébbet és tehetetlent még gondosabban szereti és ápolja, mint az erőset és nagyot; sokkal boldogabb, ha könyeket száríthat fel és szenvedést enyhíthet, mint ha gyémántok ragyognak felséges homlokán és vigalom veszi körül; a vigalomnak órákat áldoz, a könyek felszárítására egész életét szenteli, dicső példányképe ő egy nemzet hű anyjának, és az anyai szeretet ezen csillaga ragyog e felséges kised bölcsője felett.

Es azonképen ragyog felette a hazaszeretet szent csillaga; hisz csakis azáltal lön e kised a miénk, a mi hazánk szülöttje. A hazaszeretet szent záloga, drága ajándéka e kised magyar főhercegnő. Magyar léget kellett neki először beszívni, magyar napra nyíló szemecskéit fordítani, magyar égre első mosolygását felmosolygania; így lett e felséges kised a hazának felavatva válhatatlanul. Mikor a hű anyát egyéb magas kötelességek kiszólitják a hazából, akkor ő távozik ugyan rövid időre, de szívének drága magzatját a mikor csak lehet, itt hagyja, így volt az mult őszzsel, hetekkel elébb volt itt a kised főhercegnő a többi udvarnál, és így volt az közelebb, midőn a testvéri szeretet a felséges anyát Rómába szólitá, ő ment, hanem a kised főhercegnő itt maradt a hazában, és ha elviszik is tőlünk egyidőre, a távolban is csak magyar arcok veszik körül bölcsőjét, magyar ajkak mosolygása tükröződik angyalszép szemében, magyar dal búbája ringatja őt álomba, így örködik és tündököl felette a haza szeretet csillaga.

Mivé lesz tehát e kised szive, ha majd nagyobb lesz, és mind magába szívja azt a hazaszeretetet az anyai szivből, a hazai légből, a hazai ég- és földből! midőn látni fogja, mint öleli át az ő édesanyja istenáldott szívével e hazát és csüng rajta boldogítva boldogul, és megtudja, hogy e véghetetlen nagy szeretetnek ő avattatott volt fel egyik összefűző kapcsol, és feltudja majd fogni, hogy minél forróbban szereti ő is e hazát, annál boldogabbá teszi imádot édesanyját: mennyi ok szeretettel foglalni szívébe e felséges kised képét, és áldani az Istent, hogy vele megáldott!

Es szeretjük is őt mindnyájan, mint a legnemesebb anya szemefényét, és imádkozunk is az éghez, hogy annyi szeretet még e földön lelje meg jutalmát teljes boldogságban látván önfeláldozó anyai szeretetének két főtárgyát: a h a z á t és a kis Mária Valéria főhercegnőt.

Emilia.

Boldogságomban.

Dobó Lászlótól.

Mindegy órában több öröme,
Uj öröme ébredek,
A mióta mosolyával
Földéret e kis gyerek.
Százszor is fel karjaimba,
Kebelemre ölelem,
S kéj közt nézem, hosszan nézem,
Ha elalszik ölelem.

Gyermek leszek, újra gyermek,
Mint e kicsi gyermek itt,
Mosolyában újra élem
Gyermekségem éveit:

Az a játék, melynek örül,
Engem szintén elragad;
S a mig játszom, elfeledem,
Hogy a munka hívogat.

Elfeledek mindent, mindent,
Fájó sebet, bánatot. . .
Csak azt látom, hogy szép szeme
Az örömtől rám ragyog.
Picziny ajka gagyogásán
Nem tudom, mit érezek. . .
Ezerszer is megcsókolom
A kis ajkat, kis kezét.

Nevetnék is, sirhatnám is,
Mint kit meglep az öröm.
A mi maradt még a multból,
Gyászos emlék, széttöröm. . .
Ne zavarja semmi, semmi
A jelennek képeit:
Engem most a boldogságnak
Ujabb lángja melegít. . .

Ha maholnap porban játszom,
Röstelnem ezt nincs miért;
Irigyelni, meglehet, hogy
Irigyelhet, ki megért. . .
Ha kicsinylőn mosolyogva
Tekint reám egy-két szem:
Oh, az ilyen boldog sem volt,
Nem volt atya soha sem.

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

Erzsike két kezébe rejté arcát s hulló könyek közt zokogá tovább:

— Oh, bácsikám, rettentő jelenet volt ez! Még most is előttem a képe a szegény összetört állatnak, a mint vérében hevert; a szegény állat vére most az én lelkemen fog száradni!

— Bizonyára, gondatlan gyermek — szólt Zsornai tettezett komolysággal, — ne mentél volna el hirem nélkül.

— Igen, de még nem mondtam el mindent. . .

— Még nem? Szép, mondhatom!

— A mint visszafelé tértem, a kertelésen át kellett ugratnom a Castorral, a midőn egyszerre csak ruhám megakadt egy karóban. . .

— S a drága, lovagló, ujdonat uj ruha elszakadt! Tudtam, szentül tudtam!

— A viláért sem volt úgy, nem a ruha szakadt el, hanem a karó tört ki s én bizonyos vagyok benne, hogy ezért a bácsi megharagszik reám, de higgye el nekem, korhadt karó volt már, megmondhatja István bácsi is. Ne haragudjék tehát reám, addig helyre is lesz állítva.

— De sőt ellenkezőleg, nagyon haragszom! Egy drága fűzfa-karómmal kevesebb ismét! Mennyi kár! mig ha a ruhád elszakad, az csak ötven forint, de egy karó!

— Nem is megyek én el tudom többet lovagolni. Csak most az egyszer ne szóljon Ernesztinnek semmit, ő még jobban megneheztelne.

— Egy föltétel alatt hallgatni fogok rossz leány, ha többet ilyen dolog nem történik! Most ereddj, nézd meg, fölkelte-

nénéd, ha igen, mondd, hogy köszöntöm, s szeretném a reggelit veled költeni el.

— Futok, édes bácsi, s a mig reggeliznek, addig én számba fogom venni az összes tejes-bögréket. Nézzé csak meg, milyen rend van az én kamarámban!

Ezzel aztán repült kifelé, mint a szárnyra eresztett fehér galamb.

Zsornai pedig ott maradt ismét asztala mellett, tovább tépelődve azzal a gondolattal, hogy tudná ő kikerülni azt a vihart, mely az öreg bárónéval feléje közeledik.

— Már csak elkészitem reá Ernesztint is. Keresztül kell ezen esni, mint a fogfájáson. Anyósom bámulatos pontossággal szokta végig elreferálni, hogy leányáról mit beszél a világ? Bünbocsátó Jézus, hát nekem ehez mi közöm van itt falun? Mit tartozik az az én csendes, békés életemre, hogy Pesten mivel mulatja magát a világ? Hát én törődöm velük? Hát tehetek én arról, ha valakinek a bálban megtetszik a feleségem, s többet tánczol vele, mint mással, s ha nagy ritkán elvetődik házámhoz egy régi ismerős, megtilthatom-e neki, hogy Ernesztinnel ne társalogjon? A mennykőben is, hisz minden emberben van annyi józan értelem és aesthetikai izlés, hogyha egy csinos asszony, meg egy olyan magam-forma nyers ember között kell választani, hát bizonyosan nem velem fogja az időt eltölteni, hanem az asszonynyal. Aztán végre is az csak az én jó izlésem mellett tanuskodik, ha másnak is tetszik Ernesztin. Egy szó mint száz, nem engedem magamat mende-mondákkal elkábíttatni. Az ellenség jön, s én egy fifikus stratégiai mozdulattal visszavonulok a lőtávoltból, mikor aztán látni fogom, hogy a puskapor elfogyott, visszatérek tüzhelyemhez ismét, mint a ki jól végezte dolgát.

II.

Mennyibe kerül egy békekötés?

A szomszéd termeken keresztül léptek, s a közeledő ajkairól jókedvű dana adta tudtára Zsornainak, hogy neje, a szép, fiatal Ernesztin jön, s a következő pillanatban valóban ott is állott, messziről nyujtva már kezeit férjének.

— Jó reggelt édes barátom, jó reggelt!

— Ugy látom, az én Ernesztinem elfogadta ajánlatomat s együtt fogunk reggelizni.

— Nagyon örömet. Lásd, ez jó gondolat volt tőled, hogy megvártál, bizony többször is eszedbe juthatna. Elszokhatnál már a csunya korai reggelizéstől.

— Jaj, édes rózsám, ha én addig nem megyek ki a mezőre munkásaimhoz, mig mi együtt reggelizhetünk, akkor, a mennyi eszük van az én embereimnek, egy hét alatt felforgatják gazdaságomat. Istentelen népség ez, ha magára hagyják.

— De hát gazdatiszteid?

— A tekintetes tisztartó urak? Azok nem érkeznek. Tudod, most képviselő-választás van. Valóságos hadjáratot folytatnak egymás ellen. Kettő baloldali, kettő átesapott a Deák-párthoz, s napokon át kapacitálják egymást. Épen egy hete, hogy konferenciáznak a felett: hogy kellene az ellenpárt jelöltjeit megbuktatni. Ha bevetődöm a városba némelykor, meghívják a gyűlésekre is, s nekem szemem, szám eláll, olyan dictiókat hallok tőlük. A múlt héten úgy hajba kaptak, hogy nagy munkámba került borozdára hozni őket. Már ez így fog menni vagy két hétig még, addig szerencsésen keresztül esünk a választásokon, s szóba lehet velük állani okosabb dolgok felett is. . . Hej, Márton gazda! hát hogy leszünk azal a reggelivel?

Márton gazda, ki a családnak legrégebb butordarabja, megviselt huszár-dolmányban, a biztatásra csakugyan behozta a reggelit.

— Hát Nagy István uram? — kérde Ernesztin, a reggelit rendezgetve.

— No az öregtől ellophatnák az egész helységet, s fogadom, csak egy hét múlva venné észre.

— Használjuk hát a ritka alkalmat, reggelizzünk.

— Édes kicsi feleségem, mondanék én valamit. Nézd, itt van ez a kendő, hajdanában olyan ügyesen tudtad te ezt nekem felkötni. Az igazat megvallva, félek, hogy leöntöm az új mellényt, s akkor aztán nem lesz maradásom Márton gazdától. Mindennap jól leszid, ha egy gombomat elvesztem, egy félóráig zsimmel, hiába mondom neki, hogy most nem vagyunk a huszároknál, s nem szentségtörés, ha vagy egy gombbal kevesebb van a dolmányon. Ilyenkor azzal fizet ki, hogy már az úgy dukál! Ha vagy egy zsebkendőmet elhagyom a mezőn, egy hétig sem merem megmondani, mert van aztán ne mulass: „Elvesztettük, ugy-e bár, a drága kendőt? Ez már a harmadik ebben az esztendőben, azt hiszi talán a tekintetes ur, hogy ingyenbe kerül az hozzánk? No, no! nem addig van az most az egyszer adok másikat, az a Nro 5, holnap a zsebbe kapjam, mert bizony-bizony megbaragszom.“ Így megyen ez édes rózsám egész héten. De szeretem az öreget, sokszor elkötdöm vele órákig. Gyermekkoromtól fogva őriz, végig szolgált velem a leggonoszabb időkben, mikor elfogtak s Josefstadtbba kísérték, itt hagytam sirva a kapuba, mikor visszatértem, akkor is ott várt az öreg, akkor is sirt, csakhogy örömeiben. Azóta koczódunk örökösen, nekem jól esik őszinte hűsége, ő pedig azt hiszi, hogy az a pá m nekem, s így engedelem mességgel tartozom neki.

— Édesem, hiszen meghül a reggeli! — szólt Ernesztin, miközben Zsornai uramnak ügyesen felkötötte a kendőt, s műértőleg rendbe hozta a hanyagul álló nyakkendő csokrát is egy költséggel.

— Igaz biz' a, Nagy István uram megjött Pestről!

— Épen kérdezni akartam, hogy hová tette a számomra hozott piperéket. Meglásd, holnap milyen jól fogok kinézni. Egyébiránt te nem igen törődöl az ilyen dolgokkal, meg sem dicséred öltözetemet, pedig ezt már igazán csak a te kedvéért vettem fel. Eredj, eredj te csunya ember, többet tudsz gyönyörködni egy szopós csikóban, mint a leggeniálisabb fejékekben!

— No, már az igaz! Én bizony nem tagadom, van egy kis nyersség bennem. Hanem édes rózsám, a te gondjaid közé tartozik ezt az én makacs fejemet megbódítani. Egy kicsit nehéz munka lesz, de ti asszonyok birjátok azt a nehéz tudományt, mely minket rabbá tud tenni, mely leszoktat ezekről a hiába való anyagi dolgokról és átad annak a boldog világnak, hol a mennyboltozat csipkékből van, a természet csak lioni selymet terem, a csillagok csak gyémántból vannak faragva, s a világgyetemet divatárusnők kormányozzák! Boldog világ lehet ez! Régen vágyakozom oda, hová nem követik az embert a föld nyers productumai, a hol nincs buza, szőlő, tengeri, a halandó utját nem állják el oktalan barmok, nem kell pörölni munkásokkal, nem kell félteni a repcét bolha-táboroktól. . .

— Elég, elég az élczeskedésből!

— No, a mi pedig ezt a reggeli ruhát illeti, pogányság volna tőlem be nem vallani, hogy nagyszerűnek találom, kivált ha a számlán kezdem a vizsgát!

— Az nem tartozik reám; de erről minden tréfán kívül

az irigység is bevallhatja, hogy szép, s nagyon csinosan készítette el szabóm.

— Épen 200 forintot fizetett a derék Mayernek, Nagy István uram, kibén csak annyi emberi gyarlóságot fedezett fel, hogy átkozott rosz caligráphiája van.

— Remélem, nem találod soknak egy egész hónap alatt, akkor, midőn mások két annyit is fizetnek.

— Valóban nem sok! Havonkint 200 forint a divatárus-nénak, ugyanannyi a szabónak. Az egészhez csak százezer forint évi jövedelem kell, s az ember még hajlandó lehet még kevésnek is találni. Alig tudom megbocsátani magamnak, hogy nem vagyok milliomos!

Ernesztin e szavakra elhagyta helyét, s az őszinte férj éles szemei azonnal észre vehették, hogy a társalgás folyama tilosba ért.

— Édes Ferencz, darab időtől fogva valójában különös kezdesz lenni. Nem restelled számíttatni, hogy ez és amaz mennyibe került, példázgatsz előttem, s ez, megvallom, bánt. Te csak szenveded a nyers embert, hogy élezeidet könnyen megbocsáthatóvá tedd; én ismerlek jól, látok szivedbe, s épen ezért kétszeresen fájnak szavaid.

— No de azért folytathatjuk édesem a reggelizést, lásd, meghül a theád; készítsek egy frisset számodra?

— Ne fáraszd magadat.

— Édes barátom, mi ugy egyeztünk meg reggeli előtt, hogy a theát együtt költjük el. Kétoldalu szerződés, s így jogom van nem tágitani.

— Ugy veszem észre, gonyolódni akarsz velem. Viseleted mindinkább feltünőbbé kezd válni, annyival inkább, mert nem ez az első eset.

— Ne légy igaztalan, Ernestin — szolt Zsornai teljes nyugodtsággal. — Légy megnyugodva eziránt, hogy sérteni nem kívántalak. Nem tagadom azonban, szeretnék meggyőzni, hogy e számlák legtávolabbról sincsenek arányban jövedelmünkkel, s mindenekfelett szeretném, ha az én jó Ernestinem szenvedélyesség nélkül tudná meghallgatni férjét, barátját. Mig egyrésztől sajnálom, hogy ilyen kényes hangulatba engedték magunkat sodortatni, másrésztől megvallom, keserűség, melyet indokolatlannak találok — őszintévé tesz teljes mértékben. Beszélgessünk tehát egy keveset nyugodtan, engedd elsimulni szép homlokodról azokat a haragos vonásokat, nem jól áll a vihar szemöldökben, melyek eddig csak boldogságról beszéltek nekem. Elfogadod ajánlatomat?

— Megvallom, nem örömet, de kényszerítesz rá.

Zsornai egykedvűleg kivett tárczájából egy szivart, s rágyujtva, visszaült helyére.

— Ugy hát kedvesem, el fogom hagyni, mig kedvezőbb hangulatban kaplak. Az igazat megvallva, szerettem volna még elég korán megmondani, meggyőzni az én kicsi feleségemet, hogy körülményeinknek változást szenvedni kell. Gonosz idők járnak, melyek meglehetősen szép jövedelmünket felényire apaszták. Lásd édesem, divatárusnőid oly tekintélyes összegeket nyelnek el, hogy abból még három család tisztességesen megélhetne.

Ernesztin e szavakra oda állott az ablak elé s kibámult a parkra.

— Azt akarod mondani édesem, hogy megint ez az unalmas théma? Ne vedd szemrehányásnak szavaimat, nem sajnálom, oh, hisz' én örülök első sorban legjobban, ha Ernestinamat mindig szép, mindig csinosnak láthatom; de úgy gondolom, ezt el lehet érni sokkal egyszerűbb uton is. Piperék

nélkül is szép vagy te nekem, s hidd el, ifjuságodnak nincs szüksége a foszlányokra, melyeket a beteges divatvilág minden héten másokkal cseréltet fel.

— Mi akar ebből lenni, Ferencz?

— Csak józan okokkal szeretnék meggyőzni, hogy évi jövedelmünk felét nem szabad jövőre nyomtalanul elvesztetnünk. Lásd, annyi szépet, annyi jót lehetne tenni pipere-halmazaid árával. Az a fejk, melyet Nagy uram szerint 80 forinton bámulatos olcsónak találsz, épen elegendő volna, hogy helységünkben egy szegény, de becsületes család igyokvő gyermekét fölsegéld vele, utat nyissál számára, hogy tanulhasson, s azon néhány ezer forintot, melyet Mayer ur férczei össze, annyi könnyű lehetne letörteni, annyi szükségétől esetet fölemelni a porból, kik az én Ernestinemet egyenként áldanak s a hála meleg könnyeivel fűrésztének jóltövő kezeit. És mindez lásd nem kerülne többbe, mint lemondani azon gyermekes ámbitoról, hogy Winkler herczegnővel versenyezzél.

A vihar egyre nőtt, a villámok elkezdtek ez káznai az imént feldicsért szép szemekben.

— Szép, nagyon szép, csak folytasd odább, láthatod, hogy türelmesen, minden felindulás nélkül hallgatlak!

A férj rettentő konok hidegvérrel folytatta tehát odább a veszedelmes párbeszédet.

— Vajha ugy lenne! Hanem hiába, így vagytok ti nevelve legnagyobb részt. A gyermekkor légkörét betegessé teszik mesterségesen az anyák, s mai nap már nem az a főkérdés, hogy szivét képezzék a serdülő leánynak, hanem hogy valami uton-módon el ne maradjanak a világdivatától!

— Valóban, csak most látom, milyen tanár veszett el benned, most veszem észre, hogy én tulajdonképen nem is nő, hanem csak növendék gyermek vagyok előtted, kit te egész szenvedélylyel akarsz megmenteni ideádnak. Csak folytasd.

— Száraz igazságokat beszélek, s ez rendesen unalmas szokott lenni. Rendes dolog, nem ütődöm meg rajta. Lesz idő, midőn vissza fogsz emlékezni ez órára; addig pedig nézz körül s látni fogod, hogy felfordult társadalmi élet ez a miénk. A szegény túl akar tenni a gazdagon, s kinek otthon alig van száraz kenyere, künn a világ piacznai ugy csillog a hamis aranytól, hogy az embernek a szeme világa vész el rajta. Ezt a gyomot ki kell irtani minden áron, még a k ö n y e k á r á n is, különben megboszulja magát rajtunk. Mennyi a panasz, hogy sok a vén leány s az ifjuságnak kezd a legkisebb gondjai közé tartozni, hogy megnősüljenek. Hát persze bizony, hogy a végén nekik lesz igazságuk! Mi a gutát is csinálhat a szegény 800, vagy 1000 forint fizetésű hivatalnok, midőn a még szegényebb sorsu apának a leányait olyan ruhákban látja megjelenni, hogy egy negyed évi fizetés szinte rá megy? Honnét vegye a bátorságot megkérni? Ott kezdi, hogy nem is szólítja meg. Mit csináljon, ha elveszi! hisz az első szabókontó fölemészti negyed évi fizetését. Honnét szerezhetné meg? — pedig meg kell ám annak lenni, hisz a polgár-asszony csak nem jelenhetné meg egyszerűbb ruhában, mint X. vagy Y. báróné! Pedig nincsen szüksége rá, mert emberemlékezet óta az egyszerű ruhában soha egy szépség sem veszett el!

Az olvasó láthatja, hogy ezek kegyetlenebb célzások voltak, semhogy egy hiu nőt végképen fel ne lázítottak volna.

És Ernestin miért lett volna kivétel?

A hiuság nem tagadhatja meg magát soha, hát még midőn előáll egy nyers ember, s nem akar észre venni semmit, nem akarja látni az elhalványult arcot, s elég pogány, hogy

ne ismerje fel a legvilágosabban szóló panaszos néma könyeket.

Oh a férjek kegyetlenek tudnak lenni!

Ismertem egy orvost, a kinek az a bolond szokása volt, hogy betegét nyugalmából felzaklatta, s midőn minden ideg lázadásban volt, akkor és csak akkor használta gyógyszereit.

Azt pretendálta az az ember, hogy ugy biztosabb a hatás. Én nem tudom, nem mesterségem. Az azonban nem lehetetlen, hogy Zsornai is hallhatott erről a drasticus kuráról valamit, s megpróbálta alkalmazni egy olyan kór ellen, mely veszedelmes arányokat kezdett ölteni feleségében.

Helyesen cselekedett?

Hallom a feleletet minden oldalról: nem, nem!

A férj gyöngéd szerelete nem szabad, hogy egy pillanatra is megváljon azon ösvénytől, mely egyetlen útja a családi békének. Az a fölény, melyet a társadalom a férjnek nyújt, nem elég, ha csupán névleges érték, valódinak kell annak lenni, s ha az, akkor nem szállhat alá azon régiókba, hol neve már: z s a r n o k s á g.

És ha a józan ész hangosan kezd tiltakozni ez ellen, ha e sophismák alatt végveszélyt lát?

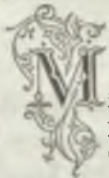
Ej, ki törődnék azzal!

A társadalmi élet törvényeit hosszú idők szentesíték meg, a ki reformokat akar behozni, az merényletet követ el a d i v a t o n, s első sorban nevetségessé válhatik. (Folyt. köv.)

— NYITRA —

A nyá m h o z.

Raisz Matildtól.

Mi bajod, jó anyám, miért hullatsz könnyeket?
Mi sebze meg újból a te jó lelkedet?
Tán miattam busulsz, s az fáj olyan nagyon,
Hogy nem láthatsz engem soha, soha vigan?
Ne bántsa ez édes, jó anyám lelkedet,
Nem oly boldogtalan, mint látszik, gyermeked.

Igaz, hogy örülni nem bírok semminek,
Mióta bánatát sejtém jó szivednek;
Mert én, kedves anyám, a bút érzem veled,
S ha szenvedni látlak, én sem örülhetek;
De azért szívemnek van, a mi vigaszt ad,
S ez, édes, jó szülém: a tiszta ö n t u d a t.

És a h i t, hogy ki fog derülni még egünk;
Hiszen még nem szünt meg örködni felettünk
Az Uristen, a ki mindent lát és teremt,
És a ki megítél holtat és elevent,
Meg fogja büntetni lelkünknek gyilkosát,
A ki megzavarta életünk nyugalmát.

Bizzunk hát jó anyám s roméljünk szobb jövőt,
Tél után Isten ad tavaszi szép időt;
Szívünkben élő hit, kezünkben szorgalom,
Mért sir hát szemedben az aggó fájdalom?
És te még kérdezed, mért vagyok szomorú!
Azért, jó anyám, mert sziveden rág a bú.

A nefelejts.

Huszár Ferencz, 1848/9. ki honvéd-hadnagytól.

(Végo.)

„Régen történt, — mondá — nagyon régen, mert még őroganyám hallotta ősapjától elmondani, hogy egyszer, felső

Nyitra megye regényes vidékén, egy gyönyörű szép kisasszony sétálgatott a Nyitra folyó meredek partja közelében.

Társaságában egy fiatal levante is volt ugyan, de az előbbi elragadtatva a vidék szépsége által, majd visszamaradt, majd egy-egy virág, vagy lepke után, mint egy kis őzecke szökdécselve, ismét megelőzte őt egy-két lépéssel.

A fiatal szép, vele egykoru levante, mint távoli, de árva és szegény rokona, a hölgy szüléi házánál fölnevelkedett ugyan, de a büszke nő mindamellet gyakran éreztette vele szeszélyeit, és nem mulasztott el alkalmat, hogy őt olykor csupán ingerkedésből ne boszantsa.

Mind ennek daczára, szerette őt, mert tudta, hogy ez leghivebb barátja, ki, ha kell, kész érette életét is feláldozni.

— Mint emlitém, — folytatá a fiatal közvitéz — a Nyitra partján sétálgattak, hol a ritka szépségű fiatal hajadon érdekel szemlélgette a hullámokat, mint csapódnak a part oldalához, mint kergeti egyik hab a másikat, maguk is üzetve az utánuk rohanók által.

Majd meglepetve, ismét megállt az igéző szépségű hölgy, és egy pontra lemutatva, kísézője figyelmét is fölébreszté.

— Nézz csak oda, édes barátom, — mondá a legnyájasabban, — mily ritka szép kék virág ez itt alattunk; még a hullámok is gyönyörködnek benne, és csak úgy csókolgatják, a mint mellette elhaladnak.

A levante szótlánul méregette szemeivel a meredek partot.

— Beh boldog volnék, — folytatá a ritka szépségű hölgy, — ha ezen virágot birhatnám,

— Ön? ön tudom, oly boldoggá tehetne engem, és pedig túlboldoggá, mert nagy a vágyam, ezen virágot sajátomnak mondhatni; de mit törődik ön vágyaimmal, ki oly keveset gondol velem.

Egy ugrás volt a felelet, és e pillanatban a kék virág a férfi kezében; de azon perczen elcsuszik alatta a part talapzata és a mély folyam hullámai összecsapnak felette.

Egy jalkiáltás hallatszott most a magas partról, és e kiáltás elég volt, hogy a levante, bár végerejének megfeszítése által, még egyszer felvergődjék a folyam felszínére, magasan lobogtatja ekkor, a szép hölgy felé tekintve, a kék virágot, és aztán hangosan kiáltott két szó után: „nefelejts!“ ismét alásülyed, hogy örökre eltűnjék.

Ez a nefelejts virág elnevezésének története.“

Alig végzé bajtársunk az általa sokkal szebben elmondott érdekes történetkét, újra rágyujtott a beszédközben elaludt pipájára és szintugy várta a dicséretet, de azzal rettenetesen felsült.

Többen a honvédek közül tettek észrevételeket; az egyik azt mondá, hogy ő nem lenne olyan bolond, egy hölgy kedvéért a vízbe ugrani; a másik, hogy felső Nyitra megyében a Nyitra nem mély, csak olyan, mint egy patak, tehát nem igaz a história; egy harmadik vitéz azt az észrevételt tette, hogy sokkal érdekesebb volna a vége, ha ugy, mint illet volna, a kisasszony, vagy mi volt, szinte utána ugrik; végre nagy nevetést okozott még egy honvéd — czigány volt az illető — azon okoskodásával, hogy a levante nehezen tudott uszni, mert akkor bele nem ful volna a Nyitrába.

Ennek a kritikának azonban egyszerre nagy meglepetésünkre, véget vetett bajtársunk ezen szavakkal:

— Hancem még nincsen vége históriámnak.

Minden szem és fül ismét feléje fordult, és a legnagyobb

csendben vártuk a nem reményelt folytatást, midőn hirtelen az ajtó kinyílik, melyen egy víztől csurgó huszár betoppan, ki egyenesen hozzám fordult ezen szavakkal:

— Baj van, uram!

— Micsoda baj? — kérdezem sipkámat fölvéve.

— Itt az ellenség, támadásra készül! — válaszolá tele tüzzel.

— Fegyverbe! — kiáltám kardot rántva, és kirohantunk.

— A trombitás vágasson azonnal fel a városba és riaszsza fel a tiszturakat, a dobos verje a riadót az utcán végig; egy gyalogszakasz fele induljon az előőrsekhez erősítésül, ugyanennyi czirkáljon és küldjön minden tíz perczen jelentést.

Alig mondám ki a parancsot, már harsogott a trombita és hallatszott a dobos riadója.

— Indulj, előre! — kiáltott ugyanakkor a szakaszkaplár, kit mi szintén követtünk, nem sokára a szászkai országutnál állást foglalva.

A sötétség borzasztó volt, és az eső dőlt folytonosan; e mellett az irtózatoss zaj a városban, kiabálás, fegyvercsörgés, dobolás és trombiták harsogása.

A tiszték, nők és többi vendégek báli öltönyökben az utcára rohantak és míg a tiszték századjaikhoz siettek, addig a többiek hazaszaladtak.

Néhány perc mulva már kivilágított a város, és nem sokára hallani lehetett a robogó ágyukat, száguldozó huszárokat és a közölgő honvédszázadokat, melyek részint jobbra, részint balra tőlünk csatarendben felállítottak.

A megérkezett parancsnok még egy erős huszár-patrolt küldött előre, hogy ez igyekezzék az ellenség állásáról tudomást szerezni.

Azon idő alatt, míg mi ott a záporosóban álldogáltunk, alkalmam volt egynéhány tiszttel beszélnem, kik nem győzték a bálon volt szebbnél-szebb tündéreket és a magyar érzelmű nemzetőröket és polgárokat dicsérni és magasztalni.

A portyázó huszár-csapat végre mintegy félóra mulva visszaérkezett és pedig olyan jelentéssel, mely mindnyájunkra nézve ugy hatott, mintha a mennykő lecsapott volna előttünk.

Ugyanis a jelentésttevő azon hirt hozá, hogy ők, a portyázók, csakugyan ráakadtak egy nagyobb csapatra, és már támadásra készültek, midőn a czifrábnál-czifrább, ájtatos és áldásos szavakban mint: hogy az a mennykő, istennyila Pontiusát és Pilátusát a németjének, kifejezett fogadtatásnál még jókor észrevették, hogy azok szinte magyar huszárok, és pedig mint a lelkesült kölesönös üdvözet után kitünt, a Fehértemplom felől működő hadosztálynak egyik portyázó csapatja. Megtudták továbbá, hogy ezen hadosztály maga a fővezér: Bem parancsnoksága alatt áll, ki ugyanakkor, mikor mi Oraviczára érkeztünk, május 8-kán, Puchnert Fehértemplom alatt megtámadta és miután onnan elűzte volna, új támadást intézett ellene e bál napján, május 10-kén Petrovilánál, mintegy fél mérföldnyire tőlünk, vagyis Oraviczától, hasonlóképen megvervén Puchnert, ki e napon, ugyszólván orrunk előtt hátrált egészen Szászkaig, mely város előtt egy erős posztóban harmadik megveretését bevárja.

Miután a tiszték a megérkezett huszárok körül gyülekezvén, hallák ezen érdekes újdonságokat, most ellenem kitörtök, ki őket a női paradicsomból e pokoli sötétségbe és sáros pocsolyákba csalogatám.

A jókedv azonban el nem hagyá őket.

— Térjünk vissza a bálba, — kiabáltak, és nem csak ők tértek ismét vissza, hanem sikerült nekik a hölgyek nagy

részét szintén rábirni, kik addig a nedves báli ruhákat letéve, házi öltönyben ismét megjelentek, és mint valódi szépségek, ezáltal nemcsak nem veszítettek szépségükben, de sőt nyertek mind bájban, mind kedvességben.

A táncz újra folyt világos virradtig.

Míg a honvédek vigan, a tiszték a bálra, a többiek lakásaikra indultak, addig mi ismét fölkerestük előbbi állomásunkat, alig várván, hogy halljuk a nefelejts virágról szóló históriának a folytatását, melyet bajtársunk, miután ismét pipára gyújtott volna, következő módon, de mint már említém, sokkal érdekesebben mondott el.

— Épen egy esztendő mult azóta, hogy a fiatal levente sírját a Nyitrában lelé; a ritka szépségű hajadon ismét sétálgat a regényes vidéken, de most mint menyasszony egy deli férfi: az ő vőlegénye oldalán.

A szép kék virágok ismét nyitak, a folyam hullámai most is csókolgatták ezen gyönyörű égszin virágokat, melyek fölött most újra megállott a szép menyasszony, büszkén mutatva azon helyre, hol érte egy év előtt leghivebb barátja életét feláldozta.

— Te nem tennéd azt, — szolt vőlegényéhez fordulva, a szép hölgy, — hogy miattam a mélységbe lebocsátkoznál?

— Kivánod azt? — viszonzá a férfi komolyan.

— Nagyon boldoggá tennél, — válaszolá az igéző szépségű hölgy, — ha emlékül hoznál azon kék virágból, mely leghivebb barátomnak halálát okozá, és melyet ezentúl nefelejtsnek fogom nevezni, azonban, — folytatá némi zavarral, majdnem akadozva, — tőled hiába várom ezen áldozatot, te nem tennéd érettem?

A szép hölgy most újra majdnem kérdőleg szolt vőlegényéhez.

A fiatal ember erre szótlantul körülnézett, és azután lassan leereszkedett a mélységbe, hol biztos alapot nyervén, könnyűséggel szedegette az égszin virágokat, egy csokrot készítvén belőlük.

Most ismét körülnézett, fűszálat keresvén, melylyel összekötözhetné, de nem találva alkalmatost, levoná ujjáról a jegygyűrűt és keresztülhuzá a virágok szárait, erre felmászott ismét a magas partra, és átnyujtá a virágcsokrot a túlboldog menyasszonynak.

Boldogsága azonban csak pillanatnyi volt, és csakhamar más érzésnek adá helyét szívében, midőn nemcsak látá a gyűrűt, de hallá is a deli leventének következő szavait:

— Fogadja igen tisztelt kisasszony ezen nefelejts-virágot emlékül — volt vőlegényétől.

És most a vőlegény is eltűnt, de nem a hullámokban.

Még némelyek mondják, hogy a ritka szépségű hölgy leghivebb barátját követé és a Nyitrában végzé életét, mert többé nem látták a vidéken, mások azt állítják, hogy még soká élt Kis-Szebenben, Sárosmegyében az ottani női zárdában; legalább sokan ismertek ott későbbi években egy majdnem nyolczvan éves kort elért apácát, ki a gondviselésére bízott kis kertjében csupán a nefelejts-virágot ültette, és azt különös ápolásban részesíté.

Halála óráján arra kérte a fejedelem-asszonyt, ne foszszák meg egyetlen kincsétől, egy aranyból készített kis toktól és tegyék vele együtt a sírba.

A főnökné kíváncsi volt és felbontá a vén apácza halála után a nyakán csüngő aranyos tokot, melyben csupán száraz virágokat lelt, melyek szárai egy arany karika-gyűrűn keresztülhuzva valának.

Az igen ájtatos és vallásos apácza fejedelem-asszony nem akará az apácztát megfosztani egyetlen kincsétől és koporsójába tétetét — a hervadt nefelejts-virágot.

— Éljen! — ugy kellett neki! — De már a völegény is csakugyan derék legény volt! — így kiáltának a honvédek, midőn bajtársunk ismét elaludt pipájára rágyujtva, ez által jelét adá, hogy vége a históriának, és most erős füstfelhőket eresztgetve, csakugy mosolygott, hogy az összes hallgatók közmegelegedését magának kiérdemlé.

Rövid szemle a népek konyháiban.

Nagy Károly asztalán csak négyféle ételt és egy tál vad-hust lehetett látni; ezek közül nyalánkságképen borjuvese, csukafark, rózsahalfő vagy hibbőr szolgáltak. Oroszlánszívű Richárd fiának, földnélküli Jánosnak idejében borjufókát, a troubadourok még ezethalat is ettek.

A keresztes vitézek keletről különféle drága gyümölcsöket: cseresznyét, szilvát, barackot, sat. hoztak magukkal s megismerkedtek az indiai fűszerekkel, melyeket az akkori költők megénekelték. Így a keresztes háborúk által valamint a tudomány és államélet, ugy a szakácsság is emelkedett. De valamint a rómaiaknál nem íz, hanem drágaság után ítelték meg az étkeket: ugy a németeknél a tömérdék sok és nagy fogások szerint neveztek valamely lakomát fényesnek. Ennek bizonyosságára szolgáljanak a következő adatok: III. Frigyes császár korában, midőn egy landshuti herceg egy porosz hercegnővel egybekelt, körülbelül nyolcz nap alatt 3000 magyarországi ökröt, 62,000 tyukot, 5000 libát, 75,000 rákot, 75 vaddisznót, 162 szarvast, 170 hordó landshuti és 270 hordó külföldi bort fogyasztottak el, mely lakoma több mint 70,000 aranyba került. Természetesen ezer meg ezer vendég vett ott részt, ugy, hogy fennhagyták, miszerint I. Ebhard herceg menyegzőjén a vendégek száma 14,000-re ment, mit növeltek részint a troubadourok, részint a különféle játékosok, kik vagy mimikusok voltak, vagy kutyáik és majmaikkal mulattatták közönségüket.

A finomabb és egyszersmind izlésesebb szakácsság Olaszországból, jelesen Velencéből terjedt el, mely a bizanczi birodalom fényes udvarával volt szoros összeköttetésben. A lombárdi városok polgára hetenkint háromszor evett hust és zöltséget. A pápák udvarában csaknem római fényűzést találunk e tekintetben; az ételeket drága füstölőszerrel párolgtatták meg és a papagájnyelvek ismét megjelentek a pápai asztalokon. A medici ház hercegnői által jutott az izlés művészete a francia udvarokba, melyeknek konyhái a művelt világ népeinek mintául szolgáltak.

Franciaország a levesek, mártások és saláták hazája. Itt ad a mártás valódi becsét a husnak, itt képez a saláta egy-magára külön fogását. Konyhája épen olyan távol áll a nyereség és izléstelenségtől, mint népének jelleme; étkei könnyűek és sokfélék, de eszélyesen vegyítettek; fűszerezések, de nem sok becsesel bírók. A francia konyhákhoz hasonlók a rokon olaszok és spanyolokéi, csak hogy ezekben az élelem még könnyebb, még mértékletesbb és husnélkülbb, de fűszerezesebb és ingerlőbb. Az olaszoknak megvan a maga polentája és macaronija tongeri (török buza) lisztből, a spanyolnak ollája vagy pucheroja, vegyületek mindon lehető husnemek és főzelékeknek, névszerint hüvelyes veteményeknek, bagolyborsó és ló-

babnak. Mindkettőnél feltalálható az olaj, hagyma és sajt s végre mindkettőnél vannak becses déli gyümölcsök, csokoládé és tüzes borok.

Az angol konyha nagy ellentétet képez a fennebbiekével, főleg a francziákéval. A leves és mártások helyett itt beefsteaket (bőftök), kövér puddingot, túlfűszerezett teknősbéka-levest, ízetlen rhabarbara-pástétomot találunk; a könnyű francia bor helyett itt Spanyolhonnak és Madeirának nehéz borait látjuk és a hatalmas angol sert; a képzelő erőt felvillanyzó kávé helyett erős theát kaphatni! Európának egyetlen tartományában sem fogyasztanak el most aránylag annyi hust, mint Angliában. Csak most, mert például VII. Henrik idejében csak nyár közepétől szeptember végeig ehettek friss hust s még Erzsébet királynő alatt egy darab beszózott hus és egy korsó sör volt udvarhölgyeinek rendes reggelije. II. Károly korában a 17. század végén vadhuson és halon kívül hónapokig nem evett az angol nemesség friss hust, mely olyan drága volt, hogy Anglia lakóinak legfőlebb fele há látott hetenkint kétszer asztalán.

És most, miután nyugat népeinek konyháit bejártuk. tekintsünk szét Keleten is.

Kezdjük legtávolabbról: Chinában, a mennyei birodalomban. A chinai nép főjellemvonása izléstelen tarkaság levén, azt konyháiban is feltalálhatjuk. A chinai nem válogat, mindent megeszik, a mit csak kaphat: sólyom, bagoly, sas, gólya, ökör, ló, disznó, kutya, macska, patkány, egér sat. husok képezik legkedvencebb ételeit. Szakácsaik igen ügyesek, a mennyiben kevés tápszereből — mint bab, rizskása, gabona, néhány hüvelyes és fűnemű növényből — a legkülönbözőbb tál ételeket tudnak készíteni. Épen azért eledel eik nagyobb részint tarka vegyületek: összeapritott hus és növény-vagdalék, disznó-ziros leves, disznó-, rucza- vagy tyukhuslé sat. Egy közönséges ebéd már 12—15, egy lakoma pedig több mint 80 ilyenmű tálból is áll.

A törökök konyháiban csaknem oly tarkaságot találhatni, mint a chinaiaknál; itt is megvan a törekvés mindent összevegyíteni, ugyanazon rizst, ugyanazon hust talán tízféleképen készíteni el. De a törököknél e tarkaság nem mértéktelen étvágyból, s a fényűzés változékonyságából származik, hanem a szükség követelménye, mely a tápszerek sokféleségének hiányát az elkészítés sokfélesége által igyekszik kipótolni. Ürűhus és rizs — az utóbbi ürűzsir, vaj és olajban megfőzve — nemzeti ételeik a törököknek; tyukok és halak, vetemények, saláta, gyümölcs, sajt és turó, méz, hagyma csak arra valók, hogy amaz egyszerű ételeket megfűszerezzék velük. Étkeik zsirosak és túlborsolvák; a hust oly lágyra főzik és sűtik, hogy ujjakkal széttéphetik, mert náluk nem szokás késsel és villával enni. Az italok közül a fekete kávé kimaradhatlan, mit csendes csibuk-szó mellett költenek el.

Vessünk egy futó pillantást az orosz nép konyháiba is. Itt is vékony, szegényes kosztra találunk; itt is megint mindent összevegyítve, vagdalva, elfőzve, elsűtve látunk. A botwinja — bogyókból, ugorkából, kenyérből, hal és husból készült vegyületek — a schtschi — egy leves faj —, a vastag dara, kocsonya és kása: ezek az oroszok és szlávok nemzeti étkeik. A kwas — savanyós hűsítő méhsör, méz, árpaliszt és vízből — kedvencz ital ott, honnan a pálinka ki van szorítva.

Melyek után lépünk be a régi magyar konyhába.

(Végo köv.)

Egy hét története.

Január 26-kán.

A jogász-bál. — A miniszterelnök estélye. — Gr. Széchenyi Imre estélye. — Menter Zsófia hangversenye. — Egy ügyetlen képmutató.

Van egy kérdés, mely fölött a világ századok óta vitatkozik és még most sincsen eldöntve és alkalmasint még egy pár száz év múlva sem lesz végleg eldöntve. Nem Rómában, vagy Párisban tárgyalják e kérdést, és nem zsinaton, vagy congressusokon, hanem az egész szép világban a született diplomáták, vagyis a szép hölgyek körében, és a hány hódító főveszen részt a tárgyalásban, ugyanannyi felé ágazódnak el a vélemények, azon fontos kérdés felett, t. i. ha szabad-e az udvariasság államjogi elvei szerint szép hölgyek társaságában jelen nem levő hölgyekről is azt állítani, hogy szépek?

Ez az a kérdés, melyre nézve sem az új-, sem a régi kor született diplomatáinak mindeddig nem sikerült megállapodást létrehozni és annál fogva képzeltetik olvasónöim, milyen rettenetes helyzetben lehet e szerint az a halandó, a ki a hét főbűnök közül nyolczadikul az udvariatlanságot hiszi és vallja, és mindamellett kénytelen sok száz és ezer szép hölgy társaságában, más hölgyek szépségeit nemcsak dicsérni, hanem épen az egekig magasztalni!

És ilyen rettenetes helyzetben vagyon jelenleg Kegyetek alázatos szolgálja, e sorok írója, az udvariasság és igazsággal szemközt a jogászbálra nézve.

Dicsérjem-e? de hát lehet-e azt nem dicsérni! Hisz annak a szívének jégből, — a mi pedig mult szombatn még nem is volt lehetett a fővárosban a folytonos lágy idő miatt — szemének mérekszín gáliczköböl és lábainak elefántcsontból kellene lenni, a ki ez ezeregyéjszakai világ tündéiről közsőséges prózában beszélhetne, avagy irhatna. Arról csak kötni való nyelven lehet méltólag szólni, és még akkor sem írja le hiven, mert a „képzelt sebes szárnyu sas is elfárad, míg oda ér,“ mint Petőfi mondja, más dolgról ugyan, de azért ide is igen találóan.

Kell tehát e bált dicsérnem, de hol marad aztán az udvariasság megszeghetlen törvénye azon százezer szép hölgy irányában, a kik nem voltak e bálban és e sorokat olvassák?

De mit mondom? hát van-e szent István koronájának birodalmában szép hölgy, a ki e bálban ne lett volna? Bizony nyal nincs. Mind ott voltak; mint Kaulbach „Hunnia harczá“-ban a hősök lelkei, ugy jelenik meg a jogászbálon Magyarország valamennyi szépsége, és versenyeznek a szépség és kellem hervadhatlan koszorúja után, ki valósággal, ki képzeletben. Midőn tehát azt mondjuk, hogy e bálban csupa tündérek voltak jelen, akkor csak azt mondjuk, hogy Magyarország minden szép hölgye tündér és ezzel csak az igazat mondjuk.

És a kik csak képzeletben lehettek jelen, azok is csak ugy meg lehetnek elégedve, mint azok, a kik testestül-uszályostól emelték az est fényét és dízét; mert máskép a bál bizonynyal még gazdagabb lett volna élő virágarczokkal és csillagszemekkel és elbájoló öltözékekkel, táncolni azonban épenséggel nem lehetett volna, a mi pedig szintén szük-

séges egy kevésbé egy bálhoz; így tehát épen elegenden voltunk ott arra nézve, hogy a terem telided-telinek látszassék a világ legszebb virágaival, valamint arra nézve, hogy e virágok minden kellem és bájaikat fejthessék ki táncban. Egy örökké hullámzó tenger volt e terem, egyik hullám a másikba látszott fűződni, forgódnival és lebegni, önfeledten, a zene isteni parancsára, elragadtatva és megragadólag, tüzzel, szenvedélylyel és mégis csupa kecs és kellemmel.

Ki irhatná le a háborgó tengert? kivált midőn e tenger az ég és tavasz kápráztató színvegyülékében játszik? Miként kívánhatni tehát, hogy a szépség és báj ez örökké váltakozó tengerében egyes szépségeket különösen kiemeljünk? Hiszen ilyen vigalmakban egészen ugy érezzük magunkat — t. i. nem a táncosok, hanem az írók — mint a festő, a ki hegy ormáról az előtte elterülő regényes táj fölött járhatja elragadott tekintetét. Bármerre fordul, minden felől újabb-újabb szépségek tárulnak fel ittasult szemek előtt, és mindegyikről azt hiszi, hogy ez a legszebb táj; hát még, mikor ezek a szépségek örökké forognak, lebegnek, váltakoznak, állásban, mozgásban, kifejezésben! Azért bámulom én annyira azokat a vidéki jelességeket, a kik olyan könnyedén lelkükre vehetik a nagy aesthetikai felelősséget, melylyel a bálkirálynők kikiáltása jár; én nem dicsekedhetem sem azzal a gyors áttekintéssel, sem azzal a biztos itélettel, és azért egész őszinteséggel megvallom, hogy még eddig — pedig három nap és három éjszaka egyebet sem teszek, csak mindig arról gondolkodom, — nem birtam megállapodni az iránt, hogy valjon kit illet meg legméltóbban a bálkirálynői korona e vigalomban: Somogyi Ella (fehér zölddel), Kende Paulin (rózsaszín fehér tünikkel), Lónyai Róza (egész fehér, rózsákkal díszítve), Szemere Mari, Szemere Bertalan leánya, (fehér és zöld csikos), Szilassy Ida (rózsaszín), Cséry Teréz (rózsaszín), Tóth Ida (rózsaszín), Szilassy Nelli (fehér, lilatünikkel), Kovács Ilona, kitűnő orvosunk leánya (kék selyem, rózsákkal, gáztünikkel), Jézsenszky Sarolta (fehér), gr. Wenckheim Krisztina (fehér crépe ruha, elszórt rózsabokréttákkal), Gráefl Gabriella (fehér, zölddel), b. Eötvös Jolán, a miniszter leánya (rózsaszín, fehérrel), Ney Aranka (rózsaszín) és azon sok, sok más hölgy közül, kiknek gyönyörű szépsége szemet-szívet elragadott, de a kiknek — legnagyobb sajnálkozásomra, — sem bemutatva nem voltam, sem pedig máskép nevüket meg nem tudhatam! Azért tehát legjobb, elfogadni Sándor czár nyilatkozatát, mely szerint a kik itt jelen voltak, egytől-egyig mind királynők voltak, vagy ha a muszka czártól még a bók sem kell, mert nem lehet neki lünni, akkor fogadjuk el báró Eötvös József mondását, a ki e bál szépségein végig tekintvén, egy öreg bölcshez méltó mosolylyal ajkain mondá: „Szívesen adnám oda minden eddigi éveimet, csak még egyszer jogász lehetnék“; pedig ezen oddigi évek nem épen gyümölcstelenül virultak el a házára nézve, és egy nagy költő, egy nagy tudós, egy miniszter szavai voltak ezek; de mit ér minden tudomány és dicsőség, ha a lábak hidegen hallgatják a tánczra hívó zenét és olyan szép leány-szemek másokat boldogítanak mosolyaikkal!

Különösen tehát csak egy urhölgyet tudok kiemelni, és ez báró E ö t v ö s Józsefné, a ki e bálon a házi asszony tisztjét vitte; szokott kedves szeretetreméltóságával mindenki számára volt kedves szava és egy megnyerő mosolya és ez valóban sokat tett arra nézve, hogy e bál alkalmával nemcsak a fiatalság, hanem a gardes des dames-k is a legjobb kedvvel tartották ki kivilágos kivirradtig, mert a házi asszony fogadása körülbelül olyan, mint opera előtt a nyitány, vagy — bocsánat e kulináris hasonlatért — ebéd elején a leves — ez adja meg a hangulatot és tartja üdeségben a jókedvet kivilágos kivirradtig.

A nyilvános farsangi vigalmak mellett a főváros előkelő világa számára a zártkörű vigalmak sorozata is kezdetét vette; első példával gr. Andrassy Gyula miniszterelnök ment elől e hó 21-kén. Ez estélyek a szó nemes értelmében érdemlik meg az „előkelő“ czímet, a mennyiben azokon rendszeresen minden osztály előkelő tagjaiban van képviselve: a tábornok mellett az iparos, a gyáros mellett a művész, a születési arisztokracia mellett a szellem-demokracziája, (mert szellemi arisztokratát én nem képzelhetek), és elátszólagos ellentétes elemeket épen az a valódi előkelőség oly szépen egybeillőleg fűzi össze, hogy a társaság egész otthonilag érzi magát és végre azon édes tudattal távozik, hogy egy „valódi miniszterelnök estélyén“ volt, a ki t. i. nemcsak a kormány élén, hanem egyuttal a kor színvonalán is áll. Hogy egy férfi mai nap annyira ki tud vetközni a születési elfogultságból, az sem egészen mindennapi jelenség, hanem azért még sem tartozik már egészen a rendkívüliségek közé, még nálunk sem; annál nagyobb ritkaság még nálunk az előkelő hölgyek közt az előítéletek és elfogultságtól ment világnézet; bocsánat ez őszinteségért, de maguk a köznevelési viszonyok hozzák azt magukkal, hogy náluk a hölgyek és különösen az előkelő hölgyek vagy ultra-liberálisok, vagy ultra-conservatívok, természetesen társadalom-politikai értelemben véve ezen elnevezéseket. Milyen ritkaság például nálunk az olyan mágnásnő, a ki egy polgárnővel — és legyen ez bármilyen művelt és finom modoru — bizalmas baráti viszonyban állna; de hogy melyik részre hajlik a miniszterelnöknő szíve e részben, kitűnik azon körülményből, hogy az érintett estélyen egy polgárnő, és pedig egy legújabb keletű polgárnő, egy — zsidónő, név szerint: Wahrmann Mórné urnő is meg volt hiva; ugy-e bár, ez csaknem a lehetetlenséggel határos? Egy magyar grófné, egy magyar miniszterelnökné, a királyné udvarhölgye estélyén egy zsidónő is hivatalos legyen? Pedig nemcsak hogy valósággal úgy volt, hanem az a zsidónő éppolyan előzékeny szívélyességgel találkozott az előkelő körben nemcsak a szeretetreméltó házi asszony, hanem valamennyi előkelő hölgy részéről, mint bármely ősrégi zászlós nemzetség ivadéka. Másrészt azonban az is igaz, hogy Wahrmann Mórné urnő olyan zsidónő, a milyen fájdalom, szintén még nagyon kevés van e hazában; nemcsak kitűnően művelt nő, hanem egyszersmind kitűnően művelt magyar nő az, a ki olyan alaposan ismeri a hazai irodalmat, mint a milyen alaposan a többi gazdag zsidónő — kevés kivétellel — azt sem tudja, ha valjon van-e magyar irodalom a világon. De ez is másképp lesz idővel, és kell is, hogy másképp legyen, ha igazán azt akarjuk, hogy az egyenlőségi ige ne csak törvénynyé, de testté és léletté is váljék.

A másik említésre méltó zártkörű estélyre mult hétfőn gr. Széchenyi Imre nyitotta meg főuri termeit, megemlítésre méltó ez különösen azon okból, mert ez estélyen a zeneművészet istennője vitte a házi asszony szerepét; maga a gróf is alapos

zeneismerő, és több igen csinos dal szerzője, neje pedig, az egykor híres Sonntag Henriette, később Rossi olasz grófnő leánya, a grófi ezimer mellett kitűnő szép hangot is örökölt anyja után; tulajdonképen zeneestély volt az tehát, melynek érdekességét Wenkheim Krisztina gyönyörű zongorajátéka nem csekély mértékben növelte; a nemzeti színház néhány fiatal énekesnője is hivatalos volt ez estélyen, ugyszintén Souper Jenő, jeles dal-énekesünk és gróf Széchenyiné énekmestere, és itt is a művészeti előkelőség a születési előkelőség fölött diadalkodott.

A nagy közönséget pedig mult hétfőn Menter Zsófi hangversenye gyönyörködtette; a nagy közönséget mondom, mert daczára a farsangnak, a vigadó kis terme nagy és diszes közönséggel telt meg e hangversenyen, és ez élénk érdekeltséget nem csupán „szép szemei“-nek köszönheti e művésznő; mert igaz ugyan, hogy szemei is igen szépek és egész jelensége megragadó, hanem azért mint művésznő, mégis sokkal szebb és megragadóbb ő; talán azért is olyan nagyon szép, mert egyszersmind nagy művésznő; annyi bizonyos, hogy ha nem volna annyira művészetének tudatában, valószínűleg büszkébb volna gyönyörű fekete szemére, dus fekete hajzatára, hófehérségű vállaira; de így olyan szerényen és komolyan jelent meg rózsaszín ruhájában a közönség előtt, mint a hogy csak a valódi művészek és művésznők szoktak. Beethoven, Liszt és Chopin szerzeményeit játszotta, mindhármát kotta nélkül és mindegyiket játszi könnyedséggel és üde bájjal. Pénteken adja második hangversenyét, aztán Aradra és Temesvárra megy, a hol bizonynyal ép oly diadalokat fog aratni, mint náluk és mindenütt, a hol a szép zenének tisztelői vannak.

És a színház? Arról csak annyit írhatok, hogy a budai népszínházban e héten egy tükör-képmutató annyira ügyetlen képmutató volt, hogy a közönség kifütyölését érdemelte meg, és ez azonnal ki is szolgáltatott neki.

—i —r.

Budapesti hírvivő.

†† (A pesti jótékony nőegylet) utósó választmányi ülésében a januárhó 16-kától február 12-káig terjedő 4 hétre szegényeinek összesen 1895 frtot utalványozott. A választmányi nők 43 uj vizsgálatról tettek jelentést. — Ez alkalommal egyszersmind indittatva érzi magát az egylet, nyilvános köszönetet s forró háláját fejezni ki azon nemeslelkű emberbarátoknak, kik a jótékony egylet által szegényei javára január 16-kán tartott álarczos bál eredményéhez közreműködni szívesek voltak és pedig Adám és Eberling, Aebly utódai uraknak, Dietrichstein Bertha kisasszonynak, Kertész J. urnak, Königstein Nina asszonynak, továbbá a lánczhid-, Lloyd- és Privorszky kávéházak birtokosainak, Mercse György urnak, Münster Róza asszonynak, Rakodezay A. N. és végre Szemek és Mayer uraknak, kik a báli-jegyek elárusítása körül szép buzgalmat fejtettek ki; nemkülönben azon kegyes adakozóknak, kik a bál alkalmával rendezett sorsjátékhoz különféle ajándékokkal járultak, ugy mint Fischer, Gradl, Kanitz, Kertész és Eisert, Láng, Ketten Armin és Mosch uraknak.

†† (Ö Felsége a király) e hó 27 kén este a rendes postavonattal Bécsből elindult, másnap reggel azonban ismét Pestre érkezett. — Farsangunk élénkségét felette emelni fogja azon hírnek beteljesedése, mely szerint a királyi udvar nálunk marad Budán, s tavaszkor innét fog egyenesen költözködni Gödöllőre. Annyi tény, hogy a királynő hátsólovainak nagy része a szükséges lovászszemélyzettel együtt már Budán

van. Arisztokracziánknak ismét lesz alkalma kifejteni keleti fényüzését.

✦✦ (Királyné ö Felségét), a „Nord“ párisi tudósítója szerint, tavasszal Rudolf koronaörökös és Gizella főhercegnő kíséretében Párisba várják. E látogatásnak, az említett lap szerint, politikai jelentőségén kívül további célja is volna: a sokat emlegetett házassági frigy előkészítése, a jelen évben tizennegyedik évét betöltő francia császári herceg és Gizella főhercegnő között. A „Nord“ e tervet, melyet Eugenia császárné különösen pártol, gr. Andrassy Gyulának tulajdonítja.

✦✦ (A Kisfaludy-társaság) mult szerdai évi közülésén Greguss titkár ur bejelenté, hogy Kendeffy Árpád ur, mint a Kisfaludy- és irói segélyegylet részére rendezett bizottság tagja, a bizottmány részéről 277 frtot és 6 aranyat küldött a társaságnak. Továbbá dr. Szabó Dávid 100 frttal és Ipolyi Arnold 100 frtos földtehermentesítési kötelezvénynyel a társaság alapítói közé léptek. Az ülés 6 óra után zárt üléssé változott, melyben Dux Adolf és Vajda János beltagokká, John Bowring pedig kültaggá választatott.

✦✦ (Egervári Ödön) „Bátori Schulez Bódog emlékiratai az 1848/9-diki szabadságharcból“ című művére oly nagy számú előfizető jelentkezett, hogy az első kiadás még megjelenése előtt is végkép elfogyott, minél fogva szerző felkéri a később jelentkezett előfizetőket, hogy legfőlebb három hétig várakozással legyenek, mely idő alatt a mű második kiadása megjelenve, a példányok azonnal meg fognak nekik küldetni.

✦✦ (A pesti könyvnyomdászok és nyomdatulajdonosok) közt komoly surlódás fejlődött ki; a nyomdászok ugyanis abban állapodtak meg, hogy a két heti felmondás után tömegesen megszüntetik a munkát, ha a nyomdatulajdonosok főlebb nem emelik a munkadíjat és léjebb nem szállítják a munkaidőt, a nyomdatulajdonosok viszont kinyilatkoztatják, hogy e föltételeket el nem fogadhatják, és e szerint kilátásunk van egy kis nyomdász strikere, melynek folytán a magyar olvasóközönség két hét múlva egyszerre csak arra ébredhet föl, hogy semmiféle magyar lap nem jelenik meg számára; hanem van remény, hogy az ügy talán mégis békés uton fog kiigyenlítettetni, annyival inkább, minthogy tapasztalata szerint soha semmi-féle strike nem vált még a munkások javára.

✦✦ (Balázs-Bognár Vilma asszony) ki jelenleg a hannoveri színház szerződött tagja, szombaton lépett föl először, mint vendég, a bécsi udvari dalmúszínházban. Amina szerepét énekelte Bellini „Alvajáró“-jában. A bécsi lapok igen dicsérik szép koloraturáját, játékát azonban nem találták egészen kifogástalannak. Több ízben kitapsolták, de az ellenzék szintén dolgozott. Bignio a herceg szerepét, e bírálatok szerint, játékban és énekben egyaránt kitünőleg személyesítette.

✦✦ (Bákrónika.) A pesti egyetemi dalegylet jövő február-hó 23-kán tartja a pesti polgári lövölde helyiségeiben ezidei farsangi zártkörű dalestélyét. — A péczeli olvasó népkör megnyitási ünnepélyére táncvizsgálat rendeztetik január 30-kán, melynek tiszta jövedelme részben a honvéd-rokkantak menházára, részben az olvasó-kör könyvtárának gyarapítására fordítatik. — A m. - l u d a s i olvasó-egylet javára bált rendeznek február 3-kán.

✦✦ (1888-ban lesz az ország főállásának ezredéves ünnepe) és Pest város által ez ügyben abban állapodott meg, hogy a képviselőházat fölkeri: tegye ez országos ünnepet a magáévá, s a szükséges pénzről gondoskodván, országos bizottságot jelöljön ki az ünnepély méltó megülsére. Pest városa e célra 2000 frtot ajánlott fel s ezenkívül 1888-ig minden évben 1000-et,

tehát összesen 20,000-et. Az építendő emlékmű tervezetét is az országos bizottság határozná meg.

✦✦ (Királyi Pál) Pestváros mult heti közgyűlésén oly indítványt tett, melyet mindenki lelkesülten fogadott el. Azt indítványozá ugyanis, hogy miután a ferenczrendiek zárda-sírboltját közegészségi tekintetből be fogják zárni: B a t t h y á n y i Lajosnak ott fokvó hamvait — a család remélhető beleegyezésével — szállítsák át a kerepes-uti sírkertbe, s ott a halotthoz méltó sírboltba helyezték — mindezt a város költségén. E lelkesen fogadott indítvány után a kivitelre nézve ismert tövkenységű polgárokból bizottságot választottak. Tagjai: Királyi Pál, Szécher Mihály, Tavaszi Endre, Seregi Józsa és Stupa György. A nagy emlékezetű halott özvegyének beleegyezését a főpolgármester fogja kérni.

✦✦ (Tűz az állatkertben.) Mult vasárnap d. u. 5 órakor a zsiráfházban a padlózat alatti gerendák a fűtőkürtnek rosz alkalmazása miatt kigyuladtak. A zsiraf még tavaly elpusztulván, a tűz semmi kárt nem tehetett neki, a többi zsirafházi állatok s osztályok is megmentettek és csupán a zsiraf osztály pusztult el. — Az épület az első magyar biztosító-társulatnál ugyan biztosítva van, mindamellert ujabb tanulságul szolgál, hogy építészeink combinált épületet szabályszerűleg előállítani nem igen tudnak.

✦✦ (Szerencsétlenség.) Mult kedden félhárom óra tájban egy a barátoktere felől jövő, 3 fogatu falusi kocsis lovai a kigyóútczán megvadultak s sebes vágatással rohantak a kigyóútczán alá, mig végre a Rottenbiller-féle ház előtt az egyik ló megbotlott s esése közben az ottani arany- s ezüstműves-bolt kirakatát betörte. A nagy kirakati üvegtábla egészen összetört és az ékszerek nemcsak az utczára, hanem a piuczeablakon keresztül a pnczeszobába is legurultak, minek következtében a függönyöket azonnal alá kellett eresztetni. A kár tetemes s határozottan még alig becsülhető, több száz forinttra rug. A bolttulajdonos kártérítési követelésével a rendes perfolyamra utaltatott; sem a kocsis azonban, ki egy Gyöngyös városi molnármester kocsisa, sem a rajta ülő vagyonnal nem bírnak.

✦✦ (Rózsás napló.) M o l n á r György, a budai népszínház művezető-igazgatója, mult hétfőn vezette oltárhoz K o c s i s o v s z k y Borcsa kisasszonyt, a budai népszínház közkedvességű színésznőjét. — S z i l á g y i Károly, debreczeni fiatal ügyvéd, e hó 8-kán váltott jegyet N a g y Emma kisasszonnyal, Tokajban.

✦✦ (Vegyes hírek.) A király keleti utját emlékművekkel örökítik meg. Ő Felsége mellképén kívül az egyik oldalon a szent sír, a másikon egy női sphinx alakja lesz látható, mely jobb kezével a távolban feltünő pyramisokra mutat, mig baloldalán egy távozó hajó látszik. Az érmek Bécsben készülnek. — E g y p e s t i iparosnál király ö Felsége magyar kocsit rendelt meg. E fogat egészen magyaros lesz, még a kocsis öltözéke is. Ez talán főurainkkal is újra divatba hozatja a magyar fogatokat. — G r. M i k ó, hir szerint, beadta lemondását. — A k ö z ö s pénzügyi tárczára b. Orczy Bélát emlitik. — A k o r m á n y meg akarja venni a pesti Zrinyi-házat és Pannóniá-t. — A k ö z o k t a t á s i m i n i s z t e r a praeparandiákat nem csak zongorákkal látja el, hanem számukra 40—50 db jó hegedűt is csináltat Nemessányi, pesti hangszerkészítővel. Hanem azért a mi népnevelőink még jó ideig csak megmaradnak „szegény flótások“-nak. — H e l l m e s b e r g e r és társai márcziusban négy quartett-előadást rendeznek fővárosunkban. — S t i e l H e n r i k, a szent-pétervári híres orgona-

művész, Pestre érkezett. Egy pár orgona-hangversenyt szándékozik adni. Csak úgy ne járjon, mint állítólag Sopronyban, hol nem akartak neki templomot átengedni hangversenyi célra. — **B e n z a** Ida kisasszony jelenleg Lissabonban énekel, de tavasszal a bécsi udvari dalszínházban fog vendégszerepelni, s hihetőleg szerződtetni is fogják. A nemzeti színház igazgatósága, hir szerint, szintén alkudozásba akar bocsátkozni a jeles énekesnővel, s bár nagyon ohajtjuk, nem igen reméljük, hogy a felszólításnak sikere lenne. — **I z s ó Miklós** jelenleg egy magyar huszár szobrát készíti. — **T á b o r s z k y** és **P a r s c h** műkereskedésben megjelentek: „Schneider Fanny-polka,“ Körner Antaltól; ára 50 kr; s „Die Herzensdiebin,“ polka mazur, szerzés Fried Dianna kisasszonynak ajánlá Engländer Lajos; ára szintén 50 kr. — **R ó z s a v ö l g y i** és társánál megjelentek: „Zwei Klavierstücke“ (Albumblatt, Liebeserklärung), szerzés Bakalovich Emma k. a.-nak ajánlá Telbisz Eugén; ára 80 kr; „Neue Welt-Quadrille,“ Csillag Mórtól; ára 60 kr. — **A n d r á s s y Gyula** gróf mult pénteki estélyére 379 fogat robogott föl, s ezek közül egy a visszatéréskor feldőlt az Albrecht-uton. — **W o d i á n e r** Albert 100 frtot adott a józsef-városi kisdudóvodának. — **A g y e r m e k k ó r h á z** javára Ráth Mór 200 frtos alapítványt tett. — **A h o n v é d - m e n h á z** számára a város tiz holdat ad az Orczy-kert mögött, s ha a rokkantak kihálnak, akkor az egész menház a város birtokába száll vissza, ki ezt csupán iskolai célokra fordíthatja. — **P u l s z k y** Ferencz, akadémiánk nyelvtudományi osztályának elnöke, hetenkint egy esti társalgásra hívta meg magához ez osztály tagjait. Tette pedig ezt azért, mivel tudósaink sehol sem szoktak eszmecsere végett találkozni. — **A z** alig megkezdett gőzkomépítését ismételve betiltotta a budai városkapitányság, mivel, a vállalat nem bír még építészeti engedéllyel. — **A p e s t i k á v é s o k** kedvéért a vízvezetési szabályokat oda akarják módosítani, hogy nem csak a házakba és emeletekre, hanem egyes lakrészekbe is be lehessen vezetni. — **B u d a u j l a k o n** egy gyermeket közelebb megmárt egy kutya, melyről aztán kiderült, hogy meg volt veszve. A gyermeket azonnal orvosi kezelés alá fogták, és remélik, hogy komolyabb bajtól megóvatott. — **A r é g i** pestvárosi színház-épület lerombolásának határideje f. é. márczius 1-jére tüzetett ki. Hanem azért sokan vannak abban a hitben, hogy daczára e határozatnak e bódészerű épület még tovább is fogja fővárosunk legszebb terét eldíszteleníteni. — **A b u d a i v á r p a l o t a** megnagyobbítása, mint hirlik, véglegesen el volna határozva. A fegyvertárt, mely a királyi palota mellett van, ugyanoly magasságra akarják emelni, mint a királyi palota. Mint mondják, az építéshez már a tavasszal hozzáfognak. — **J ö v ő** hóban a budai tébolydában a könnyebb betegek számára két táncmulatságot fognak rendezni. Ép elméjű embernek vajmi szomorú látványt nyújthat ilyen farsangi mulatság. — **Á d á m** és **É b e r l i n g**, pesti vászonkereskedő-czég által az országos tébolyda javára 50 frt tétotett le a belügyminisztériumnál. — **A z** alagut mult évi kiadása 19,544 frt 43 kr, tiszta jövedelme pedig 44,868 frt 19 kr lévén, osztalékra minden részvény után 10 frt 90 kr esik, s a 300 frtnyi fölöslegből százat a budai kereskedelmi akadémiának szavaztak meg. — **D e á k** Ferenczet egy vidéki ismerőse közelebb fölkeresvén, midőn kérdé az öreg urat, hogy érzi magát, Deák kedélyes humorral azt felelte: „Köszönöm, már jobban vagyok, csak egy bajom van, mit azonban sem orvos, sem idő nem gyógyít: vénülök.“ — **G r ó f** Szapáry Antalt sajnos baleset érte.

Gróf Károlyi Istvánnál ebédelvén, a lépcsőn megcsúszott, elesett és lábát töré. — **V i d a t s** János felszólítása folytán **T ó t h** Kálmán jeles költőnk albumot fog szeskeszteni a honvédmenház javára. A legjelesebb írók közre fognak működni e vállalatnál, a közönség pedig hogyne működne közre tömegeesen e szent cél érdekében! Bizonyosan fényes sikere lesz tehát. — **E g y** 102 éves embert temettek el f. hó 18-kán Pécsen. Gyermekai, unokái, számos dédunokája, sőt egyik dédunokájának gyermeke is kísérték ki hült tetemeit. — **A b u d a p e s t i** korcsolyázó-egylet mult kedden tartotta meg megnyitási ünnepélyét. Az idő igazságot szolgáltatott nekik végre s most a síkpályán röpültükben büszke önérzettel tekintenek végig a lapoknak eddigi élcelődésein. Nincs is azon mit élcelődni, mert a korcsolyázás igen egészséges test-edző mulatság; csak a test-edző mulatságokkal a lélek-edző komoly törekvés karöltve járjon. — **A t e c h n i k u s** bál bizottságának királyné ö Felsege ötven forintot kegyeskedett küldeni.

†† **(Halálozások.)** Bethlen Farkas gróf, Küküllőmegye felső választó-kerületének képviselője, szombaton délután jobb létre szenderült. Az országgyűlés több bizottságának munkás, de különösen a pénzügyekben szakértő tagja volt. A Deák-párt benne egy rendithetlen jellemű elvbarátot, a tudomány fáradhatlan buzgó statisztikust és tapasztalt elméleti és gyakorlati képzettségű gazdát vesztett. Temetése nagy díszszel és részvétellel ment végbe. A ref. templomban és a sírnál Török Pál beszélt melegen az elhunyt érdemeiről. Az arany koszorúval szegélyezett érzekoporsót hatlovas gyászfogat vitte a szomorú uton. Jelen voltak az elhunytnek fia, lánya, veje (b. Apor Géza), a miniszterek csaknem mind, az erdélyi képviselők és kormány-tisztek közül igen sokan és számos hölgy, gyászba öltözve. Az elhunyt csak 57 éves volt. — **P r o c o p i u s** Vilmos, a „Haza“ m. életbiztosító-bank főpénztárnoka, rövid betegség után mult hétfőn éjjel virágzó korában meghalt. Derék hivatalnok, szivélyes barát, páratlan jószívű ember volt. Fiatal özvegye és kis gyermeke siratja kora halálát, a kik pedig közelebről ismerték, bánkódva fogják emlegetni mindenkor. Béke hánvaikra!

Nemzeti színház.

Január 28-kán.

Jan. 22-kén: „Észak csillaga,“ Meyerbeer operája, 3 felv. — Jan. 23-kán: „Szentivánéji álom,“ Shakespeare vigjátéka, 3 felv. — Jan. 24-kén: „Az idegesek,“ vigjáték, 5 felv. — Jan. 25-kén: „Tell Vilmos,“ Rossini operája, 4 felv. — Jan. 26-kán: „A benoiton-család,“ Sardou vigjátéka, 5 felv. — Jan. 27-kén: „Lalla-Roukh,“ Dávid Felicián regényes operája, 2 felv. — Jan. 28-kán: „A völgy lilioma,“ dráma, 5 felv.

Budai népszínház.

Január 28-kán.

Jan. 22-kén a honvéd-rokkantak menháza javára, Kocsisovszky Borcsa k. a. fölléptével: „A honvédek és papok,“ színmű, 3 felv. — Jan. 23-kán: **W e l s** tanár, amerikai varázsló és léghajósnak mutatványai; ezzel Kocsisovszky Borcsa k. a. fölléptével: „Piroska és Boriska,“ vigjáték, 3 felv. — Jan. 24-25-kén és 26-kán az új színmű előkészületei miatt nem volt előadás. — Jan. 27-kén: „A nemezis, vagy a házaló zsidónő,“ új énekes színmű, 5 szakaszban. — Jan. 28-kán ugyanaz.

Gazdasszonyoknak.

Írós vajás szarvasok.

Egy font írós vaját a deszkára tevén, fél font cukorral, öt negyed font finom liszttel, 8 tojás sárgájával és egy kis vanigliával széles késsel jó tésztát kell kidolgozni, kis ideig pihenni hagyni, aztán kinyújtani és kis szarvasokat formálni, közepén finom befőttel megtölteni, tojással bekenni, törött mandulával és cukorral behinteni és szép sárgára megsütni.

L. Anna.

Tejfel felfújt.

Egy meszely tejfelbe egy főzőkanálnyi lisztet el kell keverni, hozzá tevén 6 tojás sárgáját, annyi cukrot, hogy jó édes legyen, és az 5 tojás fehéréből verrt kemény habot. Egy formát vajjal kikenve belé kell önteni a tésztát és vagy sütőben megsütni, vagy vízben kifőzni, és befőttel leöntve, forróan betálatni.

P. M. Lilla.

Divattudósítás.

Egy másik rovatban említés volt ugyan téve néhány kiválóbb bál-öltözékről, de azért tudom, vidéki olvasónk szívesen veendik, ha bál ruhájuk díszítésük érdekében még néhány öltözetet említünk föl, a melyek nem csak megfutották fényes pályájukat, hanem még olyanokat is, melyek a néhány nap múlva tartandó bálókra és estélyekre várnak, hogy ott illőleg megbámultassanak és elrongyolódhassanak.

Legelő helyt egy igen gazdag kiállítású bál ruhát kell fölemlítenem, mely a legfényesebb termék egyikében fog szerepelni, és eleganciája által bizonyára ott is feltűnést okozni. A hosszú, uszályos szoknyára finom brüszszi csipkékből hat fodor van alkalmazva, minden egyes fodor felett pedig egy igen finom lengő rózsaszín akacsvirág-füzér húzódik köröskörül, a melynek végei a csipkékre hullván alá, meglepőleg szép hatása. Egy rövidke nehéz rózsaszín selyem-tűnik szintén egy sor csipkével volt díszítve, két oldalt pedig rózsaszínű akacsvirág-bokrétákkal feltűzve. A kivágott derék díszítése egy sor finom csipkéből állott, mely fölé egy sor akacsvirág-füzér húzódott, köröskörül ugyanilyen virág-füzérek fogják díszíteni a világos szőke kecses kis fejcséket.

Egy másik igen fényes öltözék világos sárga selyemből készült. A szoknya uszályba volt ugyan vágva, de semmi díszítéssel sem dicsekedhetett. Dusan kárpótolta magát azonban a tunique, mely arany pettyes fehér crépéből készült, a jobb oldalon jó magasan fel volt tűzve, és egy két arasznyi széles sárga selyem-eharpe nagy csokra és két arannyal himzett és aranyrojtokkal díszített végei hullottak alá a sárga selyem-ruha redőire. Ezen eharpe baloldalon, derekon alul volt megtűzve, és ugy húzódott a jobb oldalra, a tunique felhuzásáig. A derék arany pettyes crép-fodorral volt díszítve, elszórt arany bogyókkal, a gazdag barna hajzathban pedig egy sor arany félholdacsákák fényltek. Ugyanilyen félholdacsákákból állott a nyakék és a fülbevalók is.

Nem hagyhatunk továbbá említetlenül egy fehér tarlatan-ruhát, melynek hosszú aljára három arasznyi széles fodor volt felvarrva, és fodrok keskeny, fényes selyem-csipkével beszegve. A felső szoknya a három alsó fodrokgig ért, de két felül hosszú rózsaszínű füzérekkel fel volt húzva. E füzérek a deréktől húzódtak a felhuzásig, ott pedig egy nagy csokrot képeztek, melynek gazdag végei majdnem az egész szoknyát elboríták. A mellett, az apró ujjakon és a fejen is gazdag rózsaszínű csokrok voltak alkalmazva.

Nehogy azonban a mamák és más nem tánczoló olvasónk megneheztesse reánk, hogy tudósítói figyelmünket kizárólag csak fiatal tánczoló hölgyek öltözékeire fordítjuk, még néhány estélyi öltözetet említek fel, melyekről tudom, hogy tetszésükkel fog találkozni.

Egy haragos zöld nehéz selyem-ruha álljon tehát első sorban, mely két részből áll; az egyik egy csak földig érő szoknyából, a másik pedig az uszályból, mely két oldalt a ruhához van varrva, de melyet könnyen le lehet venni, és ekkor a rövid szoknya utcai, vagy látogatási alkalmakra is használható. Az említett nehéz zöld selyem-ruhának rövid szoknya-alját egy gazdag, majdnem rőfnyi szélességű fekete csipke-fodor képezé, a fodor fölött egy sor zöld selyem rüche-el. Az uszályt köröskörül egy sor keskenyebb fekete csipke vevé körül. A derék magas szabású, elől mélyen négyzetben kivágva, a kivágás gazdagon fekete csipkével díszítve. Az ujjak csak könnyű-

kig értek, azontúl két fekete csipke-fodor hullott alá a karokra. A hátul levő zöld selyem-csokor fekete csipkével volt fodrozva. A fejdísz izletesen feltűzött csipkéből állott, mely közé egy pár fényesen ragyogó gyémánt-boglár volt tűzve.

Szürke selyem-popelinből készült egy kivágott dereku ruha, melynek alján négy szürke fodor volt alkalmazva. A tunique négy apró szürke fodor volt felvarrva, a derék szintén apró fodrokkal volt díszítve. Ez egyszerű öltözék összehangzatos összeállítása igen jól esett a szemnek.

Számrejtvény.

Eckerdt Gizellától.

- 10, 9, 13. Majd minden nő hamar ezze ohajt lenni;
18, 17, 14, 8. Vácson lehet őket leginkább föllelni;
9, 5, 3. Jó, ha szépen hangzik és nincs erőltetve;
22, 17, 4, 17, 11, 12. A lakó-házaknak egyik legfőbb része;
20, 13, 7, 15, 22. Viz hordja, s néhány ember járhat rajta;
16, 17, 1, 19. Világító-testek főtulajdonsága;
7, 21, 6, 11, 19, 2. Édes biz ez, jó is, a hazája Heves;
2, 14, 20, 17, 22. Ha tiszta szívből jó, mindenkinek kedves;
1-22. A magyarnak régi igaz közmondása,
Van még neki ehez több ily hasonmása.
Megfejtési határidő: február 27-dike.

Szótalány.

Vöröss Ilmától.

Öt betűm van, s előlről
Hátulról egy az én értelmem.
Találd ki s meglátod,
Hogy végem' sehol sem lehetem.
Megfejtési határidő: február 27-dike.

A f. é. 1-ső számban közölt sakkrejtvény értelme:

Mely föld ez, s mi virágzó tér az öreg Duna partján,
Melyen sárga kalász rengedez és buja fű?
Nyögve felel, s csak alig hallatva s keservesen a föld:
Hirtemetője Mohács, s a magyar átka nevem.

Vörösmarty Mihály.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Gyura Janka, Nagy Flóra, Temesváry Erzsébet, Halasy Anna, Porubszky Nelli, Weinberger Mari, Halmay Ilka és Berta, Nagy Antónia, Bogdánovits Hedvig, Nyiri Péterné, Szokolay Zsigmondné, Uray Vilma, Appel Emilia, Sztankovics Lóra, Gaál Ida, Ényi Jozsef, Holy Luiza, Benedek Francziska, Nagy Ida és Kamilla, Andreánszky Juliska, Somlyai Györgyné, Rácz Etelka és Róza, Sósfy Nina, Lóbor Szikra Ilona, Grmanecz Irma, Csernó Vörös Erzsébet.

A f. é. 1-ső számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldték:

Szabóky Erzsike, Hollósy Róza, Soós Gyulay Hermina, G. S.-né, Bonedek Gálfy Mária, Khély Hermin.

Tartalom.

Mária Valéria főhercegnő, Emiliától. — Boldogságomban, Dobó Lászlótól. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — Anyámhoz, Raizs Matildtől. — A nefelejt, Huszár Ferencztől. (Vége.) — Rövid szemle a népek konyháiban. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkban van: Mária Valéria főhercegnő arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

6-dik szám,

Február 6-kán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XI. ÉVFOLYAM.

PEST, 1870.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p-nyugta			
							7	22	5	8
Február 6	Vasárnap	B. 5. Dorottya	B. 5. Dorottya	25 D. Gergely h.	5 Izrael		7	22	5	8
7	Hétfő	Romuald apát	Rikárd	26 Xenophon	6 Izsák		7	20	5	10
8	Kedd	Máthai János	Salamon	27 Ján. Chrisost.	7 B. Móz. h.	D	7	19	5	12
9	Szerda	Apollonia szüz	Apollonia	28 Syriai Efrem	8 Eső-ünn.		7	17	5	13
10	Csütörtök	Skolasztika szüz	Skolasztika	29 Ipoly	9 Izmael		7	16	5	15
11	Péntek	Dezsér Eufroz.	Árpád	30 Nagy Vazul	10 Joákim		7	14	5	16
12	Szombat	Eulália szüz	Eulália sz.	31 Czirus János	11 23. Sabb.		7	13	5	18

☞ Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk. ☜

V i d é k i t á r c z a.

Szatmár, januárhó 28-kán, 1870. (*Eredeti levél.*) Nőegyleti és az árvizkárosultak javára tartott jótékony czélú tánczvigalom. — Egy kilátásban levő kereskedő ifjak bálja. — Tisztelt szerkesztő! A farsangi idény legszebb estéit a bálók képezik; rövid vázlatban megemlítem tehát a nálunk eddig megtartott ilyenmü vigalmakat.

Folyó évi január 16-kán adatott egy: a nőegylet jótékony czélú tánczestélye. A jó czél mindig szép s nemes s csak azt ohajtottuk volna, hogy az eredmény is megfelelt volna a várakozásnak. Sajnálkozással kell azonban megemlítenem, hogy a nemes czélú törekvést nem koronázta az érdemlett süker. Azt kérdezi talán, mi lehet ennek oka? Megmondanám, ha attól nem kellene tartanom, hogy az igaz szó kimondása által sokaknak neheztelését vonom magamra; mert hiába, az emberek nem szeretik, ha hibáikra figyelmeztetik. Azért tehát csak annyit mondok, hogy nálunk is még jó messzinek látszik az idő, midőn az embert tisztán jó és szép tulajdonai szerint fogják becsülni és legalább nemes czélú ügyeknél, nem azt nézik, ki milyen rangú, hanem ki milyen műveltségű. Én valóban nem értem, hogyan lehet a nemes czélú nagyuri fesztelenség miatt feláldozni. De hogy is mondta az a bizonyos Shakespeare: „Sok dolog van az ég alatt, a miről a ti filozófátok nem is álmodik.“

Sokkal kedvezőbb anyagi eredményt mutathatott fel a januárhó 22-kén a szatmári ifjuság által az árviz károsultak javára rendezett tánczestély. Számos diszes hölgy volt itt jelen és a milyen szépek voltak, olyan kedves fesztelenséggel és szeretetreméltó szívélyességgel folyt a társalgás és vigalom másnap reggelig.

Atalában véve tehát megfelelt mindenik „e tánczestélyen“ a mit az idény, a kor, a szellem, a szív és szem csak igényelnek. Annál nehezebb feladat egy levelezőre nézve kiemelni a legszebbeket azok közül, a kik mindnyájan egytől-egyig a „legszebb“ czimre tarthatnak igényt. Azért minden vonatkozás nélkül, csak annyit jegyzek meg, hogy a bájos Tóth Irma és Kis Berta urhölgyek, a vidékiek közül pedig a szép és szellemes Tamássy urhölgyek is diszitotték jelenlétükkel e tánczvigalmat.

Január 30-kán lesz a kereskedő-ifjuság tánczestélye, miről részletesebben fogom t. szerkesztőt értesíteni, ha a farsangi tudósításokat szívesen veszi. *)

*) Igen szívesen.

S. J.
Szerk.

Gyergyó-Szent-Miklós, január 28-kán, 1870. (*Eredeti levél.*) Színészet. — Tánczvigalom. — Rózsás napló. — Tisztelt szerkesztő! Engedje meg, hogy a becses lapjának folyó évi 2-dik számában közölt gyergyó-szent-miklósi levél azon részére, mely Nagy Mihály itt időző szintársulatáról szól, némi megjegyzéseket, illetőleg kiigazításokat tehessek. A nevezett szintársulat tagjai közül mint legkitünőbbeket z—z jegyű levelező az Ujfalusi-párt emeli ki; a férfira nézve tökéletesen osztom z—z nézetét, mert játéka ugyszólván minta gyanánt állitható fel; alakjait természetesen, művészi-leg állítja elénk; érdeklő látjuk egyaránt jelesnek a hős, szerelmes és komikai szerepekben. Ujfalusiné szép színvonalú alak, s tehetséges, szende színésznő, de nem úgy, mint z—z mondja, hogy „elragad bennünket átérzett játékával,“ most mint kezdő eléggé igyekszik a közönség méltánylását kiérdemelni, és pár év múlva hajlama és tehetsége folytán, szorgalmas tanulmányozás és gyakorlat által, jelessé képezheti magát. Beleznai Ilkát megrózza z—z nagy hangjáért, a mi épen ellenkezőleg áll, mivel nagyon is gyenge hangja van; játékáról mitsem ír z—z, pedig mint drámai hősnő és szende színésznő, szerepkörét eléggé eredetileg s átérzve tölti be, s épen gyenge hangja miatt nem teheti azt annyira, hogy a közönség teljes megelégedésével találkozzék. *)

Egy füst alatt szóljunk a tervezett s megtartatni szándékolt tánczvigalmakról is. Az első, a fönnemlített szintársulat által rendezett álarczos-bál, már e hó 23-kán ment végbe, azonban kevés sükerrel. A zene-egylettel egyesült színműkedvelő-társulat három tánczvigalmat tervez, melyek közül kettő hangversenynyel lesz egybekötve, a harmadik álarczos leend. Lesz még az állítandó leánynevelde javára: „leánynevelde-bál“, s a kaszinó által rendezendő „kaszinó-bál“; mindezekből kitetszik, hogy a hosszú farsang alatt vigalmak hiányát bizonyosan nem fogjuk érezni.

Végül egy „Rózsás napló“-ba illő eseményt kell fölemlítenem: e hó 17-kén O.-Topliczán A v e d Gerő ur vezetése oltárhoz a bájos és szellemes H a i s z e r Aranka urhölgyet, sok boldogságot kívánunk!

B. b.

Szegedről, január 27-kéről értesítenek: Két helybeli csempész a múlt héten Mokrinban mintegy 10 mázsa dohányt

*) Ilyen egymástól oltérő tudósítás mellett a döntő szót csakis az ottani t. közönségre kell bízunk, részünkre csak az egyszerű bíró szerepe jutván, mely a porlekedő fél közül mindegyiknek egyaránt — igazat adott.

Szerk.

vásárolt egy ottani sváb embertől, a kit azonban nem elégitettek ki az alku szerint, hanem mintegy 25 forintot vontak le a dohányért járó pénzből. Erre a német kapja magát és táviratilag értesíti a helybeli pénzügyőrséget, hogy a városi vegyes vonattal 10 mázsa dohány érkezik egy hordóban és 2 ládában Szegedre. A pénzügyőrség azonnal intézkedést tőn, s midőn a vonat megérkezett, azt négy pénzügyőr várta. A 2 csempész a vonat megérkezése után megkísértette a szállmányokat erőszakosan elvinni, s azt néhány lépésnyire el is hengergették, de az elvitelt meggátolták a pénzügyőrök és a vasuti szolgaszemélyzet s a 2 láda a hordóval együtt egy podgyászszerkebe betétezték és elzártatták. A csempészek most eltávoztak, de a pénzügyőrök és egy szolga ott maradtak, őrzendők a dohányt. 10 órakor a csempészek egy nő kíséretében, fölfegyverkezve botokkal és baltákkal visszajöttek s durva hangon követelték a dohányt a financzoktól, s midőn ezek kérésüket megtagadták, közöttük valóságos harc fejlett ki. Egyik pénzügyőrnek kezéből kicsavarták a fegyvert és ezzel úgy föbe ütötték, hogy az ájultan rogyott össze; a másik pénzügyőrnek kezét és lábát törték össze, de a két dohánycsempész is megkapta a magáét, az egyiknek szemét szurták ki, a másik pedig hasán kapott tetemes sérüléseket. A nagy lármára mintegy 30 ember jött a színhelyre, a kiket ők támogatásra hoztak magukkal s ezek neki esvén a vasuti kocsinak, azt erőszakkal feltörték s halállal fenyegettek mindenkit. Erre a vasuti főnök rögtön katonakért küldött a városba, kik csakhamar megérkeztek s szétugrasztották a verekedőket s közülük hármat elfogtak. A vizsgálat erősen foly.

Ülönfélek.

Náthafalusi Kornél, premontrei tanár, Kassáról 50 frtot küldött a „Reform“-hoz a vízkárosultak javára; a lipótmezei honvédegyelet 1000 frtot a „Hon“-hoz a honvédmenházra; Németh Antal, pesti ügyvéd 100 frtot a „P. Napló“-hoz a Batthyányi-émlékre, a „pesti korszolyázó-egylet“ pedig Pestvárosnak 45 frtot adott át a honvédmenház javára. — Táborosky és Parsch zenemű-kereskedésében megjelentek: „Emlékül,“ magyar dal, Stoll Pétertől; ára 60 kr. „Csikós-csárdás,“ Farkas Miskától; ára 60 kr. „Ugyan rózsám szeretsz-e még?“ csárdás, Tisza Aladártól; ára 60 kr. — Rózsavölgyi és társánál megjelentek: „Les perles des opéras“ („A dalmüvek gyöngyei“) című érdekes hangjegyfűzetek, a Dopplerek által zongorára és hegedűre alkalmazva. Most két fűzet látott napvilágot. Egyik a „Hunyadi László“ dallamából 11 oldal, ára 2 frt; a másik husz szép magyar dal, áruk szintén 2 frt. — Örömmel értesülünk, hogy a Nyári Pál gyöngélkodéséről szálló hírek alaptalanok. Deák Ferencz és Jókai Mór is rosszul voltak a mult héten, de hála Istennek, szintén jobban vannak már. — Az egy évi önkénytesek közül Pesten 130-an jelentkeztek tisztí vizsgára. — A városligeti bizottság azt a véleményt adta, hogy a városligeti szinkört három évre a Variétes-színház igazgatóságának bántan bérbe adhatják. — A Kink-család 100,000 frank értékű vagyont hagyott hátra, melyre vonatkozólag — miként egy francia lap írja — a francia államügyész le fog mondani egy örökösödési igényeiről. — Budán egy férfiruhába öltözött nőt s egy női ruhába öltözött férfit azon pillanatban fogtak el, midőn egy embert ki akartak rabolni. A férfinál kötelet s azon vérnyomokat is találtak. Az amazon pedig midőn látná, hogy föl van fedezve, kirántotta egy drabant kardját s védelmezni

akarta magát, de azért csak hüvösre tették. — Ó Felsőszombati elutazásakor gr. Uexküll szárnysegéd bóröndjét, ruhákkal, katonai rendjelekkel s kamarás-kulcsal ellopták a mint az indóházba ment, már másnap nyakon csípték a tolvajt. — Fischhof Dávid, egy pesti német lap szerkesztője, e hó 1-sején reggel belülről bezárt szobában felakasztva találtatott. Mostoha anyagi viszonyok vitték őt e borzasztó lépésre. — Az Ilo-na-ut kiépítéséhez Budán, a kormány elhatározása szerint azon tulajdonosoknak, kik az utmentén házat bírnak, 12,000 frttal kell járulni. A többi 33,802 frtot Budaváros fedezi. — Alánchid-társaság a Dunaparton álló házában minden lakó házbérét 50 százalékkal felebb rugtatta. — A budavárosi tanács odautasította a mérnöki hivatalt, hogy a Gellért-hegy alatt létesítendő új-utczák, térek és házakra nézve elkészítse a helyszin-rajzot és a tanácsnak mielőbb beterjeszse. — Az omnibusz-részvény-társaság a mult évben 41,000 frt lánczhidvámot fizetett. — A nemzeti kaszinó elhatározá, hogy a hatvani-utca sarkán fölépíti három-emeletes palotáját boltok nélkül, az első emeleten a kaszinói helyiségekkel, a többit pedig lakásokkal, nőtlen tagok számára; de mivel csak 100,000 frttal rendelkezik, a még szükséges 300,000-et törlesztési kölcsönre veszi föl. — Egy Keán Erdélyben, a ki azonban nem volt híres színművész, hanem egy olyan vasuti munkás, a ki neki adta magát az ivásnak és addig ivott, mig a szél megütötte. Walker mérnök tisztességesen eltemetteté honfitársát.

Megbizások tára.

S.-A.-Ujhelyre G. H. M. urnőnek: Ugy van, nem vettem első levelét. A kívántat azonnal megküldtem.

F.-Gyarmatra G. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Baróthra F. M. urnőnek: A kívántakkal, fájdalom, nem szolgálhatok többé.

Demsusra L. F. urnőnek: A kívánt tárgyak január 20-kán lettek postára adva, megfoghatatlan tehát, hogy 26-kán még nem voltak ott! Bizony nagy rendetlenség ez!

Jákfára P. K. urhölgynek: Postára vannak adva.

Szalonnára V. B. urnőnek: Nemde, jókor érkezett meg küldeményem?

Miskolczra D. M. urhölgynek: Vettem becses küldeményét.

Jolsvára F. K. N. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Sz.-Balhásra K. G. urhölgynek: Várom becses sorait.

G.-Vezekényre B. E. urhölgynek: Csak nyomdai hiba volt, mely legközelebb ki lesz igazítva.

Pacsérra Sz. L. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Pozsonyba dr. K. J. urnak: Igen sajnálom, de legjobb akaratommal sem szolgálhatok a grófnőnek velük.

Vingára D. L. urnak: Ön bizonyára örül a hasonlottságnak!

Losoncra B. E. urnőnek: Szívesen teszem.

Kassára M. E. urhölgynek: El van küldve.

Sz.-Polyánára M. E. urhölgynek: Várom becses megrendelését.

Czeplédre A. E. urnőnek: 25 frttól kezdve 50 frtig lehet választást tenni.

N.-Károlyra B. N. urhölgynek: A mint tudomásomra jut, értesíteni fogom.

Franciaországban és a főbb európai államokban kizárólag szabadalmazott

U J T A L Á L M Á N Y .

DUROY SZAPPANA

(Savon vegetal de Duroy)

vagy a

Saponinéből készült természetes szappan.

A Duroy szappanában nincs sem sziksó, sem hamuzsir, sem amoniak, sem zsír, sem olaj. Ennek alapanyagul a növényekből vett természetes szappanképző anyag szolgál.

Minden más szappan, kivétel nélkül, nevezzék bárhogy, s akármilyen legyen színe, alakja, valamely zsiranyagból és egy maró ásványi égvényből van összetéve.

Igy tehát a Duroy növényi szappan egészen új találmány.*)

Valamennyi eddig ismert szappantól összetételére és tulajdonságaira nézve teljesen különbözik.

Egy behasonlítás.

A növényi szappan alapanyaga semlegesítve van.

A növényi szappant a sók és savanyok nem bontják fel.

A növényi szappannal meszes vízben, sőt még a tenger vizében is lehet mosni, mert nem bomlik fel.

A növényi szappannal hideg vízben is tökéletes tisztára lehet mosni a ruhát.

A növényi szappantól nem húzódik össze a kelme.

Nem támadja meg a selyem-, gyolcs- és szörkermék színeit.

A többi szappanokban a zsír nem semlegesíti tökéletesen az alapanyagot; valamennyi mind feltűnőleg égvényes.

A zsírfélékkel készült szappanokat a sók és savanyok felbontják.

A közönséges szappanok ezekben a vizekben felbomlanak, nem habzanak, azért nem is lehet mosni velök.

A közönséges szappanokkal csakis meleg vízben lehet mosni.

A közönséges szappanok szabadon levő sziksója vagy hamuzsírja megsárgítja, összezugorítja a szörkermét, megrongálja a selymet, s kisebb-nagyobb mértékben minden kelmének kiveszi a színét.

Az ipar minden törekvése dacára a zsírfélékkel készült szappan mindig, de mindig égvényes fog lenni.

Azért nincs a növényi szappannak semmi izgató hatása a bőrre, s azért tisztítja rombolás nélkül a gyapju- és selyemkerméket, mert nincs benne ásványi égvény, (hamuzsir vagy sziksó.)

1. A növényi szappan öt különféle formában, es ugyanannyi célra gyártatik.

A mosó-szappan, melylyel mindenféle szőr-, selyem-, ezérna- és pamutkermét, mindenféle ruhát, festett és nyomtatott kelméket, a szín megrongálása nélkül, folyó-, kut- és tengervízben egyaránt tisztára lehet mosni.

Ezen növényi mosó-szappan már jelentékeny iparcikké vált. Olyan szappan, mely a gyapju- és selyemszövet szálaiban kárt ne tegyen, nincs más; ez nem zugorítja, nem húzza össze a gyapjukerméket. A gyapju, selyem, len, pamut, szóval mindenféle kolme színét bántatlanul hagyja.

A drága, finom selyem- és gyapjukermékek, melyeket a közönséges szappan megrongál, most már megvan az ő saját szappanuk. Mi a szappanvirág-gyökeret, panamát s más ilyenféle növényt illeti, melyeket eddig különösen a festett szörzövetek mosásánál használtak — melyek közbe legyen mondva, a fehér szövetet vörhenyessé tették — ma már egészen feleslegesekké váltak, miután a növényi szappanban a szappan természetes alapanyaga tömörítve, tisztítva és semlegesítve van, miért is vele a legfinomabb s legfihéresebb szöveteket is ki lehet mosni.

A tengerészek ezzel a szappannal a tenger vizében csak úgy kimoshatják ruhájukat, mint az édes vízben.

Használati utasítás.

A növényi mosó-szappan-porból két evőkanálnyit kell venni egy iteze hideg vízhez, kézzel kissé felhabarva, azonnal kész a habzó szappanlé. Ebbe aztán beletéve a selyem- és szörkerméket, bársonyt, csipkét, selyemkendőt, mellényt, nadrágot, harisnyát, épen úgy meg kell dörzsölni kézzel, mint a közönséges mosásnál szokás. A zsirosabb ruhákat, a milyen többek közt a flaneling, valamivel több szappannal és langyos vízben kell mosni.

A kényes színű gyapju-, selyem és pamut-szöveteket, milyenek a sháwlok, szönyegek, függönyök, kárpitok, takarók, mindig hideg vízben, s az előbbinél higabb szappanlében kell mosni.

*) A Duroy-szappanon kívül nincs más növényi szappan. Ezért alig szükség megjegyeznünk, hogy nagyon helytelenül nevezik a sziksós szappant növényinek, mert ebben a növény kivül nincs egyéb növény.

A kimosott kelméket két vízben kell kiöblíteni; a könnyű finom szöveteknek egy öblítés is elég, hanem ekkor sok legyen az öblögető víz.

M e g j e g y z é s . Ha a kelme nagyon zsiros, a szappanlé hamar megszűnik habzani, de azért mégis megtisztul benne a kelme.

Ezen növényiszappannal a festvényeket, képeket, ezüstözéseket, aranyozásokat szintén tisztára lehet mosni; e végett a nevezett tárgyakat be kell kenni szappanos vízzel, finom gyolccsal vagy szivaccsal ledöröglni, azután tiszta hideg vízzel letisztítani. **Ara egy csomagnak 80 kr.**

2. A mosdó-szappan. (Crème.)

A növényi szappan ebben a puha crème-alakban a lehető legtökéletesebb mosdószér.

Mindenekelőtt birja a szappan valamennyi jó tulajdonságát és egyetlen egyet sem bir hátrányaiból, mert a felbört nem vegytani hatással tisztítja, hanem úgy, hogy habzásába felveszi, elolvastja a bört fedő tisztálanságot, és így a bört teljesen érintetlen hagyja. A helyett, hogy a bört felcsipné, felduzzasztaná és kipörögtené, mint más szappan, ez feltűnően kellemes enyhítő érzést szül, s a bőrnek meghagyja természetes fehér színét.

Ezen szappan használata alatt soha sem fordul elő, hogy a bőr megcserepedjék, sőt a cserepedés is elmulik tőle. Tudja mindenki, hogy a közönséges szappan a bőrbetegségeket súlyosítja, sőt némely esetben egyenesen el van tiltva használata; ellenben a növényi szappan csillapítólag hat, s előnyösen helyettesíti azokat a zsirtartalmu krémeket, melyek tisztítás helyett úgy betakarják a felbört, hogy ez nem képes rendeltetésének megfelelni.

A közönséges szappan nagyon habzik, mert szabad sziksó van benne, mely egyesül a testet borító fagygyu nevű anyaggal; de épen ez a habzás, melylyel a közönséget rá szokták szedni, oka annak, hogy az ily szappan izgatóbb a kevésbé habzóknál. A növényi szappan, mely a tiszta vízben nagyon habzik, a bőrön, kivált ha az zsiros, nem habzik.

A növényi szappan kiválólag azoknak kedves mosdószérük, a kiknek bőre finom, s tartanak rá valamit, hogy az mindig szép és fehér legyen.

A kik e szappant használják, észre fogják venni, hogy csuszató por nélkül is könnyebben húzzák fel a keztyűt, mint azelőtt. **Ara egy tégelynek 1 ft.**

3. Fogtisztító növényi szappan-folyadék.

(Savon dentifrice vegetal.)

(Egyesítve van benne a fogporok és fogvizek jótékony hatása.)

Miután sikerült nekünk a növények természetes szappan-anyagát tökéletesen megtisztítani, arra a gondolatra jöttünk, hogy a fognak sem lehet ennél biztosabb és ártatlanabb tisztító szere. Várakozásunkban nem csalódtunk: a fogat tökéletesen megtisztítja, még pedig a nélkül, hogy — mint a fogporok némelyike — megkarcolná a fog zománczát. A fog egészséges fehér lesz használata után, s lassankint megtisztul a rátapadt borkőtől.

A folyadék maga, kellemes ízű, illatos, az inynek rugalmasságot, a száznak frisseséget s kellemes illatosságot kölcsönöz.

Használati utasítás. E folyadékból egy fél pohár vízbe egy kávéskanálnyi kell tenni, lágy fogkefét vagy szivacsot mártva bele. azzal megdöröglni jól a fogakat, ezután ugyanazon vízzel kiöblögetni. **Ara egy üvegnek 1 ft.**

4. Növényi szappan, pecsétisztító.

Sok pecsétisztító szer van már közhasználatban, de egyetlen egy sincs, a melynek nagy hiányai ne volnának. Az egyik megrongálja a kermét, a másik kiveszi vagy megváltoztatja a kelme színét, a harmadik, a milyen például a benzín, minden jó tulajdonnal bir, hanem kellemetlen szaga miatt használatra igen alkalmatlan; alig lehet megmaradni vele egy szobában, s a vele tisztított ruhán két nap múlva is megérzik a benzín-szag.

A növényi szappannak nincs semmi ilyenemű hátránya. A legfinomabb selyem- és szörzöveteket, úgy azoknak legkényesebb színeit teljesen bántatlanul hagyja e szappan, és a benzinnel épen ellenkezőleg, oly kellemes illatu, hogy a legkényesebb ruháknak sem lehet kifogása ellene.

Használati utasítás. A ruhán vagy kelmén levő pecsétre annyit kell tölteni ebből a szappanléből, a mennyi befolyja az egész pecsétet, ekkor egy fog- vagy körömköfővel jól földöröglni a nedves helyet. A szappanmedv habzani fog, de mire behatol a kelmébe, habzása gyöngül; ekkor ugyanezt a kefét tiszta vízbe kell mártani, s így döröglni meg vele a pecsétes helyet; befejezésül egy nedves tiszta szivaccsal kell oltakarítani a megtisztított helyről a szappan- és egyéb maradékot. **Ara egy üvegnek 1 ft.**

 Főraktár Pesten : Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10-10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

6. SZ.
Február 6-kán.
1870.

Havankinti színezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Rövid szemle a népek konyháiban.

(Vége.)

Ha valamely nemzetről elmondhatni, hogy husevő, a magyart méltán nevezhetjük annak. Erről azonnal meggyőződünk, ha őseink konyhájába bepillantunk. Ott ugyanis a következő élelmi szerek voltak találhatók: lóhus, mit más népeknél is találhatunk, s általában közdivatu volt. Ezen kissé csudálkozhatunk, miután a magyar kiválóan lovagnép volt s hadjárataiban ez állatfajra nagy szüksége lévén, azt szaporítani s nem fogyasztani kellett volna. — Ha lóhust ettek eleink, kétségtelen, hogy ökr- és tulokhust is használtak eledelül; sőt mivel nemcsak lovat és ökröt, hanem juhot s más négylábu kisebb házi állatokat is áldoztak, következtethetjük, hogy ezekkel is táplálkoztak, miután csak azon állatokat használtak áldozatokra, melyeknek husa különösen kedves eledelül szolgált. — Hogy vadhussal és hallal is éltek, az onnan következik, mert Regino szerint a beköltöző magyarok vadászat és halászzattal keresték élelmüket. Számos erdők tele voltak különféle négylábu és szárnyas vadállattal, mint: medve, farkas, öz, vaddisznó, zerge, nyul, fogolymadár, fajdtyuk, tuzok, vadgalamb, húros madár, császar-madár; folyóik, tavaik pedig többféle jóízű halakban bővelkedtek s azokban vadlud és vadkácsa is nagy számmal tanyáztott.

A húst megfőlvé vagy sülvé ették. A külföldi írók azon tudósítása, hogy őseink nyersen nyelték el a húst, merő ráfogás. Roppant zsirosan és sokat főztek, a mi, miként már láttuk, a kornak volt betegsége.

A földmivelés s főleg a kertészség előbbre haladtával mind több-több és másnemű tápszerek kerültek be a magya-

rok konyhájába. Ugyanezt eredményezte a kereskedés és közlekedés különböző iránybani kiterjedése.

Érdekes lesz Apor Metamorphosisának III.-dik cikkéből egy étlapot közölni itt, melyből a régi étkeket ismerhetjük meg: disznóláb tormával, töltött káposzta, tehénhus rizksásával, murokkal vagy borsóval, borsó törve pergelt szalonnával, borsó lére disznóhussal, berbécshus spékkel, disznóhus kaszáslével, nyulhus feketelével, csuka tormával.

A mint láthatjuk, csaknem mindenik leveses étel ugyan, de a tulajdonképeni levesről nincs említés, miután az a francia szakácsmesterség előhaladása folytán, későbbi találmány.

Tekintsük meg, hogy Rontó Pál keresztelőjére minő étkeket főztek: töltött káposzta disznóhussal, bárányhus tárkonynyal, csirke citromosan, kása, disznólábból kocsonya, disznófő ecetes tormával, borju tejfölösen és kockára vágott zsemlyével, réczehus feketelével; jól meghintve mindeniket mindenféle fűszerszámmal.

Általában a magyarok a fűszereket elejétől fogva szerették és használták is, mint a fahéjat, gyömbért, borsot, sáfránt, paprikát — ezt maguk természetették, — faolajat, mazsolaszólt, szekfüvet sat.

Anonymus szerint már az ősi magyarok használták a mézet, a későbbiek is kedves csemegéjüknek tartják, ez pótolta helyét a czukornak vagy nádméznek is, melyet Európa csak a 10-dik század óta ismer.

A magyarok három fogás ételt ettek, melyek közül az

elsőt a zöldséggel készült tehén-, borju- s disznóhusok; a másodikat különböző szelid és vadsülttek, a csöröge, fánk és kürtöskalácsféle sütemények; a harmadikat végre befőtt, hazai és déli gyümölcsök képezték.

Őseink legkedveltebb itala a friss és tiszta víz után a tej volt, mely nemcsak szomjukat csillapítja, hanem igen egészséges és tápláló eledelül is szolgált. De csakhamar általános ital gyanánt tűnik fel, különösen a nép harczoló részénél, a bor, épen úgy, mint csekély kivétellel, napjainkban is. A sör II. Lajos idejében jelenik meg; a rózsólis-ivás étvágy-csinálás végett ebéd előtt, ebéd után pedig a fekete kávé divatozott. A vacsorákat theázás fejezte be.

Es ezzel bevégezzük rövid szemlénket nyugat és kelet nevezetesebb népeinek konyháiban, miből tapasztalni fogjuk, hogy a természet ezer különböző befolyása, az országok fekvése, az egyes népek szokásai és jelleme, mennyire hatottak és hatnak azok minőségére és hogy jellemző sajátságait maig is hiven megőrizték, daczára a művelődés előhaladásának, a közlekedés kiszélesedésének és a mindent hasonlónvá tenni törekvő tudománynak.

D-K-G-5.

Oh te, a ki sziveinket . . .

1867.

Dalmady Győzőtől.

Oh te, a ki sziveinket
Egymástól elszakítottad,
Hőstettedre ne légy büszke!
A mit tettél, játék volt csak.

Hisz a lányka, kinek szivét
Ellenem felingerelted,
Nem szeretett engem többé!
Könnyű volt hát győzedelmed.

A szivét, mely kitartó, hű,
Ember el nem fordíthatja,
Még oly átkos ördögség is,
Mint a tied, megtör rajta.

Szégyeld magad, hogy csak ennyi
Érdemed van a pokolra!
Egy szivet elröppentettél,
Mely könnyű volt, mint a polyva.

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

Ki akarná ezt?

Lehetnek jó bolondok, de követőre nem fognak akadni!
Előre hát, a mindenható divat nevében, előre!

Az a kicsi, okos fő, mely Ernesztina vállain emelkedett,
jól tudta, hogy ezt a támadást vagy vissza kell hogy verje,
vagy elveszti csatáját örökre!

Zsornai uram a beállott csend alatt felséges észleleteket tehetett azon hatásról, melyet szavaitól várt. Az orvos is ellesi betegén a hatást, megtapintja az ütőret, az egészség hőmérőjét s a szerint cselekszik odább. A férjnek is jogában áll a házi orvos szerepe.

Ernesztin darabig fel s alá sétált a teromben, arca ki volt gyulva a haragtól.

A házi orvos láthatta, hogy az érverés heves, a gyógyszer hatása túlment a kívánt határon.

Végre megállt férje előtt a szép asszony s erőltetett nyugalommal kérde:

— De végre is, mi közöm van nekem mindezekhez? Te jónak látod egy rossz tréfádat a legszélsőbb határokig vinni. Tedd, ha tetszik. Nem törődöm vele. Reménylen, nem kívánod, hogy csupa szeszélyből lemondjak öltözékeim s divatárusnémről? Mit akarsz? Vászón-ruhában ohajtanál látni?

— Ne tulságoskodjál, Ernesztin. Járj sorsunkhoz méltó öltözetben, de kiméld a túlságos költségeket, melyet anyagi romlásunk nélkül nem fedezhetek többé.

— Tehát új reformok! Jól van. Talán már meglévő öltözékeimet is el fogjuk adni s az árából kórházat építünk. Szőresuhába öltözünk, hiszen mi szegények vagyunk! Nincsen miből megéljünk, s ime, én mégis elég szerénytelen voltam ide jönni, tetézni az ön szükségait, guny tárgyává lenni: hallani kifakadásait s ókori világnézeteit.

— Lehet, hogy nem épen divatosak, de biztosítlak, édesem, hogy egészségesebbek, mint a minőket anyádtól, a bárónőtől sajátítottál el. Azt hittem, megtudlak győzni a józan okosság fegyvereivel, a nélkül, hogy szemrehányásokat tegyünk egymásnak. Rosszul számítottam. Célom nem sikerült. Többé nem fogok vitatkozni. Sokkal jobban szeretlek, sem hogy áldozatokkal is meg ne kimélnélek az ilyen jelenetektől. Tégy, a mi tetszik. Ezennel ünnepélyesen ígérem, hogy többé egy szót sem fogok e tárgyról szólani.

Az orvos megfogta a beteg kezeit s gyöngéden ajkaihoz emelve, megcsókolá.

— Nos, kibékülünk ezen az áron?

— Nem, soha! Ideje, hogy véget vessünk az örökös szemrehányásoknak. Megvallom, nem tudok hozzászokni olyan modorhoz, mely a végén bántalomná növi ki magát.

— Bántalomná? Hogyan, hát a férj őszintesége lehet-e bántalom? Oh, ez rossz beszéd, ideges vagy, nem élek vissza helyzetemmel. Légy meggyőződve, hogy szeretlek, sokkal jobban, mintsem e kis daczos fő hihetné. Legyen vége a haragnak; jer, üljünk le egy okos szóra.

— Egyetlen szóra sem. Hallgatni fogok jövőre mindig.

— Na, az nagyon mulatságos lesz, kívált azokra nézve, kik figyelemmel kísérnek bennünket. Ah, de szinte feledtem egy fontos dologról tenni jelentést. A báróné odahaza megint valami mende-mondákat hallott. Készül hozzánk. Azt izentette Nagy István uramtól, hogy le fog rándulni a délelőtti vonattal. En ki fogok térni a vihar elől, lovam nyergelve vár, betérek pusztánkra.

Ernesztint a tudósítás végképen kiejtette a kemény posztóból. A közös ellen, melynek neve: „Mit beszél a világ?” megtestesült alakban közeledik!

— Komolyan beszél-e?

— Egy óra nem telik el és itt van.

— Az égbe kérek, csak most az egyszer ne hagyj magamra!

Zsornai meg nem állhatta, hogy el ne mosolyogja magát.

— No lám, lám! Tudtam én, hogy hamar megszólaltatom az én makacs kis feleségemet!

— Megérdemlenéd, hogy valóban úgy tegyek, miként mondtam.

— Nem lenne eszélyes dolog. Azt mondják ellenségeim, hogy nyers ember vagyok. Lehet, igazuk van, de lásd, mégis jobb szeretek az, mint képmutató lenni. Aztán nem mindig

olyan fekete az ördög, mint a milyennek festik. Én is jobb vagyok hiremnél. Most is engedelmeskedem, s itthon fogok maradni. Ezt a mai napot feledjük egészen, vedd úgy, mintha semmit sem mondtam volna. E pillanatban kezdek hajlandóságot érezni magamban még arra is, hogy igazat adjak neked. Szépnek, nagyon szépnek kell lenned mindenütt, hol megjelenesz; ne mondhassa a világ, hogy: Zsornai fukar. Helyetted majd én fogok egyszerűbben járni, szívesen lemondok minden kényelmemről, hogy megtarthatd divatárusnődöt. Nos, hát meg vagy-e velem elégedve? Bizony megérdemelnék most már egy béke-csókot!

— Jaj, ne járjon az eszed most ilyeneken, édes Ferenchezem, hagyd a békét máskorra, sietek felöltözni, anyám nem szereti ezt a színt; felveszem a kéket; ah, az valódi remek egy mű. Riza felülmulta magát benne, eszembe jutottak a „Tündér ujjak.“

— Valóságos lángész; csudálom, hogy leereszkedik hozzánk, s dolgozik potom áron!

— Ismét gúny!

— Nem szólok többet; de hát siess, mert a bárónő gőzerővel halad.

Ernesztin meg is indult, az ajtóból azonban visszaszóltotta férje.

— Tudod, mit gondoltam?

— Nos?

— Talán jó volna mégis, ha megkapnám azt a béke-csókot!

— Nincs időm, sietek!

— Csak egy felet, lásd, azt hiszem, neheztelsz még.

Ernesztin gyermekes pajzansággal csókolta meg férjét, s azután kifutott a mama elfogadására tenni készüléteket.

Zsornai pedig a terem közepén arról a komoly és igen nevezetes thémáról kezdett gondolkodni: mennyi bekerül egy ilyen békekötés?

— A csata meg van nyerve! — gondolta Ernesztin.

— A csata elveszett! — gondolta a férj — és neki volt igaza!

III.

Flórián a költő.

Egy negyed óra múlva Márton gazda még mindig gondolkodóba kapta Zsornait.

— Ugy látom, megint tépelődünk valamivel — szólt Márton, oda állva gazdája orra elé.

— Eredj, édes fiam, dolgozdra, mert nincs kedvem most veled vesződni.

— Nem is azért jöttem, hanem itt van ez az „izé“, tessék megolvasni. Egy urforma hozta, úgy néz ki, mintha épen most szalasztották volna meg a városból.

Zsornai elvette Márton gazdától azt a bizonyos „izét“, a mit jó magyarsággal vizit-billét-nek hívnak.

— Csoka Flórián. Ezt a nevet nem hallottam még soha. Ereszd be.

A következő pillanatban egy bátortalan tekintetű, pelyhes szakállu fiatal ember lépett be. A vékony lábszárakat sárga nankin-nadrág fődte, a mellény fehér, a nyakkendő vörös, a zeke kék, s így láthatja az olvasó, hogy uri-emberrel lesz dolga.

Zsornait egészen kihozta sodrából Flórián ur megjelenése. Erre az alakra nem volt előkészítve!

— Zsornai Ferenchez urat keresem.

— Nem kell, hogy keresse, ifju barátom, mert én vagyok.

Flórián urat megdöbbsentette a laconicus fogadás.

Kezdett eljutni szerencsésen a zavarnak azon pontjára, mikor az ember jobb szeret mindenütt lenni, csupán ott nem, a hol épen áll.

— Én Csoka András, e helység jegyzőjének fia vagyok. Tiszteletemet kívántam tenni a tekintetes urnak.

— Ah, ön tehát az ifju Csoka! Atyja a napokban említette, hogy várja önt Pestről.

— Csak tegnap érkeztem meg, s atyám első kötelességemmé tette e látogatást. Egyébiránt, ha nem csalódom, nekem már volt szerencsém láthatni Pesten a tekintetes urat.

— Az bizony lehetséges.

— Még pedig bájos hölgy társaságában.

— Az sem lehetetlen.

Flórián szemeivel a terem boltozatját iparkodott fölfedezni s megható kifejezéssel folytató:

— Ah! ama nap legszebb napja volt életemnek!

— Ha az ember végig néz önön, valójában nem gondolná, hogy szerencsétlen napjai is lehettek valaha. Olyan pozsgás, mint egy töltött rucza.

Az olvasóra bizom megítélni, hogy e prózai hasonlatosság milyen mélyen sebezhetette emberünket. Ezt a gonosz intermezzót nem volt szabad észrevenni Flórián urnak, s azért nem is engedte meghűlni a társalgást.

— A tekintetes ur kegyes jó szinben találni engemet. Muzsámuak köszönhetem, kihez menekülni szoktam szenvedéseim közepette.

— Mi a mennydörgös mennykő, önnek ismeretsége van a muzsákkal is? No lám, ezt már csakugyan nem mertem volna hinni! E szerint ön tehát versificál?

— Bátorokodom. . .

— No, mondhatom, ugyan gyenge mesterségre adta magát, fiatal ember! Biztosíthatom, hogy a kapornyaki jegyzőség sokkal jobban jövedelmez, s ehhez talán még több talentuma is volna. Mondja csak, hogy jutott erre a fátális gondolatra?

Flórián urat ez a minden tartozkodás és határok nélküli őszinteség még jobban elijesztette. Hiszen ez az ember egy valóságos falusi lisztes zsák! — gondolá magában. — Ez előtt semmi sincs szent!

— E különös. . .

— Mit talál az ur ebben a kérdésben különösnek?

— Jól van, legyünk tehát őszinték!

— Helyesen! Ez azonban ne gátolja meg önt abban, hogy leüljön arra az öreg székre!

Csoka engedelmeskedett.

— Tehát?

— A beteg, szenvedő sziv sok mindenre megtanítja az embert! Azon pillanattól fogva, midőn őt, eszményképemet, megláttam. . .

— Alljon csak meg fiatal ember, hiszen ön nekem novel-lákból akar felolvasást tartani; ezt a phrázist én még a boldog emlékü „Auróra“ ból olvastam.

— Engedelmet kérek, saját ideáim!

Zsornai felugrott a helyéből s elkezdett megint futkározni a teremben.

— Hisz ez az ember egy kötözni való sült bolond! De már csak lerázom a nyakamról!

Ezt a monológot magában tartotta Zsornai, de az az egy

pár tekintet, melylyel koronkint végig mérte Csóka András fiát, azonnal elárulta Flórián ur előtt, hogy nem jóban töri a fejét.

— Tudja mit barátom? Atya iránti jóindulatból volna elfogadható tanácsom az ön számára. Jőjjön hozzám kasznárnak!

Flórián elpalástolhatatlan megdöbbenéssel kérdé:

— Kasznárnak tetszett mondani?

— Igen hát, kasznárnak. Szép mesterség, jó fizetéssel! Kapni fog kétszáz forintot készpénzt, két bornyu-tartást, és három kövér disznót.

— Három kövér disznót! — rebegé a költő magában, megsemmisülve. — Hisz ez egy barbár ember, egészen kihoz hangulatomból kövér disznóival. Hová jutottam!

— Nos, mit gondolkodik! All az alku? Megtoldhatom még tiz köből buzával is, s ha szereti a dictiózást, hát olyan mezeje nem akad a vármegyében sehol, mint nálam választási időkben. Gyönyörű nép lakja e vidéket, eszi a beszédek, beállhat akár jobb-, akár baloldalra, az nekem mindegy, csak be ne töresse a fejét. Télviz idején irhat vidéki leveleket a „Hetiposta“ meg az „Igazmondó“-ba, vagy ha tetszik, akár a „Magyar állam“-nak is. Na ugy-e, hogy derék conditiók?

— Grácia fejmenek, de nem merek hűtlen lenni muzsámhoz.

— Ahoz bizony bátran hűtlen lehet. Ön utáni bánatában meg nem háborodik! Hát azok miféle iratok ott a zsebébe?

— Egyszerű irományok. Kedvteléseim szerény gyümlöcsei.

— Megérem, hogy versek!

— Igen, ezek „ő hozzá“ irt költeményeim.

— Ki az az „ő hozzá“?

— Ki egykor dalra késztetett, kit utójjára a tekintetes ur társaságában láttam, a nemzeti színházban.

— Hallja barátom, ez a dolog kezd érdekes lenni előttem. Várjon csak, nem szóke volt az az ön ideálja?

— Mint Raphael angyalai?

— Kék szemekkel?

— Csak az ég lehet kékebb!

— És termete?

— Valóságos gazella-termet!

— Mondhatom, derék! Ez a dolog tetszik nekem! És ezt az egész nyaláb verset hozzá irta?

— Ugy van, 200 sonett és elegiák.

— 200 darab! Ez már mégis sok egy ombertől!

Oh, milyen mértékben buzdítók voltak Csóka ur előtt Zsornai kérdezősködései, épen olyan mértékben aggodtatta az a gondolat, hogy: „valjon mit akar ez az ember?“ Mókázik, vagy komolyan beszél?

— Egyetlen ohajtásom volt, hogy valaha kezeibe tudjam juttatni e verseket, hadd beszéljenek helyettem, panaszkodják el szívem baját.

— No, én ígérem, hogy kezéhez juttatom!

— Lehetséges-e?

— Még többet mondok: megszerzem önnek azt az örömet, hogy személyesen adhassa át, még pedig rögtön!

Ezzel Zsornai be sem várva Flórián ur válaszát, kinyitotta a szomszéd terem ajtaját, s azon keresztül kiáltott át:

— Edes Ernesztin, kérlek egy szóra!

A megszólított sietett azonnal, s mintha semmi sem tör-

tént volna az imént, egyenesen odaállt férje elé, rendbe hozta szétágaskodó nyakkendő-csokrát, s csak ezután szólt:

— Mit parancsolsz velem?

— Édesem, észre sem veszed, hogy vendégünk van — szólt a férj, Csóka urra mutatva, ki eközben a haláltusa két-ségbeesései között győződött meg, hogy az a bizonyos szóke, gazella-termetű angyal, kihez a 200 darab sonettet irta, senki más, mint épen Zsornainak a neje. „No, ha itt nem lesznek most rög-scandalumok, akkor én nem vagyok Flórián“ — gondoló magában.

(Folyt. köv.)

—

Lángszemekben született . . .

Battlay Imrétől.

Lángszemekben született

Lángerejű érzelem,

Megmérhetlen, leirbatlan,

Örök titku szerelem!

Az életnek napja vagy,

Fagyot olvaszt tűzheved;

Oly bájossá, oly kedvessé

Teszted te az életet!

De hogyha leáldozál,

Ha sugárid elvonád:

Csak a csillagok lámpái

Emlékeznek vissza rád.

Maradj és függj szívemen

Angyalom e kis lakán,

Hisz egyetlen-egy oáz vagy

Életem sivatagán.

Egy falusi Lear király.

vagy a

fiú halátlanság.

I.

Tegnap, december 1-jén a lyrango kastély birtokosa, szokása szerint felhatalmazta a község szegényeit száraz ágakat gyűjteni és vágni a Kongeot erdőben. Alig ismerék szomorubb látványt, mint egy erdő télen vagy ködös esős napon átadva így szegény emberek késének. A tompa fejszecsapások, melyek visszhangoznak mindenfelől a lombja-fosztott erdő mélységében; az elmosódó emberi alakok, melyek a ködben esőbarnította fák között ide s tova mozognak; a mindenféle koru nyomorultak, gyermekek, agg férfi ak és öreg asszonyok rongyos ruhákban, kik közül némelyek hosszú ágakhoz fogják be magukat, és úgy huzzák azokat a bokrokon át, míg mások egyenkint hatolnak beljebb halkán, mint valami árlyalakok a sétányokon, háromszorosan görnyedve meg a facsomó, az idő és a nyomor terhe alatt; mindez legszomorubb oldalát mutatja fel az emberi életnek. Az ágak sűrű csomója, mely fejüket befödi, úgy elterjed fejük felett, mint valami rozszant fedél és úgy vonszoltatik utánuk, mint valami száraz, zörgő galyból készült köpeny!

Szembe úgy néznek ki, mint takarók ba burkolt állatok, hátulról nézve mint a mozgó erdő, mely „Macbet“-ben fordul elő.

Történetesen ez oldalra vetődtem sétálásomban, az erdőszélére egy dombtetőre, mely falunkhoz vezet, ott találtam egy szomorú favágót, ki megállott egy perczig, botjára támaszkodva, egy kis lélegzetet venni. Midőn feléje közeledtem, így szólt hozzám szégyenkedve:

— Uram, adhatna nekem egy csipet tubákot?

— Én nem tubákolok, jó ember, — válaszolék én, — de itt van néhány fillér, vásároljon rajta azt.

— Köszönöm, uram, — válaszolá ő, — nem kérek alamizsnát.

Ez egyszerű, de mégis megindult hang, melylyel ezeket kiejtette, meghatott.

— Bocsánat! — kiálték fel élénken.

— Nem sértett, uram!

És készült távozni; segitettem neki megrakodni és mellette ballagtam le a kis dombon.

Mi, kik az életet vizsgálva szemléljük, rögtön észreveszünk, hol valami rejtély, fájdalmas titok lappang és nyugtalanok leszünk; felkutatni kívánjuk azt, hasonlítunk a vadászbekhez, melyek azonnal megérik a vad állatot, melyet nyomozniuk és feltalálniuk kell. Én is ez ember önértő válasza és állása között ellenmondást találtam, melyet megfejtani kívántam. És ismét hozzá menve, újra megkezdtem vele a tárgyalást.

— Ne vegye rossz néven ajánlatomat; hiszen tudom, hogy önök, falusi emberek, mennyire szeretik a tubákot!

— Igen! — felel a szegény ember menetközben. — A tubák felejtet. A bor is! A szesz újra! — folytatá levert hangon, — de nem lehet az egész világ ittas, vannak olyanok, kik a részegségtől undorodnak, kik azt szégyenlik.

— Ez már szépen van mondva, derék és ritka ember . . .

— Én nem voltam soha részeg, uram, — felelt erőteljesen. — Először igen sokba kerül, másodsor összerontja az embert. A mig egy pár fillér áru tubák felvidámit egész napra!

A kanyargóhoz értünk. Akkor láttam néhány lépésnyire egy nagy, szőke nőt, ki keveset hasonlított egy elzaszi nőhez.

— Menjünk hát . . . atyám . . . — így szólt a nő.

— Itt vagyok . . . — felelt ő némi tartozkodással.

Nem volt több időm, mint hogy megkérdezzem tőle:

— Hogy hívják önt, derék ember?

— Boyer atya, uram! — és eltávozott.

II.

E találkozás elfoglalta lelkemet és egy szomszédomhoz mentem, ki falusi bíró volt.

— Ki ez a Boyer atya? — szólék hozzá belépve.

— Mit érdeklis az önt?

Elbeszéltem neki találkozásomat.

— Adjon hálát a véletlennek, — válaszolá, — mert éppen jókor történt ez a találkozás.

— Mit akar ön ezzel?

— Az atyák és gyermekok a XIX.-dik században az ön tanulmányának tárgya, ugy-e bár?

— Igen, nem érdekel semmi inkább.

— No jó! akkor hát tanulmányozza Boyer atyát: tanulmányozza az ő életét! Az önt tárgyának egyik legérdekesebb pontjához vezet.

— Melyikhez? — kérdém nyugtalanul.

— Ön megjegyezhette, hogy mostanság mily kegytelen vágyat táplálnak a gyermekek még életében örökölni atyjuktól, azaz műhelyébe, boltjukba lépni, mihelyt a törvény megengedi. Csaknem minden fiu jelszava a közönséges, de éppen közönségességében rettentő szó: „Távozzál, hogy én lépjek helyedbe!“ Atyám jegyző volt, én irnok valék mellette nagyven évig. Fiam kényszerített, úgy, a hogy a fiak kényszeritotnek bennünk, hogy hagyjak el foglalkozásommal, mihelyt ő huszonöt éves vala. Sógoromnak volt egy nagy magtára és fia kérelmezte, hogy őt is vegye társul. Három évig az atyának a fiuval kelle maradni. E három év végzetes volt. Az atya a maga részéről valami 60,000 forintot vesztett. Kért fiától három évi időhosszabbítást, hogy ismét rendbe szedje ügyeit. „A vállalat vállalat, mondá a fiu, mi három évben egyezünk meg. Csak szerződésemet ismerem el.“

Ime, a mai fiu! Helyünkbe jó és hamar ott van, egészen ellenkezőjét teszi annak, a mit mi tevének; kitörli lelkéből oktatásainkat, megveti tanácsainkat s főleg elfeledi adományainkat és jótéteményre hálátlansággal válaszol. Hát még falun, ott e tény sokkal durvább alakban jelenik meg: ott a földet még az atya életében bitorolják, vagy kicsikarják a szegény öregtől. Hajdan, mikor sokkal kevesebb parasztnak volt birtoka, sokkal ritkább volt a birtoktól való megfosztás. A tisztelet, melyet a családfői név öntött beléjük, nem engedte nekik, hogy megkisértsék az önlealacsonyítást az által, hogy birtokaiktól megfosztják magukat és távol volt a fiu szivétől a gondolat, azt sürgetni. Most az atyak gazdagabbak és a fiak durvábbak, az atyak gyengébbek és a fiak orozatlanabbak — és Boyer atya története megtanít minket a mai család erkölcsi cseinek ez oldalára.

— De hát ki ez a Boyer atya? — kérdém én fojtott hangon.

— Boyer atya képviseli a földművelőt abban, mi benne egészséges, jó, józan és korlátozott van. Ő a munkáért élt. A mennyi dolgot elvégzett e kicsiny, száraz és sovány ember hatvannyolcz évében, csaknem megrázó. Ő kivételes helyzetet tett rendessé magára nézve. Őt tarták a vidéken a legderékább aratónak, a legerősebb kaszás-, a legfáradhatlanabb szántónak, a legügyesebb vinczellér- és a legjobb fejszésnek. Az erős munka megvisel, de jövedelmez, Boyer atya is arczának verejtékével szerzett vagy nyolczvan hold szántóföldet, és hetvenöt tábla szöllőt, egy szép nyil erdőt és kevés pénzt, melyet biztos helyre vagy takarékpénztárba helyezett el, és a házat, melyben lakik.

E ház építésének története jellemzi leginkább Boyer atyát. Két vagy három évig, ünnepnapjait és nyugalomóráit arra fordítá, hogy talyigáján földjére épületköveket, fatuskókat, téglát, ajtókat és ablakokat szállítson, melyeket itt-ott vásárolt apránként, és egyszer, midőn elég anyagot hordott össze, akkor építé házát, mely csak kézi munkájába került neki. Mondám, hogy neki egyetlen szenvedélye a munka volt, de csalódom, mert volt még egy: a munka és az ő kicsinye, özvegyen maradván egy fiuval, ki öt éves volt, és ő volt e fiucskára nézve egyszerre atya és anya.

Mihelyt járnai tudott a gyermek, minden dolgához elvitte. On tán észrevette tél kezdetén, midőn a parkban és a mezőn a munka folyt, vagy ugarlások tétettek, az ásó ember mellett, körülte volt mintegy munkatársa; körülte és ásója körül ugrált folyton, egy-egy örömkialtásba törve ki, cserjéről cserjére ugrándozva egy: vörösbegy. Nincs kevesebb jelenség; úgy látszik, mintha föl akarná vidámitani a munkást. Követi

öt, mintha szeretné és egész az ásó alá megy a felhányt föld-barázdák közül a kis férgeket fölszedgetni, melyek táplálékát képezék. Boyer atya gyermeke volt az ő veresbegye. A kaszálás alatt mindig látható volt, a mint lépdelt atyja kaszája nyomában; sokszor láttam őket mindkettőjüket nagy faeladások alkalmával; evés idején: gyermek és atya ugyanazon köpeny alá bujva, ugyanazon kenyérből éve, ugyanazon lopótökből iva, lábukat ugyanazon paráznál melegedve, és midőn este Boyer a faluba visszatért, két diadaljelét, gyermekét és fejszóját vivén hátán; vagy midőn vasárnap az ajtó előtt ülve, fekete öreg süveggel fején, mely egyedüli fényűzési czikke volt, kis fiát térdein ugráltatta: a boldogság mintegy a szépség büvsugarát lövelé e durva arczra.

— Az ön Boyer atyja engem meghat, — feleltem én, — oly egyszerű és valódi ember! De fia? Mi lett e fiuból? Nyugtalan vagyok, mert előbbi szavai sejtetik velem, hogy valami sötét dráma folyt le e családban.

— Ön jól mondja! Talán Shakespeare borzasztó drámája. A fiu férje e nagy fiatal nőnek, kit ép az imént látott ön. A menyegző napján az atya két részre osztá birtokát, fiának adta menyegzői ajándéku takarékpénztári pénzét és házát, maga számára tartván meg abban a legszebb szobát. Megtartá még a földet, a szőlőt és erdőt. Jelen valék a lakodalmon, soha sem láttam vigabbat, de mégis aggódtam egy keveset. A fiu nem tetszett nekem. Neki talán egy hibája van, de ez egy hiba magába zár majdnem minden vétkeket; ő gyenge. A meny nekem nem tetszett, nevető, munkás, tüzes, nekem úgy tünt föl, mint egyike azon önfejű természeteknek, kiknél még a szivélyesség is csak uralkodási eszköz. S nem tudtam megállani, hogy este, mikor visszavonultunk, ne mondjak ennyit: Ön hibát követett el, Boyer atya!

— Már miféle, bíró uram.

— Azt, hogy házát fiának adá. Hogy ha már közös életet akart ön folytatni velük, őket kellett volna önnél szállásolni és nem önnek lenni náluk szállásban. Tartok tőle, hogy ön magának zsarnokot vett nyakára.

— Fiam és kényur!

— Nem beszélék én az ön fiáról! Ha ő oly szabásu ember volna, hogy ur legyen, nem rettegnék önért! de ő olyan agyagból van gyurva, melyből a birkákat és juhokat teremtik! Végre is, adja Isten, hogy csalódjam. Jó estét. Én nem csalódtam.

Barátom megállott ez utósó szavak után, mint a kinek nehezen esik elbeszélését bevégezni.

Én újra szólék:

— Mi történhetett Boyer atyával? Ő nem volt gyermekeitől függésben, mert okosan megtartá földjeit.

— Szerencséjére és szerencsétlenségére, — felelt a bíró, — mert e jószág körül kezdődött el a hallgatag és kegyetlen küzdelem, mely még mindig foly. Marianna, ez neve a menynek, nem volt alkalmas a mezei életre. Egy kis szomszéd városban növekedvén, kedve és hajlama volt a kereskedéshez; egy évvel az összekelés után férje hozományát, azaz Boyer atya készpénzét, beleverte egy ló és szekér vásárlásába, és vásárookra kocsikázva, gypaju és majorság-kereskedéshez fogott.

Akár rossz szerencse, akár ügyesség hiánya miatt, nem sikerült, három hó elég volt arra, hogy feleméssze a kis vagyont. Más megbánta volna a dolgot és abban hagyja! O, mint igazi játékos (mert minden kereskedő lelkeben játékos), ő így beszélt magában: „Nem volt pénzem, ez volt a baj;

pénzzel aranyat érő vállalatokat fogok csinálni.“ Es kezdett irigy szemeket vetni Boyer atya földre. De e vagy az öreg földművesre nézve egész élete volt. Azt nemcsak szerezte, de meghódította, meghódította hüvelykről hüvelykre, kalászról kalászra, szőlő-vesszőről szőlő-vesszőre; meghódította saját földjét! Mikor megvásárolta e földet, az parlagon volt; ő törte fel először, mikor megszerzé másik földjét, az teli volt kövecsel, ő csinált belőle szőlőt, több volt ez, mint jószága, alkotása volt. Megtörve az idő és hatvan évi folytonos munka által, nem volt többé képes maga dolgozni, hanem dolgoztatott és felügyelt a munkára; ő azért élt, hogy megmégnezzze földjeit, mint azelőtt élt azért, hogy megtermékenyítse azokat. Hogyan lehetne hát rávenni, hogy jószágát átengedje? Hogyan lehetne őt rábirni arra, hogy többé ne mondja: az én földem, az én rétem, hogy ne menjen szőlőjébe és ne ő maga töltse meg csüret, ne ő maga arassa le gabonáját? Ez akadályok, a mint történni szokott, még felingerelték Marianna vágyait, a helyett hogy eloltották volna, és hogy ő azoknak eleget tegyen, felhasználta természetének minden erejét. Ő is, mint rendszeren a szenvedélyes emberek, igen heves és furfangos volt: heves érzelmeiben, furfangos a süker üzésében. A szenvedélynek megvan a maga kitartása. Ki türelmesebb, mint egy ragadozó állat? Marianna tehát elkezdé éleszteni férje szivében a vágyat; azután, midőn az üszök elég izzó volt, az öreggel szemben mind több-több gyöngédségnek és szeszélynek látszó tréfát engedett meg magának, melyek az őszinteség színét viselék magukon és saját számítását is elleplezék önmaga előtt. Durván enyelgett vele, gyöngéden feleselt vele, felvidámitván, átátölelvén, egész a kivörösödésig megharagudott, ha az öreg pálinka itala nélkül ment ki reggel és rákiáltott, hogy több gondot ad neki, mint két kis gyermeke, őt nevezvén az ő második gyermekének és oly ügyesen vegyíté a gyöngédséget a gorombasággal, hogy kevés idő múlva valóban orránál fogva vezeté.

(Folyt. köv.)

A szent folyam.

Nincs több olyan vize a világnak, mely nagyszerű anyagi, nemzetgazdasági, földrajzi és aethnologiai fontossága mellett egyszersmind oly magas eszményi jelentőséggel bírna, mint Keletnek ama roppant folyója, mely Ázsiának örökös hó és jéggel fedett hegyeiből eredve, mintegy 200 német mérföldnyi futása után oly tengerbe ömlik, melyre a tropikus nap küldi „lángoló sugarait“ — e folyam a Gunga, vagy, a mint az európaiak inkább nevezik a Gangesz, — sok millió ember pedig csak röviden „Folyam“ vagy „Szent folyam“ neve alatt ismeri.

A történeti és történetelőtti idők óta, — míg az emberek jönnek és mennek, míg körülötte minden változik, míg azok, kik ma fáradt tagjaikat vagy kiszáradt torkukat üdítik fel tiszta hullámaiban, holnap az ellenséges harcász kardjától el-
ojtva, vagy mint a kegyetlen állhat áldozatai, tehototonul usznak tova rajta, — a folyam változatlanul hömpölygeti hullámas habjait, mérföldnyi széles medrében, a tenger felé, mohamedán mecsetek és paloták, hindu imolák, európai gyártelpek és angol őrházak mellett haladva el.

Itt a keleti raktárak gazdag kincseit viszi, amott a nyugati polgárosodásnak és gépezeteinek szolgál; most az indigo kékjével festve, aztán a leöldösött emberek véréből pirosulva,

most halkal és gyengén lubiczkol a meleg verőfényen, majd szilaj habokat hány a szörnyű ctyklone (északi vihar) dühöngő rohamai alatt, hol simán, egyetlen hullámot vetve, foly tova, hol egy második vizözön gyanánt zugva és bömbölve hágja át partjait, messzire, messzire mindent szomorú pusztítással, de egyszersmind véghetlen termékenységgel árasztva el; sokféle urnak rabszolgája és valamennyi egyenlőn részesítve kimerithetlen jótéteményeiben, — ilyen a Gunga, a hindu szent folyama.

A Gangesz a Himalaya hegységben, egy alacsony barlangból ered, hatalmas jégtömeg alól. Ezen tömegnek alakja némileg egy tehénfejhez hasonlít, s ezen okból a hindu szent állatnak tekinti a marhát. De hogy ama medencze, melyet a víz e helyen képez, nem tekinthető a folyam tulajdonképeni forrásának, az most már kétséget sem szenved; azonban úgy mint a Nilus folyónál, nem lehet meghatározni, melyik patak vagy patakok tarthatnak alapos igényt arra, hogy ők adták az életet a szent folyamnak.

A hegységen túl a határos Tibetben, valamint magából a Himalaya hegységből eredő többféle folyó és patak tart igényt ama szerencsére, hogy ők képezik a folyam eredetét, hanem ennek daczára, évezredek óta a fentebb említett helyiséget tartják a Gangesz főforrásának s ezért, hogy a számtalan zarándok szállást és ellátást leljen, kik évről-évre India minden részeiből oda sereglenek, hogy a szent forrásban fürödhessenek, egész falu épült annak szomszédságában. Ezen falu neve Gangutsi, s lakói egyedül a szent víz eladásából, mely egész Indiába rézedényekben küldetik szét, ugymint a zarándokok seregeinek szállással és étellel való ellátásából élnek.

Gangutschitól sokfélele képzik a Gangesz jégpánczélos zord hegyek között, melyeket sasok és hegyi kecskék laknak, délfele, Gurbwal kerületen át; ez fölötté regényes, fenséges és nagyszerű látványokban túlgazdag, de magányos, kevéssé népes és ritkán látogatott táj.

A folyó végre áttöri az öt korlátozó sziklareteszeket s keskeny nyílásokon rohan ki a sík földre. Ezen átmenet mellett emelkedik Hurdvas, híres vásárhely. E város kupoláival és fürdőházaival, különböző izlésű építészeteivel, tarka zászlóival és lobogóival, s mindenekelőtt a kristálytisza folyó szépsége által, mely a város utcáin foly keresztül, fölötté kecses és festői látványt nyújt, mely a helynek szentségét még növeli.

A Gunga itt még nem nagyon széles, de miután hegyek és sziklák közé van szorítva s nagy kövek által feltartoztatva, szörnyű sebes, s nem egy jámbor hindu, ki a csillagászok által rendelt időben elbukott a folyamban, nem látta többé a nap világát.

Ezen vásár, vagy melah (vagy mint nálunk mondják: bucsu), a legfontosabb ünnepélyek egyike egész Keletindian s roppant számmal jelennek meg látogatói; még sokkal nagyobb számmal sereglenek össze ott az emberek, mint Allahabadban vagy Benareszben. Már sok nappal a melah előtt az egész környék utjai és ö-vényei földve vannak utasokkal.

A szekereknek hosszú sorai megterhelve muszliunal, gázal, selyem- és gyapju-kelmékkel, tevékkel álló vonatok, melyek csakugy nyögnek a nagy almával, szilvával, őszi barackkal, szőlővel és fügével teli kosarak terhe alatt; ökrök és tehenek, melyek nagy mennyiségű gabonát hoznak, fecsegő és veszekedő asszonyok, kik fenn a málhákon ülnek s a háztartási holmikra ügyelnek, melyek szintén az árucikkék közé helyezettettek, — mellettük meztelen gyermekek, kik alusznak

vagy sikoltanak, férfiak, kik stentori hangon vitatkoznak, vagy egy szerencsétlen pár ökröt szidnak, melyek hasztalan erőlködnek, hogy a nehéz ghasi vagy taliga kerekeit kihúzhassák a sárból, s mindezt a hangok, zaj, nyögések, lihegések és szitkozódások közepette kell képzelnünk, mert mindegyik első akar lenni rendeltetése helyén.

Az ut melletti koldus azt gondolhatná, hogy visszatér az aranykorszak, oly gazdagon ajándékozzák meg pénzzel és eledellel. A beteget és haldoklót irigylik: boldog az, ki a szent folyónál fejezheti be életét, mert az egyenest a mennyországba jut, s a ki minden földi javairól lemondott, s így jön a Gunga vizéhez ájtatosságát végzendő, az rendkívüli tiszteletben részesül.

Hát még a kinek azon szerencse jutott, hogy valami kitünő szerepet játszassék a szertartásoknál, vagy a ki a roppant gyülekezetet rendezi és vezényli, az valóságos dicsfényvel környezve tűnik fel a közönség szemében.

S ha végre megjön a rég ohajtott nap, akkor a város és egész környezete teli van étellel, mozgalommal, fényvel és örömmel. Az imolák megtelnek ájtatos imázókkal, kik buzgón törekszenek a szentség legmagasabb fokára, melyet a folyam adhat; a rétek és mezők csak úgy virítanak az élénk színű tarka öltönyök és diszitmények pompájában.

Mindenféle sátrak végtelen sorai nyulnak s mindegyikben egy kereskedő ül vagy áll, ki nagy buzgósággal s rikító hangon szólítja meg az arra menőket, hogy vegyenek valamit, s élénken dicséri áruit.

(Folyt. köv.)

Aranymondatok.

Egy farsangi tánczrend lapjairól kijegyezte:

Kiss Aranka.

Midőn az első alakzatot velem lejtette, azt mondta, hogy olyan könnyedén lebegek, mint a hold ezüst sugara, a második alakzat alatt már napsugár voltam, a harmadiknál szemeim a csillagok sorába lónek beiktatva, a negyediknél ajkam mosolygása volt az üdvösség, mely az összes halandó emberiséget bűneitől megváltja, és midőn visszavezetett volt anyámhoz és ő visszatért barátjai körébe, egész hozzámig ellátszott az elragadtatás arczán, a melylyel mondá: „Angyali leány, egyetlen gyermek és ezer hold első osztályu földje van!

„Hát legalább az utósóra!” — esedezett, midőn azt mondtam neki, hogy már ennyi és ennyi tánczra le vagyok foglalva, és mit volt mit tennem! nem utasíthattam vissza; az egyik csárdást unokabátyámnak ígertem volt oda, az nem fog megneheztelni reám, gondolám, és átengedtem azt neki, és hogy jártuk, soha annyi tüzzel, annyi jókedvel, mint a hogy ő e csárdást; mintha csak az égbe akart volna velem repülni; minden csepp vérem édes lázban gyult ki, szemem bűvös igézetel voltak reám szegezve, olyasmit éreztem, a mit még soha sem; bizonynyal szeret, gondolám, és ha e pillanattal azt kérdi tőlem, ha én is szeretem-e őt, én nem tudom, mit feleltem volna neki. És midőn édesanyámhoz visszavezetett és ő is visszatért barátjai körébe, egész hozzámig ellátszott az elragadtatás, a melylyel mondá: „Láttad, mint forgattam meg a kis libácskát? Képzelem, mint dul-ful most az én szép kis Nollikém féltékenységében!”

Egy hét története.

Február 2-kán.

A technikus-bál. — Egy árva hangverseny. — A kaszinó halálitélete. — Egy jégtükör-kép. — Pestvárosnak hozzá méltó tette. — A menház-album. — A nemzeti színházról. — Menter Zsófia mint művésznő és mint nő. — Egy szerény figyelmeztetés.

Mégis csak háládatlan egy náció vagyunk mi fővárosiak. Hogy örültünk a farsangnak! Hetekkel elébb nem tettünk egyebet, mint készülleteket az ő illő fogadtatására és a mi illő mulattatásunkra; bál és bál és ismét bál volt szívünk és elménk tengelye, a körül forgott minden vágyunk, minden gondolatunk, elosztottuk az életet kedveseink közt, ezt a tánczot ezzel, a másikat azzal fogjuk lejteni, hogy mindegyiknek jusson egy-egy édes emlék a farsangból, és most — oh rut emberi háládatlanság! — alig vagyunk még négy-öt-hat hétig a farsangban, és már a régi kedves alakját ölti magára a bájos, isteni, felülmulhatlan farsang, a melyért úgy rajongtunk, a mely után oly epedve vágytunk; mult szombaton volt a technikusok bálja, mennyi varázs és vonzó báj nem rejlett e két szóban: „technikusok bálja“ csak két héttel is azelőtt, mint repesett szívünk azon gondolatra, hogy mi is ott leszünk, és mint fogunk mulatni, mert ő is ott lesz — talán csak nem szükséges bővebb magyarázatot adnom azon kis szócsának: „ő“ nagy értelme fölött? Már a szó jelképe is megmondja értelmét: egy karika, a végtelenség jelképe, kétszer megvesszőzve — tehát ő is ott lesz és a technikusok is ott lesznek, az ujkor ezen diszes utász csapatja, mely százszorta jobban érdemli meg, hogy az ő bálja legyen az idény fénycsillaga, mint akár a jogászok, akár az írók, mert ezek közül egyik sem buzgolkodik úgy a hölgyek érdekében, mint az; a technikus életfeladata: valóítani a képzeletet, összekötni az anyagot a költészettel, életet lehelni a holt tömegbe és az izlés idomaiba önteni a szabálytalanságot, és — nem ugyan az a hölgy hivatása, csakhogy egy kicsit eszményesebb irányban? Nem-e joggal lehetett tehát várni, hogy a technikus-bál estélye delejes izgalomba fogja ejteni minden atlácz-czipők valamennyi tulajdonosait, lázongásba hozza a divatárusnőket a megrendelési ostromoknak miatta, és — csalódánk!

A mivel azonban legtávolabbról sem azt akarom mondani, hogy a technikusok bálja nem volt eléggé látogatott, vagy pedig épen azt, hogy szebbnél-szebb és bájosabbnál-bájosabb hölgyekben lett volna e bál híjával. Még csak az kellene! Hisz akkor a fővárosnak nem köből, illetőleg téglából, hanem jégből kellett volna lenni és pedig valóságos sarkponti jégből, a melynek tájain, boldogult Regulynk szerint, egyetlen egy szép asszony sem található. Arról tehát szó sincs, hogy e bál is nagyon szép ne lett volna, nem is emlékszem, hogy csak egyetlen egy nem szép asszonyt láttam volna e bálon, és a mi a látogatottságot illeti, arra nézve elég megjegyezni, hogy e bál óta egy technikus sem akar többé Budán maradni, mindnyáját Pestre huzza a szive, a mi pedig egy technikusnál sokat akar mondani, mert annak alaposan jártasnak kell lenni a vonzerőknek minden fő- és válfajaiban (csak valahogy „váll-

fajokat“ ne tessék olvasni); már Ivánka Imrénél, — a ki közbe legyen mondva, nemcsak kitünő hazafi, hanem kivételesen kitünő technikus is, a minek egyebek közt azáltal is adta jelét, hogy a mult héten rendezett vasut-személyzeti bálon is megjelent és igen jól mulatott, — tehát Ivánka Imrénél is voltak már az iránt, hogy eszközölje ki az országgyűlésen a politechnikumnak Budáról Pestre leendő áttételét, mert ők nem tudnak többé Budán tanulni, nem tudnak ott többé egész szívvel is hivatásuknak élni és Ivánka Imre teljesen felfogva e kérelem alaposságát, szokott szeretetreméltó szolgálatkészségével azonnal magáévá tette ez ügyet, mert mint jeles fő, tudja, hogy a technikában csak úgy, mint a politikában, fődolog ugyan a tudomány, hanem azért egészséges szivire is van ott szükség, és annál fogva a milyen rendjén van, hogy a technikusok bálja olyan gazdag legyen szép hölgyekben, a milyen valóban volt, és a miért elősorolni azokat egyenkint, olyan feladat volna, melyre talán a sokat próbált Sissifus sem vállalkoznék, épen olyan jogos és méltányos viszont az is, hogy ilyen bál után a budai politechnikum Budáról Pestre tétessék át, ha a haza azt akarja, hogy tökéletes mérnökei, építészei, gépészei és a többi képeztessenek ez intézetben.

A technikus-bál ellen tehát semmi jogos panaszunk nem lehet, annál nagyobb panaszunk van a főváros ellen, mely ez alkalommal újra bebizonyította, hogy milyen ingatag alap az a közvélemény. A milyen átalános volt az izgalom és érdeklődés az eddigi bálók iránt, olyan közönyös volt ezen bál iránt; a legközelebről érdekelt feleken: a tánczosokon és tánczosnékon kívül senki sem törődött vele, a thea-estélyeken szóba sem hozatott, és valjon miért? ez az, a mi olyan sajátságos világosságban tünteti fel a fővárosok közvéleményét! Ha még az a diszes album szoritotta volna le e bált a napi-rendről, melylyel a főispánok e napokban b. Wenkheim, volt belügyminiszternek kedveskedtek; vagy az a hír, hogy a kaszinóban e héten gróf Ráday Lászlót a tagok sorából kitörölték, mivel hogy a hazából kiszöktében egy pár állítólag hamis aláírással ellátott váltót itthon felejtett; vagy azon szomorú képü hangverseny, melyet mult hétfőn a honvéd-menház javára rendeztek és melyről senki sem tudta, hogy tulajdonképen ki rendezi, a mit pedig már azért is jó lett volna tudni, hogy megmondhatnók neki, miszerint jobb lett volna, kevésbbé kegyeletes eszméhez nyulni avatatlan kézzel; mindezek a dolgok még igazolhatták volna a közérdeklődést; de ezek közül egyik sem folyt be döntőleg a fővárosi közhangulatra, ezek is a technikus-bál sorsában részesültenek, senki sem szólt róluk, és pedig azért nem, mert mult szerdán éjszaka egyszerre egy kis fagy állt be és ez a kis fagy egyszeriben elhervasztotta a farsangi báloknak teljes virágában diszlő tulipán-fáját a fővárosban. Nemde különös? És mégis úgy van. Ez a fagy-pont képezi a mi farsangi idényünk forduló-pontját, nem a piros orcáknak, hanem a piros orroknak van immár nagy divatja, nálunk a hő keblek vágyainak célját nem a vigadó és „Európa,“ hanem a városligeti tó jégtükre képezi, mert ez egyszer a főváros a farsangot vezeti jégre.

Nem tánczolunk többé, hanem korcsolyázunk, és a város-
ligeti tó sima jégükre mindennap a főváros szépeit látja hátán
táncolni. Sokkal élvezetesebb multság ez most a táncznál.
A hideg levegő kedves állunkat csipkedi, a folytonos hajlongás
a téli felöltön át is a legszebb arányokat tünteti föl, és a mi a
legfőbb a multságban: az uszály épen nem alkalmatlankodik,
azt szépen otthonn hagyjuk és a korcsolya is eléggé magas,
hogy a mesés picziségű czipők, azaz hogy topánkák szobrá-
szati idomai szélylyel nézhessenek a világban; aztán egykor-
máskor el is bukunk egy keveset, elterülünk a jégen, aztán
ismét össze-illetőleg rendbeszedjük szélylyel hulladozott ruháin-
kat, egyet mosolygunk, aztán tovább folytatjuk a multságot.
Igazán festői szép látvány, mikor egy-egy finom urhölgy a
jégen elterül; rendesen épen olyan széles, mint a milyen hosszú,
már tudniillik a ruházattal együtt. Aztán az a gyönyörű ösz-
sze-visszaság, örege-ifja, férfiak és hölgyek egy száz-százhusz
ölnyi hosszú, üvegsima területen sürgődvé és hajlongva, bukva
és féllábbal a levegőben balanszírözva, az egyensúly fentar-
tása végett, közben-közben egy-egy korosabb, vagy félnékebb
urhölgy egy kézi szánkón taszigáltatva magát két rézoru
gavallér által, vagy a szánkóba fogódzva gyakorolva magát
táncolni a jég hátán, és túl a korlátan — mert csak egy
gyöngye léczkorlát választja el a magas világot a hétköznapi
korcsolyázó világtól — a százezer gyermek óriás kacajja, mi-
kor valamely bukás nem egészen a Newton által megállapi-
tott esési törvények szerint üt be, és a pálya körül a vén platá-
nok mogorva egykedvűsége és a fiatal jegenyék magasra kinyult
nyakkal, mintha csak azért nyulnának úgy fel a lombtalan téli
világba, hogy ők is láthassanak valamit az „isteneknek való szín-
játék“-ból, és a tó partján a korcsolyázó-egylet eszélyességéről
tanuskodó deszka-bódék, melyekbe a kályhát csak májusban,
vagy júniusban fogják megfelelő számmal felállítani és a látha-
tár legszélén a jéggel megrakodott szekerek, rosz gebéikkel és
napszámból élő munkásokkal, mindez olyan képet állít elénk,
a minőt hiába keresünk a táncztermekben, egy valóságos fő-
városi farsangi életképet, egyfelül a határt nem ismerő mulat-
ságvágy és szilaj jókedv, másfelül a nyomor és munka, mint
hordja össze a jeget nyárára afagyalatozók és — betegek számára.

Es miután a szép-világ egész odaadással a jég hátán éli
farsangi világát, a nem-szép világ is keres magához illő mulat-
ságot és szintén hozzáillő buzgósággal a honvéd-menház
ügyét törekedik jó végre siettetni, és e tekintetben magához
méltó példával megy elől Pest főváros; nemcsak szép terjedelmű
telket ajánlott fel díjtalanul, hanem azonfelül gyűjtő-ívek kö-
rötetését is határozta el e szent hazafiui czélra, és az ered-
mény ki fogja tüntetni, mennyire szive mélyébe van ez eszme
minden igaz magyarnak növe. Ily elhatározásokkal szemben
bármennyi sok kívánni valónk van is még arra nézve, [hogy
Pest nagyvilági értelemben fővárossá avattassék fel, mégis
büszke érzés fogja el a keblet azon gondolatra, hogy van főváro-
sunk, mely a hazafiság példájával megy elől. És bizonynyal a
többi város, sőt az egész ország is követni fogja e példát, mert ki-
nek lelke ne buzdulna kegyelet és áldozatkészségre, e név halla-
tára: honvéd, és mennyivel inkább: a „rokkant honvéd“ névre!

Hölgyeink pedig a maguk gyöngéd és finom modorában
fogják nyilvánítani e szent hazafiui eszme iránti kegyeletüket.
A menház bizottmánya Tóth Kálmán jeles költőnk egy
album szorkeszítésével bizta meg e czélra, e napokban mentek
szét az előfizetési felhívások ez albumra, az egész tiszta jöve-
delem a menház javára osik és az előfizetési díj csak 2 frt,
körül-belül fél annyi, mint a monnyibe egy pár bálczipő kerül.

Egy pár bálczipő árán tehát elősegíthetjük a szent eszmét és
kapunk érte emlékül egy gyönyörű tartalmu könyvet. Fölös-
leges tehát különösen felhívni a magyar hölgyek figyelmét ez
albumra; nem szükség azt mondani a kis méhecskének, hogy
repüljön ki a köpüből és szálljon virágról virágra és szedje
össze az édes mézet és rakosgassa be a sejtekbe, megteszi ő azt
magától, midőn a tavasz napsugarai tudtul adják neki, hogy
itt a mézgyűjtés ideje; ösztöne az neki, melyet követnie öröm
és boldogság épen úgy, mint a jó hölgynek ösztöne, hogy a szent
czélú ügyek gyámolítására gyűjtsön és buzdítson, és milyen
dicső emléket állítanak maguknak azáltal a mi hölgyeink!
Századok mulva büszke önérettel fogják az utókornak elbe-
szélni, hogy: ime, farsang idején lett a „Honvéd-album“ előfi-
zetési felhívása szétküldve és mégis annyi ezer hölgy nevével
diszitve érkeztek vissza az előfizetési felhívások! Ez pedig
tisztán onnan van, mivelhogy farsangon úgy, mint hajtón,
örömben úgy, mint búban egyaránt fényesen lobog a kegyelet
lángja a magyar hölgyek szívében.

A nemzeti színházban is terveznek egy előadást e kegyelet
czélra, hanem az valószínűleg csak akkor lesz meg, midőn az új
igazgató veszi át az intézet vezetését; most még azt sem tudni,
hogy ki lesz az igazgató, a közvélemény még mindig báró
Podmaniczky Frigyest ohajtaná látni e polczon, annál sajno-
sabban esett értesülnünk, hogy maga a báró nem hajlandó el-
fogadni az igazgatóságot; de olyan kipróbált hü hazafiról föl-
tehetjük, hogy a közügynek áldozat mellett is kész szolgálni,
kivált midőn nem igen van olyan sokoldalú és műképzett jele-
sünk, a ki őt e polczon pótolni tudná.

Mult vasárnap Vizváryné-Csányi Sarolta asszony, a deb-
reczeni színház tagja lépett föl e szinpadon, Szigeti „Vén ba-
kancosás“-ban, Lidi szerepében, fél sikerrel. Eléggé szép szin-
padi alak, és tehetséges színésznő is, de a mennyire egy első
látásra ítéletet lehet mondani, még sok köszörülni való van
tehetségén, hogy a drágakő ne csupán nyers drága-kő, hanem
művészet-gyémánt legyen. Meglehet azonban, hogy további
föllépései jobban fognak sikerülni.

Annál osztatlanabb tetszést aratott Menter Zsófia, máso-
dik hangversenyében is; ritkán részesül nálunk művésznő
olyan osztatlan tetszésben, mint e művésznő, és ezt leginkább
gyöngéd, meleg előadása által vivta ki magának. Elutazása
előtt itteni tisztelői értékes koszorút nyujtottak át neki Sipos
Imre, ismert zeneművésznőnk által. Jellemző e művésznő gon-
dolkodására nézve a következő kis történetke, mely e héten
szájról szájra járt a fővárosban. Magánkörben játszván,
egy fiatal dandy elragadtatva fordul hozzá és mondja: Kiasz-
szony egészen elbűvölt, ime, térdre borulok előtte. — Térdre?
— kérdé a művésznő mosolyogva, — hol és mikor? — Azaz,
hogy nem kell azt szó szerinti értelemben venni — viszonzá a
szellemdus dandy megzavarodva. — No lássa, — viszonzá a
művésznő tiszta bajor dialektusában — mire való hát olyast
mondani, a mit nem érzünk? — és ezzel ott hagyta a dandyt, a
ki talán ozután tudni fogja, hogy egy művelt nővel más nyel-
ven kell beszélni, mint egy czukrászleánnyal.

Végre pedig egy szerény figyelmeztetés a lapunk mai
számához mellékelt aláírási felhívásra. Palotássy zeneműve-
inek második kötetére szól ez aláírási felhívás, azon zeneszerző
műveire, kinek magyar szerzeményei úgy magyar zamatosság,
mint melegség és dallamosságánál fogva, örökbecsűek. A ki sze-
reti a magyar zenét, és lehet-e azt nem szeretnünk! az sok édes,
boldog órát szerez meg magának az ő zeneműveiben. — i — r.

Budapesti hírvivő.

✚✚ (Udvari hírek.) A toscanai nagyherceg halála miatt ő Felsége a király már mult szombaton elutazott Bécsbe. Mult hétfőn pedig követték őt Rudolf koronaherceg és így csak ő Felsége a királynő maradt fővárosunkban Gizella és Mária Valéria hercegnőkkel és ezek valószínűleg az egész telet itt fogják tölteni. Az udvari gyász következtében azonban az ideai farsangon nem lesz udvari bál. — A király legközelebb történendő visszaérkezte után Gödöllőn udvari vadászatok tartatnak. — Gizella főhercegnő ittlétekor a hideg napokban is folyvást tesz sétákat a városligetben. — Királynő ő Felsége megrendelése folytán: e napokban az Alter és Kiss divatesernokából egy selyem-zsinorzatú fekete bársony magyar budát küldtek Trani grófnőnek Rómába. — Rudolf trónörökös főherceg mult vasárnap két kortársával: gróf Zichy Pál és özv. Pálffy grófné szül. Károlyi grófnő fiaival ebédelt. Ugyanez alkalommal Gizella főhercegnőhez is több mágnás lánykája volt hivatalos. — Ugyanaz nap a déli órákban Schrecker fényirdáját meglátogatván, lefényképezteté magát.

✚✚ (Királynő ő Felsége), mint a „Vadász és Versenylap“ írja, Rómában léte alatt részt vett egy rókavadászatban is. Ezen vadászatban, mely a Campagnán folyt le, ő Felségén kívül a volt nápolyi király, Trani gróf és neje, ő Felsége kíséretéből Hunyady grófné és Nopcsa báró, azután a római főrangú világ sportmannjai és urhölgyei vettek részt. Összesen 120—130 urlovas s hölgy volt jelen. A vadászat ugyan hallali nélkül végződött, de a három óráig tartó lovaglás közben többször akadt alkalom, hogy ő Felsége ép oly biztos, mint sebes lovaglásáról feltűnjék.

✚✚ (A színészeti tanoda) igazgatósága közhírré teszi, hogy a jövő 1870/1-diki évi tanfolyamra jelentkezők f. é. márczius 13-kától 20-káig mindig 10—12 órakor a tanoda irodájában (ujvilág-utcza 16-dik sz. 2-dik emelet) fognak beiratni. A fölvetelre megkivántató föltételek következők: 1. Nőknél legalább 14—15 éves, férfiaknál legalább 18 éves életkor. 2. Csinos szinpadias alak. 3. Tiszta, csengő hang, hibátlan kiejtés a drámai, ezenkívül jó zenészeti hallás az operai szakhoz. 4. Annyi műveltség, mennyit a fennirt korban mindenkitől megvárhatni. A tanfolyam négy évig tart. A növendékek tandíjt nem fizetnek, sőt a legtehetségesebbek és legszorgalmasabbak a második évtől kezdve ösztöndíjban is részesülnek.

✚✚ (Bálkrónika.) Képviselek bálja. Az ideai átalános tánczkedv, mely fővárosunk minden részében jelentkezik, a honatyákat azon eszmére juttatta, hogy az egykori pozsonyi követbálok mintájára itt is rendezzenek egy fényes képviselői bált. A bál napja azonban még nincs meghatározva. — A honvédmenháza javára rendezendő ála rezos-bál jövő vasárnap, e hó 13-kán fog megtartatni, még pedig, mint az előjelek sejtetik, a nagy közönség rendkívüli részvéte mellett. — A pesti bölcsőde-egylet javára f. februárhó 5-kén tánczvigalom rendeztetett az „Európa“ szálloda termeiben. Az eredményről majd csak jövő számunkban fog csak szólhatni. — A pesti közuti vaspálya-társaság tisztikara e hó 17-kén bált rendez a lövölde helyiségeiben. — A pest-józsefvárosi kisedővő-egylet nagyobbítása céljából e hó 9-kén a lövölde helyiségeiben tánczvigalmat fog tartani. — A veszprémi polgári társaság kör saját könyvtára javára tánczestélyt rendez e hó 8-kán. — Gyöngyösön sorsjátékkal összekötött bált rendeznek a

farsang végén; a teremalapító-egylet ma tartja ott bálját; a honvéd-egylet pedig e hó 16-kán. — B.-Gyarmaton e hó 27-kén a megyeház nagy termében jótékony czélú tánczvigalom fog tartatni. A szünórában 100 darabnál több értékes és e czélra adományozott női kézi munka fog kisorsoltatni. A tiszta jövedelem fele pedig a honvéd rokkantak menházára fog adatni.

✚✚ (A kereskedelmi ifjak bálja) mult kedden egyike volt a legszebbeknek az ideai farsangon. A házi-asszony tisztjét Eberlingné urnő vitte és ép úgy tünt ki finom modora, mint diszes öltözéke által (sárga-vörös faille-ruha, fehér illuzio-tünikkel és virág-fonadékkal diszítve.) A jelen volt hölgyek közül különösen Igersics Katalin (fehér-zölddel), Fülöp Irén (róza), Seregi Irma (róza feketével), Ács Linka (fehér veressel), Jäger Paulin (sárga), Rottér kisasszony (fehér vörössel), épugy izkates öltözékek, mint bájos szépségük által tüntek ki.

✚✚ (A fővárosi szálloda) is van már Budán, mióta a lánczvidék mellett a Széchenyi-szálloda megnyílt. Berendezése egyike a legelegánsabbaknak, lakszobái igen kényelmesek s a kilátás egyik felül a Dunára, másfelül a Gellértra, gyönyörű. Jelen voltak a szálloda megnyitásánál, január 30-kán, a budavárosi tisztviselők, s mintegy 16 journalista. A vacsora, valamint a társaság jó magyaros volt, amaz magyar borokkal fűszerezve, ez magyar barátságos kedélyvel.

✚✚ (A jég), egy nagy város e fontos fogyasztási czikke, uj elevenséget adott a Dunapartnak. A folyam ugyanis pár nap óta el van borítva jéggel, s mindazok, kik már azon aggodtak, hogy Drezdából, Stettinből kell hozatniuk még jeget is, kapva-kapnak a beköszöntött fagyos alkalmon, s egész napon át folyvást halásztatják az uszó jégdarabokat. Számtalan munkás csákyakkal fogdossa a jeget össze, s minden perczben sok kocsit hordja be a jégrakásokat a vendéglősök, czukrászok, serfőzők, sat. pinczébe.

✚✚ (Öngyilkosság.) Mult pénteken délutáni félhárom órakor Majorcsik József, jó hitelű bórkereskedő, Sebastyén-tér 3-dik sz. alatti lakásán szívének irányzott pisztolylövéssel véget vetett életének. Állítólag zilált pénzügyei vitték ez utolsó lépésre. Adóssággal terhelve vette volt át az üzletet, és mert az adósságokat a rossz üzletviszonyoknál fogva nem bírta törleszteni, annyira kétségbeesett, hogy élni sem akart tovább. Még csak 32 éves volt s nőtlenül élt.

✚✚ (Széngőz általi megmérgezés.) Mult hétfőn virradóra Blecher Ferencz bolti szolga és neje lipót-utcza 47-dik számú lakásukon a kályhából kigőzölgött széngőz által mérgezést szenvedtek. Dr. Halász Géza, belvárosi orvos, értesülvén az esetről, azonnal megjelent a helyszínén, s a már ott talált több orvos, különösen pedig dr. Fodor és Heinrich halott-kémekkel az életre hozatal iránt a szükséges lépéseket rögtön megtették és ez sikerült is mindkettőre nézve még délelőtt. Délután mindkét mérgezett további orvoslás végett a kórházba szállítottatott, a férfi azonban még aznap délután meghalt.

✚✚ (Bál helyett halál.) Vasárnap este 10 órakor a vigadóban a lépcsőzet alján Fischer Teréz, alkusz neje, szélhűdés következtében holtan rogyott a földre. A körülbelül 50 éves, hizott nő fia és két lánya kíséretében kétnyul-utcza 5. sz. a lakásából gyalog jött a vigadóig, az ott tartott álarczos bálban részt veendő. Hullája bérkocsin lakására szállítottatott.

✚✚ (Gozdu Manó meghalt.) Gozdu Manó hétszemélynök mult esütörtök reggel 1/2 órakor 71 éves korában meghalt, hosszabb betegeskedés után. Végrendeletében: ingóságai át a

lános örökösül özvegyét nevezte ki, kire ezenkívül vagyona tetemes részének haszonélvezetét is hagyta. Rokonainak hagyott több rendbeli hagyományai levonása után összes vagyonát „Gozsdu-alapítvány“ czim alatt azon magyarországi és erdélyi románoknak hagyta, kik görög-keleti vallásuk. Az alapítvány kezelése a román görög-keleti metropolitára s a püspökökre, ezenkívül három román világi férfitra bízatik, kiket a hagyományos özvegye nevez ki. Ezek közül egyet a Poyvár-családból kell választani, mely Nagyváradon lakik és rokonságban áll a hagyományosal. A végrendelet többek közt azt is rendeli, hogy a vagyon bizonyos részei 50—50 évi időközben tőkésíttessenek, míg a többi részek kamatai szegény tanulók, papok, tanítók segélyezésére fordíttatnak. Végrendeleti végrehajtókul Széher Mihály ügyvéd, Joannovics György államtitkár és Grabovszky György nevezettek ki. Az elhunyt többek közt 54 darab pesti takarékpénztári részvényt hagyott maga után, melyeket nem szabad eladni.

✦✦ (Balassa Antal), fehérmegyei földbirtokos K.-Nyéken, január 30-kán, 52 éves korában meghalt, a nap kihirdetett végrendelete szerint: Nyéken levő igen jól berendezett gazdaságát, általában minden itt levő ingó és ingatlan vagyonát, lakása beltartalmán kívül, a pesti iskolára, bodméri összes birtokát pedig a pápai főiskolára hagyta, továbbá Budán, a tabáni főúton levő házát, melyet a napokban 45,000 frtért kértek tőle, a pesti ref. iskolának hagyta. Ezen két iskola fogja a kisebb hagyományzókat kielégíteni. Többi közül a magyar akadémiának hagyott 500 frtot. A k.-nyéki, bodméri, fejevári és gárdonyi ref. egyházaknak is jelentékeny összeget rendelt kifizettetni; minden eselédének, ki 10 évnél régebben nála szolgál, fejenként 100 frtot, az egy évnél régebbieknek pedig 25 frtnyi összeget hagyományozott. Végrendelete végrehajtójául a megyei első alispánt nevezte ki. A boldogultnak temetése februárhó 2-kán volt K.-Nyéken.

✦✦ (Rózsás napló.) Szalacsy Farkas, vas megyei földbirtokos, csütörtökön váltott jegyet Kovács Ilona kisaszszonynyal, dr. Kovács S. Endre, országos hírű orvos és királyi tanácsos bájos és kitűnően művelt leányával.

✦✦ (Vegyes hírek.) A honvédelmi miniszterium a budai nőegyletnek a várban levő házát, mely az egyletnek eddig közel 3000 forintot jövedelmezett, évi 4000 frtért kibérelte. Az egylet ugyan nyert ezzel évenként 1000 frtot, de a dolog a lakfeleknek a jelen lakásszükség mellett nem igen lehet inyére. — Pesten a lakosok száma (katonák nélkül) 200,820; 1857-ben volt 131,705; tehát tizenhárom év alatt majd hetvenezer lélekkel növekedett a fővárosi lakosok száma; Budán pedig 70,780, míg 1857-ben 15,540-nel volt kevesebb. — Mult pénteken éjjeli féltizenkettőkor a nemzeti színház laképületében kandalló-tűz ütött ki, mely azonban a nélkül, hogy tüzlármára okot adott volna, minden további veszély nélkül a házbeliek közreműködésével elfojtatt. Hanem azért intő figyelmeztetésül szolgálhat ez eset arra nézve, hogy a nemzeti színház körül kellő oltási szerkezőről gondoskodjanak. — A színházi nyugdíjintézet házi-ur lett. Megvette árverésen 35,300 frton azt a sarokházat (magyar- és reáliskola-utczák szögletén), melyet Vácson elhunyt birtokosa; Káldy M., három egyenlő részhen hagyott az akadémiának, írói segély-egyletnek és a nemzeti színházi nyugdíjintézetnek; a vételár harmadát tehát nem is kell fizetni. Az utóbb nevezett nyugdíj-alap növelésére e hó 7-kén tartandó tánczestélyre felülfizettek: Wenkheim Krisztina grófnő 50 frtot, Egressy Rozsó ur 10 frtot, Horváth Boldizsár igaz-

ságügyminiszter 10 frtot. — A városligetben épült gyermekszínház tulajdonosa szerződésileg arra van kötelezve, hogy évenként három ingyen-előadást tartson a fi- és leányárvalház és egy életbeléptetendő kisededovoda javára. — A zenekedvelők egylete, gr. Festetich Pál elnök lelkes indítványára, elhatározá, hogy saját zenecarnokában az első nyilvános hangversenyt a honvéd-menház javára rendezi. Ez egylet tánczestélyt is fog rendezni e hó 21-kén, a tagok és a tagok által bevezetett vendégek számára. — Beküldetett szerkesztőségünkhez: „Késő szerelem,“ írta Bornemissza Bertalan. Alapeszméül az van fölvéve e műben, hogy a nőnevelésnél egyaránt figyelemmel kell lenni az elme- és szív kiképezésére. Mindenesetre érdekes és érdemes a kidolgozásra és azért meglehet, hogy bővebben ismertetjük e művet. — A hires „Sakuntalá“-t, Kalidasának e keleti remek költeményét, nemsokára birni fogjuk nyelvünkön is. Kálniczky Gyula fordítá le, egy évig dolgozván rajta. Ohajtjuk, hogy munkája teljesen sikerült legyen, s ez esetben a Kisfaludy-társaság kiadványai közt foglalna legméltóbb helyet.

✦✦ (Halálozások.) Pozsonyban e hó 23-kán hunyt el gr. Eszterházy Géza (Eszterházy József gróf fia), 35 éves korában, szivbajban, s 26-kán temették el Galanthán. — Dr. Matlekovits Sándor, egyetemi magántanárt, súlyos vesztesség érte; huga: Teréz, e hó 27-kén jobb létre szenderült. — Rényi Rezsóné szül. Majláth Viktória Esztergamban január 30-kán meghalt. Mindenki őszinte részvéttel fájlalja e derék hölgy elhunytát. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Február 4-kén.

Jan. 29-kén: „Dinora,“ Meyerbeer operája, 3 felv. — Jan. 30-kán: „A vén bakancsos és fia a huszár,“ Szigeti eredeti vig népszínműve, 3 felv. — Jan. 31-kén: „A mizantrop,“ Moliére vigjátéka, 5 felv. — Febr. 1-én: „A boldogság első napja,“ vig opera, 3 felv. — Febr. 2-kán: „A szerencse gyermeke,“ jellemrajz, 5 felv. — Febr. 3-kán: „Borgia Lucretia,“ Donizetti operája 3 felv. — Febr. 4-kén: „Lukánusz,“ P. Szathmáry Károly eredeti szomorú játéka, 5 felv.

Budai népszínház.

Február 4-kén.

Jan. 29-, 30-, 31-kén és febr. 1-én Molnárné-Kocsisovszky Borcsa fölléptével: „A nemezis, vagy a házaló zsidónő,“ új énekes színmű, 3 szakaszban. — Febr. 2-kán: „Miatyánk Isten,“ 3 szakaszban. Délutáni 5 órakor gyermek-előadásul: „Egy magyar honvéd-család a forradalom után,“ színmű, 3 felv. — Febr. 3-kán: „Egy ujkori Pylades,“ vigjáték, 1 felv. — Febr. 4-kén: „Két özvegy,“ vigjáték, 1 felv. A két utóbbi napon a vigjátékokon kívül Hickin, angol művész-család föllépte.

Gazdasszonyoknak.

Pontyhus töltelékkel.

Egy szép nagy pontyot megtisztítván, a szálait ki kell szedni és az egészet két ujjnyi darabokra elvágni, a melyeket jól be kell sózni, egy óráig pihenni hagyni, azután pedig egyenkint egy tiszta ruhával letörölni. Ezalatt egy font nyers vagy sült borjú- vagy csukahust apróra el kell vagdálni, négy sardellát, egy kis citromhéjat és levét, valamint sót és egy kis citromhéjat és levét, valamint sót és egy kis fekete borsot hozzá adni, e töltelékéből a hal-darabok belső részeibe kis ujjnyi vastagságúra kenni, azokat aztán fölverrt tojásba és zsemlyébe mártva, egy vajjal kikent formába koszuáralakban be-

rakni, forró vajjal leönteni és a sütőben szép pirosra megsütni; egy kis tejeles mártást készíteni, abba apróra vágott gombát megpárolni, a halat gondosan kiszedve, e mártással leönteni és ferróan betálalni. A hal mellé még burgonyát vagy párolt rizst is lehet tenni.

D. Emma.

Kis tortácskák.

Egy font lisztből, három negyed font vajból, fél font hámozott mandulából ugyanannyi cukorból, egy citrom levéből, apróra vágott héjából, négy keményre főtt tojás székéből és egy egész tojásból a nyújtódeszkán tésztát kell készíteni, azt kinyújtani és apró fánkokat szúrni ki belőle. Az egyik felét finom befőttel meg tölteni, a másik felét csillagformával kiszúrni, a befőttös oldalra reátenni, tojással megkenni, cukros mandulával behinteni és langyos kemenczében megsütni.

K. Anna.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: hálókötösökre, nadrágokra, sat. való sima himzés rajza.

A 2-dik szám: M és L betűk, fehérneműekre.

A 3-dik szám: finom fehérneműekre való himzés rajza.

A 4-dik szám: R betű.

Az 5-dik szám: gombostűpárna, lámpatálcza, sat. himzés rajza, bársonyra, vagy ripsre tarka selyemmel himzeudő.

A 6-dik szám: zsebkendő körüli és sarkába való himzés rajza. Finom francia himzés.

A 7-dik szám: J és D betűk.

A 8-dik szám: E és M betűk.

A 9-dik szám: bokréta nyakkötők sarkába, tálczák, tüpárnák közepére, fehér vagy színes fonállal himzendő.

A 10-dik szám: J és C betűk.

A 11-dik szám: A és F betűk.

A 12-dik szám: felső gallér mintája, finom francia himzés.

A 13-dik szám: betét mintája, lyukasos angol himzéssel.

A 14-dik szám: gombostűpárna, tálcza, munkakosár aljár, sat. való himzés rajza, sötétzsinű posztóra, vörös, sárga, kék, zöld selyemmel himzendő.

A 15-dik szám: L betű, asztalneműekre.

A 16-dik szám: P betű, ugyane célra.

A 17-dik szám: A és K betűk, fehérneműekre.

A 18-dik szám: S és G betűk.

A 19-dik szám: Z és D betűk.

A 20-dik szám: E és B betűk.

A 21-dik szám: E és J betűk.

A 22-dik szám: P betű.

A 23-dik szám: finom himzés rajza fehérneműekre.

A 24-dik szám: M betű virágos cifrázattal.

A 25-dik szám: E és L betűk.

A 26-dik szám: finom nyakkötő végébe való finom francia himzés rajza.

A 27-dik szám: A és J betűk.

A 28-dik szám: finom himzés moll-ingecskékre, selyemmel himezve selyem ruhákra, sat.

A 29-dik szám: reggeli főköttőre való rajz, keskeny zsinórkákkal dolgozandó. A pettyek sűrűen himzendők.

A 30-dik szám: S és T betűk.

A 31-dik szám: F és L betűk koronával.

A 32-dik szám: a 29-dik szám alatt levő reggeli főköttőhöz tartozó hátrész, ugyanolyan zsinóros himzéssel dolgozandó.

A 33-dik szám: D és E betűk.

A 34-dik szám: alsószoonyákra, gyermekruhákra, sat. való himzés rajza.

A 35-dik szám: keskeny himzés fehérneműekre.

A 36-dik szám: nyakkötő végébe való kis himzés rajza. Végre

A 37-dik szám: a blackpárnára, lábszőnyegekre, butorokra, sat. való színes, keresztöltésekkel dolgozandó himzéminta rajza, a mintalapon megjelölt színekben dolgozandó.

Számrejtvény.

Sissovits Maritól.

- 7, 6, 5, 6, 3. Se nem koma, se nem bátya;
1, 9, 11, 9, 8. Mindnyájunknak gyarlósága;
10, 2, 5, 6. Zöld erdőnek karmestere;
1, 2, 8, 11, 6, 3, 2, 4. Sok nő szép hangzásu neve;
1, 4, 10. Se nem falu, se nem város;
3, 4, 8. Vizi lakós, de nem káros;
7, 6, 3, 9, 11. A vadásznak főkelléke;
3, 6, 1, 4, 7. Öreg gulyás jegyző-könyve;
1—11. Ifju hölgyek örömhelye,
Éledegni járnak bele.

Megfejtési határidő: márczius 3-dika.

A 37-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Meghalt a király, oda van az igazság!” Helyes megfejtését követő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Halnay Ilka és Berta, Pauer Mariska, Ruttkay Ilona, Dr. Jányi Róza, Boronkay Csicséri Lila, Cseréy Flóra, Nagy Ida és Kamilla, Boros Vilma, Eckerdt Gizella, Gaál Jeanette, Römer Kiss Francziska, Bodnár Anna, Barrvis Ödönné, Benedikovics Róza, Kovrik Luiza, Brodsky Friderika, Gyura Janka, Takács Betti, Nagy Antónia, Tell Mari, Geherer Antalné, Szegedy Luiza, Tabak Mariska, Székely Róza, Scriba Schneiderbauer Emma, Ivády Anna, Káger Frida, Kubicza Anna, Jeszenszky Aranka, Brocken Emma, Mesko Plattner Mária, Jeszenszky Lajosné, Wundszám Kornélia, Czecey Ilon, Balko Sándorné, Czavetz Izabella, Appel Emilia, Sztankovics Lóra, Farkas Pálné, Gaál Ida, Bácsy Jánosné, Marosy Péterné, Holy Luiza, Bogdanovics Hedvig, Somlyai Györgyné, Rácz Etelka és Róza, Prikkel Major Lilla, Pásztelyi Danielovich Emilia, Irsányi Endréné, Böhm Rozália, Sósfy Nina, Lóbor Szikra Ilona, Posgay Tavaszy Ida, Fehérpataky Ottilia, Pikéthi Etelka, Szántó Julia, Dely Mária, Boros Nina és Róza, Faragó Mihályné, Sváby Izabella, Horthy Anna, Balogh Farkas Róza, Ratkovszky Mari és Vilma, Falvay Flóra, Iluczky Julia, Szepessy Szilágyi Lidia, Csernó Vörös Erzsébet, Szabóky Erzsike, Hollósy Róza, Nuszbaum Lajosné, Soós Gyulay Hermina, G. S.-né, Csepey Zoltán Ferenczné, Osváth Paulina, Schneller Károlyné, Fehérpataky Fáni, Kármán Luiza, Márton Lászlóné, Khély Hermin, Bartha Etelka, Halász Mariska, Derekesi Irma, Vlasits Luiza, Antal Mari, Fülöp Teréz és Etelka, Viski Pálné, Hollós Krisztina, Podhajeczky T. Ilona, Basilides nővérek, Gersics nővérek, Weinberger Mária, Szilágyi Ferenczné, Fenczik Vaszőcsik Mária, Nagy Lina és Mária, Schneller Sándorné, Sipos Teréz, Lengvárszky Vilma, Pacséry Odry Fodor Alexandrin, Kanyurszky Matild, Sztessovics Vilma, Kiss Róza, özv. Jeszenszky Jánosné, Székiné Ujlaky Teréz, Szilassy Pázmány Kovács Rózsa.

A f. é. 1-ső számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldték:

Brocken Emma, Fülöp Teréz és Etelka, Podhajeczky T. Ilona, Bukovszky Etel.

Tartalom.

Rövid szemle a népek konyháiban. (Vége.) — Oh te, a ki sziveinket, Dalmady Győzőtől. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — Lángszemekben született, Pattlay Imrétől. — Egy falusi Leár király, vagy a fiai hálátlanság. — A szent folyam. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja aláírási felhívás Palotási (Pecsenyánszky) János válogatott magyar zeneszerzeményei II-ik kötetére.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

1870. 10/2. 870.
7
11000/1
7-dik szám.

Február 13-kán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XI. ÉVFOLYAM.

PEST, 1870.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Aldunator 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Holt-járás	N. a. p. nyugta			
						k.	e.	s.	p.
Február 13	Vasárnap	B. Hetv. v. Agáb	B Hetvened vas	1 Febr. D. Tr. k.	12 József	7	11	5	18
14	Hétfő	Bálint	Bálint	2 Kriszt. bem.	13	7	10	5	20
15	Kedd	Fauszt., Jovit.	Fausztin	3 Simon Anna	14	7	8	5	22
16	Szerda	Julianna	Juli	4 Izidor	15	7	6	5	23
17	Csütörtök	Donát	Theodul	5 Agatha	16 Jozafat	7	5	5	25
18	Péntek	Simon, Flávián	Concordia	6 Bukol pápa	17 Jozue	7	3	5	28
19	Szombat	Mansvet püsp.	Zsuzsa	7 Partén püsp.	18 24. Sabb.	7	0	5	29

☞ Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk. ☜

V i d é k i t á r c z a.

Tata, január végén, 1870. (*Eredeti levél.*) Farsangi levél. — Tisztelt szerkesztő! Farsangban vagyunk, tehát csak ott kezdem, hogy báloztunk és bálozunk.

A tatai fiatalság két bál rendezése és tervezése által adott farsangi kifejezést. Azért írom így, hogy tervezése és rendezése, mert az egyik bál már január 27-kén ment végbe, a második pedig tervben van.

De hogy a tatai ifjúság tánczolva is a nemes cél felé törekszik, mutatja az a körülmény, hogy mindkét bált a „honvéd menház“ javára rendezte. Nem azért ugyan, hogy e szép firmával hódítson, épen nem. A bál itt nálunk már magában véve is hódít, hanem tisztán azért, hogy a szent célnak szolgáljon vele.

De térjünk át a január 27-kén tartott tatai bál rövid és lehetőleg élethű vázlatához, — már tudniillik a hogy azt a rendelkezésemre álló kis tér megengedi.

Képzoljenek tehát t. olvasóm egy fényesen kivilágított kék-fehér diszítésű és meglehetősen nagy négyszögű termet, és e teremben Tata és vidékének szépeit.

Hogy ki volt a bálkirálynő, azt nem tudom megmondani, annyit azonban részemről mondhatok, hogy ha tölem függne, én a bálkirálynői koronát annyira megbőviteném, hogy a bálon jelenvolt valamennyi szépek homlokát megkoszorúzhattam vele. Ezzel eleget tennék az udvariasságnak, de meg az igazságnak is.

Na, de ha már ennyit mondtam, azt is megsugom, hogy e bálkirálynők nemcsak szépség, de esz és izletes viselet tekintetében is kitűntek.

És nemcsak a lányok, hanem a menyecskék is ugyancsak kitettek magukért.

És nem zárhatom be leveletem annak fölemlítése nélkül, hogy a tata- és tóvárosi fiatalság s a bálrendezés hatalmasan megállta elfoglalt helyét. A mi pedig a két bálnak a nemes célra gyűlt jövedelmét illeti, arról majd a február 17-kén tartandó bál után leszek bátor értesíteni t. szerkesztőnt, ha ez által nem leszek alkalmatlan.*)

Aranyosi Kákó.

Szobba, február 28-kán, 1870. (*Eredeti levél.*) Bál. — Tisztelt szerkesztő! örömmel nyulok tollamhoz, midőn oly szép, oly fesztelen és jól sikerült bárról írhatok, mint a miénk volt február 2-kén.

A derék Luczenbacher Pál urnak köszönhetjük e kitű-

*) Sőt kérem.

Szerk.

nően eltöltött pár órát, mely belépti díj nem léte s az uralkodott fesztelenség miatt házi bálhoz hasonlított, míg az öltözetek s az egész bál kivitelének nagyszerűsége valódi elite-bálra emelték.

Mulattunk kivirradtig s a frakkok ugyancsak repültek — a szünni nem akaró csárdásban.

A Pestről, helyből s vidékről jött nők versenyeztek szépség, jókedv, szép öltözetek s fáradhatlanságban, és mint mind négyben kitűnteket még is felsorolhatom: Böske Matildot, Józsa Tildát s Laura Mariskát.

— k — s.

Szarvas, február 7-kán, 1870. (*Eredeti levél.*) Farsangi hírek. — Tisztelt szerkesztő! Engedje meg, hogy becses lapja tisztelt olvasó-közönségének Szarvas is beszámoljon báljaival.

A múlt hónap elején a dalárda s utóján a népkör rendezett tánczestélyt. Az elsőnek tiszta jövedelme az országos dalárda javára s a másodiknak: a népköré, a honvéd-menházra volt szentelve.

Az elsőn, hol a dalárda is hallatta magát, kevesen vettek részt, s csakis a városban lakók — a rossz idő miatt. Egészen másképp ütött ki a köri bál: zsufolásig telt meg ekkor a terem, mindamelllett, hogy csunya sáros idő volt. Megjelent itt az előkelőség is teljes számban, s lehetett itt látni a város jó módu földmivelőit és iparosait is családostól s reggelig mulattunk szép egyetértésben. Igen szép összeg gyűlt egybe a menház javára.

A kórházi igazgatóság is, mint minden évben, ugye hó 5-kén is megtartá tánczestélyét. A cél szép s mégis vajmi kevesen jöttek el jövedelmét gyarapítani, s a kik ott voltunk is a hidegtől csak úgy dideregtünk, mindamelllett reggelig még lehetősön mulattuuk. Szép volt azon néhány izraelita családtól, hogy itt megjelentek. Vajha többször is számosabban keressék fel az ily nyilvános mulatságainkat s ne idegenkednének annyira.

E hó 26-kára van kitűzve az ifjúság által rendezendő tánczestély, melyre már is folynak az előkészületek, nemcsak az ifjúság által, hanem minden háznál; ugy látszik, nagyon népes lesz. Ha megengedi t. szerkesztő, elmulta után majd részletesebben tudósítanom becses lapját.*)

Szarvasi.

*) Kérem.

Szerk.

Különfélék.

••• (Balázs-Bognár Vilma assz.) a nemzeti színházban mult kedden lépett föl először a „Sevillai borbély“-ban Rozina szerepében és nagy sükert aratott. Hangja már az előtt is érzeteljes volt, most érzesség mellett sokat nyert légységben és bensőségben, és gyönyörű énekét a nemes, kifejezésteljes játék művészi alkotássá emeli. Rossini kedves játszi dallamai mellett Ádám változatait Mozzart egyik dallama fölött is éneklé e jeles művésznő, és ráadásul még Ardití ismeretes „csókeringő“-jét oly művészi tökélyvel, hogy a közönség újra meg újra viharos tapsokba tört ki, és minden ajkon egyhangulag nyilvánult az ohajtás: bárcsak el ne távoznék többé tőlünk, mert ennél jelesebb művésznőt keveset láttunk még a nemzeti színpadon.

••• (A pesti hajós-bál) jövő kedden fog megtartatni; a bálterem díszítése az idén is ép oly fényes, mint érdekes lesz. Lehmann mester az idén egy kies parti ligetté fogja a nagy termet alakítani. A mennyezet sűrű zöld fedél lesz, roppant rózsákkal ékesítve; e mennyezetből az oldalfalakra hatalmas zöld festonok fognak alábecsátkozni, a melyek közt azonkívül a különféle hajós-egyletek jelvényei és zászlói fognak díszlegni. A cigányok számára fenntartott hely szép virágos lugossá változik át, a mely a házi asszonynak páholya lesz. A kis teremben teljes hajós-világ fog uralkodni, zászlókkal, vitorlákkal, evezőkkel, horgonyokkal. Sőt egy sok aranyat nyert versenyjármű is ki fog állittatni a bált rendező nemzeti hajós-egylet híres Koh-i-noorjában.

••• (A budai népszínházra) nézve Buda közgyűlése elfogadá a bizottság jelentését, mely a telek eladását ajánlá. Csak Balázsi Antal szólt ellene, miután azt a magyar színeszetre hátrányosnak tartja. De ez nem használt, s elhatározták, hogy a mostani népszínházra még esődöt nyitnak egy évre, mialatt a színházi bizottság gondoskodni fog arról, hogy a magyar színeszete a várba helyeztessék át, a mely pedig körülbelül annyit tesz, mint: hogy még nagyobb nélkül özésnek tétessék ki.

••• (Hátszegén) az ottani főesperes és plébános: Györy István, még 1867-ben leányiskolát alapított, s azóta sok küzdés és fáradsággal ezen iskolának 4000 forintnyi tőkét is szerzett. Ugyane buzgó lelkész f. hó. 26-kán sorsjátékkal összekötött tánczvigalmat rendez s a tiszta jövedelem két harmadát a leányiskolának, egy harmadát pedig a honvédménháznak szánta.

••• (Egy tisztességesen öltözött ur) szállott a mult napokban a vettinai (Temesmegye) fogadóba s néhány napig teljes kényelemmel uriasan élt ott, azt mondva, hogy kereskedelmi ügyei igénylik ottmúlását. Néhány nap mulva azonban megkérte a fogadóst, hogy miután ő maga nem ér reá, menjen be Verseczre atyjához, Schlesinger J. kereskedőhöz s váltsa fel neki az átadott ezer talléros bankjegyet. E bankjegyet a fogadós szeme előtt tette borítékba s úgy adta át neki. A fogadós be is ment Verseczre, de sehogy sem talált olynevű kereskedőre; mire visszatért, vendége a fizetetlen számlával együtt eltűnt volt. Csudálkozva bontá fel a nála levő levelet, s abban meg is találta az ezer talléros bankjegyet — csak hogy hamis kiadásban.

Vidéki rövid hírek. Temesmegye 1000 forintot szavazott meg egyhangulag az Eszterházy-képtár megvétele- nek költségéhez. — Bihar-Zsádányon folyó hó 2-kán reggel 6 órakor földrengést éreztek, mely az azt kísérő földalatti robajjal együtt egy percig tartott. — Balassa-Gyarmat-

ton R. Ignác egy 100 frt értékű váltót adott át S.-nek. Félóra mulva, midőn az átadó már tudja Isten hol járt, vette észre S., hogy az aláírás csak nyállal volt írva s porzóval behintve, s így a mint a porzó leesett, az aláírás is eltűnt. — A torna mind nagyobb tért hódít már magának hazánkban is. Legujabban Békés-Csabán alakult torna- és tűzoltó-egylet, melynek már 600 tagja van. Békés-Csabának erős s megújult vérű nemzedékre lehet ez által biztos kilátása. — Steinfeld Béla, sárospataki nyomdász, tudatja a „Skóciai utlevelek“ előfizetőivel, hogy az említett mű példányai e hó végeig okvetlenül szétküldetnek. — Pozsony város közgyűlése elhatározta, hogy a választási törvényben előforduló „egy segéd“ alatt nem csak a férfiak, hanem a nők is értendők; Pécssett pedig a községi tanítók képviselőt választván az iskolai székbe, választási joggal a nőket is felruházták. — Marosvásárhelynek a népszámlálás szerint 12,678 lakosa van. 6333 férfi és 6345 nő. Irni és olvasni nem tud 2885 férfi és 3981 nő.

Megbízások tára.

Algyógyra G. J. urnőnek: El van küldve.

S.-A.-Ujhelyre G. H. M. urnőnek: Nem egyszer, de kétszer megküldtem.

Dévára V. L. urnőnek: Magánlevelet irtam.

S.-A.-Ujhelyre Ö. I. urhölgynek. Azonnal megküldtem.

Turkevibe Cs. G. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Gyórokra H. K. urhölgynek: Ára 10, 12, 14, 15, 16, 18 forint.

Abonyba R. I. urhölgynek: Igen sokan használják a levelezési jegyeket, és az érintett célra azok igen alkalmasak.

T.-Igarra Sz. B. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Rozsnyóra G. A. urhölgynek: Nemde a határnapig kézbe került küldeményem?

Obráczára A. A. urnőnek: A könyvekre nem vettem előfizetést. Annak idején kívánsága szerint fogok eljárni.

Soltra Dr. H. Z. urnak: Néhány nap mulva kezei közt lesznek a kívántak.

Z.-Egerszegre A. A. urhölgynek: Szíves viszontüdvözlöt!

P.-Monostorra P. R. urhölgynek: Nemde vette küldeményemet?

Gévára S. A. urhölgynek: Legközelebb el lesz küldve.

Szilágy-Szegre O. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Hartyánba M. E. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Foktőre B. Gy. urnőnek: Egy hó mulva kezei közt lesz a kívánt tárgy.

B.-Szt-Mihályra R. P. K. urnőnek: A kívántakkal fájdalom, már nem szolgálhatok. A beküldött pénz rendelkezésére áll.

Bécs-Ujhelyre B. H. H. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Velenczére I. E. urnőnek: Az idei első félévi könyvmelléletek szétküldése iránt csak akkor fogok időt meghatározhatni, mikor a beállt nyomdász-zavarok végüket érik, anynyit azonban már is mondhatok, hogy előfizetőim a rendes idő alatt teljesen ki fognak elégíttetni.

Franciaországban és a főbb európai államokban kizárólag szabadalmazott

U J T A L Á L M Á N Y.

DUROY SZAPPANA

(Saxon vegetal de Duroy)

vagy a

Saponinéből készült természetes szappan.

A Duroy szappanában nincs sem sziksó, sem hamuzsir, sem ammoniak, sem zsír, sem olaj. Ennek alapanyagul a növényekből vett természetes szappanképző anyag szolgál.

Minden más szappan, kivétel nélkül, nevezzék bárhogy, s akármilyen legyen színe, alakja, valamely zsiranyagból és egy maró ásványi égvényből van összetéve.

Igy tehát a Duroy növényi szappan egészen új találmány.*)

Valamennyi eddig ismert szappantól összetételére és tulajdonságaira nézve teljesen különbözik.

Egybehasonlítás.

A növényi szappan alapanyaga semlegesítő van.

A többi szappanokban a zsír nem semlegesíti tökéletesen az alapanyagot; valamennyi mind feltűnően égvényes.

A növényi szappant a sók és savanyok nem bontják fel.

A zsírfélékkel készült szappanokat a sók és savanyok felbontják.

A növényi szappannal meszes vízben, sőt még a tenger vizében is lehet mosni, mert nem bomlik fel.

A közönséges szappanok ezekben a vizekben felbomlanak, nem habzanak, azért nem is lehet mosni velők.

A növényi szappannal hideg vízben is tökéletes tisztára lehet mosni a ruhát.

A közönséges szappanokkal csakis meleg vízben lehet mosni.

A növényi szappantól nem húzódik össze a kelme.

A közönséges szappanok szabadon levő sziksója vagy hamuzsírja megsárgítja, összezugorítja a szörkelmét, megrongálja a selymet, s kisebb-nagyobb mértékben minden kelmének kiveszi a színét.

Nem támadja meg a selyem-, gyolcs- és szörkelmék színeit.

Az ipar minden törekvése daczára a zsírfélékkel készült szappan mindig, de mindig égvényes fog lenni.

Azért nincs a növényi szappannak semmi izgató hatása a bőrre, s azért tisztítja rombolás nélkül a gyapju- és selyemkelmékét, mert nincs benne ásványi égvény, (hamuzsir vagy sziksó.)

1. A növényi szappan öt különféle formában, és ugyanannyi célra gyártatik.

A mosó-szappan, melylyel mindenféle szőr-, selyem-, czérna- és pamutkelmét, mindenféle ruhát, festett és nyomtatott kelmékét, a szín megrongálása nélkül, folyó-, kut- és tengervízben egyaránt tisztára lehet mosni.

Ezen növényi mosó-szappan már jelentékeny iparcikké vált. Olyan szappan, mely a gyapju- és selyemszövet szálaiban kárt ne tegyen, nincs más; ez nem zsurgorítja, nem húzza össze a gyapjukelmékét. A gyapju, selyem, len, pamut, szóval mindenféle kelme színét bántatlanul hagyja.

A drága, finom selyem- és gyapjukelméknek, melyeket a közönséges szappan megrongál, most már megvan az ő saját szappanuk. Mi a szappanvirág-gyökereket, panamát s más ilyenféle növényt illeti, melyeket eddig különösen a festett szörsveteket mosásánál használtak — melyek közbe legyen mondva, a fehér szövetet vörhonyessé tették — ma már egészen feleslegeseké váltak, miután a növényi szappanban a szappan természetes alapanyaga tömörítve, tisztítva és semlegesítő van, miért is vele a legfinomabb s legfehérebb szöveteket is ki lehet mosni.

A tengerészek ezzel a szappannal a tenger vizében csak egy kimoshatják ruhájukat, mint az édes vízben.

Használati utasítás.

A növényi mosó-szappan-porból két evőkanálnyit kell venni egy itezo hideg vízhez, kézzel kissé felhabarva, azonnal kész a habos szappan. Ebben az esetben a selyem- és szörkelmék, bársony, csipkét, selyemkendőt, mellényt, undrágot, harisnyát, éppen úgy meg kell dörzögni kézzel, mint a közönséges mosással szokás. A zsirosabb ruhákat, a milyen öblök kőrt a tulleing, valamivel több szappannal és langyos vízben kell mosni.

A könnyű selyem-, gyapju- és pamut-szöveteket, melyeknek a szálak szaggatottak, függőzök, kárpitok, takarók, mindig hideg vízben, s az alábbiaknál higabb szappanlevegőben kell mosni.

*) A Duroy-szappanon kívül nincs más növényi szappan. Ezért alig szükség megjegyeznünk, hogy nagyon helytelenül nevezik a sziksós szappant növényinek, mert ebben a néven kívül nincs egyéb növény.

A kimosott kelmékét két vízben kell kiöblíteni; a könnyű finom szöveteknek egy öblítés is elég, hanem ekkor sok legyen az öblítő víz.

M e g j e g y z é s. Ha a kelme nagyon zsiros, a szappanlevegő hamar megszűnik habzani, de azért mégis megtisztul benne a kelme.

Ezen növényiszappannal a festvényeket, képeket, ezüi tűzéseket, aranyozásokat szintén tisztára lehet mosni; e végett a nevezett tárgyakat be kell kenni szappanos vízzel, finom gyolccsal vagy szivacsossal ledörzögni, azután tiszta hideg vízzel letisztítani. **Ara egy csomagnak 80 kr.**

2. A mosdó-szappan. (Crème.)

A növényi szappan ebben a puha crème-alakban a lehető legtökéletesebb mosdószer.

Mindenekelőtt birja a szappan valamennyi jó tulajdonságát és egyetlen egyet sem bír hátrányaiból, mert a felbört nem vegytani hatással tisztítja, hanem úgy, hogy habzásába felveszi, elolvastja a bőrt fedő tisztátalanságot, és így a bőrt teljesen érintetlen hagyja. A helyett, hogy a bőrt felcsipné, felduzzasztaná és kipörsögtetné, mint más szappan, ez feltűnően kellemes enyhítő érzést szül, s a bőrnek meghagyja természetesen fehér színét.

Ezen szappan használata alatt soha sem fordul elő, hogy a bőr megcserepedjék, sőt a cserepedés is elmúlik tőle. Tudja mindenki, hogy a közönséges szappan a bőrbetegségeket súlyosítja, sőt némely esetben egyenesen el van tiltva használata; ellenben a növényi szappan csillapítólag hat, s előnyösen helyettesíti azokat a zsirtartalmú krémeket, melyek tisztítás helyett úgy betakarják a felbört, hogy ez nem képes rendeltetésének megfelelni.

A közönséges szappan nagyon habzik, mert szabad sziksó van benne, mely egyesül a testet borító faggyu nevű anyaggal; de éppen ez a habzás, melylyel a közönséget rá szokták szedni, oka annak, hogy az ily szappan izgatóbb a kevésbé habzóknál. A növényi szappan, mely a tiszta vízben nagyon habzik, a bőrön, kivált ha az zsiros, nem habzik.

A növényi szappan kiválólag azoknak kedves mosdószerük, a kiknek bőre finom, s tartanak rá valamit, hogy az mindig szép és fehér legyen.

A kik e szappant használják, észre fogják venni, hogy csuszató por nélkül is könnyebben húzzák fel a keztyűt, mint azelőtt. **Ara egy tévelynek 1 ft.**

3. Fogtisztító növényi szappan-folyadék.

(Saxon dentifrice végétel.)

(Egyesítve van benne a fogporok és fogvizek jótékony hatása.)

Miután sikerült nekünk a növények természetes szappan-anyagát tökéletesen megtisztítani, arról a gondolatra jöttünk, hogy a fogak sem lehet ennél biztosabb és ártatlanabb tisztító szere. Várakozásunkban nem csalódtunk: a fogat tökéletesen megtisztítja, még pedig a nélkül, hogy — mint a fogporok némelyike — megkarczolja a fog zománczát. A fog egészségesebb fehér lesz használata után, s lassankint megtisztul a rátapadt borkötőtől.

A folyadék maga, kelleme izü, illatos, az inynek rugalmasságot, a szájánk frisseséget s kellemes illatosságot kölcsönöz.

Használati utasítás. E folyadékból egy fél pohár vízbe egy kávéskanálnyi kell tenni, lágy fogkefét vagy szivacsot mártva bele. azzal megdörzögni jól a fogakat, ezután ugyanazon vízzel kiöblögetni. **Ara egy üvegnek 1 ft.**

4. Növényi szappan, pecsétisztító.

Sok pecsétisztító szer van már közhasználatban, de egyetlen egy sincs, a melynek nagy hiányai ne volnának. Az egyik megrongálja a kelmét, a másik kiveszi vagy megváltoztatja a kelme színét, a harmadik, a milyen például a benzín, minden jó tulajdonnal bír, hanem kellemetlen szaga miatt használatra igen alkalmatlan; alig lehet megmaradni vele egy szobában, s a vele tisztított ruhán két nap múlva is megérzik a benzín-szag.

A növényi szappannak nincs semmi ilyenféle hátránya. A legfinomabb selyem- és szörsveteket, egy azoknak legkényesebb színeit teljesen bántatlanul hagyja a szappan, és a benzinnel éppen ellenkezőleg oly kellemes illatu, hogy a legkényesebb ruháknak sem lehet kifogása ellene.

Használati utasítás. A ruhán vagy kelmén levő pecsétro annyit kell tenni ebből a szappaniból, a mennyi befolyja az egész pecsétro, akkor egy fog- vagy körömkéfével jól feldörzögni a nedves helyet. A szappanlevegő habzani fog, úe mire behatol a kelmébe, habzása gyöngül; ekkor ugyanazt a kefével tiszta vízbe kell mártani, s így dörzögni meg vele a pecsétos helyet; befejezésül egy nedves tiszta szivacsossal kell oltakarítani a megtisztított helyről a szappan- és egyéb maradékot. **Ara egy üvegnek 1 ft**

1870. 1. 14/2. 874. *Magyar*

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellekletét 10-10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasznosított sorért 5 kr.</p>	<p>7. SZ. Február 13-kán. 1870.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelleklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	--	---	---

A zongoratanításról.

Kalocsa Rózától.

Olvasóink között vannak bizonyosan többen, a kik vagy maguk tanulnak zongorán, vagy pedig taníttatnak valakit, vagy legalább közel rokonaik, vagy jó ismerőseik tanulnak; meglehet, hogy az általam feltalált eszméket helyeseknek fogják találni, de lehet hogy nem; ha igen, akkor céljának a jelen cikkkecske igen megfelelt, ha nem, akkor is talán gondolkodásra adott okot és ki tudja, talán helyesebb eszme létrejöttét eszközlheté.

A szemlélő előtt, ha csak kisé ügyel is reá, hamar fel fog tűnni azon sok helytelen nézet és felfogás, a mely a zongoratanítás körül létezik, ez annyira kedvelté és általánossá vált hangszereni játék megtanulása pedig sok nehézséggel jár még akkor is, ha az helyesen van tanítva, hát még ha tévesztés van a dologban!

Tudok reá példát a növendékben, kivált hogy hat—hét tanítvány tanul egy tanítótól például két óra hosszáig, kérdem most már, hogy mennyi idő jut egyre-egyre? Képes-e mint kezdő csak egyetlen egy lapot is pontosan lejátszani, és a tanítónak is valjon lehet-e türelme öt—hat vagy nyolcz gyermek rossz játékát végig hallgatni türelemmel egy nyomra, két hoszszu óra alatt, s lehet-e az utóbbinál ép oly figyelmes mint az elsőnél? de tételezzünk föl a tanítónál ritka lelki erőt s becsületességet, hogy az első növendék ép olyan jól taníttatik, mint az utósó és viszont, de hát mennyi idő jut egyre akkor is; mert azután jönnek a növendékek más foglalatosságaik s a zongorához közel sem megy másnapig, hogy akkor újra leüljön és husz percnyi idejét végig játssza, mi itt aztán az

eredmény? Négy-öt évig bajlódik a zongorával, egy pár darabot betanul, a mire rá un, mert ujjabbakat — nem levén helyes alapja — betanulni nem képes, az idő el van vesztve, a sok költség megtéve s a drágán, nagy költséggel hozatott zongora ott hever, a szülék busulnak, hogy daczára minden jóakaratuknak s igyekezetüknek, épen semmi eredménye nincs s gyakran vádolják gyermekeiket hanyagságukért, pedig ki tudja — okszerűen vezetettve — nem lett volna-e belőlük legalább is olyan zongora-játékos, hogy mind maguknak, mind környezetüknek néhány jó órát szerezhettek volna.

Legáltalánosabb az órák adatása: zongoramesterrel, városokat értve; itt megnézik az órát, mikor jön és lelkiismeretesen kitarjtják azt, van kéz-gyakorlat, scalák sat. Megtörténik ugyan, hogy még az oly tanítvány is, a kinék hajlama van reá, hogy egy kissé unatkozik, de az mindegy, az órát ki kell tartani, mert az igen drágán fizettetik; mikor aztán a mester elmegy, akkor a tanuló siet félbe hagyott játékaikhoz vagy más kedvencz foglalkozásához, végtelenül örülve, hogy megmenekedett a t o r t u r á t ó l s pezsgő vére miatt, a mely nem hagyja nyugodni, szinte borzadva gondol arra, hogy holnap újra ott kell majd egy egész óráig ülni. És mi itt az eredmény? Egyesek kivételével, nincs szabály kivétel nélkül, csak az, a mi az előbbinél, hogy a kedv elmulik csakhamar és a sok munka, fáradság haszontalanná lesz, mert nem egyszer találkoztam ilyen tanulókkal, a kiktől kérdeztem:

- Mióta tanul zongorázni?
- Már négy éve.

— És mit játszik már?

— Semmit.

— Az lehetetlen, hiszen négy év alatt már betanult valamit.

— Nem, mert tanítóm nem adott még darabot kezembe, aztán magamnak niucs nagy kedvem reá, nem szeretek már zongorázni tanulni.

Ilyen értelmű beszédet csak egy kissé varriálva akár hány zongorát tanuló növendéktől hallhatunk, pedig ha anyyira van, hogy azt kimondja: „Nem szeretek tanulni,“ hej, nehéz azután újra egy kis kedvet szerezni hozzá!

Találkoztam ismét zongoristákkal, a kik négy-öt évi zongoratanulásuk után játszottak mint a szélvihar, az ütenyt gondosan kikerülve, s ha egy darab nem ment, másikba kezdtek és ha az is nehéz volt, másik meg harmadik darabba is.

— Kisasszony, hangjegyekből játszik, nemde? — kérdezem, hogy pár perczig saját hangunkat hallhassam s szünetünk legyen.

— Oh, nekem nincs szükségem kottákra, csak addig, míg egyszer-kétszer átjátszom, azután tudom könyv nélkül.

— Olyan könnyen megtanulja? akkor nagyon kell értenie a hangjegyet.

— Nem biz én, mert sohasem tudtam jól megtanulni, mesterem is akárhányszor a billentyűkre rakta ujjaimat és úgy olyan hamar megtanultam (remek, alapos tanítás!), most is akármit meghallok, el tudom játszani.

— Az igen jó, de talán mégis jobb olyanokat is eljátszani tudni, a mit az ember senkitől sem hallott, és mégis eljátszhatja.

— Az is igaz, — viszonzá s játszott tovább.

Volt itt kedv, hajlam és elég jó tehetség is, mi hiányzott tehát? A jó, rendszeres, alapos tanítás, mert igaz ugyan, hogy a valódi tehetség gyenge vezető mellett is kifejlődhetik nagygyá s művészsé, de viszont az is áll, hogy a gyengébb tehetséget is okos vezetés és folytonos gyakorlat által nagyra lehet vinni, csak kedvet s kitartást kell a tanulónál kieszközölni.

Alkalmam volt ismerni egy fiúcskát, kinek vagyoni s világi állása megkivánták volna, hogy nevelése a mennyire csak lehet, teljes legyen, természetesen zongorázni is kellett volna tudni, a szülék nem kíméltek semmi fáradságot és költséget s harmadfél évi tanulás után egyetlen hangjegyre sem birta mestere vinni; ez állításom kissé merésznek tünik fel és pedig valóság, a szülék gondolkodtak rajta, mitevők legyenek, már-már azt hitték, hogy le kell mondaniuk arról, hogy kedves fiukból valami legyen a zongorára nézve, a mikor nevelőjét családi viszonyai kényszeríték más pályára lépni.

(Vége köv.)

Gyönyörű kis barna lányka . . . .

Imrefi Jánostól.

Gyönyörű kis barna lányka,
Kiről annyian beszélnek,
Lilionszál, bábjátéka
Egy kis gyöngye esti szélnek . . .

Szerettelek s oh mily tisztán! —
Midőn keblemen pihentél,
Közleledben tavaszszá vált
A legzordonabb hideg tél.

De jött szeszélyed, e szellő,
S elhajlitott más virághoz . . .
És én nem átkoztalak meg,
Oh, a szerelem nem átkoz!

És ha a szeszélyes szellő
Kebelemre hajt majd újra,
Átölellek szerelemmel,
Kéjtől s gyönyörtől kigyulva.

Hisz te most is olyan szép vagy!
Lehetsz még földi üdvömmé;
Ölelni s csókolni foglak,
De szeretni — soha többé!

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

Ernesztin Csonka ur felé fordult, s a háziasszonyok ismert szeretetreméltóságával igyekezett helyre hozni figyelem-lenségét.

Csóka ur fejvesztetten állott a csatatéren.

— Nem is képezed, hogy Csóka ur mekkora szerencsében részesített, — nem kevesebb, mint 200 sonetteben akarja tudtadra adni. . . .

— Oh . . . kérem . . . kérem! A tekintetes ur kegyes tréfáival egészen zavarba hoz.

— Megigérttem hogy alkalmat nyujtok önnek, verseit személyesen adhatni át. Hogy a kérdéses „szőke angyal“ történetesen az én nőm, az önt ne zavarja legkevésbé sem. Nekem a dolog tetszik, s ha nem csalódom, nőm a megtiszteltetés legkomolyabb hatása alatt van, — szóval a legkedvezőbb momentum önre, hogy verseit át adhassa.

Csóka Flóriánna fordult egyet a világ, elkezdett halványnál halványabb lenni, — végre egy szerencsés gondolat kezébe adta a kalapját, s ezzel megfordult a sarkán, csak arra kérve a gondviselést, hogy most az egyszer segítené ki az ajtón, a többi aztán az ő dolga lesz.

Zsornai majd meghalt nevében, utána kiabált a rohanó költőnek, hogy álljon meg csak egy szóra, itt feledte a verseket. Persze beszélhetett már annak, mert a mint kiért a teremből, olyan futást nem látott még Márton gazda sem, kit csak a jó szerencse tartott meg, hogy fel nem fogadta utjában.

Ernesztin csak nézett, s bámult.

— Nem volnál olyan szives, hogy megmondd, mi volt ez a jelenet? Egy embert itt megkínózol, elriasztod egy titkos imádomat, az rohan, s te nevetesz rajta!

— Lelkemre édes galambom, a te számládra ilyen jót nem nevettem még soha! Ez a barázdabillegető a jegyző komám egyik nagy mihaszna fia, most jött Pestről, s az apjának orvosi diploma helyett, hozott egy nyaláb verset. No szegény Csóka uram, lesz dolgod míg ezt a megvadult versfaragót emberre teremted! Sokat panaszkodott az öreg, hogy ok nélkül fosztja meg magát keresménye felerészétől, fiából nem remél örömet.

Most elküldte ide hozzám, hogy bámuljam meg én is, na hiszen ezt ugyan megirasztottam! Egyszer Pesten látott bennünket a színházban, nem is mulasztotta el, hogy azonnal beléd szeressen. Azóta nem irt egyebet versnél, sonetteknel, s így láthatod, hogy egész szerencsétlenségnek te vagy az oka. Na de legalább ettől is megmenekültünk.

E pillanatban Erzsike toppant be, roppant fontos arcezzal jelentve, hogy az udvarra egy kocsi hajtattott be, s így a szarka nem hiába lármázott egész délelőtt a ház fedelén.

— Na ez az anyósom!

— Ha jól látom, egy ur ül benne, — nézzen csak az ablakon át és láthatja, most pakolja ki magát épen.

— Egy ur, — remélem nem valami új Csóka? Megyek elébe.

Erzsike teljes kíváncsisággal nézegette az ablakon keresztül az új vendéget mind addig, míg egyszer csak felkiáltott egész gyermekes naivsággal:

— Hiszen ez egy valóságos mulat!

— Már ismét gyermekeskedel, — jer menjünk szobámba, s öltözzél fel te is. Nem szeretem ha idegenek hanyagul látnak öltözve.

IV.

Egy amerikai polgár.

Zsornait ezalatt oda künt nagy meglepetés várta.

Az érkezett vendég régi ismerős volt, csak hogy most egészen más kiadásban jelent meg, mint a hogy egykor elváltak. Ez azonban nem gátolta meg a szives házi gazdát, hogy az érkezőt jól összeropogtassa karjai között, körül ölelgette tiszter is, megnézte jobbról balról, hogy hát igazán Szendrei áll előtte azzal a napbarnította arcezzal, abban a különös öltözetben, mely inkább illenék egy gyapot-ültetvényeshez, mint az egykori dandyhoz?

— Hiába morzsolsz össze édes öregem, mert mégis én vagyok!

— A gondviselés hozott édes Bertalan! Épen egy ilyen emberre volt szükségem, mint te vagy. No gyerünk be szaporán, a cselédek majd elvégzik a többi.

Oda bent aztán szinte előlről kezdődött az imént lefolyt jelenet.

— Beszélj honnét jösz, miféle jó szerencse hozott erre a környékre? Hogy megszépített a napsugár, szinte irigylem!

— Bizony barátom nálunk hamar elég az ember. Na de jó hogy legalább megismertél!

— De már Bertalan ur csak ne kezdje gorombáskodáson a dolgot. Százszor voltál az oszembe mióta nyomodat vettük, — no de csak hogy megvagy, szép tőled, hogy meglátogattál! Beszélj már egyszer, honnét jösz?

— Amerikából.

— Amerikából?! De hát mit kerestél te Amerikában?

— Eleinte egy kis önkéntes száműzés volt, a végén aztán megtetszett az a jó szabad levegő, s most bostoni polgár vagyok!

— Bostoni polgár?

— Igen barátom, az egyesült státusok polgára vagyok.

— És mióta?

— Két éve már.

— Sokba mernék fogadni, hogy valami szerelmes kaland kergetett ki.

— Szórakozásra volt szükségem.

— Értem! Gyógyíthatatlannak képzelt szívsebek, egy kis világfájdalom. Ismerem már az egészszet. Régi történet új kiadásban, akár el is beszéltem neked: te szeretted őt, ő is szeretted tégedet, a végén azonban az angyal hűtlen lett, máshoz ment nőül, s te kétségbe esve, roncsolt szívedet Amerikába vitted, — ennyi az egész!

— Bizony barátom egy keveset hasonlít hozzá!

— Tudtam, előre tudtam;

— Barátom nincsen rettenetesebb dolog, mint szegény embernek születni. Négy év előtt meg akartam nősülni, ehez azonban elérhető állás kellett, méltó választottamhoz. Orvos lettem, a siker egész teljességével léptem pályámra, a cél egyik része el volt érve, de a másik fele elveszett örökre. Választottam máshoz ment nőül, s én sértett büszkeségemben meg sem kérdezve a vetélytárs nevét, elhagytam hazámat.

— Már én sokkal okosabb voltam. Nem csináltam hosszú ceremóniákat, egy bálban beleszerettem a feleségembe . . . .

— Mit hallok! — te már nős vagy?

— Három éve már. Azután a bál után a hatodik hónapra itthon volt az asszony. A hosszas gondolkodás nem ér semmit. A míg ti éveken keresztül turbékoltok s holdvilágos estvéken sohajozás mellett hódítgatjátok szépeiteket, addig az okosabb elszedi orrotok elől. Ez a dolgok természetes rendje. Persze, midőn minden késő már, akkor a sóhajok újból kezdődnek, esakhogy más hangból. Jó hogy magam tul vagyok már ezeken. Van egy kedves szép kis nőm, épen most próbálgatja vajjon nem lehetne-e rajtam még valamit szelidíteni? Kedélye ép, szive jó, — szóval, boldog vagyok!

— Irigylem sorsodat.

— Üres beszéd, nősülj te is, most az ideje. Tudod, szép dolog az az ifjuság, magam is sokat adtam egykor gondtalan függetlenségére, — de ha jól meggondolom, messze elmaradnak örömei a családi életétől. Egész áldott nap pörlekedem cselédeimmel, benyargalom a határt egyik szelétől a másikig, s midőn jól kifáradva haza érkezem, ah barátom! csak akkor kezdődik igazán az én életem! Van a ki rám várjon, a ki mosolyával elfeledtesse gondjaimat, a homlokomról elsimítsa a haragos redőket, s a kinek én puha kezeit hálásan csókolhatom meg mindezekért!

— Ugy beszélsz barátom, mint azon apa, kinek négy férjhez adó leánya van!

— És mint egy jó barát, ki az ő Bertalanját szeretné szintén boldogan láthatni. Attól ne is félj különben, hogy eleresztünk míg meg nem nősülsz. Milyen az izlésed, szőke vagy barna? Van itt minden fajtából, válogathatsz tetszésed szerint.

A vármegyénk jó nagy, kizsemelünk belőle egy gyöngyvirágot, a milyen Bostonban sem terem, megtartjuk a lakodalmat, — akkor aztán isten hírével, vidd új hazádba. Így, így édes barátom, ismerem én jól ezt a mi fajunkat, elvándorol isten tudja hova, kivetkőzik szokásaiból, ruhájából, beáll gyapot-ültetvényesnek is ha kell, — de szive magyarnak marad, és ez legszebb jelleme!

Ebben a pillanatban megnyílt a mellékterem, s Ernesztin a két jó barát elé lépett.

A férj elébe sietett, őszinte gyöngédséggel csókolta meg a szép fehér kezeket, s azután bemutatta barátját.

— Ime kedves Ernesztinem, a véletlen szerencse egyik legkedvesebb régi barátomat hozta vendégünkül. Szendrei Bertalan, jelenleg amerikai polgár.

— Áldom jó sorsomat, hogy egészen váratlanul e kedves találkozáshoz juttattott, — szólott Szendrei, a nélkül hogy meglátszott volna arcán az, a mit e pillanatban gondolt. A szép asszony pedig követte ezt a nyugodtságot, s egyetlen szóval, arcának egyetlen vonásával sem árulta el, hogy e férfit ismeri jól, ez volt első ábrándja.

— Örvendek uram magam is, hogy nem csupán vendéget, de férjem barátját is láthatom önben.

Magában pedig azt kérdezte: vajjon mi hozta ezt a z embert ide? Zsornai egészen meg volt elégedve a dolgokkal. Ugy számított magában, hogy Szendrei épen jó vilálmhárító lesz az öreg bárónéval szemben. Egy idegen ember jelenléte mérsékelni fogja, s az sokat ér magában is.

— Képzeld édesem, Bertalan barátom nősülni fog itthon, s csak azután eresztjük haza. Ez nem rossz gondolat tőle!

Szendrei megpróbálta egy kis tréfával elütni ezt a kényes kérdést, hanem Ernesztin nem engedte.

— Nem látok a dologban semmi lehetetlenséget. Szendrei nak csupán akarnia kell, hogy férjemnek igaza legyen.

— Minden a legpompásabbban megy, ma megérkezik az anyósom is. Persze te nem ismered még, — no lesz majd idő elég. Pompás egy asszony, valóságos unicum! Az ismeri az egész Magyarországot s benne minden férjhez adó leányt, könyv nélkül tudja a Corpus jurist, s maga perel a vármegye ügyvédekkel. A míg a német világ tartott, reszketett előtte minden kerületi biztos, úgy nem tudtá őket megkínózni senki, mint az én anyósom. Szerez az neked feleséget ne busulj!

Szendrei valami olyasmit gondolt magában e pillanatban, hogy: de már ez elől az asszony elől én is megszököm. Ismerem én jobban mint te. A magas mennyek országáért sem maradnék itt!

— Ernesztin, most reád bizom kedves vendégünket pár perczre. Azonnal itt leszek, csak rendelkezem Nagy István uramnak.

Szendrei magára maradt Ernesztinnel, ki átlátó tekintettel nézett reá, mint a bíró a bünösre.

— Engedje meg uram, hogy felhasználva e pár perczet egy kérdést intézhessenek önhez.

— Parancsára állok, asszonyom.

— Mi vezette önt ide, — tudta-e kivel fog itt találkozni

— Becsületszavamra, nem tudtam!

— Meddig szándékozik itt maradni?

— Sokkal rövidebb ideig mint néhány perczzel ezelőtt hittem, midőn megérkezém.

— Köszönöm uram. Ezt vártam öntől, s megvallom örvendek, hogy nem csalódtam.

— És most különben szabad-e nekem is egy kérdést tenni?

— Öszinte lesz feleletem.

— Ön óhajtja rögtöni távozásomat?

— Igen. Hallgasson meg, s nyugodjék meg azokban, miket mondani fogok. Midőn férjhez mentem, azt hívéim, megtudok válni régi környezetemtől, s olyan új világba lépek át, hová nem kísérnek el azok az apró mérges nyelvek, melyek annyi könyeimbe kerültek. Csalódtam. A világ még mindig beszél, a mérges kis nyelvek mint a kigyók, beosonnak családi élettembe, s naponként újabb és újabb apró történetekkel hozzák össze nevemet, s próbálják megbontani nyugalmamat. Hogy a világ mit beszél, azzal nem törődöm, — fájdalom, annál többet gondol velem anyám, kit, mint tudja már ön is, épen várunk.

— Legyen nyugodt, nem fogok késni. Még ez órában távozni fogok. Senki előtt nem lehet szentebb az ön nyugaloma mint előttem.

— E találkozás önre nézve sem lehet kívánatos. Lehetőséges hogy anyám még nem békült ki az ön emlékeivel sem.

— Nem fogjuk egymást újra látni. Alkalmas ürügy alatt még megérkezte előtt elmegyek.

— Köszönöm, hálásan köszönöm!

V.

A vihar kitört.

Míg oda bent Ernesztin Szendreivel beszélt, az alatt a férj összefutkosta az egész udvart, kiadta a napi parancsokat tiszttartói, kulcsárai s cselédeknek, — azután felfutott a kastély tornyába, kitérte az ablakokat, a távcsövet mint valami ostromágyut kiszégezte az országot felé, s megnézte hogy az ellentábor messze van-e még?

Nem lehetett látni semmiféle járművet.

A távcsőre tehát szépen felrakta a rézkupakot, s hogy karczolás szenvedjen, azután óvatosan bezárta maga után a torony ajtaját, nehogy valami cselédféle bebotorozzék oda, s fel legyen fedve a legrettenetesebb titok.

Zsornai ur ugyanis, hogy cselédekét rendbe tartsa, naponként többször felfut ebbe a toronyba, s a távcső segélyével utána néz embereinek, hogy mit dolgoznak azok oda künt a mezőn a midőn ő nincsen ott. Mikor aztán estve jönnek haza, sorba fogja őket s tart nekik ilyenforma leczkét: Marcsi mi-féle istentelen ember vagy te, hogy a mint oda hagytam a vetőket, te szépen lefeküdtél a szekér rudja mellé, s aludtál ott mint egy juhász bunda? Ha nem akarsz dolgozni, eredj fiam püspöknek, az is szép mesterség, s ott több módod is lesz az időt lopni, — te pedig Ferkó, ha még egyszer elkezded olyan kegyetlenül verni a lovakat, a hogy ma fél 12 órakor tetted, — hát neked is azt mondom majd hogy „fel is ut, le is ut“ keres magadnak más gazdát, — László gazda pedig vigyázzon az ostoros fiukra, mert azok délig mint valami medve-ficzók szedret szedtek, a helyett, hogy az ekék mellett lettek volna. A pálinkás bütyköst pedig ne hordozzuk örökösen a szűrünk ujjába, mert megtanulják kentől ezek az apró lóköttők is, — végre aztán felhívja a tiszttartót s hogy ne hallja senki, csak úgy sugja neki: Edes Áron barátom, hagyja maga az ujság olvasást estvére, a dolgozók mellett nem illik az olvasás, rossz példa a többieknek a henyélésre, — — jó jó — nem kell nekem semmi mentség, tudok és látok mindent!

És azok a végig leszidott emberek el nem tudják gondolni, hogy „Ferencz ur“ honnét tudja mindezeket a dolgokat olyan hajszál pontossággal? — Elárulja őket valaki, vagy ördöge van-e a gazdának, mert hogy nincs a dolog a természet rendjén, az bizonyos.

Ezért kell Zsornai urnak titokba tartani azt a félelmes apparatust oda fent a toronyba.

Hanem most az egyszer még is megcsalta távcsőve. A míg ő ott messze kereste az öreg báróné kocsiját, nem vette észre hogy az már a helység előtt döcög, s a két derék szürke nagy buzgalmat fejt ki, hogy valamiképen felvontassák az öreg járművet arra a dombra, mely mint egy bástya áll a község végén.

Szerencsére a „Cupido“, a báróné öreg vizslája előre nyargalt az ismerős utcákon, s a mint szembe találta Zsornait, két lábával a nyakába borult olyan érzékeny vinnyogással, hogy „Ferencz ur“ csak nagy bajjal tudta előle megmenteni fehér inggallérát s a szép tiszta kezölöket.

A következő pillanatban ott áll már vendége s neje előtt, kik épen akkor igen érdekes párbeszédet folytattak az amerikai nők legújabb meetingjéről, mely az emancipáció fogas kérdésével küzködött.

(Folyt. köv.)

Mit ér nekem . . .

Eöry Miklóstól.

Mit ér nekem a fénylő tekintet
Ha szived hidegen eltaszit —
Mit ér a hang varázsa, ha benne
Nem találok azt, mi boldogit ?

Mit ér nekem a tavasz virága,
Ha tudom, hogy nem nekem virul ;
Mit ér az ezüst folyam lágy tükre,
Ha remény nem inthet partirul !

Mit ér nekem az álmak világa,
Ha csak tűnő kép, mit fölmutat,
S nem mondhatom : légy onyém örökre,
Hadd szeressem benned álmodat !

Mit ér nekem a forró lángérzet,
Ha szívem hidegen összefagy,
Mit ér a boldogság árnyjátéka ?
Hiszen boldogságom , . . csak te vagy !

Mit ér nekem az élet, ha szívem
Vaskeresztjén fölfeszítve van.
S nincs szavadnak „igen“ megváltója,
Legalább meghalna boldogan !!

Egy falusi Lear király, vagy a fini hálátlanság.

(Folytatás.)

Egy napon bemegey hozzá és minden himezés-hámozás nélkül egyenesen így szólott hozzá :

— Ez nem tarthat tovább így ! Neked annyi gondod sincs testedre, mely ugyis gyenge, mint egy rossz ásóra ! Én nem tűrhetem, hogy magadat rontsád a rossz munkásokkal ! A minap is oly gyomorrágást kaptál, hogy tartott tizenöt napig ! egyszer csak úgy hoznak haza, hogy Isten tudja, melyik tagod lesz kitorve és annak is mi, szegény fejünk leszünk okozói ! Nem engedhetem meg, kedves öreg Boyer atyám, hogy ennyi nyugtalanrágot okozz nekem. Át kell jószágodat fiadnak engedni !

— Csitt ! átengedni jószágomat ! — kiáltott föl az öreg ember, a rettegés hangsúlyával.

— Eh, ki mondja azt, hogy átadjad vagytonod ? — válaszoló gyöngédséggel.

— Ez-e a mit mi akarunk ? !

— Én azt mondtam, hogy engedd át ! Engedd át jó kis haszonbérért !

És mikor a jó öreg szóhoz akart volna kezdeni :

— Nem jut-e ugyis valaha az ő kezére ? Nem akarod talán örökségéből kitagadni ? Nemde ? — folytatá a nő nevetve.

— Oh, a világért sem, nem, de . . . !

— De, miféle de ? Jószágod tied lesz mindig, te léssz mindig az ur, te mindig rendelkezni fogsz felette. Férjem igen jól tudja, hogy te milyen sokat érsz mint jó vinczellér, favágó, szántó-vető, mintsem tanácsaidat ne kövesse. Te csak a dolog unalmas és fáradalmas felét veszited el és meg lesz az a győnyörűség, hogy földedet jól művelve fogod látni !

— Hogyan, jól dolgozva ? — mondá az öreg megsér-

tődve, — hát fiam azt állítja, hogy ő jobban tud dolgozni mint én ?

— Igen, bizony, hogyha még te : te volnál, öreg atyám ; nem, bizonyára te nem vagy többé az, a ki voltál ! Idegenek, semmittevők rontják folytonosan vagytonodat ; tudom, hogy te ott vagy őket kormányozni, de hogy kimondjam gondolatomat egészen : nincs már többé sem szemed, hogy lássál, sem lábad, hogy bejárjad azt, mit meg nem tesznek, mint valaha. Egy év óta két órával később kelsz föl. Többé már nem tudod megtenni az utat az erdőig többször naponta, mint egyszer ; ezt nem vetem én szemedre, jól teszed, kiméld magadat ! Kiméld magadat, hogy minél hosszabb ideig élhess ! Csupán ezt kérjük tőled. De a haszontalan semmittevők felhasználják ezt és a vagyton fogy. Na lám, hány hordó bort természetl egykor minden évben ?

— Nyolcz, vagy tiz hordót.

— Két év óta hány hordót terem ? Három !

— Ez igaz !

— Hajdan hat asztag buzát arattunk, az idén alig lesz négy.

— Ez is igaz.

— Miért ? mert az ember nem lehet mindig az, a mi volt. Itt hiányzik a gazda szeme, a gazda keze és egyszersmind az urnő is, mert meglátod csak, hogy megtanitom rendre ez embereket ; én . . .

— Oh, a mi ezt illeti, tudom, mit érsz Marianna.

— De azt is tudod, mennyire szeretlek téged ! Hiszen te szerencsés léssz jó haszonbérrel mellett, melyet három havonként fényes ezüst és aranypénzben fogsz megkapni. Te nem leszesz kénytelen kockázni e kavicsokkal ni, édes Boyer atyám. És végre is már öreg vagy.

— Az tény, hogy tegnap töltém be a hatvan évét.

— E korban az embernek jó meleg ruhákba kell öltöznie, és te ezt gyakran megtagadod magadtól, mert vagy nem volt szénád, vagy a szállódet kelle javitanod, de a pénzt, ezt soha sem kell javitanod. És a te kis unokáid ! Van-e nagyobb gyönyör reád nézve, mint nekik ajándékot adni ? Mondd, nem úgy van-e ? Ugyan nem tudom-e, hogy te mily nemeslelkű, mily bőkezű nagyapa vagy ?

— Szegény kicsinyek, oh, be szépek !

— Na hát ! Milyen boldog leszesz te, velem jöhetsz Melunbe vasárnapokon, és vehetsz jó pénzen a kis leánynak egy kis főkötőt, a kis fiunak egy kis ásót ; mert ebből épen olyan jó dolgos ember lesz, mint te vagy, e kedves kis fiu ! Boyer vér van ereiben ! Jobban hasonlít hozzád, mint férjemhez is !

Az öreg ember e szavakra megindult, mint rendesen szoktak az öregek, midőn olyanra gondolnak, mi unokáikhoz hozza őket közel. A mit mihelyt észre vett a zsarnok szeszélyű nő, így folytatá :

— Nosza, hadd lám, beleegyezel e ? Szükséges-e még egy végső szót mondani, mely mindent eldönt.

— Mit ?

— Mit, — felelt amaz, mialatt szilárdan szegezte rá szemeit, — Boyer atya, nem ismerek senkit, ki büszkébb lenne fiára, mint te. No ládd, mihelyt birtokosa lesz jószágodnak, azonnal kinevezik a megyei tanácsba.

— Igazán ? — kiált fel az öreg, — fiamból lenne. . . .

— Itt van la ! Tudtam én jól, hogy nem fogod megtagadni, — és össze-vissza ölelte az öreget, letörülve szeretetteljesen könnyekkel telt szeméit s azután ismét folytatá :

— Na hát, jól lesz e ?

— Jól van, jól van! — kiált fel kimerülten az agg.

Négy nappal azután Dubois ur, a meluni jegyző előtt megjelent Boyer atya, fia, menyé és két tanu kíséretében. Az atya kinyilvánította, hogy fiának engedi át birtokát teljesen, mely állott 75 tábla szőlőből, 80 hold szántóföldből, azon föltétel alatt, hogy élete folytán tápláltassék és lakjék gyermekeinél és kapjon ezenfelül tőlük négyszáz frank (160 forint) haszonbért. Ez eléggé meg volt fizetve. A jegyző, mielőtt az aláírás alá bocsátotta a dolgot, kérdezte meg az atyától, hogy tudja-e adománya horderjét és hozzá tevő érezhető hangsúlyozással:

— Bizonyos ön abban, hogy el van a dologra határozva?

A szegény földművelő elhallgatott! Azon perczen, midőn végbucsut kelle vennie jószágától, szíve elfogódott a fájdalomtól. Különb is a parasztok ösztönszerűen iszonyodnak mindentől, a mi szerződés és írásos okmány. A hivatalnok látván az agg habozását, nagyobb erővel folytatá beszédét:

— Gondolja meg jól! Még van idő! Egy percz mulva már késő lesz! El van-e határozva?

A percz válságos volt. Az agg kalapját forgatá kezében és lecsüggeszté fejét. A fiu megtartá hallgatását, mi némely parasztnak sajátsága; az ilyenről lehet elmondani, hogy néma mint egy határkö. A nő érzé a veszélyt és felkiáltott:

— Istenem! Hogy ő határozott-e? Azt hiszi tán a jegyző ur, hogy erőszakkal hoztuk ide? Ő zaklatott minket addig, míg ide jöttünk! Nemde, Boyer atya? A dolog igen egyszerű, fia iránti szeretetből teszi...

Az öreg erre fölemelte fejét és midőn a jegyző harmadszor kérdezte tőle, hogy el van-e határozva? ő fiára nézett és szilárd hangon válaszolta:

— Igen, jegyző ur!

Akkor a jegyző, ő maga mondá ezt nekem, komoly, szánalmas tekintetét vetett az öregre, fia és menyé felé fordulva, így szólott:

— Még hátra van önöknek tudtára adni, hogy mit mond a törvény egy igen fontos pontja az adományozásokról: „Mind den adomány visszavonható a kötlevel végre nem hajtása és nem teljesítése, valamint hálátlanság esetében!”

A nő nevetve mondta:

— Ne féljen, jegyző ur, ezen törvény nem illik reánk!

Negyed órával azután, a szerződés alá volt írva, egy óra mulva Boyer atya haza ment gyermekeivel, de egy új és nagyon végzetes névvel ment haza, ő gyermekei hitelezője volt.

Barátom ez elbeszélés után megállott, egy pillanatig rám tekintve.

— Na hát, — mondá nekem, — mi baja van az urnak? Miért e hallgatás?

— E hallgatás a borzadálytól van! — mondám én.

— A borzadálytól. Oh én jó Istenem!

— Igen, a borzadály- és iszonyattól!

— És kitől?

— Kitől? Ön kérdezheti tőlem! Ezen utálatos tereméstől!

— Ne oly hamar! ne még!

— Hogyan, még ne? . . . E nő oly kegyetlen, mint Jago!

— Kegyetlen? . . . Hogy az ő ipjának javát akarta! Nincs egy földművelő ember se, ki ennyit nem tett volna meg.

— De e kétszínűség! E ravaszság! E tettetés! . . . E hazugság.

— Nem kétszínűség, sem ravaszság, sem tettetés, sem hazugság. Ügyesség? Oh, az igen, de nem hazugság. Ő őszinte volt tökéletesen, midőn gyöngéden átkarolta az öreget meg egyezése után; őszinte, midőn a jegyzőnek ezt mondá: „E pont nem illik reánk!” Az emberi szív sem olyan gonosz, sem olyan jó, mint a milyenek a költők írják le! Az ember önző, de önzése nem lesz gonoszság, csak midőn érdeke parancsolja. Még Shakespeare iránt való bámulatom daczára is, vagy épen iránta való bámulatomban, nem tudok tapsolni Lear király első jelenetein bizonyos tartozkodás nélkül. Hogyan csinálhat Shakespeare, a ki oly erőteljesen festette „Macbeth“-ben a vétkek azon végzetes, rohamos foku fejlődését, mely egy bűncs raból indul ki Goneril- és Reganból a született és teljes fonákság és bűnösségnek példányait! Ezek nem ismerik fel jóttevőjüket egy másodperc mulva! Ezek nem hálátlanak, hanem szörnyek. A drámai hatás megrendítő, de hol a tanulság? Hol van az általános igazság? A mit Shakespearenek festeni kelle vala és a mit csupán ő festhetett volna igazán, ez a fiu hálátlanság, mely magából a jótétemény gyakorlásából keletkezik. Minden jótétemény adósságot szül, ha nem is más tartozást, mint a hálátét. Ime, ez, a mi terhes! Ime, ez a nyög, mitől az ember minden áron menekedni kíván! Ime a kényszerűség, mely a könnyelnü lelkeket feledékenységre hajtja, az önzőket pedig ingerültségre, és ime ez az, mi engem annyira azon drámához csatol, mely Boyer atya családjában játszik le. E menyé és e férj sem gonoszak, sem elvetemültek, ezek rendes középszerű lények, a férfi gyenge és erőtlén, a nő önző és szenvedélyes, és ime, kész a végzetes következmény, mely helyzetükből, az elfogódott jótéteményből, azaz a föld átengedéséből önként foly, és a mely már átlépette velük a hálátlanság első lépcsőit és ez után üzeni őket mind-mind továbbra, egész a legvégsőig. Ez története korunkban mindazon atyáknak, kik elég esztelenek, akár arra, hogy fiaik javára magukat vagyonuktól megfoszszák, akár arra, hogy javaikat bármennyi haszonbérért átengedjék.

— De végre, mi ponton állanak ők jelenleg? Mennyit tettek már?

(Folyt. köv.)

A szent folyam.

(Folytatás.)

Minden rondü és rangu hinduk és mohamedánok tolongnak itt szorosán egymás mellett s nagylelkűen megfeledkeznek a nemzetiségek és rangosztályok különbségétől.

Kashmirok hosszú fekete hajjal, egymásra aggatott tarka rongyokba öltözve; tibetiek és félvademberek Gurhwalból; a szomszéd hegységeket lakó valamennyi néptörzs képviselői, kik csak hajuk rendezése által különböznek egymástól s valamennyien össze-vissza keverednek most, nem tekintve társadalmi állásukat.

Itt szemfényvesztők és erőművészek adják elő darabjaikat, amott fakirok ülnek gyékényen a fák árnyában s hangoosan hirdetik erényeiket, s ezért a jámbor tömegtől tetemes ajándékokat nyernek, ott oly nagy élénkséggel és buzgósággal alkudoznak, mintha az egész gyülekezet főczélja csupán az adás-vevés lenne; itt lovakat és öszvéreket vezetnek fel s alá az óvatos vevők előtt, — szóval, mindenütt és minden alakban láthatni itt a kereskedést.

Hanem midőn a nap a kos-jegybe lépett s ezzel a folyam

vize szentségének legmagasabb fokát érte el, rögtön félbe szakad minden világi üzlet és közlekedés.

A jelenlevők mind oda sietnek a folyamhoz, s most teljesítik a melah tulajdonképeni célját, megfürödnek a folyam szent habjaiban, s lelkiismeretesen megtartják az utána következő szigorú böjtöt.

A Gangesz ezentúl sík lapályon fut keresztül, melynek végtelenségét és egyhangúságát csak itt-ott szakítják félbe csekély dombok és magaslatok, azon egy helyet kivéve, utjának mintegy felében, hol a Windhya-hegyek véglánczai egészen partjáig nyulnak; de ezután ismét síkságon veszi útját keresztül, míg végre mintegy kétszáz német mérföldnyi távolságban eredetétől, roppant víztömege száz külön torkolaton a bengáli öbölbe ömlik.

Ha Kalkuttából Lahoreba utazunk, úgy tűnik fel az egész vidék, mintha egykor hatalmas tenger hullámzott volna ott, melynek vize lassankint visszavonult s gazdag termőföldet hagyott hátra. De amaz ismeretlen tenger nem más, mint a Gangesz, s a termőföld az ő műve, mert minden évben, ha a hó olvadni s az eső esni kezd, a folyam három hóig elárasztja a környéket. Alsó-Bengáliában, hol a Brama-putra majdnem párhuzamosan foly a Gangeszszel, ama folyó az eső és hó következtében megdagad, s vize a szent folyam habjaival egyesül, akkor az egész táj, mintegy 20 német mérföldnyi kiterjedésben víz alatt áll.

A folyam partjain, messzire terjedve befelé, a leggazdagabb és legbujább növényzet tenyész. Az északi vidéken a Himalaya lábánál, a legbecsesebb fákból álló gyönyörű erdőket látni, míg a folyó partján a legpompásabb buzavetések területnek el s mindenfelől magas czukornád sűrűje int felénk.

A melegebb vidéken dél felé a gyapotnövény, a vörös és fehér mák, az indigo s mindenekfölött a rizs lép az árpa és buza helyébe. Kétszer s némely tájon háromszor is aratnak egy évben, a termés — igen ritka eseteket kivéve — rendszeren fölötte gazdag.

A folyó mentében mindenütt kókuszdió banán, datolya és mangosz terem, s az állatok legkülönbözőbb nemei, a királytigristől kezdve a félénk nyulig isznak a Gangesz vizéből.

Némely vidéken szarvasok, sőt vadkanok is tenyésznek s nemrég oroszánokra is vadásztak a folyam közelében. Medvék, sakálok, párduczok, vadmacskák, hienák, kisebb majmok és paviánok találtak a folyó mindkét partján.

A folyam sok apró szigeteit a part közelében, foglyok és szalonkák, kócsagok és gólyák, pávák, zöld papagályok, vízi tyukok s más egyéb pompás tollazatu madarak népesítik. A torkolatok közelében mindenféle mérges hüllő lappang, s ott még most is honolnak krokodilok.

Vessünk most egy futó pillantást a Gangesz partjain fekvő legjelentékenyebb városokra és helyiségekre. Jegyezzük fel India hajdani nagysága ezen emlékeinek fővonásait.

Az első helység, mely magára vonja figyelmünket: Fattyghur, egy, különben jelentéktelen kis hely, de azért mégis nevezetes, mert az utósó indiai háboruban (az angolokkal) három napig állta ki a lázadók egy csapatjának támadásait, s hasztalan fáradtak azok, hogy az igen csekély számú angol őrizetet megadásra bírják. E kis őrizet egészen el volt vágva barátjaitól és a külvilággal való minden közlekedéstől; a lőszerek, az élelem fogyatékán volt, s mégis több napig ellentálltak a nagy számú ellenségnek. De a hová az nem juthatott, oda bejutott a betegség és halál s nem sokára kitört az éhség; most már nem volt mit tenniük, csak vagy az erődöt átadni

vagy meghalni. A kis csapat egy éjjel elszántan hagyá el az erődöt és szerencsésen a folyamhoz ért; ott sajkákra szállt s Kawnpurba evezett. Ezen helység valamivel lejjebb fekszik, ugyanazon a parton, a melyen Fattyghur.

Kawnpurnak nagyon ismeretes szomoru története van, tán sehol sem folyt annyi vér az utósó vérengző indiai lázadás idejében. De a mai város nem hasonlít ama helyhez, mely oly szomoru emlékezetben áll és fog állni Angolországban örökre.

Ama kunyhók, melyekből az ódon olajmécsek gyenge, homályos fényt vetettek a haldoklók halvány orcáira, kiket erre vonszoltak szörnyű sírjuk felé; az utcák, melyeknek pora az angolok vérétt itta, mind eltűnt; még ama nagyszerű kut is, melynek vize nem egy szomjazó vándort üdite föl, de ama borzasztó éjjel vize piros volt a meggyilkoltak véréből. — mai nap fel nem ismerhető többé.

Több holdra terjedő tér a kut körül most vasrácsosattal van körülfoglalva s azon belül virág és bokorcsoportok díszlenek, sűrű lombozatu fákkal vegyest. E helyet gondosan ápolják; sűrű sövény veszi körül, melyen a kíváncsi szem át nem hatolhat. Gyönyörű, kecseljes magány ez.

A buja zöld gyepből mindenütt sötét cзыprusok emelkednek, mintha maga a természet is gyászolna e szomoru helyen.

A hol ezelőtt a kut volt, most magas, nyolcszögű szoborokkal díszített fal emelkedik. Rácsajtón lehet belsejébe lépni. Ott egy széles lépcsőn állunk, mely egy, épen a régi kut felett emelkedő emlékszoborhoz vezet.

Ez egy angyalt ábrázol, ki fához támaszkodik, s márványállványon emelkedik. A kutban, ama vérengző éj után, nagyszámú meggyilkolt angolnak — férfiak, nők, gyermekek — hulláit találták, összeszedték azokat s eltemették ama szép csendes kert szentelt földjébe, nagyon, nagyon távol európai hazájuktól, hol szeretteik mai napig is siratják őket.

Duab keleti szegélye mellett tovahaladva, — Duab igen termékeny darab föld, a Gangesz és Dsumna folyó közt, — végre a gazdag lapály legszélsőbb déli fokát érjük el, hol egy, a két folyó egyesülése által képezett keskeny félszigeten daczosan emelkednek az Allahabad erőd pártázattal koronázott sánczai.

Szép, tekintélyes építmény ez — három oldala a Gangesz, Dsumna és Duab lapálya felett uralkodik, vörös négyszög kőfalai kellemes ellentétet képeznek a táj élénk zöldjével és a folyam csudálatosan tiszta, átlátszó vizével.

Ott, a hol a két folyó egyesül, látni a keletindiai vasut óriási dobogóját a Gangesz felett átnyulni. Ezen mű, tekintve terjedelmét és a roppant nehézségeket, melyekkel a folyó lágy és változó medre miatt küzdeni kellett, méltán sorozható az ország legnagyobb nevezetességei közé.

Allahabad szintén igen híres búcsújáráhely, mert a jámbor hindu nagy tisztelettel viseltetik a prajagasz, azaz a folyamok egyesülése iránt. A hindu véleménye szerint a Gangesz Allahabad mellett nemcsak a Dsumnával, de a Szeravasztival is egyesül, hanem az utóbbinak sem itt, sem az egész környéken legkisebb nyomát sem látni, a történelem sem tud róla semmit. A hinduk azonban azt mondják, hogy egész futása végeig a föld alatt foly és csak ott jön a felszínre, hol a Gangeszszel és Dsumnával egyesül.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Tantalusi helyzet. — A félkosztra ítélt irodalom. — Titkos hatalmak. — Csak kitartás. — A női munkaképesítés kérdése. — Gyöngéd figyelmeztetés. — Kárpótlási kilátások.

Voltak-e már szép olvasónőim olyan kritikus helyzetben, hogy mikor már egészen készen voltak a bálkészülődéssel, a fejdísztól kezdve a keztyűig minden szép testvéri egyetértésben egymás mellett ki volt rendezve, csak a boldog perczre várakozva, midőn a fényes lámpavilágnak és még fényesebb szemeknek be lesznek mutatva, és az utósó perczben egyszerre azon hirt veszik, hogy a bál ugyan meg fog tartatni, de — tánczosok nélkül; ugy-e bár nem voltak még olyan helyzetben? Hiába kísérténém tehát meg leírni Kegyeteknek azt az érzést, melylyel én a hét történetének leírásához fogok. Tárgy van elég, és kedvem még több, bál és népköri estély, „Lukánusz“ első előadása és Balázs-Bognár Vilma első vendégszínházi játéka, egy légbe repült gőzkazán és három köszén-áldozat, a kik közül kettő ismét visszatért a másvilágról; a kilátásba helyezett philharmóniai hangversenyek és a Kisfaludy-társaság megtartott évi közgyűlése lakomástul, a házbérek újabb felszökkenése és egy pár kivételes házi ur, a kik mindamellett hogy házi urak, mégis emberi szívvel bírnak, és sok, sok érdekesebbnél érdekesebb tárgy és esemény, melyekről Kegyetekkel elcsevegni olyan gyönyörűség volna, és úgy lenni ezzel a sok szép hirrel, mint például Tantalus azon zamatos gyümölcsökkel, melyek csakis épen odáig értek neki, hogy kezével el nem érhetné; én előttem is a sok érdekes tárgy, és nem érhetem el őket, nem irhatom le őket, vagy ha le is írom, mit használ! nem tudom, ha Kegyetek számára írom-e le őket, ha általában sajtó alá fognak e kerülni, mert nincs betűszedő, a ki kiszedné, nincs gépmester, a ki világra préselné; nemde szomorú, rettenetes állapot?

Csak az az egy vigasztaló van a dologban, hogy nem egyedül szenvedem e tantalusi kínokat, hanem szenvedik azokat velem együtt minden író a fővárosban; egyik sem tudja, ha nem-e csupán a maga mulattatására gyakorolja betűszedő mesteriségét, egész Budapesten nincsen betűszedő és gépmester, egytől-egyig mult szombat pontban hét órakor letette a „vinklé“-t, ott hagyta a nyomdát, mely kenyeret adott neki, az író, a ki kéziratot adott neki és a lapokat és könyveket, melyek a közönség szellemi táplálékául szolgálnak; elhagyták azon egyakaratu nemes elhatározással, hogy elébb vissza nem térnek, míg csak 20 százalékkal meg nem javítják jövedelmüket. Hiába mondták nekik kipróbált szabadelvű tekintélyek, hogy követelésük messze túlhaladja a lehetőség határait, mert ezt megadni annyi volna, mint öngyilkos kézzel halálos sebet ejteni a hazai irodalomra, a mely ilyen terhet meg nem bír; hiába mutatták meg nekik a leghivebb népparádok, hogy semmi alapos okuk a panasza, mert a betűszedők anyagi helyzete a legkedvezőbbek közé tartozik az iparosi helyzetek között, a leggyöngébb szedő is 2 forintot keres naponkint és csak rajta áll, hogy 4—5 forintot keressen; hiába mutatták nekik száz meg száz hivatalnokot, a kik sokkal kevesebb fizetésért egész életüket a közszolgálatnak áldozzák föl, hiába állították fel az írók

saját magukat például, a kik nem tíz órát naponkint, hanem egész életükön át éjjel-nappal, nem kevésbé fárasztó, test- és lélekemésztő hivatásuknak élnek és csaknem kivétel nélkül éppolyan szegényül halnak meg, mint a milyen gazdagul — szép reményekben — a tövises pályára léptek, nem használt semmit, a betűszedők azért csak megmaradtak követelésük mellett, a hazai irodalom ám veszszen el, a szellem világossága süllyedjen vissza a mult századok sötétségébe, a szívek érzelmei ám vaduljanak el újra középkori állapotba, az erkölcsök ám durvuljanak el újra, a lelkek veszítsék el szemük világát örökre, ha az ő teljesíthetlen követeléseiket nem teljesítik; így jött, hogy én nem tudom, ha lesz-e, aki e sorokat kiszedje olvasóink számára, mert e lap is a többi társaival egy hajón uszik.

De hát mi lesz ebből? mit csinálunk, ha nem tudjuk meg, mi történik a világon, ha nem lesz mit olvasnunk? Mindezek fontos kérdések és szomorú kilátások, hanem még sem annyira szomorúak, mint a milyeneknek első tekintetre feltűnnek; úgy teszünk, mint a hajós-nép, melynek egyszerre sík teugen elfogy a kétszer-sültje! mikor látja, hogy „több nap, mint két-szer-sült,“ beosztja azt magának annyi időre, a mennyi alatt partra remél szállhatni; egész adagok helyett fél adaggal éri be, sőt talán még kevesebbel is, tűr csüggedetlenül és jókedvűen, a köze li szabadulás édes reményében. Mi is hasonlóképen ma még egész adagban adhatjuk talán a szellem táplálékát, holnap talán már féladagra kell leszállítanunk, de tűrjük békeséggel és csüggedetlenül azon biztos reményben, hogy hazai irodalmunk kincsekkel rakott hajóját a nyugalom virányos partjára fogjuk szállítani. Nagy harc ez, nagyobb, mint a milyennek első tekintetre látszik, és nekem erős hitem, hogy az elámitott betűszedők vak eszközül engedik magukat felhasználni egy titkos hatalom által, melynek a világosság terjedése rég óta nagy szálla a szemében, és mely mert tudja, hogy nyíltan föllépvén ellene, még utáltabbá teszi magát a polgárosult világ előtt, árutakon kísérti meg feltartoztatni a világosságot terjedésében, felbujtogatja a szedőket, hogy magasabb bért követeljenek munkájukért, mint a mennyit az irodalom elviselhet, azon célból, hogy ezáltal az olvasmányt feldrágítsák és a szegényebb ember, a nagy sokaság meg ne szerezhesse magának az olvasmányt, mely lelkét megvilágítja, gondolkodásra és ítélgetésre serkenti; régi harcza ez a sötétségnek a világosság ellen és azért semmi kétség, hogy most is, mint mindig, a világosságé lesz a győzelem a sötétség felett, csak az a fő, hogy kitartók legyünk a küzdelemben, hogy a közönség az irodalommal fogjon kezét a közös ellenség legyőzésére; minél szorosabban szövetkezünk, annál rövidebb ideig tart a küzdelem; az a kérdés, hogy melyikünk állja ki tovább: a szedők minden kereset nélkül, vagy a közönség fél adag szellemi táplálékkal; a közönség kárpótolva lesz az ideiglenes nélkülözésért, mert a mint a rend helyre lesz állítva, minden szerkesztő csak úgy, mint mi, utánpótolandja, a mivel a striko tartama alatt kevesebbet kénytelen adni, de valjon ki pótolja vissza a szedőknek könnyelmű és bűnös mulasztásukat? ama

titkos hatalmak talán? Ám ők lássák, hogy boldogulnak azokkal; áldást és szerencsét azok soha sem szoktak hozni.

És talán jó eredménye is lesz e nyomdász-strikenek, ismét előtérre fogja talán hozni a női munkaképesítés kérdését hazánkban. A betűszedés olyan mesterség, melyre a nő épen olyan képes, sőt talán még képesebb, mint a férfi, nem kell hozzá más, mint a miben a nő rendesen felülmulja a férfit: éles szem, fürge kéz és kitartó serénység az egyhangunak látszó munka mellett, körülbelül épen azok a tulajdonok, melyek a varráshoz és himzéshez szükségesek, a melyekben a nők köztudomásúlag tulsárnyalják a férfiakat, és mégis, honnan van, hogy nincsenek női szedőink? A férfi szedők keveslik a havonkinti 60—70 frtnyi keresetet, milyen boldogok volnának a varrónők, ha nem 10, de 14 naponkinti munkaóra alatt annyit kereshetnének! És aránylag milyen rövid idő alatt megtanulhatnák ez iparágat! Fél- legfőlebb egy évi tanulás után már körülbelül annyi fizetést kapnának, mint a varró-leány öt- hat évi gyakorlat után: 8—10 frtot; és mégis senkinek sem jutott még eszébe, ezen biztos kenyerkereseti ágban kitaníttatni leányát, én legalább nem látam még Magyarországon női betűszedőt. Francia- és Angolországban már szép számmal vannak, sőt Németországban sem tartoznak már a ritkaságok közé, csak épen nálunk, a hol pedig olyan nagy hiány van munkás-kezekben, nem jutott még eszébe senkinek sem, ily módon gyarapítani a nemzet munkaerejét és egy pár ezer nőnek tisztességes, biztos kenyeret adni.

Ime, tisztelt „nőképző-egylet,“ ez azon út és mód, melyen a női kérdést legegyszerűbben, a legrövidebb idő alatt és a legüdvösebb eredménnyel jó végre lehet segíteni. Azzal a pénzzel, a melylyel egyetlen egy nevelőnőt, a mire pedig nincsen is olyan égető szükség, mert nevelőnőkről az állam tartozik gondoskodni, legalább tíz leányt lehetne szedőkké kitaníttatni, egy helyett tehát tíz szegény leánynak lehetne kenyeret szerezni és pedig minden tekintetben épen olyan tisztességeset és sokkal biztosabbat, mint a nevelőnővé képeztetés által, a mint azt az angol- és németországi példák fényesen igazolják.

Ezek után talán nem lesz szükségem előre figyelmeztetni e lap tisztelt olvasóit, hogyha ezentúl néhány számban holmi „rácnezestély-“, „bajos szépségek-“ „nedves zajongó ifjak-“ „vagyon-epedő udvarló-“ „hig elméjű mulattató-“ „számitó tekintetű ifju-“ „nagy képzeltségű uracs-“ „kábitó szemek“ s több efféle kitétel, melyek a gyöngéd szemet méltán mélyen sérthetnek, elő találna fordulni e lap láthatárán, ne méltóztassanak azon megbotránkozni, se megütközödni, mert nem mi ültettük azokat ide, mi szokás szerint csak finom illatu szóvirágok magyszemeit hintettük el rajta, mi „táncnezestély“-ről, „bajos szépségek“-ről, „kedves, rajongó ifjak“-ról, „nagyon epedő udvarlók“-ról, „vig elméjű mulattató“-ról, „csábitó tekintetű ifju“-ról, „nagy képzettségű uracs“-ról, „csábitó szemek“-ről sat. akartuk Kegyeteket értesíteni, csak hogy a gyakorlatlan szedő-tanonczok keze alatt a pompás szóvirágok csunya csalánná fajzottak ol; sőt azon se méltóztassanak fennakadni, hahogy a jövő számokból egy-két lappal kevesebb találna szép kezeikhez érkezni, ez egyszer nem a posta lesz az oka, hanem a kiállítási teljes lehetetlenség, addig nyujtzkodunk, a meddig sat . . . arról pedig biztosíthatjuk hölgyeinket, hogy a baj nem fog örökké tartani, elébb-utóbb, de egykor bizonyosan végét fogja érni és akkor minden bizonynyal dusan kárpótolva lesznek hölgyeink ez ideiglenes bőjtölésért, mert akkorra nemesak

annyival több olvasmányt fognak kapni, mint a mennyivel kevesebbet a betűszedői lázongás ideje alatt fognak kapni, hanem egyszermind arról is fogom értesíteni Kegyeteket, hogy a mult szombati bölcsődei és mult hétfői színész-bálon, kik voltak a legszebb hölgyek, P. Szathmáry „Lukánusz“-a milyen tetszés mellett adatott mult pénteken a nemzeti színházban; akkor lesz annyi hely, hogy a két bálnak mind a kétszer legszebb szépségét, név- ruha- és disz szerint le fogom Kegyeteknek írhatni, holott most csak annyit írhatok, hogy a két bál is nagyon fényesen ütött ki, „Lukánusz“-ról pedig egyáltalában semmit sem merek írni, annyira félek, hogy a gyakorlatlan tanoncz-szedők még azt találják kiolvasni kéziratomból, hogy e darab megbukott, holott pedig tulajdonképen azt szeretném róla írhatni, hogy az egy jeles tragoedia. —i —r.

Budapesti hírvivő.

++ (Udvari hírek.) Királynő ő Felsége mult kedden reggel 9 órakor Nopcsa b. főudvarmester és az udvari személyzet kíséretében Bécsbe utazott. A pályaudvarnál Thaisz főkapitány várta ő Felségét. Gizella és Mária Valéria főhercegnők ezuttal Budán maradtak. Folyó hó 24-kén udvari bál lesz Budán s azért a királyt és királynét folyó hó 23-kára visszavárják Budára. — Gizella főhercegnő, ki gyengélkedése miatt az orvosok tanácsa folytán maradt Budán, már tetemesen jobban van; azonban az orvosok még most sem engedik Bécsbe utazását mindaddig, míg a nagy hideg legalább 0 felett két fokra le nem száll.

++ (Az orvosbál) újabb időben következő felülfizetések történtek: Wenkheim Krisztina grófhölgy 50 frt (ismét e nemeslelkű urhölgy), Andrassy Szerafine grófhölgy 20 frt, Dr. Kovács Sebestyén Endre 60 frt, Dr. Diescher János 20 frt, dr. Wagner János 10 frt, Dr. Kövér Kálmán 1 db arany Kommer József 5 frt. Ezekon kívül még több felülfizetés is történt, melyek annak idején egyszerre fognak közzétételni. Fogadják a kegyes pártfogók a bizottmány mély köszönetét. A bálbizottmány.

++ (A philharmoniai hangversenyek), melyeket a fővárosi közönség oly nehezen nélkülöz, talán ismét életbe lépnek. Hír szerint tekintélyes és vagyonos fővárosi műkedvelők társaságba szándékoznak állni s 3 éven át biztosítani e hangversenyeket. A műsort egy művészekből álló bizottmány állapítaná meg s a nemzeti színház zenekarával csak annak előadását illetőleg köttetnek szerződés. A kölcsönös értekezések már folyamatban vannak.

++ (A nemzeti színházi enqnéte) e hó 3-dikán befejezte üléseit. Az összes munkálatokat fel fogják terjeszteni a belügyminiszterhez. E munkálat kifejezést ad azon ohajnak is, hogy a belügyminiszter bárha intézkednék a vidéki színészetnek mielőbbi rendezéséről. Az enqéte végül jegyzőkönyvileg mondott köszönetet gr. Károlyi Györgynek az elnöki széken kifejtett buzgalmaért.

++ (Irtuk annak idején,) hogy Pestváros képviselöje elhatározta Királyi Pál indítványára, hogy a megboldogult Batthyányi Lajos hamvait a dicsőült emlékének s a nemzet méltóságának megfelelő ünneppélylyel átszállíttatja a pesti sírkertbe a ferenczrendiek templomából, — s hogy e szándokba a Batthyányi-család nem egyezett belé. Mint most értesülünk, a megtagadás indoka, hogy Batthyányi Lajos földi maradványa már rég nincs ott, s holléte családi kegyeletes titok.

••• (Az orvosok bálja) zsufoolásig megtöltte az „Európa“ termét, s a tánczolóknak lépésről lépésre kellett kiküzdeniük a tért. Ennek daczára a legnagyobb jókedv uralgott késő reggelig, mintha mindenki pótolni akarta volna, a mit tavaly a felejthetetlen Balassa halála miatt kénytelen volt elmulasztani. Mint pesti báljainkon 'rendesen, úgy ezuttal is feltűnt a szebbnél szebb nők nagy száma, kik mindannyian fáradhatlanul tánczoltak egész éjen át. E tánczvigalom az orvosnővendékek segélyegyletének tökéjét, mint halljuk, 1000 frttal növelte.

••• (Szétröbbanás.) Az első magyar gépgyárban a váczi uton mult szombaton délután a nagy gőzkazán fűtőüstje szét-pattant s egy közfalat kidöntött. E robbanás három munkás életébe került. A baj oka az volt, hogy a fűtőüst a felhasznált viz káros tartalma folytán megrozsdásodott és a rezet átrágtá.

••• (Gozsdu Manó temetése) e hó 5-kén délután 3 órakor ment végbe. A holttestet a gör. oláh egyházközség házában, hol a boldogult lakott, beszentelték s aztán megindult a menet. A halottat hat lovas gyászhintó szállítá, melyet fáklyátvivő fiatal emberek és megyei hajduk környeztek. A koporsót az elhunyt rokonai, a kir. semmitőszék birái közül számosan és számos szegény ember is követte, kiknek az elhunyt nagy jöltevéje volt. A barátok terén újra beszentelték a halottat, s aztán kivitték a kerepesi sírkertbe.

••• (Az állatkertben) mesterséges korcsolya-tért készítettek azok számára, kik zártabb körben — vagyis kevesebb szem előtt kívánnak korcsolyázni. Van egy terv vagy ohajtás is, mely szerint jövedelmes lehetne az állatkertre nézve, ha jövőre amerikai modoru üvegsarnokot emelnének a jég fölé, a hol aztán érdekes ünnepélyeket és jégbálokat lehetne rendezni. Az egész üvegsarnokot — a mint mondják — öt-hatezer forintból ki lehetne állítani. Hanem még ez nem képes kirántani az állatkertet a sűrű bajokból, melyekben fájdalom, a már jó idő óta sinlik.

••• (A lakáshány) úgy látszik, tartós baja lesz fővárosunknak. A most kezdődő új negyedben ismét sok házban tetemes volt a lakbérfelemelés. Így egy kis előkamrával ellátott szobának árát 160 frtról 380-ra emelték; egy más szállás bérét 360 frtról 680 frtra, egy harmadikét 380 frtról 620 frtra. A várost is nevezetesen „steigerolták.“ A lipótvárosi templommal szemközt fekvő egy raktár bérét 315 frtról 800 frtra emelvén. Buda természetesen szintén nem akar hátramaradni s átlag 60 százalékkal emelte fel a lakbéreket.

••• (Előttünk fekszik) a budai főbb tisztviselőknek a városi képviselőtestülethez intézett kérvénye, melyben fizetéseik fölemeléseért esedeznek. A kérvény nyomós okokkal bizonyítja, hogy az 1861-dik évben megállapított fizetések a jelenlegi drágasággal semmiféle arányban nincsenek. Mint halljuk, e tárgy a legközelebbi közgyűlésen fog tárgyalatni, s a képviselők legnagyobb része a fizetések javítását épen magának a városnak érdekében tartja kívánatosnak, és ezen értelemben fogja szavazatát is adni. Átalában épen a közszolgálat érdekében kívánatos, hogy a közhivatalnokok legalább úgy legyenek díjazva, hogy anyagi gondtól menten, tisztán hivataluknak élhessenek.

••• (Benza Ida k. a.) — a „Zenészeti Lapok“ szerint — tiz vendégjátékot készül adni a nemzeti színpadon; eddig azonban még azt sem állithatjuk bizonyosan, hogy egyszer is lesz szerencsénk hozzá, mert a jeles művész nő eddig csak a „szeszélyes hölgy“ szerepét játszta, nem a nemzeti színházban, hanem a nemzeti színházzal.

••• (Szerencsétlenség.) Janicsék János, Bakos Pál és Gombola János napszámosok, valamint ez utóbbinak neje, kik a pesti Steiner-utczai 13-dik számú házban egy fészkerben laktak, mult vasárnap délután az abban levő takaréktűzhelyen kőszénnel befűtvén, Janicsék a kigőzölgő fojtó lég által megfűladt. A többi élete gyorsan alkalmaztatott orvosi segély által megmentetett. Azonban ezek is elvesztek volna, ha történetesen két ismeretlen napszámos épen ekkor meg nem látogatja őket, és a veszélyt a házmesternek följelentetvén, ez rögtön a közeli izraelita kórházba futott orvosi segélyért. Dr. Apatinsky a helyszínen megjelenvén, azonnal megtette a kellő rendelkezést s a hullát és a még életben maradt három beteget a kórházba szállíttatá.

••• (Nagyszerű lopások.) Szmréc sányi Dárius, árvamegyei főispán a saját és neje tulajdonát képező magyar és erdélyi földtehermentesítési kötvényeit, melyek értéke összesen 12,000 frtra rug, egy vasszekrényben tartá elzárva. A napokban a vasszekrényt fölfeszítve találta, az értékpapírok pedig eltűntek. A tetteseket nyomozzák. — Mislin, nagyváradi kanonok és pápai praelatus Rómába utazott a zsinatra és összes vagyonát Bécsben hagyta. A napokban betörték a kanonok ur lakásába és nagy mennyiségű ékszereket és értékpapírokat loptak el. Hogy mily nagy lehetett az elrabolt papírok értéke, már az is mutatja, hogy szombaton egy fiatal ember megjelent a bécsi általános forgalmi banknál, és ott egy letéti-jegyet akart eladni, mely 200,000 frt értékű vasutrészvénnyek letételéről szól.

••• (Bá'krónika.) A szatmármegyei vizkárosultak javára e megye fiatalsága Nagy-Károlyban február 27-kén sorsjátékkal egybekötött tánczvigalmat rendez, melynek házi-asszonya gr. Károlyi Viktorné leend.

••• (Rózsás napló.) Kvassay Ede a jövő kedden vezeteli oltárhoz Saxlehner Emma kisasszonyt.

••• (Vegyes hírek.) Királyné őfelsége a központi népnevelési kör javára 200 frtot adományozott. Vajha e szép példát mentül többen követnék ez üdvös kör felvirágoztatására. — A budai zenészeti és énekakadémia zenészeti iskoláját játékos adakozók (legújában Latinovics Illés 200 frtot adományozott e célra) oly szépen fölsegíték, hogy jelenleg már 53 tanuló nyor benne 7 tanártól oktatást a zene különféle ágaiban. — A szini tanoda igazgatóságáról Gyulai Pál lemondott. Üdvös befolyást gyakorolt a jövő színi-nemzedék műizlésének jobb irányban való fejlődésére, s lemondásába csak az esetben fogunk belenyugodni, ha ez őt teljesen visszaadja az irodalomnak, — A nemzeti színház igazgatósága Stéger Ferenczcel, jeles tenorista hazánkfíával lépett álkudozásba hosszabb vendégszereplés céljából, miután Ellinger hosszas betegeskedése a dalmüi játékrénd nem csekély hátrányára szolgál. — Pozsoni-Anastasi asszony, a pesti tavalyi olasz opera primadonnája Nápolyban eleszusott és lábát törte, minélfogva most hónapokig nem fog fölléphetni. — Rózsavölgyi és társánál megjelentek: „A tengerész imája,“ zongorára, Székely Imrétől. Ára 1 frt. „Potpourri,“ Hunyady László dalmüből, zongorára. Ára 1 frt. — Az új igazságügyi palota építése iránti fölterjesztést a minisztortanács nem hagyta helyben és pedig azért, mert nagyon csekélynek tartja azon 150,000 frtnyi összeget, melylyel a város a kisajátításhoz járulni hajlandónak nyilatkozott. — Mint értesülünk, az eltűnt Rádai László gróf torhéro ötszázharminczhétozer frtnyi váltó adatott be a postmegyei törvényszékhez. Ennek lesz aztán feladata szemlét tartani

fölttük, s végítéletileg elválasztani az igazaktól a hamisakat. — A lánchid-társulat a múlt évben összesen 696,096 frt 62 krt vett be, és pedig a hidon 591,269 frt 91 krt, az átjáró csónakokon 64,826 frt 70 krt s katonai átalány fejében 40,000 frtot. — Dr Schwarczer Ferencz magán elme- és ideggyógyintézetében Budán, 1869. évi január 1-től, december végeig gyógykezelés alatt volt 81 férfi, 55 nő, összesen 137 beteg. Meggyógyult 17 férfi, 11 nő; más intézetbe áttétetett 1 férfi, 6 nő; meghalt 8 férfi, 2 nő. Apolás alatt maradt tehát 1870. január 1-jén 53 férfi, 36 nő, összesen 89 beteg. — A piroso banknótákat, melyek még mindig nem tűntek el a közforgalomból, még egy ideig be fogják váltani a budai központi állampénztárnál s a pénzügyigazgatóságok székhelyein levő adóhivataloknál. — Liszt Ferencz, ki májustól kezdve Weimárban fog lakni, julius végén Pestre készül, hogy hazánkban fejezhesse be „Szent István“ című magyar oratóriumát. — A fiúmei tengerészeti akadémián már a magyar nyelvnek is van tanszéke, Szupkai János nevezetett ki oda nyilvános rendes tanárrá. — Somsich Pál a Tisza mentén fekvő jószágának árán Pesten házat vett, mivel állandóan a fővárosban szándékozik letelepülni. — Vasuti összeütközés történt Esztergam-Nána mellett múlt vasárnap. A Pestről Bécsbe menő személyvonat egy tehervonatba ütközött s egy postakocsi és 3 vagon összezuzatott. Emberélet szerencsére nem veszett el. — Karinthiából szörnyű hidegről tudósítanak. A hőmérő 28 fokra esett le a fagypontra. Madarak megfagyva hulltak a földre s csak keveset lehetett életre melegíteni. Szibériának is becsületére válnék. Egyébiránt e héten a fővárosban is oly hideg volt, hogy a kiejtett szó a levegőben fagyott meg, — mint Bernát Gazsi barátunk mondá. — A régi ezüst tizkrajczárosok csak jövő márcziusig maradnak forgalomban, azontúl nem fogadtatnak el. — Schrekker, pesti fényképész, király ö Felsege arczképét megküldé valamennyi európai fejedelemnek s így a württembergi királynak is, ki Schreckernek a pesti württembergi konzul utján megelégedését nyilvánította és kitünő fényképének elismerésül a württembergi udvari fényképész címével ruházta föl. — A Dunajegge múlt vasárnap óta Budapesten a lánchid fölött és alatt beállt és már annyira megszilárdult, hogy már hétfőn találkoztak egyes emberek, kik a jégen átmentek Budára. — Medgyaszay István e napokban vette át a dunagözhajózási társulat ügyei igazgatását itt Pesten. — Uj gyermekgyógyintézet Pesten. Dr. Frankl Izidor folyamodott a pest-városi tanácshoz, hogy új gyermek-gyógyintézetet állíthasson. — A népszínházban vasárnap, február 13-kán 4 órakor utósóelőtti gyermek-előadás lesz nagy előkészülettel: „Argilus herczeg és az aranyhaju Tündér Ilona,“ látványos nagy bohózat ének és tánczezel, 4 felvonásban. — Budán elfogtak egy egyént, ki mindenütt rendőrbiztosnak adta ki magát s ezen álcza alatt sok csalást vitt véghez. — A múlt héten a postakocsi, ki a kolozsvár-tordai vonalon közlekedik, megfagyott a bakon. Mikor észrevették, megkisérlék őt életre támasztani, de sükor nélkül. — „Szipirodalmi Közlöny“ cím alatt Fekete Bernát kiadásában, Szana Tamás szerkesztése mellett új szépirodalmi, művészeti és kritikai hetilap fog megindulni aprilistól kezdve, mely körül már is nevesb irodalmi erők csoportosulnak. — Múlt kedden fényes bál volt Lónyay miniszternél. Pestnek diszo-virága rangban, érdemben és szépségben mind találkát adott ott egymásnak. A táncz kora hajnalig tartott. — A honvédmönház javára

Vidacs Jánoshoz ujabban több mint 800 frt küldetett be, melyhez legtöbbször a budai honvédegylet által rendezett előadás járult, t. i. 474 frttal. Ragályi Gyula 100 frt, a baloldali körben ujabban Gábrriel István 63 frtot gyűjtött. Ugyane célra e hó 13-kán, vasárnap megtartandó álarczos bál minden oldalról örvendetes támogatásnak örvend. Hiszszük, hogy ezen érdekeltségnél fogva ritka élvezetet nyújtó álarczos bál páratlan sükert fog e hazafias célnak eredményezni. — A pesti bölcse dé választmányi hölgyei egyletük jvvára jövő vasárnap két katonai zenekar és a korecsolázó-egylet közrremüködésével nagy álarczos népünnepet rendeznek a városligelben. — A vallás- és közoktatásügyi miniszterium Malocsay Lajos, volt kulai tanítónak 100 frtnyi segélyt engedélyezett. — Hódmezővásárhelyen a népszámlálás szerint 26,729 férfi és 24,907 nő, összesen 51,626 lakos. — Az Eszterházy képtárnak az országos alaphól való megvételeért Somogy megyei fölliratot fog intézni az országgyűléshez. — Homonnáról írják, hogy ott 22 foknyi hideg van s a mi emberelemlekezet őt a alig történt, a kutakban is megfagy a víz.

Nemzeti színház.

Február 11-kén.

Febr. 1-én: „Fidelio,“ Nagy opera, 2 felv. Irta Treitschke, fordította Lengyel, zenéjét szerzette Beethoven. — Febr. 8-kán: Balázs-Bognár Vilma első vendégjátékául: „A sevillei borbély,“ vig opera 3 felv. — Febr. 9-kén: „Jó falusiak,“ színmű, 5 felv. — Febr. 10-kén: „Dom Sebastian,“ Scribe nagy operája. — Febr. 11-kén: „Lukánusz,“ P. Szathmáry Károly eredeti szomorú játéka, 5 felv.

—s—

Budai népszínház.

Február 11-kén.

Febr. 5-kén: Hickin, angol művész-család 3-dik föllépteül, énekes, burlesque, comicum és amerikai néptáncz előadása, ezzel plastikus erőművészet; és testgyakorlati mutatványok. Ezenkívül: „A miniszter előszobájában,“ 1 felv. — Febr. 6-kán: „Hickin angol művészcsalád föllépte. Ezzel: „Eleven holt házaspár“ 1 felv. — „A zárdák titkai“ című új nagy színmű előkészületei miatt szombat febr. 12-kéig nem lesz előadás.

Gazdasszonyoknak.

Török béles.

14 diónyi zsirt jól el kell keverni, hozzá egyenkint 14 tojás sárgáját adni, négy csésze tejet, 6 lat tört czukrot, egy kis szerencsedióvirágot, egy citromnak apróra vágott héját és annyi lisztet, hogy fánktészta keménységű tészta legyen belőle, melyet mindaddig kell keverni, míg hólyagokat mutat, aztán meleg helyre tenni és kelni hagyni. Ekkor a tésztát egy hájszírral megkent sütőpléhre kell önteni, ismét kelni hagyni, tetejét tojás habbal megkenni, valamint késsel vagdalt mandulával és tört czukorral sűrűen behinteni és szép pirosra megsütötni.

Czitrom-kocsonya.

Tíz citromnak a levét ki kell nyomni, a levét átszűrni, egy meszely vízzel vegyíteni, háromnegyed font czukrot négy citromon ledörzsölni, megtörni és a lében elolvasztani, két lat felolvasztott vizahólyagot belé tenni, újból átszűrni az egészet és formákba öntve, hidegre tenni.

K. Anna.

Hideg tálban fött.

Egy itcze tejet egy kis vanigliával felforraltván, 10 tojás sárgáját egy fazékban jól össze kell habarni, két kanál hideg

tejet, egy kanál lisztet és egy fél font tört czukrot jól össze kell habarni és a forró tejbe önteni, folytonos kavarással mellet mindaddig a tűzön hagyni, míg az egész sűrűsödni kezd, ekkor a tűz tojás fehéréből vert kemény habot is hozzáadni, formába tenni és jégre állítani. Később lapos tálra borítva, befőtt gyümölcsessel szépen fel kell czifrázni és az asztalra tenni. H. Ida.

Divattudósítás.

Divattudósítói tollamat azon vakmerő elhatározáson kaptam, hogy a sok béli és estélyi ruha felemlítését egy kissé sokallani kezdé és szünet nélkül arra unszolt, hogy keressem fel a „boldog“ (divattudósítói stylusban!) embereket, hátha a béli és estélyi ruhák háttérbe lesznek már szorítva és én tökéletesen új és meglepő tárgyról tudósítuatom e rovatban t. olvasóimat. És el is indultam a nagy utra. Sorba jártam legelőkelőbb divatkereskedéseinket, meglátogattam egy tuczat „hang-adó“ barátnőmet, figyelemmel forgattam a francia, német és angol női lapokat és — meghatottan ismét csak béli ruhákról kell írnom. Mert ezeket láttam a divatkereskedésekben, ezekről szónokoltak barátnőim, ezeket mutatták be külföldi lapjaim, ezek borítják be a szobákat és elméket és így szoros kötelességem mindazok közül a legszebbeket legkiválóbbakat leírni.

Kénytelen vagyok első sorba néhány a l a r c z o s ö l t ö z é k e t tenni, melyek francia minták szerint egy előkelő háznál tartandó costume-estélyre készültek. Az ilyen jelmezöltözéseknek az idén kizárólagosan történelmi színezetük van és leginkább a 14. és 15. Lajos francia vagy 3-dik György angol király korából veszik a mintákat. Igen nagy fényűzést lehet ezekben kifejteni, és ha egyéb nem már ez az egy is elegendő arra, hogy utánoztassék.

Egy rendkívüli fényes öltözék XV. Lajos korabeli lovagnői öltözéket ábrázolván, egy világossárga, hosszu uszályos atlaczruhából áll, alul három sor violaszínű bársony szegélyzettel, melyek közül a két felső elől derékig húzódik fel. A derék egy testhez álló violaszínű bársony cassagneból elől, sárga gombokkal összetartva. A félig bő ujjak sárga atlaczval vannak szélesen kihajtván, a két oldalt levő nagy zsebek pedig sárga zsinórzással díszítve. A belső fehér ujjak zártak és a kézcsuklyónál himzett fodor veszi azokat körül. A nyakfodornak két lecsüngő fehér vége van. A fürtös fejre parányi szürke nemez kalap járul egy vörös, oldalt lehajló hason tollal és elől egy nagy brillant csattal díszítve. Egy finom világos sárga bőrből készült lovagló ostorka egészíti ki az öltözéket.

Egy másik jelmez egy fiatal leányka részére készült, szintén azon korból való divat legmagasabb divatmintái után. Ez egy virágáros leányka öltözéke és áll egy rövid vörös és zöld csikos nehéz atlacz szoknyából, melyre egy második, gesztenyeszínű tafeta szoknya járul, ez utóbbi két oldalt erősen troussirozva. A derék ugyane barna tafetából készült, nagyon mélyen ki van vágva és karkötő nélküli. A derekat egy magas finom mousselin ingecske egészíti ki, kis dudoros ujjakkal. A rövid kis selyemkötő övvel van a derékhez szorítva és piczi négyszögű eleje is van. A fejre egy parányi csipkefőkötőcske lesz alkalmazva, hátul lehajló csipkevégekkel, elől pedig világos kék csokorral díszítve. A karok és a kéz feje hosszu fekete recézett keztyűkkel vannak kissé eltakarva, a bal vállra egy szép nagy rózsaszínű tüzetik zöld levelek közt. A kézben egy csinos kosárka lesz véve, teli gyönyörű friss rózsákkal, a melyek már meg vannak rendelve egy virágkereskedésben.

E két fényes jelmezöltözések után szólunk néhány felvilágosító szót mai divatképünkről.

Az első alak egy fehér tarlatan ruhát mutat be, mely zöldre atlaczval van díszítve: a fodrok ezzel vannak beszegve, a tunique-t felhuzó nagy karkötők is ezzel vannak vegyítve, a derék is zöldre atlaczval díszítve. E ruha ára 45 frt.

A második alak egy „Pompadour“ ruhát tüntet elő, mely vörös és világos sárga atlaczból készült. Az alsó sárga szoknya elől és oldalt gazdagon van fehér selyemcsipkével díszítve, a hátulsó uszály vörös atlaczból készült, két oldalt szélesen ki van hajtván sárga atlaczval, hátul egy nagy csokor látható. A vörös derék kivágását fehér csipkezet veszi körül. A fejbe fehér tollak és rózsák vannak tűzve. E fényes öltözék ára 50 frttól 150 frtig.

Számrejtvény.

Kálmán Hetesy Tinkától.

- 25, 11. Ne érje ez soha csűrünk és házunkat ;
 29, 9. Ha jó és hiv valál, Isten ide juttat ;
 3. 6. Igy tesz az, a ki a szegényen könyörül ;
 2, 16, 15, 6, 8, 30. S a ki erre juthat, bizony nagyon örül ;
 22, 2, 5, 4. Csizmadia, szabó mindennap ezt teszi ;
 24, 18, 26. Van idő, midőn a haza hasznát veszi ;
 16, 26. Három kérdésére, hogy ha nem szólsz : ki vagy ?
 15, 16. Könnyen megteszi ezt, nem nézvén, bárki vagy ;
 21, 1, 23. Örvend a család, ha rendesen jön el ;
 20. Ezt meg hozzá téve, elporlik idővel ;
 10, 19, 12. Mindig ezen szokták a számlálást kezdeni ;
 27, 26. Kár, hogy nagy Aranyunk igen ritkán teszi ;
 7, 5, 28. Magasan fölrepül s merőn néz a napba ;
 22, 2, 13, 14, 14, 12. Ha ez van ruhádon, nem vagy diszes abba ;
 1—30. Ez által lesz s lehet csak boldog a haza !
 S te, ki ezt kimondád, várunk, oh jőjj haza !
- Megfejtési határidő: márczius 10-dike.

A f. é. 3-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Mária Valéria hercegnő.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Prikkel Major Lilla, Ivády Anna, Tell Mari, Gyura Janka, Böhm Rozália, Sósfy Nina, Lobar Szikra Ilona, Posgay Tavasy Ida, Fehérpataky Ottilia, Takács Betti, Andreánszky Juliska, Brodszky Friderika, Pikéthy Etelka, Oravetz Izabella, Szántó Julia, Ruttkay Ilona, Dely Mária, Sváby Izabella, Ratkovszky Mari és Vilma, Kovrik Luiza, Falvay Flóra, Kálmán Hetesy Tinka, Szepessy Szilágyi Lidia, Csernó Vörös Erzsébet, Némethy Zsuzsanna, Jeszenszky Aranka, Szántó Julia, Szabóky Erzsike, Hollósy Róza, Nuszbaum Lajosné, Soós Gyulay Hermina, G. S.-né, Csepey Zoltán Ferenczné, Osváth Paulina, Schneller Károlyné, Kármán Luiza, Márton Lászlóné, Khély Hermin, Bartha Etelka, Halász Mariska, Derekes Irma, Brocken Emma, Vlasits Luiza, Antal Mari, Füllöp Teréz és Etelka, Zsarnai Ilon, Zsarnay Bertalané, Podhajeczky T. Ilona, Basilides nővérek, Gersics nővérek, Weinberger Mária, Szilágyi Ferenczné, Fenczik Vaszőcsik Mária, Nagy Lina és Mária, Schneller Sándorné, Sipos Teréz, Lengvárszky Vilma, Sztecsovics Vilma, Kiss Róza, özv. Jeszenszky Jánosné, Székiné Ujlaky Teréz, Éhen Károlyné, Szilassy Pázmány Kovács Rózsa, Kubicza Anna, Geherer Antalné, Porubszky Nelli, Temmer Antalné, Frankó Laura, Römer Kiss Francziska, Gellér Jánosné, Rosemberszky Anna, Kolonits Julka, Izsányi Endréné, Nyiri Julia, Vitályos Gergelyné, Nagyné Erzsébet, Nagy Antónia, Anisits Antónia, Eckerdt Gizella, Hrobony Bóth Luiza, Uferback Ilona, Szepessy Szilágyi Lidia, Dubányi Róza, Ruzsinszky József, Czeczey Ilona.

A f. é. 2-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldték:

Rosenfeld Julia, Porubszky Nelli, Temmer Antalné, László Kornélia, Frankó Laura, Rosemberszky Anna, Kolonits Julka, Nyiry Julia, Vitályos Gergelyné, Varady Julianna, Anisits Antónia, Hunyady Karolin, Hrobony Bóth Luiza, Uferbach Ilona, Kapdebó Erzsébet, Szepessy Szilágyi Lidia, Ruzsinszky József, Juhász Vilma.

Tartalom.

A zongoratanításról, K a l o c s a Rózától. (Folyt köv.) — Gyönyörű kis barna leányka. . . , I m r e ú Jánostól. — Mit beszél a világ, K. P a p p Miklóstól. (Folyt.) — Mit ér nekem. . . E ö r y Miklóstól. — Egy falusi Leár király, vagy a fiú hálátlanság. (Folyt köv.) — A szent folyam. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budapesti népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A b o r i t é k o n : Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: februárhavi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emília.**

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hosszabozott sorért 8 kr.</p>	<p>8. SZ. Február 20-kán. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel. A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattal köteleztetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	---

A zongoratanításról.

Kalocsa Rózától.
(Vége.)

Az új nevelő érkezésekor megnézte a fiu tanulmányait, s gondos arca elkomorult, a mikor a hangjegyeket nézegettetve vele, és látta, hogy itt egészen más rendszert kell követnie.

Első pár nap alatt felé sem mentek a zongorának, hanem valami egy hét múlva, a mikor az ügyes és eszes fiucska felismerte nevelőjében, hogy akaratát csak egyszer tudatja vele szelid, szeretetteljes, de oly szilárd hangon, mely ellenmondást nem tűr, és szilárdon ragaszkodik egyszer kimondott szavához, tehát csak egy hét múlva ült le vele a zongorához, a fiu haragos arcczal, kedvetlenül foglalt mellette helyet, a tanító néhány betűt s jegyet megmagyarázott neki, de a mint a fiu arczán észrevette az unottságot s lehangeltséget, azonnal felállt, meghagyván csupán azt, hogy másnap reggelre azon néhány jegy és betű be legyen tanulva.

— Mikor tanuljam én azt be? — kérdé daczosan a fiu.
— Amikor akarja s a mikor ideje lesz, — lön a válasz,
— engemet az már nem illet.

Másnap természetesen egy hangjegy sem volt betanulva, mire a leczke újra elejétől kezdődött, egyszerűen fölemlítve a tanító által, hogy ma már más leczkét tanultak volna, de miután nincs megtanulva, tehát ugyanazon feladat mellett maradnak.

Délután a panorámába voltak menendők.
— Elvégezte ön minden feladatát? — kérdé a tanító.
— El! — lön a válasz.
— A zongorán is?
A fiu lesüté szemeit.

— Nem szoktunk sehová menni, míg minden dolgainkat el nem végeztük! — ezzel írása után látott, mintha semmi sem érdekelné őt.

A fiu bement a zongorához, elővette a zongora-iskolát és a zongora alá vágta.

Kivülről léptek zaja hallatszott, a fiu azt hívén, hogy nevelője jön, a zongora-iskolát egy perc alatt a tágra helyezé s mag a pedig mélyebben el volt a hangjegyek megkülönböztetésével foglaltva.

Az ajtó felnyilt, s azon az édesanya lépett be, a ki fiát magában a zongora mellett látta, igen megörülvén, kihalt reményéből egy csillám emelkedett föl, hogy ki tudja, hátha...?

— Mit csinálsz, kedves fiam? — kérdé homlokon csókolva a szorgalmasnak látszó fiut.

— Nevelő ur feladott itt a kottából valamit s azt kell tanulnom.

— Tehát nem háborgatlak, kedves fiam, csak tanulj, — mondá a jó anya más szobába sietve.

Egy negyedóra múlva már kinn volt a fiu nevelőjénél hogy lehet már a panorámába menni.

— Megtanulta ön minden feladatát?
— Meg! — válaszolt ez minden tétova nélkül.
— Jól van, mehetünk.

Másnap reggel a zongoraóránál a fiu maga hozta elő a zongora-iskolát s büszkén mutatta fel, hogy mit tanult meg belőle s azt eljátszva, újra egynéhány hangjegyet kapott feladatul, de azért az egész időzés alig telt egy negyedórába,

ekkor fölkeltem, a figyelmes tanító örömmel vette észre, hogy a fiu talán még maradt volna is, és mintha nem örömet kelne föl.

A következő napokban mindig egy pár perczel tovább maradtak a zongora mellett, de azonnal fölkelvén attól, mihelyest a gyermek arcán csak legkisebb unalom mutatkozott, szigoruan követelvén tőle azonban a minden délutáni magától való tanulást, a feladat könnyü volt és kevés, ezt örömet megtanulta a gyermek, s maga sem vette észre, hogy miután magától kellett tanulnia, következésképp gondolnia kellett róla, tehát a legjobb alapot nyerte meg.

A tanulási idők napról-napra hosszabbodtak kevésse ugyan, de a feladatok szintén nagyobbakká lőnek. Nemsokára következtek csinos négy kézre való darabkák a kézgyakorlatok közt, és a fiucska olyan örömet játszotta ezeket tanítójával, hogy nem egyszer történt, mikor az már föl akart kelni, hogy a fiu kérte:

— Játszszunk még egy kissé nevelő ur, kérem.

— Nem, kedves fiam, mert már két óra óta játszunk és a tantárgyakra is kell idő.

És a fiu sajnálattal kelt föl a zongora mellől.

Következtek ezután a meglepetések, majd az édesa pa kedvencz dalát, vagy indulóját, majd az édesanya kedves salondarabját tanulták meg. Lehet-e e mellett a szülék örömét leírni, gyermekük haladását látva?

A zongoramester azt az ellenvetést tehetné ezen eszme ellen, a melyet vázolni megkísértek, hogy a helyesen tanító zongoramester három évig nem ad skáláknál és kézgyakorlatnál egyebet a tanítványok kezeibe; osztom én magam is e nézetet olyan gyermeknél, a kinek nagy kedve és állandó kitaratása van, és a tanulásra is fordíthat legalább 8—10 évet, de hát ahol mindössze is két vagy három évet szándékoznak a zongoratanításra a szülék, ugy ezek meg legyenek aztán fosztva azon gyönyörtől, hogy a zenét, a minden érzést oly hűn megosztó barátot birhassák?

Nem, hanem az olyan gyermekeknél, kiknek idejük vagy alkalmuk nincs több évekig mestertől tanulhatni, vezet tessenek be oly módon, hogy elejétől fogva maguktól kényszerüljenek minden szabályt megtanulni és a tanító csak figyelmeztesse őket és szigoruan kívánja meg a feladott lecke megtanulását, mert míg a tanító tanítványa mellett ül, addig csak a tanító esze és szelleme működik, nem pedig a gyermeké, és alaposan nem tanulhat mindaddig, míg magában nem gondolkozik felette.

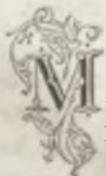
E mellett ha a tanulási idő háromnegyed részét szigoruan a zongora-iskolára szánjuk: egy negyede az időnek, mindig olyan tanulót értve, kinek csak két vagy három éve van tanulni való, elég lesz, lassankint eleinte könnyebb, majd nehezebb darabok betanulására.

Olyan növendékeknél, a hol hat—nyolcz vagy tiz év van tanulni való, helyeslem ugyan a három évi folytonos eszűpán száraz kézgyakorlatot — de alapos tanítás mellett, nem öntene-e ezekben is néhány könnyebb darab betanítása igyekezetet? És a melyek a mellett kárt sem tennének.

A szántóvető.

(1869.)

Concha Károlytól.

Míg más él a muló jelennek,
Én a jövőn elmélkedem;
És a mi vonz, titkon felém int:
Nem ábránd, nem a szerelem!

Vége — eltűnt! Hit- és reménnyel
Ha biztat, már csak a jövő . . .
Levél — ábránd s az álmak árán —
Csendes, békés szántóvető.

Kézből, zsákból setét-pirosan
Mosolyg felém a buzaszem;
Vetik, nézem, — s a régi ábránd
Rajtam majdnem erőt veszen.
Szép lány szemem egykor, de mostan
A buzáé kecsgetető . . .
(mennyit ad el, azon mereng már
Igy őszszel a szántóvető!?)

Előre hát! Vers-sor s a magház
Tudjuk, milyen baj, ha rögös . . .
(Jaj, inkább a vers, csak buzám ne
Legyen laza, vagy üszögös!)
Kettő közül melyik leszen majd
Életadóbb? tudja a kő!
Ingyenlap- vagy szengarmadának
Örülend a szántóvető!?

— Határhalom kopár tövében
Nézem a fölkelő napot;
Versben láttam eddig csak e nagy,
Főlemelő pillanatot . . .
Elég! mert így ábránd s merengés
Fonala, s nem a buza nő!
Poétaság, Isten veled hát —
Szántóvető, vessünk, ez most a fő!

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

— Hagyjátok most el Amerikát, — anyósom futárja, a derék „Cupido“ épen most nyalogatott össze, s a lta tudtomra, hogy gazdája sem lehet már messze.

— Akkor eleibe fogok menni édes Ferencz, te addig vendégünket mulatod.

— Erősen ne siess, mert a míg a báróné 30 esztendő s lovai felkapaszzkodnak a dombon, egy óranegyed is eltelik.

— A kertig még is eleibe fogok sietni — szolt Ernesztin bucsut intve vendégének, s azzal távozott.

— Na édes Bertalanom lesz itt egy óra mulva olyan prédikáció, a milyent még Bostonba sem hallottál!

— Sajnálom hogy nem hallgathatom meg, — indulok azonnal, még pedig a helység ellenkező oldala felé, a merről a bárónét várod.

— Indulsz? — miféle beszéd ez már?

— A bárónét jól ismerem, — derék jó asszony, de szélszélyes, s könnyen ingerlékeny hangulatba jön.

— De hát honnét ismered?

— Abból az időből még, midőn Balaton-Füreden próbálta a savó-kúra hatását.

— Az istenért csak nem volt vele valami szóvitád?

— De uagyon is volt! Arra azonban most nincs idő, hogy elbeszéljem az esetet. Én menekülök!

— Jaj édes barátom ez más, egészen más! Ha valami pikke van reád, akkor csakugyan jó lesz elkerülnöd.

— Észre sem fogja venni távoztomat.

— Nem nem, nem szabad most engemet elhagynod, — hop! van egy jó gondolatom! Elrejtünk az ellenség olól, — s

ha a felleg kiszórta menyköreit, akkor biztosabban szeme elé kerülhetsz. Na tudod feketének fekete az ördög, de még sem annyira a mint fejtik! Majd kibékítek én benneteket ne búsulj.

— Barátom félek, hogy veszedelmes játék lesz ez a bujdosdi!

— Rám kell bízni az egész dolgot. Van nekem pompás helyem, ott ugyan rád nem akad senki. A kertből vezet egy gondosan elrejtett lépcső a kastély folyosójára, innét egy ajtó a torony-szobába, hol a könyvtárom s irataimat tartom. Jó dolgozod lesz ott ne búsulj; — a többit bizd reám, — egy kettő, nincs idő gondolkodni, induljunk míg ide nem lépnek.

Szendrei engedelmeskedett, — Zsornait pedig erősen mulattatta ez a kaland. Milyen ügyesen fog ő minden nap felmenni egy pipa dohányra vendégéhez — nota bene a báróné nem szenvedheti a dohányzást sem — aztán hogy fogja ő rabját etetni, itatni, — az egészet pedig bizonyos regényes színezet lengi át, titok, mely e pillanatban még csak neje előtt is az!

Ah ez jó mulatság lesz!

* * *

A míg Zsornai vendégét felpakolta a torony szobába, az alatt Erzsikének nagyon szomorú percei voltak.

A kíváncsiság addig gyötörte, míg végre jól a szeme közé nézhetett annak a napbarnította mulat forma embernek, az pedig nem volt valami nagyon nehéz dolog, mert midőn Szendreit a nagybácsi az előtérmen vezette végig, épen akkor volt ott Erzsikének is dolga.

— Mit keressz itt? — siess szobádba Erzsike — nem látod, hogy dolgom van? zörgött a nagybácsi, látva hogy egygyel többen tudják már a vendég itt-maradását.

A kis leány szót fogadott, s bement, ott aztán elkezdett magába panaszkodni:

— Furcsa ember, alig ismertem reá! Megnézett s tette magát, hogy nem tudja ki vagyok. És milyen hideg, közömbös arc, azt hinné az ember hogy fél a találkozástól. — Ej mit is törődöm vele, — bizonyosan gyermeknek néz ő is még, — ez — ez az én sorsom! Gúnyol minden ember, még ez a rézszínű is, — csuda hogy utánam nem kiáltott mint Füreden: „Édes Erzsike, holnap egy pompás síró bábut hozok!” — Jaj, jaj, de nehéz nagy leánnyá lenni!

* * *

Zsornai mihelyt készen volt vendégével, maga elé rendelte Julesát a szobaleányt, s megparancsolta neki, hogy három napig néma és süket fog lenni.

— Értetted?

— Igen is.

— Nem fogsz látni és hallani!

— Semmit.

— Legkevésbé akkor, ha az öreg báróné kérdezősködnék.

— Néma leszek mint a hal.

— Ugy legyen, mert különben a hányan vagytok annyi felé foglak benneteket korgetni. Az öreg báróné áldott jó aszszony, de sokat szeret kérdezősködni, én meg nem vagyok barátja a mende-mondáknak, — értetted! — Jól van, — mehetsz, utközben szólítsd be hozzám Erzsike kisasszonyt, mondd hogy azonnal itt teremjen.

Öt másodperc alatt ott volt Erzsike előtt.

— Parancsol a bácsi valamit?

— Erzsike! — ide állj közel hozzám, — miért sütöd le szemedet, — mi?

— Várom hogy mit akar mondani a bácsi.

— Mit akarok mondani? — persze, ha az olyan könnyű volna, de veled nem lehet okosan beszélni, — az ilyen gyermek olyan mint a szarka, örökösen cseveg kibeszél mindent, — na, na mit nézesz reám olyan haragosan?

— Hát mikor bizott reám a bácsi titkot?

— Titkot? ki beszél itt titokról? — itt csak okosságról van szó, s az a kérdések kérdése, hogy lehet-e veled okosan beszélni?

— Akár mennyit!

— Figyelj tehát reám, — Szendrei barátomnak néhány napra nyugalomra van szüksége, oda költöztettem fel a könyvtárba, s nem szeretném, ha valaki háborgatná. Kért hogy míg anyád itt lesz, ne szóljunk felőle, — értetted, egy szó se legyen, most van alkalom megmutatni hogy nem vagy gyermek, s komolyan lehet reád valamit bízni.

— Ne féljen bácsikám, úgy fogok ügyelni reá mint a két szememre!

— Helyesen! Ezennel tehát hivatalosan reád bizom vendégünket, gondod legyen, hogy itt-létét ne fecsege ki senki!

Most csitt, lépteket hallok, ez a báróné!

VI.

Báró Kenderessyné.

Valójában, a kinek a léptei hallszottak, az az öreg bárónői voltak.

A terem szárny-ajtai felnyitak s egy fejedelmői alak lépett be rajtuk, éles parancsoló tekintettel, még friss és bátor léptekkel haladva előre.

A ki nem ismeri, azt hinné hogy Mária Terézia támadt fel sirjából, olyan vonásról vonásra hasonlít hozzá. Még az öszbevogyült haj is úgy van viselve mint Terézia királyné hordta.

Az arczon alig látszik meg a 60 év, gondosan van az ápolva, a kezeken is észre lehet venni, hogy nagy előszere-ttel ápolták, az ajkak frissek és pirosak, s olyan jó öszhangot adnak a szép tisztas arcznak.

Zsornai az érkező elé sietett, s megfogva kezeit, egyenként megcsókolá azokat.

— No lám, lám, kedves fiam uram, tehát még sem olyan beteg mint hittem. Valóban az imént aggodni kezdtem.

— Igen jó egészségnek örvendek báróné, annyira, hogy óhajtom önnek a hasonlót!

— De hát jó Isten, mit is gondolhattam egyebet! Megérkezem, s a kit legutoljára láthatok, az épen ön, nem gondolhattam-e múltán, hogy beteg?

— Épen siettem a báróné elé, késedelmemet mentse ki az egyszer jósága. És most engedje meg, hogy megköszönjem szives látogatását, — szól Zsornai ismét megcsókolva a báróné kezét.

— A minék persze fiam uram szokás szerint nem nagyon örvend, — egészíté ki a mondókát a báróné, kibontakozva egy selyem crispinből, mely ha nem kék, ugy bizonyosan csak zöld színű lehetett valaha. — Bizony édes fiam uram, ha látogatásaim sürűbbek mint eddig, — annak csupán ő az oka!

— Ha vádképen nem hangzanék, e körülménynek csak örvidenek. A báróné azonban bizonyos lehet abban, hogy sze-

mélye mindig és minden körülmények között tisztelem tárgya volt.

E pillanatban az ajtó megnyílt s Ernesztin lépett be rajta kisírt szemekkel.

Zsornai észrevette azonnal s csak úgy magában mondotta: jól kezdődik a dolog, a feleségem úgy látszik már oda künt megkapta a leczkét!

A báróné szótlanul közeledett belépő leányához, s midőn az egészen közelébe ért, hideg parancsoló hangon szólt hozzá:

— Szobájába bocsátom leányom!

Ernesztin kezét akart csókolni, — a báróné azonban visszavonta tőle.

— Csak holnap engedem leányom asszonyt kézcsókolásomra, most elmehet. Erzsike kövesd nénedet, veled is lesz egy-két szavam

A férj — el lehet képzelni — milyen hangulatba nézte végig ezt a drámai jelenetet, mely türelmét nagyon kezdé apasztani. Midőn csak ketten maradtak, s a báróné helyet mutatott maga mellett, azonnal tisztába volt, hogy az ellenséges bomba sokkal hamarább fog leütni mint várta.

— Szabad-e tudnom báróné az iménti jelenet okát, mely reám nézve valóban nem remélt és igen kellemetlen volt.

— Kellemetlen? — na lám lám! Ezt nem is gondoltam. Kellemetlen! — igazán választékos kifejezés. Fiam uram úgy látszik megtartá régi szokását velem szemben! Tehát kellemetlen volt az iménti jelenet? És tudja-e fiam uram, hogy ki e kellemetlen jelenetnek az okozója? Senki, valóban senki más mint épen ön! Igen, nincs miért csodálkozni, ön egyedül oka, ki egészen elhanyagolja leányomat, s oly dolgokat enged meg neki, melyek rendszeren ilyen gyümölcsöket szoktak teremni. Ujabb rossz hireim vannak!

— Engedje meg báróné, hogy egy pillanatra félre téve a tartozó tiszteletet előre kérhessem: ne ismertessen meg ez újabb hireivel. Előre biztosíthatom, hogy hirei valótlanak, rossz akaratú mende-mondák, s a báróné elengedé magát ismét ámitatni!

— Derék, mondhatom igen derék! El vagyok tehát ámitva, mende-mondákra szoktam építeni . . . valóban csodálom, hogy fiam uram miért nem jelenti ki egyenes szavakban, hogy ki sem szándékozik engemet hallgatni.

— Ne értse fére báróné szavaimat, — de őszintén be kell vallnom, hogy nőm iránti tulszigora bánt, és ingerültté tesz!

— Ah, ah! ön tehát kedvesem ingerült? És miért, ha szabad kérdenem? — talán mert bátorságot vettem magamnak leányom jó hirneve felett ön helyett örködni?

— De midőn semmi veszély nem fenyegeti!

— Valóban késő volna a veszélyt meglátni, ha én is az ön szemével néznék!

— Am jól van tehát — lássuk mit hallott a báróné a mi aggasztó lehet.

— Azt, hogy leányom megfélemedkezett rangja és méltóságáról, meg születéséről, s oly társaságokba keveredik e vidéken, melyek engemet is compromittálnak. Nem röstel szóba állani bizonyos megyei tisztviselő urakkal, kik nem is mulasztják el bizalmát, jóságát kigunyolni, s azt a hirt terjeszteni, hogy udvaroltatni enged magának.

— Megvallom részemről idáig semmi szerencsétlenséget nem látok a dologban. Nőm helyesen cselekszik, midőn nem veti meg azon kört, melyhez magam is tartozom. Vannak még ennél rosszabb hirei bárónénak?

— Sokkal több mint hihetné, — azonban most elbocsátom

fiam uramat is. Pihenésre van szükségem. Később hivatni fogom. Adieu!

Zsornai meghajtá magát s távozott.

Epen ideje volt, hogy véget ért e párbeszéd.

A villám-anyag nagyon meggyült Zsornainál is.

A nehéz fellegek ped'g jó ha elkerülik egymást!

A báróné úgy látszik meg volt elégedve a hadjárat kezdetével.

A csatatér az övé maradt, ha új tért nem is nyert még.

Az első felindulást egy adag „egészségi por“ szerencsésen elnyomta, s teljes hidegvérrel láthatott a kipakoláshoz, a mi — tekintetbe véve a kisebb és nagyobb dobozok halmazát — nem kis munka volt.

— Nyakas nyárspolgár a vöm uram, — hanem gondom lesz hogy lassanként megtörjem nyerseségét. Minden áron reformokat kell behoznom háztartásába, különben leányom elveszett e légkörben!

Nem sokára Johán, a báróné kipróbált hűségű legénye megjelent az utolsó börönddel is.

— Minden rendben van Johán?

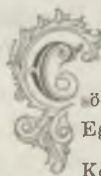
— Parancsa szerint.

— Helyesen. Most tehát nyugalomra vonulhatsz magad, ez azonban korántsem azt teszi, hogy behunyd mind a két szemedet, egy ügyes ember fél szemmel is tud alunni, a másikkal az alatt lát mindent, — értted Johán, — látni fogsz mindent. Legelső sorban meg fogod tudni kik laknak a szomszédságokban, a vöm és leányom hová szoktak látogatóba járni, s viszont kik jönnek ide. Mindenek felett ajánlom az óvatosságot. A cselédek mint mindenütt, úgy itt is csacsak, s rendszeren többet tudnak mint kellene. A tolvajoktól meg lehet oltalmazni a pénzt, de a titkot nem a cselédek szeméi elől, míg az ajtók és falaknak fülei lesznek. Légy nyájás irántuk és szemes, mindek felett szemes!

(Folyt. köv)

A lovag.

Aggditól.

Csendes ostve álom szállja meg a tájat,
Egy lovag rajt' gyorsan vágdat.

Kedves nejét olyan, olyan régen látta,
Mig az ellen földét járta.

Képzelteti, hogy mint várja lesve,
Kihajolva az erkelyre.

Már az ordót, mely kastélyát veszi körül,
Eléri és lelke örül.

„Meglepem, — mond — a lovacmat fához kötve,
A kis ajtón át szököm be.“

Megy. „De milyen sötét, néma a palota . . .
Nem tudom, mi ennek oka.“

Csak egy percz az erkelyre föltekinteni;
Niucsen ottan senki, semmi.

Tér be — és hajh, valami úgy fáj szívének.
Kikerülnek a cselédek.

Rohan át a toromban, mind nyitva-tárva,
Csak a hálószoba zárva.

„Hah!“ betöri . . . S ott fekszik a felesége —
A padolaton, vérébe.

Az asztalon van egy levél, a papírra
— Olvassa — jaj ez van írva :

„Feledtelek, engemet is elfeledtek . . .
Már most mindent elfelejték.“

Az asztalon kicsiny, gyöngye mécs világít.
Elfujja : „Ez mit csinál itt ? !

Azzal fut, fut, szalad, vissza nem is nézvén,
És megállt az erdő szélén.

Lóra ugrik, sarkantyuját bele vágja,
S vágat a bus éjszakába.

Egy falusi Lear király,

vagy a
fiú hálátlanság.

(Folytatás.)

— Ime ez történt: az első évben minden egyetértés és háladatos volt. Mivel az aratás jó volt, a fizetések könnyűek és következőleg pontosak voltak. A harmadik évben a fagy elvette a termést és halasztási időt kértek az atyától, ki abban bele is egyezett; kevés idővel a hideg elvette a szőlőt, ekkor egy kis leengedést kértek az atyától, ki bele is nyugodott.

Ekkor egy ragály ütött ki a környéken, mely főleg a gyermekek ellen dühöngött. Boyer atya unokáit is elérte a betegség, e szegény ember bánkodását nem lehet leírni; ő anyailag ápolá unokáit. Midőn megérkezett a gyermekek számára az orvosság és vele együtt a számla is, Marianna mosolyogva kiáltott fel :

— Nem én vagyok anyja e két gyermekeknek, hanem Boyer atya !

Boyer atya sirt örömeiben és fizetett úgy, hogy az év végén úgy vette észre magát, hogy nem kapott csak kétszáz frankot (80 frt), holott kellett volna kapnia 400 frtot.

Egy évvel később egy váratlan körülmény és az életjáradék fizetéséből zivatar keletkezett Boyer atya családjában.

Az életjáradék képezte a botránykövet, ez volt chronikus jellemvonása a köztük létesült viszonyoknak. Az évi illetékek nem törődnek sem az aratások rendetlenségével, sem az időjárás változásaival, sem a vállalatok akadásaival, azok mindig folyamatban vannak, a törvény erélyes kifejezése szerint; és ez időszakos visszakerülése a fizetésnek még jó lelket is boszant. Egy évi járadék, már csak azért is, hogy folyton tart, lassan-lassan arra nézve, ki fizeti, ingerültségre szolgáltat okot, ha mindjárt azon cím alá is rejtőzik, hogy hiszen olyan egyhangú, olyan unalmas ! Az ember a szerződés percében nem gondolt ugyan annak közeli halálára, ki az életjáradékot huzza, de napjai mind nyulván, az ember kezdi számítani és igen hosszuknak találni. Azután, kevés időköz olteltével, minden ilyenemü tartozás az adós szemei előtt elveszti a tartozás színét, hogy vegye fel az adományát. Azután az ember megunja csak fizetni. És még mi több ! midőn a fizetés nyög lesz, midőn a tőke vagy lefogyott, vagy kisebbült, e fizetés nem tetszik-e akkor áldozatnak ? ekkor állanak be a kéréssek, halogatások, elengedési kérelmek, minden évnegyed visszatértével bámulva kiáltunk föl: Hogyan, már ! Semmi sem teszi az időt rövidebbé, mint a lejárat, a határnap !

De miféle új körülmény idézte elő az egyenetlenséget Boyer atya házában ? Mi történt Mariannával ?

Az a minnek történni kellett. Ő koczkázató és szerencsétlen vállalatokba keveredett. Aztán egyszer csak valamely fizetési zavar hatása következtében, Boyer atyával kikezdett azon hamari és szivélyes hangon, melyet oly jól tudott magáévé tenni :

— Hejh ! Mi az ördög, atyácskám ; mi szükséged van annyi pénzre ? Mire kell neked az ? Néhány fillér zsebedben tubákra, néhány forint, hogy unokáidnak ajándékot vásárolhass . . . de a mi a többit illeti, ruháidról, fehérneműidről jobb ha én gondoskodom, te nem is értesz ahhoz. Megcsináltatom azt a legjutányosabban és a legjobb szövetből ! No lásd ! te hasonlítani fogsz a fejedelemhez, a mi szomszédunkhoz ! lesz egy felügyelő ; mindent fizetnek helyetted !

A jámbor öreg egy percze ellen akart mondani, de boldognak érezte magát, mert Marianna egyik gyermekét ölébe nyomta és a nélkül, hogy többet szólott volna, eltávozott feleletét meg se várva. Nem merészt e térgyra visszatérni, és így tényleg a haszonbér néhány rendetlenül tett szolgálatokra lön fordítva, melyek alamizsnához hasonlítanak ! Ime, hol állott az ügy négy hóval ezelőtt, midőn én elutaztam.

És mi több, jelét veszem észre egy új viharnek, egy ucsapásnak ; ön találkozására és az ön beszélgetése Boyer atyával, melyet ön nekem imént elbeszélé, azt mutatja, hogy új vihar tört ki és hogy a végsapás közel ; menjünk, látogassuk meg e szegény embert ; három óra ; fia künn van a mezőn. Marianna Melunben vásáron van, egyedül fogjuk találni, ő majd beszélni fog.

III.

Mi elmentünk együtt Boyer atyához. A ház elébe érkezvén, mely egy jó kinézésű parasztlak volt, egy kis fiut találunk az udvaron :

— Nagyatyád benn van-e ? — kérdezé barátom.

— Igen, uram, akarja-e hogy elvezessem ?

— Nem, nem ! Én tudom, hol van szobája.

Felmegyünk a lépcsőn, kopogtatunk a szembe eső ajtón, az kinyílik, megjelen egy ember, ez nem volt Boyer atya.

— Boyer ur ? — kérdé barátom.

— Többé nem lakik itt, uram.

— Mióta ?

— Szent Márton napja óta, mikor kibéreltem e szobát.

— Kibérelte ? Kitől ? Tőle ?

— Nem, uram.

— Mariannától ?

— Igen, uram, Boyer atya itt alatt lakik.

— Ah ! — leszálltunk ; barátom így szólt :

— Látja ön, megfosztva van szobájától, melyet magának tartott fenn ! e szoba kiadva ! Még egy lépés a hálátlanság felé.

Kocogtatunk. Boyer atya otthon volt. Ülve találtuk egy nyomorult tűz mellett ; a szoba sötét, a butorzat gyér, az öregnek öltözete egy kopott ködmön volt.

— Hejh, derék Boyer atya, — mondá neki barátom nevetve, — mit csinál e szálláson ? Miért hagyta el ön régi szobáját, melyben olyan jól találta magát ?

Az öreg egy perczig felelet nélkül maradt, azután tompa hangon mondá :

— Marianna azt mondta, hogy melegebb lesz ebben a szobában.

— Hogyan melegebb ? A másik épen délen . . .

— Igen, de oly nagy, oly téres! Sok fa szükséges fűtéséhez!

— De hát, hadd vegyen Marianna, hiszen tartozik ön számára vásárolni mindezt.

— Igen, de a fa olyan drága az idén, — folytató az öreg kissé keseredett hangon.

— Ah, hát ezért volt-e ön tegnap fát vágni az erdőben, mint a többi szegény?

— En nem vágtam fát, — mondá ismét élénken, — én csak galyt gyűjtöttem, az ur tudja, hogy én mindig szerettem a dolgot.

— Ez igaz, de mondja csak? . . . En nem látom sehol az ön szép díófa-almáriomát!

— Nem fért be ebbe a szobába.

— Hol van hát?

— Marianna a magáéba tette.

— De hát az ön csinos szekrénye, melyet az orvos javai végeladásán vett volt ön.

— A gyermekeknek nem volt és nekik adtam.

— Ah, és Marianna még mindig jó ön iránt?

— Nagyon jó, uram.

— Hát fia?

— Ő is nagyon jó, igen jó . . .

Ah! . . .

Látható volt, hogy az öreg semmit sem akart mondani! Egyszerű, falusi ember bizalmatlansága volt-e ez? Vagy az atyai gyöngédség! En nem tudom, csak annyi áll, hogy arcának mozdulatlan kifejezése elárulta, hogy el van határozva, semmit se mondani. Barátom észrevette és feléje menve, így szólott:

— Boyer atya, ön tudja, hogy nem szeretek az emberek titkaiba avatkozni akarójuk ellenére. Ön ma úgy felel, mint a ki bizalmatlankodik bennem. Lesz idő, mikor segítségére lehetek és ha szüksége lesz reám, nálam segélyt találанд. Isten önnel!

És ezzel távozánk.

IV.

Barátom jól sejtette a dolgot. Tegnap Boyer atya hozzá ment magánkivül, segélyét és támogatását kérvén ki.

— En hazudtam önnek, uram, — kiálta fel haragtól ingerült hangon, — menyem nem szobájába tette szekrényemet, hanem eladta! Ezt még eltűrtem volna, mint eltűrtem mindent három hónap óta, mint a hogy beleegyeztem, hogy száraz fáért menjek az erdőre, azon napon, mivel ő akarta; mint a hogy beegyeztem, hogy oly ruhákat viseljek, melyeken folt hátán folt van, mivel ő akarta! De elszenvadni, amit tegnap mondott nekem, és a mit férjével mondatott . . .

— Mit mondott hát?

— Jobb szeretném, nem ismételni, uram, csupán ő érte! De ön azt mondá, hogy jöjjeek önhez, keressem fel, ha bajban leszek, ime, itt vagyok!

Barátom egy darabig csendesen maradt és azután így válaszolt:

— Boyer atya, önnek csak egy teendője van!

— És mi az, uram?

— Mennyi ideje nem kapta ön ki évi járadékát?

— Kilencz hó óta.

— Adott ön e kilencz óról nyugtát?

— Nem uram.

— Akkor jól van, menjen, vegyen magára felöltönyt és jöjjeek hozzám egy negyedóra mulva, én majd elviszem Molunbe.

— Mit csinálunk ott?

— Megsemmisítjük az ön adományozását a szerződés és teljesítése és hálátlanság miatt.

— De uram . . .

— En ismerem Mariannát, csak ez teszi meg reá hatását. Minden baj onnan származott, hogy elég bárgyu volt javait kezeiből kibocsátani. Legyen ismét ur a háznál és ő ismét jó lesz!

— De hová megyünk?

A közbárához és a jegyzőhez. Barátom és én leszünk tanuk. Jöjjeek!

Negyedóra mulva elindulánk; egyóra mulva a jegyzőnél valánk.

De mekkorra volt meglepetésünk, midőn a jegyző így szólott hozzánk:

— Uraim, e derék embernek nincs egyéb hátra, mint meghajtani fejét és panaszkodásait elfojtani, mert ha ingerli menyét, kiteheti a házból, mert a ház övé!

— A ház! igen! — kiálték fel élénk megütődéssel — az neki adatott át a házassági szerződésnél fogva, de a fekvősegek! Ő azokat visszaveheti! Az adományozás föltételes volt a föltétel megszegtetett, tehát visszavonható!

— Kétségen kívül, — felelé hidegen a jegyző, — de miért visszavonni? Mi haszna fog abból lenni Boyer urnak.

— Hogyan? Mi haszna?

— A jószág többé épen úgy nem gyermekeié, mint a hogy nem az övé!

— Eladta! — kiált fel az öreg.

— Nem: de, a mi csak annyi, értékén felül tábláztatta be, az adomány visszavonása tehát igen sokba kerülne és nem hajtana semmi hasznot. Így tehát, szegény, derék ember — tevéé hozzá a jegyző, Boyer atya felé fordulva, — kegyetlen, de igaz, hogy így van a dolog. Nincs egyéb menedéke, mint a türelem! Egyébiránt, ha ugyan még ez is vigasztalás lehet, vigasztalja magát azzal, hogy nincs egyedül. Önök földmives gazda emberek, égnek a vágytól ilyen átengedéseket tenni. Midőn hozzám jöttek, én megelőztem önöket és százszor is megmondtam: „Gondolják meg a dolgot!” Ön se nem értett meg, sőt meg sem hallgatott. Most már nincs más tanácsom, mint hogy menjen vissza, ne beszéljen soha jogairól és legyen szelid, türelmes. A nyög és az adósság házába n vannak már; tehát nem kell sohasem ingerelni azokat, kiktől az ember függ és a kik adósak. Legyen szelid és jámbor!

Mi földig lesujtva tértünk haza. Boyer atya hazament, mint gyermekei rabszolgája és megtámadásainknak zsákmánytárgya.

(Folyt. köv.)

A szent folyam.

(Végo.)

A Gangesz idáig délkeleti irányban foly, de a Windhya-hegyeknél egyszerre egészen keletnek fordul és ezen hegység nagy kiterjedésű és Bhangelpur közt tünnek fel leggazdagabb partszélel ezen tért díszítik a legjelentékenyebb és legvirítóbb városok s a legbüjőbb növények, — itt intogetnek a piros lotuszvirág pompás kolyhei, aranyos és lazurkék szárnyu pillangóktól körüllebegve: itt terem az indigó, itt terjednek el messziro a fehér és piros mákvirággal fűdött mozó, itt látni nagy kerteket, teli mindennemű rózsákkal, melyek az egész tájat eltöltik finom illatukkal.

Mintegy 12 mérföldnyi távolságban Allahabadtól kanyarulatot tesz a folyam, és itt, a körnek északi vagy külső vonalán, tűnik föl a régi város: Benaresz, mely a folyó fölül szemlélve, meglepően szép, festői látványt nyújt.

Mecsetek, magasra nyúló karsu, ékes minaretekkel, imolák, terjedelmes kupolákkal és a legkülönbözőbb színű és legcsudálatosabb építészetű falakkal; egy utcza a másik felett emelkedik a folyam lejtős partján, melyben a festői, buján tenyésző folyondárokkal bevont kőházak fürödnek; ghatok vagy vízmerítő helyek széles, lapos lépcsőkkel, sajkák és csónakok, melyek sulyosan megterhelve, szünetlenül le- és fölfelé járnak; gazdagon és tarkán öltözött hinduk, kik könnyű léptekkel nesztelenül járnak az utczákon s mindez felváltva a sötétzöld lombokkal, melyek a gazdagabbak lakásait jelzik, — s mindez a tropikus nap izzó verőfényével előntve, ritka szépségű és a figyelmet lekötő képpé egyesül.

Benaresz szintén nagy szentségű hely, hová évenként ropant népseregek zarándokolnak. Ezen bucsujárókat, kik valamennyien gazdag alamizsnák és irgalmas cselekedetek által igyekeznek megnyerni isteneik és papjaik kegyét, a koldusoknak egész tábora követi, kik a szűk utcák szélén ülve, folytonosan jajveszékelnék s az utazót tolakodásuk által gyötrik.

De leginkább azért tűnik ki Benaresz valamennyi Gangesz-melléki város közül, hogy Kalkuttát kivéve, ott van a tudományok legfőbb székhelye egész Bengáliában; hat nagyszerű tanintézettel bír a bennszülött tanulók számára; a legnagyobbikban hatszáz növendék talál helyet.

Egy másik, szintén tekintélyes város is fekszik a folyam ezen táján, ez pedig Patna, Bahar termékeny vidékének főhelye, hol az indigó, gyapot és mákonyművelés középpontja és legnevezetesebb raktárai vannak.

A nagy angol kormány-telepen, Bangulpuron túl, hol a Gangesz ismét négy nagy folyóval egyesül: a Gumtíh, Gogna, Szvane és Gunduival megint délkeletnek fordul, s miután vagy harmincz mérföldnyi tért átfutott, Mursedabad városának falait mossa. Ez volt hajdan Hindosztan fővárosa s még ezután is egy bennszülött fejedelem székhelye maradt, midőn az angol város, Kalkutta, rég túlszárnyalta az ódon indus helységet rangra és befolyásra nézve. Mai nap ott igen kevés nyomát látni a keleti fénynek: a fejedelmi palota nagyon jelentéktelen épület, valóságos agyagkunyhó, a mogulok pompás építményeihez képest Felső-India városaiban.

A folyam Mursedabadnál két ágra szakad és ezen város meg a tenger közt terül el az ugynevezett Gangesz-delta tág lapálya. Valamivel távolabb, észak felé még egy ág szakad el a főfolyamtól, a Bhagarití, mely aránylag keskeny és rövid; ezt is szintén nagy szentségű viznek tartják a jámbor hinduk.

A Bhagarití partjain különféle kisebb, de fontos városok emelkednek, ezek közül csak kettőt nevezünk meg, a tekintélyes kormány-telepet, Berhampurt és Koszimbazart, hol a legnagyobb selyemvásár van az egész környéken.

Ez utóbbi város közelében van a plaszei véres csata-színhelye, melyben lord Clive az ország sorsát eldöntötte, valamivel lejjebb fekszik Kutwa, hol a főkikötő van Buselhwan kerületében, mely a legtermékenyebbek egyike.

Ama sok kisebb ágaknak, melyek a főfolyamból szakadnak s külön omlanak a tengerbe, egyike mellett áll az ó- valamint az új történelomben sokszor említett város: Dakka.

A folyó, melynek partján áll, Burih-Gungának, azaz: Ó-

Gangesznek neveztetik s mindenesetre sok évszázadon át, mielőtt a folyam futásában bizonyos változások álltak be, mert a futóhomok partu Gangesz folytonosan új meg új csatornákat és kifolyásokat és magának s betölti a régieket — ez volt a főfolyam. A tizenhetedik század végén és a tizennyolcadik kezdetén Dakka igen fényes és fontos hely volt. A romok, melyek a várost környezik, bizonyítják egykori kiterjedését és fényét s e tekintetben a legtöbb indiai várossal versenyezhetett. Dakka jelenleg — hol a Brahmaputra folyónak szintén ropant víztömege a tengerbe szakad, — kitűnő selyemgyárakkal bír, s az ott szövött muszlinok a legfinomabbak minden hasonló szövetek közt az egész világon.

A folyam nyugati ága, a Hughly, melynek déli végén Kalkutta fekszik, fölülte élénk látványt nyújt a szemnek, s ez a kormány tekintélyes székhelyének közelében nem is lehet másként.

A partokon virágzó városok emelkednek, melyekben a kereskedelem karöltve jár a fényüzéssel, és széleiket a folyóban fürösztő ligetekben megannyi szempontozóhoz hasonlóknak föl a gazdag kereskedők nyaralói, kiknek irodái és raktárai Kalkuttában vannak.

Gyorsan egymásután hajózunk tova Hughly, Csinzurah Csandernagore, Szerampur és Barakpur városai mellett, melyek hol jobbról, hol balról tűnnek föl a partokon.

Csinzurahban alapította meg a keletindiai angol társulat 1656-dik évben első gyári telepét; Csandernagore francia telepítvény, egy egészen külön gyarmat, mely más törvényeknek engedelmeskedik, mint környezete, és háromszínű zászlója alatt Kalkutta valamennyi szökevényei és bukott kereskedői menedéket lelnek.

Barakpur, szép parkjával és állatkertjével nagyon kedvelt kirándulási hely. Házai már egészen Kalkutta határáig érnek s most minden pillanattal gazdagabb és érdekesebb jelenetek tűnnek föl szemünk előtt. Egyik benyomás a másikat üzi, úgy, hogy képtelenek vagyunk azoknak csak kisebb részét is megtartani emlékezetünkben.

Nagyszerű gyártelepek és szegényes hindu kunyhók, borzasztó temetőhelyek mellett, hol a leégett máglyákból folytonosan füst és bűz emelkedik; piszkos hajógyárak és rakhelyek mellett, hol az emberek hangyaként zsongnak, hol az áruk és málhák egész halmai várnak a hajóra a vasúti vonatra, vagy a raktárra; lihegő és kiáltozó kulik, — a nagyszerű keletindiai vasút indóháza mellett, hol a kis vasúti gőzhajó folytonosan viszi az utasokat Kalkuttába és vissza a vonathoz; angol bankházak, irodák és raktárak a vártér mellett nyilvános kertjeivel és sétányaival, — a partokon horgonyzó fenséges keletindiai hajók — melyek majd oly nagyok mint egy hadihajó — árboczerdeje mellett a Williám-erőd, Kalkutta rakpartjai mellett; Alleypur gyönyörű, a folyó vizéhez érő kertjei; Garden Reach mellett a nagyszerű növénytani kert és a püspöki palota, — szóval: az indiai, kereskedelmi, hivatalos és katonai Kalkutta az emberi lakok minden képzelhető nevei mellett vitorlázunk tova, míg végre magunkra maradunk a mostan mindig sebesebben futó folyammal; s ez messzebbre és messzebbre terjed, iszapos, mocsáros partjai egész a láthatár széléig vonulnak vissza; már nem látunk egyebet, csak világító-tornyokat és távirdai állomásokat, míg végre észreveszszük, hogy már nem vagyunk a Gangesz folyamon, de a végtelen tengeren.

Egy hét története.

Február 15 kén.

Hajós-bál. — Honvéd-bál. — Világutazás. — Álarczosok. — A korcsolyázási ünnepély. — A mi jó közönségünk. — Az álarczos menet. — Balázs Bognár Vilma.

Epen e perczben — reggeli 6 órakor — jövök a hajós-bálról, ne kívánják tehát tőlem tisztelt hölgyeim, hogy e bál tündérszép részleteit leírjam, mert könnyen megeshetnék, hogy betűk helyett csupa kotajegyeket rajzolnék a papírra, szavak helyett waltzerek, polkák és francziákkal tölteném meg a sorokat, és történet helyett a tengeri világ Scillai és Charib-deseiről, syrénjei és delfinjeiről tartanék olyan épületes értekezéseket, a milyen csak valaha egy álmatlanul töltött éjszaka után egy olyan boldog főben termett, mely már tizenkét idei bál édes emlékeit ereklyeként őrzi; azért tehát egyelőre csak annyit mondok e bálról, hogyha a hajós-társulat gyakrabban, vagy legalább minden hónapban kétszer ilyen bált rendezne, nagyon valószínű, hogy az lényeges befolyással volna nemzeti jellegünk elanghlásodására, legalább annyiban, hogy a jelszó: „Tengerre magyar!“ minden hóban annyiszor a mennyiszor, valósággá válnék — a vigadó termeiben.

És miután még azt is rövideden megjegyeztem volna, hogy a hajós-bálnak összes szépségei közt (ha szépségei helyett netalántán „népségei“ találna napvilágot látni, azt a folyton tartó szedő-strikenek kérem tulajdonítani) egyetlen egy tengeri betegségi eset sem fordult elő, holott pedig más esetet többet jegyezhetett volna föl a Klio, ha egy ilyen bálban hely volna e komolyképű istennő számára. Aztán minő esetek is voltak ezek? Egy virág hullása, mely estében pillangóvá válva, le sem hullott még, már is tovarepült. Láttak már szép hölgyeim csillaghulló éjszakát verőfényes nappal? Oh, de minő kérdés ez? A milyen csak egy olyan fejben terem, a mely még most is a „Szép kék Duná“-tól részeg; oh isteni waltzer, isteni szép hölgyek, isteni hajós legények, vagy is akarom mondani: hajós-bál-ek — de mit látnak szemeim? mintha el akartam volna szunyodikálni! Majd bizony! hát a hét története, a vasárnapi korcsolyázási ünnepély és a honvéd-bál!

Ugyvan, inkább szunyadjanak el mellette szép olvasóim egyenkint és összesen, hanem a honvéd-bál leírásával nem maradhatok adósuk; mert az egy olyan bál volt, a milyen csak egy volt nálunk és a milyen, ha szabad volna részemre is egy kis csalhatlanságot hivatástól megszavaztatni, bátran állithatnám, hogy semmi esetre nem lesz több e farsang alatt.

A mi a szépséget illeti, arra nézve elég annyit mondanom, hogy teljes lehetetlen volt föl- és megjegyezni magamnak a sok gyönyörű arcokat és felülmulhatlan izletes öltözékeket; egy barátommal — és ki lehetett az más, mint szintén báltudósító? — föltettük magunkban, hogy kerüljen bármibe, de mi tartozunk vele hölgyeinknek, — az pedig szent tartozás! — hogy elkészítsük a jelenlevő szépek teljes létszámát, és mivel ezen herkulesi munka talán egy Herkulesnek is nagy lett volna, hát abban egyeztünk meg, hogy az egyik menjen balra, a másik meg jobbra és végezze a szépszámlálást addig,

a míg csak ugyanazon pontján a teremnek, a honnan ezen egész-világi utazásra kiindulánk, ismét összetalálkozandunk, akkor hűségesen közölvén egymással fölfedezéseink jegyzeteit, mert egy ily világutazás alkalmával is lehet ám fölfedezéseket tenni! — közösen osztozunk a közzé-tétel dicsőségének koszorújában. És úgy is lön, barátom fordult jobbra, én pedig szokásom szerint most is balra léptem, én hozzáfogtam a nagy munkához, és semmi kétségem az iránt, hogy barátom is hasonlót tön, hanem bizonyosat nem mondhatok fölöle, mert én és barátom azon pillanat óta, hogy egymástól elváltunk, nem láttuk többé egymást, meglehet, hogy még most is jegyzeti az e bálon együtt volt szépségek felét, a mi tudniillik ő reá esett volna; de az is meglehet, hogy, mint fájdalom! magam is, elrémülve a feladat óriási nagyságától és a vele járó rettenetes felelősség terhétől — mert hogy vehetnök lelkünkre, ha csak egyet is ki találnánk felejteti a dicsőített csillagsorozatából! — alig egy-két percnyi sükertelen küzdelem után, visszadugtam volna a czeruzát a táncrendbe, ha hogy egy szellemdus álarczos azt ki nem kapja vala kezemből és dugja vala azt saját dominos kezeckéivel saját fülecskémbé.

Mert álarczosok is voltak ez álarczos bálon, vagyis olyan álarczosok, a kik nemcsak álarczokat, hanem szellemet is vittek a bálba, a kik többet tudtak szólni, mint azt, hogy: „Ismerlek“ és „Mit csinál ez és ez?“ és „Mikor voltál itt és ott?“ hanem olyanok, a kik ha semmi „piquanteriát“ sem tudtak is az emberről, mégis érdeket tudtak maguk iránt kelteni, és nem szaladtak el a harmadik szóra, szóval volt kellem- és szellemdus álarczos világ oly nagy mértékben, a minőt Magyarország fővárosában rég nem lehetett együtt látni; mint mondják, azért, mert e bálon a főuri körök hölgyei közül nagy számmal jelentek meg álarczban; nemes szívük nógatta őket, hogy a honvéd-menház ügyét habár csak valami kevés- sel is előmozdítsák, és hogy a körükbeli férfiak azt valahogy meg ne tudják, hát álarczot kötöttek szép arczuk fölé.

És még ez nem volt legszebb tulajdona e bálnak, sokkal szebb tulajdona volt az, hogy e bálnak tiszta jövedelme 4000 frtot tesz és ez mind a honvéd-menház javára esett; az ott összegyűlt szépek tehát ez egyszer a honvédek miatt — nem tudtak táncolni; bizonyosan első eset a bálók történetében, hogy a honvédek elrontottak egy tánczot, de mentségül szolgál, hogy rokkant honvédek tették azt, azoknak a kedveért telt meg úgy a vigadó mindkét terme, hogy nem táncolni, de mozogni sem igen lehetett azon hősök kedveért, a kik egykor az ágyuk fenséges zenéje mellett a halállal jártak tánczot, olyan tüzzel, hogy ki karját, ki lábát, ki meg épen a szívét vesztette el a lelkesült tánczban és az egész haza kiáltja reá még most is, husz-huszonegy év mulva, a „hogy is volt“-ot; ilyen honvédek kedveért a mi hölgyeink még most is szívesen áldoznak fel egy tánczestét és azért mégis igen jól mulatnak; azért nem lehetett e bálon csunya arczot látni, a nemes tett tudata sugárzott az ott összegyűlt hölgyek arczain és ez olyan szépítői szer, mely igazán „mögiffítja a bőrt és üde színt idéz elő“, mint a hirdetésekben bőven olvashatni.

Nem kevesebb élvezetet nyújtott a mult vasárnap délután rendezett nagyszerű korcsolyázási ünnepély és ez abban részben hasonlított a honvéd-bálhoz, a mennyiben az egyikén nem lehetett táncolni és a másikon nem lehetett korcsolyázni; hiába, „ember tervez“ korcsolyázási ünnepélyeket, „Isten pedig végez“ hirtelen beállandó lágy időt, mely a városligeti tó jégtükrét egy fél nap alatt víztükrévé változtatja. Hanem azért ez az ünnepély is igen mulatságos volt arra nézve, a ki a komoly dolgoknak vig oldalait ki tudja lesni. Így ez ünnepélyen is igazán érdekes látványt nyújtott a számtalan ember a vízzé vált jégtükrök körül. Déli tizenkét órától kezdve délutáni három óráig — akkorra volt az ünnepély kihirdetve, — ezerével özönlött a fővárosi közönség a bokáig érő és már nagyon olvadékony szivüvé vált hóban, a társas-kocsiknak és egyfogatúaknak pedig nyár óta nem volt olyan jó dolguk, mint ez nap, délutáni félhárom órakor már a tó körül minden fa a legzamatosabb suszter- és egyébféle inasok bősége alatt görnyedezett és az emberek még egyre tódultak a jég-, vagy akarom mondani a víz területébe; mindenki látta, hogy ilyen engedékeny természetű időjárás mellett a tervezett álarczos menet a jégen nem fog végbemehetni, hanem azért egyik sem tágitott, mindenki hitt és remélt, hátha mégis, hátha e zsinatos világban nálunk is csudák történnek, és a tó jege fölötti két arasznyi csendes-tenger egyszerre jeges-tengerre változik, egy része pedig — természetesen a kisebbik, a hitetlen, mely hátat fordított a csudák tanának — nem táplálta ugyan magát olyan természetfölötti reményekkel, sőt inkább tökéletesen meg volt arról győződve, hogyha ez ünnepélyt rendező bizottmánya csakugyan beváltja szavát és álarczos menetét ezen jégre vezetendi, ezen jég okvetlenül le fog szakadni ez álarczos menet lábai alatt és épen azért egy félvilágért sem tágitott volna a tó mellől, ő neki okvetlenül jelen kell lenni ezen mennyei spektakulumnál, midőn az álarczosok repedezni érzik maguk alatt a közjogi alapot és tünedezni kezdenek aláfelé a vizek országába; talán azért, mert azt hitték, hogy álarczban igen jól veszi ki magát a félelem és ijedtség, vagy azért, hogy mindjárt kéznél legyenek a segítségre? meglehet, elég hozzá, a közönség állt és várakozott, oly kintartó béketűrőssel, a milyent csak kívánni lehet olyan időben, midőn a hírlapírók ujdonságok helyett tavalyi hirdetésekkel kénytelenek táplálni az olvasó-közönség tudvágyát, és eladdig nem távozott, miglen besötétedvén, látta, hogy további legeslegfelsőbb elhatározásig itt semmit sem fog látni és tapasztalván, hogy eddigi példás kintartása érdem szerint meg lett jutalmazva, egy olyan becsületes náthával, mely kedvező körülmények között tavasz derekáig tizszer is napjában tüsszentetheti meg a korcsolyázási ünnepély egészségére. Ugy hallom, hogy ez álarczos-menet mindezeknek daczára meg lőn tartva, de még nem találkoztam olyan emberrel, a kiszemtanuja lett volna az érdekes látványnak, és így fájdalom, arról sem értesíthetem kedves olvasóimat, ha valjon uszva, vagy esónakokban tartatott-e meg a menet.

És Balázs-Bognár vendégszeropléséről ne szóljak Kegyeteknek? Hogyne, mikor az olyan nagyon mulatságos. Évek óta keresünk a nemzeti színház számára primadonnát, egyszerre csak beropül az ablakon egy hazánk leánya, a ki már évekkor elözt igen szépen énekelt, a miért aztán szépen el is ment külföldre, hol folytonos tetszés mellett énekelve, folytonosan tanult és kitűnő művésznővé tökéletesítette magát és most visszatért és elragadta a közönséget gyönyörű hangjával, legszébb iskolával és szép szabályos játékkal és midő

már nagyon tetszett, hát a kitűnő magyar énekesnő ismét elrepül tőlünk, Isten tudja, hová. Ugy halljuk, hogy innen Debreczenbe megy, hanem bizonyosan csak azért megy, hogy őszszehasonlításokat tegyen egy német felföldi kis város és egy magyar alföldi nagy város között, a művészet pártolást illetőleg; no kétségkívül hogy a magyar alföldi város részére hajlik majd a mérleg nyelve! aztán ismét vissza fog térni és az új igazgató, a ki még mindig nincs, de valószínűleg Zichy Antal lesz, hihetőleg nálunk nélkül is tudni fogja, mennyit ér egy jeles magyar énekesnő a nemzeti színpad számára.

És most jó reggelt kívánok, mert ugy-e bár, ideje már hogy a hajósbál fáradalmait kialudjam?

— i — r.

Budapesti hírvivő.

✱✱ (A királyné) február 4-kén felolvasónője által írott levél kíséretében 50 frtot küldött Deák Farkasnak, mint a Kisfaludy-társaság s az írói segélyegyleti bálbizottságok pénztárnokának a nevezett társaság és segélyegylet részére. Ő Felségét még Rómában meghívták, s most levélben a meghívást is megköszöné. — Királyné ő Felsége a pest-józsefvárosi kisdedovoda javára rendezett tánczvizalom alkalmából 50 frtot adományozott a kisdedovodának. A bál tiszta jövedelme 627 frt 37 kr. A választmány forró köszönetet mond mindazoknak, kik ez eredményhez segítségüket nyújtottak.

✱✱ (A pesti jótékony-nőegylet) f. é. február 13-kától márczius 12-kéig terjedő 4 hétre ápolása alatt álló házi szegényei között 768 frtot utalványozott: és pedig hetenkénti részes ülésben álló szegényeinek 268 frt. 50 krt, — az egyszer mindenkorra segélyezettnek 499 frt. 50 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 68 új vizsgálatról tettek jelentést.

✱✱ (Nagy Jenő,) a szini képezde növendéke. mult szerdán mutatá be magát nagyobb szabásu szerepben a nemzeti színpadon. Jókai „Könyves Kálmán“-jában Álmos szerepét adta a szép számú közönség osztatlan tetszése mellett. Deli alakja, értelmes felfogás, megfelelő arcjáték és sok helyütt meleg színezés csakhamar megnyerték számára a közönség rokonszenvét és a több izben ismétlődött zajos taps buzditásul szolgálhat neki előbbre törni a művészet pályáján a művész dicső, de magasan függő babérjai után. — Ingolit szerepét Felekyné adta és a milyen nagy feladat Jókainak ez ugyszólván aetheri alkotását méltólag előállítani, olyan megragadólag szépen oldotta meg a nagy művésznő e feladatot. Eszményi szépség volt külsejében ugy mint művészetében. Feleky is is szokása szerint kitűnően adta szerepét, Könyves Kálmánt, épugy Komáromi Bothot.

✱✱ (Az országos zeneakadémia) eszméjét Csengeri Antal a színházi enquetében megpendítvén, az zenészeti körökben általános visszhangra talált. Bartay, a zenész-segélyegylet elnöke e napokban összehívta a pesti zenészeket és zeneszerzőket, kik abban állapodtak meg, hogy Eötvös miniszterhez kérvényt intéznek ily zeneakadémia felállítására ügyében, melyben az összes hangszerek taníttatnának. Ebbe olvadna be a nemzeti színházi zeneképezde és talán a nemzeti zenede is.

✱✱ (Megbízható forrásból) értesülünk, hogy a főváros nagyszerű szépítéséhez szükséges összeg előteremtésére a bécsi „Bankverein“, az északi magyar vasut engedményese vállalkozott. Az egész művelet egy már teljesen kidolgozott orszá-

gos sorsjáték tervezetén alapszik, melynek részleteit jóváhagyás végett legközelebb az országgyűlés elé fogja terjeszteni Lónyay ur. Avatottak az ügyes combinatio egyhangu elfogadását remélik.

++ (Batthyányi Lajos özvegye) Pestváros főpolgár-mesteréhez a következő levelet intézte: Tekintetes főpolgármester ur! A kegyelet és elismerés, mely közelebről boldogult férjem emléke irányában több oldalról, s most ujlag Pest városa tisztelt hatósága részéről nyilvánított, enyhíti némileg szomorú sorsa feletti bánatomat és mély fájdalmamat. Jóllehet szándékom volt felejthetlen férjem hült tetemeit a szent Ferencziek sírboltjában hagyni, hová a rend akkori főnöke, daczára az uralkodó zsarnokság s kegyetlenségnek, félretéve minden félelmet, saját személyem, s barátim kérésére hallgatván, megengedte az üdvözült hamvait örök nyugalomra tétetni: mindazáltal Pest város hatósága, s a közönség kívánságának engedve, beleegyezésemet adom, boldogult férjem hamvainak ünnepélyes áthelyezésére a nyilvános sírboltba, azon kéréssel azonban, hogy a város hatósága magát fiammal, Batthyányi Elemérrel érintkezésbe tegye, e kegyeletteljes szándokának mi módon kiviteléről, a mit azon okból is ohajtunk, hogy részünkről a temetőbeni illő hely megszerzéséről gondoskodhassunk, ugy szinte az ünnepélyes temetésnek kitűzött idejéről jókor értesülve legyünk, miután a gyászünnepélyben mind én magam, mind az üdvözült családja részt venni kívánunk. Ezek után tisztelettel maradván tekintetes főpolgármester ur Batthyányi Lajos özvegye. Egyed, 1870. febr. 10-én.

++ (Kvassay Ede) esküvője Saxlehner Emma kisasszonnyal e hó 15-kén ment végbe. A fővárosi társas-körökben a nemzeti színház kedvelt s kiváló énekesnője iránt nagy érdekltség volt tapasztalható, s a templomban a násznépet nagy közönség állta körül, melynek soraiból virágokkal is elhalmozták a menyasszonyt. Az esküvőt estély követé a menyasszony közeli rokona: Adám ur házánál, hol a jelenvoltakat azon kellemes meglepetés érte, hogy a „Pesti unio“ dalárda szerenáddal tisztelte meg az új házaspárt. A dalárda e gyöngéd figyelem-nyilvánítás által viszonzni akarta Saxlehner k. a. készségét, melylyel a „Pesti unio“ dalestélyein közreműködni szokott.

++ (Haák nevű egyén,) jászberényi születésű 1849-ben külföldre menekülvén, itthon hagyta nejét, és ez több ízbeni tudakozódására néhány év múlva azt hallá, hogy férje Amerikában meghalt, mire a nő nemsokára férjhez ment. Mily nagy volt azonban a nő meglepetése, midőn néhány nappal ezelőtt beköszönt hozzá egy egyén, kiben ő meghaltnak vélt férjére ismert! Az ügy további kifejlődéséről eddigelé nem szól a hir.

++ (Makart,) a híres festő, nemrég Pesten időzött. A közönség azt hitte, csak kéjutazást tett fiatal nejével, pedig idejöttének célja egy kellemes meglepetés volt, melyet a király a királynénak készített. Makart ugyanis Mária Valéria főhercegnő arczképét festette, s e rendkívül sükerült festményével, melyhez egy igen szép, a 17-dik századból való aranykeretet is szerzett, ő Felsőgeik legmagasabb tetszését és megelégedését nyerte meg.

++ (Bársonyosról) értesitik lapunkat, hogy az ottani határban mult hó 29-kén reggel egy fagyott embert találtak, de hóval dörgölés által ismét életre jött, mégis f. hó 5-kén esti 5 órakor meghalt. Ezen Pálkás János nevű fiatal gazda és férj leittasodván, a faluhoz közel megfagyott, például szolgálhatna az iszákos embereknek.

++ (A pesti főreáltanoda) annyira látogatott, hogy több osztály mellett parallel osztályt kellett szervezni; miért is a város közönsége az oktatásügyi miniszterhez felirt, miszerint az állam gondoskodjék egy második reáliskoláról, mert a városnak az éveken át tartott parallel-osztályok nagy költséget okoznak, holott a rendes osztályok a pesti születésű tanulóknak elégségesek, de a vidékről igen sok ifju jön be s ezek számára kellene a parallel-osztályok, ezeknek oktatásáról pedig nem a városnak, hanem az államnak kellene gondoskodni. — A miniszteriumtól erre közelebb érkezett meg a leirat, melyben a miniszter elismeri Pestváros közönsége kérelmének helyességét, s készségét jelenté ki egy második reáliskolának szervezésére, még pedig az állam költségén; miért is felhívja a város közönségét, legyen olyan szives az államnak e célra telket ajándékozni, valamint a mostani magy. kir. államgymnázium számára is, melyet a miniszter ur lyceummá szándékozik átváltoztatni. A leirat a szerdai városi közgyűlésen tárgyalatott.

++ (Bálkrónika.) A képzőművészek jelmezbálszínházát február 28-dikán tartják meg az „Európa“ termében. — A „Progressió“ társas egylet bálja pedig ma este tartatik meg a lövöldében. — Budán egy nagy társaság összeállt s elhatározta, hogy álarczos szánkírándulást rendez Téténybe, ha a hó még néhány napig megmarad.

++ (Rózsás n apló.) Somogyi Lajos, szarvasi birtokos, február 2-kán jegyezte el a bájos és szellemdus Szerák Kornélia kisasszonyt. — Gr. Dessewffy Emil egyik leányával f. hó 8-kán esküdött meg Windischgrätz herceg a pozsonyi koronázási templomban. A fényes szertartás és még fényesebb diszöltönyökkel megtartott esküvő a nézők nagy tömege előtt ment végbe. — Szurmák Rezső, a rövid idő alatt oly ismertté lett „Szurmák J. fiai“ cég főnöke jegyezte el Leifer Luiza kisasszonyt. A f. hó 22-kén tartandó fényes menyegző a családi házak egyikében, a „Gyógyforrás“-nál ünnepeltetik meg.

++ (Halálozás) Kis-Kendről egy gyászhirot kaptunk, mely szerint czegei Wass Ida grófnő, e hó 5-én, 48 éves korában elhunyt, szeretett nővére Kozma Gáborné szül. Wass Nathalie grófnőnél. Igen fölvilágosult, emelkedett szellemű hölgy volt, a legjobb rokon s a szegények jöltevéje. Tüdőlob okozta halálát. — Szuhányi Lajosné, szül. Nagy Izabella assz., lapunknak sok év óta állandó hí előfizetője, f. hó 8-dikán hunyt el a szathmármegyei Darócson ideg szélhűdés következtében, élte 30-ik, boldog házassága 8-ik évében. Az elhunyt bájos, fiatal hölgy végtelen anyai szeretetének lett áldozata. Beteg kis leánykájának kórágya mellett három héten át a legnagyobb önfeláldozással virrasztott; midőn kedves gyermekét sikerült az életnek megtartani, a kiállott fáradalnak következtében önmaga roskadott össze s néhány napi szenvedés után jobb létre szenderült. — Kabos József Krasznamogyó 48-iki főispánja és Simor Antalné, a hercegnőprimás édes anyja, meghalt. — Bibó Károly volt kis-kun kerületi kapitány, Szász Károly ipa, régi fajta derék magyar ember, febr. 9-én K.-K.-Halason megbalt. — Örkényről azon szomorú tudósítást vettük, hogy Sánta György, ottani postamester és földbirtokos e hó 13-án, életének 70 éves korában jobblétre költözött. Az ég vigasztalja a nemeslelkű özvegyet és családját a súlyos csapásban. — Boros Ignác, volt cs. kir. százados és honvédezedes, ki különösen Arad és Temesvár ostrománál tünt ki, f. hó 11-kén, 55 éves korában Székely-Udvarhelyt meghalt. Béke hamvaikra!

†† (Vegyes hírek.) Király ő Felsége 300 frtos alapítványt tett a debreczeni zenede részére. — Gizella főhercegnő szombaton délután Bécsbe utazott, miután az időjárás annyira enyhült, hogy az utat egészségének veszélyeztetése nélkül tehetette meg. — Az udvart f. hó 21-kén várják Budára s az udvari bálokra igénybeveendő termeket már nagyban diszítik. — József főherceg február 12-kén Sz.-Féjervárra érkezett, hol az indóháznál a főispán által fogadtatott, A honvédség felett tartott szemle után ő fensége a megyeházba szállt, hol a város nevében Pribék polgármester üdvözölte. Délben diszebéd, este honvédbál volt. — A budai népszínházban a nemzeti színház tagjai két jótékony czélú előadást rendeznek, az első „Tündérújjak“ lesz, a honvédmenház (február 22-kén) s a második „A lelecz“, a Batthyányi és Bem-szobrok javára. — Rubinstein Antal f. hó 15-kén érkezett Bécsbe, hol szintén csak egyszer fog föllépní. Onnan Pestre jó s február 25-kén tartja egyetlen s utósó hangversenyét. — Szabadka város közgyűlése a honvédmenházra 2000 frtot szavazott meg. — József és Klotild főhercegnő a honvédmenház javára 50 frtot adományoztak. Ugyane czélra a szegedi nőegylet is 50 frtot szavazott meg. — Földrengés volt Jászberényen február 12-kén. — Horváth miniszter már annyira kiépült heves torokgyulladásából, hogy keveset dolgozik s kedvez időtöltése: a patience mellett szivarozhat is. — „Közbiztonság“ czim alatt Pesten egy hetilap jelen meg, mely azt ismeri feladatának, hogy folytonosan Thaisz főkapitány ellen a legundokabb vádakát szórja világba. Szerkesztője különben be is pörölte a főkapitányt, de ügyét a törvényszék előtt elvesztvén, most Thaisz őt perelte be rágalmazás czimén. — Becsületes cseléd. Egy ur Budán a ráczváros korcsmájában tárczáját, melyben 122 frt volt, elveszté. A szolgáló megtalálta a pénzt s azonnal kézbesíté gazdájának. — A Kis-Szamos mult héten kiáradt s tetemes károkat okozott. — Jókai Mórt Fiuméből fölkérték, hogy engedje műveit olaszra fordítani, Rodenberg Gyula, pedig a „Salon“ számára kért tőle egy hosszabb beszélyt. — Egy czigány Nyárosd mellett (Csepel szigetén) át akarván menni a Duna alig megállott jegén, utközben a vízbe merült, úgy, hogy csak feje látszott ki. A segélykiáltásra oda gyűltek kötelek dobtak neki a partról, melyet ő ijedt gyorsasággal nyaka köré kötött. E kötéllel ki is huzták a partra, — hanem megfojtva. — A király a közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Greguss Ágost, jeles tudósunkat az egyetem eszthotikai tanszékére rendes tanárrá nevezte ki. — Takács Andrást, ki Stock ékszerészen tavaly fényes nappal rablógyilkosságot akart elkövetni, 12 évi sulyos börtönre ítélték. — Egy újabb terv szerint a kereskedelmi miniszterium a mostani állatgyógyintézet épületébe tétetnék át s az intézet számára az ötpacsirta-utezában épülne új ház. — Az aradi református egyházközség elemi iskoláit egyhangulag közöseknek nyilvánította. — Liba-statistica. Kecskemétről évenként 93,750 db hizott libát szállítanak Bécsbe. — Uj magyar dalmű van készülőben, mint a „Zenészetű Lapok“ hallja. Boreczik Árpád ugyanis libretót irt a kitünő zenészeti képességű ifj. Bertha Sándornak. Tárnya a „Szépjuhászné“ mondájából van merítve. — A selmeczi bányászakadémián a bányászatot 70-en, az erdészetet 40-en hallgatják. — Nyári színházat akarnak Kolozsvárt építeni. — Mult szombaton tarták a gőzsiklón az első hivatalos próbamenetet, mely után lakoma volt a „Széchonyi“ szállodában. — Linczer Antal, volt tánczmester

mult hétfőn az utezában önkivüli állapotban ide s tova kóborolván, az éji örök által a kapitánysági hivatalba vitetett. Itt kitünt, hogy meg van örülve. A kórházba szállítása elrendeltetett. — Öngyilkosság. Nessay József, egy király-utezai kéményseprő fia az atyai lakáson jobb halántékának irányzott pisztolylövéssel e hó 10-kén véget vetett életének. Az öngyilkosság okául részint anyjának dorgálásai az ifju könnyelmű élete miatt, részint bizonyos szerelmi viszony állittatik. Legalább a hátrahagyott levélből ez tűnik ki. — Velencei érmet találtak Nagy-Szóllóson (Ugocsamegye) egy templom körüli ásatáskor, mely a m.-szigeti collegium muzeumába került. — A közelebb Pécselt elhunyt Horváth János kir. tan. régiséggyűjteményét, mely 1050 darabból áll, a pécsi gymnáziumnak hagyományozta. — Nagy Péter, aradi rajztanár, egyéb becses tárgyakon kívül, egy igen csinos, három ezüst huzalból font barbarkori gyűrűt ajándékozott a magyar nemzeti muzeumnak. — Csibajon gyönyörű vadmacskát lőttek. Akkora, mint egy róka s a szokott szürke-kékes csikozott helyett oroszlan-zerü fekete-csikos bőre van. Valamely muzeum gyűjteménye jól jár vele. — Makray László jeles országgyűlési képviselő lakását a reáliskola-utezán e napokban kirabolták. Az elvitt holmik értéke 500 frt körül jár. — Temesvár városa sen akar elmaradni a megyétől, s az Eszterházy-képtár vételére 400 frtot szavazott meg. — A pesti nemzeti dalkör folyó hó 21-kén rendezendő dal-estélyének műsorozatát Balázs-Bognár Vilma asszonyság szives közreműködésével fogja érdekesíteni. — Az ide i országos dalünnepély Budapesten fog megtartatni, s az illető ünnepegy rendező bizottmány egy nagy enquetet hívott meg e czélból zenészek és városi polgárokból, mely folyó hó 20-kán fogja első gyűlését tartani a nemzeti zenede termében.

Nemzeti színház.

Február 11-kén.

„Lucia“, Donizetti operája. — Febr. 12-kén: „A cigány“, szinmű, 3 szakaszban. — Febr. 14-kén: „Ösopus meséi“, Rákosi Jenő vigjátéka. — Febr. 15-kén: „Az álarozos bál“, Verdi nagy operája 5 felv. — Febr. 16-kán: Nagy Imre, a szini tanoda növendékének föllépteül: „Könyves Kálmán“, Jókai Mór drámája 5 felv. — Febr. 17-kén Balázs-Bognár Vilma vendégjátékául: „Alvajáró“, opera 3 felv.

Budai népszínház.

Február 13-kán.

Febr. 13-kán: Várnay Gyula jutalmára: „Mátyás diák“, szinmű 3 szakaszban. — Febr. 17-kén: Korády Gyula jutalmára: „Huszárok és dámák“, vigjáték 4 felvonásban.

Gazdasszonyoknak

Borkocsonya almával.

Apró almát meg kell hámozni, a közepet kivájni s czukorral, vízzel és citromlével puhára párolni, azután a czukoros vízből kivenni, befőtellel megtölteni és mély üveg tálba berakni. Ekkor bor-chaud-eaut kell készíteni, 1 lat felolvasztott vízahólyagot belé adni, folytonosan keverni, míg kihül, aztán pedig az almára önteni, hűvös helyre eltenni, és csak néhány óra mulva betálatni.

H. Ida.

Halászos hal.

A halat megtisztítván, három-négy vízből ki kell mosni, (a vérét benn hagyván) szép darabokra felválni és lábasba rakni, a halra két fő kerekre vágott vereshagymát kell tenni és annyi vizet fölé önteni, hogy a halat ellepje. Ha a lé forni kezd, tetszés szerinti paprikát kell belé adni és addig forni hagyni, míg a hal megpuhult és a lé ragadós nem lesz.

Czukros tészta.

Egy fél font disznósirt egy itcze liszttel a deszkán jól eldörzsölvén, fél font tört czukrot, egy kis szegfűszeget, fa- és citromhéjat és ez utóbbi levét is hozzá kell adni, valamint két egész tojást is, és ezzel együtt jól összegyúrni. Ezután akár lepénynek el lehet használni e tiszttát, és ez esetben befőttel megtölteni és a tisztából rostélyt reá tenni, vagy kis apró formákkal kiszaggatni, közepét megtöltve. Gyenge tűznél szép pirosra kell e tészttát megsütni és hidegen betálalni.

P. M. Lilla.

Divattudósítás.

E rovat alá legillendőbben oda tehetném ritkított betűkkel: ha jó s egy leti bál, mert e bálon nemcsak a legvidámabb kedélyű társaság hanem a jelen farsangi idény legfényesebb öltözékei is találkozást adtak maguknak; miután azonban e rovatban a terem izléses berendezéséről, disztítéséről, a rendezők nyájás figyelméről, jó tánczosnők és tánczosokról sat. nem szólhatok, kizárólag csak azon sok szép öltözék leírásával mulattathatom hölgyeinket, melyek itt közbámulatra ki voltak állítva.

Első helyen megemlítést nem csak érdemel, hanem követelhet is a bál kedves nyájás háziasszonya, Gróf Andrassy Gyulánának világos zöld uszályos atlac ruhája fehér csipkével disztitve, a nyakán pompás smaragd nyakékkal. A fiatal Cziráky grófnőt fekete aranyos túll ruhában láttuk, a fején arany koszorúval, Andrassy Manóné grófnőt zöld atlac ruhában fehér csipkével és nagy rózsákkal disztitve; a Kende nővérek egyszerűn fehér tarlatan ruhában zöldes-barna levélfüzérekkel, a fejben pedig vízi lilomokkal, igen csinos öltözékben voltak. Graefl Gabrielle rózsaszin tarlatan ruhát viselt, Leeb Irén fehér szoknyát világoskék atlac tunikkal és vörös cactusokkal troussirozva, Gáger Antónia fehér tarlatan ruhát fehér és vörös csikos tűnikkel és fuchsiákkal a fejben és ruhán, Székács Irmán fehér tarlatan ruhát láttunk cerise atlacczal, Szalay Zsófi sárga és fehér tarlatan ruhában, sárga rózsákkal, gróf Bethlen Vilmát fehér selyem ruhában, fehér virágokkal, a Tormay testvérek cerise selyemruhákban voltak, fehér csipkedisztítéssel, Ney Aranka fehér tarlatan ruhát rózsákkal, Dolleschall Gabrielle rózsaszin ruhában fehérrel, Szabó Richardné rózsaszin selyemruhában fehér tunikkal, Tüköryné zöld nehéz selyem ruhában széles fehér csipkefodorokkal és pompás brillant ékszerrel, Onheizer Irma vörös tarlatan ruhában, aranydisztítéssel, Gyömöreyné pompás fekete bársony ruhában, hétsor fehér csipkével, és csipke felett egy-egy sor aranyzalaggal tarkázva Priele Cornélia zöld selyemben, fehér csipkével, Niczkyné rózsaszin selyemben, Konkolyi Adrienne kik selyemben fehér csipke és fekete bársonnyal, Braun Irma sárga selyemruhában, akácokkal, Mocsáry Camilla zöld selyemruhában, Ivánfy Emma sárga selyemben fehér és sárga tarlatan disztítéssel, Stockinger kisasszonyok fehér és rózsaszinben, Karlovsky Irma kék tarlatan ruhában ezüst kalászkokkal sat. sat.

Mind ezeken kívül láttunk még néhány feltűnően szép lila, fehér, cecise, sárga sat. selyem ruhát fényes pompás csipke disztítéssel, de egyrészt nem volt szerencsém megtudhatni a szépek neveit, részint pedig hely szűke miatt kénytelen vagyok azzal zárni be e rovatot, hogy e bál méltán érdemelte ki a „legszebb“ nevet, és soká fogok örömmel gondolni vissza azon hölgyekre, melyek itt számosan képviselték nem csak a szépség, de az izlés és vidorság bűbajos hatalmát.

Engedjenek még néhány szót mai mellékletünkről. Egy testhez álló felöltő szabásmintája ez, mely készülhet a ruha kelméjéből is, de melyet csipkeszővetből színes selyemruha fölé estélyekre, színházba sat. is viselnek. Az első szám az előrészt a második és harmadik az oldalrészeket, a negyedik pedig a hátrészt jelöli. Ujjakat tetszés szerint bőveket, vagy a rendes szabásu félig bőveket lehet hozzá venni. E derekak disztítése áll, ha csipkeszővetből készültek, csipkefodorból, bársonyszalaggal vegyítve, vagy szalagrüchéből.

Pest, 1870. Nyomatott KOCSI SÁNDOR saját könyvnyomdájában. Aldunator, 9-dik szám.

Számrejtvény.

Oszlányi Máriától.

- 1, 2, 3. Ha ez — mint tényező — az
1, 2, 3, 4, -ot eszközül felhasználva
5, 6, 7, ekint cselekszik ekkor
5, 6, 7, 8, 9. lesz a végsiker — mindezt egy szóval.
1-9. -nak nevezünk;
Különben férfiak dolga;
Jó jár ki osstogathatja;
Ilyet kapni nem is szégyen,
Csak a hátadon ne légyen.

Megfejtési határidő: március 17-dike.

A f. é. 3-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Nem mind arany, a mi fénylik.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Pacséri Odry Fodor Alexandrin, Kanyurszky Matild, Práznovszky Róza, Takács Betti, Tell Mari, Kálmán Hetesy Tinka, Éhen Károlyné, Szilágyi Mariska, Szilassy Pázmány Kovács Róza, Ivády Anna, Geherer Antalné, Soós Gyulay Hermina, Porubszky Nelli, Gyura Janka, Frankó Laura, Römer Kiss Francziska, Jeszenszky Aranka, Roseberszky Anna, Vlasits Luiza, Antal Mari, Szapper Janka, Kolonits Julka, Nyiri Julia, Ruttkay Ilona, Pásztélyi Danielovich Emilia, Baloghné Farkas Róza, Csernó Vörös Erzsébet, Basilides nővérek, Vitályos Gergelyné, Nagyné Erzsébet, Kiss Krisztina, Anisits Antónia, Ratkovszky Mari és Vilma, Brodszky Friderika, Hrobony Bóth Luiza, Marosy Emilia és Hermin, Balogh Mariska, Kovrik Luiza, Fehérpataky Fanni, Bodnár Anna, Melcer Elefánt Sarolta, Melcer Hermin, Hunyady Karolina, László Károlyné, Prikkel Major Lilla, Faragó Mihályné, Somlyay Györgyné, Ambrózy Zmeskál Mária, özv. Dósa Jánosné, Wundszám Cornélia, Brocken Emma, Lobar Szikra Ilona, Sváby Izabella, Rosenfeld Julia, Oravetz Izabella, Póch Anna, Fülöp Teréz és Etelka, Szabóky Erzsike, Haviár Valéria, Jancuska Hermin, Kovács Luiza, Maróthy Helén, Orbán Paulina.

A 3-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldték:

Balogh Mariska, Fehérpataky Fanni, Melcer Elefánt Sarolta, Melcer Hermin, Hunyady Karolin, Ambrózy Zmeskál Mária, özv. Dósa Jánosné, Póch Anna, Haviár Valéria, Jancuska Hermin, Maróthy Helén.

A f. é. 2-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Maróthy Helén.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek dijnertesek:

- 1) Orbay Emma: Petőfi összes költeményei diszkötésben.
- 2) Szabóky Erzsike: Imrefi János költeményei.
- 3) Vörös Erzsébet: Tollrajzok, Hollós Lászlótól.
- 4) Kolonits Julka: Születés és vagyon, Mühlbach Luiza regénye.

A nyeremények — szives üdvözltem mellett — már postára vannak adva.

Tartalom.

A zongoratanításról, Kalocsa Rózától. (Vége.) — A szántóvető Conha Károlytól. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — A lovag, Aggoditól. — Egy falusi Leár király, vagy a fiai hálátlan-ság. (Folyt. köv.) — A szent folyam. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy testhez álló felöltő szabásmintája.

Felölős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

1808. 2

magyar

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évesleg 3 ft., feléve 6 ft., egész évre 12 ft. Egy-egy felv. műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám. 7-31k emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasznosított sorért 6 kr.</p>	<p>9. SZ. Február 27-kén. 1870.</p>	<p>Havonkénti ezüstenett dívathéppel, minden szűkösség- kíméletrajok- bal. Kvenként két történelmi mű- lapos tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	--	---	---

A nő, kinek arc-
 képét ezuttal sze-
 rencesém van a nagy
 közönségnek bemu-
 tathatni, születése
 által grófi és házas-
 sága által hercegi
 koronát nyert aján-
 dékul, mert herceg
 Auersperg Ágoston
 özvegye ő; — de a
 kettős korona fénye
 elhomályosul azon
 korona fénye előtt,
 melyet a nép szere-
 tete tüzött homloká-
 ra, nemcsak azért,
 mert ő ezt nem a
 születés véletlenjé-
 nek, sem egy magas
 rangu férjnek, ha-
 nem egyedül és csu-
 pán önönmagának
 köszönheti, de azért
 is, mert e koroná-
 hoz csak a legneme-
 sebb lelki tulajdo-
 nok által juthat az
 ember.

Mindent, mindent

Szapáry Sarolta grófnő.

tulajdonává tehet az
 ember megfelelő ész,
 kitartás és szeren-
 cse mellett; lehet
 koldusból durgaz-
 dag, szolgából ural-
 kodó, lángelméje bá-
 mulatra ragadhatja
 a világot, szépsége
 hatalmával egész se-
 reg imádót gyűjthet
 maga köré, a kik hiu-
 ságának tömjénez-
 nek és szívét édes
 hizelgésekkel mamó-
 ritják meg; mind-
 erre van példa az é-
 letben és a történe-
 lemben; egyre azon-
 ban nincs példa sem
 az életben, sem a
 történelemben: arra,
 hogy a nép szerete-
 tét valaki nemes lel-
 ki tulajdonok nél-
 kül hódíthatta volna
 meg magának, és lett
 legyen bár még o-
 lyan gazdag és hatal-
 mas ur, vagy fényes

elme, csak megvásárolható lelkeket birt magának vásárolni gazdagsága árán, de nem szeretetet; csak engedelmes szolgálkat hódítbatott meg magának hatalma sulyával, de nem szeretetet; csak bámulókat és hizelgőket birt befogni dicsősége vagy szépsége diadalszekerébe, de nem szeretetet; a mint a szerencse kénye valamiképen elpártolt tőle, vagy a hatalom sulya megereszkedett, vagy az elme fénye elhomályosult, vagy a szépség bájai fonnyadásnak indultak, azonnal elrebbent a vásári lelkek, szolgálak, bámulók és hizelgők egész serege; tapasztalta azt épugy Napoleon, mint Byron, Croesus csakugy, mint Ninon de l' Enclos; mert semmi sem képes a sziveket megragadni, csak a mi szintén szivből fakad, semmi sem képes szeretetet fakasztani a szivekből, csak maga a szeretet; az egyesek iránti szeretet egyeseket, a nép vagy az emberiség iránti szeretet egész népeket, az összes emberiséget képes szeretetre lelkesíteni. Ki emlékszik most már Katalin orosz czárnőre, vagy XIV. Lajosra? Pedig egy félvilág feküdt lábaiknál! És a kik emlékeznek is reájuk, ügyekeznek minél előbb más emlékeket idézni föl lelkükben, mert nem tudnak reájuk áldólag gondolni; hanem jannál edesebb gyönyörrel időzik az emlékezet egy Nightinghal kisasszony életénél, a ki az eltévedt lelkeket fölszedegette és az erény utjára vezeté vissza, vagy egy La Pairouse abéera, a ki első vette a süketnémákat tanítási gondjai alá; vagy egy Brunswik Terézre, a ki egy egész életet a kisdedovás érdekeinek szentelt; mert ezek szivében nagy szeretet lángolt és a szeretet lángja soha ki nem alszik, hanem átszáll nemzedékekről nemzedékekre, egyik szivből a másikba.

És én valóban nem tudom, hogy miért nem törekszik minden ember ezen legnagyobb kincs, az egyetlen kincs után, mely a halál után is az övé marad, mert épen azok örzik meg azt számára, a kiknek szivébe letévé. Hát olyan nehéz dolog az: szeretni? Hiszen ahoz nem kell más, mint önzetlenség és munkakedv! E két tulajdon elég arra, hogy a szeretet forrása buzogjon fel a szivben; nem gondolni csupán önönmagára, hanem másokra is, és nem sajnálni a szolgálatot mások javára. Nem is kell hozzá nagy áldozatkészség, csak egy kevés, csak a felesleg szeretetet ha arra fordítja, hogy másoknak örömeire és segítségére legyen, az már teljesen elégséges volna arra, hogy minden embert, még a legszegényebbet is, minden ember szeressen; mert a legszegényebb embernek is van valami feleslegje, ha egyéb nem, hát van egy felesleges pár percze, egy pár jó szava, a mivel másnak hasznára válhatik és szeretetet szerezhet meg magának rajta. Hát még a gazdagok, a kik bőségben élnek, a kik azt sem tudják, mire öljék a nagy vagyont és a sok felesleges időt. Beh sok szeretetet lehetne azon szerezni, csak akarniuk is kellene tudni! Hanem hát ugy van az; igen kevés ember tud ellent állni az önzés csábjának, a nevelés pedig még kevesebbet tesz ahoz, hogy az önzés polyp-karjai közül kibontakozhassék; az iskola tanit tudományra és buzdit magas czélok utáni törekvésre, gazdagság- és dicsőség-szerzésre, de szeretni: — arra nem igen tanítanak az iskolában, azt fájdalom, egészen feleslegesnek tartják. Még a vallás is inkább tanit gyűlölségre, mint szeretetre.

Annál nagyobb öröm, olyan szivet találni, mely magától reá talált azon utra, mely egyenesen a mennybe vezet, és találni azt egy nőben, a kinek az ogyszersmind legfőbb rendeltetése, és egy főrangu nőben, a kinek módja van nem egyesek, hanem százak és ezerek szivét szeretetre gyulasztani saját szivének kifogyhatatlan szeretetével, és ilyen főrangu nő: özv.

herczeg Auersperg Ágostonné, született Szapáry Sarolta grófnő.

Egyenkint elősorolni azon nemes tényeket, melyek e főrangu nő emberszeretetről tanuskodnak, nem lehet, mert akkor minden napját életének le kellene írnom, mivel alig mulik el olyan nap, melyen jót ne tenne. Ha tűz pusztít Gyöngyös városában, — mert ott lakik e nemes lélek, — ő az első, a ki a károsultak könyeit felszárítja, segélyével, tanácsával, vigasztalásával; ha veszélyes betegség dühöng, az ő kastélyából kerül ki a betegek számára az orvosság, a gyászoló szegény özvegyek és árvák számára a segély. Gyöngyös városában, mint fájdalom, legtöbb helyen még nálunk, az emberek abban a boldog hitben éltek, hogy a leányoknak elég, hogy Isten képére születtek, Isten képére nevelni is őket: luxusnak tartották; minek is a leányokat nevelni, mikor földi rendeltetésük csak az, hogy a hazának jó polgárokat, nemesen érző leányokat, hü feleségeket és gondos anyákat neveljenek! — Szapáry Sarolta grófnő azonban máskép gondolkodott e részben, és édes anyjával, a szintén ritka jószágú gróf Szapáry József-néval saját költségükön leány-iskolát létesítettek ott. Jótékony czélú előadásokra külön helyiséget bérelt; de nem folytatam tovább, a mit eddig is irtam róla, tudom, hogy azt sem fogja szivesen venni, az ő szive a milyen nemes, ép olyan szerény is, és a mi jót egyesekkel tesz, azt csak azon egyesek tudják kivüle és a jó Isten; de bármilyen titokban tegye is azt, a napsugárt nem lehet elzárni, így jött, hogy e nemes főrangu urnőt Gyöngyös népe csak ugy nevezi: „A város védaszszonya.“

A jeles nőt három gyermekkel áldotta meg az ég, és e gyermekek valóban három istenáldás az ő nemes szivének, mert ugy neveli őket, hogy méltó gyermekei legyenek neki.

Emília.

Lásd, én szeretlek . . .

Endrődy Sándortól.

Lásd, én szeretlek, elhihetd leánya,
Bár nem épen ugy, mint más sziv szeret:
Szemem nem is sütöm le, hogyha látlak,
S megoszik, hogy még fásult is leszek.

Te mellém ülsz és várod vallomásom;
Ne várj hizelgő szót: ajkam szegény.
Hü s é g e t kérsz? Hiszen ez csalfa álom,
Neked ily álmot mért ígérjek én?

Jöhet keserű, kiméletlen óra,
Tán megszokás lesz, mi nyomába hág;
Egy percz, midőn lelkünk nincs összeforrvá —
S a z t magad is tehernek tartanád.

Gyöngék vagyunk! ne keress tisztaságot!
Oh mint fáj, hogy ezt be kell vallanom . . .
Ez az a gondolat, ez az az átok,
Mi megmérgezi csókom és dalom.

Vádolsz-e, hogy nem szeretlek szonvedélylyel?
Miért tagadnám? hisz való lehet!
A láng tán bennem elhagyatva ég el,
Hiába várva ébrosztésedet.

Ah, szerelmednek lesz-e oly hatalma,
Mi fölbreszszé mély álmából őt,
Mi édes feledést vegyitsen abba,
És megtérítse majd a kétkezdőt?

Tanits feledni! mondd: nem jól beszéltem,
 Mondd: bolygófény rontotta meg szemem
 S hazug varázslat betegíti vérem,
 Melynek mérgét magam sem ismerem;

Mondd, hogy e fásultság, e bú, mit érzek,
 Bennem nem más, mint álomindulat,
 Mely — ha az üdvből egy kis cseppet érzett —
 Remegve s boldogítva megszakad.

Mondd, mondd s ha lelkem még egyszer felépül,
 Ha szívem újból hinni tud s feled:
 Neked adom e tiszta üdvösségből
 A legszebb, a legdrágább percekemet,

Szeretni foglak, mint ember szerethet.
 S áldólag csókolom meg kis kezéd:
 De addig hűséget ne kérj. Őlelj meg
 S reszketve, félve ejtsd ki nevemet, ...

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

A ravasz legény szemtelen hunyorgással csókolt kezét mert bizonyos volt benne, hogy a megcsókolt kéz borraivalót hullat kezébe.

Az öreg báróné eszes asszony, érti a cselédek nyelvét.

— Nyugodt lehet nagyságos asszonyom. A mit Johán lát azt nagyságod is látta, — a mit hallok, bizony nem tartom meg a zuzámba.

— Jól beszél sz fiam, — most elbocsátlak. Pár óráig alunni fogok. Az ut fárasztó volt.

Ezzel a báróné a mellék terembe vonult, a legszükségesebb kézi táskákat magával vive.

Johán pedig mint egy igazi diplomaticus legényhez illik, számba vette még egyszer a vett parancsokat.

— Ugy látszik az öreg asszony (így szokta hívni a bárónét, midőn az nem hallhatja) megint beállott bajszerzőnek. A gesztenyét nekem kell kikaparnom a parázsból, — gyenge mulatság, de hasznos. Lehet hogy a kurtát én fogom huzni, de az sem lehetetlen, hogy szárazon uszhatom keresztül. Majd meglátjuk!

Az első szobában e pillanatban bizonytalan háboru-léptekeket lehetett hallani. Johán figyelmes lett.

Nemsokára az ajtó is megnyílt s azon Csóka Flórián ur lépett be észre sem véve a szögletben ólálkodó legényt.

— Egy lelket sem látok! Hol tudjam megkapni kéziratimat? Zavaromban itt feledtem, s most nem bírok nyomukba járni. Én nem is tudom, miért vagyok én olyan félénk számár. Csak nem harapta volna le az orromat az a szép asszony azért mert költeményeket irtam hozzá. Most már vége mindennek, ügyetlenségemet helyre nem lehet hozni! Jól esik. Az ilyen eset csak velem történhetik meg. Igazán malheurös ember vagyok! A kántornak nincsen igaza, midőn bennem nagy talentumot lát. Olyan vagyok mint a gyermek, nem tudok magamon segíteni ha zavart helyzetbe jövök. Ah Ernesztin, miért kellett ismét találkozoznunk!

Johán egy lépést előre tett, s roppant alamuszi bárgyu képpel oda szólott Csóka urhoz.

— Mit tetszett kérdeni?

Csóka ismét a zavar tetőpontján találta magát. Egyéb-

iránt nem csoda. Olyan arcz mint a milyennel a gondviselő Johán urat megáldotta, más keresztény embert is kihozott volna a sod. ából.

— Én? — hozzám tetszett szólani? Nem emlékezem, hogy szólottam volna. — Magában pedig ezalatt így folytatta: — Honnét veszi ez a z ember ezt az éktelen arczot?

Ki lehet ez, mit akarhat velem?

Hogy a kölcsönös véleményekben az egyensúly meglegyen, Johán hasonlóképen monologizált magában: Roppant ordinári kép, ugyan ki viselheti?

— Tetszik valakit keresni?

— A viláért sem!

— Talán a házi ur vagy a nagyságos asszonynyal van ügye? Tessék várakozni, majd elé szólitom.

— Ne fáradjon kérem (csak tudnám kicsoda ez az ember!) Majd alkalmasabb időben fogok járni. (Az orra olyan csudálatos variációkban tündöklök, hogy egészen trémába hoz.) A nagyságos asszony talán nincsen is itthon?

— Itthon van, ha parancsolja bejelentetem az inassal. (Ez az ember kezd gyanus lenni előttem!)

— Nem, nem. Az ügy, melyben ide jöttem ámbár sietős, de nem mulaszthatatlan. Alkalmat találok máskor beszélhetni ő nagyságával. Magamat ajánlom!

Ezzel Csóka ur rohant ismét kifelé, be sem várva Johán további kérdezősködését.

— Az ördög engem vigyen el, ha ez az ember igaz uton járt!

De már ezt be kell a bárónénak jelentenem, hátha nem jóban törí a fejét ez az urforma?

Épen indulni is akart az első „rapportot“ megtenni, midőn az ablak előtt egy főt látott megjelenni.

— Pszt! Pszt!

— (Hát ez kicsoda ismét?)

— Hej, jó ember, itt lakik maga?

— Igenis itt.

— E levelet adja át az ifju nagyságos asszonynak, de ovatosan hogy senki észre ne vegye! Itt a borraivaló, ha ügyes lesz az átadásban, holnap megkétszerezem.

Ezzel egy aranyat dobott Johán felé, melyet az mesteri ügyességgel kapott ki a levegőben.

— Megértett jól?

— Hogyne érteném! Tessék reám bizni az egész dolgot.

— E levelet senkinek sem szabad látni, legkevésbé az öreg bárónénak.

— Tessék reám bizni.

— Csak ügyesen!

— Ezzel a fő eltűnt, s Johán a levelet kezdte nézegetni.

— Egy levél, borraivalóul egy arany, — nem rossz kezdet!

Roppant nagy számár volnék ha azonnal nem tudnék tisztába járni a helyzettel. Ez a ház valóságos aranybánya. Itthon kapjátok Johánt mindig. Megtudom becsülni a körülményeket. Nagy kár hogy nem lakhatom itt. Megpróbálom gazdát cserélni, mert ez az ifju ember nekem tetszik. Ki lehet? Ej mit törődöm vele! Fizet uri módon, a báróné még jobban megfizeti majd. A főkérdés csupán csak az, hogy ügyesen mozogjunk. A ki a jégre megy sétálni, vigyázzon hogy ki ne törje a nyakát. En okos leszek!

Az olvasó láthatja, hogy Johán böles ember, pedig az egész tudománya csak abból áll, meglesni: mit beszél a világ?

VI.

Egy félre magyarázott vallomás

Egy huszonnégy óra nem volt elég Csóka urnak, hogy feledje kalandját s veszteségét. Azok a versek sok keserves ve-rejtekbe kerülhettek. Nem csoda, ha nem birt kibékülni azon gondolattal, hogy épen azon férfi kezei között maradtak azok, ki belőle csupán gunyt tűz. Nem lehetetlen, hogy az a nyers ember egyszer megteszi azt a tréfát, hogy pipagyujtót vágat belőle, vagy kiadja az éléstárba a sajtok alá. Borzasztó, még gondolatnak is borzasztó!

Flórián ur tehát elhatározta másnap, hogy bármibe kerüljön, verseit megmenti.

Összeszedte minden bátorságát, s még egy kísérletet tett. Reggel, midőn még Zsornaiéknál — a házi gazdán kívül — csendben van még a háznépe, Flórián megjelent, s bátor elhatározással tette kezét a kilincsre. Az előszobákban senki sem volt, odább ment tehát, s benyitott az étterembe. A küszöbön azonban megállapodott.

— Menjek, ne menjek? — Ej bátorság, most vagy soha! A mint látom egy lélek sincs itt. Hátha reá akadok hamar, s sikerülni fog észrevétlenül távozni. Különös, épen ez a hely volt, hol megaláztatásom történt. És ő látott pirulni, látott futni, mint egy bűnöst! Én nem is tudom miféle teremtese vagyok én az Istennek, mióta tudom hogy itt van, meg vagyok büvölve. Szegény bohó Flórián! hiába mondtam én neked, hogy el vagy veszve, hogy gunyt fognak belőled úzni, kinevetnek, — nem hallgattál reám! Most itt volnék ismét, — talán alig néhány lépésnyire tőle, — s fogadom hogy ha e pillanatban valamelyik ajtó megnyílnék, s előmbe állana Ernesztin azokkal az igéző szép szemekkel, cserben hagyna bátorságom ismét, meg sem tudnám hirtelenébe mondani miért jöttem, talán futásnak erednék, s engedném hogy nevéssen rajtam!

Alig végzé be Flórián ur magában e kis önbírálatot, szemtől szembe megnyílt vele egy ajtó, s azon az eléggé fiatal és csinos Julcsa leányasszony lépett be, ki a szobaleányi fontos functiókat végezte épen.

— Oh ön az Flórián ur? minő zavartnak látszik, csak nem tölem ijedt meg?

— Bizonyosan nem, kedves Julcsa a g y s á d, az igazat megvallva, azt hittem, más valaki jön.

Julcsa a „nagysád“ czimre csupán annyi megjegyzést tett magának: „Ez a fiatal ember választékos szavakban tudja magát kifejezni. Látszik, hogy Pestről jött!“

— És ha szabad kérdenem, mivel szolgálhatunk? Talán Zsornai urat keresi?

— Nem biz én, egészen más járatban vagyok, — a nagyságos asszonyhoz egy kéréssem volna.

— Nem szabad tudni mi?

— Jaj lelkem, ne is beszéljünk most erről . . . .

— De ön még mindig zavartnak látszik.

— Azt hiszi? — Na lássa ez onnét van, mert önt látom.

Julcsa nem értett a dologból egy szót sem.

— Én miattam? (Valjon mit akar ezzel mondani?)

— Ugy van.

— (Ugy tetszik nekem, ez a fiatal ember szemet vetett reám, s szerelmi nyilatkozatot akar megkockáztatni. Tulajdonképen nem tudnám, miért ne fogadhatnám el. Jó embernek látszik, s nem is lehet épen rutnak mondani.

E zárjel közötti megjegyzése Julcsának, mint láthatja az olvasó, nem akart egyéb lenni, mint egy kevés lelkiismer-

reti megnyugtató. Erre a szobaleányoknak mindig szükségük van.

— Kedves Csóka ur, ön engem szokásom ellenére kíváncsivá tesz!

— Ah, ha mernék önnek szólani! Hogyha hangot birt nek adni annak, mi szívemet nyomja!

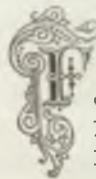
— (No, ha ez nem nyílt vallomás, akkor nem tudom, mi lehet még e világon.) Csak bátran, édes Flórián ur, mert különben magam is zavarba jövök . . . .

(Folyt. köv.)

—

A n ő.

Nagy Ferencztől.

érje elment a csatába;
Elvált tőle hosszú utra.
Édes kínos volt a végpercz:
„Hol talállak én fel újra?“
Kérd a nő, de férje vágtat.
Elhagyá a boldog házat.

Vár a hölgy, vár: férje nem jó.
„El a csatába, el utána.“
Ölt magára amazon mezt,
És felpattan jó lovára,
Mint a villám, megy a szép nő:
„Oh, bárcsak ue volna késő.“

Bibor fényben kél a nap fel,
Bibor vérben fürdik a tér.
Bösz csatában sok vitéz hős
Lelke Istenéhez megtér.
Küzd a férj, szemében láng ég.
„Hölgyem légy hiv, segít az ég.“

Sujt és átok ül a kardon;
Vér piroslik gyászos élén.
Hull az ellen, hah, de ismét
Uj támad a régi helyén.
Sujt még egyszer kardje éle,
S a más perczen oh, nem éle.

Megjő szélgyorsan szép hölgye,
Érkezik a csatatérre.
És megtudja — jaj mi kínzó,
Hogy ide már későn ére.
Egy sohaj hangzik fel ajkin,
Feltolá azt égető kín.

Bösz rohammal tör a harcza,
Sok hős elvész kardja által.
Lángpallosa boszu-eszköz,
Ő a boszuálló angyal.
Megrémülve fut az ellen,
Nincsen ki állana ellen.

„Féltjem, üdvöm, boldogságom,
Szólj e szívhez, mondjad, élsz-e?
Ha meghaltál: megboszullak,
Nincs szívemben halál félsze.“
És a szép nő dult kedélylyol
Küldi kardcsapásit szólylyol.

Száz kard villan meg felette
Mindeniken halál árnya,
És lecsap rá, mint az ölyv az
Ártatlan szelid galambra.
Elhalványul lelkes arca . . .
Szódtül . . . s hull a csonthalomra.

Még egyszer fölneéz a hű nő
 És öröm honol szívében :
 Ott esett el férje mellé,
 S egyesülhet végperczében.
 Kezét ölelésre tárta,
 S úgy lépé meg örök álma.

Egy falusi Lear király,

vagy a
 fiai hálátlanság.

(Vége.)

V.

A jegyzőnek igaza volt: az adósság a házban volt már és vele együtt eljött az is, mi vele szokott járni: a kitörések, a keserőségek. Ha az adósság rabszolgasága meghajtja a legmagasabb lelkeket is és elkiseríti a leggyöngédebbeket is, mit csinál a vad és műveletlen lelkekből, milyenek a mezei emberek?

Boyer fia részegségre adta magát, hogy eltompuljon és elállatiasult Marianna, kegyetlenből lőn gonosz. A betáblázott hitelezők nem olyanok, mint az ipák, nem lehet őket kifizetni ígéretekkkel és a szív ömlengéseivel. Egy évi küzdelem után engedni és eladni kellett. Ettől fogva nem volt egyéb Boyer atya, mint szenvedőleges, kitartott ember, a kire sokat kell költeni.

A hálátlanság maga magát növeszti. Marianna az öreg iránt kezdett mind-mind hevesebb ellenszenvet érezni épen azon igazságok miatt, melyeket ő követett el irányában. Anyai szeretete egy keserűséggel többet csatolt ingerültségéhez. Ha az anyaszeretet termékeny magasztos önfeláldozások és előrelátó gondosságban, de termékeny szintugy hóbortos előszeretet- és heves féltékenységben is. Egy anya ki féltékeny leányára, elég esztelen, de egy anya, ki féltékeny leányáért, mindenre képes. Boyer asszonynak két gyermeke iránt való szeretete a vak szenvedély jellemét viseli magán, melyet mindenbe belevisz, és minthogy az a csekélység, a mit kénytelen ípjának adni, fia és leánya rovására történik, ő mindazt az öregnek hányja fel, mint megannyi meglopását gyermekeinek! Végre, néhány nappal ezelőtt, kényszerülve levén egy kis öszszeget, melyet arra szánt, hogy leányának egy kis főköttöt vegyen, egy pár csizmára és harisnyára fordítani az öreg számára, e tárgyakat ő oly szavakkal veté oda az öreg elébe, mely közönséges, de borzasztó szavak titkát csak a köznép tudja kellőleg érteni és kifejezni velük szenvedélyét:

— Fogja csak!... Maga örök ké él — mondá.

VI.

Ma reggel a jótékonyági hivatalba mentem.

A felolvasandó iratok között volt egy levél, mely mindnyájunkat szerfölött megindított. Boyer atya magát szegénynek nyilatkoztatja és helyet kér a segélyezendők sorában. Vitatkozásunk élénk volt. Barátom, a bíró, tisztán a segélyezés ellen nyilatkozott.

— Szeretem én, — ugymond — Boyer atyát, és sajnálom. De fia még dolgozni bír. Menye szintén, és van még némi maradvány vagyonukból. Ők nem szegények. Holyet adni atyáknak, kiket gyermekeik oltarhatnak, ez a hálátlanságra süitne helyeslő bélyoget. Ha a keresztyéni szeretet közgyakorlásának eredménye az, hogy lerombolja a magánélet kötelessé-

geit és megsemmisítését eszközli a természeti kötelezettségeknek, akkor az ily irgalmasság vétek lenne. Irjuk be most Boyer atyát a lajstromba és egy év alatt tiznél több atya lesz kérelmező a faluban.

— A plébános azt felelte, hogy a visszautasítás végre is a szegény örege sulyosodnék, ki ártatlan.

— Nagyon sajnálom! De visszautasításunk jótékony lesz mind az atyákra, mind a fiakra nézve; én e mellett maradok...

Az ő véleménye érvényre jutott, csak hogy minket, őt és engem megbiztak azzal, hogy menjünk el Boyer ur házába és piritsuk rá fiára atyjának kérelmét, és kényszerítsük rá erkölcsileg hogy tegyen eleget kötelességének.

Látogatásunknak az lőu eredménye, a mit vártunk: a fiu megzavarodva és akadozva rebegett el néhány bizonytalan mentséget és azután az öreg felé fordult, kit mi sürgettünk, hogy formulazza szabatosan panaszait: és így szólott hozzá erőltetett hangon:

— Reám panaszkodol? Roszul bántam-e teveled?

— Te! én nem mondtam ezt? — felelt Boyer atya.

— Tehát akkor engemet árultál be! — felelt a nő vakmerően. — Ez nincs így jól, atyám! Te tudhatod, hogyha én egy kissé fenntebb is beszélek néha, alapjában jó asszony vagyok és hogy én téged szerfölött szeretlek! Nem kell ám azt mind hinni, a mit mond, uraim! Ő egy kissé zsémbes! Na, jól van, papa, meglesz ködmened; mert az egész zaj azért van, hogy nem volt időm rongyolt felöltönyét ujjal helyettesítnem. Nosza, kössünk békét! Ölelj meg!

Főlkelt és hozzá megy, az pedig meghagyta magát ölelni; arcát nyujtá oda a nő, de az ő ajkai mozdulatlanul csukva maradtak. Mély kétségbeesés volt olvasható szemeiből. A mi a nőt illeti, szemei boszut löveltek, midőn ajkai egyetértést, békét mondanak.

Én szívszakadva vonultam vissza:

— Hol van orvosszer, hol van ellenőrzés? — kérdém barátomtól.

— Sehol sincs! — felelt ő nekem. — Hajdan volt egy bíráló, kit mindig meghallgattak, mert Isten nevében beszélt és ez volt a lelkész. De ma már a fenyegetőzés ott fennre tartott büntetésekkel csak mosolyra késztené azokat, kiket fenyegetné. Ma törvénykönyv helyettesíti a szívet és a hit benső szavát, és a törvény nevében nem lehet behatolni a családok szentélyébe és a papiron kimérni a nagyatya részét. A törvény megparancsolja Boyer fiának, hogy atyját védelmezze? Élelmezni, ő élelmezi, roszul ugyan, de élelmezi. Mit lehetne neki többet parancsolni? A baj kicsuszik a törvény elől, mert a baj magában a törvényben rejlik. Ha megengedtetik a javaktól való megfosztás, önként maga után vonja a fiai hálátlanságot.

VII.

Még most is reszketek a miatt, a mit láttam. Tegnap az öreghez mentem látogatóba. Egy órát ütött; a fiu kinn volt a munkánál, a nő kereskedési ügyeivel volt távol elfoglalva. Az udvaron egy öt éves fiúcskát láttam játszani; megkérdeztem, hol van Boyer atya:

— Ott ni! — felelt ő nekem, egy az udvarra nyíló faajtóra mutatott.

Kinyitottam. Ez nem volt szoba, hanem egy aféle lak, mit mi nyomorult odunak nevezünk. Sem kandalló, sem ablak, sem ágy. Minden butorzat egy vaczok volt, melyen gug-

golva, kezeivel zilált hajaiba merülve, rongyos ruhában ült az öreg Boyer és sirt.

Ah! nem volt igazam, midőn azt állítám, hogy ez egyszerű emberek érzelmei nem találják meg az utat ajkaikon. Szívük nem beszél, csak midőn kitör, de beszédük akkor borzasztó, mint egy visitás! Az öreg lépéseim zajára fölemelé fejét. Megismert, hozzám szaladt és könyektől áztatott arccal rebegte:

— Igen, uram, ime milyen helyzetbe taszítottak engemet; jöjjön uram, és nézze! Látja e négy durva deszkát rozsul összeszegezve! Ez ágyam. . . És ez! . . . — kiálta kihuzva a deszkákra hntett szalmát, tudja-e mi ez? . . . Ez szamaruk egykori alomja, mit már az is megutált, de hát még ezen ronda, rohadt és füstös fekhely, ez mátráczom! És mindezt nekem, atyjuknak! És még ez, ez! — folytatá ő engem erővel a szoba mélyébe vonva és nekem egy durva fatálat mutatván, — ez az, miből én eszem! Ne vádolja Mariannát, ez az én hibám; én oly ügyetlen vagyok; öreg kezem úgy reszket! Én kiejtettem kezemből a minap egy tányért és eltörtem: azért kellett nekem egy olyan fatálat adni, mint egy ebnek! ön nekem nem akar hinni! Értem ezt; de még nem tud mindent; nézze csak, e tál üres és száraz, mert három napja, hogy nem vettem használatra, három napja megvonja tőlem a levest, nem ad, csak kenyeret, oh, nem ezért a levesért — folytatá sirástól reszkető hangon, — fáj ugy a lelkem! Gyakran nélkülöztem én fiatal koromban. De az én fiam, az én fiam, kit annyira szerettem, kit annyit gondoztam, midőn kicsiny volt, én istenem! nem merészel ellenállani nejemnek! nem vetem szemére, hiszen ő olyan gyöngé, én tettem ilyenné, de megtehetné, hogy midőn tudja neje távollétét, visszajőne munkájától és hozhatna nekem titokban mindent, mi hiányzik nekem; de nem, ő épen oly gonosz lett, mint neje; csak egy van, ki könyörül rajtam; ez azon kis gyermek, kit az udvaron látott ön, ő az utósó, soha sem adtam neki, mert nincs semmim, mióta született, és uram . . . ő gyakran levesének felét hozza el nekem, szegény kicsiny! Nagyon is szeretem, épen mint a hogy édes atyját szerettem, oh uram, uram! — kiáltott fel fuldokolva és ezen erőltetés után elmerülve — Oh! egy gyermek! . . . egy gyermek, ki nem táplálja édes atyját! . . . ők megölnek! . . . ők megölnek!

És kirohant ugy, mint a ki már magánkívül van.

VIII.

Borzasztó esemény történt: Boyer atya fölakasztotta magát! Függeve találták odujában nyakkendőjénél fogva, egy vashorgon, mely egy gerendán volt beütve, teste még nem volt meghülve. Hasztalan próbálták életre hozni.

A közlelkiismeret nehezen ébred fel faluhelyeken, de ha egyszer kitört, hasonlít azon késő dörgésekhez, melyek csak hosszu vihar után törnek ki. Senki sem kételkedik azon, hogy a kétségbeesés üzte az öreget öngyilkosságra, fia és menyő neve minden ajkról csak méltatlankodás és boszusággal említettett, az általános elkárhoztatás zúg már fejük fölött. Sőt annyira is mennek, hogy állítják, hogy nem az öreg akasztotta föl magát, hanem fia ölte meg. Képtelen vád, esztelen ítélet, miért ölte volna ő meg? de mekkora büntetés már maga e vád!

IX.

A végzetes hír kezd állandóságot ölteni magára; többé nem bizonytalan rebesgetés, hanem komoly gyanúsítások és

bizonyításokról van már szó. Egy öreg asszony, Boyerek szomszéda, állítja, hogy Boyer fiát látta kijönni a házból három óra előtt kevéssel, azaz épen azon időben, midőn az eseménynek kellett történni. És hozzátevé, hogy ő nagyon halvány volt, szemei tévetegek voltak és hogy mintegy magánkívül szaladott az erdő felé.

Megkérdeztetvén szintén a kis Boyer, ki ugyanabban az órában néhány lépésnyire játszott, pontosan ismételte épen azt, a mit az öreg asszony állított. Mi rejlik a titokban? hogy czivódás közben, Boyer menyő, hevétől elragadtatva, föbe ütötte volna az öreget, ezt érteném . . . de fia? A nő lenne-e, ki e vétékre vitte volna? De miért, miféle érdek, miféle szenvedély fejtene meg egy ilyen szörnyű tettet? Elveszek benne!

X.

A vallató bíró eljött; a falusi bírónál voltam, midőn oda érkezett.

Egy óranegyeddél ezután, Boyer fia elénkbe vezetett két zsandár által.

Boyer kezdetben nagy erélylyel tagadta, hogy ő a végzetes perczen lépett volna a szobába; de csakhamar a vallató bíró kérdéseitől sürgettetve, legyőzve a szomszédasszony bizonyítása és főleg kis fia gyermektegg vallomása által, megvallotta jelenlétét és megfutasát.

A vallató bíró ekkor sürgetőbb és szabatosabb, határozottabb lön.

— Miért ment ön be a szobába? Mikor? Mit tett ön ott? E kérdések mindegyikére a szerencsétlen, halvány, habozó ember nem felelt egyebet rebegve, mint:

— Én nem tudom! Én nem mondhatom meg!

— Hol volt a szobában az ön atyja, midőn belépett? Fügött-e a szegen?

— Igen! és még — tevé ő hozzá tompa borzadály hangján, — lábait lóbálva, megütötték homlokomat.

— És ön nem oldotta le a szegről testét? — kiáltottunk föl egyszerre mindnyájan. — Nem próbálta ön életre hozni? Miért?

— Nem tudom! — ismételte ő gépszerűen. — Nem mondhatom meg!

— Tehát ön ölte meg! — mondá felindultan a bíró!

— Nem, uram, nem!

— Tehát akkor ön előbb megfojtotta és azután akasztotta fel, hogy elhitesse, mintha ő ölte volna meg magát.

— Nem bíró ur! . . . esküszöm, hogy nem! — szolt a szerencsétlen ember egy kissé több erővel.

— De hát akkor kérdem önt, miért nem segített ön rajta, talán még lélegzelt? Elég lett volna tán a kötelet elvágni, hogy megmentse őt! Hogyha ön nem vétkes, miért hagyta őt el? Feleljen, de feleljen, vagy különben vétkesnek nyilvánítom és elmarasztalom.

— Tehát felelek! — mondá a szerencsétlen reszkető hangon. — Én megmenekültem, mert . . . mert féltém . . .

— Félt és mitől, a halott tekintetétől?

— Nem, oh nem! Féltém, hogyha teste mellett találnak, ne vádoljanak azzal, hogy megöltem!

— Ejh! Ezért hagyta ön meghalni őt! — kiálték fel ön. — Hogyan hihette ön, hogy ilyen gyanu lesz ön ellen?

— Olyan roszak voltunk iránta, uram!

E gyermekteggében annyira mély jelentőségű szó megindulással és meglepetéssel hatott át minket: néhány köny, első, melyek e szerencsétlennel szemben rezogtok, arra indí-

tának minket, hogy nyilatkozatát igaznak fogadjuk el. Egy megezáfolthatatlan bizonyíték teljesen meggyőzött bennünket. Egy papirdarabot hoztak, melyet Boyer atya szalmája közt találtak, mely végzetes elhatározását árulá el.

A bíró elbocsátá e szavakkal:

— Ön elmehet. Hogyha ön is oka atyja halálának, de legalább nem szerzője, és vétkét csak Isten mentheti föl.

Tántorogva távozik és mi mindhárman illetődve maradunk ez isten-ítélet váratlan fordultán! Tehát ime egy ember, ki egyszerre ártatlan és vétkes, talán épen azért okozá atyja halálát, mert félt, nehogy azzal vádoltassék! Ime, egy nyomorult, kit fiui kegyetlenségének tudata mintegy kényszerite e kegyetlenséget egész a vétekig vinni! Bizonyára, a szobába beléptekor, atyjának végvonaglásaiban küzködni látván, kívánt hozzá futni és segíteni rajta, de nem volt képes arra, Isten nem engedte meg neki! Hogy hálátlanságáért megbüntesse, arra kárhoztatá, hogy legyen atya-gyilkos!

E borzasztó tanúsággal egészen eltelt szívvel mentem haza, és midőn este fiaimnak elmondám e sötét történet végki-fejlődését, e tizennyolcz éves fiunak vele született jó természete megrémülve némult el egy ilyen vétekre és ilyen büntetésre.

Legouvé után Hegedüs István.

* * *

E sötét kifejlődésü elbeszélés Legouvé: „Atyák és gyermekek a XIX. században“ („Les péres et les enfans an dix-neuvième siècle“) czimü igen érdekes és a mai kor legéletbe-vágóbb kérdéseit igen élénken és tanúságosan tárgyaló művéből van véve. Jövőre még más érdekes részletet ígérünk az olvasónak, hogy ha ezzel kedveskedhetünk.

A rizs- és indigó-növény Amerikában.

E két növény földje-, ültetése, keserves művelése, haszna és éghajlata.

Különös indigó- és rizs-ültetvények Amerikában nem is léteznek, csak a pamutültetvények termeltetnek, s így szép mellékjövedelmül szolgálnak az ültetvényeseknek s bubánatául a szegény munkásoknak.

Hogy csak mellékesen termeltetik, az bizonyosan onnan ered, mivel az indigó és rizs saját szerü földet s még saját szerübb fekvést kívánnak; így tehát minden pamutültetvényen sem találni ezeket.

Ezer hold gyapotültetvényhez körülbelül 30—50 hold rizs, s 5—10 hold indigó vétetik.

A rizs különösen zsiros és nedves, az indigó különösen zsiros és száraz földet igényel. Ebben áll a nagy különbség és a nagy feladat, a megkívántató földet megtalálni.

A rizs ültetéséhez más vidéket nem lehet használni, mint az olyant, mely folyam mellett fekszik, s pedig jó mélyen, hogy egyrészt mindennap vízzel elárasztathassék, másrészt, hogy reggeltől estig a tropikus napnak ki legyen téve. Észak-Amerika déli részeiben az ily lapályok mindig igen termékenyek.

A föld, melyet a rizsültetésre szánnak, már ősszel készítették elő. Főlszántják és árkokat huznak rajta keresztül. Ez árkok egyrészt arra szolgálnak, hogy a posványokat lecsapolják, másrészt pedig arra, hogy a vizet újra a folyamból beeroszassék; ép úgy történik ez, mint nálunk a kertek öntözése. Tavasszal újra felszántják és gyomlálják a földet; ezután vetik a rizst a válaszcatornácskába.

A rizs csirája ez éghajlat roppant hősége és a föld ki-tünő termékenysége folytán pár nap mulva már előbuvik; de ép oly gyorsan hajt ki a gyom is, s ez utóbbi kiirtása és a rizs tisztántartása sok emberi kéz munkájába kerül; e munka pedig csupán csak kézzel vitethetik végbe, mivel a kapálás által a rizshajtás is szenvedne; ha már magasabbra nőtt és feltöltetik, akkor már kapát is lehet használni.

Természetes, hogy Georgia és Alabama napja rendkívül száritja a földet, s mivel a rizs nem oly széles levelü, mint a dohány és még kevésbbé széles növénynyé fejlődik, sok száru és bimbóval, nem mint a pamut, hanem mint a zab, nagyon hasonlít is a zabhoz, nagyon ki is van téve a napszurásnak, s a vizesatornák általi öntözés nélkül a talaj pár nap alatt annyira kiszáradna, hogy még kapa sem fogná. — Igaz, eső esik s tavasszal nem ritkán ép ez esők a pamutnak elégségesek, mert a nedvesség a szélessé lett csemeték alatt nem szállinkózik el egyhamar; de a rizs csak akkor tenyészik, ha idő-ről-időre jóformán a vízben áll. A földnek, melyben nő, egyre gőzölgönie kell. Nedvesség és hőség folyton viaskodnak egymással, hogy szinte kétséges, melyik lesz a győztes.

A szakadatlan szomjuság, a melyben a szegény szerezce-nek a rizs gyomlálása és forgatásánál szenvednek, okozza is köztük a betegségek sokaságát. Az iszap, melyben állnak, s mely a forróságnak ki van téve, annyi kóros légnemet gőzölget ki magából, hogy a legerősebb természetü ember sem bírja kiállani. Már az első hét folytában hideglelések állnak be, melyek hosszabb ottmaradásnál halálokozóká lesznek, s melyeknek ellenmérge (a gáliczviz), ép oly rossz hatással van, mint maga a betegség.

Egy rizsmező beültetése a munkások által ép oly féltett, mint a felügyelő ostora, sőt még annál is féltettebb, ellenszegülésre, vagy szökésre viszik a szegény tehetetlent, mely aztán sokkal nagyobb büntetést von maga után.

Nem kevésbé árt magának az ültetvényes, hogy legerősebb munkásai elhunynak, vagy legalább hetekig, hónapokig fekszenek betegen, míg újra lábra állnak s munkaképe-sekké lesznek.

Négy, legfőlebb öt hónap mulva a rizs megéri. Ekkor aztán a mezőt ki hagyják száradni s kezdik az aratást, mely épen olyan, mint a zabé; kévébe köttetik, szérübe vitetik s kicsépltetik; hol nagy rizsmezők vannak, ott cséplőgépek által történik e munka; de többnyire csak emberi kezek viszik ezt végbe; némely helyen lovakat is használnak e műveletre, de csak a rizs hátrányára, mert ez által poros és tisztátalan lesz.

Ugy-e kedves olvasónő? Mennyi bajjal jár e fehér, hoszszukás kis szemecskék termesztése, melyet némely fiatal gazd-asszony, — bocsánat! de én tudom, hogy úgy van! — mivel valami más háztartásbani teendője miatt elkéssett, tézta helyett főzi be a levesbe! — Igaz, egy kis boszu is lehet ez nálam, hogy így szólok, de hiába, nem szeretem a levesben e szemecskéket. Megjárja ugyan töltött káposztában, rizsfelfujtnak stb. stb.-nek. De csak most veszem észre, hogy egészen felhagytam a rizs ismertetésével s nem nekem való dolgokba avatkozom; átmegyek tehát egy más tárgyra, mely tudom, nem kevésbbé érdeklí az tisztelt olvasónőt: az indigót értem, e szer, melylyel a szegényebb osztályu nőknél szokásos vászonruhanemüek (karton) festve vannak.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Február 23-kán.

Okos találmány. — A tánczról, — Berzenczey László. — A nagy zsinatról. — A szedőstricke. — Az első pletyka-nyelv. — Raspe. — A munkások farsangi mulatsága. — Bál, bál, bál körüldiszítve különféle tánczestélyekkel.

Mégis csak okos ember volt a ki a farsangot feltalálta. Van egy olyan időszak az évben, midőn a legokosabb ember is kedve szerint a csörgő-sapkát teheti fejére és a helyett, hogy kinevetnék érte, inkább ő neveti ki azokat, a kik ő rajta nevetnek, mert — mondja — kérdés, hogy kettejük közül melyik a nagyobb bolond: az-e, a ki farsang idején a csörgő-sapkát teszi fejére, vagy az, a ki őt azért kineveti? az-e, a ki egyszer évében bohóskodásra adja magát, vagy az, a ki azt hiszi, hogy ő mindig csak az okosát járja?

De nehogy félreértsenek szép olvasónőim, mert a mi a farsangi bálokat illeti, azokat én is csak úgy, mint Kegyetek, a lehető legokosabb találmánynak tartom a világon. A gőz és villany feltalálása eltörpül mellette, már csak azért is, mert a táncz — természetesen jó tánczos és tánczosnőről levén szó — mind a gőzerőt, mind a villanyt felülhaladja gyorsaságban; hogyan repülnek el a tánczesték! mint egy-egy pillanat; vettélkedhetik-e azokkal akár a gőzerő, akár a távirászat? ugy-e bár, nem? tehát arról szó sem lehet, hogy a bálók nem a legokosabb találmányok sorozatában foglalják el az első helyet, és a tánczestélyek egyéb gyönyöreiről nem is szólva, meg nem foghatom, mert tették a tánczesték idényét épen farsangra, és nem inkább böjtire, midőn az ember szent kötelességből tartozik okosnak lenni, mikor az a táncz olyan okos egy találmány! De talán nem egészen időszerű ezen kérdés tüzetes fejtegetése jelenleg, midőn Rómában a nagy zsinat a nélkül is olyan példás jóakarattal fáradoz az emberiség boldogságán, az ő figyelmét bizonynyal a tánczidény kérdése sem fogja kikerülni, bizzuk tehát ő reá e kérdés szakavatott megoldását és térjünk át annak fejtegetésére, hogy tulajdonképen miért olyan igen okos találmány — természetesen a tánczot is ideértve — az a farsang?

• Hát először is azért, mert télen át rendesen nagy hidegek, vagy a mi nálunk még gyakoribb, nagy sarak szoktak uralkodni, és mindkét esetben az emberek, de különösen azok, a kik nemcsak emberek, hanem Isten kegyelméből hölgyek is, nem szeretnek kijárni; igen, de a mi éghajlatunk nem alkalmas török szokások meghonosítására, a mint azt többek közt Berzenczey esete is bizonyítja, a kit épen tegnapelőtt a képviselőház nem adott ki, mert bölcsen belátta, hogy nálunk a lehetlenségek közé tartozik az, hogy egy ember egy időben két feleségnek férje legyen; és épen olyan kevéssé tartozik a lehetőségek közé, hogy nálunk a férfiak hónapig saját feleségükön kívül egy- vagy talán épen két-, sőt három hónapig minden női körből ki legyenek zárva, a minek pedig okvetetlenül be kellene következni, ha a hölgyek ki nem járhatnának; mert hogy annak daczára ők fogadnák el a férfiakat, az képzeletnek is merész volna; még csak az kellene! volna akkor perpatvar, kukliság, no és még milyen pletyka! Most is hála Istennek, országszerte bővében vagyunk ezen paradi-

esomi almának — olvasónőink talán emlékezni méltóztatnak, hogy az első pletyka-nyelv ama bizonyos paradicsomi kigyó volt, azért még most is olyan mérges e nyelvek fulánkja — hát még akkor! Az tehát lehetlen volna, az előbbi eset pedig még lehetlenebb volna, és hogy a hölgyek téli hidegben, illetőleg téli sárban rendes körülmények között kijárjanak, leg-lehetlenebb volna; nem maradt tehát egyéb hátra, mint feltalálni a farsangot, farsangban a tánczot és ezen találmánnyal egyszeriben elenyészett minden néven nevezendő lehetlenség e részben; a hölgyek most nem járnak ki, hanem repülnek ki, egyik este itt, másik este ott, boldogítják a nem-szép világot bájos jelenlétükkal, és mint igazán nemes lelkek, gondoskodnak egyszersmind arról is, hogy ne csak félig, hanem egészen boldoggá tegyék a világot, nemcsak azokat, a kiket természetadta bájaik boldogítanak; hanem azokat is, a kik a művészet iránt rajonganak, boldogítják a szabókat és cipészeket, a kereskedőket és gyárosokat, a cukrászokat és bérkocsisokat, szóval az egész világot, a mely a farsang folytán daczára a nagy hideg és még nagyobb saraknak még vigabban éli világát, mint az év többi szakaiban, nem okos találmány ez?

És mindez még hagyján, de a fővárosnak még ennél is farsangiabb mulatság jutott ki e héten; a sok bál és bál végre is egyhanguvá teszi a farsangot, és minthogy a korcsolyázási egyesület működési terét a folytonos lágy idő tette tönkre, a gőzsikló megnyitását pedig annyiszor hirdették, hogy midőn mult hétfőn megnyitották, már az sem akart neki hitelt adni, a ki tulajdon két szemével látta, nem maradt egyéb hátra, mint az, hogy a munkások rendezzenek számunkra egy kis farsangi mulatságot és ez sükerült is nekik olyan pompásan, hogy a bohóczestély hirdetései — természetesen német nyelven, mert magyar embertől az ki nem telik, — tökéletesen tönkre tétettek általuk. Elsők voltak a nyomdász-szedők, a jó emberek természetesen azt hitték, hogy miután mai nap a világ élető-levegője az irodalom, a betű pedig az írás szavai szerint: ölni is tud, annál fogva ők, mint a betűknek irodalommal szedői, a világ urai, élet és halál felett ítélői, az írók az ő kegyelmükből tartoznak írni, a nyomdászok az ő nótájuk szerint tartoznak tánczolni, minél kevesebb munka, csak annál nagyobb fizetés, így jött létre a szedő-strike, és minthogy e farsangi mulatság olyan pompásan ütött ki a rendezők részére, hogy két heti strikolás után annyira megkedvelték az ingyen-élést, hogy még e héten sem akartak visszatérni félbenhagyott munkájukhoz, hát a többi munkás is hasonló farsangi mulatság rendezésére határozta el magát e héten és ezek már nem elégték a magasabb fizetés és kevesebb munkaidő iránti követelést, hanem egyenesen fejjel mentek — a falnak. Mult csütörtökön a kapitányság egy Raspe nevű külföldi egyéniséget fogott el, a ki évek óta azzal mulatta magát, hogy a munkás-osztályt a birtokos osztály ellen izgatta, a miért aztán egyik birodalomból a másikba volt kénytelen menekülni, így jutott el mult őszszel mihozzánk is és mert itt senki sem bántotta, hát hála fejében itt is tőle kitelhetőleg szította a munkások közti izga-

tást a birtokos osztály ellen, itt azonban az a malőr történt rajta, hogy elébb fogatott el, semmint elmenekülhetett volna, a min aztán a munkások annyira tűzbe jöttek, hogy egész komolyan a legbohókásabb farsangi komédiák egyikét játszották el e héten; először is kijelentvén, hogy ők a polgári társaság legelső rendjét képezik — és abban igazuk is van, csak hogy alulról fölfelé számítva a rendeket, — megparancsolták Thaisz főkapitánynak, hogy Raspe izgató urat azonnal szabadon bocsássa, mert ha izgató is, azért mégis munkás, a munkás pedig nem azért van a világon, hogy minél szorgalmasabban dolgován, vagyonra és önállóságra törekedjék, hanem azért, hogy minél kevesebbet dolgozván, a közvagyonosságot pusztítani segítse; és midőn tapasztalnák, hogy Thaisz főkapitánynyal semmire sem lehet menni, mert Thaisz főkapitánynak még a várostanácsi határozatok sem mindig szentírás, hát felsőségük tudatában ők is semmibe sem vették Thaisz főkapitányt, hanem gyűlést tartván, elhatározták, egyenesen a legfőbb hatalommal, az országgyűléssel tenni magukat diplomatiái összekötetésbe, és e célból kilencztagu bizottmányt nevezvén ki keblükből, azonnal fölterjesztést menesztettek föl, a melyben annak előrebocsátása mellett, hogy ők kiesodák és micsodák, felhívják az országgyűlést, hogy hagyjon abba minden egyéb munkát és siessen inkább kezét fogni velük Raspe izgató ur kiszabadítására, vagy azon esetre, ha Thaisz főkapitány Raspe izgató urat netalán kitolonczoztatta volna a fővárosból, hát szövetkezzék vele az országgyűlés, oly célból, hogy Raspe izgató ur minél elébb diadalmas bevonulását tarthassa a fővárosban; azonkívül még arra is felhívta az országgyűlést, hogy adjon nekik nem munkát, mert erre nincsen szükségük, sem munkakedvet, mert arra meg nincsen kedvük, hanem adjon nekik választási jogot, mert ők képezik a polgári társaság legfőbb hatalmát, ők a talaj, a többi csak az élet rajta, és midőn értesülnének, hogy az országgyűlés elnöke nem igen mutatkozik hajlandónak nyílt országgyűlésen elfogadni az ő kilenczes bizottmányukat, hát elhatározták, tömegesen — valának pedig ők körül-belül másfél ezeren — jelenni meg az országgyűlés színe előtt és fel is gyülekezének vala teljes számmal residentiajukban, egy józsefkülvárosi korcsmában, és midőn ottan arról is értesülnének, hogy az országház előtti bejáratok előtt különféle fegyverzetű lovas és gyalog rendőrök vannak fölállítva érdem szerinti fogadtatásukra, akkor felsőségük magasztos tudatában — nem mentek az országgyűlésnek feléje sem, hanem elszéledtek ki az egyik korcsmába, ki a másik korcsmába, ki még máshová, — nem szép farsangi multság ez? kivált ha veszszük, hogy azok a derék népizgatók rendszeren külföldről kapják a jelszavakat és a gége-áztatásra valót!

És mint minden komédiának, ugy ennek is igen komoly háttere is van, de a miről nem igen illik farsangban szólni; azért csak annyit ezuttal, hogy a mily mértékben nem törekszenek az első igazán elsőnek lenni a polgári társaságban, ugyan ilyen mértékben igen is törekszenek az utósók kiszorítani őket bitorlott helyzetükből és önönmagukat bitorolni fel helyükbe elsőknök; de ugy-e bár, nagyon „furesúnak“ veszi ki magát az ilyen komoly beszéd egy farsangi tárczába? Beszéljünk tehát bolondos, — azaz hogy okosabb dolgokról.

A lefolyt hétről csak három bál és ugyanannyi estély boldog emlékei vannak szívünk emléktábláira vesve, és ezek közül természetesen egyik fényesebb, élvezetesebb volt a másiknál. Különös érdekességet nyert az egyik bál — mult vasárnap — hogy azon nemesak magyarul, francziául, lengyelül, hanem kivételesen protestansul is tánczolhattunk,

mivelhogy az kiválólag protestans bál volt; protestansok rendezték, protestans helyiségben, protestans házi asszonynyal, protestans czélra. A házi asszony gróf Lónyay Menyhértné, a pénzügy-miniszter neje volt, diszes galambszin selyem öltözékben és galamb-szíves szeretetreméltósággal egész jelenségében. Ő és nővére, Földváry Miklósné urnő, a ki viola-szín ruhájában tünt ki, képviselték a naprendszer a többi jelen volt szépségek csillagrendszerében. Névszerint elősorolni ezen egész csillagrendszeret bizonynyal felette érdekes volna reám nézve, mert ez esetben okvetlenül azon kellemes helyzetben kellene lennem, hogy az ott tündökölt csillagokat egyenkint ismerném; mivel azonban fájdalom, minden iparkodás mellett sem jutottam még annyira a földi csillagászatban, annál fogva csak a három Vojnics, Mitterdorfer, Kaeskovics, Gager, Karlovezky, az Unger-nővérek, Vecsey, Melczer, Andaházy, Speletics, Horváth Flóra, Nádasz és Szemző csillagokat említhetem, a melyekről aztán olvasóim élénk képzelete a többit bizonynyal maguktól is hozzágondolhatják, valamint a derült, jó és tüzes tánczedvet, mely egész éjen át a teremben uralkodott.

Ugyanazon este Budán torna-tánczot jártunk és ez volt eddig a legszebb jelmezbál, már csak azért is, mert kivüle még nem is volt jelmezbál ez idényben. A táncz és szépség mellett tehát a leleményes izlés is diadalokat ünnepelt ez este, csakhogy itt is, nagy sajnálkozásunkra, csak néhány szép diadalnőről tehetünk névszerinti említést. Ilyen volt Heinrich kisasszony, a ki a párisi világkiállítást jelmezviselő, Bokszáné urnő olyan szerbnő volt, a ki bármely kelleti és kelleti kérdéssel bátran szembeszállhatott volna; két Kiss kisasszony olyan két virágárus-leány volt, hogy mindenki sajnálta, miért nem legalább az egyik kosár nélkül árulgatja; Thoma urnő olyan Rococo-nő volt, hogy Maintenon asszony bizonynyal sírjában is féltékeny szemmel tekintett reá, és a többi, és a többi; nem lehet többet írnom róluk, mert hátra van még vagy négy darab más farsangi gyönyörűség, nevezetesen a „lövész-bál“ természetesen a lövöldében, a „Charivári“ a vigadó kis termében, a zoneegylet tánczestélye ugyanott hétfőn este, és a „nemzeti dalkör“ estélye ugyanakkor a lövöldében; de mit is mondhatnék róluk egyebet, mint azt, hogy mindegyik közülük szebb volt a többinél, mert elég szomorú, hogy a báltudósítónak mindig azok a hölgyek tetszenek leginkább, a kiket épen együtt lát; neki nem lehet külön választottja, az ő szíve az egész világe; azért csak azt jegyzem meg, hogy a nemzeti dalkör estélyén Balázs-Bognár Vilma is közreműködött, nemesak tánczolt, de énekelt is, hogy mikép? azt nem is kell mondanom.

— i — r.

Budapesti hirvivő.

✦✦ (Üdvari hírek. Király ő felsége mult kedden megérkezvén, márcz. 5. vagy 6-áig körünkben marad, akkor néhány napra Bécsbe megy, de kevés idő mulva ismét visszatér Budára. A királyné egész tavaszon át itt marad s mihelyt az időjárás engedi, ki fog költözni Gödöllőre, hová Rudolf koronaherceg és Gizella főherczognő követni fogják ő Felségét.

✦✦ (A pesti nőképző-egylet) fölkarolja az általunk megpendített eszmét, hogy szegény fiatal leányok betűzetésre képeztessenek ki, s ezáltal biztos és jól jövedelmező keresetforráshoz jussanak. Hogy mint lehetne ezt az eszmét czélszerűen és mielőbb érvényesíteni: arról mult szerdán délután szakértő egyének értekezletet tartottak, a nőegylet több lelkes tagjái

val. A nőszedőiskola fölállításával e nőegylet, mely eddig fájdalom, téves irányban vesztegette el jóakarátát, nemcsak hátlára kötelezhet sok szegény leányt, a kiknek ezáltal biztos keresetet ad, és az irodalmat, melyet ezáltal talán zavart helyzetéből kisegít, hanem maga is megtalálhatja az utat, melyen ezentúl indulnia kell, ha valóban hivatásának megfelelőleg akar működni. Egyuttal azonban arra vagyunk bátrak a tisztelt együletet figyelmeztetni, hogy a betűszedő-iskolában csak olyan leányokat vegyen föl, a kik irni és olvasni tudnak, mert ezek egy hónap alatt is annyira-mennyire megtanulhatják a betűszedést.

✦✦ (Főúri tett.) Gróf Károlyi Alajos 200 frtot adott Pest város tanácsának, oly czélból, hogy azon tüzi fát vegyen és e fát a szegények közt osztassa ki, természetesen valláskülönbőség nélkül. Ez a főúrunk tehát tudja, mit kell tennie, hogy a farsangi idényt minden képen élvezetessé tegye magának.

✦✦ (Rákosi Szidi), a szini-képezde legtehetségesebb növendéke mult szerdán lépett föl először a nemzeti színházban nagyobb szabásu szerepben. Birchpfeifer „Tücsök“-ében a czimszerepet adta, és a szép számú közönség osztatlan tetszéssel fogadta e jeles fiatal tehetség játékát. Kivált a tragikai mozzanatok oly jól sikerültek neki, hogy e téren a legszobbb reményekre jogosít e fiatal színésznő és általános az ohaj, hogy e jeles fiatal tehetség a nemzeti színpadnak állandóan megtartassék, ép úgy a nemzeti színészet, mint e ritka szép tehetség érdekében, a kit valóban kár volna a vidéki hanyattatás veszélyeinek kitenni.

✦✦ (Rubinstein) pénteken este fél nyolczkor adta zongora-hangversenyét. Ez az utósó, mit visszavonulása előtt ad, s a jegyeket ennél fogva már a mult héten majd mind lefoglalták. Műsora ez: Webertől As-dur-sonata, Chopintól „Fantaise“, „Nocturne“, „Mazurka“ és „Etude“, Schuberttől C-dur „Fantaise“, saját szerzeményeiből pedig „Barcarolle“, „Capriccio“, „Romance“ és „csárdás.“ Magáról a hangversenyről jövő számunkban részletesebben fogunk szólni.

✦✦ (Az olasz stagione) marczius első napjaiban veszi kezdetét a Varietés-színházban. Salvi igazgató erre vonatkozólag a királyné főudvarmestere b. Nopcsától azon utasítást vette, hogy a királyi páholyon kívül, még három páholyt tartson fenn az egész stagione át, az udvar számára.

✦✦ (A királyné kocsija.) Nemcsak a király, de a királyné számára is egy új négyes fogat készül, melynél a kocsis öltözete pörge kalapból, paszomántos vörös nadrágból és atillából fog állani. A kocsikon, a lovak szerszámain s az egyenruhákön a magyar korona fog díszleni (czimer nélkül). A hintók Porst Ferencz pesti kocsi-gyárában készülnek. A lovak szerszámai az uri-utczában Ronts Pál szijgyártó műhelyében, a királyi cselédségen most alig lehetett magyar ruhát látni. Leginkább örül ennek — írja a „Reform“ — a kocsis, az öreg János, a kit a király minden kikocsikázásnál megszólításaival és egy-egy öt forintos bankó borraival szokott megörvendtetni.

✦✦ (Jókai Mórt) febr. 20-án, mint születésének 45. évnapján, lapjainak, a „Hon“, „Üstökös“, és az „Igazmondó“ belmunkatársai szint oly érdekes, mint szívélyes omlékkal lepték meg. Az emlékek diszesen kiállított albumból áll, mely egyes lapjain a munkatársak jó kívánatait tartalmazza, s e kívánatokat az illetők nemcsak megírták, hanem — a strike tartama alatt — ki is szedték. Az album két nagy ivet tartalmaz, mindegyik lapon egy-egy munkatárstól néhány

sor, s a diszes bársonyboritékba zárt könyvet az illetők Jókainak szeretetök és tiszteletök jeléül adták át.

✦✦ (Mult szerdán este fényes fáklyásmenetet rendeztek) Jókai, Glyczy K. és Zsedényi képviselőknek a teljes vallásszabadság mellett tartott beszédeikért. A mintegy 200-ra menő fáklyást nagyszámu néptömeg kísérte, mely nem fogyott ki az eljenzésből. Az Istvántérről indultak el és először Jókait keresték fel az „Atheneum“-ban, azután Glyczy Kálmánhoz mentek az Al-Dunasorra, s végre Zsedényihez a kétsas-utczába. Mindhárrom ünnepelt szónok a hozzájuk intézett üdvözlő megszólításra, az illető házak kapujában széken állva, hosszabb beszédben válaszoltak, melyben előadták, hogy csak a szabadság, az igazság és a köznevelés ügyének szeretete birta őket szólásra. Zsedényi lakásáról a menet meglehetősen rendben ismét az Istvántérré vonult, hol a fáklyákat elolták s így a fáklyászenének fél 9 órakor vége lön.

✦✦ (A Buda ostrománál elesett honvédeknek) emelendő emlékek javára e hó 24-kén a budai népszínházban és ezzel kapcsolatosan a tözsomszédságban levő „Herkulanum“-ban nagy álarczos vigalom tartatott, mely ajándékok kiosztásával, testgyakorlati mutatványokkal stb. volt egybekötve. Az előadás részleteiről jövő számunkban értesítendjük tisztelt olvasóinkat.

✦✦ (Bálkrónika.) Az idei farsang vig estélyeit közkívánnatra az országos magyar gazdasszonyok egylete zárja be egy zártkörű kedélyes táncvigalom rendezésével, mely farsang utósó napján kedden márczius 1-jén az „Európa“ szálloda termében fog megtartatni.

✦✦ (Rózsás napló.) Szőke Béla, gőzhajózási tisztviselő, mult szombaton kelt össze Ladányi Ilka kisasszonnyal. Nászleányok voltak: Tóth Ida és Telbisz Emma kisasszonyok. A nászvendégek közt Kandó Kálmán és Tóth Lőrincz urak is megjelentek. — Dr. Stiller Mór, egyike legkitünőbb fiatal pesti ügyvédeinknek, e napokban jegyezte el Ullmann M. G. nagykereskedő bájos leányát.

✦✦ (Vegyes hírek.) Ferdinánd király egészségi állapotáról aggasztó hírek keringenek. Minden órában várják a bővebb tudósításokat. — Gróf Andrásy Gyulánának már hosszabb idő óta gyöngéledő állapota miatt az e hó 26-kán megtartatni szándékolt estély elmaradt. — A királyné 200 frtot ajándékozott magán pénztárából a visegrádi kath. iskola felépítésére. — Királyné őfelsége 50 frtot küldte a böcsödének a böcsöde-bál alkalmából. — Az udvari bál Budán a vár palotában csötörtökön 24-én tartatott meg, a jövő héten bővebben szólhatunk e fényes bálról, most csak annyit, hogy a királynő — fehér atlác ruhában, gazdagul körülékitve aranycsipkézettel, — e bálon is nagy szeretetreméltósága által tünt ki. — Sipos Antal zongora-virtuosi zenereggélyeket rendez, s a vasárnapiban Menter Zsófia kisasszony és Joseffy Rafael is részt fognak venni. — Pauliné asszonyról, színházunk közkedvességülyrai énekesnőjéről, Kugler szobrász mellszobrot készített karrarai márványból. E mű igen sikerült. Nem csak élethű, hanem az arczkifejezés élénksége és bája is vissza van tükrözve rajta. — Menter Zsófia Debreczenben mult vasárnap adott hangversenyt nagy és diszes közönség előtt. A kisasszony még egy pár hetet tölt hazánkban s itt Pesten is fog még egy hangversenyt adni. — Lovdvy Márton jeles színésziünk ismét meggyógyult. Hanem ez nem azt jelenti, hogy ismét fellépjen, mielőtt teljesen megerősödne. A komoly színműnek ő nélkülözhetlen; épen azért kimélnie kell erejét. —

Vizváriné-Csányi Sarolta márcziusban készül folytatni vendéjátékait „A rokkant huszár“-ban, mint Marcsa, a „Huszárcsiny“-ben, mint Borcsa, s a „Lindá“-ban, mint Pietrotto. — A pápa, florenczi lapok szerint, gazdagon díszített ereklyéket tartalmazó szekrényt küldött Zsófia főhercegnőnek. — Párisban oly nagy hideg volt e hó elején, hogy egy ember közelébb a társaskocsiban megfagyott, s az alsóbb néposztályból többen estek áldozatul. — Hógörgeteg Erdélyben. Resináron febr. 15-dikén két hógörgeteg 2 embert eltemetett. Mind kettőt kiásták, de az egyik már halva volt, a másik pedig nem sokára meghalt. Erdélyiektől halljuk, hogy ily hatalmas hógörgetegek náluk is nagy ritkaság. — Rózsavölgyi műkereskedésében megjelent Bartay Ede legújabb zeneműve „Scherzó“ czim alatt „Vetsey Vilma urhölgynek“ van ajánlva. — „A királycsókjá“ lesz a czime ama 2 felvonásos dalműnek, melynek zenéjét Bertha Sándor, szövegét pedig Berczik Á. írja. — A budai hatóság a pestinek példájára, a budai lehető vizáradás esetére körülményes előintézkedéseket tett, érintkezésbe téve magát a lánczvidék igazgatóságával a tárgyban. — Szerencsétlenség történt e napokban az Erzsébetgözmalmában, melynek egy munkás áldozatul esett. — E hó 21-dikén a budai hegyek közt két hivatalnok párbajt vívott pisztolyal. Az egyik jelentéktelen sérülést kapott arcán; a másiknak semmi baja. A párbajra az szolgáltatott okot, hogy a hajósbalon az egyik a másikat véletlenül meglökte. — A somogy megyei honvéd-egylet a menházra 800 frtot gyűjtött, egy nyiregyházi bál pedig ugyane célra 400 frtot jövedelmezett. — A kereskedő ifjak társulata által rendezett tánczvizalom bevétele volt 1016 ft. kiadás 940 frt. 48 kr. s így többlet 75 frt. 52 kr., mihez a felülfizetéseket: 174 frtot csatolva az összes tiszta jövedelem tesz 249 frt. 52 krt., mely az egylet könyvtárának gyarapítására fordítatik. — Az udvarra legy most kinevezett udvari orvos is érkezett le: dr. Reich Frigyes. E jeles udvari orvos soproni születésű és huzamos ideig bécsi ker. orvos volt. — Egerváry Ödön, a „Honvéd“ munkatársa előfizetést nyit „Magyar királyi honvéd törzs-tisztek albumára“, melyben József főhercegnek, a m. k. honvédség főparancsnokának és 50 törzstisztnak arcképét és életrajzát közlende. A mű márcziusban jelen meg s előfizetési ára 2 frt. — Egy megölt csendőr-örmestert találtak M.-Illye és Zám között a vaspálya útja mellett. A boncolás folytán kitűnt, hogy hátulról szuronynyal ölték meg, miért is nagy gyanu terhel egy csendőrt, ki a megölttel előtte való nap Dobráról Zámra indult, de ide érkezve azt mondá, hogy az örmester Dobrán maradt. Eddig mindent tagad, de annyi már kiderült, hogy a megölttel egy nő miatt igen rossz lábón állott. — Budaváros azon hivatalnokok fizetésének fölemelését rendelte el, kik eddig 1000 frtnál kevesebbet kaptak. — Farkasok. A gyorsan jött erős hideg feltűnően elszaporította a farkasokat. Nyiregyháza közelében febr. 8-án egy asszonyt, ugyanakkor tájon egy vásáros embert megettek. Vadászatot is tartottak farkasokra, de csak egyet tudtak elejteni. Tokajban szerencsésebbek voltak; ott 9 esett el. — Toperczer Ilka k. a. — a kiváló drámai énekesnő, a nemzeti színházban közelébb három vendégszerepben lép fel. Első szerepe Elza lesz a Lohengrinben. — A szedő-striko még folyvást tart, noha egyesek már visszatértek munkáikhoz. A többség visszautasítá az egyezkedési ajánlatokat, s egyleti elnökük (Záhonyi) Bécsbe utazott, hogy az ottani és itteni striko közt so-

lidaritást állapítson meg. — Gr. Ráday Pál pest-megyei szolgabírónak, testvére László bukása által felmerült pénzzavarát, a két ifj. gr. Ráday Gedeon és rokonaik e hó 26-án ohajtják rendezni. — A budavári német színházban közelébb magyar műkedvelők a „Batthyányi-szobor“ javára a „Nyolczadik pont“ s az „Egy csésze tea“ vigjátékokat adják elő. — Madách Imre „Ember tragoediájá“nak harmadik kiadása most jelent meg az „Athenaeum“-ban. Hibátlan zsebkiadás, izléssel nyomtatva. A tömör kötet ára 1 frt. 40 kr. — Póstarablás. Püspöki és Bihar között mult vasárnap este kirabolták a postakocsit s a postakocsinak elmetstették torkát. Az elrablott összeg 1700 frtra rug. A három tettes el van fogva. — Egy iparlovag Nagy-Károlyban kiadta magát Petőfi Zoltánnak, Petőfi Sándorunk fiának, és egy jóhiszemű falusi urat behuzott. Miután csalása kiderült (az amicét Bleuernek hívják, s egy tánczmeister fia) — elfogták, de az örök kezei közül ellillant. — Hellmesbergerék hangversenyt rendeznek márczius 9., 11. és 14. napjain. Jegyeket előjegyezhetni Rózsavölgyi és társánál.

†† (Halálozás.) Liptay Antal, dulmi vál. püspök, a főrendi ház tagja és esztergami kanonok, e héten, 69 éves korában, Esztergamban meghalt. — Trefort Agostonné, Rosti Ilona, február 21-kén, 43 éves korában elhunyt. A szerető férj és hat gyermek siratottjának holt testét február 23-kán d. u. 3 órakor, a család akadémia-utca 2-dik szám alatti lakásán beszenteltetett. — Dr. Valla Ferencz, nagy kedvességben állott es széles gyakorlattal birt nőorvos, február 18-kán elszenderült: — Walthier Ferencz, érdemes pesti polgártársunk, február 19-kén élte 79-dik évében meghalt. — Virter Ferencz, Bács-Bodroghmegye nyugalmazott törvényszéki ülnöke, folyó hó 13-kán, hosszas betegeskedés után, Zomborban elhunyt. — Jász-Apáthiról azon szomorú hírt veszszük, hogy ott Balajthy Péter, köztisztviselőben álló közbirtokos e hó 22-kén élete 59-dik évében jobb létre szenderült. A szegények egy jótevője, és a közjónak egy buzgó előmozdítója hunyt el e férfiban. Isten adjon vigaszt a nemeslelkű özvegynek es sulyos csapás elviselésére. — Dr. Oroszhegyi Jóska, az orvosi szak és a szép irodalomban ismeretes, a szabadságharcban szabad-csapat vezére, később török állami orvos és küzdelmes élet részese, hosszú szenvedés után, február 20-dikán, délután 3 órakor meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Február 18-kán.

Febr. 18-kán: „Fenn az ernyő, nincsen kas,“ vigjáték 3 felv. — Febr. 19-kén: „Zrinyi,“ opera 5 felv. — Febr. 20-kán: „Szökött katona“, népszinmű, 3 szakaszban. — Febr. 21-kén: „A gyöngéd rokonok“, vigjáték 3 felv. — Febr. 22-kén: „A sevillei borbély,“ opera 2 felv. — Febr. 23-kán: „Tücsök, Rákosi Szió vendéjátékául. — Febr. 24-kén: „Tévedt nő“, Verdi operája. — Febr. 25-kén: „Lohengrin,“ opera 3 felv.

Budai népszínház.

Február 20-kán.

Febr. 20-kán: „Tündér Ilona és Árgirus királyfia,“ bohózatos vigjáték, tánczokkal, 3 felvonásban. Több előadás nem volt e héten.

Gazdasszonyoknak.

Borkocsonya.

Egy iteze jó ó bort a tűzhez kell tenni, ha forni kezd, 4 tojás fehéréből vert habot belé keverni, kissé főni hagyni, aztán pedig egy asztalkendőn átszűrni, egy citromon jól ledörzsölve, egy fél font cukrot jól megtörve belé tenni, másfél lat vizahőlyagot elébb vízben megfőzve szintén belé adni, és ha jobban szeretjük, egy kis alkermissal vörösre festeni, formába önteni, jégre állítani és ha be akarjuk tálni, a formát sebesen meleg vízbe mártani és lapos tálra kiborítani.

H. Ida.

Burgonya felfujt.

8—12 burgonyát meg kell főzni, ha egőzen meghült, megtisztítani s megreszelni s latszámra mérni. Minden lat reszelt burgonyára egy tojást kell számítani. Azután 8—12 tojás sárgáját egy tálba kell ütni, a fehérét pedig habnak verni. Továbbá 2 citromot 4 lat cukorhoz kell dörzsölni, törött fahéjat, egy kevés sót, a megmért burgonyával s a tojássárgájával összekeverni, ha ez meg van, akkor a habnak vert tojás fehérét hozzá kell keverni s azonnal egy formába önteni, mindjárt a sütőbe tenni s szép sárgára megsütni. Mikor megsült, a formából kifordítani, cukor és fahéjjal behinteni és forróan betálni. (Észrevétel.) A formát, melyben e tészta sül, vastag papirossal kell kirakni, melyet vajjal kell bekenni.

B. H. Irma

Divattudósítás.

Már vége felé siet a farsang, és hölgyeink még sem fáradtak ki a szebbnél szebb öltözékek összeállításában. Tökéletesen ujat azonban nem láthatunk az utósó időben, tafota, tarlatán, tüll, vagy csipkék, ezek izletes elrendezése, az alakhoz illő színek összeállítása, — ebben áll az izlés és szép öltözékeknek előtüntetésének titka.

Kisebb estélyi ruhákra az utósó időben fehér mollt is láttunk alkalmazva, a mi az egyszerűség, igénytelenség színezetével birt. Egy lila selyemruha alján három moll fodrot láttam, mindegyik fodor egy lila tafota szegélylyel bevarva. A moll fodrokat rakott ránczokba kell varni, ez által sokkal többet mutatnak. A tunique is fehér mollból készült lila szalagga díszítve. E fehér moll fodrokat nemcsak fiatal hölgyek viselik, hanem a már nem tánczó idősebb hölgyek is kedvelik.

A báli öltözékeken kívül ez idő szerint más tárgyakról is lehet már beszélni, például a felöltőkről. Feltűnően sok felöltő készült az idén, fekete bársonyból nemcsak a téli idényre, de a tavaszra is nagy mennyiségben látják el magukat a divatkereskedések bársonnyal, a melyekből majd a tavaszi felöltők készülnek. E felöltők az idén nemcsak rövid bő palotókból fognak állani hanem testhez álló, hátul hosszabb, elől rövidebb casapue-okhoz fognak hasonlítani. E felöltőket két oldalt és hátul fel kell huzni. A bársonyból való felöltők igen gazdagon vannak díszítve, fekete csipkével körösköül, az ujjakon, a derékon kendő- vagy revers alakban, szóval, a díszítést lehetőleg sok helyre alkalmazzák. Bársonyruhák is igen nagy mennyiségben készülnek, nemcsak látogatói, estélyi, de még báli ruhákra is szeretik a bársonyt, sőt legujabban egy mennyasszonyi öltözék is készült fehér bársonyból, természetesen uszályosan, magas derékkal. — A sötét vagy fekete bársonyruhák díszítése igen gyakran hasonlínú tollakból áll, legujabban pávatollakat is láttunk e ruhákra is használni, de nem a nagy széles tollakat (a pávaszemeket) hanem a fényes apró tollakat a melyek a páva nyakán fénylőnek. — Tavaszi ruhákat is láttunk néhányat, melyek csíkos ripsből készültek, gazdag fekete bársonydíszítés-el. Színes selyemruhákhoz láttunk fekete vagy sötét barna bársonyból való tunique-kákat, a mi igen emeli az alsó ruha színét.

Egyik párisi divatlapban olvasom, hogy a fiatal leányok részére készülő ruhák legfőbb kelléke az — egyszerűség. Egy tökéletesen divat szerinti fiatal leányruhatárából számúzva van a selyemszövet, csipke, toll, ékszer, és csupán csak tarlatán, gazir, moll, tüll és virágból állanak a legszebb leányöltözékek, — de megvallom, nekem nincs annyi bátorságom, mint ama párisi divattudósítónak, ki ezt egy-két oldalos cikkben beszéli ol olvasóinak, — én egyszerűen csak elmondom boldog collegám nözetét, a melynek ugy

látszik a világvárosban sok követője is akad, mert e cikk nemcsak elmélet hanem egyszersmind a legmagasabb körökből való fiatal leányok báli öltözékeit írja le körülményesen. De azért még e héten is nagyban készülnek fiatal hölgyeink részére a selyemtunique-ek és ruhák, és — mi ezekben is szeretjük őket, ha a szép ruha miatt a legfőbbre: a lélekre és szívre is ugyanannyi gondot fordítanak, mint a külső csinra.

Számrejtvény.

Nyiri Péternétől.

- 11, 12, 13. Legyen ezzé, hogyha szíve vágya,
Mielébb, ki e szót kitalálja;
8, 9, 10. A káposzta egy fajtát jelöli;
13, 14, 15, 16 Kicsinyeit táplálja, neveli;
5, 6, 7. Aggnak hívjuk, ha sok évet számlál;
11, 12, 13, 17, 4. Tápod gyűjti forró napsugárnál;
17, 2, 1. Tájneve egy szelid jó madárnak;
18, 19, 20, 1, 2, 3, 4. Balgák, kik e jó uton nem járnak;
1—20. Közmondás ez; ki szószerint érted,
Csalatkozol, ha tán megkísérted.

Megfejtési határidő: márczius 24-dike.

A f. é. 4-dik számban közölt számrejtvény értelme „Kerek.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Práznovszky Róza, Halmay Ilka és Berta, Fiedler Ottilia, Tell Mari, Kálmán Hetesy Tinka, Szilassy Pázmány Kovács Rózsa, Soós Gyulay Hermina, Porubszky Nelli, Ivády Anna, Frankó Laura, Römer Kiss Francziska, Jeszenszky Aranka, Kolonits Julka, Vangel Boronkay Malvin, Nyiri Julia, Pásztélyi Danielovich Emilia, Stern Amália, Csernó Vörös Erzsébet, Basilides [növérék, Vitályos Gergelyné, Nagyné Erzsébet, Nagy Antónia, Anisits Antónia, Brodszky Friderika, Balogh Mariska, Kovrik Luiza, Fehérpataky Fanni, Melcer Elefánt Sarolta, Melcer Hermin, László Károlyné, Faragó Mihályné, Somlyay Györgyné, Ambrózy Zmeskál Mária, Brocken Emma, Sváby Izabella, Póch Anna, Fülöp Teréz és Etelka, Szabóky Erzsike, Haviár Valéria, Jancuska Hermin, Maróthy Helén, Kubicza Anna Gál Janka, Orbay Emma, Dukai Takács Luiza, Erdensohn Emilia, Izsányi Endréné, Bogdanovics Hedvig, Andreaszky Juliska, Fehérpataky Ottilia, Sztecsovics Vilma, Kárnán Luiza, Boros Nina és Róza, Csepey Zoltán F.-né.

A 3-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag be-
küldték:

Weinberger Mari, Kubicza Anna, Zsarnay Bertalanné, Gál Janka, Orbay Emma, Ilniczky Julia, Kossa Julianna, Káger Frida, Vajthó Erzsike, Lengvárszki Vilma, Dukati Takács Luiza, Erdensohn Emilia, Dubányi Róza, Izsányi Endréné, Bogdanovics Hedvig, Jánosy Lajos, Andreaszky Juliska, Baross Szibelt Emma, Fehérpataky Ottilia, Sztecsovics Vilma, Juhász Vilma, Kármán Luiza, Haviár Valéria, Bakó Janiné, Falvay Flóra, Szeposy Szilágyi Lidia, Pán Irma, Boros Nina és Róza, Hodosy Ida, Kubinyi Thuróczy Berta, Hindler Nina, Csepey Zoltán Ferencznő, Legény Doszát Mária, Kanyó Izabella, Fenczik Vaszőcsik Mária.

Tartalom.

Szapáry Sarolta grófnő, Emilia tól. (Arczképpel.) — Lásd, én szeretlek . . . , Endrődy Sándortól. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — A nő, Nagy Ferencztől. — Egy falusi Leár király, vagy a fiú halátlanság. (Vége.) — A rizs- és indigo-növény Amerikában, F-y M-n-től. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Hoti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkban van: Szapáry Sarolta grófnő arczképe.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

10-dik szám.

Március 6-kán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XI. ÉVFOLYAM.

PEST, 1870.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Aldunator 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p-nyogta			
							A	B	C	D
Február 6	Vasárnap	B 1 Frigyes	B 1 Invocavit	22 D 3 Zsirhagyó	3		6	47	5	41
7	Hétfő	Aquin Tamás	Felicitás	23 Vajashét vége.	4		6	46	5	42
Márcz. 8	Kedd	Istenes János	Zoltán	24 Zilemon	5	●	6	41	5	43
9	Szerda	Czirill Kánt. b.	Francziska	25 Tarasius	6		6	40	5	45
10	Csütörtök	40 vértanu	Etelka	26 Porphy	7		6	39	5	46
11	Péntek	Jéz. sz. töv. kor.	Szilárdka	27 Prokop	8		6	38	5	47
12	Szombat	Gergely pápa	N. Gergely	28 Vazul	9		6	35	5	48
					27. Sabb.					

☞ Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk. ☜

V i d é k i t á r c z a.

Munkács, februárhó 24-kén, 1870. (*Eredeti levél*) Bál-tudósítás. — Tisztelt szerkesztőnő! Az itteni görög kath. lelkész lak termeiben bál tartatott, a beregmezei verchovinai orosz hitű népnek tankönyvekkeli fölsegélyezésére. A bál rendkívül fényes volt; a bereghmezei hölgyek izlésteljes öltözékei és könnyüded tánca, varázserővel hatottak a közönségre..

Midőn e bálról szólunk, meg nem feledkezhetünk ngs. és főt. Desko János görög katd. lelkész és főesperes urról, ki az egész bál lelke s kezdeményezője volt, és ki nem egyszer mutatta meg már, hogy a népnevelés szent ügye szívében fekszik; megemlítendő Cserszky Antal ügyvéd ur is, ki 100 frttal járult a nemes célhoz.

A kazában rég hangoztatott: szabadság, egyenlőség és testvériség elveit láttuk itt megtestesülve, mert itt az orosz közönség a többi hitű testvéreivel fesztelenül szabadon és testvéreileg társalgott.

F. V. M.

Rimaszombat, febr. 26. (*Eredeti levél*). — Fölhívás a r v a h á z ü g y é b e n. — E város és vidékének hölgyei nemes lelkök sugallatát követve, még 1866-dik évben egyület alakítottak, hogy az ügyefogyottak és elhagyatott árvák könyeit enyhítsék, s a nyomor kinjaitól és az elhagyatottság szomorú következményeitől a társadalomnak megmentsek. S míg az első évben az egylet alig 4975 frtnyi tőkével kezdte meg áldásos működését, néhány árvát és önvétküik nélkül inséggel küzdöt gyámolítván, ma már 8000 frtnyi tőkével s évi 600 frt jövedelemmel rendelkezik, hogy 14 árvájának kenyeret és könyvet adhasson.

De ez mind nem elég. Jótékonyágát csak úgy gyakorolhatja rendszeresen, csak úgy terjesztheti nagyobb mérvben a mindinkább terjedő szükség közepette, ha törekvéseiben általánosabb részvét által gyámolittatik, s eddigi helyi érdekü működése mind nagyobb és nagyobb téreket foglaland el. Tekintve az eddigi sikert s azon erélyt és szívósságot, melyet örömmel tapasztalunk, pillanatig sem kétkedhetni, hogy Gömörmeze nemesen érző és gondolkozó hölgyei tömegesen fognak sorakozni a kised együlethez, hogy vállalva az egész megyére kiterjeszthessék a jótékonyág áldásait, s újra bizonyítandják, hogy ők az emberszeretet zászlaját követve, valódi nemtők gyanánt jelennek meg ott, hol a szükség a legnagyobb. E reményre följosgit azon tudat, hogy a jótékonyág gyakorlása a gömri hölgyeknél nem fényüzési czikk, nem

ünnepi cselekmény, hanem osztálykülönbség nélkül oly általánossá vált, miszerint annak szórványosan megosztott tényeit csak összesíteni kell, hogy nagyszerü eredmény hozassék létre. Eleven emlékezetben tartjuk azon áldozatkészségét ama nemeslelkü hölgyeknek, kik az 1868. szept. 8-án rendezett nőegyleti „Bazár“ fényes sikerét oly lelkesen előmozdítani buzgólkodtak. E buzgalom lélekemelő verseny volt az emberszeretet érdekében. S e nemes verseny 1200 frtot eredményezett az egylet céljaira.

Most, midőn az egylet rendszeresíteni kívánja működését, midőn egy árvaház fölállítása immár nem nélkülözhető, föl hív minden gömörmezei hölgyet, hogy ennek berendezéséhez felszereléséhez tehetsége szerint járulni kegyeskedjék. Nevezetesen, kiki körében terjeszsze a „gömörmezei jótékony nőegylet“ eszméjét, melynek magva tényleg itt Rimaszombatban létezik, buzdítson és lelkesítsen mindenfelé, hogy minél többen gondolkozzanak az árvák ügyéről, mely az emberiség ügye; akkor azután egyesített erővel terjeszsük ki az egylet határait a szomszédos megyék határaiig. Mily jól esett nekünk, midőn a közelebb febr. 13-án tartott nőegyleti álarczos bál alkalmával a megye minden részéből az ügy iránti részvét oly diszes vendégkoszorut füzött egybe, melyet csak ritkán láthatni, s az árvaháznak 203 frt 75 krt eredményezett.

Az árvaház e tavasszal fog megnyilni, addig tehát gondoskodjunk, hogy azt kellőleg felszerelhessük. Ugyanis fölkerünk mindenkit, hogy e célra akár pénzben, akár terményben vagy butorzatban legyen segítségünkre. Ki mit adhat, köszönettel vesszük: gabonát, fözeléket s bármi tápszert úgy, mint főzőeszközöket és edényt. Sokan lesznek, kiknek egyes felesleges butordarabjaik használatlanul vannak félredobva, mi kérjük, sziveskedjenek azokat az árvaháznak beküldeni; kik nélkülözhetnek némely konyhaeszközt, edényt, ruhanevet s egyáltalában mindent, mire az árvaháznak szüksége lehet, hogy megkíméljük a tőkét, melyet lehetőleg szaporítani igyekezzünk. Kívánatos, hogy a ki csak teheti, szólítson föl olyanokat is, kiknek erről tudomásuk még nincs, a természetök s iparosok bármi csekélységgel, hiszszük, hozzá fognak járulni adományaikkal.

Mindezeket t. Mayer-Marikovszky Emma urnőhöz, mint az egylet buzgó igazgatónöjéhez kérjük boküldetni, miket az egylet hálás köszönettel fogadand, annak idejében közzé teendvén az adományok kimutatását.

F. J.

Érsekujvár, február hó 27-kén, 1870. (Eredeti levél) Bál a honvéd-menházra. — Tisztelt szerkesztő! Örömmel tapasztaljuk, hogy csaknem országszerte, báljainkat jóteknysággal kötjük össze. Igy a kedvesen átélt bál-éjre, az ott töltött drága perczek tudatán kívül még azon boldog tudat is emlékeztet, hogy saját jó kedvünk megteremtése mellett sok szükölködő könyeseppjeit szarítók föl.

Városunkban már három tánczvigalom volt ez idényben, és mindhárom jóteknysággal összekapcsolva.

Fehruár hó 26-dikán a honvéd-menház javára tánczoltunk. A tánczvigalom igen fényesen, kedélyesen, fesztelenül folyt egész — kivilágos kivirradtig.

A nemzeti jelleget — elütöleg Pesttől — hiven megtartották hölgyeink uly, mint a férfiak.

A bál királynöje ilyen alkalommal minden jelenlevő szép hölgy volt, mert mindegyiket ha több nem, de egy sziv bizonynyal királynöül ismerte el. Nevet tehát nem említek, elég, ha azt mondom, városunk legszebb virágai adtak egymásnak ez estélyre találkat.

A tánczvigalom jövedelme 190 forint.

U. B.

Különfélék.

••• („A Székelyföld leírása“-nak) — b. Orbán Balázs ez igen becses és sok érdeklél biró munkájának — most jelent meg negyedik kötete Ráth Mór kiadásában, igen szép papiron nyomással, és számtalan csinos fametszettel. Ez Marosszék népét, völgyeit, székelyét (Vásárhelyt), falvait, várait, történetét, régiségeit és népéleti érdekességeit ismerteti, igen kimerítőleg és érdekesen. Mindenkire nézve nemcsak tanulságos, hanem vonzó is lehet a szép Maros-völgy ez ismertetése. Mily sajnos tehát, hogy azon pártoló előfizetők névsora, kik e vállalatot megindíták, körülbelül lefér egy lapra. Az ötödik kötet „Aranyosszék, Toroczko és Torda vidékét“ fogja ismertetni, s aug. végén jelenik meg Ráth Mór nál, kihez az előfizetési pénzek (füzött példány 2 frt 50 kr, diszkötésben 3 frt 60 kr.) aug. közepéig küldendők. A komolyabb olvasmányok és honisme barátainak ujolag ajánljuk e maga nemében egyetlen vállalatot. Minden magyar szereti a székelyeket; de egyszerűsmind meg is kellene ismerkedni (ha van rá ily jó alkalom) ez eredeti testvérág földjével is, mely szépségekben oly gazdag.

••• (Tisza-Füreden) febr. 24-én igen szép bált rendeztek a honvéd-menház javára. Sokan voltak a környékről s Egerből is. Tudósítónk a hölgyek közül említi Gräfl Gabriella kisaszszonyt (a pesti bálók egyik kiváló hölgyét), Kis Saroltát, a Szekerka nővéreket, Sárközy Hermint, Pásztor Bélánét, Kovássy Ferencznét stb. A férfi-seregben volt frakk is — egy. A bál öt óráig tartott, s a jó célra bizonyára szép összeget jövedelmezett.

••• (Egy bünös, ki a büntetés elöl a halálba rohan.) Cseh János pinczér, Szegeden erőszakos rablás miatt rögtönítélő bíróság elé került, mely azonbrn ügyét a törvény rendes utjára utasítá. A fenyítőtörvényszék 2 évi börtönre ítélte a vétkeket. Mult vasárnap sikerült az elítél bünösnek városházi börtönéből kiszabadulni, de a rendörség üldözöbe vette s másnap meg is találta. Az üldözött ekkor merész elhatározással a Tisza partjához szaladt és üldözöi szeme láttára a Tiszába temeté magát. A kimentésére tett kísérletek sükertelenek voltak.

••• (Vácson) mult hó 19-én a nőképzö-egylet s a váczj nőegylet javára rendezett tánczvigalom kitünően sikerült, mely fényes siker a háziasszony Jankovics Béláné urhölgy fáradhatlan buzgalmának köszönhető, ő páratlan erélyt fejtett ki a rendezés és jövedelemszerzés körül. Igen szép társaság gyült össze a szomszéd megyékből, és Pestről is jöttek vendégek, köztük Somogyi Ella, gr. Crouy Margit, Prielle Cornelia s többen, közel 60 pár tánczolta a négyeseket. A bál érdekességét nem kevésbé emelte a kisorsoláshoz összegyült igen szép nyereménytárgyak kiállítása, szóval ezen bál a legsikerültebbek közé sorozható, s a két egylet pénztárába is szép összeget fog juttatni.

••• (A sár nagyobb városainkban.) Szegeden a városháza tövében van egy óriási gocsolya. Egy vakmerő gazda azon merész gondolatra jött, hogy ezen sártengeren keresztülhajtat. Rajta nem mult, csak a lovak erején. Bennakadtak s az egyik megunva a kegyetlen ostorozást, belevágta magát a sárba uly, hogy csak a füle látszott ki. A szegény pára már közel volt a végéhez, midön az összecsdült néptömeg hosszú rudakkal és kötelekkel kimenté a sártengerből.

Megbizások tára.

Mohácsra S. I. urhölgynek: A lap és a könyvek is azonnal postára lettek adva. Szives üdvözet!

Csurogra D. Sz. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Csesznekre H. N. urhölgynek: Az említett levelet nem vettem, az a bizonyos ember nyilván postára sem tette.

Szatmárra J. A. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Komádira Cs. F. M. urnőnek: Legközelebb veendi a csomagot.

Meleg-Földvára F. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Ohajra Sz. J. urnak: A D.-féle kiadóhivatal február 29-kén pontosan küldte meg az 5 frt 25 krt. Egyuttal figyelmeztetem önt, hogy lapom félévi előfizetési díja 6 frt.

Mikolára K. G. A. urnőnek: El van küldve. A mostani félévi könyvmelléletekre nézve csak annyit mondhatok, hogy mihelyt a nyomdai zavar végét érendi, azonnal ki fogom azokat nyomtatni, és a rendes időre, azaz a jelen félév folytában okvetlen szét fogom küldeni.

Adonyba N. L. urnőnek: 3 frtba kerül.

P.-Kabára T. M. urhölgynek: Küldeményem szolgáljon szives feleletül.

H.-M.-Vásárhelyre T. K. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

N.-Gombára St. Th. M. urnőnek: Várom becses megrendelését.

Szemerére G. Zs. L. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Déghre Cz. I. urhölgynek: Becses sorait és küldeményt vettem. A czimszalag kívánsága szerint a másik postára lesz czimezve. A küldemény legközelebb postára lesz adva.

Sz.-Balhára R. E. urhölgynek: Ama bizonyos kereskedő megbukott, a vásárlásra beküldött pénz tehát szives rendelkezésére áll.

Algyógyra G. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Franciaországban és a főbb európai államokban kizárólag szabadalmazott

UJTALÁLMÁNY.

DUROY SZAPPANA

(Savon vegetal de Duroy)

vagy a

Saponinéből készült természetes szappan.

A Duroy szappanában nincs sem sziksó, sem hamuzsir, sem amoniak, sem zsír, sem olaj. Ennek alapanyagul a növényekből vett természetes szappanképző anyag -zolgál.

Minden más szappan, kivétel nélkül, nevezzék bárhogy, s akármilyen legyen színe, alakja, valamely zsiranyagból és egy maró ásványi égvényből van összetéve.

Igy tehát a Duroy növényi szappan egészen új találmány.*)

Valamennyi eddig ismert szappantól összetételére és tulajdonságaira nézve teljesen különbözik.

Egybehasonlítás.

A növényi szappan alapanyaga semlegesítve van.

A többi szappanokban a zsír nem semlegesíti tökéletesen az alapanyagot; valamennyi mind feltűnőleg égvényes.

A zsírfélékkel készült szappanokat a sók és savanyok felbontják.

A közönséges szappanok ezekben a vizekben felbomlanak, nem habzanak, azért nem is lehet mosni velök.

A közönséges szappanokkal csakis meleg vízben lehet mosni.

A közönséges szappanok szabadon levő sziksója vagy hamuzsírja megsárgítja, összezsongorítja a szörkelmét, megromgálja a selymet, s kisebb-nagyobb mértékben minden kelmének kiveszi a színét.

A növényi szappant a sók és savanyok nem bontják fel.

A növényi szappannal meszes vízben, sőt még a tenger vizében is lehet mosni, mert nem bomlik fel.

A növényi szappannal hideg vízben is tökéletes tisztára lehet mosni a ruhát.

A növényi szappantól nem húzódik össze a kelme.

Nem támadja meg a selyem-, gyolcs- és szörkelmék színét.

Az ipar minden törekvése daczára a zsírfélékkel készült szappan mindig, de mindig égvényes fog lenni.

Azért nincs a növényi szappannak semmi izgató hatása a bőrre, s azért tisztítja rombolás nélkül a gyapju- és selyemkelméket, mert nincs benne ásványi égvény, (hamuzsir vagy sziksó.)

1. A növényi szappan öt különféle formában, és ugyanannyi czélra gyártatik.

A mosó-szappan, melyvel mindenféle ször-, selyem-, czérna- és pamut-kelmét, mindenféle ruhát, festett és nyomtatott kelméket, a szín megromgálása nélkül, folyó-, kut- és tengervízben egyaránt tisztára lehet mosni.

Ezen növényi mosó-szappan már jelentékeny iparcikké vált. Olyan szappan, mely a gyapju- és selyemszövet szálaiban kárt ne tegyen, nincs más; ez nem zsugorítja, hanem huzza össze a gyapjukelméket. A gyapju, selyem, pamut, szóval mindenféle kelme színét bántatlanul hagyja.

A drága, finom selyem- és gyapjukelméknek, melyeket a közönséges szappan megromgál, most már megvan az ő saját szappanuk. Mi a szappan-virág-gyökereit, panamát s más ilyenféle növényt illeti, melyeket eddig különösen a festett szörszövetek mosá ánál használtak — melyek kö. be legyen mondva, a fehér szövetet vörhenyessé tették — ma már egészen feleslegesekké váltak, miután a növényi szappanban a szappan természetes alapanyaga tömörítve, tisztítva és semlegesítve van, miért is vele a legfinomabb s legfehérebb szöveteket is ki lehet mosni.

A tengerészek ezzel a szappannal a tenger vizében csak úgy kimoshatják ruhájukat, mint az édes vízben.

Használati utasítás.

A növényi mosó-szappan-porból két evőkanálnyi kell venni egy itezo hideg vízhez, kézzel kissé felhabarva, azonnal kész a habzó szappanlé. Ebbe aztán boletéve a selyem- és szörkelmékét, bársonyt, csipkét, selyemkendőt, mellényt, nadrágot, harisnyát, épen úgy meg kell dörzsölni kézzel, mint a közönséges mosásnál szokás. A zsirosabb ruhákat, a milyen többek közt a flaneling, valamivel több szappannal és langyos vízben kell mosni.

A kényes színű gyapju-, selyem és pamutszöveteket, melyenek a sháwlok, szőnyegek, függönyök, kárpitok, takarók, mindig hideg vízben, s az előbbinél higabb szappanlében kell mosni.

*) A Duroy-szappanon kívül nincs más növényi szappan. Ezért alig szükséges megjegyeznünk, hogy nagyon helytelenül nevezik a sziksós szappant növényinek, mert ebben a néven kívül nincs egyéb növény.

A kimosott kelméket két vízben kell kiöblíteni; a könnyű finom szöveteknek egy öblítés is elég, hanem ekkor sok legyen az öblögető víz.

M e g j e g y z é s. Ha a kelme nagyon zsiros, a szappanlé hamar megszűnik habzani, de azért mégis megtisztul benne a kelme.

Ezen növényiszappannal a festvényeket, képeket, ezü tőzéseket, aranyozásokat szintén tisztára lehet mosni; e végett a nevezett tárgyakat be kell kenni szappanos vízzel, finom gyolccsal vagy szivaccsal ledörgölni, azután tiszta hideg vízzel letisztázni. **Ara egy csomagnak 80 kr.**

2. A mosdó-szappan. (Crème.)

A növényi szappan ebben a puha crème-alakban a lehető legtökéletesebb mosdószér.

Mindenekelőtt birja a szappan valamennyi jó tulajdonságát és egyetlen egyet sem bir hátrányaiból, mert a felbört nem vegytani hatással tisztítja, hanem úgy, hogy habzásába felveszi, elolvasztja a bört fedő tisztátalanságot, és így a bört teljesen érintetlen hagyja. A helyett, hogy a bört felcsipné, felduzzasztaná és kipörsögtetné, mint más szappan, ez feltűnően kellemes enyhítő érzést szül, s a bőrnek meghagyja természetes fehér színét.

Ezen szappan használata alatt soha sem fordul elő, hogy a bőr megcserepedesdjék, sőt a cserepedés is elmúlik tőle. Tudja mindenki, hogy a közönséges szappan a bőrbetegségeket súlyosítja, sőt némely esetben egyenesen el van tiltva használata; ellenben a növényi szappan csillapítólag hat, s előnyösen helyettesíti azokat a zsirtartalmú krémeket, melyek tisztítás helyett úgy betakarják a felbört, hogy ez nem képes rendeltetésének megfelelni.

A közönséges szappan nagyon habzik, mert szabad sziksó van benne, mely egyesül a tetet borító fagygyu nevű anyaggal; de épen ez a habzás, melylyel a közönséget rá szokták szedni, oka annak, hogy az ily szappan izgatóbb a kevésbbé habzónál. A növényi szappan, mely a tiszta vízben nagyon habzik, a bőrön, kivált ha az zsiros, nem habzik.

A növényi szappan kiválólag azoknak kedves mosdószérük, a kiknek bőre finom, s tartanak rá valamit, hogy az mindig szép és fehér legyen.

A kik e szappant használják, észre fogják venni, hogy csuszató por nélkül is könnyebben huzzák fel a keztyüt, mint azelőtt. **Ara egy tégelynek 1 ft.**

3. Fogtisztító növényi szappan-folyadék.

(Savon dentifrice végétal.)

(Egyesítve van benne a fogporok és fogvizek jótékony hatása)

Miután sikerült nekünk a növények természetes szappan-anyagát tökéletesen megtisztítani, arra a gondolatra jöttünk, hogy a fogak sem lehet ennél biztosabb és ártatlanabb tisztító szere. Várakozásunkban nem csalódtunk: a fogat tökéletesen megtisztítja, még pedig a nélkül, hogy — mint a fogporok némelyike — megkarczolná a fog zománczát. A fog egészséges fehér lesz használata után, s lassankint megtisztul a rátapadt borkőtől.

A folyadék maga, kellemes izü, illatos, az inynek rugalmasságot, a száznak frissességet s kellemes illatosságot kölcsönöz.

Használati utasítás. E folyadékból egy fél pohár vízbe egy kávéskanálnyi kell tenni, lagy fogkefét vagy szivacsot mártva bele. azzal megdörögölni jól a fogakat, ezután ugyanazon vízzel kiöblögetni. **Ara egy üvegnek 1 ft.**

4. Növényi szappan, peccéttisztító.

Sok peccéttisztító szer van már közhasználatban, de egyetlen egy sincs, a melynek nagy hiányai ne voluának. Az egyik megromgálja a kelmét, a másik kiveszi vagy megváltoztatja a kelme színét, a harmadik, a milyen például a benzín, minden jó tulajdonnal bir, hanem kellemetlen szaga miatt használatra igen alkalmatlan; alig lehet megmaradni vele egy szobában, s a vele tisztított ruhán két nap múlva is megérzik a benzín-szag.

A növényi szappannak nincs semmi ilyenemű hátránya. A legfinomabb selyem- és szörszöveteket, egy azoknak legkényesebb színeit teljesen bántatlanul hagyja a szappan, és a benzinnel épen ellenkezőleg, oly kellemes illatu, hogy a legkényesebb ruháknak sem lehet kifogása ellene.

Használati utasítás. A ruhán vagy kelmén levő peccétre annyit kell tölteni ebből a szappanléből, a mennyi befolyja az egész peccétet, ekkor egy fog- vagy körömkefével jól földörgölni a nedves helyet. A szappanoldv habzani fog, de mire behatol a kelmébe, habzása gyongüll; ekkor ugyanezt a kefét tiszta vízbe kell mártani, s így dörögölni meg vele a peccétes helyet; befejezésül egy nedves tiszta szivaccsal kell oltakarítani a megtisztított helyről a szappan- és egyéb maradékot. **Ara egy üvegnek 1 ft**

 Főraktár Pesten : Török József gyógyszerésznél, király-utcza 7. szám.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>10. SZ. Márczius 6-kán. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel. A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	--

Csak egy napsugár.

Az évnek utolsó napja homályos és szürke volt. A szegényes, de felette tisztán tartott padlásszobában ül egy ifjú leány, szorgalmasan dolgozva. Piros arca, tiszta sugárzó tekintete derült kedélyre és egészségre mutatnak s most mégis szomorun gondolkodva néz a távolba. Hiszen a látvány, mely előtte van, oly hü képmása életének, melynek semmi reménye, semmi kilátása nincs a jövőre, egy öreg anyáról és két még sokkal fiatalabb testvéréről való gondoskodás nehéz sulyával gyöngéd vállain.

A közeli templom harangjai megszólalnak, mely ünnepélyes hangon üdvözölve a hamvazó szerda tavaszi sugarát, a gyermekies jámbor leány félreteszi a munkát és ő is átengedi meleg, fogékony szívét amaz érzeteknek és gondolatoknak, melyeket a télszak bucsuzása bizonyára minden gondolkodó ember lelkében ébreszt. Szomorú érzéssel tekint vissza a bucsuzó évre, mert benne egy kedves, bizalmas barátot veszít el.

Igen, a szegény, a szerencsétlen nehezebben vál el az időtől, az emberektől — mert a ki hozzá közeledik, vele érintkezik, azt társának, résztvevő barátjának kell tekintenie, míg a gazdag, a boldog, futólag tovasiet az emberek mellett — úgy, mint ő mellette az idő.

Fiatal barátnőnk is az új tavasznak néz elébe, de bizonytalanul és szorongatott szívvel. Oh, az ifjú szív élénken dobog a kebelben, vágygyal, ohajtásokkal teli — de mit hozhat neki a jövő — semmi egyebet, mint munkát, gondot, nélkülözéseket — és csalódásokat. Fájdalmas kifejezés terjed el szép ártatlan vonásain, míg két nehéz könyesepp gördül orcáin végig.

De nézd! a sötét fellegek egyszerre széteszlanak az esti égen, csudaszín rózsá felhőcskék kecses csoportjai lebegnek a láthatáron; a bucsuzó nap egy sugara hat a szobába, csudálatos glóriával körülfogva a kedves gyermek fejét. Aztán apránként ismét sötétebb lesz, a tűnő napfény még aranycsókokat hint a hajadon szőke fürtjeire, és míg a nap a téllal leszállt, a kedélyes, bizalmas alkonyat órája jön s vele az édes béke és nyugalom a kis szobába és a kis leány szívébe.

Derülten mosolyog a sötétkék ég hamvazó szerda estéjén a nyugvó földre, sok kedves, nyájas csillag néz sugárzó szemmel az emberi élet homályába. A képzelet szárnyain emelkedünk fel az égnek pompája és gyönyörűsége felé. Az új tavasz üdvözöl minket reményeivel, ohajtásaival. Sötétkék felhőn — a bizalom az — lebegünk két alak közt, melyek egyike szomorú bucsut vesz tőlünk, a másik örömteljesen üdvözöl minket.

Mi is fájdalmas érzéssel válunk el a szép farsang s bizonytalanul nézünk az ujnak elébe. De miért aggódunk, miért borzadunk már előre a jövő dolgok miatt? Lám, milyen nyájasan mosolyog felénk a szüziés új vendég; ő nem hozand nekünk roszt, csak jót s hogy ezt bebizonyítsa, azonnal föl emeli leplét s készséggel akar nekünk egy pillantást engedni a jövő homályába.

Most hát vigyázz! mert ki ne lenne kíváncsi a jövőnek bárcsak egy parányi darabkáját is megláthatni.

De fájdalom! Az ábránd istennője fellegszárnyu lova nagyon hamar kifárad a földi test sulya alatt; lefelé süljedünk — süljedünk ismét a hideg, kopár valóságához — édes illu-

zióink közül le a keserű igazsághoz, az emberi élet szegény semmiségébe.

De lássuk! Itt emelkedik ismét egy lépcső, szilárd és biztos ut, melyen bizvást haladhatunk, melyen ama magasztos tetőkre érhetünk, honnan kilátásunk van az emberi élet legnemesebbjére, legmagasabbjára, és ezen lépcső — a tudomány.

Ne ijedjenek meg, kedves olvasónőim, koránsem értem a száraz tudományt, mely csak az elmét feszíti meg a nélkül, hogy a kedélyt kielégitené. Nem, az élő, a szívet és észtegyenlőn érintő természettudományokat értem, melyeknek fokozatán: vegyészet, természettan, fűvészet stb., önöket ohajtanám fölvezetni ama magas, tiszta örömekhez, miket a gondolkodó melegen 'érző ember az Isten szép világa csudáinak észlelésében lelhet.

De térjünk vissza fiatal barátnőnkhez. Olvasóink tán csudálkozni fognak, ha elbeszélem, hogy ama fiatal leányt egyetlen napsugár — csupán csak egy napsugár — a boldogsághoz vezette, mire igenis méltó volt.

Ama nagy háznak tulajdonosa, melynek padlásszobájában a szegény özvegy három leányával lakott, gazdag ember volt. Azonban sem ő, sem neje nem tartoztak a kőszívű gazdagok közé, kik hidegen elmennek a szenvedő mellett. Ők ismeretek voltak csendes jótékonyosságuk és nyájas emberszeretetük miatt a szegények előtt. De az ég meg is áldotta őket gyermekeikben. Egy leányuk s egy fiuk volt, szép és jó mindakettő, szüléik öröme és büszkesége. De a sors néha nagyon kegyetlen a jó emberek iránt is.

Azon évnek nyarán, melynek első napján a szegények oda fenn oly aggódva néztek a jövőbe, elragadá a halál a gazdagoktól ott lenn boldogságuk nagy részét — forrón szeretett leányukat.

Az ifju leány, ki egykoru volt szép barátnőnkkel, forró lázban halt meg épen a legnagyobb nyári hőségben s így hamar kellett őt eltemetni; minden készen volt, egyszerre lángot vetett a drága fekete takarók egyike, s az ügyes varrónét lehívták a padlásszobából, hogy a bajon segítsen s a kiégett takarót helyre hozza. A szomorú szülék ez alkalommal közlebről ismerték a kedves leányt és — megszerették. Miután az elhunyt kedvencz tetemeit a földnek átadták s az első égető fájdalom kissé csillapodott, a szülék fölkeresték a szegény varrónőt, kinek gazdag szerető kedélye az elveszett kincset pótolá, s egyszersmind fiuknak is hű nővére lett.

Magától értetődik, hogy az ifju leány anyja és hugai sem szenvedtek többé hiányt, s egy idő múlva a fiatalok szerepet cseréltek s testvérek helyett boldog házaspár lett belőlük.

(Végeköv.)

Un accord.*)

— Lamartine. —

Ábrányi Emiltől.

Már alkonyul s az esti szél
A rét felől sohajtva kél,
A láthatárra dől a nap,
Pásztoralok felhangzanak,

*) Utolsó költeményeiből.

Kertemben ülök egy padon,
S a szél siralmát hallgatom,
S a suttogó lombok felett
Egy kis madár mint érzeleg.

Köröskörül mély csend terül,
Köröskörül halk szender ül,
A sok rengő virágkehely:
Szerelmet és imát lehel.

Szivem remeg s ábrándba vesz,
S egy titkos érzés rabja lesz, —
S önkénytelen bánat fog el,
Hogy reszketek, hogy sirni kell!

S az ünnepélyes csönd alatt
A multak álma fölhalad, — — —
Kezemre hajtom ősz fejem
És elmerengek csöndesen . . .

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

— Igrerje meg, hogy nem fogja gyöngeségemet kinevetni.

— (Bünbocsánató Jézusom, ez az ember fülig szerelmes, megérdemli, hogy komoly figyelmem tárgya legyen!)

— Flórián ur, ha kívánja, akár esküvel ígérem.

— Ezelőtt egy évvel, midőn Pesten épen „A tévedések vigjátéká“-t adták a színházban, egy bájos angyalt pillantottam meg.

— (Az én voltam! Ez a hódítás egészen váratlan.)

— Ah, Julcsa nagysád, ha le tudnám önnek irni e bájos angyalt, azzal a szemkápráztató mosolylyal, ha el tudnám önnek mondani, minő volt az a termet, — ob, de hisz mit is beszélök én ön előtt, hisz kegyed ismerheti azt legjobban!

— Ön egészen megpirit engemet! — szólt Julcsa tőle kitelhető szemérmetséggel sütve le szeméit.

Csókát e megjegyzés ezuttal nem hozta zavarba. Ékes szólása kerekéi lejtőre jutottak.

— Meg voltam büvölve a fénytől, s szívem, mely — dicséret nélkül mondhatom önnek — bármely értelmes embernek becsületére válhatnék, mely hűség és nemes érzelmek dolgában gazdagabb volt bárkiénél is, — mondom önnek, e derék, e becsületes szív, elkezdett ellenem, egyetlen ura ellen lázongani, forradalom tört ki e kebelben, mely örült beszédekkel megvesztegette eszemet, szünet nélkül azt sugdossa fülembé: Csóka, e csábitó alaknak tiédnek kell lenni egykor, ha az egeket ostromlod is meg birhatásáért!

— (Az igazat megvallva, nem látom át, hogy miért kegyetlenkedném tovább e derék férfiuval! Boldoggá teszem kezemmel.)

— Kedves Flórián ur, szavai sokkal mélyebben hatottak meg, mint gondolnám. Csak rajta, kövesse ön szive sugallatát s én azt hiszem, győzni fog!

E pillanatban a melléktermek egyikéből élénk csöngetés volt hallható. Julcsának szólott.

— (Hogy az embernek egy pillanatnyi szabad ideje sincs!) Menuem kell, de az óra emlékezetes lesz előtttem. Éljen ön boldogul, uram! (Szegény ifju, egészen el van érzékenyedve. De hát tehetek én arról, hogy nem vagyok épen rut?)

Flórián mondani akart még valamit, de az angyal el-
sietett.

Ismét magában maradt. Szentül meg volt győződve, hogy ez a jó leány mindent megértett, s tudja, hogy a kiről ő beszélt, az Ernesztin. Lehet, hogy majd szószóló lesz urnője előtt. Értelmes leány sokat tehet. Egy értelmes szobaleány gyémántokkal ér fel.

Nem sokára észrevette magát Csóka ur, hogy az idő telik s a versekről még mit sem tud. Szétnézett a teremben. Minden papircsomót megnézett, de sehol nem találta, a mit keresett.

Alig öt percz múlva léptek nesze hallatszott, még pedig azon oldalról, hol ő bejött. A visszavonulás utja el volt zárva s Flórián martaléknak érezte ismét magát.

A szoba egyik szögletében gazdag virágállvány pihent, melynek háta mögött kényelmesen elférhetett egy megszorult ember. Az állványt körülfontó virágok, széles levelű disznóvénnyek biztos védhelyet ígértek. Csóka tehát elfogadta e menhelyet s szépen az állvány háta mögé huzódott.

Epen ideje volt.

Az ajtó megnyílt, s Erzsike lépett be azon.

VII.

A kis leány baja.

Ez a gyermek ki volt cserélve e pillanatban. A mosolygó játsz kedvet nem lehetett arcán látni többé. Az arc minden vonása arról beszélt, hogy ez az okos kis fő nehéz gondolatokkal van elfoglalva.

Melyik leány ne emlékeznék ez epochalis momentumra?

A leány tavasza épen olyan szép, mint a virágé.

És a virág nyílása épen olyan érdekes látvány, mint a szivé . . .

A ki tud olvasni a természetből, a ki az ifjuság botanikáját megbirja érteni, az fölemelkedett épen a teremtoig.

Am lessük el egy szép liliom nyílását . . . álljunk meg csendesen Erzsike mellett . . . nézzük meg a virág legelső levelének elválását.

A virágtól nem lehet megvonni azt a szabadságot, hogy a bimbóból kifejlődjék . . .

Jó, hogy nem az emberek rendelkeznek ezen szabadsággal!

Erzsike épen Bajza verseit tartja kezei között. A kertből jön, hová az első virradat már ki szokta csalni mindig.

Melyik 16 esztendő leány nem ismeri és nem keresi fel a költészetben azt a rokon érzelmet, mely az első ábrándoknak ad kifejezést?

Azt hitte, egyedül van. Nagy busan leült a pamlagra, becsukta a könyvet s engedte, hogy egy mély sohaj szálljon föl lelkéből. Majd kezébe vette ismét, fölkel s oda állott az ablakhoz virágai elé s olvasott odább:

„Isten a megmondhatója
Mennyit szenvedek,
Tosti lelki nyugodalmaim
Mind eltűntenek.
Nappal álom forr fejemben,
Éjjel gond virraszt,
S el sem végzem,
Már is újból
Kezdem a panaszt!“

— Milyen szépen írja ezt Bajza! Olyan igaz, olyan nagyon igaz minden szó benne!

S hogyha e sovár tünődés
Tán a szerelem,
„Akkor jaj szegény leánynak,
Akkor jaj nekem!“

— Pedig bizonyosan az, most már semmi kétség többé! Midőn beléptem szobájába, éreztem, hogy arczom lánggal égett. Tekintetem nem mertem reá emelni. Észre is vette, s midőn zavarom okát kérdezve, megfogta reszkető kezemet, valami különös, sajátságos, eddig soha nem tapasztalt érzelem fogta el szívemet. Mi volt ez? Én, ki e férfit nem bántám, nem sértém meg soha, félttem tőle! Miért? Nem tudok magamnak számot adni, s e gyöngeséget szégyenlem, megpirit akaratom ellenére. Ajkaimra nem jött egyetlen szó sem. Midőn a bácsival állok szemben, el tudnék vele napokig beszélni, bátran, félelem nélkül, és ez ember megrabolt, megfosztott bátorságomtól. Mint valami iskolás leányka, ki nem tudja már köszöntőjét, s szégyenében sirásra fakad, épen úgy éreztem én is, hogy ez ember megpirított. Hányszor láttam őt Pesten házunknál, régi ismerősök vagyunk, megszokhattam volna. Akkor fel sem tűnt, közönyös tudtam lenni iránta, s ha Ernesztinnel beszélt, eszembe sem jutott figyelni reá. És most — oh, most bánt még az is, hogy beszél, tudakozódik felőle. Mivé lettem! Azt mondá, elmegy tőlünk, mihelyt alkalom nyílik — s talán nem is fogom többé látni, soha, soha sem! Ah, de mit is törődöm vele. A bácsi jól mondja, hogy gyermek vagyok. Ime, nem áll hatalmamban, néha akaratommal rendelkezni, s ez méltó büntetésem. Ezután másként lesz. Ovatos leszek. Nem törődöm vele. Ugy tekintem, mint egyszerü vendégét a bácsinak, kivel szemben nincsen, nem lehet semmi követelése. Önzés volt tőlem eddig is, hogy kiváló figyelmet vártam tőle. Miért? Nem tartozik vele, nincsen oka reá.

Erzsike, hogy annál biztosabban meneküljön gondolataitól, felnyitá ismét könyvét s olvasott odább:

„Hervadj, hervadj violám,
Mit nevensz reám?
Nincs kinek letörjelek,
Hervadj violám!“

— Kinek is lenne? Ki törődik az én virágaimmal. Ma reggel István bácsival a legszebb virágaimból kötöttem bokré-tát. Csak úgy magamnak. Mikor megvolt a csokor, eszembe jutott, hogy hát neki örömet fogok vele szerezni? Felküldöttem. Ott látom ablakában, hozzá sem nyult. Viola is volt benne. Elhervadhat bátran . . .

Midőn Erzsike a legkeserűbb könyüt törölte le szeméiből, akkor lépett be Zsornai.

— Micsoda? Az én kis piczuskám sir? Mit jelentenek e könyvek? (Ezt a leányt bizonyosan anyósom rikatja meg!)

— Én, édes bácsi? Nem sirtam. Biztosithatom, hogy igen jól érzem magamat.

— Nem sirtál? Hisz vörösek szemeid!

— Ha az igazat meg kell vallani, egy szomorú történetet olvastam ebből a könyvből.

— Ugy? Na, lássam hát azt az érzékeny történetet.

Ezzel szépen kivette Erzsike kezéből a könyvet s bele tekintett.

— Leány, hiszen ezek versek. Meg is van jegyezve egy, alá is van huzva néhány sor . . .

— Oh, ez nagyon szép vers, bácsikám!

- Erzsike?
- Parancsoljon a bácsi.
- Jöszte te csak ide közelebb.

Erzsike közelebb ment s arczát lesüté, mint a kit rajta kapnak valami nagy hibán.

- Itt vagyok bácsikám.
- Nézzél reám szépen s mondd csak, nagyon szépnek találod te ezt a verset?

— Nagyon szépnek!
— Aztán úgy jön neked, mintha minden szava igaz volna?

- Ugy van. Sokszor gondoltam én ezt már magamban.
- Aztán mindig elteltél valami keserűséggel, néha egészen akaratodon kívül jött, hogy sirjál is!

— Igaza van a bácsinak.
— Hát ha, édes leányom, a bácsi azt mondaná: Erzsike, te szerelmes vagy valakibe!

Erzsike elszorult szívvvel, halálsápadtan állott a faggató bíró előtt.

Erre a fölfedezésre nem volt elkészülve.

Ez az egyetlenségben egy gondolat volt, melyet nem mert bevallani maga előtt sem, melynek nem mert nevet adni.

És ez a pogány ember szemtől szemébe mondja neki.

— Édes bácsikám, ön tréfál velem, s kedve telik benne, ha megijeszthet . . .

— De édes leányom, nem tréfa már ez, úgy látom. Egyébiránt a tagadás itt mit sem ér, kivel beszéltél, kivel találkoztál, hogy hívják őt!

— Na, én futok innét, ha a bácsi így beszél!

— Csak a dologra.

— Nem láttam senkit, nem beszéltem senkivel.

— Gyermekek, mindent tudok! Nevét, vagy rögtön én mondom meg!

— Az Istenért, mindent, csak ezt ne tegye . . .

És ezzel az elkeseredett kis leány nyakába borult annak a szívtelen embernek és sirt, keservesebben mint valaha, mint valaha megsirathatta valaki az első titok elárulását.

— Nem érnek itt a könyvek semmit ismétlem, mindent tudok. Ő maga vallotta meg nekem.

— Kálmán beszélt felőlem?! — kérdé elámulva Erzsike.

— Ah, tehát Kálmánnak hívják!

— Na, most már bocsásson a bácsi, nem maradok egy pillanatra sem . . .

Ezzel mintha szárnyakon rebbent volna el, mint a megriasztott madár, úgy eltűnt.

Zsornai pedig rengeteg nevetésben tört ki. Majd a köny csordult ki szemeiből!

— No, ez derék! Tehát Szendreibe szerelmes. Lelkemre mondom, nem rossz gondolat. És olyan hamar! Kíváncsi vagyok reá, hogy mit mondanak majd Kálmán és Ernesztin, ha megtudják!

VIII.

A bajszerző.

Egy negyedóra mulva jóval alább szállott Zsornai kedve.

Az öreg báróné beküldé Johánt azon izenettel, hogy beszélni kíván vele rögtön.

A kik ismerték b. Kenderesné, (s ha voltak, úgy

bizonyára ezek közé tartozott) azok tudták, hogy feltett céljaitól nem egy könnyen áll el. Makacs fejű öreg asszony, ki első sorban parancsolni tanult meg. És a kik nem engedelmeskednek neki? — oh, azok rosszul számító emberek, azok mindig vesztett csatának nézhetnek elé.

Midőn Zsornai belépett, az öreg báróné teljes felindulás jelei látszottak. Arcza szokottnál halványabb volt, ajkai körül ott ült a gunynak az az ismert pár jellemző vonása, mely a szembe álló ellen hatalmas fegyver szokott lenni.

— A báróné hivatott s én siettem megjelenni, — szölt Zsornai, a báróné szigorú arczát vizsgálva.

— Fontos, halaszthatatlan beszélni valóm van. Remélem, hogy fiam uram ezuttal több figyelemmel fog megajándékozni, mint a mennyiben ez ideig szerencsém volt részesülni.

— Ez ismét igaztalan vád, báróné, — de ezuttal nem iparkodom mentegetni magamat. Parancsát várom.

— Mindenekelőtt tudni akarom, — értette, fiam uram, tudni akarom, kik tartozkodnak jelenleg az ön házában?

— Honnét e kérdés, báróné?

— Gondolhatja, hogy okom van e kérdést intézni önhez.

— Csupán a hozzám tartozók.

— Más senki? — kérdé a báróné fölemelkedve helyéből, hogy jobban a szemé közé nézhessen Zsornainak.

— Senki!

— Akkor egy fölfedezést kell, hogy tegyek, fiam uramnak, meg kell mondanom, hogy a bátyjai lakban, a hol az ön könyvtára van tudtommal, egy férfiú tartozkodik, és tudja-e, kicsoda ezen férfiú?

— Igaza van a bárónénak, feledtem elmondani, hogy e kérdéses lakrészben jelenleg egy barátomat, egy igen becsült barátomat helyeztem el. Ő vendégem lesz pár napig, jelenleg Amerikából jött s néhány napot itthon tartozkodása idejéből nekem ajándékozott.

— Ejh, hagyja ön e meséket, szükségtelen minden magyarázat, nagyon jól ismerem, ohajtottam volna, vajha ön is úgy ismerné, mint én.

— Azt hiszem, báróné, semmi méltányos kifogása nem lehet e férfiú ellen?

— Engedelmeivel fiam uramnak, van, — mert ez ember senki más . . .

— Bárónő!

— Senki más, mondom, mint egy kalandor, ki évek előtt bátorságot vett magának, Ernesztin környezetébe talazkodni, — sőt — ingerült leszek, ha csak reá gondolok is! — megmerte leányom kezét kérni. Mondom, egy kalandor, ki felhasználva az ön hiszékenységét, a barátság köpenye alatt ide jött önhez, talán azon szándékkal, hogy leányomat, az ön nejét megingassa azon tiszteletben, melyet ön irányában, s családjának tartozik. Azt hiszem, elég világosan beszéltem ez ember törekvéseiről s azt hiszem, hogy megértettük egymást.

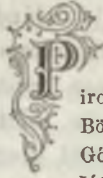
Zsornai megdőbbent arczczal állt a báróné éles szemei előtt.

És azok az éles szemek lelkéig néztek e pillanatban.

Egy mélyében megingatott ember állott ott, kinek arcza elég világosan beszélt azon érzelmekről, melyek e pillanatban lelkében küzdenek. (Folyt. köv

Boldog a gyermek.

Magyary Samutól.

Iros szalag volt függesztve
Bölcsőm tetejére,
Gögcicsélve nézegettem,
Játszadoztam véle. —
A legelső csecsemőkor
Napjai elmentek,
Én Istenem! a bölcsőben
Mily boldog a gyermek.

Vesszőlovon lovagoltam,
Pillangókat üztem,
Illatos kis virágokból
Koszorúkat fűztem,
Végtől végig kalandoztam
Az árnyékos kertet.
Én Istenem! játékában
Mily boldog a gyermek.

Édes anyám tanitgatott
Az öreg fa árnyán,
„Szegény bagoly nappal vak,“ oh,
Még mostan is tudnám,
El tudnám én mondani még
Azt a kicsi verset,
Jó anyja, ha tanitgatja,
Oly boldog a gyermek.

Fekete szem, fekete haj,
Könnyű őzi termet,
Gyermekszívem tarkabarka
Virágokat termett.
Ragyogjatok rózsafényben
Lebegő remények,
Hisz legelső szerelmében
Oly boldog a gyermek.

A szerelmes orvos.

Elbeszélés,
(U. Z. után.)

A regényes gerfi tó mellett kis nyárilak erkélyén két fiatal hölgy ül.

Az egyik női munkával van elfoglalva, a másik hátradőlve karosszéken, ábrándosan tekint a tó sima tükreán át a zöld partokra s az Alpesekre, melyeknek havas feje körül e tavaszi reggel is könnyű ködfátyol lebeg.

Mindkét nő fiatal és kellemes külsejű, de magukviseletében s főleg arczkifejezésben elütőleg különbözök.

Az idősbik, mintegy harmincz éves csinos viruló asszony, maga a megtestesült friss egészség. Roppant szalaghalom közt biberkél, egészen el van mélyedve egy kis tavaszi kalap diszítésében, mit időnkint megelégedve emelget föl és nézeget. Arczkifejezése egészen vidám, világos kék szemeknek pillantása villó és tévedhetlen, minden mozdulata gyors és határozott, megelégedést fejez ki egész lénye.

Míg ő csak csinos, társnőjét határozottan szépnek kell mondanunk. Finom halvány arcza, égő fekete szemei s magas karesu alakja együttvéve valami fönségest fejeznek ki.

Az ellentét nagyon is szembeötlő; amott egészség, emitt a kiállott betegség látható nyomai; ott vidám megelégedés, itt a lemondás nyugalma, ott a boldog próza életteljessége, emitt a mennyoi poezis gráciája.

A fiatalabbik soká bámult még ki álmadozó tekintettel a bájos természetbe, de gondolatai máshol jártak.

Azután barátnőjére esett tekintete, kit jóakaró mosolylyal szemlélt.

— Mily ügyes ön, Aline, szólt, mily gyorsan megy ön kezeiben minden.

— Igen bizony, ha én gyors nem volnék, s kevés piperemet el nem készíteném magam, kedves Clementine, mondhatom, ugyan szépen néznék ki. A fivérekben nincs egy csepp előzékenység, és a férjek előtt meg, ha tízéves házások, nincs semmi sem közönyösebb, mint hogyan öltözködik a feleségük. Az én férjemről legalább nem lehet egyebet mondani. Fivérem, az igaz, minden karácsonra és születésnapomra megajándékoz egy új ruhával, de rendesen sötét színűvel, mit én nem szenvedhetek; hanem hogy az embernek szalagokra, virágokra, csipkékre tükre és gyöngyökre is szüksége lehet, arról a fivéreknek és férjeknek egyáltalában még csak képzeletük sem akar lenni.

Clementine mosolygott. Egy tekintet barátnője kifogástalan öltözékére meggyőzte őt, hogy annak zsémbelődése csak evődés.

Aline befejezvé munkáját, tetszőleg mutogatta azt neki.

— Kedves Aline, szólt Clementine, ön szorgalmát látva, valóban nagyon henyének és haszontalannak tűnöm föl magam előtt.

— Kegyed ne csináljon semmit, ez kúrája kegyednek, s bátyám szigorun megtiltotta. Kegyednek nem szabad dolgoznia, sem olvasnia, s még gondolkodnia sem, a mennyire ez csak megtiltható, s én bizonyítványt szolgáltatok ki kegyednek, hogy ezen előszabott semmittevést pontosan teljesíté.

— Tudja kegyed, Aline, hogy az orvos ur fölöttébb szigorú?

— Én nem vagyok orvos, legalább semmi esetre sem oly hires, mint bátyám, hanem, köztünk legyen mondva, iránta való határtalan szeretetem mellett sem vagyok képes felfogni, hogyan is jutott ő e hirnevességhez. Nekem legkevésbé sem volna szabad így vélekednem, de ha betegeit tanulmányozom, ha vizsgálom gyógymódját, mindinkább megerősödik bennem a meggyőződés, hogy semmi sem haszontalanabb ezen a világon, mint egy orvos, meg aztán a fűvészek, mert azt már csak kegyed is elismeri, Clementine, hogy nincs unalmasabb valami, mint azt kutatni, valjon egy virágnak, mely az Alpések tetején nő, s talán soha ember szeme elé nem is kerül, valjon öt-tíz himszála van-e, vagy tizenkettő. Valóban, folytatá mulatságos fontoskodással a szeretetreméltó menyecske, mégis csak sajtárságos szeszély volt a sorstól, hogy fivéremül egy hires orvost, férjemül meg egy rettenetesen tudós fűvészt adott.

— A fűvészet fölött nem vitatkozom, mondá Clementine, hanem hogy fivére tudományát épen előttem, kinek az életét menté meg, akarja haszontalannak föltüntetni, arra nézve...

— Föltéve, vágott közbe Aline, hogy szükségünk van az orvosokra (mivel nem vagyunk elég okosak magunkat a betegségektől megvédeni tudni, mint virágainkat a száradástól vagy elfagyástól megóvjuk), de az orvos uraknak is legalább oly határozottan kellene tudniok, mi hajunk, mint mi azt virágainknál tudjuk. Ha hideg lel bennünket, adjanak elhint, ha szélhűdés ért, vágjanak eret: nekik nyiltan kell legyőzniök a betegséget, mint valami ellenséget, kinek az ember szemébe néz, s törét egyenesen a szívébe döfi, nem pedig czirógnatni azt, s így birni rá a továbbmenetelre, s ha hátat fordított is,

még akkor is úgy bánni velem, mint a kedves vendéggel, kinek szobáját még akkor is fölvirágozzuk, mikor távozván tőlünk, az ég tudja már, hol jár.

— E szerint? . . .

— E szerint kegyed egészséges, kedves jó barátnőm, s ez a dolce far niente, mint kegyed nevezi, oktalanság, mit megint csak egy orvos gondolhatott ki. Ha kegyed énrám hallgatna, én olvasnék kegyeddel, elhalmoznam mindenféle foglalkozással, társaságokba, táncmulatságokba vinném kegyedet, szóval szórakoztatnám, mulattatnám.

Clementine mosolyogva, de meglehetősen szórakozottan hallgatott rá, tekintete a kis gyaloguttra volt függesztve, mely Lausanne felől mindenütt a tóparton futva, egész a nyárilak ajtajáig ért.

Mintegy negyven éves erőteljes szép férfi közeledett rajta a villa felé. Földre szegzett szeméit csak az erkély alá érve emelte föl, hogy nyájasan üdvözlje a hölgyeket.

Clementine elpirult.

— Épen jókor jő fivére, Aline, előtte még egyszer kifejtheti elméletét az orvosi tudományról.

— Mitől én, az ő elképzelhetlen kényelmetlenségére, nem is fogom megkimélni őt.

Az orvos az erkélyre lépve nyájasan üdvözlé még egyszer a hölgyeket.

Aline hamiskás mosolylyal nézdelé, a mint Clementinet sokkal melegebb mint orvosi érdekltséggel kérdezteté hogy-létéről, s midőn kis idő múlva komoly meghajlással távozni készült, odaröbent hozzá, s megfogva karját, visszatartoztatá.

Azután a már imént hallott modorban kifejté előtte nézetét, miszerint itt lenne az ideje Clementinet szórakoztatni, s nagyon elbámult, midőn az orvos minden fájdalmas arczrángás nélkül kinyilatkozatá, hogy a beteg immár csakugyan teljesen meggyógyult, ő rá nincs többé szüksége, s a szórakozás módját illetőleg egészen szabadságában áll Aline kétségkívül számtalan indítványa közül, tetszése szerint választani.

Aline örvendett.

Sokkal csábítóbb volt az alkalom elkészült új kalapját mielőbb megsétáltatnia, mintsem javaslatot ne tett volna rögtön sétakocsizás iránt, és pedig oly rábeszélőleg, hogy Clementine a javaslatot elfogadva, szobájába ment öltözködni.

A testvérek magukban maradtak.

— Tudod-e te, szól kis csend után Aline, mi alatt bátyjának erősen a szemébe nézett, — tudod-e, miért vonakodtál oly régen kimondani, hogy Clementine egészen fölgyógyult, s mért halogattad ennek a hosszadalmas utókurának a megszüntetését?

— Nos?

Aline a tükör előtt állt, a kalapot próbálta föl. Most megfordult, s annak szalagját ujjain tekergetve, odalépett bátyjához.

— Mert szereted Clementinet, mondá; féltél, hogy beteged azonnal bucsuzni fog, mihelyt kimondod, hogy nem beteg már.

— Mily képzelődés!

— Haragudjál csak, Armand, én tudom, a mit tudok, és annak veszélyére is, hogy még jobban megharagítlak, ki kell mondanom, kedvesem, te nagy filkó vagy. Szerelmes vagy Clementinbe. . . .

Armand félbe akarta őt szakítani.

— Hadd beszéljem ki magamat, te szereted őt, Clemen-

tine szép, fiatal, gazdag és független; kérd meg kezét, ő nem fogja megtagadni tőled, kit ugyszólván újra ajándékoztál meg életével. Boldogok lesztek; én meg nem foghatom: olyan egyszerű ez az egész dolog, hogy csak olyan tanakodó félénk legényen, mint te, meg olyan álmódzó nőn, mint Clementine, eshetett meg, hogy mindeddig nálam nélkül magatok ki nem találjátok.

Az orvos nagyon komoly lett erre, szinte ünnepeles.

— Aline, — szól — ha már a te ki nem játszható mindentudásod erről is lelebbenté a fátyolt, jól van, én testvéri bizalommal szólok hozzád. Föltéve: én szeretem Clementinet; föltéve még, hogy engem boldoggá tenne bírása, s föltéve még, hogy mint te hiszed, nem utasítana vissza: mindazonáltal én még sem birnám soha is elfogadni hálából azt, mit csak a szerelemnek kellene adnia.

— Miféle agyrémek ezek? — kiálta föl Aline, — kétségkívül, te magad vagy az egyetlen férfi, ki azt képzeld, hogy egy nő megbirja tőled tagadni szívét. No nézd. Te mindenkitől ismerve, tisztelve, és még hugod szemében is szép férfi vagy, jövedelmed jelentékeny s ilyen völegényt nem igen vet sarokba egy nő is, ha csak egy szikra okosság van fejecskéjében. Teljesen hitelt adhatsz nekem, ki még sógorodnak sem adtam kosarat, s meg is vagyok elégedve (ámbar ő sok kívánivalónak hijával van) hogy azt nem tettem.

— Megengedem, hogy különös gondolkozásunk van nekünk férfiaknak. Husz éves korában mindegyikünk hiszi, hogy szerettetik, vagy szerettetni fog; harmincz éves korunkban egyikünk sem kételkedik, hogy sükerülni kell, ha akarja, meghódítania egy női szívet; hanem ha az ember negyven esztendő — szóval lehetséges, hogy Clementine odaadná nekem kezét, de szívét nem, mert mást szeret.

— Új képzelődés, és pedig igazán alaptalan.

Az orvos arcán fájdalmas rángás villant át.

— Ha végre valahára — szól — elkészültél kalapoddal, s hangolva vagy végighallgatni komolyabb vallomásokat, egy betegszoba titkait akarom felfödözni előtted. Clementine Belgiumból jött hozzánk. A háboru ijedelmei elűzték birtokából, az utazás izgalmi pedig s egy titkos fájdalom, lebetegítették. Agya mellett ülve, követtem gondolatai röptét, melyben lelke az egyik rémképtől a másikhoz tévedt, s végre egy szelid jelenetnél pihent meg, melyet a multban átélve, még egyszer átértett. E jelenetben ő nem volt többé ágyban fekvő beteg, hanem mint gondos ápolónő ült egy fiatal kapitány kórágya mellett, kit egy csatai ágyugolyó megfosztott mindkét szemvilágától. Ajkai lázasan ismétlék a gyöngéd szavakat, melyeket a beteggel váltott, ők szerették egymást, s a hűség esküje, melyet neki a belgiumi ***-ti partján a ***-kastély betegszobájában fogadott, ismételve lett kis szobácskájában a genfi-tó mellett. A Vilmos név fülemet érte s az édes hangoztatás, melylyel kimondá, még most is visszhangzik lelkemben.

— Armand, — kiálta föl Aline — egy áthévuült hideglázás agy csalképeinek kell a te szerencséd és boldogságod elé akadályozólag lépniük! Tudsz te orvos létedre hinni e képek valóságában?

— Épen mert orvos vagyok, hiszek bennök. Az ideglázás beteg látmányai, a tébolyodott tudás képzelődése, s az álmak akármennyire hihetleneknek tűnjenek is föl, nem esetlegességek; azok a gondolatvilág lánczának egy töredéke, melyet mi nem értünk ugyan, mert a többi részek nincsenek előttünk, hanem az orvosnak meg kell találnia az összekötő többi részt, hogy a lelket visszavezesse igaz utjára.

— Mindez megint csak képzelgés, minek röptét én nem kísérhetem. Ha az ember terád hallgatna, azt kellene hinnie, hogy az igazi jó tanács nem ér semmit, s hogy az örült okosabb volna nálunk, mert nem bírjuk őt követni azon szellemi sétákon, melyeken gondolataival végigkalandoz. E gondolatokról azonban szerencsére el van ismerve, hogy betegesek.

— Én pedig úgy tekintem e gondolatnyilatkozatokat, mint dallamokat valamely lehangolt hangszeren. A mit a művész játszik, jó és igaz, hanem a betegség lehangolta lelke hurjait, összetörte érzelmi hangtábláját, és a mit hallunk, merő disharmoniaként hallatszik. Egy szóval azon kép, melyet Clementine előttem betegségében felleplezett, igazi, élő, ő szavát adta! Engem nem szeretend soha, s én nem is kínálom meg kezemmel — és pedig annyival kevésbé, mert hiszem, hogy nem utasítaná vissza.

— Örült vagy te, örült, ki a boldogságban, mely önként kínálkozik számodra, addig kételkedel, míg egyszer csak eltűnik. Miattam hagyd Clementinet elmenni, ha már fölgyógyult; válaszd el magadat e nőtől, kit szeretsz, őt meg a barátoktól, kit magának szerzett, és tedd mindkettőtököt boldogtalanná, mert ő ideglázában valami vak kapitányról beszélt, kit talán sohasem látott, s a ki valószínűleg a világon sincs.

— Én pedig — mondá Armand — a mig meg leszek győződve a mondottakban, orvosa s barátja maradok, s kérek, sem szóval, sem czélzásokkal ne idézz elő oly nyilatkozatokat, melyeket csak az idő, vagy talán az sem hozhat meg.

Egy szolga lépett be, jelentvén, hogy egy fiatal ember kívánja igénybe venni az orvos tanácsát. Névjegyét is átadta.

— S*** Vilmos! — olvasá Armand. — Vilmos! — ismétlé oly hangnyomattal, mely még Alinet is kihozta sodrából.

Egy fiatal embert vezettek a terembe, szemei fekete kenedővel voltak bekötve. Csendesen leült az orvos elé egy karszékre.

Aline nem bírván legyőzni kíváncsiságát, a szobában maradt. Odalépett a fiatal emberhez, megnevezte magát előtte, mint az orvos nővérét, s mielőtt Armand szóhoz juthatott volna, kérdé, nem lesz-e alkalmatlan jelenléte.

A fiatal ember szelid mosolylyal kérte, hogy maradjon.

(Folyt. köv.)

— — — — —

A rizs- és indigó-növény Amerikában.

E két növény földje-, ültetése, keserves művelése, haszna és éghajlata.

(Vége.)

Az indigo.

Ép az időtájt, mint a rizs, az indigo is vettetik; csak hogy mocsáros mélyedések helyett magas, száraz, de azért jó földben. Tenyésztése tehát egyáltalában egészséges, csak hogy ez is sok fáradságot és szorgalmat igényel.

Ugy is vettetik ki sor szerint a felszántott helyekre, mint a rizs. A gyom kiirtásánál nagy ovatossággal minden füvet el kell távolítani. Sok emberi kezet foglalkoztat ismételt kapálása és feltöltése, hogy tenyésztete biztosítva legyen.

Ha virágzani kezd, a virághegyeket szorgalmasan el kell metszeni, s a mikor új virágok tűnnek elő, ezek szintoly sorban részesíttetnek. Már három hó lefolyta után teljes megérése idejét elérte, vágatják és eltevése ép úgy történik, mint a

rizs; csak hogy aratása után még nincs ám vége a dolognak. Igen, de nemcsak hogy vége nincs, de most kezdődik az indigoval munka utálatossá, egészségtelenné lenni, sőt még a rizs öntözési idejénél is rosszabb ez. A bánásmód különben egészen egyszerű.

Tisztázása után egy nagy, fedetlen hordóba (áztató-hordó, Weichfass) vettetik, mely félig vízzel van töltve. A vízben jól felkavartatik s a hordó tartalmával kitétetik a nap hőségének, mely által erjedni kezd, s mely erjedés körülbelül huszonnégy óráig tart. Megjegyzendő még, hogy az áztató-hordó, melybe az indigo vettetett, köveken jó magasan áll. E mellett csupán a földre (tehát sokkal alacsonyabban, mint az áztató-hordó) állítanak egy másik hordót (törő-hordó, Stossfass) e hordó azonban üres. Miután az indigo a vízben erjedett, az áztató-hordóba egy lyukat fúrnak, melyen keresztül a folyadék a törő-hordóba szökken át. Ez oly büzhödt lé, hogy közelében alig van maradás. De csak most jön a java. Valami 10—12 ember állítatják a törő-hordóhoz, kik a lét e hordóban erős botokra erősített vetrekkel (törökkel) folytou kavarják. A vetrek (török) feukein lyukak vannak, melyeken a ragadályfolyadék mindig keresztülhat, s e folytonos keresztülhatás által lassan-lassan hig iszappá válik. A törő-hordó mellett foglalkozó munkások minden két órában felváltatnak, mivel a büzhödt szagot tovább ki nem állhatják, a törést pedig három-négyeszer huszonnégy óráig szakadatlanul folytatni kell. Sokan félig megfulasztva, ájultan vitetnek el e munkától; de egy perczig sem szabad a törést félbehagyni; mert ellenkező esetben az indigo finom iszappá kavarása nem sikerülne. Negyed nap, a legnagyobb erőfeszítés után, a víz átlátszóvá lesz, és most úgy 12 óráig állva marad. A víz gyorsan tisztul, egy csodaszzerűen finom üledék látszik, s ez végre valahára az indigo. A víz lecsapoltatik s az üledék kivétetik. Természetesen most még lágy az üledék s vizet is tartalmaz; ennek okáért zacskóba öntik, két vastag gerenda közt jól kipréselik s megszáritás végett levegőbe aggatják, hogy a víz teljesen lefolyjon. Egy pár nap alatt ez megtörtént. Még egyszer megpréseltetik, s tartalmát a zacskókból kivéve, gömbölyű formába tétetik, s így, végleges megszáritás után áruba bocsátják.

Ez a híres és drága indigo.

Fogalma sem lehet valakinek a büzről, melyet az erjedő és rothadt növények az áztató- és törő-hordóban elárasztanak. Szóval, borzasztó egy munka ez, s ehez szegődik még a tisztátalanság, mely a törés és kavarással történik. Valamint magától értetik, hogy ez épen nem szép és nem is kellemes művelet hetekig folytattatik, mire az egész aratás indigová változtatik át. Sok szerezsen vitetik ez idő alatt kórházba, s hónapokig őrzik e szegény áldozatok a betegágyat. De nincs oly jövedelmező aratás, mint az indigoé, s ha az ültetvényesnek indigonak való földje van, beülteti e növénynyel, hogy ha munkásai mind elvesznének is. „Majd hozzászoknak“, mondja e zsarnok.

Az indigo és rizs csupán Északamerika legmelegebb déli részében tenyésznek, a hol a hőség a dohánynak is megárt. Mindkét növény éjjel is 80—90 fok melegséget igényel. Legjobb fogalmat szerezhetni, ha valaki oly növényházat látogat, hol tropikus növények tartatnak.

Egy hét története.

Márczius 2 kán.

Hamvazó szerda. — Az udvari bál. — A lipótmezői bál. — A bohócok estélye. — A képzőművészeti társulat jelmezbálja. — Rubinstein hangversenye. — Tóth József halála.

Talán nem is volna szabad előlről, hanem mindjárt a végén kezdenem ma a hét történetét, mert hisz ma a magabaszállás és bűnök megbánásának hamvazó szerdája van, és én még egy egész sereg farsangi vigalmak leírásával vagyok hátra! Szóljak-e tehát, vagy ne szóljak? Az egyik szívem azt mondja, hogy: eső után köpönyeg, a másik meg: a gondolat nem vétek, és mivel tudom, hogy a szánom-bánomról úgy is eleget fognak most kenzes papok épületes ajkai zengedezni, és mivel továbbá azon igénytelen nézetben vagyok, hogy a farsangi vigalmak különben is a bűnök azon fajához tartoznak, melyekért legjobban bűnhődünk meg azáltal, ha minél többet gondolkodunk felőlük, és végre mivel szép olvasónőim bocsánatára minden körülmények közt számolhatok, a többi bocsánat kivezeklésére pedig egész negyvennyolcz nap áll rendelkezésemre, hát csak belevágok és beszélek kegyeteknek egy — de nem, ugyis egyre megy már — beszélek kegyeteknek nem egy, de három bálról, tudniillik egy bolond bálról, melyet okos embereknek rendeztek, egy okos bálról, melyet bolond embereknek rendeztek, és egy harmadikról, mely közepeán áll a kettő közt, t. i. egy jelmezbálról.

De hát hol marad a negyedik? Igaz, hol marad a negyedik, a mely tulajdonkép az első, mert az udvari bál volt, és annál fogva fény- és díszben minden farsangi testvéreit összehasonlíthatlanul felülmulat. Az ország minden vidékéről hivatalosak voltak e bálra, tudniillik katonatisztek, hogy jó tánczosokban ne legyen hiány; mert a kik a fővárosból hivatalosak voltak, azok többnyire kinőttek már azon korból, melyben egy-egy ruhasuhogás hallatára a lábak ragadni kezdenek; országos gondoktól megkopaszodott koponyák, egetverő eszméktől megránczosodott homlokok, tudomány alatt görnyedező hátak, magas érdemekben megöszült fejek, a művészet lángjánál összement derekak, országgyűlési tusákban vitézlő bajnokok, vagy a hivatalok létráján magasra mászott méltóságok képezik e bálók díszét, fényes alakok, a melyeken a szem gyönyörrel tekint végig, de a melyeknek tulnyomólag nagyobb része már csak a szemével szereti a tánczot; sokaknak közülök még a kezek is szívesen hajlanának reá, de a lábak, azok már sehol sem járnak. — No, de azért vannak katonák a világon, a kiknek soha semmiféle tüztől nem szabad hátrálni, és azért vannak főurak, a kik tudvalevőleg atyácul születvén, soha meg nem öregszenek, ezekből telnek a tánczosok az udvari bálokon, a tánczosnőket pedig a magas és magasabb körök ingó-bingó rózsaszálai képezik, arany és gyémántoktól ragyogó öltözékekben, és köztük a királyné mindnyájukat tulragyogó igézetes szépségében, mindenkit elragadó nyájaságával, egyik teremben tánczene, azok számára, a kik a tánczot szeretik, a másik teremben öt-hatszáz országos méltóság egy csoportban, a harmadik teremben meg véghetetlen sokasága a cukorsütemények, puncsok és theáknak, azok szá-

mára, a kik éhesek, és az emberiség még nem birt annyira kivetközni származási alantóságából, hogy az udvari bálokon is nagyon meg ne éhezzenek, és künn az udvaron és az utcán a hintók és bérkocsik hosszú sora épen elég hosszú arra, hogy a kik éjjélkor indulni szeretnének, másnap reggelre bizonyosan Pesten lehetnek ismét, és elbeszélhetik övéiknek az udvari bál mesés gyönyörűségét. Ilyen volt az udvari bál mult csütörtökön este, nyolcz óra után kezdődött, éjjél után végződött.

Mult szombaton estére pedig a budai Lipótmező palotájába volt a főváros hivatalos, és ezt a bált is annyiban mondhatni fejedelminek, a mennyiben a Lipótmező lakói szintén nem ismernek el senkit maguk felett, a hányan vannak, mindannyian — ha nem is egészen Isten kegyelméből — egy külön birodalomban élnek, a melynek ők független urai és parancsolói; a világ egyszerűen csak örülteknek nevezi őket, fogadjuk el tehát mi is ez általános elnevezést, ámbár nem jelöli meg egész szabadsággal a határvonalat köztük és a többi emberiség közt. Örült! mi az az örült? a kinek valami rögeszméje van; az egyik azt hiszi, hogy ő király, és ezen hitben azt kívánja, hogy őt a világ tisztelje; a másik azt hiszi, hogy ő egy nagy tudós, és ezen hitben lenézi a többi emberiséget; a harmadik azt hiszi, hogy ő egy nagy katona, és ezen hitében csak egy fél vállról beszél a többi emberiséggel; a negyedik azt hiszi, hogy neki százezer hold földje van, és ezen hitében nem tesz egyebet, csak hányja az ezreket, természetesen csak képzelt ezreket, — papirdarabokat; és így tovább; a nők közül meg az egyik azt hiszi magáról, hogy ő belé minden férfinak, ha csak reá néz is, okvetetlenül bele kell szeretni, és ezen hitében tele aggatja magát össze-vissza, csecsebecse ringy-rongygyal, abban a hitben, hogy ő most ellenállhatlan; a másik meg azt hiszi, hogy ő az egyetlen nő, a kihez kedvese hűtlen lett, és ezen hitében évek óta keseregve várja a hűtlen férfi megtérését; a harmadik azt hiszi, hogy ő gróf Inczifinczyna, és ezen hitében azt várja, hogy minden ember kezét csókoljon neki; a negyedik meg azt hiszi, hogy szagos olajat izzad, és azért éjjel-nappal nem tesz egyebet, csak imádkozik; és a többi és a többi; igaz, ezek mind különös bogarak, de azért nem látom be, hogy miért kelljen őket elzárni? avagy nem látunk elég ilyen példányokat az életben egész szabadon járnak, és még csak nem is gyógyíttatják őket? Avagy az a bizonyos uri ember, a ki sirva-riva egy kis rendjelecskeért könyörög, vagy a ki azt vitatja, hogy nem a nevelés, hanem a fényűzés az előkelőség büszke czimere, miben különbözik a lipótmezőbeli lakosoktól? pedig ezek nemcsak egészen szabadon járnak és gyógyítás alá sem vétetnek, hanem többnyire még megerősítik őket rögeszméjükben, azért mondom, hogy én nem tudom, miért választják el azokat a lipótmezői lakókat olyan szánalomgerjesztő névvel a többi emberiségtől. Azért talán, hogy azok egykor-máskor egy kissé rakoncátlanok is? En istenem, hát az ugynevezett okos emberek közt olyan ritkaság a rakoncátlanok? Moglohet, hogy akad még nálunk ember, a ki a rakoncátlanok történetét is meg fogja írni, elég hozzá, nekem épen e bál alkalmából

jutott eszembe, milyen mulatságos olvasmány volna az ilyen történet, mert ezen örültek bálja semmiben sem különbözött az okosak báljától, legfőlebb is abban, hogy nem akadt köztük egyetlen egy olyan okos ember, a ki bálozó társát, a ki véletlenül a tyukszemére hágott, vagy epedő tekintettel a tánczosnőjére nézett, párbajra hívott volna. Ebben az egyben észre lehetett venni rajtuk, hogy szegények, kissé nagyon elmaradtak a kortól, más egyébben egészen úgy viselték magukat, mint a többi bálközönség, tánczoltak, sétálgattak, beszélgettek a tánczosnőkkel épen olyan formán, mint az okos tánczosok szoktak; csak a tánczrendezőről állították, hogy épen reájött a bolond órája; Linczer ur volt ez, az a pesti táncz-mester, a kit pár hét előtt az „intézetbe“ szállítottak, mert az adósoktól nem tudott másként megmenekedni; ez volt megbizva a tánczrendezéséggel, és ő készséggel elvállalta is a rendezőséget, a bál napján azonban 6000 frtot kért díjul ebbeli közreműködéséért, és azért aztán azt mondták, hogy az öreg tánczmester be nem számítható állapotba jutott. Magában véve csakugyan kissé nagy összeg 6000 forint egy bálrendezéséért; de ha a körülményeket vesszük, akkor talán még sem olyan bolondnak tűnik fel e dolog. Csak gondoljuk föl, hogy ez az ember egész életén át tánczmester volt, és aztán öreg napjaira adósok által üldöztetett; meglehet, hogy összes adóssága épen 6000 frtot tesz, melyet kifizetvén, ismét fölveheti a táncztanítás félbeszakadt fonalát; mi különös van tehát abban, hogy ez a szegény ember, a kinek egész bolondsága csak abban öszpontosul, hogy nincs 6000 forintja, hanem igen is van 6000 forint adóssága, 6000 frtot kért a lipótmezői tébolyda igazgatóságától oly végre, hogy a tébolydát elhagyhatván, ismét olyan okos emberré változhassék, a milyen rendszeren egy tánczmester szokott lenni? Hogy épen a bálrendezés díjául kérte e 6000 frtot, azt én épen olyan természetesen találom, mint például azt, hogy egy itteni dúsgazdag magánzó száz forintnyi tőke után százhusz forint kamatokat huz adósaitól; kissé pogány kamatok, de „okosoké a világ“, tartja a közmondás, hanem azért a szegény tánczmestert mégis a bolondok osztályába sorozza a világ, — ilyen hatalma van a közvéleménynek.

Báلكirálynőt természetesen nem nevezhetek meg ezuttal, pedig csak annyi joggal tehetném, mint a hogy általában a báلكirálynőket kinevezni szokták, sőt a lipótmezői lakók bizonynyal mellékérdek nélkül, csupán csak a szépség és báj hatalmától meghódítva, választák meg báلكirálynőjüket a sok szépség közül, mely a fővárosból e bálra hivatalos volt; hanem azért mégis azt hiszem, hogy a szegény lipótmezőiek úgy járnának, mint a spanyolok, a kik már egy év óta fünek-fának kínálják a koronát, és senkinok sem kell.

Ezek után pedig igen kevés mondanivalóm van a vasárnapi bohóc estélyről, hol egy pár ezer ember — a vigadó tereme telided-tole volt közönséggel — a bohóc-sipkával fején pénzért — tudniillik saját belépti pénzéért — mutogatta magát a világnak, és eltekintve a nagy tolongástól, a mely miatt minden ember mintegy nyársra huzva alig mozdulhatott, még abban a részben is igen érdekes volt ez estély, mert az emberek fejébe engedett vetni egy pillantást, holott más tánczvigalmakban — és itt nem a kivágott derekáról szólok — inkább a szívekbe lehet látni. Legnagyobb része a közönségnek bizonyos tétozával tette fejére a bohóc-sipkát, egy része épen nem merte fölteni, mintha félne, hogy komolyan elhiszik neki, a mit ő csak a farsang kedvéért egy pár órára akar bevallani, azt t. i., hogy ő egy bohó, és csaknem kivétel nélkül minden

arczon az vala olvasható, hogy ő tulajdonképen nem a maga, hanem inkább a másik kedvéért tette fejére a bohóc-sipkát, hogy ezt vagy azt a maga igazi jelmezében lássa, mert a mi őt illeti, ő róla csak nem lehet fölteni, hogy igazán bohó, hanem az a másik, meg harmadik, meg századik, a kiket ő amugy is bohóknak tart, azok vehetik ki magukat jól a bohóc-sipkában! Így ámitotta ott majd minden ember maga-magát, midőn azt hitte, hogy másokat ámit, és ez volt egyetlen mulatságos oldala e mulatságnak, mert a mi a többi látványt illeti, az nem annyira bohó, mint szánandó volt; hasonlított a szegény koldusokhoz, a kik a korcsmákban testficzomító mesterségüket mutogatják pénzért, azt hiszik szegények, hogy ők milyen nagy akrobaták, pedig csak annál is inkább szegény koldusok; épen úgy volt az itt az elménczség dolgában; nem elménczség volt, a mit itt láttunk és hallottunk, hanem elménczomodottság; az egyik papagálynak, a másik tekenősbékának, a harmadik majomnak volt álcázva, ebből állt az összes elménczség, és ehez méltó volt a zene, olyan kintorna, a melynek torturái alatt az ember érezte, mint hosszabbodnak felfelé a fülei, és olyan versetztegetéssel, a melyben csak az az egy jó volt, hogy németül volt; még a mi magyar nyelvnek adta ki magát, az is németül volt; magyar fejektől nem telik ki az ilyen, a magyar ember inkább hajlandó rosz satyra-, tárcza- és több efféle írásra adni fejét, sőt még tragodiát is írhat elménczségből, de önönmagából bolondot csinálni, csak azért, hogy őt igazán bolondnak tartsák, arra mi nem vagyunk képesek, legalább az a rész közülünk, a melynek a szelleme annyiban nem hasonlít a szép leányhoz, a mennyiben az soha sem lesz: eladó.

Annál szebb volt a képző-művészeti társulat jelmez-bálja mult hétfőn; izlés és elmésség találkát adtak itt egymásnak a jókedv érdekében. Lehetett itt látni ördögöket (gr. Wenkheim Krisztina, b. Gerlóczy Irma, gr. Pejacsevich Katinka és Horváth Mária) angyaloktól körülörpökedve, egy pillangót (gr. Zichy-Kray Irma), mely a legnagyobb gyűjteményekben is ritkítja párját, egy „gerolsteini herczegnőt“, a kit az öreg emberek is gyönyörrel néztek meg, egy tavaszt (b. Jeszenszky Sarolta), a mely az olasz éghajlatra emlékeztetett, egy éj királynéja (gr. Zichy Józsefné), melyre a nap is irigy sugarakkal nézne, egy csillag (gr. Pejacsevich Lenke), melyről minden ember azt kívánta, hogy az övé is ehez hasonlítson; egy halárusné (Kende Matild) a tündérországból, a hol az a csudatévő aranyhalacska lakik; egy tenger (gr. Forgách Margit), a hol csupa gyöngy terem; egy fehér rózsa (b. Rudics Ella) tövis nélkül; egy vörösbegy (Kende Paulina) igazi jó-madár; hó (hg. Auersperg Anna), melytől a Vezuv elolvadhatna, és a többi és a többi, a legszebb azonban mégis az volt e bálon, hogy a főrangúak elismerték a művészet és szellem egyenjoguságát, még most csak jelmezben tették ugyan e vallomást, de a francia közmondás szerint: csak az első lépés nehéz, és ez az első lépés szerencsésen meg van téve, várjuk tehát jó reménnyel a folytatását.

És ezzel befejeztük volna a farsang krónikáját, mert Rubinstein hangversenye, mint olyan, már a böjti élvek sorába tartozik, és különben sincs arról mit mondani, hanem ha azt, hogy Rubinstein a legnagyobb zongora-művészek egyike, azért szinte hihetetlen, hogy ez lett volna a nagy művész utolsó hangversenye; ő ugyan azt mondja, és egész komolyan mondja, de vajjon meg fogja-e állani? és szabad-e neki ilyen Darius-kincset örökre eltemetnie?

De hát szabad volt e Tóth Józsefet örökre elveszteniünk,

legnagyobb színművésznöket, kinek életét mult kedden hajnalban oltotta ki örökre a halál? Egész élete a legnemesebb törekvés volt a művészi tökély felé, és midőn az utolsó lépcsőhöz közel jutott, elvesztette hangját, másfél évig gyógyíttatta magát abban a hitben, hogy újra folytathatja majd a félbenhagyott dicső törekvést, egyszerre mult szombaton nagyon rosszul lett, és kedden reggelre meg volt halva, életének 46-dik évében. A hangját is azért vesztette el, mert a legnagyobb műalkotások kifejezhetése végett erősebben akarta azt kifejteni, semmint adatott neki: a legnemesebb küzdelmeknek áldozatja lett tehát, és most sirja fölött egy derék család mellett a hazai színművészet gyászolja elhunytát!

Igy estünk bele egyszerre a vig farsangból a szomorú börtbe!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (Király Ő Felsége) még szombat este visszatérvén a gödöllői vadászatról, mult hétfőn általános kihallgatást adott. A királyné termeiben pedig e hó közepén női cercle lesz, midőn — ő Felsége kívánatára — több polgári hölgyet is be fognak mutatni. — A magyar kúria vasárnap tisztelgett ő Felségénél, s három osztályát — az igazságügyér betegsége miatt gr. Festetich miniszter mutatá be. Majláth György, Melczér István és Fábry hétszemélynök állottak az osztályok élén. Ő Felsége minden egyes személyhez szívélyes kérdést intézett.

++ (A trónörökös,) midőn értesült, hogy a nyárnak csak egy kis részét töltheti Gödöllőn, a „Reform“ hire szerint; igen elszomorodott. „Hát olyan nagyon szeretsz Magyarországon lenni?“ kérdé a király. „Oh, nagyon! — viszonzá a főherczeg — mert ott minket igen szeretnek.“ A király erre nejehez fordult: „A gyerekeknek legtöbbször igazuk van.“ — Ugyancsak a „Reform“ József főherczegről is beszél egy régibb történetet. Mikor ő Alesuthra ment lakni: a lakosokat csinosításokra, többi közt a házuk előtti tér kikövezésére buzdítá. „Nem tudjuk a mesterségét!“ felelték az öregek. „Nem oly nehéz az!“ viszonzá a főherczeg s maga fogott a munkához. E példa hatott, s hamar elkészült a kikövezés — a kastély előtt.

++ (Az írói és zenész-segélyegylet) javára b. Vay Lénárd márczius 7-kén esti fél 9 órakor hangversenyt rendez. Ő maga több zenedarabot hegedül, legelől Beethoven egy „Concert“-jét. Közreműködik Pauliné asszony, ki áriát énekel Mozart „Szingazgató“-jából, s Paulai, ki nejevel együtt Rosseautól „A rózsák kettős“-ét adja elő.

++ (A népszínház álarczos bálja) a menház javára nem sikerült, noha a színházban gymnastikai mutatványok, a „Herkulánus“-ban pedig magyar és német daltársulatok előadásai is tarkíták az estét. A csinosan diszitett színházteremben alig 10—12 egyszerű álarczos lézengett. A kisszámú közönség nagyobb része budai hivatalnokokból, néhány technikusból és alig egy pár honvédből állt. Bezzeg másként van a „Neue Welt“-ben, mely sikeresebben germanizál, mint az egykori Bach-kormány.

++ (A Fehérhajó) fogadó 25. számú szobájának stukaturgerendái a fűtőhelyiség elhanyagoltsága miatt meggyuladván, kis hija volt, hogy a szoba lakója, szerdán este hazajövé, minden podgyászával az alatta levő szobába nem süllyedt. — Már ha Pesten oly drágán fizetjük a szállást — írja méltán „egy vidéki“ — legalább óvjanak meg az elsüllyedéstől.

++ (Gróf Batthyányi Lajos) új sírhelyének kijelölése végett a Pestvárosa részéről erre kiküldött bizottság a boldogult fiával egyetemben mult hétfőn bejárta a temetőt s kijelölé a sírnek ama helyet, hol most a nagy kereszt áll. A kőműves munkához azonnal hozzáfognak és Batthyányi Lajos gr. holttestének ünnepélyes áthelyezése valószínűleg júniusbó első napjaiban fog megtörténni.

++ (A miniszterelnök egy szép tette) került napfényre dr. Oroszhegyi Józsa halálával. Az elhunyt iratai közt ugyanis gr. Andrassy Gy. egy tavaly kelt levelét találták, melyben azt írja, hogy nyomorának pillanatnyi enyhítésére 100 ftot mellékel, s azontul is havonkint 50 ftot rendelt számára. Végül pedig, midőn a gróf Bécsben Oroszhegyi halálának híret vette, azonnal táviratozott, hogy az ő költségén temessék el.

++ (Rózsás napló.) Kun-Szt-Mártonról értesítik lapunkat, hogy ott a köztisztelőtű Ádám Bandi törvényszéki ülnök, a bájos és művelt lelkű Márton Bella urhölgyet vezette oltárhoz. Isten áldása kísérelje szent frigyüket! — Babics Antal, hg Eszterházy-féle uradalmi ügyvéd, jegyet váltott Pálffy Etelka kisasszonnyal. — Dr. Langer Armin, pesti orvos Hetsey Johanna kisasszonnyal, egy ismeretes nőnövelde előljárónőjével kelt egybe. — Bradács Antal, beregmegyei főorvos közelekb váltott jegyet Koczó Irén kisasszonnyal, ki a pesti társaságnak kellem, szeretetreméltóság és műveltség által kitünő leánytagjai közé tartozik. — Neumann Rafael jogtudor ur, a főváros egyik tehetséges fiatal ügyvéde, e napokban jegyzé el a bájos Berger Mari kisasszonyt. — Kleiner Ármín, a gáztársulat titkára, Lenhossek Mari kisasszonnyal, az elhunyt ügyvéd leányával váltott jegyet. Régóta nem volt annyi eljegyzés és esketés, mint az idei farsangban.

++ (Vegyes hírek.) Király Ő Felsége februárhó 18-káról kelt elhatározásában b. Eötvös Józsefnek a magyar tudományos akadémia elnökévé s Lónyay Menyhértnek ugyanazon akadémia alelnökévé lett megválasztását jóváhagyta. — Ferdinánd király Ő Felsége, mint ujabban jelentik, jobban van. — József főherczeg mult kedden meglátogatta a múzeumot, s különös érdekeltséggel nézte kivált a természeti osztály ritkaságait, köztük a most Borneoban időző Xántus János küldeményeit. — A honvéd menház javára február 13-kán a redoutban tartott álarczos bál bevétele volt a felülfizetések és árleengedésekkel együtt: 5164 frt 20 kr, költség volt: 1794 frt 66 kr, így tehát maradt tiszta jövedelem 3369 frt 54 kr, mely összeg azonnal a takarékpénztárba tétetett kamatozás végett. — Rózsavölgyi műkereskedésében megjelentek: „Zongoratanulmányok mind a két kéz egyenlő kimivelésére.“ A nemzeti zenede kézikönyve. Irta Dunkl. 1. és 2. füzet. Ára egyenkint 1 frt 50 kr. „Jogásznegyves.“ Zongorára. Büky Györgytől. Ára 60 kr. — Szerencsétlenség történt a vasuton Szeged és Zombor között. A nagy hófuvatag elsöprésével megbizott egyének közül az egyik nem vigyáztván, a vonat által szétzuzatott. — A népszínház megvételére hir szerint már alakult egy consortium, mely ott nagy részvénytársalodát akar építeni. — Turgenjev Iván, hirneves orosz regényíróról beszélük, hogy e napokban meg fogja látogatni Pestet. Jelenleg Bécsben időz. — Gróf Teleki Géza, ki irodalommal és festésszettel oly örömet foglalkoztat, Langer Viktor számára „A tengeren“ című 2 felvonásos dalműszöveget irt. Ugyanő lefordítá Achardnak „Fanny férje“ című regényét. — Toporczer Ilka k. a. „Hunyadi László“-ban kezdi meg újra vendéglátását. — Thomas

„Hamlet“-je márczius 12-kén kerül először színre. Vendégszereplésre Némethy Irma, Ujházy és Blaháné asz. szólítottak fel a nemzeti színházhoz. Ápril hóban Ardainé és Csabi fognak fellépni. — A budai gőzsi kló igazgatójává az alapítók Rechnitzet, budai közuti vaspálya igazgatóját nevezték ki, eddigi állomásának megtartása mellett. — Batthyányi Apraxin Julia igénypöre, melyet a pozsonyi törvényszéken minap anyja ellen támasztott, a „Pr.“ értesülése szerint, békés uton kiegyenlített. — A japáni uralkodó 17 láda, 57 mázsa holmit küldött Bécsbe. A ládákön egyszerű cukor és rövidáruk van felírva, de belsejük aligha oly nagyon egyszerű, mert király ő Felségének szánt ajándékok érkeztek ama ládákban. — Liszt Ferencz b. Augusz jószágán irandja magyar jellegű „Szt István“ czimű oratóriumát. — A hi mlő Párisban annyira dühöng, hogy egy hét alatt 93-an haltak meg benne, míg ugyanez idő alatt Londonban csak négyen. — Tébol y o d á s. F. K. budai városi képviselő e napokban megté bolyodott. Egyelőre az irgalmasok kórházába szállíták. — Mult kedden reggel egy fiatal leány, a mint Budán a templomból kijött összerogyott és nyomban meghalt. — A kolozsvári színházi választmány kimondotta, hogy nyári színházat épít a sétatérre. Gázvilágítása is lesz Kolozsvárnak, még ez év október havában. — A színészeti tanoda 1000 frttal ellátott elméleti tanszékére pályázat van nyitva. A pályázók márczius 20-káig gr. Festetich Leóhoz küldjék folyamodványaikat. — U b r y k Borbáláról egy távirat jelenti, hogy meghalt. Ujabb hírek szerint azonban e jelentés téves, miután ép ellenkezőleg állapota javulóban van. — U n g e r, hires grácztanár meggyilkoltatásáról megdöbbenő hirt jelentenek Gráczból. Saját fia ölte volna meg a tudós tanárt. Mindjárt meggyilkoltatása idején ő reá esett a gyanu, de még sem hiheték, hogy képes lenne apagyilkosságra. A gyanuokok azonban legujabban kiáltóan reá bizonyítanak. — E hó 1-jén délután az uraskodó szedők közül néhányan megtámadták a Wodjänner-féle nyomdában dolgozókat, fejeket, ablakokat bevettek, szekrényeket fölfordítottak s okkép kitöltvén méltó haragjukat, eltávoztak, úgy, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni. A tettesek már el vannak fogva. — G e o r g e S a n d egy új darabját adták február 25-kén a párisi „Odeon“ színházban általános tetszés között. A darab czime „L'autre“ s a kritika és közönség egyaránt tapsolt neki. — A p ó t h i d, melyet a láncz-hid megváltása után azonnal építeni fognak, a budai „Aranybárány“ czimű vendéglő a pesti sóház irányában fog felállítatni. A hid úgy lesz építve, hogy gőzösök és vontatók elme hessenek alatta. — A j é g z a j l á s Buda-Pest között kedden délután indult meg. A Duna állása rohamos sebességgel emelkedett, és csütörtök este óta szakadatlanul távoznak a jégtáblák. — F a r s a n g utósó napján Budán több mint 40 esküvőt hirdettek ki. — S z e r e n c s é t l e n s é g. Szilágy-Somlyón az ottani nagy szeszgyárban egy kazán szétpattant és hat embert azonnal megölt, kettőt pedig halálosan megsebesített. A pattanás vigyázatlanságból történt, s annyira elrémité a munkásokat, hogy egy napig ijedtükben nem dolgozhattak. — W a g n e r Richard „Meistersinger“ czimű dalművét február 27-kén adták a bécsi új operaszínházban a legjobb énekművészek közreműködése mellett. A közönség nagy és zajos lelkesültséggel fogadta ez újabb művét a nagy zeneszerzőnek, kinek mély szellemét és korszakot alkotó lángeszét a nagy közönség most már mindenütt kezdi érteni és tapsolni. — B. B o g n á r Vilma asszony aláírta a szerződést évi hatezer frttal. E hó közepén Bulyovszky Lilla asszony is itt lesz — vendégszerepleni. Az

igazgatóság elhatározá, hogy állandó szerződésre kéri föl. — A b u d a v á r i színházért eddig Latabár, Miklósi és Fehérvári szinigazgatók folyamodtak a budai tanácshoz. — A n e m z e t i z e n e d e részére ő Felsége rendeletéből, Bach János Sebestyén zeneművei 17-dik évfolyama mint ajándék megküldött. Id. Ábrányi Kornél pedig „Ábrándvilág“ legujabb munkáját ajándékozta.

✦✦ (Halálozás.) B. P e r é n y i Károly február 26-kán, életének 36-dik évében tüdőszélhűdésben meghalt. A boldogult a nagy-szöllősi családi sírboltba fog letétetni. Neje, szül. gróf Csáky Ferdinanda és 3 gyermeke gyászolja az elhunytat. — R o s t y n é Johanna február 21-kén hunyt el Budán, ugyanazon órában, melyben Trefortné-Rosti Ilona urhölgy s ugyanaz nap el is temették. — Ó-Kanizsán febr. 21-én F e h é r J á k ó, joggyakornok, reményteljes életének 26-dik évében meghalálozott. — T ó t h József kitünő színművészünk temetése e hó 3-án délután 4 órakor ment végbe. A halottas házban Török Pál superintendes, a színház előtt Feleky Miklós, az elhunyt hű pályatársa a gyászos alkalomhoz mért megható bucsúszó-noklatokat tartottak az elhunyt felett. A sirnál rövid beszédet tartottak. A halotti menetet a nemzeti színház összes személyzetén kívül roppant számú közönség kísérte a temetőre, és e roppant számú közönségben a főváros minden olytálya volt képviselve, mert fenn ép úgy, mint alatt egyformán tisztelet és szeretet tárgya volt az elhunyt mint hazafi, mint művész és mint ember egyaránt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Február 28-kán.

Febr. 19-kén: „Farsangi iskola,“ vigjáték 4 szakaszban. — Febr. 28-kán: „Szép molnárnő“ és „Reggeli előtt.“ — Márcz. 1-kén: Balázs-Bognár Vilma vendéggjátékaul, a nyugdíj-intézet javára: „Alvajáró.“ — Márcz. 2-kán: „Tévedések vigjátéka,“ s „Egyik olyan, mint a másik.“ — Márczius 3-kán: „Dom Sebastían.“ — Márcz. 4-kén: „Stuart Mária.“ — Márcz. 5-kén: „Tévedt nő“, Verdi operája. — Márcz. 6-kán: „A király házasodik.“

Budai népszínház.

Február 27-kén.

Febr. 27-kén, utósóelőtti előadás: „A zárdák titkai,“ 4 szakaszban, 6 képből. Hétfőn, utósó előadásul: ugyanez.

Gazdasszonyoknak.

Czukros tészta.

Egy keverő tálba fél font finom lisztet és ugyanannyi tört cukrot kell tenni, négy egész tojást, egy kis szegfűszeget és fahéjat is, mindezt egy félóráig kell keverni, egy sütőlemezt jól vastagon vajjal kikenni, liszttel behinteni és a tésztát befördíteni, egyformára elkengetni, a tetejét pedig két felé vagdalt lehámozott mandulával jó sűrűn behinteni, langyos kemenczében megsütni, aztán hosszukás darabkákra elvagdálni, cukorral behinteni és hidegen csemegének az asztalra tenni.

P. M. Lilla

Kávé fagyalék.

Három meszely forró tejsűrűbe három lat friss pörkölt kávékat kell dobni, befődni és félre tenni. Egy félóra mulva a tejszint meg kell szűrni és egy új fazékban kilencz tojás sár-

20*

gájával együtt jól elhabarni, 12 lat tört czukrot belé adni és ismét a tűzre tenni, a hol, folytonos keverés mellett mindaddig a tűzön kell hagyni, míg a tejszín sűrűsödni kezd, ekkor hirtelen levenni a tűzről, más edénybe önteni, hogy össze ne fusson, folytonosan keverni, míg ki nem hül és eközben másfél lat vizahólyagot belé keverni. Ez utóbbit elébb egy kis tejben szét kell főzni. Ezután szitán át kell szűrni az egészet, egy nagyobb, vagy két kisebb formába önteni, jégre tenni és csak tálalás előtt hirtelen kiborítani.

H. Ida.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Első szám : zsebkendő sarkába való finom himzés rajza, finom battison, a szegély felett himzendő.

A 2-dik szám : C és G betűk.

A 3-dik szám : egy felső gallér és széles kézelő rajza, finom vászonra vagy sűrű moll claire-re dolgozandó.

A 4-dik szám : b e t é t rajza, fekete fonállal himzendő.

Az 5-dik szám : Z és R betűk zsebkendőkre.

A 6-dik szám : zsebkendő sarkába való koszorú rajza, amelyet azonban óratartókra, kis párnákra sat. is lehet használni, színes selyem himzéssel.

A 7-dik szám : A és R betűk fehérneműekre.

A 8-dik szám : A és M betűk.

A 9-dik szám : D és E betűk fehérneműekre.

A 10-dik szám : G és C betűk.

A 11-dik szám : D és T betűk.

A 12-dik szám : b e t é t e k fehérneműek díszítésére.

A 14-dik szám : szélesebb b e t é t kis párnákra sat.

A 15-dik szám : P és E betűk zsebkendőkre.

A 16-dik szám : G és C betűk.

A 17-dik szám : G és B betűk asztalneműekre.

A 18-dik szám : C és B betűk zsebkendőkre finom francia himzés.

A 19-dik szám : M és A betűk.

A 20-dik szám : Z és P betűk.

A 21-dik szám : keskeny b e t é t fehérneműekre.

A 22-dik szám : egy cserkoszorú gombostű párnákra, tálcákra sat. bársonyra, ripsre, vagy bőrre himzendő színes selyemmel.

A 23-dik szám : c s e m e g e a s z t a l k e n d ő c s k é k r e való himzés rajza, színes mosható fonállal varrandó ki.

A 24-dik szám : egy f a l i k o s á r rajza, ripsre, bőrre vagy selyemre himzendő zöld és arany szálakkal. E rajzot ezenkívül photograph képpel ványkának is lehet használni, a három üres helyre tétetvéni be a képeket.

A 25-dik szám : A és V betűk.

A 26-dik szám : fehérneműekre való finom himzés rajza.

A 27-dik szám : A betű.

A 28-dik szám : J és S betűk.

A 29-dik szám : egyszerű betét fehérneműekre.

A 30-dik szám : M és R betűk. És végre

A 31-dik szám : H és R betűk.

A f. é. 6-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Virágos kert.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Nagy Flóra, Orbay Emma, Böhm Rozália, Csernó Vörös Erzsébet, Rosemberszky Anna, Korik Luiza, Rátkovszky Vilma és Mari, Bodnár Anna, Delly Mária, Ivády Anna, Melczer Elefánt Sarolta, Melczer Hermin, Gyura Janka, Benedikovics Róza, Tell Mari, Dukati Takács Luiza, Somlyay Györgyné, Takács Betti, Vangel Boronkay Malvin, Marosy Emilia, Prikkel Major Lilla, Kalicza Gizella, Ambrózy Zmeskál Mária, özv. Dósa Jánosné, Wundszám Cornélia, Brocken Emma, Jeszenszky Aranka, Lóbor Szikra Ilona, Sváby Izabella, Kolonits Julka, Gangel Schovoy Mária, Viski Pálné, Oravetz Izabella, Balogné Farkas Róza, Póch Anna, Füllöp Teréz és Etelka, Szabóky Erzsike, Gál Sámuelné, Jancuska

Hermin, Halmay Ilka és Berta, Brodszky Friderika, Orbán Paulina, Weinberger Mari, Bakoss Sándorné, Kubicza Anna, Zsarnay Bertalanné, Kalo Erzsé, Gál Janka, Ilniczky Julia, Káger Frida, Vajthó Erzsike, Kossa Julianna, Kecskeméti Éva, Erdensohn Emilia, Dubányi Róza, Izsányi Endréné, Bogdanovics Hedvig, Jánosy Lajos, Römer Kiss Francziska, Soós Gyulay Hermina, Pán Irma, Hátfalvy Anna, Andreanszky Juliska, Fehérpataky Ottilia, Vanyek Etelka, Sztencsovics Vilma, Juhász Vilma, Kármán Luiza, Haviár Valéria, Ráczy Róza, Baky Janiné, Falvay Flóra, Szepesy Szilágyi Lidia, Szapper Janka, Boros Nina és Róza, Hodosy Ida, Kubinyi Thuróczy Berta, Hindler Nina, Dobsa Elekné, Horváth Mária, Benkovics Edéné, Csepey Zoltán Ferenczné, Rosenfeld Julia, Legény Deszách Mária, Nuszbaum Lajosné, Ördögh Ilona, Geher Antalné, Fenczik Vaszcscsik Mária, Pásztélyi Danelovich Emilia, Temmer Antalné, Bartha Etelka, Kanyurszky Matilda, Székyné Ujlaky Teréz, Radó Emma, özv. Zsibay Sándorné, Kunczl Klemma, Gozdu Marcsa, özv. Jeszenszky Jánosné, Csögész Fráter Mária, Schneller Károlyné, Podhajeczky T. Ilona, Hrobony Tóth Luiza, Eckert Gizella, Hollósy Róza, Balogh Mariska, Balázsy Johanna, Kovács Elekné, Chudovszky Marsovszky Guszti, Nagy Lina és Mária, Mészáros Flóra, Basilides nővérek.

Az 5-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag be küldték:

Temmer Antalné, Bartha Etelka, Csögész Fráter Mária, Schneller Károlyné, Podhajeczky T. Ilona, Hollósy Róza, Balázsy Johanna, Chudovszky Marsovszky Guszti, Basilides nővérek.

Sakkrejtvény.

Bukovszky Eteltől.

Ma	sze	or	gos	csi	mint	re.	ter
fo	szá	ár	li-	a	mé	lel	től
ja	gyar	négy	szág	egy	me	ez	Szép
or	lyam	dag	fi	Ám	id	szet	ket
gaz	csak	det	het.	öled	ka	vagy	szent
ri	Ös	ben-	dék,	vál	hon	len	rat
gyá	nak	Köl	bércz	te	ján	a	ó
mer:	Té	Na	toz	tö	völgy	ja	a

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki április 3-ka.

Tartalom.

Csak egy napsugár. — Un accord, Ábrányi Emiltől. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — Boldog a gyermek, Magyar Samutól. — Egy szerelmes orvos. — A rizs- és indigo-növény Amerikában, F-y M-n-től. (Vége.) — Egy hét története. — Buda-pesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évenként 3 forint, félévre 4 forint, negyedévre 12 forint. Egy-egy félévi melléklet 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletét 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Budapest, 17-18. utca, 2-3. emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 1-czer használt sorért 8 kr.</p>	<p>11. SZ. Márczius 13-kán 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrázzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	---	---

Csak egy napsugár.

(Vége.)

De hol van hát a napsugár? kérdik olvasónöink. Csak egy kis türelem, kedves nagysám! Azonnal meg fogom magyarázni, hogy és mikép történt az. Ama szekrényen, hol a takaró összehajtván feküdt, állt egy nagy csiszolt üvegkorsó teli vízzel, s a rajta keresztülható napsugár épen ama fekete kolméra esett, mely ez által meggyuladott. A nap sugarai magában évekig is rásűthettek volna a takaróra, a nélkül, hogy meggyuladjon, de így a vízkorsó gyújtóüveget képzett. Minden öblőre csiszolt üvegnek tudniillik azon tulajdonsága van, hogy minden lapjára eső napsugarakat középpontjába egyesítsen.

Az ilyen egyesített, vagy sokszorozott napsugár tehát képes, ha bizonyos távolból gyulékony tárgyakra irányul, azokat gyorsan felgyújtani. Ezt mindenféle tárgyakon észlelhetjük, óra- és szemüvegeken, gyújtótükrön stb. s leginkább és legegyszerűbben vízzel teli üvegkorsókon. Ez utóbbiaknál aztán a víz segíti elő a napsugaraknak, a gyújtótükrökhöz hasonlón, gyuponttá egyesülését, míg az üres üveg soha sem képes ily erős fénysugárt előidézni.

A múlt nyáron egyszer dolgozó-szobámban a teli vízes korsó mellett egy doboz állt gyufával, s míg én szorgalmasan irtam, nem vettem észre, hogy az üveg gyupontja épen a veszeléyes szomszédra esett. Ha most véletlenül elmentem és a szobát szokásom szerint bezártam volna, ugy bizonyára mindenem, tán az egész ház is megégett volna. De az erős phosphor-szag még annak idejében figyelmeztetett s így elkaptam a dobozt, épen, midőn tartalma lángot vetett.

Ebből azt tanulhatják, kedves olvasónöim, mily veszé-

lyessé lehetnek a másként oly ártatlan üvegkorsók és palackok, különösen, ha sonki sincs a szobában, másodsor pedig mily hasznosak a természettani ismeretek.

Sajátságosan vagyunk mi a természettudományokkal, minden órában látunk körülöttünk számos csudálatos jelenségeket, melyek méltán magukra vonhatnak figyelmünket, sőt tudvágyunkat és részvétünket egyszersmind igénybe vehetnek s mégis egész közönynyel megyünk el mellettük. Vegyük ezen tárgyak közül akármelyiket, kérdezzük magunktól például, hogyan támadnak a bájos jégvirágok ablakainkon? Avagy vegyünk valami gyakorlatit, hasznosat: hogyan történik az, hogy a hús az ázalék által puha lesz, mi megyen velük véghez, s milyen előnyt hozhat nekünk ennek alapos ismerete?

Lám! egyszerre nyilvánul előttünk, körülöttünk ezerféle ily érdekes és nevezetes dolog, és ezer meg ezer fontos kérdés támad mindenfelől. Nem tudunk rajta eléggé csudálkozni, hogy mindezen tárgyak mellett oly közönyösen és gondtalanul elmentünk s akaratunk ellen is eszünkbe jut, hogy ez még semmi volt mindig így.

Ezen szomorú közömbösség az élet legfontosabb tárgyai irányában nagyobbbrészt a mostani nevelésben fekszik. Minden gyermeknek vele született tulajdonsága a kíváncsiság és ellenállhatatlan tudvágy; mi is emlékszünk rá mindnyáján, mert mindnyáján birtunk a legélénkebb ohajtással a minket körülvevő tárgyakkal megismerkedni. De elég sajnós, hogy ezen üdvös kíváncsiságot többnyire ügyetlenül és fonákul irányozzák, ritkán tanítják arra a gyermekeket, hogy érzékeiket ho-

lyesen használják, és különösen a természet tárgyaira vonatkozó kérdéseiket utasítják vissza türelmetlenül, míg lassankint a szokás érvényesíti jogát, a közömbösség és figyelmetlenség elfoglalja a gyermeki kedélyt. A helyett, hogy a gyermekies kérdésre felelnének s a természetes tudvágyat felbátorítanák és megjutalmaznák, kínzóknak nevezik a gyermekeket és kedvetlenül visszautasítják. Gyakran rejlik az ilyen dorgálások mögött az illetők saját tudatlansága, de fájdalom, ily módon gyakran örökre fojtatik el a gyermek természetes indulata.

Valljuk csak meg — úgy jártunk mi is gyermekkorunkban s valjon tanultunk-e abból valamit? s úgy járnak most is a szegény gyermekek környezetünkben. És innen jön nagyon is gyakran azon közömbösség a legmagasztosabb és legszebb irányában, ezzel vettetik meg sok esetben a modern blazirtság alapja.

Ezért oly idegen, sőt kellemetlen előttünk a természettudományok neveinek hangja, ezért oly kevésbé ismeretesek népéletben, a hol honosaknak kellene lenniük, s majd attól félek, hogy szép olvasónőim elfordulnak, ha azokat nevezem. De nem, a természettudomány tanítójának feladata nagy és dicső jutalmának végtelen gazdagnak kell lennie — saját öntudatában legalább. Azon világos célja van, hogy tanítványait az örök igazság és világosság forrásaihoz vezesse, hogy előttük az élet és a világ minden csudáit feltárja, elérhetővé tenni számukra mindazon élvezeteket, örömeiket és előnyöket, melyeken a természet helyes ismerése oly gazdag mennyiségben nyújt.

Bar nekem is sikerülne legalább egyrészt! De a cél elérésére korántsem vezetném tanítványaimat a hideg, száraz előadás útján, hanem élénk képeket állítok eleikbe a természet különféle birodalmaiból nagy változatosságban. A vegyészeti vezénylete alatt észlelhetjük az eljárásokat és jelenségeket a konyhában, szigorú vizsgának vetjük alá a tápszereket és anyagokat, melyeket vásárolunk és elkészítünk, hogy arról meggyőződünk, jó, vagyis az egészségnek előnyös állapotban vannak-e. Szintugy arra is tanít az minket, milyen készítmény a legcélszerűbb s hogyan háríthatunk el minden kárt és hátrányt.

A természettan megmagyaráz nekünk különféle előforduló esetet a háztartásban. Az ő segítségével rendezhetjük a lég-, világosság- és melegségi viszonyokat szobáinkban, meggyőződünk kályháink, lámpáink és egyéb eszközök célszerűségéről.

A női fűvészet képeiben átlátjuk az előforduló növények tulajdonait, megtudjuk, mire használhatók s mennyiben lehetnek kárunkra. S míg aztán a konyha- és egyéb hasznos növényeket haszontalan, vagy épen mérges növényektől szigorúan meg tudjuk különböztetni, s míg különösen a mérges növényeket hosszabb szemléletnek vetjük alá, másként a virágistennő kecses gyermekeit költőileg is fölfogjuk, meghallgatjuk a virágnyelvet s a színjáték jelentősége, az alak és egyéb tulajdon szerint választunk magunknak kedvenceket.

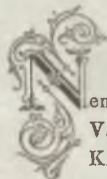
De ha tán kérdik tőlünk, nem terjed-e igen messzire programunk, képesek vagyunk-e a természettudomány mindezen oldalait fölfogni és elbirni, anélkül, hogy kifáradjunk? Oh, kedves olvasónőim, a természet birodalma végtelen nagy és kimeríthetetlen. Minden lépten-nyomon találunk valami újat, érdekeset. S minél mélyebbre hatunk, minél több képet szemlélünk, annál vonzóbbnak tűnik föl az anyag, annál erősebben ragadja meg figyelmünket. A természet szemlélete feltárja előttünk a szépnek gazdag kincseit, szilárd, örömteljes bizalmat gerjeszt

szívünkben s feléleszti benne azon élénk reményt, hogy e szép világban számunkra is virít az áldás és boldogság százszorszép virága!

A falu.

(Nekrassoff Miklóstól. *) Orosz eredetiből fordítva)

György Vilmostól.

Nem hollósereg az, mely ott fenn kóvályog?
Valóban az, — hallom, — síralmasn károg.
Kis falunk templomát ellepték feketén —
Csoportosan ülnek a torony tetején,
Ép' mintha az egész világnak hollója
Mind a mi falunkra gyülekezett v'na.
Ime — új csapat jön, — új fekete felleg, —
A többiek mellé odatelepednek —
A templom kupjára, toronykeresztjére
S a szomszéd kunyhóknak szalmafedelére.
Kettő letelepült a párkányzatszélre,
Csapdosnak szárnyukkal, leeséstől félve,
Fölrebbenek néha, meg újra leülnek,
Majd a nagyobb csoport közibe vegyülnek.
És ez így van mindig, minden áldott osten. —
Hál' Isten, — a felhők, — pihenvén nagy resten
S a hollók csoportját bámulván sokáig —
Immár elvonulnak, — a kék ég kiválik.
Azután a szél is elcsendesül végre —
Mért ne tennék sétát — ki — a mezősegre?
Borús volt a reggel, esős volt a nappal,
Vigasztalódní kell a szép alkonyattal.
Akartam dolgozni, de csurmoviz lettem,
S ime, most az alkony borong már felettem.
Gyülöng, s egyre kóvályg varju, holló, csóka — —
Amott meg a kútnál két öreg anyóka;
Ugyan mit beszélnek?

„Jó estét, nénikém, ejnye édes lelkem
De kisirt a szeme, ugyan mi bánthatja?
Keserü kín lehet, mely zsarnok ur képen —
Szívét ilyen módon, busítja, szakgatja.“

„Jaj, hogy is ne sirnék — vége életemnek!
Beteg az én lelkem, szívem majd megszakad!
Oh, Kassianowna, ő meghalt, — ő meghalt,
Oda van temetve fekete föld alatt.“

Hogyan akadhatott olyan szörnyetegre!
Olyan derék fiú volt az én gyermekem
Negyven medve vére piroslott már késén,
Hogy' vesztetett rajt a negyvenegyediken! (**)

Óriás termete, vasból volt a karja,
Melle — mintha csak érczből lett vón' öntve —
S oh, Kassianowna, galambom, — ő meghalt!
Hanem a medve is, az is meg van ölve!

*) Nekrassoff Miklós, Oroszhon egyik első rangú költője. Számos költeményt írt kivált e nemből, jellemezve a nép életét, gondolkodás módját.

**) E versszak tökéletes megértésére tudni kell, hogy Oroszországban a medve-vadászat a bátorság és férfiaság próbaköve. A férfiu balkarját vastag kötéllel csavarja be, jobbába pedig kurta kést vesz, s így áll ki a lesre. Ha a medve jő, a vadász ingerli, s ekkor szokása a medvének, hogy két hátsó lábára áll, s így közelít a vadász felé. Ez bevárja a vadat s körülkötött karját ennek nyitott torkába nyomja s jobbában tartott késével ledöfi. A néphit azt tartja, hogy a negyvenedik medvét a gonosz küldi, — de ha a vadász még ezt is legyőzi, többé semmiféle medvétől nem félhet. Ezért csudálkozik az öreg asszony, hogyan lehetett az, hogy a negyvenegyedik medve ejtél el a bátor fiút!

Az átkozott bőrét levettük s eladtuk!
Tizenhét rubel volt ennek kerek ára,
S ezt jó Istennek hoztuk ajándékkul,
Szegény Szaruskámnak lelki nyugalmára.

Romanow Mária, a mi áldott urnónk
Fizette meg érte a halotti misét, — —
Jaj, Kassianowna, galambom, — ő meghalt . . .
Alig érhettem el kis házam küszöbét.

Ki lesz aztán nyájas az öreg árvához!
Koldussá lettem én!
Ki gyűjtöget nékem tüzelőfát eztán —
Esős ősz derekán — hideg tél elején?

Hogyha kis ködmenem elkopott, elmállott,
Ki lő nekem nyulat új ködmen számára —
Jaj, Kassianowna, galambom, ő meghalt —
Otthon függ a fegyver, sommit sem használva.

Megkuszálja a szél kis kunyhóm fedelét
Bomladoz az ól is, — még össze fog esni, —
Tébolyodottan megyek ki az utra
Fiamat keresni!

Hátha baltájával csak azért távozott,
Hogy megigazgassa s megörvendeztessen? !
Jaj, Kassianowna, galambom, — ő meghalt!
Eladom a baltát, — nem veszi meg lelke?

Higye meg, édesem, a gond s a bubánat
Oly keserűséget okoznak énnekem,
Hogy elüldögélve a gunyhó sarokban —
Szemfedőnek hiszem kendőmet fejemen!

De a halál nem jön, — szomorun bolyongok,
Terhére vagyok én immár mindenkinek!
Jaj, Kossianowna, galambom, ő meghalt —
Istenem! valjon nem orvul ölték e meg?

Tudom, nem érem meg már a télnek végét,
Nem látom én többé a fűvet sarjadni!
Nincs ki igazgassa, — nincs ki javítgassa —
Kis gunyhóm egészen össze fog roskadni!

Romanowna urnó a városban telet,
Koldulni sem tudok — olyan gyenge vagyok!
Jaj, Kassianowna, galambom, ő meghalt;
Még csak hosszú éltet, — azt sem kívánhatott. *)

Sir a vén anyóka! De mit érdekel az!
A sajnálkozástól nem szűn meg a panasz.
Nagyon fáradt vagyok — nyugalomra vágyom,
Rövid lesz az éjjel — fölkeresem ágyam.
Holnap korán reggel vadászatra megyek,
És így tehát illő, hogy jó pihent legyek.
Lám, még a hollók is vannak távozóban —
Vége a gyűlésnek, — kelnek már valóban,
Valamennyi károg: Rendre, sorakozzál!
Majd az egész tömeg ronetlenül elszáll.
A csoport úgy látszik messze, messze távol —
Mint az ég és föld közt lebegő gyász fátyol!

*) Szokás Oroszthonban, hogy a haldokló minden rokonától elbucsu-
zik, azoknak boldog, hosszú életet kívánva. Ha valaki ezt nem kívánhatja,
nem bucsuzhatik, — jele, hogy rögtön halállal mult ki. Az öreg asszony
ezen szavai azt jelentik, hogy fia oly rögtön mult ki, hogy az ő öreg napjairól
nem gondoskodhatott.

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

Végre leküzdé magát s felelt:

— A báróné balul itélé meg barátomat. Jellemesebb ember, semhogy ilyen szerepre vállalkozzék! Ő nem élhet vissza házamban azon vendégi joggal, melyben őt egész szeretettel vezettem be. Ismétlem báróné, ez ember képtelen arra, hogy engem megcsaljon.

Kenderesyné odaállott a megingatott férfit elé, azzal a gunyos, fagyos arcczal, s a meggyőződés teljes hangjával szóla:

— Már megcsalta önt!

Zsornai egy lépést tett hátra. Ez nagy mondás volt, érezte, hogy szüksége van teljes, férfias önére.

— Báróné, mig mende-mondákról volt a szó, közömbös voltam irántuk, — e pillanatban azonban vendégem, barátom neve van megtámadva, s én védelmezni fogom őt a rágalmak ellen!

— Igen szép, — helyesen, nagyon helyesen, fiam uram! No, majd meg fogom látni, meddig fog az ön loyális védelme terjedni. Egészen kíváncsivá tett.

Mikor a kigyó megcsipi az embert, a seb sajtóját csak lassankint kezdi a beteg érezni . . .

Hanem a fájdalom annál metszőbb, annál elviselhetetlenebb.

— Azt mondja báróné, hogy kíváncsi reá, meddig fog védelmem tartani? Megmondom őszintén. A meddig a rágalmak tartanak. Volt-e ismeretsége nőmnek leánykorában, az nem tartozik reám. Mindketten szabadok voltak, s bűn nélkül élhettek az ifjuság azon jogával, melyet a társadalomnak nincs joga megtiltani. Megvagyok győződve, hogy Ernesztinnek épen oly kevés oka van ez ismeretségen pirulni, mint Kálmán barátomnak. Nőm szeretete biztosít, hogy a legkisebb aggodalomra sincs okom.

— És hogyha ön mégis csalódnék?

Zsornai látta, hogy e nő, e kegyetlen nő, szívéhez akar nyulni. Ovatos lett.

— Nos? Ön hallgat? Avagy talán bizonyítványokkal is szolgálgak? Arra is készen vagyok.

Zsornai megrendült egész lényében e szavakra.

— Bizonyítványokkal? Báróné, gondolja meg, hogy vesélyes játékba akarja magát sodortatni!

Kenderesiné hideg vérrel tartott egy felbontatlan levelet a férj elé.

— Ismeri ön ez irást?

— Mi ez? Nőmnek czimezve egy levél, s az irás . . .

— A Kálmáné, — egészíté ki a báróné. — Nos, nem kíváncsi ön e levél tartalmára?

— Nem báróné!

Most Kenderesinén volt a sor megdöbbenni.

Ez az ember nem kíváncsi, hogy mit tartalmaz azon levél, melyet nejeének egykori udvarlója írt. Egy férj, a ki el akarja magával és másokkal hitetni, hogy nincsen semmi körülmény, mely elég fontos legyen arra, hogy bizalmatlanná legyen azon férfitval szemben, ki nejeért egy más világrészbe vándorolt, hogy feledni bírja s kit talán épen az a vágy hozott most haza, hogy lássa őt, az a remény vigasztalja: hátha a csata nincsen végképen elvesztve?

Valóban különös ember!

— Ön nem kíváncsi tehát?

— Ismétlem, nem! Nőm leveleit nem szoktam felbontani.

— És, ha én venném magamnak a bátorságot?

— Azt megtiltanám minden tisztelem mellett még a bárónénak is!

— Ne fárassza magát e nemes hévben. Én felbontám már, s így láthatja, hogy jól ismerem önt. Vannak körülmények az életben, midőn több bátorság kell egy pecsétet feltörni, mint a pisztoly csöve előtt megállani.

A bárónénak igaza volt.

Zsornai jobb szívvél sétálgatott volna most is a sztamási erődök pokoltorku ágyu-telepei előtt, mint hallgatni ez asszonyt, kit ámbíciói olyan messze, olyan gyorsan kergetnek, hogy nem veszi észre, hogy rohama lábai alatt saját gyermeke boldogsága hever.

És ha mégis volna valami a dologban? A férj kezd visszaemlékezni ama jelenetre, midőn neje Kálmánt megpillantá. Azon a két arczon elpalástolhatatlan zavar volt! Ah, hallgass el szíved, ne lázongj úgy. Nincsen igazad!

És hogyha mégis?

Miért félt úgy az az ember találkozni a bárónővel? Honnét veszi ez öreg asszony a meggyőződésnek azt a kristálytiszta hangját, mely a kétségbeesés széleig kergeti az embert?

Ha ezt a kis gordiusi csomót ketté lehetne vágni!

Csak egy levelet kell elolvasni, s a bizonyosság fog előtte állani. — Hisz épen ettől fél! Ez a bizonyosságnak két élű fegyvere, mely elnémíthatja a rágalmat, de meg is erősítheti.

A báróné jó studiumokat csinálhatott magának ennek a magában küzködő férfinak az arcából.

— És most tessék meghallgatni kedves barátja levelét. Követelem, leányom jövője érdekében, követelem öntől!

— Ám, jól van, ha a báróné minden áron olyan fontosságot tulajdonít ama levélnek, meg fogom hallgatni, ha pirulnom is kell magam előtt.

— „Kedves Ernesztin! „Nos uram, hogy tetszik e megszólítás? Ugy-e, hogy elég bizalmas?

A férj nem szólott semmit, a báróné tovább olvasott.

— „Fontos beszélni valóm van, mielőtt bucsut vennék. Ha nem csalódom, Ferencz ma délelőtt a szomszéd helységbe fog menni, s így minden gyanu nélkül ajándékozhatna néhány percet örök tisztelője, barátja Szendreynek.“ Azt hiszem, elég világos, nem kell hozzá kommentár.

A férj gondolataiba elmerülten állott anyósa előtt, ki hogy a csendet megtörje, odaszólt a mélyen hallgató Zsornaihoz.

— Tetszett valamit szólni?

— Igen, magamban. Azt mondám, hogy nőm e találkozást sohasem fogadta volna el. Soha, soha! És most engedje kérnem a bárónőt, ne igyekezzék kegyetlenül kioltani lelkemből azon hitet, mely egyedüli alapja boldogságomnak. Ismétlem, ő ártatlan, s azt az ajánlott találkozást nem fogadta volna el.

— A bizonyos azonban sokkal jobb a bizonytalannál. Van egy ajánlatom, mely mindkettőnk megnyugtatósára fog vezetni. Önnek eloszlanak lehető kételyei, bennem az anya bizonyossá lehet gyermeke erényéről.

— Beszéljen a báróné.

— Tegye mindkettőjüket próbára. Mennjen el hazulról, s nem várt időben térjen meg. Ha Ernesztin visszautasítja e levelet, úgy ön lesz minden tekintetben a nyertes fél, ha pedig elfogadja, tudni fogja, kitől örizkedjék. Önnek nem elég az anya örökös éles tekintete, — bizonyítvány kell, ám szerezzé meg!

— Jól van, megteszem. Holnap tudom megszegyenülve kell hogy megálljak Ernesztin előtt, — ámde a báróné megaláztatásomat kívánja, és én engedelmességek. Ah, ez rut játék tölem, lelkemnek minden jobb gondolata ellenem kiált, ki a családi szentély körül tüzzel játszom, — és ha lángba borul a ház, nem lesz-e bűnös az én kezem is!

A báróné látta, hogy ennek az embernek, ennek a jámbor embernek kell valami, mivel lelkiismeretét elaltassa. Hiába, ez a nyárspolgár népség olyan együgyű, olyan bárgyú, olyan scrupulozus!

— Hogy tervünk egészen sikerült legyen, s fiam-uram megnyugtatósára, magam is elmegyek. A levelet persze leányom kezéhez juttatjuk, mielőtt távoznánk. Az idő siet, s így intézködnem is kell már az utra.

— Tegyen a báróné belátása szerint.

Pár percz múlva a levél gondosan visszapecséltelve s a Johán meghitt kezei közé volt letéve, azon utasítással, hogy azt Ernesztinnek adassa át, a nélkül, hogy az tudná, ki kezében járt ez.

A férj pedig ezalatt ismét elgondolkodott magában, s beszélt néha elfojtott hangján a fájdalomnak.

— Nincsen tehát valóban tiszta öröme a földnek! Ádám kigyója nem veszett el, hanem itt jár hőzöttünk s folytatja kísértéseit! Reszketek a gondolattól is, hogy a bűnös játék, melybe könnyelműen engedem magamat belevonatni, elveszhet!

Gondolataiból a báróné ébresztette fel.

— Mit gondol fiam-uram, Erzsikét nem volna-e helyes tervünkbe avatni?

— Az ég szerelmére, báróné, honnét veszi e gondolatot! Miért akarna talányt adni e gyermek lelke elé, mely talán összes boldogságába kerülne neki is!

— A mint tetszik. Láthatja fiam-uram, hogy nem ragaszkodom minden áron egy-egy felmerülő ötlethez. De most siessen, adja tudtára Ernesztinnek, hogy elmegyünk hazulról, s csak estére várjon haza.

— Gyülölöm ez alakoskodást lelkem mélyéből. Nem fért össze jellememmel soha, — de hogy a gyanu el legyen osztva, megteszek ezuttal — de legutoljára — mindent.

— Az orvosság keserű, de használni fog talán.

Zsornai ment fölkeresni nejét.

A biró megy a vétkehez . . .

Nem, nem! E pillanataon ő állott a vádlottak padján saját lelkiismerete előtt! (Folyt. köv.)

Hiába mondják . . .

Arától.

Hiába mondják azt már énneken,
Hogy te egyszer majd engem elfeledsz —
Hogy az idő kínossa képemet
Szivedből, és te majd mást is szoretasz,

Nem fogsz te elfeledni, jól tudom.
S megőrzöm síromig e hitemet;
Angyal szemedből olvasom örök,
Igaz és lángoló szerelmedet.

S megcsalának tán engem e szemek?
Mást tükrözném, mint érez benn a szív?
Nem igaz akkor a nap fénye sem,
É csak káprázat a magas mennyiv.

S ez fáj az én szívemnek oly nagyon,
Hogy én velem te is szenvedsz sokat
Felényi volna tán fájdalmam is,
Ha csak magam hordnám e kínokat.

A szerelmes orvos.

Elbeszélés.
(U. Z. után.)
(Folyt.)

— Ha kegyetek oly jók akarnak lenni, kezdé vidám hangon, hogy az erkélyajtót, melyet a hozzám ható légvonatból nyitva lenni gyanítok, betétek, a függönyöket lebecsátatják, le merem venni szemeimről a kendőt. Meglátandják önök, hogy nem vagyok annyira törődött, mint a mennyire látszom, s én megismerendem az imént hallott kedves csengésű hang szeretetreméltó tulajdonosnőjét.

Aline maga hajta végre egy pillanat alatt az ifju minden kívánságát, s azután kíváncsian hajlott karszéke fölé, mig Armand a beteggel szemben foglal helyet.

— Ön tudományának hire, szolt a fiatal ember, s a köztiszteltü név, melyet az által szerzett, vezettek engem önhez.

— Legyen ön szives — mondá fürkészőleg tekintve az idegen szemeibe az orvos, — közleni velem ama gyöngeség okait, mely kétségkívül valami külső erőszak következtében szállta meg e szép tiszta szemeket.

— Kapitány vagyok a belgiumi hadseregben, ezzel el van mondva történetem. A hadsereg nekem családom, helyettesíti szüléimet, kiket rég elvesztettem, gondoskodik rólam, s a mi több, ezer meg ezer testvérrel is megajándékozott bajtársaimban.

— De szemei? — kérdé Armand.

— Hát el kell még mondanom ezek történetét, midőn már tudja ön, hogy kapitány vagyok a belgiumi hadseregben.

Bizonyosan hallotta ön már hírét X. tábornokunknak? Nekem szerencsém volt alatta szolgálni. Épen az ő vezérlete alatt történt az is, hogy egy alkalommal a . . . i sánczárkokat rohantam meg vadászaimmal, midőn egy ágyugolyó bőmből el mellettem. Nyomban eszméletlenül estem össze, s embereim halottnak tartva vittek ki egy táborig orvoshoz. Azonban meg sem sebesültem, csak a mellettem elsuhant golyó szele vetett a földre, de e szél oly közel érte szemeimet, hogy midőn eszméletre tértem, látásom el volt veszve.

— És hová vitték önt azután? — kérdé palástolhatlan érdekeltséggel az orvos.

— Hónapokig mint vakkal bántak velem, s valóban az is voltam, s mint valami súlyos sebesültnek, folyton feküdnöm kellett. Egyszerre valami homályos szürkületet érzék szemeim előtt, mely napról-napra világosabb kezdett lenni, szemeim egyre erősültek, nem valék vak; hiszem, hogy az ön tudománya a még meglevő gyöngeséget is eloszlatja szemeimről, s engem ismét vissza fog adni hadseregemnek.

— De hová vitetett ön? — kérdé ismételve Armand, — hol ápoltatott az első hetekben, mikor még maga is bizonynyal egészen vaknak hitte magát?

Aline elérté bátyját, s feszülten leste az ifju szavait, ki futó mosolylyal előbb Aline, azután az orvos arczára tekintve, miután mindkettőről csak bátorító bizalmat olvasott, folytatá:

— Egy kastélyba vittek, melynek lakói, daczára a folytonos táborozásnak, nem szaladtak más vidékre a háboru elől.

Itt feküdtem én egy mennyezetes ágyban, melynek damaszt-függönyeit sokszor hallám suhogni, ápoltatva a kastély fiatal urnője által; hogy fiatalnak kellett lennie, megismertem hangja fris csengéséből, s lépése zaja után, a mint csendesen függönyeimhez közeledett. De miért mondom én el önöknek mindezeket, minek visszaidézni oly emlékeket, melyek boldogítók s fájdalmasak egyszersmind, s betegségemhez legalább semmi közük! Akkor vak voltam, legkisebb remény nélkül, hogy még lobogni láthassam valaha ezredem zászlaját, s minden kilátás nélkül arra, hogy ismét testvéreim soraiba léphessek, veszélyen és dicsőségen egyaránt megosztotva velük. Most, mint lábbadozó, ismét föltünni látom az életet, ámbár édesen emlékezem most is vissza a kastélybeli napok boldogságára, csak hogy egyuttal fájdalommal is, és pedig oly fájdalommal, mely nem illik egy derék kapitányhoz, ki nagy szerencsétlenségnek tekintheti, ha egyetlen pillanatot is átélt úgy, hogy abban hadseregének hasznára nem vált.

— Clementine, — mormogá önkénytelenül Armand.

Az ifju megrendülve ugrott föl.

— Clementine?! — kiáltá, — hogy jó kegyed e névre? Hát nem most hallja ön először történetemet?

Az ifju heves lépésekkel kezdett föl s alá járni a szobában.

Armand eléje állt.

— Ön rám bizta magát, — szolt jóindulattal — s mint orvos kérem, telhetőleg óvakodjék minden izgalomtól, a mi okvetlen ártalmára lenne. Én nem erőszakolom bizalmát, de az orvosnak tudnia kell, mi izgatja betegét. Láthatja, hogy e szerint nem lehetek orvos, hogy egyuttal barátja is nem leszek, kihez teljes bizalommal kell viseltetnie. Legelőször is leendő lakására viszem. Egyelőre el kell szánnia magát, hogy mint beteggel bánjunk önnel, s legelőször is nyugalomra van szüksége.

Armand szelidsége oly bizalmat támasztott Vilmosban, hogy egészen megnyugodva szó nélkül hagyta magát vezetni kocsijához.

Az orvos ismét bekötötte szemeit, melléje ült, s együtt kocsiztak vissza Lausanneba.

Aline az erkélyről nézett utánuk.

— Tehát csakugyan! — mondá magában, s csak most vette észre, hogy Clementine a kikocsizásra fölkészülve, s szebbnek tűnve föl előtte, mint valaha, a háta mögött áll, és leirhatlanul csodálkozik, hogy őt még nem találja fölkészülve a sétakocsizásra.

II.

Vilmosnak szigoru gyógmód alá kelle vetnie magát. Előrelátó orvosa mindenképen iparkodott gyánolítani fiatal életerejét, azonban szükségének tartotta tapintatos elővigyázattal inkább lassan haladni előre a gyógyításban, mint hirtelenkedésből túlfeszíteni vagy megelőzni a szemek láterejének természetes megerősödését.

Már ugyan szemkötő nélkül járhatott a gondosan elfüggönyözött szobában, de tartózkodnia kellett minden elfoglaltatástól, még az olvasástól is, és Armand távol tudott tartani minden hirt, főleg a politikából, mert attól tartott, hogy a legjelentéktelenebb izgalom is háborítólag hathatna fölüléseire. A beteg ugyan kiállhatlanul hosszúnak találta az időt, s elveszté türelmét napjában legalább hűszszor, hanem Armand meggyőző modora s baráti részvéte ismét megnyugtatta őt mindannyiszor.

Armand minden rendelkezhető üres idejét nála töltötte. Otthonn csak ebédnél mutatkozott, mindenekfölött tartozkodólag viselte magát Clementine irányában, s telhetőleg iparkodott elszuhanni huga fürkészései elől, ki láthatólag elárulta elégtelenségét, hogy házkörüket boszantó iparkodással futja. Gyakran Vilmosnál ebédelt is, s a hölgyek egész nap nem látták.

Clementine felüdülése napról napra előbbre haladt, s már csak alig volt észrevehető rajta némi bágyadtság. Ő Belgiumban született, itt kelt össze egy előkelő birtokossal, ki az első hónapokban özvegyen hagyta. Özvegysege kezdetén egyik falusi jószágán élt, honnét a háboru kitörtkor sem menekült tovább, remélvén, hogy nő léteére meg leendő kimélve minden bánatolmtól. Azonban az ellenpárt táborra kerülvén jószágai vidékére, ez elől, mert egy ellenpárti tisztet kastélyában ápolt, s mert tényleg ennek pártelvéihez hajlónak mutatkozott, futnia kellett. Svájcba menekült, de alig érkezett Lausanneba, veszélyes ideglázba esett, melyből Armand tudománya ugyan kimentette, de teljes felüdülése csak lassan haladt. Barátok és ismerősök hiányában örömmel fogadta az orvos azon ajánlatát, hogy költözzék nővéréhez, ki nem messze egy hirneves természetvizsgálónál van nőül, s kivel ő közös háztartásban él. Aline, bármennyire elütött is egymástól e két nő természete, csakhamar barátnője lett Clementinének, ki most, miután fölgyógyult, csakhogy Alinenek kedve teljék, ellenállás nélkül átengedte magát a mulatságoknak, melyeket az szóraztatására kigondolt.

B. tanár, Aline férje, egy tősgyökeres tudós, ha fűvészeti kirándulásairól, melyek többnyire egész napját igénybe vették, hazavetődött, bezárkozott szobájába, s sem vendégek, sem a két hölgy nem férhetett hozzá.

Armand ugyan meglehetősen kerülte a két hölgy magános társaságát, de igazán csak az ujabban szaporábban járó vendégek zárták őt ki körükből, s egyre hosszasan kezdeti időzgetni Vilmosnál.

A komoly tudós férfiura ellenállhatlan vonzerőt gyakorolt a fiatal kapitány vidám, egyenes magaviselete s örökösen fris jókedve. Órákig elhallgatta, a mint lelkesedve beszélt pályájáról s az ezred nagy haditetteiről. Armand szerette pályáját, ragaszkodással csüngött tudományán, hanem valahányszor Vilmost tüzzel hallá beszélni a vidám katonaeletről, úgy tetszett neki, hogy ő nem vette hasznát fiatalságának úgy, mint lehetett volna, vagy mintha ő soha sem is lett volna fiatal. Akaratlanul sohajtá nem egyszer: „Csak még egyszer lehetnék husz esztendő!”

Clementineről csak egyszer jött elő a szó köztük. Vilmos kérdeni találta egy izben:

— Hogyan jutott ön nővére multkor a Clementine névhez? Tudnak önök valamit róla?

— Majd ha egészen fölépült ön, azt is meg fogja tudni, — viszonzá komolyan Armand.

Egy napon az orvos szemközt állt a fiatal emberrel, s hosszan nézett annak beteg szemeibe.

— Önnek a legszebb kék szemei vannak, miket valaha láttam. Tudja-e ön, hogy e szemeknek ellenállhatlanoknak kell lenniök, ha ön azok ragyogó fényével, bátorságával és eltökéltségével valamely nő szemébe néz?...

Vilmos mosolygott.

— Még utóbb elhitelné ön velem, hogy szivhódító talizmánom van, miről pedig ekkor sejtelmem sem volt.

— Igazán nem?

— Igazán nem; s bár mennyire hizelgő is ön bókja, még sem bók utóvégre. Mert, ha eddigi hódításaimat egyedül szemeimnek köszönhettem, mitevő lettem volna, ha amaz ágyugolyó egy hajszálnyival közelebb füttyül el mellettem?... Lássa ön, épen midőn be voltak szemeim kötve, nyertem meg a legnemesebb szívet a világon.

És Vilmos elkezdé:

— Clementine, hisz ön már tudja, hogy ez volt neve megmentő angyalomnak, egy öreg szolgálával osztotta meg fölöttem gondoskodását. Elmondá nekem, hogy árva gyermeksejben növekedett fel, miként én. Éreztem, hogy itt egy égi leg tiszta lény közelében vagyok, s áhitatos tiszteletre gerjedtem iránta, a melyet azelőtt nem ismertem. Csak a vidámbb élményeket mondta el életéből, de hangjának ábrándos rezgése elárulta, hogy a fájdalom is ismeré. Istenitém képzeletben e nőt, s mielőtt észrevettem volna magamat, följánlottam neki egész szívemet. Azután vádoltam magamat, hogy e gazdag lelket ily összetört lényben akarom bilincselni; de ő mindentáldozó odaadással jelenté ki, hogy az enyém, s hogy én nem is mondhatok le róla, mert mi is lenne belőlem nélküle?... És mily szivszaggató volt elválásunk, mikor nekem el kellett jönnöm... Később aztán ő is eltűnt kastélyából, s mind maig nem birtam felföldözni, hogy hová. De föl kell találnom, hogy beváltsam fogadásomat, melyet életem legszebb pillanatában tettem.

— E szerint szereti ön Clementinet? — kérdé remegő hangon Armand.

Vilmos fölállt.

(Folyt köv.)

Fuller-Ossali Margit.

Északamerikai és angol lapok hasábokat szenteltek egy nő emlékének, kit életében a nőnél magasabba emeltek, ki egész életében arra tört, hogy nemét magához emelje. Nem tulzott emancipatio lángja volt, melyen lelkesültsége szövetnekét meggyújtotta, a szellemi nagyság lebegett előtte, s alárendelt annak mindent, hogy ezzel fölemeljen mindent. Nem az volt vágya, hogy a férfi-világ a nőnemhez leereszkedve, merő kényszerből részesítse azt a társadalmi viszonyok minden szabadalmában; a nőnemmel akart fölemelkedni addig, hol a társadalmi viszonyok minden szabadalma megnyilik előttök.

S valóban e lelkesültsége nem volt ábránd. Ha vissza akarunk tekinteni életére, akkor föl kell tekintenünk magasra, ő magasan áll. Ha lezajlott életén keresztül akarunk tekinteni, egy futó pillantásunk ki nem elégithet; úgy vagyunk vele, mint egy provenci völgygyel, hol minden lépten egy virág, egy a hab tükrén enyelgő sugárvilág rezeg előttünk, melyek mindenikénél meg kell pihennünk, hogy gyönyörködhesünk benne. Férfias erő, női gyöngédség, magasztos ábránd, semmi tulzás voltak lelke alkotói; lelke bevilágított kebelébe, s az a kebel soha sem kuszálta össze a valódi hivatás szennytelen palástját.

Margit Cambridge-Portban 1810-ben született. Atyja éles eszü s szigoru erkölcsü tanár, ki kedves leánykájának féltékeny gondossággal adta első nevelését. A jó öreg tudta, hogy a római Italia klímája tette rómaiává, tudta, hogy őt a római befolyás tette azzá, a mi, e meggyőződés lebegett előtte, mikor Margitot először is a római költészet, nagyság és erény

magasztos légkörébe vezette. Az atya, a nevelő jól számított; Margit 10 éves korában e classikus nyelvnek tökéletesen birtokában volt; e nyelv volt egyetlen öröme, egyetlen barátja, s a lányka, a tanítvány örömeiben nem csalódott barátjában. Ez tárta elébe először a szépet s keltette föl vágyát a többi szép iránt; s ez időre esik, hol Shakespeare, Cervantes, Molière már eszményképei voltak, hol a szépért rajongott, hol meglepő fogékonysága már föl tudta fedezni a művészetben s a természetben a szépet.

Az atya előtt kezdett nek elég volt ennyi, a csodagyermeket további képzésre Groton kezei alá adta. Margit Grotonnál társakat nyert, s Groton társai kedvéért Margitot oda akarta visszavezetni, hol tanulmányait azokkal kezdje egy foktól egy időben. Margit fölülállt már akkor jóval idősebb társain, s előtte igen kevés volt e kezdet. Éles esze csakhamar észrevette azután a természeti s egyéb szerencsés előnyök intriguáját, nemes lelke fölajdult a jogtalanság gyözedelmén, s a tizenéves leányka kebelében megszületett az egyenjogúság, az örök igazság eszméje, s heroikus lánggal égett az elnyomottakért, s azután e lángnak szentelte minden lehelletét, szíve minden dobbanását.

Az atyai házhoz visszatérve óriássá érezte nőni egyetlen szenvedélyét, a tudományt, az általános szépnem felületes ismeretét. Szellemi ereje, műveltsége már ekkor csodálatos nagy körű volt. Egész lelkével a nyelvek tanulásának adta magát, s kevés évek után a többi közt a németet annyira vitte, hogy az ottani classikusok gyöngyeit már föllehelte a gondolatok, a kifejezések tengerében. A német classikusokat imádta, entusiastá volt velök szemben; a gondolat mélysége a főséges realitás mint egy megközelíthetetlen magasságot, ugy állítá elé — Göthét.

Lelkesültsége és műveltsége párhuzamban haladtak; s ez időre esik, hol lelkesültsége közkinccsés akarva tenni műveltségét, egy baráti kört szervezett, melyben minden egyest egy egészszé koncentrált az ideál magaslatán. Ő volt a szárny, mely idáig emelte mindenkit, s az idáig emelkedett egésznek ő volt itt a lelke. Bűvös hatását, melylyel mindenkit körülövedzett, érezte a nő, ugy mint a férfi, s e bűvös hatásnak ellenállani nem tudott soha senki. Megértette mindenkivel azt, a mit akart, s a ki megértette, elfogadta mindazt, a mit akart.

E bűvös befolyás lebilincselte egészen Emerson-t, a híres essaiistát, ki elismerését Margit számára már akkor biztosította, hol alkalma volt Tassó és Göthe fordításai kéziratában lapozgatni. Ez ismeretség 1835-re esik, az az ismertetés, melylyel Castell E. Margit életét s bensőjét jellemezte. „Az az édes csevegés, melylyel engem előbb annyira elbájolt, kezdett előttem nem sokára unalmas időtöltéssé lenni: sok lárma semmiért! De Margit, ki képzeletében engem mint egy philosophot ugy alkotott, sokkal kíváncsibb volt azt a hidat ismerni, melyen keresztül az egyetértés virágos mezejére érhetünk, sem hogy hizelkedésével, minden áron való meghódításával alább hagyott volna. A legfinomabb érzéssel kutatta mindazt, a mi távolról is kedves volt előttem, hogy azt nekem azonnal valósítsa. Minden, a mit tőlem esdett, a kölcsönös bizalom volt. E kívánságnak vele szemben lehetett-e ellenállni? Birta mindazt, mit egy szellemdús lélek nem nélkülözhet; sokoldalú eszélyesség, könnyű felfogás, találó felelet és humor mind hatalmában állott. Szemei, melyek első tekintetre oly igénytelen színben tetszettek, majd a szeszély s pajkos kedv árján usznak, majd az öröm s lelkesedés ragyogó lángjában égnek. A költészetnek minden virágát ismerte, mely az uj-

angol irodalom előfáján a jelenben kivirult. Kellemes s szeretett vendég volt mindenütt; barátjai s barátnői kitárták előtte ajtaikat, hol akármelyiken ha belépett, az örömmünetet ült. Egyénisége kimondhatatlan kedves, előadása olvadékonyság s beszéd tárgya játszi tréfa, emberismeret, költészet, realitás, s mindenek fölött igazság. A nap nem volt neki soha elég hosszú, s én tiz évig ismertem, de ez idő alatt nem láthattam a nélkül, hogy erejét mindig inkább erősbödvé, a folytonos munka elcsüggesztette, kifáraszthatta volna.“

Keble minden benyomásra fogékony volt; a legszomorubb hírok épen ugy hangzottak benne, mint a legvidámabb öröm édes hangjai. A türelem és kitartás példányképe, s az egyetlen jutalom, mit részéről annak tartott, az az önművelődés édes eredménye volt. Nem volt előtte korkülönbség, saját magából indult, s keblét ép ugy megnyitotta egy gyermek, de fogékony leánykának, a mint azt egy az éveket haszontalanul eltöltött asszony előtt mélyen elzárta. A szellemi színvonal volt előtte a zsinórmérték.

Eközben atyja elhalt, s a szomorú esemény életének egészen más irányt adott. A hátramaradt, gyámját vesztette család életföntartását czélul tüzte ki magának, s e végből elhatározta értékesíteni szellemi kincseit, s irodalmi, nyelvészeti tanulmányokat írni a nevezetesebb folyóiratok számára. Az „Amerikai havilapok“ szerkesztőjével meg is egyezett egy Pick-ről irandó essay-cyklust illetőleg, mely kétségkívül sikert is arat, ha a szerkesztői vörös-kréta önkénye még előbb kedvét nem szegi, s ha e megsértett ihlet a megkezdett művet befejezni engedi. Margit lemondott az essay-írásról, de hogy czéljának mégis eleget tegyen, a nyelvtanítás görnyesztő sulyát vette vállaira.

Lakását anyjával áttette Bostonba (1839-ben); e hely volt az, melynek eddig jutott műveltségét tekintve, legtöbbet közönhetett. Magánélete ez átköltözésben éri végét, s itt kezdődik meg az annyira nemes nyilvános pálya. Érezte, hogy a könyvirás, az írói pálya csak tökéletlen hajlamai kebelének; az, a mihez legtöbb kitartást s legtöbb kedvet érzett, az az élő szóvali hatás, a lélektani művelés volt. Ez a szenvedély egy tervet szült agyában, mely azután minden percét elfoglalta, igénybe vette, s ez egy „Nőegylet“ alakításának eszméje volt, egy „Nőegylet“ alakításának, mely a művelt nők központja lenne, hol az összejövetelek alkalmával kölcsönös eszmecsere által kidomborodnék a legtisztább nézet, s létrejöne az egy-olvás. Hol egymásnak az élet ezer változatait elemezve, kitárnák azt, a mi a legjobb, s követve azt, a mi a legjobb, fölemelkedhetnének a fokig, hol a társadalmi élet hasznos munkaköre megnyílnék előttök. Fölkeltve a női ambíciót, a fölényt nem az arrogancia, rang vagy külső illúziókba helyeznék, de egyedül a szellemi nagyságban, ennek kell alárendelni mindent, hogy ezzel föl lehessen emelni mindent. Tervében bele foglalta azt is, mely a társulat érdekében ép oly hasznosan, mint a legfinomabb diplomatiái érzéssel volt összeállítva, mely szerint a társulat minden tagja, jól, rosszul, de életnézeteit köteleztetik írásban adni be, mintegy szavaznia így arra, mely a többség szentesítése mellett azután mintaképül tüzetik ki.

A terv Boston női által igen nagy lelkesedéssel s partolási készséggel fogadtatott, elannyira, hogy még ugyanazon a télen megkezdtek a társulat életbeléptetését.

(Végo köv.)

Egy hét története.

Márczius 9-kén.

Tessék ibolyát venni! — Vége a szedő-sztrájkknak. — Haynald érsek Rómában. — Miklósi szinigazgató. — A pap szakácsnéja. — Egy fiatal tehetség. — Szathmáry Károly vendégjátéka. — Kletzer Feri és Vay Lénárt hangversenyei.

Tessék ibolyát venni! Tessék ibolyát venni! ez a legérdekesebb ujdonság e héten. A tavasz első-szülött gyermekei kidugták kedves kék szemecskéiket a téli takaró alul, hogy körülnézzenek és hirt vigyenek félénkebb testvéreiknek, ha valjon tanácsos-e már tarka ruházatu gyöngéd tagjaikkal kijönniük a szabadba; egy tűzvérü fiatal napsugár meglátván őket, legott ott termett, ennek is, annak is valami szépet sugott a fülébe, a tapasztalatlan kis ibolykák szemlesütve, mind előbbre-előbbre jöttek, aztán kinyitották kedves kék szemecskéiket, körülnéztek, hol van tehát az a szép tüzesajku napsugár? Hát ott fenn a magasban? Olyan messziről tekintett alá reánk és sugta szívünkbe azokat az édes, andalító szavakat szerelemről, boldogságról, elérhetetlen magasságról? Oh, jerünk vissza, és ne szóljunk semmit otthon levő testvéreinknek az első világba-lépés kudarczáról! Igen, de akkorra már ott voltak körülöttük a hideg, szívtelen üzérek, a kiknek a pénz az istenük, megfogták őket hajszál finom indácskáiknál, letépték, csomóba kötötték, és most a tavasz első hirnök ei kora áldozatul estek kíváncsiságuknak, nemde furcsa történet ez? Egészen olyan, mint mikor egy nagyon fiatal leány nagyon könnyen ad hitelt valamely tűzvérü tánczosa fülbemászó bók-jainak. Tessék ibolyát venni! Tessék ibolyát venni!

A másik nagy ujság e héten kedves olvasónő, hogy nincsen többé szedő-ribilió; nemde előre megmondtam, hogy a jó fiukat csakis a farsang tette sztrájkolókká? Ők maguk, a jó fiuk, természetesen meg sem álmodták, hogy ők csak eszköz, az a szó: díjfelemelés a fejükbe ment, farsang i dején az ember észre sem veszi az effélet; hanem a mint az utósó brugós letette a vonót, ők is kijózanodtak, körültekintettek, hol vannak tehát azok az ezredek, t. i. forintos ezredek és poroszosi tallérok, a melyeket nekik segítségül küldeni ígérték? Nincsenek sehol, eltévedtek az uton valamelyik bujtogató zsebébe, a ki most markába nevet; az ő zsebeikből pedig négy heti munkátlanság üressége sötétlett ki; nem maradt tehát egyéb hátra, mint beismerniük, hogy a szegény embernek nem való a dologtalanság, az csak uraknak való és mivel hogy urak vannak, kell hogy szegény emberek is legyenek, a kiknek csak egy jó barátjuk van a világon, és ez a munka és csak egy vigasztalójuk és ez a takarékoság; így lön, hogy mult hétfőn már mind visszatértek a nyomdákba, azért ha valamelyik előfizetési felhívásban — mert e héten mennek szét a művelt hölgyek legkedvesebb meghívó levélkéi, azok t. i., melyekre oly szívesen aláírják nevüket: az előfizetési felhívások — hogy „a folyást tartó szedői zavarok miatt“ stb.; ne méltóztassanak ezt úgy érteni, mintha e zavarok még e héten is tartottak volna, hanem úgy, hogy e szavakat az illető szerkesztő vagy szerkesztőnő pár nappal elébb írta, írta pedig azokat pár nappal elébb azért, mert attól tartott, hogy ha késik vele, nem telik az időből

egy napnak csak huszonnégy órája van, és abból is mennyi megy el előre nem látható véletlenségekre! Legjobb tehát a jó gazdasszonyok arany szabályát követni: előre dolgozni, a mennyire csak lehet.

Mindezekről pedig azért irok olyan részletesen, hogy olvasónőim körülbelül tájékozassák magukat arra nézve, hogy milyen különbség van a farsang és böjt közt. Mennyi bősége az ujdonságoknak farsangon, és milyen meddőség böjtben! Akkor, ha egy szép leány miatt két udvarló farkas-szemet nézett egymással, föl sem vettük, jól tudván, hogy egy óra mulva már nem két, de négy udvarló, és nem farkas-, de medveszemet fog egymással nézni, és most, édes jó Istenem, már az is nagy ujság, hogy Rómában Haynald érseknek azt mondták, hogy ha beszélni akar, hát hallgasson, és ha itt akar maradni, hát menjen ki! És ezen az emberek napokig el tudnak beszélgetni és találgatni, hogy valjon mit mondhatott tehát a mi legkitünőbb magyar érsekünk, hogy azt Rómában olyan zokon vették tőle? Mit is mondhatott volna! Bizonyosan keményen lefordta a jézsovitákat, a miért olyan sokáig huzzák-halasztják pápa ő szentsége csallhatlanságának hitelvvé kihirdetését, mikor Magyarországon alig várják már a perczet, hogy ez az elv is hitté válassék! Mondják, hogy magyar főpapjaink mind haza készülnek jönni e miatt Rómából, kivéven egy párt, a kik szintén szeretnének hazajönni, de csak akkor, mikor egy kis piros kendőt is hozhatnak magukkal vásárfiául, ezt a piros kendőt aztán a gyomor fölé kötik, mert az nagyon jó gyomorerősítő, úgy hívják, hogy kárdinális-öv; kár, hogy szabadalom van reá, és így nem minden ember juthat hozzá. Haynald érsek például semmi esetre nem kap belőle.

Budán Miklósi vette át a népszínházat, el is kezdte már az előadásokat, meglehetősen jó társasággal, de a közönség még mindig nem tudta magát elhatározni azon kérdés felett, hogy valjon melyiket pártolja: a budai népszínházat-e, vagy a Varietés-színházat? Mindegyiknek megvan az a tulajdonsága, hogy mint magánvállalat csak a közönség pártolása mellett állhat fenn, de a Varietés-színháznak mégis azon előnye van a népszínház felett, hogy az első német, utóbbi pedig magyar; innen van, hogy míg a Varietés-színház rendesen zsufolva van, addig a budai színház páholyai folyvást várják azt a kort, midőn az ő számára is közönség fog születni; úgy látszik, jó sokáig várhatnak, t. i. a páholyok, mert a mi az igazgatót illeti, az bizony nem várhat, mert a társaságnak élni kell. De hát minek is Budán magyar szintársaság, mikor ott épenséggel semmi más magyar elem nincsen, mint csupán az udvar, öt-hat miniszterium, ugyanannyi más főhivatal, melyek mindössze is csak pár ezer tisztviselőt foglalkoztatnak, és körülbelül 50,000-nyi polgárság, mely közül igaz, hogy csak 10—12 ezer tud magyarul! Ilyen csekély értelmiség mellett csakugyan nem tarthatja fenn magát oly színház, mely hogy fennálljon, szükséges, hogy egyre-másra legalább is kétszáz látogatója legyen esténként; hogy telhetnék ki ennyi intelligencia egy ilyen közönségtől!

Aztán kissé tájékozatlan is még Miklósi igazgató ur a

itteni viszonyokkal. Azt, hogy először is a „Zsidó-honvéd“-et adta, csak mellesleg érintem, ámbár ebben is a zsidó sokkal jobb hazafinak van feltüntetve, semhogy a közönségnek tetsék. A zsidót mi a színpadon is csak úgy szeretjük látni, hogy okunk legyen elhuzódni tőle; de még sokkal nagyobb balfogás volt Miklósi igazgató urtól az, hogy a „Pap szakácsnéját“ adta, vagyis hogy úgy adta, a mint adta. Az a „Pap szakácsnéja“ nem magyar szakácsné, hanem német, és az egész darab is német, annyira német, hogy egy szikrányi szellem sincsen benne, hanem annál több pityergés egy jó adag trágársággal, részint prózában, részint versben. Bécsben százszor egymásután adták e darabot, Pesten is a német színházban nagyon sokszor és mindig nagy tetszés mellett, és midőn mult hétfőn Miklósi ur színpadra hozta, hát ez a darab nem tetszett; igen is nem tetszett, mert Miklósi ur épen azt a részt, mely a nagy közönségnek olyan mód nélkül tetszett, t. i. a trágárságokat szépen kihagyta; Miklósi ur bizonynyal szégyelte magát ezt a sok trágárságot a színpadon elénekelteni; no, akkor bizony nem fog concurrentiát a Varietés-nek csinálni, mert itt e szó: szégyen és trágárság — leküzdött álláspontok, és az igazgató jól találja magát mellette; mert a közönség azt mondja, a mit egykor egy nagytehetségű fiatal ember nevetve mondott: „Atyám nem szereti, hogy Svájcba menjek, attól fél, hogy a köztársasági eszmék meg találnak rontani; mintha én rajtam még valami elrontani való volna.“ Ez a nagytehetségű fiatal ember b. Eötvös József volt harmincz és néhány évvel ezelőtt, a jelenlegi vallásügyi miniszter, a ki e héten egyszerre olyan rosszul lett, hogy az utcán összerogyott, most azonban ismét jobban van, és e napokban fogja az országgyűlés elé terjeszteni a legszabadelvűbb törvényjavaslatok egyikét a vallás szabad gyakorlata iránt.

A nemzeti színháznak csakugyan Zichy Antal lett igazgatója, de mivel állása csak ideiglenes, a reformok talán kissé lassabban fognak ez intézet körül létrejönni, semmint e jeles férfi ohajtaná. Eddigél leginkább kísérletekkel telik az idő, a mult héten Szathmáry Károly vidéki színész lépett föl vendégképen egy párszor, változó szerencsével, utósó föllépése, mint Kópjai a „Király házasodik“-ban, legkevésbé tetszett, és minthogy a színpadon nem úgy, mint az életben, az első, hanem inkább az utósó föllépés a határozó, nem valószínű, hogy szerződteni fog; annál jobb nekem, gondolja erre Miklósi igazgató ur, mert ez esetben az ő társulatánál szándékozik maradni e derék tehetség.

Még a színi tanoda vizsgáiról is kellene szólanom, de mivel akkor sem kerülhetném el, hogy a hangversenyekről ne szóljak, inkább a jövő hétre halasztom az első leírását, midőn majd egészen be lesznek fejezve, és beleharapok a keserű almába.

Keserű alma és hangverseny-ismertetés! Ugy van, mert valahányszor zenemű-ismertetést kell írnom, mindannyiszor úgy érzem magam, mint a ki — hogy egy általánosan smert képpel éljek — az üvegen át mézet nyálnék. Ha még kritikus volnék, hibáztatni és leczkét tartani bőven lehet szóval, de a szépséget leírni, ám kísértse meg valaki egy szép női arczot prózában leírni! Könnyű dolog azt mondani, hogy Kletzer Ferinek nem minden „fogása“ sikerül, vagy hogy a fiatal Vay Lénárt mindamellett, hogy már tavaly lett tizenöt éves, mégis igen messze van még Joachim művészi tökélyétől; ezt mind igen világosan és értelmesen lehet megfoghatóvá tenni; de mi kép irjam én lo kogyeteknek azt a meleg bensőséget, azt a nagy dallamosságot, melylyel Kletzer a „Sicilianát“ elő tudja

adni? vagy azt a játszi könnyed modort, melylyel a fiatal Vay Lénárt Hauser egy pár darabját játszta? Rövideden pedig elmondani, hogy Kletzer Feri gordonka-művész mult szombaton az „Európa“-ban hangversenyt adott, és elősorolni, hogy a műsorozat állott Pergolette „Siciliána“-jából, Lottinak egy dallamából, Schumannnak egy dallamából stb., vagy pedig azt, hogy: „Mult hétfőn báró Vay Lénárt fiatal hegedűművész az író- és zenész-segélyegylet javára adott hangversenyt következő műsorozattal“ és a többi és a többi, ugy-e bár, ez nem ismertetés? Igaz, hogy, mint mondani szokás: napsugár és rózsailatba is belemárthatnám tollamat, röphithetném a dicséretnek ezerszinű rajgóit, fonhatnék ékes koszorut Helikon legszebb szövirágaiból, és ezt mind talán érdeklél olvasnák hölgyeink; de valjon azért tudnák is már, hogy milyen szépen hangzott is ez és e dallam? Én nem hizelek magamnak ilyen csudaerővel; én is véghetetlenül szeretem a zenét, és magam is meglehetősen „flótás“ vagyok, hanem csak azt a jó zenét szeretem, melyet hallok, nem pedig azt, melyet — betűkben látok.

Bizonyosan azért is a bójti multságok közé tartoznak a hangversenyek. Ismertetésekkel kell róluk olvasni és írni.

— i — r.

Budapesti hirvivő.

••• (Udvari hírek.) Király ő Felsége mult hétfőn a közönséges póstavonattal Bécsbe utazott, esütörtökre azonban ismét Budára érkezett vissza. Udvari körökben beszélnek, hogy a királynő s a királyi gyermekek a tavaszi idényt sem Gödöllőn, sem Schönbrunnban, hanem Miramareban fogják tölteni, mignem Ischlbe mennek. — Királyné ő Felsége, ki megérkezése óta nem hagyta el a kir. várpalota környékét, igen jó egészségnek örvend és még kedvezőtlen időben is majdnem naponkint hosszabb sétákat tesz a várkertben. Mihelyt lanyhább idő áll be, ő Felsége ismét nagyobb lovaglási kirándulásokat fog tenni Pest környékén.

••• (A pesti jótékony nőegylet) f. é. márczius 13-kától április hó 9-kéig terjedő 4 hétre szegényei között leendő felosztásra összesen 540 frtot utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 279 frtot, egyszer mindenkorra segélyezettnek pedig 261 frtot. Ez alkalommal a választmányi nők 44 új vizsgálatról tettek jelentést. — Együttal köztudomásra hozza az egylet, miként szemhályog-gyógyintézetét, melybe az ország és hozzákapcsoltsolt részekből származott szembetegyek vallás, nem és nemzetiség megkülönböztetése nélkül, ingyenes ápolás- és gyógyításra felvételnek, a jövő április hó elejével újra megnyitattik. A felvételre jelentkezni kell a m. kir. egyetem orvosi épületében (hatvani és újvilágutcák sarkán).

••• (A magyar főrangok) közül többben francia műkedvelő-előadásra készülnek az „Európa“-ban, jótékony czélra. Az ügy lelke Türr Istvánné (a ki francia nő). A belépti díjt 5 frtra tervezik. A francia előadás után pedig magyar előadás is fog talán következni.

••• (A magyar orvosok és természetbuvárok) tavalyi fumei közgyűlésén tudvalevőleg József főherceg választatott meg az idej Aradon tartandó közgyűlés elnökéül. Most egy küldöttség jelent meg a tavalyi elnök, Vécsey József vezetése alatt a főhercegnél, felkérve őt, hogy az idej közgyűlésen személyesen vezesse az elnöki tisztelet. A főherceg azt vála-

szolta, hogy a választás által igen megtisztelve érzi magát, de aligha lehet a gyűlésen személyesen jelen, mert épen a gyűlés idejére esnek a honvédség gyakorlatai is.

✦✦ (Fölvívást) olvasunk a „Hon“-ban adakozásra — Tóth József özvegyének és árváinak, kikre — ha a nemzet nem segít sorsukon — nagy nélkülözés vár, miután a nemzeti színház csak művészeket nyugdíjaz, azok özvegyeit és árváit nem. Az aláírást Jókai és a szerkesztőség nyiták meg, s bizonyára a lelkes, áldozatkész szívek közül sokan fogják követni azok, kik ismerték és bánták Tóth József művészetét. Elég szomorú, hogy a kik a hazai művészetnek, a haza lelkének áldozták föl életüket, nem hagyhatnak övéiknek egyebet, mint bábékoszoruk mellett — nyomort.

✦✦ (Az egyetemi polgárok) mult kedden tartották meg a régebben szándékolt fáklyás-menetet Hoffmann Pál tiszteletére. Az üdvözlő szónoklatra a derék képviselő és népszerű tanár meghatottan válaszolt, megköszönte az ifjuság megtisztelő bizalmát, s reményét fejezte ki, hogy az újabb nemzedék is megteendő mindent a tudomány és egyetem érdekében.

✦✦ (A nemzeti színháznak) mult szerdán este kétszeresen jó estéje volt. Hugo Károly „Báró és bankár“-jában Lendvay Márton, egyik elsőrendű művészünk láthatta ismét a színpadon, és egy sikerült előadásban is gyönyörködhetett. Lendvay Márton csaknem egész télen makacs torokbajban szenvedett, és már-már azon aggódtunk, hogy e jeles művész örökre elveszett a nemzeti színháznak; a mai előadás azonban örömmel győzött meg az ellenkezőről. Lendvay a báró szerepét játszotta, igaz, hogy e szerep nem igényel erős hangot, de annyit mégis igényel, hogy a ki azt el tudja játszani, az sok más szerepet is megbir, és Lendvay a legfényesebb sikerrel játszta ma e szerepet. Csak még kis ideig ha kimélni fogja hangját, akkor valószínűleg még évtizedekig díszére fog válni nemzeti színházunknak. A közönség taps- és koszorúkkal fejezte ki örömét, hogy kedvencz színművészt újra láthatta. Igen gyönyörűen játszotta Felekiné is a bankár nejét, Feleki a bankárt, és miután az egész hatás- és eszmegazdag műben csak e három ember játszik, az egész előadás egyike volt a legélvezetesebbeknek. — Az operának is pár jó estéje van e héten a nemzeti színpadon. Toperczer Ilka kisasszony vendégszerepelt rajta. „Fidelio“-ban Leonorát, „Lohengrin“-ben Elsát és „Faust“-ban Margitot adta; utóbbi szerep nem tartozik ugyan a kisasszony legjobb alkotásai közé, de azért ebben is alapos iskolája és szép hangja többszörös tapsra ragadta a közönséget; szerződötése esetében bizonynyal hasznos tagjává válhatnék színpadunknak, már csak azért is, mert szép tehetség mellett még igen gazdag repertoírral rendelkezik.

✦✦ (Lipthay püspök hagyatékai.) A f. évi febr. 20-kán elhunyt Kisfaludi Lipthay Antal czimz. püspök, esztergami kanonok s a volt hétszemélyes tábla 1848-ban kinevezett bírájának röviden említett halála felőli tudósításunk pótlásául, a boldogultnak hazafias és emberszerető lelkületéről tanuskodó azon intézkedését közöljük ezennel, miszerint a komárommegyebeli Udvard községi szegényeknek 200 frtot, a hontmegyebeli ipolyszécsénykei és nagyfalusi szegényeknek szintén 200 frtot, az esztergami szegényeknek 100 frtot, s az ugyanitt kezelt szegények alapja növelésére 500 frtot, a m. tud. akadémiának pedig szintén 500 frtot hagyott végrendeletileg.

✦✦ (Álarozos bál a honvédménház javára.) A „Harmonia“ társas egylet kezdeményezése folytán szombaton, márczius 12-kén a honvédménház javára a városi vígadó termében fényes álarozos bál tartatott. A rendező bizottság nagyszerű

előkészületeket tett, hogy egyrészt a termék minél fényesebben legyenek díszítve, másrészt a közönség minél kedélyesebben mulathasson. Hirsch ur, a Varietés-színház leleményes igazgatója vállalkozott, hogy álarozos menetet rendez. A bál részleteiről jövő számunkban fogunk csak szólhatni, annyit azonban előre is merünk jósolni, hogy e vígalom igen látogatott lesz, és pedig először, mert a honvédménház javára rendezik, és másodsor — mert bőjt van.

✦✦ (Hangverseny.) A pesti joghallgatókat segélyző egylet javára f. hó 20-án a vígadó kis termében hangverseny fog tartatni. Pauliné, Menter Zsófia zongoraművésznő, Dubez, Huber urak és többen már megígérték közreműködésüket.

✦✦ (Rózsás napló.) Romeiser Hermin kiasszonyt, a fővárosi körökben kedvesen ismert bájos hölgyet e napokban jegyzé el Eberling Gusztáv pesti ügyvéd. — Csáth Kálmán miniszteri fogalmazó pedig Császár Árpádine kistasszonyval, Császár Ferencz elhunyt érdemes magyar írók művelt leányával váltott közelébb jegyet. — Ádám András heves- és külső-szolnokmegyei törvényszéki ülnök mult hó 28-án kelt össze Marton Izabella kisasszonyval P.-Szelevényen. — Szegeden pedig Matlaszkovszky Károly ur, a gr. Károlyi Alajos gazdasági tisztje Szatmármegyében, e napokban vezeté oltárhoz Horváth Gizela kisasszonyt, az elhunyt Horváth József állammérnök leányát, s nagynevű történetírónk Horváth Mihály kedves hugát.

✦✦ (Halálozás.) Tisza-Ladányról értesítik lapunkat, hogy ott közelebb Czike Ferenczné, szül. Csépanfalvi Marschalko Juliána, köztiszteletben álló prot. lelkésznő halt meg, övéinek nagy fájdalmára. — Gruesku Lázár, Torontálmegye sz.-györgyi kerületének volt megválasztott képviselője, közelebb meghalálozott. — Kuk János országgyűlési képviselő márczius 5-kén, életének 33-ik évében, nyolcz napi betegség után, agyvelőgyulladásban meghalálozott. — Békeffy József 1846-ki honvédeztredes márcz. 6-án, hosszas szenvedés után Pesten elhunyt. 67 éves volt.

✦✦ (Vegyes hírek.) Ő Felsége a királyné mult héten legmagasb személyes látogatásával méltóztatott szerencsétleni Andrassy Gyula gróf miniszterelnök még folyvást gyöngéledő nejét. — „Papok és barátok“ czímmel a jövő áprilisi évnegyedtől kezdve folyóirat jelenik meg Hekenast Gusztáv kiadásában, havonkint egyszer három nagy iven, képekkel. Szerkeszti Hollós László. Ára egész évre 4 frt. — Hellmesberger vonósnégyes társulata tovább halasztá Pestre jövetelét. — A gőzhajózás a Dunán kedden már megindult. — A tébolydai kath. kápolna megáldása mult vasárnap d. e. 10 órakor ment végbe. Mintegy 80 beteg is jelen volt ez ünnepeyen. Ráth plébános beszédet tartott hozzájuk magyar és német nyelven; az egyházi szertartásnál pedig dalárda is működött közre. — A nemzeti színház tagjai közül, hírszerint, a nyárra többen dalműelőadásokra Pécsre mennek. — Az ungvári haladó izraelita nőegylet, melynek derék elnöke: Kornstein Rozália asszony, e hó 20-kán sorsjátékkal összekötött jótékony czélú bált ad. — Vámbéry Ármint egy Pesten terjengő hírszerint, Párisba hívták, a keleti nyelvek tanárának. — A pesti kegyesrendi főgymnázium deák-segélyegylete javára e hó 20-kán a vígadó kis termében tartandó hangversenyre. Baláznő Bognár Vilma asszony, Székely és Huber urak közreműködésüket megígérték. — A magyar gőzhajótársaság a Szathmáry Károly lemondásával megürült igazgatói állomást egyelőre Jankovich Miklós országgyűlési képviselővel tölté be. Ő eddig is az igazgató-

választmány egyik legtevékenyebb s legbuzgóbb tagja volt. — **Izsó Miklós** Verbőczy általa készített mellszobrából gipsz öntvényeket készít. A kik ezt birni akarják, megrendelhetik nála a nemzeti muzeumban. Egy példány ára 10 frt, vidékre becsomagolva 14 frt. — **A Szepesség** en a napokban egy földmivelő áruba bocsátotta feleségét, felpénzt is vett rá, de megbánta s összeveszett fölötte a vevővel. Most mindkettő törvény előtt áll. — **A legközelebbi börtönvizsgálatnál** Budán észrevették, hogy **Figyurek** templomrabló börtönében a falból néhány téglaki van feszítve. A vállatásoknál kiderült, hogy a fegyenczek a fal áttörése után be akartak jutni a levéltárba, s azt felgyújtván, az ebből keletkezett zavarban menekülni reménylettek. — **Schöller József**, volt honvédszázados, egy új találmányu hajóhid mintázatát nyújtá be a honvédelmi miniszteriumnak. A miniszterium a mintázatot megvizsgálván, kivihetetlennek találta. — **A budapesti gyógyszerészség** edek e hó folytán jótékony czélú műkedvelői előadást rendeznek a budai nép zínházban. Az előadandó darab, mint halljuk, **Lendvay „Nem türöm a háznál“** című vígjátéka lesz. Csak közönsége is legyen. — **Király ö Felsége** a tűz által elpusztult zalamegyebeli sármelléki iskola felépítésére magánpénztárából 300 frtot adományozott. — **Azt a meglepő hirt** hozza a „Gy. K.“, hogy a minap Sopronmegyében egy komédiástól elszabadult medve Győr város körül barangolt s az ottani vám mellett látták. — **A városi ligeti artézi kut** 45 láb mélységig haladt. Vize 16 és fél fok meleg, mit igen kedvező körülménynek tekintenek. — **Brüll Miksa** pest-hollandi konzullá neveztetett ki. — **Kolozsvárott** egy gondatlan ember fotogénnel összeégette magát. — **A bölcödére** az „Európa“-ban tartott bál alkalmával 335 frt felülfizetés történt. Nagyobb adományok voltak: királyné ö Felsége 50 frtos küldeménye, gr. **Andrássy Manóné** 50 frt, **Duchange** 50 frt, **Salamon ur** 45 frt, gr. **Wenkheim Krisztina** 40 frt, **Czartorisky herceg** 40 frt, gr. **Károlyi Istvánné** 25 frt, stb. — **Zágrábban** e hó 1-jén este földingást éreztek; több ingaóra megállt a földingás következtében. — **Balázs Sándor** egy 3 felvonásos vendéjgátékat irt a nemzeti színház számára. Czime: „Az intrikusok.“ — **A természet tudományi társulat** számára a közoktatási miniszter költségvetésében a „közművelődési rovatba“ 5000 frtnyi segély van fölvéve. — **Egy borbélylegény** multkor a budai ráczfürdőben eret vágott magán s azután nem tudta a vérzést elállítani. Ha gyors segély nem érkezik, elvérzik; így azonban sikerült még életét megmenteni s öt Pestre szállítani. — **Thern Lajos** és **Vilmos** hazánkfiai zongoraművészek nagy tetszés közt hangversenyeznek Bécsben. — **Rabatinzky Maria** bécsi operaszínházhoz újból két évre szerződött. — **Alapítvány.** **Csáky Petronella** grófnő 12,000 frt hagyományt tett egy katona-alapítványra. Ezen alapítványi helyre, melyre azonban csak családja tagjai versenyezhetnek, legközelebb ki fogják irti a pályázatot. — **Megjelent zeneművek:** „19 magyar ábránd“, **Székely Imrétől.** Ára 1 frt 20 kr. Igen diszes kiállítás. „Sárga lilom“ kedves népies magyar nóta, zongorára **Németh Jánostól.** Kaphatók **Rózsavölgyi** és társánál. — **Post város** egykori falának utósó maradványait is lerontották a só-utczában s helyüket nem sokára egy három emeletos ház fogja elfoglalni. — **A nemzeti színház** igazgatósága **Carina** kisasszonyt vendégszereplésre szólítá föl. — **Ö Felsége** a király megengedte, hogy **Andrássy Gyula** gr miniszterelnök a görög királyi Megváltórend nagykeresztjét elfogadhassa és viselhesse, úgy szintén megengedte, hogy

Vértesy Sándor semmitőszéki biró a másod osztályu **Medjidie** rendet és a görög királyi Megváltórend középkeresztjét s végre hogy **Fakh Károly** a magyar nyugati vasut igazgató főtitkára a porosz kir. koronarendet elfogadhassa és viselhesse. — **Hekenast Gusztáv** kiadásában közelebb megjelent új könyvek: „Közép és felső népiskolai tankönyv olvasmányokkal“, **Bánhegyi J.** és **Emericzy Gézáttól.** Ára 50 kr. „Szavalókönyv“ elemi-iskola és házi használatra. **Borza Nándortól.** Ára 30 kr. „Kis nemzeti muzeum“, 1-ső füzet, „Hösköltevények“, 10-dik füzet, „Abafi“, irta **Józsika Miklós**, ára egyenkint 50 kr. „A nők beavatása“, irta **Beniczky Irma.** „Tarka világ“ 24. sz. Ára 25 kr. — **Máramaros megyében** a vadászok az idén 42 vén, 11 fiatal medvét, 40 öreg, 11 fiatal farkast ejtettek el. A megye 744 frt díjt fizetett ki nekik. — **A rendőrség szaporítása** Pesten. A városi számvevőség már a tanács elé terjesztette a rendőrség szaporítása által okozott költségvetési többletet. A 100 poroszló, 23 rendbiztos és 7 felügyelő költségei 72,811 frtban irányoztatnak elő. — **A budai városi zínházra** egy vállalkozó jelentkezett: **Sipos**, ki törekvő színigazgató volt, s neje a legjobb vidéki színésznők egyike. A várba igen jó társaság kell, hogy megélhessen, s azonkívül e társaságnak egy kis városi segély. — **Debreczenben** két gyermek játék közben beleesett egy kutba, melyet elmulasztottak körülkávázni. A kut majd színig volt vízzel, s csak a legnagyobb szerencse menté ki a szerencsétleneket. — **Szegeden** egy 4 éves leányka anyja távollétében magára rántotta a gyertyát; összeégett és hosszú kínlódás után meghalt. — **Csefelden** egy 15 éves gyermek játékból felakasztotta magát. Szülék, vigyázzatok! — **Egy magasabb miniszteriumi hivatalnok** 13 éves fia a mult héten Budán felvevén atyjának fizetését, eltűnt. Eddig minden kutatás hasztalan volt.

Nemzeti színház.

Márczius 7-kén.

Márcz 7-kén: „Csacska nők.“ — Márcz. 8-kán: „Faust“, **Toperczer Ilka** fölléptével. — Márcz. 9-kén: „Báró és bankár.“ — Márcz. 10-kén: „A boldogság első napja.“ — Márcz. 11-kén: „Mérget ivott“ először és „Gizella“ ballet. — Márcz. 12-kén: „Hamlet“, opera először. — Márcz. 13-kán: „Mérget ivott“ és „Gizella.“ — Márcz. 14-kén „Stuart Mária.

Budai népszínház.

Márczius 6-kán.

Márcz. 5-kén: **Miklós Gyula** szintársulata első fölléptével: „A zsidó honvéd“, dráma 3 lev., **Lukácsi Sándortól.** — Márcz. 6-kán: Ugyanaz. — Márcz. 7-kén: „A plébános szakácsnéja“, életkép 3 szakaszban. — Márcz. 8-kán: „Parlagi Jancsi“, népszínmű 4 felv., **Szentpéteritől.** — Márcz. 9-kén: **Szatlmáry Károly** első föllépteül: „Szerzetesek, vagy szerelmi kaland egy apácza kolostorban“, vígjáték 3 felv. Fordította **Baboss Károly.** — Márcz. 10-kén: „Cizmadia mint kísértet“, népszínmű 3 szakaszban, **Szigetitől.** — Márcz. 11-kén nem volt előadás.

Gazdasszonyoknak.

Czitrom fagyalék.

Három negyed font czukrot öt czitromon kell ledörzsölni, a czitromnak levét kinyo.nni, megszünni és egy itcze vízbe

tenni, a lereszelt citromos levet cukorra önteni, felolvaszni hagyni, közé öntvén két lat felolvasztott vizahólyagot, újból asztalkendőn átszűrni, formába önteni és a jégen megaludni hagyni.

H. Ida.

Makaroni pudding.

Három negyed font makaronit fehér levesben meg kell főzni, tizenkét lat vajot felolvasztani, egy főzőkanálnyi lisztet adni hozzá, kissé párolni hagyni, két kanálnyi édes tejjel szaporítani és a tűzről levenni. Ha kihült, három egész tojást kell belé keverni, a kifőtt makaronit közé adni, jól felrázogatni, egy formát vajjal kikenni, a makaroni egyik részét belé önteni, aztán egy sor apróra vagdalt sódort és finomra reszelt sajtot reá szórni, erre ismét egy sor makaronit, és ezt háromszor ismételni, míg a forma megtelt. E tésztát formástól együtt forró vízben ki kell főzni, másfél óra után pedig kitalálni.

Ez ételhez mártást is lehet tálalni, mely következőkép készül: egy vöröshagymába néhány szegfűszeget kell szurni és azt egy kis zsiron megpirítani, két kanálnyi lisztet hozzá adni, jó huslevessel felönteni, szitán átszűrni és vajban párolt fehér gombát közé adni.

D. Nina.

Divattudósítás.

Annyi estélyi és bál ruhák készült még e héten is, noha a naptárban túl vagyunk már a vigalmak zajos idején, hogy föl nem említeni azokat hasonló volna egy olyan kötelességmulasztáshoz, a melyért kemény büntetés szokott járni. Igaz ugyan, hogy a legtalálékonyabb elme is ellankadt már és egyetlen egy egészen új „eszme“ sem támadt már a kifáradt fejcskében, de az önkénytelen visszaemlékezések, hasonlítgatások, öltözék maradványok stb. mégis lehetővé teszik, hogy az öltözékek mindvégig szépek és frissek legyenek. A fekete bársony és finom csipke leginkább hivatják arra, a már használt ruháknak új fényt és eredetiséget adni, és láttunk e héten néhány rózsaszínű kék és zöld selyemruhát, melyeknek aljára széles fekete bársonyfodrot alkalmaztak, a fodrok felé pedig 10—12 sor bársonyszalagot, a derékat is ezzel tarkázták, és valóban meglepően szépek valának e felfrissített selyem ruhák. De e ruhákon kívül már új tavaszi ruhákat is volt már alkalmunk látni és ezekre nézve azt mondhatjuk, hogy az egyszínű ruhákon kívül a kockás ruhák legdivatosabbak, a kék és zöld, zöld és sárgás, vörös és barna sat. skót, nagyobb kockás szövetű ruhák egy nő ruhatárából sem hiányznak, a ki a divat haladását nem csak figyelemmel kíséri, hanem követi is. Egyébiránt czélszerűek is a kockás szövetek, mert többnyire tartósak, és ellent állanak a nap és eső hatásának; azért ajánljuk is azokat tisztelt hölgyeink figyelmébe. Együttal megemlítjük, hogy 40, 45, 50, 60, 70, 80 kr, 1 frt, 1 frt 20 kron kaphatók a kockás szövetek, melyek közül az olcsóbbak csak $\frac{3}{4}$ rőfnyi szélesek, míg a forintosok majdnem kivétel nélkül már rőfnyiek.

Most pedig nézzük mai divatképünket.

Mind a két alak tavaszi utcai öltözékeket mutat be.

Az első alak ruhája barna egyszínű könnyű posztóbból készült, az alján egy széles fodorral, melynek feje egy sor keskeny fodorból áll. E felett egy dudor huzódik körül, kétfelül egy-egy sor keskeny fodorral díszítve. A felső bő tünique egy sor fekete selyemrojttal van körülveve. A bő ujjacsára és hát-szalagra hasonlókép fekete rojt van varrva. Ez öltözék ára ha posztóféléből készül 60 frt, könnyebb szövetből pedig 25—30 frt. — A fekete bársony kalap egy kis fehér borzzal van díszítve, ára 8 frt.

A második alak ruhája lila tafotából és fekete bársonyból készült. Az alján fekete fodor látható, e felett egy sor lila dudor és ismét egy sor fölfelé álló fodor. Egy keskenyebb fodor és dudor még egyszer ismétlődik, nemcsak a szoknyán, hanem a két részből álló tüniquen is. A derék elől mélyen ki van vágva, és csipkés alsó gallérral díszítve. E ruha ára tafotából és bársonyból 65 frt, kétféle szőr szövetből azonban 35 frton is kapható Alter és Kiss urak váci utcai divatteremében.

Szótalány.

László Károlynétól.

Betűje öt, és előlről

Hátról egy kinézete.

Jelent mozgást és tenyészést;

S volt ó kor nagy nemzete.

Megfejtési határidő: ápril 10-dike.

—o—o—

A f. é. 7-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Szabadság, testvériség, egyenlőség.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Gyura Janka, Brodszky Sándorné, Kubicza Anna, Orbay Emma, Borsos Janka, Káger Frida, Vajthó Erzsike, Ivády Anna, Dukai Takács Luiza, Dely Mária, Kecskeméti Éva, Erdensohn Emilia, Benedikovics Róza, Dubányi Róza, Rátkovszky Vilma és Mari, Izsányi Endréné, Takács Betti, Halmay Ilka és Berta, Devics Antal, Jánosy Lajos, Oravetz Izabella, Römer Kiss Franciska, Soós Gyulay Hermina, özv Zibay Sándorné, Jánosi Róza, Matyasovszky Neuwirth Mária, Buzás Borbála, Andreaszky Juliska, Baross Szibelt Emma, Kármán Luiza, Haviár Valéria, Rácz Róza, Jeszenszky Lajosné, Eötvös Margit, Baky Janiné, Szabó Mária, Szepesy Szilágyi Lidia, Pán Irma, Kossa Julianna, Boros Nina és Róza, Hodosy Ida, Kubinyi Thuróczy Berta, Bodnár Anna, Dobsa Elek, Horváth Mária, Jeszenszky Aranka, Wundszám Cornélia, László Károlyné, Vlasits Luiza, Antal Mari, KalosErzsi, Benkovics Edéné, Csepey Zoltán Ferenczné, Szál Julia, Rosenfeld Julia, Legény Deszách Mária, Fábry Kanyó Izabella, Nuszbaum Lajosné, Ördögh Ilona, Rosemberszky Anna, Posgay Tavaszy Ida, Csernő Vörös Erzsébet, Temmer Antalné, Baloghné Farkas Róza, Freyseyen Eszter, Tell Mari, Gálfy Prileszky Mária, Bartha Etel, Kanyurszky Matilda, Székyné Ujlaky Teréz, Czeczey Ilon, özv. Zibay Sándorné, Kunczl Klemma, Radó Emma, Gozdu Marcsa, Ambrózy Zmeskál Mária, özv. Jeszenszky Jánosné, Pásztélyi Danielovich Emilia, Schneller Károlyné, Podhajeczky T. Ilona, Hrobony Bóth Luiza, Szapper Janka, Gál Sámuelné, Hollósy Róza, Balázs Johanna, Kovács Elekné, Chudovszky Marsovsky Gusztó, Nagy Lina és Mária, Éhen Károlyné, Buczkó Thuróczy Antónia, Horthy Anisz, Lázár Kopacs Mária, Mészáros Flóra, Fenczik Vaszócsik Mária, Egyedné Petrich Karolina, Patatics Szidónia, Schütz Lóra, Belitzky Viczián Erzsébet, Ruttkay Ilon, Nyiri Péterné, Sztecsovics Vilma, Bakoss Sándorné, Borsics Hermin, Fehérpataky Fanni, Anisits Antónia, Sváby Izabella, Nagy Mester Erzsébet, Bukovszky Regina, Marosy Emilia és Hermin, Kapdebó Erzsébet, Balogh Mariska, Pethő Etelka, Kiss Róza, Melczer Elefánt Sarolta, Melczer Hermin, Erános Mártonné, Ábrahám Margit, Fülöp Teréz és Etelka, Náray Orbán Paulina, Sperlág Dánielné, Németh Nina, Viski Pálné, Németh Terka, Nagy Mester Erzsébet.

—o—o—

A 6-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldték:

Belitzky Viczián Erzsébet, Nyiri Péterné, Sztecsovics Vilma, Fehérpataky Fanni, Bukovszky Regina, Kapdebó Erzsébet, Pethő Etelka, Kiss Róza, Fülöp Teréz és Etelka, Németh Terka.

—o—o—

Tartalom.

Csak egy napsugár. — A falu. Györy Vilmostól — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — Hiába mondják . . . , Aratól. — Egy szerelmes orvos. (Folyt. köv.) — Fuller-Ossali Margit. (Végo köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: márcziushavi divatképünk és lapunk előfizetési felhívása.

Felelős szerkesztő, kiadó és lapulajdonos: Emilia.

1.

19/3. 870.

U. Nagy 8

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Fvnygyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és ~~egy~~ kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadó iroda : Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>12. SZ. Márczius 20-kán. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezet: divatképpel, minden szükséges himzetrájkok- kal. Évenkint két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járatosi kötelezetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	--	--	--

A nőkről.

Lewald Fanny hasonczimü műve után.

„Én minden időben elkerülhetetlennek találtam, és pedig erkölcsi szempontból véve föl a dolgot, hogy a nők oly nevelésben és oktatásban részesüljenek, mely őket képessé tegye az önfenntartásra, megóvja őket az inségtől, és ne legyenek kényszerülve az eltartási romény fejében hajlam nélkül férjhez menni, szóval, hogy a dolgot igazi nevéen nevezzük, ne legyenek kénytelenek élethosszig tartó gondoskodásért magukat eladni.“ Ezen szavak állanak a Lewald Fanny által szerkesztett „A nők érdekében és ellenük“ címü könyv elején, mely tizennégy levélből áll, az utósó két év folyamában több lapban megjelentek és most összegyűjtve, előttünk fekszenek.

A szerző, ki Németország legtekintélyesebb írónői közé tartozik, és kinek neve nemcsak a határokon belül, de messze túl is ismeretes, nevezett könyvében, mely Stuart Mill Johnnak, mint a női jog egyik legbuzgóbb védőjének van ajánlva, világos szellemének és tiszta lelkiismeretének teljes erélyével lép „a női munkaképesítés“ legmagasztosb és nemesebb értelmé mellett a sikra. Ismervo Lewald Fanny tohetségét, ki nem épen mulékony művekkel lépett a műveltebb világ elé, továbbá ismervo a nő tiszta komoly erkölcsi nézeteit, előre meg lehetünk győződve, hogy ő nem amaz ép oly viszás, mint szomorú nézetből védi az egyenjogositást, mely a női emancipáció valódi és jogos hitelét elrontá és mely az embereket rémülettel tölté el, mint az ittas rabszolga vad ordítása, ki bódultságában lánczait szélylyel akarja tépni.

Ha azonban találkozunk olvasóink között olyan, ki nem

ismeri az írónőt annyira, hogy a fentebbi állításon teljesen megnyugodnék, ugy a könyvnek bevezetése, melyet cikkünk elé jegyeztünk, minden netaláni aggályt képes lesz eloszlatni. Amit Lewald Fanny mindenek előtt ohajt, az a nők emancipálása a munka és foglalkozásra nézve, és amint meg nem tagadhatjuk tőle a tiszteletet, mint olyantól, ki egyike volt azon elsőknek, kik az egyenjogositási követelést a nyilvánosság közttere elé terjesztik, ugy nem tagadhatjuk meg tőle azon elismerést sem, hogy a kérdést, mely minden művelt államban ellenállhatlan hatalommal előtérbe nyomul és mind sürgősebben megoldását várja, éles elméjének világos és helyes fölfogásával, és menten minden szokásos frázisoktól, egyszerű, komoly és szellemdus modorban tünteti elő, hatását nem tévesztheti, és ettől az igazságot és erkölcsi meggyőződést meg nem tagadhatni.

Lewald Fanny a nők jogos igényét a foglalkozásra nézve következőleg okadatolja : „Még mi mindannyian bizonyos előítéletnek és bevett szavak sulya alatt növekedtünk, mely meg lehet, jól hangzik, de a nők sorsán mitsém könnyített. Minden lépten-nyomon e szavak hangzának élénk, hogy „a nők már természetüknél és a polgárosult államoknál körülményeiknél fogva is, csupán a család belső körére szorítvák, hogy kétségtelenül legjobb nő az, kinek nevét sohasem lehet hallani! hogy a nő egyedüli hazája a szoba benseje!“ és így tovább, a mint már ezen szép frázisok hangzanak, melyekkel nagy része a férfiaknak a nőket tiszteséges önállástól vissza igyekeztek tartani és őket ez által az elmaradhatlan nyomorba dönteni,

ugyszólván férfiúi joguknak és kötelességüknek ismerték. Bárán azt hihette volna az ember, hogy Európában, de különösen nálunk a férfiaknak egészen úgy, mint Kaliforniában és Ausztráliában nincs egyéb vágyuk, mint oly nőt birni, ki elég kegyes magát általuk eltartatni. Hiszen kinek is lehetne kifogása a nők egyedüli állítólagos hivatása ellen a háziasságot illetőleg, ha a férfiak, kik ezt fennen hirdették, hajlandóknak mutatkoztak volna, vagy egyáltalában körülményeik megengedték volna, hogy szegény nőknek és leányoknak lehetségessé tegyék, hogy ezen úgy nevezett egyedüli hivatásuknak éljenek, azaz, hogy férjhez menjenek és a házasság által a szükséges ellátásban részesüljenek. De azon férfiak között, kik nagy erélyvel harczoltak azon állításuk mellett, hogy a nő csupán a házasság és családi életre van hivatva, mégis voltak és vannak elegenden, és pedig jogosan, kik nagyon meggondolnák a dolgot, ha arról volna szó, hogy szegény leánynyal lépjenek házasságra. A házasság élethez azonban két egyén szükségeltetvén, azon nőknek, kiket a sors hivatásunk fennen hirdetőivel „férjhez menni“ hozott össze, nem épen a legvirágzóbb reménység nyílt a házasság életre. Ismétlem, sok esetben nem lehet rossz néven venni a férfiaktól az idegenkedést a nők élettől, mert minden felsőbbbségi öntudatukban is érezniük kell, hogy nem kis feladat egyedül terhelve lenni egy család fenntartásának gondjaival és még halála esetében is tehetetlenségük fölött aggódni.

Tekintsünk egyszer oly család körébe, honnan a halál a családfőt kiragadta. Csak a legnagyobb, sőt sok esetben erjét túlhaladó fáradsággal volt képes évenként annyit szerezni, mi családja fenntartásához szükséges. A nő, kit mint valódi „háziasság“ nevelt leányt talán ezelőtt mintegy huszonöt-harmincz évvel nőül vett, meglehet, értett annyit, hogy a pénzt, mit a férj szerez, jól megfontolva kell elkölteni, talán értett ahhoz is, hogy kell egy krajczárból kettőt csinálni, mint a hogy mondani szokás, és tartozhatott még azok sorába is, kikről a szabály szerint „sohase hallott senki semmit, mint legfeljebb hogy ennyi és ennyi gyermeknek anyja lett“; de im, az egyedüli kereső a háznál behunyta szeméit, ott ült az anya és körülötte leányai, kik szintén mint ő, csupán a háziasságra és a szoba belsejébe nevelvék. Most is szívesen megtakarították volna a megszerzett filléreket, de nem volt többé a ki megszerzeze; és a helyett, hogy az elhunytban igazán és mélyen fájlalhatták volna a férjet és apát, fenntartójukat kellett benne siratniuk. A tiszta fájdalom érzetét, elfojtotta a további megélhetés gondja. A helyett, hogy édes visszaemlékezéseknek engedhették volna át magukat, ott ült az anya leányaival együtt, aggódva a jövő felett, és kétségbeesett tekintetükből olvasható volt a kérdés: mi lesz belőlünk?

Igy történik aztán, hogy ép azon nők felől, kikről eddig mit sem lehetett hallani, nagyon is sokat kezdenek beszélni. Először is van elég panasz tehetetlenségük fölött, hogy nem képesek csak tíz forintot is ügyességük által szerezni, és a mi az otthoniasságot és családi életet illeti, annak nagyon is hamar vége szakad a jelen körülmények között.

Az anya örül, ha leányai közül az egyiket úgy a hogy férjhez adhatta, a másikat meg valami uton-módon valamely urnő mellé mint társalkodónőt beszerezhetette, hol egy-két száz forint fizetésért, néha nagyon is sok szerénylyt kell tőrníe, napjait ruhajavitással töltheti, és mások mulattatására felolvashat és a mellett hivatásához illő szerény türelemmel számítja a napokat és órákat és vár és remél, hogy majd jó valaki, ki mint egykor az ő apja az anyját, majd őt is bevezeti hiva-

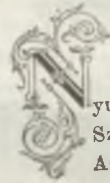
tásába, nőül veszi és gondoskodik eltartásáról. Minden év, mely a várt eredmény nélkül feje fölött elrepül, türelmetlenebbé teszi, minden évben csökkennek igényei, míg végre örül, ha az első jött-ment férfi nőül veszi, csak kényelme biztosítva legyen mellette.

Lewald Fanny ezen élethü kép által azon tagadhatlan igazságot akarja elének tüntetni, hogy az ily mindennapi körülmények mily kevésbé segítik elő, hogy a nő családi hivatásának: a családi életnek, a kifogástalan magaviseletnek, a női méltóságnak és a valódi lélekfőnségnek megfelelhessen.

(Folyt köv.)

A z e l s ő c s ó k .

Kuliffay Edétől.

Nyugovóra hajlik a nap karikája,
Szótlanul ül egymás mellett
Az ifju s a leányka.

Susognak fölöttük ölelkező lombok,
A legtisztább boldogságtól
Ragyog a két homlok.

Madarak a fákon egymásnak dalolnak,
Virágok a kert bokrain
Egymáshoz hajolnak.

Hallják a madarak páros csevegését, —
S a gyorsabban verő két szív
Immár egymásért ég.

Látják a virágok összesimulását, —
És e példán észrevétlen
Ölelik egymást át.

Egyikük sem mondja: szeretlek, szeretlek
Érthetőbben szól a szónál
Lángja a szemeknek . . .

Leáldozott a nap, kialudt sugára,
Csöndes áldás ereszkedik
A szendergő tájra.

S mi volna ez áldás, ha nem a szerelem?
Szerelemnek könye csillog
A virágzemeken

Az illatos virág, a lány s ifju szeme,
Mind, mind, mind a szerelemnek
Könyével van tele.

Esteli szellőnek pehelypuha karja
Az aluvó virágokat
Bucsu-csókra hajtja.

S az érzés hatalma ellenállhatatlan . . .
Ifju és lány ajakán az
Első csók elcsattan . . .

Folytatott boldogság a virágok álma;
S e boldogság álma átszáll
A szerelmes párra.

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

IX.

Egy nő a vádlottak padján.

Mielőtt a férjet követnék, lássuk, mi történt Flórián barátunkkal, kit a virágtartó mögé rejtözve, hagyunk el. Soha embert az önkéntes internálás kényelmesebb s alkalmatlanabb helyzetbe nem hozott, mint Csóka urat.

Nagy, váratlan dolgoknak jött nyomára.

Megtudta, hogy Erzsike nemcsak a Bajza költeményeibe, de valaki másba is szerelmes. Nem volt semmi kifogása ellene. Elhatározta, hogy miután ötöt így hajánál fogva e család titkai közé vezette, ezt a szép gyermeket pártfogása alá fogja venni. Egy fiatal leány szerelme melyik poétát ne érdekelné? Ki tudja, milyen hasznos szolgálatokat tehet még? Zsornai, a mint látta, nem idegen e viszonytól, — az egész dologban csupán annyi akadály van még, hogy Kálmán, a ki őt tulajdonképpen sohasem látta — tudomást szerezzen a „kis leány panaszá”-ról. Lehet, hogy tudja is már, csak kegyetlenkedik vele. A másik baj az, hogy hát az öreg báróné mit mond mindezekhez? Az a veszedelmes asszony, azt nem lehet olyan hamar megszelidíteni. No, majd megvállik, mit fog a jövő hozni, — elég az hozzá, pártfogolja, helyben hagyja ezt az egész viszonyt. Az ő ügye a szép asszonynál végképen elveszettnek látszott, — az a kis leány pedig eddig egy hajóban evez vele, ő tehát partra segíti.

Flórián barátunknak ez épületes elhatározása azalatt termelt, míg Zsornai Erzsikével kötekedett. A mint Erzsike kifutott, Zsornait pedig a bárónéhoz hívták, neki is kerekedett annyi ideje, hogy előkerüljön a virágtartó mellől.

Igen, de hová menjen?

Az egyik ajtó, az igaz, hogy kifelé vezet, de ott a cselédek járkálnak. Azoknak mindig akad valami törülgetni valójuk, az a sok kamasz népség nem tud idején elkészülni dolgával. A második ajtó az Ernesztin szobája felé nyílik, — na, arra most épen nem mehet, a harmadik ajtón Zsornai távozott az öreg báróné lakosztálya felé. — Ho! ez jó gondolat! Hátha szép csendesen követné Zsornait s megfigyelné az utósó ajtó előtt, vajjon miről beszélnek? Hátha Zsornai előhossa az Erzsike dolgát? A báróné dühösködni fog talán az elején, Zsornai meg az Erzsike pártjára kél, lehet, hogy megbarátkoztatja az öreget e viszonyval, mely tulajdonképpen még csak félig érdemli ezt a regényesen hangzó kifejezést: „viszony.” És aztán mit fog kockáztatni, ha valaki reá találja nyitni az ajtót? — Semmit, épen semmit sem! Egyszerűen és a legrosszabb esetben galléron ragadhatják s kivezethetik. Egy kis zavar, egy kis hebegés, egy jókora hahota a hátramaradottak részéről s aztán vége van mindennek!

Az a gondolat, hogy ő most titkos pártfogójául készül egy szerelmes leánynak, a mint láthatja az olvasó, nagy erkölcsi bátorsággal fegyverezte föl Flóriánt. A nyul szorult helyzetében harapni tud, a pók ravaszul összevonja magát, hogy az ellen ne lássa.

Néhány pillanat múlva a hősök teljes elszántságával követte Zsornait nyomról nyomra. A báróné ajtaja előtt megállott, a párbeszéd pompásan kihallzott.

Szegény jó bolond Flórián!

Miért akarsz te enni a tudás fájából? Miért ütöd te az

orrodát olyan helyre, hova senki sem hívott? Nem lett volna neked jobb szépen otthon ülni az öreg Csóka házában, hol ez idők szerint te vagy a „grata persona” s engedni a derék jegyzőnek, hogy simogassa arcodat s gyönyörködjék benned, a Pestről hazajött nagyreményű ifjuban?

Miért kellett neked meghallgatni azt a párbeszédet, mely odabent foly egy nyakas férfit s egy kegyetlen asszony között, melynek minden szava méreg reád nézve.

Összeesküvés egy védtelen asszony ellen, kire nagy bűnök vannak fogva, ha mindjárt ő tud azokról legkevesebbet is.

Csóka reszketve hallgatta a tervezgetéseket, egyszer-e egyszer csak jött, hogy reájuk nyissa az ajtót s megmondja a bárónőnek, hogy gyanúsítgatásai esztelen dolgok, azt a megszelidült embert pedig erősítse meg hitében.

Hja, persze! de ehez mind bátorság kell, sokkal több, mint a mennyit a harmadik teremből hozott magával.

A végen a szegénynek alig volt annyi ideje, hogy visszameneküljön oda, a honnét ide jött. Midőn Zsornait távozni látta, szeretett volna onnét a virágtartó mellől utána kiabálni, hogy ne siessen úgy, az az asszony nem lehet hibás... Ő jót áll érte, tűzbe teszi a kezét, hős lesz, mint Mucius Scevola!

Mikor aztán az utósó léptek is elhangzottak, s vége volt mindennek, csaknem ájulva esett össze arra a gondolatra, hogy Ernesztin veszedelemben forog, cselt vetnek gyanutlan lépteire elé...

A megkínzott embert néhány percz múlva ismét léptek ébreszték fel. Zsornai jött Ernesztinnel.

— Mikorra várjalak haza, édes Ferenczem? Csak most ne késsél sokáig!

— Nem reményelem, hogy estig visszajöhessenek.

— Elkészíttessem uti-táskádat?

— Nem szükség, ez a ruha épen jó lesz.

Zsornai az egyszerű szürke kabát zsebéből egy pipát, egy valóságos nyolcz garasos selmeczi pipát vett ki kurta szárral s egész nyugalommal kezdte azt tömögetni dohányából.

— Mit látok? Te pipázol, te, te a legkényesebb szivarinyencz?

— Igen, édes Ernesztinem, én ezután pipázni fogok, tiszta csupa gazdasági szempontból.

— Bátran utána teheted „és szeszélyből.”

— Csak ti nők tudtok szeszélyesek lenni. Meg fogod látni, mennyit lehet egy pipával meggazdálkodni. A szivar sokba kerül, aztán meg rá is untam. Lásd, mióta megnősültem, csupán a te kedvedért sok aprólékos kényelmet szereztem meg magamnak, például két legényt tartottam, lovászt fogadtam kocsisom mellé, s szegre akasztottam a pipát, hogy illatosabb szivarral eseréljem fel, tudtam, hogy nem szeretted füstjét. Tegnapról azonban új rendet hoztam be, s cselédeim közül a fölöslegeseket el fogom bocsátani.

— És miért?

— Egyszerűbben akarok aztán élni. A cselédek fölöslege sok pénzembe került, a szivarok méregdrágák.

— Édes Ferenczem, ez már túlságoskodás.

— Lehet, de az eredmény hasznos, szép összeget lehet megmenteni. Ezek azonban szót sem érdemlő csekélységek, sokkal komolyabb dolgokról akarok veled beszélni.

— Akkor ülünk le, barátom; reményelem, ezt nem tiltja takarékosági új rendszabályod?

— Tegyük e pillanatra félre a tréfát. Az ügy, melyről szólni kívánok, fontos mindkettőnkre nézve.

— Kiváncsivá tesszesz.

— Anyád még folyvást ingerült ellened.

— Tegnap még fájt hidegsége, ma már azonban kibékültem sorsommal s türom szeszélyeit. Ast hiszem, ez a leghelyesebb, a mit tehetek.

— És tudod-e hidegsége okát?

— Nem, de azt hiszem, most sincsen több alapja, mint más alkalommal.

— Állítja, hogy komoly okai vannak neheztelni reád.

— Mindig állítani valamit, de sohasem bizonyítani ez épen olyan kényelmes reá nézve, mint a minő boszantó reánk.

— Engedj meg édes Ernesztin, de most már anyád bizonyítványokat is emleget.

Ernesztin fölkel helyéből s nyílt, egyenes tekintettel állott meg férje előtt, s úgy kérdezé:

— Bizonyítványokat?

— Igen. Előre kell azonban bocsátanom, hogy nem adok hitelt nekiök.

— Ellenem bizonyítványt! Édes Ferencz, a tréfának hátrái vannak s ezeken kívül nem örömet hallgatom.

A férj nem felelt rá semmit, de magában azt mondhatta: ezt a nőt még gondolatban is vétek a gyanuval sérteni.

És valóban igaza lehetett. A világ azonban nem törődik sokat a lehetőségekkel, lehet valaki akár milyen jó, nemes, tiszta, mihelyt nem tudja a látszatot is megmenteni, oda állítja a vádlottak padjára és elítélik.

Jogosan? — oh, az egészen más kérdés!

Az a pár könyvecskepp, mely e pillanatban végig ömlött Ernesztin arcán, igaz, mély, fájdalmas köny volt. És a férj megértette.

— Édes Ernesztinem, e pillanatban oly hurt érintettünk, melynek hangja mindkettőnknek fáj. Ne beszéljünk tovább e tárgyról; te biztos lehetsz, hogy ismerem erkölcsi kötelességeimet, s védelmezni tudlak minden méltatlankodás ellen. Pár nap alatt anyádat úgy hiszem, ki fogom végképen gyógyítani régi bajából. Eljött az idő, hogy véget vessék a meg-megújuló kellemetlenségeknek.

E pillanatban Julcsa lépett be egy levéllel.

A Kálmáné volt.

— E levelet épen most adták, hogy kézbesitem.

Zsornaiban elakadt a lélegzet. Valjon nem volna-e jobb, azt a levelet kivenni neje kezéből s tűzbe dobni, mielőtt elolvasná?

Ernesztin szótlánul átvette a levelet, — a szobaleány távozott.

— Ki írhat nekem levelet?

A pecsét felszakadt s a következő perczen a férj a legvilágosabban láthatta, hogy neje teljes zavarral olvassa azt...

— Kitől kaptál levelet?

— Nem valami fontos dolog, szót sem érdemel...

Hanem a zavart arc, az egész lényében megrázkodott nő tekintete mást beszéltek arról a levélről...

Márton gazda jelenteni jött, hogy a fogat előállott.

A bucsuzás rövid volt.

Midőn ajtón kívül volt, találkozott anyósával.

— Mehetünk, fiam uram?

— Igen, most már mehetünk! — szolt a férj, utána gondolva: „Te megnyerted a veszélyes játékot, — hanem az én részemem elveszett!”

*

Ernesztin az ablakból nézte a távozókat. Nem kísérte ki férjét, hogy ne találkozzék anyjával.

Egy pillanatra elgondolkozott valamin. Most történt meg először, hogy férje hidegen vált el tőle, azaz hogy nem, hidegségnek nem lehet mondani, hanem hiányzott valami a régi szokásból, — férje meg sem ölelte, meg sem csókolta. Ez nem így volt máskor!

Van valami, a mi kettőjük közé állott, valami csudás, megfoghatatlan lény, ki kezébe tartja azt a láncot, mely eddig összefűzte őket...

Hogyha összetépné azt!

— Minő különös hangulatban van ma Ferencz! Hogyan, állítása daczára talán ő is hitelt adna az ellenem keltett rágalmaknak? Nem, nem! az lehetetlen. Sokkal jobban szeret, sokkal féltékenyebben őriztem meg bizalmát, becsülését, semhogy kételkedhesek! És mégis!... Valami történt, a mit én nem értek, a mi talány előttem... Szive mindig nyitott könyvként állott előttem, és most mintha elzárná, nehogy belepillanthassak. Mi bántja? Sokkal emelkedettebb lelke mélyében, semhogy minden árnyban rémet látna. Vagy talán tegnapi vitánk? Az igazat megvallva, most már sajnálom, hogy olyan messze vittem a dolgot. Ferencznek végre is igaza van, piperéim túlságos árba kerülnek, ha komolyan meggondolom, ez helytelen. Ő jó ember s gyöngédsége ellen sem lehet méltányos kifogásom. Tegnap is mérséklettel, szeretettel szakítá félbe a már már keserűvé vált vitát, és ma már kész megfosztani magát kényelmeitől. Elküldi legényeit, kikre szüksége van, lovászát, kit alig nélkülözhet, és megváltik kedvenc szivarától, csupán azért, hogy én továbbra is fényt üzhessenek. El kell pirulnom! A mit tegnap még csupán női büszkeségből nem akartam bevallani, ma már elismerem, hogy nem nekem, hanem Ferencznek van igaza. Anyám tanácsa jutott eszembe, hogy a nő csupán addig tarthatja fenn felsőbbségét férje fölött, míg nem engedi magát legyőzteni általa s véleményét nem rendeli alá az övének. Rosz tanács volt, melynek követése miatt, ime, vádolólok már magamat. Jövőre másként, egészen másként lesz! Ferencznek nem lesz oka panaszkodni miattam. Egyenkint eldobom magamtól azon hamis ámbitiókat, melyek eddig keserű gyümölcsöket termettek számomra. A nélkül, hogy tudná, felmondok divatárusnőimnek, öltözékeim egyszerűek lesznek, mint Erzsikéié, vele fogok e tekintetben versenyezni. Olyan jól esik e pillanatban még a gondolat is, hogy e'ég erős vagyok legyőzni magamat. És a világ? — Ah, mit törődöm én vele! Beszélni fog odább, minden esetre még kevesebb joggal, mint eddig. Én elég bátor és erősnek érzem magamat elszigetelni, s ha kell, megsemmisíteni vágyaimat...

A szíves olvasó azt fogja most gondolni magában, hogy ime, elé áll egy beszélyíró, s azt akarja elhitetni, hogy létezik az emberi s különösen a női természetben olyan ugrás is, hol egy asszony huszonnégy óra alatt megtagadja szokásait s a pipereasztalt felforgatja, csupán azért, mert egy gyenge percében megengedett magának egy kis önbírálatot.

Na persze! Csak kövesse meg magát beszélyíró uram! Az asszony nem tagadja meg magát soha. A veszély megdőbentheti, — de ha elmúlt a vihar, minden a régi kerékvágásba tér vissza s nagy csuda, ha szemrehányást nem csinál magának előbbi gyöngédségeért. Szóval, az asszony olyan rebusz, melyet senki sem fejthet meg. És ez egyik régi büszkeségük. Ha van az elfogadott szabály alól némi kivétel, az nem jöhet tekintetbe.

És én — a beszélyíró, a társadalom embere — azt fele-

lem erre, hogy nem áll az élembe dobott okoskodás. Jaj volna a családi életnek, ha a hibát egy csapásra gyökerestől nem lehetne kiirtani. Oh, sok asszonyt ismertem én már életemben, kit egy huszonnégy óra kijózanított gyöngeségeiből, mert a sors olyan tükröt tartott elébe, melyből lelke mélyeig láthatott. És a becsületes, a nemes érzelmű nőnek mindig elég egy tekintet a lelkiismeret nagy tükrébe. A kinek összetört már e tükör, vagy nem tudja magát meglátni benne, az elveszett örökre s bátran megkönyezheti magát.

(Folyt. köv.)

Távolból.

Oláh Bélától.

Akkor voltam boldog én csak,
Mtkor te melletted ültem,
Mikor bűvös szép szemed'öl
Boldogítva áthévíltem.

A mikoron termetedet
Átöleltem karjaimmal,
S bibor ajkad rám mosolygott,
Rám mosolygott . . . mint a hajnal.

Elnéztelek óra hosszat,
Csak te voltál üdvöm, lelkem,
Boldogságom' vigaszomat
Egyedül csak benned leltem.

Hol vagytok ti boldog órák?!
Hol vagytok ti gyermek-évek . . .
Messze, messze szállottatok
Már örökre eltűnőtek!

Titkos vágygyal telve keblem,
Lányka hozzád visszavágyom . . .
Vissza, hiszen te vagy nekem
Üdvösségem, boldogságom.

A szerelmes orvos.

Elbeszélés.

(U. Z. után.)

(Folyt.)

— Szeretni! Lássa, Armand, ezt még magamnak sem tudtam világosan megmagyarázni soha. Azt tudom, hogy e nő vagyok egész lelkemmel, hanem a szerelem okvetlen egy élő képet teremt magának ideáljáról a szivben, és én soha sem birtam alkotni azt Clementineről, mert félek, hogy kevésbbé találnám őt szeretni, ha nem lenne szép, vagy ismét, hogy kevésbbé nemes érzéssel hódolnék neki, ha szép lenne. Armand, ha ön ismeri őt, az egekre kérem, ne mondjon nekem róla semmit. Hagyjon mindent azon pillanatra, melyben őt látni fogom, s melyben el fog dőlni, vajlon szeressem-e őt, vagy hogy az eszménykép iránti szerelmes az eredeti megjelenésére megsemmisüljön. Azonban, elgondolhatja ön, Armand, hogy kötelessége önnek szemeim teljes erejét visszaadni, s ha lehet, azon ellenállhatlanságot is, melyet ön azoknak tulajdonít.

Az orvos elbucszott barátjától — a hallottak aggodalommal tölték el. Soká bolyongott a csendes tó mellett, melyben a fényes csillagsorog tükrözte magát. Vajlon szerelemnek nevezzé-e Vilmos érzelmét? Mindenesetre elhalaványodott az

csak azon érzés mellett is, mit ő saját szivében zajogni érzett. Vagy találkozást kellene tán eszközölnie, hogy Clementine bájai a kapitányt kétségkívül meghódítván, az ő reménye örökre szétromboltassék? Mert valóban, nem lenne-e árulás, ha a két fiatal lényt, kiknek titkát a sors az ő kezébe adta, egymástól elszakítná — annyival inkább, mert Clementine érzését ugy sem ismeri még igazán?

Nagyon későn vetődött haza. Nővére szobái megvilágítva voltak. Aline estélyeket rendezett Clementine szórakoztatására; most is társaság volt nála.

Armand fölment szobájába s munkához látott. Már nagyon késő éj lett, s még mindig íróasztalánál ült, fejét kezére hajtva, midőn Aline belépett.

— Még világosságot láttam nálad, — szolt, — s mint-hogy nappal kiszámítva kivonod magad körünkből, az éjt vettem segélyül, hogy annak csendjében megint válthassak veled egy okos szót. Ki kell hallgatnod, — folytatá, a mint Armand kezével intett, — azért jöttem, hogy tanácskozzam veled egy beteg fölött, ki az én szivemhez nagyon közel áll, s a ki épen te vagy.

— Bocsáss meg, Aline, — szolt Armand, — azonban ugy tudom, hogy én rendesen ellenkező véleményen szoktam lenni az olyan dolgok iránt, melyeket te okosaknak tartasz.

— Mindegy, — viszonzá mosolyogva Aline, — hagyj csak beszélnem. Én csak azt akarom, hogy meghallgass, aztán tégy, a mit akarsz. Már hetek óta fürkészem Clementinet, s meg kell vallanod, hogy e foglalatosságra mind te, mind férjem elég időt adtok. Már most egészen bizonyos vagyok benne: Clementine szeret.

Armand főlegyenesedett.

— Közlött valamit veled? — kérdé.

— Egy szót sem; különben magam is ovakodtam kérdezni őt. Mit használt volna, ha egy jól kicsinált kis fülhatással felelt volna kérdésemre; pedig szórakozottsága, regényes olvasmányai, a szándékosan választott panaszos hangú zenedarabok, a könyvek szemeiben, ha egyedül képzelet magát, s hihetlen elpirulása ha merengéséből fölrezzentem, szóval több i'y apróság, a mik egy okleveles orvostudor szemei által esekélyességük miatt ugyan méltán meg sem láttatnak, de az én szemeimben mégis kétségtelenné teszik, hogy Clementine szivecskéjének tetszik egy kicsit izgódni, gyötrődni, szóval mindazt mivelni, a mi a mindennapi életben annyit tesz, hogy szerelmesnek lenni. Nos, vess véget mindennek egyszerre, kínáld meg kezeddél, jótállok, hogy nem utasít vissza.

— És te e tanácsodat is okosnak nevezed?

— Jóakaratonak legalább mindenestre mondható, — viszonzá Aline leülve, s eképen egyszersmind jelentve, hogy még nem szándékozik távozni — De ne beszélj nekem a szerelemről, mint valami tizenhatéves leány. Clementine becsül téged; életét adta vissza. Ha meg akarod magadat erőtetni, s majd előzékeny léssz egy kissé, s nem követed sógorod példáját, szeretetreméltó férj váland belőled.

Armand fölállt.

— Azt szeretem, hogy megint tréfálsz, — szolt, — az neked is jobban áll, meg rám nézve sem annyira kiállhatlan, mint ugynevezett okos beszéded.

— Én nem tréfálok.

— Elfelelted Vilmost, — mondá az orvos.

— Legkevésbbé sem. Róla is szólni akarok. Te a vetélytársból barátot csináltál magadnak, és saját gyötrelmedre ezer meg ezer szeretetreméltósággal ruházod őt föl. Erőnek erejé-

vel azt akarod, hogy ellenállhatlan legyen, s hogy Clementine, ki, hála Istennek, távolról sem gyanítja ittlétét, ha meglátandja, szenvedélyesen beleszeressen, holott kétségkívül csak könyörületből ápolta őt egykor oly gondosan.

— De — szól Armand — Vilmos a legszeretreméltóbb férfi, kit valaha láttam. Nemes férfiasága, ifjusága, szépsége . . .

— De, én Istenem! ha ez áll, akkor még elővigyázóbbnak kell lennünk. A mily hamar csak tudod, tedd őt egészségessé, s küldd oly messzire, a mennyire csak lehet. Nem szól ő veled Clementineről?

— Ma este.

— És szereti őt? Bizonyosan hálából.

— A hála nem szerelem. Ő soha sem látta Clementinet

— Ugy hát nem is szabad szemei elé kerülnie. Clementine olyan szép, hogy ha ez a fiatal kapitány most meglátja, lehetlen lesz halálosan bele nem szeretnie. . . De ha te elég dőre vagy készakarva összehozni őket, hogy erőszakkal szerelmessé tegyed őket egymásba, ám lásd, én megyek a magam útján. Mondd meg Clementinének, hogy szereted, s aztán jöjön, a minek jöni kell — rajta álland a választás. Legalább a gyötrelmeknek aztán Isten segítségével valahára vége szakad.

Aline fölállt, s mielőtt bátyja, szokás szerint, megint előállhatott volna valami babonás ellenvetéssel, távozott.

III.

Clementine születésnapja volt. Aline, képzelhető, nagyszerű ünnepélyességgel kívánta megülni e nevezetes napot. Barátnője szobáit korán reggel televirágoztatta, s már hajnalban elrejtett egy zenekart az erkély alá, hogy majd Clementinet az ébreszse föl.

Maga Clementine legkisebb jelentőséget sem tulajdonított a ma napnak, melyet, sokása szerint, ez idén is minden ünnepi zaj nélkül hagyott volna elmulni, ha Aline nem rimádkodik neki, hogy „legalább egy kis táncvizigalommal“ üljék azt meg. Aline túlboldog lett, mikor Clementine, nagy vonakodás után, beleegyezett. Egy táncvizigalom az ő termeiben! Egy régi erős vágya, melyet ez ideig lehetlen volt keresztülvinnie a családi tanácsban, melyben tulnyomó többséggel volt képviselve a tudományosság.

Hetek óta nem tett egyebet, mint a nagy napra készülődött. Ajtókat befalaztatott, falakat töretett, lépcsőket diszített az egyszerű táncvizigalomhoz. Férje dolgozószobáját, ki a legelső készület láttára az Alpésekre menekült, ruhatárrá alakította stb. stb.

Armand a nevezetes reggel épen szobájából lépett ki, mikor megharsant a zenekar, melynek szívhezszóló dallamai talán nem kevésbé lepték őt meg, mint azt, a kinek egyenesen szóltak. Armand, miután már most semmi módja sem volt, hogy a születésnap köszöntő elől megszökhessek, elszánta magát az érzékeny foglalatosságra, s azon hiszemben, hogy nővérét kétségkívül barátnőjénél fogja már találni, ment bejelenteni magát Clementinenél, kinek komornája azonban, azon megjegyzéssel, hogy urnője már fenn van, minden bejelentés nélkül hagyta őt belépni.

Clementine egyedül volt. Egy ablakmélyedésben állt, s nem is vette észre, hogy Armand belépett. Csak hátrafordulva pillantá meg az orvost, ki nem merve őt elmélyedésében háborítani, nagyon zavarodottan állt előtte.

Clementine könyves arcczal s kedves mosolylyal üdvözlé őt, kezét nyujtván.

— Bocsásson meg, — szól, — hogy ily fölindult állapotban mutatam magamat.

Armand még mindig bejelentés nélkül esett belépése miatt aggódva, szép köszöntéssel iparkodott azt kimenteni. Clementine barátságosan köszöntö meg jókívánatait, s igyekezett fölszárítani könyeit.

— Rajtam nem egy könnyen szoktak erőt venni a benyomások, — mondá, — s azért nem is tudom, mint tudtam most akkora fájdalom elfogni keblemet, hogy szinte sirtam.

— S különösen a belgiumi csatainduló látszott fölöttébb megrendíteni kegyedet, — jegyzé meg Armand.

Clementine hirtelen mozdulattal kapta föl fejét, s fürkészőleg tekintett az orvos arczába.

— Igen, azon hangok is ébresztettek bennem egy érzést, mely azonban már régi, s beszélni is akartam önnel róla többször. De ön sokféle elfoglaltatása nem juttatott nekem egy pillanatot, melyben egyedül beszélgethettem volna önnel, azon időtől fogva tudniillik, mióta nem tekint ön többé betegének, pedig most ép oly szükségem lenne a jóbarát tanácsára, mint előbb az orvoséra.

Clementine helyet mutatott Armandnak, s maga is leült, midőn az ajtó sebesen föltárult, s Aline a legkedvesebb reggeli öltözékben berontván, barátnője karjába repült, elhalmozván őt számtalan csókkal.

Armand fölállt, s mialatt Clementinenek elég foglalatosságot adott megcsodálnia a mindenféle ajándékot s meglepetést, melyekkel a tulboldog Aline által a szobákon keresztülvezetetve minden lépten-nyomon találkozott, ő elbucszott, most még inkább meggyőződve, hogy Clementine Vilmos iránti érzelme valóságos mély szerelem, mely az ő reményeit semmivé teszi.

Utja épen Vilmos lakása előtt vitte el, de ma nem volt ereje fölmenni. Vilmos pedig épen ma inkább leste, mint valaha. Levelet kapott, s minthogy az orvos eltiltotta őt minden olvasástól, alig várta, hogy magával Armanddal fölolvastassa azt. Már rég elmúlt az orvos szokott reggeli látogatásának ideje, s midőn inasa azon jelentéssel lépett be hozzá, hogy Armand a ház előtt elmenve nem jött föl, Vilmos türelmét veszté, s a levelet hevesen fölszakítá.

A levél egy katonabajtársától jött, elmondván az ezred legutóbbi diadalait, és hogy ismét új ütközetre készülnek, mely hihetőleg döntő csata lesz, és hogy diadalmas is leend, kezekednek az eddigi babérok.

Vilmos hevesen járt föl s alá: neki ott kell lennie, hol ezrede hősei vlnak, tehát erőnek erejével egészséges akart lenni. Bevezetésül mindjárt letépte szemellenzőjét, azután pedig a függönyöket rántotta szét, s kitért minden ablakot: vajjon szemei csakugyan nem bírják-e kiállni a napvilágot, s elég erősek-e, hogy az ellenség szemébe nézhessenek?

(Vége köv.)

Fuller-Ossali Margit.

(V e g e.)

Bostonban 1839-ben létesült az első egyesület, melynek tagjai (huszonötten) voltak a város legműveltebb és legszellemesebb hölgyei. Az összejöveteket Margit hetenkint kétszer határozta el, mindonikét rövid bevezetéssel nyitotta meg, mely rövid, de találó és melog beszédei nemes lelkének,

ékesszólásának még sokáig legszebb emlékei maradnak. A bevezetés után rövid szünetet tartott, s szünet után a kölcsönös társalgásra s eszmecserére hívta fel az összegyűlt hölgykoszort. Birálgatta a leirt életnézeteket, csiszolta a léha megrögzött elítéletet; s gyakran gyűléseken át egyedül ő volt a szóvivő szónok, de szavai oly jótékony, oly kedves benyomással voltak társnőire, hogy azok vele szemközt inkább hallgatni, mint beszélni szerettek.

„Az asszonyok, lányok és matronák e gyülekezetében — írja Emerson — a leggyöngédebb viszony s a legkedvesebb pezsgés uralkodott. — Mindenik tagjára egy új hajnal viradt, mindenik egy új gondolatkörbe szállt, melynek üde levegőjében egészen megifjodott a lélek; az élet titkai le lettek fátyolozva előttük. Nem felejthette el egyik sem azt, a mit egyszer hallott, még kevésbbé azt, a mi meglepte, a mi újjáalakította. Egy valódi szellemi haladás vette e kis körben kezdetét; s kik addig a tehetetlenség vagy semmi érzetében gyötörték magukat, a legtisztább öntudat, a legsalaktalanabb ambitio érzetében tértek haza innen; az itt nyert benyomás egy oly magasztos ért keltett fel kebleikben, mely előttük azelőtt mérőben ismeretlen, elérhetetlen ábrándozásnak tűnt fel.“

S ez a benyomás nem pillanatnyi volt. Bostonban a ki tehetette, résztvett e gyűlésekben, hol már csupán csak azért, hogy az elismerést, tiszteletet kiérdemelje, előre művelte magát, s résztvett a megkezdett vitában. E viták kezdtek a társulat tagjaira is élénkebb színbe öltöztetni, s átsapni a mythologia, ethika, neveléstan, költészet s egyéb szép művészetek ágába, melyekben mindig alaposabb látkört nyerve, mindinkább találóan alkalmazák tett észrevételeiket.

E gyűlések egészen 1844-ig rendszeren Margit elnöklete alatt tartattak; ez évben Margit elutazott New-Yorkba. A bucsugyülés épen olyan vidám, oly meglepédszorgalmas volt, mint az első. A jövőbe látott mindenik, látta, hogy az elvetett mag virágozni fog; hogy a mit eddig tettek, nem enyészik el az ezután; s elbucuztak egymástól gyöngéden, tele szeretettel, egymásnak lelkébe kölcsönösen kitartást ajánlva, mert csak az élet teszi becsessé az életet.

Castell Ernesztinen kívül dr. Channings is kedvvel foglalkozott Margit jellemzésével. Azt írja róla, hogy magát először is bámulói táborába sorozza, mint embert közlegénynek, mint bámulót generálisnak. „Margit — írja — egyike a csodálatosabb női egyéniségnek, a leggrugékonyabb lélekkel, mely mindenhez alkalmazkodik, a hatást soha sem tévesztve el. Az életben az ábrándokat keresi, s szereti a realismust is annak keresztelni el; sovárogo és eped, hogy gondolkodjék; gondolkodik, hogy lelkesüljön. Beszéde rövid jellemzésekben gazdag: jellemzései találók. Iránya tele élénkséggel; szabad gondolkodás, tisztaság és meglepő fordulatok teszik feltűnő érdekessé. Belelát a dolog legmélyébe, s azután nem kerülgeti, egyenesen tolla alá veszi, a miről írni akar s részletezése mindig belül és nem a tárgyon kívül esik. A rend benne bámulatos, a világosság benne még inkább becsessé teszi a rendet. Összeköti a legelszakadhatatlanabb láncban a női gyöngédséget a férfias energiával. Soha sem tulzott, és soha nem érzeleg; mint maga fölemlíti, mindig kerüli azt, mely Mirabeaut társai előtt kiállhatatlanná tette, mert maga is volt már úgy, hogy más módon szólani nem tudott, mint vagy Sybilla, vagy akármelyik próféta.“

Margit 1844-ben utazott New-Yorkba. Az utolsó évek fáradsalmi megedzék erojét, s megedzett lelke működni, hatni vágyott. Kevés idő alatt a new-yorki „Tribune“-hez főmunka

társul szegődött, mely idő nyilvános irodalmi működésének lett megteremtője.

A milyen kevés hajlamot érzett, a milyen félelem és elítélettel kezdett az irodalom tagja lenni; könnyű felfogása, könnyű és gyors iránya érzetében csakhamar épen olyan kedvvel folytatta ebbeli működését. A legnehezebb kérdéseket analysálta, s a csomót a legkritikusabb helyzetekben oldotta meg. Csakhamar föltűnt, s az, hogy föltűnt, a munkára még inkább lelkesíté.

Már ifju korában eszménye volt a német irodalom, s most elhatározta hazája nyelvét e kincsek átfordítgatásával gazdagítani; kiadva egyszersmind azokat is, melyek neki kéziratban már régtől lefordítva pihennek. Eckermann-nak Göthével vitt beszédeit, Gúnderade és Bettina leveleit már 1839-és 1841-ben elkészítette, most kiadta őket. Ezt nem sokára Tassó fordítása követte, s egy „Napóra“ czimű philosophiai értekezés, tele a legmélyebb transcendentalis gondolatokkal. Az utóbbi egy helybeli folyóiratban jelent meg, melynek szerkesztését barátai kedvéért Margit vette át, de mely után is csak a „Tribune“-nek maradt buzgó munkatársa. Irt bírálókat s aesthetikai értekezéseket; s Beethoven symphoniáival szemközt egy ízben részletesen fejtegette a zene eszméjét és fogalmát. Majd a socialis tanulmányok mezejére lépett, s e téren szerzett nézeteit: „A nő a 19-dik században“ czimű munkájában bocsátotta közre, melyben ezek álláspontját fejtegetve a társadalomban, szembe állítja őket a megrögzött keleti elítéletekkel. A „Tribune“-nek munkatársa maradt egészen mig New-Yorkban tartózkodott, honnan tudvagyó lelke minden áron Európába vágyott, mely ohajtását 1846-ban csakugyan teljesítette is.

S ezután még kevés mondanivalónk marad. Hogy Európába jött, megismerkedett Mazzinival, Carlyllessel, mely ismeretség lelkére igen kellemes hatással volt. Olaszországban járván, utját emlékiratokban ohajtotta volna megörökíteni, mely munkának tetemes része volt már készen, tele a legszebb párhuzamokkal az élet és a természet között; de mely, fájdalom, az utóvilágnak közkincsül nem adathatott. Hogy Rómában volt, ott ép ez időre esett annak ostroma Oudinot táborá által; s az ő lelke itt is a legszebb tanujelét adta nemes erényében. Minden lehelletében a köztársasági pártért égett; s a csata hevében ezekkel együtt a közös czélért a legszentebb kötelességet teljesíté. Mig azok vérüket onták, ő bekötözte sebeiket; mig azok meghaltak, hogy az eszme éljen, ő élt, hogy ezek meg ne haljanak. Egy valódi hősnő; egy második Arithaphila.

Egészen 1850-ig mulatott Európában, itt a honvágy vett rajta erőt. A honvágy ábrándossá tette, s ő szülőföldén akarta kilehelni lelkét. „Elisabeth“ nevű hajón szállt át a tengeren, s közeledett a — sirba.

A sors nem engedhette, hogy hamvai a földben aludjanak, s tett róla, hogy a gyöngyök között leljék föl az örök ágyat. A hajó közvetlen New-York előtt törést szenvedett, s Margit családjával együtt a hullámokba vészett el.

Ha életén el akarunk tekinteni, föl kell magasra tekintnünk: ő magasán áll. Férfias erő, női gyöngédség, semmi tulajdonság voltak lelké alkotói; lelke bevilágított kebelébe: s az a kebel soha sem kuszálta össze a valódi hivatás szenttelen palástját.

Egy hét története.

Márczius 16-kán.

Márczius 15-dike. — A dicső romok. — A budai népszínház. — A népköri estélyek. — A hangverseny. — Hellmesberger hangversenye. — A színi képezde vizsgálja. — Mérget ivott.

Tegnap volt márczius 15-dike, tegnap volt huszonkét éve, hogy Magyarország egén a szabadság napja derült föl, az a nap, melyet sötét felhők boríthatnak be, de a mely ha egyszer földerül, sohasem áldozik le többé, mert éltető sugarait visszavetik a szívek, a melyek azokat felfogták és többé nem fenn az égen, hanem lenn a földön, a népek szívében ragyog és árasztja éltető sugarait, nemzedékről nemzedékre.

Ezt a nagy, korszak-alkotó napot a fővárosban is huszonkét év óta hála és kegyelettel ünnepelték meg, még a legzordabb időben is, midőn a hazafiúi érzés üldöztetés tárgya volt, mint a keresztyénség első éveiben, éjtszakai rejtekekben gyülekeztek össze a hű hazaszerető szívek és élesztették szomorú szíveiket ama dicső nap emlékeivel, és buzdították a csüggedezőket türesre és kitartásra, hogy „Megvirrad még valaha.“

Es az idén? Bizonyynal tegnap is igen sokan ülték meg kegyelettel e dicső nap emléket a fővárosban, hanem olyan csendben és titokban, mintha még mindig idegenek volnának saját hazánkban, vagy mintha a szabadság dicsőítésére hangot sem találnának.

Pedig én azt tartom, hogy az ily korszakos napokat ünnepnapokká kellene tenni a nemzetnek és megülni azokat megfelelő fény- és háladatossággal, jó időben épen úgy, mint rossz időben, mert a hazaszeretetre jó és rossz időben egyaránt szüksége van a szívnek, jó és rossz időben egyaránt ez adja a legnemesebb tápot a szívnek — az erkölcs után.

De ha senki sem emlékezett meg márczius 15-kéről, megemlékezett róla Miklósi ur, a budai népszínház új igazgatója, ő tudta, hogy e nap dicső emléke mélyen van a szívekbe vésvé, azért számba is vette azt műsorozatába; és mint ovatos igazgató, most is jelét adta ovatosságának, nem az 1848-diki, hanem az 1838-diki márczius 15-dikének emléket ülte meg a budai népszínházban, mikor tudniillik a nagy árvíz volt, a melyről most már semmi emlék nem maradt fenn a fővárosban, Szigligeti „Szekrényrejtelmek“-n kívül, ebben még most is egészen megvan a sok víz, és ezt a darabot adatta elő a derék igazgató, bizonyynal azon helyes szempontból indulva ki, hogy a ki az 1838-diki márczius 15-dikére vissza tud emlékezni, az a 10 évvel közelebb eső 1848-diki márczius 15-kére még annál is inkább vissza tud emlékezni, és akkor aztán azt is tudni fogja, hogy e dicső napot egy kis jótékonysággal is lehet megünnepelni; hanem a nagy közönség nem igen vette észre a gyöngéd czélzatot és a „Szekrény rejtelmek“-t meghagyta rejtelmeknek egy még eljövendő nemzedék számára.

Igy ünnepeltük meg ez évben márczius 15-dikét; de talán jól is van az mostanában, midőn az egész ország rang-, azaz hogy pártkülönbség nélkül a 48-diki dicsőség romjainak fenntartásáról gondoskodik; a rokkant honvédek ezek a romok, melyek fenntartására folyvást nagyszerű mérvben gyül-

nek az adakozások a lelkes Vidacs Jánosnál egyfelül, és az országházban másfelül; itt gróf Andrássy Gyula miniszterelnök indította meg az adakozást tizezer forinttal, pár nappal később pedig József főherczeg huszezer forintot jegyzett, és így rövid időn ez oldalról is bizonyynal százezer forint fog begyülni; magának a honvéd-névnek ugyan sokkal jobban esett volna, ha pénz helyett igazságot szolgáltatnak neki, de vannak eszmék, melyek, mint némely növények, a föld alatt fejlődnek nagyokká, és a honvéd-eszme is ezek közé tartozik; minél mélyebben ásták el, azon hiszemben, hogy eltemették, annál izmosabbá fejlődött és növekedett, a rokkant honvédeknek, mint rokkantaknak pedig mindenesetre jól esik a segélyezés, ámbár én nem tudom, hogy jeles régészünk: Henszlmann Imre, midőn minap a kormányt felhívta, hogy a régi romok fenntartására megfelelő összeget állítson be az országos évi költségvetésbe, miért nem sorozta a rokkant honvédek is e romok közé, akkor, ismerve kormányunk kegyeletlen gondolkodását a romok irányában, bizonyosan ez iránt is kellőleg intézkedett volna.

Igy azonban nem maradt egyéb hátra, mint hogy a honvédek rovására ismét hálozzunk egy keveset. Nem tudom ugyan mikép felelnek meg ezért a honvédek lelkei, mert szó a mi szó, de ez a bál mult szombaton, tehát bójtben tartatott meg az ő javukra; hanem ez az ő dolguk, ők lássák, hogy vágják ki magukat, azért honvédek; minket csak az érdekel a dologban, hogy ez álarczos bál szépen sükerült, volt elég szép álarcz, és pedig olyan, a kinek nem épen szükséges álarczot tenni föl, hogy szépnek tartassék. Hogyan lehet ezt tudni? Nagyon egyszerűen, hanem azért nagy könnyelműség volna tőlem, most bójtben köztudomásra juttatni azt a titkot, melyet farsangon nem is lehet pénzzel megfizetni; azért inkább akkorra teszem el e nagybecsű találmányomat, és áttérek a népkörben ugyanazon szombaton este tartott hangversenyre, bátran megtehetem, itt is sok szép hölgy volt együtt, és pedig álarcz nélkül, és azonfelül csupa kedves jó ismerősünkből állván a társaság, természetesen felségesen mulattunk, nemcsak, hanem még táncoltunk is, nem igen keveset, de annál lelkesültebben.

Sajátságosak is ezek a népköri estélyek; már az a körülmény, hogy mindegy, akár felolvasás, akár pedig politikai kérdés megvitatása legyen az estély czélja, hölgyek is vesznek benne részt, sajátságos — és nem szükség mondanom, hogy kollemissen sajátságos — jelleget ad nekik és körülbelül úgy vagyunk itt a hölgyek jelenlétével, mint — olvasónőink bizonyynal nem veszik tőlem rossz néven ez összehasonlítást — mint mikor egy hölgy fején férfi-kucsmát, vagy kalapot látunk. Első pillanatra feltűnőnek találjuk, de már a második pillantásra úgy találjuk, hogy de bizony ez is jól áll a szép főcskének, így az itteni szép főcskének is egészen helyesen áll a komolyabb vitatkozás; a fődolog az, hogy szép főcské is vannak jelen; akkor mindjárt sokkal élénkebb a jókedv és valamivel gyöngédebb a vitatkozás, és ha már nagyon is pezsdülni kezdenek a szívek, akkor — egy perc alatt a vitatkozási terem tánczterommé

változik át és a tüzes indulat a táncban tombolja ki magát, a táncznak pedig az a sajátsága van itt, hogy minden ember, mindegy, akár ur, akár hölgy, csak bal lábbal tánczol, jobb lábának semmi nyoma, mert itt az elvtől kezdve a tánczig minden bal-oldali; de nem ez teszi ez estélyeket olyan sajátságos jellegűekké, hanem az a körülmény, hogy itt csupa barát és jó ismerős van együtt. Az ember most látja egymást először életében és mégis úgy tetszik, mintha már évek óta puszi-pajtások lettek volna; a hölgyeket illetőleg természetesen ez nem áll egész szószent értelemben, hanem azok is sokkal nyájasabban és otthoniasabban tekintenek az emberre, mint egyébutt a világon, és ha egyéb városokban is követni találnák ezt a példát, én meg vagyok győződve, hogy a legrövidebb idő alatt nemcsak a fiatalság, hanem a koros és öreg férfiak soraiban is többségre emelkedik a baloldal, a szélsőségek pedig végkép el fognak enyészni, mert ennek semmi szín alatt nem barátjai a művelt hölgyek.

A tánczot — és ez nem is lehet másképp egy komoly irányu népkörben és a még komolyabb irányu böjtben — hangverseny előzte meg, melyből az oroszán rész ugyan Kletzer Ferinek, egy nagy adag azonban Fayl Frigyes, jeles zongoraművésznöknek és zeneszerzőnknek is jutott, — Kletzer Feri most is érzelemteljes gyöngéd játékával ragadta el a díszes közönséget, míg Fayl Frigyesnek egy saját szerzeményű magyar rhapsodiája annyira tetszett, hogy közkívánatra ismételnie kellett azt. Közreműködtek még e hangversenyben Kletzer Valéria asszony egy német szavalmánnyal, Bogdanovics Krisztina kisasszony „Emlék a kórházban” és mivel a közönség e rövid élvezettel meg nem elégedett, Arany János gyönyörű szép „Rákóczi”-ja című költeményével, igen szép arccal és meleg érzéssel; Korbay, a nemzeti színház tagja egy magyar dalt énekelt, eléggé csinosan, és hogy az öröm serlege csordultig tele legyen, Vajna Miklós ur magyar és oláh dalokat tilinkózott, természetesen kotta nélkül; hogyan is illenék össze a méla-bus pásztorfurulya a minden hangot szabályra feszítő kottával! Nagyon tetszettek is e dalok, még az oláhoknak is, bizonyosan azért, mert az oláh képviselőknek az országgyűlésen viszont a magyarok tetszenek olyan rettenetesen.

De volt nekünk egy másik hangversenyünk is e héten. Hellmesberger négyes társulata ismét itt van nálunk, és ismét feltárja előttünk a klasszikus zene tündérszép menyországát. Ismét ugyanazon négy művészből áll e társulat, mint tavaly: Hellmesberger az első hegedűt játszsza, Krancsevics a második, Bachrich a violát és Popper a gordonkát, a vonósötösökben ismét a fiatal Hellmesberger játszsza a második violát, a zongora-részeket végre az idén Brüll ur Bécsből játszsza. Igen, de milyen játék ez! Napsugarak, ép olyan fényesek, olyan bűhajosak és megragadók, csak hogy nem a szemem, hanem a fülöm által áradnak a szívbe. Eddig csak egyszer játsztak, mult hétfőn, előadták Haydn D-moll négyesét, Groedener piano-ötösét és Beethoven Es-dur vonós-ötösét, a két első oly művek, melyek közül egyik gyönyörűbb a másiknál, Haydn a maga komoly méltóságával, Beethoven a maga tűzhányó nagyszerűségével, és ezt a két különböző zenecsillagot egész teljességében feltárva olyan nagy művészek által, a minő e társulat, — csak most értettem egyik híres angol azon emberbaráti indítványát, hogy a gonosztevéket ne torturával, hanem inkább zenével kellene vallatni; eddig azt hittem, hogy amolyan „rabvallató” zenére célozgat ama híres emberbarát, de most bizonyosan tudom, hogy a jó zenét értette ezalatt, és igaza is van, mert a kinok szívét a zene isteni szózata nem

indítja meg, azt bizonynyal a tortura sem bírja vallomás tételre, és szeretném én látni azt a rossz embert, a kinok a Hellmesberger-társulat zenéje a szíve mélyét föl nem kavarja...

A kápráztató nagy fény után szintén jól esik egy kis árnyas világosság, azért vezetem csak most kedves olvasóimat a színházi vizsgára. A színi képezde növendékei adták e vizsgákat mult vasárnap, délutáni egy órakor a nemzeti színpadon; csupa fakadozó bimbók a művészet fáján, melyek közül ki tudja, hányan fognak nyílás előtt lehullani, de a melyek közül néhányan már is a legszebb reményekre jogosítanak.

A vizsga két részből állt: ének- és játékrészből, az elsőt az opera, utóbbit a drámai szak néhány növendéke adta. Az opera-növendékek közül legjobban tetszettek Schwarcz Emma, Vidmár és Birle (ez is, az is Katalin) kisasszonyok, Verbőczy Lajos és Szabó Imre. Schwarcz Emma Ádám „Karácson”-jából, Vidmár k. a. Rossini „Semiramis”-ából, Birle kisasszony „Luciá”-ból, Verbőczy Lajos Schumanntól, Szabó Imre végre a „Troubadur”-ból énekelték egyes dallamokat, és mindegyik elég hangyaggal rendelkezik arra nézve, hogy kellő képzés és szorgalom mellett egykor babérokat arathat a művészet berkeiben; de nagy szó ám az a „kellő képzés és szorgalom”, alapos tanulmányt, avatott tanítást és rendületlen kitartást jelentenek e szavak.

A dráma növendékei közül pedig Nagy Imre, Helvey Laura és Márkus Anna kisasszonyok „Egy ur és egy asszonyosság” című kis francia vigjátékot adták elő, mindketten Szigeti tanítványai, és miután Nagy Imre urat már „Könyves Kálmán”-ja után mutattuk be olvasóinknak, Márkus Anna kisasszonynak pedig még csak egy év mulva lesz elegendő hangja, hogy szavai érthetők legyenek, ezuttal csak azt jegyezzük meg, hogy Helvey Laura kisasszony nem mindennapi tehetséggel bír a színészi pályára. A színi képezde többi drámai növendékei éppen ma (szerdán) adnak vizsgát, a miért ezekről csak más helyen szólhatunk.

Egy új kis vigjátékot is láttunk e héten, Szigeti írta, „Mérget ivott” a címe, egy felvonásból áll, hanem ez az egy felvonás nagyon hosszú.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Királyné ő Felsege) e hó 16-kán délben fél egy órakor — b. Eötvös Józsefné és b. Nopcsa főudvarmester kíséretében — meglátogatta a „szürke nénék” pesti intézetét. A bejáratnál a szürke nénék s gr. Károlyi Istvánné (ki a gyöngéledő elnöknöt: gr. Károlyi Edénét helyettesíté) üdvözlék a magas látogatókat, s a kápolnába vezették, hol Klempa prépost rövid isteni-tiszteletet végzett. Ő Felsege megtekinté az intézeti bölcsődét, az iskolaosztályokat, melyekben több növendék olvasási, írási stb. próbákat tett, aztán az ott készült kézműveket s félórai ottmúlás után kifejezte megelégedését s eltávozott.

✦✦ (A nőképző egylet) mult évi okt. 17-én megnyitott női főtanodájában márcz. 10-én tartották az első félévi vizsgát. A hallgató közönséggel zsufolva nemcsak a tágas vizsgaterem, hanem a két mellékhelyiség is megtelt. A leányok értelmesen és szabatosan feleltek, 10 órától d. u. 2 óráig, s végül az egylet elnöke: Veres Pálné szül. Beniczky Hermin urhölgy szíves köszönetet mondott a tanároknak, s további szorgalomra buzdította a növendékeket. — Megjegyezzük itt, miszerint e nőképző-egylet érdekes hangversenyt fog rendezni e hó 28-kán

saját tanterme javára. E hangverseny műsorát Székely Imre, a jeles zongoraművész állítja össze, művészekkel és műkedvelőkkel. A közreműködésre eddigelé a következők vannak megnyerve: Balázné-Bognár Vilma asszony, ki két számot énekel, Székely Imre, ki egyik legszebb magyar ábrándját játszsza, Szuk Róza asszony gordonkára; a műkedvelők közül a szép Simoncsics nővérek (egyik szavalatra, a másik zongorára), Cserményiné asszony, ki igen jeles zongorajátészónő, b. Vay Lénárd hegedűre, Radvánszky stb. Egy fiatal íróársunkat pedig humorisztikus felolvasásra kérték föl. E hangverseny is a redout kistermében lesz.

••• (A pesti nőegyletek) elnöknői néhány nap előtt meglátogatták a pesti vakok intézetét, s ott azon szomorú tapasztalást tették, hogy a növendékek a tisztaságot és ápolást illetőleg nem a legjobban láttatnak el a gondnokság részéről. Ennélfogva kikérték Pestmegye első alispánjának, mint a bizottmány elnökének engedelmét, hogy e tekintetben a nőegyletek vállalhassák el a felügyeletet, hetenkint más két-két nő vállalván e tisztet magára. Az alispán köszönettel fogadta ez ajánlatot, s Bohus-Szögyény Antónia asszony e terv indítványozása és létesítése által ismét bebizonyította, hogy a hol jót lehet tenni, mindig elől jár.

••• (A királyné) sokat olvas magyarul is, németül is. A magyar költők közül Vörösmartyt, Aranyt, Petőfit, Kazinczyt, Berzsenyit jól ismeri, a regényírók közül: Jókai, Jósika, Kemény kedvencei. A „Szerelem bolondjai“-t nem rég olvastatá fel magának, s különösen a nápolyi királynéről szóló fejezetet és a „magyar pusztaságot a nagy szárazság után“ nagy érdeklődéssel hallgatá. Az idegen irodalomból Byron, Longfellow, Moore, Lamartine, Heine, Lenau, Göthe, Hugó Viktor kedvencei. A nap egy részét a királyi hercegnővel tölti, mint szerető anya, örülve gyermeke minden mosolyának.

••• (Egy 15 tagu bizottságot) választott a város azon ünnepély rendezésére, melylyel Batthyányi Lajos tetemeit a köztemetőbe helyezik át. Az ünnepély június elején megy végbe, mint már irtuk. Egész csendben veszik ki a holttestet a ferencziek sírboltjából, s ravatalra helyezik a muzeum csarnokában, hol az huszonnégy óráig közszemlén lesz. A temetés, melyre a primást kéri fel, délután 3 órakor fog kezdődni, meghívják rá az országgyűlés mindkét házát, a minisztereket, a királyi táblát, polgári s egyéb testületeket s az ifjúságot. Beszédet csak a sírnál tartanak. Hatvan városi képviselő viszi kétoldalról a fáklyát, valamennyi czéh és testület gyászlóbogó alatt jelenik meg. Polgári lovasok viszik elől a Batthyányi- és a városi czimert, a fáklyavivőket városi huszárok környezik, a gyászlepel bojtjait 8 képviselő viszi. Az énekegyletek és zenészek is föl lesznek szólítva a közreműködésre.

••• (József főherceg.) A budai népszínház tekintélyesebb barátai, néhány előkelő polgár mult hétfőn tisztelgett József főhercegnél, hogy őt a népszínház pártfogolására fölkérje, és egyszersmind arra, hogy csak rövid ideig tartó fönnállása ideje alatt a népszínházat becses megjelenésével legalább egyszer szerencsésültesse. Ő fensége — hir szerint — szokott szíveskedésével fogadta a küldöttséget, s megígérte, hogy ha fontos dolgai engedni fogják, a jövő hét folytán teljesíti kérelmüket.

••• (Az országos dalárünnepély) folyó évi augusztus 20-kán és következő napjain Pesten fog tartatni, s e czélból az országos dalárszövetség elnöksége felkérte a főváros hatóságának közreműködését és pártfogását.

••• (A 100 aranyos Teleky-jutalom) sorsát a bíráló-bizottság mult hétfőn dönté el. Főleg két mű vonta magára a bizottság

figyelmét. Az egyik a „III. Béla“, a második: a „Török János“: „de az enyingi“ jelíggel. A 100 arany a „III. Béla“ szerzőjének íteltetett oda. A pályanyertes mű szerzője a márczius 23-kán tartandó akadémiái gyűlésen — gr. Teleky József halálának évforduló napján — fog közzé tétetni.

••• (Megjelent) a Szana Tamás által szerkesztett „Szepirodalmi Közöny“ mutatványszáma. Van benne beszély Tolnaytól, költemény Dalmadytól, aesthetikai czikk Szász Károlytól, fordított novella Turgenevtől, azontul tárcza s apróbb czikkecskék irodalom, színészet s képzőművészet köréből, s egy színészeti korrajz Szigligetitől. Előfizetési díj: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, évnegyedre 2 frt 50 kr. Sem divat-, sem más egyéb mellékletet nem ad, és kitűzött iránya a nemesebb műizlés kifejtése az irodalom és művészet terén, tehát komolyabb irányu szépirodalmi lap. E lap kiadója Fekete Bernát, legfiatalabbik könyvkereskedőink egyike.

••• (Az a pesti fürdő), mely az üllői kaszárnyával szemközt, a Gschwindt-féle gyártelken van, díszére válnék bármely fővárosnak. Igen díszesen, czélszerűleg, kényelmesen van berendezve. Váró-terme, melybe tükrökkel és növényzettel díszített lépcsőkön át jutunk, el van látva képekkel, virágokkal, bársony-támlányokkal és ottománokkal. Van csinos olvasóterem sokféle lappal, mindenféle növényekkel, melyek egész ligetet képeznek. A fürdők sokfélék, s mindenről van gondoskodva bennök. Még patriarchális családi fürdők is vannak, a szülék számára nagyobb, a gyermekek számára pedig kisebb kádakkal. Az egész vállalatot dr. Orzovenszky igen buzgón vezeti, s a részvénytársulat, mely e fürdőt bírja, időről időre nagyobb jövedelmet fog kapni belőle, mert a ki egyszer elmegy e díszes és jutányos fürdőbe, az elmegy azután igen sokszor, és visz magával másokat is.

••• (Aradi Zsigmond) Rómában élő fiatal szobrász közelébb küldé le tervvázlatát az aradi vértanúk szoborbizottságának. A bizottság nem nyilatkozhatott elfogadólag, miután a szoborra nem gyűlt még be oly összeg, hogy már intézkedhettek. Később pályázat utján fog a legjobb terv elfogadtatni.

••• (Kevés jelenség) tanusítja annyira az igazságos eszmék gyors terjedését, mint az a körülmény, hogy e héten két legnagyobb politikai napilapunk: a „Hon“ és „Pesti Napló“ egyforma határozottsággal a női munkaképesítés érdekében emelte föl szavát. Pár évvel ezelőtt még egyes-egyedül küzdöttünk ez igazságért, és akkor hogy élcelődtek felettünk, és mint ügykeztek nevetségessé tenni ez eszmét! Persze, hogy most egyike ezen akkori gunyoló-vitézeknek azt szeretné elhíttetni a világgal, hogy mi a Sand Georges-féle nőemancipációnak voltunk szószólói; de tiz évi munkásságra hivatkozva, mondjuk, hogy ezen állítására egyetlen egy szavunkat sem tudja idézni; mert mi ép ellenkezőleg mindig ép olyan lelkesülten szoltunk a munkaképesítés mellett, mint a milyen határozottan elíteltük az ugynevezett Sand Georges-féle női emancipációt. Beszélni könnyű, de a becsületes író csak olyan vádat ereszt ki tollából, a mit be is tud bizonyítani.

••• (Rózsás napló.) Székes-Fehérvárról azon örvendetes hirt veszszük, hogy ott e napokban Bokor Benő, jeles galamboki lelkész a bájos és művelt Kővári Mórész Jusztin urhölgyet, a szép versei után szélesebb körökben is ismert költőnőt oltárhoz vezette. Az ég áldása kísérje szent frigyüket. — Simon Géza, miniszteri fogalmazó, Simon Flórent ismert ügyvéd fia, e napokban jegyzé el dr. Hoffmann Károly egyik bájos leányát: Hoffmann Irma kisasszonyt. — Dr.

Róth József pedig, a magyar hitelbank igazgatója, Adler Jozefina kisasszonnyal váltott jegyet, az izraelita kongresszus eperjesi követének: Adler Leonak leányával.

✦✦ (Vegyes hírek.) Ő Felsője 139 frtot küldött le a pestvárosi hatóságnak a szegények közt leendő kiosztás végett. — Az egyetemi könyvtár igen nagybecsű ajándékot kapott az angol kormánytól. Ez az angol indiai népekről írt nagy néprajzi munka: „The People of India“ négy első kötete. Az angol kormány e nagyszerű művet csak száz példányban adja ki, könyvtárusoknál nem kapható, s csak egy-egy közintézet kap belőle ajándokul. — Pauliné asszony maga kérte föl az igazgatóságot, hogy szerepeinek egy részét Balászné asszony számára átengedhesse. — Csépcsányi Bertha kisasszonyt, ki a szini tanoda növendéke volt, Lübeckből Berlinbe szerződtették. — A helybeli izr. jótékony nőegylet felkarolva a női szedők eszméjét, elhatározta, hogy oly fiatal izr. leányokat, kik szedőkké akarják magokat kikepezni, e czéljukban pénzegyellyel fog pártfogolni. — Thomas „Hamlet“-je, ha igaz, szombaton visszavonhatlanul színpadra kerül. — A nemzeti színház vasárnapi előadásán Ő Felsője a királyné jelen volt. A „Mérget ivott“ új vigjátékot adták elő. — Petőfi költeményeinek egy diszkiadása készült az Athenaeum nyomdájában; a nagy költőnek eddig kiadatlan forradalmi költeményei is fel lesznek véve e kiadásba, melyhez Székely, Keleti, Lotz s többen készítenek diszes illusztrációkat. — Hanzel Ferencz kőbányai levélhordó, ki a múlt szombaton 10,616 frttal megszökött, Neu-Szandeczben Galicziában elfogott. — Almássy-Bedekovics Emilia asszony, megholt férje: Almássy Jenő emlékére a gyöngyösi kórházban 3000 frttal alapítványt tett egy ágyra. — A királyné a fogarasi kath. német községnek iskolája felépítésére 100 frtot, a biharmegyei Sonkolyes község tüzkárosult lakosai számára pedig 50 frtot adományozott magánpénztárából. — A lánczhidon annak megváltása után a gyalogjárók ingyen fognak járhatni, és csak a kocsiktól fognak vámot követelni. — A debreczeni ref. kollegium régi épületeit most bontják, hogy újat építsenek helyökbe. Hogy a netalán napfényre jövő régiségek el ne veszszenek, a főiskolai tanulók felváltva örködnék a munkánál. — A budai népszínházban e hó 15-kén jótékony czélú előadás tartatott a budai iskola-alap javára. A tiszta jövedelem 122 frt 84 krt tett ki, és már be is szolgáltatott a nevezett alapba. — A király istállóiból megérkeztek azon lovak, melyekre Ő Felsőjének az itt léte alatt történendő csapatszemlék alkalmával szüksége lesz. — Csávolszky Lajos ellen a pénz- és belügyminiszterek sajtópert indítottak, egy az „Ellenőr“-ben megjelent czikke miatt. — Nagy István honvéd, ki Pozsonyban a gázcső elromlása folytán megfulladás veszélyének kitett 6 bajtársát menté meg lélekjelenléte által, most a honvédfőparancsnokság napi parancsában nyilvános dicséretet nyert. — A budai vár színházban jövő héten lesz az a jótékony czélú műkedvelő-előadás, melyben az előkelő világ tagjai lesznek a szereplők. Két franczia és egy magyar vigjátékot adnak elő. Hír szerint az udvar is meg fog jelenni ez előadásra. — A gűzsikló most már szakadatlanul jár egész nap reggel 6 órától esti 11 óráig. Igazgatójává az alapítók Pongrácz Kálmán mérnököt nevezték ki. — „Suezig és vissza“ czim alatt érdekes uti rajzokat bocsát közre b. Pongrácz Emil. Az első kötet már megjelent. A két kötet ára 2 frt 20 kr. — Tabódy József, pénzügyi titkár és „Munkács multja és jelené“ czimű történeti munka írójától nemsokára megjelenik: „Gö-

döllő multja és jelené“-nek leírása. — B. Vay Lénárd hangversenyének 232 frt tiszta jövedelme volt. Ebből az irói segélyegyletnek 116 frt jutott; a zenész segély-egyletnek is ugyanannyi. — Jászberényben színházat akarnak építeni. — Dr. Vissy Pál, Somogy megyének volt főorvosa, e hó 8-kán megmérgezte magát S. Korpádon, még eddig nem tudható okok miatt. A mérget (3 szemer atropin) melyet a szerencsétlen már havakkal ezelőtt rendelt maga számára, dél-előtti órákban vette be, s még délután 4 órakor is élt, az orvosi segély mit sem használván. — A vámos-györgyöngyösi szárnyvonalat e hó 17-kén nyitották meg. Ez alkalommal Gyöngyösön nagy öröm és élénkség uralkodott. A „Vaskorona“ termében s az indóháznál fényes s igen jókedvű lakomát rendeztek a város költségén. — Bezédánban a folytonos esőzés folytán 20 háznál több omlott össze. Többi közt a női tanoda kéménye is ledőlt, minélfogva a tanító, nehogy nagyobb szerencsétlenség történjék, egy hét óta a szabadban, sétálva tartja előadásait. — Csenger y „Budapesti szemlé“-je 12 évi fennállása után megszűnik. Eddig is tetemes áldozatok árán jelent meg, pedig e kitűnő folyóirat megérdemelte volna, hogy a közönség részéről nagyobb pártolásban részesült volna. — Egy fiatal hazánkfa tért haza e napokban Konstantinápolyból a sorozásra. Neve Erődi (Harrack) Béla, és egykor Fuád basa tolmácsa s titkára volt. Sok keleti és európai nyelvet beszél, s hivatva van irodalmunkat keleti tanulmányokkal gyarapítani. Közélebb már be is nyújt a Kisfaludy-Társasághoz egy persa beszélyt. — Az ujpesti kaszinó megnyitását vidám lakomával ünnepelték meg hétfőn este a vasuti indóház termében. Pestről sok vendég volt, kik a szives vendéglátó szomszédokkal éjfélutánig voltak együtt.

✦✦ (Halálozás.) Orosz László, az 1848-ki szabadságharc kezdetén István nádor által megerősített zemplénmegyei fenyítő bíró, s ezért 1854-ig józsefvári fogoly, 8 héti betegség után f. hó 7-én 73 éves korában meghalt Véhéczen, egy kesergő özvegyet hagyva maga után. — Győri Sándor, az akadémia legrégebb tagja f. hó 9-én Pesten meghalt. — Dulovics János, volt ügyvéd s az első pesti hazai takarékpénztárnak hosszabb ideig igazgató-választmányi tagja, rövid betegség után 75 éves korában meghalt. — Konyovics A. zombori képviselő Nizzában meghalt. — Moscheles Ignác világhírű zeneszerző és zongorász márczius 10-kén Lipszében meghalt. — Debreczenben özv. Farkas Gáborné szül. Varga Eugénia asszony, e hó 7-kén, 52 éves korában elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Márczius 12-kén.

Márcz. 12-kén: „Lohengrin“, Wagner Richard operája 3 felv. — Márcz. 13-kán: „Mérget ivott“ és „Gizella.“ — Márcz. 14-kén: „Stuart Mária.“ — Márcz. 15-kén: „Álarczos bál.“ — Márcz. 16-kán: „Brankovics György.“ — Márcz. 17-kén: „Troubadour.“ — Márcz. 18-kán: „Stuart Márai.“

Budai népszínház.

Márczius 11-kén.

Márcz. 11-kén: A zsidó apácza és József császár,“ színmű 5 szakaszban. — Márcz. 12-kén és 13-kán: Ugyanaz. — Márcz. 14-kén: „Gyöngysor, vagy az afrikai hős,“ színmű 3 szakaszban. — Márcz. 15-kén: „Egy szekrény rej-

telme, vagy: pesti árvíz," színmű 5 szakaszban. — Márcz. 16-kán: Ugyanaz. — Márcz. 17-kén: „A zsidó-honvéd," dráma 3 felv. — Márcz. 18-kán. „Bathányi Lajos," történeti színmű.

Gazdasszonyoknak.

Olajfestményeket következőkép lehet a legbiztosabban megtisztítani: 1 lat Quillay-héjat egy font vízben jól meg kell főzni, és ezzel a festményeket lemosni és azonnal szárazra megtörülni. — Egy másik tisztítószer az arabikai gummi, melyet vízben felolvasztva, higan a képekre kell kenni, ha megszáradt, folyóvízzel le kell azt mosni a képekről. Alabastromszobrokat, csészéket sat. pedig főtt keményítővel be kell kenni, ha a keményítő megszárad, meg fog repedni a tárgyakon, a honnan aztán száraz puha vászonkendőkkel le kell dörzsölni.

A fejbőr és haj tisztántartására egy lat ricinus olajat három lat borszeszel kell vegyíteni, egy kis peruviai balzsamot hozzá adni és ezzel estenként a fejbőrt megdörzsölni. Ezen szer használata mellett még igen jó a haját hetenkint egyszer folyóvízben és tojással megmosni. K. Katinka.

Apró kifli.

Egy negyed font finom lisztet, ugyanannyi vaját és cukrot hét tojás sárgájával jól össze kell gyúrni, kis ujjnyira elnyújtani, kicsi darabkákra elvagdálni, a közepébe egy kis befőttet tenni, felvert tojással bekeenni, mandulás cukorral behinteni és szép sárgára megsütni. D. Sz. Janka.

Divattudósítás.

Ha a ruhák formájára és a szövetek mineműségére nézve sem mondhatok semmi újat, ugy az ujjak formájára nézve mutatkozik az újítás kedve. Megunták már hölgyeink a félbő ujjakat, és gazdagabb diszítés és elváltozott forma által akarják a változást megteenni. Legujabban a la Vallière-féle ujjak lettek divatosakká, melyek állanak két dudorból egymás mellett és egy fodorból, mely könyökig ér. Ezen nyitott ujjakhoz természetesen bő alsó ujjak is szükségesek, és így a csipkeujjak újra előtűnnek, gyakorolván hatalmat minden fényesebb öltözéken. Azon ujjak — a la juive — melyek a karkivágástól kezdve nyitvák és hosszan lógnak le, csak a kar felső részét takarva be, a fehér alsó ujjakat teszik nélkülözhetlen szükségű; ezek aztán többnyire zárt ujjak, csipkeszövetből, a kéz fejénél csipkefodrokkal diszítve. Magas és karcsu nőknek jól állanak azon ujjak is, melyek egészen csak dudorokból állanak, fent a karon nagyobb, és lefelé mindig kisebb dudorokba szedve. A legutósó dudorra egy csipkéből álló felhajtóka áll helyesen.

És most e rovatban tisztelt olvasónőimet egy új női divatkereskedésre figyelmeztetem, mely fővárosunkban a szerviták-terén 6-dik szám alatt a Fischer czukrász ezelőtti helyiségében K. Keller és Zsitvay czég alatt nem rég nyitott meg. E napokban alkalmam lévén ezen üzletben vásárlásokat tenni, valóban meglepő szép női divatcikkeket láttam, ugy selyem mint gyapju tavaszi kelmékből, valamint francia shavlok, kendők, bársony és posztó tavaszi felöltőkből. A választás nagy és izlésteljes, nemkülönben az árak is annyira mérsékeltek, hogy e fiatal vállalkozók üzletét, mint olyat, hol igen előnyösen lehet vásárolni, bárkinek bátran ajánlhatom.

Végül pedig néhány szót mai mellékletünkről, mely egy reggeli főköttő szabásából áll. Az 1-ső szám az előrészt jelöli, a második a felső részét, a harmadik egy kis diszítést képez, melyet a főköttő közepére kell illeszteni és a negyedik a köttőszalag felét tünteti elő. — E jó szabásu reggeli főköttő készülhet finom mollyból vagy brüsszeli csipkeszövetből, nemkülönben betétekből is össze lehet azokat állítani, mindenkinek izlésére bízván a főköttő diszítését, mely csipkén kívül szines selyemszalagokból is állhat. A felső disz négy sarkára kis csokrokat lehet alkalmazni, hátul egy végekkel ellátott csokrot az arcához álló csipkezés közé is egyes kis

apró csokrokat alkalmazni, — egy szóval ügyességünktől függ, ha diszes főköttőt fogunk-e birni. — Mellesleg mondva, megjegyzem, hogy kereskedéseinkben az egyszerű reggeli főköttők 2 frtba kerülnek, a szalagokkal és jobb fajta csipkéből készültek pedig 4, 5, 6 és még több forintba.

Számrejtvény.

Ördögh Ilonától.

- 1, 2, 3. Ha ezt Pesten birhatod,
Magad urnak mondhatod.
1, 6, 3, 4, 5. Ha szivedet ennek adod,
Jó hirvedet eljátszod.
5, 2, 5. A viz partján találhatod,
Lakói szárnyas állatok.
7, 4, 3. Palotában és kunyhóban,
Találkozol vele gyakran.
5, 8, 4, 5. Lakása a bércztető,
Kedvencz helye a felhő.
1—7. Az emberek élet czélja,
De mily sok a megrontója!
Megfejtési határidő: ápril 16-dika

A f. é. 8-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Kardvágás.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Szabó Mária, Nagy Flóra, Devecseri Zsuzsa, Pán Irma, Kalicza Gizella, Ivády Anna, Ördögh Ilona, Posgay Tavasy Ida, Csernő Vörös Erzsébet, Temmer Antalné, Rátkovszky Vilma és Mari, Gálfy Prileszky Mária, Bartha Etel, Székyné Ujlaky Teréz, Rosemberszky Anna, Ambrózy Zmeskál Mária, özv. Jeszenszky Jánosné, Dobozy Irén, Schneller Károlyné, Podhajeczky T. Ilona, Hrobony Bóth Luiza, Laky Derse Gyuláné, Löw Gyula. Szapper Janka, László Károlyné, Benedikovics Róza, Prikkel Major Lilla, Keresztes Gál Sámuelné, Halmay Ilka és Berta, Kovács Elekné, Buczkó Thuróczy Antónia, Mészáros Flóra, Szál Julia, Jeszenszky Aranka, Zsigray Istvánné, Szilari Pázmány Kovács Róza, Dukai Takács Luiza, Práznovszky Róza, Egyedné Petrich Karolina, Römer Kiss Francziska, Patatics Szidónia, Ruttkay Ilon, Nyiri Péterné, Bakoss Sándorné, Borsics Hermin, Kubicza Anna, Sváby Izabella, Nagy Mester Erzsébet, Marosy Emilia és Hermin, Vangel Boronkay Malvin, Jurassy Pántocsek Eleonóra, Kiss Róza, Melcer Elefánt Sarolta, Melcer Hermin, Eránosz Mártonné, Ábrahám Margit, Baloghné Farkas Róza, Brocken Emma, Náray Orbán Paulina, Sperlág Dánielné, Dely Mária, Németh Nina, Talányi Vilma, Korpos Zsuzsa, Viski Pálné, Lázár Kopacs Mária, Németh Terka, Nagy Mester Erzsébet, Kühnel Ignáczné, Szikszai Teréz, Andreanszky Juliska, Baross Szibelt Emma, Szabóky Erzsike, Nagy Lina és Mária, Jancuska Hermina, Hollósy Róza, Weinberger Janka, Szepesy Szilágyi Lidia, Póch Anna.

A 7-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag be küldték:

Szabóky Erzsike, Baross Szibelt Emma, Jancuska Hermin, Póch Anna.

Tartalom.

A nők, Lewald Fannitól. — Az első csók, Kuliffay Edétől. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — Távolból, Oláh Bélától. — Egy szerelmes orvos. (Vége köv.) — Fuller-Ossali Margit. (Végo) — Egy hét története. — Budapesti hirvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára Lapunk előfizetési fölhívása. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy főköttő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

13-dik szám,

Márczius 27-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XI. ÉVFOLYAM.

PEST, 1870.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Aldunasor 9. szám.

HETINAPTÁR.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p-nyitja				
Márcz.	27	Vasárnap	B 4 Rupert	B 4 Laetare	15 D 3 böjttben	24		5	52	6	22
	28	Hétfő	Sixtus pápa	Virány	16 Sabinus	25	●	5	49	6	23
	29	Kedd	Eustáz, Jónás	Jónás	17 Elek	26		5	47	6	24
	30	Szerda	Angela szüz	Angyalka	18 Cyril	27		5	45	6	25
	31	Csütörtök	Kornélia	Kornélia	19 Chrysanth	28		5	43	6	27
Ápril	1	Péntek	Hugó püsp.	Hugó	20 Johan Ser.	29		5	41	6	29
	2	Szombat	Paulai Ferencz	Paul. Ferencz	21 Jakab ap.	1		5	38	6	30

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

Vidéki tárcza.

A temesvári gyárkúlvárosi bíróságnál jelentés történt, hogy két utcai zenész egy 9 éves leánykát vett magához nevelésbe, de azt a legembertelenebb bánásmódban részesíti. A házaspár erre azonnal elfogatott s a kis leány egy 3 éves kis fiúval együtt a bírósághoz vitetett. A leány teste egészen kékre és feketére, sőt némely helyen vérig volt verve. — Az ily bánásmód folytán egészen elgyengült és roncsolt egészségű leány a kórházba, „nevelő szüléi“ pedig a fenytörvényesség elé vitettek.

Szombathelyen Szabó Imre püspök egy diszes stüllyceumot akar építtetni, a földszinten oszlop-folyosókkal s termekkel a római sabáriai telep régiségei számára. Szombathelyen folyvást annyi régiséget találnak, hogy rövid idő alatt igen érdekes helyi muzeumot állíthatnak össze.

Nagy-Körösön, e hó elseje éjjelén a halálposta borzasztó alakban jelent meg D. J. parasztgazda hajlékában. Két nappal ezelőtt házatól eltávozott 80 frttal, hogy majd szénát vesz. Vásár volt, az utba jövet-menet korcsma is esett; a pénzt megitta, elkártyázta. Hazatért övéihez a mondott éjjelen, lefeküdt, de nem birt elaludni; — fölkel, nejétől bucsut vett, kiment égő gyertyával a kamrába. A nő a kimenő férjet magára hagyta, mivel szokása volt a férjnek, hogy gyakori kicsapongása után mindig el-elbucsuzott nejétől. A kamrába vonult férj gyertyavilágnál felakasztotta magát, — hihető, rugdalózott a kötélén, bő gatyája meggyuladt a gyertyától, s egyszerre lángba borult a függő test. A nagy világosságra a nő a kamrába futott, a félig meghalt és megégett férj a halálos szegről levétetett. Az égési rendkívüli fájdalmak felébreszték a haldoklót, s még 24 óráig szenvedte a pokol kínjait. Nem a kötél, de az égés okozta halálát.

Nagy-Szebenben e hó 16 és 17-én 36 óra hosszat havazott folytonosan, s a hó másfél láb magasságra nőtt. Hasonló nagyobb havazásokról tudósítanak bennünket Magyarország felső megyéiből is, s ennek következménye volt talán, hogy e hó 19 és 20-dika közti éjjel nálunk is oly hideg volt, miszerint a kutak körül mindenütt megfagyott a víz.

Báránd és Földes közt egy hirtelen halállal kimult ismeretlen utast találtak e hó 17-kén. Hatóságilag történt felboncsolása után márczius 19-én a reformátusok szertartása szerint temettetett el Bárádon. Az összes előljáróság és temérdek nép — valláskülönbség nélkül — megjelent temetésén, s mindkét egyház, a ref. és a r. kath. meghuzatta harangjait. A temetési

költségeket jó szivű lakosok adakozásai fedezték. — A megholtak teteme mellett egy kis kutyát találtak, mely a temetésre is kikísérte elhunyt gazdáját. — Az eltemetett után, ki öltözetéről ítélve, kunsági ember lehetett, mindeddig senki sem jelentkezett, s va lószínű, hogy hozzátartozói még nem tudják halálát.

Különfélék.

✦ (Az új aranyok), melyeket szombaton bemutatott a pénzügyminiszter a képviselőháznak, 10 (4 frt) és 20 frankokat (8 frt). Igen csinos veretűek; egyik oldalon a király feje következő körirással: „Ferencz József I. K. A. CS. és M. H. S. D. O. Ap. Kir.“ (Ferencz József Isten kegyelméből ausztriai császár és Magyar-, Horvát-, Slavon- és Dalmátország apostoli királya). A tulsó oldalon a magyar czinber, balról „20 frank“, jobbról „8 forint“, alul az évszám 1870, és körül: „Magyar királyság.“

✦ (Pest lakóinak száma) nincs még hitelesen megállapítva. Kétféle összeállítás van, s a különbség mintegy 5—600 lélek lesz a végmegállapodásnál. A kedvezőbb szám szerint Pesten (Kőbánya 4352 lakosával együtt) 202,424 ember van, de ebbe sem a közös hadsereg, sem a honvédség nincsen betudva, valamint a 20,000 lakossal bíró Uj-Pest sem, holott az 1857-diki népszámláláskor mind az itt levő 10—15,000 katona, mint Uj-Pest lakossága fölvetetett. Az akkori lélekszámot 150 000-re tették, s e szerint a szaporulat több 50,000 léleknél.

✦ (A leendő iparmuzeum) a napokban két becses ajándékban részesül. Liptay Pál, ki hosszabb ideig Párisban tartzkodott, és jelenleg néhány napi látogatásra haza jött, Párisban tanult mesterségének két szép eredményét ajánlotta fel a gyűjtemény gazdagítására. Az egyik oroszborbe kötött fényképalbum, a kereskedelemnek szintén bőrből készült domborművű jelképével. Ezenkívül több kötetre monó francia műveket is hozott Liptay az iparogyesületnek szintén még csak létesítendő könyvtára számára. Liptay Pál néhány nap mulva tér ismét vissza Párisba, honnan hosszabb tartzkodás után folytatni fogja külföldi tanulmányozási utját.

✦ (A párisi magyar egylet) ez évben szintén megünnepelte márczius 15-kének emlékezetét. Számosan jelentek meg ezuttal is a „Grand hotel des américains“-ben. A számos szó-

noklatot és megemlékezést a hazáról táncmulatság követte, mely reggeli 5 óráig tartott.

→ (Gr. Wickenburg-Almásy Vilma) Bécsben egy kötet költeményét adta ki, s abban 30 magyar népdalnak sikerült német fordítását. A kritika igen dicsérőleg emlékezik meg a grófnő költeményeiről, de különösen kiemeli a fordított költeményeket.

→ (Illinois) amerikai állam egyik kerületében, Jersey countryban, egy nő, Miss Amália Hobbs választatott meg 26 szavazattöbbséggel béke bírónak.

Megbízások tára.

P.-Pusztára B. Sz. E. urnőnek: Legközelebb veendő a kívántat.

Csonoplára D. H. M. urnőnek: Azonnal újból megküldtem.

Siklósrára B. A. urnőnek: Újév előtt évnegyedes előfizetést vettem, a most küldöttel teszem tehát félévi előfizetést. A kívántakkal sajnálatomra már nem szolgálhatok.

Berzovára J. I. urnak: Magánlevelet irtam.
N.-Károlyba W. F. urnak: El van küldve.
Debreczenbe N. F. O. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Aradra M. A. urhölgynek: El van küldve.
Gerjenre K. K. urhölgynek: A kívántakat néhány hét múlva adhatom csak a postára.

Sárkányra B. M. urnőnek: El van küldve.
Esztergamba Sz. L. urnak: Magánlevelet irtam.
Szegszárdra S. S. E. urnőnek: El van küldve.
H.-Sz.-Imrére K. J. urnak: Magánlevelet irtam.
Szatmárra L. I. urnőnek: El van küldve.
Bécs-Ujhelyre B. H. H. urnőnek: Magánlevelet irtam.

B.-Kereszturra M. K. urhölgynek: Nemde vette küldeményemet?

N.-Emőkére S. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Ákosra Sz. Zs. urhölgynek: El van küldve.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVAS

a

„CSALÁDI KÖR“

szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenegyedik évfolyam.

Eredeti négyszög himzet-mintákkal, 700–800 női munkarajzzal, havonként egy természeti nagyságban kivagott ruhaszabással havonkénti színezett divatképpel, havonként egy körrajzi arcképpel.

Melléklet: Tíz kötet válogatott regény, több mint 100 nagy iven és két nagy műlap: ingyen. Azonkívül: Husz kötet válogatott regény, melyeknek bolti ára 16 frt: 2 frton.

Az új évnegyed közeledtével tisztelet és bizalommal hívom fel hölgyeinket lapom további pártolására és terjesztésére.

Lapom a lepolesóbb divat- és szépirodalmi hetilap, mert legtöbb előnyt nyújt az előfizetőknek. Ugyanis: Ad az új előfizetőknek husz kötet könyvet (tíz azonnal, a régi folyamokból, és tíz újat a jelen év folytatában), melyeknek bolti ára 20 frt, 1 frt 50 kron.

Ad két gyönyörű új műlapot, melyeknek bolti ára 6 frt: ingyen: csak a bélyeg- és csomagolási díj: 10—10 kr. küldendő be. És végre

Ad tizenkét régibb műlapot, melyeknek bolti ára 60 frt, egyenkénti 30 kron.

↳ Lapunk régi t. előfizetői a folyó évre járó 10 kötet könyvet nem 1 frt 50 kron, mint az új előfizetők, hanem 1 frton kapják meg.

Igy felszámítva a könyv- és műlapmellékletek értékét, azonnal kitűnik, hogy magáért a lapért tulajdonképp 4 forint sem esik egész évre, pedig az **ügy tartalom, mint divatmellékletek tekintetében** is méltán első sorban foglalhat helyet.

↳ Azon tisztelt előfizetőink, kik az első évnegyedben a könyvmellékleteket meg nem rendelték maguknak, a második évnegyedben is folyvást igényt tarthatnak rájuk, és mihelyt az érte járó csekély díjat vesszük, vagy kívánatra: akár díj nélkül is, utólagos fizetés mellett, azonnal megküldjük nekik a tíz, vagy illetőleg a husz kötetet.

A félévi öt kötet könyvvel egyidejűleg küldöm majd szét a

„A leánykérés“

czimű gyönyörű műlapot t. előfizetőink közül mindazoknak, a kik a bélyeg és csomagolási 10 krt már beküldték, vagy a jelen évnegyed előfizetési díjához csatolva küldendik be.

↳ A könyvek meghozatala egész évi, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában; a díjat azonban, tetszés szerint, egész-, fél- vagy évnegyedes részletekben lehet beküldeni.

↳ Gyűjtőinknek: egy új előfizető után: tíz kötet könyvet, három új előfizető után husz kötet könyvet; öt új előfizető után a lapot és mind a harmincz kötet könyvet és a két műlapot; nyolcz új előfizető után a lapot és mind a harmincz kötet könyvet és a tizenegy műlapot küldjük meg tisztelet jeléül, minden díj nélkül.

Előfizetési díj a lap, és két műlap-mellékletért egész évre: 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. Csomagolási és bélyegdíj összesen 20 kr.

Emilia,

Kalap-utca, 17-dik szám.

Franciaországban és a főbb európai államokban kizárólag szabadalmazott

U J T A L Á L M Á N Y.

DUROY SZAPPANA

(Savon vegetal de Duroy)

vagy a

Saponinéből készült természetes szappan.

A Duroy szappanában nincs sem sziksó, sem hamuzsir, sem ammoniak, sem zsír, sem olaj. Ennek alapanyagul a növényekből vett természetes szappanképző anyag szolgál.

Minden más szappan, kivétel nélkül, nevezzék bárhogy, s akármilyen legyen színe, alakja, valamely zsíranyagból és egy maró ásványi égvényből van összetéve.

Igy tehát a Duroy növényi szappan egészen új találmány.*)

Valamennyi eddig ismert szappantól összetételére és tulajdonságaira nézve teljesen különbözik.

Egybehasonlítás.

A növényi szappan alapanyaga semlegesítve van.

A többi szappanokban a zsír nem semlegesíti tökéletesen az alapanyagot; valamennyi mind feltűnőleg égvényos.

A növényi szappant a sók és savanyok nem bontják fel.

A zsírfélékkel készült szappanokat a sók és savanyok felbontják.

A növényi szappannal meszes vízben, sőt még a tenger vizében is lehet mosni, mert nem bomlik fel.

A közönséges szappanok ezekben a vizekben felbomlanak, nem habzanak, azért nem is lehet mosni velök.

A növényi szappannal hideg vízben is tökéletes tisztára lehet mosni a ruhát.

A közönséges szappanokkal csakis meleg vízben lehet mosni.

A növényi szappantól nem húzódik össze a kelme.

A közönséges szappanok szabadon levő sziksója vagy hamuzsírja megsárgítja, összezugorítja a szőrkelmést, megrongálja a selymet, s kisebb-nagyobb mértékben minden kelmének kiveszi a színét.

Nem támadja meg a selyem-, gyolcs- és szőrkelmek színeit.

Az ipar minden törekvése daczára a zsírfélékkel készült szappan mindig, de mindig égvényes fog lenni.

Azért nincs a növényi szappannak semmi izgató hatása a bőrre, s azért tisztítja rombolás nélkül a gyapju- és selyemkelmeket, mert nincs benne ásványi égvény, (hamuzsir vagy sziksó.)

1. A növényi szappan öt különféle formában, és ugyanannyi célra gyártatik.

A mosó-szappan, melylyel mindenféle szőr-, selyem-, czérna- és pamutkelmést, mindenféle ruhát, festett és nyomtatott kelméket, a szín megrongálása nélkül, folyó-, kut- és tengervízben egyaránt tisztára lehet mosni.

Ezen növényi mosó-szappan már jelentékeny iparcikké vált. Olyan szappan, mely a gyapju- és selyemszövet szálaiban kárt ne tegyen, nincs más; ez nem zúgorítja, nem húzza össze a gyapjukelméket. A gyapju, selyem, en, pamut, szóval mindenféle kelme színét bántatlanul hagyja.

A drága, finom selyem- és gyapjukelméknek, melyeket a közönséges szappan megrongál, most már megvan az ő saját szappanuk. Mi a szappanvirág-gyökeret, panamát s más ilyenféle növényt illeti, melyeket eddig különösen a festett szövöttek mosásánál használtak — melyek közbe legyen mondva, a fehér szövöttek vörhenyessé tették — ma már egészen feleslegessé váltak, miután a növényi szappanban a szappan természetes alapanyaga tömörítve, tisztítva és semlegesítve van, miért is vele a legfinomabb s legfehérebb szövötteket is ki lehet mosni.

A tengerészek ezzel a szappannal a tenger vizében csak úgy kimosatják ruhájukat, mint az édes vízben.

Használati utasítás.

A növényi mosó-szappan-porból két evőkanálnyit kell venni egy itcze hideg vízhez, kézzel kissé felhabarva, azonnal kész a habzó szappanlé. Ebbe aztán beletéve a selyem- és szőrkelmeket, bársonyt, csipkét, selyemkendőt, mellényt, nadrágot, harisnyát, épen úgy meg kell dörzsölni kézzel, mint a közönséges mosásnál szokás. A zsírosabb ruhákat, a milyen többek közt a flanneling, valamivel több szappannal és langyos vízben kell mosni.

A kényes színű gyapju-, selyem és pamutszöveteket, milyenek a shawlok, szőnyegek, függönyök, kárpitok, takarók, mindig hideg vízben, s az előbbinél higabb szappanlében kell mosni.

*) A Duroy-szappanon kívül nincs más növényi szappan. Ezért alig szükség megjegyeznünk, hogy nagyon helytelenül nevezik a sziksós szappant növényinek, mert ebben a néven kívül nincs egyéb növény.

A kimosott kelméket két vízben kell kiöblíteni; a könnyű finom szövötteknek egy öblítés is elég, hanem ekkor sok legyen az öblítővíz.

M e g j e g y z é s. Ha a kelme nagyon zsíros, a szappanlé hamar megszünik habzani, de azért mégis megtisztul benne a kelme.

Ezen növényiszappannal a festvényeket, képeket, ezüsttözéseket, aranyozásokat szintén tisztára lehet mosni; e végett a nevezett tárgyakat be kell kenni szappanos vízzel, finom gyolccsal vagy szivacsos ledörgölni, azután tiszta hideg vízzel letisztítani. **Ara egy csomagnak 80 kr.**

2. A mosdó-szappan. (Crème.)

A növényi szappan ebben a puha crème-alakban a lehető legtökéletesebb mosdószert.

Mindenekelőtt birja a szappan valamennyi jó tulajdonságát és egyetlen egyet sem bir hátrányaiból, mert a felbört nem vegytani hatással tisztítja, hanem úgy, hogy habzására felveszi, elolvasztja a bőrt fedő tisztatlanságot, és így a bőrt teljesen érintetlen hagyja. A helyett, hogy a bőrt felcspiné, felduzzasztaná és kipörögtetné, mint más szappan, ez feltűnően kellemes enyhítő érzést szül, s a bőrnek meghagyja természetes fehér színét.

Ezen szappan használata alatt soha sem fordul elő, hogy a bőr megcserepededjék, sőt a cserepedés is elmúlik tőle. Tudja mindenki, hogy a közönséges szappan a bőrbetegségeket súlyosítja, sőt némely esetben egyenesen el van tiltva használata; ellenben a növényi szappan csillapítólag hat, s előnyösen helyettesíti azokat a zsirtartalmu krémeket, melyek tisztítás helyett úgy betakarják a bőrt, hogy ez nem képes rendeltetésének megfelelni.

A közönséges szappan nagyon habzik, mert szabad sziksó van benne, mely egyesül a testet borító faggyu nevű anyaggal; de épen ez a habzás, melylyel a közönséget rá szokták szedni, oka annak, hogy az ily szappan izgatóbb a kevésbé habzónál. A növényi szappan, mely a tiszta vízben nagyon habzik, a bőrön, kivált ha az zsíros, nem habzik.

A növényi szappan kiválólag azoknak kedves mosdószertük, a kiknek bőre finom, s tartanak rá valamit, hogy az mindig szép és fehér legyen.

A kik e szappant használják, észre fogják venni, hogy csuszító por nélkül is könnyebben huzzák fel a keztyűt, mint azelőtt. **Ara egy tégelynek 1 ft.**

3. Fogtisztító növényi szappan-folyadék.

(Savon dentifrice végétel.)

(Egyesítve van benne a fogporok és fogszemek jótékony hatása.)

Miután sikerült nekünk a növények természetes szappan-anyagát tökéletesen megtisztítani, arra a gondolatra jöttünk, hogy a fogak sem lehet ennél biztosabb és ártatlanabb tisztító szere. Várakozásunkban nem csalódtunk: a fogat tökéletesen megtisztítja, még pedig a nélkül, hogy — mint a fogporok némelyike — megkarczoluá a fog zománczát. A fog egészséges fehér lesz használata után, s lassankint megtisztul a rátapadt borkötől.

A folyadék maga, kellemes ízű, illatos, az inynek rugalmasságot, a szájnak frissiséget s kellemes illatosságot kölcsönöz.

Használati utasítás. E folyadékból egy fél pohár vízbe egy kávéskanálnyi kell tenni, lágy fogkefét vagy szivacsot mártva bele. azzal megdörzsölni jól a fogakat, ezután ugyanazon vízzel kiöblögetni. **Ara egy üvegnak 1 ft.**

4. Növényi szappan, pecsétisztító.

Sok pecsétisztító szer van már közhasználatban, de egyetlen egy sincs, a melynek nagy hiányai ne volnának. Az egyik megrongálja a kelmét, a másik kiveszi vagy megváltoztatja a kelme színét, a harmadik, a milyen például a benzín, minden jó tulajdonnal bir, hanem kellemetlen szaga miatt használata igen alkalmatlan; alig lehet megmaradni vele egy szobában, s a vele tisztított ruhán két nap múlva is megérzik a benzín-szag.

A növényi szappannak nincs semmi ilyenféle hátránya. A legfinomabb selyem- és szőrösvötteket, úgy azoknak legkényesebb színeit teljesen bántatlanul hagyja e szappan, és a benzinnel épen ellenkezőleg, oly kellemes illatu, hogy a legkényesebb urhölgynek sem lehet kifogása ellene.

Használati utasítás. A ruhán vagy kelmén levő pecsétre annyit kell tölteni ebből a szappanléből, a mennyi befolyja az egész pecsétet, ekkor egy fog- vagy körömkefével jól feldörgölni a nedves helyet. A szappan nedv habzani fog, de mire behatol a kelmébe, habzása gyengül; ekkor ugyanezt a kefével tiszta vízbe kell mártani, s így döröglni meg vele a pecsétes helyet; befejezésül egy nedves tiszta szivacsos ledörgölni a megtisztított helyről a szappan- és egyéb maradékot. **Ara egy üvegnak 1 ft**

 Főraktár Pesten : Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Kisebbségre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi mûlapért 30-30 kr
 és egy-egy hóteli könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szarkantói a kiadói iroda:
 Kalay-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 6-szor hasábozott sorért 8 kr.

13. SZ.
 Márczius 27-kén.
 1870.

Havankinti szinezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Ezenkint két történelmi mû-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a mûlap
 meghozatala félévi járatási költségekkel
 foglal magában a lap irántában.

Sajátságos tüne-
 mény az életben,
 hogy a legjózanabb
 belátású emberek
 között is vannak e-
 legen, a kik, ha több-
 re becsülik is a neve-
 lés áldásait, mint
 például a harcok
 pusztító viharát,
 mégis talán lelke-
 sedve dobog szívük
 azon hadvezér emlé-
 kénél, a kinek tet-
 teit csak sírhalmok
 és elpusztult helysé-
 gek jelzik, míg az
 emberi nem legna-
 gyobb jóltovője: az
 emelkedettszemű,
 feláldozó buzgalmu
 nevelő működése,
 legfeljebb elismerő
 mosolyt von aj-
 kaikra.

E jelenség még ol-
 non törült nyoma az
 ősember barbar haj-
 lamainak. És bizo-
 nyára haladási jele

Brunsvick Mária Terézia grófhölgy.

polgárosultságunk-
 nak, az emberi ke-
 dély nemesülésének,
 hogy a nevelés iránt
 mind nagyobb figye-
 lem és a nevelés kép-
 viselői iránt na-
 gyobb-nagyobb tisz-
 telet kezd ébredni.

A nő, kinek arc-
 képét bemutatjuk, a
 nevelés, különösen
 az alapnevelés terén
 szerzett magának
 hervadhatlan érde-
 meket.

E téren nagy fá-
 radsággal, törekvé-
 seinek, egész élete
 irányának ide köz-
 pontosításával rend-
 kívül eredménye-
 ket vívott ki.

Oly sok tekintet-
 ben érdekes életé-
 nek főbb mozzana-
 tai ezek:

Brunsvick Má-
 ria Terézia Pozsony-
 ban született 1775-

ben. Atyja gr. Brunsvick Antal, anyja Seeborg báróné volt. A kis Teréz már zsenge korában ritka észtehetségek mellett rendkívüli nemes és érzékeny szívet árult el. Mint a főrangú leányai rendszeren, a szülők házában nevelkedett és pedig gondos és természetesen józan nevelésben részesült, mely nem fizikototta ki természeti hajlamait, nem nevelt ferdeségeket és pipere-cultust.

Mi volt, mint fiatal leánynak szellemi iránya, egy kézirat mutatja, mely naplójából fenmaradt. Az irat czime: „Teréz eszménye.“ „Teréz“ mondja ebben a többi közt „a mit tenni fog, tökéletesen fogja tenni, mindent tökéletesen iparkodik tudni. Nem kíván egyebet, mint a mit maga képes magának megszerezni. Egész élete minden gazdagságát önmagában fogja fölhaladni.“

„Tisztán beszélendi anyanyelvét. Tiszták lesznek érzelmei, gondolatai, tiszta imádsága. Tartozkodni fog mindattól, a mi aljas, nemtelen és köznapias. Cselédeit gyermekeinek tekintendi; szigorú lesz, de igazságos, szelid, barátságos, emberséges. Tudja, hogy munka erősíti a testet és lelket egyiránt. Szereti ő az egész emberiséget; tudja, hogy a föld mindenkié; mindenkinek van itt levegője, napja, s joga van táplálni magát, ha táplálékát előteremteni nem rest.“

Ez idézet, s kivált a legutóbbi, csaknem anachronismusként látszik e század elejéről magyar mágnásné naplójában. S pedig hübb képét sehol sem találhatnánk, mint e saját alkotásu szellemi tükörben.

Atyja e század elején meghalván, özvegy anyjával majd Magyarországon, majd Bécsben lakott. Nővérével, özvegy Deym grófnéval s ennek két fiával Olaszországban és Svájcban utazván, emitt Pestalozzival, a nevelés e páratlan apostolával ismerkedett meg. Következő 1808-dik évben ismét fölkeresvén őt, hat hétig családjának tagja volt, hogy tanait saját ajkairól hallhassa. Közös eszmék, rokonos lélekirányuk meghatározó és felemelő képét nyújtja a szellemek e nemes viszonyának. A dús grófhölgy elhatározta, hogy „nevelőné“ lesz. Emeltett nővére gyermekeinek nevelését vállalta el, s velők, morvai birtokukon, elvonulva, egyedül nevelésüknek élt. Ezt bevégezve, Budán, anyja házában települt meg ismét, de rokon leánykákat vont körébe folyvást, azokat oktatta, nevelve.

Egy eszme, mely Brunsvick Teréz agyában már rég zsi-bongott, melyet Pestalozzival szóval és levelekben nem egyszer érintettek, de mely megvalósítva még nem volt sehol, a gyakorlati Angliában érvényre jutott: a kisedodóvoda eszméje. Teréz sajátjára ismert e nemes eszmében, szenvedélyesen karolta fel azt, s mielőtt Német- és Franciaország ráért volna követni az angol példát, ő már lángszavakkal hirdette hazánkban az új tant, s igyekvék népszerűsíteni azt. De nálunk azt vajmi kevesen fogták még föl akkor! Az 1820—30 közötti években volt ez. A politikai küzdelmek már megkezdődtek; de a társadalmi átalakulástól a szellemek idegenek voltak, s Brunsvick Teréznek, midőn a népnevelés szükségét társadalmi körökben minden alkalommal sürgette: „A népnek — mondák — engedelmességre, nem nevelésre van szüksége.“

Őt azonban akadályok vissza nem riasztották, meglátogatta Angliát, hogy az itthon kivihetlenné tartott eszmét ott szerzendő számos példával bizonyithassan be majdani életrevalónak és Skócia több gyárvárosában ovodákat alapítván, rávehette a gyármunkásokat gyermekeik ideküldésére, mivel a szüléket az ovodai órák alatt a kisededek munkájukban nem háborgatták.

Visszatérve a hazába, először is szövetségeseket keresett

tervének kivitelére: báró Forrayné (gr. Brunsvick Julia), báró Mednyánszky Alajos, a művelt szellemű férfit, Schedius egyetemi tanár voltak szövetségesei s az eszmének végre is sikerült, ha nem is népszerűséget nyerni, legalább némi kétkedő elnézést — egy kísérletre. A főherczeg nádor megadta az engedélyt, s az első kisedodóvoda hazánkban az úgynevezett „Angyalkert“, 1828. június 1-jén, Budán a Krisztinavárosban szerencsésen megnyitott.

De Brunsvick Teréz buzgalma az első sikerrel nem volt kielégítve és mit sem lankadott. Az eszmét minél szélesebb körben terjeszteni s megkedveltetni, tetteg alkalmazni és gyümölcsösztetni, ismerte feladatául. Buzdított mindenütt ovodák felállítására. Már 1834-ben megalakult Pesten a kisedodóvái egyesület s alapító levelének legelőbb a nemes grófnő mint szerzetes hölgy (Stifts-Dame) — mert sohasem ment férjhez — irta alá nevét. Neki, a nemes keblű hölgynek köszöni lételetét az aradi, budavári, krisztina- és vizivárosi, Pest-bel-, lipót- és terézvárosi, beszteczebányai, nagyszombati, pozsonyi, világosvári s több ovoda; neki, közvetve az ő irányadó szellemének, valamennyi hazánkban!

Ily fáradozások közt töltötte hanyatló élete végéveit. E nemes, buzgalom- és szeretetteljes életnek, 85-dik évében 1861-ben vetett véget a halál. Utána nemes lelkének s tevékenységének maradandó emlékei maradtak, s emléke fölött áldás lebeg: a kicsinyek öntudatlan áldása, s a művelődés szellemének, a népnevelés dicső eszméjének, e valódi demokráciára vezető egyedüli utnak jótékony hatása.

Megemlítjük még, hogy ugyancsak a nevelési irodalom egyik buzgó művelője, Rapos József kezdeményezése folytán Pesten egy bizottmány alakult, oly végből, hogy a kitűnő nő emléke egy jeles szobor által megörökíttessék. A buzgó gyűjtés folytán annyira haladt az ügy, hogy Brunsvick Teréz mellszobra kolosszális nagyságban carrarai márványból megrendeltethetett Olaszországban levő jeles szobrászunk: Aradi Zsigmondnál. A kegyelet e művét bizonyosan megérdemlé a halhatatlan emlékü magyar hölgy. Ha kiváló elme, egy hosszú élet fáradhatlan nemes buzgalom és a közjóra nagy horderejű siker elégségesek az utókor becsülésére, úgy Brunsvick Teréz a jók halálját bizonyosan kiérdemelte.

—f.

Cseng a harangvirág . . .

Pásztóitól.

Cseng a harangvirág hold-fényes éjjelen;

Lágy szava messze hat, a mint szól: „Szerelem!“

A rózsza elpirul, a midőn meghallja,
És eped és sovárg s földre hajlik galyja.

Éjjel-nyiló nyilik nagy hirtelenséggel,
És drága illatát szórja szorto-széjjel.

A fehér liliom adja magát búnak,
Szép fejét lehajtván, harmat-könyvet hullat.

És úgy sohajtoznak a holdfényes éjbe,
Lázasan mindnyájan: „Meg kell halnom érte!“

— Az elnyugovó nap végső mosolyánál,
Lent a virágok közt, kedvesem, te jártál!

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

Ernesztin tökéletesen ép, tiszta tükörbe nézhetett, — ne csodálkozzatok, ha észrevette magát.

De a meddig én itt okoskodom, ime azalatt nagy dolog történik.

Ernesztin észre veszi a Kálmán levelét, melyet egy pillanatra egészen elfeledett.

— Hogyan elmerültem gondolataimba; e szerencsétlen levélről egészen megfeledkeztem. Mit akarhat nekem Kálmán mondani? És miért e titkolózás? Milyen gyöngé voltam; meg se mertem mondani férjemnek, kitől kaptam e levelet. Ő nem tudja még, hogy Kálmán egykor kezemet kérte meg. — Mit tegyek most? Hallgassak tovább is, vagy ok nélküli utógondolatokra nyissak rést e régi történet elbeszélésével? — Nem, nem, ez rossz volna. Találkozni fogok veled, s komolyan figyelmeztetem ígéretére. Nem mintha veszélyes volna reám közléte, hanem mert talán mások, talán a világ találhatná annak. Ő becsületes ember, s engem nem fog kitenni kellemetlenségeknek. Irni fogok neki most rögtön. Férjem nincsen honn, s mig haza jön, ő már elhagyta házunkat. Így így, — előzzük meg a bajt minden oldalról.

És a szerencsétlen asszony leült az asztal mellé, hogy írjon annak az embernek, a ki miatt tudta nélkül épen most indítottak egész hadjáratot ellene!

Alig ért véget azonban az első sor, Ernesztint valami sajátságos zörejt figyelmessé. Ott egészen közelében valami megmozdult a virágtartó mellett.

Mi lehet az?

Darabig csendesen hallgatózott, felállt helyéről, körül nézett. Nem lehetett senkit látni. Bizonyosan valamelyik virág-edény mozdult meg. Leült ismét és folytatta irását.

Az a sajátságos mozgás ismétlődött nem sokára, — most már bizonyos volt, hogy kedvenc macskája a nagy virágtartó állvány mögé került, s ott garázdálkodik virágai között. Na annak ő rendbe tudja a dolgát hozni azonnal. Ferencz urnak a leghosszabbik pipaszára igen alkalmas eszköznek kínálkozott, hogy a hivatlan vendéget rendre utasítsa. A következő pillanatban ott állott már a virágtartó mellett, félrehuzta a lombokat, és — ott kapta halálsápadtan Csóka Floriánt!

E kritikus perczen bajos lett volna elhatározni, valjon melyik volt jobban megijedve, — annyi bizonyos, hogy először a váratlan meglepetés hatása alól Ernesztin tért magához.

— Uram, mit mivel ön ott? hogyan jutott e szobába?

— Nagyságos asszonyom, ne ítéljen el.....

Ön reszket, mi lelto? — jöjjön elő rejtekéből, s adjon számot tettéről — vagy úgy fogok bánni önnel, mint egyszerű kalandorral, ki orozva tör mások lakára, s rejtekből lesi...

— Nem, nem! az égre, ne ezen a hangon! Meg fogok mondani mindent, csak rosszat ne higgyen, én egészen ártatlan ember vagyok, s e nevetséges helyzetbe egészen akaratom ellenére jutottam.

Csóka e szavakra már kíváncsiorogva ott térdelt Ernesztin lábai előtt, mint egy tetten kapott bűnös.

— Keljen föl; ha valaki meglátná e helyzetben! Térjen magához, s beszélje el, mi birta önt e buvósdira?

Csóka töredelmes gyónáshoz fogott. Elbeszélte mindent, a mit látott és hallott, annak a történetével együtt, miként került ő a virágtartó mögé.

— És bizonyos ön abban, hogy a Szendrey levelét, mielőtt kezemhez juttatták, elolvasták?

— Egészen bizonyos! A báróné industriája volt.

Csóka megkönnyebbült szívvel várta ítéletét. Terhétől megszabadult, nem nyomta lelkét semmi.

Ernesztin pedig visszaemlékezett a legközelebb elmúlt óra történetére, eszébe jutott férjének sajátságos magaviselete, mely most már megfejtve állott előtte.

— És Ferencz el tudott fogadni velem szemben olyan szerepet, melyet mindenkinél ő kárhoztatott volna legelőször. Idáig tartana tehát az a férfiúi erély, mely annyiszor volt előttem hangsúlyozva? Kétkedni tud ő is bennem? Ah, ez megalázó helyzet, — könnyelműségem ekkora büntetést nem érdemelt! És mit tegyek most? Ők vissza fognak térni, azon hitben, hogy felettem ítéletet fognak tartani. Ah, hogy szeretném fegyverüket ellenök fordítani!

A lángoló arc hangosan beszélt a belső küzdelemről, mely e pillanatban Ernesztin lelkében dult. Ah, csak egyetlen egy jó ötlete volna, mely fonák helyzetéből, kivezethetné!

— Mit tegyek, mit tegyek! Ki ment ki engemet e zavarból!

E pillanatban Csókára esett tekintete.

— Nagy köszönettel tartozom, uram, szíves közleményeiért, — habár azok, megvallom, váratlan csapásként nehezebbek reám. A látszat ellenem szól, habár a gyanuskodásnak legkisebb alapja sincs. Ön talán szintén gondolkodott ez esetről; — szóljon, uram, mit tanácsol, mit lehetne leghelyesebben kezdeni?

— Az én eszem, nagyságos asszonyom, egészen páuszál itt!

Ezt a megjegyzést Csóka ur annyi naiv őszinteséggel tette, hogy Ernesztint egészen kihozta sodrából. Elmosolyodta magát.

— Ugy nincsen egyéb hátra, mint hogy egy szíveségre kérjem még. Menjen azonnal fel Szendrey urhoz, s mondja meg nevében, hogy az adott szó beváltására váraokozom, távozzék azonnal házunktól, ha a legnagyobb kellemetlenségeknek nem akar kitenni. A mi levelét illeti, arra semmi válaszom sincs.

— Már megyek, asszonyom.

— Ön ismeri őt?

— Soha sem láttam, ez azonban semmit sem tesz, — ő menni fog, és ha kell, kényszeríteni fogom.

— Nem lesz szüksége reá.

Csóka ur épen indulóban volt már, midőn az előteremben férfileptek hangzának végig.

— Valaki jön, önt pedig nem szabad látnia senkinek. Rejtse el magát ismét!

A parancs eltüntette Csókát, de ideje is volt, mert az ajtó megnyílt s azon Kálmán lépett be.

— Meg tud-e bocsátani nekem, hogy engedelmem nélkül kerestem fel?

— Mielőtt felelnék, szóljon uram, ön irta a levelet?

— Én.

— És tudja ön következményeit? A legnagyobb zavarba hozott vele. A mitől féltünk, az bekövetkezett, anyám tudja, hogy ön nálunk van, és ennek ön az oka.

— Az lehetetlen, nem mutattam magamat sehol.

— De elég figyelmetlen volt levelét rossz kezekre bizni, a kinek adta, az nem az én, hanem anyám cselédje volt. Így jutott az hozzá, s mi természetesebb, mint hogy elolvasta azt, sőt férjemmel is közölte, kit bántani látszik a titkolódzás, s a gyanu alapját könnyű volt belőle megvetni.

— Ah, ez iszonyu büntetés lenne reám nézve!

— Férjem eltávozott, de minden pillanatban itt lehet. Figyelmezznek reánk, s ön felfoghatja, mekkora kellemetlenségnek tenne ki mindkettőnk, ha levele után itt kapnák önt. Átláthatja, hogy távoznia, azonnal távoznia kell!

— És most hagyjam önt itt, midőn a legnagyobb szerencsétlenségbe hoztam?

— Ha csak nem akarja a maradással még tetézni azt.

— Nem, nem! Jóvá kell tennem előbb hibámat.

— A legnagyobbat akkor követné el, ha anyámmal találkozna. Ő nincsen kibékülve az ön emlékével.

— Engedje legalább elmondanom, miért kértem fel e találkozásra.

— Minden perc drága, — már e pillanatban is rettegek, valjon nem késő-e távozása.

— És mit fog ön tenni?

— Mit tudom én!

— Távozom, de nem leszek messze, Ferenczcel minden áron találkoznom kell. A vihart én idéztem elő, gyáván nem vonulhatok vissza előle.

Ernesztin az ablakhoz sietett s onnét felelt vissza.

— Már nem is tehetné többé. Férjem most tért be a kapun, anyámat karján vezetve. Elveszett minden, nincsen menekvés!

— A mellékterembe fogok vonulni, s ha lehet, észrevétlenül kijutok majd onnét.

— Nincsen kijárás!

A zavar tetőpontra jutott. A menekvés lehetetlen volt csakugyan!

— El tudja ön határozni magát a legvégsőre?

— Mindenre, mindenre asszonyom, rendelkezék életemmel.

— Vonuljon azon virágtartó mögé, ne lepje meg semmi, a mit látni fog, — s figyeljen onnét minden szavamra.

A következő pillanatban a szűk kis menhelyet Csóka urnak meg kellett osztani Kálmánnal.

El lehet gondolni a kölcsönös meglepetést, midőn az a két ember meglátta egymást. Csóka ur sokat mondó arcczal ajkára tette ujját, a mi annyit jelentett: gondoljon az ur magában, a mit tetszik, de hallgasson!

És Szendrey hallgatott. Azt azonban csakugyan nem lehetett megtiltani neki, hogy magában ne kérdezősködjék arról: ki lehet ez az ember, mit keres ez itt, és Ernesztin tudtával van elrejtve, vagy talán házi kém, kit a gyanuval telt férj állított fel, hogy neje lépteire leskelődjék?

Az ajtó előtt már hallani lehetett a közeledő lépteket.

Ernesztin a lehető legnyugodtabb arczot erőszakolta, hanem a vége biz annak csak az lett, hogy egy pár köny végigördült arczán, s meghazudtolta a színlett nyugalmat.

A báróné fontos arcczal lépett be, élesen körüljártatta szemeit, — azután elkezdett panaszkodni az istentelen utak ellen, melyek lehetetlenné teszik a közlekedést még a szomszédig is. Vissza kellett térniük. Alig várja, hogy valamelyik pesti ujságírónak elmondhassa. Azok majd bizonyosan interpellálni fogják a közlekedési minisztert, hogy van-e tudomása

Baraczkos község járhatatlan utairól, s ha igen, szándékozik-e azokon minél hamarabb javítani?

Ferencz ur lesütött fővel állott, s olyan képpel, melyre a legvilágosabban fel volt írva, hogy most nem mer gondolni semmit.

A szót a báróné fogta fel.

— Ha nem csalódom, Ernesztin, te sirtál?

— Igaza van, anyám, én sirtam, s bátran tehetem most is.

(Folyt köv.)

Kikelet van...

Hetyey Gábortól.

Kikelet van, mosolyog az élet,
Kikeletkor minden újra éled.
Zöld lombokon, lágy hangokon
Tavaszi dalt hallok:
Énekel a kis fülmile,
A bájdalu dalnok.

Zöldszin lepelt őlt a föld magára,
Gyöngyharmat hull szerte a virágra.
Lopva-szökve, szerelemre,
Hajnal hasadtára,
Gyöngyharmatot lecsókolja
A nap hő sugára.

Kék nefejejes kéklik a réten,
Rózsabimbó vagon nyilófélben.
Szép szemed van, kis leányka,
Kék nefejejes abban,
S tejarczodon az a bimbó
Csakhogy ki nem pattan.

Száll a szellő, szerelmét elmondja;
Visszaszog a fa sűrű lombja.
Dalos madár — nyílt virág, s a
Tavaszi zöld lombok
Hirdetik, hogy kikeletkor
Minden olyan boldog!

Keblemben is vig kikelet támadt,
Terem sok szép nyílt, piros virágot.
Szerelmed a tavaszi nap
Az én keblemben:
Azt a sok szép nyílt virágot
Az növeli benne!

A szerelmes orvos.

Elbeszélés.

(U. Z. után.)

(Végo.)

De csakhamar szuró fájdalmat érzett szemeibe szökkelni, mintha minden napsugár egy-egy izzó tűr lenne, s tántorogva esett egy karszékbe. Csengetett inasának, ki egészen elképedt e szokatlan világosságra, és sietett elfüggönyözni az ablakokat. Vilmos felolvastatta vele a levél végét.

Barátja még Clementineről is irt, de csak annyit, hogy Clementinenek belgiumi birtokából futnia kellett; a legközelebbi tudósítások szerint valahol Németországban van s nagyon beteg. Tartozkodási helyét nem tudta megmondani a levelező.

Vilmos e hirre majdnem egészen feledte azon izgalmat, melyet a levél első része okozott neki. Elképzélé, hogy Clementine, ki egykor oly nagy gonddal ápolá, most beteg, barátok nélkül, elhagyatva, s talán szegényen fekszik valahol, s szemrehányást tett magának, hogy elég erélylyel nem keresé őt, kit minden áron föl kellett volna kutatnia. De most eszébe jutottak Armand szavai, Aline fölkiáltása, s mindebből gyantotta, hogy ezek bizonyosan tudnak valamit róla — de Armand még mindig nem jött. Azután eszébe jutott ezrede is, s nem tudta, hová vonzza szive erősebben.

Eltelt a délután is, és Armand még mindig nem jött. Vilmos nem birt tovább várni, beszélni akart vele rögtön, s gondolván, hogy az orvos már hazatérhetett látogatásaiból, föltette szemellenzójét s inasával hozzá vezettette magát.

Az egész házat sürgés-forgásban találta. Az ajtók tárva nyitva, a lépcsők fölvirágozva, az egész ház merő fényben. Egy inas, kit megszólított, szórakozva válaszolt valamit kérdésére, és sietett palackjaival tovább.

Vilmos gondolván, hogy valahol majd csak ráakad barátjára, ment tovább. Egy ünnepien földiszített, de még ki nem világított teremben állapodott meg. A mellékszobából átszengő női hang kényszeríté a megállapodásra, s egyszerűsmind lélegzetét is elfojtá.

Ez az ő hangja! Clementineé! Vilmos megismerte. Hanem most léptek zaját hallá, és maga sem tudva miért, egy függöny mögé huzódott.

Inas lépett be gyertyákkal és utána két hölgy, diszes háli öltözetben. Vilmos szemei elé tartá kezeit a nagy világosság ellenzésére, mert az inas a csillárokat kezdé gyujtogatni, mialatt a hölgyek egy tükör elé léptek.

— Fölséges! — mondá Aline, — fölséges. Mily jól illenek e gránátok az ön sötét hajába, ah, mily szép ön, Clementine. De miért nem tett föl gyémántokat is? A ki oly gazdag, mint ön, nem lehet el azok nélkül. Megyek is értük.

Aline elfutott, mielőtt barátője visszatarthatta volna és Clementine egyedül maradt a tükör előtt. Vilmos épen az arczába nézhetett. Alinenek igaza volt, ő szép volt és még menynyire előtünteté légies termetét a fuvalatkönnyűségü ruha!

Aline visszajött az ékszerekkel, fölsegíté rakni azokat, és kézen fogva barátőjét, lesietett vele a nagy terembe.

Vilmos mozdulatlan állt. Ez Clementine volt. Nem kételkedett. Ez volt az a Clementine, kit egy óra előtt beteg, szenvedve, gyámoltalannak és szükségben lenni gondolt, és most eléje lép, ragyogva, egészségben gyémántokkal. És ez lehetett az a Clementine, ki az ő szenvedő napjait megszépíté, és a csillogó nő bálruhában! Oly idegennek tünt föl így előtte, mintha nem is dobogott volna érette szive soha. De szép volt, szebb, mint legmerészebb lelkesülésében képzelni merte!

Előjött a függönyök mögül, hanem abban a pillanatban Armand nyitotta rá az ajtót. Inasával találkozáván a házban, tőle értesült Vilmos ittlétéről.

— Vilmos, — kiálta rá, — mit keres ön itt, ekkora fényben, kötetlen szemekkel? Egy csapással tönkre akarja ön tenni annyi fáradság sikerét?

S kézen fogván őt, egy sötétes mellékszobába vezeté, hol szemkötőt rögtönözvén számára, leülteté.

Vilmos nyugodtan hagyta megtörténni mindezt.

— Armand, — susogá, — láttam őt, Clementinet! Oh, mily szép!

— Láttá őt? — kiálta föl izgatottan Armand, azután higgadtabb hangon hozzátévé: — szerencsétlen! Miért tette

ezt engedelmem nélkül? Tudja-e ön, hogy a fölindulás visszalökheti vakságába, melyből másodszer már kimenthetlen leend?

— Az irtóztató lenne! De hátha ön tudománya már annyira megerősített volna, — —

— A legközelebb lefolyandó egy órai idő határozand sorsa fölött. Ha szemei elvakulás nélkül kiállják e próbaidőt, úgy meg van ön mentve és rám nincs szüksége többé. De addig ovakodjék minden izgalomtól. Hozok addig is valami csillapító-szert. Maradjon csendesen székében.

Kiment nővére után, hogy az segítsen neki az ital elkészítésében.

Egyik szobában találta Alinet, ki a mint Armand levert arczát megpillantá, ijedten kiáltott eléje:

— Istenem, Armand, mi történt?

— Vilmos itt van . . . Láttá Clementinet.

— Hogyan? Ép e perczen kellett őt meglátnia? De Armand, hogyan hozhattad őt ide épen most? Tudod-e, hogy Clementine sohasem volt még ily bájoló? Ha Vilmos látta, okvetlenül bele kellett szeretnie! Miért hoztad őket össze épen most?

Armand nem szakítá őt félbe, hagyta beszélni akármit, még csak azt sem mondva, hogy nem ő hozta ide Vilmost. Hozzálátott a csillapító-ital készítéséhez.

Clementine ép belépendő levén, meghallá Armand és Aline beszédéből, hogy Vilmos a mellékszobában van, mire lélekszakadva futott oda.

Midőn a testvérek az elkészült itallal beléptek, Clementinet térdepelve találták Vilmos előtt. Ruhája diszitményei szétmorzsolva, ékszerai a szőnyegen szétszórva.

— Vilmos, — kiálta, — te itt? Nem láthatsz engem, szegény. De hallod hangomat, én vagyok a te Clementined.

— Igen, te vagy, — szolt Vilmos, — ez ismét az én Clementinem. De mondd, ki volt imént az a szép ragyogó nő, virágokkal, gyémántokkal, ki a te hangodon beszélt, és kit neveden szólítottak, mert ő nem az én Clementinem volt.

— Bocsáss meg, Vilmos, nagy idő mult el azóta, hogy elvittek tőlem, én már félig meghalva, egészen új életre ébredtem. De mindezen most már túl vagyunk. Egy jó barát kezei vezettek be engem az új életbe; én irántami vonzalmat véltem fölfedezni nemes szivében, elfeledve, hogy e nagy sziv egyes teremtményért nem doboghat, az egész emberiség tulajdona az. Ha ő szeretett volna engem, mint egy darabig hittem, én elfelejtettek volna téged, Vilmos.

— Clementine! — sohajtá fájdalmasan az ifju.

— De ő nem szeret engem, — folytatá Clementine, — ő pusztán barátom nekem, mint barátja minden szenvedőnek. De csak hogy téged birhatlak ismét. Mert neked szükséged van rám, karomra, hogy téged segítsen, láterömré, hogy helyetted nézzek . . . mert a kendő még mindig földi kedves szemedet.

Armand nem birva tovább érzelmeivel, előlépett az ajtóból, honnét Alineval együtt mindent hallá. Aline visszamaradt.

— Armand, barátom, — szolt Vilmos, meghallva hangját.

— Rosz barát, — szolt Clementine, — hogy hallgathatta ön el, hogy Vilmos itt van! Kétségkívül ön nem tudhatta . . .

— Én mindent tudtam, Clementine, — viszonzá az orvos. — A mit kegyed barátsága elhallgatott előttem, lágy beszédei elárulták.

— Az én életemet visszaadta ön, — mondá fölkelve Clementine, — és ő rajta nem bir ön segíteni?

Armand odanyujtá Vilmosnak az italt, mit az nyugodtan fölhajtott, azután megfogva az ifju ütérét, számítani kezdé annak ütéseit.

Mély csend volt a szobában.

— Ön vére nyugodtan kering, — szólt végre az orvos — vegye le szeméről a kendőt, az eldöntő pillanat itt van.

A kendő leesett.

Vilmos fölüté szemeit.

— Armand, — szólt, — látom őt, — azután szemeit soká Clementinere függesztve, kételkedve mondá: — Clementine, én látlak téged, de Clementine-e ez?

— Ő lát! — kiáltá Clementine.

— Meg van mentve, — mondá örvendve Armand. — A láterő, mely e próbát kiállta, nincs veszélyben már. Adjon hát lát Istennek, Vilmos, ön nem jött korán ide.

A nagy terem telni kezdett vendégekkel, Aline lement elfogadásukra.

— — — Néhány óra mulva a vendégek eloszlottak, Armand hazakisérté Vilmost s még nem tért vissza. Clementine szobájában ült, öltözöaszta előtt.

Aline mögötte állt, a virágokat szedegetve fürteiből.

— Clementine, — törte végre meg a csendet Aline, — hogyan történt mindez?

— Tudom is én! — viszonzá elgondolkodásából föltekintve Clementine. — Vannak az életben percek, Aline, melyek sorsunk fölött határoznak, midőn valami felsőbb hatalmat érzünk magunk fölött, mely szívünkbe nyul s azt elhatározásra készíti. Ezt éreztem ma este én is. Vilmos váratlan viszonzása, az ő gyámoltalanságának tudata s bátyád szerelme fölötti kétségem, mind mint egy nagy chaosz lebegett lelkemben. Azután hirtelen jött egy villám, a chaosz szétröbbsent és én tisztán láttam kijelölt utamat, sorsom el volt döntve.

— És nem szeretted te Vilmost?

— Akkor, mikor magányos kastélyomban ágya mellett ültem, s ez életerős ifju természetét megtörve láttam, midőn azt gondolhatám, hogy szerelmem talán pótolhatná, a mit a végzet tőle elrabbolt, szerettem őt. Hanem lázbetegségem mintha mindent eltüntetett volna az élményekből, hiedelmekből — új életre ébredtem, melyben szívem egész erejével bátyádhoz kezdett vonzódni; küzdöttem ez érzélem ellen, azt tartva, hogy Vilmosé vagyok, kinek szüksége van rám. Bátyád sohasem földte fel előttem érzelmét.

— Lázas betegséged alatt ejtett nyilatkozataid tartották őt vissza.

— És szerencsénkre, — mondá Clementine. — Én sohasem árultam volna el neki szerelmemet, a mig hittem, hogy Vilmosé vagyok.

— Sajátságos világ, — mondá Aline. — Mily sorsszeszélyektől függ gyakran az ember boldogsága, boldogtalansága. De ma, midőn viszonzáttad Vilmost?

— A mint megtaláltam őt, bekötött szemekkel, gyámoltalannul, mint akkor, szívem hamar készen lett az eltökéléssel, megint az övé lettem egész életemmel. Hanem midőn ifju erejében fölegyenesedett s bekötetlen szemeivel mint valami idegenre kérdőleg nézett rám, Arandra gondolt szívem és most tudtam, mi igazán a hivatásom.

— És Vilmos?

— A mint te kimentél, mint három árny álltunk a holdvilágított szobában. Vilmos tért magához legelőször. Megvalólt, hogy idegennek tűnöm föl előtte, nem ilyennek képzelte, s hogy én nagyon is szép volnék.

— Csodálatos emberek, mondá összecsapva kezeit Aline. Te nem szeretted őt, mert nem vak, nem beteg, ő meg nem szeret téged, mert szebb vagy, mint a milyennek az ő szegény phantaziája elképzelhetett.

Armand visszaérkezett Vilmostól.

— Aline hamarjában kis főkötő alá rejté barátnője gazdag hajzatát, s kinyitá az ajtót.

Armand belépett, Clementine hozzálépve, némán a vállára hajtá fejét.

Az orvos tulvilági boldogsággal szorítá őt szívéhez.

— Aline, — mondá sugárzó arczczal, — valjon megérdemeltem-e én ezt?

Aline megilletődéssel küzdve, lassan elneveté magát.

— Nem, bátyám, — mondá, — egyáltalában nem érdemled meg, mert ha jó angyalod nem veti önkényt számodra e sorsot, magad bizonynyal ki nem huztad volna.

— Igazad van, — mondá, mosolyogva tekintvén föl Clementine. — Vilmosnak, ki azonnal kitalált mindent, kellett helyette föllépnie. Oh, nagyon jó volt, hogy homályos volt a szoba; ha szemébe nézhettünk volna egymásnak, nem ment volna minden oly könnyen, ugy-e Armand?

Hanem Aline inditványozta, hogy mondjanak egymásnak jó éjt. Armand engedelmeskedett.

— És Vilmos? — kiáltá utána Clementine, mikor már az ajtóban volt.

— A babérokrol álmodik, miket a csatatéren aratni fog Istenem, hisz ő még csak huszonöt éves!

* * *

Néhány nap mulva könnyü uti-kocsi állt az orvos háza előtt.

A kis erkélyszobában, hol ez elbeszélés kezdődött, összegyülve volt a négy személy, kiknek érzelmei bennünket foglalkoztatának.

Armand az erkélyajtónak volt támaszkodva, Vilmos izgalmas lépésekkel járkált. A hölgyek még a reggeli asztal mellett ültek, melytől a két férfi már fölkeltek.

Vilmos azon híreket mondta el, melyeket az ezred legújabb diadalmairól vett, s a nagy hadi tetteket, melyek legközelebbre tervben vannak s melyek ellenállhatlanul parancsolják, hogy ő is ott legyen az ezred zászlaja alatt.

Az elindulás pillanata, melyet Vilmos előre meghatározott, már egy óra előtt elmúlt, nehezen tudta kiszakítani magát e baráti körből. Szótlanul lépkedett föl s alá.

Aline törte meg a beállt csendet, mely bizonyos elfogó-dással hatott mindnyájukra.

— Ti ugyan gyönyörű zavarba hoztatok engem tánczvigalmamkor. Az egész világ ott volt a nagy teremben, s az egész világ Clementine után kérdezősködött és én nem tudtam, hogy mit feleljek. „Hirtelen roszullét,“ „szobájába vonulás“ s más ilyesmiről hebegtem, magam sem tudom mit, mignem a mellékszobából Clementine hangja hallatszott, s ekkor az új kérdezősködések olól csakugyan meg kellett futnom — mentem a mellékszobába, hol aztán mindhármatokat megtaláltam, sötétben. Hogy már most mily dolgok történtek fél óráig a bálban gazda nélkül és hogy mit mindent gondolhattak vendégeim, csak az Isten tudhatja; valóban szükséges volt, Clementine, hogy — bár mennyire ellenszegültél is — a terembe vonalak s mint bátyám menyasszonyát bemutassalak a társaságnak.

Vilmos összerendezte. Egy kis felleget mégis idéztek elő homlokán e szavak. Gyorsan összeszedve magát, Clementine-hez lépett.

— Éljen boldogul, Clementine, — mondá — Isten áldja meg azokért, a miket velem tett.

És még egyszer hosszan nézván az angyalarczra, megcsókolta Clementine kezét.

Azután kezét szoritott Alineval, megölelte Armandot és kisietett a szobából.

Armand fölsegíté őt kocsijára. Vilmos kezében tartva barátját, föltekintett az erkélyre, melyre Clementine kilépett, hogy az utolsó üdvözlést utána intse.

— Ön boldog ember, Armand! — rebegé Vilmos.

A lovak megindultak a kocsival, mely nem sokára eltűnt szem elől.

A n ö k r ö l.

Lewald Fanny hasonczimü műve után.

(Folytatás.)

Bebizonyítja, hogy tehát mindazon ellonvetések, mit a nő önállósága ellen felhozni szoktak, mily hamis alapon és önámításon nyugszanak a családi élet Eldoradoját illetőleg, mire a leányok egyedül nevelvők. „Különben is,“ mondja tovább az író, „mindazok megnyugtatósára, kik még ez előre haladt korban is előtéttel viseltetnek a nők egyenjogusultsága ellen, csak annyit jegyzünk meg, hogy fájdalom, még a nők nagy része is idegenkedik a gondolattól, hogy saját két kezével keresse élelmét.

Átalában véve még sokkal felületesebbek, semhogyllyesmi fölött érdemesnek találják elmélkedni; szóval, nagyon is kellemesen hat rájuk, ha chignon-ok és uszályokra, kisebb s nagyobb mulatságokra, mik többnyire üres élvezetek szoktak lenni, más rakja lábaikhoz fáradsággal szerzett fillérjeit. De mindamellett nagy azok száma is, kik rá vannak utalva, hogy maguk gondoskodjanak önfenntartásukról, ezek is élni akarnak, és hogy élhessenek, kell, hogy meglegyen a mindennapi betevő falatjuk, kell, hogy biztosíthassanak maguknak egy kis összeget agg napjaikra, mikor már erejük elhagyja a munkára. De hogyan szerezzenek maguknak kenyert?”

„Hogy a nők tartoznak önfenntartásukról gondoskodni, ha a szükség úgy hozza magával, t. i. ha nincs senkijük, a ki azt helyettük tegye, az tagadhatatlan és mindenki által elismert tény,“ mondja tovább a szerző. „De mi módon?“ E kérdésre egyszerűen feleli az író: „Épen, mint a férfiak; a z a z a mint képesek és akarnak!“ A nők iránt elkövetett igazságtalanságok között a legégbekiáltóbb az író szerint, a velük született tehetségnek az önfenntartásra való szabad felhasználásának korlátozása. „Vérlázítónak találja mindenki,“ folytatja az író, „ha a gyarmatos, kinek egyik vagy másik rabszolgája feltűnő hajlammal birt a gépészethez, vagy épen különös éles tekintettel volt megáldva a betegségek fölismerésére, avagy tehetséggel a kereskedelem különböző ágaira, és a gyarmatos az elősorolt képességekkel megáldott rabszolgájához így szól: te cukornádat fogsz ültetni, pamutot fogsz ültetni, ezüstneműimet fogod tisztítani, ruháimat fogod varrni, te pedig kocsisom leszesz.

„Tamás bátya kunyhója“ könyvre fakaszt, de nem gátolja, hogy az anya leányához, ki talán különös tehetséggel bír az orvosi pályára, vagy kereskedelemre, így szóljon: te harisnyákat fogsz kötni, foglalkozol a háztartással, részesülsz annyi oktatásban, hogy fogalmat nyersz arra nézve, hogy mi volna kívánatos és elérhető részedre, ha lehetségesse tennék, hogy tehetségeid fejlődhessenek; de azt mondják: eddig és ne tovább! Miért? Mert nő vagy! De meg kell benne nyugodnod, ez hivatásod. Mig élek, lesz hajlékod és kenyered; ha találkozik olyan, ki birni ohajt, nőül adlak hozzá, és azontúl ő ad neked hajlékot, kenyeret és ruházatot, ha pedig én meghalnék, mielőtt találkozott olyan, ki eltartásod gondjaival magát terhelni ohajtja, nos, mi történik akkor? igen! hiszen ezen kérdések nyomják az anya szívet is, és mi reá a felelet: egy előtörő sohaj. Nos, akkor, hiszen tanultál sok mindenfélét, és majd segítesz magadon, a mint tudsz. De hogyan, mivel keressem élelmemet? Mit tanultam, hogy ezt tehessem? „Atyáink“ folytatja az író, „kik könnyelműséggel vádolnák magukat, ha oly vállalatokba bocsátkoznának, melyeknek sükeres kimenetelét legalább a lehető biztonsággal ki nem számíthatnák, minket bevezetnek az életbe, a nélkül, hogy nagyon foglalkoztatta volna őket a gondolat, valjon mi sors vár reánk? Fiai, az ugynevezett „erős nem“ számára a legnagyobb gondal egyenetlik az utat, melyen tovább haladhasanak, minden eszközök kezeikbe adnak, hogy önállóságra vergődjenek, és mi történik mindezekből, érettünk, az ugynevezett „gyöngy,“ tehetetlen nemért? Semmi!“

„Igen jó előjelnek találja Lewald Fanny az ipariskolákat, melyek már eddig is minden civilizált (?) ország fölvilágosított fővárosaiban a nők számára főállanak. „Ezen tanodák nem alapítottak volna, ha át nem látják annak égető szükségét.“

„Ebből következtethetni, hogy nem sokára itt lesz az idő, midőn a kormányok és városi községek kényszerülve fogják magukat látni, épugy, mint a haza fiai számára, a nők részére is elemi és középiskolákat szerezni.“ Ez képezi az író könyveinek főpontját. „Kell, hogy a szülőknek alkalom nyujtassék, hogy leányaik hét éves koruktól egész tizenhét éves korukig, épen ugy, mint fiaik az alsó iskolák mindazon osztályait végezhessek, melyekben további komoly kiképzetésükre az alapot nyerik.“

Megjegyzendő, hogy csak oly leánygyermekéről van szó, kik a komolyabb tanulmányokra képességgel és hajlammal bírnak. Ez azonban korántsem zárja ki, hogy a leányokat, valamint ez a gyermekekkel is történik, az életpálya szerint, melyre szánvák, a tertia vagy secundából visszavegyék a szülei házhoz, hogy valamely mesterségre taníttassák, vagy más oly alkalmazást szerezhessenek számára, melynek egy másod- vagy harmadrendű tanuló tudománya megfelel; vagy akár otthon a háztartásra szorítsák, meg levén győződve, hogy a több esztendei iskolai fegyelem egy nőben sem kelt ellenszenvet a rendszeres házi munka és háztartás iránt. „Épen ellenkezőleg. Hiszen a férfiak maguk állítják, hogy nincsen bennünk életrevalóság, és ez nagy hiány a háztartásnál, tudományunk felületes és igazuk van, de tehetünk mi róla, ha a „magasabb leányiskolák“-ban, már maga a czim is izetlen, ily felületes nevelést nyerünk?“

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Március 23 kán.

Szerelmek és művészet. — Hangversenyek. — Jótékonykodás és művészet. — Táncvizsga, a min az ó kor szerint tánczoltak. — Stuart Mária. — Hamlet. — A szini vizsga. — A főrangnak szini előadása. — Dr. Eckart Lajos felolvasása.

A szerelemről mondják, hogy egyetlen percze egy szerelem nélküli örökkévalósággal ér föl, és a mi a szerelemre nézve áll, az — kisebb arányokban természetesen — a művészetre nézve is állitható. Egyik is, másik is az ábránd tündérszép világába ragadja a lelket, a hol nincsen fájdalom, nincs gond és bubánat, gonoszság, kárvágy, alattomoság, hazugság, rágalom, elbizottság, és a hogy már nevezik mindazokat az ördögöket, a melyek, mióta a fölvilágosodás az alvilágból kizavarta őket, az emberi szivekben telepedtek meg, mert ott nincsenek emberek, hanem csak érzelmek, eszmék és eszmények, és bizonynyal azért mutatják föl annyira a fővárosokban a művészetek szentek szentjét a bőjti idő alatt, hogy a szivekben tanyázó ördögöket legalább egyidőre kissé megriaszassák, ha lehet. A mi faluhelyen a templom, az a fővárosban a hangverseny-terem; ide is, oda is egy része imádkozni, más része szórakozni jár; egyiket a szív, másikat a ruha vezeti oda; azért van a fővárosban a bőjtnak annyi hangversenye, és a hangversenyeknek annyi közönsége, hogy — szinte hihetetlen, de azért igaz — még a jótékony czélú hangversenyeknek is jutott belőle e héten, és a közönség száma után ítélve, bátran mondhatni, hogy a fővárosban óriási mérvben szaporodtak a szívbeli ördögök egy év alatt. Csak ez egy héten hány hangversenyünk és egyéb ilyenemű élvezetünk volt! Kletzer Feri utósó hangversenye, Hellmesberger második hangversenye, Hellmesberger harmadik hangversenye, a jogász-segélyegylet hangversenye, a budai zene-akadémia hangversenye, aztán „Hamlet“, aztán a szini vizsga, és ráadásul egy jótékony czélú tánczvizsga, egy ugynevezett Purim-bál, melyet az itteni izraelita nőegylet saját szegényei javára rendezett! A ki ennyi zenére sem ismeri el a lélek halhatatlanságát, azon bizony még a „Magyar Állam“ is bajosan segíthet.

Legjobban tüntette pedig ki a főváros komoly bőjti hangulatát az a körülmény, hogy az egyetlen tánczvizsga, melyet e héten rendeztek, egész hamisítatlanul tartotta meg keleti jellegét; nem használt a jótékony czél, sőt még a bőjt sem gyakorolt semmi vonzó hatást, egy pár journalistát kivéve a közönség csupa izraelitákból állott. Hiába, nem vagyunk még annyira, hogy a társas-életben különbséget ne tegyünk ember és ember között; de minek is sietni az effélével? Mi marad a jövő nemzedékek számára, ha mi úgy egyszerre, testestül-lelkestül a teljes polgárosodásba ültetnők be magunkat?

A mi pedig a hangversenyeket illeti, azok egytől egyig minden várakozáson felül kitűnőek voltak; némelyek, mint a Hellmesbergeré és Kletzer Ferié, önönmagukban is kitűnőek voltak, a többit pedig a jótékony czél tette azokká. Igaz, hogy a művészetnek nincs más célja önönmagánál, de ez a szépészeti elv még a régi időből való, a mai kor elve: minden ut jó, a

mely a célhoz vezet. Avagy a hazaszeretet nem-e szintén elég magasztos eszme-e arra nézve, hogy önönmagában czél legyen? és mégis hány olyan van, és pedig nem közönséges, hanem ugynevezett nagy hazafi, a ki a kezébe adott hatalmat úgy használja föl, mintha nem ő a hazát, hanem megfordítva, a haza őt szolgálná! És ha a hazaszeretetet rossz czélokra szabad felhasználni, miért ne volna szabad a művészetet jótékony czélokra használni fel? Ha mindazzal, a mi az erkölcsös szív előtt szentség, csakis annyiban élnének vissza az emberek, hogy jó czélból eredeti céljától vonják el, az még nem volna olyan nagy baj; azért, ha a közönség szivesebben adakozik jó czélokra, ha zenészóval kéri föl arra, mintha csak egyszerűen felhívják rá, akkor bizony nagyon helyes dolog, hogy minél több ilyen czélú tánczvizsgát és hangversenyt rendeznek nálunk, a hol olyan sok szép és nemes czél van a közjótékony-ságra utalva.

Ennyit az e heti hangversenyekről általában, a mi pedig a részleteket illeti, azokra nézve már elmondtam, hogy ki ilyen, ki olyan okból, de mindannyian kitűnőek voltak, hátra van tehát a színházba vezetni hölgyeinket, a hol úgy a tragodia, mint az opera muzsája ünnepet ült e héten.

Hosszas halasztgatás után, a mint ez nálunk már rendes szokás, végre múlt pénteken Schiller „Stuart Mária“-ját adták elő, és miután e mű sok évig a kéziratárban szunnyadott, egészen új szereposztással, tehát jóformán újdonság volt e mű. Akkor Erzsébet királynőt Jókainé, Stuart Mária pedig Bulyovszkyné adta, most e két főszerep Paulayné és Felekyné által adatott. Távol legyen tőlem az a gondolat, hogy párhuzamot vonjak Jókainé és Paulayné játéka közt, — és miután Bulyovszkyné nem magyar színésznő többé, erről sem szólok semmit, hanem egyszerűen csak annak kinyilatkoztatására szoritkozom, hogy Felekyné asszony Stuart Máriaja a legkitűnőbb alkotások egyike, melyeket a nemzeti színpadon láttunk. Schillernek egyik legeszményitettebb női alakja Stuart Mária, egész lángelméjével úgy tüntette föl e nőt, mint a kinek minden hibája és fensége a női szív hibája- és fenségéből származik, és mert a női szív hibáit olyan könnyű megmenteni, fensége pedig olyan magasztos, ez alkotás mintegy apotheozisa a női szívnak, és ezen alkotást Felekyné asszony a művészet megragadólag szép teljességében állítá elénk. Mint nő, mint királynő, mint vallásáért rajongó, vetélytársnőjével szemben, szolgálati személyzete körében, imádója előtt, bírái előtt, végórájában, mindenütt csak a női szív ezerszinű meleg sugaraitól láttuk e fejedelmi alakot gloriaként körülfolyna, annyira olvadt össze itt a színművészi és költői lángelme egy-alkotásban. Szükségtelen mondanom, hogy a nagyszámu közönség elragadtatva csüngött e nagyszerű alkotáson, és számtalan tetszésnyilatkozattal fejezte ki köszönetét a nagy művésznőnek a valóban ritka élvezetért, melyet neki újra szerzett.

Vajha a többi közreműködőről is csak dicséreteset mondhatnék! De a nagy művésznőhöz méltólag csak az egy Felekyné játszott ez este; Leicestert adta, az ő szokott művészi jellegese- és finom eleganciájával.

Szombaton este pedig „Hamlet“-et láttuk a színpadon, nem Shakespeare, hanem Thomas Ambrus „Hamlet“ című operáját. Nagyon kevés van ez operában, a mi Shakespearera emlékeztetne, de már az a körülmény is, hogy Thomas egy olyan alakot, mint Hamlet, melyből csak olyan lángész, mint Shakespeare, bírt tragikai alakot teremteni, operai műalkotására választott magának, nagy mértékben felköltötte a kíváncsiságot, — és ha a közkíváncsiságot és művészi igényeket csak részben is képes volt kielégíteni, már az is nagy dicséret a feladat nagyszerűségéhez képest, azt pedig kielégítette. Thomas „Hamlet“-je nem tartozik a jeles operák közé, és hiába keresnénk benne nagyszerű eszméket, vagy a hangtömegek nagyobb szerű kifejtését; másrészt azonban a hangszerelés valóban gyönyörű, kivált a negyedik felvonásban olyan eredeti és dallamszaga, hogy ez egy felvonás is hosszú életet biztosít ez operának színpadunkon. Az opera meséjét nem szükséges leírunk, ki ne ismerné Shakespeare „Hamlet“-jét? Ezen tragoediából szabták ki és férczelték össze Carré és Barbier francia operaszabászok ez opera szövegét, körülbelül úgy, mint mikor egy magyar budából újdivatu frakkot szabnak ki; így, hogy csak egy pár ilyen szabad-művészeti fogást említsünk, Hamlet, az örökké habozó és tétovázó shakespearei Hamlet, mindjárt az első felvonásban törrel esik neki mostoha atyjának, hogy leszurja, aztán ugyanezen Hamlet egy bordalt énekel, Ophélie szemünk láttára a vízbe öli magát, Hamlet meg Ophélie koporsójánál gyilkot dőf szívébe stb., szóval az egész shakespearei tragoediából csakis a cím maradt meg úgy, a hogy a nagy angol költő megírta, a többi mind francia gyártmány, de majd minden operává átdolgozott tragoediával így tesznek a szöveggyártók, a jelen esetben pedig még az is menti némileg e merényletet, hogy gyökeres átídomitalanítás nélkül egyáltalában lehetetlen lett volna egy zenére tett „Hamlet“-et színpadra hozni.

Sokat tett ez opera sikeréhez a jeles előadás és a kitünő kiállítás. Ophélie szerepe mintha csak Pauliné asszony számára volna írva; a jeles művésznő ol'finom izlés- és eleganciával, oly meleg bensőség- és kellemmel énekelte és játszta e szerepet, hogy a legszigorubb ítész is kénytelen tiszteletteljesen levenni előtte — fekete pápaszemét. És e sikerében méltán osztozott vele Odry Lehel, a ki csakhamar leküzdve elfogultságát, szép tehetségének egész teljességével adta a címszerepet. A királynőt Neszveda kisasszony énekelte, és kicsi szerepének teljes elismerést tudott szerezni. A királyt Kőszeghy, és Laertest Pauli ur adta, oly művészek, a kik a hang fogyatkozásait jó iskola által tudják eltakarni, és azért mindig szívesen láttatnak a színpadon; a mi végre a zenekart illeti, elég azt mondanunk, hogy azt Erkel öregmester tanította be és igazgatta.

És a mennyi a füleknek, épen annyi jutott a szemeknek is ez este. Lehmann diszitő-mester ismét remekelt. A trónterem, a téli tájkép, a hol a király szelleme jelenik meg, a tó, a melybe Ophélie beleveszti magát — melynek partján ráadásul Rotter Irma tánczában is gyönyörködhetünk, — és végre a sirkert megleptőleg szép díszletek, és teljesen méltók mind a szép zenéhez, mind a kitünő előadásához.

Ennyi ritka műélv után talán kissé morésznak tűnhetik föl, hogy hölgyeinket a színi vizsgára vezetem, de azért bátran megtehetik velem ez utat, ott is sok szépet láttunk mult vasárnap. A színi képezde néhány növendéke Albini „Műveltség és természet“ című kis vigjátékát adta elő, és ha nem feledkezünk meg arról, hogy itt nem gyakorlott színészek, hanem

csak növendékek játszottak előttünk, nem közönséges élvezetet nyújt e vizsgai előadás. A vigjáték meséje elég érdekes, de a kivitel kissé száraz. A műveltség és természet két fiatal leány alakjában állanak szemben egymással, a próbakő pedig egy fiatal huszárkapitány szíve. A fiatal huszártiszt és a grófhölgy még kicsi gyermekkorukban egymásnak voltak szánva a szülék által és midőn megjött az idő, hogy a szándék valóssággá váljék, a grófhölgy anyja (atyja időközben meghalozott) elébb meg akarván győződni arról, ha valjon a vőlegény szereti-e is leányát, átöltözteti azt szobaleánynak, a házi gondnok egyszerű leányát pedig diszes ruhát adtván reá, grófi leánya gyanánt mutatja be a kapitánynak. Ez gyermekkor óta nem látta leendő menyasszonyát, sejtelve sincs tehát a cselről, a fényes öltözékbe bujtatott egyszerű leányt menyasszonynak, az egyszerű ruhás grófhölgyet pedig szobaleánynak nézi és most kezdődik a verseny a két leány közt a huszártiszt szíve felett. Az álszobaleány minden szavában műveltségét akarja fitogtatni, a görög és római isteneket és istennőket mind keresztnevükön szólítja, míg az álgrófnő a megtestesült természetesség. A darab főhibája az, hogy szerző műveltség helyett álműveltséget, természetesség helyett pedig együgyűséget állít a színpadra; de Rákossy Szidi kisasszony olyan finomul tudta eltakarni a szerző hibáját és olyan meleg bensőséggel személyesítette az egyszerű falusi leányt, hogy a kiváló tehetség egészen elfeledtette velünk a kezdő színésznőt; a huszártisztet is ő hódította meg, ámbar Lukinics Ottilia kisasszony szintén igen ügyesen adta a mythológiával teletömött grófhölgyet. A férfinövendékek közül pedig Mátrai Béla ur sok humorral adta a házi gondnokot, Karikás József mint huszárkapitány és Pintér Sándor mint közhuszár is teljesen kielégítőleg adták szerepüket; szóval, e vizsga dicsérte mesterét: Szigeti József jeles színművésznket. Vajha az operai tanárokról is hasonló mondhatnánk!

Egy másik rendkívüli színi előadás végre az volt, melyet a főrangnak mult hétfőn a budai várszínházban rendeztek. Két kis francia és egy kis magyar vigjátékot adtak elő; a két francia mű: „Monsieur boude“ („Az ur duzzog“) és „Permettez Madame“ („Engedje meg asszonyom“). Mindketőben Türr tábornokné játszta a főszerepet, a mellékszerepek pedig Gerliczy Irma báróhölgy, Andrásy grófhölgy, gróf Károlyi Gyula, Carrier és gróf Liedekerke urak által adtak. A magyar darab a nemzeti színpadról is ismeretes „A nyelvtan“ című vigjáték volt, melyben a főszerepet Bethlen Vilma grófhölgy, a mellékszerepeket Kendeffy Árpád, Okolicsányi Sándor, gr. Teleky Sámuel és b. Wesselényi József urak játszották, természetesen a legdiszesebb öltözékekben tündöklő előkelő közönség előtt. Az előadásnál királyné ö Felsege és József főherczeg is jelen voltak. Előadás után pedig gróf Andrásy Gyula miniszterelnöknél fényes estély volt, melyet királyné ö Felsege szintén szerencsételtetett jelenlétével.

Az élvezetek sorozatából végre Eckardt Lajos német felolvasását sem hagyhatjuk említetlenül. E felolvasások német nyelven tartatnak ugyan, de a ki azokat tartja, annak csak a nyelve német, szíve és elméje az összes emberiségé, mert az egy szabadságért lángoló szív és egy szelleműs elmé. Első felolvasásában, mult hétfőn, Németország két nagy lángeszéről: Heine és Börnéről olvasott, és úgy szelleműs eszméi, mint kellemes előadása által nagy élvezetet szerzett a hallgatóságoknak.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Tisztelt előfizetőinkhez.) Mai számunk az utolsó a jelen évnegyedben; kedves kötelességemnek ismerem tehát szíves köszönetet fejezni ki lapom pártolóinak azon jóakaratu buzgalomért, melylyel a letelendő évnegyedben lapomat terjesztették, azon kérés mellett, hogy az új évnegyedben is tőlük kitelhetőleg terjeszszék azt, és azon ígérettel, hogy én a jövő évnegyedben is minden tölem kitelhetőt el fogok követni, hogy lapom úgy a tartalom érdekessége, mint a mellékletek izletessége és czélszerűsége által minél jobban kiérdemelje művelt hölgyeink részvétét és pártolását.

Egyuttal újra figyelmeztetem azon tisztelt előfizetőket, a kik a könyvilletményekért járó csekély díjat a most letelendő évnegyedben elfelejtették beküldeni, hogy a jövő évben is igényt tarthatnak e könyvilletményekre, — mert csakis feledékenységből történhetik, hogy egy-egy t. előfizetőnk három forintért harmincz kötet válogatott regényt, tehát egy egész kis könyvtárt ne szerezne meg magának; — és a mint a megrendelést veszem, azonnal megküldöm a könyveket, vagy tetszés szerint: a műlapokat.

Emilia.

✦✦ (Királyné ő Felsege) e hó 21-kén magas látogatásával szerencsétlente a protestáns árvaházat, s nemcsak, hogy magas megelégedését kegyes volt az intézet tisztasága és családias kinézése fölött kijelenteni, hanem másnap 100 frtot méltóztatott az intézet czéljainak előmozdítására küldeni.

✦✦ (A pesti szegény gyermekkórház-egylet) hálás köszönettel vette: dr. Schmidt György Pestváros kerületi főorvos urnak és Zsigmond Pál pesti ügyvédnek 100—100 frtos alapítványát s dr. Bókai János gyermekkórházi igazgató főorvos urnak azon szíveségét, hogy tandijaiból 50 frtot az egyletnek ajándékozni kegyeskedett.

✦✦ (A miniszterelnök estélye) f. hó 17-kén igen nagy számu fényes és csillogó vendégsoportot gyűjtött a miniszterelnök ur termeiben, melyeknek szokott fényükön kívül, különös érdekkel kölcsonöztek ezuttal a miniszterelnök által keletről hozott drágaságok és furcsaságok. — Egy rinocerosbőr-paizs, finoman festett persa harcosokkal, két eredeti török ezüst „tepsi“, egy abrosz, melyre a szultánnak nagy névvonása volt különféle színekben, aranyban s ezüstben himezve, s több efféle ritkaságok foglalkoztaták a jelen voltak nagy részét. Éjfélt után zongoraszó mellett táncz is volt. A főrangú hölgyek közül jelen voltak ez estélyen gr. Andrassy Aladárné, Türr tábornokné, gr. Szapáryné, gróf Teleki Sándorné, gr. Karácsonyi Guidoné, Lónyay Róza, gróf Bethlen Vilma, gr. Károlyi Viktorné, Szemere Mária, Wodianer Béláné, báró Rudits Ella, gr. Eszterházy Alice, a Pejacevics grófhölgyek sat.

✦✦ (Mihalovich Ödön) jövő áprilhó 6-kán a vigadó termében a gazdasszonyok-egylete javára orchestrális hangversenyt rendez kar és magánénekekkel saját szerzeményeiből. E kiváló tehetségű zeneköltő sokkal ismeretesebb, semhogy jó hírneve szintugy, mint az érdekes program és jótékony czél iránti tekintet e hangversenynek fényes sikert ne biztosítsa.

✦✦ (A pesti szerviták kertje el van adva.) E napokban kötött meg a szerződés a kormány s a pesti szerviták konventje között az 1000 négyszögöltre menő kerti telek eladása iránt, melyen a főposta-hivatal építtetnék. A kormány 200 frtot fizet négyszögölenként s ebből nyert összeggel a szerviták felépítenék a kolostor többi részét három emeletesre. Andrassy gr. a pestvárosi küldöttség előtt úgy nyilatkozott, hogy a kolostor többi részét is megakarja szerezni, hogy ott a pesti pénzügyi hivatalok, a bélyeghivatal stb. számára épületet emeljen.

✦✦ (Rózsás napló.) Báró Eötvös József közoktatásügyi miniszter leányát, a bájos Eötvös Jolán urhölgyet e hó 22-kén Inkey István, somogy megyei gazdag földbirtokos jegyezte el magának arául. A menyegzői ünnepély július hónapban lesz.

✦✦ (Vegyes hírek.) Miniszterváltó zási hírekről értesítenek a politikai lapok. Ezek szerint gr. Mikó miniszter Hollán Ernő államtitkárral lemondana hivataláról, az új közlekedési miniszter kinevezéseig pedig Hollán Ernő fog a miniszterium vezetésével megbízatni. — A Teleky-jutalomra pályázott szomorujátékok sorsa e hó 19-én (és nem 23-kán, mint tollhibából mult számunkban irtuk) dönt el az akadémiában. A jutalmat „IV. Béla“ nyerte, s a felbontott jeligés levélből Szigligeti Ede neve tűnt elő. — A nemzeti színházban Singer Anna kisasszony sikeres próbát tett a „Troubadour“ Leonórájának nagyobb énekrészeiből, s fel fogják léptetni; kellemes hangja, tiszta hangvétele s általában jó iskolája van. — Balázs né asszony, mint szerződött tag, mult héten először föllépven a „Troubadour“-ban, igen szépen fogadtatott. Leonóra egyik legkitünőbb szerepei közé tartozik. — A múzeum terei februárban is szépen gyarapodtak. Többi közt herczeg Czartorisky a Stefnitz Pál életnagyságu arczképét ajándékozta; dr. Róth Mátyás Londonból Link svéd orvos mellszobrát; a kultuszminiszterium pedig azt az aranyozott kis kalapácsot, melyet királyné ő Felsege az első honvédzászló felszentelésénél használt. — Gróf Széchenyi Béla bejelenté a városi hatóságnak, hogy ő az akadémia- és Árpád-utca sarkán fekvő pesti telkén palotát fog emeltetni. — Liszt Ferencz egyik legjelesb tanítványa: Leter György fővárosunkba érkezett. April 1-sején hangversenyt fog adni. — Királyné ő Felsege gróf Zichy Pálnéhoz — mint a magyar gazdasszonyok pártfogónéjához — 50 forintot küldött az egylet javára az „Európa“-ban tartott tánczestély alkalmából. — A király megengedte, hogy királyné ő Felsegének főudvarmestere, b. Nopcsa Ferencz a portugalli k. Krisztus-rend nagy keresztjét elfogadhassa és viselhesse. — Iglódy Győző tudatja t. előfizetőivel, miszerint az általa Desseffy Arisztid emlékére Eperjesen felállítandó szobor javára megjelenendő „Emlékfüzér“ czimű egykötetes mű bizonyos akadályoknál fogva nem márczius, de május havában fog szétküldetni. — A gözsiklónál vasárnap oly nagy volt a tolongás, hogy az igazgatóság kényszerülve volt a várótermeket elzáratni, a pénztárt kint helyezni el, s a bemenetet csak váltott jegyek mellett engedni meg. A gözsiklónak ez egy napon 170 frtnyi bevétele volt. — A kőbányai postaküldönczöt még sem fogták el. Az erre vonatkozó hír alaptalan volt. Nem 16 ezer, hanem 25,616 frtot vitt magával, s e közt 1500 tallért porosz bankjegyekben. Neve Hausel Ferencz, 21 éves, alacsony, alig 5 lábnyi termettel, szőke, szakáltalan, s a prágai német tájszóláson kívül olá hul és tört magyar nyelven is beszél. Felfedezőjének 1000 frt jutalom ígértetik. — Rapay Mihály csizmadia, ki Párisban hosszabb időt töltött, s a mult ősszel velocipéden jött vissza hazájába, most üzletet nyitott Pesten saját kezére, és viszontagságos utjának emlékére a velocipédot vette czimerül. — Király ő Felsege mult kedden Festeich Gyula gr., miniszter, Bellogarde gr. hadsegéd és többek kíséretében Pestre érkezett. A vasutnál Thaisz főkapitány várta ő Felsegét. — Székely Imro jeles zongoraművészünk oly hangversenyt szándékozik rendezni, melyben ő saját műveit mutatja be, többi közt egy sonatát és vonó-negyest is. — Uj dal- és színesarnok. Somossy (Singer) Károly folyamo-

dott a városi tanácshoz, hogy új dal- és szincarnokot emelhesen, valószínűleg egy olyat, a milyen a „Neue Welt“, „Herculanum“, „Orpheum“, stb.— Az újpesti egyházugyűlésben Krámer János rákos-palotai kath. segédlelkész 1000 frt alapítványt tett az újpesti kisdudovoda számára. Illek Vincze, legközelebb kinevezett újpesti katolikus lelkész pedig 100 frtot adományozott iskolafőlszerelésre. — A Sebestyéntéren levő Sebestyénszobor végre megszűnik a várost diszteleníteni. A városi tanács ugyanis azt a helyes határozatot hozta, hogy a ronda és korhadt szobrot lehordatja. — Toldy János, a magyar Herkulesről azt írják, hogy Sárospatakon pórul járt. A mutatvány alkalmával néhány markos tanuló oly erővel rántotta meg a fogai közt tartott kötelet, hogy az a Herkules fogaival együtt kipattant az izmos szájból. Ez eset valószínűleg befejezi a 60 éves birkozónak mutatványait. — A máramarosi nőegylet, mely nem rég feloszlott, újra szervezkedik. Az ügy élén Mánn József főispán neje áll. — A radi Jenő színigazgató kapta meg egy évre a budai városi színházi választmány határozata folytán, a várszínházat és a szinkört husvétől fogva egy évre. — Gróf Karácsonyi Guido budai házi színpadján mult szerdán este főrangu műkedvelői előadás volt. Egy francia vígjátékot és több énekét és élő képleteket adtak elő. A vígjátékban gr. Zichy Melánie, az énekekben gróf Wenkheim Krisztina tűnt ki. Közreműködtek még: gróf Pejacsevics Lenke, gr. Károlyné Orczy Irma, Inkey Ella, gr. Andrassy Manóné és a kis gróf Karácsonyi Mari, továbbá gr. Pergen, gr. Szapary Gyula, gr. Eszterházy Lajos, Radvanszky Géza, gr. Zichy Ferraris Lajos, gr. Kinsky Zdenko és a kis gr. Karácsonyi Aladár. Magyar egy szám sem volt a műsorban. — A kegyesrendi segély-egylet hangversenye mult szerdán nagyon jól sikerült. Legjobban tetszett Prielle Kornélia szavalata („Három daru“ Tompától) és Székely Imre jeles zongoraművésznünk magyar ábrándja. A hangversenyen nagyszámu és diszes közönség volt jelen. — A pesti megyei aljegyzők által a „Borsszemjankó“ ellen indított sajtóper mult csütörtökön tárgyalta az esküdszék. A vádlott fölmentetett. — Marikovszky Gábor előfizetést hirdet „Költeményei“ első kötetére. A mű alakja olyan lesz, mint az „Attila ősei“-é, előfizetési ára 1 frt, mely szerzőhöz M.-Szigeten ápril végeig beküldendő.

†† (Halálozás.) E hó 21-kén halt meg Pesten, 79 éves korában, Négyesi Szepessy Ferencz özvegye, szül. Pécly Johanna asszony. — Lugoson a mult héten szűnt meg élni Henz Tamás, ki 105 éves kort ért meg, és harmincz gyermeket és unokát hagyott hátra. — Sz.-Lőrinczen e hó 17-kén temették Varkás Imre esküdtet, ki vadászatra készülvén, fegyverét oly vigyázatlanul huzta ki a kocsiból, hogy az elsülvén, őt szíven találta. Elrögtöni halál egy 76 éves nőt fosztott meg egyetlen gyermeke és támaszától. — Patikárus Ferkó, a kedvelt népzeneész e hó 17-kén 43 éves korában meghalt. Társai közül számosan kikisérték őt az örök nyugalom helyére. — Aradon mult vasárnap temették Monti Lajos 7-ik gymnoszt. tanuló, ki ismeretlen okból szíven lőtte magát. Tehetséges és általánosan kedvelt ifju volt, s temetésén a tanárokon és tanulókon kívül is igen számosan jelentek meg. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Márczius 21-kén.

Márcz. 21-kén: „Makranczos hölgy“, a Londvai-párral. — Márcz. 23-kán: „Jó barátok.“ — Márcz. 24-kén: „Hamlet“, Thomas operája 5 felv. másod-

szor. — Márcz. 15-kén: „Kétkedő“, Berczik Árpád vígjátéka először. — Márcz. 16-kán: „Hamlet“, Thomas operája. — Márcz. 27-kén: „Szentivánéji álom“

Budai népszínház.

Márczius 19-kén.

— Márcz. 19-kén: „Batthyány Lajos“, történetsszínmű. — Márcz. 20-kán: Nem volt előadás. — Márcz. 21-kén. „Batthyány Lajos“, történetsszínmű. — Márczius 23-kán: „Indiana, a csigány vajdanó“, színű 4 szakaszban. — Márczius 24-kén: „Szép molnárnő“, vígjáték 1 felv. — Márczius 25-kén: „Ubrik Borbála, vagy a 21 évig befalazva volt apáezanó története“, 4 szakaszban.

Gazdasszonyoknak.

Finom tészta levesbe.

2 lat irós vaját habosra dörzsölve, 4 tojás sárgáját egyenkint bele kell tenni, és mindenik után jól eldörzsölni, kevés sót, azután 4 tojás fehérét habbá verve, a keverék közé vigyázva bevegíteni. Ezek után 2 lat finom lisztet három ujj közt fel-felcsipve közé hinteni, egy formát vajjal kikenve, a tésztát bele önteni, sütőbe téve szép pirosra sütni, midőn meg-hült, apró kockákra vágni, de igen éles késsel, s a tálba tévén, a tiszta húslevest reá önteni.

Dióslepény.

Egy font tiszta mézet vagy cukrot, egy font finom lisztet, egy font törött dióbelet, egy font vaját vagy ludzsirt és 2 citromnak lereszelt héját egy nyújtódeszkán jól össze kell gyurni, addig, míg a kéztől elválk, ekkor egy óráig pihenni hagyjuk, később kisujnyi vastagságúra kinyujtva tepsibe tesszük, és lassu tűz mellett megsütjük. Midőn kihült, melegített késsel szépen felmetélve asztalra adjuk, felül pedig meg lehet cukrozni.

A. Irma.

Divattudósítás.

A szép idő beálltával tavaszi kalapokról is kell nemcsak gondoskodni, hanem e rovatban elmélkedni is. Formájukra nézve nagyobb újításokról nem tudósíthatom t. olvasóimat: a kerek és a francziakalap harcizoltak egymás mellett jó sok ideig, de úgy látszik, ők is a békés kiegyenlítés csendes terére léptek, mert nem egy szekrény rejtelmek közt ott találjuk a francia és magyar formát, ma ennek jut a világba vezetés édes kitüntetése és holnap amaz lesz ugyanily módon megtisztelve. És azért e rovatban is mindkettőről kell említést tennem. Természetesen a nehezebb bársony és lemezkalapok eltűntével, a tafota, crepp és csipkekalapok fognak szerepet játszani, és ezek közül hadd mutassak be néhány kalapot t. olvasóimnak, melyeket a Ferdinandy és Preiszer-féle divatkereskedésben alkalmam volt látni.

Legelőször is a kerek kalapoknak adok elsőseget, a melyek formára nézve csak annyiban változtak mégis, hogy hátul laposabbak, mint elől oldalt gyakran felhajtottak, és karimájukra nézve a legszeszélyesebb alakítás is meg van engedve nekik. Feltűnő a kalapoknál, hogy a csipkekalapok gyakran bársonnyal vannak diszitve, a mi jól áll egymás mellett. Így egy fekete csipke kalap karimája fekete bársonyból állott, elől magasan volt bodrozva, fekete nemez csatt és nagy gyöngyök a közepére tűzve, míg oldalt egy fekete tollbodrozatban egy szép fehér kócsag látszott ki. E kalapnak fekete bársonyvégei voltak. Ára 10 frt. Egy másik felálló fekete bársony karimájú kalap teteje fekete gazirból készült, a tetején nehéz fekete és rózsaszínű szalagcsokorral és egy kinyitl rózsával diszitve, melynek indái a hátszalaggal voltak egyenlő hosszúságúak. Ára e csinos leánykalapnak 8 frt. — Egy csipkeszövetből készült fekete kalap hátulsó részén egy összehajtott csipkekendő alakú fátyol fekete rojttal beszegve van alkalmazva, oldalt egy rózsával

és violákkal diszitve. Ára 10 forint. — Feltűnő egy kis fekete sima gazir kalap volt, melynek kissé lehajló karimájára köröskörül egy sor lefelé álló fekete 'csipke volt bodrosan felvarrva és e közé egy-egy ujnyi távolságra halvány sárga buzakalászkok elszórva. Az arcához egy fekete és halvány sárga szalagból készült csokor volt téve, hátul egy csomó buzakalász fekete és sárga szalag közt, a hátszalag mellé pedig egy széles csipke is volt tűzve, Ára 11 frt. — Fialat leánykának igen jól állana az a fekete csipkekalap, melynek karimája egy bársonydudort képez, a csipkék a tetejéig bodrosan fel vannak varrva, néhány fekete csokrokkal fölváltva, a tetején pedig három nagy rózsabimbóval diszitve. Ára 10 frt.

A francia kalapok közt első helyet foglalhat el egy fehér crépe kalap, mely áll egy sor kis fehér selyemcsipkéből, oldalt hosszan lenyuló crépe fátlyából, a kalap bal belső oldalán pedig egy szép fehér vadrózsákból álló bokrétából és kerül 10 frtba.

Egy másik fekete csipkézetből áll, a tetején fekete tollakkal és rózsákkal diszitve. Ára 10 frt. — Egy fekete és zöld nehéz szalagokból álló kalap eleje fényes zöld bogyókkal és buzakalászkokkal volt diszitve, a mi igen izletes összeállítás.

E rovatban figyelmeztetem t. olvasóimat egy pompás asztalterítőre, mely szürke posztón készült, tarka posztóból kivágott bokrétákkal és himzésekkel. E terítőt ápril közepéig bárki is megtekintheti Fiedler József, al-dunasor 5-dik sz. a. „A naphoz“ czimzett kereskedésében, és tudom, hogy a szép kézimunkákat kedvelő hölgyek kedvesen lesznek meglepetve a kitűnő szép és izlésteljes munka által.

Alter és Kiss divatcsarnokába

a tavaszi idényre következő legújabb divatu cikkek érkeztek meg:

Francia készítményü minta: bársony paletók bő és testhez álló formában, az első 60, 65, 70, 75, 80 frton és legfeljebb 120 frtig; a testhez állók gazdagabb diszítésüknél fogva 80 frttól kezdve minden áron fel 150—160 frtig.

Legújabb tavaszi paletók sötét és világos színben: 15, 16, 17, 18, 20 frton és feljebb 40—50 frtig.

Kész ruhák, francia és berlini modellok, a legújabb divat szerint összeállítva, mindenféle kelmeékből, egy öltözet: 13, 15, 17, 18, 20, 22 24 frton és így 2—3 frttal feljebb 50—60 frtig.

Gallérok, Rotondok, Baschlikok és más tarka diszítésü tavaszi felöltők nagy választékban 12 frttól kezdve fel 40—50 frtig minden áron.

Fekete selyemkelmek a legolcsóbbtól kezdve fel a legnehezebb minőségig, ugyszinte

Színes selymek, sima, brochirozott, csíkos és más mustrákban nagy választékban 1 frt 80 krtól kezdve minden áron fel 4—5 frtig rófe.

Számrejtvény.

Faragó Mihálynédtől.

- 2, 5, 3, 4. Sok állat bőre azzá válik,
Vizben és sárban át nem ázik.
- 4, 5, 8, 1, 2, 4. Van benne pusztaság, ott terem,
Minek levét iszszuk szívesen.
- 1, 8, 7. Hatalmának mi sem állhat ellen,
Fegyvere műveltség és kellem.
- 11, 10, 3, 4, 7. Mikor a szív buval teli,
Ebben enyhülését leli.
- 6, 3, 4, 5. Szeliden mélézva áll magában,
Jól esik pihenni hűs árnyában.
- 3, 10, 9. Hű anyánk, mindenét nekünk adja,
És mégis hány gyermeke megtagadja!
- 1—11. Tőle huzva, égbe ragadt a nóta,
S rég maga is utána szállt azóta.

Megfejtési határidő: ápril 23-dika

A f. é. 9-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Ki korán kel, aranyat lel.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottília, Halmay Ilka és Berta, Pán Irma, Thomka Sebestyén Berta, Brodsky Friderika, Mészáros Flóra, Jeszenszky Aranka, Zsigray Istvánné, Tell Mária, Dobozy Menyhértné, Dukai Takács Betti, Benedikovics Róza, Nagy Antónia, Dukai Takács Luiza, Erdensohn Emilia, Práznovszky Róza, Egyedné Petrich Karolina, Römer Kiss Francziska, Dujmovich Horváth Mariska, Falvay Flóra, Schütz Lóra, Belitzky Viczián Erzsébet. Ivády Nina, Bakoss Sándorné, Borsics Hermin, Fehérpataky Fanni, Anisits Antónia, Sósfy Nina, Sváby Izabella, Bogdanovics Hedvig, Rosemberszky Anna, Kecskeméti Éva, Nagy Mester Erzsébet, Zsiga Clementin, Marosy Emilia és Hermin, Petheő Etelka, Ambrózy Zmeskál Mária, Jurassy Pántocsek Eleonóra, Kiss Róza, Baky Janiné, Melczér Elefánt Sárkoly, Melczér Hermin, özv. Zibay Sándorné, Jánosi Róza, Brocken Emma, Náray Orbán Paulina, Dely Mária, Kossa Julianna, Talányi Vilma, Pásztélyi Danielovich Emilia, Wundszám Cornélia, Németh Terka, Nagy Mester Erzsébet, Bodó Ilona, Haviár nővérek, Kühnel Ignáczné. Hindler Nina, Vajthó Erzsike, Káger Frida, Fenczik Vaszőcsik Mária, Szikszai Teréz, Andreanszky Juliska, Nagy Lina és Mari, Baross Szibelt Emma, Jancuska Hermin, Hollós Róza, Weinberger Mari, Szepeszy Szilágyi Lidia, Rátkovszky Vilma és Mari, Póch Anna, Csernő Vörös Erzsébet, Soós Gyulay Hermina, Ruttkay Ilon, Buczkó Thuróczy Antónia, Árvay Irma, Rosenfeld Julia, Vajthó Erzsike, Székely Rózi, Gál Sámuelné, Szapper Janka, Juhász Vilma, Vangel Boronkay Malvin, Majthényi Lilla, Dobsa Elekné, Horváth Mária, Sperlágh Dánielné, Németh Nina, Eránosz Mártonné, Ábrahám Margit, Kalos Erzsi, Kármán Luiza, Geher Antalné, Kunczl Klémma, Gyura Janka.

A 8-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldték:

Soós Gyulay Hermin, Ruttkay Ilon, Árvay Irma, Káger Frida, Vajthó Erzsike, Juhász Vilma, Majthényi Lilla, Dobsa Elekné, Horváth Mária, Geher Antalné.

A f. é. 7-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Geher Antalné, Juhász Vilma, Majthényi Lilla, Geher Antalné.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

- 1) Mészáros Flóra: Mezey költeményei, 1 kötet.
- 2) Majthényi Lilla: „A kőszívű ember fiai,“ Jókai Mór regénye, 6 kötet.
- 3) Soós Gyulay Hermin: „Tollrajzok,“ Hollós Lászlótól 1 kötet.
- 4) Belitzky Viczián Erzsébet: „Késő szerelem,“ Bornemisza Bertalan regénye, 1 kötet.

A nyeremények — szíves üdvözlőtem mellett — már postára vannak adva.

Tartalom.

Brunsvick Mária Terézia grófhölgy, —ftől. — Cseng a harangvirág... Pásztóitól. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Folyt.) — Kikelet van..., Hetyey Gábertől. — Egy szerelmes orvos. (Vége.) — A nőkről, Lewald Fannitól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára Lapunk előfizetési fölhívása. — Hirdetések.

Mai számunkban van: Brunsvick Mária Terézia grófhölgy.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr. és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői és kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>14. sz. Ápril 3-kán. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járattási köteleztetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	--	--	--

A nők ről.

Lewald Fanny hasonozimü műve után.

(Folytatás.)

„Egy-két esztendő alatt és nem a leglelkiismeretesebb tanítás mellett, tegyük mi sajátunkká mindazon tudományokat, miknek megtanulására a fi-gyermekeknek tíz-tizenkét évet szánnak, és e mellett nyolcz éves korunktól tizenöt éves korunkig tudjunk művészileg zongorázni, angolul, francziául és olaszul beszélni, a természet után rajzolni, legyünk jártasabb a finomabb kézi munkákban és háztartásban, szóval legyünk mindenben ügyesek, a tánczot sem véve ki. Miután ez azonban a lehetetlenségek közé tartozik, ugy csak mindenből keveset tanulunk, és midön az intézetet elhagyjuk, ugy vagyunk vele, mint midön az ember valamely nagy ebédttől jó és gyomra túl van terhelve, a nélkül, hogy valósággal jóllakott volna; telve képzelődéssel, elbizakodottsággal és kétségbeeséssel tudatlanságunk végett, ha egy szép napon az életszükség rideg valósága utólér bonnünket és halvány, komor arczával felénk kiált: Előkelő kisasszony! bámulatot gerjesztő salon-jelenség! légy szives és segíts magadon, küzdöd keresztül magadat az életem! A ki szabadítója kíván lenni a nőnemnek, az mindenek fölött az munkaképosítésre törekedjék.

A szabó panaszkodik, hogy egy nő sem tud jóra való gomblyukat varrni! Természetes, a nőnek tizenhat óra alatt kell megtanulni a szabóságot, mig erre a szabóinasnak három év van kitézve. Az ítéset azt mondja: alaposág nem a nő tulajdona, és mindazoknak, kik o hibákat szemünkre vetik, és azoknak, kik a háziasszonyok zömének kicsinyes előítéleteit, nehéz felfogását, mélyebb belátás hiányát és még Isten tudja, mi más gyengeségeket szemére vetjük, mindnyájuknak iga-

zunk van. De a nők nem okai felületességünknek. Azt állítják, hogy a nők nem bírnak oly azellemi képosséggel, mint a férfiak, és ugy hánnak velünk, mintha mindannyian még annyi lángelmék volnánk, és mintha a lángelme szorgalom és fáradtság nélkül juthatna érvényre. Gondoskodjanak csak róla, hogy oly gonddal neveltessünk, mint a férfiak, és életre való derék háziasszonyok válnak belőlünk. Tapasztalatból mondhatom, hogy méltányosabbak leszünk, ha fogalmunk lesz arról, hogy mily kitaróan kell a férfinak munkálkodni, hogy családjának jólétet szerezhessen.

A tudósok, a hivatalnokok és egyáltalában a tanult, művelt férfiak, kiknek hivatásuk van, azért rossz férjok, gyöngédtelen apák, rossz gazdák, rendetlenek és csavargók-o? És csak nekünk volna lehetetlen, a háztartás egyszerű hivatásának teljosen megfellelni, ha a férfiakéhoz hasonló műveltséggel bírnak?

Még ráérünk, hogy negyotemcink legyenek, de olomi iskolákat követelhetünk, miután épon ugy fizotünk adót, mint a férfiak, és kell, hogy jögunkkal éljünk és követelésünkkel föl ne hagyjunk mindaddig, mig ezölunkat el nem értük.

A nők számára felállitandó egyetemek mellett nem igen harezol Lewald Fanny: „Kinek jutott valaha eszébe,“ igazolja magát, „egyotemeket állitani haromadéves iskolások számára? már pedig a nők iskolai tanulmánya, általán véve, nem ha-

ladja túl egy harmad éves tanulót. Mindenekelőtt nem templomtoronyra, hanem biztos alapra van szükségünk. Alapítassék először elemi iskola, és ha ezt a nők kellőleg látogatják, lehet csak szó középtanodákról és aztán egyetemekről. Ha azt mondom: egyetemet állítani nők számára, azalatt nem azt értem, hogy az külön egyetem legyen, mint van külön világtörténelem magasabb nőiskolák számára; korántsem; ugyanazon erőteljes táplálék kell nők és férfiak számára. Hogy férfi és nő közösen látogassa az intézetet, mint ez már több városban történik, azt az író sem veszedelmesnek, sem illetlennek nem találja. „Ha a nők emancipálva ohajtanak lenni, mindenekelőtt szükséges, hogy megállapodottak legyenek, kell, hogy bizodalom legyen önmagukhoz, és képesek legyenek női méltóságukat fenntartani. Ha erre nem képesek és ezt nem akarják, és csak színházban, társaságokban, bálokban és csak anyjuk, apjuk vagy férjeik mellett képesek méltóságukat fenntartani, akkor csak maradjanak továbbra is őrizet alatt és ne is legyen szó egyenjogúsításról.“ Azon kérdésre: mily alkalmazást szabadjon a nőnek elfogadni, az író a már említett módon felel. „Mindent, a mit akarnak és mire tehetőségük engedi.“

Legyen tárva előttük minden iparág és hivatal, és előre meg fog győződni mindenki, hogy a nők hivatás-választása, kevesek kivételével, sohasem haladja túl testi és szellem; erejüket. Kovácsok, vagy gözkocsi-vezénylők nem igen fognak ohajtani lenni, de miért ne lehetnének arany- és ezüstművesek, órákészítők, kő- vagy fametszők, könyvkötők, czukrászok, vendéglősök, aranyozók, távirászkok, fogorvosok, pósta-hivatalnokok, orvosok, szóval, mihez tehetséggel bírnak és hajlammal viseltetnek, nem látom át.

„Nem hiszem,“ szól folytatólag Lewald Fanny, „hogy épen nálunk oly nagy volna az igyekezet a nők részéről az ipar, kereskedelem és tudomány iránt, szóval nem sokan vannak, kik velünk felkiáltanak: egyenjogúság, jöjjön el a te országod, de mind a mellett jogos és szükséges, hogy a korlát, mely eddig a nőket attól visszatartotta, leromboltassék. Ha megadták a nőknek az egyenjogúságot és nincs bennük képesség azt saját javára fölhasználni, akkor az ugy sem veszélyes a tömegre nézve, legfeljebb igazolta azok nézetét, kik a nőket az egyenjogúságra éretlennek tartják. Ellenben, ha helyt állanak a nők az egyenjogúságban, annál jobb rájuk és az emberiségre nézve.“

Távol attól, mintha a nők felszabadítása, a munka és keresetre nézve hátrányára lenne a nősülésnek, a szerzőnő ellenkezőleg a legbiztosabb eszköznek találja annak előmozdítására a házasságot emelkedettségére és erkölcsiségére nézve. „Ha a leány, ki önmaga képes kenyerét keresni, kezét valamely férfinak igéri, ugy ennek sokkal alaposabb biztosítéka lehet válasszottja hajlama felől, mintha azt kell kérdeznie magától: vajon mennyi része van az igazi hajlamnak azon örömben, melyet az eltartás kilátása nyújt? És ugyanez áll a gyermekek iránti szeretetre nézve. A mely családnak gondokkal kell küzdenie, az a mint tudjuk, nem oly tiszta örömmel néz egy születendő gyermek elé; és nem egy gyöngéd anyát láttam már, ki könyektől megnedvesedett szemét aggodalommal emelé a kisedről a férj halvány arczára, és ez bizonyosan nem történik, ha a nő önérettel mondhatná magának: nos, ketten vagyunk, kik gyermekünkért dolgozni fogunk, és sorsa fölött gondoskodhatunk.“

(Vége köv.)

A fogoly becsület-szava.

Nemes Ödöntől.

Könyezve szól a szép Eliz:
„Maradj, maradj velem;
Kis csónakod örvénybe visz',
Zug, sí a bős elem . . .“

„Kiálltam én már sok csatát
Nem rettent már a vész;
De töled válnom drága hölgy,
Szívemnek oly nehéz.“

„Setét az éj . . . és börtönöd!
Én drága kedvesem —
Hallod piczinke gyermeked
Mint sir keservesen.

Maradj, maradj . . . im' két karát
Kitárva esd hű nőd;
Kétségbeesve, gyászolón
Kérlek, ne hagyj el őt . . .“

„Nem, nem lehet . . .! A börtönőr . . .
Igen s z a v a m a d á m,
Hogy visszatérek — bármi ér —
Én még ez éjszakán.“

Némán figyel a gyöuge nő,
Elsápad és mosolyg,
Oh férje tenger gyöngyieért
Nem adná e mosolyt

Ajk ajkot ér . . . „jó éjt,“ „jó éjt!“
A csónakos evez — —
Nem sejtí még a hős fogoly,
Hogy végső útja ez . . .

Oszlik az éj; a börtönőr
Szilaj haragra gyul,
Ah, gyáva, gyáva! nem hívém,
Hogy megcsalsz ily g a z u l . . .

S a mint zordon tekintete
A hullámokba vész:
Egy kis naszádot lát amott,
Mit széttiport a vész . . .

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Folytatás).

— Nem értelek, légy szives világosabb lenni. Történt talán valami kellemetlenséged?

Erre a kis intermezzora Ferencz ur is magához tért, s rögtön megvillant az eszébe:

— (Sejtene talán nőm valamit?)

— Több, mint kellemetlenség, megaláztatás ért.

— Megaláztatás? — kérdé Zsornay, — és ki által?

— Te kérdezt, ki épen oka vagy!

— És miért?

— Mert oly embert fogadtál vendégszeretetedbe, ki bátorságot vesz magának jogaival visszaélni. Ime, olvasd e levelet, barátod, Szendrey ur írja.

(Na hiszen csak az kellett nekem — gondolá a férj —

hogy még ő álljon a kérlelés felől a levéllel!) — Szendrey levelet irt hozzád?

— Oh, még tovább is ment bátorsága. Alig néhány perczel ezelőtt ide jött hozzám, kérve, hogy ma este a kertben a nagy diófa alatt jelenjek meg. Ime, ilyeneknek vagyok már kitéve!

Zsornait kezdte elhagyni türelme.

— Hogyan! Ő merészkedett volna? Ah, én esztelen, hogy föl nem ismerém benne a kalandort. Le fogom álarcozni!

— Nos, kedves fiam-uram, hogy tetszik a multság?

— Ki hitte volna e becsületes arczról!

A virágállvány mögött Kálmánnak nagy gondot adott eltalálni: vajjon mit akar most ez az asszony?

— Es te mit feleltél neki? — kérde a bárónő.

— Visszautasítám, ő azonban ismétlé kérelmét s hogy meneküljek tőle, szinleg megígérttem, hogy meg fogok jelenni a légyott helyén.

— E szerint tehát ő várni fog reád? — kérde a mind jobban türelmetlenkedő férj.

— A nagy diófa alatt.

— De már oda magam is elmegyek! Ott leszek bizonynyal s majd tartok én olyan leczkét, hogy völegény korában sem felejtí el.

Az öreg bárónénak egész lénye világos jeleket adott e pillanatban, hogy új eszméje támadt. Átalában gyöngeségei közé tartozott, hogy e tekintetben mindig elől járjon.

— Azt meg nem engedhetem fiam-uramnak, oda én magam személyesen fogok elmenni, hogy a róka ki ne szabadulhasson a kelepceből. Bizza az egész dolgot én rám, fiam-uram. Rendbe hozok én mindent.

Zsornai csakugy magában gondolta végig: Ez a jó asszony annyit zavart össze, hogy szinte kíváncsi az ember, hogy tudja rendbe hozni!

Ernesztinnek hova-tovább kezdett tetszeni a tréfa. A főkérdés az volt, megtudja-e érteni Kálmán s elég becsületes-e arra, hogy segítségül menjen egy nőnek, ki önhibáján kívül jutott ilyen fonák helyzetbe.

— Tehát semmi zaj, — folytatá a báróné a hadi terveket, — ha észre venne valamit Szendrey, megsemmisül minden törekvésünk, s büntetlenül fog elmenekülni. Hallgatni kell az egész dolgról. A mi téged illet Ernesztin, igen helyesen tette, hogy megmondottál mindent. Kezdek irányodban jobb véleményt elfogadni. Fiam-uramat kérem, türtőztesse heves természetét, mutasson jó képet a történetekhez, s ha majd estére kerül az idő, jelentse magát nálam.

A hadi tanács ezzel eloszlott. Zsornai, hogy kihütse magát, lóra ült s kinyargalt a munkásokhoz, Ernesztin pedig gondoskodott a legelső kínáló alkalommal, hogy foglyait a nagy virágtartó mellől kiszabadítsa s észrevétlenül juttassa ki.

Kálmánnak alig volt annyi ideje, hogy megkérdezze társa nevét s lakását. Csóka mind a kettőt megmondta s hogy az utóbbit még bizonyosabban meglelje, kérte, tartson vele, ott-honn elmond mindent, hanem mindenekelőtt menekülni kell!

XI.

A virágnak megtiltani nem lehet. . .

A nap rég lenyugodott már, emberek és természet késültek a nyugalomhoz. A pompás park, mely a Zsornai-kastélyt féloldalt körülvette, egészen csöndes, zajtalan volt. Pompás sőtányain a százados hársak úgy néznek ki, mintha össze dug-

nák fejeiket nagy álmosan, s beszélgetnének együtt a régi jó időkről. Óra hosszakig elzúgnak csudás hangokon s a ki megfigyeli azt a zsongást, úgy tűnik néha, mintha egyenkint szép rendben értekeznének egymással, nagy okosan bölíntgatnak sötét koronájukkal, s ha valami szellőféle oda téved, azt hinné az ember, hirt vitt nekik, olyan élénken támadnak fel s foly a beszéd tovább, ág ággal, levél levéllel cseveg.

Az egyik faszor közepén egy természetes lugos van. Egészen az Erzsike productuma. Ő ültetett oda minden bokrot, ő igazgatja az engedetlen folyondárt, s a rózsabokor egészen megszokta az engedelmisséget, nem mer tovább terjeszkedni, mint a hogy meg van neki parancsolva. Ez egyébiránt nem is volna épen tanácsos. Erzsikét nem lehet megcsalni, ha észre veszi, hogy egy engedetlen ág elhagyta rendeltetése helyét, másnap van mit hallgasson.

— Mondhatom, gyönyörű egy dolog! Én magát tegnap oda állítottam az oszlop mellé s ma már elhagyta helyét! Ugy viseli magát, mint valami rossz fűzfa, mintha nem hallott volna okos szót sohasem! Azt hiszi barátom, hogy nekem kedvem van mindennap összetöviselni a kezemet? Persze, hogy is ne! Nekem bizony ne hizelegjen! Azt hiszi tán, hogy a miért magának van a legszebb nyílása, ez egyszersmind jogot ad a rendtelenségre is? Vagy azt akarja, hogy elkezdjek gorombászkodni, mint a kertész, — ki az olyan engedetleneket le szokta gyilkolni ollójával? Most az egyszer tessék vissza-visszaállani s ott kapjam holnap is, mert komolyan megharagszom!

Azt szeretném én most már tudni, hogy melyik rózsza az, a mely erre a komoly feddésre el ne szégyenlené magát?

Most is ott ült Erzsike a lugosban, hanem nem perel virágaival. El van önmagával foglalva, életében talán másodszor tépelődik saját lelkével, mely lázongani kezd szíve ellen s ez nagyobb veszedelem mindennél a világon!

— Egész nap nem láttam Kálmánt. Talán el is ment tőlünk, minden bucsu nélkül. Jól tette. Nem lesz okom legalább visszaemlékezni reá Jobb lett volna el sem jönni. Tulajdonképen nekem semmi közöm hozzá, ő nem vett észre egy pillanatra sem, legalább nem mutatta. De hát nem mondhatott volna legalább annyit: „Isten áldja meg Erzsike, gondoljon néha reám!“ Azt hiszem, ez a néhány szó nem került volna neki semmibe, — mig én . . . Ej, de mit is foglalkozom vele, mehet, a merre tetszik; úgy veszem, mintha soha sem láttam volna, mintha híreből sem ismerném. Azért is, jó kedvem lesz ezután s e pillanattól kezdve ki vagyok cserélve . . .

Es hogy megmutassa, milyen jó kedve van neki, ha egyszer magára parancsolt, elkezdett csöndesen dalolni. Eleinte csak ugy magában, lassankint aztán a dal jobban körvonaloizta magát s rá lehetett ismerni valami panaszos énekre, mely két gerle madárról szól.

Az utósó versszaknál aztán kicsordult a köny a szeméből, olyan jó kedve lett Erzsikének.

— Hiába erőltetem, nem tudok én most vig lenni!

A mig Erzsike, ez a kicsi szelid galamb, itt magában törp-
renkedik, azalatt a vén hársfák ismét összedugták fejeiket, nagy, komoly diskurzus van közöttük.

Bizonyosan észrevették, hogy a parkba két alak lopózik be, a kik félnek minden levélzörgéstől, ovatosan tekintenek körül, vajjon nem látják meg őket.

Szendrey az egyik, a másik Csóka.

A nagy faszor végén egy szomorú kőrísa természetes, mes-
terkéletlen lugost képez, az alá húzódnak.

— Komolyan vehetem tehát szavait? Biztos ön, hogy nem tévedett?

— Na, már kérem, ha saját füleimnek sem hihetek, nem tudom, miért tartom őket.

— Zsornai tehát mindent tud?

— Maga vallatta ki Erzsikét, s úgy vettem észre, tetszett neki a dolog. A mi engem illet, megáldottam az önök frigyét előre.

— Hagyja el barátom most a tréfát. A baj nagyobb, mint hiszi. Pirulva kell bevallanom, hogy Ernesztint a legnagyobb könnyelműséggel olyan kellemtelen helyzetbe hoztam, melyből most életem árán is meg kell mentenem. Ez okból elhatároztam, hogy ma bármi történik, megjelenek a légyott helyén. Én megértettem őt, elég ügyesen mutattam meg az utat, melyen férje és anyja gyanuját eloszlathatom. Ha igaz, a mit ön mondott, nemcsak áldozat nélkül mentem meg őt, de talán jövő boldogságomnak vetem meg alapját. Erzsike, e kedves gyermek vonzalmára, megvallom, nem mertem számítani. A gondviselés önkényt küldi elém, s én egész hálával fogadom e gyönyörű ajándékát. Ki tudja, talán épen ő az, ki sokat zaklatott életemnek megszerzi azt a boldog révet, hol megpihenhetek. Mióta balsorsom — vagy talán most már: jó szerencsém ide hozott, sokszor elémbe tűnt ez a kedves gyermekarcz s ha visszaemlékezem e pár napra, akár hányszor részesültem figyelmébe, mely akkor jelentéktelenebb volt előttem, mint most, midőn tudom, hogy szeret.

— Erről aztán én állok jót!

— De mit fog mondani a báróné, ki e pillanatban nemcsak engesztelhetetlen, de valódi kéjérettel gondol megaláztatásomra. Ő sohasem egyezik bele, hogy Erzsike enyém lehessen.

— Volnék én csak az ön helyébe, majd tudnám én mit tegyek!

— Egy verset írna hozzá, fogadom! Jaj, édes barátom, nem segít itt már a muzsák egész serge sem.

— Más oldala is van ennek a dolognak. Atyámtól tudom, hogy Erzsike Zsornainak gyámleánya. Ha Zsornaival tisztába tudunk jönni, nem busulok egy szót sem, hogy meg lesz tagadva öntől. Csak eszélyesen cselekedjék, az öreg báróné által vetett tört kerülje ki ügyesen, ragadja meg a kínálkozó alkalmat, s egész bátran kérje meg Erzsike kezét. De ime, — szólt Csóka a lugostól kitekintve, — a mig mi itt tépelődünk, az alatt az ön szerencséje szárnyra kel s mintha keresni indult volna önt, épen erre tart.

A hosszú faszor között Erzsike jött, lesütött, bánatos arczczal.

A vén hársfák egész becsülettudólag köszöntgettek neki. Jó ismerősök együtt. Hanem most az egyszer legyenek szives elnézéssel, bizony nincs ideje észre venni őket. El van foglalva saját bubánatával.

Tudjátok-e ti öreg fák, mekkora egy kis leány bubánata?

Az oceán nagyságát hiába hasonlítjátok hozzá, eltörpül mellette. . . .

A fasornak már szinte végére ért, midőn egyszerre mintha valami eszébe jutott volna, megállott s a hajába tűzött piczi viola-csokrot levéve, összemorzsolta piczi kezei között.

— Ne legyen semmi, de semmi, mi reá omlékeztessen!

S ezzel mint a tékozló, ki utósó gyémántját dobta el, megfordult sarkán s visszafelé indult.

E pillanatban valaki megfogta kezét.

Csaknem felsikoltott e meglepetés miatt. Szendrey állott előtte.

— Mit mivelte ön, szép gyermek?

— Ön itt van, uram?

— Nem mertem volna bucsu nélkül távozni. Örökre elhagyom e helyet.

Erzsike szive elszorult e szóra s egész öntudatlanul rebegte:

— Örökre . . .

— És nem fogom többé látni soha.

— Soha . . .

— De annál többet fogok e kedves helyre gondolni és önre legkivált, — igen, igen, sokszor eljövök gondolatomban e hársak alá s látni fogom Erzsikét lelkemmel még akkor is, midőn ő már régen elfeledte, midőn nem lesz senki, ki reám gondoljon.

— Ki tudja azt . . .

Szendrey megfogta mind a két kezét a reszkető Erzsikének.

— Azt hiszi, hogy nincsen igazam?

— Nem hiszem, — hanem tudom.

— És ki volna az, ki megemlékezne egy koborló emberről, ki holnap nyakába veszi ismét a világot s maholnap odadobja magát az Oceán hullámaira, hogy vigyék messze messze . . .

— Azt a valakit . . . azt én nem ismerem, de azért bizonyos vagyok benne mégis . . .

És e szavak után feltarthatlanul futott vissza Erzsike, be sem várva a feleletet, el sem bucsuzva.

— Ő szeret s azt hiszem, hivebben, mint más egykoron!

(Vége köv.)

A Tisza partján.

Magyary Samutól.

csevegő Tisza szakadékos partján
Üldögélek, lanyha nyári alkonyat van,
Nézem, a számtalan aranyos kis hullám
Hogy üzi, kergeti egymást szakadatlan,
Épen így az élet ragyogó órái
Úzik egymást, mégis soká érnek véget,
Hosszu, hosszú vagy te még a boldognak is,
— Véghetetlen hosszú — te emberi élet. —

Nézem, hogy oszlik el a végső napsugár,
Hogy hamvad el lassan a rózsaszín hajnal,
Hogy tűnik fel az a ragyogó estecsillag,
Mihelyest a végső napsugár is elhal.
Éltünk hajnalfénye! szívünknek szorolme,
Midőn végsugárod elhalófényben van,
Feltűnik egy csillag, — biztató reményünk,
És letekint ránk, szépen, ragyogóan.

Nézem, mint fedi el csillagom, egy fellog,
Mely komor hegy gyanút ül a láthatáron,
Mint borul el a szép azurszíntű égbolt,
S egy-egy fényes villám lobban el a tájon,
Biztató reményünk elhalsz, s a feledés
Örök éjt von eléd, és abba eltomet,
Egy-egy pillanatra édes multunkba vot
Pillanatnyi fényt, a tűnő omlékezet. —

A csengő Tisza szakadékos partjain
 Űldögélek lanya háborult nyár esten
 Égő könnyesepp tolul bágyadt szempillámra.
 Arra gondolok, hogy mily forrón szerettem.

Első lépés a világba.

Beszély.

Dominkovics Maritól.

I.

— Tehát meg kell lenni, el kell hagynom téged, kedves jó anyám? — kérdi egy fiatal szép szőke leányka bánatos arczkifejezéssel.

— Igen, gyermekem, te elérted már azon kort, melyben a világba kell lépned, hogy megismerd azt, — viszonzá szeretetteljesen egy halvány, szenvedő arczu nő, a nyugágyról föl-emelkedve.

— Miként hagyjalak el téged, ki mindenem vagy? ki fog ily örömmel s készséggel ápolni, ha eltávozom? Hidd meg, jó anyám, én nem vágyom a világba, mulatságai s szórakozásai eszembe sem jutnak. Én oly boldognak érzem magamat, ha látom, hogy gondoskodásom némileg enyhíti fájdalmaidat, s csevegésem megrövidíti idődet. Nekem elég örömet nyújtott, ha a rét ezerszinű virágait bokrétába köthetem, madaraimat etethetem, s a fönséges természetben gyönyörködhetem, elég szórakozást szerzett az nekem, ha esténként, midőn már te lenyugodtál, s én gyermekkori barátommal, játszó társammal, Ödönnel csevegheték. Én azt képzelm, hogy kint az emberek oly hidegek s részvétlenek. Ne küldj hozzájuk! — esenge öszszetett kezekkel.

— Bár miként fájjon is nekem az elválás, távoznod kell, gyermekem, mert önzés volna — bár tudom, mily jól érzed magad e magányban — betegágyamhoz lánczolni téged. Aztán ha meghalok, váratlanul, egyszerre ki kellene lépned a világba, idegenek közé, tapasztalatlanul, nem ismerve az embereket, miglen így lassankint tanulod megismerni e nagy tömkeleget, melyet világnak neveznek.

— Ha mégis általad vezetted, óva s védve léphetnék a világba, mennyire könnyebbült szívvel tenném azt, de így! Oh, rettenetes már a gondolat is!

— Fájdalom, hogy nem lehetek melletted, de jól tudod, kedves gyermekem, hogy makacs, gyógyíthatlan betegségem már évek óta a szobához lánczol. De kisérni fog áldásom, örködni fog feletted imám és szeretetem.

— Hasztalan tehát minden ellenvetés, el kell hagynom téged, ki lelkemnek fele vagy, ki nélkül örömet, boldogságot nem is képzelek, el hegyeim, völgyeim, e kedves kastélyt, egyetlen jó barátomat, Ödönt, mindent, mi drága, becses nekem, — rebegé zokogva.

— Légy erős, Coralie, hiszen nem sokára viszontlátandlak, s te nem akarod azt, hogy az emberek kárhoztassák anyádat, azt mondva, Halthalm grófné el akarja temetni leányát, csupa önzésből. Most menj, koresd föl kedvenc helyeidet, bucsuzál el Ödöntől, mert korán reggel öreg dajkáddal utnak indulsz, a vasuti állomásnál nénéd fog várni, hidd meg, háznál második otthont fogsz találni. Fiatal szivednek jót fog tenni ez egyhangu, szomorú évek után, a főváros szórakoztató örömei s élvezetei.

— Legyen akaratod szerint, anyám, de nekem oly bús sejtelmem van, hogy én boldog soha sem leszek.

— Ne légy gyermekes, sem babonás; menj, élvezd kissé az üde léget, hiszen ma egész nap még künt sem voltál.

— Megyek, anyám, — s leverten távozott Coralie.

— Szegény gyermek, ha tudnád, mily nyomor fenyeget bennünket, levertségedet nemcsak előérzetnek tartanád. Ez érző szív, nemes lélek s jóság nem a mai hideg emberek közé való, kik soha sem lesznek képesek megérteni, felfogni magasztos jellemed. Oh, ha találkoznék egy nemes szív, mely rokonszenvezne velem, s ha ezen férfinak anyagi helyzete is olyan volna, hogy segíthetne rajtunk, áldanálak örökké, oh gondviselés! — Én is azt sejtem, hogy számodra a sors könyvében sok szenvedés van megírva, kedves gyermekem, — gondolá a beteg, kimerült anya könyvelt szemekkel.

II.

Coralie zerge-sebességgel futá be kedvenc helyeit, mert alkonyodott s annyi tárgy volt, melytől bucsút kellett még vennie, hiszen úgy szeretett minden fát, virágot, bokrot, s oly nehéz volt tőlük válnia.

Legkedvesebb helyét, mely a park egyik árnyas ligete volt, honnét a kilátás oly festői szép volt, legutoljára hagyá. Hányszor gyönyörködött itt a nap lenyugvásában, a madarak dalában, a csillagok ragyogásában, s most minderről le kell mondania, s ezentul a szalonok tikkasztó légkörében fog kelteni automatként mozognia. Egészen bánatába merülve, szép fejét kis kezére hajtva ült ott, midőn a bokrok csörtetve kétfelé váltak, s egy csinos, ábrándos arczkifejezésű ifju, egyszerű, de izletes öltözékben lépett félénken a leánykához.

— Bocsánat, grófné, nem tudtam, hogy itt van, — mentegődzék a jött elpirulva.

— Jó, hogy itt van, Ödön, úgy is fel akartam keresni; holnap korán reggel elhagyom Halthalmot, s isten tudja, mikor térendek vissza, el akartam bucsúzni öntől, ki mindig oly előzékeny, jó és gondos volt irántam, engedett gyermeki szélszéyeimnek, s tökéletesen elkényeztette az akaratos gyermeket.

Az ifju e szavak hallatára elhalványult, s egy könnyesepp csillámlott nagy fekete szemében.

— A grófné a fővárosba megy, s ott fogja a telet tölteni, — mondá aztán reszketeg hangon.

— Igen, önre bízom anyámat; ápolja, szórakoztassa őt, úgy-e megteendi?

— Esküszöm, grófné, hogy akaratát teljesíteni fogom. Különben is annyi hála köt a grófnőhöz, ki engem, az árva gyermeket felfogadott, neveltetett, s szeretetében részesített. Coralie grófné, miért hagy el ön minket? — kérdé fájdalmasan, nem tudva leküzdeni érzelmét.

— Ezt ne tölem kérdezze, nem tudom, így kell lenni, — viszonzá megtörve.

— Nemde fog néha gondolni bérceinkre, csermelyünkre, kis falunkra, gyermekkori játékaikra — s én rám is? — tevé hozzá halkán.

— Oh, feledhetném-e valaha mindazt, mi lelkemmel egybeforrt! Most isten önnel, Ödön, — rebegé, kezét nyujtva.

Az ifju a szeretet, tisztelet s elragadás egy nemével vivé ajkaihoz a kis kezét, melyet oly sokszor áldott magányos óráiban.

Coralie még egy bucsútekintetet vetett a tájra s elfutott. Midőn lépteinek nesze elhangzott, zokogásba tört ki az ifju. — Mi lesz belőlem, — kiálta fel fájdalmasan, — szívem szakad meg, ha nem foglak látni, oh Coralie. Ha a sors nem engedi meg, hogy közelebb állhassak hozzád, örangyalod, véddőd leszek az élet tövises utain, — tevé hozzá elhatározottan.

III.

Az utazó kocsí készen állt, Coralie zokogva bucsúzik anyjától.

— Még egy szót, gyermekem, — mondá Halthalmy grófné, megcsókolva leánya nyílt, fehér homlokát. — Maradj mindig ilyen, mint most vagy, légy vallásos, szeresd felebarátodat, s mondj mindig igazat. S most áldásom kísérjen utadon.

— Anyám, szeresd mindig gyermekedet — rebegé könyek között. Még egy ölelés, s kirohant a leányka, mintha félne, hogy ha még egy percig időz, nem lesz ereje elhagyni anyját.

A kocsit könyező öreg cselédek állták körül, kik térdeiken ringaták gyermekkorában.

Midőn a fogat megindult, Ödön futott a kocsí lebocsátott ablakához, s egy virágfüzért dobott be, melyet Coralie egy elismerő tekintettel köszönt meg.

Délfelé a vasuti állomáshoz ért Coralie, hol nagynénje, kit csak kétszer látott életében, várt rá. Ez egy valóságos nagvilági delnő volt, ki ismerte az etiquette legkisebb szabályait, az öltözködés minden titkait, de nem az érzelmeket s az emberi szívet. Midőn Coralie érzékeny bucsút vett öreg dajkájától, az indóház csarnokában, mosolyogva figyelmezteté Kőváry grófné, hogy: „Coralie, mindenki rád néz.“ E szavak nagyon fájtak a leánykának, mert hiszen ő nem tudta azt, hogy a szeretetet, rokonszenvet nem szabad mindenkinek, ki iránt érezzük, kimutatni.

Este megérkezett Coralie a fővárosba, nagynénje leánya, Ella, ki két évvel idősebb volt nála, szivélyességgel fogadá, de melyen meglátszott, hogy nem őszinte, hanem erőtetett. Még azon este szóba jött, hogy a pár nap múlva tartandó jogászbálban fog Coralie a világnak bemutatni. A leányka, midőn a számára kijelölt szobácskába ment lenyugodni, hangos zokogásba tört ki, édes anyjára gondolva, kinek most ápolását kell nélkülöznie. Oly idegen volt körülte minden, ndvariasak voltak, az igaz, iránta, de nem a sziv meleg hangján szólottak hozzá, s nem a szeretet nyilvánulásaival halmozák el, miként otthon.

(Folyt. köv.)

Egy új négylábu vendég.

Környezve vagyunk a gépészet, vegyészet és természet-tan csodáival. Minden nap hoz valami új találmányt, s a mi tegnap új volt előttünk, ma úgy tűnik fel, mintha száz éves lenne már. Csak a legfontosabb ügyek egyikében, mely minden osztály, sőt minden nép közös érdekét illeti, hiányzik a haladás. Szegényeink most is hiányt szenvednek a húsban, sőt a gazdagoknak is kevés állati tápanyagokkal kell beérniök. A nagyobb állatok közül, ha a vadat kiveszszük, épen csak a szarvasmarha, juh és sertés látja el asztalunkat. A hús nemeit illetőleg, melyekkel élünk, épen csak ott vagyunk, a hol a régi görögök és rómaiak, az egyiptomiak és khínaiak az úskorban voltak.

Ezen hanyagság és érdektelenség annál feltűnőbb, miután hatalmunkban áll idegen állatokat és növényeket megszerezhetni. Csak körül kell tekintenünk s látni fogjuk, hogy külföldi terményekkel vagyunk környezve. Lovaink, marháink, juhaink, pulykánk, tyukjaink és galambjaink, főzelékeink és virágaink legnagyobb része nem honi termény, sőt erdőink fái közt is találunk idegeneket.

Az állatok és növények nemesítését illetőleg nagyon sokat tettek az emberek. A tiszta-buzát — mely vadon sehol sem találkozik — ugyan még az egyiptomiak nemesítették a fünek egy neméből, de csak az új kornak sikerült a Durhambikát, a Szouthdown-juhót (angol) és az angol vadászlóvat tenyészteni. De mindennek dacára csodálni kell, hogy az ember a száznegyven állatfajból, melyeket ismer, csak negyvenhetet szelidített meg. Ezen negyvenhétből hiányzik Franciaországban tizenöt, és Európában általában véve tizenhárom.

A honosító-társaságok, a legujabb időnek egyik alkotása, idegen állatok meghonosításával foglalkoznak. A császári társulat Párisban az angora-kecskével és a dsiggetaival — a vadszamar, melyről Hiób könyve szól — ajándékozta meg hazáját. Ez utóbbit nem sokára a könnyebb tehervonó és hordó állatok közé sorozzák, és nyargalásra is használják.

Egy harmadik ujon behozott állattal fogunk most foglalkozni, s körülményesebben szólunk róla. Ez pedig a thibeti bika, vagy jak — a természetbuvárok rőfögő bikának nevezik, mert bögés helyett csak halk rőfögést hallat. Továbbá az is nevezetessé teszi, hogy lófarka van. A farkat nagyban viszik ki Thibetből Indiába, hol légyhajtónak, vagy a lovak és elefántok feldiszipítésére használják.

A jak nagyságára nézve egy közép nagyságú szamárhoz hasonló; rövid, erőteljes, izmos testalkatású. A bikák különféle színűek; de rendszeren feketék vagy fehérek; a tehének tarkák és szürkék, vagy szintén feketék; szőrük olyan hosszú, hogy egészen térdig eltakarja őket, sőt némelyiknél egészen a földig ér. Ha ehhez még széles pupot teszünk, mely elül vállain van, és előrehajló, görbe, a bivalyéhoz hasonló szarvakat, és nagy, szelid tekintetű szemeket, akkor készen van azon állatnak képe, mely Párisban, a honosító-társulat kertjében minden látogató figyelmét magára vonja.

Mennyire alkalmas a jak azon kísérletre, őt Európa északi részében meghonosítani, már abból is kitűnik, hogy Thibet Ázsia legmagasabban fekvő hegyes része, mert déli és nyugati határait azon hegylánczok képezik, melyeknek csúcsai a világ legmagasabb hegyei közé tartoznak. Égalja szörnyű hideg, és azért legelője is nagyon silány. S ennek dacára Thibet olyan állatnak hazája, melynek meghonosítása Európában házi állataink elég csekély számának igen becses szaporítása lenne.

Franciaország legnagyobb részében tulságos meleg van a jak számára. Már Párisban is nyáron át nem jól érzi magát s lihegve keresi a hűs árnyat. De úgy találták, hogy az ország hegyes vidékein legjobban tenyészik, s ez azon roményre jogosít, hogy ezen annyira hasznos állat Németország legtöbb részében és Magyarország, Erdély hegyes vidékein is, ugymint Norvégiában, Angliában, Írországból könnyen meghonosulna.

Szonini természetbuvár, ki Buffon híres természetrajzi történetét kiegészítette, már 1800-ban említette, hogy „ezen lófarkú bivaly Franciaországban is tenyésznek.“ Ámbár Krowszleyben lord Derby pompás állatkertjének lakói közt egy jak is volt, becses tulajdonainak bővebb megismeréséhez, valamint azon meggyőződésre, hogy a francia égaljt

könnyen kiállhatja, mégis csak 1854-ben jutottunk. Akkor hoztak 12 jakot a párisi természettani muzeum állatkertjébe. Montigny, francia konzul Shanghaiban, szerezte meg ezen állatokat, s ő maga kísérte el azokat a hosszú úton négy kínai szolgálóval. Az idegen csorda megérkezése nagy figyelmet gerjesztett, s hónapokig tódultak a kíváncsiak és természetkedvelők ama kis rekesztékhez, hol az állatok elkerítve voltak. Bonheur Róza, a híres állatfestész is oda sietett s rajzokat készített a jakról, s nem sokára befejezte egy bikának képét, mely egyaránt kitűnik állattani pontossága és művészi tökélye által. A tudomány emberei sokat irtak a jaknak nyereg és teher alá való alkalmas voltáról, tejének alkatrészeiről és minőségéről, valamint szőrének tulajdonairól. Miután tudták, hogy a jak legalkalmasabb a hegyes vidékre, e szerint a muzeum igazgatósága bölcsen elhatározta, hogy meghonosítását nem kísérlik meg Párisban, hanem a birtokában lévő példányokat szétosztják a vozezi, cevennei, pyrenaei hegységbe.

A jaknak szőréből, mely a kecske szőréhez hasonló, Thibetben erős posztót szőnek, s fölötte ajánlható munkások s vadászok ruházatának. A hosszú szőr alatt — mint a mi kecskéink is télen át — hideg hónapban a jak pehelyszerű gyapjuval van ellátva, melyből jak-kasmirt szőnek. De miután Franciaországban nincs szüksége olyan meleg bundára, az nem sokára el is tűnik egészen. A kidolgozott bőr nagyon erős és tartós.

A jak csendes, tanulékony állat, s könnyen hagyja magát befogni és felnyergeltetni. A Franciaországban szétosztott bikák egyike megvadult, mert rossz bánásmód által felingereltetett. A szegény „Pluto“-t már le akarták vágni magaviselete miatt, midőn a híres gazdász, Richard átvette, s rövid idő alatt annyira megszelidítette, hogy úgy járt ura után, mint a kutya. A jak jól ment a hámban is, s végre türelmesen hagyta magát visszavezettetni Párisba. Ezen példából helyesen lehet következtetni, hogy a jakkal szépen kell bánni, különösen akkor, midőn a hámban vagy nyereghez akarják szoktatni. A mi eledelét illeti, éppen úgy kell vele bánni, mint a mi marháinkkal.

A jakbikától és közönséges tehéntől rövidebb szőrű és tehénfarkú állat lett, mely, mint házi állat nagy becses bir. Davin tudósítást küldött be a társulatnak, melyben mondja, hogy ő ilyen kocs-jak ökröket látott befogva egy szekérbe, melyek úgy engedelmeskedtek gazdájuk szavának, mint a legjobban betanított lovak. A megterhelt szekér súlya 30 mázsa volt, s rossz utban, mely sárban huzták azt különös megerőltetés nélkül. Ha a jakot megnyergelik és felkantározzák, akkor lépést megy, és üget is, mint a ló. E szerint be van bizonyítva, hogy Franciaország egy új házi állatot nyert, mely fajkeverésre is alkalmas.

„Valamennyi házi állat közt nincs egy sem, — mondja Richard, — mely a jaknál alkalmasabb lenne a járhatlan hegyvidékekre, hol nemcsak utak hiányzanak, de a növényvilág is szenved a szigorú égélj által, s annak következtében a földmívelés is hátramaradt, — mert másféle állatokat nem igen lehet ott tenyészteni. Nézetem szerint a jak még olyan magasan fekvő tájakon is használható, hol semmi más teherhordó állat tenyésztése nem hozhat hasznot, és pedig mint tehervonó és teherhordó, vagy nyerges állat.“ Még egy fölötte becses tulajdonát kell felemlitenünk: nagyon biztos járását. A „ló-farkú bivaly“ e tekintetben felülmúlja az öszvért is.

De a tejjgazdaságnál is ajánlható a jak, miután teje sok vajat és sajtot ad. Deker asszony, kinek a vozezi hegységben

majorja van, ezt írja: „Tizenkét napig fejtük rendszeren jak-tehenünket, és az elő napokban három pintet adott napjában. Teje sűrű, tejszine kemény s tizenöt perc alatt vajjává lesz, ha köpülük. A sajtban, melyet gyorsan szilárdra lehet csinálni, igen kevés savó marad.“

A jakvaj és jaksajt mutatóanyagok, melyek e levél kíséretében érkeztek, kitűnőeknek találtattak. Csak a vaj kissé kemény s nem hagyja magát könnyen fölkenetni a kenyérré. Midőn ezt Deker asszonynyal tudatták, ismét küldött vajat, mely fél tehén- és fél jaktejből volt készítve. Tizenhárom és fél pint ilyen kevert tej, huszonhárom uncia vajat adott, — angol súlymérték szerint, — mely lágy s így könnyen fölkenhető volt. Deker asszony még azon fontos megjegyzést tette hozzá, hogy folytonosan rendszeren fejti jak-tehenét és minden nap négy pint tejet kap, melyből még egyszer annyi vajat készít, mint hasonló mennyiségű tehéntejből.

Midőn egy, Franciaországban ellett jak-üsző megvakult, a honosító-társulat elnöke elhatározta, hogy azt levágásra kell hizlálni. Az elnök és Guatrefages, Jaquemart, Rufy de Lavison bizottságot képeztek, megvizsgálandók, mennyiben felel meg a jak a konyha igényeinek.

Két egész negyedrészt különféle módon lőn elkészítve: főzelékkel főtt, sütőben és nyárson sült, saját levében és borban pároltatott. Guatrefages következő ítéletet mond az új tápszerről: „Börösebb a borjuhushnál s éppen olyan gyöngéd rost-anyag. Ize sajtáságos, de igen jó, sok tápnedvet tartalmaz. Szóval, mindnyájan azon véleményben voltunk, hogy a jak husából jobb beefsteaket és filét lehet készíteni, mint a marhahusból. Nem hiszem, hogy az éték ritkasága befolyást gyakorolt volna ítéletünkre. E szerint meg vagyok róla győződve, hogy jönni fog azon nap, melyen az ingyenczek is hálát fognak adni a társulatnak ezen új házi állat meghonosításáért, melynek fő haszna az, hogy a szegények marhája leend.“

Guatrefages úgy nyilatkozik, hogy a meghonosítás kérdése el van döntve. Most csak az állat szaporítása van hátra. Néhány gazdásznak, kik a munkafelosztás elvére hivatkozva, azon megjegyzést tették, hogy ez állat nem szolgálhat egyszerűen két vagy három célra, s azért nem bizhatni a jak hasznosságában, mely ló, marha és juh legyen egyszerre, — ezeknek így felelt: „Igen, a nemesített állatfajok mellett, nagyszerű uradalmakban és gazdaságokban, ott a jaknak nincs helye. De a mai házi állatok sem léteztek mindig; az emberek céljainak megfelelőleg nevelik és tenyésztik a lovat, a jubot és a marhát. Miért ne történjék ez a jakkal is? Egykor ez is három osztályra fog szétágazni, mint a marha: igavonó, vágó és tejelő fajokra. Hanem a nagy birtokok mellett szegény emberek is laknak. A jak arra van teremtvé, hogy a szegények marhája legyen, úgy, mint a szamár a szegény ember lova. Természetes edzettsége és a csekély eledel, melylyel beéri, legalkalmasabbá teszi arra. A jak mindent megeszik, mit a ló, ökör, kecske és juh.“

Már csak az, hogy a jak a legzordonabb égéljat is kiállja s a legmagasabb hegyeken is talál eledelt s így a szegényeknek a legjobb szolgálatokat teheti, kívánatossá teszi, hogy ezen állatot mielőbb általánosan meghonosítsák Európában. Becsét fölötte növeli az, hogy nemcsak erős és biztos teherhordó és igavonó állat, de azonkívül még jó tejet, vajat, húst és erős bőrt ad és szőréből is használható szövetet lehet készíteni.

Egy hét története.

Márczins 30 kán.

A hazatért fecskék. — A hazatért püspökök. — Strossmayer püspök viszonyosságai. — Az országgyűlésen. — Miért nem lehetnek a nők törvényhozók? Rudnyánszky Antónia urhölgy. — Nőszedőleányok. — A „Varietés“ élvei — és közönsége. — „A kétkedő.“

Talán a hazatért fecskéknek, vagy a hazatért püspököknek, vagy az országgyűlési hajtó-vadászatoknak köszönhetjük, hogy az egész lefolyt héten csak egyetlen egy hangversenyünk volt, azt is a nőképző-egylet rendezte, és e szerint a jótékonyság paizsa alatt óva van a kritika nyilaitól, nincs tehát egyéb hátra, mint üdvözölni a hazatért fecskéket, megkérdezni tőlük, mi jót hoztak a messze keletről, lesz-e szép tavaszunk, áldásos nyarunk, vig őszünk? És a fürge kis fekete madárkák minden kérdésünkre olyan készséggel felelnek, ha csak rajtuk állana, mondják, akkor bizonynyal minden meg lenne, és azonfelül is még egy kevés; és ugyan ilyen biztató feleletet adnak a szintén hazatért fekete reverendák, ha csak a magyar püspökökön mulnék, akkor Róma alföldi magyar róma vóna, a hol tudvalevőleg nemcsak a buzának, hanem a haladási eszméknek is jó földje van; Bíró, szatmári püspök ő méltósága maga hozta meg a hirt, hogy Rómában a magyar püspökök egytől egyig az ellenzék soraiban harcolnak, és milyen harcok folynak ott a szent város szent falai közt! Midőn Strossmayer püspök azt mondta, hogy a protestánsok közt is vannak Isten képére méltó emberek, így például a német Leibnitz vagy a francia Guizot olyan könyveket irtak, a melyeket bárki is nagy épületességgel olvashat, olyan nyomatékos érvekkel czáfolták meg állításait, hogy a szabadelvű püspök egy szót sem szólhatott ellene; megfogták őt tudniillik reverendájánál fogva, és lerántották a szószekekről s kenetteljes öklökkel tömték be a száját, és a mellett olyan rettenetes lármát csaptak ellenében, hogy a kívül álló világi publikum szentül hitte, hogy a szent atyák egy kicsit összeverekedtenek a kimondandó új hitelv dicsőségére, mert hogy e nagy esemény verekedés nélkül nem fog végbemenni, arról nemcsak a kívül álló publikum, hanem a szent atyák közül is számosan meg vannak győződve. Ilyen csodák között születik meg a pápa csalhatlansága.

A mi pedig a mi országgyűlésünket illeti, az még nem jutott el egészen Rómába, hanem már közel járt hozzá e héten; a hon atyái mult kedden csak úgy per „szemtelenég“-gel titulálták egymást, és egyik is, másik is felmutogatta egymásnak az ő lapjait, annak bizonyítására, hogy mennyi piszok van azokban lerakva, a miből aztán világosan kiderült, hogy azok a piszkos lapok azért olyan piszkosak, mert a hon atyái közül egyik-másik törülközik bennök. Elég szomorú, hogy olyan emberek kezébe van a haza sorsa letéve, a kik még a sajtót sem átadják megmételtyezni, oly czélból, hogy ez által a nép erkölcsét mételtyezik meg czéljaik érdekében. Ha egyéb czélja nem volna is e nemtelen, gonosz eljárásnak, mint az, hogy a nép szívében az országgyűlés iránti tiszteletérzetet teszi tönkre, már az is elég volna arra, hogy minden nemesen gondolkodó ember utálattal forduljon el mindazon emberektől,

a kik a szabadsajtó tiszta zászlaját így bemocskolják. Eszméikkel nem igen bővelkedvén, az embereket állitják pellen-gérre, teletarkázzák saját piszkukkal, azon hiszembem, hogy nevetségessé tették, és azon czélból, hogy a nép itéletét zavarják meg. Hogy az irodalom emberei közt is vannak hitvány emberek, a kik az írói név becsületével vásárt üznek, az elég szomorú ugyan, mert úgy kellene lenni, hogy az író lelkét az erkölcs tiszta sugarai világítsák meg; de az írói kar is csak úgy, mint minden osztály, emberekből áll, hol a sok jó között egy-egy férges is találkozik; de hogy egy ország törvényhozó testületének vezetői épen ezen férges írókat választják ki érdekeik bajnokaiul, ez az, a mi szomorú világot vet közállapotainkra. Hát csak ilyen fegyverekkel lehet nekik győzni? és kinek van szüksége ilyen fegyverekre: az ügynek talán? oh nem; a jó ügynek soha sincsen szüksége arra, hogy az erkölcsi érzés megmételtyeztessék. Vagy talán azért, mert az ellenfél azt mondja, hogy én tolvaj vagyok? Az eléggé hitvány vád egy becsületes emberre nézve; de én ezen vádat nem piszkolódással torlom vissza, hanem azzal, hogy azt mondom ellenfelemnek: bizonyítsd be vádatod, különben rajtad szárad annak szégyene; indíts ellenem vizsgálatot, hadd derüljön ki becsületed tisztasága; ez a felelet minden személyeskedés- és piszoknál mélyebben sujtana a rozszakaratu vádat, és a vádlót is maga alá temetné; hanem ez az eljárás nem tetszik a hon atyáinak, jobban tetszik nekik előbb sárban hurczoltatni egymást az ország egyik végétől a másikig, aztán előállni az országgyűlésen, és per „szemtelenég“-gel traktálni egymást. És ezt férfiak teszik! Ha női gyűlésen ilyen dolgok történnének, bezzeg volna akkor mit nevetni és élceleni a „hosszu hajzat“ felett; de azért vagyunk mi férfiak az erősebb fél, a teremtés urai, hogy a közerkölcs kötelességeivel keveset törődjünk, és indulataink szilaj paripáját a törvényhozás porondján is kényünk-kedvünk szerint ficzkádoztathassuk!

Még gondolatnak is nevetségese az a gondolat, hogy a nők a törvényhozásban is részt vegyenek; mert hát melyik párthoz tartozhatnának? ahoz talán, amely mindenre csak: „igen“-t mond? az már magában véve is lehetetlen; vagy ahoz, amely: „vakmerő“, „gyalázatos“, „szemtelenég“ címekkel tiszteli meg egymást? az szintén lehetetlen; hátra volna még az a párt, a mely örökké beszél és semmit se mond, de erre a nő sokkal lelkiismeretesebb és ezt a mesterséget őt forint napidij nélkül, az országházán kívül is praktizálhatja; azért érzük be még egy ideig azzal, hogy egy pesti nyomdában nő-szedők képeztetnek; Rudnyánszky Antónia urhölgyé az érdem, hogy az általunk megpendített eszmének gyakorlati életrevalóságát kimutatta; mint könyvnyomda-tulajdonosnő a szedői munkabeszüntetés alkalmából leányokat fogadott fel szedő-tanoncizokul, és e leányok máris igen hasznavehetőknék bizonyultak e szakban; eddig még csak tizenegy leány tanulja e derék nő vezetése alatt a botúszedői biztos kenyérkeresetet, de egész huszonnegyig fogja őket nyomdájában alkalmazni, és úgy erkölcsi, mint iparüzleti tekintetben teljes kiképeztetésükre felügyelni. És a mint munkába lépnek, azon-

nal fizetést is kapnak, eleinte természetesen keveset, hetenkint 1 frtot, hathavi tanulás után 2 frtot, egy évi tanulás után 3 frtot, két évi tanulás után 4 frtot, három év múlva pedig letelvéen a tanonczai idő, rendes szedői díjat: 14—16, sőt 20 frtot is kereshetnek hetenkint, mennyi pénz ez egy szegény leányra nézve, azt csak az tudja, a ki alaposan ismeri a szegény leányok borzasztó sorsát, mennyire kergeti őket a nyomor és nélkülözés a bűn örvényébe. Köszönet tehát a pesti jótékony nőegyletnek is, hogy a derék Rudnyánszky Antónia urhölgyet nemes törekvésében olyan hathatósan támogatja, pártfogása alá vevén és segélyben részesítvén a műintézetében tanonczkodó leányokat; ez azon ut, a melyen a női kérdést a legegyszerűbben és a legsükoresebben meg lehet oldani; hanem ez, úgy látszik, még eddig nagyon „gemein“-nak látszik nálunk, nem lehet vele sokat paradérozni, nem kell hozzá egyéb, mint egy kis józan ész és egy kis igazi ügyesíretet, mind nagyon közönséges tulajdonok, és azért eddig csak egy Bohus-Szőgyény Antónia, báró Lipthay Beláné stb. tudnak iránta lelkesülni.

Az előkelő világ egészen más téren buzgólkodik most nálunk; abban tetszik magának, hogy a „Varietés“-színházban az olasz operát protegálja. A „Varietés“ egy német színház, olyan légvonalatos atmoszférával, hogy a ki egyszer bemegy, egy fél évre láthatja el magát náthával, huruttal, sőt ha a szerencse kedvez neki, csúzzal is, az opera pedig tökéletesen egy színvonalon áll benne a légvonalattal, a ki egyszer hallja, annak egy fél évre el van rontva zeneizlése; egy része a tagoknak nem is olasz, csak olasz neveket adtak nekik, és ezen új nevek alatt rettenetesen művelik el a legrettenetesebb olasz hangférczelményeket, és ezen minden művészetből kivetkőzött torzolóadásokra az előkelő világ sergesen özönlik, és míg a nemzeti színház páholyai ásítognak az ürességtől, a „Varietés“-színház páholyai, melyek pedig olyan alacsonyok, hogy az ember ülni sem mer bennük egyenesen, — mint mondani szokták — a legdiszesebb közönség ékességében tündökölnék; miért ez előkelő szeretet a silány idegen iránt a sokkal jelesebb hazai művészet ellenében? E kérdésre adós maradok a felelettel, megfelel erre az élet mindenkinek, a kinek szeme van a látásra, mint az írás mondja.

A nemzeti színházban pedig egy új vigjátékot láttunk e héten, Berczik Árpád „Kétkedő“-jét, a melynek látására sajtó és közönség egyiránt felette megörült. Nem mintha e vigjáték éppen a legjobbakk közé tartoznék, de az irány az, a mivel olyan jól esik irodalmunkban találkozni. Szerző nem a divatos panorama-szerű francia vigjátékokat, hanem a klasszikus Moliéret választá mesterül, és az első kísérlet természetesen nem sikerült, de mikor artezi kutat furnak, már akkor kezdődik az öröm, midőn a sár- és kavicsrétegeken túl vannak. Szerző jellemeket ügyokezett élénk állítani, és az összhangzó jellemeknek ollenítés helyzetbe juttatása által fejteni ki a komikumot, és már az is elismerésre méltó, hogy e szándék részben sikerült is neki. Hogy még jobban nem sikerült neki, annak legfőbb oka az, hogy nagyon is egyszerű mesét választott, és hogy női alakokat igazán festeni ép oly nehéz tollal, mint ecsettel; a nagy tehetség mellett nagy tanulmány is szükséges ahoz, nemcsak a táncztoromokban, hanem a lélek mélyében. De hagyjuk a kritikát a kritikusoknak, és a jó tanácsok osztogatását magára a szelleműs szerzőre, és mondjuk el hölgyeinknek e kétfelvonásos vigjáték meséjét, a mennyire ezt kiszabott terünk engedi. Belizár Lajos nyakára hágván szép vagyonának, meghasonlásba esik a világgal, minden csak kép-

mutatás, aranyfüst, még a szerelem is az, mondja, és míg e bölcséleti igazságot környezetére reádisputálja, fiatal szive beleszeret a szép Lengey Adélba, a ki viszont ő belé lesz szerelmes; Lajos skepticismusának egész erejével küzd szerelme ellen, hanem a legerősebb argumentumokat halomra dönti a szeretett nő ruhasuhogása; el akar utazni, de nem bír, a féltékenység tartoztatja, féltékeny Zavardy Henrikre, a ki tulajdonkép a kis Blánkába szeretne szerelmes lenni, de ez még annyira fiatal, hogy még nem igen lehet vele ilyen komoly dologról szólni, képes a maga lábára hágni zavarában, a miért aztán Zavardy is czélszerűbbnek látja a szép Lengeynébe lenni szerelmes, és a szép nő, hogy a Belizár iránti gyötrő szerelemből kiépüljön, elfogadja Zavardy szerelmi vallomását, erre Belizárban a szív győzedelmeskedik a kétkedő bölcsélet felett, szerelmet vall Adélnek, Adél viszont neki, hanem most már késő, Adél már megírta Zavardynak, hogy nőül megy hozzá, és adott szavát meg nem szegheti; most tehát az a feladat, hogy Zavardy Henriket önkéntes lemondásra bírják, és ebben a kis Blánka veszi át a gondviselés szerepét, a kis leányka a mult évben, midőn még a nevelő-intézetben — természetesen zárdában — volt, őt pajtásnéjával egyetemben erős fogadást tett az iránt, hogy egy év és nap leforgása alatt mindegyikük vagy jegygyűrűt, vagy legalább egy szerelmes levelet tartozik felmutatni, és mind az öt pajtásnő hiven be is váltotta a fogadást, csak ő nem, neki sem udvarlója, sem szerelmes levele nem jutott ez év alatt! Ebbeli nagy bánatában tehát elszánja magát, hogy Zavardynak, a ki első találkozásukkor szomoruan távozott tőle, levelet ír, a melyben bocsánatot kér tőle, a miért talán megsértette, de ezt csupán csak azon reményben teszi, hogy Zavardy e levélre bizonynyal szerelmes levéllel felel neki; és úgy is történik, a könnyüvérű Zavardy mindamellet, hogy Lengeynéhez inkább vonzódik, mint Blánkához, áradozó szerelmi vallomással felel ennek levelére és ezt a levelet keríti kezébe Belizár és aztán rendes kerékvágásba térnek ismét a szívek Belizár és Adéltől, Zavardy és Blánkától férj és feleség lesz — ez utóbbiakból azonban csak egy év múlva, mert Blánkának még érne kell egy keveset. Ez a mese, és mint látjuk, a mű legfőbb hibája az, hogy a jellemek nem következetesek, Adél szereti Belizárt és mégis egész komolyan fogadja el Zavardy szerelmi vallomását, Zavardy pedig épenséggel egy semmi-jellem. A főalak: Belizár is kissé nehézkes, ezáltal aztán a cselekmény is sovány maradt, hanem azért e mű egy szép tehetség kiváló kísérleteül tekinthető és már gondosabb nyelvezete által is kedvezően tűnik ki az ujabbkori alantjáró komédiáktól.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Az udvar), hírszerint, jövő héten Bécsbe megy, még pedig a király hétfőn, a királyné pedig szerdán. — A királyné 50 frtot küldött márczius 18-kán a műkedvelők jótékony pénzalapjának. — Mária Valéria főhercegnőt mult kedden délben kocsikáztatták ki először; a szép, élénk gyermek viszonzogatá a köszöntéseket, nevetett a hintó után futó utcagyermekeken s szeretett volna megállni minden tarka kirakat előtt.

✦✦ (Klotild főhercegnő), József főherceg neje, szorgalmasan tanulja most a magyar nyelvtant. A főhercegnő, kit Würtembergből hozott volt el József főherceg, Al-Csuthon a néptől eltanulta ugyan magát a magyar nyelvet s beszél is, de hogy még nagyobb tökélyre vigye, hozzá fogott az irodalmi

nyelv s a magyar nyelvtan tanulmányozásához. Utmutatója e tekintetben az aicsuthi reform. lelkész, kitől hajdan Mária Dorottya is, József nádor leánya, leczkéket vett a magyar nyelvből.

✚✚ (A magyar gazdasszonyok egylete) mult hétfőn délelőtt közgyűlést tartott igen szép számú válogatott közönség jelenlétében. Damjanits Jánosné elnök rövid, magvas beszéddel megnyitá az ülést, s meleg szavakkal köszönetet mondott a közönségnek az egylet iránt tanusított meleg rokonszenveért. Ezután Sztupa György jegyző olvasta az évi jelentést, mely a legkisebb részletig vázolta ezen üdvös egylet működését, s előadta, mennyi hasonló egyletet hitt az életbe stb. A jelentés felolvasása után Braunné urnő jegyzőkönyvileg köszönetet indítványozott Sztupa Györgynek, az egylet buzgó jegyzőjének, ki az egylet érdekében oly sokat fáradozott. Ezután királyi Pál jegyzőkönyvi köszönetet indítványozott a választmánynak, mert csak oly ügybuzgalom mellett érhető el oly süker, minőt a nőválasztmány kifejtett. A tervezett nevelő-intézet tervrajza egyhangulag elfogadtatott. Ezután kineveztetett a szavazatszedő bizottságba Pázmándy Dienes urnő, dr. Reich Ármin és Dobsa Samu.

✚✚ (A gazdasszony-egylet) nőnevelőjének tervrajzát is meg kell említenünk. Tanítani fogják ez intézetben a magyar és német nyelvet, számolást, földiratot, történelmet, természet-tant, természetrajzot, rajzolást, könyvvitelt, éneket s minden női munkát. Lesz elemi tanfolyam négy osztálylyal, s egy magasb tanfolyam. Kertjelevén az intézetnek: a kerti munkára és baromfitenyésztésre is kiterjeszkednek. Fizető növendékeket is bevesznek (7—11 éves leányokat), 250 frt évi díjjal, mely két részletben fizetendő. Minden növendék egyforma ruhát fog viselni. Jelentkezni lehet özv. Damjanics Jánosné urnőnél. Ez alkalommal említjük meg egyszermind azt is, hogy a gazdasszony-egylet választmányába közelébb egy hajadont is választottak: Wenkheim Krisztina grófkisasszonyt.

✚✚ (Batthyányi Lajos) holttetemének megvizsgálására megjelent mult kedden délután 4 órakor az elhunyt fia Elemér kíséretében a városi bizottság a Ferenczrendiek sirboltjában. Jelen voltak Királyi Pál elnök, Thaisz Elek főkapitány, Flór Ferencz tanár városi főorvos minőségében és 6 bizottsági tag. A szerzet részéről a zárda főnöke és két szerzetes társa templomi ornatusban. Lemenvén a sirboltba, melyet tiszta, rendezett, szellős, jó állapotban találtak, megkezdek a sirüreg fedő táblájának kibontását. A tábla vörös márvány s rajta aranyozott betűkkel e szavak: „1849. évi okt. 6-kán az Urban elhunyt G. B. L. Áldás és béke hamvaira.“ Az üreg oly erősen volt befalazva, hogy a két kőmives egy óráig dolgozott, míg az üreg száját és az alján is megerősített koporsót kiszabadíthatta. Erre a koporsó kivonatott, de oldalai rothadásba menvén, a szabadban szétdőlték. A tiszti főorvos és a bizottság, melynek minden tagja személyesen ismerte a boldogultat, most a tetem megvizsgálásához fogott s az azonosságot konstatálták. A test már hamvadóban van, a szép szakál ott feküdt a mellen, a homlokcsontban az orr felet horpadás, mely valószínűleg a gyilkos golyó nyoma, a ruha gombjai épen találtak. Ezután a tetemet nagy vigyázattal s készenálló rézkoporsóba helyezék át, mely pestváros hatóságának és a zárda főnöknek hivatalos pecsétjeikkel, valamint a bizottság elnökének és Batthyányi Elemér grófnak magánpecsétjeikkel lepecsételtetvén, további megőrzés végett, míg a temetés napja meghatároztatnék, a zárda főnökének adatott át.

✚✚ (Mihalovich Ödön) szerdán, ápril 6-kán a vigadó nagy

termében esti fél 8 órakor az orsz. magyar gazdasszony-egylet javára tartandó hangversenyének műsora. 1. Nyitány, Shakespeare „Athenei Timon“ tragoedájához. 2. „Holdvilágos éjjel“, dal, énekl. Pauli-Markovics Ilka urnő. 3. Hősi induló. 4. Előjáték „Hagbarth és Signe“ című operához. 5. Zongora-ábránd, előadja Joseffy Rafael ur. 6. „A vihar regéje“, költemény Lonautól, férfikarra, zenekar-kisérettel. A művek mind a hangversenyző szerzeményei. Helyek ára: Körszék 3 frt. Számozott szék 2 frt. Belépti jegy 1 frt. Jegyek minden műkereskedésben, valamint a hangverseny estéjén a pénztárnál kaphatók.

✚✚ (A Kisfaludytársaság) mult heti ülésében b. Eötvös József egy levelét olvasták föl, mely szerint Báron Benedek, pesti bankár, háromezer frt alapítványt tett (állampapirokban) a társaság könyvkiadási veszteségeinek pótlására. E végre ez alapítványnak csupán kamatait fogják fölhasználni. A kereskedő ifjak pesti egylete 100 frttal, gr. Dessewffy Aurélné, Károlyi Pálma grófnő 200 frttal és Barkassy Imre 100 frttal az alapítók sorába léptek.

✚✚ (Az akadémia könyvtára) nagybecsű ajándékot kapott. A nyugalomba lépett országos levéltárnok: Kovácsics József kir. tanácsos ur ugyan az 1601-től 1848-ig tartott országgyűlések irományait és jegyzőkönyvét 175 kötetben ajándékozta oda. Ezekon kívül a 48-diki „Közlöny“ egy teljes példányát. A gyűjtemény 1601-től 1768-ig írva van s ennek eszközlése bizonyára ezerekbe került.

✚✚ (A „Magyar hölgykoszoru-album“), melyet Schrecker a pesti bálók szépeiből állit ki, május elsejére megjelen. Sajátlag több album lesz, egyben-egyben 20 kabinetalaku arczképpel. A megrendelők tetszés szerint választhatnak. Előfizetési ár 23 frt, diszkiadásban 30 frt. Drágának mondanók, ha nem a honvédmenház javára jövedelmezne.

✚✚ (Munkácsy Mihály), e geniális fiatal életkép-festész, kinek „Siralomháza“ a düsseldorfi tárlatból 10,000 frankon kelt el, ujabban megbizást kapott, hogy fessen egy akkora nagyságú magyar életképet 20,000 frankon. Oly összeg, minőt magyar képiró még nem kapott; s idehaza Munkácsy sem kapta volna meg a tizedrészét sem.

✚✚ (Carina kisasszony) a jövő hóban Mayerbeer „Afrikai nő“-jének czimszerepét is fogja énekelni, melyet Mayerbeer drámai soprán-énekesnő számára is átdolgozott. „Faust“ századik előadását szintén Carina k. a. számára kellene fenntartani, miután Margit szerepét ő ismerteté és kedvelteté meg közönségünk előtt, s az 50-dik előadáskor is ő énekelte e szerepet.

✚✚ (Liszt Ferencz) bevégezte ama cantátét, melyet a jövő május havában Weimarban tartandó nagy Beethoven-ünnep alkalmával fognak először előadni. Ő maga e hó 2-kán indult Rómából Weimarba, hol egész junius végeig fog tartozkodni, onnan hazájába tér s hosszabb időig Szegszárdon fog időzni s zeneköltészetének élni.

✚✚ (Beküldetett) szerkesztőségünkhöz a „Suezig és viszsa“ című könyv, b. Pongrácz Emilnek könnyed tollal irt uti rajzainak második füzeté. Szerző majd mély bensőséggel, majd röpke kedvteléssel, élcelve, tréfálva, de mindig elnéson írja le a keleti utazás élményeit. Kapható Petrik Géza kiadásában.

✚✚ (Egy derék vitéz.) A Rókus-kórházból mult szombaton temettek el egy honvédet, kinek neve maradandóbb emlékeztető méltó. Kadelik Andrásnak hívták. 1848-ban az első egyike volt, a ki testvérelével a Hunyady-csapatba lépett, s mindön a titeli csata után a zászlóalj beosztatott a honvédek közé,

végig szolgálták annak minden küzdelmeit a világosi napig. 1848-ban kézfoglalóját a haza oltárára ajánlotta fel, most pedig — bár szűk körülményei között ugyancsak ráfért volna egy kis segély — soha sem jelentette magát a honvédségélyző-egyletnél.

✦✦ (Rózsás napló.) Gombos Gyula, pénzügyminiszteri tisztviselő, mult vasárnap vezeté oltárhoz a köztisztviselőkben álló Kiss Károly gyógyszerész bájos leányát: Janka kisasszonyt. — Bicskey Kálmán pestmegyei földbirtokos pedig e napokban vált jegyet Vojnits Mariska kisasszonyával, Vojnits Lukács leányával.

✦✦ (Vegyeshirek.) A király 300 frtot adományozott magánpénztárából a csütörtökhelyi minoritarend leégett zárdájának s más épületeinek fölépítéséhez, a királyné pedig 100 frtot a solti rom. hath. fiókközség templomára. — Aranys és ezüst magyar ércpénz e napokban a m. kir. pénzverdeből nagy mennyiségben érkezett Budára. — Király ö Felsege 300 frtot küldött Türr tábornokhoz, az ismételt műkedvelői előadás jótékony céljaira. — Lapunk mai számához Keller és Zsitvay nem rég megnyitott női divat-kelme raktárának ajánlványa van mellékelve. Mi is megnéztük e raktárt, és úgy a kelmék választékosságára, mint az árak jutányosságára nézve jó lélekkel ajánlhatjuk azt a hölgyek figyelmébe. — Beniczky-Bajza Lenke nagy társadalmi regényt ír, mely ősszel fog megjelenni négy kötetben. — A városli geti artézi kut eddig már 52 ölnyi mélységű. Az ott működő Dávid mérnök fizetése 1000 frtról 1400-ra emeltetett. — Táborosky és Parsch műkereskedésében megint két új hangjegy jelent meg. Egyik: „Orpheus-induló“, nagyapja: Bihari János, e nagy hírű magyar zenész emlékére és tiszteletére szerző unokája: Farkas Miska, a czimlapon Bihari és a szerző mellképével. Ára 60 kr. — Singer Anna, pesti származású fiatal énekesnő olasz nyelven készül énekelni a nemzeti színpadon. — Hollósné-Kendelényi Fanni asszony, ki április 1-től megszűnt a nemzeti színház tagja lenni, közelebb a „Zsidónő“-ben szándékozik elbucsuzni a közönségtől. Egyéb-iránt ohajtandó, hogy e tehetséges fiatal énekesnő minél előbb visszaszerződtesse a nemzeti színházhoz. — Szathmáry Károly színész a budai színház tagjaiból társulatot alakít, s Szatmárra rándul vendégszerepelni. — Illmer és Zeilinger, a „Magyar király“ című szálloda bérlői, az ujonan épített részvénytársaság kibérlésére 80,000 frt évi bérdíjat ajánlottak fel. Milyen nagy lesz majd e szállodában egy adag pesenye! — Kiss Miklós 48—49-diki honvédezredes a miniszterelnökhöz intézett levélben 1000 frankot küldött a honvédalapra.

✦✦ (Halálozás.) Almásy Balogh Pálné, sz. Ágoston Amália asszony mult hó 23-kán elhunyt Csobajon, Szabolcs-megyében, 56 éves korában. Lelkes hölgy volt, ki 1849-ben Buda ostrománál nagy önfeláldozással ápolta a honvédeket, s érdemeiért Kossuth országos főápolónőnek nevezte ki. A világosi fegyverletétel után is igen sokat tett a sebesültekért, kiket saját házában ápolott, hol férje, a hirneves homeopatha, a sebesülteket élelemmel és gyógyszerekkel ellátta. Gr. Andrassy Károlyné, gr. Batthyányi Lajosné és Brunsvick Teréz grófnő hathatósan támogatták a nemes hölgyet, ki még a menekülőket is segítette. Mindezekért vád emeltetett ellene, s két évre el is ítélték. Tényleg 10 hónapig be volt zárva az új épületben. Gyermekai közül Balogh Zoltán, Almásy Tihamér és Melanie, ki azonban ifju éveiben elhunyt, ismeretesek az irodalom terén is. — Medoczky Emma, férj. Pongrácz La-

josné mult hó 26-kán halt meg, életének 47-dik évében Felső-Turon. — Nagyváradon ugyanezen napon hunyt el Cservenka Pál, volt 1848-ki honvédszárados, életének 49-ik évében. — Tolnai gróf Festeticz Ágostonné, gróf Almássy György testvére s gróf Szapáry Gyula napa, márczius 28-kán 64 éves korában meghalt. — Hodzsa Mihály meghalt. Ismeretes neve a 48 ki szabadságharczából, melyben ellenünk izgatott és küzdött, és ismeretes a pátens korából, melynek eszközeül magát felhasználtatni engedte. Ezek miatt saját községétől meg kellett válnia, s mint korával, nemzetével s önfajával meghasonlott halt meg Teschenben, márczius 28-ra virradón. — Özv. Kende Zsigmondné, szül. Kállay Katalin rövid betegeskedés után márczius 22-én este, életének 72-dik évében Czégényen meghalt.

Nemzeti színház.

Márczius 26-kán.

Márcz. 26-kán: „Hamlet“, Thomas operája 5 felv. — Márcz. 27-kén: „A lelencz“, Szigligeti színműve. — Márcz. 28-kán: „A szigetvári vértanuk“, Jókai Mór szomorujátéka. — Márcz. 29-kén: „A fekete domino“, Auber operája. — Márcz. 30-kán: „Kétkedő“, Berczik Árpád vigjátéka, 2 felv. és „Borura derü“, vigjáték 1 felv. — Márcz. 31-kén: „A zsidónő“, opera 5 felv. — Április 1-jén: Helvey Laura ujonan szerződött tag föllépteül: „Rang és szerelem“, vigjáték 5 felv.

Budai népszínház.

Márczius 26-kán.

Márcz. 26-kán: „Ubrik Borbála, vagy a 21 évig befalazva volt apácánő története“, 4 szakaszban. — Márczius 25-kén: „Lumpaciuss vagabundus“, bohózat. — Márczius 23-kán: „A lengyel száműzöttek forradalma Szibériában“, színmű. — Márcz. 29-kén: Nem volt előadás. — Márcz. 30-kán: „Lumpaciuss vagabundus“, bohózat. — Márczius 31-kén: „Gara-bonciás diák“, bohózat, 3 szak. — Április 1-jén: Ugyanaz.

Gazdasszonyoknak.

A gyümölcsfákról a hernyókat

a következő módon lehet a legkönnyebben elpusztítani: készítsünk néhány szurokgyertyákat, ezeket kössük könnyű póznákra és ezekkel égessük meg a hernyófészkeket. És a mód tökéletesen jónak bizonyult be, és már olcsóságánál fogva is ajánlható, mert csak néhány krajczárba kerül az ilyen gyertya és a fáknak nincs is ártalmára ezen módszer. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen műtétet nemcsak száraz, hanem csendes időben lehet csak alkalmazni, mert a hernyófészkek meg sem gyulnak kevésbé nedves időben.

Szőlőt eltenni.

Mint már többféle jónak bizonyult szokásokat, úgy a szőlőeltevés czélszerű módját egy külföldi utazó a chinaiktól elsajátítván, azt másoknak is ajánlotta már, a kik próbát tételével, azt igen jónak találták. Ezen eltevési mód pedig abból áll, hogy ősszel nagy zöld tököket felül le kell vágni, a bélést egészen kiszedni a belsejéből és az érott szőlőből annyit szépen kézzel elhelyezni ezen üregben, a mennyi csak bele fér. Ez meglevén, a töknök levágott részét ismét rá kell illeszteni és köröskörül meszetes homokkal bekenni, a tököket pedig szelős pinezébe elrakni. Amaz utazó azonban figyelmeztet, hogy nem minden fajta tök alkalmas erre, mely hamar megy át rothadásba, hanem inkább ajánlja a későn érő, kemény mezei tököket, a melyet különben téliro is lehet tenni.

Elfonyadt plántákat és oltó ágakat föléleszteni.

Virágkedvelők már többször tapasztalták, hogyha néhány órai távolságból kaptak plántákat, vagy oltóágakat, hogy azok rendkívül ellankadtak és igen gyakran nem volt elegendő a hideg víz alkalmazása, hogy ismét elegendő életerőt nyerjenek. Egy külföldi kerti szaklap ez esetben azt ajánlja, hogy két lat vízbe 3—4 csepp kánfor szeszt tegyünk és ezen folyadékba állítsuk az ellankadt plántákat, tegyük hűvös, árnyékos helyre és néhány óra múlva tökéletesen helyre fognak jönni. Angolországban az elfonyadt virágbokrétaikat pedig fölcselesavas ham-éleg (übereamangansaures Kali) által tartanak meg több napon át változatlan szinpompában és üdeségben. E szerből egy csipetnyit téve a virágpohárba, mindannyiszor, a hány-szor virágoknak friss vizet adunk (naponta egyszer) és minden nap egy kis darabot vágva le a virágok száráról azokat hosszabb életűvé varázsolja.

D. Lina.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

- Az első szám: b e t é t rajza, sűrű francia himzés.
 A 2-dik szám: S és S betűk.
 A 3-dik szám: S és K betűk.
 A 4-dik szám: virágbokréta, tüpárnákra, tálcákra, óratartóra sat. színes selyemmel, tetszés szerinti színekben himzendő.
 Az 5-dik szám: D és R betűk.
 A 6-dik szám: M és R betűk.
 A 7-dik szám: D és Z betűk.
 A 8-dik szám: g o m b l y u k körüli finom francia himzés.
 A 9-dik szám: F és J betűk.
 A 10-dik szám: k i s n y a k k ö t ő végébe való himzés rajza.
 A 11-dik szám: reggeli czipő rajza, posztóra, bársonyra, ripsre vagy bőrre himzendő, színes vastag selyem és aranyszálakkal.
 A 12-dik szám: s z é l e s e b b b e t é t párnahéjakra, lepedőkre, alsó szoknyákra sat.
 A 13-dik szám: F és két J betű királyi koronával.
 A 14-dik szám: b e t é t fehérneműekre.
 A 15-dik szám: M és U betűk.
 A 16-dik szám: D és P betűk.
 A 17-dik szám: k i s n y a k k ö t ő végébe való himzés rajza, színes selyemmel himzendő.
 A 18-dik szám: finomabb fehérneműekre való francia himzés rajza.
 A 19-dik szám: E és G betűk.
 A 20-dik szám: S és Z betűk.
 A 21-dik szám: S és B betűk.
 A 22-dik szám: e g y n ő i i n g e l e j e, a mellől vállig. E részre lesz felvarrva az ing alsó része, apró huzott ráncokban.
 A 23-dik szám: J u l i a név zsebkendőkre.
 A 24-dik szám: H és J betűk.
 A 25-dik szám: r e g g e l i f ő k ö t ő előrése battiston vagy moll clairon himzendő, finom sűrű öltésekkel.
 A 26-dik szám: z s e b k e n d ő körüli francia himzés rajza.
 A 27-dik szám: f e h é r n y a k k ö t ő végébe való himzés rajza, finom francia himzés.
 A 28-dik szám: k e r e k b u t o r t a k a r ó rajza, horgolási, vagy reczézési munka. E rajzot azonban színes pamuttlal czérnatokra is lehet himezni és aztán akár zsámolyra, pamlagpárnára is elhasználni, természetesen többféle színekben himezve a könnyen beosztható rajzot. Így például a kö-zépső csillag lehet sárga, a másik vörös, az utána következő szivalaku rajzok aztán felváltva, kékek, barnák, a kerek pontok zöldek vagy sárgák, a mint ezt izlésünk jobban szereti. Végre
 A 29-dik szám: E m m a név, fehérneműekre.

Sakkrejtvény.

Gellér Jánosétól.

tisz-	e-	lesz	az	ö-	A'	sziv	Ott
Sem	em-	ta	mely	a	hol	rom	azt?
lág-	A'	ve	i	főt	gá-	kaszt?	ve-
be-	röm-	ki-	sa	vez-	ö-	juk	for-
lan	gé	le-	kut-	búz-	fa-	szí-	rom
ö-	ri	Hol	él-	szü-	mel-	rá-	lál-
fa-	ta-	bol	Söt	hol	Za-	jes	lyé-
ke-	szebb	kad,	var-	Tel-	re,	ta-	sa

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki április 29-ke.

A f. é. 10-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Szép vagy, oh, hon! bérc völgy változnak gazdag öledben,
 Téridet országos négy folyam árja szeli,
 Ámde a természettől mintegy lelketlen ajándék,
 Naggyá csak fiaid szent akarata teheti.

Magyarország czimere.

Helyes megfejtését következő előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Jozsenszky Aranka, Kühnel Ignáczné, Rosemberszky Anna, Patatics Szidónia, Fenczik Vaszőcsik Mária, Szikszai Teréz, Téli Mária, Váczy Nagy Viktória, Andreaszky Juliska, Nagy Lina és Mari, Zsigray Istváné, Jancuska Hermin, Hollósy Róza, Weinberger Mari, Grmanosz Irma, Kaszap Mari, Csernó Vörös Erzsébet, Soós Gyulay Hermina, László Károlyné, Halmay Ilka és Berta, Sváby Izabella, Talányi Vilma, Gál Sámuelné, Erdensohn Emilia, Vangel Boronkay Malvin, Majthényi Lilla, Römer Kiss Francziska, Sósfy Nina, Szabóky Erzsike, Mariássy Anna, Müller Katinka, Szűts Albertné, Káldy Bertalané, Boros Emma és Lóra, Fekete Malvin, Thurzó Matild, Nyáry Ella, Posgay Tavasy Ida, Jurassy Pántocsek Eleonóra, Nagy Mester Erzsébet, Nagy Antónia, Bukóvszky Regina, Balázsy Johanna.

A f. é. 9-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Temmer Antalné, Szabóky Erzsike, Posgay Tavasy Ida, Éhm Károlyné, Bartha Etelka, Dubányi Róza, Kapdebó Erzsébet, Bukóvszky Regina, Balázsy Johanna.

Tartalom.

A nőkről, Lewald Fannitól. (Folyt) — A fogoly becsület-szava, Nemes Ödöntől. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklósról. (Vége köv.) — A Tisza partján, Magyar Samutól. — Első lépés a világba, Dominkovics Máriaól. — Egy új négy lábu állat. — Egy hót története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvény-írók névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára Lapunk előfizetési fölhívása. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja és Koller és Zsitvay női divatkolme raktárának és Krippel Anna női kalaptárának ajánlványa.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

I.
15-dik szám.

Ápril 10-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XI. ÉVFOLYAM.

PEST, 1870.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Aldunator 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold- járás	N a p- nyugtá				
							h	p	h	p	
Ápril	10	Vasárnap	B 6 Virágvasár.	B 6 Virágvasár.	29 D 5 böjtben	9 Methuz		5	22	6	41
	11	Hétfő	Leo pápa	Arszlán	30 Klimachus	10 Böjt	☾	5	21	6	43
	12	Kedd	Gyula pápa	Gyula	31 Hypatius	11 Manasz.		5	19	6	44
	13	Szerda	Jusztin	Ida, Tiborez	1 April	12 Mihály		5	17	6	44
	14	Csütörtök	N. csütörtök	Nagy csütörtök	2 Matrina	13		5	15	6	47
	15	Péntek	N. péntek	Nagy péntek	3 Titus	14 Husvét előestéje		5	14	6	48
	16	Szombat	N. szombat	Nagy szombat	4 Nicetas	15 22 Sabb.		5	12	6	50

☞ Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk. ☜

V i d é k i t á r c z a.

Ungvár, márczius 27-kén, 1870. (Eredeti levél.) — Műkedvelői előadás. — Tisztelt szerkesztőnő! Az ungvári színműkedvelők f. évi márczius 27-kén egy valóban kedélyes estét, sőt mondhatni: meglepetést szereztek az itteni közönségnek „Az ezred leánya“ című katonai daljáték jól sikerült előadásukkal. A czimszerepben az alig 14 éves Turner Ilka k. a. feltűnő színpadi otthoniasságot s ügyességet fejtett ki dallamaival, különösen „Ifjukorom bucsuzójá“-val meglepetést idézett elő. Kitűnő volt közkedvességű veterán színműkedvelőnk Jónas József (Cormodi Fülöp) és Szamovolszky Lőrincz (Skultety őrmester), Steforovszky Teréz k. a. (bárónő) Lesnánszky Susanna (szoba-leány), egy kis tévedést mellőzván, eleget tettek, de még inkább sikerült volna a „bárónő“ játéka, ha az igazgató, ki úgy látszik, csak a czimszerepet vivő kisasszonyról gondoskodott, figyelmeztette volna a szép bárónét, hogy utban shawl, kalap s keztyű nélkül, mint hölgyek — a színpadon sem szoktunk megjelenni. Klein Eronna k. a. (komorna) kedves egy tünemény volt, negédes szép játékaival, színpadi otthoniasságával általános tetszést aratott. A kardalok igen jól sikerültek.

Az előadás a honvédek menháza javára adatott és tánczteremünk kicsinynek mutatkozott a nagyszámu közönség befogadására.

Műkedvelőink közelebről a csertészi legettők, Battyhányi Lajos szobra és elhunyt jeles színművésznők: Tóth József árvái részére is szándékoznak színi előadásokat tartani. Üdv és siker koszoruzza nemes feláldozásukat!

Jászberényben időzván közelebb a jó magyar természetéről ismeretes József főherczeg, ott egy régi ismerőst talált. Ugyanis, midőn 1845-ben a százados ünnepen mint 12 éves gyermek a főherczeg ott volt, fölesapott nádor-huszárnak egy verbunkos káplár markába. E verbunkos káplár Benedek János, jelenleg ker. csendbiztos, ki akkor huszár néven „apja“ volt a főherczegnek, míg ott mulatott. Most bement a régi „apa“ tisztelegni, kit fölismervén ő fensége, meleg kézszorítás között megölelte, s mindketten könyekben törtek ki a kedves emlék s a viszontlátás fölötti örömben. „Látod, apám, — mondá Benedeknek a főherczeg, — milyen nagy fiad van!“ s beszélgettek a régi jó időkről, s a diszebédre meghívá a régi ismerőst.

Táplányon egy bérésné kenyeret sütvén, midőn a kenyeret kiszedte, bőrkiütésben szenvedő 11 éves leányát buj-

tatta a forró kemenczébe, miután holmi házi kenőccsel bekenete; a leány szörnyen sirt, de egy negyed óráig mégis benn kellett lennie, mely barbar eljárásnak az lön következménye, hogy a szerencsétlen gyermek 3 nap mulva meghalt. Ezen eltitkolt sajnos esetnek a csendbiztos jött nyomára, s a vizsgálat azonnal folyamatba tétetett.

Nagyvárad mellett egy gyászba öltözött fiatal nő vetette magát néhány nap előtt a vasuti vonat alá, így végezve ki magát. Azt beszélik, hogy ez a fiatal nő a fogva levő ál-Wesselényinek, Balla Gergelynek lett volna kedvese.

Külömfélék.

✦✦ (Bonaparte Péter) herczeg, kit a toursi esküdtszék fölmentett ugyan a Noir Viktoron elkövetett gyilkossági vád alul, mert a tanuk vallomásai szerint önvédolomból követte el a gyilkosságot, de a kit azért a közvélemény gyilkosnak tart, Baraguay d'Hilliers tábornagy által a császár azon parancsát vette, hogy Tourst azonnal elhagyja. Ennek folytán mult hó 28-kán reggel 6 és fél óraker neje és két gyermeke kíséretében Párisba, innen bérkocsin auteuili lakába ment. A házban rendőrbiztosok vitték a kapus szerepét, s az egész környéken örködött a rendőrség. A nap folyamában a herczeg a császártól azon parancsot vette, hogy a francia területet, mihelyt lehetséges, bizonytalan időre hagyja el. Erre három napi időt kért ki magának. Némelyek szerint Olaszországba, mások szerint Amerikába menend.

✦✦ (A nagyváradai „lengyel sir“) fölé emlékkövet akarnak emelni. A temetőárok szélén fekszik, s benne Rulikovszky Kázmér, orosz lovas százados, ki 1849-ben a magyar szabadságharcosok soraiba lépett, s a világosi nap után agyonlővetett. Rulikovszky Wolhyniában, Zwiahol helységben született, hol családja még most is él. Lembergnek még sok lakosa emlékezik a szép fiatal tisztre, ki 1849-ben, mint a Wosnesensky-féle dzsidas ezred kapitánya, ott állomásozott. Az egész ezred jó családbeli, művelt lengyelekből állt, s egyikük sem tudta elviselni a gondolatot, hogy a szabadság harcza ellen küzdjenek, s szavukat adák egymásnak, hogy a magyar földre érve, áttérnek hozzánk, de Görgei alkudozásairól értesülve, el kellett állniuk szándékuktól. Csak Rulikovszky maradt hű szavához, és százada egy részével áttért; az híreszteltetett róla, hogy

olfogatott. A világosi fegyverletétel után Paskievitz Nagyváradon agyonlövötte. Sirját az ottani nők virágokkal ültették be, miért is az ott állomásozó Braunhoff tábornok többeket haditörvényszék elé állított, de el még sem ítélhette őket, s azóta Rulikovszky sirjáról soha sem hiányzik a koszoru.

— (Borzasztó szerencsétlenség.) A bécsi Maximilián-utczában e hó 6-kán fél 9-kor reggel egy épülőben levő négyemeletes ház teteje — mig rajta s köröskörül az állványokon a munkások dolgoztak — iszonyu robajjal összeomlott. Az omlás súlya az összes emeletek boltozatait, az állványokon foglalkozó munkásokkal együtt a romok közé sodorta. A halottak számát 7-re, a súlyos sebesültekét 10-re teszik; ezenkívül még számos könnyebb sérülés is történt.

— (A wielicskai sóbányákban) ujlag nagy baj történt. A másfél év előtt történt vízbetörés által veszélyeztetett bánya megmentésére, mint akkor többször irtuk volt, az a terv fogadtatott el, hogy a vízforrásig akna furatván, a forrásnál orvosoltassék a baj. Egy évig folyt a munka ez akna ásásán s most azon szomorú hírt közlik, hogy a viz ezt is megakadályozta, mert épen ott tört be, hol a kérdéses réteget átfurni akarták, úgy, hogy a munkások alig menekülhettek s most már kérdés, vajon egyáltalában megmenthető-e e roppant kincseket rejtő sóbánya.

— (Száz házat) akar egy pesti társulat (élén Kauser és Frey építésszel) építtetni a kerepesi-ut végén. Mindenik háznak lenne kertje, két emelete és vaslépcsője. Mindenik egyformán 11,000 frtba kerülne, melyet husz évi törlesztéssel kellene lefizetni. Ha három hó alatt e tervre nem jelentkeznek elegendően, akkor a résztvevők által befizetett 100 frtot (ennyiért lehet biztosítani egy ház birtokát) mindenkinek visszaadják.

Az ágost. és helv. hitvallású orsz. evang. árvaegylettől.

Felhívás

az országos evang. árvaegylet gyámolítására rendezendő sorsjáték tárgyában.

A nemeslelkűség és felebaráti szeretet kifolyása árvaegyletünk által fenntartott azon árvaházunk, melyben tetteleg 50 fi- és leány-árva neveltetik s ápoltatik, részint azon részvét, melylyel a nagylelkű közönség egyletünk iránt viseltetik, részint azon roppant nagy szükség, mely szerint a tömegesen jelentkezett árvákat elfogadni s elhelyezni nem képes, ezen árvaegylet igazgatósága késztetve érzi magát egy részről arról gondoskodni, hogy a saját házába befektetett tartaléktökéje közrészvét alapján, ha lehet, helyre pótolassék, más részről a tömegesen jelentkező árvák fölvétele által a nyomoron segítsen s árvaháza növendékeit szaporítsa, jótékonyágát nagyobb mérvben kifejleszthesse; e czélok elérhetése szempontjából oly szerencsés volt az igazgatóság a magas magyar királyi pénzügyminiszterium által 1869. évi december 26-káról 19781. sz. a. kiállított rendeletében 200,000 db 30 kros sorsjegy kibocsátásával sorsjáték megtarthatására nézve engedélyt nyerhetni, mely f. évi november 1-sején levén megtartandó, ugyanazon alkalommal egy 600 frtos, két 50 frtos és nyolcz 25 frtos ezüstnemeük és ezeken kívül legalább 300 db értékes és érdekes nyeremények lesznek nyerhetők, melynek folytán ezt a magyar- és testvér erdélyhoni tisztelt nagy közönségnek tudomására hozva és kogyes pártfogását kikérve, különösen pedig minden rangú és állású nemes hölgyeket tisztelettel felhívni bátorkodunk arra, miután mint mondók, az értékes főbb nyereményeken kívül legalább 300 érdekes és értékes nyereményt

szándékozunk sorsjátékunk tárgyává tenni: miszerint nyereménytárgyakat, melyek kézi munkák is lehetnek, f. év szeptember 1-jéig beküldeni kegyeskedjenek. E nyereménytárgyak átvételére ajánlkoztak női választmányunk tisztelt tagjai közül következő urhölgyek: ugymint Liedemann Róza (lakása 3 korona-utca 5. sz. a.), Cséry Lajosné (lakása országuton 17. sz. a.), Kochmeister Frigyesné (lakása 3 korona-utca s fő-ut sarkán levő saját házában) és Székács Józsefné (lakása Deáktér, az evang. épületében). Az elnökség.

Megbízások tára.

Tisztelt előfizetőinket örömmel értesíthetem, hogy ugyazidei könyvmelléletek első öt kötete, valamint a „Leánykérés“ című műlap a jövő hét folytatásban elkészülvén, mind a kettőnek szétküldését még e hó folytatásban okvetlenül meg fogom kezdeni.

Emilia

Köröshegyre N. J. urnőnek: A mint elkészültek, azonnal postára adtam.

T. Püspökire K. J. urnőnek: El van küldve.

Villyi pusztára B. Sz. E. urnőnek: Ujból megküldtem.

Ácsra P. J. urnak: El van küldve.

Fenyérré Sz. K. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Ó. Kanizsára K. B. urhölgynek: El van küldve.

Algyógyra G. J. urnőnek: Sajnálom, de már nem szolgálhatok azokkal.

Felső-Szölszre G. K. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Kassára R. Gy. urnak: A mint elkészülnek, azonnal el fogom küldeni.

Márkra A. E. urnőnek: Azonnal ujból megküldtem.

Laskóra F. I. urnak: Még e hóban küldendem meg az ohajtottakat.

Kisfaludra L. L. A. urnőnek: Mind együtt fogom elküldeni a kívántakat.

Dévára b. K. E. urnőnek: A folyó évi tíz kötet könyvére ára 1 frt 50 kr.

Tokajra B. M. urhölgynek: A becses levelében említett sorokat nem vettem.

Eszékre K. A. urhölgynek: El van küldve.

B. Gynlára H. A. urhölgynek: A tudva levő tárgy már nem kapható.

Jászapátira S. K. J. urnőnek: 1 frt 50 kr. az idejű könyvmelléletek ára. A régiekkel már nem szolgálhatok. A műlapok közül tetszés szerint választhatnak t. előfizetőink.

D. Bártfalvára P. D. E. urnőnek: El van küldve.

Aszódra L. K. urnőnek: Kívánsága szerint megküldtem a kívántakat.

Hevesre M. L. urnőnek: Nemde vette küldeményemet?

Pálczára T. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Kliszára G. E. urhölgynek: E hó 4-dikén adtam postára a kívánt csomagot; vajjon pontosan vette-e?

Bácsra T. A. urnőnek: El van küldve.

Téthre E. T. urhölgynek: Megküldtem.

Visonára B. L. urhölgynek: Előfizetése f. é. december végeig tart. A melléletekre is elő van fizetve.

Mindszentre A. J. urnőnek: El van küldve.

Franciaországban és a főbb európai államokban kizárólag szabadalmazott

UJTALÁLMÁNY.

DUROY SZAPPANA

(Savon vegetal de Duroy)

vagy a

Saponinéből készült természetes szappan.

A Duroy szappanában nincs sem sziksó, sem hamuszir, sem amoniak, sem zsir, sem olaj. Ennek alapanyagul a növényekből vett természetes szappanképző anyag szolgál.

Minden más szappan, kivétel nélkül, nevezzék bárhogy, s akármilyen legyen színe, alakja, valamely zsiranyagból és egy maró ásványi égvényből van összetéve.

Igy tehát a Duroy növényi szappan egészen új találmány.*)

Valamennyi eddig ismert szappantól összetételére és tulajdonságaira nézve teljesen különbözik.

Egybe hasonlítás.

A növényi szappan alapanyaga semlegesítő van.

A többi szappanokban a zsir nem semlegesíti tökéletesen az alapanyagot; valamennyi mind feltűnően égvényes.

A zsirfélékkel készült szappanokat a sók és savanyok felbontják.

A közönséges szappanok ezekben a vizekben felbomlanak, nem habzanak, azért nem is lehet mosni velök.

A közönséges szappanokkal csakis meleg vízben lehet mosni.

A közönséges szappanok szabadon levő sziksója vagy hamuszirja megsárgítja, összezsongorítja a szörkermét, megrongálja a selymet, s kisebb-nagyobb mértékben minden kelmének kiveszi a színét.

A növényi szappant a sók és savanyok nem bontják fel.

A növényi szappannal meszes vízben, sőt még a tenger vizében is lehet mosni, mert nem bomlik fel.

A növényi szappannal hideg vízben is tökéletes tisztára lehet mosni a ruhát.

A növényi szappantól nem húzódik össze a kelme.

Nem támadja meg a selyem-, gyolcs- és szörkermék színeit.

Az ipar minden törekvése dacára a zsirfélékkel készült szappan mindig, de mindig égvényes fog lenni.

Azért nincs a növényi szappannak semmi izgatató hatása a bőrre, s azért tisztítja rombolás nélkül a gyapju- és selyemkerméket, mert nincs benne ásványi égvény, (hamuszir vagy sziksó.)

1. A növényi szappan öt különféle formában, és ugyanannyi célra gyártatik.

A mosó-szappan, melylyel a szőr-, selyem-, czérna- és pamutkermét, mindenféle ruhát, festett és nyomtatott kelméket, a szín megrongálása nélkül, folyó-, kut- és tengervízben egyaránt tisztára lehet mosni.

Ezen növényi mosó-szappan már jelentékeny iparcikké vált. Olyan szappan, mely a gyapju- és selyemszövet szálaiban kárt ne tegyen, nincs más; ez nem zsongorítja, nem huzza össze a gyapjukerméket. A gyapju, selyem, on, pamut, szóval mindenféle kelme színét bántatlanul hagyja.

A drága, finom selyem- és gyapjukermékek, melyeket a közönséges szappan megrongál, most már megvan az ő saját szappanuk. Mi a szappanvirág-gyökereket, panamát s más ilyenféle növényt illeti, melyeket eddig különösen a festett szörsveteket mosásánál használtak — melyek közbe legyen mondva, a fehér szövetet vörhenyessé tették — ma már egészen feleslegessé váltak, miután a növényi szappanban a szappan természetes alapanyaga tömörítve, tisztítva és semlegesítő van, miért is vele a legfinomabb s legfehérebb szöveteket is ki lehet mosni.

A tengerészek ezzel a szappannal a tenger vizében csak úgy kimoshatják ruhájukat, mint az édes vízben.

Használati utasítás.

A növényi mosó-szappan-porból két evokanálnyi kell venni egy itcze hideg vízhez, kézzel kissé felhabarva, azonnal kész a habzó szappanlé. Ebbe aztán beletéve a selyem- és szörkerméket, bársonyt, csipkét, selyemkendőt, mellényt, nadrágot, harisnyát, épen úgy meg kell dörgölni kézzel, mint a közönséges mosásnál szokás. A zsirosabb ruhákat, a melynek közt a flanneling, valamivel több szappannal és langyos vízben kell mosni.

A kényes színű gyapju-, selyem és pamutszöveteket, melyeknek a sháwlok, szőnyegek, függönyök, kárpitok, takarók, mindig hideg vízben, s az előbbinél higabb szappanlében kell mosni.

*) A Duroy-szappanon kívül nincs más növényi szappan. Ezért alig szükség megjegyeznünk, hogy nagyon helytelenül nevezik a sziksós szappant növényinek, mert ebben a néven kívül nincs egyéb növény.

A kimosott kelméket két vízben kell kiöblíteni; a könnyű finom szöveteknek egy öblítés is elég, hanem ekkor sok legyen az öblítő viz.

M e g j e g y z é s. Ha a kelme nagyon zsiros, a szappanlé hamar megszünik habzani, de azért mégis megtisztul benne a kelme.

Ezen növényiszappannal a festvényeket, képeket, ezüztözekeket, aranyozásokat szintén tisztára lehet mosni; e végett a nevezett tárgyakat be kell kenni szappanos vízzel, finom gyolccsal vagy szivacsos ledörgölni, azután tiszta hideg vízzel letisztítani. **Ara egy esomagnak 80 kr.**

2. A mosdó-szappan. (Creme.)

A növényi szappan ebben a puha crème-alakban a lehető legtökéletesebb mosdószert.

Mindenekelőtt birja a szappan valamennyi jó tulajdonságát és egyetlen egyet sem bir hátrányaiából, mert a felbört nem vegytani hatással tisztítja, hanem úgy, hogy habzásába felveszi, elolvasztja a bört fedő tisztálanságot, és így a bört teljesen érintetlen hagyja. A helyett, hogy a bört felszippné, felduzzasztaná és kipörsögtetné, mint más szappan, ez feltűnően kellemes enyhítő érzést szül, s a bőrnek meghagyja természetes fehér színét.

Ezen szappan használata alatt soha sem fordul elő, hogy a bőr megcserepedjék, sőt a cserepedés is elmúlik tőle. Tudja mindenki, hogy a közönséges szappan a bőrbetegségeket súlyosítja, sőt némely esetben egyenesen el van tiltva használata; ellenben a növényi szappan csillapítólag hat, s előnyösen helyettesíti azokat a zsirtartalmú krémeket, melyek tisztítás helyett úgy betakarják a bőrt, hogy ez nem képes rendeltetésének megfelelni.

A közönséges szappan nagyon habzik, mert szabad sziksó van benne, mely egyesül a testet borító fagyju nevű anyaggal; de épen ez a habzás, melylyel a közönséget rá szokták szedni, oka annak, hogy az ily szappan izgatóbb a kevésbé habzónál. A növényi szappan, mely a tiszta vízben nagyon habzik, a bőrön, kivált ha az zsiros, nem habzik.

A növényi szappan kiválólag azoknak kedves mosdószertük, a kiknek bőre finom, s tartanak rá valamit, hogy az mindig szép és fehér legyen.

A kik e szappant használják, észre fogják venni, hogy csuszató por nélkül is könnyebben huzzák fel a keztyűt, mint azelőtt. **Ara egy téglének 1 ft.**

3. Fogtisztító növényi szappan-folyadék.

(Savon dentifrice végétel.)

(Egyesítve van benne a fogporok és fogrizek jótékony hatása.)

Miután sikerült nekünk a növények természetes szappan-anyagát tökéletesen megtisztítani, arra a gondolatra jöttünk, hogy a fognak sem lehet ennél biztosabb és ártatlanabb tisztító szere. Várakozásunkban nem csalódtunk: a fogat tökéletesen megtisztítja, még pedig a nélkül, hogy — mint a fogporok némelyike — megkarcolná a fog zománczát. A fog egöszséges fehér lesz használatá után, s lassankint megtisztul a rátapadt borkötől.

A folyadék maga, kellemes izü, illatos, az inynek rugalmasságot, a szájnak frissességet s kellemes illatosságot kölcsönöz.

Használati utasítás. E folyadékból egy fél pohár vízbe egy kávéskanálnyi kell tonni, lágy fogkefét vagy szivacsot mártva bele. azzal megdörgölni jól a fogakat, ezután ugyanazon vízzel kiöblögetni. **Ara egy üvegnek 1 ft.**

4. Növényi szappan, peccéttisztító.

Sok peccéttisztító szer van már közhasználatban, de egyetlen egy sincs, a melynek nagy hiányai ne volnának. Az egyik megrongálja a kelmét, a másik kiveszi vagy megváltoztatja a kelme színét, a harmadik, a milyen például a benzín, minden jó tulajdonnal bir, hanem kellemetlen szaga miatt használatra igen alkalmatlan; alig lehet megmaradni vele egy szobában, s a vele tisztított ruhán két nap múlva is megérzik a benzín-szag.

A növényi szappannak nincs semmi ilyenemű hátránya. A legfinomabb selyem- és szörsveteket, ugy azoknak legkényesebb színeit teljesen bántatlanul hagyja e szappan, és a benzinnel épen ellenkezőleg, oly kellemes illatu, hogy a legkényesebb ruhálynak sem lehet kifogása ellene.

Használati utasítás. A ruhán vagy kelmén levő peccétre annyit kell tölteni ebből a szappanléből, a mennyi befolyja az egész peccétre, okkor egy fog- vagy körömkefével jól feldörgölni a nedves helyet. A szappanodv habzani fog, de mire behatol a kelmébe, habzása gyöngül; okkor ugyanezt a kefért tiszta vízbe kell mártani, s így dörgölni meg vele a peccétes helyet; befejezésül egy nedves tiszta szivacsosall kell oltakarítani a megtisztított helyről a szappan- és egyéb maradékot. **Ara egy üvegnek 1 ft.**

Főraktár Pesten : Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnegyedre 3 frt., felelve 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr. egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>15. SZ. Ápril 10-kén. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p> <p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	--

A n ö k r ö l.

Lewald Fanny hasonczimü műve után.

(Vége.)

Hivatalnokok, kiknek nincs több fizetésük ezer forintnál, nem igen gondolhatnak házasságra oly leánnyal, ki egyébhez nem ért, mint háztartáshoz és takarékosághoz. Ily esetben nem elég, hogy a nő csak gazdálkodni tudjon, és így történik, hogy sokan azon háziassan nevelt leányok közül otthon maradnak és minden jó tulajdonságuk daczára eltévesztik „egyedüli női hivatá-ukat,” mert annak idejében nem emancipáltak magukat a munka és kenyérkeresetre. Azon sokszor hallott ellenvetést, hogy nők, kik közönségesnél műveltebbek és felülemelkedettebbek, sohasem csügnek férjeiken teljes odaengedéssel, de egyáltalában ellenségeik a férjhezmenetelnek, Lewald Fanny példakkal czáfolta meg: „A mennyire a nők izlését ismerem,” szól az írónő, „és pedig mondhatom, hogy a részben tág ismereteim vannak, még nem találkoztam oly leánnyal, akármilyen művészi tehetséggel lett légyen is felruházva, vagy bármily jövedelmező eredményei lettek légyen is művészi hivatásának, hogy az, ha szerető férfi találkozott, szivesen le nem mondott volna függetlenségéről és idegenkedett volna a családias élettől. Ungher-Sabatier Karolina, Lind Jenny, Schumann Klára, a festőnők: Vohmann, Baumann-Jerichan, én magam és számtalan más írónő, nem hiszem, hogy férjeinknek, daczára, hogy önálló hivatásunknak megfelelőnk és mint ők, munkálkodunk, okot adtunk volna a panaszra. És ha talán nem rendelkezhetnénk is annyi idővel, vagy nem volna módunkban, az elegant a és dívatnak annyi időt áldozni, mint azt a női munkaképesítés gazdag és henye ellenőrzői tehetik, mégis azon érzés, melylyel mi családunk, vagy házunk kényol-

mére egy vagy más tárgyat saját keresményünkből beszerzünk, higgyék el, nem kevésbbé nőies és magasztos, boldogító és szeretetreméltó, mint az örökös mosoly és vidámság, melylyel a henye nők férjeiket ezek fáradságos munkájuk által számukra szerzett kényelmükért lekötelezik.

A női jog azon legkényesebb pontját illetőleg: valjon megengedhető és helyes-e, hogy nők részt vegyenek azon férfiak választásában, kik az országgyűlésen a törvényeket alkotják, melyeknek nők épen egy alávetvék, mint a férfiak, Lewald Fanny a becsületes Sancho-Pansá-nak mély elméjü mondásával felelt: „Ha meg fog történni, lehetséges lesz.” — „Hogy a nőknek” folytatja az írónő, „kik, mint a férfiak, magukért és másokért dolgoznak, kik munkájuk által, már csak annál fogva is, hogy önmagukat fönntartják, a közönségnek használnak, és kik munkájuk eredményéből épügy, mint a férfiak, adót fizetnek, szntén jogukban áll kérdozni: mit tesznek az ország közhatóságai azon pénzzel, melylyel adozunk? az ugy hiszem, világos, mint a napfény. Nemesak hasonló jogok: hasonló kötelességek, hanem hasonló kötelességek: hasonló jogok!”

Azon ellenvetésre, hogy a nőknek nincsen joguk a választási asztalhoz lépni, mert nem védik hazájukat fegyverrel kezükben, szóval nem hadkötelezettek, az írónő következőleg válaszol: „Egy háboru által zaklatott országban mindenki tesz hadi szolgálatot, és a nők azáltal, hogy fiaikat a haza oltárára szentelik, épügy lefizetik véradójukat az államnak, mint a férfiak. Miután a nők is az ország általános érvényes törvényei alatt állnak, ugy több mint igazságos, hogy azon törvény

alkotásánál ők is véleményüket adhassák, valamint bűnesetek alkalmával, az elítélésnél tanácsukat meghallgassák.

„Elismerik a nők gyöngéd sajtáságait és ezen „különös szervezettü lényeket,“ mégis oly törvényeknek vetik alá, melyeket a kevésbbé finom férfinem szab, melyeket „durvább érzelmei“ és sok esetben személyes előnyei sugallata folytán dolgozott ki. Ez nem igazságos, és éppen azért nem is fog így maradni.“

Azon gyakori véleményt, hogy a nők már szellemi szegénységüknél fogva is alárendelt állásra vannak utalva, Lewald Fanny ép oly meggondolatlan, mint igazságtalan állításnak mondja: „Senki sem tagadja, hogy az állatfajok képessége folytonos művelődés által már egyedül a művelt tehetségek örökösödése folytán is finomodik és nemesedik, és a férfiak képességeit, mely három ezredéven át nemzedékről nemzedékre művelődik, a nőkével vonják párhuzamban, kik éppen nem részesültek ezen előnyben, és senkinek sem jut eszébe csudálkozni rajta, hogy ezen műveletlen anyák mégis elég szellemi tehetséggel bírnak, fiaik és leányaikra a műveltség első elemeit ruházzák. Majd ha legalább három vagy négy nemzedéken át jól és alaposan nevelt, helyesen oktatótt, lélekszabadságban felnőt és gyakran nagyon is keserű házi boszúságok és gondoktól ment nők fölött kellend ítéletet hozni, csak akkor lesz majd észszerű és igazságos mindkét nem képességei közt párhuzamba vonni.“

Az író utolsó levele a nők ellen szól és valószínű, hogy megnyeri a férfiak helyeslését. Könyörtelenül ostromozza ebben a nők divatörjögéseit. „Szalagokat hordanak nyakuk körül, melyek hátul hosszan utánuk lebegnek, ezen szalagok a divatárusnő nyelvén „suivez-moi“ (kövess engem) elnevezést nyertek, és mégis megütköznek rajta, ha egyik vagy másik férfi követi őket!“ kiált föl Lewald Fanny.

„Hátul ruhájuk közepén csokrot viselnek, „protégez-moi“ (légy pártfogóm) elnevezéssel, és rossz néven veszik, ha valaki fölhiva látja magát az elnevezésnek megfelelni. Teljes öltözkök, elkezdve a tökalaku hajhordozástól egész a khinai czipőkig, Franciaország leghirhedtebb női társaságának leleménye, és nőink büszkéek reá, hogy ezen divatnak megfeleljenek, vagy éppen felülhaladják.

„Talán meggondolandónak, vagy éppen illetlennek találnák komolyan foglalkozó vagy tanuló ifjak mellett tanulni; és kihívó alakjukat majdnem teljesen feltüntető öltözékek által magukra vonják az előttük elhaladó tekintetét és mint a gyermekek, megijednek és panaszkodnak örült eljárásuk következményei fölött! Attól tartanak, hogy a komoly munka, komoly férfiak mellett letörülné gyöngéd nőiességük igézetes lehelletét, és gyöngéd nőiségüket és méltóságukat naponkint önkénytelen valóban sértő bántódásnak teszik ki.“

Ugy hisszük, hogy ezen éppen oly erőteljes, a legmélyebb meggyőződéstől áthatott fejtegetés mellett, ezen minden léptenyomon tényekre utaló és az életet a maga valódiságában feltüntető világos és szelleműs előadás előtt el kell halaványodni minden szépen hangzó, de hiu csalódásokon nyugvó phrázissnak, melyekkel még mindig a női egyenjogóság ellen férfiak úgy, mint nők részéről találkozni. A mit a férfiak megnyugvására felhozni lehetett, azt már fentebb megemlítettük és kérjük ellenfeleinket a továbbit a cikkünk élén említett könyvben olvasni. Mindazon nők, kik az itt felhozott és megvitattott alapeszméknek ellenségei, mivel jó sorsuktól részükre puha, meleg fészek jutott, melyekben boldogságot nyujtva és élvezve, kényükre uralkodnak, Lewald asszony leveleiből azon

biztos megnyugvást vonhatják, hogy az írónőnek egyáltalában nem szándéka őket boldogságukban háborgatni. Életük csendes folyamában a legcsekélyebb változás se történjék; a szeretet legyen ezentúl is egyedüli hivatásuk, maradjon szívük, létüknek egyedüli rugó ereje. De ha mások oly véleményben vannak, hogy meleg szívük, hű odaengedő szeretetük mit sem vesz valódiságából, sőt annál inkább van az értékesítő, ha a sors változataival szemben nem állnak tétlenül, ha vannak, kik büszkén ülnek az asztalhoz, mit önmaguk teritenek föl, és ezer és ezer, most még gondoktól görnyedt nőket hasonló véleményre téríteni igyekeznek, ha vannak, kiknek szívét a nyomorral küzdő nők látása megkapja, és ha ezek fölkiáltanak: „A földet művelni kell, hogy a mag csirát vessen benne!“ akkor édes hölgyeim, ne feleljék, igazán lázítóan gyermekies modorukban: „Miért? hiszen oly szépen illatoznak a rózsák a kertben!“

S. Augusztá után
Jankovich-Roményi Katalin.

Oh, akkor, akkor érezem . . .

Tihamértől.

Himes mezőkön hogyha járok,
Madárdal és virág között,
El-elmerengve hogyha állok
Vigan csörgő patak fölött:
Oh, akkor, akkor érezem:
Éltem még sem örömtelen.

Ha elközelg a barna éjjel,
— A föld oly néma, mint halál —
S az ég csillagos köpenyével
Oly ünnepi . . . rám béke száll,
És akkor, akkor érezem:
Az élet mégis szép nekem.

Ha rám mosolygasz, szöke lányka!
Oly bájosan, oly édesen . . .!
S szemed szívgyujtó pillantása
Egy tündérképet nyit nekem . . .
Oh, akkor, akkor érezem:
Az élet mily dicső nekem!

Mit beszél a világ?

Elbeszélés.

K. Papp Miklóstól.

(Vége.)

A sok kicsi árnyékot összeszötte valami láthatatlan kéz, s megszületett belőle az est.

Szendrei fölkereste a légyott helyét, s várta türelmesen a történendőket.

Egészen bizonyos volt, hogy az öreg báróné nem fog magára várni.

Abban sem volt semmi kétség, hogy Zsornai az érdekes jelenetnek fültanuja fog lenni. Ott lesz közel, ha egyébről nem, legalább azért, hogy a vendégjoggal visszaélt barát megaláztatását láthassa. A báróné kemény harcra van olkészülvé, s Szendreit váratlanul lepi meg az eredmény.

Mi már ismerjük a körülményeket. A férj csalódott.

Szendrei készen várja a támadást, — csak az a kérdés, az ütközöt terét melyik fél bírja majd tovább megtartani.

Alig egy negyed óra múlva közeledő lépteket lehetett hallani.

Kenderesy báróné volt — Ernesztin képében.

Szendrei teljes hidegvér- és nyugalommal adta a szerencsés Don Juánt. A közeledő alak elé sietett, megfogta kezét, s egész melegséggel emelte azt ajkaihoz.

A bárónét mintha kigyó érintette volna, úgy borzongott e merész kezdetre.

— Meg tud-e nekem bocsátani, Ernesztin? Tudom, hogy elitél, el kell mondanom mégis, hogy e találkozással egészen más okokból kértem fel, mint talán sejté.

A báróné keze még jobban kezdett reszketni az idegeség miatt.

— Legyen nyugodt, Ernesztin, ha vissza is éltem bizalmával, de egyről biztosíthatom, hogy e találkozást, — melytől életem boldogsága függ — soha senki sem fogja megtudni, s ez óra titka bcsületes ember kezébe van letéve.

— (Mit akar ez az istentelen ember mondani?) — kérde magában a báróné.

— Szolgáljon mentségemül, hogy nyíltan, egyenesen nem léptem fel, az a körülmény, hogy Ferencz barátomat a báróné tutorsága alatt látom, ki őt gyanakvóvá tevő, s általa vezetetik, mint a gyermek.

Valamelyik szomszéd jazmin-bokorban olyan forma zörejt támadt, mintha valaki megmozdult volna benne.

Szendrei most már azt is tudhatta, hogy a férj honét hallgatja az előadást.

— Helyesebb lett volna, tudom, hogy kéréssel egyenesen, minden habozás és titkolózás nélkül önhez járuljak, — ámde nem akartam önt a báróné gyanujának kitenni. Ó rendszeren másként tudja és szereti magyarázni a körülötte történeteket. Ha tudná, hogy itt vagyok, semmi kétségem benne: réggen ellenem zudította volna Ferencz barátomat. Neki elég egy elejtett szó, hogy vád alá fogjon bárkit, hogy felforgassa saját gyermeke családi nyugalomát, elég egy papirdarab, egy egészen ártatlan ügyben irt levél, hogy rémeket teremtsen magának. Nem akartam önt ezeknek kitenni, s ezért kértem e helyen a találkozást.

— (Ez az ember vakmerősége határt nem ismer. Na majd csinálók én meglepetést nem sokára!) — Ez a megjegyzés ismét az öreg báróné volt, ki nyugtalanul tekintgetett szét, legfőképen azt röstelte a dologban, hogy Zsornai most mindent hall, ez az ember pedig nem tudja szavait megválogatni.

— Ön nyugtalannak látszik, hogy egészen őszintén nyilatkozom az öreg báróné felől. Először és utoljára mondtam el felőle nézetemet. Tudom, hogy ő gyűlöl, üldöz, a nélkül, hogy oka lenne rá. Megbocsátok neki, s feledem sértéseit, mint feledtem a régieket akkor, midőn Amerikában egyetlen fia életét mentém meg, s heteken át testvéri szeretettel ápoltam.

— (Mit kell hallanom!)

— A mi kérésomat illeti, az össze van forrva jövő boldogságommal. A mit eddig titokban, csupán szívemben őrzék, azt most nyíltan bevallom. Én Erzsikét szeretem, őszintén, egész szenvedélylyel. Mielőtt hazámból távoznám, kezét kérem meg. Vonzalmáról meg vagyok győződve, s ha nagysád elég jó lesz az öreg báróné a multak iránt kiengesztelni, s tudtára adni, hogy gyermekének a szabad Amerika polgárai között is tisztelt állást biztosíthatok, — úgy jósága örökre lekötelez, s én áldani fogom a napot, mely ismét láthatnom engedé nagyságodat.

A báróné a ponton elhagyta minden türelme, s egészen

megfeledezve elvállalt szerepéről, e szavakban tört utat haragja:

— Soha, soha, e viszonyt nem fogom megengedni!

Szendrein volt a sor persze a meglepettet játszani, midőn a báróné elvetette álarczát.

— A báróné!

— Igen, én vagyok, hogy esetleg tanuja lehessenek, mennyire tudnak bizonyos emberek megfeledezni magukról!

— A báróné mindent tud tehát, és én nem mentegetem magamat.

— Helyesen teszi, s így azt hiszem, nem kell ismételnem Erzsike kezére nézve tagadó, a leghatározottabban tagadó válaszat.

— De már ehez nekem is van hozzászólásom! — E felkiáltás a jazmin-bokor közepéből került elő, honét Zsornainak szerencsésen sikerült e jelenetre kibontakozni.

— Mit? Fiam-uram bátorkodna?

— Minden bizonynyal, báróné. Kálmánnak kárpótlással tartozunk, s ez csupán Erzsike keze lehet, melyet én, ha elég jó- és szépnek találasz, ezennel neked adom, azon jó remény fejében, hogy a báróné utólagos jóváhagyását megnyerem én helyetted.

— Nem akarok semmit tudni a dologról . . . s ezennel ünnepélyesen kijelentem. . . .

Mielőtt a báróné ünnepélyes kijelentése megtörténhetett volna, Zsornai félreszólitotta egy kissé.

— Jussion eszébe, báróné, hogy ez ember, kitől most meg akarja leánya kezét tagadni, külföldön csavargó fiát menté meg a haláltól.

— Bizonyosan tudom, hogy Erzsike semmi szín alatt bele nem egyezik a dologba. Én ezennel mosom kezeimet, s a bekövetkezhető szerencsétlenségeknek oka nem leszek, annál kevésbbé, mert rögtön indulok haza.

— A mi Erzsikét illeti, azkétségtelen, hogy tudnunk kell akarátát. Kényszeríteni nem fogom. De hogy tisztába lehessünk a dologgal azonnal, menjünk fel, s keressük meg Erzsikét.

Pár percz múlva a társaság egészen együtt volt.

A hadjárat nyomai minden arczon felismerhetők voltak.

Ernesztin szorongó félelemmel várta, mi fog történni, — az általános komolyság nagy dolgokat sejtetett.

— Kedves nóm, Szendrey barátom a bárónétól az imént Erzsike kezét kérte meg. Szólítsd be Erzsikét, hogy megtudjuk, valjon mit szól hozzá, — előbb azonban mindenesetre a te véleményedet ohajtjuk tudni.

Én szivemből áldásomat adom e szövetségre. Az Erzsike boldogsága a miénk is.

— És te képes vagy beleegyezni? — kérde meglepetve a báróné.

— Miért ne, ha Erzsike azt hiszi, hogy boldog lesz?

Erre az ultimátumra Erzsike megidézett a családi törvényszék olé.

— Édes Erzsikém, fontos dolgot kell veled tudatnunk, — szól egész komolysággal Zsornai. — Szendrei barátom megkérte kezedet. . . .

A kis leány szívéhez kapott. A mi pár órával ezelőtt csak ábránd volt, az megtestesülni ígérkezék. Melyik szív ne remegne meg erre?

— Mielőtt azonban Szendrei urnak választ adhatnánk, tudnunk kell a te akarátodat is. Teljesen szabad akarátodtól függ igent vagy nemet mondani.

Az öreg báróné bámulatos arczjátékot fejtett ki Erzsikevel szemben, hogy megértesse vele szándékát.

A kis leány darabig küzdött magával, azután oda borult a Zsornai keblére, mintha arra kérné a körülállókat: Miért kérdezitek tőlem azt, a mi arczomon látszik?

— Határozott feleletet várunk, Erzsikém!

— Reménylem, meggondolod szavaidat, gyermekem, — szólt Kenderesi báróné.

— Már meggondoltam, — szólt Erzsike, s oda ment Kálmánhoz, meg fogta mind a két kezét bátran, s szemébe nézett, mintha lelkeig akarna látni. — Szendroi ur, e pillanatban az ön kezében van egész boldogságom!

Az öreg báróné halvány, kétségbeesett arcczal egy végkísérletet akart tenni, Zsornai azonban észrevette s oda sugott hozzá:

— Jusson eszébe, hogy fiát még egyszer meg kell menteni a haláltól, ezuttal azonban erkölcsi halálról van szó, mert az ifju ur olyan okmányokat állított elő, melyek az igaz, hogy kaligrafiai ügyessége mellett tanuskodnak, de a törvény más szempontból szokta tekinteni az olyanokat.

— Az ég szerelmére, mit beszél fiam-uram?

— Azt, hogy a báróné nevelési rendszere rossz gyümölcsöt termett. Az elkényeztetett bárócska veszedelmes játékba fogott. Hazajönni nem mer, dolgozni képtelen, de élni mégis kell. Adja áldását Erzsikére, s én megmentem fiát. Embert teremtek belőle, s megtanítom rá: mit tesz nálunk polgároknál a szó nemes értelmében ez a szó: m u n k a.

A báróné e váratlan hirre egyik ájulásból a másikba esett, a végén azonban magához tért, s áldását adta az ifju párra.

A csata tehát elveszett, de meg volt nyerve egy másik, mert a családi béke állandóan helyre állt.

Az öreg báróné visszavonnult Pestre, s még hosszú idő-kig nagy érdekltséget tanusított a világ mendemondáival szemben.

Hiába, van abban valami titkos élvezet: tudni, mit beszél a világ?

Adatot adatra gyűjteni, azokat egymással összeadni, a nyert főösszegeből következtetéseket kivonni, — ez mind mulatságos időtöltés.

Egyről azonban végképen lemondott: leányát nem ostromolta többé.

A míg ezek a dolgok történtek, Zsornai egy rendkívüli felfedezésre jutott.

Ernesztint nem lehetett többé piperében látni.

Zsornai hallgatott, s kíváncsian várta, hogy valjon meddig fog ez tartani? — Valjon van-e abban csakugyan lehetőség, hogy egy asszonyban ennyi önmegtagadás legyen.

Ernesztin egy év alatt bebizonyította, hogy van, csak akarat kell hozzá.

Egyszer aztán nem állhatta meg már a szót Zsornai.

— Hogy történik az, édes Ernesztin, hogy divatárusnődöt egészen elhanyagolod? Hol maradtak a csipkék, a szalagok?

— Mert arra a meggyőződésre jöttem, hogy nem épen olyan nélkülözhetlenek, mint egykor hittem, és az igazat megvallva, Erzsike egyszerűsége megtanított arra is, hogy a boldogsághoz nem kell csipke.

Zsornai szívére ölelte nejét, s azt hiszem, ez volt legboldogabb napja.

Olvasóimnak számot kell még adnom elbeszélésem egyik hősről.

Mintegy két hónap mulva Csóka Flórián felkereste Zsornaiékat, s a férjnek emlékezetébe hozta, hogy egykor bizonyos kasznári állomásfélét kínálgatott neki, — ha az történetesen üres lenne még, ő hajlandó volna elfoglalni. Meg akar nőszülni. Julcsának jutott a szerencse a legujabb időben, hogy őt meghódítsa. El fogja venni, s egy új Csóka-családot fog alapítani.

A válasz nem volt tagadó. A kasznári állomást rögtön elfoglalta, a Julcsa kezét pedig Zsornai egy kis hozomány-nyal tette érdekesebbé.

Egy év mulva valamelyik vidéki lap tárczarovatában egy költemény jelent meg ezzel a czimvel: „Fiam születésekor.“ Nem akarok gyanusítani senkit, de nekem úgy tetszett, hogy ez Csóka ur költői felhevülésének szellemi magzatja.

Boldog egy pár lett belőlük, s mióta nem hallottam felőlük, azt hiszem, sok kicsi Csókával gyarapodott ama derék község, mely elbeszélésünknek székhelye volt.

*

És Erzsike?

Amerikában él boldogan férjével.

A múlt évben egyik ismerősöm meglátogatta őket. Épen arra a jelenetre lépett be, midőn az ifju pár egy bölcső felett leskelődött, hogy a legkisebb polgár mit csinál.

A belépőt Erzsike csendre inté.

— Csitt! a gyermek alszik!

Ehez a kis családi képhez nem kell semmi kommentár.

A gyermek alszik!

Egy hajdan büszke nőhez.

Péterfy Alberttől.

i egykor fényben éltél, gazdagon,
Parancsszavadra szolgálk serge várt,
Játékszered volt annyi kincs, vagyon,
Ölébe fényes termek öble zárt:
Meg vagy te is alázva végtelen!
Porig lesujtva látni tégedet,
A multakért elégtétel nekem:
— Megtörve látom büszkeségedet.

Hányan epedtek érted egykoron,
Kik tőled érted nyertek életet?!
Kiket csak egy mosoly ez ajkakon:
Büvös hatalma idvezithetett.
Miért epedtem én: az oly kevés,
S nem nyerhetek egy szót, tekintetet.
Ah most te is mily elhagyatva élsz!
— Megtörve látom büszkeségedet.

Arczod körül egykor öröm derült,
Lelked reményben, vágyban ringva élt,
Szíved a mámor-árba elmerült,
Vigság ölelt, a but nem ismeréd.
Oh, mennyi kín most halvány arczodon!
Alig-alig ismerlek tégedet,
Bánat gyötör, mosoly nincs ajkadon,
— Megtörve látom büszkeségedet.

Mégis, mégis!.. Ha látnád könyeim!
Gyakorta sirok árva sorsodon.
Oh, volna bár! od' adnám kincseim,
Hogy légy megint, mint voltál gazdagon;
Od' adnám, ha volna bőségem én,
Hogy lássalak imádvá tégedet;
Vágyid, reményid teljesíteném,
Hogy újra lássam büszkeségedet.

Első lépés a világba.

Beszély.

Dominkovics Maritól.

(Folytatás).

IV.

A bál estéje elérkezik, Coralie nem minden remegés nélkül vevé fel habkönnyű fehér ruháját, oly sajátságos bus sejtelem lépé meg lelkét, melynek okáról maga sem tudott volna számot adni. Szomorú érzés is lehet az, midőn nem a szerető anya védő szárnyai alatt lép egy leányka a világba, s nem az anyai jóakaró szív ad magyarázatot az első benyomásokról, s nem az tanítja meg: felismerni a valót a külszíntől.

Beléptek a terembe, a szokatlan fény, zibongás, zene egy percze talán elkábította Coraliet, de egyszerre eszébe jutott kedves otthona s összehasonlításokat kezdett tenni, mi dicséretére legyen mondva, kis faluja előnyére ütött ki. Coralie általánosan feltűnt, csinos, üde arcza, szép alakja, megnyerő, kedves, természetes modora mindenkit elbájolt. Egyik fiatal ember a másik után mutattata be magát neki; sokat tánczolt s nagyon szívesen társalogtak vele. Ella mindezt nem jó szívvél néz s sokszor csipős megjegyzéseket tett Coraliera, hogy megkeserítse első bálját. Írói jogunknál fogva szabad elmondanunk, hogy Coralienak egy fiatal ember, ki nem tánczolt, hanem egy oszlophoz volt támaszkodva, sorban nézte a tánczókat, feltűnt. A füzértánczban, midőn a nők választának, Coralie szíve hajlamát követve, megállt e fiatal ember előtt, s feltűzé mellére a jelvényt.

— Kisasszony, bár én sohasem tánczolok, e kitüntetés hálával elfogadom. Én Kereszty ügyvéd vagyok, — mond mélyen meghajolva, s egyszer végig lejtett Coralieval a teremben.

Nagynénje ezt látva, midőn helyére ért, megpirongatta, hogy egy oly egyént választott, kit nem ismer. Coralie belátta hibáját s kétszeres hálát érzett Kereszty iránt, ki megértve tetteinek indokát, mely ártatlanságból s őszinteségből eredt, oly jósággal s szerénységgel bánt vele. Kereszty később néjének is bemutatattá magát s sokat társalgott Coralieval. Fel-tűnően sokat időzött még a leányka körében egy gazdag férfiú, gróf Váradj, ki bár már nem volt fiatal, de azért még mindig a nők kedvence s valóságos gentleman volt.

Midőn Kőváriék reggel hazatértek, Ella bement Coralie szobájába, hogy a látottak s hallottakról csevegjen vele, vagy is inkább, hogy oly dolgokat mondhasson neki, melyek megmérgezzék életét.

— Nos, hogy tetszik neked a világ? — kérdé őt gunyosan.

— Oh, én úgy remegtem ez első lépéstől, pedig az emberek oly jók s kedvesek voltak hozzám mind, hogy el kell ismernem, hogy csalódtam, mert én őket oly hidegnek s részvétlennel tartám.

— Ki tudja, mikor csalódtál, először-e, vagy most? Hölgyeink közül ki tetszik neked legjobban? Modorára nézve értem.

— Tiszay Margit; az oly kedves jó leány, oly szeretetteljes s előzékeny volt hozzám.

— Valóban? Nekem pedig azt mondá, midőn kérdém, hogy tetszel neki, hogy kiállhatlan vagy s nem tudna rokonszenvezni soha.

Coralie elhalványult.

— S uraink közül ki nyerte meg tetszésedet? — faggatódzék tovább.

Coralie egész őszinteséggel viszonzí:

— Kereszty; ez oly kedves, előzékeny ember, oly jól mulattam vele.

— Vigyázz, mert Keresztynek főszenvédelye minden leányt elbolondítani, s aztán otthagyni. Nagyon gunyosan nyilatkozik rólad, hogy ismeretlenül őt választád a füzértánczban. Hidd meg, nem mind arany, a mi fénylik. Szép álmokat! — mondá s távozott.

Coralie összereszt e szavakra. Tehát mindazon szívélyesség s nyájasság, mi környezé, képmutatás! Nem létezik tehát valódi érzés a világban, mind csak tettetés! E tapasztalat végtelenül fájt lelkének s egészen lesujtá. Oh, mint szeretett volna elfutni ez emberektől s elrejtődni anyja kis szobájába, de egyszerre eszébe villant, hogy akkor nem látná többé azon embert, ki miként Ella állítá, oly kiméretlenül nyilatkozik róla, de kire azért még sem tud haragudni. Megkisérlé aludni, de oly különböző érzelmek nyugtalaníták keblét, hogy nem jött álom szeméire.

Még az nap a ház egyik ismerőse által bevezetteté magát Kereszty Kőváryéknál s e naptól fogva mindenhová hű kísé-rőjük lett.

V.

Mintegy két hónappal a bál után, egy napon, miután Kereszty meggyőződött arról, hogy érzelmé Coralieval visszhangra talál, azon szándékkal jött a házhoz, hogy Coralienak egész szívét kitarja s lángoló szerelmét bevallja, egyszersmind azt is, hogy bár jelenleg vagyoni állása korlátolt, de munkája s igyekezete által reménye van biztos, kellemes jövőt szerezhetni magának. Midőn belépett a terembe, Ellát találta ott egyedül. Pár percnyi beszélgetés után, egyszerre mondá Ella:

— Édes Kereszty, nekem mondani valóm van önnek; mint jóakarója, figyelmeztetni akarom, hogy felejtse el Coraliet, mert ő nem szereti őnt. Coralie soha sem fog szíve szerint választani, biztosítom, mert ő fényes parthieról ábrándozik s úgy veszem észre, hogy gróf Váradyra számít, ki egy idő óta gyakori vendége házunknak. Coralie nagyon büszke, bár nem mutatja azt s rangja alattihoz soha sem menne nőül, ez gondolkozásmódja s mintegy megbizott, hogy tudatnám ezt önnel!

Kereszty halálsápadt lett, ajkai görcsösen rángatództak, e hír váratlanul sujta.

— De Coralie grófnének irántami nyájassága, barátsága! — mondá kis szünet után reszketeg hangon.

— Csak játék volt, vagy eszköz, hogy őnt is hálójába kerítse. Oh, Coralie valóságos kis színésznő!

Most belépett Coralie s szívélyesen nyujtá kezét Keresztynek.

— Ah, jó napot, hol volt ön? Már három napja nem láttuk!

— El voltam foglalva, grófné; ilyen szegény embernek, mint én vagyok, dolgoznia kell! — viszonzá gunyosan.

Kis ideig maradt, aztán fölkelt, hogy távozzék.

— Nemde, holnap a futtatáson látjuk? — kérde Coralie kérőleg.

— Nem, grófné! — válaszolá hidegen s távozott.

— Mi baja lehet ez embernek? — gondoló Coralie magában, de okát nem volt képes kitalálni, nem is sejté a cselszövényt maga körül.

— Coralie, — szólítá meg Ella kis szünet után, — mit akarsz te ezzel a Keresztyvel? Ez még csak udvarlónak sem való, mert szegény, rangod alatti születésű. Te talán még azt nem is tudod, hogy tönkre vagytok téve s neked gazdag férjhez meneteled által kell anyádon segitened! Ez az ő ohaja is, mult levelében is ezt írta anyámnak, — sziszogé Ella, a kigyó.

— Mit hallok! Mindenható Isten, anyám talán nyomort is fog szenvedni! — kiálta fel kétségbe esve. — Nem, nem, én dolgozni fogok, nevelőnő leszek, vagy bármi, csak hogy jó anyámon segitsek.

— Ez nagyon szép elméletileg, de nem kivihető gyakorlatilag. Hagyj fel az érzélgéssel s beszéljünk komolyan, neked gazdag házasságot kell tenned, s így meg lesz mentve anyád, például itt van gróf Várady, nagyon gazdag, elegans ember, s ha nem e álodom, tetszel neki.

Coralie nem válaszolt, néma maradt miként az igazi fájdalom; mit is mondhatott volna, hiszen a mit hallott, több volt, mint a mit elviselhetett s lelke a porczben megtört a fájdalom sulya alatt.

E naptól fogva nem mutatá magát többé Kereszty, annál többet a gróf. Coralie ijedten tapasztalá, hogy Kereszty hajlama csak muló szeszély volt, egyéb semmi, de azért emlékét nem bírta kizárni lelkéből; olyan volt azon időre visszagondo'ni, melyet vele töltött, mint egy napsugár borus életében. Szüntelen aggasztá s kínzá azon gondolat, hogy szeretet t anyja — kinek szavára a világba lépett, melyben oly sok keserüt tapasztalt — nélkülözni fog, s hogy ettől megmentse, kész lett volna akár mily áldozatra. Néhány nap mulva megkéré a gróf Coralie kezét; a szegény leány leküzdve szive érzelmét, elnémitva minden más gondolatot, mint azt, hogy anyján segíthet, igent mondott.

A gróf ellátva ajánló levéllel Kőváry grófnétól, Hathalomra utazott, ünnepélyesen megkérendő anyjától Coralie kezét. A grófné beleegyezett, hiszen a levélben oly előnyösen volt e parthie leirva, s Coralie sem tett semmi ellenvetést soraiban.

— Sok csókot s üdvözlöt hozok anyjától, Coralie! — nyitott be a gróf Kőváryékhoz, haza érkezve.

— Hogy van az én jó anyám? — kérde részvétellel a leányka.

— A lehető legjobban, a hogy gyengélkedő állapotban lehet. Mondja, ki azon Ödön, ki annyi gyöngédséggel, szeretettel s ügyességgel ápolja a grófnét? Ez valóságos védangyala anyjának.

— Egy volt gazdatisztünknek fia, árva, udvarunkban született s anyám fölnevelté.

— Ritkaság ennyi hálát találni.

VI.

Coralie tehát menyasszony volt, a nélkül, hogy megkérdezte volna szivét, elhatározá magát ez életbevágó lépésre. Nem

is mert gondolkozni e tárgy felett, mert egész énje fellázadt, ha eszébe jutott, hogy el kellett magát adnia, s egy oly emberrel kellend életét töltenie, kivel legkevésbbé sem rokonszenvezett. Egy reggel következő levelet vevé:

„Coralie grófné!

Engedje meg, hogy most, midőn mindenki üdvkivánatokat intéz önhez, én is irhassak néhány sort önnek. Hallám a grófnétól, hogy menyasszony, s nem sokára nővé lesz s oly kötelességeket vesz magára, melyeknek nem teljesítése: bün. Jól meggondolta, grófné, mit akar tenni? Ha szive vezeti e lépésre, ugy nincs szavam, miként nem szóltam, midőn hallám, hogy Keresztyt szereti. Grófné, szeretni igazán, hön, lángolón csak egyszer lehet, így tehát ön nem szeretheti Várady grófot. Tettének indoka nagylelkűség s ez magasztos rugó, az igaz, de belátja e egy ily házasság következményeit? Meggondolta-e, hogy egy oly férfiu mellett, kit nem szeret, napjai borusak és örömtelenek lesznek, s ha meglátja ismét azt, kiért szive most is lángol, — ne tagadja, hiszen én mindent tudok — s egy leküzdhetlen vágy hozzá vonzza, akkor nincs más választás, mint vagy örökké nyomorultan élni — vagy vétkezni. Ha jól megvizsgálta bensejét, grófné, s azt találta, hogy lesz ereje hitvesi s talán egykor anyai kötelességeit is teljesíteni, ha biztos abban, hogy mindig meg tudja őrizni háza becsületét s nevét a legkisebb árnytól, akkor nincs egyéb szavam, mint Isten áldását kérni életutjára. De ha e tette csak anyja jövőjének biztosítása vitte, s érzi, hogy jöhetnek oly kísértések, melyeknek ellent állni nem tudand, oh, akkor hagyja el a világot, siessen hozzánk, én esküszöm önnek, hogy anyja nem szenvedend hiányt, mert együtt fogunk dolgozni érte s munkánkat Isten áldása koronázandja. Oh, Coralie grófné, ne áldozza fel magát meggondolatlanul a percz hevélyétől vezetettve, mert a megbánás keserű s hosszú leend. Nemde megbocsátja ez őszinte szavakat, melyeket egy oly barátja, ki szívesen áldozná életét érte, intézi önhez.

Ödön.“

— Szegény Ödön, mennyire igaza van, de vannak áldozatok, melyeket meghozni szent kötelességünk. Anyám megmaradhat ezentúl is ősi kastélyában, megszokott kényelmében, hogy mit fogok érezni én, az mindegy; ha lankadna erőm, vigaszt adand az, hogy megmentém anyámat. Aztán Várady szeret, különben mi érdek kötne hozzám? s életem hasonló leend azon csermelyhez, melynek folyása lassu s csöndes, — gondolá elégtlenül mosolyogva.

Ezen okoskodások helyesek voltak, csak azt feledé Coralie, hogy a sziv nem szokott az ész szavára hallgatni.

(Folyt. köv.)

Iskolásgyermek-betegségek vagy iskola-betegségek?

Dr. Bocktól.

Az ut, mely az emberiséget a valódi szabadságra és legnemesebb emberszeretetre, az értelmiségre és legtisztább erkölcsiségre vezet, az iskolán megy keresztül.

Hanem ezen ut még fölötte hosszura fog terjedni, ha a nép nem lát sokkal erélyesebben az iskolák és a tanítók ügyéhez, ha nem küzd több sikerrel az iskolák függöttségéért és a tanítók természettudományi képzettségéért, mint jelenleg.

„Csak annak van jövője, a kinek iskolája van“, és csak abból, a mit egy állam művelődési intézeteiért és tanítóíért tesz, lehet megítélni a műveltség és humanitás fokát, a melyen áll.

Mit képez a mostani iskoláknak legnagyobb száma az emberekből szellemi, testi és erkölcsi tekintetben, — az legkevésbé sem örvendetes, és csak az által menthető, hogy a házi nevelés alig, vagy legalább nehezen elhárítható akadályokat gördít utjába. S onnan magyarázható, miért tűnnek el mindinkább amaz erények, melyek a valódi erkölcsiség alapját képezik, tudniillik az önuralkodás és önmegtagadás, igaz emberszeretet és becsületérzés, felvilágosult ész mellett, míg helyettök jelenleg többnyire az önzés, hiúság, uralkodási vágy és rabszolgai gondolkodásmód határozza meg az emberek cselekvését.

Az oktatás és nevelés legnagyobb és legsajnosabb hibáinak egyike az, hogy az emberek legnagyobb száma az iskolában annyit mint semmit, vagyis valóban semmit sem tanul saját testének szervezetéről, életéről és ápolásáról, s ezért nem képes sem saját, sem embertársainak testi jólétét előmozdítani és ótalmazni, sőt nem is éreznek érdekeltséget ezen jólét iránt.

A helyett, hogy mindenféle fontosság nélküli csekélységekben török a fejöket, a tanítóknak mindenekelőtt az emberi test berendezését, szervezetét és szerveinek működését kellene ismerniök és tanulmányozniök, hogy tanítványaiknak helyes utasítást adhatnának egészségük fenntartását illetőleg, s hogy végre önmaguk is belássák, hogy a tanítványok egészségének kárt kell szenvednie a legczélszerűbb iskola-berendezések daczára is, ha a tanítók nem bírnak elegendő ismeretekkel a gyermektest ama szervei felől, melyek az iskolai oktatás által működésre kényszerítettnek, s melyek közt a szellemi munkálatra szolgáló készlet, tudniillik az agyvelő, leginkább tekintetbe veendő.

A ki azon véleményben van, hogy a felnőtt majd utólagosan elsajátíthatja azt, a mi gyermek- és ifju-korában tőle megtagadott eszének művelődését és kiképezését illetőleg, az nagy tévedésben él. Igen csekély azon felvilágosult értelmességű, elfogulatlan szellemű emberek száma, kik tudományoknak hiányosságát az érettebb korban megítélni, és azt komoly tanulmányozás által helyrehozni képesek. Azon esztelenség, babonás hit stb., mely egyszer a meglett ember fejében, azaz agyvelejében rejlik, oly erősen meggyökerezett benne, miszerint azt sem tények, sem szokások által nem lehet kiirtani. S ép oly kevéssé vetkőzik ki a felnőtt ember azon hibáiból, melyek még gyermekkorából származnak. S éppen ezért oly fölötte szükséges, hogy az ember testi és szellemi nevelésének szilárd és maradandó alapját vesse meg a szülei ház és iskola.

Mit tesz a gyermek házi nevelése — természetesen csak általában véve — a nevelésért, azt legjobban abból lehet látni, hogy a szülék rendszeren azon időpontot tekintik helyesnek, melyben gyermekeik érettek az iskolába való felvételre, midőn arról győződnek meg, hogy otthon már semmire sem mehetnek velük, s minden dorgálást vagy megintést azon szavakkal fejeznek be: „Majd megtanítanak téged az iskolában!“ tudniillik az engedelmességre, és ha a „neveletlen“ fiut csakugyan arra kell tanítani az iskolában a vesszővel, akkor sok esetben a szülék rossz néven veszik a tanító szigorát.

Bebizonyult tény az, hogy a gyermekek legnagyobb része el van kényeztetve a szülék ferde nevelése által, midőn

az iskolába kerül; hányszor tapasztaltam orvosi hivatásomban, hogy a szülék, sőt az egész háznép, rabszolgái egy olyan kis zsarnok oktalan szeszélyeinek; a gyermek minden csin-talanságát, minden elkövetett hibáját azzal mentik: „Hiszen még nincsen esze, majd másként lesz, ha megjön az esze!“ Mintha az ész egy bizonyos időben egyszerre csak belebujnék az emberbe, és hogy valóban emberhez méltó ész legyen, mintha azt nem kellene az életnek első napjától kezdve az agyvelőben meghatározott szabályok szerint lassankint a szoktatás által fejleszteni.

Igen, ama rút bűnök első kezdetét (a hazugság, lopás) rendszeren igen mulattatónak találják a szülék, mert a gyermek „oly ügyes és okos“ e mellett. S ha később ilyen gyermeket lopás miatt megbüntetnek, akkor jajveszékelenek az értelmetlen szülék szerencsétlen sorsuk miatt, mely gonosz gyermekkel büntette meg őket, s nem képesek belátni, hogy annak ők maguk az oka.

Igen kevés kivétellel csupán ama nevelési hibákból, melyeket a gyermek első éveiben elkövettek, származik azon jellemromlottság, mely későbbben a szüléket úgy, mint a gyermekeket oly fölötte boldogtalanná teszi.

Bárcsik megtanulnák azt már egyszer az emberek, hogy a természet ugyan adott egy szervet az embernek, melynek segélyével értelmessé, erkölcsössé és szilárd akaratúvá lehet, de ezen szervet, tudniillik az agyvelőt, előbb a működésre, azaz a helyes és komoly gondolkodásra kell szoktatnia.

Az egészséges, elegendő tojásfehérnye-, zsír- és villó-(phosphor-) tartalommal bíró agyvelőnek ugyan megvan ama tehetsége, hogy szellemileg működhessék, hanem ezen szellemi tevékenységet előbb fel kell éleszteni és kifejleszteni, mert az magától sem föl nem ébred, sem nem fejlődik. S ez az agyvelőre való benyomások segélyével történik, melyek a külvilágból az érzék-szervek és érzék-idegek által, saját testünk érzet-szerveitől pedig az érzet-idegek által hatnak az agyvelőre.

Arról szó sincs, hogy az agyvelő magával hozott volna a világra valami bizonyos, határozott tehetséget, akaratot, tudatot, a jótól és rosztól való fogalmakat. Ép oly kevéssé születnek gonosztevők, mint nemeslelkű emberek, azok mindig csak neveltetnek, s éppen ezért minden igaz emberbarát és finom érzésű művelt ember számalommal tekint a gonosztevőt, mint egy szerencsétlent, ki kevéssé felelős bűneiért, mint első nevelői.

Hogyan és mikép működik későbbben az agyvelő, az mindig az előbbi benyomások és megszokások következménye. Ezért mindenre lehet nevelni az embert, agyveleje ezen művelődési képességének segélyével, a megszoktatás által.

S éppen úgy, a mint a gyermekek a szülék általi első főnák neveltetése legzsengőbb korokban, oka a emberek nagyobb részénél észrovelhető erkölcsi hiányoknak: úgy inkább a szülei háznak róható fel, mint az iskoláknak, a felnőttek nyomorult egészségi állapotának oka. Az csakugyan tény, hogy a gyermekek az iskolai korban a meghatározott betegségeknek bizonyos számán keresztülmennék, és gyakran s oly könnyen áldozataivá is lesznek, úgy, hogy ezen bajokat joggal „iskolásgyermek-betegségek“-nek lehet nevezni. De egészen jogtalanul akarják ezen betegségeket „iskolai betegségek“-nek keresztelni, s egyedül, vagy leginkább az iskolát okozni ezek miatt, holott azok tulajdonképp mégis a szülei házból származnak.

(Végo köv.)

Egy hét története.

Április 6-án.

Pest világváros. — Az osztrák lóti-fúti miniszterek. — Egy kis esorba. — Vesztemény. — A becsületes megtalálók. — Káin. — Egy váltóhamisító. — Thaisz főkapitány. — Zichy Antal színigazgatósága. — Singer Anna. — Ments meg uram barátimtól. — Leitert György hangversenye. — Mihalovics Ödön hangversenye.

Ha a jövő hónapban a házbéreket ismét főlebb találnak rugtatni, akkor annak csupán ez a mostani hét lesz oka, mert e héten Buda-Pest fővárosi feje ismét egy fejjel magasabban nőtt — a levegőben; az osztrák-magyar birodalom minden kíváncsi szeme a mi szép fővárosunkra volt fordítva, Boust birodalmi kancellár itt volt, Hasner osztrák miniszterelnök is itt volt, itt döntetett el a nagy kérdés, ha tovább is megmaradjon-e az osztrák miniszterium, melyet saját birodalmi tanácsának három ötöd része ott hagyott, innen vitte magával Hasner miniszterelnök azt az édes tudatot, hogy ő Felsőge elfogadta lemondását és innen várják a jó osztrákok a jó tanácsot, hogy most már mit csináljanak, hol vegyenek egy miniszteriumot és hogyan csábitathatják vissza a hűtlenül elpártolt cseheket és lengyeleket, szloveneket és tiroliakat, morvákat és bukovinaikat és valamennyi többi nemzetiségeket, a melyek épen tíz év múlva arra a gondolatra jutottak, a mit a magyarok tíz év előtt a maguk fejétől találtak ki, hogy tudniillik nem mennek a rajzártba, és most — és most elég a politikából ennyi, elég hozzá, mi nagy város, világváros lettünk, még mielőtt az Andrássy által tervezett városszépítésre megkötött 24 milliónyi kölcsön az országgyűlés elé került volna, máris rajtunk függték Európa, Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália és Oceánia szemei, és ha talán az első helyet nem foglalhatjuk még el a világvárosok közt, annak nem az lesz az oka, hogy e héten csak két hangversenyünk volt és csak egy énekesnő bukott el egész piczi hosszában a nemzeti színpadon, hanem az a civilizált világ nagy városaiban hallatlan eset, hogy akadt nálunk egy ember, a ki huszonnégyezer forintot talált az utcán és — nem tartotta meg magának, hanem visszaadta tulajdonosának; és ennek épen e héten kellett történni, midőn az összes civilizált világ szeme mi reánk volt fordítva! Hogyan töröljük le fővárosunk homlokáról e kisvárosiassági bélyeget? Olvasóink bizonynyal értesültek már ez eseményről. Egy gazdag ur, a ki egykoron Eszék várának feladásánál egy kis szerepet játszott és aztán báróságra emeltetett, e napokban huszonnégyezer és néhány száz forintot a „Floh“ német éleztlap előfizetési felhívásába takarván, begombolt felső kabátja belső zsebe helyett a zseb mellé dugta, kiment vele az utcára, hogy e pénzt a bankba vigye, az uton a pénzcsumó kicsuszik a kabát alul a földre, a bank épülete előtt a gazdag ur keresi a pénzcsumót, nem találja, visszarohan az uton, a melyen jött, keresi pénzt, nem találja, keresi lakásában, nem találja, keresteti egész nap, nem találja, a pénz odavan, elveszett, hogyan is ne veszett volna el, mikor a főváros legelénkebb utcáin: az alduna-sor és régi német színház térségén kabátja alul kicsuszott! És ime, mi történik! harmadnap reggel falragaszok hirdetik a gazdag ur veszteményét oly hozzáadással, hogy a becsületes megtaláló 1000 forint

jutalmat kap, ha a pénzt visszaadja tulajdonosának; ezeken meg ezeken olvasták a falragaszt és minden ezer közül kilencszáz-kilencvenkilenc bizonynyal azt gondolta, hogy milyen kár a pénzért, melyet e falragasz kinyomatására elvesztettek; mert arra van ugyan példa a fővárosban, hogy egy-egy elvett pincset után falragaszokban kesergő kebel fájdalommal meglágyulván, a becsületes megtaláló a pincset csupa emberszeretetből, vagy talán azért, mert a megsiratott pincsetel úgy sem tudna mit csinálni, az utána epedő kebelnek visszahozza; de huszonnégyezer forintot! mikor annyi ember van a fővárosban, és pedig nem csupán az alsó körökben, a kik boldogoknak tartanak magukat, ha egyszer életükben olyan magasra tudnának vergődni, hogy huszonnégyezer forintot észrevétlenül zsebre tehessenek, hogyan találkoznék ember, a ki huszonnégyezer forintot az utcán találván, visszaadja tulajdonosának Pest városában?

És találkozott olyan ember. Káin-nak hívják; a keresztnevét elfelejtettem, de ez mitsem tesz, elég, hogy Káinnak hívják, egy Káin találta meg a nagy összeg pénzt az utcán, egy szegény hajóbeli munkás, de a kit Káinnak hívnak, egy Káin vitte vissza a báróságra emeltetett gazdag urnak az általa elvesztett huszonnégyezer és néhány száz forintot. Mondják, hogy a jutalmul kitűzött ezer forint kedvéért adta volna vissza tulajdonosának a talált összeget, mások meg azt mondják, hogy mivel a „Floh“ előfizetési felhívásába volt takarva, röstelte kezébe venni a pénzt, azért vitte azt vissza tulajdonosának; mind a két föltevésben lehet valami igaz, de talán az sem tartozik a lehetetlenségek közé, hogy azért vitte azt vissza, mert véletlenül Káinnak hívják. A sok ártatlanul feláldozott Ábelek mellett semmi különös sincsen abban, hogy a Káinok becsületes emberekké lettek, és egy Káin nem akarta megtartani azt a pénzt, a mit az a gazdag ur elveszített.

De a mi a főváros világvárosi hírnevességét illeti, az némileg jóvá lett ismét téve azon körülmény által, hogy egy jóhaból való fiatal ember váltóhamisítás miatt be lett fogva e héten. Az illető fiatal ember nem tartozik ugyan a főrangúak közé, de az előbbi években jó czimboraságban élt egy pár olyan előkelő virágszállal, a kik alaposan beavatták a kártyázás- és egyéb efféle nemes élvezetekbe, és miután a derék apa egy párszor kifizette adósságait, a jó iskolába járt fiú végre mások — és többek között Thaisz főkapitány — nevére csinálta az adósságokat, ezt a szabadságot pedig még olyan főkapitány is, mint a mi Thaiszunk, sem nézheti nyugodtan, a váltóhamisító tehát üldözöbe vétetett, és akkor aztán hiába rojtta el magát idegen név alatt félreeső kocsmákban, Thaisz főkapitány Argus-szemei csakhamar felkutatták rejtekét, és most az elfogott váltóhamisítón kívül még azon tudatnak is jutott a főváros birtokába, hogy ha Thaisz főkapitány csakugyan komolyan akar valamit, akkor bizonynyal ki is tudja azt vinni, és mert igen sok olyan dolog van fővárosunkban, mire nézve jó volna, ha Thaisz főkapitány komolyan fordítaná rá figyelmét, az egész főváros nagyon örül a fent érintett tudatnak.

A mi főkapitányunktól pedig a jó színigazgatóhoz csak egy nagy lépés, adjunk tehát mi is kifejezést azon általános elismerésnek, melylyel Zichy Antal eddigi színigazgatói működése fővárosunkban találkozik. Még csak néhány hete, hogy a nemzeti színház ügye e jeles férfi kezébe tétetett le, és máris napról napra örvendetesebb számmal szaporodnak a jelek, hogy világos fő, művelt szív, erős kéz és tiszta szándék örködnek a nemzeti színügy felett; a régi jelesek fiatal becsvágyra serkentetnek, a fiatal tehetségeknek tér engedtetik a kiképezés- és haladásra, a magánérdek alárendeltetik a közérdeknek, az igazgató nem vezetetik többé a sugalmazás járszalagján, mert nincsen szüksége sem járszalagra, sem sugalmazásra oly igazgatónak, a ki, mint Zichy Antal, saját szemével a szüművészet egész széles láthatárát át tudja tekinteni, és a milyen gyöngéd és tapintatos egyfelül, olyan szilárd és következetes másfelül az üdvösnek megismert elhatározások keresztülvitelében. Az utósó két hét abban telt el, hogy a régi gárdából minden hasznavehető tagot újra szerződtetett, a mellett új tagokat is szerződtetett, mint Némethy Irmát, Ujházyt, másokat meg vendégszerepeltet oly czélből, hogy a ki közülök helyét megállja, szerződtesse és így szükséges erőket a nemzeti színház tekintélyének megfelelőleg összeállítsa. Beh jó volna, ha minden hazai ügy élén olyan tiszta fő és tiszta szív állana! Dicsérik és szeretik is úgy a régi, mint az új tagok.

Singer Anna vendégszereplése ugyan nem sikerült mult szombaton. A kisasszony a „Troubadour“-ban lépett föl, és a milyen kicsiny, oly nagyot bukott. Hangja eléggé gyöngé, annál rozszabb iskolája van, játékról pedig egyáltalában semmi fogalma sincsen; hogy miért engedte őt az igazgató föllépni? mondják, hogy azért, mert kénytelen volt vele, és mert tudta, hogy olyan szomorú vége lesz e kénytelenségnek. A kisasszonynak ugyanis — mondják — hatalmas pártfogói lettek volna női ágról, a kik minden áron ki akarták vinni, hogy a nemzeti színházhoz szerződtessek; Zichy Antal tehát a fennforgó körülmények közt legezelszerübbnek tartotta volna, a közvélemény ítélőszékéhez fölebbezni ez ügyet, ha a kisasszony a közönségnek fog tetszeni, jó, akkor neki is fog tetszeni, és szerződtetni fogja; és a kisasszony, a ki azonfelül nagyon sokat is tartott magáról, mondhatni, hogy pártfogóinak lett áldozatja, a magas pártfogók pedig megtanulhatták e szörnyű esetből, hogy a nemzeti színház csak addig lehetett magas pártfogások közlegelője, a mig az igazgatói méltóság jutalom volt, de nem méltóság; most — oly intézetnél, a hol minden egyes tagnak minden legkisebb mozdulata minden este ezer meg ezer szem ítéllete alá bocsáttatik, olyan igazgató mellett, kinek fényes tehetségei szintén a nyilvánosság napvilágában fejlődött nagyra, a színpad mögötti fufangoknak nem igen lesz tere. A színészet csak a színpadon játék, azonkívül mindenütt művészet, és a nemzeti színház igazgatója annak őre. De hogy visszatérjünk Singer Anna kisasszony siralmas végű vendégszereplésére, megemlitjük még, hogy ez este Azucena szerepében általános tetszést aratott, — nem Singer kisasszony, a ki Leonora szerepét tönkre énekelte, — hanem Kvassayné Saxlehner Emma asszony, egyaránt kedves játékaival és kedves énekével.

Es most még néhány szót Leitert György hangversenyéről; ápril elsején adta, de az a 16 éves fiatal ember azért nem küldött minket áprilisba, mert az a 16 éves fiatal ember méltán nevezi magát Liszt Ferencz tanítványának; technikájára nézve csak nagy mesterével szemben tanítvány, különben

maga is a mesterek sorában számot tesz, és bámulatos technikájánál nem kevésbé bámulatos emlékező-tehetsége; nyolcz jeles mester nehéz műveit játszta — hangjegyek nélkül, és játszta azokat tisztán, sok értelemmel, és még több értelemmel, a miért is Schumann gyöngéd dalainak előadása jobban sikerült neki az erőteljes „Tannhäuser“-nél. Különösen tetszetek még az irdal „Márthá“-ból, melyet csupán balkézrel adott elő, de oly erőteljesen, mintha egyszerre négy zongora zengett volna ujjai alatt; egy igen csinos „zeneköltemény“ Bartay Edétől, és Chopin gyönyörű játszi gyakorlatai, melyeket a szép számu közönség kívánatára ismételnie is kellett.

Ma este végre Mihalovics Ödön hangversenye ment végbe, szintén a vigadó teremében és szintén szép számu közönség jelenlétében. E fiatal művész hazánkfia egészen más uton törekszik a dicsőség babérai után, mint Leitert György; nem a virtuoz, hanem a zeneszerző babérjai után küzködik, ha Leitert Liszt, úgy ő Wagner Richárd tanítványának vallja magát, és szintén teljes jogosultsággal, mert e fiatal tehetség máris Wagner méltó tanítványaként mutatá be magát a szép számu közönségnek. Az „Atheni Timon“ tragoediához irt nyitány, „A holdvilágos éjjel“, „Hagbar és Signe“, a „Hösi induló“ és „A vihar regéje“ című szerzeményei egyaránt tanúságot tesznek erős képzelet, jellemzetes zenealkotás és dallamérzéről. Tiszta eredetiséget fiatal tehetségtől, bármily jeles legyen is, nem szabad kívánnunk, de minden kellék megvan e lélekben, a mi feljogosít azon reményre, hogy idővel ezen legmagasabb tulajdona is kifejlődik benne, és a magyar zeneszerzők sorozatát egy fényes névvel gazdagabbá teszi.

Megemlitendőnek tartjuk még, hogy e kiváló zeneszerző egyszersmind jeles karvezénylőnek is mutatá be magát e hangversenyben.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Üdvari hírek.) Király ő Felsége vasárnap este utazott föl Bécsbe, hogy az osztrák parlament zavaros ügyeiben ott fenn hozzon döntő határozatot. Gr. Beust és Hasner miniszter is ugyanekkor utaztak vissza. — Királyné ő Felsége mult szerdán hagyta el Budát Mária Valéria főhercegnővel együtt. Elutazása előtt a Felséges asszony 300 frtot osztatott ki pesti szegények közt.

++ (A pesti jótékony nőegylet) utósó választmányi ülésében a f. évi ápril 10-kétől május 7 kéig terjedő 4 hétre szegényei között leendő kiosztásra összesen 2199 frt 35 krt utalványozott és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 309 frt, negyedévenként részesítetteknek 1406 frt 20 krt, végre egyszer mindenkorra segélyezetteknek 484 frt 14 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 47 új vizsgálatról tettek jelentést.

++ (Ő Felsége) a királyné nővérének, a nápolyi királynénak nem rég született leánykája, a kinek keresztelése alkalmára királynénk ő Felsége Rómába utazott, a napokban meghalt.

++ (Fölhivás.) A felebaráti szeretet alig tüzhöz ki magának nemesebb, magasztosabb czélt, mint oly gyermekek ápolását és nevelését, kik szüleik nyomora, vétke vagy könnyelműsége folytán minden segélytől megfosztva, gyámoltalanul hagyatnak. Az ily ártatlan szülöttekről gondoskodni a társadalomnak legszentebb kötelessége. Az állam itt keveset tehet. A felebaráti szeretetnek, mely minden akadálylyal megküzd és semmi nehézségtől vissza nem riad, kell ez ügyet fölkarolni.

E nézetből indulva ki, alakult a jótékonyágáról kitűnően ismert nemeslelkű gróf Károlyi Edéné urhölgy elnöklete alatt, több lelkes hölgy közreműködése mellett, ideiglenesen a pesti bölcsőde helyiségében egy „Gyermek-menhely,“ a fogházakban született vagy kórodákba került szegény szülék kisdedei, s végre oly gyermekek ápolása és fölnevelése végett, kiket a szülék bizonyos életviszonyoknál fogva maguktól ideiglenesen távol tartani kénytelenek. Teljes bizalommal fordul tehát az egyesület a haza nagylelkű fiaihoz és nemeslelkű hölgyeihez azon hő kérelemmel, miszerint ezen, napjainkban oly szükséges intézetet fölkarolni és adományaikkal gyámolítani szíveskednének. Az itnézet áll alapító-, rendes- és segélyező-tagokból. Alapító-tag az, ki legalább 50 frtnyi tőkét hatos százzalékkal biztosít; rendes taggá válik, ki magát legalább három egymás utáni évre 2 frtnyi járulékra kötelezi, s végül segélyező taggá lesz, ki bármi csekély adománnyal gyarapítja az intézet pénztárát. A kegyes ajánlatok és adományok gróf Károlyi Edéné urhölgyhez (Pest, zöldfa-utcza 8. sz. a.) küldendők. A beérkezett összegek hirdalok útján nyugtáztatnak.

++ (Gr. Batthyányi Lajos) holt tetemének ünnepélyes temetésére a bizottmány pünkösdi utáni első csütörtököt, azaz június 9-két tüzte ki. A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztője engedélyt kért, hogy a nagyférfi holttestét lefényképeztesse, mi meg is engedtetett, azon megjegyzéssel, hogy a fényképezés alatt egy bizottmánynak jelen kell lennie.

++ (Székely Imre) az országos képzőművészeti társulat javára ugyanannak kiállítási termében (az akadémia épületében) e hó 11-kén hangversenyt rendez, melynek műsora: 1. Szonata, (E-moll) hegedű- és zongorára; szerző Székely Imre, előadják Spiller Adolf és a szerző. 2. a) Romance, b) Népdalok, szerző Székely Imre, előadja Toperczer Ilka kisasszony. 3. a) Atala álma, b) Balkéz etűde, szerző Székely Imre, előadja Sipos Antal. 4. Dalok, Gyulai Páltól, zenéjét szerző Székely Imre, éneklő Hajós. 5. Négyes, (D-dur) két hegedű-, viola- és gordonkára, szerző Székely Imre, előadják Spiller Adolf, Pischinger Alajos, Möldner K. és Szuk Lipót.

++ (Jótékony hagyomány.) Győrött a napokban halt meg Györgyi Ignác, ki életében a leggazdálkodóbb és legtakarékosabb polgárok egyike volt. Végrendeletében összes vagyonát, mintegy 160—170 ezer forintot, a győri szegényeknek hagyományozta.

++ (A pesti zenekedvelők egylete), tagjai számára e hó 12-kén esti fél 8 órakor a vigadó kisebb termében ez évi első zártkörű hangversenyét következő műsorozattal tartja meg: 1) Rosamunda nyitány, Schubert Ferencztől. 2) Hymnus, D-dur, Mozarttól. 3) Dalra magyar, Ábrányi-díj, koszoruzott költemény, zenéjét szerző Mosonyi Mihály.

++ (A nemzeti muzeum) termei vasárnap nyílnak meg. Ekkor a természeti osztály lesz nyitva, hétfőn a régiségtár, kedden a képtár. Azontul a következő rendben láthatók az egyes osztályok: kedden és szombaton (9 órától 1-ig) a képtár; hétfőn a régiségtár, csütörtökön a természetiak tára. Minden vasárnap fölváltva más-más osztály lesz nyitva 10 órától 1-ig.

++ (A szini tanodában) Gyulai Pál tanári székét legközelebb Szilgigeti foglalja el. A lehető legjobb választás, a mit tehettek. Énektanárnak (Böhm helyett, kit eléggé elfoglalhat ugy is az opera rendezésének sok gondja) a színház jelenlegi igazgatója Soupper Jenőt, e kitűnő értelmességű énektanárt kívánta alkalmazni; hanem gr. Festetich Leo mindenképen dolgozott ellene, a mi miatt aztán Zichy Antal kinyi-

latkoztatta a belügyminiszter előtt, hogy vagy gróf Festetich Leo elmozdittatik a képezdeigazgatói hivatalról, vagy ő mond le a színház igazgatói hivatalról; mire a belügyminiszter azonnal tudtára adta a nemes grófnak, hogy színházi ügyekben tessék magát Zichy alárendeltjének tekinteni, és így az ügy egyelőre el van intézve.

++ (A pesti német színházat), a városi tanács rendelete szerint, május végéig elpusztítják a szép sétány színéről. Gundy szerződése virágvasárnapon telik le, s utána harmadnapra mindenestől ki kell költöznie a rozzant épületből, melyet eddig csak isten irgalma óvott meg az összeomlástól. A városi ingóságokat árverés útján adják el. A lerombolási munkára pedig april 25-kéig kell ajánlkozni.

++ (Deák Ferencznek) Kovács László kecskeméti polgár egy láda kitűnő minőségű almát küldött egy levél kíséretében, melyben „öccse urat“ kéri, hogy e csekélységet tisztelete jeléül elfogadná. Deák „ura bátyjának“ szívélyes levéllel felelt, s viszonzásul keretes arcképét küldte meg, melyet az egész család egyik legdrágább emlékének tekint.

++ (Kéménytűzek.) A pesti új tüzoltó-egylet életrevalóságának mind több jelét adja. Márczius 31-kén este 9 óra tájban a magyar-utcza 40-dik szám alatt egy kémény gyuladt ki, de a tűz tovább nem harapózhatott, mivel a tüzoltó-testület gróf Széchenyi Ödön ur vezetése alatt gyorsan elfojtotta. Mult pénteken 1 órakor a kerepesi uton 10-dik szám alatt gyult ki egy kémény, mely a tüzoltók segélyével szintén csakhamar eloltatott. Más városokban is jó volna hasonló közhasznú egyleteket alakítani.

++ (Erdélynek) kimerítő térképe is el fog készülni rövid idő alatt. Folyó évi május 1-től fogva hat katonai bizottság dolgozik rajta, székhelyük Fogaras, Brassó, Székely-Udvarhely, Segesvár, Megyer és Barcs leszen.

++ (Régi gyilkosság.) Még 1867-ben éjjeli utczai verekezésben Pesten Goikovics vasuti munkást megölték, de a tettesnek azóta nem tudtak nyomára jönni. Végre asszonyi csevegés jött a rendőrség segélyére. Andreászy Titus molnár neje ugyanis mély titok leple alatt elmondá nővérének, hogy férje három év előtt valakit megölt. A titok természetesen tovább ment, a mig Goikovics özvegyének fülébe jutott, ki azt a rendőrségnek följelenté. Az ujonan megindított vizsgálat földeríté, hogy a gyilkosok Andreászy Titus, Frühwirth Mihály és egy urasági kocsis voltak. Az két előbbi már fogva van.

++ (Budán) tavaly A. asszony érvágással ölte meg magát. Ez idén két fia: A. J. A. S. is követték anyjukat. A János-hegy alján találták hulláikat egymás mellett, két egyenlő és egészen új pisztolylyal. Az egyik őrmester volt a 38. gyalogezredhen, a másik másodéves technikus. Kettőjük közt egy páleza volt a földbe szurva, melyen egy czédulára az volt írva: „Itt két szorencsétlen testvér lett öngyilkos, kik kériek ez esetet a vizivárosban lakó atyjuk tudomására hozatni.“ Képzeltető, hogy a szegény atyára mily benyomással lehetett e kettős veszteség hír.

++ (Szorencsétlenség.) Mult szerdán reggel 9 órakor a pesti pályaudvarban levő kazán-kovácsműhelyben Becker Ármín kovács egy kereket tüzosított, mely munkaközben szétpattant és Becker Ármínak a fejét leszakasztotta és három közel levő munkást szintén tetemosebben arcaikon megégett. Becker hullája a kórházba szállítottatott és az esetről a vizsgálat folyamatban van.

++ (Rózsás napló.) Dobby Lajos musnai lelkész márczius 24-kén vezette oltárhoz Sáros-Patakon a szép és művelt

Dienes Zsuzsanna kisasszonyt. A kitartó hű szerelem szent frigyét bizonynyal az ég áldása kísérendi. — Illés Lajos, miniszteri fogalmazó, közelebb jegyzé el a fővárosi körökben kedvesen ismert Braun Irma kisasszonyt.

♦♦ (Vegyeshirek.) Királyné ő Felsége néhai Brunsvick Teréz grófnő emlékszobrának felállítására 100 frtot, a kés-márki kisdudóvó intézetnek szintén 100 frtot ajándékozott. — Hugo Károlynak, a „Báró és bankár“ költőjének, gróf Andrássy Gyula miniszterelnök saját pénztárából 600 o. é. frt évdíjt utalványozott. — Az aranyrózsát, melyet a szent atya mult hó 30-kán nagy pompával szentelt föl a Vatikán kápolnájában, hir szerint királyné ő Felségének fogja husvéti ajándékkul küldeni. — Az első pesti takarékpénztár tizezer frtot szavazott meg a honvéd-rokkantak javára. Évi kamatját (500 frt) fordítja e célra, s nem a menházra adja, hanem hogy a rokkantak otthon, saját tűzhelyüknél kapjanak belőle segílyt. — Király ő Felsége a Beliczay Gyula Bécsben élő zeneművész hazánkfia által sopran-solo, vegyes énekkar és zenekar (vagy orgona) számára szerzett E-dur „Ave Mária“-jának vezérkönyvét legkegyelmesebben elfogadta, és a szerzőt a „Viribus unitis“ jeligével diszitett aranyéremmel tüntette ki. — Izó Miklósnál elkészült Pyrker érsek márványszobra, melyet a kultuszminiszter rendelt meg nála. — Szigeti Józsefet 4000 frt évi fizetéssel szerződtették; míg Feleki, Szerdahelyi és Lendvay 3000 frtot kaptak. — Budán, és pedig majdnem kizárólag a külvárosokban 140 pálinkamérés van. Minden évben legalább ugyanannyian folyamodnak új pálinkamérések felállíthatása iránt. A pálinkamérés, mint látszik — fájdalom! — jövedelmező üzletág. — Ápril hó 3-kán reggel Budán és Szegeden hó esett. — Liszt, mint gyakrabban említve volt, „Szent István“ című oratoriumát Magyarországon fogja befejezni, s e végből július elején érkezik Pestre, Kaulbachnak, a híres festőnek társaságában, kinek kedveért Magyarország szobb vidékein is körutat fog tenni. — A budai rudasfürdőt nagyobbítani és szépíteni fogják; Budaváros közgyűlése már elfogadta a tervezetet, melynek költségvetése 30,000 forint, s a munkálataokra pályázatot hirdet. — A Rózsavölgyi-féle műkereskedésben megjelentek: a „Honvéddal“, szerző a Barsi József költeményére Thern Károly, ajánlva Magyarországot lelkes honvédségének, ára 50 kr; s „Tavaszcvirágok a zenészet mezejéről“, kedvelt népdalok, könnyű szerkezetben, zongorára átirta Poór Vilmos. — A battonyai olvasókör Jókait, „mint a kör elveinek minden időszakban egyik következetes védelmezőjét és irodalmunk fáradhatlan munkását“, mult hó 20-kán tartott rendkívüli ülésében disztagjává választotta. — A dalárünnepély versenydarabjára beérkezett pályaművek közt a 11. szám „Győzzön a jobb“ jeligével ellátott mű lett a nyertes. Szerzője Erkel Sándor. Ugyanezen jeles fiatal zeneszerzőnk „Dalma“ című operán dolgozik, melyhez a szöveget Ormay, a nemzeti színház derék opera-tagja irta. — Gr. Széchenyi István gyászos halálának évfordulója mult pénteken volt. A dicsőült emlékére az nap déielőtt Budapest minden templomban gyászmisét tartottak. — Kovács Gyula megváltik a nemzeti színházról és Kolozsvárra szerződött. — A pozsonyi protestans hitközségnek a mult hóban elhunyt Zerdahelyi Ottilia asszony 15,000 frtot hagyományozott, ez összeg felét a lyceum, felét pedig a kórháznak szánva.

♦♦ (Halálozás.) Erdődön márczius 23-kán a kérelhetlen halál élte tavaszi virágában tépte le a kedves Kovács Lujzát, a köztisztelőtű Kovács Károly mérnök ur művelt lelkü

leányát, életének 18-dik évében. Az ég adjon vigaszt a szerető szülei szívnek e nagy csapásban. — Talián Lajosné, szül. Simoga Mathild élete 49, házassága 30-dik évében hosszas szenvedés után márczius 29-kén hunyt el Adándon. Gyászoló férj és 5 gyermek siratja halálát. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Ápril 4-kától.

Ápril 4-kén: „Az idegesek.“ — Ápril 5-kén: „Hamlet,“ Thomas operája 5 felv. — Ápril 6-kán: Ardayné asszony föllépteül: „Paul Jones.“ — Ápril 7-kén: „Don Carlos.“ — Ápril 8-kán: Vahot Irma k. a. föllépteül: „Egy pohár viz.“

Budai népszínház.

Ápril 3-kától.

Április 3-kán: „Peleskei nótárius,“ bohózat, 3 szak. — Ápril 4-kén: Budavár ostroma alatt elesett honvédek szobrára adatik: „Miatyánk Isten,“ színmű 3 felv. — Ápril 6-kán: „Tamás bátya kunyhója,“ színmű 5 szakaszban. — Ápril 7-kén: „Ubryk Borbála,“ színmű 5 szakaszban. — Ápril 8-dikán: Nem volt előadás.

Gazdasszonyoknak.

Legbiztosabb szer a phosphorégetési sebek ellen.

Már gyakran történt, hogy a gyufáról egy-egy égő sziporka a kéz valamely sebére esett, és ez a legkomolyabb következéseket vonta maga után, mert nemcsak a kéz, de gyakran az élet lett ilyen mérgezések áldozatává. Mindazok tehát, a kiket azon szerencsétlenség ér, hogy egy darabka gyufa ugrik valami sebbe, készítessen magának a z o n n a l igen erős soda vizet, a melybe a fájós kezét áztatni kell. A phosphor és a soda olyan chemikai változáson megy át, hogy phosphorsavas natron képződik általa, és mint az, egészen ártalmatlan bármilyen sebre is. Többek, a kiket a tudvalevő baj ért, hálásan emlékeznek meg ez egyszerű eljárásról, mely a legjótékonyabb hatással volt a komoly baj ellen.

Tükrök, ablaktáblák sat. tisztítása.

Egy finom, puha mosószivacsot elébb vízbe aztán bor-szeszbe kell mártani, és úgy megnedvesíteni a tükör felületét. Ezután egy átlátszó mousselin darabkába porrá tört kékitőt kell tenni, és ezt könnyedén a tükörrre szórni, s azt egy finom bórdarabkával jó ideig törölgetni és dörzsölgetni, végül pedig puha selyemkendővel letörölni. Meg kell azonban jegyezni, hogy e tisztogatásnál vigyázattal kell lenni az arany- vagy fényesített farámák iránt, nehogy azokat megsértsük, mert csak az üveg felére nézve előnyös e dörzsölés.

Pinczéket tisztítani.

Nedves pinczéket, a melyeknek fala vagy földje penészes, a következő módon lehet tisztítani:

Egy mély dézsába 2 vagy 4 font sőt tevé, ezt kénsavval le kell önteni, (két font sóra két iteze kénsavat,) mielőtt azonban ezt tennők, a pincze ablakait vagy egyéb nyílásait erősen be kell dugni. Ha a kénsav a sóra van öntve, tüstént el

kell hagyni a pinczét, azt gondosan elzárni, és legalább két óra hosszat feléje sem nézni. Ez idő eltelte után az ablakokat, ajtót ki kell nyitni, de azért egy óráig be nem menni a pinczébe, és csak ezután a falakról és földről elsöpörni a penészt. Ezen eljárás nemcsak a penészt távolítja el, hanem azon a tejre is roszt hatással levő dohos kipárolgást is, mely, kivált tavaszkor, olyan kellemetlenné teszi a pinczéket.

Divattudósítás.

Miután a mostani ruhák szépsége nem annyira a szövet mustrájától mint a szabó ügyességétől függ, úgy hisszük, jobb szolgálatot nem tehetünk t. előfizetőinknek, mintha a mostanán divatozó ruhaformák hü rajzait hozzuk. Erre nézve legszebb alkalmat nyújtott nekünk **Alter és Kiss** divatesarnoka, hol a legszebb és legújabb kész ruhák raktáron vannak és melynek hü másolatát és leírását mai mellékletünk hozza, honnan t. előfizetőink nemcsak biztos rendeléseket tehetnek, hanem ezen kép nyomán otthon is készíthetnek szép és divatos ruhákat.

Azonkívül a nevezett raktár gazdagon van berendezve mindennemű tavaszi és nyári selyem, szőr és mosó kelmékkel, melyeknek ismertetését jövő számaink fogják hozni, egyelőre pedig csak a mai mellékletünk részletes leírását adván, a nevezett divatkereskedést t. előfizetőink figyelmébe különösen ajánljuk.

Ime következik mellékletünk részletes magyarázata:

1-ső alak: „Boulevard“ készült hamuszín szőrszövetből; alj derék és rövid paletóval, tulajdon kelméből fodor és ékités. Ára 28 frt.

2-dik alak: „Imperatrice“ drappszínű taffetas lainéből, csinos paletó, derék és alj-diszítés tulajdon kelméből. Ára 32 frt.

3-dik alak: „Adrienne“ hamuszín szőrszövetből, rövid paletó és alj csinos ékitéssel. Ára 13 frt.

4-dik alak: „Alma“ hamuszín szőrkelméből, barna és fehér tamborirozott diszítéssel. Ára 22 frt.

5-dik alak: „Troubadour“ hamuszín finom szőrkelméből, derék, alj és paletót. Ára 45 frt.

6-dik alak: „Marzell“ drappszínű Creppe arabienből, alj, derék és testhez álló paletóval. Ára 58 frt.

7-dik alak: „Cleopatra“ sötét hamuszínű szőrszövetből, alj és paletóval. Ára 25 frt.

8-dik alak: „Armide“ hamuszínű szőrszövetből, fehér-fekete tamborirozással. Ára 30 frt.

9-dik alak: „Freischütz“ hamuszín szőrkelme, fehér-fekete koczkás szövettel diszítve, alj, tunique és otthonka. Ára 25 frt.

10-dik alak: „Maintenon“ drappszínű lüsterből, barna selyemmel diszítve, alj, tunique és bő paletó. Ára 70 frt.

11-dik alak: „Rips d'été“ szövetből, alj nacara színben, tunique és derék világos hamuszínben. Ára 75 frt.

A 12-dik alak: „Don Juan“ hamuszín Sultaneból lilaszín diszítéssel. Ára 48 frt.

13-dik alak: „Derby“ finom ecru szőrszövetből: tunique, derék és aljak. Ára 50 frt.

14-dik alak: „Regent“ világossárga szőrszövetből, alj, tunique és derék kis aljacskákkal. Ára 35 frt.

15-dik alak: „Antoinette“ barna csikós taffotából, alj fodrokkal derék és tunique. Ára 75 frt.

16-dik alak: „Faust“ világossárga lüsterből, barna szegélyzettel és fodrokkal. Ára 50 frt.

17-dik alak: „Elise“ fekete, Feille selyemruha, atlaszszal és rojtokkal diszítve. Ára 100 frt.

18-dik alak: „Gardefeu“ hamuszínű szőrszövetből, bársonnyal diszítve, alj, tunique és otthonka. Ára 30 frt.

19-dik alak: „St-Brie“ pongyola-ruha, hamuszínű organtine szövetből, fehér-fekete koczkás szövettel és rojtokkal diszítve. Hozzá egy alsó alj, mely pongyola nélkül is viselhető. Ára 78 frt.

20-dik alak: „Marguerite“ Chamvix szövetből barnával diszítve, alj tunique és derék. Ára 36 frt.

Szótalány.

Orbán Paulinától.

Az egész öt betűből áll,
Tartalma selyem- s egyéb szál,
S hatalmasb minden császárnál,
Párisból világgá száll,
S mindenütt egyformán hódít,
Sok hiu fejet megbódít,
Öröme boltosoknak,
Szánalmára okosoknak,
Az atyáknak bánatára,
Mert zsebjük vérzik utána.
Ha első betűjét elveted,
S helyébe a végsőt teszed,
S megfordítva olvasod,
Végső sorsát megtudod.

Megfejtési határidő: május 6-dika.

A f. é. 11-dik számban közlött szőrejtvény értelme: „Görög.“ Helyes megfejtést következő előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Rosemberszky Anna, Kühnel Anna, Ivády Anna, Halmay Ilka és Berta, Benedikovicz Róza, Csernó Vörös Erzsébet, Sváby Izabella, Talányi Vilma, Bakoss Sándorné, Takács Luiza, Székely Rózi, Gál Sámuelné, Erdensohn Emilia, Vangel Boronkay Malvin, Majthényi Lilla, Falvay Flóra, Dobsa Elekué, Horváth Mária, Sperlágh Dánielné, Németh Nina, Eránosz Mártonné, Ábrahám Margit, Kalós Erzsé, Kármán Luiza, Bodnár Anna, Marosy Emilia és Hermin, Gálfy Prileszky Mária, Geher Antalné, Römer Kiss Francziska, Kunczl Klemma, Szikszai Teréz, Brodszky Friderika, Jeszenszky Aranka, Jeszenszky Izabella és Ilka, Fehérpataky Ottilia, Szilassi Pázmány Béláné szül. Kovács Róza, Uferbach Ilka, Szabóky Erzsike, Pásztélyi Danielovich Emilia, Hindler Nina, Ratkovszky Mari és Vilma, Posgay Tavasy Ida, Gersics Róza, Kránczky Ferenczné, Szapper Janka, Jurassy Pántocsek Eleonóra, Nagy Mester Erzsébet, Radován Vilma, Bartha Etelka, Rátz Clementin, Tell Mária, Dubányi Róza, Kapdebó Erzsébet, Bukóvszky Regina, Balázsy Johanna, Baross Szibelt Emma, Podhajeczky T. Ilona, Dely Mária, Balogh Mariska, Halász Irén, Tóth Lóra, Kalicza Gizella, Darázs Irma.

A f. é. 10-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Kis K. Róza, Podhajeczky T. Ilona, Schneller Károlyné, Fülöp Teréz és Etelka, Náráy Orbán Paulin, Bukóczy Regina, Tormásy Mari.

A 9-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldték:

Schneller Károlyné, Fülöp Teréz és Etelka, Náráy Orbán Paulin.

Tartalom.

A nőkről, Lewald Fannitól. (Vége.) — Oh, akkor, akkor érezem... Tihamértől. — Mit beszél a világ, K. Papp Miklóstól. (Vége.) — Egy hajdan büszke nőhez, Péterfy Alberttől. — Első lépés a világba, Dominkovicz Máriától. (Folyt köv.) — Iskolásgyermekebetegségek, vagy iskola-betegségek, Dr. Bocktól. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szőrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Szurmák J. és fiai ékszerárusok és Alter és Kiss divatkereskedésének ajánlványai.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Előfizetési díj (illeményekkel):

Évnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi melléklet 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda: Kulap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

16. SZ.
Ápril 17-kén.
1870.

Havonkénti azonosított dívatáppal, minden szükséges hírszemléssel. Évenként két történelmi melléklet és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a melléklet meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.

A háziasságról.

„Rendes háziasság élet legjobb ellenszere az erkölcsi romlottságnak.“

(Rousseau.)

A családi élet nemcsak egyes emberekre, de az állam javára vonatkozólag is fontos és befolyásos.

Jó és boldog családok megalapításának legelső feltétele a háziasság; mert ez azon erények egyike, melyek nélkül családi boldogság nem is képzelhető.

S ámbár ez világosan bebizonyított tény, ámbár mindenki érzi ezen erény szükségességét, mégis be kell vallani, hogy épen ezen fontos erény tán soha sem részesült oly kevés elismerésben, s nem hanyagoltatott el annyira, mint jelen korunkban. Ha a legtöbb ember cselekvéseit és életmódját észleljük, nem kerülheti el figyelmünket, mennyire törekszenek ama nemes erkölcsi egyszerűséget körükből kirekeszteni, mely a háziasság, s így a családi boldogság alapkövének egyike.

Alig lelünk most már olyan hivatást, olyan néposztályt, mely túl nem hág rendének határán. Végtelen, szenvedélyes tódulás a fény, kényelem, érzéki élvezet és mulékony, hiu dolgok után izgatja a nép valamennyi osztályát. Fényüzés és elpuhulás honosult meg minden rendű és rangú családokban.

A szolgálta urát, a nőcseléd urnőjét, a szegényebb földbirtokeket azt, ki uradalmakkal bír stb. akarja utánozni; alig vehetni észre némi különbséget a nyilvános életben a nagyok és kicsinyek közt; mert a kiadások nem szabályoztatnak a kereset és jövedelem szerint ott, hol fényüzés és hiu élvágy uralkodik az ezek utáni korlátlan sovárgás szerint.

Mennyi bönös nyugtalanságot és küzdelmet, mennyi szükséglet és gyötrelmet kell az embereknek kiállniok jelen

korunkban a fényüzés, a divat esztelenségeinek utánzása és az általános elpuhulás miatt, mennyire szenved ez által a házi jóllét, megelégedettség, az igaz vallásosság és erkölcsiség, azt könnyen veheti észre minden gondolkodó, figyelmes észlelő, s tagadhatlan, megdönthetetlen igazság az, hogy a háziasság szerény erénye nélkül nem virulhat, nem gyarapodhatik a családi boldogság.

Es miből áll, min alapszik a háziasság? . . .

„A házi munkáink iránti szereteten, oda értve a háztartás és család különféle ügyeit is.“

A háziassághoz tartozik a háztartás rendes vezetése, s magába foglal mindent, a mi a jó házi rendhez tartozik. Ez a csendes, nyugodt és igénytelen tevékenység a családi körben, mely nem akar ragyogni, de hasznosnak lenni. Az buzdit minket arra, hogy mindent örömmel tegyünk, a mit kötelemünk kíván. A háziasság, miénk iránti szeretet és ragaszkodás: örömet idézünk körükben, s boldognak érezzük magunkat, ha őket boldoggá tehetjük.

Mindenben részt veszünk, a mi családunk tagjait éri, segítünk nekik az élet viszontagságait legyőzni, és semmi sem kerüli ki figyelmünket, a mi őket illeti. A hol az ellenkező történik, a ki minden ürügyet felhasznál arra, hogy családjáról való gondoskodását kikerülje, a ki unja magát körében, s helyette inkább üres, haszontalan szórakozást és mulatságot keres; a ki nem tartja érdemesnek figyelmét és gondját a házból előforduló dolgokra és eseményekre fordítani: annak

életmódja ellenkezik házi viszonyaival, s nem bír ama szép erénnyel, mely nélkül családját nem boldogíthatja.

A háziasság az egyszerűség, szerénység és csend iránti szeretet; ellentéte az a szórakozási vágyak és élvezővárságnak, a pazarlásnak és nagyravágyó kérkedésnek. Olyan ember, ki felett a szórakozás és érzéki élvezet utáni vágy uralkodik, soha sem érzi magát jól saját házában, négy fala fölötté szűknek tűnik fel előtte; így hát a házon kívül, családjától távol keres mulatságot és gyönyöröket, s nem gondolja meg, mennyire hátráltatik ez által hivatásbeli munkája, hogy kiadásai szaporodnak, és jólléte hanyatlak. Ha azt akarjuk, hogy a családi boldogság gyarapodjék s vagyónk szaporodjék, annak alapját okvetlenül a házban kell megvetni.

Minél egyszerűbb, minél természetszerűbb életmódunk, minél kevésbé ragaszkodunk nélkülözhető dolgokhoz, képzelt és mesterkelt szükségletekhez, annál kellemesebbnek és élvdúsabbnak tűnik fel az élet előttünk.

A háziasság szükséges föltétele a jó nevelésnek, mert hogy ez sikerüljön, akkor fáradságot, ernyedetlen szorgalmat és gondosságot igényel. E szerint a gyermekek nevelését mint igen magas fontosságú dolgot kell tekinteni, mely azoktól, a kik magukra vállalják, ernyedetlen buzgalmat követel, mely mindig egyenlő maradjon, és szilárd, észszerű szabályokon alapuljon. A legtöbb, vagyis inkább valamennyi szüle kötelme: gyermekeiknek nevelése, mert a tanítás korántsem egy a neveléssel, a szív és kedély miveltetését és kiképezését értem. De azon szülőknek, kik e szent kötelmet helyesen és szigorun akarják teljesíteni, egészen, osztatlanul gyermekeiknek kell élniök.

De milyen nevelést várhatni olyan szüléktől, kik a háziasságot nem ismerik, kik nem lelnek örömet abban, ha gyermekeik körében lehetnek, velök foglalkoznak, szellemi és testi fejlődésük felett öröködnék és előmozditják, a jónak és nemesnek csiráit az ifju lelkekben gyöngéd ápolás által életre ébresztik, és meleg szeretettel növelik, míg eléggé megerősödnek és meggyökeresednek, hogy az élet viharaiban is szilárdan fentartassák magukat!

Milyen nevelést remélhetni ott, hol azok, kikre e szent ügy bízott, nem türhetik a házi élet csendjét és visszavonultságát; ha nem képesek komolyan gondolkodni, ha nem ismerik a munka becsét, ha mulatságok és hiu élvezet után futnak a házon kívül, nem törődve azzal, mit tesznek távollétök alatt a gyermekek otthonn, kik — fájdalom! — a legtöbb esetben miveletlen, durva, sőt gyakran erkölcsstelen cseledek kényére vannak hagyva!

Milyen nevelés lehet végre ott, hol a háziasság hiánya legszomorubb jelenségeivel mutatkozik; hol a házi boldogságnak és meglegedettségnak nyoma sincsen, hol a bizalmatlanság, civakodás és viszálykodás napi renden van; hol azok, kiknek egy szívnek, egy léleknek kellene lenniök, egymást megvetik, gyűlölik, egymás ellen működnek stb., s ha olyan példát adnak a gyermekeknek, mely az iskolában nyert tanokat érvénytelenné teszi!

Valóban nem lehet csodálni, ha ilyen körülmények közt annyi panaszt hallunk az ifjuság erkölcsi hanyatlásáról, a gyermekek hálátlanságáról, és becsület nélküli, rossz cselekedtről, s így lassankint egészen eltűnik minden bizalom a szolgáló osztály iránt. . . s ki magyarázza hát meg azon ellmondást az emberi természetben, hogy például: számtalan

háznál nem biznak a cselédre egy negyedórára sem a pincze vagy éléskamra kulcsát, holott a gyermekek napokig rábiztatnak? . . .

A háziasság könnyebben elviselhetővé teszi az élet baleseteit és a nehéz, szűk időket, mert a hol valódi háziasság, észszerű és szabályozott takarékság uralkodik, ott ritkán történhetik, hogy valami előre nem látott baleset egészen megsemmisíthetné a háztartás alapját és jóllétét, miután az, a mi munka és szorgalom által megszerzettetett, nem lön elpazarolva könnyelmű módon, hanem mindig félre lett téve bármi csekély összeg is a bekövetkező szükség esetére.

Egyedül a háziasság nyújthatja ama legtisztább és legtartósabb gyönyört, melyet folytonosan élvezhetünk, a nélkül, hogy megunnók. A házi kör édes élvezeteket nyújt azoknak, kik kötelmeiket teljesítik. Ezek a legnyiltabb bizalom és barátság örömei, melyeket csak ott lehet izlelni, a hol szilárd, benső egység köti össze a kedélyeket, hol nem ismerik a viszálykodást, a hamisságot és tettetést. A hol háziasság uralkodik, ott honolnak az ártatlan családi örömei is, ott honol a szeretet és egyetértés, a derűtség és elégség mellett. Ezek az őszinte jóakarás, kölcsönös bizalom és barátság örömei, fény és zaj nélkül, melyek nem kerülnek nagy költségbe, s melyeket minden házi kör azon mérvben és nemben nyújt, a mennyiben azokat ismerik, becsülik s élvezni tudják.

Letört virág.

Almosi Jenőtől.

ártalak a rózsafánál
Szerelmemmel este,
A mikor az éj szeme a
Virág nyiltát leste.

Virág nyilott, de az illat
Nem szállt ki belőle —
Nem szállott ki, mert te, lelkem,
Távol valál tőle.

Megjegyezém, megcsókolám
Angyalarczod mását,
A ki itt volt kedvesével
Nem hagyta el társát.

Gondolkodva rólad mélyen
Hagytam el a kertet,
S megkérdeztem egy csillagtól
Hogy valjon mi lehet.

És a csillag, fénylő csillag
Lefutott az égből,
Megrémülve gondolám most
„És valjon mi végből?”

Vissza mentem a virághoz
És letörve leltem,
Letörve volt s összetépve
Mint szerelmes lelkem.

Alltam ott a rózsafánál
Bánatosan este,
A mikor az éj szeme a
Virág nyiltát leste.

Virág nyilott, de az illat
Nem szállott elémbe,
Nem szállott ki, mert te, angyal
Felszálltál az égbe.

Bajos két urnak szolgálni.

Beszély.

Posta Sándortól.

I.

Van Budán a Gellérthegy tövében egy nagy sárga sarokház; egész környékén nem fogható párja. Két emeletes, a kapuja a Dunára nyílik; van hét ablaka egy-egy sorban, összesen negyven vagy ötven; udvara ki van kövezve, tehát magától értetik, hogy annak tisztának kell lennie; de nemcsak az udvarnak, hanem az egész háznak, tetőtől talpáig; annak az ötven ablaknak is, meg a ház elejének; pedig az utcája, országút levén, olyan poros, mintha ki sem volna kövezve.

Nehéz volt bele házmestert fogni, mert olyan munkára nem igen vállalkozik ember azért a kis szállásért. Na, csak-hogy nincs zsák, melynek nem kerül feltja.

Egy napon beállit a háziurhoz egy idegen. Ruházata hasonló volt azéhoz, kiről azt hiszi az ember, hogy koldus, vagy nagyon szegény vándor. Kezében egy ócska czilinderkalapot tartogatott, melyen a selyemször, mintegy ellenkezésben az idővel, mind felfelé állott; kabátja durva szűrposztó, mellénye, állig begombolva, nagy fekete nyakkendővel az ingnek még látszatát is eltakarta. Öltözetét pitykés nadrág és tehénbőr-csizma egészítették ki.

Szörnyű alázatos képet vágott, midőn lábujjhegyen belépett a szobába. A jövevény megértette ezt a mozdulatot, és kezdett tünekezni arczáról az alázat kifejezése, és gyorsan közbe vágott:

— Nem koldulni jöttem, nagyságos uram!

— Na, hát mit akar? — kérdé a háziur, homlokára tolva szemüvegét, hogy jobban lásson, és kíváncsian nézett a látogatóra. Első pillanatban azt gondolta, hogy valami fő-kortes áll előtte, ki követségre akarja kandidálni. — Mivel szolgálhatok?

— Hát, könyörgöm, voltaképen — —

— Mi a neve, kérem? — szólt közbe a háziur.

— Már mint engemet Czibik Mátyásnak hívnak. Csak azért jöttem esedezni, mivel hallottam, hogy itt a házmesteri hivatal vakanciában van.

— Aha, maga tehát házmester akarna lenni? — kérdé a háziur örülve, — jól van; csak-hogy én nem ismerem magát. Vannak bizonyítványai?

— Meghiszem azt! — szólt kevélyen Czibik Mátyás, és oldalzsebére ütve tenyerével, folytatta: — Itt vannak ni!

Erre minden teketória nélkül ledobta kalapját a földre, és zsebéből sárgult iratsomót huzott ki.

— Ezek itt az iskolából való bizonyítványaim; három diákiskolát jártam én, becsülettel legyen mondva; azután ez a nagy pedig arról szól, hogy Péren voltam huszonöt esztendeig rektor. Hogy ha méltóztatik átnézni ezeket a dokumentumokat, bizonyára kiviláglik belőlük, hogy képes leszek betölteni hivatalomat.

A háziurat érdekelt ez a furcsa ember, ki oly egyszerű őszinteséggel beszélt. Átfutotta a bizonyítványokat, és megelégedetten kérdezte tőle:

— De azután ért-e valami kis kőmives mesterséget?

— Azt bizony voltaképen nehéz volna megmondani, ha őszintén akarok beszélni, mert én soha sem voltam kőmives vagy pallér. — Ekkor azonban, mintha valami jutott volna eszébe, homlokára csapott. — De biz' voltam kőmives; az eklézsia falát ledörgölte egyszer a kocsikerék, a tiszteletes ur azután engem bizott meg, mint mindenben járatos embert, hogy malterozzam be, én hát bekőmiveseztem úgy, hogy olyaténképen nézett ki, mint az uj.

— Hisz akkor nem lesz semmi baj! Van-e felesége, ki majd az ablakokat mossa? Mert itt nagyon hamar bepiszkolódnak az utcái portól.

Czi bik Mátyás kezdte vakarni a fejét; ablakmosást és feleséget egyszerre emlegettek neki. Még ő nem járt oly magason, mint e két emeletes ház, sem olyanon, minő a házasság; félt, hogy leszédül és alábukik, ha föl talál menni e magaslatokra. Más ut azonban nem volt elnyerhetni a házmesterséget; erre pedig szüksége volt, már ugyis másfél esztendeje keres hiában hivatal után.

Leverve pillantott a tükörbe, mely átellenében a falon függött, hogy kapna-e még olyan ember feleséget, mint ő, ki nek olyan sárga arczbőre van, mint az olajos papiros, olyan orra, mely a napfelé kunkorodik, mint a kozákoké. Mikor ezen tulajdonait vizsgálta, nem sok reménye volt magához, de midőn megpillantotta büszkeségét: bajuszát és szakállát, akkor már elhitte, hogy ő hozzá eljönne akár a tiszteletes kis-asszony is.

Végigsodorta bajuszát s kérdezé:

— Hát csakugyan kell ide feleség?

— Hja, barátom, bizony az kell, mert a hol házmesterné nincs, abban a házban megbomlott a világ. A lakók nem ismernek semmi rendet; mindenütt piszok és kár; a padláskulcsot maguknál felejtik, az emeleten a konyhában fát vágnak, vízzel végigöntözik a lépcsőt, a kutat elrontják; de a házmesterné meg tudja ám őket tanítani a rendre. Férfinak nem való pörlekedni a cselédekkel.

— Meg tudnám én azt tenni magam is, nem kell ahoz asszony, nagyságos uram! Eleget pörlekedtem a gyerekekkel az iskolában; értek valamit hozzá. Azért, ha ez nem szolgálna akadályul fölfogadtatásomban, annak nagyon örülnék, mert az asszonyt magam sem szeretem, ha pörlekedik, meg azután nem is tudnék kit elvenni. Nem ismerek én itt senkit; meg ha ismernék is, nem jönne el hozzám, ilyen vén legényhez, senki.

— Ej, dehogy nem! Pest-Budán nagyon sok az eladó lány, jutna azokból magának is. Különben nem bánom, a hogy jobbnak gondolja. Majd meglátjuk, miként győzi egymaga a dolgot. Én felfogadom; kap szállást meg tíz forintot egy esztendőre. A tíz forintot csak azért adom, mert itt ablakot is kell mosni, a mint már említettem.

— Nagyon nagy köszönettel vagyok a nagyságos urnak, de még valamit akartam kérdezni; lakik ebben a házban sok fiatal ur, hogy lesz-e elég kapupénz? mert, tetszik tudni, az a főrubrika a házmesternél, hogy sok mulatni szerető ember lakjék a házban, kik későn szoktak haza járn; gazdag ember pénzén él a szegény.

— Vannak elegen, egy pár technikus és a szabómesternek a legényei; azok szeretnek mulatni.

— Ugy hát jó lesz, de még most nincsen jól! Ha nagyságos uramat meg nem bántanám, a salláriomomból csak leg-

alább egy pengő forintocskát adna előlegképen, hogy legyen, a min ennivalót veszek.

A háziur szó nélkül vette ki a forintot zsebéből és át-nyújtotta Czibiknek, tudván, hogy jó a háziurnak egyetértésben lenni házmesterével és viszont.

— A bizonyítványok nálam maradnak, maga pedig elfoglalja állomását. Hanem azt mondom, hogy semmi rendetlenséget ne tűrjön a házban. Ha a lakók nem hallgatnak szép szóra, meg lehet azt gorombán is mondani. Most pedig lejön velem, átadom a kulcsokat és lakását, a kapu alatt van épen, nem kell messzire mennie éjszaka, ha kaput nyit.

Czibik, az ujdonsült házmester fölvette a földről kalapját, és feszes léptekkel követte urát, mint akár a kapitányt az érdemjeles közvitéz, ki azt hiszi, hogy inkább őt nézik, mint a kapitány urat.

Lakása állott egy szobából, az akkora volt, hogy harmadfél lépéssel hosszában szélteben átléphette. De hát kell-e nagyobb lakás egy házmesternek?

A szobából még egy kis oldalkamra nyílt, mely épen a lépcsőzet alatti tért foglalta el, és csupán egy tüzhely, meg egy lóca befogadására volt elégséges. És oly alacsony, hogy a főzőnek le kellett ülnie, ha épen vigyázni akart, hogy meg ne égjen a rántás, vagy ki ne fusson a tej. Szörnyű nyomorúság volt biz az, de Czibik, kinek eddig annyi helye sem volt, hol lehajthassa fejét, pompás lakhelynek találta.

— Lám, minő szép szobája lesz, itt kényelmesen megférhet, — kezdé a háziur némi iróniával.

— Meg, nagyságos uram, kivált ha ilyen üresen marad.

— Azon ne busuljon, majd adatok egy szalmazsákot, asztalt, széket, csak menjen fel a szakácsnéhez.

A háziur mosolyogva távozott, Czibik kikísérte az ajtóig, a mi nem nagy fáradságába került, mert csak egyet kellett lépnie. Mikor elment a háziur, betette az ajtót és nagyot sohajtott, mint az olyan, kinek kebléről nehéz súly esett le, vagy épen megfordítva, és nagy gondolkodóba esett, egyik keze még fogta a kilincset, míg a másik csipejére volt támasztva. Elgondolta, minő furcsa ez a világ, de mennyivel furcsább a szegény ember dolga.

Ő rektor volt eddig, most pedig házmester. Hogy melyik állapotában lesz boldogabb, azt még nem tudta elképzelni. Az igaz, hogy míg rektor volt, bőviben volt a koplalásnak, és ünnepnapjai közé számította, mikor a tiszteletes urnál jönlakhatott.

Az olyan hivatal, mint az övé volt, alábbvaló a sertéspásztorénál. Mert annak van nyája legalább, de az ő nyája nagyon kevés darabból állott, az is csak télen volt, mikor nem lehetett tehenet meg libát őrizni kinn a gyepen. Megunta a szomorú bojtárságot, mert oly csekély hasznot hozott, s beállott házmesternek.

Lakás itt is van, ott is volt; ott nem volt ennivaló, de itt sincs. Eszébe jutott a forint, mit a háziur adott, és nagyon megörült rajta. Régen volt az, mikor neki egy pengő forint susogott a zsebében! Le is ült volna már, ha tudott volna mire; fáradt volt a pitykés nadrág, a mivel a falu csőzse emberelte meg, jobb dolga levén a csőznek a falu rektoránál. Minekutána pedig nem volt szék, leült a földre és átfutotta új hivatalának kötelmeit, jó és rossz oldalait, a mennyiben ismerte azokat.

(Folyt. köv.)

Lenauból.

Szabó Sándortól.

I.

Sötét köd, mely reám borulsz
És eltakarsz sokat,
Köszöntő napsugár, patak,
Virágos halmokat;

Vidd messze éjjeledbe el
Az órjás földtekét,
Vidd messze kintő bánatom:
Milliók enyészését.

II.

Te kisérsz az életen át,
Búskomorság, szüntelen,
Hagyd csillagom fent ragyogni,
Hagyd sülyedni... Légy velem.

Gyakran vezetsz bérczorumra,
Hol csupán a sas tanyáz,
Fenyő zizzen, szél sivit, zúg,
Ágat, lombot, fát ha ráz.

És én könnyező szemekkel
Halottimra gondolok,
Fájó, néma nagy keservvel
Kebeledre borulok.

Első lépés a világba.

Beszély.

Dominkovics Maritól.

(V é g e.)

VII.

Egy hó mulva egész csendben megtartatott a menyegző csupán a család jelenlétében Hathalmon, hol az ifju pár lakni is maradt.

Az esküvő után másnap, épen anyja szobájából jött ki Coralie, midőn a terebben nevét hallá említeni, önkénytelenül megállt s hallá a következőt:

— Midőn Margitnak megmondám, — beszéle Ella, — hogy ön nőül, s kit vesz nőül, elhalványodott.

— Valóban? tehát mégis megboszultam magamat rajta! Eredeti gondolat, megnősülni boszúból, mert csak nem hiszi Ella grófné, hogy én ezt a kis Coraliet szeretem? — mondá a gróf gunyosan nevetve.

— Oh, arról meg vagyok győződve, miként is lehetne, hogy a valódi világhi epedne e kis falusi nympháért?

Erős az ember s sokat elbir a szív, azt bizonyítja, hogy Coralie e szavak hallatára össze nem rogyott.

— Még ez is! — susogá magában megtörve, s távozni akart, midőn a mellékszobából Ödön lépett ki.

— Ödön, ön itt volt? Tehát mindent hallott? — kérdé ijedten.

— Igen, grófné, fájdalom, de legyen nyugodt; örök titok maradand az. Bátorság grófné, bizonyítsa be, hogy vannak orösllelkü nők a mai korban is! — mondá bátorítólag.

— Igen, Ödön, de honnét vegyem az erőt! Csalódás, szerencsétlenség környez, s az örökös harc, mely erősebb

mindennél, fölemészti örömet, a tettetés önmagam előtt utálttá tesz.

— Meritse erejét öntudatából, mely oly tiszta, mint a bércek hava, s magasztos, miként az ima.

Coralie megadta magát a sorsnak, napjai békésen s nyugodtan folytak; a gróf, ki egyhangunak találta a falusi életet, sokat időzött a házon kívül, a kastély lakóihoz is eljutott többször a hír, hogy mily jól mulat a fővárosban, mennyire udvarol Ellának s másoknak. Coralie nyugodtan tűrte mindezt, egész napjait anyjának szentelé, csak estenkint, midőn már az lenyugodott, ment ki a parkba s meritett enyhet s vigaszt, könyvelt szemeivel föltekintve a ragyogó csillagokra, melyek könnyebbülést sugárzottak alá s reményt beteg lelkére. Rendszerint Ödönnel tölté estéit, ki felolvasott neki, vagy a szeretet hangján vigasztalá s bátorítá, hogy az élet nehéz harczát erős lélekkel küzdhesse meg.

Egy napon megérkezett a gróf egy férfiúval, kit nejéhez vezetett be.

— Kereszty Alfréd, ügyvivő s barátom, nőm; de ha jól emlékszem, ti ismeritek is egymást, — mondá, a hatást kényszerítve, mit ez egyén megjelenése Coraliera teend.

A fiatal nő könnyedén köszönt s erőt véve magán, nyugalommal viszonzá:

— Oh, igen, mi régi ismerősök vagyunk, a fővárosban sok kellemes napot töltöttünk együtt.

— Nagyon hálás vagyok, grófné, érte, hogy emlékszik reám! — mondá Kereszty gunyorosan.

— Ah, ez pompás dolog! Alfred barátom, szives lesz unalmas estéidet, mikor engem dolgaim távol tartanak a háztól, eltölteni segíteni. Nemde, lovagja leszesz nőnek?

— Szives készséggel.

— Most kissé lovaim után kell nézmem, mulattasd addig nőmet, — mondá s kiment.

Szünet állt be, egyik sem tudta, miként kezdje a társalgást, végre Kereszty szakítá félbe a csendet.

— Oh, Coralie, mint más nejét kell Kegyedet viszontlátnom!

— Sajátságos ezt öntől hallani, ki egyszerre minden ok nélkül eltűnt s nem láttatá magát. Azt hívéim ezután, hogy egészen érdektelen ön előtt, mi történend velem.

— Miként mondhatja ezt, grófné? hiszen én annyira megaláztatám ön által, hogy méltán megvethetett volna, ha még tovább is fölkerestem volna önt. Miért adatá tudtomra, hogy jelenlétem alkalmatlan önnek, egy második s épen Ella grófné által, miért nem tevén ezt maga? Ezt megvártam volna jó szivétől, — mondá fájdalmasan.

— Legyen meggyőződve . . .

— A gróf ur kéreti magához az ügyvivő urat, — mond Ödön belépve.

Kereszty felállt, melyen meghajtotta magát s távozott.

— Oh, Ödön, most tudtam meg szegény Keresztytől, mily rut játékot űztek vele nevemben. Épen meg akarám mondani neki, hogy az mind hazugság s cselszövény volt, midőn ön belépett, — beszélé Coralie izgatottan.

— Tehát épen jókor jöttem; lássa, grófné, ön magyarázatot adott volna, ez ember elragadtatva ez által, kitérta volna ön előtt szive érzelmét, a grófné talán meghallgatta volna s elárulta volna magát. E férfiú ily közel látva a mennyországot, szüntelen követte volna önt, egy kézszerítés, mosoly vagy

tekintet elárulhatta volna titkukat, a gróf, ki különben is, higgyen nekem, keresi az alkalmat, hogy önt megszegyenit-hesse s valamely titkát megtudhassa, hogy annál fesztelenebbül űzhesse kalandjait, s ne kelljen sem az ön szemrehányásaitól s a világ véleményétől rettegnie, — feltűnést csinálva a dologból, talán botrányt is, mi az öreg grófnéhoz is eljutna, kinek e hír hallása életébe is kerülhetne, mert ő nem is sejtí, mily áron menté ön meg családi nevét és vagyonát. Keresztynek nem szabad soha megtudnia, grófné, hogy az Ella grófné által mondottak nem az ön akarata által adattak értésére. Fejzeze ön be művét, grófné, s őrizze meg mindvégig tiszta öntudatát s szeplőtlen becsületességét.

— Igaza van, Ödön, inkább ismerjen ő félre, semhogy becsülni szünjön meg. Ki tartoztathatná fel az egyszer szabadon bocsátott érzelmek árját! Én elismerem, hogy a teljesített kötelesség érzete békét, nyugalmat, ha nem is örömet s boldogságot ad. Legyen mellettem, bátoritson, én hallgatni fogok önre.

Másnap reggel a parkban sétált Coralie, az utak egyikén Keresztyvel találkozott.

— Grófné, — szólítá meg, — nemde megengedi, hogy a tegnapi félbeszakított párbeszédet folytassuk.

— Kérem, minden tartozkodás nélkül, — viszonzá nyugodtan, a park kijárata felé közeledve.

— Grófné, az Istenért, ne ily hidegen; magyarázza meg, miért bánt oly kiméletlenül velem? ha nem rokonszenvezett velem, miért nem adá önmaga tudtomra?

— Vannak dolgok, melyeknek kellemetlenségétől szeretjük magunkat megkímélni, — mondá mosolyogva a kapuhoz érve.

— Forduljunk vissza grófné, itt tanuk nélkül szólhatunk, — könyörgő izgatottan.

— Minek? mi mondani valója lehetne önnek egy férjes nőnek tanuk nélkül?

— Kitérni önnek lelkemet; nem, én nem csalódhatom, én nem vagyok egészen közönyös ön előtt, — mondá lázasan.

— Én úgy tekintem önt, mint egy jó ismerőst a multból, ki sok kellemes órát szerzett nekem, hanem köztünk egybenn létezni nem szabad, s hogy ezt nem is akarom. Én nem tartozom azon nők közé, kik kötelességüket muló szeszélyből elhanyagolják, vagy épen egészen megfélekedeznek azokról! — mondá szigoruan.

— Grófné, ne e hangon, mert ez megfagyasztja szivem vérét. Hallgasson meg, ha azt nem akarja, hogy utójára lészon, — esenge magánkivül.

— Már elmondám, mit tartok e dologról. Isten önnel! — s elsietett.

Szobájába érve, zokogásba tört ki, e találkozás felülmulta erejét, de hálát adott Istennek, mert győzedelmeskedék e nehéz harcban. Kereszty még az nap elhagyta Hathalmot.

Az öreg grófné, kinek betegsége óriási léptekkel haladt előre, napról-napra gyöngébb lett, Coralie ritka önfeláldozással igyekezett végnapjait könnyíteni.

Coralie egy napon, midőn már a grófné majdnem haladoklott — anya lett, kis leánya születék, kit Vilmának kereszteltetett. Hathalmy grófnénak alig volt annyi ideje, hogy unokáját megáldja, jobb létre szenderült. Mély fájdalom tölté el Coralie keblét anyja halála felett. A temetésen Kereszty is megjelent s Coralie érzé, hogy a kísértés ujra kezdődik.

— Ödön, — mondá megbizottjának — az egyetlen köte-

léknek, mi eddig túrni kényszerített s a gróf közelében tartott — vége, én elhagyom ez embert, kinek hidegsége, gunya, s kiméltelen modora, sért s lealáz.

— Felejtí grófné, hogy erősebb kötelék láncozolja, mint valaha ez emberhez s körülményekhez, gyermeke jövője s anyai kötelessége.

— Oh, bocsáss meg, szeretett gyermekem, hogy egy percze is feledni tudtalak, ezen hibám helyrehozandó, egész életem neked lesz szentelve, — rebegé bűnbánólag.

A temetés után néhány nappal, ismét elhagyá a gróf nejét szokása szerint, Kereszty maradt.

A grófné termében himezett, midőn belépett hozzá Kereszty.

— Grófné, — kezdé a beszédet, helyet foglalva mellette, — eljöttem még egyszer kérni, hogy hallgasson ki, s aztán ha tetszik, ítéljen el.

— A mint nem feledkeztem el egy percze sem, hogy hitves vagyok, legyen meggyőződve, úgy nem fogok elfeledkezni soha arról sem, hogy anya vagyok, s mivel tartozom gyermekem jövőjének s nevének, — mondá erélyesen.

— De én kényszeríteni fogom, hogy hallgasson ki, — mondá Kereszty szikrázó szemekkel, hevesen felugorva.

Coralie nyugodtan nyult a csengettyü-zsinór után.

Egy szolgáló lépett be.

— Kéretem Ödön urat, hogy jöjjön ide.

A szolgáló távozott.

— Mit akar tenni? — kérdé szenvedélyesen.

— Semmit. Csak nem akarok egyedül lenni önnel.

— Ön megvetett engem, grófné. Jól van, tehát mi nem láthatjuk többé az életben egymást, — mondá s kirohant.

— Átkozni fog örökké s talán emlékéből is ki fog üzni, — suttogá, bánatosan utána nézve, — oh, de mindezért kárpótolni fog az öntudat, hogy egykor gyermekem szemébe pirulás nélkül fogok tekinthetni, s szégyenérzet nélkül beszélhetem el neki multamat s figyelmeztethetem oly kötelességekre, melyeket magam is híven betölték.

* * *

Hét év folyt le ez események óta, Coralie egészen gyermekének szentelé minden idejét; a gróf az utósó időben többet időzött otthon, s előzékenyebb kezdett lenni Coraliehoz. Ödön valóságos játszótárs volt a kis Vilmának, ki nagyon csinos, eszes, vidám kis leány volt.

Egy szép nyári délután az erkélyen ült Coralie, épen kis leányát kötni tanítá, midőn a gróf hozzájuk lépett s egy ideig összetett kezekkel némán szemlélé e lélekemelő jelenetet.

— Már elég szorgalmas voltál ma, Vilma, menj kissé a parkba játszani, — mondá a gróf.

A gyermek engedelmeskedék s eltávozott.

— Én neked, Coralie, egy vallomással tartozom, — mondá a gróf, neje mellett helyet foglalva, — miután hosszú évek során át figyelemmel kísértelek, ismerni tanultalak, s ennél fogva tisztelni s becsülni is. Én mindent tudok, ismerem a harcot, melyet sziveddel s érzelmeddel vívtál, s melyből megtisztultan és diadalmasan emelkedél ki. Megtagadtad önmagadat, hogy kötelességed teljesíthesd. Erős lelked, szilárd jellemed, magasztos gondolkodásod előtt meghajlok én. Hidegség és idegenkedés tartott távol egymástól, én nem tudtam az első években felfogni s megérteni fenkölt magasztos lényedet. Boszúból vettelek nőül, hogy megmutassam Lengey Margitnak, ki elhanyagolt, s mással kaczerködött, hogy épen oly

szép, művelt s előkelő leányt vehetek el, mint ő s hogy bebizonyítsam neki s a világnak, hogy nem rajongtam annyira érte, mint a hogy ő állítá s a világ hitte. Megvallom neked, hogy elhanyagoltalak, nem gondoltam veled, sőt alkalmat szereztem neked, hogy elbukjál s ez által elnémitsam lelkiismeretemet, mely vádolt, hogy egy fiatal leányt, ki azt hívé, hogy szeretem, boldogtalanná tettem az embereket, kik azt susogák, hogy jellemtelenség, szivtelenség, ennyire elhanyagolni egy fiatal nőt. A kísértés nagy volt, de tiszta és becsületes maradtál, s ez által kivívtad csudálkozásomat s becsülésemet. Te angyal vagy, Coralie, miként szereted gyermekedet s teljesíted híven kötelességedet! Ha összekelésünk első idejében szeretettel bántam volna veled s igyekeztem volna hajlamodat megnyerni, boldogok leendettünk volna. Én oly körben s emberek közt éltem, hol semmi nagyban, nemesben nem hittek, azt gondolám én is, hogy nem is létezik az. Tanítottak mindenre, műveltek, csak szivemet hagyták parlagon, s lelkeimmel nem gondoltak. Azt hittem, te is oly nő vagy, mint a többi, ki csak fényleni kíván, s nem vágyik valódi szeretetre, csak tömjéneztetni akar. De tapasztalva jóságodat, észlelve fonséges jellemedet s figyelemmel kísérve erős lelkeidet, megváltoztam, én átalakultam s más ember akarok lenni. Coralie, esküszöm neked, hogy egyetlen vágyam, álmom az, hogy rokonszenvedet, becsüléset — azt nem is merem mondani, hogy szeretetedet — valaha kiérdemeljem. Oly őszinte vallomást tettem neked, mintha Istennek tettem volna azt. Coralie, mondd, megbocsáthatsz-e nekem s nyujtasz reményt, hogy ábrándom, vágyam teljesülhet? — kérdé félnéken.

— Barátom, — viszonzá Coralie örömteljesen, — a miket most mondál, a legszebb s legbecsesebb jutalom előttem, mit csak elérheték. Tévedni emberi, de megbocsátani isteni! — rebegé könyezve, kezet nyujtva. — Nemde, ezentúl egyesült erővel fogunk gyermekünk jólétén, boldogságán munkálkodni?

— Nem, Coralie, édes, drága feleségem, — mondá a gróf, szívéhez ölelve nejét — nem gyermekem, éna te boldogságon fogok ezentúl munkálkodni, a te boldogításodnak lesz életem szentelve, a te tiszta, nemes lelked sugaraitól az én lelkeim is nemesebbé és tisztává válandik, és midőn férj és feleség egymás boldogítását tüzi ki életezélul, akkor a gyermek boldogságán nem szükség külön munkálkodni, mert hisz a szülék boldogsága a gyermek boldogságát is magában foglalja.

Coralie nem felelt, hanem csak egy tekintetet vetett az égre, egy oly tekintetet, melyben a legforróbb hálaima tükröződött, hálát adott Istennek szenvedéseieért, hálát adott az erőért, melylyel e szenvedéseket le tudta küzdeni. Minden kiállt szenvedés és fájdalom gazdagul kárpótolva volt ez egy perc boldogságával, és miként egy májusi tiszta, derült ég, úgy boltozódott lelke körül a boldog jövő képe.

Iskolásgyermek-betegségek vagy iskola-betegségek?

Dr. Bocktól.

(Vége.)

Az iskolának csak azt lehet bűnül felróni, hogy nem akadályozza meg erélyesen ezen betegségek növekedését, de inkább elősegíti azt a tanulókkal való helytelen bánásmód által, s nem ismerteti meg őket azon betegségekkel és az ezeket elhárító rendszabályokkal.

Különben fölötté nagy előnyre szolgálna az emberiség egészségének, ha az egyházi tanfelügyelők mellett, tudományosan művelt orvosi iskolavizsgálókat is neveznének ki. Az sem ártana, ha a hadügyminiszter urak, kiknek annyi ép emberre van szükségük a hadi szolgálatra, egyszer interpellálnák a közoktatásügyi minisztereket a tanulók rossz egészségi állapota miatt.

Az iskolásgyermek-betegségek, ha nem is épen életveszélyesek, de annyiból mégis nagyon figyelemre méltók, mert nagy és maradandó hátrányokkal bírnak az egész későbbi életre nézve s gátlólag hathatnak a tanuló jövőjére is.

Ezen betegségek leginkább az agyvelőt és az idegrendszert illetik, úgy mint a látszerveket, a hátgerinczet és a vérnek keringését és minőségét.

Ezek közt az első sorban áll: a rövidlátás és a hátgerincz elferdítése: az első, mely gyakrabban a fiuknál fordul elő, leginkább a padok és asztalok czélszerűtlenségéből, a rossz világitásból és a látérzéknek túlságos megerőltetéséből veszi eredetét; az utóbbi, mely inkább a leányoknál fordul elő, úgy látszik, az ülésnél való ferde testtartásnak köszöni eredetét. E szerint a könyvekkel foglalkozás legjobban árt a fiuk látérének, a női munkák pedig a leányok hátgerinczének és mellkasának.

A vérhiány, melyet közönségesen oly kevéssé vesznek figyelembe, s mely leginkább a leányokat keresi meg, nagy gyengeséget vonhat maga után az egész életre, s rendszeren feltűnő izomgyengeséggel és elferdüléssel, ugmint idegbajokkal (főfájás, szédülés, fülzugás, nehézkór, vidatáncz — Veitstanz —) egyesül.

Ezt részint a szerveknek, leginkább az agyvelőnek az érzékeszközöknek és az izmoknak a csendes és feszülten egyenes ülésnél túlmegerőltetése, részint a túlságosan teli tantermek romlott levegője idézi elő.

Agyvelő- és idegszenvedések, ugmint a főfájás, szédülés, fülzugás, nehézkór, vidatáncz, leginkább az agyvelőnek fonák és túlzott munkássága által idéztetnek elő, főleg ha az nem bir elegendő mennyiségű vérrrel és élenynyel. Ezen bajok, ha nem háritatnak el erélyesen, az egész életre is kiterjedhetnek.

Ugynevezett vértódlások, vagy torlódások a fő-, nyak-, mell- és altest-szervek felé, melyek főfájást, szédülést, vastag nyakat és golyvát, orrvérzést, lélegzési és emésztési bajokat idéznek elő, leginkább abból támadnak, hogy a test az ülés által ferde, azaz természetellenes helyzetbe kényszerítettik, s így a vér keringése meggátoltatik. Ezen vértorlódások leginkább és legkönnyebben jöhetnek létre, ha a nyakat, a mellet és a hasat szűk öltöndarabok szoritják s így gátlólag hatnak a vér keringésére és a lélegzésre.

Ezeken kívül előfordul még egy másik neme is a vértorlódásnak, melyet működőnek (activ) neveznek, — mert annak következtében kitágulnak az üterek, az rendszeren megerőltetett agyvelőműködés által idéztetik elő, mely az agyvelő- és szividegekre hat.

A vértorlódásnak a neme okoz: főfájást kigyuladt arc-czal és vörös füllel, különösen leányoknál, orrvérzéssel (különösen fiuknál a felső osztályokban), vastag nyakat és golyvát, mely azonban gyakran elmúlik a szünidők alatt s ezért nevezik iskolai golyvának, mert ez csak a nyakerek kitágulásának eredménye.

Az iskolásgyermekok azért vannak annyira a hurutnak

alávetve, főleg a lélegzési szerveket megtámadó hurutnak, mert kénytelenek fölötté változó légmérséknek kitéve lenni, s a lég, melyet az iskolában beszívnek, romlott és nem tiszta.

Ezen fentebb elősorolt bajokon kívül, melyeket leginkább iskolásgyermek-betegségeknek vagy iskola-betegségeknek neveznek, melyek a fonák és helytelen bánásmódból erednek, még olyan bajok is fordulnak elő az iskolásgyermeknél, melyeket vagy a szülei házból hozott magával, vagy iskolatársaitól kapott.

Annak belátására, hogy azon betegségeknek, melyeknek támadását egy edül az iskolának rójják fel, már a szülei házban vettett meg alapja, nem kell egyéb, csak hogy figyelemmel kísérjük a gyermek életfolyamát, születésétől fogva az iskola-évek kezdeteig.

A legtermészeteszerűbb eledel: a tej helyett, nagyon is időnek előtte, fölöttébb liszt- és czukortartalmu táplálékot nyújtanak a csecsemőnek, mely nem szolgál sem a csontok és izmok, sem az agyvelő és idegek erősítésére.

Csontocskái még nem érték el a szükséges keménységet és lankadt sovány husa még nem eléggé izmos, s már is kivesszik a gyermeket a párnából s föl kell ülnie, órákig hordozza őt egy tapasztalatlan dajka egy karján; időnek előtti járási és állási kísérleteknek vetik alá, s játék közben nagyon is hosszú ideig hagyják ülni.

Lehetetlen, hogy a csigolya-oszlop és a hát-izmok ily kizoztatás mellett, midőn a gyermek többnyire összezsugorodva ül, s hol ide, hol oda hajlik, a hátgerincz megtarthassa egyenes irányát. Ehez járul még, hogy a szülék és dajkák arra szoktatják a gyermeket, hogy mindent a „szép,“ azaz a jobb kézzel tegyen s a jobb karnak és kéznek ezen túlnyomó használata a mellcsigolya-oszlopnak gyenge jobbra-görbülését idézi elő.

A növekvő gyermeket otthon nem úgy tartják, mint a gyermeki természethez és korához illő, s megkárosítatik egészségében leginkább vérenek minőségét és táplálását illetőleg: czélszerűtlen eledelek, mint például hevítő italok, erős kávé vagy thea, sör és bor, nehezen emészthető ételek és ingerlő fűszerek által, továbbá rendetlen evés, alváshiány, különösen az éjjelezés társaságokban és nyilvános helyeken, fölötté korai fölkelés, rossz levegő — különösen a hálószobában, — czélszerűtlen és túlságos vékony ruházat, szűk fűzők és alsóruhák, a bőrtisztaság elhanyagolása — meleg fürdők által, a betegség jelenségeinek, különösen hurutok, köhögés, étvágyhiány sat. figyelembe nem vétele által.

Ha a gyermek festéssel, rajzolással, irással sat. foglalkozik, akkor senki sem ügyel arra, hogyan ül mellette s milyen világitásban dolgozik; ez utóbbi ne legyen vakító, de azért szűk se legyen. Később még a sok tanóra, az olvasás, az apró hangjegyek, a női kézímunkák, különösen gyöngyhímzés és több ehez hasonló munka, károsan hat a szemekre és a hátgerinczre.

Szóval, ha a szülék az iskolába lépő gyermeket orvos által megvizsgáltatnák, akkor meggyőződnének róla, hogy azon betegségek csirái, melyek az iskolai tanévek folyamata alatt mindinkább fejlődnek, már akkor is benne rejlettek, mikor az iskolába felvétetett.

E szerint a szülék úgy, mint a tanítók, illő figyelmet fordítsanak ezen betegségekre, és egyesült erővel kell azok ellen küzdeniük.

Egy hét története.

Április 13-án.

A feltámadás ünnepe. — Az országgyűlésről. — A főváros szépítése. — Az új Budapest. — Az új Magyarország. — A régi német színházbódé végórása és multja. — A budai népszínház végórása. — Magyarország főfaluja. — Színházi böjt. — Vahot Irma kisasszony. — Humann Olga. — Hangversenyek.

Isten feltámadott! Égen, földön, hegyen völgyön minden napsugár, zengő kis madár azt a boldogító ígét hirdeti, hogy a szeretet minden évben újra éled, mikor a föld kebele megdobb, ugyanakkor az emberi lélekben is minden évben újra feltámad a szeretet istene, és miként ott ezer meg ezer növény, úgy itt ezer meg ezer érzés fakad a szeretet lehétől, ezer meg ezer nemes elhatározás kívánczik a napvilágra, így köti össze az összes világmindenséget, az anyagot és szellemet, a testeket és lelkeket ugyanazon egy szeretet magasztos köteléke, és ezen kötelék bűbajos csokra a feltámadás szép ünnepe: a husvét, tavaszi napjával, enyhe szellőivel, madárdallal, bimbó-nyíló bűbájával, és öreg és ifju, nagy és kicsi az összes mindenségben egybeolvadva szeretetben, egymással vetekednek kölcsönösen kitüntetni a szeretetben való egybeolvadást, a hétköznapi gondok szélylyel foszlottak, mint a komor felhők a téli égről, a derült jókedv mosolyog a szemekből, mint a tavaszi nap az égen; az édesanya himes tojásokat fest a gyermekek számára, az apa is újra megkísérti, ha nem felejtette-e még el a régi mesterséget, cifra figurákkal díszíteni a piros tojásokat, de bizony még nem felejtette el, kivált ha a fia vagy a leánya is segít neki benne; aztán következik a tojásosztogatás, jut belőle minden jó barátoknak, aztán következik az öntözgetés, a véráldozás fennmaradt régi emléke, még abból az időből, midőn az emberek nem csupán a szívekben, hanem forrásoknál, berkekben oltárokat állítottak föl az isteneknek, így szövődik össze mult és jelen, pogány hit és tiszta erkölcs, és változik át a babona szeretetté a feltámadási hit által, a feltámadás napján, a gyönyörű szép husvét ünnepén.

Ilyen magasztos ünnep alkalmából a családapa büszkébb czim a honatya cziménél, az országgyűlés is szélylyel repült tehát, mult héten volt az utolsó télszaki gyűlés, tulajdonképp csak bucsuzási gyűlés volt, a melyen sokkal hevesebben folyt a kézszerítés a tárgyalásnál, legkevesebbet azonban maga az elnök beszélt ez ülésben, pedig az ország egyik legjelesebb szónoka: Somsich Pál az elnök, és ez most egyetlen egy szót sem talált az ünnepélyes bucsuzásra, egyetlen egy szóval sem köszönte meg a képviselőknek azokat a nagy szolgálatokat, melyeket a lefolyt ülészakban a hazának tettek. Valjon miért e nagy gazdálkodás szavakban az elnök részéről? Talán azért, mert azok a szolgálatok, melyeket az országgyűlés a télszakban a hazának tett, — szót sem érdemelnek? Vagy talán azért, mert a tett szolgálatok olyan nagyok, hogy azokat egy olyan jeles szónok, mint Somsich, sem képes érdem szerint megköszönni? Ez is, az is meglehet, és ha az elnök, a ki pedig valamivel mégis nagyobb szónok nálamnál, bölcsen hallgatni tudott e dolgról, miért ne követném én is ez aranyos példát?

Egy szép husvétit tojást azonban mindenesetre haza visz-

nek a hon atyái: a főváros-szépítési törvényjavaslatot. Az igaz, hogy huszonnégy millió is szép pénz, de az a törvény, vagyis inkább a szépítési tervezet, de tulajdonképpen a szépítési szándék, mikor tudniillik a szándék valósággá válandott, olyan, mint szép asszony fején egy drágaköves diadém. Midőn a diadém huszonnégy milliót ér, mit ér akkor az egész ország? A ki tehát hölgyeink közül a mostani Budapest iránt gyöngéd érzelmeket táplál, az siessen föl, ha még egyszer látni akarja, mert ha késik, bizony-bizony olyan fővárossal fog e helyen találkozni, a mely ugyan régi rajongása tárgyának nevével viseli, de egyáltalában nem fog többé ráismerni; még legfőbb jellemvonása: a zaharai nagy portenger is le fog töröltetni homlokáról; a hol most utcák vannak, ott sétaterek lesznek, a városligetet pár ezer öllel közelebb hozzák a városba, a Margitszigetnek levágják az orrát, és helyében — hogy is mondjam — valamivel lejjebb, elől-hátul mesterségesen kibővítik; Ujpest még a nevével is kénytelen lesz megváltoztatni, nehogy a mostani Pesttel összetévesztessék, az ujonnan kiszabandó utcákat fasoros boulevard-volantok fogják körülfolyni, és e volantok egyik fodrát a Kőbánya képezendi, föltéve, hogy addig az illatos szálláskérdést sükerülni fog végleg elintézni; a Dunán át három hidat fognak építeni Buda számára, hogy akarva nem akarva, ez is kénytelen legyen levetni magáról mult századbeli köntösét; a vár kapuiból kereteket ültetnek, a vérmezőre vasuti pántokat húznak végig, a Gellért-hegy alján új városrészt teremtenek, talán a gellérthegyi erődítvény számára is más czimet és hivatalt találnak ki, és csak az ősz Gellértet hagyják meg emlékül azon Magyarországból, a mely volt, azon Magyarország számára, a mely lesz, mert a fővárossal egyenlő lépést fog tartani az egész ország megifjulására, a Tisza nem lesz többé tiszaparti folyó, hanem jól jövedelmező ezüstös rendszalag; az alföldi rónaságot kétszáz mérföldnyi csatornák szedelik át, azzal a vízzel, a mely addig a Dunában le fog folyni; a homokpusztákon árnyas erdőségeket varázsolnak elő, csupa temesvári fával; minden huszezer lelket számláló város kiköveztve, és minden város közepén, a hol jelenleg rendesen a nagy mocsárok a lóbőr árát nyomják, egyfelül színház, másfelül iskola lesz, külön leány-növeldevel, közből meg pompás sétány a szép világ számára szép nyári estéken, és a szép sétányokon csupa finom, művelt társalgás, nem pletyka, csupa nemes szórakozás, nem kártya és tivornya, és a szép arcokon csupa jókedv és a műveltség és jólét derüje, mert akkor Magyarországnak minden meglesz, a mije lehetne: gazdagsága, műveltsége, mindene; hogy mikor lesz az még? No majd akkor, midőn a főváros szépítési eszméje valósággá válandott, és a vén Gellért hegyén az erődítvény számára más czimet és hivatalt találandának vala ki, és ez talán még sem fog olyan soká tartani, mint a meddig már tartott.

Az első lépés már meg is történt, az erzsébetvári német színház bezárattott, hogy soha ki ne nyitassék többé, ha nemha azért, hogy lebontassék. Jobb is neki, ha végképp elpusztul szem elől, mert diasztelen külseje mellett még azon szomorú

időre is emlékeztet, midőn Magyarország fővárosában a német volt az ur. Oh, milyen magas kegyekben részesült akkor ez a fabódé! Az igazgatók sorban buktak — már a hogy színigazgatók bukni szoktak — és a színház mindannyiszor ujabban lábra állítottatott, természetesen német lábra; folyt a segélyezés jobbról balról, és minél izlés- és erkölcsrontóbbak voltak a darabok, a melyeket benne előadtak, és az erők, melyek benne működtek, annál jobban voltak vele megelégedve ott fenn a magasban; mert a germanizálásban ilyen erők mellett vélték legbiztosabban célhoz jutni; és ez a szégyenfeltöltés büntetés a: „Városi színház“, Magyarország fővárosa színházának címét viselte! Nemde ideje volt, hogy a föld színéről eltöröltsék? Azt az időt tehát már megértük.

Igaz ugyan, hogy ezzel egyidőben a budai népszínház is örök időre bezárattott, és a „Hazafiság a nemzetiségnek“ büszke feliratot már e napokban korcsma-czégér fogja felváltani; de ez Budaváros dolga, és e város csak önönmagához maradt következetes, midőn a magyar színészetet, mióta csak körében megjelent, éhenhalásra ítélte el. Meglehet, hogy a főváros-építési terv kivitele után, ötven-hatvan év múlva, Buda is magyar város lesz, de most még se nem város, se nem magyar; szellemi élet tekintetében az utolsó falunál is falubb, bátran mondhatni, hogy ha Pest Magyarország fővárosa, akkor Buda Magyarország főfaluja; egyetlen egy olyan intézete sincs, a mi egy fővárost megilletne, miért lelkesülne tehát a színészet iránt? Erről tehát jobb nem is szólni; a nyáron Aradi Gerő színigazgató akar itt szerencsét próbálni; a várszínházban és nyári szinkörben fog felváltva előadásokat tartani; vagy nagyon sok pénze van, vagy — de ne kedvetlenítsük el a jó embert, utóvégre egy nyár nem a világ.

A nemzeti színház e héten be volt zárva a nagyhét miatt; nem vagyok annyira járatos a dogmatikában, hogy egész határozottsággal meg tudnám mondani, hogy mi oknál fogva sorozták a színi előadásokat fajbéli különbség nélkül a husledelek közé; annyit azonban egész határozottan állithatok, hogy a kávéházi zenélés még nagyszerdán este meg volt nálunk engedve, ezt pedig onnan tudom, mivel épen mialatt e sorokat írom, a legesintalanabb waltzerek röpkednek be ablakomon a közeli kávéházból; waltzerekben tehát bőjtben is szabad gyönyörködni, míg a költészeti élvek bőjtellenes tápláléknak deklaráltak! De talán ez is máskén lesz nem sokára, most még annyi az elintézni való a nemzeti színház ügyei körül, hogy nem lehet csudálni, hogy még olyan ernyedetlen buzgalmu igazgató is, mint Zchy Antal, elfelejtett bőjt-elengedésért folyamodni; esztendőre majd hamarabb fog az neki eszébe jutni.

Vendégszereplés nélkül ez a hét sem folyt le a nemzeti színház életében; mult pénteken Vahot Irma kisasszony az „Egy pohár víz“-ben Malborangh herczegnőt adta, és a közönség több ízben élénk tetszéssel tüntette ki e szép tehetséget. Nagyobb szabásu alakítás természetesen ilyen fiatal tehetségtől még nem telik ki, és azért saját érdekében is inkább szerettük volna kisebb rendű szerepben látni derék veterán irónk leányát; de ezen szerepben is megmutatta, hogy nem köznapi tehetséggel bír a színészi pályára, helyes felfogása és értelmes szavalása már is figyelemre méltók, kellő fejlesztés mellett bizonynyal szép jövőnek nézhet eléje.

Egy kedves halottja is volt a nemzeti színháznak e héten, Hamann Olga, a színház legtehetségesebb fiatal énekesnőinek egyike, mult hétfőn, hosszas betegség után, élete 21-ik évében elhunyt. Bár rövid ideig tartott élete, mégis gazdag

volt az kedves emlékekben. Oroszországban születvén, már négy éves korában feltűnt kép éneke által, nyolcz éves korában atyja, jelenleg a nemzeti színház zenekari tagja, már utazást tett vele Európa nagyobb városaiban, és mindenütt nagy tetszés mellett énekelt; később atyja Aradon telepedett meg, és onnan a nemzeti színházhoz szerződöttvén, Humann Olga 1866-ban a színi képezde növendéke, és utána csakhamar a nemzeti színház tagjává és a közönség kedvenczévé lön, és alig tárult föl előtte az igazi művészet dicskoszorus utja, az élet utja zárult be előtte, sorvadásba esett, több havi kinos szenvedésétől mult hétfőn váltá meg a halál, és földi maradványai mult szerdán közrészvét mellett tétettek le az örök nyugalom ölében.

De hisz a polgárosult emberiség épen most üli meg a fel-támadás ünnepét, a mely egyszersmind arra tanít, hogy a természetben nincs halál, hanem csak elköltözés, átváltozás, örök-kévaló lánczolata az élet különféle alakzatainak; egyik felül kimulás, másik felül hangverseny, a mult héten csak négy hangversenyhez vala szerencsénk: Souper Jenő, Döry Flóra urhölgy, Székely Imre és a zenekedvelők egylete részeltettek e szerencsében, és a közönség mindegyik iránt eléggé hálásnak mutatkozott; türesség ellen egyiknek sem lehet panasza, és a tapsokban sem vala hiány, kivált Souper Jenő és Székely Imre urak hangversenyei hangosan hirdették, hogy az első mint salonénekes, utóbbi mint zeneszerző és zongoraművész nagy mértékben bírják a közönség szeretetét és méltán; Souper Jenő ur hangja még mindig kellemes, érzés- és felfogásra nézve pedig a legjelesebb salon-énekesek sorába tartozik; és a mi székely Imre urat illeti, erre nézve már régen el van ismervé, hogy csak szerénysége nagyobb tehetségénél; alig lehet őt reábirni, hogy nyilvánosan hallassa magát, pedig olyan gyönyörűen játszik, mint a milyen kedvesek szerzeményei, és melyik magyar hölgy, a kinek közelebb ismeretsége van a zongoraművészettel, ne ismerné és ne szeretné Székely kedves, gyöngéd zeneszerzeményeit?

És most boldog ünnepeket a hű magyar családi köröknek!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A királyné) ittléte utósó óráját is jótettre-használta fel. Távozása előtt ugyanis még egy sétát tevén a várkertben, onnan egy szegény asszonyt pillantott meg, ki 3 gyermekével az utcza szegletén állva, csak igen félénken szólítá meg néhanéha a járókelőket alamizsnáért. A felséges asszony azonnal tudakozódott a szerény és félénk koldusnő után, s tetemes pénzösszeget küldött neki, azon meghagyással, hogy gyermekeiket ruházza jobban és küldje iskolába, egyuttal megígérte további pártfogását is.

✦✦ (Az országos magyar gazdasszonyok egyletének) april 2-kán tartott választmányi ülésében szóba hozatott ez év őszi szakában egy kiállítás rendezése, melynek összközlésére bizottmány neveztetett ki Damjanich Jánosné elnöklete alatt Braun Lajosné, Simigh Istvánné, Liszi Istvánné, Kralovánszky Istvánné, Cserhalmay Ferenczné, Rözer Miklósné, Adler Antalné, Herzberg Sándorné tagokból. Végül a választmányi tagok egyenkint felszólítottak vidéki ismerőseik közt az árvaleány-nevelő intézet programjának megismertetésére.

✦✦ (A nőképző-egylet) nőnevelő-intézetében az igazgatónői állomásra egy képzett, a nevelés terén már sikerrel működő

dött nevelőnőt kíván kedvező föltételek mellett alkalmazni. A nevezett egyesület tantermét nevelő-intézeté alakította át, bennlakókat is elfogad a vidékről, és miután ezeknél az igazgatóknál az anya helyét pótolandja, szükséges, hogy lelkülettüknek a tanórákon kívüli képezésre is hivatalosan legyen. — A ki ezen állás elfoglalására hajlandó, felkérjük, hogy oklevelét és bizonyítványait postán vevény mellett május 8-áig Veres Pálné úrnőhöz címezve Vanyarczra küldje, utósó posta Szirák, ki is a föltételekre nézve bővebb felvilágosítást adand.

✦✦ (Az országos dalártnepélyre) már most folynak a készületek; Pest város gazdasági bizottmánya elhatározta, hogy a városligetet ingyen engedi át az ünnepély érdekében, sőt a város saját közgeit is felajánlja a rend fenntartása végett, s az iskolaépületek is átengedtetnek a vendégek számára. A dalársulat által kért 5000 frt kölcsönzést azonban a bizottmány nem ajánlja.

✦✦ (Egy pesti szegény anya) Üllőre adta gyermekét egy asszonyhoz, a ki száraz dajkasággal kereskedik. A napokban meglátogatja harmadfél éves gyermekét, és talál egy kiaszott, halálra vált teremtményt, melynek hátán vesszőzésnek világos nyomai, s füle a pizok miatt rothadáshoz közel. Százankint kerülnek ily szegény gyermekek a Pest körül fekvő falukba, lelkiismeretlen gondviselők kezébe. Száz meg száz eset van, midőn az elhanyagoltatásnak áldozatul esnek. A hatóságok bizonyára rosszul teszik, hogy ily bűnöknek a legszigorubb intézkedések által elejét nem veszik.

✦✦ (Pauliné asszony évi fizetése), daczára annak, hogy szerződése szerint még két évig volna köteles eddigi fizetése mellett énekelni — mint halljuk — 2000 forinttal fölemeltette. Így a t. művésznőnek, ki bármily elsőrendű város operájának díszére válnék, 8000 frt fizetése lenne. Ezt az összeget annál is inkább megérdemli, mert már néhány év előtt hívták meg hasonló fizetéssel egy külföldi színházhoz; de ő inkább itt maradt hazájában, kedvezőtlen föltételek mellett: nem is remélve még akkor, hogy a mi szegény nemzeti intézetünknek is megjönnék egyhamar aranjuezi napjai. Örvedetes tudomásul vevén a körülményt, egyuttal reméljük, hogy a színház tapintatos és humanus igazgatója az opera többi tehetséges tagjai irányában is — aránylag — hasonló méltányosan és igazságosan fog eljárni.

✦✦ (A homeopathia) egyik legbuzgóbb képviselője, dr. Balogh Tihamér, mint halljuk, jövő hóban Aradról Pestre teszi át lakását. Négy évig működve Aradon, ott oly elismerésben részesült, hogy Aradmegye egykori főispánja, Szende Béla, megyei tiszteletbeli főorvosnak nevezé ki, míg a városi közgyűlés — Aczél Péter polgárnagy indítványára — egyhangulag városi tiszteletbeli főorvosnak választá. Pesten a fiatal orvos atyja, néhai dr. Balogh Pál a legjobb emlékből áll, s Balogh Tihamér hivatalosan van reá, hogy néhai atyja helyét betöltse.

✦✦ (Alvajáró.) Budán a Zartféle székgárban egy asztalos legény nyolcz nap óta alva jár, felmászik a háztetőkre s a néző rémületére a nyaktörő utakon jár. A városi kapitányság egyébiránt gondoskodott, hogy az alvajáró orvosi felügyelet alá helyeztessék. — Utósó vándorlását akként beszélik el: A napi munka befejezte után elment a korcsmába, ott egy pohár bort ivott, lehajította fejét az asztalra és mély álomba merült. De kevéssel ezután fölkelt, behunyt szemmel kiment az udvarra, felmászott egy alacsonyabb tetőre, onnan kézzel-lábbal felebb kapaszkodott a nagy háztetőre, s egész a kéményig ment; ott kissé megállt, fölfelé tekintett s aztán megfordulva

ugyanazon veszélyes uton visszatért, bement a korcsmába, ugyanazon helyre, hol azelőtt ült, leereszkedett és tovább aludt.

✦✦ (Tűz volt) mult szerdán reggel 5 órakor a Serfözö-utczában. Egy rossz hírű helyiség gyuladt ki, mely tivornyáival és botránnyáival az ott körülakókat sokat boszantotta. A tornász tűzoltók s néhány önkéntes ez alkalommal először tüntették ki a tűzoltó egyesület üdvös voltát; ez egyesület tagjai első jelentek meg a vész helyén és az ő kitünő ügyességüknek köszönhető, hogy a tűz azon egy háznál többet el nem hamvasztott, sőt ez egy háznak is csak fél födele lett a lángok martalékvává, a másik fele szintén megmentetett a tornász-oltók által. Annál ügyetlenebbeknek tüntették ki magukat a vízvezeték felnyitására küldött egyének, kik kocsin nagy hűhóval akkor érkeztek, mikor már alig volt rájuk szükség.

✦✦ (A Concordia) nevű helybeli jótékonyági egyesület a pénzügyminiszterium engedélyével sorsjátékot rendez, melynek jövedelme nyugdíjintézet alapítására fog fordítottatni, elaggott, keresetképtelen emberek számára. A vállalat vezérletével Fischer M. L-t bizta meg az egyesület. A sorsjegyek már közelebb ki fognak bocsátatni. Egy sorsjegy ára 1 frt lesz. A huzás f. évi október hó 25-kén fog végbemenni; a főnyereményt egy 2000 frt értékű ezüsttárgy képezi.

✦✦ (Két hirhedt tolvajt) fogtak el: Wolf Lajost (ez már rablásért is volt elítélve), s Weinmant, kik egy idő óta a szállodákban sok tolvajlást követtek el. Mint ujságügynökök jártak-keltek, fölhatalmazva (a most fogva levő) Forster által, ki a „Közbiztonsági Közlöny“-t oly piszkosan szerkeszté. Miután Forster konstábler volt: igen terhelő reá nézve, hogy ismert tolvajokat alkalmazott ügynökeinek, kiknek egyike (Wolf) ügynökösödése közben Vácson is több mint 300 frtos lopást követett el.

✦✦ (A budai házak) a szépítés fölmerülése óta igen megrágultak. Így egy kis házikóért, melyet tulajdonosa 3 év előtt 6000 frtért vett, most 20,000-et kér, s 18,000 frtnyi ajánlatot visszautasított.

✦✦ (Arányi Lajos) tanár, tizenkét év óta évenként 60 forintot ad egy 30, egy 20 és egy 10 frtos díjra, oly orvosnővédek számára, kik egy bizonyos általa felbonczolt hullaboncz-jegyzőkönyvét legszabatosabban fogalmazzák. Hogy ezen díjosztás állandó serkentésül fennmaradjon, 25 éves tanársága emlékéül készpénzben ezer frtra menő alapítványt tett le a tanártestület kezébe, hogy annak 60 frtra rugó 6 százalékos kamata a fentebbi célra fordittassék. A pályamunkák megbirálására mindenkor az illető korbonz-tanár kéri meg, s a bírálat eredménye az egyetem ujjáalkításának évfordulóján hirdettetik ki.

✦✦ (A Brnsvick, Teréz) szoborbizottság nevében Rapos József felszólítja mindazokat, kik gyűjtőtívet kaptak, hogy a gyűjtött pénzt vagy az üres iveket, a végszámadás elkészítése végett, hozzá legföljebb a hó végéig okvetlenül beküldeni sziveskedjenek. Az Aradi Zsigmond által készitendő szobor leleplezése alkalmára emlékkönyv fog közrebocsátatni, mely a szobor létrehozásának történetét, a számadással és az adakozók nevei- és adományaival tartalmazandja, s a molyból egy példány a szobor talapzatába fog záratni.

✦✦ (Egy nevelőnőt) ajánlhatunk, a ki a közönséges tantárgyak mellett a francia nyelv- és zónében is oktatni képes, és már több év óta szép sikerrel működik a nevelőnői pályán. Bővebb felvilágosítással is szivesen szolgál a lapok szerkesztője.

✦✦ (Vegyes hírek.) A király a hozzá folyamodók ér-

demebjei részére 400 frtot, — a királyné az ungvári bölcsődének 200, és a pest-ferenczvárosi létesítendő kórháznak 300 frtot adományoztak. — A Karácsoni-pályázaton a bírálók által jutalomra egy beérkezett vigjátéka sem tartott méltónak, a „Szinre szin“ címűt azonban figyelemre és említésre méltónak találták. E mű szerzője Rákosi Jenő, az „Aesopus“ szerzője. — Selmecezen kisdédóvoda létesült, főleg a báró Mednyánszky Dénesné buzgalma folytán. — Táborosky és Parsek kiadásában megjelentek: „Fekete rigó csárdás“, a „Házam előtt van egy borostyánfa“, „Kis kutya, nagy kutya“, „A füredi kapitány“ és „Kerekdombi kis menyecske“ kezdetű népdalok, zongorára szerkeszté Tisza Aladár, ára 60 kr; s az „1870-diki jogászcárdás“, zongorára szerkeszté Vagyon Pista barátjának ajánlá Kuncz Géza; ára szintén 60 kr. — A pestvárosi tanács elhatározta május 1-jétől életbeléptetni az ebadót. A házörzésre és üzlet mellett használt ebek évenként egy forintot, minden egyéb kutya 5 frtot fizet. — Báró Eötvös József miniszter a husvétii ünnepek alatt ismét Csanádmegyébe rándul leányához, s egyuttal Szegeden is meg fog állapodni, hogy a várossal értekezzék a főreáliskola építésére szükséges költségek mennyisége felől. — Jász kun kerületi leendő kapitányként a Jászságban visontai Kovách Lászlón kívül Tury Samu orsz. képviselőt és gróf Szapáry Istvánt is emlegetik. — Kepoda Venczel, lakatos a budai királygözmalmomban, szombaton este vigyázatlanságból a nagy köszörűkő hajtósziája által a gépbe sodortatott, és a szó szoros értelmében darabokra törtetett. A szerencsétlen 27 éves fiatal ember szorgalmas munkás volt, és nőt s gyermeket is hagyott maga után. — A Gellérthegyi viskók olyan különösen vannak odatapasztva a hegy oldalához, hogy minden idegen figyelmét magukra vonják. Egymás felett vonulnak el a házsorok, úgy, hogy az alsó sorbeli házak teteje majdnem eléri a felső utcák színvonalát. Mult vasárnap egy kapás, valószínűleg részegségében, a felső utcából leest az alsó utcába és nyakát szegte. — Az Eszterházy-keptár megvételére Vas megye bizottmánya egyhangulag 2000 frtot szavazott meg. — A nemzeti színház igazgatósága Tóth József özvegyét szerződtette kisebb szerepekre. — Hollós-Kendelényi Fanni asszonyt a hannoveri színházhoz hívták meg vendégszerepekre. — „Faust“, egész uj kiállítással, valószínűleg a nyári szünidő előtt fog szinre kerülni 100-dikszor, ha csak lehet, Carina kisasszonnyal, ki a dalművet közönségünkkel megkedveltette, s annak első és ötvenedik előadásán is énekelt. — „A fekete domonó“-ban Klaudiva szerepét, melyet eddig több csinos rész kihagyásával Korcek Leopoldina asszony adott elő, jövőre Kvassayné Saxlehner Emma asszonytól fogjuk egész terjedelmében látni és hallani. — Szerdahelyi Kálmán és neje: Prielle Kornélia, külföldi szinpadok tanulmányozása céljából, 1 havi szabadságot kaptak, s már e héten kezdik meg utazásukat. A játékrend sajnosan fogja, főleg Szerdahelyi távollétét, megérezni. — Az eperjesi joghallgatók olvasó-egylete legközelebbi közgyűlésén Jókai Mórt tiszteletbeli elnökévé választotta. — Kodolányi Antal, a kolozsmonostori gazdasági tanintézet igazgatójától még ez év folytán egy becses gazdasági munka fog Eggenberger kiadásában megjelenni. Címe: „Mezői gazdasági üzlettan.“ Hasonló mű a magyar gazdasági irodalomban még nem létező, az egy igen rég érzett hiányt van hivatva pótolni. — Bónis Samu e héten pár nap óta beteg volt és betegsége oly aggasztó mérvet öltött, hogy fiáért táviratoztak Szabolcsba. A mint azonban örömmel értesülünk, beteg-

sege már jobb fordulatot vett és már vidékre is utazott. — Gyász híre érkezett Amerikából. Ujházy László, e kitűnő hazafi, márczius 7-kén elhunyt San-Antonióban, Texasban. Körülbelül 78 éves volt már, s mióta szeretett neje meghalt, sokat bánkódott. Halála csendes volt, szenvedés nélkül. Némely amerikai lap ugyan azt írja, hogy a nagy hazafi golyó által vetett véget életének, hiteles tudósítások azonban megczáfolják e hirt és nem is valószínű, hogy egy 78 éves agg hazafi nyugodtan ne várja be az utolsó órát.

♦♦ (Halálozás.) P. Szathmáry Károly jeles írónkat súlyos csapás érte; édes anyja: P. Szathmáry Dánielné, Kállay Zsuzsánna, Szilágy-Somlyón 70 éves korában elhunyt. Az elhunytat köztisztelet környezte. — Vezérle Zsigmond, Ung-megye tiszti főjegyzője ápril 8-kán Meranban meghalt. — Árvamegye egyik legtiszteltebb férfiát: a munkás életű, mindig szabadelvű Zmeskál Ferdinándot veszté el, ki lestini jószágán, 62 éves korában hunyt el. Özvegyet: szül. Vadnay Ottiliát s a legjobb emléket hagyva maga után minden ismerőse szívében. — Dobra Sándor, lugosi püspök, f. hó 13-kán végelgyengülésben meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Ápril 8-kától.

Ápril 8-kán: „Trónkereső.“ — Ápril 9-kén: „Hamlet.“ — Ápril 10-kén: „Szentivánéji álom.“ — Ápril 11-kén: „Jó barátok“, színmű 5 felv. — Ápril 12-kén: „Boldogság első napja“, Auber operája. — Ápril 13-kán: „Szegény ifju története, dráma 5 felv. — Ápril 14-, 15- és 16-kán szünet.

Gazdasszonyoknak.

A kávéfőzés új módszere.

Egy angol tudós a következőkép készített kávé találja nemcsak a legerősebbnek, hanem a legjobb ízűnek is.

Egy egész tojást a pörkölt és megdarált kávé közé kell ütni és tiszta kanállal vastag péppé és golyóvá formálni, melyet egy ibrikbe téve, annyi hideg vizet öntünk reá, a mennyi kávé akarunk főzni. E hideg vízben álljon a kávé egy óra hosszat, a nélkül azonban, hogy azt felkavarnák. Mielőtt a kávé inni akarjuk, az ibriket a tűzre kell tenni, míg a kávé jól fölmelegszik, de nem szabad felforrnia, különben elveszti zamatját és erejét. A kávé vigyázva le kell önteni és — mint az említett nagy férfi állítja — kitűnő kávé élvezhetünk.

Elsárgult fehéreműt

ismét régi fehérségére hozhatjuk, ha három rész borszeszt és egy rész terpentinolajat vegyítünk össze. Egy kanálnyi e keverékből elegendő egy akó vízre. Az elsárgult ruhát rendes módon tisztára ki kell mosni és a legutolsó öblegető vízbe kell az említett szerből vegyíteni. A ruhát gyorsan ki kell öblegetni és lehetőleg szellős helyen szárítás végett kiteríteni.

Szobafesték.

Egy igen egyszerű szobafesték a következőkből áll: $\frac{1}{2}$ font viaszkból, 1 font hamuzsírkból, 5 lat orleansból, ugyanannyi tartariból, 2 lat gumi arabikumból, 2 lat enyvből, 6 lat satinoborból, és egy meszely erős borszeszből. Készítésmódja a legegyszerűbb: nyolcz itcze folyóvízbe egy fél font

szappant kell elvagdálni és fennemlítetteteket, a satinobert és borszeszen kívül belé tenni, és 2—3 óráig jól elfőni hagyni. A tűzről levéve, a satinobert el kell benne keverni, de a borszeszt csak később, kihülés után kell belé önteni. — E mennyiségből három közép nagyságu szobát lehet beereszteni. A beeresztés a szokott módon történik, t. i. előbb be kell kenni a padlót, megszáradás után pedig kemény kefével fölkefélni.

Kávéhamisításról.

Nem tanácsoljuk ugyan egy házi asszonynak sem, hogy pörkölt és darált kávé a kereskedésből vegyen, de vannak mégis esetek, a hol nemcsak elkerülhetetlen, hanem még igen czélszerű is, például egyedül élő nőknél és férfiaknál, a kik nem rendelkeznek sem konyhával, sem pedig főzőnővel. Hogy tehát az illetők meggyőződjenek, valjon igaz vagy hamisított kávé isznak-e, figyelmeztetjük őket, hogy szórjanak egy pohár viz tetejére egy kis kávé, ha ez szépen a tetején uszva marad, ugy a kávé igaz kávéból áll, ha nem, ugy a kis barna részek azonnal vizet vesznek föl magukba, a vizet sárgára festik és a pohár fenekére süllyednek.

Divattudósítás.

Az új idények beálltával, még a legegyszerűbb és legigénytelenebb nőnek is szorgosan át kell nézni ruhatárát, javítani, igazítani, a divathoz alkalmazni a régit, vagy újat félig kigondolni és félig utánozni, a mint azt az ő körülményei engedik. Így most a tavasz beálltával a sötétebb színű, de könnyebb selyem és szőr ruhák lettek az előtérbe véve, és néhány igen csinos újjászületését láttuk régi foulard és rips ruháknak, még pedig fekete selyem tűnik alkalmazása a viselt ruhákhoz. E fekete tűnikhez sima fekete derékakat kell viselni, fiatal leányok a derék helyett azonban fekete vállszalagot is vehetnek a színes ruhaderékhoz. — A szoknyák legkedveltebb díszítése jelenleg a ruha alján egy félig széles fodor, melynek lerakott ránczai mind egy oldalra vannak varrva. Szabóink e ránczokat egyenkint varrják föl a ruhára, míg ugyanilyen fodrot egyben is lehet szabni, hanem akkor az egyes fodrokat a bal oldalon egyenkint be kell varni és erősen levasalni. Egyszínű foulardok, mohairek és tafoták simán felvarrt fehér guipüre csipkével is lesznek díszítve az idén, a mi igen élénk kinézetet kölcsönöz az öltözékeknek.

Azt rebesgetik az újdonságok között, hogy a nagy fehér mellkendők, fehér guipüre csipkével díszítve, lesznek divatosak; azt hiszem azonban, hogy e divatot nem lehet általánossá tenni, mert e kendők csak magas alakoknak állanak jól, mintán pedig a tűnik, lebbentyük, széles hátszalagok sat. a melyek jelenleg minden csak félig meddig is divatosan készült öltözékek kellékei, ez által ugyis szélesebbnek, tehát alacsonyabbnak tünnek el a hölgyeket, e divat nem találhat számos követőkre. — A díszítések egy új nemét is látnak e napokban, a melyről szintén már előre mondhatjuk, hogy nem vergődhetik közkedvességre: t. i. fehér mellfodrok csipkével beszegve, a melyet nem csak világos, de sötétebb színű selyemruhákra is alkalmaznak. Sokkal szebbek a fehér csipkebetétek többszörösen a szoknyára, tűnikre és derékre téve. — Néhány csinos selyemruhát látnak a ruha szöveteiből készült rüchekkel díszítve, a melyek előbb ki vannak rojtozva, a mi igen könnyű tollféle kinézetet ad a ruha díszítésének.

Végül nézzük mai mellékletünket.

Az egy ékbe szabott derék és szoknya szabásával kedveskedik t. előfizetőinknek.

Nézzük az egyes számokat. Az első szám az előrészt ábrázolja, nyaktól lábíg. Itt azonban szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a papír a szabás felét képezi, és azért megmondom, hogy közép nagyságu ruha előhossza 122, a szabás 56 centimeter. E részek alsó szélessége 34 centimeter.

A 2-dik szám az oldalrész. Az egész hossza 119, a szabás 48, az alsó szélessége 36 centimeter.

A 3-dik szám a második oldalrész. Egész hossza 125, a szabás 44, az alsó szélessége 53 centimeter.

A negyedik szám a hátrész uszálylyal együtt, egész hossza 146, a szabás 61, az alsó szélessége 43 centimeter.

Ha ezen arányt figyelmesen megtartjuk, igen szép uszályos magas ruhát fogunk kivarrhatni, a melyet tetszés szerint könnyen rövidre is szabhatunk, ha az uszályt rövidre kerekítjük.

Számrejtvény.

Gellér Jánosnéól.

- 1, 5, 10. Élet s halál ura nagy birodalmában;
  - 2, 7, 10. Menhelyt ad koldusnak s gazdagnak lakában;
  - 6, 4, 3. Fűszere a kedvnek a sok bajok közben;
  - 3, 4, 6, 7, 8. Élvezetet nyújt és mentő tárgy veszélyben;
  - 2, 5, 10. Baj, ha nincs s ha sok van, gátol utunkban;
  - 8, 5, 10. Távol tartni tőlünk, nincsen hatalmunkban;
  - 2, 3, 10, 3, 6. Ez alföldi város is birt várral hajdan;
  - 10, 7, 2, 8, 5, 2, 3. Jó volna, ha ez is teremne hazánkban;
  - 1—10. Ebben találok én a kedves tanulságot,
S több hazánkban történt érdekes újságot.
- Megfejtési határidő: május 13-dika

A f. é. 12-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Házasság.” Helyes megfejtését következő előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Marosy Emilia és Hermin, Dobozy Irén, Ördög Ilona, Gálfy Prileszky Mária, Römer Kiss Francziska, Kludik Józsefné, Gyura Janka, Brodszky Friderika, Falvay Flóra, Fehérpataky Ottilia, Uferbach Ilka, Sósfy Nina, Kubicza Anna, Ratkovszky Mari és Vilma, Posgay Tavasy Ida, Schütz Lóra, Ivády Anna, Éhen Károlyné, Gersics Róza, László Károlyné, Bodnár Anna, Jurassy Pántocsek Eleonóra, Kolonits Julka, Nagy Mester Erzsébet, Bartha Etelka, Kunczl Klementine, Nagy Antónia, Dubányi Róza, Kapdebó Erzsébet, Bakoss Sándorné, Bukóvszky Regina, Balázsy Johanna, Sváby Izabella, Baross Szibelt Emma, Podhajeczky T. Ilona, Bodó Ilona, Gajdácsy Karolira, Dely Mária, Szepessy Szilágyi Lidia, Balogh Mariska, Pásztélyi Danielovich Emilia, Schneller Károlyné, Tóth Lóra, Kalicza Gizella, Pán Irma, Zsigray Istvánné, Bukóczy Regina, Rosemberszky Anna, Tormási Mari, Scriba Rudolfné, Hollósy Róza, Talányi Vilma, Szapper Janka, Temmer Antalné, Erdensohn Emilia, Csernó Vörös Erzsébet, Lóbor Szikra Ilona, Izsányi Endréné, Vangel Boronkay Malvin, Jeszenszky Aranka, Szabóky Erzsike, Ruttkay Ilon, Fülöp Teréz és Etelka, Kanyurszky Matild, Fehérpataky Fanni, Petheó Etelka, Jancuska Hermin, Árvay Irma, Sós Gyulay Hermin, Pacséri Fodor Alexandrina.

A f. é. 11-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Lóbor Szikra Ilma, Izsányi Endréné, Fülöp Teréz és Etelka, Fehérpataky Fauni, Petheó Etelka, Jancuska Hermin, Árvay Irma, Soós Gyulay Hermin.

Tartalom.

A háziasságról. — Letört virág, Álmosi Jenőtől. — Bajos két urnak szolgálni, Posta Sándortól. — Louauból, Szabó Sándortól. — Első lépés a világba, Dominkovics Máriától. (Vége). — Iskolásgyermekbetegségek, vagy iskola-betegségek, Dr. Bocktól. (Vége). — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki lírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: derék és szoknya szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

17. SZ.
Ápril 24-kén,
1870.

Havonkénti színezett átvatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi jaratási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Egy anya intő kérelmei leánya menyegzője előtt.

Ha te, szeretett leányom, azt ohajtod, hogy leendő férjed jó, igazságos és szeretetreméltó legyen, mindenekelőtt szükséges, hogy te magad is e három tulajdon birtokában légy. Tartsd távol magadtól még azon látszatot is, mintha te kormányoznád férjedet. Ne ámitsd őt soha, még a legcsekélyebb dologban sem; ne törekedjél arra, hogy az ő nézeteit a tiéd után idomítsa, vagy hogy fölényt akarnál rajta gyakorolni, mert ez által már igen sok nő veszté el férjének nemcsak bizalmát, de még szeretetét is. Hisz a jobb nézet végre mégis felülkerekedik, kivált ha az nem a hatalom, hanem a szeretet szellemében lesz előadva. Ne tedd őt próbára soha sem, hanem mutass iránta szüntelen nyíltságot, tiszteletet, bizalmat és szeretetet.

Ne áltasd magadat azon reménnyel, hogy a házasságban változatlan szerencsét találsz. Az élet változandósága ezt lehetlenné teszi. Ne feledd soha, hogy azon férfi, a kihez életedet kötöd, nem lehet angyal, hanem csak ember, és ha gyarlóságokat látsz tőle, jusson eszedbe, hogy az emberi természet a hibákat is szüli, és ne mutass e miatt meglepetést vagy szomorúságot. Hibáit pedig őrizd meg szivedben, kutasd azok indokait, és igyekezzél azokat magad, de még inkább mások előtt kimenteni, még akkor is, ha találkoznék olyan barátodd, a ki azokra figyelmeztet. És, fájdalom, találkozik mindig ilyen jó barátnő!

Ha férjedet baj éri, ne ródd föl azt az ő hibájának, hanem fogadd a roszt is úgy, mint az élet elkerülhetlen változandóságát. A helyett tehát, hogy férjeddal a te elégedetlenségod éroztetnéd és rossz hangulatot mutatnál, a mi csak a te

jellemedre vetne rossz világosságot, igyekezzél az ő baját az által kisebbíteni, hogy örömet veszed le vállairól a téged mint nőt megillető részedet, és hidd el, ez által férjed is — habár csak néma — hálával lesz eltelve jó szived iránt.

Kelj fel mindennap azon komoly elhatározással, hogy nyugodt és vidám leszesz, és hidd el, nem sokára nemcsak hogy megtanulod legyőzni a bánatot, hanem eszedbe is fog jutni legkönnyebb módja annak is, mikép lehessen azt el is távolítani szivedről.

Légy meggyőződve, kedvesem, hogy a nemesen gondolkodó nő csak akkor lehet igazán boldog, ha érzi és azt mondhatja magáról, hogy meg is érdemli férje szeretetét. Igyekezzél tehát, hogy az ő szeretete irántad mindennap növekedjék, vagy legalább légy rajta azt egyforma mértékben magadnak biztosítani. Ennek legbiztosabb módja: tanulmányozni az ő jellemét és e szerint bánni vele. A mi neki örömet szerez, azt szeresd te is, oszd meg az ő bánatát, a tiédet azonban zárd el mélyen szivedbe. Rossz szívünek kellene lennie, ha ilyen bánásmóddal egész életedre meg ne szeretne és nélkülözhetlenné ne válnál előtte.

Viseld mindig jeggyürüdet; bűvös ereje van ennek, hidd el, és megóv és megerősít az erény útján. Gyakori látásánál tovaröppennek tőled a rossz gondolatok és csábok, és ujult erővel élednek föl szivedben azon szent érzelmek, melyek mint az istenség szikrái, szivedben honolnak. Ha e gyürüt szemléled, jusson eszedbe az óra, melyben szerelem nyujtá azt neked, és azon kötelességek, melyeket elfogadása által magadra vállaltál.

Férjed iránti szeretetednek nyilvánulásai legyenek gyöngédek, illedelmesek, és hordják szüntelen magukon a jó nevelés jellegét.

Végre pedig külsődet se hanyagold el soha, és fordíts öltözékedre annyi gondot, a mennyit háztartásod megenged. Külsődben is a felhőtlen megelégedést és boldogságot szemlélhesse hazatérő férjed. Vizsgáld naponkint a te cselekedeteidet, és vigyázz, ha valjon nem mellőztél-e egyetmást azok közül, a miket anyai szívem sugallata és tapasztalásokban gazdag életem mondatott velem. Ha hibáztál, igyekezzél e hibádat kiirtani szivedből, és tanácsaimat ujult szeretettel és erővel követni, hogy egész életére biztosítsd azon férfiu boldogságát, a ki neked szívét adta oda kezével együtt! Saját nyugalmat, saját boldogságodat biztosítod ez által!

Gábor Áron.

Horváth Jankától.

Áron bátya! Áron bátya!
Közeleg az ellen árja.
Tizenkétezer oláh már
Bardoczszék határain jár.

Szepsiszentgyörgy piaczára
Tódul a nép ezer számra.
Áron bátya, jer, siessünk,
A gyűlésben résztvehessünk.

Szentgyörgyön vitatják azt ép',
Valjon ellentálljon a nép?
Érkező futár jelentí:
„Köpeczet a tűz emészti.

Rombol, gyilkol az oláh had.
Köpecz már ellen nem állhat.“
Itt kiáltnak: „Ellentállunk!
De mivel? hisz' nincsen ágyunk.“

„Majd leszen, — szól Gábor Áron,
És kilép a nép sorából:
„Ágyut nektek én készítek,
Ide, mi vau, vas s rezetek!

Tán nem hisztek szavaimnak?
— Kétkedve zugni hallak —
Egy lövésem ha nem talál,
Várjon engem a kész halál.

Öntött ágyum tépjen szerte,
Ha az ezéjűt elvétette,
Nyomdokom is átok lesse,
Testemet e föld kivesse.“

A gróf mond: „E török ágyu
Öslakommal egy világu,
Érezkoporsók a sirboltból,
Mindezt felhasználhatjuk jól.“

Mondja a nép: „Ásó, kapa,
Eddig élelmünk' ez adta,
Én szegény földmives vagyok,
Ennél többet nem adhatok.“

„Drága, féltett rézedényem,
Jó anyámtól örökségem,
A czin s vas is mind itt vagyom“,
Igy szól a székely gazdasszony.

Lobog a tűz, olvad az ércz,
És az ágyuminta már kész,
A sok pajzán székely fiú
Itt golyót önt, ott tüzet fú.

Karsu, délczeg nők, leányok
Kén- s salétrommal munkálnak,
Egy megbénult vén katoná
Puskapornak feldolgozza.

Áron ügyel, Áron rendel,
Éjjel-nappal, kedvvel, csenddel:
„Gyorsan, gyorsan, jó emberek,
Készítsünk védfegyvereket.“

*

Hidvégnél már foly a csata,
Tengernyi az oláh hada,
Hatszáz hős önkéntes ellen
Jönnek tizezernél többen.

Ennyi fegyveres nép áriját
Ily kevesen már nem állják,
Mindjárt, mindjárt el van veszve
Háromszék, Erdély menhelye.

„Bátran, csak előre gányók,
Itt hozom az első ágyút!“
Jön s irányoz Áron maga,
Érzi azt az ellen hada.

Haj! segélyt kapott a székely,
Bögve fut az oláh szélylyel,
„Tán ott van már Bem tábora;
Vagy az igaz Isten maga!“

„Győztünk! győztünk! oh légy áldva,
Isten, fenn a menyországba'!
Áldd meg népünk' s szent ügyűnket,
S Gábor Áron tüzérünket!“

Bajos két urnak szolgálni.

Beszély.

Posta Sándortól.

(Folytatás).

A főprincípiumokat már kifejtette olég világosan előtte a háziur. Csak az nem fért fejébe, hogy neki gorombának is kell lenni. Jó, jó, a gyerekekkel csak lehetett gorombáskodni, de felnőtt emberekkel nem illik, kivált neki, a ki olyan jó boldond volt eddig.

Hanem megkeményítette magát; már az nagy szokás, annak ugy kell lenni, és ugy is lesz, ha szép szóra nem adnak, és ugy ültében nagyot dobbantott lábával a padlón. Még az iskolában szokta ezt meg, mikor egyik vagy másik gyerek el-visitotta magát, mert a szomszédja ráütött a pereczére, vagy meghuzta a haját. Arra nem is számított, hogy békében és tisztességesen is kijöhessen a lakókkal.

Eszébe jutott, hogy minő nyugtalan éjjelei lesznek itten.

Legjobb álmából felriasztja a csengettyű. Minő jó lenne, ha volna valaki, ki felváltaná a kapunyitásban, meg az ablakmosásban. Jujj, ablakot mosni! — Leszédül ő onnan, leesik, izre-porrá török! Ilyen magas a torony sem volt Péren, és ő ott is mindig a haranglába kapaszkodott, ha ki mert nézni az ablakon.

Nagyon kellemetlenül kezdte magát érezni. Bárcsak a jóságos ég adna most egy fél esztendeig esős időt, hogy sohase verődne fel az utcza pora! — Csak ablakot ne kellene mosni! Miért nem kérdezte már meg a háziurat, hogy mikor jön rá a sor!

Ekkor a szél behajlította egyik ablakredőnyt; a kétségbeesett Czibik fölnezt a zörejre, és egyszerre nagy öröm ragadta meg, úgy, hogy ülőhelyéből felugrott, mint akár egy clown, pedig ő ezt a gimnasztikát nem tanulta sehol sem.

Vége volt gyötrelmeinek, fájdalmainak és ugrált a szobában, hogy csak úgy püfögött a tehénbörcsizma. Nyári idő van, redőnyök vannak föltéve, nem kell ablakot mosni, miért nem jutott ez előbb eszébe?

Ettől a percztől megjött kedve, ki tudja, négy-öt hónap mulva miként áll a világ; meglehet, hogy akkorra lesz már segítség ablakot mosni!

Odakönyökölt az ablakra; az utcán járt-kelt a nép, jöttek a piacról a szakácsnék, szolgálók. Czibik agglegény volt, és habár az ötvenhez közelebb állott, mint a negyvenhez, jó testi épséggel birt és volt érzékeny szíve, mint az agglegényeknek többnyire, hogy olvadozni tudjon, ha lát egy-egy fehérceledet, mint már szokása volt beszélni. Hej, ha azok közül a szakácsnék közül hozzá menne valamelyik, de jó dolga is lenne nála, akár egy királynénak; mert hát van-e nagyobb uraság a háznál, mint a házmester, meg a felesége, kezükben van a ház kulcsa! Övék a hatalom és dicsőség.

Jó az mégis, ha hivatalban van az ember, habár csak házmester is!

De mégis meg kellene nézni, hogy hát tulajdonképen kik laknak itten; jó, ha tudja azt a házmester. Mint új embernek, be kell magát mutatnia, hogy megismerjék egymást. Csakugyan sorba járandók a lakók! Mert lakhatnak e szép házban nagy urak is, kiknek jó kinyerni a gráciáját.

Leverte kendőjével a port csizmájáról, huzogatta lefelé a mellényét, hogy rendben álljon, kalapján megtörülte a selyemszört; — első látogatóba tisztán illik megjelenni. De más jutott eszébe. Van még egy kis holmija, azt hozza előbb haza a koresmából, a hol szállva volt; azután teszi meg a vizitet.

Ezzel becsukta az üres szobát; akár nyitva hagyja, nem visznek onnan semmit sem el, ha csak nem tesznek bele.

A kulcsot zsebre dugta, kalapját pedig fölére vágta; tehéti ezt a kis hegykeséget, hiszen most már házmester.

II.

Maris, a háziasszony szakácsnéja, tüzről pattant lány volt. Annakelőtte, míg Czibik el nem foglalta a házmesterséget, sokszor magára vállalta a házmesterné szerepét, és derekasan megmondogatta a lakóknak az igazságot. Hanem azért nem haragudtak rá, mert ha egyiknek-másiknak pecsényo, rétea, vagy más valami sütnivalója volt, szépen hozzá vitte és bototta a „rernibo“, ott pedig úgy megsült, hogy még a péknél sem jobban. Az pedig nyereség, ha a péknek nem kell tiztizonkét krajezárt fizetni egy pléhért.

Ez atyafiságos tulajdonán kívül ő volt a ház csalogánya. Reggel, délben, este mindig ott ült ajkán a dal, soha sem fáradt

bele, és ha ismeretlen hallotta, nem gondolta volna, hogy egy szakácsné olyan szépen tudjon énekelni. Szép is volt, takaros is, jószívű is, olyan három tulajdon, mely egy agglegény szívét lázasabb dübögésre tudja ösztönözni.

Czibik Mátyást szörnyen érdekelte ez a fehérceled, különösen mióta az lejárt hozzá. Na, ezt nem úgy kell ám venni, hogy magányosan ment le, hanem a többi cselédek is, meg két férfi, egyik egy kicsapott drabant, a másik pedig bárkafoltozó a pinczeszobákból.

A házmester szobája volt esténként a kaszinó, oda gyülekeztek össze; mert Czibik — saját mondásaként — mindenben járatos levén, szörnyű sokat tudott beszélni és mesélni, mindenféle érzékeny és szivreható történeteket, melyeket nagyon ügyesen úgy szőtt, hogy egészen magára illettek.

Figyelemmel hallgatta a részvevő publikum, és midőn vége volt a mesének, az érzékeny szívű Maris szemében még csillogott a részvét könnyűje, de a másik pillanatban már dalra kapott ajka. Az exdrabant meg a bárkafoltozó beledörmögött a nótába, mint mikor az ügyetlen rajkó brugózik apja helyett. A cselédek közül, a melyik épen tudott magyarul, szintén segített rontani; csak Maris tudta azt igazán.

Matyi bácsi — így hitták Czibiket — ilyenkor csak pislogott a szakácsnéra, nem danolt volna a világért, hogy annál jobban gyönyörködhessek azon a szép hangon.

Vége volt a nótának, Maris durczázan nézett a házmesterre.

— Ugyan Matyi bácsi, miért nem klarinétozik? Mindig kéreti magát, ha hallani akarjuk!

— Ejnye no, te kis haragos, csak ki ne kapard a szemem! Előveszem hát, csak hogy akkor ti is danoljatok, mert úgy magamban nem szeretek játszani, mindig rám néztek.

Ezzel elővette az asztalfiából a fuvóeszközt és rákezdte.

Nem csuda, hogy nem szerette Czibik, ha nézték játéka közben, mert gyönyörűséges arcza akkor még szebb lett. Szörnyű nagy szufia kellett ahoz a klarinéthoz; azért midőn végiglehelte benne, olyanra dagadt képe, mint egy-egy kétkrajczáros cipó, és lélegzetvételkor fülei és fejbőre szabályosan mozogtak előre meg hátra.

Minden művésznek van valami grimace szá, a miről nem tud leszokni.

Eleinte nevetséges volt ez az estéli vendégeknek, de lassankint megszokták.

Most is ilyen gyülekezot volt Czibiknél, körülbelül két hónappal a házmesteri hivatalba lett beigtatása után; és ilyen zenészeti foglalkozásban voltak mindannyian. Czibik keményen klarinétozott, midőn megnyilt a szoba ajtaja, és egy új vendég toltá be rajta a szelet.

Az érkezett szintén pinczelakó volt, báró Kajárinak parádés kocsisa. Csinos legény, onnan a Balaton tájékaról, a mellett még boldog is, mert hát holnap lesz az esküvője.

— Nini, — kiáltott Maris, — itt van Pista! Ugyan mi jó hozta hozzánk?

— De itthon érzi magát, lelkem! — szólott Pista kocsis, hamisan kacintva Czibik felé, ki abban hagyta a játékot, és épen egy nagyot lélegzett, vagy talán sohajtott az ilyen beszédre.

— Már én csak azért jöttem, hogy a házmester urat fölkerjém egy szivességre: holnap lesz a lakodalmam, nagyon kész szívvel látom, hanem bátorokdnám instálni, ha néha kla-

rinétoznék egyet-egyed. A cigány itt nagyon drága, pedig hát táncolni is szeretnék, még pedig csárdást.

— A mi azt illeti, — viszonzá Czibik, — szívesen megteszem.

— Meg aztán nem is kell Matyi bácsinak mindig pikulázni, — szólt közbe Maris, — mert verkli is lesz.

— Lesz hát, csakhogy az mind német nótákat tud, magyart nem. Már pedig a lakodalmamon nem fogok németül meg csehül táncolni.

— Az már igaz, — erősítette Czibik.

— Tehát lesz szerencsém házmester urhoz, meg az itt való tisztelt vendégekhez mind közönségesen?

— Elmegyünk hát! — dörmögte az exdrabant, és bizonyos szemöldei alól az öröm cikázott ki; minő jó lesz potyára inni a bort!

— Most pedig nyugodalmas éjszakát kívánok; nekem sietnem kell haza, mert még mára van dolgom, — szólt Pista és eltávozott.

Jó éjszakát, hangzott mindenünnen, és azok is felálltak és elmentek, mert már tízre járt az óra, azután pedig csendnek kell lenni a házban.

Maris ment ki utoljára az ajtón. Czibik nem állhatta meg, hogy át ne karolja derekát; Maris csak mosolygott és azt sugta:

— Menjen maga hamis Matyi bácsi!

Pár perczig melázott Czibik a póklámpásra nézván; úgy tűnt neki álmodozási fátyolán át, mintha ő volna a lámpás, az égő bél az ő égő szive, melyre az olajat Maris szakácsné töltegeti. Megfordult eszében a holnapi esküvő is; beh irigyelte annak a Pistának sorsát, és boszankodott magára, minek olyan jó bolond, miért ígérte meg, hogy klarinétozni fog, milyen kinos lesz azt neki nézni, hogy más vőlegény, ő pedig csak kandidatus, és már huszonöt esztendő óta! Sokszor akart házasodni, de nem volt, a kit elvegyen; akkor pedig, midőn a tudományokkal kimerítőbben foglalkozott, vagyis verte az abc-t a gyerekekbe az iskolában — nem volt hozzá kedve. Most már megint volna. Hej, ha ez a Maris elmenne hozzá!

A rácztemplomon tizet vert az óra; behallatszott hozzá, és ez verte fel merengéseiből. Levette a szegről a nagy kulcsot és bezárta vele a kaput.

Lefeküdt, elfújta a lámpát, hanem csak nagy sokára tudott elaludni. Bántotta az olaj szaga, de még azért is, mert hallani vélte, hogy csepegteti fájó szívére az olajat Maris. Csipp-csepp — — csipp-csepp — —

Másnap délután, — épen vasárnapot mutatott a kalendárium, — vig jelenetnek volt a ház szem- és fültanuja.

Vasárnap volt a mulatók lelkében, vőlegényében és menyasszonyéban menyország. Csak a szegény Matyi bácsi lelkében volt purgatorium, vagy hogy inkább az volt a purgatoriumban. Ezt egyrészt a nagy fujási erőlködésben kell talán keresni, másrészt talán abban, hogy az olajos Maris olyan sokat tánczol azzal a szabólegénnyel, a ki ő hozzá képest semmi, vagy legalább olyan kicsiny valami, mint a czérna a tevéhez. Czibik rektor létere nagyon ismerte a bibliát, azért hasonlította magát bibliai stilusban hajókötélhez.

De szörnyü jámbor ember volt, mérgében nem csinált gixereket, hanem olyan szomorú nótákat fujt, olyan vontatott, lassu ütemben, hogy alig kellett a lábat rá mozgatni. Ezzel azt akarta elérni, hogy ne ölelje át tánczosnáját Csimbók Franczi, a szabólegény. Hanem persze ez a diplomácia nem tarthatott soká, mert a tüzes vérű tánczosok rákiáltottak:

— Matyi bácsi, frisset! az isten áldja meg!

Hát szörnyen folyt a táncz az udvarban, szörnyen fujta Matyi bácsi is. Nem tetszett neki a multság, és nagyobb melege volt, mint a tánczosoknak; nem hiába, kánikulában volt az idő! Kétszeresen kinos helyzetéből végre egy vak verklis szabadította ki, kinnek sipládájában tartalékképen volt két csárdás is.

Czibik szépen odább állott a klarinéttal; bevitte szobájába és aztán kijött, hogy ő is tánczol.

(Folyt. köv.)

Mért vagy oly bus?

Német népdal.

Szabó Sándortól.

Mért vagy oly bus, édes kincsem?
Látd, én milyen vig vagyok,
Összehoznak nem sokára
Megint a jó angyalok.“

„Hogyha el is válunk még ma,
Nem feledlek el soha.“
Lomb, bokor kiut az erdőben
Madárdaltól hangoza.

Turbékoltak a galambok
Vidám, üde volt az ág...
Nem úgy, mint a mikor őszszel
Beköszönt a pusztaság.

„Virág, fű, lomb elhervadhat
De a szerelem örök,
Én egy képet hű szívemből
Soha ki nem törölök.“

Első szerelmem.

Beszély.

Lovass nep. Jánostól.

Fiuk! ha vig társalgás között láttok hirtelen elkomolyodni; ha tapasztaljátok, hogy kedélyem borult; ha arczomat az eltítkolt fájdalom komor fellege borítja, — — ne ítéljetekek el!

Sok hurja van a szívnek, melyek a rokon hangokra megszólalnak!

Az érzelmek tengere mély, mint a tengerszem, melyet az avatatlan meglábolhatni hisz.

Vannak perczek, midőn a visszaemlékezés elsötétíti a kedélyt, mint csendes tónak mosolygó fölületét az elsuhanó felhő.

A mennynek csarnokában voltam, a honnan a pusztaság kietlenébe üzettem ki.

Ha elveszett paradicsomomat sajnálva, borus vagyok, — ne ítéljetekek el!

Elmondom éltöm egyik történetét, hiven, igazán, a mint történt.

I.

1853-ban a Tisza nagyon ki volt áradva. Akkor Szegeden laktam a két Tisza közötti szigeten, melyen mintogy hét ház állott. Azóta a Tiszát eltöltötték és így a sziget megszűnt sziget lenni.

A víz az említett évben oly magasra nőtt, hogy a szigetbeli házak mind a vízben voltak. Csónakon jártunk-keltünk.

Gyönyörű májusi éj volt; egyike azon éjeknek, melyen a fák levelei szerelmet susognak, a langy szellő ismeretlen vágyakat ébreszt a kebelben.

Az ember nem tudja, mi után sovárogoz úgy; érzi a vágyat s nem tudja, hogyan könnyíthetne magán. Olykor nehéz sohaj tőri föl magát kebeléből.

Ily állapotban voltam a lakom körüli füzek között. Minden oly csendes volt. Csak a távoli malmok egyhangú zugása hallatszott, mely úgy bele illett ezen ünnepélyes csendbe. A hold hosszú vonalban fűröszte gyönyörű sugarát az óriás habtükörben; hasonlított a mesebeli tündérleányok aranyhajához.

Tulparton, a bánáti oldalon, néhány ház, körülöttük sűrű fűzfás. A házak oldalait igéző fehérre festé az ábrándos hold, míg a füzek levelei, mintha ezüstözve lettek volna, úgy ragyogtak rezgetve a langy szellőtől.

Sokáig elmerengtem e szép látványon, végre leküzdhetlen vágy vonzott e szép tájképhez. Csónakom átirányzám a Tiszán.

Lassan, nesztelenül haladtam a csendes Tiszának aranyos tükrén. Épen a Tisza közepén lehettem, midőn panaszos lány női hang üt meg fülcimet. A dal, mely a füzes közül oly andalítólag hangzott felém, népdalaink közül való volt Dal-lama bus, szívhez szóló, szövege pedig a megcsalatott leány keservét panaszlá.

Most kétszeres vágy vonzott a szép füzeshez. Látni s megismerni akarám az énekest, kiről a fiatal képzelet előre sok szépet feste.

Kis sajkámmal a füzes végéhez kerültem, hogy hamar észre ne vegyen, hogy meglepessém őt. Csendesen kanyarogva s vigyázva, nehogy csónakom a fákba ütődve, zajt okozzon, közeledtem feléje.

Oly gyönyörű hölgyet, mint e nő s oly festői helyzetben nem láttam soha.

Egy fűzfa derekát körülölelve, lélegzetemet elfojtva, bámultam a női szépség remekét.

Néztem azon isteni kéjjel, melyet a valódi szépség minden melegebb érzelmű emberben gerjeszt, legyen a tárgy élő vagy élettelen.

Mint egy hableány a régi mesék országából, ült a füzek közötti csónakban. Gyönyörű sötét, hosszú haja kecses csigákban gyürödzött fehér gömbölyű vállára. Szemei nagy, ábrándos kékek, mintha mondták volna: Ne felejs el! Én érzem, hogy e szemeket sohasem feledem. Kis, idomos lábait harisnya nem fődé, hanem azokkal a csendes víz tükrét veregeté. Egész lényén a szüzi szemérem bájoló igézete terült el.

Szájáról folyt a panaszos ének, mely mint a szeráfé, oly bájteli, oly andalító! Nem tudtam, hol vagyok, elvesztém fejem; ah, mert szívem első pillanatra az övé volt!

Tekintete Szegedre volt irányozva, s a kép, mit Szeged e csendes, holdvilágos éjjelen mutatott, oly szép volt, melyet soha nem láttam.

A sima vizek, mely köztünk és a város között volt, majdnem végtelenségig tetszett. S mintha e nagy vizek fölé fellegházakat épített volna a délibáb, a házak, az egész város lebegni látszottak.

Fölöttük a hold egész teljében pompázott, báránnyelhetlenül körülvéve, mint pásztor juhaitól.

A hold sugara pirosra festé a vizek s a visszfény gyöngén biborzott minden tárgyat.

Az énekes elhallgatott, úgy tetszett, mintha ő is a természet szépségének nézésébe merült volna el.

Én is elbájlva nézém mindezt, de ő, kit kis csónakában vízi tündérnek hittem, egészen megigézett. Elbódultam. Nehéz sohaj tört ki keblemből. Észrevett. Zavaros pir futá el szép arcát, mondhatnám, a harag pirja, mely szemrehányólag lövelt felém.

— Uram, mit keres ön itt?

— Ne haragudjék, szép vízi tündér? Miért énekel oly bájosan? Mit tehetek én róla, ha szép hangja ide csalt, bájos alakja pedig fogva tart.

— Uram, ön bókol.

— Nem annyira, mint érdemelné.

E közben sajkám egészen az övéhez toltam. Most közelebből láttam őt, mi elragadtatásomat még inkább növelte. Kezdem magamat megismertetni, mire ő jókedvűen felelt:

— Hagyja el, ön vakmerő, eléggé ismerem!

— Ah, szép tündér, ha megjelenésemet tolakodó vakmerőségnek tartja, tüstént távozom.

— Hiszen én nem üzöm el, nem is megjelenése miatt mondám vakmerőnek, hanem azért, mert meggondolatlan csónakos.

— Igen, azt elismerem. Hallott ön a sirenekről, kik bájos hangjaikkal örvénybe csalják a hajóst? Ilyen hajós vagyok én, kit ön bájos hangjával ide osalt, hogy rabbá tegyen.

— Ugyan meg ne erőtesse magát, uram, hanem inkább mondja meg igazán, hol jár ön éjszaka csónakával? Mert lássa, az föllentés, hogy éneklésemre jött ide, mert lakától ide érni oly hamar, teljes lehetetlen.

— Hát kegyed tudja lakásomat? Ismer engem?

— Hát ki ne ismerné önt, kinek oly nagy kedve van, sötét, viharos éjszakákon, midőn mások mélyen a takaró alá huzzák fejeiket és imádkoznak, csónakra szállni s a viharral dacolva, a Tisza közepén dalolni?

— Honnan tudja ezt kegyed?

— Oh, hallok sokszor önnek hangját kis szobámba! Borzadok mindannyiszor. Néha rögtön elhallgat, mintha elnyelték volna a hullámok, csak a vihar tombol és zug. A molnárok elnevezték önt viharmadárnak, mert azt tartják, hogy ha ön sajkára kel, kis szélből is vihar támad. Aztán én is haragszom önre, mindig félek, hogy belehal a vízbe.

— És sajnálna engem?

— Bizony megérdemelné, hogy ne sajnálná senkisémet, mert nappal sem nyughatik. Alig látja a gőzhajót indulni, már is siet azon kis csónakon a Tiszára, hogy jól meghányassa magát.

— Ugyan miért nincs még több bünöm, hogy dorgálása reggelig tartana; mily boldognak érezném magamat!

— Ugyan menjen, hát most is miért barangol, miért nem nyugszik otthon?

— Hát kegyed mit virraszt itt? kit vár? Most azért haragszik úgy-e, hogy én jelentem meg véletlenül s nem az, kit várt?

— Én senkit sem várok, — mondá sértődve, — hanem e gyönyörű éjt átaludni, véteknek tartanám, kijöttem tehát a természet szépségeit élvezni.

— Lássa kegyed, én is így jártam. Czelálanul eveztem ki sajkámmal, e füzes oly igézően vette ki magát, hogy ide

rándulni föltevém magamban. Végre kegyed énekét meghallva, dobogó szívvel jöttem ide, a honnan, hogy elmenni nem tudok, azon ne csudálkozzék.

Pár órát tölték ott, mi nekem néhány percnek tetszett.

II.

Hazatértem, nyugodni dőltem, de az álom kerülte szememet. Ki ő? Ezt tudakoltam magamtól. Társalgása elárulá, hogy nem közönséges, hanem magasabb műveltséggel bir. Ruházatán, habár népies volt is, észre lehetett venni, hogy viselője izléssel bir. Álom nélkül virradtam fel. Fiatal tanuló tizenkilencz évvel, aranyhegyeket ígérő reménnyel: élhet-e szerelem nélkül?

Alig vártam az estét. Ily hosszú napom még nem volt. Végre az ábrándos hold hosszú arany haját ismét a csendes viz tükrében fűröszte.

Kis sajkámba ugrottam. Túlparton megcsendült a dal. Oly mély érzés, oly bus panasz volt e kedves hangokban, hogy szívem fájdalommal s boldogsággal telt el!

Közeledtem. Épen akkor hangzott: „Ha tudtad, hogy nem szeretted.” — Oh, szeretlek, angyalom, végtelenül, — robbogtem, — te vagy gondolatom, boldogságom, törekvésim célja! Nálad nélkül nincs boldogság, nincs nyugalom. Oh, csak egy biztató szót kedves ajkaidról! Tégy boldoggá szerelmeddel!

Igy ömlengtem mellette. Nem üzött el. Szavaim nem okoztak reá kellemetlen hatást. Megfogtam kis kezét, ajkaimhoz szoritám, s rá pár könnyesepp hullott szemeimből, melyeket a szerelem boldog érzete sajtolt ki.

— Mi baja, miért könyezik? — susogá azon részvétljes hangon, melylyel csak a szerelmes rendelkezik.

— Nem tudom. Szívem fáj, hogy majd megreped, mégis oly végtelenül boldog vagyok. Oh, szeress!

Kis sajkájában könyörögtem előtte, mint Madonna előtt a buzgólkodó. A hold szelid fénye dics-sugárral vette őt körül. Kis kezét csókokkal halmozám, ő lehajolt hozzám, fejemet megsimitá, mint gondos, szerető anya gyermekét. Fejem föl-emelém, szemeiben az üdvöt szemlélve — közeledtek ajkaink a szerelem delejétől vonzatva.

Az első csók elcsattant.

Ezután neki éltem; könyveimet nem dobtam el, mint a regénybeli szerelmesek, hanem érte tanultam. A túlparti kis füzes volt Mekkám, mely felé mint az izlam hive, imádkozva fordultam.

Ily boldogul folyt életem pár hétig. Ezalatt Julisom atyja s anyjával megismerkedtem. Egyszerü, jószívü emberek voltak. Szívesen láttak, ha jöttem. Az estei látogatásokkal nem elégedtem már meg; napközben is át-átevottem. Egyet nem tudtam magamnak megfejteni. Az egyszerü halászmester s neje hogyan tudtak Julisnak oly finom nevelést adni? Mert habár Julis népies ruhát viselt is, de gondolatainak emelkedettsége, beszédmodora, irodalmi jártassága mutatták, hogy ismeretköre a tiszaparti füzesen túl, messze terjed. E gondolatok néha megvillantak agyamban, a nélkül, hogy Julistól felvilágosítást kértem volna.

Visszavarásollak titeket, ti boldogsággal teljes esték, midőn a csendes vizen pihenő sajkában a szerelemtől túltelt két szív dobbanásán kívül misem hallatszott! Ilyenkor válamra hajtva kedves fejét, szivtam balzsamos lehelletét, mely mint ámbra illata, fölszállt a magasba, elárasztani a menyországot!

Szemébe nézve, láttam a menyét, melynek boldog lakosa

voltam. Előttünk volt a boldog jövő, melyben nem lesz szomorúság, nem lesz szükség. Két egymásért dobogó szív betölt minden ürt, tova úzi a bánat fellegét.

Örültünk szegénységünknek, hisz oly gazdagok voltunk máskép! — Egymásért dolgozni, egymás keblén megpihenni, ezt ígérte a jövő!

— Én elmondtam neki, hogy pár hónap mulva tanulmányaimat végezve, szerény hivatalra számíthatok.

Ő leirta jövőendő háztartásunkat. — Mint fog ő várni a hivatalos órák alatt! Hányszor néz ki a kis kapun, ha jövők-e már? S hogyan fog elém szaladni, ha látand már! — Ilyenkor megcsókol. —

— Az utcán?

— Nem. Az udvarban.

Tohát nem fog elém szaladni, hanem bevár a kis kapuban. Ily jövőt festénk magunknak! Tündér álmak! Délibáb szötte kepek! — hol vagytok?

III.

Hanem ki leselkedik utánunk?

Egy este, a mint Julissal beszélgettem, kétszer ment el a füzes mellett egy csónak, melyben két ember ült; egyike evezett s a vidékbeli halászok ruházatát viselé, a másik rött szakálu urias ruhában öltözött egyéniség vala. Ez utóbbi feltűnőleg fürkésző tekintetet vetett ránk.

Mit, vagy kit kereshettek? Mert hogy csupán a kis füzeszt jöttek kémlelni, az bizonyos.

A hid felől jöttek egyenesen a füzes alsó sarkának tartva, innen csendesesen fölfelé eveztek s a füzes felső sarkánál megfordulva, ismét szorosán a füzes mellett eveztek lefelé, mignem a füzes alsó sarkát elérve, átvágtak a Tiszán.

Julison reszketést vettem észre. Kérdésemre a hüs esti levegőt okozá s nem sokára bement.

Hazatértem. Az álom sokáig került. Csak későn aludtam el. Álmomban sokat küzdöttem a rött szakálu emberrel.

Másnap reggel, szállásomnak Tiszára nyiló kis ajtajában dohányozva, az annyi boldog órák tanuját, a kis füzeszt szemléltem, midőn egyszerre a tegnapi csónakos rött szakállu férfi mellettem termett.

Nevemet már tudta, ismerte tanulmányim célját.

H... gróf nevében engem oly állással kínált meg, mely azon a pályán, melyre készültem, kitünő jónak vala mondható.

Első percze örültem, de a tegnapi kémkedés a rött szakálu részéről és Julis reszketése gyanuval töltöttek el. Pár hálas nyilatkozat után mondám:

— Uram! én nem vagyok hiu ember, szorgalmas tanuló vagyok ugyan, de ezt még nem tartom elegendőnek arra, hogy csekélységem a gróf magas figyelmét irányomban felköltse. Kérem nagyságodat, mondja meg nekem, mi által vonhatnám magamra a grófnak még eddig meg nem érdemlett figyelmét?

E nyilatkozatom közben álnoknak tetsző szemeibe néztem, mit ő hunyorítás nélkül kiállott.

— Oh, — mondá ő pártfogói hangon, — mi ismerjük a jó tanulókat. A gróf az egészset reám bizta. Tudom, hogyha a tanulókról akarunk biztos tudomást szerezni, akkor a tanár urakat kell megkérdeznünk. Lássá ön, tohát nem a grófnak, hanem nekem köszönheti szerencsését. Tudom, hogy mihelyt elfoglalja állomását, majd hoz egy csinos kis feleséget. Terem itt a Tisza partján elég szépleány, ugy-e?

(Folyt köv.)

Hollandiáról.

Tavaszi est volt s a lámpák már égtek, midőn Rotterdamból a vasuton jöve, Leydenbe értünk. Egy rokonom jött értünk kocsival, s míg házáig értünk, már előre is azt hittem, hogy nem látok egyebet viznél. Még azon este sétát tettünk a városban. A boltokat Hollandiában későn zárják be és tíz óráig este minden házban világosságot lehet látni. Az utcák, különösen a város középpontjában, még oly élénkek voltak, mint nap közben.

— Jól kapaszkodjál karomba, — mondá nagybátyám, — mert ha az ember nem elég ovatos, minden pillanatban a vízbe eshetik a sok csatorna miatt.

Korlátok tudniillik nincsenek, mert ez a hajók megterhelését és kiürítését gátolná. A csatornában kikötött hajókról egész kényelemmel hengerítik az árukat a raktárak ajtai elé néhány deszkán és az utcán át. Ha valaki kiköltözik, minden butorát, podgyászának nagyját és apraját egy sajkába hordatja, minden előkészület nélkül, és csekély fáradsággal elviteti, vagy elviszi azon ház elé, a hová beköltözik. Csak a hidak vannak korláttal ellátva, mert ott, a hely keskenysége miatt, komoly veszélynek van az ember kitéve.

Az eső esett és a légszeszlámpák szép fényoszlopokat vetettek az utcákra és a középben elvonuló széles csatornák viztükrére. Alig tudtam az utcákat a csatornáktól megkülönböztetni s a távolban úgy látszék, hogy a víz egész a házakig ér. Ha meg épen olyan hidra jöttünk, hol egy csatorna a másikba ömlik, akkor jobbról-balról, elől-hátul nem láttam egyebet viznél. Ezen csatornák némelyike eltűnt a sötétségben, úgy, hogy végüket nem lehetett látni.

— Ezen csatorna itt, — mondá nagybátyám, a legszélesebbek egyikére mutatva, — az északi tengerbe visz.

Nehogy valamely csatornába essem, kísérőm karjába kapaszkodtam, és a másik szabad kezemmel követtem a vaskorlátokat, melyekkel a stoepen el van kerítve. Stoepen annyit jelent, mint külső lépcső, s oly járdát képez, mely körülbelül 3—4 láb széles és egy láb magas, mely a ház egész szélességét elfoglalja. Csekélyebb házaknál padok vannak ott alkalmazva, melyeken este a ház lakói kényelmesen üldögélve szemlélik az előttük sétálókat. Előkelőbb házaknál a stoepen arra szolgál, hogy kerítése által illő távolságban tartsa az ablakoktól az arra járók kíváncsiságát.

A stoepen után következnek az ugynevezett kis kövek, azaz a tulajdonképeni, apró téglával kirakott járda, mely négy—öt láb széles, és csak ezután jön a közönséges kövel kirakott utca, Leyden legszélesebb utcája közepén a csatornán kívül még hársfa-sor is van. Ez a hölgyek kedvencz sétánya, s itt látják árnyas utjokról jobbra a csatornát és balról a csinos házakat és pompás boltokat.

Azt tartják, hogy a hollandi tájkép nem szép, lapálya és álló vizei miatt. Hanem esíkságok is szép látványt nyújtanak helyenkint. Egy sétakocsizás a folyók melletti magas töltéseken gazdagon megjutalmazza az embert fáradtságaért. Ott legelőször a töltés lábánál egy keskeny darab földet látni, olyan állapotban, a milyenben a töltés építése előtt volt. Itt ott látszik egy csendes kerek tó, remegő náddal, susogó kákával és biborpiros butomusz virágfürtökkel szegélyezve, melyeknek közepette fehér és sárga tó-rózsák telt kelyhei és kövér, fényes zöld levelei pompáznak. A töltés másik oldalán látni a kisebb-nagyobb járművek által élénkített folyót, másfelül pedig a messzire terjedő zöld síkságot, teli fáktól árnyalt falvakkal, csinos tanyákkal és büszke uri lakokkal, s ezek

közt mindenütt tarka tehenek, lovak és juhalkák legelnek. Gyönyörű pontok vannak a fővényes tengerparton, például Nordwik mellett Leyden közelében, hol az egyik oldalon a sok mérföldnyire terjedő síkság, — előttünk pedig a világ legnagyobb virágszönyege van, tudniillik egész hosszú földek tele virító jáczinttal, sáfránnyal, narciszszal és tulipánna!, melyek egészen a homokos partig terjednek s az egész levegőt megtöltik illatukkal. Ha megfordulunk, akkor a végtelen tengert látjuk.

Minden séta a közönséges országuton oly rendkívüli tisztaság és csinoslátványt nyújtja az idegennek, a melyet másutt sehol a világon nem lehet látni. Nem csak a városokban, de a falvakban is általános érzelme nyilatkozik a szépség és tisztaságnak. A vizárkok az ut mindkét oldalán eléggé mélyre vannak ásva, s tisztán tartva minden fűtől, iszaptól és egyéb mocsoktól; a földek zsinór után vannak felosztva, a fák minden száraz galytól tiszták és mindenütt a legélénkebb zöld lombot. Mert az utak kemény téglával vannak kirakva, s így ott nincs olyan por, mint nálunk, mely oly rútol elfödi a fákat és bokrokat.

A falusi lakok, melyek néhol hosszú sorokat képeznek az országutak mellett, oly friss, csinos kinézéssel bírnak, mintha csak tegnap épültek volna fel. S épen olyanok a parasztházak is, melyek az uri lakokat felváltják. Hollandiában tudniillik a parasztnak nem laknak falukban, hanem minden parasztagazda földjei, kertjei és rétjei közepett lakik; a falukat inkább mezővárosoknak lehetne mondani. A lakházak, istállók és egyéb épületek belsejében épen olyan nagy tisztaság uralkodik, s már külsejük elárulja, mennyire kedveli a hollandi a diszítéseket.

A téglából összeállított küszöb előtti lépcső valami alakot mutat, mert a téglák kétszinűek, sárga és vörös mozaik-szerűen vannak összeállítva. Az ablakokon mindenütt hófehér függönyöket látni; a házak előtti virágos kertecskék ékesen vannak berendezve a tizenhetedik század izlésében; az utak, melyeken azonban gyakran egy tyuk sem járhatna, apró tarka kagylókkal vagy fővennyel vannak behintve és az ágyak piszpáanggal szegélyezve. A mellette levő zöldeges kert is néhol napraforgóval, rózsabokrokkal és dáliaikkal pompázik. A ház mögött van az udvar, gágogó és kodácsoló lakóival, utána következik a gyümölcsöskert, hol az árnyékban a fiatal sertés- és tehén-nemzedék pihen, s aztán jönnek a rétek és szántóföldek, meg a legelő.

A víz télen úgy mint nyáron főmulatságot nyújt a hollandinak. Nyáron sajkákon és csónakokon járnak be, télen koresolyán. Én egyszer elég rosszul jártam egy csónakázás alkalmával. Meghítak egy kirándulásra az ugynevezett Leeghwaterre. Az ut Leydenből először a Rajna egyik ágán vitt, és aztán meglehetősen széles csatornán egy tóba, mely mintegy három órai kerülettel bír. Nyolczan voltunk, négy férfi és négy hölgy. A legszebb időben indultunk, s minden jól ment s vigan értünk a tóba, melynek partjai mindinkább tünekezni kezdtek szemünk előtt. Épen vissza akartunk fordulni, midőn egy egészen váratlan jelenség által megakadályoztatánk. Egész nap a legszebb idő volt, egyetlen felhő sem látszott az égen, s így derült, kellemes estét várhatánk. De egyszerre beborult s néhány percz múlva nyugatról, a tengerpart felől olyan köd tolt felénk, a milyen sűrűt még soha sem láttam életemben.

(Folyt köv.)

Egy hét története.

April 20-kán.

Husvéti templomjárás. — Husvéti élvezetek. — A kocsin. — A szabadban. — Husvéthétfő. — A Gellérthegyen. — A császárfürdő. — A Margitsziget. — A „Baranya“ kirándulása. — A budai népszínház megnyitása. — Wenckheim Krisztina grófhölgy husvéti öntözése.

A vidéki ember előtt egyik ünnep olyan, mint a másik az ájtatosság és nyugalom napja; nem úgy a nagyvárosi ember előtt, itt az ünnepeknek nem annyira vallási, mint inkább fővárosi jelentősége van, a mely ugyan nagyon távoli atyafiságban áll a vallással, hanem annál fontosabb az ünneplőre nézve, mert e jelentőség azon kérdésben összpontosul: hogyan fogunk ez nap mulatni? Fővárosi értelemben: ünnepnap annyi, mint: mulatság napja; még a templomba is csak mulatság czéljából jár a nép, azért leglátogatottabbak nálunk a korcsmák után azon templomok, melyekben legtöbb látni való van, azért látogatottabbak a belvárosi templomok a külvárosi kisebb templomoknál, és a nagy misék a reggeli vagy délutáni kis miséknél; reggel és délután még nincsen annyi bámuló az utcákon, nem látni tehát a szép ruhát, melyben olyan jól esik az Ur előtt megjelenni, mert bizonynyal neki is van divatizlése!

A templomjárás azonban csak bevezetését teszi a fővárosi husvéti mulatságoknak, a főélvek csak azután következnek; a főélvek a kirándulások, általános kiköltözködés, és sokaknál: általános kiköltekezés napjai a husvéti ünnepek a fővárosban; a ki csak teheti, nyakába veszi a fővárost és megyen, mindegy akárhová, csak el innen, ki a szabadba, az ébredező természet édes ölébe, a hol egyuttal valami innivalót kaphatni; mert e részben a főváros törzslakója egyetért a növényvilággal, a hol tápláló nedveket nem szívhat magába, oda nem kívánczik a lelke, és mert nemcsak az Isten, hanem a korcsmárosok is jó szívvvel birnak, gondoskodva van, hogy bármelyik irányába a szélrózsának vonzzák is keble vágyai, mindenütt talál olyan tápláló nedveket olyan nagy mértékben, hogy a mit a zsebében vitt ki magával, azt mind tápláló nedvekben felolvasztva, a fejében hozza vissza az ébredező természet öléből a fővárosba.

Mert ezt a demokratikus tulajdonát el kell ismernünk a fővárosi alsóbb rendű lakos részéről, hogy a pénzt csak úgy tudja szórni, mint akár csak egy boldogult herczeg; gazdasági szempontból talán helyesebb volna, nem épen ama herczeget vennie mintaképpül, de ki látott még nálunk gazdasági szempontokat? Kék szempontokat, fekete szempontokat, bogár szempontokat, hamis szempontokat, azt igen, de gazdasági szempontokat? azokat még egy poetánk sem énekelte meg, azért ép oly ismeretlenek nálunk az alsó, mint a magas légkörökben, és azért a mi munkás osztályunk úgy tud örülni annak a két husvétnapnak, és leginkább azért, mert már az első napon annyira elmulatja összes heti, vagy havi keresményét, hogy a második napon már a jövő hetek vagy hónapok keresményét mulathatja el előre, husvét hétfőjén már hitelben mulat, és ez még nagyobb mulatság neki, épen úgy, mint egynémely államférfinak; nagyra van vele, hogy sikerült neki adósságokat csinálni.

Innen magyarázható, hogy husvét hétfőn a szent-Gellért-hegynek olyan válogatott közönsége van; népünnepet tartanak ott ez nap, de talán azért tették e népünnepet husvét másod-napjára és a Gellérthegyre, mert e kettő kiegészíti egymást; ha husvét első napjára teszik oda a népünnepet, akkor bizonynyal felényivel kevesebb népe volna e népünnepeknek, és e felényi nép felényire mulatna olyan „csillag-rugó“ jókedvvel, mint husvét másod-napján. Husvét első napján még egy kis saját pénze van a zsebében és ez a boldogító tudat nem engedi őt messzire menni; legfőlebb a város-ligetig, vagy az Orczykertig, vagy a „Mezitlábás“-ig képes parancsolni vágyainak, ostromrohammal veszi be a társas- és vasuti kocsikat és az illető társulatok eléggé gyöngéd érzésűek, hogy ne nagyon sokáig kelljen küzödni vágyaival; ha még annyira zsufolva van is a kocsi, soha sem lehet annyira zsufolva, hogy a kocsi-vezető több jegyet ki ne adjon, és ha a jegy tulajdonosa nem fér már a kocsiba, hát elfér az utasokon, ki hosszában, ki szelvényben, ki a tengelyen, ki a ferhécezen, vagy a kocsi padmalyáról lelógó akasztókon, hogy már az ilyen utazás is nem hétköznapi élvezet, kivált a korcsmárosokra nézve, mert a milyen hévvel az utasok a kocsikról leugranak és a legelső korcsmában a legelső pohár sört bevágják, arról az efféle járatokban járatlan embernek fogalma sem lehet és miután a legelső pohár sör rendesen nem csak pohár, hanem egyszersmind másfél megszelyes „stibli“, igen természetes, hogy annyival be nem érheti, egyik pohár a másik után áhitozik, és miután az ilyen mulatság csak ebéd utántól késő estig szokott tartani, az is természetes, hogy este aztán tánczolhatnám-kedvvel viszik haza lábai kivilágított fejét és mire fölébred, husvét-hétfő mosolyog le reá.

Husvét-hétfő! Ha munka-napra ébredne, szépen kitörölné szeméből a tegnapi élvezetek maradványait, újra munkához látna és néhány óra mulva ismét a komoly seréynység kerekednék felül benne; de mivelhogy az egyik ünnepnap után azonnal egy másik ünnepnap következik, ünnepnapon dolgozni és keresni pedig nagyobb véték, mint korhelykedni és tékozolni, ki vehetné a munkás-embertől rosz néven, hogy nem akarja lelkét olyan nagyobb vétékkal megterhelni? Kénytelen tehát újra hozzálátni az ünnepi mulatsághoz, és mivel akkorra már a zsebéből kiköltekeztetett az ünnepi hangulat, nem marad egyéb hátra, mint máshitü zsebek felebaráti szeretetéhez folyamodni, és találkozni olyan felebaráti szeretetü zsebek, megosztják vele bőségüket és nem kívánnak töle egyebet, csak hogy minden egy forintnyi szeretet után hetenként egy krajezárkával viszonozza szíveességüket; mi az egy forintnyi szeretet után hetenként egy krajezár! Csak ötvenkét százalék évenként! Bánja a kö! Hát mire való a husvét-hétfő? Dolgozni nem szabad, tanulni pedig nincs szokásban nálunk, nincs is hol tanulnia, nincsenek olyan tanodáink, de már a koresma sem kell, olég volt ebből tegnap, mit csináljon tehát a sok munkás-nép husvét hétfőjén? Nem marad egyéb hátra, mint valami rendkívüli élvezetről gondoskodni, és erre igen alkalmas holyiség a Gellért hegye, épen olyan al-

ÖLTÖZÉKEK ALTER ÉS KISS UDVARI SZÁLLITÓK DIVATTERMÉBŐL

1. Fécamp.

2. Houlgate.

3. Trouville.

4. Toile Yeddo.

5. Duchesse.

6. Mina.

7. Toilette de Paris.

8. Dropps.

9. Nicose.

10. Marie Thérèse.

ÖLTÖZÉKEK ALTER ÉS KISS UDVARI SZÁLLITÓK DIVATTERMÉBŐL

11. Augustine.

12. Emilie.

14. Emma.

13. Marie Louise.

15. Rosine.

16. Nevers.

17. Chantilly.

18. Robe Longchamps

19. Richelien.

20. Ernestine.

kalmas ily célra, mint azon erődítvényre, a melylyel vén fejét megkoszorúzták, épen összeillenek az alkotmányos erődítvény és e husvét-hétfői népünnep; olyan vigságok csapnak ott ez nap a vén hegy különféle gerincein, hogyha azt Gellért püspök életében látja vala, aligha meg nem kimélte volna a zendülő magyarokat a fáradságtól, hogy őt a hegy tetejéről a Dunába gurítsák, megtette volna a maga jószántából a nyaktörő utat szent lelkének felháborodásában; egy pár száz ember az idén is legurult a hegyről husvét hétfőjén, és hogy a Dunába nem estek, annak csupán csak az volt oka, hogy már azelőtt bor és ser árjai nyelték volt el őket, vagy inkább megfordítva bor és ser árjait ők nyelték el, és hogy legalább nyakukat nem szegték, annak ismét az az oka, hogy a régi közmondás szeriat: részeg ember, kis gyerek szűz Mária kötényébe esik.

Hogy a főváros magasabb körei szintén nem voltak hajlandók a husvétünnepet zárt falak közt tölteni, ki veheti nekik rosz néven? Ugyanis csak pár hét még itt az élet! A mint a tavasz kinyílik, ugys porrá válik itt a levegő, jó tehát lehetőleg előre látni el magát ezen mindennapi életszükséglettel, és jó alkalomban szintén nem volt hiány. Első tavaszi kirándulásunk a kedves császárfürdőt illette, ez áldott forrásokat, melyek minden évben annyi ezer betegnek visszaadják az életnél drágább egészséget, és melynek hűs platánjai alatt annyi fiatal szív édes ábrándokban andalog. A vén platánok ugyan még csak kezdik tavaszi zölddel koszorúzni fejeiket, hanem azért a derék bérlők máris sok kedves meglepetésről gondoskodnak. Külsőleg belsőleg egyaránt szebbé és kényelmesebbé alakították e nagyhatású gyógytelepet. A szobák diszesen berendezték, a fürdők száma új porcellán- és márványfürdőkkel szaporodott, a fürdőkben zuhanyok, a szobákban pedig távirdák és vízvezetékek alkalmaztattak; a külvilággal a közlekedést rendes postahivatal fogja fenntartani, a gőzfürdő nagyobbított, az uszodák tornászati készülékekkel láttattak el, a már azelőtt is diszes női uszoda még diszesebbé alakították, szóval minden lehető elkövetetett, hogy ezen csudás gyógyhatású és kellemes szórakozási helyiség a jövő nyáron ugy egyik, mint másik tekintetben még inkább feleljen meg világhírének, és annyit máris mondhatok, hogy a kit szép olvasónőink közül jövő nyáron netalán Ostendebe küldene orvososa, az ne sajnálja azt is megkérdezni tőle, ha a budai császárfürdő uszodája nem-e szintén megtenné e szolgálatot; mert ugy értesültem, hogy sok esetben az ostendei tenger- és a császárfürdői uszoda fürdői közt csak az a különbség, hogy az első négyszerte drágább ugyan, de semmivel sem hatékonyabb az utóbbinál, és csak azon egy hiánya van, a miért még eddig nem birt a nagy világfürdőkkel diadalmasan versenyezni: az, hogy nem külföldön van, hanem itt a hazában, és ez sokak előtt még mindig nagy hátrány.

A császárfürdőt a Margitszigettől csak egy csónak választja el; e híres szép habléánynál szintén husvét hétfőjén engedtetett meg először a tömeges tisztelgés; siettek is számosan élni az engedelemmel, és — el volt ragadtatva azon tündéri szépségtől, melylyel a kies fekvésű habléány bővelkedni fog, ha majd egyszer teljes díszében fog pompázni. De már most is megragadják az embert a nagyszerű építészeti és kertészeti tervek, melyek valósulására évek kellene ugyan, de ha valósulnak, évszázadokra szóló díszlelkül szolgálnak József főherceg nevének. Hutvéthétfőn, a megnyitás napján, e gyönyörű mulatóhelynek több százra menő látogatója volt, és a főváros és sziget közt közlekedő két gőzös csak késő este

szállithatta haza őket, olyan nehezen esett megválniuk e már is ritka szép tündérkerttől.

A két gőzhajó-társulat is kirándulást rendezett e napra, mindegyik egy-egy új hajóját, a magyar társulat a „Baranyá“-t, a duna-gőzhajótársaság pedig az „Orient“-et mutatván be először a vízi világnak. A „Baranyá“-n nem nagy, de válogatott társaság volt együtt; a kirándulás célja Visegrád volt, és az ősi romok látása annyira meghatotta a jelenvoltak szívéit, hogy ebéd alkalmával köztetszéssel fogadtatott Türr tábornok azon indítványa, hogy nemzeti fennállásunk ezredéves emlékéül Visegrád újra fölépíttessék. Pohárkocztintás közt tétetett az indítvány, és azonnal aláírás is nyittatott ez eredeti gondolat kivételére, össze is gyűlt valami harmadfél-száz forint, a mi jó lesz majd a — honvédmenház javára, mert azóta az adakozók kétségkívül jóízűt nevetnek az eredeti indítványon. Egy elmés pohárkocztintás volt az egész, egyéb semmi.

Nagy-Marosnál a társaság kiszállt, és miután sok szép leány is kijött a partra az új hajó üdvözlétére, és zenebandát már Pestről vitt magával a társaság, igen természetes, hogy egy kis táncmulatság rögtönzöttetett a szabadban, és pedig személyválogatás nélkül; gróf parasztleánynyal, parasztleány urhölgygyel járta, a hogy épen keze ügyébe esett egymásnak — ilyen félreeső helyeken a mágnás a parasztleányt sem veti meg, csak szép legyen — és a lángra lobbant tánczkezdő a hajóra is visszakísérte a társaságot, a hol a parton elhagyta, ott folytatta a fődélzetet, egész estig, Pestig, a míg csak egy kellemesen töltött fél nap emlékével szívében, partra nem szálltak a vendégek.

A budai várszínháznak is sok látogatója volt husvétvasárnap; Aradi Gerő társulata kezdte meg akkor ott működését, és a nagy számmal megjelent közönség — legnagyobb részt pestiek — a legélenkebb tapsokkal nyilvánította örömét a felett, hogy ősi Buda várában valahára — harminczöt év múlva — a színpadon is ismét magyar lett a magyar. Az előadás maga nem tartozott ugyan a legjobbak közé, de a jó szándék mindenestire elismerést érdemel, és ha az elismerés tartós részvétben fog nyilvánulni, akkor bizonynyal az előadások ellen sem lesz panasz, mert Aradi áldozatkészségéről eléggé tanuskodik az a körülmény, hogy a budai színházak magyarosítására vállalkozott.

Igy ülte meg a főváros a husvétünnepet, a sok száz-ezer piros tojásról és ugyanannyi akó rózsavizről nem is szólok, mert a feletti örömet némileg elrontotta egy jeles nemzetgazdász barátom, a ki kiszámította, hogy azon pénzen, a mit a főváros az idén e két felesleges cikkre költött, körülbelül ötszáz mázsa kenyeret lehetett volna vásárolni oly szegények számára, a kik keresni és koldulni egyiránt képtelenek. De ki gondol ilyenkor a gazdasági szempontokkal? Senki talán, az egy Wenkheim Krisztina grófhölgyet kivéve, a ki a husvétünnep alkalmából ismét kétezzer kétszáz forintot adakozott a honvédrokkantak és honvédmenház javára. A lapok megczáfolták a hirt, hogy ez urhölgy menyasszony; meghiszem; hol találna e nemeslelkű urhölgy olyan könnyen magához illő férjet?

— i — r.

Budapesti hírvivő.

Örömmel értesitem t. előfizetőinket, hogy e hét folyóban kezdem meg a jelen félévi öt kötet könyv

melléklet és a félelmi múltap szétküldését és ennek folytán a jövő májushó folytatában mindenki, a ki a díjat reá megküldte, okvetlenül meg fogja kapni illetményét.

Viszont én is kérem mindazon t. kötelezett előfizetőket, a kik a lapnak ezen évnegyedes előfizetési díjával még hátralékban vannak, küldjék be azt e hó folytatában.

++ (Ő Felsője a királyné), mint egy bécsi levélben olvastuk, reményteljes állapotban van, s hir szerint ismét hazánkban fogja bevárni az örvendetes családi esemény bekövetkeztét. Mária Valeria főhercegnőnek, úgy látszik, a bécsi levegő nem tesz jót, mert a mint a mult héten Bécsbe érkezett, beteg lett, és azóta folyvást orvosi ápolás alatt van. Legujabban érkezett tudósítás szerint azonban a főhercegnő már teljesen felépült gyengélkedéséből. — A gödöllői palota királynéknak s a királyi hercegeknek már eddig is kedvenczvé vált mulatóhelye a nyáron meg fog nagyobbítani. Őszig, terv szerint, be kell fejezve lenni az építkezéseknek.

+++ (Pozsonyban,) Győrött és Pápán közelebb sikerült hangversenyeket adott Kletzer Feri, ki jelenleg Temesváron gondokáz és onnan Aradra stb. szándékozik. — Willmers zongoravirtuóz Szabadkán van és onnan Eszékre megy. — Volkmann Róbert nyitányt irt Shakespeare „III. Richard“ című tragoediájához. A hires zeneköltő e legujabb művét először az ideai országos dal- és zeneünnepélyen fogják hallani.

++ (Az Arad védelmében elesett honvédek emlékszobra) nemcsak egyszerű emlék, de művészileg átgondolt, sikerült mű. Aradi Zsigmond tehetséges szobrászunk készíté. A karrarai márványból vésett, s valamivel az élelnagyságnál nagyobb nőalak jobb térdével egyszerű talapzaton térdel. Az elesettekért szomorkodó Aradot jelenti, várkoronával fején, mely gyöngéden előrehajlik. Jobb kezével bal térdére támaszkodik, s balkezével egy babérkoszorút tesz le a dicsőültek emlékére. Arcza a lélek legmélyebb, legnemesebb fájdalomát tükrözi vissza. A szép vonalakban kiemelkedő bánatos alak a legtisztább antik izlésben van felfogva. Az elesett honvédek emlékére valóban alig emeltek valahol szobrot a fiatal szobrász e sikerült művével.

+++ (A honvédmenház) könyvének következő tartalma lesz: „A honvéd“, (költemény), Lugossy Józseftől; „A tizenhármak kivégeztetése“, (történeti rajz), Tiszti Lajostól; „A csonka hősök“, (költemény), Zalártól; „Bem jellemrajza“, táborkari főnöke: Bauer után közli Makray László; „Gábor Áron sirjára“, (költemény), Szász Károlytól; „Kmety, Guyon, Bem és Stein tábornokok kimenekülése“, Magyarai Lajostól; „Tihany-nál 49 után“, (költemény), Hiadortól; „Mikor engem Szeged városából per sub kísérték ki“, (humoreszkféle), Tóth Kálmántól; „Az aradi nap 1849. okt. 6-kán“, (költemény), Lévy Józseftől; „A komáromi éji támadás“, Bobik Gusztávtól, Knezić tábornok volt segédjétől; „Egykori iskolatársak“, (költemény), Szemere Miklóstól; „A nádorhuszárok hazajövele“, a főszereplők naplói után, Virág Lajostól; „Emlékezés“, (költemény), Tóth Kálmántól; „Emigrans éveimből“, (naplótörredék), Klapka Györgytől; „Az első magyar hadi tanoda“, Rónay Jaczinttól; „Hogy el fog veszni a magyar“, (költemény), Szász Károlytól; „Élményeim 1848 és 49-ben“, Szathmáry Károlytól; „Jó Sipos Pál“, (költemény) Szabó Nándortól; „Az erdélyi összeesküvés 1851-től 54-ig“, Deák Farkastól; „A csata után“, (költemény), Lauka Gusztávtól; „Egy kiált-

vány Kossuth Lajostól“, közli Hevessy Géza; „Bujdosásom idejéből“, Szegfi Mórtól; „Egy számüzött naplójából“, Mednyánszky Sándortól; „A zászló“, (költemény), Dalmady Győzöttől; „Az urfíából lett honvéd“, (beszély), Degré Alajostól; „Kik voltak a honvédek“, (költemény), Tóth Kálmántól, stb.

+++ (Az igazságügyi miniszter) mult szerdán délben meglátogató dr. Marsikovszky, a főbíró és főkapitány kíséretében a városi fenytő törvényszék soroksári-utcai börtönhelyiségeit. Szobáról szobára ment, hogy saját szemével lássa, minők azon helyek, melyekben az igazságszolgáltatásra várók ideiglenesen elhelyezvék, hogy közvetlenül tapasztalja, mik a hiányok, a bajok, a kinövések, melyeken segíteni a város kötelessége, és megütközve értesült azon nagymennyiségű fogoly felől, mely itt 11 szobában összeszorítva van. Az egyes börtönökben uralgó levegőt is romlottnak találta, ennél fogva magától következik, a mi a miniszternek figyelmét nem kerülte ki, szintugy az épület alkalmatlan volta és a felszerelés hiányossága sem.

++ (Budapest szépítésére) már készen van a terv. E terv szerint — a mint az mult számunkban is meg volt írva — a mostani egy hidon kívül (lánczhid, melyen a vámfizetés meg fog szünni) még három hidat terveznek. Egyik a lánczhidon felül a Margit-sziget déli csucsánál vinne át, a másik a lánczhidon alul a szent Gellért-hegy déli részének irányában vágna át Pestről, a negyedik pedig még alább, a budai két kikötőtől jöne át Pestre.

++ (Carina kisasszony) mult kedden este kezdé meg vendégjátékait, nagy néző közönség előtt, s általános elismerés közt. „Faust“-ban, mely szinpadunkon az ő közreműködése mellett vált népszerű dalművé, a Margit szerepét játszá. Ama pár év alatt, mióta ő megvált színházunktól, mitsem vesztett, sőt nyert hangerőben; továbbá az ének kiszínezésében is sokat haladt. Felső hangjai minden élességet elvesztettek, portamentója szép, s a piánókat is sikerrel tudja használni. A közönség, mely örült, hogy a drámai énekekben megint erős indulatok kifejezéseit hallhatá, igen szívesen fogadá a dalművésznőt, ki a magyar szöveget is oly jól meg tudta értetni. Ugy hiszszük, hogy még föl fog lépni egyszer e szerepben, „Faust“ századik előadásán. Ezuttal ez előadás csak ugy vált lehetővé, hogy Mártha szerepét, a megbetegült Kvassayné asszony helyett, ugyszólván félnap alatt Kocsis Irma kisasszony tanulta be. Megbecsülhetlen egy színháznál az ily buzgó, tanulékony és a kisegítésekre szívesen vállalkozó énekesnő. El kell ismerünk továbbá azt is, hogy nemcsak betanulta e szerepet, hanem jól is ábrázolta.

+++ (Erkel Ferencz), azonkívül, hogy az országos dalárünnepélyre egy közös előadásra szolgáló új hymnust irt (Vörösmarty „Isten segíts, királyok istene“ című költeményére), a nagy diszhangverseny számára is ir egy új magyar zenekölteményt magán-énekhangra, zongora-, hegedü-, hárfaczimbalom-, klarinét- és tárogatóra. E mű hangszerelési színezetét egészen újnak mondják, mely sajátosság kifejezésével tökéletesen magyar jelleget nyujt a műdalnak.

+++ (Rózsás napló.) Blum Róza kisasszonyt, az érdemes budai polgár bájos leányát, e napokban vezeté oltárhoz Tost Gyula pénzügyi tisztviselő, a kapuczinusok templomában. — Kápolnai István pedig, a „Katonai Közlöny“ szerkesztője, e napokban jegyzé el Bars megyéből Kürthy Irén kisasszonyt.

++ (Vegyes hírek.) Királyné Ő Felsője Ungvár város tanácsának folyamodására megengedte, hogy Mária Valoria

főhercegnő védnöksége alakulhasson Ungváron böcsőde, mely a főhercegnő nevét viselheti. Ő Felsége az intézetre egyszersmind 200 frtot küldött. — **Mária Valeria** főhercegnő születésének harmadik évnapján Schubert János pestterézvárosi választó polgár ünnepi misét mondott a Herminakápolnában, melyben a vakok intézete növendékeinek énekara is részt vesz. Ugyane polgár ez ünnepélyre üdvözlő verset nyomtatott magyar és német nyelven. — **Gróf Károlyi Edéné**, mint a gyermekmenhely buzgó elnöke, értesítette a tanácsot, hogy a városi hatóság gondnoksága alá került fogságban született, vagy kórodába került szegény kisdedeket a szokásos eltartási díj mellett az alakult intézetbe ápolás végett fölveszi. — „Országos dalár-album“ czim alatt alkalmi művet szerkesztenek id. **Ábrányi Kornél** és **Vajda Viktor**. Lesznek benne beszédek, versek, szakcikkek, zeneművek stb. A szerkesztők az irodalmi és zenészi legjobb erőket részint már megnyerték, részint igyekeznek megnyerni. Az album az országos dalár-ünnepély alkalmára jelen meg. — **Gr. Mikó Imre** hir szerint távozása alkalmával a Lipót-rend nagy keresztjével fog feldiszittetni. — A „**József-műegyetemi dalárda**“ f. évi május 14-kén tartja ez idei táncczal egybekötött zártkörű dalestélyét a zugligeti disznófőnél. — **Egy nemrég hazájába visszaérkezett honvédtiszt** neje, született francia, művelt nő, ajánlkozik gyermekeknek a francia nyelvben képezésére. Értekezhetni **L. G. D. betűk** alatt Budán poste restante. — **Gr. Festetic Pál**, a zenekedvelők egyletének buzgó elnöke, ki oly sokat áldozott a derék egyletért, leköszön elnöki állásáról. — **A két új gőzös**, melyet husvét-hétfőn mutattak be a közönségnek, szép összeget képvisel. A „**Baranya**“ 100,000, az „**Orient**“ pedig 450,000 frtba került. — **Gervey Mihály** osztálytanácsos és országos főpostaigazgató ritka ember. Felszólította egy vállalkozó, hogy engedje meg arczképét kiadnia, és — nem engedte meg, úgy, hogy az előleges hirdetést vissza kellett vonni. E szerénység csakugyan elismerést érdemel. — **A budai gőzsi klóe** hó 1-sejétől 15-kéig 36,571 személyt szállított. E két hét bevétel 1854 frt 75 kr, tehát 481 frttal több volt, mint az előbbi hónapnak ugyanezen időköze. Husvét vasárnapján 283 frt, husvéthétfőn 285 frt volt a bevétel. — **Némethy Györgyöt** és nejét, a nemzeti színház egykori kedvelt tagjait ismét szerződtették az intézethez. — **A dramaturg** azon helyes szabályt akarja behozni, hogy a színészek mindig és feltétlenül az író szavai szerint kell beszélni. — **A nemzeti színházban** **Némethy Irma** kisasszony jövő szerdán fog föllépni „**Béldi Pálné**“-ban. Játsszani fogja még „**Coriolán anyjára**“-t, „**Stuart Máriára**“-t és „**Drahomirá**“-t. — **A budai szinkörben** a hűvös idő miatt jövő hónapig nem lesz előadás. — **Zádor Zoltán** és **Csaby vidéki színészek** a jövő héten játszanak egy-egy szerepben.

♦♦ (Halálozás.) **Környei János**, kir. tanácsos és tanfelügyelő mult kedden reggel alig 40 éves korában meghalt. Ő alapította Aradon az „**Alföld**“ czimű lapot, Budán pedig szerkesztője volt a „**Népiskolai közlöny**“-nek. — **Id. Mocsy László**, Pestmegyének a forradalom előtt sok éven át mérnöke, Nagy-Körösön hosszabb betegeskedés után meghalt. — **Csik József**, budai tanácsnok, vasárnap reggel, a mint a városházához ment bizonyos ügyben, összerogyott és meghalt. — **Bogyó Adél** novével többször találkoztak a lapok olvasói, mert két év óta nem egy verset közöltünk a név viselőjétől, mely úgy az érzés melege, mint tiszta forma által igen figyelemreméltó költői tehetségről tanuskodott, és milyen szépek

voltak a remények, melyekre a hivatott költői lélek jogosított, olyan fájdalmasan sujtott a hir, hogy e fiatal életet e hó 4-kén szülővárosában, Csongrádon a halál elragadta. Közszeretet és részvét kísérték örök nyugalomra a 18 éves szépleány földi maradványait. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Ápril 18-kától.

Ápril 18-kán: „**Csikós**.“ Szigligety Ede színműve. — Ápril 19-kén: **Carina** k. a. föllépteül: „**Faust**“, Gonnaud operája. — Ápril 20-kán: „**Egyetlen leány**“, vigjáték és „**Tiszaháti libácska**“, vigjáték. — Ápril 21-kén: „**Hamlet**“, Thomas operája. — Ápril 22-kén: „**Az égben**“, Balázs Sándor vigjátéka.

Gazdasszonyoknak.

Ánizs-perecz.

Tégy negyed font lisztet deszkára, vegyits hozzá 6 lat vaját, dolgozd ki jól, azután tégy hozzá negyed font tört cukrot, egy citromnak összeapritott héját, egy kevés ánizst s egy tojást, csináld meg a tésztát, s formáld belőle pereczeket, mandulás cukorral behintve, előbb tojás fehérével megkenve, hűves kemenczébe kell sütni.

Mézesbáb.

Végy fél font lisztet, apróra tört cukrot, egy citrom összeapritott héját, egy kishéját, egy kevés szegfűvet apróra törve, keverd mindezt jól össze, készíts mindezekből forró mézzel tésztát, oly keményre, mint a vajas tészta, dolgozd ki jól fél óráig széles késsel, azután hagy három óráig nyugodni, ekkor sodord el fél ujjnyi vastagságúra s csináld belőle azt a mi tetszik, rakd meg hasogatott mandulával, és süsd meg ropogásra jól befűtött kemenczében.

H I.

Kávé-rétes.

A jól kidolgozott rétes-tésztát fél óráig kelni hagyjuk, azalatt 1/2 font friss írósvajat habosra dörzsölünk, bele adunk egyenkint 12 tojás sárgáját, két citromnak levét, egy darab törött vanigliát és 10 tojásnak jó habbá vert fehérét.

Ekkor 8 lat finom szitált, de szép barnára pörkölt kávé és fél font törött cukrot készítünk, a kinyujtott rétes-tésztát bekenjük késfoknyi vastagságúra a tojás keverékkel, azt meghintjük előbb a kávé és azután a cukorral, összegöngyölve gyorsan megsütjük a sütőben és rögtön betálaljuk, tetejét megecukrozva.

A I.

Divattudósítás.

Mai számunkhoz jelenhavi divatképünk és **Alter és Kiss** urak újabb nyári mosó-kelmékből készült öltözékek rajzai vannak mellékelve. A ruhák díszítésére nézve világosan mutatja azt az előttünk levő rajz, e rovatban tehát csak a szövetek neveit és árát fogjuk megemlíteni:

1. „**Fecamp**“, crétvn uni naturel napernyővel és egy színezett divatképpel.
2. „**Houlgate**“, Fibre de Gazon bordure # 10
3. „**Frouville**“, Fibre de Gazon a bordure et a volants # 14.
4. „**Yeddo**“, toile écrue # 12.

5. „Duchesse,” toile écrue a bordure fl 10.

6. „Alina,” toile écrue a baudes, jupon et volants rayés.

7. „La toilette de Paris,” francia perkál-ruha, a legapróbb fehér és rózsaszín koczkás toile csíkozott fodrokkal 12 frt, kapható még kék és zöld színekben is.

8. „Dieppe,” francia perkál 12 frt, kék, rózsaszín, lilla, drap, zöld, hamuszín, barna és sárga színekben kapható és ugyanez „Marie Louise” név alatt jaconas-ban 8 frt.

9. „Nicoise” percale, 9 frt, kék, lila és lilaszínen.

10. „Marie Thérèse,” percale française, 10 frt.

11. „Augustine,” percal française, minden színben 10 frt.

12. „Emilie,” percale, 7 frt.

13. „Marie Louise,” batist ruha 8 frt, minden megkívántató színben; ugyanezen minta létezik „High life” sima és stráfos vagy pettyes vegyü-
lékben.

14. „Emma,” batist ruha, 8 frt, minden megkívánható színben.

15. „Rosine,” jaconais ruha, viola, zöld és barna színben 12 frt.

16. „Nevers” jaconas, minden színben 10 frt.

17. „Chantilli,” jaconas ruha, kék, lila, sárga, drapp, rózsza és hamvas színben.

18. „Robe langchamps,” fehér, fekete, rózsza és zöld színben, 7 frt 50 krajczár.

19. „Richelieu,” jaconas ruha, fehér alap apró virággal és csipke fodorral 12 frt.

Ugyanez perkálból csipke fodorral 10 frt.

20. „Ernesztine,” sima toil szövet csipkefodorral, narancssárga, natu-
rel és hamvas színekben 10 frt 50 kr.

Ugyanez jaconasban vékony csíkokkal vagy apró pettyekkel és csip-
kefodorral 9 frt.

Végül néhány szót mai divatképünkről.

Az első alak utcaisétáló öltözéket ábrázol. A ruha bordeaux-
színű finom szörkerméből készült, az alján egy széles, huzott ránczu fodor-
ral, e felett keskeny dudorral. A derék magas, elől kivágott, az ujjak bővek,
belső csipkeujjakkal. E ruha ára 56 frt. — A fekete bársonyfelöltő igen
gazdagon fekete csipkével van díszítve, ára 100 frt. A kicsi francia kalap
fekete csipkéből készült, az arczhoz egy vörös rüche-chel és a homlokon vö-
rös virágokkal díszítve. Ára 9 frt.

A második alak fürdői öltözéket tüntet elő. Az öt couffirozott fodor-
ral díszített porszínű foulard ruhának két oldalt troussirozott tűniqueje van,
a derék magas, a bő kis felöltő ugyan e szövetből készült és keskeny fodrok-
kal van díszítve. Ujjai szűkek. E ruha ára foulardból 60 frt, könnyebb ször-
kerméből 35—40 frtba kerül. A sűrű szalmakalapot egyszerű tollesokor
díszíti, ára 7 frt.

Számrejtvény.

Árvay Irmától.

- 1, 11, 3, 4, 2, 6, 7, 8, 9. Életében hős volt,
Halálban félisten;
Emléke hiven él
Minden magyar szíven.
- 14, 11, 4, 13 Habja egykor sok vért ivott,
Partján sok magyar elhullott.
- 9, 7, 1. Találsz sokat Tiszán, Dunán
És hazánk minden folyóján.
- 10, 16, 62. Auszterliczczel vetélkedik,
Szép főiskolája diszlik.
- 3, 5, 1. Bora híres világszerte,
Sok szép pénzt kapnak be érte.
- 14, 13, 1, 13, 3, 11. Vétkeiért megbűnhődött,
Földről végkép eltörlődött.
- 14, 13, 3. Előbb fanyar, később édes,
Gyermekeknek igen becses.
- 9, 11, 4, 13, 9, 5, 1. Legnagyobb van Angliának,
Oly jeles nincs más országnak.
- 2, 6, 12, 5. Nő név, gyakran található;
3, 2, 4. Asztalodra tálalhatod;
6, 16, 3, 2. Mindig szánakozás tárgya,
Bámulandó iskolája.

1, 11, 8, 7, 2. Tartomány — rég elenyészett,
Kronikákban foglal helyet.

3, 2, 4, 13, 3. Magyarország nem hazája,
Mégis gyakran találsz rája.

1, 7, 2, 6, 12, 11. Hajdan istennő viselte,
Mostan sok vadász-eb neve.

1—16. Szegényeknek védszelleme,
Áldást hint jótékony keze;
Szál-e szíve fájdalmára
Enyhülés még valahára?

Megfejtési határidő: május 20-dika.

A f. é. 13-dik számban közlött számrejtvény értelmé:
„Bihary János.” Helyes megfejtését következő előfizetőink
küldték be:

Fiedler Otilia, Tell Mária, Dukai Takács Betti, Brodsky Friderika,
Sósfy Nina, Ivády Anna, Bakoss Sándorné, Benedikovics Róza, Sváby Iza-
bella, Kunczl Klementine, Gajdácsy Karolina, Tóth Lóra, Pán Irma, Ro-
semberszky Anna, Darázs Irma, Scriba Rudolfné, Hollósy Róza, Dukai Ta-
kács Luiza, Schütz Lóra, Talányi Vilma, Temmer Antalné, Ratkovszky
Mari és Vilma, Erdensohn Emilia, Csernó Vörös Erzsébet, Lóbor Szikra
Ilona, Hegyesy Róza, Gyura Janka, Falvay Flóra, Izsányi Endréné, Vangel
Boronkay Malvin, Jeszenszky Aranka, Szabóky Erzsike, Patatics Szidónia,
Fülöp Teréz és Etelka, Kanyurszky Matild, Fehérpataky Fanni, Petheő
Etelka, Jancuska Hermin. Árvay Irma, Sóos Gyulay Hermin, Pacséri Fo-
dor Alexandrina, Radó Emma, Tormási Mari, Szilassy Pázmány Béláné, Ko-
vács Róza, Marosy Emilia és Hermin, Melczér Gyuláné Elefánt Sarolta,
Fülep Pálné, Rosenfeld Julia, Nagy Antónia, Szikra Erzsike, Jurassik Pán-
tocsek Eleonora, Kaszap Mari. Belitzky Viczián Erzsi, Broken Emma,
Varga Izabella, Darányi Kálmánné, Tóth Klára és Emma, Nagy Flóra, Né-
gyesy Eszter, Nagy Jánosné, Skultity Aranka, Gönczy Anna, Szepessy Irma
és Jolán, Hazay Lipótné, Satecsovics Vilma, Kühnel Ignáczné.

A f. é. 12-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag
beküldé:

Gozdsu Marcsa, Bogdanovits Hedvig, Melczér Gyuláné Elefánt Sa-
rolta, Kontz Vilma, Sperlágth Dánielné, Németh Nina, Eránosz Mártonné,
Nagy Antónia, Szikra Erzsike, Kaszap Mária, Szepessy Irma és Jolán,
Tóth Klára és Emma, Varga Izabella, Négyesy Eszter.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejt-
vényfejtők lettek díjnyertesek:

1) G ö n c z y Anna: „A köszívü ember és fiai,” J ó k a i Mór regé-
nye, 5 kötet.

2) K a n y u r s z k y Matild: „Pitaval, regényes rajzok,” 2 kötet.

3) V a r g a Izabella: „Két költői beszély,” báró K e m é n y Endr-
től, 1 kötet.

4) D u k a i Takács Betti: „Magyar Orpheus,” zenegyűjtemény.
A nyeremények — szíves üdvözltem mellett — már postára vannak adva.

Tartalom.

Egy anya intő kérelmei leánya menyegzője előtt. — Áron Gábor,
H o r v á t h Jankától. — Bajos két urnak szolgálni, P o s t a Sándortól. —
Mért vagy oly bus? . . . , S z a b ó Sándortól. — Első szerelmem, L o v a s s
nep. Jánostól. — Hollandiából. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő.
— Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szám-
rejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.]

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára.
— Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: havi divatképünk és Alter
és Kiss divatképei.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 ft. Félévre 6 ft., egész évre 12 ft. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr. és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

18. sz.
Május 1-jén.
1870.

Havorkinti színezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.

Az a közmondás, hogy a legjelesebb nő az, a kiről legkevesebbet beszél a világ, szintén olyan fogalmat tartalmaz, melyben a régi idők nézletvilága tükröződik, az újabb korban sokan vakon utána mondják, helyességét azonban napról napra inkább megegyezik az idő.

Ha nő helyett családanyáról szólna a közmondás, akkor még most is igazságot tartalmazna; a családanya annál jobban felel meg hivatásának, ha nem a tüdőklő napot, hanem a szerényen világító házi lámpát veszi mintaképül, a mely azon körben, a hová állított, világozást és barátságot áraszt, és ezen

Báró Eötvös Józsefné, Rosti Agnes.

jótekonny tulajdonait leginkább akkor tünteti föl, midőn sötétség van körülöttünk. A családanyának a családi kör foglalja magában minden gondolatát, minden vágyát, egész boldogságát, azért nem is tudhatnak mindezekről mások, mint azok, a kik boldogtá tétnek általuk; de a mi áll a családanyáról, az nem áll általában a nőről, mert a nőnek nemcsak mint embernek, hanem különösen mint nőnek is, sok olyan kötelessége van, a melyeket ha elmulaszt, az emberiség és polgárosodás vallják kárát, és a melyeket éppen olyan nyíltan és a világ szeme lát-

ára kell gyakorolnia, mint a férfinak az övéit, és a mely nők ezen nemes kötelességeket legbuzgóbban gyakorolják, azokról természetesen lehangosabban beszél a világ, és e hangos beszéd nem hátrányára, hanem ellenkezőleg előnyére válik, sőt előnyére válik az összes nemnek, mert e hangos beszéd csak hangos dicséretnek lehet tolmácsolása azon szolgálatokért, melyeket az ilyen nő az emberiség- és polgárosodásnak tesz.

Itt van például a szegényápolási ügy, az árvaügy, a cselédjavítási ügy és általában a jótékony ág nagy és dicső hivatása, kinek működésére vannak ezek szorulva, ha nem a nőkére? történhetik-e e téren valami sikeres, ha nem nők állanak az élén? és lehet-e e téren sikeresen munkálkodni a nélkül, hogy az ezen ügyek bármelyikeért lelkesülő nők bizonyos tekintetben kilépnének a családi kör visszavonultságából? és nem hangzik-e nevük annál szélesebb körökben, minél lelkesültebben buzgólnak valamelyikért e nemes ügyek közül? és nem válnak-e az illetők annál nagyobb díszére a nőnemek, minél szélesebb körökben hangoztatják nevüket?

És milyen szépen lehet a nő közemberiségi és családanyai hivatását egybefoglalva betölteni! Mert a ki azt állítja, hogy egyik hivatás betöltése csak a másiknak hátrányával történhetik, az vagy nem tudja, hogy milyen aránylag kevés időt vesztené igénybe a jótékonyág gyakorlata, vagy pedig nagyon sok időt vesztené olyan dolgokra, melyek csak igen távoli vonatkozással vannak a családanyai hivatásra. Ilyen például a sok üres látogatás; mennyi időt nem vesznek el ezek sok nőtől! És ha legalább valami célja volna e látogatásoknak! De a mint ezek jelenleg divatban vannak, nincsen más céljuk, mint az, hogy társaságban — segítsék egymásnak üres beszélgetéssel elverni a drága időt, és jaj annak, a ki pontos könyvet nem vezetvén a látogatásokról, valahogy elmulasztaná a rendes időben hűségesen visszaadni a tartozást, vagyis a maga részéről is hozzájárulni, hogy egy-két óra üres beszélgetéssel harácsolassék el! Az olyan nő örök időre, mint a finom világ illemmodorain kívül álló, nevetlen lény híreszteltetik el; holott ha az ilyen üres idővesztegetés csak fele részben valamely közemberiségi ügy előmozdítására fordíthatnák, én azt hiszem, hogy az idő legalább is épen olyan gyorsan telne, a társalgás is olyan érdekesen folyna, mint az üres, idővesztegető, apprehenziókat szaporító divatos látogatások alkalmával, és — a haszonról nem is szólva, — a családanyai teendők szintén semmiben sem szenvednének kisebb, vagy illetőleg nagyobb hátramaradást, mint jelenleg.

Hanem e részben is az előkelő hölgyeknek kellene jó példával előlmenni, hogy e nemes szokás az eddigi időpazarlást kiszorítsa; azért örömmel ragadom meg az alkalmat, olyan nő arczképével kedveskedni hölgyeinknek, a ki főrangúsága mellett úgy a családanyai, mint a női hivatásnak a legszebb összhangzatban egyaránti nemes buzgósággal eleget tesz. Báró Eötvös József, hazánk világhírű költőjének és állambölcészének, jelenlegi magyar közoktatásügyi miniszter neje ez; a milyen nagy férje dicsősége, olyan nagy e nő dicsősége mint családanya és mint a közjóért buzgalkodó lélek. Nagyon kevesen ismerik e nő ritka nemes lelkét, mert a milyen nemes e lélek, annyira ékesítik őt a nő két fényes tulajdona: a szerénység és igénytelenség, azért én is csak egyetlen tettet fogom itt érinteni, egy oly tettet, mely csaknem észrevétlen maradt a nagy világ előtt, annyira jelentéktelennek látszik első pillanatra, de mélyebben vizsgálva, nagy mértékben tünteti föl e nő gondolkozás-módját.

Midőn tavaly Vachott Sándorné nálunk is meg akarta honosítani a női tanóráknak külföldön már teljes virágában diszlő divatját, ismervén a mi társadalmi viszonyainkat, minden kitelhető módon ügykezett a magasabb körökben részvétet kelteni az eszme iránt; de hiába volt erélyes buzgalkodása, csak igen kevés nő találkozott a fővárosban, a kik Pulszky Ferencz, Henszelmann Imre, Rónai Jácintnak sat. ép oly tudományos, mint szellemdus előadásaira érdemesnek tartották volna megjelenni és azon kevesek közé tartozott báró Eötvös Józsefné; olyan szorgalmasan járt az előadásokra, mint egy jó diák, cseppet sem gondolva azzal, hogy ennek folytán még a „tudós nő“ hírébe talál esni.

Emilia

Naplementkor.

Bogyó Adéltól. *)

Majlong a lomb, mosolyg a kert
Minden virága édesen,
S míg dall felettük a madár,
Hűs árnyban ülök a gyepen
Elnézve a kert ékeit.
S hogy mint lánog a tűnő nap.
S beszívja a szellőt, a mely,
A lombon át suhogva csup.

S boldog vagyok én végtelen,
Itt álmadozva el soká.
Lelkem repül magasra fel;
Ábrándvilága elfogá.
Merengve száll minden felé,
Hosszan pihen meg mindenütt.
Egy gondolattal átölel
Mindent a nagy világ fölött.

S keblem derül, miként az ég,
Tavasznapon, a tél után;
Mosolygó kedv dalolja már
Győzelmi dalát bánatán. —
Mint ápoló barátomat,
Üdvözlöm a természetet;
Mit nem tudott más tenni még:
Gyógyítja szíve s lelkemet...

De hirtelen egy gondolat —
S te kedvesem, eszembe jutsz;
Ábrándom fénye megtörik,
Mint csillag, égboltról ha fut...
Könyvem lehull... én ébredek,
Széttépve bűvös álmitat;
Eszembe jut a mult veled,
S a szívem majd kettő hasad.

Bajos két urnak szolgálni.

Beszély.

Posta Sándortól.

(Folytatás).

A verklis épen rákezdte; Czibik oda ugrott Marishoz,
mint akár egy húsz osztendős logényke, és átfogta derekát.

— Nem haragszol ugy-e, hogy én tánczolk veled? —

*) Ama költőnő, kinek kora elhunytáról a mult hóten volt szomorú kötelességünk olvasóinkat értesíteni.

kérdezte Maristól, — már oly régen akartam, csak hogy akkor ki muzsikált volna?

— Már miért haragudnám, Matyi bácsi? Szeretem én magát!

— De csak úgy, mintha az apád volnék?

Maris furcsán nézett Czibikre és szólt:

— Bizony, mint az apámat.

— Jobban esnék, ha másképp szeretnél, — folytatta Czibik és nagyot sohajtott.

— Hát hogyan?

— Ej, hát úgy, mint én téged.

— Hisz én azt nem tudhatom, Matyi bácsi!

— Na, nézz a menyasszonyra, meg a vőlegényre, akkor világos lesz előtted.

Egyet rezzent Maris, Czibik pedig magához ölelte, mert ugyanakkor kezdődött a frisse.

Többet nem szóltak a táncz alatt; különben a fris csárdás nem is olyan portéka, hogy benne beszélgetni lehessen; úgy is elég jó tudó kell hozzá, ha hallgat az ember.

Czibik és Maris járták a legszebben. A háziasszony az első emeleten ugyancsak magyarázta egy bécsi hajóskapitányénak, hogy melyik a szép csárdás.

— Lásza azt a vén kópé házmestert, az már szépen tánczol, mintha ördögmotola volna a lába. Módos minden mozdulata, de Maris is kitesz magáért.

A jó német asszony csak mosolygott, tetszett neki a táncz, de nem fért fejébe, hogy nincs benne két hasonló lépés vagy mozdulat, nem látott benne szabályt. Pedig az a legszebb szabály, a mit a természet ir elő.

— Ezt a tánczot soha sem tanulnám meg!

Estére járt az idő, midőn vége lett a táncznak; felhevülve mentek le mindnyájan a pinczelakásba, hogy ne csak a lábak, hanem a gyomor kívánalmainak is eleget tegyenek, a mint ezt a részek közötti jogegyenlőség megköveteli, különösen lakodalomkor.

Czibik addig sundogott az asztal körül, míg Maris mellett foglalt helyet; de a másik oldalon ott volt Franczi szabólegény is. Milyen jó az, ha két udvarló is akad egyszerre az asztalnál! — gondolhatta Maris. Csupa előzékenységből majdnem hogy szájába rakták és töltötték az enni-innivalót.

Czibik azon törte fejét, hogyan rettentse el Franczit; azért nagy elmélkedésében a szája mellé dugta néha a villát. Franczi pedig azon tervelt, mint kellene lekenyerezni Czibiket, és hogyan vonhatná el figyelmét Marisról?!

— Házmester ur, igazán szépen játszik, — kezdé hizelegve Franczi.

Czibik ki volt hozva sodrából; ilyen szép szóért csak nem lehet goromba az ember.

— Dehogy, édes öcsémuram. Ezelőtt, haj, ezelőtt! de most már elmegy a kedvöm tőle.

— Azt ne tegye, házmester bácsi; ki fog bennünket azután mulattatni? — szólt Maris naivul. Mióta Czibikkal tánczolt, nem jött szájára a „Matyi bácsi” titulus.

— Sőt épen most legyen hozzá kodve, — beszélt Franczi, — mert kommandálok én magának olyan helyet, honnan csakugyan szép hasznot húzhat.

— Micsoda helyet?

— Hát egy unokatestvérem bandával van, mindig járnak koresmába játszani, a hol a zongerek énekelnek. Tegnap mondta, hogy épen mostan kellene egy klarinétos, mert az övékének kitört a mutatójaja, és nem tud játszani.

— Szegény, — szólt szánakozva Maris, — miből fog most már megélni?

— Az az ő dolga!

— Köszönöm szépen, — mondá Czibik, — hanem cigányokkal nem akarok egy bandában játszani.

— Ejnye, házmester ur, hogyan sérteget! Hát cigány vagyok én? Semmiféle nemzetségem sem volt cigányfajta, így nem lehet unokaöcsém sem az, és mégis ott van. Nem cigánybanda az, házmester ur, mert azok kótából muzsikálnak, mind egy szálíg művész.

— De hogyan lehetne közjük bejutnom?

— Hát beszélék az öcsémmel, az majd kieszközli, hogy bevegység a bandába.

— Hej, minő jó lesz; ugy-e házmester bácsi? Legalább lesz rendes keresete, mert a házmesterség úgy sem sokat hoz be, — mondá Maris gyermekes örömmel Czibik sorsának leendő jobbra fordultán.

Czibik hallgatott, fölhaltott egy pohár bort, czuppantgatott nyelvvel, és összeránczolt homlokkal nézett a pohár fenekére; egyszerre rossz kedvvel tette le a poharat és szólt:

— Kifelejtettük magunkat a számadásból! Nem lehetek én egyszerre házmester is, meg bandista is.

— Már miért nem? — kérdezte Franczi csudálkozással.

— Mert ki nyitja ki más a kaput este, ha én nem? A házmesterre este több szükség van otthon, mint nappal. A banda pedig este szokott játszani. Én tehát csak egy föltétel alatt mehetnék bandistának: ha feleségem volna.

Erre a szóra mind a három elhallgatott, mintha kétfelévágta volna beszélőjüket.

Franczi úgy találta, hogy ép ellenkezője történt annak, a mit ő ki akart vinni. Maris györmölgette asztalkendő hiányában zsebkendőjét ujjai között; nem nézett volna a világért följobb tányérjánál, melyre Czibik egy hatalmas darab rostélyost kegyeskedett ráudvarolni.

Maris csendes volt, mintha kieserélték volna.

— Egyél, édes Mariskám! — szólt hosszú szünet után Czibik, — mert ugyis majdnem elbeszélgettük a vacsorát.

Franczi savanyu képet vágott, és olyas valamit érzett a szép megszólításra, mint mikor körme alá szúr a tüvel; pedig, ha szorosán veszi a dolgot, nem lett volna szabad annyira behatolnia az érzelmek világába Maris mellett, miután már másnál volt lefoglalva. De van-e olyan kecske a világon, mely be ne menne a szomszéd kertjébe káposztát enni, ha hozzáférhet?

Marisnak a nógatásra keze előbb az abrosz széleig emelkedett csak, és azt gyűrögette; azután mindig magasabbra, míg végre megfogta a kést és villát, és elmetélvén a húst, egymásután rakosgatta szájába.

Czibik látta ezt, és mint mindenben járatos ember, észrevette, hogy e nehezen legyőzött szemérmesség csak onnan ered, mert ő az okozója. És örült, látva az eredményt és pusztítást, mit Mari a rostélyoson végbevitt; tudta, hogy azt jobb étvágygyal eszi meg az eladó lány, mit a házasulandó férfi rak tányérjára.

Czibiknek majd kifurta az oldalát már régen, hogy nőül kéri Marist, de nem volt hozzá bátorsága. Most is olyan nagyokat nyelt, mintha csukaszálka akadt volna torkán, de csak hallgatott.

Ekkor körüljárt az asztalnál a pohárkocczintás. A régi rektorvilágból emlékébe jutottak Czibiknek különféle toasztok, és meg akarván mutatni, hogy mit is tud ő, felállott és

egy kacskaringós mondókát szónokolt el. Tele volt ez fellengő költészettel és tropikus hasonlatokkal. A boldog párnak kívánta, hogy sokáig zöldüljenek (mint a pálmafa tudniillik), és végre ha leteszik terhes nyavalyájukat (az életet), kapjanak koronát a magas menyországban, fénylőt, ragyogót. Amen. Éljen!

A társaság hangos, dörgő éljenben tört ki, hogy felhalatszott a második emeletbe. A bárkafoltozó odatántorgott Czibikhez, és boráztatott bajuszával előbb jól összemázolván őt, akkorát czuppantott orcájára, mintha báránybőr-süveget vágta volna a földhöz.

Maga Czibik is exaltálva volt az eredmény folytán, mit toasztja előidézett; azután átadta magát a régi rektor-kántorerénynek és ivott, mint a gödény.

Ittak, ittak, addig ittak, míg az erős nem a bortól elerőtlenítve az asztal alá hullott. A völegény is eláztatta magát a nap dicsőségére.

A kaput tíz órakor Maris csukta be. Félve, de mégis szívesen avatkozott más dolgába, sőt ott is maradt a házmester szobájában virrasztva, ha valaki talál jönni.

III.

E lakodalom új aerát képezett Czibik életében. Az akkor hallott eszmék kiirthatlanul meggyökereztek nála, és minden cselekvése oda irányult, hogy azok testté is váljanak.

Az ige testté lön és Czibikkal lakozék. Maris feleségévé lett!

Szegény leányokra nézve, kik arra vannak kiszemelve a sorstól, hogy másnak szolgáljanak, másnak készítsék azon edelt, miből nekik csak a maradék jut; valóságos menyország egyszer kiszabadulni a járom alól, mely néha nagyon is keserves, és férjhez menni és gazdasszonykodni magáéból magának.

A nő csak akkor érte el életének legszebb célját, ha férjhez megy. Maris, midőn Czibik neje lett, nem érzett valami nagy szerelmet, és hajlama csakis vonzódás volt a jó Czibik iránt, és csak azért ment hozzá, mert asszonynak lehetni régi és legszebb álmai közt foglalt helyet. Válogatni meg épen nem válogathatott, túl volt azon koron, midőn még gondtalan az élet, és közel ahhoz, a hol az ócska vasak országa hátrálódik. De mit is válogatott volna, nem szegény lánynak való az.

A kifáradhatlan házasságszerző háziasszony működése kapcsolta őket össze. Félig vonzalom, félig kényszerűség volt tehát, a mi összetartotta életét Czibikével. Ne is várjon Czibik feláldozó szerelmet tőle.

Egyébiránt összetörődtek volna ők, csak Csimbók Franczit csapta volna el a mestere, hogy máshol keressen munkát.

Czibik esténként soha sem volt otthon, mindig a bandával járt. Maris volt ilyenkor a portás; most pedig hamar beállott az est, a napok a téli idő folytán nagyon megrövidültek, és így fél kilenczkor már be kellett csukni a kaput, mert a ház a dunaparton feküdt.

Félnek a rossz emberektől, pedig a rossz ember a házban is lakhatik; annak mégis kinyitják a kaput, ha csenget és megfizeti az öt krajezárt.

Csengetnek.

— Ki az ugyan? — kérdezte magától Maris és letette a varrást. — Hátha Franczi? akkor — — — és nem tudta tovább folytatni, csak a vér futott fel arcába.

Kiment és felnyitotta a kaput.

— Jó estét galambom, — suttogá Franczi, mert csakugyan ő volt, és át akarta ölelni Marist.

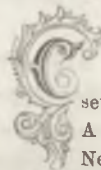
— Ugyan Franczi, ne bolondozzál mindig, jer inkább be a kapuból, hadd csukom be, mert nagyon hideg szél fú a Dunáról.

— Nem bánom, de szabad lesz hozzád is bemenni, majd kifagy a velöm ebben a hidegben; meg akarok melegedni egy kevésse nálad.

— Jól van, jöjj, de azután viseld becsületesen magad.

(Folyt. köv.)

C s e n d v o l t . . .

Bagossy Károlytól.

Csend volt, halotti méla csend.
A fülmle sem zenge dalt.
Nem suttogott a lomb, a szél,
Talán a nagyvilág kihalt.
Igy hallgatá az éjszaka,
Hogy kedvesem miről beszél,
Mert lelkünk édes szózatát,
Neszével háborgatni fél.
A hold mosolygva néze ránk,
Hisz olyan boldogok valánk.

Sokat, sokat beszélgeténk
A lombos kerti fák alatt.
Elunta várni az idő,
S egy-egy csillaggal elszaladt.
Mit bántam én, ha megy s viszi;
Azzal, a sziv világa jó,
Szem-csillagod ha itt marad,
Mosolygva néze ránk a hold,
A boldogságom fénye nő.
Midőn a lányka megcsókolt.

Te voltál akkor, oh, leány,
A menny te voltál én nekem,
S én meg az óriás valék,
Ölemben tarthatám egem!
Mért, hogy oda nem szállhaték!
Lehullott volna ugy az ég.
Keblem égő vágyától az
A földi fény nem látszané k.
S a hold mosolygva néze ránk,
Hogy aztán ugy elhallgatánk.

E l s ő s z e r e l m e m .

Beszély.

Lovass nep. Jánostól.

(Folytatás.)

Mig ez utóbbi szavakat mondá, zöldbe játszó szemével kémlelt. Most rajtam volt a sor nem hunyorítani. Tudom, mire célzasz, gondolám magamban.

— Tudja uram! — felelék neki, — egy szorgalmas tanuló nem igen ér rá vizsgálni, hogy itt a Tisza partján szebb leányok teremnek-e, mint máshol? Hátha én a dunapartiakat szebbnek tartanám?

— De itt vannak csak a szép barna haju, kék szemű Juliskák.

— Kikémleltél bennünket egészen, gazember, — gondo-

lám magamban, — de még szándokod rejtély. Vigyázni fogok, de nem vétetem magam észre.

— Ejj, uram, majd ráérünk leányt nézni, ha a hivatal meglesz. Gondolom, ott is vannak leányok?

— Vannak bizony, de én fogadok önnek leendő évi fizetésébe, hogy innét hoz magának nőt. Na, nem mer fogadni ön?

Észrevettem, hogy Julissal való ismeretséget tudni hiszi, most bizonyossá akarja tenni róla magát.

Látszólag minden érdek nélkül hallgattam tehát célzattait. Végre megköszöntem irántami jó indulatát. — Eltávozott, de alig ment néhány lépést, hirtelen visszafordult.

— Nem lenne szives, elvinni a várig ezen csónakok egyikén? Tudja, hogy csónak nélkül a vár felé most innét el nem juthatni.

Miért kívánja ez tőlem, hogy én vigyem le csónakon a várig? Talán bizonyossá akarja tenni magát arról, hogy jól tudok evezni, s hogy én vagyok az, ki Julishoz csónakon átjár? Ilyeseket gondoltam. Ő nem csónakon jött hozzám, hanem a kis Tisza hidján, miért akar most csónakon távozni? Majd félrevezetlek, gazember!

— Szivesen megtenném, uram, de nem vagyok annyira ügyes, hogy fölhevítésének engedni mernék. Most a Tisza igen sebes, azután a sok talp s hajó miatt könnyen mindketten életünkkel lakolhatnánk vakmerőségünkért.

De ő nem tágitott. Legyen tehát. — Eltaszítottam kis csónakomat a parttól s oly ügyetlenül kezeltem az evezőt, hogy neki halálfélelmet kellett volna kiállania. Csudálkozásomra föl sem vette az egészet. Tízszor is neki mentem a kikötött hajók s talpaknak. Én nem féltem, mert magam akartam így. Győződjek meg, hogy nem tudok evezni. Ha kifordulunk, kiuszom. Hanem neki is kellett uszni tudnia, mert különben nem lehetett volna ily nyugodt.

Partra értünk. Lelkemre kötötte, ha dolgaim vannak, végezzem el azokat tizenegy óráig, mert értem jön, a grófhöz vezetendő.

Tanáraimhoz siettem. Mindegyiknek megköszöntem jóakarátát, hogy H. grófnak ajánlottak. Egyik sem tudott a dolgról semmit.

Már most mi célja van a rött szakállunak velem?

A tegnapi kémkedés, a mai beszélgetés, hivatal ajánlata, kellett, hogy gyanuval töltsenek el. Ösztönöm sugta, hogy valami érne fog s hogy a rött szakállu valamit főz ellenünkben.

A város azon vendéglője felé indultam, hová a jobb módú idegenek szállni szoktak; gondolván, hogy kocistól vagy inastól megtudandom, hogy a rött szakálluval valóban itt van-e H. gróf? s egyenesen hozzá menendek.

A mint a vendéglőhöz közeledtem, a rött szakállu a ka puban állott egy szemüveges ural.

— Ez az! — mondá a rött szakállu a szemüvegesnek, mire a szemüveges élesen látszott nézni engem s azután mindketten befordultak.

A vendéglőben csak annyit tudhattam meg, hogy H. gróf egy ural tegnapelőtt a gőzhajón érkezett meg.

Bejelentettem magamat. „A gróf nem fogad el senkit,“ — lón a válasz.

Haza siettem. Otthonn egy kis levélkét találtam Sz. iskolatársamtól, melyben kér, hogy egy rövid perczre fáradjak hozzá, valami fontos dologban tanácsomat akarja kikérni.

Julishoz szerettem volna menni, de Sz. levelét olvasva mást gondoltam.

Sz. barátom erős, vakmerő ember volt s hozzám ragaszkodást mutatott; gondoltam, hogy magamhoz hívom, titkomban avatom s előintézkedést teszünk, mert hogy történni fog valami, arról bizonyos voltam.

Azonban Sz. levezetett a szállásán levő pinczébe, azt állítván, hogy a tárgy, melynek megbírlására magához kért, ott van. Alig mentünk a pinczébe néhány lépést előre, midőn Sz. kezében a gyertya elaludt. Fölment meggyújtani — és az ajtót rám zárta. Alnokságot gyanítottam. Kérdésemre semmi felelet. Kopogtam. Hasztalan! Lementem a pinczébe, tapogattam a sötétben, valami fahasáb akadt kezembe; ezzel elkezdtem az ajtót döngetni. Fél órai fárasztó munka után az ajtó engedni kezdett. Egy erőteljes feszítés után szabad voltam.

Az udvaron nem találtam senkit. Az egész ház zárva volt.

Tehát ide is elért a rött szakállu keze! Semmi kétség, valami történni fog. Rohantam, de nem haza, hanem a hid felé Julishoz.

Julist feltűnőleg komolynak találtam. Elmondtam mindent, mi velem mai nap történt.

— Ők azok, — mondá.

— De hát kik?

— Majd megtudsz mindent, — felelt ő.

Azután egy iratcsomagot vett ki asztalából, mit nekem e szavakkal nyújtott át:

— Fogd, kedvesem, e csomagot, ha valami oly dolog történik rajtam, — itt elhallgatott s gondolkodott.

— De hát mi történhetik, mi fenyegethet bennünket? — kértem én.

— Nem tudom. Meghalhatok, eltűnhetek. Ne kérdezz tovább! Rejtsd el az iratot, ez mindent fölfejt. Ha a veszély, melytől félsz, elmulik, ugy szóval mondok el mindent; ha pedig vést hoz ránk s nem beszélhetsz többé velem, akkor bontsd fel!

Ezt mondva, szemembe nézett, szemei könnyekkel teltek meg. Azután megölelt s susogá:

— Most csak egyet mondhatok, hogy téged végtelenül szeretlek!

Keblemre hajtá fejét és zokogott. Különös érzelem futotta át valómat. Annyira éreztük a közelgő vést mindketten, de hogy honnan s mily alakban fog az ránk következni, nem tudtam.

— Kedvesem, te bizalmatlan vagy hozzám, — mondám neki. — Te H. grófot és a rött szakállut ismerni látszol s nekem rólok idáig mitsem szóltál. Hogy valami fog bekövetkezni, azt te tudod, míg én csak érzem. Juliskám! nem érdemlem tőled e bizalmatlanságot.

— Ne tégy szemrehányást! — szólt kérlelve!

Azután az iratcsomagra mutatva, mondá:

— Menj tehát haza, bontsd fel e csomagot, olvasd el, Mindent meg fogsz tudni. Tartalma azonban csak kettőnk titka legyen!

Nem akartam őt elhagyni, tartottam a veszélytől. Iparkodott megnyugtanni. Hiszen nappal van, szomszédok is vannak. Este ugyis átmegegyek.

Végre megegyeztünk, hogy ha olyan valami történik, mi jelenlétomat szükségessé tenné, a padlásablakon kinyújtott vörös kendő fog nekem jelül szolgálni.

Ily nehezen sohasem váltunk még el. Mintha éreztük volna, hogy egymást többé soha nem öleljük. Szivem akart szétrepedni.

Hazamentem. Szobám ablakából elláhattam Julis lakáig. Bezártam az ajtót, az ablakhoz ültem, hogy mindent figyelemmel kísérhessek, mi a túlparton történik.

A szél föltámadt, alulról fujva, fölkorbaesolá a Tiszának széles tükrét.

Az iratcsomag boritéka zöld szalaggal volt átkötve. Alul másik boriték volt, melyet violaszin pecsét tartott össze, a pecséten grófi korona alatt H. J. betűk, a boritékon pedig nevem volt, mint czimzet olvasható. Remegő kézzel nyitottam fel.

Julis naplója volt.

Julis naplója.

Május 18. 1852.

Ma vagyok tizenhat éves. Mostohám magához hivatott, s tudtomra adta, hogy Brenner bankárhoz kell nőül mennem. Én atyámhoz fordultam kérő szemeimmel. Semmi részvét, semmi szeretet, semmi bizalomgerjesztő sem volt számomra arcán soha! Ma is olyan volt. Szigorú, szeretetlen mindig irányomban. „Istenem, ha jó anyám élne! Ha elmondanám neki, hogy szeretet nélkül nem tudok férjhez menni, keblére ölelne, s a szigorú atya ellenében megvédene!”

Midőn mostohámnak ezt mondtam, szitkokkal halmozott. Ellenem ingerelte atyámat, ki átkával fenyegetőzött. Istenem! mi hát az én bűnöm? Az-e, hogy hamisan nem akarok esküdni? Hogy nem akarok annak a férfinak nejévé lenni, kit inkább gyűlölni, mint szeretni tudnék? — Nem tudom, mit fogok tenni, de azt tudom, hogy Brenner neje nem leszek soha!

Május 19. 1852.

Beszéltem Brenner bankárral. Magamhoz kérettem őt. Repült hozzám. Valami kellemest vélt hallani, mert utálatos rött szakállát simogató s mosolygott. Képzelt menyországából hamar kiszólitottam. Határozottan megmondtam neki, mikép őt nem szeretem s elvárom tőle, mint lovagias embertől, hogy megszűnik tovább reményt tartani kezemre.

Azt hittem, hogy határozott nyilatkozatom indulatba fogja őt hozni. Csalatkoztam. A legszemtelenebb mosolylyal adta tudtomra, hogy ő azt úgy is gyanította, hogy hozzá szeretetből nem megyek, de azért —

— Elég, uram! Én önhez sem szeretetből, sem szeretet nélkül nem megyek.

— De hozzám fog jönni, comtesse, mert már szüleiével a szerződést megkötöttem, a szerződésnek pedig jogereje van.

— Na, hát vegye el ön szüleit, ha az ön szerződése jogerővel bír. Gyapjunak hisz ön engemet, hogy szerződéssel akar birtokába venni?

Ez vala szóváltásunk. Az egészben még az a leglealább, hogy Brenner egy szóval sem tett kísérletet vonzalmamat megnyerni. El vagyok adva s punctum.

Még atyámnál teszek egy kísérletet.

Május 21. 1852.

Arczom ég a szégyentől, szivem fáj a szeretetlenség miatt, reszketek a boszuvágytól. Hah, boszu! Megálljatok csak!

Ma sokat tapasztaltam. Meggyőződtem, hogy atyám keblében irányomban a szeretetnek még árnya sincsen. Mos-

tohám? ah ez valódi kigyó! Testvéreim? ezek szégyenleni látszanak!

Midőn atyámnál bejelentettem magamat, értésemre adatta, hogy a hercegnő szobájában fogad el. Különösen megynálunk! Szegény anyám nem volt grófhölgy, de grófné volt mégis mint atyám neje. Emlékezem még, mily határtalanul szerette ő atyámat! Szerette benne nem a grófot, hanem férjét.

Mostohám iszonyu áldozatnak hiszi, hogy ő oly férfinak lett nejévé, kinek első neje nevelőné volt hajadon korában. Szegény atyám maga is botlásnak tartja első házasságát. Fiatalkorában szabadelvű s takarékos, férfi korában aristokrata és pazarló. Rangja sokat követel, mint mondja. Testvéreim neveltetése iszonyu összegbe jön. S ők éreztetik velem, hogy anyjuk hercegnő, míg az enyém csak nevelőné volt! Ezek kívánják tőlem azon áldozatot, hogy egy gazdag szivtelen embernek vessem oda magamat áldozatul csak azért, hogy elbizott czimkórságuknak tovább áldozhassanak!? Megálljatok!

Senki sem emlékszik a háznál kegyelettel szegény anyámról. — Csak Gunda, egykori dajkám, ki vagy három év előtt távozott el tőlünk, beszélt el, mennyi jót tett, hogyan imádták a környék szegényei!

Ányira vagyok, hogy atyámhoz sem mehetek bejelentés nélkül.

Tehát a hercegnő szobájába rendelt atyám.

Elmondám neki, hogy mint portékát akar megvenni a bankár. Testvéreim mosolyogtak. Leglőször is mostohám tört ki.

— Talán csak fogja tudni a gróf, — mondá, atyám felé fordulva, — hogy rangjának mivel tartozik, s ezen félvért kötelessége teljesítésére utasítandja!

Türelmem elhagyott. Atyám felé fordulék, ki egy támlányszékben ült s részvétlenül nézett rám. Az elkeseredés a következő szavakat adta ajkaimra:

— Igen, tudni fogja atyám kötelességét, hogy megzabolázza annak nyelvét, ki hercegi rangjáért atyámat oly pénz-zavarba hozta, hogy most gyermekét akarja egy szennyes embernek eladni, — ki nem áthat sértegetni oly nőt, ki hábar nem volt magas születésű, de takarékosága által egy uradalmat segített venni atyámnak, míg az, ki e házba csak magas igényeit hozta, adósságra adósságot halmoz, s végre, hogy az uzsorásnak száját betömje, engem akar oda vetni, mint koczot a morgó ebnek. — Megtiltom önnek, — szólék mostohám felé fordulva, — hogy drága anyámra többet czélozni merjen!

Mint nyíl pattant fel mostohám ülőhelyéből s engem arczul csapott.

Elájultam. — Szobámban jövék magamhoz. Képem úgy ég a megaláztatástól! Szivem kemény, mint a kő. Tudom, hogy engem nem szeret senki, de hogy én sem szeretek senkit, azt érzem.

Ránézek anyám arczképére, szelid kék szemeivel mintha könyezve nézne le rám. Pedig én könyezem. Borzadva gondolok atyám magavisoleteré. Mivé tette őt a vagyoniilag szegény, de igényeiben túlgazdag hercegnő! — Üldöz, hogy méltónak mutassa magát ez álnok nő szerelmére. Nincs tehát szájalma senkinek irányomban?

Megálljatok, megboszulom magamat!

(Folyt köv.)

Hollandiáról.

(Folytatás.)

Az ilyen köd, melyet Hollandiában tengeri gőznek neveznek, egy pillanat alatt bevonja az országot, de néha egy pár óra alatt el is tűnik egészen. Ugy történt most is. Hanem egyelőre ott ültünk a köd, de a tó közepén is. Nem láthattunk három lépésre, sőt a sajka végén ülő kormányos is eltűnt szemünk elől. A köd oly sűrű gomolyokká göngyölödött össze a víz fölött, hogy szinte kézzel fogható volt. Mi hát csak eveztünk s haladtunk, hiszen végre mégis csak partot kell érnünk. Egy ideig mindnyájan hallgattunk, midőn a kormányos nagy veszélyre figyelmeztetett. Könnyen találkozhatunk vitorlás vagy gőzhajóval, mely összezúz bennünket. A tanácskozásnak, melyet e miatt tartottak, eredménye az volt, hogy megkettőztetett erővel evezünk, csak hogy valahol, mindegy bárhol, — partra érhesünk.

Igy hát eveztünk, s időnkint kiáltottunk, a mint csak bírtunk: „Hó! halló!“ A könnyű sajka nyilsebességgel repült előre, s egyszerre csak egy kákatömegbe furódtunk s kemény tárgyhoz ütődünk. „It a part!“ kiáltott kormányosunk. „Igen, én is érzem!“ mondá az előtttem ülő, kit az erős lökés majd kivetett a sajkából. Hol voltunk most? Azt nem tudta senki. Orvendve, hogy ismét valami szilárd és megbízható közelében vagyunk, szorosán a part mellett evezünk, hogy valami kikötőhelyre, vagy emberi lakás közelébe jussunk. Haladtunk és haladtunk; kiáltottunk és kiáltottunk, de a partnak vége-hossza nem volt és sehol sem hallatszott más hang, mint a víznek zugása és a sásnak bus, rémes suttogása, vagy itt-ott valami vízi madár repkedése, melyet nyughelyéről felzavartunk.

Másfél óráig bolyongtunk így, midőn a köd széteszlott s egyszersmind egy hajóval találkoztunk. És csak most tudtuk meg, hogy az egész idő alatt, mindig jobbra tartva a nád mellett, egy kis sziget körül jártunk, melynek átmérője alig 300 lépés volt.

A hajó, melylyel találkoztunk, ama deréglyék egyike volt, melyek az ingoványokból tözeget hoznak s a városokba viszik eladni. A hajósok az egész éven át családostul járműveiken laknak, nappal fenn a földéleten, éjjel egy kajütben, mely alig egy lépés széles és két lépés hosszú. Az ilyen hajóscsalád egész éven át uszik a tőzeg-deréglyével a folyókon és tavakon, csak épen a három téli hónapot, míg a vizek be vannak fagyva, töltik a szárazon.

A hó- és jég-idényben Hollandia sajátos látványt nyújt. Mindenkinnek van háza előtt saját csuszkaló és korcsolyázó pályája. Minden paraszttelek vizárokkal van körülvéve, s minden faluban és kis városban van folyó vagy egy széles csatorna. Nagyobb városokban minden utcában van csatorna és a város falait szintén vizárok környezi. Mindezen vizek vagy egészen állók, vagy csak csekély esésük van, s oly simán fagnak meg, mint a tükör. Ez által a lakók kicsinye-nagyja, örege-ifja, mind a korcsolyázásra utaltatik. Ha minden árok- és csatorna, kívül és belül, teli van korcsolyázókkal, kik csak úgy futnak össze-vissza — ez, egy hollandi város tornyából szemlélve, hemzsegő hangyabolyhoz hasonlít.

Midőn annyira kezd fagyni, hogy mi nem igen örömet távozunk a kályhától, akkor buvik ki a hollandi házi csendjéből. A hir: „Fagy! fagy! Az éjjel befagyott a víz!“ villany-ütként cikázza át az egész országot, s főleg annak fiatalágát. E hirre előveszik a fiuk korcsolyáikat, melyek hosszú

nyári álomban p hentek, megtisztítják és megvizsgálják azokat, s ha nem találják elég élesnek, akkor elviszik a korcsolya-köszörűshez. Most először kimennek a víz alatt álló rétekre, hol a beszakadás nem veszélyes, mert a víz nem mély, a vizárokot kivéve, melyek a réteket környezik. A csatornákat nem lehet használni, a míg a jég vékony, mert a vásáris és tőzecsajkák megtörik a jeget, a míg csak lehetséges, hogy annál tovább járhasanak keresetük után.

„A jégen tűnik ki a nép jelleme,“ — így szól egy hollandi közmondás. A jégen tartott mulatságok tökéletesen köztársasági jelleget viselnek. A jégen megszűnnek minden személyes különbségek és társadalmi osztályok. Itt a szolgáló büszkén tekint le korcsolyája magasságáról, választottja kezén tovarepülve, az előkelő uraságra, és a varróleány, „tárgya“ által kis jégcsánkón tolatva, minden tekintet nélkül zúg el ugyanazon hölgy pompás ruhája mellett, ki előtt ma reggel a földön térdelt, hogy szoknyáját helyreigazítsa. A könyvvivő, ki máskor már tíz lépésről köszöntve veszi le a kalapot, most a jégen repülve, egészen más dolgokra gondol, mint a kalapemelésre, és a legdurczásabb kereskedőseged, ki máskor szászor ugrál fel és le a létrán a vásárló hölgyek szolgálatára, most nem törődik velük. A ki nem korcsolyázik, az nézi a többit, vagy szánon tolatja magát.

A városok belsejében csak az iskolásgyermekek szoktak korcsolyázni. A felnőttek kün a vizárokokon, folyókon és tavakon jobb jeget tudnak választani. A leglátogatottabb korcsolyázó-pályák mellett, hol a délutáni órákban csak ugy hemzsegnek az emberek, négy órai távolságban egymástól korcsolyázók vannak felállítva. Egy asztal, egy pár szék, egy horodócska pálinkával, széntűzön egy fazék tej és egy szalmából font spanyol fal a szél feltartására, ebből áll az egész.

Ha a jég egyszer olyan erős lett, hogy kocsit és lovat is elbir, akkor megjelennek rajta a szánok. Ha Rotterdam mellett a Mász annyira befagyott, hogy a városi hatóság a lakoságnak megengedheti a szokott mulatságot, akkor valóságos bucsut tartanak a jégen. A folyó közepén mindennemű bódékat, kávéházakat tekeasztalokkal és minden rendű korcsolyázókat állítanak fel. Minden ilyen bucsu alkalmával nélkülözhetlenek a broedestjes, vagy poffertjes-kramen, azaz bódék, hol fánkhhoz hasonló süteményt nemcsak árulnak, de ott a szabad ég alatt sütnek is. Ilyen bódé egy előcsarnokul szolgáló, elül egészen nyitott, s mindenféle üveg, réz, porcellán, aranyozott, csillámló diszitményekkel ékesített, s lámpákkal és csillárokkal kivilágított helyiségből áll, melynek mindkét oldalán egy pár vendégszoba van. Ezek három lépés hosszú és egy lépés széles rekesztékek, melyekben keskeny asztal mellett 6—8 vendég talál helyet. A bódé előtt, a nyilt csarnok mellett ül háromlábú széken, mint egy trónon, a sütő. Jobbról áll a nagy fazék, könnyű, ritka tésztaival, előtte a réz-tűzhely vigan lobogó tűzzel s rajta a széles, négyszögletes réztepsi. Kezében tartja a tésztafedő kanalat, melylyel csudálatraméltó gyorsasággal tudja önteni a tészta a tepsi mélyedéseibe. Egy perc alatt 60—70 ilyen kis vajjas pogácsát önt, a mint e süteményt nevezik. Két segédnöje rakja a tüzet s forgatja a brodestjeket, s ha megsülnek, tányérokra rakják és czukorral meghintik, mások meg behordják a benn várakozó vendégeknek.

(Vége köv.)

Egy hét története.

April 27 kén.

A hetek egyformasága és különbözősége. — Botanikus naptár. — Az ó-budai szeszgyár égése. — A tűzoltó-testület. — Borzasztó látványok. — Látványó és műértő közönség. — Carina kisasszony vendégszereplése. — Némethy Irma kisasszony. — A budai magyar muzsa. — Retour-jegygyel a zsebben. — A megfogott orr.

Bölcsészeti szempontból tekintve, tulajdonképen minden hét egyforma. Az idő folyása olyan, mint egy folyamé; az egyes napok — egyes habok. Mi különbség van az egyes habok közt?

És mégis . . . minden hasonlat sántit; ugy ez is. Lehetne a képletet tovább folytatni, hogy igen is, van különbség az egyes habok között, a mint a nap rájuk süt, egyik más színt mutat, mint a másik; egyik tisztább, mint a másik; az egyik visz valamit a hátán, a másik semmit és így tovább.

Tehát a hetek közt is különbség van. Tavasz, nyár, ősz, tél — minden évben előfordulnak, s mégis ugyanazok-e? Nem! mindig mások. A hetek sem ugyanazok. És a többi.

Ime, mily pompás kezdet egy böjti prédikáció elé — a mulandóságról. En azonban sokkal többet, vagy ha ugy tesszik, kevesebbet akarok. Egyszerűen a hét történetét megírni.

E rovat rendes vezetője akadályozva lévén, engem ért a szerencse, e lapok tisztelt olvasónői számára a lefolyt hét eseményeit diszes bokkrétába köthetni. (Szokásos phrázis.) Ezért látnak a tárcza végén az ismert —i —r helyett egy egyszerű —r betűt.

Kezdjük tehát. De hol? Természetesen az elején.

A bölcsészettel körülbelül nem sokra mentem. Csak azt akartam belőle kimagyarázni, hogy a hetek egyformák, és mégis különbözők. Különbözők az események által, melyek bennök előfordulnak.

Szokásban van így tavasz elején megemlékezni az ibolyákról, a tavasz e kedves első gyermekeiről, melyeket az utcasarkokon különféle szép és nem szép árusnők kínálnak. Ennek az idénye körülbelül elmúlt. Egy ibolyabokkrétát irmagul is alig kaphatna már az ember; ezzel tehát nem kedveskedhetem, ha csak a valószínűtlenség vádját magamra vonni nem akarom.

Hanem miért ne lehetne a tavasz gyermekeit időrendben feltüntetni? Az egyenlőség korszakát éljük; legalább ezt halljuk minden ajkon hangoztatni, még a hol a szív nem érzi is. Miért ne említhetném tehát én is meg az ibolya-ujdonság formájára, hogy az ibolya-idény ugyan elmúlt, hanem uralkodási helyét dicsőségesen elfoglalta a hónapos-retek, kartifol és zöld bab? Utóvégre ezek is a tavasz gyermekei s nem is megvetendő dolgok, kivált az előtt, a ki szereti őket.

A mellett nagyon kedélyes és érdekes naptár volna, az ibolya példájára sorolni föl a hetek történeteit: cseresznye, meggy, barack, szilva, dinnye, szőlő; télen disznótor. Mind egyikben hűn volna jelképezve az idény.

Azonban nagyobb dolgokról kell írnom.

E hét történetének legfontosabb eseményét képezi bi-

zonnyal az ó-budai szeszfinomító gyár leégése, mert a tulajdonos részvényeseknek (illetőleg a biztosító-intézetnek) négyszázötvenezer forintnyi kárt okozott. Ez azonban anyagi kár, mely pótolható, de legalább húsz emberélet is esett áldozatul, melyet többé nem lehet kipótolni.

Csak nagypénteken kezdte meg e gyár működését, s alig egy hétre rá egy munkás égő gyertyával közeledett a kazánhoz; Ó-Buda lakói egy földrengető dördülést hallottak, s a nagyszerű épület lángokban állott.

Az éktelen ijedtségben és zavarban eleinte mentésre nem is gondolt senki. Lehetetlennek tetszett mindenki előtt. Még az érdekelt hivatalnokok és szolgák is rémülten futottak el a vész színhelyéről, s a csakhamar nagygyá nőtt néptömeg tehetetlen részvétellel nézte, mint harapózik a pusztító elem tovább és tovább, melynek a nagymennyiségű felhalmozott gyúlékony anyag bő tápot nyújtott.

Egyszerre szokatlan trombitaszó hangzott, két szekér dübörgött elő tüzi-fecskendővel; rajta csak féllábon állva, félkézzel fogózkodva, megérkeztek a tűzoltók, e derék, életrelvaló egyesület tagjai, melyet gróf Széchenyi Ödön alapított.

Régóta tartják már próbagyakorlataikat, föl- és lekoszogatva a főváros utcáin; régóta vigyáznak „inspekziós“ helyeiken; régóta várnak alkalomra, hogy kitüntethessék bátorságukat és ügyességüket.

Itt nyílt tér és alkalom, s ők ki is tüntették magukat.

A tűz már nagy mértékben elterjedt, mire oda értek. Majdnem a lehetetlent kellett véghezvinniök, hogy valamit megmenthessenek; de ők véghezvitték azt; főparancsnokukkal élükön megtették, a mit alig lehetett.

Oltásközben és azután is borzasztó látványok tárultak eléjük. Az egyik égő ablakban, melyből lágok csapkodtak ki, egy égő ember jelent meg, a gyár egyik munkása. Haja, öltözete — egy láng; elfuladva segélyért sem tudott kiáltani, csak égő karjait tárta ki, és sziporkázva bukott vissza az izzó zsarátnok közé.

Többen a gyár csövein keresztül igyekeztek menekülni. Irtóztatóan eléktelenítve, megfuladtan találták őket.

A bátor tűzoltókat azonban nem rettentette vissza minde rémes látvány; merészen nyomultak a tűzbe, vészbe. Óriási erőfeszítéssel ajtókat, réseket tömtek be, s így megmentették az épület egy szárnyát, melyben nagy mennyiségű kukoricza és kész szesz készlet volt egy rakáson. Ha az meggyul, a rombolás és emberélet-áldozat még nagyobb lett volna.

A füstölgő romoknak másnap és harmadnap s az egész héten azután sok nézője volt.

A fővárosi közönség oly látványó, kíváncsi, s a kirándulás Ó-Budára, a hajón, a nélkül is kellemes.

Ugyis sok ember van a fővárosban, a kinék összes és legfőbb teendője abból áll, hogy mint töltsse el idejét. Ezek tehát ráérnek, hogy az ily szomorú látványosságokat fölkeressék.

Hogyne! mikor még arra is akadt ember, egy angol, a ki eljött, hogy az „Orient“ gőzhajón első utjában utazzék. A

dologban az a legérdekesebb, hogy, mint mondják, százegy darab podgyásza volt.

Hanem nemcsak a látványó közönségnek volt e héten jó dolga, de a műértő és műszerető közönségnek is.

A nemzeti színpadon Carina Anna kisasszony vendégszerepelt és szerepel jelenleg is.

Eddigél „Faust“-ban lépett föl, mint Margit, az „Afrikai nő“-ben mint Selika és tegnap a „Troubadour“-ban mint Leonóra, Csányi Gizella kisasszonynyal együtt, a ki szivességéből Azuczona szerepét énekelte. A közönség gyönyörködött és sajnálta, hogy e kitünő művésznő már nem színházunk tagja, s csak néhány rövid vendégszerepben lehet hozzá szerencsénk. Még „Fidelio“ czimszerepében és „Don Juan“-ban lép föl, mely utóbbi dalművet az ő ittléte alkalmából vette elő az igazgatóság.

Kivüle még Némethy Irma kisasszony is vendégszerepelt e héten a dráma terén. „Béldi Pál“-ban adta Béldiné szerepét. Még hír szerint „Drahomira“ czimszerepében is fel fog lépni. Azon dráma-hősnői szerepkört ohajtáná betölteni, mely Jókainé visszalépése óta üresen van.

A budai várszínházban és nyári színpadon is szorgalmasan működik a magyar múzsa. Aradi Gerő igazgató nem kimél semmi áldozatot, hogy a közönség kegyét kiérdemlje. Aránylag kitünő társulatot szervezett, s érdekes és változatos műsorozatról is gondoskodik. Előnyére szolgál, ha a könnyebb műfajoknál, operette, vígjátéknál marad, mert szerintünk ez tulajdonképeni tere. Régi elv, hogy a budai színház ne legyen a nemzetnek vetélytársa, mely vele versenyezni akarjon. Régi elv, melytől azonban az eddigi igazgatók többekévébbsé eltértek.

A várbeli előadásoknál hátrányos, hogy a gőzsikló nem tartja fenn a közlekedést előadás végeig; így előadás után, a ki jegyét előre megváltotta is, gyalog kénytelen lesétálni a hegyről, a jegygyel zsebében, ha csak saját fogata nincs. Pedig a művészetet nemcsak olyanok szeretik, a kiknek saját fogatjuk van.

Igaz, hogy az olyanok jobban kimutathatják szeretetüket. Így gróf Andrassy Gyuláné, a miniszterelnök neje, egy páholyt bérelt egész évre.

A budai kaszinó buzgólkodik, hogy a vándor-muzsát Budán lekötve tarthassa. Egyleteket és társulatokat ösztönöz a pártolásra; a városi hatóságok, hír szerint, külön segélyben részesítetik a színházat és páholyt bérlenek.

Igy aztán ha teljesül a megnyitó prolog utósó mondata: „A mint vándorbotunk a szögletben ki nem hajt, úgy bennünket a közöny ki nem hajt,“ élni fog magyar, állni fog Buda még!

„Félre kishittlek, félre, nem vészett el,
Élni fog nyelvében, élni, művészettel,
Még soká e nemzet!

A társulat meg is érdemli, hogy pártoltassék. Medgyaszay Ilka kisasszony és Vizváryné Sarolta asszony jeles operette-énekesnők, a kik már is megnyerték a közönség tetszését; Komáromi, Érczi, Halmi, Szép igen használható, tehetséges tagok, úgy, hogy előadásukat élvezettel lehet megnézni.

Végül egy adomát, mely szintén a hét történetéhez tartozik, a mennyiben megtörtént s e héten történt meg.

H. ur szenvedélyes horgász. Horgát vállára vetve, kikijár a város szélére, a hol a dunapart csendesebb, ott beveti a horgot a vízbe és vár, míg valami zsákmánya akad.

Sajátságos kedvtöltés, de a kinek tetszik, miért ne öl-

hetné vele üres idejét! Sokkal ártalmatlanabb foglalkozás, mint a kártya, vagy koresma; a mellett költői is — lesni a horgopczek mozgását, és ábrándozni a „szőke Duna“ habjain, a méla csendben, melyet csak a dunai malmok egyhangu kelepelése szakít meg. És a többi.

Ilyeneket gondolhatott magában H. ur is.

Denique a napokban mi történik vele! A szokott időben kiment szokott helyére, és szokásosan bele akarja vetni horgát a vízbe, azonban — képzeljék! — a horg megmakranczosodik, s a helyett, hogy a vízbe menne, belemegy H. urnak egyenesen az — orra czimpájába.

H. ur meglepettetik, H. ur zavarba jön, igyekeznék a bolondos horgot eltávolítani arca becses középpontjából, de az nem enged, borzasztó fájdalmat okoz.

H. ur félti illető becses középpontját. Miután a makacs horggal egyáltalában nem boldogult, mit volt mit tennie? kénytelen volt arczának említett becses középpontját markába fogni s úgy bejőni a városba, egy orvost keresve fel, a ki középpontját fölösleges és alkalmatlan függelékétől megsabadítsa.

A kik vele találkoztak ily megfogott orru állapotban, nem állhatták meg nevetés nélkül. Hát kedves olvasónim megállták volna-e? Azt hiszem, inkább szánakoztak volna nemes szívük sugallata szerint

— r.

Budapesti hírvivő.

++ (Ujra értesitem tisztelt előfizetőinket,) hogy úgy az ideai „Hölgyek könyvtára“ első öt kötetének, valamint az első félévi műlap szétküldését már megkezdtem és így mindenki, a ki az érte járó csekély díjat beküldte, legfőlebb május hó végeig megkapja az öt megillető példányokat.

Viszont én is tisztelettel felhívom mindazon kötelezett előfizetőket, a kik a jelen évnegyed előfizetési díjával még hátralékban vannak, küldjék be azt kötelezettségükhöz képest minél előbb.

++ (A pesti szegény gyermekkórház-egylet) e héten tartá közgyűlését. Az egylet mult évi bevétele 12,370 frt volt, az előirányzatnál tehát háromezer s pár százzal több, de a kiadás is több lett az előirányzott 8823 frtnál. Főlöslég 1439 frt 86½ kr, melyből 1183 frt tőkésített, a többi a pénztárban maradt. Az egyesület vagyona 1869. év végén 110,810 frtra emelkedett. A jelen évre 9439 frt 17 krnyi bevétel s 9355 frt kiadás lett előirányozva. — Az egylet tehát virágzó állapotban van, melynek Pest szegény sorsu osztályai örvendenek legjobban.

++ (A hivatalos lap) mult szerdai száma két legfelsőbb kéziratot közöl. Az első gróf Mikó Imrét menti fel saját kérelme folytán miniszteri állásától és neki a Lipót-rend nagykeresztjét adományozza. — A második pedig Goro ve minisztert bizza meg jelenlegi tárczájának megtartása mellett a közmunka és közlekedésügyi miniszterium vezetésével.

++ (A nemzeti színház átalakítása.) Mühlendorfer berlini építész egy tervet adott be a nemzeti színház átalakítására. A földszinti állóhelyet is ülések helyettesítsék. A színpadot meg fogják nagyobbítani; a mostani karzatot páholsorrá változtatják s e fölé jut csak a karzat. A színháznak a „Pannonia“ szálloda felé szolgáló melléképülete három emeletre építtetik. Az öltözőszobákat a legnagyobb kényelemmel rendezik be. S a színpadról valószínűleg kizárják a veszélyes léghuzamot.

†† (Pest történetének) megírására a város ezer arany pályadíjat tűzött ki, s a pályázat kivételére egy bizottságot hatalmaztak fel. Csengery Antal indítványára azonban a bizottság jobbnak látta (a mint hogy jobb is) eltérni a pályázattól, s a mű megírását egy jeles történészre bízni. E végett Salamon Ferenczet, e kitűnő írórt jelölték ki, ki a megbízást el is fogadja, ha az összeg felét (2500 frtot) a munka folyamában fizetik ki, hogy levéltári kutatásokat tehessen, stb. A munka első kiadása a szerző tulajdona lesz. Ez eljárás által Pest biztosítva van, hogy történetét jeles toll írja meg, és pedig teljes lelkiismeretességgel.

†† (Pest szépítése) és forgalma tekintetéből a négy külvároson át egy tágas körvonal fog nyitni, elkezdve fent a Margitszigettel szemben, a külvárosokon keresztül és át a Gellérthegygyel szemben a Dunáig. E célból már mozognak is. Leginkább utjában esik a körvonalnak két ház, melyeknek kisajátítására már megtették az előlépéseket. Csak hogy haladna már ez a szépítés; mert bizony Soroksár és Pest közt aránylag kevés különbség van most.

†† (A pesti omnibusz-társulat) megszűnteti közlekedését a várba és a császárfürdőbe, hanem e helyett a gözsziklóhoz és a budai közuti vaspálya indóhelyéhez fog járni 10 krért a pesti régi német színház-térről. — Hir szerint a részvény-társaság legközelebb Pesten is meg fogja szüntetni a járatokat német vonalain.

†† (A nápolyi királyné) ki a mi királynénk nővére, nyárra ide készül. — Köztudomásulag a porosz király és az orosz csár a fürdői idény alatt találkozni fognak Emsben. Ennek ellenében hallatszik, hogy Ferencz József ő Felsege a nyár folytán nemcsak Viktor Emánuellel, de III. Napoleonnal is össze fog jőni.

†† (A nemzeti színház) operabíráló bizottmánya, mely az imént alakult meg a nemzeti színháznál, csak hivatását fogja teljesíteni, ha az új operák megbírálásán kívül a játékkrend élénkítését tüzi ki feladatul, régibb kitűnő műveknek, s különösen amugy is meddő hazai zeneköltészetünk jobb termékeinek föllevenítése által, ilyenek: Erkel Ferencz „Dózsa György“-e, e valódi költői becsesel bíró mű, Mosonyi „Szép Ilonkák“-ja és a korán elhunyt Fáy Gusztáv melodikus zenéjű „Kamilla“ dalműve.

†† (Börtönügyünk ijesztő állapotát) iszonyu világban illustrálja az igazságügyminiszter leirata, melyet Pest városához intézett: „A városi börtönöket a mult napokban megtekintvén, azokat fájdalom! oly állapotban találtam, a mely sem a büntető törvénykezés céljának, sem a főváros méltóságának, sem végre az ország becsületének meg nem felel. A fegyenczek nagyrészben a középkorra emlékeztető földalatti helyiségekben vannak elhelyezve, a melyeknek szellőztetése hiányos; oly helyiségben, a mely 25 egyénre van berendezve, jelenleg 69 egyén van összezsúfolva; 10—14 éves gyermekek begyakorolt tolvajokkal egy szobában vannak összezárva, a mi valószínű erkölcsi ragálynak forrását képezi; arra nézve, hogy a fegyenczek akár erkölcsi, akár elemi oktatásban részesüljenek, semmi intézkedésnek nyomát sem találtam, sőt az a helyiségek hiányánál fogva, majdnem a lehetetlenségek sorába tartozik. Kell, hogy az ország fővárosában egy, a büntető törvénykezés céljait egyesítő megfelelő fegyházzal gondoskodjunk.

†† (A járdák használatát) kávéházak, cukrászatok és éttermeket illetőleg a pestvárosi tanács következő határozatot hozta: A járda használatáért az illető négyszögölenként

3 százalékat fizeti azon ház telekértékének, melyben az üzlet van. A járdát legfeljebb 12 lábnyi szélességben szabad fölhasználni; szögletházaknál csak egyik utezaoldalt szabad elfoglalni, — éjjel e helyiségeknek pedig ki kell világíttatniuk.

†† (Nevelőnői) alkalmazást keres egy okleveles tanítónő, a ki a rendes tantárgyakon kívül a magyar és német nyelvekben is alaposan oktathatja a növendékeket. — Egy másik, szintén okleveles tanítónő a rendes tantárgyakon kívül a német nyelv és zongorában is oktatni képes, hasonlóképp alkalmazást keres általunk. — Ismét egy másik, jó házból való, és legjobb korban levő nő kis gyermekek mellé felügyelőnőül, vagy gazdasszonynak, vagy pénztárnoknőnek ohajtana magát alkalmaztatni. — Végre egy jó házból való fiatal leány a ruhavarrásban, ruhaszabásban és finom kézi munkákban ohajtana a fővárosban tanítani. Mindezek iránt szerkesztőségünk bővebb felvilágosítással szolgálhat.

†† (Rózsás napló.) A nagyérdemű dr. Kovács S. Endre leánya: Ilonka kisasszony esküvője mult hétfőn este volt Szalacsy Farkas zalai birtokossal. A szülék nagyszámu tisztelői s a bájos menyasszony minden ismerőse igaz szívből kíván áldást e szép frigyre. — Röser János, kereskedelmi tanár, (Röser Miklós tanoda-tulajdonos fivére) közelebb váltott jegyet Budán a bájos Sauerpreis Luiza kisasszonynyal. Esküvőjük augusztusban lesz. — Báthori István, pestferenczvárosi jeles főorvos pedig e napokban jegyezte el magának a bájos Klenovics kisasszonyt boldog arául.

†† (Vegyes hírek.) Királyné ő Felsege Rapos József igazgató ily című művét: „A közalapnevelés multja és jelene hazánkban“, elfogadta, s a Brunsvick-szoborra 100 forintot adományozott. — A király május 20-dika körül három napra ismét lejö Pest-Budára, s meg fogja tekinteni a főváros mindazon pontjait, melyek be vannak foglalva a szépítési terv keretébe. — Debreczen történetén folytonosan dolgozik Szücs István volt debreczeni jogtanár. Mult év óta nagy haladást tett a munka; szerző igen sok jó forrásnak jutott birtokába, melyek segítségével sok érdekes, eddig ismeretlen adatokat hozand napvilágra. Többi közt kezei közt van Csokonai atyjának, ki szép miveltségű ember volt, eredeti naplója is rajzokkal. — Az aradi postán minap egy levél fordult meg, melynek czime szőrul szóra következő: „Fogadjad Rácz József kocsmáros Király Ferencz urat, hogy magának szójon, olvasd az Andrásnak.“ — A „József és testvérei“ című régi híres operát közelebb színre hozzák a nemzeti színpadon. — Egy budai hivatalnok neje hét hónapos gyermekét az asztalon hagyta és kiment a konyhába. A kis gyermek addig mozgott az asztalon, míg leesett és eltörte mindkét kezét és mindkét lábát. — Krasznamegyében fényképezett hamis tiz forintosok keringenek. Két embert már elfogtak, s mondják, hogy bennük már az egész társulat nyomára akadtak. — Husvétvasárnap oly vihar volt a Balatonon, hogy a habok száz ölnyre is kicsapódtak a parton, és a környéken számos távirdaoszlop ledőlt. — A bécsi arzenálban Hunyady János szobrát is felállítják, legfelsőbb meghagyás folytán. — A technikusok dalárdája május 14-kén a zugligeti „Disznófő“-nél tánczczal összekötött zártkörű dalestélyt tart. — A városligeti fasort jó állapotba hozatta a hatóság, ugy, hogy az ott eddig tapasztalt portól és sártól ezentul valószínűleg megmenekül szemünk és szánk. A szekérutat Mitterdorfer terve szerint Sinkovics kövezőmester makadámozta. A város ezuttal használtatta először az utké-

szítési hengereket. — Uj zeneművek jelentek meg Táboraszky és Parsch zeneműkereskedésében. „Te édesem!“ mazurpolka; zongorára szerzé: Leitermayer Sándor. Ára 50 kr. „Szeretlek én egyetlen egy virágom!“ és „Szerelmes kántor“; népdalok Allaga Gézától. Zongorára szerzé Somogyi Marcz. Ára 60 kr. — A régi német színház helyére építendő városi bérház építési költségei, a városi mérnöki és számvevőhivatalok megbízottjainak számításai szerint 1.215,170 frtra fognak rugni, mely összeg a 3 millió frtnyi pestvárosi kölesönből lesz fedezendő. — Zichy Antal színházi igazgató, ki szakismertének, tapintatának és erélyének naponkint uj meg uj jelét adja, határozott lépéseket tett Molnár György szerződtetése iránt. — Benza Ida kisasszonyt, mint halljuk, vendégszeplésre hívták meg a nemzeti színházhoz. — A nemzeti színház igazgatói állomását, legujabb megállapodás szerint, a kormány mindaddig nem szándékozik véglegesen betölteni, míg a fejedelmi segély ügye nem lesz teljesen tisztába hozva, s az a kérdés: vajon építtessék-e külön operaház és mikor, nem lesz végleg eldöntve. De hát ha ez a kérdés — mint anynyi más nálunk — még sokáig nem lesz eldöntve? — A nemzeti színház igazgatósága Carina kisasszony ittléte alkalmából „Don Juan“-t színre akarja hozni. Donna Anna Carina, Zerlina Pauliné és Elvira Balázsné, három primadonna lesz egy előadáson — Soupper Jenő elfoglalta énektanári székét a színi tanodában. — A nemzeti színháznál összeállították a dalmübiráló bizottságot. Kültagjai Mosonyi és idősb Ábrányi, beltágjai pedig Erkel, Nikolics és Böhm. — Liszt abbéről azt írják, hogy a zsinat zajos színhelyétől távol, Weimarban hosszabb időre letelepedett. — A pénzügyminiszteriumban már nagyban dolgoznak az 1871-diki budgeten. — Archeologiai egyesület létesül Szabolcsmegyében, mely május 3-kán tartja végleges alakuló közgyűlését N.-Kállóban. Az egyesületnek máris érdekes gyűjteményekkel ellátott muzeuma van, mely valószínűleg a megye pártfogása alá fog jutni. — A pesti szegény gyermekkorház-egyesület 1870 első negyedévi kimutatása szerint a bevételek 4440 frtra rugnak, a kiadás pedig 4172 forint. Az utóbbiak közt ott szerepel a finantz is, mely folyvást hűségezen szedi a maga részét a jótékony célra keservesen gyűlt összegekből. — A pesti nemzeti zenede május 31-kén d. u. 5 órakor a zenede termében közgyűlést tart, melyen a 40 tagból álló igazgató-választmány is meg fog választatni. — Az akadémia nyelv- és széptudományi osztályának szombati zárt ülésében Zichy Antal és Székács Józsefen kívül még tagokul ajánlottak Bartl Antal, Vadnay Lajos és Ascoli olasz nyelvész is. — Hire jár, hogy a kormánynak ajánlatot tettek a Duna alatt Pest és Buda közt alagutat ásni, melynek előállítása sokkal kevesebb költséget igényelne, mint egy uj lánczhyd építése. Ha ez uj terv csakugyan olcsóbb volna más építménynél, mit azonban alig hiszünk, akkor fel kellene karolni azt, de ha nem ajánlja olcsósága, akkor minálunk még korai dolognak tartjuk. — Nagy tűz volt e hó 24-kén a felső-ausztriai csinos Wels városban, melynek 28 épület lett áldozata. 25-kén ismét tűz ütött ki, mely 5 házat hamvasztott el. Sok régi magyar huszár jó emlékezettel van a városka iránt, melyet e szerencsélenség ért. — Odry Loholnek, különösen a „Hamlet“-ben tanusított buzgalmaért, az igazgatóság 300 frtnyi remuneratiót utalványozott. — Földényi Bélát a nemzeti színházhoz szerződtették segéd-bonvivánt és komikus szerepekre. — Decassé francia tenorista e napokban próbát énekelt a nemzeti színháznál. Hangja szép, érczes s elég kifejezés is van

énekében. De fölléptetését csak azon esetre engedik meg, ha a magyar szöveget betanulja. — A kutyá-adó Budán már május elsején életbe lép, s ugyanakkor fogják kiosztogatni a jegyeket, melyek ezentul elválthatlanul a kutyák nyakát fogják diszíteni. — Kis-Sitkén, Vas megyében, e hó 12 kén 2 ház égett le nappal. A reá következő éji 12 óra tájban ismét tűz támadt, mely néhány lakóházat és pajtát kivéve, majd mindent porrá, hamuvá tett. Mintegy 16 darab szarvasmarha lön a lángok martalékává. Sertés alig maradt. Sokaknak gabonájuk égett el. Az urasági tiszték is nem csekély kárt kénytelenek szenvedni. Két embernek teste is igen megégett. A szomszéd helységekben segély nem jött. Az ott szállásoló katonák lovaikat szabadra eresztették, közülök néhány még elő sem került. A hol a tűz hatalmaskodott, ott a szó teljes értelmében mindent fölemésztt. A tűz keletkezésének oka nem tudatik. — Ugyanaz nap Sajó-Gömörön is volt tűzvész, mely néhány percz alatt 10 házat hamvasztott el. — Pestváros világitási bizottsága elhatározta, hogy ezentul minden hét elején falragaszok által adja tudtára a közönségnek, hogy azon héten meddig tart az utcák kivilágitása éjjel, a netalán előforduló rendetlenségek azonnali észrevétele végett. — Pécsen Willmers hangversenyt rendez az odaváló feyenczkórház javára. A város derék fiatalsága felajánlotta közreműködését, kihordván eladás végett a zártszék- s páholyjegyeket, s mindenkép azon van, hogy a hangverseny lehető fényesen sikerüljön. — Pákh Albert egy hátrahagyott művét fogja nem sokára közölni a „M. P.“ A „Vas. Ujság“ azt mondja, hogy e mű nem most fedeztetett föl, hanem már rég megjelent az „Életképek“-ben, s nem sokára ismét megjelen Pákh művei közt, melyeket a Kisfaludy-társaság most akar kiadni, s melyek már sajtó alatt vannak. — Szegeden, hol a „Darázs“, vidéki laphoz mérten, már másfél év óta kielégítően folytatja pályafutását, most a jobboldali „Darázs“ ellensúlyozására „Savanyu“ ezim alatt baloldali élelzapot szándékoznak kiadni. — A „Magyar hölgykoszru-album“, melyet Schrecker, udvari fényképiró a pesti bálók fiatal hölgyeinek arczképeiből állított össze a honvédmenház javára, már teljesen elkészült. Egy-egy kötetben 19—20 arczkép van, s minden megrendelő tetszés szerint választhat ki a nagy névsorból 19-et, s azok arczképeit kapja meg igen diszes kötésben. — Az akadémia jövő hétfői ülésén két történeti felolvasás lesz. Egyiket Szilágyi Ferencz tartja „Egy erdélyi országgyűlés“-ről, a másikat pedig Toldy Ferencz „Béla király névtelen jegyzője“-ről stb., vonatkozással Ipolyi Arnold multkori értekezésére. — A katolikus autonómiai választásoknál Szeged városában, mely a legujabb népszámlálás szerint 65,000 lakosnál többet, s ezek között közel 60,000 katolikus lakost számlál, a felső választó-kerületben 93 választó iratta be magát s ezek közül 13 szavazott, nagyobbára Osztrovszky Józsefre, az alsó kerületben ötszázan szavaztak, itt a legtöbb szavazatot Kállay Ödön nyerte. — Szilágyi Dezső osztálytanácsos Angolországba utazott, az ottani jogélet tanulmányozása végett. Vele utazott László Zsigmond miniszteri titkár is, ki saját költségén fog 3 hónapot tölteni Angolországban. — A belga királyné, kegyelt emlékü József nádornak leánya, mult szerdán Bécsbe érkezett. A pályaudvarban az uralkodó fogadta több főherczeg kíséretében. A királyné Bécsből e napokban Alesuthra fog indulni, a hol gyermekkorában annyi boldog órát töltött, testvére, József főherczeg látogatására. — Mint hirlik, király őfelsége junius havában körutat szándékozik tenni Slavoniában és a határörvi-

déken; gróf Andrassy Gyula és Bedekovics miniszterek kíséretében. — **Bla u Gyula** hazánkfia, ki jelenleg a Mosartem hangverseny igazgatója, Pesten van, és szerdán a nemzeti színházban fog egy felvonás közti hangversenyben föllépni. — **A pesti állatkert** egy új látvány vonzerejével fog gyarapodni, t. i. Cassanova Fanni majomszínházával és állatseregletével, mely május 20-dikától kezdve valószínűleg az egész nyáron át ott lesz látható.

** (Halálozás.) **Báró Jeszenák Ludovika**, özvegy gróf Teleky Sámuelné Grácban, folyó hó 20-kán délután 4 órakor, életének 69-dik évében tüdőszélhűdésben meghalt. A boldogult hült tetemei 25-kén d. e. Gyömrön tétettek az ág. ev. egyház szertartása szerint a családi sirboltba az örök nyugalom helyére. — **Komjatszegi Szentkirályi Zsigmond**, akadémiai tag, Kolozsvár volt polgármestere, ápril 16-kán 66 éves korában meghalt. — **Joannovich Emil** temesmegyei tiszteletbeli szolgabíró, ápril 16-kán 34 éves korában meghalt. — **Csitáron Grmanecz Károly** királyi tanácsos urat sulyos családi csapás érte. Ápril 22-kén ragadta el a kérelhetlen halál hü nejét, **Grmanecz szül. Csenkey Mária**t, egy női erényekben gazdagul megáldott életet. A hü férjen és anyán kívül négy árván maradt gyermek siratja a jó anya kora elköltözését. — A tavasz kezdetén hunyt el Debreczenben egy kedvelt leány, ki maga is még csak élte tavaszán volt. E hó 25-kén halt meg **Csanak József** leánya, az alig 19 éves **Eszter**, kit nemcsak rokonai- és ismerőseinek, hanem az összes lakosságnak részvéte kísért a sirba. — **Marosvásárhelyt** pedig e hó 22-kén halt meg **Fekete József** országgyűlési képviselő, ki már Pestről betegen ment haza a husvéti szünidőre. — **Gränzenstein Gusztáv**, helyettes államtitkár a pénzügyminiszteriumban mult csütörtökön meghalt. Tiszta jellemű hazafi és nagy tudományú férfi volt, a forradalom előtt bányatanácsos, a forradalom alatt osztálytanácsos, a mi miatt a forradalom után sok nélkülözéssel küzdve, magántársulatoknál volt alkalmazva, míg a jelen kormány alatt Lónyay jobb keze volt és — szegényül halt meg. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Ápril 24-kétő.

Ápril 24-kén: „Szentivánéji álmom,” Shakespeare bohózata. — Ápril 25-kén: „Ördög naplója.” — Ápril 26-kán: „Troubadour,” Carina k. a. föllépteül. — Ápril 27-kén: Némethy Irma k. a. föllépteül: „Béldi Pál.” — Ápril 28-kán: „Fidelio.” — Ápril 29-kén: „Egy millió.” — Ápril 30-kán: „Don Juan.”

Gazdasszonyoknak.

Virágokat tovább friss állapotban

tarthatjuk, ha jó hosszú szárákkal levágva azokat, egyenkint pecsétviaszkkal ragaszszuk be végeiket. Ez által a virág nedve azonnal elveszti működését és a levegő nincsen annyi hatással reá. A félig nyílt bimbók legalkalmasabbak az ilyen kísérletekre.

Már kissé elfonnyadt virágokat újra friss kinézésüvé tehetni, ha végeiket forró vízbe mártjuk. A szárazon meghidegült vízcepek által a virágok újból fölélednek. Ekkor vágjuk le a forró vízben volt virágszár végét, tegyük a bokréttát hideg vízbe, vagy még jobb, ha nedves homokba tesszük.

Késeket és villákat fényesre

csiszolni legjobban úgy lehet, hogy egy darab oltatlan meszet porrá törünk, és egy jó darab parafával erősen dörzsöljük, aztán pedig száraz kendővel letöröljük.

N. Anna.

Számrejtvény.

Halmay Ilkától.

- 1, 2, 3. Nemcsak halni, de élni is dicső ezért;
1, 2, 3, 19. Így hívnek a Duna mentén egy megyét;
4, 5, 8, 9, 10, 11. Ez uralg mi bennünk s tehetségivel;
Ha kitartó s nagy, gyakran csudát mivel;
11, 2, 3, 2, 18. Pest alatt nem kis vasuti állomás;
16, 6, 18, 10, 11. Ezt jó gazda várja földjétől s ne más;
25, 5, 12, 13, 17, 3, 14, 21, 20, 13. Nélkülözni kényszerít s bár bélyegez,
A gögös világ előtt — nem szégyen ez.
9, 8, 13, 14, 8, 3. Isten mindent, e szót mondva, alkota;
7, 15, 17, 20, 3, 14. Földi boldogságunknak ez horgonya;
1—21. Gyermekid ez tartsa össze szent hazánk,
És magyarok leszünk ismét, mint már valánk.
Megfejtési határidő: május 27-dike.

A f. é. 13-dik számban közlött számrejtvény értelme:

A tiszta öröm forrása
Zavartalan kibuzgása
Hol fakad, hol találjuk azt?
A mely eléggé élvezve,
Sem lesz a szív veszélyére,
Sőt szebb örömkint főt fakaszt?
Ott hol az emberi kebel
Teljes, szüléi örömmel.

Helyes megfejtését következő előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Lóbor Szikra Ilona, Falvay Flóra, Szabóky Erzsike, Talányi Vilma, Patatics Szidónia, Kanyurszky Matild, Gyura Janka, Jancsiska Hermin, Nagy Flóra, Mdzóssy Anna, Sóos Gyulay Hermin, Pacséri Fodor Alexandrina, Csernó Vörös Erzsébet, Bogdanovics Hedvig, Halmay Ilka és Berta, Nagy Antónia, Ratkovszky Vilma, Jurassik Pántocsek Eleonora, Kaszap Mari, Broken Emma, Szepessy Irma és Jolán, Kühnel Ignáczné, Sváby Izabella, Hollósy Róza, Gál Sámuelné, Nagyné Mester Erzsébet, Gersics Mari és Róza.

A f. é. 12-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Szánthó Julia.

A 13-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldték:

Szánthó Julia, Dubányi Róza, Kalicza Gizella, Szepessy Szilágyi Lidia, Geher Antalné, Gál Sámuelné, Nagyné Mester Erzsébet.

Tartalom.

Báró Eötvös Józsefné, Rosti Ágnes, **Emiliától**. (Arczképpel.) — Naplementkor, **Bogyó Adéltól**. — Bajos két urnak szolgálni, **Posta Sándortól**. (Folyt.) — Csend volt... **Bagosy Károlytól**. — Első szerelmem, **Lovass nep. Jánostól**. (Folyt.) — Hollandiából. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkban van: báró Eötvös Józsefné, Rosti Ágnes arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia**.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
emlék.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

19. sz.
Május 8-kán.
1870.

Havonkénti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A kialudt csillagok.

— Még ezt is? — kérdi az anya, és a kétségbeesés ör-
jögésével emeli könnyelt szeméit a koporsóról, a melyben
szíve szeretett magzata halva fekszik, az égre. — Még ezt is
keresztül kell szenvednem? irgalom szent Istene! Mit vétettem
hát olyan nagyot, hogy ezt a büntetést kellett reám mérned?
És bármi nagyok legyenek is vétkeim, százszorta nagyobb
volt még szeretetem e drága magzatom iránt, miért nem tekin-
tetted nagy szeretetemet, szeretet Istene? És ha vétkes va-
gyok, miért nem büntetsz engem magamat, miért büntetsz
meg gyermekemben, gyermekem halálával; miért oltod ki ezt
az ártatlan életet, miért téped ki annyi jeles tehetség csiráit,
melyek ha kifejlődnek, a haza büszkeségére, az emberiség üd-
vére váltak, és százszorta jóvá teheték volna, a mit én mu-
lasztottam? Hol találjam meg az erény utját, ha a kalauzó
csillagokat eloltod felettem? hogyan találja meg lelkem az
utat tehozád, örökkévaló jószág, ha olyan rettenetes vagy ha-
ragodban? Miként volt lelked megölni e kis gyermeket, meg-
gyilkolni ez ártatlanságot, kioltani e szemeket, melyeknek
tekintete szentebb volt a logszentebb imádságnál, elhervasz-
tani e piczi ajkakat, melyeknek mosolygása derültebb volt ta-
vaszod minden sugaránál? Hol van itt az igazság, a kegye-
lem, a szeretet, a melyeket gyakorolni kötelességgé oltottál
szívünkbe? Miért nem gyakorlod magad is ez erényeket, ha
azt akarod, hogy erényekül higgyem azokat? Irgalom szent
Istene, óvd meg lelkemet a kétségbeeséstől, vedd el az én éle-
temet is, ha kedves kis magzatom életét elvetted, vedd el éle-
temet, mielőtt jószágodban kételkedni kezdjek; mutasd jószág-
odat azzal, hogy megszabadítván az élettől, megszabadítasz az
elviselhetlen nagy tenger fájdalomtól!

De az Isten felelet nélkül hagyja e kérdéseket, felelet
nélkül hagyja elzogni az anyai fájdalmat, mint a hogy elhagyja
zogni a vihart a viritó kert felett. Addig tombol, míg elhall-
gat. Az anya is újra ráborul a kised koporsóra, mely meg-
holt gyermekét rejti magában; nézi, nézi; oh milyen szép, mi-
lyen gyönyörű egy kis gyermek! E két szem, két fekete csil-
lag; e piczi száj, egy feselő rózsabimbó; e két arcz, e homlok,
e haj, ez egész test, maga a kellem, a kedvesség, és ez mind
az ő szívének egy része, és ez mind az ő szívéről van most le-
tépve; az ő szíve él és érez, és ezen része itt fekszik mozd-
latlanul, meghalva; hát lehetséges ez? Nem, az nem lehet;
az ő gyermeke nem halhat meg, a mig az anyai szívben
ugy sajog az élet! Csak alszik, de ismét fel fog ébredni; elbá-
gyasztotta a betegség, de pihenés után újra fel fog éledni, újra
kiterjeszti viráginda kised karjait az anya felé, újra mondja:
„Édes mama, vegyél föl!“ és mosolyogni fog, mint azelőtt, és
ujra egy lesz az anyai szívvel, a melyhez tartozik; ugy-e bár
ugy lesz, apa? — mondja az anya a mellette álló férjnek.

Az apa nem felel, hanem csak fejével int igent, ráhagyja,
hogy ugy lesz, míg magában rettenetes nyugodtsággal kísérti
meg: megmérni a mérhetetlent; ez nem testi, hanem lelki szép-
ségeit látja itt a koporsóba zárva, a ritka tehetségeket és ne-
mes hajlamokat, melyek e harmadfél éves életben olyan meg-
ragadólag szépen feltűnedeztek; a gondolkodó elmét, a teremtő
lelket, az éber szellemet, a fogékonyságot és találékonyságot,
az élénk tudvágyat és biztos bátorságot: mivé válhatott volna
e kis fiu, ha életben marad! A haza büszkesége, neki dicső-
sége, és mint gondoskodott volna róla, hogy e tehetségek mind
a legjobban, a legcélszerűbben kifejlesztessenek; most már

tudni vélte, hogy miért volt az ő élete oly gazdag szenvedésekben; azért, hogy egy küzdelmekben gazdag élet tanulságait adhassa neki örökségül, hogy ott kezdhesse, a hol az apai erő kimerülten kénytelen volt abban hagyni az élet hasznos munkálkodását; saját jövőjét, szebb jövőjét, saját életének nemesebb megújulását látta az apa e kis fiuban, a ki most itt fekszik mozdulatlanul, élettelenül; és most az anya azt mondja neki, hogy ez az élet nincs kioltva örökre, csak alszik! Mit feleljen neki e szavakra? Szólni nem tud, a fájdalom összeszorítja szívét, sirnia nem szabad, a könyvek még inkább felcsapkodtatják az anya örületes fájdalmát; csak áll szomorúan, mint a csonka fa, és néz bele a veszteség feneketlen mélységébe.

És a mint így áll keseregve a kesergő anya mellett a kiseded koporsó előtt, halálos fájdalommal szívében, talán a lelkét borzongató kétségbeeséstől, vagy talán az örökkévalóság szárnyemelintésétől, de egyszerre csak a jelen elmosódik körülötte és úgy tetszik neki, mintha a halottas szoba szentegyházzá és a koporsó oltárrá változnék át, s a koporsó mellett a koszoru ugyanaz a koszoru volna, melyet menyasszonya fején pillantott meg, midőn a szentegyházban az oltár előtt örök szerelmet és örök hűséget valának egymásnak esküvődök; oh, milyen régen volt az és mennyire megváltozott az élet, és az idővel együtt mennyire megváltozott az ő szíve azóta; akkor e szív tele volt szeretettel és boldogság reményeivel, most tele van fekete fájdalommal és semmivé lett reményekkel. Hová lett a sok szeretet belőle? Kipusztult, elveszett, kipusztította az élet, elveszett a küzdelem alatt; igen, de hát szabad volt annak ugy egészen kiveszni és kipusztulni? hát nem Isten oltára előtt fogadtuk fel az élet legmagasztosabb percében, hogy azt kölcsönösen hűségesen meg fogjuk őrízni szívünkben egymás által az emberiség iránt?

És hogyan tartottuk meg szent fogadásunkat! Szerettük egymást szentül, hiven, igen, de szerettük egymást minmagunkért, nem úgy, mint a hogy Isten előtt felfogadtuk, nem az erény, erkölcs és örökkévalóság szeretete, hanem az önzés szeretete volt az, a mit eddig szívünkben ápolánk; szerettük egymást a boldogságért, a mit a szeretet nyújt, és nem egyszersmind a fájdalomért is, a mivel az élet küzdelmei mulhatatlanul járnak; a szeretet esküje megpuhitott, a helyett hogy megedzett volna, elszakított az emberiség láncolatától, a helyett hogy szorosabban hozzáfűzött volna; szívünkbe vettük azon végét a szeretetnek, a mely a földhez-, és nem egyszersmind azt is, a mely az örökkévalósághoz köt; midőn baj ért, meggörnyedtünk alatta, a viszontagságot csapásnak vettük, és most, midőn a mulandóság képe feltűnik előttünk, a mulandóság képében nem az örökkévalóságot, hanem az enyészetet látjuk; siratjuk benne magunkat, kifakadunk az örökkévalóság ellen, a miért ez életet kioltá, mintha a mi kedvünkért született volna a világra és nem az örökkévalóság jóakaratóból; siratjuk semmivé lett szép reményeinket, mintha a mi kezünkbe adatott volna valósítani is e szép reményeket; ki tudja, mivé fejlődött volna e tehetségekben gazdag élet! és miért kelljen épen nekem egy ilyen drága kincsesel megajándékozni az emberiséget? talán azért, mert eddig az enyém volt és mert a mig az enyém volt, olyan nagyon boldoggá tett! Enyém volt! mit mondhatunk a földön magunkénak egyebet a jelen pillanatnál! és a miért boldoggá tett, zugolódjunk az örökkévalóság ellen, mikor a boldogságot visszaköveteli tőlünk? (Vége köv.)

Tavaszi vers.

Dobó Lászlótól.

Hosszabbak lesznek már a napok,
A levegő is melegül;
Kertem mögött a liget fái
Sem maradnak már egyedül:
A lombosodó bokrok árnyán
Itt-ott egy madár dala szól,
S patak partján a kis ibolya
Most ébred hosszú álmiból.

Bolyongok én is a mezőkön,
— Közel érem a kerten át —
Itt-ott látom egy bogár szárnyáu
Csillanni a nap sugarát;
A munkás nép hangos danája
Kicsal közéljük engem is, —
Csak hallgatom s azt veszem észre,
Hogy velük együtt zengem is.

Majd ledőlök a szántás lábán,
Hol rózsákból víg tűz lobog,
S elandalodva nézem, mint foly
Jó kedv között a nagy dolog.
Amott lejebb a szántó-gazdák
Még apró sarjadéka zsong, —
A csendet néha töri csak meg
Egy fütty s a Csálén a kolomp.

Szél nem lebeg... s a mély barázdán
A füst lapulva csak vonul,
S mikéntha volna szemfedője,
Sűrű lepelként ráborul...
Tünődve állok... hosszú sobaj
A keblemet ugy emeli...
S mig gondolatban elmerengek,
Szemem két könyvtől lesz teli.

Eszembe jutsz, nyugodt halál, most!
Eszembe juttat im'e kép;
Látom — a szíven vág barázdát —
A sors kezében az ekét...
S ha szívünk vére mind elhullott,
De gond közt nem panaszkodánk:
Halál! egy csöndes alkonyatkor
Leplet te így terítesz ránk...

Nyugodt halál!... De tépelődés
Miért zavarná szívemet?!
Ha nesztől veszi házam üdve:
Még — megeshetik — kinevet...
A mint jövök a kerten átal,
Áldott, jó nőm felém tekint,
S örömsugárzó, nyájas arczán
Az enyém is derül megint.

— 580839 —

Bajos két urnak szolgálni.

Beszely.

Posta Sándortól.

(Folytatás).

Marisban megvolt a jó vonás, mit az erkölcsösség tud csak rajzolni, mit azonban a csábító szavainak vizenyössége elmázol egészen, ha nincs az mélyen be is vésve orébo, az állhatatos lélek aczéllapjára.

— Hol kóboroltál megint; ily későn kell haza járni? — kérdezte Maris mintegy szemrehányólag.

— Vacsorálni voltam, — válaszolt Franczi, miközben vaczogott foga a hidegtől, és mindenképen ölelgette volna a kályhát, ha nem lett volna olyan nagyon forró.

Maris leült ismét a varráshoz, és onnan pillantgatott fel a didergőre.

— Ha most látná az uram, hogy te itt vagy nálam így este; nem tudom, mit szólna hozzá.

— Ej, te mindig remegsz, nekem inkább kellene tartanom tőle. Azután meg hozzászokhattál már, hisz minden este itt vagyok.

— De ha megtudja egyszer! Te olyan vigyázatlan vagy, olyan dübögve mégy fel a lépcsőn, mintha te volnál a háziúr. Minden ember fölébred álmából, és tudja, hogy most Franczi jön haza. Bizonyosan korhelykedni volt, gondolják magukban.

— Hadd gondolják, ugyis tudod te azt, hogy nem korhelykedni vagyok.

— Igen ám, csak hogy feltűnik, ha egy szabólegény minden este elmegy; az nem lehet, mert bétköznap nincsen pénze, és így egyszer csak leselkedni fognak utánad; úgy is szolgálótok, Rézi, olyan spion, mindent akar tudni és látni.

— Oh, majd befogom én száját, csak merjen rólam valamit beszélni. Ne gondold, hogy olyan ostoba vagyok, hogy ne tudnék magamon segíteni; és a te urad sem olyan okos ember, hogy nyomára tudna jönni.

— Dejszen, ne gondold azt!

— Dehogyan nem. Azután te is előállhatsz okaiddal, mert ne hidd, hogy ő haza gondol; van eszében! Csak úgy csipkedi a lányok arcát, mint én a tiédet. Hej, — folytatta sohajtva, — miért mentél hozzá, én vettelek volna el!

— Miért nem kértél meg? akkor bizonyosan téged választottalak volna.

— Hja, én nem házasodhattam akkor, és még most sem tehetném, mert segéd létemre csak nem veszek feleséget. Egyébiránt mindegy, nem vetem szemedre, hisz így is szeretetjük egymást, ugy-e? — és oda ült Maris mellé.

Maris elpirult, és midőn körülfonta derekát a mézes czérna, nem szabadkozott, hagyta magát körülkaroltatni, csak keble emelkedett és forróbb lett lélegzete, mely zihálva tört fel melléből.

— Nézz rám, angyalom, szemed sugarán hadd melegedjék fel lelkem, mert olyan hevítő az, mint a nap, — suttogá bókját Franczi.

— Nem, most már azért sem nézek oda, mert eltalálsz égni. Ej-ej, Franczi, minő nagyokat hazudozol nekem! Beszélj inkább igazán, azt jobban esik hallani, — szólt Maris komolyan és egy rándulata nélkül a tréfa mosolyának.

Franczi azonban nem olyan ember volt, ki földhöz üti a gombolyagot, ha akadékos a czérna, hanem szépen kibontogatja és lassankint gombolyítja fel.

— Hát azt gondolod, hogy én valótlanosságokat beszélek? azt tapasztalhattad, hogy szeretem az őszinteséget, és okod nem is lehet ellenkezőt tartani.

Ezzel visszavonta karjait Maris dereka körül, és álmodozva nézett a kályha parázsába. Természetes, nem szólt többé egy betűt sem; ez már úgy szokott lenni, midőn imponálni szokott az ember; a mellett olyanokat sohajtott, hogy még a lámpa is homályosabban égett, mintha az is busulna. Maris sokkal érzékenyebb teremtés volt, hogysen ily nagy lelki fájdalom részvétet ne ébreszzen benne. Azonkívül varrásáról néha félrepillantott Franczira, ki félig elfordított arccal ült mellette. Franczi arca, profílból tekintve, akkor is

bánatosnak látszott, ha különben a legvigabb kedélyhangulatban volt. E természeti tulajdonának, melynek kifejlődését mesterének kézzelfogható idomításai okozták még inaskorában, nagy hasznát vette később, segédkedési ideje alatt. Hej, hány Maris-féle szeretett volna odacsókolni arra a bánatos arcra!

A viszony, mely közöttük már régóta fennállott, biztosított ily előjogokat, és azért Maris, eleinte vonakodásának dacára, odahajolt, kiengesztelendő a bús ollólovagot, és megcsókolta oly kéjes csókkal, minőt csak a tilalom teremthet. De Franczi, ki annyi szakácsné-szívet varrt magához, értette a mesterséget a szerelmi diplomacziában, csak hallgatott, a csókot nem viszonzta, úgy, hogy utoljára is Marisnak kellett kérélelésre fordítani a dolgot.

— Haragszol? Na nézz rám. Nem érdelem azt tőled. Látod, hogy kérlek. Még most sem néz ide! Várj, rossz ember!

És úgy nézett rá, mint a kis fiú a bácsira, ki szörnyen haragszik, és azt mondta, hogy soha sem szereti őt többé.

— Franczi, hát csakugyan megharagudtál? Hisz nem mondtam én komolyan, hogy te sok nem igazságot mondasz, csak tréfáltam.

— Én nem szeretem az olyan tréfákat, mert még hazug híre támad az embernek. Az nem hazugság, ha szerelmemben össze-vissza beszélek, mert én téged nagyon szeretlek!

— Nem haragszol már, ugy-e, és megbocsátottál? Jer, csókolj meg!

Itt már jónak látta Franczi másodszori felhívás előtt engedelmessékedni.

Maris maga kérte e csókot, s habár egy csók nem a világ, és magában oly csekély valami, mint egy katárczeltli, mégis úgy égette száját, mintha csalánnal csapkodta volna be férje. És ismét elkezdett szorongni; érezte, hogy nem istenes dolog az egy férjes nőtől, megcsalni a kenyérkeresőt; megcsalni, kit hittel kapcsolt hozzá a pap. Szemei, melyek eddig kéjben usztak, úgy elhomályosodtak, hogy Franczi, ki szenvedélyes asztronom volt, mert egén a szakácsnék szemei ragyogtak csillagokként, egészen megdöbbsent a változáson.

— Mi bajod, talán rosszul vagy?

— Nem, nincsen semmi bajom, csak hogy nagyon félek.

— Ismét az uradtól, ugy-e? De hiszen, kis bolondos, nem jön az még most haza. Ilyenkor fujja legjobban; szinte látom, hogyan nő a képe. Hehehe!

— Ne csufold az uramat, mert akkor nem nézek rád többé. Olyan, a minőnek az isten teremtette, a mellett meg jó ember, hogy párját kell keresni, — szólt Maris feddőleg, kinek kedélye egészen fellázadt a gúnyra, és eddigi életmódjának emlékei hidrafejekként kezdtek előtűnni.

— Jó, tehát nem bántom, — szólt amaz, — csak ne légy olyan roszkedvű.

— Most nem tehetek róla, ha szomorú vagyok; úgy bánt valami, nem tudnék vig lenni, ha akarnám sem.

— Mégis, mi hangolt le?

— Az, hogy te itt vagy. Igazat szólva, annak nem volna szabad lenni. Menj fel, menj. Én úgy félek! Mindig azt gondolom, hogy lát bennünket az uram, — és nyugtalanul állott fel. — Nem veszed rossz néven, hogy így elküldlek; jőjj inkább máskor; vagy ne, ne — ne jer többé, a mi szerelmünk úgy is tiltva van.

Franczi csak bámult, nem tudta felfogni, hogy mi lelta Marist egyszerre. Az, ki eddig annyira kedvezett neki és minden gondolatát teljesítette, most egyszerre elküldi, még pedig

oly rohamosan, minden összefüggés és bevezetés nélkül. Franczi nem ismerte a lelket, melynek szorongó ösztöne van vesztély közeledtével. Késedelmezésének azonban véget vetett a csengetyű, melyet erősen megrántott valaki.

— Jézus Mária! — sikoltott tompa hangon Maris, — ez az uram! Ismerem a csengetyű-rándításról. Menj, szaladj a pinczeajtóhoz. De csendesen, hogy meg ne hallatszék kopogásod, mert akkor végünk van.

Franczi megrökönyödve fogadott szót, és lábujjhegyen távozott.

Maris nem vitte ki a lámpát, nehogy meglássék arcán a sápadtság, a bűn és rémület színe. Remegve kereste a kulcslyukat, alig tudta megtalálni, annyira reszketett keze. Végre kinyitott az ajtó, ő visszahúzódott a kinyitott szárny mögé, mint már rendszeren szokta, és várt a bejövőre, a nélkül, hogy föl mert volna nézni. Ugy is tudta, hogy az ura jön, annak meg nem tudna szemébe nézni ma, habár sötét van is.

De nem jött senki. Kiment a ház elé, nézett mindenfelé, senki sem volt látható. A levegő sűrű köddel volt telve, az utcái lámpák világa alig birt rajta áthatolni. A Duna nem látszott, csak folyása hallatszott; tele volt már jégzajjal, mindennap lehetett várni, hogy befagy. Az esti csendben furcsán hangzott a jég mozgása. Csak néha sittyentett egy-egy jégtábla, midőn a másik tetejére kapaszkodva azon végigcsuszott; oly zürzavaros zöngés-bongás volt az, mintha ezer pajkos szellemke énekelt volna kórusban, mindegyik más hangon, és mintha e miatti mérgében néha a lámpaernyőre csapna a karmester kis pálcácskájával, e csapás egy riadás, mit a széthasadó jégtábla ropogása okoz. A mellett úgy öröl, úgy morzsol a jég, mint a legerősebb malomkő; jaj lenne annak, kit úgy maga közé szoritana, még a csontja is liszté őrölnék!

Isten őrizz, bele esni most a Dunába! — gondolta Maris, és a hidegtől meg e gondolatától megvaczogva ment be és sietve zárta be a kaput.

IV.

Ott ül Czibik a sörházban. Körülte tisztársai, a többi muzsikusként, ki hegedős, gitáros, czimbalmos, bombardonos; mindenféle hangszerész, fuvó, verő, huzó, vonó, valódi szedtevette banda, a mely mégis művésznek tartja magát, mert kótából játszik. És a pesti nép tudja hallgatni, sőt jobban szereti a cigányzenénél, mert ő is tud, ha mást nem, legalább harmonikázni, ezt pedig soha sem játszott a cigány.

A sörház ki van diszitve; itt-ott, az ablakok közötti falrészen, nemzeti színű papírzászlócskák vannak megerősítve és a tükrök füst- és portól bizonytalan színű fátyollal felezifrázva. A pinczerek haja ma fényesebben van megfésülve, és czismájuk sem görbe sarku. A terem végén van egy rögtönzött szinpad felállítva, melynek titkait még most a Thalia istennő allegorikus arczképével bemázolt függöny leplezi.

Vendég elég van, és jó étvágygyal fogyasztják a feltalált enni-innivalókat. Arczán mindeniknek az öröm kifejezése van, csak Czibik busul.

Öklére támasztja fejét és nézi a vörös virágu, kék alapszínű asztalkendőt, mintha meg akarná számlálni, hány szál fonálból van szöve. Ő, a boldog ember busul, mintha elvesztette volna fejét. Szomszédja, egy nyirott bajuszu, görbe orru, cseh gitáros nem tudja megállani, hogy meg ne kérdezze a busongás okát.

— Hej, nagy bajom van nekem; jobb szeretném, ha akkor nyelt volna el a föld, mikor születtem!

A szomszéd csak annyit értett belőle, hogy „nyelni“, és rögtön oda tolta poharát Czibik elé.

— Na, nyelni, kolleg, jó ám, super fein!

Czibik csak egyet bólintott fején, a mi annyit tett nála, nyelni tud ő is, csak hogy az ugyis keserű sör most epévé válnék benne. Pedig az van benne annyi, hogy még kisujja hegye is tele van vele, hát kebelében mennyi lehet a keserűség!

Azonban a banda feje, a primás muzsikusként, Kazdik ur jelt adott, hogy játszani kell. Nem lehetett róla tenni, elővette tehát klarinétját Czibik és illesztgette szájához, de úgy nem akart oda illeni, mintha sirnia kellene. A soros nóta pedig egyike volt a legvigabb keringőknek, melyre még a béna is mozgatja lábát; olyan nehezére esett Czibiknek a játék, mintha ólomból lettek volna ujjai; de csak fujta, hisz az volt kenyérkeresője.

Végre felhúzták a függönyt.

A csevegésnek vége szakadt a teremben, mintha az a függöny most a szájukat takarta volna el. A rendező jelenté, hogy „Doktor Schwarzbeck“-et adják elő. E darab még egészen új volt, és szörnyű várakozással lettek eltelve a vendégek. Találgatták, mi lesz ez a „Schwarzbeck“? A kissé tudákosok állították, hogy professzor lesz, ki kiszámítja, hány köb centimeter szellem (spiritus) kell ahoz, hogy a test legyőzhető legyen, mely legalább is felér egy bivaly térfogatával; és azután megpróbálja, ha igaz-e a számítás; mások mást mondtak, de nem sok idő maradt az okoskodásra, mert „Schwarzbeck“ előjött a szinpadon.

Jó kis emberkének látszott. Szemei a tudósoknak nélkülözhetlen szemüveggel voltak fölfegyverezve, arca pedig olyan fakó-sárga, mint a kutyabőrös kodekszek, melyek környezetét képezték. De nem ő volt a főszemély, ő csak a bűnbak volt, kire felesége, az egy kissé kokett menyecske, olyan szavakat rakott, mint egy uhlánus-dzsida.

(Vége köv.)

A kis fejkötöcske.

Vida Sándortól.

Kinek? kinek a kis fejkötöcske? . . .

De ugyan miért is kérdezem?

Folyton mosolygó kedves ajakad,

S a szende pir, mely arczodon fakad,

Hiszen ugyis megmondják nekem.

Megvan hát a legszilárdabb kapocs:

Hisz' anya léssz, boldog, jó anya!

Biztosítva a férj híj szerelme,

És szived szívével összekötve:

Teljesült szép lelked ohaja.

De bár o név oly boldoggá téssen,

Örömidnek nincs határa itt;

Reményed még fejledező virág,

Mely gyümölcsöt csak a jövőben ad:

Jövőd az, mely téged boldogit.

Majd ha kised, mosolygó gyermeked

Feléd nyujtja a parány kezét;

S az imádott férj benső gyönyörrel

Nőt a gyermeket egyképen átölel:

Boldogságod akkor élvezed.

Majd ha e név először lebben el
 Piczi ajkain: apám, anyám!
 S te egy forró csókkal jutalmazva,
 S lelked lelkével lett egybeforrva:
 Akkor léssz csak boldog igazán.

Mulnak évek, s a mosolygó gyermek
 Testben, lélekben szép ifju lett;
 S ha, mint egykor a nagy Kornelia,
 Szived legfőbb kincsét benne bírja:
 Akkor érzed való üdvödet.

Az ifjuból tett-dus férfi válik,
 Keble honszerelemtől dagad:
 S büszkén mondod: ez az én szülöttem,
 Szívvéremmel én magam neveltem:
 Akkor nevezd boldognak magad.

Majd ha végre unokák környeznek
 Életednek végső alkonyán;
 S visszanézve letünt éveidre,
 Öröm-köny ül az aggott szemekbe:
 Akkor léssz még boldog igazán.

Boldogságod tetőpontja itt van:
 Üdvözt a tiszta öntudat:
 A hazának híj gyermekét adtam,
 Legyen most a pihenés jutalmam,
 Teljesítém hivatásomat.

Első szerelmem.

Beszély.

Lovass nep. Jánostól.

(Folytatás.)

Május 22. 1852.

Ma fogoly vagyok. Még arra is képesek, hogy éheztesse-
 nek. Brenner magamhoz hivattam. Szemére hánytam lova-
 giatlanságát. Hasztalan! Kérdém tőle, mily kényelemben akar
 részesíteni, ha neje leendnek? Mindent ígért. Kértem, hogy
 délután, ha hivatom, ismét jöjjen el. Távozott. Mosolyoghatsz!
 Majd a ki utoljára nevet!... Azt hiszi, hogy durva bánás-
 módjuk megtört. Rókák vagytok, galamb legyek?

Délután Brenner bankárnak átadtam azon vidéki urak
 névsorát, kiket esküvőnkre meg akarék hivatni.

Minden mágnás s főbb hivatalnok föl vala írva.

Megmondám neki továbbá, hogy nem a kastély kápolná-
 jában, hanem a templomban akarok esküdni. Hat almás-
 szürke fogja kocsimat huzni. A templom föl legyen diszítve
 ugy, mint illik, midőn egy grófnő egy pénzfejedelemnek nyújtja
 kezét.

Brenner elbámult. Hebegett valamit, hogy mindez atyám-
 nak, a grófnak dolga. Ő itt nem rendelkezhetik.

— Mit gondolok én azzal, uram, — pattantam reá, —
 ön vagy a gróf teszi-e meg kivánságomat? Akarom, hogy meg
 legyen s punctum.

Brenner kisompolygott.

— Egy szóra bankár ur! Nagyszerű nászt akarok, mint
 mondám. Semmi pénzkimélés! Meg akarom látni, hogy a
 pénz embere, ki egy grófné után meri nyújtani kezét, valóban
 dus-e, vagy csak börzejátékos?

— Majd közlöm a gróffal.

— Atyám gróf, mostohám hercegnő, ön pénzkirály!?
 csak nem akarnak koldus-lakodalmat!? A meghívottak vála-
 szait tüstént, mihelyt megkapják, elem fogja terjeszteni. Sietni
 kell az 'egésszel, mert esküvő után azonnal Ostendebe uta-
 zandunk. A tengeri fürdő-idényből egy napot sem akarok el-
 mulasztani.

A bankár ur csak bámult. Megálljatok csak!

Május 23. 1852.

Charlotte komornámat magamhoz hivattam. Mióta házi
 fogságom tartott, nem volt nálam. Meg volt tiltva neki hoz-
 zám jönni. Talán mert legjobban ragaszkodott hozzám a cse-
 lédség között. Sirt. Azt mondta, hogy sajnál engem. Oly rut
 és fősvény emberhez férjhez menni!

Elmondá, hogy azóta, mióta a bankárnak nászpompámat
 megparancsoltam, a belső körben nagy zavar van. Atyám a
 pompáról nem akart semmit tudni. A hercegnő akarta, de
 ugy, hogy a bankár fizessen. A bankár hajlandó volt a pom-
 pára pénzt adni, de csak váltóra. A fiatal grófok örülnek a pom-
 pának.

— Elküldötték-e a meghívókat?

— Még nem határoztak. A családi konferenzia azonban
 szünet nélkül tart.

— Charlotte! bizhatom-e benned?

— Oh, kedves grófnő, felét adnám oda életemnek, ha
 ezen házasságot meggátolhatnók! Ily ember mellett élni!

— Hagyd el, Charlotte! Ezen nem lehet segitenünk. De
 ha már meg kell történni, akarom, hogy fényes legyen. Félek,
 hogy a pompából mi sem lesz... Nem tudnál-e itt a vidéken
 valami vidéki levelező-féle embert, ki minden bolondságot, a
 mit hall, a hirlapokban kikürtöl?

— De talán. Igen, a g... i tiszteletes ur fia, ki most
 jött haza Göttingából; onnan is irt a lapokba. Oh, grófné, mi-
 lyen szép fiatal ember az!

— Hát ismered?

— A parkban láttam, de nem beszéltem vele.

— Beszélj tehát vele! Add tudtára, hogy itt mi készül,
 hogy nem sokára irni fognak a lapok is róla. Tedd még hozzá,
 hogy mostohámnak közeli rokona, maga a lichtensteini uralkodó
 herceg is itt lesz, ha csak megjelenését fontos politikai okok
 nem gátolják...

Ha a lapok egyszer szájukra vesznek bennünket, akkor
 nem igen lehet visszalépni.

Charlotte még ma beszélt a tiszteletes ur fiával. Char-
 lotte is leány. — Hol sok a vendég, sok a cselédség s ki tudja,
 nincs-e ezek között egy, kit a gondviselés neki szánt! — Hát
 az enyém hol van? — — Brenner? — Huh!

Május 24. 1852.

Kezdenek hozzám szivesebbek lenni. Mostohám hogylé-
 tem felől tudakozódott. Atyám benézett szobámba s kedves
 leányának nevezett. Brenner hat szürke ló helyett négy pejről
 beszélt. Nehéz lenne hat szürke lovat oly hirtelen összeszedni.
 — Nem engedtem. A kinek pénze van, annak semmi sem lehe-
 tetlen. Ha nincs pénze, ne grófnőt, hanem valami börze haj-
 hász leányát készüljön oltárhoz vezetni.

Erre vörös fejét nyaka közé huzta s oltávozott.

Május 26. 1852.

Charlotte jött hozzám a „Holdsugár“ egyik számával.
 Dadalmasan mutatott a tiszteletes fia által irt vidéki levélre.

„Környékünk bájos virágát, a lelki s testi szépségben gazdag H. Julia grófhölgyet e napokban vezeti oltárhoz Brenner bankár hazánkfia. A nászünnepély roppant fényes lesz, s ha elgondoljuk, hogy H. gróf neje született W. hercegnő, a lichtensteini uralkodó herceggel közel rokon, ki magas látogatásával szintén szerencsétlen fogja a boldog párt, — előre is örülhetünk azon szép látványnak, melyet a magyar arisztokratia hasonlíthatlan festői ruházatával, keleties fényűzéssel, a német hercegi udvarrali vetélkedésében ki fog fejteni. Az ünnepély lefolytáról tudósításomat megtenni, el nem mulasztandom.“

— Charlotte! ez remek. Mit mond erre a családi konferencia?

— El van határozva a pompás nászünnepély. A meghívók még ma elküldetnek.

A hercegnő túlbaldog.

Május 27. 1852.

Ma komolyan megdöntöttem lépésemet. Atyám nálam volt. A pompát sokalja. Midőn mondtam neki, hogy hát muljék el az egész, tizenhat évvel nem vagyok még öreg, — megunt-e, hogy házatól el akar üzni s oly ember karjaiba dobni, kit szeretni soha, csak megvetni tudok?

Ekkor arca ismét szigorú lett, családi kötelességeit emlegette, melylyel nejeinek s gyermekeinek tartozik. Ezzel ott hagyott.

Sziwtelen atya! Szeretetlen testvérek!

Két kézzel pazarolnak, mint mondják, rangjukért. Pénzforrásuknak engem vetnek oda áldozatul, nehogy markát előlük bezárja. Vérem agyamba tódul. Hát mi vagyok én? — Semmi, vagy csak portéka? — — Jól van. Szívem nem lágyult, kőből van az. Történjék, a minnek történnie kell! — Brenner né nem leszek!

Junius 7. 1852.

Holnap lesz esküvőnk. — Erős vagyok. Alig várom az órát. — Hah, Brenner! Hercegnő! Atyám! — Valjon szívem megmozdul-e az „atyám“ szónál? — Nem, nem. Nem szeretem őt. Mim ő nekem? Atyám? Igen, — ember, ki boldogtalanságot hideg közönynyel nézi, sőt akarja. Atyám!

Kérelmeim előtte semmik, könyeim hasztalanok valának. Meggátolom őt. Ó lássa!

Oh, mily boldogok a közrendűek!

Csak a gyáva nem tud magán segíteni. Én nem leszek az.

Szeged, augusztus 25. 1852.

Itt vagyok a szőke Tisza partján. Egy éjet töltöttem e barátságos fődél alatt. Tegnap este érkeztem meg gyalog, elfáradva. Nem csuda! Zemplénmegye ide messze van.

Mikor és hogyan is történt esküvőm? Igaz, junius 8-kán. Már délben tele volt a ház a környék legkitünőbb embereivel. Voltak, kik nagyon messziről utaztak az igen fényesnek ígérkezett nászünnepélyre. A tiszteletes ur fiának közleménye megtette hatását. A többi lapok átvették, a vidék, az ország tele lett vele.

Atyám, mostohám, völegényem nem jól érezték magukat. Iszonyu költségbe is jött az ünnepély, meg valami előérzet lehangolta őket. Mostohám a vendégsereg előtt a legszivesebben bánt velem, de mégis úgy, hogy az avatatlanként azt hitték, mintha a bankárnak nem a legszivesebben adnának oda. Charlotte hírül hozta, hogy a finomabb eselődés közt az

a hír kapott lábra, mintha engem nem lehetett volna visszatartani a rangom aluli házasságtól. — Még erre is képesek voltak azok, kiket az ég gondviselőmül, védőmül nekem rendelt!

Nyugtalanul vártam tehát a percet, melyben magamat megboszulhatom, midőn azon bálványt teszem nevetségessé, melynek áldozatul odadoztak.

Nem irom le a pompát. Ugyis mindjárt vége lett. — B. gróf mint vőfély az oltárhoz vezetett. A. herceg és Z. gróf voltak a tanúk. Völegényem a lelkész után elmondá a házassági fogadalmat. Nyugodtam álltam mellette. Mostohám rám nézett, ajkai körül gunyosoly játszadozott, mintha mondta volna: én győztem.

Azután tőlem kérdezte ünnepélyes hangom a lelkész: Szereti-e e tisztességes férfit?

Fejem fölemelém s erős hangon mondtam:

— Nem. E mellett álló Brenner József, nem tisztességes férfi. Megmondám már neki, hogy nem szeretem. Kénszerítették a házasságra; vegyék érte jutalmul a szégyent. Nem vagyok hitvány portéka, hogy eladassam, hanem öntudatos lény, ki csak ahoz fog nőül menni, kit szíve választand. —

Leirhatlan zavar támadt. Atyám mindent feledve, felém rohant; a férfiak föltartoztatták.

Mostohám görcsöket kapott; a nők ápolására siettek.

Brenner végtelenül ostobán nézett ki; úgy állt, mint egy hülye.

(Folyt köv.)

Hollandiáról.

(Vége.)

A csarnokban énekel és játszik egy hárfásleány, míg egy külön szolgálóleány, az ugynevezett lokster, csalogató, előzékeny s néha kissé tovakodó nyájassággal is szólítja fel az arra sétálókat, látogassák meg bódéját, kiterjesztett karokkal az ut közepére állva, mintha a vendégeket be akarná hajtani a bódéba, úgy mint a tyukokat szokták az utba kergetni.

A koczkalépeny-bódék ninesenek annyira felcizfrázva, s inkább áruik jósága által ajánlják magukat. Ott leányok szolgálhatnak fel, a festői friziai mezbe öltözve, melynek legnevezetesebb része a fejdísz. Ez: aranypléből készített félkarikák, melyek abroncs-szerűen veszik körül hátul a fejet és a halántékig érnek, hol lapos tányérekben végződnek. E fejdísz különben nagyon jól veszi ki magát, különösen sötét hajhoz, de most a városokban már csak az alsóbb osztályiak és parasztok hordják rendesen. A magasabb rendűeknél csak akkor látható, ha valami ünnepélyes alkalommal a nemzetiséget akarják feltüntetni. Akkor az arany karikák gyémánttal vannak kirakva, s valódi brüsszeli csipke-fátyol gazdag rózsái folynak le a vállakra. Azt hiszi az idegen, hogy fejedelmi kör van előtte, ha olyan társaságba lép, hol nemzeti díszmezbe öltözött hölgyek vannak.

A jégen a koresolyázókon, sétálókon, az uri fogatokon és szánokon kívül jégcsónakok is jelennek meg. Ezek alul koresolyaszerű vassinnel vannak ellátva, melyek jó szél mellett, ha teljes vitorlával mehetnek, úgy repülnek a folyón, mint bármely vasuti gyorsvonat. Midőn másodszer időztem Hollandiában, éppen karácson volt, s ez ott nagyon unalmas, mert mit

sem tudnak a karácson-fáról és egyéb karácsoni mulatságról. Rotterdamban valék s már reggel láttam szobám ablakaiból a korcsolyázók tarka tömegének hemzsegését, a szánok és jégcsónakok futását; ez utóbbiak, hol a szél ellen labodázva jöttek fel, vagy nyilsebességgel rohantak előre a szél irányában.

Kedvem kerekedett abban résztvenni. A főpinczér ugyan mindenkép ellentmondott; azt vélé, hogy sokkal kellemesebb nézőnek, mint szereplőnek lenni, mert olyan szörnyű hidegnek van az ember kitéve, melyet alig lehet kitartani, sőt a sebes futás elveszi a lélegzetet sat. De én azt gondoltam magamban, ha ezek itt lenn kiállják, pedig nők is vannak köztük, miért ne állnám ki én is? ...

E szerint jégcsónakot rendeltem magamnak; a kirándulás célja Delfszhaven volt.

A meghatározott órában megjelentem a jégcsónaknál.

— Nekem ugy látszik, hogy szépen fuj a szél, — mondám.

— De még hogyan! — viszonzá a hajós. — Egy pillanat alatt Delfszhavenben leszünk.

Midőn készen volt az indulásra, s már csak a kötelet kellett feloldania, mely a sajkát tartotta, rám nézett, mondván:

— Myn Heer, a padra ül? Így egyenesen a szélnek ülve, azt nem állja ki. Ha tanácsomat követni akarja, akkor feküdjék le a sajka fenekére.

— De hiszen akkor nem látok semmit!

— Hát mit akar látni? — kérdé csudálkozva.

— Már csak megkísérlem itt fenn, — mondám, véget akarván vetni a párbeszédnek.

Alig oldá le a hajós a kötelet s alig engedé át a szélnek a nagy vitorlát, már is mint a nyíl, ugy szálltunk tova a sima jégen. Három perczig sem tartottam ki a padon ülve. A hajósnak igaza volt, valamint a főpinczérnek is. Iszonyu hideg volt az, mintha ezer tüvel karczolnák arczomat. A velő is fázott csontjaimban s majd elvette lélegzetemet.

— Szépen fuj a szél? — kérdé a hajós. — Pedig jó friss szellőcske.

Én nem feleltem, csak leereszkedtem a padról a csónak fenekére. Arról szó sem lehetett, hogy valamit lássak, arra üvegálca kellett volna. Lefeküdtem a csónak fenekére s az északi sarkon utazókra gondoltam, vagyis jobban mondva, akartam gondolni, mert alig helyeztem el magamat kissé kényelmesebben, s alig vittem képzeletemet Novaja Zemblá-ba sétálni, már hallám a hajóst mondani:

— Lám, Myn Heer! Itt vagyunk. Csak keljen föl megint, Isten hozta Delfszhavenben!

E helység mintegy órai távolságban fekszik Rotterdamtól s mi ezen utat 14 percz alatt tettük meg. Visszafelé lassabban ment, mert labodáznunk kellett, s a mi a hideget illeti, most a padon is ülhettem volna. Majd egy óráig tartott, midőn szig-szegben Rotterdamba értünk.

A legjobb hollandi korcsolyázókat Észak- és Dél-Hollandiában, a loggyorsabbakat Friziában találhatni. Jó friziai korcsolyázó tiz percz alatt megtesz egy órai utat. Jó pályán, háttal a szélnek, versenyt fut egy vasúti vonattal, de csak egy mérföldet, tovább nem tartja ki. Ha egész társaság nagyobb kirándulást akar tenni, s gyengébbek is vannak köztük, akkor bottal korcsolyáznak. A vonatvezető, — erre a legerősebb és legjobb korcsolyázót választják — hosszú botot vesz jobb hóna alá, s ugy tesz a többi is, sorban, egymásután következő. Az utolsó tolja, az első húzza és a középen levőknek csak üteny szorint kell mozogniuk. A pózna segítségével, mely szilárd tám-

pontul szolgál, ez nem esik nehezükre. Ha egyszer az egész sor elindult, akkor az egyesült, habár csekélyebb erő a középen, könnyűvé teszi a vezető és toló feladatát.

A jégről a családos hollandi hazamegy. Ott mitsem tudnak a mindennapi vendéglőbe-járásról. Egyes ismerős családok meglátogatják egymást este, a nőtelen férfiak köröket képeznek. Ez utóbbiak leggyakoribbak a tanulók közt s a társas céllal mindig tudományos cél egyesül. Esteli hat óraker gyűlnek össze, tudományos kérdéseket vitatnak s aztán következik az evés és ivás.

A hollandi tanulóknak eszükbe sem jut, hogy feltűnő különcz ruhába öltözködjének. Az már nagyon sok, ha valami rendkívüli főveget viselnek, s hogy a philisztertől megkülönböztessék, rövidebbre szabatják kabátjukat. Párbajokról szó sincs köztük, és tanulói dévajságról a philiszterek irányában, vagy verekedésekről a kézműves segédekkel vagy katonákkal, soha sem hallani.

Egy alkalommal azonban a hollandi tanuló is fényesen lép fel. Minden egyetemnek van egy nagy ünnepélye. Ez egyszer fordul elő minden évben és egy hétig tart. Kezdetét jellemes menet képezi, mely tanulókból áll, lóháton és gyalog, mely valami nevezetes jelenetet ábrázol az ország történetéből. Ez először nappal történik, és azután este újra átvonulnak a lombfüzérekkel és számtalan zászlóval díszített és gazdagonivilágított városban, s ekkor még egyszer oly pompásnak tűnnek föl a fényes jelmezek. Az ünnepély utolsó napján a város előkelői viszonzási ünnepélyt rendeznek a tanulók számára, mely hangversenynyel kezdődik és reggelig tartó tánczvigalommal végződik.

A nálunk szokásos nyilvános álarczos-, lövész- és hasonló bálokról Hollandiában mit sem tudnak. Soha sem hevenyésznek valami tánczot a bálokban; minden a legszigorubb illem szerint megy. A polgári rend között olyan emberek is találkoznak, kik a tánczot illetlen dolognak tekintik. Csak a legalsóbb osztály számára léteznek nyilvános táncztermek, melyek nagyon kétértelmű hirben állnak.

Rut multság az, a mit az alsóbb rendű parasztok tánczának neveznek. Az egész abból áll, hogy lábaikkal dobognak és a nők szoknyáikat rázzák, s a mellett mindig egy helyben maradnak. Soha sem tánczol egy pár külön, hanem mindig egy egész tömeg egyszerre s egymásba kapaszkodva.

A színház Leydenben azelőtt rozsvolt és csak a francia zugszínházak hulladékát adták ott elő. Most jobb kezekbe ment át az igazgatóság és a játékrénd is emelkedett. Régi időkben kitűnő színészekkel birhattak a hollandiak. Öreg emberek lelkesüléssel beszélnek Sznoekról, Wattierrel és másokról. Jelenleg a színművészet átalánvéve rozsul áll Hollandiában, s ha valamely színháznak két-három jó tagja van, akkor társai elrontják az ő játékuhatását is. A hollandi színház e szerint nem igen látogattatik műértő egyének által. De annál nagyobb részvétnek örvend a német színház, és ha ott valami hirneves vendég-művész lép fel Shakespeare, Schiller, vagy Göthe drámáiban — melyeket soha sem adnak elő a hollandi szinpadokon, akkor mindig zsufolva van a színház.

A hollandiaknál legjobban áll még valamennyi közt a bohózat. Amsterdam vaudeville-színházában, hol a színészek többnyire zsidók, néha jóízűen nevettem, de ép annyiszor csudálkoztam az ügyetlen fordításokon, mert a szindarabok többnyire francziából vannak fordítva.

Egy hét története.

Május 4 kén.

Május elseje. — Kegyeletes mészárosok. — Felfujt közönség. — Báránykák. — Honnan veszi magát nálunk a sok por. — Egy nagy kérdés. — A hazakeresők. — Egy derék házi ur. — Házbéremelési okoskodás. — Az én történetem. — Ujpesti vajas vendéglős. — Versenyek. — Egy kis szerelmi történet egy pappal. — Don Juan. — Némethy Irma kisasszony.

A mi a május elsejét illeti, kedves olvasónőink megnyugtatósára sietek kinyilvánítani, hogy azt a főváros a jelen évben is a szokásos módon ünnepelte meg. A történelmi májusi fa szép szokását most már csak a mészárosok tartják ugyan fenn, és én sokáig kerestem annak okát, hogy miért éppen ez ez érdekes iparos osztály ragaszkodik úgy a szép szokáshoz; talán mai nap már csak a mészárosnak van imádott ideálja? csak a mészáros mutathatja ki két-három emeletes májusi fával, hogy milyen magasan tud ő szeretni? Oh, dehogy, a főváros többi osztályai is tudnak azt és cselekszik is mindnyájan, ki nyilvánosan, ki titokban, csak hogy nem mindenik jut úgy zöld májusi ágra, mint a mészárosok, mert nem minden ipar áll így a hatóság felügyelete alatt, mint a mészárosé; neki mindig jó fontot, és pedig hust és nem csontot, kell — mérnie, és mivel a rendőrség tudvalevőleg nagyon ébren ügyel a közönség érdekeire, innen van talán hogy csakis a mészárosok tartják már nálunk a májusi fa szép szokását; talán a fontos rendőrség kedvéért aggatják teli mindenféle szép és jó enni- és innivaló ajándékokkal, szerelmük bizonyítékául.

A mészárosok után nyomban következik a katonaság a májusi jó kedvben; alig virradt meg május elseje, minden utczában megszólalt a katonai zene, fújták a legszebb indulók hangjain, hogy ne tessék tovább alunni, mert itt van május elseje, és ez nagyon jó gondolat volt a katonaságtól, mert ha ez föl nem fujja, a főváros talán észre sem veszi május elsejét, olyan borus volt az ég és olyan hurutos a lég, és olyan képet csinált az idő, mintha mindig tüszszenni akarna, de nem tud; így azonban akarva, nem akarva, föl kellett kelni, a katonai zene hangjai a lábakra fujta a május elsejét, és ki-ki ment, a merre látott; hét órakor reggel a fél főváros már künn volt a fővárosból, ki vastag téli gunyában, ki dideregve, a városligetben, az Orczy-kertben, sőt akadt oly bátor szívű ember, a ki a budai hegyekre is merészkedett menekülni a katonai zene syrén-hangjai elől; az erősebb része, tudniillik a hölgyek, a kik olyan erősek a szenvedésben, valamivel később követték a férfiak példáját, mikor az idő is valamivel derültebb arcot öltött és csak a szél maradt meg, de mit tesz egy kis hideg szél május elsején! legfőleg egy kis meghűlést, azt pedig megéri az a pár ibolya, vagy nefelejts, a mit e nap emlékeül haza — remél hozni a zöldből; volt is ibolya- és nefelejtskeresés, hogy gyönyörűség volt nézni; a legszebb arcok, a legszebb kezeckék mind a fű fölé hajolva, mint a legelő báránykák, úgy leptek el minden zöldséget, és minden fölfedezett kis virágszál örömteljes üdvriadással adatott hírül egyik végétől a másikig, hogy az öreg Gellért-hegy bérczekeble is visszhangzott tőle, olyan nagy ritkaság volt még az idén egy-egy

igazán kinyílt tavaszi virág május elsején a budai hegyekben; hanem azért a régi jókedv nem hiányzott, mert a menyivel kevesebb volt a virág, ugyanannyival, sőt talán még annyinál is többel növekedett a por nemcsak Budán, hanem Pesten is a városligetben, egy gonosz nyelvű barátnőm pláne azt mondta, hogy a mi port valaha e nemzet szemébe hintettek, az most mind a városligetben halmozódott össze; én természetesen tiltakoztam e merész állítás ellen, nem ez a por az a por, az a szemekben van, és a mi az utakat ellepi, az a szépitési terv kedvéért van az utakban, majd ha az a 24 millió forint, a mit most a főváros szépitésére össze akarnak luterizni, de a mi még nincsen meg, a főváros szépitésére lesz fordítva, és aztán újra 24 milliót arra fognak fordítani, hogy az alföld rónái nyáron át szomjan ne vesszenek és a felföld kincsei a hegyi gnómák kezeiből a lakosság kezeibe keritessenek, akkor biztosítom nagysámat, — mondám szép ismerősömnek, — hogy annyi por sem lesz a pesti városligetben, vagy a budai uton, a mennyi egy szerelmeslevél írására, vagy akarom mondani, egy szerelmeslevél behintésére szükséges.

— Igen, de mikor lesz az? — mondá az én szép ismerősöm, szép arcát egy porlavina ellen védvén napernyőjével, és e természeti szeleverdiség megkimélt a nagy feladattól, feleletet adni oly kérdésre, melynek megfejtése a beláthatlan messzeségben valamely miniszter fejében szunnyadoz; szél szárnyain, — és ez nem költői frázis, — siettünk tehát vissza a fővárosba, és a merre utunk vitt, itt is mindenütt május elsejének jelenségeivel találkozánk, de nem olyanokkal, a minőktől a szél haza kergetett, az emberek itt nem ibolyákat, hanem házi urakat kerestek, olyan házi urakat t. i., a kik emberileg érezni is tudnak; és a kikkel találkoztam, egytől egyig azt mondták, hogy igen is találtak egy olyan házi urat, és ez gróf Zichy Pál, ez az egyetlen háztulajdonos Pesten, a ki házában a béreket fölebb nem rugtatta, ennél többet nem találtak, a házbéremelés olyan betegség — mondák — mint a himlő, a mely városba beleveszi magát, abban minden háztulajdonosnak, a kinek csak egy kis fogékonysága van reá, okvetetlenül bele kell esni, és rendesen igen is van fogékonyságuk reá; hiába építenek új házakat, úgy vagyunk azzal, mint a kiflivel, mikor a buza ára fölmegegy, akkor a kifli alászáll, és mikor viszont a buza ára alászáll, akkor viszont a kifli nem megy fölebb, hanem tovább is megmarad a maga kicsiségében; mikor sok új ház épül, a házi urak úgy okoskodnak, hogy azért épül annyi új ház, mivel nagy a szükség, és mivel nagy a szükség, annál fogva újra fölebb kell verni a házbéreket, és mivel fölebb verik a házbéreket, annál fogva új házakat építenek, és ez így megy évek óta, hogy meddig fog ez így menni, azt bajos egész határozottsággal meghatározni, annyi azonban kétségtelenül áll, hogy ha ez az állapot még sokáig így talán tartani, könnyen teljesedésbe mehet egyik atyai indulatlapunk azon jóakaratu tanácsa, hogy a ki a jelen állapotokkal nincsen megelégedve, az vándoroljon ki, kénytelen lesz követni ez atyai tanácsot, és keresni magának olyan hazát, a hol a házak nem emberhussal táplálkozó Molochok, hanem ne-

mesi birtokok, a melyek abban találják az uriasságot, hogy a földelük alatt élők is jó szívvel dicsérhessék az urat.

Ezt, kéremalásson, nem én mondtam, hanem azok a szegény jó emberek, a kikkel lakkeresés közben találkozám; a mi engem illet, én nem panaszkodom, nem a magam, hanem a hét történetét írom meg Kegyeteknek, a magam történetére majd csak évek múlva kerül a sor, azt is meg fogom írni, de csak akkor, midőn a sírok felett, melyek szivemben domborulnak, virágok fognak diszleni; oh, nagyon mulatságos történet lesz ez; velem együtt nagyon jóízűt fognak Kegyetek is nevetni nem egy eseményen, a melyet ha most elmondanék, szinte hihetlenné tartanák; de az idő a legjobb ítélő-mester, azért tehát hol is hagytam? a sírnál? nem, hanem a lak-keresőknel: igen, tehát május elseje ismét sokakat tett nálunk hazátlanná, főlebbverték a lakbéréket, és most járják be szegéről-végére a várost olcsóbb lakást keresni és nem találnak és nem marad egyéb hátra, mint követni a nagy urak szép szokását és nyáron át fölcserélni a fővárosi életet a kedves falusi élettel; ki Kerepesre, ki Üllőre, Czinkotára, Budakeszire költözik, csak Uj-Pestre nem mer senki költözni, mert ott a nagy vendéglő mellett egy olyan kis vendéglő van, a hol ha a vendég rostélyost kér, vajjat adnak neki, és ha sült báránnyt kér, ismét csak vajjat adnak neki és mikor a vajjat fölkeni a kenyérre, azon veszi észre magát, hogy még sem vajjat adtak neki, hanem valami faggyu-félét, a mit a derék vendéglős a leégett gyertyából összetakaritgatott; Törökországban nagy kelendőse lehetne e vajnak és e vendéglőnek, csak hogy mégis kissé messze vagyunk még Törökországtól.

Hangversenyünk fájdalom, nem volt e héten, hanem lesz helyében a jövő héten lóversenyünk és volt mult szombaton primadonna-versenyünk, a lóversenyről azonban eszembe jut, hogy e héten két jótékonyági esemény is előadta magát; mindegyik ezer-ezer forintos volt; csak azt sajnálom, hogy nem főurak adakozták ez összegeket nemes czélokra, az egyik valami Hirschler, a másik valami Deutsch nevű egyéniségek, nagyon köznapi lelkek, a kik egész életükben nem tettek egyebet, mint hogy alapítottak holmi iskolákat, ruháztak holmi árvákat és egyéb ilyen dolgokat, a melyekért bizony még egyetlen egy ember sem kapott rendjelt nálunk, egyik is, másik is valami 30 évig ilyen praktikákban mesterkedett és most előállnak és 1000—1000 forintos alapítványokat tesznek! Miért nem bízták inkább főurainkra ezt a nemes cselekedetet? Csak még egy kicsit ha várakoznak, bizony két főurról irhatnák ezt a lapok. Csak elébb a lóversenyeknek legyen vége, meg a Varietés-színháznak, meg a botbüntetési kérdés és a többi; de azok a köznapi szatócsok nem képesek belátni, mennyivel elébb valók a lóversenyek az árvák ruháztatásánál, a német színház a kórházak alapításánál, és a botbüntetés fenntartása a köznevelés előmozdításánál! Ilyen fejtetőre állított világot élünk mi jelenleg! Csak már egyszer ki volna mondva a pápai csalhatatlanság, akkor talán mégis ujra egy kis középkori boldog életre nyílnék kilátás.

És minthogy épen a pápai dolgokat vettem tollhegyre, elbeszélék kegyeteknek egy kis szerelmi történetet, a mely nem rég a fővárosban lejátszódott, és a melyben egyik katolikus egyházfejedelmünk nevezetes szerepet játszott, nem olyan szerepet, a milyenek a „papok tükrei“ kapva kapnak, hanem ellenkezőleg olyant, a minőt vajha minél többet mutathatnánk be papjaink részéről. Egy itteni derék fiatal ember évek óta szeretett egy fiatal leányt és szerelme viszonztatott; a fiatal ember szegény, a leány gazdag, a mi azonban nem

volt akadály, mert a fiatal leány minden gazdagsága mellett nem a gazdagságot, hanem a jellemet tartja szükségesnek a boldog házasesetre, és jellem dolgában a fiatal ember csak olyan gazdag volt, mint a leány köztisztületben álló atyja; hanem azért a köztisztületben álló atya tudni sem akart arról, hogy az ő egyetlen leánya e derék fiatal ember neje legyen. Derék ide, derék oda, nem lehet, ő a világ minden jelességeiért sem adja leányát — protestansnak. Bocsássuk meg neki e hegyögi gondolkodásmódot, a ki annyit fáradozott a lipótvárosi templom érdekében, az már csak azért is megérdemel egy kis elnézést, mivel e templom, midőn épen készen akart lenni, összeomlott. A kit valaha nagy veszteség ért, az megfoghatónak találja e tulságos rajongást; elég az hozzá, az apa tudni sem akart e házasságról, hiába folytak az egyetlen leány könnyei, hiába voltak a rokonság rábeszélései, az atya csak a mellett maradt, hogy: nem, és nem, neki nem kell protestans nő; így tartott e szerencsétlen szerelem hónapokig, évekig; a leány már kétségbe volt esve, — az ifju természetesen már régen azelőtt esett volt kétségbe, — midőn az egész országot bejárta a hír, hogy milyen hősi bátorsággal kelt ki egyik egyházfejedelmünk a római zsinaton a pápai csalhatatlansági dogma kihirdetése ellen; e hír a szerelmes leánynak is tudomására jutott, és erre a derék leánynak az a gondolatja jött, hogy a ki ilyen lelkesülten tud küzdeni a lelkiismeret szabadsága mellett, az az ember a hű szívek szerelme iránt sem lehet közönyös, és a mint megtudta, hogy az a jeles egyházfejedelmünk a husvéti ünnepekre visszatért a hazába, első dolga volt elmenni hozzá, elpanaszolni neki az ő szívbéli nagy szerencsétlenségét, és felkérni őt, hogy legyen szószólója édes atyjánál a protestans ifju érdekében; és a jeles egyházfejedelm alig értesült e dologról, midőn személyesen elment a köztisztületben álló atyához és ekkép szól vala hozzá — de nem idézem szavait, elég az hozzá, ama derék fiatal ember és ama derék fiatal leány husvét óta vőlegény és menyasszony, és nem sokára férj és feleség lesznek; így történt a dolog valósággal, hanem azért inkább kész vagyok azt mondani, hogy az egész szép dolgot magam gondoltam ki, mintsem e jeles egyházfejedelmnek roszul essék, hogy az ő valóban keresztyéni gondolkodását ez oldalról is feltüntettem. Hát én vagyok-e annak oka, hogy kevés ilyen szép türelmességi példát mutathatunk fel a világnak? Mert a mit e téren látunk, az nagyobbára nem vallás, hanem színjáték.

A nemzeti színház is gyönyörű verseny színhelye volt ezen héten. Carina, Pauliné és Balászné Bognár Vilma „Don Juan“-ban versenyt énekeltek ez este; azaz, hogy a közönség egy része versenynek tartotta az egész mulatságot, és úgy viselte magát a művészet templomában, mint a hogy lófuttatáson szokás; mindegyik művésznőnek volt egy sereg tapsolója, és a mint a száját kinyitotta, kezdődött a taps, a mi a művészi hatást tette tönkre. Legtöbbet szenvedett e tulbuzgó jobbrátok által Pauliné asszony; az ő művészete általában olyan gyöngéd és finom, hogy a legkisebb háborgatás elhomályosítja a varázst, melyet művészete a lélekben költ, hozzá még az, hogy ez este neki volt a legkisebb szerepe — Zerlina — és minden megjelenésével olyan lármát csaptak, mint a kenderitölök; a jeles művésznő nyilván nem tehet róla, épen olyan kevésé, mint társnői, a kik bizonynyal azért álltak össze olyan ritka háromságba, hogy a közönségnek egy oly műlvet szerezzenek, a minő nemcsak nálunk, de általában a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, kevés olyan színház levén, a hol három ilyen jeles művésznő rendszeren működnek, és hoz zá

még Mozart „Don Juan“-ja, és most ezt a ritka élvezetet félig tönkre tették a „jó barátok.“ Ments meg Isten jó barátimtól stb.

Némethy Irma kisasszony is így imádkozhatik, mert ha még soká hallgat az ugynevezett jó barátokra, könnyen egy kis zsákutczába talál tévedni, a hol az ember, ha nem vigyáz magára, elébb megütheti egy kicsit a fejét, aztán szépen visszafordulhat és ott kezdheti újra, a honnan elindult. Addig mondták neki a jóbarátok, hogy ő van hivatalosan elfoglalni a felejthetetlen Jókainé helyét a nemzeti színpadon, míg maga is el kezdte hinni, és elébb Béli Pálnéra, e héten pedig Stuart Máriára adta a fejét. A fejét ugyan nem vesztette el, mert szerencsére e fejben sok tehetség van, a mi fenntartja, hanem azért Stuart Máriát olyan tökéletesen tönkre tette, hogy ha még egy ideig így folytatja, jövője vallhatja kárát; mert a nagy közönség csak a kudarcot látja, és a milyen könnyen hátra, olyan nehéz újra arcczal visszafordítani. Herkuleszről, vagy talán Toldi Miklósról mondják, hogy elébb fontonkint szoktatta magát a nagy súlyok emelésére, azért vitte sokra, tehetség pedig annyit tesz magyarul, mint: tenni, tenni, de mindig csak tehetség szerint.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (A Batthyányi-gyászünnepek) rendező-bizottsága serényen működik. A gyászünnepek megtartása június 9-kére van elhatározva. A sírboltra nézve Diescher József építész tervét fogadta el, mely 1000 frtba kerül. Téglából lesz, márványkövekkel ékítve s belseje is márványból készül. A muzeum csarnokában a zenei részt a zenekedvelők egylete végezi. A nemzeti színház igazgatóját is fölkéri, hogy e napon oly művet adasson elő, melynél a zenekarra nincs szükség. A nemzeti dalkört, Uniót, budai, egyetemi és ó-budai dalárdákat is fölhívták a közreműködésre a gyászmenetben és a sirnál. Mint halljuk, az egyletek e napokban fogják megállapítani az előadandó gyászdallamokat. A gyászünnepek kiállítására nézve a bécsi „Entrepise des pompes funébrés“-egylet legrészletesebb ajánlatot nyújt be. A gyászkocsi díszítése igen szép, a lepel ezüsttel himzett, s rajta a Batthyányi-család czimere látható mindkét oldalon. Hat fekete ló vonná e kocsit; fullajtár és kocsis gyászdíszben, s a lovakat kantáron vezető szolgák is. Ezenkívül még hat gyászkocsit állítnának ki, fekete lovakkal. Az érczkoporsó görög stílusú, fehérre márványozva s aranyos ékítmenyekkel. A ravatal nagyszerű. A muzeum lépcsői fekete posztóval, a homlokzat és nyolcz oszlopa pedig fekete függönyökkel és fátylakkal bevonva. Díszítésük ezüst-rojtt és bojtt. A fülkékben az ország és a család czimerei. Benn a csarnok is fekete lepelben. A költségvetés azonban nem lévén mellékelve, a bizottság még nem határozhatott. A gyászmenetet a temető-kapunál a szent ferencziek fogadják. Másnap pedig (június 10-kén) a belvárosi főtemplomban lesz gyászmise, s a zenekedvelő egylet fogja előadni Mozart világhírű „Requiem“-jét.

++ (Zászlószalagok a honvédség számára.) Oberbauer Alajos pesti iparos műhelyében több gyönyörű zászlószalag készül. Az egyiket Klotild főhercegnő szánta az 50-dik számú jászberényi honvédszászlóaljnak, a másikat a 63-dik számú budai zászlóaljnak. A budai zászlóalj zászlószalaga arany hímzésű vörös bársonyból készült e felirással: „Lobogj diadalmasan hazánk dicsőségére. Klotild főhercegnő a budai 63. zászlóaljnak 1869.“ — A szalag széles aranyszegélylyel van ellátva s

egyik végén a magyar czimer, másik végén József főherceg családi czimere és a koburgi hercegi czimer látható. A jászberényi zászlóalj szalaga kék, ezüsttel; a kiállítás ugyanaz, csak a felírás a következő: „Örök diadal kísérje dicső pályádat. Klotild főhercegnő a pest-jászszági 50. zászlóaljnak 1870.“ Gróf Andrassy Gyuláné a kolozsvári 30-dik számú zászlóaljnak szintén készített szalagot veres bársonyból arany hímzésű és tölgyfalevelekkel; a magyar czimeren kívül az Andrassyak és Kendeffyek czimere is látható e felirással: „Vezessen bátorság, kövessen dicsőség. Gr. Andrassy Gyuláné a kolozsvári 30. honvédszászlóaljnak 1869.“ — Szapáry György grófné a zalai zászlóaljnak és a zala-muraközi zászlóaljnak ajándékozott szalagokat; az előbbin olvasható: „A hőse és erőse a győzelem.“ Az utóbbin ez a felírás: „Harcban kalazunk a dicsőség, békében a törvény.“

++ (Blau Gyula) a salzburgi „Mozarteum“ versenymestere, mult szerdán a nemzeti színpadon hangversenyt adott, mint mondják, oly czéllal, hogy süker esetében a színház zenekarához első hegedűsnek szerződtessek. Ha e hír való, akkor nem sokára hegedűművészeink száma egygyel szaporodni fog; mert ha Blau ur nem tartozik is az elsőrendű hangversenyművészek sorába, a mi hegedűseink sorában technika és felfogás dolgában bizonynyal az elsők közt foglalhat helyet. Előadta a Beethoven-hangverseny egyik dallamát, Schumann „Esti dal“-t, Singer „Prelude“-jét, Hauser Miska „Magyar dalmála“-t, és mindegyik rész élénk tetszéssel fogadtatott a közönség részéről; az igazgatóság pedig teljes elismerést érdemel, hogy a zenekart is új erővel ügyekszik felújítani.

++ (A honvédmeház javára) a temesvári hölgyek bazárt rendeztek, mely mult hó utolsó napján nyitott meg s három napig maradt nyitva. — Az első napnak az idő nem kedvezett, az ég folyton boros és esős volt; ennek daczára azonban az eredmény mégis kielégítő volt. A vendégek és vevők között első volt Klapka tábornok, és csakhamar élénk kereskedés fejlődött ki, mely a honvédmeház javára tekintélyes összeget gyűjtött. A bazár második és harmadik napja is igen látogatott volt. — Az első nap jövedelme 1121 frt, a második napé 1845 frt, a harmadiké 1121 frt, összesen tehát a három napi bevétel 4087 frt volt. — Folyó hó 7-kén szombaton nagy táncmulatság fejezte be az egész jótékony vállalatot.

++ (Japáni tárgyakból) érdekes kiállítást rendeznek közelebb a képzőművészeti társulat csarnokában. E tárgyakat Bernáth Géza ur, a kelet-ázsiai expedíció tagja, hozta magával. Érdekes fegyverek, öltönyök s egyéb néprajzi tárgyak vannak köztük. A jelenlegi tárlatba is érkeznek folyvást műdarabok; így Boro velencei szobrásztól két szobor: „Bice“ és az „Artatlanság“, Richter düsseldorfi festésztől pedig egy arczkép érkezett. Várnak egy jóhírű csataképet is Düsseldorfból, a történelmi festészeti társulattól.

++ (Rózsás napló.) Hrabócon báró Balassa István április 26-kán vezetett oltárhoz özvegy Péterffy Károlyné egyetlen bájos és szellemgazdag leányát Ilona kisasszonyt. Vőfélyek báró Balassa Sándor (a vőlegény testvére) és báró Huszár Imre voltak; nászleányok Malonyai Róza és Ilka kisasszonyok, nászanya pedig Kossuth Imréné, a néhai Szerencsi István királyi személynök nővére.

++ (Vegyes hírek.) A belga királyné, ki tudvalevőleg az 50-dik számú pozsonyi honvédszászlóalj lobogójának keresztanyja, a zászlószentelési ünnepélyen, mely május közepén fog megtartatni, személyesen vesz részt. — József főherceg csak ősszel jön Budára lakni, mert a számára most

berendezés alatt levő Teleky-palota csak akkorra készül el teljesen. — József főherceg Alcsuthon megbetegedett. Hogy létéről még biztosat nem tudunk, de a baj, ha talán nem is veszélyes, eléggé komoly lehet, mert a főherceg házi orvosa, Novák Antal, honvédelmi főorvos, Alcsuthra kihivatott. — Id. Szabó Pál, pesti polgár, családjával együtt az ágostai hitvallásra tért át. — Gróf Széchenyi Ödön ajánlatot tett Buda városának, hogy ott is állítson tűzoltó-őrszobát, és szerezzon tűzoltó-testületet. E célra az első év költségei 15,000 frtra, a következő éveké 10,000 frtra rugnának. — A leégett ó-budai szeszgyár társulata 200 frtot küldte gr. Széchenyi Ödönhez, a buzgón működött tűzoltó-csapat némi jutalmazására. — Walther Gyula, pesti ügyvéd, ki a pesti választások egyik fő-főkortese volt, pár nap előtt hagymázban meghalt, 48 éves korában. — A kerepes-uti temetőbe 11,000 frtba kerülő halottas kamrát építenek. — A farsang piperéiből jutott a nemzeti színház ruhatárának is. Gróf Bethlen Pálné és gróf Cziráky Jánosné egész csomó béli ruhát, Blaskovich Miklósné urhölgy egy szép skót jelmezt, Salamon Géza pedig egy Mephisto-öltözéket ajándékoztak. — Pauliné asszony a szünnepokat Párisban fogja tölteni s a „M. U.“ szerint a „Theatre lyrique“ utján ohajtaná magát bemutatni, s e célra Ophelia olasz szövegét tanulja. — Voggenhuber Vilma asszony, ki jelenleg Berlinben van szerződötve, hír szerint még a szünnidő előtt fog fellépni a nemzeti színpadon néhány vendégszerepben. — Molnár György, ki most Sopronban játszik, hír szerint szeptembertől kezdve a nemzeti színházhoz szerződötött 3000 forint évi fizetéssel. — Kocsisovszky Borcsa Molnárné asszony szintén kapott szerződési ajánlatot a nemzeti színházról, hol először „A tücsök“-ben és „A lowoodi árvá“-ban ohajt föllépni. Egressy Ákos, vidéki szinigazgató pedig, ki most Pesten időz, vendégszerepelt ohajt s föllépéseire „Essex“-et, „Hamlet“-et s a „Trónkereső“ Boricsát tüzte ki. — Lesage híres regényét: a „Gil Blas“-t, melyet a francia irodalom klasszikus művei közé számítanak, magy arra fordítá Marosi Gyula. — Egy magyar zenész halt meg a tengeren, China és Japán között. Jachimek Ferencz zongorász volt ez, ki Pekingben is hangversenyezett s nemrég egy hajótörés alkalmával veszté el életét. Emlékiratai Petendi Géza író kezeihez jutottak, ki azokból néhány részletet a közönségnek is szándékozik bemutatni. — A budai elyphen a kedvelt katonai zeneelőadások május 3-kán vették kezdetüket és minden kedden, csütörtökön és szombaton fognak megtartatni. — Friedrich Ferencz vivómester 20 éves inasa, Pribilovics Lajos, ma délután, hálter 4. szám alatt felakasztotta magát. Szándéka kivitelére a vivótermet, melyet belül elzárt, választá s mire az ajtók feltörtetek, már halva volt. Okát nem tudni; felvilágosítást nem hagyott hátra. — Hirsch Mózes, aradi és bécsi nagykereskedő, 80-dik születésnapja alkalmából 2000 frtot ajándékozott az aradi izraelita árvaház alapjához. — Mult vasárnap délután a király-utczában egy czukrász czimerét ledobta a szél. Egy katona épen ott ment és kétségkívül halál fia lesz, ha a czimer egy lámpakarban fel nem akad; így fősulya oda irányulván, lecsüggő részét könnyen odább lökte karjával a katona. — Az állatkert előtt sűrűn szoktak a kocsik állani. Egy öt éves fiatal leányka két kocsi közt akart keresztül futni, alig pár lépésnyi téren. Egy ló megijedt, felágaskodott és hasa alá vágta a gyermeket. Nagy szerencse, hogy ekkor a ló magához tért, s össze nem taposta a gyermeket, mely eképen könnyű sebbel menekült ki a veszélyből. — Baumann Zsig-

mond, jeles tehetségű pesti kereskedő e napokban eltűnt; mint mondják, zilált pénzvisszonyokat hagyván hátra, külföldre szökött; vagyona ellen a pestvárosi törvényszék e napokban megindította a csödeljárást. — Facseten ápril 25-kén d. u. 1 órakor borsó-szem nagyságu jég esett igen sűrűen; majd 10 perczig bullott a jég a hogy csak birt, — ártalmas azonban nem volt, mert a fák nem igen virágzanak, sem a szőlő nem hajt még. A vetés átalánvéve nem a legkedvezőbb eredményhez nyújt kilátást. — Dr. Fischonak városligeti gyógyintézetét dr. Hofmeister vette bérbe tíz évi időre. — Ujfehértón a mult hóban egymásután öt parasztleány mérgezte meg magát kénsavval; kettőt sikerült megmenteni, de három meghalt. Még eddig nem tudatott ki az ok, a mi őket e szörnyű tettre indította. — A szabadkai „Szinügy-Egylet“ választmánya művezetővé Vezéry Ödönt választotta, s öt egy dráma-népszinmű s operette-társulat szervezésével bizta meg. — Sztocek József, budai műgyetemi igazgató, kir. tanácsosi czimet nyert; Sztojkovics Arzén, a karloviczi patriarchaság adminisztratora, valóságos titkos tanácsosi méltóságot nyert.

*** (Halálozás.) Pozsonyban ápril 30-kán hunyt el Pálffy Euphemia grófné, 59 éves korában. — Kaposváron pedig Pártényiné asszony halt meg, a vidék egyik jobb színésznője. — Ghyczy Ignác, szilárd lelkű hazafi és országgyűlési képviselő, e hó 4-kén, munkás életének 71-dik évében Tán meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 1-jétől.

Május 1-jén: „Egy jó madár,“ vigjáték 3 felv. — Május 2-kán: „Stuart Mária,“ szomorujáték, Némethy Irma k. a. föllépteül. — Május 3-kán: „Bánk bán,“ Erkel operája. — Május 4-kén: „A nyelvtan,“ vigjáték és Blau Gyula hegegüművész hangversenye. — Május 5-kén: „Lohengrin,“ Wagner operája. — Május 5-kén: „Drahomira,“ szomorujáték, Némethy Irma k. a. mint vendég. — Május 7-kén: „Hamlet,“ Thomas operája.

Gazdasszonyoknak.

Uj meteorolog tapasztalat.

Egy komoly ember komolyan állítja, hogy egy csésze fekete kávé a legbiztosabb időjós, ha t. i. a kávé meg nem keverve, a czukrot belé vetjük. Ha a kávé közepén apró hólyagcsák mutatkoznak, akkor jó, tiszta időre számolhatunk, ha ezek azonban a csésze körül képződnek, akkor esős idő következik, és ha a hólyagocskák ide-oda vándorolnak, elszakadva egymástól, ez változó időt jelent. Mindenki könnyen meggyőződhetik ez állítás igazságáról.

Verebeket virágágyainkról, gyümölcsfákról, szőlőkről sat. távol tartani

a legkönnyebben úgy lehet, hogy a megvédendő ágy vagy fa körül egy-egy lépésnyi távolságban néhány czölöpöt kell a földbe verni, és e czölöpekre ide-oda néhány eleven színű pamutot huzni, vagy a fák ágai közé kötözni azokat. Tény, hogy a verebek e tarka szálaktól jobban félnek, mint a hálókától, a miért is ajánlandó, hogy tarka pamutot használjunk e célra, pirosat, sárgát, zöldet, hogy jól szembe tűnjenek. Ha e szálak gombolyagban maradnak, azért jobb, mert több évig lehet egymásután használni, újból felgombolyítván azokat.

Egy másik veréb-hajtó módot pedig egy külföldi kerti

lap következőkép ajánl: két darabka tükröt a hátával, azaz azon oldallal, a melyen a foncsor (amalgam) látható, egymásra kell tenni, de előbb egy hosszú zsinet közé rakván, köröskörül pedig keskeny papírral le kell ragasztani. Ezen két oldalos tükröt a fára kell akasztani, hogy a nap jól érje, — a többit majd elvégzi a szél és nap, mert e kettős tükrör forog és tánczol a legesekélyebb szellőnél, világít és ragyog, úgy, hogy még a legnyalánkabb veréb is hátrál és inkább le is mond a közeli zsákmányról.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: u t a z ó - t á s k a rajza, cashemiron, ripsen, bőrön készülhet, színes selyemsajtással és tarka selyemmel himzendő.

A 2-dik szám: p a m l a g p á r n a, tarka selyemmel, berlini pamutal és aranszálakkal vegyest himzendő, tetszés szerinti színekben.

A 3-dik szám: k i s f e l á l l ó g a l l é r himzetmintája.

A 4-dik szám: z s e b k e n d ő s a r k á b a való cifrázattal C és D betűkkel.

Az 5-dik szám: Z és K betűk fehéreneműekre.

A 6-dik szám: A és S betűk zsebkendőkre.

A 7-dik szám: M betű.

A 8-dik szám: T betű.

A 9-dik szám: A és U betűk cifrázattal.

A 10-dik szám: A és C betűk.

A 11-dik szám: egy kis gyufatartóra való rajz, bőrre, vastag színes selyemmel himzendő.

A 13- és 14-dik ugyan az.

A 15-dik szám: egy t á l c z a rajza, melyet posztóra, ripsre, bársonyra, bőrre lehet himezni vörös, sárga selyemmel és elszórt fehér gyöngyökkel.

A 16-dik szám: Z és M betűk.

A 17-dik szám: fehéreneműekre való keskeny himzés rajza.

A 18-dik szám: keskeny betét fehéreneműekre.

A 19-dik szám: kis gallérrákára való himzetrajz.

A 20-dik szám: N és A betűk.

A 21-dik szám: M és W betűk.

A 22-dik szám: S á n d o r név.

A 23-dik szám: G y u l a.

A 24-dik szám: H és I betűk.

A 25-dik szám: G y ö r g y.

A 26-dik szám: G y ö r g y i k e.

A 27-dik szám: L u i z a.

A 28-dik szám: B é l a.

A 29-dik szám: W betű.

A 30-dik szám: M betű cifrázattal.

A 31-dik szám: o l v a s ó j e g y r e való himzés rajza, bőrre, vagy papirosra, gyöngyökkel vagy selyemmel himzendő.

A 32-dik szám: C és S betűk.

A 33-dik szám: egy kis felálló gallér mintája, finom francia himzéssel.

A 34-dik szám: s z é l e s k é z e l ő, a kis gallérrákához tartozó.

A 35-dik szám: szivartárczára való rajz, tarka selyemmel himzendő.

A 36-dik szám: S és A betűk.

A 37-dik szám: széles kézelő sűrű francia himzéssel. És végre

A 38-dik szám: Az előbbi kézelőhöz tartozó kihajtó gallérka himzetmintája.

A f. é. 15-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Divat.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Havas Adámy Luiza, Nagy Flóra, Mezőssy Anna, Csernó Vörös Erzsébet, Szilassy Pázmány Béláné Kovács Róza, Bogdanovics Hedvig, Marosy Emilia és Hermin, Nyáry Teréz és Zsófi, Fülepp Pálné,

Zsigray Istvánné, Bakos Sándorné, Brodszky Friderika, Ivádi Nina, Halmay Ilka és Berta, Falvay Flóra, Jeszenszky Aranka, Szikra Erzsike, Ratkovszky Vilma, Jurassik Pántocsek Eleonora, Pásztélyi Danielovich Emilia, Kontz Vilma, Kaszap Mari, Beliczky Viczián Erzsike, László Károlyné, Szepessy Irma és Jolán, Kühnel Ignáczné, Sváby Izabella, Szánthó Julia, Dubányi Róza, Kalicza Gizella, Sztrecovics Vilma, Talányi Vilma, Rátz Clementine, Hollósy Róza, Ruttkay Ilona, Szabóky Erzsike, Hindler Nina, Bodnár Anna, Geher Antalné, Szapper Janka, Gál Sámuelné, Fekete Karolin, Nagyné Mester Erzsébet, Gorsics Mari és Róza, Mráz Róza, Fabiánits Irma, Erdensohn Emilia, Faragó Anna, Kármán Luiza, Dukai Takács Betti, Nagy Lina és Mari, Broken Emma, Temmer Antalné, Bodó Ilona, Pálffy Gyuláné, Urai Uray Vilma, Tormássy Mari, Izsányi Endréu, Kanyurszky Matild.

A 13-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag be küldték:

Balássy Johanna, Virág Flóra, Nagy Ida.

A f. é. 14-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag be küldé:

Balássy Johanna, Virág Flóra, Nagy Ida.

Sakkrejtvény.

Gellér Jánosétól.

t	V-	ö-	z-	u-	s-	m-	h-
j-	é-	s-	i-	r-	a-	g-	s-
a	t-	l	v-	á-	r.	i	e-
g-	b-	b-	á-	é-	e-	z-	á-
n-	s-	G-	ö-	k	m-	k	g-
g-	z-	e-	e	y-	l-	r,	a-
é-	é-	t-	e	é-	l-	É-	e-
e-	É-	r-	t-	e:	t-	t-	É-

Lógrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki június 4-ke.

Tartalom.

A kialudt csillagok. — Tavasz vers, Dobó Lászlótól. — Bajos két urnak szolgáltni, Posta Sándortól. (Vége köv.) — A kis fejkötőcske, Vidá Sándortól. — Első szerelmem, Lovass nep. Jánostól. (Folyt.) — Hollandiából. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A b o r i t é k o j n : Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

Felélős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

20-dik szám.

Május 15-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XI. ÉVFOLYAM.

PEST, 1870.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Israeliták naptára	Hold-járás	N a p-nyugta			
							ó.	p.	ó.	p.
Május 15	Vasárnap	B 4 Zsófia	B 4 Cantate	3 D 3 Timotheus	14 Kis husvét		4	24	7	29
16	Hétfő	Nepom. János	Nep. János	4 Pelagia	15 Ráfael		4	23	7	31
17	Kedd	Ubalp püspök	Ubalp	5 Irene	16 Szem	☉	4	21	7	32
18	Szerda	Vernác, Libór	Libór, Ivó	6 Vizszentelés	17 Szeth		4	20	7	33
19	Csütörtök	Prudent	Mennyei	7 Ker. megtalál.	18 Lag B'omer		4	19	7	34
20	Péntek	Bernardin püsp.	Bazilla	8 János hitt.	19		4	18	7	36
21	Szombat	Hospitius	Válent	9 Izaiás	20 37 Sabb.		4	17	7	37

ES Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk. ES

V i d é k i t á r c z a.

Gynlafehérvárott a Maros kiöntéssel fenyeget, más helyeken pedig e napokban helyenkint kiöntött. A Strell völgyét elborító árvíz miatt a piskii vasuti hid járhatatlanná lett úgy, hogy utasoknak, kik Aradról Károlyfehérvárra mentek, a hidon gyalog kellett átmenniük s ott más vonatra átszállani. Ugyancsak az első erdélyi vonaton hétfőn sziklaomlás következtében a vasut Tóthvárad mellett járhatatlanná lőn úgy, hogy az utasoknak itt is gyalog kelle átmenniök a járhatatlanná vált utrészen.

Kolozsvártt egy kocsis akarta magát felakasztani, de megakadályozták. Mikor kérdőre vonták öngyilkos szándoka miatt, hideg vérrrel felelé: „Meguntam már a földön ezeket a hitvány gebéket és más helyen akartam szerencsét próbálni.“

Landzséren egy fiatal, 11 éves cselédü urnőjét álmában megtámadta, s egy baltával nagyon veszélyes sebeket ejtett rajta. A nő sikoltozására összefutottak a szomszédok, s megakadályozták a vérengző tett befejezését. A kihallgatáson a fiatal gyilkos daczosan vallá be, miszerint sajnálja, hogy a nőt egészen meg nem ölhette.

Siófok és Szántód közt egy ügyvéd kis leánykája, ki anyjával Székesfehérvárra az iskolába utazott, pajkoskodván, a vagon ajtaja kinyilt s azon kiesett. Az anya szintén utána akart ugrani, de visszatartoztatták. Legnagyobb aggodalommal ért az anya Siófokra. Szerencsére egy őrházhoz közel esett le a kis leány, az őr azonnal ápolása alá vette, sérülése nem történt, csak elszédült, s kevés idő mulva az aggódo édes anya karjaiba szállítottott.

A kolozsvári jogakadémiai ifjuság egy igen szép tettet készül végrehajtani. Székelynének, az első magyar színésznök közül ez egyik legjelesebbnek, ki Kolozsvárott van eltemetve, emléket akar állítani. Székelyné a magyar színészetnek egyik csillaga volt, kiről a mai kor aggjai oly elragadtatással beszélnek, mint a francziák a maguk Racheléről, méltó tehát a kegyeletes megemlékezésre, s a kolozsvári jogászság csak magát tiszteli meg, ha e szép szándékát valósítja.

Különfélék.

++ (Az ó-budai szeszgyár) égéséhez hasonló nagy tűz volt Antwerpenben. Május első éjjelén a Van den Bergh et comp. cég nagy szeszégető gyára gyult ki, melyben éjjel-nappal 250 munkás dolgozott. A tűz azonnal az egész épületen elterjedt, s

noha a tűzoltók azonnal kéznél voltak, nem lehetett a tüzet elfojtani. Az összes falak leomlottak, s rendkívüli szerencsének mondható, hogy egy embert sem temettek romjaik alá. Csak 3 tűzoltó sérült meg. A pinczében 2000 hordó borszesz volt, s ez az egyedüli, mit a tűz nem tett áldozatává. A kár 5—600,000 frankra rug.

++ (A Widmann-ügy.) Widmann báróról, az új lajtántuli honvédelmi miniszterről a következő történetkét beszélük. 1857-ben mint dzsidas tiszt Grácban állomásozott, ott Mayer czukrászatába járt és rendesen — nem fizetett, Mayer bár rendkívül megtisztelve érezte magát főuri látogatója által, utoljára is megunta, hogy Widmannak ingyen szolgáljon és végre — megkérte, hogy legalább irassa fel, a mit fogyaszt. Miután ez nem történt meg, megtiltá a felszolgáló leányoknak, hogy ezután még valamit adjanak a főhadnagy urnak. A leányoknak azonban bajos volt megtagadni. Egyszer épen akkor toppan be Mayer, mikor a báró ur ismét emberül fogyaszt, s azután szó nélkül elmegy. Más nap ismét jó, Mayer megszólítja: „Főhadnagy ur, utóbb ismét fizetés nélkül ment el.“ „Nem igaz!“ volt az udvarias válasz. A leányok erősíték, hogy igen. Ekkor egy tizforintost dobott oda a főhadnagy ur, (jóval kevesebbet, mintsem a mennyivel adós vala.) „Hitvány pimasz, mondjárt felpofozom!“ E megtiszteltetéstől azonban egy ott levő angol születésü kapitány megmenté a szegény czukrászt, de csak azért, hogy később többet kapjon. — A főhadnagy ur másnap ismét eljött, de nem kapta meg „fagylaltját“ — „késő este van, be kell zárnom a boltomat“ — mondá a czukrász. Másnap, augusztus 18-án az uralkodó születés napján ismét be akart törni oda, de becsukták a boltot orra előtt. Végre 22-ikén hirtelen betör, — az utcán több dzsidas tiszt áll tartalékban — s neki megy Meyernek és óngombos lovagbotjával agyabafőbe veri. Mayer védelmében magragadja a botot, erre a főhadnagy kardot ránt, s Mayer fejére vág, ez a vágást karjával felfogja, s így karját össze-vissza vagdalta Wiedmann báró ur, melynek következése az lett, hogy Mayer soblázba esett, félévig ágyban feküdt s karját többé nem használhatta, mig hosszas sínlődés után végre meghalt. A katonai törvényszék azonban a báró urat, a főhadnagyt nem büntette meg, hanem fennhagyták Mayernek, hogy polgári uton keresse kárpótlását. Ezt örökösei meg is tették, s megítéltek végre 5000 frtot. A főhadnagy urból pedig szép haladás után most már miniszter lett. Widmann gróf Taaffe ajánlotta a kabinetbe, a róla

közlött eset rendkívül felizgatta az osztrák közvéleményt és ennek következtében a jeles miniszter mult csütörtökön beadta lemondását.

✱✱ (Szentpétervárában) e hó 7-kén herceg Ahrenberget, az osztrák-magyar követség tagját meggyilkolva találták ágyában. E szörnyű tett részvétet kelt mindenfelé. E tény oka rablás. Sok holmit elvittek, s a pénzszekrényt is fessegették, de hiába. A bűnösök kilétét nem tudják, de egy szolgát, kire gyanu van, elzártak. A gonoszok valószínűleg este lopóztak be s a herceget mély álmában ölték meg. E bűn nagy izgalmat idézett elő. A császár maga ment a halottas házba, hogy kifejezze mély részvétét, a császnét pedig hg. Gortschakoff által fejezteté azt ki gr. Chotek osztrák-magyar nagykövet előtt. A herceg 33 éves, igen kedvelt egyéniség s draganyos őrnagy volt: harcolt Königrätznél is, mint kapitány. Atyja: Ahrenberg Péter herceg, anyja pedig Talleyrand hercegnő.

✱✱ (Liszt Ferencz) már megérkezett Weimarba, hol nagyban folynak az előkészületek a nagy zeneünnepélyre. Legközelebb Lipcsébe utazott, hogy ott a szükséges zenészi erők megszerzéséről gondoskodják. A mint legutóbbi levelében írja, 10-dike körül hagyja el Weimart, hogy hazájába térjen hosszabb időre. Megérkezte után azonnal Szegszárdra fog utazni, hol az egész nyarat töltendi. Kaulbach, a világhírű müncheni festész, legutóbbi levelében, melyet b. Augusz Antalnak irt, szintén kilátásba helyezi, hogy több időre meglátogatja még e nyár folytán Magyarországot.

Megbízások tára.

Tekeházára B. R. urhölgynek: A mellékletek már elvannak küldve.

Szakolyra G. E. urhölgynek: Posta fordultával megküldtem.

Drágabártfalvára P. D. E. urnőnek: Magánlevelet irtam.

O-Láposbányára L. V. urhölgy: Már el van küldve.

Szolnokra D. E. urnőnek: Helyeslését birja-e választásom?

N. Militicsre K. M. urhölgynek: 1 frt 50 kron azonnal megrendelhető és posta fordultával meg lesz küldve.

Rózsáspusztára B. J. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Muzsalyra H. P. urnőnek: El van küldve.

H. M. Vásárhelyre N. B. urhölgynek: Legközelebb veendi a csomagot.

Rozsnyóra P. N. urhölgynek: A tiz kötet könyv ára 1 frt. 50 kr. a műlap csomagolási díja pedig 10 kr.

Lakocsára K. J. urhölgynek: Munkába van adva.

Nagy-Kőrösre M. J. urnőnek: A legszivesebben megküldtem.

Kassára St. G. urhölgynek: Azonnal megküldtem, a másikkal azonban, fájdalom, nem szolgálhatok többé.

Pohorellára G. R. R. urnőnek: A kívánt tárgyak postára vannak adva.

H I R D E T É S E K.

Szurmák J. fiai

arany-ezüst és drágakő ékszer-üzlete

Pesten, kigyó-utca 1-ső szám alatt.

Kivonat a nagy árjegyzékből,

minden darab legfinomabb 3 próbás, azaz 18 karátos aranyból.

Hivatalos próbával ellátva.

Gyermekfülbevalók	1 frt 75 krtól feljebb	Karpereczek	18 frt — krtól feljebb	Óralánczok	2 frt 50 krtól feljebb
Fülbevalók, gümbölyük	4 " 50 " "	Óralánczok, rövidiek	24 " — " "	Karpereczek	2 " 50 " "
Fülbevalók hosszuk	7 " — " "	Óralánczok, hosszuk	28 " — " "	Garniturok(broche és függő)	6 " — " "
Keresztek	2 " — " "			Thea-szűrők	2 " 50 " "
Inggombok	2 " 50 " "			Czukorfogók	4 " 50 " "
Gyermek gyűrűk	2 " 50 " "			Keresztelési és bérnálási em- lékkép	2 " 50 " "
Női gyűrűk jó kövel	2 " 50 " "			Só- és borstartók együtt	6 " — " "
Női pecsétgyűrűk	3 " 50 " "			Gyermek-evőeszközök, tok- ban (kanál, kés, villa)	5 " — " "
Karika-gyűrűk	3 " — " "			Varróeszközök, tokban	5 " — " "
Férfi pecsétgyűrűk	5 " — " "			Poharak	6 " 50 " "
Nyakkendő tűk	6 " — " "			Czukoredények	8 " — " "
Nyakkendők kereszt vagy medaillonhoz	" 50 " "			Íróeszközök	15 " — " "
Medaillonok	6 " — " "			Csongettyű-tálczák	25 " — " "
Moltűk (broche)	6 " — " "			Gyertyatartók párja	20 " — " "
Garniturok(broche és függő)	15 " — " "				

PAPÍRPÉNZBEN.

Nehezebb arany és ezüsttárgyak u. m. lánczok, garniturok, evőkészletek 6, 12, 24 személyre stb. a munka külön-
télésége szerint gyári áron számíttatnak. A fantasie darabok, finom drágaköves tárgyak Louis Laine legújabb rajzai után
vannak dolgozva.

Cserénél az arany vagy ezüst egyenlő finomsága mellett, csupán a munka fizettetik.

Kijavítások, metszések gyorsan eszközöltetnek.

Saját használatunkra vásárlunk gyémántokat, gyöngyöt, színes köveket, ócska aranyat és ezüstöt.

Arany- és ezüstpénzt beváltunk a napi árfolyam szerint.

Vidéki megrendelések a szokott módon pontosan teljesítetnek, s nem tetsző tárgyak másért becsereáltetnek.

Folyékony Glycerin-Crème

több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szereknél, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét is tartják fenn. — A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerinon kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt 20 kr, postán 20 krral több.

LEGFINOMABB GLYCERIN - SZAPPAN

Glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztítja és élénkíti a bőrt és egy finom pipere-szappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 kr

PÁRISI HÖLGY-POR

(legfinomabb Poudre riz)

a bőrnek a leggyengédebb fehér színt adja és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, úgy férfiaknál is a borotválás után nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 kr.

Szétküldési raktár: Kiehlhauser H. oklev. gyógyszerárú és vegyésznél Grätzban.

Főraktár Magyarországra nézve:

TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerárúban, Pest, király-utca 7-dik sz.

Győrtt: Tropper József gyógyszerésznél, Nagyváradon: Molnár, Eszéken: Deszátly, M.-Berényben: Nárciss, Debreczenben: Borsos, Léván Bolemann, Kolozsvárott: Wolff, Szegeden: Aigner uraknál

VALÓDI PAGLIANO-SYRUP,

Pagliano Girolamo fiórenczi professortól egyenesen ideszállítva, különböző mennyiségben kapható:

Török József

gyógyszerész urnál, Pesten, király utca 7. szám. Egy üveg ára 1 frt 40 kr. Egy tuczat ára 14 frt, fél tuczat 50 kr.

E szörp tisztítja a vért, eloszlatja a megromlott nedveket, megritkítja és megjavítja azokat, következképpen mindazok, kik e szörpöt havonkint két napon át használják, jó egészségnek örvendnek. E szörp sok oly betegséget meggyógyít, melyeknél az orvosi szer csekély javulást eszközölt.

Ép most érkezett meg egy friss szállítmány, melynek valódiságáért kezkeskedtetik.

VETORINI-BALZSAM.

Ezen, a leghathatós növény részeiből készített, több orvosi kar által helyben hagyott és a magyar kormány által eladási engedéllyel ellátott szesz külsőleg ideggyöngeség görcs, csuz, rheuma, fejköszvény, fülzugás, fogfájás, súly, szájbeli és égetés által történt sebzések, vízzel vegyítve mindennemű és a foghús betegségei ellen sikeres hatással használhatók. Szintugy kitünő füstölőszerű is szolgál.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr, pósta küldésnél 10 krral több.

Főrahely Magyarországon TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál Pesten, király-utca 7. sz. a.

Kárpáti mell-gyógyfü.

A legjobb és legbiztosabb gyógyszer minden mellbajok, idült hurut, köhögés, rekedt-ég, szük-mellűség, oldalnyilalás tüdővész, különösen pedig test- és gyomor-gyöngeség ellen.

Egy csomag ára 1 frt, kisebb 50 kr.

Két kitünő és jónak bizonyult szer a fent előszámlált betegségek ellen, mindkettő kárpáti gyógyfüvekből és kárpáthegyi virányból készítve, melyek már széles körökben valóban áldásos hatással voltak.

Ajánljuk ezen szert az orvos urak figyelmébe, Valódi minőségben csupán Maletér W. ur gyógytárúban az „Oroszlán“ hoz Kasán.

Pesten, Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7. szám.

Kárpáti növény-szörp

a mellbajokban szenvedőknek

Mell- és torokfájdalmak, rekedtség, nátha, nehéz lélegzés, hurut, idült hurut, tüdővész, oldalnyilalás, főképp a nyálkahártya és mellgyuladás ellen.

1 nagy palaczk 80 kr, kisebb 50 kr.

TUDÓSÍTÁS.

A BERNARD-féle havasi növény-liqueurt,

melynek hatékonysága (gyomorfájás ellen) orvosi részről előttem megállapítottat, áruba bocsátottam. Ugy ez ital szokatlan kelendősége, mint a nekem magánaton tudtomra esett használati eredmények hirdetik állandó jószágát e nagyra becsült szernek, mely Bajorhon legnevezetesebb orvosaitól, mint hasznos háziszor ajánlva, használhatók emésztésbajok, névleg: étvágytalanság, ideges főfájás, gyomorkatarus, aranyér stb. ellen.

Egy üveg ára 70 kr. Dr Krancz felvilágosító brochürje kijelentett kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Főraktár a magyar királyságra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, király-utca 7-dik szám Pesten, — ugyszintén Pest legtöbb gyógyszerárúban megszerezhető.

Dr. Kallmann hajfestő szere

vegyész és elsőrendű gyógyszerész Párisban. Erősíti a hajat és szakállt, s annak azon pillanatban a legszebb természetét a csúnyaságokat kölcsönzi bekenésre, minden mosás vagy előkészület nélkül. Egy skatulya fekete színű 5 frt, barna színű 4 frt. Főraktár TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerárúban Pesten, király-utca 7. sz.

Sassaparilla-essentia

(Essence de Sassapareilla préparé á la vapeur)

a párisi COLBERT gyógyszerárúból.

Legrégibb és leghatalmasabb tisztítószer a vér csipőssége által okozott betegségekben. Saját módszerrel, nagyban készítve, sokkal becesebb más feldicsért vértisztító készítményeknél; ezenfelül egészen hiteles vegybontások által be van bizonyítva, hogy nincs benne se jod, se higany. A leghíresebb francia orvosok több mint 50 év óta nagy sikerrel javallják e szert az arczorbáncz, a kútegek és sömör ellen, ugyszintén a régi betegségek által a vérben hagyott kórananyagok kitisztítására. Ára egy üvegnek 2 frt 50 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF-nél Pesten, király-utca 7 sz. továbbá Debreczenben Borsos. Eszéken: Dessátly, Gyöngyösön: Koczianovits, Kolozsvárott: Wolf, Kecskeméten Katona gyógyszer. Maros-Vásárhelyt: Jeney, Nagyváradon: Molnár, Rimaszombaton: Hamaliár, S.-A.-Ujhelyen: Kollener Mező-Berényben: Nárczis gyógyszerész uraknál.

Cs. kir. szabadalmazott

egyetemes emésztő-por Dr. Göllistöl.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén a test táplálása, és orosítására nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs betegségekben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mellégés, a gyomor talterhelése, a belek petylűdtsége ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvény, guga, sápadtság, sárgaság, valamennyi idült bőrbaj, rák, időszaos főfájások, ferges és köves betegségek, tulnyálkásodás stb. Ez az egyetlen és gyökeres szor a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose) Ásványviz gyógyászatnál ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára 1 frt. 26 kr. Egy kis skatulya 80 kr.

Főraktár Pesten. TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésére figyelmoztotok mindenképp, hogy a valódi egyetemes emésztő por Dr. Göllis pecsétjével van ellátva, s minden skatulya a védőbéllyeggel, s kívülről ily czímmel van ellátva:

K. k. concess. Univ.-Speisen-Pulver des Dr. Göllis in Wien. Főszállítóhely: Bécsben Stelansplatz 6. (Zwettlthof).

GYOMOR-LABDACOK.

(Pilules stomachiques Colbert.)

Ezen 50 év óta a „Colbert“-féle gyógyszerárúban készített szorakott labdacok fájdalomérzés nélkül eszközlik az ürülős megszüntetést a dugulást, az epe beteges voltát és a nyálkásodást, könnyebbitik az emésztést, serkentik az étvágyat és megszüntetik a fejbéli vértolulásokat. Ára 1 frt 50 kr.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám. 2-dik
emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

20. SZ.
Május 15-kén.
1870.

Havonkinti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrájkok-
kal. Évenkint két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félelvi járatási kötelezetést
foglal magában a lap irányában.

A kialudt csillagok.

(V é) e.

Mi a szeretet, ha a halált kifelejtjük belőle? Csak a halott iránti szeretet az igazi, a tiszta; az élő iránti szeretet és legyen az bár a legszentebb, nem ment az önzéstől, szeretjük gyermekünket, mert örömet találunk benne, bol dogító reményeket kötünk jövőjéhez, hirt szerez nevünknek, a melyet visel, támaszunk lesz öregségünkben és mi ez mind? önzés, és a könyvek, melyeket elvesztésén ejtünk: az önzés könnyei, siratjuk nem az ő kimulását, mit is volna azon mit siratnunk! elhagyja e földet, a melyen minél nemesebb a sziv, annál nagyobb szenvedésekkel kell küzödni és a melyből elébb-utóbb, de egykor ugysis el kell költöznie; de siratjuk a vesztéséget, melyet mi szenvedtünk, és miként a fősvény, nagy fájdalomunkban azt hisszük, hogy e drága kedvesünk elvesztésével nem maradt már mit és kit szeretnünk és kiért élünk a világon. Csak mikor a fájdalom kitombolta magát és a könyvek tisztára öblítették a szivet minden földi érdektől, akkor izeződik fejünk felett a tiszta szeretet menyői szivárványa, akkor látjuk a drága gyermek édes kedves vonásait magasra kiemelkedve az önzés selejtes köréből, akkor érezzük szivünkben hatalmasan felbuzogni a szeretet őseredeti éltető forrását, ugyanazon sebből, melyet a halál szivünkben hasított, buzgott fel a forrás, enyészet helyett életet áraszt szét, a halál tanít meg igazán szeretni, és a szeretet az élet, a szeretet az Isten. Gyermekekem nem halt meg, csak elköltözött tőlem azért, hogy megtudjam, milyen nagyon, milyen tisztán tudom őt szeretni, megtanított, milyen tisztán kell a jót szeretni, nem magamért, hanem önmagáért, az emberiségért, az örökké-

valóságért; elköltözött azért, hogy föllevenitse lelkemben azt a tudatot, hogy a mig a földön csupán csak magunknak élünk, addig nem is élünk, hanem csak léteünk, elköltözött azért, hogy megtanítson azon igazságra, hogy az erkölcsi világban a halál egy az örökkévalósággal, a családi életben a halál egy a szeretet új felbuzdulásával; beszegezik a koporsót, nem láthatom többé drága, szép kis halottamat testi szemeimmel, de látom őt lelkemmel, elszakítják szivemtől drága magzatom halandó részét, de nem szakítják, nem szakíthatják el tőlem szeretetemet hozzá, a mely folyton folyvást élve tartja őt szivemben, és e szeretet elárasztja az életet; halandók vagyunk, hogyne szeretnők tehát egymást, a mig élünk; halandók vagyunk, hogyne lennék tehát jó, mikor az egyetlen, a mi a földön meg nem halhat, az igaz szeretet nyilvánulása: a jóság!

Elviszik a koporsót, a melyben az én drága gyermekem holtteste fekszik! Csak vigyétek, csak vigyétek, de nem, adjátok ide, elviszem én magam, kiviszem ölembe, szivemhez szoritva, így adom őt vissza a földnek, hadd szentesüljön meg tőle a föld, mely e tiszta hamvakat keblébe fogadja. Szentelt föld! Nem az égre, hanem a földre fogok én ezentúl tekinteni imádságom közben, mert a föld is az örökkévalóság hazája; minden porszem emberi testnek része volt egykoron, a kik küzödték, szenvedtek és szerettek és meghaltak, és halálukkal hirdették a szeretet szent vallását az élőknek; e földbe fektetve, te is e szent valláshirdetőkhöz csatlakozol édes drága gyermekem, korán csatlakozol hozzájuk, de ez nem én rajtam, sem te rajtad nem mult, elszóltattál és elmentél, egy napsugár

voli életed, csillagfutás halálod, oly kicsi a sír, a mit számodra ástak, épen elég oltárnak, a hová az én lelkem imádkozni járjon; oh, be jól esik majd itt imádkozni lelkemnek! Mi atyánk Isten, a ki vagy a menyekben! Mi atyánk Isten, a ki vagy a földön, szenteltessek meg a te neved, szenteltessek meg a te neved gyermekem által, a kit adtál volt, hogy megismerjem jószágodat a magasban, és a kit ismét elvettél tőlem, hogy megismerjem szeretetedet a földön — szenteltessek meg a te neved, miként a menyekben, azonképen itt e földön.

Vége! már el van temetve, már nem látom többé még a koporsót sem, a mely kedves testét magában foglalá, nem látok többé semmit tőle, csak e kicsi, néhány arasznyi földet, a mely hamvait takarja, és mégis, úgy látom őt magam körül, mint mindig, és úgy érzem az ő tiszta lelkét körülöttem lebegni, mintha a levegő egy vált volna az ő lelkével; és ez úgy is van, miként a föld a holtak poraiból, úgy áll a levegő a holtak lelkeiből, az ő életük az, melyet minden lehelletünkkel magunkba szívunk, az ő életük az, a mi bennünket éltet; az ő életük a mi éltető levegőnk, az ő szeretetük a mi melegítő napvilágunk; minden sugár egy drága élet szeretetét árasztja reánk, az én kedves gyermekem lelkét is e sugárban látom szemembe derengeni, felcsókolja a könyvet, mely abban fakadt, azt ragyogja, ne sirjak, hisz ő nem halt meg, csak átváltozott, elkísér a temetőből vissza a lakomba, ott lesz körülöttem mindig, mindig, a mig csak az én szemem is örökre be nem záródik.

És most el kell mennem e drága kis halom mellől, mely az egész földet megszentelte nekem. Oh, beh nehéz, beh kínos, fájdalmas az a gondolat, hogy nélkülöd kell visszatérnem az életbe és téged itt hagynom az enyészetben; de meg kell lenni, egy felsőbb hatalom szabja meg a lét és nem-lét törvényeit és nekünk engedelmeskedni kell alkotásaiban úgy, mint rombolásában. Elmegyek innen, itt hagyva szívemnek egy darabját, a földben elásva; ez a darab már kiszzenvedett, csonka helyén ég a halál körme, melylyel gyermekemet onnan leszakítá, és égni fog az ott mindaddig, mig újra ismét vele nem egyesül; és miként ez, úgy fog leválni róla egyenkint egyik darab a másik után, úgy halunk meg mi öregek lassan, izenként, mig a kicsinyek egyszerre, mint az égnyílás, melyik szebb, melyik edesebb?

Isten veled! Nem, nem bucsuzom el tőled, nem válunk el egymástól, együtt maradunk, én itt a sírodnál, te itt a szívemben, szeretetem ápolja sírodat, sírod ápolja szeretetemet; a te örökre elzárt ajkad mondta meg nekem, milyen véget nem érhető nagy az anyai szeretet gyermekéhez, és milyen fájdalmában is édes boldogító érzés a szeretet; ir, mely minden sebet behegeszt, csudafű, mely minden fájdalom ellen magedz, tündérország, melyben örök tavasz virít; mint én neked eddig, úgy fogsz te most nekem mesélni e tündérországról, tündérország boldog lakóiról, a kiket a szeretet jóvá és a jószág boldoggá tett, szebben, mint a hogy neked erről meséltem, midőn még ölemben tartottalak. Te fogsz nekem mesélni azon szeretetről, melyet tőlem magaddal vittél kicsi kedves sírodba, és mosolygó angyalarczod körülöttem lesz mindig, mint most, midőn kicsi játékszereidet, kicsi ruhácskáidat összeszedogetem, hogy szent ereklyék gyanánt megőrizzem; beh sok szent ereklye maradt fenn utánad rövid életedből! itt e játékszereid, ott a kórág, itt a szeretet, ott a sír, itt a hajlék, melyben születél, ott a temető, melyben örök álmodat aluszod, és ez most mind egybe van kapcsolva, születésed és halálod egy sugárkoszorúvá fonódott össze lelkemben, a mely körülfolylja az egész életet, egy

templommá alakítván azt át, egy oltárral: a te síroddal és egy örökké égő lámpával: a te emléked. Soha rossz gondolat nem fog utat találni e templomba, mert a te világító lelked a gondolatot is meglátja és fénye elhomályosodnék tőle; bármit mérjen reám a sors, elviselem nyugodtan, mert nem lehet már nagyobb fájdalom, mint az, hogy téged: gyermekemet elvesztettelek, és bármint sujtson is az élet, elviselem nyugodtan, mert a te felettem ragyogó világod megmutatta, hogy akár sujtson, akár áldjon, szeretni kell az Isten szent kezét, mert sujtoló keze is áldással van tele: megtanít türni és szeretni.

Emilia.

Magány.

Ábrányi Emilától.

Az égbolt tiszta, csöndes,
A hold fényben ragyog,
Csillognak és rezegnek
Az apró csillagok.

Főnséges nyugalomban
Fihen a végtelen,
Oly bűvös, tiszta szent fény
Ragyog, rezg mindenben.

Magam vagyok; merongek,
Elnézem az eget,
S látom a kegyes Istent
A tiszta bolt megett.

Eszembe jutsz, szerelmem,
Rád gondolok, szegény,
S aztán eszembe jut, hogy
S o h s e m lehetsz enyém!

Látlak a porba hullni,
Te hervadó virág,
Látom keserves arczod —
Az ég áldása rád!

S szívembe fájdalom kél,
De csöndes, tiszta, szent,
S úgy érzem, mintha jó l tett
Vón' Istenünk oda fent.

Csak fölnezek az égre,
Mely fényárban reneget — —
S a mindenség nyugalma
Eltölti szívemet!

Bajos két urnak szolgálni.

Beszely.

Posta Sándortól.

(V é g e.)

Mikor a professzor ur előadást ment tartani, azalatt a tanítvány az ő nevéhez lopózkodott és ott mindenféle bravourselokedettel be akarta bizonyítani, hogy egy vén ember, a ki fiatal feleséget vesz ol, nemcsak bűnbak, hanem egész nyáj is egyszemélyben. Tartott ez egy darabig, hanem egyszer véletlenül fejszakgatást kap a professzor ur az előadáson, és véletlenül haza talál jönni; a Herr Student pedig nem véletlenül ott talál lenni a menyecskénél. Az öreg ur megharagszik, s

iszonyu dühében megesküszik, hogy szekundába pónálja a diák urat.

Szép boszu, és csak professzor teheti, ki megtanulta magát mérséklenni tudni. Lám Czibik is tanító volt, de ő mégis kitekerte volna nyakát annak a diáknak, ki az ő feleségével úgy szerelmeskedik.

Czibik nem tudott németül, s így csak elvétve értett meg egy-egy szót, de értette a mimikából, hogy miben áll a dolog. Ez a darab olyan találó volt rá, hogy meg mert volna esküdni, miszerint csak őt esufolják ki vele.

Mert hát ő látta mult este a neje meg Csimbók Franczi között lefolyt jelenetet.

Volt az ablakfüggönyön egy kis lyuk, akkora, hogy egy mogyoró átférhetett volna rajta. Mikor haza járt, legtöbbször este tizenegy óra felé, mindig azon nézett be, és onnan gyönyörködött nejében, a mint az rávárakozva még oly későn is varrt. Mindig töltött egy pár percet e leskelődésben, és csak azután cseppet, alig várva, hogy kinyilják a kapu és keblére szorithassa szeretett nejét.

Tegnap korábban mehetett haza, mint rendesen, mert a korcsmában, hol játszottak volt, nagymérvű verekedés fejlődött, és jól járt, ki ép bőrrel mehetett haza és nem hegedültek rajta végig.

Igy jutott ő mint Deus ex machina az ablakleshez, és áttá épen azt a mozzanatot, midőn Csimbók Franczi megeskölta Marist.

Az a jó ember olyan lett, mint a dühös tigris, s kis hijja, hogy be nem ugrott az ablakon; de legyőzte magát mégis és tovább kémkedett. Hallani nem hallott semmit, mert suttogva, vagy legalább nagyon halk hangon beszéltek odabenn.

Végre megsokallotta a dolgot és egy heveset rántott a cseppet, hogy véget vessen e komédiának, mert még tragédiává válhatott volna; és elszaladt, mint az utcai rüpek, kinek kedve telik abban, ha fölcsegetheti a házmestereket ötkrajczáros álmukból.

Azóta szomorú lett. És most, midőn e jelenetet látta, szomorúsága átment a gyűlöletbe. Minden mozzanatot magával hozott párhuzamba; és szinte képzelte, hogy ő nem tudna ilyen jószívű ember lenni, mint Schwarzbeck professzor, hanem tudna ölni, gyilkolni — — — jaj, pedig de keserves mesterség az!

Tovább nem volt képes a szobában maradni, fojtó volt neki a lég.

— Kazdik ur, — szolt a hegedűshöz, — rosszul lettem, megyek haza. Nem kell a mai keresetből semmi.

— Jól van, — szolt az örömmel, — menjen haza szépen és feküdjék le. De ne betegeskedjék sokáig, szükség van Czibik urra, mert a klarinét olyan a bandában, mint a karmazsin vörös a pikurában.

— Nem tudom én, szegény jámbor, — mormogta magában Czibik, — mikor hallod klarinétom hangját!

Jó éjszakát kívánt és eltávozott; úgy bevágta maga után az ajtót, hogy majdnem bezúzódtak rajta az üvegtáblák. És lehorgasztott fővel, mintha vesztett boldogságát keresné, ment az utcán. Sok ember beleütődött, taszították ide-oda; bánta is ő, ha lyukat furnak is oldalán könyökeikkel: legalább kifoly rajta az az epés vére, azután nem lesz többé, meghal, elvesz. Minek is születni erre a rossz világra!

Még nem lehetett késő, mert sok ember járt az utcán. Az óra nyolczat kongott a városház tornyán, midőn Czibik alatta ment el. Onnan egyenesen a Dunának tartott.

A Duna már be volt fagyva. Szép sima jég terült el a két város között, csak néhány lék maradt jégborék nélkül. A jégen át utak voltak készítve, szépen behintve szeméttel és homokkal, hogy minél kevesebb legyen azon szerencsétlenek száma, kik elesvén, orrukat betörik vagy megütik fejüket. Czibik tántorgott, mint a részeg, pedig ital alig érintette egész nap ajkát. Tántorgó lépéseiben nem tudta az egyensúlyt megtartani, és elvágódott a jégen, mint a papucs.

Keserüségét ezen esemény még növelte, de olyan türelemmel emelkedett fel, mintha az ágyból kelt volna ki. Leverte ruhájáról a havat, és folytatta útját, csak azt sajnálta: miért nem szakadt be alatta a jég? ugyis minek születik az ember erre a világra!

Mire haza ért, még nyitva volt a kapu.

Most nem kandikált be az ablakon, hanem a szobába nyitott egyenesen. Ott meg volt az estéli társaság, néhány nőcseléd, az exdrabant, ki azóta kazánfütővé lett, és Sándor bácsi, a bárkafoltozó. Az ilyen emberekre nem haragudott Czibik, kik csoportosan látogatják feleségét, hanem csak Csimbók Franczira, ki magányosan jön le.

Mikor belépett a szobába, a kazánfütő megütközve kérdé:

— Házmaster ur, tán beteg, hogy olyan sápadt a képe?

— Roszul vagy? — kérdé Maris szintén aggódva, — hogy ilyen szokatlan időben jössz haza.

— Ugy-e szokatlan idő? — ismételte Czibik keserű gunymosoly kíséretében, mit azonban Maris nem értett meg. — Ne busulj, nincs semmi bajom, csak egy kissé elestem a jégen.

— Elestet a lud a jégen, majd felkel a jövő héten! — orgonálta széles jó kedvében a bárkafoltozó, ki előtt roppant mulatságosnak tünt fel, ha valaki hasra esik a jégen.

— De boldog ember, czimbora, — szolt Czibik, — mindig jó kedve van, én meg ép azért jöttem haza, mert nincs kedvem, és hogy szerezsek, elviszem feleségemet magammal egy kissé a korcsmába.

— Igen, — veté közbe Maris, — de ki fogja becsukni a kaput?

Czibik végignézett nején egy szánó tekintettel, mely jobban szur, mint a gyilok.

Maris a félelem ösztöne alatt megrendült.

— Ah, ő bánja, hogy nem lehet itthonn, Csimbók Franczival nem jöhet össze, ide jönne most, te czérnarágó, összemorzsolnálak, mint a kukacot, de jó is, hogy nem vagy itt, — gondoló magában Czibik.

Maris remegve ismételte a kérdést.

— Hát ki más, mint egyik a barátom uraim közül. Na, melyik lesz olyan jó, — kérdé Czibik, — megszolgálom én még azt a szivességet!

A bárkafoltozó ajánlkozott leggyorsabban, neki volt legkevesebb ötkrajczárja talán az egész házban.

Maris tehát felöltözött, könnyen ment nála, habár nem volt semmi mennivaló kedve.

Czibik leült és lecsüggesztett fővel merengett, a bárkafoltozó csizmáján függvén tekintete.

Merengéséből Maris kérdése zavarta fel.

— Hová megyünk?

— Hát Pestre; oda, a hol a bandám van. Csak ott lettél volna az elébb, láthatnál volna szép szindarabot. Sokért nem adnám, ha láttad volna. — És megint egy keserű szót nyelt el.

— Mehetünk, készen vagyok. Azután Sándor bácsi, félkilenczkor becsukja ám a kaput, — serénykedett Maris.

Czibik szokása ellenére mindenkinek kezet nyújtott és nagyon szívélyesen bucsuzott; szinte reszketett szava, midőn jó éjszakát kívánva eltávoztak.

— De rossz kedve van házmaster urnak, — suttogták a lányok egymás között.

Maris nem akart a jégen menni, nagyon félt, hanem Czibik csak biztatta, s végre is ráállott, mert így sokkal rövidebb volt az ut, mintha a lánczhidig kerültek volna fel.

Maris férje karjába fogódzott, és így szorosán egymás mellett haladtak.

A Duna sötét volt, Lethe vize, melyet két oldalról a lámpák világa — a lidérczek — épen nem világítottak meg.

Midőn közepe táján voltak, Maris szorosabban kapaszkodott Czibikbe.

— Jaj, te, én nagyon félek, mintha mozogna lábunk alatt a jég!

Czibik, ámbár jól érezte, hogy hajlik a jégtábla, csak vigasztalta nejét:

— Ne légy oly félénk, nem kell mindentől megijedni.

Azután szétnézett, mintha irányt keresett volna, és csak azt mormogta:

— Itt van, jó helyen járok!

Egyet pattant a jég, és ők szállottak, vagy inkább buktak alá a vízbe.

Czibik lecsókolta Maris száján a sikojt és hevesen szorította magához.

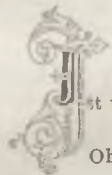
— Még a víz alatt is jobb, mint ezen a czudar világon!

A lék vize gyűrűt vetett; egy hullám kiugrott a jégre, hogy helyet adjon amazoknak, azután ismét visszafolyt, őket betakarni.

Nyoma sincs a sirüregnek. A víz feneke a legjobb temető!

Itt van!..

Kenézi Csátártól.

Itt van, itt van! . . . a szívemben
A boldogság hajnala;
Oh ki hitte, hogy még én is
Boldog leszek valaha!

Itt van, itt van az a kis kéz,
Mely megálda végtelen,
Attól függ már ezután az
Én halálom, életem.

Itt van, itt van piros ajka,
Itt ég, itt ég ajkamon!
. . . Mily jól esik csupán szívünk
Dobbanásit hallanom.

Itt van, itt van az a lányka,
A ki szeret engemet,
A ki minden boldogságom,
A kit viszont szeretek.

Itt van, itt van . . . a szívemben,
A boldogság hajnala . . .
Oh ki hitte, hogy még én is
Boldog leszek valaha!

Első szerelem.

Beszély.

Lovass nep. Jánostól.

(Folytatás.)

Mi történt tovább? nem tudom, mert használva az általános zavart, mit föllépésem okozott, a templom mellék-ajtáján kijöttem, onnan be a parkba, honnan a szomszédos kis erdőn keresztül az országútra értem. Itt haladtam sebesen, mintha üldöznének. A hűs esti lég figyelmeztetett ruházatomra. Fehér selyem uszályos ruha, gyémántos koszoru, nem gyalog utazónak valók. Az uttól jobbra egy mezei ház ablakából ömlött ki a világosság. Oda siettem. Benyitottam a szobába. Itt egy asszony félig vetkőzve, kis gyermekét szoptatta.

— Kérlek, jó asszony, adj nekem melegebb ruhát, itt hagyom érte a magamét, legyen a tied érte!

Ezzel be sem várva a meglepett asszony választát, fölvettem a parasztruhát, ott hagyva érte a lelki nyomort takaró menyasszonyi ruhámat.

Letettem ezeket érő menyasszonyi koszorúmat.

A jó asszony fejemre tett egy kendőt, ezzel utnak indultam s mentem Tokajnak.

Gundát Tokajba vitték férjhez, hozzá siettem. Gunda férjével Szegedre költözött. Annál jobb, gondolám, legalább messzebb leszek.

Nem írom le a fáradságot, melyet kiálltam. Boldog voltam mégis, nem gyonyolt senki! Szabadnak éreztem magamat. Láttam a nép hangya-szorgalmát, bámultam jó kedvét.

Tehát nem a palotákban lakik a boldogság, hanem saját szívünkben van az!

Néha valamely jószívű földmives fölvetett kocsijára. Menynyi önzetlenség van ezen emberekben! Éjjelre szállást kértem valamely házban. Többnyire szívesen adtak. — Ha nem is adtak néhol, nem fájt az nekem, mert hiszen miért lettek volna hozzám szívesebbek az idegenek, mint saját atyám s testvéreim!

Igy értem Szegedre, hol Gundát fölkeresém. E szegény asszony meglepetését nem vagyok képes leírni. Leányuknak fogadtak, úgy is ő volt tápdajkam. Tudom, anyámon kívül senki sem szeretett úgy, mint ő!

És te, kedves jó anyám, ott a menyben, tekints le árva gyermekedre, add éltedre áldásodat! Tudom, helyesled e lépésemet, melylyel magamat a cifra nyomorból kiszabadítottam! Megutáltam a fényt, melynek csak töviseit érezem! Megkísértem az egyszerű életet. Talán boldogabb leszek!

November 17. 1852.

Mily egyszerű itt az élet s épen azért mily boldog! Gundának férje halázmester. Sokszor napokig nem jó haza, ha a halásztanyát messze választják.

Midőn itthon van, elbeszéli, mikor mennyit fogtak. Én és Gunda a legnagyobb érdeklődéssel hallgatjuk. Azután veszem a bográcsot s az eleven kecsagét, potykát, harsását összeapritva, olyan paprikást készítek, hogy még a halászok sem különbet. A sütést-főzést egészen én végzem. Oly örömmel nézem, midőn főztömből jóízűen esznek, hogy ki sem tudom mondani. Örülök, hogy tudok valami hasznosat művelni.

Már megszokják az öregek, hogy egyszerűen Julisnak neveznek s úgy bálnak velem, mintha édes gyermekük volnék.

Istenem, ha így bántak volna velem atyám házában!

Május 1. 1853.

A Tisza igen árad. — Rémület uralkodik a Tisza menten mindenütt. Házunk magasan fekszik a Tisza partján; hanem átellenünkben a két Tisza közötti kis szigeten már a házak vízben állanak. Iszonyu szél dühöng mindig. Mondják, hogy a szél miatt az ár sok helyen átszakította a gátakat. Istenem, borzasztó nézni a fölkorbácsolt elemet sárga, zavaros hullámmal!

Valjon ki lehet túlpartról az a vakmerő, fiatal ember, ki, midőn legjobban háborg a Tisza, akkor száll kicsiny csónakára s daczol a vihar hullámmal?

Május 2. 1853.

Gyönyörű napunk van; a szél egészen megállott. Házunk körüli fákon apró madárcák csiripelnek helyet keresve fészüknek. Mily boldogok! Ha egyik alkalmas helyet talált, oda csicsergi a másikat. Mennyi öröm! Hogyan ugrándoznak egyik ágról a másikra! — Játék között találják fel élelmüket. Azután ha a fák kileveleztek, levéltakarta helyen fészket raknak, mely magába fogadja a kis családot; annyi boldogság tanyája egy ily kis fészek!

Az ember palotát épített magának, nem azért hogy boldog legyen, hanem hogy az emberek annak tartsák. A kevélység ördöge semmivé teszi a boldogságot. — Istenem, hálát adok, hogy kiszakítottam magamat azon környezetből, hol örömet kell hazudni akkor is, midőn a fájdalom könyet kerget a szembe, hol a szívnek nincs belélete, mert a szineskedés elől utójára minden valódi érzelmet!

* * *

Délben a gőzhajó fölfelé indult. Hosszu füstvonalat hagyva hátra, siklott a csendes vizen fölfelé. Utána haragos hullámok kergették egymást. A túlparti fiatal ember egyenesen a gőzhajónak tartva, megindult kis csónakával. Mint lapdát a gyerek, úgy hányták a hullámok. Szívem elszorult, így látva őt. — — — Mi közöm hozzá, miért vakmerősködik? — — De ha baj érhetné! — — —

Május 3. 1853.

A vihar egész éjjel zúgott. A házfödélnek minden ereszteke recsegett. Azt hittem, hogy a szél az egész házat a Tisza sárga hullámaiba veti. Künn a felzaklatott hullámok a parthoz és fűzfákhoz csapódtak; a szél a fák ágaiba kapaszkodva, süvöltött s együtt oly különös hangzavart okoztak! Hallgattam, mint a tengerparti lakos a vihar zugását. . . . Egyszerre távoli hang, olyan kiáltás-forma üt meg füleimet. Későbbben egy népdal töredékei hallatszottak ki a hangzavarból. A vihar secundált, el-elnyomva az énekest. Honnan jönnek e hangok? Fölkeltem, kinéztem az ablakon. — A hold előbukkant s hirtelen bevilágítja a haragos Tiszát, élénken ezüstözve minden hullámnak fodrait. — Ah, ott volt a csónakos ismét a Tisza közepén s dalolt. . . . Sötét lett ismét, haragos felhő takarta el a holdat. Az eső csak úgy szakadt. A vihar fokozott dühhel tombolt. Csak néha hallatszott az ének pár hangja, mintha segélykiáltás volt volna, a többit elkapta a vihar. — Térdre omlottam. Istenem, mentsd meg őt! — Reggel Gundától tudakozódtam a vakmerő csónakos felől. Azt mondá, hogy tanuló, ott lakik a két Tisza között. Valjon nem halt-e bele a vízbe? — Nem, — mondá Gunda — ma is láttam őt az iskola felé ovezni.

Május 4. 1853.

Nem tudom, mi lelt a túlparti fiatal emberrel? Mindig róla gondolkodom. — Nem ismerem őt, s mégis töprenkedem miatta. Talán nincs senkije, kiért élete kedves lenne, ki megsiratná, ha a Tisza hullámaiban találná sírját? — Talán ő is elhagyta az apai házat, hol csak szeretetlenséggel találkozott?

Istenem, mily keserítő azt tudni, hogy senki, de senki sem szeret bennünket! — Lám, a kis madárnak megvan fészke, hol kis családja pihen! Örömmel fárad párja s kicsinyeiért. Van mindennek célja, a mi felé törekszik, a mi fölemeli, buzdítja, ha csügged. Csak nekem nincs senkim, ki szeretne! — Gunda és férje szeretnek, de én nem ily szeretetet ohajtok. Nem tudom, mi lelt, de szívem nincs kőből többé, azt érzem.

Május 5. 1853.

Különös álmam volt. Zúgó vihar szárnyain repült lenge sajkám a folyó örvénye felé. A víz színét alig lehetett látni a sötétség miatt. A szél panasz-hangokon nyögdécselt. — Sajkámiban álltam, vártam s ohajtottam, hogy a hullámok nyeljenek el. Szívem oly sivár, oly üres volt! Tudtam, hogy nem fog sajnálni senki!

Egyszerre egy másik sajkát láttam a magamé mellett. Benne állt a túlparti fiatal ember. Karjait összefonva, nézett az átláthatlan sötétbe. Meglepetésemben rákiáltottam:

— Hová megy ön?

— A halálba, — válaszolt ő, — és kegyed?

— Én is.

— Haljunk együtt, — szólt ő és sajkámba ugrott.

A vihar bömbölt, a hullámok tajtékozva törtek szét a folyó partján, sűrű permeteget hullatva arczainkra.

— Hallod-e, kis leány, a halál zenéjét? Nem félsz-e a halál sötét ruhájától, mely bennünket mint szemfödél eltakar? Együtt halunk meg. Ott pihenünk a Tisza iszapjának lágy vankosán. Oh, édesítsd meg ez utósó percét életemnek; folytatása hadd következék a túlvilágon! A kárhozat is meny lesz nekem, ha te velem leszesz!

Ekkor felém hajolt, karjait kiterjeszté.

Szívemet soha nem ismert érzelem futotta át.

Remegtem. . . . Megölelt — —

Hah! . . . Gunda fölébreztett. Nehéz álmam lehetett, mondá ő. —

Május 6. 1853.

Ő itt volt a túlpartról. — Oh, mily szép az élet!

Május 7. 1853.

Boldog vagyok. Megvallotta, hogy szeret. Istenem, mily kicsiny a szív s mennyi boldogság fér el benne!

(Folyt köv.)

Külföldi írónok.

I.

A nők viszonya az irodalomhoz.

Kevés tárgy van az irodalom történetben, — a külföldön szintugy, mint nálunk, — mely az aesthetikusok és műbírálok részéről annyi támadás és védelmezésben részesült volna, mint

a nők irói jogosultsága. Jelen cikksorozatunkban nem akarunk újabb okot szolgáltatni ilyes vitatkozásoknak s bevezető cikkünkben csak egy vázlatot akarunk adni a nő-irodalomról, a mint az a legrégebb időktől fogva mostanáig fejlődött, s azon okokat fejtegetni, melyek az írónőket a legújabb időkben az irodalom terére lépni kényszerítették.

Nálunk a nők elég szép számmal, és többé-kevésbé sikeresen működtek és működnek az irodalom terén; mindazáltal a nő-irodalom nálunk még távolról sem érte el amaz álláspontot, melyet akár Német-, akár Francia-, vagy Angolországban és az északamerikai államokban elfoglalt.

A külföldön a nő-irodalom már egész hatalommá lön; minden lépten-nyomon találkozunk írónőkkel, s szaporodásuk ép oly gyors és föltünő, mint a zsidó-íróké.

A nők irodalma még a legrégebb korba is visszavihető; az írónők száma azonban csak az újabb időkben kezdett növekedni, s ezt könnyű felfogni, ha tekintetbe vesszük a tudományos műveltség nagy mértékben való elterjedését, mely nemcsak az alsóbb rétegekbe kezd mindinkább nagyobb arányban hatni, hanem a nőket is (az alsóbb és felsőbb osztályukat egyaránt) mindjobban érdekelni s hiveivé tenni. E körülmény megmagyarázza egyszersmind azt a feltünő jelenséget, hogy a nők majdnem minden irodalmi ágat képviselnek, s nemcsak a regény jeles művelői, melyben — Prutz állítása szerint — jelenleg ők az uralkodók, hanem a kritika és műismertetés alapos képviselői is.

A klasszikai kor, a görögök és rómaiak kora nem ismert ily terjedelmes nő-irodalmat. Fennmaradt ugyan néhány, — különösen görög — költőné és szónokné neve: ezek azonban csak kivételek, kik sejtetni sem engedték egy nagyobb nő-irodalom egykori létezését. Oka e körülménynek főleg az volt, hogy a nő a görögöknél házi butornál egyébrek nem igen tekintetett. A régibb időben, Homer korában, ez mind másképp állt; azonban a viszonyok és erkölcsök mindinkább való finomulása, különösen pedig az ázsiai elemek nagyobb behatása következtében, a nők állása is egyre korlátozottabb, alárendeltebb lön. Csak ha teljesen kilépett a nő a házi és női korlátokból, ha családját elhagyta, szentelhetette magát a művészet, irodalom és tudománynak. Mint ilyen, aztán magasabb műveltségre is tett szert, s a történet lapjai nem egy nőről tesznek említést, ki tudomány tekintetében kora fénycsillaga volt.

Mindenki hallott már a híres Aspáziáról, ki állítólag Pericles tanítónője volt a szónoklatban. — Családi körében azonban a nő semmi tudományos, vagy bárcsak felületes műveltségben sem részesült s örök sötétség és tudatlanságra volt kárhoztatva! Ily viszonyok közt a nők távolról sem vehettek részt az irodalmi működésben.

A rómaiaknál, hol — mindenesetre a respublica utóbbi éveiben, de még inkább a császárság alatt, — a nők oly nagy hatalomra tettek szert, melyhez hasonlót (Franciaország kivételével) egyetlen egy ország története sem bír fölmutatni: a rómaiaknál, mondom, a tudomány és művészet általában sokkal kevesebb becsültetésben részesült, semhogy a nők különös kedvet éreztek volna az irodalmi babérrért versenyre szállni.

Változás e tekintetben csak a keresztyénség behozatalával állt elő. Krisztusnak az emberi szeretetre épített tanai a nőknek is igazságot szolgáltatottak. Általában a keresztyénség folytában a nő mindegyre nagyobb tiszteletben kezdett részesülni,

mit a szent szüz iránti hódolatból lehetne kamagyarázni, mely aztán általánossá lön. Ily körülmények között, felszabadulva valamennyire a nők, az irodalomban is kezdtek föllépni. Csakhogy működésük, a keresztyénség vallásos hatása alatt, csak magának a keresztyénségnek lehetett megfelelő. A történet, különösen az egyháztörténet számos nőről tesz említést, kik a biblia magyarázásával foglalkoztak, nyilvános felolvasásokat tartottak s a theologiai vitatkozásokban részt vettek.

Ily módon a nők tudományos működése az egész középkoron át szerepelt. Nem kezdettek valamely új irányt, hanem a már megkezdett, a vallásost t. i. tovább fejlesztették, terjesztették.

Prutz, e jeles német költő és kitünő műkritikus, kinek nézeteit jelen cikksorozatunkban gyakran szem előtt tartjuk, különösen a német írónők ismertetésénél: azt állítja, hogy a nők általában nem is képesek valamely művészeti, vagy politikai és társadalmi irányt megkezdni; a megkezdett uton azonban tovább haladni, a már félig elterjedt műveltséget minden mozzanataiban kifejteni, ehhez szerinte csakis a nők értenek legjobban.

Sőt bizvást hozzá tehetjük, hogy a történetben ritkán került valamely bölcsészeti rendszer, politikai vélemény s vallásos vagy esztetikai irány minden tekintetben győzelemre, a nélkül, hogy a nők segédkezet nyújtottak volna hozzá. Régi is a közmondás: „Für wan sich die Frauen erklären, für den erklärt sich das Publicum.“

Ily nemben tehát, ismétlőleg, tovább fejtve: a nők a középkortól mostanáig mindig hivei voltak a művelődés minden ágának. Minden kornak vezéreszméje, tudományos foglalatja előbb-utóbb is a nők által támogatott. A szerzetesi élet virágzásakor latin költeményeket és comédiákat irtak, a bölcsészet ujjászületésekor pedig tudományos értekezéseket és commentárokat készítettek.

Az újabb időkben azonban azt látjuk, hogy a nők nemcsak receptive, hanem kezdeményezőleg, productive is működhetnek. E jelenség a korban találja magyaeázását.

A nők ügyeiket, igényeiket a maguk módja, a maguk törvényei szerint védelmezik és támogatják. A mai kor ugyanis az az időpont, melyen minden lánchnak szakadnia kell, mely a társadalom némely osztályát rabszolga gyanánt lekötve tartá. — Az a törvény, mely a felszabadítás és megváltás eszméjét védelmezi, egyszersmind a fejlődést és haladást is támogatja, s ezen törvény soha sem jutott oly magas győzelemre, mint a jelenkorban, a midőn a társadalom minden nyügei lassan és erőszak nélkül, de annál biztosabban s eredményteljesen lerázatnak. — Fentebb a zsidókkal hoztuk némi kapcsolatba a nőirókat, e kapcsolat tényleg fenn is áll. Mindkettő, — a nő úgy, mint a zsidó, alárendelt állást foglalt el (és foglal el némileg most is) a társadalomban. Ebből magyarázhatni meg azt a jelenséget, hogy a nők ép úgy, mint a zsidók föltötte nagy számban lépnek az irodalmi térre, miután jogaikat és igényeiket csak a nyilvánosság előtt birják kivívni. Az irodalom azonkívül némileg vigasztalásukra is van, a művészet és költészet ideális világába menekülnek, hogy a sanyaru, örömtelen élet fájdalmait kipihenjék.

Szomorú, de való dolog, hogy azért van annyi írónő a jelenben, mert sok a szerencsétlen nő. Az irodalomban keresik azt, a mit a családi életben, — mely a nőnek legközelebbi, legtermészetesebb helye, föl nem találhatnak; a költészet birodalmába menekülnek, miután az élet visszataszítja őket.

Könnyen felfogható azért, miért szentelik a nők magukat

kiválólág az irodalom egy bizonyos ágának. Régi állítás, hogy csak azt írhatjuk meg költőileg, a mit egyszersmind át is élünk, s így a társadalom bizonyos foltjait, társadalmi viszonyaink bizonyos árnyoldalait, a férfi világ bizonyos hibáit, sőt bűneit is, végre bizonyos családi tragédiák indító okait és következményeit csak azok írhatják le teljes hatással, csak azok éreztethetik meg velünk, kik mind-e hibák, vétkek stb. által legtöbbet szenvedtek, s kik ennél fogva azokat legjobban ismerik s ezek: a nők. — Igaz, hogy legtöbbször sajátos módon gondolkoznak és ítélnék ez ügyekben, igazságszolgáltatásuk gyakran nélkülözi a költői morális igazságot, mindazáltal e fogyatkozások mellett is sokkal mélyebben hatnak tárgyukba, mint sok jeles férfi regényíró.

De minek vesztegessük a szót? Hisz Európa egyik legfényesebb babérja jelenleg egy női homlokon tündököl. „Sand György napjainknak nemcsak legnagyobb költőnöje, de legnagyobb költője is!“ így kiált fel Prutz. A nőknek már tartozunk annyi udvariassággal, hogy ily példára hivatkozhasanak. Egyébránt a kritika (már t. i. a külföldön,) a nők irányában mindig elnézőbben szokott ítélni, — sez valamennyire kötelessége is, — miután muzsájuk a legtöbb esetben a fájdalom, búbanat és kétségbeesés. A boldog, a szerencsés nő nem egyhamar ír, boldog az a boldogtalan, ki legalább írni tud!

I.

Mühlbach Lujza.

E népszerű író nő Mecklenburgban született. Ezt pedig azért említjük legelőbb, mert Mecklenburg az, hol a nő-emancipáció eszméje. Németországban legelőbb fölmerül Példányképeül az imént említett Sand György szolgált, kinek rendkívüli, páratlan irodalmi hatása csakhamar az egész művelt világ irodalmait felserkenté, s ügyének védelmezőivé, pártolóivá tette. Németországban legelőbb is Mecklenburg — a német tudományosság e nemes fészke csatlakozott ez új és hatalmas lobogtatott zászlóhoz, képviselve olyan író nő által, kinek előélete ép oly csodálatra méltó, mondhatni párját ritkító, mint a milyen megfejtethetlen, sokat emlegetett s közhírűvé vált élte utolsó szaka, — s ki ép oly jeles költő, mint a milyen kitűnő emberismerő, mondhatni tudós nő. Mecklenburgban az emancipáció e kitűnő képviselője nem más, mint Hahn-Hahn Ida grófnő.

Utódja, illetőleg üggytársa pedig Mühlbach Lujza. Hahn-Hahn Ida grófnő már több mint egy évtizede, hogy lelépett az irodalom szinpadáról. A mainzi katolikus dóm lépesőjére borulva, bűnbánó öltönyben, derekát kemény kötéllel övezve: zsolozsmákat énekelt, bocsánatot kérve Isten és emberektől, mind azon könyvekért, melyeket kora ifjúságában írt és közlétett. Am legyen, mi megbocsátunk neki tiszta szívből s cikksorozatunkban nem is szólunk róla külön, — egyrészt mert szépirodalmi működése még abba a korba esők, mely kornak íróit itt nem ismertotjük, miután az újabbakról szándékozunk szólni; másrészt mert mindaz, a mit „megtérés“ után írt, inkább az orvosi tudományokat kedvelők előtt lehet érdekes, nem pedig egy hölgy lap olvasóinak.

Mühlbach Lujza még élte teljes virágában áll. Mindamellett ő is nagyon, nagyon sokat változott; nem lett ugyan katolikussá, mint Hahn-Hahn, hanem férjhez ment, s családi életében lassan-lassan feledni kezdé az emancipáció eszméjét, s világfájdalma is, mely korábbi műveit jellemzi, idővel olynészett.

Azért két szorosán elválasztott korszakot kell megkülönböztetnünk ez író nő nyilvános irodalmi működésében. Az elsőben Sanduak legszorgalmasabb s legszenvedélyesebb tanítványai közé tartozott. Iméletlenül Kföltárta a társadalom sebeit, leleplezte a nyomort, inséget és gyalázatot, melyek a családi életben gyakran sűrű fátyollal vannak elrejtve. Mühlbach Lujza érezte, hogy hivatva van e merész, de sok nemességgel egybekötött munkára s azért teljes erővel fogott hozzá, elanynyira, hogy sem Németország, sem a külföld nem mutathatott föl egy hozzá fogható író nőt. Erélye s bátorsága tán nagyon is túlságos volt, kivált ha figyelembe vesszük, hogy az író nő az irodalom terén is csak nő. Valamivel kevesebb szenvedély s e helyett több női szemérmeteség s tartozkodás sokkal gyümölcsözőbb lett volna. Átalában Mühlbach phantasiája valamennyire vakmerő, fékezetlen, elbizakodottságában átiramlik minden korlátot, gyönyörrel mulat annak szemléleténél, mely előtt a természetes nő ijedve süti le szeméit, s borzasztó élvezetet talál abban, hogy minden lehetséges borzasztó tetteket, hajmeresztő eseményeket rakásra halmoz. — Itéletünk sokan tán nagyon is szigorúnak fogják mondani, magunk sem tagadjuk, hogy az, azonban ha egy pillantást vetnek az illetők Mühlbach régibb regényeibe, például az „Egy regény Berlinben“ czimű 3 kötetes művébe, mely 1846-ban jelent meg vagy az „Udvari történetek“ czimű, szintén 3 kötetes regényébe, megjelent 1847-ben, stb. stb., akkor úgy hisszük, némileg helyben fogják hagyni itéletünket s azt fogják mondani, hogy kevésbé udvarias, de őszinték voltunk.

Ez iránya Mühlbachnak azonban az ötvenes évek elejétől fogva teljesen megváltozott, mindazáltal — valljuk be, — nem javult egyszersmind. Ama sivár, szívet remegtető kicsapongások, melyek csak korlátlan képzelmenek róhatunk fel, nem sértik többé az olvasót, az író nő már nem keres kiválólág gyilkossági jeleneteket, házasságtöréseket s egyéb itt meg nem nevezhető társadalmi bűntényeket, ő irodalmi működése második korszakában solid, nagyon is solid lett, de egyszersmind nyárspolgáris is.

Mióta megszűnt Mühlbach, német Sand György lenni, egy „történeti regény-gyárt“ alapított — mint egy német hazafia mondja — mely a könyvtárosok nyilatkozata szerint, fellette jól jövedelmez. Ama bátor erélylyel, mely azelőtt a leg-hajmeresztőbb dolgokat iratta meg vele, bele nyul a történetbe s kiemeli onnan a régi s új kor minden nevezetességeit, hogy azok történetét őt, hat vagy kilenc kötetes regényekben dolgozza föl. Nem akarjuk érdemeit csorbitani, csak igazságosak akarunk lenni. Mühlbach Lujza népszerű közkedvelt író nő, s ez az oka, hogy szigorubb vizsgálat alá vesszük. Mint történeti regényíró nő is nem kevés elismerésben részesül. Mária Therezia, I. Napoleon, II. József császár, e kedvenc történeti alakok, az ő regényei folytán lettek a társadalmi közép rétegek előtt ismeretesek mennyiben, helyesen ismeretes, az ismét más kérdés, — jellemfestése is, ha nem állja ki épen a szigorú itéletet, de a maga nemében elég biztos, azonkívül érdekesen ír, bár (s ezt német sentimentalitás volta hozza magával) könyvekre, még pedig könnyű könyvekre mindig számít. Szóval Mühlbach Lujza a regény Birch-Pfeiffer Saroltája, — mint Gottschall jellemzőleg nevezi, — s mint olyan, mindenesetre az irodalom történetben is szép helyet foglaland el.

(Folyt köv.)

Egy hét története.

Május 11. kén.

Csekélységek. — A lóversenyek. — A lóversenyek élvezetei. — Rejtett értelmük. — A divat hatalma. — Az új-pesti munkás-egylet. — A festészeti pályázat. — Az angol képviselőház legújabb határozata. — A nőképző-egylet közgyűlési határozata.

Mondják, hogy mult szombaton a nemzeti színpadon egy „Don Karlos” című új operát adtak elő Verditől, de a mely aligha be fogja hozni a betanulás és kiállítás fáradságát, mert igen gyarló; mondják, hogy mult vasárnap egy csapat katona az utcán egész kis csatát vívott a polgárokkal és városi rendőrökkel, a kik közül egyet súlyosan megsebesítettek, és hogy azért az a rendelet, hogy szolgálaton kívül a katona ne járjon fegyverrel az utcán, még mindig nincsen kiadva; mondják, hogy Greguss Ágoston mult kedden tartotta első előadását az egyetemen, az aesthetika jelentőségét fejtegetvén és kimutatóván, hogy kiművelt aesthetikai érzék nélkül a nemzetek nagyok nem lehetnek sem iparban, sem művészetben, mert a ki a szépet tisztán nem érzi, az cselekedni sem tudja azt tisztán, és a hallgatóság lelkesült éljenekkel fogadta a jeles tanár első előadását; mondják továbbá, hogy Franciaországban mult vasárnap ment végbe az általános népszavazás III. Napoleon uralkodása felett és hat millió igen-szavazat ellenében két millió francia polgár oda nyilatkozott, hogy nem bánnák, ha III. Napoleon most már másutt próbálna szerencsét és e két milliónyi ellenzék Franciaország legnagyobb hatalmát: Franciaország szellemét foglalja magában; mondják továbbá, hogy Párisban utcázavargások ütöttek ki, torlaszokat állítottak föl, melyeket fegyveres erővel kellett széthányani, és a nép: „Éljen a köztársaság”-ot kiáltott, melyet szintén fegyveres erővel kellett elnémitani; mondják továbbá, hogy Angolország komoly elégtételt követel Görögországtól a marathoni mézszárlásért, a miniszteriumot el kell bocsátani, sőt mi több: az országot a rablóbandáktól is megtisztítani, (már t. i. a mennyire lehet, mert nem mindenütt terem ám egy gróf Ráday Gedeon,) a görög királynak pár hétre vagy pár óra ki kell sétálni országából, sat.; mondják továbbá, hogy Gödöllőn nagyszerű lakomát csaptak mult vasárnap egy udvari waggon tiszteletére, mert e pompás udvari waggon nem külföldről hozatott be, hanem itt benn készült a hazában; mondják továbbá, hogy valamely dalegylet valamely nagy helyiségben Zimay László vezénylete alatt nagyon szép dalestélyt rendezett mult szombaton; mondják továbbá . . . de nem folytatom tovább, mert ezek, kedves olvasónó, mind csupa „azt mondják”-féle ujdonságok voltak e héten, csupa merő csekélységek, melyeket senki sem méltatott figyelemre, csupa apró halacsok a fővárosi élet nagy tengerében, azon óriási czethal mellett, mely e héten minden egyéb hír-, ujdonság- és esemény-halat bekapott és elnyelt; és kell-e megneveznem az óriási czethalat? Mi is lehetne az egyéb, mint a tavaszi lóverseny!

Ach, a lóverseny! Az csak a multság, a gyönyörűség, az élvezet! Mi is ahoz képest a színház, az egyetemi előadás, dalestély és marathoni mézszárlás! Ez utóbbiban van ugyan némi hasonlati érdek, csak az a baj, hogy az nem nálunk, hanem a

klasszikus Görögország hősvértől párolgó Marathonja mellett történt és azért nem lehetett nekünk szerencsénk részvevő szerepet játszani benne; de a lóversenyek itt tartatnak fővárosunk szivében, a szintén történelmi emlékü Rákoson, a hol hajdanában összegyűltek, tanakodtak, törvényeket alkottak, e dicső emlékekben gazdag térség, a gyönyörű tavaszi nap az égen, a buja keleti por a földön, az ezernyi tarka-barka világ az uton, ki lóháton, ki kocsin, ach, és minő kocsik, az egyik hasonlít egy kobakhoz, a másik egy fél dinnyéhez, a harmadik fecskéfészekhez, a negyedik semmihez sem hasonlít, annyira különös és sajátos, és a kocsikon ama tarka-barka vegyülete a madárvilágnak — természetesen a lakájokat és egyéb cselédséget értem, melyek (mert hát szabad-e egy cselédről azt mondani: „a kik”) közül az egyik papagálylyá, a másik czinegévé, a harmadik pirókká van átváltoztatva, és a kocsikon az a előkelő nagy világ, azok a büszke férfiak és márványarczu hölgyek, csupa főuriasság, csupa elegancia, disz, pompa, kékvér az erekben, mosoly az ajkakon és magas kiváltságosság a szemekben, és ez még mind semmi a lovakhoz képest, oh, ach, ezek a lovak, ezek túltesznek minden szépségen, ezek a nap hősei, ez arányos idomok, e keces mozdulatok, e gangos lábemelintések, e tűz a vérben, azt nem lehet prózában leírni, mert ez csupa poezis, egy ilyen ló a megtestesült költészet, több a költészetnél, egy ilyen ló egy kinyilatkoztatás, a mely a világteremtés, az emberi nem rendeltetésének rejtélyeit tárja föl a hivatottak szeme előtt, oh, ach! —

És miután kevesen vannak a hivatottak, mielőtt magát a lóversenyt leírnám, bátor leszek e kinyilatkoztatás rejtélyét tárni föl szép olvasónóim előtt, hogy megtudjuk, miért képezi e multság a főrangú világ imádatának tárgyát és miért jelennek meg főrangú hölgyeink e multságokon olyan diszben, a minőben csak a legfényesebb udvari multságokon szoktak megjelenni. Hát az én igénytelen nézetem szerint ez onnan van, mert a lóverseny mindennekfelett az aristokratismus apoteosia. Sem nem munka, sem nem élvezet, hanem cultus. Nem munka, mert nem használnak vele senkinek; eleintén azt állították ugyan, hogy a lóversenyek a lótenyésztést mozdítják elő, de mai nap már rég megtértek e hitből; a lóversenyi lóidomítás annyira távol van a lótenyésztés céljától, mint a lovarda a színháztól; a lóversenyi lovat nem lehet tenyészteni, azt csak idomítani lehet és a lóversenyre idomított lónak semmi valóságos hasznát nem vehetni az életben; annak csak a verseny- és czigánygyep közt lehet választása.

Epen így áll a dolog az élvezetet illetőleg; szó sincs róla, nagy élvezet, szép lovat igazgatni kocsiban, vagy kantáron, gyönyörködhetni a délczag állat könnyű mozdulataiban, élénk tűzében, értelmében, melylyel szinte szándékát találja ki gazdájának; de ki látta még valaha, hogy egy igazi lókedvelő kínoztatta volna kedvencz állatát? Senki, mert ezt szenvedélye nem engedi; még csak túlságosan meghajtatni sem ongedi kedves állatjait, mert a kíntás nem élvezet, hanem vadság, pedig a lóverseny nem egyéb a legiszonyubb, a legvadabb állatkínzásnál; a nemes állat egész élete koczkára tétetik, veszszon el,

csak első legyen a célnál; és milyen rettenetes kínzatásnak van kitéve verseny előtt és futás közben! Ütik, verik, szurják, vágják, tajték és vér borítja el testét, és mikor a célhoz jut, alig bír a lábán állni, egész testében reszket, minden izma, minden idege ki van forgatva helyéből és ha rögtön gyógyítás alá nem veszik, a nemes állatnak okvetetlenül el kell pusztulni, — hát élvezet az, a mit nézni is undor a nemes élvezet-hez szokott nemnek?

De a lóversenyek gyönyörűsége éppen abban áll, hogy tulajdonképpen haszontalanságok és borzalmasságok. A mi a közönséges szemnek haszontalanság és borzalmasság, az a hivatott szemnek nemes fenkölség és magas élvezet; mert hát mi egy ló? a mi felfogásunk szerint a legnemesebb, a leghasznosabb és a legértelmesebb házi állat; és a mi felfogásunk szerint az ilyen nemes állatot csak is ereje és tehetsége szerint szabad a mi szükségleteinkre használni; ez az erkölcs és polgárosodás törvénye, a melynek az állatkínzás elleni egyetek köszönik életüket; igen ám, de a hivatottak e részben is más-kép gondolnak; ezek azt mondják, hogy nekik más erkölcsi és polgárosodási törvényeik vannak; ők nem azt becsülik, a mi hasznos, hanem azt, a mi és a ki multságukra szolgál, mert ők az elsők, azután következik az Isten, a ki az egész világot csak is az ő kedvükért, az ő gyönyörűségükre teremtette, és ha nekik tetszik azt mondani, hogy a lónak halálra kínzása nem undorító látvány, hanem élvezet, akkor ők megmutatják, nemcsak azt, hogy azt a legnemesebb házi állatot halálra kínozzák, a nélkül, hogy valaki az állatkínzás szempontjából szót tenne ellene, hanem még azt is, hogy ezen különben undorítóknak tetszhető látványra ezeken és százezren fognak összeseregleni és üdvriadásokkal fogják kísérni azt a vézna jockeyt, a ki a legnemesebb házi állatot annyira tudja elkínzani, hogy vagy kiadja páráját, vagy első jut célhoz; ezt ők úgy akarják, és a mit ők akarnak, azt nemcsak kiviszik, de még olyan dísz és fényben is jelennek meg ez alkalommal, hogy az egész többi világ lássa, hogy ez csak is azért élvezetes látvány, mert ők, a hivatottak, nyilatkoztatták azt ki annak, a kiváltságok ünnepnapja ez a nap, az ő felsőségüket, az ő hatalmukat ünneplik ők meg ez nap a történelmileg emlékezetes Rákoson — azért olyan fényesek a rákosmezei lóversenyek nálunk; Angolország után nálunk vannak a legfényesebb lóversenyeink, mert Angolország után nekünk van a legarisztokratikusabb arisztokracziánk, csak hogy Angolorzágnak olyan közép-osztálya is van egyszersmind, a mely éppen olyan büszke az ő polgári erényeire, mint az arisztokrácia az ő születési kiváltságaira.

Bizonyynyal nem minden tagja a lóversenyi előkelő világnak jelenik meg ilyen tudattal és ilyen czélből a látványos állatkínzás ezen színhelyére, sőt talán az előkelő világ nagy része épenséggel nem gondol e multság szánalomraméltóságára, hanem mennek divatból, hiszen tudjuk, milyen zsarnok hatalom a divat a magasabb körökben, ez és az ugynevezett „bon-ton“ szabják ott ki nemcsak a ruhaneműek, hanem az erkölcsök nagyságát is; hogyan vegyen az olyan szív, vagy elme, melyet kicsi korától fogva úgy idomítottak, hogy csak is azt szabad jónak és szépnek találnia, a mit a „kizárólagos körök“ annak jelentenek ki, azt a bátorságot, azt mondania, hogy a lóversenyek élvezet dolgában tulajdonképpen egy rangban állanak a hajdani spanyol bikaviadalokkal, vagy a római gladiatorok gyilkos játékaival? Dehogyan merik azt gondolni! hanem szépen felöltözködnek, diszkocsikba ülnek és kivágtatnak a pályatérre és gyönyörködnek az állatkínzás undorító

látványában éppen olyan lázas izgatottsággal, mint a hogy őseik hajdanában az auto-da-fé-k áldozatai vonaglásainak szemlélésében gyönyörködtek.

Hanem azért haladunk, ime egy földerítő bizonyosság reá; Uj-Pestnek van egy munkás-egylete, tagjai csupa munkásokból állanak, egyszerű kézművesekből, a kik már egy év előtt fogyasztó-egyletet alakítottak, az idén pedig saját költségükön nyári színházat építettek és abban nyáron át vasárnaponként műkedvelői előadásokat rendeznek — betegsegélyző alaptőke gyűjtésére. Ki ötven, ki harmincz forintot adott kölcsön e színház fölállítására, több mint ezer forintba került és ez összeget a munkások tették össze minden kamaton kívül és most maguk írják ki és tanulják be és játszszzák le a szerepeket, fáradságos nappali munka után késő esteken, csak azért, hogy beteg társaikon segíthessenek! Csak az ohajtandó, hogy e szép példa minél számosabb utánzóra találjon a hazában iparosaink részéről. Mennyivel szebb multság az, mint a korcsmában verni el az esteiket és vasárnapokat, a mellett a fáradságos heti kereset is szépen megmarad és a szegényekről is gondoskodnak.

Erre azonban mindenekelőtt az kellene, hogy iparosaink legalább írni és olvasni tudjanak, a mit nem merek mindnyájáról egész határozottsággal állítani; később talán odáig is eljutunk, hogy is ne, midőn a közoktatásügyi miniszter a hazai festészetről is reáér már gondoskodni; éppen napokban állítottak ki a pályázati rajzok a miniszter által kitűzött festészeti díjakra, nyolcz pályamű jelentkezett, melyek közül három különösen kitűnő; az egyik Székely Bertalan műve: „V-dik László és nagybátyja Cilley Ulrik“ egy oly jelenetet ábrázol, midőn a gonosz emlékü Cilley a gyöngye fiatal királyt valamely kegyetlen ítélet aláírására csábítja. Kecses nőalakok lejtének a fiatal király előtt, midőn a gonosz nádor az ítéletet aláírásra nyújtja oda neki! Felfogás és kivitel egyaránt kitűnő e műben. A másik, Madarász Vilmos műve, „Bethlen Gábor“ czim alatt e nagy fejedelmet, az általa annyira kedvelt tudósok körében tünteti fel, éppen olyan jellemzőleg egyénitve, mint hiven a korhoz; a harmadik végre Benzur Gyula „Szent István megkereszteltetése“ czimű műve, egyfelül Asztrik a barátokkal, másfelül a pogány táltos asszonyok csoportjával, gazdag képzelettel kigondolva és erőteljesen megalkotva. Mindhárom mű nagy nyeresemény hazai művészetünkre nézve.

Es most még csak azt, hogy Angolországban a képviselők háza elfogadta azon törvényjavaslatot, hogy a községi választásokban nők is részt vegyenek. Hiába hozták fel a női egyenjogóság elleni, hogy ha e javaslat elfogadtatik, még azt is megérik, hogy nők országgyűlési képviselőül is fognak megválasztatni, azért mégis nagy többséggel elfogadták a javaslatot, a miből az tűnik ki, hogy Angolországban sokan azon véleményben vannak, hogy a nőnek a törvényhozásra is van képessége.

Es hogy áll minálunk a női munkaképesítés ügye? A „nőképző-egylet“ e héten tartott közgyűlésében Török Pál superintendens indítványára elhatározta, hogy egyesül a pesti ur hölgyek által alapított közép női tanodával. Igen helyes indítvány és igen jó, hogy az egylet azt elfogadta, legalább közös erővel fognak törekedni egy gyakorlati nemes czél felé; a női munkaképesítés eszméjét azonban, — fájdalom — szépen eltemette ez egylet. Bár ne teljesedett volna be jóslatunk!

Budapesti hírvivő.

✱✱ (A pesti jótékony nőegyesület) május 8 kától július 2-káig terjedő 8 hétre, ápolása alatt álló házi szegényei részére összesen 1081 frt 96 krt utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben álló szegényeknek 515 frtot, s az egyszer mindenkorra segélyezettnek 566 frt 96 krt. — A legutóbbi választmányi ülés alkalmával a választmányi nők 45 új vizsgálatról tettek jelentést. — Az egylet szegényei javára újabban az észak-német szövetségnek Pesten székelő konzulától báró Wäcker-Gotter urtól befolyt készpénzben 20 frt, mely jótékony adományért az egylet szegényei nevében ezennel a legforróbb köszönetét fejezi ki.

✱✱ (Gróf Batthyányi Lajos) hamvainak ünnepélyes eltemetése iránt, a bizottság a pesti temetkezési egylettel egyezkedett; a nagy vértanu hamvai kettős koporsóba fognak tétetni, üveg- és e fölé érczoporsóba. Pestvárosa külön levélben hívta meg a nagy halott özvegyét, kifejezve e levélben azon mély gyászt, melyet a nemzet nagy halottja miatt érez, és a feletti örömet, hogy eljött az idő, melyben szabadon mutathatja meg az egész ország részvétét és kegyeletét. A temetési ünnepélyen a Muzeumban Királyi Pál, jeles országgyűlési képviselő, a sírnál pedig Barna Zsigmond, városi főjegyző, fognak gyászbeszédet tartani.

✱✱ (A belga királyné) jelenleg fivére, József főherczeg birtokán, Alesuthon időzik s mint hirlik, néhány hetet szándékozik e gyönyörű nyaralóban tölteni. A királyné szintugy, mint a főherczeg s neje a legélenkebb érdekeltséggel viseltetik minden iránt, a mi magyar. Mult szombatn a bicskei dalárda tagjait a főherczegi kastélyban megvendégelék. (Egyszersmind megemlítjük, hogy Alesut kertjei, és számos költői szép pontja a közönség számára nyitva vannak, s csodálni lehet, hogy a fővárosból nem rándulnak ki többen e közeli, kies helyre.

✱✱ (Ligeti Antal) a nemzeti muzeumi képtár-öre, befogadta a képtár rendezését, s pedig oly ügyes tapintattal és szakértelemmel, hogy mindenki kellemesen lepetik meg. A magyar művek a nagy teremben vannak összcsoportosítva s az idegen ha ide jó a magyar művészet szemlélésére, legalább lát valamit, mi jó benyomást hagy benne. A régibb művek közül pedig nem egy tűnik szembe, mely eddigelé egészen rejtve volt, holott figyelemre méltó.

✱✱ (Freistadtler Antal), a kaposvári uradalom bérlője, e napokban tizezer frank alapítványt tett le magyar vasuti kötelezvényekben, oly intézet alapítására, melyben szegény és árva leányok 10—16 éves korukig — minden valláskülönbség nélkül — jó házi, illetőleg gazdasszonyoknak neveltessenek. Felkérte továbbá Jankovics László főispánt, hogy legfelsőbb helyen kieszközölni szives legyen, hogy ez intézet Mária Valeria főherczegnő védnöksége alá helyeztessék, s annak nevét viselhesse.

✱✱ (Az állatkertben) elevenül az élet. Napról napra többen látogatják s Deák Ferencz is ott tölti majd minden délutánját. A parkban tetemes szépítések tettek, a hiányos fasorokat kiegészíték, az épületek csorbáit kijavították s a tó régi szép tükrét teljesen helyreállították. A vendéglőbe jó bérlőt kaptak, a kioszkot pedig Tüdős József, a „mexikói czukrasz“ bérlé ki, s már is élénk pártolásban részesül. Junius elején — érdekes állatgyűjtemény is fog érkezni Cassanova asszony — a hires állatszeldítő — e hó 21-dikén kezdi meg oroszán-mutatványait, mely egész szept. elsejéig látható lesz. Szóval az állatkertben élénk nyári életre van kilátás.

✱✱ (A hölgyeket) tisztolattal fölkéri az állatkerti táncszótelyek rendezője, hogy mindig csak házi ruhákban szives-

kedjenek megjelenni, így lehetővé csak fönntartani e mulatságok kedélyességét. Május 30-dikától kezdve minden hétfőn lesz estély; összesen 12. Jegyek május 20-dikától 30-ig a rendezőnél kaphatók (országut 46. sz. a. 1. em.) A jegyek ára 12 estélyre személyjegy 5 frt családjegy 2 személyre 9 frt, 3 személyre 12 frt, 5-re 15 frt. Egy estélyre személyjegy 1 frt, családjegy 3 forint.

✱✱ (Furcsa menekülés.) E hó 12-kén a budai vizi városban egy ház első emeletéről az udvarra bukott a nyári redőnyöket beaggató szolgáló, s csak különös véletlennek köszönheti megmenekülését. Az udvaron ugyanis épen az ablakok alatt egy kutya feküdt, azt a szolgáló leestében agyonzuzta, de e körülménynek köszönheti, hogy nem esett a köre, s csak lábát ficzamtotta ki.

✱✱ (A gazdasszony-egylet) és bölcsőde tevékeny hölgyei e hó 15-kén érdekes népnepet fognak rendeztetni az új-pesti szigeten. A legvonzóbb érdeket kétségkívül Stuer bécsi tűzjátékos fogja képezni, ki ez alkalommal lejön, hogy ragyogtassa pyrotechnikai ügyességét. Lesz egyéb látni és hallani való is, s a műsort napokban állapíták meg özv. Damjanichné urnő lakásán.

✱✱ (Voggenhuber Vilma asszony) arcképét s igen melegen irt életrajzát közli Németország egyik legjobb zenészeti lapja. A hir mint értesülünk, valósul, hogy Voggenhuber asszony még a szünidő alatt föllép a nemzeti színpadon. Ennek kapcsán megemlíthetjük, hogy Bignio Lajos sem vonakodnék (igazgatóság felszólítására) néhány vendégszerepre föllépni.

✱✱ (A 32 szintársaság,) mely jelenleg Magyarország területén létezik, közös megegyezés folytán e hó 21-én mint Budavára bevételenek évfordulóján a vár ostrománál elesett henvédek emlékének javára előadást rendeznek, mindegyik a maga állomásán. A budai szintársaság e napon szintén rendez e célra előadást.

✱✱ (Báró Kemény Zsigmond) „politikai és irodalmi tanulmányai“ból két kötet fog megjelenni Ráth Mórnál, ki a háznégyszögbe, Kugler csukraszata mellé, gyönyörű helyiségbe tette át nagy könyvkereskedését. Ez újabb kiadását b. Kemény ur képe fogja díszíteni. Az első kötetben Széchenyi István s a két Wesselényi jellemrajzait, s a Vörösmarty és id. Szász Károly fölött tartott emlékbeszédet fogjuk kapni; a másodikban pedig e négy művet: „Tanulmány Erdély történetéről a XVIII dik század elejétől kezdve 1848-ig.“ „A regény és dráma.“ „Élet és irodalom,“ s „Arany Toldijáról.“

✱✱ (Rózsás napló) Kolozsváron april hó 26-dikán gróf Bánffy György a bájos báró Bánffy Irma urhölgyet vezette oltárhoz. Az ég áldása kísérfje frigyüket.

✱✱ (Vegyes hírek.) Izsó méltán feltűnt Zrínyi a költőjét márványba fogja vézni Zalamegye számára, melynek a halhatlan költő főispánja volt valaha. — E hó 22-kén lesz évfordulója Budavár bevételenek. A budapesti honvédek ismét kegyeletos látogatást fognak tenni az akkor elesett bajtársak sírjánál. — Stratimirovics volt esztrák tábornok s országgyűlési képviselő neje kis fiut szült pár nap előtt a „Vadászkürt“-hez címzett szállodában. A boldog apa Szerbia fejedelmét kérte föl a kereszt-apaságra, ki azt elfogadván, Türr tábornok által helyettesítette magát. — E hó 6-kán érkezett meg a nápolyi keresked. törvényszék jegyzőkönyve, mely szerint ez utóbbi a pesti e. b. váltótörvényszék megkeresése folytán ifj. gróf Károlyi Istvántól, gróf Rády László váltótín létező ifj. gr. Károlyi István aláírás iránt a főesküt kivette. — A budai várkert jelenleg reggeltől ostig nyitva áll s igen sokan látogatják. A gyönyörű kilátás s a pompás

fa- és virágültetvények meg is érdemlik a — hat krajezárny-sikló díjat. — Révai utca. A városi tanács a retek-utcai lakók kértére megengedte, hogy utcájuk ezentúl Révai nevét viselhesse. — Május elsején egy 15 éves fiatal zsebmet-szöt fogtak el a városligetben. A dologháztól azonban nagyon megijedt s inkább bevallotta minden bűnét. Vallomása szerint ő nemcsak zsebmetező volt, hanem már eddig nagyobb „vállalatokban” is részt vett. Így mult hóban Budán egy divatke-reskedést és egy órás boltját rabolták ki. Ezekben és más ha-sonló expedíciókban a reménydus ifju is tevékeny részt vett, és társait is bevallá, kiket egy híján mind elfogtak s vele együtt a bünfenyítő törvényszék elé állítottak. — A jászkerületi népbank saját házára, melyben egykor II. Rákóczy Ferenc lakott, emléktáblát helyez, s a felirat szerkesztésére Gyárfás István történettudóst kéri fel. — A ferenczrendiek temploma melletti kert helyén talán nemsokára diszes épü-let fog állani. E telek ugyanis per alatt áll, az egyetem és a szerzet között. Ez utóbbi már két forumon nyerte meg azt, s ha a semmisítő szék is helyben hagyja ez ítéletet: az első hazai takarékpénztár segélyével, ott a takarékpénztár épületének megfelelő szép bérházat építenek. — Egy öreg, rokant honvédnek, ki a szabadssgharcban három sebet kapott, s jelenleg mint targonczás keresi kenyerét, május elsején két egészséges gyermeke született, egy fiu és egy leány. A kereszt-atyaságra Bálint István, a boldog apa, Papp Lajos és Doma-hidy Ferenc országos képviselőket kérte fel, kik e tisztet szívesen el is vállalták. — Szombaton igen élvezetes estélyt rendezett a „Dalkör” a lövöldében. Voltak sikerült karda-lok, népdalok Hajós által énekelve, s „Don Carlos”-ból egy ária Kocsis Irma kisasszony szép alt hangjával. Utána táncz fejezte be a mulatságot. Sokan nem voltak, ép any-nyian, hogy a táncz nem vált disztelen és kényelmetlen tolongássá. — Váltóhamisító. K. S. hivatalnok a kir. táblánál e hó 8-kán Budán váltóhamisítás miatt elfogatott. Elfogatása nagy feltűnést okozott. Mindjárt az első kihallga-tás alkalmával bevallá tettét, és mivel pesti illetőségű és Pes-ten követte el az említett vétséget, Pestre kísértetett át. — A belga királyné kíséretével, valamint József főherczeg e hó 14-én Pozsonyba mennek a pozsonyi honvédszászlóalj zász-lajának ünnepélyes felavatására. — A királyné elfogadta Geöcze István „Utazás Braziliába és vissza” című munkáját s neki egy értékes melltűt adományozott. — Nagyvár ad városa már megkötötte a szerződést gázvilágítását illetőleg. — A városligeti gyermekszínház tulajdonosa, Kra-tochwill magyar nyelven is szándékozik gyermek előadásokat tartani se célból illetékes egyéniségekkel fog értekezni. — A budai Hentzi-szobor közelébb nagy tisztességben ré-szesült. Bucsujárók a rajta levő sárkányok után azt hívék, hogy a szent György szobra s körül csókolgatók és segítségü hívták. Egy hordár világosítá fel őket kegyes tévedésükről. — Reményi Ede e hó 15-én jótékony célú hangversenyt rendez Jászberényben. — A nemzeti szinpadon mult hétfőn Felekiné asszony igen szépen játszá Kövér „Szép mar-quisné”-jének czimszeropét, s a harmadik felvonás után, négy-szer is kitapsolták. — Kéj kirándulásokat terveznek Balaton-Füredre pünkösöd két ünnepnapján. Egy-egy résztve-vőnek az oda és visszautazás csak hat forintjába kerülne. és ha ezek sikerülnének: nyáron át ismételnék az ily kirándulást több vasárnapon. — A vízvezeték kiépítésére egyelőre szükségelt 300,000 ft a városi számvevőség javaslata szerint a 3 milliónyi kölcsönből rendelkezésre álló azon előlegekből fog

fedeztetni, melyek ez idén másként nem vétetnének igénybe. Ez összegek a jövő ősszel újra felveendő kölcsönből fognak visszatérítettni a 3 milliónyi kölcsön alapnak. — A nemzeti muzeum számára a kormány megvette a Lobkovicz her-czeg féle nagy ásvány gyűjteményt, mely 45.000 darabból áll. A vételár 30,000 forint.

** (Halálozások) Náray Iván (Benedek Aladár) édes-atyja mult szerdán meghalt az orvosi egyetem kórodájában, 75 éves korában. Az öreg ur klasszikailag művelt ember volt és a többi közt irt egy magyar regényt „Máré vára” czimmal, két kötetben, mely még 1830-ban jelent meg. Ő fordította le elő-ször kötött nyelven „Romeo és Juliát” Shakespeare után, me-lyet 1842-ben az akademia adott ki s mely mai nap is sok szép részszel dicsekszik. Különben mint uradalmi ügyvéd élt utolsó éveikig. — Kolozsvártt özv. id. Duha Kristófnő, köztisz-teletben álló urnőt sulyos csapás érte; e hó 2-dikán vesztette el László fiát, életének 19-dik évében. Az ég vigasztalja őt és az egész derék családot e szomorú, kínos órákban! — Pater Dank Agáp, a kit Pesten majdnem mindenki ismert, a pesti ferenczrendieknek több izben ház- és tartományfőnöke e hó 7-én éjjel Rómában meghalt. Az elhunyt köztiszteletet vivott ki magának az 1849 utáni években, midőn nem félt Batthányi Lajos holt tetemeit befogadni a pesti zárda sirbolt-jába s midőn közbenjáró szerepet vállalt Haynaunál a szabad-ságharc szerencsétlen áldozataiért. A mult évben megválasz-tatván e rend főtanácsába, kénytelen volt Rómába elmenni, s azóta ott is tartzkodott. — Osvát Lajos, segédfogalmazó a közmunkaügyi miniszteriumban, Budán május 11-kén 27 éves korában meghalt. — Dráguss Károly, a vidéki sziné-szet egyik jelesebb tagja, e napokban Esztergamban sorvasztó-lázban elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 9-kétől.

Május 9-kén: „Szép marquisné,” Kövér Lajos vigjátéka. — Május 10-kén: „Bánk bán,” Erkel Ferencz operája. — Május 11-kén: „A makranczos hölgy.” — Május 12-kén: „Portici néma,” Auber operája. — Május 13-kán: „Essex gróf,” — Május 4-kén: „Hamlet,” Thomas operája. — Május 15-kén: „Don Caesar de Bazan.”

Gazdasszonyoknak.

Irtó szer kerti balhák ellen.

A kerti balhák majdnem minden veteménynek ellenségei, kiirtásuk tehát igen kívánatos, e célra egy hordót vízzel meg-töltve, két vagy három marha-epét a víz közé kell vegyíteni, ezzel öntözni a veteményeket minden nap, s a balhák nem érin-tik az ily vízzel öntözött veteményt, mi egyébiránt a plántát kövériti, semmi kesernyét nem hagy maga után, és ezért mint igen biztos szer nagyon ajánlható. A. Irma.

Spárgát eltenni.

A szép spárgát megtisztítván és megmosván, másfél hü-velyknyi hosszú darabkákra kell vágni, forró vízben félpuhára megfőzni és abból aztán egy szitára rakni. Ekkor a spárgát sós vízben még egyszer meg kell főzni, még egyszer a szitára kiönteni, tiszta plétkatulyába soronkint berakni, sós vizet lan-gyosan rá önteni, a plétkatulyát lezárni és felolvasztott szu-rokkal köröskörül légmentesen elzárni, azokat meleg vízbe be-

rakni és egy negyed óráig főzni hagyni. Másnap a katulyákat a hideg vízből ki kell szedni és vagy szellős pinczében, vagy hűvös kamrában eltenni.

Ezen spárgát becsináltakba használva, igen jó izt adhatunk neki vele, ha azonban hosszú, tejszerű spárgát akarunk készíteni, még ősszel vagy télen, akkor hosszúra kell hagyni azt és hosszabb pléhkatulyákba eltenni, az elébb leirt módon.

J. Pálné.

Dara-felfujt málnahabbal.

Egy fél font darát egy iteze jó tejben és 10 lat cukorral vastagra kell megfőzni és még forróan két tojást belé keverni. Kihülés után 6 vagy 8 lat vaját habzásig eldörzsölni, 6 tojás sárgáját, reszelt citromhéjat, három lat édes és egy lat keserű lehámozott törött mandulát, három lat finom metéltekbe vágott cukrozott citromhéjat (citronat) és végül a tejben kifőtt darát belé kell adni, egy lapos porcellánformát vajjal kikenni, a darából másfél hüvelyknyire reá kenni, köröskörül ugyane tömögéből magasabban bekeríteni, a közepébe hat tojás fehéréből verrt és málna-befőttel elkevert habot tenni és egy fél óráig a sütőben megsütni. E tésztahoz külön csészében málna-befőttet kell tálalni.

M. Mari.

Divattudósítás.

Minél előbbre haladunk a tavaszi idényben, annál ritkábban látjuk már az annyira kedvelt bársonyruhákat, és annál gyakoribbak a könnyű selyemruhák, és ezek között legkedveltebb és tán legalkalmasabb a selyem-foulard, mely olyan tökéletes színvegyülművekben és olyan gyönyörű rajzokkal kapható, nemcsak élénk, fiatalos, hanem halványabb, sötét színekben is, hogy nem csudálkozzunk azon, hogy az egykor-máskor elismeréssel bíró divat e szö et felé irányzá elismerő tekintetét Elsőzött virágokkal, egyenes csikokban, szeszélyes kockákban és rajzokban, minden kigondolható alakzatban létezik e szövet, melynek ára finomságától és színétől függ. A szürke, drapp alapu foulardok apró rajzokkal 18-20 frtba kerülnek, a finomak pedig 25, 28 30, 36, 37 frtba. A foulard-ruhák, ha világos színűek fehér csipkével, vagy a benne levő rajz színével egyforma tafotával díszítettek.

Ezuttal néhány legújabbán a löversenyekre készült selyemruhát fogok t. olvasónőimnek bemutani.

Egy sárga tafota-ruha alja keskeny rüchekkel volt díszítve, minden rüche között egy sor fehér csipkebetéttel. A magas sárga derék fölött egy fehér csipkéből készült testhez álló, félrőfnyi lebbentyűvel ellátott felső derék volt felvéve, gazdagon díszítve sárga rüchekkel és csipkéekkel. Fehér csipkekalap sárga díszítéssel (vagy tollal) tartozott e fényes öltözékhez.

Fehér és rózsaszínű csikos tafota-ruha alját széles, rézsut vágott fodor vevé körül, a fodor felett két sor felálló kis fodrocskával. Az elől és hátul is hegyes végű tünique két kis fodorral volt díszítve. Fehér crépe kalap rózsabimbókkal egészíté ki az egyszerű, de igen csinos öltözékhez.

Feltűnést okozott egy nehéz kék selyemruha, melynek alja legalul három arasznyi kis fodorral volt díszítve, minden fodor felett egy kicsi fellálló fodor látszott. E három fodor után következett egy széles fodor, szintén fellálló fodrocskával, e felett pedig ismét három arasznyi fodor. Megjegyzendő, hogy e fodrok mind apró iverkben ki voltak vagdalva. Egy fekete selyemfelöltő, hátul nyitva, gazdagon fekete csipkével és rojttal díszítve, takará el a sima magas derekat.

Lángvörös tafotából is készült egy feltűnő ruha, alul hat egymásra érő keskeny fodorral, fekete bő tafota tüniquekkel, a melyre még egy kisebb vörös tünique is járult. A derék vörös tafotából készült, kendőalakú díszítéssel fekete tafotából. Egy parányi vörös fekete tollas kalap is lebegett a dus sötét-szőke hajzaton.

Végül nézzük mai divatképünket.

Az első alak délelőtti látogatói öltözéket ábrázol. A ruha sima lila foulardból készült, az alján fölfelé húzó lila fodrokkal díszítve. A hosszú, elől-hátul hegyesre vágott tünique köröskörül egy sor fekete selyemrojttal és két sor fekete bársonyszalaggal van díszítve. A bő felöltő szintén fekete rojttal és bársonnyal van szegélyezve. E ruha ára 50 frt.

A másik alak kimenő öltözéket tüntet elő. Szürke finom angol lustreből s világos zöld tafota- díszítéssel készítve. Az alján egy-egy szürke fodor felett egy zöld látható A tünique-alakban levő felső díszítés, az alsóval megfelelő; ugyanilyen a derék díszítése is. E ruha 45 frtba kerül, a világos szalmakalap pedig 10 frtba, mely egy szürke tollal és zöld csokorral van díszítve.

Számrejtvény.

Uray Vilmától.

- 10, 5, 12. Sok nő szereti, ha jó, az ilyet ;
1, 11, 12, 11, 1. Szekérkocsi e nélkül nem lehet ;
4, 9. Virágitra fakadoz belőle ;
8, 9, 1, 9, 4, 18. Jól illik az asszonyi főre ;
5, 12. Legjobb fajta : tiszta szív imája ;
15, 12, 7, 9. Állatok és zsványok tanyája ;
4, 3, 6, 2. Madárt, írót, ég felé ragadja ;
16, 11, 13, 14. Kicsi város, kerület is egymaga ;
15, 12, 17, 18. Férfinev, német a gyökere ;
16, 5, 14, 5. Nőnév, gyöngédeden kifejezve ;
2, 11, 6, 15, 1. Ha ez nincs, az ember csak állat ;
15, 13, 14, 11, 4. Rosz borból ez jó válhat ;
1-18 Férfjestől hön szereti hazánkat.

Megfejtési határidő : június 12-ike

A f. é. 16-dik számban közlött számrejtvény értelme : „Családi Kör.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Szepessy Irma és Jolán, Brodszky Friderika, Zsigray Istvánné, Szücs M. Teréz, Sósfy Nina, Jeszenszky Áranka, Marosy Emilia és Hermin, Jancuska Hermin, Gönczy Anua, Varga Izabella, Nagy Sándorné, Dubányi Róza, Kühnel Ignáczné, Sváby Izabella, Talányi Vilma, Hollósy Róza, Szepessy Szilágyi Lidia, Ruttkay Ilona, Szabóky Erzsike, Geher Antalné, Ivády Nina, Gál Sámuelné, Pásztélyi Danielovich Emilia, Ratkovszky Mari, Nagyné Mester Erzsébet, Gersics Mari és Róza, László Károlyné, Falvy Flóra, Csernó Vörös Erzsébet, Erdensohn Emilia, Halmay Ilka és Berta, Kunczl Clementine, Tell Mari, Tótt Lajosné, Filep Zsuzsanna, Kármán Luiza, Nagy Lina és Mari, özv. Zsibay Sándorné, Pál Dobosffy Mari, Temmer Antalné, Bodó Ilona, Pálffy Gyuláné, Hegyessy Róza, Gozdsu Marcsa, Urai Uray Vilma, Tormássy Mari, Mráz Róza, Izsányi Endréné, Szabó Mária, Fabiánits Irma, Schütz Lóra, Kanyurszky Matild, Legény Deszátth Irma, Árvay Irma, Korpos Zsuzsa, Lázár Kopacz Mária, Porubszky Nelli, Broken Kovács Emma, Kölgyesy Jozéfa, Szapper Janka, Mágocsi Józsefné, Kaszap Mari, Pacséri Odry Alexandrin, Bukóczy Regina, Kalicza Gizella, Rosemberszky Aranka, Buzesko Anna, Lengvárszky Vilma, Fenczik Vaszőcsik Mária, Sztecsovic Vilma.

A 15-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldték :

Legény Deszátth Irma, Árvay Irma, Korpos Zsuzsa, Lázár Kopacz Mária, Porubszky Nelli, Gozdsu Marcsa, Kölgyesy Jozéfa, Vanyek Etelka, Pacséri Odry Alexandrin, Bukóczy Regina, Rosemberszky Aranka, Buzesko Anna, Lengvárszky Vilma.

Tartalom.

A kialudt csillagok, Emilia tól. — Magány, Ábrányi Emiltől. — Bajos két urnak szolgálai, Posta Sándortól. (Vége) — Itt van, . . . Kenéz Csátártól. — Első szerelmem, Lovass nep. Jánostól. (Vége köv.) — Külföldi írónők. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: jelenhavi divat képünk.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

21. SZ.
 Május 22-kén.
 1870.

Havankinti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félelvi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

Családi élet a francziáknál.

Nem rég történt Párisban, hogy egy fiatal menyasszony az esküvő alkalmával a maire *) azon kérdésére: „Akar-e a mellette álló férjhez nőül menni? — ezt felelte: „Őn uram az első, ki ezt kérdi tőlem, s én határozottan azt felelem: nem!” — A szülék minden kísérletei, hogy a leányt más nyilatkozatra bírják, sükertelenek voltak, s a násznép bevezetett munkával oszlott szét.

Ilyenmü ellenállás, mely Franciaországban igen sokszor jogosult volna, csak azért jön elő ritkábban, mert a leányok azon meggyőződésben neveltetnek föl, miszerint a férjválasztásnál nem saját szívüknek, hanem egyedül a szülék vagy gyámoknak van joga határozni. — A code civil nem adja a házasság meghatározását, a gyakorlati élet pedig legtöbb esetben csak a férfi és nő vagyon-arányához mért egyesülésévé tette azt; a külső körülmények, különösen a vagyon megfelelősége fontosabb szempont levén, mint a szívek összhangzásának kérdése. Lehet-e azért csudálni, ha oly családi élet, a minőt az angolok közt találunk, a francziáknál oly ritkán fordul elő? Oly szabadságot, a milyenben nálunk és az angoloknál a leányok részesülnek, a fiatal francia hölgy nem ismer. A lehető legszigorubban elzárják a világtól, míg keze fölött nem rendelkeztek. Ha a vőlegény megtaláltatott, melynél a nyilvános jegyzők közbenjárása nagyon szokott dolog, — a mindkét részről szülék meghatározzák a házassági szerződést, minden eshetőséget, életet és halált tekintetbe véve. Csak ha ez sikerült,

*) Fölösleges is tán megjegyeznünk, hogy Franciaországban a kötelező polgári házasság levén behozva, az egyesülési frigyek a polgári hatóság előtt kötöttek.

szabad a jegyeseknek egymással társalogni; sőt sokszor ebben is a legszélsőbb határig korlátozzák őket, nehogy a tán létező disharmonia még az egybekelés előtt napvilágra jöjjön s a szerződés teljesülését kérdéssé tegye.

A nászajándék, az ugynevezett lakodalmi kosár kiválogatása kellemesen tölti ki az eljegyzés és esküvő közti rövid időközt. Gyakran a növeldeből egyszerre oltárhoz lép a leány egy férfival, kit csak külsőleg is alig volt alkalma megismerni. A férjes nők élete, azok társadalmi jogai és szabadalmi anynyira különböznek a fiatal leány visszavonult, zárkózott életétől, hogy a házassági szerződést, mint a szülei ház zsarnoksága alul fölmentő szabadságlevelet örömmel fogadják. A házasság egy egészen új életet tár föl előttük, s a szív ösztönének, élveinek szabad tért nyit. Az érzés gyöngéd csirái persze még szunnyadnak, s várnak a szerelem kinyíltára, hogy kifejlődhessenek.

Be fog-e e kinyílás következni, vagy ama gyenge csirák elszáradnak a nélkül, hogy kihajtanának? — e kérdést nem érinti a házassági szerződés. Csak igen kevés házas férfinak van ideje és kedve ez élő, természeti kérdést, melynek megoldása önmagában van, — tanulmányozni s phisikailag mint szellemileg magával azonosítani; hisz ők nem annyira nő, mint hozományt kerestek!

Az általános törekvés a vagyon s befolyásos állami hivatalok után nem enged időt a szerelomre, mit a fiatal női szív együttléte első éveiben a férfitől követel. Hisz az utóbbira nézve a házasságnak csak az volt czélja, hogy érdekeit elősegítse s fáradalmainak eredményét utódai részére biztosítsa.

Mily nagy ennél fogva az öröm az első fiu születésekor! s mily biztosító érzést szül a második s harmadiknak születése! De mihelyt a valószínűség törvényei szerint a névnek fennmaradása biztosítva van, a családnak továbbid növekedése már kívül esik a szülék ohajtásán; a gyermekek nagyobb száma csökkenti a hozományt s így nehezíti a kiházasítást.

Ha a férj üzletet folytat, a nő mint könyvvivő vagy pénztárnok vesz részt abban. Az asszonyoknál általában, a francia nőknél különösen saját ügyességgel sajátítja el hamar a külső formákat, valamint a belső lényeket is, s férje üzlet-társává küzdi fel magát. Az ifjúkornak szerelem és boldogság felőli álmai csakhamar eltűnnek az anyagi élet örvényében; az üzlet gondjai nem engednek rendes háztartást vezetni; azért összevonják magukat, a mint csak lehet. A kisebb gyermekek kiadatnak falura, dajkáknak; a nagyobbak intézetekben helyeztetnek el, s a szülék, — maguk maradván együtt az egész családból, — sokszor még a saját konyhatartás kényelmét sem engedik meg maguknak, hanem az étkezékből hordatják eledelüket. Ily körülmények közt a lakás is inkább a nélkülözésnek felel meg, mint a kényelem és kedélyességnek. A gyermekek úgy nőnek fel, mint a hogyan a szülék éltek: minden érzék nélkül a családiasság s házias boldogság iránt.

Még szomorubb sorsa van az oly magasbb rangu fiatal nőnek, ki kölcsönös hajlam nélkül adatván férjhez, ennek munkásságában, foglalkozásában részt nem vehet.

(Vége köv.)

Kedvesemhez.

Kopácsy Dezsőtől.

Ha a halhatatlan dicsőségnek fája
Nevemre hullatná örökzöld levelét,
S az örökléten át virítaná nevem,
Mint a világ első, legfényesebb nevét —
Akkor is, nem ezért, érted sohajtának,
S od'adnám szemednek, e felhőtlen égnek
Fényes sugaraért.

Ha a méltóságnak bársony-palástjában
Mint a nap az égen, oly fénynei ragyognék,
És egy irigy világ sohajtana utánam,
Midőn én tündöklő fényben mosolyognék —
Akkor is, nem ezért, érted sohajtának,
S od'adnám ajkadnak, e piros hajnalnak
Rózsamosolyaért.

Ha a hatalomnak legmagasb hegyére
Szállna velem sorsom, s egy világot adna,
Melynek határáról belátni a menybe,
S e világ előttem mélyen leborulna —
Akkor is, nem ezért, érted sohajtának,
S od'adnám kezédnek, e hattyu-pehelynek
Lágy érintéseért.

Ha számlálhatlan kincs urává tétetném,
Melyen megvehetném a föld boldogságát,
S milliók élnének e kincs kegye alatt,
Akkor is, nem ezért, érted sohajtának,
S od'adnám ajkadnak, e mézduz harmatnak
Egy édes sókjaért.

Hogyha az ég és föld összes üdvösségi
Sugárkarjaikkal összeülekezve
Keblemre szállnának, hogy üdvözítsenek,
De azt kívánják, hogy téged felejtselek —
Még akkor sem ezért, érted sohajtának,
S üdvadó jobbodért menyei örömmel
Róluk lemondának.

A mezei virág.

Elbeszélés.

Emiliától.

I.

A szomszédnők.

Nem olyan „mezei virág“-ról lesz itt szó, melylyel a jókedvű tavasz a szomorú földet fölékesíti, hanem egy fiatal asszonykáról, a kit egy Szőke Antal nevű, se nem öreg, se nem fiatal ember, nem rég szerény pesti hajlékába hozott és a kit azért hívtak mezei virágnak, mert faluról hozta magának élet-társul a fővárosba. Olyan is volt az ő kis Etelka felesége, mint egy ujonan kinyílt mezei virág, üde, vidám, egyszerű és férjének örömeire viritó.

Bajos volna azonban meghatározni, hogy kinek csinált Szőke Antal nagyobb örömet azzal, hogy e fiatal falusi szépséget a fővárosba átültette: önönmagának-e, vagy pedig özv. Staubné, született Schuhbandl Babetta asszonyságnak egyfelül, és Maróka né Luiza ő nagyságának másfelül; mert ha a fiatal férjek rendszerint szeretik is fiatal feleségüket, ámde az említett két asszonyság talán mégis jobban érdeklődött nálánál az új asszonyka iránt, többet nyugaszták rajta tekintetüket, többet kísérték figyelemmel minden mozdulatát, és mindenestre többet beszéltek róla férjénél; mert a férj a nap legnagyobb részét lakásán kívül, hivatalában töltötte, holott a két asszonyságot éjjel-nappal csak egy vékony falacska választotta el a fiatal nőcskétől, szomszédjai voltak, jobbfelül özv. Staubné, bal felül Maróka né ő nagysága, és mindkettejüknek összevéve is sokkal kevesebb dolguk volt, mint Szőke Antalnak egymagában; azért volt olyan nagy a két asszonyság a feletti öröme, hogy e fiatal mezei virág az ő szomszédságukba került, ámbár az öröm nem egyformán nyilatkozott a két szomszéd nőben, hanem a különböző véralkat szerint egymástól lényegesen eltérő módon; özv. Staubné asszonyban úgy nyilatkozott az öröm, hogy mindig busult a miatt, hogy a „mezei virág“-on örülnie kellett, Maróka né ő nagyságban pedig úgy, hogy mindig örült, a miért a „mezei virág“-on boszankodnia kellett. Staubné asszonynak nagy szüksége volt a busulásra, Maróka né ő nagyságának viszont nagy szüksége volt a boszankodásra; ha egy nap háromszor nem mérgeződött, mindjárt megérezte annak káros következményeit testi szervezetében, étvágya hanyatlott és aludni sem tudott többet kilencz-tíz óránál egy huzamban. Ezen sajátságos alkotásánál fogva volt ő kénytelen Pestre tenni át lakását. A sors egy olyan férjjel áldotta volt meg, a ki megrendíthetlen béketűréssel tizenkét éven át versenyt czivakodott vele, de a háladatlan nő nem elégedett meg Istennek ezen ritka adományával, a szerencse kedvezései fel-fuvalkodottá tették, és a férj mellett a gyermekekkel — három gyermeke volt, egy fiu és két leány — és a gyermekek mellett a többi háznéppel is örökké czivódott és ez igen jót tett neki, mert ámbár már túl van a harminczon, és mindnyájan tudjuk,

mit jelent e szó egy szép asszony irányában, még most is úgy néz ki, mint egy basarózsa, három év előtt azonban az a baj érte, hogy a szobaleánnyal való czivakodás tüzetől elragadtatva, véletlenül vasalás közben — nem a nagyságos asszony vasalt, hanem a szobaleány, — a forró vasalót nem a vasaló-asztalra, hanem a szobaleány képerre találta nyomni, úgy, hogy a nyoma mai napig is meglátszik a leány megnyomorított arcán, pedig öt hónapig gyógyították a kassai kórházban, és ez alkalommal adták férjének azt a baráti tanácsot, hogy küldje el feleségét titokban szabadságra, bizonytalan időre valami nagy városba, a míg a dolog feledékenységbe fog menni és az ez iránt indított per le fog járni, a példás férj nem hagyta azt magának kétszer mondani és ez volt az első eset tizenkét év óta, hogy a hü feleség szót fogadott férjének, czivódott ugyan vele most is, de azért mégis engedve a körülmények nógató hatalmának, titokban felköltözött Pestre, a hol három év óta — mert annyi ideig tart már e per lejárata, és még mindig a lejárata első stadiumában van, — Marókayné Luiza név alatt félelmissé tette nevét a cselédségi világban.

A mi pedig özv. Staubné, született Schuhbandl Babetta asszonyságot illeti, az sem fiatal nő többé, a mellett kicsi, halovány, szőke, mindig hamuszín ruhában jár és egyebekben is tökéletes ellentéte a magas és a természetű piros arcú Marókayné ő nagyságának; tulajdonképen a ház, a melyben lakik és a mely történetünk színhelyét képezendi, saját háza és azonkívül van még egy háza a belvárosban két emelettel, és egy nyaralója a városligetben, eléggé csinos kerttel, egy gyönyörű szép leánya: Margit, és két fia, a kik közül az egyik: Endre, híres első éves jogász, hatalmas politikus és kitűnő macskazene-rendező, míg a másik: Mihály, Münchenben az építészet mellett az ottani pinczérnök körül, jellemtanulmányokban tesz kísérleteket, havonkénti százhusz bajor forintnyi anyai szeretetből; hanem azért boldogtalanabb asszony nincsen már a föld hátán nálánál; állítása szerint születése órájával együtt kezdődött az ő boldogtalansága, mert ő tulajdonképen arra lett volna hivatva, hogy egy orvostani professzor, vagy gyakorló orvos leányának szülessék, mert határozott orvostani hajlamokkal született a világra, a mi onnan is kitetszik, hogy tíz év óta gyógyít homoeopaticé, és a mint ő mondja, a legjobb sikerrel, holott a gondviselés különös szeszélyénél fogva épen egy gazdag szabónak kellett leányául születni, és ezen különös gondviselési szeszélyek fekete fonalkint húzódtak keresztül egész életén; iskolai éveire nem igen emlékezik többé, de fölteszi, hogy azok is csupa merő szeszélyességből álltak, és pedig onnan, mivel ő mód nélkül szeretett regényeket olvasni, holott atyai parancsnál fogva regényeket mentől kevesebbet olvashatott, de annál több aritmetikát kellett tanulnia; persze, hogy a mit egyik nap az aritmetikából megtanult, abból másnap már egyetlen egy szót sem tudott, és a mint a fiának küldött havipénz mennyisége sejtetni engedi, mai nap sem tud semmit belőle; annál elevenebben emlékezik a gondviselés azon kaján szeszélyére, a melynek keserű serlegét élete tavaszi virágában, tizenhét éves korában ki kellett ürítenie; megismerkedett volt egy fiatal orvosnövendékkal és épen eltökélte volt magában, egész ábrándos lelkével szerelmes lenni ez ifjuba, midőn a kaján végzet egy gőzhajó-kapitányt taszított ifjusága rózsatövise pályájára, a kibe — mai nap sem tudja, hogy miként, — de mégis szerelmes lett; ez a szerelem aztán két álló évig gyötrötte a lelkét; mikor a gőzhajó-kapitány közelében volt, mindig keserű szemrehányásokkal árasztotta el magamagát könnyelműségéért, — még vörös szakála is volt

az istenadtának — és mikor távol volt tőle, mégis mindig úgy érezte, hogy minden vörös szakáll mellett szereti őt, és hogy ezen szívbéli hánykodásnak véget vessen, — mert a gőzhajó-kapitány természetesen hol közel volt hozzá, hol távol volt tőle, — nem látott egyéb menedéket, mint azt, hogy nőül ment hozzá, és e lépéssel csak újabb folytatása következett be a sors kaján szeszélyének ellenében, mert a helyett, hogy, mint hitte és várta, a gőzhajó-kapitány, — az is rettenetesen fájt neki, hogy Staubnak hívták — egy vörös hajú matrózhoz illőleg, habár csak egy kicsit is, durván bánt volna vele, épen ellenkezőleg, ezt a boldogságot is megirigyelte tőle az ádáz sors, csaknem tenyerén hordozta, mikor itthon volt, a Dunán járta alatt pedig minden második nap szerelmes levelet küldött neki a gőzösről, és midőn épen azt a hirt veszi, hogy férje a gőzhajón egy másik nőnek udvarolni szokott, és megbarátkozik azon gondolattal, hogy egy róthaju és szelid lelkű gőzhajó-kapitány oldala mellett is szomorú lehet az élet, mit tesz akkor a gondviselés kaján szeszélye! elveszi tőle hűtlen férjét, és itt hagyja a nyakán a három gyermeket, a kik közül egyik szebb a másiknál és azonfelül két házat, egy nyaralót és tetemes értékű papirokat, harmincz-negyven ezer forintnyi évi jövedelemmel! Hát nem keserű gunyja ez a sorsnak? Mi hasznát veheti ő annak, mikor csak mulatságokat lehet azon szerezni, neki pedig épen a mulatságok nem kellenek!

Igy folytak a gondviselés szeszélyeitől üldözött asszony évei, így növekedtek föl lassankint gyermekei, a kik közül csak az egyikben, a jogászban volt némi öröme, mert ezen egy kicsit mégis szomorkodhatott; nagyon szerette volna, hogy orvos legyen belőle, ő úgy érezte, hogy ezen fiának is épen úgy, mint neki, határozott hajlama van az orvosi pálya iránt, és a rossz fiu még sem akart orvos lenni, hanem inkább jogász lett! Ez nagyon fájt anyai szívének és ez a fájdalom volt az egyetlen derült sugár az ő elborult életében, és minél többet panaszkodott és buslakodott, annál jobban esett anyai szívének tapasztalnia, hogy az a rossz fiu napról-napra jobban betalálja magát a hivatása ellen való pályába, már adósságot is tud csinálni, persze, hogy mind kifizette érte az adósságot, hanem azért a félvilágért sem adott volna neki harmincz forintnál több zsebpénzt havonként, hadd csinálja csak az adósságot, hadd szomorítsa csak minél jobban az ő anyai szívét.

Legkevesebb öröme volt leányában; a jó teremtés semmi szomorúságot sem tudott anyjának szerezni; tizenhét éves szíve daczára olyan volt, mint egy gyermek, édes anyja legálább úgy vélekedett felüle; tizenhét éves szíve mellett még nem tapasztalta, hogy egy férfi láttára elpirult volna; e részben tehát teljesen nyugodt volt, a többivel aztán nem igen gondolt, hagyta vinni leányának a házat, rendben tartani a kiadási és bevételi könyveket, maga nem sokat bajlakodván az efféle haszontalanságokkal, elég gondot adván neki a napi lapok azon rovatai, melyekben a balesetek és elemi csapások ovatnak meg a feledékenységtől, ezek voltak neki lelki táplálékai, mert ezekből tudta meg mindennap újra meg újra, hogy milyen kajánok a sors szeszélyei.

Ezek voltak tehát Szőke Antal ujonszakított „mezei virág“-ának tőzsomszédnői, a kikkel úgy szólván, egy levegőt szívott és a kik mintegy a szívébe tekintettek neki, és ez úgy Marókayné ő nagyságának, mint Staubné asszonyságának nagy örömére szolgált, mert mindegyik a kettő közül sokat ígért magának az új szomszedságból jövőjére nézve. Marókayné ő nagysága tökéletesen meg volt győződve a felül, hogy — mint ez másutt is történni szokott, — mindennap leg-

alább négyszer össze fog perelni és ugyanannyiszor összebékülni ismét az új szomszédnővel, a mi mind nagyon jól fog neki esni, t. i. Maróka né ő nagyságának; Staubné asszony viszont arról volt meggyőződve, hogy neki a fiatal falusi teremtés sok kellemetlen órát fog szerezni, bizonyosan méltó felesége lesz a mogorva arcú férjének, olyan vadmacska-féle természetű, ki még akkor is karmol, ha nem nyulnak is hozzá, és ezen szép remény fejében egyik is, másik is felette nyugtalanzkodott, midőn két hét is elmúlt és a „mezei virág“ még mindig nem tette volt náluk az első bemutatási látogatást. Nagyon hosszú időnek tetszett nekik e két hét.

Ez a nyugtalanság okozta, hogy a két szomszédnő közelebb húzódtott egymáshoz, mintsem azon másfél év óta, hogy egy föld alatt laktak; eddig bizonyos tartozkodással viseltettek egymás iránt; becsülték egymást, de az egyik nem felejtette el, hogy őt szépanyja után a „nagyságos“ czim illeti meg, míg a háziasszony csak egy közönséges Staubné asszonyság; Staubné asszony viszont egy oly nőt látott a nagyságos asszonyban, a ki neki sem nem használ, sem nem árt; jól tud ugyan pörölni és perpatvarkodni, ámde a legförfogtegebb perpatvar után is képes egy egész adag rostélyost megenni; ilyen természetek nem voltak az ő bánatterhes inye szerintiek; hanem a közös érdek háttérbe szorította a magánérzületet, először Maróka né ő nagysága látogatta meg a háziasszonyt, és mint ily alkalmakkal szokás, néhány percz múlva, egész véletlenül, az új szomszédnőre fordult a beszéd, azután más nap a háziasszony sietett visszaadni a látogatást, és ugyancsak szokás szerint és egész véletlenül ismét csak az új fiatal szomszédnő hozatott szóba és ezen aztán egyik is, másik is felségesen jól mulatott; még nem tudtak ugyan egyebet róla, mint azt, hogy Etelkának hívják és egy Egri nevű ember leánya és látni is csak néhányszor látták őt a folyosón, de ez is elég volt arra, hogy az egyik ezer boszankodni, a másik ezer busulni valót találjon az új asszonykában és ettől fogva a két szomszédnő minden napos vendégek lettek egymásnál.

És minderről az új asszonykának sejtelve sem volt; mint afféle nagyvilágban járatlan kis vadvirág, annyi boldogságot talált a számára megnyitott új világban, hogy gondolni sem volt képes egyébről, mint ez új boldogságról és annyiféle tenni-venni valót talált ez új világban, hogy maga sem tudta, hová tűnt neki az idő, egy nap úgy, mint a másikon egyszerre csak itt volt az este, a mely hazahozta neki férjét és mikor ez nála volt, ismét nem tudott egyébre gondolni, mint szerelméről, boldogságáról; ki sem akart menni a szobából; mit érdekelte őt a főváros! Mit láthatna itt olyast, a mi becs és szépségre az ő kedves kis itthonjával érne föl? és mit érdeklí őt az utcán lóto-futó sokaság, mikor valamennyi közt csak egyetlen egy van, a kit ő szeret, a ki őt boldoggá teszi, és ez egy az ő férje, a ki minden este személyesen jön el hozzá az ő kedves kis itthonjába és ez a kedves kis itthon az ő közös hajlékuk! Három hete volt már Pesten, a nélkül, hogy egy lépést tett volna ki kedves itthonjából, a mi természetesen nagyon megbotránkoztathatta a két szomszédnőt, és nem a legszebb fényben tüntette föl az ő illemérzetét, hanem hát mit tehetett ő róla, hogy olyan nagyon tudott szeretni!

Egy boldogul töltött hónap múlva is csak nagy nehezen bírhatta reá férje, hogy egy sétát tegyen vele a városligetbe, és akkor a fiatal asszonyka azt a fölfedezést tette, hogy a sétálás semmi hátrányos következménnyel nem jár a szerelemre nézve, csak a módját kell tudni, csak úgy kell tenni, mint ő, hogy a sok sétáló világ közepett is mindig csak az ő férjét

látta; és aztán gyakran tettek sétákat a városon kívül eső ligetes helyeken, azután a bemutatási látogatásokra is került a sor és ezek közt első voltak a két szomszédnő; természetesen a fogadtatás mindkét részről a legszívélyesebb volt, ámbar Maróka né ő nagysága mindjárt ezen első látogatás alkalmával kegyesen lehordta a „kedves szomszédnőt“, a miért csak most lehetett hozzá szerencséje, a háziasszony pedig ugyanezen okból szomorúan mosolyogva fejezte ki mély sajnálkozását az iránt, a mi azonban némileg eloszlattatott azon ígéret által, hogy ezentúl gyakrabban teendő tiszteletét, valamint azon remény kinyilatkoztatása által, hogy viszont neki is minél gyakrabban szerencséje leend a kedves szomszédnőkhöz.

És ezen remény nagyon is gyorsan ment teljesebbé; első volt Maróka né ő nagysága, a ki a látogatást visszaadta; eléggé szerénynek találta a fiatal asszonykát, és teljesen méltányolta benne azt a tulajdönt, hogy kesernyészemrehányásaira édes mosolylyal felelt neki; ilyen szomszédnő való neki, és hogy ezen előnyt annál jobban biztosítsa a maga részére, mindjárt az első látogatás alkalmával önönmaga iránti kötelességének tartotta, egész tisztességesen beáztatni a háziasszonyt az új ismeretség előtt, a titoktartás hét pecsétje alatt elbeszélvén neki, hogy mennyi elbizakodottság nem rejlik e bánatos arc mögött, milyen nagyra van házaival, nyaralójával, és mennyit nem pletykált neki róla, még mielőtt csak ismerte is volna; a derék nagyságos asszony tökéletesen meg volt győződve a felül, hogy — mint rendesen szokás — ezen kis felusztás következtében vagy az új asszonyka és a háziasszony közt, vagy e közt és ő között egy kis perpatvar fog kerekedni és ilyen mulatságra ő sohasem szokta elmulasztani a kínálkozó alkalmat.

Azonban csalódott, sem az új asszonyka a háziasszonnyal, sem a háziasszony ő vele nem veszett össze e hurrogatás folytán; a fiatal „mezei virág“ minden összevesztési iparkodást igen ügyesen ki tudott kerülni; a háziasszony siránkozására csak úgy, mint Maróka né ő nagysága csipkedéseire egyformán csak mosolyogni tudott, és pedig olyan gyermekes bensőséges mosolylyal, hogy a két kedves szomszédnő rövid időn azon tapasztalatra jutott, hogy ez a fiatal asszonyka csakugyan „mezei virág“ és pedig a legvadabb fajtajából való; még annyira sincsen kimivelve, hogy megértené, mi czélből ócsárolják le előtte az embert háta mögött! mi szándékból biznak reá ilyen fontos dolgokat a titoktartás pecsétje alatt! még azt sem bírja felfogni, hogy milyen szükséges társas-életi kellék a hírek tovább-adása, mikor az ember nem „apprehendálhat“ magamagára! Hiszen az egy érzéketlen libácska, a kivel nem érdemes az időt vesztegetni!

Igy jött, hogy a kedves szomszédnők mindig gyérebbe és gyérebbe ismételték a látogatásokat a fiatal „mezei virág“-nál és talán teljes közönységbe esik is előttük, hahogy a kegyes gondviselés, a mely tudvalevőleg a házföldelen csiripoló verebeknek is megtermi a fennmaradásukra szükséges táplálékot, arról is nem gondoskodik vala, hogy a két szomszédnő, a maguk fennmaradására szintén szükséges boszankodni- és szomorkodni- különösen pedig pletykálni valót találják meg e földön.

(Folyt köv.)

Temetőben.

Tóth Lajostól.

Néma kert, hová az élet fája
Értt gyümölcsét egy halomba rázza;
S a fővényre
A leveél, mely a gyümölcsöt fődte,
Omló könyüt:
Harmatgyöngyöt hullat reggel-este.

Itt a hely, hová a fáradt lélek,
Nyugodalmat, enyhet nyerni tér meg;
Itt a hely, hol
A bánat és szenvedés jutalma:
A halálban
A háborgó léleknek nyugalma.

Oh! mi szép vagy annak, a ki benned
Feltalálta az elvesztett mennyet!
Oh mi boldog,
A ki gyermek álmait remélve:
Nyugodalmat,
Enyhet adó kebeledbe tére!

Én is olykor hogyha meg szemlélem,
Szélylyel hullott vágyaim, reményem; —
S fáradt lelkem
Szeretteim tördőfése bántja:
Ugy érezem,
Jobb lenne lenn a sir éjszakája!

Szép az élet, annak, a ki élhet;
Oh! de a kit sujtol, úz a végzet:
Lenn a sirban,
A hideg gödörben van hazája;
Ott nyugalmat
A „nem lét-“nek karján feltalálja!

Első szerelmem.

Beszély.

Lovass Nep. Jánostól.

(Vége.)

IV.

Idáig olvastam a naplót, midőn úgy tetszett, mintha a szél zúgása közé távoli kiáltások vegyültek volna. Kitekinték, Julis laka körül csoportosulást láttam, kirohantam. Csónakba ugrani s megindulni percz műve volt. Azután neki a háborgó Tiszának. Túlpartról egy kis csónak közelgett felém. Mi ez! Julis közelget ez iszonyú viharban?

Épen dél volt; a gőzhajó fölfelé indult.

Julis csónaka után egy másik csónakban két férfi erőködött a hullámokkal megküzdeni. Mondám: iszonyú alszél fútt, háznyai magas hullámzásra korbácsolva a Tiszát. Minden erőmot megfeszítve rohantam Julis csónakával szemközt. Gondolkodni nem volt időm. A Tisza közepét épen meghaladtam:

— Oh ments meg! el akarnak vinni!

A másik csónakban a két férfiben H . . . . grófot és a rőt szakállut ismertem föl.

Julis lankadott, az üldözők tért nyertek. Midőn közel értem, Julis felém terjesztvén karjait, kiáltá:

— Inkább meghalok, hogyszem elszakitsanak tőled!

— Iparkodjál ladikom felé az Istenért, a gőzhajó mindjárt elseper? Üldözőiddel majd megküzdök, csak el a gőzhajó elül!

Időm nem volt megállni, s csónakomba venni, mert a gőzhajó fenyegetőleg közeledett.

Julis ujult erővel dolgozott az evezővel. Hasztalan! — utolérték. Épen a rőt szakállu nyult karjával Julis után őt megragadandó, midőn én csónakom orrával az üldözők csónakát meglöktem: a rőt szakállu a vízbe esett.

H . . . . gróf e pillanatban süti rám pisztolyát, de a lökés következtében helyettem Julist, az angyalt lötte szívéen. Julis a vízbe hanyatlott. — Mint sebzett oroszán, oly dühös lettem. Főlemeltem evezőmet s H . . . . grófra halálos csapást mértem, de evezőm, távozván a csónakok egymástól, H . . . gróf helyett csak csónakának szélét érte. A rendüléstől mind én, mind H . . . gróf a vízbe estünk.

Jó uszó valék. Julis után usztam, kit a víz mintegy négy ölnyire elvitt tőlünk. Egy hullám épen tetejére emelte. Ott feküdt rajta, mint menyasszonyi ágyon, hullámfodroktól körülvéve. — Már karomat nyujtottam feléje, midőn egy sötét éles tárgy, mint kés éle szétválasztott bennünket.

A gőzhajó volt, keskeny élével.

Most bukott fel mellettem a rőt szakállu. Ádáz dühvel, mint fenevadak, rohantunk egymásnak. Szándokunk egy lehetett, mert egyszerre fogtuk meg egymás torkát.

E közben a gőzhajó rohant. Azon hullám hátán voltunk, melyet a víznek sebes szétválasztása okoz; soha sem értünk a hajó oldalához, hanem inkább távolitva, eltaszítva voltunk attól.

Tovább nem volt miért élnem!

Láttam a gőzhajó kerekét a vizet csapkodva felénk közeledni. Nem iparkodtam előle. Ellenemnek rőt szakállát fogtam meg, hogy ne menekedhessék; torkomat így ki birtam szabadítani körmei közül. — A hajó-kerek lapátjának egy csapása szétütötte kigyó fejét, mint éretlen dinnyét a gyermek lapdázó botja. Engem a hullám tovaröpített.

V.

H . . . gróf és Brenner hullait kifogták. Julis eltűnt. Nem tudtam fájdalom miatt tisztán gondolkodni. Majd megörültem. Már este felé járt az idő, midőn ismét csónakba ugrottam.

Azon tétovázással, melynek minden nagy veszteséget szenvedett ember martaléka, keringtem azon a helyen, hol szegény Julist a hullám hátán utoljára pillantottam meg. Szívem nem tudta elhinni, hogy ő meghalhatott, hogy ő ott ne legyen, habár a víz folyton folyt is. Sokáig néztem a tovasiető vizet. — Utána, a merre a víz megy, arra kell Julisnak is lennie!

Eveztem lefelé sebesen, mintha utól akartam volna érni azon hullámot, melybe Julist lezuhanni láttam. Este lett, de azért csak mentem sebesen. A fáradság jól hatott eszméletem tisztázására.

Ezen nap megfoghatatlan eseményei mint ködképek vonultak el szemeim előtt. — Már nem eveztem, a víz vitt lefelé. — Reggel közel voltam Martonoshoz.

Ott a Tisza kanyarodásánál, a bánáti oldalon, néhány fűzfa árnyában van egy halászkunyhó.

A halászegények épen akkor siettek a Tisza szélére. A hideg végig futotta idegeimet. Oda eveztem.

Akkor tolta ki a Tisza csendesen szegény Julis hulláját porondos szélére!

Hozzá akartak nyulni, nem engedtem.

Fölvettem a drága, kedves testet s vittem a kunyhó mögötti fűzek alá, ott ráborultam, könyeim megeredtek, — sirtam. Zsibbadás fogott el, szívem fájt, hogy fel kellett kiáltanom. . . . .

. . . . . Mindenemet elvesztettem!

* * *

Este volt. A halászmester, Julisom fogadott apja, téritett magamhoz. Intett, hogy a holtak készítsük el véghelyét.

A nap bucsú-csókját hinté a földre, midőn a kedvest gyöngéden sirjába eresztők. Ott tátongott mellén, épen szive táján a seb, melyet a tyján ak nekem szánt golyója ütött.

Szép nefelejts-szemői megtörtek, mint a lakatlan ház ablakai, gyönyörű holló-fürteit sárga iszap takará. Ajkai, melyek oly hévvel suttozták a „szeretlek“ szót, némák és halványok valának, mint száráról leszakított rózsa levelkei. Karjai, melyeknek boldogító öleléseit annyszor érezem, lankadtan csüggték, mint vihar letörte ág!

Erővel huzott el tőle fogadott apja, nem tudtam megválni mellőle. Csókjaimmal akartam föléleszteni. . . .

Két szomorú füzágat szurtam a kedves sirja mellé.

A nyugati szél a fűzek lombjait ingatva, panaszos hangon nyögécselt; a halászmadarak a sir fölé gyűlve, siró hangjaikat hallatták, melyek közé zokogásom vegyült. ! — —

Az éjt a sirra borulva töltöttem. — — —

— — — Mig az élet kérlelhetlen követelménye Szegeden tartott, gyakran meglátogattam azon kis halmot, mely életboldogságomat fődé. Öntöztem a füzágakat vízzel és könyeim-mel s midőn láttam őket újra hajtani, csókokkal halmozám azoknak fészé bimbait. — — — — Az élet terhes szele elszórt Szegedről.

A kedves sírjáról szakított virág s a szomorú füz néhány levele képezte talizmánomat, melyeket mint az izlám buzgó hive, szívemen hordoztam.

* * *

1855. év augusztus havában ismét meglátogattam Julisom sírját.

Rendes nyári alkony volt. A nap végsugarai arany küllöket festettek a nyugati égre. A fűzek levelei elveszett paradicsomon boldogságáról susogtak.

Csend volt. Csak a halászmadar siró hangja szakította meg a néma ünnepélyes csendet. Ugy hasonlított e hang Julis végső sikoltásához.

Julis sirja mellett egy másik sírhalmot találtam.

A halászlegény, ki a kunyhóból elem jött, mondá, hogy Julis fogadott apja és Gunda sírja az.

Az ezen évben dühöngött járvány e tanyán érte őket s kívánságaik szerint Julis mellé temették el a halászok által.

Most mind a hárman ott nyugsznak!

— — —

Külföldi írók.

III.

Lewald Fanni.

Mühlbachnál nevezetesebb s általában is felette nevezetes jelenség, s egyszersmind Németországban a legnagyobb író nő Lewald Fanni. Megáldva ép úgy átható éles elmetehet-

séggel, mint felette éber lélekkel, nemcsak a természetes élethű iránt viseltetik rokonszenvvel, hanem, — kellő mértéket tartva, — a magasabb ideális világ iránt is.

Lewald Fanni 1811-ben született Königsbergben, Poroszországban. Vallásra nézve zsidó származású, mi költészetére is befolyással van. A zsidónő éles, gyakran elméncz esze a keleti porosz nő józansága által féken tartatik, mi által bizonyos középemű hangulat, bizonyos — mondhatnók — természetes, polgári világosság származik, mely minden művét jellemzi, s mely ismét sok ragyogó elménczés, tiszta derült humor által válik sajátossá, s néha igazán gyönyörűvé.

Természeti adományain kívül, Lewald még sok, mondhatni egyetemleges ismeretekkel bír. Sokat látott s szerencsés természeti tehetségét, részint magánkörökben, részint hosszú jól és célszerűen intézett s egyszersmind fölhasznált utazásai által („Olasz képeskönyv,“ 2 köt. 1847; „Angol és Skótország. Utazási napló“ 2 köt. 1851 stb.) jelesen képezte ki. Hogy az ellenzékhez tartozik, s hogy irodalmi működésébe szívesen vegyít némi vallást, sőt politikai és társadalmi {tendenciákat is, az könnyen megérthető, ha származását tekintetbe vesszük. Mindazáltal itt is, egy két ifjusági műve („Clementina“ 1842; „Jenny“ 1843; „Egy életkérdés,“ 2 k. 1845) kivételével, mindig szigorú mértéket tartott, és, — hála józan természetének, — mindig őrizkedett amaz áradozások és túlzásoktól, melyek a nőemancipatiót egész erélylyel sürgető többi testvéreit annyira jellemzik, s melyek nagy mértékben kockáztatják a különben nemes és életkérdéssé vált ügyet. Különben maga Lewald Fanni is kikelt e túlzások ellen, s mint mondják, az 1847-ben megjelent „Diogena“ című satyricus művecske mely erős támadásokat tartalmaz az emancipatiót válogatlan fegyverekkel védelmező nőirók ellen, s mely művecske nagy feltűnést okozott, s oly roppant hatással bírt, hogy ennek folytán több író nő lelépett az irodalom teréről. Általános figyelmet keltett azonban akkor, midőn hire járt, hogy Hahn-Hahn Ida grófnő, ki e füzet által mélyebben volt sújtva, mint ama számos szigorú kritikai czikk által, mely addig iratott volt ellene, — lemondott az író női pályáról s egyszersmind a világi életről. Maga Lewald sohasem ismerte el ugyan nyilvánosan, hogy e füzetnek ő a szerzője, mindazáltal sok, felette sok körölmény és ok arra mutat, hogy ama nevezetes művecske az ő tollából került ki.

Lewald Fanni nyelve határozott, egyszerű és tiszta. Hogy férfiasan gondolkodik, azt nem merjük állítani, s kételkedünk is, hogy ezzel valami hizelgőt mondanánk neki. Nyelvének azonban plastikai domborúságot kölcsönözni s megvesztegethetlen önvigyázattal, mind ama cikornyákat, mellékes magyarázatokat áradozásokat, mind amaz ismétléseket és hanyagságot, melyek mind a női irályt jellemzik, s mely bizonyos adagban használva, egyszersmind főkéességét képezik: mindezeket eltávolítani, kerülni, ehhez Lewald Fanni jobban ért, mint bármely író nő.

E mellett azonban hiányzik e költőnőnél az, mi a férfit és nőt egyaránt íróvá teszi: s ez a phantasia s a valódi, meleg bensőség. A mily élénk elméje, melylyel bizonyos benyomásokat megfigyel, ép oly gyümölcstelen képzelő-tehetsége, melylyel azokat összefoglalni, s belőlük új önálló műveket alkotnia kellene. A mily élesen fölfogja, s tiszta szemével át meg átvilágítva mintegy uralog környezetén, ép oly tehetetlen, az érzelmeknek meleg, átható érlüktetést kölcsönözni. Ő sohasem mélyed a szenvedély feneketlen tengerébe, sohasem mer ama rejtélyes, látszólag ellentmondó s mégis oly nagyszerű, fenséges világba

hatolni. S ha meg kísérli is ha műveiben a szenvedélyeket vizsgálja, rajzolja is, soha sem válik igazi művésznővé, kinél a nagyszerű classikai formában egyesül, ki a lényegét a formával összhangzásba tudja hozni, kiből a technika benső, magát a technikát szétrombolással fenyegető művészi erő lakozik: — ő, regényeiben ilyenkor is virtuoz, a művészet, a rend, a nyelv simasága itt sem hiányzik, ez azonban nem egyéb, mint festett láng, mely nem melegít, nem ragad magával.

Mindazáltal jeles rajzoló tehetséggel bír. Az átélt viszonyokat, az életében megfigyelt helyzeteket élénken tudja leírni. Ez élénkségekben hiányzik mindazáltal a mélyebb phantasia, az előállított alakokat nem tudja plastikailag kidomborítani élő alakokká tenni, hogy mint ilyenek igazán érdekeljenek bennünket. „Lewald Fanni sohasem ír szívéből, hanem fejéből“ ez állítás, melyet Prutz még a hatvanas években mondott, mai napság is rá illik ez írónőre.

Mint ilyen, könnyed, élénken rajzoló írónői, Németország legjelesebb utazási írói közt foglal helyet. Regényeiben az említett fogyatkozások miatt sokkal hátrább áll. „Princz Louis Ferdinand“ című 3 kötetes regényében (megjelent 1849) a tárgy felette szerencsésen van választva, a kivitelen azonban nem látszik föladatára hivatva; nem lévén értéke, és tehetsége a heroismus föltüntetésére, hőst nem állítja azon talapzatra, melyre már a történet állította volt, hanem szerelmi történetek, fodorlatok hálójába keveri, mely az indokolás ujsága által sem hat, nem hogy a jellemzés művészeté és élessége által az olvasók érdekeltségét lekötne.

Különösen szerencsétlen volt „Változások“ című 2 kötetes regényében (megjelent 1853-ban). Az írónő itt nem csekély föladatot tűzött maga elé. Teljes, hű képét akarta adni a német, különösen pedig a porosz fejlődéseknek politikai, vallási, és társadalmi tekintetben, melyek az utolsó 30 év alatt, a huszas évektől kezdve a forradalomig végbementek. Ilyen hatalmas tárgyhöz azonban sokkal gazdagabb fantázia s nagyobb plastikai erő volt szükséges, mint a milyennel Lewald bír s azért (elismerve némely szép és jeles oldalait) műve felette kevés elismerésben részesült, legalább mint egész, organicus mű, nem nagy hatást szült. Azonkívül igen sajátos philosophiát fejteget e művében, mely azonban mint speciális, egyéni meggyőződés és elv (affectationnak egy Lewaldnak nem merjük mondani) nem lehet a kritika tárgya.

Különben később önkényt lemondott tendentiozus irányról, míg legujabban, az emancipatió újabb lendületénél sokkal több erővel s teljes tehetséggel ismét visszatért az elhagyott irányhoz. E közbeeső szakában életének az életkép felé hajolt s különösen a polgári élet apróbb mozzanatait vette fel tárgyul. Már 1851-ben két kötetet bocsátott közre ez élet-rajzokból: „Berg und Dünen-Gesichten“ cím alatt. Novella-féle utazási rajzok ezek, csinosan, érdekesen, ügyes kézzel előállítva. Még jobb an sikerültek neki az alsóbb néposztályból rajzai, melyek „A Német élet“ címmel tett közzé. Ezekben igen kitűnik a par excellence író, különösen pedig a nő, ki a legapróbb tárgyakat, a legparányibb mozzanatokot is figyelemre méltatja, s ott is talál valami költőt, szépet, hol más ember, különösen férfíró közönynyel halad el, vagy épen lenézéssel távozik. Ez az egyetlen műve Lewald Fanninak, melyben phantasiája és melleg bensősége is teljes érvényre tudott emelkedni, mi pedig — mint már érintettük — egyetlen művének sem történik teljes mértékben. Egy későbbi, mindjárt a „Német élet“ után következő regénye azonban „Az utitársak“ című (megjelent 1857) ismét visszaesést tanúsít s gondolatmenete, fölfog-

gása és kivitele tekintetében még a „Változások“nál is hátrább áll.

Hogy e jeles írónő Németország tudós női közt jelenleg egyikét az első helyeknek foglalja el, s hogy az utóbbi években ő az, ki Németországban a nőemancipatió legnagyobb, legtekintélyesebb képviselője, mondhatni Németország Mill Stuartja, azt úgy hiszem, szükségtelen említenünk.

IV.

Gall Lujza.

Egész más jellemmel találkozunk az oly korán elhunyt Gall Lujzában, ki Schücking Levin, e jeles német beszélyírónak neje volt. Ha Lewald Fanni, dacára minden önmérsékletnek, mégis bizonyos férfias vonásokat elnem tagadhatott, ugy ellenkezőleg Gall Lujza valódi nő. Lewald Fanni az éjszaki Poroszország leánya, többnyire szigorú, elmés, hideg vizsgáló természetű; Gall Lujza a szép Darmstadt leánya, mindig lágy, szende, s kellemes vala.

Gall Johanna Udalrika 1815-ben Darmstadtban született, ősrégi nemes családból, mely eredetileg sváb származású és már több nemzetségen keresztül a katonai pályán, — főleg mióta a hesseni nagyhercegségben letelepedett, — számos és fényes érdemeket szerzett. A kis Johanna kedves de gyöngye lányka volt, gondos anyja ápolása és nevelése által azonban csakhamar erősbült s kiválóan szellemi tehetségei gyorsan fejlődtek, úgy, hogy már gyermekéveiben is sok reményt kötöttek hozzá. Mivelődése befejezése végett anyjával 1840-ben Bécsbe ment, hol a legmiveltebb körök is megnyiták előtte. Legkedverzebb művészeti-ága akkor a zene volt, melyet kitűnő szép hangja is megszerettetett vele. Zenszi képességein kívül azonban csakhamar írói talentuma is kifejlődött, s különösen Witthauer Frigyes a „Wiener Zeitschrift“ akkori szerkesztője volt az, ki őt legelőször buzdította, hogy kisebb elbeszélésekkel s életképekkel, melyeket lapjában közzétett, a nyilvánosság elé lépjen. Anyjának rögtöni halála 1841 nyarán a legmélyebb gyászba borította az ifju leányt: mert rendkívüli bensőséggel, — mely irataiban is visszatükröződik, — viseltetett iránta. — Jóakaró barátok vigasztalva közeledtek feléje; s egy utazása hozzánk, Magyarországra, melyet egy rokonnal családdal tőn, nemcsak földerité szellemét, hanem sok új és érdekes benyomásokkal is gazdagította, melyeket különösen „Az ár ellenében“ (Gegen dem Strom) című regényében látunk kifejezve. A következő év nyarán St.-Goarban, a Rajna mellett, tartzkodott, mely akkor Freiligrath, Simrock, Geibel, Longfellow, s mások látogatása folytán a nagyszellemek gyűhelye volt. E buzdító, érdekes társaságban az ifju költő tehetsége meglepő gyorsasággal fejlődött; egy egész sorát írta meg a szebbnél szebb novelláknak, melyek előbb a stuttgarteri „Morgenblatt“-ban jelentek meg, s később „Női novellák (Frauen-Novellen)“ cím alatt összegyűjtve kiadattak s nagy elismerésben részesültek.

A Rajna mellől Darmstadtba ment ismét, egy nagybátyjához, s itt ismerkedett meg vele Schücking Levin. Az 1843. év tavaszán neje lőn. Ugyanez év nyarát a fiatal pár részint a Rajna mellett, részint Darmstadtban töltötte, őszkor pedig Augsburgba vonultak, hol az „Allgemeine Zeitung“ az érdekes és tekintélyes egyének egész csoportjait maga közé gyűjté, kikhez aztán Schücking és neje is csatlakozott.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Május 18 kán.

Az új idény. — A közbeszélgetés tárgya. — Gróf Pista. — Az új-pesti májusi ünnepély. — Mit beszéltek a fűszálak. — A gondos rendezőség. — A szabad körlovaglás. — A kirándulás képei. — A budai színházról. — Kapitányi ukáz. — Utazás Chinába. — Egressy Ákos.

A mi a szép nő életében első leányának férjhezadása, az a fővárosi szép világban a lóverseny, nevezetes választó-vonal a téli és nyári idény közt, a mint a lovak hazatérnek a gyep-ről, vagy mint a „sport“-világban megfelelő magyarsággal nemcsak mondják, de ki is nyomatják: a turfról, kiadatik a rendelet, hogy az estélyi teremek becsukassanak, előhivatik az élet és halál földi ura: a házi orvos, hogy mondja meg, mi a teendő arra nézve, hogy a megereszkedett idegek újra megaczelóztassanak, és az élet és halál földi ura komolyan megvizsgálván a beteg állapotját, Emset, Ostendét, Ischlt, vagy a körülményekhez képest, Baden-Badent vagy Homburgot ajánlja, mind olyan fürdőhelyeket, a melyekben a kemény téli mulatságokat ujnemű nyári mulatságok váltják föl; kellemes ismeretségek a világ minden részéből, érdekes kalandok vizen úgy mint szárazon és eshetőleg csábító játéksarnokok, a hol az ember pár nap alatt tökéletesen megszabadulhat azon gondtól, hová helyezze el felesleges ezreit, vagy százazreit a nélkül, hogy a papír-ár-kelet hullámmásainak ki legyenek téve; azután elővételnek a párisi lapok, megtudandó, hogy mit határozott III. Napoleon, vagyis III. Napoleon felesége a jövőre nézve; meghagyatnak-e továbbra is a jelenleg uralkodó fő-hatalmasságok, magasabbra tornyosítandók-e, vagy megfosztandók-e koronáiktól; és a szövetség tárgyában mi a jelszó: sárga színű-e, vagy zöld színű? melyik részen esnek változások, megrövidítették-e a felső, vagy az alsó, vagy talán mind a kettő az északi kolossz kedvéért? és midőn a legújabb francia divattudósítások segélyével kellőleg tájékozva van, a test-ör-ségi személyzet hivatik elő: a gyöngéd szabó, a higgadt kalapos, az alapos cipész, az örökké mosolygó aranyműves, a hamisan szenteskedő fodrász, és a többi szolgálattevő tiszt-ségek, a kikkel egyetemben titkos tanácsban a nyári boldogságra szükséges intézkedések minden oldalról megtételén, végleg kimondatik a nagy ítélet, hogy a főváros szívéből kiköltözik a lélek, a fényes, ragyogó, dicső szép-világ, és a mi utána fennmarad, az por és hőség, próza és köznapiság.

Az idei lóverseny azonban még nem tette be egészen a téli idény ajtaját, legalább nem annyira, hogy a fővárosnak egy kis beszélgetési és egy nagy mulatsági anyagot ne hagyott volna hátra. A beszélgetési anyagot ifj. gróf Károlyi István, vagy a hogy a nemes gróf magát aláírta: gróf Károlyi Pista szolgáltatta, és mondjuk ki mindjárt kezdetben, a közbeszélgetés eredménye azon véleményt állapította meg, hogy gróf Károlyi Pista ritka példánya a grófoknak, mert egészen szabatos fogalmai vannak a valódi becsületről. A közbeszéd tárgya bizonynyal ismeretes lesz már kedves olvasónim előtt; a gróf a lóversenyéről hazahajtatván, kocsija letért a hatóság által kijelölt vonalról és ennek következtében lovagló-ostora egy kicsit összeütközött az öt rendre utasító városi con-

stabler arczával; az egész fővárost izgalomba hozta ez ostoros cselekedet, azt állítván, hogy ez csak annyiban különbözik a szegedi börtönök lakói által elkövetett vitéztettektől, hogy ezek irni, olvasni nem tudó, erkölcsi érzetet nem ismerő pusztai betyárok, a kik félelmissé tették magukat az országuton, míg itt a tett hőse a magas körök sarjadéka, születésénél fogva törvényhozó, a tett színhelye pedig nem az országut, hanem az értelmiség és műveltség központja: a főváros; gyilkoló fegyver vagy ostor, az mindegy, a társadalmi rend ellen merénylet követtetett el; általános volt tehát a megbotránkozás és felháborodás elannyira, hogy egyik itteni kávéházban komoly indítvány tétellett az iránt, hogy a belügyminiszter küldött-ségileg kéressék föl arra, hogy gróf Ráday, — nem László, hanem Gedeon, — rögtön visszahivassék külföldről és neveztes-sék ki királyi biztosul gróf Károlyi Pista ügyében; hogy miért nem nyugodott meg az illető indítványozó Thaisz főkapitány részrehajlatlanságában, azt én meg nem mondhatom.

Az indítvány sokaknak nagyon tetszett, a kivitelre azonban nem volt idő, mivel mindjárt másnap a lapok egy nyilatkozatot hoztak gróf Károlyi Pistától, a mely egyszeriben részére hódította meg a közvéleményt. E nyilatkozat egyenesen a közvéleményhez volt czimezve, olyan szép és illedelmes modorban, a milyen gróf Apponyinak is becsületére vált volna. E nyilatkozatban gróf Károlyi Pista előadja először, hogy nem ő a hibás, hanem a lova, ez rugott ki a rendes utból, továbbá nem ő ütötte meg a constablert, hanem az ostora, mert ő tulajdonképen csak azért suhintott a constabler és a ló közé, hogy a constabler fegyvere az ő lovát meg ne sérthesse, az egész ostorsuhintás tehát tulajdonképen csak önvédelem volt a lova nevében, a mit ő, t. i. a gróf, nem a ló, tanukkal is bebizonyítani képes; és e nyilatkozatot a gróf úgy írta alá: „Gróf Károlyi Pista“; — jóleső tanúsága az időnek; tehát nemcsak „Stefi“ grófjaink vannak immár nekünk, hanem olyanok is, a kiknek az István név sem eléggé magyar! Bár mit határozzon már most a bíróság ez ügyben, a közvélemény megbocsátotta gróf Károlyi Pistának e kis ostor-kicsapongást, megbocsátotta neki a grófot a „Pista“ kedvéért is, de különösen a nyilatkozat kedvéért; a ki így kalaplevéve beszél a közvéleménnyel, ahhoz sokan járhatnának iskolába — becsület-tudást tanulni, azt a rakoncátlan ostort pedig gróf Pista bizonynyal szegre akasztotta már, hadd maradjon meg ez is ősi emlékeknek, tanulságul.

A lóverseny anyagjából pedig a múlt vasárnapi májusi ünnepély gyuratott az új-pesti Szunyog- vagy is: Kikötő-szigeten, és ez valóban olyan derekasan kiszámított ünnepély volt, a minő csak tüzről pattant gazdasszonyoktól telhetik ki. Még a fűszálakon is meglátszott a gazdálkodási szándék a jó cél tekintetéből — a tiszta jövedelem a „gazdasszonyok“ árva-növeldeje és a bölcsöde javára volt, — igazán fűszálakon, mert a fű is, a mivel a szigetre vezető hid be volt hintve, ugyanazon fű volt, mely a szigeten termett; de minek hagyni meg e szép zöld füvet a szigeten, mikor a közönség ugyis le-taposná! Egy pár forint tehát ezuton is meg lett gazdálkodva

hesse, a mult hó közepé táján áttért az izraelita vallásra és most boldog férj. — Jókai Mór, mint az „E-r“ közli, megszűnik a „N. Fr. Lloyd“ kiadó-tulajdonosa lenni. — A pécsi főgimnáziumi irodalmi kör Jókai Mórt tiszteletbeli tagul választotta. Jókai Mór szívesen fogadta a megtiszteltetést az irodalom ez ifju szorgalmas híveitől. — Hírszerint: előkelő urak kegyelmi kérvényt nyújtottak be a méregkeverő Ebergényi kisasszonyért. De Ő Felsége elutasítá. Se baj, lehet a kérvényt ismételni is! — A 74 éves agg Hetényi, a „vén komédiás“, ki mind a hét gyermekét a színészetre nevelte, mint a „Jász-kunság“ írja, nyomorban él, s most mintegy 100 kötetből álló kis könyvtárának kisorsolása által akar segíteni magán. A nevezett lap az ellaggott művész támogatására hívja fel a közönséget. — A debreczeni joghallgatók hírszerint, ki akarják körükből küszöbölni a párbajt, s e célból becsületbiróságot állítanak. Reméljük, hogy a szándék nem csak szándék marad, hanem csakugyan létesülni is fog. — Egy fiatal gyereket fogtak el Debreczenben, ki még alig hagyta el a gyermekkort, s már is különféle álnevek alatt járta be Bihart, Szathmárt, Ungot, Bereget sat. és mintegy 1300 frtnyi csalásokat vitt véghez. — A kecskeméti nőegylet alakuló közgyűlésén e hó 9-kén mintegy 400 nő jelent meg. Elnökké Hervát Dömené, alelnökké Szeles Ferenczné és Deák Lászlóné választattak. Az egyletnek eddig körülbelül 200 alapító és 300 részvényes tagja van. — A nápolyi király hírszerint nagy jószágot szándékozik Magyarországon vásárolni. — Multkor Gizela főhercegnő betegedett meg kanyaróban s alig hogy meggyógyult, Rudolf főherceg kapta meg a bajt. A betegség folyama azonban nem ad aggodalomra okot. — Marjalaky, belügyminiszteri titkár, környezetének tiszteletét bíró jeles egyén, mult kedden a Zugligetben golyó által véget vetett életének. Zsebében egy levelet találtak Egerben állomásozó tiszt fivéréhez. — A szombathelyi nők jótékonyági egylete megalakult. Az eszme felkarolója s létesítője: Szél József főispáni helytartó köztiszteletben álló neje, de ez betegség miatt akadályozva lévén az alakuló gyűlésen megjelenni, megválasztották: helyettes elnöknek özv. Darázs Albertné s alelnöknek Kőszeghy Constantin asszony. — A nők építőegylet választmánya e hó 14-kén tartott ülésébe, az általa alakított és fenntartott felsőbb nőnevelő-intézetébe, főfelügyelőnek Barkóczy Dömök Antónia urhölgyet választá el. Ezen nőnövelődebe, a jövő tanévi folyamára, növendékek bentlakás- s egész ellátásra igen kedvező feltételek mellett fol fognak vétetni. — A Kuglerczukrászata kétségkívül egyike Pest legszebb közhelyeinek. A szárazföld kevés nagy városában van ilyen. A híres Tortoni helyisége Párisban csak zug ehez képest. Mind a két terem sok csinnal és izléssel van diszítve. Kuglernek 24,000 frtjába került a termék kiállítása. — Mulatságos tévedés. A pesti postahivatal e napokban egy, az „Országos oltó intézetnek“ címzett levelet kézbesített gr. Szécheny Ödönnel, mint a pesti tüzoltó-egylet elnökének. A gróf hangosan fölnevetett, midőn fölbontá a levelet, melyben Csongrád-megye főorvosa a pesti himlőoltó-intézetből bizonyos mennyiségű oltó-anyagot kér. A postahivatalnok elnézésből tüzoltó-inézotnek gondolta az oltó-intézetot. — „Átalános-művelődés történet“et várhatunk közelobb Aigner Lajos tevékony fiatal könyvárusunk kiadásából. Szerzője: Torkos László, gimnáziumi tanár, ki e művéből Vachott Sándorné asszony fölolvadási tanodájában tartott először előadásokat. — A Thorn-testvérpár Weimárba utazott, hogy meghi-

vás folytán részt vegyen az ottani nagy zeneünnepélyben. — Orsics V. grófot a zágrábi törvényszék nyilvános erőszakoskodás és súlyos testi sértés miatt, 3 évi súlyos börtönre ítélte. — Viz mint halálhozó. A mult kedden, midőn a Vilmos ezred Győrbe érkezett, a fáradságos uttól kimerült katona a szomjuságtól gyötörtetve, leszaladt a Rábához, lehajolt a vízbe s oly nagyot ivott belőle, hogy néhány percz mulva meghalt. — Talált hulla. A buda-budaörsi országuton e napokban egy pórt találtak halva. Hulláját a budai kózházba szállíták. — Czartorisky Konstantin herceg, a franco-osztrák bank elnöke, Bécsét rögtön elhagyta. Adósságainak rendezésével, melyek 300,000 frtra rugnak, egy ügyvéd bizatott meg. — Kaiser-Ernstné asszony, a nemzeti színház egykori jeles drámai énekesnöje, engedélyt nyert föllépésre a nemzeti szinpadon. Jövő kedden vagy csütörtökön fog énekelni a „Hunyadi“-ban, vagy a „Zsidónő“-ben mint Recha. — A volt nápolyi királynő, hírszerint, megvette Slavoniában a Biedermann-féle, egykori Batthyányi jószágokat.

†† (Halálozások) Budán e hó 14-én halt meg 84 éves korában, Szabó József asztalosmester és a budai lövöldének allövész-mestere. A Buda ostrománál részt vett honvédek közül még sokan emlékeznek a jó öreg urra, ki őket oly szívesen fogadta, s konyháját, pinczéjét és egész házát oly örömmel bocsátotta rendelkezésükre. — E hó 14-én hunyt el Tornamegye Szin községben 69 éves korában Gedeon Lajos k. tanácsos. A közélet egy tevékony és fáradhatlan bajnoka volt, kit nemcsak hátramaradt családjának, de az egész megye közönségének sajnálata és részvéte kísér sírjába. — Preisz Henrik pesti városi aljegyző, 27 éves fiatal ember, a városi hivatalnokok legderekabbjainak egyike, e napokban elhunyt. — Bartl János, a híres pesti virág kiállítások kezdeményezője, mult szombaton 73 éves korában meghalálozott. — E hó 16-kán hunyt el Aradon, az ott működő tevékony szingigazgatónak, Follinus Jánosnak neje, szül Lukácsy Antónia. Férje gyengéd nőt, gyermekei végtelenül gondos anyát, a közönség pedig buzgó és tehetséges művésznőt veszettek benne. — Arday Károly, a pesti „Nemzeti kör“-nek huzamosabb időn volt egyik fáradhatlan tevékonyosság igazgatója, meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 16-kától.

Május 16-kán: „Báró és bankár,“ Egressy Ákos föllépteül. — Május 17-ken: „Zampa,“ Herold operája. — Május 18-kán: „Reggeli előtti“ és „Tudtán kívül kém.“ — Május 19-kén: „A cziprusi királyné“ és „Camilla“ operából részletek, Fáy Gusztávtól. — Május 20-kán: „Sheridán.“ — Május 21-kén: „Don Juan.“ — Május 22-kén: „Liliomfi.“

Gazdasszonyoknak.

Jó sajt készítmódja.

A loszedett aludttejet fol kell forralni, meghűlni hagyni, és mint a rendes turót, zacskóba önteni, hogy a savó lefolyjon róla. Ha a turó száraz, meg kell azt sózni és — izlésünk szerint — egy kis fűszert is belé tenni és tetszés szerinti formába nyomkodni, a melyeket aztán, levegőre teszünk ki, hogy a sajtok megszáradjanak. Néhány nap mulva tiszta vászondarabokat forró savóba kell mártani, az egyes sajtokat bele takarítani, egy dézsába egymás fölé rakni, és jól letakarva, meleg

helyre tenni. Négy nap múlva a sajtokat már enni is lehet. Ha e sajt hosszabb ideig áll, jobb ízű lesz.

Megjegyzendő, hogy e sajtokat többfélekép készítik, így például jónak tartják a sajtokat tormalevelekbe takargatni és sűrűen egymás mellé rakván, 3—4 hétig nem bolygatni, a mikor aztán jó sajtok lesznek belőle. — Ajánlják továbbá, hogy szénát megfőzve vízben, a meleg vizet azonnal leöntve róla, a meleg szénába pakolgassuk a sajtokat. Azt mondják, hogy ez különös jó izt ad a sajtoknak, sőt e meleg szénával való bepakolást ha néhányszor ismétljük, a sajtra nézve igen előnyös.

Kukaczoztól pedig úgy óvjuk meg e sajtokat, ha az úgy nevezett hypericum personatum-féle füvet, vagy komlót teszünk a sajtok körül és a tetejükre.

K. Kornélia.

Jó hajkenőcs készítmódja.

Friss marhavelőt kis kockákra el kell vágni, vízben jól keresztülnyomkodni és hideg vízben lassu tüzen forrásba hozni. A vizet többször kell megkeverni, ha hab mutatkoznék rajta, azt tisztára leszedni és ha egyszer forrásba jő, azonnal az egészet egy tiszta kendőn átszűrni. Ha a zsiradék már egészen megkeményedett, le kell szedni a víz tetejéről, tiszta edénybe tenni, habzásig elkeverni és néhány csepp mandula- vagy tökmagolajat hozzá adni. A ki szereti az illatokat, egy kis rezeda, narancs, vagy más jószagu olajat tegyen belé.

A hajkenőcsökből általában csak keveset kell készíteni egyszerre, nehogy a zsiradék megavasodjék benne, mert a megavasodott zsirféle valóságos méreggé lesz a hajnak.

D. Janka.

Divattudósítás.

A szép nyári ruhák idénye is beköszöntött, és jobb kereskedőink annyira jól el vannak látva e szép czikkel, hogy még a legnagyobb igényeknek is megfelehetnek.

Ez állításom némi igazolásául szolgáljon mai mellékletünk: Kánya József divatkereskedésének kelmemintarajza, mely ámbár csak négyféle szövetet mutat be, de ha megjegyezzük, hogy e szövetek nemcsak mind igen kedveltek, hanem azok nemcsak az ott látható színekben és rajzokban, hanem minden színben, minden kigondolható változatosságban kaphatók, úgy tudom, igen könnyen állíthatjuk össze magunknak nyári öltözékeinket.

A mintalapon megnevezett battistok, jacsonok és mosambique-okon kívül a barégek, grenadinek, kockás poilok, bordures tolok, bretánok sat. tartoznak az idény kedvelt szöveteihez.

Az árakra nézve a barégek kaphatók minden színben 25, 30, 35, 45, 50 kron és a finomabbak 70, 80 kr, 1 frtig.

A grenadinek ára: 50, 55, 65, 80 kr és felebb,

A kockás poilok: 40, 45, 50 kr és felebb,

A bordures tolokból egy vég 4, 5, 6 frt és az egészen finomak 8, 10, 12 frt.

Az annyira kedvelt és még inkább nélkülözhetlen nyári plaidek, melyek többnyire kockások vagy csikosak 4, 5, 6, 7½ frtba kerülnek, a finomak 10, 12, 14 frtba.

Fekete cashemirkendők az idény is keresettek, diszesebb öltözékekhez ugyan nem divatosak, de annál kényelmesebbek közhasználatra. Egy fekete cashemirkendőt selyemrojttal már 5, 6, 7, 8, 9, 10 frton kaphatni, a himzetek természetesen drágábbak, de 10 frttól kezdve azok közül is szép választékot találtunk a nevezett dusan felszerelt divatkereskedésben; a melyet ezennel újból bátran ajánlhatunk t. előfizetőink figyelmébe.

A nyári ruhák mintáira nézve is megjegyзем, hogy ha azok közül bármelyikből t. előfizetőnők ohajt hozatni magának, a beküldött minta után azonnal megveszszük és szívesen szolgálunk nekik vele, akár a szerkesztőség, akár pedig a divatkereskedés útján.

A nyári ruhák diszítésére nézve azt látjuk, hogy a könnyű szörkelmékből valókra igen gazdag, dudoros diszítések alkalmaztatnak: apró fod-

rocskák körskörül, és a tünique és derékon is, rüchek, kicsi dudorok, — de hisz a ruhák varrására nézve gazdag változatban mutattunk be t. előfizetőinknek rajzokat, azért csak azt jegyezzük még meg, hogy a mosó ruhák egyszerűbben készülnek a szőrruháknál, a mi igen czélszerű.

Napernyőkre uézve is igen nagy fényűzés mutatkozik az idény, mert a sima napernyők helyett divatos hölgyeink fodros, bodros ernyőket viselnek, gyakran a fodrok mellett még rojt, gyöngyivarrás, himzés, tollak, csokrok és minden kigondolható disz látható. A sima nagy napernyők ára 5, 6 frt, a fodros vagy más diszítésűek 8, 10, 12, 15 frtba is kerülnek.

Számrejtvény.

Várady Teréztől.

- 7, 5, 3, 4, 22. A fiatalságnak ilyennek kell lenni ;
 2, 8, 24, 25, 26. Jární csak tud, de soha sem tud menni ;
 9, 19, 12, 12. Gyümölcse ez sok terebélyes fának ;
 17, 18, 11, 1. Ez meg neve sok szép fiatal leánynak ;
 2, 14, 15, 16. Ha nem vigyázasz reá, ruháidat rontja ;
 4, 6, 7. Ez meg ruhát ad, ha ügyes kéz megfonta ;
 9, 10, 11, 12. Nem derék ember, ki ezt ne kedvelné ;
 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26. Olyan is kevés van, ki ezt el ne venné ;
 1—26 Régi közmondás, de nem mindig igaz,
 Mert néha kevésért és sokat, sokért keveset kapsz.

Megfejtési határidő: június 17-dike.

A f. é. 17-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Damjanich Jánosné.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Otilia, Benedikovics Róza, Csernő Vörös Erzsébet, Jan. csuska Hermin, Erdensohn Emilia, Talányi Vilma, Marosy Emilia és Hermin, Gyura Janka, Székely Rózsi. ifj. Koszits Szilárd Bodnár Anna, Halmai Ilka és Berta, Kunczl Clementine, özv. Zsibay Sándorné, Tell Mari, Zsigray Istvánné, Falvay Flóra, Nagy Fiók Viktória, Kármán Luiza, Brodszky Friederika, Dukai Takács Betti, Ratkovszky Vilma, Temmer Antalné, Pán Irma, Bodó Ilona, Kritsa Aurélia, Pálffy Gyuláné, Kálmán Hetesy Tinka, Hegyessy Róza, Pásztélyi Danielovich Emilia, Némethy Zsuzsanna, Gozsdu Marcsa, Nyáry Teréz és Zsófia, Balogh Farkas Róza, Tormássy Mari, Sósfy Nina, Geher Antalné, Izsányi Endréné, Szabó Mária, Fabiánits Irma, Schütz Lóra, Kanyurszky Matild, Sváby Izabella, Szűcs M. Teréz, Legény Deszáth Irma, László Károlyné, Korpos Zsuzsa, Lázár Kopacz Mária, Porubszky Nelli, Jeszenszky Aranka, Brocken Kovács Emma, Szapper Janka, Mágocsi Józsefné, Vanyek Etelka, Kaszap Mari, Pacséri Odry Alexandrin, Rosemberszky Aranka, Pál Dobosffy Mari, Koch Emma, Buzesko Anna, Lengvárszky Vilma, Fenczik Vaszócsik Mária, Sztecsovic Vilma, Nagy Antónia, Anisits Antónia, Szabóky Erzsike, Dubányi Róza.

A 16-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldték:

Nagy Antónia, Anisits Antónia.

Tartalom.

Családi élet a francziáknál. (Vége köv.) — Kedvosemhez, Kopácsy Dezsőtől. — A mezei virág, Emiliától. — Temetőben, Tóth Lajostól. — Első szerelmem, Lovass nep. Jánostól. (Vége.) — Külföldi irónők. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdaszanyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Kánya József divatkereskedésének kelmomintarajza.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

a jó célnak; és az is igen bölcs gondolat volt, hogy a szigeten, a közönség három részre osztatott: nagyuri, uri és közemberi közönségre; a nagyuri közönség számára székek tartattak kétszen, egyenkinti 5 frtnyi díj mellett, ezeknek a legjobb hely jutott a tüzi játéknál; az uri közönség már hátrább tolatott, 2 frtos ülésekre, a sziget többi része aztán meghagyatott a nagy tömegnek, ülhetett tetszése szerint fára, vagy földre, ha ezen helyet kényelmesebbnek találta, 40 krnyi belépti díjért ezen is jó ülés esik.

Csak azt csudálom, hogy a gondos rendezőség miért nem hirdette ki ezen rangfenntartási bölcs intézkedést mindjárt a falragaszokon? Így is tömérdék közönsége volt ez ünnepélynek, de ugy bizonynyal még tömérdékebb lett volna, nem győzték volna 5 frtos székekkel. De talán ez is a meglepetések közé tartozik, melyekről ez alkalomra bőven volt gondoskodva.

Ott volt mindjárt a sziget elején jobbra egy idylszerűleg körülévezett térségen a „szabad körlovaglás“; nyolcz meglepőleg kicsi lovacska, — de azért távolról sem pony, — felpántlikázva és felkantározva készen állt, mindenkinek szabadságára hagyatva, ha fel akar-e ülni rá, vagy sem, a lovacskáknak meg hasonlóképp szabadságukra hagyatván, ha akar-nak-e menni, vagy sem, és mind a nyolcz lovacska meglepő egyetértésben volt az iránt, hogy nem akartak menni; mikor verték, mert ugyancsak verni kellett a szegényeket, hogy phlegmájukból kimozdítsák, egyet-egyed ugráltak, ki erre, ki arra, aztán megint közös akarattal meglepőleg szépen megálltak, és ez így tartott estig.

Egyébként is a meglepetés hosszú sora váltakozott ez ünnepélyen, és egyik kellemesebb volt a másiknál. Már az a körülmény is, hogy az egy órai utat nem több, mint két óra alatt lehetett tenni, felette mulatságos volt; minden két percnyi járás után öt percnyi megállapodás következett, hogy az ember már-már belenyugodott azon gondolatba, hogy soha sem fog Uj-Pestre érni, képzelhetni tehát azt a kedves meglepetést, midőn végre mégis csak Uj-Pestre ért! Aztán a zene valóságos katonai zene volt, a bukfenczezők közt egy fiatal leány is volt, a ki szintén bukfenczezett és egy tíz éves fiu egy magas létrán felmászva, ép kézláb érkezett vissza atyja lábaira, a ki lábával a létrát tartotta; aztán a tüzi játék, ez már aztán olyan tüzi játék volt, a minél szebbet talán Plutó sem tudna kisütögetni; azok a ragyogó napok, holdak és csillagok, aztán a hazamenet — az ételek és italokról nem szólok, mert ezek magánügyek voltak, — a gőzösön, a szöke Duna hajjain, olyan szorosán összehúzóval, hogy egyik szív a másik dobogását hallhatta meg, — szóval az egész majális-ünnepély olyan volt, hogy sokáig marad kedves emlékezetben mindenkinek, a kinek szerencséje volt részt vehetni benne. Legkellemesebb része az ünnepélynek pedig az, hogy a jótékony célnak igen szép haszna lett belőle.

A zöldbeli mulatságok mellett természetesen a színházak a rövidebbet huzzák; a nemzeti színház páholyaiban sem társalognak többet olyan hangosan, mint a télen, a zártszékek is szélesebbek lettek, csak a budai színházban van pozsdülő élet; közönség ugyan több is elférne benne, de a kicsi közönség is ősi szép szokás szerint, két pártra szakadt, természetesen két fiatal színésznő végett, az egyik párt az egyikért tombol, a másik a másikért, minnek következtében aztán Budaváros kapitánya kiadta a rendeletet, hogy az ottani színpadon csak egyszer szabad hívásra kijönni, ellenkező esetben — ez ki lett felejtve a kapitányi rendeletből, de ezen rendelet után

föltehetni, hogy a másodszeri kijövetel esetében a kapitány drabantokkal vezeteti vissza az illető színésznőket a színpadra, vagy talán épen a sugólyukba zárhatja őket.

Egy új operettet is adtak itt e héten: „Utazás Chinába“ czim alatt, de sem a szöveg, sem a zene — Barbieritől — nem elégitette ki a közönséget; nem is lesz neki hosszú élete e földön, hagyjuk tehát mi is csendesen elnyugodni az urban.

A nemzeti színpadon pedig Egressy Ákos — a halhatatlan Egressy fia — vendégszerepel. Eddig kétszer lépett föl, „Essex“-ben és a „Báró és bankár“-ban, mint Mirmont báró. Szép, daliás alak, kellemes, csengő hang, meleg érzés, máris kellemes színpadi jelenséggé tesz ki e szép törekvésű színészt, dicső atyja példáját követve azonban, az egyénítés és alakításra több gondot kellene fordítania, hogy mint ohajtanók, a művészet világában is — az apja fiát ismerjük el benne.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✠✠ (Batthyány Lajos temetéséhez.) A pesti Ferencz-rendi szerzet zárdafőnöke folyamodványt nyújtott be Pestváros közgyűléséhez oly kérelemmel, hogy a boldogult miniszterelnök holtteste a köztemetőbe való elvitele előtt ne a nemzeti múzeumban, hanem a szerzet templomában tétessék ki közszemlére, s onnan temetessék el. A folyamodvány mellett Királyi Pál emelt szót s a kérést pártolá, már csak a kegyelet szempontjából is, mivel a szerzet a rémuralom dacára is befogadása húsz évig híven megőrzé a tetemeteket. A város szerdai közgyűlése ennél fogva egyhangúlag beleegyezett Királyi Pál nézetébe s Batthyány ravatalát a ferencziek templomában fogják fölállítani. A requiemet azonban aligha e templomba fogják megtartani, mivel karzata nem eléggé tágas a gyász-ünnepély alkalmával működő erők befogadására. — A gyász-ünnepély alkalmával tisztelgő banderiumba eddig 16-an jelentkeztek. Nagy ellenállásba ütközik az eszme, hogy a városi képviselők magyar diszruhában, kalpagosan jelenjenek meg.

✠✠ (A Batthyány-temetésre.) Pest város meghívása folytán, a legtöbb megye és város küldöttségeket küld Pestre, de ezek elhelyezéséről senki nem gondoskodik, a temetés napjaira vendéglőinkben minden szoba már is le van foglalva, magánismerősöknél pedig, — hisz a roppant drágaság folytán, ugy is mindnyájan a legszűkebb helyiségekre szorultunk, — csak a legkivételesebb esetekben jut egy-egy vendégnek helye. Ohajtanó tehát, hogy Pest város az általa meghívott vendégek számára legalább szállásról gondoskodjék.

✠✠ (A zenekedvelők egylete) a Batthyány temetés utáni napon Mozart requiemjét fogja előadni a nemzeti színházi magánénekesek és a zenekar egy részének közreműködésével. Ugyanez egylet a muzeum helyiségében is fog gyásznépeket előadni, vegyes karra a nagy halott tetemeinek koporsója mellett, a fővárosi összes dalegyetek is részt fognak venni a gyász-ünnepélyben testületileg zászlóikkal, és ugy a muzeumban, mint a temetőben gyásznépeket fognak előadni.

✠✠ (A brassói temetőben) Zajzoni korán elhunyt fiatal költőnek barátjai és tisztelői síremléket szándékoznak állítani és a végre gyűjtő-iveket bocsátottak ki. Nálam is van egy gyűjtő-iv és örömet teendőm közzé lapom útján az e szép célra netalán begyűlendő bármilyen csekély összeget.

✠✠ (A Bécs melletti) Karlsburgban egy jezsuita-növeldő van, melyben a jelen tanévről megjelent kimutatás sze-

rint 34 magyar főuri sarjadék neveltetik a hazának, a polgárosodásnak, a szabadságnak jezsuita módon; ezen 24 közt van egy Andrássy, egy Csáky, két Deseffy, egy Palavicini, egy Szapáry, egy Széchenyi, három Wenkheim, két Zichy stb.

✦✦ (Andrássy Gyula grófné,) az ó-budai szeszgyár leégése alkalmával elhalt munkások özvegyei s árvái, valamint a keresetképtelenné vált munkások számára a főváros urhölgyei közt két iven gyűjtést rendezvén, annak eredménye összesen 745 frt lón, mely összeghez királyné őfelsége 200 frttal, maga a nemeslelkű miniszterelnök pedig 100 frttal járult. A begyűlt összeg az illető hatóságnak kiosztás végett e hó 17-én átküldetett.

✦✦ (Az állatkertben) nagy néptömeg gyűlt össze e hó 17-én. Bámulták az ujonnan érkezett oroszlanokat, hyenát, párduczot, farkasokat, miket Casanova híres állatszeliiditő hozott le magával, s melyek egész napon át a többi állatok között szemlélhetők lesznek, este 6 órakor pedig Casanova asszony naponkint fényes előadást és nyilvános etetést tart, az állatkertben ujonnan épített szinkörben. — Az állatkerti belépti jegy mindamelllett marad az eddigi, t. i. egy személyért 20 kr., gyermekdíj 10 kr, ezért, külön díj fizetése nélkül, az állóhelyeken az előadást is végig nézhetni, csupán az ülőhelyekért kell némi csekély díjat fizetni. Az első nagy előadás már e hó 21-én volt.

✦✦ (Budavára bevételének) máj 21-én volt évfordulója, méltó, hogy megünnepeltessék, mert ez is egy babér a magyar dicsőség-koszoruból, és a fővárosban is kegyelettel ülték meg e dicső nap emlékét. A budai Krisztina-város kápolnájában hallott mise tartatott azon honvédekért, kik Budavára bevétel alkalmával elvérzettek. Délután 3—4 óra között a Horváth-kertben gyűltek össze mindazok, kik megakarták látogatni a Krisztinavárosi temetőt, hol az elvérzett honvédek nyugosznak. A sír fölött, az elesett honvédek emlékére Irányi Dániel beszédet tartott.

✦✦ (Gr. Károlyi Pista) urra a kapitányi hivatal a sokat emlegetett rendőri kihágása miatt 100 frtnyi bírságot rótt, a gróf felebbezte ugyan a végzést, de a tanács helybenhagyására azonnal lefizette a bírságösszeget; az ostorcsapási ügy pedig még külön a fenyítő törvényszéknél van tárgyalás alatt.

✦✦ (Benza Ida kisasszonnyal) az igazgatóság nem igen tud egyezményre jutni, bár még egyszer annyi fizetést ígért neki, mint a mennyivel mostani három drámai énekesnők együttesen rendelkezik, a k. a. a kész szerződés megküldését kéri, de melyet, szokása szerint, valószínűleg csak mellékezeljái előmozdítására akar felhasználni. Ugy látszik, a t. kisasszonynak nincs sok kedve Pestet meglátogatni.

✦✦ (Aranyosszék) egyik közelébb tartott bizottmányi ülése szép példáját adta a tudomány és irodalom pártfogásának. Kimondá, hogy Orbán Balázs „Székelyföld“ című munkájának Aranyosszékéről szóló V-ik kötetét pártolni fogja s egy-egy példányt minden község számára azonnal meg is rendelt. E mellett magánosok még a gyűlés tartama alatt vagy 20 példányra irtak alá s így remélhető, hogy a nagy gonddal és tanulmánygyal irt munka legalább Erdélyben kellő elterjedésnek fog örvedeni, mert e szép példát, utólagosan bizonynyal a többi szék is követni fogja.

✦✦ (A testvér-fővárosok lakossága) között mindig akad egy-egy meggondolatlan ember, a ki a veszélylyel játszik. Így múlt pénteken egy merész uri ember, daczára a tilalomnak, rá akart ugrani a már lefelé induló budai gőzsiklóra, de elcsuszván, a

kocsi és szűk védfal közé szorult. Kínos pillanat volt ez az utazókra s a várbeli állomás hivatalnok személyzetére, de immár a legközelebbi pillanat megmutatta, hogy a vakmerőnek semmi baja sem esett. Ha történetesen erősebb testalkatu talál lenni, a kocsi bizonyára odalapította volna a falhoz.

✦✦ (Az országos dalártnepély) rendezősége nagyban mozog. Az ünnepély Pesten leendő, s a rendező urak nemes törekvésükben a fővároshoz illőleg fényessé akarják azt tenni. Ez alkalommal erősítették meg lehetőleg a kapocs, mely az ország számtalan dalárdáját kötendően össze egy hatalmas dalárszövetséggé. A rendezőség már készített is e szövetség zászlaját, mely az ünnepély alkalmával fog felavattatni s küldött-ségileg — Erkel Ferencz, Ábrányi Kornél, Bartay Ede, Vajda Viktor urak által — kérette fel Jókainét a zászlóanyaság elfogadására. A művészön egész készséggel fogadta el a megtiszteltetést. — A műrendezési szakosztály e hó 14-én Királyi Pál elnöklete alatt ülést tartott, melyben Kereszt-szeghy Antal bemutatott dalcsarnoki terve általánosán kinyerte a szakosztály tet-zését, s az csekély módosítással elfogadtatott, valamint Lehman M. diszitményi tervezetei is, melyek valóban meglepő szépek.

✦✦ (Rózsás Napló.) E hó 16-dikán déli 11 órakor tartott a Hermina kápolnában, Koczó Irén kisasszony esküvője Ilkei Bradács Antal, bereghmegyei főorvos urral. — Kellemesi Melczer István, a legfőbb ítélőszék elnöke, kedden vezeté oltárhoz özv. báró Uckermanné szül. Lopresti urhölgyet. — Gróf Széchenyi Béla ur, hir szerint, nőül veszi Erdődy Herna grófkisasszonyt. — Kausser István mérnök, az amerikai konzulság pesti képviselője, múlt hétfőn vezette oltár elé Kassán a művelt lelkű Gerster Irma kisasszonyt.

✦✦ (Vegyes hírek) Gödöllőre a nápolyi király múlt pénteken reggel 9 órakor kocsin érkezett gr. Andrássy Gyula kíséretében. Az igazgató fogadta, megmutogatva a kastélyt, környékét és amaz ujításokat, melyek e szép helyet rövid idő alatt jelentékenyen megszébbíték. A király négy órát töltött Gödöllőn s igen megtetszett neki a szép táj. — A fáradhatatlanul buzgó gr. Károlyi Edéné elnöklete alatt álló bölcsőde vagyona f. évi márczius végén 65,645 frt 54 krt tett ki. — Julia, özv. szerb főjedelemlő, lemondott a boldogult Mihály fejedelem ingó vagy ingatlan vagyonára való minden igényéről IV. Millan javára. — Megjelent zeneművek. Rózsavölgyi és társánál megjelent: „Die fesche Nettel.“ Polka zongorára. Irta Csillag Mór. Ára 50 kr. „Tiszaparti hajósdal“, barcarolle. Zongorára szorzé és Novotny Ida urnőnek ajánlja Mosolyi József. Ára 40 kr. — Békesmegye gr. Batthyányi Lajos ünnepélyes temetése alkalmából nemcsak küldöttség által fejezi ki kegyeletét a nagy halott iránt, hanem az által is, hogy ezen első magyar miniszterelnök arczképét rendelte meg a megye számára. — Leffrank Adolf negyedéves joghallgató, vasárnap délben a jogi egyetem egy másod-emeleti ablakából a kövezetre ugrott, és fejét annyira összetörte, hogy mire vele a kórházig értek, már meg volt halva. Zsebében egy száz forintról szóló, de még föl nem szerelt váltót találtak. — Egy pesti pióczakereskedő táviratot kapott Bécsben levő nejétől, hogy küldjön neki 30 frtot, miután pénzt elveszté; a férj elküldé, de visszatért nejétől csakhamar megtudta, hogy rászédtek, mert ő nem táviratozott semmit. — A Losonczi állomászó 25. zászlóalj egy kiszolgált ősmestere, a szomszéd Losonczi-Tugár városban egy izraelita lányba beleszeretvén, hogy azt olve-

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>22. SZ. Május 29-kén. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi jaratási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	---	---	---

Családi élet a francziáknál.

(V e e.)

Panaszkodhatik-e jogosan egy házasság férfi, ki nem saját házi körében keresi életboldogságát, ha egy harmadik, — a fiatal nőben szunnyadó érzelmeket fölismerve, életre hívja azokat, s ez által annak meghittjévé lesz? Nem a férj kötelessége lett volna-e ez érzelmeket ébresztgetni, kifejtetni, s a házasság boldogságára felhasználni? De hisz ehhez odaadás és szerelem kivántatnék, pedig ritkán alapszik ezen az egybekezelés. — Lehet-e azért csudálni, ha a férfiak csakhamar a házasság után visszatérnek ifjui élvezeteikhez, a mellözött nők pedig a nekik megongedott szabadság korlátain is túlesaponganak? A női demi-monde-nak határt nem ismerő luxusa legtöbbször a férj pénztárából fedeztetik. Mindamelllett a házasságok kevesebb mértékben botránkoztatók a közönség szemében, mint egyéb országokban, hol a házasság nagyobb szentségben tartatik. A házastársi hűség nagy mértékben veszt becséből és jelentékenységből ott, hol nem szerelem volt alapja a házasságnak; a kölcsönös közönyösség könnyebben elviselhetővé teszi a létező összhangtalanságot is, s a válás lehetetlensége a titok leplét borítja a házasság sokféle belső árnyfoltjaira.

Több ízben indítványoztatott már, hogy a női hozományt mint a házasság rothasztó alapját, meg kellene szüntetni Franciaországban. Nem lehet tagadni, hogy — eltekintve e rendszabály kivihetőségének kérdéséről, — ez által a házasságkötések indokai meg lennének mentve legtisztább mozzanataiktól; a nő saját öntudatára ébredne, ha tudná, hogy nem vagyona, hanem szellemi, szívbéli kincsei határoz-

nák el becsét, az a sok fiatal férfi, kik most gazdag házasság által igyekeznek maguknak az életben jelentékeny állást szerezni: saját eszközeikre lennének utalva, s sok haszontalanul elfecsérelt erő adatnék vissza a közjóért számára, a házasság és családi élet lenne ismét köz- és gyújtó az emberi boldogságnak.

De ez indítvány maguk a francia nők közt is kevés tetszésre talált. A házi tűzhely tiszta nemes örömei annyira idegek elöttük, hogy annak pusztasága lehetőségeért nem akarják feladni azon befolyásos állást, melyet vagyonuk felett fentartott szabad rendelkezésük kölcsönöz nekik. A hozomány azon aranyláncz, melylyel a férjet magukhoz csatolják; a hatalom és befolyás előnyei kárpótolja nekik a szerelem hiányát.

A nőnem társadalmi jelentősége ennél fogva Franciaországban nagyobb, mint bármely más államban, mert az ingó és ingatlan vagyon legnagyobb része a nők kezében van.

De még kevesebb tetszésre találta a hozomány eltörlése a férfiak között. Egyik ez által lesz képessé valamely üzletet alapítani; a másik nyugodtan várhatja mellette a tudomány vagy művészet terén tett fáradozásainak eredményét. A nőtlenség a hozomány eltörlésével nagy mértékben el fogna terjedni.

De nagyobb mértékben mint a hozomány, oka a házassági szomorú viszonyoknak: a családiasság iránti érzékhiány, mi oly nagy mértékben sajátja a francziáknak. Vere könnyű és heves, ő jobban, mint bármely más nép, érzi a társasélet szükségét, s nincs inyére a magába-zárkózottság. Ha volna

érzéke s elöszertete a családi csendélet iránt: oly indokok, melyek ott a házasságkötéseknél uralkodnak, nem verhetnének gyökeret a nép szellemében.

Angliában is szokásban vannak a házassági szerződések, de céljuk inkább a szívek szövetségét a földi vagyon egyesülésére is kiterjeszteni, mintsem a házastársakat egymás ellenében biztosítani. Az újabb francia irodalom nem keveset munkált közre a családi élet aláadásában, a házassági hűtlenség képezvén regényeik kifogyhatlan tárgyát. Egy olyan időben, hol egy Faydeau-i természetellenességei a valódi életből vannak merítve: egy Michelet finom és gyengéd eszméi a szerelemlről, házasságról és családról, — nem verhetnek gyökeret.

Közli: Kiss Elek.

F o h á s z.

Halász Dezsőtől.

Mit oly régóta várva vártam,
Dicső napunk im felvirad,
Lelkem mosolyg a napsugarban,
Sirok a nagy öröm miatt.
Oh, van boldogság itt e földön:
Birok egy szívet, mely szeret,
Nem aggódom kétes jövőnkön,
Elhagytuk a fagyos telet!

A kikeletnek verőfénye
Életre költi a rögöt,
Madárának zendül a légbé,
Szívárvány kél felhők között.
A virágokon rezgő harmat
Egész világot tart magán,
A nagy természet hosszan hallgat,
Mereng a madarak dalán.

Dicső természet, öszhangodba
Fogadd bé esküvésemet,
Nem hagylak el, a r á m, soha,
Hozzád örökre hű leszek.
Ha megcsalnálak valamikor,
Sujtsa lelkemet kárhozat!
Bizom benned s te bennem bizol...
Isten, add ránk áldásodat!
(Pesten, 1866. május 10-kén.)

A mezei virág.

Elbeszélés.

Emiliától.

II.

Midőn azt mondtam, hogy Szőke Antal komoly férfi volt, nem egészen szabatosan fejeztem ki magamat; mert természeténél fogva a legvidámabb kedélyű volt, órákig el tudott játszani egy két éves gyermekkel, jó baráti körben elméje szikrázott a szellemtől, és szép leányok társaságában egyiránt tudott ábrándozni és divatról csevegni, szerelmes költeményeket szavalni és füttyölési zeneszó mellett tánczolni. Volt is oka neki jókedvűnek lenni, mert egész eddigi életén át a szerencse szegődött hozzá, saját szorgalma és iparkodása által végezte volt iskolai tanulmányait, pár évvel később ugyan, mint a gazdag ifjak szokták azokat végozni, mert hat évig „pauzál-

nia“ kellett, hogy a nevelői pályán két leánytestvére kiházásáról gondoskodják, de annál kitünőbb eredménnyel; kétszer egymásután nyerte el az egyetemi pályadíjat, és midőn az ügyvédi vizsgát letette, azonnal igen előnyös meghívást kapott volt egy nagyobb vidéki város jó hirben levő ügyvédjétől irodavezetőnek, a hol mivel főnöke már nagyon igénybe volt véve szerzett vagyonának jövedelmezővé tételével, az irodai ügyek legnagyobb része ő reá bízott, és így nagyon jól ment dolga, huszonnyolcz éve daczára szíve tele volt boldog reményekkel a jövőre nézve, és mikor a szív vagy nagyon tele van, vagy nagyon üres, akkor rendesen szerelmes szokott lenni.

A mi Szőke Antalunk is a természet ezen rendjét követte; alig volt félévig a vidéki városban, szerelmes lett az ő mostani feleségébe, a „mezei virág“-ba, kit akkor még Egri Etelkának hívtak, az az tulajdonképen sehogy sem hívták, mert alig tudták, hogy a világon van, pedig nem volt épen a rutak közül való; de az idő nem kedvezett neki; atyja: Egri János, haszonbérllő volt, egy pár rossz év tönkre tette vagyonát, csőd alá jutott, Szőke Antal főnöke a csődtömeg képviselőjévé neveztetett ki, és Szőke Antalnak jutott a szomorú szerencse, egykor-máskor átrándulni Egri János pusztulásnak indult falusi lakába, ott ismerkedett meg ennek legidősebb leányával, a tizenhét éves Etelkával a sorsüldözött apa erős támaszával, három kis testvér hű gondviselőjével, a pusztulásnak indult ház földerítő napvilágával, és mivel erre a szív kifogván az érdeken, az irodavezető, főnöke háta mögött, oda tudta vinni a dolgot, hogy a hitelezők becsületes egyezsége lépven a bukott adóssal, a csőd alól fölmentették, Szőke Antal elvesztette ugyan főnöke bizalmával együtt irodavezetői állomását, de talált helyében egy — hite szerint — sokkal drágább, megbecsülhetlen kincset, egy olyan leány szerelmét, a minő leányt ő mind- eddig csak képzeletének tündérországlában látott.

Különben sem vette volna nagy veszteségnek az irodavezetői állomás elvesztését; jeles készütsége és széles ismeret-sége mellett maga is nyithatott volna ügyvédi irodát, de akkor neveztetett ki a „második magyar miniszterium,“ tizennyolcz évi sötétség után verőfényes napvilág terült el a magyar égen, és Szőke Antalnak erő és munkavágytól pezsdülő lelke csapkodtatta szárnyait, vonzódva a felsugárzó napvilág közelébe, a fővárosba, a hol a haza szebb jövőjének talpkövei rakatnak le; ő is egyike akart lenni azoknak, a kik e dicső munkában fáradoznak, van hozzá ereje és képesége és van e mellett tiszta szent akarata, csak engedjenek neki egy kis tért, a melyen életét megvethesse, a többi az ő dolga lesz, majd megmutatja ő, hogy mit mivelhet a képességgel párosult szent akarattal és hazaszeretettel; lehetetlen, hogy rövid időn elismerést ne vívjon ki magának azon jelesek részéről, a kikre a haza szebb jövőjének alaplétele van bízva!

Ilyen boldog reményekkel bucsuzott el kedves Etelkájától és hogy a bucsukönyvek annál fényesebben ragyogjanak a kedves leány szemében, a bucsu estéje egyszersmind az eljegyzés estéje volt; az apa áldáskönyvei belevegyültek a hű szerelem örömkönyvei közé; hogy ne áldaná meg ő is, az Isten is, azt a frigyet, melyet a nemes szívek tiszta szerelemmel kötnek! Egyetlen egy könynek sem volt szabad többé folyni, az apai szivben föltámadt a fiatalos jókedv, bort az asztalra, zenét a szobába, vigan, jókedvűen kell ez estét megülni — mondá — és zengett a jókedv és járta a táncz, a mig csak a hajnal el nem választá őket egymástól; még egy forró ölelés, még egy „Isten hozzád,“ és a boldog vőlegény elhajtattott, a boldog menyasszony áldó szemekkel nézett utána, aztán visszatért

szobájába körülzengve a völegény utósó szavaitól: „Nem sokára egyek leszünk elválhatatlanul!”

A fővárosba érve, Szőke Antalnak első dolga volt feljárni itteni ismerőseit, ajánlatokat szerezni magának volt egyetemi tanáraitól és azon család részéről, a hol nevelésködött volt, és eként fölszerelve, személyesen adta át folyamodását báró Tószeghy Arthur miniszteri tanácsosnak, a ki előtt még a nevelei évekből ismeretes volt, sőt egy alkalommal egy kis szolgálatot is tehetett neki. A tanácsos igen nyájasan fogadta, válogatott szép szavakban fejtette ki előtte, mily nagy szüksége van most a hazának munkabíró és munkaszerető hazafiui erőkre, mennyire örül, hogy ilyen jeles tehetséggel fog a miniszteriumban rendelkezni, okvetlenül tehetségének megfelelő helyre fogja őt tenni, föl is jegyezte magának mindjárt nevét a tárczájába, akár be se adja folyamodását, mondá, ha-nem-ha a forma kedvéért, ismeri ő már őt eléggé és majd értesíti, hogy mikor kezdje meg hivatalos működését.

Szőke Antal boldog volt, ez több volt, mint a mit remélt; maga a tanácsos az ő pártfogója, és milyen ember, milyen hazafi! Mily boldogság lesz, ilyen nemes férfi és nagy hazafi alatt a hazát szolgálni, és milyen boldog a haza, hogy a hosszas kínos szenvedés után olyan szerencsés tapintattal ki tudták választani a férfiakat, a kik tiszta szív és fényes elmére nézve annyira kiválnak a többi emberiség közül és valamenynyinél fényesebben ragyog az ő tanácsosa; hogy bele tudott pillantani az ő lelkébe, hogy fölsimerte szerény külseje alatt is tiszta erős lelkét, és a szavakat, melyeket hozzá intézett, oh, nem a főúr, nem is a pártfogó, hanem a jellemes férfi szavai voltak azok! Végre tehát földerült hazánkban is a kor, midőn a nagyok azért nagyok, mert elméjüknek világoslátás lőn megadva, és a hatalom azért adatott kezükbe, mert csakis a szent igazság és tiszta hazaszeretet irányozza őket tetteikben! Eljen a haza, és éljen az ő kitünő tanácsosa!

Eként végezte be a levelet, melyet a mint a tanácsostól haza érkezett, Etelkának irt; annyira el volt ragadtatva a benyomástól, melyet a látogatásból magával hozott, hogy a menyasszonyához intézett levélben alig volt szó szerelemről, csak az ő boldogságáról volt benne szó, a szép munkaköréről, mely számára megnyílt, az ernyedetlen munkásságról, melyet ő a pályán ki fog magának vívni.

De csak rövid időre feledkezett meg szerelméről; a mint föleszmélkedett elragadtatási mámorából, ismét ott tündöklött szívében hű szerelme, mint a tavaszi nap az égen a zöld vetések fölött; a bőség a földön terem, de az áldást az ég sugarai árasztják alá reá; azonképen az ő szíve; a szebb jövő tervei csak azért szépek, mert a szerelem terjeszti reájuk áldását; ereje a hazának van szentelve, de élete a szerelemé; ez oszlatta el szívében a sötétséget, ez által vált neki szükké a kör, a melyben eddig mozgott és világította meg előtte az utat, a melyen haladnia, a czélt, a mely felé törekednie kell, hogy az igaz boldogságot elérje; ez marad neki vezérszövétnoke az egész életen keresztül, azért ha előbbi levelében csakis a hir és dicsőség boldogságáról szólt, az ő imádott Etelkája bizonynyal ebből is csak az ő hű szerelmét fogja kiérezni; mi is volna neki hir és dicsőség szerelem nélkül? hiu vágy, melyet elérnie sem volna talán ereje, és melyet elérve, hidegen hagyná szívét; üres káprázat, festett nap, melynek nincsen melege.

Ilyen formán irta azt meg menyasszonyának még azon nap egy újabb levélben, és a felelet roá sem várokozott sokáig magára; hogy milyen volt a felelet, azt mindnyájan képzelhetjük; azután még egy pár levél váltott közöttük, mert másfél

hónap telt el, míg Szőke Antal megirhatta menyasszonyának, hogy a tanácsos akként váltotta be ígérteit, hogy kinevezték őt segéd-fogalmazónak.

A csalódás és fájdalomnak legkisebb nyoma sem volt a levélben, melyben ezt menyasszonyának megirta; sőt inkább úgy tüntette föl a tettet, mint újabb bizonyosságát a tanácsos nagy hazaszeretete- és igazságszeretetének; igaz ugyan, hogy ő magasabb hivatalra érez magában képességet, de első a haza, és egy magas hivatásától áthatott kormányférfi nem szórhatja ki látatlanban a magasabb hivatalokat, azokat elébb meg kell érdemelni, és erre az alkalom meg van adva, a többi aztán az ő dolga, maga a tanácsos a leghatározottabban mondta neki, hogy csak a körülmények kényszerítő hatalmánál fogva nevezték őt ki egyelőre segéd-fogalmazónak, de rövid időn gondoskodni fog róla, mert ismervén képességeit, multját és jellemét, tudja, hogy magasabb alkalmazásra lehet igénye és ő ezt a legrövidebb idő alatt meg is fogja neki szerezni.

Szóról szóra így mondta ezt neki a tanácsos és szóról szóra így irta meg azt Etelkának és tele szent elhatározással és szép reményekkel tette le a hivatalos esküt és lépett az új hivatalos pályára és nem volt ott tovább három napnál, midőn az osztály vezetője: báró Tószeghy Artur az egész osztály szeme láttára megölelvén őt, megdicsérte munkáját, annál több pedig Szőke Antalnak nem kellett; ha most, három napi munkálkodás után annyira meg van vele főnöke elégedve, hogyan lesznek majd vele megelégedve később, midőn ernyedetlen szorgalmáról és alapos szakképzettségéről is több alkalma lesz bizonyosságot adni.

És minden nap magasabbra nőtt reményének fája; az osztályfőnök nemcsak a fontos hivatalos ügyeket bizta reá, hanem saját munkái közül is azokat, melyekre tájékozottság és irányi avatottság voltak szükségesek, ő általa dolgoztatta ki magának saját használatra, és Szőke Antalt büszkévé tette a bizalom, tudta, hogy nem lévén a földi adományok egyenlően kiosztva, kézfogva kell a születési arisztokracziának az ész-arisztokracziával működni a haza érdekében, így kívánják ezt hazánk sajátlagos viszonyai és báró Tószeghy Artur elég felvilágosodott arisztokrata volt arra nézve, hogy ezen igazságot belássa, és Szőke Antal viszont elég jó hizemű volt arra nézve, hogy a viszonos támogatás iránt legkisebb kétely nem támadt szívében.

Dolgozott tehát mint a hangya, részint a hivatalnak, részint ügyvédeknek peres ügyeket, lapoknak könyvismertetéseket, a mi dolog csak előadta magát, és adta is elő magát elég dolog számára, mert sokoldalú képzettségénél fogva sok oldalról tudta magát hasznossá tenni, és ideje is volt hozzá, mert míg mások a nyilvános sétatereken a szép világot bámulták, azalatt ő egy-egy pillantást vetve az íróasztala fölött függő női arczképre, fél éjtszakákon át dolgozott, mert ez arczkép az ő imádott menyasszonyának arczképe volt, a kinek szerelme vidám éberségben tartotta lelkét.

És midőn így megfeszített szorgalommal három hónapig dolgozott volna, egyszerre csak azon vette észre magát, hogy az ő nagyrabecsült tanácsosa szépen kiveszi kezéből a fontosabb ügydarabokat és helyében olyan ügyeket oszt ki neki, melyeknek elintézésére sem tehetség, sem készütség nem kívánatik, a leggépiesebb, lélekölő, száraz munkát, a mit a legkorlátoltabb elme is játszva el tud végezni, és midőn a gyanutalan lelkű Szőke Antal azon kérdést bátorkodott intézni a nagyságos osztálytanácsoshoz, ha talán nincsen megelégedve

eddig munkálkodásával, a nagyságos tanácsos a lehető legnagyobb mosolylyal azt mondja, hogy: de bizony meg van elégedve, semmi kifogása ellene, hanem csak azért osztja most Luzsnay Ottmár tiszteletbeli segédfogalmazó kollegájának a fontosabb ügydarabokat, mivel ez gyöngébb levén nálánál, azt akarja, hogy ez is belegyakorolja magát a nehezebb munkába, és a mi gyanutalan, tiszta lelkű Szőke Antalunk egész rendjén találta a nagyságos tanácsos ur ezen eljárását, ámbár a krumpli-kapálás nem lett volna olyan keserves munka reá nézve, mint egyik nap úgy, mint a másikon nem tenni egyebet, csak számokat írni és neveket egyik könyvből a másikba, ő, a ki mióta eszén van, mindig csak szellemi foglalkozáshoz volt szokva; de mit nem tesz az ember jövőjeért, kivált mikor van egy szerető szív, a kivel e jövőt meg fogja osztani, és megvan neki az a reménye, hogy e kínos száraz munka úgy sem fog sokáig tartani; mert hiszen maga a tanácsos, a főúr, a gentleman, adta neki szavát arra, hogy a legelső alkalommal elő fogja léptettetni!

És midőn így újabb hat hónapig minden kigondolható szép biztatásokkal táplálta reményeit, egyszerre csak azt hallja, hogy az ő alsóbb rendű kollegája valóságos fogalmazóvá lőn kinevezve, ő pedig csak tovább is meghagyatott annak, a mi volt: segédfogalmazónak!

A jó ember egyáltalában nem bírta elhinni, hogy ez a hír való legyen; lázasan lihegve szaladt az utjába eső első kávéházba, és miután a hivatalos lapoknak nem igen szokott a kávéházakban felette sok olvasója lenni, csakbamar meggyőződhetett róla, hogy a hír nem volt alaptalan, ott olvashatta a hivatalos lapban, hogy Luzsnay Ottmár tiszt. segédfogalmazó valóságos fogalmazóvá neveztetett ki! Szegény Szőke Antal, közel volt a kétségbeeséshez!

Első gondolata az volt, hogy ott hagyja hivatalát, de nem tette e lépést, nem volt ereje hozzá; mint a megkábult főminél többet néz az alatta tátongó mélységbe, annál erősebben kapja meg lelkét a vonzódás, megismerkedni a fekete mélység irtózatossá világaival: úgy ő is, tudni akarta, hogy miért lett elmellőzve, mit vétett, hogy olyan szégyent követtek el rajta, mi kifogást találtak ellene, hogy ilyen embertelenül összezúzzák az ő egész életét?

És nem mondott le hivataláról, hanem elment báró Tószeghy Arthurhoz, a ki őt alig három napi hivatalkodása után az osztály hallatára a legnagyobb dicséretekkel halmozta el, és azóta is folyvást ő általa dolgoztatta ki magának fontosabb ügydarabjait, és reszketve a felindulástól, kérdezte, hogy miért követtetett el rajta azon méltatlanság? A tiszta öntudat ékes-szólóvá tette a különben szerény, szótalan férfit, egész lángoló szívét tárta föl az osztálytanácsos előtt, és a derék férfi mint mindig, úgy most is a legmelegebb részvétellel hallgatta végig keserű panaszát, és a legmelegebb szavakban biztosította őt, hogy mennyire nincsen neki ellene kifogása és mennyire sajnálja, hogy ilyen méltatlanul bántak vele, de ennek nem ő oka, nem tőle indult ki az előléptetés, hanem ettől és ettől, és bizonyosan ezek dolgoztak ellene miniszter ő excellenciájánál.

Szőke Antal elment tehát a tanácsos által megnevezett urakhoz, és ott aztán megtudta, hogy azért nem lehetett őt még előléptetni, mert nincsen még elég gyakorlottsága a hivatalos ügykezelésben. Szőke Antal csak bámult; hogyan volna az lehetséges, hogy a minek a hivataloskodás első három havában jelesül meg tudott felelni, abban a későbbi időben hátra esett volna? és ha csakugyan hátra esett volna, mi más ennek

oka, mint az, hogy nem alkalmazták őt tehetsége szerint, hanem a legsilányabb, leglélekölőbb munkával kínozták?

Mindezen kérdésekre aztán csak azon feleletet kapta a szegény Szőke Antal ama nagy uraktól, hogy becsületes ember és csak legyen türelemmel.

Türelem, aranyos szép szó, de hol venni azt a keserű méltatlanságok tapasztalatára! Kitépik a kebelből a szívet és aztán azt mondják neki, hogy legyen türelemmel!

És mégis kell türelemnek lennie, — így szólalt meg benne az örökkévaló igazság érzete, — ki kell vívnia, a mit magának czélul kitűzött; hiába mondták neki baráti, hogy lépjen le e pályáról, mit várhat és remélhet ő, a szegény, ismeretlen mesterember fia, kinek a visszahuzakodó szerénység második természetévé vált, kinek komoly lelkülete utálja az üres nyegléskedést: nem hajtott a barátok tanácsára, nem hitte, hogy ez így legyen, mint a hogy ezt barátjai mondják, hanem úgy van az, a mint azt a nagy ur mondta neki, azért mellőzték, mert még nem igazolta be eléggé képességeit, de ez meg fog változni, kell, hogy megváltozzék, és neki most inkább mint valaha kötelessége: megmaradni a helyen, a melyre lépett; becsülete parancsolja azt neki; ne mondhassa senki róla, hogy oly térre tolakodott, a melyen ő nem tud helyt állani, ne mondhassa senki róla, hogy azért lépett le a térről, mert nem lehetett hasznát venni, ilyen szégyenfoltot az ő becsületérzése meg nem tűr, azt le kell mosnia és ő azt bizonyosan le is fogja mosni, most már csak adnak neki alkalmat, maga az az ur mondta neki, hogy ő becsületes ember és csak legyen türelemmel, bizonynyal maga is belátja, hogy méltatlanul bántak vele és a tanácsos is be fogja látni, hogy egy gentleman nem maradhat adósa alárendeltjének, nem csalhatja meg azt, a ki egész életét reá bízta. (Folyt köv.)

L e n a u b ó l.

Szabó Sándortól.

A éji szellő a fák közt
Lassan elcsendesül,
Az ágon, álmodva szépet
Annyi madárka ül.

A mély, hűs, susogó csermely
A csendes éjjelen
Hallatja: a hab, hab hátán
Csevegve mint megyen.

És midőn elcsendesülnek,
Eljönnek sorba mind:
A csendes emlékezések,
És mind oly sírva int:

Hogy minden, a mi már elmúlt,
Az ismert, ó dolog,
S mégis a szívek bujában
Senkisem osztozott.

V i o l a.

Kiszakított lap egy költő naplójából.

Schücking után

Dallamos Ernőtől.

I.

— Ez már aztán szép dolog, kedves nőm! valóban furcsa történet egy jóhitelű férjre és családapára nézve!

— Mi az, édes férjem?

— Itt van, olvasd magad, mert csakugyan megérdemli, hogy végig olvasd e nevezetes szerelmes levélkét, melyet épen most kaptam.

Nőm megszűnt tovább mosni az ezüst kávéskannát, melyet a reggelinél használtunk; megtörölte kezeit és fennhangon olvasá a következő levelet, melyet átnyújték neki.

„Halhatlan dalnok! Engedjen meg, az ön halhatlan hirnövü lyrai oltára előtt babér nélküli imádónőnek, a ki minden himezés-hámozás és minden mentegetőzés nélkül, — mit csak az ő el nem fojtható lelkesedésében találhatott volna — fordul önhöz. Jóllehet azon szabadságnak, melyet magamnak venni merészlek nincs példája talán a társadalmi életben, hol az üres etiquette forgatja vas kormánybotját: mégis tudom, hogy az ön tulzott jósága meg fog nekem bocsátani, — hiszen ön már a dicsőség legfőbb polczán nyugszik, hol ön kevésbé a saját magáé, mint az egész emberiségé; és így szabad az én alázatos szívemnek is, melynek legmélyebb hurjait önnek halhatlan dalai nagyon felhangolták, az ön iránt való részét igénybe venni. — Fölösleges tán mondanom, hogy könnyelt szemekkel és dobogó szívvel olvastam végig minden sort, melyeket költőherőszaink nagy dalversenyére bámulatos gazdag tolla írt. Igen, sőt még többet mondok, legdicsőbbje az élő dalnokoknak! én az elragadó költemények minden szavát könyv nélkül tudom és az ön verseinek aranyvágásu s kék maroquin-táblájú harány-kiadása éjjel is mellettem van, szívem mellett! Jövendő nemzedékek nevében engedjen köszönetet nyilvánítani önnek, a szívet és lelket cibüvölő hangokért, melyek minden időben fognak hangzani és a késő századokban visszhangra találandnak!

„Mely kifejezhetlen rokonszenvvel merülök az ön szenvedéseibe! Most, midőn e sorokat írom, leveleimet könyeim áztatják, mivel költeményei 310-dik lapján a magányos fájdalom és megható szenvedély feneketlen tengerének kifejezését olvasám e czim alatt: „Az életunt vándor keserve.“ Semmi üres bók, ha mondom, hogy Homer, Dante és Redwitz Oscar sem mulhat fölül egyetlen egyet is azon versek közül, melyek engem könyezni indítanak!

„De talán megfosztom önt drága idejétől. Csak még egy pár szót szabadjon önhöz intéznem. Ama költemény így végződik:

Oh, csak egy hű szív forrása,
Melyből szívem enyhet merit!

„Én meg vagyok győződve, miszerint az én küldetésem nem egyéb, mint hogy önre nézve hű szív forrása legyek . . . Vigasztal lenni fájdalomteljes életében . . . mélyen érző lelkének bánatát enyhíteni!“

„A legfőbb, a mit ohajtok, az, hogy az ön sötét-kék szemibe nézhessek, önnel ugyanazon virágfedte pázsiton járhaszak, önnel ugyanegy levegőt szíhassak. Épen azért felkeresem önt „idyli magányában, távol minden földi zajtól,“ mely költeményei 170 lapján oly elragadólag van lerajzolva, a legközelebbi hétfő délután 5 órakor a második délutáni vonattal; előbb nem lehet, mert csak hétfőn hozzák haza új mantilloomat a piperésznőtől.

„Örök tisztelettel

Schneider Viola“

Hellbornné asszony, az én kedves feleségem, fölnyitá nagy sötét szemeit — azon szemeket, melyekből oly gyakran merítettém ihletet — annyira, hogy azok ama más fekete forrás nyílásához hasolítanak, melyből az én ludtollam merit nedvet magának.

— És mit akarsz most tenni? — kérdé s a mint én, nem épen a legszellemdusabb arczczal, határtalan gyámoltalanságot nyilatkoztatám ki előtte hallgatásom által, tovább folytatá:

— Mit fogsz tenni? Követelem, szólj, férj?!

— Hogy mit akarok tenni? — felelek végre — valóban . . . . ily ajánlatot még nem . . . .

— Ugy hát meg kell mondanom, Alfréd! hogy ily ajánlattal szemben azt tenném, mire ily körülmények között, — mint férj — kötelezve volnék. Egy markos rendőrszolgát tartanék készen az állomáson és őt azonnal elfogatnám a „bigamia“ért, vagy hogy is nevezik csak? ha ily gonosz személy más nő férjéhez szökik el.

Hellbornné asszonyt felvilágosítani igyekeztem, hogy a bigamia felüli panaszt levél-írónóm ellen nehezen lehetne fogantositni az előttünk fekvő okirat alapján; annyival kevésbé, mivel még nem szöktem el vele és egész bizonyossággal nem is fogok úgy tenni, valameddig csak — tevény hozzá csalfa tekintettel — egy ily kedves kis nő szívében olyan jó helyem lesz, mint most van.

Ezzel aztán egészen kiengeszteltem Hellbornné asszonyt.

— De ugyan miféle teremtés is lehet az? Az a botrányos nő! — mondá.

— Fogadok, hogy valami hosszú, vékony, fiatal hölgy, érett női korban, ámitásra használt alattomos hajlongásokkal, rövid ujju kivágott köntőssel, kinék leghőbb vágya az, hogy egy zokogó zongora kísérete mellett az Euryantheból minden áriát végig énekeljen. Gondolom, hogy Gabelért, Puttlitzért, és a mint szerénységem daczára tapasztalnom kell, leginkább Hellborn Alfrédért ábrándozik; gondolj még ide egy kevés rokonszenvet fiatal papok iránt, kiknek női vonzalom és kötött papucsra van szükségük s úgy vélem — előtted áll Viola.

— De mindenesetre szörnyű rút! — vágott közbe nőm.

— Iszonyu, minden kétségen kívül! — szólék helybenhagyólag.

— És bizonyosan kész lesz 14 napig is itt maradni.

— Sőt ellenkezőleg, remélem, hogy legalább fél évig épen nem fog szabadulhatni. Hisz mindig oly nehéz volt a nőknek, tőlem elszakadni!

— Te hiu! — mondá nőm, mi alatt gyöngéden arczon érintett. — Hanem nekünk mégis tennünk kell valamit és pedig gyorsan.

— Az igaz, épen erről fogok gondolkozni és az ebédnél majd elmondom. És most távozom, mert eper-ágyaimat kell kigyomlálnom. Viszontlátásig, édes lelkem!

II.

Hogy itt saját magamról egy észrevételt, egy személyes megjegyzést tehessék, szabadjon feltennem, miszerint költeményeim a t. olvasó előtt ismeretesek vagy az eredeti kiadásban, vagy a bírálati lapokból, habár itt azon különös sors ér is engemet, hogy az ugynevezett „Tönkre-tételek“ben egy tuczat pályatárssal egyszerre végeztetem is ki. Ez azonban még sem akadályozza meg, hogy naponkint ne kérjék autographiamat; igen! sőt meg vagyok győződve, hogy szépen jövedelmező kereskedést üzhettem volna hajammal, ha én ezt — mint a tenzerentűli horgonykötelet, — különböző hosszúságu darabokba vágva az újságokban eladás végett tisztelőimnek kihirdtettem volna. Valóban kielégítő, ily nagyhírűnek lenni. Mindig hi-

zélő, ha az embert ünnepélyes alkalmakkor felkérlik, hogy ünnepi himnust írjon, és még inkább, ha szép fiatal delnöket fürdéskor vagy a gőzhajókon költeményeibe elmerülve lát.

A dolognak azonban megvannak árnyoldalai is: nyugtalanító gondolat, hogy a világ az iránt érdeklődjék, miként teszi fel valaki a hálósapkát és lélekzés nélküli feszültséggel hallgatja végig, ha valaki elbeszéli: miként szokta egy másik reggelijét elkölteni. Könnyen megfogható, hogy vannak tettek, melyeket egy jóbitelű ember — akármilyen hirneves legyen — privatim mégis elkövetni szeret, miután a nyilvánosság világa kialudt és a nagy közönség a kulcslyukon nem tud átpillantani. És még sem voltam soha oly helyzetben, hogy ilyenmű tényeket tökéletes léleknyugalomban hajtsak végre. Van egy ideges tudalom, mely a jeles költőt ágyba kíséri, fölkelni hagyja s kezeit megmosni engedi, de úgy, mintba a városi színház nagy közönsége a mosdó asztal tulsó oldalán ülne.

S aztán — mert verseim oly nagyon élethűek és annyira jellemzők — soha sem sikerülhetett nekem meggyőzni az embereket arról, hogy nem minden sort meritettem saját életemből. Nem vagyok „elhagyatott lélek“, de hát azért „a fájdalom hangja“-nak nem tudok költői kifejezést adni, ha akarok, a nélkül, hogy az által azonosíttatnám? Semmi esetre. Nem tudom-e leírni „az elgyengült munkás panaszai“-t lyrai ömledésekben? Lehetetlen! mert ha ezt tenném, a legközelebbi szépirodalmi ujság életrajzi költeményt hoz rólam, hogy biztos értesülés folytán a legszomorubb életviszonyok közül magasra emelkedtem és eredetileg nem voltam egyéb, mint egy kalmár ifjonz, ki gipszalakkal, fabákkal kereskedtem s kinek észtehetsége esetleg a következő igen nevezetes körülmények közt tűnt ki először sat. S azért nincs egyetlen fiatal hölgy is, ki ne tisztelne engemet, mint a legbensőbb, legnemesebb lélekfájdalom hordozóját, a megható szerelmi sohajtások miatt, melyeket én — a boldog férj, és apa — oly kétszínűleg versekbe és rimékbe foglaltam.

Hellborn Alfred! halhatlan dalnok! én valóban nem tudom, vajon téged ezen dicsőségedért szerencsés lénynek tart-salak-e vagy ellenkezőleg? Hanem a hirnév minden rossz következményei közül egy sem volt soha rettentőbb a mostanánál. Egy nő, kinek elszökéseért egészen szellemednek kell felelősséget vállalni, hozzád jő, teljesen határozatlan időig akar nálad lenni és folyvást az imádás helyzetében maradni!

Kinyilváníthatnám, hogy nőmnek nincs üres vendégszobája! De mit használna? Hát nem én irtam-e hogy:

„Mily édes pihenni a csendes szabadban,
Holdvilágos éjjel s rózsá-illatár közt!“

A fiatal hölgy ezért talán egészen el volt készülve arra, hogy engem divatos lószőrmatrácok és puha párnák nélkül fog találni, valahol egy kerti padon töltve el az éjjelt.

Megtörténhetett volna, hogy a háznál elfogyott volt nőmnek a kávéhoz süített kalács — oly megaláztatás, minő-hez hasonló, mellesleg legyen mondva, Hellbornné asszony, gondolatában e földi élet keserőségei között egy sem volt. Hanem e bajt is elháríták a következő szavak:

„Eledelünk leend az erdei eper,
Asztalunk pedig a mohlepte sziklakő.“

Nem magam irtam azt? Minden bizonynyal semmi sem volt, mi a fiatal hölgyet visszarettené!

Ily gondolatok villantak át fejemben, midőn eperágyaimat gyomlálgtam. A dél már közel volt, már a harmadik

ágyhoz érkeztem a nélkül, hogy valami bizonyosra határoztam volna el magamat.

Főlemelkedtem, hogy megpihenjek, mert látam a sok hajlongás miatt keservesen elfáradt volt, midőn az ifjabbik Hellborn urat, egy reményteljes fiatal embert, kinek, szerencséje van unokaöcsém lehetni, észrevehem, a mint a kertben szép lassan lépdelve közeledett; több hétre jött volt hozzám látogatóba egészségi szempontból. A fiatal ember története szomorú volt. Ő mint gazdag, de tiszteletre méltó szülék legidősb fia a legnagyobb fényűzés környezetéből igen tisztességes rangra emelkedett fel a társaság mivel férfiúi között. Kitartó erélyvel győzte le gazdaggá lehetésének hátrányait és akadályait s megfeszített szorgalmu, munkás fiuvá lett. Jóllehet családjának viszonyai — a hogy én ismertem — annyira kényszerítőek voltak, hogy szinte az egész héten át osztrigával és libamáj-pástétommal kellett táplálkozniok, míg a felől vala előkészületek, hogy a kemény tél hidege elől megójják magukat, néhány sötét rosz levegőjü szobában állott — mégis az én unokaöcsém erőteljes, egészséges és szép ifjává lett. Feltűnő bizonyossága annak, hogy mit képes a férfias eltökélés a sors minden akadályával szemben véghez vinni.

De utóbbi időben mély szomorúság zavarta meg csendes léleknyugalomát. Világos volt, hogy ama kis mértékű elmeháborodás stadiumában, a nagygyá lett gyermekeknel előállani szokott fogzásnak — az első szerelemnek periodusába vala. Hanem rosszul sikerült. Mert oly mohó étvágygyal fogott hozzá, hogy szüléi hasznos cserének látva reá nézve falusi gyönyörömet, hozzám küldötték azon kéréssel, hogy mulattassam addig, míg a fürdőidény eljő s a nyár közepén fürdőre fog menni.

Azon pillanatban, midőn unokaöcsémet — Arthurt — felém közeledni láttam, egy gondolatom támadt. Valjon ezen érdekes nőszemély tanulmányozása nem gyakorolhatna-e reá szórakozó befolyást? Valjon a kitűzött időben nem tudna-e megszabadítani engem az előttem levő vizsgától és a rejtvény megfejtése által magára nézve nem szerezhetne-e hasznos foglalkozást?

Karjait keresztbe fonva és a legkellemesebb idylli mélasággal telt arcczal közelgett felém. Nem vett észre előbb, mint midőn legjobb szamócza-palántáimra lépett; akkor meglátott és megtért.

— Arthur! — szólék hozzá — már régóta nem tudsz-e falusi magányban ülni, csak valld meg őszintén.

— Valóban úgy van — válaszolt nekem — úgy illik, hogy az igazat ne titkoljam el.

— Én is úgy vettem észre. S hogy ez valóban természetes, megfejti a te szomorú helyzeted. Megpillantasz egy feltűnően szép leánykát a zeneünnepen, ki vakító tekintetedet merész nézéssel viszonozza, mit elpirulás követ; lelked gyönyörű arcának bámulásában fürdik, míg a teremben a végső accord is elhal, aztán egyiket jobbra, másikat balra vezetí utja: a viszontlátás órája soha-soha sem következik be, hanem képe kitörülhetlenül él szivedben és matematikai igazságnak hiszitek, hogy ti egymásért vagytok teremtvő, hogy lényetek egymás által föltételeztetik. Falusi lég, jóízű ételek, az én társaságom, az esti levegő kerülése, semmi — semmi sem akar oz ollen használni. Vagy nincs úgy?

— Egészen úgy van, édes nagybátyám!

— Azért áttérek arra, hogy egy új eszközt javasoljak. Kitaláltam, mi segít rajtad, míg a városba visszatérhetsz és a szép ismeretlen utáni tudakozódásidat ismét megkezdheted.

Neked csak buzdításra van szükséged s épen ez szándékom most!

— Csak mondja, kérem, mi az?

Kivontam oldalzsebemből a kis lelkesítő esomagot, Schneider Viola kisasszony levelét és unokaöcsémnek nyújtám, hogy olvassa el. Az olvasmány láthatólag nagyon felvidítá és gúnyoló tekintetet vetve rám, adta vissza azt nekem.

— Természetesen — folytatám — némi bizonytalanságban vagyok, minő arczczal fogadjak el ily nyilatkozatokat. En már nős vagyok, jóhiszemű családapa, ilyenü dolgokban csendes és hidegvérű. Csakugyan költő is vagyok és verseket írok a holdvilághoz, hanem azért őrizkedem, nehogy a holdvilágon esti sétáim által rheumatismust szerezzek magamnak, az elmés csín nemei pedig én bennem föl nem találhatók. Hanem fordítsuk meg az esetet, hogy van nekem egy unokaöcsém, meglehetősen szép külsejű fiatal ember, ki igen finomul tud csevegni a fiatal lányokkal és bámulatos hajlamot érez magában dőreségekre. Tegyük fel azt az esetet, hogy ő ugyanazt a nevet viseli, melyet én, ugyanoly észtehetséggel bír és bizonyos okok miatt, melyeket itt nem akarunk tovább nyomozni, arczán ugyanaz a költői fájdalom ömlik el. Röviden, tegyük fel azt az esetet, hogy ő eltöklélte magát, nagybátyját személyesíteni, ezen férfinak lantját kölcsön kérni és pár napig egy bájos bámulónő előtt a költőt játszani . . . nős mit gondolsz ezen föltétre?

— Valóban pompás tréfa! Nincs miért nagy rábeszélő tehetséggel élni, én . . . .

— S tehát beleegyezel?

— Isten neki!

— Kezet rá!

— Itt jobbam. És mikor fog megjönni?

— A mint olvastad, az ötórai vonattal, a legközelebbi hétfő délutánján. Nagynénéd és én veled megyünk az indóházhoz, hogy lássuk, ha eljön. Játszd jól szerepedet és lehetetlen, hogy egy igazán remek tréfát ne vigyünk végbe.

Oda hagytuk a kertet, ő sokkal könnyebb léptekkel, én, hogy nőmet a tervbe avassam. Arthurt kitünő kópénak nevezte és ígéretet tön, hogy ábrándos vendégünk számára a legjobb szobát fogja átengedni. (Folyt. köv.)

Külföldi irónók.

(Folytatás.)

Néhány utazás a Schwajzba stb. sok változatosságot kölcsönzött az ifjunő családi életének s azonkívül szellemét is gyarapítá. 1843-ban Kölnbe kísérte férjét, hol ez a „Kölnische Zeitung“ tárczáját vezette, s hol a Schücking-ház „egy zöld kerti világban a kölni apostol-templom mellett“ csakkamar központja lön több szellemgazdag és bizalmas körnek. 1847-ben meglátogatta férje, Gall kíséretében Olaszországot, hová már régóta, ifjukora első napjaiban ellenállhatlan vágygyal kívánkozott; a politikai tekintetben annyira híres és eseménydus telet 1847—48 között Rómában töltötték, hol számos érdekes, kedves ismeretséget kötöttek. 1853-ig ismét Kölnben tartozkodott Gall folyton irodalmi munkákkal foglalkozva, a nélkül azonban, hogy gazdasszonyi és anyai kötelességeit elhanyagolta volna. Még ez év őszén férjével ennek birtokára ment Sassenbergbe, Münster mellett a westfaleni tartományban. A falusi életet, hol teljes visszavonultságban családjának és írói tehetségének élt, oleinto nagyon kedvelte. Fájdalom azon-

ban az éghajlat nem igen kedvezett egészségének; egyre bete geskedni kezdett, míg végre egy szeretett gyermeke halála, lelkével együtt testét is levverte, s már 1855. márczius 16-kán egy heves láz folytán, mely csakhamar tüdővészszé fajult, csöndesen, fájdalom nélkül elszenderült.

Ez Gall Lujzának élete, melyet Prutz, előttem ismeretlen, de sejtelmem szerint különös rokonszenvet eláruló okok folytán — tiszta bensőséggel, röviden és mégis mélyen érdeklődve elmond. Gall Lujza oly irónő, ki a nélkül, hogy valaha a tömeg tapsait hajhászta vagy a nőiség legszigorubb korlátait átlépte volna, írói tehetségének kedvessége s műveinek bensősége, igazsága által közel s távol számos, hálás barátot szerzett s ki magának oly nevet vívott ki, mely feledve nem leszen soha!

Mint az életben, ugy irataiban is mindenek előtt szigoruan nőies s ha egyrészt tehetségének ez által hatalmas korlát is állittatott, melyen belül sok mélyre ható és fontos okokat vizsgálat nélkül kelle hagynia, ugy másrészt nem tagadhatjuk, hogy műveiben a szigoru, erkölcsi tisztaságot, ama mély és meleg érzelmet s ama nemes szeretetreméltó öntartozkodást, mely minden művelt lelket gyönyörrel tölt el s mely mindenkit fölvidít s önkénytelenül a költőnő tisztelőjévé tesz, csak e hatalmas korlát eredményezte. Gall Lujza nem tartozott azon irónők közé, kik az irodalomba menekülnek, mert a társadalomban ezzel együtt tönkre jutnak s kiknek művei nem egyebek, mint előbbi végzetes lángjaiknak hamuja; Gall Lujzának iratai tiszták, harmonikusak, természetes fejlődést elárulók, mint élte folyama; s mint maga is mély szellemmel, eleven érzelmekkel minden jó és nemes iránt, át volt hatva, ugy költői művei is mindenütt magas, tiszta törekvésre mutatnak és mély becsületérzést tanusitnak amaz erkölcsi alaptörvények iránt, melyeken a család boldogsága nyugszik s melyek nélkül a társadalom sem létezhetik.

Nagyobb munkára hiányzott Gallban a kitartó erő; azonkívül a korviszonyok is, melyek közt élt, nem voltak a legszerencésebb hatással reá. Két nagyobb regénye: „Folyam ellen“ (Gegen den Strom 1852.), különösen pedig „Az új keresztetes vitézek“ (Die neuen Kreuzritter) főleg az által bír annyi fogyatkozással, mert politikai indokokra építé se mellett a nyilvános viszonyokat bírálja, sőt egyes politikai egyéniségeket is kritizál, mire minden jó akarata mellett is nem volt hivatva.

Leggazdagabban s legszerencésebben a kis keretű beszélyekben s elbeszélésekben fejlődött ki tehetsége. Különösen a családi és társas-élet rajzolásában jeles, leginkább akkor, ha női állapotokat s érzelmeket kell festeni; ekkor ecsete lágy, gyöngéd s mégis természetes és szingazdag, a milyen kevés társnőjeé. — A „Frauen-Novellen“ gyűjteményről már emlékeztünk; rokon tartalmu a „Frauenleben“ czimü gyűjteménye (2 kötet 1856.) melyet halála után férje adott ki. Rövid lélektanulmányok, rajzok vannak benne, melyek mindegyike a női természet különféle oldalait ecseteli, gyöngéd, de biztos kézzel. Jellemző különösen pedig a mélyre ható, elemző képesség, mely e rajzok minden során szembetűnik. — De nem akarunk tovább e kedves irónővel foglalkozni, rajzunk, melyhez az alap szint a már említett irótól kölcsönöztük, legyen immár befejezve, nem tudom, az olvasó egésznek fogja-e találni, én annak képzelem, mert maga Gall Lujza oly tisztán áll előttem, Prutz oly gyöngyörűen tünteti fel, hogy könyvet bír csalni szemembe.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Május 25 kén.

Csöndes hónap. — A nők társasága. — Csöndes hét. — Huszonegy év előtt. — A táncztalaj és a politikai porond. — Az országgyűlésen. — Egy felsült üzenet. — Lónyay bucsu-beszéde. — Lónyay bucsuja. — A tisztelgők. — A kisebb rendű tisztviselők. — Elvitt remények. — Kerkápolyi. — Az új kereskedelmi miniszter. — Cornaro Katalin. — Krecsányi Sarolta fellángolása. — Casanova asszony társulata. — Pest főváros tanácsa.

Ma-holnap vége a szép májusnak és még egyetlen igazi majálisról sem értesíthetem hölgyeinket. Volt ugyan imitt-amott egy-egy olyan mulatságféle a Margit-szigeten és a Zugligetben, de ezek részint olyan titokban tartatnak meg, mintha féltek volna a nyilvános megemléstől, részint pedig csak a nevük után soroztathatnak a vidám majálisok közé; láttunk sok zöldséget, ettünk sok zöldséget és talán beszéltünk is sok zöldséget, de a mi a szép tavaszi mulatság főlévét képezi: a virágok látásával nem igen vidámíthattuk föl szívünket, hiányzott az igazi kedvderítő, hiányzottak a hölgyek, hiányzott a táncz, és mi egy majális hölgyek és táncz nélkül? Halvány ajkak mosoly nélkül, vagy hogy ez anyagias világban érthetőbb hasonlattal éljek: tárcza pénz nélkül.

De talán csak az elmúlt hét emlékei vetik vissza sötét árnyékukat. Meglehet, mert ez az elmúlt hét valóban nem volt valami fényes.

E héten esett Budavár bevételének évforduló napja; mult szombaton volt az nap huszonegy éve, hogy a hazaszeretet hősök életéből halhatatlan emléket állított itt magának és az a huszonegy év, a mi azóta lefolyt, csak annál magasabbra növesztette ez emléket. Milyen nagyon tudtuk akkor szeretni a hazát, milyen öröm volt meghalhatni érte; most élni is leginkább csak magunknak élünk. Akkor a hazaszeretet egy volt a szabadság és haladás szeretetével, most — a szabadságot hamis röffel mérjük, a haladásra pedig, ha kedvünk volna is hozzá, — sokakban az sincs meg — nincsen hozzá erőnk, ki vagyunk merülve, vagy is inkább ki vagyunk merítve; azért nincsen nekünk igazán vig majálisunk; látja kedves olvasónő, olyan szoros összeköttetésben áll a táncztalaj a politikai poronddal. Nincsen tánczolhatnánk, mert a huszonegy év előtt elvérzett hősök lelkei még mindig szomoruan néznek alá e hazára és ettől a szomorú tekintettől huzódnak össze az élők szívei.

Ez mentsen ki hölgyeink előtt, hogy ez uttal az országgyűlési terem ajtaját is feltárom „lelki szemek“ előtt; csak az ajtóig vezetem őket, tovább nem, mert tovább menni nem igen tanácsos gyöngébb idegzetű hölgyeknek, levén ott gyakran olyan nagy zaj és lárma, hogy csak azért nem hasonlít tökéletesen egy pokoli komédiához, mert nagyon sok pénzbe kerül az országnak, a melynek pedig tudvalevőleg hasznos dologra is nemcsak sok, de kevés pénze sincsen.

Történnek ott azonban hében-hóban mulatságos dolgok is, ilyen például az, hogy e napokban egy fiatal mágnás ki volt küldve a főrendi háztól valamely üzenet átadására. A fiatal mágnás daliás-déleczegen végig lépegeti a képviselőház nagy termét, egész az elnöki emelvényig, ott megáll, kezében az

üzenet, elkezdi mondókáját: „Tisztelt képviselő-ház,“ nagyon rövid mondóka az egész, és számtalanszor lett már elmondva, hanem azért a fiatal mágnás nem tudja elmondani, a „Tisztelt képviselő-ház“ után elakad, újra kezdi, és újra csak belesül és nem is bírja elmondani a rövid mondókát; képzelhetni a ház derűtségét és a fiatal mágnás zavarát; sokan is találgatták, hogy mi hozhatta a fiatal méltóságost olyan nagy zavarba: a karzat-e, a melyen rendesen egy pár szép női fő látható? Oh nem! Vagy talán az elnök bölcs tekintete? az is oh nem, így folyt a találgatás, egyik azt mondta, másik ezt mondta, akadt olyan is, a ki annak tulajdonította a zavarodottságot, mert, mint a főrendiház tagja, nincsen hozzá szokva nagyszámu törvényhozókat együtt látni, az igazi ok azonban még mai nap is a találgatás tárgyát képezné, ha a világtörténet már rég napirendre nem tért volna által.

Annál komolyabb volt a szombati gyűlés; a képviselőház zsufolva volt és minden arcz tele kíváncsisággal, Ghyczy Kálmán katóilag nyugodt márványarczát sem véve ki. Lónyay pénzügyminiszter bucsu-beszédjét vala tartandó, innen a nagy kíváncsiság, a feszült várakozás; Lónyay Menyhért nagy ember, nagy szónok, nagy számító, majd meglátjátok tehát, hogyan vitte ez ember a haza pénzügyét három éven át, — mondák a kormánypártiak, és ugyan azt mondták a balpártiak is, csak hogy az első a diadal, utóbbi pedig a szomorúság előérzetével, azon szomorúság előérzetével, hogy nem fogja irigyelhetni a kormánypárt diadalát.

És Lónyay beszélt, hosszan, mint rendesen, és jolesül, mint ritkán, és őszintén, mint talán soha; föltárta a hazai pénztár minden fiókját, megmutatván, hogy mi volt abban, mikor három év előtt átvette, mit csinált a benne talált pénzzel, és mit hagy benne távozásakor; és mikor vége volt a harmadfél órai beszédnek, a ház falai rengették az „éljen“-től, új lélek szállt a szívekbe, mert mindenki újra meggyőződött, hogy „él még a magyarok Istene,“ három éven át lépésről lépésre szerencse kísérte a magyar pénzügyet, elanoyira, hogy a bucsuzó pénzügyminiszter nem győzte eléggé lelkéro kötni a képviselőknek, hogy csak gazdálkodjanak, mert ha csak egyetlen forinttal többet költenek, dobra kerül az ország hitele; no is álmodjanak most holmi javításokról a haza anyagi és szellemi érdekeinek előmozdítására, mert ezek pénzbe kerülnek, pénzünk pedig csak is annyi van, hogy a mostani állapotban valahogy csak megélünk, de újabb kiadásokat egyáltalában nem birunk meg.

Ez a nagyszerű beszéd rövid tartalma és most a kormánypártiak ujjongatnak örömben, a balpártiak meg szomorúságukban; az elsők hivatkoznak a három évi nagy szerencsére, ez a nagy szerencse jövőben is kisérni fogja e nemzetet, a mi nincs, majd lesz, lesz pénz, és ha nem lesz, pénz nélkül is haladni fogunk, és ha nem fogunk, akkor is meg fogunk élni, örülünk tehát az életnek, a többit bizzuk a jövőre, él még a magyarok istene! — az ám, — mondják reá a baloldaliak — csak hogy magunknak is hozzá kell látni, a szerencsét nem lehet kötéllel fogni, sem kötéllel marasztani, és ez az eddigi

szerencse is nem nekünk, hanem a szomszédnak vált szerencséjére, mi arattuk a buzát és a szomszéd élés-kamrája telt meg vele, mi azért nem tatarozhatjuk ki megrongált házunkat, hogy a szomszéd háza össze ne roskadjon, és a többi és a többi — melyik félnek van igaza, kedves olvasónő?

Vasárnap délután aztán nagyszerű bucsu volt Lónyay miniszternél, hét-nyolczszáz hintó vitte hozzá a tisztelgőket, mindenki legalább még egyszer akarta látni azt a férfit, a kit három éven át olyan szemmel-láthatólag kísért a szerencse, az indóházban már harmadszor csöngették és még mindig nem birt megválni a sok tisztelgőtől, az indóház udvara tele volt ezerekre menő kisebb-rendű tisztviselőkkel, a kik harsogó éljen-kiáltásokkal töltötték meg a levegőt, végre mégis csak válni kellett, a vasuti kocsik már kaparták a sineket türelmetlenségükben, még egy „Isten hozzád,“ még egy éljen, és a „szerencse férfia“ eltűnt, a tisztelgők visszatértek a városba, egyenesen a Frohner-szállodába, hogy a hű apostolok példájára, pompás lakomával enyhítsék a nagy veszteség feletti fájdalmat, a kisebb rendű tisztviselők ezrei is visszatértek a városba, de nem a Frohnerbe, hanem egyenesen haza, drága de rossz szállásukra, vacsora nélkül feküdtek le, mert szűk fizetésükből az ilyen luxus ki nem futja, aztán nem is igen éheztek, egészen jól voltak lakva a miniszter szombati beszédjétől; eddig mindig abban a reményben éltek, hogy az ország majd csak mégis megjavítja fizetésüket, legalább annyira, hogy éhezniük ne kelljen, de a szombati beszéd ezt a reményüket is elvitte. De minnek is tolakodik az ilyen szegény ember államhivatalba! És ha szegény ember, miért nem éri be azon öntudattal, hogy államszolga! és mint olyan, hogyan mer még éhségről panaszkodni, hogyan mer általában panaszkodni?

De hátha Kerkápolyi más véleményben van a tehetséges szegénységről, mint elődje? Hiszen nem nagyon régi az az idő, midőn ő is szegény ember volt, a tehetséget pedig önbecsérzete is tisztelni parancsolja; ha ő nagy tehetségének a miniszteri tárczát köszönheti, hogyan feledkezhetnék meg a tehetséges szegénység kenyeres-szekrényéről? Így vélekednek az alsóbbrendű tisztviselők ezrei, és általában mondhatni, hogy a legjobb vélemény uralkodik ezen új miniszter iránt. Nagy tehetség, teremtő lélek és fáradhatlan munkásságu férfi; még eddig, a mit csak kezébe vett, annak tartós alakot tudott adni, kevésből sokat tudott csinálni, és alkotásainak fenntartására új forrásokat tudott találni; bizonyosság reá az új honvédség, másfél év alatt 70,000 főre emelte ennek számát, a nélkül hogy az ország pénztárát különösen igénybe vette volna; kitelhetik tehát tőle az a zsoniálítás is, hogy talál módot emelni az alsóbbrendű fizetését.

Új kereskedelmi minisztert is kaptunk, Szlávy Józsefet, oly férfit, a kiről csak egy vélemény van, az, hogy kitűnő férfi, és e czímet nemcsak a politikai pártok különbség nélkül, hanem az e részben sokkal illetékesebb miniszteri tisztviselők is adták neki; mert szigorú becsületesség, részrehajlatlan igazságszeretet, a tehetségek kellő felismerése és megbecsülése, igazi gentlemani jellemesség, és számos más tulajdon, melyeket a nyilvános működésben többé kevésbé el lehet takarítani vagy tetszetős mázzal bevonni, mind napvilágra jönnek azok előtt, a kik közről nézhetik a földi nagyságokat és Szlávy Józsefet olyan férfinak ismerték meg mindazok, a kik a belügyminiszteriumban az ő államtitkársága alatt szolgáltak, és ezek diszitették föl nevét a kitűnő fényes czímével.

De most már elég a politikáról! — mondják olvasónőim, igaz, de hát tehetek én róla, hogy e héten ez foglalta el az első

helyet e fővárosban? A színházban semmi különös nem adta elő magát, ha-nem-ha az igazgatóság azon szép kegyeleti ténye; hogy e hó 19-dikén, Fáj Gusztáv halálának évfordulóján egy hátrahagyott „Cornaro Katalin“ czimű opera töredékét adták elő, mely minden töredékessége mellett ujlag felköltötte bennünk a korán elhalt jeles szerző halála feletti fájdalomkat, mert ebben is sok szép részlet van és ezek Pauliné és Balázs-Bognár Vilma művésznőink által jelesen is adtak elő; ez előadást leszámítva, minden a maga rendes kerékvágásában ment úgy a pesti, mint a budai színházban, az előadások lehetőleg jók, a közönség meg lehetőleg csekély, a pesti közönség ilyen hőségben egy kis friss esti levegőért odaadja a művészeti élvezet, a budai közönség meg vele született közönytől önönmagához hű következetességgel kerüli a színházat; nem kell ott az efféle; szegény V. Krecsányi Sarolta, mult kedden a „Pap szakácsnéjában“ ruhája meggyulladt a színpadon, de szerencsére Komáromi színész kéznél volt és azonnal letépte róla a lángba kapott darab lengetegséget; ha ő nincs a színpadon, talán nincsen is, a ki megmentse, olyan lelkesen pártolja őt Buda városa a színművészetet; ne is szóljunk tehát róla.

Legtöbb látogatója van most az állatkertnek, mert ott a híres Cassanova asszony társulata működik jelenleg; nagyon jeles egy társulat is ez; csupa őseredeti példányok: orosz-lánok, hiénák, tigrisek, párducok és a többi; és hogy tudnak működni, kivált mikor étetik őket! Mintha csak igazi színházi tagok volnának, olyan kollegiális szeretettel irigylik egymástól a falat kenyeret; gázsi-főlemelési intriguák hírei nem hallatszanak ugyan róluk, de ez onnan is lehet, mert az igazgatójuk: nő, és milyen egy nő ez az igazgatónő! korbácscsal jár a színpadon, azaz hogy a ketreczben és van is aztán tekintélye! Minden úgy megy, a hogy ő akarja, még a vén orosz-lán is sugó nélkül tudja szerepét, előadás után pedig olyan udvariasan, a mint csak egy vén orosz-lántól várhatni, kezet csókol az igazgatónőnek, mielőtt távoznék; azért van ez előadásoknak annyi nézője; egész ujság ez minálunk.

Valjon melyike érezheti magát jobban, Casanova asszony vén orosz-lánja-e, vagy Pestváros tanácsa a tegnapi esküdtszéki tárgyalás óta? Nevezetes egy tárgyalás is volt ez, elannyira, hogy hirtelenében nem tudom, hogyan nézhet Pest főváros és Pest főváros tanácsa szemébe egymásnak azóta. Egy itteni német lap csak azt írta e tanácsról, hogy „kemény bőre“ van, arra a tanács sajtóbiróság elé állítja a lap szerkesztőjét és az esküdtsség egy hangulag azt mondja, hogy a szerkesztő nem bűnös! És miután Pest főváros tanácsa ezen ítélet kihirdetése után is megmaradt Pest főváros tanácsának, én nekem is úgy tetszik — de nem, nekem ez sehogy sem tetszik. —i—r.

Budapesti hírvivő.

••• (A képviselőházhoz), mivel nyáron át roppant nagy benne a hőség, a mellette levő kertet szándékoznak csatolni. A kertbe a ház első emeletéről lenne a lojárás egy hidon, s ezen kívül mintegy 200 ember számára benne pavillont építenének úgy, hogy a buffet is ide helyeztetnék. A kert igen árnyas és kellemes. Az összes munkák néhány nap alatt elkészülhetnek, úgy, hogy a ház egy hét múlva a kertet már használhatná.

++ (Jókainé asszonyt) egy pár lap szerint állandó visszakeresésre fogja felszólítani a nemzeti színház igazgatója. Ujabb értesülések szerint azonban az igazgatóság, mely jól tudja, hogy Jókainé asszony nem szerződne többé vissza egész évre, folytonos kötelezettséggel, csupán arra fogja a felledhetlen művésznőt fölkérni, hogy a téli idényben, koronkint, egy-egy tragédia érdekesítésére közreműködni sziveskedjék. Hiszszük, hogy e kérelmet nem is fogja megtagadni, és lesz alkalmunk már a jövő téli idényben ismét élvezni az egyszerű és emelkedett magyar drámai szavalás szépségeit.

++ (Munkácsy Mihálynak) sokat emlegetett szép festménye „Az elítelt utolsó napja“ már nálunk is látható fényképben. A váci utcában, Fekete Bernát könyvkereskedő kirakatában mindig sokan nézik a fiatal festő művének Berlinben készült és igen sikerült fényképét, melynek már is sok vevője akadt. — Mint halljuk, a berlini fényképész e vállalata nemcsak minálunk, de Berlinben és Párisban is nagy kelendőségnek örvend.

++ (Kisfaludy Sándornak) a sümegi sarkertben országos adakozásból felállított síremlék már felszenteltetett, midőn a költő hamvai oda helyeztetek. A városban felállított emlékszóbor pedig e hó 19-kén a bizottmányi tagok jelenlétében egész csendben lepleztetett le, illetőleg levétetett róla a készítés alatt odaalkalmazott burkolat.

++ (Szabadka városban) egy részványtársulat fürdőt akar építeni. Alig hinné az ember, hogy oly városban, melynek lakossága az 50,000-et haladja meg, mindeddig nem volt jóra való fürdő. Közel fekszik ugyan „a Palics,“ de nem szükség magyarázni, hogy nagy városban benn is elkerülhetlenül szükséges ily tisztaságot és egészséget fenntartó intézet.

++ (A boldogult Ghyczy Ignácért), mint Jazováról írják, az említett községben e hó 21-én gyászisteni tiszteletet tartottak, melynél a község apraja nagyja megjelent Ghyczy Ignác ugyanis annak idején mint József főherceg nádor jószágigazgatója az említett torontálmegyei község körül felejtethetetlen érdemeket szerzett, melyeket a község lakói jótévőjük emlékeztetének megünneplése által kívántak meghálálni.

++ (A Batthyányi gyászünnepély sorrendje a következő lesz:) A tetemek a ferenczrendiek templomában lesznek kitéve június 8-kán reggeli 9 órától esti 9 óráig, és 9-dikén déli 1 óráig. Ez idő után a templomot bezárják és délutáni 2 órakor nyitják ki, midőn csakis a hatóságok, testületek küldötteit fogják jegy mellett a templomba bocsátani. Hölgyek számára a templom két oldalán levő karzat lesz föntartva, hová jegyeket a városházán 1. számú szobában június 6-kán és 7-kén adnak. A temetési szertartás június 9-kén délután fél 4 órakor veszi kezdetét. A működő egyházi személyek a zárfolyosón átmenve, a sekrestyében gyűlnek össze, az énekesek és zenészek ugyan csak a folyosón átmenve, a nagy karzaton lesznek elhelyezve. Az egyházi szertartás bevégeztével a zárdafőnök beszédet tartand, melynek bevégeztével a templomban levő közönség, valamint a szolgálattelvő egyházi személyzet eltávozása után, a koporsót városi polgárok emelik le a ravatalról, s a templom ajtajánál levő diszkociig viszik. A menet a kecskeméti-utcán, ország- és kerepesi-uton át megy a temetőig gyalog. Elöl a városi őrmester és négy városi lovas-husár, egész diszben; utánuk a céhek fátyollal bevont zászlóikkal betűsorrendben, négyesével; a temetkezési egyletek zászlóikkal, a polgárokból álló lovas bandérium, melynek élén az ország, város s a Batthyány-család fátyollal bevont lobogóit viszik, a pesti intézetek küldöttjei, nagy- és kiskereskedő testület és egyéb pesti polgárok, a

hatóságok küldöttjei, a magyar akadémia és egyetem tagjai, miniszteriális hivatalnokok, a kúria, egyházi személyek, a képviselőház s a főrendiház tagjai, a miniszterek, a városi hatóság, dalárda tagjai, zenészek, a szertartáshoz tartozó egyházi személyzet, a tetemet vivő gyászkocsi, melyet közvetlenül a városi tanács tagjai környeznek, a gyászszalagot tartva, 24 pesti polgár kivont karddal, 100 fáklyavivő pesti polgár, mindkét oldalt úgy fölosztva, hogy az elsők az egyházi személyzet előtt vitt kereszt irányában legyenek, a hátulók pedig a nagy halott öszvegyét és kíséretét, a család tagjait s a meghívott nőegyleteket környezék. Ezeket követi a 6 lovas gyászkocsi. Végül két sorban városi hussárok zárják be a menetet az utca szélében. E rendben vonul a gyászmenet a temetőig, a hová megérkezve, hasonló rendben áll föl, a széles úton két oldalt előfalat képezve s a sír környékét föntartva a család, egyházi személyzet és hatósági küldöttek számára. A tetem beszentelése után Pestváros főjegyzője rövid szónoklattal fejezi be a szertartást. Végül a dalárda-egylet alkalmi éneket ad elő, s ezzel véget ér a Pestváros által a nagy halott emlékére rendezett gyászünnepély.

++ (Megakadályozott párbaj.) Két magas állású miniszteri tisztviselő egy csinos nő szeméin összeveszték. Az egyik azt állítja, hogy kék szeme van, a másik azt, hogy a nő szeme fekete. Az összekocczásnak párbajra való kihívás volt a vége. A két heves férfi azonban a fegyver választásánál ismét összezőrdült, mert mindegyik azt állítja, hogy ő a kihívott. Végre megegyeztek, hogy kard lesz a fegyver, a párbaj színhelye pedig a budai Széchenyi szaloda. El is mentek és már mensurán állottak, midőn két rendőr benyit a szobába és távozásra inti őket. Az urak azonban nem hajlandók a törvény szolgálai előtt tágitani, és addig mondogatták, hogy a dolog csak tréfa, a rendőrök menjenek, a hová akarnak, míg ezek a heveskedőket a budai városházára szállíták.

++ („Haladási kör“) czim alatt Budán politikai egylet van alakulóban. Az előleges értekezletet mult vasárnap tartották meg a budai takarékpénztár helyiségeiben, hová Ráth Péter volt orsz. képviselő hivta össze az érdeklődőket. Ország Sándor alapszabály-tervezetet olvasott fel, melyet az értekezlet azonnal jóvá is hagyott. Az értekezlet végül huszas bizottságot választott, mely a megalakulás körül eljárjon.

++ (Élet megmentés.) Eilers miniszteri mérnök a közlekedési miniszterium részéről ki van küldve, hogy a sósáztáján a Dunát felvegye. A mult szombaton a mint ladikjaival éppen azon helyen állott, hol a Duna árja legnagyobb, az első szab. Dunagőzhajótársaság legnagyobb hajója a „Johann Baptist“ az említett ladikokhoz közel elment és oly nagy hullámokat vetett, hogy ezek a mérnök egyik ladikját fölfordították, úgy, hogy az abban ülő napszámos a vízbe esett. A szerencsétlen nem tudván uszni, már-már elmerült, midőn Eilers ruhástól együtt a Dunába ugrik és nagy erő-megfeszítéssel küzdve az ár ellen, megragadja a már fuldoklót s addig fenntartja a víz színén, míg segítségükre nem jöttek.

++ (A vallás s közoktatásügyi miniszter) elhatározta, hogy Izsó Miklós, hazai szobrász számára az egyetem-épület kertjében műterem állíttassék fel, mely az elkészített költségvetés szerint 3500 forintba kerül és még e tavasz folytán okvetlenül el kell készülnie.

++ (A karansebesi) gör. kel. püspök élete nagy veszélyben forgott május 16-kán. Az erősen megdagadt Temos elszakította az ő karansebesi hidat, s az utazóknak a vizen kell átgázolni, melyben már többen bele is fultak. A püspök, jó lovaiban bizva,

szintén neki hajtattott a folyamnak, az a kocsiját elragadta. felfordította, s a csodával határos, hogy az öreg ember kálapjának és felső ruhájának elvesztésével megtudott menekülni.

✱✱ (Somorja) egyik szigetén szántás közben 2 cseléd egy bögre ezüstpénzre bukkant, és ketten levén, természetes, rögtön osztozkodtak is. Az egyik rögtön eladta részét egy házalónak; 30 ftért, és e szerint nem tudni, hogy miféle pénzek voltak azok, míg a másik részt megtekintvén, kitünt, hogy ezüst pénzek sulya $33\frac{1}{2}$ lat 270 darabbal. Van köztük 4 darab tallér nagyságu, 6 darab mostani 20 kr. nagyságu, a többi 3 régi pengő krajczáros — pár darab 1 frt. nagyságával. Korra nézve kivétel nélkül mind II. III. Ferdinand és I-ső Leopold korából. Az egész lelet állott tehát 540 dr. ezüst pénzből 67 lat sulyal. Nagyon valószínű, hogy 1683-ik évben, a midőn Kara Mustafa Bécs alá igyekezett, s harczosai Csallóközt is bebarangolták, e pénzdarabok tulajdonosa a szigetre vitte elhelyezni biztosságban, és áldozatul esvén az akkori idők viharainak, pénze közel két századig hevert a föld mélyében, mig jelenleg ujjal napfényre került.

✱✱ (Rózsás Napló.) Bécsben május 20-kán fényes esküvő ment végbe. Tarnóczy Kázmér leánya, Malvina, özvegy Niczky grófné, ki költeményeiről is ismeretes, tartá esküvőjét gróf Odonell Henrik huszártisztal. A skótok templomának híres nagy udvara alig volt képes az esküvőre érkezettek diszfogatait befogadni. Esküvő után nagy lakoma volt, a „Magyar király“ vendéglőben. — Gr. Festetich Andor (Ágoston gróf fia) Pejácsevich Márk egyik szép leányát jegyzé el. — Bicskey Kálmán e napokban vezeté oltárhoz Szabadkán Vojnic Lukács szép leányát, s Gorove miniszter is (a vőlege ny nagy bátyja :) jelen volt

✱✱ (Vegyes hírek) Ő felsége a munkácsi r. kath. egyházközségnek 200 frtot adományozott iskolaépítésére magánpénztárából. — A muzeum látogatóinak száma ápril hóban. A könyvtárba — jött 755, kik a kéziratot és 1280 nyomtatványt használtak, a régiség-osztályt látogatta 2558; a képtárt 4529, természetosztályt 2658, összesen 10499 személy. — A nemzeti színház igazgatója gróf Batthyányi Lajos hamvainak áthelyezése ünnepélyzettnek leendő résztvevését bejelentette a városi tanácsnak. — Szépné-Mátray Laura asszony e napokban Miskolczra megy vendégszerepelni, hol öt évek előtt is igen sok kitüntetéssel halmozták el. A budai vendégszereplésre még nem határozta el magát, miután szinkörben nem örömet lép föl. — Hiadortól egy kötet új és jobbára ismeretlen költemény van az Atheneumnál kiadás végett. Valóban itt az ideje, hogy a politika után a költészet, s a cultura is nyerjen egy kis tápot. — Az első magyar miniszterelnök ünnepélyes temetése alkalmára Clasonhn vésnök emlékpénzeket készít a gróf mellképével. A pénzek elárusításából befolyó jövedelem a városi szegény-alapot illeti. — A tavalyi urintczai rablás tettesét, Takács Lajost, ki tudvalevőleg fényes nappal támadta meg rablógyilkossági szándékkal Stock órát, a post-városi fenytő törvényszék 12 évi sulyos fogságra ítélte. Takács fellebbezte az ítéletet, s a királyi tábla azt 10 évre szállította le. — A gleichenbergi fürdőn három német orvossal egy magyar is versenyez: dr. Závori Sándor. — Olga orosz nagyhercegnő szerdán este a vasuton Pestre érkezett és innen hajón Galacz felé utazott. — A belga királyné jövő héten Alcsuthból hazamegy Belgiumba. A pozsonyi zászlófelszentelésnél ő felsége képviseltetni fogja magát. — Ferencz, nápolyi ex király

szerdai gyorsvonaton Buziásról Pestre érkezett, s azonnal ismét Bécsbe elutazott. — Rudolf koronaherceg betegségből annyira felépült, hogy orvosi jelentés szerint, már elhagyta az ágyat. — A budai színház számára Szigeti József Vörösmarty „Csongor és Tünde“ című művét fogja a szinkör számára látványos darabbá alakítani. — Hollósy-Lonovics Kornelia asszony a napokban veszélyesen beteg volt, Pestről dr. Verzárt hívták táviratilag a nagy művésznőhöz, kinek egészségi állapota egyébiránt, mint dr. Verzár állítja, már határozottan jobbra fordult. — A Batthyány emlékére Sztupa György bizottsági pénztárnoknál annak kimutatása szerint, eddig 9799 frt 52 gyült össze. — Koczanovich J. gyöngyösi gyógyszerész a gyöngyösi dalárdának 100 frtot adományozott. — Becke bárónéról a volt közös pénzügyminiszter nejeről ujabban azt írják, hogy nagyon kétséges, valjon meg fogja-e kapni a nyugdíjat férje után, mert már ezelőtt kétségbe vonták a Becke báróval kötött házassága jogérvényét. — Az állatkerti nyári ujszinkörben mindennap esti 6 órakor Casanova Fanni asszony nagy oroszán-előadást és nyilvános állat etetést tart. Belépti díj 20 kr. Társaskocsik közlekednek.

(Halálozás) Az „öreg“ Heinrich meghalt. Egyike volt Pest legidősebb embereinek s az képezte becsvágyát, hogy elérje a százévet. Szerdán reggel azonban gyászlapok jelenték, hogy lovag Heinrich Nep. János 95 éves korában elhunyt s pénteken fogják temetni. Nagy vagyona dacára szerényen, visszatartózkodva élt, e ennek köszönhető friss életerejét. Ő korábbi éveiben Pest közösügeiben sok tettleges részt vett s több évtized élő krónikája volt. Számos pesti intézet alapításánál vett részt és sok jó ügy is neki köszönheti előmenetelét. Pesten általánosan ismerték s elhunytának hire távolabbi köröket is érdekelni fog. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 21-kétől.

Május 21-kén: „Liliomfi“, Szigligeti népszínműve, 3 felv. — Május 23-kán: „A társaságból“, Bauernfeld vigjátéka, 4 felv. — Május 24-kén: „Tell Vilmos“, Rossini operája, 5 felv. — Május 25-kén: Némethy Irma kisaszonny 4-dik föllépteül: „Coriolán“, Shakespeare operája. — Május 26-kán: „Borgia Lucretia“, Donizetti operája, 5 felv. — Május 27-kén: „Felolvasó nő“ és „Legjobb az egyenes ut“, francia vigjátékok. — Május 28-kán: „Hamlet“, Gounod operája.

Gazdasszonyoknak.

Elromlott hust ismét használhatóvá

lehet tenni, ha hideg vízzel a tűzre tevén, felforrása után jól lehabozzuk, aztán pedig egy erős izzó, de nem füstölő szendardarabot bele vetünk, 2-3 perczig benne hagyunk, a mikor aztán a hus kellemetlen ize eltűnik. Ha a hust sütni akarjuk, ugy elébb szintén a leirt módon el kell vele banni, aztán a vízből kivenni, tiszta ruhával szárazra megtörülni és a szokott módon megsütni. Ily módon bannak el külföldön az állott halakkal is. Természetesen az ilyen eljárást csak kissé, félig romlott, állott husra tarthatjuk ajánlandónak, mert ha a husféle valóban megromlott, akkor azt gazdálkodási szempontból sem szabad használni, ha szeretteink testi épségét és egészségét fenn akarjuk tartani.

Czitromokat

hosszabb ideig eltartani csak úgy lehet, ha lehetőleg megóvjuk a melegtől és a levegőtől. Ezt nem csak valamely hűvös helyen való eltartás, hanem az által is érhetni el, ha a citromokat szénapolyva közé elrakjuk. Ajánlandó továbbá a citromokat lehetőleg sűrűen egymás mellé rakni, vigyázva azonban, hogy ne nyomják egymást, és a hézagokat sóval, hamuval vagy száraz homokkal jól teli hinteni. Vannak, a kik vízben is elrakják a citromokat, és a vizet minden 3-4 nap frissel megújítják; ha azonban a vízbe egy kis sót, vagy porrá tört ként teszünk, úgy a vizet csak hetenkint egyszer kell megújítani. Ha a citrom nyílását, ott a hol az ágra nőtt, pecsétviaszkkal, szurokkal vagy viaszkkal bedugjuk, úgy még biztosabbak lehetünk azt tovább friss állapotban megtartani.

E. Emilia.

A hajkefék

tisztántartását és mosását nem szabad meleg vízben vagy szappannal eszközölni, hanem hideg vízben felolvasztván egy kis maroknyi sodát, abban mossuk meg jól a kefeiket. Egy más módon pedig a kefeiket tojás sárgájával jól be kell kenni, úgy hogy az mindenütt belepjen a szőrökbe, megszáradni és megkeményedni hagyni és csak azután langyos vízben kimosni. A kefeiket ismét tiszták lesznek és új kinézésüket is visszanyerik.

J. Eliza.

Divattudósítás.

Falura kell mennie! fürdőt kell használnia! zöldben kell laknia! — ezen épületes szavak hangzanak ez idő szerint illő komoly tudományos hangon orvosaink ajkairól és keltaeuk — természetesen — különféle sohajokat a boldog férjek és még boldogabb apák sziveikben, oh, mert ez a három bölcs mondat mozgásba hozza nem csak a sziveket, de az apák és férjek tárczáit is, és — valljuk meg őszintén — helylyel-közzel egy kis belháború is szokta e szavakat kísélni, t. i. ruháinkra nézve, és forgatjuk, vizsgáljuk a meglevőket, ítélünk élet és halál felett, gondoskodunk, tervezgetünk, és végre — adunk ki egy csomó pénzt, csupán csak — egészségi tekintetből. De miért is hoznak olyan szép nyári szöveteiket a mi kereskedőink, miért tudják olyan jól egyesíteni a célszerűt a széppel, miért teszik olyan könnyűvé a ruhák elkészítését? Mindezekre persze én nem tudnék feleletet adni, még ha akarnék is, nekem csak a tényeket szabad konstatálnom, és e tények azt bizonyítják, hogy csupa orvosi rendellet folytán készül az a sok nyári öltöny, és ha tekintetbe vesszük, milyen vasszorgalommal dolgoznak most hölgyeink a nyári öltözékek elkészítése körül, mennyire vonják meg maguktól napokig, hetekig a friss üde levegőt, csak hogy teljesen fölfegyverkezve követhessék házi bölcsök tanácsait, valóban átlátjuk, hogy e tanácsok nagyon életrevalók és szükségesek.

Ezeket előre bocsátván, bátran mondhatom, hogy a mult hét óta több ruhát láttam készülni, mint bármely életem bálj idény alatt, és nagyon hasonlítottak is e ruhák egymáshoz, mert a sok fodros, bodros, tunique-es mousselin, grenadin, gazir, mosambique, piqué sat. nyári szöveteiken kívül, sok bál ruhát is láttam készülni, fürdői bálokra, lakadalmakra és egyéb alkalmakra is ezekre nézve meg kell jegyezmem, hogy többnyire csak rövid szoknyával készültek a bál ruhák, és feltűnően sok virág lett felhasználva a bál ruhák díszítésére. Feltűnően szép volt egy fehér selyem gazir ruha, tömördek keskeny beszegetlen fodrossal, tele hintve fehér és rózsaszín szárszorszépekkal, olyan festői rendetlenségben, mintha csak virágosó hullott volna reá! Egy lila créperuha meg lila orgonavirágággal volt három helyt felhuzva, a vállakon szintén ilyen ágakkal díszítve.

Az utazóruhák szürke vagy drapszinü angol lustrebből, mohairből vagy tafotából készülnek, rövid szoknyával, fodrosau, testhez álló derékkal, tuniquekkel és ez öltözékhez soha sem hiányzik a plaid, hogy bátor elszántsággal daczolhassanak egy — kis esővel. Említésre még a bőr topánkák, a melyek igen fontos szerepet játszanak, és a melyek nélkül egy kis utat sem tehetni; a széles kézelővel ellátott keztyű is elmaradhatlan utitársa a divatos utazó-hölgynek, nem is említve a himzett táskát és — mélyen hallgatva

a sok bőröndről, katulyáról sat., a melyektől az udvariatlan férjek és apák azt tartják, hogy jobban félnek tőlük, mint — egy kis záporosőtől.

Végül még néhány szót mai mellékletünkről: egy tunique szabásmintájáról.

Az első szám az elő rész felét jelöli, a második pedig hátrészt. E két rész külön darabokat képeznek, a ruha szövetéből, vagy sötétebb színű selyemből, kis fodrokkal díszítve, vagy csipkével, keskeny dndorokkal, — egy szóval, a mi az alsó ruhákhoz illik.

Számrejtvény.

Urai Uray Vilmától.

- 9, 11, 12, 1. Ékessége Afrikának;
6, 5, 4. Nincs inyére gavallérnak;
2, 5, 3. Falun a házat ezzel fedik;
3, 4, 5, 9, 13, 6, 5 9. Vén asszonyok emlegetik;
7, 11, 12, 10, 5, 7. Őrzi gazdáik reményeit;
3, 1, 4, 13. Ez pusztítja vetéseit;
1-13. Hazánk egyik nagy fia,
Ellenesekben sincs hja.

Megfejtési határidő: június 17-dike.

A f. é. 17-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Honszerelem, egyetértés.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Marosy Emilia és Hermin, Pán Irma, Brodszky Friderika, Szabó Mária, Benedikovics Róza, Falvay Flóra, Zsigray Istvánné, Teli Mari, Sváby Izabella, Sücs M. Teréz, Várjon Gábor, Ratkovszky Vilma, Kanyurszky Matild, Fodor Ferenczné, Legény Deszách Irma, Gyura Janka, László Károlyné, Ivády Nina, Árvay Irma, Korpos Zsuzsa, Pórubszky Nelli, Jeszenszky Aranka, Gozdu Marcsa, Dukai Takács Betti, Mágoosi Józsefné, Kaszap Mari, Pacséri Odry Alexandrin, Nyáry Teréz és Zsófia, Roseberszky Aranka, Pál Dobosffy Mari, Kunczl Clementine, Pásztélyi Danielovich Emilia, Buzesko Anna, Lengvárszky Vilma, Sztencsovics Vilma, Nagy Antónia, Csernó Vörös Erzsébet, Tormássy Mari, öz. Zsibay Sándorné, Anisits Antónia, Szapper Janka, Jancuska Hermin, Szabóky Erzsike, László Ferencz, Dubányi Róza, Uferbach Ilona, Csepei Zoltán Ferenczné, Szepessi Szilágyi Lidia, Brocken Kovács Emma, Kalos Erzsé, Talányi Vilma, Gyulasy Mária, Bodnár Anna, Tóth Lajosné, Koch Emma, Szilágyiné Rác Teréz.

A f. é. 17-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Uferbach Ilona, Csepei Zoltán Ferenczné, Szepessi Szilágyi Lidia, Sperlágh Dánielné, Móricz Sándorné, Eránosz Mártonné, Kalos Erzsé, Bogdanovics Hedvig, Tóth Lajosné, Szilágyiné Rác Terézia.

A 16-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldték:

Csepei Zoltán Ferenczné, Sperlágh Dánielné, Móricz Sándorné, Eránosz Mártonné.

Tartalom.

Családi élet a francziáknál, Kiss Elektől. (Vége) — Fohász, Halász Dezsőtől. — A mezei virág, Emiliától. (Folyt.) — Lenából, Szabó Sándortól. — Viola, Dallamos Ernőtől. — Külföldi irónók. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy tunique szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

1000. 4/6. 874
I.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>23. SZ. Junius 5-kén. 1870.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Ezenkívül két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	---	---	---

A mezei virág.

Elbeszélés.

Emiliától.
(Folytatás.)

De Etelkája, mit fog ez mondani ez elhatározáshoz? Nem az volt-e utósó szava hozzá: „Nem sokára egyek leszünk elválhatlanul“ és most mikép váltani be a menyasszonyának tett ígéretet? Ki határozhatja meg előre, hogy mennyi idő telhetik el, míg ő az előléptetése elé gördített akadályokat legyőzi? Igaz, hogy azért most is annyi mellékjövédelme van, hogy egy nőt el tudna tartani, de ez a jövédelem bizonytalan, ma van, holnap nincs, és a jövédelmen kívül a rang, az állás! egy segédfogalmazó neje! minő ezim ez? szabad-e a férfinak az általa szeretett leányt magával rántani a megaláztatásba?

Egész éjszaka nem jött álom szeméire, annyira elkínoztta e keserű gondolat, hogy vagy elhatározásáról, vagy pedig szerelméről kell lemondani; reggel felé aztán mégis tudott magán annyira erőt venni, hogy egy elhatározó lépésre elszánta magát, betegnek jelentette magát a hivatalban, aztán felült a vasuti kocsira és mint a kit siralom-házban tettek ki olyan szomorú arccalült a kocsi egyik szögletébe összahúzódva, minél közelebb ért menyasszonyához, annál jobban huzódott össze a szive, és a mint az eléje röpülő leány boldogságos két szemébe nézett, egyszeriben vége volt a nagy elhatározásnak, úgy kitakarodott szívéből minden fájdalom, mintha soha ott sem lett volna. A szép „mezei virág“ nem tudott egyebet, csak nézni és mosolyogni rá, olyan nézés és mosolygással, a mely többet mondott minden beszédnél.

Hanem ez a boldogságos nézés és mosolygás rövid időn mély szomorúsággá változott ismét, midőn este ketten a

kertben sétálván, Szőke Antal azt mondta menyasszonyának, hogy ő tulajdonképen azért jött most ide, mivel vissza akarja adni a jeggyűrűt. Ez volt a nagy elhatározás. Rettenetes, de meg kell lenni, gondolá magában.

A leány most még k evesebbet tudott szólni bánatában, mint az elébb boldogságában; mintha érthetetlen idegen nyelven szólt volna hozzá, olyan meredt tekintettel nézett völegényére.

Ez aztán kötelességének tartotta bővebben kimagyarázni magát ezen szándékára nézve; nem a szerelem csökkent meg benne, sőt inkább, épen azért, mert olyan véghetetlenül szereti, teszi neki ez ajánlatot, inkább kész egész életére sajtó sebet ejteni szívében, semmint boldogságra hivatott sorsát az ő bizonytalan jövőjéhez kötné; sokkal boldogabb lesz, ha őt elfelejti; édesatyja helyzete egy év óta jobbra fordult, a bő termés ismét vagyonos emberré tette, akár hány gazdag ifju boldognak tartja majd magát, ha kezét elnyerheti.

A leány hagyta őt kibeszélni, azután puha karjait nyaka köré fonván, elébb egész lelkéből jól össze-vissza csókolta aztán mosolyogva mondta:

— Menjen maga ro-z ember! Ilyen tréfát üzni egy szégyen leánynyal!

— Tréfa? — kérde a völegény álmétkodva. — Oh, bár úgy volna! De fájdalom, való, a mit mondok. Semmi kilátásom —

— Az sem egészen úgy van, édesem, a mint te most gon-

dolod. Édes atyámról tudom, hogy ti férfiak a milyen erősek vagytok a küzdelemben, épen olyan gyöngék vagytok a kitarásban; az pedig épenséggel nincsen úgy, a mint te hiszed, hogy a miért kilátásaidban csalódtál, azért mindjárt túladhatalnál rajtam.

— Dehogyan akarok rajtad túladni, hanem a szomorú kilátás — ismétlé a vőlegény szomorúan.

— Igaz, a szomorú kilátások, szomorú kilátások, — viszonzá a leány vidáman, — de vegyük az esetet, hogy te édesem, megbetegednél, akkor is az volna az én kötelességem, hogy magadra hagyjalak? Ugy-e bár, nem, hanem inkább az, hogy hozzád siessék és éjjel-nappal kórágyadnál viraszszak? No látod édesem, hogy az ilyen magamféle falusi leányt sem lehet ám olyan könnyen megfogni! Ha bármi nagy szerencse érne téged, akkor sem szabadulnál tőlem, nem hagynálak magadra, akkor is azt mondanám neked: add ki belőle részemet, mert a te boldogságod fele csak úgy illet meg engem, mint a hogy az én boldogságom fele téged illet; épúgy követelem részemet a te szomorúságodból is; azért vagyok én a tiéd, hogy mikor neked bánatom van, te vidíts föl szerelmeddel, és mikor neked van bánatod, viszont én vidítsalak föl szerelmemmel; no látod, hogy keresztül látok a sziveden? csak próbára akartál tenni, de felsültél, mert én nem a te kilátásaidba, sem a te magas terveidbe, hanem pusztán és egyedül csak a te jószágteljes szivedbe vagyok szerelmes; ez nekem több, mintha koronát látnék fejedben ragyogni, és ha nincsenek kilátásaid, az nem tesz semmit, tudok én tűrni és várakozni és ha egész életünkön át szegények leszünk, úgy is jó lesz, nem vágyódom én gazdagságra, nem vágyódom én egyébre, mint hogy melletted lehessenek és veled együtt futhassam meg az életet, ez nekem egyetlen gazdagságom és egyetlen boldogságom a világon; azért tehát mondd meg most mindjárt szaporán, hogy miért jöttél most olyan váratlanul hozzám? — mondá a leány, újra nyaka köré fonva gömbölyü karjait és boldogságos szép szemeit vőlegénye szemeibe mélyesztve.

— Azért, hogy magammal vigyelek, azért, hogy a te fényes lelkedből örömet és derűt merítsek — viszonzá a vőlegény, szívéhez szoritva menyasszonyát.

— No látod, hogy eltaláltam szíved szándékát! — mondja a leány vidáman. — Eljöttél értem, mert szükségem van reám, és én elmegyek veled, elmegyek veled akár a világ végeig és meglásd, hogy hiven oldalad mellett leszek a rossz órákban épúgy, mint a jókban.

A boldog ifju nem tudott szólni; menyasszonyát szívéhez szoritva, mintegy más világba volt ragadtatva; az élet új alakot öltött körülötte; más ég boltozódott feje fölött, másképp illatoztak a virágok a földön, másképp daloltak a madarak a fákon és másképp gondolkodott az elme fejében; tudva lön előtte a szerelem igaz értelme, két szív egyesülésének élet-halál-boldogsága.

Hová lettek a szomorú aggodalmak jövője iránt! Eltűntek, mint az éjjeli párázat a kelő nap sugaraitól. Új lélek szállt belé, új erő töltötte meg kebelét, új világ tárult föl előtte, a szerelem tündérszép világa, a melyben a szomorúság is édesebb, mint a szerelem nélküli világban az öröm; és a melyben az öröm nem elfutamló délibáb, hanem gazdagul gyümölcsöző tőke a hű nő szívében elhelyezve, a szűkölködés órái számára. Dehogyan érezte ő magát szegénynek! Duszgazdagnak érezte magát, olyan kincs birtokában, a melylyel a sors minden változataival bátran szembe lehet szállni; mit neki mellőztetés és méltatlankodás, csak lesz neki kenyere, annyit csak bir felesé-

gének keresni, a többiért gazdagul kárpótolja őt egy hű nő szerelme.

Még azon este kinyilatkoztatta apósa előtt, hogy Etelkáját magával viszi a fővárosba, és a jó öreg nem tartoztatta leányát. Menjen, a hová a sors hívja, majd el lesz ő a tizenkét éves Ilonka leányával, a kit Etelka úgy is már jól a kezére igazított.

Még azon héten megülték a menyegzőt, aztán Szőke Antal visszatért a fővárosba, ugyanazon két szobából álló szerény hajlékba, melyet nőtelen korában birt, az általunk ismert két aszszonyoság nagy öröme.

És ezek után megfoghatóvá lesz előttünk, hogy miért nem vágyódott ki a kis „mezei virág“ az ő új világából; olyan váratlanul jött neki az átköltözés az ő eddigi csendes otthonjából a zajos fővárosi életbe, hogy napok és hetek kellettek hozzá, míg némileg téjékozhatta magát benne, főleg pedig férje szívére ügyekezett magának mindenekelőtt biztos tájékozást szeretni. A kis „mezei virág“ nem tartozott ugyan az úgy nevezett „finom nevelésű“ lények közé, sem a francia nyelvet nem törte, sem a zongorát nem verte, hanem annál alaposabban tanította őt boldogult édes anyja gondolkodni, a többit aztán a korai megszokás által második természetévé vált munkássági hajlam pótolta; semmit sem szeretett félig tenni, azért minden dolognak, a mely munkakörébe tartozott, mélyére ügyekezett hatni; így tett szerelmével is; nála a szerelem nem pusztán ábránd volt, hanem komoly életföladat; föld, a melyen járni kell, körülboltozódva a hűség egével és megvilágítva a vonzódás, becsülés, ragaszkodás, bizalom és részvét napjaitól, azokká akarta ő tenni szerelmét férjének, azért volt annyira igénybe véve minden ideje; egész lelke férjével volt elfoglalva; mikor este haza jött, mint a csillagász az égi boltozatot, úgy vizsgálta ő férje arcát, homlokát, szívet, szemét, lelkét; rossz kedvű? miért rossz kedvű és mivel lehetne őt felvidítani? komoly? miért komoly és mivel lehetne segítségére lenni? csüggedt? miért csüggedt és mi által lehetne föléleszteni önbizalmát? vidám? mi által lehetne a jó hangulatot tartóssá tenni? és így tovább és mindezt a nélkül, hogy a férje szándékot észre vette volna, hanem mint a jó gazdasszony szokott foglalkozni a ház körül, csendesen és vidáman és mégis szerényen és sükeresen.

Nélkülözhetlenné akarta magát tenni férjének és kedvessé tenni neki az itthonnt és mindakettő a legrövidebb idő alatt fenségesen jól sükerült neki; hivatalos órái után Szőke Antal egy elsőrendű fővárosi ügyvéd irodájában volt elfoglalva, minden ideje igénybe volt véve és mégis mennyire másképp érezte most magát, mint nőtelen korában! Mintha a boldogságnak szentelt templomba lépett volna, annyira földerült, a mint a kedves otthon küszöbét átlépte. Ha szomorúsága volt, a mint nevének elbeszélte — és el kellett azt neki beszélni, az a kis bájos asszonyka olyan ígérettel birt fölötte, hogy minden gondolatát ki kellett tárnia előtte, — azon módon eltűnt a szomorúsága; vagy csekélyebbnek tűnt fel előtte a baj és a kis asszonyka egy nevetéssel üzte azt ki szívéből, vagy pedig annyit-annyit beszélgettek és tanakodtak róla, a míg egyik vagy másik megtalálta a módját, miképp oszlatni el a baj okát és hárihatni el aggasztó következményeit; a kis asszonyka úgy tudta elintézni a dolgot, hogy mindig a férj találta ki a baj orvoslásának módját, ő csak beszélt, csak beszélt és lassan-lassan odavitte férje gondolatait, a hol a baj orvoslata rejlett, és egyszerre csak azon vette észre magát a férj, hogy az a baj, a mely szívet szorongatta, nem is olyan

nagy baj, hiszen ő ura lehet annak, és a kis tündér, ki ismét olyan kedves igénytelenséggel mosolygott reá, mintha egyéb dolga sem volna a világon, ő csak egy kis virág, egy csevegő kis madárka, egy mosolygó napsugár volt, a férj minden, ez tesz és gondolkodik és itél és határoz és uralkodik e kis boldog hajlékban, — és mint nőtt ezalatt a férj ereje, soha sem dolgozott olyan könnyen, soha sem volt neki olyan nagy munkakedve, és soha sem volt elméje olyan gazdag szép eszmékben és új tervekben, mint a mióta e kis asszonyka világít be lélekébe, és a kis asszonyka tudta jól, hogy milyen nyomasztó a szegénység tudata a férfira nézve, a szegénység pedig ott kezdődik, a hol a kiadás fölemésztí a jövedelmet, annak tehát nem volt szabad az ő háztartásában előfordulni, ő számokkal is tudott dolgozni, számokkal bizonyította be férjének, hogy ő, — a szerény, igénytelen ember! — milyen pazar életet élt eddig, és jövedelmének egy negyedrésze milyen könnyen megtakarítható és a hó végével a számítás alaposnak bizonyult be, a jövedelemnek egy negyed része meg volt takarítva, pedig ketten voltak és cselédet is tartottak.

Hét hónál tovább így tartott e boldog élet, midőn egy nap este az új pár a városligetben sétálva, véletlenül báró Tószeghy tanácsos urral találták magukat szemközt.

Szőke Antal udvariasan köszönve el akart menni főnöke mellett, de a nagyságos ur utját állta.

— Jó estét, kedves barátom! Tehát önt is kicsalta a szép este? Én sem maradhattam tovább a szobában. Valóságos nápolyi est.

— Kivéve az olasz eget! — jegyzé meg Szőke Antal mosolyogva.

— Ugy van. Ön természetesen nem feledkezik meg az égről, mert épen benne van; nemde kedves felesége? szabad kérnem, hogy engem ő nagyságának bemutatson? — mondá a nagyságos ur, az ő szokott szeretetreméltó finom modorával.

— Bocsanat, nagyságos ur, hogy erről megfeledkeztem. Báró Tószeghy Arthur, osztálytanácsos ő nagysága — mutatá őt be Szőke Antal némi zavarral.

— Nincs miért, édes barátom, hisz az oly természetes, hogy a fiatal férjek rendszeren elfelejtik bemutatni nejük, a miből aztán tömérdek „*apprehenzio*“ származik a régi barátok részéről. Fogadni mernék, hogy Szőke barátunk még egyetlen kollegájának sem mutatta be Nagysádat — mondá a nagyságos ur a fiatal asszonynak.

— Bizony nem, még nem volt arra érkezésünk; férjem is, én is annyira el vagyunk foglalva, — mentegette az férjét mosolyogva.

— Kedves férje? azt megengedem, de Kegyed? ugyan mi elfoglalása lehet egy hat-hét hónapos nőnek? — kérdé a báró mosolyogva.

— Azt nem lehet úgy elmondani, hanem azért minden percze jut munka, — felelt a nő mosolyogva.

— Arra valóban kíváncsi vagyok! Szőke barátom, meg fogja engedni, hogy erről személyesen meggyőződjem? — kérdé a nagyságos ur vidáman.

— Szerencsémnek fogom tartani! — válaszolt Szőke udvariasan.

— És ha csakugyan úgy van, akkor nagyon le lesznek Kegyednek kötelezve, mert egy fogadást segít megnyernem.

— Fogadást? — kérdé Etelka mosolyogva.

— Igen is; a napokban gróf Malatestaéknál voltam, a hol a hölgyek azt állították, hogy nem vehetnek részt bizonyos jótékony célú hangversenyben, mert nagyon el vannak fog-

lalva és akkor arra történt fogadás, hogy a főúri hölgyek, mindamellett, hogy a házi ügyektől nincsenek nagyon igénybe véve, mégis jobban el vannak foglalva a középrendű nőknél, és mivel én legtúzesebben védtem a középrendűt, hát engem biztak meg vele, hogy ez ügyről a legközelebbi összejövetel alkalmával, jövő ősszel, kimerítő jelentést tegyek; egy kicsit zavarba hozott e megbízatás, mert csak nem tolakodhatom a legelső családi kör szentélyébe, ezen zavaromból azonban szerencsére Szőke Antal barátom, vagy is inkább nagysád kegyessége ki fog segíteni — mondá a báró nyájas szeretetreméltóságával.

— Igen szívesen, csak attól tartok, hogy az ilyen fiatal házások háztartása —

— Sőt ellenkezőleg, épen az biztosítja számomra a győzelmet; ha Kegyed mint fiatal nő annyira el van foglalva, mennyivel inkább a számosabb tagból álló családok.

— Az igaz, — hagyá helyben a fiatal nő szelid mosolyával.

A nagyságos ur aztán elvált az új pártól és a városligeti körönd felé vette útját, hol mint rendszeren, egy csoport főúr a jövő-menő világot szemüvegezte. Szőke Antal fiatal feleségével az ellenkező irányban folytatta sétáját és egész uton csakis a nagyságos tanácsos urról folyt a beszéd; a férj nem a legjobb véleménynyel volt felőle, a nő meg ügykezett kedvezőbb véleményt kelteni benne főnöke irányában; a férj azt állította, hogy a nyájas szeretetreméltóság csupán csak álarcz, szabad-elvűsége csupán csak ámitás, finom udvariassága csupán csak külső máz, mely alatt egy nagyravágyó, alattomos, minden gonoszra kész durva lélek lappang, míg Etelka azt a nézetet kockáztatta, hogy ne vizsgáljuk az emberek sziveit, fogadjuk el őket olyanokul, a milyenekül mutatkoznak, és akkor mindig nyájasoknak és udvariasoknak mutatkoznak irányunkban; jobb, ha azt hiszik, hogy ámitásuk sükerült, mintha azt hiszik felőlünk, hogy le vannak álcázva és gyanakodókká lesznek irányunkban, mert jobb ki nem zavarni őket biztonságukból, semmint megmérkőzni akarni velük, a hatalmasokkal; ez nem gyávaság, nem jellemtelenség, nem szolgálalkúság, hanem egyszerűen a helyzet és viszonyok kellő tekintetbevétele, talán asszonyias gondolkodás, — tevé hozzá a fiatal nő mosolyogva, — de annál megfelelőbb a kornak, a melyben élünk; avagy nem találod te is úgy, hogy a jelen korban az asszonyi politika igazgatja a világot? Csak nézz körül, édesem, a divattól kezdve a legfőbb érdekekig nem ugyanazon egy irányelvvel találkozunk-e? Kitömik a hajzatot, hogy többnek látszassék, és azonképen az embereket, egy nagyságos chignon nyomnak a fejükre, hogy nagyoknak látszassanak.

— És te még sem tömőd ki a hajadat! — jegyzé meg a férj, nevetve e hasonlatosságon.

— Épen azért nem teszem, mert én meg vagyok elégedve a magam igénytelen hajzatával és nem akarok másnak tetszeni, csupán csak egynek, ennek pedig kitömetlen hajzattal tetszem, — volt reá az egyszerű válasz, a miből aztán a férj is azon jelentős következtetést vont ki magának, hogy ő is legjobban csalfa chignon nélkül tetszik nejének.

Igy telt el az este és utána egy pár nap a maga rendes, csendes boldogságában és ötöd napra a kis Etelka azon hírrel fogadta haza érkező férjét, hogy alig egy fél órája távozott el tőle az ő tanácsosa, báró Tószeghy Arthur ő nagysága, nem időzött sokáig, most csak tiszteleti látogatást akart tenni,

mondá, a tanulmányi látogatások majd későbbben fognak kezdődni.

És a fiatal asszonyka egészen el volt ragadtatva e látogatástól; nem is olyan, mint a vidéken az a gróf Botondy, a kivel egyszer találkozott; milyen komoly és daczára előkelő állásának, milyen igénytelen, és milyen szépen nyilatkozott férjéről, hogy dicsérte jeles tehetségeit, szép jellemét, ernyedetlen szorgalmát!

Szöke Antal örült a dicséretnek, melylyel neje a tanácsosról nyilatkozott; hogy is ne, hiszen ez ember kezében van az ő sorsa, és minél kevésbé adatott meg neki az a tehetség, hogy magát előre tolja és az emberek hajlandóságát kikunyorálja, annál szivesebben engedte magát át azon reménynek, hogy neje utján bizalmas, barátságos viszony keletkezik közte és főnöke közt.

A báró látogatásai aztán csakugyan sűrűbbekké lettek házában és Szöke Antal csakugyan napról-napra jobban érezte jótékony hatásukat; a száraz, lélekölő munkák egyszerre csak más kezekbe mentek át, Szöke Antal dolgozatai újra dicséretben részesültek, sőt a nagyságos ur azon hirrel is lepte meg őt, hogy egyik dolgozata felül miniszter ő excellentiája is felette kedvezőleg nyilatkozott, a fiatal asszonyka pedig egy este örömpeső szívvvel azon hirrel lepte meg férjét, hogy a nagyságos ur azt mondta neki, hogy a legrövidebb idő alatt fényes elégtétel fog neki szolgáltatni multkori mollósága miatt, ő, t. i. a tanácsos, azon van, hogy egyszerre titkárrá neveztesék ki, és ő azt bizonyosan ki is fogja vinni, csak ne szóljon róla férjének, mert meg akarja őt lépni vele, pedig dehogy nem szól neki róla, hogyan is tudna ő ilyen édes titkot magának tartani, mikor ez csak azért öröm neki, mert férje öröme, az ő szemében ő sem kisebb, sem nagyobb nem lehet sem külső czim, sem külső gazdagság által; de ha neki, férjének öröme van benne, akkor természetesen őt is boldoggá teszi az a hir, annál is inkább, minthogy talán ő is hozzá járult valamivel e boldogság létrehozásához; a nagyságos ur épenséggel azt mondta, hogy az ő kedvéért jár el olyan buzgósággal ez ügyben, de ezt már nem mondta meg a fiatal nő férjének, hisz ez csak udvariassági szólam volt az udvarias tanácsos ur részéről!

Igy folytak az új házaspár dolgai újra három hónapig, és midőn éppen egész lélekkel átengednék magukat a teljes boldogság édes reményének, egy nap a lépcsőn Maróka né ő nagyságával találkozáván, Etelka ámulattal vette észre, hogy a nagyságos asszony nem viszonozza köszöntését, nem áll vele szóba, mint eddig rendszeren szokta, hanem úgy téve magát, mintha észre sem venné, büszkén halad el mellette.

Etelka azt hitte, hogy a nagyságos asszony csakugyan nem vette őt észre, tudja isten, milyen komoly gondolatokba volt elmélyedve, talán éppen a cselédjével volt valami komoly jelenete, ez fátyolozta úgy be szeme világát, ebben aztán a fiatal nőcske teljesen megnyugodott.

Egy másik alkalommal aztán azon tapasztalatot tette, hogy Staubné asszonyság viszonozza ugyan üdvözlését, de egészen más arccal, mint a hogy azt eddig tette, olyan kintpadra feszített fájdalommal és egyszersmind olyan haraggal telt szemekkel néz reá, mintha édes atyját megölte volna.

Etelkának nagyon rosszul esett ezt tapasztalnia, de meg tudott nyugodni benne; a derék szomszédnők bizonynyal csekélylik az ő állását, és ily módon ügyekeznek azt értésére adni; ám legyen; nem veszi nekik rossz néven; ő sem érzi magát valami nagyon jól az ő körökben; lehetnének azért nyá-

jasabbak, de az emberek nem fejezik ki egyformán érzelmeiket; ő már otthon-létekor a faluban hallotta, hogy a fővárosban az emberek sokszor évekig laknak egymás mellett azon egy föld alatt, a nélkül, hogy vonzódnának egymáshoz; majd ő is csak alkalmazkodik e szép nagyvárosi szokáshoz; ha a kedves szomszédnők ő tőle elhuzakodnak, ő is el fog huzakodni tőlük, ha azok ő vele nem gondolnak, ő viszont ő velük nem fog gondolni.

Pedig dehogy nem gondoltak vele a kedves szomszédnők, nagyon is sokat gondoltak vele, annyira gondoltak vele, hogy minden nap kétszer: délelőtt is, délután is rendszeres összejöveteleket tartottak és egész idő alatt csak is a fiatal „mezői virág“ volt összejövetelük oka és beszélgetésük tárgya. Midőn báró Tószeghy Arthur második látogatását tette Etelkánál, a két derék szomszédnő, — a kiknek argus-szemü figyelmét természetesen ki nem kerülhet ez a körülmény — tisztában volt az iránt, hogy ez a fiatal gavallér nem ok nélkül teszi e látogatásokat, ezek a látogatások nem pusztán udvariassági látogatások, hanem forma szerinti udvarlások, egy fiatal mágnás nem tisztelkedési szándékból látogat meg egy polgári rendű fiatal nőt, de még egy öreg sem éppen akkor, midőn a férj távol van; hogyan tudhatja ez a fiatal mágnás, hogy mikor szokott a férj távol lenni? csak onnan, mert a fiatal nőcske azt neki megsugta, semmi kétség tehát, hogy a fiatal nőcske és a fiatal mágnás között titkos egyetértés létezik, a fiatal nőcske galádul megcsalja férjét, az a bamba férj nem érdemel ugyan jobb sorsot, miért nem nyitotta ki jobban a szemét, mielőtt ez ostoba libát elvette! de ez az ostoba liba még sem olyan ostoba, mint a milyennek teszi magát, az egy végére járhatatlan hamis képmutató, csak azért teszi magát ostobának, hogy az embereknek port hintsen a szemekbe, hogy a gyanút elfordítsa magáról, de őket bizony nem fogja rászédni, a mit látnak, azt meglátják, és a mit tudnak, az borzasztó, kétségbeejtő.

És midőn a derék szomszédnők annyira jutottak keresztényi szeretetükben, minden nap újra meg újra meghányatattott a kérdés, hogy már most mi tevék legyenek ezen ügyben? Ugy tevék magukat, mintha semmit sem tudnának az egésztől? Ah, hogyan lehetne azt csak kívánni is tőlük, mikor ők ezt olyan bizonyosan tudják? — Figyelmeztetni kell reá azt a bamba férjet, hogy izre-darabokra tépje! Ő tudja, hogy mire nem képes egy férj ilyen esetben, — kiáltá Maróka né ő nagysága, de ezt Staubné asszonyság nem engedte megtörténni; ez a szegény férj szívet halálosan sujtaná, ezt meg ő tudja bizonyosan, aztán meg akkor egyszeriben vége is volna az egész borzasztó dolognak; pedig dehogy legyen annak vége, csak azért se legyen vége, hadd törje ki a nyakát maga magának, — mondá Maróka né ő nagysága, és — hadd lehessen minél jobban a világ romlottsága fölött szomorkodni — tevé után Staubné asszony ájtatos fohászkozással; igen, de hát mi tevék legyenek? ez a kérdés foglalkoztatta a derék szomszédnőket minden nap rettenetesebben tovább három hétnél a nélkül, hogy valami határozat iránt meggyeztek volna.

(Folyt. köv.)

Lobog, lobog az életfáklya . . .

Benedek Aladártól.

Lobog, lobog az életfáklya
A szenvedésnek éjszakáján,
S nehéz füstje az égbe szállván,
Fényét kevés éber szem látja.

Lobog, lobog . . . Oh emberek ti!
Ha tudnátok, mi ég e lángban!
Ti gyújtátok, ah! nem hiában,
S most félték hozzá közel menni . . .

Intelek is, hogy vigyáznátok!
Forró szurok csepeg le róla!
Mely arczotok pirját kioltja . . .
S mely maradandóbb, mint az átok!

Kerüljétek! ah kerüljétek!
Hadd csepegjen az le a sárba,
S mi oda csepeg — ti azt látva —
Kérlek, hogy számba ne vegyétek .

Lobog, lobog az életfáklya,
Fényét kevés éber szem látja . . .
Egy része füstben égve szállva . . .
Más része le, a porba, sárba.

Viola.

Kiszakított lap egy költő naplójából.

Schücking után

Dallanos Ernőtől.

III.

Arthur kis vigjátékunk eljátszásához bámulatos buzgómossal fogott. Egész életében, ifjúkora szép óráiban nem tudta magát soha rávenni, hogy bár egyetlen sonettet írjon, azért, hogy a költőszerepet eljátszhassa, verseim nyolczadrét kiadását vette elő s mindaddig nem szűnt meg forgatni azokat, míg a legszebb helyeket minden nehézség nélkül folyékonyan elmondani nem tudta. Ugy szoktatta haját, hogy középen váljék el, nyakkendőt nem viselt, inggallérát szélesen kihajtotta és a szórakozottat játszá, ha a theacsészét elvette. S mindez kitűnően sikerült neki.

„Hétfő délután nóm és én a vasúthoz kísértük egy kocsi-ban. Miután a lovakat kis kocsisunkra biztuk, egy lépésőre állottunk fel. Nem kellett sokáig várakoznunk. A vonat robova érkezett be a pályaudvarra s miután megállott, egész serege özönlött ki az itt maradni akaró férfiaknak, nők és gyermekeknek. De hasztalan vizsgáltam a tömeg között oly lényt, ki a Schneider Viola felőli képzeletnek megfelelt volna. Igaz ugyan, hogy merültek fel egyes alakok pápaszemmel, de korántsem úgy néztek ki, mintha költőt keresett volna tekintetök; öreges fiatal hölgyek is voltak itt, kik többé-kevésbé méla hangon beszéltek; hanem ez a hang egyáltalában az utitáskák s más pakkok gondoskodása iránt nyilvánult; ellenkezőleg Hellborn ur után senki sem tudakozódott.

Épen Arthurhoz és nómhez akartam fordulni azon megjegyzéssel, hogy úgy néz ki, mint egy kíséret, midőn élénk gyermeki hang szólalt, meg mögöttem.

— Nem tudná-e kérem, megmutatni, melyik utat válasszam Hellborn költő laka felé?

— Pszt! — susogtam hirtelen, mialatt Arthurt könyökömmel meglöktem. — Most rajta!

— En vagyok Hellborn, kisasszony — mondá a fiatal ember késődelem nélkül s e közben a kis, elfátyolozott alak felé fordult, mely az előbbi kérdést intézte volt. — Szabadom remélnem, hogy beszélhetek szép levelezőnőmmel?

A hölgy fölredobta fátyolát piczi kezével, mely reszketett a meghatottságtól; és ekkor láthattunk egy arczot, mely tel-

jességgel nem volt olyan, minő valamelyik Gorgóé vagy régi Sphinxé, hanem körülbelől 18 éves és egy gyönyörű szép leánykéé, mely lángba borult egészen és a mint látszék, azon igen kínos, de egyszersmind igen kellemes zavarodás ömlött el.

De hát mi szállta meg e pillanatban a fiatal Hellborn fejét? Mi van a kis félénk tündér birtokában, hogy egy fiatal embert oly zavarba képes hozni annyi ember előtt, hogy egészen elhalványodik és mintha görös fogta volna el, karomba kapaszkodik?

— Ez az — ő az! — suttogá fülembe — ő az, kit a zenünnepegyen láttam!

Igen — ki képzolhette ezt?! Az első pillanatban arra gondoltam, hogy a hirtelen fölfedezés megfosztja őt minden bátorságtól s nem lesz képes tervünket kivinni; hogy a pompás alkalmat, mely előtte van, el fogja szalasztani. Ellenkezőleg, ő majd legmerészebb reményeimet is fölülmulta. A mint átlátta, minő előnye lehetnek annak, ha költői nimbusztól környékezve udvarolhat, egészen magához tért és Schneider Viola kezét megfogá.

— Engedje meg, szép kisasszony! — szólítá meg őt — hogy kegyedet kocsimhoz vezethessem; igaz ugyan, hogy az csak egy igénytelen költő szerény járműve, ámde kész örömet ajánlom fel, ha kegyednek tetszeni fog.

Ketten előre haladtak, nóm és én mindjárt utánok s ez alatt kölcsönösen egymásra igen bámuló pillantásokat vetettünk.

— Nem épen oly rút, mint a hogy állítád, édes feleségem! — mondám halkán.

— S nem is olyan hosszú, vékony hölgy, érett női korban, miként te nekem lerajzolád — ellenkezők nevetve nóm.

El kelle ismernünk, hogy az ideal, mit fölötté alkottunk nem volt igazi. Ellenkezőleg a szép leányka körülbelől 18 éves volt, nagy ábrándos kék szemekkel, melyekből sajtáságos szelidség sugárzott ki; igen kellemes arczzal, mely saját gondolatidat visszatükrözte, ha komolyan szóltál hozzá s ki szólt volna másképegy ily fényhez? És tündéri alakja épen olyan volt, melyen legkevésbé sem bámult volna az ember, ha valamely erdei magányban rátalálva, a puha pázsit fűszálain és virágain látná vitorán szökélni a nélkül, hogy meghajolnának alatta, harmatot szíva és a méhekkal tündérmesét beszélte.

Arthur a fiatal lánykát kocsinkba segíté, az első ülésen helyet foglalt mellette és miután nagynénje s én hátul szintén fölmentünk ülőhelyünkre, egészen nyugodt egykedvűséggel félénk fordult és nevetve így szólt:

— Viola kisasszony! engedje meg nekem, hogy nagybátyámnak és nagynénémnek bemutathassam kegyedet, kiket az a nagy szerencsétlenség ért, hogy siketnémáknak születtek. Sokáig voltak doctor Hartwich siketnéma-intézetében, hol először ismerkedtek meg egymással. Szerencséjökre gyászos természeti hibájokat annyira legyőzték, hogy mindent megértének, mit az ember hozzájuk mond az által, hogy az ajkakra figyelnek . . . . . ámde merőben képtelenek, hogy —

Az utálatos ravasz ficzkó! — Jól tudtam, mit szándékozott mondani: — hogy beszéljenek, akaró végül hozzátenni. Nóm és én ijedve néztünk egymásra az iszonyu átok előérzete miatt, mely tudja az ég, mily sokáig van nyelvünkre ki-mondva és ezért Arthurt karjánál fogva megráztam s zseb-könyvem után nyulva, e szavakat irtam bele:

„Az isten szerelméért, mondd legalább, hogy egy keveset tudunk beszélni, habár nem összefüggőleg is.”

A kópé gúnyosan mosolyogva nézett ránk s ezeket írta a fennebbi szavak alá:

„Ugy de ha vén és rut lett volna, akkor valjon ki lett volna megelégedve? Gondolom, a rizikóért, mit magamra vállaltam, beszámíthatok valamit magamnak.”

Nőm és én a szó teljes értelmében néman ültünk ott. Arthur a lovak közé csapott s ismét szomszédudőjéhez fordulva, kiegészíté mondatát: — merőben képtelenek, hogy egyetlen szótagot is kiejtsenek, — és a fiatal leányka áthajolva ülése háta felett, mindkettőnkkel kezét fogott, arczán gyermekies részvétellel.

— A szegény, szerencsétlen emberek! — mondá az átkozott kópéhoz. — És ők mégis oly nyájasoknak, oly értelmeseznek látszanak. Az asszonynak kedves arca van és az urnak igen egészséges, vidám képe, habár azért természetesen nem tartottam volna őt egy költő közeli rokonának!

— Miért nem, ha szabad kérdenem szép barátnőmet!?

Viola elpirult.

— Ezt nem kellene megmondanom, mivel a szegény férfi önnök nagybátyja; de physiognomiája valami oly prózai . . . . olvasott valaha önnök csodaszép költeményei közül vagy egyet?

— Azonnal megkérdezem. Édes nagybátyám! ohajtom tudni, hogy olvasta-e valaha valamelyik versemet?

Már eléggé böszült valék reá és ez utóbbi szavakat költött természeti hibámra oly színeskedőleg alkalmazva mondá, hogy jól érzem, miként pirult el arczom; egy taglejtéssel haragomat és gyűlöletemet fejezte ki, mi közben a kerék alatti sárra mutattam.

— Azt mondja, hogy soha sem olvasott egyet is és azokat épen haszontalan férczműveknek tartja.

— Oh! az iszonyu! Mily jólelkű ön, hogy magánál tartja őt!

— Ezt bátyám is igen jól érzi. Nemde úgy van, édes nagybátyám?

Szerencsére a kisasszony egyébre vitte át a társalgást.

— Tudja-e ön, Hellborn úr — mondá Viola unokaöcsémnek, — hogy bizonyos tekintetben ön reám nézve . . . . . alig tudom magamat kifejezni . . . . . mintegy megelépetés!

— De talán nem kellemetlen?

— Nem, oh nem, korántsem! Hanem midőn ma a vasuti kocsiban ültem, utána gondoltam annak, milyen feltűnő lépést teszek én most. Önnök ezt nem szabad tovább terjeszteni; különben gyámom mit sem tud arról, hogy önhöz utaztam. Nem állok a legjobb lábom gyámnokommal — hanem ily szigorú urra csak akkor van az embernek szüksége, midőn nincs semmi közeli rokona. Én tehát arról gondolkoztam: mit fognak mondani az emberek, ha megtudják, hogy elszöktem, vagy jobban mondva, épen az elszökés kezdetén vagyok? És aztán mondám magamban: talán Hellborn költő végül is csak olyan ember, mint a többiek; egészen olyan például, mint ama vastag ur ott a szegeletben; talán van neki egy igazi boszorkány felesége, ki engemet szemtelennek s tudja ég, mi egyébnek nevez, mivel jövők természetesen hivatlanul, hogy megnézzem, miként néz ki egy költő; talán nagyon hidegen fogad s lakában még egyszer sem kínál meg üléssel. Ez oldalról a dolgot épen nem tekintém előbb és ezért hirtelen a legnagyobb indulatba jöttem, szinte elhatároztam magamban, hogy nem is tu-

dakozódok az ön lakása után és az állomásnál bevárom, míg a legközelebbi vonat visszatérve, azon ismét visszamehetek. És most rendkívüli örömemre és vigaszomra szolgál, hogy mindezek nem úgy vannak, mint rossz sejtelveim sugák, hanem egészen úgy, a mint én ohajtam, hogy legyenek — kivévén. . . .

— Kivévéen, hogy . . . .

A fiatal leányka mélyen elpirult, midőn vontatva felelte:

— Kivévéen, hogy ön sokkal ifjabb és sokkal jobban néz ki, mint arczképe. — Ön azon arczképhez, melyet önről adtak, legkevésbé sem hasonlít!

Ez igen hízogó volt a hátul ülő siketnéma férfira nézve. Valóban az én hü nőm a harag kifejezésével tekinte rám és nagy megerőltetésbe került, tovább is szótlán maradni. A szóban forgó arczkép körülbelül 20 évvel készült volt, közvetlen nősülésem után a leghivebben adta vissza vonásaimat, épen úgy, mint a hogy új életem első napjaiban néztem ki. A müncheni akadémia egyik híres tagja rajzolta és nagy tiszteletet szerzett magának az által. Hatszor ültem le elébe és minden leüléskor s így összesen hat szép rózsabimbót tettem felsőm gomblyukába. Fejemen minden fürt gondosan és művésziileg volt göndörítve a festőileg kijelölt helyen s a legfinomabb medvehaj-kenőccsel kikeményítve. És mégis hallani kelljen, hogy mögöttem egy fiatal piperkőcznek — ki midőn alunni megy, simítja le haját és kinek barkója olyan, mint madárpehely — miként bizonyítgatják, hogy ő sokkal fiatalabb és szebb!

Természetesen Hellbornné asszony és én a legnagyobb örömben voltunk, midőn kocsink falusi lakom kapuján berobogott. Az én költeményeim által föllekesített tisztelőnőmnek, vagy is jobban szólva, unokaöcsém tisztelőnőjének nyilvános bámulatára ez a falusi magány nem tűnt fel épen csak regényes kietlenségnek, hanem oly mezei laknak, milyen valószínűleg neki is van, kövecses utakkal, rózsáligetekkel, virágállványokkal és egy csinos üvegházzal. A kisasszony nagyon izletesen díszített hálószobában lőn elhelyezve és mialatt itt az utazás által megzavart toilettjének rendbehozásával foglalkozott, használtuk — Hellbornné asszony és én — az alkalmat, a lakház másik osztályában a fiatal Hellborn ur magaviselete fölött nézeteinket épen nem süket-némákat illető módon kicserélni és neki személyesen borsot törni orra alá.

Azonban a fiatal Hellborn nagyon heves védbeszédet tartott.

— Még csak rövid ideig, kérem, találják belé magukat a kényelmes szerepbe — mondá ő; — a magaméban pompásan benne vagyok, ha az én szeretetre méltó nagynénémnek szelid és nyájas hangját s nagybátyám ihletett gondolatait nem hallok; hanem gondolják meg kérem, mi lesz a következménye. Aztán legyenek meggyőződve, hogy a fiatal hölgy: Schneider Viola kisasszony, nemsokára ifjabb Hellbornné asszony lesz; már jelen lehetnek udvarlásaink minden pikant jelenetein és ön kedves satyricus nagybátyám, minő élvezetet fog találni, midőn az ön tréfája alapján egy kis dráma lassu kifejlődését szemlélheti, mit csak le kell írnia a nélkül, hogy korábbi hírnevét elhomályosítaná. Csak képzelje el ezt, kérem! — és minő találó czímet fog annak adhatni: „Az édes csalódás, egy siketnéma dithyrambjai“ vagy: „Az ál Hellborn és nősülése egy a múzsákban örülésig szerelmes kisasszonynyal . . . .”

— Te valóban kiállhatlan kópé vagy! — szakítám őt félbe.

— Minden kedvelt alakban feldolgozhatja ön — folytatá tovább a nélkül, hogy zavartatni engedte volna magát; — egy 5 felvonásos vígjátékban, egy 10 énekből álló költői beszélyben, mely oly hangon legyen írva, mint Byron Don Juanja; vagy gyöngédebben, ábrándosabban, a la Amaranth . . .

— Asszony! — szólék nőmhez — e gazfi még velem gúnyt mer üzni, de voltaképen nem jogosan; kedvem lenne, hogy hű maradjak a szerephez, melyet ránk akar erőszakolni . . .

— Jól mondád — viszonzá még mindig kiengesztelhetlenül nőm — te kárpótolhatod magad, ha most befogod a szándat s később verset irsz; de én semmi egyéb nem vagyok, mint nő és nem poéta, nyelvem mozogni akar: én nem gyakoroltam be arra, hogy hallgasson!

Hanem ez óvás daczára az én kis feleségem végre mégis engedett az ifju unokaöcs sürgető kéréseinek, ki ez egyszer úgy látszék, nagyon is fejébe vette, hogy boldogsága a dolog azon állásától függ, a mint ő elintézte.

(Folyt köv.)

Tavaszsza.

Teréztől.

Mért jösz hozzám nap fényes sugára?
Halvány arczom mért melengeted?
Szállj le inkább annak ablakára:
A ki látásod után eped.

Kinek arczát ifju pir borítja,
Ha az uj tavasz reá lehel.
És szemében a lángot felszítja
A remény, mit érez a kebel.

A ki örül a madár dalának,
Elfeledve a fagyos telet,
És az első serdülő fűszálnak,
Mely fakad a szikkadt föld felett.

Kit az illat, mely a légben árad,
Ujult életkedvre felderít,
Kéblében az öröm napja támad,
Eloszlatva a bu fellegit.

Mind hiába, nap fényes sugára!
A kidőlt fa lombot már nem ad.
A tavasznak nincs reám hatása,
Arczomon már rózsza nem fakad.

A tüzet, mit a vihar kiolta,
Lángheveddel fel nem szithatod;
Sír felett dalolhat a pacsirta,
Hangjára nem éled a halott.

Hasztalan nyilik a rét virága,
Azért, kinek kihült kebele;
Jégvirág kél annak homlokára,
Kit nem éleszt a szív melege.

Láttad-e a tönjén illatába?
Éledni a templom szobrait?
Szobor levék e nagy szentegyházba
Kit semmi nem bánt, és nem hevit.

Külföldi irónök.

(Folytatás.)

V.

Bölte Amely.

Bölte szintén Mecklenburgban született, Mühlbach Lujza, kit német Sand Györgynek mondtunk volt, az első, ki műveivel az irodalmi térre lépni készitette. Ezzel azonban nem azt akarjuk mondani, hogy leg hivebb tanítványa, követője Mühlbachnak, sőt ellenkezőleg, Bölte távolról sem nyárspolgáris, vagy érzelgős. Bölte Amely azon irónök közé tartozik, kik a márczius előtti időben fölléptek s az emancipatio erélyes szószólói voltak. Műveinek, — kivált az elsőnek — ennél fogva egyik jellemző oldala a satyrai, gunyolódó hang s a merész, mondhatni vakmerő mese-alkotás, mely alá van rendelve a tendentiának. Mint ilyen leginkább Hahn-Hahnhoz hasonlít, midőn az még nem „tért volt meg,” s többé-kevésbé Mühlbachhoz, midőn ez még nem „hanyatlott.” Sok tekintetben azonban fölötte áll mind kettőnek. Nem oly pongyola, gondatlan, mint Hahn-Hahn, és sokkal mérsékeltbb, természetesebb, valódiabb, mint az extravagáns Mühlbach.

Bölte első műve egy beszélyfüzér volt: „Egy londoni orvos naplójából“: (Aus dem Tagebuche eines Londoner Arztes.) Rajzok vannak benne az angol társaság magasabb köreiből. A színezés e felette pikáns képeken valamennyire kirívó, az irány nagyon is előtérben van tartva s erővel feledtetni akarja a mű aesthetikai voltát. A mese majdnem mindegyikben különös, nem mindennapi; de biztos kézzel alkotva és helyesen kivive. Az alapok nagyon is stereotypek, sok bennük a hasonló, egyenlő s csak ritkán találkozunk egygyel, kiben egyéni színezést s némi individuális szenvedélyt fedezünk fel, s az is többnyire a mese különössége, mondhatni egyénisége folytán történik.

Általános, közös vonása e rajzoknak a merészség, az erély, mely Bölte későbbi műveiben is szembetünik.

1855-ben megjelent az „Erdészlak“ (Forsthaus) czimű regénye, melyben feledte nagy haladás mutatkozik. A tendentia itt már háttérbe szorul, s magától sugárzik elő. A mese természetesebb, valamint az alakok is. Itt-ott gyönyörű részletek a leírásban, melyek biztos ecset forgatásról tesznek tanuságot, a kirívó színezet nincs bennük s általában hiányzik az egész rendben a túlzás, noha a kedves idylli jeleneteket, — melyek színezése hasonló a fák lombjain átszövődő napfény játékához, — gyakran váratlan, erősen markirozott situatiók rontják meg, mely az összhangzatot zavarja.

Az utána következett évben egy két kötetes regényt bocsátot közre, „Eine gute Versorgung“ czim alatt. E regény ismét haladást jelez, különösen a mi a jellemzést illeti, — az emancipatio eszméjét, a társadalmi tendentiát azonban ismét nagyon is előtérben látjuk, mintegy kézzel fogható az. Ujabban „Uti levelek“-et s kisebb kritikai dolgozatokat tett közzé. Az uti levelek többé-kevésbé a már említett művek szellemét lehelik, az irány ugyanaz, csak a forma változott meg. A kritikai dolgozatokban nagyon is feltűnő, sokakra nézve bántó a polemicus hang, melyet használ. Kifejezéseiben nem nagyon válogat s jobbra-balra osztja csapásait. Férfinak még megbocsátható az epéskedés s valamennyire eltűrhető is; a nőnél mindig rossz hangulatot szül s elkedvetlenit.

Ha tollat is fog közébe a nő, jobban szeretjük benne a nőt, mint az epéskedő kritikust látni.

(Folyt köv.)

Egy hét története.

Junius 1-seje.

A félelmes napok. — A belga királyné. — A Margit-sziget. — Szuborics királyi tanácsos. — Jámbor főkertész. — Az akadémia évi közgyűlése. — Az állatkerti tánczestély. — Casanova asszony mutatványai. — Tüzesetek. — A tüzoltók. — Pest főváros hatósága. — Kaiser-Ernstné asszony. — Tótfalusy Gusztáv ur. — A „staggione-lívek.” — A budai színház.

Ugy remegtünk és dideregtünk e héten, mintha a főváros csupa kocsonyából volna. Az utcán szaladgáltak az emberek, hogy csak úgy repültek a frakkok szárnyai, a helyi gőzösök csak privát passzióból szeldelték a Duna hajjait Pest és Buda közt, mert nem volt kitszállítaniuk; a császárfürdő plátánjai szomorúan rázták lombos üstöküket, nem volt kit hűs árnyékukkal megkínáljanak; a zöldbeli vendéglősök kitapasztatták a nagy vasfazékokat, hogy fűtő-kályháknak használhassák; a pékek már kiadták a rendeletet, hogy a kifit még kisebbre, — nem, ez a rendelet még sem lett kiadva, mert azt úgy sem lehetett volna foganatosítani, a kiflik már nem lehetnek kisebbek, mint a milyenre már is kinőtték magukat; azért a pékek sem titkolták el didergésüket, és velük együtt dideregett és fázott az egész világ, és minden orr aggodalmas pirosságba gyult ki a nagy félelemtől, hogy visszaesünk 1866-ba, mikor május 24-kén egy éjszaka olyan szegényekké fagyunk, most is épen ilyen egy pár napunk volt a múlt héten, de nem voltak ilyen éjszakáink, a hideg mellett szél is volt és az volt a mi megmentőnk, inkább százezer hurut és nátha, mint egyetlen egy elfagyott ország, minden reggel szivdobogva vártuk a tejes embert a majorból, ha nem-e deres a háta; hála Istennek, a teje ugyan egy kicsit vizes volt, mint rendesen, de a dértől nem volt megcsipve, így semmi baj, szombat óta pedig ismét olyan szépen süt fejünk felett a nap, mintha csak Lehmann színházi diszítő-mester festette volna oda.

Ezt az első szép napot a még mindig hazánkban mulató belga királynő arra használta föl, hogy a Margit-szigetet látogatta meg, testvére: József főherceg társaságában, a ki úgy kegyeletes szívének, mint hazafiúi érzületének dicső emléket állít e szigeten. Boldogult atyja: József nádornak legszivesebb mulató-helye volt e sziget; mikor a haza kormányzatának gondjaiban elfáradt, ez árnyas, illatos magányban kedvencz hajlamát követve, a kertészkedésben keresett szórakozást; a nádor még 1846-ban elköltözött e földről, de sok általa sajátkezüleg ültetett és nemesített fa mai napig is megmaradt és ez emlékek kedvéért és a haza iránti szeretetből a jeles nádorhoz méltó fia elhatározta, hogy e szigetet európai hírűvé alakíttatja át; két éve csak, hogy e kegyeletes munkát megkezdette, és máris bámulatos eredményeket mutathat föl; míg egyfelül a föld mélyében szunnyadott ásványforrásokot artézi kut segélyével a felszínre löveltette föl, másfelül csin és kényelemre bármely európai fürdőhelyiségével vetélkedő fürdő- és vendégházakat épített és az egész nagy szigetet felséges parkká alakíttatja át; minden talpalattnyi föld művészi átalakuláson megy át, új utak építtettek, új lugasok képeztettek, a dúspázsit mellett a leggyönyörűbb virágszönyegek terülnek el, csak azon fák maradtak meg, melyeket a főherceg dicsőült

atyja: az öreg nádor maga ültetett volt. Csak olyan kitűnő két férfi segélyével, mint Szuborics királyi tanácsos és a főhercegi uradalmak igazgatója, és Jámbor, főhercegi kertész, lehetett ilyen aránylag rövid idő alatt olyan nagyszerű művet annyira közel hozni teljes megalkotásához; ezen bűbajos helyre rándult ki a belga királyné múlt szombaton — és minő érzelmeket kelthetett e kies hely látása e nemes lelkű nőben, a ki bár elszakadva tőlünk és egy gazdag ország trónjára ültetve, még sem szünt meg egy percig sem hiven szeretni e hazát, mely bölcsőjét ringatá és melyben a gyermekkor boldog éveit tölté! Tizenhat éve már, hogy dicsőült nádorunk leánya a belgakirálynéja és még mindig egész folyékonyan beszél nyelvünket; ez mutatja, hogy mennyire kellett neki idegen trónon ülve is hazánkat szeretnie. Az egész idő alatt, hogy a Margit-szigeten volt, csak magyar nyelven folyt a társalgás környezetével, nem úgy, mint némely főrangú társaságban, a mely az által veli kimutathatni főuriségát, hogy nyilvános helyeken a világért sem beszélne magyarul, hanem azt az utálatos ausztriai nyelvzagyvalékot, melyet Németországban is csak a bérkocsisok és kofáktól lehet ilyen undokul megtanulni.

A nyelv a nemzet lelke, azért nyomta meg úgy báró Eötvös e szót, midőn ugyanaz nap az akadémia évi közgyűlésén nyilvánosságra kellett hoznia, hogy azon husz kötet könyvből, melyet az akadémia a múlt év folytában kiadott, alig ezerhatszáz forint áru kelt el ez éven; a nemes báró aztán ékes szólásának egész gazdag erejével fejtegette a káros következményeket, melyek az irodalom iránti közönyből a nemzet fejlődésére és jövőjére hárulnak, és a nemes báró bizonyosan az okokat is ismeri, a honnan e közöny származását veszi; mi is ismerjük ez okokat és bizonynyal olvasóink közül is igen sokan ismerik azokat, de nem nagyon mulatságos dolog szólni róluk, beszéljünk tehát vigabb tárgyokról.

Múlt hétfőn volt az első állatkerti tánczestély és mindamellett, hogy első volt, szép is volt, jó is volt; sok szép női arcot lehetett látni és a jó zene mellett nagy jókedvűen tánczolni, tánczszünet alatt enni-inni is lehetett valami ételfélét, az est enyhe volt, az éjszaka egészen folkoszorúzza ragyogó csillagokkal, a melyek egyszersmind világításul szolgáltak a kerti fák közt boldog ábrándozóknak; csuda-e aztán, hogy az éj tündérek szárnyain repült el fejünk felett, és midőn reggeli három órakor — elég baj, hogy most éjjel után három órakor már reggeli három óra van — végre haza kellett menni — kellett, mondom, mert akkorra már minden szép hölgyről foszlányokra le volt tánczolva a lengeteg ruha, a tűzögető-teremet pedig még mindig az állatok tartják ott elfoglalva, a — szivek közül ki őt, ki tiz, ki pláne husz évvel fiatalabbnak érezte magát, mert valósággal megtörtént, hogy negyvenen felül levő férfiak is úgy tánczoltak ez estélyen, mintha még mindig husz évesek volnának, oly annyira ragadós volt a jókedv ez estélyen; fiatal szépeink megnyugtatóására azonban kötelességemnek tartom megjegyezni, hogy a tánczosok túlnyomólag nagy többsége jóval innen volt még a negyvenen és valamivel onnan a husz éven, az az egy-két öreg arszlán csak a tartaló-

ket képezte e vigalomban épen úgy, mint magában az állatkertben, Casanova asszony mutatványaiiban, a kívül e héten az a tréfa történt, hogy egy hírlapíró bajtársunk saját maga fiának nézte, t. i. nem az öreg oroszán fiának, hanem Casanova asszony fiának magát Casanova asszonyt, midőn t. i. csikós ruhában öltözve a vadállatokkal csókolódzott.

Hogy milyen izü lehet egy hiéna csókja, azt határozzák meg azok, a kik e héten különféle jelenetekben részt vettek, de hogy nem épen vágygerjesztő, arról magam is bizonyosságot tehetek; legmeghatóbb látványt nyújt az orosz lány; olyan gyönyörű egy állat, olyan méltóságos komolysággal moreng maga elé hatalmas fejével; egy tekintete sincs a körülötte báméskodó sokaság számára, egy akaratiába kerülne csak, és az egész ketreczet izre darabokra zuzhatná, de ő ezt nem teszi, hanem a helyett a gazda parancsára ő, a puszták királya, felmászik egy magas szekrényre, és ott ül szeliden és jámborul, mint egy báránka! Valjon mért e vég nélküli engedékenység? Bizony nyal azért, mert azt gondolja szegény: „Mi haszna vagyok én nagy és hatalmas, hát képes volnék én azért legyőzni ellenségeimet? És ha ellenségeimet legyőzhetném is, legyőzhetném-e barátaimat? Itt mellettem a párducz, az volna az első, a ki éles körmeit a szivembe mártaná; aztán következnék a hiéna, és a többi. Talán azért szereti úgy Deák Ferencz nézni ez állatokat; az előtt a városligeti köröndben töltötte az esti órákat, de mióta az ország dolgai ott új fordulatot vettek, inkább az állatkertet keresi föl, és meg-megállva az oroszán előtt, el-elgondolkodik. Hátha még azt látná, mint esik neki az ádáz farkasfalka a feje fölött lóbáltatott kövér husrészletnek! A hányan csak vannak, annyifelé tépik a kegyes adományt és a melyik közülök egy-egy jó darabkát elkaphatott belőle, az szépen meghuzza magát a sarokba és jóízűen falatozva, örömtől vigyorgó arcczal nézi a gazda kezében az ostort. És fájdalom, a koncéhes farkasok a többséget képezik az állatkerti házban. És e mutatványokat a nagy közönség nagy gyönyörrel szemléli, minden este teli van a néző-tér, és minél keményebben teszi Casanova asszony lábait a „puszták királya“-nak a hátára, annál lelkesültebben tapsolnak neki. Mégis csak szép dolog, annyira kivetkőztetni egy szabadságra teremtett fajt természetéből, egy kis hussal, egy kis ostorral és sok ébeztetéssel. Hanem ezen előadásokat Deák Ferencz már meg nem nézi.

Az állatkerti multság után legtöbb nézője volt e héten a tűznek; csak valami ötször volt egymásután tűzünk, és ezek közül kettő nagyon érdekes látványt nyújthatott Pest főváros őreinek. Budán hét ház és egy kis gyermek lettek a lángok marta-lékává, és csak a tűzoltóknak köszönhetni, hogy még nagyobb pusztítást nem tettek. Ó-Budán meg a hajó-gyári kenderraktárban ütött ki a tűz, pár óra alatt a mintegy hatvanezer forint értékű kender úgy égett, mint a kender, és hogy nagyobb baj nem történt, ismét csak a tűzoltóknak köszönhetni, a kik a veszély első percében azonnal segítségre siettek és valóban önfeláldozó elszántsággal és bámulatos ügyességgel működtek; a főváros már is sok hálával tartozik e fiatal egyletnek, és ezt Pest főváros hatósága akként vélte leróhatni, hogy midőn az egylet megkereste a hatóságot, hogy járuljon megfelelő pénzüsszeggel teljes szervezése és fenntartásához, a hatóság csupa elismerésből megtagadta e kérelmet, és midőn erre az egylet megkereste a hatóságot, hogy tehát engedjen meg neki legalább gyűjtést indítani meg e célra a lakosságnál, a hatóság ezt a kérelmet is megtagadta tőle és most a már is szép érdemeket szerzett egylet azon a ponton van, hogy

ha másunnan nem kap segílyt, kénytelen lesz feloszlani, és azután Pest főváros hatósága érdemeinek koszorúja azon szép virággal lesz gazdagabbá, hogy tűzvész idején a fővárosi közönség jó sok ideig fog gyönyörködhetni egy nagyszerű látványban; és az emberek mégis elég hálátlanok azt mondani ezen hatóságáról, hogy nem gondoskodik kellőleg a közönség érdekeiről! Ilyen a világ.

A nemzeti színház igazgatósága irányában is ilyenmü hálátlanságnak kezdik jelét adni az emberek; nevezetesen a sok vendégszerepeltetés ellen zugolódnak; a lefolyt héten ismét két vendéghez vala szerencsénk, Kaiser-Ernstné asszonyhoz és Tótfalusi Gusztáv urhoz; az első „Borgia Lucretiá“-ban mutatá be magát újra a nemzeti színház közönségének, a melynek egykor kedvence volt; annak ugyan már jó pár éve, és az idő a művésznök feje fölött sem repül el nyomtalanul; hanem azért e művésznő még most is elég hang és tüzzel rendelkezik, hogy kisebb szerepekben szép sükerrel működhetik; a közönség több ízben taps és kihívásokkal fejezte ki tetszését a művésznő iránt, a kit mostoha körülmények kényszerítettek sok évi szünet után újra fölkeresni a színpad tövises koszorúit.

Tótfalusi ur pedig a „Czigány“-ban lépett föl; hogy miért épen a „Czigány“-ban? azt ő tudja, és hogy miért általában? azt meg az igazgatóság tudja. Tótfalusi ur a kolozsvári színház tagja és meglehetősen tud énekelni, az általa előadott népdalok meglehetősen tetszetek is, annál kevésbbé tetszett szavalása és játéka, e két dolog egészen kívül látszik esni az ő művészeti láthatárán, azért jobb lett volna: operában, és legjobb lett volna: semmiben sem léptetni föl e derék urat — okoskodik a mindenbe beleszólo közönség.

És ha a sok vendégszerepeltetés miatt zugolódik, azon hirre, hogy az idén is olasz „staggioné“-hez leend szerencsénk, már nem hogy zugolódnék, hanem épenséggel egy szót sem szól a közönség; nem tudja és nem akarja elhinni, hogy ez a hír való legyen. Zichy Antal nem teheti így egyszerre tönkre a közönség jó véleményét irányában, ő nem engedheti, hogy a nemzet pénze hiába elvesztegetessék, a nemzet színházában idegen művészet üsse föl sátrát; a hazai művészet semmit sem nyerne, míg a hazai közérzület sokat veszítene ez által és Zichy Antalt a közönség nem tartja azon férfinak, a ki ilyen áron a „Lieber Tóni“ czimre vágyodnék. Avagy annyira kábitó hatása volna annak a „Lieber Tóni“ czimnek? Meglátjuk.*)

Annál jobban meg van elégedve a közönség Aradi Gerővel és a mi még örvedetesebb; egy hét óta Aradi Gerő a közönséggel is meg lehet elégedve. A legujabb ujdonság a budai nyári színházban „Orpheus“ operette volt és a ház — az igaz, hogy vasárnap volt — a szorongásig megtelt és nem győzött tapsolni a kedves pajzán Medgyaszay kisasszonynak; minél pajzánabb volt a kedves kisasszony, annál dühösebben tapsolt a vasárnapi közönség és viszont annál pajzánabb volt a kedves kisasszony; hétköznap bizony nyal jobban tartja meg a kedves kisasszony a pajzán és „annál pajzánabb“ közti határvonalat, Aradi ur érdekében azonban mégis ohajtanók, hogy legalább hetenkint kétszer vasárnap volna az ő színházában.

— i — r.

*) Épen a sajtóba adtuk e sorokat, midőn a szomorú hírt vettük, hogy Zichy Antal végleg lemondott a nemzeti színház igazgatóságáról. A nemzeti színiügy igen sokat veszít, de Zichy Antal jelleme éppannyit nyert e lépés által. Egy Zichy Antal nem lehet „creatura.“

Budapesti hírvivő.

Piros pünkösdi napján tiszta szívből kívánom, hogy a tartós boldogság pirosrózsái viritsanak ki a hű magyar szivekben!

++ (Fábián Gábor), az akadémia és Kisfaludy-társaság ez érdemes ősz tagja, ki egykor Ossiánt fordítá, ujabban Lucretius „De rerum natura“ című tankölteményét fordítá le. Egyelőre azonban, hogy tájékozhasssa magát a részvét felől, „A természetről“ című tankölteménynek ötödik könyvét adta ki egy 52 lapra terjedő füzetben, melynek ára 50 kr. Nyelve miatt e mű nehezen érthető az eredetiben, de a Fábián Gábor fordítása tiszta, világos, könnyen folyó.

++ (Dr. Mangold), Balaton-Füred derék fürdő-orvosa pünkösdi első és második napján kéjutazást rendez a regényes Balaton-Füredre. Az utazók pünkösdi vasárnapján fél hat órakor reggel külön társaskocsikon a déli vaspályához, innen külön vonattal Siófokra s onnan a Kisfaludy-gőzösön Füredre vitetnek, a visszautazás aznap este 7 órakor történik. Pünkösdi hétfőjén ugyan e program szerint egy második kéjvonat is indul Pest-Budáról Füredre. Az árak igen olcsón vannak számítva. Egy második osztályú jegy oda és vissza 6 frt. egy harmadik osztályú 4 frt 70 kr. E kéjutazásnak, melynek ha az idő kedvez, bizonyára számos részvevője lesz, csak azon egy hibája van, hogy mindkét napra szóló jegyek nem adatnak ki, pedig bizonyos, hogy igen sok részvevő két napot is ohajtana a bájos fekvésű Füreden tölteni.

++ (A budakeszi svábok) azon szerencsétlen szokásának, hogy ünnepélyek alkalmával mellőzhetlenné tartják a lövöldözést, mult vasárnap egy 3 éves kis gyermek esett áldozatul, kit véletlenségből saját nagyapja lőtt agyon. A szerencsétlen nagyapa majd megőrült fájdalmában, hanem azért nem valószínű, hogy a budakeszi lakosság okulni fog a szomorú példán. Hatóságilag kellene e veszedelmes szokást eltiltani Budakeszin ép úgy, mint másutt.

++ (A budai gözsikló) annyira megtetszett a törököknek, hogy gróf Széchenyi Ödön és Wohlfahrt főmérnök jövő héten Konstantinápolyba mennek, hogy ott egy Peráig építendő hegyi vasutról értekezzenek. Van tehát a szép asszonyokon kívül is valami, a mit a külföld tőlünk megirigyelt.

++ (Bikersteth Janka) a lady Langdale leánya gróf Teleky Sándor neje, május 3 kán Damaskusban meghalt. A forradalom után a lady sok magyar száműzöttnek adott menhelyet Londonban, vendégszerető házában. Az ő házában halt meg Mészáros Lázár Amerikából visszajövet és a lady magyar, angol és latin feliratu sirkövet állíttatott neki. A magyarok iránti rokonszenve annyira ment, hogy Rónai Jácinttól annyira megtanulta a magyar nyelvet, hogy az ötvenes években a „Kolozsvári közlöny“-ben „Skótországi levelek“-et tett közzé, melyek általános figyelmet keltettek, Byron „Child Harold“-ját is magyarra fordította és magyarhoz: gr. Teleky Sándorhoz ment férjhez, de a kivel nem maradt sokáig együtt.

++ (Lóhús árulás.) Feljelentés által a kapitányi hivatalnak tudomására jutott, miszerint Lefkovics Mór háztulajdonos a külső-aradi utcza 30. sz. alatt titkon lóhúst vágat. E feljelentés folytán május hó 14-kén éjjel házában kutatás tartatott, mely alkalommal több elcsigázott satnya ló között kettő oly kóros állapotban találtatott, hogy azonnal az állatgyógyintézetbe küldettek, hol kórosoknak ismertetvén fel, mindkettő ennek folytán a gypmesternek engedtetett át. Minthogy a vizsgálat alkalmával bebizonyult, hogy Lefkovics Mór kóros

lovakat összevásárol s ezeket engedély és orvosrendőri felügyelet nélkül titkon levágja s a lóhúst megrendelőinek ebek etetésére eladja, sőt a szegényebb sorsu egyének a lóhúst táplálék gyanánt is vásárolták tőle, mindezen és több más okoknál fogva nevezett Lefkovics Mór a közegészségi és állatorvos rendőri szabályok elleni kihágás miatt a városi szegényalap javára esendő 300 frtnyi pénzbírságra, esetleg 60 napi személyfogságra ítéltetett. Május 23-án Lefkovics Mór uram a bírság lefizetésére 5 napi határidőt kért, de mivel ennek leteltéig sem fizeté le a bírságot, letartóztatott s a 60 napi fogságbüntetés kiállítását megkezdte. Alig ült azonban egy napig a hűsben, jött a felesége a 300 frttal, de akkor már késő volt, mert arra, hogy a fogság megkezdése után is pénzzel válthatni meg magát, még nincsen „paragrafus“, hanem csak észjog.

++ (A zenedében) b. Prónay Gábor 10 aranyas s Weisz Bernát ötaranas pályadíját a mult évben siker nélkül tüzték ki egy magyar műdal pályázatára, mert egy pályamű sem felelt meg a kívánt föltételeknek. Most tehát egyesíték a két évi díjat s a folyó évre 20 aranyas és 10 aranyas pályázatot nyitnak szintén magyar stílusú műdalra, zongorakisérettel s tetszés szerint választandó szöveggel. A pályaművek, idegen írással, jelígyés levelekkel, melyekbe rejtve legyenek a szerzők nevei, folyó év augusztus utolsó napjáig Ritter Sándor egyleti titkár urhoz (Pest, váci-utcza 12. sz. a.) küldendők. A nyertes művek a zenede tulajdonai lesznek.

++ (Kaiser-Ernestné asszony) második vendégszereplése mult csütörtökön ment végbe a nemzeti színpadon. Erkel „Hunyady László“-jában Erzsébetet énekelte és erős szép hangszámu közönség. A derék művész nő kisebb rendű színpadon bizonynyal teljes sikerrel működhetik még, sőt az hiszszük, hogy a nemzeti színpadon is igen jól lehetne őt kisebb rendű szerepekben alkalmazni, és mint régi hazai énekesnő, talán megis érdemelné, hogy a nemzeti színpadon helyet találjanak számára, kivált miután, mint halljuk, mérsékelt igények mellett igen nagy szerepkörrel rendelkezik.

++ (Rózsás Napló.) Csapó Vilmos cs. kir. kamarás, kitől keresztneve alatt érdekesen irt elbeszélések és egyéb szépirodalmi művek jelentek meg, közelébb jegyet váltott a bájos Karlovsky Irma kisasszonnyal. — Battlay Imre, Pestmegye derék t. alügyésze, közelebb a bájos és művelt lelkű Szabóky Erzsike kisasszonyt jegyezte el magának arául. Az ég áldja meg lelki frigyüket.

++ (Vegyes hírek) A Budán elesett honvédek emlékére Budán a mult hóban rendezett előadás 4 krt, a Miskolczon ugyan e célra rendezett előadás pedig 6 frt vesztéséget jövedelmezett. Hihetetlen! — Rudolf koronaherceg már több sétát tett a szabadban s tökéletesen jól érozi magát. Az orvosi bulletinek kiadása május 28-dikán befejeztett. — A sopronyi 54 sz. honvéd zászlóaljnál Mária Valeria főhercegnő lesz a zászlóanya, a mely tisztben a kis főhercegnőt hogy ki képviseli, még nincs tudva. — Eszteregnyo községben 86 lakház minden gazdasági épületekkel, több szarvasmarhával s sertéssel lett a lángok martalékává. A tűz menyegző alkalmával vigyázatlanságból eredt. — Váltóhamisítás. A budai kereskedelmi és iparbanknál egy pesti nő 500 frtra szóló váltót mutatott bes fel is vette érte a pénzt. Később kitünt, hogy a váltó hamisítva van. A nő befogatván, azonnal bevallotta vétkét s azt állítá, hogy a nyomor kényszeríté e tényre. Mint kitünt, a nőnek büntársai is voltak a hamisításban. — Egy kőmives házat me-

s zelt Budán. A házba egy szegény házaló zsidó ment, a midőn kijött, a kőmives durva pajkosságában bemészelt a szegény ember arcát, úgy, hogy szeme világát is veszélyeztette. A kapitányság befogatta a kőmivest. — Arany János, a gömöriek fölhívására, igen szép sírverset irt Tompa Mihály gránit emlékkövére. — A nemzetiszinházál „Eris almája” czimű balletet fognak betanulni. — Xántus János borneói gyűjteménye, mult szombaton érkezett meg a nemzeti muzeumhoz. Ugyanekkor a prágai Lobkovitz-féle gyűjtemény utolsó szállitánya is megérkezett. — Kőnitz Max számára szabadságért folyamodott az a németországi bankár, kinek pesti üzletét a fiatal ember pár év előtt meglopta, eltűnővén a pénzzel. Ő Felsége e folyamondványt leküldé a városhoz, hol alkalmasint kedvező véleményt adnak rá. Különben is Kőnitz Max már körülbelül kitölté a rárótt másfél évi börtön-büntetést. — Disraeli legujabb regényéből, a „Lothair”-ből tíz nap alatt 6000 példányt adtak el s már a második kiadást rendezik sajtó alá. Hát magyar regényből mikor fog annyi példány elkelni? — Királyné Ő Felségét juniusban Münchenbe várják. — Egy levelező írja, hogy a királyné e hó végén udvarostul Budára jő, s itt várja be a julius-augusztusban várható „örvendetes családi eseményt.” E hír valódsága azonban kétséges. — Gr. Szapáry Gyulát belügyminiszteri jelölt gyanánt emlegetik, de e hír valódságában mindenki kételkedik. — Ó-budáról ismét jelentékeny római régiségeket küldtek a muzeumba. — A régi eüsthatosok a belügyminiszteriumok értesítése szerint junius végeig minden közpénztárnál elfogadtatnak. Julius 1-jétől fogva már csak a budai közp. állampénztárnál váltatnak be. — Mult pénteken hajótörés történt a Dunán; két helyi gőzös összeütközött és az egyiket annyira megsértette, hogy a rajta levőket más gőzösrre kellett a császárfürdőbe szállítani. Egyéb baj nem történt. — Baumann Zsigmond, ki nem rég Pestről nyom nélkül eltűnt, a városi kapitánysághoz érkezett távirati tudósítás szerint, Achimban, porosz Hannoverben elfogott. — Izabella, Spanyolország volt királynéja, egy vidéki hír szerint e hó folytán a Pécs közelében fekvő harkányi fürdőre jönne gyógyulást keresni.

*** (Halálozás) Kerkápolyi Károly pénzügyminiszter unokaöccse, Dobi Kálmán, jogi tanulmányait kitünő sikerrel végzett 21 éves ifju, május 13-kán szülei házában, Balaton-Henyében meghalt. — Nemes József noszlopi plébános, e hónap elején hunyt el, s halála s temetése a közszeretet és részvét oly fényes nyilatkozására szolgált alkalmul, minőben csak a hivatását nemesen s önzetlenül teljesítő pap részesülhet. A protestansok tán még jobban gyászolták meg, mint a katolikusok, bár szigorun katolikus pap volt, de azon apostoli szellem által lelkesítve, mely a türelmet s a különböző hitűek közötti belbéko fentartását egyik legnemesb feladatául ismeri. A népokogott tetemetésénél, koporsója körül a protestans előjárók vitték fáklyákat s mindenki áldotta emlékezetét. — Weisz Bornát Ferenczet, városunk köztiszteletben álló polgárát, nagy csapás érte. Mult hétfőn hunyt el neje: Babette, ki teljes mértékben osztozott a köztiszteletben, melyben férje áll. A súlyos csapást csakis a közrészvét enyhitheti, melyet e halálesot előidézett, mert az elhunyt nő egyike volt a fővárosi szegények legnagyobb jóltevője és sok éven át a pesti jótékony nőegyesület egyik legbuzgóbb tagja. — Vajda-II. unyadon a minden nemes és jó ügyért lelkesen buzgólkodó Mátyásfy Zsófia urnőt nagy veszteség érte. Május 27-kén vesztette el egyetlen lányát: Zoltánát. Az ég vigasztalja jó anyai

szívét e keserves órákban. — Nagy Szombaton május 26-kán Lubik Izabella, Lubik József, köztiszteletben álló megyei levéltárnok kedves, szép leánya hunyt el, virágzó életének 23-dik évében. A szülék és testvérek fájó szívsebére szálljon a vigasz égi malasztja. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 30-kától.

Május 30-dikán: „A cigány” Szigligeti népszínműve, 3 felv. — Május 31-kán: „A roszul örzött leány” franczia vigjáték, 3 felv. — Junius 1-sején: „Don Carlos,” Verdi operája. — Junius 2-kán: „Falura kell menni,” vigjáték 3 felv. — Junius 3-kán: „Hunyady László,” Erkel operája, 5 felv. — Junius 4-kén: „Tévedések játéka,” Shakespeare vigjátéka, 3 felv.

Gazdasszonyoknak

Tyukleves fehér gombával.

Egy vén, kövér tyúkot sós vízben, zöldséggel, borjúlábakkal puhára kell főzni. Azután egy lábasba 8—12 lat vajjat vagy zsirt téve, két tányérnyi kis szeletekre vágott fehér gombát belé kell vetni, egy fél citrom levét közé csavarni, egy kis vöröshagymát belé adni, megsózni és mindezeket egy negyed óráig párologni hagyni. Ekkor két kanálnyi lisztet szórva az egészre, még egy kevésbé pároltatjuk, végül pedig a tyuklével felöntjük, zöld petrezselymet apróra vágva belé adunk, tálalás előtt a tyúkot szép kis darabokba felvágjuk, a leveses tálba teszszük, néhány tojás sárgáját elhabozva a levesbe teszünk, és azt aztán forróan a tyukdarabokra öntjük.

D. Anna.

Töltött csuka.

Egy szép nagy csukát letisztítván és megmosván, finomra vágott szalonával sűrűen meg kell spékelní, besózni és egy kissé félre tenni. Ezalatt egy más halból való darab hust apróra kell vágni, e közé hat sardellát, apróra vágott fehér gombát, finomra vágott petrezselymet tenni és e töltelékot a hal hasába tenni és azt összevarrni. Egy fél órával a tálalás előtt a halat egy hosszú sütőlemezbe kell tenni, vörös hagymát, egy citrom levét, néhány kanálnyi forró zsirt, egész fekete borsot és egy fél meszely fehér bort reá önteni és mindezekkel puhára pároltatni. Tálaláskor a halat vigyázva, egész hosszúságában egy tálra kell tenni, a czérnát kihuzni belőle, a levét és egy kevés sóska-mártást alá önteni és forróan betálalni.

M. Irma.

Töltött finom tészta.

Kilencz tojás sárgáját, nyolcz lat friss vajjat, ugyanannyi törött czukrot és egy citrom levét folytonosan a tűz felett kell keverni, míg péppé sűrűsödik össze. E pépet levéve a tűzről, egy tálba kell borítani és abban czukron ledörzsölt citromhéjjal együtt mindaddig keverni, míg a pép egészen kihült. Ezután kilencz tojás fehéréből vert kemény habot hozzá adván, egy vajjal kikent formába kell önteni és a formát forró vízbe állitva, másfél óráig gőzben kifőzni, kihülni hagyni és kihülve lapos tálra borítani. A tökéletesen kihült tésztát keskeny szeletekre vágván, mindkét oldalát baraczk- vagy felváltva egy szeletot baraczk- a másikat pedig málnabefőttel meg kell kenni, és ismét egymás mellé állítani az előbbi alakban. Ekkor öt tojás fehéréből kemény habot kell verni, ebbe tíz lat finomra tört és szitált czukrot vegyíteni, és e hab legnagyobb részével

szép simán be kell borítani a tésztát, a hab megmaradt részébe pedig tegyünk egy tábla finom vanigliás csokoládét és ezzel tarkázzuk meg a habot, akár koczkásan, akár pedig kis ujjnyi csíkokat kenve köröskörül, ezután pedig hagyjuk e tésztát langyos sütőben lassan megszáritni, készítsünk azalatt jó sűrű borlevet és adjuk fel ezzel együtt a tésztát.

B. Nina.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyaráza ta.

Az első szám: gyermek-előke mintája, finom fehér piquéten színes fonállal varrandó ki a széle, és a belső része keskeny zsinórokkal.

A 2-dik szám: A és D betűk.

A 3-dik szám: betét fehérneműekre.

A 4-dik szám: C és D betűk zsebkendőre.

Az 5-dik szám: felső gallér mintája, finom francia himzés

A 6-dik szám: M betű cifrázattal zsebkendőre.

A 7-dik szám: mosókendőkre, asztaltakarókra sat. való himzés rajza. Ez utóbbi esetben színes berlini pamuttal himzendő.

A 8-dik szám: B és C betűk.

A 9-dik szám: reggeli czipő hátrésze, egyszínű ripsen selyem-szálakkal himzendő.

A 10-dik szám: C és D betűk fehérneműekre.

A 11-dik szám: négyféle jegyelési abc számokkal, házi ruha kivarrásához, vagy gyermekeknek való, a kivel a himzést és kivarrást meg akarjuk tanultatni. Ezért a három magyar abc mellé egy góth betűrendet is téttem.

A 12-dik szám: finom fehérneműekre való betét rajza.

A 13-dik szám: fekete vagy színes fonállal kivarrandó betét gyermekruhákra.

A 14-dik szám: széles himzés rajza függönyökre, ágyszerítőkre sat. fehér vagy tetszés szerint színes, lapos öltésű himzéssel.

A 15-dik szám: D és Z betűk fehérneműekre.

A 16-dik szám: zsebkendő sarkába, vagy gombos túpárnára való koszorú rajza, a közepén G és C betűkkel.

A 17-dik szám: S és M betű.

A 18-dik szám: N és K betű.

A 19-dik szám: reggeli czipő eleje, egyszínű ripsen színes selyemmel himzendő. A 9-dik szám alatt levő hátrészhez tartozó.

A 20-dik szám: Z és J betű.

A 21-dik szám: M és V betű.

A 22-dik szám: E és F betű.

A 23-dik szám: H és K betű zsebkendőkre.

A 24-dik szám: koszorú, túpárnákra, tálczára, sat. színes alapon selyemmel himzendő.

A 25-dik szám: A és O betű.

A 26-dik szám: zsebkendő körüli finom himzés rajza.

A 27-dik szám: felső gallérka mintája, elől kis lebbentyűvel, finom francia himzés.

A 28-dik szám: virágfüzér olvasójegyekre, kosárkákra sat. alkalmazható

A 29-dik szám: A és B betű zsebkendőre. És végre

a 30-dik szám; tálczára, kis pamlagpárnára, sat. való himzet rajza, cashemirra, ripsre, bársonyra, vagy szürke bőrre tarka, sokszínű selyemmel himzendő.

A f. é. 19-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Gyermek élete
Égből jött sugár,
Életének végzote:
Égi hazába
Visszatérése már!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Szabó Antónia, Nagy Antónia, Csernó Vörös Erzsébet, Patatics Szidónia, Jancuska Hermin, Szabóky Erzsike, Bogdanovics Hedvig, László Károlyné, Talányi Vilma, Sváby Izabella, Szűcs M. Teréz,

Jeszenszky Áranka, Kiss K. Róza, özv. Bakóné Sugár Klotild. Mészáros Erzsike, Farkas Kálmánné, Pesti Nina es Mari, Nagy Flóra, Török Bálintné, Szikra Lóra, Kolozsváry Etelka, Buday Imréné, Wagner Erzsébet, Vörös Zelenka Katalin, Király Istvánné, Nemes Aranka, Müller Zsófia, Algyógyi Margit, Sándor Éva, Kiss Róza és Jolán, Miklós Gyula, Szalay Anna, Tóth Emilia, Sárosy Róza, Egri Mari, Szánthó Eugénia, Lippert Jánosné, Orosz Terezi, Kálozdy Irén, Szombathelyi Matild, Boronkay Csicseri Lila, Kúhnel Ignáczné, Halasy Anna, Simon Cecília, Weiner Istvánné, Tubolyi Sándorné.

A f. é. 18-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Laczhegyí Gyuláné, Maróthy Helén, Bogcha Berezik Ilona, Basilides nővérek, Juhász Vilma, Nagyúé Erzsébet, Kálmán Luiza, Lów Róza, Erdensohn Emilia.

A mult havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

- 1) Zsigray Istvánné: Mezey József költeményei.
- 2) Falvay Flóra: Gróf Bethlen Miklós emlékrájai. I kötet.
- 3) László Károlyné: Waterloo, Thiers M. A műve I kötet.
- 4) Halasy Anna: négy legújabb zeneművet.

A nyeremények — szíves üdvözlötem mellett — már postára vannak adva.

Sakkrejtvény.

Baross Szibelt Emmától.

ö-	gá-	kor	fény	fa-	A	elő-	a
nyúl	ragyog	jár	ra:	hős	je-	el-	ket;
lejt-	sei	su	jult	régi	dő-	S ha	ra-
jon	vá-	het	el	len-	Ga-	A	Csak
sir-	fe-	nek	ra!	ös	kes	y.	ket.
hal-	fel	pe	szö	hoz,	gi	got,	lel-
nép	la	ná	Csak *	nél	nagy	no-	ré-
ho-	tör-	uj	ká	vét-	S gyujt	fény-	sá-

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki június 24-ke.

Tartalom.

A mezei virág, Emiliától. (Folyt.) — Lobog, lobog az élet-faklya... Benedek Aladártól. — Viola, Dallamos Ernőtől. (Folyt.) — Tavasszal, Teréz től. — Külföldi írónők. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora. A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

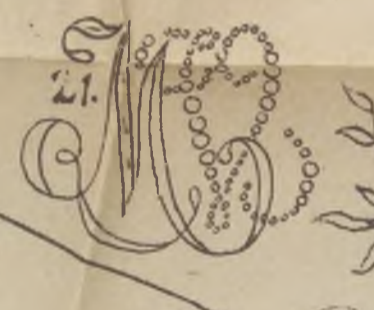
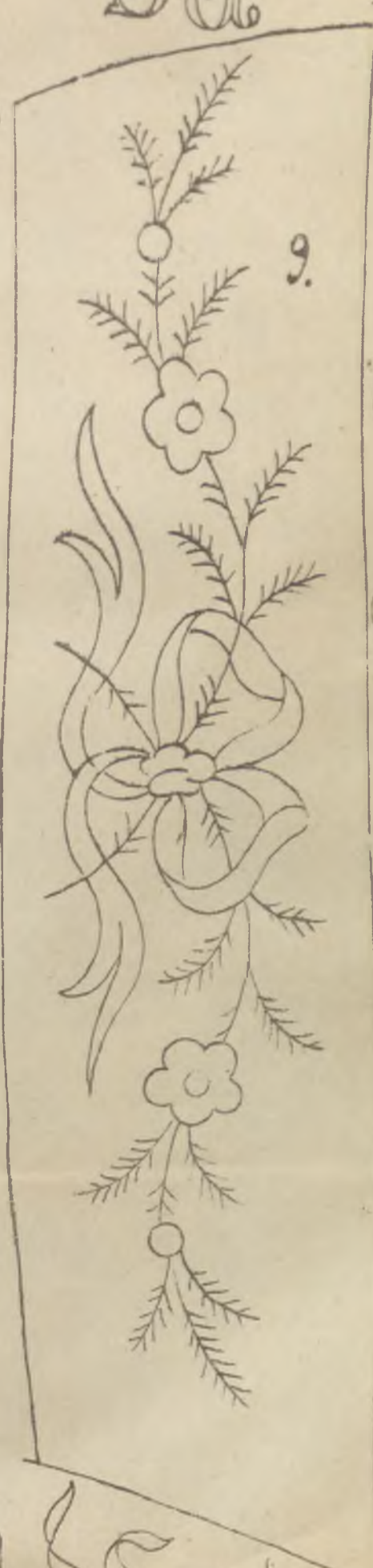
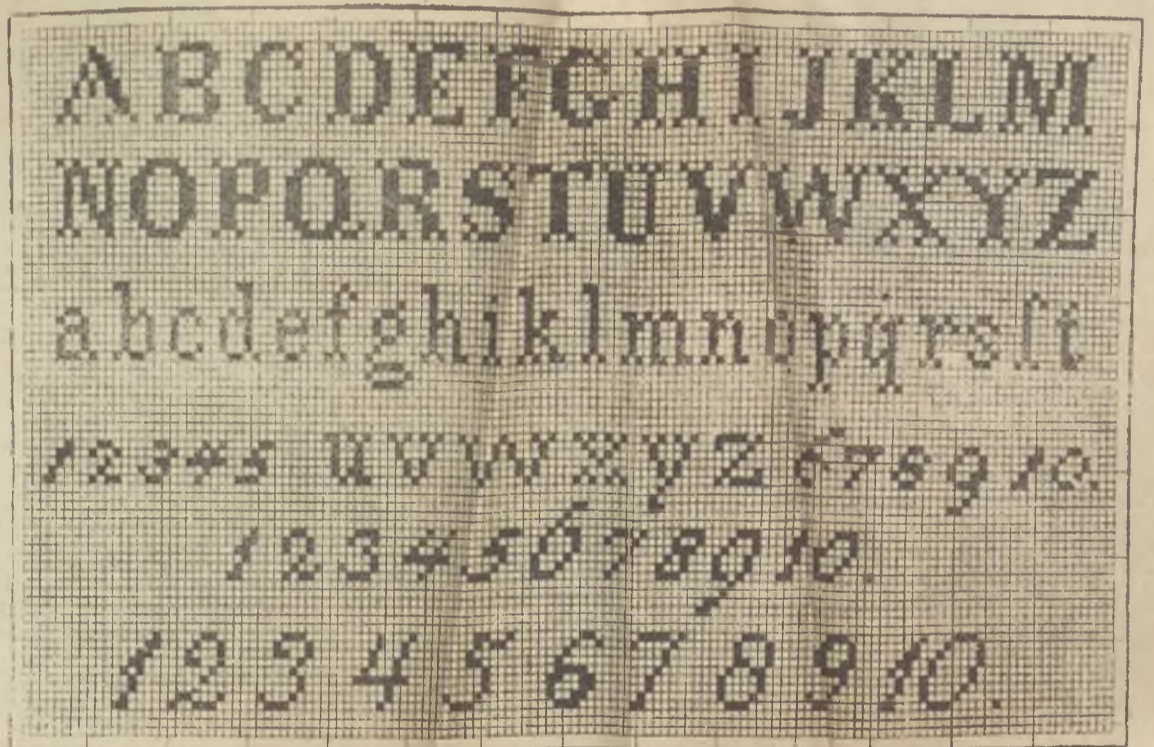
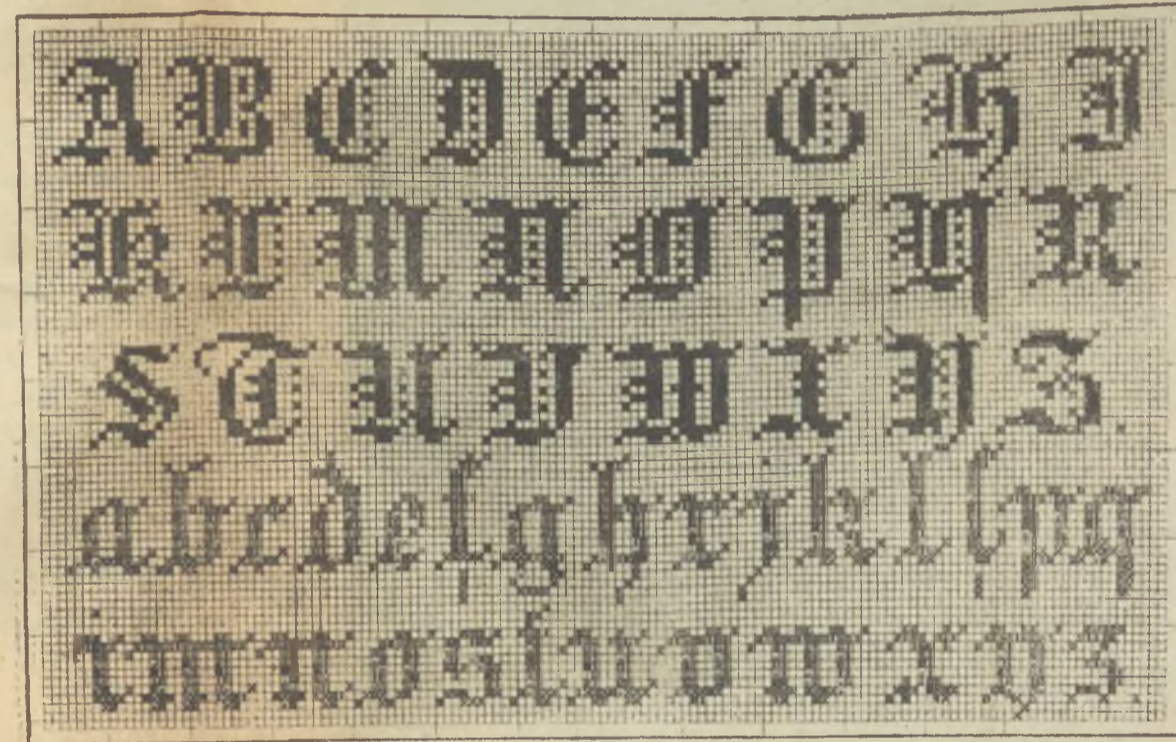
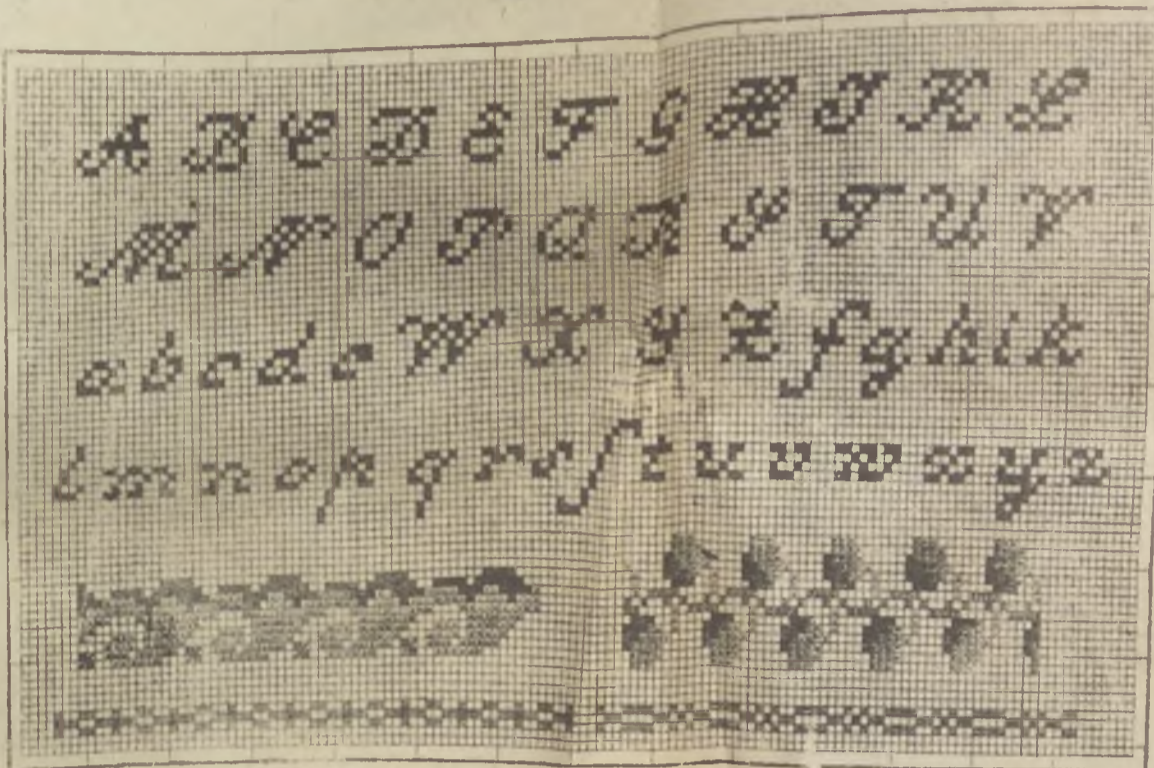
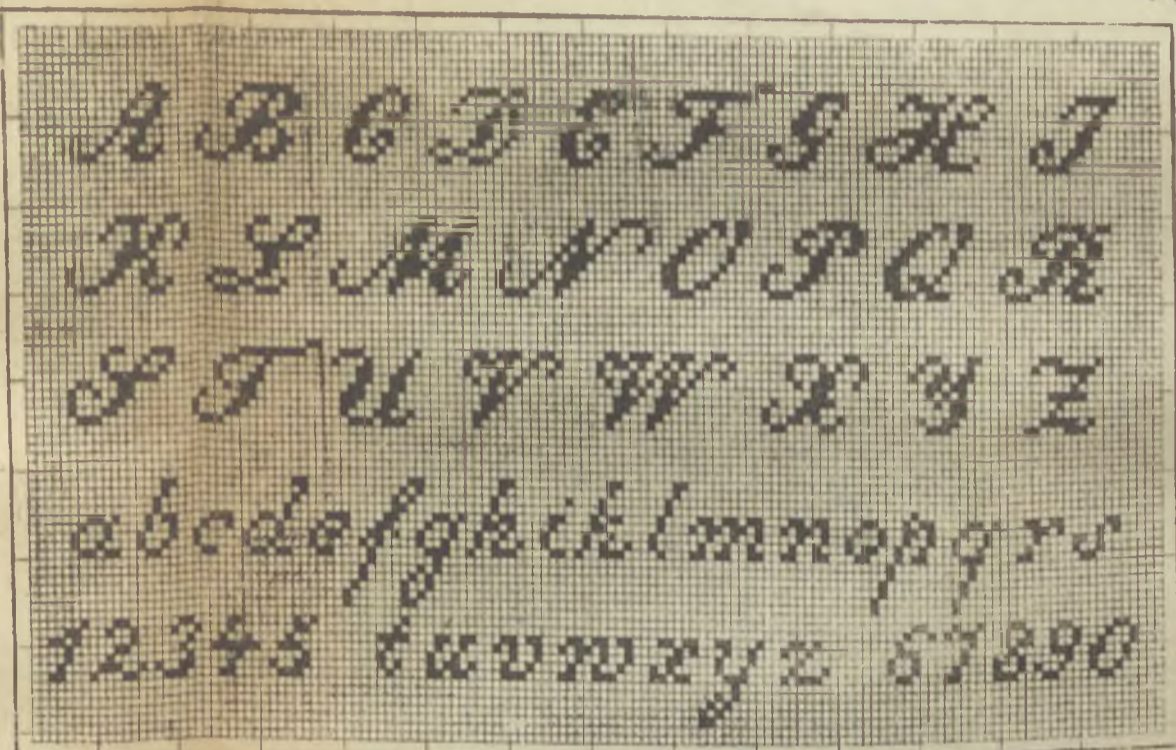
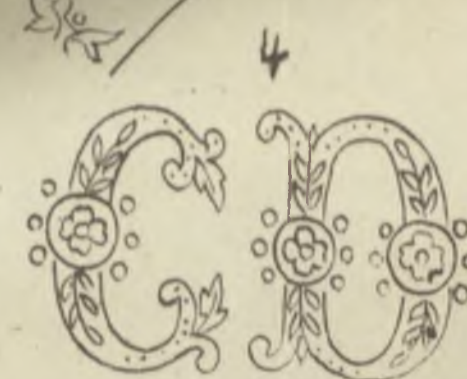
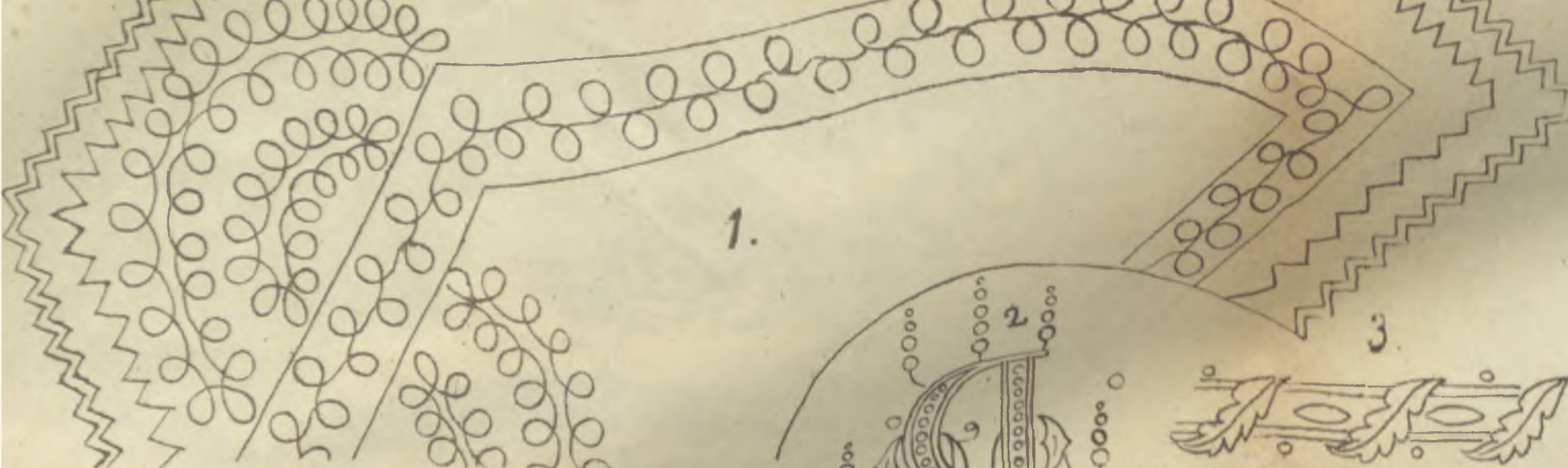
Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi kör melléklete

Junius havában 1870

0894. 1/6. 870.
I.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>24. SZ. Junius 12-kén. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	--	--

A mezei virág.

Elbeszélés.
Emiliától.
(Folytatás.)

Igy vonultak össze a fiatal nő feje fölött a rosz nyelvek rettenetes villamai, és ki határozhatja meg előre, minő pusztító robajjal nem csaptak volna alá reá, ha a kegyes gondviselés óvó szárnyait ideje-korán nem terjeszti vala ki föléje.

A kegyes gondviselés szárnyai ezuttal egy fiatal leány alakját öltötték magukra. Staubné asszony leányáról már tettem említést, valamint arról is, hogy szív dolgában az anya egészen nyugodtnak érezte magát leányára nézve és a következés meg fogja mutatni, hogy mennyire alapos volt anyja nyugodtsága e részben; annyit azonban már is mondhatok, hogy „a kis“ Margit egy idő óta elvégezvén háztartási foglalkozásait, ki-kijárogatott a házból, természetesen egy cseléd kíséretében, hogy hová? azt az anya nem tudta, nem kérdezte, mi gondja neki arra? hiszen leánya még gyermek, tizenhat éves! van elég barátnője, a kit meglátogathat.

Egy ilyen fiatal gyermek előtt természetesen nem lehet olyan dolgokról szólni, a melyek a két asszonyságot olyan nagy izgalomba hozták! Ugy se foghatná meg ezen még az igazak álmát aluvó gyermek szív ez izgalom rettenetes mivoltát, és minek zavarni meg azt boldog szunnyadozásában?

A két derék asszonyság ennél fogva csak zárt ajtóik mögött csorólta ki keresztényi eszméit a fiatal nőskére nézve; midőn Maróka né ő nagysága az ajtóban megjelent, Staubné asszonyság egy tekintetet vetvén arczára, a rajta égő természetes pirosság minéműségo után azonnal tudta, ha valjon az új nőcske gyújtotta fel ez égő pirosságot és ez esetben anyai

kötelességének tartotta, külön szobába vezetni a kedves szomszédnőt és gondosan bezárni az ajtót, nehogy csak egy szó is kirepülhessen az ő „gyermek“-leányához és megméltelyezze ennek mélyen alvó gyermekszívét.

Ezen hü anyai ovatosság természetes következménye pedig az lön, hogy a kis Margit elébb egy kicsit, aztán mindig többet-többet hallgatódzván az ajtón, mindent hallott, a mit az anya és Maróka né ő nagysága ott benn nagyon meghitten ugyan, de azért a nagy izgalomnál fogva magától érthetőleg meglehetősen hangosan egymással közöltek! De hát hogyan is juthatott volna Staubné asszonyságnak eszébe, hogy az ő tizenhat éves leánya az ajtó mögött hallgatódzék! Ki hallott még olyant egy tizenhat éves lányról!

Mindössze csak háromszor hallgatódzott a kis Margit az ajtónál, többet nem, mert többet már nem birt hallgatódzni; a mivel az a két nő ott benn csupa keresztényi szeretetből egymást mulattatta, az csakugyan több volt, mint a mit az ő fiatal fejcskéje felfogni és az ő fiatal szivecskeje elviselni tudott volna. Hiszen ez rettenetes! Egy fiatal nő férjhez megy ahoz, a ki őt szereti, a ki őt imádja, és aztán megcsalja azt a férfit! Lehetséges-e, hogy ilyen rut hálátlanságot a föld nyugodtan tűrje a hátán megtörténni? Nem, nem! Mert hát van-e nagyobb boldogság nem csak ezen, de a másvilágon is, mint szerettetni, imádatni egy férfi által? — A kis leány ijedten nézett körül a szobában, midőn ezt gondolta, ha nem hallotta-e valaki e merész gondolatot az ő tizenhat éves fejcskéjében,

és midőn meggyőződött, hogy csakugyan senkisémet hallotta a vakmerő gondolatot, újra fölvette az elejtett fonalat és tovább gondolkodott eképen: — Oh igen, van még annál is nagyobb boldogság, nemcsak a más, hanem még ezen a világon is, és ez az, ha a leány örökre azé lehet, a ki őt szereti, imádja! Egy léget szivhatni vele, hön dobogó kebelén pihenhetni és halkal susogó zefirhangon azt rebeghetni neki: „Szeretlek, imádlak, és aztán lelket cserélni vele egy csókkal, egybeolvadni szívével egy ölelésben, ah — és ez a nő —”

A leány felszökött, pedig nem is ült, mégis felszökött, mintha a föld inogna alatta, egy párszor fel-alá járt a szobában, keble lázasan zihálódott, szemei villámokat szórtak, piczi piros ajkai vészjóslólag összehuzódtak, küzködött egy rettenetes kínzó gondolattal t. i. hogy mi tevő legyen ez ügyben? Mert ezt a dolgot ő nem hagyhatja annyiban, azon házbán, a melyben ő szivja az isten éltető levegőjét, az ő édesanyja tulajdon házában ilyen átokterhes dolognak nem szabad megtörténnie, azt ő nem tűri, nem engedi, nem, nem, ő nem olyan, mint édesanyja meg Maróka né ő nagysága, oh ezek csak örülnek az ilyen egetrengető fürtelemnek, legalább van min siránkozni az egyiknek és szitkozódni a másiknak és pletykálni mindkettőjüknek, de ő, ő, Staub Margit! nem, nem, azt ő nem tűrheti, egy perczig sem tűrheti, ha ég és föld összeesküsznek is ellene, ha a pokol minden démonja lángot szóró nyelveiket öltögetik is utjába, ő széttepi az ördögi hálózatot, felragadja az isten legszebb koronáját: a hü szerelmet a porból, a melybe egy könnyelmű nő azt hajította.

Ezalatt felöltötte kalapját, köpenyét, megnézte magát a tükörben, megfelelő állást adván kalapjának és megfelelő redőzetet köpenykéjének, hogy hasonlítson egy csatába induló amazonhoz, a milyen egyet egykor egy képen látott, és a tükör által kellő hangulatba ejtve, kirohant a szobából, nem kellett soká rohannia, mert hiszen alig három lépésnyire volt az ajtó, a mely a gonosz Eumenidát előtte elrejté. Azt hitte, hogy még mindig a tükör előtt áll és már a végzetes ajtó előtt állt. Csaknem a kis fejceskéjét ütötte belé, olyan mohósággal iramodott az ajtónak, és ez a körülmény kissé magához térítette őt amazoni felháborodásából; eszébe jutott, hogy talán még sem egészen illő, neki, egy fiatal leánynak, ilyen hevült állapotban e lakba rontani. Aztán nini, hiszen a legyezőjét is otthon felejtette nagy felindulásában! legyező nélkül pedig csak nem lehet csatába, azaz látogatóba indulni, kalappal fején, köpenyvel a vállán; mit mondana hozzá a drágalátos szomszédnő?

Visszatért tehát szobájába legyezőjeért, és mialatt a szekrényből kivenné, eszébe jutott, hogy talán még sem egészen helyes dolog, ilyen rettenetes szándékkal ahoz az utálatos szomszédnőhöz átrontani; hátha szelidebb módon is el lehetne azt intézni!

És szép piczi kezének márvány fehér mutató ujjcskáját rózsabimbó ajkaira szorítva, egy perczig gondolkodott, aztán visszatette a legyezőt a szekrénybe, utána a köpenyét és a kalapot, újra megnézegette magát egy kicsit a tükörben, ott egy nyájas, mosolygó arczczal találkozott tekintete, és mivel ez mégis csak jobban tetszett neki az iménti marczona amazonképnél, hát csak a mellett maradt és nagy belső felindulással indult az utálatos asszonykához és ez uttal nem is fordult többé vissza az utálatos asszony ajtaja mellől.

III.

Kopogtatott, olyan erősen, mint a milyen erősen dobogott a szíve a felhevüléstől, aztán benyitotta az ajtót és midőn a

fiatal nőcskét azzal a gyermekes, mosolygó arczczal eléje jönni látta, a nagy fölhevülés egyszerre nagy zavarrá változott át a kis amazon kebelében; alig tudta viszonzni a fiatal nőcske örömteljes üdvözlését, és valósággal úgy tetszett neki, mintha a szoba minden butodarabja egymással összefogódzva, körtánczot járna körülötte.

Etelka egyszerű fiatalos elfogódásnak tulajdonítván e zavart, természetes jó szívet követve, beszélt neki a nagy örömről, hogy végre ő hozzá is szerencséje lehet és hogy ő már rég számolt e szerencsére és több efféle szokásos szép szólásokat, melyekből a kis amazon nagyon keveset értett meg zavarodottságában, csak a fiatal nő hangját fogta fel a szíve, mert ez a hang olyan vidám és tiszta csendületű volt, a milyen csak a gyermek-tiszta szívnek marad meg sajátjául, és nagy zavarodottsága mellett is azt az észrevételt tette magában, hogy e fiatal nőcskének gyermektiszta csengésű hangja annyira különbözik Maróka né ő nagysága éles szavaival, mint a haragos ég dörgése az imádságra hívó kápolna szavától.

Végre is erőt kellett venni magán és szólni valamit ahoz a kedves kis asszonyhoz, de mit? arról, a miről az imént annyit gondolkodott, és a mi őt annyira felháborította? Oh nem! ha a világ minden kincsét odaigérik neki, sem szólhatott volna erről. Ugy szégyelte magát, hogy az elébb ilyesmit gondolt; ő nem volt még olyan távol az angyali gyermekkortól, hogy az ártatlanság, a mely a fiatal nőcske minden szavából kihallszott és minden vonásából kisugárzott, szívéig ne hatott volna; hogyan tudott csak egy pillanatig is ilyen ocsmányságot gondolni e kedves lélekről! És mi is volt az, a mit e kedves nőcskéről gondolt? Ő nem tudja, nem akarja tudni, elfelejtette e néhány perc alatt, a mig szemközt ül vele, erről tehát így sem, úgy sem szólhatna vele? de hát mit mondjon, minek is jött ő most ide? Csak kell valami okát adnia idejövételének!

Igy elolvasva sem valami nagyon rendezettek az eszmék, a melyek a kis amazon fejceskéjében kóvályogtak, pedig nem is így kóvályogtak azok, hanem össze-vissza egymást üzve, kergetve, mint a nyugalmukból föl zavart galambok.

De nem lett volna az a kis bátor amazon, a milyennek alkalmunk volt őt megismerni, ha hogy rövid idő alatt rendet nem tudott volna csinálni e lázongó kis fejceskében; a körülötte tánczoló butorok is szépen visszatértek helyükre és arra még csak egy pár suhogatást kellett tennie legyezőjével és aztán azonnal visszatért lélekjelenléte.

— Egy kérésem volna kegyedhez! — kezdé, éjsötét szemeit bizalmas mosolygással a fiatal nőre függesztve.

Etelkát nem kis mértékben lepte meg e bizalmasság; mióta Pesten van, a leány némi tartozkodással viseltetett iránta, látogatni pedig az egy udvariassági látogatáson kívül többet nem látogatta őt meg; Etelka ezt büszkeségének róva föl, nem gondolt többé vele és most ez a reátartós leány fölkeresi őt, a nagy felindulás félreismerhetlen jeleivel egész lényén és első szava az, hogy kérése van hozzá!

— Parancsoljon velem, kedves kisasszony! Miben lehetek szolgálatjára? — mondá tehát, szíves nyájassággal takarva el meglepetését.

— Oh, ez egy nagy kérés és nem is tudom, hogyan adjam elő! — mondja a leány elfogódott mosolylyal.

— Minél nagyobb a kérés, annál jobban fogok neki örülni, — viszonzá Etelka.

— Hogy is hívják kegyedet? Igaz, Etelkának. Egyik iskolatársnőmet is Etelkának hívták; legjobb barátnőm volt, hanem aztán haza ment vidékre. Aztán hány éves Kegyed?

— Tizenkilencz leszek.

— No látja, alig két év különbség közöttünk; aztán kedgyed olyan szép, olyan kedves, miért ne lehetnénk tehát barát-nők? — mondá a leány bensőséggel.

— Oh, igen szívesen, édes Margit! — viszonzá Etelka örömmel, forrón megölelve a kis amazont, a mit ez hasonló bensőséggel viszonzott.

— Hanem te, Margit, — kezdé a fiatal nő bizalmas mosolylyal, — ha már barátnők vagyunk, akkor mielőtt nagy kérésedet előadnád, nekem kell egy kérdést megengedned.

— Hogyne, akár százat! — viszonzá a leány vidáman. — És mi volna az?

— Hát csak az, hogy én nekem úgy tetszik, mintha te egy kicsit szerelmes volnál! — mondja Etelka vidám komolysággal.

— Én? hogyan gyanítod ezt? — kérdé a leány, lángba borult arczczal.

— Nem gyanitom, édes barátnőm, de bizonyosan tudom, — jegyzé meg Etelka mosolyogva.

— Hogyan, tehát szoltak talán neked róla? — kérdé ijedten a leány.

— Igen is, szoltak róla, és pedig csalfa szemek, áruló ajkak és egy nagyon nyugtalanzkodó szív! — erősíté a nő.

— Micsoda szemek? micsoda ajkak? micsoda szív? — kérdé a leány a legnagyobb izgatottságban.

— Ezek a hamis szemek, ezek az áruló ajkak és ez a nyugtalan szív? — mondja a nő, minden szóra egy-egy csókot nyomva a leány szemekre, ajkaira és kezét a szívére téve. — Avagy azt hiszed, hogy az ilyen dolgot el lehet titkolni ez árulók előtt?

— Ugy-e bár, nem? No, akkor végem van! Épen ez iránt akartam hozzád kérésemet intézni, — mondja a leány szomoruan.

— Mi iránt? — kérdé a fiatal nő részvétellel.

— Hát az iránt, hogy nekem tanácsot adj e dologban! — mondja a leány még szomoruan.

— Mi van ezen mit tanácsolni? — jegyzé meg a fiatal nő mosolyogva — Szerelmes vagy, azzal punktum!

— De nem punktum! — veté ellen a leány indulatosan — mert először nekem nem szabad még szerelmesnek lennem.

— És valjon miért ne? — kérdé a nő nevetve.

— Azért, mert nem szabad; ha az édes anyám megtudja, hogy én szerelmes vagyok, hát egy hónapig nem tesz egyebet, csak sir és szidja ezt a romlott világot, és én azt ki nem állhatom; azt mondja, hogy én még gyermek vagyok, és az igaz is, hogy még nem vagyok egészen tizenhét éves, de hát mit tehetek én róla, hogy mégis szerelmes vagyok! — fejtegeté a leány hévvel.

— Az igaz, arról nem lehet tenni! — hagyá ismét helyben a nő, — de ez csak az „először“ volt, halljuk már most a másodszozt is.

— Oh, azt még kevésbbé lehet kimondanom, mert ez igazán rettenetes! — panaszkodott a leány, nagy elkese-
redve.

— Kiváncsi vagyok reá.

— Nem, nem; tudom, hogy el fogsz itélni, és mégis nem marad mást mit tennem! — folytató a leány, nyugtalanul fel-alá járva a szobában.

— Oh, nem, te nem tehetsz olyant, a miért el lehetne téged itélni. — mondá a nő komolyan.

— De igen, édes barátnőm, tehetek olyant és fogok is tenni,

mert kell tennem, édes anyám kényszerit reá, mert ez soha sem adná beleegyezését szerelmembe! — felelé a leány határozottan.

— Csak nem akarod magadat elszöktetni? — kérdé a nő ijedten.

— Elszöktetni? Oh nem, csak titokban összeeskettetni, — viszonzá a leány pirulva.

— Szerencsétlen! mi jutott eszedbe? — kiáltá Etelka.

— De hát tehetek-e mást? — kérdé viszont a leány kétségbeesve. — Csak ismernéd őt, oh, csak látnád, milyen szép, milyen kedves, aztán mint szeret! Lángok ömlenek ki szeméből! Soha olyan szemeket nem láttam! És milyen boldog, ha csak messziről is megpillanthat! És ezt a kedves, kedves embert én így szenvedni lássam? Nem, én mondtam azt neki, hogy keljünk össze titokban.

— És ő mit mondott erre? — vágott szavába Etelka.

— Ő? Hát vonakodik; azt mondja, hogy a világ önzésnek fogja azt neki magyarázni, aztán meg különben is —

— No, az igen szép tőle!

— Épen azért, mert igen szép tőle, nem engedhetem, hogy miattam szenvedjen! — mondá a leány hévvel.

— De hát miért ne lehetne anyádat is megnyerni részére? — kérdé a nő.

— Soha! Te nem ismered anyámat! A milyen áldott jó lélek egyrészt, olyan rettenetes egyszersmind; a mit egyszer fejébe vett, attól nem tágit, és ő fejébe vette, hogyha valaha férjhez találnék menni — mert ennek a lehetősége is még a távol jövő messzeségében kéklük előtte, — de ha mégis valaha férjhez találnék menni, hát ez csak egy olyan férfival történhetik meg, a ki vagy városi tanácsos, vagy vasuti igazgató, vagy legalább téglagyáros, mert hite szerint nekem csak ezekre van hajlamom, és ezek rövid időn gazdag emberek is lesznek, aztán meg azt is mondja, hogy jövődöbéli férjemtől mulhatatlanul megkívánja, hogy legalább is harmincz-harminczöt éves legyen, és most képzeld csak, az, a kit én szeretek és a ki engem imád, az először alig huszonhat éves, és másodszozt sem nem városi tanácsos, sem nem vasuti igazgató, sem nem téglagyáros, hanem — oh, alig merem kimondani —

— Talán csaknem jogász, mint bátyád? — kérdé a nő nevetve.

— Még annál is borzasztóbb valami: mérnök! Az én anyám pedig ki nem állhatja a mérnököket, ha csak a nevüket említik is előtte, már görcsöket kap és sirva fakad! Nos, nem szerencsétlenség ez?

— Talán még sem annyira, semmint te képzeled, — viszonzá a nő megnyugtatólag. — Egy mérnök mai nap még téglagyáros is lehet.

— Lehet, de mikor! — veté ellen a leány szomoruan.

— Az a körülményektől függ, és most hadd halljam a kérést, mi végett hozzám akartál fordulni, — mondá Etelka.

— A kérés? a kérés? — viszonzá a leány gondolkodva. — Mire is akartalak fölkérni! Igaz! De most már nincs többé szükségem szíveségedre, mert igazad van, miért is ne lehetne egy mérnökből téglagyáros? Épen úgy, mint a hogy egy professzorból miniszter lehet. Még sem fogom tehát magamat elszöktettetni. Igen, igen, így lesz ez jó, és ezt te fogod édes anyámnak megmondani.

— Igen szívesen, és csak bizd reám a te szívügyeidet édesem, meglásd, milyen hűségesen fogok én abban eljárni, — biztatá őt a fiatal nő.

— Oh, te jó, te kedves kis okos asszonyka! — kiáltá a

kis amazon örömmel. — Milyen jó, hogy kibeszélhettem magam, hogy barátnők lettünk, hogy ide jöttem! Miért is nem jöttem én elébb ide tehozzád? Tudom is én; csakhogyljöttem; azóta mintha még egyszer olyan nagyon szeretném Endrémet! Képzeld csak, Endrének hívják! Ugy-e bár, szép név? No, te bizonyosan nevensz most rajtam; könnyü neked, neked már van férjed, a kit szeretsz, — mondá a kis amazon, mialatt új barátnőjét elébb megcsókolta, aztán kalapját és köpenyét fölvette, aztán az ajtó felé ment, hogy távozzék.

Épen az ajtónál volt, midőn eszavakat: „Könnnyü neked, neked van hü férjed, a kit szeretsz“ kimondá, és a mint eszavakat kimondaná, egyszerre csak megrázkodott és szép barnapiros arca annyira elhalványodott, hogy Etelka mindkét kezével ragadta meg a bucsuzásra oda nyújtott kezét.

A leány jó sokáig tartá az új barátnő kezét a magáéban szoritva, aztán visszafordult az ajtó mellől, egy ideig állva maradt a szoba közepében, aztán újra leült a pamlagra.

Etelka egyre növekedő meglepetéssel nézett a leányra.

A leány felindulása lassan-lassan csillapult, az iménti haloványságot égő pirosság váltotta fel, és hamis nézésű fekete szemeit valami nedvességféle fátyolozta be.

— De ne, mégis jobb lesz, ha nem szólsz e dologról anyámnak! — kezdé végre, és míg szemeiben könnyek gyűltek, azalatt ajkai mosolyogni ügyekeztek, a mely ellentétes két érzés olyan sajátságos igézetes kifejezést varázsolt arczára, mint mikor verőfényes nyári időben eső esik.

— És valjon miért ne? — kérdé Etelka, megkapatva ez igézetes látványtól.

— Csak azért — volt reá a leány válasza. — Nem képzelted, mennyire félek attól, hogy az anyám meg tudja szerelmemet! Ő és Marókeyné ő nagysága annyira szélylyel-szednék szegéy szerelmes szívemet, hogy egyetlen egy ép hajszál sem maradna meg rajta.

— Oh, dehogyl — veti ellen a barátnő. — Először édes anyád nem fog arról Marókey ő nagyságának szólni.

— Azt hiszed? No, akkor szépen ismered anyámat! A milyen áldott jó lélek, annyira szereti a pletykát és ha egyebért nem, már azért is elbeszéli, hogy egy kicsit kibusulhassa magát mellette, — mondá a leány, nevetve is, szomoruan is.

— Nos aztán, mi van abban, ha meg is mondja? — mondja reá Etelka.

— Hát te nem félsz a pletykától? — kérdi viszont a kis amazon csudálkozással.

— Én? Nem, én nem félek a pletykától.

— Igazán? — kiáltja a kis amazon elragadtatással. — Oh, az nagyon dicső! És igazad is van, hogy nem félsz a pletykától! Mit is van azon mit félni? Hát mit tehetünk mi róla, hogy a rossz nyelvek olyanok, mint a malomkövek? Igazad van, édes barátnőm, és ez nagyon okos tőled; én sem fogok többé félni a pletykától, követem szívem szándékát, nem véték senkinek, aztán hadd beszéljenek rólam, a mi tetszik! Mi is van abban? És mégis hogy irtóztam csak az imént is tőle! Tulajdonképen e végből is jöttem ide!

— Hogyan, talán már is pletykáltak rólad? — kérdé Etelka nevetve.

— Nem én rólam, hanem te rólad, édes barátnőm! — viszonzá a leány, hasonlókép nevetve.

— Én rólam? Ez valóban pompás! — nevetett Etelka. — Nem is hittem volna, hogy engem is méltatnak arra, és még kevésbbé azt, hogy okot szolgáltatam volna reá.

— Nem kell azt nekik szolgáltatni, találnak ők arra önönmaguktól is elég okot, — jegyzi meg a leány nevetve.

— És mit találhattak rólam pletykálni valót? — kérdé Etelka vidáman.

— Oh, azt nem is lehet megmondani! — veté ellen a leány. — De hát miért is ne mondanám meg? — tevé hozzá, kiigazítva magát, — hisz ugyis nevenség az egész! Hisz csak reád kell nézni, hogy az egészet nevenségesnek találjuk.

— De mégis, mit szólhatnak én rólam? Hadd legalább mi is nevehessünk rajta! — sürgeté Etelkát vidáman.

— Ugy van, legalább mi is nevehessünk rajta, — hagyá helyben a leány. — Hát képzeld csak, azt mondják, hogy ez a báró — hogy is hívják — a férjed tanácsosa —

— Báró Tószeghy — segíté ki Etelka.

— Igen is, báró Tószeghy, a ki egyidő óta olyan gyakran ide jár.

— Nos, mit mondanak erről? — vágott szavába a nő hévvel.

— Ej mit, nem tudom én, törődöm is én azzal, a mit mondanak! — viszonzá a leány kitérőleg, midőn a fiatal nőre egy tekintetet vetett.

— De mégis, kérlek, könyörgök hozzád, mit mondanak? — lihegé a nő, lázas izgatottsággal ragadva meg a leány kezét.

— Mondom, nem tudom, nem is akarom tudni, mert elég nekem azt tudnom, hogy te a legnemesebb, a leghübb szív vagy a világon! — viszonzá a leány, forrón szívéhez ölelve barátnőjét.

— És ők talán kételkednek ebben? talán női becsületemben kételkednek! — rebegé a nő, halálos-halvány arczezal, halálosan rémült tekintettel.

— De Etelka, az Istenért, hogyan veheted csak föl e haszontalan, oktalan beszédet? És nem magad mondád, hogy nem félsz a pletykától! — figyelmezteté őt Margit, elrémülve szavainak hatásától.

— Igaz, azt mondtam, nem is félek, hanem azért kérlek, hagyj magamra! — mondá a nő szorongatott szívvél.

— Megyek, megyek, — viszonzá a leány a legnagyobb zavarban, — de ugy-e bár, nem neheztelsz reám, hogy erről neked szóltam? Bizony Isten, egy szót sem hiszek abból, a mit hallottam, de azt tartom, mégis csak jobb, ha megtudod, és legjobb, ha én tőlem tudod meg, — és forrón össze-vissza csókolva barátnője halovány arczát, nehéz szívvél távozott.

(Folyt. köv.)

N ö m n e k.

Dobó Lászlótól.

Mult nem bántja már e szívet —
Egész világa a jelen.
Ha könyezem: öröm sugára
Tör át lehulló könnyemen.
Minden meg van már nyerve, minden!
Öröm fordult a bánaton;
— Sajkámra, mely tengerre készül,
Kincsem' nyugton reáarakom.

Minden meg van már nyerve, minden!
A mi a multban biztatott:
— Fölöttem újra fényben égni
Látom a fölkelő napot.

A festett arcu boldogságot
A tiszta, szent üdv váltja fel,
S egy sohajára, mely felém száll,
Szivem száz viszhanggal felel.

Prometheüszként nem vérzem már,
Uj vágy engem már nem sebez ;
A mit most nyertem, egy életre
Boldogságnak elég lesz ez . . .
S szemével lelkem a jövőbe
Ha most előre is tekint :
Látom, hogy hosszú évek tüntén
Órülöm lesz okom megint,

Ki eddig ábrándban fürödtem,
S a sziv csalképit kergetém,
Most látom, hogy a való mellett
Az ábránd mily koldus-szegény . . .
Mig vágyunk képzelt árnyat kerget,
És izzé bár, nem éri el :
Hajh ! hányszor nem fizetünk érte
Szivünk kiomló vérivel.

Nem, nem ! bolygó fény nem vakít már,
Nem csalogathat : — ismerem.
— Nyájas órák szelid világa
Enyelg már mostan én velem.
A köd előttem szerte foszlott —
A mit most látok, nem csal az ;
Utól nem ért vágyak miatt már
Nem kél ajkamra több panasz.

Oh drága nőm ! én büszkeségem !
Éltem istápjá, öröme !
Hogy annyi sajtó seb begyógyult,
Hogy mindezt érzem, érzed-e ?
— Ajkam nem ejt bár hangot olykor,
De a beszédnél több a köny,
Mely hirdeti a nagy világnak,
Hogy mindazt néked köszönöm.

Viola.

Kiszakított lap egy költő naplójából.

Schücking után

Dallamos Ernőtől.

(Folytatás.)

IV.

A dolgok kedvezően folytak. Nőm és én egy mind bensőbbé váló szerelmi ügy bámulására minden illat és napsugár által kivonattunk a hideg, kiszámított házassági érzésekből, melyek minket lassankint körülfgni kezdének, és ismét ifjunak képzeltem magamat. Viola valóban egy leirhatlan kedves lény volt; valójában semmi túlzás, cziczoma, semmi ferdeség nem vala, mint leveléből lehetett következtetni; vagy ha az ihlettség, mely abból vala olvasható, igazán az ő tulajdona volt, akkor ő most úgy tűnik föl, miként mi ismerők, mint a ki nem túlzó többé. Az is feltűnő lehetett, hogy mily kevészeser tért vissza beszédében verseimhez és mily ritkán beszélt azokról; azt pedig, hogy valjon tudja-e könyv nélkül, legkevésbé sem mutatta, mert soha sem hallottam, hogy bár egyetlen sort is idézett volna. Semmit sem különbözött magavisoletében egy kémtől, természete azonban egészen más volt. Semmi számitásból származó, semmi követelő nem vala benne. Egészen úgy tüntette föl magát, mint ki teljesen ismeretlen; de azért soha

sem jött zavarba, miként a legtöbb ily jelleműek naponkin. legalább ötvenszer szoktak; mert elannyira meghányta-vetette minden kis gondolatát, hogy semmi sem volt azokban, miért pirulnia, vagy zavarba jönie lehetett volna. És én hálát adtam az Istennek, hogy őt, mintegy hullámok közül született istennőt, a mi költői partjainkra dobta ki. Mindenesetre nem sok hely volt a világon, hol jobban meg tudták volna érteni; egyebütt az illemhez túlszigorun ragaszkodó és az illem szávaiból kelleténél többet kiolvasni szerető egyéneknél „rettentes“-nek találtathatott volna és legfeljebb vállvonítások közt szenvedték volna meg s fejszoválásokkal adták volna tudtára alkalmatlan voltát; nálunk azonban elejétől fogva, az ő kellemes lényével szemben, az vala irányadó, hogy úgy viseljük magunkat iránta, miként a kimélet teljesen megköveteli.

Egy szép napfényes délutánon a két ábrándos fiatal lény együtt ült kedvenc szilfám hatalmas gyökerei között levő pázsiton, csevegve, tréfálva, egymással ingerkedve és feledve a világot maguk körül, mint ilyenkor rendszeren szokott történni, mialatt nőm és én — kötéssel és olvasással elfoglalva — vagy, mint szoktuk mondani: mulatva magunkat, — egy közeli padon ülénk. — Nem sokára így hallám Violát beszélni:

— Ön velem egy szivességet kell, hogy tegyen, Hellborn ur, és itt rögtön egy költeményt kell írnia!

E szavaknál tekintetem az unoka öcsémével találkozott, mely szörnyű komikus ijedtséget fejezett ki. Néhány maliciozus torokhangot hallaték és aztán tettetém magam, mintha ez olvasmányom szépsége miatt történt volna csak.

Arthur kérő pillantást vetett reám és aztán átkozott vídamsággal felelt:

— Szereti kegyed a rögtönzéseket? Gondolom, hogy azok a legüresebb sületlenségek, a miket csak kigondolni lehet. Nem emlékszem, hogy valaha rögtönöztem volna.

— De kisértse meg, kérem, csak ez egyszer — tevé hozzá Viola. — Már több idővel ezelőtt olvastam valamelyik ujságban, gondolom, tán a beszélytárban, hogy önnek kitünő érdemei vannak e tekintetben, úgy, hogy csak az italiai rögtönzők mulhatják felül. Jöjjön kérem, én fel fogom jegyezni, hogy erről mindig önre emlékezhessem!

S azzal az ifju leányka egy csinos naplót vont elő, melybe meghegyezett vékony írón volt dugva.

Arthur nagyokat lélegzett, és aztán gyors elhatározással mondta:

— Jól van tehát, én megteszem, de csak egyetlen feltét alatt; kegyed is mutassa ki irántam szivességét és pedig előbb . . . Különb is én vagy előbb vagy utóbb engedelem nélkül is ki kell, hogy kapjam azt, a mit ohajtok, mert kegyed perczről-perczre nélkülözhetlenebb lesz reám nézve. Kegyednek, édes Viola! egy forró csókot kell a legforróbbak közül nekem adnia!

Viola egészen elpirult; egy szemérmes oldalpillantást vetett reám és nőmre, minket nagy megnyugvására egészen elfoglalva talált és vigasztalódva emlékezett meg, hogy süket-némák vagyunk; aztán a legbájlóbban mosolygó kis száját csinált, és Arthurra tekintve szemével igen érthetően magyarázólag szólt:

— Ám legyen, hogy ha ön egyszer mindenesetre . . .

A fiatal ember e hirteleni készsége nem volt elkészülve; valóban ily egyenesen és minden körülírás nélkül soha sem kért csókot és oly nyíltan s őszintén nem is engedték meg neki soha, hogy vegyen. Hanem ő nagyon jól érezte magát a női jellem ezen új pházisában. S midőn ajkait a Viola ajkaihoz

illesztené, hogy mint méh a virág édes kelyhéből azok éd-mézét szívja ki, szerfölött kíváncsi valék — szemüvegem szélén kémlelődvé — ha valjon most már gondol rögtönzésére. Később meggyőződtem a felől, hogy e gondolat, mely őt élvezésében kétségtelenül zavarta volna, éppen akkor lelkéből egészen eltűnt volt.

Ha ez igaz és ha nem használta fel a késedelmezést a készülésre, meg kell vallanom, hogy Cupido istenség bámulatos módon föllelkesítette; mert azelőtt soha sem tartottam képesnek, hogy bárcsak ily rímekből álló verset is írjon: nap — csap; szerelem — türelem.

— És most kérem a verset — mondá Viola — hanem igen szépnek kell ám lenni, mert ön, csintalan költő! egészen elrontotta ezt az illatos bokrétát itt a mellemen.

Rendkívüli ihletéssel fogott Arthur a rögtönzéshez, mely azonban szavallata vége felé mind inkább lankadott és szellemi erőlködéséről tanuskodott.

Rögtönzése ez volt:

„Az a rózsabimbó, mit néked adtam ma.
Többet mond, mennyit szám évekig mondana.
Letörttem — — — elfonnyadt, — — — a szívem ért hozzá:
Fájdalom szél érte — — — hunytát ez okozá!”

Viola tapsolt kis kezeivel.

— Hát így rögtönöznek . . . ? mondá aztán. — Igen gúnyoros, hanem szép. Valószínűleg egyike legjobb költeményeinek.

— Jobb mindeniknél, mit valaha irtam. Jobb és szebb, mint bármelyik kiadott versem!

Arthur diadalmas tekintettel nézett reám, melylyel gúnyolódásom számba nem vételét mutató. Ekkor már nem köhögtem czélzólag, mint előbb; de nőm ezt helybenhagyó és meglegedését kifejező módon tette, miként a nők meglegedve szokták magukat érezni, ha egy ilyen ügyet az egyenes uton látnak. Viola feljegyzé magának a négy sorból álló verset s Arthur is leírta, ki ezóta a lapokba és főleg a „Múzsák könyvé“-be nagyon sok költeményt küldött, feltűnő példájára annak, hogy szunnyadó tehetségek miként ébresztetnek fel hirtelen egy szép, szeretett lányka által!

A következő napon kirándulást tettünk nem messze egy gyönyörű völgyben fekvő falusi jószágomra. E végett az indóházhoz kellett kocsikáznunk, hogy az első állomásig a legközelebbi vonaton haladjunk. Midőn a kirándulásból visszatértünk és a vonatot elhagytuk, egy darabig az indóház előtt állongáltunk, hogy szemléljük az özönlő utas-serget, — elöttünk, falusiak előtt, ez mindig vonzó gyönyörűség volt. Azok között, kik a vasutikocsiból kiszálltak egy magas, vékony suhancz tünt fel előttem, kinek hóna alatt egy csomó hirdetényt láttam, kezében pedig egy piszkos fazékat, tele ragaszszal. Violát és Arthurt nőmtől és tőlem a tömeg választotta el és e ficzkót nem vehették észre. Végig néztük, míg az indóház egyik oldalára egy lapot felragasztott.

— Talán állatmutogató érkezett, s azt hirdetik — mondá nőm. — Gyermekünk a jövő héten jönnek haza az iskolából és nagy örömet fognak a majmokban találni; nekünk el kell vagy egyszer velük jönnünk.

Hanem még csak egyetlen árva szó sem volt ott az állatmutogatóról, annál kevésbé majmokról; . . . szerfölött megrémült arczokkal találkozáink, honnan következettük, hogy valami egészen egyéb volt.

Ott hagytam nőmet a falragasz mellett, és elszaladtam unokaöcsémet fölkeresni. Néhány fintorkép után, melyekkel

Violának mentséget igyekeztem kifejezni s melyeket ő éppen úgy magyarázhatott, a mint akarta, félre vontam Arthurt és sugtam neki, hogy menjen egy perczig nagynénjéhez, ez alatt pedig én vettem ótalmam alá az ifju hölgyet.

Midőn nagynénjéhez érkezett, a következő hirdetést olvasá — minő érzelmek közt, azt az olvasó is könnyen kitalálhatja.

„100 tallér jutalom!

A fennebbi összeg, mint érdemlett jutalom, annak fog kiadatni, a ki biztos jelentést tud adni, mely egy ifju, Schneider Viola nevű hölgy nyomába vezet, ki a mult hétfőn, ezen hónap 17-kén, gyámjának szobáját R-ben odahagyta és azóta eltűnt.“

Ezután következett a személyleírás, öltözkének előadásával; végül az, hogy a hölgynek eltávozása körül az volt czéljában, hogy hasonnevű nagynénjét keresse fel V-ben, mind a mellett hozzá még maig sem érkezett meg. Aláírva: Breszler Bálint.

— Nos, mit szólsz hozzá?! — kérdé nőm, midőn már elolvasta volt.

Az egyetlen vélemény, mit Arthur nyilvánítani mert, az volt, hogy ez igen nevezetes történet.

Nagynénje teljesen osztotta e nézetét.

— És mit akarsz most tenni? — kérdé tovább.

— Gyámjának a kívánt tudósításokat megküldeni s tőle a 100 tallért követelni. Ezt az összeget arra fogom fordítani, hogy kegyednek egy szép czoboly-bundát vegyek a közelebbi karácsonra jutalmul, hogy a balgát, a siket-némát oly szépen játszotta!

— Tehát vissza fogsz lépni . . . ?

— Várjon csak hónap reggelig, édes nagynéném; meglátja hogyan fogok visszalépni, — s azzal megragadta a ficzkót, ki a falragaszokat ragasztotta.

— Nincs miért tovább utaznod a vasuton — mondá neki. — Igyekezzél, hogy a közelebbi vonaton visszatérhess R-be és ott mondd meg Breszler urnak, hogy hónap délben keressen fel engem ugyanez állomáson; nevemre most nincs szükség, én szolgálni fogok a kellő utasításokkal.

A ficzkó rámereszté szemeit a fiatal emberre; de Arthur szép csendesén kivonta hóna alól a papírcsomagot az ifjonez minden ellenzése daczára s kifizetvén darabját 2 fillérrel, így szólt:

— Takarodjál és ne feledd megbizatosodat!

Aztán leszakította a még nyirkos hirdetényt a falról és nagynénjével visszatért hozzám.

Ugyanazon estve theázás után egy feltárt és a verandára nyíló ablak előtt ültünk Arthur és a szép Viola egy kis hátnélküli párnás padra ültek le; kedvencz ülőhelyök volt ez, mivel Arthurnak a legkedvezőbb alkalmat nyújtá a fiatal leányka karcsu derekának átölelésére. Viola kezét az ifju ember vállán nyugtatá, ki elragadtatva uézett szép arczára, s egyik versemet olvasá fel. Ezt, úgy hiszem, ma tette legelőször, mert a hölgy, eddig kéréseiben nem levén követelő, nem erőltette meg magát az olvasásban. Miután bevégezte a költeményt, komoly hangon szólott.

— Mondja csak, Viola egész őszinteséggel, midőn kegyed elutazott, hogy ide jöjjön, mit érzett akkor a költő iránt, kit Hellborn Arthur néven ismert — mondja el, kérem, pontosan és őszintén, a mit érzett, ha teheti.

Viola egy perczig gondolkozott, s aztán így válaszolt.

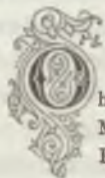
— Én bámultam a költőt s tisztelettel hajoltam meg szelleme előtt.

— Kegyed tehát épen oly érzésekkel jött volna ide akkor is, ha tudta volna felőlem, hogy én családtya, öreg ember vagy nem rég nősült férfi vagyok?

(Vége köv.)

Oh milyen szép . . .

Viskitől.

Oh, milyen szép a kikelet,
Midőn hagy, völgy, róna felett,
Elűzve látjuk a telet!

Oh milyen szép, dus az élet,
Midőn fű, fa, virág éled,
S a bú, a gyász messze széled!

Oh milyen szép a zöld berek,
Melyben semmi sem szendereg,
Madár dalol, patak csereg!

Oh milyen szép a zöld halom,
Midőn virágos oldalon
Andalgunk a pásztor dalon!

Oh de legszebb a szerelem,
Mely dobogtatja kebelem
S melyben én ezt — mind fölfelem!

Külföldi irónök.

(Folytatás.)

VI.

Burow Julia és Wildermuth Ottilia.

Burow Julia asszony szül. Pfannenschmidt többé-kevésbé szintén férfias írói jellemvonásokkal bír. E szigor mindazáltal nem oly szembetűnő, mint Bölte-nél, s valamennyire szelídül a női tulajdonságok s némileg gazdasszonyos érzelmek között. Ez irónő, kinek első művei a közönségnél felette nagy szerencsében részesültek, s ki ez által igen nagy buzgalmat nyert az íráshoz, mely buzgalom azonban műveinek inkább kárára mint hasznára volt, miután termékenységét ugyanannyi felületességgel vegyítette; ez irónő — mondom, — eleinte szintén nagy hajlammal viseltetett az emancipáció sürgetésére. E tekintetben mindazáltal eltért elődeitől. Ő ugyanis nem annyira ideális, mint inkább gyakorlati nemzetgazdászati álláspontból indult ki; miután a női műveltség és nevelés legfőbb feltételének azt tartotta, hogy az ifjú lányokat szabadabbá kell nevelni, még pedig oly értelemben, hogy kenyerüket később maguk kereshessék meg s ne legyenek kitéve ama rejtélyes lotteriának, melynek neve: házasság. Az indítványok, melyeket Burow asszony ez ügyben tett, egyrészt kissé különösek valának s több buzgóságot s jóakaratot, mint a gyakorlati élet körüli ismeretot árultak el. Sőt a nők természetét sem látszik alaposan ismereni, mert sok olyanra hiszi őket alkalmasaknak, mire voltaképpen semmi hajlammal sem bírnak, s már nemüknél fogva is nem nekik való. A szülőknek azt ajánlotta, hogy mesterségre taníttassák leányaikat, sőt gyógyszerészekké, seborvosokká stb. is képztessek. (?) Mindez nálunk és Németországon különösen hangzik s ha Amerikában nőügyvédek, nőorvosok, nő-szedők

nem volnának, valóságos örültségnek tartanók Burow asszony s mások efféle indítványait. — Burow különben, — miután viszhangra nem talált, (most előbb találta!) — csakhamar elefelejté egyenjogositási buzgalmát. Ezentul más irányt kezdett s szeretetreméltósága (mely e német irónőnél sokat-emlegett), világ- és emberismerete, leginkább pedig humora, mely a német irónőknél gyakran hiányzik: szabadon, korlátlanul fejlődött ki számos műveiben. Burow Julia, — Prutz szerint, — irónőtársai között az egészséges emberi ész pártját képviseli, mely is nem ugyan valami ragyogó, de annál inkább tiszteletre méltó párt. Csöndes, most már gyakorlati eszének megfelelőleg, a polgári élet apróbb, mondhatni prózai helyzetét, állapotjait sok szerencsével, s a virtuozitás egy nemével rajzolja. Ő a legigénytelenebb családi kört, a legszegényebb emberek ronda lakását, elhagyatott tanyáját is művészien tudja elénk tárni s bár a valót tünteti fel előttünk, nem hogy viszarizasztana, sőt megkedvelteti velünk az illető helyet, rokonszenvezni készlet ama nyomorult emberekkel, kiknek vágyait, reményeit ecseteli s kiknek sorsát lelkünkre köti. — Mester a tájképek leírásában is. A sik, komoly, minden költőit nélkülöző alsó-sziléziai vidékeket, — vagy a keleti-porosch egyhangu alföldeket annyi bájjal, oly finom színezéssel, annyi bravourral ecseteli, hogy hamarjában nem találunk költőt, kihez Burowot e tekintetben hasonlíthatnók. — Szóval Burow nem oly nagy szabásu tehetség mint Sand György, ki óriási arányokban magaslik ki Európa minden költőinél közül, s kiből vakító fényoldalai mellett hatalmas árnyoldalak is vannak, (melyek azonban csak a színezést teszik bevezetetté) hanem kisebb alkatu, de azért egész, egészséges tehetség, ki Németország újabb költői között (a férfinetet is beleértve) tisztességes helyet foglal el.

Wildermuth Ottilia melegebb, gyöngédebb, és költői előadásában mélyebb értelmű, mint Burow Julia, de egyszersmind erélytelenebb is. Wildermuth sváb nő s mint ilyen, érzelmes, hűszívú, a becsületességet tiszteletben tartó s valamennyire vig, néha-néha vakmerő jelleme van, mi általában a sváb népet jellemzi. — Ezt a népet felette jól ismeri; Wildermuth „Schwäbische Pfarrhäuser“ című genre-kép gyűjteményében a sváb nép s annak szokásai, családi viszonyai vannak feltüntetve. Csinos, néha-néha elragadó kis képek ezek, könnyed tollal írva, de mélyen fölfogva, s még mélyebben átérzve. — Általában Wildermuthnak az élet-kép, a rövid, mintegy odavetett adoma, mely tulajdonképeni elbeszéléssé nem válik s melyben csak néhány vonással, de élet-eleven, üdítő friss színben vázol egy-egy jellemet, vagy apró, igénytelen eseményt, néha egy tájat, melyen az alakok tétlenek: a legerősebb oldala. „Bilder aus der schwäbischen Heimath“ című gyűjteménye, melyet 1856. kezdett meg, ilyen életképeket tartalmaz. Mindegyik darab felette nagy szerencsét tanusít ép úgy a jellemzés, mint a színezés, különösen pedig a hangulat-festésben, melylyel néha tétlen alakjait jellemzi, s azok benső világát az olvasóval megérteti. Nagyobb művel 1859-ben tett kísérletet, „Augusta“ című életképével, mely azonban inkább regény. A bonyodalom benne kissé laza, az alakok nem mindig következetesek, miután néha jellemükkel ellenkező cselekedeteket visznek véghez, — s azért nem oly szerencsés mű, mint apróbb rajzainak bármelyike, melyet igénytelenebb volta miatt kisebb mértékkel is mérünk.

(Folyt köv.)

Egy hét története.

Gróf Batthyányi Lajos

temetési ünnepélye.

Junius 9-kén 1870.

A nemzeti kegyelet és szent hazaszeretet magasztos ünnepnapjait ültük meg e héten; egy dicső vértanu hamvait mutattuk fel az égnek, egy szent tartozást róvtunk le a multból és egy szent zálogot tettünk el a jövőnek a haza és az emberiség számára.

Közel huszonegy éve, hogy gróf Batthyányi Lajos, az első magyar miniszterelnök, életével pecsételte meg a haza és trón iránti rendületlen hűségét, meghalt a vértanuk halálával, a szív, melynek minden dobbanása a hazának volt szentelve, golyó által szakított szét, az élet, mely hű kapocsul szolgált trón és nemzet között, golyó által oltatott ki, kioltatott, mert hű maradt szent esküjéhez, mert nem tudott és nem akart áruló lenni sem hazája, sem királya ellen, megöletett az uralomra jutott bakók által, elítéltetett büntelenül, meggyilkoltatott ártatlanul, szétrepesztették szívét, mert a haza szívét vélték vele szétrepesztetni, kioltották életét, hogy a haza fölött az ég és a föld gyászos éjszakába boruljon, meggyilkolták és ott hagyták, a vértanu holt testét a hóhér undok kezében, hadd tegyen vele, a mit tetszik, ássa el a temető árkában, pecsérjei által, vagy hajtsa be a közkórház halotti kamrájába, hogy a többi név nélküli hullákkal egy közös gödörbe hányassék, és ott porladozzék el, ő, a nagy, a dicső vértanu, hogy még síri emlék se maradjon fenn utána a jövő nemzedékek számára.

Huszonegy év folyt le azóta és milyen huszonegy év! Tizennyolcz évig nem sütött magyar nap az égen, tizennyolcz éven át börtöni lég sápasztotta el a magyar földet, tizennyolcz éven át feketében jártak a magyar szívek.

És a nemzet gyásza a trónra is reá veté szomorú sötétségét; a titokban folyt könyvek nem engedték elfonnyadni a hazaszeretet virágait, a hű keblek sohajaiból felhők tornyosultak össze, villámok cikáztak a légtérben, vész dörgések rázkodtatják meg a birodalmat és a rémes fürgetegben megvilágosodtak az uralkodó szemei, hogy megkülönböztethette a hűséget az árulástól, és akkor aztán megnyílt a szíve is, hogy megkülönböztethette a hű szeretetet a kaján ámitástól.

Ezen időtől fogva — három éve annak — ismét magyar lett a magyar; legyen feledve a mult minden keserősége, hangzott le a trónról és a fejedelmi szóra felpattantak a szívek zárai és kiáradt belőlük az élő, forró szeretet a visszakerült haza és királya iránt.

És kezdődött a nagy munka, bekötözgetni a régi sajtó sebeket, eltávolítani a nehéz rabidók szomorú omladékait úgy fent a magasban, a király körében, mint lent a rónaságon, a nemzet hű szívében. Nagy és nehéz munka, a melyhez úgy fent, mint alant sok erőre és sok szeretetre van szükség.

Három éve már foly a nagy és nehéz munka és még mindig csak az elején vagyunk, olyan lassan haladunk, minden lépést, a mit előre teszünk, ovatosan meg kell vigyáznunk, nehogy újra hátraessünk, mert még mindig árnyak lebegnek a haza egén és állják a sugarak utját a trónról a nemzet szívébe és a hű szeretet utját a nemzet szívéből a trónra.

Nem földi árnyak ezek, hanem égiek, azon honfiak lelkei, a kik a hazáért éltek, a hazáért meghaltak és kiknek hamvai a szabaddá lett haza földjében még nyugodalmat nem találtak; ezeknek lelkei lebegnek a haza és a trón között, mióta az újkor hajnala felvirradt, és nem is fognak addig visszatérni az égbe, míg a haza földje meg nem lesz szenteltetve e szent hamvak által.

Felejtjük a multat, hangzik vissza minden szívben három év óta, hanem csak a mult fájdalmait felejtjük, a mely gyászra indított, de nem felejtjük, nem felejthetjük és nem is szabad felejtenuk a mult dicsőségét, a mely kegyeletre buzdít, mert e kegyelettel tartozik a nemzet egyiránt hazája és királyának. Felejtjük a bakókat, a kik a nemzet hű fiait lemészárolták, de nem felejtjük, nem felejthetjük és nem szabad felejtenuk a hősokeket, a kik vérük kiontásával a nemzet megváltó vértanúvá dicsőültek, mert a nemzet és királynak egyiránt szükség van olyan hűségre, a mely vére és életével kész tanúságot tenni érettük.

Ez a Batthyányi-ünnepély dicső jelentősége.

Husz évig feküdtek e dicső vértanu földi részei eltakartatlanul, elrejtve a pesti ferencziek zárdájának oltára alatt, csak kevesen tudták, hogy a bakók szándoka meghiusult, a szent porok nem adtak át az örök feledékenységnek, hanem hűségesen őriztetnek a kegyelet számára. És eljövén az idő, midőn a nemzet fennen hirdetheti e kegyeletet a haza és trón iránt, a haza fővárosa elhatározza, megadni a nagy halottnak az öt megillető utósó tisztességet, hogy menten minden párt-szinezettől, a kunyhótól a trónig minden magyar szív csatlakozzék hozzá a kegyelet ünnepélyén.

És ez ünnepély méltó megülésére Pest városa következő sorozatot állapított meg:

Menet terv. 1. A hamvak a ferenczrendiek templomában f. é. junius 8-dika reggeli 9 órától esti 9 óráig és 9-kén délutáni 1 óráig voltak kiállítva.

Ez idő letelte után a templom bezáratott és junius 9-kén, délutáni 2 órakor nyitott fel újra, midőn csakis a menetet képező hivatalosan meghívottak bocsáttattak be bemeneti jegy mellett a templomba.

Hölgyek számára a templom két oldalán levő karzat volt fenntartva.

2. A temetési szertartás junius 9-kén, délutáni 3 órakor vette kezdetét.

A működő egyházi személyek a zárdafolyosón átmenve, a sekrestyében gyűltek össze; az énekesek és zenészek, ugyancsak a folyosón átmenve, a nagy karzaton voltak elhelyezve.

Az egyházi szertartás bevégeztével a zárdafünnök beszédet tartott, melynek bevégeztével:

3. A templomban levő közönség, valamint a szolgálattevő egyházi személyzet eltávoztása után a koporsót városi polgárok emelték le a ravatalról, s a templom ajtajánál levő kocsiig vitték.

4. A menet a kecskeméti-utcán, az országuton és kerepesi-uton át gyalog ment a temetőig.

5. A menet rendje a következő volt:

a) Elöl a városi őrmester és 4 városi huszár, egész díszben. b) A czéhek fátyollal bevont zászlókkal és pedig a nekik tudtul adott sorrendben, négyesével, a mint a menetben résztvevők általában fölkértek, hogy négyesével sziveskedjenek sort tartani. c) A temetkezési egyletek, zászlókkal. d) A nagy- és kiskereskedő-testület és egyéb pesti polgárok. e) A pesti intézetek küldöttei és a honvéd-egylet. f) A polgárokból álló lovas banderium, melynek élén az ország, város s a Batthyányi-család fátyollal bevont lobogóit vitték. g) A törvényhatóság küldöttei és az egyetemi ifjúság zászlóival. h) A magyar akadémia és az egyetem tagjai. i) A központi hatóságok küldöttei. k) Egyházi személyek. l) Városi hatóság, élén a főbíró és főpolgármesterrel, utánuk a dalárda tagjai. m) Zenészek. n) A szertartáshoz tartozó egyházi személyzet.

6. A hamvakat vivő gyászkocsi, melyet I. Közvetlenül a városi hatóság tagjai környeztek gyászszalagot tartva. II. 24 pesti polgár, kivont karddal. III. 100 fáklyavivő pesti polgár, mindkét oldalt úgy felosztva, hogy az első az egyházi személyzet előtt vitt kereszt irányában voltak, a hátulsók pedig a halott özvegyét és kíséretét, a család tagjait, s a meghívott nőegyletet környezték.

IV. Ezeket követte 6 gyászkocsi; végül

V. Két sorban városi huszárok zárták be a menetet az utca szélén. 7 Ezen sorban vonult a gyászmenet a temetőig, a hová megérkezve, hasonló sorban állt fel, a széles uton két oldalt élőfalat képezve s az ut környékét föltartva a család, egyházi személyzet és hatósági küldöttek számára. 8. Az egyházi szertartás bevégeztével, a hamvakat a temetőben Pest város közönsége nevében, rövid alkalmi beszéddel a hatóság főjegyzője vette át. 9. A dalárdák alkalmi éneket adtak elő. 10. A külrendet a városhatósági közegek, a belrendet a pesti polgárság s a pesti egyetemi s a budai műegyetemi ifjúság tartotta fenn.

12. A gyász-istentisztelet június 10-kén, délelőtti 10 órakor, a belvárosi plébánia-templomban tartatott meg. — A ravatal közelébe eső főhely a nagy halott özvegyének és a család tagjainak tartatott fent.

Zene- és ének program. Június 9-kén:

A ferencziek templomában a hamvak beszentelése után és a zárdafőnök beszéde előtt előadatott: Mosonyi Mihály ez alkalomra szerzett karéneke, ezen czim alatt: „Gróf Batthyányi Lajos emléke“ szövegét írta Komócsy József, — Thill Nándor karnagy igazgatása alatt, a zenekedvelők egyletének vegyes énekkara által. — A menet megindulása előtt, az összes pest-budai dalárdák által, Knahl Antal, a budai dalárda karvezérének igazgatása alatt: Beethoven „Miserere“-je adatott elő. — Monetközben 40 tagból álló polgári zenekar klasszikus gyászindulókat adatott elő. — A temetőben az alkalmi beszéd bevégezte után, a pest-budai összes dalárdák a „Szózat“-ot énekeltek. — Június 10-kén a városi plébánia templomban, a zenekedvelők egylete által, Thill Nándor egyetemi karnagy igazgatása alatt: Mozart „Requiem“-je adatott elő.

Az előforduló magánrészek, szivességéből Neszedva Anna

kisasszony, Saxlehner-Kvassay asszony, továbbá Hajós és Köszeghy urak által énekeltek. — A gyászisteni tisztelet után a zenekedvelők egyletének vegyes zenekara, Mosonyi Mihály új „Libéra“-ját énekelte.

Ez a száraz sorozat, a mint Pest városa által megállapított és hiven meg is tartatott. Magát az ünnepélyt azonban lehetetlen hiven leírunk, mert a főváros úgy szólván élő néptengerre változott; azon utcákban, melyeken a halottas menet elvonult, százezeren gyülekeztek össze, maga a menet hatóságával egy sorban, egy órányi hosszú vonalat képezett, a halott neje és gyermekei, miniszterek, képviselők, állam-, megyei és városi tisztviselők, akadémiai tagok, írók és művészek, egyetemi és gymnasiumi tanárok, egyleti és társulati tagok, banderiumok képviselve voltak e menetben és minden arcon mély meghatottság, és sok szemben a részvét könyve azon dicső hazafi iránt, a kinek meg kellett halnia azon elvért, melyet most a nemzet és király egyiránt magukénak vallanak: az alkotmányos szabadság iránti rendületlen hűségért.

A nagy halott özvegye és gyermekei mult kedden érkeztek a fővárosba, szerdán a főváros küldöttsége tisztelkedett nála, átadván neki a koporsó arany-kulcsát. A küldöttség szónoka Királyi Pál, jeles országgyűlési képviselő volt, a nagy halott özvegye csak annyit mondhatott: „Köszönöm“; többet nem birt mondani a köny és zokogástól; bucsuzóul is csak egy kézzorítással fejezhette ki érzelmeit, a szót a nagy fájdalom fojtotta el ajkain.

A ferencziek temploma, a melyben a dicsőült vértanu hamvai érczkoporsóban, gyászravatalon mult szerdán reggel óta közszemlére ki volt téve, fekete posztóval volt bevonva, a templom ajtaja felett két nagy fekete zászló lengett — a Deák-kör, város-, színház, muzeum fölött és számos magánház ablakából szintén gyászlobogók hirdették a szomorú nap jelentőségét — a templom föltárán a dicsőült vértanu márványmellszobra volt kiállítva és egész nap késő estig tódultak az emberek a templomba, megnézni a vértanu koporsóját és a kegyelet könyeivel áldozni dicsőült emlékének. A márvány-mellszobor csakhamar körül volt koszorúzva virágcsokrokkal, melyeket gyöngéd női kezek kötöttek.

Egész részletességben leírni a gyászmenetet lapunk tere nem engedi, olvasóim képzeletére bizván tehát a egyszerű képlet kiegészítését, a főmozzanatokra szoritkozom csupán. A tulajdonképi ünnepély délutáni három órakor vette kezdetét, a ft. rendfőnök ur által tartott szép alkalmi beszéd és a többi egyházi szertartás 4 óráig tartott. Ezen idő alatt felgyülekezett a végtisztesség tevő nagy sokaság, a különféle küldöttségek, klubok, egyletek, társulatok és testületek zászlókkal — összesen kilenczven két egylet volt képviselve, — fél négy órakor érkezett meg a templom elé a hat lóval befo-gott a gyönyörű halottas kocsi, kísérve hat kisebb, de szintén igen díszes gyászkocsitól a nagy halott özvegye, gyermekei és közeli rokonai számára; $\frac{3}{4}$ előtt 4-re érkezett meg özvegye, fia és leánya mély gyászban, a mely a nemesen-bánatos arcznak még meghatóbb kifejezést adott; 4 előtt 10 percczel Budapest összes dalárdái a templom előtt gyászdalt zengtek, 4 órakor föltették a koszorúkkal és gyászszalagokkal díszített koporsót a halottas kocsira, ekkor megindult a gyászmenet, a kocsi előtt 40—50 főre menő egyházi személyzet teljes díszben, a kocsi után a nagy vértanu egyetlen fia: Batthyányi Elemér, utána a gyászoló özvegy leányaival, a gyászkoocsikon, elől pedig a halottas-kiséret, a melynek nagyszerűségéről fogalma lehet olvasóinknak, ha azt mondom, hogy a gyászkoocsit első

zászlós-csapata — hat-hat emberrel egy sorban — 4 óra után 10 perczel már a temetőben volt, az utolsó zászlós-csapat pedig $\frac{3}{4}$ 6-kor még nem volt ott! A kecskeméti utcától kezdve a ke-repesi uti vámházig szakadatlan láncolatot képezett a gyász-kiséret. Bizvást 50—60 ezerre tehető a kíséreti személyek számát és legalább százötven ezerre azokét, kik sorfalat képeztek azon utcákon, melyeken a gyászmenet elvonult, ide nem számítva azon megszámlálhatlan sokaságu hölgyeket, a kik a házak ablakaiból nézték a nagyszerű látványt. Minden ablak végig hölgyarcokkal volt diszítve, és minden arczon részvét és kegyelet és két óra hosszat a haza szivében azon egy ohaj szállt föl az égre: hogy miként most a nagy vértanu hamvai az örök nyugalomnak adattak át, azonképen egyesüljön szeretetben, és kegyeletben minden sziv e haza iránt, akkor — ez volt az utolsó vértanu temetési ünnepélye e hazában!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

(Király ő felsége) junius hó utolsó hetében Pestre jő, de két nap mulva ismét visszatér Bécsbe. Királyné ő felsége azonban nem jő le juniusban Pestre a nápolyi király kíséretében, hanem csak ősszel és pedig egyenesen Gödöllőre megy. Ha ő felsége akkor sem jönne le, akkor a karácsonyi ünnepek előtt nem is jő Budára, hanem valószínűleg a tavaszi idényt tölti itt.

†† (Gr. Batthyányi Lajos) utolsó levele: „Kelt Pesten, okt. 5-én, 1849. — Drága kedves nőm! Hasztalan reméltünk az emberiség utolsó szikrájában, midőn egymást látók, — ezt is megtagadták tőled. Ismétlem tehát e sorokban mélyen érzett kijelentését legforróbb hálámnak és csodálatomnak a te tiszta szerelmed mind azon kincsei iránt, melyeket megérdemleni soha sem tudtam; s oly igaz, a minthogy a halál küszöbén állok, ez bennem a hibának egyetlen tudata, mit magammal a sirba viszek. . . . Ezen ünnepélyes órában esküszöm neked, hogy a király és birodalom iránti árulásnak soha még csak gondolata sem fért lelkemhez. Hogy a hazának nem kevésbé hives voltam és vagyok, ki fogja most kétleni? És azért halok én meg, — a törvény s a király esküje volt az én szabályozóm, s attól sem jobbra, sem balra nem engedtem magamat eltántoríttatni: „viam meam persecutus sum“ — és azért ölnek meg engemet. — Ennyit e nyavalyás politikáról, megnyugtatósodra, bár arra neked nincs szükséged, ki egy magad soha sem estél irányomban tévedésbe. A gyermekeket csókold s áld meg nevemben. Ne szégyenljék, nem kell szégyelniök magukat atyjuk miatt. Előbb vagy utóbb azokra háramlandik vissza halálom gyalázata, kik engem hálátlanul s igazságtalanul gyilkolnak meg. Hagyd el most az országot a gyermekek miatt, itt az ő jövőjük csirájában megmérgeztetnék. A te vagyondod elég leend nekik; jobb egy szerény sors, mint az alamizsna azok kezéből, kik őket árvákká tettek. — Az én szegény, jó kedves nővérem! Menj mindjárt hozzá, szükségtek leend egymásra, hogy egymást támogassátok! — Szegény hű Janesimát ajánlom neked, lásd el őt, megérdemelte irántam. — A gyalázzattól, melyet nekem szántak, menekülni remélek. E végre régen van nálam egy szabadító. — És most még egy bucsucsókot! Isten veled! Szivemben egyedül képeddel, ajakimon a te neveddel halok meg. — A viszontlátásra.“

†† (Batthyányi mellszobor) Batthyányi Lajos grófnak Kugler művésznök által készített igen sikerült gypszmellszobra Fekete Bernát pesti könyvtár által megszereltetvén, az életnagyságu és kisebb kiadásban 15 és két forintjával em-

litett könyvtárúsnál kapható. — Grund, jeles pesti körrajzoló pedig igen kitűnő körrajzban adta ki a dicsőült vértanu arczképét, háromféle kiadásban, melyek közül a legfinomabb, chinai papíron 1 frt, árnyazott nyomással 70 kr., közönséges nyomással 40 kr. Ajánljuk e képet hölgyeink figyelmébe, mert valóban ajánlatra méltó.

†† (A belga királyné) hat heti itt tartozkodása után mult kedden reggel 8 órakor indult Bécsbe. Kiséretében voltak: fivére: József főherceg, a főudvarmester, és komornák. A pesti indóháznál Thaisz pesti főkapitány fogadá a királynét, ki testvérétől bucsuzása alkalmával ismételten kijelenté, hogy hazájában tartozkodását élte legkedvesebb napjai közé számítja. — Alcsúthon közelébb hosszabb időt tölte Angely Henrik bécsi arczképiró s a művész-egylet előljárója. A belga királynét három alakban festé le, s ezenkívül József főhercegről is arczképet készített. E műveiért háromezer forint tiszteletdíjban részesült.

†† (Az országos honvédgyűlést) mult kedden délelőtt tarták meg a budai szinkörben. Elnökölt Ivánka Imre, mellette Gáspár tábornok s Schulz Bódog ezredes ültek, a páholyokon hölgyek, köztük Damjanich özvegye; a karzatokon szép számú közönség. Képviselve 47 egylet volt 134 küldött által. Dulovics főjegyző felolvasá a központi bizottság jelentését, melyből megtudtuk, hogy a menházra eddig 64,594 frt gyűlt be. Várady Gábor indítványát, mely szerint ha idő és körülmények engedik, ismét sürgetni kell a rokkantaknak s özvegyek és árváknak országos alapból való ellátását, egyhangulag elfogadták. Vidacs kiemelte a honleányok érdemét a honvédek körül, s éljenek közt emlité, hogy maga Damjanichné több ezer frtot gyűjtött. Vidacs följajnlá, hogy a menházban egy rokkantat élete végeig mindennel ellát, mit éljennel fogadtak. A gyűlés jegyzőkönyvileg mond köszönetet a menház bizottságának, melyet a gyűjtés folytatására hívott föl. Kimondá továbbá, hogy a menház most a régi honvédek számára fog szolgálni, s azt, hogy jövőben mi célra fordittassék, függőben hagyja.

†† (A svábhegyi bucsu) pünkösöd hétfőjén vérbe került. — 10—12 uj honvéd idejekorán telemulatta magát, s garázdálkodott már oda fenn is. Estefelé lejövén, a budai városvégen összevesztek a polgáriakkal; kardot rántottak, ezek pedig bötöl, kövel védtek magukat, és verekedés fejlett ki, hogy a békében haza térők nem mertek az uton jönni, hanem a szőlőkben szétfutottak. Ugy halljuk, hogy több sebesülésen kívül két haláleset is történt.

†† (Herceg Brezenheim Ferdinándné) szül. Schwarzenberg Karolina hercegnő, a sárospataki vár tulajdonosa S. A. Ujhelyben 12,900 frtéért házat vett s azt nagyilekűleg felajánlotta az ott felállítandó kisedővó intézet helyiségeül. Igazi hercegnői tett!

†† (Taneszközök tárlata) lesz Pesten az augusztusi tanítógyűlés alkalmával. Ebben a gyermekkertekhez, kisebb és nagyobb iskolákba való tanítási készülékeket állítják ki — földgömbet, térképet, ábrákat, stb. — A kiállítandó tárgyakról 15-dikéig Aigner Lajos könyvtárust kell értesíteni.

†† (Novotha Gyula párbaja.) Egerből írják: Azon szomorú kimenetelű párbaj, melynek hire most már az egész országot befutotta, s melynek Novotha Gyula, a pétervásári kerület jobboldali képviselőjelöltje, az ország egyik legrégebb családjának utolsó s vagyonos sarja, a széles ismeretű, finom műveltségű s alig 34 éves ifju áldozata lett, ismét egyik következménye azon szerencsétlen politikai viszályoknak, melyek három

év óta egy a társadalmi, mint a békés családi életet is megmétélyezték! Egy Novotához igen közel álló egyéniség levele az ellenpárti főkortések kezébe kerülvén, ezek azt céljaikra kizsákmányolni ügyekeztek, mely körülmény Novothát keményebb kifejezésekre indítá. E kifejezések által Szederkényi Nándor magát sértve érezvén, levélben felvilágosítást kért, s miután a levélváltással az ügyet bevégezni nem lehetett, N. Gyulát kihivta. A párbaj m. hó 31-én d. e. ment végbe az ide egy órányira fekvő kies vidékű F. Tárkány erdősegei közt s mint már a lapok olvasói tudják, szerencsétlenül. A 30 lépésnyi távolságról Sz. N. lőtt s nyugodtan álló ellenfelét felső karján át mellén keresztül lőtte, úgy, hogy a másik oldalán jött ki a golyó. A szerencsétlen azonnal összerogyott, de még egy pár óráig élt, s csak délfele hunyt el. Szolgáljon e szerencsétlen eset például, hogy a politikai vitát soha személyes tésre ne vigyük s tartsuk szemünk előtt apáink példáját, kik a legnagyobb pártharcok közepette is tudtak ellenei lenni a dolognak, a nélkül, hogy a személynek is ellenségei lettek volna. Nagyon szerencsétlen ügy az, mely az erkölcsstelenség fegyvereivel védiadala juthatni, és még szerencsétlenebb diadal az, melyet gyilkossággal vívnak ki. — Más részt azonban az is hallik, hogy Novotha Gyula nem párbaj áldozata lett, hanem önként vetett volna véget életének.

••• (A nemzeti színpadon) mult hétfőn Vizvári Gyula a becskeréki magyar színtársulat tagja lépett föl, mint Fodrák Miska a Szigeti József „Kisértetben“-ében, betöltve mindazon várakozást, melyet ismerősei kötöttek vendégjátékához. Ő több év előtt a népszínházban tünt föl, mint kezdő színész, Offenbach operette-jeiben eredetileg ábrázolva a burleszk alakokat. — Azóta folyvást haladt, s el lehet róla mondani, hogy tetőtől talpig ügyes színész, ki jellemző vonásokkal ábrázol, s elegendő kómikai érrel bír. A második felvonásban szerepének tragikomikai hangulatát is, mely nem könnyű feladat, jól eltalálta, s a közönség többször nyilvánítá tetszését taps és kihívás által. Többször, mint halljuk, nem lép föl, miután az ideiglenesen igazgató triumvirátus (Szigligeti, Erkel, Csepreghy) csupán a rendes személyzettel kíván előadásokat tartani. Ez egy föllépés is azonban meggyőzte a közönséget, hogy Vizvári a magyar színészet tehetséges s biztos jövőt ígérő tagjai közé tartozik.

••• (Csinos műlap) jelent meg, melyen nemzetünk korszakos férfiai mind össze vannak foglalva Attila s Árpádtól egész Deák Ferenczig. Ott van szt. István és László, IV. Béla, Hunyady János és Mátyás, Zápolya János és Zrinyi Miklós, Bethlen Gábor és II. Rákóczy Ferencz, József nádor és Széchenyi István, gr. Batthyány Lajos, Kossuth Lajos és Deák Ferencz. A műlap tiszta jövedelmének egy jelentékeny része a honvédmenházra van szánva. A műlap kapható Pesten, Bickel Gusztáv (ezelőtt Lauffer testvérek) könyvkereskedésében; Miskolczon a kiadó: Szinay Istvánnál. Ára 2 frt 20 kr, és utánvét mellett is megrendelhető.

••• (Már régen beszélnek róla,) hogy az orosz kormány az osztrák-magyar birodalomban több főkonzulatust akar állítani. A pesti főkonzulatus ügyében az orosz minisztertanács legutóbbi ülésében előterjesztést tett, mely szerint tekintettel a jelen politikai helyzetre, Pesten a főkonzulatus mellett önálló politikai titkárság is volna állítandó. A tervezet szerint ezen kettős konzulatus még a jelen évben megkezdéné működését.

••• (Egy dúsgazdag hollandi,) ki nem rég Paul de Koek bájos unokahugát vette nőül, jelenleg Pesten mulat, s annyira megszerette hazánkat, hogy most nagy szorgalommal tanulja

nyelvünket és állandóan Magyarországon szándékozik letelepedni.

••• (Rózsás Napló.) Németh Samu, ismert pesti ügyvéd és házbirtokos, eljegyzé Szajbély Ida kisasszonyt. — Debreczenben a „Haza“ című bank titkára: Kiss József ur, e napokban vezető oltárhoz Halassy Sarolta kisasszonyt.

••• (Vegyes hírek) Az „Athenaeum“ Marasztöni által rajzolt s igen jól sikerült arcképet adott ki Batthyány Lajosról; ára 1 frt. — Egy desperált szabólegény pár nap előtt beugrott a Dunába, s egy ott levő csónakos megmenté; de a szabólegény késsel rohant szabadítójának, hogy mért gátolta szándokában, s kiszabadítva magát, újra beugrott s elmerült. — Magyarországon eddigelé 2719 fiatal ember lépett be egyévi önkéntesnek. Ezek közül 1732 már kiszolgált. Közülök 102 lett tiszté, 437 lett altiszté, 27 szolgált mint orvosok, 1 mint állatorvos, 8 mint gyógyszerész. — Bárány farkasbőrben. Budán e napokban elfogtak egy koldust, ki azon ürügy alatt, hogy majdnem éhen hal, betolakodott a házakba, hogy ott kedvező alkalmal lophasson. Midőn behozták a városházára, ott azonnal ráismertek mint Brachtl Szaniszló ismeretes tolvajra. A tolvaj-koldusnál különben 21 frt 45 krt találtak. — Hollán Ernőné urhölgy meglátogatván a józsefvárosi új bölcsődét, abban egy ágy-alapítványt tett 700 frttal. — Voggenhuber Vilma asszony Berlinből nem távozhatván, nemzeti színházi vendégszereplése ezuttal elmarad. — Rajner Párol az a hír érkezett, hogy már jobban van. — A vakok intézetéből ez idén kilépő kilencz világtalan növendék zenekarra alakult, s közelébb körútra (legelőbb is Kecskemétre) mennek zeneestélyeket adni. — Kalocsán m. hó 29-én Reményi hangversenyt adott szép számu közönség előtt, bár ugyanaz nap egy vándorló lovar-társulat is első előadást tartott. — Gr. Andrássy Gyula, kinek fényes kezdeményezése folytán több mint száz-tízezer frt gyűlt be a honvédségélyezésre, vasárnap délre értekezletet hítt össze a „Köztelek“ termébe, hol a segélyezés módjairól fognak tanácskozni. — Hollán Ernő mult szerdán a közmunka- és közlekedési miniszterium államtitkárságától fölmentette és ez alkalmából jeles szolgálati elismerésül a Lipótrend közepkeresztjével ruháztatott fel. E jeles férfiú hir szerint, a magyar észak-keleti vasut igazgatója lesz, 18,000 frt fizetéssel. — Az iparegylet elnökévé, miután b. Eötvös lemondott, alkalmasint ifj. Zichy Józsefet választják. — Várady Gábor a szombati fáklyás-zene alkalmával Pünkösdy Ferencz műegyetemi tanuló üdvözlé, kifejezve az ifjuság köszönetét a budai műegyetem áthelyezése végett tanusított működéséért. — A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi miniszteriumhoz az iránt folyamodott, hogy az erdélyi ipar érdekében intézkedjék, hogy az ottani honvédek öltözék szükségletei ott helyt állittassanak ki, mint ez 1848—49. volt. — A nemzeti színház intendánsi helyére Kemény Gábor bárót candidálják; oly jelölés, melyhez mi is a legteljesebben csatlakozunk. — A koronázás évnapján, június 8-kán, a budavári főtemplomban ünnepélyes isteni tisztelet tartott, melyen nagy számu előkelő közönség volt jelen. — Pünkösdi másodnapján déli 1 órakor a koromlai pusztán Veszprémmegyében nagy jég esett, mely a gabnában nagy kárt okozott. Hasonló hírek érkeznek Komárom- és Győrme gyéből is, hol a jég szintén sok kárt tett.

••• (Halálozás) Dr. Töltényi János a kaposvári megyei közkórház első orvosa, a szabadságharcban törzsorvos s miniszteri tanácsos, mult hó 26-án mellgörcsben Kaposvárott

elhunyt. — E hó 7-kén hunyt el Tasson idősbb bernáthfalvi Földváry Mihály, életének 82-dik évében. Egyike volt a régi jóknak. — Luby István ho-szasbb betegség után, e hó 6-kán, 47 éves korában, Pesten elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Junius 6-kától.

Junius 6-dikán: Vizvári Gyula föllépteül: „Kisértet,” Szigeti népszimfűve, 3 felv. — Junius 7-kén: „Bánk bán,” Erkel dalműve. — Junius 8-kán: Prielle Kornélia és Szerdahelyi föllépteül: „Delila,” Feullet drámája. — Junius 9-kén szünnap. — Junius 10-kén: „Tudós nők,” Molierétől. — Junius 11-kén: Hamlet, Gounod operája.

Gazdasszonyoknak.

Csukaleves.

Egy szép csukát megtisztítván, megmosván, darabokra kell vágni, azokat szárazra megtörölgetni és forró zsírban egy vöröshagymával, egy zöld petrezselyemmel együtt puhára párolni. Kihülés után az egész halat kivéve, 3—4 darabot mosárban kell megtörni, a szálkákat és a bőrt elébb eltávolítván. A finomra tört halhust vízzel vagy egy kis marhahuslevessel még egy óráig főni kell hagyni, egy kicsi világos rántást csinálni, a finom szitán átszűrt hallével felönteni, a levesestálba 3—4 tojássárgáját elkeverni, a forró levest pedig reáönteni és betálatni. Az elébb félretett néhány darab husból pedig apró kis galuskákat kell formálni (egy kis vaját, 2 tojással jól elhabarva, a késsel vágott halhust, egy tejbe áztatott zsemlyét, egy kis borsot bele téve) ezeket forró zsírban ki kell sütni és a levesbe rakni. Egy kis rákvajat felolvasztva és öntve a levesbe, annak jó ízét csak emelné.

Hideg rizs.

Egy negyed font rizst, miután forró vízben áztattuk, egy nagy meszely tejszínben puhára kell főzni, belé tevén egy darab vanigliát és egy negyed font cukrot. Ha a rizs puha, hideg helyre kell tenni, hogy egészen kihüljön. Ekkor másfél lat gelatint fel kell olvasztani, szintén hidegre tenni, egy itcze tejszínből habot verni, ebben 10 lat cukrot és a még meg nem keményedett gelatint önteni, a habot a rizskása közé keverni, egy-két formát tejjel megnedvesíteni, a rizst belé tenni, hideg helyen tálatásig hagyni, akkor hirtelen kiborítani, a rizs körül tejszínhabból koszorút formálni és azt, valamint a rizst, friss eperrel vagy málnával felczifrázni, és szitán áttört epret vagy málnát cukorral elkeverve, egy másik tálka mellé adva, hidegen betálatni.

G. Matild.

Divattudósítás.

Most, midőn a nyári divat a megállapodás idényébe lépett, semmi újat és meglepőt nem mondhatunk e részben, csak visszapillantathatunk arra, a mit a divat eddig teremtett és azokból a legjobbat és legezészerűbbet emelhetjük ki, mint olyant, mi leginkább utánzásra méltó.

A ruháknál a tunique és fodor mint legszebb diszítések bizonyultak be s egyáltalában csak is így kiállított ruhát lehet látni. Diszítésül finom ruhákra rendszeren bársonyszalag használtatik, még pedig egészen könnyű ruhákra is; selyem- vagy csipkedisz szintén sűrűn alkalmaztatik egyszerűbb

és gazdagabb összeállításoknál. A színek közül a világos lila, világos sárga, drapp és hamuszín legnagyobb kedveltetésben részesülnek és pedig majdnem általánosan sima kelmében.

A mosó-ruhák között a beosztott toile-ruhák legnagyobb tetészt arattak, mellettük a creton is nagy kedveltetésben részesült, sőt még a jacónas is, de kevésbbé a mousseline, mely helyett inkább a barége és grenadine szörkelmek lettek választva.

A fölvetők között a troussirozott fekete cashemir-fölvetők divatnak leginkább, színes beszövött bordurrel diszítve. Selyemben a testhez álló csipkével diszített paletót még mindig nagyobb kedveltetésben részesül, mint a bő, és mai szá munkhoz mellé kelet divatképünk is ábrázol egyet, mely egyik legújabb formáknak képviselője. Ezen paletót elől bő és csak hátul van testhez szabva, mely rész egy belső öv által a derékhoz szorítottatik. Ára 50 frt.

A ruha kék selyemből van, 6 keskeny és egy széles fodorral és magas derékka. Ára 80 frt.

2-dik alak: kockás piqué-ruha félbő paletóval, magas derék, tunique és szoknya egy széles fodorral és azonkívül rüche-sel a tulajdon szövethől diszítve. Ára 40 frt.

Figyelmeztetjük még t. olvasónőinket Alter és Kiss dívatcsarnokára, honnét az imént leirt ruhák származnak és hol nyári szövetek nagy választékban találhatnak.

Számrejtvény.

Gálfi Prileszky Maritól.

- 4, 11, 6. Annál regényesebb általa a vidék;
2, 12, 7, 11, 9. Magyaroknak gyűlölt ellensége;
7, 5, 12. Nagy szorgalom kedvelt szép gyümölcse;
1, 5, 4. Ezzel szeretni, igazán szeretni.
11, 7, 8, 3. A papok és az apácák, minden napon sokszorozzák.
1, 11, 12, 11. Imádot ez minden nő és férfi szívnek;
Tanúság, hogy egy hős fia ugyanonnek.
1—12 Ez eszmének filléreit feláldozá:
Mit százezrek követének.
Megfejtési határidő: július 9-dike.

A f. é. 20-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: „Klotild főhercegnő.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Marosy Emilia és Hermin, Zsigray Istvánné, Halmay Ilka és Berta, Pásztélyi Danielovich Emilia, Kalos Erzsi, Kanyurszky Matild, Szapper Janka, Némethy Zsuzsanna, Talányi Vilma, Tóth Gedeonné, Sváby Izabella, Ivády Nina, Gyalasy Mária, Jeszenszky Áranka, Bodnár Anna, Tell Mari, Petrich Vilma, Szücs M. Teréz, Sósfy Nina, Kazay Gizella, Laczhegyi Gyuláné, Maróthy Helén, Nyáry Teréz és Zsófia, Bogcha Berczik Ilona, Kunczl Clementine, Benedikovics Róza, Gyura Janka, Basilides nővérek, László Károlyné, Izsányi Endréné, Dancs József, Geher Antalné, Brodszky Friderika, Juhász Vilma, Pálffy Gyuláné, Nagyné Erzsébet, Kármán Luiza, özv. Zibai Sándorné, Fenczik Vaszőcsik Mária, Erdensohn Emilia, Ratkovszky Mari, Szepessy Szilágyi Lidia, Szilágyiné Rácz Teréz, Zubovics Ficsór Emma, Árvay Irma, Brocken Kovács Emma, Kaszap Mari, Nagy Antónia, Szabóky Erzsike, Bálint Juliánna.

Tartalom.

A mezei virág, Emiliától. (Folyt.) — Nőmnek, Dobó Lászlótól. — Viola, Dallamos Ernőtől. (Vége köv.) — Oh, milyen szép... Viskitől. — Külföldi írónók. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: jelen havi divatképünk és előfizetési fölhívásunk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

2014. 1876. 870.
I.

10/1

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Evnegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>25. SZ. Junius 19-én. 1870.</p>	<p>Havonkinti színesett dívtárával, minden szükséges bímzetrájjal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	---	--

A mezei virág.

Elbeszélés.
Emiliától.
(Folytatás.)

IV.

A szoba ajtaja bezáródott és Etelka magában maradt; szemei egy ideig az ajtóra voltak függesztve, a merre a leány távozott, a ki e rettenetes hirt a szívébe szurta; aztán körültekintett a szobában, ijedős, révedező tekintettel, aztán végig simította homlokát, a mely el volt boritva hideg, halálos veritékkel, aztán nagy fohász szakadt ki kebeléből és magához térve kábulatából, sűrű zokogásba tört ki.

— Hát az igaz volna, a mit e leány mondott? Hát az lehetséges volna? Őt gyanusítják, az ő női becsületét merészlík sárba rántani? Hát olyannak néz ő ki, mint a ki előtt nincsen szentség a földön? Avagy annyira sülyedt már az emberiség, hogy az erkölcs isteni bélyegét megismerni sem tudja? Ő róla, a ki minden órában kész életét odaadni férjeért, ilyesmit csak föltenni is merészelnek! És ha nem szeretné is férjét, ha minden szeretet ki volna halva szívéből, képesnek tartanak őt annyira kivetkőzni minden erkölcsből, annyira alásülyedni, annyira kivetkőzni az önönmaga iránti becsületből! Rettenetes! Lehetséges-e, hogy ezt ember ő róla föltegye?

És a szegény asszony sirt és zokogott, mintegy könnyeivel le akarván mosni e gyalázatos föltevését ama selejtes szivekből, és lassan-lassan megkönnyebbült a könnyektől és beborult lelkében a nyugodtabb gondolkodás szivárványa bontakozott elő.

— Pletyka, pletyka — szólalt meg benne a tiszta öntudat vigasztalólag — eliszaposodott szivek büzhödt párázata, a mely csak a levegőt ronthatja meg, de a tiszta erkölcs magas-

ságába nem képes felszállani. Meg kell azt tudni vetni, elmenni mellette elfordult tekintettel, mint a hogy az undok pocsolya előtt elmegyünk. Mit árthat az nekem?

De e kérdésre a szegény nő újra összerázkodott. Hát csakugyan nem árthatna neki ez eliszaposodott lelkek büzhödt párázata? — kérde magában. — Ha férje megtudja, a mit az undok nyelvű asszonyok róla szólnak? Nem fog szavaiknak hitelt adni; oh nem, erről ő meg van győződve; hiszen férje szereti őt, nemcsak szereti, de becsüli is őt, hogyan adhatna tehát hitelt ez undok szavaknak?

Igen, de a világ, mit fog ez szólni e dologhoz, ha megtudja, a mit ez undok nyelvek róla beszélnek? És a világ bizonyosan megfogja azt tudni, mert az undok beszéd nem maradhat titokban; látatlanul szivárog a rágalom, egyre tovább, mint a vízcspepek a föld felett, vagy a föld alatt, a mig csak fekete felhők, vagy ragadó folyókká nem növekednek. A mint a kis Margit megtudta, úgy fogják azt megtudni százan és ezren és ezek nem fogják kutatni, ha igaz-e vagy nem, a mit róla szólnak, hanem hitelt fognak adni a gonosz nyelvek undok beszédjének, és akkor el van veszve az ő becsülete, férje becsülete, örökre, visszazserezhetlenül.

És a szegény nő halvány szép fejét kezével megtámasztva, úgy ült az ő kedves otthonjában, mint a bűnös magányos börtönének czellájában, és hiába volt szívének felszólalása, hogy hiszen ő ártatlan, azért az eddig olyan kedves otthonja mégis egy örömtelen börtönhez hasonlított most előtte.

És valjon igazán olyan ártatlan-e, mint a milyennek őt szive mondja? E kérdést veté föl most háborgó elméje, — valjon mi bátorította fel e gonosz nyelveket, hogy a rágalom undok nyálával becsületét beszenyezzék? Az, hogy báró Tószeghy Arthur egy idő óta őt meglátogatja; nos, mi van abban? és mi czélből türi e gyakori látogatásokat? a legnemesebb czélből; azért, hogy férjének használjon vele; ez igaz, de azért a látszat mégis ellene van, a világ pedig csak a látszat után indul, tehát némileg feljogosította reá, hogy becsületét undok nyelvére vegye, ő maga szolgáltatta neki arra az okot és alkalmat, hogy őt semmivé tegye!

Mit tegyen tehát, hogy a fenyegető veszélyt kikerülje? Miként izzó vaspántok, olyan égető fájdalommal csavarodott e kérdés szegény nő elméje körül. Eltiltsa a bárónak a további látogatást? Akkor megsérti e főurat, a mit egy főúr soha sem tud elfelejteni és férjén tölti majd bo szuját, újra kinos üldözésnek lesz kitéve, kitéve általa és és épen akkor, midőn a régóta sovárogova várt előléptetésre újabb kilátása nyílt! És aztán mit nyerne vele, ha eltiltja is a bárónak házát? A ragalom szennye egyszer mégis reá van dobva és a báró kitiltásával még nem lesz az róla lemosva! Mit tegyen tehát?

Épen e kérdéssel küzdött, midőn a kis Margit viszatért hozzá.

— Nem maradhattam, nem állhattam tovább a szobámban; az a tudat, hogy neked fájdalmat okoztam, nem hagyott nyugtot. Oh, én libácskának libácskája, minek is beszéltem én neked csak egy szócskát is a csunya, haszontalan fecsegésekről! — mondá a kis amazon, barátnője két kezét izgatottan dobogó kebeléhez szorítva.

Etelka nyugodtan engedte neki át kezeit, fájó szívének jól esett e részvét, bánatos tekintete hálásan nyugodott a szép leány arczán.

És minél tovább nézte ez igézetes arcot, annál jobban tért vissza szívébe a nyugalom, mig egyszerre csak újra az öröm derültsége terjedt el arczán egy gondolattól, mely e leány láttára elméjében támadt; olyan egyszerű volt e gondolat és mégis minden bánatot és fájdalmat eloszlatozt szívében.

— Igen, igen, hiszek szavaidnak; hiszen te oly jó vagy és azért meg vagyok győződve, hogy segíteni is kész vagy rajtam.

— Oh, ezer örömmel, csak szólj, mondd, hogy mivel lehetek segítségedre? — mondja a leány örömteljes készséggel — Talán megmondjam anyámnak, hogy egy szó sem igaz abból, a mit —

— Nem, ez ugy sem használna semmit, hanem máskép kell a gonosz nyelveket lefegyverezni — mondja Etelka szelíden.

— Máskép? de mikép? — kérdé a leány? — A legegyszerűbb módon. Báró Tószeghyt nem tilthatom ki házámból, mert ő férjem főnöke; hanem azt igenis tehetem, hogy soha se találkozhassék velem egyedül — fejtegeté a nő tervét.

— Az igaz, — hagyá helyben a leány.

— De ahoz multhatlanul szükséges, hogy midőn Tószeghy ide jön, mindig te légy nálam — fejtegeté tovább a nő.

— Én? miért épen én? — kérdé a leány meglepetve.

— Azért, mert te itt lakol mellettem és azért semmi feltűnő nincsen abban, ha itt vagy; továbbá azért, mert a te itt léted legjobban fegyverezheti le Maróka né asszony és anyád gonosz nyelvét, és végre azért, mert itt te vagy egyetlen barátnőm, a kihez bizalommal vagyok, és a ki egy kis áldozatra

is kész vagy nyugalmamért, — mondá a nő, forrón megszorítva a leány kezét.

— Nem kis, de nagy áldozatra, édes barátnőm, — viszonzá ez helybenhagyólag. — De hogyan fogom én azt tudni, hogy mikor van nálad báró Tószeghy? Ah, tudom már; ugy lesz, hogy mától fogva az egész délutánt nálad töltöm. Együtt dolgozunk és beszélgetünk majd, no, tudod már, hogy kiről; ott benn az én szobámban ugy sem lehet arról nyugodtan gondolkodni. Tehát a mellett maradunk!

És még nem végezte be szavait, midőn már Tószeghy báróhoz vala szerencsájük. A derék hazafi meg volt lepetve e nem várt reáadáshoz, de mint a magas körök tagja, tudott magán uralkodni, aztán nem is látott abban nagy dolgot, hogy a szép fiatal nőcskének egy barátnője is jelen van az ő látogatásánál és végre a kis amazon is igen szép leány volt és az ilyen előny mindig meleg szószólóra talált a báró szívében.

Etelka szive még mindig be volt borulva az iménti fájdalom felhőtől, azért a társalgás leginkább Tószeghy és Margit közt folyt, és minél tovább beszélt a fiatal leány, annál jobban tetszett a bárónak, alig volt egy óranegyedig és már sokkal jobban tetszett neki a szende Etelkánál; az a tűz, az a vidámság, de kivált az a könnyed negédedesség, a melylyel a fiatal leány a társalgást fűszerezte, egészen fölvilanyozta a báró szívét. Mióta ide jár, még nem mulatott olyan jól e házában, és mióta ide jár, még nem távozott olyan vidáman, mint ma.

Hogy miért e vidámság? Ne kutassuk, halljuk inkább, mit beszélgetett a két fiatal hölgy, midőn a derék tanácsos távozott.

Alig záródott be az ajtó, midőn a kis amazon mint egy kis zerge, ugrándozva szökött vissza barátnőjéhez és hangoosan nevetve, mondá:

— Hallod-e édes Etelkám, ez a te báród egy valóságos csunya ember!

— Hogyan mondhatod ezt? — kérde a nő komolyan.

— Ugy, édes barátnőm, hogy ez a te báród most egy kicsit én belém szerelmes, és abban a hitben távozott, hogy én meg ő belé nagyon szerelmes vagyok! Ez a te báród nagyon hiu és nagyon kalandvágyó ember, egy valóságos kópé.

— Csalódom, édes barátnőm; én nem tapasztaltam — jegyzé meg a nő komolyan, de a leány szavába vágott.

— Azt elhiszem; te nem láttál semmit, te neked nem volt annyi alkalmad, mint nekem, tanulmányozni a férfiakat.

— Ugy hát nem akarsz mellettem maradni? — kérdé Etelka aggódva.

— Sőt inkább! — volt a kis amazon válasza. — Épen azért melletted maradok. Csak azért is! Aztán — aztán — van nekem egy gondolatom, egy plánumom, — folytatá hamis mosolylyal, — igen bizony! — Várj csak! — Igen, igen — hiszen a te ótalmad alatt leszek! — No szólj semmit, csak bizd reám az egészet; ha csalódom a báróban, akkor semmit sem veszünk; hogy ha pedig nem csalódom, akkor mindent nyerhetünk érted? mindent, mindent; te visszanyered jó nevedet, férjed megkapja a titkárságot, én pedig — magamról nem is szólok, mert én legtöbbet nyerek a dologban, — mondá a fiatal leány, örömteljes izgatottságában fel és alá repülve a szobában.

Etelka csak nézett, csak mosolygott. A mit ez a tizenhét éves leány, a kiről anyja ugy beszélt, mint egy mélyen aluvó szívű gyermekről, most gondolt, az annyira távol esett az ő gondolati-
nak láthatárától, hogy még sejtelmoeivel sem tudta megközelíteni!

A szeretet és bizalomhoz tehát némi tisztelet is támadt benne a kis amazon iránt; mert valami magasztos volt most e fiatal leány lényén. Ez nem fordítja el szívé a gonosztól, hanem reá szegezi igézetes tekintetét, kész kihívni azt küzdelemre, annyira biztosnak érzi magát, annyira erős az erény tudatában. Etelka kezd érteni, hogy miért nevezik az erényt erénynek, azért, mert az igazi erkölcsös érzésnek erővel kell párosulnia.

V.

Az élet egyetlen iskolája maga az élet. A mit a gyanútalan „mezei virág“ hetek folytában nem tudott észrevenni, azt a nálánál két évvel fiatalabb városi amazon egyetlen fél óra alatt — mert tovább nem tartott báró Tószeghy Arthur látogatása — egész undok valóságában vette észre. A hamis lelkű kis amazont nem ámitotta el a báró finom, szeretetreméltó modora, ő neki gyakorlata volt az effélékben, tudott a külső modorok alá tekinteni, a szavak mélyébe hatolni és a szemekből olvasni, és azért egyetlen fél óra elég volt neki meggyőződni a felül, hogy Maróka né ő nagysága és édesanyja nagy tévedésben vannak a szép „mezei virág“-ot illetőleg, de annál kevésbbé van ő tévedésben báró Tószeghy Arthur látogatásait illetőleg. Ez a derék férfi egy nagy kópé; nem udvarol a szép nőcskének, és mégis udvarol neki; nem mond neki kopott szépségeket és mégis meg akarja őt rontani; azért nem mond neki szépségeket, mert meg akarja rontani; el akarja aítani gyanútalan szívé, hogy megronthassa; játszsza az ártatlant, hogy észrevétlenül félre tolhassa a férj imádott képét a gyanútalan szép nőcske szívében és a magáét tegye oda helyébe.

Hogy honnan tudhatta meg a kis amazon ezt az undok szándékot? Egy csekélységből, a mi a „mezei virág“ figyelmét ezerszer is kikerülte volna; egy kis virágcsokorból, mely az ő keblére volt tűzve. A kis amazon kedélyhangulatra nézve merő ellentéte volt barátnőjének, ez szende volt és ábrándos, az hamis volt és élénk, egy perczig sem tudott egy helyben maradni és egy tárgygyal foglalkozni, az a kis virágcsokor is elébb a hajába volt tűzve, onnan került egyszerre a keblére, és mióta oda volt tűzve, valahányszor a báróra tekintett, mind annyiszor le is kellett ismét kapni tekintetét róla, annyira bántotta őt valami azon tekintetben, a melylyel a báró e virágcsokrot nézegette; a kis amazon aztán figyelmesebb vizsga alá vette a derék hazafit és így képződött benne az a meggyőződés, a melyet egy szóban összefoglalva, úgy fejezett ki, hogy ez a derék hazafi egy nagy kópé.

És az ő tüzről pattant lelke nem állapodott meg e meggyőződésnél; a mit egyszer megragadott, azt nem eresztette ki többé, és most a kópé-bárót ragadta meg az ő tüzről pattant lelke; annak lakolni kell, a miért ilyen undok szemmel az ő virágcsokrárt nézte, és a miért az ő tapasztalatlan barátnőjével ilyen alattomos, gonosz, kétszínű áruló játékot merészkedik üzni; ő nem olyan, mint barátnője, ő tudja már, hogy mit kell tennie és ő azt minden bizonynyal meg is fogja tenni, gondolá, mialatt a lélekfejtő virágcsokrot egy finom katulykába elhelyezé, oly szándékkal, hogy a legelső kedvező alkalmal az ő Éndréjét boldogitandja vele; hadd togye el emlékei közé, joga van hozzá azokért a gonosz tekintetekért, melyek rajta tapadnak.

A kölcsönös egyezséghez képest tehát hűségesen eljárta barátnőjéhez, és valahányszor a báró eljött, mindannyiszor a hamis kis amazonnal találkozott, és valahányszor találkozott vele, a kis amazon mindig úgy tudta intézni a dolgot, hogy a

derék hazafi többet foglalkozott ő vele, mint barátnőjével; hogy mikép vitte ő azt ki? azt nem tartom szükségesnek, és annál kevésbbé czélszerűnek itt részletesen fejtegetni, elég hozzá, a kis amazon olyan finom kis kaczer leánynak bontakozott ki pár nap alatt, milyen egy csak valaha kifejlődött a nagyvárosi légkörben. Hol az öltözékével bilincselte le a derék hazafi figyelmét, hol meg merész hajbodrozatába zavarodot belé a derék hazafi lelke, leginkább pedig nyelvecskéjét, fonta körülötte igézetes szövődékét, a kis amazon úgy tudott beszélni, mint egy vigan csergedező patak, és úgy tudott hizelegni, mint a legügyesebb cziczuska, a többit aztán az a két hamis fekete szem vitte végbe.

És a derék hazafi napról napra boldogabbnak érezte magát a kis amazon közelébe; ő is egyike levén azon férfiaknak, a kik a nőben egyebet nem látnak szép virágnál, mely csak oly végből teremtetett, hogy leszakítván, egy pár kellemes perczet szerezzon nekik, aztán ismét elhajítsák és mással cserélik föl — és sokan vannak a férfiak közül, a kik így gondolkodnak — eszébe nem jutott, hogy ez a kis leány itt csak játékot üz vele. Hogyan is jutott volna az eszébe a gazdag főurnak, a kit kicsi korától fogva úgy neveltek és szoktattak, hogy minden akaratját parancsnak vegyék, a ki maga sem tudta, hogy miként, magas polczon látta magát és dus vagyónával annyi lelket látott már a porba omlani előtte? Hogy különbség is lehet lélek és lélek között, ezt ő sem vonta ugyan kétségbe, de — mint legnagyobb része a hozzá hasonló embereknek — a lelki kiválóságra csak a magasabb körbelieket tartotta képesnek, nem pedig az olyan csip-csup polgári izécskét, a kinek okvetlenül boldognak kell magát érezni, ha ő méltónak tartja őt arra, hogy szeméit reá veti.

Igy jött, hogy a derék hazafi észrevétlenül egyszerre csak fülíg benne volt a kis amazon által kivetett hálóban, szinte betegnek érezte magát, ha egy napig nem látta, és mikor távol volt is tőle, mindig csak a kis amazonnal volt elfoglalva, a hivatalban a dolgok mentek, a hogy mentek, a derék hazafi vagy dolgozott, vagy sem; mit törődött ő most a haza ügyeivel, a szegény ügyes-bajos emberek kenyérérdekeivel? Sokszor a legkomolyabb tartalmu okmányt tartva szemé előtt, hivatalnokainak nagy meglepetésére hangos nevetésre fakadt, nem az okmány tartalmán nevetett, hanem a kis Margitnak egy-egy bolond ötletén, melyet tegnap vagy tegnapelőtt hallott tőle és a mely azóta a leány képével együtt mindenhová elkísérte, hogy a hivatalos aktákban is csak őt látta, csak fölöle ábrándozott a lelke.

Az efféle szenvedőleges ábrándozásban azonban csak holmi szegény pocták nak telhetik kedvök, a kik ily módon érdekessé akarják tenni arczuk halaványságát, mivel hogy különben is arczuk halovány szokott lenni; de nem lelheti gyönyört benne olyan magas rangu ifju, mint báró Tószeghy Arthur, a ki naponkint órákat tölt a tükör előtt, édelegve arcának virító pirosságán, szőke szakállának selyem szállain, és keces nyakkendőjének kifogástalan csokrában; az ilyen ember nem nagy gyönyört talál az arczhalványító ábrándozásban; a mi derék hazafunk is rövid időn kissé feszengőnek találta a helyzetet, a melybe a kis amazon juttatta; szó sincs róla, a kis hamis szereti őt, gondolá, hogyan is ne szeretné őt, a szép és gazdag főurat, hogyan is lehetne annak ellenállani! és az is kétségtelen, hogy a kis amazon jól ismeri a rangheli különbséget kettejük között, és mégis szereti őt, az a helyzet pedig, a melybe e szerelem most juttatta, tarthatatlan, annál fogva —

Igen, tehát annál fogva a derék hazafi egyet gondolkodott, aztán olyan bizalmasan, a mint még soha, közeledett a még mindig segédfogalmazónak meghagyatott Szőke Antalunkhoz egész órákig elbeszélgetett vele a legfontosabb ügyekről, például, hogy milyen gögös, nevetlen egy paraszt ez és ez a főfür, mint nézi az embereket rangkülönbség nélkül cselédeknek; milyen ismeretsége van ennek és annak ezzel és azzal és úgy tovább, hogy a mi jámbor Szőke barátunk nagy meglepetésében azt sem tudta, hogy kettejük közt melyik van kieserelve: ő-e, vagy az ő finom, szeretetreméltó tanácsosa?

Sőt pár nap múlva annyira ment a nagyságos tanácsos ur kegyes hajlandósága a szerény segédfogalmazó iránt, hogy estére fényesen butorozott lakására hívta meg őt, mikor aztán párolgó thea mellett és finom illatu szivar-füstfellegek között olyan kellemesen csevegtek el egy-két órát, mint két igazi jó barát.

Szőke Antal barátunkat annyira boldoggá tette sorsának ezen váratlan kedvezőre fordulása, hogy csaknem megkábult tőle; hogy is ne! alkalma volt bepillantani az életbe, és napról-napra jobban győződött meg arról, hogy neki csak a terheesebb rész jutott belőle; ő nem tud egyebet, csak dolgozni és egyenes uton járni, azért csakis az öntudatban kell a munka jutalmát találnia, a gyümölcsöt pedig majd mások takarítják be helyette, és most egyszerre olyan vakító fényben derül ki feje fölött a szerencse! A jó ember már többször csalódott az efféle szerencsében, de éppen ez a jó emberek szerencséje, hogy bár hányszor csalódjanak is az életben, mégis mindig tudnak hinni és remélni.

Még nagyobb lön meglepetése, midőn ebéli észrevételeit nevével közölvén, ez nem mint eddig mindig, biztatta és bátorította volna, hanem ellenkezőleg, aggodalmakkal állt elő; ő, ki még két hét előtt mindig a báró pártját fogta, most szólni sem szeretett róla, sőt talán becsmélésre is fakad ellene, ha a kis amazon be nem tapasztotta volna a száját.

A kis amazon, az volt most a kis hajlék irányadó szeleme; a különben is vidám kedélyű lélek most alig ismert hártárt jókedvében, minden új bizalmassági hirre, melyet Szőke Antal a nagyságos tanácsosról haza hozott, jobban-jobban tapikolt kezével és lebegett fel és alá a szobában; hiszen ez pompás, fenséges, ő tudja már, mi lesz annak a vége, csak ne rontsák el az ő fenséges multságát! — mondá újra meg újra Etelkának és szükséges volt ezt újra meg újra mondania, mert a „mezei virág“-nak sehogy sem volt inyére e pajzán játék és már rég elbeszélte volna az egészet férjének, hahogy a kis amazon legmélyebb titoktartásától nem tételezte volna férje előléptetését, és a szende lelkű nőcskénél a feleségi szeretet a feleségi nyíltság fölött diadalmaskodott.

— Csak néhány napig, legfőlebb két hétig, mig egészen belém bolondul, akkor minden meg lesz nyerve! — mondá a kis hamis újra meg újra, örömtől ragyogó szemekkel.

— De hát nem félted jó nevedet? Mit szól majd hozzá az a bizonyos Endre? — kérdé egy nap Etelka barátnőjét.

— Jó nevedet? Endrémtől? — viszonzá ez a tiszta öntudat büszkeségével. — Hát te talán azt hiszed, hogy az is olyan, mint Marókyné ő nagysága, vagy édes anyám? Avagy talán tudnám-e őt szeretni, ha képesnek tartanám őt arra, hogy rosztat gondoljon felőlem?

És Etelka, ámbár e részben a kis amazon nézetei eltérének az övétől, mégis kénytelen volt beismerni, hogy így csakis egy nemes, emelkedett lélek gondolkozhatik, hallgatagul belenyugodott tehát a kedve elleni dolgok folyásába.

És azonképen belenyugodott férje is, minél nagyobb bizalmasságot tanusított iránta nagyságos tanácsosa, annál nagyobb ragaszkodást és szolgáltkészséget tanusított ez viszont a nagyságos tanácsos irányában, a kölcsönös viszony e szerint napról-napra kellemesebbé és bensőbbé fejlődött közöttük, elannyira, hogy egyik este párolgó thea mellett és finom illatu szivar füstfellegek közt a nagyságos tanácsos csak úgy odavetve azt a megjegyzést tette, hogy mennyivel kellemesebben lehetne hetenkint egy-két téli estét eltölteni, ha hölgyek is fűszereznék azokat jelenlétükkel.

A mi Szőke barátunk elannyira természetesenek találta e megjegyzést, hogy még azon toldalékkal bővítette meg, miszerint ő mindig valaminek hiányát érzi, ha kicsi felesége nélkül multságban kell részt vennie.

— Épen azért! — kiálta fel a nagyságos ur. — Oh, milyen felséges volna, ha ön egykor-máskor kicsi feleségével jönne el hozzám. Kicsi feleségével és a kis Margittal, — tevé hozzá könnyeden.

És azok után, a mit a báró látogatásairól és a kis Margit csintalanságairól feleségétől hallott, a mi jámbor Szőke barátunknak is volt annyi lélettapasztalata, hogy semmi meglepőt nem talált a nemes báró emez ohajtásában, sőt annyi lélekereje is volt a mi Szőke barátunknak, hogy ez ohajtás hallatára mosolyogva felelé:

— Nem hiszem, hogy a kis amazon reáállana ez ajánlatra!

— Nem hiszi, édes barátom? — viszonzá a báró hévvel. — No, én meg egész bizonyossággal tudom, hogy eljön, csak az utat tudjuk neki egyengetni.

— No, én mégis bátor vagyok megjegyezni, — veté ellen a mi Szőke barátunk mosolyogva.

— Én még fogadni merek, hogy eljön, — állitá a báró még nagyobb hévvel, talán a theától, vagy talán mástól — el kell jönni, avagy ön talán nem tudja, hogy a leány engem szível?

— Meglehet, de —

— Semmi de, én fogadok önnel, hogy eljön, — vágott szavába a báró újra — és el is kell jönnie; ime barátom, fogja e levelet, adja át neki e levelet, a többit aztán önre bizom, egészen önre bizom ez ügyet, meglássa, elveszti a fogadását, és nyer helyébe, nos, találja ki, mit nyer majd az elveszítendő fogadás helyébe? — kérdé a báró, mialatt egy kész levelkét vett ki íróasztalából, és Szőke barátunknak adá át.

— Sejtlemem sincs róla, — viszonzá Szőke Antal, reszkető kézzel átvéve a levelet.

— Meghiszem azt! Lássá tehát, megmutatom, hogy mit nyer! — és ezzel egy másik iratot véve ki íróasztalából, azt is a mi Szőke barátunknak nyujtá át.

A jámbor Szőke reszkető kézzel bontotta ki a levelet és reszkető szívvel olvasá el tartalmát. Egy formaszertint fölterjesztés volt az, miniszter ő excellentiájához, a melyben a nagyságos ur egész terjedelmében felsorolja az ő segédfogalmazója nagy tehetségeit és hasznos működését, oly megkereséssel, hogy kegyeskedjék őt az osztály érdekében titkárrá kinevezni.

Oh, a nagyságos báró ur nagyon jól ismerte emberét, midőn a két levelet a szegény Szőke Antal kezébe adta!

Mint reszketott a kéz, a melyben e két levelet tartá. A szive is reszketott, és mivel a báró szive is reszketott a gyönyörtől, mit is gondolhatott egyebet, mint azt, hogy a szerény Szőke Antal keze is a gyönyörtől reszket?

— Na, barátom, ugy-e bár, hogy itt lesz az a kis leány?
— kérdé tehát szenvedélytől elragadtatva.

Szöke Antal nem tudott felelni, egészen meg volt rendülve, és a derék báró édes mosolygással nyugasztá tekintetét a szerény férfi arczán. Oh milyen jól számított! Milyen jól ismerte azon közmondást, hogy: „Szalonnával fogják az eget!”

— És ez még nem minden, a mire számolhat, csak hogy most már én is számolok önre! — mondá tehát, bizalmasan megszorítva a segédfogalmazó kezét.

— Oh igen, nagyságos ur, számolhat reám! — fakadt ki a mi Szöke barátunk, megrázkodva a kézszorítástól, és a miniszterhez szóló levelet az asztalra téve, mintegy önkívüli állapotban rohant ki a nagyságos báró szobájából.

A nagyságos báró hévvel kiáltott utána:

— Isten áldja meg, Szöke barátom! Tehát holnap ilyenkor! Itthon leszek! — és gyönyörrel tekintett az ajtó felé, a melyen Szöke távozott.

— Hogy rohan! Egészen magánkívül van örömeiben! Tudtam! És meg is kapja a titkárságot! Szemet szemért — mondá a derék hazafi, mialatt a miniszterhez intézett levelet visszatette az asztalfiókba.

V.

A ki a mi szerény Szöke barátunkat az utcán látta volna, nagyon könnyen juthatott volna azon gondolatra, hogy valamely korcsmában egy kicsit „elfeledkezett magáról,” olyan bizonytalan volt járása, olyan tétovázó tekintete és olyan bomladozott egész lénye; sőt a ki azt a fáradságot vette volna magának, hogy az arczába nézzen — szerencsére ez nem igen volt most könnyű dolog, mert esti 9 óra felé járt az idő — azt is vehette volna észre, hogy a mi Szöke barátunk arczán egyik köny a másik után pereg alá szép csendesesen, mint a hogy egy-némely elkótyagosodott arczon szokás.

Ugy van, a mi Szöke barátunk szép csendesesen könyezett; talán jobban illett volna lelki állapotához káromkodnia, de ebben a mesterségben nem igen volt járatos, nem volt tehát egyéb mit tennie, mint könyeznie, a szégyentől, a fájdalomtól és a haragtól; szégyelte magát, hogy őt ilyen hitvány embernek tarthatja valaki, fájt neki, hogy olyan hitvány ember tekintélyes állást foglalhat el a mostani hazában és rettenetesen haragudott, hogy az a hitvány ember dicséretekkel halmozta őt el a miniszterhez intézett levélben. Ilyen embertől dicséret, és ilyen ember kezében van az ő sorsa! Melyik bűnösebb: a tanácsos-e, vagy a miniszter? Szegény haza!

A hüvös esti lég, a mozgás és a könyek lassan-lassan visszaadták neki rendes szelid nyugodtságát, legalább annyira, hogy felindulását vissza tudta fojtani szívébe és lehetőleg nyugodt arccal nyithatott be hajlékába.

Etelka nem volt egyedül, a kis Margit volt nála, a mi szokatlan volt ilyen késő este, és Szöke Antal már a folyosón hallotta a pajkos leány hangos nevetközését, és midőn belépett, a pajkos leány lázas izgatottsággal rohant eléje azon kérdéssel, hogy mit tud az ő drágalátos bárójáról?

A mi Szöke barátunk egész zavarba jött a kérdésre; átható tekintetet vetett a leányra, aztán a feleségére, aztán a tükörbe, ha netalán az arczáról olvassák le a gyalázatot, a mi vele a bárónál történt.

Az arczon nem volt egyéb látható egy kis pirosságnál, a mit a hüs osti lég is reáloholhetett, a leány élénk heve is pajzán természetére vezethető vissza, Szöke Antal tehát mi-

után nejét megcsókolta és a leánynyal kezét szoritott volna, nyugodtan és lehetőleg mosolyogva mondá:

— Hogy mit tudok a báróról? Hát mit is tudhatnék én a báróról? Hála istennek, jól van, csókoltatja a kezeiket és szép álmakat kíván Margit kisasszonynak —

— Egyéb semmit? — kérdé erre a leány véghetetlen hamis mosolylyal véghetetlenül szép arczán. — No, Szöke ur, mondja ki bátran, tudom én jól, hogy többet tud ennél és biztosítom, hogy nem fogok érte megharagunni!

A mi Szöke barátunkat nagy ámulatba ejtette a leány kérdése. Hát ez tud valamit ama dologról?! És talán beleegyezésével adta neki a levelet?

(Vége köv.)

A „komédiából”

Endrődi Sándortól.

— Icsőség ma a jelszó kedvesem:
Nagy árt szerelmedért ne kérj te sem;
Egy csók, mely gyéren oszt bár meleget,
De szépségednek bókol, hizeleg,
Már bőven fizetett.

Bizony ez így van én szép kedvesem:
Boldogul, a ki sáfárkodni tud,
S az üdvösséget — jaj, szegény fejem! —
Drágábban én tetőled mért vegyem?
Adok, a mennyi jut.

Hiába sohajtasz fel kedvesem:
E kalmárzaj közt elhal sohajod;
Maradj inkább nyugodtan, csendesesen,
Lásd, én is csöndes és nyugodt vagyok,
Akár egy tetszhalott.

Csak ne látnálak sirni kedvesem;
Könyöd jéggé fagy bölcseségemen,
Mert hát hiába minden, — köny kivált!
Játszszuk csak a bolond komédiát
Könyek nélkül tovább . .

Viola.

Kiszakított lap egy költő naplójából.

Schücking után

Dallamos Ernőtől.

(Vége.)

Észrevehettem, hogy Viola teljesen átértette ezen szavak értelmét, mert a holdvilág daczára láttam, hogy arcza hirtelen vörpiros lett és a megsértett büszkeség mozdulatával, vagy mintha egy megcsalt bizalmat akarna megtagadni, vette le kezét a fiatal ember válláról és némileg ingerülten szólt:

— En azért jövök, hogy a költőt ismerni tanuljam, de az nem jutott eszembe, hogy fiatal ember legyen!

— Ne nehezteljen reám . . . hogy miért kérdem ezt: azonnal meg fogja tudni. Kegyed most több napig volt itt . . . midőn levelét kaptam, arra valék elkészülve, hogy egy valódi kémet kell fogadnom . . . ánde Viola! minden nap, mit itt töltött el, feloldozhatlanabban fűzött kegyedhez . . . Kegyed kedvesebb lett nekem, mint minden dicsőség, mit elérhetnék

valaha, ha mindjárt Homer lennék is. És most mondja meg őszintén: nem érzett-e kegyed is keble mélyében valami ilyen rokon indulatot... nem lettem-e kegyedre nézve én is nélkülözhetlen? Szeret-e kegyed engemet?

Ismét megváltoztatta színét és oly halvány lett, mint a holdvilág, mely mind kettőjükre ezüst fényt sugárzott és ajkai reszkettek, midőn néhány percz mulva akadozva mondá:

— Mindez olyan volt, mint egy hosszú szép álom, melyből most ébredék fel, most tudom, mi az, a mi szívemet örömmel tölti el... én önt egész lelkemből szeretem!

Még inkább jobbra fordultam, nehogy egy vidám, hangos „éljen!“ törjön ki belőlem. Hanem valószínűleg meg sem hallották volna; hiszen most csak sziveik dobbanására figyeltek, melyek az első szerelmi ölelés mámorában oly hangosan vertek egymáson.

Arthur szólott ismét először:

— És kegyed, édes Viola, meg van-e teljesen győződve, hogy nem tehetségem bámulása az, a miért kegyed engemet szeret?

— Ha soha egyetlen szóttagot sem irt volna is ön, ha gyűlölné a költészetet, ha ön oly ismeretlen és tehetség nélküli lenne is, mint szerencsétlen nagybátyja: akkor is épen oly nagyon szeretném önt!

— Köszönöm! neked, édes lelkem, Violám! — kiálta Arthur elbűvölve. — És most szabadjon előtted egy vallomást tennem. Bocsáss meg nekem, ha lehet; mert látni fogod, hogy — mit előre föltevél — az kétségbevonhatlan tény. Én nem vagyok Hellborn, a költő, én nem vagyok hirneves egyén, én semmi egyéb nem vagyok, mint egy fiatal ember, ki egész lelkével, szívével a tiéd, Viola! Szerethetsz-e te mégis engemet?

— Hogyan? az égre! mit akar ön ezzel mondani?

— Hogy én álarcot viseltem, kedvesem, a mióta itt voltál; el akartam veled hitetni, hogy én a költő vagyok, csak azért, mert félttem, hogy különben soha, soha sem gondolnál reám, soha, soha sem szeretnél engem! Mert a halhatatlan, dicső nagybátya szemlélésébe elmerülve, hogyan tekinthetted volna az igénytelen unokaöcsöt? Természetesen nem volt szép ily rászédéssel élni; de kérlek, úgy tekintsd e tettemet, mint a melylyel egész életem boldogságát kísértettem megszerzeni!

— Iszonyu! — kiált Viola, — Ki tehát a költő?

— A költő Hellborn nagybátyám, ki épen mögöttünk ül a diványon...

— A siket-néma? ... úgy hát nem siket és nem néma?

— Legkevésbé sem! úgy szintén nagynéném is jól hall és igen jól beszél. Megbocsáthat nekem, Viola? Oh szóljon?!

— De ön kimondhatlan utálatos, rendkívül szemtelen ember — kiáltott végre dühvel. — Ön hamis-gyémánt, ön hamis üveggyöngy, ön... jaj! úgy haragszom, hogy a miatt még beszélni sem tudok!

— Viola! — mondá Arthur esdő, reszkető hangon — valóban úgy van, a mint gondolám. Természetesen sokkal többet hibáztam, semhogy bocsánatot remélhetnék. Én nem vagyok kegyedhez méltó, nekem hátralevő egész életemet e balga vakmerőség megbánására kell szentelnem, a mely által kegyedet örökre elvesztettem... el fogom hagyni kegyedet... még holnap...

S azonnal fel akart állni, hogy ott hagyja és arcza valóban a legmélyebb leverést tükrözte vissza. Hanem ép ezen pillanatban az ellenküzdő érzelmek Viola keblében sokkal hatalmasabbakká váltak, semhogy hallgatag tudott volna maradni

és az enyhülés ama nemével, mely a nőknek rendelkezésükre áll, dobta magát Arthur keblére és zokogva e szavakban tört ki:

— Oh, ne—ne—ne menj el, ne hagyj itt, hiszen úgy szeretlek téged! És már nekem is ki kell mondanom: én is egy kis családságot követtem el...

— Te is, kedvesem? — kiáltott Arthur elcsudálkozva s egyszersmind örömmel, mi közben jobb kezével Violát átölelve, bal kezében pedig balját tartva, nézett-nézett azon gyönyörű szempárba, melyet a fiatal hölgy szemérmesen a földre szegzett.

— Valamint te nem vagy Hellborn, a költő, — mondá — úgy én sem vagyok az a Schneider Viola, ki nagybátyádhoz levelet küldött... Az nagynéném... én a mióta itt vagyok, folytonos aggodalmak közt voltam, hogy te engem ki fogsz gunyolni és nevetni ama túlzó levélért.

— Valóban! — vágott közbe Arthur — alig hiszem, hogy sikerülhetett volna másképp, ha te nem épen te lettél volna!

— Nagynéném, — folytatá Viola, — ki egyszersmind keresztanyám is, s kinek nevét viselem, nagynéném irta ama levelet. Ő beavatott engem a titokba, mikor legutójjára gyámnokomnál volt látogatóban R.-ben: Elutazott lakhelyéről, V.-ről, hogy onnan ide jöjjön. Hanem másnap irt nekem, hogy ama rendkívüli szerencséről, t. i. hogy az általa bálványozott költőt meglátogassa, le kell mondania, mivel iszonyu csuzos szenvedések rohanták meg; egyszersmind mellékletül egy levelet küldött, melyben e feletti sajnálkozását érzékeny szavakban nyilatkoztatá ki. A jó nagynéni azt akarta, hogy ezen a szép nyelvezeten és magasztos kifejezésekben gyönyörködjem. azokból tanuljak, sőt talán hogy bámuljam is őt egy kissé s miután elolvastam, küldjem el Hellborn urhoz. Hanem ugyanazon a napon, melyen a levelet kaptam, reá birt egy esemény, hogy azt tűzbe dobjam, magam gőzösre üljek s oda meneküljek, hol — jól tudám — Schneider Violára nagy vendégszeretettel váraкоznak.

E pillanatban siket-néma szerepemet még egy perczig sem tudám tovább folytatni. A dolgok ellenkezőre fordultak, mert én hangos hurrahzásba, élénk nevetésbe, szóval lelkes örömbé törtem ki, melybe nőmet is magammal ragadtam egy rohamos átöleléssel és melyet unokaöcsém sokkal inkább felülmult.

Aztán így szólék Arthurhoz:

— Hogy ez az ügy a mi kedves Violánkra nézve oly különös kedvezőleg intéztetett el, kétszeresen köszönheted nagynénédnek azt, hogy belém szeretett és 20 hosszú évvel ezelőtt férjeül fogadott, mert másképp valóban nem tettelek volna e szerelmi látogatás alatt házamnál helyettesemmé és második énemmé!

Másnap reggel, miután a reggelizést bevégeztük, így szólott Arthur arájához, ki galamb-szelid szemével, bájtéljes arczával mellette ült:

— Viola! én mára egy kis kirándulást indítványoznék neked, hogy valakinék igen kellemes meglepetést szerezhessék. Gyámod — miként én tegnap történetesen megtudám — kissé nyugtalan távolléted miatt s hogy megnyugtassam, felkértem, miszerint a 12 órai vonattal jöjjön vasuti állomásunkhoz, hol én egy s más utasítással fogok neki szolgálni. Akarsz te is velem jöni, hogy magad beszélhess vele?

Viola kissé habozni látszott s aztán mondá:

— Kedves siketnémáim és te Arthur! ígértek-e, hogy valóban némák lesztek azt illetőleg, a mit nektek elbeszéltek? Eddig egy szót se szóltam arról, nehogy oly következményo

legyen, minőt a viláért sem ohajtanék; de már most a családban marad! Épen azon nap előtti estén, melyen nagynénémhez utaztam, gyámom: Breszler ur, egy házassági ajánlatot terjesztett elém, mely előterjesztvénye valami piaczi vásárhoz hasonlítható. Azt mondá ugyanis, hogy ha beleegyezem a felajánlott házassági szövetségbe, kertjében egy üvegházat fog építtetni. Mekkora nagyelkűség! . . . Kétségbe voltam esve és nem tudtam, mit válaszoljak s őszintén mondom, még egy szöcskára sem emlékszem, hogy mit dadogtam; csak azt tudom, hogy másnap szörnyű aggodalmamban egy vasuti kocsi-ban elmenekültem — és ide jöttem, hogy itt . . . na de a többit már tegnap bevallottam. Miként fog gyámom reám haragudni, ha majd meglát, azt képzelni sem lehet. De én nem tehetek arról, ha azon gondolat, hogy nekem Breszler Ágoston urfi, gyámom fia, anyjának kell lennem, ki egész nap sem csinál egyebet, mint szivarozik és rösteli kezeit megmosni, az a gondolat iszonyu volt!

— Tehát neki köszönöm, — vágott közbe nevetve Arthur, — hogy te hozzánk jöved?

Kis fejével bólintott s aztán folytatá:

— De mindezek daczára veled megyek, ha akarod, csak ne légy boszus miatta és ne nebeztelj reá, ha majd kiállhatlan leend!

Arthur biztatta, hogy legyen nyugodt e részben.

Aztán kis kocsimba ülve, elhajtattak. — Breszler ur, miként visszatértük után elbeszéltek, pontosan megjelent, s midőn a dolgot részletesen közölték vele, mindenképen megkísérté kiállhatlan lenni; hanem akkor a kis makacs Viola is kimondá szilárd elhatározását, Arthur pedig a dolog anyagi oldalára tért át, előadta vagyoni körülményeit és ez uton gyönyörű Rozinánk dr. Bartolóját higgadtan és okosan gondolkodó emberré változtatta.

És így nem sokára visszatértek a neheztelő, de végre egészen kiengesztelt Breszler ur teljes áldásával, úgy, hogy köztük és a teljes boldogság között semmi egyéb nem volt, mint azon alapos aggodalom és nyugtalanító gondolat, hogy valjon mit fog majd ábrándos nagynénje szólni ahhoz, hogy az ő unokahuga kedvelt költőjénél saját szerepét játszta?

Magam sem tudom, hogy miként egyezett meg a fiatal pár, csak azt tudom, hogy unokaöcsém előtt már most a költeményeknek nagy respectje van . . . hiszen verseim voltak azon édes zene előjátéka, melyet Arthur és Viola egybekötött szívei még mindig éreznek!

Külföldi irónök.

(Folytatás.)

VII.

Brooks Mária Erzsébet.

Az amerikai költők s költőnőknél egy felette jellemző közös vonást találunk; nevezetesen: valamennyi nagyon szereti az európai tartományokat. Willian Bryant és George Prentice ép úgy, mint Longfellow, Sigourney asszony s Brooks Mária életében azt a közös jelenséget vesszük észre, hogy sokat utaztak Európában. Nem emelnék ki ezt különösebben, ha csupán mint élettrajzi adat birna érdeklől s költői egyéniségükkkel benső viszonyban nem volna. Az európai tartományokba tett utazásaik nagyon is mély nyomokat hagytak e költők műveiben. A vadregényes, valamennyire nyors, természetes alapszín, mely az eredeti amerikai költészetet jel-

lemzi s mely Poe Edgárnál a legvilágosabban észlelhető: az európai költészet szelid, kevésbé riktó színezete által enyhébbé, lágyabbá, mondhatni művészebbé tétetett. A költészet e cultiválása legszembetűnőbben Longfellownál s Brooks Máriánál mutatkozik. Longfellow, műveinek két harmadában nem is amerikai költő, inkább németnek tetszik, miután a Schiller, de különösen Göthével való szellemi rokonsága nagyon is feltűnő. Szellemi rokonságnak mondjuk, — szigorubb kifejezésével élve azonban Longfellow-t Göthe epigonjának nevezhetnők. Mint ilyent azonban bátran tehetjük valamely iskola fejévé, mert Longfellow feltételes epigonsága nem az utánzáson alapszik, hanem a tanulmányozáson. S e kettő közt nagy a különbség. Nem oly szemmel látható, de azért eléggé feltűnő az európai költők hatása Brooks Máriánál is. Őt nem lehet valamely nagyobb költő epigonjának, vagy szellemi rokonának nevezni; egyrészt mert műveiben az idegen hatás nem elég mély, másrészt mert e hatást nem egy vagy két idegen szellem okozta, mint Longfellownál, hanem több, mondhatni valamennyi német, sőt francia költő, az angolokat nem is említve.

Mielőtt azonban e költő műveit vizsgáljuk, mondjuk el röviden életét.

Brooks Mária, családi nevén: Gowen, Bostonban született 1795-ben. Szüléit már korán vesztette el s a mély szellemű, meglepő emlékező tehetségű lányka nevelésére, bár nem a legközelebbi rokon kezekre bízott, sok gond lón fordítva. Tudványa már gyermekkorában is feltűnt s irodalmi föllépése is élte legelső szakába esik. Tanulmányai eleinte az angol költők voltak. Különösen Shakespeare és Miltont szerette, kiknek mély gondolatu költeményeit nagyobb részt könyv kívül tudta, s kiknek magasztos költészetét kommentátorok nélkül is már korán megérté.

Brooks Mária egy gazdag kereskedőhez ment nőül, mi által életviszonyai felette javultak, a mi költészetére nézve is tagadhatatlanul nagy befolyással volt. Szerencséje azonban nem volt állandó. Férje vakmerő vállalkozó volt, ki gyakori szerencséje által elvakítatva, néha a legmerészebbre is készen állt. Ily vállalatok folytán, melyek közül sok sikertelenné vált, s melyek roppant kárt eredményeztek, lassankint egész vagyonát elveszté, s Brooks Mária kénytelen volt hosszabb ideig szükségét szenvedni. A számos csapás férjét búskomorságba ejté s csakhamar sirba taszítá. 1821-ben halt meg. Brooks akkor Cubába ment lakni, egy gazdag nagybátyjához, ki később örökösévé is tette. Innen ismét visszatért Éjtszak-Amerikába. Majd európai utazását kezdte meg, mely életében forduló pontot képez. Ez időtől fogva ugyanis szorgalmasabban foglalkozott az irodalommal, mit azon körülménynek lehet tulajdonítani, hogy az irodalom coripheusaival most érintkezett mind sűrűbben, részint személyes társalgás, részint levelezései által. Európai utazása alatt a művészet és irodalom majdnem minden első rangú nagyságával ismerkedett meg. Valamennyi közt, különösen Southey emelendő ki. Ezzel szorosabb baráti viszonyba lépett, mely viszony élte fogytáig teljes épességben fönmaradt, Southey nemcsak a mély szellemű, fényes tehetségű költőnt kedvelte bonne, hanem a kedves, rokonszenvet költő szép nőt is. Ő nevezte el Mária del Occidentenek, mely név általánosan ismeretessé lön s Brooks-nak sokáig költői neve is volt.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Junius 15 kén.

A főváros és a vidék. — Politikai ujságok. — Az állatkerti tánczestély. — A császárfürdői tánczestély. — Gróf Károlyi Pista. — Az új nemesség. — Bem apó. — Izabella. — V. Krecsányi asszony. — Szinpadai szempontok. — Szerdahelyi Kálmán. — Szinpadai rejtvények. — Boz Dickens.

Mi az ujság? kérdi most nem a vidéki lakos a fővárosi lakostól, hanem megfordítva: a fővárosi lakos a vidékitől, mivel hogy az ujság-csináló világ legnagyobb része hátat fordított a fővárosnak, pihenni tért hős lombok suttogó árnyai alá, vagy új nemű szórakozást keres az ásványforrások tarka-barka sokadalmán, és a kik itt maradtak, annyira visszamaradtak, hogy a politikát kivéve, semmi ujságot sem tudnak létrehozni.

A politika, az már egészen más, ez épen ellenkezőleg, olyan, mint a salamander, minél nagyobb a hőség, annál jobban érzi magát, mikor a többi világ husz fontos verejtékespeket izzad, ez elemében érzi magát; mint a cyclopok, úgy neki mennek egymásnak, barát barátal tűz össze, és szórják egymás szemébe az „áruló“ és „bujkáló“ sulyos buzogányait, a miért egyiknek-másiknak eszébe jut, hogy talán még sem egészen jól megy a világ sora, és nemcsak járni, hanem haladni is kellene már egy keveset, mert járni a száraz malomban a vak ló is jár és azért mégis csak mindig azon egy téren bandukál biz az. De némely embernek ez is multság, hadd járja csak tovább is az a vak ló a száraz malomban, legalább van mit ütni, ostorpattogatás és hangzatos nagy szavak kíséretében.

Erről aztán sok szép dolgot lehetne írni, de mit érnek velem? Politika! Női lap és politika! Szerelem és ármány!

Engedjük át tehát e tért boldogabb testvéreinknek és ha a jelen idényben a hírek asztaláról nekik jut a pecsenye-rész, vigasztalódjunk azon tudattal, hogy télen meg mi reánk önzlik a hirtőség mannája, költsük el tehát jókedvűen az apró morzsalékokat.

Aztán nem is olyan nagyon aprók azok, a milyennek csupa szerénységéből teszik magukat. Avagy mit vétett a mult hétfői táncz-estély? Azért, hogy az állatkertben tartatott? Az az állatkert igen kellemes helyiség, lombos fák, üde cserje, változatos virágcsoportozatok kínálva kínálják enyhe árnyékukat, kedves illatjukat, a mi pedig az állatokat illeti, az is mentül kevesebb van már e kertben, és végre nem is az állatkertben magában, hanem a hozzá tartozó vendéglői helyiségben tartatnak e tánczestélyek, ez pedig olyan gondosan óvott helyiség, hogy a legszelidebb báránycák és a leggyöngédebb gerliczék is egész bátran szökdecselhetnek benne, nem járnak arra sem ragadozó jó madarak, sem orvvadászok.

Mult hétfőn is a legkedvesebb báránycák és gerliczék társaságában gyönyörködhetett ott a csillagos ég a magasról és egy pár tuczat fiatal ember közléről; volt táncz és jókedv és a mi a jókedv igazi fűszere, volt az egész estélynek valami családias zamatja, kedélyes fesztelensége, a mit talán a gyönyörű holdvilágnak lehet köszönni, mely öregapai ősz fejével minden fiatal embernek a szemébe nézett. Ily tisztos öreg ur felügyelete alatt a fiatal ember rendesen még

egyszer olyan gyöngéd és a fiatal hölgy még kétszer olyan szeretetre méltó, mint a csillogó-villogó báli teremekben. Aztán az öltözék is sokkal jobban veszi ki magát az ezüst rezgésű sugaraktól körülfolyna, kivált mikor olyan egyszerűen izletes, mint a milyen nem egy e tánczestélyen volt látható.

És itt van mindjárt a császárfürdői tánczestély, az a kedves, kedves multság, mely a vidéki kedélyességet a fővárosi eleganciával a legszebb összhangzatban egyesíti magában; a terebélyes platánok, melyeknek sűrű lombozatában az ábrándos holdsugarak ezüst hálókát fonogatnak; hogy mi célból? ki tudná azt megmondani? Talán azért, hogy egy-egy édes sohajtást fogjanak meg benne, mely épen most ama nyiló rózsabimbó-kebel mélyéből öntudatlanul kiröppent; vagy talán azért, hogy ama lángoló tekintetet megfogják, mely egy távolabbi fa árnyától fedve, ama deli ifju ragyogó szeméből a fiatal leány felé cikázott. A két fiatal szív még jó távol áll egymástól, hanem a hold ezüst sugárhálózatában már együtt van az édes sohaj és a ragyogó tekintet, és ki tudja — azok a platánok — de nem folytathatjuk tovább találgatásunkat, mert megszólalt a zene, kezdődött a táncz, a vigalmi helyiségen a legszebb élő-virágok lebegnek, mennyi igézetes szépség az arczokban, mily finom izlés az öltözékekben, — oh, miért hogy Rafaelnek nem születtem, vagy legalább fotográfusnak, vagy legalább Fipsz női szabó-művésznék, hogy e gyönyörű szép arczok és ez arczokhoz méltó öltözékekről hü képet állíthatnék hölgyeink szeme elé; de így! neveket említsek talán? minek ezt tennem! A név, csak név, a szépséget csak a való adja meg a névnek, a sok szépséget pedig, mely ez estélyen együtt volt, úgy sem lehet leírnom, pedig ma még csak az első tánczestély volt a császárfürdőben, a melyen tudvalevőleg még sokan hiányozni szoktak a bájok képviselő-testületéből, milyen tündéri multságok lesznek még a következők!

A tánczestélyről az igazságszolgáltatás csarnokába vezetnek lépteink, ott is igen érdekes esemény adta elő magát e héten; gróf Károlyi Pista ügye tárgyalatott le, olvasóink ismerik ez ügyet, és e szerint azt is tudják, hogy milyen buzgó szószólója voltam én a fiatal grófnak; de hasztalan, a törvényszék úgy találta, hogy a fiatal gróf a hibás, a miért az ostora beleszaladt a városi rendőrbe és egy havi fogságra és a rabtartási költségek viselésére ítélte nem az ostort, hanem a fiatal gróft; megvallom, hogy midőn ez ítéletről értesültem, nem tudtam neki hitelt adni; pedig mégis úgy van; gróf Károlyi Pista, a koronaőr tulajdon édes szülöttje egy havi fogságra ítéltetik nálunk egy pár ostorsuhintásért! Hihető ez? Hát ez egyszer a grófi korona fénye nem állta az igazság útját? és már a fenyítő törvényszékig is elharapódzott az a hit, hogy az ember törvény előtt egyenlő? Igazán bámulatos, és ha a dolgok soká így haladnak, talán még azt is megérhetjük, hogy egybűtt is nem a czim és rang, hanem képesség és érdem szerint osztályozzák az embereket.

De ettől az időtől talán megóvnak az ujonnan kinevezett nemesek, a héten ismét két gabna-kereskedő, vagyis egy gabna-kereskedő és egy másféle kereskedő nemes embernek nevezte-

tett ki; az egyiket Steinnak hívták, a másikat Báronnak most is azoknak maradtak meg, a mik voltak, csak hogy most nemes emberek. Még is csak szép dolog, hogy az ember mindent megkaphat már e hazában; legjobb volna mindjárt kereskedést nyitni e végre, azzal a felirattal: „Itt mérsékelt föltételek mellett nemesség kapható.“ Akadna reá vevő; vannak még elegenden, a kik azt hiszik, hogy a nemesség nem a szív és tett, hanem a czim és czimer után jár ki az embernek, egy komédiással több vagy kevesebb pedig nem fordít a dolgon, és ez valószínűleg addig fog így tartani, míg egyszer csak tragoedia nem lesz a komédiából.

Aradi Gerő, a budai népszínház igazgatójának már is tragoediává vált a komédia; mult vasárnap „Bem apó“-t adatta elő a nyári szinkörben és olyan természetesen rendezte a Bem apó által vívott nagyszabedoni csatát, hogy nemcsak valószínűságot, de valószínűságot sebesültek is maradtak a színpadon és ezek közé a leg-súlyosabb sebesült maga Aradi Gerő volt. Neki jutott a szerep, röppentyűket hajítani az ellenség soraiba, hogy a löpor-szekerek a levegőbe repüljenek, szerencsétlenségre azonban a kezében levő röppentyű úgy vala a kezére aggatva, hogy nem hajithatta, és e szerint nem az ellenség löpor-szekerei, hanem saját keze repült a levegőbe; úgy felhasította a tenyerét, hogy még most is súlyos betegen fekszik az égési sebekben. Egy másik tagja a társaságnak: Lovász ur, mégis szerencsésebben járt, neki csak a haját vitte le egy ágyu a fejről, de ezt már olyan szépen vitte végbe, hogy az egész fej mintha csak műavatottan leborotváltak volna. Se baj, legalább nem kell hozzá frizura!

Mult kedden egy új operettet is adtak elő a budai nyári szinkörben „Izabella“ czim alatt, melyben egy spanyol szerelemföltéti történet eléggé elmésen van színre hozva, a zene — Suppétól — ha nem közelíti is meg az e nemből felül nem mult Offenbachot, és egy-két „kölesönvétel“ — más operák-ból — is leszámítván, eléggé vig és dallamos, és a körülményekhez képest a játék ellen sem lehet panasz, kivált ha Vizváriné-Krecsányi Sarolta, ki a czimszerepet adta, szép hangjával valamivel kevesebbet kiáltana és annál többet énekelne, játékában valamivel kevesebbet hadonáznék és annál több eleganciára törekednék, végre ha ruhájának alsó széle valamivel — de mi közünk nekünk újságíróknak a ruha alsó széléhez? És talán meglehet, hogy csupa gazdálkodásból történik az egész, mert annyi áll, hogy a mi nézetünk szerint egy pár röffel több kelme nem vált volna e ruha hátrányára, ha csak a tisztelt énekesnő más szempontból nem fogja föl e dolgot.

Annál örvedetesebb volt tapasztalunk, hogy ez előadás alkalmával nemcsak földszinti zártszékek, hanem a páholyok is meglehetősen el voltak foglalva s úgy halljuk, hogy a kaszinói tagok közül — a budai kaszinóról szólunk — többen igen szépen buzgólkodnak a színház-pártolás érdekében; csak buzgólkodjanak, a nemzeti színügynek is, Aradinak is, de leginkább Buda a főváros jó nevének jó szolgálatot tesznek ezzel.

A nemzeti színház dolgairól semmit sem irhatok. Szerdahelyi Kálmán szerencsésen visszatért párisi utjáról; képzelem, milyen fájdalmasan volt a jeles művész meglepetve, midőn hazaérve, Zichy Antalt nem találta többé az igazgatói széken! Zichy Antal tette lehetővé e jeles művésznak, hogy Párisba menjen és művészetének szélesebb látkört szerezzen, és midőn visszatért, nem találja többé a jeles igazgatót! Oh, borzasztó lehetett az a nemesen érző, tiszta keblű művészre nézve!

Hogy ki lesz az új igazgató? az még a jövő titka; úgy halljuk, hogy Tóth Vilmos, belügyi államtitkár is szóba hozatott az illetékes körökben, mende-mondának ez is meg járja.

Végezetül pedig járuljunk mi is egy porszemnyivel azon dicsőségi loborhoz, melyet az összes polgárosult világ tisztelete és fájdalma egy nagy költőnek állított e héten. Boz Dickens e hó 10-kén meghalt. Ki ne ismerne Boz regényeiből legalább egynéhányat? és kinek lelkét nem hatotta meg a legmélyebben e regények kedves humora, ragyogó költészete, meleg értelme, kifogyhatlan alakító-tehetsége, dus képzelme és mély erkölcsössége? Angolország gyermekének mondhatja őt, de a költő Boz az egész világot, mert művei minden művelt nemzet irodalmába ültetettek át és e nagy világszellemet e hó 10-kén, életének 59-dik évében, agyszéllhűdés oltotta ki, és talán századok fognak elmúlni, míg a világ egy másik ilyen nagy regényíróval meg fog áldatni, nagy érdemei pedig, melyeket épúgy az erkölcsök nemesítése, mint a regényirodalom emelése tekintetében szerzett, a halhatatlanság koszoruját tüzték neve körül.

—i —r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Batthyányi Lajos gr. özvegye) a gyászünnepélyt rendező bizottságához levelet intézett, melyben a Pest város részéről ez alkalommal tapasztalt hazafiasság és áldozatkészségért forró köszönetét fejezi ki, egyszersmind felkéri a bizottságot, hogy őszinte elismerését a város közönségével és a tanácssal is tudatni sziveskedjék. Hasonló tartalmu levelet intéztek Királyi Pálhoz Batthyányi Elemér és Géza grófok is.

✦✦ (Batthyányi Lajos gr.) koporsójának homlokzatán e felirat áll:

A nemzet koszorút tesz vértanul drága porodra,
Két csepp függ levelén, hőszíni ez, — piros az.

lábainál ez:

Gróf Batthyány Lajos, Magyarország első miniszterelnöke, elhunyt 1849. október 6-kán, eltemetett szab. kir. Pestvárosa által 1870. június 9-kén.

✦✦ (Az állatkert) vasárnapi közgyűlésben elhatározták, hogy a lóvonatu vasutnak egész a kertig kiterjesztését fogják kérni. Elhatározták továbbá egy nagy röpde (voliere) állítását, s e végett a hölgyek áldozatkészségéhez fognak folyamodni. E röpdeben mindenféle madarak lennének, s egész madár-vásáru szolgálna. Egy oroszlan szerzését is ohajtandónak mondák ki, s e célra a gyűlésben is több mint száz forintot irtak alá.

✦✦ (Az állatkerti him oroszlának) eszébe jutott, hogy ő mégis csak oroszlan, mult kedden mutatványai közben meg-bikacsolta magát s nem akart engedelmeskedni. Casanova asszony megfenyítette pálcikájával, de erre még nagyobb dühbe jött a sörényes, és annyira vetemült, hogy hatalmas körmével az asszonyosság felé csapott. A legnagyobb veszedelem közelgett, már benyújtották a kalitba a végső eszközt, a hegyes vasvillát s az eliszonyodott nép menekülni kezdett: azonban Casanova asszony nem vesztette el lélekjelenletét, teljes erélyével rendreutasította az oroszlant, annak figyelmét a létrán ugráltatással magáról olvonta, és csakhamar bekergette ketreczébe. Az oroszlan morogva, és szemeiből villámot szórva távozott.

✦✦ (Szigligeti Ede) három felvonásos vigjátékot adott be a nemzeti színházhoz. Címe: „Ne fujd, a mi nem éget!“ Vén

szerelmesek póruljárása képezi tárgyát. Miután a drámabírá-
lók e művet is valószínűleg elfogadják: ez esetben a jövő őszi
idényben Szigligetitől három új művet fogunk látni: t. i. a
Teleki jutalmat nyert drámát: „Béla király“-t, „Török Já-
nos“-t, (de az enyingt), s ez új vigjátékot.

++ (Deák Ferencz) mult vasárnap a plébánia-templom-
ban bérmálási keresztatyja volt. Pestmegye Uri helységéből
Nagy Illés földműves kérte föl, hogy fia bérmálásánál e tisztet
elfogadja. Deák rögtön elfogadta s ment velük a templomba.
Az örvendező szülék aztán vissza akarták kísélni az „Angol
királynő“-be, de „az öreg ur“-nak a „Köztelek“-re kellett menni
a honvédségélyzési értekezletre.

++ (Hajnald, kalocsai érsek,) ki most a római zsinat foly-
tán az örök-városban tartozkodik, onnan érkezett hír szerint
elhatározta volna, hogy abban az esetben, ha a pápát csalha-
tatlannak kiáltják ki, ő az infulát leteszi, és a magánéletbe
vonul vissza. Így írja egy pár külföldi lap; és a milyen ritka
jellem ez az érsek, nem hihetlen, hogy inkább rangjáról, mint
meggyőződéséről mond le.

++ (József főherczeg) birtokában egy német költemény
van, melyet bátyja: István nádor írt akkor, midőn Budapestet
elhagyá. Búcsú ez a szeretett lakhelytől, tele honszeretettel. E
költemény a főherczeg egykori kedves nevelőjéhez: Kanya Pál
tanárhoz volt intézve, ettől került ennek leánya, e lapok szer-
kesztőjének birtokába, a ki tavaly Bohus Szögyény Antónia
urnőnek kedveskedett vele és a jeles honleány után jutott
József főherczeg birtokába.

++ (Következő „rejtélyes“ történetet) beszéli el a M. Á. E
napokban Pesten egy izraelita kereskedő halt meg. Temetése a
zsidó szertartás szerint már el volt határozva s a végtisztesség-
tételére már a rabbi is megjelent az illetőkkel. Egyszerre
azonban odahajt 12 bérkocsi 24 urali, kik kiszállván, a halotti
szobába sietnek, a koporsót beszélgetik, arra a szabadkőműves-
jelvényeket felakgatják s a rabbi és család szeme előtt a ha-
lottat elviszik, hogy azt a szabadkőművesek szabályai szerint
eltemessék. Kár, hogy nincsen megnevezve az utcza és ház
száma, a melyben e dolog előadta volna magát, hogy utána is
lehetne nézni, ha csakugyan megtörtént-e.

++ (Egy tébolyodott nő) bolyong Károlyfehérvár vidékén
minden fölügyelet, nélkül. A szerencsétlen Háromszék egyik
tekintélyes családjaiból származik. Atyja 48 előtt Háromszék
királyi pénztárnoka volt, nagyon sokat adott gyermekei nevel-
tetésére, de a forradalom után előbb ő, később neje elhalván, a
gyermekek árvaságra jutottak. A szülék halála után egyik
leánygyermekük megőrült; ez az, a ki még most is, a vidék
rémületére, szerteszét kóborol, több napon át fa-oduban vagy
gödörben tartozkodik, a nélkül, hogy táplálékot venne magá-
hoz, míg valamely emberbarát földel alá nem veszi, hol ugyan
nyájas beszéd és szép bánásmód lecsendesítik, a kínált étkeket
elfogadja, sokszor értelmesen társalog, de csakhamar meg-
szállja az örütségi roham, mint szarvas ugrik ki az ablakon,
ajtón, és szalad oly sebesen, oly kitartással, hogy csak lóháton
lehet utolérni.

++ (A konstantinápolyi tűz,) melyhez hasonló e században
nem volt, vasárnap reggel 2 órától hétfő reggelig tartott. 12
városrész, valami 10 ezer házzal, ezek közt nemcsak az angol
követségi palota és olasz operaház, hanem a Luxenburg-palota,
sok egyház, kóroda stb. égett le. Az olasz miniszteriumhoz ér-
kezett tudósítások szerint nem kevesebb, mint 900 ember halt
meg, míg a praefectségen 95 összeégett és 500 sebesült

egyénről tesznek említést. A kárt 20 millió lirára teszik.
A német kórodában nemcsak a betegek, hanem a felügyelők
is odaégték. A tűz Pera északi sarkán kezdődött. és csakha-
mar az egész Perát elborítá. Az égés után a város kinézése
iszonyu volt! A romok és füst, közt nők gyermekeikkel karju-
kon sirva, imádkozva bolyongtak, mindenütt rom és jajkiáltás
volt. Déli 1 óra volt, és a tűz még dühöngött. Ekkor a tűz
helye a Galata Serai előtt volt. Itt fejték ki a nagyvezér és a
Galata Seraiban egybegyült miniszterek a legnagyobb erőfeszíté-
st. Az oltást Hufni basa vezérlé, továbbá a rendőrfőnök,
Vossun basa, Skutari kormányzója, kik hidegvérűségük által
tüntek ki. A tüzet meg tudák akadályozni az Alberti-palotánál,
reggel 2 órakor. Az összeomlott házak számát 4000-re teszik.
Maga a szultán az égés alatt Perába ment, de Taxmon túl
nem mehetett, mert a tűz a közlekedést megakadályozta. A le-
égettek legnagyobb részt földel alatt (sátrakban) vannak, s a
nagyvezér buzgó föllépése folytán nemcsak élelmi szereket, de
ruhákat is kaptak.

++ (Nagy-Kanizza) is tartott e hó 9-kén Batthyányi Lajos-
ért ünnepélyes gyászmise a sz. ferencziek templomában. A je-
len voltak nagy része izraelitákból állott. A helyben állomásozó
honvédszászlóalj teljes díszben vőn részt az ünnepélyben. —
N.-Kanizsán kívül Kecskemét, még Gleichenbergben is meg-
tartották ez ünnepélyt. — Ugyancsak Nagy-Kanizsából írják,
hogy az ottani tornaegylet a jövő szeptember hóban disztorná-
szatot szándékozik rendezni, melyre minden hazai tornatársu-
latot meghív. Ez alkalommal jutalmak is lesznek kitűzve, és
különös egy kissé, hogy ennek létrehozásán is ott nem a fér-
fiak, hanem a hölgyek buzgólkodnak, aztán alap leánynevelés-
ről is fognak ott gondoskodni. A város mindinkább szépül, kö-
zelebb a vasúthoz nyitattott meg egy második utcza.

++ (Czigányfogás.) Egy szemtanu beszéli, hogy a mult
héten a kékkői ispán a pesti vásárra jött, hogy lovat vásárol-
jon. Nem tetszett neki egy sem, s már elakarta hagyni a vásárt,
midőn egy czigány lókupecz felhívta figyelmét egy tarka lóra,
melyet épen akkor hoztak vásárra. Az ispánnak megtetszett
a ló, megvette s aztán meg is itták az áldomást, a Pannonia
szállodában. Az ispán szép árt adott a lóért, mert tetszett neki
a tarka szín. Haza viszik a lovat Kékkőre, s hogy az ut porát
lemossák róla, az usztatóba vivék. Az usztató aztán olyan jól
hatott a tarkára, hogy mint szürke jött ki belőle, mert a szín,
melylyel be volt festve, egészen lejött a vitzól.

++ (Rózsás Napló.) Éberling Gusztáv ügyvéd mult va-
sárnap vezeté oltárhoz Romeiser Hermin kisasszonyt. —
Gr. Széchenyi Béla — hir szerint — e hó 21-kén vezet
oltárhoz, Erdődy Hanna grófnőt, a bécsi szent Péter tem-
plomban. — Novák Károly, a sikeres gyógyításairól főváro-
sunkban is előnyösen ismert fiatal orvos és sebész-tudor a na-
pokban jegyzé el a bájos Reithoffer Mardetta kisasszonyt
Bécsben. — Huszton (Máramarosban) Ilyásevich Jenő
telekkönyvvezető pünkösöd másod napján vezette oltárhoz a
bájos és művelt Ágoston Erzsébet urhölgyet. Ugyanott
Tankovich Gyula megyei iktató, legközelebb jegyzé el a
máramarosi hölgykoszoru egyik kiváló díszét Szklonkay
Irma kisasszonyt. — Török Árpád, ugocsamegyei földbirto-
kos m. hó 31-kén vezette oltárhoz Nagy-Kállóban Kállay
Bella kisasszonyt, Szabolcsmegye egyik legszemlédusabb és
legbájosabb hölgyét. — Ungváron Kornfeld Emma k. a.
a napokban tartja esküvőjét Korlát Ferencz ural. — Ti-
sza-Kórodon pedig (Beregszász közelében) Berecz Károly
ismert írotársunk kelt össze özvegy Becskes Józsefné szül.

Mészáros Margit urhölgygyel, s ez alkalommal Beeskés Irma k. a. Beregmegeye egyik köztiszteletben álló fiával: Karabélyos János uralal váltott jegyet. — Kolozsváron pedig dr. Csávási Gyula ügyvéd vezeté oltárhoz Deézi Ilka kisasszonyt. — Pesten a művelt Piufsch Lajos, takarékpénztári tisztviselő Wimmer Antal ismert pesti polgár bájos leányát, Clarissa kisasszonyt jegyzé el.

++ (Vegyes hírek.) A császárfürdőben e május hó 1-től 15-kéig 584 idegen vendég volt elszállásolva. — A budapesti középítészeti tanácsos elnökévé, mint a „P. L. jelenti, jeles készültségű és finom izlésű gróf Waldstein János fog kineveztetni. — Pauler Tivadar egyetemi tanár Nagyváradon időzvé, az ottani jogakadémiai ifjúság fáklyás zenét rendezett tiszteletére. — Kétszázadéves sas löttek le Bélye közelében e hó 8-kán. E ritka madár a legnagyobb fajból való. Nyakán egy érc-karikát találtak, melyre 1656 és egy elmosódott czimer volt vésvé. E mathuzsalemi életű madarat egy eszéki polgár vette meg, ki azt nem a pesti nemzeti, hanem a zágrábi muzeumnak akarja ajándékozni. — Dietrich Ignác szélsőbaloldali képviselő azon fáradoz, hogy Pécselt ellenzéki lapot alapítson. Egy részvénytársaság lenne tulajdonosa, szerkesztője pedig maga Dietrich Ignác. — A müncheni ércöntödében már ki van téve közszemlére Csokonainak Izsó Miklós remekelte bronzszobra, melyet a debreczeni „emlékkert“-ben nemsokára egész ünnepélyességgel állítanak föl. Pesten is jó volna azt közszemlére kiállítani. — Nőidalárda van Vácson alakulóban. — A solti templom építésére Wenckheim Krisztina grófhölgy, Károlyi István gr. és Csenkonics János gr. egyenkint 50 frtot ajándékoztak. — Rómer Flórist derék tudósunkat ki fogják nevezni a honvédség táborig főpapjának. — Fellegszakadás volt Pécselt e hó 10-én éjjel, melynek következtében a kálvária hegy alsó részén levő házak tetemes kárt szenvedtek, mert a záporpatakok az ablakon törve be, mázsányi köveket zúdított a házakba. — Pauli és neje mult kedden este utaztak külföldre. Előbb Bécsben időzvé egy keveset, onnan Emsbe mennek három heti mulatásra, ezután pedig Párisba. Pauliné asszony — mint halljuk — nem készül szinpadri próbát tenni, hanem ha hangversenyi közreműködésre fölszólítják, abban szívesen részt vesz. — Szerdahelyi Kálmán a szünidő alatt, mely a jövő hó elején áll be, leírja külföldi utjának eredményeit, s e leírást egy kötetben szándékozik kiadni. Ugyanő jelenleg egy pár francia vigjátékot fordít a játékrend számára. — Kis-ilyei Nyárady Samu 17 öl hosszú, jó karban tartott házát, szép gyümölcsösével, s minden fekvőségeivel együtt, halála esetére, a kis-ilyei iskola számára ajándékozta. Az adomány, melyről a végrendelet rendesen kiállítva, s tanfelügyelő, Filep Albert ur kezeibe átadva is van, mintogy 7—8,000 frt értéket képvisel. — Lóhustétett meg a nép alsóbb osztályaival Terézvárosban lakó Nagy István, míg e napokban tetten kaptott. Szomszédja, Pólya Jánosnál szintén négy beteg lóra akadtak, s végül kitünt, hogy Árpa István Nagynak beteg lovakat adott el e czélra. Mind hárman börtönben vannak. — Edelényi Sándor, ki tiz évig tartozkodott mint gyakorló orvos Amerikában, s ott szép vagyona tett szert, a mult héten haza jött, s Pesten ingyen-felolvasásokat fog tartani az orvosi tudományok állásáról s előhaladottságáról a különböző világrészekben. — A Rózsavölgyi-féle műkereskedésben megjelentek: „Album-Blätter.“ Deutsch Vilitől idyll, walzer és „Waldes-traum,“ a könyvmatu színes czimlapon három csinos kis képpel, ára 1

frt, s „Erdélyi pásztorhangok,“ eredeti magyar ábránd, a „Bíró uram“ dal változataival, zongorára szerzés Tömlény Mari kisasszonynaknak ajánlá Mihály Ignác, ára 1 frt. — A lőkősházi pusztán e hó 10-én d. u. 3 órakor mogyoró s diónagyságu jégeső vonult végig, s a vonalon, melyen elhaladt, minden vetést tönkre tett. — Szerencsétlenség. Sóslakon az ottani templom harangja, a harang-állvány szuette, rothadt levén, nagy robaj közt alázuhant s két fiatal fiut, a kik a harangot huzzták, agyonütött. — A régi „vácziuti“ temetőben, mult kedden reggel egy ütessel és szurásokkal megölt, körülbelől 45 éves embert találtak, ki szürke atillát viselt, ingén K. M. betük vannak, s hir szerint: irodai szolgálta volt. — A napokban majd minden lap közölte, hogy Izabella, a volt spanyol királynő meg fogja látogatni a harkányi fürdőt. Most kitünt, hogy az egészből egy szó sem igaz, s hogy csak a harkányi vendéglős bocsátotta a hirt világnak, hogy minél több vendéget gyűjtsön Harkányba. Pedig a harkányi fürdő magában is eléggé jeles fürdő, és hogy nem kell oda „fogni“ a közönséget. — A pesti állatvédegyelet folyamodványt intézett a tanácshoz, melyben azon rendszabály megszüntetését kéri, mely szerint még az adófizető ebek is kénytelenek szájkosarat hordani. Ezek tehát nem lehetnek veszedelmesek? — Anglia és Amerika közt egy új tengeralatti huzalt fognak feállítani, melynek létesítését egy új társaság 600,000 font sterlinggel biztosítja. Árjegyzéke az eddiginek csak egy harmadát teszi. — Szuk Lipót zenedei tanár, és a nemzeti színház első gordonkajátzója nemesak a zene terén, hanem a régészetében is sikeresen működik. Legközelebb a bécsi numismatikai egyelet tagjául választotta.

++ (Halálozás.) Szana Tamás író társunkat mély családi szomorúság sujtá. Egyetlen nővérét: Szana Katalin kisasszonyt veszté el, ki kora virágjában, 22 évvel esett egy sorvasztó betegség áldozatául. — Ipolyságon mult hétfőn egy jeles ifju halálozott meg Sánta Gyöző, a megye tiszteletbeli aljegyzője, kinek halála annál nagyobb sajnálkozást keltett ismerőis fájdalomat szülei szívében, mivel gazdag tehetségei dus kamatot ígértek már a közel jövőben is. — Máramaros szigeten sem rég hunyt el a köztiszteletben álló özv. Asztalos Péterné 74 éves korában. A megboldogult Verécsy Julia irónőnek volt édes anyja. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Junius 11-kétől.

Junius 11-kén: „Tévedt nő,“ Verdi operája. — Junius 12-kén: „A király házasodik,“ vigj. 3 felv. — Junius 13-dikán: „Egyetlen leány,“ Fredeau vigjátéka és „Mérget ivott,“ vigjáték. — Junius 14-kén: „Lohengrin,“ Wagner operája. — Junius 15-kén: „Tündérujjak,“ vigj. 4 felv. — Junius 16-kán: a színház zárva volt. — Junius 17-kén: „A jó falusiak.“

Gazdasszonyoknak.

Kevert saláta.

5-6 jó burgonyát meg kell főzni, meghámozni és még melegiben összeapritani, sőt, eczetet, olajat reá önteni, valamint egy fél, apróra vágott vöröshagymát, mindezt aztán félre kell tenni, és ekkor három almát meghámozni, apró kockákra vágni, két heringot, 3-4 sardollát, 3 keményre főtt tojás fehérét, egy vörös répát, 3-4 eczetes uborkát, mindezeket szintén

apróra vagdalni és a burgonya közé keverni. Legutójjára a he-
ring tejét olajjal eczettel jól el kell dörzsölni, azt is a többi
közé önteni, az egészet kissé megczukrozni, egy marok káprít
és caviárt közé adni és a salátás tála tálalni. Disziteni e salá-
tát apró zöld salátával, vörös répával, kemény tojással és több-
e félével lehet, a mi a salátában van.

V. Luiza.

Klotild-rudacskák.

Egy meszely vízbe hat lat vaját kell tenni, hat lat czuk-
rot és egy kevés sót és ezt fel kell forralni. E forró vízbe
tizenkét lat lisztet be kell főzni, simára elkeverni és vagy egy
fél óráig főni hagyni. Ekkor le kell venni a tésztát a tűzről,
azonnal tizenkét tojás sárgáját és két egész tojást elkeverni
benne, és jól meglisztezett deszkán akár egy ujjnyi hosszú és
vastag rudacskákat, akár pedig pereczeket, karikákat sat. for-
málni belőle, meglisztezett sütőpléheken szép sárgára meg-
sütöni és akár csokoládé, akár pedig felforralt gyümölcslével le-
öntve melegen betálalni.

E tésztát hideg crême-mel is szokás csinálni, ez esetben
a tészta is hideg legyen.

Divattudósítás.

Legyünk akár fiatalok, akár pedig öregek, nem veszem rossz néven,
ha élénk figyelemmel kísérjük a divatot; nem kell annak sem feltétlen bá-
mulója, sem pedig vak követője lenni, ha egykor-máskor feltűnő ferdeségeit
is megfigyeljük, észreveszszük, és mi könnyen lehet — mint a közéletben
akárhányszor — mások hibáinak káros következményeit látva, a nem szé-
pet széppé, a szerénytelenséget egyszerűsítve igénytelen széppé vál-
toztatni.

A mai divatnak legfeltűnőbb jellege: az önállótlanág, nem a hány
ház, annyi divat, hanem a hány ruha, annyi divat. Végy fel egy hosszú uszá-
lyos ruhát, olt magadra rövidet, fodrosat, dudorosat, varrasd testhez álló
cerékkel ruhádat, avagy bő zubbonykával, tégy a derekadra hátul csokrot,
övet, olts tüniquet, készítsd el öltözködésed egy vagy akár kétféle szövetből:
mindig divatos léssz, ha a ruha szövete tiszta, friss és az újdonság színezet-
tét bírja. Maradj a sok év óta kedvelt magas derekak mellett, vagy kerítsd
ki elől akár négyzetben, akár szivalakban, végy hozzá nyakig érő csipke
alsó gallért, vagy készíts csak 2—3 ujjnyi csipkezetet a ruha kivágása kör-
rül, az egyikben olyan divatos léssz, mint a másikban, csak korodhoz,
alakodhoz illjék mind színre, mind szabásra nézve minden, a mit viselsz.
Ennek meghatározásában azonban, hogy mi illik, mi nem, ebben fekszik az
igazi ízlés. Ha nem tudod ezt, lehetsz ugyan divatos, egykor-máskor tán jól
is felöltözve, de mégsem érted az öltözködés igazi módját. Sokat határoz az
alkalom is, a melyre öltöznünk kell, és valóban ez az, a mi ellen hölgyeink
leggyakrabban vétnek. Sokan tudják ugyan, hogy a jó ízlés más ruhát pa-
rancsol felvenni, ha reggel a fürdőbe megyünk, vagy vásárlásokat teszünk,
mint ha délutáni látogatásba megyünk, egy barátságos meghívást fogadunk
el, vagy nagy társaságban jelenünk meg, és azért mégis találkozunk egykor-
máskor az utcán is olyan öltözékekkel, a melyek csak kocsiba valók, olya-
nokkal, a melyeket a por, szél mihamarabb tönkre fog tenni. És azért kérem legyünk
figyelemmel hová és minő időben kell mennünk, használjunk az utcára leho-
tőleg tartós egyszerű szöveteket, és tudjuk a szép és diszes ruhákat is szép
és diszes alkalmakra felhasználni. A minő visszataszító például egy nehéz
selyemruhával találkozni reggeli házi bevásárlásoknál, olyan jól esik a
szemnek ez időben a szebbnél szebb piqué, toile, battist ruhákat látni, a me-
lyekről tudjuk, hogy olcsók és csak színük- és frissességükben áll egész
értékük.

Ha ilyen elővigyázattal fogunk öltözködni, ha drágább ruháinkat ki-
méljük, az olcsóbbakat ízléssel tudjuk összeállítani, akkor tudom, férjeink
vagy apáink nem fognak annyit az új divatok ellen zugolódni, mert nem fog-
ják hallani azt a gyakori panaszt, hogy milyen hamar romlanak a szövetek,
minő rozszak a színek sat., mert néhány ferde kinövését leszámítva a mai
divatnak, csakugyan elég jó ízlést és egyszerűséget is lehet találni, csak
legyen a ki kövesse és azt minden más tekintetben is sajátjává tegye.

Végül pedig mai mellékletünkről: egy felső gallér szabás-
mintajáról néhány szót:

E gallérok igen kellemes kiegészítő részei nyári öltözékeinknek és
készülnek vagy a ruha kelméjéből, vagy pedig fekete tafotából. Az első
esetben a diszítés ugyanaz, mint a ruháé, fodor vagy szegély, az utóbbi eset-
ben pedig egy kis fekete csipke, fekete rüche, vagy rojt áll legjobban.

Az első számú rész az előrészt, a második a hátrészt, a harmadik
pedig a lebbentyüt jelöli, melyet tetszés szerint nagyobbra is szabhatunk.

Szótalány.

Árvay Irmától.

Egy szó, mint munka-eszköz, hasznos s jó;
Mint folyóvíz irtóztató;
S-el. Ezt utcán kikeruljék;
K-val. Soha sem szeretjük;
V-vel. Most már kevés van ép;
Cz-vel. Hódol ennek sok nép;
J-vel. Ember s idő teszi;
Ny-el. Ki-ki hasznát veszi;
Z-vel. Őrzi vagyonodat,
S nem ritkán saját magadat.
Gy-vel. Soknak ad kenyeret,
Biztosít jó keresetet.

Megfejtési határidő: július 16-dika.

A f. é. 20-dik számban közölt számrejtvény értelme:
„A milyen a munka, olyan a jutalom.“ Helyes megfejtését kö-
vetkező t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Pálffy Gyuláné, Pásztélyi Danielovich Emilia, Bene-
dikovics Róza, Zsigray Istvánné, Vajda Szerafine, Tell Mari, Gyura Janka,
Ratkovszky Mari, Marosy Emilia és Hermin, Szepessy Szilágyi Lidia, Szilá-
gyiné Rác Teréz, László Károlyné, Árvay Irma, Kaszap Mari, Darás Irén
és Irma, Ivády Nina, Szapper Janka, Nagy Antónia, Szücs M. Teréz, özv.
Zibai Sándorné, Jeszenszky Áranka, Szabóky Erzsike, Faragó Anna, Bá-
lint Julianna, Brocken Kovács Emma, Jancuska Hermin, Klein Margit és
Anna, Fehérváry Gabriella, Dubányi Róza, Erdensohn Emilia, Gruber Fe-
renczné, Sváby Izabella, Szántó Julia, Bogdanovics Hedvig, Kolozsváry
Kamilla, Csernó Vörös Erzsébet, Pesti Zsófia, Magyar Irma, Kühnel Ig-
náczné, Margittay Kálmánné, Földváry Georgin, Nagy Ida, Komáromi
Julia és Nina, Farkas Dánielné, Kiss Istvánka, Gergely Anna.

A f. é. 19-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag
beküldé:

Brocken Kovács Emma, Darás Irén és Irma, Juhász Vilma, Nagy Ida.

A 20-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag be-
küldték:

Pál Dobosfy Mari, Jancuska Hermin, Dubányi Róza, Fehérpataky
Fani, Szánthó Julia, Bukovszky Ilka és Regina.

Tartalom.

A mezei virág, Emiliától. (Vége köv.) — „A komédiából,“
E n d r ő d i Sándortól. — Viola, D a l l a m o s Ernőtől. (Vége.) — Külföldi
írók. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nem-
zeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szórejtvény. —
A t. rejtvény-fejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára.
— Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy felső gallér szabás-
mintaaja és előfizetési felhívásunk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

26. SZ.
Junius 26-kán.
1870.

Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Azon férfi nevét, kinek arczképét ezuttal a nagy közönségnek bemutatjuk, hiába keresnék olvasóink a szoros értelemben vett tudósok vagy művészek sorában és még kevésbé az államférfiak vagy törvényhozók körében, szóval, nem találnák azok közt, a kiknek arczképét a nagyobb közönségnek elismerés és követendő példának feltüntetni szokták. De ez a szokás is, mint annyi más, immár túlélte magát, és nem állhat fenn tovább az új kor polgárosodási iránya mellett.

Az a kor, mely általános elvé emelte azon igazságot, hogy a születés nem adhat kiváltságot,

Jámhor Vilmos.

nem állhat meg ezen elvnek egyoldalú alkalmazásánál, hanem észszerű következetességgel tovább haladva, azon igazságot is el kell ismernie, hogy a véletlennek semminemű adománya nem adhat megkülönböztetési igényt, mert csupán csak a hasznos munkásság számolhat elismerésre, az értelmi súly szerint osztandó ki a közbecsülés, tekintet nélkül arra, az élet bármely ágában nyilvánuljon is a hasznos munkásság és értelmi súly.

Bizonynyal a költészet és művészet ritka szép adományai az Istennek és a kik szívünket nemcsak érzésekre és eleménket világos gon-

dolkodásra tanítják és serkentik, méltán számolhatnak tiszteltünkre és szeretetünkre; de valjon csupán csak a költészet és művészet teszik-e az emberiségnek e nagy erkölcsi hasznót? nem buzdít-e bármely más közhasznú munkásság épügy nemes gondolkodásra és hasznos munkálkodásra? A gazda, a ki példát mutat, mint lehet a meddő talajt dusan termő földdé átalakítani; az iparos, a ki megmutatja, hogyan lehet a holt rögökből élő értéket állítani elő; a kereskedő, a ki megmutatja, hogyan lehet a jólétnek új forrásokat nyitni, csak olyan példaadói az erkölcsös gondolkodás és hasznos munkásságnak, mint akár a költő, akár a művész, és Howe e részben egy hajszálnyival sem kevésbé méltó az emberiség hálás tiszteletére. mint Humboldt Sándor, jóllehet ez utóbbi a „Cosmos“-t írta meg, előbbi pedig csak egy kis gépet talált föl: a varrógépet, mely által egyik emberi szükséglet tetemesen olcsóbbá lett és sok millió ember az aszkórtól ovatik meg.

Az igaz, hogy a költő hasznos munkássága sokkal szélesebb körben terjesztheti ki erkölcsi hatását és közvetlenebb hatást is idézhet elő, mint bármely más emberi foglalkozás; de ez nem ok a nagyobb tiszteletre, mert ez épügy a véletlen műve, mint akár a születés, akár a lutrinyerés, ez csak szerencse, de nem érdem.

A mi pedig a különös Isten adományát illeti, nagyon tévednek azok, a kik azt hiszik, hogy csak a költők és művészek dicsekedhetnek azzal; minden nagyobb szerű alkotásra ilyen különös istenadomány, különös hajlamok és tehetségek, különös lelki és erkölcsi erők közrehatása szükségeltetik; mert valamint nem minden ember születik költőnek, azonképen nem minden ember születik olyan nagy gazdásznak, mint például Kenessey Kálmán, vagy Korizmic László; olyan iparosnak mint például Ullmann Károly vagy Csanak, olyan nagykereskedőnek, mint Kochmeister Frigyes vagy Jalics X. Ferencz, hanem egyiknek is, másiknak is különös isteni adományokkal, különös értelmi és erkölcsi tehetségekkel kell hogy birjon; sőt hajlandó vagyok hinni, hogy ugyanazon ihlettség is, a mely a költő lelkét bizonyos időben megszállja, hogy felülemelkedve a földi lét köréből, mintegy az összes emberiség szívét érzi szívében dobogni, mondom, ugyanazon ihlettség szállja meg mindazon kiváló tehetségű embereket, a kik bármely ágában az értelmi foglalkozásnak, nagyszerű alkotásokat állítanak elő; ugyanazon ihletségre volt szüksége Howenak, hogy a varrógépet, Steffensonnak, hogy az új vasuti rendszert feltalálja, Clarkenak, hogy a lánczhyd tervét megcsinálja, mint Madáchnak, hogy az „Ember tragoediájá“-t megírja, csak hogy mindenikben az ő sajátlagos hivatási világában nyilvánult és épen úgy költői mű egy új gép, egy új gazdasági kérdés megoldása, vagy egy új kereskedelmi rendszer feltalálása, mint egy jó regény vagy színmű megírása, csak az ihletségnek rendelkezésére álló értelmi tényezőkben különbözik egyik a másiktól.

És a ki e részben egyetért velem és pedig egyet ért velem mindenki, a ki az új kor polgárosodásának színvonalán áll, az ránduljon ki egyszer Fehérmegyébe, Alesuthra, beszéltesse el magának, milyen volt az ottani főhercegi kastély kertje két év előtt, és aztán nézze meg, hogy milyen az most; vagy csónakázzon át Buda-Pesten a Dunán a Margit-szigetre és gondoljon vissza arra, hogy milyen volt e sziget két év előtt és milyen most, és ha szeme, szive, lelke bámuló elragadtatással gyönyörködik az előtte elterülő szépségeken, a melyeken nem tudni, mit bámuljunk jobban: a finom izlést-e, a melyről minden legkisebb pázsit tanuságot tesz; az éles-olmúséget-e, mely-

lyel minden fa és virágcsoportozat elhelyeztetett; az alapos szakavatottságot-e, melynél fogva minden egyes virág épügy önmagáért, mint az egész nagyszerű alkotásért a megfelelő ponton el van helyezve, akkor bizonynyal tisztelettel fogunk eltetni azon férfi iránt, a ki ilyen nagyszerű példányait állítja elő a kertészetnek és bizonynyal a legmelegebb érdeklődéssel azon férfi, felül a ki e nagyszerű alkotásokban nevét megörökíté. És mi örömmel felelünk e kérdésre: hogy e jeles férfi hazánk szülöttje, J á m b o r V i l m o s, József főherczeg főkeretése, ugyanaz, kinek arczképével ma a nagy közönségnek kedveskedünk.

És a tisztelet iránta csak növekedni fog, ha megtudják, hogy a magas értelmi polczot, melyre e jeles férfi magát felküzdte, csupán csak önön erejéből érhetette el; önön hivatási ösztöne által nógatva, tanult sok évig, bejárta Európa legnevezetesebb műkertjeit, nappal e kertekben dolgozott és éjjel a szakmunkákat tanulmányozta a növénytantól a mértanig; addig dolgozott egy-egy országnak nevezetes kertjeiben, míg annyi pénzt takarított össze magának, hogy tovább utazhassék, akkor tovább utazott Németországból Franciaországba, Franciaországból Angolországba és csak midőn érezte, hogy van mit haza hoznia, tért vissza a hazába, és azóta azon lankadatlan erélylyel, mely csak az alapos készütség melletti nagy hivatásnak sajátja, működik a kertészeti izlés nemesbítésén, példányszerű műkertek rendezése által, elébb gróf Pálffy Jánosnál, majd gróf Eszterházy Pápnál, három év óta pedig József főherczegnél.

— i — r.

Évek mulva...

— Feleségemnek. —

Imrefi Jánostól.
Évek mulva, évek mulva,
Egymás keblére borulva
Ismét édes a jelen;
Összejöttünk, mint két kis hab,
Szent frigyünk a mentő csolnak,
A nagy élettengeren...

Évek mulva, évek mulva,
Eljük át a multat újra,
Szívünk többet ugy se vár;
Mert ki tudja, hátha holnap
Elmerül a kicsiny csolnak...
S ismét széjjel hajt az ár?

Vagy talán egy-két év mulva
Halkan egymásra borulva
Két fűz suttog két nevet,
S e két név a mienk lézen,
S a két fűz, kis feleségem
Ott nöl sírjaink felett!?

A mezei virág.

Elbeszélés.

Emiliától.

(Vége.)

— No, szóljon, szóljon édes barátom, — sürgeté a leány — én tudom, hogy a báró valami üzenetet adott önnek át számomra.

— Honnan tudja? — kérdi Szűke.

— Tőle magától, maga sugta nekem ma este, midőn Etelka egy perezre a szekrényhez ment.

— Bátran megmondhatod neki! — buzdítá Etelka. — Mert a te drágalátos báród ma nem a legszebben viselte magát nálunk.

— Az ám! Képzelve csak, édes barátom, a mint Etelka hátat fordított, meg akart ölelni! — mondá a leány pirulva, de véghetetlen hamis mosolygással.

— Ugy? Akkor hát tessék elolvasni e levelet! — viszonzá Szőke, a báró levelét átadva neki.

— Levél! levél! Nos Etelka, nemde mondtam! Levél a bárótól! — kiáltá a leány, fel és alá lebegve a szobában és magasan feje fölött lobogtatva a levelet. — Megvan a levél, megvan a szerelmi vallomás, megvan a báró! No, de nézzük csak, hogyan fejezi ki magát a kópé! „Angyali Margit!“ „Imádott remeke a teremtsnek!“ vagy: „Egyetlen hölgye szívemnek!“ — szavalt nevetve, mialatt a finom rózsaillesztu levelkét felbontá.

Azonban alig olvasott pár sort a levélből, midőn szép gömbölyded arcza olyan veresre változott, mint egy érett pogácsa-alma, és a hamis leány kebele úgy hullámozott, mintha súlyos terhet tartana reszkető kezében.

Szőke Antal és Etelka szótalan bámulattal nézték a változást a leány arczán, csak azzal a különbséggel, hogy Szőke Antal az örömtől, Etelka pedig az aggodalomtól bámult a leányra.

— Mi van e levélben? — töré meg végre a csendet Etelka.

— Semmi, semmi! — lehelé a leány, reszketve a szégyentől, mialatt a levelet összegyűrte kezében. — Az a báró egy —

— Kópé! — egészíté ki Szőke Antal keserű mosolylyal, midőn a leány a megfelelő szót keresni látszott.

— Nem, nem kópé, hanem egy gazember! — fakadt ki a leány dühbel, és szemciből könnyek gyöngyöztek alá kipirult arczán. — Ilyen levelet mer ő egy becsületes leánynak írni! A gyalázatos ember! Csak kerüljön még egyszer szemem elé! De nem, nem akarom őt többé látni! Mondja meg neki, hogy — de igaz! Hisz ez nem csupán az én gyalázatom! No, várj csak, te jó madár, majd megtanítlak én téged, hogyan kell egy becsületes leányról vélekedni! — ezzel leült Szőke Antal íróasztalához és nem állok jót érte, hogy egyik-másik szó a tollában nem maradt-e, olyan sebesen nyargalt az á papíron.

— De gondold meg, édes barátnóm, hogy te magad adtál neki okot! — ügyekezett Etelka őt megnyugtanni; mert a szende „mezei virág“ hova-tovább jobban kezdett aggódni a dolgok ezen fordulatan.

— Okot? én? és valjon mivel? azzal, hogy elhitettem vele, hogy szerelmes vagyok belé? nos aztán? és ha az volnék is? azért föl volna jogositva, becstelennek tartani engemet? Hát olyan fogalmi vannak ő nagyságának a szerelemről? vagy én rólam? Jól van, jól! Tervem nem sikerült, én azt hittem, hogy ha szerelmessé teszem, javunkra fogom azt felhasználni, de csalódtam tervemben; jól van, de a becsületesemet nem hagyhatom nála odaveszni; van, a ki azt tőle visszaváltja — beszélt a leány, a nélkül, hogy föltekintene, vagy az írást félbe hagyá.

Végre készen lett az irással, és át sem olvasva, a mit irt, — hol is vett volna ő arra elég nyugodtságot! — de még csak le sem porozva az írást, összehajtotta a levelet.

— Nesze, barátom, fogja e levelet és adja át, de mindjárt, — mondá Szőkének.

— A bárónak? — kérdé ez, miután a leány izgatottságában-e, vagy talán más okból, ezimet nem irt a levélre.

— Dehogy! — viszonzá ez — Tárnoky Endrének! Mókus-utca 17. De igaz, adja csak vissza, majd elfelejtettem — ezzel újra kibontván a levelet, a báró levelét is hozzá csatolta, aztán újra összehajtotta.

— Így ni, most már elviheti, de mindjárt, kérem, különben magam viszem el, mert nincsen elébb nyugtom, míg e levelet Endrém kezében nem tudom — mondá a leány izgatottan.

Etelka is, Szőke is a legnagyobb zavarban voltak, de egyik sem mert szólni a leánynak, olyan valami szépet és fenégeset láttak a leány elhatározásában.

De ha akartak volna is ellenvetések tenni, belátták, hogy az ugyis hasztalan volna e perczen; a kis hamis Margit annyira föl volt izgatva, hogy nem is lehetett vele nyugodtan beszélni; maga kereste elő Szőke téli felöltőjét, maga segítette azt neki fölvenni, maga nyomta neki a kalapot és botot a kezébe és nyitotta ki neki az ajtót, csak menjen, siessen, szaladjon, a mókus-utczai 17-dik szám alatti házba.

VI.

A ki Tárnoky Endrét valami csiri-csári divathősnek képzei, az nagyon csalatkozik.

Azért, hogy a hamis kis Margit olyan nagyon szerelmes lett belé? A ki a fiatal sziv végletekben csapongó tulajdonait ismeri, az egészen rendjén találja, hogy a hamis kis Margit csak egy olyan férfiből lehet szerelmes, a ki magában véve eléggé szeretetre méltó ugyan, de a mellett megvan áldva olyan tulajdonságokkal, a melyeknél fogva a kis Margit lehetőleg gyakran duzzoghat vele egy keveset,

És ilyen egy fiatal ember volt Tárnoky Endre; komoly fiatal ember, egészen szakmájának élő, és a mellett maga a szeretetre méltóság, szive fölött az ész uralkodott, de ezen egyeduralmat a szivbeli gyöngédség tette kellemessé.

Mindjárt az első találkozás alkalmával — egy évvel történetünk kezdete előtt — a kis Margit úgy lett belé szerelmes, hogy ezen első találkozásakor összevesztek egy nagyon furcsa hajdisz fölött, melyben egy másik hölgy a társaságban megjelent — Margit egyik nagynénjénél történt ez első találkozás — és a mely hajdiszról a kis Margit azt állította, hogy az nagyon szép, Tárnoky viszont azt állította, hogy az cseppet sem szép; ezen aztán annyira összekaptak, hogy a kis Margit kinyilatkoztatta, csak azért is holnapután ilyen hajdiszben, — három emelet-formát képezett az illető hölgy fején, egy nagy virágpamattal a tetején — fog nagynénjénél látogatást tenni, és harmadnap csakugyan megtette az előre bejelentett látogatást a nagynéninél, a csudálatos hajdisz azonban nem jelent meg vele a fején; azt mondta, az ügyetlen fodrásznő csak két emeletre tudta feltornyosítani a haját, azért inkább egyszerű hajszinti fejdíszben jött el, tul is adott már az ügyetlen fodrásznőn, a miért aztán újra összetűzött Tárnokyval, — mert talán fölösleges mondanom, hogy Tárnoky jól megjegyezte volt magának az előre bejelentett újabb látogatást, — a ki azt vitatta, hogy, kár volt azért tudni a szegény fodrásznőn és ezen aztán újra annyira összetűztek, — pedig nem is volt igaz, hogy a kis Margit tudalott volna a fodrásznőn, — hogy még azon este Tárnoky egész őszintén megmondta neki, hogy milyen boldog volna, ha neki egyszer olyan kis felesége volna, mint ez az ő ellensége, és ez az ellensége annyira feldühödött ez őszinte nyilatkozaton, hogy azon módon ott hagyta Tárnoky, elszaladt a másik szobába, Tárnoky utána, százezer bocsánatot kérve vakmerőségeért, a mely

bocsánatot azonban a kis Margit egyszer sem akart megadni, nem is adta meg neki, még akkor sem midőn, — Isten tudja, hogy jött — Tárnoky karjai közt találta magát, persze, csak egy percig, talán addig sem, hanem mégis annyi ideig, hogy az ifju őt megcsókolhatta, és a leány — azt is csak a jó Isten tudja, hogy jött, — visszaadta ugyan neki a csókot, oh de milyen dühhel, olyan dühhel, hogy két hétig veszekedett vele e miatt és ezen két hét alatt annyira szerelmes lett abba a „csunya emberbe“, hogy azontul nem egyszer, de százszor is megcsókolta, valahányszor csak a nagynéninél találkoztak — és erős a gyanu, hogy a nagynéninek nem egészen tudtán kívül történtek e találkozások — természetesen mindannyiszor a legélénkebb vitatkozások folytán.

Ezek után még csak annyit tartok szükségesnek Tárnoky Endre egyéniségét illetőleg megjegyezni, hogy külsejére nézve azon férfiak közé tartozott, a kiknek az izletes egyszerűség jobban áll a piperkőcz cziczománál; szép magas, komoly alak, barna arcz és kék szemekkel, a melyekről a kis Margit azt állította, hogy villámokat szórnak; sötét hajzat és sűrű göndör körszakállal, a melyről a kis Margit azt állította, hogy ki nem állhatja, és nemes, gondolkodó, önérzetes homlokkal, a melyen, daczára huszanhat éves korának, már két finom vonal mutatkozott, a melyekről a kis Margit azt állította, hogy ránczok, holott csak a megfeszített munka nemesi czimere voltak; bizonynyal ez a nemesi czimer volt oka, a miért küzködni kellett az étellel; nem tudott eléggé mélyen hajlongani, nem tudott pártfogást koldulni, bizott magában és egy kisebb rendű vasuti alkalmazás mellett várta az időt, midőn a közfigyelmet saját erejéből magára fogja fordítani.

Éjjeli tizenegy óra felé járt már az idő, midőn Tárnoky, a ki még mindig rajztábláján dolgozva ült az asztal előtt kopogást hall az ajtón és utána nyomban a mi Szőke barátunkat látja belépni szobájába.

A két fiatal ember ismerte is, nem is egymást, egypár-szor találkoztak az életben, aztán ismét elvesztették egymást hónapokra, évekre, a mint ez már lenni szokott a nagyvárosi életben; a késő éjjeli látogatás tehát nem kevésbé volt Tárno-kyra nézve meglepő.

Hanem azért szives nyájassággal fogadta késői vendégét, a kis Margit után tudta, hogy szomszédok és a kis Margit sok szépet beszélt neki az utósó időben e szomszédságról.

— Ön bizonynyal Staub Margit kérésére szerencsételt most engem látogatásával és bizonyosan fontos ügyben — mondja Tárnoky a szokásos kölcsönös üdvözlések után, maga mellett a pamlagon helyet mutatva vendégének.

— Igen is Tárnoky ur, fontos ügyben, sőt mondhatni kellemetlen ügyben — viszonzá Szőke Antal, daczára annak, hogy idejövet egy jó óranegyedig gondolkodhatott megbizásán, meglehetősen zavarban.

— Talán bizony báró Tószeghyvel volt neki egy kis csetepátéja? — kérdé Tárnoky vidáman.

Szőke Antal nagy szemeket meresztett reá. Hát ez az ember tud valamit e dolgról?

— Csak szóljon bátran, édes barátom; — biztatá őt Tárno-ky — tudom, hogy a hamis Margit egy kis tréfát engedett meg magának az ön bárójával, a dolog nincs ugyan egészen inyemre, de ismerve Margitomat, nem akartam azt ellenezni, hadd égesse el egy kissé az ujját, a leczke nem fog neki ártani, és talán az ön bárójának sem, a mennyire szerencsém van őt ismerni.

— De talán mégis kissé nagyon erősen ütött ki a leczke — jegyzé meg Szőke.

— Hogyan? mi történt? — kérdé Tárnoky hévvel.

Feleletül Szőke kivette zsebéből Margit levelét és átadta Tárnokynak.

Ez nyugodtan olvasta el a két levelet, egy izma sem rándult meg arczán, egy mozdulat sem árulta el, hogy mit érez a levelek olvasása közben, és mégis úgy tetszett Szőkének, mintha az előtte álló ifju e pár perc alatt egy fejjel magasabbra nőtt volna.

Elolvasván a leveleket, egy szót sem szólva, néhányszor fel-alá járt a szobában, aztán megállt, megnézte az órát, féltizenkettőre mutatott, újra fel-alá járt a szobában, aztán újra megállt, és egészen nyugodtan mondá:

— Fogadja köszönetemet Szőke ur, szives fáradozásáért és mondja meg neki, — mert irni most nem vagyok képes — mondja meg neki tehát, hogy meg lesz velem elégedve.

Szőke bocsánatot kérve, a kései alkalmatlankodásért, elbucszott, és már az ajtóban volt, midőn Tárnoky utána kiáltá:

— Igaz-e Szőke ur, akar ön segédem lenni?

— Szívesen! — volt reá a válasz.

— Akkor hát legyen szerencsém holnap délben.

— Igen, itt leszek — felelé Szőke és ujabb meleg kézszorítás után távozott.

Szőke Antal hűségesen vitte meg Margitnak a Tárnoky-tól vett üzenetet és a kis amazon egész nyugodtan feküdt le reá és álmodott az ő kedves Endréjével és a rut báróval, az ő kedves Endréje is egész nyugodtan feküdt le és álmodott az ő kedves Margitjával és a rut báróval, a rut báró is egész nyugodtan feküdt le és álmodott a holnapi estéről és több efféle szép dolgokról oly édesdeden, hogy másnap, midőn reggel inasának csengetett, az inas azon jelentéssel lépett be hozzá, hogy már tovább fél óránál egy ur várakozik az előszobában, és okvetetlenül beszélni akar a nagyságos urral.

— Azok a kiállhatatlan kérvényezők! Még otthonn sincsen az embernek nyugtuk tőle. Mondja! neki, hogy tizenkét órakor a hivatalban leszek! — utasítá az inast.

— Nem kérvényező, esedezem alássan; azt mondta, hogy magánügyben — bátorkodék az inas megjegyezni.

— Akkor tehát kéregető, koldus, aláírás-gyűjtő. Nem vagyok honn. Hogy hívják? — pattogott tovább a nagyságos ur, álmosan.

Az inas kiment és percz mulva ismét bejött egy névjegygyel.

— Tárnoky Endre! Tárnoky Endre! Qu'est, que est cela: Tárnoky? Valami szabó lehet, ugy-e? — kérdé a nagyságos ur, mialatt reggeli pongyoláját feladatá magára.

Az inas reá hagyta, hogy valami szabó lehet, és a nagyságos ur engedelmével bebocsátá a monsieur Tárnokyt.

És a mint a monsieur Tárnoky belépett, a nagyságos ur nem pattogott többé, sem megvető büszkeség nem ült többé nagyságos ajkai körül; oh, azt a kifejezést ő nagysága ovatosan el tudja rejteni azon finom szeretetreméltó nyájasság alatt, melyet ez idő szerint üdvösnek tart a világnak mutogatni.

— Jó reggelt, Tárnoky ur! Bocsánat, hogy annyi ideig várakoztattam, de nagyon későn feküdtem le az éjjel, tulajdonképen csak hajnalban feküdtem le, ugy bolemélyedtem a munkába, hogy egyszerre csak a hajnal derengett be az ablakomon (pedig dupla redőny volt az ablakon), de hiába, a haza, a hivatal, a közügyek iránti kötelesség; azért tehát újra bocsánatot kérek, tessék helyet foglalni, és most mondja meg, mivel

lehetek szolgálatjára? — mondá a jeles férfi, mialatt a pamlogon helyet foglalva, Tárnokynak is helyet mutatott, és szivarral is megkínálta volna.

Tárnoky sem a szivart nem fogadta el, sem helyet nem foglalt, megköszönte a báró ur szives figyelmét, de nem szándékozta sokáig alkalmatlankodni, mondá, mialatt kabátja zsebéből a Margithoz irt levelet kivette.

— Báró ur, legyen olyan szives megmondani, ha ön irta-e e levelet? — kérdé, a báró szeme elé tartva az irást.

— Micsoda levelet? — kérdé a báró szokott nyájasságával, egy tekintetet vetve az írásra; de mintha egy meduzafőre tekintett volna, olyan ijedten kapta le ismét róla szeméit és fegyelmzett lelke mellett is alig volt képes elrejtteni zavarát.

— E levelet? — mondá újra, — Igen is, úgy tetszik, mintha én irtam volna, de azért meglehet, hogy nem én irtam, az írás mintha az enyém volna, legyen csak szives ideadni e levelet.

De Tárnoky nem akart olyan szives lenni.

— Minek az? — mondá nyugodtan. — E levél a báró ur által van aláírva és egy bizonyos Margit kisasszonyhoz intézve.

— Ah, vagy úgy! — mondja a báró nagy vidáman. — Most már emlékszem! E levelet csakugyan én irtam; de ön maga mondja, hogy egy bizonyos Margit kisasszonyhoz van címezve, ön pedig, úgy látom, nem az a Margit kisasszony —

— Nem, én Tárnoky Endre, mérnök vagyok, — igazolá magát Tárnoky.

— Igen örülök a szerencsének, és a mi a mérnököket illeti, én nagyrabecsülöm a mérnököket, ezek az ujkor pionierjei, hanem azért azt hiszem, hogy a tulajdon tiszteletben tartásának kötelezettsége alul a pionierek sincsenek kivéve, és miután e levél egyenes uton nem juthatott az ön kezébe, annál fogva ön szives lesz, azt nekem visszaadni.

— A levél a legegyszerűsebb uton jutott az ön kezembe, miután Staub Margit kisasszony az ön jegyese — jegyzé meg Tárnoky.

— Az ön jegyese! — kiálta föl a báró, valóban meglepetve. — Ez természetesen fordít a dolgon. És nekem erről mit sem szólt! Hallja uram, ez az ön jegyese magnifique egy jószág!

— Reménylen uram, nem fogja tetézni sértegetéseit! — figyelmezteté Tárnoky szokott komolyságával.

— Isten mentsen! Sőt ellenkezőleg, gratulálni akarok önnek e leányhoz, — mondja a báró, kit Tárnoky komoly nyugodtsága hovatovább jobban hozott ki begyakorolt önuralmából.

— Ez a levél tehát gratuláló-levél? — kérdi Tárnoky, gunyos mosolylyal. — Mondja meg kérem, mi indította önt e levél írására?

— Hogy mi indított e levél írására? — kérdi viszont a báró zavarodottan. — Semmi, higye meg Tárnoky ur, semmi, az egész egy kis tréfa volt, egyéb semmi, a leány szép, kedves, a leány nekem tetszett —

— És azért ön foljogositva érezte magát, öt ilyen botrányosan megsérteni, — veté közbe Tárnoky gunyosan.

— Botrányosan megsérteni? Hallja uram! — viszonzá a báró, büszkén hátravetett fejjel, de pillanat múlva újra viszanyerte sima nyájasságát. — De hagyjuk e dolgot — folytatá mosolyogva — az egész dolog valóban nem érdemes, hogy tovább is szóljunk róla.

— Az igaz; most itt egy nő becsülete forog fenn, a mit

nem szóval, hanem tettel szokás megóalmazni, — viszonzá Tárnoky komolyan.

— Ugy? tehát kihívás? A mint tetszik! — felelt a báró, és bárha a párbaj-codex szerint ily alkalommal az illedéki szabályok azt parancsolják, hogy az illető fél az ajtóig kísérje távozó ellenfelét, báró Tószeghy csak az asztal előtt állva, büszke főhajtéssal távozott el Tárnokytól, mert a jeles báró most tökéletesen elfeledkezett a párbaj-codex szabályairól.

De még egyébről is elfeledkezett most a jeles férfi; alig záródott be az ajtó és az örökké finom, mosolygó arc egyszerre a maga természetes valóságában tünt elő; nem volt azon sem mosolygó nyájasság, sem magas büszkeség, hanem alacsony, vadállati böszültség. Mint egy verembe esett toportyánféreg, úgy szaladt fel és alá a diszes szobában, melynek falain a drága festmények mintegy kárörvendezőleg tekintettek a magánkivüli teremtésre; feje, az a szép fő, mely csak fölfelé tudott állni, most mélyen alá horgadt; hajzata, az a dus selyem szálu, szőke, illatos hajzat, szana-szélylyel meredezett, alatta pedig a gondolatok, — oh, ha neki most gondolatai volnának, csak egyetlen egy gondolata, a mely kivezetné a borzasztó kelepcezből!

Megverekedni, ő, báró Tószeghy egy mérnökkel, ő, a miniszteri osztálytanácsos, egy leány végett, és minő leány végett? egy olyan leány végett, a ki öt bolonddá tette, a kihez ő egy ocsmány levelet irt és a ki e levelet jegyeseinek adta át; ki hallott még ilyen botrányosságot! És ezt a botrányos párbajt holnap minden hirlap száz meg száz változatban, száz meg száz csipős, élezes, gunyos megjegyzéssel fölczifrázva ki fogja kürtölni és ő az egész világ előtt kacaj és nevetség tárgyává lesz téve, ő, báró Tószeghy Arthur, egy Staub Margit által?

Mit csináljon? kihez forduljon? kinek szóljon? Barátjainak? Nem, nem, ezek csak kinevetnék, kihiresztelnék, mint a hogy ő őket kineveti és kihireszteli, mikor alkalom adódik reá; az ő körében sincsenek barátok, ott csak érdek van és élvhajászat, neki senkije sincs, a kihez ilyen borzasztó helyzetben fordulhatna!

Oh, csak bele ne kezdett volna e gyalázatos dologba! De hogyan is jutott bele e rettenetes kelepcezébe? Igen, igen, a kis Etelka által, ez az átkozott „mezei virág“ csalta őt bele a kelepcezébe, bizonyosan azért, mert kétszinű játékot üzött férjével, szemben dicsérte, hát mögött meg ócsárolta, azért megboszulták magukat rajta; no várjatok csak semmirevaló népség, megkeserültek ti még ezt a boszuállást!

Igy dühöngött és fenyegetődött a jeles férfi tehetetlen dühében, és midőn erre boszulihegő vadtekinetét fölvetné, hát kit lát maga előtt? a „mezei virág“-ot, férje: Szőke Antal karján.

A jeles háró meredten áll bámulatában. Hát boszulihegő vad gondolatai testet, alakot öltöttek? Hogyan jöttek ezek most ide?

Egyszerűen úgy, hogy a báró inasa jól ismervén a mi Szőke barátunkat, mint már többször, úgy most is bejelentetlenül bocsátotta őt be urához. De báró Tószeghy most sokkal izgatottabb volt, semhoggy ilyen egyszerű magyarázat eszébe juthatott volna.

Hogy mi ok és szándék hozta most ide e két embert? az oly kérdés, melyre nem szükség feleletet adnom, mivelhogy a ki e két ember szívében tud olvasni, az minden hosszas magyarázat nélkül megérti a lépés indító-okait, a ki pedig nem ért e nehéz mesterséghez, annak ugyis minden magyarázat hiába volna. Halljuk tehát, miként adják ők elő idejövételük czélját.

Első volt a mi Szőke barátunk a ki a szót fölvette.

— Bocsánatot kérek nagyságos ur, korai alkalmatlanságunkért, és mentsen ki a szükség.

— Micsoda szükség? — kérde a báró, meglehetősen el-kábulva e váratlan látogatástól.

— Az erkölcsi kötelesség, nagyságos ur — magyarázza ki magát a mi Szőke barátunk. — Mindenekelőtt ki kell nyilatkoztatnom férfini becsületemre, hogy mindarról, a mi az utósó hetekben az én lakásomon történt, csak tegnap értesültem tüzetesen; hallottam ugyan valamit azon barátságos látogatásokról, melyekkel a nagyságos ur szerény házamat megtiszteli, de arról, hogy minő játékot engedett meg magának az a pajzán Margit kisasszony, legtávolabb sejtelmem sem volt, ezt becsületemre állithatom, — mondá a mi Szőke barátunk, az ő nyílt őszinteségével hangjában és egész arczán.

— És a báró? Ez egy ideig zavartan nézett reá, aztán gunyos mosoly vonult el arczán; hogy is ne! ezt az az ember mondja, a kit ő évek óta a halálnál fájdalmasabban kínozott, a kinek legédesebb reményeit összezúzta! Hogy létezhesek a világon olyan ember, a ki mindamellet nem képes nemtelen boszura. az messze túl feküdt a báró ur erkölcsi láthatárán.

— Ez az ember bizonynyal fél boszujtól, azért beszél most ilyen hangon; jól van, hagyjuk reá, hogy csakugyan hiszek szavainak; hátha kisegít a hinárból! — gondolá a derék férfi és erre szokott nyájasságával mondá:

— Tudom, édes Szőke ur, meg vagyok győződve az ön nemes jelleméről, csak az a baj, hogy a világ másképp fogja majd fel e dolgot; tudja, édes barátom, a világ a látszat után ítél, és ez bizony ön ellen bizonyít. A mi engem illet, én nevetem az egészet, egy kis fiataalkori tréfa az egész, de ön, ön, édes barátom, hisz ismeri a példabeszédet: nem a tolvaj a bűnös, hanem az orgazda! — és ő nagysága olyan finomul mosolygott e szavaknál, de oly finomul, hogy Eteknának, a szende Eteknának is nagy kedve volt, legalább egy kis frieskát adni e semmirevaló orrára.

— Épen azért jöttem ide, hogy a mennyire lehet, jóvá tegyük hibánkat — jegyzé meg Szőke Antal komolyan.

— Jóvá tenni hibájukat? Édes barátom, ez nehezen fog menni, mert ön talán nem is tudja, hogy egy bizonyos Tárnoky engem kihívással fenyegetett — viszonzá a báró nevetve.

— Tudom, sőt annyira tudom, hogy Tárnoky engem kért föl egyik segédül — viszonzá Szőke.

— Önt? segédül? hisz ez pompás! No látja, hogy most már semmit sem lehet tenni ez ügyben! — nevetett a báró.

— Talán mégis, például úgy, hogy Tárnokyval elhittjük, hogy az egész csak tréfa volt. Tárnoky csak keveset tud az egésztől és ha sikerül őt meggyőzni arról, hogy az egész csak tréfa volt — mondá Szőke.

— Tréfa, tréfa, — mondá utána a báró s szíve megkönnyebbedett e szóra — az igaz, hogy ez fordítana a dolgon; például —

— Azt lehetne mondani, hogy Margit csak próbára akarta tenni jegyesét — egészíté ki Szőke.

— Az ám! Hallja maga Szőke barátom, ez egy pompás gondolat! — mondja a báró egészen fölvidámitva, — Akkor szó sem lehet többé a párbajról. De az a Tárnoky, el is fogja-e ez azt hinni?

— Kétségtelenül, ha Margit kisasszonyt is meghódítjuk részünkre — viszonzá Szőke.

— Ha Margit kisasszonyt részünkre hódítjuk? És hiszi ön, hogy ez sikerülni fog? — kérde a báró.

— Ezt én vállalom magamra — mondja erre Eteka, — és én felelek a sükeréről is, egy föltétel alatt.

— És ez a föltétel? — kérde a báró udvariasan.

— Ha a báró mint kérő jelenik meg Margit kisasszony édesanyjánál, — folytatá Eteka.

— Mint kérő, én? hogyan érti ezt asszonyom? — kérde erre a báró meglepetve. — Ez az ostoba liba talán még azt hiszi, hogy a miért a szép Margitnak szerelmi ajánlatot tettem, hát nőül venni őt is hajlandó volnék! — gondolá magában a derék férfi.

— Nem a maga, hanem Tárnoky számára — világosítá őt fel Eteka.

— Vagy úgy! Igen szívesen! Akár mindjárt — viszonzá erre a báró udvarias szolgálatkészséggel.

— Csakhogy az nem megy olyan könnyen, mert az anya nem hajlandó beleegyezni szerelmükbe, — folytatá a nő.

— És vajon miért ne volna hajlandó?

— Azért, mert rögeszméje, hogy csak oly mérnöknek adja leányát, a ki egyszersmind vasuti igazgató — jegyzi meg a nő.

— És Tárnoky nem egyszersmind vasuti igazgató? Már ez baj! — mondja Tószeghy gondolkodva.

— De a melyen a nagyságos ur egy fél óra alatt segíteni tudna, — viszonzá Szőke mosolyogva. — Nagyságod bátyja —

— Igaz, úgy van! A bátyám, gróf Kiliti, az államvasut főigazgatója.

— Nagyságodnak csak egy szavába kerül és boldoggá teszi barátnőmet — esedezett Eteka — Tárnoky jeles férfi, barátnőm pedig csak én miattam —

— Csak kegyed miatt adta át völegényének leveletem? — mondja a báró hévvel. — Jól van, akkor megyek, azonnal fölkeresem bátyámat és egy óra mulva önöknél leszek.

— Az igazgatói kinevezéssel — tevő hozzá Eteka.

— Természetesen! Hogyan is merném másként tiszteletemet tenni? Egy kis vasuti igazgatói állomás pedig mindig készen van a bátyámnál kegyencei számára. Aztán egyenesen a mamát rohanjuk meg és még ma este megüljük a boldog pár kézfogóját, nos, jó lesz így? — kérde a báró vidáman.

— Oh, nagyon jól, nagyon le leszünk kötelezve nagyságodnak! — mondja a nő, és jó szívében el volt felejtve minden keserü indulat ez ember iránt. Siettek is el tőle, hogy a nemes férfi minél előbb vissza is térjen a minden vasutak felett rendelkező gróf bátyjától.

— Vigyen el benneteket az ördög! — mondá utána a nemes férfi. — Adnék én nektek vasuti igazgatóságot, csak ne volnék vele kénytelen! De meg kell tenni, csak így menekedhetem meg az átkozott párbaj-hinárból! — mondá magában, midőn a két jó ember távozott, és gyorsan felöltözködve, a gróf bátyához sietett.

VII.

Ezek után kell-e még többet mondanom? Hogyne, hisz hátra van még a derék Maróka né ő nagysága és a kedves Staubné asszonyság, hát azokkal vajon mi történt, mióta nem vala hozzájuk szerencsénk?

Ah, nagy dolgok! Először is az, hogy a két kedves szomszédnő már három hét óta egy szót sem szól egymáshoz, és nehogy a lépcsőn összetalálkozzván, köszönni legyenek kénytelen egymásnak, Staubné asszonyság inkább a hátulsó lépcsőt használja a külvilággal való köz'ekedési eszközül; a lépcső ugyan egy kissé szemetes, de mitsem tesz, egy kis keserűséggel több vagy kevesebb e siralom völgyében; aztán inkább a hátulsó lépcsőt járni, mint Maróka né ő nagysága beszédjét hallgatni.

Az ám, és ezt Staubné asszonyság mondta és pedig báró Tószeghy kedveért mondta, ugyanazon báró Tószeghyért, a ki

miatt pár héttel elébb a szende „mezei virág“-ot a pokol fenekére szólták. De ez még akkor volt, midőn Margit még nem járt át a „mezei virág“-hoz, azóta megváltoztak a jó asszonyság nézetei e részben, talán a hamis Margit dicsekedett el vele Etelka barátnője érdekében, de az is meglehet, hogy Marókayné ő nagyságának saját természetes kémkedése által tudódott ki, — elég hozzá, mióta Staubné asszonyság arról értesült, hogy báró Tószeghy az ő leányának udvarolt, — és hogy ne értesült volna róla mikor Marókayné ő nagyságának tudomása volt e dologról! — azóta egészen más szemmel nézte a látogatásokat és Szőke Antal és a szende „mezei virág“ értéke is egyszerre nagy magasra szökkent föl előtte.

Báró Tószeghy Arthur az ő leányának udvarol! Oh, mint éledt föl Staubné asszonyság elkeseredett szíve e hírre! az a gondolat, hogy az ő leánya báró Tószeghy Arthurnévű változtathatik át, képes volt a gondviselés minden kaján szeszélyével kibékeltetni a jó nő szívét.

Azért veszett össze Marókayné ő nagyságával; mit üti belé az orrát e dologba? mi köze neki hozzá, ha báró Tószeghy az ő leányának teszi a szépet és mi rossz van abban? ha teszi, azért teszi, mert szereti, és ha titokban teszi, azért teszi, mert az regényesebb! A bizony, ennek a parlagi falusi nagyságnak fogalma sincs a regényességről; ez csak pletykálni tud és irigykedni, az ám, fáj a lelkének, a miért ilyen szerencse néz leányára!

Igy gondolkodott és zsörtölődött a derék Staubné asszonyság egyik nap úgy, mint a másikon, természetesen nem a leánya előtt, de hogy mutatta volna ennek, hogy ő tud valamit az ő titkos szívilágáról! — és napról-napra nyugtalanabbul várta az órát, midőn báró Tószeghy Arthur az ő anyai lábaihoz borulva, az ő anyai áldását fogja kérni szerelmére, és mint fogja őt aztán az ő anyai keblére szorítani ezen szavakkal: „Báró vöm Tószeghy Arthur“; egész napokig tünődött azon, hogy melyik hangzik költőiebben: „Báró vöm Tószeghy Arthur“-e, vagy úgy: „Báró Tószeghy Arthur vöm?“ és még nem volt egészen tisztában e fontos kérdés iránt, midőn báró Tószeghy Arthur csakugyan belépett hozzá, és ha nem is térdre borulva, de mégis megkérte leánya kezét, csak hogy nem a maga, hanem Tárnoky Endre vasuti igazgató számára, és aztán — hiába, csak meg kellett nyugodnia a gondviselés szeszélyében, a kis Margit hivatkozott édes anyja saját szavaira, mely szerint egy vasuti igazgatónak előre biztosított az ő anyai áldása, és — ismerjük már a kis amazont eléggé arra, hogy az anya nem tagadhatta meg szerelmétől áldását, ámbar ő nem olyan mérnöki igazgatóságot értett, a minőhez Tárnoky Endre a kis „mezei virág“ utján jutott, hanem olyan belső-félet, de a kis Margit, aztán a félelem Marókayné ő nagysága gonosz nyelvétől, így mégis csak szépen el lehetett simítani a nagyralátás kudarcát, még az nap este megvolt tehát a jegyváltás.

És a mi Szőke barátunk?

Nem tért többé vissza a hivatalba. Nem akart többé találkozni báró Tószeghy Arthurral, nem akarta többé látni, minő ember kezében vannak letéve a haza szent érdekei és annyi nemes szív és jeles tehetség boldogító reményei; a milyen lángoló rajongással lépett egykor e pályára, olyan összezuzódott szívvel lépett ismét le róla; Tárnoky közbejárása folytán rövid időn igen előnyös alkalmazást kapott egy magántársulatnál, hol képességei és szorgalma kellő elismerésben részesülnek.

Külföldi irónök.

(Vége.)

Európai utazásából West-Pointba ment, hol fia katonai intézetbe járt.

Végre Cubába vonult, birtokára, hol aztán állandóan tartozkodott, folyton az irodalom terén működve. Halála 1845-ben következett be s Mantaszban temettetett el, nagy és fényes pompával.

Brooks művei között legjobban kiválik ama költői beszélye, mely „Zophiel or the Bride of Seven“ czimét visel, s mely megjelenésekor roppant föltűnést okozott s több nyelvre is lefordított. E műve állandóan megalapítá hírét s bár ezután még számos költői művet tett közzé, mindezek költői beszélyét belbecsre nézve nem mulják fölül. A „Zophiel or the Bride of Seven“ egy bukott angyalnak szerelmét festi. Számos akadály van Zophiel útjában, számos versenytársa működik ellene s Zophiel mindezeket a legesudálatosabban győzi le. Érdekesen s fokonsint elragadó szépen festi Brooks Zophielnek benne fölébredt s egyre erősebbé vált szenvedélyét. Eleinte meleg érdeklődés kél szívében s később forró, el nem oltható szenvedély. A fokozat lélektanilag ép oly kitünő, mint megragadó. Zophielnek számos varázslatot kell véghez vinnie s ezeket a kétségbeesés kitartásával eszközli. Zophiel kedvese Eglá, egy Ecbatanában élő zsidónő. Ez mély érdeklődést mutat Zophiel iránt, de sehol sincs világosan feltüntetve, hogy igazán szereti. A mi kedvessé teszi Zophielt előtte, az az a varázs, melylyel a szép zsidónőt elkábítja.

Zophiel már-már diadalmat ül, midőn a végzet ellene fordul s letiporja. — Eglá egy halandó nejjé lesz.

Látni való, hogy Brooks e művében magasabb költői fölfogásra törekedett. A magasabb hatalmak szerepeltetése, mely legkevésbé sem jelvényes színezetet kölcsönöz e műnek, némileg az epos magaslatára emeli e költői beszélyt. A jellemzés e műben igen jeles; alig találkozunk költői beszélyvel, melyben a szenvedély oly nagyszerűn, mondhatni bravourral volna kifejezve. A festések igen szépek, koronkint elragadók s csak az a kár, hogy néha a mű egységének rovására, nagyon is gyakoriak. Átalában a mű szerkezete ellen lehet kifogást tenni, a részletekben nincs mindenütt megtartva a kellő arány.

E költői beszélyen kívül Brooksnek különösen költeményei érdemelnek elismerést. Számos lyrai költeményt írt, melyek Sigourney asszony verseivel rokonok. A vallásos, komoly hang legalább e költőnőre emlékeztet, kit szintén bemutatunk majd olvasónőinknek. Brooks mégis férfiasabb s erélyesebb s ez arra mutat, hogy az európai forrásból csak keveset merített. Átalában Brooks inkább a formát sajátította el a németek és angoloktól; a mű benső lényegét nem kölcsönzi tőlük, csak az idomítás titkát leste meg. Brooks phantaziája igen mély és igen termékeny. Eredetinek is mondhatni, — bár a „különczködő“ epitheton jobban illenék rá. S tán e körülmény oka annak, hogy e kitünő irónő, kinek egyébiránt a Maria del Occidente név elég népszerűséget szerzett, nem annyira közelmert, mint tehetsége méltán megérdemlené.

Brooks Máriával egyidőre búcsút vehetünk bájos olvasónőinktől. Hét külföldi irónőt mutattunk be, mint kik a jelenben s a közel-múlt irodalmi korban elsőrendű helyet foglalnak el. Ezuttal csak a németekre s egy amerikai szorítkoztunk; adandó alkalommal még Sigourney asszonyt s a svéd, angol és francia irodalom jelesebb irónőit mutatjuk be.

Prém József.

Egy hét története.

Junius 22 kén.

Kedves vendégeim. — A torlaszok. — A „Szép utcza.“ — Tömeges meghívók. — Némesítési tényezők. — Egy kávéház. — Egy pénztárnok. — Az önkéntes vízvezeték. — Kirándulási élmények. — A tizenhárom. — A vaczi utcza. — A windsori vig nők.

E napokban egy barátom látogatott meg, egy kedves falusi ember, tele barna-piros jókedvvel, a milyennel csak a falusi levegő, meg a jó aratási kilátások festik be az arcokat; feljött hozzám falusi birodalmából, hogy bemutassa nekem egész boldogságát, egy mosolygó szemü, viritó arczu fiatal nőcskét, a kit pár hónappal előtt magához hódított, és ki saját szavai szerint, azért is örömmel engedett férje kívánságának a Pestre jövetelt illetőleg, mert később aligha lesz módjában hazuról elmenni, pedig úgy vágyódott már Pestre, az ország szívébe, a melyről az ujságok olyan sok szépet írnak hol egy nap többet lát és hall az ember, mint náluk tiz év alatt, hol az utcza por, a mi pedig náluk is elég nagy mennyiségben terem, hatósági felügyelet alatt áll, aztán a színház, az utcza élet, a művészet és tudomány, a felső-és alsóház és száz egyébféle nevezetesség, a melyek a magyar vidéki hölgyek melegen érző kebelében annyi hő vágyat költenek, hogyha azok mind teljesebbé mentek volna, Magyarországot már rég az első hely illetné meg a világon.

Gyönyörűség volt hallani a kis asszonyka magasztaló szavait, piros piczi szája mosolygását pedig előre is a magam számára foglaltam le, ez a mosolygás, borra való a mi nekem van szánva kalauzi minőségemért, és ilyen piros rózsa-mosolyért szivesen szegődöm be pár napra kalauzi szolgálatra.

Másnap reggel tehát elindulánk; uti tervet nem készítünk, vendégeim én reám, én pedig a véletlenre bízom a programcsinálást, minden ut mulatságra vezet, mondám, és mivel ez a közmondás egy kicsit Rómát is juttatta eszünkbe, a férj, — nem a nő — véletlenül a Rómába való utazásra vitte át a beszélgetést, a csallhatlansági dogmára, melyet ott e napokban a polgárosodásnak szemébe fognak vágni, és barátom annyira belebeszélte magát is, engem is ez éjsötét világeseménybe, hogy egyszerre csak leszegződve álltak lábaink, nem a világesemény, hanem egy utcza előtt.

— Mi az? torlasz! barrikád! — mondá barátom, oly hangon, mely meglepetést akart kifejezni, és azért az utcza tulsó felére hallatszott el, és egy husz év előtti tekintettel, melyet valószínűleg honvédőrnagy atyjától kapott örökségben, tekintett körül, hogy hol vannak tehát a barrikád ostromlói, vagy védői, hogy a körülményekhez képest, egyikhez vagy másikhoz csatlakozzék.

Ezeknek azonban hire sem volt a tájékon, hanem igen is voltak a barrikádok körül nagy mennyiségű gyermekcöcök, legények és leányok, egytől egyig téglaszin arcokkal.

— Nem barrikád ez, barátom — nyugtatám meg a fiatal nőt, — hanem csak építési anyagok, téglák, fa, állványok, mész, homok és a többi, mivel hogy itt jobbról is, balról is házakat építenek.

— De akkor itt nem lehet járni? — mondá a fiatal nő aggódva.

— Az igaz.

— Mivel hogy itt könnyen agyonüthetik az embert.

— Az is igaz, ütöttek is már itt agyon két munkást a lezuhanó téglák — felelém én.

— De akkor talán úgy kellett volna intézkedni, hogy ilyen szűk utczában egymással szemben álló két ház ne egyszerre, hanem egymásután, előbb az egyik, aztán a másik építessék föl — jegyzi meg a nő.

— Az nem igen volna lehetséges — felelém én, — mert méltóztatik tudni, hogy nálunk a lakáshiány —

— Ah, az már más! — veté közbe barátnőm — tehát e két háztulajdonos, majd aztán lejobb szállítja a házbéreket?

— No, minden esetre! — hagyám én helyben, ámbár nem tudok arra példát, de az ember szereti lakóvárosát, ha mindjárt drágán adja is meg a szeretet árát.

— De akkor végkép el kellene rekeszteni az utczát! — jegyzé meg barátom. — Az ember csak nem reszkirozhajta az életét!

— Nálatok falun nem, de mi fővárosiak vagyunk, nekünk erre külön hatóságunk van, ennek a kötelessége gondoskodni a főváros hiréről — felelém én.

— A mihez az is tartozik, hogy minden nap új baleset adja elő magát! — nevetett barátom.

— Ugy van — felelém én, de nem nevettem.

— És hogy hívják e szép utczát? — kérdé barátnőm?

— E szép utczát: „Szép utcza“-nak hívják — mondám, mire ismét barátnőm nevetett.

Igy kedélyesen nevetve szépen visszafordultunk volt és mentünk cél és irány nélkül pár száz lépést, akkor meg barátnőm lábai szegeződtek le; egy utcza-sarokhoz értünk volt, a hol egy meglehetősen fővárosiatlan fali kerítés tele volt akgatva minden színű és nagyságu hirdetésekkel.

— Nini, mennyi színlap! — mondja barátnőm, örvendetes meglepetéssel.

— Nem épen színlap, — jegyzém meg én — hanem mindenféle mulatságra való meghívó-jegyek, a fővárosi tisztelt közönséghez intézve.

Barátnőm könnyen megfogható kíváncsisággal sorban elolvasta a sok falragaszt és minél tovább olvasott, annál élénkebben rajzolódott le tiszta szép arcán fokozatosan az átmenet kíváncsiságból csudálkozásba, csudálkozásból boszankodásba és boszankodásból közönybe.

— Ezek nem mostani falragaszok, hanem tiz, harmincz vagy ötven év előttiek — mondá végre kedves gyermekem mosolylyal.

— De sőt inkább, egytől egyig a mai nap, vagy esti mulatságokra hívják meg a közönséget; itt, a „Neue Welt,“ ott a „Varietés,“ az meg a „Blauckatz,“ ez meg a „Madame Kratichwill's, Kindertheater,“ ott meg az „Elizium“ satöbbi, — magyarázám meg én kalauzi buzgósággal.

— De hisz ezek mind német falragaszok! — veté ellen az én kedves barátnőm.

— Az ugy van, biz azok mind német falragaszok és a multságok is mind német multságok, azokban németül megy minden, a tánczig, mert a mi a tánczot illeti, az —

— Magyar! — vágott szavamba barátnóm.

— Nem épen, hanem — hogy is mondjam — francia -- viszonzám én.

— De hisz akkor több most itt a német szellem, mint a német világban.

— Az ugy van, — hagyám helyben én — de ez onnan van, mivel most sok hivatalunk van, képviselő-házunk van. főrendi-házunk van.

— És ezek a németiséget segítik elő a magyar fővárosban? — kérdé a fiatal nő.

— Nem épen mindenki, de olyik-olyik és kellő bosztással; az országában magyarok, a „Neue Welt“-ben németek, ütni magyarul ütjük egymást, a „Neue Welt“-ben aztán szépen összesimulunk ismét — világosítám fel barátnőmet.

Ez érdekes beszélgetésből barátom hangos nevetése zavart ki; barátom ugyanis a falragaszok tanulmányozását nevére, nevépedig én reám bizva, egy közeli kávéházba sietett, egy pohár hűsítőre és most a kávéház ajtajában állva, hangos nevetéssel kiáltá nevemet.

Rohanvást siettem oda, az én falusi barátom még valami galibát is csinálhat ott jókedvében!

— Képzeld csak barátom, itt e kávéházban egyetlen egy embert sem tartanak, a ki magyarul tud! No, ugyan szépen vagytok ti fővárosiak!

— Az onnan van, barátom, — magyaráztam meg én neki a dolgot, — mert ide csak uri vendégek járnak.

— Vagy ugy! Akkor hát jerünk odább egy házzal! — mondá barátom boszus nevetéssel és utközben elbeszélte, hogy Martonvásáron majd lemaradt a vasutról, mert az állomáson jegyet kellett váltania, az ottani vasuti pénztárnok pedig szintén nem tudván egy szót sem magyarul, addig kellett várakoznia, míg egy hivatal szolga jött a pénztárhoz, a ki tolmácsul szolgált közte és a pénztárnok közt a vasuti jegy tárgyában.

— Hát te nem tudsz németül? — kérdém én.

— Tudunk, de csak Németországban, itthon magyarok vagyunk, — felelé férje helyett a nő, nemes önérettel.

Folytattuk utunkat, de ismét nem sokáig haladhattunk, egy uteza-kanyarulatnál nagy néptömeg állta utunkat.

— Hát itt mi történik? — kérdé barátom.

Körültekinték, az uteza közepén vastag vizsugar szök-
kent föl.

— Ah, a vízvezeték! Öntözik az utezát! — mondá a fiatal nő örömmel.

— Az ám, — felelé erre egy vastag nyaku hang a tömegből. — Hiba esett a csöbe és most a vízvezeték magától pótolja az utezaöntözést, — azzal odább sietett és vele együtt mi is tovább siettünk, mert percz múlva már talpunkat nyaldosá a vezeték hig nyelve.

Az én kedves vendégeim most egészen megfélekedve arról, hogy engem kalauzoknak választottak, teljes erővel siettek ki a vízvezeték lőtávolából, csak a hatvani uteza sarkán álltak meg, akkor sem a maguk jószántából, hanem azért, mert a lóvasut vontá magukra figyelmüket; ez a találmány egyszerűen megnyerte barátom tetszését; vasut is, nem is, aztán a kocsivezető magyarul is tud — füttyölni; azonnal készen volt

elhatározásával, hogy megyünk ki a városligetbe; én ugyan az Eszterházy-képtárt, vagy a Muzeumot ajánlottam neki, de egyik sem nyerte meg tetszését; az Eszterházy-képtár azért nem, mert eladó, és ezért minél jobban tetszenék neki, annál rosszabbul esnek neki, a Muzeum ellen meg Pulszky végett volt valami kifogása, mintha ez nem volna Muzeumba való ember, elég hozzá, akarva, nem akarva, a városligetbe kellett mennünk; de: „Ember tervez“ sat; alig értünk ki a kerepesi ut mögötti erdősorra, midőn az én barátom már megbánta elhatározását, mert szemé előtt egy soha sem látott tájképtárult volna fel, halogy képes lett volna hasznát venni szemecinek. Ugyanis épen szél fúván — levén ez nálunk most napi renden, — az említett uton olyan vastag homokfelhőket kavart fel, hogy három lépésnyire sem lehetett látni sem előre, sem hátra; és mégis nem annyira e szürke káosz hatott olyan érzékenyen az én kedves barátomra, mint inkább az a körülmény, hogy nem tudta sem szemét, sem száját kinyitni; ha még por volna! de homok! nem is homok, hanem valóságos tühegy, vagy szunyog-füllánk! Leszálltunk tehát az egyik kocsiról, felálltunk a másik kocsira és visszatértünk a városba, teli haragos gondolatokkal és fővárosi homokkal!

Lakásomra érve, barátom lefeküdt, azt mondta, főzessek neki erős izzasztót, mert minden porusa körül-belül be van tapasztva homokkal egész az orra töveig; ebédre is csak azért ment velem a vendéglőbe, hogy megtudja, mikép lehet egy két forintos ebéd után éhesen fölkelni az asztal mellől, és ha még legalább magyarul huznák az embert! De a pinczér itt is német, az étlap szintén az, csak a szolgálat magyar, alig birtam visszatartoztatni, hogy a pinczérrel össze ne vesszen, a miért egy kis félóraig várakoztatta az ételre: édes Istenem, hát még mit szolt volna, ha csakugyan kimentünk volna a városligetbe, a hol nem fél-, hanem egy egész óráig kell sokszor az ételre várakozni és akkor is rostélyos helyett sült subagallért hoz a pinczér!

Ebéd után a kávé ellen semmi kifogása nem volt barátomnak, mivel hogy azt nem ivott, kávé után aztán elmentünk a főrendi tábla gyűlésére, épen kerek számmal tizenhárman voltak jelen született törvényhozóink közül, ide számítva az elnököt is; és az a 13 is olyan képet csinált egymásra, mintha esudálkoztak volna, hogy miért vannak ők itt; nem is maradtak itt sokáig, a mint jövének, azonképen el is menének, én is mentem vendégeimmel együtt a hölgyek kedves Mekkájába: a váczai utczára, és mialatt kedves barátnóm Alter és Kiss gyönyörű kirakatát bámulta, az én kedves barátom a sok női szépségen felejtette szeméit, melyek ez idő tájt ez utezát élénkítik; tudakozódott, hogy ezt is, azt is hogy hívják; bizonyosan csupa grófnők, vagy bárónők ezek, mondá, — honnan gondolja ezt? kérdém én — Onnan, mert feltűnőleg sok gróf és báró jár utánuk, én reáhagytam, hogy ugy van, csupa grófnők és bárónők ezek, csak a nevüket ne kérdezze tőlem; onnan aztán a nemzeti színházba mentünk, épen a „Windsori vig-nők“-et adták, Nicolai kedves vig operáját, melyben Balázs-Bognár Vilma éneke majd megrepesztette barátom keztyűit, ugy tapsolt neki, és azonképen Kvassayné asszonynak, Köszeghynék és Hajósnak, egészen el volt ragadtatva a gyönyörű énektől, csak azért boszankodott szörnyűképen, hogy ezt a kedves operát miért nem magyar nyelven adják elő a nemzeti színpadon, és midőn azt mondám neki, hogy hiszen magyar nyelven adják azt elő, még szelid lelkű neje is tiltakozott ezen állítás ellen; micsoda magyar nyelv az, a miből ők egy szót sem értenek? És csakugyan én is, a ki pedig már meglehető-

sen hozzátörődtem a mi operai magyarságunkhoz, egy szót sem értettem a szövegből.

Igy végződött kedves vendégeimnek ez nap és ezzel együtt körülbelül a hét történetét beszéltem el. —i —r.

Budapesti hírvivő

Az ideai első félévben ez levén lapunk utósó száma, kedves köteletségemnek ismerem, köszönetet mondani hölgyeinknek azon szives bizalomért, melylyel a letelendő félév folytatásban is úgy engem, mint lapomat megtisztelték, azon ígérettel, hogy a jövő félévben is legfőbb törekvésem leendő, lehetőleg igényük szerinti, azaz oly lapot állítani ki, melyben a tanulságos a mulattatót, a változatosság az iránybeli következetességet egymást kiegészítendik. Ezen vezérelvem sokkal ismeretesebb már hölgyeink előtt, semhogy azt itt részleteznem kellene; azért csak annyit, hogy jelszavunk: fölvilágosodás, erkölcs, szeretet, igazság és munkásság a köz- és magánéletben, a családi és társas-körökben, a nők közreműködése mellett azon határig, melyet a nőiség nekik vont.

Es mert ez egyszermind az összes művelt világ jelszava, nem szükség különösen fölkerémem hölgyeinket arra, hogy támogassanak az új félévben is; tették ők ezt eddig is évek óta, tessék ők ezt minden jó ügynek, és — bizonynyal nekem is meg fogják azt tenni, terjeszteni fogják lapomat, mely évek óta buzgó hirdetője az új kor szent ígéinek a nők körében.

Tehetik is azt hölgyeink most könnyebben, mint az előtt, nemcsak azért, mert lapom most annyi könyv-mellékletet ad, a mennyi csaknem az egész évi előfizetési összeggel ér föl — 10 kötet könyvet, — hanem azért is, mert a megküldött előfizetési föl hívásokra jóformán semmi szükségük. Ugyanis előfizetőink legnagyobb része a könyvmelléletek megköszönés által az előfizetési föl hívás értelmében egész évi kötelezettséget vállalván a lap járatását illetőleg, és minden ilyen tisztelt előfizető sokkal jobban át van hatva a köteletség és becsület érzetétől, semhogy arra külön föl kellene hivatni; ezeket tehát kérem, hogy a nekik feleslegül megküldött előfizetési felhívást egyszerűen — küldjék meg olyan hölgynek, a kiről föl lehet tenni, hogy szereti a jó olvasmányt, szeret kevés pénzzel szép könyvtárhoz, szép műlapokhoz, hasznos női melléletekhez jutni. Meglássák, egy-két év múlva meg fogja nekik e hölgy köszönni, hogy ez előfizetési föl hívást neki megküldték, én pedig azonnal fognék nekik köszönetet mondani e szíveségért.

Es miután azt sokan tehetik, figyelmeztetem hölgyeinket, hogy az előfizetési díjat egyszerű postai utalvánnyal mellett is lehet beküldeni, és ez olcsóbb is, mert az utalványért csak 10 krt kell a postán fizetni.

Végre megjegyzem, hogy azont. előfizetőink, a kik az első félévben a könyv- vagy műlapmelléleteket maguknak meg nem küldették, a jövő félévben is megkaphatják azokat a rendezések díjért.

Emilia.

++ (Diszes társaság) gyűlt össze szombaton este a Margitszigeten. A kuria tanácsjegyzői és fogalmazói kara rendezett mulatságot, melyen a főváros összes hivatalnoki kara képviselve volt. A miniszterek közül gr. Andrássy, gr. Festetics, Horvát Boldizsár és Bedekovich voltak jelen. A margitszigeti vendéglő előtti park gazdagon volt földiszítve színes lampionokkal a táncterem zsúfolásig volt tömve táncolókkal és néző-közönséggel. A kedélyes mulatság hajnal felé ért véget.

++ (József főherceg) a közelebbi szemle után, a Margitszigeten rendezett lakomára hívta meg a budapesti honvédszászlóaljak tisztjeit, Pongrácz ezredes életé ez alkalommal a főherceget, hozsantartó éljenzés közt. Megemlítjük ezuttal, hogy a főherceg neje: Klotild főhercegnő, ki egy hó múlva ismét anyává lesz, igen jó egészségnek örvend.

++ (A belga királyné) pesti emlék-albumát Borsos udvari fényképész készíti. Lesz benne harmincz kép: két általános látkép, a múzeum, lánczhid, Margit-sziget, várpalota, akadémia városház, a Józseftér a nádor szobrával, a takarékpénztári palota, a biztosító egyesület dunaparti épülete, budai Mátyás-templom, alagútka és gőzsikló s a budai hegyek szebb pontjai külön képeken. Valószínű, hogy e diszalbumot többféle kiadásban is elkészítik. Nagyon kelendő cikk volna az, s kedves emlék Pest látogatóinak.

++ (Tewük Mehemed) herceg, az egyiptomi alkirály fia, mult hétfőn reggel fél nyolczkor a „Radetzky“ gőzösön fővárosunkba érkezett s az „Európá“-ba szállt. E szállodában Pestvárosa nevében Gamperl főpolgármester üdvözlé, mire a 18 éves herceg kijelenté, hogy régi ohaja volt látni e két testvér-várost, hol most két napot fog időzni. Még az nap delelőtt legelőször is Gül Baba sirját látogatta meg, s aztán egyéb nevezetességeket, szerdán pedig már Bécsbe ment. Kisérte Murrat pasha tengernagy, Abdelkader bey fősegéd, Rakel bey titkár, Ibrahim bey-lovászmeister, Salim bey orvos, három komornik, két futár s három inas képezik.

++ (A császárfürdői idény) jelenleg tetőpontján áll. A császárfürdő s a szomszéd házak minden szobái ki vannak bérelve s a naponkint fürdő vendégek száma 3000-re megy. Fel-tűnően sok súlyos bajban sinlődő beteg kereste föl az idény a császárfürdőt. A fürdővendégek közt még amerikai is van s legközelebb megérkezik Bukurestből Czopkay amerikai főkonzul is.

++ (Medgyaszay Ilka k. a.) jövő hó elején Füredre megy s ott néhány vendégszerepben fog föllépni Károlyi szintársulatánál. Elmenetele előtt jutalomjátékaul a „Kék szakál“-ban fog föllépni. — A radi Gerő már sokkal jobban van. Ujjait nem bántotta a lövés, mint eleinte hire volt, hanem tenyerét egészen széttépte. — Mint halljuk, már véglegesen el van döntve, hogy a budai színház évi 15,000 frt segélypénzt fog kapni, mely talán már a jövő hó, vagy legkésőbb augusztus elejétől kezdve tétetik folyóvá.

++ (Öngyilkossági kísérlet.) Mult vasárnap a „Zrinyihez“ címzett ház előtt álló constabler egy diszesen öltözött nőt vett észre, kinek nyugtalan és zavart magatartása elárulta, hogy valami rendkívülit fog elkövetni, s csakugyan egy pisztolyt vont ki zsebéből, melyet fejének irányozva épen el akart sütni, de szándéka kivitelében megátolva lett. A constabler elvové a nőtől a pisztolyt s a városháznál erről jelentést tett, a nőt pedig szabadon boesátá. Azonban hivatalos megbízás következtében a constabler a nőt nyomozni kezdé s sikerült is azt egy fegyverkereskedésben megtalálni, hol épen egy másik pisztolyt akart venni. — A constabler bérkocsiban a városházra, kísérére el a nőt ki roppant izgatott állapotban, kezében göresösen szoritott 3 levelet, s midőn a kocsiból kiszállott, önkivületbe esett. Két levél tele van gyöngéd szívömlengésekkel, a harmadik bucsulevél, melyben határozottan kimondatik: „Tudom már, mily elvetemült személy vagy és ha még egyszer hivatalomban láttatod magad, vagy Buda-Pestre jössz, eltoloncozotatlak; mire a városkapitányság beleegyezését bírom is.“ Mint halljuk, a többször említett nő egy budai miniszt. hivatalnok-

kal éveken át viszonyban állt, s a szakadás birta őt öngyilkossági kísérletre. A nő különben kórházba vitetett, de izgatott állapota miatt körülményeiről bővebb fölvilágosítást nem lehetett szerezni.

++ (Rózsás napló.) Széchenyi Béla gróf esküvője gróf Erdődy Hanna kisasszonnyal június 23-dikán ment végbe Bécsbe. — Hampel Antal érdemes pesti polgár leányát: Betti kisasszonyt mult kedden vezette oltárhoz Kern Aurél ur, a kir. tábla tisztviselője — Debreczenben Matkovics István földbirtokos pár nap előtt jegyzé el a mivelt lelkü és bájos Csiffy Katalin kisasszonyt. — Klázer Gyula marczali ügyvéd jegyet váltott Suhayda Ferencz, pesti takarékpénztári könnyvezető kedves leányával: Fanni kisasszonnyal.

++ (Vegyes hírek.) Királyné Ő Felsége dr. Bókai tanár ur által, elismerése mellett értékes melltűt adatott át dr. Zlamál állatorvosnak, ki a kis főhercegnőt tejjel ellátó s megbetegült tehén gyógyításán sokat és sikeresen fáradozott. — Királyné Ő Felsége a nagybuni szerencsétleneknek 100 frt összeget ajándékozott. — Batthyány Lajos gr. emléket Ns.-Militicsen is megünnepelték. A gyászünnepélyen a kasino összes tagjai, Zomborból és Csonopláról bejött vendégek igen szép számmal vettek részt. — Wilson, az ismert nevű varrógépgyáros Londonból, csak hogy a Batthyány-féle gyászünnepélyen jelen lehessen, a temetési ünnepély napján a reggeli vonattal Pestre jött, ugyanaz nap este pedig a gyászünnepély után visszautazott. — Stein Nátán a „legujabb“ nemesek egyike, a miniszterelnökségnek 3000 frtot adott át a honvédrokkantak számára; a közlekedési miniszterinmnak szintén annyit oly ifjak segélyezésére, kik kiképeztetésük miatt külföldre mennek, végre 1000 frtot adott a Kisfaludítársaságnak az alaptőke gyarapítására. — A budai főrangu előadások rendezése körül tett működésük folytán: Szerdahelyinek és Prielle Kornélia asszonynak ezüst thea-készletet, Sánthának pedig értékes arany gyűrűt küldtek emlékül. — Nagel Armin nagykereskedő s ferenczvárosi házbirtokos e városrész jó czéljaira 300 frtot küldött, melyből 200 a kiseddóvodának, 100 pedig a temetkezési egyeletnek jutott. — Kigazgatja most a nemzeti színházat? Csepreghy titkár. Erkel főzeneigazgató és Szigligeti dramaturg. — A kormány igazgatójelöltje b. Kemény Gábor. — Balázs Sándor „A színesnő férje“ czimvel egy egész estét betöltő vigjátékon dolgozik, melyet a szünidő után fog a nemzeti színházhoz benyújtani. — Az országos dalünnepre a mult hét végeig tizenkilencz dalegylet jelentkezett, 426 taggal. Ezek közül a dalversenyre hat: a békési, debreczeni, esztergomi és komáromi dalárdák, az aradi ifjusági dalkör s az eperjesi dal- és zeneegylet. — A nemzeti muzeumot május hóban 13,811 egyén látogatta meg. A könyvtárban 1284-en voltak, kik 12 kéziratot és 2268 könyvet használtak; a régiségosztályt 5389, a képtárt 7204, a természetosztályt pedig 4934 személy látogatta. — Váczon egy küldöttség Degré Alajos ismert írótarunkat kérte föl, hogy vállalná el a képviselőjelöltséget. — Bereczol mellett e hó 14-kén egy Pestről menő tehervonat elgázolt egy parasztkocsit, s a rajta ülő kocsis és nő meghaltak. — Egy tápéi parasztgazda meghívta gyermeke lakodalmára Pallavicini őrgrófot, s mint ritkaságot említik föl, hogy a család négy hintón megjelenván, a fiatal grófok és grófkisasszonyok vidáman táncoltak a nép leányaival és fiaival. — Volt ijedelem és sikoltás hétfőn Kőbánya mellett, midőn egy lóvonatu kocsi ép akkor haladt el a keresztúton, mi-

dőn azon egy gőzmozdony rohant át. A férfiak le is ugráltak, a nők pedig halálra ijedtek. Szerencsére egyéb baj nem történt. — Imelár Gömörből írják, hogy ott június 8-án borzasztó jégvihar tönkretette a vetéseket az egész határban. A mit a jég meghagyott, azt a felhőszakadás árvize iszapolta be. — Kedélyes öngyilkos. Mult pénteken d. u. 2 órakor a kerepesi ut melletti temetőben egy középkoru, a munkásosztályhoz tartozó férfi hulláját találták. A hulla mellet fekvő pisztoly s keresztüllött melle öngyilkosságról tanuskodik. Zsebében egy vékony papírszeletet találtak, melyre ez volt írva „Kramer György, ajánlom magamat.“ — Dr. Kovács S. Endre ismétet egy jeles műtét vitt véghez, a Rókus-kórházban, egy zuzódást szenvedt ember agyából lékelés által szerencsésen eltávolítva a belső csontkéreg benyomult szálait. — Pest-megye pilisi járásának tisztviselői e hó 27-én diszes bált adnak a Margit-szigeten. — Felekiné asszony Szathmárba és B.-Füredre megy vendégszerepelni. — A kormány 60 ezer forintnyi segélyt tett folyóvá a nemzeti színház számára, s tizezeret már le is fizetett. A többit havi részletekben fogja a színház megkapni. — Gózon Aranka és Angyalka nővérek, ajánlják magukat a t. közönségnek a női ruhát legujabb divat szerinti szabásának gyakorlati előadására; valamint ugyan-e nembe vágó munkáknak az önérdékelt felek lakásán eszközöndő gyors és jutányos ároni elkészítésére. Bővebben értekezhetni lakásukon Nagy kereszt-tutca 2-ik szám jobbra 5-ik ajtó. — Benedek Aladár „Legujabb költeményei“ egy csinos kiállítású füzetben épen most jelentek meg, 216 oldalon, ajánlva Atzél Péter és Fábrián Gábornak. mint a költő „szülőföldre két kiváló férfianak.“ A könyv július végeig 1 frtjával megrendelhető Aigner Lajos könyvkereskedésében (váczi-utca 18 sz.) akár az illeték előleges beküldésével, akár postai utánvét mellett a szerzőnél is (reáltanoda-utca 19 sz.) E határidő után csak bolti áron lesz e könyv megszerezhető 1 frt 50 krért. Diszpéldány 2 frt; határidő után 2 frt 30 kr. — Heckenast Gusztáv kiadásában megjelent művek: „A régi jó táblalírák“ népszerű kiadásban 2 kötetben, ára 1 frt 60 kr; a „Falusi könyvtár“ VII. füzeté, a baromfi-tenyésztésről, ára 50 kr.

++ (Halálozás) Erős Lajos Szabolcsmegyének több országgyűlésen volt képviselője június 14-én Litkén, 65 éves korában elhunyt. Béke hamvaira!

++ (A mult héten) valami-neveletlen ember azt a nemtelen tréfát engedte meg magának, hogy egy itteni lapba házassági tudósítást tett közzé Berecz Károly írótarunkról, e tudósítást mi is átvettük, és miután utólag kiderült, hogy e hir aljas koholmány, mi is kénytelenek vagyunk visszavonni azt és annak beküldőjét a közönség jól érdemlett megvetésébe ajánlani. Szokatlan e kemény hang lapunkban, de épen azért, mert az irodalmi tisztesség föltétlen hívei vagyunk, a leghitványabb tettek egyikének tartjuk, ha bárki is visszaél a sajtószabadsággal és a szerkesztőségek jóhiszeműségével. Szerk.

Nemzeti színház.

Junius 19-kétől.

Junius 19-dikén: „Szentiványi éji álom,“ Shakespeare bohózata. — Junius 20-dikán: „Egy millió,“ francia vigjáték. — Junius 21-dikén: „Don Carlos,“ Verdi operája. — Junius 22-kén: „A fősvény,“ Molière vigjátéka. — Junius 23-kán: „A windsori vig nők,“ Nicolai vig operája. — Junius 24-kén: „A Hugennották,“ Meyerbeer operája. — Junius 25-kén: „A haza“ Sardou drámája először.

Gazdasszonyoknak

Hunczutkák.

Egy nyujtódeszkára egy fél font friss disznósirt kell tenni, három meszely lisztet, egy fél font törött mandulát, egy egész tojást, öt sárgáját, egy evőkanálnyi tört fahéjat, négy szegfűszeget, és egy citromnak apróra vágott héját, mind ezt pedig kézzel jól ki kell dolgozni. E tésztának két harmadát tepsibe kell nyomni, befőttel megkenni, a megmaradt tésztából rostélyokat reá formálni és lassu tűznél megsütöni.

T. Sarolta

Czitrom-kocsonya.

Három citrom és 4 narancs levét ki kell nyomni, egy negyed font czukrot megtörve belé adni, a czukrot előbb a narancs héján jól eldörzsölvén, és annyi vizet, hogy az egész mennyiség egy itczényi legyen. Ezt a tűzre kell tenni, de csak addig, míg langyos lesz, aztán egy lat felolvasztott és még langyos gelatint hozzá önteni, az egészet formába szűrni és tálalásig jégre vagy hideg pinczébe tenni. Színe miatt e kocsonyába egy kis barnára piritott czukrot is kell vegyíteni (át-szűrés előtt.)

Piskóta-teszta.

Nyolcz tojás sárgáját egy fél font törött czukorral habzásig el kell keverni, egy kis citrom-héjat és levét, a tojásokból vert kemény habot, és legutójjára 8 lat finom lisztet belé tevén, akár tepsibe, akár pedig formában szép sárgára meg kell sütni és tetszés szerinti darabokba vágni, finom befőttel megtöltve, vagy csak üresen asztalra adni.

G. Amália.

Divattudósítás.

Mióta a tavaszi és nyári idény beálltával annyit kell foglalkozni az új kimenő öltözékekkel, kissé háttérbe lönek szorítva az estélyi és nyári bálókba, vagy társaságba való öltözékek. Pedig ha igazságosak akarunk lenni — és ki ne ohajtaná azt! — jóvá kell tenni e mellőzést és megadni a diszes öltözékeknek is az őket megillető helyet. Dicséretére legyen mondva a divatnak, hogy nyári báljaink alkalmával többször volt alkalmunk nemcsak jó izlését, de takarékoságát is tapasztalni hölgyeinknél. Mert műértő női szemeink nagyon jól ismerték fel a mult farsangi selyemruhákat, melyek utóbbi tánczestélyeinken feltűntek. E selyemruhák azonban tetemes változásokon mentek át, és mennyiben nemcsak hogy uszályaik el tűntek, hanem minden tarlatan-féle felső ruha is, helyet engedvén a szerényebb igényű fehér moll, gazir, mosambique sat könnyű nyári szöveteknek, a melyeket nappal is érvényre lehet hozni. Egy színes selyem alsószoknya, felül egy himzett fodrokkal diszitett fehér moll ruha a négyszögkivágású derékon csipke és betétekből álló fodrozat, a hosszau bő ujjakon széles csipkefodor, ez a legkedveltebb kiállítású hálí öltözék, melyet nemcsak fiatal leányok, hanem idősebb nők is viselhetnek; ezen utóbbiak természetesen igen jól tudják, minő színeket szabad nekik még viselniük, és minő színekkel lépik át azon kényes határt, mely a fiatal nőket választja el az idősebbektől. — A ki nem rendelkezik már használt selyemruhával, az bátran jelenhetik meg akármely tánczestélyen fehér moll ruhában, színes diszitással látván el a fodrokat, tűniquet, derekat, egy kis virág vagy szalagcsokrot tűzvé a hajfodrozatba. A fehér mollon kívül pedig olyan sokféle szép nyári ruhakelme látható minden divatkereskedésben, hogy csakugyan nem kell azon töprenkedni, hogy mit vegyünk, de azon, hogy mit ne vegyünk, annyira szépek és aránylag olcsók az idej finom szövetek is, a mint azt e rovat alatt már többször említettük.

Az utazó-ruhákrol is kell még egy kis észrevételt koczkatatnunk, még pedig olyant, a melyet csak a történelmi hűség kedvéért kell megtennünk, mert fájdalommal tapasztaltuk, hogy a milyen czélszerűek az utazó-ruhákra alkalmazott lustre és másnemű angol kemény szőrszövetek, ép oly túlzott mennyiségű a diszítés rajtuk és semmit sem különbözik bármely cifra utczai öltözéktől. Egy arany színű finom szörkalméből láttunk legközelebb egy utazási öltözéket, melynek alján széles fodor volt alkalmazva, a fodor felett egy arasznyi széles dudor, a dudor két oldala barna tafotaszegélylyei volt levarrva, a dudor alsó részére pedig egy sor három ujj-

nyi széles arany színű selyemrojt téve. A derék és lebbentyük szintén keskenyebb dudorral, tafotaszegélylyel és rojttal voltak diszítve, valamint a bő fodoros ujjak is. Mivé leszen majd e tulcizfrázott öltöny, ha néhány napi folytonos utazás és egy pár hegyi kirándulás érezteti meg vele az idő hatását!

Végre bocánatot kérek t. előfizetőinktől egy kis tévedésért, mely a mult heti melléklettel történt. Ugyanis a lappal egy gallér szabásmintája küldetett meg hölgyeinknek, a leírás pedig egy tűnikről szólt. A tévedés onnan eredt, hogy egyszerre két szabásminta küldetvén a kiadó-hivatalba, a kettő közül a tűnik szabásmintája a jövő hónapra készült gallér szabásmintájával cseréltetett föl.

Számrejtvény.

Ratkovszky Mari és Vilmától.

- 11, 3, 8. Soknak lángol szive : mondhatni övének ;
 7, 6, 9. Ennek hő szerelmét zengi a dal, ének ;
 7, 8, 3, 4. Ily hő szerelemre ez legalkalmasb tér ;
 8, 3, 11, 1. Adáz boszu miatt ömlött itt honfi vér ;
 7, 2, 5, 9, 11. Egy betűvel toldva, átkos az emléke ;
 3, 8, 1, 10, 2. Lelki vezeklésért járnak sokan ide ;
 7, 7, 5. Ez egyik földisze a következőnek ;
 8, 3, 4. Ha derüt hord magán : igen jól áll nőnek ;
 1—11 Ketté van szakítva a vezeték neve,
 Pásztor-leányzóból katonává leve,
 A tizenötödik század szülöttje volt,
 Kit félénk babona a máglyára hurczolt,
 Hősköltők eszménye, leghirvevesebb nő,
 Csatákban az ellen rémangyala volt ő ;
 A ki a francziák történetébe néz,
 Kitalálni annak, mondhatom, nem nehéz.
 Megfejtési határidő : július 23-dika

A f. évi 22-dik számban közölt számrejtvény értelme : „Andrássy Gyula.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Ballagi János, Benedikovics Róza, Vajda Szerafin és Ilka, Gyura Janka, Brocken Kovács Emma, Marosy Emilia és Hermin Kaszap Mari, Schütz Lóra, Ivády Anna, Kálmán Hetesy Tinka, Szücs M. Teréz, Jeszenszky Aranka, Szabóky Erzsike, Mráz Gyula, László Károlyné, Ratkovszky Mari, Tell Mari, Pásztélyi Danielovich Emilia, Kunczoly Klementine, Bálint Julianna, Katicza Gizella, Jancuska Hermin, Nagy Antónia, Pál Dobosfy Mária, Dubányi Róza, Erdensohn Emilia, Fehérpataky Fani, Sváby Izabella, Bodnár Anna, Szapper Janka, Bagi Józsefné, Szántó Julia, Csernó Vörös Erzsébet, Lázár Róza, Halmay Ilka és Berta, Váczy Nagy Viktoria, Bukóvszky Ilka és Regina, Gyulasy Mária, Kalós Erzsébet, Szepessy Szilágyi Lidia, Szilágyiné Rác Teréz, Geher Antalné, Hegyesy Róza, Tormássy Mari.

A 21-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag be küldték:

Kalós Erzsébet, Kuncz Klementin, Geher Antalné, Hgyosy Róza.

Tartalom.

Jámbor Vilmos, i— r. (Arczképpel.) — Évek mulva . . . Imrefi Jánostól. — A mezei virág, Emiliától. (Vége.) — Kalföldi írónok. (Vége.) — Egy hét története — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: arczkép.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Heti Lap a művelt magyar hölgyek számára.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Evnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>27. SZ. Julius 3-kán. 1870.</p>	<p>Haverkinti azinezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	--	--

A menyasszony.

Rónaszékitől.

Motto :

Itt ragyogsz hát végre is ujjamon.
 Te égi ádv. te földi jutalom!
 Oly kipróbált, oly tiszta, végtelen :
 Mint szívemben a leghűbb szerelem.
 Parányi bár : a mi boldogság van
 E felhők közt csillogó világban
 S a mi gyönyört fest a tündér-álmom.
 Ragyogásod tükörében látom.

Caepeli.

Itt az idő, midőn a kedves leányka szive, oly bűbajos édes érzelmeknek ad helyet, a minő eddigelé soha sem honolt szive szentélyében ; s ezen kimondhatatlanul boldogító, ezen isteni érzet : a szerelem.

Egy alak suhant el ártatlan lelke előtt, egy szempár megvarázslá, egy ajk oly mézédés hangon beszélt hozzá, minőt eddigelé még nem hallott soha. Most már tiszta lelke csak egyetlen egy kép tükre, egész belseje egy gondolattól van áthatva, egy gondolat tölti be ártatlan szívét. A női szivélet a legjelentékenyebb változáson azóta ment át: „mióta ő meglátta.“ — Mindig csak reá gondol, mindenütt őt látja, bár hol van, bár mit teszen.

Éjjel-nappal téged látlak,
 Rólad szólnak minden álmak,
 Merre járok, merre kelek,
 Mindenütt csak téged lellek.

Minden hang neved kiáltja,
 Szemem mindig képed látja,
 Bárha sírok, bár mosolygok,
 Mindig, mindig rád gondolok.

mondja a költő.

Ezen változást senki sem veszi észre, csakis az anyai szem ; csakis a gyöngéden szerető anyai szivet tölti be a gond

és remény a jövődöt illetőleg ; de egyetlen egy pillantása, mosolya vagy sohaja által sem árulja el szive magzata előtt, hogy sejti kedves titkát.

A tiszta hölgyszivnek első szerelme a legártatlanabb, legkedvesebb valami e világon. Az első szerelem nagyobbara gyorsan támad, de csakhamar el is mulik ; a legszenvedélyesebb, életkedvtől pezsgő hölgysziv is először rendesen semmiért szeret — „Miért szeret?“ kérdi a geniális Michelet, „Mert neki úgy tetszik. Oka ritkán van erre.“ — Csakugyan semmi sem tűnékenyebb, változékonyabb, semmi sem hasonlít jobban az álmképhez : mint az első szerelem ; nagy ritkán vezet valódi, boldog célhoz.

De mint a róza illatárja az elzárt edényben, pompás üdőségét, frissességét (a tudósok állítása szerint) több századokon át megtartja : ép így az első szerelem virágainak illatja sem enyészik el a női szivből mindaddig, míg a halál angyala meg nem szünteti annak verését. — A sziv szentélyébe — mondja Polko Eliz — zárjuk mi e kedves virágot, s illata mindig kedvesen hat reánk. Oh soha, soha sem felejtjük el azon szemeket, melyeknek édes pillantása szivünket először készítő hangos dobogásra, soha azon kezet, melynek érintésénél a miénk először remegett, soha az ajkakat, melyek oly boldogító, oly édes beszédet hangoztattak.

Oh, hogy is feledhetné el a női sziv első szerelmét, hisz ez legszebb emléke, e képzelet több gyönyört nyújt, mint éltünk minden por valósága.

Mily szépen mondja Atala :

Ohte legszebb álom, te leg-zebb valóság; | Te fenmaradt sugár az elborult égen;
Te édes bánat, te fájó boldogság; | Imádvá borul le te előtted lelkem.
Te feltalált pokol, te elveszett éden, | Te legszentebb emlék, oh első szerelem,
Soha nem feledlek!

Van ugyan női szív, melyben az első szerelem azonnal erős, minden hatalommal daczoló, s írig tartó gyökeret ver. Ily sziveknek csak egyszer van tavasza, de ez soha el nem muló, csudálatos, fölséges! Mert mint a tavasz a zord északon egészen elüt a kelet kies verőfényes tavaszától: ép úgy a szív tavaszai is különbözök. Van olyan szív sok, igen sok, a mely mindig jéghideg hóval borított, miként a rideg észak égbe nyuló hegytetői, vagy Szibéria jeges pusztái; sokkal kevesebb az olyan szív, melyet a szerelem igazi lángja áraszt el, mint a napkelet virányait, vagy Andalusia költői béreceit.

A valódi szerelem megdicsőíti a nőt, s mennél inkább törekszik édes titkát elpalástolni: annál igazóbban tűnik föl egész lénye.

Az igazi szerelem főismertető jele az: hogy boldogságát mindenkép igyekszik eltitkolni.

Ugy titkolom, hogy szeretlek,
Nem mondom még neked sem meg,
Mint a felhők a csillagot,
Gyémántot a sötét hegyek
Ugy rejtem el keblembe
Az én fényes szerelmemet.

Még a gyöngéd anya előtt sem nyílik meg ilyenkor a fiatal szív — legfőleg csak barátnéjának engedi sejteni szent titkát; leggyakrabban azonban egy darab papír, — melyre titokban egy versecskét, vagy levelet írnak, a mely azonban rendeltetése helyére soha sem jut, — lesz érzeményeinek meg-hittje.

Különös, hogy ilyenkor a kedves leány sokkal szeretetreméltóbb, mint egyébkor; türelmesb kisebb testvérei, szelidebb, előzékenyebb, ragaszkodóbb fivérei, engedelmesebb, gyöngédebb és figyelmesebb szüléi iránt; s a zongora, rajz, kézi munkában, egy szóval mindenben szorgalmasabb és szemlátomást halad.

Ha dalra nyílnak szép ajkai, a dana nem oly csengő, mint ennekelőtte volt, sokkal lágyabb, megragadóbb; s a mellékszobában hallgatódzó anya szemei könyekkel telnek meg, igen gyakran ugyanazon kis dalok hallatára, melyeket már számtalanszor egész közönyösen hallgatott végig minden megindulás nélkül. A papa is most sokkal gyakrabban kéri fel leányát, hogy ülne zongorájához.

— Mégis csak kitünő tanítója van ennek az én tubiczámanak, — mondja hébe-hóba teljes megelégedéssel, — ki hitte volna, hogy ez az N. N. ily 'sükert mutasson, hogy e gyermeket ily messze vigye! — Jó N. N., te bizony édes keveset lendítettél e dolgon, hogy tanítványod ily csudálatos gyorsasággal halad, abba ugyan kevés érdemed van. Egy más tanító működik itt titkon, sokkal hatalmasabb, mint te, eljött, s belopódzott észrevétlenül tanítványod szívébe, ez kölcsönzi hangjának a bűbajos varázst, a kitartó szorgalmat s kedvet. Sok oly dolog van az ég és föld közt, a mit a tudósok még mai napig sem tudnak megfejtetni, megmagyarázni, a miről még nem is álmodnak: s mindez egy szerető leány pieziny szívében honol.

(Folyt. köv.)

Egy év után.

Ábrányi Emiltől.

Mióta tőled messze váltam,
Szivem üres, lelkem beteg . . .
Csak úgy bolyongok a világon,
És úgy unom az életet.

Járok, kelek hideg mosolylyal,
Mely elhazudja bánatom, —
Ne tudja senki, hogy mit érzek,
Hogy nyomorult vagyok nagyon.

Ne tudja senki, hogy szeretlek!
— Maradjon ez mély, szent titok —
Hogy bár örökre elszakadtunk,
Örökre csak rád gondolok!

Ne tudja, sejtse soha senki,
Hogy az, ki nappal oly szilárd,
Mily gyáva lesz magányos éjjel,
Hogy sirja tele vánkosát!

Ezt nem kötöm az emberekre,
Én megvetem részvétüket —
Oly szent a kínom, hogy belőle
Nem adhatok részt senkinek.

Itt hordozom szivembe rejtve,
Itt őrzöng ah! nagy titkosan!
Mert hogyha néha fel-fel is tör,
Egy köny beh hamar oda van!

Bármit tegyek, rád gondol egyre
E gyöngé szív, szép kedvesem!
S bár tudja, hogy minden h i á b a,
Elsorvad érted — csöndösen.

Én nem tudom, szived mit érez,
Szenvedsz-e, mint én, kinosan,
De azt tudom, azt sejttem, érzem,
Hogy két életnek vége van!

Egyik vérrel, másik fájdalommal áldozott.

A magyar szabadságharczából.

Tóvölgyi Titusztól.

I.

Hideg tél volt az 1849-diki! Csakis a hazaszeretet által melegített, s az eltiprott düh által lázas szív állhatta ki ezt a hideget. A szemekből kifacsart könny megfagyott az arczon, hanem az egymással szemben álló ellenséget nem hagyta megfagyni a vitézség és a gyűlölet. Az osztrák és magyar lobogók ki voltak bontva, ott a kétfejű sas, itt a szűz Mária csattogtatá szárnyait, egyik fél abban, másik fél ebben imádta ügyének istenét.

Két hegyorom fehérlett a holdvilágította éjszakában; hóval volt fődve mind a kettő. A természet előre sejtve a kifejlődő adáz harczt, jégpáncélba öltözteté gyermekeit; de mint Branyiszknál, a golyó és meleg vér letépte és leolvasztotta a jeget ott, hol a nemzet vérzett és a föld nem akart érezni. Lepattogtak a jégpáncélok, az ágyuk sorai mélyen befuródtak a hegyek sziveibe, jajgatni kellett a haza fiának és a haza földjének, az egyik átadta karját, a másik átadta koblét, s ha a honvéd elvesztő azt és életét, az anyaföld megnyílt s magába

ölelte gyermekét, hogy ha majd jön a tavasz, virágok alakjában adja azt vissza testvéreinek, hogy azok megkoszorúzzák vele a haza véres homlokát.

A hóval fődött két fehér hegyesucson két őrtüz égett, olyan magasan mind a kettő, mintha az ég egy darabja pihent volna rajtuk, s csillag-rózsával lett volna a földhez tűzve, mint egy, a másnap elvándorló lelkekért érkezett hajó a halál kötőjében.

Egyik őrtüz a honvédek őrtüze volt, másik az osztrákoké. Ennél vörös zsinóros, vörös sapkás, fehér kakastollas harczosok álltak, és beszéltek hazáról, győzelemről, szeretőről. Arczuk piros volt és szemük versenyt ragyogott a tüzzel, a tél közepén is rózsát hajtott a nemes hév, és viritott még a jégen is. Az északi szél szétvonta köpenyegeiket, s a csillagos ég láthatá a hazáért emelkedő s hazaszeretettel megtelt nemes kebleket, melyek feszültek és nem huzódtak össze a fagyban; meghazudtolták a természettudósok állításait, ellenkezőjét bizonyították a fizika rendszerének; mert hiszen csupa csuda volt az, a mi akkor történt; hősi regék, hősi mesék valósulása, minőkről csak álmadozott a legvitézebb kor is, hanem az 1848-ki év, a magyar szabadságharc, mint létezhető és létező dolgokat mutatá be a világnak.

A másik őrtüz hidegtől kéült s feketült arcokra hinté sápadt-sárga világát. Összeszűgödött katonák kuczorogtak és vaczogtatták fogaikat, hidegtől reszkető hangon emlegetve dupla lénungot, huszonöt botot, és a halált. Bágyadt sovár szemükkel át-átpislangattak a szomszéd hegyesucsra, mintha a honvédek tüzéből meleget akartak volna kérni a magukéba, sziveikből pedig bátorságot, s mintegy irigykedve gondoltak arra: hogy azok ott, bizonyosan melegebbnek érzik még a földet is, a rájuk tekintő eget is, hogy minden oldalról szeretetet lehel, meleget küld feléjük a szabadság istene, kinek ők ellenségei, azok pedig katonái. Szegény dupla lénunggal, huszonöt bottal, s halállal kényszerített hazai gépek! Ne gyűlöljük őket, habár ők gyűlöltek is minket, a gyűlölség csak kicsinyit, azzal is kisebbek voltak ők, mint mi; aztán csakis azért gyűlöltek, mert nem tudták, hogy szeretniük is szabad, hogy minden ember, minden nemzet testvér, s hogy csak azok hintik közénk a gyűlölet mocskát, kik a zavarosban szeretnek halászni. Lépjenek már egyszer a nemzetek is szövetségbe egymással, az lesz aztán az igazi: „Szent szövetség!”

A honvédek őrtüzénél, kezében levelet tartva s oldalt fordulva a tűznek, rakásra hányt faágakon egy vörössapkás hadnagy ült és olvasott. Olykor-olykor széttekintett s szemeiben könyek csillogását lehetett látni:

„Etel! Én szerelmesem, én vőlegényem!” — így kezdődött a levél. „Hol vagy te most, te ifju hős, egyik védangyal a szabadság oltára körül, arádnak szerelme, gondolata, büszkesége! — hol vagy te most? — Hol talál föl e levél, melyet Ilnád remegő ujjai irnak? a csaták tüzeiben-e? küzdelem napja előtt, vagy küzdelem napja után? oh, de bizonyosan arczczal az ellenség felé! Mily sebesen dobog, mint remeg szívem, midőn amaz óriási vészre gondolok, mely folytonosan ölelve tart; mint szeretném gyenge karjaimmal pótolni annak helyét, s szerető keblekre hajtott fejeden megsimogatni fekete fűrtoidet; oh, de Etel! — e szerető szívnek el kell fojtani dobogását, s ha kétszer oly kínzó is a fájdalom, de vissza kell tartani hangját, mert hiszen ez csak egyetlen egy, míg te milliókért rántottál kardot s milliók szívébe folya drága véred, milliók halálja emelne neked emléket, ám de repedne meg szívem, — épen úgy mint te, én is fel tudnám magamat áldozni a hazáért; —

nem szabad tehát azt mondanom: mért nem vagy itt? — oh, de büszkén, a lelkesedés hangján kell kiáltanom: Ott van! Ott van, a hol a honvédek vannak! Ott van, a hol a vész van! Ott van, a hol nem lehet meghalni, az örökké élők, a honvédek sorai közt! — Talán ágyuk dőreje s a harc tüze mellett? vagy fagyos éjszakán őrtüz mellett? oh, vagy talán a kórágyon! — én szerelmesem, én vőlegényem! — de ott vagy! — Ah, mennyire szeretnék védangyalod lenni s elédbe állni akkor, mikor a golyók feléd röpülnek; vagy mennyire szeretnék ott lebegni a hideg éjben s meleg lehelletemmel enyhíteni a dermesztő fagyot; — vagy ha kórágyon vagy, könyeim s csókjaim balzsamát hullatni az égő sebbe; oh, vagy nem tenne-e örjögövé az öröm, ha viszontláthatnálak? — De nem! — Nem szabad ezt kívánnom: Légy itt! Légy ott, a hol a világ szeme figyel; a hol szeretőd imája őriz; a hol a honvédek vannak!”

A honvédtiszt ajkaihoz szorítá a levelet és ott tartotta azt sokáig. Aludnia nem volt szabad, de álmodnia igen is. Valaki oda állt mellé és szóról szóra ismétlé neki a levélre irt sorokat, megsimogatta fűrtjeit, meleg lehelletével enyhíté a dermesztő fagyot, s forró menyasszonyi csókját oda sütötte ajakára.

— Ilna! — susogá a tiszt és föleszmélt. Körülte honvédek álltak s a szomszéd ormon ott csillogott az osztrák előőrsök sápadt tüze.

II.

Mi volt az az 1848? Nemzeti dicsőségünk világító tornya! A kicsinység nagysága, hol egy kis nemzet óriási dolgokat vitt véghez; egy feltámadt Karthagó, melynek föltámadása öröklét, s küzdelme diadal Róma felett!

Mi volt az az 1848? Nem egy mag volt-e, melynek növényben levő fája már fakadni kezd? Itt-ott már mutatkoznak rajta a lombok, s a nemzet árnyat vesz ott észre, hol eddig mi sem óvta a kánikula zsarnokságának ölő tüzétől.

Mi volt az az 1848? Nem a dicsők harca, nem a dicsők halála volt-e, mely harcban egy nemzet győzött, s mely halálból egy nemzet támadt föl? Gyászos katastrofának nevezhetjük-e nemzeti szabadságunk szülő-korát? Meggyalázzhatjuk-e az anyát, melynek emlőjén csüggünk? Félve kell-e viszszatekintenünk ama fényre, mely — ha történelmünk egész silány lett volna is, besugározná, felragyogtatná nemzeti létünket, — így pedig dicsők, ezeréves küzdelmünk hősi homlokán?

Szomoru eseményeknek nevezhetjük-e a világhirt, mely tengeren innen és tengeren túl feltűzte a szabadságáért küzdő népet valamennyi élő nemzet keblére, s rokonszenvvel, lelkesedéssel dobogott föl a szív értünk ott is, hol az előtt nem ismerének?

Bukásnak nevezhetjük-e százados tespedésünk után egy villám sebességével történt megjelenésünket Európa folytonosan haladó nemzetei közt; bukásnak-e a polezot, melyre emelkedénk; bukásnak-e a nagy iskolát, mely vörbetükkel irt könyvből tanítá meg az önkényt életerőnknek és szívósságunknak, bátorságunknak és szabadság-szeretetünknek elismerésére?

Bukás-e hát; gyászos körülmény-e hát; szomoru esemény-e hát azon eredmény, mely a nemzetnek felelős miniszteriumot, ügyei fölött rendezkedő országgyűlést, és csupán ettől függő hadsereget adott? Bánatos arczczal kell-e viszszatekintenünk jelen s jövő dicsőségünk elődére, — tehetünk-e egy parányi szemrehányást azon multnak, melynek fényében

fürdünk, s melegénél sütkérezünk most? Sajnálhatjuk szívünk-ből elfolyt ama vért, mely a legdrágábban megfizetett, legdicsőbb, leghősiesebb küzdelem közt jövőnk nagyságát írta a világ földabroszára? Mely szabadságért hullt, szabadságot szerzett s úgy teremtette meg várható jobblétünket, a mint azt egy hős nemzetnek teremtenie kellett? Szabadság még nem jelent meg véráldozat nélkül, s ha bár pillanatra elborult is az ég az annyi meleg szívből fölfelé siető párától, — derülni kezd a nap, a mint e borut keblébe ölelte a mennyország!

Nem a bánat, nem a fájdalom, nem a sir fölött hullatott könyvek tehát azok, melyek előttünk s szemeinkben csillognak, hanem az elismerés, az öröm, a dicsők föltámadását üdvözlő könyvek, a könykoszorú, mely örök fényben csillog örök ké élő honvédekink homlokán, kik megteremtelve megteremtették nemzeti nagylétünket, s a költő nem azt fogja énekelni Isaszeg- a mit Mohács fölött, s bár Világosnál már befogták a halottnak vélt nemzet szemeit, de ott örködött fölötte vérrel megszentelt Geniusa, s fölpattantotta azt, a mint a korány első napsugara üdvözlé a Kárpátok ormát!

Ah 1848 — te dicsők, dicsőbbek és legdicsőbbek éve! Honvédek éve! Még a nő is, — még a nő is hős volt akkor! Eger aszszonyainak szelleme élt egy egész ország hölgyeinek szívében, s a nemzeti színű párta alatt amazoni vértet öltött a gyöngye kebel. A szívet megrepesztette a fájdalom, de nem csalhatott ki belőle oly hangot, mely azt mondta volna a csatába menő kedvesnek: Ne menj! Nem a gyávaság jajával, de a hősiesség némaságával nézte az anya a gyermeke szívében megtört szuronyt; kirántotta és meghalt, de ajkán nem fakadt panasz az áldozatot követelő haza ellen. Az ifjuk, a leventék nem bujtak el, midőn a toborzók zenéje végig zengte az utcákat, a szülék nem zárták be, hanem fölnyitották az ablakokat, hadd hallja a legkisebb is! és ment az ifju a fiatalság azon éveig s a katonamérték azon fokáig, melyen alól már nem használhatta a sirva visszatérő gyermeket a haza.

Ah, 1848, te a dicsők, dicsőbbek és legdicsőbbek éve! Honvédek éve!

Ilona az ablaknál ült és kitekintett a hóra. Szőke hajfürtjei közé nemzeti színű szalag volt fonva, s a szemében égő könyvek nemzeti színű sugaraktól csillogtak. Kezében egy levelet tartott, mely irónnal volt írva, s a következő sorokat tartalmazá:

„Ilonám! Én szerelmem, én menyasszonyom! — Itt vagyok a Békő csucsán, hideg éjszakában, sziporkázó örtűz mellett; szembe velem a Várhegyen a szent haza és szabadság elleneinek örtüze ég. — Leveledet, ez imádott kedves sorokat, épen most kaptam. Kapitányom kiküldte ide, hogy legyen a hazaszereteten s a tüzön kívül még más is, a mi melegít és a mi fényt áraszt; a csillagokon kívül még más is, a mi reményt hint, a mi azt mondja: hogy isten van, a mi biztat. Közelebb vagyok szerető szivedhez, mint gondoltad volna. Nem több, mint három mérföld s egy ellenséges tábor választ el a várostól, melynek falai nem tudják, hogy mi az: távol lenni tőled, mert ha tudnák, talán még azok is szenvednének. Ah, de holnap, vagy holnapután át fogjuk száguldani a távolságot, és át fogjuk törni a tábort, s legyen bár a hamis istenek egy tengernyi serege, mely gátul fog előttünk állni s igazgassa azt az Olymp ormáról maga Jupiter, le fog omlani hazánk védasszonyának hatalma előtt! E levél érkezik-e, vagy én leszek az, ki hamarabb érkezik hozzád? mert én repülni fogok, mint a sas, s ha kardomnak csattogását hallod, ha lobogni látod ablakod alatt nemzeti színű lobogónkat, s futni az ellen összetört

hadát, — oh, készíts akkorára egy mosolyt, melylyel jutalmazni fogod a közeledőt, ki szíve oltárában két szentséget őriz: a hazát és tégedet! — Már virrad. Hallom az érkező örváltók fegyverzörgését, és a havon ropogó lépéseket, — tehát addig egy napig vagy kettőig, Isten, a magyarok Istene veled! Aztán veled leszek én is!”

A leány zokogott. Ajkaihoz szorítá a levelet. Valaki oda állt mellé és szóról-szóra ismétlé a levélbe írt sorokat; megismogató fűrtjeit; lehelletének tüztől pirossá lett halvány arca, s völegényi csókját oda sütötte ajkára.

— Etel! — susogá a leány és fölrezzent. Körülte csend volt. A távolból ágyudörgés hallatszott.

(Vége köv.)

Itthon.

Siótól.

Süendes nyári este. A lombos ákácznak
Néha rezzen ága,
Ha a völgy öléből erre tévedt szőlő
Illatát kirázza.
A csengőnek szava olykor-olykor csendül
Bársony-puha réten . . .
Szülőföldem tája olyan vonzó most is,
A milyen volt régen.

Csermely foly előttem szép, mosolygó part közt
Kis virágok mellett,
Csacska habja most itt, majd amoda vallja
Az örök szerelmet.
De im hűs vizéhez játszai szökdeléssel
Kis gödölye mégyen . . .
Szülőföldem tája olyan vonzó most is,
A milyen volt régen.

Zölde bokor alján fülemile-fészek;
Dalolgatnak benne.
Hej! . . . hej! . . . csak nekem is kis galambom mellett
Ily családom lenne.
De micsoda zaj ez? Vad ludsereg hápog
Felettem a légben . . .
Szülőföldem tája olyan vonzó most is,
A milyen volt régen.

Amoda! . . . amoda barátságos falvam,
Ide látszik tornya.
És az a ház! . . . az az egyszerű, kis nádas,
Meg eperfánk lombja.
Szüléim! testvérem! vártok-e most engem?
Csörget-e a szarka?
Megismertek-e majd, hogyha reá néztek
E szomorú arcra.

Egy vén leány története.

Beszély.

Lengyel Dánielnétől.

Ordasné háza nemcsak J-falván, hanem a mossze környéken is a leglátogatottabbak egyike volt. S miután mindenkinek egy vagy más dolog iránt kiválóbb hajlama szokott lenni: Ordasné legnagyobb örömét a vendégszeretet gyakorlásában találta, nagy vagyona pedig lehetővé tette azt tetszés szerinti mértékben élvezni.

Vendégei azt mondták, hogy sehol sem találják magukat olyan jól mint nála, s ez a háziaszony vendégszerető szívé-

nek elég jutalom volt. Annyi igaz, hogy Ordasnénál gyakran volt társaság, s ott mindenki kora és hajlama szerint mulathatta magát. A fiatalok danoltak, tánczoltak, vagy társasjátékokat vettek elő, s bizonyos vagyok benne, hogy az éjt soha sem találták igen hosszúnak. — A politizálni szerető öreg urak vacsora után egyik mellékszobába huzódtak, ott aztán pipafüst és poharak üritgetése mellett a legnagyobb tüzzel bírálták, rendezték az ország dolgait: szóval. — A társaság többi része vagy a fiatalokban gyönyörködött, vagy a vig kedélyü házi asszony élénk társalgásában vett részt. Akadt ugyan ezen társaságban néhány olyan delnő is, kik, külön kört képezve, egy kis ember-szólással mulatták magukat, bírálgatván és bonczolgatván az ismerősök és barátok cselekedeteit, több vagy kevesebb hozzá-adással, a mint egyik vagy másik e téreni tehetsége magával hozta; pedig — k ö z t ü n k l e g y e n m o n d v a — akadt volna ezen asszonyságok némelyikének saját házában is mit elsepernie; azonban ne csodálkozzunk; sok ember gyengeségét az képezi, hogy a hibát magán soha sem látja, míg másokban mindig keresi. No de ne zavarjuk e delnők nemes élvezetét; ismerkedjünk meg inkább a vendégszerető háziaszszonynyal, ki, dicséretére legyen mondva, az ilynemű kedvtelésben soha sem vett részt.

Ordasné vig kedélye s finom modoráért mindenki szerette, különösen a két nembeli fiatalok; az ő közbenjárására már több boldog házasság jött létre, s az illetők ily ügyekben egész bizodalommal fordultak hozzá. Mert Ordasnénak az a különös szokása volt, hogy az embereket saját érdemeik, és nem földjeiknek holdszáma után becsülte, ez pedig némely szüle nézeteivel merőben ellenkezett; tehát átláthatja bár ki, hogy nem kis fáradságába kerülhetett ezeket más véleményre bírni; hanem aztán valahányszor sikerült neki egy anya vagy apa ellenvéteit egy művelt, szorgalmas és nemes jellemmel bíró szegény leány vagy ifju iránt legyőzni; olyan büszke is volt győzelmére, mint bármely hadvezér egy makaesul védett vár bevételére, és méltán, mert azt hiszem, némely esetben könnyebb lehet várfalakat lerontani, mint megrögzött előítéleteket eloszlatni.

Ordasné egyetlen gyermekét, a beszélyünk kezdetén tizenhét éves Klárát, ily szellemben, a leggondosabb nevelésben részesítette, s a kedves Klára értelem és műveltségben messze tulszárnyalta a vidék összes korabeli hölgyeit; de szépségre sem versenyezhetett vele egyik sem, a miért is barátnői titokban nem kevésbé irigykedtek reá.

Mint mondám, Ordasné házában gyakran volt társaság, kivált mióta Klára felnőtt, kinek láthatásáért az ifjak legesikorgóbb hidegben sem sajnáltak néhány mérföldnyi utat tenni.

Épen Ágnes napja volt, s Ordasné névnapja tiszteletére a sok vendég csakugy özönlött házához. A köszöntők legeléseje, mint mindig, ugy akkor is, Ordasné öreg barátja és szomszédja Télfí János volt; de azon a napon az öreg urat kottós czél vezette oda: köszöntés és leánykérés; minő eredménnyel, később tudjuk meg; ő a feleletet be sem várva távozott, mert a vendég már egymást érte, s ő évek óta társaságba nem járt, különben is a kedvező válaszról biztosnak érezte magát. Anya és leánynak sem jutott alkalma e fontos ügyben egymással értekezni, annyira igénybe vétettek a folytonosan érkezők által; azonban nem is látszottak ez alkalmat nagyon keresni, szemek eléggé világosan szóltak egymáshoz, és Ordasné leánya érzelmeit tökéletesen ismerni vélte. Anya és leány e napon a szokottnál még vidámabb volt; s Klára nagy barna szemei

mintha jobban ragyogtak volna, mint máskor, néha odament anyjához s fejét ennek vállára hajtá.

— Édes jó anyám — csak ennyit mondott, de oly boldogan mosolygott hozzá. Erre aztán Ordasné keblére ölelte leányát, ő is mosolygott.

— Itt van már Andor? — kérde susogva.

— Nincs — felelte a leány s tova szaladt a játszók közé, nehogy anyja többet kérdezzen, és oly vig volt, mint még soha. Az ifjak őt e napon elragadó szépségnek találták.

A mint esteledni kezdett, Klára tekintete mindig gyakrabban tévedt az ajtára.

Hagyjuk kis időre a mulatókat, és keressük fel a Télfí családot.

A Télfí- és Ordas család sok év óta egymással a legbensőbb barátságban élt, mely barátság a két családban néhány év előtt történt érzékeny veszteség: Ordas és Télfí halála után is fennmaradt.

Télfí indulatos természetű volt, miután hiányzott oldala mellől a reá szelidítő befolyást gyakorló nő, neje halála után mintegy két évvel szélhűdés érte, melyből lassankint felépült ugyan, de az orvosok részéről a legnagyobb kimélet, különösen a haragtól való megóvás ajánltatott, ez okból egy idős, már özvegy nővére vette át a ház és gazdaság vezetését, ki testvére fölött a legnagyobb gondot örködött.

Télfinek több gyermeke közül csak egy fia maradt életben, ehhez kötötte minden reményét, s Andor oly jeles tulajdonokkal bíró ifju volt, hogy atyjának nagy öröme telhetett benne. Andor kora ifjusága óta keveset lakott honn, mert tanulmányai miatt a székvárosban majd Pesten tartozkodott, csak a szünidőkre jött haza, hanem örült is ezen szünnapoknak a két családnál mindenki, leginkább pedig a kis Klára, kinek Andor a nagy városról annyi mindent tudott beszélni.

Ezen szünidők alkalmával Andor esaknem annyi időt töltött Ordasné házában, mint honn, mindenki megszokta a gyermekeket együtt látni, s Andor bár nyolcz évvel idősebb volt Klaránál, örömet játszott vele, s a kis leány bizalommal simult hozzá.

Andor az iskolai és jurátusi tanulmányok bevégezése után az orvosi pályára kívánt lépni, még pedig természeti hajlamból; az öregnek ez elcinte nem igen tetszett, Andorné azonban reábeszélte, mondván: Ez öröklött vagyon még nem ad az embernek érdemeket, tehát engedni kell, hogy a fiu azokat önmaga szerezzze meg; aztán nem minden embert elégít ki a táblabíróság, jobb, ha az ifju maga választja a pályát, melyen haladni akar stb.

Télfí tehát beleegyezett, s fiát a bécsi egyetembe küldte, mondván: már ha megint el kell mennie, lásson legalább egy kis országot-világot. Midőn Télfí fiától elbucszott, félig tréfás, félig komoly hangon intette, ovakodjék a német leányoktól; ezek iránt különös ellenszenvvel viseltetett, melyet nem tudni, mi okból, fiatal kora óta táplált szívében.

Az első években Andor Bécsből is haza jött a nyári szünnapokra, csak a két utolsó évben nem, a mit a két családban nagyon sajnáltak; az első évben azt írta, hogy Bécs környékével meg akar ismerkedni s e végett hosszabb kirándulásokat tenni; a másodikban a szigorlatra való készüléssel mentette magát. Miután az orvosi szigorlatot dicséretesen kiállotta, azt írta atyjának, hogy volt tanárai fényes jövőt ígérnek neki, ha Bécsben marad s ezt ő is szeretné. Atyja azt felelte, jöjjön csak haza, majd megbeszéljük a dolgot.

Ennek következtében Andor karácsony-felé haza jött, atyja

egy kis dorgálással, Ordasné a szokott anyai öleléssel fogadta, ellenben Klára tartozkodással, majdnem ügyetlenül üdvözölte; bezzeg nem ugrott a nyakába mint azt régebben tette volt; kezét is alig merete nyujtani; a változást pedig mind az a sürűszép körszakál okozta, mely az ifju arcát körítette; mert a majdnem sima képü, mindig vig fiúból pár év alatt egész férfiú lett. Andort is meglepte Klára szépsége, s ezt őszintén ki is nyilatkoztatta.

— He szép és nagy leány lett az én kis Klára hugomból! — erre az öreg Télfí és Ordasné mosolyogva néztek egymásra, a leány pedig mélyen elpirult.

Andor most is oly gyakran ment Ordasékhoz, mint azelőtt, s Klára irányában mindig a régi maradt, előzékeny és szíves mint egy testvér, azonban Klára sehogy sem bírta a régi hangot eltalálni. Ha Andor Bécsről beszélt Klarával, arca szomorú kifejezést nyert, s az ifju kebléből mély sohajt törte fel magát; Klára tudta, hogy Télfí ellenzi fiának Bécsbe visszamenetelét, ez pedig ohajtott, a leány tehát érteni vélte a sohajt, ő is az öreg részén volt, de ezt soha sem nyilvánította, s így a sohajt ő is viszhangoztatta, bár ellenkező okból.

Ordasné mindezeket jól látta s kedvezőleg magyarázta, de hallgatott, mert ő leányának tökéletesen szabad választásengedett. Az öreg Télfí szintén hallotta a két fiatal sohajait sőt otthon Andor még többet sohajtott; sokszor vágyó szemekkel kibámult a távol meszeségbe, csak hogy azon a messzeségen innen az ablakkal átellenben Ordasné háza állt; az öreg csak ezt látta, s elégtelen mosolygott magában. Andor olykor a bécsi társasköröket hozta szóba, de valahányszor a nőket csak távrolról is említé, az öreg így szakítá félbe:

— Édes fiam csak arra kérlek, a német nőkről ne beszélj, tudod, hogy ki nem állhatom őket.

Máskor az ifju a házasság élet boldogságáról ejtett egyes szavakat, mit aztán az öreg is tökéletesen helyben hagyott, de a viláért sem faggatta fiát, csak magában dörmögte. — A fiu nagyon szerelmes, hanem bátortalan, segíteni kell rajta. —

A nevezett Ágnes-napon Andor épen leveleket irt, midőn atyja ünnepi ruhájába öltözve, s vidám képpel belépett, vagy is inkább besántított.

— No fiu, találd ki, hol voltam és mi járatban —

— Hol volt, ezt ugyan nem lesz nehéz eltalálni, miután atyám csak egy helyre jár — felelt Andor nevetve — hogy mi járatban? gondolom, első akart lenni, a ki Ágnes nénit felköszönti; csak azt nem értem, hogy engem miért hagyott itt-honn.

— Nem találtuk el egészen; ugy-e kópé, szeretünk ott mulatni; aztán mégis titkolódzunk! Jól van, most az egyszer én is titkolódtam, csak hogy fiam uram hasznára. —

— Hogyan érti ezt atyám? — kérde Andor kíváncsian.

— Ugy, hogy azt hitted, az öreg ember se nem lát, se nem hall, pedig szemedből láttam, hogy szerelmes vagy, és hallottam azt a megszámlálhatatlan sok sohajt; miután nem akartál szólni, tehát azt gondoltam, majd megmutatom én fiam uramnak, hogy a néma beszédet is megértem —

— Édes jó atyám, bocsásson meg, ha tudná —

— Tudom, tudom! — vágott szavába az öreg. — Soha se mentegesd magad, régebben tudtam én már azt, mint te, előre láttam, hogy ez be fog következni; még kicsi volt a leány, midőn boldogult édes anyáddal és Ordasnéval már egymásnak szántunk; Ordasné csupán azt kötötte ki, hogy a dologról sem előttek, sem egymásközt ne beszéljünk, csak ha majd azt

fogjuk látni, hogy szeretitek egymást, mert ő leányának e részben saját akaratát hagyja. —

Andor e beszéd alatt fokkonként halaványabb lett, kezdé a dolgot sejteni és annyira meg volt lepetve, hogy képtelennek érezte magát egy szót is kiejteni.

Az öreg elemében levén, fia felindulását nem vette észre s tovább folytatta.

— Megvallom édes fiam, e házasság létrejövése képezte már évek óta legkedvesebb tervemet, mert eltekintve attól, hogy a két szomszédos birtok egyesülése nem megvetendő dolog: Klára olyan leány, hogy három vármegyében sem találni párját. No te sem vagy utolsó fiu, e mellett végzett ember. Tehát képzelheted, mily türelmetlenül vártam, hogy nyilatkozzál; de te csak hallgattál, titkolódtál apád előtt, pedig a vak is láthatta volna, hogy szerelmesek vagytok. És mert tudtam, hogy Ordasné is úgy érez, mint én, neve napján akartam neki az örömet meghozni, és téged kellemesen meglepni; tehát ma násznagynak álltam, s magam kértem meg fiam uram számára a kis feleséget, no meg vagyunk-e elégedve? —

— Feleséget kért atyám számomra? — tagoló Andor mintegy kábultan — az istenért, kit? —

— Gyermekes kérdés, s hozzá milyen ijedt képet csinálsz! — szólt az öreg, jót nevetve. — Csak nem gondoltad, hogy Ordasné kértem meg számodra? Kit mást, mint azt, a kit szeretsz: Klárát —

— De hisz ez lehetetlen . . . mit szólt ő? —

— No, no, csak ne félj, az édes igent ajkairól meghallani, ez örömet neked hagytam fenn, midőn ő sirva nyakamba borult s édes anyja szintén könyezve felszólítá, hogy nyilatkozzék, azt mondám, hogy én beérem ezen válaszszaal, a szóbelit adja neked.

— De atyám, biztosítom, hogy Klára nem érez irántam mást, mint testvéri vonzalmat, szerelemről soha sem ejtetett köztünk egy szó sem!

— Gyermekesek vagytok még, jobban ismerem én az efélet; mondd meg csak a leánynak, hogy szeretted, majd ő is azt fogja felelni; a szóra szóval szoktak felelni; csak nem kívántad, hogy szerelmes sohajaidat ő szavakkal visszonozza! — szólt az öreg tréfás hangon.

Andor atyjára nézett, látta ennek elégedett, boldog arcát, arra gondolt, mily ingerültségbe jönne, talán egy újabb szélhűdés áldozatául esnék, ha szép terveit most véletlenül összerombolni látná, Andornak nem volt bátorsága ezt ily rögtön tenni; tehát igyekezett lehetőleg uralkodni magán, kis idő múlva készült Ordasékhoz menni. Az öreg e sietségen jó ízűt nevetett magában, azonban nem szólt s hagyta fiát menni.

Andor nem ment Ordasékhoz, hanem ki a szabadba, s ott czéltalanul bolyongott. Hideg csipős szél fujt, de ő nem érzett más vihart, csak azt, a mely keblében dult. Nem tudott határozatra jutni; mi tevő legyen, hogyan vallja meg atyjának a valót a nélkül, hogy ez őt számkivesse, megtagadja, atyja egészségét, talán életét aláássa? így töprenkedett, kinezve önmagát; egyszerre megállt, mély lélegzetet vett. Klára jutott eszébe, kinos helyzetében megfoledkezett róla. S e gondolatnál megdöbbsent; lehetséges volna, hogy Klára őt szeresse? visszaemlékezett minden együttlétükre, de ő azokban semmi jelre nem talált, ami azon feltevést igazolta volna; igaz, hogy Klára nagyon szíves volt hozzá, érdekeltséget mutatott minden iránt, a mi reá vonatkozott, de hát nem volt-e ez így gyermekkorában is? sőt akkor sokkal jobban kimutatta ragaszkodását, mint most. — Nem, nem — így folytatta magánbeszédét — Klára szíve,

hála Isten, még szabad; atyám az ő érzéseiben épen úgy csalatkozott, mint az enyémbe, e tudat által nagy kő csik le szívemről. — Igen, ez lesz a legjobb — folytatá tovább — Klára nemes szívű, fennkölt szellemi hölgy, és meleg részvétellel van irántam, őszinte leszek hozzá, ő bizonyosan akarni és tudni is fog rajtam segíteni; hisz atyám annyira szereti őt. Ej, hogy ez előbb eszembe nem jutott!

Ezzel Ordasné házához vette utját. Térjünk mi is oda vissza.

A zenészek épen egy táncdarabot végeztek, midőn Klárát egy nőcseléd kiszólítá, ez gyakran megtörtént, mert mint házileánynak mindig volt egy s más elintézni valója; azért most is egész készséggel továsietett, de mennyire bámult, midőn a cseléd mondá, hogy Andor ifju ur kéreti egy pár szóra.

Klára szive nagyot dobbant; a cselédnek azt mondá: az ifju ur legyen szives a nappali szobában reá várni.

(Végo köv.)

—

Jellemvonások az északamerikai indiánok családi életből.

Környeitől.

Azon nagy földrészt Amerikában, mely a jeges tenger-től, a Makenzie-folyam torkolatától a Misissippi torkolatáig, a csendes oceántól az atlanti tengerig terjed, 370 külön indián vagyis benszültt amerikai törzs lakja, melyek mellékszokásokban, egyes tulajdonságokban eltérnek ugyan egymástól, de főbb vonásokban megegyeznek. Számuk hajdanában sokkal nagyobb volt. Mióta az európaiak oda bementek, az tetemesen csökkent. Háboru (kezdetben mintegy erénynek tartották pusztítani e szerencsétlen népet s gyakran most is kevesebbnek tekintik, mint az állatot), az európaik által eltenyészített betegségek, leginkább pedig a szeszes italok, melyet pusztító hatása miatt égő-víznek neveznek, s azon körülmény, hogy az európai települtek által mindinkább szűk térre szorítottanak, hol vadászattal s halászattal fönn nem tarthatván mindig életüket, éhségben, elgyengülésben szenvednek, naponkint fogyasztja számukat. Nagyon valószínű, hogy idővel vagy egészen kihalnak, vagy annyira összevegyülnek a többi népekkel, hogy sajátilag majd teljesen elenyésznek.

Egy legyőzhetetlen hajlam mindig csavargó életre készíti őket; minden megállapodott foglalkozás iránt ellenszenvvel viseltetnek, mi azt eszközli, hogy keveset kivéve, sem földműveléssel, sem kézműveséggel nem szeretnek foglalkozni. Még a keresztyén hitre térített s állandó megtelepedésre szoktatott indiánok is csak ügygyel bajjal vállalkoztak valamely munkára. Ha néhány heti szolgálatra, favágásra, vagy hasonlókra fogadják föl őket, rendkívüli figyelmet s gyengéd bánásmódot kell irányukban tanusítani, hogy helyükön maradjanak, a legkisebb elégtelenségi jelre, melyet irántok a felügyelő mutat, azonnal elszaladnak. „Ez — mondja Schmidt — a szabadság azon örökölt érzése, mely ily fokozatban csak az indiánoknál lelhető, de mely valószínűleg minden vadásznép tulajdona.“

Közönséges életben a társalgásban őszinték és illedelmesek, egymás között barátságosak és udvariasak hizelgés nélkül. Fontos dolgokban, pl. köztanácskozásoknál minden szót és cselekedetet először megérlelni látszanak gondolataikban; minden hirtelenkedést o tekintetben kerülnek. Az idegenek

előtt először nagyon komolyak és bizalmatlankodók, de ha a jó indulatról meggyőződnek, ezek iránt is szívélyesek lesznek. Köszöntésnél a rokonsági megnevezésre vigyáznak, sokszor az egész törzs rokonságban áll; az öregeket, ha nem rokonok velük, nagy atyus, nagy anyus névvel szólítják, a hasonlókat „barátom“ névvel üdvözlik. Perpatvar és verekedés ritka náluk, azt mondják: ez ebi vagy baromi dolog. A két nem közti társalgásban tartozkodók és illedelmesek; erkölcs-telen, kicsapongó magaviseletet nyilván soha el nem követnek, mindazáltal kicsapongó életmód is nem ritka náluk, de ezek főleg azóta ismeretesek előttük, mióta az európaiakkal érintkeznek; s tőlük szeszes italokat kapnak, vagy náluk épen rossz példát látnak. A legvadabbak között is van bizonyos házasságféle összeköttetés.

Azon tájakon, hol az élelmet nagyobb fáradsággal szerezhetni, csak együgyűség uralkodik, mire azonban kötelező szabály nem létezik. Hol könnyebb a megélhetés, s az unatkozás vagy semmittevés (minek az indiánok oly nagy rabjai) ölében heverésznek, ott többnejűség van szokásban. A házassági kötelékeket, ha a két fél egymásnak nem tetszik, könnyen feloldják. A nőnem állapota egészben véve nyomoru és terhes, mondhatni szolgálai. A legtöbb s legnehezebb munkát nekik kell végezniük. Az asszonyok nem nagyon szaporák, sok helyütt több gyermek terhes is volna a családapának, azért nehéz, háborus időkben el is hagyja gyámoltalan gyermekét, vagy az élő csecsemőt a meghalt anyával együtt eltemeti. Egyébiránt nagy gonddal és szeretettel vannak gyermekeik iránt, ezeket egészen kényükre-kedvükre hagyják, s ha már meg tudják kenyerüket keresni, akkor önálló, az atya nem elegendik többé dolgaikba.

A házassági egybekelések különféle módon történnek. Ha az illetők szülei, gyermekeiknek egymás iránti hajlamát észreveszik, egyezkednek az egybekelés fölött. Közönségesen az ifju szülei kezdik meg az alkudozást; de az sem ritka, hogy a leány szülei teszik ezt. Az egészben az anyák foglalkozása ez leginkább és azzal lépnek először föl, hogy a kiválasztott menyasszony szüleinek házába egy darab medvehúst, vagy más keresettebb vadállathúst visznek s azt mondják, hogy ezen állatot az ő fiuk ejtette el. Ha a leány anyjának mind az ajándék, mind pedig az abban rejlő házassági ajánlat tetszik, az ajándékot azzal viszonzozza, hogy azonnal oly étket készít vendégei számára, mely asszonyi munka által szereztetett s a mellett mondja: Ez leányom mezejéről van, és ő készítette számotokra. E kölcsönösségek épen annyit jelentenek, mintha az ifju azt mondaná a leánynak: Én képes vagyok arra, hogy téged mindig hussal tartsalak; s a leány: Ily jó étket fogok én neked mindig szerezni a mezőről. — Ezen időtől fogva folytonosan történnek mindkét részről megajándékozások; a két család é'odó alkalommal együtt végez valami munkát, míg végre a két fiatal egyén egymásé lesz, s szüleiktől némi igénytelen edényt és eszközt hozva, önálló háztartást rendeznek.

Ha a fiataloknak nincsenek szülei, az egybekelés egyszerűbben történik. Az ifju személyesen elmegy kiválasztottjához s azt mondja neki: Ha belecgyezel, elviszlek feleségemnek. Vagy pedig elmegy a leányhoz és szemé közé néz. Ha a leány mosolyog, annyi, mintha „igen“-t mondott volna. Ha aztán ilyenkor teljesen összeegyezőnek, az ifju azonnal elviszi magával kedvesét.

(Folyt köv.)

Egy hét története.

Junius 29 kén.

Péter és Pál napja. — A bucsujárók. Ó-Buda. — Az élvezetek. — A hazatérés. — Az ünnep és a nép. — Egy bucsu-estély. — A „Haza”.

Péter és Pál napja! Kétszeresen dicső nap! te vagy kiválasztva a napok sorából a csalhatlansági dogma kihirdetése napjaul; de ez még semmi ahhoz képest, a mire te nálunk fővárosiaknál hivatva vagy. Mint a kutágas az alföldi rónán, olyan magasra emelkedel te ki a nyári idény fővárosi lapályán; mint a vihar csapkodását a nagy oczeán, úgy érzi a te rengető hatását a főváros minden lakója előre és utána. Ha máskor csak egy negyedóráig, tegnap este félóráig kellett a kapu csengetyühuzóját rángatnom, míg kinyitották, pedig alig volt még tizenkét után egy óra este, és kérdésemre, hogy miért van ez így? a házmester azt a feleletet adta: azért, mert Péter és Pál napja van; neki tehát már 4 órával előbb kezdődött Péter és Pál napja! És a teheneknek is úgy kezdődhetett, mert a majoros elfelejtett tejet hozni, a szakácsné nem tudott kávét főzni, a vizes-ember szabadságra bocsátotta vizes puttonjait, — mert vízvezetékünk még mindig csak azért van, hogy tűzvész idején a tűzoltók összeveszhessenek ifj. Lendley urral, a házakba csak ott vezették be a jó vizet, a hol még nem verték fölebb a béreket — a mézárós-fiu nem hozott húst, a piaczon feltűnő fogyatkozás volt kofákban, egy szóval a főváros összes területén a gyönyörűség rend gyökerestül fel lön forgatva, a társadalmi hálózat eresztékei össze-vissza bogozódtak és mindez Péter és Pál tiszteletére!

Nem hiába két szentnek napja ez, kétszeres erő és buzgósággal ülik meg e napot a főváros alsóbb rendű hivei, és hogy maradandó foganatja legyen a kétszeresen szent ünnepelésnek, a mindenre kiterjeszkedő gondviselés akként intézkedett, hogy az nap egyszersmind bucsujárás napja legyen Ó-Budán.

Minnek irjam le egy bucsu magasztos jelentőségét? Minden legkisebb falunak van bucsuja, melyen közelről-messziről rokonok és barátok seregelnék össze, a hány ház, annyi vendég-fogadó, a házi nő hetekkel előre szemlét tart a baromfi diszes serege fölött, a diszes sereg legdiszesebbjei e napra avattnak fel, az asztalok roskadoznak az izletes tálak súlya alatt, a fiatalság kedvéért meg cigányokkal is meg vagyunk áldva, és tánczterem is kerül, ha egyébűtt nem, hát a bársonypuha gyepen, a csillagos ég teljes kivilágítása mellett, — van-e kedvesebb nap a bucsu napjánál? és azok a kétszersült szárazságu nemzetgazdászok mégis azt szerették, hogy az ünnepnapokat kevesbitsék! Furcsa! Hogyan lehetne akkor a sok szép bucsut megünnepelni?

De mi az: egy falusi, vagy kis városi bucsu a budapesti Péter-Pál napéhoz képest! Hála az isteni gondviselésnek, van nekünk minden városrész számára külön-külön egy-egy védszentünk és minden védszentünk számára külön-külön egy-egy bucsu-napunk, a melyen itt is csakugy, mint bárhol másutt, a guszthusok különfélesége szerint nagyokat tánczolunk, és még nagyobbakat eszünk és iszunk, szóval mulatunk a védszent tiszteletére; de a főmultság mégis csak Péter és Pál

napra van fenntartva; ez csak az igazi bucsu-multság, a melyben gyönyörűsége telhetik a mennybeli atyának.

Jókor reggel — fájdalom, nekem is nagyon jókor reggel kellett fölkelnem, mivel miként mondtam, a majoros nem hozta el a tejet — a Pestről Ó-Budára vezető ut hosszában, egy élő tengere hullámzott a bucsujáró sokaságnak, férfiak, nők, legények, hajadonok, fiuk és leányok, ki csoportosan, ki magánosan, legtöbbsnyire azonban párosan, egy férfi és egy nő, a férfi oldalán egy-egy óriási csutora vagy szijba akasztott természetes antalag, a nő oldalán egy-egy napernyő, egy nagykendő és imitt-amott egy kis kutya.

És Lavater segélyével azonnal reájövünk, hogy ez élő tenger itt rendes körülmények közt a főváros kezei és lábaiból alakult össze; ez itt az én majorosom, amaz meg a mézárós-segéd, emez meg a vízhordó és így tovább; csupa-merő kezes-lábas egyéniségek, a legnagyobb számát azonban mégis a házmestéri osztály állította ki, a nőkről nem szólhatok, azokat nem ismerem, de hogy mi czélből akasztották azokat karjaikra a férfiak, azt is megtudjuk nem sokára.

Igy halad ezen élő tenger vigan és biztos lépésekkel előre a gödrös ugyan, de azért poros országuton; a gödrök onnan vannak, mivel ez utat évenként kövezik, a por meg onnan van, mivel csak annyiban kövezik az utat, hogy a porból ki ne fogyjon; van nevetközés, kötekedés, egyik hátba, a másik oldalba löki pajtását tréfaból, egy pár száz meg hangos danszóval tölti meg a léget, a mitől aztán a torkok hamar kiszáradnak, a miért aztán vagy a szijra akasztott csutorák és antalagokhoz, vagy az utba eső korcsmákhoz kell egy kis felöblintőért folyamodni, a mitől aztán fokozatosan növekedik a jókedv, és könnyebbülnek a csutorák és antalagok, a mitől aztán az élő tenger nagy része el-elmaradoz az uton, ki Ujlakon felejtí magát, ki meg más valamely regényes pontján a gyönyörű szép világnak, tekintet nélkül arra, ha bort avagy sert mérnek-e e különféle regényes pontokon, csak korcsma legyen, a mitől aztán csak a tenger kisebb része éri el szerencsésen Ó-Budát.

Se baj, így is jól megüti a harmincz-negyvenezret; minden utcza zsufolva van bucsujáró néppel és ugyancsak hów buzgósággal járja, minden három-négy lépésnyi távolságban egy állvány és minden tíz lépésnyi távolságban egy sátor, az állványokon koczka, birbics és egyéb ilyen nemes játékok, a sátrakban bor, -ser-, pálinka és egyéb ilyen nemes élvezetek, ezekbe tódul a harmincz-negyvenezrenyi emberiség fele, előbb a koczkáktól a rögtönözött csapszékekbe, azután a rögtönözött csapszékekből a koczkához, a másik fele már gyakorlatibb, nem csatangol az utczákon, nem engedi magát a birbicsből reá szedetni, hanem a mint megérkezik, azonnal beül valamely korcsmába és ott marad egész estig.

És este? oh, akkor kezdődik csak az igazi multság; haza is kellene menni és van is rendelkezésre álló gőzhajó elég nagy számmal, csak az a kérdés, hogy jutni a gőzhajóra! És csak akkor derül ki egyfelül a gondviselés bölcsége és másfelül a bucsujárók bölcs előrelátása. Milyen jó szolgálatot

tesznek most a férfiaknak a nők! Ha ezeket nem hozzák magukkal, tizedrésze sem éri a gőzhajót; így azonban van egy hű támasz és biztos kalauz, és így sem mindenik jut a gőzösre, van olyan inga tag alapu bucsujáró, a kit nem egy nő, de még egy férfi sem képes az egyenes uton megtartani, és azért egyáltalában függetlenné akarja magát tenni, hogy ha mindjárt egy árok partján kell is az éjszakát töltenie!

Ilyen a Péter és Pál napja a fővárosban, azért ugy-e bár nagy kár volna, ha az ünnepnapok számát lejjebb szállítanák?

Igy üli meg nálunk a nép a védszentek napjait, a mit hétköznap keres, azt ünnepnapokban eliszsza, elkártyázza, dőzsöl, tobzódik, hogy utána való nap sem lehet hasznát venni a munkánál és ez mind Isten dicsőségére történik.

De forduljunk el e sötét képtől, nézzünk át a regényes szép Margitszigetre, a hol mult hétfőn este a pest-megyei pilisi járástisztviselői majálist, vagy — mint sokan mondják — bucsu-ünnepélyt rendeztek, mivelhogy holnap: június 30-kán szólalt meg a képviselőházban az eddigi megyei szerkezet lélekharangja; összejöttek tehát a régi bajnokok közül számosan, hogy boldog föltámadás reményében vig zene szó mellett a jó öreg halottas ágyánál virraszszanak át egy éjszakát, és az éj órai gyorsan tüntek a sok szép hölgyek társaságában, melyek az utósó tisztesség-tételre szintén hivatalosak valának, és a gyönyörű táncsteremben, melyben a sok szép hölgy a szomor felhőit a férfiak homlokairól elmosolyogta, egész hajnalig nem birt elválni a diszes társaság az utósó bucsuünnepély helyiségéből, annyira érezte minden szív a táncz szükségét, hogy a régi megye elvesztése iránti fájalmát elviselhesse; mert ah, nagy vigasztaló a táncz, sok baj eloszlatója, sok szívbéli fájdalom orvoslója, az ember egy más világba van varázsolva, elfeledkezik a multról, nem gondol a jövőre, nem gondol semmire és az olyan jó, mikor az ember semmire sem tud gondolni, — nem is tudom, miért ellenségei az orvosok a tánczoknak!

A „Hazá-“val is sokat foglalkoztunk e héten, nem azzal, a melyért tulajdonképen, „élni, halni“ kellene, hanem a szin-padi „Hazá-“val, melyet Sardou után Paulay és Szerdahelyi francziából magyarra fordítottak. Mondják, hogy rossz tragodia, mert a mű hőse nem egy nőért, hanem inkább a hazáért áldozza föl magát, így vélekednek a férfiak, míg a nők ép ellenkezőleg, igen szép tragoediának tartják e művet és épen azt tartják benne igen szép gondolatnak, hogy a derék férj nem egy rossz nőért, hanem inkább a hazáért-áldozza föl magát, a rossz nőt pedig épen azon férfi által öleti meg, a kívül együtt derék férjét megesalta. Melyiknek van igaza a kettő közül? Azt tartom, a nőknek, és mivel ugy hiszem, hogy olvasónőim közül is igen számosan egyetértenek velem e részben, talán azt is szívesen veszik tőlem, ha e mű meséjével ismer-tetem meg őket, annyival inkább, minthogy az oly időszakban játszik, a milyenhez hasonló a mi hazánk évkönyveiben is véres betűkkel van följegyezve.

E mű mintegy folytatását képezi a Göthe „Egmont-“jának. Egmont és Horn már le vannak fejezve akkor, midőn e dráma megindul. Németalföldön a spanyol Alba herceg (Feleki) és szedett-vedett katonái kegyetlenkednek. Van dolguk a hóhéroknak, mert minden kis gyanu vértétletet von maga után. Az egész ország lakossága előre halálra van ítélve, mint eretnek. A hazafiak titkos összeesküvésben keresnek menedéket, bizva Orániai Vilmos hercegen, ki Németalföldet föl-

fogja szabadítani. Egy ily összeesküvés szolgál a dráma tárgyául. Rysoor gróf (Szigeti J.) vád alatt áll, hogy az orániai herceggel titkos frigyre lépett, mivel Alba kémei besugták róla: hogy négy napon át nem volt honn. Egy kapitány (Nagy Imre) azonban megesküszik rá, hogy honn volt; ő jól tudja, mert egyik éjjel ott volt kastélyában, s a grófné lakosztályából látta kijöni; össze is veszett és párbajt vívott vele s megsebesíté a keze fején. E vallomás megmenti a gróft, de egyszers-mind fölzavarja lelkét, mert a kapitány tévedt, s a neje szobájából kijövő férfi más valaki volt. Gyanuval, és boszúval siet ne-jéhez: a szenvedélyes Doloreshez (Felekiné), ki nem is titkolja, hogy mást szeret, de azt nem vallja be, hogy ez a „más“ férjének legjobb barátja: van der Noot (Lendvay), s azzal menti magát, hogy ő, a kath. spanyol nő, nem szerethet egy flamand protestánst, ki szintén hűtlen hozzá, mert jobb szereti nálánál a hazát. A szíve mélyeig sértett férj, cserbe hagyván a közügyet, önszennvedélye tusáiba és bünébe esik. De nem! Rysoor gróf az összeesküvőkhez megy, mert neki „a haza minden előtt!“ Elhatározzák, hogy fölkelnek; egyik sereget Rysoor vezeti, a másikat van der Noot, s a közel levő orániai hercegnek harangokkal adnak jelt; a nagy harang sikert jelent, s azt, hogy jöjjön; a lélekharang pedig azt, hogy szerencsétlenül jártak, s a herceg meneküljön. A kitörés előtt Rysoor és van der Noot találkoznak, kezet fognak, s a gróf meglátja, hogy barátja kezén kardvágás van. Villámként hat rá e látvány. Szemére hányja barátjának, hogy mily álnokul csalta a meg, s van der Noot töredelemmel vallja be bünét, térdre esik s kéri a gróft, hogy ölje meg; de ő ismét csak hazafi marad, megbocsát, mondván: „a hazát jobban kell szeretnünk minden nőnél; feledjük a nőt s haljunk meg a honért!“ E közben Dolores, ki kedvesét félti férje boszújától, elárulá az összeesküvést, s Alba katonái elfogják őket. Megkondittatják a harangokat is, hogy az orániai herceget szintén lépre csalják; de a harangozó (Komáromi) szintén összeküvő, s a lélekharangot kongatva: a herceget távozásra inti, a miért aztán életével lakol. Rysoort és van der Nootot halálra ítélik. Dolores látva, hogy kedvese is veszni fog, Albához siet kegyelemért. Alba leánya (Lendvayné), egy hervadozó jó lélek, szintén kéri atyját, ki őt szereti (egyéb emberi nincs is benne), s közbenjárására van der Noot csakugyan kegyelmet kap. Ezalatt Rysoor gróf megesketi barátját, hogy megöli a nőt, ki elárulta férjét és hazáját, s ezután kikerülendő a kintpadot: saját törével végzi ki magát, s azt a tört van der Noot veszi föl s megitt az általa a tébolydából kiszemelt s előállított példányokat: vele Doloreshez, kit lelkiismerete gyötörni kezd, s menekülni készül e helytől, hol oly nagy bünt követett el. Kéri kedvesét, hogy menjen vele külföldre, de ez — megtudván, hogy az áruló Dolores volt, s hallván, hogy elítélt társai őt magát vádolják árulással — Dolorest eltaszítja s azzal a törrel döfi le, melylyel az imént férje végezte ki magát.

Költői becs tekintetében e mű, jelentéktelen; annál nagyobb szerűbb szerkezet és jellemzés tekintetében; minden alak egy teljesen kikerekített jellem, minden jelenet megkapó változtatban állítja elénk a borzasztó korszak életét, innen a roppant hatás, melyet e mű, daczára az itészet gáncsolódásának, ugyszólván világszerte idézett elő.

Ilyen inkább számitáson, mint költészetben alapuló művek sükere leginkább az előadástól van föltételezve és e részben a nemzeti színház tagjai nem szoktak adósnak maradni az írónak; most is Felekiné, Lendvayné, Paulayné, Szigeti, Feleki, Lendvay, Komáromi kitünően játsztak, a nagyszerű hatás többi ré-

sze pedig a kitünő diszitó: Lehman ur érdeme, a ki ez alkalomra is olyan egy pár szinfalakat festett, mint egy valóságos szemfényvesztő.

—i — r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A budai Széchényi-hegyen) (magyarul mondva Sváb-hegy) levő Ürményi-nyaralót és kertet erősen terjedő hír szerint, a királyi család részére meg akarják vásárolni. E birtokot úgy fekvése, mint terjedelme alkalmassá teszi királyi nyaralónak, másfelől pedig a Széchényi-hegy sokat nyerne ez intézkedés által. Már is van reá kilátás, hogy e hegy emelkedni fog kényelem dolgában. Tanácskoznak, tervezgetnek egy Lopresti-féle vasut építése fölött, mi, mert nagy szükség volna rá, kétségkívül jövedelmes vállalat lenne; Házmán pedig amerikaiakkal van érintkezésben, kik e hegyet bizonyos föltételek mellett, saját költségükön vízzel akarják ellátni. E vállalat még jövedelmesb lenne, mert kocsit mégis kaphatni a Sváb-hegyen két forintjával, de vizet éppen nem.

✦✦ (A jótékonyágában kifogyhatlan Wenckheim Krisztina grófnő, mint az „Alföld“ írja, békési bérlőinek, kiknek vetéseit a Körös áradása tönkre tette, elengedte az idej haszonbért. Örvendetes, a legalább reánk nézve, az a körülmény, hogy legjótékonyabb ember e hazában: hölgy!

✦✦ (A nemzeti színházról) hat hétig kevés mondanivalónk lesz. Annyit azonban mondhatunk, hogy az ideiglenes igazgatóság gondoskodott, hogy az augusztusi idényt érdekesen nyissa meg. Sardou „Fernande“-jét tűzte ki első ujdonságul, ki vanak tűzve betanulásra Ponsard „Pénz és becsület“-e, Moreto „Közönyt közönnnyel“ (Donna Diana), s Calderon „Az élet álom“ című színműve is; Shakespeare-től „Lear király“ (melynek czimszerepében Molnár György is föllép s Komáromi és Szigeti Imre szintén betanulták), „III. Rikárd“, melyre Lendvai készült el, s melyhez el fogják kérni Volkman nyitányát; ki van tűzve három-négy kisebb új francia vigjáték is; de az eredeti irodalmat csupán a Szigligeti három színműve képviseli. Az opera Mozart „Figaro lakodalma“-t és Wagner R. „Tannhäuser“-ét tűzte ki előkészületül.

✦✦ (A „Magyar szépek albuma“) egy példányát a württembergi király igen nagy tetszéssel fogadta Schreckertől, s a jótékony czél iránti tekintetből 100 frtot küldött érte. A jótékony czél iránti tekintetből mi is örülünk e vállalat sikerének, mert különben bizony nem sok szépet találunk benne.

✦✦ (Fehér holló.) Egy bizonyos W... a trieszti rendőrség útján megkerestette a budai városkapitányságot, kutatná fel Zurofszky nevű szabómestert, mert ő annak évek óta tartozik bizonyos összeggel és nagyon szeretné megfizetni tartozását, a mit több év előtt kölcsön vett tőle. Csak az a kérdés, ha létezik-e Zurofszky nevű szabó Budapesten?

✦✦ (Fertály-mágnáskodás.) Egy miniszteri hivatalnok neje e napokban azon szándékkal, hogy némi bevásárlásokat fog tenni, átjött Pestre. A Dorottya-utczában egy fiatal uracs figyelmét vonta magára, ki öt lépésről lépésre követé. Később a mi fiatalunk, bátorságot vevén, a nő mellé lépett, előbb udvariasan, majd pedig illetlenül beszélni kezdett, a nő egy szót sem szólt, de megkísérelt mindent, hogy a tolakodótól megszabadulhasson. Hanem ez nem volt kis föladat! A derék uracs mindig nyomában, fecsegve; a nő végre beült egy bérkocsiba s Budára hajtatott. Megérkezik lakására... de mit lát? A mi fiatal emberünk utána indult és mosolyogva ugrott

ki egy bérkocsiból. Nagy bajjal zárhatta be a nő a tolakodó előtt ajtaját. Most egy tragikomikus jelenet adta elő magát: a nő a mit csak keze ügyébe kaphatott, érintkezésbe hozta a fiatal ember fejével, ki a háziak s szomszédok gunyvetése közt távozott el. De kérdezzük csak meg e derék uracsot és bizonynyal nincs romlottabb faj a világon a — budai nőknél!

✦✦ (A m. kir. pozsonyi honvédkertület) alábbnevezett zászlóaljaiban a zászló-szentelési keresztanyák a következők: a pest-jászszági 50-ik számú zászlóaljnál József főherceg ő fensége m. k. honvéd főparancsnok neje Klotild főhercegnő; a gömöri 51-ik sz. zászlóaljnál ő kir. fensége Amália szász Coburg-Góthai hercegnő; a zólyom-turóczi 53-ik és a hontbarsi 61-ik sz. zászlóaljaknál báró Révai Simonné, Turóczmegye főispánjának neje; az árva-liptói 54-ik sz. zászlóaljnál Szentiványi Mártonné, Liptó-megye főispánjának neje; a trencsényi 55-ik zászlóaljnál Marsowski Móriczné urhölgy; a trencsényi-nyitrai 56-ik honvédzászlóaljnál Chorinszky szül. Niezky Filomena grófnő; az észak-pozsonyi 58-ik zászlóaljnál ő fensége Mária a belgák királynéja; a csalóközi 59-ik zászlóaljnál Fogarasföldi Nádasdy Ferencz grófnő; a nyitrai 60-ik zászlóaljnál gróf Károlyi szül. gróf Erdődy palotahölgy és csillagkeresztes urhölgy.

✦✦ (Szemere Bertalan elkobzott irományai.) Szemere Mária, Szemere Bertalan leánya atyjának összes munkáit s azok közt ennek levelezéseit is kiadni szándékozván (a birtokában levők már megjelentek Ráth Mórnál) a magyar kormány közbejárását kérte ki arra nézve, hogy atyjának az 1848—9-diki események folytán elkobzott irományainak visszaadását kieszközölje. Bécsben a kutatások az illető irattárakban, s jelesen a cs. kir. udvari és államlevéltárban, sőt még a belügyminiszteriumnál is eszközöltettek: a nélkül azonban, hogy azok a kívánt eredményre vezettek volna, mert ezen levéltárakban csak olynemű felhívások és egyéb iratok találtak, melyek kizárólag hivatalos tartalmuknál fogva, folyamodónak ki nem adhatók. E körülmény igen sajnálatos, mert a nevezett iratok közt voltak Szemerének az 1848—49-ki állapotokra vonatkozó legérdekesebb levelezései, hírlapi glossák, naplótöredékek s más fontos okmányok.

✦✦ (A budai országos tébolydában) a Lipótmezőn Niedermann tanár két igen érdekes előadás tartott csütörtökön délutánonként a törvényszéki orvostan illető ágából. Láttuk a túlcsapott, vagy megfogyott ész és képzelem országából, melyet örültségnek hívnak. Láttuk az „Anyá szent lelkét.“ a „4 millió képzelt vagyonnal bíró asszonyt,“ a „magyar király“-t, a „szépség királynéja“-t s egy socialistát, ki egészséges eszméit azon gondolattal zavarta meg, hogy az Isten hivatalos küldöttje stb. tébolyodottakat, kik összefüggés nélküli gondolatokat, illetőleg szavakat oly kéllelhetlen rendben hadarnak, mint a kintorna, és butákat, úgy nevezett morturákat, kik csupán mozognak, lelket nehezen fedezni föl bennük. A bukórosok és dühögők csak futólag lettek bemutatva. Kíváncsinos volna, ha esztendőre nagyobb terjedelemben s nem csupán egyetemi polgárok számára tartaná föntnevezett tanár ur előadásait.

✦✦ (Deák Ferencz) még nem határozta el, hol tölti a nyári szünidőt. Mióta sógora és benső barátja: az öreg Osterhuber meghalt s Pusztá-Szent-Lászlóra nem mehet többé, azóta nincs rendes nyári otthonja. Az, hogy elmegy-e az idén is Buziásra, nem bizonyos. Rövid ideig a Margit-szigeten fog lenni, igénybe véve a főherceg gyöngéd szívességét. Benső barátjai körében egy idő óta többször említé az öreg ur, hogy képvisel-

lői megbízatást nem vállal többé. Ez elhatározását korántsem az a körülmény szülte, hogy a pártértekezleten, midőn Weningert ajánlá a főszámvevőszék elnökévé, azt kiabálták: „nem kell.“ Ez fölharagítá ugyan s meg is erősítheté említett szándokában, de a visszavonulás gondolata sokkal régebbi keletű nála. Azt szokta mondani: „előhaladt koromban nem telik már annyi, mint a mennyit várnak tőlem még most is sokan, s illő, hogy helyemet átengedjem fiatalabb erőnek, kinek haladni, fejlődni kell, s ki több tevékenységre képes.“ Valószínű azonban, hogy a belváros majdnem mindent el fog követni ez elhatározás megingatására.

++ (Rózsás napló.) Párisban de Gerandiné, szül. gróf Teleki Emma egyetlen fia: Attila, mult hó 30-kán vezette ott oltárhoz Lucy Coignet kisasszonyt, Páris felsőbb köreinek egyik legműveltebb hölgyét. — Varannón juniushó 29 kén Gál Sándor, ottani derék gyógyszerész a művelt és kedves Csizsár Irma kisasszonyt vezette oltárhoz! Az ég áldja meg szent frigyüket.

++ (Vegyes hírek.) Ő felsége a király Ischlbe utazott. Királyné ő felsége Mária Valéria főhercegnővel e napokban Ischlből Geratshausenba, az arenbergi tó mellé indult; rövid időn azonban Bécsbe fog visszatérni. — Dr. Sigmund Vilmos ügyvéd, mint szerkesztő, s Rudnyánszky A., mint kiadó, e hó 8-dikától kezdve „Themis“ czimű szabadelvű és független jogtudományi hetilapot indítanak. — Lapunk mai számához Benedek Aladár előfizetési fölhívása van mellékelve egy kötet „ujabb költeményei“-re. Ajánljuk azt hölgyeink pártoló figyelmébe. — Körmezbányáról néhány nap előtt, nagy küldemény ezüst és aranypénz érkezett Budára. — A gőzsiklón mult szombaton délután 3 óra felé egy gőzvezetőcső elpattant, mi a fel- és lemenőkben igen nagy félelmet gerjesztett. Azonban a közlekedésre nem volt semmi hátránnyal, mert alig egy fél óra alatt helyre lett igazítva. — A lánchíd megváltása után a közlekedés rajta, mint halljuk, meg fog könnyítettetni az által, hogy az oszlopok melletti korlátokat kinyitják a végett, hogy ha valaki egy átmenővel beszélni akarna, ne legyen kénytelen az egész hosszú uton visszamenni; a legujabban alkotott törvény értelmében, a hid június 30-kán éjjeli 12 órakor a budai bérházzal s a csónakokkal együtt átment az állam tulajdonába. A hidvám egyelőre változatlan maradt s a kormány által szedetik be. — Simonytornyán június 22-kén egy fiatal ember golyóval vetett véget életének. Beszéli, hogy szerelem volt az ok ez öngyilkosságnál, az orvosi vizsgálatból azonban kitűnt, hogy a fiatal ember elneháborodott volt. — Többkoffa Pécsett közelebb a Kálvária-hegyen egy szobácskában ült egy pohár kávé mellett és jól mulatott. Egyszerre valamelyik szomszéd kutyája rohant a szobába s megzavarta a baráti kávé-pletykát. Ezen felbőszülve a nénikék egyike, a békerontót a szomszéd házig üldözte s egy követ dobott utána. A házi jog e megsértése miatt a házi ur dühösen az asszonyra rohant, földre verte őt és oly sokáig fojtogatta, míg meghalt. A tettes, hir szerint, elszökött, de erélyesen üldöztetik. — Ó-Budán e napokban két munkás halt bele a Dunába. Az egyik asztalos legény volt, ki csak félig merült a vízbe, midőn egy helybeli gőzös által előidézott hullámtorlat örökre elsüllyeszté. — A butorközüzeti gyárban alkalmazott Horváth Károly 5 nap előtt Gizella nevű 8 éves és Zoltán nevű 5 éves gyermekei hátrahagyásával eltávozott s mai napig vissza nem tért. A gyermekeket a hatóság veszi gondja alá, ha az elrendelt nyomozások eredménytelenek maradnak. — Davidok Katalin

napszámosnó a remete-utcza végén a fák közt egy körülbelül 6 hónapos figyermeket talált. A gyermek ápolás végett a Rókus-kórházba szállítottat s szülei nyomoztatnak. — Girókuti P. Ferencz, a kertészeti muzeum igazgatója, az egyiptomi alkirály kertigazgatójának 350-féle dinyemagot adott, oly feltétellel, hogy ez viszont különféle odavaló dinyemagot küldjön a muzeumnak. — Karczagról azt írják, hogy a város 12 tizedének mindegyikében olvasóköri létesítése tervezetik, melyek egy főkörben lennének összpontosítva. — A Kisfaluditársaság közelebről aláírási felhívást bocsátott ki Lucretius tankölteménynek Fábrián Gábor általi fordítására. A társaság a műveltség magasabb színvonalán álló hazafiakhoz fordul, kik előtt Lucretiusnak ugy böleseleti, mint költői becsét fejtegetni fölösleges volna. A mű kiadására az „Athenaeum“ vállalkozott; a könyv ára, mely a két forintot nem fogja meghaladni, a példány átvételekor teendő le. — A Tóth Kálmán által szerkesztett „Honvéd-menház könyvé“-nek jövedelméből Vidacs János egyelőre 500 frtot vett át. A jövedelem nagyobb része azonban csak most, a könyv elárulásából várható, mely czélra, kiadásilag már egészen fődözött ezer példány küldetett szét a könyvtárakhoz. — Hugó Viktorról írják, hogy pár hét óta aggasztólag beteg, sőt hogy az orvosok már le is mondtak volna róla s fiait táviratilag hívták hozzá; Angolországban fekszik, egy ismerősénél. — Vasárnap délután a városligetben egy fára felakasztva, egy körülbelül 18 éves egyén hullája találtatott. Mint később bebizonyult, az öngyilkos Becher Dávid kereskedő-inas, de az ok, mely őt öngyilkosságra bírta, eddig ismeretlen. Hullája a Rókus-kórházba szállítottatott. — Elitták, nem Krisztus palástját, hanem a templomot. Deés mellett egy kis román faluban új templomot akart a község építtetni, de hogy a régi templomnak is hasznát vegyék, eladták 20 frton. Hanem — hát aztán? Hogy oszszák föl a 20 forintot, hogy mindenki megérezze a reá eső osztályrészt? Szerencsés ötlet! A 20 forinton pálinkát vettek, s annak módja-rendje szerint elitták a templomot. — A volt budai népszínház és nagy söresarnok telkét az alagut mellett csakugyan eladták (négyesög ölét 180 frtjával) az északkeleti vasutársulatnak, mely oda igazgatósági palotát fog építtetni. — Rögeszme. Budán egy csizmadialegényt megszállt az a rögeszme, hogy meg van bűvölve és nem tud helyéről mozdulni, mert különben leesnek a fellegek és összetörök a földet. A mester és több ismerős hasztalan igyekezett őt a dologról felvilágosítani, csak erőszaknak engedett. Most orvosi felügyelet alatt áll.

++ (Halálozás) Mult hó 19-kén temették el Komáromme-gye Bana helyiségében a köztisztelőben álló Milkovics család egyik tagját, Milkovics Máriát, ki virágzó életének 19-ik évében meghalt. Átalános részvét kísérte az elhunytat a sírkertbe; a végtisztességnél jelen volt a környékbeli birto-kosság nagy része, ugy a komáromi dalárda-testület is szíves volt jelenlétével a gyászünnepelet emelni. — Udvarnoki Rholly Klára, csillagkeresztos hölgy, gróf Csáky Tivadar özvegye, juniushó 24-kén, élte 61-dik évében meghalt. — Virág Sándor, 1849-diki menekült honvédet, június 9-kén temették el Alexandriában, mely alkalommal számos Kairóban lakó magyar is sietett a végtisztelőtet megadni a minden osztály és nemzetiségek polgáraitól köztisztelőben részesült leg-első magyar egyiptomi menekültnek. Benne jó hazafi és a magyar kereskedelemnek buzgó pártolója veszett el. Magyar borainkat ő honosítá és hozta jó hirbe Egyiptomban. Epen jövő évben akart családotul visszatérni végleg hazájába, de ezt a

végzet megakadályozá. Végóráiban is folyvást hazájába akart menni. A boldogult özvegyet és 6 gyermeket hagyott maga után. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Junius 26-kától.

Junius 20-dikán: „A haza,” francia látványos színmű 5 felv. — Junius 27-dikén: „A fősfény” Moliéretől vigjáték. — Junius 28-kán: „A Hugenották,” Meyerbeer operája, 4 felvonásban. — Junius 29-kén: „A haza” — Junius 30-kán: „A windsori vig nők,” Nicolai vig operája. — Junius elsejétől augusztus 15-dikéig a színház be lesz zárva.

Gazdasszonyoknak.

Angol pudding almával.

Egy negyed font csontvelőt tisztára kell megmosni, egy keverő tála megmelegíteni és abban habosraelkeverni, közbe-közbe három tojás sárgáját, hat egész tojást, hat lat tejbe áztatott zsemlyét, egy negyed font nagy mazsolyaszöveget, két lat apróra vágott, cukrozott citromhéjat, 8 lat cukrot és 10 lat finom lisztet adván belé. Néhány órával a tészta elkészítése előtt három-négy nagy almát meg kell hámozni, finom szeletekbe vágni, egy tálba tenni és jól megcukrozva egy kis pohár rummal leöntve félretenni. Ha a fentleirt tészta elkészült, egy formát vajjal ki kell kenni, zsemlyemorzsával sűrűen behinteni, a tésztából két ujjnyira a formába önteni, erre egy sor almát, ismét tésztát, míg mind a kettő elfogyott. A formát egy jól reáálló fődővel befödve, két óra hosszat gőzben ki kell főzni, aztán tálra kiborítani és sűrű borlével forróan betálatni.

M. Nelli.

Cseresznyés lepény.

Egy fél font vaját habzásig elkeverve, tíz tojás sárgáját egy fél font cukrot és ugyanannyi hámozatlan, de finomra megtört mandulát egy fél óráig jól el kell keverni, egy maroknyi szép zsemlyemorzsát és végül nyolcz tojás habját beléadni, egy vajjal kikent tepsibe önteni, a száráról letisztított cseresznyével és fahéjas cukorral is jól behintve, azonnal megsütni, hűlés után feldarabolni és szépen tányérokra rakva, az asztalra tenni.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: asztaltálcza rajza. E tálcza a kávé- vagyis uzsonnaasztala díszére válhatik, ha ügyesen utánozzuk a rajzot, még pedig fekete vagy barna bőrön, vagy ugyanolyan színű viaszos vászonon. Tarka berlini pamuttal himzendő e rajz, az ágazatok zöld színben, az ibrik és csésze tetszés szerint sárga, vagy késsel, a többi czifrázat vörös, lila színben, itt-ott fehér gyöngyökkel tarkázva. E tálczát posztóval meg kell bélelni, vagy kemény papírosra felragasztani és egy sor vörös szőrszínorból készült fodorral körülvenni.

A 2-dik szám: Anna név zsebkendőkre.

A 3-dik szám: keskeny nyakkendő vége, mely készül színes selyemből, sodrot selyemmel himezve.

A 4-dik szám: zsinórzási minta gyermekruhákra, mosdókendőkre sat.

Az 5-dik szám: egy kihajtó felső gallér himzőmintája, a letűzött zegély fölött francia, azaz alapos öltésekkel himzendő.

A 6-dik szám: betét rajza fehérneműekre.

A 7-dik szám: paplanokra, butortakarókat. való reczézési, avagy horgolási minta, fehér vagy színes pamuttal dolgozandó.

A 8-dik szám: reggeli főköttő eleje, finom battiston francia öltésekkel himzendő.

A 9-dik szám: asztalterítőkre, ablakfüggönyökre sat. való nagy himzés rajza, vastag fehér pamuttal himzendő.

A 10-dik szám: betét, fekete fonállal himzendő.

A 11-dik szám: Z és H betűk fehérneműekre.

A 12-dik szám: czifrázat finom fehérneműekre.

A 13-dik szám: J és A betűk.

A 14-dik szám: Z és G betűk.

A 15-dik szám: nőingekre, nadrágokra és egyéb finom fehérneműekre való himzés rajza.

A 16-dik szám: H és A betűk fehérneműekre.

A 17-dik szám: finom battisztzsebkendő körüli francia himzés rajza.

A 18-dik szám: gyermekruhákra és másféle kisebb fehérneműekre való himzés rajza, színes fonállal himzendő. És végre

a 19-dik szám: Erzsike név zsebkendőkre, finom francia himzés.

Számrejtvény.

Sziksza Teréztől.

1. Ezt csak indulat mondatja velünk ;
1. 2. Rablónál is gonoszabb ellenünk ;
- 2, 3, 4, 5. Az erény virágos kertjében gyom ez ;
- 1, 2, 3, 4, 5. Nemzetünk vele épen nem rokonszenvez ;
- 6, 7, 8, 9. A szépség tökélyje, ideálja ;
- 1—9. Afrika hatalmas királya.

Megfejtési határidő: július 30-dika.

A f. évi 23-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Csak törpe nép felejtethet ős nagyságot,
Csak elfajult kor hős elődöket.
A lelkes eljár ősei sírlakához,
S nyujt régi fénynél új szövétneket.
S ha a jelennek halványul sugára,
A régi fény ragyogjon fel honára.

Garay.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be: Fiedler Otília, Brocken Kovács Emma, Kovács Károlyné, László Károlyné, Zeigray István, Jancsuska Hermin, Sváby Izabella, Szücs M. Teréz, Gyura Janka, Cserné Vörös Erzsébet, Marosvásárhelyi Csizsár Irma, Patatic Szigónia, Halmay Ilka és Berta, Váczy Nagy Viktoria, Ratkovszky Mari, Geller Jánosné, Mihályfy Györgyné, Reiner Julia, Benedikovics Róza, Halász Mariska, Tell Mari, Nagy Antónia, Somody Sipos Julianna, Boronkay Csicseri Lila, Kühnel Ignáczné, Kálmán Irén, Temesváry Erzsike, Nagy Flóra és Lidia, Erőss Kamilla, Kutasy Andorné, Mészáros Juliska, Szánthó Julia, Szabóky Erzsike, Boros Mariska.

Tartalom.

A menyasszony, — Évek után . . ., Ábrányi Emiltől. — Egyik vörrel, másik fájdalommal áldozott, Tótvölgyi Titusztól. (Vége köv.) — Itthon, Siótól. — Egy vén leány története, Lengyel Dánielnétől. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja és Benedek Aladár előfizetési fölhívása.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

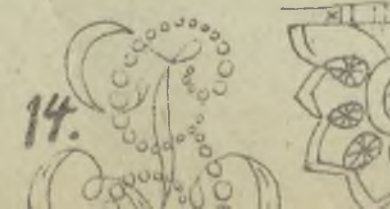
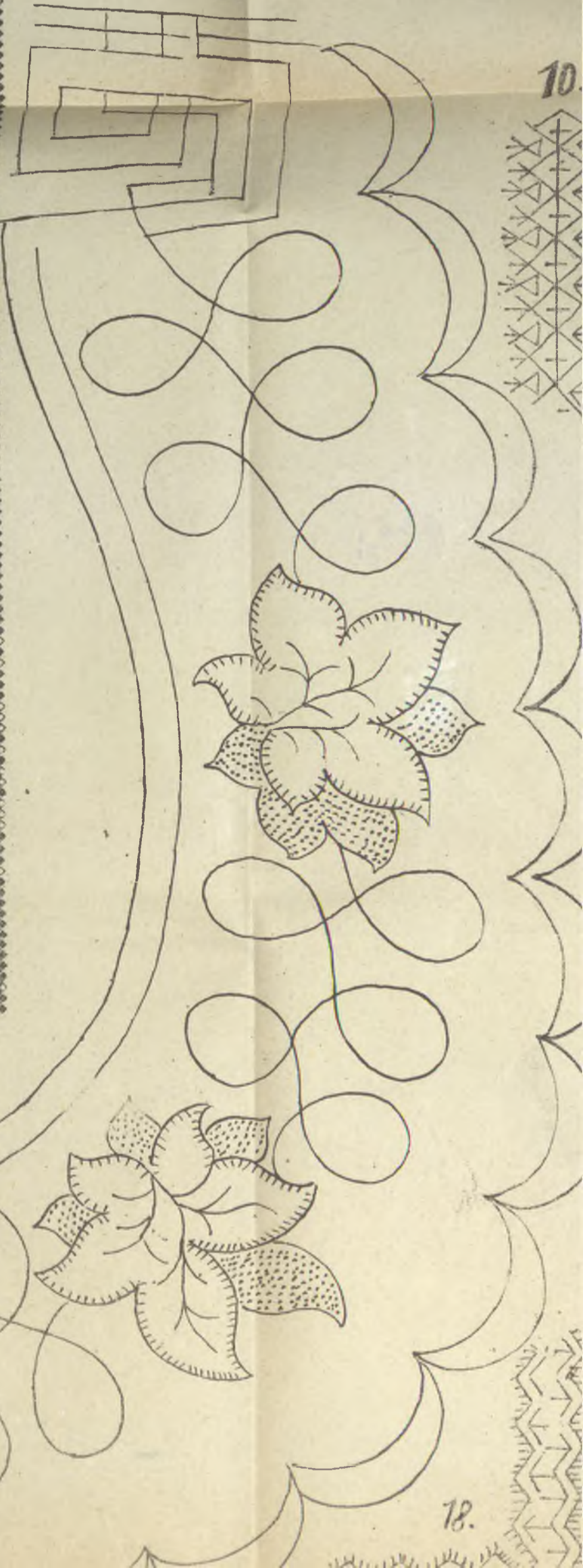
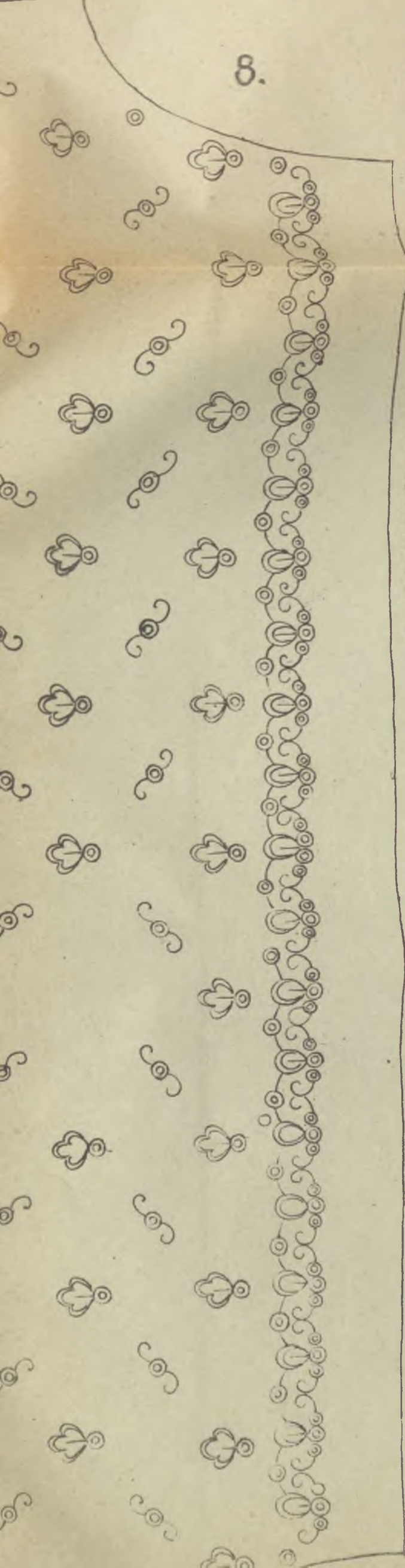
19. Cassike

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete.

Julius havában 1870

2. Anna

18.

8105. 9/7. 870.

Obcska

Heti lap a művelt magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Félévre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félevesi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellekletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>28. SZ. Julius 10-kén. 1870.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelleklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félevesi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	--	--	--

A menyasszony.

Rónaszékitől.
 (Folytatás.)

Még külseje is egészen megváltozik az ártatlan kedves lénynek; szemeiből a mennyei boldogság sugárzik, melázó édes mosoly környezi piezi rózsás ajkát, a fiatal leányka most nagyobb gondot fordít mindenre, a mi rendelkezése és gondviselésére bízotk. A szülék most szebbnek, igézöbbnek találják gyermeküket, mint ennekötte, pedig sem haját nem fésüli máskép, új ruhája, vagy különös ékszere sincs, a mi bájait emelné. A megszépült, az édes, boldogító öröm árával eltelt lélek, melyben folyton-folyvást az a gondolat honol „hátha meglát ő“ — megszépíti a testet.

Napról napra növekszik a szemek varázshatalma, s a két szív mindinkább és inkább közeledik egymáshoz, s nemsokára elérkezik azon várva várt boldog perc, melyben meghallja a föld legédesebb szavát: szeretlek; ezzel a leggyönyörűbb, egészen új élet küszöbére lép.

Erős hittel, teljes bizalommal teszi le a leányka létét és életét szive választottjának kezébe; a szülék áldása megszenteli az örömtől repeső szívek szent frigyét, — s a nagy jelentőségű gyűrűcske — ezen első aranyláncz-szem, mely a két szerelemtől dobogó szívet egybefűzi — gyöngéd ujján tündöklöklik, s a gyermekből most menyasszony, boldog menyasszony lön.

Egy boldog menyasszony, ez a világ legáldozatkészebb s legboldogabb lénye. A jövőt búbájosan tünteti fel ábrándos lelke előtt s mindent szép, ragyogó színben lát.

Mily szép ábrándképek tűnnek fel ilyenkor ártatlan lelke

előtt?! Szebbnél szebb terveket készít; kedves férjének hű társa, ápolója, segítője, boldogítója, mindene, mindene akar lenni, hajlékát édené akarja varázsolni, hogy soha se kívánczok innen ki netalán idegen társaságba, érte akar, érte fog mindent áldozni, türni, tenni.

„A férfi — mondja Polkó — nem is gondolja, hogy a menyasszony ezen boldog időben olyan, mint a viasz, s kénye-kedve szerinti idomítása csak is tőle függ.“

A nők szerelmének van egy különös faja, a melyet még egyetlen egy tudós sem kísértett meg rendszerezni, ez azon titkos lelkesülés, melylyel valamely jeles, kitünő, a többiek sorából kiemelkedő férfi iránt viseltetnek.

A magas pálmák, erőteljes fenyők, s büszke platánok tövében szerényen meghuzza magát a kicsinyke virág, s nem kíván egyebet, csak ezen helyet. Azon napsugarakkal táplálja magát, melyekkel a hatalmas fa csucsáról verődnek reá vissza. Gyöngéd életük finom gyökerecskéi átölelve tartják a fa hatalmas, messze terjedő gyökereit, vele érzenek, vele szenvednek a nélkül, hogy csak távolról is gyanítaná, s ha az óriás fa elhal, vele együtt mulnak ki. Kinek jutna azonban eszébe, midőn a ledölt tölgyóriást csudálattal szemléli, a kis ibolyán szomorkodni, melynek halálát pedig a fa okozta.

Hallunk hébe-korban oly szerelemről is említést, a mely mindjárt „az első pillanatban“ támadt. A materialis világ többsége azonban ezt már a mesecország búbájos körébe számízi. Azonban mint minden regének alapját egy valóban megtörtént

dolog képezi — de a melyre időjártával egy kéz a másik után mindenféle tarka-barka mesés cziczomát aggat, elannyira, hogy eredeti alakjából egészen kivetköztetik — ép így áll a dolog „az első pillanatban támadt szerelemmel“ is, oly sokat, annyi csudást, mesést beszélnek róla, hogy most már létezésében csak is a gyermekded szivek s a költők hisznek. És ezen szép tündérregében van valami igaz, csak hogy rendesen a kifejezések cseréltetnek fel. Nem a szerelem az, a mely ily gyorsan, villámmódjára születik, hanem a világ minden részével daczoló nagy szenvedély; mert a szerelem ép oly lassan fejlődik, miként a rózsabimbó, a szenvedély titokteljes virága azonban gyorsan nyílik.

„Rokon lelkeket az első találkozás gyémánt kapocszal fűzi egymáshoz,“ mondja Shakespeare, a nagy szív- és emberismerő.

Ezen állítása valódisága mellett több példa kezeskedik, s hozható föl a történet mezejéről. Ezen csudavirág azonban hova-tovább mindig ritkábban és ritkábban nyílik.

A szerelem — ki tagadhatná ezt — a nő legfőbb kincse, életének ragyogó napja, míg a férfinál csak ragyogó csillag. A valódi nő élte egész folyamán át szakadatlanul szeret, először „züleit, testvéreit, rokonait, barátneit, majd később kedvesét, férjét és gyermekeit; a férfi szive ellenben még számtalan más érzelemnek is ad helyet.

A férfi, ha szerelmében csalódik, csak azt gyűlöli, kinek keze szívét megsebzé, a valódi nő azonban nem az árulót, hanem a vetélytársnőt, vagy pedig az egész férfi-nemet gyűlöli.

A férfi ritkán lesz a szétdult szerelem áldozatja, a valódi nőnél azonban az igazi szerelem napjának leáldozta oly borut hoz élte egére, a melyet nem képes elűzni soha többé semmi földi hatalom. — A legtöbb női szív, ily kemény megróbáltatás után, ha átszenvedte a fájdalom első rohamát, áldozatkészebb, visszavonulóbb lesz, mint előbb volt; ha eddigelé örömet a világ bódító zajában s hiúságának kielégítésében kereste, most lemond minderről.

Az emberi szív legtermészetesebb kelleke a szerencse, a női szív legnagyobb szerencsáját csak is a szerelemben találja.

„Nagyon nehéz, csaknem lehetetlen, más szerencse létezésében hinni — ha ez, a melyet ifjúságunk zsenge korától fogva mint egyedülit tanulunk ismerni, nem nyílik számunkra. A szerelemmel elrabolják tőlünk az égi hitet s a biztató reményt is hosszú, hosszú időre. Isten segítse szenvedéseit azon szegény szívnek, a mely ily kemény megróbáltatásnak van alávetve!“ mondja Polko Eliz.

Mai társadalmi életünk nagyon megkönnyíté a nő és férfi közti ismeretségekötést, s mégis mily nehéz a mai időben a két fél közti örök szent frigykötés! Egy szegény leánynyal egybekelés, a mai világ felesigázott igényeivel szemben, ugy a felső-, mint a közép-osztályban a legkomolyabb kérdés mindenkör. — A kedves viszony igen sokszor csak egy télen át tart. Kivirul a fényes tánczteremben a csillogó gázfénynél, de nem sokára beköszönt a verőfényes tavasz, behatol a szívbe, az álmadozást, ábrándozást követi a kijózanulás, s vége mindennek. A fiatal ember báli keztyűjével elveti alig támadt szive vonzalmát is: „hisz ugy sem lehet belőle semmi — — — egy szegény hivatalnok s egy szegény leány! egy koldusból kettőt! balgaság! bolondság!“ Így mulik, így törlődik el lassan-lassan a mult kedves emléke.

S ha találkoznak az utcán vagy séta-téren, illedelmesen köszönti felejthetetlen tánczosnőjét, sőt még azon kérdést is kocz-

káztatja: „Hogy tölté kegyed az elmult farsangot?“ Ez az egész. A tavasz és nyár elmulik, a virágok kinyílnak s elhervadnak, az ős zivatarja letarolja a mezők diszét, s a zuzmarás tél ismét megnyitja a táncztermek ajtaját; a zene ép oly bódító, oly kedves, mint a lefolyt évben volt, a tánczosnők ép oly igézok, bájosak, a fiatal emberek ép oly tánczra készek, mint a mult évben.

Hébe-korban egy-egy fiatal ember a fényes terem oszlopzatához támaszkodva, merően néz maga elé, elábrándozik, elgondolkodik tavalyi tánczosnőjáról, a kedves angyali leányról, kivel oly jól mulatott, de csakhamar elfojtja szívének gondolatját: „El kell őt felednem, miért kínoznám magam még tovább is? összekelésre még csak gondolni is valódi örültség! ő minden bizonyára okosabb, mint én. Tánczoljunk!“

(Folyt köv.)

Dal a vetőmagról.

(Krummacher költeménye.)

Stépán Gézától.

vető marokkal hányja
a magot a barázdára,
S minő csudás dolgot mivel:
A kis mag új életre kel!

Az anyaföld hű kebele
Szeretettel fogadja be.
Titkon gyöngéd csirát nevel
S kibú piczi piros fejjel.

Ott eped mezetlen, fázva,
Harmatra, napfényre várva,
S a nap szeretettel néz le
A föld kicsi gyermekére.

— Fagyok jönnek, vihar támad,
Elbú ember, féreg, állat:
Csak a magnak fagyban, szélben
Kell künn dideregni télben,

De véstől meut: mert az áldott
Ég hóból fehér palástot
Őlt a föld kis magzatára,
És csendes lesz téli álma.

— Vége a zord téli éjnek:
Pacsirta zeng . . . a mag ébred,
Vetés zöldül, lomb felékül
A tavasz szelid kezétől.

Bodros kalászkok a szélben]
Himbálóznak karcsun, szépen:
Mintha egy zöld tenger keble
Hullámhobot hányna-vetne.

— Kalásztermő mezőségre
A nap ragyogóan néz le,
Pihen a föld csendes fényvel:
Aranykalász koszorút nyer.

Aratás van . . sarló peudül,
S a zizegő kéverendből
Vig örömmel száll az égnek
Szívől jövő hála ének!

Egyik vérrel, másik fájdalommal áldozott.

A magyar szabadságharczából.

T ó v ö l g y i T i t u s z t ó l .

(V é g e .)

III.

Ágyu-dörej! Mily hang lehet ez azok előtt, kik szeretettjeiket az ágyuk előtt tudják? Borzasztó, rémes bömbölés! mintha a lég ereiben megindult volna a vész, vagy mintha a föld szörnyeteggé elevenedett volna és sírú változott gyomra korogna az áldozat után. És ezek az áldozatok a mi szeretettjeink!

Mi az? Mi az? Hallgassátok csak! Hallottatok-e már ilyen hangot? Ez a halál istenének ütenyverése, ez a zsarnokság apocalypsise, mely addig urnak tartotta magát a földön, a nép felébredésének epcalypsisével szemközt; ez a világosság- és sötétségnek küzdelme, az igaz és a hamis istenek harca, mely alatt döng, remeg a föld. A mi szeretettjeink, a magyarok Istenének katonái ott küzdenek Triton bálványimádóival! Nagy Isten, magyarok Istene, vezényeld őket!

Néhány percz mulva már talpon állt a város lakossága, bénák és öregek, nők és gyermekek, anyák, arák, jegyesek és hajadonok tarka csoportozata sietett föl a Kálvária dombra, rokkant katonák, csatát látott ősz vitézek borultak le a földre, füleiket a jégre illesztették és hallgatták a harc üterének verését.

— Erős ágyuzás! — mondá az egyik.

— Mindkét fél tüzesen dolgozik! — szólta a másik.

— A magyarok a túlsó részen vannak és szemben állnak velünk! — jegyzé meg egy reszkető női hang.

— Magam is úgy gondoltam, kisasszony, — válaszolá a mankójára támaszkodott agg. — A szemközt állók lövéseit jobban lehet hallani. Hatalmas lövések, hanem ezek sűrűbben adják a tüzet.

— Nagy ég! És minden dördülés halált szór! Omlik a piros vér és kedveseink halva borulnak le a hideg hóra!

— Szent Isten! Szent Isten! — hangzott most minden oldalról, és az anyák, szeretők zokogásba törtek. Az atyák némán álltak, a gyermekek ámulva hallgatták a lövéseket.

Most a városban megszólaltak a harangok, az oltároknál kigyultak a gyertyák, a hívők egy része templomba sietett, a kálvárián levők letérdeltek a Megváltó keresztje előtt és fölhangzott az ének:

„Nemzetünk szent Istene,
Minden áldás kútfeje!
Szálljon hozzád honf szivünk
Esdő éneke!”

És az énekkel harmoniában zengtek a harangok, s az énekkel harmoniában döngött az ágyu! A saját magáért küzdő, honát, szabadságát védő nép szivéből szállt fölfelé az imádság, és hullt lefelé a kiomlott vér. Az eget fehéren ragyogó felhős-kék lepték el, a földet párologó piros vérfoltok; küldöttség ment az égbe: hogy fogadja el, kiket elvesztett a haza és a szülék; küldöttség ment a pokolhoz: hogy nyelje el azokat, kik elvették a hazától, és szüléktől, a mi a hazáé és szüléké volt!

Az ének egyre zengett, a harang egyre esengett, az ágyu egyre döngött!

— Mi az? — kiáltá most egy hang, s a távolba mutatott egy fehér női kéz.

Apró, fehér füstlobok emelkedtek a láthatár szélén.

— Az ágyuk füstje, — válaszolá az egyik vérvitéz. — Közelednek.

— Akkor az ellenség hátrál! — kiálták többen.

— Ugy van!

És hangosabb lett az ágyuk dörgése. Jobban és jobban lehetett látni a fehér füstlobokat, aztán az előragyogó deczemberi nap sugárai csillogva sziporkáztak a füstlobok közt.

— Az a fegyverek fénye, — jegyzé meg az öreg katona.

— A küzdelem közeledik a város felé!

— És mi tétlenül nézzük?

— És mi magyarok vagyunk?

— Gyermekeink ott küzdenek!

— Testvéreink!

— Kedveseink!

— Ki tudja fúni a trombitát?

— Én tudom, én trombitás voltam a francia háboruban.

— Én dobos voltam!

— Keritsetek trombitát és dobot! Fegyverre, a ki még mozogni tud! Asszonyok, leányok! Tudjátok-e, hogy mit csináltak Egerben?

Igy lelkesítette egymást a város lakossága. Egy óranegyed mulva pedig megharsant a trombita és megperdült a dob a falak közt. Szendergő szinezetét ledobta magáról az ősi város és mozogni látszottak a házak. — Egyik utczában a városigás lován, hátravetett panyókás foltos mentében, oldalán a régi fringióval, a vén obsitos huszár fűtta a riadót; a másik utczában a vén obsitos baka biczegett és verte régi ifjúsággal, régi hévvel a város dobját. — A mankót a gyermekek vitték utána!

Trombita harsog, dob pereg,

Kész a csatára a sereg!

Egy óra mulva senki sem ismert volna a régi városra. Lovasok és gyalogosok sorai tolokodtak az északi kapu felé, az ablakokban nemzeti színű lobogók büszkélkedtek, a kezekben fegyverek csillogtak, előkerült a télire félre tett kasza, kapa és ásó, s félig rozsdás vasaik bámulni látszottak az események fölött, hanem aztán neki csillantak, neki tüzesedtek, a karokban rejlő túlságos hév fölvilanyozta még az élettelen tárgyakat is, és a sereg csengve-pengve nyult előre, magasra tartott lobogója után, mely büszkén s kihívólag pattogott fehér hó felett a csillámokkal hintett légárban.

Ismét ellepték a kálvária dombját. Egy vén őrnagy vette át a vezérséget, s a legmagasabb állást foglalva el, honnan mint sólymok, támadják meg a vesztébe rohanó ellenéget.

Ezalatt közeledett a harczólok kettős tábora. A várostól jobbra eső síkságon szeltében-hosszában csillogtak már a fegyverek. Lehetett észrevenni az egyes csapatok mozgását s az ágyuk rémes vad dörejétől remegett a föld, és rezegtek az ablakok.

„Ott, ott, a véres síkon, ott küzdenek ők! Nézzétek ott a fehér füstfelleget, nem egy sereg bontakozik-e ki belőle, nem zászló-e az, mely mintegy vezérszárny előttük libeg, nem az ellenség-e az, mely mint egy gátját tört folyó, megindul előttük? Ah, ők azok! ők, a vörös sípkások! Látom a vörös vonalat, mely mint egy vérkoszorú dícsőiti fejüket, látom a vörös szalagot véres zászlójukon, látom kezükben a véres fegyvert, az Etel kezében a véres kardot, melylyel életzalogot szed a népszabadság oltárára s csak azok támadhatnak föl, a kik ki-

váltják azt! Nézzétek csak, mint bomlik az ellen, mintegy füstgomoly, melynek szívébe verte nyilát a szélvész; mint robannak szét a sorok, mintha a csaták istenei pehelyként fúnak szét azokat. Látjátok-e a zürzavart, a futást, a kétségbeesést, és látjátok-e a vörös sapkások seregét, a nemesis katonáit, kik fejük fölött az igazság és világosság piros lámpájával száguldanak előre!

Es mindenki a beszélő hölgyet nézte, bámulta és hallgatta, ki mintegy második Arc Johanna, mint egy második orleansi szűz, de azért nem az első magyar amazon, mert előtte voltak s utána lesznek, — látnoki arczkifejezéssel állt Krisztusnak, az emberi szabadság isteni geniusának példát adó martyri keresztje mellett, s tekintetével összevonva, áthidalva a távot, mágusi hatalommal látott mindent, a mi a messzeségben történt.

„Ide, oda, amoda nézzetek! Mindenütt ő van, mindenütt ő küzd, mindenütt fut az ellen! Ne mozduljatok! Nincs szükségé segélyre. Szégyenpir lenne hősi homlokán a cserkoszorúnak azon levele, melyet a más dicsősége tűzne oda? Ne mozduljatok, csak bámuljatok! Bámuljátok az ezer szívű, ezer karu hőst, kit e város szült, a harcok angyalát, kit isteni szikra lelkesít. Nézzetek csak! Már amott küzd, kezében tépett zászló, szemében villám! Karjai szárnyak s emeli maga után egész zászlóalját. Bomlanak a sorok már ott is. Már itt is! Emitt is! Mindenütt előre, mindenütt hős, mindenütt a te karod! — Ah, Etel, Etel! Győzelem! Győzelem!”

És a leány a lelkesedés mámorától elragadtatva sikolytá e szavakat, míg szemei folytonosan a viaskodás tömkelegében fürkészsze, támogaták sugaraikkal hősi alakját a harcoló szeretőnek.

Most száguldva lovasok jöttek a harcztér felől, a szemlére kiküldött vén trombitás és néhány városi nemzeti űr. A levegőt áthatogatta az örömiadal, melyet az öreg fűtt ócska trombitáján, a nemzeti örök kendőket lobogtattak, és kiabáltak messziről: Győzelem!

A kálvárián állók örömkialtásba törtek ki, és fordultak a szent kereszt felé, hol most, mintegy madonna állt Ilon. Arcza átszellemülést sugárzott, szemei az ég felé voltak emelve, ajkán mennyei mosoly lebegett. A körulte állókat ihletett némaság lepte meg, s meghajoltak a látnoki szűz, s a vele ölelkező kereszt előtt.

— Imádkozzatok! — mondá a szellők dallamához hasonló hangon a hölgy. — Ő megváltott titeket!

És a körülállók mint parancsszóra térdelének le, és imádkozának.

IV.

Most már az egész város népe ssége kivonult a kálvária hegyére. Onnan be lehetett látni a síkot, melyen a győztes magyar sereg a városnak vonult, míg az ellen az északra fekvő hegyek közé menekült, tépett, bénult, összezuzott tagjaival.

A mint a közlő sereg élén léptető huszárokat, mint a diadal-ittas hadnak előpostáit, a nép megpillantotta: üdvkialtásától megrezdült a mennyország, s búgni kezdtek a füstös ágyuk tátongó üregei, mintha csudálkozásukat jelentenék a dőrej felett. A fáradt harci mének pedig fölemelték fejüket és új élet pezsdült meg ereikben. Hozzá fogtak a tánczolásához. Hadd lássa az a nép, mely így tudja fogadni őket, hogy ők még nem tudnak elfáradni.

A huszárok után jövő honvédzászlóalj a Rákóczy-indulót

játszá s a zuzmarás faágak összecserögtek, mintha tapsoltak volna.

A nép nagy része már lejtött a hegyről s tárt karokkal rohant a bátrak bátrainak elébe, hogy a két mámor egyesüléséből kikeljen a magyar dicsőségnek fegyveres Minervája.

Aztán jöttek huszárok, ágyuk, gyalogok, lengyel dzsidások és éneklő lengyel vörös sapkások:

Jáci táci vojáci
Klapei Krakováci.
Cservena csapiska,
Moja kohaniska!“

S a seregnek mintegy közepén jött, élén Damjanicssal, lefelé fordított gyászos zászló után, lassu tompa dobpergéshez irányozva lépteit, a nap hősi csoportja, a vörös sapkás zászlóalj.

Ilona csak most hagyta el a keresztet. Haja le volt bontva, szemei beesve, kezében egy fagytól borított cserfaágot tartott, és ugy közeledett a kilenczedik zászlóalj felé.

A csapat közepén, fegyvereken egy fiatal hadnagyot hoztak: halva. Kezében volt az eltört kard markolata, mellén Damjanics tábornoki érdemjele.

— Megálljatok! — kiáltá a leány. — Ez az én jegyesem;

Damjanics megállítá vitézeit, testvéreit, bajtársait, a magyar szabadságharcz koronájának keresztjét, a honvédek honvédeit, kedves kilenczedik zászlóalját.

— Megálljatok fiuk!

A tépett öltönyű véres fiatalság utat nyitott az arának.

Az ara vőlegénye mellé lépett, s a cserfaágot odatette az érdemjel mellé. Lehajlott, átkarolta kedvesét, megcsókolta homlokát, arcza egy pillanatra kipirult, szemei egy pillanatra megvillantak, aztán fölemelte fejét és felkiáltott:

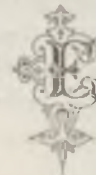
— Eljen a szabadság!

És meghalt érte!

Őket befogadta a haza földje! A kik élve maradtak — fogadja be azokat a haza!

Emlékszele...

Tavaszi Tihamértől.

Emlékszele a szőke kis lány,
Összejöttünk néha-néha,
Szólt a zene, tánczolánk is
S kaczogott a játszói tréfa.
És mily édes búbanatod volt nekem,
Ha daloltuk:
„Ha meghalok, tudom, hogy eltemetnek.“

Ha kérdök, hogy mi a bajod?
Azt felelted mosolyogva:
Csalatkoztok, semmi bajom,
Hol is venném, hogy is volna!
S ugy csillogtak gyöngyei szép szemednek
Ha daloltuk:
„Ha meghalok, tudom, hogy eltemetnek.“

... Csak én sejtém, csak én tudám,
Hogy fájdalom dulja kebled,
Oh, mert e dal bennem is oly
Borus érzelmeket keltett,
Oly jól esett, s ugy fájtt árva szívemnek,
Ha daloltuk:
„Ha meghalok, tudom, hogy eltemetnek.“

S lásd leányka! nekem mégis
Fáj a dal, fáj szörnyen, nagyon,
Keblemben mégis a régi
Borongó fájdalom nagyon;
Én még most is bús mosoly közt szenvedek,
Ha daloljuk:
„Ha meghalok, tudom, hogy eltemetnek.“

Es ha szived néked is fáj,
Ha kebled mégis oly beteg,
Ne félj, van még egy reményünk
S nékem is az, a mi neked: j
Elszáradnak buvirági szívünknek
Dalra, dalra:
„Ha meghalok, tudom, hogy eltemetnek!“

Egy vén leány története.

Beszély.

Lengyel Dánielnétől.

(Folytatás.)

Klára az ifjunak e szokatlan felhívását e napon indokolt-
nak találta, hogy nem akar addig a társaságba vegyülni, míg
tőle az igen szót nem hallja; és szívében hálás volt érte, hogy
nem lepte meg a sok idegen közt, hol bizonyosan nagy zavarba
jött volna. Tehát most fog először hozzá szerelemről szólni;
Klára csak most érezte, mily nagyon szereti ez ifjút, pedig sze-
rette mindig, már gyermekkor óta, csak hogy maga sem tudta.
Klára máskor elfogulatlan ment azon szobába, melyben tudta,
hogy Andor van; most lassu léptekkel, félénken s mégis ki-
mondhatlan boldog érzellemmel közeledett; a kilincsre tette a
kezét, de habozott kinyitni az ajtót. Végre belépett, de szeméit
nem merte fölnyitni; csak midőn a mély csend meglepte, ak-
kor nézett fel.

Andor halványan és mozdulatlanul állt a szoba köze-
pén; a leány e látványra szívét szorulni érzé; balsejtelem
fogta el.

Végre Andor hozzá közeledett.

— Kedves Klára, édes testvér, bocsásson meg, hogy za-
vartam, hogy ide fárasztottam, de beszélnem kell önnel, őszin-
tén, nyiltan, önnek egyedül akarom szívemet kitárni — szólt
reszkető hangon.

Klára ez alatt igyekezett magát összeszedni; e szó: test-
vér, visszaadta erejét, fölébreszté önértését, s hangja meg-
lehetősen biztos volt, midőn azt mondá:

— Beszéljen Andor.

— Ha megengedi ülünk le, mert a mit mondani akarok,
kissé több időt igényel.

Klára némán ült le, oldalánál Andor foglalt helyet.

Néhány percnyi hallgatás után az ifju megszólalt.

— Édes Klára, nem akarok kerülő utakat keresni, hanem
egyenesen a dologra térek. Atyám egymás iránti érzelmeinket
félre értette, ez okból történt, hogy önnek kezét számomra
megkérte. Tudom, hogy ön nem érez irántam meleg testvéri
vonzódásnál egyebet. Ön Klára, oly szép, nemes és szeretetre-
méltó, s valószínű hogy atyám jó akarata nélkül is más érzel-
meket táplálnék ön iránt, ha még szabad lennék, de — én — én
már nős vagyok.

Klára előtt elsötétedett a világ; oly iszonyu fájdalmat
érezett szívében, hogy azt remélte, hogy rögtön vége lesz; de ez
csak egy percig tartott; aztán eszébe jutott, hogy Andor mel-
lette ül, reá néz, érzelmeit kitalálja, s ez természet feletti
erőt adott neki; nem — gondolá — no tudja meg soha, ne is

gyanítsa, mennyire szerettem őt; oh ha megtudná, abban a
perczen meg kellene halmom. — Szegény leány, szíve vérzett,
mégis mosolygó ajkakkal szólt.

— Köszönöm bizalmát Andor; ezen nyilatkozata által
ön nagyon megkönnyítette helyzetemet, miután fölöslegessé
tette tagadó válaszomat kimondani —

— Ön felejté kedves Klára, hogy atyám házasságomról
mitsem tud, épen e végett fordultam nemes szívéhez: adja test-
véri szeretetének bizonyítványát; adjon tanácsot; de előbb
hallgassa meg történetemet, azután tegyen úgy, a mint szíve
sugallja; — szólt Andor s mély lélekzavartól után így folytatta:

— Midőn utóbbi honnlétem után, már több mint két
éve, visszatértem Bécsbe, ott egy leánykával ismerkedtem
meg, kit nem sokára szívem egész hevével szerettem, s ő sze-
relmemet viszonzta. Ismeretségünk után mintegy évvel a leány
egyetlen rokona és támasza, nagynénje, ki őt felnevelte, meg-
halt s a leány egyedül állt a világban, szegényen, minden se-
gély nélkül, mert ő csak fogadott leánya lévén nagynénjének,
ki egy tiszt özvegye volt, a nyugdíjra igényt nem tarthatott.
Adel, így hívják őt, egy napon tudtomra adta, hogy őt egy ál-
talam ismert család kedvező feltételek mellett társalkodónőnek
hívta meg s ő ez állást kész elfogadni; mert jó hirneve
nem engedi meg, hogy ő ezután magában lakjék stb. E perc-
zen éreztem e leány iránti szerelmem egész nagyságát; irtoz-
tam a gondolattól, hogy őt elveszítsem, naponkint ne lássam,
mint eddig; a mellett az említett családban két fiatal ember
volt, kik kalandos életükről híresek voltak; kész lettem volna
inkább meghalni, mint Adelt ez emberek tolokodásának ki-
tenni. Nem gondoltam semmire, csak azt éreztem, hogy szere-
tek, és rögtön határoztam; megkértem Adelt, legyen nőmmé, de
házasságunkat titkoljuk addig, míg atyámat megnyerhetem, s
mondhatom, a szerelem egész ékesen szólására volt szükségem,
míg reá birtathattam; mert Adel egyenes lelke minden titkolód-
zást gyűlölt; de ő szeretett és végre engedett. Néhány nap mulva
egész csendben megesküdtünk. Nőmet kivittem egy kis faluba
Bécs mellett, hol engem szegény hivatalnoknak tartanak, ki a
Bécsben létező drágaság miatt falun lakik. Házasságom a leg-
boldogabb, s mégis Klára, ha atyám eszembe jutott, kinos
pillanataim voltak; nem volt erőm vele a valót tudatni,
mert ő minden levelében óva intett a német leányoktól,
aztán félttem haragjától, nem annyira magamért, mert én a
rám zuduló vihart kiállottam volna, igen, Adelért szívesen, de
féltettem atyám egészségét, életét. Itthon létem alatt házasu-
lási szándékom és szerelmemet eláruló egyes szavaimat ő össze
magyarázta édes Klára. Bocsássa meg neki, hogy önnek irán-
tami testvéri vonzalmát szintén szerelemnek vette. Atyám azt
is megvallá, hogy ez szüléinknek régi kedvencz tervük volt;
én szívem mélyéből sajnálom, hogy a sors ezt nem rendelte
így; nincs hölgy a világon, kit Adelem mellett jobban tudnék
becsülni, mint őnt. Klára, szeretett testvér, most, miután tudja
titkomat, legyen segítségemre, ez csak önnek lehetséges, kit
atyám annyira szeret.

Klára belsejében ezalatt nagy változás ment végbe; mi-
dőn megtudta, hogy az, kit egész lelkével szeretett, reá nézve
örökre elveszett, az első pillanatban, miként láttuk, azt hitte,
szíve mindjárt megszakad; azután megemlékezett arról, hogy
érzelmeiről Andor mit sem tud; hisz maga is oly soká szeretett
a nélkül, hogy arról világos tudomása lett volna; továbbá női
önérzete azt sugta, hogy most semmi áron sem szabad érzel-
meit elárulnia. Az elbeszélés vége felé szívében azon nemes
elhatározás vert gyökeret, hogy mindent el fog követni a sze-

retett ifju boldogítására; ezen elhatározás után megint erősnek érezte magát, s hangja már nyugodt volt, midőn e szavakat mondá:

— Andor, van-e hozzám teljes bizodalma? —

— Nem ezt bizonyítja-e őszinteségem? — kérdé viszont az ifju.

— Ha igen — kezdé újból a leány — akkor néhány hétre nejét reám kell bizonia, mihelyt én azt kívánni fogom; de kilétét senkinek, még anyámnak sem szabad tudni; ne kérdezzen semmit, hanem igyekezzék mielőbb Bécsbe visszatérni, atyjának pedig mondja meg, hogy a feleletet csak neki akarom átadni.

— Köszönöm Klára, az ég áldja meg nemes szivét, nem kérdezősködöm, de ne felejtse, hogy életem boldogságát teszem le kezeibe — szólta az ifju, s mielőtt Klára megakadályozhatta volna, forró csókot nyomott kezére.

— Egészen nyugodt lehet. De most menjünk be a társasághoz, anyám már bizonyosan keresni fog.

Szegény leány, egész éjjel a mulatók között volt; s egész hősi elszántsággal tudta érzelmeit eltitkolni; hanem reggel felé midőn a vendégek eltávoztak, kimerülten és lázasan rogyott ágyába.

Anyja hozzá ment.

— Leányom, magunk vagyunk, nincs mondani valód?

— Holnap, édes, jó anyám — felelt a leány, anyja kezét ajkaihoz nyomva — most nagyon fáradt vagyok —

Másnap, midőn Klára anyjával találkozott, ez ijedten kiáltott fel:

— Mi bajod édes gyermekem? Egészen ki vagy kelve szinedből, és szemeid kisirva.

Klára mosolyogni igyekezett, azt mondá, különös álma volt az éjjel; azt álmodta, hogy ha Andorhoz megy férjhez, meg fog halni; azért azt határozta, hogy nem megy hozzá, különben is csak úgy szereti, mint egy testvért; tehát kéri anyját, legyen segítségére, hogy az öregnek a dolgot kiméletesen adják tudtára, mert ő attól fél, és most is azért sirt, hogy Télfői bácsi meg fog reá neheztelni, pedig úgy szereti őt, mintha atyja lenne.

Ordasné csak bámult, hogy őt emberismerete ennyire megcsalta; de gyermekét mindenek felett szerette, azért igyekezett őt megnyugtatni.

— A mint akarod gyermekem, e részben saját érzésedet kövesd, én soha egy szóval sem foglak kényszeríteni; de te édes leányom csak az öreg Télfői aggódol, nem gondoltál arra, hogy Andor miként veszi fel a dolgot?

— Oh, — felelt a leány, egy sohajt elnyomva — bizonyos vagyok benne, hogy Andor sem érez irántam mást, mint testvéri vonzalmat.

— No, én más véleményben vagyok — szólta az anya.

— En pedig állításomra meg mernék esküdni — erősíté a leány kipirult arczczal.

Ordasné hosszan, szomoruan nézett leányára, de nem szólt.

Az öreg Télfői megtudván fiától Klára üzenetét, nyugtalanlankodni kezdett, s azonnal átjött Ordasnéhoz.

Először Ordasné igyekezett őt előkészíteni, elbeszélvén leányának rendkívüli álmát, s kiméletesen hozzá tette, hogy a leány még most is ez álom hatása alatt van. Azután Klára mondá, hogy pár évig még nem akarna férjhez menni; mire az öreg kedvetlenül azt a megjegyzést tette: hát ha fia ezalatt a hosszú várakozást megunva, más leányba találna belé sze-

retni, s az által az ő szép tervei, Klárát menyének látni megsemmisülnének?

E szavakra Klára sirva borult az öreg nyakába mondván: ez esetben is az ő leánya maradna ő, mert ő Télfői bácsit mindig úgy fogja szeretni, mintha édes atyja volna; még minden jóra fordulhat, csak ne haragudjék meg reá a bácsi, nem tehet ő róla, de ez a csunya álom nagyon megijesztette. Erre az öreg meglátszott nyugodni; pedig dehogy volt nyugodt; most már fián kezdett aggódni.

A mint hazaért, sok himezés-hámozás után azt mondá fiának, hogy Klára nem tagadta meg kezét, de még egy keveset várni akar.

— Tehát nem bánom — folytatá az öreg — ha te addig vissza térsz Bécsbe, hanem Klára völegényének tekintsd magad s vigyázz, nehogy valami német —

— Leányba szeressek? akarja mondani atyám — egészíté ki Andor nevetve; a dolog ily fordulata egész jó kedvét meghozta. — Valóban ily szépen font kosár után nem lenne csuda. De ne féljen, az én nőmet atyám is szeretni fogja.

Az öreg örült, hogy fia oly könnyen vette az egészet; attól félt volt, hogy agyon busulja magát. Klárára nem tudott neheztelni; meg szokta látását, társaságát, s azután is csak oly gyakran látogatta Ordasékát.

Klára vidámnak látszott, de arca halaványodni kezdett, a gyakran gyengélkedett; anyja komolyan aggódott érte.

Hetek multak, Ordasnéál most csak ritkán volt társaság; Klára egyszer azt mondta volt, hogy a társaság nagyon felizgatja, tehát anyja megszüntette egy időre, és nem hívott senkit, a mi tőle nem kis áldozat volt. Leányának szórakozásul egy kis kirándulást ajánlt a székvárosba, de Klára határozottan ellene nyilatkozott, neki legkellemesebb szórakozása az lenne — így szólta — ha anyja egy német leányt hozatna számára, kivel e nyelvet beszélhetné, úgy is egészen kijött már gyakorlatából. Ordasné látta, hogy leánya beteg és a kívánságot is egy beteg szeszélyének tekintette; azért nem is ellenkezett, csak azt a nehézséget hozta fel, honnan vegyenek egy ily leányt; erre Klára azt felelte, hogy anyja engedelmeivel majd Andornak ir e végett, kinek könnyü lesz egy jó családból való leányt számára találni. Ordasné örömmel egyezett belé, mert a leánynak Andorhoz való közeledését kedvező jelnek vette. (Vége köv.)

Jellemvonások az északamerikai indiánok családi életből.

Környeitől.

(Folytatás.)

Némely törzseknél a házasság sokkal hosszabb bevezetéssel történik. A chippewagoknál az ifjunak a beleegyezést a leány atyjától kell kinyernie. Ha az atya beleegyezik, akkor az illető fiatal egyének közt összejövetelet rendeznek, melyre a völegény izzasztó fürdő *) által készül el. Aztán összejöveteleivel, leül a földre s dohányzik. Dohányozás közben folytonosan kis darab fűcskát, egymásután vagy százat, hajigál a leányra, ki nem messze van tőle. A leány kezében egy kis nyirfa-edény van, a hány darab fűt ezzel föl tud fogni, a völegény annyi ajándékot köteles a leány atyjának adni. Az ifju ezután egy vendégséget ad, melyre a két család, sőt más jó szomszédok is meghívotnak. Vendégség után tánczolnak és

*) Az indiánoknál nagyon szokásos a fürdő s minden nevezetes dolog kezdete előtt rendszeren használtatik.

énekelnek, aztán megajándékozzák a fiatal párt s a szertartásnak vége van.

Másutt pl. nadoweszicereknél, az ifju a leány atyja által nehéz próbára tétetik. Hasonló szokás uralkodik a cherokee indián törzsnél is, s hogy olvasóinknak e nép gondolkodás- és cselekvésmódját némileg föltüntessük, idézni fogjuk a most említett törzs egy harcosának credeti elbeszélését, a mint ezt egy utazó följegyezte:

„Massotawana, Wappanome fia, Miskotowasse faluból és shikesaw néptörzsből oly katona és vadász volt, ki bátorságának és ügyességének már rég elég jeleit adta. Ő egy szép nagy kunyhót épített magának, hol tüze égett s hol bográcsa föl volt akasztva. Igen sok hód-, bivaly-, róka- és más medvebőrrel birt. Halászaton épen oly ügyes és szerencsés volt, mint vadászaton, háboruban vitézségre nézve a legkitűnőbbekkel versenyzett. A mint ő egy napon a Caspetowagan folyam partjain kanőeját (indián csónak) javíthatá, meglátta Napotelimát, Tatobamiko leányát, ki épen vizet merített. Egy új érzés fogta el az ifju szívét; hozzáment a leányhoz és mondá neki: Akarnád-e az én tüzet szítani? (annyi: akarsz-e nőm lenni?) — Szólj atyámmal! — mondá a leány. Másnap reggel az ifju meglátogató Tatobamikot tulajdon tüzhelyénél s így szólott hozzá: Nem adnád-e nekem leányodat Napotelimát, feleségül? — Holnap, felelé az ősz, én vadászatra megyek, elkisérsz-e engem oda? — mondá Massotawana. — Ők elmentek. Mivel pedig egy folyón, melyen át kelle menniök, a hullámzások és zuhatagok az átmenetelt nagyon megnehezítették, azért a hullámzásoknál csak dorongok segítségével lehetett átmenni, a zuhatagoknál pedig a kanőt a csendesebb folyásig vinni kellett. A vadászati helyre érvén, mindegyik tulajdon terére ment. Massotawana csakhamar fogott hermelineket bokrokban, farkasokat árkokban, hódakat jég alatt, rókákat törökben és szarvasokat havon. Miután a bőröket s a húst megfüstölte, mindent Tatobamiko sátrához vitt; Tatobamiko mondá neki: Valóban igen örülök azon, hogy te oly gyors és ügyes vagy. Holnap elmegyek a faluba, vissza akarsz-e velem jöni? Igen; mondá Massotawana. Megindultak; azonban a mint Nissotowa-folyón lefelé evezének, csónakjuk egy fatörzsbe ütődött s megrepedt. Massotawana mindent kihordott belőle, elvitte a csónakot egy fal alá s egész nap foglalkozott annak kijavításával a nélkül, hogy Tatobamiko csak egy szót is szólott volna, annál kevesbbé segített neki. Másnap a csónak készen volt, a folyamra vitte, mindent fölrakott reá s elment az öreghez, ki a tűz mellett nyugodott. Minden készen van, mondá neki, mihelyt kiszivtad pipádat, csónakra szállhatsz. Itt van evezőlapátod.

Tovább mentek. Midőn a faluba értek, Tatobamiko azt mondá: Egy négy ülésű kanőera van szükségem, meg tudnád te azt nekem csinálni? — Akarom, hogy lássad, felelé Massotawana. Mindjárt másnap elkészítette a gödröt, mely mintául szolgál majd neki; elment az erdőbe hozott fekete nyirfa-héját buroknak, fehér czedrust deszkáknak, viziköröst bordáknak, fűz vesszőket fonadékoknak s gyantát szurkolásra. Fél hó alatt készen volt s kanőe. — Ime, mondá ekkor Tatobamikohoz, azt kívántad tőlem, nézd meg, vajon elég vastag-e és egyenesen áll-e a vizen. — Száraz és jól van készítve, felelé Tatobamiko. — Meg vagy elégedve? kérdé a fiatal vadász. — Még nem! Ezen este fáklyáknál szeretnék halászni, de távollétemben elégették fáklyáimat; tudnád-e te nekem csinálni? — Meg fogod látni. — Rövid idő múlva hozott neki hatot, mindegyik három láb hosszú. — Itt van még szarvas- és bivalybőr; meg-

tudod-e ezeket jól füstölni, aztán velővel cserezni? — Meg fogod látni, — s néhány nap múlva jó puhára elkészítette azokat. — Tudsz-e fáklyánál halászni? — Tudok, — felelé az ifju. Együtt mentek el, mindegyik tulajdon csónakjában, s Massotawana sok tokot szigonyzott rövid idő alatt. Halászat után azt mondá Tatobamiko: — Jöjj, melegítsd magadat tüzemnél! — és ő ment vele. Töltsd meg pipádat, dohányozunk együtt. — Látom, folytatá az öreg, hogy te gyors, béketűrő és fáradhatlan vadász vagy; tudsz javítani s újból készíteni kanőeket; tudsz hálóval, fáklyáknál, jég alatt úgy, mint tiszta vizen, nappal úgy, mint éjjel halászni. Azt mondják, hogy te fürge s minden testi gyakorlatban ügyes vagy, hogy épen oly vitéz harcos vagy, mint jeles vadász, hogy te azon utat keresed, mely a vitézek honába, hol elődeink laknak, vezet; hogy te kész vagy életedet és becsületedet nemzetünkért s törzsünkért feláldozni; hogy te magad építetted magadnak wigwamodat*); hogy te abban nem hagyod kialunni a tüzet; hogy te öreg atyád bográcsát megtölteni igyekszel; hogy te az öregséget tiszteled; örömebb figyelmezesz, mint beszélsz, és végtére, hogy kerülöd a fehérek tüzes vizét (a pálinkát.) Mert ilyen vagy, megérdemled, hogy férj és a tyá légy. Menj leányomhoz, Napotelimához, ismételd neki, miket én épen most mondtam; énekelj el előtte harci daldat, s ha ő meg van elégedve, úgy szíthatja tüzedet, Légy szerencsés vele és ő veled. Ne felejtse el soha, mivel tartozik egy derék férfiú az asszonyoknak; nélkülök medvék és farkasok volnánk e földön.**)

Valóban csudálnunk kell ezen egyszerűségben a mély józanságot!

Mindamellettt hogy az indiánoknál költészeti szellem kevés van, inkább mondhatjuk, hogy szellemük bölcséleti, még is találunk köztük mély szerelmet, melyet énekbe foglalnak s szerelmes andalgásaikban eldanolják. Például közlünk egyet. Ez egy odschibwá szüz rögtönzött szerelmes éneke, ki egy távol levő algonkint szeretett:

„Ah, ha róla gondolkodom, algonkinomról! Midőn a csónakba szálltam, hogy visszajöjjek, a fehér vampumot***) a hűség zálogát magához szoritá, kedvesem, algonkinom. Veled megyek, azt mondá ő, veled hazádba; „veled megyek“ ah kedvesem, algonkinom. Ah, mondám én, távol van az én hazám, messze távol, kedvesem, algonkinom! A mint visszanéztem, midőn elbucszunk, utánam nézett ő is sokáig, kedvesem, algonkinom. Sokáig állott egy eldült fánál, mely a vízbe lógott, kedvesem, algonkinom. Ah, ha reá gondolok, ha reá gondolok, ha reá gondolok — algonkinomra!“

Mint már említve volt, az indiánoknál egy és többnejűség egyenlően szokásos. A közvélemény (mert egyéb törvény nincsen) nem tiltja senkinek, hogy több nőt ne vegyen. Ezen tekintetben mindegyik tulajdon hajlamait követi; de a megélhetés nehézsége miatt általában az egynejeség. Legtöbb (4, 5, 6, sőt több) feleségük van a főnököknek. Az sem szokatlan, hogy egy indián két nővért bir nélkül, sőt egy család minden leányait is találjuk egy férfi házasságában, s ezek aztán legnagyobb egyetértésben élnek együtt, mit mi alig tudunk elképzelni, mert nálunk a testvérgyermekek az apai háznál is oly ritkán egyetértők. (Folyt. köv.)

*) Wigwam, indián kunyhó.

**) Voyage á la Haute — Pensylvanie etc.

***) Vampum omlelkel, üveg, kagyló, burány s efféle egy zsinegre kötött zacskóban, melyet nyakukon hordoznak.

Egy hét története.

Julius 6-kán.

A vihar. — Szombaton este. — Egy kalap és még valami. — Tragikus történet. — A női állhatatosság. — A budai dalárda kirándulása. — Az állatkerti tánczestély. — Egy ohajtás. — Az ellenzék. — A nemzeti színház. — A budai színház.

Menni, vagy nem menni, ez most az égető kérdés a fővárosban, ezt kérdezi a felhőtől, ezt a suttogó szellőtől, azaz hogy a suttogó szellők nálunk jókora szelekké nőttek ki magukat és van köztük olyan is, mely viharoknak is beillenek. Ilyen egy szépen megnőtt szellő volt mult szombaton is, délutáni öt óra után lebbenté szét nedves szárnyait és percz alatt egész Budapestet homokkal szórta tele; az emberek az utczákon, természetesen behunyt szemekkel futottak, és természetesen egymásba futottak, a női kalapok szárnyakat öltöttek, repültek és mivel különben is olyan parányiak, hogy közönséges szemnek inkább talányok, mint kalapok, csakhamar eltűntek a felzavarodott láthatáron, sőt — talán nem is kellene azt érintenem — olyan erős volt szombaton este a vihar, hogy nem egy hölgy fejről a kalappal együtt a fő legszebb diszét is lekapta és elvitte magával örökre, visszahozhatlanul.

Igen is, fájdalom, visszahozhatlanul és e részben nekem is vala szomorú tapasztalatom. Nem mintha az én hajamat vitte volna el, ezt, valamint általában a férfi-hajat nem méltatta szél urfi ennyi figyelemre, hanem elvitte egyik barátnőmet. Nem tudom, hogy mit fog vele csinálni, az én barátnőm nem olyan, hogy minden szélsapásra érzelmeket cserélne, nekem azonban mégis az a szomorú tapasztalatom jutott ki e tragikus esetből, hogy a sokévi barátság is sokszor egy pár — hajszálon függ. A dolog sokkal tanulságosabb, semhogy olvasónőim előtt föl ne tárnám szívemet, ha egyébért nem is, meglehet hogy kis részvéttel adóznak érte, a mi a fájó szívnek szintén jól esik.

A mint tehát mondám, szombaton délután volt ugy esti öt és hat óra közt, egy kis vihar vonult be fővárosunkba és mivel a budai császárfürdő a főváros legkellemesebb mulatóhelyiségei közé tartozik, el nem mulasztá, oda is betekinteni. A sétatér délczeg akáczfái, mint a mult évtizedbeli nyilvánosság jól fegyelmezett növendékei, minél haragosabb képet mutatott nekik, annál mélyebben hajtogatták magukat előtte, egy-egy fiatalabb sarjadék zöld hajtásaiból is hintegette be az utat, az emberek meg szaladtak előle, mint a szabad gondolat a zsarnok önkény elől, és ez emberek közé az én barátnőm és én is tartozánk; az én barátnőm, mint valóságos szép lélek, most is első volt a szaladásban, én csak utána következhetém, hogy alig birtam öt utólélni. Szaladásunk célja egy elől nyitott földes hajlék volt, mely rendes időben gyümölcs-árus helyül szolgál, most azonban a viharüldözött emberiségnek biztos menedékül kínálkozott; oda igyekvénk tehát mi is szél és vihar ellen, el is jutánk szerencsésen a menedék ereszéig, a melyről záporként szakadt a víz — mert szükségtelen mondanom, hogy a nagy vihar mellett nagy záporosó is volt — ott az én barátnőm egy pillanatig megáll, féltette szép kalapját, gyönyörű hajzatát, mely pedig mindakettő már tövig át vala

ázva, de azért csak mégis megállt és semmi kétség, az én balvégzetem szögezte le sylphid-lábait egy pillanatra; mert ezt az egy pillanatot felhasználta a vihar, lekapta fejről a kalapot, de mivel ez felette kicsi vala neki, vagy talán azért, mert különösségénél fogva mind a kettő megtetszett neki, ugy lekapta fejről a kalapot, hogy a hajzat is a markában maradt, azzal repült tovább, én mindezt láttam, mert mint mondám, barátnőm előttem szaladt, láttam ég felé repülni a kalapot és hajzatot, és én szaladtam utána, hogy mint félelem és kifogás nélküli lovag, visszavivjam a sárkány körmeiből barátnőm drága kincseit és nem lábaihoz, hanem fejére tegyem azokat vissza. Láttam a kincseket az ég felé repülni, aztán elvesztettem szem elől, hanem azért szaladtam, bebarangoltam, mint Ajax, az egész harcztért, hogy Hektor holttestére: a kalap és hajzatra reátaláljak; megálltam, magam sem tudom már, mi minden előtt, hogy ha vissza nem hozhatom is, legalább hirt hozhassak felőlük utána epedő barátnőmnek; de hiába volt minden lovagi önfeláldozásom, az áldozatoknak nem találhattam nyomára! Csüggedten és csatakosan tértem vissza buba merült barátnőmhez, a ki éktelen — azaz ékességtelen fejét könnyű shawl-jába takarva, visszaérkezésemet várta. Alig mertem szeme elé lépni; de meg kellett lenni; már csak a vigasztalás végett is meg kellett tennem. Odaléptem tehát hozzá, elmondtam neki fáradozásom sükertelenségét, hogy minő hatással? arról nem birtam magamnak bizonyosságot szerezni, mert szép arczából csupán csak szép orrocskája látszott ki, és szólni nem szólhatott; végre megérkezett a gőzös és megsabadította a többi emberiséget a kínos helyzetből, de nem engem, mert midőn a gőzös alsó termében elhelyezkedve, plaidemet lekanyaritanám — még most is reszketek, ha e lekanyarításra visszagondolok; pedig le kellett kanyaritanom magamról a plaidet, mert a teremben olyan nagy volt a hőség, hogy a bécsi nemzeti bank szive is elolvadhatott volna tőle; aztán egy fél tuczat férfi olyan udvarias volt, hogy semmibe sem véve a hölgyeket, ugy füstöltek, mint a valóságos kocsisok — tehát a mint lekanyaritanám magamról a plaidet, hát én jóságos Istenem! mi hull ki belőle! egy kis fekete valami, a mi bélelve volt valamivel, és a melynek tetejébe egy össze-vissza csapzott hajfonat volt tapadva. Valjon mi lehetett ez a valami? Nem voltam képes kitalálni, mert nem voltam képes gondolkodni, a nagy hahótól, melylyel az összeszoronkozott emberiség új találmányomat üdvözlé, és azon a megsemmisítő tekintetettől, melylyel az én barátnőm azt a valamit kikapta kezemből. Szerencsére hajón történt az velem, különben bizonynyal a föld alá sülyedtem volna szégyenemben és fájdalomban. Így tett engem a szombati vihar csuffá, egyenesen a plaidembe sodorta azt a valamit.

És a vasárnapi szél egy hajszállal sem volt udvariasabb a szombatinál, mert a mit szombaton délután a barátnőmön, ugyanazt követte el vasárnap délelőtt több más hölgyön, a kik a budai dalárdával Esztergamba rándultak. Oh, nevezetes és emlékezetes egy kirándulás volt ez mindnyájunkra nézve. Én eddig is bámulója voltam a hölgyek rettenthetlen bátorságá-

nak, hát még azóta! Reggeli hét órától kezdve délelőtti tizenegy óráig szembe szállni a teremben szembe szálló füstnek, már az is nagy heroismust tételez föl, de kitéve lenni fenn a fődélzeten a szélnek és küzdeni vele állhatatosan, — mert ülés csak annak jutott, a kinek jutott, és volt itt is elég férfi, a ki ülését nem engedte át a hölgyeknek, — órák hosszantá hol a kalap, hol a ruha végett, — mert a csunya szél e részben épen olyan fortélyos volt mint vakmerő, és hol a kalapokat lefelé, hol meg a ruhákat ellenkező irányban erőlködött hajtani, — tusakodni és viaskodni, és mindezt egy káromkodó szó nélkül, hanem mindig mosolyogva és kedvesen dideregve — mi ahoz képest a katona bátorsága a csaták tüzeiben? És ez még nem minden: ugyanezen hölgyek ilyen csunya szélben folyvást kedvesen mosolyogva a fődélzeten — tánczoltak. Igaz, hogy dideregtek is mellette, és a ruhára már nem kellett többé vigyázni, mert úgy is hiába lett volna minden vigyázat, ugyis tönkre voltak azok már téve; hanem azért örök időre följegyzésre méltó, hogy e hölgyek ilyen kirándulás után, ilyen szélben tánczoltak, vetekedve magával a gőzössel, mely szintén tánczolt a habok hullámain és egy párszor csak hogy egy-egy malomba bele nem tánczolta magát. Igaz, hogy ez a malom egy cseppet sem volt illuminálva.

Az illuminálásról eszembe jut a diszes ebéd, melylyel a derék esztergamiak a dalárdát megvendégelték. Az is a nap kedves emlékei közé tartozik. Valamennyi étel közül legjobbak voltak a borok, a mint a következés is mutatta. A felköszöntések ellen is csak az volt az egyetlen kifogás, hogy több volt bennük a paprika, mint a só; de ezt mentheti azon körülmény, hogy gyöngéd czélzásból történt, mi legalább azt ohajtottuk volna, hogy az egész ebéd el legyen sózva.

Csak hétfőn nem volt szerencsénk sem szél, sem viharhoz, és ezt valószínűleg az állatkerti tánczestélynek köszönhetjük. Kár is lett volna elrontani e mulatságot, mert ez a milyen élvezetes, olyan tanulságos is volt egyszersmind. Az élvezetet illetőleg elég azt mondanom, hogy e tánczestélyen még a mult heteknél is több szép hölgy volt jelen, sőt nekem úgy tetszett, mintha minden hölgy a mint a táncz helyiségbe lépett, még egyszer olyan széppé változott volna, mint a milyen már az előtt volt; ez lehet öncsalódás is — a nagy szeretet mindig megvesztegeti a szemet, — de lehet valóság is; az öröm, a jókedv, a bájos környezet emeli a szépség hatását és öröm és jókedv és bájos környezet tekintetében e tánczestély valóban ritkította párját.

A mi pedig a tanulságos oldalt illeti, az abban áll, hogy e tánczestélyen nem férfiak, hanem csupa hölgyek vitték a vezéri pálcát, — a pálcát ezuttal egy vállcsokor jelképezvén. Hölgyek voltak a rendezők, sőt mi több: választói joggal is ruháztattak itt fel, a mennyiben nem, mint rendesen, a férfiak a tánczosnőket, hanem megfordítva, a hölgyek a tánczosokat választották, és az eredmény oly fényesen igazolta az új rendszer életrevalóságát, hogy egy tiszteletreméltó mama azon ohajtásnak adott kifejezést, hogy talán nem ártana, ha e választási jogot a férjválasztásra is kiterjesztenék. Az ohajtás sok felül élénk tetszéssel fogadtaték, hanem azért az ellenzék is szóra jelentkezett; az ellenzék itt két tagból állott, az egyik volt egy nő, a másik egy férfi, a nő volt egy szép anya, egy még szebb leány és két nem kevésbbé szép és magas házzal, a férfi pedig vala egy jeles történetíró. A szép anya elvben egész terjedelmében pártolta az indítványt, hogy a hölgyek választásuk jövődöbeli férjüket, csak azon kis módosítással, hogy csak is a virilis szavazattal bírók, vagyis a legtöbb adófizetők

közül legyen szabad választaniuk, és ez esetben is ne a leány, hanem az anya birjon választási joggal; a többire nézve tökéletesen egyetért az előtte szólott tisztelt képviselő társával. A jeles történetíró viszont más szempontból fogta föl a kérdést; ő sem bánja, ha a választási rendszer új alapra fektetik is e részben — megjegyzendő, hogy a jeles történetíró a milyen otthonos a mult századok jelesei közt, olyan félénk a fiatal szép nemzedék körében — csak azon egy föltételhez találná e szabadságot kötendőnek, hogy különíttessék el a választási terem a tánczteremtől, mert különben el nem fojthatja azon aggodalmát, hogy valamiképen ma egész éjjel egyetlen tánczra sem lön felhiva, azonképen jövőre egyetlen házasságra sem volna kilátása, holott pedig —

De minek folytatnom a jeles történetíró nézetének indokolását, mikor a szép ohajtás úgy is nem egyhamar fog teljedésbe menni; egykor — talán igen; majd mikor a nő egyéb lesz szép árucikkknél. Ki hallotta még, hogy az árucikk választást tegyen a vevők közt? Azé lesz, a kinek módja van hozzá, vagy a ki többet ad érte. Szerelem, szerelem, — szép szó, de a melynek ma már veszendőben van igaz értelme; a mit ma e szép czimmal felruháznak, arra egykor azt mondták, hogy: kereskedés; épen úgy, mint a hogy az egykori rongyot ma pénznek, vagy az egykori ravasztságot ma ügyességnek nevezik.

A nemzeti színházról is csupa-merő szépet irhatok e héten; még csak a játékrendet sem változtatták meg; az igaz, hogy előadás sem volt és augusztus 15-kéig nem is lesz, de így is örvendetes, hogy az ellenségeskedés és irigykedés fegyverei a hüvelyben nyugosznak; ez alatt pedig igazítják, javítgatják az épületet, csinálnak egy üvegsarnokot, hogy a művészi lelkesedés a léghuzamtól megóvassék; két új öltözködőtermet, hogy az egyik primadonna a másiknak utjában ne legyen; új előfüggönyt, hogy a közönség ne láthassa, mi történik a kulisszák mögött, szóval, nagyon sok szép dolognak nézhetünk eléje a szünidő után, talán az sem lehetetlen, hogy igazgatót is kapunk addig, de az már nem olyan sürgős, mint a föntebbi javítások, aztán nehéz feladat is olyan férfit találni, a ki méltó utódja legyen Zichy Antalnak, és mégse legyen olyan, mint Zichy Antal.

Egészen szini műélvek nélkül azonban a szünidő alatt sem leszünk; a budai színházban a Feleki-pár már e napokban kezd meg hosszabb vendégjátéki sorozatot; összesen tizenkétszer fog föllépni, tizenkét élvezetes estéről már már gondoskodva volna, a többi estét aztán bizhatjuk Aradira, meg a 15,000 frnyi segélyre. Azt hiszszük, hogy jó kézbe kerül e segély, és e hit nem dogmán, hanem tapasztalaton alapul. Aradi eddig is minden lehetőt megtett, hogy az irántai jó véleményt igazolja, színészei pedig még a lehetőnél is többet tettek e részben, nem egyszer képezvén ők a működőket és közönséget egy személyben, és azért mégis tőlük kitelhetőleg jól játszottak; a szünidő alatt talán az is sükerül a derék társulatnak, hogy állandóan csábitja magához a közönséget. —i —r.

Budapesti hírvivő.

++ (Multak emléke.) A „Marosvásárhelyi Közlöny”-ben Déry Mihály lelkész elsorolja azon 1849-ki vértanúk névsorát, kiknek hulláit, vasas lovas fedezet alatt, szeméthordó-kocsikon a pesti Rókus-kórházba szállítani megengedték. Ezek az aug.

14-kén agyonlőtt Hübner János timár, Havelka János timár, Varga Mihály szücs, Gáncs Pál szücs, Uitz Ignác kőmives mind Sz.-Fehérvárról, és Kuczkó Mihály kecskeméti kovácsmester. Továbbá Streith Miklós plebános, gróf Batthyány Lajos miniszterelnök, Csányi László miniszter, b. Jeszenák János kormánybiztos, b. Perényi Zsigmond a főrendiház elnöke, Csernus Manó pénzügyi tanácsos és Szacs vay Imre képviselő. Jeszenákot és Batthyányt kivéve, mind a pesti közös sirkertbe temették. „Megjegyzendő — teszi hozzá Déry tisztelendő — hogy a szomszédságban levő hazafi érzésű lakók bátrabbjai közül titokban mindig számosan jelentek meg a végső gyásztiszteletnél, kik velem együtt sirva és zokogva rebegték el áhitatos imájukat. Megjegyzendő leginkább, hogy midőn minden más erőszakos, különösen felakasztás általi halálos esetekben a hullák arckifejezésénél többnyire mindig a végső rémülésnek vagy kétségbeesésnek nyomai észlelhetők, itt a mi vértanúink hullái mindegyikénél — egyetlenegyét sem véve ki — oly arckifejezést volt az ember kénytelen bámulni, melyből nem rémülés, nem kétségbeesés, de valóságos megdicsőülés sugárzott a szemlélőre, mintha a hullák tulajdonosai csak aludnának, és éppen valami komoly, de kedves tárgyról álmodnának.

++ (A nemzeti színház főzeneigazgatója): Erkel Ferencz levelet írt Wagner Rikhárdnak a „Tannhäuser“ színre hozatala ügyében. Többi közt fölkerítte arra, hogy a Vénus-hegy nagy jelenetét nálunk is úgy hozhassák színre, mint azt Wagner R. Páris számára újra átdolgozá. A zeneköltő ez ohajtásra azt válaszolá, hogy ő e részletet sem Bécs, sem Berlin számára nem engedé át, mivel teljes sikeréhez csak úgy van bizalma, ha arra az ő személyes vezetése alatt készülnek el; kilátásba helyezé azonban, hogy talán eljön Pestre, és akkor a „Tannhäuser“ e nagy jelenetét ép oly fényben láthatjuk, mint a hogy a párisiak látták. Valószínű ennél fogva, hogy a nemzeti színház meg fogja őt hívni a próbákra és előadásra, s ha eljön, bizonyára nemcsak e dalműi előadás, hanem más zenei ünnepélyek, hangversenyek stb. élveiben is fogunk részesülni.

++ (Csinos albumot) képez ama képes könyv, melyet Egervári Ödön 1848/9-diki honvéd-huszárhadnagya ezímen adott ki. „Magyar királyi honvédtörzstisztek albuma.“ Ötvenegy rövid életrajz és arckép van benne, Ruzs Károly, e legjobb pesti xylograph metszései szerint. Az életrajzok rövidek, de sok érdekes adat van bennük. A sort József főherczeg és gr. Andrassy Gyula ezredes nyitják meg, s az ezredesek és őrnagyok során át Bódogh Albert és Hamary Dániel törzs-orvosok zárják be. A könyvet izléssel állítá ki az „Athenaeum“ nyomdája. Bolti ára 3 frt.

++ (Báró és tolvaj) Báró Riedesel Károly, szabadságos katoná, arisztokratikus neve daczára a társadalom legalsó fokára süllyedt mezitlábos csavargó, a mult hóban a 2 sziv-utca 43 sz. alatt Huick Jozsefa napszámosnőtől birt szállást. Junius 30-án délelőtt felhasználva azon néhány percet, mialatt Huick Jozsefa a szobából távol volt, feltörte ennek szekrényét s abból szállásadójának 37 frtját ellopta s megszökött. A báró azonban mult pénteken kézre került s kihallgatása alkalmával a tolvajlást tüstént beismerte s bevallotta, hogy a lopott pénzen kuglizott, nyert is rajta vagy 60 frtot, azután divatos öltözetet vásárolt, de szenvedélye nem hagyta nyugton s újra kuglizott, nemcsak a maradék-pénzt, de az öltözetet is elkuglizá. A szerencsétlen ifju ugyanazon báró Riedesel osztrák ezredes fia, ki 1849-ben a kápolnai csatában elesett.

++ (Az első szabadalmazott gőzhajótársaság) Ó-Budán a szeszfinomítógyár közelében, hajógyári munkásai számára munkás házakat épített. Egyelőre 6 egyemeletes házat, épít, melyek mindegyikében 20 lakás lesz. A tervek már benyújtattak az ó-budai építési bizottsághoz. Ez a legjobb mód megóvni a szegény munkásosztályt a sulyos házbéréktől.

++ (Érdekes egyéniség) mulatott pár napig fővárosunkban. Az ifju Ormai ez, fia a hasonnevű 49-diki vadász-ezredesnek kit Haynau Aradon fölakasztatott. Braziliából jött, hol a paraguayi elleni harcokat végigküzdötte; a zászlóalj, melyben szolgált, egészen elveszett, s csak nyolczan maradtak meg belőle, ezek közt négy magyar. Egyszer a parraguayiak elfogták s míg a többi foglyokat torokmetszés által kivégezték, neki megkegyelmeztek, abból a tekintetből, hogy Lopez egyik fősegédje szintén magyar volt. Ez ember, mint Ormai később megtudá, tulajdonkép nem volt magyar, hanem osztrák, s csak a paraguayiak ellenszenve miatt, melylyel a németek iránt viseltettek, adta ki magát magyarnak. Ormai e különös körülménynek köszönhető életben maradását. Ormai anyját, a kivégzett magyar ezredes özvegyét, már régebben egy igen gazdag braziliai teleptulajdonos vette nőül.

++ (Ledniczky Mihály,) széles körökben ismert pesti ügyvéd és m. kir. curia legtöbb ítélőszéki osztályának volt rendes birája, mult kedden reggel fél 5 óraker lakásán saját elfogadó szobájában a földön fekvé s agyonlőve találtatott. Kétségtelen, hogy saját kezével vetett véget életének. Unokaöccse, Ledniczky Márton jogász úgy nyilatkozik, hogy bátyja hosszú idő óta szembajban, idegességben és álmatlanságban szenvedett és ennek következtében életunttá vált; mindazáltal elhatározását mivel sem sejteté, sőt még mult este is együtt vacsoráltak és a József-téren sokáig sétálgattak. Az éjjel egy izben felébredt és hallá, hogy bátyja a szomszéd szobában fel és alá jár, de semmi jelentőséget sem tulajdonított neki, mivel álmatlansága miatt majd minden éjjel fel szokott kelni. Ledniczky 57 éves és nőtlen volt; csak unokaöccsével lakott, de a pisztolylővést sem ez, sem amaz, ki korán reggel a ruhákért tisztítás végett bement s a szerencsétlenséget első vette észre, nem hallották. Ekkor már egész tócsa megaludt vért találtak mellette, mely fejsebéből kifolyt. Hullája lakásán hagyatott s ottan fog bonczoltatni. Ledniczky mintegy 25 évvel ezelőtt szerencsétlen szerelmi viszony miatt kedély-beteg volt. Később teljesen meggyógyult és Pesten egyike volt a legjelentékenyebb ügyvédeknek. Szembaja, mely folyton megvakulással fenyegette, nagy buskomorságba ejté s ennek tulajdonítható tette is.

++ (Kormányozható léghajó.) Horváth-Horti honvédszázados egy hajózható csavarléghajó tervezetét nyújtott be a honvédelmi miniszteriumhoz. A szerkezet puha fából készülne selyem falakkal. Horváth százados számítása szerint minden egyes léghajóval 80—100 mázsa terhet lehetne felvinni a levegőbe s ezenkívül 3 embernek kényelmes helye volna benne. A kiállítási költség 15—20,000 frtra rugna. A tervezet kiadott egy szakbizottságnak megbirálás végett.

++ („A pünkösdi királynő,“) — egyik tavalyi műlapunk nemcsak e lapok tisztelt előfizetőinél, hanem túl e haza határain is oly nagy tetszésben részesült, hogy e sikerült magyar életkép e napokban Németország egyik legelterjedtebb folyóiratában, az „Über Land und Meer“-ben is megjelent, természetesen utánnomatképen, mert az eredeti, Szemlér jeles pesti rajztanár ur műve, a mi sajátunk; csak hogy e sikerült életkép nem Szemlér tanár ur, hanem a bécsi Kollartz műve

gyanánt mutatott be a világnak. Megengedjük, hogy szép dolog a műszeret, hanem a műszeret illetően értelmezése nálunk eddig csak a „hosszu-ujjasok“ közt volt gyakorlatban.

++ (Boszu szerelem miatt.) Junius 29-kén délután 1 és 2 óra között Hertlein István napszámos s a közbiztonságra nézve ismeretes veszélyes egyén a józsefvárosi ör-utca 4-dik szám alatt lakó Marschek Lipót zugenész lakásán megjelent és nevezett zenésznek ágyban fekvő, 35 éves nejét pisztolyal meglötte. A golyó balmellkasába furódott és a kerületi főorvos nyilatkozata szerint életveszélyes sérülést okozott. Azután pedig Hertlein önmagát lötte meg szívéen keresztül, s azonnal meghalt. E tragikus esetenél Marschek Lipót, ennek leánya s egy rokona a szobában voltak, de a szerencsétlen esemény oly hirtelen történt, hogy megakadályozására mit sem tehettek. Hogy mi ok vezette Hertleint e lépésre, nem tudhatni, de azt sejtik, hogy megvetett szerelem miatt akart boszut állani.

++ (Egy tudós konstábler) meglátja a minap, hogy tarka póznák, s a nap ellen széles ernyő vannak felütve a Terézváros egy pontján; oda megy, s gondolva, hogy kötél tánczosok akarják magukat produkálni, keresi a „banda“ főnökét. Halácsy mérnök megjelen, s elmondja hogy ő Pestet méri. A konstábler nem tágit, fölszedeti a „komédiások“ póznáit. A mérnök bement a kapitánysághoz, s a vége az lett, hogy a konstáblert olbocsátották.

++ (Magyar főuri esküvő Amerikában.) Junius 6-kán kelt egybe gróf Eszterházy Miklós fia, s az osztrák-magyar északamerikai követség tagja (attaché)— Carroll Sáhrával, Griffin északamerikai tábornok fiatal özvegyével. Az esketés az érseki fővikárius által Baltimorében történt, hol a menyasszony édesanyja lakik, s jelen voltak az északamerikai államok elnöke Grant, államtitkár Fish, az osztrák-magyar, francia és spanyol követek, Svann kormányzó, Turanne és Colobienne grófok és Freemann angol követségi tag.

++ (Vegyes hírek.) A király 20,000 frankot ajándékozott a konstantinápolyi magyar-osztrák gyarmat tűzkárosult lakosainak. — Királyné Ő Felsége fehérmegyei gyúrkaldói ref. hitközségnek iskolaépítésre 200 frtot adományozott magánpénztárából. — Hir szerint: Rudolf koronaherceg és Gizella hercegnő augusztus végén rövid időre hazánkba jönnek. — Hollandia királya a „Magyar hölgy-koszoru-albumot“ egy diszpéldányban megrendelte Schrecker jeles fényképészünknél. — A schönbrünni kastélyban pár nap előtt fejezték be a javításokat, melyeken már hosszabb idő óta dolgoznak. Legtöbb igazítást tettek a „tükörterem“-en, s a falfestmények kijavításával Swoboda bécsi festész volt megbizva. — A budai szinkörben mult vasárnap zsuffolt ház előtt adták a „Boissy boszorkányt.“ Egész forradalom uralkodott az előadás alatt. A közönséget a szinkör két primadonnája két pártra osztá és ugyancsak működött mind a két párt, hogy kedvenczét a vetélytársnő fölé emelje. Az előadás összevágó volt; ezuttal a karok ellen sem igen lehet kifogásunk. — Baratty Sarolta győri születésű énekesnő jelenleg Brazília fővárosában van szerződötve. — Balázs né Bognár Vilma és Kvassayné Saxlehner Emma asszony a hat heti szünet alatt nem mennek sehová vendégszerepelni, Balázs né Erdélybe készül, Kvassayné pedig Nyitramegyébe utazott, s onnan a trenesén-tepliezi fürdőbe megy. — A pesti ref. egyház felső leányiskolájában és középtanodájában e hó 13-kától 24-dikéig bezárólag fogják a nyilvános vizsgákat tartani. A felső leányiskola 21-kén d. e. 8-tól 12-ig fog

vizsgálatokat tenni a templomban. — Bém tábornok sógora, Hoszovszky Sándor, kinél a halhatlan tábornok sokat tartozkodott, s ki Bécsben és Budán több ideig be volt zárva, Krakóban meghalt. — A közoktatási miniszter 36,000 frtért egy telket vett a Krisztinavárosban. Ott fog felépíttetni a tanítóképezde. — Kemény Zsigmond Kaltenleutgeben-be utazott. E most igen fölkapott vizgyógyhely Bécs mellett fekszik. — A hatvani utcában sokan megállnak most a Fischer pénzváltó boltja előtt, nézve a szép művi ezüst készletet, mely a „Concordia“ jótékony egylet sorsjátékának főnyereményét fogja képezni. Ez egy igen szép thea-készlet, mely a pesti Granichstädter testvérek bécsi műhelyében készült. Értéke kétezer frt. — A Margit-szigeten a kisebb és nagyobb szigetet össze akarják kötni, közülök eltávolítván a vizet. — Csendélet a budai hegyeken. A kis svabhegyen e napokban egy mintegy 50 éves férfit találtak fán függve. Nem volt nála semmi, a miből milétére lehetett volna következtetni. — Fürdői élet. Előpatakról írják, hogy ott július 2-án éjjeli 1 órakor két régi fürdővendég ellen rabló gyilkossági merényletet intéztek. Maurer Viktor alispán azonnal elrendelte a legszigorubb nyomozásokat. Már eddig is több gyanus egyén be van fogva. — A piski-petrosenyi vonalon e hó elején csakugyan megtarták a próbamenetet, és ez teljesen kielégítő volt. — Jégviharok Erdélyben. Junius 11. és 21-én kiterjedt jégviharok vonultak át Erdély különböző vidékein, így az Aranyos mente, aztán a Maros mellett Csucs, Koppánd és vidéke, továbbá a mezőségnek egy része, nem különben Czege, Császári, Göcz, V.-Szent-Ivány, Noszoly stb. községek e vonalon szenvedtek kárt. — Egervártt egy telkes gazda elhunván, halála előtt azon különös gondolatra jött, hogy ingatlanságait gróf Széchenyi Jánosnak, mint volt földesurának hagyta. — Klotild főhercegasszony Alesuthon e hó 6-dikán leánygyermeket szült. A főhercegasszony állapota általában kielégítő; az ujdonszülött főhercegnő egészséges és erős. — Budán a Rudasfürdőben e napokban reggel egy épület-alap ásása közben, a mint egy szikláfurtak, egyszerre egy 36 fokú melegségű igen vastag vizsugar lövelt fel, mely a legjobb és legbővebb források közé tartozik. A vizsugar oly vastag, mint egy embernek a karja. — Arany János, ki, fájdalom, folyvást májbetegségben szenved, mult szerdán utazott el Karlsbadba. Fia: László kísérte. A nagy költő hat hetet fog a világhírű fürdőben tölteni, mely vajha visszaadná teljes egészségét, mindnyájunk örömére s az irodalom javára!

++ (Halálozások) Palkovics Károlyt, az Eszterházy-család zárgondnokát súlyos vesztés érte: mult hó 29-kén temeté el reményteljes öccsét: Palkovics Jánost, ki huszonegy évet élt s harmadéves joghallgató volt. — Földváry Károly honvéd-ezredes nejét: szül. Tury Borbálát, mult hó 28-dikán nagyszámu részvevők jelenlétében temették el. — Baier Károly, bölcsészettan-hallgató, tudományosan készült, tiszta jellemű és szelid erkölcsű fiu, közelebb meghalálozott 20 éves korában, Pesten lakó szülei egyetlen fiukat s minden reményüket, az egyetem pedig egyik legkiválóbb hallgatóját veszté el benne. — Mult szerdán pedig az itteni reformatus gimnázium egyik jeles tanára Markos Elek, Kalocsa Róza, jeles leány-növelde tulajdonosnő férje, hunyt el. A példásan buzgó férfi hosszas betegség után, 29 éves korában költözött el örök nyugalomra. Temetése mult csütörtökön ment végbe, nagyszámu tisztelők mély részvéte mellett, a koporsót hű nővendékei virágkoszorúkkal díszítették tele, a bucsubeszédet

Török Pál superindentens tartotta, és a tagtársi szeretet és felvilágosodás szép példája gyanánt meg kell említenünk hogy a jeles református tanár temetésén az itteni kegyes-rendi, tehát katolikus gimnázium tanárai, mindnyájan kegyes-rendi szerzetesek, a derék főt. Trautwein János ur által vezetettve, természetileg vett részt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Málnaszörp készítmódja.

A megszedett friss málnát törött cukorral sűrűen be kell szórni, egy széles száju öblös üvegbe tenni, papírral bekötni, és olyan helyre tenni, hogy naponta néhány óráig verőfényes nap érje, a hol a málna mindaddig maradjon, míg magában megforrott. Ekkor egy széles tálal igen sűrű szitával beborítván, a már megerjedt málnát a szitára kell tölteni és ott hagyni, míg a lé lassan a tálba szűrődik. Ezen levét aztán meg kell mérni, egy font málnaléhez két font cukrot számítva, a cukrot a lébe tenni, a tűzön lehetőleg hamar felforralni, folytonosan lehabozni, és forni hagyni, míg a cseppek, melyeket próbául egy hideg tányérra tettünk, szét nem folynak. Ezután a befőttet hideg tálba kell önteni, ha kihült, üvegekbe tölteni, papírral bekötözni és hűvös helyen eltenni. Az ilyen módon készült szörp évekig is eláll, és nem csak téstákhoz használható, hanem betegeket üdítő italt is készíthetünk belőle, vízzel elkevervén azt.

Divattudósítás.

E héten készült néhány előkelő urnők fűrdőkre, és így alkalmunk volt néhány új nyári öltözéket látni, melynek sorsa az lesz, hogy nehányszor be legyen mutatva egyik másik fűrdőközönségnek, aztán pedig le fognak tűnni a nagy világból, ki tudja merre, hová vevén útjukat. E ruhák közül néhányat be fogok ezuttal mutatni, és ez legbiztosabban ad tájékozást a divat mostani állapotáról, mert e hölgyek auctoritások e téren.

Egy lila színű látogatói öltözék nehéz sima selyemből készült, alól egy széles, lerakott ránczu fodorral, e fodor felső részén két sorban fekete csipkebetéttel le volt varrva. A felső szoknya bő volt és hosszú, hátul és két oldalt erősen troussirozva. E felső szoknya egy sor fekete csipkével és felette egy sor fekete betéttel volt diszitve. A derék elől két négyzetben ki van vágva, hosszú lebbentyűi fekete csipkével fodrozvák, a kivágásra pedig még egy hosszú ujjú fekete csipkederék tartozik, mely nyakig, a hol lila rüchke és fekete csipkefodor látható. A bő ujjak is lila rüchke és csipkefodorral vannak diszitve.

Egy másik ruha porszinű finom szörkelméből készült, az alján három sor fodorral, melyek keskeny fehér csipkével vannak szegélyezve. A három fodor felett két ujjú fodor látható, mely elől kötő alakban nyulik fel derékig. A fodrok felett zöld tafota rüchek vannak alkalmazva. A szoknya hátulsó része igen dudoros, igen divatos, noha megvalljuk, hogy e tulságos felfuvalkodottság a jó izlés rovására történik.

E ruhának magas dereka volt, elől kivágva, fehér csipkével és zöld rüchekkel diszitve.

Egy estélyi ruha alsó szoknyája fehér failleből készült, egészen simán, a felső szoknya fehér és vörös csikos atlaczból készült és bővebb volt, mint az alsó, hátul ugyanolyan hosszú mint az alsó, elől nyitva, az egész szoknya köröskörül vörös rüchekkel diszitve. E ruha, noha egyszerű, mégis feltűnést fog okozni.

Néhány fehér mollból és csipkeszövetből készült testhez álló felöltőket is láttunk. A fehérek kivétel nélkül csipkével és fekete bársonyszalaggal vannak diszitve, a szabásra nézve leginkább kedvelik a testhez álló, lebbentyűs derekat, és csak a diszítés különböző rajtuk, mert a csipkézetten kívül még csokrokkal is kell azokat élénkíteni, természetesen olyanokkal, melyek legjobban állanak a ruha és arc színéhez.

Most nézzük mai divatképünket.

Az első alak egy creplisse ruhát mutat be, kék disszal, mely izletesen roulókba van szedve. E ruha nyári nyán, de estélyekre és nyári bálokra is felvehető. Ára 48—50 frt.

A második alak utca i öltözéket tüntet elő, mely zöld sultane glacéből való, zöld tafotarüchekkel és fodrokkal van diszitve, ára 60—70 frt. Olcsóbb szövetből 30 frton is lehet ilyen diszítésű ruhát kapni.

Számrejtvény.

Eördögh Ilonától.

- 3, 7, 8, 9. Fajdalom, hogy közülök sok
Érdekből szab igazságot.
8, 5, 3. Sok hős jutott ennek sorsára,
Mert hallgatott az áruló szavára,
1, 2, 6, 4, 5. Ugy az iskola, mint konyha,
Mellőzhetlen butorzata:
Törvényhozók ülnek körül,
Mikor a sor arra kerül.
7, 8, 9. Nálunk ritkán fölkarolják,
Eddig éhen halni hagyják.
1, 2, 4. A példabeszéd óva int ettől,
Mint nem jó: urral enni ebből.
6, 5, 4. Nem igen lesz jobb belőle,
A közjó főtényezője.
1—9. Régmúlt jó idők embere,
Kinek nem volt czilindere.
Megfejtési határidő: augusztus 5-dike.

A f. évi 24-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Honvédmeház.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Kalicza Gizella, Marosy Emilia és Hermin, Gellér Jánosné, Benedikovics Róza, László Károlyné, Zubovics Fissór Emma, Jecsenszky Aranka, Kalós Erzsébet, Szücs M. Teréz, Szilágyiné Rácz Teréz, Jancuska Hermin, Szapper Janka, Zsigray Istvánné, Halmay Ilka és Berta, Ivády Anna, Hodosy Ida, Kunczl Klementine, Ratkovszky Mari, Klein Katalin, Geber Antalné, Tormássy Mari, Nagy Antónia, Pásztélyi Danielovich Emilia, ifj. Bagi Józsefné, Kálmán Irén, Rutkay Ilon, Boronkay Csicseri Lila, Nagy Flóra és Lidia, MMészáros Erzsike, Kutasy Andorné, Temesváry Erzsike, Erőss Kamilla, Szabóky Erzsike, Boros Mariska, Kaszap Mari, Csernó Vörös Erzsébet, Takács Betti, Brocken Kovács Emma, Paál Dobosfy Mária, Kanyurszky Matild, Beltresz Véri, Dubányi Róza.

A 23-dik számban levő sakkrejtvény értelmét utólag beküldé:

Lazur Lajos Anna, Török Zelma és Gyöngyike, Tóth Flóra, Szepessy Irén, Kiss Kálmáné, Ördögh Emma és Julia.

Tartalom.

A menyasszony, Rónaszék itől. — Dal a vetőmagról, Stépan Gézától. — Egyik vérrel, másik fájdalommal áldozott, Tóvölgyi Titusztól. (Vége.) — Emlékszel-e . . ., Tavasi Tihamértől. — Egy vén leány története, Lengyel Dánielnétől. (Vége köv.) — Jellemvonások az északamerikai indiánok családi életéből, Környeitől. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékön: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

A. CSALÁDI KÖR™ DIVATKÉPEI

Julius hóban.

Alter és Kiss nődivalterméből

Ny Grund V. Pest, 1870

16. / 7 870

Olga?

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>29. SZ. Julius 17-kén. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	--	--

A menyasszony.

Rónaszékitől.

(Folytatás.)

És ő, csakugyan okosabb? Ha tudná, hogy tölti el e bál-estét mult téli kedves tánczosnéja. A kedves mama, a jó papa beleegyeznek, megengedik az első bálban részt vennie, de a leánykának most csakhamar eszébe jut, hogy a beteges néni gyakran kérte őt arra, hogy olvasson neki hébe-korban. Szegény, ugy is egész nap egyedül van s szemei napról-napra gyöngülnek. „Ma nem megyek a bálba, hisz ráérek arra még, elég hosszú a farsang!” mondja szegényke vidám képpel. Elmegy tehát a jó nénihez, s felolvasásával űzi el unalmas perceit, — de semmi sem megy úgy, a mint kellene, mert majd egy friss csárdás, egy deli mazur, egy kedves négyes, vagy egy kellemes cotillon-dallam cseng fülébe, mind megannyi édes-fájó emléke a mult boldog télnek. Különbnél különb visiói vannak, ott látja magát hófehér ruhájában, koszorúval fején, abban a tündéri palotában, most lejt végig az ő karján a hosszú fényes termen, most nyújtja át neki a pompás bokrétát, „oh, Istenem, mily szép a világ! mily szép az élet!” „Édes gyermekem, húzd közelebb azt a lámpát, talán nem látsz már jól” ezen szavakkal riasztja fel a néni ábrándozásaiból. Szegényke, alkalmasint igen vontatva, vagy talán hibásan is olvasott. „Pihenj egy kissé!” mondja ismét a néni.

Ha azután éjfél felé elhagyja a nagynénit, valami ártatlan ürügy alatt ráveszi kíséreit, hogy egy kis kerülőt tegyenek, csakis azért, hogy a fényben uszó báltorem előtt haladjon el, csak azt akarja megtudni, vajjon azon dallamok hangzanak még az idén is, melyek tavaly.

És csakugyan — az első üteny után azonnal megismeri

a rég nem hallott dallamokat, szive elszorul, nem akarja többé hallani, siet, elannyira, hogy alig képesek őt követni. Csak otthon lélegzik szabadabban, itt minden oly csendes, oly békés, a kis testvérek már elszenderültek s a szülék édes mosollyal fogadják a hazatérőt.

„Oh, be kellemes esténk volt ma!” mondja a papa, — mi-közben gyöngéden megcsókolja leánykáját — „tavaly ilyenkor kedvéért báloznunk kellett. Ha csak tudnátok ti leányok, mily kellemetlen valami az oly zajban, nagy tömeg közt, oly roppant hőségben az embernek a nélkül hogy tánczolna, ülne, vagy járna, négy-öt óra hosszat kínzatni magát; ha ezt felfognátok, akkor tudom, hogy azon kis áldozatot, melyet ma hoztál, édes jó leánykám, gyakran hoznátok jó szüléitek kedvéért.”

Nem sokára szobájába vonul szegényke, de szemeire nem jön álom; felnyitja dolgozó asztalának fiókját s elvesz egy gondosan megőrzött kis esomagot, a melyben különbnél különbféle már sárgult virágok vannak, s fájó, sajgó szívvvel, rendre-sorra nézi, mind megannyi emléket egy szép feledhetetlen multnak, s hányszor nyílnak szép ajkai e szavakra:

Elhervadt virágok az én virágaim,
Még is annyi, annyi üdvel csüggök rajtok,
E sok hervadt virág mind paradicsomban,
Mind a mennyben hajtott.

Oh, e virágokkal én annyit multok;
E virágok felett én annyit könyezem.

Azután csakhamar dagadó vánkossai közé temetkeznek, soká, soká nem jön álom bársony szempilláira; oh, mily hosszú sora vonul el ilyenkor az emlékeknek lelke előtt, s hány-szor siratja meg a hamar elrepült boldog multnak arany-álmait.

S ő, a kiről álmadozik, a kit sirat, talán éppen ezen órában hagyja el a fényes táncztermet, s téli öltönyébe burkolódzva, mondja: „Az igaz, hogy gyönyörű egy mulatság volt, ritkítja párját, csak nem oly jól mulattam, mint tavaly.“

Ismerem egy kedves, angyali fiatal leánykát, kinek szive oly üde volt mint a májusi harmat, vagy a tavaszi nap-sugár, adván neki az ég ábrándos, mélyen érző szivet, virágos képzeletet s szivárványszínű költői lelket, ő volt a világ legjobb, legkedvesebb teremtese. A véletlen egyszer egy igen derék, nagyra törő, minden jóra fogékony ifjuval hozta össze. S a két fiatal rokon-lélek nemcsak a termekben találkozott, hanem később a leány szüleinek házában is, s csakhamar kölcsönös vonzalom fejlődött köztük.

A társaság vizsgaszeme azonban csakhamar észreveszi a kettő közti gyöngéd viszonyt, s a fásult sziveknek nagy mulatságot szerez az, ha a két fiatal gyermeket mindig jobban és jobban fűzhetik egymáshoz, s hogy ezt elérhessék, mindent elkövetnek, a fiatalok mindenütt és mindig asztalszomszédok, nevüket rendszeresen együtt emlegetik stb. Nagyon természetes, ez mindkettőnek igen tetszik.

De az idő oly rövid, az órák oly gyorsan repülnek tova! s mégis a ma sokkal kedvesebbnek tűnik fel, mint a tegnap, oly boldogok, oly kimondhatlan boldogok!

Azonban az irigység mérges fulánkja már őket is érinté, hogy a kósza hír már jegyeseknek kürtöli őket, a mit nem is álmodnak.

A szőke kis leány szülei a fiatal gyermekeknek élvezni hagyták a szerelem mámorító boldogságát,

Mulassanak, nevéssenek,
Reá érnek, még gyerekek.

A leányka ünnepeltje volt minden társas körnek, szereték sokoldalú műveltsége, vidámsága s áldott jó sziveért. Egészen büszke volt arra, hogy tetszik, de csak is azért, mert ő is látja, s csak is neki, senki másnak nem akart tetszeni.

Egyszer azt mondá a kedves ifju, tettetett szomorúsággal, hogy azon tánczvigalomba, melyre kedvese eligérkezett, nem vehet részt, mivel nem hivatalos.

Még soha sem érzett nagyobb levertséget a kedves leányka, mint ekkor. Borzadt azon társaságtól, melyben anynyiszor jelent meg örömtől dobogó kebelével. Öltözékét is mily kedvetlenül, mily lassan végzi, s azon pompás koszorút, melyet néneje Párisból küldött, félre teszi s — — — a veres rózsa után nyúl — — — mert tudja, hogy ő nem szereti a fehér virágokat s még akkor is, midőn jól tudja, hogy nem fogja őt látni, nem akar neki nem tetszeni.

Kissé halványan s egészen leverten lép a terembe, a barátságos üdvözléseket bágyadt mosolylyal viszonzozza. Éppen barátneí körében van s a lefoglalt tánczokat jegyzi be tánczrendjébe, midőn egy nagyon ismerős kedves hang rázza fel mélabus ábrándozásaiból: „Van-e még száma a szabad táncz?“

E szavak hallatára kiesik picziny kezeiből az irón — — nem felel semmit, nem csudálkozik, nem kérdezősködik, hanem reánéz bűbajos szemével, oly boldogan, oly édesen! Az illető tudja jól, hogy minden tánczot, tartson az bár az év-

ezredek hosszú során át, vele, csakis vele lejtene és senki más-sal. Most már oly kimondhatatlanul boldog, mindent más szinben lát, s szive ezt rebegi szüntelen:

..... most édesebb vagy,
Mint eddig voltál nekem.

Minden ember életében van oly boldog idő — némelynél ez csak egy naptól, másnál hetek vagy hónapokból áll — midőn a sziv Jozsueának ama szenvedélyteljes kérését rebegi: „Állj meg oh nap! — De a nap nem hallja meg esdő szózatát, feltartoztatlanul siet tova, s nem sokára beköszönt az est.

Néhány boldog hét repült el s itt is eljött az est — — s minden elmúlt, megsemmisült, mint a buborék, miként e tünde delibáb. Pedig semmi különös eset nem adta magát elő. Csak a fiatal embernek atyja kívánságára azonnal haza kellett utazni, a mint maga is mondá félig mosolyogva, félig szomoruan.

(Végo köv.)

Az erdőt szomoruan bejárom . . .

Szabó Sándortól.

Az erdőt szomoruan bejárom,
Lelkemre nehezül a mult;
Mint megyünk át sok csalódáson?
Oly régen ismert, elavult.

Fák, lombok suttogva regélik,
Mint jön el a bus hervadás!
A csillag mint veszt el fényit
S nagy, lü szerelmünk sirt hogy ás.

Élünk, szeretünk és csalódunk
És elhullatjuk könyeink,
Hogy lenn, a sirban elnyugodjunk
És majd feltámadjunk megint.

Az erdőt szomorun bejárom,
Multam emléke elkísér,
Szerelmed nem volt más, csak álom
S fájó szivemnek ez mit ér!

Erzem, tudom, hogy bánatomban
Nagy lassan, csendben meghalok,
S hogy nyugtot nem kapok lenn ottan,
Ha véled meg nem halhatok;

Mit ér nekem feltámadásom?
Hisz vétkeiket kell hallanom,
Nagy hosszú büntetését látnom,
S akkor szint' könnyim hullatom.

Egy barátom története.

Elbeszélés.

Sárváry Elektől.

I.

Néhány év előtt családi ügyekben az alföldre kelle lerándulnom. Pestről Szolnokig már gőzösön lehet utazni, de onnan aztán nem kis feladat volt gyakran a tovább-utazás, mert ha az ég csatornáit megeredtek, bajosan akadt fuvaros, ki rászánja lelkét, hogy csak a híres szolnoki töltésen is átszállítsa az utast.

Es azon a napon szüntelenül esett az eső.

Alig hogy Szolnokba érkezünk, rögtön fuvaros után néztem.

Pár óra múlva beállított hozzám egy magas szál fiatal parasztleány, kezében hosszú somfaostornyéllal, mely az alföldi szekeres embernek elválhatlan társa.

— Hivatni tetszett? — volt a lakonikus kérdés, a szokásos „adj’ Isten“ után.

— Hát maga az, földi, kinek a leggyorsabb lovai vannak ebben a határban?

— Már hiszen olyanok, a milyenek csak megvolnának biz azok szegények, — válaszolt szerénykedve a fuvaros, azonban látszott, hogy e szerénység alatt némi rátartás lappang, — csakhogy az ilyen csunya időben a jószág sem haladhat úgy, mint a poros uton!

E bevezetés csak arra való volt, hogy meg ne rökönyödjem nagyon, ha talán a fuvarbért kelleténél magasbra szabná.

— Hát aztán mennyiért szállitana el azokon a sárkányokon Tisza-Füredig? — kérdezkedém tovább.

— Már hiszen, megkövetem egész alázattal uri személyét, az csak attól függ voltaképen, hogy megáll-e, vagy nem az éjjel az eső. Most is nagyon meglágyult már az ut, de ha így tart az idő, kerékagyig járunk a habarékban.

— Hátha egész éjjel folytonosan esnek?

— Akkor várunk egy pár napot, míg felszikkad, mert ilyen pocsek időben még a szekeret sem huzom ki a felszeralól...

— No, jól van, már ezt a nótát hallottam. Most azt mondja meg földi, mennyit kíván akkor, ha az eső megszűnik az éjjel?

— Ötven forint nem lesz sok, megkövetem uri személyét.

— Mennyi? — förmedtem rá kétkedve, ha valjon jól értettem-e.

— Ötven forintért elviszem, kérem alázattal. Ám tessék megpróbálni, ha megy-e valaki ebben az időben alább — s félig megfordulva, a kilincsre tette kezét.

Épen ekkor kopogtattak szobám ajtaján.

A pinczér jelenté, hogy több szekeres is érkezett, kik hajlandók lennének elszállitani.

A fuvaros haragos tekintetet vetett a pinczérre s kissé megnyomva a kilincset, mielőtt elhagyná a szobát, visszafordult felém.

— Hát alkudnánk meg, kérem alázattal! Legalább nem fáradtam légyen hiába.

— Oly borsos áron nem szoktam utazni, még ha angyalok repülnének is a kocsni előtt.

A fuvaros „engedelmet kérve“ (mint ez már szokás) alkalmatlanságaért, kifordult a küszöbön.

Pár perez múlva kiszóltam, hogy jöjjenek be a fuvarosok. Az előbb nálam volt kamasz ép akkor suttogott és tanakodott a folyosón ácsorgó szekeresekkel.

Ugy vettem észre, hogy ezeknek az embereknek jól szervezett, habár iratlan alapszabályokon nyugvó társulatuk van, a nélkül, hogy a kormány királyi biztost küldhetett volna közgyűlésekre, már csak a nagyobb parádé kedvéért is.

Egyszerre nem akartak mindnyájan bejönni. Egy éltebb egyént tuszkoltak be először, kinél kivételképen vékony árvtölgypálcza volt.

Ez már korosabb levén, a demokraczia „bon-ton“-jához

jobban értett, mert kalapját levevén, azt botja végére akasztotta s úgy támasztá a falhoz kívül a folyosón. Még azután egyet-kettőt köhécselt kívülről s ajtómat megkopogtatva, belépett.

— Becsületes neve kegyelmednek? — kérdém lehetőleg nyájasan az ajtónál megállott szekereset.

— Varga Péter a tisztességes, vasárnapi nevem, követem alázattal.

— Isten éltesse. De hát van talán más neve is, a mi csakugy keresztelő nélkül ragadt rá? — kérdezém embeberemet.

— Már mi fuvarosok csak a hétköznapi nevünkön szólítjuk egymást. Engem Pap Péternek csufolnak; mért azért, hogy az uri renddel legékesebben tudok szót váltani, aztán rám fogták, hogy úgy ejtem a szóbeszédet, akár a pap...

— No hát Varga Péter uram, beszéljünk röviden. Innen Füredre egymagammat mennyiért szállitana el?

— Ha estig így esik, megkövetem egész alázattal, akkor nem indulok el. Ha most megáll is az eső, olyan fertelmes utunk lesz, hogy két nap alatt sem érünk oda. Ötven forint talán nem lesz sok, meg egy kis borralaló, megkövetem...

— Ezt a régi nótát már elhegedülte az előbb a másik fuvaros. Így nem barátkozunk meg.

— Ugy hát engedelmet kérek elkövetett alkalmatlanságomért! — Ezzel köszönt és távozott.

Jött még vagy kettő, de mindnyájának ugyanegy árszabálya volt, és én egygyel sem alkudtam meg. Gondoltam, hogy még estig szállingózik közülök vissza egy-kettő, alkut kísérleni.

Fél órával később ostorpattogást hallván, kitekintettem ablakomon s látám, a mint négy szép seregély-szürke csikó, könnyü kocsit vonva maga után, tánczolt a fogadó elé. A kocsis-ülésem maga a tulajdonos, finom aprófürtü fekete gubában s mellette ugyanily, de nőies szabásu gubában kedves vidám arczu szőke nő ült, míg a hátulsó ülésen a kocsis helyezkedett el, nagy peczkesen darutollas pörge kalapban s ezifra fehér szűrében.

Az érkezett ur lepattant s átadván a gyeplőt kocsisának, mint könnyü pelyhet emelte le izmos karjaival a nőt, ki e rövid pillanat alatt is félreismerhetlen gyöngédséggel karolta át az ifju férfi nyakát, ki a nőt csak a folyosón tette le, hol egyedül léphettek szárazra.

— Van-e szoba? — kérdé harsány hangon egyik ott ácsorgó pinczértől.

— A legutósó zugot is elfoglalták már, — szólt a pinczér. — A kávéházba is szállottak be egynéhányan, kiknek egyébütt nem jutott hely...

— No, pedig nekem szobát üritsen akármiképp, ha tiszteres áron kell is fizetnem! — szólt az érkezett, parancsoló hangon.

— Ha csak a fogadós ur még saját szobáját át nem adta valakinek. Mert ez gyakran megtörténik s ilyenkor a fogadós ur a padlásra költözik fel...

— Ne csevegjen akkor itt annyit, hanem szaladjon egymásután s tudakozódjék!

A pinczér elsietett, én pedig kiléptem a folyosóra, hol az érkezettek türelmetlenül várakozta.

Mind a férj, mind a nő kíváncsila tekintének rám, mintegy látni ohajtva a boldog halandót, ki már szobában fészkelte el magát, míg ők remény s kétség között künt várakozta a hüvös, légvontatos tornáczon.

A férfi merően tekintett rám s mintegy gondolatait látszott rendezni, illetőleg emlékezetét igyekezett segélyül hívni, hol láthatott engem valaha? Én épen így valék. Ismerős volt a férfinak arca, de kiléte felett hasztalan törtem fejemet.

— Ugy látszik, — szólaltam meg pillanat múlva könnyed főhajtással, — hogy mi egymásban régi ismerősökre találunk. Ne törjük fejünket egymásnak kilétén sokáig! — Ezzel megnevezém magamat.

— Én pedig Bogaméry Ervin vagyok, — szólott s úgy összeölekezénk legott, mint két gyermekkori barát, kik évek során át nem láták egymást.

Midőn a viszontlátás örömeinek mámorából magunkhoz tértünk, Ervin a nő felé fordult, ki szép nagy fekete szeméit elégtől mosolylyal legelteté rajtunk.

— Itt pedig az én kedves kis feleségem: Adél, jó és balsorsban hűséges társam.

A nő nyájasan nyujtá felém hosszú keskeny kezecskéjét.

A pinczér e közben visszatért s jelenté, nagy sajnálkozástól savanyu képpel, hogy már csak a kávéháznak egy zuga áll rendelkezésükre ez éjjel, mert a fogadós szobáját öt bécsi kereskedő, kik a debreczeni vásárra mennek, elfoglalá.

— Mit sem tesz! — mondtam. — Én ezennel följánlom a szobámat s a kávéház zugát én foglalom el. Csak oly jóízűen alszom én éjen át ott is . . .

— De ily áldozatot habozom tőled elfogadni, — mondtá barátom. — Azonban mit tegyek? Adélmom kedvéért el kell fogadnom szives ajánlatodat, de csupán egy föltétel alatt.

— Nos, mi lenne az?

— Hogy a most hozandó áldozatnál egy még jóval nagyobbra is rászánod magadat.

— Föltétlenül, Ervinem, ha tehetségemben áll! — válaszoltam habozás nélkül.

— Meg kell ígéred, hogy velünk jössz s pár napot nálunk töltesz, A . . .-falván.

— Rögtön nem mehetek, — válaszoltam, — de szavamot adom, mihelyt az alföldön ügyeimet elintéztem, azonnal A.-falva felé veszem utamat s fölkeresem boldog házi tűzhelyeteket. Nos, meg vagy velem elégedve? — kérdém, kezét megszorítva.

— Meg! — viszonzá Ervin.

Erre én rögtön a nőhez fordultam s karomat nyujtva, bevezettem a nem épen nagy komforttal, de szükségből mégis türhető kényelemmel fölszerelt szobába s azt rendelkezésükre bocsátám át.

Az estét kedélyesen töltök a közös étteremben, de társalgásunk, annyi idegennek környezetében, gyakran megszakadt.

Este kiderült az ég s tiszta fényükben ragyogtak a csillagok. Észak felől hűvös szél támadt örömemre, mert a talaj szépen, észrevehetőleg szikkadt s a fuvarosok agiója abban a mérvben szállott alább.

Még az esteli mellett ültünk, mikor a fuvarosok egyike betoppant az étterembe s egyenesen felém tartott.

— Hát kérem alázattal, csak mégis meggondoltam már magamat s az 50 forintból elvágthatunk 5 forintot, ha tetszik.

— Már földi, ma délután még kendtek beszéltek a nyeregből, most már én kapaszkodtam fel! Az idő derült, jó szárazító szél fú, reggelre olyan uton haladhatunk, mint a deszka. Husz forintot rászántam; ha kell, foglalót adok és reggel akár hajnalban elutazhatunk.

— Kerekítsük ki legalább harminczra. Drága a takarmány meg az abrak . . . sok az adó . . . a német nagyon finánczolja most a szegény embert.

— Nem alkuszom. Husz forint s ha jól hajt, jó borralaló is jár.

E pillanatban az étterem ajtajában 4—5 szekeresnek alakja tünt fel. Emberem ezt észrevevén, rövidre szabta a beszédet.

— Hát csak tessék foglalót adni. Hány órakor állítsam ide az alkalmatosságot?

— Reggeli öt órára! Ezzel a foglalót a fuvarosnak átadva, ez eltávozott s mi még sokáig beszélgettünk theázgatva. mig végre is Ervin és neje jó éjt kívánt s szobájukba vonultak vissza.

Kevéssel később az én számomra is vaczkoltak egyik sarokban két összetett lóczára ágyat, hová egész meglepéden nyugodtam le, azzal az édes öntudattal, hogy egyik legkedvesebb gyermekkori pajtásomnak s nejének tettem oly sziveséget, mely nekem majdnem semmi alkalmatlanságba nem került, de a minek ők igen nagy fontosságot tulajdonítottak, s nem is épen ok nélkül, mert egy éj kényelmetlenségétől legalább megmenekültek.

(Folyt köv.)

Én voltam a . . .

Viskitől.

Én voltam a bolyongó ér,
Te voltál a parti virág.
Boldogságot beszélt rólunk.
Minden ember, egész világ.

Álltál felettem, mint a nap.
Mosolyogtál rám, mint csillag,
Akkor azt mondtam, drága vagy,
Mostan már szegénynek hivlak.

Mennyországot láttam benned,
Melyből csak boldogság árad.
Most bus arczod fellegein,
Tekintetem borul, fárad.

. . . Felül rózsalevél uszik,
Bár kő van a vízfekén . . .
Keblemben érted sok borut,
Sok bánatot viselek én . . .

Egy vén leány története.

Bevezély.

Lengyel Dánielnétől.

(V e g e.)

A levél másnap elküldetett, s Ordasné sietett a dolgot az öreg Télfivel közölni, ki a német leány említésénél savanyu képet csinált ugyan; de midőn értesült, hogy Klára e végett Andorhoz egy hosszú levelet irt, melyet oly sietvo tett postára, hogy még anyjának is elfelejtette megmutatni; az öreg meglepéden mosolygott.

Tehát ő is irt fiának, hogy igyekezzék Klára kívánságának megfelelni; legyen rajta, hogy egy jó házból való művelt leányt küldjön, de jól megválogassa, mert a németek közt ne-

héz lehet valamire valót találni, neki pedig meg kell gondolni, hogy a kit küld, leendő neje mellé küldi stb.

Három hét múlva a német leány megérkezett. Téli épen Ordasnénál volt s mind a hárman meg voltak lepetve a német leány szépsége, kedvessége és műveltsége által. Ordasné örült, hogy leányának ily kellemes társalgónője lesz. Az öreg Téli midőn hallá, mily szépen beszéli a magyar nyelvet, azt dörmögte: Nem hiszem, hogy német. És Klára? Ő az első perczen a féltékenységhez hasonlót érzett; de nemes jelleme csakhamar felülkerekedett s midőn Adellel — mert ő volt — magára maradt, meleg testvéri szeretettel ölelte őt keblére; valóban naponkint jobban szerette e kedve slényts azon határozata: e nőt az öreggel megszerettetni, erős akarattá lett. Klára mindent elkövetett, hogy Adélt minél kedvezőbb színben tüntesse fel Téli előtt; nem győzte magasztalni, mily szép ismeretekkel bír; minő jó gazdasszony; mily magasztos véleményyel van a magyar nemzetről; és most mily buzgalommal tanulja a magyar történelmet, mert ohajt a haza viszonyaival megismerkedni. Csak akkor szünt meg a dicsérettel, ha Adel bejött. Ez így ment naponkint s Klára örömmel vette észre, hogy Téli mindig szivesebben beszélt a német leánynyal s mindig több figyelmet tanusított iránta; sőt mi több, a haza érdekeit, történelmi multját, a többi országok ellenében foglalt politikai állását, kimerítőleg és hévvel magyarázgatta a német leánynak; s miután ebben nagyon figyelmes hallgatóra és könnyű felfogásu tanítványra talált, mindig jobban megkedvelte és többet foglalkozott vele. Egy napon annyira ment, hogy még családja után is tudakozott; végül jó kedvvel mondá: maradjon itt, majd egy derék magyar fiuhoz adjuk férjhez. Ordasnénak pedig mondá: nagyon kedves leányka, kár, hogy német.

Ez így folyt egy darabig; egyszer csak Téli és Ordasné legnagyobb bámulatára Andor haza érkezett; azt mondá meg gondolta a dolgot, kevesebb kilátással is inkább itthon marad, hogy nemzetének hasznára fordithassa tudományát. Téli ennek igen örült.

Azonban lassankint észre lehetett venni, hogy Andor látogatásai az Ordasháznál sűrűbbek lettek; Adél iránt mindig előzékenyebb lett; legtöbbit vele társalgott. Ez az öregnek se hogy sem tetszett, de nem mert szólani, nehogy figyelmet keltsen; másrészt nem is tudott komolyan haragudni érte, hisz a német leány őt is elbájolta, tehát csak hallgatott.

Egy napon, Klára egyedül levén az öreggel a szobában, minden előzmény nélkül azt kérdezte, ha észre vette-e, hogy Andor és Adel szeretik egymást? Téli csaknem ijedten meresztette reá szemait, aztán lassu hangon mondá: az nem lehet, nem hiszi, hogy fia meg tudna arról feledkezni, hogy neki oly szép és nemes menyasszonya van.

— Hagyjuk ezt édes bácsi, lássa, én nem tudom Andort másként tekinteni, csak mint bátyámat s érzem, nem is fogok soha szeretni tudni; ő sem érez irántam többet. Oh egészen másként szereti Adélt, e kedves teremtetést. Édes bácsi, az én kedvemért tegye őket boldoggá, azzal engem is boldogit. Édes jó bácsi, ugy-e nem ollenzi házasságukat? — kéré Klára reszkető hangon, nagy, könyvelt szemait az öregre függesztve.

Télit e gyöngédség annyira meghatotta, hogy alig birta kidadogni:

— Csak legalább német ne volna!

— Édes, okos bácsi, — mondá Klára, könyei közt mosolyogva — tőpjo ki o rut előtőletet szivéből, hisz Adel olyan nő, hogy bármely nemzetnek díszére válne.

— De csak te utánad, te angyali gyermek. Hej mások

voltak az én terveim. Azonban nem erőltetek, legyen meg kívánságod — szólt az öreg siralmas hangon s egy könyvet, mely szemeibe lopódzott, elrejtteni igyekezett. De Klára megfogta kezét, lehajolt és megcsókolta.

— Ne rejtse el édes bácsi e könyvet, e könyv lesz életem büszkesége — szólt mély meghatottsággal, aztán gyorsan távozott.

Midőn Klára látta, hogy Téli egészen kibékült e gondolattal, lassan és kiméletesen tudtára adta, hogy a házasság már régebben megtörtént. Az öreg kissé megnehezelt fiára, de ez nem soká tartott, mert Adel, kit már nagyon szeretett, teljesen kiengesztelte. Azonban szivének kedvence mindig Klára maradt; hátha még olvashatott volna e leány szivében! De e sziv mindenki előtt elzárkozott.

Évek teltek, Ordasné házána megint voltak társaságok, bár nem oly gyakran, mint előbb. Klára látszólag jól mulatott. Ordasné ezt látva, s miután vendégszeretetét újból gyakorolhatta, boldognak érezte magát.

De az mindenkinek feltűnt, hogy a szép és gazdag Ordas Klára nem akar férjhez menni, pedig oly számos kérője volt, mint kevés leánynak.

Ordasné csak fejét rázta, de nem erőltette leányát. Az emberek azt mondták: nagyra lát; tán bizony herezegre vár; addig válogat, míg pártában marad stb. Klára már betöltötte a huszonnyolcz évet, még mindig szép és ünnepele leány volt; de arcának friss színét halványság, az egykori vidámságot komoly méltóság váltotta fel.

Adelnek, kivel Klára mindig a legjobb barátságban maradt, már négy gyermeke volt; s a legkisebb is tudott már nagyatyja botján lovagolni, ennek legnagyobb gyönyörűségére.

Klára szorgalmasan egy gyapot-kelméből szabott gyermek, felöltőn varrt, előtte az asztalon egész halmaza hevert a részint kész, részint még varratlan ily apró ruháknak. Klára ily ruhákat már évek óta szokott saját kezével varrni, s karácsonkor a falu szegény gyermekei között kiosztani, a kicsinyek öröme őt már előre boldogította, ekkor is ez öröme gondolt, s gyorsan öltögetett, midőn Ordasné belépett s Klarával szemben helyet foglalva így szólt.

— Édes gyermekem, jó szived tulságokra ragad; ez örökös szobában ülés egészségednek előbb-utóbb ártani fog.

— Nem, nem fog megártani; te erre minden évben figyelmeztetsz édes jó anyám, pedig lásd, e munka miatt soha sem lett bajom; légy nyugodt, nem erőltetem magam.

— Jól van Klarám, megnyugszom szavadban. De most jer, ülj ide mellém, beszélni szeretnék veled.

Klára letette munkáját s anyja mellé ült.

— Mit akar az én jó anyám velem közleni?

— Édes Klarám, te tegnap megint egy olyan kérőt utasítottál el, kihez vidékünk bármelyik leánya örömetest nőül ment volna; te tudod gyermekem, hogy én e részben mindig szabad akaratot engedtem neked; most sem szólnék, ha irántadi aggodalmam nem készítené reá. — Klarám — folytatá Ordasné — nehezemre esik e kérdés, de meg kell lenni; gondoltál-e már arra, hogy ma-holnap a kérők száma apadni fog? pedig végre mégis csak férjhez kell menned.

— Nem anyám, — felelt Klára — arra nem gondoltam, sőt régen elhatároztam, hogy nem megyek férjhez soha.

Ordasné néhány perczig bámulva nézett leányára, azután mondá:

— Térj eszedre gyermekem; tudod-e, mit mondtál ezen

szavakkal; azt, hogy vén leány akarsz lenni; hát nincs-e tudomásod arról, hogy a vén leányok a társaskörök élce és gúny tárgyai.

— Tudom — felelt Klára komolyan — és elismerem, hogy a kigunyoltatásra sokszor az illetők maguk adnak okot; de általánosan igazságtalannak tartom e gunyt; mert lehet, hogy sok leány a legtiszteletre méltóbb okból nem ment férjhez; avagy mondd csak anyám, nem becsülendőbb azon vén leány, ki szerelem nélkül nem akart férjhez menni, mint az oly asszony, ki vonzalom nélkül, tán mellékérdékből határozta magát e lépésre?

— Igen leányom, ennyiben igazat adok neked, de azt el kell ismerned, hogy egy vén leány egy czél nélküli lény, ki a nő legszebb hivatását, családját boldogítani s felette szeretettel örködni, nem teljesítheti.

— Oh igen, nincs magasztosabb a nő hivatásánál — viszonzá Klára hévvel, és halvány arca biborszint öltött — de ez csak a boldog házasságokra nézve áll, mert szerelem nélkül nem tudok boldogságot képzelni. Egy boldogtalan házasságnál a nő élete jobban el van tévesztve, mint a vén leányé. Azonban ne hidd jó anyám — folytatá Klára — hogy azon leánynak, ki férjhez nem ment, czél nélkül kell élnie; ő is betöltheti szent és magasztos hivatását, mint bármely más nő; ő is népesítheti házáat, neki is lehet családja, kiről gondoskodják; a vagy nem maga a végzet és a keresztyéni szeretet neki szánta, hozzá utalja azon árvákat, kiknek gondviselőjét a sors elvette? és hidd el anyám, ezeknél a szüléket pótolni, nagyon boldogító érzés lehet. És még hány tér van, melyet áldásos működésével betölthet!

— Kedves, nemes Klárám, te mindenben magasztos vagy; tégy ugy, a mint szived sugalja. De — folytatá Ordasné, leányát melegen megölelve — sok évi kiméletem úgy hiszem, ki érdemelte leányom bizalmát. Meg akarod-e végre cselekvésed indokát vallani?

— Igen anyám, ez életben egyedül csak neked vallom meg — szép fejét anyja vállára nyugasztva lassú, reszkető hangon mondá — szerettem Andort —

— Gyanítottam. Szegény leányom, te még most is szereted őt — viszonzá Ordasné szomorúan.

— Igen anyám, és szeretni fogom mindig; de nem a férfit, Adel férjét, hanem csak egykori emlékét, midőn ő még szabad volt, s együtt játsztunk. Élő lény iránti szeretetemet rajtad kívül, jó anyám, egészen az árváknak akarom szentelni.

Ismét tizenöt év telt el. Ezen időközben az öreg Téli, s utána nem sokára Ordasné halt meg. Klára egyedül állt a világban; de nem, nem volt ő egyedül, jótekonyságának fényalakjai minden lépten elkisérték.

Klára a negyven évet már jóval túlhaladta; imitt-amott fehér szálak mutatkoztak egykor fényes, tömört barna hajzata közt; de az arcz, komolysága daczára, mindig jószágteljes, kellemes kifejezésű volt. Társaságot anyja halála óta nem hívott össze, de azért a ki meglátogatta, mindig vendégszerető fogadásra számíthatott. Téli Andor családjával mindig benső barátságban maradt; a gyermekek, kik már mind felnőtt ifjak és leányok voltak, Klára nénit rendkívül szerették. Sem Andor, sem neje nem tudta meg soha, miért maradt a szép és nemes Klára vén leány.

Klára önmagával és helyzetével elégedett volt, és ez nagy áldás, mert lehet-e nyomasztóbb érzés annál, mint ha az ember

önmagával meghasonlásban van; ha azt kell éreznie, hogy nem tette azt, a mit tennie kellett, és nem annyit, mennyit tennie lehetett volna, és hogy a tétlenül, áldástalanul elrepült évek visszahozhatatlanok!

Az Ordasház mellett egy szép, nagy épület állt, az épület egyik felében Klára által alapított és fenntartott leányiskola volt, melyben a tanítás fölötti felügyeletet Klára maga vitte; az épület másik felében fiuk nyertek oktatást.

Az Ordasház két sarok szobájában, egy öreg asszony felügyelete alatt, négy gyermek lakott, kiket Klára neveltetett; ide jött ő legörömelebb s innen mindig felvidulva távozott.

J-falván sok férfi és nő Klárának köszönte azt, a mit tudott, neki köszönték sokan nászhozományukat, boldogságukat. És ez egyszerű jó emberek jóltevőjük iránti hálájukat, szeretetüket azzal vélték legjobban kimutatni, hogy első leányukat Klárának kereszteltették.

Jellemvonások az északamerikai indiánok családi életéből.

Környeitől.

(Folytatás.)

A fiatalabb feleségek az öregebbeknek vannak alávetve, s azok, kiknek nincsenek gyermekeik, oly foglalkozásra kötelezvék az anyák körül, hogy sorsuk nem sokat különbözik a rabszolgaságtól. Mindamelllett legnagyobb vidámsággal végzik munkájukat, azon reményt táplálva, hogy ez által férjük szerelmét megnyerik, hogy anyákká lesznek s akkor az ezzel összekötött becsülésben fognak részesülni. Nem szokatlan, hogy egy indián férfi holott több neje van, sokszor évekig csak egygyel osztja meg szerelmét, és a többit élet-párjával sem tekinti. Ezen utósók néha a vendégek szolgálata végett tartatnak, mibe a nők örömele beleegeznek, de férjük engedelmé nélkül nem mernék tenni. Knistinoes-törzsnél s másoknál is, melyek az európaiakkal nem igen jöttek még érintkezésbe, általános szokás, hogy az idegen főnököknek, vagy látogató harczosoknak nejeik társaságát udvariasságból oda ajánlják; és sokan állítják, hogy e szokás valanennyinél divatozott az európaiak odajötte előtt. Némely törzseknél az tartatik legjobb vadásznak, kinek legtöbb felesége van, mert szorgalma által ezek fenntartásáról gondoskodni köteles. — Ők nevetnek a bejött európaiakon, hogy ezek csak egy feleséget vesznek és ezt is élethosszra. Ők e tekintetben azt mondják: a jó szellem (Manitto, az istenök) arra teremté az embereket, hogy boldogok legyenek s nem arra, hogy kénytelenek legyenek együtt lenni, ha hajlamaik és érzéseik nem egyeznek össze.

A házasságtörést a legocsmányább bűnnek tartják s legnagyobb szigorral büntetik. A bűnös nőt vagy ősapailag hatalmasan eldöngeti férje, vagy orrát levágja. Mondják, előbbi időkben ily alkalommal a férj egyenesen leharapta a bűnös nő orrát. Másutt a megsértett férj a sértő férfit kiszólítja a világból, s a házasságtörő nőt vagy elkergetik, vagy szintén megölik.

Bár a szerelmet illetőleg hidegeknek mutatkoznak az indiánok, bár a nők általán véve igen tiszták s visszavonultak a házaseletben; mégis a leányok néha nagyon könnyel-

müek. A fiatal harcosok egyébiránt elég alkalmat találnak mulatságra. A nők általában, ingerlékenyebb természetűek, mint a férfiak; és — mit sok vad népnél lehet tapasztalni — épen nem becsültetnek kevesebbé, ha leánykorukban fesztelenül éltek. Sőt Garver beszéli, hogy egy nadovesi-ernő annál jobban becsültetett, mert fiatalabb korában egy rizsünnepet adott, melyre 40 jeles harcos volt meghíva, kiket mint barátait fogadá, s tulajdon sátorában rizsszel és vadhussal megvendéglé.

A férj eltávolíthatja magától nejét, mikor neki tetszik; szintén a nő is elhagyhatja férjét sok törzsnél. A házasság al nincsenek fogadások, ígéretek összekapcsolva. Az indián férfi inkább csak próbára veszi házába az asszonyt; de azon erős föltétellel, hogy őt nem fogja többé magától eltaszítani, ha jól viseli magát s különösen, ha gyermekei lesznek. Az asszony, ezt tudva, mindenkép törekszik férje tetszését megnyerni, kivált ha ez ügyes vadász és bátor harcos. Átalánvéve azt tartják, hogy a férfi házassodjék, ha el tudja a nőt tartani, ha kunyhót tud építeni, ha tud készíteni csónakot s több efélét. Az asszony közönségesen egy vagy két bográcsot, vagy más konyha-eszközöt visz hozomány gyanánt a házhoz, hol átveszi a házi és mezei munkákat, míg a férj csak vadászni, harcolni és kunyhót építeni szokott. Nem rég összeházassodott feleknél a fiatal férj minden beszéd nélkül azon törekszik, hogy neje kedvét megnyerje és ügyességének többszöri bizonyítéka által megmutassa, mily boldog lehet övele egy nő, s hogy semmi hiányt nem fog szenvedni. Szürkület előtt fölkel, fogja nyilát, s reggelizési időben már visszajő egy özzel, vagy más valami vad-dal. Az asszony büszke lesz arra, hogy ily ügyes férje van s mindent megtesz, hogy ennek kedvét viszont megnyerje. Ily hozzászokások által bármily súlyos a nő állapota, mégis szívesen türi. A házban köteles a nő tüzet élesztetni, főzni, mosni, ruhát készíteni, tűzifát hozni az erdőből s ezt föl vágni, a gyermekekre vigyázni, azokat nevelni. Ha férfiak messzebb vadászatra mennek, az asszonyok kötelesek néhány takarót, szarvasbőrt lábbeliül, konyha eszközöket és élelmi szereket utánok vinni. Azonfölül a kevés mezei munkával is egyedül a nők foglalkoznak, elkészítik, föl turják a földet, vetnek, ültetnek (leginkább kukoriczát) összezuzzák a kukoriczát goromba lisztté. Az aratást szeptember vége felé végzik, aztán az egész család juhar-czukorgyűjtéshez *) fog. Ha a férj kívánja, hogy neje vadászatra kísérje őt, ez azonnal összeszedi a szükséges eszközöket, a vadásztéren sátrat épít s a háztartást úgy veszi, mintha a faluban volna.

Mindamellet, hogy a nők kötelesek a legtöbb dolgot elvégezni, egészben véve foglalkozásuk még sem oly terhes, mint a férfiaké. A vadászat sikerétől függ a család fönntartása (kivevén jelenleg némely törzseknél, melyek nagyobb földmiveléssel is foglalkoznak). A vadászat roppant testi ügyességet és hajlékonyságot igényel. Sem tavak, sem folyók fönn nem tartatják a hajszólo vadászt. Nincs ideje megfontolásra. Ha netán egy medvét vett üzőbe, bármily fölhevült legyen a férfi, utána a vízbe veti magát s azon keresztül uszik. E miatt köszvény és aszkór nem ritka nálok.

Az indiánok vagyonát rendszeren csak ingókban állanak, melyekhez házaikat is hozzá kell számítenunk. A családban az egyes tagok közt vagyon elkülönzés uralkodik. A vadászat szerzeményei, a juharcukor s a mező gyümölcse a férj

tulajdona. A nő közönségesen csak házi eszközökkel, edényekkel bir. A szülék gyermekeiknek is szoktak némi tárgyakat ajándékozni s ilyen kölcsönös megajándékozások nagyban előmozditják az indiánoknál a jószívűséget, s a gyermekeknél is elkülönzési tulajdon azt eszközli, hogy minden egyénről már korán eléggé gondoskodva van.

Külső magaviseletében hideg és komoly ugyan az indián férfi, de otthonában mégis gyengéd övéi iránt. Szívesen látja, ha neje csinosan öltözködik. Minél többet tesz a férfi nejeért, annál nagyobb köztiszteltben áll, és ilyenről a törzs asszonyai ujjal reá mutatva, azt szokták mondani: „Ezen férfi valóssággal szereti nejét!“ Ha beteg vagy gyöngéledő asszony valami ételt kíván, legyen az bármilyen vagy bármily nehezen megszereshető, a férj mégis mindent elkövet, csak hogy azt előteremtse. Vannak példák, hogy 50 mérföldnyi távolságra is elmegy, ne-jének valamely bogyót vagy más valamit hozandó. Egyről beszélik, hogy k özszükség idején neje kukoriczalisztból kívánt valami étet; a férj lovára ült, elment 100 mérföldnyi távolságra, s lovát egy tál kukoriczáért becsereelve, gyalog, nyergét magával hozva, jött vissza.

A családban az egyes tagok teendője szorosan meg van határozva s azért egyik sem gondol a másik munkájával, egyik sem serkenti, inti, vagy emlékezteti a másikat munkára. Egyik sem parancsol. S ez nem csak a férjre, hanem a gyermekekre nézve is áll, épen azért perlekedés nincs soha. Ha a férjnek (mert leginkább csak ennek lehet) valami panasza van neje ellen, nem szól semmit, hanem fogja fegyverét, kimegy az erdőre s egy vagy két hétig vadászat a nélkül, hogy visszatérne kunyhójába. Ez a nőre nézve legnagyobb büntetés. Először bizonytalanná lesz saját és férje állapota felül, de másodsor az egész faluban rossz asszonynak kiáltják ki e miatt. Mert a férj nem mondta meg visszajövetele idejét, neje semmi bizonyosat, nem tud mondani róla, a szomszédok azért valami rosszat gyanítanak s az asszonyt csufolják, kisebbitik. Ha a férj ilyenkor visszajő, az asszony hallgatag mutatja, hogy megbánta tettét; mire férje komolyan megdorgálja őt s inti, hogy máskor ilyet ne tegyen, ha vele akar maradni. Ha különben sokáig künn maradt vadászaton, vagy foglalkozásban, visszajövetelekor nagy gyengédséggel fogadja övéit. A házba belépvén ilyenkor, azt mondja: Visszajöttem. Az asszony pedig feleli: Örülök rajta! Azután körülnéz a vigwamban s ha mindent tetszése szerint talált, ezt mondja: Örülök. Ez az egész beszélgetés először. Az asszony azután ebédet készít, azalatt üdvözlésre jönnek a szomszédok is s étkezés alatt valamennyinek elbeszéli kalandjait.

Az indiánok nagyon szeretik gyermekeiket s ezek nevelésére legnagyobb gondot fordítanak. Ha gyermek született, nyáron először azonnal egészen valami folyóba mártják s aztán gyapju-szövetbe bepólyázzák; télen a vízbemártás elmarad. Bölcsője egy deszka. A gyermek többnyire anyja hátához van felkötve. A szoptatás 4, sőt 6, 7 évig is tart, mi közben kukoricza-darakását, vagy rizs- és zabpépet juharcukorral vegyítve; kap a gyermek. A leggyöngébb kortól fogva abban összpontosul a szülék minden igyekezete gyermekeik nevelésére nézve, hogy ezekben a függetlenség szellemét kifejtsék s előmozdítsák.

(Végső köv.)

*) Amerikában egyik legnevezetesebb gazdasági ág a czukorkészítés. Egy különös juharcukorból nyerik ezt.

Egy hét története.

Ludwigh János.

Mehalt július 10-kén, 1870.

Virágot szedni hívom meg lapunk kedves olvasóit, virágot szedni szívük kertjében; a szép és illatos virágokból, a mik e kertben díszlenek, az elismerés, kegyelet és hála virágai-ból szedjük össze a legszebbeket, fűzzük össze a hazaszeretet háromszinű szalagjával, áztassuk meg a részvét harmatcseppjeivel és ékítsük fel vele Ludwigh János ujonnan felhantolt sírját, hogy legyen e sír örökön élő tanubizonyysága annak, hogy a ki úgy élt a hazának és emberiségnek, a polgárosodás és erkölcsnek a mint ő, az nem halhat meg soha, annak földi kimulása életének újabb feltámadása egy egész nemzet szívében.

Minden nemzetnek külön-külön nagy erkölcsi célok jeleltettek ki a gondviselés által, a mi éltünk célja, megmutatni a világnak, hogy nem a számban, hanem a szeretetben van az erő, és nem az erőszakban, hanem a polgárosodásban van az élet biztositéka. Azért vagyunk mi számra olyan kevesen és azért kell nekünk folyton-folyvást hol külső, hol belső erőszakkal küzdenünk; számbeli csekélységünk mellett századokon át egyre magasabban lobog e nemzet zászlaja, és az erőszakkal való folytonos küzdés nem lankasztotta, hanem inkább aczélozta e nemzet erejét, mert mindig voltak egyes hőseink, a kiknek halálra kész bátorsága a tömegek erejét pótolta és mikor kidőlték, a dicsőség glóriafénye oszlop gyanánt emelkedett sírjuknál, tanulságul, buzdításul, jutalmul. Lehetnek és vannak is nemzetek, melyek több lángelméjű férfit mutathatnak fel, de oly nemzet, mely több vértanút mutathatna fel a magyarnál, több oly férfit, a kik nem földi érdekből tudnak lelkesülni egy nagy eszmeért és ezen eszmeért készek voltak tűrni, szenvedni, áldozni és meghalni, ilyen nemzet nincs a világ kerekében nagyobb a magyarnál; ezen nagy vértanuknak köszönheti e nemzet ezredéves fennmaradását és ezen nagy vértanuk egyike volt Ludwigh János, csak volt, mert mult hétfőn lehelte ki nemes életét és mult kedden adattak át földi részei a haza földének, a melynek egész élete volt szentelve, a melyért annyit szenvedett, a melyért annyiszor áldozta volt fel életét, a hány csepp vérből ez élet állott.

És a hány csepp vérből, ugyanannyi nemes tulajdonból állt élete, e nemes tulajdonok felsorolása tehát annyit tenne, mint megírni e nemes élet történetét; én itt — tér szűke miatt — csak egyes részletekre szoritkozhatom, de ezek is fényesen bizonyítják, hogy milyen kincset birtunk benne, mig élt, mit vesztettünk benne halálával, és miért nem olthatja ki földi halál végkép e dicső életet.

Nézzük, milyen volt ő mint ember. Három főtulajdon teszi mai nap az embert igazán méltóvá az „ember“ nevezetre, vagyis a legmagasabb címre, mert ezt nem rendjel-kufárok,

hanem maga Isten osztogatja. E három tulajdon: a szeretet, a munka és a tanulmány. A ki e három tulajdonnak birtokában nincs, az — erkölcsi értelemben — nem ember, vagyis csak annyiban ember, a mennyiben e három tulajdont magában egyesíti. Tudnunk kell szeretni, hogy örömmel fáradozzunk szerettjeinkért és tudnunk kell munkálkodnunk, hogy hasznossá váljék fáradozásunk. A ki nem tud szeretni, az a munkában sem leli örömét; a ki nem tud dolgozni, azt a szeretet nem nemesíti, és a ki nem tanult, az nem tud sikeresen munkálkodni, Ludwigh Jánosban pedig e három alaperevény a legszebb összhangban volt egyesülve.

Tanult és dolgozott szereteteiért, ebből állt egész élete. 1812-ben született Bélán, a Szepességben, már husz éves korában magára vonta a jobbak figyelmét sokoldalú készsége és ernyedetlen munkássága által, és az ernyedetlen munkásságnak a legtisztább szeretet, a hazaszeretet adta meg a kellő irányt. Két irányban működött akkoriban a hazaszeretet, politikai uton: felserkenteni a hazában a szabadelvűség szellemét, irodalmi uton: művelni és terjeszteni a hazai nyelvet, és mindkét uton csakhamar tisztelt nevet vívott ki magának Ludwigh János. Egyike volt a legelsőeknek, a kik a szivre magyar, de nyelvre német vagy tót Felső-Magyarországon nyelv-művelő társulat alakításán fáradoztak, fáradozásának külsőleg nem volt ugyan sikere, mert az akkori kormány betiltotta a társulatot, de a szikra el volt hintve és ha nyilvánosan nem lobbanhatott fel, annál erősebben terjedt belül, a szívekben, a magyar nyelv és irodalom iránti szeretet egyre szélesebb körökben terjedett, e sorok írójának szívébe is ezen Ludwigh János és társai által fölgerjesztett láng gyújtotta fel a hazai irodalom iránti szeretetet; nem szülőföldjén, a magyarság fészkeiben, hanem az akkor még jóformán tótajku Eperjesen ismerkedett meg fiatal szíve a magyar irodalom kincseivel, és a magyar haza iránti szeretettel, Isten áldja meg érte Vandrák tanárt, ki akkor a hazaszeretet szent igéjét az eperjesi főtanodában hirdette, és Ludwigh Jánost, a ki e szent ígét Felső-Magyarországon először hangoztatta volt.

És leszorítottván a társulati térről, azonnal az irodalmi térre vetette magát Ludwigh János tanulmányai és szeretetének egész hatalmával; az akkori lapokban egyre sűrűbben jelen tek meg dolgozatai elannyira, hogy a magyar hirlapirodalom teremője, a megragadó irányban csakugy, mint sok más fényes lelki tulajdonban felül nem mult Kossuth Lajos a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott e fiatal lélek sokoldalú alapos ismereteiről és fényes tehetségeiről, ez elismerés elég volt arra, hogy az egész ország figyelme feléje forduljon, és midőn feléje fordult, mit tett akkor Ludwigh János? tán fény és dicsőség után törekedett? Milyen könnyű dolog lett volna azt most már elérnie és annyival inkább esábos ingerrel lehetett volna az reá, mivel középsorsban születvén, földi kincsekben nem igen bővelkedett; de — erről majd később, szóljunk most a harmadik emberi tulajdonról: a szeretetről.

A milyen hő lánggal égett nemes szíve a tudományért, a milyen ernyedetlen volt munkásságában, olyan tisztán és

nemesen tudott szeretni; szerettei között a haza után első sorban családja következett, a melynek egész élete volt szentelve, a melyért fáradozott, a melyben örömét találta a boldogság óráiban és vigaszát a bátorítását a száműzetés fájdalomterhes éveiben. A boldogság óráiban a családi körbe hozta be boldogságát és kiosztotta azt hű neje és gyermekei közt, a száműzetés sulyos éveiben viszont csak a családi kör ótalma-zása volt lelkének egyik főczélja; ezért volt neki öröm dolgozni és ő dolgozott a száműzetésben, nem mint a haza egyik jeles bajnoka, hanem mint egy közönséges iparos, kereskedett borokkal, és midőn ez a kereset nem jövedelmezett neki annyit, hogy családját eltarthatta volna mellette, más üzleteket kezdett, nyitott csipke- és divatcikkek-üzletet, igen, igen, hányan nem vannak még napjainkban, a kik bár tizedrésznyi tudomány és századrésznyi dicsőség mellett is fitymálva néznek le azon embert, a ki azt tanácsolná nekik, hogy családjuk érdekében valami hasznos üzlethez lássanak; mit? egy magyar nemes ember és kereskedő! Majd bizony! A magyar nemes urnak született! — mondja és igaza van, csak hogy az uraság nem a szeretetlenség és henyélésben, hanem ellenkezőleg a szeretet és munkásságban áll, Ludwigh nem szégyelte a munkát, azért a száműzetésben és szegénységben is folyvást megmaradt urnak, ura önönmagának, inkább csipkéket adott el, semmint elveit, nem szégyelte a munkát, de szégyelte piacra vinni meggyőződését, izzadott nehéz munka mellett, de nevelte gyermekeit, inkább dolgozott szeretetből, semmint feláldozza férfias függetlenségét érdekből, szóval ur volt e szó legnemesebb értelmében, ura volt önönmagának: — ember volt.

És épen olyan volt ő mint hazafi. A hazafiság is három alaperényben összpontosul: szilárdságban, lelkesedésben és önzetlenségben. A szilárdság a meggyőződésből, a lelkesedés a tettvágyból, az önzetlenség az igaz szeretetből származik, e három együtt véve teszik az igazi polgári jellemet, az igazi hazafit és e három alaptulajdon is a legszebb összhangban egyesült Ludwigh Jánosban.

Már kora ifjúságában a politikai térre lépven, fokról-fokról emelkedett, elébb megyei aljegyzővé, majd megyei főjegyzővé, 1848-ban pedig országgyűlési képviselővé választatván, ezen egész idő alatt egy elvet vallott, egy elvért küzdött, rendületlenül és lelkesülten, de soha sem a vad szenvedély, hanem a műveltség lelkesedésével; a forradalom alatt egyike volt a legtevékenyebb hazafiaknak, a kormány feltétlen hűve és — finom, művelt ildomosságáért a kormány őt küldte ki biztosul az elbizakodott Görgey mellé; Buda bevétele után a kormány hétszemélynökké nevezte ki, és ő elsőséget adott a fáradalom- és viszontagságteljes tábori biztosságnak a nyugalmasabb és jövedelmezőbb hétszemélynői széknel, mert itt sikeresebben vélte szolgálhatni a hazát. A forradalom után kimenekült, szegényebbül, földi kincsekben; mint volt a forradalom alatt, de annál gazdagabbul hazaszeretben. Idegen földön, szerető családdal, szegényen, nehéz munka mellett is egy perczig nem feledkezett meg a hazáról; nappal családjának, éjjel a hazának dolgozott, irt cikkeköt és könyveket, hogy a világot a magyar ügy igazságáról meggyőzze és ez igazság iránti érdeklődést elszunnyadni ne engedje; tíz évig élt így és dolgozott így testet-lelket felemésztő száműzetésben és midőn 1860-ban a magyar szabadság első hajnalhasadása mutatkozott és az akkor összehívott országgyűlésre Késmárk városa megemlékeznén ezen hű fiáról, országgyűlési képviselőnek megválasztá, a szegény, gyötrődött férfi nem fogadta el a képviselősdéget, mert akkor amnestiáért kellett volna folya-

modnia, hogy visszatérhessen a hazába, és ezt ő nem akarta tenni: „az nem folyamodhatik kegyelemért, a ki nem vétkezett,” mondá, és nem is folyamodott, inkább türt tovább is nélkülözéseket és hazátlanságot, semhogy hűtlen legyen elveihöz, és nem is tért vissza a hazába, csak mikor azt elveinek megtagadása nélkül tehetete, 1867-ben, és akkor is csak azért jött vissza a hazába, a halálos betegség csiráival testében, hogy annál erélyesebben működhessek elvei érdekében; teste törődött volt, de lelke nem, ez új ifjúságra gerjedett a hazai légtől; lankadatlanul dolgozott, alig volt politikai kérdés, a melyben szavát ne hallatta volna, és alig volt nap, melyen valamely ellenzéki lap cikket ne hozott volna tőle; az emberek látták, hogy teste napról-napra törődöttebb lesz, de ő semmit sem akart arról tudni, már nem birt fekünni és még mindig dolgozott, alig birt szólni, és a megerendezési kérdésnél — ezen a magyar parlamentáris életben páratlan küzdelemben — okvetetlenül szólni akart, és midőn látta, hogy ez teljes lehetetlen, mert nem tudott már járni, írásban fejtette ki nézeteit ez ügyben, már nem tudott beszélni és még mindig nem tette ki kezéből a tollat; már nem tudta kezében tartani a tollat és még mindig nem tudott megválni az íróasztaltól; már nem tudott élni és még mindig volt egy gondolata a haza számára, az íróasztal előtt ülve, az íróasztalra hajtva le fejét, hunyt el; azt a gondolatot, melylyel meghalt, már nem birta leírni tollal, de le van ez írva halálával, egész életével, mert mi lett volna az más, mint az, hogy: „Hazádnak rendületlenül légy hűve, oh magyar!”

A jeles hazafi temetése mult kedden ment végbe. A stáció-utczai 4. sz. háznál, hol elhunyt, már jóval a kitűzött óra előtt számos képviselőtársa, kik között Somssich, Ghyczy, Horváth Mihály, Kovách László, Nyáry Pál, Madarász, Bobory urakat és pártkülönbség nélkül többeket láttunk, azonfelül nagyszámu közönség gyűlt össze. Késmárkról, melyet a boldogult az országgyűlésen képviselt, szintén megjelent egy küldöttség, hogy városa képviselőjét az örök nyugalom helyére kísérje. Székács József superintendens egy kiváló szónoklatban, magasztalta az elhunytnak a haza és irodalom körüli érdemeit. A diszes koporsó, melyen két virágfüzér és egy nemzeti szalaggal ékesített babérkoszoru diszben feltéttetett a négylovas gyászkocsira, melyet két oldalt fáklyavivők három-három városi katona által szárnyékolva, vettek körül.

A menet előtt két városi lovas-katona ment, utánuk a népkör befátyolozott zászlóját valamint az Erzsébet temetési együletét vitték. Ezek után a zene és énekkar Székács superintendenssel, csendbiztosok által kísérve. A koporsó mögött az elhunyt gyermekei és unokája, és a többi megjelentek lépdeltek. A menet az országuton végig haladva, a kerepesi uton a nemzeti színház előtt megállapodott, hol Székács az elhunyt hátramaradt gyermekei és barátai nevében egy rövid bucsuztatót mondott, melynek befejezése után V á r a d y Gábor kitünő országgyűlési képviselő egy szószékre állva, meghatólag gyönyörű szónoklatban feltárta elhunyt barátja munka- és küzdes-teljes életét ifju korától véglegelhetéig, melyet az utolsó perczig az önzetlen hazaszeretet és a nemzet java iránti lelkesedés vezérelt.

A beszéd után a menet pedig folytatta útját a kerepesi ut melletti sírkert felé, hova érvén, a koporsó fölött ujjal rövid ima mondatott, azután Hegedűs Sándor a „Hon jolel munkatársa tartott bucsuzó beszédet, mire a koporsó a sírkert kápolnájában tétetett le.

Mikor a sírkertből távozott a kíséret, még mindig Vá-

radly beszédének hatása alatt állott, melyhez magunk részéről hozzá tesszük:

Nyugodjál békében, ősz bajnok, pihend ki ernyedetlen küzdelmed fáradalmaid. Szándokod őszinte, hazafiságod tiszta és önzetlen vala, czélunk egy volt: a haza boldogsága.

A nagy hazafi holtteste nem Pesten temettetett el, hanem a szepességi küldöttség kívánságára bebalzsamoztatott és szülőföldjére szállított, hol a hazafiui kegyelet rövid időn megfelelő emlékekkel jelöli meg a helyet, hol hazánk egyik legjobbjára aluszsz a örök álmot.

E szomorú hír után hol vegyek egy kis felvidító ujdonságot! Keresek, keresek, de valóban nem találok sem égen, sem földön! Az égen süt a nap, mintha a Saharából tévedt volna hozzánk, este pedig holdfogyatkozás volt, de ez talán nemcsak a fővárosban volt, az országgyűlésen még mindig a régi megerendszer felett tartanak halotti szónoklatokat; szegény régi megerendszer, négy év előtt az se hitte volna, hogy ilyen vége lesz. Kinn a haza határain pedig nagy világrázó események vannak készülben, a francia háborúra készül a porosz ellen, Európa két legnagyobb hatalmassága felfalással fenyegeti egymást, talán a többi hatalmasságnak is megjön az étvágy, miért is ne tennék! Hiszen csak a népek vérént ontják, és a mulatság költségeit is csak a népek fizetik! —i—r.

Budapesti hírvivő.

✱✱ (A Tóth Kálmán) által szerkesztett „Honvédmennház“ könyvek előlegesen 500 frtot jövedelmezett a menháznak. A nagyobb jövedelmi rész azonban csak most várható, miután a könyvből 1000, kiadásilag már egészen fedezett példány adatott át a könyvtáraknak, kiknél a 322 lapra terjedő könyv 2 frt 30 krajczáron kapható.

✱✱ (A nőképző egyesület vizsgálója) e hó 10-én d. e. 9 órakor szép sikerrel, sok hallgató jelenlétében ment végbe. A növényeket a természetből Berecz Antal buzgó tanár kérdezte ki, s meglepték a jelenlevőket a kisasszonyok tiszta s érthető feleletei. A természetant a magyar nyelvtan, ezt ismét a német nyelvtan, majd ismét a mennyiségtan stb. követé. Az adott feleletek egyik tárgyól mint a másiktól a várakozásnak teljesen megfeleltek; a „nő-képző egyesület“ ezen vizsgájából is láttuk, hogy az egyesülési eszmét ugyan tévesen használja fel nevelőintézetre, de a növelde mint olyan, pártolásra méltó. Októbertől az egyesület helyisége a lövészet utcába tétetik át, a hol egyszersmind a bennlakó növények számára szobák is fognak berendeztetni.

✱✱ (A Felek-pár) eddig négyszer lépett föl a budai szinkörben, az „Egy szegény ifju története“-ben „Az erdő szépé“-ben „Grizeldis“-ben és a „Lelencz“-ben és felesleges mondanom, hogy minden föllépésében kitünően játszott. Felekiné asszony koszorukat is kapott az elragadott szép számú közönségtől, mert daczára az afrikai hőségnek, mely e héten a fővárosi életet egy kis pokollá tette, a jeles művésznő minden föllépésére olyan szép közönség jelent meg a szinkörben, a milyent azelőtt még operetekben is ritkán láttunk. Az igaz, hogy e közönség legnagyobb részt pestiekből állt, de talán a budaiakban is fölbred ezáltal egy kissé azon tudat, hogy ők nem épen egészen kívül laknak a polgárosodás határain és a nemzeti színészet iránt is nekimelegednek egy parányit, kivált ha igaz, a mit a hír beszél, hogy t. i. több budai polgár kérvényt köröztet az iránt, hogy az ottani szinkör lerontassék!

Semmi kétség, hogy e hír valamely elménczkedő fő koholmánya; csak az a jellemző, hogy akadnak emberek, a kik tökéletesen elhiszik, hogy budai polgároktól ilyesmi is kitelik. Ez már mégis sok! Majd meglátja azaz elménczkedő fő, hogy a budai polgárok most már csak azért is szorgalmas látogatói lesznek a nyári szinkörnek. Majd meglátja!

✱✱ (Komikus intermezzo) adta elő magát mult pénteken a budai szinkörben. Előadás alatt és pedig a negyedik felvonás után a zenekar valami csárdásfélét játszott. Ennek hallatára egy lobogós ingujju parasztleány a karzaton felkerekedett és ugyancsak járta; először a lassut, aztán a friset, nagyokat bokázott s még nagyobbakat rántott a derekán, jobbra és balra is. A közönség alig győzte a nevetést. A leánynek ez tetszett s még tüzesebben járta tovább. Egy drabant megsokallta a dolgot s ki akarta vezetni a leányt, de a karzatbeli jegyszédőné közbeveté magát tekintélyével s így a drabant megengedé, hogy a leány benmaradhasson, ha nyugodtan viseli magát. A leány, megmentőjének, a jegyszédőnének, kezet csókolt, mi a közönség derűtségét tetőpontra vitte.

✱✱ (Liszt Ferencz) mult vasárnap este fővárosunkba érkezett s báró Auguszhhoz szállt. Mult hétfőn az országos dalárünnepély rendezőivel értekezett, s másnap már Szegszárdra utazott, hol hosszabb ideig tartozkodik „Sz. István című legendáján dolgozva.

✱✱ (A muzeum) három igen érdekes zászló-szalag birtokába jutott. Ezek a honvédek 3-k százlóalja voltak valaha, melyet; Damjanich őrnagy vezetett először „a dicsőség mezején,“ a szép himzésű szalagokat pedig az ő fiatal neje (a köztiszteletben álló özvegy) mint keresztanya ajándékozta. Dobay Ágoston honvéd alezredes. mint a zászlóalj utósó parancsnoka, 21 éven át hiven megőrzé e zászlókat, s most a múzeumnak adta át.

✱✱ (Meggyuladt ruha.) Mult hétfőn délutáni 4 órakor egy urnó uszályos ruhával fölment a gözsiklóhoz, hogy a várba menjen. Még a lépcső előtt egyszerre lángba borult uszálya, úgy, hogy csak a gözsikló igazgatójának, ki a ruhát letépte a nőről, köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt.

✱✱ (A pesti vízvezetés) kőbányai vizeztartója gyorsan halad befejeztetése elé. E hó 9-kén tarták meg a munkások a szokásos áldomást, mit a falaknak kívánt magasságig érésekor szoktak tartani. Lobogók, taraczkörgés jelenté d. e. 10 órakor az ünnepélyt. Első, ki a helyszínen megjelent, Thaisz Elek főkapitány volt, követte őt a „városi urak“ egész csapatja. A társaság a vizeztartány megtekintése alatt igen sokat izzadott, de annál jobban esett aztán a kőbányai sör.

✱✱ (A rabló kutyája.) Mint a „Szeg. Hir.“ írja, az ebhűség megható példáját láthatni ez időszerint Szegeden. A belvárosi sétány keleti részén, a várkapu közelében egy kutya fekszik éjjel-nappal, állítólag már egy pár hónap óta, fejét folytonosan a várkapu felé fordítva, mintha onnan várna valakit. Azon a kapun vitték be — így mondják — gazdáját, s a szegény eb azt várja onnan folyvást bámulatos kitartással és szomorú tekintete azért van állandóan odairányozva. Egy katonatiszt adat neki naponkint enni, a szegény pára azért bírja magát; azonban, mint mondják, csak nagyon keveset eszik. Valószínű tehát, hogy nem sokáig bírja el a várakozást.

✱✱ (Szeretetreméltó szobaleány.) A budai hegyek közt nyaraló L . . . urhölgy hetenkint kétszer haza szokta volt küldeni szobaleányát, hogy itthon hagyott ruhadarabjait kiszellőztesse. Legközelebb e küldetésben jött ismét a szobaleány a városba.

A véletlen azonban úgy akarta, hogy maga az urhölgy is kénytelen volt egy órával később bizonyos véletlenül jött teendő elintézése végett a városba kocsizni. Dolgát végezvén, elment lakására is, hogy ott körülnézzen. Mily nagy volt azonban meglepetése, midőn szobalányánál egy másik nőt talált s azon saját selyemruháinak egyikét pillantotta meg! Kérdőre vonván a cselédet s megígérvén azt is, hogy a bíróságnak nem adja föl: bevallotta a szobalány, hogy urnőjének ruhadarabjait váltogatva szokta kikölcsönözni az épen jelen volt nősze mélynek, havonkinti nyolcz frtnyi díjért. Az urhölgy megtartotta ugyan szavát s törvény útjára nem vitte a dolgot, a szeretetreméltó eziezust azonban rögtön elbocsátotta szolgálatából.

✦✦ (Uj vállalat.) Széchenyi Ödön gróf ismét egy új vállalat életbeléptetésével foglalkozik. Ugyanis több tökepezés társaságában vaspályát szándékozik a Széchenyi-hegy aljától ezen és a zugligeten keresztül a Lászlowszkyvilláig és vissza. A tervezett pálya üzlete nem szorítkoznék csupán a nyári időszakra, mivel télen át építési, anyagok, kö- és fa-szállításra is alkalmazható lenne.

✦✦ (A hétfői állatkerti estélyeket) rendező bizottság, a közönség kívánatának eleget tenni ohajtván, a hátra levő 6 estélyre fél idény-jegyeket bocsát ki a következő árak mellett. Személyjegy 3 frt. családjegy 2 személyre 5 frt., 3 személyre 7 frt., 5 személyre 9 frt. — Az egyes estélyekre szóló jegyek maradnak az előbbi áron: családjegy 3 frt. személyjegy 1 frt. — Miután jegyek csak meghívó előmutatása mellett válthatók, értesítjük az arra igényt tartókat, hol kaphatók meghívók és jegyek is: Fábrián Győző (Buda, kapuczinus tér, a magyar gőzhajótársaság ügynöksége), Hegyessy Kálmán (állatkerti igazgatói iroda.) Hindy Géza (Lipót utca 46. sz. I. em.) Kacsóh Lajos (Buda, pénzügyminiszter épülete). Rakovszky Aladár (Országút 46. sz. I. em.), Savolt Ignác (Király-utca 56. sz. I. em.) uraknál.

✦✦ (Ő Felségének) sajtóságos kalandjáról irnak a bécsi lapok. A király pár nap előtt Sechshaus-ban a Mühlbach-utczán kocsizott végig, midőn egy erősen megrakott terhes kocsival találkozván, azzal úgy összeütődött, hogy az udvari kocsi egyik istrángja elszakadt. Egy bécsi polgár: Duchov lakatos ezt látva, rögtön hazafutott s pár percz múlva egy csomó kötéllel tért vissza, hogy e szükségben rögtön segítsen. Ez meg is történt, s erős kötéllel helyettesíté az elszakadt istrángot. Midőn távozni akart, a becsületes lakatos meg nem állhatta, hogy ő Felségét alázatosan ne figyelmeztesse: „Ugyan hogy használhat Felséged olyan rosz istrángot?“ A király mosolygott s így szólt: „Barátom, ha jobb nincs, olyannal kell megelégednünk, a milyen van!“ A király erre tovább hajtattott.

✦✦ (Alcsuthról) írják, hogy az ujdun született kis főhercegnő keresztelése e hó 20-án történik meg. A kis főhercegnőt Margitnak fogják keresztelni. József főherceg, ki az örvendetes családi esemény óta mindig családja körében időz, a keresztelés előtt nehezen jó Budára. Ő Felsége a király a keresztelési ünnepélyen képviseltetni fogja magát.

✦✦ (Borcsányi János) ügyvédet mult pénteken temették el. Csak 49 éves volt s minden ismerőse fájlalja kora olhunytát, mert derék, művelt, világlátott férfi volt, ki a mult országgyűlésen is figyelmet keltett képviselői beszédeivel. Ő hosszasan szenvedett gerinczsorvadásban, s az orvosok már jó ideje lemondtak a reményről. Halála előtt kevéssel azonban egyszerre csak igen jól érzé magát, fölkel s reménytelen látott dolgá-

hoz. Az orvosok azt mondták: ime, a természetnek megint egy csodája! De ez az életerőnek végföllobbanása volt.

(Rózsás napló.) Junius hó 29-én Varannón G a á l Sándor gyógyszerész ur vezette oltárhoz az alig serdülő fiatal és szép Marosvásárhelyi Cs i s z á r Irma urhölgyet. — Főtisztelendő Galle János főesperes és Sóókuti r. k. lelkész ur adta a fiatal párra lelki atyai áldását, gyönyörű remek és megható beszédet tartván, mely a jelenlevőket könyekre indította. Az esküvőt fényes menyegző követte, melyen a család tagjain kívül a fiatal pár számos rokonai és jóakarói messze földről — tiz megyéből — összeseregelvén részt vettek. — Valóban, gyönyörű vendégkoszoru emelte díszét e menyegzőnek. — Természetes, hogy ez alkalommal e szép koszoru ajkairól szebbnél szebb toasztok sem hiányoztak. Emeltek poharat a kedves fiatal házaspár — a fiatal pár édes szülei és rokonai — a nászasszony — a bájdos nyoszolyó részünkről is lánykák — a vőfély — és végre minden jelenlevő — egészségére, és ismételjük, hogy: Sok szerencse, békeséges élvezetteljes hosszú élet és Istenünk bő áldása kövesse a fiatal házaspár szent frigyét! — E ö t v ö s Jolántha, Eötvös József báró miniszter leányának esküvője I n k e y István urral e hó 19-kén megy végbe a budai Széchenyi-hegyi kápolnában.

✦✦ (Vegyes hírek.) Király ő Felsége az eszteregnyei tűzkárosultaknak magánpénztárából 500 forintot adományozott. — Á g o s t, koburgi herceg mult kedden reggel leányával, Klotild főhercegnő, József főherceg nejének testvérével, a bécsi éjjeli vonaton, fővárosunkba érkezett. A herceg a legközelebbi reggeli vonattal visszautazott Bécsbe, a hercegnő pedig József főhercegnek a vasutnál reá várekozott kocsiján, rögtön Alcsuthra hajtattott. — A h ő s é g mult szerdán délben és délután 4 óráig az árnyékban 36 és 28 R. között ingadozott. Éjjel azonban nagy zivatar volt, a villám kétszer ütött le, egyszer a távirda-sydronyokba és a vezetékét pár órára elrontotta, és egyszer a buda-fejérvári uton egy parasztgazda lovába; a ló azonnal elterült, a kocsi rudja is tönkre ment, egyéb baj azonban nem történt. — A nagy forróság következtében már eddig is több napszúrásról tétetett jelentés. Haláleset azonban mindeddig nem történt napszúrás következtében. — A budai szinkörben a „Haza“ előadására új diszletek készülnek a nemzeti színházban előadott minták szerint, az első és utolsó egészen más rendezés szerint, mint a nemzeti színházban adatott. Eddig 9 próba volt a darabból s igen jól megy. — „K e g y e l e t - h a n g o k“ czim alatt Gulátsy Lajos és Menchall Lajos, aradi VIII. osztálybeli tanulók egy kötet költeményt és novellát adtak ki, melyeket tanulók irtak. A műnek 500-nál több előfizetője volt, a tiszta jövedelem fele az aradi vértanuknak emelendő emlékszóborra, másik fele a honvédmeházra van felajánlva.

✦✦ (Halálozás) Biró Pál, Kolozsmegye törvényszékének főbírája egyetlen, 16 éves leányát: Paulinet veszté el e hó 7-kén. Béke hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Csokoládé torta.

Egy fél font vaját hat tojássárgájával jól összekevervén, bele kell még tenni: egy fél font finomra tört czukrot, kilencz lat lisztet, nyolcz lat reszelt csokoládét ugyanannyi törött mandulát és a hat tojásból vert kemény habot. Ezt két egy-

forma torta formában meg kell sütni, aztán megtöltve egy másra rakni, a tetejét olvasztott csokoládéval bevonni, akár gyümölcsessel akár pedig cukros jéggel díszíteni és hidegen betálatni.

Eper-kocsonya.

Egy font cukrot másfél meszely vízzel mindig főzni kell, míg nehéz cseppeket vet, akkor két itcze szép érett epret belé dobni, néhány perczig főni hagyni, azután az egészet szitára önteni, tálba hagyva leszűrödni a levét. A kihűlt lébe hat citrom levét nyomva, és ha a lé nem lenne szép piros, egy kis felolvasztott alkörmöst belé kell önteni, három lat vizahólyagot vagy gelatint felolvasztva, szintén a lébe tenni, az egészet egy sűrű asztalkendőn átszűrni. Ezalatt egy szép formát jégbe kell rakni, a forma olyan legyen, hogy a közepén egy kerek üresség legyen, vagy ha ilyen formánk nincs, úgy egy közönséges forma közepére egy kicsi formát tenni. A nagyobb formába kell ezután az eper-levet önteni és a jégen megkocsonyasodni hagyni, ekkor a formát egy percze forró vízbe mártani, aztán üvegtálra kiborítani, az ürességbe piskótát rakni és így betálatni.

K Otilia.

Divattudósítás.

Ha magunk elé képzeljük a jelen divat sokféle szöveteit, színeit és ruhák formáit, önkénytelenül fölmerülhet azon kérdés, milyen alkalmaknál viseljük hát ezt vagy amazt a ruhát? Azon olvasónk érdekében, a kik kissé távolabb állanak a fővárostól. körvonalozzuk tehát egy kissé az öltözékek használatát, mely kétes esetekben egy kissé tájékozásul szolgálhat. És ha nem is lehetek olyan szerencsések mindenki izlését eltalálni, a legfőbb öltözék-törvényszék tudom egyet fognak érteni velem.

Nappali és utcai öltözékekre csupán csak n e u t r á l i s színek választandók, melyek nem feltűnnek és szembeszökők, és mi gazdag választékul szürke, gyöngyszínű, violaszínű, lila, barna, havanak, sárgás porszínű sat, szöveteket nem találunk e célra divatkereskedéseinkben! Készítés módjára nézve az utcai öltözékek alja többnyire egy vagy több fodorból álló díszítést kap, egy rövid vagy hosszabb tüniquet, magas derekat, elől tetszés szerinti magasan felérő vagy kivágott és szűk könyökujjakat. Ha az idő követei, egy hasonszövetű kis felöltő járulhat ez öltözékhez. Gazdag ékzart, drága csipkét és általában drága szöveteket egy izléssel bíró hölgy, ha még annyira meg is volna áldva földi kincsekkel, nem mutat és huzcol az utcán.

A délutáni sétákra, vagy látogatásokra már több fényt lehet kifejteni, és ez idő szerint nagyon helyén vannak a nyerselyemfoulard ruhák fehér csipkebetétekkel, vagy barna selyemmel díszítve. Ha szeretjük a kétféle szövetekből összeállított öltözékeket (costüme-eket) úgy e nyáron igen divatos a színes tafotaruhákhoz egy fekete grenadinból készült felső ruha, mely hátul dudorosán fel van huzva és szalagokkal vagy rüchekkel díszítve. Ezen fekete felső ruhák nem csak hogy igen csinosak, de ezenkívül még többféle ruhákra is alkalmazhatók és szerint olcsók is. — A nagy látogatások alkalmával szokásos nehéz selyemruhák közül a sima faille és crépe de chin a legdivatosabbak, ezek díszítése aztán lehet nagyon gazdag és fényes, mert ezeket gyaloglásra nem is használjuk, hanem ilyen diszesen öltözve csak kocsin tehetünk látogatásokat.

A könnyű, átlátszó nyári szöveteket tulajdonképp csak falun és fürdőhelyeken kellene viselni, mert a városi por és víz legdühösebb ellenségei a friss, fehér moll és mousselin ruháknak, — de azért a meleg időszak kényeszeriti a városi hölgyeket is, hogy a habszerű öltönyökhöz folyamodjanak.

Kalapokra nézve elfogadott tény, hogy az idei nyáron számkivetve vannak a francia kalapok, lehajtott, vagy visszahajtott karimával. Ezekre a kalapokra azonban a legnagyobb adag honrajongással sem lehetne többé ráfogni, hogy magyarok, olyan piczinyek, olyan szeszélyesek, és annyira tele vannak csipkével és virággal.

Végül pedig új előfizetőink érdekében néhány szóval mutatjuk be a felcserélt mai mellékletünket, melynek leírása ugyan már néhány héttel ezelőtt jelent — a gyermek otthonka mellett.

A szabás első száma az első rész t jelöli, a második a hátrész. Az

összeállításnál figyelemmel kell lenni, hogy a két résznek fekete számai egymás mellé legyenek téve és a gallér a szerint összevarrva. E gallérok készülhetnek akár fekete tafotából, vagy csipkeszövetből, fehér casbemirből, vagy a ruha tulajdon kelméjéből. Díszítése többnyire egy sor tafota rüchéből áll. A gallérral egyforma szövetből készülhet aztán az öv is, melyet hátul egy széles, de rövid végű csokorral kell díszíteni.

Számrejtvény.

Ratkovszky Maritól.

- 6, 1, 8, 3, 16. Ez a fő szeretet tárgya ;
 7, 2, 17, 4. És ez csak télen van használva !
 12, 15, 14, 10, 16. A hívők talizmánja ez ;
 7, 2, 17, 18. S ez sok titkot felfedez ;
 13, 14, 18. Ez mindenképp legpontosabb ;
 15, 14, 13, 7, 2. És ez pedig leghatalmasabb ;
 5, 6, 7, 2, 19. Folyó ez, árja veszélyes nagyon ;
 9, 10, 14, 15, 1. A legszebbek egyike Szajna partján vagyon ;
 12, 19, 7, 2, 19. S ez eszköze a földmivelőnek ;
 2, 3, 16, 3. Élvezetet ád ez ifjunak és vénnek ;
 1—19. Oly kincse ez a magyarnak,
 Melyhez hasonló nincs másnak.

Megfejtési határidő : augusztus 12-dike.

A f. évi 25-dik számban közlött számrejtvény értelme : „Gyár.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be :

Fiedler Otilia, Ivády Anna, Benedikovics Róza, Ratkovszky Mari, Gozdu Marcsa, Tell Mari, Zsigray Istvánné, Nagy Antónia, Agárdi Otto Mária, ifj. Bagi Józsefné, Kálmán Irén, Boronkay Csicseri Lila, Kutasy Andorné, Mészáros Juliska, Nagy Flóra és Lidia, Kübnel Ignáczné, Havasy Jolán, Szántó Julia, Szabóky Erzsike, Pásztélyi Danielovich Emilia Kunczl Klementine, Kaszap Mari, Csernó Vörös Erzsébet, Brocken Kovács Emma, Gyuray Kiss Janka, Paál Dobosfy Mária, Babos Szidónia, Török Zelma és Gyöngyike, Halmay Ilka és Berta, Boltresz Véri, Kanyurszky Matild, Dubányi Róza, Tormássy Mari, Fenczik Vaszőcsik Mária, Szapper Janka, Gellér Jánosné, Fehérpataky Otilia, Anisits Antónia, Váczy Nagy Victória, Laczhegyi Maróthy Helén. Jeszenszky Aranka, Sváby Izabella, Szepessy Szilágyi Lidia, Kalos Erzsé.

A 24-dik számban levő sakkrejtvény értelmét utólag beküldé :

Kármán Luiza, Anisits Antónia, özv. Zibay Sándorné, Laczhegyi Maróthy Helén, Szepessy Szilágyi Lidia, Hegyessy Róza, Fenczik Vaszőcsik Mária.

A 23-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé :

Laczhegyi Maróthy Helén, Hegyessy Róza.

Tartalom.

A menyasszony, Rónaszékitől. — Az erdőt szomorun bejárom, Szabó Sándortól. — Egy barátom története, Sárváry Elek-től. — Én voltam . . ., Viskitől. — Egy vénleány története, Lengyel Dániel-nétől. (Végo.) — Jellemvonások az északamerikai indiánok családi életéből, Környeitől. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon : Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve : felső gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos : Emilia.

Hetilap a művelő magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Evnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapját 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

30. SZ.
 Julius 24-kén.
 1870.

Havonkinti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenkint két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

A menyasszony.

Rónaszékitől.
 (V é g e.)

Ezen atyát ugyanis arról tudósíták: hogy gazdag fiát
 azon veszély fenyegeti, miszerint egy szegény leányt akar
 élte párjául választani.

Kezet nyujtának tehát egymásnak s elbucsztak „a vi-
 szontlátásig.“

S ezen viszontlátásban reménylett a leányka, ezt várta
 repeső szívvvel, mint a gyermek a karácsonfát, mint az emberi
 szív a kies tavaszt, ezt várta ébren, ezt még álmában is. Ki ne
 ismerné kedves költőnk e szép dalát:

Ah, mennyit pirulok,
 És sápadok én itt,
 Mindig biszem, te jössz,
 Ha az ajtó nyílik,
 Oh! de nagyon várlak.

Szememet azután,
 Bezárja az álom,
 Oh, de nyugodalmam
 Ebben sem találok,
 Álmomban is várlak.

De hiába, mind hiába! Nem irt, vissza sem jött többé; a
 kíváncsi kérdéseket, a sértő pillantásokat bátran kiállja. Meg-
 látogatja a társaságokat, mint hajdan, ugy énekel, oly bájosan
 tánczol, mint annakelőtte — — — de szívének barátnéi mégis
 észreveszik, hogy változás történt rajta, hogy szívé a bubánat
 dulja, hogy ritkábban honol szép arczán a mosoly, mint annak-
 előtte.

A gyöngéden szerető szülék aggódó gonddal vizsgálják
 gyermeküket. Kedvesének nevét soha sem emlité többé, s ha
 jelenlétében valaki emliteni találta, halott-halvány lőn sze-
 gényke. Ez vala minden.

Hogy milyen nagyon szerette az eltávozott kedves
 ifjút, azt csak akkor érzé, akkor tudá, midőn nem volt többé
 közelében.

Most érzem csak igazán még,
 Minő üdv volt veled lennem,
 Most, hogy tölem messze vagy . . . és
 Magányomban a szenvedés
 Elöntötte újra lelkem. —

Soká, igen soká még mindig azon boldog hiedelemben
 ringatta magát, hogy vissza kell neki jönni — — mintha
 éreznie kellene neki is, mily bubánat dulja érte szerető szívé.
 De ime! elmúlt már a zuzmarás tél, ezt felváltá a rózsás ta-
 vasz, majd beköszöntött a kedves nyár is, de a drága távozott
 nem irt még csak egy sorocskát sem. Ő pedig szegényke
 egyetlen egy szó szemrehányást sem tehet neki, mert hisz nem
 tett semmi fogadalmat, így tehát nem is tört meg semmit —
 — — Most összeszedi fájdalomdult, s mégis büszke szívének
 minden erejét, s a fönkelt lelkek szemérmével rejti el könyeit
 — s ismét ugy él, mint előbb — — s talán csak a kedves
 anyának van sejtelve arról, mennyit szenvedett és szenved
 most is a szegény szív.

— — Most már réges rég — egyik a világ ezen, a másik
 amazon részén élvezik a családi élet boldogságát, talán felta-
 lálta a boldogság révét mindkettő — — — és mégis, azon régi
 elválás s mostani szerencséje közt egy sötét ür tátong, s nincs
 oly fényugár, mely e sötétséget teljesen eloszlatni képes volna.

S még most is gyakran merül fel a nő szívében azon ártatlan, édes fájdalmu ifjúkori álmokkép, ha például azon dalokat éneklé, melyeket egykor vele zengedezett; s ilyenkor keblét az égető kinnak, ama viszontlátás nélküli válásnak utósó hangja rezgi át, s kik ekkor énekét hallják, ezt mondják: „Oh, mily csudálatosan énekel! csak hogy könyvet nem csal az ember szeméből.“ Hogyne! hisz ő is ezerszer és ezerszer sirt szíve mélyében, midőn e dalokat éneklé, míg végre nagy sokára beköszöntött a béke, a megnyugvás a sokat szenvedett szívébe s helyre állott a nyugalom.

„Mert — higyjétek el — mindent könnyen tanul a női szív — csak a feledést a legnehezebben,“ — mondja Polkó Eliz.

Igaz, vannak oly női szívek is, melyeknek a szerelem csak játékszer, vannak nők, kiknél e szó: hűség, csak üres, semmit jelentő szó. De a nőnem becsületére legyen mondva, hogy a történelemben épugy, mint az életben, a szerelem sokkal több tiszta papnőjére találunk, több hű lélekre, mint sokan hiszik. Ha a történet avult lapjait olvassuk, minden népnél találunk felelő lelket, hűn szerető nőket. Nézzétek! mily dicsően magaslik ki a többiek sorából egy Penelope, Didó, Szakontala Julia, Zrinyi Ilona, Török Bálint-né dicső alakja, mint a hű szerelem megtestesített eszményképe, a kik előtt minden férfi tisztelettel emel kalapot.

A legsúlyosabb csapás, mi egy szerető női szívet érhet: a hűtlenség; ennél nagyobb csapás nem érhet szerető női szívet.

A világ telve van oly titkos tragoediákkal, melyeknek mindegyikénél e tárgy kerül színre sokszor, igen sokszor! Ily nagy csapás által megtört női szívek — melynek üde tavasza remény és hosszú várakozásban telt el, s akkor midőn tele beköszöntött, maga előtt látja támasza örnélküli napjait, elhagyatva attól, ki földi istensége, ki mindene volt, — oh, az ily szívek nincs balzsama, nincs gyógyszer, mely vérző égő sebeit behegesztené, fájdalmát nem enyhítheti semmi.

Most az egyház terjeszti ki anyai karjait: „Jőjjetek hozzám — mondja — ti megszomorodott szívek, én megkönnyítem bánatokat!“

Az erős lelkek ezen hívásra angyalai lesznek a csaták tüzeiben vérüket ontóknak, iskoláknak s a szegények rozszant kunyhóinak, az árvák, özvegyek könnyletörői s nyomoruk enyhítői és a nyomorult betegeknek vigasztalói, — a gyengék azonban a zárda magányos falai közé vonultak, enyhülést és segítséget keresnek annak szent keresztjénél, ki mondá:

„A ki nagyon szeretett, annak sok fog megbocsáttatni!“

Legyen szabad a szerelemtől való álmadozásaimat s ábrándképeimet egy kedves, vidám képpel rekesztem be: a boldog menyasszony násznappal.

A menyasszonyi idő elérte végét; míg az egyiknél talán hosszú, türelmes várakozás volt, addig a másiknál egy rövid, rózsás, tavaszi álmokkép. Végre elérkezett a várva várt örömnappal. — Jönnek a kedves barátok s hozzák a menyasszonyi koszorút.

Mily bensőleg borul a leendő nő, a váló leány e nap reggelén még egyszer a szerető anyai szívre, mily gyöngéden öleli meg a kedves jó atyát, s hogy nyájaskodik testvéreivel!

De az idő gyorsan halad — — gondos kezek kiterítik a

hófehér ruhát — — az illatos fátyolt, kedves alakok környezik a menyasszonyt, mindenki szeretne szolgálni, segíteni valamit a kedves távozónak.

Mily szépen ecseteli a genialis Michelet a tiszta női szívének magasztos érzelmét ez ünnepi órákban.

Egészen új életet akar elkezdni a leányka mely az előbbivel semmi összefüggésben nincs. Szíve választottjával akar újjá születni: „Legyen e nap — így szól — első napom. A mit te hiszel, azt hiszem én is, a te nemzeted legyen az én nemzetem, a te Istened az én Istenem!“

E gondolatokkal áthatva, lép kedves vőlegénye elé — —

Nem sokára leborulnak a Mindenható szent oltára előtt, s égi boldogságot sugárzó arcczal rebegik ajkai az esküt: „hogy hű és szerető nő leend mind a sírig“ — s az egyház szolgálója összeköti, megerősíti frigyüket a vallás szent kötelékével. És most már

... a szív oly boldog, elfeledve minden
A jelen egy édes menyasszággá léssen.

Legyetek boldogok, csak a halál rontsa
Szent frigyetek széjjel!

A csata előtt.

Lauka Gusztávtól.

élek én, nem megyek!“ szól a csaknem gyermek,
Kit még ha csint követ, a szülék megvernek,
Még keveset is élt; nem munkált, csak játszott,
Hogy mit ér, természetén s arczain meglátszott.
Finom bőr, piros szín, szép mosolygó szemek;
Homlokán se ültek soha még fellegek,
A gond is kerülte, bánatot se látott.
Vétek vón' viharba dobni a virágot.
„Vadak az emberek, fegyverrel kezükben,
Pusztulást hordanak lelkükben, szívükben,
Én sajnálnám bántni az oly ellenséget,
Kit először láttam és nekem nem vétett!“

Az atya mogorván hallgatja gyermekét,
Bár nem rejt haragot, tekintete sötét,
Nem tartja őt vissza a szabadságharcztól,
De nem is buzdítja, mert félti a bajtól.
Az anyának hulló könnyei szólanak,
Lelke előtt áll már a remegő alak,
A hogy gyilkos kezek halált mérnek rája,
S örökre fehér lesz szép piros orcája.

Telvék már a keblek, távozik a gyermek,
Az atya s anya is könnyebbülést nyernek,
Mert jól esik mindig, oly tárgyától megválni,
Melyben vigasztalást nem lehet találni.
Csendesen az ifju a szomszédba mégyen,
Alkony van, csillagok ragyognak az égen.
Máskor gond nélkül ment s bár most se mondta ki,
Ugy érezte, mintha követné valaki.

A mint az utcáról az udvarra lépett,
Mintha látott volna valami sötétet,
Egy deli levante közelgett elébe,
Harczias öltönyben, éles kard kezébe;
Az ifju meghátrált, azután megállott,
A deli levante se tudta, ki áll ott,
De mert már lelkében a harc tűze égott,
Bátran az ifjunak szeme közé nézett,

„Eszter édes néne! mit jelent ez öltöny,
Mondd, ily tréfát üzni, kitől kérted kölcsön,
Jőnek-e már azok, kik a harciba mennek,
S ti szállást adtatok, bizonyára, ennek.“

„Elemér! ez öltöny nem másé, sajátom,
E kard lesz ezentúl a legjobb barátom,
Ősz atyám fiatlan, s tehetlen magáért,
Éu megyek győzni, vagy halni a hazáért!“

„Isten veled, Eszter!“ szólt az ifju nyomban,
Száz képtől üldözve, mint szokás álomban,
Ment, rohant, kiáltva: „Én követlek téged,
Halovány arcán a szégyen pirja égott.
A hogyan elhagyta, úgy találta őket,
Az atyát és anyát, e hűn szeretőket,
Az egyik hallgatott, a másik könyezett,
Hogy mert tán engedett, ép azért vétkezett.

„Szüléim! jó estét! nézzetek rám, kérlek,
Én többé e földön csak a büntől félek,
Mihelyt a szükséges fegyver s öltöny itt lesz,
A szabadságharcban fiatalok is részt vesz.“

Egy barátom története.

Elbeszélés.

Sárváry Elektől.
(Folytatás.)

II.

Másnap reggel korán fölkeltem, bár tudtam a szekeresek ama hagyományos szokását, hogy legalább egy órával későbbben állanak ki, mint a mint megállapodnak az időben.

Ervinnel korán reggel találkozám a tornáczon, épen midőn kocsisának adta ki rendeleteit a tovább utazásra.

— Oh, mily boldog vagy te Ervin, — szóltam hozzá, midőn a kávéházba menve, reggeli mellé telepedtünk.

— Kimondhatlanul boldog, — viszonzá Ervin s arcán a benső elégtelenség nyilván olvasható volt. — De meg is érdemlem e boldogságot, mert magam neveltem magamnak feleséget.

— Hogy érted ezt Ervin? — kérdezém, utóbbi szavainak értelmét nem foghatván föl.

— Ezt bővebben kifejteni most nincs időnk. Egész ifjuságom történetét kellene végig hallgatnod, hogy ezt megérthesd. De se baj! Legalább némi kíváncsiságot ébreszték benned föl s így egygyel több okom van hinni, hogy tegnap tett ígéretedet mielőbb beváltod s meglátogatasz tusculanumunkban. Akkor majd elbeszélem.

— Egy hét alatt okvetlenül színről-szinre látsz tüzhelyednél, — válaszoltam, kezét megszorítva.

Adél nem jött ki reggelizni a szobából. Főnje beparancsoltatta reggelijét.

Csaknem örültem a fuvarosnak késlekedése fölött, mert így legalább remélhetém, hogy bucsuzóra még egyszer megszoríthatom azt a finom bársony kezét.

De a fuvaros még sem késett oly soká s nekem rögtön utaznom kelle. Ismételve meg kellett Ervinnek ígérnem, hogy mihielyt ügyeimtől szabadulok, azonnal sietek hozzájuk.

Midőn kihajtott kocsisom az udvarból, föltekintettem az ablakra, hol a szép Adél épen kitekintett, köszöntésemre szívélyes bucsut intve felém kezeckőjével.

Nem fárasztom az olvasót egyhangu utazásom leírásával, sem nem untatom magánügyeimnek elbeszélésével, hanem átszököm öt napot, mely alatt dolgaimat elintéztém s egyenesen A.-falvára indulhattam.

III.

Bogaméry és szép szöke neje csinos falusi lakásuknak erkélyén élvezték a kellemes esti léget, mikor megérkeztem.

A mint észrevettek, rögtön siettek le elfogadásomra.

Estelizés előtt egy sétát tettünk a diszes angol kertben s ez idő köze oly hirtelen be volt töltve élénk társalgásunk folytán, hogy a perczek gondolatkintré repültek tova.

A háziasszonyt csakhamar elvonták belügyei a társalgástól, melyen élénk érdekekkel látszott csüggeni.

Egyedül maradtunk barátommal. Letelepedtünk egy platanfa alatti padra és Ervin így szólott hozzám:

— Most magunkra maradtunk. Mielőtt estelizni hívnának, elég időnk marad arra, hogy neked rövid történetemet elbeszélhessem. Egyetemi életem s külföldi élményeimnek apróbb részleteivel nem akarom figyelmedet lebilincselni. Hiszen a gondtalan fiatalok élete oly igen hasonlít egyiké a másikéhoz, hogy csak csekély változatokban tér el.

A külföldről, hol pár évet tapasztalataim gazdagítása végett észlelésekkel tölték, haza kerülván, az első télen Pesten időztem.

Még egyetemi tanuló koromból számos oly családdal voltam ismeretségben, melyeknek köreiből napjaimat igen jól eltölthetém.

És erre valóban nagy szükségem is volt; mivel kora árvaságra jutván, saját családi tüzhelyet nem ismerék, és így idegen tüzhelynél kelle meleget kölcsönözni a társadalomban, hogy tápot nyerjen lelkem s az élet ne legyen előttem oly rideg és elviselhetetlen.

A gyámi kezek alól fölszabadulva, föl is tettem magamban, hogy napjaimat mentül kellemesebben igyekezem leélni és minden perczet lehetőleg értékesíteni. Birtokom után volt annyi jövedelmem, mennyi bőven elég arra, hogy egy fiatal ember gondtalanul és kényelmesen élhessen belőle.

Leggyakoribb látogatója voltam a Balázsfalvi családnak, melylyel távol rokonság kötelekei is fűztek egybe, mert mindig igen jól éreztem e körben magamat. Balázsfalvi Máténak vendégszeretete és háztartása ismeretes volt a fővárosban, mire még legkiválóbb ajánlatul az szolgálta, hogy e szívélyes kedves magyar család körében minden feszély nélkül leheté időzni, és ép ezen előnye folytán estélyei különösen látogatottak voltak.

Ez estélyek egyikén egy szép fiatal sugár leányka tünt föl előttem, kinek tömött világos szöke haja egészen ellentétet képezett nagy sötét szemével.

Gyermekies, csaknem szilaj modoráról itélve, fölöle való itéletemet következőkben foglaltam össze.

E leányka vagy ferde neveltetésben részesült, vagy nagyon el van kényeztetve s szeszélyeinek még idegen helyen sem tud ura lenni.

Ha valamely vágyát kielégíteni ohajtá, minden tartozkodás nélkül bizta meg egyik vagy másik fiatal embert kíváncsiságának teljesítésével; de e megbizás korántsem úgy hangzott ajkairól, mint határozott parancs, mint inkább egy szeszélyes kedves gyermek követelőzése, ki már megszokta, hogy vágyai betöltessenek.

Kiváló kegyében senki sem látszott részesülni. Ha valamelyik ifju szolgálatkésztséget tanusított irányában, s azt egy kecses főbillentéssel köszönte meg, vagy ha a szolgálattétel kissé nagyobb áldozatba került, hálája jeléül hosszudag finom kezeckőjét nyujtá oda kezesókra a túlboldog udvarlónak.

Első pillanatra meglepő érdekes jelenség gyanánt tűnt e hölgy előtttem föl, de bizonyos tartozkodás keletkezett bennem irányában és bár őszintén bevallva, ismeretségét ohajtottam, nem kerestem az alkalmat vele közelebről megismerkedetni s ha olykor szemeink találkoztak, én hirtelen másfelé tekinték.

Egyizben úgy tetszett, hogy midőn egyik barátommal beszélgetett, mindkettőnek tekintete rajtam állapodott meg. A hölgy fürkészőleg méregetett s én, a nélkül hogy beszédükből egyetlen egy hangot kivehettem volna, éreztem, hogy tárgyalásuknak tárgya csekély személyem volt.

Kevés idő múlva említett fiatal ember közelített hozzám.

— Ki ama szőke szépség, kivel az előbb társalogtál? — kérdezém közönyöset negélyző arczczal.

— Az a kedves, vidám teremtés, tömött szőke fürteivel? — kérde Garádi Vilmos barátom, lelkesülten. — Az Ritter nyugalmazott ezredesnek gyámleánya. Az pedig, az a kaczér fiatal nő mellette, mostoha anyja, ki a szép Adélnak hódításait meglehetősen irigy szemmel szokta nézni.

— Hiszen ez özvegy még eléggé fiatal és szép arra, hogy még egyszer férjhez mehessen, — jegyzém meg, a mostoha anyát bővebben szemügyre véve, nem annyira azért, mintha e nő valamennyire is érdeklett volna, mint inkább azért, hogy a szőke kis leány iránti érdekeltségemet elpalástolhassam.

— A mi korát illeti, még néhány év múlva is bátran férjhez mehetne, — válaszolt Vilmos, — de körülményei nem engedik, hogy férjhez meneteli ösztönének engedjen. Csak is akkor tehetné ezt, ha gazdag férj jelentkeznék.

— Talán szegény? — kérdém kételkedve és bámulva tekinték a nőnek pompás öltözetére és brüsszeli csipkéire, melyek anyagi jólétet gyanítottak.

— Oh, épen nem. sőt oly szép évi jövedelmet huz, melyet el sem költ egészen. De azt csak addig huzhatja, mig férjhez nem megy. Mihelyt özvegyi fátyolát leveti és Hymennel fog kezét, jövedelme mostoha leányára, a szép Adélnak száll át.

— Megvallom, az egészből mitsem értek, — felelém.

— Pedig az egész kevés magyarázatot igényel. Adél atyja, az öreg Ritter tábornok már hajlott korában nősült másodszer, nem annyira szerelemből, mint inkább azért, hogy növendék leánykájának anyja legyen. Végrendeletében azonban kikötötte, hogy addig, mig Adél férjhez nem megy, özvegyiségben kellend hátrahagyott nejének maradnia; ellenkezőleg 10,000 frt évi jövedelméről le kell mondania.

— Igen, — vetém közbe — de hiszen Adél már fölserdült hölgy, azonkívül szép és gazdag! Kérője akadhat elég.

— Kérője már is volt egynéhány, — szólt Vilmos — de Adél a férjhezmenetelről mit sem akar tudni. Ő minden udvarlója iránt nyájas, szívélyes, és ha akadt oly boldogtalan, ki ezt a szokásos kedves modort szívonzalomnak véli, s bátorodik kezeért fellépni, az szépen rendre-, illetőleg elutasítja, azzal a határozott nyilatkozattal, hogy nincs szándéka férjhez menni. Ő valóságos kis zsarnoka a fiatalságnak, de kedves modora büvölő és ki varázskörébe lép, ihletve érzi magát s nem képes tőle szabadulni.

Vilmos ez utóbbi állítását csak a hölgy iránt való szemvedelmes vonzalma kifolyásának tulajdonítottam; mindamellett ohajtottam e hölgy lénye felől személyes tudomást szerezni.

Vilmos, mintha eltalálta volna gondolatomat, percnyi szünet után megszólalt:

— Ha kívánod, bemutathatlak a tábornoknének és mostoha leányának. Körükben nem fognak rosszul telni perczeid.

— Ha szíveskedel! — szóltam, s karjába öltve karomat, hozzájuk léptünk.

(Folyt köv.)

E g y a n y a.

(Románéz.)

Kenézy Csatártól.

I.

Éri a kezedet, édes kis leányom,
G a z d a g ur, nemes ur, ha nem is igen szép . . .
El kell menned hozzá . . . földünket k i v á l t o m,
Ha hozzá még y lányom . . . hozzá még y mindenkép!"

Édes kedves anyám, kicsiny vagyok én még,
Hozzá se illenek: én s z e g é n y, ő g a z d a g . . .
A világ csufolna, — majd nagyon beszélnek . . .
„Ne gondolj te arra! — szeretned kell aztat!

„Aztán jól meggondold: lesz majd sok eseléded;
Szép lovad, a melyen megtanítanak ülni . . .
Uri társaságod . . . ezüst, arany éked,
Igaz gyöngyfüzéréd — — dolgod soha semmi.“

II.

Aranyval ékes bársonyon
Ű l a s z e g é n y leány,
Arczán a bú, a gond emészt,
Szegény! oly halovány.

Kéblében érzi a halált,
Éltén sulyul a bajt.
Szegény leány! — boldogtalan:
Nagyon meglátni rajt'.

III.

Kiterítve fekszik a l á n y
Az aranyos ravatalon,
Mellette anyja halavány
Arczczal térdel a talajon . . .

A talajon térdel és sir,
Vádolja őt büntudata — — —
De már ott térdelni se' bír
Többé a d u s g a z d a g anya.

Felkél, siet és elrohan,
Mint a vésszel telt zivatar . . .
S bolyong, szalad, tovább rohan,
Maradni sehol sem akar.

G o n d o l j a, hogy elérí még
Lányát, csak futni, futni kell . . .
Ott lesz, hol a földet az ég
Derült kékjével éri el.

IV.

Sötét, szélvész es éjeken
A gazdag, nemes urnak ablakán
Gyakran kocognak csendesesen — — —
Mondják: a bolygó s z o l l e m az talán. — — —

*Zsokke
Helenak
névelése*

„Izlandi levelek.“

Zch. H. után
Gozsdu Elektől.

I.

Stóben asszonyság tulajdona volt a legszebb falusi birtok az egész vidéken. Ő különben a magányt szerette, négy hét óta azonban kastélya gyűlhelye lett a jókedvű világnak. Egyik ünnepélyt követte a másik. Stóben asszonyság a zajban ifjodni látszott. Azonban nem lakomák, multságok, bálók voltak azok, a melyek szívére üditőleg hatottak, azokkal mindig rendelkezhetett volna; mert az ország leggazdagabb birtokosai közé tartozott.

Nem, ő több mint gazdag, ő gyöngéd és boldog anya volt. Fia: Tivadar utazásaiból tért vissza. Három év óta nem látta, s attól félt, hogy az utazás iránti kedve könnyen megváltoztatja az ő akaratát, és akkor sohasem tér többé vissza; mert semmi más szenvedély sem látszott az ifjút megindítani, mint a vágy: idegen országokat s távol vidékeket látni. Azért kimeríté magát a kitalálásokban, hogy miként tegye neki kellemessé az atyai jószágokon való mulatást, s hogy minő kötelékekkel kösse őt hazájához. De a mámorító örömek és fényes szórakozások nem voltak szükségesek, hatalmasabban vont a magához az anyai szív, egy ily szívre minden éghajlat alatt sem talált volna, sem a fekete, sem a fehér, sem az olajszínű, sem a rézveres embereknél.

— Oh anyám, kedves anyám, hiszen boldog vagyok! — kiáltá fel gyakran, és bensőséggel csókolta meg a drága kezét, a mely őt nevelte. — Oh, a ki így szeretetik, ily bensőleg, ily tisztán, az ne kívánjon többé semmit. Én őnt többé nem hagyom el!

S ámbár ő ezt ezerszer állitá, mégis mindig kétkedésekben maradt. — Még mindig az ujnak ingere köti, de ha ezt mind megszokja, ismét tova kívánczik, — így gondolkozott az anya magában, és a mit tőle látott és hallott, az megerősíté gyanuját. De hogy is magyarázza meg magának, hogy ő különben csendes, egyhangu a társalgásban, élénkebb lett, ha a beszéd tárgyát idegen népek képezik, hogy magyarázza magának, hogy ő tisztelendő Habakuk magister könyvtárából, a ki akkor pap vala a szomszéd faluban, csak néhány utirajzot választott olvasás végett, és a legjobb egyházi predikációkat, erkölcsi elmélkedéseket, az ó- és újvilág történeteit érintetlenül hagyta?

Néhány hét óta egyetlen leánya, Teréz is nála volt. Kulm tanácsosnál volt férjnél. Az ifju házások engedelmeskedének az anya szavának, és a 15 mérföldnyire fekvő fővárosból kijöttek, hogy az általános örömet osszák. Mindketten vetülkedtek az anya titkos gondját enyhíteni.

— Házasítsa meg! — szólt a tanácsos — akkor bizonyosan honn marad, mert semmi sem vonzza úgy az embert a tűzhelyhez, a hazához, az emberiséghez, mint a boldog családi élet.

Az agglegény senkié sem, egy világ-polgár, egy holygó zsidó, nyugalom nélkül, mindig uton s csel nélkül.

— Ha nem szeretett egy szép laplandi nőbe! — vélekedék Teréz, — úgy ez könnyen fog menni.

— Csak gondoljátok gyermekek — suttogtak Stóben asszony: — négy hét óta a vidék minden ifju hölgyét látta, és mindegyik mellett úgy halad el, mintha festett kép volna. Gyakran el van morúlvo s ha az ember azt akarja, hogy beszédos legyen, az ő Norvégiájáról kell szólni.

— Gyakran elmerül? — kérdé Teréz. — Nem tudod, szépek-e a lapp nők?

— Mindenesetre — felelt a tanácsos — azon embereknek, a kik a halzsirt szeretik inni.

II.

Stóben asszonyság elméjében tartotta vejének aggódo szavait, sokáig tépelődött a mondottakon, és még sem találta meg az igazi szavakat.

— De kik azon emberek, a kik a halzsirt szeretik inni? — kérdé: — ön egy öreg, könyvekben járatlan asszony előtt nagyon virágosan beszél fiam uram!

— Azok lappok anyám! — felelt a tanácsos, s fejét mosolyogva veti hátra.

— Hát csak lappok szerethetik a halzsirt? — kérdé Teréz.

A tanácsos mosolygott. — Igazad van. Közöttünk is igen sok halzsir ivó andalog. — Stóben asszonyság nem volt megnyugodva, s szobájába ment. Ámost hivatá, ki több évig hü szolgálja, és utitársa volt fiának.

— Mondd csak Ámos — kérdé, és kezét szívélyesen tevé annak karjára. — Te ismered uradat, te jobban ismered, mint én, te mindennap láttad őt azon években, midőn én reám nézve el volt veszve.

— Láttam és beszéltem vele — viszonzá Ámos.

— Te vele laplandban voltál.

— Igen, Istenemre, s mily élet volt ott? Gyakran azt hívém, hogy tulvilágiakkal van dolgom!

— És mit tett urad?

— Alig birtam onnan visszahozni.

— A mit kérdeni fogok, bizonyosan tudod; szépek a laplandi nők?

— Nem igen dicsérhetem őket, kivevén...

— Kivevén?

— Azon kort, a midőn az ördögöt is ingerelné, ha ifju volna!

— Szereti urad a halzsirt?

— Hogy érti ezt, asszonyom?

— Hogy iszsa-e?

— Mentsen Isten! Egy csepp sem ment, sem az én, sem az ő nyelvére!

— Nem hazudol?

— Tegye asszonyom eléje a halzsirral telt üveget.

— S midőn a hazatérésre határozta magát, nem vettél észre nála nyugtalanságot? vagy komorságot? Meg volt-e elégedve? Nem barangolt-e lelke az idegen országban, mialatt hazája közeledett feléje?

— Eltalálta Stóben asszonyság. Igen gyakran volt roszkedvű, s akkor senki sem jöhetett ki vele. Igen sajnálta, hogy nem látogatta meg Grönlandot, leginkább foglalkozott azonban Izlanddal. Ott egy bizonyos női személy megmelegíté kissé szívét.

— S ki volt az?

— En csak annyit tudok, hogy Eddának hívják.

— S szép volt-e?

— En őt azonban tulajdonkép nem is ismertem.

— Sohajtozik-e még Izland szigete után?

— Épen tegnap. Ugy-e bár, uram, mondám, itt mégis négy szem közt mondva, jobb, mint Izland szigetén? S ha az urak engem Izlandban császárrá tennének, szépen meghajtanám magamat, s a faképnél hagynám őket. — Ekkor az uram elkezde morogni, és boszankodva mondá: „En a meddig csak élek, mindig mérgeledni fogok, hogy miért nem voltam ottan?”

— Te soha se emlited Izland szigetét?

— Ha csak Edda nem emlékezteti, én részemről ovakodni fogok. De én azt gyanitom, hogy időnkint leveleket kaponnan. Gyakran igen szivrehatólag írhat neki. Én nem tudok olvasni, de a boritékról s a pecsétről ismerem a leveleket. Azon egy oltár s rajta egy láng van, mint a Bibliában, a hol Ábrahám Izsákot akarja feláldozni. S ha ilyen levelet kap, az öröm szinte sugárzik arczáról, és sokszor örömkönyek is fénylenek szemeiben. Ha az iskolában olvasni tanultam volna, mindig Izlandból iratnám magamnak a leveleket.

— És fiam még most is kap Izlandból leveleket?

— Édes Istenem! hát persze! Még utósó vasárnapon kapott egyet, azért volt egész nap oly vidám, mintha a cipész apró rugókat tett volna csizma-talpába. Igen asszonyom, be kell vallanom, hogy Izland egy igen kitűnő ország, már csak a levelek után ítélve is. Ha olvasni tudnék, csak Izlandból kellene levél, vagy sehonnan. S nálunk igen olcsók. Stokholmban egy-egy levélért épen annyi forintot kelle fizetnem, mint itt krajezárt. Nálunk a posták sokkal célszerűbben vannak berendezve, mint Norvégiában vagy Laplandban.

Stóben asszonyság elbocsátá a csacsogó Ámost. Lelke mélyen elszomorodott. Ő igen is sokat tudott meg. Az izlandi levelek végkép elrabláék nyugalmát.

III.

Teréz legelőbb tudta meg jó anyjától az izlandi titkot. Ő a legközelebbi utat választotta a talány megfejtésére. Egy kellemes reggelen bátyja szobájába lopódzék. Tivadar eléje ugrott. Teréz keblére borult.

— És te most bizonyára nálunk maradsz? — kérdé.

— Bizonyára.

— Szabad vagy? nem vonz téged semminemű delej?

Tivadar elpirult. Teréz jól szemügyre vette őt. Ő szeméit lesütötte, s mosolygott.

— Már feleltél! — mondá Teréz.

— De hát mit? Én nem értelek.

— De én annál jobban. Te szeretsz. Én tudom!

— Te gunyolni akarsz?

— Semmi esetre. De miért nem hoztad hölgyedet magaddal?

— Mely hölgyet?

— A szép levélíró, hogy is hívják e szigetet? úgy vélem: Izland. Csak gyónj meg. Hiszen én is nő vagyok. Én is szerettem, de a nélkül, hogy Laplandba utaztam volna.

Tivadar bámult.

— Tivadar! csak ne játszd előttem a titkolózdót. Anyánk és mindegyikünk boldognak akar látni. Te szeretsz. Legyen, tedd hölgyedet nőddé. Csak üzd ki fejedből azt a boldogtalan Izlandot. Anyánk meghalna a bánat miatt, és én sem élném tul e veszteséget. Tivadar, te mindig jó fiu és jó testvér voltál. Nézz reám! hát nem akarsz többé az lenni, a ki voltál? Mondd csak, ugy-e te szeretsz? Nemde!?

— Nem tudom.

— Még csak az volna szép! Az ifju ur nem tudja, ha szeret-e? De én jobban tudom. Ha például egy levelet tartanék eléd: oltárral, s rajta lobogó tüzzel, elpirulnál-e még egyszer?!

Ő elpirult, mialatt Teréz ezeket mondá.

— Ah Teréz, hiszen csak bolondság az egész!

— Micsoda?

— Azon szerelem, a melyről beszélsz.

— Oh ti, a teremtés urai, mi sem volna nektek bohóság, ha nem volna nektek velünk asszonyokkal dolgotok.

— Te ki fogsz nevetni, ha elmondom.

— Komoly leszek!

— Hát tudj meg mindent. Te nevetni fogsz, Teréz, Én magam érzem, hogy az egész dolog kalandos, regényes, bolond.

— Azon szerelem, mely nem játszik be sem a kalandosságba, sem a regényességbe, sem a bolondságba, nem szerelem többé. Tehát csak ki azzal a történettel. Hát az én szerelmem a tanácsossal nem volt-e egy tulvilági rege?

— El fogom mondani, adj tanácsot, talán ismered azon leányt.

— Így tehát nincs Izlandban hazája?

— Nem, Teréz, hanem Grauenburg városkában.

— Hol fekszik ez? Csaknem Norvégiában?

— Harmincz órányira innen; 15 órányira a fővárostól.

— És hol találkoztál vele?

— Sehol!

— Sehol, így tehát nem is ismered?!

— Sőt igen, ő egy angyal!

— No, hiszen az természetes; de valószínűleg még szárnyak nélkül. Még legalább a mi siralom-völgyünkben lakik?

— Graeunburgban, szive, szelleme gyönyörrel tölt el engem. Ő különben se nem szép, se nem gazdag.

— Nem szép? Te nem vagy eszeden, hiszen sehol sem találkoztál vele? És ha a donna csak eszmény, ugy töled, vagy fantásiádtól függ, hogy szép legyen-e vagy rut? Csak tovább-

— Ő halvány, és himlöhelyes.

— Az ég szerelmére, hiszen sehol sem láttad?!

— Sehol! de itt van arczképe!

Tivadar egy elefátesontra festett arczképet vont elő kebléből.

Teréz sokáig szemlélte. Bátyja igazat mondott.

— Az izlések különbözők — mondá Teréz, — és gyakran csudálatosak bátyám uram. Imádottad semmi esetre sem szép, de mégis ki van fejezve arczvonásain a lelki jóság, és te ezen képbe minden előzmény nélkül szerettél?

— Nem, nem a képbe. De... ül ide a kerevetre, még korán van, háborítlanul beszélgethetünk, de csendesesen meg fogsz hallgatni.

— Mint egy halacska.

Jellemvonások az északamerikai indiánok családi életéből.

Környeitől.

(V é g e.)

Azért semmire sem kényszerítik őket, mindenben kedvökre hagyják, de a mellett el nem mulasztják, hogy belőjük a nagy Manitto (isten) iránti tisztelet csöpögtessék, ki nekik az életet adta s a kukoriczát, tököt, dinnyét, bogyót stb. küldötte az égből. Azt mendják gyermekeiknek, hogy az elődök, kik a nevezett jótéteményeket a nagy szellem kezéből közvetlen nyerték, tudták, mi legkedvesebb a nagy szellemnek s mi által nyerhetni meg kedvét leginkább. A gyermekeket azokhoz (az öregekhez) utasítják, kik mindezeket tudják, hogy tőlük

ők is tanulják meg; de tiszteljék is az ilyen embereket, mert ők tudományaik által jótévői a törzsnek. Ily mód által a gyermekekben mind az öregek iránti tisztelet, mind a kíváncsiság: ezek elbeszéléseit s tanácsait hallhatni, föléb-resztetik s gyökeret ver. Azonkívül fölkeltetik bennök a dics- és becsületérzés. Azt mondják nekik, hogy ők igen nagy fontosságú személyek, s ez életök vezér-elve lesz. Ez által egyedüli vágyuk azt tenni, mit jóhirben és köztiszteletben álló férfiak cselekesznek; e miatt nem lesznek fecsegők, hanem figyelmezők, mert az indiánok előtt nagy fontosságú bölcs ember névre akarnak szert tenni. A gyermekeket arra szoktatják, hogy tiszteljék s ápolják az öregeket és gyengéket, hogy hasonló állapotban ők is számolhassanak ily bánásmódra. Ilyfélék az első tanítások. Ezután a szülék azon igyekeznek, hogy a jó és rossz közötti különbség megismerésére, méltánylására s mintegy érzésére keltsék föl gyermekeik értelmét s kedélyét egyszerre. Azt mondják nekik: vannak jó és rossz cselekedetek, szabadon tehetik ezek közül mindegyiket, tehát a jó is csak tulajdon akarattjától függ, de egyedül a jó cselekedet tetszik a nagy Manittonak, kitől az életben minden jó származik. Ellenben a gonosz az ördögtől (gonosz szellemtől) ered, ki nekik semmit sem adott, de nem is adhat, mert nincs neki. Ezen tanítások is összekapcsolják a z élet fogalmával, s ebben alapszik a foganat. A tanítások nem kizárólag a szüléktől s nem határozott időben, vagy mint különös foglalkozás történnek; az egész gyenge korban, inkább gyakorlatilag, mint elméletileg vezéreltetnek a gyermekek, s minden alkalommal, minden emberrel való érintkezésökben ennek vannak alávetve, s azért történik, hogy a gyermekek általában mind valamennyi éltesnek fölügyelete s vezetése alatt állanak. A tanítás legkevésbé sem történik tanító i hangon, parancsolólag, ijesztőleg, fenyegetőleg, mint igen sokszor a művelt népeknél, hanem inkább barátilag s társalgásilag. Az indián soha sem akar fenyegetés által valamit végrehajtatni vagy engedelmisséget kicsikarni. Csak erkölcsi hatás fog rajta; az önértet s önbecsülés a legszigorubb parancs nála, azért a gyermekeknek is ezek fölkeltése a legfőbb föladat, de ezt zsarnoki módon épen nem lehet föléb-resztetni. Az apa, ha valamit akar, csak azt mondja gyermekei előtt: Szeretném, ha ezt valamelyik megtenné; vagy: Lássuk mégis, melyik a legjobb gyermek, melyik teszi meg ezt és ezt leghamarább. Jó gyermek, legjobb gyermek szó, midőn nem pazarolják, hanem komolyan, a kellő időben ejtik ki, legnagyobb buzdítás az érzékeny kebelben. Ha gyermeket az atyai házból elküldenek, hogy egy tál ételt, vagy más valamit vigyen egy idegenhez, úgy itt a háziak mind összegyűlnek s dicsérik a gyermeket: Valóban — mondják ilyenkor — ennek és ennek az embernek de jó gyermeke van. Sokszor igen gyenge gyermek egy öreget vezet; ilyenkor az egész falu összetódul s hallható hangon mondják: Az ugyan csak jó gyermek lehet, ki az öregségnek ily szolgálatot tesz; vagy: Adjon a jó szellem ezen gyermeknek hosszú és szerencsés életet. Ha ellenben valamely gyermek rosszat cselekszik, akkor az apa csak fájdalomt nyilváníttja a fölött és szokja mondani: Mennyire fáj nekem, hogy e rossz tettet az én gyermekem követte el; remélem, hogy többször ez nem történik. Az idegenek pedig mondják: De örülök, hogy az én gyermekem nem oly rossz. Ezen bánásmód jobb hatást eszközöl, mint a szidás és verés, vagy pedig mint az elkényeztetés. Ha az ifjak oly tettet visznek véghez, mely az indiánok előtt nagy fontosságú, pl. egy vadat (különösen szarvast vagy medvét) ejtenek el, atyjok nem mulasztja ilyenkor

mondani: Ezen legényke bizonyosan jól vigyázott az öregebb vadászokra, mert, noha még fiatal, mégis megmutatta már, hogy jó vadász válik belőle. Ha ellenben nem mutatkozott ügyesnek, szülője azt mondá: Ezen ifju nem figyelmezt az öregebb vadászokra.

A gyermek ruhazatjára kevés gondot fordítanak. Délebb helyeken a fiu 6 éves koráig meztelen jár, csak aztán kap némi takarót; ellenben a leányok, midőn járkálni tanulnak, kapnak ruházatot. Ötödik vagy hatodik évben az apa nevet ad gyermekének. Ezen tekintetben leginkább álmok után indulnak. Ha az anya adja a nevet, ő vagy a gyermek föltűnő tulajdonságaiból, vagy más kedvenc tárgyáról nevezi, pl. nagy szemű, nyulánk, szép gyermek stb., ha a gyermeket nem szereti, akkor csunya nevet ad neki. Midőn a leányák fölnöttek, anyáik tulajdon foglalkozásaikba avatják őket; a fiuknak semmit sem kell dolgozniok, ezek tulajdon kedvüket követik mindenben. Még ha idegennek kárt okoznak is, még sem büntetik. Az ifjak mindazonáltal nyilat, később puskát kapnak, hogy a lövésben gyakorolják magukat. Az első általok elejtett szarvas nagy ünnepélyre szolgáltat okot, vagy épen ha medvét lött, akkor határtalan az apa öröme s a fiu a vadász áldását nyeri. Gyermekségben az anyák a főnevelők, s az estéket, valamint a telet leginkább abban töltik, hogy a hős elődök és apák vitézségét és bátorságát elregélik; megmondják, hány embert öltek, hányat bonyészték (scalpiroztak).*) Vagy ha el voltak fogva, elmondják a szerencsétlenséget s a borzasztó kinokat mily hideg vérral türték. Általán arra tanítják a gyermekeket, hogy a földieket vessék meg, az éhet és szomjat fel se vegyék s a kinzásoknak hideg vérral nézzenek eléjük. Ilyenkor példákat idéznek és valóban az indiánok hidegvérűsége a legnagyobb veszélyben bámulatra ragad bennünket s nem tudnók azt elhinni, ha nem tudjuk neveltetésüket. A sirás és könyözés gyalázat és szégyen egy indián férfiunál.

Ha az ifju elérte 14 éves korát, akkor igen sok törzsnél szellemi fölavatást nyer, melylyel sajátos szertartás van összekapcsolva s némileg hasonlít a négereknél szokásos serdülés ünnepélyével. Az ifju böjt által készül az ünnepélyre, négy napig csak vizet iszik s naponkint csak vagy három kanál fűtt kukoriczát eszik. E négy nap alatt kerülí a vigvamat s erdőben vagy folyamok mellett andalog, 12 hónapig sem pulyka-, sem tyuk-, sem medve- vagy ozhust nem szabad ennie, valamint sőt sem szabad használnia. Négy hónapig saját tüze van, magának kell ételét készítenie. Minden ujhöld alkalmával négy napig pozdor-, (kigyógyóker, Schlangenwurz) öntelékét kell innia. Készülési ideje végén izzasztó fürdőt használ, mire azonnal hideg vízbe megy. A fölavatás nem mindenütt tart ily sokáig. Az indiánok azt hiszik, hogy ily életmód mellett Manittoval s a többi szellemekkel találkozik a fölavatandó s ezek egész jövő életét föltárják előtte. Izgató italok képzelődését kéjes és hősies honba ragadják s azért a fölavatott ifju büszke önértettel s rendületlen önbizalommal lép férfiu hivatásába.

A vadnép nem oly szellemszegény, hogy a szellemdus művelt népeknek semmi tárgyat sem nyujtana, mely méltó arra, hogy fölötte komolyan gondolkodjunk.

*) A törzseknek egymás közti harcaikban, ha valamelyik egy ellenség egyént elfogott, annak fejéről a bört hajastól lefejtí, ezt nevezem bön y é z ó s n e k. Ezen hajás fejbört aztán diadalmi jel gyanánt viszi haza.

Egy hét története.

Julius 20 kán.

A háboru. — Az én hadi tudósítóm. — A mit úgy is tudunk. — A mit csak mi tudunk. — Három bálí ruha szomorú kilátásai. — A nagy tüz. — Janza új megjutalmaztatása. — A Thales-album. — Tizenkétezer a kőszászor-ból. — Egy neveletlen unoka. — Az állatkerti estélyek. — Egy jövődö-mondó, ha volna. — A csallhatlanság.

Tehát a francia-porosz háboru kiütött, hanem arról nem jó most fennszóval gondolkodni. Az első nagy csata után talán majd a mi kebleink is „luft“-ot kapnak, most azonban még nem lehet egész bizonyosan tudni, hogy mi volna jobb reánk nézve, az-e, hogy a francia a poroszt, vagy megfordítva: a porosz a francziát verje meg, miután az, hogy mind a kettő egyformán egymást megverje, nem igen tartozik a valószínűségek közé.

Legyünk tehát jó barátok, azaz hogy jó barátok se legyünk, rossz barátok se legyünk, semmi se legyünk, nézők, a kik nem mernek sem sirni, sem nevetni, hanem egyik szemünkkel sirjunk, a másikkal nevéssünk, ezt nevezik semlegességnek és ez bizonynyal a legkellemesebb állapot mindaddig, a míg csak benne hagynak, jóllehet már az az eset is előadta magát az életben, hogy az egyszeri asszony azért verte meg a pesztonkáját, mivel azt akarta, hogy daloljon a kis gyermekének.

A semlegesség áldott állapotában mit is tehattünk volna okosabbat, mint azt, hogy mindkét ellenséges táborba külön tudósítót küldjünk ki, oly végre, hogy a legújabb hírekkel kedveskedjenek olvasóinknak a csataterőről; de miután semlegesek vagyunk, és azonfelül még azt is tudjuk, hogy olvasónk különben sem barátjai a puskapornak, annál fogva határozott utasítást adtunk tudósítóinknak, hogy a mi lapunk számára épenséggel ne kockáztassák életüket, hanem inkább maradjanak olyan távol a csatateréktől, hogy Napoleon „Spitzkugel“-jai, a melyekről azt mondják, hogy két mérföldig repülnek, se találhassák meg őket, onnan aztán mindig jókedvvel írhatják a háborui tudósításokat, nekünk pedig csak ilyenek kel- lenek.

És az első hadi tudósítás már meg is érkezett, a fegyvertáncz ugyan még nem kezdődött, de az nem tesz semmit, az első hadi tudósítás azért kezünk közt van már, és szól mint következők:

„Julius 19-kén:“ — mit? Julius 19-kérő! küld nekem az én tudósítóm hadi tudósításokat? Három napig tartott, míg e levél ide érkezett, a tudósítás tehát legalább is négy nappal elébb történt dolgokat tartalmaz, oly időben, midőn a távirida minden némileg nevezetes eseményt néhány óra alatt a világ egyik végétől a másikig repít, mi ujságot hozhat tehát e levél, a mit mi már két nap óta ne tudnánk? Talán azt, hogy Hohenzollern Lipót atyja fia nevében lemondott a spanyol trónról, hogy Napoleonnak ez még nem volt elég, hanem azt kívánta, hogy a porosz király nyilatkoztassa ki, hogy jövőre sem fogja megengedni egy Hohenzollernnek a spanyol korona elfogadását (beh örültünk, midőn két év előtt a hirt vettük, hogy Izabella királynő elvesztette trónját, és ime, ezen trónvesz-

tésnek köszönhetjük a francia-porosz háborut!), hogy Vilmos király nem mutatkozott hajlandónak e nyilatkozatra, és midőn Benedetti, francia nagykövet az emsi fürdőben, a hol a porosz király éppen mulatott, ezt szóba hozta, a király két lépést tett hátra felé és aztán azt mondta Radziewil herceg hadsegédjének, hogy mondja meg ennek az urnak, hogy nincs neki több mondani valója, mire Benedetti meghajtotta magát, sietett haza a fürdői sétányról a szállodába, kifizette a kontót, haza utazott Párisba, elbeszélte Napoleonnak, hogy mikép bánt vele ez a porosz király egy nyilvános helyen; Napoleon elbeszélte e csunya históriát a francia minisztereknek, ezek elpanaszolták a francia senatus és francia kamrának, a senatus és kamra azt mondta reá, hogy ez csunyaság, megszavazott Napoleonnak 500 millió franknyi hitelt és katonát, a mennyi kell, mire Napoleon leült és megírta Poroszországnak a hadüzenetet, aztán kikocsikázott St.-Cloudba, onnan visszatért Párisba a Tuileriákba, maga elé hívatta fiát, a 14 éves Napoleont, megcsókolta — mert nagyon szereti szőke haju és kék szemű fiát, és azt mondta neki, hogy öltözködjék gyorsan, mert elviszi a táborba, de nem ám a chalonsi paradés táborba, a hol mindig csak vak töltéssel lönek, hanem egy igazi táborba, a hol koronákra czéloznak és trónokat lövöldöznek emberfejekkel és embervért ontanak e miatt patakonként — bizonyosan ez lesz e hadtudósítói első levélben.

Vagy — hátha a másik táborból érkezett a tudósítás! Akkor bizonynyal ugyanaz lesz benne, csak hogy más szavakkal. Vilmos, porosz király, a legnemesebb ember, a legnemesebb király a föld hátán, valóságos édesatyja nemcsak Poroszországnak, hanem egész Németországnak, azért vágyódik olyan nagyon, hogy egész Németországot hű atyai karjaiba zárhassa; és a milyen hű atya, olyan békeszerető, csupa békeszeretéből adta ki a rendeletet, hogy a porosz képviselők fogják be a szájukat; mit is ér az az ellenzékieskedés! Csak a kedélyeket izgatja. És hasonlóképp csupa békeszeretéből, megrokoni szeretetéből, meg atyai szeretetéből ohajtotta volna, hogy Hohenzollern Lipót az özvegy spanyol trónnal egybekeljen, és most azt kívánja tőle Napoleon császár, hogy e szép szándékról örök időre mondjon le! Hogyan lehet ezt egy ilyen hű atyai szívtől kívánni? A mi pedig azt illeti, hogy ő Benedetti francia nagy-követnek azt mondta volna, hogy fogja be a száját, az irányzatos koholmány, mert ő azt nem mondta, ő csak annyit mondott Benedettinek, hogy semmit sem mondott neki, nem is mondhatott neki semmit, mert Bismark éppen nem volt mellette, Bismark éppen Varzinban volt a fürdőben, és ha ez nincs mellette, akkor ő semmit sem szokott mondani, és most e miatt hadat üzen neki a francia; így adta elő a dolgot ő felsége az ő hű gyermekeinek, és ezt hallva, az ő hű gyermekei Berlinben és Königsbergben nagyot ugrottak, lekapták fejükről a siphát és fel-fejhajigálták a levegőbe örömeikben és szépen kérték atyjukat, hogy vezesse őket a francziák ellen mérsárszékre, és a hű atya kegyes volt megtenni nekik ezen kérést, azonnal magához hívatta a hallgatag Moltke és Steimnecz tábornokokat és meghagyta nekik, hogy vigyék hát e kedve-

gyermeket a francziák ellen mézárszékre — bizonyosan ez lesz a hadi tudósításban, ezt pedig a mi kedves olvasónőim úgy is tudják már, jobban talán a tudósítónál, sőt még ennél többet is tudnak, nevezetesen azt, hogy a németországi fürdőkről mind haza menekülnek a magyarországi vendégek, mert attól félnek, hogy a hadmivelő felek ott nem lesznek kellő tekintettel a mi semlegességünkre; sőt még azt is tudják, hogy három magyar urhölgy nagy zavarban van a balaton-füredi Anna-bál miatt, mert e bál kedvéért mind a hárman úgy, hogy a másik semmit sem tudott róla, nagy titokban pompás báli ruhát rendelt meg magának, természetesen Párisból, és most ezek a ruhák nem fognak megérkezhetni! Vagy az egyik, vagy a másik hadakozó fél részéről hadi fogságba esnek, és ha szerencsésen keresztül vágják is magukat mindkét ellenséges táboron, a határon fognak letartoztatni, talán meg is vizsgáltatni, sőt talán egymással szembesíttetni is, aztán a vasuti közlekedés is meg van szüntetve köztünk és Németország közt, ha csak, érdem szerint: nem tehernek, hanem személyeknek veszik ott a báli öltözéket, de hát várható-e ilyen józan felfogása a dolgoknak ilyen felfordult világban? már pedig mi lesz a balaton-füredi Anna-bálból e három új párisi öltözék nélkül? Erre természetesen az én hadi tudósítóm nem adhat feleletet, erre talán a hadviselő felek sem gondoltak, minek is olvasnám el tehát az első hadi tudósítást?

De mégis, hogy is mondta az egyszeri zatyafi? Ha már megadtam az árát, hát csak megeszem. Nézzük tehát, mi van a levélben!

„Ma éjjel roppant tűz volt.“ — Hogyan? tehát már tüzeltek volna is már? — „Esti tizenegy óra után egyszerre csak egy lángtenger árasztotta el az éjszakai láthatárt.“ Vagy úgy! Tehát nem fegyvertűz, hanem olyan közpolgári tűz; és valjon hol lehetett ez a tűz? Bizonyynal a konstantinápolyi nagy tűzvészről akar értesíteni, mely a múlt héten ismét valami ezeröttszáz házat és néhány száz embert hamvasztott el a török fővárosban. De hát mit keres az én hadi tudósítóm Konstantinápolyban? Nézzük csak tovább.

„A király-utczában levő nagy olajgyárban ütött ki és ha a derék tüzoltók nincsenek, talán az egész király-utca esik a pusztító elem martalékául. Ezek és Janza, kéményseprő-legény életük kockázatásával keresztültörtetve a tüzön, kinyitották a gyárban levő nagy kazán szellentyűjét, kibocsátották belőle a gőzt, mely ha ki nem bocsátatik, néhány percz múlva okvetetlenül levegőbe röpi az egész égő épületet és akkor kétséget sem szenved, hogy ez egész utca semmivé lesz téve.“

Idáig olvastam hadi tudósítóm levelét, akkor megnéztem a borítékon levő postabélyeget, és „Pest“ volt reá nyomva, tehát az én tudósítóm innen írta az első hadi tudósítást! Így értette a neki adott utasítást, hogy lehetőleg távol maradjon a csatatérektől! Nem rossz gondolat, kivált azon esetben, ha a hadviselő felek is e szép ovatossági példát követnék.

És csakugyan igaza van a tudósítónak. Janza ur bizonyynal nagy jutalmat érdemel önfeláldozási bátorságáért, úgy halljuk, hogy a város már fölterjesztést is intézett a miniszteriumhoz Janza ur megfelelő megjutalmaztatásáért, és nem kételkedünk benne, a miniszterium figyelembe veszi a város fölterjesztését és e szerint rövid időn olvasni fogjuk az ujságokban, hogy Janza ur egy szép érdemjellel diszített föl és — tehetett-e volna ennél okosabbat? Talán bizony azt, hogy módot nyújtott volna a derék Janza urnak, hogy önálló mester lehessen? és általában minek bizni a kormányra olyan ember megjutalmaztatását, a ki a legnagyobb szolgálatot a város-

nak tette? Ezek mind olyan kérdések, a melyekre a mi városunk atyái most nem érnek reá tüzetesebben gondolni, mert most sokkal fontosabb dolgokkal van elfoglalva — az adókivevéssel; aztán nagyon meleg is van most arra.

Igen ám, a nagy meleg! Budának is nagyon melege van, azért nem jár a színházba, azért nem folytathatta a Feleki-pár vendégszereplését a budai nyári szinkörben, volt szép közönség, volt taps és tetszés, de ez mind pesti közönség, pesti taps és pesti tetszés volt, Budától ez mind nem telt ki, még a „Haza“-ra sem volt kíváncsi; mit érdekli őt a „Haza“? Sokkal élvezetesebb neki egy pár pohár ser, vagy egy nagy adag rántott csirke, vagy végre a katonai zene az elip-sen, a miért semmit sem kell fizetni. Én csak arra vagyok kíváncsi, hogyan érzi majd magát az az őseredeti budai polgárság akkor, mikor valósággá lesz az a szándék és Buda Pesttel egy várossá fog egyesíttetni? Avagy talán akkor is megmarad az ő kőkorbéli boldog közönyösségében minden iránt, a mi fővárosi? Az bizony könnyen kitelik tőle.

Milyen különbség van Pest és Buda közt! Itt van közérdek, a mit többek közt az a körülmény is bizonyít, hogy ma reggel Thaisz Elek, főkapitány urnak egy értékes album adott át, értékes nemcsak táblájánál, hanem leginkább tartalmánál fogva. Tizenkétezer pesti lakos aláírása van ez albumban, a mi ha meggondoljuk, hogy Pest városának a legújabb népszámlálás szerint közel kétszázezer lakosa van, annyit is jelenthet, hogy közel kétszázezer ember közül tizenkétezeren meg vannak elégedve Thaisz főkapitány urral, és csak közel száznyolcvannyolcezer lehet más nézetben e részben.

A mi engem illet, én nemcsak megelégedve, de hivatásomnál fogva végzetlen lekötözve is vagyok Thaisz főkapitány urnak, mert sok bajtól mentette már meg szegény fejemet. Mit csináltam volna, ha ő nincsen? Honnan vettem volna tárgyat e rovat számára, oly időben, midőn a világon érdekes embermészárlás, földrengés sat. nem akar végbe menni az én kedvemért? Mennyivel jobb sorsa van a napilapok újdonságíróinak! Ezek, ha a szükség úgy hozza magával, t e r e m t e n e k nagy világeseményeket, kinyomatják egy napra, és ha másnap megezáfolják teremtményük valóságát, annál jobb, van új tárgy, a miről ismét írni lehet, fenntartják a hirt, csak azzal a kis változtatással, hogy az nem nálunk, hanem a Sandwich-szigeteken látta meg a napvilágot, — onnan persze kissé bajos czáfolatot küldeni be hozzánk. Sőt még a vasárnapi tárczairónak is sokkal irigylendőbb dolga van nálamnál, mert a vasárnapi írónak vasárnapi olvasói vannak, a kik minden áron, még az igazság árán is sokszor, mulattatni akarnak, és midőn ez a főczél el van érve, „a mór megtette kötelességét“ és meg vannak elégedve a mórral; de egy ilyen hétköznapi tárczairó, mint én, nem élhet e szabadsággal, nekem csak „valóhű“ hírekkel szabad az olvasó elé lépni, mert az én hireim egytől egyig a jövőre számára téteményezetnek őrizet alá, és már most mit csináltam volna Thaisz főkapitány ur nélkül? De így csak ki kell nyitnom az ablakot, sőt még azt sem kell tennem, csak az asztalra kell nézmem, midőn a reggeli áll rajta. Mi az ott a kávéscésze mellett? Kifi? Lehetetlen, mert ez legfőlebb is egy becsületlen kifinek neveletlen unokája lehet, annyira kicsiny, — ime tehát, mindjárt egy érdekes újdonság Thaisz főkapitány ur kegyelméből, jóllehet ez az újdonság már többször ismétlődött Thaisz ur főkapitánysága idejében, természetesen a nélkül, hogy a kifit azért nagyobb lett volna, mind az én kedvemért.

Azért talán nem csalódom, ha azt mondom, hogy a tizen-

kétezer bizalomszavazók között bizonyos pékek és kávéház-tulajdonosok is fordulhatnak elő. Egy fővárosi főkapitánynak nem albumok és összetoborzott aláírások útján szokás bizalmat szavazni, mert megszavazza azt neki, ha valóban érdemes rá, a főváros közrendje, köztisztasága és közbiztonsága, ezek a dolgok pedig tudvalevőleg mind igen virágzó állapotban vannak nálunk.

Itt vannak például az állatkerti estélyek, ezeknek még eddig semmiféle albummal nem kedveskedtek, pedig mily pompás „szépek albuma“ telnék ki belőlük! és azért mégis mindenki csak szépet és jót mond róla, nemcsak mond róla, de tetteleg igazolja is állítását, a mint azt a múlt hétfői estély is tanúsítja. Mult hétfőn ugyanis az ég hadüzeneti képet mutatott, menydörgött, villámlott és esett, a közönség egy része határozott ellensége lévén a háboruba való beavatkozásnak, szépen otthon maradt, míg egy másik rész, a mely azonban szintén határozott ellensége a háboruba való beavatkozásnak, az eső daczára kiment az állatkerti semleges térre: a fődeles helyiségbe és ott hagyta esni és dörögni az eget és szórni a villámokat és tánczolt oly jókedvvel és lelkesedéssel, a milyent csak valaha egy szép ügy tudata idézhet elő. Bizonyynal ezt lehetne az idej legszebb tánczestélynek mondani az állatkertben, ha ezen állításban egy kis udvariatság nem volna a honnmaradtak, és egy kis jövendőmondás a következő estélyek irányában.

Jövendőmondás! Oh, a ki most a jövendőben tudna olvasni! A ki most csalhatlan volna! Pedig Rómában e héten hirdették ki a pápa csalhatlanságát! Ugyanazon a héten, a melyben a rettenetes háboru kiütött!

— i — r.

Budapesti hírvivő.

••• (A pesti jótékony nőegylet) e hó július 3-tól, augusztus 27-ig terjedő 8 hétre szegényei között leendő felosztásra összesen 2376 frt 56 krt o. é. utalványozott és pedig hetenkint segélyezetteknek 549 frt 80 krt, $\frac{1}{4}$ évenként részesítetteknek 566 frt 76 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 21 új vizsgálatról tettek jelentést. Az egyleti pénztárba befolyt: neh. Weisz Borbála asszony, s volt nőegyesületi választmányi tag hagyatékából 500 frt. o. é. hagyományi összeg, továbbá adományoztatot a budai császárfürdő igazgatóságától 140 db. különféle szabad fürdő jegy; mely adományokért a nőegylet legforróbb háláját fejezi ki.

••• (A képzőművészeti társulat) július 15-diki választmányi ülésének főtárgyát a Batthyányi- emlékre hirdetett pályázat ügye képezte. Hosszabb eszmecserére adott alkalmat, hogy valjon 3 tagu bizottság elégséges-e a megbírálásra, miután a pályaművek közt szobor- és építési tervek is vannak, s így csak egy-egy ítélő esnék mindenikre. A vita eredménye az lett, hogy szólittassék föl a Batthyányi-bizottság, hogy három tagu bizottság helyett öt tagu bizottság (négy hazai s egy külföldi szakférfiből) ítéljen. Nehogy azonban e körülmény késleltesse a Batthyányi- emléké ügyét, a képzőművészeti társulat bizottmánya már előlegesen intézkedett, hogy a Batthyányi-bizottmány akármily válasza esetében az ügy legkisebb késedelmet se szenvedhessen.

••• (Ludwigh János temetése) Bélán nagy részvét közt ment végbe, távolabbi helyekről is küldöttségek érkeztek, hogy az elhunytnak megadják a végtisztességet. Béla előtt a holttestemet nagy sokaság várta s a város nevében a polgár-

mester fogadá. A bebalzsamozott testet aztán kitették közszemlére, s nagy ünnepélyességgel helyezték el a családi sírboltba, Ludwigh neje és két gyermekének porló hamvai mellé.

••• (Kalocsa Róza urnő) jelesül ismert pesti nőnevelőjében mult csütörtökön ment végbe az idej évi vizsga, főt. Török Pál superintendens és nagyszámu diszes vendégkoszorú jelenlétében, a kik bizonyynal velünk együtt igen élvezetesen találták az ott töltött néhány órát; mert lehet-e már nagyobb élvezet a művelt lélekre nézve, mint azon tapasztalat, hogy a jövő nőnemzedék olyképp képeztetik, hogy női hivatásának majdan a legnemesebben meg fog felelhetni! És erről e vizsga valóban erős biztosítékot nyújtott. A növendékek itt jeles tanárok által képeztetnek egyiránt azon ismeretekben, melyek az elmét felvilágosítják és a szívet megnevesítik, tanulnak helyesen gondolkodni, tisztán érezni és szorgalmasan dolgozni, épen olyan meglepők voltak a növendékek kézi munkái, mint feleletük az eléje adott kérdésekre; e jeles nevelőintézet tehát ez alkalommal ujra igazolta országosan ismert jó nevét.

••• (A királyi táblához) kinevezett pótbirák közt két izraelita is van. Ugy tudjuk, hogy a külföldön izraelitákból miniszterek lettek ugyan már, de birák aligha, legalább Angliában — ugy tudjuk — soha. Csak szerencsét kívánunk népszerű miniszterünknek, Horváth Boldizsárnak, hogy országunk szabadelvű gondolkozásának, még a külföldet is megelőzőleg, ilyen bátor kifejezést adott.

••• (Balaton-Füreden) egymás hátán a vendég. A szállások mind elfoglalvák s az bizony megtörténik, hogy kivált magános férfiak, ideiglenesen „meghuzódní“ kénytelenek. A Döry-villa pompás termeiben a kaszinó virágzik. Gyakran adnak művészi és tánczestélyeket. A szini előadásokat rendszeren látogatja valami — tiz néző. Már 600 körül vannak a vendégek, de mi az a külföldi fürdőhelyek látogatottságához képest? A bécsi lapokban kimutatást olvasunk a nevezetesebb osztrák fürdők vendégeiről. Badenben e hó 5-éig 5243, Gleichenbergben 1100, Karlsbadban 9480, Teplitzben e hó 7-kéig 5292 (a turistákat beleszámítva 12,386), Marienbadban 4103, Franzensbadban 3239, Johannsbadban 491 vendég volt.

••• (A n.-várad kolozsvári vasut) megnyitási ünnepélyére a kolozsváriak erősen készülnek. A vasut megnyitási ünnepélyének rendezésével megbizott bizottmány nagy buzgóságot fejt ki. Legközelebbi ülésében azon megállapodásra jutott, hogy a diszebédet a jelen hőségben csak is szabadban lehet megtartani, mivégezt a sétatéri szinkörben egy ideiglenesen fedett helyiséget épített, melyben mintegy 400 terítékre lesz hely. A szállások összeírásával megbizottak jelentése szerint kilátásban van, hogy körülbelöl 300 idegen vendég kellően el fog szállásoltathatni. Az ünnepély egy kis népmulatsággal szándékolatván összeköttetni, t. id. Hincz György ev. lelkész két 40 vedres hordó bort ajánlott fel a nagy közönség számára, a megsütendő ökör felajánlására is alkalmasint találkozni fog valaki.

••• (Egy örült.) E hó 18-kán reggel 10 órakor egy igen előkelő kinézésű, feketébe öltözött uri ember lépett be egy pesti orvos lakására. Az orvosnál épen több barátja volt látogatóban, hanem azért szívélyesen helyet mutatott, mit az elegánsan öltözött ur nem akart elfogadni, míg mindnyájan el nem távoznak. Az orvos semmi rosztat nem gyanítván, körte barátjait, hogy menjenek el. Midőn senki sem volt a szobában közülök, az idegen ember az ajtóhoz lépett, bezárta, aztán két

revolverrel közeledett az orvos felé. Az orvost roppantul meglepte ez a vakmerőség fényes nappal. „Uram! én a szerb fejedelem gyilkosa vagyok, kit halálra üldöznek s fölakasztanak. Könyörüljön rajtam s öljön meg. Ha nem, én önt ölöm meg!“ mondá az elegánsan öltözött. Az orvos ekkor szeméibe nézett s azonnal észrevette, hogy tébolyodott. Kérte tehát, hogy adja át revolverét. Az idegen azonnal átadta s kérte, hogy halála után tartsa meg emlékül. Ekkor az orvos, minden zaj kikerülése végett mérget ajánlott, s bizonyos erős szerrel elbódítván a tébolyultat, bevitte a tébolydába. A szerencsétlen egy belgrádi orvos.

++ (Hirtelen harag.) B. földbérlő Dráva-Tamsőiban béresei egyikének engedetlenségén annyira felindult, hogy dühében megragadott egy dorongot s azzal úgy föbe ütötte, hogy az összerogyott és daczára az orvosi segélynek, 10 óra múlva meghalt. A bérlő önmaga jelentkezett a megyei törvényszéknél. A bérlőt különben igen jó, nemes szívűnek mondják. Így a múlt évben saját élte veszélyeztetésével kihuzott egy négy éves leánykát a Drávából. Egyedüli szerencsétlensége a hirtelen harag.

++ (A pest-lipótvárosi bazilika) a főváros e legnagyobb árvája, a kupola ledőlése óta nem igen épül, sőt falai romlának az idő fogai alatt. Az építő bizottság ennél fogva folyamodott a kultuszminiszteriumhoz, hogy utalványozza az e czélra évenként szánt 40,000 frtot, mivel a város évi segélyével (10,000 frt) keveset lehet lendíteni. A miniszterium pedig azt felel: Nagyon ohajtja ugyan e templom fölépítését, de a meddig a város több segélyt nem ad, addig ő sem utalványozza a kért összeget. Ennél fogva a templom marad úgy, mint van, s ki tudja: meddig? Mert a város nem adhat többet, sokféle vallásu lakosai ugyanis eléggé terhelve levén már különféle adókkal. Végre is megint csak a gazdag főpapság jut eszünkbe, mely templomok és iskolák gyámolítására kapta nagy birtokait.

++ (A francia-porosz háboru) alkalmából már volt egy előrsi ütközet. — Budán e hó 18-kán ugyanis egy bajor születésű kézműves budai születésű kézműves nejével összekapott a felett, hogy minek csatlakozott Bajorország Poroszországhoz. A kézműves — e derék kultur-gyermek — annyira dühbe jött, hogy nejének egy jó nagyot ütött a szájára. A menyecske erre mindent a férje fejéhez csapkodott, a mi csak a keze ügyébe esett, azután otthagya a faképnél, hogy ilyen emberrel egy fedél alatt nem lakik.

++ (Olvasóink emlékezni fognak) azon, a mivel köröket annak idejében bejárt hirre, hogy néh. Bónis Barnabásné szül. Pogány Karolina modai birtokából 100 holdat Tompa Mihály koszorús költőnknek hagyományozott. A végrendelet erre vonatkozó szavai így szólnak: „Tompa Mihály koszorús költőnk s barátom fiának, vagy ha gyermeke nem maradna, a magyar akademiának.“ Mint tudjuk, szegény Tompa, miután elveszté mindenkijét, elhunyt, s e szerint a kérdéses 100 hold a magyar akadémiát illetné. Most azonban előáll Tallián Pál, mint „szerződési örökös“ s az egész hagyatékot követeli. Ha megnyeri pörét, akkor az akadémia elveszti a 100 holdat, a nemzeti színház nyugdíj intézete, melyről a boldogult örök-hagyó szintén gondoskodott, 1000 frtnyi hagyományt.

++ (A bécsi munkáspörben) Oberwinder 6, Scheu, Most és Pabst 5 évi súlyos börtönfogságra ítéltettek felségsértésért, 9 más nyilvános erőszakoskodásért 2—6 havi fogságra. Oberwinder és Most a császári államból kiutasítottak. A bírák felségsértők képen ítélték el őket, míg a védők szerint csak rajon-

gókul, azaz szociáldemokratáknak mutatták be őket, és azt állították, hogy jövendő idő, midőn a szociál-demokrácia ép úgy általános polgárosodási elv lesz, mint most a vallásbeli türelmesség, melyért pedig kétszáz év előtt elégették az embert.

++ (Az egyetemi fűvészkert), mely a közelebbi hőség és aszály miatt már-már elveszté nyári pompáját, nagy átalakulás küszöbén áll. B. Eötvös közoktatási miniszter gondoskodása folytán ugyanis vízvezetéket nyer, s az erre vonatkozó munkálatok a kertben máris nagyban folynak. A miniszter ur nagy kedvelője a virágoknak, növényeknek, s ha ideje engedi, gyakran tesz sétát a fűvészkertben. Ugyancsak az ő utmutatása szerint a kert középpontját elfoglaló jelentéktelen márványemlék helyére vízmedenczét állitanak, szökőkuttal; s e medencze egyszersmind kiindulási pontját fogja képezni a csatornáknak. Ezek folytán remélhető, hogy az egyetemi fűvészkert jövőben nagyobb vonzerővel lesz tán a közönségre is, mint eddig volt.

++ (A nagymező-utczai) „Orpheum“-ot (a terézvárosi templom mellett,) sokan látogatják. Igen csinos mulató és esteliző hely is ez. Első udvarában nem kell fizetni, a másodiknak közepén áll a zenekar helye, a néző és étkező tér, jobbra-balra 12—12 páholy, megannyi folyondárral befutott lugas, s mindenikben terített asztal. Vannak fődött helyek is bőven, az eső ellen. Sokan járnak e helyre, hallgatva az apró vigjátékokat (ezek mind németek), a négy svéd nővér buskomoly nemzeti dalait, a mint egy rúdon feje tetején állva sört iszik, pisztolyokat süt el, stb. Ballet is lesz s legközelebb „Irma“ czimű vigjátékot adnak elő. Az ily mulató helyeket (melyekben mindenütt németül játszanak) annyian látogatják, hogy a színházak ma-holnap egészen kimennek nyáron át a divatból.

++ (Rózsás napló.) Pappus József, aradmegyei ifju földbirtokos, e napokban jegyzé el Kovács Ilonka kisaszszonyt (magyar gőzhajózási főügynök leányát), ki az állatkerti nőestély egyik kedves rendezője volt.

++ (Vegyes hírek.) A császárfürdőben július 27-kén szerdán, az Eszterházy-képtár megvételének javára tartatik zártkörű bál és zeneestély, melyre sok körültekintő figyelemmel készülnek. Családi jegy ára 5 frt, belépti jegy 2 frt; a bál zártkörűsége felett jónévű bizottság örökösök. — A pesti fővármház építéséhez 5 kisebb ház kisajátítása lett volna szükséges. Mivel azonban a tulajdonosok túlszigazott követelése miatt a kisajátítás nagyon sokba kerülne, inkább megváltottatták a tervet s így most hosszukás négyszög alakban fogják építeni a vámházat. — A lerombolt német színház helyét az Erzsébet-téren a városi tanács határozata folytán egészen be fogják ültetni. — A népszínház telkén ősszel kezdik építeni a keleti vasutársulat palotáját. — Vállalataink és vasutainknál számos porosz technikus, mérnök sat, volt alkalmazva. Ezek jó nagy része, a honvédelmi szolgálatra felhivatva, most egyre-másra elhagyja eddigi állomását, mi nem egy vállalatnál igen érezhető hiányt okoz. — A Tököly-emléket, mely Ismid-ben (Nicomedia) százados platán, jávor és hársfák alatt jelzi a nagy bujdosó hamvait, közelebb vasrácsosozattal vették körül. E szerint e történelmi emlék, melyen néhány év óta sokat rongáltak, mentve van. — Pakson e hó 10 kén a villám egy negyedóra alatt 15-ször csapott le, egy házat fölgyújtott, a távirtdában sok kárt tett, s ugyanaz nap a jég Szegszárd szőlőinek egy részét elverte. — Kozina Lajos, rákos-palotai postamester, 4719 frtot elsikkasztva, mult pénteken megszökött. Az illetőt még előtte való nap látták. Azt hiszik, hogy Kairó felé vette

utját. Kozina 58—60 éves. — Türr tábornok közelébb Bécsben volt, többszörösen értekezett gr. Beusttal s ezután elutazott Flórenczbe. — A cairói híres állatszallító Berlinbe nagy mennyiségű állatokat szállítva, pár napig Pesten időzött, mit a pesti állatkerti társulatsietett felhasználni s megvett 2 hyénát, 2 sakált, 5 gazellát, 1 nagyobb és 8 kisebb majmot, 1 egyiptomi saskeselyüt, 1 afrikai menyétet, 4 kakadut, 10 papagályt, 6 görényt, 2 veres és 2 fehér nagyfült rókát. Az állatkert látogatóira tehát szép meglepetés vár.

Gazdasszonyoknak

Gőzbe főtt dinnyehéj.

A jó sárga dinnyének bélét és külső héját le kell nyesni és a kemény zöldes részét tetszés szerinti darabokba vágni, megmérni, és ugyanannyi cukrot is elkészíteni.

Három rész víz és egy rész jó borecsetben a dinnyedarabokat fel kell forralni, aztán szitára öntve hűlni hagyni. Ez alatt a cukrot vastagra be kell főzni, a dinnyehéját belévetni és vagy egy negyed óráig benne főni hagyni, aztán ugyanazon edénybe, 24 órára hűvös helyen befödve eltenni.

Három nap egymásután a cukros levet le kell szűrni a dinnyéről, felforralni, a dinnyehéjra önteni és félre tenni. Negyed nap a dinnye szeleteket kis üvegekbe kell rakni, a cukros levet reáönteni, pergament papírral vagy hólyaggal bekötöni és, mint a többi gyümölcsöt, gőzben kifőzni.

Czitrom héjat vagy szegfű szeget tetszés szerint e befőttbe lehet adni.

J. Eliz.

Divattudósítás.

Multkor is említettem, hogy kivált utcai öltözékekre legkedveltebbek a szerény barnás szürkés sat. színek. E héten annyi igénytelen öltözék készült, még két színből is, hogy nem hagyhatom azokat említetlenül. Így például igen csinos volt egy könnyű barna tafotából készült alsó ruha, melyre egy nyersselyemszínű (sárgás) battist ruha volt véve. A fekete ba-rége, mohair, crépe, mosambique sat, ruhák is igen divatosak e nyáron, és hogy a gyász lehangoló jellegét ne tüntessük fel, ugye ruhák színes tafotafodrokkal, szegélyekkel, rojtokkal diszittetnek. Fekete és szürke grenadinból összeállított ruhák, vagy fehér és feketék kivált félgyász öltözékekhez állítanak össze. Egy csinos félgyász öltözék fekete granadinból készült, az alján felváltva egy keskeny szürke és egy fekete fodorral diszítve. A szürke tünikven is két sor fodor volt valamint a bő ujjakon is az látszott. Ez öltözékhez tartozó fekete szalmakalap egy szürke tollal és egy fehér virágbokréta-val volt diszítve. Fiatal leányok a fekete szalmakalapra fehér tarlatanfát tyolt viselnek, fehér rózsabokrétaival feltűzve. A félgyászhoz való napernyők többnyire feketék, fehér csipkével fodrozva, a keztyük pedig szürkék, fekete ki-varrással.

Idősebb nők gyakran emelnek panaszt a mostani divat fiatalos jelleg miatt, és csakugyan nehéz is nekik mindig az illőt és czélszerűt eltalálni. Tuijajdonképeni törvényt itt nem lehet alkotni, csak általánosságban a hölgyek izlésére és finom tapintatukra bízni, a mely megsugja nekik, hogy az ő szoknyájuknak nem csak valamivel egyszerűbbnek, de bővebbnek és hosszabbnak is kell lenni. Az idősebb, azaz nem fiatal nők kalapjai is valamivel nagyobbak mint a fiatal nőkéi és hátul bővebb csipkézettel vannak diszítve, úgy hogy hátul a fejet és nyakat egy kissé beárnyalja.

Mai mellékletünk egy bő otthonka, vagy zubbonyka szabásmintájából áll. Ez otthonkák kivált reggeli és házi öltözékekhez igen kedveltek és kényelmesek, és legtöbb esetben a ruha szövetéből készülnek, leg-hátul és az oldalon egy arasznyira nem kell az előrészt a hátrészhez varrni, hanem nyitva hagyni, és a ruha szövetéből készült rüchekkel körülfodrozni.

z első szám az előrészt, a második a hátrészt és a harmadik a bő

ujj felét jelöli. E bő ujjak most nem csak ez otthonkákhoz, hanem magas derekúhoz is igen divatosak, és azért siettem ezen szabással is kedveskedni t. előfizetőimnek.

—V—

Számrejtvény.

Csernó Vörös Erzsébettől.

- 1, 6, 9, 3. Egy itcze s hatszáznyolcz ezredrész akó ;
7, 8, 12. Átkozza sok nógrádmegyei utazó ;
9, 8, 10, 11, 12. Ékes nagyméltóság, de már hire van csak ;
1, 4, 12. Sovány kegyeret ad sok ügyvéd uraknak ;
5, 2, 12, 3, 4. Tő volna, de vize elpárolgott régen ;
5, 8. Nyáron hüselőt, meleget ad télen ;
1—12 Fényes volt aczéla, tolla még ékebb,
Kora elhunyta pedig e hazán orvosolhatlan seb.
Megfejtési határidő : augusztus 21-dike.

—s—

A f. évi 26-dik számban közölt számrejtvény értelme : „D' Arc Johanna.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be :

Fiedler Ottilia, Havasy Jolán, Szabóky Erzsike, Darázs Fanni és Irma, Geher Antalné, Csernó Vörös Erzsébet, Marosy Emilia és Herminé Takács Betti, Brocken Kovács Emma, Ivády Anna, Horváth Emma, Török Zelma és Gyöngyike, László Károlyné, Halmay Ilka és Berta, Kanyurszky Matild, Dubányi Róza, ifj. Bagi Józsefné, Fenczik Vaszőcsik Mária, Pásztélyi Danielovich Emilia, Tell Mari, Vajda Szerafin és Ilka, Kühnel Ignáczné, Gellér Jánosné, Tormássy Mari, Tóth Lajosné Filep Zsuzsanna, Gyulasy Mária, Kármán Luiza, Fehérpataky Ottilia, Anisits Antónia, Zsigray Istvánné, Váczy Nagy Victória, Jeszenszky Aranka, Sváby Izabella, Szepessy Szilágyi Lidia, Kalos Erzsé, Benedikovics Róza, Szávits Ilona. Andreaszky Juliska, Szapper Janka, Varga Lóra, Sipos Lászlóné, Nagy Katalin, Szerednyei Emma, Madarassy Anna, Szénássy Mari és Julcsa, Kolozsváry Ida és Róza. Szűcs Berta, Tabak Mariska, Erdensohn Emilia, Baross Szibelt Emma, Szilassy Pázmány Biláné, Boros Nina és Róza.

—m—

A 25-dik számban levő számrejtvény értelmét utólag be küldé :

Tabak Mariska, Baross Szibelt Emma, Szilassy Pázmány Béláné Boros Nina és Róza.

—s—

A havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek :

- 1) Szepessy Erzsike : „A régi jó táblabirák,“ Jókai regénye
- 2) Gál Kálmán : Dobó László költeményei.
- 3) Jantsó Matild : Palotási János zeneművei.
- 4) Ivády Nina : Mezey József költeményei.

A nyeremények — szives üdvözetem mellett — már postára vannak adva.

—m—

Tartalom.

A menyasszony, Rónaszék től. (Vége.) — A csata előtt, Lauka, Gusztávtól. — Egy barátom története, Sárváry Elektől. (Folytatás) — Egy anya, Kenézy Csátártól. — Izlandi levelek, Gozsdú Elektől. — Jellemvonások az északamerikai indiánok családi életéből, Környeitől. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon : Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve : egy bő otthonka szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos : Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Félévre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi mellékletért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr</p>	<p>31. sz. Julius 31-kén. 1870.</p>	<p>Havonkénti színesített dívatképpel, minden szükséges hímtelrajzok- kal. Évenként két történelmi mő- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész, a mellék- meghozatala félévi járulékos kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	--	---	--

Európa két leghatalmasabb nemzete halálos fegyverrel kezében tört egymásnak, a polgárosodás verejtékes vetéseit véráradás fenyegeti, a félvilág megrázkodtatott a halálszóró érezesövek kiszögezéseitől és ezen általános rémes aggodalom közepett én egyik jeles művésznőnk arcképét mutatom be hölgyeinknek! Miért nem inkább valamely francia vagy burkus tábornok arcképét? MacMahon, Bazaine, Canrobertet a francziák közül, vagy Moltket, Hervarth von Falkensteint, Vogel von Bittenfeldet. (Bocsánat, ha talán egyik-másik nevet nem jól irtam

Felekiné.

ki, de a hadászati nagyságok sehogy sem tudnak a fejembe menni.) Ki törődik most a művészettel? És e kérdésre én azt felelem, hogy ki más, mint mi nők? Épen azért, mert más nem igen törődik most az égnek ezen szelid leánykáival, kell nekünk annál többet törödnünk velük. Azért osztotta ki a bölcs gondviselés két részben az emberi tulajdonokat, adván a férfinak a nagyobb részt az erőből és a nőnek nagyobb részt az érzésből, hogy midőn az erősebb rész a szív világából kiragadtatik, a gyöngédebb rész annál buzgóbban serénykedjék a szív nemes vi-

rágainak ápolásában, hogy az erkölcsök el ne korcsosodjanak és a polgárosodás előrehaladása fönn ne akadjon. Így megértvén hivatásunkat és ekként hiven teljesítvén kötelességünket, nincs mit sajnálkoznunk a fölött, hogy megtagadtatott tőlünk fegyveres kézzel szolgálni az emberiséget. Még a hazavédő szent harcokban is nem sebeket ütni, hanem sebeket kötözgetni a gyöngé, puha női kéz kötelme, mennyivel inkább akkor, midőn a háboru furiái idegen földön lobogtatják pusztító fáklyáikat és a sebek, miket égetnek, nálunk nem a testeiket, hanem a lelkeket üszgösinhetik meg.

Ennyit általában tájékozásul és most még csak azon kérelem, hogy miként a politikai, ugy a háborui viták gyönyöreit engedjük át a férfiaknak; sokat ugyan ők sem értenek belőle, valamivel azonban mégis csak többet értenek nálunknál, érzük be tehát azzal, hogy megtudjuk, ki hol és mikor verte meg a másikat a két ellenség közül és ha történetesen éppen azt találnák megverni, a ki hitünk szerint erőnek erejével ember-vértengerben akar megfürödni és annál fogva azt hisszük, hogy egy kis verés neki is jól esik, de nekünk sem árthat, már t. i. az ő megveretése, ám feledkezzünk meg arról, hogy tulajdonkép nem az veretik meg, a ki a verést igazán megérdemli, hanem egyik felül csakugy, mint a másikon a nép, azok a milliók, a kik egymásnak soha semmit se vétenének, a kik boldogok volnának, ha a művelődés és munkásság útján békén haladni engednék őket a polgárosodás felé, mondom feledkezzünk meg egy perczig arról, és örüljünk — már a mennyire azt a semlegességi állapot engedi — az igazságos ügy győzelmének, de ne feledkezzünk meg a mi tulajdonképi hivatásunkról, a szívvilágban reánk bízott nagy munkákról, és most beszéljünk inkább a mi kedves művésznőnkéről, a kinek arczképével ezuttal kedveskedem.

De mit mondhatnék itt olyast, a mit olvasónőink ugy is ne tudnának már róla? Hogy gyönyörű szinpadai alak, csupa kellem, báj, szépség és elegancia? Mindezt már százszor elmondták róla és a ki csak a szinpadon látta, egyetért velünk e részben. Mikor a szinpadon megjelenik, minden tekintett ő feléje fordul és aztán nem is fordulhat el többé tőle, meg van fogva, megigézve ép ugy az alak fenségétől, az öltözék választékos izletességétől, mint üde szép barna arcától, fekete gyémánt szemétől, bensőségteljes meleg hangjától. Vagy azt mondjam el, hogy milyen jeles művésznő? Azzal sem mondanék semmi újat. Olvasónőim közül igen sokan látták és a kik még nem részesülhettek e ritka műélvezetben, akárhányszor olvasták már, hogy mennyire el tudja e jeles művésznő ragadtatni a közönséget, hogy a sziv nemes érzelmeit olyan közvetlen, meleg bensőséggel, olyan hű valósággal és művészi tisztasággal ki tudja fejezni és alakokba összefoglalni, mint nálunk senki; e részben is tehát semmi újat nem mondhatnék.

Egyet azonban még sem sokan tudnak még hölgyeink közül, olyan tulajdonát, a mit a kritikusok nagy serege nem tud, talán nem is érdekli őt valami nagyon, azon hiszemben, hogy az a tulajdon nem éppen kiegészítő része az igazi művészetnek, holott pedig az én igénytelen nézetem szerint ez a tulajdon a legfontosabb tényezők egyike a szellemi alkotásokban.

Ugyanis rendszeren azt állítják, hogy a művészet az eszmény felé törekszik és minél jobban bírja a művész azt megközelíteni, annál dicséretesebben felel meg hivatásának. Ez áll, hanem másfelül kétséget nem szenved, hogy az eszmény csak képzeleti lény és azért, a ki csupán csak az eszményi világból merít, az rendszeren hova-tovább messzebbre távo-

zik a valótól és annál fogva minél messzebbre távozik a valódi művészettől, melynek egyik multhatatlan kelléke az élethűség. Tapasztalni azt a művészet majd minden ágában, de talán sehol sem ötlük ez annyira szembe, mint a színművészetben, a hol az alkotási anyagot élő érzelmek képezik és a hatás a közvetlenségre van szorítva. Azért tapasztalni itt leggyakrabban, hogy sokszor egy szó, egy mozdulat az egész alkotás hatását rontja meg, vagy azért, mert a valóság határán tulcsapong, vagy pedig azért, mert innen marad rajta, a művész nem találja el az érzés kellő közepét, mert az érzést is csak képzeletből ismeri, holott az érzést nem a fejben, hanem a szivben kell bírnia, és nem a fejben hanem ez életben gyakorolnia, és azon mértékben, a mint azt igazán gyakorolja az életben, közelítheti meg a valódi tökélyt a művészetben, képzelete és alkotó-erejének segítségével.

Nagyon messzire vezetne el kedves tárgyamtól, ha tovább fejtegetvén e nézetet, ki akarnám mutatni, hogy ez a hazug érzés mint árulja el magát itt egy élelzláplában, ott egy kötet költeményben, másutt meg egy beszély-füzérben, egy zeneműben és a többi, és mint tévesztik el ép azért hatásukat e művek, mert szerzőik csakis képzeletből ismerik az érzést, a mivel hatni akarnak, de igazán érezni nem tudnak. A helyett idézek egy példát. Van egy költőnk, a ki bármit írjon is: prózát nagy verset, országgyűlési beszédet, vagy humoreszket, mindig egyaránt kapja meg a szívet, a legegyszerűbb színekkel igazi művészi hatást tud előidézni, ez a költő Tóth Kálmán, mert bármilyen alakban fejezze is ki eszméit, az érzés bennük nem hazug, hanem valóság, nem képzelet, hanem benső élet.

Ugyan így van ez Felekiné művészetével, bármit és bármiként játszszék is, van valami játékában, a mi közvetlenül a szívet kapja meg és az a valami nem más, mint az igaz érzés. A mit más valaki a képzelet lombikjában, hideg uton kénytelen kipárláznai, azt ő közvetlenül szívéből szöken teti föl, melegen és szingazdagon, igen, mert a sziv tele van nemes női érzésekkel, és e nemes érzéseket ő folytonos gyakorlatba tartja; ez a nagy művésznő, a kiről, ha a szinpadon látjuk, azt hinnők, hogy a babérkoszorun kívül egyéb boldogságot nem ismer, nem kevésbbé boldog gyermekei körében; a milyen jeles művésznő, olyan hű és gondos anya, azért találja el mindig az igaz érzést művészi alkotásaiban és azért tud ugy igazán a szivre hatni.

Emilia

Könyveseppek

kis leányom sirjára.

Ohiotól.

I.

Már adtad, mért vetted el?!
Mit nyertél e kis élettel?
Te l'ura a magas égnok — —
Én a földön csuszó féreg . . .

Meggyilkolni egy piczi lényt!
Ki még örült s játszott imént . . .
Mi okod volt ily boszura?
Én koldus! . . . Te világ ura!

Egy fűszállal több a róton,
Egy angyallal több az égben,
Neked mindegy, — ah, do nekem!
Kinek ő volt szent mindenem!

Vagy tán bölcs szemed belátta,
Mily zord jövő várna rája!
S gyöngéd lelke hogy ne fájjon...
Könyörültél a virágon. —

És elvetted, a mint adtad,
Legyen áldva nagy hatalmad — —
Most csak egy, mit kérek Tőled,
Oh! szeresd úgy, mint én őtet!

S ha engem is hí az óra...
Ó mint bimbó, én kórója,
Keljünk új életre megint,
Az ős világ Phönixeként!

Egy barátom története.

Elbeszélés,

Sárváry Elektől.

(Folytatás.)

A tábornokné egy fiatal özvegy kacszárságával fogadott, a leány ellenben komoly hidegséget, mondhatnám büszke tartozkodást tanusított irányomban s ha olykor hozzá szóltam, elfogultan s kimért rövidséggel válaszolt.

Arra nézve mindjárt tisztában voltam magammal, hogy az annyira dicsőített Adél iránt mindent éreztem inkább, csak szerelmi vonzalmat nem; hidegsége ellenben nem kis mérvben sérté hiúságomat, s ha éreztem egyelőre iránta valamit, az nem lehetett egyéb, mint boszuság, sőt gyűlölet.

Mihelyt az illem szabályait nem sértve, odahagyhattam új ismerőseimet, azonnal visszavonultam körükből s bementem a kártyázószobába, hol az öreg urak whisztevezve tölték az estét. Csakhamar fölszólították egy üres hely elfoglalására és én leültem, a tánczterem felé se nézve többé.

A theát és étkeket az öreg uraknak egy szomszéd teremben szolgáltatták föl és én velük étkeztem.

Ejféltájban megnyílt a kártyázószoba ajtaja s az özvegy tábornokné sógorát és gyámfelügyelőjét felhívta, hogy a kocsi már a kapu alatt áll és ők kíséretét igénybe akarják venni.

Míg az öreg ezredes a játszmat bevégezte, alkalmat vett magának a szép özvegy nyájas dorgálással szememre vetni, hogy fiatal létemre a táncztermet elhagytam, hogy az öreg urak közt keressek kárpótlást az unalomért, melyet a fiatalok körében tovakergetni nem tudtam.

A hogy hamarjában tudtam, mentegtettem magamat. De az özvegy kérlelhetlen volt.

— Bogaméry! — én önt büntetni akarom e tetteért; annál fogva a holnapután nálam tartandó „jour fix“-en jelen kell lennie, hol a fiatalság feles számmal fog megjelenni. Nálam azonban a kártyázószobának híre sincs; ott csak tánczolni kell!

— Elfogadom e kegyes büntetést, melyet nagysád mért reám, — viszonzám, — mert az méltányos és épen nem terhelő reám nézve.

IV.

Alig vártam, hogy Balázsfalvyék estélyéről hazaérkezve, álomra hajtsam fejemet.

Azt hittem, azonnal lezárom pilláimat, azonban csalódtam, a gondolatok egymást kergették agyamban.

Hasztalan igyekeztem fejemből kiverni a szöke leányka emlékét. Lehunytam szemeimet, hogy káprázatában ne tűn-

jék elém a lenhaju Adél. Megjelent az lelke káprázatában. Sértett hiúságom mindig és mindig előidézte ez alakot.

E hölgy rokonszevét meg kell nyernem! — szóltam végre magamban s ezzel mintegy megkönnyebbülve szenderedtem el hajnal felé.

Másnap elmentem a könyvtárosokhoz s a mennyi értekezést csak találhattam egyik másik írótól a nők természetéről s szokásairól, mind megvásároltam. Elővettem Gallt, Lavatert s az újabb kor phrenológjait. Tanulmányozni akartam Adélt, hogy hódítási terveimet a szerint intézhessem. E kemény, hideg szív fagyát, melyet még senki eddig föl nem olvasztott, akartam fölmelegíteni.

Elhatároztam magamban, hogy jobb, kiválóbb tulajdonaimat a tábornokné estélyein megkísérlem értékesíteni, az özvegynél, vagy bárkinél, az nekem úgy is mindegy volt csak Adélt fogom mellőzni s hidegségét hasonló hidegséggel viszonzni.

A fiatal özvegy: Ritter tábornokné estélyén ígéretem szerint megjelentem.

A legnagyobb szívélyességgel fogadott a nő.

Hévvvel vittem ajkamhoz kis fehér gömbölyded kezét és ő megérkezése fölött való örömét gyöngéd kézzorítással viszonzta.

Adél előtt feszes hidegséggel hajtám meg magamat és rövid, szokásos frázisban fejezve ki viszontlátási örömemet. Odább mentem, hogy többi ismerőseimet is üdvözöljem.

Az első négyesre a házi asszonyt kértem föl. Szemközt velünk Vilmos állott Adéllal. E hölgy mintha egészen megváltozott volna pár nap óta. Arczáról egészen eltűnt ama visszariasztó hidegség, melyet Balázsfalvyék estélyén tapasztaltam s annak helyét bizonyos szomorúsággal vegyült szórakozottság látszott elfoglalni. Alig adott egy-egy rövidre mért választ tánczosának csevegéseire.

A mint az első táncznak vége lett s a tábornokné helyére visszavittem, a társas illemnek eleget tenni akarva, a házi kisasszonyt kértem föl a jövő tánczra.

Adél daczosan tekintett rám s aztán így szólt:

— Köszönöm fölhívását, de sajnálom, hogy kénytelen vagyok azt el nem fogadni, mivel ma nem fogok többet tánczolni... Nem jól érzem magamat... .

Néhány percz múlva Adél eltűnt a tánczteremből.

A társaság hasztalan várta visszatértét. A tábornokné nyugtalankodni kezdett hosszas kimaradása miatt s maga ment fölkeresésére.

Csakhamar visszatért azzal a hírrel, hogy Adél hirtelen rosszul lett és lenyugodott; de azért kéreti a társaságot, hogy miatta legkevésbé se nyugtalankodjék; egy kis fejfájás, mely reggelig elmúlik... annyi az egész... .

És a társaság tovább mulatott.

Ismerték már Adélnak szeszélyeit s különczkodéseit. s többen voltak olyanok a vendégek közt, kik az egészséget kiszámított hatásvadászatnak és szeszélynek tartották.

Én azonban Adél távoztával minden jó kedvemet elvesztém, a nélkül, hogy kedvetlenségem okát képes lettem volna magamnak megmagyarázni.

Összehasonlítám azt az Adélt, ki pár nappal azelőtt Balázsfalvyéknál oly vidám, szeszélyes, követelő és büszke volt, azzal az Adéllal, ki két nappal később saját házi körében oly melázó és szomorú volt, és oly egyszerre hagyta oda a társaságot. Sejtelmem azt sugta nekem, hogy e leányka neheztel rám, talán gyűlöl is, de hogy miért, — holott csak kétszer

láttuk egymást az életben — azt egyáltalában meg nem fejthetém.

Még erősebben föltettem magamban, hogy keresni fogom az alkalmat kiengesztelésére.

V.

Pár nap mulva reconnaissance-visitet tettem a tábornoknél.

Egyedül találtam Adélt, ki himzőkeretére hajolva, foglalatoskodott. Szemben vele a társalgóné ült.

Beléptemkor kissé zavarodva állott föl s gyöngéd főhajással fogadta köszöntésemet.

— A mama épen kikocsikázott — szólt közönyt színlelve, — azonban rövid idő mulva visszatér; tessék helyet foglalni. Leültem a kimutatott székre.

— Örvendek, — szóltam — hogy Adél kisasszonyt ismét üde egészségben üdvözölhetem. Nem is tudja kegyed, mily általános részvétellel volt tegnapelőtt a társaság, hirtelen roszulété miatt.

— Egy fecske nem hozza el a nyarat! — szólt a hölgy, fölvetve szemeit munkájáról s kémlelve jártatá azt végig rajtam. — Hol annyi szép fiatal hölgy volt jelen, ott egy igénytelen leányka távolléte miatt a társaság mi hiányt sem érezhetett.

— Ha a tavasz virágait egy füzérbe kötjük, s kifeledjük a virágok legékeesebbjét: a rózsát, valjon nem azonnal feltűnő-e a hiány? — szóltam.

Adél mintha nem hallotta volna megjegyzésemet, hirtelen a himzéshez való selyem-szálak közt kezde keresgélni s azután a társalgónőhöz fordult.

— Kisasszony, — nem lenne kegyed oly szives, szobából egy csomag piros selymet előhozni?

A társalgónő meghajtva magát, fölállott és sietett urnőjének ohaját teljesíteni.

Én elértettem szándékát. Nem akarta, hogy párbeszédünknek bárki is tanuja legyen. Azt kelle hinnem, hogy ezt a távozott hölgy is elérte, mert sokáig nem találta a kijelölt tárgyat s nekünk alkalmunk volt a párbeszédet zavartalanul folytatni.

— Ne ítéljen ön meg kíváncsiságomért, — szólt egyszerre Adél halkal, miközben tejszin arcát biborpirosság lepte el, — de lássa én oly roszul vagyok nevelve . . . el vagyok kényeztetve, s szinte megszoktam már, hogy mit sem tagadtak meg tőlem . . . Mondja csak ön . . . hogy is fejezzem ki magamat . . . rokonszenvez ön mostoha anyámmal? . .

A kérdés váratlan volt előttem s főleg naivsága lepett meg.

Hirtelen egy gondolat támadt fel bennem. Hátha a hölgy talán kedvel s féltékenység ébredt föl benne mostohája ellenében? Pár pillanat mulva rendeztem gondolataimat és így szóltam:

— Adél kisasszony mamáját kétségkívül tisztetem, de a mi főleg idevonz, ez nem csupán a tábornoknő, hanem kegyed Adél kisasszony! . .

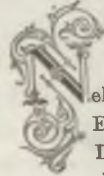
— Én? — kiálta föl Adél a meglepetés hangján. — Ezt valóban távolról sem gyanítottam, — szólt gunyos czélzással, — hiszen ön főfigyelmét különösen mostohámra fordítá és irántam való viselete épen nem igazolja előbbi állítását.

Ah! — gondolám, — most már kezdem a rejtélyt megfejtteni. Adéltól a sértett hiuság és önérzet tört ki. Ő tehát neheztelt, mert mellőztetve látta magát,

— Nagysád! — válaszoltam — a látszat gyakran csal. Ha nem közelithettem meg, tulajdonítsa azt részint ama körülmenynek, hogy sokkal inkább körül volt véve az udvarlók seregétől, mintsem egy csaknem egészen ismeretlen ifju, mint én, közelébe férhettem volna . . . Más felől pedig kizárt minden kínálkozó alkalmat arra, hogy iránta való hódolatomat kifejezhessem.

(Folyt. következik)

C s a l ó d á s.

Fándy Józseftől.

ehéz csatát vívtam egykor
Egy csodás, mély érzett ellen,
Lélekerőm elenyészett,
Mégis, mégis, legyőztem.

Szabad voltam, mint a szellő,
És mi lett belőlem? — szolgál,
Kinek feje csak azért van,
Hogy lehajtsa földre, porba.

Jött a szabadulás napja,
Pirossá tette a szegyen . . .
Mert a ki rabbá alázott,
Békóm, az törte el épen.

Mennyi összezuzott remény,
Mennyi elmosódó álom! —
A sziv szenved, dobog értük —
Ha fáj neki, csak haid fájjon.

Nem vádollar; miért tenném?
Szabad vagy, szerelmem gyöngye!
De nem is hiszem én többet,
Hogy a nőnem olyan gyöngö. —

„Izlandi levelek“

Zch. H. után.

Gozsdu Elektől.

(Folytatás.)

IV.

Leültek. Tivadar a következőket beszélte el:

— Midőn atyánk meghalt, mint tudod, annak négy éve; anyánk, s a mi vigasztalásunkra „Haláláldozat“, czimű költeményt irtam, s egyszersmind zenét is hozzá. Ki lett adva a költemény, és a zongora-hangjegyek is; hat hónappal később egy levelet kaptam, egy leány küldte, az aláírás Vongen Ottília volt. A levelet látnod kell, nehogy őt elítéljed.

Tivadar elővevé tárczáját, s abból a következő levelet.

„Uram!

Talán illetlen, hogy én önnek irok. De bocsásson meg ön egy leánynak, a ki az illem parancsát mellőzve, az elismerés kötelességét követi. Ön életemet mentette meg. Atyám, drága atyám meghalt. Én őt igen nagyon szerettem. Beteg lettem. Az orvosok félték, hogy elmém ziláltsága gyógyíthatlan maradand. Lelkem fekete álmokban élt. Én zavart világokban egy távoli hajnal felé bolyongék, melyet el nem értem soha. Igen sokat szenvedtem. Hogy mi történt kívülem, azt nem is mondhatom. Az alakok, melyek körülvettek, mint bo-

lyongó szellemek lebegtek előttem, a melyek fogva tartottak, hogy ama jobb világ szent fényét ne érhessem el.

És így egyszer fájdalomban zongora-hangokat hallék. Megmondom, az ön „Haláláldozata“ volt. Ah! ön is egy jó atyát vesztett el, s érezte azt, mit én érzék. A zene hatalma, azt véltem, hogy a menyből jő, legyőzött. Könnyeket hullaték, és a mint a könyvek hulltak, felolvadt a hangok melege alatt a szívemet környező réteg, és elmém télvilága eloszlott. Világosság volt, a hajnal körülem sugárzott.

Az azelőtt bolygó szellemek síró rokonaimmá változtak át. Heves lázba estem, és csekély gyógyszernek köszönhetém egészségemet.

De ön mentett meg uram. Az ön „Haláláldozata“ hívta vissza lelkemet az örültség néma, nyomasztó éjfélelől: Gyakran ismételték ugyanazon dalt, és én fájdalomban holdog vagyok. Én csak az ön hangjaiban, az ön gondolatjában élek. Talán új örültség. De legyen. Atyám nem érdemel kevesebbet. Ah! bár poraim az övéi mellett nyugodhatnak!

Ezek az első sorok, melyeket irok majdnem egy év óta. Fogadást tettem. Most teljesítém. Köszönöm. Bocsásson meg.

Vongen Ottilia.

V.

— Nem rossz! — mondá Teréz mosolyogva.

— Mi asszonyok az ily levél olvasásánál szépen sirtunk volna. De ti, erős lelkűek, másként bölcsekedtek.

— Egyik illemből következett a másik. Hallgathattam-e egy ily kedves, érzelemdus teremtés levelére? Feleltem. Én is vele panaszkodtam. Én őt s magamat vigasztaltam. Azon levelem egy rövidke feleletnek volt indokolása. Én ismét visszaírtam. Mi annyira belebonyolultunk a kérdésekbe és feleletekbe, hogy utójjára nem találtunk véget a levelezésbe. Á nélkül, hogy láttuk volna egymást, megszerettük egymást. Minden új levél egy lépés volt a bizalomhoz. Szellemeink érintkeztek, és oly szövetséget kötöttek, a mely az élet egy viszonyával sem rokon. Ránk nézve nem volt föld, nem mellékérdek, sem szenvedély és féltékenység. Ha az ég lakói szeretnek és érzelmeiket egymásnak elmondják, tisztábban nem éreznek és nem szeretnek, mint mi.

— Az igaz, ezen szellemi érintkezésnek, ezen tiszta lelki szerelemnek semmi köze sincs ahoz, a mit a világ barátságának, szerelemnek stb. nevez. Ez valami rendkívüli, és éppen azért fogod azt regényesnek nevezni. Legyen úgy. Hisz mindenki saját módja szerint érez, és saját érzéke szerint nevez mindent.

Oh Teréz, ezen ismeretlen Ottilia megfoszt minden ismert dolog iránti fogékonyságtól.

Én igen sok leányt ismertem, de egyik sem felejtethető el velem csak egy pillanatra sem ismeretlenem. De mit is találtam mindenütt? Lényeket, több indulattal, mint szellemmel; szerelmök olyan, a mely a képzeletet lánggra gyulasztja, s a szív ez alatt elhamvad; lények, a melyek az első szerelem után csak tetszélgségből szeretnek, inkább a fogatokra, mintsem a férfi szívére gondolnak, lények, a melyek . . .

— Egy hajszállal sem különbek a férfiaknál! — vágott közbe a tanácsosné csak azt jegyzem meg Tivadar futólag, hogy te igen illetlen vagy, s hogy el nem szabad feledned, hogy ha nővéred mellett ülsz, egy nő mellett vagy. Most megengedem, hogy folytasd.

— De én csak igazat mondtam.

— Én is, kedves gyermekem. De te egy képet szeretsz snem szellemet. Te ábrándozol, s éppen azért nem vagy kivé-

ve a szerelmesek legióiból, kik évről évre az ezüstös hold alatt eszelősködni. Hidd meg Tivadar, te éppen oly kevésbé vagy angyal, mint Ottiliád. Az emberek mindig egyformák maradnak, mindnyájan azon gyűrűben mozognak, melyet a hatalmas természet rajzolt. A mit te most képzelsz, azt már mindenki képzelte. Mindenki azt hiszi, hogy ő nem mindennapi, csak ő a kivétel, csak nála van minden másként. Mindenki csalódik, csak hogy mindenki másként. De a mit én most neked predikálok, azt te nem érted philosophus uram. Házasnak kellene lenned, akkor értenéd.

— De te sem értesz engem! — Gondolj, a hogy tetszik, csak én ismerem Ottiliát; olvasd csak leveleit, tudom, másként fogsz itélni. Gondolod, hogy kevésbé fogom Ottiliát szeretni, ha férjhez megy? azt hiszed, hűtlen fogok lenni, ha ma egy más nő mellett fogok az oltár előtt lenni?

— Ugy vélem, hogy mindketten ábrándoztok. Az ábrándozás oly parázs, a mely maga emészti fel magát, de a melyet az eső csak felfrissít, a szél csak megfu. És ti sohasem éreztétek a vágyat, egymást látni?

— Északi Európába utaztam, a levelezést folytattuk. Már akkor a legbensőbb barátok voltunk. Itt van levelem másolata, hol tudatám vele elutazásom.

VI.

Tivadar elővevé a levelet. — De a levél igen hosszú, én csak a leglényegesebbet fogom tudatni veled, hogy ismerd meg barátságunk lényegét.

„Én tehát ezen nagy és hosszú uthoz nem veszek öntől bucsut, szeretett Ottilia. Miért a bucsu, ha önt nem hagyom el? Mi nem válunk el, mivel sohasem voltunk együtt, de azért lelkünk mindig együtt volt, s mindig együtt is fog maradni.

Csak gondolataink s érzelmünk kicserélését fogja nehezíteni a távolság. Mi csak valamit veszünk el, de nem mindent. Mi azért biztosak vagyunk, hogy szellemeink együtt vannak, és a legfőbbet, a mit holt jegyek által üzenhetünk a levélben, közvetlenül suttogják egymásnak: „szeretlek.“

Igen Ottilia, te csodálatos leány, én téged szeretlek. Ah engedje meg, hogy az egyszerű bizalmas „te“ szólítást válaszszam, ha önhöz szólok. Én önt nem ismerem, mert nem láttam azon hajlékot, mely téged, kedves Ottiliám, fedez. Én nem szerethetem önt, én csak téged szeretlek.

Most távozom öntől, de hozzád szorosabban csatolom magamat. Igen Ottilia, légy bárki, csak maradj az s olyan, a milyennek feltűnsz előttem. Érzem, mintha egy jósló hang mondaná: Egyszer meg fogod őt látni. Ah! látni fogjuk egymást, Oh szeretett Ottiliám, én rettegek azon percztől. Majdnem csak azt kívánom, hogy ne pillantsuk meg egymást soha. Ottilia, mi emberek vagyunk. Eddig egymás által boldogok voltunk, de jaj, ha nem tetszenék külsőnk. Ha képzelünk véletlenül megcsalt volna, és ha mi személyünkben olyast fedeznénk fel, s mely nem felel meg képzetünknek. Ottilia, akkor minmagunk téptük szét boldogságunkat

Mi szeretjük egymást. Mi egymással rokonok és bizalmasak vagyunk, mint testvér testvérhez. Mi ismerjük kebleink legmélyebb titkait. Mi egymásnak fátyol, tétetés és titkolódzás nélkül jelenünk meg. Gondold csak Ottilia, ha először összejövünk, mit csinálunk akkor? Mi sohasem láttuk egymást, mi egyszerre idegenek vagyunk. Nem fogok merészelné közel lépni sem az ismeretlen alakhoz, a melyben a szép léleknek laknia kell, a mely engem szeret. A bizalmas te,

mely a tollból elfogulatlanul foly, meg fog dermedni az ajkamon. Mert egészen más, ha a kezek érintkeznek, mint ha a lelkek.

Ottília, ha mi egymást személyesen fogjuk ismerni, úgy fogunk érezni, mint a boldogult szerelmesek, a kiknek szellemeik a tulvilágon más alakban találkoznak. Azt fogom kérdezni ezen ajkaktól: hol azon lélek, melyet én szeretek? S olyannak fog-e az találni, a ki ismer és szeret, mint a milyen azelőtt voltam.

Bizonyára Ottília, a mi állapotunk a többieéhez mérve igen különös. Mi gyöngédek és hivek joggal kerüljük azon pillanatot, melyet mások ohajtva várnak. Mi lelkek vagyunk, a melyek egymást megtalálták. Ottília, nem gondolok többé arra, mert elkomorulok!

Tivadar elhallgatott. Teréz mosolygott és mondá:

— A ti lelki szerelmetek egy igen kedves bohóság. És miként fogadta Ottília szelleme elutazásodat? Nem haragudott meg egy kissé?

— Egészen el kellene olvasnom hosszú levelezésünket. Az idő rövid, kedves nővérem, egy szóval akarom kimondani: oda utazom, — Grauenburgba megyek. Ottiliát akarom látni. Ő nem tudja, hogy visszajöttem utamból. De ne is tudja meg. Ő látni fog a nélkül, hogy ismerjen. Álnvet veszek föl. Az ő levelei, melyeket hozzám Grauenburgból küld, csak Lipcséig mennek, Müller jó barátomhoz, a ki azután nekem küldi el, épen úgy, mint az én leveleimet hozzá, a melyeket én állítólagosan Kopenhágában írok.

— Mint látom, ártatlan lelkeitek még az ármányra is képesek. De uram, még nem vagyunk annyira, mint gondold. Te tanácsot kértél tőlem szellemi kalandodra, most én kihallgatást kérek, s azt is, hogy tudtom nélkül ne tégy semmit. Te nekem egy tulvilági szellemnek szívét adtad kezembe s tudod, hogy csintalan is vagyok, s leveleket is tudok írni.

— Hát árulóm akarsz lenni?

— Te osztozol a nagyok sorsában. Ha nem fogadsz el tőlem tanácsot, úgy el lésez árulva. Én segíteni fogok neked. De járj lassan, hogy biztosan haladhass. Napjaidnak boldogsága attól függ, a mit tenni akarsz. Te nem szeretsz leányt, te egy általad teremtett ideált szeretsz. Te becsületes ember, nem ismeresz bennünket nőket. Szívünknek játékszer kell, s ez természeti szükség. A te égi Ottiliád odahaza bizonyára egészen más személy, mint a levelekben, mert azokban lehet írni és törölni. Azon égi teremtés, a mely isteni tüzzel melegít téged, szintén úgy eszik és iszik, mint mi más emberfiak, s végre a házasságra, a tükörrre, s a korra gondol — — —

— Kérlek Teréz, az ég nevére, elszaladok!

— Vagy talán komolyan azt hiszed, hogy a jó Vongen Ottília levegőből s sugarakból él? Istenem, mért ne gondolna egy leány a házasságra! hisz ez oly emberi dolog, nem akarok veszekedni. Én nem egy okból vagyok kíváncsi, milyen hangulattal fogadta Ottiliád elutazásodat. Olvasd legalább leveleiből, hogy mit mond ezen pontról.

Tivadar szót fogadva, elővévő tárczáját, de arcza komor volt.

Olvastott, mint következik:

„Ön utazni megy, két, három évre. Kedves barátom, úgy csekély levelezésünk igen meg fog akadni. Nekem nem szabad ellent mondanom, és ha szabad volna, sem tenném. Szívem megszokta a nélkülözéseket. Ah! kedves barátom, tán mindent nélkülözhetnék, bár semmim sem volna, bár ott volnék, hol drága atyám van!

Én egy szegény teremtés vagyok, és mégis sokkal, igen sokkal bírok. Mindentől szabadulni szeretnék a világon, mert minden azért van, hogy engem kecségtessen, s hogy azután mélyen megsebezzen. Már nincs elég bátorságom valamit szeretni, mert nem volna bátorságom azt ismét elveszteni. Én vagy megcsalatom, vagy önmagamat csalom meg. Ez az én sorsom.

Utazzék boldogul. Ön boldog leend. Én önért imádkozom. Egy Isten van. Oh barátom, ön volt az angyal, a ki engem a sötétségből kiszabadított. Ön művét befejezte. Az ön levelei telve voltak vigasszal s tanításokkal. Ön előttem ugyanaz marad, a mint homályos andalgásomban előttem feltűnt. Szellemem testvériesen dől az önéhez. Mi gondom, hogy ön kicsoda. Jövőben tudni fogom s hogy engem elfeledni nem fog, s azt is tudom, hogy engem még a halál óráján is támogatni fog, mert ok arra nincs, a miért elfeledhetne. Leveleit fogom olvasni, s akkor álmodva fogok andalgásom utolsó óráiba visszahanyatlatni. Ah! mily jó volt akkor!..

Akár látjuk egymást, akár nem a földön, az utójjára mindegy. Ha mi távol meghalunk a nélkül, hogy láttuk volna egymást, hát veszteség az? Két lelek a megmérhetlen mindenségben találkozott, szerette egymást, létük jelét adták, s elveszték a közlekedés szép hatalmát, de azért tovább is hiven szerethetnek a nélkül, hogy tudtak volna egymásról.

Igy jobb. Ön most nekem mindenem. Ön csak kevesebb lenne akkor, ha több akarna lenni, mint most. Ha valaha megnősülnél, mutassa meg nejjének leveleimet, ő nem lesz féltékeny.

Utazzék boldogul, én örökké tiéd maradok. Egy Isten van. Egészen meg nem sommisülünk. Ha itt eloszlom, másutt ismét fénylem s bár, oh Tivadar, neked fényleném.

Itt ülök sirva! Miért vagyok oly bus? Csak egy szükségem van, s az, hogy mindig reád gondoljak. Azt senki sem rabolhatja el! Ha többé reád gondolhatok, akkor én nem vagyok többé

Vongen Ottília.

(Folyt. köv.)

A hagyma-növényekről.

A „hagyma“ név alatt kizárólag amaz ismert konyhanövényt értjük, melyet részint mint fűszert, részint mint főzeléket ismerünk, s mely a civilizált világ valamennyi népeinél használatban van, sőt annyira meghonosult, hogy a leggazdagabb és legelőkelőbb konyhájában ép annyira kedvelt, mint a legszegényebbében.

A konyhakert ezen hagymáján kívül azonban van kertjeinkben, melegházainkban, virágedényeinkben és mindenütt a mezőn igen sok különféle hagymanövény, melyek részint elejétől fogva nálunk is vadon tenyésznek, részint távol tartományokból ide hozattak és nálunk is meghonosultak. Ezek többnyire legszebb és legelső tavaszi virágaink közé tartoznak.

A hó alig tűnt el a mezőkről, s a gyöngyvirág hagymái már a felszínre küldik kedves fejceskéiket. De ők még sem az elsők, melyek az annyira ohajtott tavasz közeledését hirdetik, mert a virágkedvelők ablakaiból már rég mosolyognak felénk a tarka tulipánok és jáczintok. Ezeket követik a melegebb napok beálltával a sokszínű krokusz (sáfrány), sárga és fehér narcisz, primula, amaryllis, s később többféle lilium, császna, tengeri hagymák stb. s késő ősszel a kedves, de fő-

lőtte mérges őszi kikirics, vagy őszike zárja be a különféle hagyma-növények sorát.

Ezen virágok és fajrokonaiak hagymái főtartalmukat illetően egészen hasonlók egymáshoz, legnagyobb mennyiségben találtatik bennük az annyira tápláló keményítőliszt. De aztán növénynekük szerint, találtatik bennük különféle anyag, mely az egyes nemeknek sajátja: fölőtte illékony, a szemet csipő aetheri és kéntartalmu olaj, gummi-nyálka s halálos hatásu mérgek stb. effélék. A tulipán, lilium, császna s mások hagymái ezen alkatrészek miatt nem ehetők, s ha valami tévedés által az ételbe jutnak, émelygést s más bajokat idéznek elő.

Még veszélyesebb az őszike hagymája, melyet azonban erős hatásu tulajdonságai miatt a gyógyszerárban igen becsülnék. Néhány külföldi növényhagymák oly szörnyü mérgeket tartalmaznak, hogy például az indiánok Délamerikában és a négerék Kaplandban nyilaikat nedvükkel mérgezik meg.

A mi közönséges házi hagymánk is tartalmaz éles, a főzönőt önkénytelen könyezésre kényszerítő anyagot. Ez fölőtte illékony aetheri olajból áll, mely egészen hasonló a mustár- és tormához, de a hagymában csekélyebb részben létezik. Míg a mustárt és tormát kizárólag ingerlő és az általános hiedelem, vagyis inkább az előítélet szerint, a gyomoridegekre jótékonyan ható tulajdonai miatt vették használatba, ezt a hagyma inkább tápanyag tartalmának és jóízűségének köszönheti. A számtalan étkek, különösen hus- és halétkeken kívül, melyekhez a hagyma mint konyhafűszer használtatik, többféle étket is készítenek magából a hagymából, ugymint: hagyma-levest, hagyma-mártásokat, francziásan becsinált-, töltött-, párolt-, szalonnával sült hagymát, sőt még hagyma-pogácsát is. Sokan fölőtte szeretik mindezen hagyma-étkeket. De ellenben vannak oly gyöngéd és gyenge szervezetü emberek is nagy számmal, kik oly ételt, melyben hagyma van, nem esznek, sőt szagolni sem akarják vagy bírják; — ezekkel ellenkezőleg mily jóízűen eszi a szegény zsidó vagy pór a nyers hagymát száraz kenyérrel.

A déli tartományokban, Spanyol-, Görög- és Olaszországban a hagyma a fölőtte mérsékelt és csekély étkezéshez szokott népség fő-, sőt majdnem egyedüli tápszere.

Házi hagymánk a hagyma azon neméhez tartozik, melyhez a foghagyma; a hagyma nem fajai számosan találtatnak Európában. A házi hagyma is kétféle: a konyhai hagyma, mely fölőtte nagyra nő, ha jó földbe ültetik és az időjárás kedvező, hagymája vörös vagy fehér, gömbölyü és lapos, — és a téli hagyma, kisebb, csoportosan együtt levő, a szabadban is telelő hagymákkal, virága fehér; nyílik júliusban.

Legközelebbi rokona az ugynevezett mogyoró-hagyma, melyet szintén a konyhakertekben tenyésztenek; ennek kékes virága van. Ez után jönnek a többi hagyma nemek, az ugynevezett metélő-hagyma és a foghagyma. Mind a kettőt természetik most már mindenütt, de az utóbbi eredetileg csak Dél-Európában volt honos, míg az első másutt is vadon tenyészik. A foghagyma-családhoz tartoznak a vadon tenyésző szőlő-, kígyó-, fekete- és medve-hagyma, de ezeket nem használják semmire. A foghagyma szintén nagy szerepet visz a konyhaszatban s még néha a gyógyászatban is használtatik.

A fokhagyma neműek a lilium-növények családjához tartoznak. Ebben találjuk továbbá a tulipánokat, melyeknek vadon tenyésző testvére az erdei tulipán az erdőben, árnyastisztásokon és völgyekben tenyészik; sárga virága ápril végével vagy májusban nyílik. A kertü és cserepekben növelt tuli-

pánok és a fényüzés és kereskedés, mely velük leginkább Hollandiában és újabb időben Törökországban is üzetik, bizonyára ismeretes olvasónőink előtt. Ezekhez csatlakoznak az igazi liliumok, ugymint: a fehér-, láng-, turbán-lilium stb.; ezek mellett a füliliumok ismét külön nemet képeznek. Fölőtte kedves lilium-növények a sárma-neműek, melyek tavaszkor a mezőt fehér és sárga csillagokkal díszítik, s néhol a kertekben is tenyésztenek. Ezek után következnek a sokféle csinos, ugynevezett aranycsillag neműek; valamennyinek sárga virága van; továbbá a már említett, fölőtte szép, de mérges, a gyógyászatban azonban nagyra becsült tengeri hagyma. A kék csillag- és barnás pézsmajácinttal, a gyönyörű pirostarka sisak-virággal, melynek egyik neme az ismeretes császna, és az annyira elterjedt és kedvelt jáczinttal zárjuk be a belföldi vagy legalább logismertebb lilium-növények családját.

Ezekhez csatlakoznak a hagymák közül legközelebb az iris, vagy nőszirm-növények, ezek közt leljük a különféle sárga-, lila- és kéknőszirmot s továbbá a gyakran már márcziusban előbuvó, egészen levelek nélkül megjelenő, sokszinü krokuszt- vagy sáfrányt és a kevésbbé ismert ziliszt.

Azután az amaryllis-növények, a fehér és sárga narciszokkal, általános kedvelt gyöngyvirágokkal és az ép annyira kecses bütykösvirág vagy hófalat. A számukra nevezetes hagymák sorát bezárják a kikirics-növények, a melyekhez a már említett őszi- és kék kék kívül még a fölőtte mérges bikafü is tartozik.

Idáig főleg a belföldi hagyma-növényeket vettük tekintetbe. Hanem ezek közt is, különösen a virágneműek közt, sokan vannak, melyek távol idegen tartományokból, s különösen legfőbb kertü és főzeléknövényeink honából, a közép-tenger melletti országokból hozattak hozzánk s itt meghonosultak.

Más tartományokból ismét gazdag kincseket kaptunk a hagyma-növényekben, különösen a konyhakert számára. Legpompásabb liliumokat küldött nekünk Japan. Egyéb csudaszép amarylliszek, ixikiák, moriak és sok más kedves hagyma-növények a világ legpompásabb hagymaországából, a Foktájáról és egyáltalában Dél-Afrikából származnak. De majd ép oly szép nemeket kaptunk Oroszország déli pusztáiból és Ázsia egyéb részeiből; az újabb időben Dél- és Észak-Amerika és Ausztrália is hozzájárult hagyma-növény-kincstárunk gazdagításához.

E szerint tehát ezen egy növény-nemből körénk gyűjthetjük valamennyi égaj és világrész lakóit, egy, aránylag igen csekély téren s korántsem szükséges erre valami roppant nagy, pompás, fejedelmi melegház, hogy az egész ismert földnek összes növény-világát majdnem minden nemében és alakjaiban előttünk láthassuk; — elegendő erre egy közép-szerű kert is, a melyet falun minden földbirtokos magáénak mondhat.

De ha büszke örömmel, derült reménnyel és szilárd bizalommal viseltetünk az emberi szellem és annak soha meg nem nyugvó működése iránt, mely mindig előre törekszik magasabb nyereség és nagyobb eredmények után, az emberi működés minden térein, — — mennyivel magasabb csudálattal, tisztelettel, elismeréssel kell eltelnünk ama magasatos működés iránt, mely a természetben, ennek végtelen pompájában szemünk előtt föltárul s mindig új idomokat, új alakokat, mindig nagyobb pompát, gyönyörűséget és tökélyt képes kifejteni és előteremteni!

Egy hét története.

Julius 27-én.

A nehéz órák. — Az állatkerti estély. — A békebontók — A gondviselés ujjai. — A legkeresettebb czikkek. — Egy budai férj. — Egy politikus barátom. — A vasárnapi népgyűlés. — A semlegesség. — A gyutús puská és a chassepot. — Egy hadi foglyunk. — Egy ritka arisztokrata. — A nevezetes hivatás. — Mátyus Uzor halála és élete.

A legnehezebb órák az emberi életben okvetlenül azok, melyeket egy várva várt táncmulatság előtt kell át élnünk. Az öltözék összeállítása, a szabó, a fodrász, a keztyű, a virág-árusnő, mindnyájan késnek, a kocsis is késik, a papa meg a mama épen nem mutatnak nagy sietősséget, aztán az az ezer meg ezerféle gondolat, képzelet, vágy és találgatás, melyek a különben is lassan mászó órákat még lomhább járásuakká teszik! Hogy áll majd rajtunk ez a ruha? Össeillik-e majd ez a szín a többivel és hogyan veszi ki magát a kivilágított teremben? és lesz-e még olya ruha a vigalomban? vagy talán még szebb? és ez és az hogyan lesz öltözve? és ez és az kivel fog táncolni? és hogyan fog táncolni? és ez és az sokat fog-e beszélgetni ezzel és azzal? és így tovább, ugy-e bár nem a legirigylendőbb állapot? és ilyen állapotban voltunk mi egy egész héten és oh fájdalom! még jelenleg is ilyen állapotban vagyunk.

Nem a múlt hétfői állatkerti, sem a jövő pénteki menház-bál előtti órákról szólok, hanem egészen másokról. Az állatkerti bálók már nem ujságok, és aztán nem is annyira bálók, mint estélyek; inkább házi, mint nyilvános mulatságok; inkább természeti, mint kölcsönvett bájak által érdekesek és kedvesek; múlt hétfőn egy pár szép hölgy ugyan a fényes öltözéknek is próbált érvényt szerezni a kedves lombkoszorus helyiségben, de kisebbségben maradtak, nemcsak leszavaztattak, de leujjaztattak is; a drága estélyi öltözékekhez mulhatatlanul keztyűs ujjak kellenek, múlt hétfőn pedig egy, két, három, sőt talán négy táncos is keztyűtlen ujjakkal fogta meg táncosnőjének ruháját, és rajta is maradtak a keztyűtlen ujjak sötét emlékei. Ez a meztelen igazság természetesen egy kis zugolódó suttogást idézett elő a drága ruhák táborában, egy pár villámló tekintet is röppent ki két pár bűbajos szem beborult egéről, de a mely mind nem volt képes helyrehozni a fényes öltözékeken ejtett sérelmet, a nagy többség pedig akként ítélte ez ügyben, hogy a keztyűtlen kezek okvetlenül hibásak, de azért a drága öltözékek is elmarasztalandók; a keztyűtlen kéz nagyon szép a munka óráiban, de egyáltalában nem szép tánczestélyi kivilágítás mellett, és azért az a férfi, a ki tánczestélyen keztyűt felejt magával hozni, ne felejtse el soha, maga-magát is kívül felejtetni; ez egy illedéki szabály, mely alul nincsen fölmentő hatóság; másrészt azonban tekintve, hogy ez a pár hölgy szemmel látható békebontó irányzatával, a szépségi egyensúly veszélyeztetésével a természetes határokat lépte át, (szórol szóra ezek voltak a többség szavai) önként következik, hogy a gondviselés keze működött azon kezekkel, melyek a drága öltözékeknek olyan beható megjegyzés mellett-gondját viselték, és miután nincsen még egész határozottan megállapítva, valjon a gondviselés is keztyűs kézzel tarto-

zik-e tánczestélyeken megjelenni, a fölmerült vitás ügy akként intéztetett el ideiglenesen, hogy a következő estélyeken, mikor majd az egyszerű szép öltözék kedves harmoniája túlkövetelő fellépések által nem fog zavartatni, akkor majd megválnak, ha valjon akkor is pusztai kézzel nyulnak-e majd az estélyi élvek után, és ezen megállapodás mellett aztán folyt a mulatság a jókedv virágos partjai közt, a táncz és kedves társalgás ringó hullámai fölött, igézetes szemek csillagfényénel.

A mi pedig a menház-bált illeti, erről én most épen olyan biztossággal irhatok, mint a kiküldött hadi tudósítók a háborúról, miután az csak holnapután, azaz pénteken fog megtartatni. Megirhatom tehát teljes bizonyossággal, hogy a bál a legnagyobb fényben ment végbe, és a helyiség olyan luxussal volt feldiszitve, hogy még lámpák is világitottak, a mi valószínűségi „luxus“ volt, miután a sok ragyogó szépség azokat teljesen feleslegessé teheték volna, ha hogy a ragyogó szépségeknek rendszerint az a sajátságuk nem volna, hogy csak megfelelő kivilágítás mellett szeretnek ragyogni. És a fénynyel vetélkedett a jókedv, valamennyin pedig túltett a tánczkezd, mivelhogy azt a legjobb akarattal sem lehetett teljesen kielégíteni, olyan nagy volt egyfelül a kedv, és másfelül a közönség; a mi mozgósítható szépség volt a fővárosban, mind légyottot adott egymásnak e bálon, a vasutak és gőzösök pedig a szövetséges vidékekről, Dunán innen Dunán túl, egész napszállították a lelkesült önkéntes csapatokat, a honvéd-menház javára; oh igen, a honvéd! ez a szó most napról-napra magasabbra száll értékében; daczára a semlegességnek, miért ne tánczolnánk egyet e név tiszteletére? Hogy kik voltak e bál legszebbjei, azt a jövő héten fogom csak megmondani, mert most még csak sejtem.

Tehát nem e tánczok tartották lázas izgatottságban a fővárost, hanem azok a fegyvertánczok, melyre a francia császár és a porosz király Európa kisasszonyt Németországban meghívta. Nekünk eddig még a gardedám szerepe jutott e mulatságban és legjobban is szeretnők, ha egész takarodóig ülve hagynának, azért voltak e napok olyan kínosak, csupa nyugtalanság, kíváncsiság, remény és félelem, egy emberben annyira fokozódott a felindulás e napokban, hogy a feleségével — hogy is mondjam — kapott össze; hanem az Budán történt és ez az ember a hadakozó félhez tartozó bajor nemzet hős csemetéje volt. A legkeresettebb czikkek e héten az ujságárusok voltak, a hány ujságárusal találkoztunk, mindannyitól vettünk ujságot, hátha ebben megtaláljuk, hogy az első csata már megvitatott és pedig olyan eredménnyel, a milyent mi ohajtunk! És egyikben sem olvastunk semmit, a hadakozó felek nem akartak megverekedni, egy nagy politikus ismerősöm azt is mondta, hogy nem is fognak megverekedni, az egész csak komédia, a vasárnapi népgyűlés elvette a kedvüket a háborútól, aztán a megerendezési törvényjavaslat már meg van szavazva, semmi ok és szükség tehát a háborúra; hanem azért az én politikus barátom is minden nap minden ujságot megvett és azon melegen az utcán nyelte el tartalmát és midőn azt a hirt olvasta, hogy egy porosz 400 lépésről

lelőtte azt a francziát, a ki őt 1000 lépésről elhibázta, az én politikus barátom is helyesnek találta azt a nézetet, hogy annál fogvást a porosz gyutús puska nagyobb ur a chassépotnál, és midőn másnap azt a hirt olvasta, hogy az orosz kinyilatkozta, miszerint ő okvetetlenül semleges marad, ha csak háborui véletlenségek az ő érdekeinek a tyukszemére nem hágnak, már akkor az én politikus barátom tökéletesen meg volt győződve, hogy az egy francziával együtt már most az európai béke is nyugodtan alhatik, mi pedig épenséggel elfogadhatjuk a vasárnapi népgyűlésen tett azon indítványt, hogy minden katonát tiltsunk ki az országból, mert semmi szükség reájuk, csak az ország kenyereit pusztítja; mert hogyan volna az képzelhető, hogy egy háboruban véletlenségek is adják elő magukat és hogy ezek a véletlenségek éppen az orosz tyukszemére lépjenek? Hát van-e az oroszoknak tyukszeme? Galiczia talán? vagy a dunai fejedelmességek? oh dehogya! Kellenek is ezek neki! Egykor talán fájhatott a szive utánuk, de most épenséggel nem! Aztán hogyan is elegyednék az orosz a háboruba, mikor tudja, hogy ezzel Magyarországnak is egy kis alkalmatlanságot szerez, holott pedig ország-világ tudja, milyen nagy barátja ő a magyarnak! Semmi kétség tehát, hogy az orosz semleges marad, mi is semlegesek maradunk, a francia és porosz egymás tetejébe rakják fegyvereiket és annak a tetején iszszak meg a béke áldomását, részint a maguk, részint pedig a pesti népkör egészségére, mely mult vasárnap olyan határozottan proklamálta a semlegességet a Beleznay-kertben, hogy a tagok csaknem tettelegesen adtak egymásnak nyomatékos kifejezést az iránt.

Egy hadi foglyot azért mi is ejtettünk már e háboru folytában és pedig a javából. Munkácsy jeles festőnk pár hét előtt haza jöven látogatóba, egy kicsit körülnézett a vidéken, tárgyakat keresvén művészi ecsete számára, talált is tárgyat eleget, kedvesebbnél kedvesebbet, mert hisz csak körül kell nézni népünk életében, és a költői szemnek bővében kinálkozik a költői tárgy, zsákmánnyal megrakottan tért tehát vissza a fővárosba, azon szándékkal, hogy innen aztán szépen vissza fog térni Düsseldorfba, a hol állandóan telepedett meg, azért, mert m a g y a r; igen, de azon közben kiütött a háboru, a vasuti közlekedés meg van nehezítve Poroszország és Magyarország között és a jeles művész itt rekedt és kénytelen a hazában teremteni kitűnő műveket, ha ugyan értékesíthetni is fogja azokat a hazában.

Egy műpártolót talált is már e jeles művészünk gróf Almácssy Taszilóban. E fiatal gróf maga is alaposan ismeri a festészetet, sőt ha bátyja tavaly Egyiptomban napszúrás folytán meg nem hal, egészen a festészetnek szentelte volna magát. E czélból ment volt Düsseldorfba, a hol akkor Munkácsy is tartozkodott, a két rokon lélek csakhamar megismerkedett, rövid időn azonban a grófnak vissza kellett térni a hazába, átvenni birtokai felett a felügyelést és csak e napokban találkozott ismét düsseldorfi kollegájával: Munkácsyval, a ki ez alatt világhírű művészszó képezte magát. És alig találkoztak ismét össze, a gróf négy kis tanulmányt látott meg egykori kollegájánál, kicsi vázlatokat a „Siralomház“-hoz, mely festmény a művész nagy hírét alapította meg. Sokan látták e négy kicsi tanulmányt, de senki sem tudta azokat érték szerint megbecsülni, csak gróf Almácssy Tasziló; ez alig hogy megpillantotta őket, azonnal 1000 frtot ajánlt fel értük és még ő köszönte meg a nagy művésznek, hogy ily — szerinte — potom áron átengedte azokat neki. Bizonyynal nemcsak a műismeretnek, hanem egyszermind a műpártolásnak is része volt benne, hogy a gróf

e tanulmányokat érték szerint megfizette, és éppen ez az, a mi e fiatal grófnak becsületére válik. Ez mai nap az arisztokrácia igazi hivatása és így fogva fel hivatását, teheti magát hasznossá és nevét tiszteltté a társadalomban; fényes tettekben kell vetekednie az elsőség felett és elismerni másokban is mindenütt az érdemet, nem gögös elbizakodottsággal, hanem őszinte méltánnyal, mint azt gróf Almácssy Tasziló Munkácsy irányában tanusítá, akkor — hány mostani főurunk neve fog daczára roppant vagyyonuknak örök feledségbe menni, mikor a fiatal gróf Almácssy Taszilóé, ha tovább is megmarad azon uton, melyen olyan szépen indult, tisztelettel fog az utókor számára megóvatni, mint Munkácsy barátja!

Egy szép és nemes lélek elköltözését is föl kell jegyezni e hét történetébe. Mátyus Uzor, országgyűlési képviselő meghalt; 34-dik évében ragadta el a halál, és e korai kimulás annál fájlalandóbb, minthogy ez aránylag rövid idő alatt is közbecsület tudott magának kivívni a magánéletben csak úgy, mint az irodalomban. A magánéletben szigorú becsületeség, rendületlen jellemzilárdság és lankadatlan munkásság által, az irodalomban pedig alapos szakképzettség által tette becsültté nevét. Katonai növeldében neveltetvén, alig lépett ki a növeldéből, Olaszországba sietett, a hol akkor a magyar szabadságért harcra vágyó fiai magyar legiót alkotva, várták a perczet, midőn vérük és életük feláldozásával is visszavivhassák a haza alkotmányos jogait, és az olasz földön rövid időn mint kitűnő katona szerzett becsületet önönmagának és a magyar névnek, és midőn e percz nem akart bekövetkezni és ellenkezőleg, az alkotmányos élet vér nélkül nyílt meg e hazában, akkor mint annyi más, ő is visszatért a hazába, magántársulatnál hivatalt vállalt és képzettsége és szorgalma által rövid időn itt is tiszteletet és becsületet vívott ki magának; a mellett irodalmi foglalkozásra is maradt ideje, leginkább hadtudományi czikkek jelentek meg tőle a lapokban, sok avatottsággal és mély felfogással, az irodalmat pedig egy hadászati szótárral gazdagította, így jött, hogy a jelen országgyűlésre a baranyamegyebeli szent-lőrinczi kerület képviselővé választotta, de a túlfeszített szellemi munkásság végre megtörte erejét, egy ütete tángult meg és több havi kínos betegség után, végre mult pénteken szép lelke örökre elbucszott a földről. Béke hamvaira!

—i—r.

Budapesti hirvivő.

++ (A nőképző egylet) javára Baloghyné-Majthényi Matild urhölgy és több választmányi tag augusztus 2-án, a Margit szigeten hangversenynyel összekötött nyári tánczvigalmat rendeznek. Tausigné-Vrabély Szerafina és Balázné-Bognár Vilma asszonyok, Sipos Antal és Toperczer Ilka már is megígérték közreműködésüket.

++ (Az országos magyar gazdasszonyok egyletének) árva-leány nevelő intézetében (Damjanich-utca 75. sz.) az évi vizsga augusztus 1-jén reggeli 9 órakor fog megtartatni, az árvák ügye iránt érdeklők, megjelenésre tisztelettel felkértenek. — Egyszermind előleges tudomásul hozatik, hogy f. év október 20-kán a köztelek termeiben, a házi iparfejlesztés, a házi gazdasszonykodás helyes iránya és okszerű kezelésének megkedveltetésére kiállítás rendeztetik, a kitűzött cél elérésének közreműködésére hazánk minden lelkes gazdasszonya hivatalos levén, tettelegesen részvételre tisztelettel megkerestetnek, a kiállítandó tárgyak október 6-kaig a rendező bizottmány-

hoz a Köztelken beküldendők, részletesebb utasítást adand a közrebocsátandó tervrajz.

++ (Szóban volt) közelébb, az országos dalárünnepet megtartsák-e e háborus világban. A rendező bizottság azonban a mellett volt, hogy miután a dalárdák közül egy sem nyilvánított más ohajtást, s a közvélemény a semlegesség mellett van, mindenestre meg kell tartani. Hanem azért még nem egészen bizonyos ám, hogy csakugyan meg fog tartatni. Attól függ, hogy mit szólunk majd hozzá a francia és porosz ágyuk.

++ (Léghajó) Horváth honvédszázados a napokban egy kormányozható csavar-léghajó tervezetét mutatta be a honvédelmi miniszteriumnak. A leírás szerint a hajó puhafából, falai pedig selyemből lennének kiállítva. Egy ilyen léghajón 3 embernek és 80—100 mázsányi tehernek van helye. Kiállítási költsége 15—20,000 frtra megy. Az érdekes tervezet véleményezés végett szakbizottságnak adatott át.

++ (A budai várórségi templom) déli oldalán fekvő sekrestyéje a miniszteri nagy épülethez csatoltatván, bontás alkalmával a sekrestye padolata alatt bolthajtásra, ez alatt pedig sírboltokra akadtak, a mult századból, mely elég tisztán és épen van fenntartva s több csinos, jó állapotban levő falfestményekkel, a halálra vonatkozó sz. írásbeli felirattal, számozott koporsófülkékkel bir. Koporsók is találtak, fölíratokkal, melyekből kitűnik, hogy e helyen előkelő családok tagjai takarítottak el. Így az egyik koporsón e szavak vannak latin nyelven, szegekkel kiverve: „Itt nyugszik szegény bűnös Kálózi Sajnovics Mátyás. Meghalt 1780-diki deczember 31-kén.“ A hullán selyemtakaró volt; ilyenel volt fődve az egész koporsó is. Egy másik, egészen ép tölgyfakoporsón csinosan festett fosztület látszott; a hullá kezében, mint az elsőben, fekete szemü olvasó volt, hasonló fakeroszttal. Egy kisdud fején a korona és sárga atlaczruha még ép vala; egyik üregben pedig minden koporsó nélkül szerzetes feküdt, egész testét feketés mez fődé, feje téglán nyugvék, s ezen szintén a fekete csuklya nyomai látszottak. Minthogy a koponya a csuklyától elválva a talajon feküdt, némelyek ebben Martinovits hulláját vélték látni.

++ (A lövöldében) e hó 26-kán délelőtt megható ünnepély ment véghez. A pesti vakok intézetének növendékei tarták ez idei nyilvános vizsgálatukat, az igen nagyszámu közönség teljes megelégedésére, mely a zenészetit s énekelőadásokban élénk tapsok által is nyert kifejezést. Méltán dicséret illeti a buzgó tanárokat, kik ennyire képesek kiművelni a szerencsétlenek tehetségeit, s különösen a dorék igazgatót, kinek az intézet e a szerencsétlenek annyit köszönhetnek.

++ (Egy kis tévedés.) Steiskal Ferencz, 50 éves csavargó több ideig az üllői ut melletti fiókkorházban feküdt betegen. Kevéssel ezután egy ugyanoly nevű mészáros legény került a Rókuskórházba. A mészáros Steiskal Ferencz anyja irt a kórházi gondnoknak, hogy küldje haza fiát, mert ő otthon szeretné gyógyíttatni. A kórházi gondnok a csavargó Steiskalnak mondta, hogy anyja irt és hogy menjen haza. A csavargó ugyan nem emlékezett, hogy neki még anyja is volna, hanem felhasználva az alkalmat, sopánkodni kezdett, hogy hiszen ő szívesen haza menne, de nincs pénze. A gondnok irt a mészáros anyjának s ez küldött is fia számára 30 frtot és erre ez elutazott. A tévedésre csak akkor jött rá a gondnok, midőn a mészáros legény eljött s kérte a 30 frtot, mit anyja küldött.

++ (Pesti árnykép.) Wieszner Mihály, jelenleg szolgálat nélküli pinczester, e hó 24-kén éjfél tájban a diófa- és dohány-utcza sarkán fekvő Pártényiféle kávéházból a király-

utcai Benkertféle kávéházba igyekezett. Az arena- és nyár-utcza szegletén három egyén megtámadta és mig közöttük kettő jobbról és balról karját tartá, a harmadik 139 frttal terhelt tárczáját zsebéből kiragadta s azután mindhárman elszaladtak. A károsult a sötétség miatt csak a rabló alakját vehette ki. A nyomozás — elrendeltetett.

++ (Öngyilkossági kísérlet.) Mult vasárnap este fél kilencz óra tájban a zugligeti „fácán“ közelében Mandl Lang pesti illetőségű szabósegéd szerelmi bujában agyon akarta magát löni. Egy kétesövű pisztolyból fejére és mellére irányzott egy-egy lövést, de mivel valószínűleg a löpor kevés volt, a két golyó nem okozott rögtön halált. Két jelen volt orvos: dr. Spolarics és dr. Herczog rögtön bekötötték a szerencsétlen szerelmes sebeit; Eberling pesti kereskedő pedig saját költségén azonnal beszállíttatá a budai kórházba.

++ (Pest városa) tisztii főorvosának jelentése szerint június hóban 5434 kóreset volt a kórházakban s közköltségen ápoltt szegények közt, 694 esettel kevesebb, mint májusban. Az egész városban 858-an haltak meg (55-tel többen, mint májusban), és pedig 474 fi- és 385 nőnemű. Egy éves korig 589 gyermek hunyt el. Született: 340 fiu s 333 leány, összesen 673. Ekkép a mult hóban 182-vel halt meg több, mint a mennyi született. Házasságra lépett 224 pár.

++ (Rózsás napló.) B. Nyáry Béla huszárfőhadnagy jegyet váltott Radvánszky Mariska kisasszonnyal, a zólyomi főispán bájos leányával. — A b. Eötvös Jolán és Inkey Isván esküvőjén e hó 19-dikén a széchenyi-hegyi kápolna lombokkal és virágokkal volt díszítve. A miniszter nyaralójától vezető uton uemzeti zászlók lobogtak. A menyasszonynak hosszu uszályos fehér ruhája volt, fején természetes narancsvirág-koszoru, fátyollal. A nászleányok: b. Eötvös Mariska és Inkey Ella rózsaszinbe öltöztek. Jelen voltak: gr. Cziráky János stb. Esküvő végén Kajdácsy Matild k. a. és Bogisich káplán két Mária-dalt énekeltek a khórusról. A fiatal pár még az este elutazott Dunántulra, a férj birtokára.

++ (Vegyes hírek.) Királyné ő felsége Herend községnek iskolaépítésére 50 frtot ajándékozott. — Az aradi vértanuk szobrára addig 32,297 frt gyűlt be az aradi bizottmánynál. — A távirtdaközlekedés az észak német szövetség és Franczieország között ideiglenesen be van szüntetve; a Franciaországba szóló sürgönyök azonban más uton akadály nélkül küldetnek. — Hány a verekedő felek katonája? Egy külföldi lap összeállítására szerint a poroszoknak 906,000 főből áll a működő serege; a francziának 716,000, — A himlőjárvány miatt Pécssett az iskolát be kellett zárni. Párisban is iszonyuan pusztit a himlő. — Kletter Feri mult héten fővárosunkba érkezett hosszu műútjáról, mely alatt Temesváron, Beeskereken, Verseczen, Oraviczán, Fehértemplomban, Belgrádon és Mehádián adott hangversenyeket, s mindenütt kedvezően fogadtatott. Innen Balatonfüredre szándékozott menni. — Idei szőlő. Pesten a Dunaparton már árulnak szőlőt. Igaz, hogy méreg drága, de azért aztán rettenetesen savanyu is. — Amérgesi pusztán Szegedtől nem messze egy Gora nevű 94 éves szegedi ember életuntságból felakasztotta magát. Nem tudott még egy piczit várni. — Gr. Ráday kir. biztos rendeletéből a péterváradai várban elhelyezett rablók e napokban átszállíttatnak a szegedi várba. Egy 60 katonából álló csapat indult el értük, és az átszállítás egy e célra külön fölszerolt hajón eszközöltetett. — Ő Felsége a királyné e hó 26-dikán reggel Schönbrunnból Neubergerbe utazott el. — Egy bátor hajós

Nagy Mártonnak hívják, a múlt kedden két fiut mentett ki a Dunából. A vakmerő gyermekeket, a bombatérrel a rudasfürdőig sodorta már az ár, midőn a hajós a halállal küzdőket észrevette. Az egyik fiu atyja azzal jutalmazta, hogy életfogytiglan husz forintnyi évi nyugdíjban részesíti. — A budai állami tanítóiskolában a múlt esütörtökön tartotta vizsgáját Zichy Antal és több érdekelt vendég jelenlétében. A tanulók minden tantárgyból teljesen kielégítő feleleteket adtak. — Egy budai asszony s a darab rezeset tett az ugorka közé, hogy szép zöld színt kapjon. Meg is kapta, de meg is mérgezte az asszonyt, férjét, két gyermeket s egy cselédet, kiket alig tudtak az orvosok megmenteni. — A budai színház szorgalmas karmestere Gócs Ede saját jutalomjátékára Boieldieu „Fehérnő“ operájának paródiáját a „Fekete asszony“ bohózatot tanította be, s az szombaton július 30-án adatik elő. — Szeptember 1—20 közt következő helyeken lesznek Magyarországon hadgyakorlati csapat-összevonások: a 4-ik dzsidas és 11-ik dragonyos ezred, továbbá a 12-ik lovasüteg s a 65. 24. 19. gyalogzászlóaljok Kassán, a 6-dik dragonyos ezred Nagyváradon, az 1-ső dzsidas ezred Temesvárott, a 8-ik Szathmáron. Az 5-ik tüzérezredből egy 8 fontos és a 7-dik lovas üteg Nagyváradról Pestre tétetik át, s augusztus 8-kán érkezik ide. — Az ó-budai takarékpénztárba egy idő óta sok csehgyémánttal kirakott talmi arany ékszer raktak be zálogba. A dolog kisült, s tettesül egy volt életbiztosítási ügynököt emlegetnek; beszélnek azonban, hogy a becsül sem áll a csalástól messze, mert bajos elhinni, hogy azt, ha akarja, észre nem vette volna. — A budai dalárda augusztus 8-kán táncvizigalmat rendez a Margitszigeten. — Szép, de hamis. Egy csinos fiatal nő jár a fővárosban, ki török dohányt és szivart árul s a ki vesz, azt feladja, hogy a magyar miniszterium által kémkedésért fizetni szokott díjból is kivegye a maga részét. Jó lesz tehát nem hinni e szép asszonynak. — A budai népszínház elbontását legközelebb elkezdik, de előbb belső felszerelését eladják. Vidéki színházgazdák jó hasznát vehetik. — A „Magyar polgár“, melyet Papp Miklós évek óta érdekesen és változatosan szerkeszt, napi lappá lett. Eddig csak háromszor jelent meg egy héten. Ez az első magyar politikai napilap Erdélyben. Hogy a baloldal közlönye: azt mindenki tudja. — Debreczenből írják, hogy Steinert, az ottani fődohánytözsde árusát s pénzügyigazgatósági tisztviselőt, 20,000 frtnyi sikkasztásért letartóztaták. — A Csákován fekvő 16-dik honvédszászlóaljban váltóláz dühöng s a legények reggel pálinkát, délben bort kapnak a kormánytól. — Sajtóper. Forster József, a „Közbiztonság“ volt szerkesztőjének a „Fővárosi Lapok“ szerkesztője ellen folyamatba tett sajtóperében az eskuütszéki nyilvános tárgyalás e hó 30-kán tartattak meg. A közönség már előre itélt ez ügyben Forster uram felett. — Az eszéki Dráva-híd építése már be van fejezve; július 19-kén az első mozdony már át is robogott rajta, a próbamenetet pedig 21-kén délelőtt tartották. — Pozsonyt vizvezetékkel látják el. — A skótsági levelok írója: Felméri Lajos, sárospataki tanár, közelebb Olaszországba utazott. A tiszáninneni ref. egyházkerület 400 frt utiköltséget szavazott meg számára, hogy a szépművészetek termékeit tanulmányozza, miután a jövő évben a szépműtant fogja előadni a sárospataki anyaiskolában. — A vidéki honvédtisztek folyamadtak annak elrendelése végett, hogy szállásuk természetben adassék ki, miután a pénzüllötékből nem képesek a szállásbért fedezni. — Gyilkosság. Ó.-Gyallán egy kocsmáros egy borozó pár, dula-

kodás közben agyonszurk. — A koronaherczeg nevét viselő pesti „Humanitäs-Verein“ adakozásra hívta föl a közönséget a porosz és francia sebesültek számára. — Egy öleb mint halálokozó. Múlt kedden este 9 óra tájban a gőzhajóállomás táján egy delnő ölebe a Dunába esett. A tulajdonosnő siralmas jajveszékülésére Stieglöher Lajos lehajolt, hogy az uszó ebet kimentse, de egyensúlyt vesztvén, a Dunába esett s bár kimentése végett azonnal minden eszköz mozgásba hozatott, mégis mire kihuzták, már eszméletét veszítette a sok viznyelés következtében. Ezen állapotban a városházára hozatván, itt orvosi ápolás alá vétetett de eszméletre nem hozhatott. Az illető orvos rendelkezése a kórházba szállított, de utközben a bérkocsiban meghalt.

✠ (Halálozás) Batthyány Fülöp, az'utósó „herceg Batthyány“ július 22-én Bécsben 94 éves korában meghalt. — A herceg holt tetemeit e hó 24-kén helyezték gyászravatalra. Bécsben ur utcai háza előtt az nap reggel egész sora állt a pompás hintóknak, melyek tulajdonosai megjelentek a ravatalra helyezés ünnepélyénél. A herceg egy egészen feketével diszitett szobában fekütt, hol gyászravatalát négyszeres gertyasor környezte. A pompás márványkoporsó jobbán feküdt a herceg rendei, balra a hercegi korona s az arany gyapjas rend. A halottas imákat dominikanusok végezték. A falakat a herceg czimerei diszitették ily felirással: Herceg Batthyány Fülöp, Strautmann gróf szül. 1781. november, meghalt 1870. július 22. A herceg ünnepélyes temetése múlt hétfőn délután ment végbe, hasonlólag nagy pompával. Az öreg Batthyány Fülöp herceg elhunytával a hercegi czimet a Londonban lakó gróf Batthyányi Gusztáv lemondásával itt lakó fia: Ödön gróf, a magyar yacht-club elnöke kapja meg. A Batthyányi-családban nincs hercegi ág, de van mindig egy herceg. — Debreczen városa egy kitünő műveltségű és ritka nemes szivű nőt vesztett el közelebb, T ele g d i K. Lajosné, szül. Czapó Jozefa urnőben, ki e hó 22-ikén áldásteljes életének 43-dik évében jobb létre szenderült. Isten vigasztalja a hú férjet és hátrahagyott két árváját. — Besztercebányán e hó 17-kén Jeszen sz k y László, volt nyiregyházi ev. lelkész hunyt el. A hú nő, hú gyermekek és rokonok fájdalomát a jó Isten enyhítse. — Strausz József bécsi híres zeneszerző és karmester, korra nézve középső a híres három Strausz közt, július 22-én meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Cseresznyepép.

Három itcze cseresznyét magvától megtisztítva meg kell pároltatni, hét lat írósvajat jól eldörzsölni, a cseresznyét belé tenni, valamint nyolcz lat tejben áztatott zsemlyét, egy citromnak apróra vágott héját, negyed font czukrot, hét tojásnak a sárgáját, mind ezt jól eldörzsölni, a hét tojásfehéréből vert kemény habot is belé adni, egy formát vajjal kikenni, morzsával kihinteni és a meleg sütőben egy óráig megsütöni.

Tengeri szőlőkocsonya.

Egy font czukrot egy meszely vízben meg kell főzni, mig nehéz hólyagokat vet, azután három meszely frissiben szedett és sajtolt tengeri szőlő levét, valamint két citromot is belecsavarni, az egészet hűlni hagyni és a már előbb felolvasz-

tott két lat vizahólyagot vagy gelatint közé keverni. E levet finom asztalkendőn át kell szűrni, formába önteni és hideg helyre tenni. Tálalás előtt hirtelen forró vízbe kell ütni a formát, hamar kiborítani és az asztalra tenni. K. Ottilia

Divattudósítás.

A multkor említettük, hogy a nyers selyemből készült ruhák a jelen idejű legdivatosabbjai közé tartoznak és mint egy új francia divatlap beszéli, a francziák és a divatvilág császárnője a legutolsó lóverseny alkalmával a boulogni erdőben nyers selyem ruhában mutatta magát, mely két-féle sötétebb és világosabb barnás selyemből volt összeállítva, és fehér flamlandi guipüre csipkével díszítve. A kicsi szalma kalap gesztenyeszínű és világossárgás tollakkal volt díszítve.

Ujból és kimeretőbben szóba kell hoznom a legkedveltebb ruhadíszítéseket, t. i. a csipkékét. Ezek között egyiránt kedveltek a fehér és fekete csipkék, és látogatói, séta, estélyi, sőt menyasszonyi ruhák legfőbb díszjelei a csipkék. De a csipkenemekre nézve is van különbség, milyent szabad este vagy ünnepélyes alkalmakkal viselni. Így nemcsak feltűnést, de még rozszalást is idézne elő egy blond vagy drága igazi csipkével díszített utczalöltözék. Ezekre valencienne félék — point de Bruges — a legalkalmasabbak, a nehéz széles csipkének engedvén át az estélyek fényét. Vannak ugyan mindenféle színű csipkék és láttunk a ruhával egyforma színű csipkedíszítéseket is, — de nem fognak ezek érvényre jutni, miután a fehér és fekete csipke sokkal jobban emeli ki a szövet színét. Nincs is a viseltébb selyem ruhának hálásabb díszítése, mint a fekete csipke, mely alá ha fehér moll fodrot teszünk, azt rakott ránczokba húzzuk, simára levasalva, és erre reávarrva a fekete csipkét. Ezt a fehér mollt nem igen kell egyhamar megújítani, miután a fekete csipke védőleg fűdi be a fehér szövetet. — A csipkén kívül a rojtok is kedveltek ruhák díszítésére, és nemcsak a keskeny, de még inkább a széles, nehéz selyemrojtok kezdenek lábra kapni, kivált nehezebb szőrruhák díszítésére. Többnyire a ruhához illő, idegen színben lesznek azok alkalmaszva, és jó hatást gyakorolnak a szemre élénk színeik által.

Végül pedig figyelmeztetjük t. olvasónőinkat Beck János fehérneműek kereskedésére (kerepesi ut 1-ső szám), a melyben jó és jutányos áron kapunk:

Női-ingek, félvászonból, darabja: 1 frt 30 kr., — kreasz vászonból czakkokkal: 1 frt 70 kr., — svájci formára: 2 frt., — hollandi vászonból szegélyezett mellel: 2 frt 50 kr., — 3 frt., himzettek: 3 frt 50 kr., — 4—5 frt.

Alsó szoknyák, sima czakkokkal: 1 frt 80 kr., — szegélyekkel egyforma bőségű: 2 frt 30 kr., — finom díszszel: 3 frt., — franczia díszszel: 5 frt., — himzettek: 6—7—8 frt.

Éjjeli corsettek chiffonból szegélyekkel: 1 frt 80 kr., — finomabb: 2 frt 30 kr., — himzettek: 3 frt., — 3 frt 50 kr., — fészülő köpenyek, fodrokkal darabja: 4 frt 50 kr., — 5—6 frt.

Női-lábravalók szegélyekkel és czakkokkal: 1 frt 20., finom díszítéssel: 1 frt 50 kr., — fehér előkék, kötények, mellel: 90 kr., leánykáknak 12 éves korig: 60 kr.

Fűzőkék fehér és színes: 80 kr., — franczia formájú kapocsfal: 1 frt 50 kr., — 1 frt 50 kr., — 2 frt 50 kr., — 3—4—5 frt.

Minden korhoz leány- és fin-gyermek fehérneműek, valamint kis gyermekek részére ingek, főkötők, réklik és piquet takarók, darabja: 1 frt 40 kr., — hosszú vánkások és vánkós czihák, megrendelés után készítettnek.

Fehér perkál krinolinok, közönséges bőségű: 1 frt 80 kr., — nagyobb és testes termetre: 4 frt 20 kr., — színes krinolinok. 1 frt 80 kr., — fekete szoknyák: 2 frt 70 kr., — frou frou cirkas krinolin, hátrésze fournirral, elől aczél nélkül, darabja. 3 frt 50 kr., — lószőrkrinolin, fodrokkal: 3 frt 50 kr., — soppokkal: 4 frt 50 kr., — lószőr fournir 1 frt 40 kr.

Fehér és csikos gyermek harisnyák, egy évesek számára tuczatja: 2 frt 40 kr., — feljebb a nagyobbaknak tuczatja: 50—50 krral drágább. — fehér női-harisnyák, tuczatja: 3 frt 50 kr., — 3—4—5 frt.

Negligée főkötők, darabja. 80 kr. — szalaggal; 1 frt 20 kr., — 1 frt 50 kr., női-kézlelk, párja 20—25 kr., — gallérral himzettek. 40—50—60—80 kr., 1 frt 50 kr., — leánykák részére himzettek: 50 kr.

Czérna és selyem chignon, minden áron, hajbetétek, toupék, bármily színben rife 15 kr.

Színes férfi ingek, darabja: 1 frt 40 kr., — 1 frt 80 kr., — frt., — legfinomabb chiffon ingek: 1 frt 70 kr., — 2 frt., — sima mellel: 2 frt., — finom szegély mellel: 2 frt 50 kr., — még finomabb 3 frt., — kreasz vászonból, darabja: 2 frt 50 kr., — hollandi vászonból: 2 frt 15 kr., — Schiller mellel: 3 frt., — rumburgi vászonból férfingek: 3 frt 50 kr., — 4—5 frt.

Lábra valók, magyar formájú sleziai vászonból: 1 frt 20 kr., — kreasz vászonból: 1 frt 50 kr., rumburgi vászonból: 2 frt.

Batiszt zsebkendők, színes széllel és beszegve darabja: 40 kr., — vászon fehér zsebkendők, tuczatja: 3 frt 50 kr., — 4 frt., 4 frt 50 kr., — 5—6—7 frt.

Férfi gallérok, ima Schiller formájának tuczatja: 2 frt., — bordúrral 2 frt 80 kr., — álló-gallérok. 1 frt 80 kr., — hátul álló és elől lehajló hegygyel, tuczatja 2 frt 80 kr.

Szótalány.

M. E. Saroltától.

Három tagu szó vagyok én,
Elsőmmel a szív is jár.
Két végsőm meg nyakon csiphet;
Szeg, egér és kis madár!
Egészben szép boldogságnak
Vagyok első hirnöke.
Egygyé lesz így szegény, gazdag.
Egygyé barna és szőke.

Megfejtési határidő: augusztus 21-dike.

A f. évi 27-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Oroszlány.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Török Zelma és Gyöngyike, Benedikovic Róza, Dubányi Róza, Rátkay Irma, ifj. Bagi Józsefné, Ivády Anna, Zsigray Istváné, Schütz Lóra, Falvay Flóra, Halmay Ilka és Berta, Kühnel Ignáczné, Pásztyi Danielovich Emilia, Geller Jánosné, Jantsó Anna, Tornácssy Mari, Gyulassy Mária, Kármán Luiza, Kánczl Clementine, Sztáni-csek Ferencz, Vajda Szerafin és Ilka, Fehérpataky Ottilia, László Károlyné, Anisits Antónia, Jeszenszky Aranka, Váczy Nagy Victória, Takács Betti, Geher Antalné, Tell Mari, Szapper Janka, Kalos Erzsé, Kaszap Mari, Ratkovszky Mari és Vilma, Bogdanovics Hedvig, Takács Anna, Brocken Kovács Emma, Tabak Mariska, Budinszky Mari, Erdensohn Emilia, Hegyessy Róza, Fabianits Irma, Baross Szibelt Emma, Kubinyi Thuróczy Berta, Nagy Antónia, Gyura Janka, Szabóky Erzsike, Treszkay Mari és Vilma, Nagy Hermin, Orosy Janka, Szűcs Etelka és Nina, Temmer Antalné, Gedeon Reviczky Anna, Tieff Bakoss Szilárda, Altmann Luiza.

A 26-dik számban levő számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Nagy Antónia, Hegyessy Róza, Márkus Anna, Kaszap Mari.

Tartalom.

Felekiné, Emiliától. (Arczképpel.) — Könyvespökök, Ohiótól, — Egy barátom története, Sárvaray Elekától. (Folytatás.) — Csalódián, Fándly Józseftől. — Islandi levelek, Goszdu Elekától. — A hangyama-növényekről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazd-asszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-főjtők névsora.

A borítókon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkban van: Felekiné arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 ft., félévre 6 ft., egész évre
12 ft. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kalap-utca 17-dik szám. 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

32. SZ.
Augusztus 7-én.
1870.

Havonkénti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

E m l é k l a p o k.

A járlnva az édes anyáknak.

Kerékgyártó Elektől.

Legyetek áldottak mindvégig gondos édes anyák!

Mióta a változatokban gazdag életet szirteivel, örvényeivel s benne az embereket erényeikkel s hibáikkal közelebbről megismertem; mióta tudom, hogy itt oly sok meghiusult kilátás, szétfoszlott remény, szomorú csalódás s rejtett seb az emberek benső osztályrésze: oly kedvesen jól esik viszagondolnom ama boldog gyermekévekre és serdülő korra, midőn még azok ellen egy nemtőnek, egy édes jó anyának szeretete, hűsége, önfeláldozó gondossága ótalmaztak. Bölcsőm felett látja őt mintegy képzeletem, s érzeni vélem, mint fogja kezemet, hogy járni tanítson, mint segíti a fejlődő öntudatot, mint éleszti az értelem derengő világát, mint irányozza a sziv nyilatkozni kezdő érzelmeit, mint óv, tanácsol, biztat és vezérel.

És meggyőződtem, hogy a mi fénylőt, megnyugtatót, jót, nemeset s vigasztalót birunk az életben, azt mind leginkább az édes anyáknak köszönhetjük. Keblünk gyöngéd, házias érzelmei, kegyelet és erkölcsösség, az egyszerűség szeretete, a munkásság vágya, a munka utáni nyugalom nagy öröme, hit, remény és szeretet szivünkben, mind tőlük ránk maradt gazdag örökségek.

Az ő szelíd lelkük ad irányt erőinknek, s az ő nemes szivük az, mely érettünk érezve, dobogva, előkészíteni igyekszik számunkra a jövőt s minket a jövő számára.

Hányszor nem idézem vissza lelkemben e boldog arany-

kort; gyakran észrevétlenül ama rég szélylyelrombolt kápolnában lenni érzi magát, melyet közönségesebben gyermekek szobának neveznek. Oly sok gyönyörködtető képet látni ott. Szentnek is mondhatnám, mivel e helyről, a mi csak erkölcsrontó, a mi aljas, vagy csak kétértelmű is, mind ki van onnan zárva.

Önkéntelenül leborulok itt a szeretet alkotta családi kör oltára előtt s epedve várom, hogy jöjjen ismét régi jó nemtőm, kulesolja össze kezeimet s tanítson újra imádkozni. Csepegtesse ismét belém az erkölcs első érzelmeit, s rakjon az által ott menedékhelyet, hol mindig nyugtot találhat a világ és élet által zaklatott sziv; kötözzesse be sebeimet s gyógyítsa azon fájdalmakat, melyeket a való rajtam ejtett.

Mily sajtáságos teremts az ember! S mintha csak játékot üzne velünk a természet, míg benne vagyunk a kedves kis családi körben, szüknek találjuk azt, kivágyunk belőle

„S csak midőn a tömkelegbe lépünk,
Venni észre gyászos tévedésünk.“

E veszteségünk érzete azonban nincsen minden haszon nélkül. Világos tudatát adja ez azon kincseknek, melyeket az éber anya-gond jó előre behelyezett. Megismerjük ez által azon nagy horderejű tulajdonságokat, melyeknek léte és fokozatos fejlesztése: áldást, boldogságot, nyugtot, üdvöt; hiányzása, avagy elvesztegetése pedig: átkot, vérző sebet s kárhatatot szerez.

Minden habozás nélkül állíthatjuk tehát, hogy belső világunk legnagyobb mértékben az anyák eljárásától függ.

Az apának ugyanis ki kell fejleszteni az erőt, de az anyának ahoz zománczul, engedékenységet kell adni.

Bátorságot, tevékenységet, hevet kell gyermekébe oltani az atyának; de szükség, hogy az anyakéz letöröljön minden szögletességet s tanítsa gyermekét mérsékelni az indulatok fellobbanásában.

Az apának józan büszkeséget, de az anyának azt ellen-sulyozó emberséget s szerénységet kell beültetni.

Az apának fel kell gyujtani a nagyratörékvés tüzét, de ott kell állni mindig a gondos édes anyának és észrevétlenül alább szállítani gyermeke hevét, ha az magát túlbecsülve, fenhéjázna.

S ha zaj, hiúság, fény-, vagy tetszés utáni vágy lopták volna be magukat a gyermeki ingatag kebelbe, igyekezni kell az édes anyáknak — övéik jövő boldogságának érdekében — kiirtani e vágyak mérges gyomait s elfoglaltatni ezek helyét a lemondás, békülékeny elégedettség és tettvágy nemes szerény virágai által.

Csak ez eljárás által érheti el minden édes anya azt, mit sirjáig, s ha szíve még ott is érezne, dobogna, mindörökké esengve kérne, hogy t. i. gyermeke boldog leend.

Csak ez eljárás által érheti el minden édes anya-szív, hogy feláldozó szereteteért, gyermeke hő ragaszkodásában jutalmazva leend. Az édes anyát így gyermeke nem feledi el soha! Még akkor sem, a midőn vágya már szüknek találja a csendes családi kört. Hozzásiet vissza, ha szárnya erejét már meglankasztotta az élet; övé, avagy emlékeé marad szívének egy része azon esetben is, ha azt már egészen magának követelné is a világ.

Csak ez eljárás által érheti el minden édes anyaszív, hogy övéik az elismerés hangján mindig így sohajtsanak fel: legyetek áldottak mindvégig gondos édes anyák!

Előre haladott korunk egyik boldogító eredménye nyilatkozik az anyák azon eljárásában, melynél fogva ők a velük született, mondhatni ösztönszerű eljárást, külső ismeretek megszerzése által nevelési eljárásukban alaposágra jutni kívánnak s e végett nemcsak a szív, de még az értelem mivélésére is jótékony befolyást gyakorolnak. Jól tudják és érzik ők azt, hogy az értelem is sokat nyer az által, ha a világossággal a szép, és a mélységgel az éleselműség egyesül és e tulajdonokat a nőktől, az anyától sajátíthatni el legkönnyebben.

E néhány emléklapunknak czélja tehát némely nevelési nézet elősorolása leend, melyekre a szives olvasótól pár percnyi figyelmet kérni bátorkodom.

Nem maradt tőled...

Prém Józseftől.

Nem maradt tőled semmi, semmi —
Csupán egy kis virágcsokor,
Oh virágozzék télen-nyáron,
Melyről szakítád : a bokor.

Én nem szeretem a virágot,
Oh, az az illat fáj nekem!
Ezt kelle szívnom három nappal
És három kínos éjjelen.

A sok virág beborította
Mehalt kis hugom vánkösát,
A sok koszorú mindörökre
Beillatozta a szobát!

S én mégis, mégis elfogadtam,
Mit te adtál : a kis csokort;
Bár amaz éjjel hugom arcza
Mindvégig álmaimba volt!

S én mégis, mégis megszerettem,
És őrzöm most is titkosan;
Bár minden egyes illat-atom
Azt sugja : hugod halva van!

S én mégis, mégis őrzöm, féltem
És drága ereklyém marad;
Bár amaz angyal fönn az égben
Forró könyeket hullat értem,
Háborítója hogy te vagy!

Egy barátom története.

Elbeszélés.

Sárváry Elektől.

(V é g e.)

— Bogaméri! én ismétlem önnek, hogy igen el vagyok kényeztetve... és így a hizelgést is annyira megszoktam már a férfiak ajkairól, hogy a szép gondolat gyönyörködöt ugyan, mint minden, mi szép, de nem lep meg — és nem is kívánok annak nagyobb jelentőséget tulajdonítani, mint a mennyit lehet.

— Csalódik kegyed, szép Adél, ha azt hiszi, hogy én üres bókokkal szeretem időmet fecsérelgetni... Én a nagy kerülőknek egyáltalában nem vagyok barátja s azért midőn iránta való hódolatom mellett, most, midőn erre pillanatnyi alkalmam jutott, ez alkalmat egy kérdésre akarom felhasználni, szólhatok-e Adél? — kérdém érzékenyült hangon, kezét hévvel ragadva meg.

— Beszéljen! — szólt Adél remegő hangon s kis kezét kivonta kezemből és feszült kíváncsisággal várta, mit kérdezni akartam.

— Édes Adél! E kérdésre az előzmények nyomán alig vagyok jogosítva; azonban miért rejtegetném kegyed előtt gondolataimat és érzelmeimet?... Elöttem egész lényem feltűnt első pillanatra, s habár egyelőre mindjárt magam sem tudtam magamnak megmagyarázni, mi az amaz érzélem, mely kegyed iránt bennem keletkezett, most már minden kétség eloszlott lelkemben és én érzem, hogy szeretem kegyedet Adél kimondhatlanul és csak viszonszerelme által lehetek boldog. Kérdésem tehát röviden az: boldogíthatja-e kegyedet e szerelem, mit én lelkem mélyéből ajánlhatok?

Adélnek nagy sötét szeméit hosszú selyem pillái egészen beárnyékolák. Majd föltekinte rám... oh! mily igézők voltak e szemek, melyekből én a remény és kétség habozó kifejezését olvastam ki!

Adél csaknem himzőkereteig hajtá le szép szőke fejét s bár ujjai a himzéssel foglalkoztak, úgy vettem észre, hogy a türemeg azok közt s az öltések nem oly biztosak és határozottak.

— Bogaméri! — szólt végre — önnek kérdése annyira meglepő előttem, hogy alig tudom gondolataimat rendezni,

hogy önnek kérdésére az illő választ eltaláljam... Nekem még időm sem volt a felől gondolkozni, mit érzek irányában... Oly váratlanul lepett meg kérdése, hogy meg kell engednie, ha a válaszszal most adós maradok...

— Nem, Adél, én most akarom tudni sorsomat... Hozzon bár a jövő üdvöt, vagy kárhozatot osztályrészemül... a bizonytalanság gyötrelme lassan ölé méreg... röviden: kedves Adél, akar-e kegyed nőm lenni?

Adél lángoló arcza most egyszerre elhalványult s majd ismét még pirosabb lett. Keble hullámozott s ajkai mozogtak, de szóhoz nem juthatott.

— Ah, mondja ki kedves Adél a viszonszerelem igen szavát!... Ismételve kérdem: akar-e az én kedves kis feleségem lenni?

Adél arcza mint egy szép tavasz derűje sugárzott felém s mig szeméit lesüté, remegő kis kezét nyújtá felém.

E közeledő kéz több volt, mint minden felelet, mit dallamos ajkáról lestem — és én forró ajkamhoz vettem azt, össze meg összecsókolgatva.

Végre megszólalt.

— A kibékülés jeléül nyújtám önnek kezemet, Ervin. E néma választ magyarázza ön magának tetszése szerint. Én még néhány perczel előbb talán bizonyos ellenszenvet érezhettem ön iránt, mig most úgy érzem, hogy az teljesen eloszlott és lelkem megkönnyebbült általa... De engedje meg, hogy kissé számot vehessek magammal... Csak egyre kérem: mig én föl nem hatalmazom rá, addig irántam való érzületét mostohám előtt föl ne fedezze... Ő szereti önt s talán...

Itt egyszerre elhallgatott s elpirult.

— Talán? Ah! egészítse ki édes Adél. Talán...

— Talán hatalmas ellenzékre találna ön benne, ha előttem kifejtett ohaját most nyilvánítaná ő előtte... No, de az idő mindent megérlel... és mi sem ismerjük még egymást.

— Részemről mindent elkövetek, hogy előnyösen megismertessem magamat, — szoltam. — Egyébiránt parancsának engedel Adél s kívánságához alkalmazkodom.

Epen ekkor tért vissza a társalgónő és nyomában a kocsizásból visszaérkezett a tábornokné, ki szívélyesen nyújtá felém kezét.

A társalgás most eléggé élénken folyt arra nézve, hogy unalomról egyáltalában nem lehet panaszkoznom, habár még szerettem volna Adéllal hosszabbban négy szem közt maradni.

No, de így is elégiült szívvel hagytam oda a tábornokné lakát.

Tehát Adél szeret — gondolám magamban — s az, mit nála ellenszenvnek véltem, csak vetélytárstól való aggály okozta komolyság volt.

VI.

Látogatásaim a Ritter családnál mindig gyakoribbak lettek.

Adél egészen megváltozott. Kaczér modorát egészen elhagyta. Ő csak egyedül nekem kívánt tetszeni s e részben célját el is érte.

E közben az özvegynek hozzám való vonzalma hovatovább növekedett s a helyzet e miatt nagyon nehéz volt reám nézve, mert nem volt szabad tudatnom vele, hogy amaz udvariasságot, melylyel irányában viseltetem, ne tekintse egyébnek, mint a nők iránt tartozó gyöngéd tisztelet jelének.

Végre tudattam Adéllal, hogy a szerep, melyet az özvegy előtt vinnem kell, továbbra már elviselhetlen lesz,

s hogy annál fogva idején látom szándékomnak kinyilatkoztatását.

Adél végre beleegyezett, bár félt, hogy ez romlásunkra vezet.

— Mostohám nagyon szenvedélyes nő — mondá Adél — s a mily forrón szeret, ép annyira képes gyűlölni is. Ovatosak legyünk...

Kinyilatkoztattam az özvegy előtt, hogy Adélt nőül akarom venni s csak beleegyezését kérem.

A nő elsápadt, de ez csak muló halványság volt s csakhamar visszanyervén szokott nyugodtságát, szolt:

— Én Adél boldogságának útját be nem vághatom s beleegyezésemet sem vonhatom meg e frigtől, mely mindketőtöknek boldogságára válhatik.

De e nőnek nyugodtságot színlelő arczában volt valami vészjósló, mi megremegtetett s okodásra intett.

Még azután kissé társalogtunk pár negyed óráig, mely idő alatt az özvegy több ízben emlegette, mily szerencsésnek érzi magát, hogy mostoha leányának jövőjét oly jó kezekbe teheti le.

A jegyváltás harmadnapra megtörtént s pár héttel későbbre a menyegző napját is kitűztük.

Az esküvés már végbement s következett a lakoma, melyre számos vendég sereglett össze.

Éjfélre járt az idő s a vidám társaság még nem oszlott el.

Menyasszonyomat egyszerre nyugtalanság fogta el. Mostoha anyja már egy óra óta észrevétlenül távozott s azóta nem tért még vissza.

A komornát legott keresésére küldte el, ki nagy ijedelmek közt sietett csakhamar vissza.

A ház asszonyát halálos vonaglásban találta.

Rögtön hálószobájába siettünk, hol már csak utósó perczeit élte.

Éji asztalán egy félig kiürített pohár volt és egy kis üveg, szintelen folyadékkal, s egy hozzám intézett levél.

A lakomán jelen volt orvos azonnal fölfedezte, hogy a szerencsétlen nő gyorsan ható méreg áldozata s többé meg nem menthető.

Néhány percz múlva a boldogtalan iszonyu kínok közt adta ki lelkét.

Fölbontám a hozzám intézett levelet, melyben bevallá, hogy engem lelkének teljes hevével szeretett s mivel nélkülem élni nem tudott, méreggel vetett véget unott életének. Végül bevallotta, hogy sokáig küzdött ama szörnyü eszmével, valjon ne oltsa-e ki életét annak, ki őt birhatásomtól megfosztá. De lelkének jobb érzése diadalmaskodott — mert sokkal jobban szeretett — mondá — hogysem engem boldogtalanná tegyen egy kárhozatos merény által, mit rosz óráiban neki az ördögök sugalmaztak.

A menyegző után temetési szertartás következett. Megadtuk a szerencsétlen nőnek az utósó tisztességet s elhagyva a fővárost, e birtokomba vonultunk vissza, hol a nagyvárosi urhölgyből derék, házias magyar menyecskét neveltem magamnak, kinek legfőbb öröme, ha férjének és gyermekeinek boldogítását eszközölni eti.

Itt elhallgatott barátom. Föllállottunk a padról s fölmentünk a lakba, hol már izletos estebóddal várt minket a háznak bájos urnője, kinek körében időzni valódi élvezet volt.

Ujból alkalmam lett e kedves, szeretetreméltó család körében arról győződni meg, hogy nem valami sok kívánatik a tökéletes családi boldogsághoz, ha a házasság napjait kölcsönös szerelem édesíti.

A boldogságot csak keresni kell, s ki ott keresi, a hol nincs, nem csuda, ha soha föl nem találhatja.

A képzelet.

Gercselyi Auréltól.

Legszébb tehetség, varázsképzület,
Mily nagyszerű a te szövéténeked!
Melynél a múlt, jelen és a jövő
Oly hű képekben tűnedez elő,
S mely átvilágít messze, más hazába,
Hová nem hat az észnek fényugára.

Elém varázslod gyászos multamat,
Elém hozod haldokló kedvesem,
A kínos arcot s görcsös ajkakat
Ismét látom . . . élénken képzelem.
Ismét látom hanyatló karjait,
Most bucsuzik s keblére most szorit.

Látom atyám, szegény rokkant öreg,
Ott fekszik, nyögve busan nyughelyén.
Látom, látom, bármint titkolja is,
A két könnyecpet fényleni szemén.
Szegény, mily gyorsan vesz lélegzetet,
Most hagyja el e földi életet.

Elém varázslod ismét a jelent
Látom sanyargó nőtestvéretem.
Látom borongó gyászos homlokán
A gyöngyözö veritékcseppeket,
Most rám gondol s szeméből mint patak,
A könyvek úgy omolnak, hullanak.

Elém varázslod ismét a jövőt.
Hantnál vagyok, nővérem hantja az.
Megtörte őt a munka s fájdalom.
S rám nézve már nincs a földön vigasz.
Jöjj el, jöjj el enyészet anyyala,
Vigy el magaddal eugem is tova!

És átvilágít egy más, szebb hazába,
Hová nem hat az észnek fényugára,
Legszébb tehetség, varázsképzület
Még a te fénytvonó szövéténeked!
Ott látom én mosolygó ősz atyám,
Ott látom én örvendő kedvesem,
Ott látom együtt nőtestvéretem,
Ott leszek én is boldog, Istenem!

„Izlandi levelek.”

Zch. H. után.

Gozsdu Elektől.

(Folytatás.)

VII.

— És a fonal mint szövődött tovább? — kérdé Teréz bátyjától?

— Igen természetesen. Mi gyakrabban irtunk egymás-

nak, s így nélkülözhetlenekké váltunk egymásnak. Csak Ottilia árult el több erőt, mint én. Miután arczképét ismételve kértem, végre évek után elküldé. Enyémmel nem merészeltem őt megkínálni, mert ő maga mondá, hogy arczképemet nem akarja látni, de még árnyképemet sem.

— Ezalatt azonban nem maradt titok előttem, hogy ő engem mennyivel jobban szeret. Idővel élénkebb, vidámabb lett. Atyjának halála kevésbbé látszott őt elkomoritani, és mégis félt hazatérésem perczétől.

— Kérem önt Tivadar — mondja utolsó levelében, — ne gondoljon arra, hogy engem lásson, bátran de kegyetlenül fogja ön Elysiumunkat szélylyel tépni saját kezeivel, a mint velem találkozik. Mi csak úgy lehetünk boldogok, ha úgy maradunk, mint most.

Jelenleg így áll viszonyunk. Azért hagytam őt abban a hitben, hogy Koppenhágában vagyok. Grauenburgban akarom őt látni, de a nélkül, hogy ő viszontlátna. Azután a véletlen határozzon.

— Valóban — szólt Teréz nevetve, — ily regényt érdemes eljátszani. A leányt azonban nem értem, azt is kétlem, hogy ti ketten boldogok fogtok lenni. Te ő benne, s ő benned fog csalódnai. Várakozástok s képzelmek igen tul van feszítve. Ti egymásban egy pár közönséges embert fogtok megismerni, s utóbb önmagatokra fordul haragtok. Hiszen nem titkolhatjuk el önmagunk előtt, hogy minden lelki szépség mellett mégis csak csontból s husból vagyunk alkotva. Fogadni me-rek, hogy képzeleted előtt egy kedves leány virágzik, körülvéve rózsás nimbuszszal. Hogy lenne, ha Ottiliában egy kiszáradt sárga idegyöngye nőt találnál, a ki ügyesebb az iróasztal mellett, mint a gazdaságban? Tudom, megáldanád az anyyalt a haza jönnél. Ne haragudjál azért én reám. Sokkal jobban szeretlek. semhogy ne látnám szükségesnek az előkészítés a netaláni rossz álmra. Annyi világos, hogy ok nélkül nem tiltja a személyes találkozást. S alig ha nem rosszat gyanít ő is. A leányok csak leányok, s bizonyos esetben igen követelőők. Mindazáltal szavamat tartom. Két hét mulva visszamegyek férjemmel a fővárosba, s te elkisérsz. S hogy véletlenül föl ne ismertessél, álnevet fogsz felvenni. A fővárosban könnyebben lehet tudósításokat szerezni Grauenburgról, onnan azután in-telkedhetünk! Meg vagy elégedve?

— Igen.

VIII.

— Ugy van, mamám — szólt Teréz — nem marad más hátra, mint Tivadarunkat megházasítani.

— Epen ez gyermekem! — válaszolt a gyöngéd anyy, — de az izlandi leveleket ne feledd el!

— Bizonyára. Epen ezen levelek miatt, a melyek végtőre is szerencsétlenné tethetik őt, kell gondolnunk kellemes szórakozásokról.

A fővárosban lesz alkalma elég. Egy-két hónapra jöjjen velem. Ugy vélem, ott meg fogjuk fékezhetni különös szeszólyét s utazási vágyát.

— Ah gyermekem, ha ezt megtudnád tenni!

Mihelyt Stóben asszonyság beleegyezett, hogy Tivadar a fővárosba utazzék, Teréz rögtön férjéhez futott. Minden meg-gondolás nélkül beavatta férjét Tivadar titkába. A tanácsos eleinte nem tudott mit mondani sógorának ezen kalandos szerelméhez, a kinek esztét, s tehetségét különben igen szerette. A tervbe azonban beleegyezett, hogy t. i. a jó Tivadar menjen álnév alatt Grauenburgba szerencsét próbálni, feltéve, ha a fő-

városban szerzett tudósítások nem ijesztendik vissza őt Ottiliától.

Két hét elmúlt, Amosnak málházni kellett.

— Uram — szólt. — Csak ne Izlandba. — A levelek itt olcsóbbak, s a levegő enyhébb, mint ott!

— Nem megyünk oly messzire! — válaszolt Tivadar. — Sógoromat kísérem el. Csak egyet kötök lelkedre Amos. Jövőben ne merészed senkinek mondani, hogy mi oly távoli utazást tettünk. Senkinek sem szabad megmondanod, hogy én ki vagyok? Kulm tanácsos ur távoli rokonának fogsz kiadni, Hohenheim Lajosnak fogsz nevezni. Ennél maradunk, míg parancsaimat vissza nem vonom.

Amos zavarjal tekintett urára, kocsiba ültek, néhány nap múlva barátaink, Stóben asszonyságot kivéve, a fővárosban voltak, hol Kulm tanácsos lakása igen izletesen volt berendezve.

IX.

Majdnem három hét mult el, a nélkül hogy Tivadar a továbbutazásra gondolt volna. Annyi látogatás volt itt tenni s elfogadni való, bálók, s multságok egymást válták szakadatlanul, a társaságok oly változatosak, s mégis válogatottak valának. A hang ezekben gyöngéd, barátságos volt, mint a családi körben. Nem a bál s a kör, hanem az emberek voltak itt a legkellemesebbek. A napokat számították, hogy mikor látják ismét egymást. Nem a társasélet örömei volt a fődolog, ez csak mint üdítő szerepelt közöttük, az tehát sohasem fáradott ki, hanem mindig élvezet nyújtott.

Ezt Hohenheim Lajos nem várta a fővárostól. Ő nővére társas körében csakhamar otthonosan érzé magát, s nemsokára kedvelt, s majdnem első tagjává lett. Tudomány, sok szerénységgel csakhamar megszerettették őt mindenkiel. Ő boldogdognak érzé magát, s mégis! —

— De mi bajod is van neked bohó? — kérdé őt egyszer nővére, midőn egyedül voltak? — Mit morogsz? Mi bajod, te elégetetlen szív? Nem tetszik már minálunk? Békülj ki már egyszer önmagaddal!

— Hagyj el, kérlek!

— Férjem tudósításokat kapott grauenburgi levelezőjétől.

— Mit ír?

— Magad olvashatod a levelet. Ottília szelleme Lipesébe utazott s nem tudni, mikor tér onnan vissza. Viszonyáról is van szó, a melyet egy fiatal szász tiszttel fűz; azt állítják, hogy jelenleg jegyese. Azonban azt tanácslom, mihelyt megtudod visszatértét, rögtön utazzál el Grauenburgba.

— Ő bizonyára nem menyasszony.

— Én nem olvastam a levelet. Férjem beszélt róla; csak türelem.

Teréz távozott, s kis idő múlva visszatért a levéllel. Bátyját bánatos hangulatban egy széken ülve találta, karjai keresztbe fonva, feje mellén csüggve.

— Jó fiu — kiáltott Teréz, — Ottília néhány hét múlva a fővárosba jövend, távoli rokonait látogatandó, s csak innen fog Grauenburgba elutazni.

Hohenheim Lajos elvové a levelet, s olvasatlanul tevé az asztalra.

— Ezzel sem vagy megelégedve? Te untatni kezdesz szeszélyoddal.

— Ah! nővérem, ne haragudjál! Valóban érzem, hogy tulzó vagyok. De kérlek, ne háborgass. Ottiliát megvárom,

látani akarom, de kérlek ne szólj róla többé. Valjon ennyi szent hűségi eskü után tehette-e?

— Ábrándozó, talán a kolostorba menjen-e miattad?

— És én nem hihetem. Ő szeret. Ő nem hagy el. S ha megtette volna, sem hinnék több nőnek.

— Nekem sem bátyám uram? s én nő vagyok a szó teljes értelmében.

— Te gyötörsz engem!

— Hát az ifju szép özvegynek: Saar asszonyságnak sem? Ah! te pirulsz! Lajos, vigyázz önmagadra, és ne ítélj el másokat.

— Mit álmodol?

— Nem! épen nem álmodtam azt, hogy ti ketten szívesen incselkedtek egymással...

— Csalóddol.

— Vagy talán unokahugát: Bernek Fridolinét illeti? Ha férfi volnék, igen nehezemre esnék a kettő közötti választás. Fridoline úgy tánczol, mint egy angyal, s utójjára azt hiszem, hogy senkivel sem tánczol oly szívesen, mint épen veled.

— Te igazán kiállhatatlan vagy!

— Mint te tegnap estve. Hát az illet-e, hogy nem tartottad szavad, s Fridolinét vezetted a négyeshez, a melyet nekem ígértél?

— De — — —

— De persze, ő reád kacsintott, s te reá, s így könnyen elfeledkezik az ember. Nem, uram, e kis leczkét megérdemletted. Én megbocsátok neked, ha helyre hozod hibádat ma Saar asszonyságnál.

— Nem megyek oda!

— Még csak az volna szép! Ő számít reád. Már délután várt a kertben theára. Mi többien később jövünk. De vigyázz magadra. Ő igen szeretetreméltó. S meglásd, cserben hagy láthatlan Ottiliád lelki szépsége.

X.

Hohenheim Lajos nagyobb zavarban volt, mint a milyenben nővére őt gondolta volna. Ohajtotta, hogy bár sohasem jött volna a fővárosba, s mégis inkább meghalt volna, semmint anyjához a magányba visszatérne. Ottiliának szívében a legkeserűbb szemrehányásokat tevé, s még sem volt egészen akaratlan ellen hűtlensége. Egy előtte ismeretlen labirintjába a képzeleteknek tévedt el. Mióta Ottiliát ismeré, csupán ezen név élt szívében. Három év óta hive maradt e kedves szentnek. Oh hiszen könnyü is volt Fin- és Lappland szépei között! És most, midőn hazatért kedves szüléi társaságába, most azután, hogy őt meglepje, hogy nemes szívére boruljon — — most... fejlesztett a véletlen, vagy a szükség oly vágyakat keblében, a melyek őt nem hagyták nyugodni.

Szórakozni kívánt, — hiában olvasta Ottília gyöngéd leveleit, halványuló csillaga ezen kedves teremtésnek alámében volt, semmi körülmény sem tarthatá vissza. Egy más csillag világott, s uralkodott annak belső világában.

Teréz házi foglalkozások miatt elhagyta őt. A kerovetre hanyatlott. Arczát kezeivel fedte el. Ugy tetszett előtte, mintha Ottília szelleme lebegné körül. Hallotta andalító suttogását.

— Mindentől szabadulni szeretnék a világon, mert minden csak azért van, hogy kecségtessen, hogy azután annál mélyebben sebezzen meg.

Kis idő múlva eszébe jutott Kulm grauenburgi tudósítójától a levél. Sebesen nyult utána. Lényeges dolgok nem voltak benne, csak a vágy volt Ottiliáról szó:

„Vongen kisasszonyt illetőleg van szerencsém nagyságodnak jelenteni, miszerint őt közelebről nem ismerem. Ő a tudós nők közé tartozik. Nagyságod ért engem. Jelenleg Lipcsében van, hová őt rokona: egy hajdani szász őrnagy magával vivé. Nehány hét múlva meglátogatja a fővárosban lakó rokonait is. A legközelebbi levélben bővebb tudósításokkal fogok nagyságodnak szolgálhatni.“

— Tehát említés nincs téve eljegyzésről, hűtlenségről? Az nem volt szép Teréztől.

— Ő szeret! ő híven szeret! — sohajtott Lajos, s lassan járt fel s alá a szobában.

És mit akar azon nyomorult ember e kitételrel: ő a tudós nők közé tartozik! Hát arra van a nő szánva, hogy az első szolgálat legyen a háznál? Ki mer határt vonni az elnyomott nemnek, hogy mennyire terjedjen műveltege? Valamint nem egyetlen hivatása férfinak, ostorral az eke mellett, vagy tollal kenyeret keresni, épen úgy nem egyetlen hivatása a nőnek, hogy mint leány a férfiak bábja, mint asszony pedig a férjnek gyermekápolója legyen. A nő szelleme az istenhez, az örökkévalósághoz szól, valamint a férfié, miért ne emelkedhetnék ő is, ha szabadon érzi szárnyait? A jó Ottilia mint egy szegény elgázolt virág áll a tövisek között, nem láttatva, és nem ismertetve, virágozik a gaz között, ah! és azzal gázolják össze.

A mint a bus Lajos a grauenburgi levelező képleges kifejezéseit tagolta volna, egy suhancz lépett a szobába, könnyű kis csomaggal.

— A festő visszaküldi az arcképeket a tanácsosnő ő nagyságának! — szól, s ezzel eltávozott.

Néhány kis kép volt az. Először Saár asszonyság, kitűnően találva lelkesen, varázslón, mint ő; és azután Teréz, Lajos nővére, és azután — és azután...

Lajos csodálkozott, fölemelkedett, felhevülve remegve, szemei megnedvesültek, a kerevetre tántorgott, égő arcczal a párnákra dült és — a szerencsétlen kép ajkaihoz tapadt. Egy csók, — a bűvös üvegre, megbocsátható. Ő nem tudá, ő nem akará. Szive hevesen dobogott, mint a bűnösöknél szokott. Ottilia, barátod hülni kezd!

A tanácsosnő épen azon pillanatban lépett be. Lajos nem tudta, mert léptét nem hallá. Teréz azt hitte, hogy alszik, oly élettelenül feküdt itt. Vállait érinté. Lajos felijedt. A két arcképet az asztalról fölvevé Teréz: — Mi bajod, — kérdé, s megijedt arcvonásaitól.

— Nem érzem magamat jól — rebegé.

— Ily szép társaságban? Láttad az arcképeket?

— Nem.

— De hol van a harmadik? Hol van Bernek Fridoline? Talán elfeledé a legény?

— Itt van! — karja alól kivevé, s szemlesütötten nyújtá át.

— Kitűnően van találva Fridoline. Köztünk mondva, a te epedő Ottiliád, arany-sárga fürtjeivel, melyek fejét szent fénynyel környezik, még sem hasonlít ezen kedves kis gesztenye-barna fürtökhöz.

Lajos felugrott. Teréz visszatartotta. — Megállj, nem volt! oly rosszul értve. Hát nem értesz tréfát? Rögtön adj egy csókot. Megcsókolta.

— Válassz most! — szól, s Saár asszonyság és Fridoline képét tartá elébe. — E kettő közül egyet neked adok.

Lajos mosolyogva rázta fejét.

— Egyik sem kell — mondá, s azután elhagyta a szobát.

XI.

Lanya juniusi est volt, a nap épen leáldozott.

Midőn Lajos Saár asszonyság kerti termébe lépett, már együtt volt a társaság. A thea-asztal mellett ültek, a társalgás az élet szépségeiről, keserőségeiről folyt, Lajos elfogulatlanul nyilvánítá véleményét. De kedvének szárnyai mindig csak lehanyatlottak. Nem tudá, miért? De mi tudjuk. A szép férfiú és nő-alakok közül hiányzott a legszebb. Bernek Fridoline nem volt jelen.

Senki a társaságból sem tudakolá. Egy öreg urnak legelőször jutott eszébe kérdezni, hogy hol van?

— De hol is lehet? — kérdé egy másik.

— Thón urral a kertben sétál, — felelt Saár asszonyság.

— Szeretetre méltó fiatal ember! — tevé hozzá egy hölgy, a ki a játékasztal mellett ült.

— Utazásaiban igen szépen képezte ki magát — jegyzé meg az öreg ur. — Csak meséltesse azon veszélyeiről, melyeket Párisban kiállott. A juniusi zavargások alatt volt ott. Láttá, mint bukott el a Matthyen. Nem lehet iszony és fájdalom nélkül hallgatni előadását.

Az öreg ur észrevétlenül tűzbe jött. Tüze fölgyújtá az egész társaságot. Igen nagy ellenzék támadt, a melynek élén Saár asszonyság állott. Csak Lajos maradt részvétlen.

Borus tekintettel, s keresztbe font karokkal állott a vitázók köre mellett, de nem hallott semmit.

— Tehát Thón urral megy? S ő szeretetreméltó! — gondolá, — s mégis tudja, hogy jönni fogok, és ő maga figyelmeztetett, hogy ki ne maradjak, s hogy más meghívást el ne fogadjak. Ez vele megy sétálni, és a táncz alatt mint remegett, és mily zavarral tekintett szemeimbe, és ha némán állott előttem, és akkor barátnőihez futott, a csevegés alatt mosolyogva küldött egy-egy tekintetet hozzám, s Istenem! az egész nem egyéb tetszésvágytól! Oh ártatlanság, mily alakot kell neked választanod, ha a tetszelgők alakban árulnak el. Nem, ő nem tetszelgő. Mi van rossz abban, ha vele a kertben keresztül megy?

Lajos ezen magánbeszéd alatt a társaságnak hátat fordított, s azon ajtó felé fordult, mely a kertbe vezet.

— De úgy látszik, nem unja magát vele. Jól teszi. Valóban nem akarom e bizalmas párocskát zavarni. Talán igen alkalmatlan pillanatban jönnek.

Ezen szavaknál, a melyek azonban csak gondolva valának, Hohenheim Lajos a kertben volt, s igen vigyázva ment az uton végig, virágok s gyümölcsfák között.

— De mit is érdekel? Még csak az hiányzik, hogy utána járjak, mint egy féltékeny férj! Nem, csak szerelmeskedjék kisasszony, a mint tetszik, az nekem mindegy!

Itt kiső jobbra fordult a lombfolyosók felé, s jobbra és balra is nézett — — — virágok után.

Egy egész buja rózsabokor előtt megállott. Leszakasztott egy félig kinyílt rózsát, a melynek kebelében a fényes carmin égett.

— Igen szép! Saár asszonyságnak vissem. Lesz egy oly pillanat, midőn Fridoline is szemtanuja leend. Legalább megtudja, hogy szívemhez épen nem áll oly közel, mint ő azt gondolja.

Most egy igen kedves angol izlésű vadonhoz ért. A szűk övénnyel bokrok közt haladt, egy magas szikla felé — — s itt ült egyedül Bernek Fridoline. (Folyt. köv.)

Napoleon és Eugenia.

Most, midőn egész Európa figyelme egy férfi felé irányul, ki a háboru zászlóját kitűzve, világháboru gyúanyagát dobta ki, talán nem lesz érdektelen, ha e híres emberről és ennek nevéjéről egy-két érdekes történeti adatot jegyzünk föl.

Alig volt Napoleon Isten kegyelméből, államcsíny és 7 millió francia szava folytán francziák császára, midőn parancsot adott, a Tuileriáknak, melyek a forradalmak alatt oly sok sérülést szenvedtek. kijavítására és nagy pompával helyreállítására. Már I. Napoleon megkezdte a Tuileriák fejedelmi laknak császári jellegét adni; III. Napoleon pedig öröklé a tervet, mint általában minden napoleoni eszmét s folytatá az átalakítás nagy művét. A restauráció, a juliusi monarchia és az 1848-diki forradalom korából fönmaradt nyomokat minden teremből és szobából, mintha azzal együtt az azokhoz kapcsolt történetet is meghiusította volna. Nagyszerű építkezések által összekapcsolá a Louvret a Tuileriákkal s ez által a palotának régi royalisztikus színezetét határozottan császári, napoleoni jellegüvé emelte.

Ő maga volt az, ki mindent intézett, hogy és mint legyen. E nagy munkában neje nyújtott segítséget, ki ama helyiséget rendezte be izlése, kénye-kedve szerint, a melybe a nyomasztó udvari szertartások után visszavonulva, szórakozni és pihenni ohajtott, melyben nő akart lenni, ha már a császárnő tisztét teljesíté.

Különösen egy dolgozó-szoba és e mellett közvetlenül álló hálószoba az, mely III. Napoleon nevének e szentélyét képezik. Mindeniknek ablakai a várkertre nyílnak, hol csupán a kelő nap, vagy a fővirrasztó hold tekinthet be, -- no meg nyáron át a pajzán veréb, és a pinty, mely madarak bőven megvonhatják magukat a Tuileriák fáinak lombjai között.

Ki tudja, ki unatkozott, mulatott vagy gyötörte magát eme szobákban. Talán itt édelgett d'Estrée Gabriela IV. Henrikkel, vagy a fiatal XV. Lajos az ő kedveseivel? Vagy talán itt virrasztá át Lamballe hercegnő ama kínos szeptemberi éjjet, melyen gyilkosai kutatták, hogy büszke fejét leüthessék? Vagy talán a restauráció egyik hercege lakhatott itt s Lajos-Fülöp gyermekei rendezheték játékszereiket, míg a februári nép az ablakok alatt el nem kiáltá magát: „Le a királylyal! Éljen a köztársaság!”

Ki tudja, hányan mosolyoghattak és sohajtozhattak e helyiségekben. Most ezeket egy nő az izlés templomává varázsolta át. A felülmulhatlan pompa eleganciával, a legnemesebb izléssel és költészeti érdekekkel van itt párosulva. Az ajtók arany czifrázattal ellátott elefántesontból, a butorok aranynyal diszitett rózsafából készitvék, melyek változatosan helylyelközzel elefántesonttal vagy tükrökkel vannak kirakva. A vánkossok halvány rózsaszín selyemből készittek; a menyezeten nagyszerű fresko diszeleg. Értékes syrmiai szőnyeg fedi el a a talajt. A falakon köröskörül régi művészek legértékesebb képei, a Louvre és Versailles képesarnokából válogatvák össze; ezeken kívül pár családi kép, olajfestmény, pálmák, rododendronok és kameliáktól árnyalva. Az ablakok párkányzatán minden nap gyönyörű üde virágbokrétták diszelegnek. Ott látható a remek mivű íróasztal és minden, mit az ész, kényelem és fényüzés tekintetében kigondolhatott. A fekete bársonnyal beszegélyezett vörös selyem ablakfüggönyök minden egyes tárgynak szép világitást adnak, a honnan valaki azt jegyzé meg, hogy a ki ide belép, költészetet szí magába!

A pompás, remekmivű óra épen tizenkettőt ütött; a finom ezüst csöngésű hangok még nem rezgettek el a helyiség tiszta, illatos légkörében. Hirtelen, mintegy varázsütésre egyik ajtószárny megnyílik s betekinthez a szem a másik szoba háttérébe, hol sűrű fehér függönyök fedik a császárné nyughelyét.

Ruhasuhogás . . . a császárné egyik komornája megjelen az ajtónyíláson s tiszteletteljesen meghajolva, félre lép. Csakhamar utána belép Eugenia császárné tündéri alakja is, ki könnyed ruganyos léptekkel, déli toilettejében dolgozószobáját keresi föl.

Odamegy a pamlaghoz s leereszkedik annak duzzadó vánkossára. Ekkor könnyed mozdulattal távozást int a komornának. Az ajtószárnyak ismét zajtalanul zárulnak be . . . Császárné ő felsége egyedül maradt.

A fürdés után kissé elbágyadva dől hátra a vánkossra, mely mozdulat által könnyű mousselin ruhája felebb huzódván, fehér selyem harisnyába és cipőbe szoritott keskeny lábacskaít szabadon lehet látni bokáig. Ugy látszik nyugtot, magányt keresett, mert oly abrándosan veté arany hajhullámos fejét hátra. Szelid azurkék szeme hasonlíthatlan bájjal tekint ki selyem pillái alul.

Arcvonásai oly finomak és nemesek s oly remek összhangzatban szemlélhetők, mintha valamely szobrász testesítette volna itt eszményét meg; arcz-színe azonban nem az üde ifjuság színe többé; széles homloka szeliden domborult s látشانak rajta ama finom redők, melyektől a harmincz éves nők remegnek s a negyvenkét éves nők — a mennyi idős a császárné — sohajtvá türnek. E finom arcznak spanyol-mór és germán vegyülete a feszültségtől, kimerültségtől, délies hosszudad alakot öltött most. Ah, ha mosolyogna, ha e finom metszetű ajk hangra nyílnék, ez arcvonások hidegsége elolvadna, e szemek megnagyobbodnának és ragyognának, villámlánnak, mint a tropikus ég csillagai . . . A szépség egész teljében öntené el ez arczokat!

Igy azonban alakjának csak gyöngéd, de imposans szépsége tűnik föl, a hófehér karok, a kebelnek nemes domborulata, fejedelmi tartása, rózsaszíneszt játszó nyaka, melyen egyetlen gyöngysor diszeleg. Bájoló nőiesség, a szende ábrándosság költészete leng rajta át. De mily igéző lehet akkor, midőn demoni lángok szállják meg, vagy midőn haragra lobban; szóval, midőn minden hevély egész erővel fejlődik ki lelkében! Ilyenkor szép szeme, lelkének tüköre, melyben gyűlölet, megvetés, diadaléret és ravaszság váltakozik, mely oly nagy ellentétben áll szent Czeccilia-szerű alakjával. Mily kitörülhetlenül emlékébe vésődött Montijo grófnő azoknak, kik őt sötét amazonöltönyében, tüskén-bokron át vad tüzzel, szilaj kedvvel tova száguldani látták! . . . A legbátrabb és legszebb hölgylovas volt ő egykor, midőn még a császárság korát a jövő leple fedezte, s nem volt Párisban hölgy, ki a huszonhat éves szép spanyol hölgyben a vadászó Diána prototypját ne látta volna. Akkor, midőn e szemek villámlottak s a paripa vágatásánál hosszú uszályos ruhája utána lengett s az Elysée lovagjaival élén tündökölt, senki sem hitte volna, hogy ő még a francziák császárjának, Napoleon Lajosnak neje lesz. Mindamellett is azért közeledett ő a napoleonidák udvarához, mert előreérzé a kedvező esélyt, mely őt császárnővé emelendi egykor.

(Folyt köv.)

Egy hét története.

Augusztus 3 kán.

Pokoli komédia. — Fényes diadal. — A gyapjas-vitézek. — A két róka. — Piff-paff. — Luther és az ördög. — Puff. — Egy vitéz őrmestere. — A fegyver és a nép. — Bucusi Sándor. — Az árvák vizsgája. — Az árvák boldogítói.

Piff, paff, puff! ugy-e bár ez érthetően van szólva? Ezt a beszédet le sem kell fordítani, megérti ezt most minden ember rang- és nembeli különbség nélkül, és — legyenek meggyőződve tisztelt olvósónöim, hogy az én „piff-paff-puff“-omat még sem értik egészen, azért legyen szabad egy kis magyarázattal kísérem e világegyetemi szólamokat.

Kezdjük úgy, mint a hogy rendesen a szótalányok kezdődnek: „Két elsőm“ azt jelenti, hogy lövöldöztek, és „végtagom hogy ha elveszed“ ez meg azt jelenti, hogy verekedtek, a miből egyszersmind az is kitűnik, hogy nem a háborura, a hol a lövöldözés és a verekedés csak egy fogalomra két külön szó, hanem más egyebekre vonatkozik az én piff-paff-puff-om. A háborut illetőleg aligha nem igaza marad az én mult heti politikus barátomnak, a ki azt mondta, hogy az egész csak komédia. Ha nem is egészen komédia, hát tragoedia; akár komédia, akár pedig tragoedia, a vége csak az, hogy haszontalanság és megalázó az emberiségre. Két nemzet, a mely hivatva van, világító-szövétnéki szolgálni a polgárosodásnak, kiállítatik halálosztó golyók célpontjául, egy fél század, talán egy egész század tudománya és művészete, ipara és szorgalma embervér-tengerbe fulasztatik, és miért? ha még valami nagy eszmeért, tesz a pápa csalhatatlanságáért, a munka becsületeért, a nő egyenjogosultságáért, vagy épen egy szép nő kedvéért, hogy mások is tudjanak lelkesülni iránta; de mézár-székre viszik a népeket, vérbe fulasztják a polgárosodást, csupán csak azon egy kérdés megfejtése végett, hogy két nagy róka közül melyik a nagyobb róka? nemde komikus? Bizony komédia, egyike azon pokoli komédiáknak, a minőkkel az európai világtörténelem az örökkévalóságot boszantja; egyike azon klasszikus komédiáknak, melyeknek láttára az egyik szemmel nevetni, a másikkal meg sirni kell.

De mit mondtam: két róka? Az istenért ne hogy félre-értessem! Mert hiszen mi semlegesség vagyunk, mi nem bántunk senkit és minket sem bánt senki, csak öt millió forintot kellett e héten saját magunktól kölcsön kérnünk, hogy legyen mivel ruhát venni azon százötvenezer honvéd számára, a kikkel őriztetnünk kell a semlegességet. Az országgyűlés egyhangulag szavazta meg úgy a pénzt, mint az embert, és bizonynyal e héten nagyon büszkén hordhatta a fejét a kormánypártnak minden parókája. Hányszor nem mondták el róla, hogy ilyen meg olyan mamelukok, ósdi, maradik, hátrakaparcosik, előre-csuszdik és tudom is én már mit, és ime, alig mondta ki a kormány, hogy neki pénz és ember kell a semlegesség eltartására, a legelső, a ki megszavazza, az ellenzék! Ghyczy-Cato, Tisza-Verino, Mocsáry-Aurográphos egymás szájából kapják ki a szót: „Megadjuk, megadjuk!“ Oh, dicsőséges egy nap volt ez a kormánypártra; soha sem láttam Tóth Vilmos arcát úgy sugárzani és Pulszky orr-

czáját úgy kimagaslani, mint akkor. Jegyezzük fel e napot. Vasárnap volt az, kétszeresen vasárnap.

De hogy visszatérjek a két rókára. Miután hála Istennek, még mindnyájan semlegesek vagyunk, tiltakoznom kell azon föltevés ellen, mintha a két róka alatt a porosz királyt és a francia császárt érteném. A magas körökben a róka cím nem tekintetik ugyan szalon-ellenesnek és ha a heraldikában még nem találunk egy-két roka-rendjelt alapítva, az valószínűleg onnan van, minthogy a legnagyobb rókák rendszerint gyapjas bőrben paradéroznak végig az életben, mindaddig, míg valamely véletlen a hamis-bőrt le nem rántja róluk; tiszteletlenséget ott épen nem látnak e czimben; hanem mint egy parányi részecskéje a semlegességnek, mégis csak jobbnak látom — mert mai nap az ember valóban nem tudhassa, miféle fán terem a háboru-kázus — kinyilatkoztatni, hogy az általam főntebb czélba vett két róka nem más, mint egyfelül Bismarck, porosz kancellár, és másfelül Benedetti, néhai francia nagykövet Poroszországban; ezekről tartozkodás nélkül mondhatni, hogy nagy rókák; mondtak ők ennél sokkal czifrább czimeket egymásnak a szemébe, hivatalos sürgönyökben adták tudtul egymásnak, hogyan czigánykodtak ők Belgium és egész Európa békéje fölött évek óta, és mert egyik a másikat nem birta eléggé megcsalni, összemarakodtak, összerókázták egymást és most a félvilágot vérben akarják elfulusztani! Nem igazságosabb volna-e — de csitt! Mi semlegesek vagyunk!

De a hogy visszatérjünk a piff-paff-puff-ra. Ez harcztéri tudósítás akar lenni, de nem a „saját levelezőnk“-től, hanem magából a mi semlegességi fővárosunkból. Mialatt a harcztéri tudósítók nem tudnak egyéb harczi híreket idelevelezni, mint olyanokat, milyen rettenetes rosszul vannak a német és francia vasúti kocsik építve, mert mind csupán katonai ülésekkel vannak csinálva, és azért ők még nem juthattak el a háboru színhelyére; azalatt a mi semlegességi fővárosunkban egy kis harczi dráma játszódott le, valóságos porosz-francia nyitány-nyal, mac-mahoni „Aufmarsch“-sal, csak a vége nem volt oly csattanós, mint a harczi tudósítók azt előre gondolták. Az ellenséges felek Csernátony Lajos, az „Ellenőr“ ismeretes szerkesztője és Klapka a tábornok volt. A hadüzenetre Csernátony egy finom kis cikkekcskéje adott okot, mely finom kis cikkekcskében Csernátony ismert finom modorában körül-belül az mondatik többek között Klapkáról is, hogy ő gépgyári részvényességgel viseltetik a kormány iránt, vagyis világosan szólva, az ő virilis szavazati szavazatának a pénzpiacra is volt értéke; ezen úgy higgadt mérsékletéről, mint erős illdemosságról, de különösen a sajtó iránti tiszteletéről tanuskodó finom kitételek Klapka tábornokot viszont arra indították, hogy művelt önbecs-érzetről, emelkedett gondolkodásról, mely még az ellenességben is az embert tiszteli, de különösen országos állás iránti becsüléssel tanúságot tegyen; fölkereste Csernátont, nem lakában, hanem az országgyűlési terem előcsarnokában, és intézett hozzá oly finom szavakat, a melyek után három napig csak úgy mehetett el az ember az országház előtt, ha pamutal dugta be az orrát, olyan istálló- és csatornaszagú volt a levegő,

és ez mind Klapka tábornok szájából került ki; és miután az efféléit nem lehet cau-de-Colonne-nal kivenni, nem maradt egyéb hátra, mint egy kicsit puskaporral füstöltetni meg egymást, és ez meg is történt mult szombaton. Csernátony puskáját Ivánka Imre és b. Simonyi Lajos, Klapkát gr. Eszterházy Pál és Máriássy János töltötték meg, leszorították a puskaport egy kis ólommal, aztán kisütötték egymásra, piff-paff — úgy, hogy szerencsére csak a füst csapódott hozzájuk, attól aztán a levegő ismét szépen megtisztult és ezzel együtt — az elmék és a téntatartók is egy keveset. Oh, azok a téntatartók, Luther-ról azt mondják, hogy midőn egyszer az ördög kísértgette, egyszeriben a téntatartót vágta a fejéhez. Ez a Luther nem hiába volt nagy reformator, ő tudta, hogy mikor az ördögöt érzi közelében, első dolog, a téntatartót messze hajigálni magától; akkor csak az ördögöt festi be feketére, és nem magamagát. Ez volt a „piff-paff“ mult szombaton.

Maradt még a „puff“, a mi pedig már nem egyetemleges, hanem töről fakadt magyar szó és annyit jelent, mint puffolni, vagyis világosan szólva, annyit, mint hogy annyi puffolás és verekedés talán a föld hátán sem fér el, mint a mennyi itt mult vasárnap az emberek hátán elért. Hála istennek, hogy én nem voltam ott, de szemtanuk, és pedig hiteles szemtanuk, újdondászok, beszélnek, hogy a hány kurta-koresma a külvárosban létezik, az pedig itt körülbelül tizannyi számmal létezik, mint összes Magyarországon reál-iskola, mindenikben többé-kevésbé érzékeny verekedés volt mult vasárnap; a többek közt két eset különösen méltó a megemlékezésre, ezekben egy férj és egy nő és egy katona játszották a főszerepeket; a férj megverte a feleségét, az asszony kiabált, a kiabálásra összefutottak a vendégek, ezek közül egy ki akarta menteni a kiabáló nőt a férj ölelő karjai közül, akkor a férj kiereszti a nőt, neki megy a lovagias megmentőnek — mondják, hogy részeg volt, azért volt olyan lovagias napjainkban — ezt kezdi döngetni, és addig döngeti, a míg csak a rendőrség — nem, a rendőrség nem jelent meg, annak egyébűtt van dolga, nem ott, a hol szükség van reá, — hanem addig döngette, a míg csak halva nem rogyott össze.

Hanem ez a megmentő nem volt ana katona, a kiről fentebb említést tettem, ez egészen más egyéniség, és csak annyiban van kapcsolatban a fönt előadott lovagias történettel, a mennyiben ez is verekedett, nem Pesten, de Budán, és szintén vasárnap, de nem ám pusztá kézzel, hanem mint kemény vitézhez illik, karddal, egy korcsmában. Ez a történet annyiban nevezetes, hogy a vitéz őrmester — mert őrmester volt a vitéz katona — egy kis leánykának majd hogy a karját le nem kaszabolta ez alkalommal. Az igaz, hogy a vitéz őrmester egyuttal hatalmasan be volt rugva, hanem azért talán mégis jobb lett volna, ha nem fegyveres kézzel rugott volna ki. De ez már lehetetlen mi nálunk. Hiába kér és rimánkodik a sajtó és közönség versenyt, hogy miután katonaféle embereknél nem tartozik épen a lehetlenségek közé sem az, hogy berugjanak, sem pedig az, hogy kirugjanak, hát legalább intézkedjenek az iránt, hogy szolgálaton kívül fegyver nélkül járjanak, — nem hallgatnak e rimánkodásra; miért? azért, mint a kis gyerekek mondani szokták; miért ne lehetne a népnek is azt adni feleletül rimánkodására? hiszen a népek is csak olyan gyermekek, a katona pedig olyan egyéniség, melyet legjobb minél távolabb tartani a néptől; miért? azért; és ha egykor-máskor meg is vérez egy pár embert, az se baj; a nép arra való, hogy állítson ki katonát minél többet és aztán hagyja magát megvérezni tőle, a miért eltartja őket. Az a részeg őrmester bizonynyal példásan

meg fog büntettetni, de valjon melyik érdemel nagyobb büntetést, az-e, a ki részeg állapotban fegyverrel vagdalkozik, vagy az, a ki megtehetné, hogy a részeg embernél ne legyen fegyver, és nem teszi? Én nem tudom, hogy melyik az az ember, a ki ezt megtehetné, de ha mindjárt tábornok volna is, azt tudom, hogy nem helyes dolog, hogy nem teszi.

Egy öngyilkossági esetről is kell e helyütt említést tennem. Bucsi Sándor mult kedden agyon lötte magát. Ki volt ez a Bucsi Sándor? Egy egyszerű ember, de maga a becsületesség és a rajongásig balpárti. Évekkel ezelőtt valami magánügy felhozta őt Pestre és azóta ideragadt, és minden idejét arra fordította, hogy az alsó néposztályokban az ellenzéki hitet ápolja és terjeszse; kivált képviselő-választások alkalmával az önfeláldozásig tevékeny volt, éjjel-nappal korteskedett, minden díj és érdek nélkül, legfőbb jutalmának egy kézzorítást tekintette egy-egy jeles kortesvezértől, és most ez ember föbe lötte magát, miért? nyolczvan forintnyi adósságért, melyet nem birt kifizetni! Csak egy szavába került volna, és számos jóakarója megadja neki ez összeget, de ezt a szót ő nem tudta kimondani, szégyelte magát fölfedezni szorult helyzetét, nehogy azt higyük felüle, hogy önérdék vezérli politikai meggyőződését, inkább meghalt! És ez ember sírját bizonynyal semmiféle emlék nem fogja megjelölni! Mintha az önzetlen becsületesség olyan mindennapi erény volna korunkban.

Találni azt az erényt, de ritkán, azért volt olyan lélekemelő mult hétfőn a „Gazdasszonyok egylete“ árvaleány-intézetében az évi vizsga. Mult hétfőn csunya záporosdős idő volt, az árvaintézet a város végén áll és azért mégis az intézet nagy terme tele volt valóban diszes hölgykoszorúval, a kik eljöttek nem hallgatni a vizsgát, hanem bemutatni a világnak az ő buzgó fáradozásuk gyümölcseit és a közönség meggyőződött, hogy járnak még a földön angyalok. Az az öröm, az a boldogság, mely a választmányi urnők arcán e vizsga alkalmával sugárzott, több volt az anyai szeretet boldogságánál, így csak az égben tudnak örülni, azon égben, melyet a jó ember a szívében visel. Azért örültek e választmányi urhölgyek olyan nagyon, mert a növendékek, a kik vizsgát tettek, árva gyermekek; ki ne emlékezne az árva gyermek tekintetére? Még a mosolygása is olyan szivindító, olyan szeretet után epedő! És én sorba néztem e negyven árva gyermek arcát és egyiknek szemében sem találtam a szívnak ezen gyászjelét, mindenik arcza olyan igazán vidám és boldog volt, mint a kinek még van, a kihez igaz szeretettel fonódhatik a szeretetből élő gyermekszív, van szülője, testvére, szülei hajléka és ezt a boldogságot és áldást e diszes urnők szeretete fakasztja és ápolja ez árvagyermek szívében; úgy szeretik őket ez árvagyermekket, mint csak a legjobb anyák beteg gyermekeiket szeretetik, ez a szeretet látszik meg minden arczon, az egész intézetben és a nevelési rendszeren, melyről e vizsga tanulságos tanúságot tett. Olyan vizsga volt ez, a minőt ritkán adnak nálunk; olyan alaposan tanítanak itt minden szükséges tantárgyat: nyelvet, történelmet, földrajzot, szám- és természettant, stb.; a mint fájdalom, igen kevés leánynevelő-intézetben nálunk és a mellett igazi gazdasszonyokká is képeztetnek a növendékek, tanulnak gyönyörűen: fehérvarrást — de nem ám pusztán a vizsga számára! — gépvarrást, tanulnak kenyeret sütni, főzni, tej- és kerti gazdaságot, ház- és konyhatartást, de nem ám mint szokás szerint látszólag, hanem valósággal, éveken át, gyakorlatilag, egyik héten egy-, másik héten más szakasz növendék viszi az intézet minden háztartási és gazdasági ügyeit, jeles tanítónők utmutatása mellett és szeretetteljes választmá-

nyi nők anyai felügyelete alatt. Ha már úgy rendelte a sors, hogy árva leánygyermek is legyenek a világon, rendelte volna legalább azt is, hogy sok özv. Damjanichné, Hollán Ernőné, Liszyné, Röserné, Ziehrné, Simigné sat. is legyen a világon.

—i —r.

Budapesti hírvivő.

✦ (Az országgyűlés) jelen ülészaka mult szerdán rekesztett be; a berekesztési beszédet természetesen az elnök, arany száju Somssich Pál tartotta. Szemlét tartott a törvényhozó testületnek a lefolyt ülészakban kifejtett működése felett, megemlékezvén minden egyes mozzanatról, élőkrol úgy, mint halottakról, a politikai láthatáron feltornyosuló háborui felhőkrol, a mi semlegességünkről, a nemzet nyugodt erejéről, és a királyt és királynőt éltetve zárta be beszédét. A jelen volt képviselők a remek beszéd minden részét élénk tetszéssel fogadták és midőn az elnök a királyt éltette, több percig tartott az általános lelkesült éljenkiáltás. Mult csütörtökön aztán az új ülészak vette kezdetét, de csak azért, hogy az országgyűlési alelnökök, jegyzők és a delegációk megválasztassanak és szombaton, augusztus 6-kán a képviselőház bizonytalan időre elnapoltassék. A jövő héten tehát a képviselők családjaik és választóik körébe térnek vissza, sőt egy része már utban is van oda.

✦ (A budai kir. palota) lakosztályait nem csak javítják, de némely termeket egészen ujjonnan be fognak butorozni. Ezenkívül a kertet is rendezik s több üvegházat állítanak idegen növények számára. A kertnek a Tabán külváros felé eső részén, mint hírlik, királynő ő felsége számára pavillont építenek. A sietség, melylyel úgy Budán, mint Gödöllőn dolgoznak, arra enged következtetni, hogy ő felségeik nem sokára körünkbe érkeznek. Hohenlohe herczeg főudvarmester tegnap Pestre érkezett, a budai és gödöllői palotákban történő javítások megszemlélésére.

✦ (Mult szerdán este) igen sikerült hangverseny és táncmulatság volt a nőképző-egylet javára a Margitszigeten. Toperczer Ilka dalaival, Huber K. gordonkájával, Sipos Antal és Tausigné zongorajátékukkal nagy hatást idéztek elő; kivált ez utóbbiak, kik Lisztnek egyik simphoniáját játszták két külön zongorán, teljesen elragadták a közönséget, mely a hangversenytermet egészen megtölté. Különösen kiemelendő még a hangverseny számai közül Komócsi József „Nyeglói,” melyet szerző maga szavalt. Az éles szatira, mely a Kisfaludy-társaság pályázatán dícséretet kapott, teljesen fölvilanyozta a közönséget. Ezután következett az enyhe homályos szabad ég alatt a táncz, melynek nagyon is hamar véget vetett a két óra-
kor érkezett kérlelhetlen hajó. Szóval, az est igen sikerült.

✦ (Kalocsán) mult vasárnap Haynald érseket igen ünnepélyesen fogadták. A hajóállomástól lovas bandérium, számos fogat és több ezer ember kísérté be, este pedig a várost kivilágíták. Az üdvözlő beszédekre elmondá, hogy Rómában kilencz hónap alatt mennyi küzdelmük volt, erőt és bátorságot csupán a honnlévők rokon érzelmeiből meritve, és hogy az ott megkezdett iránytól litthon sem fog a főpapság eltérni. — E jeles főpap utóbbi pesti tartozkodása idején a muzeum igazgatóságának 10,000 frtnyi értékű földtehermentesítési kötvényt adott át, oly czélből, hogy alapítványul szolgáljon a muzeum fűvészeti gyűjteményének szaporítására.

✦ (Weisz B. Ferencz), pesti polgár 70-ik születése napján jótékony czélokra több száz forintot adományozott: így a magyar írói segélyegyletnek, a magyar gazdasszonyok egyletének, a kereskedelmi akademiának, a nemzeti conservatoriumnak.

✦ (Az ó-budai szeszgyár) égésekor — mult tavasszal — egy Veith nevű munkás úgy menté meg magát, hogy a harmadik emeletről leugrott, s ezáltal karján, lábán ötszörös törést szenvedett. Ez ember e napokban hagyá el az ó-budai kórházat, fölgyógyultan, a mi dr. Tatay főorvos sikeres buzgalmának köszönhető. A fölgyógyult számára másfélezer frt kegyes adomány volt letéve a városháznál.

✦ (Harez folyt) egy vasuti lakatos és rendőrbiztos közt, poharak mellett egy terézvárosi korcsmában. Amaz a szabadságharczban szolgált, emez az 1859-iki hadjáratban, s emlegették, a mit csináltak, s egyik vitézbb kívánt lenni a másiknál. Egyre tüzesebben folyt a vita, minél több bort ittak meg. A lakatos állítá, hogy ő a hazát szolgálta, míg amaz csak a császárt. Szóból szó lett, míg végre a lakatos oly kifejezést használt, hogy egy havi nehéz fogságra ítélték felségsértésért. Bűnét enyhíté a körülmény, hogy igen ittas volt.

✦ (Nagy tüzvész.) Mult szerdán este 7 s 8 óra között a Pest s Uj-Pest közti uton levő Gregersen féle favágó-gyárban tűz ütött ki. A tüzvész eredete eddig ismeretlen. Csak az tudatik, hogy először is az asztalos-műhely gyuladt ki, honnan a tűz gyorsan terjedt tova, bekapva a faraktárakba. A pesti tűzoltók gr Széchenyi Ödön vezénylete alatt gyorsan a tüzvész színhelyén termettek, és fáradozásaiknak sikerült a gyári épületet szintugy, mint néhány ezer értékű fát megmenteni. A bal-
esetnek fájdalom, több tetemes sérülés is következménye volt, a mennyiben a gyár munkásai egyes lehulló gerendák által lényegesb csonttörést szenvedtek. Az égés a városból borzasztó szép látványt nyújtott. A láthatár bibor-pirosra volt festve. A Dunaparton nagy közönség hullámozott az égés helye felé. A tűz egész éjtszakán át égett és csak másnap reggeli 5 óraker lehetett végkép ura lenni a pusztító elemnek. — A tűz, a mennyire mostanig kipuhatoltatott, az asztalos-műhelyben ütött ki, hol roppant sok kész asztalosmunka volt felhalmozva. Gregersen nagymérvű szállításokat vállalt a magyar államvasutak részére, s már a napokban meg akarta kezdeni a már kész áruk szállítását. A tűz kitörésénél a gőzgép még működött s azért általánosán félték, hogy ha a lángok elérik a katórtor volt a gépkamrába bemenni s a gép szelepét megnyitni; a gőz kitódult s így a veszély megszűnt. Alig hogy Paula kiugrott az ablakon, az égő tető beszakadt a gépkamrába. A 400 tűzoltó s a 600 katona, kiket oltásra kirendeltek, nem is gondolhattak arra, hogy a gyárat megmentsek, oly iszonyu volt a hőség. Arra szoritkoztak, hogy a közel épületeket megmentsek a tüztől. A lakházat s a gyár mellett felhalmozott roppant mennyiségű nyers anyagot szintén sikerült megmenteni. A tűzoltók most is kitünőleg viselték magukat, az ő ügyességüknek köszönhető, hogy a tűz az egy épületre szoritkozott. Gróf Széchenyi Ödön könnyű sebet is kapott.

✦ (Az országos dalárünnepély) e hó 18., 19. és 20-dik napjaiban fog megtartatni. 19-kén lesz az egylet zászlószentelési ünnepélye, melyen Jókai né asszony lesz a zászló-anya. A 6 száz forintba kerülő zászlóra eddig 250 forint gyűlt be. A felavatás a plebánia téren lesz. A rendezés ügye meglehetősen halad, temérdek baj van azonban a beszállásolással. A budaiak tekintetben dícséretes buzgalmat tanusítottak: 250 vendéget

vállaltak, s ezek szállásügyét már elrendezték. A „pesti nemzeti dalkör“ magára vállalta az összes esztergami dalárok beszállásolását. A dalárcsarnoknak már csak kevés hja.

✦ (A honvédség) annyira ki van képezve, hogy 120,000 ember 14 nap alatt harcukészen lehet. Ezek közül 84,000 ember új rendszerű fegyverekkel lesz felfegyverezve. A napokban bizottságilag megvizsgálták az új lökészetekereket és igen czélszerűeknek találták. Mivel azonban a szekerek két lóra mégis nagyon nehezek, úgy fognak berendeztetni, hogy 22 helyett csak 12 ládácska löszert szállítsanak. Még így is minden szekér 60,000 töltényt szállít.

✦✦ (Az Orczykert hátsó része), mely a közönség elől eddig el volt zárva, a kincstári alapítványi igazgatóság közbenjárása folytán megnyitották a közönség részére, és azóta — még kevesebb ember jár oda este, mivel e különben kedves árnyas hely este oly sötét, mint — de nem mondjuk ki, hogy mint micsoda, hanem csak azt mondjuk, hogy ez egész gyönyörű helyiséget egyetlen egy lámpa nem világítja meg este.

✦✦ (Vezérle Gyula), e jó családból való fiatal ember, ki valaha katonatiszt volt, s egy időben a pesti társaskörökben eléggé szerepelt, több héttel ezelőtt váltóhamisítás miatt elfogatott, mult csütörtökön azonban megszökött. Furfanggal vitte ki e szökést. Azt kérte a törvényszéktől, hogy engedje meg neki egy ismerőse meglátogatását a „Tigris“-ben kíséret mellett. Megengedték s Kostáry G. biztossal egy kocsiiban indult el. A biztos lenn maradt, a kocsiiban, mit sem gyanítva; de midőn két álló óráig is hiába várta fegyenczét, neki indult keresni, de akkor már hült helyét találta.

✦✦ (A király-utezában) e napokban egy Herban nevű szatócs 114 frtot talált. Elég ügyes volt e pénzt úgy venni föl, hogy csak egy ötvenest láthatott a közönség; a többit szépen elrejté. Ezt az ötvenest egy konstábler elvette tőle; de a kapitányságnál, azt állítá, hogy e pénz az övé volt és van neki több is. E közben szintén odaérkezett egy gödöllői kalmár jelentve, hogy a király-utezában elvesztett két ötvenest, hét ötöst és hat egyforintost. Erre Herbánt kikutatták, s a pénzt — az egy forintosok híján — megtalálván nála, a fenytő törvényszék elé állíták.

✦✦ (Vegyes hírek.) Sopronból írják, hogy miután a háboru folytán a poroszloi színházat bezárták Carina k. a. jelenleg soproni nyaralójában időz. Hamburgból kedvező meghívást kapott, de a jelen viszonyok közt nem fogadta el, — Nagyváradon Elek Géza, magán-tanuló, m. hó 30-kán reggel öngyilkossági kísérletet tett magán, azonban szive helyett lépjébe lőtt, s nem halt meg azonnal. — Újgyilkoló szerszám. Két hivatalnok, egy új gyilkoló eszköz mintáját nyújtotta be a miniszteriumhoz megvizsgálás végett. Ez nem egyéb, mint egy hordozható ágyu, mely azonban oly könnyű, hogy az ágyutalppal együtt csak 80 fontot nyom s összesen csak 300 frtba kerül. Löképességét a feltalálók bámulatosnak mondják. — Régiségek. A jelenleg munkában levő-esatornázás alkalmával Ó-Budán ismét érdekes régi falépitvényekre akadtak, melyek a nagy vízvezetéshez látszanak tartozni. Másrészt pedig az is igaz, hogy egész Ó-Buda egy nagy régiség Budával együtt — Amerikában két európai követ, a francia és osztrák hirtelen meghaltak. Az első megőrült és kivégezte magát, a másikat szélhűdés érte. — Munkácsy Mihály híres „Siralomház“-ának rajzát a „Gartenlaube“ legutóbbi száma közli. Müller von Koenigswinter irt hozzá ismertetést, megjegyezve, hogy Munkácsy ép oly geniális a festészek, mint Petőfi a költők között. — A budai hetivá-

sáron sok mérges gombát foglaltak le. A hatóság eltiltotta a gombának házankint árulását. Másutt is jó lesz, egy kis figyelmet fordítani a gombákra. — Báró Eötvös József miniszter mult csütörtökön Karlsbadba utazott egészségének helyreállítása végett. — A belügyérség az utolsó összeget, melylyel a régi honvédek segélyezésére rendelkezett, kiosztá. Ez 23,963 frt 80 kr. volt, melyet 139 egyén számára engedélyezett. Ezentul a miniszterium nem veszi figyelembe a honvédségélyzési kérvényeket, miután ez az ügy most már egészen az országos honvédségélyző bizottság hatásköréhez tartozik. — A budai dalárda e hó 8-dikán, azaz hétfőn este 8 órakor a Margit szigeten táncczal összekötött dalestélyt rendezend. A műsorozat később közöltetik. — Renz Pestre akar jönni, s egy ügynöke már itt van, hogy alkalmas czirkus-helyet szemeljen ki. Az ujtéri sétány közepén szeretné, a hol a színházat lebonták. — Városligeti kert- és nyaraló-tulajdonosok folyamodtak a városhoz, hogy a felső aréna-ut „Batthyány bibornok utca“ nevet kapjon, mivelhogy e városligetet e bibornok adta a városnak. Ez indokolás azonban téves, mivel a városliget mindig Pest tulajdona volt, s Batthyány bibornok a mult század végén csak bérben birta. — Veszprémből írják, hogy ott julius 30-án igen szép szélforgatag (Windhose) volt látható, melyet villám és mennydörgés kísért.

✦✦ (Halálozás.) Hanván mult hó 18-kán a köztiszteletben állt Hanvay Károly ur, élte 69-ik évében meghalálozott. Béke hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Ananászt befőzni.

Az érett ananászt meg kell hámozni, keskeny szeletekbe vágni és forró czukros vízbe tenni, ott néhány perczig főni hagyni, egyenkint szitára szedni, a czukros vizet pedig félre tenni. Ezután más czukrot vastagra be kell forralni, az ananászszeleteket beléteni, ismét néhány perczig forni hagyni, kihülés után pedig üvegekbe rakni, a levét reáönteni, hólyaggal vagy pergament papirossal szokás szerint bekötöni és gőzben kifőzni. — Az első czukros vizet körte vagy más gyümölcs befőzéséhez el lehet használni.

V. Irén.

Som mézben kifőzve.

Öt iteze szinmézhez két iteze bort kell tenni és együtt felforralni, ebbe annyi somot kell vetni, a mennyi benne elfér. E lében 8—10 perczig forrjon a som, a melyet aztán ki kell szedni, a levét vastagra befőni hagyni, a somot 9—10 perczre ismét belé tenni, forni hagyván, kihülés után a somot üvegekbe kell rakni, papírral lekötöni és hűvös helyre tenni. Így elkészítve, évekig is eláll a befőtt.

Ringlot gőzben.

A ringlotokat féléretten leszedetvén, gyenge eczetes és sós vízbe kell tenni és a tüzre téve langy meleggé tenni, levenni a tüzről, kihűlni hagyni, és azután ismét a tüzre tenni, ezt háromszor egymásután ismételni kell, harmadszor azonban az eczetes vizet fel is lehet már forralni, és mikor a ringlot a víz felszínére jő, azonnal kiszedni belőle és friss vízbe dobni, melyet egy óra mulva meg kell ujitani. Ezután gyenge czukros vizet kell készíteni, a ringlotot belé borítani és egy éjtszakán

át abban hagyni. Másnap jó sűrű cukros vizet készítvén, a már poharakba elrakott ringlotokra kell önteni, az üvegeket jól bekötözni és szokás szerint gőzben kifőzni. P. M. Lila.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarazata.

- Az első szám: finom, fehérneműekre való himzés rajza.
 A 2-dik szám: ugyanaz keskeny mintában.
 A 3-dik szám: E és E betűk fehérneműekre.
 A 4-dik szám: gömbölyű párnára tálczára stb. való zsinórzási minta, selyem- vagy szőrsujtással, egyszínű bőrön cashemiron vagy selymen kivarrandó.
 Az 5-dik szám: N és T betűk.
 A 6-dik szám: kis bokréta zsebkendők, kis párnácskák stb. sarkába vagy közepébe.
 A 7-di szám: a sztalta karó sarkába való himzés rajza, szőrkelmén szines sujtással és berlini pamuttal himzendő.
 A 8-dik szám: csillag, nyakkendők, vagy szalagok végébe való, szines pamuttal dolgozandó.
 A 9-dik szám: A betű cifrázattal.
 A 10-dik szám: N és B betűk.
 A 11-dik szám: egy felső gallér mintája, a virágok fehér, a vonások és cifrázatok pedig szines pamuttal himzendők.
 A 12-dik szám: a gallérhoz tartozó kézelő rajza.
 A 13-dik szám: N és D betűk.
 A 14-dik szám: szőnyegekre, székekre sat. való keresztöltésű himzés rajza, berliui, vagy vastag eastor pamuttal himzendő, fehér cézrna token.
 A 15-dik szám: C betű.
 A 16-dik szám: utitáskákra, lőtakarókra sat.
 A 17-dik szám: kis virág himzések kitöltésére.
 A 18-dik szám: A és F, betűk.
 A 19-dik szám: T betű,
 A 20-dik szám: S betű, házi ruhákra, terítőkre sat.
 A 21-dik szám: előke rajza, fehér piquéten fehér vagy szines sujtással kivarrandó.
 A 22-dik szám: L és D betűk.
 A 23-dik szám: M és H betűk.
 A 24-dik szám: M és F betűk.
 A 25-dik szám: zsebkendő körüli rajz, a sarkába való cifrázattal és betűkkel együtt.
 A 26-dik szám: J és S betűk.
 A 27-dik szám: V és L betűk.
 A 28-dik szám: E és P betűk.
 A 29-dik szám: bokréta tüpárnákra, kendők vagy shálok, sarkaiba, tálczára sat. szines selyemmel lapos öltésekkel himzendő.
 A 30-dik szám: E és R betűk.
 A 31-dik szám: E és Z betűk.
 A 32-dik szám: A és B betűk.
 A 33-dik szám: S és T betűk.
 A 34-dik szám: kis zsinórzási minta gyermek ruhákra, köpenyekre sat.
 A 35-dik szám: B és Z betűk.
 36-dik szám: G betű
 A 37-dik szám: J és C betű vadászati jelvények között.
 A 38-dik szám: R betű.
 A 39-dik szám: E és L. És végre.
 A 40-dik szám: kis kerek tálczára vagy párnácskára való zsinórozás minta.

A f. évi 28-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Táblabiró.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőkink küldték be:

Fiedler Ottilia, Kühnel Ignáczné, Zsigray Istvánné, Benedikovics Róza, Török Zelma és Gyöngyike, Marosy Emilia és Hermin, Geher An-

talné, Tell Mari, Jeszenszky Aranka, Darázs Fáni és Irma, Gyura Janka, Pásztélyi Danielovich Emilia, Kaszap Mari, Ratkovszky Mari és Vilma, Váczy Nagy Victória, Bogdanovics Hedvig, Ivády Anna, Falvay Flóra, Gáál Kálmáné, Szepessy Erzsike, Takács Anna, Brocken Kovács Emma, Halmay Ilka és Berta, Hindler Nina, Jákó Böszörményi Katalin, Tabak Mariska, Budinszky Mari, Erdensohn Emilia, Hegyessy Róza, Fabianits Irma, Baross Szibelt Emma, ifj. Bagi Józsefné, Nagy Antónia, Bodnár Anna, Hunyady Karolin, Sváby Isabella, Szabóky Erzsike, Temmer Antalné, Gedeon Reviczky Anna, Tieff Bakoss Szilárda, Gyulasy Mártha, Okolicsányi Ebeszky Jozefin. Altmann Luiza, Kunczl Clementine, Takács Betti, Szapper Janka, Pósa Antónia, Fenczik Vaszcókik Mária, Klein Katalin, Tormássy Mari, Sztecsovic Vilma, Kaszap Mari, Vilt Szabó Teréz, Szánthó Julia, Kármán Luiza, Hámory Lieszkovszky Paulin, Knizsinszky Irma, Szepessy Jánosné, Szilágyi Lidia, Berger Mina, Tóth Irma és Jolán, Egressy Juliska. Bálnitfy Jánosné.

A 27-dik számban levő számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Takács Betti, Fenczik Vaszcókik Mária, Sztecsovic Vilma, Kaszap Mari, Szántó Julia, Szepessy Jánosné, Szilágyi Lidia.

Sakkrejtvény.

Gyura Jankától.

is	de	sok	tem.	meg	ni?	es-	é
lem-	le-	mé-	rül	a-	le-	gyál,	Lo-
Fel-	bút	ben-	bá-	tol-	meg	még	só-
mél-	Kob-	nom;	ből	e	tá-	het	A
a	igy	re	ká	e	köd.	kön-	mad,
ül,	fog	lyén	kell	nal	im-	ros-	a
men-	e	ez	még	So-	nyíl	S sze-	ből
e	köd	ni,	he-	me	haj-	rád.	Pi-

Lóugrás szerinti megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki szeptember 4-ke.

Tartalom.

Emléklapok, Kerékgyártó Elektől. — Nem maradt tited... Prém Józseftől. — Egy barátom története, Sárváry Elektől. (Vége.) — A képzelet, Gercselyi Auréltól. — Izlandi levelek, Gozsdu Elektől. (Folytatás.) — Napoleon és Eugenia. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítókon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

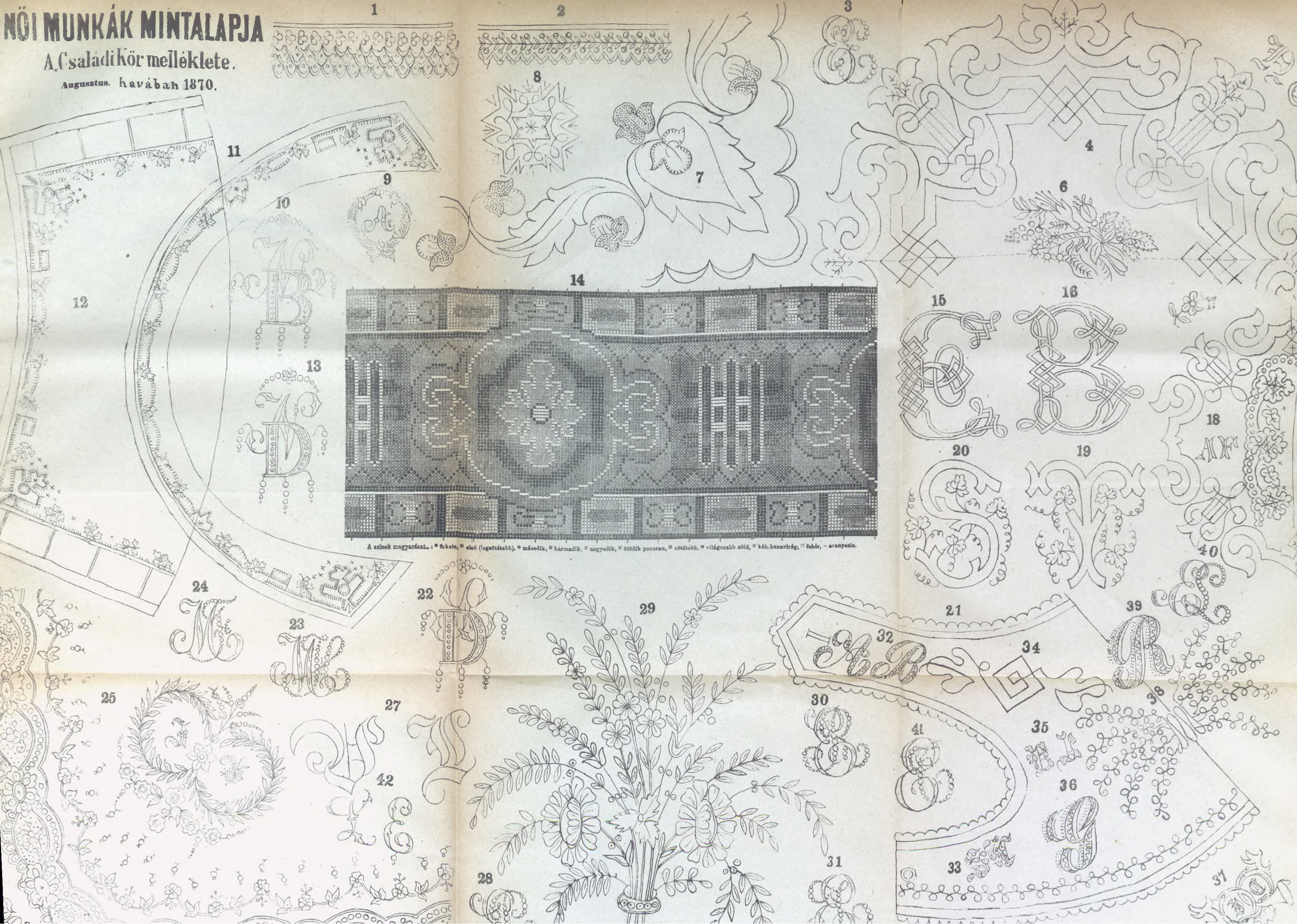
Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Pest, 1870. Nyomattatott Kocsi Sándor saját könyvnyomdájában, al-dunasor 9-dik sz. n.

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi kör melléklete.

Augusztus havában 1870.

A színek magyarázat. : ■ fekete, □ első (legötöttebb), ■ második, ■ harmadik, ■ negyedik, ■ ötödik poncau, □ ötödik, ■ világosabb szíre, ■ kék-buzavirág, □ fehér, - aranyosin.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Fvnyegyre 3 frt. félévre 6 frt., egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

33. SZ.
 Auguszt. 14-kén.
 1870.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezetetést
 foglal magában a lap irányában.

A női hivatás.

Bolgár Emiltől.

„Szepnek teremté Isten,
 Mert hölgynek alkota.”

Garay.

A hármasszám különös jelentőséggel bír népéletünkben. Három a táncz, háromszoros az „éljen,” ez a szerencse-szám. S mintha a természet is egyetértene, háromsággá avatta a hölgyet. Igen, minden nőnek hivatása hármasszám: társadalmi, feleségi és anyai. A házi asszonyi hivatás összefügg a feleséggel, azaz a szorosabb értelemben női hivatással.

A társadalom az, melyben az ember élte örömeit, boldogságát keresni hivatva van, és itt feltalálhatja azt. S ha megértjük a nő hármasszám hivatását, érteni fogjuk azt is, mily fontos a társadalomban az, mennyire függ az embernek, úgy a nőnek, mint a férfinak egész életfolyama attól, hogy a nő is megértse e hármasszám hivatást.

S nemcsak az egyesek, egész államok, egész nemzetek jóléte függ ettől. — Jólét alatt itt nem épen az anyagi jólétet kell értenünk; benső szellemi tökélyesbülés, a lélek nemesbülése, az igazi erkölcs adják meg az embernek azon megnyugvást, mely a földi boldogság talpköve. Családélet, hazafiság, a tudományok ápolása, emelkedett elvek s az egyesek erkölcsi szilárdsága azon jellemvonások, melyekkel valamely nemzet, valamely állam jólétére nézve következtetést vonhatunk. Igaz, hogy az anyagi jólét is épen ily fontos s egyik a másikat egészíti ki, mint a test és lélek együtt teszik az embert, mert ha áll, mit a szentírás mond, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem igével is, áll az, ha megfordítjuk is a tételt; de az anyagi jólét mégis csak eszközül tekintendő,

mely által a társadalom erkölcsi fejlődése segítettik. S midőn a nő oly nagy befolyással bír ezen erkölcsi fejlődésre, hogy az államok jóléte, — ha magasabb szempontból tekintjük az emberélet célját, főleg azon fordul meg, hogy mily állást foglalnak el abban a nők: befolyással bír egyszersmind az anyagi jólét gyarapodására is; mert a szellemi fejlődés és erkölcsi állapot előmozdító az anyagi fejlődésnek. s minél nagyobb az anyagi jólét, annál függetlenebbül s annál nagyobb mérvben fejlődhetik a szellemi s az erkölcsi is, fejlődhetik mondom, mert sajnós, hogy a tapasztalás szerint nem mindig így történik, s az anyagi jólét gyakran eltespedést, erkölcselenséget, a családi élet meglazulását, az elkorcsosulást vonja maga után. Miért? mert megfelelkeznek a nőnek megfelelő szellemi kiképzést és megfelelő munkatért nyújtani, erkölcsi gyöngéd érzelmeinek a társadalom javára érvényesíteni. Nem csak a nő, de a férfinem is elkorcsosul, elvtelenségbe sülyed, úgy a szegénység, mint a túlgazdagság álláspontján. Itt ismét nem az egyesekről van szó. Mert egyesek mindig voltak és vannak, kik úgy a nyomorban, mint a jólét közepett meg tudnak emberül felelni hivatásuknak, de az általános szabály azt mutatja mégis, hogy e két szélső ponton legkönnyebben megingatható a jellem. Ennek oka nem épen magában a szegénységben vagy gazdagságban keresendő, hanem a női hivatás nem méltatásában, fel nem fogásában.

A nő hivatva van a férfit, a férfi a nőt, és egymás által önmagukat boldogítani. Kölesönösség mindenben, mint kölesönösen és együttesen teszik a társadalmat. Azon befolyás, melyet a nő férjére, kedvesére, gyermekére, szóval a társadalom-

ban gyakorol és gyakorolni képes, kihat nemcsak a magán-életre, de gyakran közvetett vagy közvetlen rugóiu szolgál a férfi tetteinek s kihat a világtörténet menetére is. A szellem, érzület valamely nemzetnél szoros kapcsolatban áll azon erkölcsökkel, melyek női közt divók s melyek mintegy intézőül szolgálnak a társadalomban. Szív, szerelem! Mily rövid két szó, s mégis mily fontos részei az ember egészének! Szív és szerelem, e kettő együtt és külön összeszővődik egész életünkkel, annak viszonyaival; a férfin legtöbbször szive uralkodik és szívé a nő. S ezen fordul meg fontossága a közéletben annak, hogy milyenek nőink.

A nő, mint szívünk osztályosa, hivatva van minket boldogítani. A férfié, mint erősebb fél az élet terhesebb része, az élet sulyosabb gondjai, a nőben viszont a gyöngédség túlsulya van meg, melylyel a férfit boldogítani képes, s szívét vele megosztva, egyensúlyozza a férfinál az erőt. Azon szeretet, ragaszkodás, gyöngéd gondoskodás, melylyel a nő a házi körben a férfit elárasztja, a családélet talpköve, s a családélet megszilárdítója az erkölcsiségnek, állandósítója a törekvéseknek, az egyedüli ut, melyen az élet folyama alatt megnyugvást, benső kielégítetést találhatunk, szóval ez az igazi ut, melyen a természet törvényei szerint a valódi s nem mesterkelt örömek teremnek, hol a szív, a kedély, a szerelem, a kölcsönös támogatásban állandó tápot lel. Egy szóval, a szeretet: törvénye, alapja minden boldogságnak, s a szerelem, mely két szívet összeköt, alapja a családi életnek, s a társadalomban főkéllék arra nézve, hogy az ember boldoggá legyen, már a mennyire boldog lehet.

Az ifju addig cselekvésre alig képes, míg szerelmes nem volt. Kell hogy előbb szeressen, mielőtt lelke magasabb vágyakra gyulna. A szív, a lélek csak akkor lép előtérbe, mint midőn a hajnali napfény lerántja az ég fátyolát a tájról és feltűnik teljes pompájában, üdeségében a természetet. Kezd ébredezni az ifju tetterő, dagadni szépért a kebel, megszületnek a vágyak és remények, mint álom mosódik el a gyermekkori eszme, s mintegy megújulva érezzük magunkat, új világba ültetve át. Hölgye szép szemeiből nemcsak azon édes boldogságot meríti az ifju, mit a szerelem nyújt, s mely az élet leggyönyörteljesebb, legszebb perceit nyújtja; de innen meríti lelkesedését, mely irányt szab életének s benne a becsérzetet szüli, mi a férfi jellemének legfontosabb rugója. — A feleség szó értelme szépen van kifejezve magában a szóban. Legyen is a nő férjének fele, ki megosztja vele életét, örömeit, mindenét s segít a férfinak elviselni az élet terheit. A háziasság a családélet főkéllékei közé tartozik s főleg a házi gondok azok, miket elvállalni a nő hivatása, hogy kedvessé tegye az otthont, hogy míg a férj az ellátás, szerzemény, vagyonfentartás, vagyongyarapodás gondjait viseli, a nő a benső háztartásban a jó rendet fentartsa. Csak ily kölcsönös támogatás mellett boldogulnak mindketten, csakis a kölcsönös szeretet, részvét és őszinte állandó barátság mellett állhat fenn a társi viszony teljes valóságában, mert ha ez meglazult, vége a családiasságnak, mely életünk célja legyen, mely boldogulásunk feltétele. Sok ifju hölgy nem érti ezt, s hiszi, hogy számára a rózsák máshol is teremnek s talán bővebben, mint a családélet kertjében, — de az ifjuság nem örök, mulékony, mint a rózsza elhervad a forró keblen, úgy hervadnak el az ifjukor virágai, a könnyelműség élvei, ha letűnt a tavasz s csak azok maradnak, meg, melyek a hűség s hiven betöltött kötelességek által megóva, a családéletben gyökereznek. (Folyt. köv.)

Egy fiatal leányhoz.

Losonczy Lászlótól.

Légy üdvözölve jó hugocsám!
Kedves rokonaid között,
Kik hűn emlékeznek, hiszem, rán,
Kikhez barátság kötözött.
Légy üdvözölve szép virágszál,
Kiben nagy örömem telik.
Sok a dicséret, mely reád száll,
Mely fölemel az egekig!

Valóban rá kevés lehetnél;
De te komoly vagy és szerény;
Nem kívánsz más hű szeretetnél,
Nem úgy, miként az álérény.
Utáld a kaczerét, ha látod,
Nem műved a külszillogás;
Nyájas szelidség a sajtó —
Kedves, nem is lehetsz te más!

Nemes fának vagy diszvirága,
Nemes fád jól ismertem én,
Mig virult korom ifjusága,
Mig annyit ígért a remény,
Ő tagja volt azon kis „körnek”,
A mely virágból fonva volt,
A melyhez engem a gyönyörnek
Emléke édesen csatolt.

Ő is olyan virág volt, mint te,
El messzo hinté illatát;
Pompára, fényre nem tekintte,
Mint a mely belbecset nem ad.
Képmásaként tűnsz föl egészen:
Lelked szerény, szived nemes;
Szeretsz, de nem remélsz merészen —
Szép jellemed nyílt, egyenes!

Előtted kedves a művészet,
És kedves az irodalom;
A hangjegyet kezvedbe vészed,
Szived mereng a szép dalon,
El-elmerengsz, ha zongorázol,
Az is, ki hallja, elmereng;
Minden levort kedélyt febrázol,
Mig zongorád bájolja zeng!

Virulj soká nemes virágszál!
Haladj tovább is utadon;
S nehéz felhő egedre nem száll,
Osvényed nem lehet vadon.
Virulj soká s anyád kertéből
Ölébe az ültessen át,
Kit Isten küld majd jó kedvéből...
S egy földi menny derül roád!

Egy lap az uralkodók életéből.

Beszély.

Lovass Nep. Jánostól.

Miért mozogsz te hus-darab a kebelben? Mi vagy te?
Egy nagy izom csupán, mint a boncztan állítja, vagy egy vil-
lanygépnek egyik telepe? Te élteted-e a testet, vagy a test
téged?

Szólj! te szív, melynek csendes kamráiban békében nyu-
gosznak egymás mellett: imádat s guny, öröm s bánat, szere-
lem s gyűlölet, üdvösség s kárhozat! — Szólj! mint fér el

benned egyszerre: angyal és ördög, Isten és sátán? — mind, mind alva, csendesen, egymás keblén pihelve, mint játékban elfáradt, kipirult arcú mosolygó gyermekek!

Aludjatok, aludjatok! Ne költsétek fel őket! Hadd mozogjon a szív, igyék minden másodperczben vért, csak a szenvedélyeknek hagyjatok békét! Hagyjátok őket ott a szívben aludni mélyen, öntudatlanul! Hadd legyen a szív csupán hus-tömeg, végezze munkáját!

Jaj annak, kinek keblében a szív másképp mozdul meg; nem hus-tömeg az többé, hanem — eleven pokol.

Egy éj a Néva partján.

Tizenegyet ütött a vártorony órája s érzhangja elsiklott a Néva habtükrén.

A szép folyam mindkét partján hosszú sorban állottak Szt-Pétervár gyönyörű palotái, melyek nagyszerű körvonalait a csendes folyamba mélyeszté a néma hold ábrándos fénye.

A parton minden csendes volt, csak a folyam lassu moraja hallatszott, mely még észrevehetőbbé tette a nagy csendet.

Az enyhe lég balzsamillattal volt teljes s szerelmet lehelve osont tova.

A parton — közel azon kis faházhoz, hol Nagy Péter lakott, míg a czárok büszke városa épült, — egy hölgy járt-kelt csendes léptekkel.

Arcát a fiatalság és a szüziesség szerelem hajnalpirral füsté; égszín szeméit a folyam tükrén legelteté, míg szőke fürteivel a nyári szellő játszott.

Annyi báj, annyi szüziesség volt e szép nőben, hogy tekintete még az elvetemültet is megtérítette volna.

A folyam lassu moraja közé evező csapásai vegyültek; középen feltűnt egy kis sajka, a part felé tartva.

A bájdús hölgynek arcát a boldogság rózsapirja árasztá el. Most a sajka partot ért, belőle egy fiatal férfi ugrott ki s a várakozó hölgyet dobogó keblére vonta.

A kis faház árnyában ezalatt egy férfi vonta meg magát. Szürke fejét kalmuk sapka takarta, testét durva szövetű köpeny fődé.

Ki-kinyujtá fejét köpenyének gallérja közül, mohón figyelt minden hangra, melyet a szerelmesektől a szellő hozott lenge szárnyain feléje.

Mellette egy katona hevert, félig a parti homokba ásva magát; tekintetét a figyelő felé fordítva, annak parancsára látszott várakozni.

E heverő katonához közel egy másikat látunk — hasonló fekvő helyzetben — figyelni az elsöre.

A második mellett feküdt a harmadik, aztán a negyedik szintoly távolságban s így tovább húzódott messze fel a parti házsor felé ez eleven, de most mozdulatlan emberláncz, végződve egy század katonánál, kik szintén a földre lelapulva mozdulatlan heverték, mint élettelen épületkövek.

A szellő long. Elárulja a szerelmesek kéjteljes susogását: Szeretlek! — — — szeretlek!

Mennyi kéj fekszik e rövid szóban!

Hosszu, néma, üdvözítő csók után a lányka kinyitja ólvsovár száját, ismét a bűvös szavakat susogják ajkai: Szeretlek! — — szeretlek!

Mintha colhárfa hangja hozná rezgésbe a levegőt — — s a szellő játszi tolvajként lopja tova e kedves hangokat: Szeretlek! — — — szeretlek!

A hallgatózó férfi arcát a káröröm ördögi mosolya czi-

kázta át, két szeme, mint lámpabogár, fénylett az éj homályában.

Lehajlott a mellette heverő katonához s ennek susogva parancsolt valamit.

Szeretlek! — — szeretlek! — — hozza játszva a szellő, oly lassan, oly gyöngéden s mégis oly röpkedve, mint fényes napsugár vonalában tánczoló nap-porok.

Az emberlánczon végig ment a hallgatózó parancsa s a heverő század vezénylő-tisztéhez jutott. Most a tiszt suttogó hangon adta ki parancsait.

Hat ember, nesztelenül, mint a kigyó, csuszott a száraz porondon tova a szerelmesek felé, hat ember pedig a partnál himbálózó csónak felé tartott.

Minden oly csendes! Csak a két szerelmes susogása hallatszott: Szeretlek! — — szeretlek! — — Most hosszú boldogító csók következett.

Ama néma, üdvadó csók, mely alatt a szemek lecsukódnak, a fülek megszűnnek hallani, minden érzék nyugszik, csak a csók édes, részegítő, kéjteli ízét érezzük.

Egyszerre durva kezek ragadták meg a szerelmeseket.

Mennyből a pokolba.

A Mihály-palotában.

Mig e jelenet a Néva partján lefolyt, addig a Mihály-palota egyik sarokszobájában egy ember nyugtalankodék.

Arcát nagy, vörnyeges szakáll környezi, bajusza széles s rendezetlensége mutatja, hogy tulajdonosa férfit voltának e tanujelét nem részesíti kellő ápolásban.

Egész lényén a nyugtalan várakozás lázas kinyomata terül el.

A szoba butorai helyökből mind ki vannak mozdítva s a szomszéd szobába nyíló ajtó előtt, — mint torlasz — fölhalmozva.

Gyakran szobájának ajtajához siet, magának meggyőződést szerezni, ha valjon az be van-e zárva?

E férfi: Pál, a minden oroszok czárja, a zsarnok.

Néha megáll hallgatózni, de a folyosóról csak az örök szabályszerű lépéseiknek zaja hallatszik.

Azután az eltorlaszolt ajtóhoz rohan; fölmászik a butortorlaszra, fülét az ajtóhoz nyomva, hallgatózik. — — Semmi nesz.

Más nem zavarja a csendet, mint a czár dühös fuvása és olykori láb-toppantása.

Most a folyosón az örök föltartoztatnak valakit. Pár percz múlva az ajtón tiszteletteljesen kopogtat a czár segéd-tisztje.

— Na, mi az? — szól a czár.

— Pahlen gróf kíván felségeddel szólni.

— Jöhet — mond a czár s az ajtót kinyitotta.

Az ajtón ugyanazon férfi lépett most be, kit elébb a Néva partján a kis faház mellett láttunk hallgatózni. A kalmuk sapka most nem fején, hanem tiszteletteljesen kezében van.

Arcza és magatartása mély alázatot mutat, szeméi élesek és mint a „jó kártyásokéi,” kifürkészhetlenek.

E férfi, korának egyik legravaszabb embere, Pahlen gróf, Szent Pétervár kormányzója és rendőrigazgató.

— Nos, Pahlen, — szól a czár — lecsapott-e a kánya a szerelmes gerlepártra?

— Felséged parancsa pontosan teljesült, — válaszolt Pahlen. — Bevártam, míg Sándor főherceg ő fensége..

— Nem főherceg többé, — rivalt közbe a csár indulatosan — egyszerű alattvaló, kinek kö szivét Sziberiában fogom kihűtetni.

— Tehát bevártam, míg Sándor és kedvese szerelmeskedéseiknek látható s hallható jelét adták. Az odacsuszott katonák öllekezésükben fogták meg őket.

— Költesse fel, Pahlen, Sándor nejét! — szólt indulattal a csár, — majd bemutatom neki hűséges férjét.

— Az istenért ne! — ne! — hangzott a mellék-szoba ajtaján át. — Nem szabad a nőnek megtudnia férje botlásait. Oh Pál, férjem, uram, bocsáss magadhoz, hadd könyörgök térdén előtted fiam házi boldogságáért!

— Pahlen, teljesítse azt, mit mondtam!

Midőn Pahlen a szobából kifordult, Pál nejének eltorlaszolt ajtajához lépett s szólt:

— Asszonyom, ha ön dolgaimba avatkozik, vagy szobájában jelenlétének legkisebb jelét adja, oly kolostort tüzendek ki lakhelyül számára, melyből ut nincs kifelé, s melyben élte végórájáig elmélkedhetik azon változandóságról, mely alul Oroszországban még a czárnők sem vétetnek ki.

— A czárok sem, Pál! — hangzott a másik szobából ünnepélyesen. — Oh térj magadhoz, hagyj fel zsarnokoskodással, hiszen mindenkit ellenségeddé teszesz! Ki van hozzád legközelebb, mint én, nőd, s mégis ajtómat eltorlaszolod, mintha gyilkost gyanítanál bennem! Fiadat botlásáért pellengetsz, fölzavarod házasságának nyugalmit, mely ugy is szerelem nélkül parancs-szóra köttetett.

— Hallgass, vakmerő! Akaratom ellenébe mered magad szegezni? Vigyázz, vigyázz!

A czárnő ismerte férje makacs természetét, tudta, hogy dühének magas fokán kiengesztelhetlen. Elhallgatott, csendes lett minden, csak az anyának nehéz sohajtásai törtek néha át a bezárt ajtón.

— Felséges uram, — mond Pahlen, az ajtón belépve, — a főhercegnő rögtön itt lesz, parancsait meghallgatni.

— Vezetesse be Sándort!

Lehajtott füvel, zavart tekintettel lépett be Sándor atyjának szobájába. Lelki állapota a félelem, szégyen-érzet, szerelem, gyűlölet, düh és bosszuvágy vegyülete volt. Még nem tudta, mi fog történni vele s kedvesével, hanem a legroszabbtól tartott.

A csár fia elé lépett s szólt:

— Itt vagy, csár fia, trónörökös, hűséges férj?

Az ajtó csendesen felnyílt s azon Erzsébet — Sándor neje — lépett be. Sugár, magas termetű nő volt, szenvedő arczkifejezéssel.

Erzsébet meglátva férjét, lesütött szemekkel, katonáktól körülvéetve a csár előtt állani, a rémület hangos kiáltásával rohant férjéhez, átölelte, mintha karjaival akarta volna őt védeni minden veszély ellen.

— Ne tovább! — dörgött a csár elképedve, — ne tovább! Ő nem érdemes rád. Szerelmi áradásában fogattam el, midőn kedvesét ugy ölelte, mint te most őt, s hozattam ide, hogy megismerd férjedet.

(Folyt köv.)

A kis virág és a felhő.

Gyulay Bélától.

nyár bevit, a nap mindent perzsel, éget;
Egy völgyi félszáraz kis virág
Felhőt lát és esd: „Ne menj tovább, —
Ne menj tovább, felhő, mert te vagy az élet;
Szomjas ajkam érted eped,
Nyisd meg hát forrás-kebeled.
Adj egy cseppet, kérlek, s megint újra élek!
— Szól a felhő: „Most nem lehet,
Ki vinné az üzenetet. —
Várj, míg visszatérek!“
Aztán elietett — és az elhervadt;
A felhő visszajött — a virág porba' volt:
Most szakadt az eső — hiába, már késő!

Igy van a szegénnyel, ha az segélyért jő,
Nyomorának terhét itt nem könnyítjük meg,
Hanem felkeressük sírját a szegénnyel,
Feldiszítjük szépen s könnyet ejtünk arra —
De sem disz, sem könnyek nem keltik fel újra...

„Izlandi levelek“

Zch. H. után.

Gozsdu Elektől.

(Folytatás.)

XII.

Es a mint itt ült a fapadocskán, a sziklafalhoz támaszkodva, lecsüngő téli zöld indák s egy orgonafa ágaitól körülveve, a melyek telve valának sötét, illatozó virágokkal, ki nem bocsátott volna meg szívesen a kedves vétkesnek? Csak Hohenheim Lajos, a kegyetlen, ah! talán épen reá gondolt! — csak ő minden érzelem nélkül, — és még sem volt nyoma sem Thón urnak látható. Lajos azt határozta, hogy nem veszi észre, s egy mellékuton eltűnik.

Ezt tette föl magában s remegve állott előtte.

Fridoline igazán megijedt, de Lajos nem tetette magát, midőn bocsánat kérését rebegte a háborgatásért.

— Itt igen szép. Egészen elfeledém magam — szólt Fridoline.

— Bizonyára, s nekem fáj, hogy talán egy szebb világból hívtam vissza.

— Igen, egy szebb világból... egy...

— Ön elakad?

— Egy barátomra gondoltam.

— A boldognak elég oka van, hogy reám haragudjék.

— A ki távol van, azt s hase feledje el az ember a közel levő miatt.

— Szabad-e hinnem, remélnem... hogy a közellevők-höz tartozom?

— A meddig közel akar lenni.

— Kétkelkedhet-e ön valaha az én akaratomban. — De — — csak be tudnám bizonyítani...

— Ön igen különös. Minek a bizonyítás ott, hol bizalom nem hiányzik?

— Tehát nem kétkedik? Hát elhinné-e, hogy e rózsát kegyed számára szakítam?

— Hiszem, szívesen hiszem s elfogadom a bizonyítékot Lajos átnyújtá a virágot, a mely reszketett kezében. Fri-

doline kinyujtá kezét, és — mosolyogva tekintett félénk barátja szemébe. Hogy ki okozta, azt nehéz megmondani, de a rózsza, tüskés száráról letört, s kettőjük közé a földre hullott.

Fridoline megijedt. Lajos lehajlott, s fölvevé a virágot.

— Ez egy szomorú előjel! — mondá a leány mosolyogva.

— Nem egészen! Vegye a rózsát, én majd töviscit fogom magamnak megtartani.

— Barátok becsületesen osztóznak.

— Ha a tövisék megsebzének, meg fog ön engem gyógyítani?

Fridoline adós maradt a felelettel. Karját az övébe fűzé. Mindketten hallgatva közeledtek a lak felé, a mely a lombfolyosókkal volt határos. Az ut, különben rövid, most hosszú lett. Gyakran pihentek.

Es ha a magas bokrok alatt állottak, tekintetük egymáson akadt meg. A rezgő nyárfák bizalmasan susogtak az esti szellőben, az őket ölelő folyondároknál csak ők ketten maradtak némák, s ajkuk nem rebegett semmit. De Lajos szemei hallgatva panaszták: én már meg vagyok sebezve a tövisék által; megakarsz-e gyógyítani?

Es Fridoline szeme szólt: Csaló, én nemcsak a rózsát kaptam, de a töviseket is.

Tovább mentek. De az nem volt menés. Mert a rezgő nyárfák folyondáraikkal még mindig susogtak felettük s ők régen mentek alájuk. Nem unták magukat, noha egyik nem szólt egy szót sem. Egymásra tekintettek, azután szemeiket sűték le; lelkeik egymásba olvadtak. Körülöttük nem volt sem ég, sem föld, semmi sem közel, semmi távol; előttük nem volt az időnek sem jövője, sem múltja. Karöltve, elfojtott sohajokkal lebegtek a bokrok között. Így lebegtek az üdvözült árnyak az Eliseum pálmái alatt.

Midőn a rózsabokorhoz értek, ismét pihentek. Lajos mondani akará Fridolinénak: Itt voltam, itt törtem le a rózsát önnek, itt érzettem az első tövis szurását. — Fridoline mondani akará Lajosnak: Oh! mily kevés a virág s mily sok a tövis! és ha csak hervadva hullanának vissza az anya-földre, akkor csak a tövisék maradnak, és azok örökké megmaradnak, s túlélnek minden örömet.

Szép feje busan hajlott keblére, egy sohaj reszketett ajkain. Lajos egy rózsát akart szakasztani, s az ő kezét vevő. Ugy félt, mintha hibát tett volna. Sohajtott, s egy forró csókot nyomott a kézre.

Most úgy tetszett előttük, mintha a rózsabokor szebben virágzanék; nem látták, sem nem érezék a töviseket, a bokrok lombjai égő szívben égtek. A távoli láthatár rózsákkal behintve, a földre látszott szállani, mintha az is ünnepelné egy emberi pár boldog óráját.

Lassan a társasághoz tértek. Mily szívesen látták volna egyedül önmagukat a világon!

— Fridoline! — sugá Lajos. Ő nem felelt, de szorosabban karolá át karját, e bizalmas szólítás ajkairól új parázst gyullasztott szívében. És mindig fülébe hangzott a — Fridoline.

Midőn a kerti terem küszöbén állottak, egyszerre egy hatalmas hang hallatszott mögöttük:

— Hohenheim ur! Hohenheim ur! Egy levél Izlandból, egy levél Izlandból!

Lajos megijedt.

Amos lélekszakadva rohant a kerten keresztül, a levelet magasan föltartva.

Lajos eléje ment:

— Bolond, miért csinálsz ily nagy lármát?

— De csak nézze uram, hiszen egyenesen Izlandból jön. Csak nézze!

XIII.

Ő megismerte Ottilia irását és pecsétjét. A levél szerencsétlenebb órát nem választhatott volna. Lajos elhalványult s komoran távozott.

Fridoline ott maradt.

— Izlandból? — kérde a becsületes Amos, a ki ámulva nézett ura után.

— Igen kisasszonyom, egyenesen Izlandból.

— Ismerős urad Izlandban? De nem a szigeten?

— Mindenesetre a szigeten.

— Volt ott urad?

— Sohasem. Csak nem kell említeni, mert a legszilajabb kedve is oda van.

— Azt épen nem hiszem, az egy kicsit távol van.

— Oh, az nekünk egy séta. Távolabb is voltunk ám.

— Mit értesz te a „mi“ alatt?

— Önönmagammat.

— És uradat?

— Mindenesetre!

— És kivel levelez urad, ha soha sem volt ott?

— Im, ez egy különös dolog. De uram egy igen tudós ur. Izlandban a nagy iskoláknál is vannak tudósok s hát azokkal levelez. Azt én jól tudom. Én egy tanárnál szolgáltam, ez még Rómába, Velenczébe, a tengerpartra is irt levelet.

Amos, a kit a szép hölgy kérdései meglehetősen zavarba hoztak, miután tiltva volt neki mindent elmondani, szépen meghajtá magát s ura után sompolygott. Lajos a kert legtávolabb végén volt.

— Várj engem Amos a kertajtónál!

Amos ment. Lajos egy pázsit-padra ült. Már harmadszor olvasá Ottilia levélét. Csak néhány helyet emelünk ki ebből, s különösen azokat, melyek leginkább inditák meg szívét:

— „Tivadar! Tivadar! bocsáss meg. Vágyódom hazatérésedre. Már nem vagyok az, a ki voltam. Egy álom ma reggel mindent megváltoztatott. Ugy érzem, mintha ittas volnék.

— Ne vess meg. Hogy oly kimondhatlanul szeretlek, az nem bűn. Hát tehetek arról, hogy szeretlek? Te álomban jelentél meg. Az északi tengerparton találtalak, fekete sziklák romjai alatt, mint a hogy leveleidben festéd. A távoli égen az északi fény kékes verese reszketett és a csillagok a tüzes láthatáron usztak. Titkos félelemben szenvedék. Egy élő lény után vágyódtam. Tivadar! Téged láttalak. Karjaidba vettél. Tivadar! mit érzék ekkor?!

„Ah, ne gunyolj engem. Én ábrándos vagyok; gyermekkoromban már az voltam, s hidd meg, a tündér-álmak ezen világában boldogabb valék, mint a valódiban. Amabban békét, erényt s szerelmet találtam; de emebben csak kint, nevét a szépnek s holt művészetet.

— Jer! látni akarlak. Ilát ne ismerjem azon férfiut, a ki oly drága előttem s a ki életem menté meg? Ugy akarlak szeretni, mint nővér, légy bátyám!

„Borzadok! de oly jól esik. Reményeim elhervadtak, vágyaim elvirágoznak s nem bírhatok gyümölcsöt.

— A föld milliói között egy csillag után vágyódom. Nem látandlak soha. Oh, Tivadarom, soha! Bár akkor oltaná el őrangyalom napjaim fákláját, a midőn rólad álmodom — — —“

Lajos magán kívül volt. Sirt. Megcsókolta a levelet. — Nem, Ottilia, — kiáltott, — nem. Te égies ártatlanság, nem hagylak el soha! Látni akarlak, nem akarlak elhagyni.

A kertajtóhoz sietett, hol Amos várt reá.

— Amos, fogj a málházához és rendelj postalovakat. Holnap 4 órakor elutazunk.

— Holnap 4 órakor? — kérde Amos, mialatt arca krétahalvány lett.

— Az volna még csak a szép! — szólt a tanácsosné férjéhez, ki éppen most lépett a kertbe. — Nem, Hohenheim ur, ne oly gyorsan.

Ezen szavaknál bevezette őt a terembe.

— Szót fogadsz, Amos! — szólt Lajos.

— Te nem fogadsz szót, Amos! az én felelősségemre! — kiáltott Teréz nevetve.

— Kell, mindenesetre kell mennem Lipsésbe! — szólt Lajos.

— Képzeld, — szólt Teréz, midőn a társaságba lépett: — Hohenheim ur holnap el akar hagyni, Lipsésbe fogadtatott lovakat.

Az egész társaság összeszaladt s körülvette a szegény Lajost, kérésekkel ostromolván, hogy maradjon. Csak Fridoline maradt csendesen távol s nem mert a kérők közé menni.

Nem kimélték sem a kedvezéseket, sem a fenyegetéseket, mindenki oly szépeket tudott neki mondani, vetélkedtek, hogy ki fogja a makacs szándékot szép szavak által megtörni. Mind hiába volt.

— Az izlandi levél annak az oka! — mondá Saárné asszonyosság keserű mosolylyal. — Ki tudja, mily kedves kezek-től jő.

— Egy izlandi levél? — mondá Teréz álmélkodva, — Hogy-hogy, mikor?

— Amos mondá! — felelt az ifju özvegy.

Most egy uj vihar következett. Lajos szilárd maradt. Mindenki az izlandi leveleket okozá, élénk pajzanság tölté el ismét a vendégeket. A vacsorához mentek, hogy ott a dologról tovább értekezzenek.

Mindenki hölgységét karonfogva vivé, hogy a kerten keresztül a házhoz vezesse. Lajos buskomoran egy ablakmélyedésben maradt; Fridoline volt az utósó. Lajos őt észrevéve, karját nyujtá neki.

És midőn a társaság után mentek, Fridoline elvoná magát, zsebkendőjét szeméihez emelé. Lajos közelebb lépett hozzá:

— Ön sir? — kérde remegő hangon.

Fridoline nem felelt. Kezét akará megfogni. Ő kiszabadítva magát, szólván:

— Kérem önt, Hohenheim ur, hagyjon magamra!

— Haragszik talán reám?

— Nem.

— Kegyed is azt akarja, hogy ne utazzam el?

— Utazzék! . . . holnap . . . ma . . .

— És az önnek mindegy?

— Nem, önnek utazni kell, az kellemes reám nézve, igen kellemes!

— Jól van, elutazom, ha ön úgy akarja. Ah, Fridoline, ha elutazom, semmi sem fog úgy fájni, mint az, hogy önt megismertem. En boldogtalan vagyok . . . kegyed nem sejtí helyzetem minőségét . . . igen, igen, boldogtalan vagyok. De el kell mennem, végzetem hív. Önmagam által vagyok megcsalva, engem a végzet egy boldogtalan játéka tett semmivé. De csak

egyed kérek Fridoline, ne ítéljen meg balul! Érezze az igazi barátság jóságát távollétem alatt irányomban.

Ő nem felelt.

— Tekintszen reám! — folytatá Lajos kis szünet mulva kérő hangon. — Haragszik kegyed reám?

Fridoline levevé kezeit arczáról. A tele hold ezen pillanatban lépett elő az olvadó felhők mögül és gyenge fénynyel borítá el a bokros fákat, virágokat és . . . és Fridolinének tünde alakját. Mint egy csendes angyal állott előtte, tekintetében szerelem és fájdalom volt kifejezve.

— Utazzék kegyed! — szólt Fridoline — s legyen boldog!

— De most nem vagyok az!

— S én . . . — még többet akart mondani.

— Nem megyek! Nem utazom! — kiáltott Lajos, könyekkel szemében és Fridolinet karjaiban tartá.

Fridoline szeméibe nézett s látá a könyeket.

— Kedves Hohenheim, utazzék el, el kell, hogy menjen, kérem arra. Vagy nem mehet, nem akar: úgy . . .

— Beszéljen Fridoline, folytassa . . .

— Ugy én utazom el.

— És miért nem akarja az én társaságomat? Csak engem nem akar látni? Megsértettem valamivel?

— Nem. De még egyet. Már mindegy. Maradjon vasárnap estig. Három nap van addig. Akkor én is elutazom. Ne kérdezze, hogy miért? Ne szóljon a társaságnak, megígéri azt nekem?

— Igen!

— S ön vasárnap estig itt marad?

— Bizonyára!

Ő kezét nyujtá neki.

Lajos szívéhez szoritá s a társasághoz mentek.

XIV.

— S komolyan mondd? — kérde következő napon Saárné asszonyosság Fridolinet.

— Egész komolyan. Becsülöm e fiatal embert. Az igaz, hogy ő kellemes és élénk a társaságban, s mind az, a mit te mondasz. De én még sem szerethetem.

— De hiszen talán Hohenheim Lajosról beszélsz!

— Róla és nem másról.

— Nem értelek Fridoline. Lásd, ha én leány volnék s ha Hohenheim kezemet kérné! én . . .

— De a mit a leány nem tehet, az meg van engedve a 25 éves özvegynek. Ő alig van 28 éves.

— De nem fogod még föl a dolgot. Ő engem nem szeret, te vagy az, a kit ő imád.

— Csalatkozol. Tegyük azonban föl, hogy úgy van, s hogy ő azon képzelődésben él, miszerint engem szeret, de megengedd, hogy az nem elég arra nézve, hogy magamat neki odaadjam. Mint társalgó, Hohenheim előttem igen kedves, de mint kedvest, utálnám.

— Te ábrándozol, kedves gyermek. Mily különbség van hát, jó barát és szerető között? Csak talán nem hiszed és nem várod a férfaktól azt, hogy oly kedvesek, oly — Isten tudja, milyenek legyenek, mint a regényekben? S olvastál-e életedben csak egy regényt is olyat, a hol egy házasság férfi története van megírva? Nem ismerem egy ily jó regényt sem. Ebből azt következtetheted, hogy a férfiak mint házasság igen jelentéktelen lények. Csak mint imádók érdekesek, végzetlen sok bolondságuk miatt. A kellemes barátot s társalgót a lako-

dalom előtt, megtalálod a lakodalom után is. A regényes imádó ellenben eldobja bohóc sipkáját, mihelyt te menyasszonyi koszorúdat. De nem akarom azért mondani, hogy a szigorú férj nem lehet bolond, bohóc sipka nélkül. Végre Istenem el ne hagyj! . . . lesz belőle, egy kiállhatatlan unalmas zsarnok.

(Folyt. köv.)

Napoleon és Eugenia.

(Folytatás.)

Eugenia Montijo grófné, büszke spanyol családtól vette eredetét, melytől Porto-Carrero, Barcarosa, Guzman, Cordova, Leira és La Carda mellékneveket öröklé, melyek Spanyolország történetének legdiszteljesebb lapjaira emlékeztetnek. A családban három Grandeza, Teba, Banos és Mora tündökölt. A császárné atyja herceg volt, anyja a skót glasburni Kirkpatrikok családjából eredt, kik a Stuartféle királyi családdal rokonságban voltak, s annak buktával Andaluziában telepedtek le. Nővére Alba herceg neje volt. Szóval a család a spanyol grandok legelőbbskelői közé tartozott.

Őse a családnak Bocanegra velencei patricius volt s fivére ama genuai dogának XI. Alfonz castilii királynak 1340-ben, a mórok ellen kis sereget gyűjtött s a köztársaság segélyére sietett. A kivívott győzelem után a királyt őt tenger-nagygyá s Palma grófjává emelte. Bocanegra ekkor Estremadurában telepedett le. A házassági politikát a családban ő állapította meg s utódaira végrendelet gyanánt szállott az, kik is azt a legutóbbi ivadékig hiven és szerencsésen is üzték. E politika folytán ez idegen család az ország legnevezetesebb családjaival jött rövid idő alatt vérségi összeköttetésbe, s először is Porto-Carreróval, Mentijo gróffal, kinek nevét és czimét fölvevé, az ősi híres családot tovább virágoztatá. Eme beoltott törzsnek első hajtása Spanyolország grandja s több udvarnál spanyol követ volt. A házassági politikát ő is jól fogta föl, a mennyiben Teba gróf nővérevel kelvén egybe — ki az ő Guzman családból származott, — a házhoz grófi czimet vitt. Ez ágból eredt a Granadában született Montijo Eugenia grófné, a francziák császáranak neje.

A Montijo családnak a napoleonidákkal való egybeköttetése egyébiránt már régebbi időből, az első császárság korából származik.

Eugenia atyja Montijo gróf s Penaranda hercege először I. Napoleon hadjáratokor csatlakozott a hódítóhoz a spanyolok ellen. Spanyolország ez első grandjainak egyike a franczia hadsereg egyik legjelesebb tisztje lett. Mint tüzérezredes a salamankai ütközetben egyik szemét elveszté, míg egy ágyugolyó lábát zuzta szét.

Midőn a francziákat Spanyolországból kiűzték, gróf Montijo is kiköltözött hazájából s újból szolgált a francziáknál. Részt vett az 1814-dik hadjáratban, mely alkalommal a császár sajátkezüleg tüzte föl mellére az érdemjelet. Hogy ő a császárnak kedvelt embere volt, kitünik abból, hogy Páris védelmét ő reá bizta, s őt a polytechnicum tanulóik élére állítá, hogy Szt-Chaumont magaslatát, melyet a poroszok megrohantak, fedezze.

A napoleonidák bukása után a gróf hazájába tért vissza, hol mint nagy befolyással bíró senator 1839-ben halt meg.

Azonban egy sajátságos véletlenség úgy akarta, hogy a Montijók a napoleonidákkal jelvényel voltak egybekap-

csolva. E jelvény pedig Josephine császárné jegygyűrűje volt.

Hogy jutott ez a Montijo család kezébe, azt következőkép beszéli a krónika.

Eugenia atyja, midőn francia szolgálatba lépett, Párist választá lakhelyeül; ugyanott lakott családja és fivére, ki Spanyolországot IV. Károly ex-királylyal hagyta oda, gyermekeivel együtt. Ezek közt akkor — 1809-ben — egy Mária nevű három éves leányka volt, ki nevelőnöje felügyelete mellett rendesen a Tuileriák kertjébe ment játszani. Egyszer ily alkalommal egy kis fiu arany karikagyűrűvel ajándékozta meg a leánykát, a nélkül, hogy ezt a felügyelő észrevette volna. Minthogy a kis fiut a leányka nem ismerte, s a következő napokon a Tuileriák kertjében nem jelent meg többé a kis Montijo Mária grófnő színe előtt, a gyűrű tulajdonosát nem fürkésztek s a kis grófnő megtartá azt mint legkedvesebb játékszerét.

E karikagyűrű Josephine jegygyűrűje volt, melyet a kis Napoleon Lajos, a császár által kegyelt Hortensia fia nagybátyjának újjáról enyelgés közben lehuzott. Rosz omen volt ez Josephinére, kinek egy évvel később az ausztriai császár leánya előtt háttérbe kelle vonulnia.

A kis Montijo Mária e gyűrűt, melybe Josephine neve volt bevésve, kimondhatlanul szerette; mint gyermek már gondosan őrizte azt s mint felnőtt hajadon legértékesebb ékszerei közé helyezte. Pedig nem is gyanítá, kié volt az, ugyszintén azt sem, hogy az, ki neki a gyűrűt ajándékozta, a nagy császár kis öccse volt. Midőn a grófné tizenhatodik évét betölté, nagybátyjához, a francia tüzérezredes: Penaranda herceghez ment nőül, hogy a Guzmanok két ágát ismét egyesítse. Így lett ő Eugenia anyjává, ki 1826. év május 5-kén látott napvilágot.

Mily különös játéka a véletlennek! Május 5-dike Napoleon halálának napja volt: — a Bonaparte családnak legszentebb napja!

Eugenia anyja, leánya születésének emlékére május 5-két véseté be a gyűrűbe s később gyermekének ajándékozta azt. És ismét sajátságos játéka a véletlennek, hogy Eugenia rokonai, a Kirkpatrikok látogatására mint gyermek Londonba ment, hol Napoleon Lajos herceggel — ki akkor mint carbonaro Olaszországból érkezett, — találkozott. A herceg megpillantá a gyűrűt a kis grófnő ékszerei közt, látá, mi van belsőjébe bemetszve: fölvilágosítást kért a „május 5-ike“ bemetszésére nézve s ekkor megtudta, hogy Napoleonnak elveszett jeggyűrűje Montijo Eugenia birtokában van. Ettől fogva I. Napoleon végzetszerű örököse Montijo-Teba grófnőt úgy tekinté, mint ki felsőbb hatalom folytán az ő családjához van kapcsolva s e fensőbb intézkedés husz évvel később valóban meg is történt.

Eugenia akkor még mit sem gyanított az egészből. Csak későbbi időkben, midőn anyja ama gyűrű jelentőségét neki megmagyarázta s elmondá, mily rajongással van az iránt Napoleon Lajos herceg eltelve, fogamzott meg a terv Eugenia agyában. A régi, hagyományos házassági politika, melynek a család folyvást hiven maradt, ösztönözte őt, hogy a Bonaparte családdal rokonsági összeköttetésbe jöjjön, mihelyt a herceg erre vonatkozó ohaját kifejezné.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Augusztus 10 kén.

A háboru hatása. — Hadvezéri talentumok. — A város atyái. — Sötétlen kacsá. — A vasárnapi mulatság. — A merzigi csata. — Egy falragasz. — A német zuglapok. — Egy derék esperes. — Egy jámbor ohajtás.

Tehát valósággal benn volnánk a háboruban; az ágyuk ugyan kétszáz mérföldnyi távolságban dörögnek tőlünk, és ha Isten után a minden muszkák czárja is ugy akarja, nem is fognak közelebbről elhallatszani hozzánk, mert mi semlegesek vagyunk és azok is szándékozunk maradni, a mint csak „cse-kélységünk tudatából“ — mint az egyik ujonnan megválasztott országgyűlési alelnök a mult héten mondá — kitelik; hanem az nem tartoztatta a levegőt, hogy az ágyuszóra egy kicsit meg ne rázkodtassék és az embereket, hogy a fővárosban egyébről ne beszéljenek, mint a háboruról. Hiába gyult ki Gregersen nagy fafűrészelő és butorgyára, az emberek, vagyis inkább a tüzoltók siettek kioltani a tüzet, és a mit hamarjában ki nem olt-hattak, azt ott hagyták, hogy másnap reggelig magától alud-jék ki, csak hogy minél előbb a háborura térhessenek vissza. Hiába szállinkoztak haza a színészek, máskor, oh máskor mi-lyen nagyszerű ünnepélyességgel fogadtattak! Egész- és félhi-vatalos lapok egész- és félhivatalos cikkekben egész- és fél-hivatalos igazságszeretettel sorban számlálgatták föl a diadalo-kat, melyeket a p i h e n é s i idő folytában arattak, a koszorúkat, melyeket fejükre, és a verseket, melyeket lábaikhoz raktak, mig most — Pauliné egyenesen Párisból érkezett haza, saját szemével látta a „Hamlet“ szerzőjét és saját hangjával énekelt neki ez operából a negyedik felvonásból egy nagy áriát, és a közönség mindezt semmibe sem vette e héten, örült a jeles mű-vésznő hazaérkezésének, de csak azért, mert Párisban volt, Párisból kellett hazajönnie és annál fogva attól lehetett tar-tani, nehogy ő is fogolylyá tétessék a poroszok által e rette-netes háborus világban.

E rettenetes háborus világ, ez egy nagy esemény tengere nyelt el e héten minden más eseményt, ez egy gondolat fog-lalt le minden elmét, hozott mozgásba minden nyelvet, és ez alkalommal újra igazolta magát fővárosunk rendkívüli sokol-dalusága. Ha eddig a politikai téren remekelt, ugy e héten a hadászatban mivel csudával határos dolgokat, és ha a csaták sorsa a kávéházak és vendéglőkben döntetnék el, akkor bizony-nyal mi pestiek volnánk a leghatalmasabb nemzet a világon, mert itt tüntek föl e héten a leghatalmasabb hadvezéri talen-tumok; minden kávéházban minden asztal külön-külön nem egy, de sok számos hadvezéri nagy talentumot hozott nap-fényre e héten, sokkal nagyobbakat, mint Moltke, Steinmetz, és Mac-Mahon, De Failly, Canrobert és Napoleon összevéve; mert ezek csak megnyerni és illetőleg elveszteni tudtak két-három csatát három-négy nap alatt, holott mi itt azokat a csatá-kat, a melyeket Mac-Mahon és Frossard elvesztettek, mind egy félóra alatt megnyertük, nálunk e héten minden em-ber kis ujja nagyobb hadvezér volt Mac-Mahon és Frossard-nál és én nagyon hiszem, hogy Pest főváros csak azért nem tarthatta meg mult szombaton a kellő számú képviselők hiá-nyából rendes közgyűlését, mert a város atyáit annyira elfog-

lalták a nagy hadi tervek, hogy nem is lehet csudálni, ha ez egyszer egészen elfeledték, hogy a közgyűlésen is szükség van az ő jelenlétükre.

Legerősebben dolgoztak bennünk mult vasárnap az oly rég óta szunnyadó hadvezéri talentumok; előtte való pénteken vettük a hirt, hogy a francziákat Weissenburgnál megverték és minden semlegességünk mellett ez a hir nem kevésbbé lepett meg minket itt a fővárosban, mint maga a porosz hadse-reg a szerencsétlen Douai tábornokot. Sokat tett hozzá az a körülmény is, hogy épen Fehérvárnál (Weissenburg) verték meg a francziákat; nekünk is van egy Fehérvárunk, és pedig híres nevezetes egy Fehérvárunk, itt aluszszák első királyaink örök álmukat, itt teremnek azok a jótékony czélok előmozdi-tásában kifáradhatlan hölgyek, állandó színház is van itt terv-ben, az egyetlen magyar püspököt is, a ki a csalhatlanságra szavazott, ez a város szerencsés magáénak nevezni, és ilyen nevü városnál hagyják magukat a francziák megverni! Egész pénteken e hir nyomasztó sulya alatt leledzettünk, csakhamar azonban magunkhoz térve meglepetésünkből, szombaton egész nap azon gondolkodtunk, hogyan lehetne lemosni a szenvedett kudarcot, helyrehozni a francia fegyverek becsületét, és az is olyan nagyszerűen sikerült, hogy a krimi hadjárat kacsáit mind háttérbe szoritottuk.

Ugyanis vasárnap arra ébredtünk, hogy reggelre az egész porosz hadsereg semmivé volt téve és azonfelül harmincezer porosz elfogva, Károly Frigyessel egyetemben, és daczára na-tározott semlegességünknek, ez a győzelmű hir lázas izgatott-ságba hozta a fővárost; hála Istennek! hangzott százezer ajak-ról, de nem azért, mintha e százezer ajak tulajdonosai a poro-zok szenvedett vereségének örvendettek volna; oh dehogya! ilyen érzelemnek a szigorú semlegesség tudatával telt szivekben helyet adni nem szabad; hanem örültünk neki keresztyéni sze-tetből; hadd legyen már a francziáknak is egy jó napjuk, meg-érdemlik szegények, azok is jó katonák, sőt ha hitelt lehet adni a történelemnek, egyáltalában nem rosszabb katonák a poroszoknál; az öröm tehát általános volt, és a hol csak a győ-zelmi hir az embert érte, egyszeriben szaladt, futott, hogy saját szemével győződjék meg annak valóságáról; láttam embere-ket félig beszappanozott képpel végig szaladni az utcán és minden szemközt találkoztól kérdezni, ha csakugyan igaz-e, hogy a francziák olyan gyönyörűen meglasnakolták a poro-zokat? — No, persze, hogy igaz, — volt reá a felelet, — épen most jövök a kuriából, ott beszélte az igtató, a ki egyenesen abban a bankban hallotta, a hová a távirati tudósítás érkezett; — egy másik meg egyenesen a tőzsdéről jött és ott hallotta a nagy győzelmű hirt; és a félig leborotvált, félig szappanos képű ember szaladt tovább, — épen a borbély-szobában hallotta volt a nagyszerű győzelmű hirt — és miként ez, ugy szaladt minden ember, megállítva minden embert és megerősített hallva e nagy győzelmű hirt minden embertől; — de hát hol van a táv-irati tudósítás? mit késnek annak közzétételével? — bátor-kodék egyik-másik esendesebb véri egyéniség szerényen meg-jegyezni; de arra is csakhamar készen voltak a felelettel: nem

lehet ma kinyomatni a távirdai tudósítást, egy azért, mert vasárnap van és minden nyomda zárva, másodsor pedig a nyomdászok egy nagy kongressusra készülnek, mely a jövő héten Pesten fog tartatni, és azért most a nyomdászok mindnyájan a korcsmákban vannak, tanácskozni. De ime, mit ragasztanak ott a falakra? Megvan, megvan a távirdai tudósítás; megvan a francia győzelem! Ezt ragasztják ki ott a falra, ezt hirdeti az öles falragasz! „Groszer Sieg bei Merzig, Wilde Flucht der Preussen!“ Ez ugyan németül van, de ilyen dolgokban a mi vasárnapi közönségünk nem válogatós, megengedi, hogy németül tudja meg a nagy ujdonságot, elég, hogy igaz, most már semmi kétség, hogy igaz; arról, hogy princz Károly Frigyes is elfogták, nincsen ugyan szó a falragaszon, de az se baj, sőt inkább, épen ez a lelkiismeretesség mutatja, hogy a többi része igaz, az pedig fő a dologban „Wilde Flucht der Preussen!“ ez képezte most az egész főváros vasárnapi paripáját, egész délután, egész este, az utczán, a nyilvános mulató-helyeken, a budai nyári szinkör máskor is üres, ma még üresebb volt, senkinek sem jutott eszébe, hogy nyári szinkör is van a világon, mindenki csak Merziget kereste föl a térképen, hátha meglátja rajta, hogy verték meg itt a francziák a poroszokat, vagy legalább pár száz futóval találkozik utban abból a „Wilde Flucht“-ból.

És egy kínos várakozásteljes éj után végre megérkezett a hétfő és azzal együtt megérkeztek a lapok és az első, a mi után a kétszáz ezer kéz nyult, a lapok voltak és az első, a mi a kétszáz ezer szem elnyelt, a legujabb távirati sürgönyök voltak, és elolvasták egyszer és elolvasták tizszer, és a merzigi csatáról épen olyan kevésbé volt bennük szó, mint a „Wilde Flucht der Preussen“-ról, hanem annál inkább vala benne szó a wörthi és a Sár melletti csatákról, a melyekben a francziák rutul megverettek a poroszok által. Így végződött nálunk a mult vasárnap.

És a falragasz? Oh, az egy kis tréfa volt egy itteni német zuglap részéről. Az itteni német zuglapok általában ilyen gyönyörű tréfákban tetszenek maguknak e nehéz időben. Minden nap újabb-újabb borzasztóbbnál borzasztóbb távirdai sürgönyöket nyomtatnak ki, melyeket állítólag saját levelezőiktől egyenesen a csatátérektől kaptak légyen, a távsürgönyös lapot aztán ezerével árultatják az utczákon, a tulizgatott közönség, mint a kozák a zöld töknek, olyan mohósággal kap utánuk, és rokon- vagy ellenszenvéhez képest, örömmel vagy szomorúsággal nyeli magába az izgalmas ujdonságot, másnap aztán a kedves német zuglap nagy bünbánó képpel beismeri, hogy tegnapi távsürgönye csak „ovatossággal veendő fel,“ hanem azért ugyanabban a számban még nagyobb szerű hazugságokkal tömi tele lapját, csak azért, hogy annál kapósabb logyen; hiába, a jó üzér minden dologból hasznot tud huzni, azok a derék német lapok pedig még az üzérnél is üzérrebbek; üzérkednek a nagy közönség hiszékenységével, kíváncsiságával, izgatottságával; hazugság, nem hazugság, az mindegy nekik, csak pénzt hozzon; valóságos házaló-ipart csinálnak az irodalomból, minden rongyot fölszednek, minden piszkot fölturnak és piacra viszik; hogy az nem a legtisztoságesebb üzlet, azzal ők nagyon keveset törődnek, elég, ha jövedelmező, és szinte jól esik a magyar embernek, hogy eddig még mindig csak német lapok adták magukat ez irodalmi zsibvásár-mesterségre. Azt is mondják, hogy a hatóság már eltiltotta volna a hazugizgató hírek utczán való árulását; hiába való fáradság; ezer mód van kijátszani az ilyen hatósági tilalmat, az üzérfejek pedig a milyen kevésbé

válogatósak az eszközökben, olyan leleményesek egyszersmind.

És most még egy hír, a mely ugyan nem áll közvetlen kapcsolatban a világrendítő háborui eseményekkel, hanem annál örvedetesebb reánk nézve; Erdélyben tudvalevőleg meglehetősen számmal vannak a románok, arról pedig, hogy a románokkal vegyest lakó magyarok el ne románosodjanak, sem a rég- sem a közel mult időkben semmi gond nem fordított, így jött, hogy lassan-lassan egész falvak elrománosodtak, a falvak nevei magyarok, a bennük lakó családok nevei is magyarok, hanem azért ősi magyar nyelvüket már rég elfeledték ott és ezt a szomorú apasztását a magyar nyelvnek senki sem vette ott szívére, vagy senki sem tudta módját ejteni megakadályozásának; csak a hátszegi esperesnek, György István urnak jutott az a gondolata, hogy a nyelv ápolására és fenntartására legbiztosabb mód az iskola, mert a tapasztalat szerint minél alaposabban tudunk valamit, annál nehezebben felejtjük azt el; a derék ember tehát elhatározta magában, hogy ő Hátszegen magyar iskolát alapított, és nem állapodott meg ezen elhatározásnál, hanem tovább gondolkodott, mindaddig, míg jó szíve azon igazság felismerésére vezette, hogy ha azt akarjuk, hogy valamely város, valamely vidék vagy valamely ország valamely szép tulajdonban jeleskedjék, akkor mindenekelőtt az ottani nők szívébe kell ezen jeles tulajdonokat beleültetnünk, onnan aztán lassan-lassan, de egész biztosan és ugyszólván maguktól a férfiak szívébe szállnak át; ez olyan igazság, mint például az, hogy a hol a férfiak szeretnek kártyázni, ott a nők viszont nem szeretnek olvasni; a derék György István tehát föltette magában, hogy ő Hátszegen magyar leány-nevelő intézetet fog létrehozni és addig nem nyugodott, míg csak a szép szándékot süker nem koszorúzta; pedig nem kis fáradságába került az neki, mert a sok jó szándék mellett pénz is kellett a kivitelre, az pedig nem igen volt neki; de ha nem volt pénz, voltak és vannak Erdélyben lelkes hölgyek, azokat kereste tehát föl a nemes ügybarát, azoknak szívébe tette le a szép eszmét és most a hátszegi magyar leánynevelő intézet alapja meg van vetve.

Hej, ha azt a sok ezer milliót, a melybe csak a mostani porosz-francia háboru kerül, kellő időben leánynevelő intézetek felállítására fordították volna, akkor most valószínűleg nem volna háboru és mind a két nemzet azért mégis sokkal erősebb és hatalmasabb volna, semmintakár egyik, akár a másik a háboru folytán lenni remél. De így, tanítják a férfiakat és lesznek nagy tudósok, nagy államférfiak, de nem lesznek nemesek és erkölcsösök, mert nem tanították a nőket.

Ez állítás lehet talán nagyon nevetséges sokak előtt, de azért nagyon igaz.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✠ (A királyi udvar) az öszön át valószínűleg hosszabb ideig fog időzni fővárosunkban. A főudvarmester: Hohenlohe hg. személyesen tekinté meg az építési munkálatokat Gödöllőn a budai várban, a várigazgatóság — mint halljuk — az itteni udvari szállító. Ádám és Eberling-féle cégénél 12,000 frt értékű vászonneműt rendelt meg, föltételül a lehető leggyorsabb szállítást kötvén ki.

✠ (Építési és szépítési tervek.) A fővárosi közmunkák tanácsánál mult heti ülésében több nevezetes tervet terjesztettek

be. E szerint egy boulevard köríténé a bel- és lipótvárost, kiindulva a Dunától, a Tüköry-töltésen, vácuúton, országuton, szénatéren és mészáros utcán át ismét a Dunáig. A bekerített két városrész képezné a cytit s itt csak bizonyos meghatározott feltételek alatt volna szabad építkezni. A belvárosban és a boulevardok hosszában nem állhat fel semmi oly vállalat, mely gézgépekkel dolgozik, s a melyek jelenleg fenállanak, az engedély megszüntével vagy tulajdonosaik halálával felhagyandók. Az üzlet-átruházás nem volna megengedve. A központi személy-pályaudvar a kerepesi-úton állíttatnék fel, a hol most a mérleg-hitelesítő hivatal van és csakis itt szállhatnak fel személyek, akár Bécsbe, akár Czegléd, vagy Triesztbe, vagy Hatvanba menjenek. A központi áru-pályaudvar a kőbányai és kerepesi ut között állíttatnék fel, azon helyet is hozzászámítva, hol jelenleg az északi vasut pályaudvara s a mostani kerepesi temető áll. E temető felhagyatnék s az új temető az üllői ut s a lóversenyter között helyeztetnék el. Pest városa azonnal meg volna keresendő, hogy a kerepesi ut melletti temetőt felhagyja. A gyárnegyed a kerepesi és üllői ut között fekszik. Mindennemű gyárvállalat csak itt indítható meg. Pestnek a portól való megvédésére a városligettől kezdve a város körül a Dunáig faültetvények, díszkertek volnának létesítendőek nyári lakásokkal. A soroksári Dunáig kikötő lesz, míg a Csepel-sziget északi részén iparvállalatok, hajógyárak stb. létesítetnek. A tervezet mindenestre nagyszerű, csak azon egy hibában szenved, hogy a 24 millióból nehezen telik, kivált ha a tervezetből kihagyott főpontokat: az építendő két hidat és a Dunaszabályozást is tekintetbe vesszük.

✦✦ (Fiumei kormányzóul) ifj. gróf Zichy József neveztetett ki és e hó 10-dikén vette át a kormányzóságot. Az új kormányzót fieme lakossága nagy ünnepélylyel fogadta; a határon a városi képviselő nagyszámu küldöttsége üdvözlé; a kormányzó ur a podesta beszédére olasz nyelven válaszolt; mit élénk éljenzés követett. Erre hosszú kocsisortól kísértetve történt a bevonulás a nemzeti zászlókkal díszített városba. A lakosság sűrű tömegekben hullámozott az utcákon és a kormányzói palota előtt, evviva- és éljen kiáltások közt. Este fényes kivilágítás volt és fáklyás zene; a hivatalos, beigtatás e hó 11-dikén ment végbe.

✦✦ (Vajda-Hunyadon) igen érdekes felfedezést tettek a vár javítása alkalmával. A kápolna közelében levő teremben ugyanis több rendbeli vakolat alatt két falfestményre akadtak, melyek egyike férfiui, másika női mellképet ábrázol, s a mellettük levő családi czimerek után következtetve, egyike Hunyady Jánost, másika Szilágyi Erzsébetet ábrázolja. A javítási munkálatok egyébiránt Schulz vezetése alatt gyorsan folynak, augusztus végére a nagy lovagterem és egy bástya készen lesz, s a nagy fedelek egy része is fel van már rakva.

✦✦ (Nagylelkű adomány). Perger János kassai püspök a zsinatról hazatértét szép adománnyal tette emlékezetessé. 10,000 frt alapítványt tett le, és pedig 500 frtot az elaggott papok segélyezésére, 4000 frtot a s.-a.-ujhelyi nőnövelde és 1000 forintot a kassai szegény tanuló ifjak segélyezésére.

✦✦ (Nazarenus honvédek.) Az alföldön állomásozó honvédszászlóaljoknak sok bajuk van a nazarenus honvédekkel. Nem akarnak fegyvert viselni, mert ez ellenkezik vallásukkal. Daczára a büntetéseknek, megtörténik, hogy a gyakorlatra fegyver nélkül jelennek meg a nazarenus honvédek.

✦✦ (A napokban nyitották fel) az elhunyt Batthyányi Fülöp herceg végrendeletét. A majoratuson kívül, mely őt magyarországi nagy uradalomból, őt bécsi házból s néhány osztrák uradalomból állva, a hercegi czimvel együtt gr. Batthyány Gusztávra marad, a herceg még 88,000 hold földet Magyarországon, négymilliónyi állampapirt, három kisebb osztrák urodalmat s 73,000 frt készpénzt hagyott hátra. E dus vagyon évekkal előbb elhunyt ifjabb fivére: gróf Batthyány János két leánya, özvegy Draskovics grofné és Montenuovo hercegnő közt oszlik meg egyenlőn. Gróf Erdődy János, ki Batthyányi János grófnak legifjabb s már 2 évvel előbb meghalt leányát birta nőül, lett a végrendelet végrehajtója, s neki a herceg tiszteletdíjul 1000 db aranyat hagyott s ezenkívül 400,000 forintot. Gondoskodott a német-ujhelyi családi vár s ferenczrendi kolostor fentartásáról is 300,000 frtnyi alapítvánnyal, valamint jelentékeny összegek s életjáradékok vannak hagyományozva cselédsége számára is. Magyarország nyilvános intézeteit a herceg kifelelte végrendeletéből.

✦✦ (A Pulszky-család) sír emléke, melyet Kugler Pál Ferencz fiatal szobrász még a mult évben kezdett el, most egészen elkészült, s kitünő műnek mondható. A hófehér karrarai márványból a legélethűbben domborodik ki a korán elhunyt anyja s a gyermekek arczképe. A nagy gonddal készített síremléket közelébb fogják fölállítani a családi sírbolt fölött. Addig Kugler Pál műtermében tekinthető meg.

✦✦ (Egy fiatal leány), ki feltünő szépség volt és göndör fürtökkel tünt Pest utcáin és társasköreiben, néhány nap előtt úgy hagyá el fővárosunkat, mint boldog új asszony, most pedig mint tébolyult nőt szállíták haza. Esküvőjük után a „boldog“ ifju pár Bécsbe utazott, hol a boldogság igen rövid ideig tartott. A férj másnap már megszökött s az elhagyatott nőt örülségi roham lepte meg. A szerencsétlen nő szülei és rokoni most mindenfelé kerestetik a szökevényt.

✦✦ (Az elsassi határról) írják, hogy ott iszonyu poroszfélelem fogta el a kedélyeket. Hüningben és San-Louisban, melyek közvetlenül a határon fekszenek, nyolczadikán éjjel oly jelenetek fordultak elő, melyeket leírni nem lehet. Vagyonukkal terhelt kétségbeesett tömegek kiáltottak kocsik és vasut után, szaladtak az országutra s a német kocsisokat majdnem agyonüzték. Majdnem megőrültek. A rájuk jött szerencsétlenségért azt teszik felelőssé, a kit utfélen találnak. Átkozzák a „gyáva, gyalázatos hadsereg“-et, mely a „porosz kutyáktól“ megverette magát. A hadsereget pedig ugyan e helyen néhány nap előtt isteníték, ületék s jó elsassi borral itatták. A szerencsétlen, nagyobb részét jómódu emberek romhalommá feltornyosult vagyonuk felett ülve, lehajlott fővel, imádkozva és sirva jöttek át Basel kapuin. Hazájukat elveszettnek hiszik.

✦✦ (Bankártett.) Mig a jóra való emberek az egész világon a sebesültek részére gyűjtenek. Oppenheim frankfurti bankár fogja magát, 4,000,000 frankot küld a porosz királynak, a háboru költségei fedezésére.

✦✦ (Egy háboru költségei.) Az 1861—5-diki északamerikai polgárháboru összes költsége 18 ezer millió forint. Ennyibe került néhány műveletlen ember makacssága, melylyel a rab-szolgák felszabadításának ellenszegült. Ebből megítélhetni, mennyibe fog a jelenlegi porosz francia háboru a két nemzetnek csak kész pénzben kerülni. Aztán következik még csak ötven—hatvanezer halott, ugyanannyi sebesült, pár száz vagy pár ezer milliót érő elpusztított város és falu és ugyanannyit érő elpusztított szorgalom; és ha kérdezzük, hogy mi haszna lesz e háborunak, a felelet reá kétszeresen szomorító.

†† (Douai tábornok.) A weissenbourgi csatában elhult Douai tábornok 52 éves volt. A tábornok a hadsereg legszebb alakjai közé tartozott. Magas, nemes termetű; szeretetreméltó, önérzetes modor jellemezte. Homloka magas, tiszta; tekintete nyugodt, arcvonásai szépek, szabályosak. A veszély pillanatában egész modora átváltozott, szemei fölcikáztak, s úgy látszott, mintha nyergében növekednék. Hangja közmondásos volt. Ily zengzetes, átható hang nem létezett a francia hadseregben. Általánosán úgy nevezték, hogy ő a hadsereg Emanuel Magója. Igen kitűnő lövész is volt. A „Gaulois“ tábornok czélozási ügyességét azzal jellemző, hogy ha vele szembenének a koronás Vilmos királyt, s lenne a távol közöttük bármily nagy, Douai lelővi a király fejéről a koronát s a „sas Vilmosnak“ haja szála sem görbül meg. Mint Bazaine, úgy Douai is a közlegénységen kezdte a katonai pályát. 1849-ben kapitány volt, s igen kitűnt Róma ostrománál. A krimi hadjáratban alezredes a 20-dik seregre. Ő volt egyike az elsőeknek Malakoff ostrománál. Magentánál úgy verekedett, mint egy oroszlan. Vitézségének elismerésül a csatateren dandárparancsnok lön. Azután Mexikóba ment s ott is fényes babérokat gyűjtött. A jelen háborútól általánosán azt várták, hogy meghozza Douainak a marsall-botot. A végzet másként akar; s a vitéz férfit a becsület mezején elhullott.

†† (Párisban) a francia fegyverek szerencsétlensége folytán nagy volt a levertség, zavargásoktól is tartottak, de a válságos helyzetben minden egyéb gondolat háttérbe szorult azon egy gondolattól, hogy meg kell menteni a haza becsületét. A gyöngye Ollivier-miniszterium leköszönt, és helyébe a — nem nagyon népszerű — Palikao tábornok neveztetett ki miniszterelnöknek, és a kamara egyhangulag a következő bizottmányi indítványokat fogadta el: Kiszolgált katonáknak, és nőtlen s gyermektelen polgároknak 25—30 éves korig leendő behívása, egy hadtest képzése végett, továbbá a mozgó németország családjai istápolására rendelt hitelnek 4 millióról 20 millióra emelése. A kamara végül egyhangulag és nagy tetszéssel fogadott köszönetet szavazott a hadseregnek, mely a haza hálájára érdemessé tette magát.

†† (Vegyes hírek.) A király 200 frtot ajándékozott Veszprémmegye Szent-Gál községének iskolája kijavítására. — A honvédmenház javára 213 ft 90 kr. maradt a költségek levonása után azon bálból, melyet a császárfürdőben rendeztek. Több fölülfizetés is történt. — A nőképző-egylet margit-szigeti hangversenyén s táncszivalmán (e hó 3-án) 652 frt folyt be. Kiadás 266 frt levén, tiszta jövedelmül 387 frt marad. Ezenkívül kiadattak — többnyire vidékre — 79 frt értékű jegyek, melyekből szintén folyhat be valami, kiegyenlítő a még ezután beadandó kisebb számlákat. — A z i g a z s á g ü g y m i n i s z t e r e hó 8-dikán utazott el Karlsbadba családjával együtt. A miniszter azonban a távolból is intéző szelleme marad miniszteriumának. — A Batthyányi síremlékre augusztus 8-dikáig 14,741 frt 90 kr gyűlt be Sztupa György pénztárnoknál. — Pesten folyvást panaszkodnak, hogy noha a város már harmadfél milliót adott ki a vízvezetésekre, még sincs 750 háznál több ellátva vízzel. — Egy részeg mészáros-legény szombat este ujjongva veté magát a lánczhydról a Dunába s rögtön oda fult: neve: Bálint József. — M e n y e g z ő a v i z e n. A szabadalmazott gőzhajótársulat kikötő kapitánya mult szombaton este a „Ferencz József“ gyorsgőzös födelén tartá lakodalmát. A nagy kajüttben vacsoráltak, a zászlókkal és virágokkal ékített födelen pedig egész reggelig táncoltak. Hűsebb nyári táncz helyet képzelni

sem lehet. — A tiszti főorvos indítványa folytán a fővárosi kapitányságnak szorosán fel kellene ügyelni arra, hogy a házak fertőzetenítését galiczküldattal a rendszabályok szerint teljesítsék, s hogy a piacokon éretlen gyümölcsöket ne áruljanak. De hogy csakugyan szorosán fel fognak-e arra ügyelni az már más kérdés. — Asztalos János, kitavaly a váci fegyházból megszökött, hir szerint békét ajánlott a magyar kormánynak, ha megengedtetik, hogy Konstantinápolyban az osztrák-magyar consulates mellett ügyvédkedjék. — Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök a borongós politikai viszonyok folytán hosszabb ideig fog Bécsben tartozkodni és e végre a Bécs mellett fekvő hetzendorfi kéjkastély bocsáttatott rendelkezésére. E kastélyban, negyven szoba van, körülvéve szép parkkal. Andrássy Gyula grófné e hó 7-dikén este családjával együtt Bécsbe utazott. — Liszt Ferencz e hó 1-sején érkezett Szegszárdra régi barátja b. Auguszhoz, kinél hosszabban szándékozik időzni. A művész a lehető legjobb egészségnek örvend. — József főherczeg honvédparancsnok e hó 7-dikén délután kezdte szemleutazását, egyelőre Félegyházára indult. — A báró Orczy család a valódi nagylelkűségnek adta jelét, elhatározván, hogy mintegy hétezer kötetre menő s számos rendkívüli becses régi műveket tartalmazó könyvtárát az épülő félben levő aradi lyceumnak ajándékozza. Erről a város hatóságát már értesítette is. — Arany János jeles költőnk örvendetesen felgyógyulva, már haza érkezett Karlsbádból. — A Gregersen-féle faárugyár égésénél újabbán érezhető volt egy gőzerővel járó fecskendő hiánya, gróf Széchenyi Ödön, mint a tűzoltók főparancsnoka, már megkereste Pest városát egy ilyen fecskendő megszerzése iránt. A buda-pesti malmok már megrendeltek egy ilyen fecskendőt. — Fűredről értesitenek, hogy az „Anna-bál“ mint rendesen minden évben, úgy az idén is igen fényesen ütött ki. Csak egy baj volt, az, hogy a nagyszámu közönséghez képest a táncsterem kicsi volt. Annál nagyobb gyönyör jutott a szemeknek, mert a mi csak szépséget feltud mutatni a híres fürdőhely és vidéke, az mind találkát adott magának e bálon, azonfelül Pest is tetemesen növelte a szépek sorait.

†† (Halálozás.) Pap Ottilia. Pap Zsigmond képviselő leánya e hó 5-dikén B.-Füreden 17 éves korában 3 havi szenvedés után meghalt. Temetése e hó 6-dikán ment végbe Pesten. — Zeilinger János, a „magyar király“-hoz címzett s az ujonan épült részvénytársaságok bérlője, mult szerdán délután fél 3 órakor szélhűtés következtében 46 éves korában rögtön meghalt. A megboldogult rögtön halála széles körökben nagy meglepetést és mély részvétet idézett elő. Még 2 óraker ismerősei körében látszólag jó egészségben étkezett. Ebéd utau rendelkezéseket tett kikocsizás iránt; a kocsi előállván, neje szobájába ment, de lehet képzelni fájdalmas meglepetését, midőn férjét pongyolában a széken ülve holtan találta! Béke hamvaikra!

Divattudósítás.

Jelen divatképünk magyarázata.

Az első alak: látogatói vagy estélyi öltözéket tüntet elő: A ruha nehéz sima failleből való, uszályosan van szabva, az alján egy széles fodorral. A felső szoknya fekete nehéz tafotából készült, hátul hosszasan lenyulik egészen a fodorig, két oldalt fel van szedve, elől pedig csak egy kis kötő alakú tűniquet képez. E felső öltöny gazdagon van díszítve nehéz fekete selyem csipkével és fényes zománcz zsinórokkal van díszítve. Elöl három sor csipke húzódik le a szoknyán végig, a fodorig. A felöltő hátul a test-

hez áll, oldalt és elől pedig bő és ránczos és szintén csipkével van fodrozva. E fényes öltözék ára 150 frt. Olcsóbban állítható ki lustre és más könnyebb szövetekből.

A másik alak sétáló öltözéket mutat be. Az alsó szoknya rózsaszínű sűrű mosambiqueból készült, alul egy széles fodorral és könnyű fekete csipkével díszítve. A felső rövid szoknya és derék fehér rózsaszínű pettyes könnyen bélelt gazirból való, egy rózsaszín rüche-chel díszítve. A derék magas, elől rózsaszínűen ki van hajtva, és magas csipkefodrozatokkal díszítve. Ára ez öltözéknek 50 frt. — Az ilyen öltözékeket selyem alsó ruhákból és felül fehér mollból is szokás készíteni, a fehér mosambique, vagy barége is igen ajánlható e célra.

Fehérneműekre nézve ajánljuk, B e c k J. fehérneműek raktárát és gyárát (Kerepesi ut, 1 sz. bazar), a hol egész kiházasításokat olcsó áron készíttetnek.

A félgolyos női ingek ára 1 frt 50 kr. svajczi formára 1 frt 70 kr, 2 frtig. Hollandi vászonból elől szegélykéssel ugyanannyi, himzett nőiingek 3 frt 50¹/₄, 5 frt, rumburgi vászon ingek keskeny himzett széllal 2 frt 75 kr, 3 forint.

Hálófelső (corsette) chiffonból, szegélykéssel 2 frt, finomabb készítésűek 2 frt 50 kr, himzettek 3 frt, 3 frt 50 kr. Barchetból készült éjjeli felöltő 1 frt 50 kr. piquéttal díszítve 2 frt, 2 frt 50 kr. piquéből készült felöltők, himezve 2 frt 30 kr, zsinóros szegélyzettel díszítve 3 frt, 3 frt 50 kr.

Sima alsó szoknya chiffonból alól zakkokkal 1 frt 80 kr, kis szegélykéssel 2 frt, fodros 3 frt 50, 4 frtig, himzett 5 frt 50, 6 frtig. — Barchet szoknyák 2 frt 50 kr, alul himzettek 3 frt. Piqué szoknyák alól himezve 4 frt.

Fűző (egyszerű) 80 kr, francia csattal 1 frt 20 kr, 1 frt 50, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 5 frtig.

Mindennemű czárnából, selyemből sat. készült hajfonatok és frizurák, minden színben, a fonatok 10 kr röfe.

Fekete tüllingecskék bő ujjakkal, atlaszszal díszítve 3 frt, 3 frt 50 kr, mollból betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, kis zubbonykák 4 forint.

Színes férfi ingek darabja 1 frt 50 kr, legjobb fajtájú 2 frt. Fehér chiffon ingek 1 frt 60 kr, sima mellel, szegélyesen 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frtig. Diszes mellel 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50 kr. Vászon ingek 2 frt 50 kr, 3 frt, rumburgi vászonból készülték 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frt. Ez ingek igen ajánlhatók.

Férfi lábbeliek francia vagy magyar szabásra félgolyosból 1 frt 50 kr, sileziai vászonból 1 frt 40 kr, leasból 1 frt 60 kr, rumburgiból 2 frt, 2 frt 50.

Mindennemű mellhetők férfi ingekre 30 krtól kezdve 2 frtig darabja valamint férfi gallérok és kélzők, minden kigondolható formára. Színes fiúingek 8—9 évesek részére 90 kr, chiffonból 1 frt 20 krt, 1 frt 40 kr, vászonból 2 frt, 12—16 éveseknek színes ingek 1 frt 10 kr, chiffonból 1 frt 40 kr, vászonból 2 frt 20 kr, 2 frt 50 kr. Lábbeliek 80 krtól 1 frt 40 krig.

Leányingek félgolyosból és chiffonból, 1—16 évesekig a legolcsóbb áron kaphatók, valamint nadrágok chiffonból és barchetből.

Lószőr crinolinok dudorokkal 3 frt 50 kr, 4 frtig.

Lószőr tünnürek 1 frt 50 kr, (három fodorral).

Mind ezek szerkesztőségünk által is megszerezhetnek is vagy a készpénz beküldése után, vagy tetszés szerint postai utánvétellel is megszerezhetők.

Végül pedig ajánljuk előfizetőink figyelmébe a karlsbadi porcellán raktárát, melynek kimerítőbb hódítását mai lapunk mellett küldjük szét.

Karlsbadi porcellán, Hoffmann. A főraktárából különösen ajánlandó:

Ebéd-készlet 6 személyre 11—50 frtig; 12 személyre 20—50, gazdag aranyzással 40—150 frt; kávé-készlet 6 személyre 3 frt 50 krtól 13 frtig, 12 személyre 5—40 frtig; tea-készlet 6 személyre 5 frt 50 krtól 15 frtig, 12 személyre 6—35 frtig; reggeliző kávéra s theára 1 és 2 személyre plateau-val vagy a nélkül 3—25 frtig. Konyha-edény porcellánból vagy chamot-földből minden nagyságban és alakban a legolcsóbb áron; továbbá mindennemű porcellán-tárgy.

A főraktár van: Pesten, Bálvány-utca, a Mocsonyi-féle házban 1. sz.

Az árjegyzékkel ingyen s bérmentve szolgálók.

Az árucikkék tartósságáért kezeskedek.

Vidéki megrendelések az árak utánvétele mellett a legpontosabban intézhetnek el.

Számrejtvény.

Kármán Luizától.

- 11, 7, 3, 5. Szeretik hallgatni a gyermekek;
6, 2, 1, 2, 3. Ezt eszik leginkább a betegek;
6, 15. Legdrágább kincse ez a huszárnak;
11, 10, 13, 15. Fejedelme a magyar vasutaknak;
4, 2, 6, 9, 2, 11. A nők ebben öltözve, büszkébbek;
11, 15, 3. Azonban ha ezt teszik, akkor szebbek;
11, 12, 13, 14, 15, 16. Ezen muszka rontá meg a magyart;
8, 9, 10, 6. Ez díszíté régen a férfi kart;
13, 15. 4. Ennek igen hasznos a ruhája;
15, 6, 6. 15. S úgy jó kezünkbe, ha fogja a szája.
1—16 Két hazáját imádá ő hön,
Utoljára világtalanná lön.

Megfejtési határidő: szeptember 10-dike.

—36—

A f. évi 29-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Szent István koronája.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Jánossy Lajos, Orosz Julia, Szepessy Erzsike, Gáál Kálmáné, Takács Anna, Benedikovics Róza, Schütz Lóra, Halmay Ilka és Berta, Zsigray Istvánné, Erdensohn Emilia, Tell Mari, Gyura Janka, Marosy Emilia és Hermin, Kubinyi Thuróczy Berta, Jeszenszky Aranka, Ivády Anna, ifj. Bagi Józsefné, Dessewffy Elek Riza, Nagy Antónia, Falvay Flóra, Bodnár Anna, Hunyady Karolin, Sváby Isabella, Szabóky Erzsike, Gozsdu Marcsa, Böhm Rozália, László Károlyné, Temmer Antalné, Gedeon Reviczky Anna, Tieff Bakoss Szilárda, Kunezl Clementine, Pásztélyi Danielovich Emilia, Altmann Luiza, Gyulasy Mártha, Takács Betti, Szapper Janka, Fenczik Vaszócsik Mária, Tormássy Mari, Klein Katalin, Brocken Kovács Emma, Sztecsovic Vilma, Kaszap Mari, Vilt Szabó Teréz, Szánthó Julia, Kármán Luiza, Hámory Lieszkovszky Paulin, Ballagi János, Knizsinszky Irma, Szepessy Jánosné, Szilágyi Lidia, Halluskay Mária, Bálnitfy Jánosné, Boronkay Csicseri Lila, Darázs Fáni, Nagy Jánosné, Dubányi Róza, Gyenes Vilma, Ruzsinszky Józsefné, Anisits Antónia, Kanyurszky Matild, Nemes Ida és Emma, Török Jolán, Materényi Ödönné, Szücs Laura, Laczhegyi Maróthy Helén, Kalos Erzsike, Juhász Vilma, Devics Lipovniczky Mária.

—37—

A 27-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Homhár Berta.

—38—

A 28-dik számban levő számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Homhár Berta, Dubányi Róza, Gyenes Vilma, Ruzsinszky Józsefné, Anisits Antónia, Kanyurszky Matild, Juhász Vilma, Devics Lipovniczky Mária.

—39—

Tartalom.

A női hivatás. Bolgár Emiltől. (Vége köv.) — Egy fiatal leányhoz, Losonczy Lászlótól. — Egy lap az uralkodók életéből, Lovass nap. Jánostól. — A kis virág és a felhő, Gyulay Bélától. — Izlandi levelek, Gozsdu Elektől. (Folytatás.) — Napoleon és Eugenia. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Di-vattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: havi divatképünk és Hoffmann A. porcellán-kereskedésnek ajánlványa.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
 Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

34. SZ.
 Auguszt. 21-kén.
 1870.

Havonkénti színezett dívatk éppel,
 minden szükséges himzetrájk-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezetést
 foglal magában a lap irányában.

A női hivatás.

Bolgár Emiltől.
 (V é g e.)

A családot nemcsak a nő és férj képezik, ide tartoznak a gyermekek is, kikre nézve feltárul a harmadik tér, melyen a nő munkálkodni hivatva van. Az anyai hivatás fontos kötelességeket ró a nőre, melyeket azonban megédesít az anyai szeretet. Igen elvetemedettnek kell a nőnek lennie, kiből ezen érzés kihalt. Az anyai szeretet egyik legsajátságosabb s legszebb jellemvonása a nőnek, mely az apai érzelmeknek mélység és gyöngédség tekintetében nagyon felettük áll. Azonban a gyermekek irányábani kötelességeknek csak erkölcsi alapja s nem összege az anyai szeretet, mely egyedül s önmagában inkább árt, mint használ. A gyermekek feletti első gondviselés, ápolás egyedül a nő körébe tartozik, az ő tisztje a gyermeki szívben az első érzelmeket, lelkükben az első eszméket ébreszteni s reájuk későbbben is folytonosan úgy hatni, hogy azoknak a helyes erkölcsi irány megadassék. Nem komoly oktatásokon alapszik ez, de mivel a gyermek mindenekelőtt azon benyomásokat veszi át lelkébe, melyeket reá anyja gyakorol, úgy, hogy még az ifjura is kihat az anyától beszótt nevelés, a nőnek folyvást meg kell óvnia a szeretet mellett a gyermeki tiszteletet is s magát gyermekei körében mindig úgy mutatnia, hogy iránta a tiszteletnél egyebet ne tanuljon. Öntetteink, foglalkozásaink, modorunk, szavaink, miket nem közvetlenül a gyermekekhez s nem közvetlenül oktatási szándékból mondunk, hű megfigyelőkre találnak a gyermekekben, kik a legaprólékosabb dolgokat is észreveszik, és sok tekintetben élesebben látnak másnál. Így lesi el és sajátítja el a gyermek

anyja eszméit. S azért ne feledkezzék meg a nő soha gyermekei előtt magáról. Hogy mit és miképp tehetnek gyermeik előtt, miképpen kelljen szavaikat megrostálniuk, ezt elmondani, úgy, hogy az minden esetre alkalmazható legyen, lehetetlen. Mert a modernak nem szabad kivetköznie eredeti természetességéből, a viszonyoknak anya és gyermek közt szívélyesnek kell s nem szabad mesterkéltnek lennie. A tapintatosság egyedüli tanácsom s a tapintat senkiben sincs meg annyira, mint a nőben, csak akarnia kell tapintatosnak lennie. Elkényeztetni a gyermeket: a legnagyobb bűnök egyike. Sokat irtak már ez ellen s így én nem is fejtegetem itt tovább a túlságos elkényeztetésből eredő bajokat. A leánygyermek fölött állandóbb és általánosabb, közvetlenebb befolyása van az anyának, s ha az anya megfelel női hivatásának, jót várhatunk leányától is, mert „nem messze esik az alma a fájától.“

Kissé kényes dolog a nőknek nőkről írni s fejtegetni, hogy milyeneknek kell a nőknek lenniük. De nem előadást tartani, csakis szerényen elmélkedni merészkedem a nőkről, mert a teremtés szerintem akkor remekelt leginkább, midőn a nő alkottatott. Nemesak a külsőre értendő ez, de azon lélekre is, mely a nőbe oltatott, pazarul meg van az áldva a legnemesebb hajlamokkal, úgy, hogy ha azok kifejlesztetnek, meg kell hajolnunk a nő előtt. De ha leczkézni nem czélom, bókokat szórni sincs jelenleg föltett szándékomban, s a mi szépet meggyőződésből mondék a hölgyekről, azokra értem, kik olyanok, minőnek lenniük kell. Mert a mily lényeges és befolyásos osz-

tályrészes a nő a társadalomnak, ép oly veszélyessé is válhatik arra nézve; a mily üdvös rendeltetése van a családi életben, oly vészes, ha kötelességeiről megfélekedzik, s édes, áldást terjesztő jó anya helyett mérget is olthat a gyermek szívébe, lelkületébe.

Az érzelem a nő benső világa, az benne túlnyomó, azt fejlesztve, nemesítve, lesz azzá, mivé jó kedvében teremté az ur: a lét legszebb ékévé. S mely érzelmek azok, mik a nőt főleg diszítik?

Ezeknek egyike a honleányi érzelem. De fájdalom! a honleányi hivatás gyakran balul fogatik fel. Nem az valódi honleány, ki a hon felett érzelegni, honias köntöst viselni tud csupán. A szív legmélyébe legyen oltva ez érzés, legyen összefűzve a nő minden érzelmeivel, egész lelkével, egész valójával. Ez legyen az első, a mit gyermeke szívébe önszívéből átültet, ezt kövesse külsőleg elvül mindenben, s ne ismerjen szentebbet a földön honánál. A haza érdekei foglalkodtassák lelkét; csak hű és igaz hazafit szeressen, ki tenni kész, midőn honáért tehetsége szerint bármit is tehet, ki épugy a haza érdekeinek, mint önmagának él bensőleg. Neveljen a nő lelkes, honért buzgó gyermekeket a honnak, s ne engedje magát a divatos közöny által bábbá alacsonyíttatni, ki a hazafias szellem előtt hódol, a nélkül, hogy annak terjedése, fönmaradása, általános uralkodó érzelmmé emeltetésén közreműködnék. A kör, melyben a nő él, elégséges, hogy hivatásának e részben is megfeleljen, mint a rózsza illattal tölti be a leget.

Hű, gyöngéd, gondos, szerető nő, gondos és lelkiismeretes anya legyen, állandó a szerelemben, s állandóan szeretettni, tiszteltetni fog, s ha talán a sors keze ránehezednék is, oly megnyugvást találанд keblében, mely bőven jutalmazandja meg. S ezek nem frázisok, mellettük a tapasztalás szól, évezredek emlékei tanuskodnak.

Szelid, erényes, vidám, a mennyire véralakata engedi; őszinte, egyenes lelkű, magasztosabb elveknek s nem csupán a hűvilágnak hódoló jellem, erkölcsösség, kedélyesség, a szép és jó iránti kiválólagos vonzalom, lelkesedés: ezek azon színek, mik a valódi női jellemben vegyítvők, egyesítvők. A művészet és általában a szépművészeteknek született pártfogója a hölgy. S ha mindezek mellett jó nő, jó háziasszony és anya vagy iga z és meleg szerelem lakja szívét, méltó lesz az angyal névre, melylyel a költők mindig s ugyanezen okoknál fogva illeték. Boldogítójává lesz családjának s ez által önmagának, s diszére, javára imádott hazánknak.

Magyar hölgyek! kiknek szép lelki tulajdonai s testi bájai a világot lelkesítik irántatok, ha oly dicső szellem honosul meg általában köztetek s általatok a nemzetben, mint a mily dicsően vagytok teremtve, — az eget hoztátok a földre s a világ hölgyei irigyelni fogják nagyságtokat, a férfiak titeket férjeitektől, kedveseitektől s azon boldogságot, melyet bírátok reánk árasztani fog.

Aranybánya a női lélek, csak ki kell aknázni!

—*—

S z o m o r u ó r a .

Endrődi Sándortól.

bánta! Hagyj fel az öleléss el,
Nem tud most ingerelni kéje;
Ne kívánd, hogy e balga mámor
Szívemet végkép összetépje.

Hagyd el a csókot, a mosolygást
És sirj, ha sirni tudsz, leányka:
Meghozta fájdalmát az óra,
Könyűkre vár lelkeimnek álma.

Ah, ilyen bus, szomoru órák
Lelkem' már sokszor meggyötörték,
De te ne légy kíváncsi rája:
Mért félem én ez óra jöttét.
Miért borulok el? ne kérdezd,
S ne tudd: mért hervad ifjuságom;
Elég lesz, hogyha tört szívemmel,
A szörnű harcztól én kiállom.

Karom, mely oly forrón ölelt át,
Nézd, most reszketve lehanyatlak;
Beteg lesz izzó szenvedélyem,
Szememnek lángja is kiálszik,
Erőm lankad s megejt a kétség,
Hogy mérget hintsen vágyaimba,
S szívemet, e vérző galambot,
Esengő zokogásra bírja.

Szemed azért csak vesd a földre,
De oh, ne mélyedj el magadba!
Ugy félek, hogy szemed sugára
Egy kis göröngyön fenakadna.
Lásd, lásd, magamtól is kivallom,
Mi gondolatnak üldöz árnya:
Ez a világ, hol most vagyunk, a
Temető lármátlán világa.

Itt megszakad a köny, a bánat,
S port még a nagyság szárnya sem ver;
Hangot nem ejt itt vágy, dicsőség,
Csöndes lesz itten minden ember,
És a szív, ez a dobogó szív,
Mindennél holtabb, hidegebb lesz —
Egy árva szál sem fogja kötni
Az édes, fájó szerelemhez.

A túlvilágnak szép meséje,
— Mit gyáva képzelődés hirdet —
Ne hidd, hogy ott a föld alatt is
Lángokra gyújtja lelkeinket:
Ha rideg csókját az enyészet
Egyszer ajkunkra rálehellé,
Elválnak kedvesem örökre
És nem lehetünk többet egygyé!

Oh, jaj! mért is beszéltem ezt el
Neked, ki bittel vagy megáldva,
Ki azt hiszed, hogy örök minden
S nincs semmi bántó a világba —
Hiszen a letört virág is
Oly könnyen sziveinkre vallhat,
A többihez nem kell vihar sem:
Elég egy sohaj, egy fuvallat!

Egy lap az uralkodók életéből.

Beszély.

Lovass Nep. Jánostól.

(Folytatás.)

Erzsébet a czár beszélő ajkaira függesztette szemeit s midőn ez megszűnt beszélni, férje szemeit fürkészte; de Sándor lesütvén azokat, reszketve állott neje karjai között.

Az előbb még oly szorosán ölelő karok lankadni kezdettek, végig siklottak Sándor termetén, azután a test megtörve, nagyot zuhanva esett össze a szoba padozatán.

— Mit miveltél ember! — szolt az észrevétlenül belépett czárnő. — Nézd e megtört virágot, örülhetsz eljárásodnak!

— Hah vakmerő, még pártolni mered elvetemült fiadat!?

— Nem üt, hanem e szerencsétlen nőt, kit kimélni kellett volna. Különben — — — szolt tovább a czárnő reszketve, mi közben arcán a megbántott nőiség érzete lángolt — nem bünösebb a fiu az apánál, ki nem átallotta Lapuschin asszonyt a czárné fölébe tenni.

Mig a czárné ezt férjének, fia — Pahlen gróf — és a katonák előtt, szemébe mondotta, azalatt Pál mint szobor állott, arczáról eltűnt az életszin, halott halványság futotta azt át. — Vannak emberek, kik a düh legmagasabb fokán elhalaványodnak. Mindig végzetes szokott lenni: ily embereket megharagítani.

Ilyen volt Pál czár.

A mint a czárnő elhallgatott, ki már kitörését megbánni látszott, Pál czár fölemelte kezét, nejeére mutatva, és fagyos, a felindulástól reszkető, de azért csendes hangon parancsolá:

— El vele Asztrachánba, a kalamagambai kolostorba!

— Nem! — — oh! — — kiáltott fuldokolva a czárnő, kit leendő helyzete borzadálylyal töltött el. Nemének gyöngesége megtört, a jövő reménytelenségének sulya alatt, kezével hadonázott, mintha védeni akarta volna magát. azután tehetetlenül esett össze menyje mellett.

Ott feküdt a két nő — a czárnő és a trónörökös neje — érzéketlenül egymás mellett; ott állt a két férfi apa és fiu, a czár és trónörökös, mindakettő szenvedélydult arczezal. Valjon mit érezhettek?

Csak Pahlen gróf arcza volt sima, mint a csiszolt márvány, melyre még semmit nem véstek.

Pál czár.

Félév mult el azóta, hogy a fenn leirt jelenetnek tanui voltunk. A czárnő sulyos betegségéből, melybe azon éj ijedelme folytán esett, csak most gyógyult fel. Testi ereje nem tért még vissza, ezt gátolta a folytonos félelem s izgatottság.

Azonban nem esupán a czárnő szivén feküdt a folytonos félelem zsibbasztó terhe, hanem e sorsban osztozott vele egész Oroszország nemessége.

Személyes uralom alatti országban csak akkor érzik magukat biztonságban a kiválóbb egyének, ha az uralkodó szelid, bizalmas és igazság-szerető.

Pál nem ilyen volt. Ő orosz volt a szó teljes értelmében, valódi zsarnok. Szeszélyei is valódi oroszos zsarnokságát mutatták, melyek néha nem csak környezetét boszantották, hanem egész Szent-Pétervár lakóit megtanították a czártól félni. Mindamellott Pál, minden zsarnoksága mellett is, mint ember, szájalomra méltó volt.

Ő a meggyilkolt III. Péternek és Katalinnak, a később oly híressé vált czárnőnek volt fia.

Anyja, Katalin czárnő, gyűlölte fiát, ki arczával, testmozdulataival élő emlékeztetője volt a meggyilkolt Péternek.

Erős emlékező tehetsége van a lelkiismeretnek, viszsza szokott az gondolni az elmultakra, emlékeztetés nélkül is.

Csendes éjszakákon, midőn a test az álom karjai között pihen, a lélek visszaszáll az elmultakhoz, társalkodik a meg-

holtakkal. Átéli ismét mindazon izgalmat, melyet érzett a bün elkövetésekor.

Ilyenkor az álom kifárasztja a testet. Nehéz, hideg gyöngyök verik át magukat a homlok bőrén és a halantékon, a vér a szivhez szorul, a lélegzet elakad, mintha valami láthatatlan kéz fogná körül az alvó torkát s lassan-lassan öszszébb szoritaná fagyos kezével. Végre a test szabadulni akarva a gyilkos fojtogató kéztől, összeszedi végső erejét, egyet rug s fölébred.

Hálát ad, hogy csak álom volt az egész. De a lélek nem nyugszik, folytatja a kinos benyomások alatt megindult me-rengést.

A szobában levő tárgyak megelevenülnek, a függönyök emberi alakokká idomulnak át, küzdenek élet- és bálálért.

A legyőzött halálhörgése hallik, s aztán a meggyilkolt oda ül az ébren alvó ágy szélére, megüvegesült szemével néz a gyilkosra, halvány ajkai fölnyilnak, és hörgő elhaló hangon kérdezi: miért öletted meg?

A kéz görcsösen kap a csengetyü-zsinórhoz, az élet-hangra azután visszanyeri minden előbbi alakzatát, a szoba megvilágosodik a behozott gyertya fényétől, minden csendes, megszokott, mindennapi, csak a lélek önvádja kiált: Lakolni fogsz!

Ily éjszakái voltak sokszor Katalinnak, Pál anyjának, kivált ha napközben fiát látta, ki természetére, arczára és testmozdulataira nézve nagyon hasonlított meggyilkolt férjéhez.

Hanem Katalin élni akart, sokáig, s életét nem vezeklésben, hanem uralkodva s az élvezetek mámorában megrésze-gedve akarta eltölteni.

Eltávolította tehát udvarából Pált, férjének ez eleven emlékkövét. Egy német hercegnővel összeházasítva unokát várt, kit, Pált mellözve, akart trónra emelni. Ez unoka volt Sándor herceg.

Pál a trónra jutva, fiában: Sándorban a vetélytársat szemlélte, ki hogy trónbitorló nem lett, Katalin váratlan halálának volt köszönhető.

Az annyi megaláztatás által elkészerített Pál tehát, midőn negyvenhárom éves korában a trónra lépett, saját családjában is ellenségeket vélt látni.

A befolyásos nemesség Katalin kegyenceiből s többnyire azokból állott, kik családjuk tagjainak egyike vagy másika részt vett Péter meggyilkolásában.

Mindjárt uralkodása kezdetén fényes temetést rendezett atyjának, anyja mellé tétetvén annak tetemeit. A temetési szertartáson parancs-szóra részt kellett venni mindazoknak, kik Péter meggyilkoltatásában közreműködtek.

Iszonyu félelem fogta el a nemességet, Pál rettentő haragjától félt mindenki. A boszu ugyan elmaradt, de Pál értésére adta a világnak, hogy ismeri atyja gyilkosait.

Ez igen eszélytelen eljárás volt Páltól, mert tudnia kellett volna, hogy inkább megküzdenek az emberek elleneikkel, mintsem azoktól folytonosan félniök kelljen.

Pál, mint minden zsarnok, egyszersmind gyáva is volt. A korlátlan uralkodók zsarnoksága olyan meredély, melyen a megállapodás majdnem lehetetlen.

A vesztőhelyig jutott bünös, ha végig tekint kárhozatos teteteinek láncolatán, első büne, melyből a többi származott, mily csekélynek tűnik fel, pedig ennek elkövetésekor lépett azon utra, melynek végén a vérpad áll!

A bűnöknek megvan az ő rettenetes logikájuk.

Kevés ember van, ki magáról elmondhatná, hogy e vagy ama hibát elkövettem, de nem mentem tovább, mert előre elhatároztam, hogy tovább nem megyek.

A bűn csinálja a bűnt. Mint a lobogó tűz, mely mozgásba hozza a levegőt, a levegő mozgása pedig élesíti a tüzet, úgy a zsarnokság is zsarnokságot szül.

Sok ember zsarnok lesz, mert fél s ha egyszer zsarnokoskodott, folytatja, mert érzi, hogy a kiontott vér boszuért kiált s mert tudja, hogy csak folytonos zsarnokoskodás tartja elle-neit meghunyászkodva.

De a kegyetlenségnek is megvan a kegyetlen követke-zése.

Azokat, kiknek a zsarnoktól mindig kell félniök, arra ösztönzi, hogy mindent merjenek; és sokszor e végső eszköz használatba vételére kevesebb bátorság kell, mint a folytonos élet-halál közti létel elviseléséhez.

Igy lesznek sokszor az öngyilkosok is.

A tornyosuló s bizonytalan véggel fenyegető vésznek nem mernek soká szemébe nézni, inkább véget vetnek életüknek.

Ily kétségbeesett emberekből állott Pál környezete.

Ő nem bizott senkiben, ő benne sem bizott senki sem.

Minden főrangú várhatta, hogy a következő órában állásától, családjától, vagyonától, rendjeleitől, sőt felső ruháitól is megfosztatva löketik ki közkatonák által a császár szobájából, s így ruhátlanul indittatik rögtön Sziberiába, hogy vagyonát soha vissza nem kapva, családját, melytől el sem búcsuzhatott, sohasem ölelhetve, valamely ólombányában elmélkedhetik azon esélyekről, melyek Oroszországban egy főrangú urat a császár szeszélye, vagy elleneinek fondorkodása következtében érhetnek.

Megdöbentő hatása volt minden főrangú urra, ha Pál császár által hivatott.

Neje s gyermekei is reszkedtek tőle, kivált mióta Lapuschin asszonynak ajándékozta oda szívét, ki befolyását arra használta, hogy Pált neje ellen ingerelje. Ő sugta be Pálnak Sándor szerelmi viszonyát, melynek oroszos félbeszakítását a Néva partján láttuk.

Igy álltak a dolgok s Pahlen gróf agyában megérlelődött azon terv, melynek sikerülése esetében a dolgok állása tökéletes átalakulást nyerne.

A konkolyhintő.

Pahlen gróf dolgozó szobájában ült, midőn hozzá Sándor herceg ovakodva, mint ki tiltott helyen jár, belépett.

— Mint van anyám, a csáznő? kedves Pahlen, mondja meg nekem! Azon rettenetes éj óta nem láttam. Szörnyűség, én, a fiu, a trónörökös saját anyámat nem láthatom; fogva vagyok, mint valamely gonosztevő! Ez türehtetlen!

— Valóban én is azt hiszem, — mond Pahlen, a herceg elébe állva, — ez türehtetlen, s ha én fenségedben a leendő czárt nem tisztelném, Oroszhon jövője szivemen nem feküdnék, nem bírnám tovább kiállni ezen rettenetes és folytonos kétségek közötti hányatást. A csáznő ő felsége jobban van, de a minék épen nem örülhetünk, mert. . .

— Mert? — szóljon az istenért Pahlen!

— Mert a császnak elhatározott szándoka parancsait foganatosítani és a csáznőt Asztrachánba, a kalamagambai kólostorba száműzni.

— Atyámban nincs emberi érzelem; különben anyám nem tartozik engedelmeskedni atyám szeszélyeinek.

— Fenséged atyja császár, s neki Oroszbonban mindenkinek kell engedelmeskednie. Mig fenséged atyja császár, addig még a magam fejeért sem merne senki öt rubelt veszélyeztetni, mert itt, hogy a jövő órában élünk-e még, vagy Sziberia felé szállítanak bennünket? senki sem tudhatja.

— Iszonyu! — szólt Sándor elhalaványodva.

— Ha a császár lemondana, akkor. . .

— Akkor? Szóljon Pahlen, mi történnék akkor?

— Akkor békében élnének a felséges családnak tagjai, az udvarhoz jönnének ismét a hazafiak, kiknek e válságos időben karjaikra, tanácsaikra oly nagy szükség volna; a helyett, hogy most jószágaikra vonulva szitják az elégedetlenség parázsát, az uralkodó háznak használnának; akkor Oroszországnak külpolitikáját is azon mederbe lehetne terelni, mely e nagy uralkodói által kitüzött célhoz vezet, mig így a birodalom szétbomlásának küszöbén állunk.

— Igen, de atyám nem fog lemondani?

— Ha csak nem lesz rákényszerítve.

Itt ismét elhallgatott Pahlen, leste szavainak hatását Sándor arcán.

— Hát a birodalom állása is komolyan van veszélyeztetve? — törte meg Sándor a hosszassá vált csendet.

— Igen, — felelt Pahlen. — Nem elég, hogy Napoleon végett Angliával a legfeszültebb viszonyba jutottunk, mely feszültség Oroszhon kereskedelmének nagy ártalmára van; hanem a császár parancsolni akar már most Napoleonnak is, de ez még mind nem elég, hanem Poroszországgal is újat akar huzni, sőt hadsapatok küldésével akar fenyegetőzni, ha Poroszország rögtön le nem mond Angliávali barátságáról.

— Hiszen így tönkre megy Oroszország! — szólt Sándor elkeseredve.

— Mindenesetre, — felelt Pahlen, — ha csak a császár lemondásra nem kényszerítettetik.

Sándor visszavonult lakosztályába. Midőn léptei elhangzottak, Pahlen kinyitotta íróasztalának egyik fiókját, abból kis ezüst csengettyüt vett ki s elkezdett vele csengetni. Erre a falon levő nagy kép megmozdult s a támadt nyíláson belépett Panin gróf, a külügyek alkanczellárja.

— Nos Panin, hallottál minden szót? — kérde Pahlen a belépőt.

— Igen, a fiu már nem mond ellen az apa lemondatásának, de még messze állunk a céltől, mert ha Pál meghal, akkor a lemondatókat Sándor, a világ s ön lelkiismeretének megnyugtatóására, egyszerű gyilkosokként fölakasztatja. Az uralkodók szeretik az érdekükbeni árulást, de az árulókat elszokták láb alul tenni,

— Irásban fogom előre venni Sándortól a kegyelmet azok számára, kik atyját lemondatják, — felelt Pahlen.

— Hihetőleg — szólt Panin — Sándor tudja, hogy atyja elé nyújtott lemondási okmány csak akkor lesz érvényes, ha a császár vérével pecsételi azt meg.

— Bíz rád az egészet, Panin, az én bőröm is oly drága, legalább nekem, mint a tiéd; majd gondoskodom én arról, hogy Sándor a kegyelmi okmányt aláírja.

A két jó barát elvált s Pahlen a császárhoz sietett.

A császár sebes léptekkel járkált szobájában. Arczáról látszott, hogy ma rossz napja van.

Végig vonult előtte egész élete minden fájdalmával. Atyjára, a meggyilkoltra gondolt, kit neje, az ő anyja öletett meg.

Megborzadt, — — nejére és fiára Sándorra gondolt, kit anyja a trónra neveltetett s ki bitorolná is azt, ha Katalin hirtelen meg nem halt volna.

(Folyt köv.)

S z a b a d b a n .

Bagossy Károlytól.

Jer, nézd, mi szép
Tündéri kép,
Melyet az est
Az égre fest,
Rózsaszínnel
Ömlesztvén el
A ködbe zárt
Fél láthatárt.
Ott a kerek,
Kies berek
Zöld fáiról
Madár dalol,
S ha fölropül
A lomb közül,
Más ágra száll
A kis madár.
Nincs rejtve lép,
Bár merre lép.
A fák alatt
Patak szalad,
S vigan cseveg,
Mint kis gyerek,
Jövöje kit
Nem háborít.
Zöld par tíról
Aláhajol,
S bele kacint
A rózsarint.
A lenge szél
Susogva kél,
Az illat ár
Mindent bejár.
A hegy megett
Fényt ereget

A leszállott
Nap szétmállott
Sugáriból
Képeket tol,
S játszva alkot
Száz alakot
A mint megy s jó
Egy-egy felhő,
A kelő hold.
S az égi bolt
Mint szerelmes,
Szendén rá les.
Megöleli,
Felemeli,
És utjára
Éjtszakára,
Rózsafelhő
Takarót sző.

A völgybe lenn
A nyáj pihen.
A távolból
Kolompja szól.
És a bojtár
Galy után jár;
Az akolnál
Tüzet csinál,
S a mint lobog,
Elandalog . . .
Fájó dalán,
A csalogány
El-el hallgat
A lomb alatt.
Tanul talán
A nép dalán.

„Izlandi levelek.“

Zch. H. után.

Gozsdu Elektől.

(Folytatás.)

— Tapasztalásból beszélsz?

— Fájdalom! Az én öreg uram, Isten nyugtassa meg 59 évében nagy köhögése daczára, oly bolondos Adonis volt, mint akármely fiatal. Szüléim csak szépet mondtak róla, s én nagy fellegvárakat építék. Édes Istenem, én a szófogadó gyermek voltam. De ah! Isten nyugtassa, a lakodalom után egészen másként nézett ki az öreg ur. A köhögést még megbocsátottam volna, de . . .

— Mindenben igazad lehet. Csak ne kívánj tőlem olyat, a mi lehetetlen. És én nem akarom, nem szerethetem Hohenheimot. Még többet mondok, de el ne árulj, megvallom, hogy őt ki nem állhatom. Én nem szívelhetem, fáj, hogy kimélete-

sen kell vele bánnom, s még tegnap este is megerőltetém magam.

— Tréfálsz!

— Soha sem beszéltem komolyabban, mint most. Most pedig kijelentem, hogy az estélyre nem megyek el. Talán ott volna ő. Vasárnap megigérttem Kulmné asszonynak, az égnek köszönöm, hogy én — — — csak már a vasárnap is elmúlt volna!

— Így tehát csalatkoztam?

— Nem tudom, miben. Én neked, mint barátnőmnek őszintén beszéltem. Csak arra kérek, ne szólj előttem Hohenheimról. A hódítást neked engedem által.

— Tehát kedves barátnőm, szived már másé?

— Igen, lásd, őszintén szólok, most ez legyen erről az utósó szó. Szeretek, s boldogtalanul szeretek.

— Csak még egyet. S ha mást nem szeretnél, akkor Hohenheim . . .

— Nem.

XV.

Midőn Fridoline szobájába ment Saárné, asszony házában lakott — tüköre alatt Hohenheim arczképét találta és — a hervadt rózsát, úgy, a mint azt Lajostól tegnap este kapta.

Saárné asszony akarata nem érte célját. Fridoline ijedve állott meg az arczkép előtt. Kezébe vevé az arczképet a hervadt rózsával együtt, s az ajtó felé ment. — Tehát erővel össze akartak házasítani bennünket, — s az ajtó ezen pillanatban nyílt meg, a melyen Saárné asszonyság nevetve lépett be, hogy Fridolinét meglepje.

— Vedd ezt! — szólt Fridoline, nehéz, erőltetett hangon.

— Mi bajod van? — kiáltott fel Saárné asszonyság, megijedve Fridoline arczkifejezéseitől. — Te halott halvány vagy! Talán tréfám . . . Talán roszul vagy? . .

— Vedd ezt! — ismétlé Fridoline s egy székre hanyatlott. A szobaleánynak csöngetett, s egy pohár vizet kért.

— Ezt sem kellett volna tenned! — szólt Fridoline.

— Istenem! — viszonzá Saárné asszonyság, — hát gondolkhattam, hogy köztetek ily nagy az ellenszenv, vagy hogy is nevezzem! hiszen ez hallatlan! Ugy látszott, tetszetek egymásnak. Három hét óta naponkint látjátok egymást. Ugy tetszett, hogy egymást figyelemmel kíséritek, s mialatt kerületek, keresitek egymást. Még tegnap . . .

— Te megigérted, hogy Hohenheimról nem beszélsz többet!

Saárné asszonyság elveszté minden vidámságát. A szobában némán járt fel s alá, Fridolinera néha fájdalmas tekintetet vetett, szólni akart hozzá, de ismét elfordult, a szobaleánynak csengetett, s megparancsolá, hogy a koesi rögtön álljon elő, Kulmné tanácsosnéhoz akar menni.

Fridoline hallá a tanácsot, s fejét nem helyeslőleg vetette hátra. Gyanuja most bebizonyult, hogy t. i. őt és Hohenheimot összeakarták házasítani. Csak most érté meg a tanácsosné és Saárné asszonyság gyakran különös magaviseletét. Csak most világosult fel előtte, hogy mint játszották őket mindig véletlenül össze. Női büszkesége föllázadt. Könyekkel szabadítá meg szívét e nehéz bilincsektől.

Saárné asszonyság még mindig gondolkodva járt fel s alá a szobában. Egy negyed óráig voltak így együtt, a nélkül, hogy a csendet megzavarták volna. A koesi előrobogott. Saárné asszony Fridolinéhez közeledett s annak kezét megfogva, szólt.

— Te sírsz kedves gyermekem ; igen sajnálom, hogy téged akaratom ellenére megsértettelek ; majd jövőben be fogod látni, hogy mily jót akartam veled.

— Legalább a jó szándékot köszönöm ! — felelt Fridoline, s a teljes kibékülés sugárzott arczáról.

Saárné asszony igen meg volt indulva. Szemei mintha könyvekben usztak volna. Fridoline szelid hangja még egyszer bátorságot adott neki a gyűlöletes tárgyról szólani.

— Az egekre kérlek, kedves leány — kiáltott megható hangon, — az egekre kérlek, testvéries barátságunkra, légy őszinte irányomban ! Határozott szándékod ? nem szeretheted a jó Hohenheimot ?

— Nem szerethetem ! — zokogá Fridoline.

— Szerencsétlen gyermek, úgy igen sajnálak, ő lett volna csak azon férfiú —

Fridoline közbe vágott :

— Egy szót sem többé közöttünk róla ! — s sirva dőlt a kerevetre.

XVI.

Ugyanily helyzetben volt a tanácsosné bátyjával majdnem ugyanazon órában, de ő sem volt szerencsésebb, mint Saárné asszony Fridolinével.

— Ha akarod vagy nem, — szolt a tanácsosné — én neked Fridolinével kell beszélnem. Semmit sem kívánok forróbban, minthogy Fridoline tessék neked. Ő igen jó gyermek, minden szívet megnyer. Fogadni merek, hogy szeret téged.

— Én meg az ellenkezőjét tudom ! — kiáltott Lajos — s ha szeretne is, én nem szerethetem . . . mindenre kérlek e világon, hagyj nekem békét !

— Nem, Lajos, te önmagadat csalod meg. Fridolinének bizonyára van annyi érzelme, annyi szelleme, mint Ottiliának, s ha megengeded, ő szebb, mint a te láthatatlanod. Látod, én a kettő összehasonlítását tovább fűzhetném, csak türelem, még ma sokat fogok megtudni ;

— Honnan ?

— Saárné asszonyságtól !

— Ismeri Ottiliát ?

— Ő talán hallott róla valamit. Ottiliát várják. Ő barát-ságos körünkben meg fog jelenni.

— Jól van tehát, akkor adok határozott feleletet, most nem !

Terézt elhívták. Saárné asszonyság rövid látogatásra jelentetvé magát.

Két szerelmes ügyébe soha se keveredjék egy harmadik személy. A szerelmeseknek furcsa szeszélyeik vannak, mert lelki betegek. Ők az ellenkezőjét akarják annak, a mit tőlük kívánnak. Ezt kellett volna Teréznek és Saárné asszonyságnak tudni. De az egészségesek ritkán gondolnak arra, mit éreztek a betegség előtt. És épen mivel e két delnő helyesen hitt tenni mindent, ütött ki balul.

XVII.

Ezalatt Lajos küzdött érzelmeivel. Fridoline képét nem bírta szívéből kitörölni s mindent elkövetett, csak hogy magát meggyőzze, miszerint Fridoline reá nézve közönyös alak, s hogy kellemei őt csak egy perczre vakították el. Férfiúi jellemén alulinak hitte, hogy hű, önzetlen szerelmét egy leánynak, a ki három éven át lelkesíté őt, feláldozza, egy futó, alig néhány szóból álló ismeretségnak egy leánynyal, a ki csak testi kellemeiben mulja az elsőt felül.

Azonban hasztalan volt a szívnek e tusája. Hiába vevé Ottília arczképét szívéből kezébe a legveszélyesebb pillanatokban : kék szemei most is úgy mosolyogtak, mint máskor. Aranyfürtjei még mindig a szent fényhez hasonlítottak. De észrevétlenül elhomályosult külső tekintete s előtte Fridoline arca lebegett, mindazon számtalan kellemmel, a melyeket ifjúság és szerelem ad. Fekete szeme mély érzésről beszélt, fekete hajzata eloltá Ottília ragyogó fényü fűrtjeit.

Majd úgy látá, mint akkor a kertben a holdvilágnál, majd tánczolva maga mellett ellebegni száz gyertya vakító fényénél, mialatt egész lénye örömtől sugárzott.

— És ő szeret, ő szeret engem ! — szolt elragadtatva fájdalommal. Ismét Ottília képét vevé elő. Ártatlan szemeiből hallgatag szemrehányást olvasott. Maga ellen panaszolt. A kint kiállhatatlannak hitte s ezerszer kívánta magát Lappland téli világába. Akkor nyugodtabban aludott az állatok bőrén, mint most a puha dunyhákon.

Teréz asszonyi kandisággal s élvezettel leste végig a harezot.

— Jól van, — mondá hozzá — láttam bátyácskám, láttam, hogy oly hű maradsz imádottadhoz, mint egy régi lovag. Nem akarom tündérmesédben a bonyolító szellem szerepét magamra vállalni, hogy két szívet elválasszak. Mentsen Isten attól ! Tervecském persze, hogy dugába dőlt, de boldogságod előzze meg kívánságomat. Légy nyugodt. Neked és Fridolinének igazad volt és én voltam a csalódott fél.

— Mi az ? Fridoline talán ? — kérdé Lajos hevesen.

— Ő nem szeret téged. Oh, de nem szabad, hogy kicsé-
vegjed . . .

— Ő . . . ? — rebege Lajos.

— Ő titkon mást szeret.

Lajos e pillanatban elveszté eszméletét, ő nem tudta, áll-e, ül-e, vagy jár-e ? Teréz még sokat beszélt, de bátyja szobor volt, ő nem értett abból, mit Teréz beszélt, egy árva szót sem.

— Te kiállhatatlan vagy ! — kiáltott fel Teréz egyszerre, s vállánál fogva rázta őt fel, mintha aludt volna.

— Hát ez a köszönet ezen örömhírért ? Sok szerencsét kívánok Ottiliának ! Azt vártam, hogy legalább is lábaimhoz borulva köszönöd meg !

— Fridoline ! . . De mi közöm is van e leányhoz ?

— Te igaztalan vagy e jó gyermek iránt, s ártatlanul sér-
ted őt ! Az nem szép, hisz nem róla beszéltem !

— Azt mondd, hogy mást szeret ?

— De azt is mondám, hogy Ottília megérkezett, s hogy a fővárosban van ; reménylem, néhány nap mulva meg fogom ismerni ez ismeretlen angyalt.

— Ottília itt van ?

— Nos, e hideg hang ! Valóban nem értelek. Igazán, ily imádók közül, mint te, tizonkettő is elég hideg volna egy leánynak.

— Hol lakik Ottília ?

— Azt nem tudom. Én semmit sem tudok, uram. Látni fogod őt jövő héten, egy társaságban lesz, szebbnél szebb nők között. S ha őt az első pillanatban fölismered, akkor hinni fogok a lelkek rokonságában s a szellemek társalgásában s oly házasságban, a melyek az égben keletkeznek.

(Folyt. köv.)

Napoleon és Eugenia.

(V é g e.)

Igaz, hogy egyelőre csak a trónkövetelővel való házassággal kellett beérnie, de a trónkövetelőnek jövője volt s a Montijók nagyravágyása e jövő építésében közreműködhetett. Ép ebben rejlik a legfőbb ok, hogy oly szép és gazdag hölgy s oly nevezetes család gyermeke 26 évet ért el hajadon fővel, a nélkül, hogy bárkinek is odaadta volna kezét. Ő volt a végzettől ama rendeltetésre kiszemelve, s az 1848-dik évben ugyancsak tevékenységbe lépett e család, hogy vágya teljesülhessen, mert akkor már Napoleon Lajos herceg Franciaország élén állott. Azt megelőzőleg a végzettől egymásnak szántak gyakran találkoztak a fürdőhelyeken. Eugeniát már akkor kezdték rágalmokkal illetni, mert nem hihették, hogy spanyol nő az ő korában kalandok nélkül élhessen. A balgák! Nem ismerték őt Eugeniát, ki valódi Montijo volt; nem gyaníták, miért tűnnek oly aggálytalanul tova Eugenia ifju évei, a nélkül, hogy csak egyetlen egy kérés is marasztott volna magánál, kik pedig majd minden nap jelentkeztek!

A Montijók házassági politikáját Eugenia nővérénél is érvényesíteni akarták a családtagok s Alba herceghez, egyik legtekintélyesebb spanyol grandhoz adták nőül.

A császárné épen fölemeli bágyadt szemét egy képre, mely az ododendronok közt állott; halvány kis férfiarcot ábrázol ez. Talán nővére, Alba hercegnére gondolt vissza, ki virágzó éveiben halt el, — mert a férfi arckép Alba hercegné képmása volt.

Eugenia még mindig ábrándozva ült dolgozó szobájában, midőn a hálóteremével átellenben eső ajtó megnyílt s a kis Napoleon a nevelőnővel belépett. Korához képest a herceg nagy is, de csinos termetű. Kerek üde arca, nagy kék szeme mint anyájé, meghazudtolják ama költött híreket, a melyek szerint a császári herceg testben lélekben beteges volna. Öltözete egyszerű; skót kabát, finom fehér ing, hanyagul kötött fekete nyakkendő képezik öltözkédének nagyobb részét.

Vidáman siet anyja elé, hogy reggeli üdvözetét megtegye; tudatja egyszersmind, hogy atyja is nem sokára itt lesz, hogy a császárnőt egy kis sétára a kertbe levezesse. Eugenia fölemelkedik íróasztalához megy s ott a fauteuilbe ereszkedik le. Mig egy kis levelkét hirtelen, finom vonásokban megír, Franciaország gyermeke földob egy ruganyos lapdát és fesztelenül cseveg nevelőnőjével.

Az ajtó újból nyílik s maga a császár lép be, fekete felsőkabátban, kezében magas kalappal.

„Mon Todo!“ fölkiáltással fölemelkedik a császárné s férje elő siet, nem annyira szerelmes, mint gondolkozó, kérdő tekintettel nézve a császár szemébe. Napoleon kéri őt, hogy kövesse sétájában. Eugenia csönget s a belépő komornának parancsot ad, hogy shawlját és kalapját hozza elő.

A császár fiával játszik s ez bámulva szemléli atyját, hogy oly magasra dobja föl a lapdát s azt mégis oly ügyesen megkapja.

Eugenia nem minden érdekltség nélkül szemléli a jelenetet; azonban ő egészen más valamit igyekezik Napoleon arcából kikémleni, mi őt sokkal inkább érdekli. Mert ő több neki, mint neje; ő létének egyik alkatrésze. Bármennyire szerelmes leendett is Napoleon herceg Montijo grófnőbe, kétségkívül soha se vette volna őt nőül, ha eleven szellemű s ritka olméjú hölgyet nem fedez föl benne, kinek több becsét tulajdonított, mint bármely uralkodóházból származott hercegnőnek. Eugenia a napoleonidát bájaival bilineselte le, de

nem azért, hogy kedvese legyen, hanem hogy a Montijók becsvágyának eleget tegyen. Oda ígérte neki kezét, de előbb valódi hatalmasságnak akarta őt látni, — császárnak.

Eugenia azonban nagy erélyvel működött közre, hogy célját elérhesse. Elkezdett agitálni s igyekezett bálványozóit a napoleoni ügynek megnyerni, titokban, de bátor lélekkel ernyedetlenül tett meg minden előkészületet az államesinyra, ennek fő hőisével karöltve. Ama deczemberi éjen, melyen az államesiny létre jött, ott ült ő Napoleonnal a kis kabinetben a távirda billentyűi előtt.

Eugenia ezek szerint kiváló érdemeket szerzett a napoleoni dynastiának helyreállításánál és Napoleon pillanatig sem volt kétségben ez iránt. Nem hiába nevezte ő ki nejét, minden eshetőséget tekintetbe véve, birodalmának regensévé Napoleon jól ismeri e nőnek erélyét, éles belátását, lélekjelenlétét, finom politikus szellemét, melyet az olasz hadjárat alkalmával már tényleg bebizonyított. Megengedi, hogy neje az államtanácsban elnököljön, mert senki sem érzi át annyira Napoleon legbensőbb gondolatait s az események horderejét senki sem képes annyira megítélni. Van benne bizonyos látnoki erő s a császár úgy tekinti őt, mint a gondviselésnek egyik kiegészítő részét.

A komorna behozza a császárné shawlját és kalapját s ez fölveszi azt, s a császár karján Franciaország gyermekével odahagyja a dolgozószobát, s néhány percz múlva a Tuileriák kertjének elracsolt terrasse-án sétálgatott.

A párisiak a császárné szépsége folytán elfeledték, hogy nem uralkodóházból származott. A francia köztársasági szellem mindig achill-sarkát találta itt.

A nők, kik általában, de különösen Párisban a közvéleménynek hangadói, nagy ragaszkodást tanusítanak Eugenia iránt, mióta ez oly sok keccsel uralkodik a divat fölött s mint a virágok tündére a költészet illatos leplébe borkolta magát.

A császárné a bájoló spanyol divatokat honosítja meg, a mi pedig újdonság, mindaz ellenállhatlan varázst gyakorol a párisi nőkre. Megtanulták tőle, hogy kell sok keccsel tartani és használatba venni az iberiai legyezőket, a castagnettekét, dalolni a romanurokat s kifesteni a szemhéjakat, hogy a szemek déliesen tüzeseknek tűnjenek föl.

Fekete toilettek jöttek divatba, hogy a donna Elvirák epedő seregét szaporítsák; a krinolinok pedig az egész világot meghódíták.

A Párisban való pazar fényűzés a ruházatban, valamennyi divatárust és divatárusnét a napoleonidák hívévé tön. Hogy mily nagy a fényűzés, kitetszik abból, hogy az előkelő nővilág az udvari szállítónők által beküldött számlákat már nem képes fizetni, hanem csak lejáró kamatait kénytelen fizetgetni.

A toilette megrontja a családok anyagi jólétét és közvetve az államot.

És a virágok, melyek annyi nyomort és romlást fedeznek el, s illataikkal az érzéket elmámorosítják!

Eugenia a virágok császárnője, kit midőn a művész vagy a képzelem fest, csakis a neki hódoló virágok közé állíthatja.

S a szinpompa és virágok közt elfeledi az ember az élet prózaiságát. Az epedő költészettel teljes szende angyal-arc mögött nem jut az embernek eszébe a számítás és hideg megfontolás műve. Ez — talán volt — Eugenia császárné!

Egy hét története.

Augusztus 17 kén.

A budai hegyek között. — Egy levegőbeli Mitraillouse. — Egy paraszt-asszony és az ő háza — Nézet a jelen háborúról. — Áldozatkészség. — Arczismeai tanulmányok. — A néptanítók gyűlése. — Vásárfiak. — A nemzeti színház.

Fővárosunk „kebelében“ pár nap alatt csaknem olyan gyors változás következett be, mint a győzelem felőli hitben a jelen francia-porosz háboruban. Mult vasárnap reggel a két ünnep-nap kiüzött a fővárosból, valóban kiüzött, mert egy ünnep-nappal az egyszerü halandó csak megküzdhet itt a szív nógatásával, de két nappal nem veheti föl a harcztot; akkor, ha záporosó esik is, ki kell mennie egy kis falusi levegőre, egy kis szabad természetre, egy kis magyar vendégszeretetre — és a magyar vendégszeretet eszembe juttat egy kis élményt, melyet ha százszor volnék is ujdonságíró, még sem tudnék olvasónőimtől elhallgatni.

A mint tehát mondtam, a két ünnepnap engem is bujdosóvá tőn a fővárosból, beletévedtem a budai hegyek közé, a melyek újabb időben arról lettek nevezetesek, hogy ott feltűnőleg sok „kétes jellemű“ egyéniséggel találkozik a vándor; valahányszor még arra mentem, mindannyiszor olyan szerencsétlen lényekkel találkozom, a kiknek arczára a nyomor és bűn, a neveléshiány és börtöni levegő szomorú történeteket vésett be; kívülről-belülről egyiránt rongyosak és piszkosak, nem-beli különbség nélkül. Sokáig nem tudtam magamnak megmagyarázni, honnan veszik magukat e szerencsétlen teremtesek ilyen nevezetes számmal e szorgalmas, takarékos emberekől lakott hegyi vidéken, miglen végre a véletlen jött segítségemre egy fővárosi poroszoló képében, a kitől megtudám, hogy ezek az elveszett lelkek mind úgy kerülnek a budai hegyek közé, hogy azokat a fővárosi hatóság kitolonczozza, minden héten két-három ilyen rothadt életgyümölcs-szállitmányt tolonczoznak ki a fővárosból, az ország minden irányába, azon szándékból, hogy így állomásról állomásra tolonczozva, mindegyik hazájába kerül majd vissza és távol a fővárostól és közelebb a szüléi házhoz, vagy a szülék sirjaihoz, erkölcsi gyógyulás inkább remélhető; és ez nem is volna rosszul kigondolva, csak oly távol ne volnának a szüléi hajlékok, vagy szüléi sírok; mert így, a mire odaérnének az elveszett lelkek, rendesen módot találnak a megszökésre, beleveszik magukat a budai hegyek közé, egy pár napig elrejtőznek, aztán lassan-lassan visszaszalopózkodnak a fővárosba, újra kezdik régi mesterségüket, mire a henyesség és nyomor tanította őket, aztán újra hurokra kerülnek, aztán újra kitolonczoztatnak, aztán újra megszöknek, és újra visszakullognak a fővárosba, és ez a mulatságos játék a tolonczozás és visszaszökés közt addig-addig folytatatik, mig a veszendőnek indult lelkek vagy a börtönben — nagyobb büntettek következtében — vagy a kórházakban — nagyobb nyomorok következtében — végkép el nem vesznek.

Most is több ilyen élő istenkáromlással tatálkoztam utamon, és mivel a gondolatok, melyeket bennem költöttek, meglehetősen nyomasztók voltak, észre sem vettem, hogy nemcsak szívem, hanem fejem fölött is az ég egyre-egyre beborul, és

csak akkor tértem magamhoz, midőn úgy éreztem magmat, mintha nyakon öntöttek volna. A miből az a tanulság, hogy midőn az ember utban van, kevesebbet gondolkodjék és többet nézzen maga körül.

Es ha csak nyakon öntöttek volna! De tetőtől talpig öntöttek le! Az égen csak akkorka kis felhőske látszott, mint a tenycrem, de ez aligha nem Mitraillouse-felhőske volt, ugy szórta rám az eső-golyókat, egy percz alatt egészen víz alatt álltam, vagyis inkább ültem a kocsimon; és ez a piczi felhőske mintha csak az én kedvemért tünt volna fel az égen, egészen hozzám csatlakozott, hiába nógattuk a lovakat, a kis felhőske nem maradt el mellőlünk és minél erősebben siettünk, annál erősebben árasztott el keble ömlengéseivel, hogy nem maradt egyéb hátra, mint földel alá menekülni.

Biára érve tehát, kocsimon egy udvarra hajtott be, leugrottam a kocsiról, berohantam a házba és csak a szobába érve, vettem észre, hogy kocsimon nem a vendéglőbe, hanem egy ottani gazda udvarára hajtott; nem igen értettem a dolgot, de nem is igen volt időm a fejem törni rajta, mert a mint a ház alá értem, a házi asszony jött elém, egyszerü falusi öltözékben és meglehetősen pongyolában, de olyan szives nyájas üdvözléssel, hogy be sem várva meghívását, mintegy szemem mosolygásától vonzatra, követtem a szobába.

Nem szólok a szobáról, nehogy kitegyem magam olvasónőim ellenmondásának, nem szólok a hófehér ágyterítőkről, a tükörtiszta tapasztott padlóról, a nagy tisztaságról, a tükör körül aggatott csinált virágkoszorúról, mely valószínűleg valamely gyöngéd szívbeli történet — régi történet — emléke, de még a fiatal menyecskekről — a házi asszony menyéről — sem szólok, a ki olyan szép barna volt, hogy Munkácsy sem festhet annál szebbet és a ki épen a fejét kötötte be, mert a templomba készült; hanem inkább szólok a házi gazdáról, a kit a háziasszony azonnal előhivatott, a mint beléptemre a szobába a boros palaczk az asztalra volt állítva; én nem tudom, hogyan kerülhetett elé olyan gyorsan az a borral telt palaczk, pedig a pinczéből került elő, mert nagyon jó friss volt.

A házi gazda ugy ötven-ötvenöt éves férfi lehetett, hosszúkás arczezal, ünnepileg megborotvált állal, körül fekete barkóval, méltóságos fekete bajuszszal és olyan szelid, vidám tekintetű barna szemekkel, a milyent ritkán találni férfi-arczon. Jelenlétemen sem meglepetést, sem örömet nem mutatott, hanem őszinte meleg meglegedést, mintha Isten tudja, mióta nem ismernők már egymást és annál fogva magától értetődnek, hogy én most az ő vendége vagyok. Bizalmasan kezdet szorított velem, leültetett, megtöltötte poharamat, körtét, almát válogatott ki számomra, a füstölt szalonnát is közelebb tolta hozzám, aztán az időről kezdett beszélni, a sok esőről, mely a nyomtatást hátraveti, a háborúról, a melyről azt vélte, hogy nem a porosz, hanem a protestantismus veri meg most a francziát, aztán az eklézsiára fordult a beszéd, a melyből megtudtam, hogy a templomot át kell alakítani, az átalakítás tizenötezer forintba kerül, a tizenötezer forintra az eklézsia ötszáz forintot a superintendenciától kapott, a többi: tizennégyezerhatszáz forintot a maga ere-

jéből fogja előteremteni az eklézsia; két év alatt az egész összeg ki lesz fizetve, már ki van vetve a gazdákra ki mennyit fog fizetni, és — csak abból az egy célból beszéltem el ez egész történetet, hogy megkérdezzem olvasónőimet, hogy mit gondolnak, mennyi esik egy-egy gazdára, hogy ez összeg két év alatt le legyen törlesztve?

En is a legnagyobb kíváncsisággal intéztem házi gazdámhoz e kérdést, és midőn megmondta az összeget, újra megmondattam azt magamnak, mert úgy tetszett, mintha nem jól hallottam volna az összeget, és midőn újra megmondta, nagyobb bámulat és tisztelettel tekintettem ez egyszerű földmivesre, mint sok méltóságos czimű férfiura.

— Az egész-helyesre kétszáznyolcvannégy, a félhe-lyesre száznegyvenkét forint van kiróva és így tovább, — mondá a házi gazda, olyan nyugodt méltósággal, mintha ez mind magától értetődne.

— De hát nem találják önök nagynak ezt a terhet? — kérdém tőle meglepetve.

— Elég nagynak találjuk biz azt, de ha nem lehet más-ként — felelé a házi gazda nyugodtan. — Csak nem hagyhatjuk pusztulásnak indulni az Isten házát.

En természetesen szintén nagyon helyesnek találtam ez elhatározást, és mivel a derék házi gazda erővel belém akart diktálni minden étel- és italnemet, a mit a buzgó háziasszony az asztalra rakott volt, nem volt egyéb menekvésem, mint megköszönni a szives fogadtatást és tovább folytatni utamat, a mit azonban csak úgy vihettem végbe, hogy meg kellett ígérnem, hogy máskor is, mikor csak erre megyek, nála szállok be, és már rég kívül voltam a helységből, midőn még mindig az a gondolat tartotta fogva lelkemet, hogy valjon mit szólna nálunk ez és az a dusgazdag méltóságos ur, kinek negyven-ötvenezer forint évi jövedelme van, ha egyházi és iskolai célokra annyit kellene adóznia, mint a mennyit ez az egyszerű földmives, a kinek összes évi jövedelme ezer forintot sem tesz? és valjon, melyik élvezi jobban az életet: az a dusgazdag méltóságos ur-e, midőn évenként negyven-ötvenezer forintot haszontalanságokra fecsérel el, vagy az az egyszerű parasztember, a ki szűk jövedelméből olyan édes-örömet százakat tud áldozni egy szép erkölcsi célra?

Nógattam a lovakat, hogy csak minél távolabbra vigyenek el ez örömtől gondolatoktól; pihenni, szórakozni és nem sötét gondolatoktól üldöztetni mentem én falura; és bizonynyal olvasónőim is szivesebben veszik tőlem az örömdetes híreket, mint ama szomorú elmélkedést.

Ez okból tehát azon nagy esőről sem értesitem olvasónőimet, mely e két napon át hűségesen sarkomban volt; úgy hal- lom, hogy csaknem országszerte hasonló sorsban részesült a két ünnepnap; legjobbnak tartottam tehát, azzal torlani meg a fel- hők átkodott könyhullatását, hogy hétfőn este már itthon voltam ismét a fővárosban. Akkor aztán eshetett, a mennyit tetszik; valamivel nagyobb vagy kisebb sár nem változtathatja dolgon.

Es mire kedden kimentem az utcára, alig ismertem a régi Pestemre; az utcák és házak a régiok voltak, de az emberek — még régiebbeknek látszottak, a hölgyek ugyan nem változtak, azok most is a francia divat hívei maradtak, és nem is tudom, mit csinálnak majd, ha a divat terén is a poroszok meg találnák verni a francziákat; de a férfiak, a hány férfival csak találkoztam, mind zsinóros magyar ruhában három-négy év előtt új divatu attilában sétált végig az utcákon. Honnan veszik magukat ez állhatatos, hű lelkek a mi fővárosunkban?

Nem sokáig maradtam ez iránt kétségben, csak figyelme- sebben kellett szemügyre vennem ez arcokat és azonnal le- olvashattam róluk, hogy ők néptanítók. Van a tanítónak ar- czában valami, a mi első pillanatra megmondja, hogy ő tan- itó: a gyermetegetség jellege ez a valami. Akár haragos-, akár szelid-, akár komoly-, akár vig véralkatu legyen, az a gyer- meteg jelleg mindenik arcán ki van nyomva, a gyermekek- kel való folytonos érintkezés az ő arczára is gyermetege jelle- get varázsol, és ez nagyon jól van így; mert ez a gyermetege- ség szükséges is nála arra nézve, hogy nehéz állásával vala- hogy ki tudjon békülni.

Mert a gyermetegetség mellett még egy jellegzetes vonás található minden tanító arcán; az, melyet az állásával való ne- héz küzdelmek véstek bele; sokan azt hiszik, hogy csupán az anyagi gondok véstek azt oda bele, de a ki a lélek-írást el tudja olvasni, az látja, hogy a sok anyagi gond mellett sok szel- lemi gond is föl van jegyezve rajtuk; a vágy, úgy működni szent hivatásukban, a mint azt az emberiség és a haza érdekei kívánják; a fájdalom, hogy nem képezhetik magukat úgy ki e szent hivatásra, a mint ők azt ohajtják; a szégyen, hogy az érdemlett becsültetés helyett mellözéssel, sőt sok helyütt még lenézéssel találkoznak az életben, — ez az, a mi olyan erős vonásokkal van ez arcokra írva és a mi az igazán gondol- kodni és érezni tudó emberre első pillanatra meleg vonzódást és rokonszenvet kelt irántuk; nem egygyel beszéltem közü- lük, a kinek készpénz fizetése 12 uj forint évenként! Azt mondják erre, hogy mellékjövedelme is van még azon kívül; megengedem, de hogyan éljen szent hivatásának, és hol vegye az időt továbbképezésére, midőn megélhetése végett mellék- jövedelemről is kell fáradoznia? Nagyon kevés pénz 15—20 frttal utra indulni Pestre, és azt a keveset is hányan nem vol- tak kénytelenek családjuktól, gyermekeiktől megvonni hóna- pokon át, míg összekapargathatták!

És azért mégis eljöttek, közel háromezer néptanító jelent meg e héten Pesten, egy nagy része közülök nem igen tudta, hogy tulajdonképen miért hívják őt fel ide, hanem azért feljött és bizonynyal nem bánta meg, hogy e nagy költségbe verte magát. Ha egyebet nem vinne is magával haza, Zichy An- tal, a gyűlés elnökének jeles megnyitó beszédje is kárpótlást nyújthatott volna neki érte, de visznek ők még azon kívül is sok szép vásárfiát magukkal e gyűlésből; magukkal viszik azon emléket, hogy az országgyűlés nekik engedte át ter- meit tanácskozási helyiségül, Pest főváros a legszivesebb vendégszeretettel fogadta őket kebelébe, hogy a nemzeti szin- ház 500 jegyet bocsátott rendelkezésükre és magukkal viszik sok jeles értekezés emléket, melyekben a néptanítás ügye min- den oldalról megvilágított, és sok nemes eszmét, melyek e gyűlés folytán köztulajdonná váltak. Nagy erkölcsi haszna van az ilyen tömeges találkozásnak, a rokonérműek szor- sabbban sorakoznak össze, az erő és kedv hatványoztatik a a nagy munkára, melyre a tanító hivatva van; még néhány ilyen gyűlés és a népnevelés javítása nemcsak írott malaszt lesz e hazában, hanem áldástermő valósággá válik, azért min- den igazi nép- és emberbarát köszönettel tartozik azon derék férfiaknak, a kik a néptanítók gyűlésének eszméjét megpendi- tették és a derék néptanítóknak, a kik a költséget nem ki- mélve, messze földről e gyűlésre megjelentek. A gyűlés szel- lemének jellemzésül elég fölemlítenem azon körülményt, hogy midőn Lojko egri tanító azon indítványt tette, hogy az iskola- törvény akként módosíttassék, miszerint abból a községi isko- lák teljesen kihagyassanak, olyan általános kacaj és zajgás

támadt, hogy a tanácskozás folyama egy egész óranegyedre félbeszakítottatott általa. A néptanítók — a kik pedig legjobban tudhatják, hogy hol mi fáj nekik legjobban — csaknem egyértelműleg a községi iskolák mellett nyilatkoztak a felekezeti iskolák ellenében, és tették azt leginkább a vallásosság és műveltség érdekében a dogmatismus és türelmetlenség ellenében.

A néptanítók gyűlésének a tanszer-kiállítás is köszönhetjük, mely nemcsak a szakférfiak, hanem a szaknők figyelmét is nagy mértékben bilincselte le e héten; hogy kik e szaknők? Kik volnának más, mint az anyák? Minden anya egy-egy néptanító, kicsiben; e kiállításban pedig a szorosán vett iskolai taneszközökön kívül sok olyan játékszer is volt kiállítva, melyekkel a gyermek szívesen mulat és mulatás közben folyvást tanul; tanul olvasni, számolni, megtanulja a föld- s természetrajz alapjait játszva, épen úgy, mint a hogy a színházban a nagy gyermekeket tanítják.

A nemzeti színházban is újra megkezdődtek az előadások. „A windsori vig nők“-kel nyitották meg, melyben Balázs-Bognár Vilma, Kvassayné asszonyok, Kőszeghy, Hajós és Ormay urak igen jól énekeltek, azon kívül láttunk egy új függőnyt Lehmanutól, a mely nem annyira szép, mint tarka; igazgatót azonban még mindig nem láttunk, azt még mindig nem akarnak adni a nemzeti intézetnek. Nehéz is találni arra alkalmas egyént, mert a kik arra alkalmasak volnának, azok közül fájdalom, egyik sem — arisztokrata.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (A képzőművészeti társulat) helyiségében most a magánosak tulajdonait képező régi képek, s a sorsolásra megvásárolt festmények vannak kiállítva. A sorshuzásra már szétküldte a társulat jegyeit, s felhívjuk erre a nagy közönség figyelmét, mely most, a harezi zaj közt, könnyen mellőzi a művészeti mozgalmakat, a mit pedig soha sem szabad mellőzni, mert ezek teszik a nemzeteket erősekké, azaz műveltekké. Az évenkénti sorsolások e derék társulat egyik legjelentékenyebb forrását képezik, s annak jövedelme mozditja elő azon művészeti czélt: gyámolítani és fejleszteni a magyar festészetet. Az összeg legnagyobb részén műbecsi festményeket vásárol, hogy a magyar festőnek legyen hol értékesíteni művét, miután magánosoknak csak ritkán jut eszükbe, hogy festményeket vásároljanak. Az összeg egyik részét pedig a nyugdíjalaphoz csatolják s elszegényült vagy előregedett művészeket segítik belőle. A czél tehát minden tekintetben olyan, mely megérdemli a gyámolítást, s ezt oly uton teheti a közönség, hogy a sorsjegyek csekély ára mellett szép festmények birtokába jut, miután a nyeremények száma jelentékeny. Egy sorsjegy ára csak 50 kr, s minden sorsjegy egyszer belépti jegyül is szolgál a kiállításba. A sorshuzás december 27-dikén lesz.

♦♦ (Egy lépés a női munkatér tágasbitására.) Ujabb intézkedés folytán nálunk Magyarországon is a csekélyebb forgalmu, nem kincstári, s legkivált vidéki postahivatalnál megengedett, hogy a postai szolgálathoz a postamester családjához tartozó s kellőleg képzett nők is segédképen alkalmaztassanak. Megengedett továbbá, hogy a nők a postai szolgálatot gyakorlatilag megtanulván, azt a postamester jóállása és felelőssége alatt önállólag is végezhesék, föltéve, hogy a 18-ik korévet meghaladták, erkölcsi viseletükről, iskolai képzettségükről, továbbá arról, hogy a postakezelést gyakorlatilag megtanulták, hiteles okmányokat bírnak fölmutatni, s ha kiállván a posta kiadói vizsgát, a szokásos esküdt leteszik. Ugyan e feltételek alatt azon nők, nevezetesen a postamesterek özvegyei, kiknek ekkorig a postahivatali állomásuk azon kötelezettség mellett adományoztattak, miszerint a postaszolgálatot megvizsgált és fölesketett kiadó által fogják saját jóállásuk és felelősségük alatt ellátatni, ezen kötelezettség alól fölmentethetnek s a postai szolgálathoz maguk önállólag láthatják el. És nálunk is bizonynyal elég olyan nő fog találkozni, a ki örömmel foglalandja el ez új munkatér és teljesen meg is fog felelni a föl vállalt kötelezettségeknek.

♦♦ (A városligeti dalcarnokban) Erkel Ferencz igazgatása alatt augusztus 20-án 1200 dalár és 100 rézfuvóhangszer közreműködése mellett tartandó hangverseny műsorozata: 1. „Hymnus“ Kölcsey Ferencztől, zenéjét írta Erkel Ferencz. 2. „Ó-német csatadal,“ Thern Károlytól; 3. „Országos bordal,“ Thern Károlytól; 4. „Szabadságdal“ Marschnertől; 5. „Nemzeti zászló és induló,“ írta Erdélyi János, zenéjét szerzette Huber Károly; 6. „Szózat“ Vörösmartytól, zenéjét írta Egressy Béni. A szünetek alatt a József főherceg ezred zenekara játszik Leibold karnagy személyes igazgatása mellett. Az összes dalegyletek diszkivonulása augusztus 20-án d. u. 2 óraker kezdődik. A vigadóból a Deák- és király utcán haladnak a dalcarnokba, zenével kibontott zászlókkal. Helyárak a dalcarnokban: Körszék 3 frt. Számozott első hely 2 frt. Számozott második hely 1 frt 50 kr. Számozott harmadik hely 1 frt. Első állóhely 60 kr, második állóhely 40 kr, harmadik állóhely 20 kr. Minden rendű helyhez külön diszkapu vezet. — Jegyek kaphatók Rózsavölgyi és társánál. Kezdete d. u. 4 óraker. De péntek óta szakad az eső!

♦♦ (Egy budai hivatalnok) e hó 11-dikén esti 11 óraker rózsás kedvben érkezett haza a zugligetből; vetkőzés közben gyűrűje levált ujjáról és a földön elgurult. Gyertyával kezében azonnal keresni kezdi és meg is találta az ágy alatt, mire lefeküdt és elaludt. Nem sokára a konyhában levő szolgáló nyöszörgést hallott a szobából; benyitott és urát az égő ágyban találta, kit a lángok közül kimentett ugyan, de lábai már akkor össze voltak égve. A szerencsétlen keresés közben a nélkül, hogy azt észrevette volna, felgyújtotta szalmazsákját.

♦♦ (Koszoru leányok.) Az országos dalárszövetség zászlójának augusztus 19-én történt felszentelésére, a pesti nemzeti dalkör megkeresése folytán következő kisasszonyok voltak koszoru hölgyek: Janik Paula, Jókai Etelka és Jolán, Kaiser Irma és Sarolta, Kölber Ilka és Sarolta, Landauer Vilma, Lappert Hermína, Mitterdorfer Agnes, Triebler Hermína és Wabrosch Jozefin, kik e szép tisztet mind készséggel el is vállalták.

♦♦ (A harcztérről) a hét elején nem érkeztek különösen fontos hírek; történtek ugyan egyes összeesapások, így egy, mely Vignuelleben vivatott és melyben a Mosolen átkelő francziák a poroszoktól megtámadtattak és a francziáktól visszaverettek, de a hadjárat sorsára egy sem volt lényeges befolyással, a francziák Bazaine fővezérsége alatt — Le Boouf letétetett — folytatják visszavonulásukat, nem tudni még, ha Párisig-e, vagy csak Chalonsig; Napoleon császár Motzból Chalonsba tette át lakását, a miből azt gyanítják, hogy Chalons alatt fog a döntő csata vivatni, mely nemcsak e hadjárat, hanem a napoleonidák trónja fölött is kimondja az utolsó, elhatározó szót. Bazaine tábornagy állítása szerint, ha a franczia hadseregnek két heti ideje marad, hogy a segédesapatokkal egyesülhessen, még rutul megverheti a poroszokat, mert áta-

lános a francia nemzet lelkesült harczvágya, és mindennap új zászlóaljak érkeznek a táborba, kitöltendők az eddigi veszteségek folytán támadt hézagokat; csak az a kérdés, ha enged-e a porosz két heti időt, és nem kényszeríti-e a francziát előbb elfogadni a döntő csatát? Mert az ellenséges hadak már nagyon közel értek egymáshoz, és minden nap történnek apróbb összeütközések.

Párisban is attól tartanak és azért ott nagy az izgatottság a kamrában csak úgy, mint az utcákon. A kamrában az ellenzék a legélesebben támadja meg Napoleont, az utcákon pedig mult szombaton egy gyilkokkal és revolverekkel fölfegyverkezett népcsapat a köztársaságot éltetve és a Marseillet leusest énekelve, egy laktanyát rohant meg, két katonát megölt és 12-öt megsebesített; de maga a polgárság csakhamar elfogta a csapat vezéreit és elfojtotta a lázongást. Több vidéki városról is hasonló lázongási hírek hallatszanak, mint mondják, porosz izgatók szitják ott a lázangó elemeket, ennek folytán a francia kormány valamennyi németet kiutasított Franciaországból, és e közben a párisi pénzvillám készül a legvégsőre, elküldi pénzeit Londonba, maga Eugenia császárné, is készül, kincseinek egy részét Svájcba, másikat Londonba küldte volna, a belga királynéhoz kérdést intézett volna, ha menekülés esetében meglesz-e neki engedve Belgiumon át Angolországba menekülni, Calaisban pedig éjjel-nappal egy gőzös áll készen, hogy szükség esetében a császári családot Angolországba szállítsa.

Es bármint dőljön is el a hadjárat sorsa, Napoleon császár sorsa már el van döntve, Napoleon lejátszotta császári szerepét, Franciaországban már csak a haza és a szabadságért küzdenek, de Napoleontól senki sem hiszél többé. Így boszulja meg magát a gondviselés. Husz éven át azon mesterkedett Napoleon jó és gonosz eszközökkel, hogy Franciaország sorsát személyéhez kösse, és — egy pillanat és egész életének alkotása romba dől és eltemeti őt maga alatt, mert nem a nemzet szeretetére alapította alkotását.

Csak az a kérdés, hogy ki következik Napoleon után? Némelyek azt hiszik, hogy az Orleans-házat fogják visszahelyezni és az 1848-ban elkergetett Lajos Fülöp valamelyik fiát ültetik a francia trónra; mások meg azt hiszik, hogy Franciaország a köztársaságot fogja kikiáltani. Bármint legyen, annyi áll, hogy Európa roppant válság előtt áll.

A mi minket illet, mi hála Istennek, semlegesek vagyunk és semlegességünkkel az egész világ meg van elégedve, mert a mi semlegességünk folytán maradt a háboru a két nemzetre szoritva; a mi példánkat követve, Olaszország és Dánia is semlegesek maradnak, a szintén semleges Oroszország pedig annyira megörült annak, hogy mint hallik, szorosabb viszonyba is hajlandó velünk lépni. Hogy miből állana ez a „szorosabb viszony“, azt majd megmondja Chotek báró, magyar-osztrákkövet Szt-Pétervárában, a ki e napokban Bécsbe érkezett e czélből.

E hó 16- és 17-kén azonban nagyszerű csaták voltak, melyekben szintén a francziák voltak győztesek. A poroszok vesztesége oly nagy volt, hogy kénytelenek voltak fegyvernyugvást kérni, hogy halottaikat eltemethessék. Egy porosz dzsidas ozred egészen megsemmisített. Döring és Wedel tábornokok is elestek; Rauch és Grueter tábornokok megsebesültek.

Párisból Bazaine marsalnak egy 17-én d. u. 4 órakor kelt távirata jelenti: Tegnap Doncourt és Vionville közt egész nap csata folyt. Az ellenség visszaveretett. A francziák az éjtel az elfoglalt hadiszállásokban töltötték el. Én a hadmozdulatot

néhány órára feltartoztatám, hogy löszereket lehessen kiosztani. Velünk szemben Frigyes Károly herczeg és Steinmetz tábornok állottak.

E csatákkal úgy látszik, a porosz-francia háboru új fordulatot vett, a francziák előnyére.

†† (Vegyes hírek.) Ő felsége születésnapja alkalmával augusztus 18-kán a két főváros, mint a többi városok templomaiban ünnepélyes nagy mise tartatott. Azon nap délutánján Gablenz b. főhadparancsnok diszebédet adott a Margit-szigeten, melyhez körülbelül 50 személy volt meghiva. — A cultusministerium által kitűzött pályázatra beérkezett történelmi festmények bíráló bizottságát a miniszter a következőleg alakította össze: Elnök: gróf Waldstein-Wartemberg János, alelnök: Pulszky Ferencz; pályabírák: Fuchs Rudolf pesti polgár, Gregus Ágost, Horváth Mihály püspök, Keleti Gusztáv akad. festész, Kratzmann Gusztáv akad. festész. — Aradon is alakult egy bizottság, mely a sebesültek számára pénzbeli adományok gyűjtését tűzte ki nemes feladatául. Felét a francziáknak, felét a poroszoknak fogják beküldeni. — Kétnejűség. Miskolcra, a budai kapitányság megkeresése folytán, a napokban fogták el R. mérnököt, ki kétnejűség vádjá alatt áll. Az illetőt a fenytő törvényszéknek adták át. — Király ő felsége Csertész község tűzkárosultjainak 400 frtot engedélyezett magánpénztárából. — Bartalus István, ki jelenleg is zene-ereklyéket kutat távoli zárdákban, az admonti kolostor gazdag könyvtárában Corvinát talált Cicero műveiből, melyen megvan a Hunyadiak czimere is, csak hogy egy későbbi tulajdonosa fekete medvét festetett a holló fölé. — Végre a nemzeti muzeum számára egy jó utmutató. Romer Flóris, a muzeum régiség- és érem-tárának tudós őre, ez osztályokhoz képes kaulaut irt 184 fametszettel. Ára 40 kr. A többi osztálynak is követni kellene eszéppéldát. Ugyancsak Rómer Flóris azt az indítványt teszi régésztársaihoz, hogy álszemérmeket félretelve, küldje be mindenki arczképét és életírást, adatul a jövő emberei számára. — Szent István ünnepe a herczegprimás nem végezte Budavárban az isteni tiszteletet. Gyöngékedés folytán nem jöhetett Budára. — Az általános nyomdászgyűlés elhatározta, hogy segélyezési pénztár alapittassék meg, a fizetéstelen tanonczrendszer szüntettessék meg, s a jövő gyűlés helye Prága legyen, de azt az indítványt, hogy az általános munkásmozgalmakhoz csatlakozzanak, élénk ellenmondások közt vetették el; igen helyesen! — A nemzeti színházban mult esütörtökön mint Ő Felsége születés napján, ünnepélyes diszeladás volt, mely alkalommal a „Faust“ került színre. Ez volt ez opera századik előadása színházunknál, s az est érdekét a fényes, új jelmezek, diszitmények sat. emelték. Megemlítettük egyszersmind, hogy az összes közreműködők közül csak Kacvinczky az, ki a „Faust“ mind a 99 előadásán énekelt a századik előadáson is fog közreműködni. — A magyar sorsjegy kölesön első húzásánál az első főnyereményt egy magyarországi lakos, a másodikat a kormány, a harmadikat pedig Wörndl fegyvergyárnok nyerte. — A dalárünnepi dal- és tánczestélyre a Margit-szigeten e hó 22-én, jegyek és meghívók Noseda Gyulánál (barátok tere 7. sz.), Trux Hugónál (molnár utca 19. sz.), a társulat irodájában (Pannónia) kaphatók, személyjegy 1 frt. 20 kr, családjegy 2 frt 50 kr és 3 frt. — Brassórol azt írják e hó 11-ről. Tegnapelőtt ütött agyon a villám egy ternesti polgárt. Az agyonsujtott neje ennek hallatára annyira megijedt, hogy elesett és esése által nyakát törve meghalt. — Kolozsvárott kilépett

a Szamos medréből és elborította az ugynevezett rózsaliget. — **Kossuthfalva.** Ily nevet adott dr. Biróy, birtokának, az Erzsébetfalval szemben alapított új külvárosnak. (A „Hirvivő” folytatása a borítékon következik.)

Nemzeti színház.

Augusztus 16-kától.

Aug. 16-kán: „Windsori vig nők”, Nikolai operája. — Aug. 17-kén a néptanítók gyűlésének tiszteletére: „Szentivánéji álom”, Shakespeare színműve. — Aug. 18-kán: „Faust”, Gounod operája, 100-dik előadás új rendezéssel. — Aug. 19-kén: „Fernande”, francia színmű. — Aug. 20-kán! szünet.

Divattudósítás.

Még néhány esős hűvös nap és nyári ruháinkat már csak melegebb burkolatok kíséretében fogjuk használhatni, de azért most még szelvényben viseljük azokat és a legutolsó napokban is lattunk még olyan friss és könnyű nyári öltözékeket, mintha most hagyták volna csak el a dolgozó szoba titokteljes helyiségeit. De a friss mosószövetek mellett már kezdenek előtűnődni a tafota, foulárd, lustreruhák is, de nem őszi komor összeállításban, hanem a nyári ruhákhoz illőleg vidám, világos díszítéssel. És csakugyan a legkedvesebb öltözékeket lehet látni egyszínű mosambiqua, lustre és más könnyebb szőrszövetekből, a melyek több fehér moll fodorral és moll felöltővel van élénkítve, sőt még a sötétebb selyemruhák is ezzel kapják vissza élénkségüket, frissességüket. — A fényes selyemgazeből készült ruhák is igen kedveltek, akár ha az egész öltözék gazeból készül, akár pedig ha az alsó ruha selyemből való és csak a díszítés és derék készül aztán fehér, vagy a ruhához illő fényes gazeból.

Miután a felső gallérek nemcsak terjedelmre, hanem díszítésre nézve is változáson mentek keresztül, kötelességemnek tartom azokról említést is tenni. A felálló keskeny gallérek mellett a kihajtottak elől négyszögletűek, vagy szivalakban kivágottak igen divatosak. Utánzásuk igen könnyű és szabás nélkül is hamar készíthet magának csekély ügyességgel bíró hölgy is egy felső gallért, mely akár elől kivágott ruhára, vagy magas derékre is vehető. Egy sor himzett betét (egy rőf), kétfelül csipkebodrozat (a nyakhoz egy sor, a kívül eső részre pedig kettő), a betét alá egy színes szalag varrva, elől pedig egy színes csokorral letűzve — és kész egy csinos felső gallér. A betét helyére egy kis angol tüllből dudort is lehet huzni, a dudor mellé két oldalt keskeny csipkebetétet, erre a csipkét felvarrni, — ily módon is csinos lesz a csipkegallér. — A négyszögben kivágott gallérek is csipkebetéttől és fehér mollból készülnek, ugyanigy az előke formájuk, melyeket egymás mellé illesztett csipke- és himzett betéttől lehet összeállítani. Egy szóval, egy kis ügyességgel és izléssel, kevés költséggel csinos pi-eremunkát készíthetünk magunknak, és miután a gallérek, kézelők, bodrozatok sat. nélkülözhetlen részei a női öltözéknek, szükséges, hogy ebben is lehetőleg ügyességet fejtsünk ki. — (A fehér mollingecskék ismét szerepre jutottak, igaz, némi változtatással, — de azért mégis élnek és virágoznak. A változás pedig az előli négyszögű vagy szivalaku kivágásban és bő ujjaiban áll. Fekete tüllből, fehér és fekete csipkével díszített ingecskék is divatosak, és még estélyekre is érdemesítenek.)

Végül pedig nézzük mai mellékletünket, mely egy alsó fűződerék szabásából áll.

E szabás után könnyen készíthetni fűződeréket. Szövetre nézve erős vászonból, vagy sávoson keresztbe font czérnaszövetből készüdjön az. A fűzőlyukak helyett olyan aczelplauchetet is lehet venni, a melynek elől kapcsai vannak.

A nagyobb 1-ső számmal megjelölt papír az előrészt jelöli, a kis 1-ső számú papír a mellérszt, melyet két felül oda kell tűzni, természetesen az alsó szövetet kivágván. A kis 2-dik számú papír az alsó betétet jelöli, mely a cipőig ér. A 3-dik szám az oldalrész, és a 4-dik a hátrész.

Számrejtvény.

Árvay Irmától.

- 7, 2, 9, 7. Földi csupán és mulandó;
8, 9, 6. Ennek műve maradandó;
1, 8, 3, 7, 2, 5, 6. Találd kerted körében;
3, 8, 5, 7. Bánkodik öregségében;

1, 4, 3, 2, 9, 6, 7. Viseli minden halandó,

Jelül hagyta a Megváltó;

1, 2, 4, 3, 8, 5. Eltörtülték negyvennyolcban;

9, 2, 3, 2, 7. Használják ezt vadászatra;

3, 8, 1, 4, 9, 6. Udvarodon zárul szolgá;

1, 8, 5. Szükséges ez minden háznál;

3, 8, 7, 4, 9. Izes étke asztalodnak;

10, 11, 12. Bőven jutott a magyarnak;

10, 11, 12, 11, 12. Győzelméről nevezetes,

Törökök vesztéről híres;

1, 11, 3, 11, 9, 6. Él és lakik a Tiszában;

3, 2, 6, 4, 12, 11. Szépen díszlik ablakodba;

9, 6, 2, 1. Minden háznál feltalálom;

1, 8, 6. Míg ezt írom, azt használom;

1—12. Endre király idejében

Állt fel ez, nagy mennyiségben.

Megfejtési határidő: szeptember 18-dika.

— 26 —

A f. évi 30-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Petőfi Sándor.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Kühnel Ignáczné, Benedikovics Róza, Schütz Lóra, Zsigray Istvánné, Tell Mari, Fencsik Vaszőcsik Mária, Klein Katalin, Brocken Kovács Emma, Kaszap Mari, Ivády Anna, Vilt Szabó Teréz, Szánthó Julia, Pásztélyi Danielovich Emilia, Szántó Julia, Jeszenszky Aranka, Kármán Luiza, Hámary Lieszkovszky Paulin, Marosy Emilia és Hermin, László Károlyné, Knizsinszky Irma, László Ferenczné, Szepessy Jánosné, Szilágyi Lidia, Gedeon Reviczky Anna, Hindler Nina, Bálintfy Jánosné, Gyulasy Mária, Kün Luiz, Boronkay Csicseri Lila, Darásy Fáni, Erdensohn Emilia, Abaffy Irma, Falvay Flóra, Hegyessy Róza, Dubányi Róza, Szapper Janka, Shiffer Imréné, Gyenes Vilma, Gyura Janka, Ruzsinszky Józsefné, Anisits Antónia, Kanyurszky Matild, Laczhegy Maróthy Helén, Kalos Erzs, Juhász Vilma, László Károlyné, Devics Lipovniczky Mária, Ruttkay Ilona, Bodnár Anna, Budinszky Mari, Dukay Takács Luiza, Szilassy Pázmány Béláné, Jakabfalvay Emilia, Jóna Ferencz, Sváby Izabella, Szabóky Erzsike.

— 27 —

A 29-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Buttkay Ilona, Budinszky Mari, Dukai Takács Luiza, Szabó Ilona, Szilassy Pázmány Béláné, Szabó Irma.

— 28 —

A havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

1) Orosz Julia: Arany János költeményei.

2) Marosy Emilia és Hermin: A Honvédménház könyve.

3) Erdensohn Emilia: Benedek Aladár költeményei.

4) Takács Anna: Hat legujabb zenemű.

A nyeremények — szíves üdvözlőtem mellett — már postára vannak adva.

— 29 —

Tartalom.

A női hivatás. Bolgár Emiltől. (Vége.) — Szomorú óra, Endre Sándortól. — Egy lap az uralkodók életéből, Lovass nep. Jánostól. — Szabadban, Bagossy Károlytól. — Izlandi levelek, Gosdu Elektől. (Folytatás.) — Napoleon és Eugenia. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy alsó fűződerék szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

10602
I.

24/8. 870.

obaflo J

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>35. SZ. August. 28-kén. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	---	--

A most dúló porosz-francia háboru talán ismét le fog venni egy hályogot a népek szeméről és ha ez bekövetkeznék, akkor egy nagy haszna mégis lesz a példa nélküli ember-mészárlásnak.

A háboru után Rajnán innen Rajnán túl a népek kérdezni fogják talán, hogy tulajdonképen miért váltak ők vadabbakká a vadállatoknál? és a felelet reá az lesz, hogy azért, mert egyik felül Vilmos porosz király, és a másik felül Napoleon császár azt így kívánták. Vilmos király megirigyelte Napoleontól a császári koronát, és azért a

Haynald Lajos, kalocsai érsek.

két nemzetnek kellett egymást összemarcangolni.

Azután azt fogja kérdezni önönmagától a két nemzet, hogy mi haszna van most neki a példátlan mészárlásból? És mindegyik fel fog mutatni kétszáz ezer legyilkolt életet, száz ezer sírba hervadó özvegyet és két-háromszáz ezer nevetlen árvát, a kik kenyérkereső nélkül állnak majd a világon.

És felmutatják továbbá fél-azárad szorgalmát romba löve, vagy lovaktól eltapoéva, fél-azárad iparát és jólétét fel-dulva és egy évszázad erkölcsi haladását vértengerbe fu-

lasztva, ez a haszna lesz e háborúnak, egyik részen csakugy, mint a másikon.

A német nemzetnek pedig még az a különös haszna is lesz belőle, hogy meg lesz gyengítve, kimerítve, egy óriási vaskaru soldateskával a nyakán. a melynek igavonó rabszolgája lesz, és melyet csak újabb halálos küzdelmekkel fog magáról lerázhatni. Ugy volt az mindenütt a világon, a hol még katonának vitték ki a nemzetek egységét; így volt ez Ausztriában, Franciaországban és így lesz ez Poroszországban is. A győztes katona ellensége a békés munkának, és lenézi a munkást.

És akkor aztán a nemzetek kérdezni fogják, hogy miként volt az lehetséges, hogy két művelt nemzet így gyilkos lélekkel neki eshetett egymásnak minden ok és cél és nemes érdek nélkül, csupán csak azért, mert az két elbizakodott embernek ugy tetszett?

És a felelet az lesz reá, hogy a mi fenmagasztalt polgárosodásunk még mindig nem egyéb gonosz játéknál, melyet a hatalom bizományosai azon népmilliókkal üznek, a kik e hatalmat kezükbe adták, vagy kezükben meghagyták.

A hályog talán le fog esni az emberek szeméről és meg fogják ismerni, a mit a költő már rég mondott: „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs.”

Hiába vetjük el a földet dusan termő maggal, ha meg nem tisztítjuk előbb a földet, gyom és dudva burjánzik el rajta és az aratáson nincsen Isten áldása. Épen így van ez a mi fennen magasztalt műveltségünkkel.

Műveljük az elméket, de nem műveljük a sziveket és a következés az, hogy a tudomány és műveltség nem az erkölcs vezérsillagait követve, az emberiség javára, a polgárosodás érdekében működik, hanem mint megannyi üstökös, a többi világoztól külön szakadva repüli végig pályáját, csak hogy fényljen és ragyogjon, a többire nézve aztán akár lángba borulhat a világ.

Az emberek álmélkodva kérdik, hogyan lehetséges a mai polgárosultnak nevezett korban olyan iszonyu háboru, olyan nyomoruságos okokból; pedig az igen természetes; hát a pusztító fürgetegek hogyan lesznek? Ki hinné, hogy ezek a földről fölszálló parányi gőzrészecskék, melyeket pusztá szemmel nem is látni, idézik elő a természetnek ezen féktelen dulasát? Épugy az erkölcsi világban: az emberek szivéből szivárog föl mindazon rossz és ártalmas, a mit a felső rétegekben összetömörülve találhatni, és ha találunk szószegő minisztereket és elbizakodásban határt nem ismerő és népeit mézarszékre kergető uralkodókat, az mind csak onnan van és csak úgy lehet, hogy a népek szivében az erkölcsi érzés meg van mértelyezve; a mig az ember az önérdéket föléje teszi az erkölcsnek, addig a hatalmasok annál inkább fogják az ő önző érdekeiket a népek érdekei fölé helyezni, mennyivel magasabban állanak fölöttük, és az mindaddig nem fog változni, mig a nép erkölcsi nevelésére is annyi gond nem fordittatik, mint a mennyi gond a hatalmasok elméleti kiképezésére fordittatik. Milyen ritkaság egy erkölcsös szivet találni ez ugynevezett magas elmék közt!

Annál inkább illet meg tiszteletünk egy oly férfit, a ki egész életén át bármily változatain a sorsnak, tántoritlanul a tiszta erkölcs ösvényén haladott, a ki kész volt lemondani fény és hatalomról, kész volt dacolni a hatalommal és kitenni magát a kegyvesztés és üldöztetésnek, csak azért, mert így cselekednie: erkölcsös érzése parancsolá neki és mert fényes elméje mellett a tiszta erkölcsöt mindennél nagyobb hatalomnak ismeré el a földön!

E férfi Hajnald Lajos, kalocsai érsek.

Olvasóink bizonynyal ismerik e kitünő férfi működését, tudják, miként viselte magát erdélyi püspök korában; midőn arról volt szó, hogy Erdély felül kísérték meg Magyarország beolvasztását Ausztriába, Haynald Lajos, akkor még erdélyi püspök volt az első, a ki e gonosz törökvésnek nyiltan ellene szegült, az ő erkölcsi érzete nem engedte, hogy e hazagyilkoló szándék végbevitessék és nagy tette megtermé neki dicső jutalmát elveszté a hatalmasak kegyét, le kellett mondania az erdélyi püspökségről, el kellett hagynia imádott hazáját; de mi volt neki mind ezen keserü fájdalom azon boldogsághoz képest, hogy az ő dicső példája a többi erdélyi hazafiakat is felbátorította ellentállni az önkény erőszakának, nem engedelmeskedni a törvénytelen hatalom parancsszavának és így egyrészt Erdélynek, azaz Haynald Lajosnak köszönni, hogy a magyar birodalom bele nem olvasztatott Ausztriába.

És midőn végre ütött a szabadság órája és a magyar korona újra felragyogott a koronás király fején, Haynald Lajos számára is megnyiltak a száműzetés kapui, a király megjutalmazá a hazafiui hűséget és kalocsai érsekké nevezte ki.

A közönséges lelket a magas polcz rendesen megkábitja, felfuvalkodottá teszi, a mint azt napjainkban gyakran volt alkalmunk tapasztalni; de Haynald Lajos nem közönséges lélek és azért minél magasabbra emelkedik, annál fényesebben ragyognak erkölcsi nemes tulajdonai. Csakhamar bekövetkezett az idő, midőn a katolikus egyházfőknek választani kellett a meggyőződés és vak engedelmesség közt; a pápa csalatkozhatlansága hitelvvé vala kimondandó; az egész művelt világ figyelme a magyar püspökökre volt függesztve, mert ennek magatartásától volt leginkább föltételezve a hatás, melyet az egyházi zsinaton az ellenzék ki fog fejthetni; és tudva van, hogy a magyar püspökök — az egy székes-fejérvári püspök kivételével — mind valamennyien az ellenzék soraiban küzdöttek a pápa csalatkozhatlansága ellen, de igen kevés ember előtt van tudva, hogy mennyi érdeme vane lélekemelő küzdelemben Haynald Lajos érseknek; őt nem lehetett megtántorítani hibornoki csábitgatásokkal, és mert ő nem tántorodott meg, mások sem tértek le az igazság utjáról.

És a milyen mint hazafi és pap, olyan ő mint ember is, elméje ragyog a tudomány és szellemtől, de szive túragyogja azokat, és egész életén a nemes erkölcs meleg sugarai ömlenek szét; a milyen buzgó pásztora saját híveinek, olyan türelmes és emberszerető; olvasónőim emlékeznek talán egy bizonyos egyházfejedelemre, a ki maga járt közbe egy pesti katolikus apánál, hogy ne ollenezze leánya szerelmét egy protestans ifjival, és talán nem csalódom, ha azt hiszem, hogy ez a egyházfejedelem — nem a székes-fejérvári püspök volt. De talán semmi sem tünteti föl annyira e férfi szivbeli nemes-ségét, mint jótékony-sága, mert hiszen a pénz e kor jelszava, és Haynald Lajos bőkezűsége példabeszédessé vált a hazában, bátran Magyarország Peabody Györgyének nevezhetni őt, annyira kifogyhatlan a jótékony-ságban; a hol csak áldozni kell, mindenütt vele találkoznak és alig érkezett meg Rómából, első dolga volt: tíz ezer forintot adakozni egy hazai fűvészkert javára.

Sok ilyen férfit az emberiségnek és nem lesznek testvérgyilkos háboruk a népek közt.

Ablak alatt.

Kopácsy Dezsőtől.

Nyisd föl violás ablakod,
Hadd szálljon be hozzád lelkem,
S virágillatba öltözve,
Hadd csókoljon, hadd öleljen
Elzárt fényes mennyországom!
Egyetlen egy boldogságom!

Sejted-e, hogy miért nézem
Oly hosszan, mélyen alakod,
Mint nézi a napraforgó
Az őt vonzó fényes napot?
S miért vagyok kísértő árnyad,
Bár merre visz angyal szárnyad?

Sejted-e, hogy kedves lényed
Mindenhová akként várom,
Mint tűzimádó a napot
A derengő láthatáron?
S ha jössz, remeg szívem, lelkem —
Titkos erő ráz meg engem.

Oh, sejted-e, hogy szeretlek?
Hogy érted égek, lángolok,
Hogy egy perc sincs életemben,
A melyben rád nem gondolok?
Képed altat, képed ébreszt —
Oh, tudod-e, sejted-e ezt?

Sejted-e, hogy tündér-arczod,
— A szép föld e legszebb arcza —
Szívem, elmém egymás ellen
Fölgyújtotta örök harcra?
S büvös varázslatu szemed,
Már is legyőzte eszemet?

Sejted-e, hogy az a jóság
A mely nemes szíved lakja,
Kétséggel küzdő lelkemnek
Reménylombhozó galambja?
S hogy e lomb minden levele
Gyógy-balzsammal vagyon tele?

Oh, tudod-e, sejted-e azt,
Aranysugár, liliomszál!
Hogy ragyogó szellemeddel
Lelkem a csillagokig száll?
S itt, magas szellemházadban,
Rajtad még több kellem s báj van.

Oh, sejted-e? — de mit kérdelek,
Mikor te semmit sem sejtessz,
Sőt hideg gunyosolyóddal
Annyiszor kétségbe ejtesz...
Gunyod megölhet engemet,
De nem forró szerelmemet.

Egy lap az uralkodók életéből.

Beszély.

Lovass Nep. Jánostól.

(Folytatás.)

— Nincs szeretet a földön! — mond a csár egy hosszú
sohaj után — a férjnek nejtől, az atyának fiától kell félnie! S
miért ezen természet elleni harc? — — a hatalomért, a mi
boldoggá senkit sem tesz! Ezt akarjátok kezemből kicsi-
karni, — megálljatok! — — — nem adom!

Pahlen lépett a szobába s állami ügyekről kezdett be-
szélni. A csár megragadván Pahlen karjait, merően szemébe
nézett, s szólt:

— 1762-ben, Péter meggyilkoltatásakor sz. Pétervároton
volt-e ön, gróf.

— Igen, — felelt Pahlen rendületlen nyugalommal.

— S milyen része volt az akkori eseményekben! — foly-
tatá a csár, miközben szemei kímélve vizsgálták Pahlen ar-
czának minden izmát.

— Mint lovastiszt ezredem sorai között álltam s így szem-
lélője voltam az akkori eseményeknek, de semmi tevőleges
részt nem vettem bennök.

Tudja-e, Pahlen, hogy az akkori eseményeket most is-
mételni akarják?

— Igen, sőt részese is vagyok az összeesküvésnek —, fe-
lelt Pahlen siri nyugalommal, — hogy felséged drága életét
megmenthessem.

Pál hosszan, kímélve nézett Pahlen grófra; de ennek
arczán egy izom nem mozdult; sima, hideg és csiszolt volt az,
mint a síremlék márvány lapja, melyre még nem irták fel,
hogy kinek sirját jelölendi.

Soká nézett még Pál a grófra, gyanuval telten, hidegen,
vértfagyalalólag, azután szólt:

— Mikor akarják tervöket végrehajtani?

— Még ennyire nem mentek, előbb a katonaság közül
akarnak néhány ezredet megnyerni.

— Szóljon, Pahlen, mit tegyek?

— Néhány elfogatási parancsot írjon felséged.

— Kiket illessen ez?

— Nem akartam felséged atyai — — —

— Elég! elég — Pahlen. — Tehát Sándor? — — a ki-
szemelt, a trónra nevelt fiu! — Jól van, jól van? én vagyok
még a csár! Hát a czárnő? — kérdé tovább a csár.

— Felsőgedre nézve jobb, ha Kalamaganbában lesz.

— Hát Konstantin és Miklós?

— Szeretik bátyjokat.

— Jobban mint atyjokat, ugy-e?

Milyen gyarló az ember! Mint a lehelet, mely a legtiszt-
tább tükröt elhomályosítja, olyan a szenvedély, mely megva-
kítja az embert s a gondolkodást teljes irányából eltereli. Mig
Pahlen Sándorra nem célzott, addig a csár bizalmatlan volt
Pahlen iránt, de a fia iránti ellenszenv megvakította, gondola-
tát a helyes irányból elterelte. Most már nemesak magában,
hanem Pahlenben is bizott.

— Hát a többiek?

— A többire nézve adjon nekem felséged teljhatalmat,
reggelre sokan lesznek utba Sziberia felé.

— Mi van ma?

— Márczius 23-ika.

— Ma éjjel fogassa el Sándort, Pahlen, a czárnőt, Kon-
stantint és Miklóst.

Leült; hirtelen megírta az elfogatási parancsokat s Pah-
lennek átadta. Azután még egy általános elfogatási parancsot
irt, az összeesküvés összes tagjaira vonatkozót, kiknek elfoga-
tásával Pahlen megbizatik.

— Melyik ezred képezi most a palota őrséget? — kérdé
a csár Pahlent.

— A Semenefszki ezred.

— Hiszen ez Sándor kedvencz ezrede! Váltassa fel rög-
tön más ezreddel.

— Felsőges uram, ez hiba lenne. Az összeesküvők meg-

éreznek a vést, aztán nagyon sok madár kirepülne a kalitból, Sándort legjobb lesz a palotából kicsalni s kívül fogatni el. Reggelig senki sem tudja meg az eseményt s így a többi is szépen kézre keríthetjük, de ha lármát ütünk, szétfutnak.

— De hogyan megy ki Sándor? házi fogságát még nem törte fel, most oly engedelmesnek látszik!

— Szerelmi tárgya most is a vár egyik szobáskájának foglya, haza bocsátom anyjához a leányt s Sándornak megsugom, hogy a Semenefszi ezred tisztjei élnézendik, ha éjszaka a főherceg kioson. Ki fog menni a főherceg, felséges uram, mert tudom, mily mélyen szereti kedvesét. A névaparti esemény után sokszor könyezte előttem Matinkájának sorsát.

— Matinkának hívják? — kérde a czár s elmerengett. — Ma éjjel tehát Sándort kívül, a czárnőt, Konstantint és Miklóst a palotában, a többi összeesküdteket pedig lakásukon a legnagyobb csendben fogassa el! Reggelig senkinek a történetéről nem szabad tudomással birnia!

Pahlen elment, a czár magára maradt.

Végig simította kezével arcát s szólt:

— Tehát Matinkának hívják! A kevés és régen-régen elmúlt boldog órákra emlékeztet engem e név!

Egy régi történet.

Eszébe jutott Gatsina nyári kastélya, hová őt anyja, Katalin száműzte. A kert közelében volt a katonai parancsnok kertje, ebben egy rózsalugas, mely egy szép lánykát iparkodott elföldni illatos szirmu virágaival, s fényes zöld leveleivel.

Most újra érezte mindazon izgalmat, melyet a fiatal sziv első szerelmének fakadásakor oly fájó boldogan érez.

Arca most is átszellemült, mint akkor, midőn a lányka előtt szerelmének végtelenségét kitérte.

A mogorra arcz fölvidult, a harag redői elsimultak a szerelem boldogító érzetének emlékéttől.

Látta ismét lelkében a leányt, ki előtt egykor el feledte, hogy nős, hogy főherceg, trónörökös, hogy fejére korona varakozik, ő csak Matinkájának szép kék szeméit látta, melyekből, mint mennynek ablakaiból, sugárzott ki a határtalan boldogság derüje.

Érezte újra kedvesének lágy ölelését; ajkai remegtek az oly régen nélkülözött szeretet csókjának sóvárgásától.

Elvonultak szeméi előtt a régen történt események.

Látta kedvese atyjának temetését, látta a zokogó leányt apja koporsója után ingadozó léptekkel menni.

Eszében vannak most is azon eskü szavai, melyet akkor tett, magában, senkitől, csak istentől hallva, midőn őt sirni látta, hogy e leányt megvigasztalja, boldoggá teszi.

Mintha látná most is azon kis házat, ott a csendes tó partján, hová kedvesét atyja halála után vitte lakni.

Karcsú, magas, fehér sudarú nyírfák terjeszték susogó lombjaikat a kis hajlék fölé, mintha el akarták volna takarni a boldogság fészkét az irigy emberek szeméi elől, kik csak akkor elégültek, ha mások üdvét dülhatják fel.

Látta a széles tavat erdőborította széleivel, látta sima tükrét s lerajzolódva benne a kékszinü eget szelid lassan vonuló báránnyfelhőivel, a nyugvó napot fényes küllőivel s aranszinü ragyogó felhőkeretével.

Hallotta a kis házból kijövő hangokat.

A boldog anya altató dalt énekelt kis leányának, mit a bölcső rengése sajátyszerű dőbörgő, mély hangjával kísért.

Most is emlékezett még ama boldogságra, melyet csak a szeretet adhat, mely leolvastá szivéről ama jég-kérget, mely kis gyermeksege óta kezdette szivét körülvenni s fagyott mindig vastagabbra, mint kemény télben a folyam jégpánczélja.

Belépett a kis házba. Kedvese az öröm kiáltásával fogadva borult a boldog ember keblére. Azután oda szaladt a kis bölcsőhöz, mutatta az apának kis leányát, ki piczi kezeivel repkedett feléje.

Matinkának hitták mind a kettőt! Az anyát s leányát.

Most a czár arca megváltozott, a fájdalom és düh tükröződött azokon.

Jól emlékezett, hogy egyszer ily boldog este után sietve kellett Sz.-Pétervárra utaznia, hová anyja, Katalin czárnó parancsa szólította.

Ott újabb megaláztatások vártak reá.

Midőn visszautazott Gatsinába, boldogságának tanyáját földulva, kedvesét, s gyermekét Sziberiába hurczolva találta.

Midőn trónra lépett, tudakozódott utánuk, addig nem tehetette. Elvesztek Sziberia jégmezein!

Azután nem szerette őt többé senki! Neje, kit anyja parancsára vett el, nem birt azon magasztos tulajdonokkal, melyek a hideg férfi szivét fölmelegítették volna. Családi élete kevés oly napokat számlált, melyeket a szeretet derüje, mint a napfény a pázsitot, tett volna tündöklővé. Egyformák voltak azok: hidegek, örömtelenek.

Fiában Sándorban nem fiát, hanem azon gyermeket látta, ki koronájától vala őt megfosztandó, anyjának Katalinak akarata következtében.

Meglátva s megszeretve Matinkát, a rideg sziv fölmelegült, de a boldogságnak e verőfényes napjai csak rövid ideig tartottak.

A rideg szivnek azután állandó lakója lett az emberiség iránti gyűlölet.

Mint uralkodó gyűlölte alattvalóit s azok viszonzták az érzelmet. Alattvalói rettegtek tőle, ő szintén félt azoktól. Ilyen élete volt Pálnak az uralkodónak.

Ha néha szive valamely hölgy — mint például Lapuschin asszony — közelében sebesebben dobogott is, nem sokáig tartott az, megállt mint elromlott óra. Csak az érzéki ember élt már, a szerelemre, magasztos érzelmekre fogékony ember meghalt — Matinka elpusztult tóparti lakának küszöbén.

Sándor főherceg.

Pahlen gróf szobájába érve, rögtön hívatta a börtönparancsnokot. Ezután Sándor főherceg lakosztálya felé indult.

Sándor mély gondolatokba volt merülve. Ő czárnak volt neveltetve Katalin által s most házi fogságban volt. Tenni akart s tétlenségére volt kárhoztatva, uralkodni ohajtott volna s az államügyeket csak úgy ismerte, ha azokból valamit Pahlen titokban sugott meg neki.

Orosz volt ő, Oroszországot nagygyá, hatalmassá akarta tenni minden áron, alattvalók könnye, elgázolt nemzetek vére által is, de nagygyá, hatalmassá, Európában elsővé akarva tenni, s most félnie kellett, hogy az anyyi vér s kegyetlenség által meghódított s elnyomott nemzetekből alkotott nagy birodalom, atyja rossz politikája miatt föloszlani készül.

Neje, a különben szelid s szeretetre méltó hölgy, ki ugyan szívét sohasem tudta betölteni, de kit azért tisztelt és szánt s kit atyja oly kiméletlenül világosított fel férje szeretetlenségéről, most is gyöngéledett. Azon éj óta hervadt, mint a virág, melynek életgyökerét valami féreg rágja.

Szive tele volt szerelemmel Matinka iránt, kit mióta tőle elszakítottak, nem látott s csak azt tudta felőle, hogy él, elzárva, mélyen, a börtön fenekén.

Ha Matinkára gondolt Sándor, akkor szívében a szerelem és gyűlölet lángjai egyszerre lobogtak fel.

Szerette Mattinkát s gyűlölte atyját.

Ilyen kedély-állapotban volt, midőn Pahlen hozzá belépett.

— Nos Pahlen, mi rossz hírt hoz? — szólt Sándor, — Látom arczáról, hogy a dolog, mit velem közölni akar, nem kellemes.

— Bizonyára nem, fenséges uram.
(Vége köv.)

Sz. István napján.

Gr. Károlyi István ő nmltgnak

Vahot Gyulától.

Égy üdvözölve fölviradt korány,
Magyar hazánk nagy ünnepe!
Jöttödre földobog a honfi-szív,
Magasztos érzettel teli;
Zeng a zsoltosma ezrek ajakán,
Az ég felé száll hő ima,
Szent áhitat emelte lágyan azt
Hatalmas röptű szárnyira.

Mig nyugaton a harcok vésze dúl
S harmat helyett vér párolog,
S a szörnyű órák tépő kinja közt
Csak a gyász fátyola lobog:
Honunk fölött sugárzó nap dereng,
Borítalan tekintve szét,
S a béke-angyal, üdvvel biztatón,
Áldásra nyitja föl kezét.

Oh, nagy király! a te szent jobbod az,
Mely véd ma is a vész között,
Mint véde annyi századon, midőn
Hajónk szirtekbe ütközött. . .
Légy áldva szent jobb, forrón áldva légy,
Mely annyi áldást osztá ránk,
S mely támaszunk és gyámolunk vala,
Ha küzdelmünkben lankadánk.

Légy áldva szent jobb, s légy en áldva, ki
Vezérjelül téged követ,
S nevének a jótettek tág terén
Emel dicső emlékkövet.
A jótett egy-egy illatos virág,
Nem éri szirmait a dér, —
Gyökeret a szív közepén ereszt,
Mig bimbaja a mennybe ér . . .

Ah! üdvözöllek felviradt korány,
Magyar hazánk nagy ünnepe!
Jöttödre földobog, dagad szívem,
Magasztos érzettel tele;
Zeng a zsoltosma ajkamon s repül
Az ég felé hő ima, —
Szent áhitat emelte lágyan azt
Magasba törő szárnyira. . .

„Izlandi levelek.“

Zch. H. után.

Gozsdu Elektől.

(Folytatás.)

XVIII.

— Remélem, — szólt Saár asszonyság Fridolinéhez, — hogy tréfálsz készülődéseiddel az utazásra?

— Nem, nagybátyám azt akarja, hogy haza utazzam — felelt Fridoline.

— A mi a bácsikát illeti, majd meg fogom őt nyugtatni. Nagyon el fogsz busítani, ha elutazol. Azt kell hinnem, hogy tréfáim sértettek meg. Ha előbb tudom azt, a mit most tudok bizonyára nem mentem volna oly messzire.

— És mit tudsz?

— Tegnap beszéltem a tanácsosnéval egész bizalmasan.

— Talán nem mond róla semmi rosszat?

— Bizonyára nem. De én azt képzelem, hogy Hohenheim szeret téged. Mert azt hittem, hogy az illem: érzelem, s hogy a nagy figyelem szenvedélynek nyoma. De a dolog másként áll. Hohenheim nem szeret téged.

— Annál jobb. Azt mondad, a mit már régen tudtam. Azon férfiak, kik mindent szeretnek, nem szeretnek semmit. . . .

— Nem kedvesem, Hohenheimnál nem áll ez igazság. Ő már választott s választottjához hű.

— Igazán?

— Azt mondják, gyönyörű nő, szőke, égszin szemekkel.

— Ugy? mindegy!

— Mindegy neked? — monda Saár asszony mosolyogva, mialatt Fridoline elé lépett s kezét bizalmasan helyezé Fridoline vállára.

— Természetes. Talán más feleletet vártál? — viszonzá Fridoline s félénken süté le szeméit.

— Igazán kíváncsi vagyok, valjon hogy néz ki szőke fürtű Magdolnája. Maradj itt, már csak azért is, hogy Hohenheim izlését megismerjed.

— Valóban nem volna érdemes. Mindenesetre elutazom, miattam akár tiz szőkét is imádkhat. Szerencsét kívánok neki!

— Arczod kedvesem nem néz úgy ki, mint a hogy a szerencsekívánásoknál szokott. Ah! mily ránczok szemöldeid között! Komolyan mondom, mindegy neked?

Fridoline hallgatott és igyekezett szabadulni, Saárné asszonyság ölelésétől.

— Haragszol rám? — kérdé Saárné asszonyság.

— Nem! hogy haragudhatnám reád?

— Nézz reám, nézz szemeimbe!

Fridoline fölveté tekintetét, könyvek homályosíták el szeméit. Kibontakozott. Hangosan kezdé zokogni — és tova szaladt, hogy szobájába zárkozzék.

Midőn odaért, elővevé a hervadt rózsza maradványait, a melyeket mint szentséget ékszerládácskájában zárt el. Szélylyeltépte e halvány leveleket s az ablakon dobá ki a szelők játékának.

XIX.

Lajos vasárnap elkísérte nővérét a templomba. Ritkán, de soha ájtatos érzések nélkül nem ment a templomba s külö-

nösen akkor, ha szive el volt fogulva. Az ünnepélyes homály, a magas oszlopok s boltívek alatt templomi énekek megható melódiái, a melyek a Mindenhatóhoz szállottak fel, a gyermekkori álmok, a melyeket az orgona méltóságos hangjai idéztek vissza, oly jótékonyan hatottak kedélyére. S ő soha sem hagyá a templomot el a nélkül, hogy szive meg ne vigasztalódott volna s az egész természet más színben égett előtte.

Az ének alatt egy váratlan esemény vonta magára figyelmét. A templom másik oldalán a khórus egy ablakában több jól öltözött hölgy között megjelent egy nő, a ki nek arcát feketé fátýol borítá. Csak véletlenül vette észre ez alakot.

De midőn az ismeretlen föllebenté fátýlát, azt hitte, hogy ájultan kell összerogynia. Egy halvány arcot látott, aranyfürtökkel szegélyezve. A távolság miatt nem vehette ki a finom, nemes vonásokat, de az alak és termet Ottíliaé volt.

Sokáig bámult reá: „Ő az!” szolt bensejében egy hang s önkénytelenül elborzadt. „Ő az!”

Nyugtalansága nőttön nőtt s különösen midőn észre véve, hogy az ismeretlen is gyakran tekint feléje, s midőn az szomszédnőjével beszél, az is feléje fordítja fejét.

— Ismered e nőt oda át? — kérdé Teréztől.

— Kit? — kérdé a tanácsosné.

— Ott az ablaknál, az utósó oszlop mellett, fekete fátýollal.

Teréz mosolygott.

— Nem ismerem . . .

Ezen különösen ejtett két szó: „Nem ismerem!” csak erősíté Lajos gyanuját. Végre meggyőződéssé vált a gyanu. Egy pillanatig sem nézett máshová, mint az aranyfürtű hölgyre. Olyasmit érzett, a mit kifejezni nem lehet, vegyülékét a szerelemnek, hódolatnak, élvezetnek és csüggedtségnek.

Csak egy körülményben nem felelt meg Ottília-róli fogalmainak. Igen nagyon élénk volt. Majd felkelt s az oszlophoz támaszkodva vizsgálta a templomot, majd barátnőjével cseveggett, majd egy ifju urra nézett, és mosolygott, ki háta megett állott s kinek mindig volt valami mondani valója, majd az énekeskönyvbe nézett, majd fátýolát igazítá, majd ismét a fiatal emberrel volt dolga s ez így ment folytonosan.

Lajos nem így képzelé Ottiliát. Ő előtte madonnai bájjal lebegett, a szenvedés kinyomatával. Ezen, mintegy a hely szentségét sértő, élénk, mosolygó lény nem volt öszhangzatban elegiai leveleivel.

— Így kellett csalódnom? Ez tehát az égiesen ábrándozó angyal? — szolt Lajos magához. — Úgy gondol, a mint érez, s így kellett csalódnom!

E magán-beszéd alatt szemei önkénytelenül azon helyhez fordultak, a hol Fridoline és Saárné asszony néma áhitattal imádkozott. Zárdai szigorral függöttek Fridoline szemei az imakönyvön. Fridoline néhányszor emelé zsebkendőjét szemeihez, mintha sirt volna. Lajos vére sebesebben kezdett pezsegni. „Ő szenved, ő nem boldog, ah! de hát én boldog vagyok-e? ő más szeret, szerelme bóldogtalan, és én. Mily világ ez, hol két rokon-lélek hiába ohajtja egymást, hol a sors érzéketlenül ragad tova, s mi elválasztva enyészünk el a hullámokban, alig intvén egymásnak: „szeretlek.”

Keveset hallott a beszédből. Ottília és Fridoline foglalkoztaták lelkét. Összehasonlítá őket, mindketten majdnem egyforma távolságban voltak tőle, de egyik sem gyanítá, mily erős hatást gyakoroltak a férju szívére. Ottília gyakran, s úgy látszott, mindig reá nézett, Fridoline egy tekintetét sem emelé föl.

Ezen háborítlan áhitat majdnem nagyobb fájdalmat szerzett neki, mint a mily örömet Ottília figyelme. „Egy tekintet sem vet reám, s tudja, hogy itt vagyok; ez kevesebb barátságnál.”

Iparkodott magát meggyőzni arról, miszerint nem érdeklődik Fridoline iránt, sőt gyűlöli különös magaviseletéért.

Készteté magát, hogy csak a szöke Ottiliát lássa; ki menteni igyekezett ennek élénkségét; szeretetteljesebbnek találta, mint Fridolinét, s akkor ismét Fridolinéra nézett és mily nagyon fájt szívének, hogy nem tekintett reá! —

Midőn az isteni tiszteletnek vége volt, Teréz mosolyogva szolt:

— Ugy-e hevesebben dobog szive? Ottília a templomban van.!

XX.

Még csak ez hiányzott: „Tehát ő az!” szolt Lajos és ugyanazon időben vevé észre, hogy a szöke hölgy fölemelkedett a társasággal, hogy a templomot elhagyja. Kíváncsiság, remény, s talán egy kis boszu Fridoline ellen birta őt arra, hogy a templomajtájában megvárja az idegent.

Oda repült. A tömeg az ajtónál tolakodott. Türelmetlenül vegyült a nép közé. Egy nő fekete fátýollal közel volt hozzá, a homály miatt, a mely az oszlopok és boltívek alatt volt, nem vehette ki az idegen vonásait. De arcát felé fordítá. Érzé, hogy kezét egy gyöngéd kéz szoritá meg. Ezt viszonzá, követte, s alig tudá, hogy él . . . .

Lehetséges-e? gondolá: — Ő ez! — már a templomban megismert, innen van öröme, nyugtalansága, élénksége. De honnan ismerhetett meg? Senki sem ismer engem itt. Nevem el van cserélve. Talán Teréz . . . . ?

Ily nemü gondolatok között ért ki a templomból.

Még mindig kezében tartá a puha kis kezét. Egy fogat várt reájuk. Oh ég, mily csalódás! a szerencsétlen fátýol elrablá boldogságát. Nem volt a szöke, hanem Saárné asszonyosság volt az! A kocsihoz vezeté. Pirulva, s álmélkodva látta Fridolinét beszállni, szívesen vagy nem, de ő is beszáll, mert hosszas meggondolásra rövid volt az idő.

Senki sem örült jobban a véletlennek, mint Saárné asszonyosság. Fridoline komolyan ült ellenével szemben, s ez, hogy zavarát elrejtse, tiz kis kérdést intézett hozzá, s tiz még kisebb feleletet kapott vissza.

— Gyermek! — szolt Saárné asszony mosolyogva én egy kissé távozandó vagyok. Tudom, hogy ellenségek vagytok, istenem, mily szörnyü pillantásokat vetnek egymásra! — Majdnem félni kezdek tőletek e kis kocsiiban! Gazdálkodjatok haragtokkal legalább addig, mig a szabadba érünk. —

— De nagysám — rebegé Lajos — hogy tételezheti föl . . . . . hogy én . . . . . talán Fridoline kisasszony . . . . . én igen ártatlan vagyok . . . . . !

— Ah, mily ártatlanság! Hát nem lett-e egészen veres a méregtől, midőn Fridolinét? meglátta Mozdulataiból a templom előtt nem következtethettem-e, hogy az egész község előtt czivódni fog Fridolinével? Nem volt-e arra szükség, hogy jól megfogjam?

— Hiheti-e ezt rólam? — kérdé Lajos Fridolinétől.

(Vége küv.)

Gyógyi fürdő, augusztus 1-sején, 1870.

Tisztelt barátnóm!

Kedves kötelességet teljesítek, midőn utolsó levelére válaszolván, az önnel megkezdett eszmecserét folytatom. Ez évben is családostul a gyógyi fürdőre felköltöztünk, ama rideg magányba, hol csak a természet-kezdő s életunt ember, de más senki e világon jól nem találhatja magát. A fürdőszobákat ismeri ön, azok bővebb leírására tehát nincs szükség. Ronda külsejű, fedél nélküli házak, silány vendéglő, egy rakás innen-amonnan ide szállongott különböző nemzetű, — rangu és elvű vendég, piszkos helyiség, előzékeny hasznabérő, sok panasz, hideg esős idők, éretlen gyümölcs, unalmas ásitozások azon jelenségek, valamint kiegészítő részeivel a különben is igen sok hiánnyal bő mértékben el van látva kis vadonnak.

Zene nincs, csak egy messze tájról idetévedett életunt rigó hallatja panasz dalait, a fürj unalmában pitypatyol, a varju fenn a felhők között vést hirdetőleg károg, a szellő csak meghalni jár ide, a szomszéd faluk harangjai itt végzik utolsó trillájukat, nincs itt öröm, nincs szomorúság, valami morványra emlékeztető hidegség terül itt el mélabus s kedélyt rázkodtató merevséggel; látogatók ritkán vannak, s ha jönnek is olykor olyanok, kik változatosságból velünk együtt unalmaskodni akarnak, csak iziben végzik fürdésüket s sietnek el, mintha félnének sokáig itt mulatni, hol a fagyos kedély mint ragadály hat a melegebb érzelmekre s but áraszt el maga körül s sötétséget, ellentétben a párisi légszesz világitással, mely az éjt is nappallá változtatja.

Egyedüli mulatság a tekejáték, a pálya s a golyók rozszasága miatt azt is ritkán veszik igénybe társaságok, hanem valamely magánzó naphosszat taszigálja azokat a ferdén esztergyalyozott golyókat, hogy valamely melegséget adjon a testnek, melyben az anyag a sok félmeleg vízben való fürdés, a szellem pedig fennemlített hatások által jéggé fagylyatott.

Mig otthon a naponta nyíló gyönyörű virágok szinpom-pájában s illatvegyületében gyönyörködhetnénk s figyelemmel kísérhetnők kelet legnemesebb dinnyéinek fejlődését, azalatt itt e sovány bérez völgyében csalán- s muszkatövis tenyészeten botránkozik az aesthetikus szem, s a gyümölcsök legfanyarabbját: a vaczkort is drága pénzen alig kaphatjuk.

A fürdőhelytől folyón át vendéglőhöz vezető palló mint száz esatát vivott rokkant vitéz áll ősidők óta, mindig pássziv állásban, igazittatlanul, a fürdővendégek csak ovatosn lépdegélnek korhadt gerendáin s mindez ovatosság daczára a napokban egy tekintélyes ügyvédünk alatt a gerenda összetörvén, lábai igen nagy veszélyben forogtak. Karfái rohadt fűzfá-ágokból vannak rozsdás szegek segítségével oldalaihoz alkalmazva, mintegy kijelölvén azon helyet, hová egy czélszerű támasz igen kívánatos volna.

A vendégházak és tánczterem közt elterülő kis helyiség nem a művészet, hanem a vendégek szabályszerű lépdegeléseit által nemét a táblázatoknak ölté magára, melynek egy része háromszeg, más része pedig hosszú vékony alakokban vonul végig a kis téren. — Ezeknek közepében áll egy kerek alak, egy a múlt évben ültetett, fél láb magas diófácskával, melyet négy száraz, két láb magas fűzfa-karó óalmaz a külső hatások ellen s mely a jövő századnak hús árnyat s gyümölcsöt is ígér. A liezüm, mely más helyeken eleven kerítésnek használtatik, itt mint disznóvényszerepel, hosszú, vékony kar-

jaival belé kupaszkodik egy-egy rozszant épület oldalába, mint ha feldőléstől akarná azt védeni, nem gondolva meg, mint sok ember, mily gyenge ereje a kezdett munkához.

Roppant közömbösségre van itt szükség, hogy az alakító ész kontársága a járó-keelő előtt feltűnő ne legyen. Az ösvényeken toll, szalma, üveg és korhadt deszkadarabok diszlenek, egy-egy magasra törő vad mályvakóró szomszédságában; a tánczterem, mely a fürdőhely fénykorában vig mulatságok színhelye volt, összetört ablakaival s kriptai elhagyatottságával inkább a mulandóságra, mint öröme, vigságra emlékeztet.

Egy kopár oldalon fenn van az Isten háza — pap és kántor hiányzanak; a szentek is elunják magukat társaság hiányában, s ha vallásos buzgalom áhitatra ösztönzi az itt mindent nélkülöző vendéget, hogy Istenhez szabadulásért fohászkodjék, azt csak künn teheti a természet kebelén, valamely ős cserfa árnyékában.

Az egyház háta mögött egy régen elhagyott vendégház unalmaskodik, ki- s bedől falaival; fedelének komor belsejében valamely idetévedt bagoly sohajtozik a múlt idők boldogsága fölött s siratja a jelent, bágyadt huhogásával. A naptól elsütött kopár gyeptáblázatokon szanaszét ingek, lepedők hevernek kiterítve, körülvéve kisépért szemét-chaostól. Szegény falusi gyermekek hasmánt fekvé, sorban árulják naphosszat a száját timsó módra összehuzó savanyu gyümölcsöt.

A nap elérte a tetőpontot, a napóra delet mutat, nagy hőség van, mint Egyiptom sivatagjain, visszavonul minden ember, hogy elköltse sovány, de drága ebédjét; ebéd után magam is visszavonulok s ágyamban heverészve gondolkodom a múlt időkről.

Komor idő támad, sötét felhők tornyosulnak az ég boltján, melyek sűrű cseppekben hullanak alá, sürgést-forgást veszünk észre a kis koloniában, a eselédtség behordja a kiterített lepedőket, az urak visszavonulnak szobáikba, hogy holmijukat védjék a betoluló cseppek ellen, — fazekat, csészét, tányért helyeznek azok alá, de vége a tréfának, a cseppek egyszerre több helyen tolakodnak be, s benn a víz összefolyván, a szoba közepén kis kigyózó patakot képez, lassan folydogálót. Pendeles gyermekek tapicskálnak benne, mig valamely egérlyukban eltűnik.

Egyszerre kiderül az idő s oly szépen süt a nap, mintha semmi sem történt volna; a kedélyek lecsillapulnak, távolról zenehangot hallunk, valami tót orgonafélét hozott magával egy fürdővendég, mely a tornácban szabad szemlére levén kitéve, minden zeneértő megbirkozik vele, kiméletlenül illetvén billentyűjét, mire aztán a hangszer belsejében siró hangok támadnak, zenét képezvén, olyant, milyent a magyar csak gyászravatalon szeret hallani.

A mi a fürdő gyógyhatását illeti, meggyőződése az, hogy igen jó, de arra, hogy valamely fürdővendéget gyógyítson, — főkellék a comfort, tisztaság, jó rend, és ezeket itt föltalálni nem lehetvén, a beteg emberek még betegekben hagyják oda a fürdőt. Pár nap múlva mi is távozunk, azon reményben, hogy ezen hely vadregényességét s kitűnő gyógyforrásait tekintve, áldozatot fognak hozni érte, melyek aztán más külsőt kölesönözvén s nagyobb kényelmet is ígervén, több látogatóra és vig mulatságra számíthatunk.

B. J.

Egy hét története.

Augusztus 24-kén.

Leleplezések. — Két talány. — A francia vereségek szülőkai. — Moltke fogása. — III. Napoleonnak egy nagy büne. — A jövő teendői. — Dalárdai szempontok. — Szent-István napja. — Kémszemléstet. — Rendőrségi bajok. — A 23 bajvivó. — Nyolczvan darab Salgó-Tarján. — A tüzoltók. — A zászlóanya. — A nagy népünnep. — A hangverseny. — Dalárdai apróságok. — Színházi botrány.

Miután különben is a „leleplezések“ és meglepetések idejét éljük, legyen szabad reménylenem, hogy kedves olvasónőim nem fognak irigységgel vádolni, ha én is a nagy diplomata példáját követve, szívem egyik selyemfüggönyét föllebentem egy kevéssé, azon édes reménnyel kecsegtetvén magamat, miszerint az én leleplezéseimnek is lesz talán annyi befolyása az európai ügyek folyamatára, mint Türr István, jeles diplomata tábornokunk közleményeinek, a bécsi lapokban.

Tehát őszintén megvallva, én az utósó idők két dologra nézve nem birtam magamnak határozott feleletet adni; arra nézve tudniillik, hogy mi okozza tulajdonképen a francia fegyverek szerencsétlenségét, és továbbá arra nézve, hogy mi haszna van egy nemzetnek a dalárdákból?

Igaz, hogy a poroszok négy annyian vannak, mint a francziák, de hát miért nincsen megfordítva az arány? Olyan galant nemzet, mint a francia, bizony nem ijed meg egy kis tüztől és a hazaszeretben sem kell neki a zündnádlitól leczkét vennie.

A mi pedig a dalárdákat illeti, az még nagyobb talány volt előttem. Hát olyan nagy mesterség az: énekelni? Hiszen ez a tudomány velünk születik! Avagy a sirás és nevetés mi más, mint az ének két főneme, melyből időjárással a szomorú és vig operák nőttek ki magukat? és ennél fogva abban sem lehetett valami nagy érdemet helyezni, hogy a dalárdák legnagyobb része — nem nálunk, oh nem, hanem másutt — nem is ismeri a kottát és mégis énekel!

Hanem ezek a talányok csak e hétig tépték agyamat hamleti karmokkal; e héten, a mint az országos dalárünnepély nagyszerű megnyitó beszédjének világölelő szelleme ragyogott fel a főváros egén, egyszeriben szétfoszlott elmémben mind a két talány chlumi ködpárázata, és meg lön fejtve előttem a francia fegyverek roppant szerencsétlenségének szülőkai, épugy, mint a dalárdák világra szóló jelentősége, és mivel tudtommal eddig még egyetlen harcztéri tudósítónk sem jött reá e nagy dologra, nekem kell e leleplezéssel a nagy világ színe elé lépni.

Tehát a francia fegyverek szerencsétlenségének szülőkai nem más, mint az a körülmény, hogy a francia nemzetnek nincsenek dalárdái, a német nemzetnek pedig nagyon is vannak, és azért bárki mit mondjon is Bismarkról, azon egyet kivéve, hogy tiszta ember, mindennek engedem őt nevezni, a mostani porosz győzelmekben azonban neki épen séggel semmi része nincsen, mert ez tisztán és határozottan a dalárdák érdeme, és Moltkenak is csak annyiban van némi kis része benne, hogy az első csatákban tudvalevőleg különös előszeretettel mindig a bajorokat küldte; nem azért, mintha a

poroszokat kimélni akarta volna, oh nem; hanem azért, mert a bajorországi különös jósaú serek (nem sereg) folytán Bajorországnak különösen sok dalárdái vannak és annál fogva a bajor katonáknak legjobban kell tudni zündnadrizni a szegény francziákat, és III. Napoleonnak átokterhes uralmát semmi sem tünteti ugy fel egész undok élhetetlenségében — ezek mind multheti vezérczikkekből átvett műkifejezések, — mint az a körülmény, hogy egész husz évi uralkodási ideje alatt egyetlen egy dalárda sem alakult Franciaországban!

A boldog semlegességi állapot, melynek üvegtelen ablakán át mi most a világesemények boszorkánytánczát szemléljük, nem engedi magasabbra lebbenteni föl e jelenség saisleplét; egy későbbi korszaknak van tehát fenntartva, részletesen kimutatni, mennyire pótolhatják a dalárdai gyakorlatok a katonai gyakorlatokat általában és az összevágó előadások a hadi műveletek összevágó hatását különösen, és akkor bizonynyal az is tisztába fog hozatni ez ügyben, ha valjon nem volna-e tanácsos európai itallá decretálni a sert, miután mint látszik, ezen nemes ital terjedésével lépést tart a dalárdák terjedése; elég annyi e tárgyban, hogy a titok föl van lebbentve és hogy nekünk, hála a velünk született haladási ösztönnek — a mivel azonban távolról sem szándékozom legkevesebbet is levonni a lelkes uttörők bokros érdemeiből — már is szép számmal vannak dalárdáink.

Es e szempontból indulva ki, büszke önérzettel tekinthetünk az idei országos dalárünnepélyre. Mielőtt azonban ez ünnepély részleteinek vázolásába bocsátkoznám, nem hagyhatom érintetlenül azon finom tapintatot, hogy ez ünnepély napjául épen szent István napja választatott. István királynak köszönheti a magyar nemzet lételet, nyolczszáz és néhány éven át a szent Jobb nevelte a haza védőit, ezentul a dalárdák, — de csitt! hiszen mi semlegesek vagyunk, és a milyen irigyei vannak semlegességünknek, még kitelik tölük, hogy e nemes, művészi ünnepélylyel a romániai forradalmi tüntetéseket hozzák kapcsolatba! Szóljunk tehát a nemes, művészi ünnepélyről.

Csak azt az egyet nem értem, hogy mi oka volt a napnak, épen szent István napján ugy elbujni egész délelőtt hideg esős felhők mögé, mint Vilmos porosz király a béke-ajánlók elől! De lehet, hogy ez hadászati sakkhuzás volt a rendezőség részéről. Ugyanis az volt kihirdetve falragaszokon, hogy a dalárdai népünnep szent István nap délutánján fog megtartatni a városligetben, a rendezőségnek pedig többek közt anyagi tekintetektől is felette nagyon érdekében állott megtudni, ha valjon igazán nép-ünnep lesz-e ezen népünnep, avagy csak dalárdai énekünnep? Ezen kíváncsiság annyival indokoltabb volt, miután a péntek délutáni zászlószentelési ünnepélyre is nagy közönségre számított a rendezőség és meglehetősen csalódott számitásában, és ezen félelem és remény közt hányattatott állapotból szerencsésen kíségette őt a szent István-napi esős szeles délelőtt, mert daczára e hurut- és nátha-szaporító időnek, a mint délután az ég kiderült és a szél kissé engedett, a főváros minden éplábu lakosa a városligetbe sietett, hogy a dalárdák énekében, vagy legalább a dalárdák felvonulásában győ-

ködjék; de a kik föl nem vonultak, azok a dalárdák voltak, és miután föl nem vonultak, természetesen nem is énekeltek, az egész népünnep elmaradt, áttétetett más nap vasárnapra, a mit aztán a rendezőség iczi-piczi falragaszocskákön, melyeket a századik ember sem vett észre, annyira a kellő időben adta tudtul a közönségnek, hogy csak akkor értesült róla, midőn már fél óra hosszat a városligetben barangolt, hogy a dalsarnokot megtalálja; látni való tehát, hogy az egész rossz idő csakis azon czélból rendeztetett, hogy a rendezőség az érdeklődés ereje iránt tájékoztatást szerezzen magának; és a kémszemléstet fenségesen sikerült.

De nemcsak az ügyes kémszemléstet, hanem átalában az egész ünnepély pompásan sikerült, és hogy az országban fennálló negyvenhét dalárda közül csak huszonhárom volt képviselve, azt bizonynyal csak a nem képviselt dalárdák fájlalhatják, a rendezőségnek a megjelent huszonhárom dalárda képviselőinek elszállásolása is elég fejtörést okozott, pedig egynéhányan közülök, mint például a pestiek és budaiak, maguk gondoskodtak elszállásolásukról; voltak pedig képviselve: 1. az apathini, nemzeti szín zászlóval; 2. az aradi (melyről az mondatik, hogy nem az igazi); 3. a békési, fehér selyem zászlóval; 4. a budai, kék-; 5. a debreczeni, fehér-; 6. az érsekújvári, nemzeti-; 7. az esztergami, kék-; 8. a kaposvári, nemzeti-; 9. a kecskeméti, viola- 10. a komáromi, fehér és zöld-; 11. a kolozsvári, kék és veres-; 12. a losonczyi, veres-; 13. a miskolczyi, kék-; 14. a nagykállói és 15. nagykanizsai nemzeti-; 16. a nagyváradi, 17. a pécsi, 18. a pesti, 19. pesti nyomdászegyleti, 20. a pozsonyi és 21. a sárospataki fehér-, 22. a szarvas, kék- és végre a váczyi kék és fehér selyem zászlókkal.

Már ennyi zászló lengetése is milyen tekintélyes látványt nyújtott, hát még azok a délczeg, daliás alakok, melyek e zászlók előlhordozása mellett hosszú sorban lépdégltek! Ha Lind Jennyről azt mondták, hogy egy Californiát, ugy talán nem túlzok, ha mondom, hogy e 80 dalárdai tag közül mindegyik egy Salgó-Tarját hordozott magával torkában. Hogy miért épen Salgó-Tarját, egy köszénbányát és nem inkább egy Zalátnát, vagy Dobsinát? Azt én nem tudom, édes olvasó, hanem csak onnan gyanitom, mivel a vasárnapi kivonulásnál a budapesti tűzoltók is mindnyájan ki voltak rendelve melléjük. Csak azon esetben, ha annyi sok köszénbánya találna meggyuladni, volna szükség annyi tűzoltóra, és hogy komolyan tarthattak olyasmitól, az könnyen kimagyarázható azon tüzből, melylyel a tagok játszottak — énekükben, és gyanítható azon körülményből, hogy gróf Széchenyi Ödön is részt vett a kivonulásban. A hol e nagy hazafi megjelen, ott vagy előtte, vagy utána, de tűznek bizonyosan kell lenni.

Es mit mondjak még ez ünnepélyről? Igaz, az előadásokról! Tehát valamennyi előadás közül, — mert négy volt, — legjobban tetszett nekem Jókainé asszony, a zászló anyja. A zászlóanya szeg-beverésén hazánk legnagyobb tragoediáművésznőnk látszott meg. Minden kalapácsütésre nagyobbabtdobbant a sziv azon való fájdalmában, miért hogy csak itt, és nem egyszersmind a nemzeti szinpadon lehet őt csudálnunk; ide őt hozta nekünk az ünnepély, ott ő hozna nekünk ünnepélyt. Csak néhány szót mondott a zászlószentelés ünnepélyén, de a hang, a tekintet, az arcz ihletett kifejezése, alakjának szoborszerű szépsége — a közönség meg volt bűvölve, és csak kecses mosolya mondá meg nekünk, hogy az a nő az országosan tisztelt és országosan csudált Jókainé. E magasztos ünnepélyt nem lehetett méltóbban befejezni, mint a „Szózat“ elzenegése által.

Ugyanaz nap és ugyancsak a vigadó egyik teremében nagy versenyüket tartották a dalárdák; a 23 dalárda közül tizen versenyeztek, tizszer egymás után hallottam tehát ugyanazon egy dalt: („Dalra magyar“ Ábrányi Emiltől, zenéje Mosonyitól) és annál fogva nekem az — utósó dalárda tetszett legjobban; a bíráló bizottmány azonban más vélemény volt, és az első pályadijat az esztergamiaknak, a másodikat a kecskemétiaknek, a harmadikat végre a debreczeniaknek és kassaiaknak ítélte oda; én meghajlok ez ítélet előtt, csak azt nem tudom, hogyan osztozik a két dalárda az egy pályadijban, ha csak el nem vágják az oklevelet — ebből áll a pályadij — és elosztják maguk közt, két egyenlő részletben.

Azután következett mult vasárnap a nagy népünnep; a dalárdák működéséről ismét csak a legszebbet mondhatom, csak egy hiánya volt az előadásnak, tudniillik nagyon keveset lehetett belőle hallani; a hangok egy részét ugy látszik, a rossz idő fogta meg, a megmaradt részt pedig a katonai zene nyelte el; különösen a dob és trombiták tettek ki magukért e részben; a mint egy kis dalárdai hangoeska felbukkant a légben, azonnal egy egész század dob és trombita rohanta meg és tette semmivé.

Az ünnepély sorozatát a hétfői hangverseny zárta be; ebben már nem vettek részt a dalárdák, hanem két más bajban szenvedett: déli órában tartották meg és rég ismert műveket adtak elő. — Volkmann erőteljes és eszmegazdag „III. Rikárd“-ja most is a legnagyobb tetszésben részesült. Maga az ősz maestro igazgatta az előadást. Liszt Ferencz pedig, — a ki szintén résztvett az ünnepélyben, és a dalárdák által serenadalt tiszteltetett meg, „Dante pokla“ előadása után meleg kézszorítással fejezte ki elismerését Erkel Ferencznek, a ki e borzasztó szép és nehéz művet mesterileg igazgatta.

Az első zenemű előadása után Felek iné asszony Tóth Kálmán gyönyörű „Szilágyi Erzsébet“-ét szavalta és kelle még mondanom, hogy gyönyörűen?

Megemlítendő még röviden, hogy két év mulva ismét lesz országos dalárünnepély Esztergamban, az egylet elnökéül Bingmann ur választatott meg Esztergamból, hogy a debreczeni dalárda kegyelettel emlékezvén meg Gáspár Ignác négy év előtt elhalt karmesteréről, megkoszorúzta sírját; és most néhány szót a nemzeti színházról.

A nemzeti művelődésnek szentelt ezen intézetben mult hétfőn olyan darabot adtak elő első ujdonságul a szünidő után, hogy a kik látták, pirulva tagadják ott-voltukat, annyira minden képzeletet meghaladó benne a szemérmetlen trágárság. Leplezetlenül tárta föl a nagyvárosok nagy romlottságát, és ez nagy hiba!

—i—r.

Budapesti hírvivő

✠✠ (A nemzeti színházban) mult esütörtökön mint Ő Felség születés napján, ünnepélyes díszelőadás volt, mely alkalmal a „Faust“ került szinre. Ez volt ez opera századik előadása színházunknál, s az est érdekét a fényes új jelmezek, díszitmények stb. emelték. Megemlitjük egyszersmind, hogy az összes közreműködők közül csak Kacsvinczky az, ki a „Faust“ mind a 99 előadásán énekelt és a századik előadásán is közreműködött.

✠✠ (Aradi Gerőnek) felmondott saját társulata. Mindjárt Budára jötte után erős kételyek támadtak az iránt, hogy Aradi

képes lesz-e a budai magyar színészetnek lendületet adni. S kisült hogy: nem. Molnárnak legalább megvolt az az érdeme, hogy életet öntött színészetébe. Aradi álmós igazgató volt, ki nem tett mást, mint elköltötte a gyarló bevételt, s az értékes segélypénzt. A dalárünnep napjára Aradi elkérte a városligeti nagy csarnokot, oda adták neki, inkább szivességéből, mint jövedelemért; s ime a jó ember sem kellő előkészületeket nem tőn, sem a könnyű feltételeket meg nem tartotta. Ezért s nem rossz idő miatta maradt el a városligeti előadás, a zavarba hozott társaság pedig felmondta a barátságot igazgatójának. — Aradi Bécsbe ment Andrássyhoz. Jó lesz ez ügy felett gondolkodni, s miután van oly magyar színigazgató (Latabár), kinek egyénisége és vagyona biztosítékot nyújt, a budai színészet ügyét mielőbb annak kezébe tenni le.

++ (A gróf Karácsonyi Guidó) által Rudolf korona örökös születésének emlékére tett alapítvány kamataiból, az alapító kijelölése folytán, engedélyeztetett a budai népnevelési egyletnek 1000 ft., a budai krisztinavárosi szegény-leány-növeldeinek 1000 ft., a pesti homeopathia-kórház segélyezésére 1000 ft., a gyöngyösi nőnevelő intézet segélyezésére 1000 ft. a budai torna- s tüzlőt egyletnek oltószerek beszerzésére 700 ft., a budai krisztinavárosi szegényeknek 300 ft, a n. zsámi községi iskola részére 250 ft., összesen 5250 ft.

++ (A pesti főreáltanoda) érdemdus igazgatója, Ney Ferencz ur, mint minden évben, úgy az idén is igen érdekes számadatokkal kiállított tudósítványt adott ki, melyből megtudjuk hogy a közelebbi mult tanfolyamban ez intézet 20 tanárjának összesen 789 nyilvános tanulója volt, ezek közt 721 magyar, 60 német, 4 lengyel, egy-egy szerb, olasz és francia. Román egy sem volt. Felekezet szerint legtöbb volt kath. (489) és izraelita (238).

++ (Egy derék hivatalnok.) F... S... alsóbbrendű miniszteri hivatalnok a minap egy hivataltársa asztalán 89 frtról szóló utalványozott nyugtát látott, melyet a derék férfiú azonnal zsebre tett s egy hordár által a pénztárnál beváltatott. — Mivel a gyanu mindjárt ő reá esett, elfogták s ő már be is vallotta a lopást. A pénzből azonban már csak 18 ft. volt nála, a többi elköltve volt. Inség vihette e gonosztettre.

++ (Nagy ünnepélyességgel) ülték meg a „Nagykomló“ vendégei Lajos estéjét. A terem fényesen ki volt világítva, Kossuth Lajosra egymásután történtek a felköszöntések és éljenek, s mindannyiszor ráhuzta Bunkó bandája a Kossuth-indulót. Éjjel 12 órakor zajos éljenek közt távirda utján üdvözlöt küldetett Turinba Kossuthoz névnapjára.

++ (Hasonszenvi kórház) megnyitása iránti engedély ért folyamodott Zichy Melanie grófnő Pestváros tanácsához. A kórház a királyné pártfogása mellett „Elisabethinum“ név alatt fogna megnyitni és a betegápolás munkájára gráci irgalmas nének vállalkoznának. A tanács az ügyet már tárgyalás alá vette, de még véglegesen el nem döntötte, miután a tanácsnak nincsen kedvére, hogy ez intézet német a p á c z á k r a bizassék.

++ (Szuppan Zsigmond,) besztercebányai püspök, igen fájdalmas s rohamos idegbajban szenved, s ezen most már gyógyíthatlan betegsége miatt mindeddig nem volt képes a püspökséget elfoglalni, sőt ezen egészségi állapotában nem is kívánja tetteleg a püspökséget átvenni.

++ (A csatatérről) e héten nem jöttek újabb mérszárlási hírek. Mindkét sereg el van foglalva a halottak eltemetésével, és a meggritkult sorok betöltésével; mert olyan vérengző csapatok, mint milyenek e hó 14-kén, 16-kán, 17-kén és 18-kán

Metz alatt vivattak, az összes háborui történelemben is kevés fordul elő. Maguk a poroszok bevallják, hogy halottakban és sebesültekben ötven ezer embert vesztek; bizvást tehát százezerre tehetni veszteségüket; a francziák is, daczára védett állásuknak, Metz erődjei alatt 50,000-et vesztek. És mindezen áldozatok még nem döntötték el a hadjárat sorsát. Moltke ugyan azt mondta, hogy most már kezeskedik a süker-ről, és a poroszok roppant tulerejét tekintve — újra 300,000 emberből álló hadsereget indítottak Franciaországba — valószínű is, hogy leteperik a készületlen francia nemzetet; de mennyi emberéletbe fog az még kerülni! Mert a francziák most lázas hévvel tömegesen ragadnak fegyvert, önkéntes csapatok alakulnak, egy ilyen Párisban alakult önkéntes vadász-csapat Varjassy Béla hazánkfiát választá főhadnagyának, ezereknint tódulnak Chalons felé, hogy ha lehet ott, hogy ha pedig ott nem lehet, Páris falai alatt vivjanak meg az ellen-séggel.

Párist Trochu tábornok fogja védeni, a város négy hétre való élelemmel láttatik el, Eugenia császárné még mindig Párisban van, ő — a nő — egyedül nem veszette el lelki nyugodtságát a nagy szerencsétlenség közepett, mely oly gyorsan csapott le családjára. III. Napoleon a chalonsi táborban, a fiatal Lulu koronaherceg Skótországbán betegen fekszenek, Napoleon herceg pedig miután apósát, Viktor Emanuel olasz királyt nem bírta arra indítani, hogy segélysereget küldjön Franciaországba, úgy hallatszik, nem is tért vissza Napoleon császárhoz, hanem Svájcba ment.

Párisból augusztus 25-kéről távirják, hogy a poroszok augusztus 24-kén Verdun és Chalons közt megverettek; a porosz hadosztályok bomló félben érkeztek meg Chalonsba.

++ (Eugenia francia császárné) egy külföldi biztosítótársaságnál egy millió forintra biztosítá életét. Az intézet 100,000 visszabiztosítani akart az első magyar általános biztosítótársaságnál, de ez a visszabiztosítást nem fogadta el.

++ (A francia hadi segélyegyleteknél) augusztus 15-ikéig 2.123,734 frank volt a bevétel, a kiadás pedig 2.118.000 frank. Látszik e számokból, hogy az adakozók erőfeszítésére folyvást szükség van. Még eddig nincs is benne hiány.

++ (Egy bankár) Páris mellett meglötte magát. Most a francziák azt beszélnek, hogy lelkiismeretfurdalás vitte a halálba, mert a porosz kormánynak 25 millió frankot adott kölcsön — Mily föltevés! Volt-e már arra eset, hogy bankár lelkiismeretfurdalás miatt magát megölte volna?

++ (Egy francia tisztviselő) a sorozó hivatalba megy fiával, hogy azt önkénytesnek beírassa. — Hány éves? — kérdi a sorozó tiszt. — Tizenhét. — Akkor, sajnálom, nem lehet. Tizenolcz éven alól senkit sem szabad elfogadnunk. — Az apa vitáz egy ideig, s aztán türelmét veszelve így kiált: — No hát irjanak be engem! mert valakinek el kell menni. — És csakugyan besoroztatta magát.

++ (A „Franzosiuek.“) A porosz lapok a leghevesb polemikákat folytatják a német asszonyok és leányok ellen. Azt állítják, hogy majdnem mindenütt, de különösen Stuttgartban és Berlinben a nők nagyobb kitüntetésekben részesítik a franczia, mint a német sebesülteket. A francziákat elhalmozzák szivarral, gyümölcsessel, elszállítják őket az egyleti kórházakba; míg a német sebesültek a katonai kórházak- és kaszárnnyakban fekszenek ellagyatva. Különösen Berlinben a fogoly franczia tiszteket elhívták a jobb házakhoz s előkelő delnök kocsikáznak velük. A lapok mindezt a nőknek keservesen szemökre vetik s elnevezik őket „franzosiuek“-nek, — kik

nem röstelik tán épen ama francia tiszt karját elfogadni, ki valamely rokonukat, testvérjüket ölte meg. Mind e panaszoknak pedig sok alapja lehet; mert ép most jelent meg egy rendelet, mely meghagyja, hogy a többnyire női felügyelet alatt álló magánkórházakban csakis német sebesültek fogadhatók be; a francziákat a katonai kórházakban kell elhelyeznie. Ebből az is gyanítható, hogy magában Poroszországban is milyen erőltetett a háboru iránti lelkesültség.

✦ (Rózsás napló.) Deésről kettős boldog szerelmi frigyről értesítik lapunkat. Ugyanis e napokban vezette ott oltárhoz Lászlóffy Kálmán, ottani derék fiatal földbirtokos a szellem és szívjóságban gazdag Mangetius Mathild kisasszonyt, és ugyanezen ünnepély alkalmával jegyezte el Lászlóffy Géza ur az előbbi völegény derék fivére, Berzenczey Teréz kisasszonyt, Berzenczey László, jeles országgyűlési képviselőnk kedves és művelt lelkű unokahugát, boldog arául. Kitartó hű szerelem hű sziveket egyesített e szent frigyen, és az ég áldása fogja is azt kíséni. — Debreczenben Fényes Endre Nagyváradról Fráter Ilka kisasszonnyal, Fráter Imre orsz. képviselő leányával, Pap Ferencz városi aljegyző pedig Medgyessy Erzi kisasszonnyal a mult esütörtökön keltek össze. — A nemzeti színház érdemes tagjának, Kaczvinszky Jánosnak leányát: Kaczvinszky Amália kisasszonyt, ki operánkba szintén működött, közelebb vezette oltárhoz dr. Kálnick József, ki a Rókus-kórháznak több éven át derék másod-orvosa volt, s kit — tehetése folytán — félév előtt szülőföldjén, Sáros-Patakon a kolégium választott meg rendszerinti orvosának.

✦ (Vegyes hírek.) Királynő Felsége e hó végén Neubergből Schönbrunba megy gyermekeivel és a jövő hó elején Gödöllőre jön. — Sarolta császárnéról a „Kreuz-Zeitung“ brüsszeli levelezője azon különös hirt közli, hogy a porosz győzelmek s a francia császárság romlása meglepő hatással vannak rá, nagy érdekléssel olvassa a lapokat s igen világos öntudattal szól a helyzetről. Napoleon mostani sorsát a boszuálló sors művének tekinti a férjén elkövetett árulásért. Az orvosok reménylik, hogy a császárné kedélybetegségéből teljesen fölépül. — A Batthyány-gyászünnepe, mint az elkészült számadás mutatja, Pest városának 11,460 frt 20 krajczárába került. — Fővárosunkba szent István reggelén, mely ugyancsak esős reggel volt, 7378 idegen érkezett az általi vaspályákon, s az itt mulató összes vidékiek száma legalább is tizenkét ezerre ment. — Andrássy Gyula gr. miniszterelnök, kit már szent István napjára is vártak Budára, hacsak különös akadályok nem állanak be, e hó végén lejő Budára, két napot itt időz s azután ismét Bécsbe utazik. — De Gerando özvegye, szül. Teleky Emma grófnő, ki a párisi világtárlatról s római múkincsekről jeles könyveket irt, közelebb Párisból Kolozsvárra érkezett meg. — A z országos mügyetem gyűjteménye egy gőzmozdony nyal szaporodott. Nagy testvérek készítették és ajándékozták meg vele az országos intézetet. — Kovács Teréz, egy ügyvéd özvegye, ki Pesten a kertész utcában lakik, hajdan kedvező anyagi körülményekben volt s később elszegényedett, a nyomort tovább tűrni nem bírván, mult pénteken a budai partról a Dunába ugrott, de Farkas Péter és Wendl János hajósok kimentették a hullámokból s átszolgáltatták a pestvárosi kapitányságnak. — A kegyesrend főnöke vé három évre ismét Somhegyi Ferenczet, e derék magyar szerzetest választák meg. — A tanács ajánlja, hogy a lánchídi zavarok kikerülése végett a sótérnél ideig-

lenes hajóhidat építsenek, hol a marhákat hajtánák át s a teherkocsik járnának. — A honvédség számára e napokban 1.600,000 éles töltés érkezett; a tisztek számára pedig kétezer revolvert rendeltek meg. — Szent István napját a Gasteinban levő magyarok is megünnepezték, Ocskay A. baranyai alispán vezetése mellett, Kutányi niczkifalvi plébános mondván misét. — Huber Károly férfinégységi Rózsavölgyinél megjelentek, s bizonyára számíthatnak a dalegyletek pártolására. — Tolvajok lopózkodtak be éjjel az özvegy Breiterné szobájába a dohány és Miksa-utca sarkán; de az özvegy fölébredvén, pisztolylyal egyet lőtt, s a tolvajok úgy megijedtek, hogy a már összeszedett holmit is ott hagyták. — A posta hivatalban Szabó K. elfogták, mivel egy 245 frtos levél elsikasztásán kapták. Mennyi fizetése volt? — Schulecz építész, Vajda-Hunyad restaurálóját, levelező taggá választá a madridi San Fernandi műakadémia, ama jeles műveért, melyben Geroma város műemlékeit is tárgyalja. — A sok esőzés nagy aggodalmakat okoz a szőlőbirtokosoknak. Meleg hiányában a szőlők nem érnek, s a sok esőtől rothadni kezdenek. — Az olasz királyi kormány a leköszönt lovag Verdinois helyébe, pesti főkonzullá lovag Salvini Lajost nevezte ki. Ő Felsége már megadta a beleegyezést az új konzul kinevezési okleveléhez. — Végre eltávolítják a Lukács-fürdő melletti disztelen császármalmot s a császárfürdővel szemközt levő s a közlekedést igen akadályozó tavat. — Egy bámuló dalár a Deák-utczában beütvén egy kirakat üvegét, a kiszaladt tulajdonoshoz így szólt: „Féláron jöttem föl Pestre, ugy voltam a színházba, ennek is csak fele árát fizetem meg,“ mire a tulajdonos elmosolyodott s nem kívánt tőle semmit. — A budai ének- és zeneakadémia működő tagjai, elnöküket Nagy Ágostont életnagyságban levették. A kép ünnepélyes leleplezése szombaton 27-én délután 4 órakor lesz az egyleti teremben. — A debreczeni dalárok volt karnagyának: Gáspár Ignácznak sirja fölé Nagy Ágoston, a budai dalárda áldozatkész tiszt. elnöke, emeltetett új vörös márvány- emléket.

Nemzeti színház.

Augusztus 21-kétől.

Augusztus 21-kén: „A csikós Szigligeti népsziműve. — Aug. 22-kén: „Fernande“, Sardou francia sziműve. — Aug. 23-dikén: „Faust“, Gounod operája. — Aug. 24-dikén: „Fernande“, — Aug. 25-dikén: „Alvájáró, Bellini operája. — Aug. 26-dikén: „Londoni arszlánok“, angol vígjáték. — Aug. 27-dikén: „Hamlet“, opera.

Gazdasszonyoknak.

Az asztalneműek történetéhez.

A régi időkben faasztalok előtt költötték el az ebédeket, később az ebédlő asztalok erős börrrel lettek áthuzva, mig azt a fehér abrosz váltotta fel. Asztalkendők már a rómaiaknál is divatban voltak, és részint a háziur szolgált azokkal vendégeinek, hogy még a lakoma előtt abba törülhessék tisztára mosott kezeiket, részint pedig minden vendég maga hozott magának hazulról biborral szegélyezett asztalkendőt, a melybe étkezés közben száját és ujjait törülgetheté. A háziur által vendégeinek nyújtott nagyobb kendőket mantiliának hívták, a kisebbeket, melyeket a vendégek hoztak, pedig mappaenak. — Nálunk az asztalkendők használata még nem igen régi. Ezek helyett az abrosz olyan nagy volt, hogy végül köröskörül a ven-

dégek ölébe ért és mindenki ebbe törülgeté kezét és száját, a mint ez Angolország némely vidékén még mai nap is szokásban van. Később a nagy abrosz fölé még egy kisebbet raktak és a sima abrosz helyett divatba jött azt mindenféle formákba gyűrni és úgy cifrázva az asztalra tenni. Így a francia III. Henrik király asztalára (1573—1589) mindennap az abroszt apró kis habokat utánzó formára kellett csipdetni, a miben a király szemének nagy gyönyörűsége telt. A mostani szép damaszok asztalnemű első használatát a francia Graindorge család hozta divatba, a mi 150 évvel ezelőtt lehetett. — A tizenhetedik században divatban volt minden étel után friss asztalkendőket is nyújtani át a vendégnek, úgy mint most a tiszta ét-szereket.

Régi időkben, az emléünkben elmosódott lovagkorban, az a különös szokás uralgott, hogy egy olyan lovag előtt, a ki becsülete ellen hibát ejtett és a király asztalához került, a csatlós az ő helyén ketté vágta kardjával az asztalkendőt, megfordította tányérját és kenyerét. A lovagnak erre be kelle bizonyítani ártatlanságát, vagy ha azt helyben nem teheté, a termet elhagyni és harcra kelni joga védelmére. Egy ilyen példa VI. Károly francia király udvarából maradt fön (1380—1422.) Az ostervani gróf Hennegau Vilmos egyszer a király asztalához fegyver nélkül közeledett. A hírnök szétvágta előtte az abroszt és mondá: „egy főur, a ki nem visel fegyvert, nem érdemes, hogy királya asztalánál egyék.“ Vilmos gróf ijedten mondá, hogy az ő becsületén nincsen folt, és ő olyan joggal viselhetne fegyvert, és foglalhatná el helyét az asztalnál, mint bármelyik az itt levő lovagok közül. „Ez nem lehet — viszonzak neki — mert különben nem hagyta volna boszúlatlanul nagybátyja erőszakos halálát.“ E nagy szóra a gróf elhagyta a királyi termet és szörnyü véres boszút állván a gyilkos családján, ismét érdemessé tette magát a király kegyére.

Divattudósítás.

Beck J. a „Fehér hattyuhoz“ czimzett fogadóban, kerepesi-ut 1. sz. létező kész fehér vászonneműekből álló kereskedésében kaphatók:

Női ingek fél vászonból czakkokkal, darabja: 1 frt 50 kr, kreasz vászonból svájezi formára: 1 frt 80 kr, 2 frt; hollandi vászonból szegélymellet: 2 frt 50 kr, himzetek 3 frt 50 kr, 4—5 frtig; rumburgi vászonból kivarrottak (geschlungene): 2 frt 75 kr, 3 frtig.

Esteli és reggeli női mellénykék (corsettek) szegélyekkel darabja: 2 frt, finomabbak: 2 frt 50 kr, himzetek 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, zsinóros fehér barchetből darabja: 1 frt 60 kr, piquettel díszítve a legujabb: 2 frt, 2 frt 50 kr, piquet barchetből kivarrrva: 2 frt 30 kr, vallisszal díszítve: 3 frt, 3 frt 50 krig.

Sima alsó szoknyák czakkokkal, chiffonból: 1 frt 80 kr, egyforma bőségűek, szegélyekkel és czakkokkal, darabja: 2 frt, 2 frt 30 kr, fodrokkal díszesek: 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5—6 frtig; zsinóros barchetből alsó szoknya: 2 frt 50 kr, kivarrottak: 3 frt, piquetből kivarrottak: 4 frt. Sárszoknyák vastag angol kelméből színes bordurral: 2 frt 50 kr, 3 frt 50 krig.

Rövid előfűzőkék, fehér vagy szürke, darabja: 80 kr, francia fűzők pesokkal. 1 frt 20 kr, 1 frt 50, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4—6 forintig.

Minden minőségű krinolinok, fehér és színes a legjutányosabb áron.

Lószőrszoknyák széles soppokkal: 3 frt 50 kr, 4 frt, turnir három fodorral: 1 frt 50 kr.

Legujabb fekete csipke ingecskék bő ujjakkal és atlasz díszszel: 3 frt, 3 frt 50 kr, mollból betétekkel: 3 frt, 3 frt 50 kr, fejékek: 4 frt, 4 frt 50 kraig.

Hajfonatba való betétek kreppből (tupék), minden színben, rófa: 15 kr, divatos frizurák, kontyok czérnából: 50, 60, 70, 80 kr 1 frt, félselyemből való hosszú fonatok: 1 frt, 1 frt 50 kr.

Férfi színes ingek 1 frt 50 kr, finomabbak 2 frt, chiffonból 1 frt 60 kr, sima mell 2 frt, szegélyekkel 2 frt. 2 frt 50 kr, még finomabbak 3 frt, 3 frt 50 kr, vászonból 2 frt 50 kr, 3 frt, rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frtig. Flanellek 3 frt, 3 frt 50 kr, 4—5 frtig.

Lábravalók magyar és német formára, félvászonból: 1 frt 20 kr, sleziai vászonból 1 frt 40 kr, kreasz vászonból 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, rumburgi vászonból 2 frt, 2 frt 50 kr.

Gyermek-fehéreneműek 8—10 éves fiu számára színes ingnek darabja 90 kr, chiffonból 1 frt 20 kr, vászonból 2 frt, lábravalók 80—90 kr, 1 frt, 1 frt 20 kr.

10—16 éves fiuk számára színes ing 1 frt 10 kr, chiffonból 1 frt 40 kr, vászonból 2 frt 20 kr, 2 frt 50 kr, lábravalók 1 frt, 1 frt 10 kr, 1 frt 20 kr, leány-ingek fél és egész vászonból újonszülöttől 16 évesig igen sok formájuk és jutányos áron, valamint lábravalók is chiffonból és barchetből.

Számrejtvény.

Kalicza Gizellától.

- 19, 10, 13, 6. Ki nem jót tesz, így nevezik;
17, 10, 2, 20. Ilyen van ha eső esik;
19, 12, 14, 13, 8. A virágok legszebbike;
1, 8. Sok van ilyen az erdőben;
15, 18, 4. Ennek szerelme lelkesít;
17, 18, 19. Igen sok embert elszédít;
9, 16, 19, 7, 13. Ez egy ország fővárosa;
5, 13, 7, 11, 3. Minden nővéaynek alapja;
1—20. Naponként emlegetni hallassz,
Azért könnyen kitalálhatsz.

Megfejtési határidő: szeptember 25-dika

— 35 —

A f. évi 30-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Kézfogó.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Zsigray Istvánné, Takács Anna, Szemere Ilona, Gaál Kálmánné, Szepessy Erzsike, Bártha Róza, Benedikovics Róza, Boronkay Csicseri Lila, Erdensohn Emilia, Tell Mária, Abaffy Irma, Dubányi Róza, Szapper Janka, Shiffer Imréné, Gyenes Vilma, Ruzsinszky Józsefné, Pásztyélyi Danielovich Emilia, Anisits Antónia, Laczhegyi Maróthy Helén, Lázló Károlyné, Kaszap Mari, Szánthó Julia, Szűcs Anna, Dukai, Takács Luiza, Szilassy Pázmány Béláné, Szabó Irma, Jakabfalvy Emilia, Jósza Ferencz, Sváby Izabella, Ivády Anna, Szabóky Erzsike, Tormássy Mari, Bogdanovics Hedvig, N. R.

— 36 —

A 29-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Kalicza Gormássy Mari, Bogdanovics Hedvig, N. R.

— 37 —

Tartalom.

Hajnald Lajos kalocsai érsek. — i. r-től. (Arczképpel.) — Ablaka alatt. Kapácsy Dezsőtől. — Egy lap az uralkodók életéből, Lovass nap. Jánostól. — Sz. István napján. Gr. Károlyi István önméltógnak Vahot Gyulától. — Izlandi levelek, Gozsdu Elektől. (Folytatás.) — Gyógyi fürdői levél. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Hati naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkban van: Hajnald Lajos, kalocsai érsek arczképe.

Felelős szerkosztó, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>36. sz. Szept. 4-kén. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges bímzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyver meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	--	---	--

Az etikette.

Egy kaczagó bölcsész emlékirataiból. -

Az etikette vagy az udvarok szertartásai a bysanczi udvarhoz vezethetők vissza. A kereszties lovagok kardkötője Európa többi udvarába is elhozta azon magot, mely pár évtized múlva csak nagyon is gazdagon fölburjánzott. A bysanczi udvarnál, mely igen sokat átvett a persa udvar szokásaiból, csak bibortintával irtak, ép ugy, mint a barátok, kik a legendákat ezüst és a szentírás nevezetesebb mondatait aranytintával irták, s a korona a császári méltóság jelvénye volt. — Constantin császár már számtalan udvari rangot alapított, udvaronezeit négy osztályba sorozta volt, u. m. mustres, spectabiles, clarissimi és perfectissimi, az egeriiket ide nem értve, ide tartoztak még százötven secretarii és harmincz silentiarü. *) Az utóbbiak tisztsége a rend és csend főtartására terjed ki.

Igy a helyett, hogy a kormányok józan és böles rendszerek által az állam javát igyekeztek volna előmozdítani, s ez által magának a népek tiszteletét és szeretetét kiérdemelni, megszokták az állampénztárt kimerítő fény által a népnek imponálni akarni.

A casarok gyász szertartásai; az elköltözött viasz másolata, melynek egészségi állapota fölül az udvari orvos hajlongva kérdezősködik, a sas, mely a máglya lángjai közül a magasba szárnyalva, az elhunyt czár égbe menetelét jelképezi, mind nevetségsek; de sokkal nevetségesebb Luitprand tisztelgése

Otto császárnál; ugyanis midőn az elfogadó-terembe lépett, a császári trón almafáján az aranymadarak énekelni, az arany oroslánok mindkét fölül ordítani kezdének, mialatt homlokával kötelessége volt háromszor a földet érinteni; e közben a trón a terem menyezetéig emelkedett, honnét a császár méltóságosan tekintett alá.

Nagy Károly, nagy Frigyes és József császár sokkal nagyobb uralkodók voltak, semhogy az etikette szörszál-hasogatásainak barátjai vagy istápjai lettek volna. Kopasz Károly azonban igyekezett tovább fejleszteni azon kifeczamult modort, mely a pompakedvelő burgundi udvarról, örökösödés utján a habsburgi és később a bourboni házra is átszállt. IV. Henrik magas röptü lelke nem türte az udvar által előirt korlátokat, XIV. Lajos azonban, kit nagynak is csufolnak, tehetetlen törpeségét az etikette függőyei mögé igyekezett elrejtteni.

Nevetünk a tatár khán fölött, ki csak akkor enged meg az ételhez nyulni alattvalóinak, miután ő már elkölté szokásos lótejét és lóhusát; nevetünk a néger király fölött, ki minden reggel testvérét: a napot pipával kínálja meg és kijelöli számára a merre menni tartozik, az utat; nevetünk a bantami udvar fölött, hol az ebéddel való megelégedést vakaródzással szokás megköszönni; nevetünk a keleti népek fölött, kik fejelmükkel csak hangesövön át tartják illendőnek beszélni; azonban, ha ezen itt felsorolt népek annyit utaztak s annyi utleirást tettek volna közzé, mint mi, valjon nem találhattak-e volna igen sok megkaczagni valót közöttünk is?

Mindenesetre kaczaghattak volna II. Fülöp király fölött,

*) Kiténtetettek, tekintélyesek, leghíresebbek és legtökéletesebbek, jolesek, titkárok és hallgatók.

kinek az etikette előírta, mily ruhába szabad neki reggel, délbe és este neje termeibe beállítani; nevetettek volna III. Fülöp felett, ki már a halállal küzködött, s nem bátorkodott a főudvarmester tudta nélkül az erősen füstölő kandalló mellől eltávozni. — Hát még V. Fülöp, kinek parókára levén szüksége, udvari konferenciába lön elhatározva, hogy a királynak személyesen kell a fodrászt megesketni, miszerint a parókát csupán e m e s i hajszálakból fogja készíteni. — A királynénak nyáron tiz, télen kilencz óraker — tetszett nem tetszett — le kellett feküdni. Mihelyt az óra ütött az udvar-hölgyek beléptek, s levetközteték.

XV. Lajos annyira félt az etikette szabályait megsérteni, hogy kedvese kebléből a levelet arany fogóval vette ki, s ki ne tudná, hogy I. Leopold császár s vele az egész udvar mily nagy zavarban volt, midőn Sobyeszkit, ki Bécsset és az egész birodalmat végromlás örvényéből szabadítá meg, fogadni kellett. „Nyilt karokkal!” suttogák minden oldalról, az udvari etikette azonban szigorun tiltakozott az ellen, s végbe ment úgy a mint bizonyára nem kellett volna. I. György minden este kilencz óraker Su ffolkhoz ment, de a világért sem mert volna csak egy perczel is előbb eltávozni, míg az óra nem vert. Sokszor perczekig futkosott, az órával kezében, szobájában föl s alá s türelmetlensége szitkozódássá fajult, de az etikette törvényeit még sem hágtá át. Nevezetesen képtárakban igen gyakran akadunk oly régi festményekre, melyek a császárt ágyba fekve ábrázolják, a koronával fején, s a királyi bottal kezében.

Az etikette oly pontos és oly szigoru volt, mint a római Missale, mely meghagyta a főpapnak, a kehelybe hullott legyet vagy pókot meginni, vagy undorodás esetében azt ki-venni, lemosni, elégetni és azután szentelt földbe eltemetni.

A muftinak van joga egyedül a zultán balvállát megcsókolni, ki köteles volt hét lépéssel eleibe jönni, a nagyvezér csak a kaftán szélét csókolhatja meg, s ez elé csak három lépést közeledik a zultán. Leopold császár nagy követ: gróf Eottingen kísérete háromszáz ötvennégy egyén és negyvenegy hajóból állott; a birodalom határán várta a török; mind két követ egyszerre szállt le lováról, gróf Oettingen aggastyán létere nem bírván a nyeregből gyorsan kibontakozni; a törökök is mindaddig félig a nyeregben ültek, míg az osztrák követ is le tudott szállni. Egy félszemű porosz hadvezér diplomatai küldetéssel járván Franciaországban, egy félszemű tábornok által fogadtatott, s midőn II. Frigyes félkaru hadsegédét Bécsbe küldé, az osztrák kormány egy féllábu követet küldött vissza. Mind e testi hiányok azonban könnyen elnézhetők, mert az illetők feje jobban helyén volt, mint küldőie.

(Vége köv.)

Egy ismeretlen leányhoz.

(R. Szidónia k. a.-nak.)

— Ábrányi Emiltől. —

Elnézem kedves arcodat,
Melynél szendébbet sohase láttam,
Ártatlan, fényes szemeid,
Melyekben egy csodás világ van.

Kis, hófehér kezeidet,
Melyek csak arra vannak szánva:
Hogy áldjanak s fényt hintsenek
E szomorú, kopár világra.

Piros, parányi ajkaid,
Büvös, szelid mosolyba veszve,
Nyugodt, méléző homlokod,
Hol szentté válik minden eszme.

Elnézem puha fürteid,
A mint arczodra leborúlnak,
S lehellettedben rengenek,
Mig fáradtan pilládra hullnak.

Elhallgatom — bár messziről —
Fölcsengő, tiszta nevetésed,
Mely szívemig hat, mely után
Megtisztulást, szerelmet érzek.

S csak nézlek egyre, szüntelen,
Tekintetem rád bolyg merengve . . .
Mig minden eszmém arra száll,
Khez úgy hasonlitsz — kedvesemre!

Egy lap az uralkodók életéből.

Beszély.

Lovass Nep. Jánostól.

(Vége.)

Pahlen benézett a szomszéd termekbe, ha nincs-e ott valami? Azután az ajtókat gondosan bezárta, Sándor egy ablakmélyedésbe huzta s lassú, mély hangon szólt:

— Fenséges uram, a mitől tartottam, megtörtént. Ime nézze, itt van a czári parancs, melyben meghagyatik, hogy önt elfogassam.

Sándor hátra tántorgott, pár másodperczig hallgatott s elkeseredetten szólt:

— S ön most azért jött ugy-e, hogy elfogasson? Másodszor fogat már el ön engem. Idáig biztam önben, de látom, ki emberekben bizik, az homokra épít!

— Bizhatik bennem most is fenséges uram, hanem én bizhatom-e a főhercegben?

— Szóljon, Pahlen!

— Tanácsot adni jöttem a főhercegnek; ha elfogadja, akkor czár lesz, ha nem, akkor a börtön, vagy tudja isten, mi lesz a vége. Tudja-e a főherceg, hogy a czárnő és a többi hercegek elfogatására is ki van adva a parancs? Itt vannak az elfogatási parancsok.

Azt kérdem már most a főhercegtől, nem történhetik-e még meg az is, hogy a czár elvál a czárnétől, s ha aztán leendő második nejétől, például: Lapuschin —

— Ne mondja tovább, Pahlen! — szakítá őt félbe Sándor, — még trónörökös is születet! — — — Hah! — — — ezt —

— Meg kell gátolnunk, egészíté ki Pahlen.

— Pahlen, szóljon, az Istenért, segítsen ki e rettenetes helyzetből!

— Le kell a czárt mondatni.

— Igen, de kik mondatják le?

— Azzal ne törődjék a főherceg. Emberek kerülnének, de attól tartanak, hogy az új czár megbüntetné azokat, kik őt a börtön helyett trónra juttatják. Ilyen dolgok is történtek már a világon. Azért ha fenségöd hajlandó volna egy iratban megígérni, hogy azoknak, kik Pál czárt a lemondásra kényszerítik, sommi bántódásuk nem lesz, úgy reggelig fenségöd czár lesz, ha nem, akkor az történendik, mire előbb figyelmez-

tetni akartam s mi oly világos, hogy fenséged maga ki-
találta.

— De vért nem ontanának?

— Nem hiszem, hogy annyira kerüljön a dolog.

— Pahlen, én félek ettől a dologtól.

— De hát az elfogatási parancs?

— Igaz, igaz, — mondá Sándor sohajtva.

— Fenséges uram, a dolog oda fejlődött már, hogy vala-
mire el kell határoznia magát. En fenséged helyzetében in-
kább ohajtanék czár lenni, mint fogoly.

— Mit tegyek tehát?

— Biztosítsa fenséged azokat, kik a trónra juttatják,
hogy nem fognak üldöztetni.

— Pahlen, én félek. Hát ha atyám nem mond le? —
Atyám életét pedig kimélni kell! Érti Pahlen?

— Jól van. A főherceggel már beszéltem, most beszé-
lek az emberrel. Tegyük föl, hogy a czárt nem lehet a lemondá-
sra rákényszeríteni, akkor a lemondatók halálfiái, ha nem
menekülhetnek. Fenségedet még ekkor is kiszabadítjuk min-
den bajból. — Szereti-e még fenséged Matinkát úgy, hogy ne-
jét feledni tudná érette?

— Pahlen, — ne kérdezzen; higgye, el a sziv sokat
szenved!

— Matinka most anyja házában van. Tizenegy óraker-
menjen ki fenséged a palotából, nem fogják sem ismerni, sem
föltartoztatni, mert a Semenefszki ezred van ma őrségen, a
palotától mintegy ötszáz lépésnyire, az Izsák-templom felé
fog találni egy szánt, kocsis s más két szolgálóval. A szánban
két öltözet téli utazó ruha lesz, egyik fenséged, a másik Ma-
tinka számára. A szán Matinka lakához fogja szállítani. Nem
telik bele több két óránál, üzenetet fog kapni tőlem fenséged,
hogy czár-e, vagy menekülnie kell-e Rigába, hol egy angol ha-
jó veszi fenségedet földelzetére s szállítja Angolhonba. Min-
den esetre kényelmesebb lesz az ottani tartozkodás, kivált ha
az unalmas órákat Matinka édesíti meg, mint a börtönben
várni az új trónörökös születését.

— Adja ide, Pahlen, a kegyelmi okiratot, alá-
írom.

— Itt van. — — — Még egyre figyelmeztetem fensége-
det. Ma aligha nem lesz találkozása még a czárral. Vigyázzon
fenséged, uralkodjék arcán, sem levertséget, sem elhatározott-
ságot nem szabad mutatnia! Úgy viselje magát, mintha ve-
lem nem beszélt volna, s a czár akarataról mit sem
tudna!

Az összeesküvők.

Pahlen saját házába sietett, hol nagy lakoma volt készü-
lőben.

A meghívottak közül első volt, ki megjelent, Benningsen
tábornok. Makaes és erélyes jellem, ki a vett sérelmeket nem
szokta elfeledni.

A czár öt mélyen megsértette, mert öt az orosz hadsereg
legjelesebb tábornokát a szolgálatból elbocsátva, udvarától
száműzte.

Ezt Benningsen nem tudta elfeledni.

Visszavonult falusi lakába, várva, hogy a czáron boszút
állhasson.

Utána jött a két Subow testvér.

Ezek Katalin kegyencei voltak, tehát nagy okuk volt
Páltól félni s így reá haragudni.

Azután jöttek még többen a lakomára.

Az étkezést, orosz módra, pálinkaivás előzte meg.

A háziur kifogyhatatlan volt a kínálásban, hanem ő és
Benningsen nem ittak.

A dorbézolás benyult az éjszakába, kevés volt már kö-
zülök olyan, kinek az ital vérét sebesebb mozgásba ne hozta
volna.

Olyan félrészeg állapotban voltak, midőn a nyulszivűek
is hősöknek hiszik magukat.

Pahlen csendet kért, körülállták őt s rá figyeltek.

— Uraim, azon kellemetlen hirt közlöm önökkel, misze-
rint Sándor főherceget — —

— Eljen, éljen! — hangoztatták a félittasok.

— Miszerint Sándor főherceget a czár parancsára, most
rögtön el kell fogatnom s a szent-pétervári várbörtönbe zá-
ratnom.

Síri csend követte e közlést. Azután folytatá:

— Továbbá a czárnőt Asztrachánba, a kalamagambai
kolostorba kell szállíttatnom, hová őt a czár száműzte.

Néma csend honolt a teremben, mintha senki sem volna
benne, pedig Pahlent hatvan egyén állta körül.

— Konstantin és Miklós hercegeket szintén el kell fogat-
nom, kik a várban fogják bevárni a további parancsot.

— Tehát az egész császári család elfogatására ki van
adva a parancs, — szólott Benningsen — s Pahlen gróf lesz szi-
ves önöknek a parancsokat megmutatni.

Pahlen kivette zsebéből a czár által írott parancsokat s
megmutatta.

Mint szobrok állottak a vendégek, arcukon a kíváncsi-
ság, félelem és harag indulatainak vegyülete gyengén pirosló
foltot kezdett előidézni.

— Végre uraim, nézzék e névsort, mely önök neveiből
áll s mely alá a czár sajátkezüleg ezt írta: „A fennirt nevek
tulajdonosai márczius 23-kán éjfélkor indulnak, mint örökre
száműzöttek, Sziberiába.“

Most a falióra elkezdte ütni a tizenkettőt. Kivülről az
Izsák-templom órájának ütése hallatszottak be a szobába,
minden ütés hangja halványabbá tette az arcokat, melyekről
a harag pirja eltünt, hogy a rémület szürke színének adjon
helyet.

— Farkasverembe csaltál bennünket, vén róka, — ordi-
tott egy rendjeles részeg ur, kit különben a rémitő hir hamar
kezdett kijózanítani.

— Halál a vérebre — ordítottak s fegyvereikhez kaptak.

— Megálljunk urak, — szólott Pahlen s intett kezével —
még nem mondtam el mindent.

Ekkor Pahlen zsebébe nyult, kivette abból a Sándor
által írott kegyelmi okiratot s fölolvasta; azután hozzátette:

— Most választhatnak uraim, vagy rögtön indulnak Szi-
beriaába, az ólomhányák fenekére, honnan többé soha vissza
nem térnek, vagy jönnek az én és Benningsen vezetése alatt a
Mihály-palotába, hol a czárt leteszszük, aztán önökre ismét az
udvari kellemes élet, a kitüntetések várnak. Válaszszanak!

— Le a czárral!

— Csendesen urak! A palotaőrséget ma a Semenefszki-
ezred képezi, ők a mi embereink. Menjünk!

— Menjünk, — szóltak a többiek, kardjaikat felkötve.
Az égen komor, szürke felhők kergették egymást, kísér-
tetics félhomálylyal árnyékolva be a földet, melyet még ke-
mény hó borított.

Itt-ott látszott ki a felhők szakadékai közül egy-egy
bágyadt fénylő csillag, el-eltünve, elsötétülve, mint kialudni

akaró mécs világa, mintha az ég is „szemet hunyni“ akarna akkor, midőn egy zsarnokot akarnak megbuktatni.

Csendesen haladtak az összeesküdtek a Mihály-palota felé. A hó siralmasan nyikorgott lábaik alatt.

A sorompók lehullottak. A Semenevski ezred esendesen beereszté őket.

Tompa dőbörgést okozott az elszánt hatvan férfi lépte a hosszú folyosókon. A kis csapat Benningsen vezérlete alatt a csár ajtajához ért.

— A csár hadi tanácsra ide rendelt, — szólt Benningsen határozott hangon a komornyikhoz, — nyisd fel az ajtót!

A komornyik nem engedelmeskedett, rosztat sejtve, kiáltani kezdett. A két őrhajdu kardot rántott. Kardesapások alatt vérzetek el a hű szolgálak urok küszöbén.

A csár a zajra fölébredt. Benningsen hangját megismerte. Hallotta aztán komornyikának segélykiáltását, a pár jajt s az ajtó zárában a kulcs fordulását. Helyzete borzasztóságát rögtön felfogta. Neje szobáján át menekülhetett volna, hanem azt oktanul maga zárta el maga elől az oda hurczolt bútorok halmaza által.

Nem volt elég lelki ereje a veszélylyel szembe nézni, gyáván az ágy alá bujt s a spanyol falat elébe huzta.

Az ajtó kinyílt s azon az összeesküvők néhányja kivont karddal rontott be.

A rettenetes éj.

Ott volt tehát ismét Matinka anyja mellett. Fél éve elmúlt már, hogy börtönbe zárták, miért? azt nem tudta. Szeretni talán nem vétek? így okoskodott sokszor a börtönben.

Azt hitte, hogy valamely gazdag s befolyásos vetélytársnője van, a ki őt elzáratta.

Oroszországban minden megeshetik.

Igaz, hogy vele valami rosszul nem bántak, de el volt zárva, kedvesétől megfosztva.

Sejtelmével sem birt annak, hogy kedvese főherczeg és nős. Ő kedvesében egyszerü tisztet látott, kivel egy névaparti séta alkalmával ismerkedett meg.

Egy találkára engedte magát rávétetni kedvese által, mely mindkettőjükre nézve szerencsétlenül végződött.

Szegény anyja reggel üresen találta kedves leányának ágát.

Most itt van ismét anyjánál. Örülnek egymásnak anya és leány.

Matinka anyja leányának szerelméről mit sem tudott. Elfogták leányát egy esti séta alkalmával s elzárták. Ennyit tudott.

Oroszországban az ilyes dolgok nem tartoztak a ritkaságok közé. A multa visszatekinteni, a jövőt kutatni nem tartották érdemesnek. Ott a jelen örömeit élni, mivel a jövő percz mindentől megfoszthatott, volt az életezél.

Azonban Matinka anyját leányának izgatottsága mégis nyugtalansággal tölté el.

Föltette magában, — mivel Matinkától kielégítő feleletet nem kapott hogy kémlelni fog.

Azon ürügy alatt, hogy halálosan beteg barátnéja ágyánál tölti az éjt, távozott hazulról, de visszaosont s a szomszéd szobában meghuzva magát, kémlelt.

Az ajtón csendes kopogás hallatszott.

— Matinka, kedvesem, bocsáss be! — hangzott Sándor szava.

Matinka kedvesének keblére borult.

Ne fessük tovább! — — Egy fiatal leány tiszta szerelmének mámoros boldogságában elfeledkezett a kiállott szenvedésekről, anyjáról, mindenről! Érzelmek összpontosultak szerető szívében, mintegy góczban s kedvesét diessugárral vette körül a túlaradt szerelem délibábos ábrándja.

Az ajkak ismét összeforrtak, mint a Néva partján. — —

— Jer, Matinkám, velem külföldre, ott élünk senkitől nem ismerve, boldogan, háborítlanul! Vagy várjunk még egy kevésbé. Lehet, hogy a jövő óra koronát ad számodra is.

— Nem értelek kedvesem! — szólt Matinka s szép szeméit Sándorra emelte.

— Egy óra mulva kedvesed vagy csár lesz atyja után, vagy menekül mint földönfutó, de kinek honvágát kedves Matinkája fogja feledtetni.

— Elég! — Elég! — Áruló! — rohant be Matinka anyja a mellékszobából.

Kezében tör villogott s tekintete végtelen dühhel tapadt Sándorra.

— Ne érintsd őt! — szólt erélyes hangon. — Ő testvéred. Én Lemnevszka Matinka vagyok, atyád egykori kedvese, kit Katalin Szibériába küldött, a csár leányával.

— Töröld ki leányom őt szivedből — folytatá, Matinka felé fordulva. — Ő Sándor főherczeg, már nős és testvéred, — azután Sándorhoz fordult s szigorú hangon kérdé:

— Mi történik a czárral, Pállal?

Sándor hallgatott.

— Tehát meggyilkolják őt? . . . Istenem! . . . Pál! . . . kedvesem! . . . ezt meggátolom!

A szobából ki akart futni, hanem egy katona, ki Sándor titkos kíséretéhez tartozott, megragadá. Most iszonyu küzdelem fejlődött ki a kétségbeesett asszony és a katona között.

Kezében tör villogott, melylyel utat akart magának szabadítani. Kétségbeesve kiáltozott:

— Összesküvés, a czárt meg akarják gyilkolni!

A törrel a katona nyakába szurt, ez földühödve, markolatig mártotta hosszú törét az asszony keblébe.

Matinka ez iszonyu jelenetet öntudatlan állapotban nézte, Anyjának rettenetes szavaira. „Ő Sándor főherczeg, már nős és testvéred“, agya összezavarodott. Csak anyja vérenek megpillantásakor tért magához. Fölragadta a földön heverő tört s szívébe döfte.

Azután anyjára hanyatlott.

Megsemmisülve állott ott Sándor. Csak midőn Matinkát látta lerogyni s hókebléből a vért patakszani, kiáltott fel:

— Atok reád véres korona!

* * *

Azalatt Pál csár szobájában hasonló vérfagyaláló jelenet volt.

Ott térdelt a csár gyilkosai előtt s kért tőlük kegyelmet. Hasztalan! Vannak utak, melyeken végig kell mennie annak, ki egyszer rálépett.

Kivül a folyosókon zaj támadt.

A gyilkosok megrémülve futottak szét, csak Benningsen maradt helyben s a menekülni akaró czárt kardja hegyével visszatartá.

A gyilkosok visszatértek. Pál kardhoz kapott s védte magát. Iszonyu viadal fejlett ki a szűk hálósobában. Az éji lámpa feldőlt s kialudt, mikor Benningsen a másik szobából

világot hozott be, akkorra Pál czárnak már agya be zuzva s nyakkendőjével meg volt fojtva.

* * *

Reggel Pahlen gróf Sándor czárt az erkélyre vezette, hogy az összecsendült népnek az új czárt bemutassa s a czár alattvalóitól az első tisztelgést elfogadja.

Tántorgó léptekkel jött ki Sándor az erkélyre.

— Szégyenlem magamat a nép előtt — suttogá Sándor.

— Bátorság, felség, — válaszolt Pahlen rendíthetlen nyugalommal — csak három n haltak meg.

— Éljen a czár! Éljen a czár! — kiáltozott a tömeg.

Most már Sándor a koronát fejére tehetette, de azon éjt, mely neki koronát szerzett, többé nem feledhette.

Boldog soha sem volt.

Árpád fiam halálakor.

Hortobágyitól.

Roményem zöld lombját füztem koszorúba,
Elegyítve azt az öröm virágival —
S hogy e kis koszorúm üdén viruljon fel,
Leköttem szerelmem fénylő sugárral.

S itt hordtam szivemen egyetlen öröömöm,
Órizve, mint fukar elrejtett kincseit,
És oly boldog voltam, hittem, a jó ég
Pazarul szórta rám minden örömeit. —

Oh! de boldogságom nem tarthatott soká,
Elhervadt a zöld lomb . . . elhullott virága . . .
S a szülői kebel — mely oly hévvel égett —
Lett egy nap-vesztett táj rideg pusztasága. —

Elrepült az öröm . . . helyt cserélt a bánat,
Hsnt alá temette rövid örömemet . . .
És ennyi fájdalom, ily roppant veszteség:
Nem tudta széttépni hön érző szivemet.

* * *

„Izlandi levelek.“

Zch. H. után.

Gozsdu Elektől.

(V é g e.)

— Hiszen ismeri Saárné asszonyság pajzanságát, — felelt Fridoline komolyan, a nélkül, hogy szemét fölvetette volna.

A fogat megállott. Lajos még egy percze elkísérte a hölgyeket az épületbe. Saárné asszonyság mintha dolgai hívták volna, eltávozott s Lajos Fridolinéval egyedül maradt a szobában.

Fridoline értő barátnéjának csintalanságát, s ez fájt szívének. Egy szót sem szólott. Lajos bátortalanná lett. Soha sem érzé határozottabban, soha élénkebben, mint most, hogy e leányt kimondhatatlanul szereti. Nem titkolá maga előtt, hogy e leányt jobban szereti, mint a szent Ottiliát. Néhányszor akart szólani, de hangja megtagadá a szolgálatot.

— Tehát ön is volt a templomban? — kérdé Fridoline, hogy legalább valamit kezdessen.

— Ön nem látott? Nem akart látni! Ön meg sem akart engem látni? De mit is vétettem ön ellen?

— Épen semmit!

— S ön ok nélkül gyűlöl?

— Én önt nem gyűlölöm; ki mondja azt Hohenheim ur?

— Önmaga, habár nem szavakkal. Ah! Fridoline, ha szabad kegyedet e szép, bizalmas néven szólitanom, igazán rossz előjel volt, midőn azon rózsza széthullott, s én vevém a töviseket! És mégis ereklye gyanánt őrzöm e töviseket!

— Hohenheim ur, emlékezzék viszonyaira, így önnek nem szabad szólania. Egy más, jobb barátnő őriz kegyed számára rózsákat. Mi gondja kegyednek más tövisekre?

— Reám nézve nincsenek többé rózsák! Fridoline, ez az utósó nap, melyen együtt vagyunk, engedje, hogy őszintén szóljak; én szerencsétlen vagyok . . . —

Mentsen Isten! Ön ismét boldog leend, ha most nem az. Feledje, hogy mindketten egy pillanatban gyengék valánk. Az ön szíve már másé. Ez az utósó ut, a melyen együtt vagyunk. Törüljünk el minden emléket, a mely egymáshoz köt. Félre az ábrándozással, s a tövisekkel. Az ön rózsája nem az enyém többé. Nincs már nálam. . .

Fridoline mindezt komoly csennelmondá, Lajos reszketett, egy forró csókot nyomott Fridoline kezére, és sebesen hagyá el a szobát.

XXI.

Ily szigorú nyilatkozat után nem volt Lajos számára öröm a világon, zavart arckifejezéssel jött haza.

Szobájába zárta magát, s az ebédre hívást nem fogadta el.

— Szeretem őt — szólt — csak őt! Boldogtalan játéka a képzeletnek, a mely engem a szent ismeretlen Ottiliához vonzott. Fridolinéval boldog lettem volna, feláldoztam nyugalma- mat egy árnyak, mit mondok: egy árnyak, — egy nyomorult agyrémnek, önalkotta örülségnek! El kell vesztenem a mennyet, a mely ma tárta fel előttem kapuit.

Igy tehát nem remélhetek a földön egyéb boldogságot, mint azt, a midőn a sajtó sebek elvéreznek; szerelem által nem leszek többé boldog, mert csak egyszer s többször nem lehet igazán szeretni. Csak egy tavasza van a szegény életkor- nak, a többi mind bágyadt utónyár, a mely inkább szomorító mint vigasztaló! Ottilia! én örök barátságot fogadtam neked, s e merész eskü áldozata vagyok. Tiéd vagyok; mentül boldogabb az ember, annál szivesebben boldogít másokat.

Már délután gyűlt a társaság a tanácsosnénál. Csak Fridoline jelent meg későn.

Az utazási készülődésekkel volt elfoglalva, s épen ezt vette föl ürügyül arra, hogy a szenvedések óráit kevesbitse, a melyek még ma vártak reá. Lajos szintén későn jött. Nővére hiába nógatta, hogy jöjjön korán. Félt Fridoline tekintetétől. Félt az elválás keserű órájától.

XXII.

Mindketten majdnem egyidőben léptek a terembe. Mindkettő arcáról a fájdalommal való küzdés volt olvasható. Mindig a legidegenebbek közé mentek, mintha kerültk volna egymást. De gondolataik mindig találkoztak. Titkon lopák egymás tekintetét.

Teréz és Saárné asszony inkább csintalanok voltak, mint vigak. Az öröm szelleme mindenkit eltöltött. Csak Lajos és

Fridoline maradtak némák, mintha nem is tartoztak volna a társasághoz.

A tanácsosné Lajost a zongorához voná. —

— Ha nem akarsz csevegni, adj legalább hangokat!

— Zongorázik kegyed? — kérde Saárné asszony? — Igazán kegyed tudományából egész titkot csinál. Rajta tehát! Hallani ohajtjuk. Parancsoljuk. Kegyed ma igen figyelmetlen azért kell parancsolnunk.

Lajos a zongorához ült — Fridoline is hall most, talán a hangok érdekelni fogják, — sugák Lajos fülébe a szerelem, a hiuság és a remény.

Néhány perczig ábrándos moll-hangokat játszott. Az egész társaság körüle gyült. Csak Fridoline maradt távol, nem zavartatva a játék által.

Szomoru hangulata önkénytelenül néhány eszmére kényszeríté a „Halál-áldozat“ című darabjából, a melylyel Ottiliával kötött ismeretséget, a bevezetést játszotta, s azután a dalt magát.

Ünnepélyes csend volt a teremben, a mely a hallgatók részvétét árulta el. Lajos hangjai megtalálták az utat a szivekhez.

De senkisésem érzett mélyebben, mint Fridoline; sirás hallatszott, s azután valaki eltávozott a teremből.

Ez nem zavará a játszó. De egy más körülmény vette őt ki sodrából. Az éneket bevégezé, csak néhány elhaló hang hallatszott még. Ekkor Ámos tolakodva jött a vendégek között.

— Uram! — kiáltott — egy levél Izlandból! —

— Ismét egy izlandi levél! — szólt Saárné asszony nevetve.

— Hogy-hogy? egy Izlandi levél? — kérdék mindnyájan a teremben.

— A cím is izlandi nyelven van írva? — kérdi egy doktor, gunyosan nézve Ámost.

Lajos reszketett, de maga sem tudta, miért.

— De ma? hiszen nincs ma levél érkezés napja? honnan e levél, Ámos?

— Hát a házba hozták! — szólt Ámos; — és Izlandból jött; a fejemet merem rátenni, izlandi levelek megismerését senkitől sem fogom tanulni!

Lajos kezébe vevé a levelet. Megismerte Ottiliá írását. A borítékon nem volt egy póstabélyeg sem, s a levelen Koppenhága volt felírva.

Teréz félrevoná bátyját.

— Az izlandi levelek nem szoktak neked valami nagy örömet okozni; menj e mellékszobába, s ott olvasd, ne mutass legalább a vendégek előtt szomoru arcot!

Teréz jókedvvel vezeté őt a mellékszobába. Homályos volt. Remegő kézzel bontotta fel a levelet, mely így hangzott:

A fővárosban vagyok, kedves Tivadar. Holnap ismét elutazom. Ide jöttem, hogy megismerkedjem nővéreddel. Egy jó barátnőm mutatott be neki álnév alatt, nehogy eláruljon te neked. Most magam árulom el magamat. Előtted nincs titkom. Nem akarlak soha még a legártatlanabb módon is megcsalni. Így tehát követelem, hogy légy nemes szívű irányomban.

„En szerencsétlen vagyok, kedves Tivadar. Meg akarom kísérteni, hogy számot adjak érzelmeimről. Ne ítélj el a nélkül, hogy e szavakat higgadtan, s nyugodtan el ne olvastad volna.

Magamnak és senki másnak tettem a fogadást, hogy mig téged nem ismertelek meg személyesen, nem adom egy férfinak sem kezemet. Megfogadtam, hogy tiéd leszek, ha

méltónak találsz szerelmedre. Te valaha arczképetet kérted, küldtem egy más arczképet, de azért, hogy ismeretlenül téged megismerhesselek; Tivadar mindent, minden legkisebb czélt bevallok; ah többet fogok még mondani.

„Egy nemes ifjuval, a ki el volt jegyezve;“ ismerkedtem meg. Később tudtam meg, hogy már szeret — igen jó ember Láttam titkos tusáit. Hű maradt jegyeséhez, de szive nem ő hozzá. Elárulá előttem lelki harczát — és én — Tivadar, elégyenge voltam . . . igen, Tivadar, szerettem őt. De ő hű maradt jegyeséhez — és én hozzád. Magam vallok be mindent . . . én magam . . . és te őt — bizonyára ismered. Ő egy távoli rokonod. Ő Hohenheim Lajos. Ő pedig engem a költött Bernek Fridoline néven ismer . . .

Tivadar nem olvashatott tovább: — Oh istenem, ő Ottilia! — rebegé, s majdnem eszméletlenül rogyott egy székre. Teréz és Saárné asszonyság, az ajtónál figyelemmel kísérték őt, midőn a levelet olvasta, látták, mint roskadt le, s ijedve kezdtek kiáltani. Oda futottak a vendégek. Tivadar úgy nézett ki, mint a kiből a lélek eltávozott.

Az egész társaság a kis szoba felé tódult. Teréz sirva borult bátyja keblére.

— Tivadar, Tivadar! — kiáltott. — Oh kedves bátyám!

A kiáltásra felnyiltak szemei, körül nézett, s szerető barátok karjai közt volt. Teréz még mindig csak nevén szólítá bátyját.

Fridoline ez alatt ismét a terembe lépett. Senki sem volt ott, mint Saárné asszonyság, kezeit tördelve. Hallotta Teréz ismételt kiáltását: — Tivadar, bátyám Tivadar!

Mély borzadály töltötte őt el. — Az Istenért szólt — Fridoline, és Saárné asszonyság kezeit görcsösen fogá meg. — mi ez? mi történt . . .

— Ah! egy nem sikerült tréfa — kedves Ottiliám — egy nem sikerült . . . menj csak be — Teréz bátyja, Hohenheim — ő az! . . . ő Tivadar . . .

Saárné asszonyság nem szólhatott többet, Ottilia elhalványult s a kis szokában, zavart, csop ortozatokban, fölfelé tartott gyertyákkal kezeikben, vették a vendégek körül Terézt, és bátyját. Mindenki arczára azonban visszatért az öröm, mert Tivadar jobban érzé magát, csak Teréz sirt még.

— Vezessetek Ottiliához! — volt Tivadar első szava — vezessetek hozzá!

Teréz a terem felé rohant. Itt állott egyedül és bátortalanul Fridoline.

— Oh szólt Teréz, — Ottilia, kedves Ottilia! ne hagyd el bátyámat! — és sirva borult kebelére.

Meglepetve tértek vissza a vendégek s az egész jelenetből semmit sem értettek. Teréz a vendégek között bevezeté Ottiliát. Tivadar megismeré a szeretett alakot. Ingadozva közeledett feléje, és szólott: — Én vagyok, Tivadar.

— Ottilia, ne hagyd el bátyámat! — szóla ismét Teréz.

— Oh Tivadar! — rebegé Fridoline, és zokogva borult a szeretett férfin kebelére. — Ottilia! Tivadar! ezeket tudták egyedül rebegni a boldogok, — s ugy-e nem fogsz elhagyni többé kedves Ottiliám!

— Örökké veled! — Az ég környezé őket.

Könyekkel telt szemekkel ölelé Teréz magához Saárné asszonyt, s szólt:

— Soha többé ily komédiát!

— De én — gondolá a hü Ámos, a ki aggódva állott a távolban — én soha életemben nem hozok többé uramnak izlandi leveleket.

Az írás eredete.

Miháfi Józseftől.

Midőn a mult század folyamán az ausztraliai szigetcsoporthoz tartozó Tongaszigetek fejedelme el nem titkolható csodálkozását fejezte ki az írás felett; sehogy sem tudott fejébe férni, hogyan lehessen a levélből valamit kiérteni. Kezébe vett egy levelet, forgatta, hallgatózott, de az nem akart beszélni. Előszólitott aztán egy angolt s parancsolta, hogy írja fel őt. Az angol felírván a fejedelem nevét, hangosan mondá: Finow! Erre a fejedelem más angolt behivatván, átnyújtá neki a papírt s kérdezé, mondja meg mi van azon feljegyezve? Az olvassa hangosan: Finow! A fejedelem hirtelen kikapja kezéből a papirost, nézi, a legnagyobb csodálkozással megvizsgál minden voná-ocsát, s felkiált: Ez ugyan nem hasonlít hozzám! Hol vannak szemeim? Hol van a fejem? Hol vannak lábaim? Hogy tudhatjátok ti azt, hogy itt én vagyok?

Önkénytelenül mosolyognunk kell a fejedelemnek ezen gyermekies naiv felfogásán. Ez onnan van, mert mi az európai népek műveltségének magaslatairól nehezen tudjuk magunkat beleképzelné a Tunga szigetek lakóinak alantabb műveltségi állapotába, pedig ezek a körülöttük lakó más népeket sok tekintetben felülmúlták, értelmesebbek, okosabbak voltak. Mily távol voltak ezek mégis a lehetőségtől, hogy az írást feltalálják! Évezredekkel át kellett az embernek oda fejlődnie, hogy meg ne elégedjék, hogy gondolatait csak elmondja, a nevezetesebb tüneményeket és eseményeket csak elbeszélje; hanem gondoskodják arról, hogy a beszéd ne csak hallható, de látható is legyen s ne csak a mai kornak szóljon, hanem az utókor számára is megörökítették! Nem is egyszerre találták fel az írást, hanem lassankint kellett annak fejlődnie az ember fejlettségével együtt, míg a tökélynek azon fokát érte el, melyben azt ma használják. A régibb népek az írás rendszerének fejlődését nem ismervén, többnyire mondákba burkoltan adják elő annak eredetét. A zsidók szerint egy angyal jött az égből s hozott magával egy csillagászati könyvet s Szethet megtanította annak olvasására s az írásra. Az aegyptomiak hitték, hogy jött Aussurból egy szent, ki istentiszteletüket rendezte s az írásra megtanította őket. Az arabok szerint maga Ádám már be volt aratva az írás mesterségébe. Mi minde mondáknak nem adhatunk hitelt, hanem törekszünk az írás fejlődésében bizonyos fokozatokat felismerni, melyek az írás történetét nyújták.

Az első írás-kísérlet alig lehetett egyéb, mint a számfogalomnak kifejezésére szolgáló vonás, gyakran csak egy pont. Az indián a hány ellenséget elejtett, annyi vonást vés be egy fának a kérgebe; ez az ő számvitele. A mi egyik népdalunk midőn mondja:

„Rója fel a rézfokosa nyelére“,

szintén ilyen kezdetleges írásról tesz tanuságot, valamint nyelvünknek ezen képies kifejezése is „sok van a rováson“, „valakit megróni.“

A vonáshoz hasonló kezdetleges írás a csomó. A csomóval gyakran élünk még a mai nap is. Soknak szokása az, hogy figyelmeztetül csomót köt a kendőjére. Egyszerű jegy

ez, melynek azonban gyakran fontos értelme van, s mi azt le tudjuk olvasni. Vannak népek, melyeknél a csomóból, mint kezdetleges jegyből, egész írásrendszer fejlődött ki. A chinaiaknál például találtak írást, melynél a csomó kötésének különböző módja más-más jelentést nyújtott, a csomók távola, azoknak csoportosítása vagy egy mellékzsinórral való összekötése adta a különböző jegeket, melyekkel gondolataikat kifejezték. Ezen írásnak megoldásmódját nagy titokban tartották, s az apa csak halálos ágyán tanítá meg fiát abból olvasni. Mexikóban és Peruban egész irodalmát találták az európai felfedezők az ilyen csomóírásnak; törvényeket, történelmi okmányokat, tudósításokat, melyeknek készítésével foglalkozó írástudók csomókötőknek nevezettek. Önkénytelenül eszünkbe jut Nagy Sándornak gordiusi csomója, mely csomóírás lehetett, s melynek megoldása annak elolvasását jelentette, mit midőn ő nem volt képes megtenni, kardjával ketté metszette.

Még egy ily kezdetleges írásról akarok megemlékezni, s ez az ugynevezett virágnyelv, melyet az elmés, képzelemdus Kelet teremtett. A keletiek a virágok ezreit választák gondolataik kifejezésére, s előttünk is ismeretes, hogy az ibolya a szerénységet, s lilium az ártatlanságot, s az illatában és színében pompázó rózsza a szerelmet jelképezi.

Ezen kezdetleges írásokon túl a tulajdonképi írásnak eredete a képirásról vihető vissza. Az egyes tárgyak képzeteinek felébredésére a kevésbé kifejlett lélek előtt semmi sem oly természetes, mint azon tárgyak képeinek főbb vonásokban való lerajzolása. Ehez szoktak folyamodni a gyermekek, ezt használják a nem iskolázott némák.

Az eredeti, tiszta képirásra szép mintákat nyujtanak az amerikai indiánok. A fák kérge, a lehántott fák sima törzse, lapos oldalu sziklák szolgálnak helyül, a hová az indián képirásban fölrajzolja például, hány harcros táborozott azon helyen, hány ellenséget öltek már le, merre fognak ezután utazni, hány napja vannak már távol hazájuktól. A rajzolás könnyen történik, egy kör jelenti az ember fejét, lefelé és oldalvást huzott két-két vonás a lábakat és kezeket, emberi test fej nélkül: a megölt ellenséget stb. Csakhogy az indián sem nélkülözhet egyes elvont fogalmakat, s ilyenkor jelképhez folyamodik, s például a nap képe: világosság, a fül: hallás, a szem: látás fogalmát is jelenti. Szeretik őket az ilyen képirást sírfeliratokra is használni. Például egy törzsfőnök sírkövén egy felfordított szarvas azt jelenti, hogy a szarvasról nevezett családfő meghalt, a balról vont hét vízirányos vonal értésünkre adja, hogy ő hét háboruba vezette népét, a jobb felül hasonló kilencz vonal pedig, hogy szerencsésen kilencz ellenséget ejtett el, s a sírkő közepéu vont három függélyes vonal szomorú értesítést ad, hogy küzdelmeiben három nehéz sebet kapott; továbbá nap, hold, kalapács: az ő erényeiről és házi foglalatosságáról adnak számot. — A vadembereknél sok helyütt szokás az ilyféle képirást saját testükre festetni, vagy beébetni, ez az ugynevezett tatovirozás. Az egyes hősök testére beébetett képirás gyakran egész krónikáját képezi a vitézségek hosszú sorának, a hol nem ritkán azt is leolvashatni, hogy hány hittérítő fehér husából lakmározott a vad kannibál. Hogy az ilyen, a testre beébetett írást az előre haladt műveltség kárhozzat, természetes dolog, mert az a testet élékteleníti. A zsidóknál ennek használata szigoruan el volt tiltva, s a keresztényen egyház is kemény büntetéseket szabott a tatovirozásra. (Folyt köv.)

Egy hét története.

Augusztus 31-kén.

A harmadik császárság egy darab divatkelmén. — Divat minden. — A mi háborunk. — Fernande. — Melyik különb a kettő közül? — „Iris boszuja“ és a „Munkások.“ — Az intendáns-kérdéshez. — Budai „nép“-vándorlás. — Adjuk meg a kegyeletnek is a magát!

Ha valaki önöknek azt mondaná: megláthatjuk a „harmadik császárság“ történetét egy darabka kelmén, nemde megráznák fürtös fejcskéiket s azt mondanák rá: nem lehet. Pedig sétáljanak el Alter és Kiss váczu-utczai kirakata előtt s igazolni fognak engem. Egy darab homályos fekete selymet látnak ott kitéve, a francia császárság büszke czimerével s aláírva e szavakat: „Drap Eugénie. Propriété exclusive de mr. Alter et Kiss á Pest.“*) Meglehet, hogy e darab lesz az Eugénie-divatkelmék utolsó mohikánja, s aztán a szállítmány elfogy hosszu, tán örök időkre.

Mikor egy-egy ily nagyszerű mozzanatot megért az ember a világtörténelemben, látja csak, hogy a legnagyobb hatalom se más egyszerű divatnál, melynek tartóssága annak erkölcsi alapjától függ. Ma még rózsapiros, holnap már fakó, holnapután pedig épen gyászfekete — mint az Eugénie-drap.

Mi sem áll tőlünk távolabb, mint a kárörvendés. Hisz mi semlegesek vagyunk. Nem idézünk rémjелеket december 2-kának vésses történetéből, de védokokat sem a saját sziveinkből. Ha igaz, mit a közmondás tart, hogy minden ember maga kovácsa a saját szerencséjének, kétszeresen áll ez épen III. Napoleonnál, kitől a genialitást megtagadni bukásában sem lehet. Igen kitűnő sakkjátékos volt, szerencse kísérté huzásait s ez mámorosította el különben megszokott éberségét.

És nekünk nyugalmas ujságíróknak sem jogunk, sem okunk nincs beleszólni e sakkjátszmába, annyival kevésbbé, mert nekünk is meg volt e héten a saját házi háborunk a — színházzal.

Rendes tárczairójuk, — kit ezuttal helyettesíteni szerencsés vagyok, — megérintette már önöknek: mi volt forrása, kezdete és oka e háborunak. Sardou tollának egy piszkos szülötte a „Fernande“, mely (a nélkül, hogy világpolgári jogait fölmutatni képes lett volna, elnézésből-e, vigyázatlanságból, avagy egyenes könnyelműségből-e, kétszer egymásután betolakodott a nemzeti színpad szentelt deszkáira.

Szivesen eltűrjük a „hypokrita“-nevet, melylyel a hirlapirodalom egy igen jelentéktelen része bennünket megtisztelt, mert egy trágárság ellen sikra szálltunk. S a kiből él még egy szikrája a valódi költészet tiszteletének, örömmel láthatta ez alkalomból is, hogy a magyar sajtó csaknem együttesen utasította vissza e támadást.

Pestet világvárosnak mondják s azért nem csudálhatni, ha akadnak egyesek, vagy akár testületek is, kik a kékvérű blazirtak és a magas roué-ék mulattatásáról gondoskodnak egy kis anyagi haszon fejében; de a nemzeti színház igazgatóságától megköveteljük, hogy a társadalom szemetjeit ne mu-

*) Eugénie-posztó, Alter és Kiss kizárólagos tulajdona Pesten.

togassa gázfénynél, drága belépti díj mellett; és ha erős izgalmakhoz szokott idegzete már nem éri be a castáliai forrás tiszta vizével, — menjen kolostorba!

Sokkal jobban tiszteljük e lapok olvasóközönségét, sem-hogy e szégyenletes irányu és álmoráltól hemzsegő darabok meséjét itt elmondanók. Ugy járnánk vele, mint az egyszeri huszár, ki magyarmiskásan káromkodva, parancsolta meg legényeinek, hogy káromkodni ne merjenek. Csak annyit jegyzünk meg róla, hogy az a Sardou-féle kinövéseknek is netovábbja, s mint ilyet a ledérségekhez szokott könnyüvéru francia közönség is a megvetésnek egy nemével fogadta.

A francia drámairodalomnak általában véve roppant gyengéje, hogy a házaselet szentségét nem ismeri el. Szükséges rossz gyanánt mutatja be és igen durván bánik el a szeretet gyöngéd kötelékeivel. Lehet, hogy e fölfogás nem csupán a francia irodalomban, hanem a társaséletben is otthonos, lehet, hogy ez boszulja meg magát a francia nemzetnek jelen sötét napjaiban is; de Isten őrizz, hogy sükerüljön ez idegen növénynek átültetése a mi irodalmunkba és színpadunkra is. Elvesztettünk eredeti nemzeti jellemvonásainkból néhány tized óta sokat, megértük az ugynevezett polgárosodás áldásaival annak átkait is, — de megtartottuk azt az egyet, hogy házunk első istene gyanánt a nőt tekintjük.

Egyébiránt, ha még ugy tiltakozik is ellene, belátta ezt maga a nemzeti színház igazgatósága is, mert a „Fernande“-t fölretéve, két oly új darabot hozatott színre, melyekről már nagyobb tisztelettel szólhatunk.

Ezek egyike az „Iris boszuja“ vigjáték, vagyis inkább humoros dialog Ferrier Páltól, kinek tollához az újabb francia irodalom sok reményt köt. Mindössze két szereplője van, Diogenes, kit cynikus bölselete egy hordóba bujtat, és Iris, kit Junó azért küldött a földre, hogy döntse el égi fogadását, és vigyen neki maga három oly tizenöt éves leányt, a ki még nem volt szerelmes. Persze, hogy a kedves Iris kifáradt ez eredményélnküli nagy munkában, s így jut el Diogenes lakáig. Bébocsúttatást kér, de a bölcs elkergeti azon laconicus felelettel, hogy szállása magának is csakhogy épen elég. Végre hosszu unszolás után előbuvik odujából borzasan, piszkosan, rongyosan, Iris elpanaszolja hasztalan fáradságának kesercit, Diogenes pedig kaczagva vezeti a forrás tüköréhez: „Ha e kép, melyet e forrás tükörében látsz, már tizenöt éves korában szerelmes volt, hasztalan keressz náladnál jobbakat“ — mondja neki szörnyü bölcseséggel. A bölcsesség azonban szép dolog, de csak tiszta fövel. A pajzán Iris előczitál egy Amorkát — és a bölcs vén Diogenes minő roppant változáson megy keresztül! Egyszerre szégyenli bozontos haját, piszkos öltönyeit s ámbár egyre morogja magában: „Hunyj szemet Göröghon!“ piperkőczézé válik s iszsza a nektárt, akár egy közmondásbeli kefekötő legény. Csak egy csókot! — csd a bölcs, a kis syrén pedig csalja-csalja a forrás tüköréhez. Diogenes betekint, elszégyenli magát, kijózanul, visszatér hordójába, Iris pedig Junóhoz, de előbb kijelentik a „tisztelt közönségnek,“ hogy ez a történet kétezer év előtt ment ugyan végbe, akkor is csak

titokban, (mert Diogenes életirői mit sem tudnak róla) de ha ma jönne le Iris hasonló küldetéssel — — — ugyebár kíváncsiak önök? — szintén bajosan találna 15 éves és nem szerelmes leánykákat.

Mennyiben volt igaza Iris ő nagyságának? ezt itéljék meg olvasónöim, nekem egy igen nagyon nagy hidon kell átmenni, Manuel Ödön drámájára, a „Munkások“ címűre.

Ez egy igen tiszteletreméltó s jóirányú mű, melynek csak egy hibája van, hogy t. i. iránymű, gyöngé dráma. Vasárnapi közönség előtt, vagy a legényegyletek kebelében előadva, ropant hatást csinálna, míg a nemzeti színpadon, legkivált két dévaj vigjáték után adva, unalmassá válik. A gyöngéden szerető völégény mellett képviselve van benne a jó erényes anya, kit balsorsa tengerében is megőrizett a botlástól a munka, — ott van az apa, ki ifjúkori büneiért, különösen iszákosságáért borzasztóan lakol. Kirívóbb ellentétet a „Fernande“-hoz keresve se lehetne találni, mint ez a becsületes, pietistikus iránydarab.

Mint e gyorsan egymásra következett drámai újdonságokból látjuk, a nemzeti színház, habár botlásokkal is, csak elköszög fejetlen állapota daczára. A kormány, mióta fődözte deficitjeit és folyóvá tette számára a subventiót, annyit sem törődik vele, mint a körme feketéje. Az intendans-jelöléseket is csupán a hír és egyes „jóakaró“ journalisták teszik; alkalmasint arra gondolnak, hogy a turóval tejföl is jár.

Mi már ez egy kérdéssel szemközt az apathiának egy nemébe sülyedtünk és szívesen belenyugszunk a kormány jelöltjébe, bárki legyen is az. Volt alkalmunk Radnótfáy halála óta tapasztalni, hogy a biztosítékot ez állomáson nem a név, hanem az odaadás, mindenekfölött pedig a függetlenség adja. E két tulajdonnal a jövő intendans minden, e nélkül semmi lesz — ha még oly hangzatos marad is a neve.

Pedig annyival szükségesebb volna kormányunknak valamit tenni e fontos közművelődési tényező érdekében, mert a budai magyar színésztársaságot ismét vándorbotjához kényszerítette a közöny, melyet „ős Buda“ a magyar színészet irányában még mindig tanusít. A Paulai által oly szépen elszavalt prológ tehát ismét üres szó maradt, melyre oly kárörvendőleg felelnek a színház rideg falai! Boldog Isten, hová jutunk így? Annyira vannak tán nálunk azok, a kik a biblia szerint „örizik a várost“? Nem szokel-e arezunkba a vér, ha közhegyeinket megjelenve látjuk a német elem túlnyomóságát a társas életben? Nem érezzük-e, hogy ez elnémetesedésnek egyik leghatalmasabb ellensúlyozója a magyar színművészet, melyet ha nem volna, mesterséges gonddal és kegyelettel kelene istápolni? . . .

A kegyelet szóról jut eszünkbe egy lélekemelő ünnepély, mely Komárom megye területén ment végbe múlt vasárnap. Az augusztus 3-diki csatában elvérzett hősök porai fölémelt díszes emléksobrot leplezték le. Ha valahová, ide a szőnyi sáncok és az ácsi erdőség szomszédságába illik a kegyeletnek e díszes emléke. Honfivér áztat itt minden göröngyöt, s ez a kődarab messze utódoknak beszél majdan a magyar dicsőségről, hősi önfeláldozásról.

Annyival jobban esik megpillonni a kegyeletnek e határkövein, mert a társasélet mostani ridegsége mellett kevés szó-rakoztatást nyújt jelenleg a főváros. A hüvös, borongós őszi esték oly korán beköszöntöttek az idén, mintha meg akarnák magukat erővel boszulni azon a természettudóson, a kinek tana szerint a föld, s vele barátság s jókedv évről évre fogy. S ha mindegyikünknek volna ilyenkor egy-egy Ossiánja, illő volna

e ködös homályos őszi estéhez — vagy át változhatnánk legalább mindannyian ilyenkor Iris istenasszonynak főnebb említett tizenöt esztendő boldog gyermekeivé! (hl.)

Budapesti hírvivő.

++ (A király és a királyné,) ha csak előre láthatlan körülmények nem akadályozzák, e hó 15-én Budára, a királyi gyermekek pedig 16-án egyenesen Gödöllőre utaznak. A király 3 napot szándékozik Budán tölteni s aztán bizonytalan időre Bécsbe visszatérni, a királyné pedig gyermekeivel együtt november 1-jéig Gödöllőn marad.

++ (A király) meghagyta a közös hadügyminiszteriumnak, hogy a mitrailleusok rajzait adja át használat végett a magyar honvédelmi miniszteriumnak is, mely 100 darab oly szerkesztetű golyószórót fog készíttetni, tudnillik akkor, mikor a honvédségnek először tüzérsége, azután pénze lesz hozzá.

++ (Az „Athenaeum“) nagy előkészületeket tesz Petőfi összes költeményeinek fametszetekkel díszített kiadására. A kiadást kitünő műtészünk Greguss Ágost rendezi, s ő írja hozzá az előszót, a rajzokat és fametszeteket a legkitünőbb magyar művészek szolgáltatják, kik közül a legtöbb már dolgozik is a kiválasztott képtárgyakon. A nyomdai kiállításra is legnagyobb gond fordítatik s a munkálatok úgy vannak berendezve, hogy az első füzet karácsonkor a közönség kezében legyen.

Ugyancsak az Athenaeum kiadásában az imént jelent meg Jókai legújabb regénye, a „Fekete gyémántok.“ A regény öt tömör kötetből áll, s ára 5 frt. Közlebb részletesebb ismertetést adunk e regényről.

Megjelent továbbá mint a Kisfaludy-társaság kiadmánya a „Hazai népköltészet tára“ III. kötete, tartalmazván: „Magyar orosz népdalok“-at, fordította Fincziczky Mihály: 12 iv, 339 dal; ára 1 frt. E dalok nem csak azért érdekesek, mert egy hozzánk tartozó népfaj szép kedély világával ismerkedünk meg, hanem azért is, mert a fordítás is igen sikerült.

++ (Orbán Balázs) Székelyföld című munkájának V. kötete a jeles szerzőtől nem függő akadályok miatt csak folyóévi december hó végére fog megjelenni. Egyidejűleg értesítjük tisztelt olvasóinkat, hogy e jeles műre Ráth Mór könyvkereskedése Pesten továbbra is fogad el előfizetést füzött példányra 2 frt 50 kr., kötött példányra 3 frt 60 krral. E kötet több levéltárban újabban felmerült igen sok becses adattal gazdagodott. Terjedelme meg fogja közelíteni a 30 nyomott ivet s e mellett mintegy 50 eredeti képpel lesz díszítve.

++ (Az igazságügyminiszterium) oda utasítá a törvényhatóságokat, hogy a rendőri közegeket a fegyenczek bántalmazásától annál is inkább tiltsa el, mivel már az 1847. és 48-iki törvények a fegyenczek emberségtelen és czéltalan kinszását erélyesen megróvják.

++ (Pestmegye) előljár egy oly ügy rendezésével, mely nemcsak a megyét, hanem az egész országot érdekelheti. Ez a cselédügy. A megye küldöttséget választott, hogy e részben munkálatot készítsen, s azt e napokban olvasták föl a megyegyűlésen. Két főelv van benne: a munka szabadsága s a szerződés sérthetlensége. E javaslat szerint: minden cseléd köteles cselédkönyvet tartani, melybe szolgálati idejének adatai jegyezvék. Továbbá csak úgy állhat másnak szolgálatába, ha előbbi gazdájától fölmondási igazolvánnyal bir. Cselédkönyv

nélkül senkit sem szabad fölfogadni. A mely cseléd felmondás nélkül megy el, szökevénynek tekintetik s kényszermóddal is visszavihető. A hűtlen, hanyag és tiszteletlen cseléd fölött a gazda gyakorolhatja a házi fegyelem jogát stb. Ez a „házi fegyelem“ azonban igen tág szabadalom, mely túlságos önbíráskodásokra is vezethet; de a többi annyira helyes, hogy jó nevelés mellett a legjobb eredményt várhatni e szabályzattól.

✦✦ (Ne tovább!) A kolozsvári vasut megnyitása újra elhalasztatott, minthogy a harangjelzők nem felelnek meg a kívánalomnak. Új harangjelzőket kell tehát berendezni s ez legalább is 4 hetet igényel.

✦✦ (Casanova Fáni) asszony, a híres állatszeliidítő nő, kedden és szerdán augusztus 30-án és 31-én, esti 6 órákor tartotta az állatkertben utolsó előadásait, és ezen utolsó előadásakor élő állatokat vetett oda az oroszának etetésére, a mi természetesen igen érdekes!! látvány volt. Ezután a nevezett állatszeliidítő nő vidéken tesz körutat állatjaival 2 hónapig, november 1-én pedig összes állatai a pesti állatkert tulajdonába mennek át 6000 ftért, mely ár, tekintve az állatok számát és szépséget, olcsónak mondható. — Az állatkert nem rendelkezik ugyan egyelőre ennyi összeggel, de gyűjtések után két hónap alatt azt előteremthetni véli. Már is történtek e célra tetemes bejelentések s e célra gyűjtéseket minden ügybarát szives lesz eszközölni és minden szerkesztőség kész elfogadni.

✦✦ (Egy Don Juan.) A „Bihar“ egyik számában az volt olvasható a nyilttéri közlemények közt: „Figyelmeztetés. Miután Czobel Ignác mező-telegdi jegyző ur az én házamnál két évig tartózkodó, s mintegy 600 forintomban kerülő nőt, a ki tölem hűtlenül elszökött, házába befogadta, — minden nőt tartót óva figyelmeztetek, hogy a nevezett Don Juantól őrizze háza környékét. Különben az új párnak sok boldogságot kívánok. Coletti Dionisio.“ — Erre a Don Juan a következő közleményt véteti fel a „Bihar“-ba: „Válaszul. Fentebbi cikkirójának elmeszegénységéről a bizonyítványt bár mikor díjmentesen kész vagyok kiadni. Egyébiránt a kérdéses asszonyt, mikor nálam a hónapja kitelik, minden órán elviheti. Augusztus 23-án 1870. Czobel Ignác.“

✦✦ (A tanárok nyugdíjaztatására) ezentul követendő eljárás iránt a vallás- és közoktatási miniszter körrendeletet adott ki, mely szerint a tanárok nem negyven hanem harmincz évi szolgálati idő után egész díjjal fognak nyugalmaztatni, betöltött tiz szolgálati év után pedig fizetésük két hatodrészt, tizenöt év után három-, husz év után négy-, huszonöt év után öt hatodrészt, végre harmincz év után teljes fizetésüket fogják nyugdíjakon élvezni, megjegyztetvén, hogy ezen szabályzat a jelen rendelet keltétől lép érvénybe.

✦✦ (Pankovics Is ván,) munkácsi püspök mult hó 25-én hazatért székhelyére. A polgárság különben is szereti a püspököt, de egészen el lön ragadtatva a püspök azon a szavai által, melyeket a nála tisztelgő egyházi és polgári küldöttséghez intézett. „Én nem szeretem, — mondá — nem szerettem a háborut, és kérem is az Istent, hogy óvja meg attól hazánkat, de ha még is úgy rendelné a gondviselés, hogy mi is háboruba sodortassunk, ez esetben én leszek az első, a ki hiveimet felségem és királyom és hazám védelmére, a harcza vezérlendem.“

✦✦ (Szerencsétlenség a Dunán.) Tegnap reggeli 10 órákor a „Hainburg“ nevű teherszállító hajón a pozsony-bécsi uton Kaiser-Ebesdorf mellett robbanás történt. Az egész hajó telve volt gőz- és füsttel. Remont kapitány azonnal megnyitatta a

gép szelepeit, úgy hogy minden további veszély ellön háritva. Ekkor összehívta a legénységet, de három hiányzott. Midőn a füst és gőz elvonult, leszállottak a hajó belsejébe, s ott két fütőt és egy gépkezelőt egészen leforrázva találtak. A gépkamrában a kazánból a hengerbe vezető cső, mely $\frac{6}{8}$ hüvelyk vastagsággal birt, szétrobbant, s a kirohanó gőz leforrázta a három szerencsétlent. Nachtmann gépkezelő még a hajón meghalt, a két fütőt pedig iszonyu égési sebekkel még sikerült Bécsig elvinni s kórházba szállítani, de ott három órai szenvedés után meghaltak. Holnap fogják mind a hármat egyszerre eltemetni.

✦✦ (Henrik főherczeg nejét,) Hoffmann asszonyt, mint a bécsi lapok írják; a bajor király a bajor nemességre emelte, és pedig Waideck grófnő név alatt. Most már minden jól van! A főherczeg tudvalevőleg e nevet vette fel, midőn házassága után, 1868. februárban Ausztriát elhagyta. A főherczeg nejével most Luczernben él, önkéntes száműzetésben.

✦✦ (Hugo Viktor,) nagy költőről, ki a nemzetigárda sorába harczosnak készül belépni, Brüsszelből augusztus 21-ről ezeket írják: Viktor Hugo tegnapelőtt érkezett ide Guernseyből és azonnal a francia követségi palotába ment, hol Laboulaye követségi titkár fogadta. „Nevem Viktor Hugo“ — mondá a híres menekült — „és utilevelet kérek, hogy Franciaországba visszatérhessek, mindenekelőtt azonban kérem, vegye jegyzőkönyvbe tiltakozásomat, miszerint hazám védelmére sietve és kötelességemet teljesítendő, kénytelen vagyok azon kormány képviselőjéhez fordulni, melynek törvényességét tagadom.“ Laboulaye, igen nyugodtan azt válaszolta, hogy e tiltakozást úgy veszi, mintha nem hallotta volna, s erre értesíti az ügyek vezetőjét, ki néhány percz mulva Viktor Hugo elé e szavakkal sietett: „Mindenekelőtt engedje meg csudálatomat kifejezni a jelen század legnagyobb költőjének és őt üdvözölni.“ E megszólítás lefegyverzé Viktor Hugót és csak a szóbeli tiltakozásnál maradt. Megkapta utlevelét és még az nap ment Párisba.

✦✦ (Varjassy Béla,) az első francia szabadvadász zászlóaljnak főhadnagyja egy augusztus 21-én Párisból Aradra irt magánlevelében elragadtatással beszél az ott uralgó harcziás lelkesültségről; felemliti többek közt, hogy a testület, melyben ő szolgál, (francz tireur) van hivatva, mindenütt támadásával a csatát kezdeményezni, s ünnepélyesen megesküdtek hogy élve egyikük sem kerül fogságba, inkább meghalnak, feladtuk óriási, s számtalan veszélynek lesznek kitéve. Mi különösen őt magát illeti, el van szánva, mindent elkövetni, hogy a magyar névnek s családjának becsületére váljék s a becsületrend keresztjét a harcmezőn kiérdemelje. Augusztus 22-én Chalonsba voltak indulók Mac Mahon seregéhez: az elutazás előtt való este ezredesük, a híres Mouteard bankettet adott a szabad vadászok tisztjei számára, s ez alkalommal nevezett ezredes Magyarországra és ő rá köszönté poharát.

✦✦ (Egy kórházi látogatás.) Claretie így beszéli el a francia sebesülteknél tett látogatását: a 66. ezred egy katonája betegápolónak tartva engem, azt kérdé tőlem: „Ugy-e uram? nem fogják levágni lábamat? — Nem! már hogy vágnák le! Ön meg fog gyógyulni! Hiszen a sebé csekélység! — A szerencsétlenség s zemeiben felrobbant az öröm tüze! A szegény sebesült egészen megnyugodva mondja: — Ugyebár! sebecem nem sulyos; hiszen többi őt bajtársamé sem volt sulyos, és levágták lábukat; akkor az én sebecem még úgy sem lehet sulyos, mert az én lábamat meghagyják! — No természetesen! csak egy kissé soká fog tartani, mig meggyógyul. — Majd

megfojtott a hazugság. A szegény sebesült alig élhetett még 2—3 órát. Békében engedték meghalni. A charcutier, a mint a francia katonák a sebészeket hívják, meghagyta a lábát a szegénynek, mert úgy sem volt megmenthető. — No akkor legalább nyugodtan rágyujthatok pipámra! mondá. — Dohányt adtam neki, ő rágyujtott, egyet-kettőt szitt pipájából s aztán azt mondta: — Milyen jól esik, mikor az ember tudja, hogy megszabadul. — A szegény megszabadult örökre.

♦♦ (Gramont herceg) karját a wörthi csata alkalmával egy golyó összezúzta. Műtétet kellett rajta véghezvinni s az orvos chloroformot használt elaltatásra. Egy tábori lelkész szintén jelen volt a műtétnél és ócsárolni kezdé Simpson-t, a chloroform föltalálóját, mivel, mint mondá, Isten elleni vétség a fájdalmat érezhetlenné tenni, miután isten azt büntetés gyanánt róttá ránk. „És mit mond ön, — szólott a herceg, besziván a hóditó szert, — ha bebizonnytom, miszerint maga az ur isten használta először ez eljárást? Nem olvasta a bibliában, hogy az úr, mielőtt Ádám oldalbordáját kivette volna, mély álmot bocsátott szeméire?“ E szavak után a herceg elveszté öntudatát.

♦♦ (A mostani, porosz király) ósattyjáról, Hohenzollern Frigyes nürnbergi várgrófról, ki Magyarországon hivataloskodott, ezeket írja H. L. egy itteni lapban: Ez a Frigyes oly szegénységben jött 1400 táján Magyarországra, a Zsigmond király szolgálatába, hogy nejét sem hozhatá el magával. De a milyen pazar, könnyelmű volt Zsigmond király, oly takarékos és gazdálkodó volt Frigyes, úgy, hogy meggazdálkodott filléreivel és arányaival, jó kamat mellett nem egyszer segített királya pénzzavarain. Urának mindenben ügyes, hű szolgálója: Zsigmondnak német császárra választását is kivitte Frankfurtban 1410-ben, miért is néhány német birodalmi város császári díjaiból 4000 frt. évpénz jutalmat kapott. Ugyancsak Zsigmond király 1410-dik Jakab napján Visegrádon kelt levelében, 20,000 arany forintban elzalogosítá Frigyesnek Pozsony várát és városát, Komáromot, Gesztet, Tatát, Neszmélyt, Samarját, Almást, Pilis Marótot, a fehérmegyei Gárdonyt, stb. 1411-ben Budán, július 8-án kelt oklevelében pedig kinevezé Frigyeset Brandenburg kapitányának, e tartományt egyuttal százezer forintért neki zálogba adván. 1415-ben az örökös pénzzükségben lévő Zsigmond a Brandenburg zálogát 150,000 frtra emelé; 1417. april 18-án kelt levelében pedig — mint császár — Frigyeset a Brandenburg örök hűbérével ajándékozta meg. A nemzetiség fejének e gazdálkodási szelleme örökségkép ment át utódaira.

♦♦ (Rózsás napló.) Fóton mult szerdán vezeté oltárhoz Illés Lajos belügyminiszeri titkár a fővárosi körökben kedvesen ismert Braun Irma kisasszonyt. Nászleányok But Irma, Hoffmann Ilka és a Tormay-kisasszonyok voltak. A násznép igen diszes volt, s gróf Károlyi István és neje s Weninger Vincze is jelen valának. Esküvő után nász-ebéd következett az örömszülék főt nyári lakásában, s mindenki hosszantartó s zavartalan boldogságot kívánt a fiatal férjnek és bájos nőnek, kik még az nap este Svájcba és Olaszországba utaztak.

♦♦ (Vegyes hírek.) A honvédség évi gyakorlatai tárgyában a honvédelmi miniszteriumban elhatározták, hogy a tartalékosok kivételével valamennyi szabadságolt honvéd szeptember 12-kére egybehivassék a három hétig tartandó évi fegyvergyakorlatokra. A három hét elteltével aztán mindenki haza bocsátatik ismét. — A honvédelmi miniszterium megengedte, hogy oly honvédek, kik tisztességes polgári ruhá-

ban rukkolnak be, azt a gyakorlatnál is viselhetik. — Frank Károly honvédszázados, Silber Ignác honvédfőhadnagy és Jankovich Aurél honvédhuzár-főhadnagy, tiszti rendfokozatukról lemondván, a honvédség létszámából kitöröltettek. A kolozsvári honvédek zászlószentelési ünnepélye szeptember 8-kán lesz. Gr. Andrassy Gyulánét, a zászló keresztanyját szeptember 7-kére várják Kolozsvárra. — Gonda N. hazánkfia, ki 1853. óta Braziliában van letelepedve, mint orvos, e napokban Triesztből Budára érkezett, de azonnal tovább utazott Szabolcsba, rokonaihoz. — Rulikovszky emlékének leleplezését szeptember 4-kére halasztották. — Alanczhidon egy hír szerint új évkor minden vámot megszüntetnek, más hír szerint csak a gyalogosok és könnyű kocsik vámját szüntetik meg egészen, a terhes kocsikét csak lejjebb szállítják. Egy harmadik hír szerint végre minden szépen a régiben marad. — Egy török elzarándokolt Budára a Gül Baba sírjához. Itt ájtatosan annyira lecsipte magát a reá tiltott szőlőnedvből, hogy összetűzött egy pár budai kapással, a kik aztán csunyaúl meglapogatták a zarándok hátát. Gül Baba sírjához minden évben szoktak látogatók járni keletről; de ez aligha eljő többet. — Lohausen Otto báró, Stroussberg magyarországi megbizottja, a közlekedési miniszteriumtól előmunkálati engedélyt nyert egy eszék-rasic-pozsega-sziszeki, sziszek-károlyvári s egy új gradiska-brod-mitroviczai vasutra. — Ifj. gróf Ráday László, ki váltóhamisítás miatt kénytelen volt Pestről megszökni, mint hirlik, egészen nyugodtan él Erdélyben, Kis-Bunban. Az is hirlik, hogy ez azért volna, mivel a gróf által kiállított váltók rövid időn egyik rokona által be fognak váltatni. — Az aszódi négy osztályu gymnáziumban az 1871-ki tanévi előadások szeptember 1-jén kezdődtek, a mit azon oknál is fölemlítjük, minthogy a gymnázium tápintézetében a szegényebb sorsu tanulók 30 forintnyi évi fizetés mellett ebédet és vacsorát nyernek. — Miletics Szvetozárt a pesti esküdtszék mult szerdán a „Zasztava“ ujságban korábban irt lázító czikke miatt 1 évi fogságra és 500 frt pénzbírságra ítélte el. — A „Zatocsnik“ szerkesztőjét is mult hó 21-kén a petrinjei ezredtörvényszék vizsgálat alá fogta egy vezércikk s egy commentár miatt, mely ama lapban a fiumei kormányzót kinevező királyi leirat alkalmával a „Zatocsnik“-ban megjelent. — Br. Veitenfeld őrnagy, ki a wagrami ütközetben már mint kapitány Károly főherceget megmenté a fogságtól s ezért a Lipótrendet kapta, közelebb ünnepelte Prágában századik születésnapját. Ő az ausztriai hadsereg legöregebb tagja s már 40 óta nyugdíjazva van. — Petőfi mellszobra most több berlini műáros kirakatában látható. Böltke berlini ifju szobrász készíté, ki valaha a hires Drakenél volt háziszolga, kit gazdája egyszer Beethoven mintázásán kapott s rögtön tanítani kezdé, mint tehetséget. Nagyon szeretvén a német fordítások után Petőfit, hódolatból csinálta e szobrokat, melyeknek darabja csak 25 ezüst garas. — Bulovszky Lilla asszony jelenleg emlékiratokat ir szini pályájáról. Visszavonulván a német színpadtól, mint halljuk, még egy bucsukörutat fog tenni hazánk városaiban, s mindenütt jótékony czélra lép föl. A telet rendesen Pesten, a nyarat pedig gmundeni villájában fogja tölteni s idejének nagy részét irodalmi munkákra fordítja.

♦♦ (Halálozás.) Szalay Zsigmond igazságügyi tanácsost s nejét mély családi szomorúság érte. Tizenhat éves szép és jó leányukat, Mariskát mult hétfőn ragadta el a sorvasztó láz. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Augusztus 29-kétől.

Augusztus 29-kén: „Egyik olyan mint a másik,” „Iris boszuja,” két francia vigjáték és „A munkások,” francia színmű. — Augusztus 30-dikán: „Tell Vilmos,” Rossini nagy operája. — Augusztus 31-dikén: „Báró és bankár,” Hugó Károly szomorujátéka. — Szeptember 1-jén: „Lohengrin,” Wagner nagy operája. — Szeptember 2-kán: „Toll hatalma,” „Iris boszuja” és „Munkások.” — Szeptember 3-dikán: „Hamlet,” opera. — Szeptember 4-dikén: „Rákóczy fogsága,” Szigligeti színműve.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: szivar tárczára való himzés rajza, bőrre vagy szövetre dolgozandó, arauyszállal vagy keskeny zsinórkákkal,

A 2-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza, a levelek sűrűen, a kis gyűrűcskék lyukasosan himzendők.

A 3-dik szám: pénz- vagy szivar tárczára, való himzés rajza, nyitott selyemmel dolgozandó.

A 4-dik szám: tálczára tőpárnára, kosárkákra stb. való himzés rajza, berlini pamuttal vagy selyemmel himzendő.

Az 5-dik szám: E és S betűk fehérneműekre.

A 6-dik szám: reggeli főköttő rajza, moll.

A 7-dik szám: kis gallérkára való himzés rajza.

A 8-dik szám: G betű.

A 9-dik szám: D betű, mindkettő takarókra, lábzsákokra stb.

A 10-dik szám: zsebkendő sarkába való finom himzés rajza a közepén L R betűkkel.

A 11-dik szám: E és G betűk.

A 12-dik szám: E és H betűk fehérneműekre.

A 13-dik szám: szőnyegek reutitáskákra stb, való keresztöltésekkel dolgozandó himzés rajza, czérnatokon, berlini pamuttal himzendő.

A 14-dik szám: nagy kendő, nagy asztal takaró sarkába való zsinórzási minta.

A 15-dik szám: a 6-dik számu reggeli főköttőhöz tartozó kicsi hátulsó rész.

A 16-dik szám: kis bokréta, apró párnácskákra, nyakköttőkre stb. használható.

A 17-dik szám: D és C betűk.

A 18-dik szám: horgolási minta butortakarókra.

A 19-dik szám: kerek pamlagpárnára való himzés rajza, keskeny sujtással, vagy vastag selyemmel varrandó ki.

A 20-dik szám: A és R betűk.

A 21-dik szám; keskeny betét fehérneműekre,

A 22-dik szám: P és A betűk.

A 23-dik szám: J és D.

A 24-dik szám: M és D.

A 25-dik szám: finom battist zsebkendő körüli finom francia himzés rajza, a sarkában virágcsokorral.

A 26-dik szám: E és L betűk.

A 27-dik szám: zsebkendő sarkába való czifrázat C és J betűvel.

A 28-dik szám: kihajtó felsőgallér mintája sűrű francia himzés.

A 29-dik szám: L és M betűk.

A 30-dik szám: M és L betűk.

A 31-dik szám: B és E betűk czifrázattal.

A 32-dik szám: M és E betűk.

A 33-dik szám: kis fűzér férfi ingek elejére.

A 34-dik szám: M és L betűk egymásba fonva.

A 35-dik szám: M és K betűk. És végre,

A 36-dik szám: B és J betűk, egymásba fonva.

Sakkrejtvény.

Novák Zsófiától.

ve-	ed-	csöd-	A	És	tün-	Gye-	re
ben,	vem	szen-	szép	Hadd	gye-	le!	dé-
dig	dott.	mit	ből-	mult-	re,	ke-	re
szi-	az	nak	met!	lé-	fe	a	még
Ha-	ge-	ke-	led-	Te	még	em-	be-
áb-	va	ban	en-	lé-	U-	rulj	já-
Rin-	lász.	je	zet!	el	ra	lem-	zet,
ár-	ránd-	gass	Em-	re	ke-	től-	bo-

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki szeptember 30-ka.

— 36 —

A f. évi 32-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Piros hajnal helyén köd ül,
Kebblemben a sok bú meggyűl,
A ködből meg eső támad,
S szemeimből könnyű árad.
Soká fog-e ez így menni,
Kell-e sok bút ismételni,
Lehet-e még reménylenem,
Felderül-e még életem?

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Kormos Izabella, Brocken Kovács Emma, Szánthó Julia, Szücs Anna, Molnár Ödönné, Nagy Emilia, Weisz Nina, Telegdy Róza, Mogyorósy Matild, Varga Emma, László Károlyné, Sváby Izabella, Sóos Gyulay Hermiu, Schiffer Imréné, Ratkovszky Vilma, Stancsek Vilma. Kiss Róza, özv. Bakó Miklósné, N. R. Váczy Nagy Viktória, Dessewffy Elek Riza, Révay Anna, Nagy Ida és Flóra, Szamosy Teréz, Tély Viktória, Pesti Nina, Solymossy Mari, Szücs Istvánné, Pál Emilia, Máar Luiza, Gencsy Jolán, Weisz Amália, Szathmáry Ilka, Lengyel Anna, Halasy Irén, Boronkay Csicseri Lila, Török Zelma, Arany Emma.

— 37 —

Tartalom.

Az etikette. — Egy ismeretlen leányhoz, Ábrányi Emiltől. — Egy lap az uralkodók életéből, Lovass nep.Jánostól. — Árpád fiam halálakor, Hortobágyitól. — Izlandi levelek, Gozsdu Elektől. (Vége.) Az irás eredete, Mihályfi Jánostól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékön: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van: mellékletünk női munka minta lapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kulap-utca 17-dik szám. 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

37. SZ.
 Szept. 11-kén.
 1870.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

Az etikette.

— Egy kaczagó bölcsész emlékirataiból. —

(V é g e.)

A Karloviczi békekötés alkalmával egy gömbölyű nagy termet építettek, ugyanannyi bejárással mint a mennyi követ volt, mellék szobájából mindegyik az ajtóhoz lépett, s egyszerre léptek a terembe valamennyien, egyszerre üdvözölték egymást, egyszerre foglaltak helyet. A gömbölyű forma már igen sok nevetséges rang feletti vitatkozásnak vette elejét.

Az 1807-ki niemeni híres összejövetel azonban hangosan hirdeti azt, hogy a 19-dik század az ily esztelen formalitásokon már túl tette magát.

Még Pál czár oly szigoruan ragaszkodott az etikette szabványaihoz, hogy előle már messziről ki kellett szállni a kocsiból s ki a palotában nem esett úgy térdre, hogy a padlózat remegett, s kinek ajka a kézcsóknál nem csattant elég hangosan, az hanyagságáért börtönbe vitetett. Berborokko midőn szerencséje volt a czárt Moskvában megvendégelhetni, s midőn ez egy gyönyörű kert megpillantásakor így szólott volt: mily pompás hely volna ez egy sereg számára hadgyakorlatokra, másnap már czár a gyönyörű kert helyett poronddal behintett síkságot látott. Anna czárné egy izben Pétervárott egész udvarával sétálni menvén, az udvari kert nagy tava előtt tréfásan mondá kisérétéhez: „szeret e valaki közületek engem úgy, hogy kedvemért e tóba is beugornék“ s a következő pillanatban az egész udvar a tóban állott.

Mária Therézia még szinte sokat tartott az etikettere s Kaunitz mégis frakk és lovag czizmában lépett be hozzá

nem egyszer. — József császár csak nevetni tudott fölötte. Gyalog ment Kaunitzhoz s midőn a miniszter azon izenetét jelenték neki „szerencsésnek érzem magam, de még ágyban vagyok“ József mosolyogva lépett a szobába.

A dolyfős Potemkin, míg előszobája udvaronczoctól hemzsegett, hanyag reggeli pongyolában ment az udvaroncok során át a czárnéhoz, s a czárné nem egyszer tette ugyan így ugyanezt. József szép de boldogtalan nővére nevetett Páris czafrangjai felett, s főudvarmesternőjét madamel'etikette gúny névvel toldotta meg. A nevezettek azonban sohasem feledkeztek meg az illem törvényeiről, mint első Péter ki a beteg Maintnon szobájába toladóván az ágy függőnyeit szétbontá, az ablakokat kitartha, s miután a beteget tiszteletlenül végig nézé a termet odahagyta, vagy mit a danczigi templomban követett el, hol az uralkodó polgármester fejről levette a parókát, s a nagy hideg miatt a maga fejére tette. Turinban egy gyönyörű hercegnő kezét nyujtá neki kézcsókra, s ő fejét fogta át és így szól: En a királynőnek is csak ajkát csókolom meg, s ön iczipiczi hercegnőm a gögöst akarja játszani irányomban. Jegyezze meg, hogy nekem önnel egy rangu nők, s önnel százszorta szebbek — kedveseim voltak.

I. Frigyes porosz király a bolondulásig rabja volt az etikette szabványainak, s még neje halálán is örült, mert királyi temetési gyászszertartást nyílt neki alkalma rendeztetni.

A történetirók említik, hogy a hatalmas spanyol udvari-jezsuita Neidhardt annak köszöni előmenetelét, hogy a király-

nének a mise előtt, minden reggel egy üveg bort küldött titokban.

Egy francia író az előszobát így definiálja: az előszoba azon hely, hol a szolgáltság a szemtelenséggel kérkedik, és a bosszantásban gyönyörködik.

A első porosz király többet költekezett udvarára mint valamennyi tartománya közigazgatásáért: egy udvari borbély fizetése 800 tallér, s azon fölül négy lótartás volt, ugyannyi fizetése járt egy olasznak, ki csupán csak a reggeli chokoládéről gondoskodott, míg Grunow udvari tanácsosnak csak ötven tallér fizetése volt. — Fölfordult világ!

Kelet udvari rangosztályai között megemlítjük a kard, dárda, napernyő hordozókat és légy vadászokat, mely hivatalok azonban semmi fizetéssel összekötve nincsenek.

Franciaország rendei 1789-ben a király előtt következő szertartásos jelmezben jelentek meg: a nemesség spanyol pompában, a papság egyházi ornatibusban, a harmadik rend fekete köpenyben; az első két osztály előtt a trónterem mindkét ajtaja kinyitott, a polgári rend előtt azonban csak az egyik ajtó szárnya. — Lajos ez alkalommal a bevégzett trónbeszéd után megengedé, hogy „fővegjeiket föltehetik,“ e kegy azonban csak a két első rendre vonatkozott, Mirabeau gróf azonban mint a polgári rend küldöttje mindamelllett erősen szemére huzta fővegét, s a többiek példáját követték. Minő változás! Azon rend, mely azelőtt térdelve várta be uralkodója szavát, most föltett kalappal áll a trón előtt.

A törpe lelkek rendesen külfélynnyel és nagy czimekkel burkolóznak.

Belshazzar.

— Heine után. —

Dobó Lászlótól.

Ajfé! közelg gyors szárnyakon;
Mély csöndbe fekszik Babylon.

Csak fenn, a királynak termeiben,
Ott fény van, a lakoma el se pihen.

Ott fenn, a királynak csarnokiban
Belshazzar ünnepi, vig tora van.

Fénylő sorokban a szolgálcsoport,
Vertarany kehelyből issza a bort.

Csendül a kehely, szolgálk kiabálnak,
Ez tetszik az esztelen, dőre királynak.

Bortól hevült orcája ég;
Szívében nő a hetykeség.

S vakon ragadja őt dühe árja;
Piszkos szavait fel az égve dobálja.

S míg ajkain átok, felfujja magát;
Ujjongani hallja rá szolgálhadát.

Büszkén Belshazzar szemmel int;
Egy szolgál megy és jó megint.

Sok arany holmi fején nehezült;
Mind Jehova templomából került.

S im, a király széunyes kezivel
Szinig telt szent poharat főlel.

S míg mohón azt fenekére kihajtja,
Tajtékvá ily szókra nyiladoz ajka:

„Megvetlek örökre, meg én, Jehova —
Én vagyok nagy Babylonnak ura!“

De el se hangzott még e szó,
S mit szívében érez, oly irtóztató.

Izibe lárma, kaczaj mind elül;
Halotti csend lesz mindenfelül.

És im! és im! a csarnok falán
Mintha emberkéz mozogva talán.

És irt, és irt a csarnok falán
Lángbetüket, és irt s eltűnt azután.

Ott ült a király, szemivel mereven,
Eltűnt arczzsine, az oly eleven!

Borzongva a szolgálcsoport elhallgat,
Egy szó sem nyitja fel mostan az ajkat.

A mágusok jöttek, de a ki megfejtse
A lángbetüket, hajh! nem vala egy se.

— Belshazzart aznap éjjel még
Saját szolgálai megölik.

A béna zenész.

Beszély.

Lauka Gusztávtól.

I.

Bár mennyire népes, zajos és viganak tetszék is egy nagyváros külélete, még se semmisitheti meg egészen azt a hatást, mit az őszító egy mogorva, lucskos és hüvös napja gyakorol a kedélyekre. — A sűrű szürke köd, mely mintha szitált hamu hullna, az égtől a földig bizonyos titokszerű fátyollal borítja be a csendes természetet; az ereszek időnkinti egyforma csepegése; az az alig hallható, csak érezhető hüvös fuvalom; a járók-kelők lépéseinek sajátságos nesze; a lámpák messzebb-ről fel-feltűnő nagyobb fehér udvara; a tompa zaj; a félhomály; mind együttvéve, ha nem busító és leverő, de — majd mindenkinél — bizonyos szomorú és nyomasztó hangulatot teremtenek. — Majd minden évszaknak meg van költészete és prózája, de az ősz, a válvonalokat bizonyos mysticismussal vegyítette.

Novemberhó első napjaiban egy hasonló mogorva, nedves és hüvös éjszakán, midőn már csak nagyon kevés ember járt az utcákon, midőn az egész város perczről perczre mogorvább és sötétebb lett, a Lipótváros hátsó részének egyik félreeső utcájában, egy magas sugár, sötét felöltönybe burkolt férfi haladt csendesen és ovatosan, majd előre, majd hátra ügyelve, egyenes vonalban, egy emelettel ellátott ház felé, melynek közelében se lámpa nem égett, se ablakai nem voltak már megvilágítva. — Mentül jobban közeledett a ház felé, annál jobban meglátsá lépteit s midőn a sarkpontot, melyet a ház elfoglalt, elérte — megállott.

A szemközti sarkon, egy köfal oldalánál egy mozgó alak volt kivehető, mely azonban még addig se előre, se vissza nem szaladt s így helyet se változtatott. — Emberünk, kit a házig kísértünk, nem kételkedhetett a köfal oldalánál mozgó alak kilétében, mert határozott és biztos hangon kérdezé:

— Samuel! mi nagy oka lehet annak, hogy ön még ily késő órában se őrzi szokott helyét!

— A véletlen uram! — válaszolt a kérdezett hirtelen s alkalmasint kívánva, hogy a kérdő e válaszszzal megelégedjék,

valami, a setétben kivehetlen tárgyat vállára emelt s csendesen odább állott.

Emberünk is azonnal megmozdult s a házacskának egy másik utczába nyíló harmadik ablakánál állva meg, azt lehetőleg hozszo botjával megzörgette. Csakhamar világ tünt fel az ablakban, nem sokára megnyitak szárnyai s egy emberi fő mutatkozék nyílásában.

— Én vagyok! — suttogá inkább mint hangozá az alatt álló.

Az ablakból egy kulcsnak zsinegen a köveztet lebecsátása s az alatt álló egyén általi felemelése, azonnal megfejtették, hogy az ki fenn s az ki alatt volt, egymást megértették.

A szoba, melybe emberünk az első emeleten nyitott, szegénységet, de a lakó költői szellemét tanusította. Egyszerű volt minden, de ragyogott nem a fénytől, hanem a tisztaságtól. A virágos mollal fedett ágy, a fehér perkállal takart pamlag, a virágos sirding függönyök, csinos női asztalka, néhány szék, fénylővé mosott keretű tájképek, csiszolt szenytelen padozat, az ablakban rózsák, rezedák és muskatlik nemcsak kellemes, hanem vonzó hatást gyakoroltak a látogatóra vagy belépőre.

Az ernyős moderateur lámpa már a szoba közepén álló és sötétké szörszőnyeggel bevont asztalra volt helyezve, midőn az ily szokatlan időbeni látogató belépett.

Egy sugár, de gömbölyű magas, szőke nő fogadta. Világos pongyolában, buja szőke fürtökkel, nagy kék szemekkel, nem kicsiny, de vékony szegélyű piros ajkakkal, hibátlan fogakkal, a tökély gyűrűskéivel átfont nyakkal, vékony, de mégis formás orral, kicsiny lábakkal és kezekkel, halvány arczzinnel, oly lény nevezheté magát e szobácska azon időbeni birtokosnéjának, minőért nem egy költő sovárgott és epedt volna. — E nő legfeljebb 18—20 élettavaszt számlálhatott.

Emberünk egy székre helyezé felöltönyét.

Az ifju — mert alig lehetett több huszonöt évesnél — azon szép, de korán hervadó arcok közé tartozott, melyek első pillanatra elárulják, hogy tulajdonosuk könnyelmű és pazarul bánt azon kincsesel, melyet életerőnek neveznek. Tartásában és járásában bizonyos bágyadtság mutatkozott, nagy fekete szemei, melyeket kék gyűrűk öveztek, fénylettek ugyan, de fényükben felismerhető volt az a bizonyos idegesség, mely az élettűznek kialvása előtti fellobbanását jelezi. Arczzine csaknem átlátszó fehér volt s ajkait csak alig serkedő pehely árnyalta.

A leány arczán bizonyos szomorúság volt észlelhető, midőn kezét nyujtá az ifjunak, ki azt melegen megszorította.

— Ágnesem, miért ily szomorun?

Ágnes nem válaszolt, karját az ifju nyaka körül foná s két nehéz könyesepp gördült ki szemciből.

— Esküszöm! — szólt az ifju benső megindulással, — még pár hét csak s azután nem kell remegned se magadtól, se az emberektől!

— Oh, Jenő, ha megeseálnál engemet!?

— Átkozottak legyenek mindazok, kiket legjobban szeretek, ha ilyesmire csak gondolnék is.

— Nekem senkim sincs a világon! . . .

— Én őrködöm jelened s fogok őrködni jövőd felett! De mi okod e sötét sejtelmek és szomorú gondolatok előidézésére, szolgáltattam-e alkalmat, hogy hűségemben és szerelmemben kétkedjél, én boldogítani ohajtlak, hogy szereteted s hűséged által én magam is azzá legyek.

Ezeket a legolvadékonyabb s leglágyabb hangon mondva, az ifju a leányt gyöngéden maga után voná a pamlag felé s miután ő is leült volna, maga mellé ülteté.

— Hallgass meg szerelmem! Mit se akarok s mit se fogok előtted eltitkolni!

Ágnes könyökét az asztalra nyugasztá és fejecskejével karjaira támaszkodott.

— Atyám, mint azt neked már régebben mondtam, pár héttel ezelőtt meghalálozott, a nélkül, hogy velem tökéletesen kibékült volna. Végrendeletében akként intézkedett, hogy a vagyon nagy részének csak jövedelmét élvezhessem mindaddig, míg úgy nem házasodom, hogy az által nemcsak őcsaládom neve és tekintélye csorbát ne szenvedjenek, hanem azon tetemes összeg is, melyet három év előtt könnyelműen elpredáltam, leendő nőm hozománya által visszaszereztessek. A mit még te se tudsz, azt most fogom elmondani:

A leányka hallhatóan sohajtott.

— Anyám atyámnak halálos ágyánál megígérte, hogy nemcsak utósó akaratját igyekezni fog szigoruan megtartani, hanem törekedni fog arra birni engemet, hogy gondtalan és dologtalan életmódomat elhagyva, és szüléim házához visszatérve, gazdálkodásban, és az ahoz szükséges tanulmányok és tapasztalatok megszerzésében töltem napjaimat mindaddig, míg a szükséges ismereteket megszerezhetem, a nekem járandó vagyont saját kezelésem alá átvehetem és megnősülhetek.

— Nemde akként és úgy, a mint azt atyád végrendeletében nyilvánította — szólt közbe Ágnes szeliden ugyan, de mégis észlelhető szemrehányással.

— Soha! esküszöm soha! A pár héttel, mit kevéssel ez előtt említék, épen arra czéloztam, hogy tudósítottam anyámat, hogy én ezután is mindörökké, komoly és szerető gyermeke leszek és maradok. ha beleegyezik és belenyugszik, hogy azon lényt, kit életemnél jobban szeretek, hogy téged oltárhoz kísérhesselek, megígértem, hogy szülőföldemre haza megyek, de egyedül veled, mint forrón szeretett nőmmel, hogy gazdálkodni és munkálkodni fogunk, hogy szeretni fogjuk őt, ápolni és vigasztalni halála órájáig.

— S mit válaszolt anyád? — kérdé a leányka hirtelen, csaknem megfélekezve helyzetéről.

— Nyugtalanítót semmit! Egy rövid válaszban csak arról tudósított, hogy testvéreimmel és rokonaimmal értekezve, két hét múlva fog határozottan válaszolni.

— Hiszed e, hogy anyád férje akaratának ellenére, kit szeretett, egy szegény ismeretlen leányt elfogad menyéül?

— Bizonyos vagyok benne, anyám szeret engemet s örülni fog, ha a nyugtalan zajongó életből, a családfészkek nyugalmába visszaterelhetett.

— Oh, mondd Jenő! miért avattál be engem ily későn családéleted viszonyaiba?

— Mert végtelenül szerettelek s hinnem lehetett, hogy szivedbe kerül őszinte vallomásom.

— Igazad lehet! én bármennyire szeretlek is, aligha elég erős lettem volna, egy család reményeit, vágyait, nyugalmát és boldogságát megzavarni.

— Gazdagon, vagy szegényen, elhagyatva, vagy egy szerető család keretében, de mi egymáséi leszünk, s azok maradunk örökre! — szólt az ifju lelkesedetten és hangosabban.

Ágnesnek egy keserű mosoly vonult el ajkain s erősen az ifju szemei közé tekintett.

— Talán nem hiszesz szavaimnak, örök üdvösségem!

— Hiszek, Jenő! Nem hinnem talán már késő volna!

Ágnes az égre veté szemeit s azokban ismét könyvek ragyogtak.

— Ha könnyelmű, gondatlan voltam is, de bűn, vagy egyéb szenny soha se undokítja lelkemet.

— Én legalább nem adtam rá okot Jenő, hogy megölj és meggyalázz.

Az ifju válaszolni akart, de hirtelen künn az utcán, talán épen az ablak alatt, erős léptek s ujongó hangos kiáltások lőnek hallhatók, melyekben azonban a hangosabban kiejtett következő kérdést és választ világosan meg lehetett különböztetni:

— De Jenő hol csavarog, már pár hete, ismét minden harmad-negyednap hűtelen czimboráihoz!?

— Ohó, hát még azt se tudjátok, — válaszolt gunyos hahota közt egy még sokkal élesebb hang — hogy már néhány hónapja egy aranyos madarat tart lánczolva szívéhez, s mert alkalmasint nem bírja oly könnyen, mint előbbeni madarait megszéledíteni, több időre van szüksége . . .

A csapongó ifjak elhaladtak.

Ágnes összeborzadt.

A Jenő arcán egyetlen izom se mozdult meg s bár minden erejét összeszedte, hogy nyugodtnak látszassék, némi izgatottsággal jegyzé meg:

— Bár mi közöm sincs e csavargókhoz, mégis közelükben megleczkéztem volna őket, mert tiszteletlenül, egy keresztnevemhez hasonló nevet mertek kiejteni.

Lehet, hogy a leányt e megjegyzés megnyugtató, vagy hogy gondolataival más világban tévedezett, de egyetlen szót se válaszolt.

Jenő felállott, de alkalmasint észébe jutván, hogy hirtelen távozása aztán gyanút kelthetne, hogy tán az ifjakat követi, ismét előbbi helyére visszaült.

— Bizzunk a jó Istenben, szerelmem, ki nem fogja megengedni, hogy két egymást szerető szív megszorítottasson és kétségbeessék.

Ágnes, ki igaz szerelmének öntudatában, még csak látogatását is kerülni akarta annak, mintha a Jenő szeretetén és hűségén kívül egyebet is ohajtana, se nem kérdezősködött, se nem vitatkozott, hanem csendesen hallgatta az ifjut, ki szavaival és érveivel mindenek felett oda törekedett, hogy a netán kétségessékedőt szerelméről meggyőzze, a netán nyugtalankodót megnyugtassa.

Az elválás szomoru volt és zajtalan.

II.

Az ifjak, kik éktelen lármájukkal s durva megjegyzésükkel a leánykát megfélemlítették, az ifjut pedig megbosztották, gondtalanul, de lármásan, a feldunasor ujesti vonalában haladtak s csaknem szemben a Margitszigettel, egy kised sörház előtt álltak meg, honnan gitár zene és női ének hangzott.

— Én szeretem a művészetet és poesist fényében és árnyaiban — szólt egyike az ifjaknak. — Ha úgy tetszik, betekinthetünk!?

— Én épen inditványozni akartam!

— Én is!

— Én plane többre becsülöm a „Volkssängereket, mint Malibrant, vagy Garcia-Viardot-ot.

Az ifjak jóízűen kacagtak.

— Csak hogy figyelmeztetlek benneteket, hogy e helyen csendesen viseljük magunkat, mert ily helyen se csendőr, se

rendőr s a siostát ünneplő csirkefogók, könnyen megpántolhatnak.

— Testestül-lelkestül elmerülünk a népies melodráma izzapos hullámaiba.

Benyitottak.

Azt sem mondhatni, hogy zsufolt, azt sem, hogy válogatott közönség volt. Négy-öt piszkos és visszataszító külsejű hajóssuhancz, néhány partmunkás, egy pár gyárkocsis, hordár s ezen egyéneknek megfelelő nőszemélyek képezték a társaságot.

Az ivoda közepére helyezett, kissé magasabb emelvényen két meglehetősen aszott és halavány, bár nem öreg nőszemély énekelt, alantabb pedig szalmás széken egy jó külsejű, de fél lábu s így nagyon nyomorék fiatal ember gitározott.

A friss vendégek, a hogy nevezni szokták, sört kértek, s egy asztalt elfoglalva, leültek.

Egy piros pozsgás leányzó szolgálta fel az italokat.

Az egyik fiatal ember keze után nyult s azt megszorogatta.

Csakhamar azonban oly pillanatokkal találkozott a szomszéd asztalnál ülő hajóssuhancz részéről, hogy üdvösnek találta a puha kacsókat azonnal eleresztetni.

— Barátom, inkább a mór, mint ezen ember! Törrel meggyilkoltatni mégis nemesb és lovagiasb, mint egy ilyen paraszt által megbotoztatni — sugá az egyik ifju a másik fülébe.

Az ifju utána se nézett többé a felszolgálónak, hanem társaival együtt az ének és zene öszhangzatába elmerült.

Már jó félórát iszogálhattak, midőn a vendégek egyenkint és egymásután felálldogáltak s lassankint elmentek. Az ifjak a megmaradottakkal együtt legfeljebb nyolczan lehettek. Miután a szerelemföltő suhancz szinte eltávozott, a fiatal ember ismét kedvet kapott a felszolgáló nővel enyelegni.

Az éneklő nők is asztalhoz ültek s fehércávé szürcsöltek s csupán a féllábu egyén gitározott.

— Hogy hívják angyalom? — kérde Vámosy Ernő (mert így hívták) a leányzót, ki asztaluknál megállott, s a leány ajkát csintalanul megszipkedé.

— Miért kérdi ifju ur? Ki tudja, fogunk-e még másszor is találkozni.

— Bizonyosan! Az oly kertet, melyben ily szép virág található, többször is fölkeressük. Nevét meg azért kérdem, mert szerelmes vagyok magába.

A kérdő és válaszoló egyszerre mosolyogtak.

— Igazán akarja tudni nevemet?

— E perczen mire sem vagyok kíváncsiabb!

— No, hát megmondom. Atyámat Holló Péternek nevezik, engem pedig Ágnesnek kereszteltek.

— És lássa, maga még sem Holló Ágnes!

— Hát micsoda?

— Hát Galamb Ágnes. Ha úgy akarja, mától fogva az én galambom.

— Na, na, Ernő! Vigyázz magadra, tudnod kell, hogy egy Ágnes már hotenkint három napra megfoszt egyik legjobb barátunktól. Igaz, hogy az a másik Ágnes valamivel alkalmasint rátartóbb és daczosabb a téged meghódítottnál, de utójára a Jenő Ágnesse is csak olyan Ágnes, a minőket, mihelyt meghódítottunk, könnyen el szoktunk felejteni.

A gitározó nyomorék félre tette hangszerét és figyelmessé lön.

— Kámory valóban szerelmes abba a zöld béka színű varróleányba!

— Volt, barátom, volt; nekem épen tegnap vallotta be, hogy legégetőbb vágya, tőle mielőbb botrány nélkül szabadulhatni.

— Én csak azon csudálkozom, hogy már régebben meg nem unta!

— Én meg épen nem csudálom, — szolt közbe az ifjúk közül az, ki eddig hallgatott — rám is bűvhatást gyakorol a szőke haj és morbidezza, elannyira, hogy a mint Jenő megszökött tőle, én veendem pártfogásom alá.

S ha a pipa és szivarfüst félhomályt nem csinált volna, a mulatók észrevehették volna, mint sápadt el a féllábu zenész, és az indulattól mint rángatódznak arcizmai.

(Folyt. köv.)

Nem is volt az . . .

Darmay Viktortól.

Nem is volt az szerelem, tán
Játék, játék volt csupán;
Fényes mezőn, árnyas berken
Ezüst pillangó után.

Ezüst pille könnyű szárnyát
Elragadja játszi szél:
„Halld az erdők, mit susognak.
Halld a lomb is, mit beszél!”

Lombos erdőn alvó viszhang:
„Legyünk itt egy keveset!”
S édes dallal költögetnünk
Azt oly igen jól esett.

És virágok nyíltak széjjel
Illatos, hűs ligeten:
„Jerr, kössünk egy emlékfüzért
Hű cserébe édesem!”

S elbolyongtunk oly soká — ah!
Mért nem maradék veled?
Irigy homály eltakarta
Mindörökre képedet . . .

Téged egy rózsza bűvölt el,
Engem meg egy liliom:
Ösmertelek, ösmertél-e?!
Régen volt az nem tudom.

Nem is volt az szerelem, tán
Játék, játék volt csupán;
Fényes mezőn, árnyas berken
Ezüst pillangó után.

Andrea.

(Törredék Mnssena életéből.)

Du Bois L. nyomán.

Moénich Károlytól.

Különös a végzet! — — — Az egyiknek már bölcséjébe ördemszalagot tettek, s kötelen mult ki; a másiknak még a legszükségesebb pólyát is nélkülöznie kelle, s bíbor palást,

vagy tábornagyi öltöny fődte halálos ágyán testét. Mindenkinek sorsa a körülmények által határozatik meg. Gyakran a legderültebb hajnal sötét éjet rejt magában; a kinek még élte hajnala borultan, homályosan virradt, annak még mindig megmaradt a remény, szép derült alkonyatra.

— Takarodjál munkádra, te henye szolgál! Még nem szédelt el a tegnapi bor mámorea üres agyadban? Még most is alszol, holott régen munkád után kellett volna látnod!

Ezen nyájas üdvözlettel kelt fel Monzibau Battista, a gazdag szőlőbirtokos kora hajnalban szolgáját, Andreát, ki kemény nyughelyén édesen élvezé az álom jótékony gyönyörét.

A felzavart szolgál gyorsan ugrott ki ágyából, s feleszmélvén, nyugodt de elhatározott hangon felelé:

— Én tegnap feléje sem néztem a korcsmának, noha vásárnap volt, hanem késő estig a szőlőben dolgoztam.

— Halgass gazember! — förmedt reá az előbbi; jól tudom, mily lusta, szájas korcsmahős vagy; végre is majd ostorral kell féktelen nyelvedet elnémitanom!

Andrea görcsösen összeszorítva ajkait, némán tekintett a távozó után, de e boszus tekintet bizonyos titokszerű gondolatot rejtett magában, melynek kiviteléhez még csak az utolsó sebző szurás hiányzott.

Hallgatva ballagot ki ezután — szokott munkáját végzendő — a szőlőbe, s a kelő nap első sugarai résztvevőleg szívták magukba szorult, vérző szive sohajait.

— Beh korán kelt fel bátyám! s a napot mennyivel előbb pillantá meg nálamnál, de mi az oka, hogy kegyelmedet nem oly jó kedvben ébreszté fel az első sugár, mint engem? Miért tekint e szép derült reggelen aly komoran maga elé, mintha sötét álmoképen zavarták volna meg éji nyugalmát?

E nyájas hangon szólítá meg a boszus Andreát a határos szőlőből a szelid Camilla. — Azonban még mielőtt a kedves leány arcát megpillanthatta volna, arcvonásai, mint a színét változtató kameleonnál, az öröm biborszínét ölték magukra. Jól ismerte ő e hangot, mely képes volt — mintegy varázserővel — elborult kedélyéről a fellegeket egyszerre elosztatni.

— Köszönöm Camilla szives üdvözlétedet! — viszonzá Andrea. — Hát te is a nappal egy időben keltél fel? de a te édes szenderegésedet bizonyára nem zavará meg a kegyetlen háziur!

— Oh nem, Andrea, — viszonzá a nyájas Camilla, — bátyám méltatlannal vádolja Battistát. Ő szigorú, de nem kegyetlen.

— Nem kegyetlen? — fakadt ki Andrea. — Ösmered a sivatag tigrisét? Azon martalék izlik neki legjobban, mely a legkínosabban mulik ki!

— Ugyan mi lelhet kegyelmedet bátyám, hogy ma oly ingerült? — mondá ijedten Camilla. — Egészen elborítja vig kedélyemet szavaival.

— De nem — szakítá félbe a beállott csendet Andrea ingerültségét leküzdve; az nem volt szándékomban! Légy nyugodt kedves Camillám; te még szabad vagy, még nem érzéd a tigris fogát, s ohajtom, hogy ne is érezd soha.

E szavaknál Andrea egészen a választó mesgyéig lépett, miáltal közvetlenül a leány közelébe jutott, s barátságosan kezét nyújtá neki, melyet ez tartózkodás nélkül elfogadott. Szánakozó tekintetét vetett Camillára, s ez mintha szemében olvasott volna, mondá:

— Andrea! én jól tudom, hogy... de szegény öreg anyám már nagyon gyenge, s nincs semmi támasza, én pedig nem merem visszautasítani utósó kívánságát. Ezért egyeztem bele, habár szívem másként...

Itt elakadt, s szemét lesüté.

De annál égetőbben pihent Andrea tekintete az ő szeméremtől kipirult szép vonásain. Érezte, hogy a leány keblének legtitkosabb gondolatát kitalálta, s hogy most már régtől fogva rejtegetett szerelme kedvese által is, szívének tiszta ártatlanságában viszonztatik. E gondolatnál bátrabbá lön, mint annak előtte, s a még soha sem élvezett boldogság első hevében karjával Camilla karcsu derekát ölelé át.

S a leány ezt vonakodás nélkül eltűrte, nem ellenkezett. Most közelebb szorította magához, égető tekintete szeméit keresé, s el-elmaradozó lélekzettel s reszkető ajkakkal kérdé:

— Camilla! eltaláltam? Megértettelek-e, igazán? felelj, oh mondd meg nekem! tégy őszinte vallomást! Tőled függ életem s halálom. Lásd, én birhatásodtól meg vagyok fosztva, én csak szegény szolga vagyok, semmim nincs, semmit sem nyújthatok, semmit sem ajánlhatok; annál fogva nyiltan, bátran s tartózkodás nélkül nyilatkozhatol. Lásd én már évek óta szeretlek hön, forrón, égetőn, mint a napsugár a virágot, de szerelmemet szívem legtitkosabb mélyében rejtve kell tartanom, hogy észre ne vegyék; sohajaimat sem mertem hallatni, azokat keletkeztökben elfojtám, nehogy megszorítsalak! De hogyan is remélhettem volna viszont szerelmedet? Lemondtam rólad Camilla! s Isten a megmondhatója: mennyire vérzett szegény szívem. De legyen mindez feledve! Csak arra válaszolj valjon boldogabb voltam-e mint magam hittem, s valjon volt-e számomra szivedben hely?

Ez utóbbi szavaknál, melyeket az igaz, tiszta, nemes szerelem hangján intézett Camillához, lehajolt hozzá s mélyen szemébe nézve, reszketve várta a határozó feleletet. E helyett azonban kedvese forró könyzápóra hullott kezére s feje Andrea keblére hanyatlott. Egész jövődöbéli sorsa, hozzá való szerelme s Battistától irtózása csak most tűnt fel előtte a maga valóságában s Andreának nyilatkozata mélyen titkolt s reménytelen szerelméről, kedélyét nagy mértékben izgatá fel.

Andrea igyekezett őt megnyugtatni s Camilla ezért mintegy köszönetét nyilvánítá, reá veté szelid, kifejezésteljes tekintetét, mely őt lángoló szerelméről biztosíthatá s szájalomteljes hangon mondá:

— Szegény jó Andrea!

— Élhetetlen gazember! — dörgött egyszerre mögöttük a felbőszült Battista durva szava, kinek sikerült meglesni párbeszédjüket.

Andrea halálsáppadt lön az ijedtség miatt, félre ugrott s átható pillantást vetve Battistára, egy pillanat alatt megrohanta őt, ki bőszültségében, éles ásót tartva a kezében, örültnek látszott. Csak különös ügyessége által sikerült Andreának az ellene irányzott vágásokat kikerülni, míg végre ő is megragadta védelmére a legközelebb levő eszközt. Battista most a szegény ártatlan Camillára rohant, ki ijedtében eszméletlenül rogyott a földre.

Andreát eddig csupán gazdája iránti kimélete tartá vissza, hogy csak önvédelmileg bánják vele s lépjen fel ellene; a mint azonban a felbőszült tigris Camillát támadta meg, mi sem tartóztatá őt többé vissza, s a boszu, mely keblét már régtől fogva eltölté, tettben nyilvánult. Egy ugrással oldala mellett termett. Baljával nyakszirten ragadva, oly erővel szorítá meg, hogy ez kezét rögtön levevé Camilláról.

— Semmirekellő gazficzkó! — dörgé fülébe Andrea magánkülvüli állapotában, — most lakolni fogsz átkozott élted minden tetteért!

A jobbában levő tör megvillant s Battista a melléből patakzó vérében fetrengett.

E pillanatban értek ide a zaj hallatára elősiető többi szolgák s körülfogták Andreát, ki minden ellenkezés nélkül megkötözteté magát. Még egy utósó, való pillantást vetve az ájúlkozó Camillára, követé őket.

Beállt az éj.

Sűrű felhőfátyol borítá be a láthatárt, s mintha maga a természet is az elkövetendő tett sikerét elő akarta volna mozditani, legsűrűbb árnyait bocsátá le a csendes szendergő földre.

Csupán két nyughelyet került el az álom szende tündére, s maga helyett komor szolgáit: a gondot és aggodalmat küldé az álmatlan Camilla és Andrea kínzására.

Az álom nem volt képes a csak színleg nyugalomra szállt Camilla szempilláira oly mértékben nehezeden, hogy azokat lecsukhatta volna. A lefolyt nap eseményei, melyek szerencséjének s boldogságának bölcsejét, de egyszersmind koporsóját is magában foglalá, hevesen támadták még lelkét, s ifju vig kedvének korai és mély sirt ástak.

Mint a lilium, mely kelyhében éjen át lassan s titokban friss illatot és virágport gyűjt, a hajnal igéző bájaival mintegy haladtával a szemet elhomályosítja, s az érzékeket elkábítja, de az égető nap sugáraitól, egy pillanat alatt ismét ellankad, elfonnyad: úgy virágzott fel, s fonnyadt el gyorsan, mint a gondolat, Camilla keblében a boldog szerelemnek szép, bájos virága; de e pillanat alatt ő egy egész életet élt át s ifjusága legszebb virágának zománca elmosódott, eltűnt.

Midőn Camilla a fentebb leirt esemény után magához tért s eszméletét vizsanyerte, ágyában találta magát, s anyja könyvelt szemekkel állott előtte, arcán az aggodalom és harag váltakozó jeleivel. Camilla lelkében csakhamar feléledt a közelmult órák emléke. — Anyjától megértette Battista egészségi állapotát, kinek sebei az orvosok állításaként nem veszélyesek; megtudta egyszersmind Andrea szomorú sorsát, mely reá vár, hogy t. i. elfogták, s megkötözve egy üres pajtába zárták, honnét másnap a turini bíróság kezébe volt átszolgáltatandó, melynek ítélete folytán, ha nem is a halál, de bizonynyal életfogytiglani, vagy legalább hosszas fogság, vagy gályarabság várt reá.

E gondolatnál, mély borzalom szállta őt meg. Szeretett kedvese, ki e véres tettet csupán iránta való határtalan szerelmében követé el, most ez iszonyu sorsra jusson, s ezentül a legnevezetesebb gonosztevők közt éljen velök, egyenlő bánásmódban részesüljön, s lelkét a kínzó bakók ostorcsapásai között adja ki!?

A női sziv bizonyos körülmények közt elszántabb a férfiénál. Foszd meg őt gyermekétől, s ő azt oroslányi erővel fogja védeni. Mihelyt az, mitől a nőt megakarod rabolni, egyetlen s legnagyobb kincse: megfélelkezve magáról, megfélelkezve gyöngeségéről, szembe száll s erősen védelmezi tulajdonát, bármily túlnyomó erő ellenében is.

Ez eset állott be Camillánál. — Andrea neki egyetlen, s legföltettebb kincse. Andrea volt azon boldog férfi, kit először, s a szerelem egész hevével egyedül szeretett. S ha mindjárt vég-

kép le kellett volna is neki szerelméről mondania, úgy, hogy semmiféle kötelék őt hozzá nem fűzhette volna: a benső lelki kapocs, mely sziveiket egyesíté, örökre megmaradandott, melyet sem idő, sem távolság, sem hatalom, de még maga a halál sem lett volna képes felbontani, elválasztani.

Eszméletét visszanyerve, legelső gondolata Andrea megszabadítása volt. Kimerült erejét tehát összeszedve, jól átgondolt terve kiviteléhez az éjfeli 12 órát választá segítségül. Szobájában felszállva feszült nyugtalansággal várta a döntő, az elhatározó szempillantás elérkezését. Erős, Istenbe helyezett bizalommal imádkozott terve sikeres kiviteleért; nem rettent vissza a büntetéstől, melyet a nem sikerülés esetében el nem kerülhetett volna. Őt megmenteni, vagy pedig vele együtt meghalni, volt egyedül vágya, akkor kész minden földi igényéről lemondani, s önmegadással sorsát bevárni.

(Vége köv.)

—*—

Az írás eredete.

Mihálfi Józseftől.

(Folytatás.)

A midőn a spanyolok II. Montezuma idejében Mexikóban kikötöttek, a mexikóiak közül több ezer férfiú szarvasbőrre, selyemkendőkre s az agave nyövénynek finom szálcskáiból készített egy nemére a papironak a legkülönfélébb képecskéket rajzolgatott. Ezek képirással foglalkoztak. Történelmi műveket, vallásos és csillagászati tartalmú könyveket, törvény gyűjteményeket, elbeszélő és oktató költeményeket sokasztottak ők, melyekből egész levéltárak alakultak, kár, hogy ezeket mind a spanyol keresztények fanatismusa semmivé tette, szétrombolta. Ezen képirásban minden mexikói jártas volt, mert a templomiskolákban minden gyermeknek alkalma volt azt megtanulni.

Az írást fejlődésében egy lépéssel tovább vitték a kínaiak. Ők eleinte szinte a tárgyak kifejezésére azoknak képét használták, később azonban a kép egészen elmosódott s tisztán írásjegy lett belőle. Csakhogy ezzel az írás és olvasás mesterségét semmivel sem könnyítették, mert náluk minden fogalomnak külön-külön jegye van, s így a hány fogalom, annyi a betű. A ki tehát az ő ábéczejüket meg akarja tanulni, 25,000 betűt kell beemlékelnie, a mi szép mulatság lehet. —

Ha még tekintetbe vesszük azt, hogy a chinai nyelvnek csak 450 önálló szava van, s ezeknek összetételeiből kell megalkotnia az egész nyelvet, valóban náluk meglepő ellentétre találunk. Ilyen szó-szegénység mellett nem csoda, ha egy-egy szó ötven fogalom kifejezésére is használtatik. Így például ezen szó „cseu“ jelentése: madár csevegés, felelni, czivődni sziget, körülzární, ló, számár, bor, s csak a beszéd összefüggéséből lehet megérteni, melyik fogalmat akarta kifejezni a chinai, midőn ezen szót használja. A szavak szegénységéből következik, hogy nagyon gyakoriak az összetételek, például, nap és hold-fény, szájj és madáréneke, viz és szemköny, ajtó és fül-hallás, viz és kanál-evező. — Ha a chinai valamely idegen szót akar felírni, akkor azon szót szótagjaira kell szétválasztania s szótagonként felírnia, de mivel némely szótagokra nincs szava és jegye, az eredeti szót önkénytelen átídomitja, így ők Európát Eulópának, Amerikát Jamelikának írják és olvassák.

A kínaiak írásuk feltalálójául Pu-hi nagy királyukat tisztelik, ki Kr. sz. e. 294-ik év körül uralkodott. A mint ő egyszer az iszapon és homokon járó madarak nyomát vizsgálta volna, azon gondolatra jött, hogy ilyen jegyeket lehetne írásul használni, innen nevezik a kínaiak írásukat madáryom-írásnak (niao tri ven.) Ez írás kiszorította náluk az azelőtt használatban volt csomóírást.

Egy írás sem költötte fel az európai tudósok érdekeltségét annyira, mint az egyiptomi hieroglyphék, és aligha nyujtott valamely írásnak megfejtése több nehézséget, mint ezek. Századokon át megfejtetlenek maradtak azok, míg végre 1799-ben Bouchard francia katonatiszt a Nilus torkolatánál talált egy basaltkő-lapot, melynek háromrovatos felirata közt a görög szöveg fényt vetett a hieroglyphék olvasására. Az egyiptomi hieroglyphék eredetileg szinte képirás volt, azonban ez a mexikói és a chinai képiráson túlmenve első kezdete lett a betűírásnak. Eredetileg az egyiptomiaknál is a tárgynak kifejezésére annak rajzát használták, s így például egy négyzög alól nyilással jelentette a házat, egy kezét az ég felé emelő ember alak a megijjedést, egy ujjat szopó emberi ábrázatot a gyermeket stb. Azonban ők később egy nevezetes lépést tettek előre, midőn az írásképet nem azon egész tárgy kifejezésére használták, melytől a képet kölcsönözték, hanem csak azon szó kezdő hangját jegyezték fel vele. Így a láb, kar, kéz, nyúl, kigyó képe, ez ő nyelvök szerint a p (pat-láb,) a (amahe-kar) u (uose-nyúl) a (set-nyúl) t (tot-kéz) betűket jelentette. Így az egyiptomiaknak sike rült írásjegyeiket 100 szótag-jegygyé és 200 betűjegygyé leolvasztani.

A legtokéletesebb írás, a teljesen kifejtett betűírás feltalálásának dicsősége a phoenicziaiakat illeti. Ők nem állapodtak meg a féltas, mint az egyiptomiak, hanem az emberi beszéd alaphangjait ellesve, az írásjegyeket tisztán egy hang megjelölésére kezdték használni, s ezeknek följegyzésére elegendő volt 22 jegy, a phoenicziai abécze. Ezzel az emberiség roppant lépést tett előre, rendkívüleg meg lett könnyítve az írás és olvasás, így terjedhetett az el az emberiség minden rétegeiben, s lett az emberi művelődés egyik leghathatósabb eszköze. A phoenicziaiak mondája szerint Thaut találta volna fel a betűírást, de ezt csak a monda személyesíti, mert az ő nyelvökön thaut a bölcseséget jelenti, s abban igazuk volt, hogy az ő bölcseségök találta azt fel. A babyloni iratok egy isteni lénynek Oannesnek tulajdonítják azt, ki szerintök a tengeren túlról jött hozzájuk. E mondáknak mi nem adhatunk hitelt, mert bizonyítékaink vannak arra, hogy a phoenicziai abécze is, a képirásból fejlődött ki. Érdekes lesz tudnunk, hogy például az a betű jegye eredetileg bikafej, a b ház, a g teve, a d ajtó stb. A phoenicziaiak jobbról balfelé irtak s rövidítésekkel éltek, szóközben a magánhangzókat elhagyatván, ugyancsak így irtak és írnak a zsidók is, kik azt tőlük eltanulták. A phoenicziaiaktól tanulták meg az írást a görögök is, kikhez a monda szerint Kadmus hozta, ők azonban a betűket némileg átalakították s gyarapították, valamint a jobbról-balfelé — a mi fogalmunk szerint a visszás írás helyett eleinte behozták az ekeírás módját, a mely szerint egy sor jobbról-balra, a következő balról-jobbra iratott, mint a hogy az eke szokott szántás közben járni, majd később határozottan balról-jobbra irtak.

(Vége köv.)

erkölcsüket; elhitetik velük, hogy gazdagok, holott nyomorba taszítják őket; elhitetik velük, hogy hatalmasok, holott a legszükségesebb önvédelemre sincsen fegyverük; elhitetik velük, hogy a szabadságért szent harcra vezetik, holott undok önzésből mézsárszékre hurcolják; a francia nemzet elvérzik, de nem vérzik-e szintén az elmámorosított német nemzet? Most nem érzi, a részeg ember érzéketlen és a legbóditóbb részegség az embervértől való részegség; de milyen borzasztó lesz, ha kijózanodván, körültekint és meglátja, hogy a mit haza hozott a csatákból, az egy megnyomorított test és egy nagy vasiga a nyakán, „sas Vilmos“ bélyegével, épen úgy, mint 1815-ben.

Ha a német nemzet nemcsak professorok és junkerekből, hanem jó tanítványok és polgárokból is állana! Ha a francia nemzet példáján okulva, megelégné a vértől csorgó királyhizlaló dicsőséget, viszhangozná a francia nemzet kiáltását: „Eljen a köztársaság!“ akkor ez a mostani háború a legszen- tebb áldozat volna, a mit az emberiség valaha az örökkévalóságnak bemutatott.

Két olyan nemzet, mint a francia és német, egymást kiegészítve, egymással versenyezve a haladás és polgárosodás műveiben; egyfelül a német szorgalom, másfelül a francia hév; egyfelül a német alaposág, másfelül a francia szellem; egyfelül a német kedély, másfelül a francia szeretetreméltóság; egyfelül a német tudomány, másfelül a francia izlés; Európa szívében a legelső két nemzet köztársaság! gondolatnak is megragadólag szép; — de hátha! Negyven éve, hogy maguk a németek jobbjai is ilyesmiről ábrándoznak, és — a példabeszéd szerint negyven éves korában a svábnak is megjön az esze.

Hogyha pedig nem jönne meg most, — akkor majd megjön máskor, oly bizonyosan, mint a milyen bizonyos az, hogy van igazság a világtörténelemben; a mint III. Napoleont utólérte végzete, úgy fogja a Hohenzollernek is utolérni végzetük; az első testvérgyilkolás óta meg vagyon írva, hogy a ki- ontott embervér boszuért kiáltoz az égre, és kiáltozása nem marad meghallgatatlanul; „sas Vilmos“ megtanítja a németeket, hogyan kell a rossz uralkodót elkergetni, és a németek sokkal drágábban — saját vérükkel — fizették meg az árát, semhogy a nagy lecke emlékükből ne maradjon; azért meglehet, hogy a francia köztársaság most megint nem fogja magát tarthatni, de az nem változtat a dolgon, azért még sincs már messze az az idő, midőn a német és francia nemzet mint két ellenség, hanem mint két testvér fog egymással találkozni és együttleg fogják a népek szabadságának szent ígét a többi emberiségnek hirdetni, mert „az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért“ sat.

A világrázó eszmék újra forrongásba indultak és a forrongás közepett a mi kicsi hazánkat semmi veszély nem fenyegeti, az egész világ meg van velünk elégedve és azonképen mi is meg vagyunk elégedve az egész világgal; valóságos arkádiai állapot, elannyira, hogy — az egész héten jóformán semmi sem történt fővárosunkban; nem jutottunk hozzá; el voltunk foglalva azzal, nehogy szánkat táva felejtjük bámultunkban; bizonynyal azért volt annyi tüzeset e héten; az emberek elfelejtettek vigyázni a tüzre, csupa bámulatból. Színház, táncz, ki gondol most ilyfélékre? Majd a jövő héten, vagy a jövő hónapban, és akkor majd én is másként fogom megszólalni a világot és jövendőlni is nem az égi csillagokból, hanem hölgyeink szép szemeiből fogok ismét.

Egyet azonban még sem hagyhatok szó nélkül. A Wenk-

heim-család megemlékezett a nemzet hazajáró lelkeről, az 1848—49-diki honvédekről és Vésztőn bizonyos számú házhelyeket jelölt ki bizonyos számú rokkant honvéd számára. Nem tudom a házhelyek számát, de a megemlékezés is jól esik a hazaszerető szívnek, mert hazaszerető szívnek bizonyágtétele az. Bár követésre találna e szép főuri példa főuri köreinkben.

—i—r.

Budapesti hirvivő.

++ (A pesti jótékony nőgyesület.) Augusztus hó 27-dikétől október 22-kéig terjedő 8 hétre szegények között leendő felosztásra összesen 1155 frt 48 krt utalványozott és pedig hetenkint részesítetteknek 631 frtot és egyszer-mindenkorra segélyezettetteknek 524 frt 48 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 18 új vizsgálatról tettek jelentést.

Az egylet szemhályog gyógyintézetében ez idei nyár folytában 29 szem beteg vétetett fel, és pedig 21 férfi és 8 nő; mindezeknél csak műtét által lehetvén a látást visszaadni, valamennyien műtét alá vétettek. Az eredmény igen fényesnek mondható, a mennyiben 27 egyén látását tökéletesen visszanyerte, egynek látása tetemesen javult, és csak egynél volt a műtét sikertelen.

Az egylet a szegény meggyógyítottak nevében hálás köszönetet fejezi ki a vezénylő orvos: nagyságos Dr. Lippay Gáspár egyetemi szemész tanár urnak, kinek ernyedetlen buzgósága kitűnő szakavatottságának köszönhető egyedül e valóban meglepő eredmény. Lippay tanár ur oldala mellett segéde Dr. Bernolák József egyetemi magán tanár ur működött.

++ (Az Athenaeum nyomdájában) sajtó alatt van P. Szathmáry Károly jeles írónk azon regénye, melyet a mostani válságos idők szorítottak ki a „Hon“ tárczájából. E regény czime „Az ország sebei.“ A 48-diki és azutáni évek történelmi háttérrel azon sebek körül forog, melyek Magyarország közelebbi korszakában fölmerültek és kiváló előszeretettel vannak benne a társadalmi életünk és növelésügyünk körébe eső hiányok feltüntetve. Az egész 4 kötetes regény még a téli időnyre meg fog jelenni.

++ (Nőgyorsíróiuk) lesznek nem sokára, mit igen rendjén levőnek találunk, miután írott törvényeknél többet ér, ha a nők maguk lépnek a munkásság azon terére, mely tisztességes keresetforrásokat nyit számukra. Illésy György írotársunk neje, ki a tanítógyűlésen kitüntette magát gyorsírásával, ajánlatot tett a nőképző-egyletnek, hogy növelésében ingyen-oktatást ad a gyorsírászatban. Az egylet kétségkivül örömet veendi e készséget s mi jó eredményét is biztosítva látjuk.

++ (Válóper.) Pest város törvényszéke e heti ülésében érdekes válóperint intézett el. 1868-ban egy kedvelt színésznő szívet és kezét nyújtá egy írónak. A boldog pár, mint már szokás, örök szerelmet és hűséget esküdött az oltár előtt, de alig multak el a mézes-hetek, az író és a színésznő már annyira nem szerették egymást, hogy a fiatal nő hat hónapra az esküvő után válóperint indított férje ellen. A törvényszék daczára annak, hogy a férj a nő állítása szerint még a házasságtörés undok büntényét is elkövette, mégis számítva arra, hogy a házások talán kibékülnek, az író és színésznőt egyelőre csak külön lakhatásra választotta el.

✱✱ (12 zászlóaljából álló honvéd dandár) gyűl össze e hó vége felé Székesfehérvárott Tresztyánszky ezredes vezérlete alatt, hadgyakorlatokra és a tisztek 5-dikén, a legénység 12-dikén berukkolandók. A budai zászlóalj szeptember 24-én megy hadimenetben egy nap alatt Budáról Fehérvárig. A hadgyakorlatok, melyek alatt a csapatok szabad ég alatt fognak táborozni, 14 napig tartanak. Ugyan e nap indul el a pesti zászlóalj is, Félégyház alatt összevont dandárához.

✱✱ (Bellegarde Henrik grófot) váltóhamisítás miatt Bécsben elfogták. A váltóhamisító nemcsak gróf, de a pápa praelatusa is volt, de daczára állásának, Bécsben igen gavalléros életet élt s minthogy pénzfórássai nem voltak elegendők, váltóhamisításhoz fordult, összeköttetésben állott a leghirhedtebb uzsorásokkal, kik magasrangú férfiaknak szeretnek — kivált hamis váltókra — pénzt kölcsönözni, mert így legalább kezökben tartják az illetőket. Ő roppant összegekre állított ki váltókat s néha egy több ezer forintos váltóért csak ugyanannyi száz forintot kapott. A forgalomban levő hamis váltók összegét egyelőre megközelítőleg sem lehet tudni.

✱✱ (Nagyváradon) a Teleky-uteza 522 sz. a. két év óta egy magán-finövelde áll fenn, melyben az iskolai tantárgyakon kívül gyakorlatilag a német és francia nyelvben, zongora és hegedűben nyernek a növendékek oktatást. Daczára mind azon előnyöknek, melyeket a növevelde nyújt, a fizetés mégis rendkívül mérsékelt: lakás és ellátás, kiszolgálás, magán-correpetitio, iskolai szerek, könyvek, ruha-igazítás, orvos és gyógyszerek, téli fürdésért csak 250 frt, azonkívül a német nyelv mindenkire kötelező levén, ezért külön 40 frt; tetszés szerint a francia nyelvért 40 frt, zongoráért 100 frt, hegedűért 50 frt évenként.

✱✱ (Lelencz.) Budán az ugynevezett mézszáros uton e napokban egy újdonszülött gyermeket találtak egy darab gyégenybe takarva. Nyakára kis darab papir volt kötve, melyen ez állt: „Szegény emberek gyermeke vagyok, kik nem képesek eltartani; könyörüljete meg rajtam.“ Egy Schwarz nevű szegény puttonyhordó asszony azonnal fel is fogadta a gyermeket.

✱✱ (Szerencsétlenség.) Pesten rendkívüli hanyagsággal építik az építési állványokat. Minduntalan hallani egyiknek vagy másiknak bedőléséről. Mult csütörtökön este a Lövy-féle háznál a három dobutca és fekete sasutca sarkán az állvány összeomlott. Hat munkás volt rajta. Három megmenekült egy merész ugrással, hármat pedig az omladék maga alá temetett. Az egyiket halva, kettőt súlyosan megsérülve huztak ki alóla.

✱✱ (Marmaros) megye egyik falujában közelebb, boszorkány-autodafét akartak rendezni. A nép egy vén asszonyra, meg egy utkaparóra gyanakodott, hogy mint ördöggel bélelt boszorkányok, ők okozták volna a faluban kiütött marhavészt, itéletet láttak hát közérővel fölöttük, s máglyahalálra ítélték őket. Jó, hogy még elég jókor megérkezett véletlenül a szolgabíró, mert különben a már meggyújtott farakás elhamvasztja a szerencsétlen párt.

✱✱ (Egy addai földművelő), mivel több napi esőzés után végre kiderült az ég, befogott a kocsiba, kimenni szándékozván a rétre, hogy megkezdje a kaszálást. De alig fordul ki a kapun, ismét csepegni kezd az eső, s mindinkább beborul a látvány. Visszafordult tehát, lovait bekötötte az istállóba, a kocsit betolta a felszerbe, maga pedig fölment a padlásra s föl akasztotta magát.

✱✱ (A csatáról) Mac-Mahon seregére volt a mult héten

a világ figyelme fordítva, azon merész tervére, hogy kiszabadítja Bazaine seregét a Metz alatt körülzárolt helyzetéből, és — Mac-Mahon terve meghiusult, Mac-Mahon serege megsemmisült; három napi véres csata után — augusztus 31-dikén, szeptember 1-sején és 2-dikán — serege Sedanban körül volt véve a poroszoktól, Mac-Mahon súlyosan megsebesült, 3-dikán pedig 80,000 francia, 14 gyalog és ötödfél lovas hadosztály letette a fegyvert, Napoleon császár, a ki szintén ezen hadseregnél volt és örökös tétovázásával nagy oka volt a sereg nagy szerencsétlenségének. megadta magát Vilmos porosz királynak, és Casselba belebuzott, Lulu herceg és Eugenia császárné pedig Belgiumba menekültek, a Sedan előtti fegyverletétel híre tudtul adott Bazaine-nek és Ulrichnak, hogy most már ők is adják fel Metz és Strassburg várakat, de ezek még nem válaszoltak a porosz felhívásra — a porosz hadsereg pedig Páris alá siet, — ez a helyzet képe, egyfelül.

Másfelül azonban a francia fegyverek szerencsétlensége felszabadította a francia nemzetet a napoleoni kormány fojtogató karjai közül; a mint Párisban a sedani eseményekről értesültek, a napoleoni kormány szétrobbant, kikiáltott a köztársaság, honvédelmi bizottság neveztetett ki, melynek első szava az volt, hogy nem ő, hanem Napoleon kezdte e háborút, a köztársaság tehát kész elfogadni a békét, de csak a becsületes békét, Franciaország területének épségben kell maradnia; ellenkező esetben kész folytatni a háborút Páris falai alatt, melynek megvédésére háromszázezer ember áll fegyverben, és az egész nemzet háta mögött kész életét és vérért áldozni a házáért — és a porosz visszautasította a béke ajánlatot, ez a helyzet képe másfelül.

Kiegészíti a borzasztóan érdekes képet egyfelül az, hogy a spanyolok is újra a köztársaság felé hajlanak és erősen fegyverkeznek, Olaszországban is napról napra nagyobb lesz a forrongás, szintén erősen fegyverkeznek és már az a hír is hallatszik, hogy Viktor Emánuel le akarja tenni a koronát és az olasz hadsereg elfoglalta a római területet, véget vetendő a pápa világi uralmának.

Hugo Viktor, a lángelméjű francia költő, Napoleon zsarnok uralmának engesztelhetlen ellensége, visszatért Párisba és lelkesen fogadtatott.

Oroszország pedig újra kijelenté, hogy teljesen semleges marad ugyan, hanem ha jónak látja, azt cselekszi, a mint jónak látja.

Igy állanak a dolgok ez idő szerint.

Legújabb hírek szerint Napoleon és a porosz király közt még a sedani csata előtt egyezmény kötöttetett volna, mely szerint Napoleon letéteti seregével a fegyvert és átengedi Elzaszt és Lothringiát a poroszoknak, oly feltétel alatt, hogy viszont Vilmos király Napoleonnak a francia trónt biztosítja. E hír azonban több mint valószínűtlen. Napoleon nem engedhette át Elzaszt és Lothringiát, mert ez nem tulajdona, és csak is a francia nemzettől lehet azt kiküzdeni, Vilmos király, vagyis inkább Bismark pedig nem oly kába, hogy a francia nemzet ellenére Napoleont erőszakolja a nyakára.

✱✱ (Rózsás napló.) Mátyus Arisztid képviselő, mult kedden vezette oltárhoz Marastoni Emiliát, a néhai festőművész leányát. — Schwendtner József mérnök Saxlehner Kornélia kisasszonyt, a kedves Kvassayné, a nemzeti színházi tagnak, szép és művelt nővérét, nőül vette. — Kóti József, a fővárosi ügyvédek egyik kiválóbbja, jegyet váltott a bájos Onhaiser Vilma kisasszonnyal.

••• (Vegyes hírek.) Szász-Koburg Klementin hercegnő honvéd zászlószentelés alkalmából Gömörben járván, elveszített egy szekrényt, körülbelül 50 db igen drága ékszerrel. Egy medaillonon József főherceg, Klotilde és leányuk, másikon orleansi Fülöp arczképe, egyen pedig St.-Cloud rajza. A becsületes megtaláló 2000 frt jutalmat kap. — Horváth Boldizsár igazságügyminiszter ur e hó 6-án hagyta el Carlsbadot, és e hó 12-én érkezett meg Pestre. — Griviesi es tábornok, az első delegatiók idejéből emlékezetes férfiú, mint Gráczból távirják, mult pénteken agyonlőtte magát. — Batthyány Lajos gróf emléksobrára a mai napig 15.1560 frt 2 kr. gyült össze. — Wigannd Ottó hajdan pesti, később világhírű lipesei könyvkiadó, meghalt. — Wagner „Tannhäuser“ ének szerepeit már kiosztották a nemzeti színháznál. Ezek fogják énekelni: Pauliné asszony Kocsis Irma és Helvey Ilka k. a., Ellinger, Pauli, Kőszeghy, Láng, Hajós, Ernst H. és Korbay. — Karagyorgye vits volt szerb fejedelem bűntügyében a végtárgyalás e hó 19-én s a következő napokon fog megtartatni. — Progyányi Jenő, Zerdahelyi András főhadnagy, Rajcsics Károly hadnagy, Markus főhadnagy, saját kérelmükre elbocsátattak a honvédségből. — A közoktatásminiszterium a képzőművészeti társulat segélyezésére 5000 frtot vett fel jövő évi budgetébe. — Miskolczon egy 14 éves fiut még ez év elején veszett eb mart meg, s az irtóztató betegség csak e napokban ütött ki rajta. Harminezhat órai kinlódás után meghalt. — Balázs Bognár Vilma megtisztelő meghívást kapott vendégszerepekre a milanoi Scala-színházhoz. — Kecskemétről az ottani plébános és kisprépost már egy hónap óta eltűnt, a nélkül, hogy bármit is hallanának felőle. Hírszerint néhány ismerősétől levélben örök bucsut vett. — Érsekújvárott a kath. iskolákat a város tartja fenn. Az izraeliták nem fentartást, csak segélyt kértek közelebb a várostól, s elutasítottak. Most felfolyamodtak, s várják ennek eredményét. — Az Orczyker nagy üvegháza oda van. Tűz ütött ki benne mult pénteken délután, s bár a tűzoltók csakhamar künn termettek: akkorára már az üvegház és növényei nagyobbára áldozatul estek. A tüzet, mint mondják, egy a virágházban dolgozgató röppentyű-készítő löpora okozta, ki maga is súlyos égési sebekeket kapott. — Pesten mult szerdán az a hír volt elterjedve, hogy Ollivier, francia exminiszterelnök inkognito megérkezett és a „Nemzeti szálloda“-ban van szállva. Később kisült, hogy az állítólagos exminiszter egy vidéki református lelkész. — Az a hír is repült végig a fővárosban, hogy a porosz királyt egy elzászi paraszt agyonlőtte, és bárha a lapok egy szót sem tudtak róla, mégis sokaknál hitelt talált. — Greguss Gyulának síremléket állítottak a kerepesi temetőben. Fehér homokkő sarkophag az, alsó végén szürke gránittábla van, következő fölirattal: „Greguss Gyula. 1829—1869. A természet barátja, ismerője. Igaznak, szépnek tollal, tettel hird tője.“ — Az orsz. magyar gazdasszonyok egylete elhatározta, hogy az intézetből árvaleányt csak oly feltétellel ad ki örökbe'ogadónak, ha annak továbbképzését és jövőjét tökéletesen biztosítja. Nemes és utánzandó elhatározás. — A nagyváradi-kolozsvári vasut mult szerdán átadott a közforgalomnak. Nagyváradon egyenes csatlakozás van a tiszavidéki vasut személy- és vegyes vonataihoz. — Az a hír kering, hogy a kormány nagyobb számu oly házak építését tervezi, melyekben az alsóbb rangu tisztviselők természetben kapnának szállásokat, minthogy az alsóbb rangu tisztviselőket épen a lakások drágasága sujtja legjobban. Amde

milyen nagy ut van egy keringő hír és a valóság közt! — Babatinszky k. a pesti rokonai látogatására jöven le, egyszer a nemzeti szinpadon is kész föllépni, ha fölszólitják.

••• (Halálozás) Heyntzel József lovag, nyug. altábornagy, egykor budapesti térparancsnok, a vaskoronarend lovagja s a katonai érdemkereszt tulajdonosa, mult esütörtökön 78 éves korában hirtelen meghalt. Temetése mult pénteken ment végbe. — Győrvárosnak közelebb egy köztiszteletben álló nagy időt élt polgára halt meg: Kovács Márton, Győrmegyének hosszú időkön át — a forradalom alatt is — főbirája. Béke hamvaikra! — Degré György m. k. honvéd százados Karancsesziben e hó 1-jén hosszas szenvedés után meghalt. A boldogult a 48 előtti időben cs. k. katonatiszt, utóbb Aradmegye csendbiztosa volt, a szabadságharcban pedig honvéd volt, hol mint százados a 3-ad osztályu érdemrenddel készítettett föl. A forradalom után, hosszabb bujdozás után. Békés, utóbb Csánád- és Nógrádmegyékben több évig tartozkodott, s többrendbeli hivatalt viselt, mig a mult évben a m. k. honvédségben mint százados ujolag alkalmaztatott. A boldogult temetésén a közel vidék értelmisége megjelent, csupán a honvéd tisztikar nem volt képviselve. Koporsóját 48-iki honvédek vitték. A boldogult mint jó barát elvszilárd, hü hazafi, általános becsületést vivott ki magának, mi halála után a köz-részvétben nyilvánult.

Nemzeti színház.

Szeptember 4-kétől.

Szeptember 4-dikén: „Szigetvári vértanuk,“ Szigligeti szinműve. — Szeptember 5-kén: „Tündérújjak,“ francia szinmű. — Szeptember 6-dikán: „A tévedt nő,“ Verdi operája. — Szeptember 7-kén: „Lear,“ Shakespeare szomorujátéka. — Szeptember 8-kán: „Dom Sebastian.“ — Szeptember 9-kén: „Falura kell menni,“ francia vigjáték. — Szeptember 10-kén: „Lohengrin“ Wagner operája. — szeptember 11-kén: „Haza,“ Sardou szinműve.

Gazdasszonyoknak

Párolt borjumáj.

Egy szép borjumáját forró vízbe kell tenni, abban egy félóraig hagyni, aztán kivenni és hidegre tenni. Ha egészen kihült, az egészet szép sűrűn szalonnával meg kell spékelní, lisztbe hompergetni és forró zsirban megpárolni, egy kis vizet, egy félmeszely bort, néhány citromszeletet, egy egész vöröshagymát, melybe egy-két szegfűszeget dugtunk és legvégül egy kis sótt hozzá adni. Többszöri leöntés mellett egy fél óra alatt a máj szép barnára van sütvé, a mikor a léből ki kell venni, a levét keresztül szűrni és tetszés szerint vagy így barna mártással betálatni, vagy tejfelt és caprit adni belé, felforraltni és a finom szeletekbe vágott májra önteni, a tál körül burgonyát, vagy burgonyából készült kirántott kis gombócokat adván.

Alma gombócok.

Egy keverő tálba kell tenni: így teli tányérral apró kockákba vagy szeletekbe vágott jó fajta almát, két lat édes és hat darab keserű finomra tört vagy reszelt mandulát, citromhéjat, két tojássárgáját, egy egész tojást, egy kis sótt, hat lat cukrot, egy félmeszely tejet, három lat felolvasztott vaját és annyi finom zsemlyemorzsát, hogy az egészből jó keményes

tésztát lehessen keverni. E tésztából aztán gombócokat kell formálni, forró vízben kifőzni, tésztás tátra kirakni és cukor és fahéjjal beszórva feltálalni, egy másik csészében pedig jó sűrű borlevet (chaudean) kell ez ételhez adni.

Csokoládé csókocskák.

Kilencz tojás fehéréből kemény habot verrevén, nyolcz lat cukrot, egy fél font reszelt vanigliás csokoládét, négy lat burgonyalisztet és egy kanálnyi erős rumot jól össze kell keverni, egy sütőpléhet fehér viaszkkal jól megkenni, a keverékből kis halmocskákat formálni és langyos kemenczében megszáritani.

Divattudósítás.

Ujból figyelmeztetjük t. olvasónőinket Beck J. a „Fehér hattyuhoz“ czimzett fogadóban, kerepesi-ut 1. sz. a. létező kész fehér vászonneműekből álló kereskedésére a melyben kaphatók:

Női ingek fél vászonból czakokkal, darabja: 1 frt 50 kr, kreasz vászonból svájci formára 1 frt 80 kr, 2 frt; hollandi vászonból szegélymellel 2 frt 50 kr, himzettek 3 frt 50 kr, 4--5 frtig; rumburgi vászonból kivarrottak (geschlungene) 2 frt 75 kr, 3 frtig.

Esteli és reggeli női mellénykék (corsettek) szegélyekkel darabja 2 frt, finomabbak 2 frt 50 kr, himzettek 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, zsinóros fehér barchetből darabja 1 frt 60 kr, piquettel diszitve a legujabb 2 frt, 2 frt 50 kr, piquet barchetből kivarrva 2 frt 30 kr, valliszszal diszitve 3 frt, 3 frt 50 krajczárig.

Sima alsó szoknyák czakokkal, chiffonból 1 frt 80 kr, egyforma bőségek, szegélyekkel és czakokkal, darabja 2 frt, 2 frt 30 kr, fodrokkal diszesek 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5--6 frtig; zsinóros barchetből alsó szoknya 2 frt 50 kr, kivarrottak 3 frt, plquetből kivarrottak 4 frt. Sárszoknyák vastag angol kelméből szines bordurral 2 frt 50 kr, 3 frt 50 krig.

Rövid előfűzőkék, fehér vagy szürke, darabja 80 kr, francia fűzőkapcsokkal 1 frt 20 kr, 1 frt 50, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4--6 forintig.

Minden minőségű krinolinok, fehér és szines, a legjutányosabb áron.

Lószórszoknyák széles soppokkal 3 frt 50 kr, 4 frt, turnir három fodrokkal 1 frt 50 kr.

Legujabb fekete csipke ingecskék bő ujjakkal és atlasz diszszel 3 frt, 3 frt 50 kr, mollból betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, fejékek 4 frt, 4 frt 50 krajczár.

Hajfonatba való betétek kreppből (tupék), minden színben, röfe 15 kr, divatos frizurák, kontyok czérnából 50, 60, 70, 80 kr, 1 frt, félselyemből való hosszú fonatok 1 frt, 1 frt 50 kr.

Férfi szines ingek 1 frt 50 kr, finomabbak 2 frt, chiffonból 1 frt 60 kr, sima mellel 2 frt, szegélyekkel 2 frt, 2 frt 50 kr, még finomabbak 3 frt, 3 frt 50 kr, vászonból 2 frt 50 kr, 3 frt, rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frtig. Flanelingek 3 frt, 3 frt 50 kr, 4--5 frtig.

Lábravalók magyar és német formára, félvászonból 1 frt 20 kr, szilézai vászokból 1 frt 40 kr, kreasz vászonból 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, rumburgi vászonból 2 frt, 2 frt 50 kr.

Gyermek-fehéreneműek 8--10 éves fiu számára szines ingnek darabja 90 kr, chiffonból 1 frt 20 kr, vászonból 2 frt, lábravaló 80--90 kr, 1 frt, 1 frt 20 krajczár.

10--16 éves fiuk számára szines ing 1 frt 10 kr, chiffonból 1 frt 40 kr, vászonból 2 frt 20 kr, 2 frt 50 kr. Lábravaló 1 frt, 1 frt 10 kr, 1 frt 20 kr, leány-ingek fél és egész vászonból ujonszülöttől 16 évesig igen sok formájuk és jutányos áron, valamint lábravalók is chiffonból és barchetből.

Végül pedig néhány szót mai divatképünkről.

Az első alak lila tafotából készült utczai öltözéket ábrázol. A szoknya diszitése két fehér tafota fodorból áll; az egyik, a szélesebb lefelé, a keskenyebb pedig felfelé felvarrva és lila baudeauval lefoglalva. A tunique elől kötéshalaku, hátul hosszú, a közepen felszedve, oldalt pedig kihajtva. Az ujjak bővek, fodrokkal és fehér tafotával diszitve. A derék négyszögben ki van vágva s csipkefodrozat belé varrva, elől pedig egy lilacsokor feltűzve. E ruha ára tafotából készitve 85 frt, szürkelméből 40 frt. A fehér crépekalap lila harangvirággal van diszitve, ára 9 frt.

A második alak: szintén kimenő öltözéket mutat be. Világos havanah lustreből készült a ruha, alul két sor széles fodrokkal. A tunique van alkalmazva a harmadik, és elől a negyedik fodor. Barna tafota rüche van varrva a fodrok felé, a derék és ujjakra is. A derék egy hosszú testhez álló mellénykéből áll, elől kivágva és egy félig bő, elől nyitott otthonkából. E ruha ára 38 frt. — A nemezkalap barna szalaggal és fehér tollal van diszitve, ára 10 frt.

Számrejtvény.

Bálintfy Jánosétól.

- 1, 2, 19, 10, 3. Ez áldhat, vagy verhet minket;
9, 17, 11, 16, 14, 18. Így neveznek egy nemzetet;
3, 4, 5, 15, 10, 18. Ezen visznek sok terheket;
5, 4, 19, 3, 1. Ez meg neve sok szép nőnek;
1, 13, 17. Ezt szokott a pap mondani;
14, 11, 16, 12, 18. Disznónak is szokott lenni;
9, 12, 18, 3. Többnyire víz által lesz ez;
11, 16, 11, 18, 3, 16, 12. Ez faggyu s más anyagból lesz;
14, 19, 16, 6. Ezt csak férfiről mondhatják;
9, 12, 13, 17. Ezt meg férfiről nem mondják;
14, 11, 15. Így nevezik ki megvénül;
11, 16, 6, 9. Mondják ezt férfiről, nőről;
13, 6, 7, 5, 17. Kedves ízű gyümölcs nagyon;
17, 7, 9, 12. Ez majd minden kertben vagyon;
1--19. Nagy költőnk mondása,
Magyar nép fohásza,
Hallgass meg Istenünk,
Tegyed ezt mi velünk.
Megfejtési határidő: október 5-dike

— 26 —

A f. évi 33-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: „Wesselényi Miklós.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Jánossy Lajos, Szücs Anna, Dukai Takács Luiza, Kalicza Gizella, Zsigray Istvánné, Benedikovics Róza, Falvay Flóra, Jesszenszky Aranka, László Károlyné, Pázmány Kovács Róza, Sóos Gyulay Hermin, Tell Mária, Ballagi János, Szönyi Ferenczné, Szávits Mari, Altmann Luiza, Kunczl Clementine, Marossy Emilia és Hermin, Halmay Ilka és Berta, Ivády Nina, Nagy Ida és Flóra, Schütz Lóra, N. N., Gellén Ilona, Borbély Róza, Szücs Anna, N. R., Brocken Kovács Emma, Schiffer Imréné, Szepessy Szilágyi Lidia, Gedeon Mariska, Kalós Erzs, Jancuska Hermin, Váczy Nagy Viktória, Deseffy Elek Riza, László Ferenczné, Bálintfy Jánosné, Szabóky Erzsike, Stancsek Vilma, Erdensohn Emilia, Bogdanovics Helén, Hunyady Karolin, Szabó Irma, Gedeon Reviczky Anna, Némethy Zsuzsanna, Kapdebő Örsze, Sváby Izabella, Póch Anna, Tormassy Mari, Wilt Szabó Teréz, Gyenes Vilma, Brusck Alajosné, Juhász Vilma, ifj. Bagi Józsefné, Budinszky Mari, Kaszap Mari, Kolonits Julka, Jakabfalvay Emilia, Hegyessy Róza, Klein Katalin, Szántó Julia, Najmányi Erzsébet, Szilvássy Fehérpataky Fáni, Vörös Jnlia, Bukószky Regina.

— 27 —

A 32-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Bukószky Regina.

— 28 —

Tartalom.

Az etikette. (Vége) — Bolshazzar, Dobó Lászlótól. — A béna zenész, Lauka Gusztávtól. — Nem is volt az... Darmay Viktortól. — Andrea, Moenich Károlytól. — Az irás eredete, Mihályfi Jánostól. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Evnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utczu 17-dik szám, 2-dik
 emelet

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

38. SZ.
 Szept. 18-kán.
 1870.

Havonkinti színezett divatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenkint két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

Foglalkozás.

A mely fiatal hölgy szabad idejét felületes, belső érték nélküli dolgokkal tölti, vagy a ki azon szándékkal, hogy ügyességét fitogtassa, azon ezerféle aprólékos kézi munkákkal foglalkozik, a melyek csupán csak az öltözék fényesebbé tételét mozditották elő, a mi pedig tudvalevőleg nemcsak sok időt vesz igénybe, hanem még költséges is, az oly nő ha férjhez megy, bizony mit sem fog érteni a háziasszony komoly foglalkozásaihoz. Külsejének felezifrázása lesz még akkor is fődolga, és a ház körüli munka: annak épségben, tisztaságban, rendben tartása el lesz hanyagolva. A gazdagsággal megáldott házi nőnek ugyan nem tartozik szoros kötelességei közé, hogy sajátkezüleg javítsa és foltozza a fehérneműeket, ha azonban nem érti ebéli teendőinek fontosságát, ha nem tanulta meg legalább azt, hogy az ő felügyelete itt nélkülözhetlen, ugy lassankint még más olyan dolgoknál is észrevehető lesz az ő gondatlansága, a mi a rend és csin fentartására nézve szükséges, és e hiba nem egy családnak ásta már alá nem csak boldogságát, hanem jólétét is.

Kedves olvasónőim, a kiket a sors amaz igénytelen középosztályba helyezett, a melyben mindenki számára virulhat boldogság és érett ésszel és szívvel tudják tekinteni az életet, bizonyára nem tévednek le azon arany középutról, mely a hasznos foglalkozást össze tudja egyeztetni a kellemessel, és akkor a hasznos kellemesség, a kellemes pedig hasznossá fog válni részükre. Felületes emberek szemrehányással illetik azon komoly gondolkodású embereket, a kik az ifjúságot folytonos munkásságra serkentik, és sajnálják az ifjúságot, a miért ama komoly gondolkodók komoly munkával keserítik életüket, mi-

kor alig élvezték még koruk arany szabadalmait, azt a kort midőn az ifjúság az életet olyan szép rózsás színben látja, Okos és gondolkodó szülők azonban soha sem fognak e meg-gondolatlan beszédekre hallgatni, nehogy ez által gyermekeik egész jövőjét tegyék kockára! Mindig és mindenek előtt okos beosztása a munkának és nyugalomnak, ez az okosan-élés arany szabálya.

Nem tudjuk eléggé tanácsolni fiatal hölgyeinknek a korai fölkelést. A tanulási évek alatt a leánykák órái rendszeren ki vannak számítva, és ez nagyon jól van így, de még jobb, ha később, midőn maguk rendelkeznek idejük felett, még akkor is szigoruan be legyenek a nap órái osztva a különféle foglalkozásokhoz képest. A ki munkássághoz van szokva, a ki megszokta mindig elébb a hasznos és csak azután a kellemes foglalkozást végezni, az soha sem fogja megismerni az unalmat, vagy a túlterheltséget, mely mindig a fontosabb dolgok elhanyagolásából származik. Legjobb azonban úgy osztani be a munkássági órákat, hogy a dolgok rendes menetét egykor-máskor mégis kár nélkül meg lehessen bontani, ha ezt felebarátjaik érdeke kívánja. Az olyan napokon, a melyeken valakinek szolgálatot akarunk tenni, és ez nap bekövetkezéséről jó eleve értesültünk, keljünk föl egy órával korábban és ugyanígy cselekedjünk oly napokban, melyekben néhány óránk szórakozásra van szánva. A késői lefekvés ártalmas az egészségre nézve, míg egészséges alvás után a korai fölkelés csak előnyére van az egészségnek, a folytonos foglalkozás pedig egészséges álmot biztosít. Ha csak lehetséges, szakítsunk minden nap legalább egy órát a sétának, és ezen sza-

bályt még kellemetlen időben is kövessük, mert a levegő és a mozgás a szabadban nélkülözhetetlen az egészség fenntartására, a testi egészség pedig a lélek egészségét is mozgítja elő.

A legtöbb női foglalkozás kézzel végezhető. Egy kis kényelemszeretet, vagy új kötelességek teljesítése igen sok nőt arra bír, hogy elhanyagolják az éveikig és egyik vagy másik által talán sikeresen is gyakorolt tanulmányokat. De valamint a test, úgy a lélek és szív is megrozsdásodik a táplálék nélkül. Ha szellemünket tevékenységre nem serkentjük, elsatnyul és mert önkénytelenül is munkát keres, felületes, gyermekies, érték nélküli dolgokhoz fordul, és innen magyarázható azon tapasztalat, hogy sok nő, a kik mint serdülő leánykák olyan élénk tudvágyat és éber szellemet mutattak és ennek folytán kitűnő nőkké ígérkeztek fejlődni, felnőttségükben mégis üres és belső érték nélküli lényekké változtak át, a kik csak hiu külsőségekkel foglalkoznak, csak mendedmondákban, felületes, gyakran izetlen trécselésekben találnak csak élvezetet, holott természeti adományaik egykor azon biztos reményre jogosítottak, hogy majdan a komolyabb tárgyak élvezésére is képesek leendenek. De mint mondtam, gyakorlat hiányában a legszebb lélek is elsatnyul.

Legyünk tehát szünet nélkül figyelemmel magunk iránt, ha e figyelemben ellankadunk, ha engedünk az állati lustasági ösztönnek, ez esetben rövid időn roszabb hajlamaink is uralkodásra vergődnek lelkünkben, és később aztán lelkünk újjalakítása nagy, nehéz küzdelembe fog kerülni.

Jó könyvek olvasása adjon lelki tápot nőinknek. Nem egy női kézimunkát lehet még akkor is végezni, ha egy jó könyv van feltárva előttünk. Az írónak sok megkapó szép gondolatánál el fogjuk fordítani szemünket a könyvről, és e gondolatokról elmélkedvén, magunkévá teendjük azokat, mi alatt ujjaik önkénytelenül folytatják hasznos működésüket.

Gyakoroljuk tehát elménket folytonosan azon irányban, a melyben szüléink azt kiképezni kezdték, de a melynek folytatása és bevégezése egészen csak rajtunk áll. Csak a műveltség és tanulmány szerez igaz élvezetet, mert észszel fel tudjuk fogni a szépet és nemeset. Egy híres író (Bacon) azt mondja: „Az élet csak anyagot ad az embernek, a szóbeli közlés lélekjelenlétet, és az ügyesség, hogy gondolatainkat írásban ki tudjuk fejezni, pontosságot kölcsönöz neki.

E három tulajdonra pedig a nőnek ép úgy van szüksége, mint a férfinak. Ha szellemünknek saját eszmekészlete van, akkor társalgásunk annál vonzóbb lesz, és akkor egyéb tárgyakról is tudunk szólni, nem csupán öltözetek diszéről, vagy az ismerősök rosz tulajdonairól.

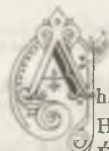
Azon tulajdon pedig, hogy gondolatainkat írott szavakban ki tudjuk fejezni, kiapadhatlan forrásává lehet nem csak az élvezetnek, de még a vigasztalásnak is. A mi az életben örömmel vagy fájdalommal érint, a mit valaha tapasztaltunk vagy élveztünk, mindaz oly szép emlékekké halmozódik össze, ha papírra tesszük! Tegyük ezt a pihenés óráiban, de komolyan, számot adván lelkünk irányáról, de ne feledjük, hogy ezen följegyzések csak magunknak vannak írva, mert ezen igénytelen jegyzetek egyáltalában ne legyenek arra valók, hogy velük dicsekedjünk, azt fitogtatván azokkal, hogy milyen ügyesen tudjuk forgatni a tollat, mert bizony azt ritka ember tudja úgy forgatni, hogy az egy harmadiknak is igazi élvezetet nyújtson; hanem tükröz legyen ez, a melybe bepillantva, szívünk és elménk tisztul és nemesül.

Későbbi éveinkben igazi élvezettel fogjuk olvasni e jegyzeteket. Hű tükrei lesznek azok ifju tapasztalatlanságainknak, fiatalkori örömeinknek és ábrándjaink szellemi tarthatlanságának. Sőt még későbbi éveinkben is, midőn már a fájdalom hatalmát is ismerni tanuljuk, és szívünk majd megszakad maradosó kínjában és a kötelesség és egy szeretett lény nyugalma azt parancsolja, hogy némán tőrjünk a legölőbb keservet, oh, még akkor is menhely lesz ama könyvecske, és mig szívünk keserű fájdalomra túlrad a néma barát előtt, meglássák, nyugalom és bátorság szállja meg lelküket. A szenvedő lélek önkénytelenül panasza fakad, és ha baráti szívbe önti fájdalmait, gyakran eredmény nélkül, mélyen megsomorítja azt.

De — újra mondom, azon jó szokás, hogy gondolatainkat papírra jegyezzük, soha se költse fel bennünk azon hitet, hogy írói tehetség van bennünk. Oh ez olyan szikra, melylyel vigyázva kell bánni. Csak az igazi tehetség, beigazolt és kipróbált ihlet képezze ki magát e téren; írásbeli gondolataink gyakorlata azonban csak nekünk magunknak legyen vigasz és megnyugvás, erők előmozdítója, imája legyen az szívünknek, hasonló a Mindenható szavához, mely a magányban, az elmélkedésben és imában vigaszt adó malasztját árasztja reánk.

Őszi sohaj.

Palásti Sándortól.

Ah, csak soha, soha ős ne volna,
Hogy örökké nyilhatnék a rózsá,
És örökké mosolyogna rája
Nyári égnek színező sugára.

Hogy a föld dalos, virágos lenne:
Mint a szívnek ébredő szerelme;
És az égen rózsás felhő szállna:
Mint a lélek első édes álma.

Vagy, ha már a végzetek hatalma
Az örök virulást megtagadja.
S a boldogság végtelenjét benne:
Akkor inkább örökös tél lenne.

Örökös tél, fagyos, érzéketlen
Benn a szívben, künn a természetben,
Hadd alunnék zsibbadt téli álmat,
Földi öröm, gyötrő földi bánat.

Inkább soha ne látnék virágot,
Ha kell látnom gyászos hervadásod';
Inkább volna örökös halálom,
Csak haldoklást, hogy ne kéne látnom.

Ez a kín, ez! látni, mint fagy minden,
A mi szép volt természetben, szívben,
Látni, nézni — s nem tohetni róla!
— Oh, csak soha, soha ős ne volna!

A bena zenész.

Beszély.

Lauka Gusztávtól.

(Folytatás.)

Az ifju nem folytathatá. Emberünk, a mennyire nyomoru volta engedte, felegyenesedék, néhány lépést tett előre, s a pártfogóul ajánlkozott ifju előtt megállott.

— Ismeri ön azon leányt, kiről épen most oly nagy lelki-
kűen megemlékezett? — kérdé tőle gunynyal és megveté-
téssel.

— Igen, ismerem! — válaszolt a kérdezett büszkén és
még megvetőbben.

— Hazudik, ön nyomorult! — kiáltott a zenész izgatott-
ságtól reszkető hangon, — ha ismerné, e szemtelen meggyalá-
zás helyett szavaiban a sajnálat és tiszteletnek kellene nyilat-
koznia!

Most az ifjun volt a sor, a dühtől és megaláztatástól
elsápadni. Oly közel lépett ellenfeléhez, hogy arcaik csaknem
érintkeztek.

— Pimasz! ki jogosított fel egy harmadik személy védel-
mére?

Ezeket ordítva inkább, mint mondva, erős botját ellenére
emelte.

A zenész hirtelen egy lépést tett hátra, azután meg-
állott.

— Figyelmeztetek, hogy előbb tanultam meg a fegyver-
rel bánni, mint a hangszerrel, s habár e tanulmányom a szent
ügyért, melyet védelmeztem, egyik lábamba került is, még
mindig van annyi bátorságom és ügyességem, hogy ez ártat-
lan lény meggyalázója s az én megsértőm agyán keresztül egy
golyót repíthessek.

Mire az ifju meglepetéséből magához tért, szemben állott
egy hatsövű revolverrel.

Az egy pár idegen, ki még jelen volt, gunyos arcz kifeje-
zésekben a zenésznek látszottak adni igazságot.

Az ifjak, nem várt körülményeik közt, a lehető legüd-
vös lépésre, a hátrálásra gondoltak, és meglehetősen zavart
kedélyben fizetve, szégyenteljesen távoztak el.

A féllábu zenész csendesén visszatért helyére, leült, egy
meglehetősen elrongyolott tárczát vont elő zsebéből s abba
egyetlen nevet bejegyezve, ismét visszadugta.

Az ifjak többé nem vigan, mint jöttek, hanem lehangol-
tan haladtak a dunasoron hazafelé.

— Mindenből az tűnik ki, hogy ez a nyomorék nemcsak
a leányt ismeri, hanem alkalmasint Kámoryt is. Különb-
ben annak megnevezésével hogy tudhatta volna, kiről beszélünk, és
mi alapon kelt volna fel védelmére, — jegyzé meg az ifjak kö-
zül az, ki a zenészszel szemben állott.

— Ennél örvedetesebb fölfedezést is tehetné volna. Ha
ezen ember csakugyan ismeri a leányt, Kámory megköszöni
lovagiasságunkat, hogy őt elárultuk.

— Legalább alkalmat szolgáltatunk neki a mielőbbi meg-
szabadulásra.

— Az aligha fog oly könnyen menni, mint te hiszed. Ha
Ágnes oly derék és erényes leány, mint a minőnek a mi béna,
de vitéz harcossal festette, akkor Jenő tovább is fogja sze-
retni, ha pedig már tisztában van győzelmével, akkor oly kö-
telezettségeket vállalt, melyeket ha csak becsstelenné nem
akar feltűnni, előbb-utóbb teljesítenie fog kelleni.

— Én jót állok érte, hogy Jenő az első kínálkozó alkalmat
fel fogja használni, hogy ezen túlérzékenykedő kender-
haju szépségtől örökre megszabaduljon. Ti ismeritek őt. Ő
nem irtózik a divatáru boltok kincseitől, de annál jobban fél
az oly illetéktelen viszonytól, mely házassággal végződhetnék.

Nem sokára azután az ifjak lakásaikhoz mérten, külön-
böző irányban oszlottak szét, s helyt adtak az utcán azon
mozgalomnak, melyet nagyobb városokban az ipar és kereske-
delem érdekei szoktak hajnalonkint felköltetni.

III.

Szürke alatt járó fellegek kóvályogtak a magasban, sűrű
köd terjeszkedék az utcákon, az éjszakainál még erősebb szél
fűtt; egy szóval: semmivel se volt különb a nappal, mint az
éjszaka, csak azzal: hogy valamivel világosabb volt és sokkal
lármásabb.

Reggeli hét óra lehetett, midőn Ágnes lakását odahagyta
s egy esővéd felső öltönybe burkolva, fejecskéjén fekete selyem
kapisonnal, sietve haladt, szorgalmasan és lelkiismeretesen
folytatott munkájába.

A béna zenész is a sarkon, megszokott helyén állott már,
a leánynak mellette kellett elhaladnia.

Ágnes, szokottan nyájasan köszönté ismerőjét, mit az
szokatlanul szomoruan fogadott. — Ágnes halványabb volt,
mint rendesen, s az a zenész figyelmét aligha kikerülte. A
leánynak is bizonyosan feltűnt a zenész szomorúsága.

— Sámuel, miért ön ma oly szokatlanul szomorú? —
kérdé résztvevőleg, mialatt megállott.

— Az idő is szomorú! Azonkívül nehéz álmaim is vol-
tak, — válaszolt Sámuel meghatottan.

— S hisz ön az álmak jelentőségében? — folytató a leány
a kétség egy alig észrevehető mosolyával ajkain.

— Sorsomat érdeklőleg semmit, a mások sorsát érdeklő-
leg talán többet, mint sem kellene.

— Ön támasz, pártfogók, barátok nélkül áll a világon, s
mégis van lény a világon, ki miatt ön szenved és nyugtalan-
kodik?

— Van egy... csupán egy! — sohajtott inkább, mint
szólt a szegény nyomorék s a földre süté szemeit.

— Isten óvja meg őt, hogy ön ne szenvedjen! — jegyzé
meg érzékenyen a leány, részvétet tanúsítandó gyengéden
érinté a zenész kezét, s még egyszer köszönve, tovább haladt.
Sámuel hosszan és még szomorúabban, mint volt, tekin-
tett utána.

Társai már a szokott kávéházban reggelinél beavatták
Kámory Jenőt a múlt éj rejtelseibe.

— Ha tudnám, hogy a béna zenész árulóm lett, bucsu-
zatlanul válnám meg unalmasan turbékoló kedvesemtől. —
szólt Jenő közömbösen.

— Miután olyan lelkesen védelmezte, okvetlenül tudósi-
tani is fogja őt a hallottakról.

— A hallottakban pedig magára nézve meg sok épületest
fog egy idő óta különben is kétkedő Dulcineám felfe-
dezni.

— En még abba se mernék fogadni, hogy nem vetély-
társad e a gitár-virtuóz!?

Mindnyájan felkaczagtak.

— Legalább nem veszedelmes!

— Ifju, mint te, az arcban se enged mit se, sőt Ágnes
jobban is megnyughatnék szerelmében.

— Feleditek, hogy nyomorék! Ez előnyömre szolgál!

— Igen, de művészileg gitározik: ez hátrányod.

Tréfálództak és nevetgéltek az ifjuk.

— Jenő! mi valóban neheztelünk reád; azért, mert sze-
relmes vagy egy varróleányba, nem szabadna ennyire elha-
nyagolnod társaidat.

— Szavamat adom, hogy pár nap mulva testestül lelkes-
tül a tiétek leszek.

— Megmondod, hogy...

— Mit se mond ok. Irásban fogok elbucsuzni.

— Helyes, könyei még megindíthatnának.

— Tréfálatok bár érzelmeim rovására, de annyit mégis elhihetek, hogy válasom nehezebb lesz, mint gondoljátok, vagy mint én azt e perczben képzelni tudom. — Ágnes a legkedvesebb és legszeretreméltóbb leány azok közt, kiket valaha ismertem.

— Vigasztald magadat, csakhamar találand ő egy a tiédnél szeretőbb és hübb szivve.

— Azt elhiszem, csak azt nem hiszem, hogy ő igyekezzék olyant találni.

— Barátom, te Kolumbus vagy! Te egy új világrészt fedeztél fel a divatárusnők földgömbén.

— Ohajtanám, hogy kit Isten társamul szánt, az Ágneséhez hasonló szivvel dicsekedhessék.

— Jenő pajtás, mi aligha magunkénak mondhatunk pár nap mulva.

— Nem alkuszom krajezárokra. Pár nappal több, vagy kevesebb.

— Igaz! előbb új viszonyról is kell gondoskodnod!

— Soha többé! Legfeljebb új ismeretségről.

— Ugy, ugy! Akkor csatlakozol elveinkhez és sohase fogjuk egymást nélkülözni.

Az ifjak ezután elváltak.

A közel házak ablakaiban hallgatódzó gyermekek panaszkodtak szüléiknek, hogy Sámuel az egész napon át csupa szomorú nótákat gitározott.

A szülék egynémelyike gyermeke panaszát méltányolván, a szokottnál csekélyebb alamizsnát dobott a béna gitárosnak.

Sámuel alkalmasint más világban tévedezett gondolataival mert figyelmére se méltatva embereket és alamizsnáikat, a papirba tekert és ledobott pénzdarabokat meg se tekintve, helyezte zsebeibe.

Ágnes, midőn este szállására haza sietett, ismét mellette haladt el s pár perczre ismét megállott.

— Barátom, nem vagyok én bohó, még engem is nyugtalanítanak álmai!

— Igazán megvallva, csakis kettőnknek okozhatnak nyugtalanságot — válaszolt a zenész elmélyedve.

— Önnek és nekem?

— Igen! A kisasszonynak és nekem.

— Jó Sámuel! mivel érdemeltem én meg, hogy annyi részvéttel viseltessék irántam? — kérdezé a leány nyájasan.

Sámuel hirtelen elpirult, csakhamar azonban ismét halvány lett s töredezett hangon válaszolt:

— A kisasszony is, mint én, egyedül áll a világon s lekem mindig szívesen volt kész örködni azok felett, kiket rokon vagy barát nem védelmezhetnek.

Ágnes melegen szoritá meg Sámuel kezét.

— Köszönöm önzéstelen részvétét; adná Isten, hogy módomban lenne valaha nemes szívet megjutalmaznom.

A két sziv sokkal jobban telve volt érzelmekkel, hogysen tovább társaloghattak volna.

Mig a leány látható volt, Sámuel folytonosan kísérte szemivel.

Később ismét a csendes és szomorú est terjesztő szét fátyolát. A nappali élet zaját egy sajátságosabb, a nagyvárosi élet éjjeli zaja váltotta fel, s a felgyújtott lámpák fényénél láthatta a félkoldus, hány ezren vannak, kik a boldogságot, a gyönyört és az élvezet, az évek legmostohább és legrútább szakaiban is feltalálhatják. — De őt nem az egyesek gazdag-

sága és boldogsága szomorította, hanem az egyesek gazsága és gonoszsága. — Ő nem ohajtott hatalmat azért, hogy élvezhesen, hanem azért, hogy büntethessen. Ő nem félt a mogorva és mostoha emberektől. Ő is szeretett, nem önzésből vagy haszonlesésből, hanem szeretett volna boldogítani. De azért megnyugodott sorsában, mert hitt a végzésben és az örök igazságban.

Tíz óra felé valóságos zápor keletkezett; Sámuelnek egy közel kapu mélyedésébe kellett vonulnia, hogy bõrig át ne ázzék. Korábban menekülhetett volna, de ő már előbb föltette magában, hogy várni fog.

Két negyed tizenegy órakor két alak közeledék azon irányban, melyben az említett kapu állott. Sámuel mélyebben huzódék annak egyik szegletébe.

— Hiszed-e, Ákos, a mint az éj közeledik, mindjárt jobban bánt a válás eszméje, elannyira, hogy azon esetben, ha talán fel nem virradna, le sem tudnék mondani szerelmemről Sámuel a Jenő hangját azonnal felismerte.

— Olyan a szived, Jenő, mint a lóthosvirág, csak éjjel nyílik.

— Legalább Ágnes számára.

— Különböznélkülözésed félig-meddig indokolva is van. A szökék éjjel, a barnák pedig nappal elragadóbbak.

— Az ellentétek!

Ennyiből állott utósó szökváltások. Ákos egy utczába fordult, Jenő pedig a szokott módon, az ismert emeletes ház udvarára.

Később az eső elállott. Sámuel szokott helyén foglalt állást. Egy egész órát várakozott. Annak elteltével, az ifju az udvarról az utcára lépett.

— Kámory ur! kérem egy szóra! — szólt az utcán át a béna zenész elég hallhatóan.

— Ah, Sámuel! — válaszolt Jenő nem minden meglepetés nélkül — Mivel szolgálhatok?

— Nekem uram, semmivel! — hangozá a béna hidegen, — de ha ön oly nemes, mint a minőnek látszani akar, akkor szolgálhat ön egy szegény, ártatlan leánynak jó hírnevével!

— Ficzkó, neked rossz álmaid lehettek! — mondá Jenő büszkén és gúnyosan.

— Igaz! Azt álmodtam uram, hogy azon esetben, ha ön Ágnest megcsalja és elhagyja, országos gazember,

— Hah! nyomorult koldus! ki szabadalmazott fel arra, hogy megbíráshad tetteimet és lépteimet? — ordított az ifju magán kívül s az előre lépő zenészt arczul csapta.

A zajra megnyitk a közel ház ablakai és egy női fő jelent meg közöttük.

Sámuel torkon ragadta az ifjut, de azon perczben oly erős ökölcsapást kapott mellére, hogy rövid ideig tántorgott, azután hosszában a kövezetre hanyatt esett. Csak derékban tudott felegyenesedni. Ágnes azonban láthatá a lámpafénynél, mint irányoz fegyverével Jenőre, ki zavarában csak lassan tudott haladni.

A mint a két ellent felismeré, egy éles sikoltást hallatott.

Sámuel oda fordítá tekintetét s a mint a leányt felismeré azonnal leereszté karját s azzal a gyilkoló fegyvert. — Jenő elmenekült, a szegény koldus feje pedig szédülni kezdett, szemei előtt minden elhomályosodott, s visszahullott a kövezetre.

Midőn magához tért és felnyitá szeméit, egy csinnal és izléssel rendezett női szobában találta magát, homlokán egy

meleg kéz érintését érzé s egy női ruha derekát vélte megkülönböztethetni.

Félénken emelte fel szemeit.

Bágyadt pillantása az Ágnes galambszelid pillantásával találkozott.

— Ön szenved, szegény barátom!?

— Oh, bár e pillanatban tudnék meghalni!

— Csunya Jenő, mily nemtelenül viselte magát az ön irányában! Hihetem-e én, hogy ön őt megsértette volna?

— Bizonyosan nem! Ha azon ifju ártatlan, nem vehette sértésnek kérelmemet, nem nyilatkozatomat.

— Ön talán védelmezett valakit, vagy talán Jenőt vádolta!

— Engedje meg kisasszony, hogy összeütközésünk okát elhallgassam . . . a nagy szerelem, megzavarja sokszor a leg-erősebb elmét is, — jegyzé meg Sámuel, alig hallhatólag és szép nagy szemeit Ágnesen nyugtatá.

A leány sohajtott — talán ifju szerelmére gondolt.

— De lássa barátom, ön mégis Jenőt könnyen megölhetette volna s akkor szétépte volna golyója az én szívemet is.

— Oh, bocsásson meg . . . . túlságos izgatottságomban sokat, talán mindent feledtem egyen kívül . . .

Sámuel ismét sohajtott.

— . . . a mire talán nem is lett volna jogom emlékezni.

— Igerje meg, hogy egyszer, majd később, fellebbentem előttem e különös esemény fátylát.

— Igen, igen, majd egyszer, később . . . de most kisasszony már nagyon késő lehet, és én tökéletesen erősnek érzem magam arra nézve, hogy eltávozzam.

Sámuel felállott s készülteket tőn, hogy távozzék.

— Barátom! Igerje meg nekem, hogy megbocsát! Jenőnek! — esengett Ágnes.

— Igen, szivemből megbocsátok neki, egy feltétel alatt.

— Ő azt bizonyosan teljesíteni fogja. Én figyelmeztetni fogom őt sértéseire és kötelességeire.

A béna zenész keserűen mosolygott.

— Hátha nem fog a kisasszony kérésére hallgatni?

— Ő szeret engemet! — szólt a leány lelkesedéssel — megtagadhatunk-e attól valamit, a kit szeretünk?

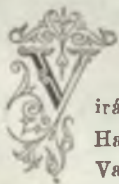
— Adja az ég, hogy minden úgy történjék, a hogy a kisasszony ohajtja.

Midőn elváltak, Ágnes megengedte, hogy a szegény, de igaz barát forró ajkaihoz emelje kezét.

(Folyt. köv.)

Virágáros leány . . .

Csepeli Sándortól.

Virágáros leány, bokrétád ne kináld!

Ha szeretőm adja: csak úgy szép a virág.

Van szeretőm, oly szép, mint nyíló kikelet.

A virág, mit ő ad — köti le szívemet.

Lelkem a nap, rajt ég minden egy sugára,

Hervadatlan rózsát fest, bitor arczára,

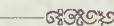
Hervadatlan rózsza, az igaz szerelem,

Mi az arczonnyilik s a sziv az, hol terem.

Jer, angyalom! addig hívogat a liget,
S a virágos mező: mig ifjan ver szived!
Minden virág érez, úgy érez, mint szívünk,
Mig szóltanul, némán, egymásba meghisznünk.
Mi ábránddal, fénynyel, örömmel van teli:
Csak a virágnyelven lehet megérteni,
Ah! de sok, ah! de szép a kérdés, felelet . . .
A virágok között, ne féltsd szép lelkedet.

A kebelnek nyíló virági a dalok,
Mig boldogan, titkos szerelmen andalog . . .
A dal se kell nekem, ha ez is áruczikk,
Mi szívhez szól — azon a sziv nem alkuszik.
A dalkobér: egy csók, egy mosoly, egy virág.
Igy emel trónt a sziv, így választ rá királyt.
Szegény sziv, a minek nincs egy ily dalkoka,
Nem daluok, a kinek nincs egy ily birtoka,

Van szeretőm, oly szép, mind nyíló kikelet,
Mint a lány, a virág, a dal . . . szebb mi lehet?
Mosolyogva behinti füzérrel lantomat,
Szívéhez szól dalom: vizshangul csókot ad.
Ne mondjátok nekem: a dálnak nincs becese,
Nem költő, a kinek nincs egy szép kedvese,
Nem dalkok, a ki kér ezüstöt, aranyat.
Kis fészekre vágnak a dalos madarak.

Andrea.

(Törredék Massena életéből.)

Du Bois L. nyomán.

Moenich Károlytól.

(Vége.)

Ez alatt Andrea erősen megkötözve feküdt börtönében a kemény földön; komor gondolatok lánczolata füződött elméjében, nyugodtan várja a jótékony halált. — Támadtak ugyan lelkében reménynyel kecsegtető gondolatok, melyek az élet iránt új ingert, vágyat ébresztettek benne; ő azonban kedélye fölött uralkodva, elnyomta azokat. Ő szeretett . . . s ő boszút állt . . . Tudta, mi sors vár reá, de halálának biztos tudata sem ejté kétségbe.

— A vihar óriási erővel dühöngött fölötte a pajta redves oszlopai között, mintha sorsa fölött közönynyel gúnyolódna, s a denevérek és éji madarak, melyek fészkeiket oda rakták volt, czinczogtak és vihogtak, nem törődve új vendégükkel.

A toronyóra éjfél jelzett; néhány percz múlva Andrea alig hallható neszt vett észre a pajta ajtaján, de a nélkül, hogy oda figyelt volna, lecsuká szemeit; a külső nesz azonban nőttön nőtt, az ajtó megnyilt, s a sötét távolban egy föl nem ismerhető alakot látott maga felé közeledni.

Andrea! — szólt az halk, remegő hangon.

Mintegy villanyütéstől érintve emelé föl fejét Andrea. A reszkető hang oly sejtelmeket támasztott benne, melyek kedélyét a legmélyebb egykedvűségből, az érdekelttség legmagasb fokára ingerlék.

— Andrea! — ismétlé az alak az előbbihez hasonló hangon, — meghaltál?

E szavakra eloszlott lelkében minden kétség.

— Camilla! — viszonzá ő visszafojtott hangon. — Szent Isten! s te itt?

— Én, vagyok, — válaszolá ez zokogva. — szabadításodra el kelle jönöm, vagy kész vagyok veled együtt meghalni! Valjon nézhetem-e egykedvűen odahurczoltatásodat,

hol a halálnál százszorta borzasztóbb sors vár reád? Nyujtsd ide kezeidet, föl fogom kötelekeidet oldani. Menekülj, menekülj oly helyre, hová senki nyomodba nem jöhet; élj boldogul, de ne feledd szerencsétlen Camillád emlékét kinek a vigasztaló öntudaton kívül, hogy téged megszabadíthatott, egyebe nem marad!

Ezzel fölvgadta kötelekeit. S Andrea fölemelkedve, a sirástól fuldoklót karjai közé szorítá. Nyelve megtagadta a szolgálatot, nem volt képes egy hangot is kiejteni; rohamosan feltóduló érzelmeire nem talált szavakat, Camillát görcsösen keblére ölelve tartá karjai közt.

— Andrea! — zokogott a kedves anygal, — ez volt utolsó tettem; e pillanattól kezdve halva vagyok az emberekre nézve!

— Oh nem, Camilla, — mondá Andrea — nem! te kiragadtál a bizonyos halál torkából, s visszaadál ujjal az életnek; neked nem szabad meghalnod, neked a szerencse teljes élvezetében, melyet én számodra el fogok készíteni, élned kell! Én menekülni fogok, de egykor majd ismét visszatérek, érted jövők, hogy oly helyet biztosítsak számodra, a hol minden vesztélyen kívül leszesz, hol számodra új, háborítlan szerencse fog fölvirágozni!

— Oh! — szakítá őt félbe Camilla sohajtva, — az soha sem valósulhat! Nekem öreg, erőtlen anyám gyámolítására itt kell maradnom, s Battista nevéjé leszek. Teljesíteni akarom a nehéz kötelességet, mit a sors rám mért, de azért lelkem, szívem követni fog téged mindenha, egész a sírig!

— Battista nevéjé léssz? — kérdé Andrea csudálkozással, — hát él még?

— Igen, ő él — válaszolá Camilla, — ő él s meg fog gyógyulni!

— Így tehát jöjj, menekülj velem! — esdeklé Andrea.

— Nem! — viszonzá amaz; hogy hagyhatnám elerőtlenedett anyámat magára? Örökké furdalna lelkiismeretem, tudva, hogy még szempilláit is idegenek fogják le; ezt nem tehetem, — de te siess, menekülj, mielőtt az idő lejárna.

— Igen, én megyek, de vissza fogok térni, habár talán csak évek multával; és ha senkid sem lesz többé, ha anyád utósó áldását reád adá, akkor — akkor —

— Te nem fogsz visszatérni Andrea, — vágott szavaiba de ha mégis visszajönél, semmit sem fogsz találni, behorpadt, elhagyott síromon, csendes nyughelyemen kívül! —

Kint ebsaholás hallatszott. Andrea még egyszer s utoljára keblére szorítá imádottját, s forró csókot nyomva ujkaira, fájdalomtelt kebelével az éjsötétben eltűnt.

1805-ben Olaszországban a francziák mint ellenségek állottak szemközt az osztrákokkal. Nizza nevezetes csatának volt színhelye, hol Massena tábornagy vezérlé a győztes francia sereget.

A csatát követő reggelen, a francia táborban egy elfogott kémnek kellett föbelövetnie. — Egy szakasz katonaság kísérté őt ki a végrehajtó helyre.

A szerencsétlen, egy körülbelül husz éves ifju, tökéletesen el volt szánva, erős léptekkel haladt a vesztőhelyre. Mellette azonban egy parasztruhát viselő kétségbeesett nő, — az elitelt anyja — ballagott bizonytalan, ingadozó léptekkel. Arczvonásai egykori szépség jelicit viselék magukon, melyek nem annyira az idő, mint inkább a gond, bú és inség áldozatává lettek.

— Fiam ártatlan! — kiáltá a kétségbeesés hangján. — Ő

nem kém! Bakók, bocsássátok őt szabadon! Ki adott nektek utasítást elfogatására? Hol van a tábornagy? Hozzá megyek, neki szabadon kell fiamat bocsáttatnia!

— Emberek! — folytatá esdeklő, szivrázó hangon, — emberek! legyetek könyörületesek! Ez nekem egyetlen magzatomban! Hisz ő csak az őrmester: Andrea felkeresésére indult, hogy katonának beállhasson, — oh térjete vissza, s bocsássátok őt szabadon!

De a katonák részvétlenül haladtak tovább a siránkozó anyja mellett, egy tábori dalt füttyürészve.

Minél közelebb értek a végrehajtó helyhez, annál nagyobb mértékben fogyott a kétségbeesett anyja lélekjelenléte, s nőtt lelki aggodalma. Már messziről megpillantá a homokbuczkát, melyen fiát ki akarták végezni.

Most erőt vett rajta az anyai szeretet, a katonák egyikétől kiragadta a szuronyt, s utjokat elállván, a legelőbb hozzá közeledőt halállal fenyegette, ha fiát el nem bocsátják. Mindazáltal megfosztották őt fegyvertől s mint alkalmatlankodó ürület félrelökték.

A kiséret megérkezett a vesztő helyre. A szerencsétlen letérdelt, a katonák célba vevék őt, s a tiszt fölemelé a kendőt, jeléül annak, hogy löhetnek. — E pillanatban jött vágatva a tábornagy.

— Megálljatok! — volt vezénylő szava; de későn, mert a lövések már eldurantak, s a szerencsétlen — tizenkét golyótól találva — összerogyott a homokdombon.

— Ki rendelte el a végrehajtást? — kérdé a tábornagy szigorú hangon.

A vezénylő tiszt előlépve feleletet adott kérdésére. Ekkor a tábornagy megpillantá a nőt, ki egyidőben fiával együtt eszméletlenül kívül a földre rogyott. — A mint ájulatából föleszmélt, maga elé vezetteté.

— Ki vagy te? — kérdé a tábornagy.

— Én — felelé a szerencsétlen, hosszú szünetelés után, akadozó hangon, — én a most kivégzett Andreának anyja vagyok.

— De hát valjon miért jött ide fiad kémkedni? — kérdé tovább a tábornagy.

— Uram! — felelé a nő elgyengült, bágyadt hangon — fiam nem volt kém, fiam ártatlan volt, én egy monzi özvegy vagyok, az ellenség feldúlta kis birtokunkat, és gonosz szomszédink megfosztottak földeinktől, azokat erőszakosan elvevén; férjem az ellenséges katonák által agyonveretett, s nekem fiammal együtt a mindennapi kenyeret koldulnom kellett, hogy éhen ne vesszünk. Így hallám meg tegnap, hogy Andrea, az őrmester, ki régi idők óta ismerünk, itt van a francia táborban; s ezért fiamat átküldtem felkeresésére, hogy tőle némi segítséget, vagy tanácsot kérjen. De fiamat kémnek vélvén, elfogták, és most ime engem, nyomorult özvegycet még fiamtól is megfosztának!

Ez utósó szavaknál megtörött hangja, szemei ismét lecsukódtak s az őt ide kísért katonák csak nagy erőmegfeszítéssel tudták a már-már hanyatlót fölfogni.

A tábornagyot olyan különös érzés fogta el. Bizonyos előérzetes, rémületos fölfedezéstől ellankadva, rögtön zsbasztó levertség szállotta meg.

— Hogy hívnak? — kérdé tompa, bizonytalan hangon.

A haldokló nő még egyszer fölveté szemeit. Hosszan nyugtatá rajta merev tekintetét, utolsó életszíkrajá még egyszer föllobbant, arczát szelid pir futotta el, hasonló az esthaj-

nalhoz, midőn a lenyugvó nap utolsó sugarait löveli széjjel; ajkai megnyiltak, s végső lehelletével alig hallhatóan e szavakat ejtette ki: — Andrea! — s élettelenül összerogyott. Utolsó hosszas tekintetével felismerte volt kedvesét, de a halál angyala ekkor már megérinté őt, nem volt képes többé vonásait kémlelni, csupán ismerős arckifejezését, és az egykori kedvesről való emléket vivé az örökkévalóságba.

A tábornagy leszállt lováról, ő volt a birodalmi fővezér, rivolii és esslingeni herceg: *Massena Andrea*.

Közvetlenül közelében állott az átszenderültnek, s komor tekintettel hosszasan vizsgálá arcvonásait; egyszerre halálsápadtság futotta el napbarnította arcát, ajkait görcsösen összeszorítá, s visszatartatlan könnyecsepp, tolt el harczedzett bátor férfi szemébe, s halk hangon e név lebbent el ajkairól: — *Camilla!* — Ő is megismeré egykori kedvesét, s fájdalomtól marcangolt lelkében feleledtek a régi, de a csatazaj közt már-már elmosódott emlékek.

Letérdelt egyetlen kedvese holtteste mellé, megragadta hűledező kezét; mély fájdalommal környezetét is feledteté vele, forró csókkal illette ez egykor oly drága kezét. A katonák, kik előbb oly érzéketlenül viselék magukat, mély esendben s megindultan voltak szemtanui e szomorú jelenetnek.

Néhány percz múlva a tábornagy ismét visszanyerte lélekjelenlétét; kiadta a szükséges rendeletet a halott kellő eltakarítására, s visszatért a táborba, hol résztvevő harcosai álmétkodó társaiknak elbeszéltek, hogy bátor vezéröket könnyezni látták.

A csatazaj ismét elragadta *Massenát*, s a nagyszerű események folyamában alig maradhatott ideje szelidebb érzelmeinek néhán y perczet szentelhetni.

Az írás eredete.

Mihálfi Józseftől.

(Vége.)

A görögöktől a rómaihoz vándorolt az emberiségnek eme nevezetes találmánya, s az ő világbirodalmuk, de különösen a keresztyénség által közös tulajdonává lett az az egész emberiség mivelt népeinek. A különbség, mely a görög és latin, majd a latin és góth írás közt van, csak alaki, lényegileg mind egy ugyanazon anyának: a phoenicziai abécézének szülöttei ők. A könyvnyomtatás feltalálása szintén befolyt az egyes betűk alaki módosulására, de az írott és a nyomtatott betűk ugyanazonosságát az avatott szem könnyen felismerheti. Csak azt kell még megjegyeznünk, hogy eredetileg a nagy és kis betűk közötti különbség sem létezett, csak időfolytával, midőn az egyes betű-alak a folyó (cursiv) írásban az íráseszközökhöz. a kézhez idomult, támadtak a kis betűk, az eredeti betűalak pedig nagy betűnek maradt.

Az írás eredetének ezen részletes előadásánál megemlékszünk rövideden a titkos írásról is.

Az embernek gyakran vannak közlendői, miket bizonyos egyenként szeret tudatni, s ha a választott egyén közelben van, könnyű annak a fülébe sugdosni. De ha távol van, ha oly fontos közlendőkről van szó, miket felírni, s ezáltal az elolvasás veszélyének kitenni nem szabad, nem lehet, mihez folyamodjunk akkor? Esmék győzelme, országok és népek sorsa függ egy-egy titkosan menesztett tudósítástól! Ilyenkor

már a legrégebb időkben is a titkos írás tette a szolgálatot. Az ilyen írásnak két módja van, vagy a közönségesen írott közlemény titkos módon jut rendeltetése helyére, vagy pedig magát az írást csak az olvashatja, ki annak kulcsával rendelkezik. A titkos írásnak első módjára az ókorból érdekes adatokkal szolgálhatunk. Harpagus, egy méd hadvezér, titkos közleményt akart *Cyrus* persa királyhoz meneszteni. Fogott egy nyulat, felvágta annak bőrét s a titkos iratot a bőr alá rejtvé, várt, míg a seb begyógyult s akkor a nyulat elküldte ajándékba *Cyrus*nak. Sajátságos titkos írást használtak a spártaiak. Keskeny pergament szeletet göngyölgettek össze egy botocska körül, úgy, hogy a pergament szélei épen összeértek. Erre irták aztán az értesítést, mire a pergament a botocskáról lefejtvé, olvashatlanná lett az írás. Az a kihez a pergament-szelet intézve volt, birt épen egy olyan botocskával, mint a minőn a tudósítás írva volt. Erre felgöngyölgetvén a szeletet, minden nehézség nélkül leolvashatta az iratot. Majdnem nevetségesnek tűnik fel a titkos írásnak egy neme, melyet *Herodot* ír le. Leboroltválták a rabszolgának fejét s arra irták fel a tudósítást, aztán bevárták, míg a haj ismét megnőtt, akkor a levélvivő elindult utjára és senki sem sejtette, mire használták fel feje bőrét. Midőn célhoz ért, vigyázva ismét levették a haját s elolvashatta az írást, gyakran a választ is épen azon módon menesztették vissza. Hogy a titkos írás ezen neme késedelmes, magától értetődik. Ujabb időben nem az elmenesztésre, mint inkább az írásjegyek titkosságára fektetik a súlyt, s e tekintetben legjobb szolgálatot nyújtanak a számok. Ha azonban a betű kifejezésére pusztán egy szám és következetesen ugyanazon szám használtatnék, az olyan írásnak megfejtése a be nem avatott előtt is alig nyujtana nehézséget. Hogy valóban megfejtetlen legyen, szükséges minden betű jelezésére több számjegyet felállítani s folytonosan cserélgetve egyesén használni azokat.

Peldául: *a*: 6, — 19, — 500, — 46,

b: 8, — 50, — 250, — 20,

c: 4, — 2, — 125, — 18, stb.

számok által lehet jelölve. S hogy még biztosabb legyen az írás, gyakrabban előforduló egyes ragok, kötszók stb. külön jelölést nyerhetnek, mi a megfejtést még inkább nehezíti. Ezenkívül szokás az ilyen számjegyű titkos íráshoz pár sort folyó, ismert betűkkel is feljegyezni, melyek célja az olvasót a titkos írás tartalmától épen valami ellenkező tévutra vezetni. Önkénytelen választott egyszerű jegyekből alakított titkos abécze az avatott vizsgáló előtt alig bir nehézségekkel, sőt megtörténik, hogy a leggondosabban összeállított számjegyű titkos írás is több összehasonlított okmányból meg lett fejtve. IV. *Henrik* francia király korában *Viete* mathematicus megbirta fejteni II. *Fülöp* spanyol király titkos iratait, mire a francia király észrevétlenül két évig kísérhette a ravasz *Fülöpöt* diplomatai alattomos utain. Midőn e körülmény *Fülöp*nek értésére esett, roppantul boszankodott s *Henriket* varázslással vádolta be Rómában. Jelenleg nagyon ovatosak a diplomatai testületek. Minden diplomatai ügynök, mielőtt elutaznék, egy egészen új titkos írásnak módjába avattatik be, s így ha tán a régebbi rendszer fel is fedeztetett, az újnál annak semmi hasznát nem vehetik. Ilyen írásoknál a legnyilvánosabb közlekedési eszközök is, például a távirdek, használhatók a nélkül, hogy abból a titkos írásra valami komoly veszély háramlanék.

Egy hét története.

Szeptember 14-kén.

A legerősebb bíráló. — Az ég-ostromlók. — Párist bevenni. — Az invasiók. — Zsupsz! — Mi idézte elő Napoleon bukását? — A világ szíve. — Ördögi czélzatok. — Mikor bukott meg III. Napoleon? — A hadüzenet története. — A „sas“ nem köt békét. — Az ujkor canibaljai. — Boczkó Daniel élete és halála.

A legkeményebb kritika egy szinműre nézve, midőn a közönség az utolsó felvonás előtt egyszerre csak fölemelkedik üléseiről és legkevésbé sem érdeklődve a „mese“ végkifejlése iránt, a kijárási felé szoronkodik. És ha a nemzetpusztító porosz királynak istenfélő komédiájában — mert isteni félelme valóban csak komédia — csak egy kis szikrája maradt még meg az önbecsérzetnek, akkor lehetetlen meg nem döbennie azon lesújtó kritikán, melyet az összes polgárosult világ az általa színre hozott fegyveres darab iránya felett kimondott. A mint a zsarnok Napoleon le volt verve, az összes világ erkölcsi érzete elfordult a vérpárolgó csatatételekről és egy szív egy lélekkel békét kiáltott, békét az ujkor első nemzetének, mely ugyis eleget bünhődött már azért, hogy egy III. Napoleont husz évig türt a nyakán, békét a szent anyának, mely a polgárosodás eszmemegváltóival Európát megajándékozta, hadd bontakozzék ki szégyenéből, ocsudják föl aléltságából és táplálhassa és nevelhesse föl újra-megtalált drága vérszülöttjét: a köztársaságot.

De Vilmos, a „sas“ az istenfélő, nem hallgat az összes világ egyhangú szavára, a vérmámor a fejébe szállott és most már nemcsak a földet, hanem az eget is akarja ostromolni fegyvereivel; nemcsak a gonosz III. Napoleont, hanem a francia nemzetet akarja leütni; ha csak Napoleonnal volna baja, azzal könnyen végezhetett volna; a rokon lelkek hamar megértik egymást; de nagyobb ellensége ő a francia nemzetnek, mint Napoleonnak; jobban gyűlöli a köztársaságot, mint a napoleoni császárságot; Páris ellen vezeti tehát legióit, ez lesz csak neki az igazi diadal, mikor a világ szívébe döfheti majd hóhérkardját, istállót csinálhat az ujkor istenházából és leköpheti az egykor világrengető hős anyát, midőn viszonttalált magzatát hű kebléhez szorítva, kész elfogadni a halálos csapást — ilyen szép szándéka van most „sas“ Vilmosnak; Páris felé utjában, és az összes polgárosult világ undorral fordul el tőle, hagyja őt menni, venni, mint a hogy az ittas gyilkos előtt kitér, midőn öldöklő fegyverrel kezében maga körül vagdalkozik; csak hadd vagdalkozzék, addig teszi, míg magamagát sebzi meg vele, aztán elbukik, elterül és ott vész el könnyörtelenül.

Párist bevenni! hát lehetséges ez? Hiszen Páris nem egy város, Páris egy világtest, egy csillag, ugyanaz a földön, a mi a nap az égen! Hát mikor napfogyatkozás van, a nap megszűnik napnak lenni? Egy burkus-sötét test reáveti árnyékát, aztán az árnyék elvonul és a világ minden sugár után vágyó virága újra csak a nap felé fordítja kelyhét, nagyobb hévvel, mint annak előtte, ez az egész! Párist bevenni! Hát nem próbálták már ezt a szép mesterséget? 1814-ben és 1815-ben kétszer is benn voltak a burkusok, — akkor még fél-

Európa érdemelte meg e czímet — benn voltak és csináltak benne olyan rendet, a minőt ők szeretnek, előkeresték a legitimitás királyi székét a nagy Napoleon börtönének padlásáról és beleültették XVIII. Lajos név alatt egy olyan királyt, a milyen csak jezsuita koszt mellett arisztokratikus légkörben Isten kegyelméből nevelkedhetik, és mi lett az eredménye? az, hogy mialatt XVIII. Lajos azt hitte, hogy már teljesen visszafelé fordította a francia szívek folyását, 1830-ban egyszerre csak zsupsz! összeroskad a királyi szék és vele együtt a rajta „székelő“ király, — akkor már nem XVIII. Lajosnak hívták többé, de a név nem tesz semmit, — akkorát zuhant a földre, hogy egész az osztrák határokig hempergett.

Es így ismétlődött ez a komédia több ízben; minden szabadságellenes uralkodás Franciaországban egy-egy invasio Páris ellen és minden ilyen invasio csak azzal végződik, hogy a szabadság diadalkodik az invasio felett; elnyomják, elerkölcstelenítik, elsatnyítják Párisban az embereket, de nem irthatják ki a szabadságot, mert a szellem kiirthatlan, a lég megfoghatatlan, jön-megy föld feletti, vagy föld alatti utakon, ma itt van, holnap ott van, holnapután ismét másutt és ez mind Párisból indul ki és Párisba tér vissza, az elerkölcstelenedett nemzedék kimulik, elenyészik, és jön helyében egy új nemzedék, a mely szégyenli apját és lelkesedik nagyatyja iránt, amazt elfelejteni, ehhez hasonlóvá lenni törekszik — és egy újabb lépéssel előbbre viszi a polgárosodást.

Avagy III. Napoleon bukását mi más idézte elő, mint az, hogy, mint minden zsarnok egyeduralgó, bódult elbizakodottságában azt hitte, hogy sikerül neki kivetközvetni Páris világmegváltói egyéniségéből? Minden körülmény kedvezni látszott neki ezen istengyilkoló tett sikerülésére. Egyfelül a nagybátya gigásznimbusa, másfelül a megfélemledett fűszerárusok; a nagybátya dicsőségi örökségén meg lehet vesztegetni a hadsereget az anyagi érdekek előretuszkolásán meg lehet vesztegetni a fűszerárusokat; a csel fenségesen ki volt gondolva és ördögileg foganatba véve; győzelmekkel koszorúzták meg a hadsereget, pénzzel töltötték meg a fűszerárusok zsebeit és azonközben szépen lassan alább-alább sülyesztették a könnyüvörü párisiakat az élvezetek és gyönyörök selyem-lágy karjai közt. — Tenger habjainak ölelése ez — gondolá a pokol pozdorjája, III. Napoleon ő császári felsége, mely a régi Páris észrevétlenül elnyeli és helyet ad egy másiknak, egy szolganepes Párisnak, a mely nem álmodik többé népjog és népszabadságról és azért kedves életpárjával együtt tőlük kitelhetőleg buzgólkodtak azon, hogy a könnyüvörü párisiak csak minél szebbeket álmodva minél mélyebben sülyedjenek alá a puhára megvetett romlásba, és ez így tartott egy emberöltő korszakon át; soha erkölcs nem volt annyira mogmételtyozve — már tudniillik a polgári körökben és Párisban — mint ez utolsó husz év alatt, az irodalom vetélkedett az udvarral a legselejtesebb szonvedélyek felcsigázásában, a szinpad csakugy, mint a templom, ugyanazon egy czélra törekedtek, és e czél volt a szabadsági-ösztön elfojtása az erkölcstelenség fertőjében és — mikép sikerült ez ördögi lángelműséggel husz éven

át tervszerűen folytatott ördögi munka? Mindnyájan láttuk az eredményt; nem a sedani csatában bukott le a gonosz Napoleon a trónról, hanem jóval előbb; mialatt ő a föld felett az erkölcsöket rontotta, az alatt a föld alatt a szabadság tovább élt és működött; a meglevő nemzedéket elbirta satnyítani, de a mint ez egy nemzedék elhanyagolt, az újabb nemzedék már ismét a régi párisi volt, lassan-lassan mind nagyobb számmal csoportosult ez új nemzedék a fenmaradt régi bajnokok körül, a népszabadság eszméje egyre hatalmasabb gyűrűzetben kapcsolódott az önkény trónja körül, a ravasz Napoleon jól érezte, mint inog alatta e trón, és mindent megkísértett megmentésére, még alkotmányt is adott, természetesen napoleoni szabású alkotmányt, és midőn látta, hogy ez sem használ, és Párisnak igazi szabadság kell, épen az, a mit ő nem adhat, mert ezt adva, neki el kell pusztulni: végső mentő eszköz gyanánt háborút üzent sas Vilmosnak; teljes oka volt neki a háború-üzenetre a spanyol trónjelölttel Franciaország ellen irányzott merénylet és azon botrányos sértés után, melylyel sas Vilmos a francia követet illette, de más körülmények közt a ravasz Napoleon bizonynyal távol tudta volna magát és követét tartani e botrányos megsértéstől, most azonban kapva kapott az alkalmon, megüzente a háborút, hátha sikerül neki a „Gloire“-ral, a mi az élvezetek és gyönyörök tengerével nem sikerült, ez a háborúnak kitörésének igazi oka, mikor e háború megüzentetett általa, akkor III. Napoleon sorsa már meg volt pecsételve.

És most, midőn e gonosz ember meglelte érdemlett sorát, a „sas“ azt mondja, hogy nem köt békét a jelenlegi francia kormányval, nem ismeri el kormányt, Franciaország törvényes uralkodója — III. Napoleon!

Azért fordul el az összes polgárosult világ undorral e háború további fejlődésétől. Bár miként dőljön is el a francia nemzet sorsa, elvesztheti Páris, újra rabigába görnyesztethetik, de olyan mélyen nem aláztathatják meg, mint a milyen mélyen alásüllyesztették az a nemzet, mely katonákat ad olyan embernek, a ki azt mondja, hogy nem köt békét a francia kormányval azért, mert az összes francia nemzet által lelkesülten fogadott kormány — köztársaság! Nem háború ez többé, hanem közönséges haramia-gyilkosság, több a közönséges gyilkosságnál: kanibáli vadság; nem ellent, hanem embert öl, megöli a védtelent, az ártatlant, mert vért szomjuhozik; meg sem öli, hanem kicsorgatja véré, elaléltatja, aztán megfertőzteti, ebben telik most gyönyöre sas Vilmosnak hóhérseregével, el, el ez undok istenkáromló csordáktól, tekintsünk fel az égre, a hol az ilyen elvetemültségek hűségesen följegyeztetnek és érdem szerint visszafizettetnek.

Oh, mi más, mi egészen más látvány tárul föl előttünk, ha az öreg Boczkó Dániel koporsójára fordítjuk tekintetünket! E hó 9-dikén hunyt el e tiszta lelkű aggastyán, hazafiúi hű életének 81-dik évében, Csabacsüdön és mult hétfőn tetettek földi maradványai örök nyugalomra, a pesti temetőben, elkisérve oda számos tisztelőtől és a tisztelet és becsüléstől az egész ország részéről. Egyszerű, becsületos ember volt egész hosszú életén át, egyenes lelkű, és hajthatatlanul szilárd elvű, mint minden valódi hazafi. A forradalom alatt Békésmegye, majd Arad város kormánybiztosa volt és milyen kormánybiztos! Annyi mozgó-csapatot, mint ő, talán egy kormánybiztos sem állított ki, Aradon pedig midőn a fölkelő szerbek e várost meglepték és a csekély számú honvédséget a városból kiszorították, ő meg Asztalos Sándor vezették vissza a honvédeket a városba. Asztalos két karódal két kezében

Boczkó pedig egy szál bottal kezében elől ment a kis honvéd-csapat élén és e rettenthetlen bátorság megtízszerezte a honvédek erejét és a kik akkor Aradon éltek, azok tudják, mit mivel ott a kised honvéd-csapat. Tudta ezt az osztrák hadi törvényszék is, 1849-ben halálra, és kegyelem útján, 14 évi várfogságra ítélte Boczkót, miből 6 évet Kufsteinban töltött; már akkor is öreg ember volt, de a börtön nem törte meg spártai lelkét; ha újra elítélnék, újra csak azt tenné, mondá, midőn kiszabadulása után találkozáink vele, aztán visszahuzódott a magányba, mint annyi sok jó hazafi azon időben, de a derék békésiek azért nem feledkeztek meg róla, az alkotmányos élet visszatérével újra meg újra képviselőjükül választották, és ő hűségesen állta meg helyét, míg csak Isten maga nem mondta neki, hogy pihenjen le, eleget szolgált már hűségesen a hazát. Áldás hamvaira!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (Mai számunkkal) veszik t. előfizetőim újabb előfizetési felhívásunkat, azon szives kérelemmel, hogy fogadják azt tapasztalt meleg vendégszeretettel és mutassák be ismerőseik körében. — Egyuttal újra értesitem tisztelt hölgyeinket, hogy a jelen félévi öt kötet könyvmellékletet, valamint a műlapot: „Rákóczy Iloná“-t, a jövő októberhó folytatában okvetlenül szét fogom küldeni.

Emília.

++ (A királyi család) ismét körünkben lesz e hó 20-ka táján. Nagy sietséggel dolgoznak a budai várpalotában s Gödöllőn a czélba vett változtatásokon, s már csak az aranyozás van hátra. A cselédség s királyi istálló már jövő héten meg fog érkezni Bécsből.

++ (József főherceg) az őszi honvéd hadgyakorlatok megemlézése után, nejevel együtt Ebenthalba és onnan nővére, a belga királyné látogatására, Brüsszelbe szándékozik menni, visszatérével pedig Budán veszi állandó lakását. Udvara már e hó végén beleköltözik valóban hercegeleg berendezett új budai palotájába.

++ (Kolozsvárott) nagy ünnepélylyel fogadták a miniszterelnököt, ki mult szombaton érkezett oda a pénzügyminiszter kíséretében. Gr. Eszterházy főispán, Gráf honvédparancsnok Bottlik vezérigazgató s több más kitűnőség Révig mentek eléje s midőn a vonat berobogott a vaspálya-udvarba, beláthatlan tömeg lelkes éljen-riadala fogadta a vendégeket, kik lekötelező módon köszönetet mondtak a polgármester üdvözlésére a szives fogadtatásért. Délután löverseny volt, és a pesti vendégek végig jelen voltak a versenyen.

++ (A török kormány) nevében Stefan basa tábornoki főorvos orvosokat keres Linczbauer tanár által Magyarországon. A feltételek, egyszerű orvostudor részére havi 300 frank aranyban, és 59 frt osztr. ért. s őrnagyi rang. Ha az illető magisteri vagy sebésztudori oklevéllel is bír, akkor 50—100 frankkal több a havidíj. A basa, hir szerint, személyesen lejön októberben a szerződéseket két-két évre megkötni. Pesten eddig 15-en jelentkeztek.

++ (Kairóból írják), hogy a három magyar kertész, kiket az egyiptomi alkirály főkertésze a tavasszal levitt Egyiptomba, ott igen kedvező fogadtatásra talált. A kairoi magyar egyesület, mely jelenleg 118 tagból áll, lakomát rendezett tiszteletükre s e lakománál a kairoi magyarok megemlékeztek a királyi párról is, azt és a hazát lelkesen éltetve.

•• (A csatatérről) e héten kevés ujat irhatunk. Bazaine még mindig Metzben van körülzárva, egyszer ki is rontott és — mint francia lapok írják — több száz poroszt ütött le, kivágni magát azonban még mindig nem sikerült neki és porosz lapok szerint annyira elfogyott már az élelem és hozzá még vízben is oly nagy volna a hiány a várban, hogy már nem tarthatja magát sokáig. E héten nehéz lövegű város-ostromló porosz ágyuk is érkeztek Metz alá és e napokban fogják belőlük lövöldözni a vár falait. Majd meglátjuk, mennyire mennek vele. Midőn Bazaine Napoleon küldöttje által Metz feladására szólítottatott volt fel, egész rövideden csak annyit felelt, hogy itt nem Napoleon, hanem ő parancsol, és nem is adta fel a várat.

Ugyanilyen hősileg védi az öreg Uhrich Strasszburgot. Szeptember 4-dike óta Vilmos király, miután elébb a várhoz nem is tartozó várost romba lövette, megszüntette a bombázást, de, mint hirlik, mult csütörtökön újra megkezdette azt, sőt már a vár megrohanásáról is szólnak, miután már több helyen rés lövetett volna a vár falában. Meglehet, hogy beveszik, de mennyi vér árán!

A kis Toul is erősen tartja magát, sőt a héten a kis vár őrsége kirohanást tett és ezernél több poroszt ejtett el és több ágyut szerelt le. Laon kis vára pedig miután a csekély számú őrség capitulált volna, a levegőbe repítettett és háromszáz porosz is fölrepült vele, több törzskari tiszt társaságában. A mecklenburgi herceg is sulyosan megsebesült ez alkalommal.

Persze, hogy a poroszok irtózatos lármát ütnek e miatt; hivatkoznak a népjogra, mely megtiltja, hogy capitulatio után az ellenségeskedések folytattassanak, és beszélnek roppant boszúállásról, holott azt sem tudni, ki volt az, a ki önönmagát föláltozta, csak hogy az ellenségnek kárt tegyen; talán egy kétségbeesett francia polgár, kinek, mint annyi számtalanak, az istenfélő poroszok mindenét elpusztították.

A közfigyelem azonban Páris felé van most fordítva. Mult csütörtökön érkeztek a 300,000 főből álló porosz seregek előhadai e tizenhét erőddel védett világváros alá. A köztársasági kormány ugyan mindent elkövetett, hogy becsületes békét köthessen, készen nyilatkozott két milliárdnyi hadiköltség fizetésére, a páncélos hajók felének kiadására, Metz és Strassburg várfalainak lehordatására, csak a francia terület átengedéséről nem akar tudni, és Vilmos király visszautasította a békeajánlatokat, daczára annak, hogy Angolország követje mindent elkövetett, sőt az orosz czár sajátkezű levelet irt a porosz királyhoz a béke megkötése iránt. Ő nem alkuszik a köztársasággal, volt büszke válasza, és vissza akarja ültetni III. Napoleont a francia trónra!

E közben Páris katonai parancsnoka: Trochu tábornok mindent megtesz Páris védelmére. Mintegy 300,000 főnyi sereg van e városban összevonva, részint rendes katonaságból, részint mozgó őrségből, a lakosság félénkebb része parancsot kapott, hogy e hó 15-kéig mulhatlanul hagyja el a várost, de aránylag csak kevesen távoztak, a legnagyobb rész bennmaradt, elszánva, részt venni hazája szívének megvédésében.

Csak négy-öt hétig ha Páris tarthatja magát, akkor mindjárt jobbra fordulnának a francziák ügyei, mert ennyi idő elég volna arra, hogy a köztársasági hadsereg szervezkedjék, a Loire folyamon túl már is szerveződik egy 150,000 főnyi sereg, csak kissé összeszedhesse magát tehát a francia nemzet, akkor nem sokára tapasztalnák a poroszok, hogy mit tesz az: ne bántsát a francziát.

III. Napoleon ez alatt nyugodtan éli napjait Cassel mel-

letti Wilhelmshöheben. Kicsi háztartása van, de a porosz király kegyelméből úgy tiszteleg körülötte a számára kirendelt szolgálati személyzet, mint egy uralkodónak.

A pápai területről végre a felülértesülünk, hogy az olasz hadsereg három oldalról átlépte a római területet, és ezzel vége lett a pápa világi hatalmának, a katolikus egyház feje csak a katolikus lelkek feje lesz, menten földi bajoktól, zuavoktól és chassepot-októl. A pápa úgy látszik, végre maga is belátja, hogy hiábavaló minden ellenszegülés és meghagyta volna a pápai katonaságnak, hogy huzódjanak vissza az olasz hadsereg elől. Különbén a pápa Rómában marad és az Olaszországtól huzandó évdij mellett tovább is függetlenül gyakorolja a katolika egyház ügyeit. Hanem ezért ez az esemény épen olyan roppant horderejű lesz a lelkiismeret világában, mint a porosz-francia háboru az európai viszonyokra.

•• (A pesti szegény gyermek kórházegylet) évkönyve 1869-re most jelent meg. A bevétel 1237 frt, a kiadás 12121 frt volt. Alapítványt tettek hárman, a rendes tagok száma öt-tel szaporodott. Természetben való tetemes adományokon kívül ez év folytán 1062 frt gyűlt be. Beteg gyermek ápoltatott a kórodában 467, járólaga pedig 4942. A kórház igazgató fő-orvosa az országos hirű dr. Bókai, többi orvosai dr. Hirschler, helyettese dr. Vidor. dr. Böke és dr. Genersich (helyettese dr. Ajtai.)

•• (A magyar Shakespeareből.) „VI. Henrik“ második és harmadik részei Lőrinczi L. Zsigmond fordításában sajtó alatt vannak, s e kötettel az angol történeti drámák kiadása be van fejezve. Az egész Shakespeareből „Viola“-n kívül, melyet Lévy József fordításában kétségkívül elfogadnak, mindössze is már csak öt van hátra: „Cymbeline“, melyet Rákosi Jenő fordít, „Pericles“, melyre P. Szathmáry Károly ajánlkozott, a „Sok zaj semmiért“, melyet alkalmasint Arany László vállal el, a „Vihar“, s a „Ha vége jó, minden jó“, melyre még senki sem jelentkezett. A költői beszélek és sonettek fordításaival Szász Károly fogja kipótolni e nagybecsű vállalatot, melyben Tomori Anasztás áldozatkészsége maradandó emléket nyer irodalmunk történetében.

•• (A nemzeti színházról) még mindig nagyon kevés jót mondhatunk. Molnár György már kétszer lépett föl mint szerződött tag, mult szerdán mint Lear király és hétfőn reá mint gróf Rochester a „Lowoodi árvá“-ban; mindkétszer szépen játszott, de úgy látszik, hogy még most csak az új terület tanulmányozza; játékában voltak jeles részletek, de kerekded egészét még nem állított elénk. A legszebb drámai előadás e hét folytában a „Haza“ volt; a Feleky-pár valódi művészettel játszott; Feleky asszony Doloreszt és Feleky ur Alba herceget adta, mindegyik egy démont, egy-egy emberi érzéssel a szívből. Doloresz megcsalja férjét, aztán elárulja, és vele együtt elárulja a haza felszabadítására összeesküdött többi hazafit és mindezt azért, mert szeret, egyetlen napsugár egy undok fertő felett, ez is gyilkoló napsugár, és Feleky asszony mégis mindvégig olyan művészileg tudta ez egyetlen világító fényt ez undok jellem felett előmlesztetni, hogy minden iszonyatossága mellett részvételt kellett iránta viseltetnie. Ép olyan kitünő volt Feleky ur mint Alba herceg, egy ördög, a ki végtelenül szereti halálos-beteg leányát, egy szörnyeteg, és mégis herceg. Kár e nagy művészetért egy ilyen prózai darabban. — A nemzeti színház intendánsául Orczy Bódog bárót emlegetik, újabb hírek szerint kinevezése legközelebb várható.

•• (A képzőművészeti társulat) e hó 10-iki választmányi

ülésében hosszasan tárgyalta az általa választott jury azon jelentését, melybe a Batthyányi emlékre beérkezett pályamunkák felől mond ítéletet. Mint tudva van, a bíráló bizottság egyik pályamunkának sem tulajdonít abszolút becses és kivitelre egyiket sem ajánlja. Mindazonáltal a legjobbnak a Shikendanz által benyújtott és az „Isten áldd meg a magyart“ jelíggel ellátott mauzoleum-terveket jelölte ki, s ezeket ajánlja, a jutalmakra, ha a Batthyány-bizottság a 75 és 25 darab aranyból álló díjakat minden esetre ki akarná adni, egyszersmind azonban indítványozza, hogy a Batthyány szobor bizottsága megelőzendő külön fölszólítás útján szűkebb körű pályázatot nyisson, két-három jó hírű hazai építész és szobrász számára, s e pályázatban való részvételre — részletes program alapján — egy külföldi jeles művész is fölkérendő volna.

++ (Első postakiadónő Magyarországon.) Antók Kornelia kisasszony Temesvárott jó sikerrel tette le a postakiadói vizsgálatot s ily minőségben fel is esketett. Ő már több éven át egész önállóan képes volt atyja hivatalát a legpontosabban vezetni. Nevezett kisasszony az első nő honunkban, ki nyilvános tisztviselői pályára lépett, de ismervén hölgyeink tanulási hajlamát, valamint azt, hogy milyen számosan vannak a kik örömmel dolgoznak, csak megfelelő munkakör nyíljk számukra, megvagyunk győződve, hogy a szép példa rövid időn számos követőre találand.

++ (Fialka Clotild urhölgy) előfizetési fölhívást bocsátott ki „Adrienne“ című 1 kötetes regényre, mely jövő november hó' folytában fog szétküldetni. Előfizetési díj 1 frt, mely október hó' 20-dikáig szerzőnőhez czimezve, Nagy-falura (utolsó posta Losonc) küldendő. Oly nagy ritkaság a mai politikai és háborui világban egy-egy regény megjelenése, hogy ismeretlenül is hölgyeink figyelmébe ajánljuk ez új eredeti művet, sőt szívesen vállalkozunk arra is, hogy a hozzánk netalán beküldendő előfizetési összegeket a tisztelt szerzőnőhez kézhez szolgáltatassuk.

++ (Rózsás napló.) Sényi Kálmán ur e napokban jegyzé el a köztisztviselőben álló Szathmáry Lajos, pesti ügyvéd kedves leányát: Szathmáry Eleonóra kisasszonyt. Esküvőjük jövő hó' 3-dikán lesz az egyetemi templomban. — Urváry Lajos a „Pesti Napló“ jeles szerkesztője mult csütörtökön vezette ol-tárhoz Preiszler pestvárosi tanácsnok bájos és művelt leányát. A szertartásra csak a legszorosabb családi és baráti kör gyűlt össze. Az ifju pár az egybekelés után azonnal Olaszországba utazott.

++ (Vegyes hírek.) A király Salamon Ferencz jeles írónkat és magyar akadémiai tagot a pesti egyetemhez a magyar történelem tanárává nevezte ki. — A Kisfaludy-társaság e hó' 28-án tartja első őszi ülését, melyen Gyulai Pál s Arany László néhány szép népkölteményt fognak bemutatni a sajtó alatt levő népköltészeti gyűjteményből, melyet a társaság ad ki. — Csinos m. új lap jelent meg ily cím alatt: „Kossuth Lajos imája a kápolnai csoettek felett.“ A műlapot Böhm Pál Budán lakó hazánkfia festette és Káztler Vilmos rajzolta köre ^{21/21} nagyságu, alján Kossuth Lajos állítólagos kápolnai imájának szövege. Postai utánvétel mellett 2 frtért kapható Halász István szerzős kiadónál, Zöldfauteza 15 szám alatt, Pesten. — Budapeston az idén a szüret octóber előtt nem lehet meg, mint-hogy a szőlő azon része, a mi tudniillik még el nem rothadt, még éretlen, és még kérdés, ha októberben is meg fog-e érni e hűvös időjárás mellett. — A miniszterium elfogadta azon bizottsági javaslatot, mely szerint a kisebbrangú tisztviselők fizetései valami kevésselebb fölebb emeltessenek, egyszers-

mind el lett határozva, hogy ezen fizetésjavítások már az 1871. évi állam költségvetésben helyt foglaljanak. Nesze semmi, fogd meg jól! — A Lichtenstein huszárok, kik jelenleg keleti Galicziában vannak elhelyezve, a jövő évben hazajönnek a jász-kun kerületbe, a hol az ezred kiegészítőállomása van. — Ó-Budán már megkezdtek a légszeszcsovek lerakását s a légszesz valószínűleg még a jelen évben meg fogja világítani az ó-budai sötét utcákat. Akkor talán majd az utca-kövezésre is rá kerül a sor. — „Maros“ című új hetilap előfizetési felhívása küldetett szét. Az új heti lap Makón, Szél Ákos szerkesztése mellett fog megjelenni. Főrovatait közgazdasági, kereskedelmi és ismeretterjesztő irányzattal, megyei, városi, községi és izkolai ügyek, gazdasági tudnivalók stb. fogják képezni. — A magyar királyi honvédelmi-miniszterium az Orczykertben a közbátorság érdekében rendőri közegeket felállítani rendelte el, olyan nagy a főváros ezen kedves sétaligetében, a közbátorság. — Holli Venczel győri posta tiszt és pénzkezelő a mult szombaton Győrött a Rába part melletti Práterben szíven lötte magát. Mint mondják, nyomorult tiszt fizetése indította volna őt e kétségbeejtő lépésre. — Nagy Szébenben agyonlötöte magát egy fiatal ember, kit apja erővel gymnaziumba járatott, holott ő inkább gazdatiszt szeretett volna lenni. A szerencsétlen nem érzett magában tehetséget a tanulói pályára s lelki küzdelme utoljára is öngyilkosságra vitte. — Szusa ur budavárosi erdész, a budai kincstári erdőben a felső földréteg alatt egy megkövült egész tölgyfatörzset talált ágakkal együtt. Az erdész ur a nemzeti muzeumba fogja szállíttatni a szép kövületet. — Institoris Kálmán aradvárosi aljegyző és ügyvéd, ki hajdan opera-énekes volt, ismét elhagyta a hivatalt és Kolozsvárra szerződött a téli idényre énekesnek. — Sáros-Szt.-Györgyön e hó' 4-én Kissó István ferenczrendi áldozár aranymiséjét tartá. A derék férfi 30 évig működött a tanári pályán, és aranymiséjén, életének eme legfőbb ünnepén, hajdani tanítványai közül sokan jelentek meg az aggastyán tiszteletére. — Tisza Kálmánné kéretett fel a debreczeni honvédzászlóalj részéről zászlóanyául. A zászlószentelési ünnepély az e hó' végén végbe menendő főgyakorlatok alkalmára van kilátásba helyezve. — A báró Orczy-család által az aradi lyceumnak ajándékozott könyvtár, a város megbizottjai által átvétetett. A könyvtár 9060 darabból áll, 35 szekrénybe rakva. — Honvédek arról panaszkodnak nálunk, hogy a tisztok lefejtetik a honvédsapkákról a napellenzőt. Csak olyan piczike ernyő lesz megengedve, mely a homlokból egy darabot eltakar, de a szemet nem óvja.

++ (Halálozás.) Liedeman Emil nyug. m. k. építészeti igazgató és Buda városi képviselő a mint Galicziából visszatért Pest felé, Pozsony mellett a vasuti waggonban hirtelen meghalt. Széllhűdés érte. — Id. Pilaszanovits József szeptember 8-kán, 68 éves korában, F. Roglaticzán meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Szeptember 12-kétől.

Szeptember 12-dikén: „A Lovoodi árva,“ német színmű. — Szeptember 13-kán: „A fekete domisó,“ Auber vig operája. — Szeptember 14-dikén: „A jó barátok,“ Sardou vigjátéka. — Szeptember 15-kén: „A francia nő“ Meyerbeer operája. — Szeptember 16-kán: „Lear király.“ Shakespeare szomorujátéka. — Szeptember 17-kén: „Faust,“ Gounod operája. — Szeptember 18-kán: „Vén bakancsos és fia a huszár,“ Szigligeti népszínműve.

Gazdasszonyoknak

Alma befőtt.

20 szép masánszki almát le kell hámozni, és uj részelőn finomra megreszelni. Az almák héját és közepét három mészely vízben megfőzni, ezután e levet másfél font czukorra szűrni és mindaddig főni hagyni, míg a czukor hólyagokat vett. Ekkor a reszelt almát a czukor közé tevén, gyakori kavarással mellett vastagra be kell főzni, egy fél citrom héját is beletevéen. Kihülés után száraz poharakba kell rakni a befőttet, a befőtt tetejére pedig egy-egy rhumba áztatott papírt tenni, e felett pedig még vízhatlan papírral vagy hólyaggal bekötni és hűvös helyen eltenni.

Kevert főzelék.

Két fej olasz káposzta, három darab sárgarépa, két fej fehér káposzta, két kalarabé, egy maroknyi zöld bab, két fehér répa és 12 apró hagyma szükséges ez ételhez. A káposztákat négy-négy darabra kell vágni, sós vízben megfőzni és csak azután tetszés szerinti darabkákra elvágni, a többi főzeléket megtisztítván és elvágván, külön-külön egy kis zsiron, huslevest öntvén utána, meg kell párolni. Tálalás előtt a főzelékek levei összeöntetnek, egy kis rántást fel kell önteni levessél, a főzelékeket most már belé öntvén a lébe és jól összekavarván az egészet, forróan betálalni. A főzelék körül kirántott zsemlyét, vagy kis borjuszleteket kell rakni.

E. Anna.

Zsiványpecsenye (szerb módra készítve.)

Egy szép marha-vesepecsenyéből ujjnyi szeleteket kell vágni, ugyanilyeneket egy disznó és egy ürüczombból, valamint egy jó darab szalonnából is, ez utóbbiakat azonban vékonyabbra, mint a husdarabokat. Minden husdarabot sóval és paprikával bedörzsölvén, legalább egy félórát pihenni kell hagyni, csak ekkor erős nyársra kell felhuzni a husdarabokat, előbb egy darab szalonnát, aztán marhahúst, ismét szalonnát, ürühúst, szalonnát, — míg csak tart. E pecsenyét legjobb nyitott tűznél venyige mellett megsütni és forróan betálalni. E sült húst szüretnek alkalmával szokás készíteni és szabadban sütni.

H. Adam

Divattudósítás.

Szegény Eugénia császárné! Ő, a kire a divatvilág ezer meg ezer szemé majdnem két évtizeden keresztül minden új idény beálltával kíváncsi és remegő tekintettel fordult, most a hontalanság keserves kincaival tépelődik és bizonyára egy perczig sem jutott eszébe az ő feltétlenül hódoló birodalmának szigorú parancsokat osztogatni a felett, ha bővebb vagy szűkebb szoknyák és ujjak, szűk vagy bő derekak, virágos vagy csikos szövetek lesznek a divatosak, elfogadottak és így mai nap fényes előpélda nélkül kell még a legfényesebb öltözetű delnőnek is csak saját izlésére támaszkodnia.

Pedig itt az idő az őszi idényre való öltözék újbóli szervezésére, összeállítására! Lássuk tehát, mit gondoltak ki nem koronás fejcskék az őszi idényre nézve. Átmeneti korszakot képez ez idő a divatvilágban, mely ugyan igen rövid ideig tart, de a melyben igen jól lehet még viselni a szörkelméből való nyári ruhákat, egy kis cashemir vagy bársonyfelöltő segítségével. Legkedveltebb szövete a most érkezendő idénynek kétségkívül a cashemir lesz, mely puhasága, szép redőzete és tartóssága által újból kivívta magának az általános kedvességet. Igaz ugyan, hogy egy finom és jó színű készült cashemir ruha majdnem annyiba kerül, mint egy könnyű selyemruha, de mennyire tartósabb, és szépségre nézve majdnem egy rangban áll a selyemmel! Legujabb cashemir ruháinkat igen csinosan láttuk diszítve ugyan-ö szövetből vágott és három ágba fonott tekercekkel. E fonadékokat a ruha

színéből, csak sötétebb vagy világosabb szövetből kell összeállítani. E tekercek lesznek alkalmazva a fodrok felé a tűnikára vagy felöltőkre, valamint az ujjakra is. A cashemir öltözékek nyernek fényben, ha selyemruhák fölé viseltetnek, melynek alja alul látható. Az előbb említett tekercek mellé még szép selyem rojtot is lehet felvarrni, a mi igen emeli a ruha szépségét. Szürkében igen szépek a cashemir öltözékek, nemkülönben kékben; feketében egy kissé nagyon is komorak, emlékeztetvén a mély gyászra. E gyászszínezetet azonban színes selyemrűcekkel, vagy fehér keskeny selyemzsinórokkal, melyek több sorban alkalmazhatók a szoknyára, szelidíteni is lehet.

Mai mellékletünk egy felső gallér és egy bő ujj szabásában áll. A felső gallér készül csipke vagy himzett betétekből, melyek mellé keskeny tüll dudorokat, vagy két-két sor csipkét lehet alkalmazni. Az ujjak vagy mollból készülnek, vagy pedig angol tüllből, a fodor pedig nagy finom széles csipkéből áll, vagy pedig egy finom himzett mollfodorból. Itt egyuttal meg kell említenem, hogy a kissé mellőzött finom fehérhimzés ismét régi jogába helyeztetik vissza, és a hol és a mikor csak lehet a fehérhimzések és csipkék finomságával szokás ismét emelni az öltözék szépségét.

Szótalány.

Kalós Erzsitől.

Két betűből állok,
Szaladva használok,
Hogyha megfordítod,
Házamat találod.

Megfejtési határidő: október 5-dike

— 3 —

A f. évi 34-dik számban közölt rejtvény értelme: „Keresztes had.” Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Szarvassy Nina, Nagy Flóra, Szepessy Irma és Henriette, Kalicza Gizella, Benedikovicz Róza, N. R., Tell Mária, Brocken Kovács Emma, Zsigray Istvánné, Ballagi János, Szepessy Szilágyi Lidia, Schiffer Imréné, Gedeon Mariska, Falvay Flóra, Kalós Erzsé, Jancuska Hermin, Deseffly Elek Riza, Jánossy Lajos, Kuncz Clementine, Szabóky Erzsike, Stancsek Vilma, Erdensohn Emilia, Bálintfy Jánosné, Mezniczky Gyuláné, Lá-zló Károlyné, Bogdanovics Helén, Hunyady Karolin, Gyura Janka, Gedeon Reviczky Anna, Póch Anna, Jánossy Pálúé, Sváby Izabella, Tormássy Mari, Wilt Szabó Teréz, Schütz Lóra, Pásztélyi Danielovich Emilia, Gyenes Vilma, Marossy Emilia és Hermin, Brusck Alajosné, ifj. Bagi Józsefné, Budinszky Mari, Gozdu Marcsa, Kaszap Mari, Ivády Nina, Gyulassy Mária, Dukai Irén, Tieff Bakoss Szilárda, Kolonits Julka, Jakabfalvay Emilia, Basilides nővérek, Hegyessy Róza, Klein Katalin, Szántó Julia, Najmányi Erzsébet, Szilvássy Fehérpataky Fáni, Vörös Julianna, Szabó Irma, Bukószky Regina, Geher Antalné, Szapper Janka, Nagy Hermin, Szikra Erzsike.

— 1001 —

A 33-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Káger Frida és Mariska, Nagy Lóri, Geher Antalné, Szapper Janka Nagy Hermin, Szikra Erzsike.

— 1002 —

Tartalom.

Foglalkozás. — Őszi sohaj, Palásti Sándortól. — A bóna zenész, La u k a Gusztávtól. (Folytatás.) — Virágáros leány . . ., Csepeli Sándortól. — Andrea, Moenich Károlytól. (Vége.) — Az irás eredete, Mihályfi Jánostól. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: felső gallér és ujj szabás-mintája és előfizetési felhívásunk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

...arna), ⊗ fehér (csérna),
...rom) = veres (selyem),
...nkék (selyem).

14

31

20

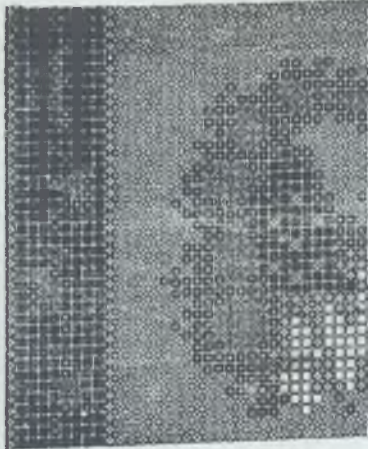

32

ME.

17

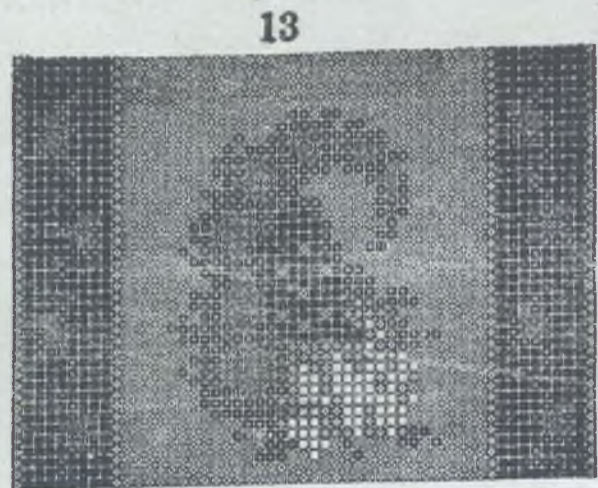
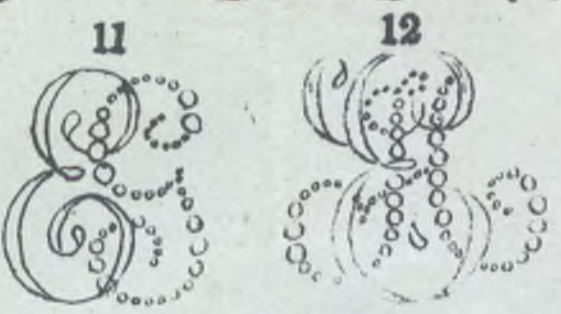
A színek magyarázata : ■ fekete (csé)
 □ világosárga (sejyem), ■ sáld (sely)
 ■ rózsaszín (selyem), □ viol

19

18

A színek magyarázata: ■ fekete (csérna), □ fehér (csérna), ▤ világosábrga (selyem), ■ sötét (selyem) ■ vörös (selyem), ■ rózsaszín (selyem), □ violakék (selyem).

ME.

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

Szeptember havában 1870.

1234. 20/9. 870.

olvasó

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>39. sz. Szept. 25-kén. 1870.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	--	---	--

Munkácsi Mihály, világhírű fiatal festőművésziünk tiz palaczk pezsgőben fogadott volt, hogy a hazában tartzkodása alatt legalább egy festményt rendelnek meg nála. Lehetetlenségnek tartotta, hogy oly nagy művész, mint ő, a ki mint Byron, mindjárt első művével a legnagyobb művészek sorába iktatta be nevét; oly országban, mely bővelkedik dús gazdag főurakban, dús gazdag főpapokban, és mely ország azon felül az ő édes, kedves hazája, legalább egy művészet-pártoló férfi ne találkozzék, és — Munkácsi Mihály elvesztette a fogadást, két hónapig

Than Mór.

tartozkodott a hazában, a nélkül, hogy csak egy piczi festményre kapott volna megrendelést; már el is utazott, most még csak Bécsbe, hol néhány hétig egy 5000 forintért megrendelt családi képet fog festeni, aztán visszatér Düsseldorfba, hol tovább is hirt és dicsőséget szerzend — a magyar névnek.
 Ezt a szép történetet pedig nem azon czélból irtam ide, hogy újabb adatot szolgáltatassak azon szomorú igazságra, hogy mennyire hátra vannak még nálunk a főranguság ujkori fogalmaiban; pusztá szóval úgy sem lehet e dolgokon segíteni; elmondták

ezt kivülem már százan és százszor és minden mégis a régiben maradt és fog is úgy maradni mindaddig, míg az előkelőséget összetévesztik a születéssel és a kiválóságot a kiváltsággal, hanem osztani fogják a tiszteletet érdem szerint és a rangot és méltóságokat a tehetségek szerint a hazai közélet minden rétegeiben. A míg a nevek és érdekek szolgálnak a magasra jutás lépcsőzetül, mindaddig ne is álmodjuk, hogy főrangunk valami nagyon buzgolkodjanak a nemzet valódi javának előmozdításán; nincsen nekik arra semmi szükségük; elég, hogy főranguk és ha dus vagyoniukat nem egyenesen hazaelenes czélokra fordítják, tetszés szerint válogathatnak a magas kitüntetésekben. Minden hátramaradásunknak ez legfőbb oka, a hová csak tekintünk, mindenütt ugyanazon boldogtalan rendszerrel találkozunk, miért legyen tehát épen a művészet terén másképen?

Hanem fölemlítettem e körülményt csupán csak azért, hogy annál fényesebben tűnjék ki a mi hazai művészeink hazafiúi jelke. Más nemzetek művészei tehetségük szerinti pártolásban részesülnek és azért anyagi helyzetük javulásával egyenlő lépést tart tehetségük fejlődése és geniuszuk emelkedése.

Mert szüksége van a tehetségnek a méltánylásra, nemcsak azért, hogy menten a mindennapi gondoktól a költészet sphaeráiba emelkedhessék föl, mert csak a magas eszmévilágban lehet valódi nagy műveket alkotni; hanem azért is, mert az elismerés bátorságot önt a tehetségbe, kedvet ad a nehéz munkára, megerősíti az önérzetet a tiszta lelkeknek saját szerénységgel szemben; buzdítja, serkenti, hogy törekedjék csak előre, el fog jutni oda, a hová annyi ezer meg ezer közül csak egynek-egynek sükerül fölemelkedni: a valódi művészet örökkévaló hazájába.

Minálunk minderről semmi sincsen; nincsen sem anyagi pártolás, sem szellemi buzdítás; a tehetségeknek küzdeni kell a mindennapi gonddal úgy, mint az aggódó tépelődéssel, hogy látha nem is igazi tehetségek; nincs egy segítő kéz, mely felőljük nyulna, egy meleg szív, mely sugarat hintene reájuk; magukra vannak hagyva kívülről-belülről és — egy lépésükbe kerülne csak, hogy kiszabadítsák magukat e tantalusi kínokból, egy akaratukba, hogy a nagy világ varázslatos kapui föltárjanak előttük, kiállhatnának a többi világművészek sorába, hol a hír és dicsőség okvetetlenül fölkeresné és megtalálná őket; de azt az egy lépést ők nem tehetik, ez az akarat nem foganhatik meg lelkükben, mert ez a lépés annyit tenne, mint elhagyni a hazát, és azt nem tehetik, ez az akarat annyit tenne, mint nem mindenk felett szeretni a hazát és arra ők nem képesek; inkább szenvednek és nélkülöznek és küzdenek a milyen szenvedés és küzdelemről más nemzet szülöttjének fogalma sem lehet, inkább teszik ki magukat annak, hogy nem érik el a művészet magasságát és lesznek olyan boldogtalanok, a milyen boldogtalanokról köznapi léleknek fogalma sem lehet, csak hogy hivi maradjanak imádott hazájuknak, a mely magukra hagyja őket nyomorukban és kínos küzdelmükben; azért ha a magyar művészekre gondolunk, soha se gondoljunk róluk a nélkül, hogy az a gondolat is ne támadjon bennünk, miszerint ők nem csak művészek, hanem egyszersmind nagy hazafiak; senki sem szenved és áldoz annyit a hazáért, mint ők, és teszik azt akkor, midőn tárva-nyitva áll előttük a nagy világ boldogsága és dicsősége. Más nemzeteknél a dicsőségvágy, nálunk a hazaszeretet teremti a művészeket.

Ezen mértékkel kell nálunk a nagy művészeket mérni, ezen mérték szerint osztanunk nekik a tiszteletet, nemcsak

mint nagy művészeknek, hanem mint nagy hazafiaknak, mert csak is a nagy hazaszeretet tehetné és tette őket nagy művészekké. És most ismerkedjünk meg Than Mór, egyik legkitűnőbb festőművészünkkel, kinek arczképével ezuttal kedveskedünk.

Született 1828-ban, Ó-Becsén, és az alsó iskolákat végezve, természetesen jogi pályára adták, épen úgy mint most is mindazok, a kik inkább urakat, mint hasznos, munkás polgárokakarnak nevelni a hazának; akkor a jogi pálya még inkább, mint most, az urhatnámság pályája volt; a jogász „juratus“ volt, az ügyvédnek pedig nyitva álltak a megyei- és országgyűlések teremei, a legmagasabb hivatalok és méltóságok utjai, míg a többi szellemi foglalkozásnak jóformán ismerője és annál kevésbé becsülője sem volt a hazában; a műszakmár „masinista“ volt, a mérnök „inzsellér“, az építész „köpallér“, a költő „rigmus-“ a szobrász „köfaragó“, a színész „teatralista“, a festész „piktor“ és egyik pálya csak olyan lenézett, mint a másik, mert egyik sem volt „diplomátikus“, és Than Mór mégis mitsem törődve az uralkodó előítélettel, az általános sötétség közepette követte a szikrát, mely a művészet egéről szívébe csilámlott belé; abban hagyta a jogot és fölkereste a hazai festészet teremtőjét, a jeles Barabás Miklóst, annak utmutatása mellett gyakorolta magát a festészetben, míg csak meg nem szólalt az 1848-diki hazavédelemre hívogató riadó; az természetesen előbb való dolog volt a festészetnél! sarokba dobta az ecsetet, kardot kötött oldalára, beállott honvédek, hanem a táborban is többet gondolt a festékekre, mint a vérontásra, többet rajzolt ónnal, mint karddal, hanem azért a forradalom után, 1850-ben, őt is csak becsukták, egy levél miatt, melyet egyik bécsi barátjához irt volt és mely egész „véletlenül“ az akkori policzáj kezébe vetődött.

Két hónap mulva azonban szabadon bocsátották ismét, akkor elment Bécsbe a hires Rahlhoz, a ki csakhamar fölismerete benne a nagy tehetséget és az ő vezetése alatt készítette első nagyobb történeti művének vázlatát: „Nyári Lőrincz és Pekry Szolnoknál“, ezim alatt, mely most nemzeti muzeumunkat disziti.

E vázlat a bécsi műkiállításon dicséretet aratván, a fiatal művészeknek nem volt több nyugta Bécsben, látni és tanulni bejárta Németországot, Belgiumot, egy évig Párisban élt, hogy miből? azt ne kérdezzék tőlem, elég hogy tanult és a nagy világváros közepette folyton csak a hazáról álmodott, a mit bizonyít az a körülmény, hogy ott festette a „Mohácsi csatá-“t.

Párisból Olaszországba, a festészet ígéretföldre huzta őt szíve, de nem lehetett, nem volt mivel, itthon kellett tehát napszámban dolgoznia arczképeket, és ezen kínos küzdelmes idő alatt nyerte meg 1856-ban a műegylet által kitűzött díjat „Imre királyá-“val; akkor elment Olaszországba, három évet töltött Rómában, folytonos küzdelem és tanulás mellett, ott két nagyobb képet festett az „Odysseá-“ból, az egyetlen magyar főur számára, a ki a jeles tehetségről megemlékezett, és ez egyetlen magyar főur — báró Sina volt!

1859-ben kitörvén az osztrák-olasz háboru, művészünk visszatért a hazába és első beköszöntése abból állt, hogy a műegyletnél két rendbeli pályadíjat nyert.

Azóta itthon van és dolgozik, hogy mikép? arról tauuskodnak a muzeum, a pesti vigadó, a műkiállítások, mindenütt találkozunk az ő jeles alkotásaival; mennyi álmatlan éjszakába és pihenés nélküli nappali munkába kerül egy-egy nagyobb-szerű festmény elkészítése! Kevés munkát készíthet tehát el

egy ilyen művész, „nicht vieles, aber viel,“ a mint már Lessing mondá.

Keveset? Oh igen, 1865-től 1870-ig csak körülbelül százharmincz művet készített Than Mór, ezek közül harminczon felül történelmi képeket és közel nyolcvan arczképet.

Legjelesebb művei: „Zápolya Izabella, A Délibáb szerelme a nappal, Medor és Angelia, Franciska de Rimini, Krisztus keresztelése, Amor és Psyche, Zápolya halála, Az ónodi országgyűlés, Csák Máté, Hunyor és Magor, Mártinuzzi a mint Izabellával a lemondó-levelet aláírta, két kép az Odysseából, Az Isten, Ádám és Luczifer a felhők közt, Imre király, Nyári Lőrincz és Pekry Szolnoknál, Ujoneczozás, szt Czeccil stb. Arczképei közül csak gr. Batthyány Lajos és Deák Ferencz arczképeit említjük meg.

Than műveinek nagy művészi becsüt adnak a nemes természetesség, a szabatos tisztaság és könyed erő az alakokban, a művészi csoportozás és kifejezési erő a berendezésben, a meleg színezet az egész fölött és a gondos kivitel a részletekben.

—i—r.

Perényi Gábor.

Ilyés Bálinttól.

Három tavasz himezte szőnyegét,
Mig szép Ilonka kedvesére várt,
És három ős viharja tépte szét
Reménye tarka himző-fonalát . . .
Hajh, várna ő még, holtnak mondja bár
A hét toronyban kedvesét a hir, *)
Menyasszonyágynál édesbb vón' a sír,
Ezerszer édesbb volna a halál!

De kedvesének vére esdekel,
És bátyja: Országh **) érczparancsot ad:
„A holtat hadd takarja sírkebel,
Öleld át az élet, a vérmási kát! ***)“
És hasztalan sír vérkönyűt, sohajt;
Országh szívéen nem lágyul tőle meg
Szelid hangokra a kemény ideg,
Parancs a szó, mely kényszerítve hajt;

S Perényi jön, hajh, nem Ferencz, nem az,
Kit szűz szerelme szíverébe szótt;
Perényi Gábor, a kevély, ravasz,
S a lányka megtör annyi kény előtt.
— Miként a hógalambot saskesely,
Repiti Gábor már menyasszonyát . . .
„Hajh, édes lesz-e a menyasszony-ágy,
Vagy vetve benne átok és keserv?“

— — Átok, keserv . . . mily női hozomány
És várhat-e más nászajándokot,
Ki, mint Perényi, álnok hir nyomán,
Üdvöt lerombolt mennyből alkotott?
— „Vigyázz, vigyázz! szerelmet nem feled
A női szív, s Ferencz ha visszajő,
Tiport jogával áll a hölgy elő,
S széttépi esküjét: bilincsedet!“

„Vigyázz, vigyázz! most birtokodban ő,
De nem tudod, nem őriz-e szívéen
Egy képet, mely ha tün, meg visszajő,
Mert tartja még egy kis szál: a remény!“

*) Perényi Ferencz a töröknek túzul adatván, a héttoronyba záratott. Budai polg. L.

**) Országh Kristóf, Ilona bátyja és gyámja.

***) Perényi Gábor, Ferencz ivére.

— Perényi lelkén így csapong a gond,
Bus gyötrellemmel nyujtva nappalát,
Pokollá téve minden éjszakát,
Hogy selymes ágya durva kőporond.

És im, az éj nyugalmas délfelén,
Mig hölgye mély álomban szendereg,
Éber fülét szeli a zengemény —
Szerelmi dal bus hangja kapja meg . . .
„Ez ő, ez ő! — riadva felszökik —
Eljött tehát feldulni üdvömet!
De esküszöm, a hölgy nem tudja meg,
A hir való lesz . . . meg fog halni itt!“

Kardot ragad s örültként elrohan . . .
— Még hangzik a dal, lenn a vár alatt,
A bástya szélén, hol szelid folyam:
A Bodrog szöke habja fut, szalad.
„Ez sírod itt, testvér!“ — szól s botoran
Vérébe mártja a hideg vasat . . .
A folyam keble szétnyíl, meghasad,
S a holt felett zokogva elrohan. *)

A hölgy a várban álmadozva még,
Szép kedvesére vágyik és eped . . .
Ah, látja már, de képe oly sötét,
És ujjja mellén rejt vérző sebet.
Majd megnyílik a vérseb és kiált:
„Orgyilkos a férj, kit karod ölel,
Az üdv után éltem rabolta el,
Hogy türjek érted kétszeres halált!“

„Orgyilkos a férj!“ — a hölgy felsikolt,
S Perényi menten a szobába lép,
„Tán lelke hallá csak a mély sikkójt?“
Önönmagától kételkedve kérd.
Hölgyére néz és egy tekintet itt
Elárulja szemében a valót . . .
A sima arczról kín viharja szólt,
Megtépvé szép, szelid vonásait.

„Való tehát! — szívében most is ő,
Mindig csak ő! — legyen, mit bánom én!
Sírjából többé nem jöhet elő,
A szív halotté, ám a hölgy enyém!“
Igy nyugtatá keblét, a hánykodót,
— De tenger a szív, — rajt' ha vész csapong,
Belülről kél és csendesül viszont, —
S a vész szívébe már beoltva volt . . .

És egyre forr lelkén a néma gond,
Bus gyötrellemmel nyujtva nappalát,
S miként ha ágya volna kőporond,
Az éj kínjához csak gyötrelmet ad.
A hirmezőn is, hol babéert arat,
Nyomában jár ez égő átokul,
S a dics füzére tőle porba hull . . .
Bár merre fusson, gondja nem marad.

Ah, hogy maradna? minden éj felén,
Mig hölgye mély álomban szendereg,
Nyugtát jól ismert méla zengemény
Szerelmi bus dal háborítja meg . . .
És árnyat lát a bástya szirtfokán,
S az árny a hölgy szobájához közelg . . .
A szív egymáshoz mind közelb, közelb,
— S elcsattan a csók hölgye ajakán. —

„Ah, mind hiába öltem hát meg őt? —
— Ő-e, vagy árnya? — egyre visszajár.
Legyen! utána küldöm im a nőt!“
Szól és tolik kezén méregpohár. **)

*) Perényi Gábor Ferenczet állítólag a Bodrogra fulasztotta. B. p. L.

**) Perényi állítólag féltékenységből mérgezte meg nejét, neje azonban túlélte.

„Szerelmedért e kelyhet asszonyom!
A hí szerelmért ürítsd ezt velem!
Im zálogát egy csepp borban lelem,
S férjed kedvét szegnéd egy csepp boron?”

A hölgynek tiszta lelke a gyanut
Nem tűrhette s felhajtá a pohárt...
Perényi keble val gyönyörre gyult,
S a gyötrelmekre kéjelegve várt...
— A gyötrelmekre... ah, de mily csoda?
A hölgynek egy idegje sem romog,
Az ég akarta, hogy cserélje meg,
S övé legyen méreg-kevert bora...

Perényi ajkán a kínos sohaj
Elhangzott, és néma lón a vár.
A nő sebére ez nem volt olaj;
Örömvilága földig dulva már!
— De jött az árny, mint férje álmodá.
S felesókolá szemén a könyeket. —
Csókján a seb örökre béhegedt...
... Elvitte őt — ne kérdjétek hová?

A béna zenész.

Beszély.

Lauka Gusztávtól.

(Folytatás.)

IV.

Az erősebb szél, mely hajnal felé keletkezett, tökéletesen szétszórta és elűzte a fellegeket. A nap, bár halványabban és a szokottnál hidegebben, vidámabb színt kölcsönzött a természetnek s maguk az emberek is derültebben s nagyobb számmal mozogtak a szikkadni kezdő utcákon.

Ágnes és Sámuel az első sugár köszöntésére nehéz eseményekkel terhelt álmaikból, világosabb valóra ébredtek, mint a minővel az utósó ébresztés alkalmával bírtak.

A béna zenész keserű szemrehányással kérdezte magától, ki jogosítá fel őt arra, hogy egy mostanában még be sem bizonyítható hitszegés és csalás büntető bírájául szegődjék, s már is azt látta, hogy tovább ment, mint sem mennyire mennie jogos és szabad lett volna.

Ő érzett melegen, igazán és nemesen, és ezen érzés alapján menthette volna is magát, de ezen érzést keble szentélyében érezé s azt még magának sem merte bevallani.

Ágnes nem minden gyötrelmek nélkül kezdett az éj eseményeiről gondolkodni.

— Jenő és Sámuel nagyobb ok nélkül nem lehettek dühös ellenségeivé egymásnak. Sámuel a legjobb, legszelidebb és legszerényebb emberek egyike; hogy Jenő oly haragra lobbant s oly durva sértésnek engedje át magát, csak úgy lehetett megtörténnie, ha egyik a másiknak legszentebb érdekeit támadta meg, vagy oly tárgyat vagy egyéniséget sértett, mely egyiknek vagy másiknak lelkével összeforrt és szilárd helyet foglalt el, nemcsak az észben, hanem a szívben is. — De mit és kit szerethetett a szegény béna zenész úgy, hogy azért életét is kockáztassa? Hátha valami bünt vagy vétket lobbantott a Jenő szemére? Egy emberért, egy lényért, a kit szeret, vagy a kinek barátja?!

Ágnes mind jobban bemélyedt gondolataiba, azután hirtelen összeresztett — Egy gondolat szálát érintett meg, melyet félt tovább legombolyítani.

Hamarosan felöltözött, azután sietett munkájába.

Sámuel szokott helye üresen állott.

Jenő felfogta borzasztóságát annak, a mit ő Sámuel irányában elkövetett, de az se kerülte ki figyelmét, hogy a leány tanuja volt a jelenetnek, s a lehető legnagyobb lelki izgatottságban tért szállására. — Azonnal ágyba feküdt, hogy elaludjék és feledjen, de reggelig nem jött álom szeméire. A béna zenészt csak elesni látta, de fölkelni nem, nem tudta, ha élő-e vagy halott, s a legkisebb nesz is megrémíté, azt hívén, hogy mint gyilkost keresik őt lakásában, hogy a fogházba elvihessék.

Az ablakán beragyogó napsugár kissé őt is megvigasztalá. Fölkelt, felöltözött s a legközelebbi teendőkről kezdett gondolkodni.

— Távoznom kell Pestről, még ma, legkésőbb holnap, még pedig hosszabb időre. Sokszor a véletlen nyújt segédkezet már megérlelt terveink kivitelében; ki tudja, a múlt éjjeli esemény nélkül lett-e volna elég erőm kedvesemtől ily hamar elbucsuznom! Mi szavakban talán nagy lelki megerőtetésembe került volna, mily könnyen elvégzi egy pár sor, s a sorok mellé fektetett összegecske, néhány gondtalan nap biztosításul s a könnyelmű szerető feledéseül.

E pillanatban kopogtattak. Jenő összeresztett. A vonatva kiejtett „szabad“ után, kopott, de tiszta fekete ruhába öltözve, a béna zenész lépett a szobába. Jenő nem volt gyáva, de látva a komoly, sápadt arcot, távozni kezdett bátorsága. Illedelmesen köszönték egymást, azután Sámuel alig hallhatólag szólt:

— Bocsásson meg uram, én önt tegnap éjjel megsértettem.

— Szívemből! — válaszolt Jenő élénken, minden félelmet s aggodalmat egyszerre száműzve lelkéből. — Én magam is túlmentem az illem határain, de kiméretlen bánásmódomért, remélem, ön sem fog neheztelni.

— Durva bánásmódja ugyan semmi körülménnyel sem menthető, de a mennyiben én idéztem elő, igyekezni fogok elfelejteni, — válaszolt Sámuel, észrevehetőleg hidegen.

Jenő ajkaiba harapott.

— Szabadjon azonban egy kérdést kockáztatnom? — kezdé az ifju erőltetett nyájassággal.

— Szolgálatjára állok, ha mint hiszem, tartozkodás és pirulás nélkül válaszolhatok.

— Sámuel! Nemde, ön régiebb ismerője, barátja, vagy épen rokona Ágnesnek?

— Talán barátja, uram, e szegény, árva leány jósága és munkásságának.

— Régen ismeri őt?

— Valamivel később ismertem őt meg, mint ön szerelmet vallott neki és viszonszerelmét kinyerte.

— Ágnes nemeslelkű, derék leány!

— Nagy bünt követne el, ki őt boldogtalanná, nagy büntetést érdemelne, ki őt szerencsétlenné tenné.

Jenő nem mert Sámuel szemé közé tekinteni s egy szóval se marasztá, a mint észrevette, hogy az távozásra készül.

A zenész hitte, hogy az ifju ha találkozik Ágnessel, tudósítandja őt látogatásáról, s a leánynak tett ígrotéhoz hiven, ez idő szerint boszuérzés nélkül távozott. De lelkében még mindig élt azon iszonyu sejtetem, hogy ez ember hűtelen és csaló lesz.

— Én félek ez embertől — jegyzé meg Jenő a távozó után, — bár mi uton, bár mi okból, de a leány őt közelebből

érdekli, ő lépésemet bizonyosan továbbra is szemmel fogja tartani, s nekem mielőbb távoznom kell, ha csak azt nem akarom, hogy egy újabb meggondolatlan lépésemmel nyugalmamat, sőt biztonságomat ne kockáztassam.

Néhány perczig gondolatokba sülyedve, járt fel s alá a szobában.

— Igen, igen, mennem kell! — folytatá magában biztatólag, azután hirtelen asztalhoz ült, kibontott egy darab levél-papirost és írni kezdett. A mit azelőtt soha se tapasztalt életében, reszketni kezdtek ujjai, elannyira, hogy az írást több ízben félbe kellett szakítania.

A lelkiismeret, mit a legkönnyelműbb, sőt legvadabb kebelben se lehet egészen elaltatni, életre ébredt s követelni kezdé jogait. — Jenő elmélkedni kezdett, átgondolta a viszony legcsekélyebb részleteit, a kezdettől egész mostanáig, s bár mint bölcsekedett is, Ágnes mint fehér galamb tünt fel lelke előtt, melyet ő mint orvv keselyű készül törbe ejteni és megfojtani. Valljuk meg, hogy néhány perczig sajnálta őt; mint vilám, cikázott belső világának erkölcsi egén a jobb érzés fény-sugára, de csakhamar azután ismét sötét lett minden. — A levelet folytatta és bevégezte.

„Drága kisasszony! . . .

Szégelyelte magát, áldozatját a szeretet nevének szólitani.

„ . . . A mai postával nyertem választ anyántól, a kisasszony előtt már említett levelemre. Oh, bár soha se kellett volna olvasnom e sorokat! Vonásaimból, ha láthatna, könyeimből magyarázhatná ki a kisasszony a fájdalmat, mely keblemben dul, mely lelkemet égeti. Bocsássa meg, ha zavartan, összefüggés nélkül írok, mert én valóban örültt vagyok, számandó örültje kiirthatlan szerelmemnek. — Anyám esküszik levelében, hogy soha se egyezik belé egybekelésünkbe, esküszik, hogy azon percztől fogva, melyben ön nőmmé lesz, gyűlölni fog, hogy megtagadja, hogy gyermeke voltam, hogy elátkoz . . . oh, én vigasztalhatlan vagyok . . . talán e lelki kint túl se élem . . . a tudat, hogy örökre válunk kell, megtöri erőmet, felemészti életemet . . . oh, bocsáss meg Ágnesem s feledj el örökre — mindazt, a mivel bírok, rendelkezésed alá bocsátom (200 frt volt csatolva), örökre vigasztalhatlan . . .

Kámory Jenő.“

A levelet kétszer, háromszor elolvasta, de mert a lelketlen is ingadozni kezdett, hirtelen borítékba helyezte, bepecsételve, az utcára rohant és egy hordár által elküldötte.

A házmesterné, ki az írást ismerte s kinél az Ágnes szobájának kulcsa állott, gondtalanul helyezte a levelet a leányka asztalára.

Jenő barátaitól se bucsuzott el, mint üldözött vad rohant a vasúti állomásra s a délutáni órákban már madárszárnyakon repült az ország északi része felé.

Mig zuzmarauilta a fákat, kopár bokrokat, völgyet, halmots napsugarat látott, a jövő képeivel mulattatta magát, a mint az éj borult el a láthatáron, magába mélyedt s megjelent lelke előtt a megcsalt leány, szenvedő szemével és halavány arcával.

Fázni és remegni kezdett.

A coupé egyik szögletébe vonulva, bár társaságban haladt, szótalanul ült sötét gondolataival.

Ágnes, midőn alkonyatkor szállására tért, a megszokott helyen ismét találkozott Sámuellel. Mindketten meglátottan köszöntek egymásnak, s a mint a leányka a béna zenész bus arcát megpillantá, ő is elkomolyodott.

— Sámuel! vallja be, ön nem tud megbocsátani Jenőnek?!

— Többet tettem . . . nem ő érte, hanem a kisasszonyért. Ma reggel személyesen kerestem föl szállásán s én kértem tőle bocsánatot.

— Oh, nemes lélek! — sohajtott Ágnes s a szegény zenész kezét megragadá. — Önt meg fogja az Isten áldani, hogy megbocsátott annak, kit én annyira szeretek.

Sámuel elrejté arcát és meg kellett támaszkodnia, hogy fájó felindulását elrejtthesse s a lelki kintől össze ne roskadjon.

— Nemde, ő is megbánta, a mit cselekedett?

— Adja az ég, hogy soha se legyenek nagyobb bünei! — válaszolt a zenész és még mindig nem mert föltekinteni.

— Barátom! ön engem aggodalomba ejt időnkint mondan szokott rejtélyes szavaival.

— A legbölcsebb is gyakran téved fogalma és gondolataiban. Ha néha olyasmit találok mondani, a mi a kisasszonyt megnyugtalanítaná, tulajdonítsa azt azon önzéstelen rokonszenvnek, melylyel ön iránt viseltetem; én meglehet nevetségesen szigorú vagyok egy vagy más szavak, lépések vagy tettek megítélésében, de azt érzem, hogy minden, mi a kisasszonynak fájdalmakat okozna, megsebzéné az én szívemet s hogy örömei s boldogságában egész lelkemből osztoznám!

— Sámuel, ön nem bizik a Jenő szerelmében?

— Lelki állapotomban lehetlen őt igazságosan megbírálnom!

Ágnes e szavak talán kissé megnyugtatták. Ő a Jenő által elkövetett sértésben találhatta a szigorubb vélemény kulcsát, holott az Sámuel érzelmeiben lett volna keresendő.

— Jenő talán kissé könnyelmű, de becsületes és nemes szívű ifju.

— A nemes lelkek csak nemesen ítélnének!

— Oh, Sámuel, ha nekem is csatlakoznom kellene benne!

Ágnes reszkető hangon mondá ki e szavakat és halálsápadtá lőn.

Az ifju az ég felé tekintett és némán maradt.

— Jó éjszakát!

A leány sebesen indult, még sebesebben haladt és csakhamar eltűnt.

Sámuel egyedül maradt gondolataival.

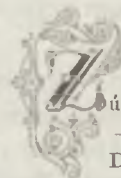
Jenő, a mint utjában egy rég ismerős család köré lépett, megemlékezett a leányról, ki oly igazán szerette s kit oly gyalázatosan megcsalt.

(Végo köv.)

Zúg az erdő . . .

Heine után.

Nemes Alberttől.

Zúg az erdő, — nagy vihar van.
— A felhőkön láng cikáz át.
De védők nekünk az erdő,
Kimél és véd. rózsám meglásd.

Mig a szél galyakat tördel,
Hozzánk nem jut vad fuvalm,
Zápor nem ér, sátor-lombját
Mint esernyőt fölénk tartja.

Hallod a rengeteg kürtjét,
Melybe bög, ha vihar csörtet?
Két szerelmes van keblemben,
Ne bántsátok! védem őket.

A berry-i hercegnő.

— Történeti rajz. —

Condé herceg végzetes, titokszerű halála 1830-ban alig ment még feledésbe, midőn Franciaország egy új bourboni botrány által lőn fölizgatva a berry-i hercegnőnek 1832-ben Franciaország nyugati tartományaiba tett kalandos bevonulása által, hogy ott a gyűlölt orleansi ház ellen fölkelést intézzen.

A berry-i hercegnő az elüzlött X. Károly király menyje volt.

Két ízben játszott nagy szerepet, — először midőn Henriket, a bordeaux-i herceget, Franciaország Bourbonjainak ez utolsó csemetéjét oly váratlanul hozta világra és másodszor, mikor a fia számára Franciaországot maga részére meghódítani törekedett.

Első ízben rendkívüli politikai jelentőségre emelkedett mint az egyetlen trónörökösnek anyja, második ízben azonban e politikai jelentőségét oly botrány által silányította tönkre, melyért az egész Bourbon-családnak bűnhődnie kellett.

Karolina Ferdinanda Luiza, vagy a mint magát később nevezé, Mária Karolina, a nápolyi Bourbon leánya volt, ki mint I. Ferencz szerepel a nápolyi királyok közt.

1798-ban született e hercegnő s a palermoi számkivetésben növekedve fel, keblében halálos gyűlöletet táplált a forradalom ellen, mely Muratot Nápoly trónjára emelte.

Midőn Napoleonnak és ezzel Muratnak bukása után családja 1815-ben a trónt visszanyerte, mint a franciaországi Bourbonok Franciaországot, Mária Karolina hercegnő 17 éves volt, nem annyira szép, mint vonzó és eleven, bourbon-nápolyi büszkeség és izgékony gyöngéd testalkattal, de élvvágyó természettel megáldva.

Egy évvel később, 1816-ban, Berry herceggel Artois gróf, később X. Károly király második fiával kelt egybe.

A hölgy nem szerette e rokonát, de e körülménynek nem sok fontosságot tulajdonítottak.

A fiatal túl élénk hölgyet nemesak azért akarták a phlegmatikus Berry herceghez nőül adni, hogy ezáltal a két Bourbon-családot szorosabban összefűzzék, hanem mivel a Bourbonok idősb ágának további virágzását akarták eszközölni, miután a férfi örökösöknek kihalásától félték.

Berry herceg, — kinek Letellier Virginia tánczosnővel volt viszonya — nápolyi nejét azon értelemben vette el, a mint azt neki adták.

Azonban Mária Karolina az udvar szeretetét nem nyerte meg, mert miután két ízben idéltent szült, harmadszor is csak leányt hozott a világra, kitől a család tovább virágzását nem várhaták. Kis herceget vártak. Hogy a Bourbon család e reményétől végkép meg legyen fosztva, — mivel egyedül a Berry hercegtől lehele családjának tovább fejlesztését várni — a rajongó Louvel a hercegnek — 1820, február 13-án — tört döfött keblébe.

A Bourbonok minden reménye semmivé lett Berry her-

ceg halála által. Mint haldokló magtalan fa állott a család a világon, mert az uralkodó XVIII. Lajos, mint szintén Artois gróf második fia: Angouléme herceg, gyermektelen volt; Berry pedig csak leányt hagyott maga után.

Csak csodának kelle történni, hogy a korona természetes örökösödés utján az orleansok oldalágára ne szálljon át, Lajos Fülöpre.

És e csoda bekövetkezett s ki azt eszközölte, a berry-i hercegnő volt, ki ezáltal nagy politikai és dynasztikus jelentőségre emelkedett.

Néhány héttel Berry herceg halála után egyszerre csak azt ujságolák, hogy özvegye „áldott“ állapotban van. A royalista körökben e körülményhez több-több reményt kezdtek kötni.

1820. május 16-án a király a diplomatiái testület fogadása alkalmával a hercegnő állapotáról említést tevén, így szólt: Ha fia lesz, nemcsak az én gyermekem, de Franciaország gyermeke is lesz, sőt merem mondani, az egész világ gyermeke.

A mennyire e körülmény a Bourbonház reményeit éleszté ép annyi boszuságot okozott az ama körökben, melyek Berry herceg halálával a Bourbonok közel kihalását bizonyosnak hitték. Berry hercegnő a Tuillériákban a Marson-pavillont lakta. Egyszer egy petardát vetettek abba, valószínűleg, hogy a hercegnőt megijesztvén, a durranással, ez idéltlen magzatot hozzon világra. A royalisták e tettet orleans Fülöp hercegnek tulajdoníták, kit a Bourbonok reménysége szerfelett boszantott.

1820. szeptember 28 és 29-ike közti éjjel betegedett le a hercegnő, és ami legsajátságosabb, senki sem volt jelen, mint tanu, holott különben a hercegnők, kiknek a dynasztia reményét elé kell segíteniök, már a lebetegedést megelőzőleg és a közben nagy gonddal szoktak, mint tanuk örködni.

És hogy a várt, remélt csoda beteljesedjék, csakugyan fiat szült a hercegnő, a trónörökösöt „V. Henrik-“et.

A royalisták öröme határtalan volt. A szerencse kívánatok és a badarabbnál badarabb dicsköltmények csakugy özönlöttek be Berry hercegnőhez, kit e csodatétel folytán csaknem szentnek avattak föl.

Azonban az ürömcseppek sem maradtak el. A Bourbonok ellenségei előtt gyanusnak tünt föl a csudagyermek s nem átalottak titokban a rágalom magvait szórni szerte, Henrik bordeaux-i herceg születése után s azt állíták, hogy a Berry hercegnő „áldott állapotá“-nak története csak koholmány s a Bourbonház politikája követelte, hogy egy idegen gyermeket rántanak elé valahonnan.

Orleans herceg, a későbbi „polgár király“ még annyira is vitte a dolgot, hogy Henrik, a csudagyermek törvényességét nyilván kétségbe vonva, az ellen óvást tett, melyben a többi közt érvül a következő pont is olvasható: Szeptember 28—29-ikének éjé követő reggel a háznál mindenki aludt és sehol nem égett a gyertya. Félháromkor kiáltott a hercegnő, de Vansheire asszony, az első komorna elszenderedett; Lemoine asszony, a felügyelő távol volt és Deneux ur, a házi orvos, öltözetlen volt. . . . Most megváltozott a jelenet: Bourgeois asszony gyertyát gyújtott és mindazok, kik a hercegnő ágyához közeledtek, egy gyermeket szemlélhettek.

De ez óvás mellett, is a tényt lehetlen volt eltagadni, hogy ugy az anya, mint a gyermek az ágyban feküdtek. Okmány-szerűleg kísérlé meg bebizonyítani Lajos Fülöp, hogy a szüle-

tés alkalmával a királyi háznak egyetlen-egy tagja sem volt jelen.

Akkor még nem nagy súlyt fektettek ez óvástételre, annyival inkább, mert Orleans herceg érdekelt fél volt. Később azonban, midőn Berry hercegnő vakmerő és vállalkozó jellemét közelebbről kezdték ismerni, sokan kezdtek hitelt adni Lajos Fülöp föltevésének s a fiatal Bordeaux herceg törvényességét számosan kétségbe vonták.

Egyelőre azonban Henrik, a csudagyermek, mint a Bourbon koronának törvényes örököse ünnepeltetett s anyja a király és fivére után fontos személyiség volt.

Berry hercegnőnek volt ez időtől kezdve főtörekvése, magát népszerűvé tenni és midőn 1830-ban Polignac miniszteriuma a reactiot államcsinyre készítette, ő volt az, ki a királyt ovatosságra inté, melynek folytán őt és a koronaherceget a fődöbe küldték. Intései azonban jogosultak voltak. A juliusi forradalom ledönté a Bourbon-dynastiát s számüzte ugy a csodagyermeket, mint anyját Berry hercegnőt, s Holyrod ridég termeiben kellett megvonulnia, hol egykor a skót királynő, Stuart Mária élte napjait.

(Vége köv.)

Művészek a nők körében.

Posta Sándortól.

A szépművészetek terén koronázta legnagyobb siker a nők izlését és szellemét. — A festészet minden nemében, a tájkép-, arcz- és életképek-, továbbá a történelmi tárgy festményeket értve, bámulatra méltó művészek kerültek ki a nők közül. Ép így találkoztak közöttük szobrászok, kő-, réz és aczélbametszők: egyáltalában a képző-művészet szakmájában gyakran csak kedvtöltésből, de még inkább hivatásból működtek,

Az első évszázadok nagyon kevés művésznőt mutatnak föl, de nem is csodálandó, miután a folytonos népvándorlás miatt egész Európa nyugalma meg lett zavarva, a barbarismus a már kész műveket is megsemmisítette, nem hogy új művészeket hozott volna létre; végre midőn tisztulni kezdődött a történelmi láthatár, a művészet napja ismét fényleni kezdett.

Németország volt az első szobrásznő hazája, kinek hire egész napjainkig elhatott. Sabina von Steinbach, a strassburgi székesegyház építőjének Steinbach Erwin leánya volt ez. Műérzéke korán fejlődött, és később oly tökélyre vitte művészetét, hogy atyja remek művére ő készítette a valóban gyönyörű csoportozatokat.

A 15-dik században a hollandi iskola két legjelesebb tanítványának nővére Marguerit van Eyck tünt ki leginkább a festészetben. 1418-ban felvétetett a genti festészkarba és egész lelkéből a művészetnek adta magát ezentul.

Ugyan-e század egy másik festőnőt szült, a lombardi származású Onorata Rodianát. Már kora ifjuságában oly hírnévre kapott, hogy Marchese Fondoló, Cremona uralkodója őt hitta és bizta meg palotájának kidíszítésével, Onorata rendkívül szép, de szilaj természetű volt, ezért történt, hogy egy nap, midőn a palotában festene, valami vakmerő udvaronc folyvást tolakodott előtte, és ő felingerülten annak szívébe döfte törét. Azután elbujt a palotában és férfi ruhába öltözködve elszökött Cremonából és Lampugnano név alatt a condottierik közé állott. Tevékenysége és bátorsága folytán nem sokára vezényletet nyert, és körülbelül harmincz évig há-

boru és művészet között osztá fel idejét. Midőn születéshelye: Castelleone a velenceiektől ostromoltatott volna, ő segítséggel a szorongatott lakosok védelmére sietett és fel is szabadította a zár alól a várost, de halálosan megsebesült és meghalt 1472-ben.

A 16-dik században termékenyebb volt a talaj művésznők képzésében. Egyike a legfeltünőbb alakoknak, Titian tanítványa, Spilimberg Irén volt, kinek arczképét a mester egy gyönyörű festményben átadta a halhatatlanságnak. Korán meghalt, alig volt tizenkilencz éves, Torquato Tasso megénekelte bájait egy sonettel.

Robnsti Marietta a nagy Fintoretto leánya, szintén a velencei iskolából került ki. Kedélyes szép és teremtés volt, ki a festő cseten kívül a zenével is foglalkozott. Főiránya volt az arczképfestés és még most is látható néhány képe Velenczében. Miksa német császár, II. Fülöp spanyol király és Ferdinand főherceg majdnem egyszerre hívták a művésznőt magukhoz udvari festőnek, de ő nem akarván elválni gyengéden szeretett atyjától, Velenczében maradt, hol szintén életének virágjában halt el (1590.)

Ez időtájt élt Olaszthonban Rossi Propertia első szobrásznője a szép olasz földnek. Bolognában született, művészetére a hihetlenséggel határos. — A flórenczi művek kabinetében őriznek tőle egy cseresznyemagot, melyre ő egy hetven alakból álló szent csoportozatot vésett, továbbá Krisztus keresztre feszítését egy darab kőből faragta ki, fehér márvány szobrait most is mindenki bámulja. E mellett tintával tollal rajzolt, szépen énekelt, több hangszeren játszott, rézbe metszett és a gazdasszonyi teendőkhöz is egészen otthonos volt. Bujában halt meg, mert a szenvedélyes Malvasia Antonio Galeazzo, egy kevély patriczius ifju, nem viszonozta. szerelmét

Ugyanekkor egy cremonai család, az Angosciolak művészetének hire járta be Európát. Állott pedig hat nővérből az egész család, kik részint zenészek, részint festészek voltak. Sofonisbe volt a legünnepeltebb köztük, és már 24 éves korában Olaszország általános lelkesült elismerésével találkozott. A római pápa és a nápolyi alkirály különös kedvezésekben részesítették, II. Fülöp spanyol király meg is hitta udvarába. Itt fényesen élt, királyi pompával vették körül és két patriczius hölgy adatott mellé a tisztelet jeléül, továbbá két apród és hat palotaszölgé. Szóval nagy becsben tartatott, és midőn nőül ment Szicilia egyik hűbér urához, Don Fabrizio de Muncada-hoz, a királyi pártól 12 ezer koronás aranyat kapott menyasszonyi ajándéku, és ezer arany évi nyugdíjat, ide nem számítva a roppant sok drága ruhát és ékszereket. Sofonisbe magas életkorban Genuában halt el, hol palotája a művészek találkozási helye volt, jóllehet a művésznő már elvesztette vala szeme világát. Vandyck, a később híressé vált hollandi festő sokszor volt vendége, mely látogatások alatt — mondásaként — többet tanult e világtalan művésznőtől, mint a nagy mesterek tanulmányozásából.

Caracci bolognai iskolája is hozott napfényre egy művésznőt a festészetben: Fontana Lavinia arczképei a legmagasabb áron keltek el, keresve fejedelmek- és nemesektől. Művészetének remeke saját arczképe, mely gr. Zappi gyűjteményében Imolában őriztetik. Mint a római akadémia tagja halt meg 1614-ben.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Szeptember 21-kén.

Mit jelent a tyukszem? — Páris előtt. — Az időről. — Szomorú vigasztalódás. — Egy kis kirándulás. — Uti képek. — Visszaemlékezések. — A hideg következménye. — Egy lakatlan hajlék. — Az időjárás és a háború. — Miből lesz az eső? — Miből lesz a hideg? — Nem leli, de lövi. — Lear király. — A társaságból. — Kászinói üresség a páholyokban. — A jogászgyűlés dísz-ebédje.

Mikor az ember arról panaszkodik, hogy jaj be fáj a tyukszeme, az annak a jele, hogy igen jó egészséggel van megáldva, mert a kinek komoly baja van, annak nem igen jut eszébe a tyukszeme. Így voltunk mi is majd két hónap óta, nem gondoltunk tyukszemeinkkel, mert aggódtunk szívünk felett, Páris fölött, mely az egész világ szíve, és az általános aggodalom a legszorosabb bizonyíték arra nézve, hogy mennyire nem lehet most már fegyverrel hódítani és mennyire nincs szüksége a szellemnek öldöklő fegyverre, hogy hódítson. A mily mértékben szaporodtak a német fegyverek győzelmei — diadaloknak csak akkor lehetne azokat nevezni, ha nem egy ellen hárman, hanem egyenlő erővel küzdött volna — ugyanazon mértékben fordult el tőlük, és annál hangosabban nyilatkozott az egész művelt világ rokonszenve a francia nemzet mellett, a mely nagy szellemével, a világ minden polgárosult egyénével már csaknem egy század előtt vérszerinti rokonságban van.

Annál jobban esik, hogy most keveset kell velük foglalkoznunk; megérkeztek Páris alá, épen akkor, midőn Páris a köztársaságban újra megtalálta önmagát; a zündnádli tehát remélhetőleg busáson megtalálja ott, a mit nem örömet viszen majd haza vásárfiának; Páris hét hónapra bőségesen elvan látva eleséggel és van 400,000 köztársasági harczosa, untig elég arra, hogy a többi emberiségnek a maga tyukszemei juthassanak már eszébe.

Van nekünk is ebből a portékából; itt van először is az a csunya nekitelesedett idő, a főváros nem tud becsületesen öltözködni; ha vizellenesen öltözködik, egy lesben álló kamcsatkai szél rohanja meg váratlanul; ha széllel ellenesen öltözködik, az ég csatornáit nyilatkoznak meg feje fölött és ez így tart már két, három, az ég tudja, hány hét óta, és a legmulatságosabb a dologban az, hogy egyszerre eső is esik, szél is fú, és miután a közönséges embernek rendesen csak két kéz áll rendelkezésére, egyáltalában nincs módja kellőleg védekezni magát a mindenfelől ellene törő ellenséges hatalmasságok ellen és nincs egyéb hátra, mint vigasztalódást keresni azon nem épen kifogástalan gondolatban, hogy mennyivel irigylendőbb még a mi szánalomra méltó állapotunk azokénál, a kik most a szabad természet bájjoleiben kénytelenek ilyen napokat és heteket átdideregteni!

Oh, azok a nyári lakok a budai hegyek közt és a pesti városligetben! És kétszerte oh e nyári lakok lakóinak! E napokban én és egy barátom, a ki nem rég jött haza egy a jeges-tengeren tett kénytelen kirándulásra vállalkoztunk a városligetbe; lehetőleg el voltunk látva az ilyen expedicióra nélkülözhetlen szükségletekkel: esernyő, plaid, vízi köpeny,

bodzavirágthea, dupla talpu csizma, szivar, táveső, hatsövű revolver és a többi; az odautazás reményen felüli kevés nehézséggel történt; a kocsis csak egyetlen egyszer ütdött bele egy kőhalmazba, melyet egy épületes ház kedvéért az utca közepe táján raktak ki, egy nyitva és jeltelenül hagyott gödörbe szintén csak egyetlen egyszer zölkent bele, és mivel a sebes hajtás szigorúan tiltva van a főváros utcáin, csak két utánunk vágtatott kocsis rudja csapódott össze a mi erős járművünkkel, nagy multságára egy poroszlóforma egyéniségnek, a ki nyilván nagyon unhatta magát e hideg zimankós időben így dologtalanul áldogálva, mert jóízű netvetgéléssel hallgatta a két kocsis nem épen templomokban gyűjtött tudományos megművelését egymás teremtésének; egyéb baj azonban nem történnén, nyugodtan engedték át sorsukat a kocsisnak és ez meg is küzködött vele dicsőségesen egy lova lábáig, a mely már azelőtt is hibás volt és most végképen megátalkodva haladt végzetes útjában, a míg csak a kocsis meg nem állott és mi kiszálltunk, czélnál voltunk.

Igenis, czélnál voltunk; körültekintettünk, ugyanazok a fák, habár jóval üdébben zöldek, mint egy hónap előtt; ugyanaz a táj és ugyanaz a meszetes gödör a bejárás közelében; semmi kétség, a városligetben vagyunk, a főváros kedvence, mert egyetlen mulató-helyén, minden, minden ugyanaz, a mi volt, midőn utószor láttam, és mégis nem az, egészen más; hová lett belőle az élet? az andalgó párok a lombos fák bizalmas árnyaiban? a félszemű uracsok, vadászó tekintetükkel? és a gazdátlan szépségek hivogató hátszalagjaikkal? a vigan hajkorászó gyermekcsoport a réten, a katonaságtól őrzött dajka sereggel a távlatban? és hová lett a köröndben a legyezők virágnyelve, a szemek távirati huzalai, a jeligés nyakcsokrok, a hajsigák heraldikája és a diadalittas kürtös kalapok sokasága? És hol vannak az „ördög-malmok“ tarka-barka publikumjai, az inkább széles mint magas konyha-amazonok, a kik csak akkor boldogok, ha a velük szemben ülő lábbeli művész-segédnek megmutatják, hogy ők is tudnak ám lóháton nyargalni? az inquisitio korából itt felejtett zene, a krajezár-komédia, és az a nagy bódé, a melyben három gráci grácia tiz vagy husz krajezárért sok régiség mellett az ő festett fiatalágát mutogatja? És hová lettek azok a számtanilag híres pinczerek, a kik az ételadagok parányiságát az árszámlákban pótolják? Nincsenek, üresség, pusztaság mindenfelől! Még a hattyuk is eltűntek a tó sima tükréről, vagy talán csak elbujtak a hideg, a szél és eső elől?

Hagyján még a hattyukat, csak a bornyuk maradtak volna meg, vagy legalább a bornyuszeletek, mert minél tovább mélyedtünk bele az elhagyott szépség szomorú tekintetébe, annál érthetőbben magyarázta nekünk egy belső szózat, hogy a hideg kinyújtja a testeket és annál fogva minél jobban fázunk, annál jobban éhoztunk és annál élvvágyóbb szándékokkal repítettük szét tekintetünket, hogy hozzon nekünk hirt valami vendéglő-féléről.

A vendéglőt csak megtaláltuk, azt nem fujta még el a

szél, a vízhez pedig már ugyis szokva vannak a városligeti vendéglők, bárha nem víz-, hanem serházak czim alatt szerepelnek a világon, és ők talán nem is az egyedüliek, a kik mai nap csak czimszerint azok, a mik.

Futottunk tehát a legelső vendéglőhez, mely utunkba akadt, de ime, a vendéglő is csak czimszerint vala ma az, valójában nem volt olyan helyzetben, hogy vendégeket fogadhasson kebelébe; ajtó-ablak zárva voltak; eleintén azt hittük, hogy csak be vannak fagyva; zörgettünk tehát egész éhséges erőnkől, mind hiába, ajtó-ablak könyörtelenek maradtak, egy pesti vendéglő ajtaja-ablaka! Semmi kétség, a vendéglős kibujdosott, kibujdosott a városligetből, egy városligeti vendéglőből, szeptember első hetében! Nem hallatlan dolog ez?

Hát még ha a kibujdosott vendéglősök a derék Berecz Antal „Természetbarát“ját olvasnák! Akkor nemesak a városligetből, hanem a hazából is kibujdosnának, egyenesen Franciaországba, megannyi Varjassykká válva. Mert a ki olyan kiszámíthatatlan pusztításokat tön sörös hordóikban, a meny nyiben e hordók tartalma az idén rettenetesképen ki nem apasztattak, az nem más, mint a porosz háboru! Csak tessék elolvasni az idézett lapot, abban be van bizonyítva, hogy valahányszor még nagy háboruk voltak, mindannyiszor nagyon esős nyarak is voltak, mivelhogy a sok ágyuzás lázas állapotba hozza a levegőt, a lázas állapot izzadásba megy át, és a sok esőcseppek tiszta verejtékesepek a levegő lázas homlokáról; az idézett lapban ugyan némileg másképen van kifejtve a természeti és porosz viszonyok kölesönös hatása egymásra, de a földolog az, hogy az idej sok esőt tisztán csak Bismareknak köszönhetjük, és a nagy hideget is bizonyosan ő hozta reánk, mert ha már lázba hozta a levegőt, miért ne lehetett az egyuttal hideg lelés is? És e rendkívüli jelenségnek illeténi természetes földerítése egyuttal újabb fényes világításban tünteti föl alsó néposztályaink erős természettudományi és nyelvérzékét. Egyszerre világossá válik, hogy miért mondja a dunántuli nép: „lövi a hideg!“ Nem „leli,“ de „lövi!“ Ajánlom az akadémia figyelmébe, különben pedig csak oda terjed az én alázatos kérésém e részben, hogy valahol csak az idén bor helyett eczetet szüretelnek, ne feledkezzenek meg arról, hogy ezt egyenesen Bismareknak köszönhetjük, és aztán gondoljanak hozzá még valami olyast, a milyent a tárgy savanyúsága magával hoz.

Ilyen vizes, hideg és savanyu lélek hová is vágyakodnék epedőbben, mint a színházba? Jó, jérünk tehát a színházba. Mult pénteken újra „Lear király“-t adták, Molnárral a czimszerepben, és minél tovább néztem az előadást, annál jobban győződtem meg róla, hogy ezt a darabot csupán csak a nagy fürgeteg kedveért hozták most színre, a mi benne előfordul. Ez a fürgeteg volt az egyetlen mozzanat, melyet ugy adtak elő ez este, a mint azt Shakespeare magának képzelte. Azután mindjárt következett Szigeti (Kent), azután Lendvay (szegény Tamás), aztán Szerdahelyi (bolond); a nőkről nem szólok, nem az ő hibájuk, hogy Shakespeare kétszáz év előtt olyan alakokat teremtett, melyeknek minden szava különkülön nagy tanulmányt igényel, hogy a mélyébe tekinthessünk és nagy tehetséget, hogy testet adjunk reá; és Molnárról sem szólok még most; a ki annyi ideig azzal a szörnyűséges eszmével birkozott, hogy Budán magyar színdarabot gyökereztesse meg, annak szegénynak időre van szüksége, hogy ismét ember legyen a gáton. Hogy egy jókora művészre való tehetséggel rendelkezik, azt ma is megmutatta, de a kelme még csempepalást, és ha ki van is szabva, még össze kell állítani, szépen

együvé illeszteni, a mint ez mindenki előtt tudva van, a ki egy kicsit a szabósághoz ért.

Egy vigjátékot is néztem meg e héten, „A társaságból“; gondoltam, hogy mint gyöngé német munka, bizonynyal jól fogják előadni, és sajnáltam, hogy a mű gyöngé. Werner Magdolnát Felekiné asszony adta; ez a Werner Magdolna egy arisztokratikus körben felnőtt polgári származású leány, a ki a felületes, romlott, ferde arisztokratikus körben sem vetközött ki nemes fenkölt lelki tisztaságából, a miért Lübemann herczeg (Feleki) megszereti és mivel viszonszerettetik általa, felülemelkedve ranggögös előítéleten, nőül veszi a szegény polgárleányt. Magdolna szépen gondolt alak, csak az az egy hibája van, hogy alkotója szellemus is a k art lenni, és épen az mutatta meg, hogy nem az. E fogyatkozás daczára Felekiné gyönyörű szép alakot állított elénk; különösen szép volt a második felvonásban, midőn a himző-ráma előtt ülve, látszólagos közönyvel beszélget a herczeggel; olyan jelenet ez, melyből nagy művészet mellett a legmélyebb hatást idézhetni elő, míg a középszerű tehetség végkép elejtheti; ügyelni kell minden szóra, minden mozdulatra, hogy a látszólagos közöny alul a szerelem lobogó lángja és a szegény leány nemes önérzete csillámoljanak át, és ezt a nehéz feladatot Felekyné asszony mesterileg oldotta meg. Kapott is annyi tapsot ez este, hogy csak művészetéhez képest látszott kevésnek. Átalában az egész előadás a sükerültebbek közé tartozik, még Náday is igen jól töltötte be helyét; minden megeröltetés nélkül adta a simplex hadnagyocskát. Csak Lendvayné asszony szerepét szerettük volna Prielletől látni.

Feltűnő volt ez este a páholyok tatóngó üressége. Igaz, hogy e darab határozottan demokratikus irányu és a „kaszinó-hősök“ nem a legkellemesebben érezhetik magukat mellette; de hát minek így nyiltan elárulni, hogy hányan közülük — nem kaszinó-hősök?

Hát még mi az ujság? Semmi, épenséggel semmi, ha nem ha az, hogy a jogászgyűlés diszebedjére eddig még csak ez e r ö t s z á z részvevő jelentkezett. Nemde k vős egy oly országban, melyben annyi az ügyvéd, hogy a királyi tábla soha sem gázolhat ki a három év előtti perekből? No, de még jó messze van a diszebed napja: e hó 25-dike; addig még szépecskén főlebb szaporodhatik a számuk.

—i —r.

Budapesti hírvivő.

++ (Liszt Ferencz), ki pár hét óta Szegszárdon tartozkodik mint b. Augusz Antal vendége, két nap Kalocsán volt egész művészkörövel az érsek látogatására. Az érseki teremben hangversenyt rögtönzött a „zongorakirály,“ s a város meghívott közönsége két órán át gyönyörködött Liszt zongorajátékában s Reményi hegedűművészetében; a gyönyörű Ave Mariát szerzője Reményi hegedűkíséretével adta elő. Ja nina lengyel művésznő is játszott. Menter Zsófiát, a ki szintén Liszt kedveért Szegszárdon mulat, gyengélkedése akadályozá meg a részvételben. A kalocsaiak sokáig megemlékeznek ez este műélveire.

++ (Honvédtisztelgés.) Mult szerdán reggel az első honvédhuszár-század, Döry százados vezérlete alatt, Deák Ferencz lakása előtt vonult el, a hol a huszárszázad a százados parancsára megadta a katonai tisztelgést. Ez utóbbi tisztelgésre, mint beszélük, az adott alkalmat, hogy Döry százados, ki 1848-ban is honvédszázados volt, még 1854-ben egy D ákkal folytatott beszélgetés alkalmával, midőn a haza szomoru jele-

néről s a jövő reményeiről volt szó, a vita folyamában azt mondta volna, hogy még megérjük az időt, hogy ő, Döry, honvédszázadával Deák ablaka előtt eldefiliroz.

•• (Nevelőnőül) ajánlkozik Pestre, egy vagy két gyermek mellé egy okleveles, nevelőnő, a ki rendes tantárgyakon kívül a zongorában is alapos oktatást képes adni.

•• (Házfelügyelőnőnek) pedig Pestre, vagy vidékre is ajánlkozik egy a háztartásban jártas, tapasztalt nő. Kisebb gyermekek első nevelését, a magyar, német és francia nyelv, kézi munka tanítását is magára vállalná. Mindkét ajánlkozó magyar születésű.

•• (Dr. Konek Sándor,) ez évben nem fogja folytatni egyházi előadásait az egyetemen és pedig azért, mert a családkozhatlansági új katolikus hitelvét nem tudja megegyeztetni meggyőződésével. Megjegyzendő, hogy dr. Konek Sándor eddig több mint buzgó katolikusnak volt ismeretes az egyetem falain belül és kívül.

•• (Xántus János) hihetőleg néhány hét múlva itthon lesz. Legutóbbi uti terve szerint Borneoból Japánba készült, onnan vissza Singaporeba és végre Ceylonba, hová azóta meg is érkezett, ha tervét meg nem változtatta. Innen ohajtott kaza jönni, hogy megírja keletázsiai érdekes tapasztalatait. Utazásából még ezenkívül is lesz haszna az irodalomnak, mert mindazon állatok leírása és rajza önállólag meg fog jelenni, melyek eddig ismeretlenek voltak, mint megjelent volt Bécsben a „Novara“ expeditió által fölfedezett természetrajzi lények ismertetése. E tudományos művet, Xántus jegyzetei és az általa gyűjtött példányok nyomán, a nemzeti muzeum természettani osztályának tisztviselői írják meg s a közoktatási miniszterium adja ki díszes rajzokkal, s a magyar szöveg mellett latin jegyzetekkel, hogy a külföld is használhassa. Xántus részére a muzeumnál elsőrendű állás volna fentartva.

•• (Bartalus István) egy két kötetből álló zenegyűjteményben, mely Strassburgban jelent meg 1572—73-ban, két magyar darabot talált, az egyik lassu (pazamezzo,) a másik fris (saltarello.) E szerint a XVI. század közepéről három magyar táncdarabot ismerünk már, de valjon melyik régiségbuvár fedezi föl, hogy e tánczok ellejtésében kik voltak a — bálkirálynők?

•• (A ferde nevelés gyümölcse.) Egy pesti kisasszony szobát nyitattott magának a „Debreczen városához“ címzett szállodában, s gondosan bezárkózott. Mivel magaviselete a szolgaszemélyezett előtt feltűnő volt, ezek értesítették a kapitányságot s ennek közegei behatoltak a szobába, hol a kisasszonyt egy levél írása közben találtak, melyet bucsuzóul anyjához intézett. Az asztalfiókban egy edényben 8 csomag gyufát találtak vízben ázva és ez iránt megkérdezte, megvalotta, hogy villanyolvadékkal akarta magát megmérgezni, a rettenes szándék okául pedig azt mondta, hogy anyagi helyzete reá nézve elviselhetlenné vált, s ezért akarta magát megölni. De hát miért nem tanították a szerencsétlent egy kis igénytelenségre és munkásságra?

•• (A népesedési mozgalom.) Pesten augusztus hóban a nyetemi kórodákban és a magán gyakorló orvosok által kezelt betegek kivételével a városi gyógyintézetekben és főorvosok által közköltségen ápoltszegények a terület. Áreszet fordult elő, e szerint 103 esettel több közt 5835 k. m. A gyógyintézetekben ápolts 2332 fekvő mint julius hóban. vult 1323=52.25, — meghalt 174=6.88, beteg közül meggyóg. '9=40.25 százalék Az egész városban ápolás alatt maradt 10. vel valamenny gyógyintézetben a katonai kórházak kivétel.

meghalt összesen 766, tehát 2-vel kevesebb, mint mult julius hóban. Legtöbb halt meg 1 éves korig. 298, továbbá 1—5 között. 938 41—50 között.

•• (A csatatérről) mindenek előtt egy mult heti tudósítasunkat kell kiigazitanunk. Azt irtuk ugyanis, hogy az olasz hadsereg kardesapás nélkül fog bevonulni Rómába, mivel hogy a pápai ellenzi az ugyis haszontalan vérontást, a dolog azonban másként történt, az olasz sereg kénytelen volt megvívni az idegen pápai zuávokkal, ágyuval rést lőni Róma falaiba, ugy aztán megnyiltak előtte az örök város kapui; a zuávok még benn a városban is folytatni akarták a harczt, de ezt a lakosság miatt sem teheték. Roma lakossága is fegyvert ragadt az idegen zsoldosok ellen, az olasz sereget pedig édes testvérként fogadta és mult hétfő óta az olasz három színű zászló leng a capitoliomon.

Páris körül semmi nevezetes nem történt e héten. A francia köztársaság mind a béke, miud a háboru irányában erélyesen folytatja működését. Béke-galambu kiküldjtez ősz Thierst és az megjárta Londont, de a béke olaját nem hozta magával. Most Bécsbe várják az ősz diplomaták ez ügyben. Annyit azonban mégis kivittek már a diplomaták, hogy Favre Gyula, köztársasági külügyér és Bismarck személyesen találkoztak a Páris alatti porosz táborban; kérdés, ha sükerül-e nekik megegyezni a béke föltételei iránt, de nem lehetetlen; Bismarckról legalább az a hir, hogy nem idegen a béke megkötésétől, csak az istenfélő Vilmos király nem akar tudni róla; minden áron be akar menni Párisba nagy multságára lenne, neki ha rézsisakos törzs-karával végig lovagolhatná a párisi boulevardokon! És mibe is kerülhet neki ez a multság? Legfőlebb harmincz-negyvenezer ember életébe! Mi az egy ilyen istenfélő jámbor királynak! Még az öreg Moltke szavára sem hallgat már az istenfélő király; az is a békekötést tanácsolja, de az istenfélő Vilmos király hallani sem akar róla elébb, semmint ő magát Páris utczáin jól ki nem lovagolta jámbor isteni félelmében.

Valószínű tehát, hogy Páris ostromoltatni fog a poroszok által és a zárlati hadfelállítás e hó 19-kén be is fejeztetett, és azóta beszüntetett a közlekedés a világváros és a külvilágközt; hanem azért Páris is készen várja az ellenséget; nincs ott most más ember, mint védő; megszűnt minden foglalkozás, a hadi gyakorlatokon kívül, 400,000 ember kész halálíg védeni a fővárost, mely két hónapra el van látva eleséggel.

Metz és Strassburg folyvást erősen tartják magukat, noha ez utóbbinak erődítvényei, porosz hírek szerint, már annyira össze vannak lövöldözve, hogy legközelebb rohamot intéznek ellene. Hanem ezt a hirt két hó óta folyvást kürtölgetik a poroszok. E héten a strassburgi nők és gyermekek újabb kérelmet intéztek az ostromzárlat parancsnokához, hogy engedné őket távozni a városból, hiszen ők nem hadakozók; de az istenfélő Vilmoshoz méltó parancsnok újra visszautasította a gyöngé nők és gyermekek kórelmét!

Hanem a kis Toul-erődbe végre mult szerdán megvívott a poroszok által. Alig lehetett benn 1500 védő és mégis hat hétig hősiel védte magát a huszszorta nagyobb számú ellenség ellen!

Legújabb hiteles hírek szerint Toul ellen csakugyan roham intéztetett e hó 19-kén, mely azonban oly szerencsésen végződött a poroszok részéről, hogy nagy veszteséggel visszaverettek.

Eugenia császárné Angolországban, Hastingsban van fiával, de nincs ott maradása, mert lakása egész nap körül van

véve kíváncsi népcsoportoktól, melyek látni akarják. Mit lát-
nak rajta! Egy megtört nőt, a ki mióta lebukott a trónról,
folyvást betegeskedik.

Napoleon pedig Wilhelmshöheben e hó 18-kán este ön-
gyilkossági kísérletet tett. Táviratokat kapott Angolországból
és Brüsszelből, arra bezárkozott szobájában, és midőn két óra
elteltével sem nyitotta ki azokat, Murat herczeg erővel betört
a szobába és a volt császárt mély ájulásban találta a pamla-
gon elterülve, és csak gyorsan alkalmazott ellenmérég segé-
lyével lehetett őt megmenteni. Olyan nehéz erény a lemondás
annak, a ki nem tanulta meg jól azt a tudományt: hogyan kell
erkölcsös embernek lenni.

++ (Az ó-kanizsai) választó kerületben Bácsme gyében,
Karakasevics Simon szolgabíró ellenében Kossuth Lajos vá-
lasztatott meg képviselővé, daczára annak, hogy a nagy ha-
zafi ismételve kinyilatkozatá, hogy a jelen viszonyok mellett
nem akar visszatérni a hazába.

++ (Egerben Bródy) ur legközelebb vasházat épített. A
ház egyemeletes lesz, alul boltokkal s az emeleten egy három
szobás lakással, a hozzá szükséges egyéb helyiséggel együtt.
Az egész 4500 frtba fog kerülni, és e hó végeig készen leend,
A ház alkatrészeit Sidnei angol vasgyáros szállítja; a szállit-
mány megérkezését várják. Sidney, ki Egert e nyáron két
izben is meglátogatta, itt ügynökséget is állított föl. Pesten is
elkelne pár száz ilyen vasház, mert itt még mindig nem a házak,
hanem sok háztulajdonos szive van vasból.

++ (Alsó-Lendván) Zalamegyében az értelmiség buzgól-
kodása folytán e hó szeptember 10-én az eddigi felekezeti há-
rom osztályu elemi iskola községi közös iskolává nyilvání-
tatott, szeptember 17-én pedig az iskolaszék alakított meg,
tagjai közé felvétellett három izraelita és három evangélikus
vallásu.

++ (Fegyverrel nem jó játszani.) Till Mária 25 éves, ismer-
etes csavargó, a mult héten éjjel a királyutczai Gütlerféle
kávéházban több férfi társaságában mulatott. Buchmüller
Nándor serfözölegény a társaság mulattatására revolverét elő-
vette, s miután a társaság minden tagja végig nézte, ismét
tulajdonosához jött vissza, ki azt vélve, hogy a revolver zárva
van, azt Till Máriára szegezé, s e szavakkal: „Vigyázz, meg-
lőlek“ rásüté. A golyó Till Mária bal mellébe a szív fölé fu-
ródott, és oly veszélyesen megsebesité, hogy másnap reá
meghalt.

++ (Rózsás napló.) Rozsnyón Ónody Károly, gróf
Andrássy György egyik jeles fiatal gazdatisztje e napokban
jegyezte el Feyman Antal városi tanácsosnak szellem és sziv-
jóságban gazdag leányát: Feyman n Matild kisasszonyt.
Az ég áldása kövesse őket szent frigyük mielőbbi boldogitá-
sára. — Nyitramegye Livina községében Dillesz Sándor
barsmegyei tiszt. főügyész e hó 11-kén vezeté oltárhoz Ba t t-
h y á n y i Mária Anna urhölgyet, kinek atyja (néhai Batt-
hyányi Ferdinánd) egykor Nyitramegye országgyűlési követe
és hires első alispánja volt. A menyasszony atyját gyászolván,
az esküvő csendben folyt le. Két igen nemes sziv és művelt
szellem párosult e házassági frigyben. Meg kell említenünk
azt is, hogy a menyasszony Bartakovics egri érsek unoka-
huga és hogy boldogult atyjában a Batthyányi-család nemesi
fiága kihalt.

++ (Vegyes hírek.) Kerkápol yi pénzügyminisztert
nagy tisztelettel s ünnepélylyel fogadták választói Kolozson. A
miniszter, hogy otllétét omlékoztatossá tegye, 500 frtos ado-
mányt tett egy városi kisdedóvóra azon ígérettel, hogy jövőre

is gondoskodik ez intézetről, s rajta lesz, hogy annak számára
ház is vásároltassék. — J ó n á s József főhadnagy, Lir István
gyaloghadnagy és Gyurkovics Tivadar lovashadnagy elbocsát-
tattak a honvédségtől. — A régi jó Lakatos Sándor
jövő télen Szombathelyen és Kőszegen fog tánczot tanítani,
fiával együtt, ki most már jobb keze a lábművészetben, s ki-
nek tánczát a nemzeti szinpadon is bemutatni szándékozik. —
Szigligeti „Nőuralom“ czimű vigjátékát a jövő télen Lip-
csében fogják előadni „Wenn die Frauen regieren“ czimen. —
Báró Orczy Bódog már ki van nevezve a nemzeti színház
igazgatójává. — Benza Ida k. a. Pesten van s ha kedve
tartja, háromszor fel fog lépni a nemzeti színházban. — L ó-
n y a y közös pénzügy miniszter mult hétfőn magas-
tos családi ünnepélyt ült. 25 éves házasságának évnapját, ugy-
nevezett ezüstlakadalmát ünnepelte, fiai s testvérei jelenlété-
ben. Pestről Székács superintendens, ki 25 év előtt megáldá a
házasság frigyjét, felhivatott Bécsbe, hogy ismét rájuk adja az
egyház áldását. — A r o k k a n t honvédek segélyezésére
a pécsvárosi képviselőtestület 10 évi tartamra évi 500 frtot,
összesen tehát 5000 frtot szavazott meg e hó 13-kán tartott
közgyűlésében. És Pécsváros még csak nem is nagyváros, és
még kevésbbé Buda főváros. — Xantus Jánostól több
orangutang bőr érkezett Pestre, melyek kitömetvén a nemzeti
muzeumban felfognak állittatni. Minthogy azonban erre ter-
mészetes fák szükségeltetnek, minők a muzeumnak nem álla-
nak rendelkezésére, a muzeum igazgatója megkereste a várost,
hogy engedjen át a városligetből néhány erre alkalmas fát. —
A pesti francia konzulatusról e napokban levet-
ték a császári sást, mivel már hivatalosan értesítettett a kon-
zulatusnál a francia köztársasági kormány életbeléptetéséről.
— A Rudolf-egylet, mely a francia-porosz sebesültek
részére gyűjt adakozásokat, eddig 2200 frtot gyűjtött.

Nemzeti színház.

Szeptember 19-kétől.

Szeptember 19-dikén: „A társaságból,“ német vigjáték. — Szeptember
20-dikén: „A windsori vig nők,“ Nikolai operája. — Szeptember 21-dikén:
„Gritti,“ Szigligeti szomorujátéka. — Szeptember 22-kén: „A fehér nő.“
Auber operája. — Szeptember 23-kán: „Ne fujd a mi nem éget“ Szigligeti
vigjátéka, először. — Szeptember 24-kén: „Hamlet“ Gonnod operája. —
Szeptember 25-kén: „Ne fujd a mi nem éget,“ másodsor.

Gazdasszonyoknak.

Lábadozó betegeknek

következő italt ajánlhatunk reggelire:

Egy tojás fehérét habbá vervén, a tojás sárgáját is belé
kell keverni, egy kis langyos tejet hozzá önteni, még egy ideig
keverni és csak azután egy meszely friss fejt tejjel megszapori-
ritani és tetszés szerinti mennyiségű czukorral megédesíteni.

Olyan betegeknek, a kik vagy nem szeretik a kávé,
vagy az nekik nem is tesz jót, különösen ajánlható e könnyű
és mégis tápláló reggeli.

B. Nina.

Borjuszelet mártásban.

Egy tojásnyi nagyságu darab vaját felolvasztván, egy
kanálnyi lisztet keverünk hozzá, ha felforrt, egy vöröshagy-
mát ketté vágunk, belé teszszük, és e rántást egy jó nagy me-

szely tejfellel felöntjük. Ha a lé felforrt, kiveszszük a hagymát és belé teszünk egy citrom levét és apróra vágott héját és megsózzuk. Mielőtt a velőt az ily formán elkészített mártásba tennők, langyos sós vízben hagyjuk pihenni, aztán kiveszszük, a bőrkét lehuzzuk róla, szép egyenlő darabokra elvagdadjuk és csak néhány percig hagyjuk a forró citromos mártásban, azután pedig hirtelen betálatjuk. Sz. Mari.

Divattudósítás.

Figyelmeztetjük olvasóinkat Beck Jakab kerepesi ut 1-ső számú fehérművek raktárára, a melyben új összeállításban kaphatók:

Női ingek apró czakkokkal 1 frt 50 kr. Créasz vászonból svájci formára 1 frt 70 kr, 2 frt 20 kr, himzett czakkokkal 2 frt 50 kr. Hollandi vászonból apró szegélyekkel 2 frt 50 kr, zsinór-betéttel 2 frt 75 kr, körös-körüli himzéssel 3 frt 50 kr és 4 frt.

Hálóköntösök chiffonból 1 frt 50 kr és 1 frt 90 kr. Himzésekkel diszitett 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr. Zsinóros barchetből 1 frt 40 kr, piquéből 2 frt, 2 frt 50 kr és 3 frt a himzettek.

Alsó szoknyák chiffonból 1 frt 80 kr, fodrosak 3 frt, 3 frt 50 kr, finomabbak 4 frt, 4 frt 50 kr, himzett betétekkel és fodrokkal 5, 6 frt. Zsinóros barchetből 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, piquéből 4 frt, bordürrel 5 forint.

Nadrágok chiffonból 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 2 frt. Zsinóros barchetből 1 frt 40 kr, és piquéből 1 frt 80 kr és 2 frt 20 kr.

Nemkülönbözten ajánlatok a berlini őszi idényre való gyermek ruhák és kék derék és ujjakkal, kézi kötéssel készült: 1 frt 80 kr, a nagyobbak 2 frt 50 kr, 3 frt.

Kötött bebujók (rékli) egy éves gyermeknek 1 frt 40 kr, két évesnek 1 frt 80 kr, és így felebb, mindig 40 krral magasabban egy-egy évre.

Főkötőcsékek 40 krtól 80 krig. Cashemirből készültek 1 frt, 1 frt 50 kr, bársonyból 2 frt 50 kr, 3 frt, atlaczból hattyuprémmel egy éves gyermeknek 2 frt.

Lélekmelegítő hölgyek részére 1 frt 30 kr, 1 frt 50 kr. Duplák 2 frt 50 kr. Gallérok 2 frt, 2 frt 50 kr, mellénykéek 1 frt 80 kr, 2 forint.

Kötött alsó szoknyák 4 frt 50 kr, 5 frt.

Felső harisnyák 2 frt 50 kr.

Nyak és felsőhálók hölgyek és gyermekek számára minden áron 50 krtól kezdve.

Fülmelegítő 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, selyemmel dolgozottak 2 frt, baslikek leányok és nők számára 2 frt 75 kr, 3 frt 80 kr, 4 frt.

Cashemirfőkötők nők számára minden színben 1 frt 50 kr, atlacz vagy bársony diszitással 2 frt, 3 frt, 3 frt 50 kr. Selyemből 3 frt, 3 frt 50 kr, igen nagy formában 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt.

Bársonycapuchonok 5, 6 frt.

Baslikok cashemirből 4 frt, 4 frt 50 kr, posztóbból 5 frt, 5 frt 50 kr, bársonyból 6 frttől 10 frtig.

Téli harisnyák egy éves gyermekek számára 30 kr, minden következő nagyságból 5 krral drágább.

Csikosnői harisnyák 70, 80, 90 kr, 1 frt. Sima vörösek 90 kr, 1 frt, 1 frt 40 krig.

Férfi anellíngek 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt. Kapczák 40 krtól 1 frt 20 krig.

Szines alsó szoknyák 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt. Bársonydiszitással 5, 6, 7 és 8 frt.

Számrejtvény.

Sztancsek Vilmától.

21, 12, 16, 2, 16. Szereti ezt gyermek s nőnem;

1, 25. Nézni szép tiszta estéken;

15, 16, 23, 12, 4, 25. E hely nagy vitézre emlékeztet;

7, 4, 8, 4, 10, 11, 17, 13. Ez királyi szobrot vésett;

2, 24, 5, 25. Honfi kebel ezzel tolík;

18, 21, 6, 23, 17, 4, 25. Midőny csatákra emlékezik;

15, 9, 2, 16, 11, 23, 14. Nagy hazafi lakhelye;

7, 1, 2. Ez az egészsnek mindig része;

21, 6, 23. A szabadságnak jelvénye;

2, 19, 5, 11, 17. Ez a zsarnok bilincs eszköze;

12, 21, 22, 8, 5, 16, 15. Magán kívül nem tür senkit;

18, 16, 8, 16, 15. Véres multat szerzett ez itt;

4, 20, 16, 23. A férfinem tulajdona;

12, 9, 20, 15, 22. Szinbe sok nő ruházatja;

3, 1, 25. Retteg ettől minden gazda;

18, 16, 15, 14, 3. Zemplénnek ez hires pontja;

1-25 Phönixhez hasonlít, mely folyton megújul!

És melyért sok honfi vitézül ohull;

Hiszem, hogy élhetünk még mi oly időket!

Midőn ezt nyerhetik még több más nemzetek;

És szívből kívánják úgy hiszem mindenek!

Hogy ily nemzetek sokáig éljenek!

Megfejtési határidő: október 22-dike

— 32 —

A f. évi 35-dik számban közölt rejtvény értelme: „Franczia-porosz háboru.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Schütz Lóra, Zsigray Istvánné, Nagy Flóra, Orosz Jolán, Sz7cs Emma és Laura, Szabóky Erzsike, Stancsek Vilma, Marossy Emilia és Hermin, Benedikovics Róza, Erdensohn Emilia, Jánossy Lajos, Némethy Zsuzsanna, Tell Mária, Hunyady Karolin, Gyura Janka, Póch Anna, Najmányi Tamásné, Gozdu Marcsa, Gyenes Vilma, Ivády Nina, Juhász Vilma, Pásztélyi Danielovich Emilia, ifj. Bagi Józsefné, Budinszky Mari, Kaszap Mari, Szávits Mari, Bodnár Anna, N. R., Gyulassy Mária, Dukai Irén, Tieff Bakoss Szilárda, Czerbák Irma, Kolonits Julka, Jakabfalvay Emilia, Basilides nővérek, Szántó Julia, Bogcha Berezik Ilona, Kühnel Károly, Fehérpataky Fáni, Vörös Julianna, Brocken Kovács Emma, Hindler Nina, Szabó Irma, Bogdanovics Helén, Geher Antalné, Jancuska Hermin, Bálintfy Jánosné, Szikra Erzsike, Tormássy Mari, László Károlyné, Szapper Janka, Matyásovsky Mária, Gedeon Mariska, Gedeon Reviczky Anna, Sváby Izabella, Kún Berta, Nagy Flóra, Boronkay Kamilla, Szücs Amma, Vilt Szabó Teréz, Jeszenszky Aranka, Brusch Alajosné, Kiss Ida.

A 32-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Szabóky Erzsike, Erdensohn Emilia, Gyenes Vilma, Boronkay Kamilla, Kún Berta, Szücs Anna.

A 30-dik számban levő számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kapdebő Örzse

A havi dijsorsolás alkalmával következő t. előfizetőink lettek díjnyertesek:

1) Klein Katalin: „A fekete gyémántok,“ Jókai Mór regénye 4 kötet.

2) Nagy Ida és Flóra: Tóth Kálmán költeményei.

3) Sváby Izabella: „Magyar-orosz népdalok,“ 1 kötet.

4) Szücs Anna: Négy legújabb zeneszerzemény.

A nyoremények — szíves üdvözlőm mellett — már postára vannak adva.

Tartalom.

Than Mór, — i — r t ó l. — Perényi Gábor, Ilyés Bálinttól. — A béna zenész, La u k a Gusztávtól. (Folytatás.) — Zúg az erdő . . . , N o m e s Alberttól. — A berry-i hercegnő. — Művészek a nők körében, P o s t a Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkban van: Than Mór arcképe.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Hetilap a művelni magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi nfilapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadoi iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>40. sz. Október 2-kán. 1870.</p>	<p>Havonkinti szinezett divatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járatási kötelezettetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	--	---	---

Hajlamok.

Tagadhatatlan igazság, hogy a nő hivatása önmegtadadó odaengedésből áll. E szent és nemes feladat könnyebb megoldását már a természet is elősegítette az által, hogy szive mélyébe oltá a szeretet iránti szükségletet, a mely szükséglet általában véve mégis csak erősebb benne a napjainkban olyan gyakran nyilvánuló tetszvágnál. Ez utóbbi hajlam ugyan sok nőt vezet tévutra, ott keresvén az örömekeket, a hol azok csak külsőségekben nyilvánulnak, és szembeszökő tulajdonaik által hódíthatnak; de mégis sokkal nagyobb azon nők száma, a kik lelkük természetes hajlékonysága által ismét visszatérnek azon nemes hivatáshoz, mely nekik a valódi örömekekek kiapadhatlan forrását nyitja meg.

A rokonszenv iránti szükségletünket ép olyan figyelemmel kell őrizni és vezetni, mint minden érzést, legyen az bár szép és nemes; mert különben tévutra visznek bennünket és azon forrás, melyből a nő különben örömet és boldogságot merít, keserüséget ad neki. A gyermekévei óta szülei szeretet közt jól őrzött fiatal leánysziv már jókor más szeretetről is ábrándozik, mint a milyent neki a szülei ház nyújt. Boldog azon leány, a kinek testvérei vannak, vagy a kit oly szerető barát-
 nőkkel áldott meg az Isten, a kik megérdemlik azon szeretetet, melynek ő tárgyat, lelkét keres. A gyermeki szeretet csak későbbi években érik meg egész szépségében; a fiatal kor alak-
 talan ábrándjai nem elégitik ki a szívet; a gyermek, a fiatal leány még nem képes annyira szeretni szüleit, mint ezek őt szeretik; hálátlanoknak látszanak ők előtte, a nélkül, hogy azt tudnák, és csak az idő, vagy keserü tapasztalatok tanítják meg,

hogy senki sem szereti őket oly igazán, mint szüleik. Áldot-
 tak és irigylésre méltóak mindazok, a kik egészen át vannak hatva e tudattól, még mielőtt megérkeznek a vészes pillanat, a melyben megtört szívvvel és hasztalan megbánó lélekkel egy soká félreértett apa, vagy egy kitünő, soha eléggé nem szeretett édesanya sirja felett hullatják el forró könyveiket!

A serdülő leánykának csakugyan szüksége van egy vele egykoru barátnéra, a kit egész szívéből szerethet, a kiért áldo-
 zatokat hozhatna, a kivel gondolatai foglalkoznak, a kit rész-
 sévé tesz szive legtitkosabb érzéseinek. A fiatal kor olyan nagyon szereti a titokszerüt! E barátnének kell aztán őt vi-
 gasztalni azon alaptalan igazságtalanságokért, melyeket neki állítólag családjában szenvednie kell; mert a tapasztalatlan ifjuság szemében minden komoly intés igazságtalanságnak tűnik fel! Egy ilyen barátnőt ohajt a fiatal leánysziv, és nem tudja, hogy e vágy indoka — önszeretet. Az igazi barátság szent érzetét a leány csak később, érettebb korában ismeri meg, és csakis akkor képes a szerencsés választásra. Így tör-
 ténik, hogy majdnem minden 14—16 éves leány azt hiszi, hogy meglelte már szive barátnéját. Mindenekelőtt vonzza őt a kel-
 lemes külső; egy szép arc, nyilt tekintet, vidám magaviselet, vagy ábrándos hajlamok, érzékenység, sok elnézés és mély szánalom azon könyvek iránt, melyeket egy apa állítólagos szigo-
 rusága, vagy egy anya félreértett követelése szeméből sajtolnak!

Ha az ilyen ifjukori leánybarátság alapja önszeretet, akkor e frigy nem fog soká tartani. Ha azonban a két fiatal barátnő közül az egyik igazi szivjósággal van megáldva, akkor

a másikonál is hasonló szép érzést és hasonló tulajdonokat fog feltételezni még akkor is, ha azok teljesen hiányoznak is abban, és a benső baráti viszony tovább fog tartani, nem csekély sajnálatára a szüléknek, a kik helyesen meg tudták itélni gyermekük barátnéját. Aggódnak azon befolyástól, mely által a vigyázatlanság, vagy egy kis könnyelműség gyakran vésszes pályákra csábíthatatik; félnek azon szivtelenségtől, mely mindig csak áldozatokat követel, a nélkül, hogy maga a legtávolabbról is képes volna áldozatok hozatalára. Nagyon jól tudják a szülék, hogy a jó egészséges gyümölcs nem javíthatja meg az elromlottat, sőt ellenkezőleg amaz is elrontatik és élvezhetlenné válik általa! A fiatal tapasztalatlan leány beteges képzelődése megzavarja félrevezetett elméjét és a kinek szive még nem rég teli volt jó, szent érzésekkel, hálával, mely olyan szívesen vetette alá magát azon akarat vezetésének, mely szeretett gyermekének csak boldogságát ohajtá, rövid időn tökéletesen megváltozik! Mikép lehetnek féltékenyek a szülék a szeretett barátnéira! Mint képes e féltékenység igazságtalanságokra ragadni a kedves iránt! gondolja az elámitott fiatal gyermek és kárpótlásul reáparazolja mindazon szeretetet, melyre szive képes, meg akarja jutalmazni a barátnő odaadását azon hidegségért, melylyel a család viseltetik iránta, a melyben csak is ő egyedül képes felfogni barátnője magas értékét!

Ilyen esetet magam is tapasztaltam. Láttam, mint furódott be a békétlenség egy különben békés család körébe, csupán a leány egy barátnéja által, a kinek érzéketlen szive, de szeretetreméltó modora volt, mely ellenállhatatlan vonzalmat gyakorolt a fiatal leányra. E szeretetreméltó, de szivtelen barátnő annyira meg tudta nyerni a fiatal leányt, hogy nem hitt sem szüleinek, sem testvéreinek, sem pedig ismerőseinek, és akarat nélkül engedé át magát a barátnő rosz befolyásának.

Az igazi barátságérzés teljes és odaengedő. Az ő megelégedése barátnéja boldogságában áll. A boldogságot csak önmegtagadás által nyerhetni el, csak rosz hajlamaink leküzdése és mindazon szenvedély kiirtása által, mely rosz hajlamainkat elősegíti. Az igazi barátnő mindig szeretetteljes és elnéző, de soha sem gyöngé; soha sem nyújt kezét a lelkiismeret elaltatására, hanem bátor, elszánt, nem fél még a könyektől sem, melyeket intései által fakasztani fog, ha ez által a barátnő jövő boldogságát segíti elő. Hanem kedveskedései, nyájas vigasztalásai meg fogják édesíteni a keserű szavakat, melyeket kötelessége volt nyíltan kimondani. E kötelességet ő hiven teljesítette, az igazság szavait hangoztatta, mert igazán és egész lelkéből szeret és csak ha így szeretünk, oszlathatjuk is el a kínos hatást, melyet keltettünk.

Ez az igazi rokonszenv, így gondol és cselekszik egy igazi barátnő. A ki hízog, az nem szeret; a ki mindenben igazat ad, még akkor is, ha magunk is érezzük, hogy ez nem jó, az hasznot akar huzni gyengeségünkből, vagy másképp csal meg bennünket. Fiataloknál e haszon vagy előny igen csekély lehet, de azért csorbát ejt a barátság őszinteségén; mert a barátságnak becsületesnek is kell lenni, ha legnemesebb érzésünk kuforrása akar lenni.

Ha már egy fiatal leány kedveskedései, szerencsés természeti adományok, elnézése minden, magunk előtt is bevallott hiba iránt, ha már egy ilyen barátnő szeretete képes a fiatal leány szívében erős hajlamot kelteni, akkor képzelhetni, hogy minő hatással lehetnek egy ilyen gyöngé szívre egy külső előnyökkel felruházott férfiu hízogései, a ki őt szépnek találja, őt, a kinek eddig nem is említék szépségét! Menynyire fel van most keltve az ő hiusága! Milyen nagy mér-

tékben fejlődik ekkor nemcsak a vágy és szükség, hanem a szinte szenvedélylyé fokozódott belső nógatás is, hogy minden áron tessék!

(Folyt. köv.)

Jegyesem névnapjára.

Halász Dezsőtől.

Este van, este van, lement a nap szépen,
Mosolyog az égbolt rózsaszínű fényben,
Rózsaszínű fénye biborszínűé válva,
Koszorúként hajlik rá a láthatárra.

Este van, este van, hajnalodik nékem,
Forró szerelmemet fényes napnak nézem.
Szerelmem napjának mindenik sugára
Oda siet hozzád lelkem menyországba.

Este van, este van, lilaszínes kékbe
Ment által az égnek és a földnek széle.
Ég és föld oly szépen simulnak egymáshoz,
Mint a harmat cseppje a nyíló virághoz.

Este van, este van, csillagok az égen,
Fényt sugároznak szét a nagy sötétségben.
Kék szemednek csillag-sugárzását látom,
Ott vagyok tevéled fényes menyországom.

Este van, este van, rózsáidon harmat...
Nem hallod-e, édes, zöngését a dalnak?
Sohajtasom hozzád, fürteidhez téved,
Édes boldogságot ohajtozom néked.

Este van. Éjfél lett, virasztok még ébren,
Lelkemben az Istent esdekelve kérem:
A ki engem véled oly nagyon megáldott,
A djon neked máreföldön menyországot.

A béna zenész.

Beszély.

Lauka Gusztávtól.

(V é g e.)

V.

Ágnes, midőn az ismert ház udvarára lépett, szokatlan lehangoltságot érzett lelkében, s midőn a lépcsőzeten fölfelé szobájához közeledett, már alig bírták lábai. A mint benyitott és világot gyújtott, azonnal megpillantá asztalán a levelet.

Az utcáról szomorúan hangzott fel Sámuel egyszerű, de költői és érzéssel kezelt zenéje. — Egy régi dalt játszott Rossini-től, melynek hangjaival sokszor ábrándokba sülyedt a szerető.

A leány, a nélkül hogy a levél után nyult volna, egy ideig az igéző dalt hallgatta.

— Szegény Sámuel, talán meghal, a nélkül, hogy érezte volna, minő két szerető sziv boldogsága.

A zenész játszott, de lelke Ágnesnél bolyongott, s szemei az ismert ház ablakain nyugodtak.

Csendesen kezébe vette a levelet s figyelmesen nézdelte. Nem tudta megfejteni, minő sojtalem lehet az, jó-e vagy rosz, mely a levél felbontását késlelteti. Nagy örömköket rejt-e a sors számára, vagy az Isten késleltetni akarja fájdalmát.

— Bizonyosan bágyadtta, vagy épen beteggé tették a mult éj történeteit, nem látogathat meg s hiven tudósít állapotáról!

Készakarva az asztalra ejtő a levelet kezeiből.

A gitár csendes zenéje folyvást hallatszott.

Karjára nyugasztá fejét és gondolkodott.

— Istenem! mily furcsán érzem magamat! Nem ért-e baj vagy szerencsétlenség . . . Sámuelről is feledtem megkérdezni álmait . . . az álommagyarázat ugyan babonáság, oh, de ki tudná megfejtetni a természet titkait . . .

A lépcsőkön, csakhamar azután a folyosón léptek hangzóának.

Ágnes szívéhez kapott, érzé, mint fenyegeti hangosabb és sebesebb lüktetése szétszakasztással kebelét, s mire ajtaja megnyílt, ő is felugrott.

A házmesterné nyitott be, egy az azon évszakban bizonyosan drágán vásárolt virágbokrétaival s egy illatos levelkével. A boríték ismeretlen írást mutatott.

— Ezt nem szabad felbontanom, — kezdé a leány magában s meredten tekintett majd a pecsétre, majd az idegen írásra. — De hátha Jenőm annyira beteg, hogy kezét se használhatja, s egyik bizalmas barátjával iratta a sorokat? Miért volna oka titkolni igaz szerelmét egy jó barátja előtt, midőn én azt egy szegény utcai zenész előtt sem titkoltam? Megneheztelne, ha ő írta és fel nem bontanám.

Felbontotta.

A levél tartalma rövid volt, de világos.

„Kedves Ágnes!

Feledje a hűtelent, s egy hübb lovagban fogadja el vigasztalól . . . . .

Ákost.”

— Hah, gyalázatos cselszövő! — kiáltott fel Ágnes fülig pirulva, s abban a perczben kész volt a tervvel, hogy lerántván a cselszövő álarczát, a hűtelen barátot, Jenője előtt fölsímerteti.

Leszaladt s felkérte a házmesternét, szólitaná fel Sámuel. Sámuel csakhamar megérkezett.

— Oh, uram, olvassa e levelet! Ön szives lesz azt Jenőmmel közölni, hogy közös meggyalázásunkért, a nyomorult toladót számadásra vonhassa.

A zenész elolvasta a levelet és sötét redőkbe huzta homlokát, de mert lelke is sohajtotta már a mindinkább közelgő éjt megvilágítani, zavartan bár, de mégis látszólag szivesen ajánlkozott a megbizásnak megfelelni.

— Csak pár perczet még, most jut eszembe, hogy Jenő levelet még fel se bontottam.

Sámuel mozdulatlanul állott a szoba közepén.

Gyöngéden ollóval vágta fel a borítékot, hogy a kedvesnek minden vonását megőrizhesse.

A mint a sorokba pillantott, mintha egy nehéz felhő ereszkedett volna szeméi elé, azok homályosulni kezdettek, feje zúgott s inai reszkettek.

Sámuel már észrevette a halvány arcon a kétségbeesést.

— Kisasszony! Mindenre kérem, a mi szent, ne olvassa tovább!

Késő volt minden figyelmeztetés, a szerencsétlen leány már fordított. Abban a pillanatban két darab százás bankó hullott a földre.

Egyetlen sikoltás reszketteté meg a levegőt, s a csalatott, mint hervadt virág tört össze.

Sámuel zavart eszmeállapotban lépett hozzá s a földről a

pamlagra emelte. A fehér ajkakon vérhólyagcsák mutatkoztak. Irtózatossá arczsal és rémes szemekben körültekintve, hogy nem látja-e senki, csendesen lehajlott hozzá s véres ajkát megcsókolta.

— Meghalt! — suttogá lassudan, aztán ugyanazon arcz-kifejezéssel, alig hallható léptekkel, a lépcsőkön le, az udvaron át az utcára ment, helyét elfoglalta s a nedves hideg időben reggelig gitározott, változatlanul kedves dalát a megholtak időnkint szomorun ismételve:

— Meghalt!

Szegény Sámuel reggel az utcáról az örültek házába vitték.

A hü szív pedig ott porlik a kerepesi temetőben.

VI.

Az orvosok a szegény Ágnes halálának és szegény Sámuel megőrülésének indokait azonnal megállapították. Ágnesnek, mint ők állíták, szerelmi oktan bú miatt szive vérzett el; Sámuel pedig, mert jelen volt a hirtelen történt halálnál, ijedtében örült meg. — Az orvosok azonban, a tudomány vezérfontalaikkal kezükben, biztosan ítélték az Ágnes kimulásának, de nem a Sámuel megőrülésének oka felett, ki érzelmeit, talán épen szerencsétlen helyzeténél fogva, titokban rejté a világ előtt, de e nagy tenger soha ki nem fürkészhető hullámaiba mélyedt.

Szegény Sámuel, ő szeretett, mélyen és igazán, de reménytelenül. Ágnes már megszabadult kínjaitól, s békén nyugodt a föld hideg ölében; a szerencsétlen zenész azonban küzködött az eszmezavar hálóiban, a nélkül hogy a lelke körüli sötétségbe, az égi vagy földi reménynek és vigasztalásnak egyetlen fénye besugárzott volna.

Csendes, magát megadó örült volt az intézetben, társai csak azért félték tőle, mert folytonosan a halálról emlékezett. Legboldogabbnak akkor érezte magát, midőn szelid és tüde alkonyban a ház kertjének illatos fái között pihenve, gitározhatott.

Már csaknem egy egész hosszú év merült a semmiségbe, midőn az intézet orvosai a béna zenészt még egyszer megvizsgálva, mint ártalmatlan képzelgőt és ábrándozót szabadon bocsátották.

Egy őszeleti szomorú alkony borult el a vidék felett, midőn Sámuel szabadon bocsátatott. A mennyire lelki és testi ereje és bénasága megengedték, sebes léptekkel haladott gyalog Buda és Pest több utcáin keresztül, a zajongó életből ki, az örök béke világa, a kerepesi temető felé. Midőn kiért, akkor már besötétedett. Egyenesen a temető-őr lakását kereste fel. Kérelmét esdő szavakban tolmácsolván, az őr az Ágnes sírját alig elrejtethető gunymosolylyal mutatta meg.

Mit kereshetett egy szegényes öltözetű nyomorék egy oly sírhant felett, melynek koporsóját meglehetősen divatos öltözetű férfiak és fiatal leányok kíséretében helyezék a föld alá?

Midőn Sámuel egyedül maradt, térdre ereszkedék a fakuló kereszt előtt és sokáig csendesen és ájtatosan imádkozott.

Megértették-e egymást az élő és halott lelkeik?

Még a fellegek között bujkáló hold is ott találta a sír mellett a szerencsétlent s halvány sugarai egy még halványabb arc fájdalmas vonásain törtek meg, ezüst száakkal szöve be a gyászos földemelkedést, mely az élőt a halottól elválasztá.

A béna zenész azután is a jobbszívek alamizsnáiból élt, csak hogy most már nem az ismert utcasarkon régi helyén,

hanem a városliget egyik sétányainak zugában, árnyas fák alatt gitározott.

Mióta a szegény zenész szabadon élt, soha se állott virágkoszorú nélkül Ágnes sírhalma. Még télen át is, midőn a mostoha és szomorú idők következtében számtalan sír állt kopáron, a szerencsétlen leány örök nyughelye egy-egy kisebb vagy nagyobb bokrétával diszelgett.

Sámuel türt, szenvedett és nélkülözött, csakhogy feledtetlenje sírját felékhesse.

A tél elmúlt s a mezőkön, kertekben és ligetekben a tavasz vonta fel zöldelő sátorát. A zenész csaknem mindennapos vendég lett a temetőben s a múlt emlékeibe s jelenje ábrándjaiba süllyedve, a fák s bokrok suttogásaiban, a szellő sohajában az Ágnes szavait vélte hallani.

Vig zenedarabot azonban soha se játszott többé.

Mindenki, ki mellette elhaladt, ismerve szerénységét, örömet dobott kalapjába néhány pénzdarabot, ő megköszönte, a nélkül, hogy az adakozóval örömet, vagy hosszasabban beszélt volna. — Nem játszott többé se sörházakban, se ivodákban, s inkább a koldulás szégyenpirját viselé arczain, hogysém lármás helyeken megjelent volna.

Május 1-ső napjára virradt, a közönség s mindenki szabad ég alá, lugasok árnyaiba, dalos ligetekbe, illatos berkekbe a természet szent ölébe sietett.

Ágnes sírhalma úgy nézett ki, mint egy virágágy, Sámuel szerető lelke virrasztott mellette.

Délután szokott helyén ült a városligetben.

Tarka néptömeg hullámozott közelében, de ő szomoruan pengette hangszerének hurjait, a nélkül, hogy a vigadókra nézett, vagy azokkal gondolt volna.

Ő egy más világba tévedezett s úgy érezte magát, mintha egyedül lett volna a világon.

Alkonyatkor, keresztül a hátát fedő fák sűrűjén, egy közel utról ismeretes hang érinté füleit. A zenész elejté hangszerét, hirtelen összerezzen s akaratlanul fordult meg.

Egy falócán ifju s csaknem gyermekleány ültek egymás mellett. A leányka azon csak ritkán boldogok közé tartozott, kik korán kezdenek szeretni.

— Mari! én gondoskodni fogok rólad, hogy szebb, csinosabb és irigylendőbb légy társaidnál, te élni s mulatni fogsz, a nélkül, hogy dolgoznod kellene.

A leányka az ifjura emelé galambszemeit.

— Szeretsz-e igazán Jenő? Meghalnék, ha megcsálnál!

— Soha se szerettem senkit kívüled és örökké foglak szeretni!

Sámuel egy szurást érzett szívében, egy nyilalást agyában s egyszerre minden elhomályosult előtte, csak egy haldoklót láttak szemei.

— Nem gondolhatsz olyasmit, a mit teljesíteni nem sietek; örömben, fájdalomban osztozunk, s ha enyémnek mondhatlak, nem muló boldogságban váltakoznak napjaid.

— Együtt megyünk a zöldbe, a bálókba, a hangversenyekbe!?

— Mindenüvé együtt megyünk mulatni!

— Nemde megengeded, hogy anyámmal is megismerteselek? Ő egyedül van a világon, én vagyok egyedül, ki őt szereti, istápolja és vigasztalja.

— Pár nap alatt meg fogjuk látogatni!

— Midőn egybekelünk, nemde őt is magunkhoz vendüjük?

— Ő fog a házra felvigyázni, míg mi ifjuságunk örömeit élvezzük.

Sámuel mint kőszobor állt mozdulatlanul és hallgatott.

— De fogsz-e engem soká szeretni?

— Örökké Máriám!

— Nekem gondolatom is csak te leszesz!

— Nyujtsd piros ajkaidat, üdve életemnek, hisz te már az enyém vagy! — szolt Jenő szerelemittasan s a leánykát magához ölelve, ajkaira illeszté ajkait.

Közel vagy a távolban egy „Ágnes“ nevet említett valaki. Sámuel e pillanatban eltorzított arczczal zsebéből fegyverét vonta elő s irtózatoss kacaját hallatott.

Jenő és Mária hirtelen megfordultak.

Az ifju halálsápadtan meredt a zenészre, de a görcs összehuzta torkát, nem tudott szólani. Mária sikoltani kezdett, a mint a Jenőre irányzott fegyvert megpillantá.

— Hah csábító! egyik áldozatod már a föld alatt nyugszik, sorba akarod elpusztítatni a virágokat!

A lövés eldurant s Jenő szíven találva, halva rogyott össze.

— Meghalt! — ismétlé az örült több izben, midőn a rendőrség tagjai kezeiket rá tették.

Sámuelnek soha többé nem ragyogott az ész világa, csendesen magába zárva, szenvedett még néhány évig, azután örökre lehunyta szemeit.

Az Ágnes sírján senki se látott többé viragot.

Dalok.

Siótól.

I.

icsi patak vigan halad
Piros rózsabokor alatt.
Az ágakról egy-két rózsa
Habba hajlik édes csókra.

Gyere, gyere kis galambom,
Üljünk le a patakparton,
Te leszesz a piros rózsa
S nyujtod ajkad édes csókra.

II.

Erdő szélen árnyas bokor töv ibe,
Vig dalokat füttyörész a fülmile,
Kicsi szíve nagy boldogság tan yája,
Boldogságát bele önti dalába.

Amoda egy kopár, pusztá domb felett
Pásztorember tilinkóján kesereg.
Tilinkóján nagy fájdalmát kiadja,
Egyébként tán megszakadna alatta.

Fülmile csak te dalolj őu nekem,
Boldogságról, szerelemről édesen.
Hisz ez a szív, meg ez a szív nem árva,
Mért figyelnék a pásztor bus dalára!

Berry hercegnő.

— Történeti rajz. —
(Vége.)

A szenvedélyes véralkatuakra nézve a magány nagyon veszélyes szokott lenni. A holyrodi rideg számkivetési hely a Bourbonokra nézve valódi kín volt, míg Berry hercegnőre kétségbeejtő. Kalandos terveken törte fejét, hogy magának hazát s fia számára koronát nyerhessen s ama merész gondolat, hogy ő a bourbon-uralmat Franciaországba visszaállíthatja s a gyűlölt Orleansokat a trónról még letaszíthatja, ingerlé rajongó ábrándjait.

Az volt kalandos terve, hogy egy bourboni felkelő sereget gyűjt s e czélból 1831-diki június 17-dikén elhagyta Angliát.

Hollandiát, Németországot, Svájcot és Felső-Olaszországot átutazván, Genua közelében vonult meg.

Azonban a francia rendőrség éber szemmel kísérte lépéseit s fölfedezte tartozkodási helyét s a piemonti királytól a hercegnő kiutasítását követelte, ki e kérésnek engedett is.

A hercegnő Modenába ment, hol barátságosabb fogadtásban részesült, majd Rómába utazott, hol ő Bourmont aszszony házábanál — kinél tartozkodott — egy Deutz nevű szolgálóval ismerkedett meg, ki a hercegnő terveinél végzettszerű szerepet játszott. Lehet, hogy már akkor Deutz meg volt a francia kormány által bizva, hogy a hercegnő szándékait tapogassa ki, mert mindenütt követte őt, mint az árnyéka.

Számos bourbonista lebeszélő törekvése daczára, Berry hercegnő 1832. april 21-én egyenesen Franciaországba utazott. Egyedüli kísérői Menart és Bourmont hivei voltak. Marseilleben remélé, hogy ügyét a nép fölkarolja. Azonban itt csakhamar át kelle látnia, hogy kalandos terve hajótörést szenvedne. De azért nem csüggedt föltételében. Bucsut vett kísérőitől s egyedül utazott tovább, hogy az ösvényt maga előtt nagy czéljai kivitelére egyengesse. Volt Montpellierben, Toulouse-ban. Bordeaux-ban, a nélkül, hogy akadályt talált volna utjában. Confolensben csak a prefect elnézése folytán menekülhetett az elfogatástól. A Vendée határán kiáltványt intézett a néphez, V. Henrik nevében fegyverre szólítva a hiveket. A kiáltványt elolvasták, de a fölkelés elmaradt s a párisi bourbonisták kérve kérték a hercegnőt, hagyjon föl kivihetlen terével s utazzék el.

Figyelmeztetésüket semmibe sem vette.

Pórnöknek öltözködve, mezitláb járta be a Vendée helységeit, és sikerült egy maroknyi fölkelő népet érdekeinek megnyerni, mely magát nemsokára fegyveres katonaság által összelövesse. Vieille Vigné-nél csakugyan összeütköztek; jelen volt a hercegnő is s alig menekülhetett üldözőitől. Bátorsága ez alkalommal rendkívüli volt; úgy élt, mint a katona a táborban, szabad ég alatt hálva s folytonosan hogyek, erdők közt bujdosva. Végre Nantesben vonult meg, hol két nővér lakában titkos rejtekben tartozkodott. Mint pórnök élt ő itt s üldözőinek nyomozásai sikertelenné váltak, habár ezek tudták, hogy a hercegnő Nantesben tartozkodik.

Innen irt egy kérelemlevelet nagynénjéhez, Mária Amália, szicilia hercegnőhez s ez időben Lajos Fülöp francia király nejéhez, hogy egyik elfogott hivat szabadon bocsássák. Rejtekében több egyént megnyert érdekeinek. De hogy e rejtek hol volt, azt teljességgel nem lehetett fölfedezni.

Ekkor volt az, midőn Deutz fölajánlá Thiers, akkori ügyérnek, hogy százezer frankért e rejteket fölfedezze. El-

ment Nantesbe, hol a rendőrség őt részint elősegítő vállalatában, részint kémszemmel kísérte. Deutz itt mint a Bourbonok hive lépett föl s ekkép sikerült őt a hercegnő megbízottját a maga részére megnyerni. A Bourmont háznál inaskodása alkalmával legkevésbé sem vonták kétségbe becsületeségét.

Deutz azt nyilvánítá, hogy ő neki a hercegnő számára titkos sürgönyöket kell átadni, minélfogva nagyon szeretné, ha egy találkát tűzne ki a hercegnő valahol a számára. Megígérték ezt neki s az árulót egy este ama lakhoz vezették, hol a hercegnő rejtőzködött.

Egy kis padlásszobában fogadta őt a hercegnő, néhány bizalmas embere jelenlétében s minden gyanakodás nélkül bocsátá őt el, mint kit már Rómából ismert.

Második összejövetelük november 6-ára volt kitűzve. Mihelyt Deutz a lakba belépett, azonnal csapatok vették azt körül. Deutz e közben csakugyan beszélt a hercegnővel s midőn ez egyszerre a lent levő katonaság felől értesült, mosolyogva távozott el, mint a legjobb lelkiismerettel bíró ember.

Közvetlenül ezután betört a rendőrség az épületbe s átkutatták azt egészen a fedélzetig. Nem találtak azonban senkit. Sem a hercegnőt, sem a két Duguygny nővért, sem pedig ama három-négy nőt, kik ezeknek társaságában voltak. Új csapatok érkeztek, melyek a lakot akkép vették körül, hogy onnan még egy egér se szabadulhasson ki, miután abban a meggyőződésben éltek, hogy a hercegnőnek ott kell lenni. De hasztalan volt minden ismételt kutatás, és nem maradt egyéb hátra, mint a lakot, melyet Deutz kijelölt, katonákkal megszállva tartani.

Harmincz óra óta tartott már e megszállás, midőn végre a hercegnő rejtekét fölfedezték. Két csendőr ugyanis tüzet rakott a kandallóban, hogy kissé melegedhessenek. Nem is gyaníták, hogy ezáltal a hercegnőnek a végső és már elviselhetlenné vált kínt okozták.

A kandalló hátulsó fala kiemelhető levén, abban oly üreg volt, melyben a nők a vész pillanatában megvonulhattak. Erről Deutz mit sem tudván, a nők ide bevonultak s a kiemelt falat ismét előbbi állapotába helyezvén vissza, nem találhattak rájuk.

Harmincz órai éhség, hideg és lelki nyugtalanság után, a kandalló tüze egyszerre elviselhetlenné kezdé válni, a szomjúság is gyötré őket s a füsttől megfuladhatás veszélyének is ki voltak téve. Már a hercegnő ruhája szinte perzselődni is kezdett, minthogy közvetlenül a kandallófal mellett ült, — ekkor elhatározták, hogy fölfedezik magukat.

— Oltsátok ki a tüzet! — kiáltá a hercegnő kíséretének egyik tagja.

— Én Berry hercegnő vagyok! — szólott most ez szintén.

A csendőrök egyelőre nem tudták, honnan jönnek a hangok; de elolták a tüzet. Azonnal megnyílt a fal s a nők a füsttől üszkükön át a szobába léptek.

Jermancourt tábornok e közben oda sietett, s a hercegnő így szólott hozzá:

— Megadom magamat önnek tábornok, és bizom becsületesességében.

— Madame, — viszonzá ez, — fenséged a francia becsület védelme alatt áll.

Majd mint foglyot vezették el a várba, gyalog a kaczagó és ujjongva gunyolódó nép sorai közt. Lajos Fülöp parancsára

november 8-án Blaye várába vitték, hová öt két nő követte kíséretéből.

Ez eset, különösen a hercegnő elfogatásának körülményei nagy föltűnést okoztak, annyival inkább, mert nem tudták, hogy Lajos Fülöp fogolylyá tett nőrokonával mit szándékozik tenni.

A sajtóban a pártok élénk tollharcot vívtak s a journalis-ták párbajra keltek egymással; a törvényhozótesthez folyamodványok nyújtattak be, melyekben nagybefolyású bourbonisták a hercegnőnek szabadon bocsáttatását kérték. De sikertelenül, sőt fogságát még türethetlenebbé tették s a két nőt, kik a hercegnő balsorsát megoszták, eltávolították köréből.

Az orleansiak meg akarták magukat boszulni a kalandos Bourbon nőn, midőn oly körülmény adta elő magát, mely Berry hercegnő ügyére szétzuzó következással birt.

Ugyanis 1833. év január havának végén az udvarnak az jutott fülébe, hogy a hercegnő reménydus állapotban van.

E hirre az Orleansok tomboltak, ujjongtak örömben, mert e körülmény folytán az özvegy hercegnő, a csudagyerek anyja elveszté erkölcsi és politikai jelentőségét teljesen!

Es elhatározták a Tuileriákban, hogy a hercegnőt minden kimélet nélkül pellengérré állítják. Ha az Orleansok nagylelkűek leendettek, a szerencsétlen hercegnőt szüleihez Palermóba szállították volna, de politikájok oda irányult, hogy a büszke hercegnőt a nyilvánosság előtt gyalázzák meg.

Ily szorongató körülmények közt a fogoly nő kényszerülve lett Bugeaud tábornoknak vallomást tenni, hogy ő Olaszországban tartzkodása alatt titkon férjhez ment. E levelét a „Moniteur“-ben azonnal nyilvánosságra hozták.

Ezután hivatalosan orvosokat küldtek a hercegnőhöz, kik állapota felől jegyzőkönyvet vegyenek föl. Azonban azt meg nem tudták, kihez ment nőül Mária Karolina, sőt kétkedtek vallomásának igazsága felett is. Az orleansiak ezt minden áron tudni akarták s ettől tették függővé szabadságba visszahelyezését is.

Eljött a hercegnő lebetegedésének órája. Ellenei kegyetlen gonoszszággal gondoskodtak arról, hogy ez időben a várban számos közönség legyen jelen. Három ágyulövés volt a jel, mely a söpredék népet ez alkalomra összehívta.

Gyermekének születése felől hivatalos jegyzőkönyvet vettek föl.

A mélyen megalázott hercegnő most már bevallá, hogy férje, kivel titkon megesküdött, Luchesi-Palligróf.

Lajos Fülöpnek nem volt tovább érdekében a hercegnőt foglyul tartani s 1833. június 8-án visszadta szabadságát.

A szerencsétlen anya Palermóba hajózott el csecsemőjével. Gyermeké csakhamar azután elhalt. Ő maga huzamos ideig tartzkodott még Palermóban s azután is leginkább Olaszországban időzött, tört reményei után a multak bús emlékezetének élve.

Művészek a nők körében.

Posta Sándortól.

(Vége.)

De kétségen kívül a legnagyobb női művész a 17-dik században: Sirani Erzsébet. Tanítványa levén Guido Réninek, a

bolognai iskola legizletesebb s könnyű modoru, és legtöbb oldalu mesterének, töle szorgalmasan vezetett, és a kitünő izlést, a kivitel gyorsaságát és az alakításbani ügyességet sajátjává tette. Sirani ép ugy kitünt a szobrászat, rézmetszés, zenés és költészetben, mint az ecset vezetése által. Még nem volt husz éves és már befejezett egy gyönyörű képet — Jézus keresztségét. — 17 éves korától 26-ik éveig 150 festményt készített, ezek közül több nagy terjedelmű és szorgalmasan be van végezve. Saját szolgálóinak egyike megmérgezte, korai és gyászos halála egész Bolognát gyászba ejtette.

Aniella di Rosa Nápolyból hasonlított hozzá mind művésze, mind szomorú vége által; férje alaptalan féltékenységtől indítatva, agyonszurta őt. Egy festménye látható a nápolyi pieta-templomban.

Cheron Erzsébet Zsófia érdemel még említést, ki 26 éves korában a francia akademia tagja lön.

De kiválóbb figyelemre méltó: van Oostorwyck Maria és Ruisch Rachel, kik a hollandi festészeti iskola díszai voltak és a virágfestésben leginkább kitűntek.

Az előbbi Heem Dávid tanítványa; képei igen keresettek és szerfölött drágák voltak; így III. Vilmos angol király egy képeért 800 arany forintot fizetett, a mi akkoriban igen sok pénz volt, Leopold német császár és hitvese gyémántok közé foglalt arczképöket küldték el neki, mint tiszteletük és méltánylásuk jelét; a lengyel király pedig 2400 forinton vett töle három festményt. Ruisch Rachel annyira vitte a virágfestést, hogy művei versenyeznek De Heem, van Huysum és van Aelst képeivel, természetűség, színpompa, izlésteljes választékosság- és ügyes csoportosításban. 1701-ben a haagai akademia tagjává választotta és mint ilyen nyolczvanhat éves korában halt meg.

Merian Maria Sibilla élete idegenszerű és kalandor volt. Született majnai Frankfurtban, hol atyja mint térkép- és rézmetsző tisztas állást foglalt el. Gyermekéveitől kezdve nagy előszeretettel viseltetett a természetrajz iránt. A virágfestésben a kitünő Mignon Ábrahám volt tanítója, de leginkább rovarokat festett, 1679 ben egy természetrajzi munkát írt a rovarok átváltozásairól, melybe az alakokat mind maga véste. 1699-ben Amerikába evezett az ottani rovarvilág tanulmányozására; két évig maradt kint, pedig a kedvezőtlen éghajlat rossz befolyással volt a folytonos munkálkodás által már ugyis meggyengített egészségére. Hollandba visszatérve általános bámulatot keltettek rovarképei, melyeket pergamentre festett, és később maga metszett rézbe, kinyomatás végott.

A 18. század legfeltűnőbb művésznője a kalandos és regegyes életviszonyairól híres Kauffmann Angelica. Mengs Rafael, Fuseli és Goethe kedvezőleg nyilatkoztak róla. 1741-ben a graubündeni kanton Chur nevű városában, hol a kilencz éves leányka atyja hirnevét, ki szintén festő volt, tulszárnyalta. Ifjuságának legtöbb idejét a Como tó partjain töltötte, később Milanóban, hol Leonardo da Vinczi művei felköltötték benne az alvó szikrát és tevékenységére nagy befolyással voltak, nem csak itt, hanem Rómában és Flórenczben is. Rómában hirneves régiségbuvár arczképét festette, Velenczében pedig megismerkedett egy angol hölgygyel, ki őt magával Londonba vitte, itt azután gazdag és fényes körülményekbe jutott. Művésze, szépsége és szelid magaviselete a hódolók egész seregét varázsolá körébe, köztök Fuselit is. A londoni műakademián elnyerte a tanárságot 22 versenytárs közül; de fényes szerepkörét elkeserítette férjhezmenetele. Ugyanis egy csalónak — gróf Horn Frigyes — álnév alatt sikerült őt elvenni; ki azonban

leálcázattatván, kisült, hogy mással élt házasságban, és hogy neje még szintén él. Azonban e család, melynek ártatlanul áldozata lett a művész, nem csökkentette a csodálkozást és tiszteletet, mely őt dicsőítette, sőt maga a királyné is biztosította kegyéről, úgy, hogy ezután még nagyobb kedvence lett a közönségnek. 1781 ismét nőül ment Antonio Zucchi velencei festészhez, és tizenöt évi ott tartozkodás után Londonból Rómába költözött, hol állandóan meg is maradt. Háza a művészi és irodalmi erők központja volt a városban, és itt ismerkedett meg Goethe, Herder és több nagy emberrel. Műveiből vannak Bécsben, Münchenben, Drezda-, London-, Florenz, Róma és Párisban. Temetésén a St. Luca akadémia minden tagja jelen volt, és utolsó műve — ép úgy, mint Rafaelnál — koporsója után vitetett.

Angolország híres szobrászja: mrs. Damer volt. Születése és családi összeköttetéseivel fogva alkalma nyílt volna a fényűzésre és az édes semmittevésre, ő azonban érezvén magában hivatást a művészetre, ezt akarta követni, és követte is. Önszorgalmából tanulmányozta a római klasszikusokat és Anglia híres íróit, továbbá a francia és olasz irodalmat; a boncztant is tanulta, mint igen jó segédeszközt a szobrászatnál. Tizenkilenc éves korában nőül ment lord Milton legidősb fiához, Damerhöz, ki igen pazardető ember volt, úgy, hogy fejedelmi vagyonát kevés év alatt eltékozolván, kiesapongó életének pisztolyal vetett véget. Képzhetni, mily fényűzést vitt, midőn csak öltönei 15,009 livrével keltek el az árverésen. Férje halála után mistress Damer Francia-, Spanyol- és Olaszországban folytatta szobrászati tanulmányait. Legszebb műve egy dombormű: „Cleopatra halála“ Shakespeare eszméje után. Meghalt 1828-ban.

Franciaországnak ugyanekkor akadt egy hódolati tárgya madame Lebrun személyében. Nem csak képzettsége, és festészeti képessége, de rendkívüli szépsége által is magára vont a közfigyelmet. Ő volt eszményképe a párisi társasköröknek, és „kis estélyei“nek, melyre csak néhány kiváló egyéniség volt hivatalos, egész Franciaországban elterjedt hire. Maria Antoinette francia királynő udvari festésze, és a párisi, bolognai, szent pétervári, és berlini műakademiák tagja volt. Emlékirataiban (kiadatott 1835.) összeszámítja műveit; e szerint készített 662 arcképet, 15 nagy eszményi, és 200 tájfestményt, melyeket nagy részt Svájc- és Angliában utazásakor festett volt. Meghalt 87 éves korában, 1842-ben.

Napjainkban bizonyosan több női művész él Európában és Amerikában, mint a világtörténelem bármely korszakában élt és közülök többen, mint például Bonheur Róza eredetisége és felülmullatlan tökéletessége által világhírnévre tett szert. Bonheur Róza után mindjárt első Fauveau kisasszony, és Harriet Hosmer.

De Fauveau Felicie Toskánában francia szüleitől származott, és még mint gyermek Párisba ment. Szülei, különösen édes anyja, nagyon legitimisták voltak, és hajlandók a Bourbon házért mindent eltérni, és ez érzélem a leányban is a legmagasabb fokra hágott. Felicie első tanulmányai ép oly különösek, mint mély jelentőségű dolgok voltak: a régi történelem, klasszikus és divatos nyelvek, czimertan és régészeti váltakozva vették igénybe tudományszomjas lelkét. Először olajban festett, de miután a mintázás elveit sajátjává tette, kezdte észrevenni, hogy tulajdonkép az ő czélja a modellirozás. Azért a hűbéri és lovagkori hagyományokat buvárlotta, és Bonvenuto Cellini tette mintaképévé. Agyagból

és viaszból készített kardfogókat és hüvelyeket; az ezüst díszítésére szolgáló tollrajzainak nincs párja csínosság és találmányosság szempontjából. Párisban megbízást nyert, hogy két ajtót készítsen a Louvre-galleria részére: de az 1830-iki forradalom alatt rosszul járt; ugyanis mme. F. de la Rochejaque- linnal élénken buzgott a Vendée tartomány politikai indoku felkelésének szervezésében, de elfogatván, Angersben elzárattott; hosszú hét hónapi fogsága alatt különféle csoportozatok és emlékszobrok alakításával üzte az egyhanguság unalmát. Alig nyerte meg azonban szabadságát, midőn újra összeesküvést szőtt, és politikai dolgokba avatkozott, mire Franciaországból kiutasítottván, anyjával és fivérével együtt Florenzbe költözött. A kis család itt eleinte ki volt téve a nélkülözéseknek, később azonban a művész, ernyedetlen buzgalma folytán szerény függetlenségre és vagyonosságra tett szert.

Legutolsó és jeles műve a della Santa Croce templomban áll, Fauveau Lujának ez emlékszobra.

A képzelet szárnyain most a föld más részébe kell utaznunk, az Egyesült-államokba — Északamerikában, hol Hosmer Harriet 1831-ben született. Atyja Massachussets-ben orvos volt, ki miután nejét és egyik gyermekét elvesztette volna, a másikat is féltvén hasonló sorstól, azt egész férfias nevelésben részesítette, és tevékeny mozgó életre szorította. Félelmetlen lovagló, ügyes vadász, evező, uszó, és buvár, továbbá jeles korcsolyázó lett ily nevelés folytán. Már gyermekkorában adta jeleit a művészet iránti vonzalmának, és sokszor a háztól nem messze egy agyaggödörben találták, hol különféle élő, emberi és állati alakokat gyurmált agyagból. Mint serdülő lányka végtelenül jókedvű és tréfás teremtés volt, és kevéssé hajlandó a tanulásra, de annál hivatottabb a gyakorlati tevékenységre. Tizenkilenc éves korában kezdett buzgón műtanulmányaihoz. Bostonban nyert tanítást a rajzban és mintázásban, és egy évi boncztani-folyamat hallgatott, miről oklevelet is nyert. 1852. év nyarán végezte be első művét, Hesperus eszményi fejét fehér márványból, a mi általános és megérdemelt tiszteletet nyert. Akkoriban egyedüli vágya volt, Rómába utazhatni és ugyanazon év október havában csakugyan utra is kelt oda atyjával. Atyja azután egy izben a Greco kávéházban Róma ez idő szerint legnagyobb szobrászának: Gibsonnak adott át egy daguerrotyp fényképet, mely a Hesperus főt ábrázolá, mit leánya készített; a művész egy darabig szóvaltanul és figyelmesen vizsgálta a képet, azután pedig lelkesülve kiáltott fel.

— Küldje hozzám az ifju hölgyet, és a mit tőlem tanulhat, ám tanulja!

E percztől fogva miss Hosmer Gibson műhelyében otthonos lett, és oly gyöngéd viszony keletkezett a mester és tanítvány között, minőben van az atya gyermekével és viszont. Ekkoráig mint szobrász jelentős állást foglal el a művészvilágban „Puck“ nevű szobrának — életteljessége és eredetisége miatt — számos vevője akadt volna, tehát nem volt mit tennie, mint többször kifaragni; a walesi herceg is Rómában tett látogatásakor a művész saját kezéből vette át „Puck“-ot gyűjteménye számára.

Legkitünőbb művei: egy szökőkúti csoportozat Hylas történetét ábrázolva; egy emlékszobor a San Andrea delle Fratte templomban, és Zenobia szobra hazájának ajánlva.

Egy hét története.

Szeptember 29-kén.

Páris és Pest. — Az igazság bajnokai. — Egy megfejtett kérdés. — Elismerési nyilatkozvány. — Miért épen jogászyűlés. — A régi gárda. — Az ismerkedési estély. — A táncvizgalom. — A diszebéd. — Az előadások. — A polgári házasság. — A halál-büntetés eltöröltetéséről. — Ne fujd, a mi nem éget. — A „Közvélemény.“ — Simi és Samu.

Mialatt Párisban a brutális nyers erő háromszázezer halálosztó karjával a dicsőség csillagjait készül leszakgatni egy nagy nemzet homlokáról, azalatt itt Pesten az örök igazság fölkent bajnokai tartották bevonulásukat. Ezerhatszáz jogász szállta meg e héten fővárosunkat, egytől-egyig olyan jogászok, a kiknek délczeg alakjait tiszta szívek boldog ábrándokba szótték — a jogász-bálok boldog ábrándjaiba, a kik első babérait angyalok seregével nyerték meg — szintén a jogász-bálokon; a kik mielőtt elindultak volna földi pályájukon, elébb két-két hajnali csillagon át az égben tekintettek volt körül — szintén a jogász-bálokon, és ezek most mind e héten többé-kevésbé hosszú vándorlás után itt nálunk összegyülekeztek, az igazság Isteneinek ezerhatszáz embervasságú sugároszlópa, egy boldog szigetét képezünk az igazság tengerében, a világbölcseknek egy évezredek óta felelet nélkül maradt kérdése: „hol található meg az igazság? meg van fejtve, ezerhatszázhatvanhárom fölkent bajnokunk bizonyítja, hogy itt található az nálunk Pesten! Mi vagyunk most az első város a világon, mi vagyunk a teremtés egyetemének központja!

Es adjuk át először is elismerő tiszteletünket azon gyöngéd figyelemért, melyet az igazság istenének ezen diszes űrserege a hölgyek iránt tanusított, és azon finom tapintatért, melylyel e gyöngéd figyelemnek kifejezést adtanak. Avagy mi mást foglal magában ezen elnevezés: „jogász-gyűlés“, mint hódolat a hölgyeknek? A gyűléssel egyenrangúvá tétetik a jogász, a jogász pedig nemesebb értelemben még mai napig is annyit jelent, mint a jogász-bálok és általában minden bálnak avatott lovagja, kifáradhatatlan a táncban, kifogyhatatlan az udvarlásban, kimeríthetlen a szeretetreméltóságban, és ők, az örök igazság sugár-oszlopai nem ügyvédeknek, sem nem jogpapoknak, vagy jogkatonáknak, vagy jogfejedelmeknek, hanem csak a régi édes kedves jogász néven szólíttatják magukat, épen úgy, mint mikor a szerető szívek édes maguk közt csak úgy a kereszt-néven szólítják egymást. Képzeltetni jogászt szerető szív nélkül? Köszönet nekik e gyöngéd figyelemért azon fél nevében, mely évezredek óta epedve várja az igazság megérkezését.

Es az elismerési érzés legkevésbé sem csökken, ha azt az örömet is ugyekszünk magunknak megszerezni, hogy közelebről ismerkedünk meg a jogászok e diszes seregével. Van köztük fiatal ember is egy-kettő, de legnagyobb része harczedett bajnoka Themis istenasszonyának, a kik közül egyik az üstökét, másik a hajzat többi részét jó régen tette már le a szent hivatás oltárára, és a mi megmaradt is belőle, az nagyrészen az ártatlanság angyali színébe öltözött. Aztán van köztük olyan is nem egy, a ki a veszedelmes „Zwicker“-t

már jó régen két kerekü pápaszemmel cserélte föl; ismét mások a kalandoros nyakcsokor helyett hurutmentes gyapot shawllal övezték körül büszke nyakasságukat, ismét mások az egykor bámult daliás karcsúságot — elég meggondolatlanul, — feláldozták a mellény kedvéért, hogy tudniillik kényelmes fekvő-helye legyen a mellény gombházainak; sőt láttam közöttük olyanokat is, a kik — talán nem is kellene ezt kifejeznem — port hintettek nem a szemekbe, hanem az orrokba, nem is másokéba, hanem tulajdon magukéba, és azért ők mégis hivei maradtak a jogász büszke nevének, mi másért, mint azon boldog emlékek kedvéért, melyek e büszke névhez csatolvák, hódolatból azon csillagok iránt, melyek még akkor világíták meg lelküket, midőn ők maguk még nem oszlopok, hanem valóságos jogászok voltak.

Ezek után ki veheti tőlük rossz néven, hogy a jogászbálon mindössze csak három-négyszázan jelentek meg közülök? Sőt inkább, ez csak növelheti irányukban tiszteletünket. A miért, hogy ők „jogász“-oknak nevezték magukat, az nem azért történt, hogy a jogász-bálok világhírét csökkentse, hanem inkább azért, hogy szívük gyöngéd érzelmeit . . . de talán nem is tanácsos tovább is fejtegetni az elnevezés gyöngéd czélzatait, és azért azt is csak a történelmi hűség kedvéért érintjük, hogy az ismerkedési estélyt a „Neue Welt“-ben tartották meg e jogász-veteránok; hony soi qui mal y pense, mint Náday a mult héten a „Ne fujd“-ban mondá, és mikor az igazság Pesten összpontosult, csak illőnek találtathatik, hogy az igazság Pest minden helyiségét általjárja és diadalmai számára u j v i l á g o k a t i s keressen. Ez tehát tökéletesen rendjén van, azért bátran térhetünk át e korszakot alkotó gyűlés legfőbb mozzanataira.

Nem a diszebédet értem e legfőbb mozzanat alatt, ámbár e részben is korszakot alkotónak nevezhetni e gyűlést. Meglehetős sok gyűlésben vettem már részt életemben, és csak a természetvizsgálók gyűléseire hivatkozom — mindeniknél azt a tapasztalatot tettem, hogy a diszebédelők száma tetemesen meghaladta a munkabírók számát. A jogászyűlés tiszteletére rendezett diszebédnél azonban épen megfordítva volt az arány; az ezerhatszázhatvanhárom veterán jogász közül nem egészen négyszázan jelentek meg e diszebédre! És mint mindennek, a mit egy jogász tesz és nem tesz, ugy ezen körülménynek is bizonyosan megvan a maga jól „megalapított“ jogi szempontja, a mely megérdemli, hogy én itt tüzetesen foglalkozzam vele annyival inkább, minthogy ez a körülmény teljesen ki-kerülte az ezer szemü sajtó figyelmét. Nézzük tehát közelebről a dolog állását.

Tény, hogy a jogász-gyűlés czélja: Magyarországot a jog-és cultura-államok sorába emelni, már a mennyire még nem az és a mennyire tőle kitelik, a mint ezt már Horváth Boldizsár is oly ragyogó ékesszólással kifejtette a diszebéd folyamában mondott pohárköszöntésében, hogy szinte sajnálni lehet, hogy miért nem valamely más körben tartotta ezen gyönyörű beszédet. És nem kevésbé tény az is, hogy eddig, a történelmi Magyarországon a gyűlések egyik elsőrendü czéljául a diszebéd-

deket tartották. Valahányszor és valahol és bármily célból gyűlést tartottak, lett légyen az vasut vagy tisztujítás, tüzoltás vagy dalárünnepély, tudóstársasági gyűlés vagy egy szimű századik előadása, első dolog volt a „trakta,“ mintha a becsülettudás a konyhából indulna ki, vagy mintha hétköznap nem is tudnánk jóllakni, vagy mintha a Miatyánk „mindennapi kenyere“-vel már be sem érnek, és ez az eszem-iszompélda évszázadok folytában olyan szépen fejlődött és terjedt el a palotákból a konyhába, és olyan gyönyörűségeesen módosult át fölfelé tányérnyalósággá és lefelé „választási itatássá,“ hogy már semmi feltűnőt sem találunk benne, ha például látjuk, mint adja oda az egyik elvét és meggyőződését, ha nem is épen Esauként egy tál lencseért, hát egy diszes meghívásért, vagy egy kövér koncertért, és mint adják oda másfelül egész községek a haza szent ügyét egy-egy hordó borért; valamint hogy abban sem találunk semmi feltűnőt, hogy a mi összes vidéki társas-életünk — a mennyiben tudniillik általában szó lehet minálunk ilyesmiről — legnagyobb részben vendégeskedésből áll, egy szóval az egész művelt világban sehol sem játszik a gyomor olyan előkelő szerepet, mint nálunk, holott pedig tisztelet becsület a jó konykának, de a műveltség kincstára nem az éléskamra, hanem a sziv, és trónusa nem a pecsenyeforgató, hanem a fő, és miután a jogász-gyűlés nézete szerint mi is a művelt nemzetek sorába tartoznánk, a jogász-gyűlés tehát első hazafiui kötelességének tartotta ország r a s z ó l ó manifestatiót tenni ez irányban, és ezt ezáltal vélte legsükerebbben elérni, hogy a tiszteletére rendezett diszebédre csakis annyi számban képviseltette magát, a mennyit a tisztelet iránti tekintet mulhatlanul igényel, ezerhatszáz jogász közül ezerkétszáz távol tartotta magát a „nagy étetés“-től, bizonynyal oly célból, hogy az ország meg fogja érteni e „nemleges tóny-létezés“-t, hogy mit kelljen neki is tenni e részben, ha méltónak akar bizonyulni az ő jeles jogász-gyűlésére.

Ez után következne a jogász-gyűlés egyéb főmozzanatai, a kitűnő előadások, melyek a gyűlésen tartattak, a tüzes viták, melyekre ezek alkalmat adtak, de ezekre nézve, őszintén megvallom, egy kicsit meg vagyok akadva; legnagyobb részben olyan kérdések fölött folytak a viták, melyekhez némiképen bajusz és pipa kívántatnak. A polgári házasságot legalább fölemlithetem, és mivel jól tudom, hogy hölgyeink közül a legkevesebben szavaznak ezen intézménynek tényleges életbe-léptetése mellett, és pedig azon okból, mivelhogy ha a szerelem Istentől van, — már pedig az csak kétséget sem szenved! — akkor hogyan lehetne a házasság polgári származásu? Az épen annyit tenne, mint azt a lehetőséget megengedni, hogy a házasságok nem mindig szerelemből köttetnek! És mivel már ugy is ellenci a polgári házasságnak, engedjék meg, hogy még egy érveléssel szolgáljak e részben. A polgári házasság a két fél egyenrangusági elvéből indul ki, férj és feleség: polgár és polgárnő, sem kevesebb, sem több, legalább egy bizonyos ideig; pedig nálunk a férfi, a mint a házasság üdvkapui feltárnak előtte, azonnal ur lesz belőle! Az a kifejezés: „Nincs itthon az uram“ a polgári házasság lehetőségét is kizárja, nemde? Oh, mennyit nem adna egy pár hogymögi táltos ezen tős-gyökerezésért!

A többi kitűzött tárgy már egészen kívül esik a mi lát-határunkon, logfőlebb is a halálbüntetés eltöröltetése feletti vita érdekelheti hölgyeinket, a mennyiben bizonynyal szivük sugallatát követve, az eltöröltetés mellett szavaznának, és helyesen; nem csak a sziv, hanem jogi szempontból sem

lehet annak fenntartását védeni; az államnak csak ahhoz van joga, a mit maga is adni képes, a mit azontúl elvesz, az rablás, az életrablás pedig gyilkosság, mindegy, akár egyes ember, akár az állam kövesse el azt. Ez oly világos, hogy nem is kell bővebben fejtegetni.

Sokkal érdekesebb, mert egyszerű tárgy lett volna, azt a kérdést fejtegetni a jogászgyűlésen, mennyiben van az állam jogositva a békés polgárokat saját pénzükért az unalom rettenetes kárpadjára feszíteni? Akkor legalább jövőre nézve biztosítva volnánk az ellen, hogy a „Ne fujd, a mi nem éget“-féle vigjátékokat a nemzeti színházban végig kelljen szenvednünk. Mert oh, rettenetes kinszenvedélyteljes két óra volt az, a mit e darab mult pénteken velünk kiállatott! „Ne ily halált, ne ily halált nekem, oh Istenem!“ kiáltánk Petőfivel újra meg újra minden jelenetnél és lestük szivdobogva a megváltó percet, midőn a függöny már egyszer le fog gördülni; de a zsinórhuzó könyörtelen a függöny csak fennmaradt és a mi szegény lelkünknek végig kellett bukdácsolni a szellemtelenség Saharivatagján és csordultig kiüríteni a silányságok émelyítő poharát, a mig csak le nem roskadánk. Hogy ki követte el e vigjátéki utonállást? azt engedjék elhallgatnom; mindegy, akár ki írta! irni mindeniknek szabad; de ki fogadta el és ki adatta elő a szellemtelenség ezen idétlen szörnyetegét a nemzeti színpadon? Minő képpel tarthatunk Aradi Gerőnek leczkét, ha itt Pesten, a nemzeti színpadon, annyira lábball tapodják a jó izlés és a közönség iránti kötelességeket? És minő joggal utasíthat vissza a drámabíráló választmány bármily silányságot ilyen felülmulhatlan silányság színrehozataia után? Épen most vádolja be Hiador a bíráló-választmányt a „Közvélemény“-ben a közvélemény előtt, a miért az ő „Nagy Sándor“ című színművében lenni ezen „Nagy Sándor“-ral, de ismeretlenül is mondhatom, hogy kis ujja többet ér az egész „Ne fujd“-nál. „Nagy Sándor“ lehet, hogy rossz darab, de az a „Ne fujd“ az egy — de ne vegyük a dolgot komolyan, miért is járjon el a bíráló-bizottmány lelkiismeretesen a nemzet irányában fölvállalt tisztségében? Avagy olyannyira mulhatlan mai nap az a lelkiismeretesség? Oh dehogya! Sokkal foganatosabb elv az, hogy: „Ne fujd, a mi nem éget.“

En sem mondom el e rengeteg vigjáték meséjét; félek, nehogy a puszta mese is ártalmas következményekkel legyen szép olvasónőim szép lelkére; elég, ha én nekem kijutott belőle; némi izelitől mégis annyit mondok, hogy van e darabban két aglegény; az egyiket úgy hívják, hogy Simi, a másikat meg ugy, hogy Sami, és — ez a legjobb „vicez“ a darabban! Szegény, szegény nemzeti színház, hová jutottál hármas igazgatóságod alatt!

No, de az új igazgató ki van már nevezve, legyünk tehát jó reménységgel!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (Királyné ő Felsege) a telet az enyhe éghajlatu Meranban fogja tölteni. Mária Valéria főhercegnő nem beteg, de mégis oly gyöngö testalkatu, hogy az orvosok enyhe éghajlatot tanácsolnak neki. A királyné ősszel szándékozott Budára jönni, sőt el volt határozva, hogy egész télen át itt marad, de a magasztos anyai szeretet meghiusítá szándékát.

++ (A pesti állatvédő egyesület) azon megkeresésére, hogy az állatkinzók a rendőrség által szigoruan megbüntettessenek.

a tanács meghallgatta a főkapitányi hivatalt, mely véleményét most terjesztette a tanácshoz; hangsúlyozza benne, hogy a kapitányság mindenkor kötelességének tartotta és tartja az állatkinzást megakadályozni, azt azonban megengedhetőnek nem véli, hogy az állatvédegyelet bármely tagjának felszólítására a rendőri közeg tartozzék valakit letartoztatni, mert annak megítélése, vajon vétség történt-e? csupán a rendőrt illetheti, — a rendőr pedig vajmi keveset törődik az állatkinzás feletti örököséssel.

✦✦ (Ráth Mór) ismét egy érdekes diszművel gazdagítja a hazai irodalmat és művészetet. Eddigél az Eszterházy hercegi család senkinek sem engedte meg, hogy képtárának műremekeit egyenesen az eredetiekről lefényképezzék, most ez engedély Ráth Mórnak megadatott, ki azokat Keleti Gusztáv szakértő tollából eredt magyarázatokkal adandja ki, egy nagyobb és egy kisebb cabinet-alakban, tiz kép leendő egy füzetben. Az első tiz kép már készen van; a másolatok becsületére válnak a hazai fényképészetnek.

✦✦ (Borsos József) udvari fényképész már átköltözött a Deák Ferencz- és Váci-utcák szegletén fekvő új helyiségbe, s műterme itt oly fénynyel van berendezve, mely nemcsak a közönség magasabb igényeit elégítheti ki, de a mely a fényirda vezetőinek jó izléséről is fényesen tanuskodik. Az előszobából, hol a színezők foglalkoznak s a fölvételek bejegyzése történik, ezüstrojtos kék selyemfüggönynyel eltakart lépcső vezet a fölvételi terembe s a váró-terem butorai szintén a kék és fehér színeket viselik. Hasonló színe van a fali szőnyegeknek is. Közélebb több új képet láttunk e fényirdából, s bizony állíthatjuk, hogy azok még a régiéknél is szebbek, s a tökély oly magas fokán állanak, minőt a külföldön is csak igen kevés

✦✦ (A pesti keréskesémi) akadémia számára 8000 forintot vett föl költségvetésébe, fölhíva az igazgatóságot újításokra és arra, hogy a magyar nyelvet némi részben előadási nyelvvé tegye. Az igazgatóság azt felelte, hogy nem ujit, és a magyar nyelvet sem használja és most az akadémia természetesen nem kapja a 8000 frtot.

✦✦ (Fő kereskedelmi városok.) A kereskedelmi miniszterium felszólította a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy nevezék meg azon városokat, melyek bizonyos vidékek vagy kerületek emporiumát képezik s így első folyamodásu bíróságok, adóhivatalok stb. felállítására alkalmasak lennének. A városi hatóságok is felszólították, hogy a keresk. és iparkamaráknak ez ügyben kezükre járjanak.

✦✦ (Arnold Elek kőműves) pallér bejelentette a főkapitányságnál, hogy mult hó 23-kán tárczáját, melyben 277 frt készpénz, 4 arany és egy 200 frtról szóló takarékpénztári könyvecske volt, elvesztette. Mult kedden pedig a főkapitány egy csomagot kap, melynek belsejéből kiesik a kérdéses tárcza — persze üresen, és a takarékpénztári könyvecske, és mindezen tárgyakhoz mellékelve volt egy rettenetes rosz németiséggel írott czédula következő laconicus tartalommal: „A pénzt megtaláltam, családoknak kell télre, ne keresse, mert senki sem látott, mikor letem.“ Ennyire vitték már nálunk a tolvajok a szeretetreméltóságot.

✦✦ (A pesti első honvédszászlóalj) mult szombaton reggel vonult ki Pestről, hogy a szegedi dandárgyakorlatokban Holán Ernő vezénylete alatt részt vegyen. Az egész zászlóalj szombaton reggel készen állt az indulásra a Rákoson, honnan jó kedvvel ment gyorsított menetben Vecsésig s innen másnap reggel vasuton Szőregig, hol az első zászlóalj be lesz szállá-

solva. A nyolcz hét alatt kiképzett honvédek valódi edzett katonák gyanánt mutatták be magukat az egész ut alatt, s az ut fáradalmi nem igen látszottak meg rajtuk Vecsésig, hol kivilágos-virradtig vigadtak. Hétfőn kezdődtek Szeged környékén az őszi gyakorlatok, hol két honvéd-dandár fogja hihetőleg a honvédek régi jó hírének becsületére bemutatni hadi készültőségét.

✦✦ (Nő-honvédtizedes.) Sz—y Ida az 1848/9-diki szabadságharcban a második honvédvadászszászlóalj 3-dik osztályánál tizedes, később a 75-dik honvédzászlóaljban szakaszvezető, a napokban adta be kérvényét Pest városa tanácsához, hogy a honvédalapból nyugdíjban részesíttessék. Folyamodónó volt az első nőhonvéd 1848-ban s oly vitézül harczolt, hogy mint bizonylatai igazolják, tisztjei híu szolgálatáért kettős napidíjat adtak neki.

(A csatatérről) e héten azon nevezetes és az egész hadjáratra nagy fontosságu hírek érkeztek, hogy nemcsak a kis Toul, hanem Strassburg is megadta magát a poroszoknak. Hogy mi indította a hős Uhrichot a vár átadására? az élelemhiány-e, vagy mert a vár úgy is csaknem rommá volt már löve? vagy végre, mert Napoleon Strassburgot és Metzét már elfogatásakor kötötte volt le a poroszoknak? azt most még nem lehet biztosan tudni, és nem is olyan lényeges; elég, hogy Strassburg elesése által a poroszoknak egy újabb hadsereg jutott rendelkezési állapotba, melyet bizonynyal arra fognak felhasználni, hogy a Loiron tul szervezkedő új hadsereget még mielőtt teljesen begyakorolta volna magát, szétverje. Azonfelül Strassburg eleste által új közlekedési ut és roppant ostromszerek jutottak a poroszok rendelkezésére, melyeket Páris ellen fognak felhasználni.

Ezek után több mint emberi erő kívántatik hozzá, hogy ez a szörnyű hír is valósul, hogy Bazaine Metz feladása iránt alkudozik.

Ez a helyzet képe!

✦✦ (A honvédmenház) ügyében következő közlést teszi az ezen körül lelkesen buzgalkodó Kühnel Ignác a M. U-ban: Köztudomásu dolog, hogy Pestváros közönsége felkérte a menházi bizottmány által, miszerint annak létesítéséhez Pestváros területén egy üres telket adományozna. Pestváros közönsége ezen kérelemre mitsem felelt; a gazdaszati bizottmány és Vidats János, mint a menházi bizottmány elnöke közt történtek értekezések, tétetett is feltételes ajánlat, de minden hivatalos jelleg nélkül. — A legutóbbi honvédközgyűlés azt határozta, hogy Pestváros hatósága ujolag kéressék fel a menház alapjául egy üres telket adományozni, azonban minden feltétel nélkül, az 1848-dik honvédség szabad rendelkezésére, ezen határozat alapján az ötös bizottmány, illetve annak megbizása folytán alóliirt adott be Pestváros közönségéhez egy kérvényt ily értelemben, melyben egyuttal felkérte Pestváros közönsége arra is, miszerint ha a hon védelmében elnyomorodottak monhelyéhez kívántató üres telket adni hajlandó nem volna, adja ezt határozatilag tudtára a bizottmánynak, hogy ez másként intézkedhessék, de mindenesetre határozott válasz kóretett a telek iránt még mult évben beadott kérvényre. — Pestváros ezen sürgötő kérvényre sem válaszolt, s ez egyedüli oka annak, hogy a menházügy nem nyerhet lendületet.

✦✦ (Gonosz tréfa.) Mult pénteken este Budán több fiatal ember tréfát akart üzni egy társukkal, mely tréfának azonban az illetőre nézve igen rosz vége lett. Az illető fiatal ember ugyanis az esős idő miatt rosz czilindort tett fel s barátai ezt

a rossz czilindert egészen tönkre akarták tenni. Beverték a czilindert, s ez le is csuszott a fiatal ember orrára, de a kemény karima össze is törte orrcsontját, úgy, hogy most talán egész életére el van rutitva.

✦✦ (A közelebb Békés-Gyulán) meghalálozott Geist ügyvéd végrendeletét néhány nap előtt kihirdették. Jótékony czélokra 3000 frtot hagyományozott és pedig a pesti vakok intézetének s a felállítandó lelenczházra egyenkint 1000 frtot; továbbá a pesti Rókus kórháznak, a gyulai kórháznak, a pesti gyermekkórháznak, a Josephinum árvaháznak, és a városi leányárvaháznak egyenkint 200 frtot. Ezenkívül 20,000 ezüst forintot hagyományozott, melyeknek kamatai két kitűnő tanulónak adatnak ki. Az egyik ösztöndíjt Pest városa, a másikat Gyula városa adja ki.

✦✦ (Bismarck gyermeke.) Bismarck múlt hó 16-án esti 10 órakor egy értekezlet után visszatért a királyi szobákból lakásába és mivel egész nap lovagolt, le akart feküdni, egyszerre valami neszt hall ágya mellett, mely mindig hallhatóbb lett; a gróf a neszt okát kutatta. Felemelvén az ágy takaróját, egy durva vászonba takart gyermeket talált az ágyban. Mikor aztán megvizsgálták a gyermeket, egy levelkét találtak nála, melyre fel volt írva: „Férjem Sedannál elesett, nekem nincs kenyerem, és a kétségbeesés arra kényszerít, hogy egyetlen gyermekemtől megváljak. A gyermek Vincze névre van keresztelve.“ A gróf, mikor ezt közölte vele, elég kőszívű volt, azt mondani: „Most még gyermekhez is jutottam, a király pedig katonához, a háboruban mindent el kell fogadni — még kis gyermekeket is.“ — Parancsára a gyermek Berlinbe vitétt, a szerencsétlen anyát pedig másnap felakasztva találták. De mit törődik gróf Bismarck az általa özvegységre jutott nők és árván maradt gyermekekkel!

✦✦ (Rózsás napló.) Dejtáron múlt hó 9-dikén jegyzé el magának a jeles fiatal Szilassy Béla a művelt és széplelkű galanthai Farkas Mariska kisasszonyt. Az ég áldása kísérje szent frigyüket.

✦✦ (Vegyes hírek.) Király ő felsége a pesti nemzeti zenedének egy ház vételére 1000 frtot ajándékozott magánpénztárából. — Tanárky Gedeon államtitkárt és képviselőt nagy lelkesedéssel fogadták választói Szászvároson múlt hó 23 kán. A városi képviselőtestület diszlakomát s az ifjuság táncvigalmat rendezett tiszteletére. — A legnagyobb örömmel vettük azon tudósítást, hogy a nagykanizsai távirásztati tanfolyamon, mely a napokban végződött be, 33 nő hallgató is járta az előadásokat. Fényes bizonyíték ez a nő munkavágyának! Csak minél több pálya nyittatnék meg számukra, hogy e vágyat kellőleg értékesíthessék is. — Háromszékről azt írják, hogy a múlt héten folyvást hó esett, úgy, hogy az őszi mezei munkát félbe kellett hagyni. — Az első magyar jogászygyűlés emlékére, ifj. Marasztóni József az állandó bizottság tagjainak arczképeit köre rajzolta, s az ügyvéd-egylet segélypénztára javára kiadta. Az emléklap úgy a központi irodában, mint minden mű- és könyvkereskedésben megrendelhető. Ára 2 ft. o. é. — Egy dódanya. Szegeden közelébb 99 éves nő halt meg, a ki fiak és unokákban 101 utódot hagyott maga után. Az unokák közül már 25 házasságban él. — A honvédelmi miniszterium szigoruan meghagyta, hogy a honvédlaktanyákban ezentul engedély nélkül szeszes italokat ne mérjenek, miután ily eset eddig többször történt a királyi haszonvételek bérlőinek károsításával. — A pesti nőnővédek száma egygyel szaporodott, még pedig azon kevéssé, melyek

a magyarságra adnak valamit. Keleti Vilmosné nyitotta ezt meg, ki ezelőtt Aradon tartott hasonló intézetet. Van a József-téren 4. sz. a., 2-ik emelet. Október 3-án kezdődik az új tanév. — Kvassai Ede fiatal irótól „A hol az ember kezdődik“ czim alatt két kötetes új regény került ki sajtó alól és e hó elején meg fog jelenni. — Előfizetést hirdet Kiss Endre Eperjesken „Akik a hazáért haltak meg“ című pályadíjat nyert történeti beszélyére 30 krjával, mely egyenesen a szerzőhöz küldendő, ki a mű fele jövedelmét a szabolcsi tanítóözvegyeket és árvákat segélyző intézetnek ajánlotta fel. — Új magyar opera. Adelburg Ágost, a „Zrinyi“ szerzője, új zeneművön dolgozik, melynek tárgya „Martinuzzi“ bibornok. — A pesti „Nemzeti Dalkör“ október 8-án a lövöldében dalestélyt tart. — Rózsavölgyi és társánál megjelent a dalok gyűjteményéből: Boldogság emléke, Komócsytól, zongorakisérettel Mosonyitól. Ára 50 kr. — A nemzeti színház számára Than Mór egy függőnyt fog festeni az igazgatóság felszólítása folytán. Bizony el is kel az az eddigi mázolványok helyén. — A pestvárosi iskolatanács okt. 1-sejére 23 új elemi iskolának megnyitását határozta el. Továbbá a tanítók számának szaporítását javasolja, úgy, hogy a jövő iskolai évben 134 néptanító tanítva 118 osztályban, melyek 9500 gyermekre számítvák. Ha Pestben olyan nagy a szükség tanítók szaporítására nézve, hát még a vidéken! — Magyarország hercegprimása október 20-kára hívja össze a katolikus kongressust. A választásokról szóló jelentések a primáshoz még maig sem érkeztek be minden egyházmegyéből. — A „Herkulánum“-ban e hó 8-kán ünnepélyt tartanak a budai szedők és betűöntők. A tiszta jövedelmet a mostani háboruban megsebesült társaik javára küldik el.

Nemzeti színház.

Szeptember 26-kától.

Szeptember 26-dikán: „A haza“, Sardou francia színműve. — Szeptember 27-dikén: „Hunyady László“, Erkel Ferencz operája. — Szeptember 28-kán: „Delila“, francia színmű. — Szeptember 29-dikén: „Borgia Lukrétia“, Donizetti operája. — Szeptember 30-kán: „Tudós nők“, Molière vigjátéka. — Oct. 1-sején: „Figaro lakodalma“, Mozart nagy operája. Oct. 2-dikán: „A rab“, Szigligeti népszínműve.

Gazdasszonyoknak.

Burgonya-pereczkék.

Nyolcz darab lisztes burgonyát meghámozva, tejbe meg kell főzni, de vigyázva, hogy szét ne főjjen, azután ezeket megreszelve, a nyújtó deszkán fél font vajjal, 8 tojás sárgájával, 4 lat cukorral, 16 lat finom liszttel és fél lat szitált fahéjjal s annyi savanyu tejfellel, mennyi elegendő, hogy gyenge tészta legyen belőle, jól ki kell gyurni, azután apró pereczeket fonni belőle, ezt forró zsirban kisütni, itatós papirossal a zsirt leszivatni s finom fahéjjal vegyített porcukorral behintve, melegen fel kell tálalni.

Gyermekeknek giliszták ellen.

Fél lat vörös mirhát tiszta boreczettel megnedvesítve, a giliszták által kinzott gyermeknek éjjelre az üterekre felkötni; 2—3 éjjel egymás után ismétetni, s a gyermek fájdalmak nélkül megszabadul e gonosz férgectől. A mirhát legjobb

használni, midőn a hold fogyásban van, mert tudvalevőleg e bajokra a hold változásának nagy befolyása van (tapasztalás után.)

A. I.

Divattudósítás.

A külföldön háborn, zaj, boldogtalanság, a divatvilágban tehát nem azon élénk forgalom, mely máskor az új idényben majdnem lehetlenné tette a divattudósító azon kötelességét, hogy minde nről tudósítsa híveit, a mi csak fölmerül és — nem tudjuk tulajdonkép kinek szavazni érte köszönetet — mégis csak van új és divatos, mégis van, mit említeni, mit utánozni, és most is készülhet akárhány olyan öltözék, a mely „meglepő“, „gyönyörű“, „utánozni való“!

Nézzünk néhány ilyen új változatot. Egy másik alkalommal említém, hogy a himzett ruhák valószínűleg divatosak lesznek, most már azt is tehetem hozzá, hogy minők lesznek e himzett ruhák. T. i. a himzések nem fűzésekben fognak a ruhadiszítésekre alkalmaztatni, hanem csak elszórt virágocskák, apró csillagok vagy levélkék lesznek himezve a fodrokra, tűnique széleire és derékra, sőt még a fodrokat is himzés nélkül lehet hagyni, csak a ruha felső része legyen gazdag himzessel elszórva. E himzés selyemmel lesz dolgozva, a sima kelméhez legjobban illő színben.

A ruhák formájára nézve a szoknya ugyanolyan marad, mint eddig: az utczára rövid, estélyekre pedig uszályosan, a derekakra nézve azonban újat mondhatunk annyiban, a mennyiben a rövid lebbentyűs derekak jönnek divatba. A ruhák diszítésére sok színes csipkét is használnak fel, mely, ha a ruhával egyforma színben lesz választva, igen szép öszhangzatot képez, és aránylag olcsó diszítés is. Egy kellőleg diszített ruhára 4 frton elegendő csipkét lehet venni.

A tűniquek annyira nélkülözhetlen kellékei a divatos és csinos öltözéknek, hogy még a reggeli ruhák is azzal készülnek, de úgy, hogy a tűnique és derék egyben van szabva, és a derék körül övvel a testhez szorítva. Az elől-hátul hegyes alaku gallérok, kivált reggeli és házi öltözékéhez igen alkalmasak és kedveltek.

A rövid bő kis zubbonykák megtartották közkedvességüket az őszi idényben is, most melegebb szöveteiből készülnek, mint tavaszkor, és diszítésük fekete bársonyszegélyekből áll, melyek atlaczczal vannak befoglalva, vagy a tulajdon kelméből való rüchekkel és selyemrojtokkal, a melyek szintén a divatos diszítések közé tartoznak.

Az őszi, esős napokra az ugynevezett waterproofból fognak nem csak mint eddig esőköpenyeket, hanem egész öltözékeket készíteni. A szoknya egyszerűen lesz diszítve egy széles fodorral, nehogy túl nehéz legyen az öltözék, a hosszú lebbentyűs derék pedig tafota, vagy ripskihajtókkal lesz élénkítve, az ujjak félbővek, szűk belső ujjakkal.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ez alkalommal csupa horgolási és reczézési mintákból állítottunk össze egy mellékletet, a melynek tudom, sok t. előfizetők jó hasznát fogja vehetni.

Az első szám: butortakarókra vagy függönyökre való horgolási minta, egy mőkust ábrázolván.

A 2-dik szám: párnabetétekre, vagy paplanok keretére való horgolási minta.

A 3- és 4-dik szám: paplanok körüli szegély, melyet egészen finom pamutból horgolva, fehéreneműekre is lehet használni.

Az 5-dik szám: butortakaróra való minta, egy virágokréta rajza.

A 6-dik szám: párnabetét, függöny, butortakaró, egész paplanokra sat. való reczézési minta.

A 7-dik szám: Ugyane czélra való.

A 8-dik szám: keskeny horgolási minta paplanok szélére, selyemből horgolva erszényekre, sipkákra sat. is használható.

A f. évi 36-dik számban közlött rejtvény értelme:

Emlékezet, emlékezet!
Te a multnak szép tündére,
Gyere, gyere kebelemre
Utójára borulj még le!

És bölcsődben, az ábrándban,
Ringass el még engemet!
Hadd feledje árva szívem,
A mit eddig szenvedett!

Halász.

Helyes megfejtését következő t. előfizetők küldték be:

Fiedler Ottilia, Tell Mária, Boronkay Csicseri Lila. Török Zelma, Dubányi Róza, Zsigray Istvánné, Szabóky Erzsike, Brocken Kovács Emma, Stancsek Vilma. Jancuska Hermin, László Károlyné, Nagy Lóra, Szőnyi Ferenczné, Sváby Izabella, Boronkay Kamilla, Kún Berta, Szücs Anna, Brusch Alajosné, Kiss Ida, Szentiványi Antalka, Gellén Ilona, Lengyel Zsuzsika, Temesvári Anna, Szentiványi Irma, Muzsik Etelka, Wein Lilla, Földváry Irén, Halász Andorné, Szántó Julia, Zakariás Jánosné, Jakabfalvay Emilia, Jósa Ferencz, Kiss Róza, özv. Bakó Miklósné, Kármán Luiza, Árvay Irma.

— 202 —

A 35-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Nagy Hermin, Gellén Ilona, Szepessy Szilágyi Lidia, Zakariás Jánosné, Kármán Luiza, Árvay Irma, Szabó Irma, Kaszap Mari, Somosdi Sipo Szász Eszter, Dubányi Róza, Szikra Erzsike és Sóos Gyulay Hermin.

— 203 —

Sakkrejtvény.

Kontz Emiliától.

pár-	hajt	dő:	ban	az	a	por	vá-
Ró-	is —	Ko-	lenn	El-	gyak	azt	a
cső-	rá	zsát	i-	sír	lag,	des	ágy-
A-	ban,	ség	lop,	fu-	deg	már	szi
lesz	di-	val-	hi-	ad,	osz-	ban.	É-
má-	ma	a	kor	me-	a	ve-	vány-
hir,	a	tét,	A-	mely	Visz-	gett	De
ső-	mit	egy-	te-	é-	tő;	szív,	sza-

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki október 28-ka.

Tartalom.

Hajlamok. — Jegyesem névnapjára, Halász Dezsőtől. — A béna zenész, Luka Gusztávtól. (Végo.) — Dalok, Siótól. — Berry-i hercegnő. (Végo.) — Művészek a nők körében, Posta Sándortól. (Végo.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

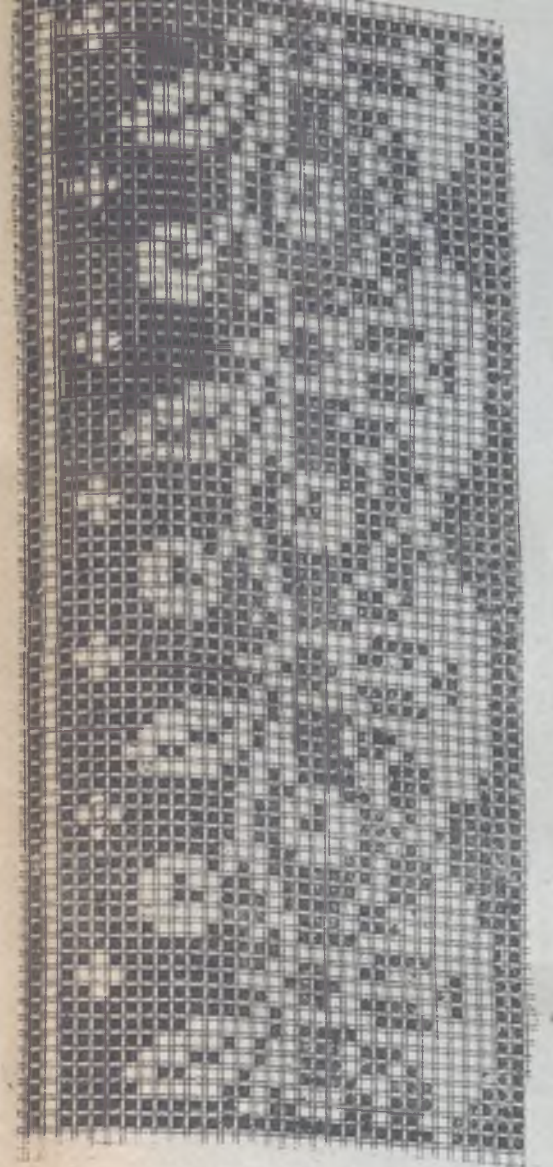
A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

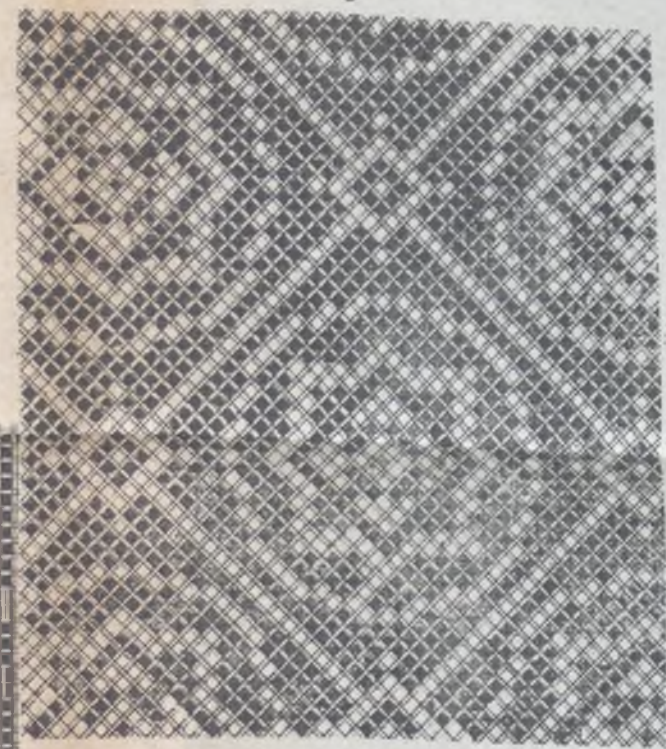
Felelős szerkesztő, kiadó és iaptulajdonos: Emilia.

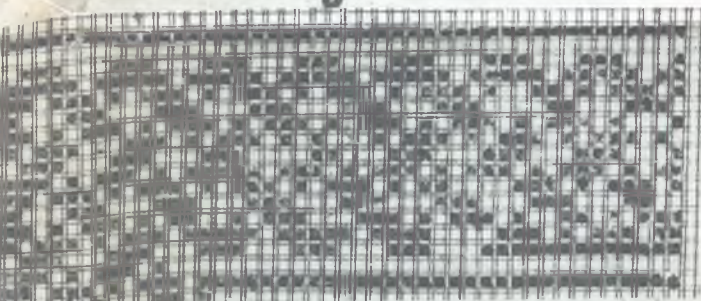
3

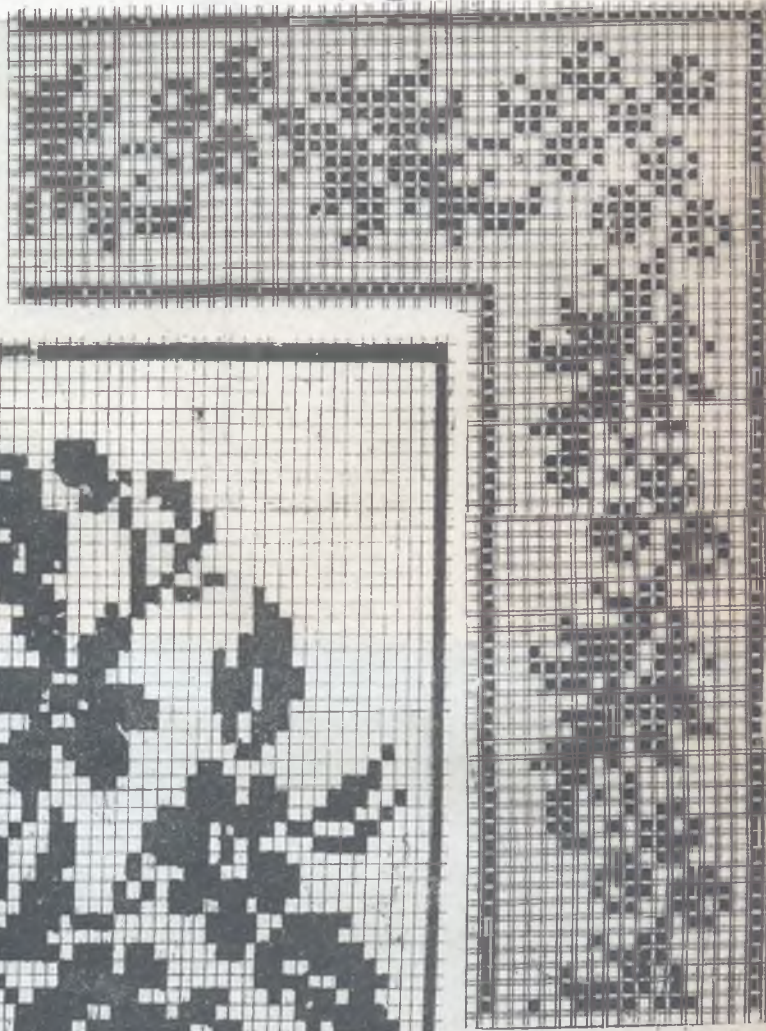
6

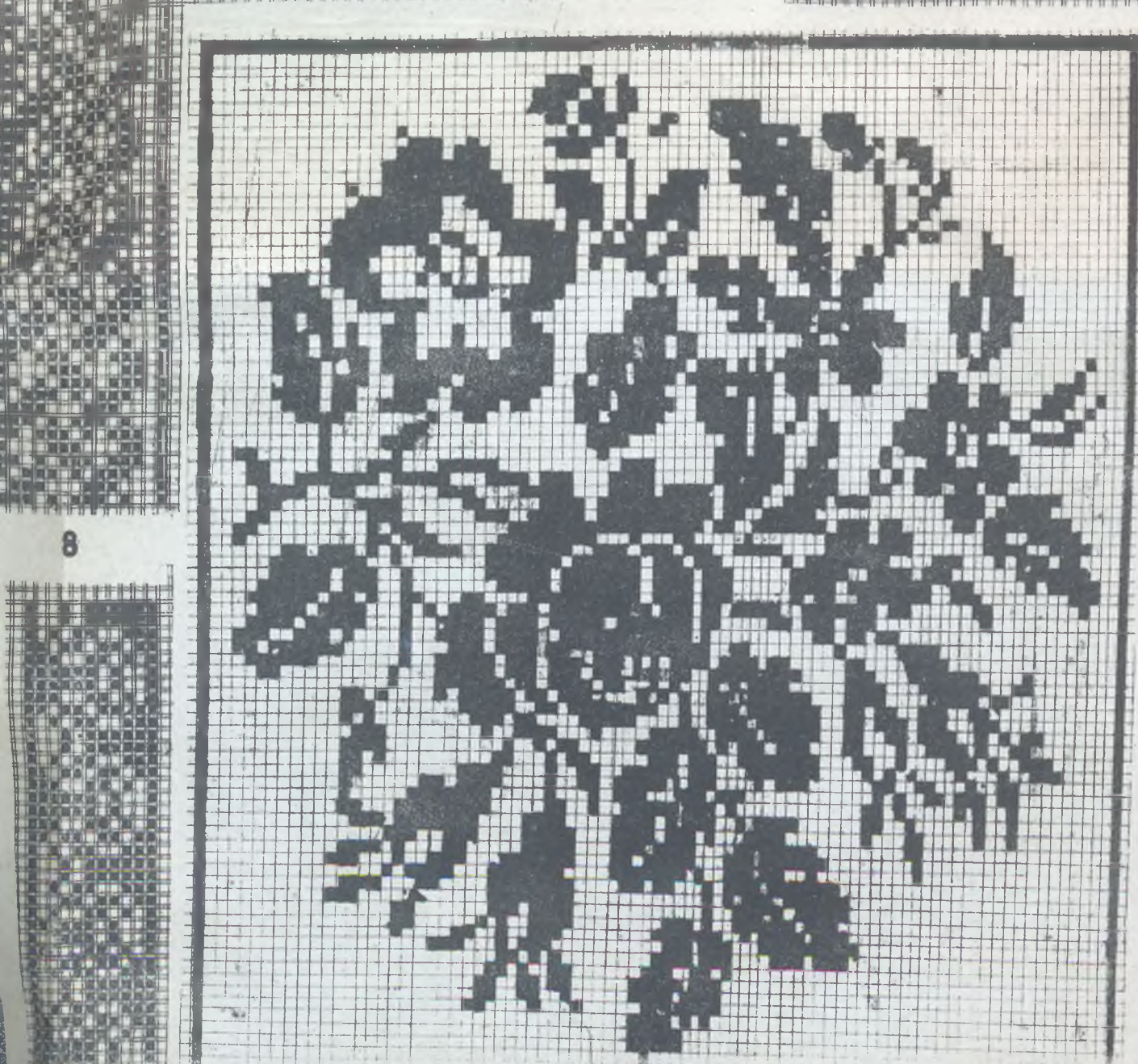
7

5

4

8

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

904.
I.

11/10. 870.

Hoofla

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Negyedre 3 ft. félvre 6 ft. egész évre 12 ft. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>11. sz. Október 9-kén. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzok- kal. Évenkint két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	--	--	---

Hajlamok.
 (Folytatás.)

Ez az első veszély, és pedig nem a legkisebbik azok kö- zül, melyek a világba léjő fiatal leányra leskelődnek. Eddig meg voltak elégedve a szülék és barátók tetszésével is, de mig egyfelül elnézésen alapult, másfelül nem a külső, véletlenségi tulajdonok, hanem a belső, a lelki tulajdonok voltak e tetszés tárgyai, és a jól nevelt fiatal leány ekként nem is volt hozzá- szokva, hogy valami nagyba vegye e külső tulajdonokat.

De mi egészen máskép van ez a nagyvilágon, melybe a fiatal leány jövő hivatásánál fogva bevezettetik! Itt leginkább ezen külső tulajdonok iránt vannak figyelemmel, és az a férfi, a ki tudtára adja a fiatal leálynak, hogy olyan tulajdonokkal bír, egy eddig nem ismert jól eső érzést kelt szívébe, és habár ez az első perczben természetes szemérmesség által van is korlátolva, bizonyos vonzódást csak nem bír leküzdeni iránta. Az első benyomás, melyet az ily férfi reá tesz, az, hogy kellemesnek találja, majd szellemdusnak találja, és . . . csak- hamar bekövetkezik az a pillanat, midőn ugyanolyan kiváló lelki tulajdonokkal látja őt felruházva, mint azelőtt a barát- nőt, bármily kevésse bírjon is azokkal.

Es e pillanattól kezdve a leány számára uj, és nem rit- kán igen boldogtalan élet kezdődik. Ha egyszer odáig ju- tott, hogy szülék tulszigorusággal vádolta barátnöje irányá- ban, akkor perczig sem habozva kész lesz igaztalansággal vá- dolni őket azon férfi irányában, a ki elég ügyes volt bizalmát és hajlamát kelteni föl maga iránt. A barátnőt illetőleg kiáb- rándult már, hanem azért mégis jó időbe került, mig képes volt lecsillapítani a veszteség fájdalmát. Szegény leányka, mennyivel több idejébe fog majd kerülni, mig majd arról gyö-

zödik meg, hogy szerelne tárgyában is csalódott, ha hogy szüléi intései ellenére örök frigyet kötött azon férfival, a kire nézve maga-magát ámitotta, és milyen irtóztatóan nagy lesz fájdal- ma azon tudatra, hogy napról-napra inkább foszlik szét a kép- zelet, melyet magában e férfi jeles tulajdonait illetőleg alkotott és napról-napra inkább derül ki előtte ezen férfi or- kölesi és jellembeli selejtessége! — A méltatlan barátnövel legalább szakithatott, mig ellenben egész életére össze van lánczolva ezen férfival, a ki a hízegő szerepéből csakhamar durva valóságába bontakozott ki, a ki miatt a gyermeki sze- retetet a szerelemért áldozta volt fel és a ki most föltétlen ön- megadást követel tőle! Most már belátja, hogy szüléi nem itéltek tulszigoruan e férfi felett, de — késő már e belátás! —

A nőnem kiváló tulajdonai közé tartozik, hogy ugy ér- zelmel-, mint hajlamaira nézve kelletén tul nagy befolyást enged a képzelődésnek. Mindenképen törekednünk kell tehát megfékezni a képzelődést, ez pedig csak ugy érhető el, ha ma- gunk örködünk magunk felett oly szigoruan, a mint azt az erköles, nőiség és a szülék köteleességünk ké teszük. Aggódó félelemmel tartsuk távol lelküket minden olyan könyvtől, mely a fiatal képzelődést tulságosan izgatja, és kerültessünk vele minden olyan alkalmat, melyből a tulkapott ábrándozás és rajongás táplálé- kot merithetnek szívében.

Ellenben szerezzünk nekik elegendő lelki táplálékot és szivbeli erősítést olyan olvasmányokból, melyek az elmének hasznos foglalkozást nyujtanak; hallgassák meg olyan ember- rek jóakaró véleményét, a kiket szeretnek, a kiknek ember-

ismerete és igazi műveltségéről meg vannak győződve és kinnél a fej és szív egyiránt higgadtan tud már itélteni. Legyenek bizalmasok és odaengedők fiatal hölgyeink, de csak azok iránt, a kik igazi szeretettel közelednek hozzájuk, és forduljanak el azoktól, a kik csupán hizelgésekkel kísértik meg felkelteni hiúságukat, mert ezek azt önző szándékból és nem kevésbé önző czélokra teszik.

Mennyivel kevesebb volna e világon a baj és szenvedés, ha azon korban, a melyben az ész fejlődik, a fiatal leány vizsgáló tekintetet vetne az életbe, a valódi életbe, és nem abba, melyet képzelődő tehetségünk színes pompában rajzol elénk! Akkor komoly céljai volnának a mi reményeinknek, akkor a fiatal leányok is megértenék, milyen szent és komoly dolog az a házasság, a melyről jelenleg kevés kivétellel, olyan zavaros, álomszerű viharos fogalmai vannak. De fájdalom, sem a családok körében, sem pedig a növendékben nem gondoskodnak komolyan az életnek ezen legkomolyabb céljáról, többnyire úgy tüntetik azt fel a fiatal leány előtt, mintha az jutalom volna jó magaviseleteért, vagy korona, a mely csupán arra való, hogy a főt diszitse, teher és kötelességek nélkül. Milyen fogalmakat köthet tehát a fiatal leány a férjhezmenetel eszméjéhez?

Mindenekelőtt azt a fogalmat, hogy őt már most a nagyságos vagy legalább tekintetes asszony czímmel fogják szólítani, aztán a menyasszonyi koszoru, a fényes öltöny, a lehetőleg szép fehérenemű, ruha és butorkészlet, drága shawlok, csipkék, ékszerek sat. és ha egykor-máskor a leendő férjre is gondol, akkor az csak mint örökké hű imádó tűnik elő lelki szeme előtt, a kinek egyedüli gondja az ő boldogsága és minden szeszélyének kielégítése leend. Az összekelés első napjai igazolni látszanak is mind ez ábrándokat, a következő napokban már valamivel alábbszáll az a menyországi boldogság, — és alig mulik el az első év és vele együtt vége is van a boldogságnak is!

Mindez honnan van? Onnan, mivel a szerepek el voltak vétve; onnan, mivel a férj a parancsolásra, a feleség pedig az engedelmisségre van hivatva, mint az irás mondja; onnan, mivel a fiatal nő csakhamar megfélekedett arról, hogy nem csak szerelmet és hűséget, de engedelmisséget is esküdött férjének. Ő, a teremtés ura is megfélekedett erről szerelmi mámorában, rövid időn azonban újra eszébe jutott az neki, és így lön a lángoló imádóból zsémbes férj. Oh, jól mondtam én, hogy az egész világon nem találni szeretetet, mely a szülei szeretetéhez hasonlítana. Csak azon nő remélheti a szülei szeretetnek némi kárpótlását, a kinek érett gondolkodásu, nemes szívű férj jutott, a ki méltányolni tudja neje önfeláldozó, szeretetteljes, odaengedő szeretetét, a melylyel most ép úgy férjét törekszik boldogítani, mint a hogy eddig szülei szeretete után törekedett. Ha férj és nő közt csekély korkülönbség van, akkor még inkább legyen a nő szelid, engedelkeny és jóságos férje iránt. Most kezdődik a nő igazi életfeladata: t. i. az ő énjének önzéstelen feláldozása, mások boldogítására. Még kedvencz hajlamairól is le kell mondania, ha azok ellenkezésbe jönnek férje kívánságaival; engedelkenység, türelem és nyugodt önmegadás a bánat napjaiban, ezen erényekre van ekkor szükség, ezekkel biztosítja boldogságát a jobb napokra. De mind ez erények sem elegendők még, mert az is mulhatlanul szükséges még, hogy azok mindig derült alakban jelenjenek meg a családi életben, a belső harcok nyomai ne lássanak meg a nő arczán, egész lényén; a férjet nem szabad elkedvetleníteni a

testi és lelki bajok gyakori láttatásával, és össze kell szednünk minden lelki erőnket, hogy még a betegség látható hatásait is lehetőleg titkoljuk előtte.

(Folytatása köv.)

Jer, ülj le mellém . . . .

— Ábrányi Emilől. —

er ülj le mellém . . még utolszór
Hadd nézzem el szép arcodat . .
Sebes rohammal jő az óra,
Mely kinba vetve, megtiporva,
Édes körödből elragad.

Hadd nézzem el — jaj! már utolszór! —
Szent homlokod, bűvös szemed,
Az arcz havát, a bájos alkat
Minden vonását, azt az ajkat,
Mely egykor áldott engemet!

Hadd nézzem el tündér világom,
Melyből örökre válni kell . .
S mig elbolyongnék messze:
Szép multamon, ábrándba veszve,
Pár percze még hadd nézzek el!

Teljék be lényem mindörökké
Lényeddel ugy, én életem,
Hogy a világ bármely szögében,
Az emberek nagy tömegében
Maradjon az mindig velem!

Hadd nézzelek hosszan, merően,
Lelkembe nézem képedet,
Hogy egy sivár lét messzeségit
Erőm legyen bolyongni végig,
Te, üdvöm álma, nélkülöd!

Hadd nézzelek — de nem! nem! inkább
Ne lássalak . . ! Örült vagyok!
Hisz így mielő továbbra nézem:
Annál nagyobb kétségbeesésem,
A veszteség annál nagyobb!

Inkább oszlj örök sötétbe,
Örök homály karoljon át,
Hogy veszve multam minden álma:
Még egy kis emlék tört sugára
Se haldokoljon vissza rád.

Inkább a sorstól azt könyörgöm,
Hogy elfeledni birjalak!
Nem zárhatom szívemre képed,
Hogy azt a sírig egyre tépjed,
Reménytelen keserv alatt.

Hadd bolygjam át fásult kebelled,
Szótlan közönyben e tekét . .
Ne csatlakozzék nóma társul
Emléked, egy vesztett világból,
Magányomat kinozni még!

Érzelmek! már nem lehettek
Az elmúlt perczek rübjai!
Azt kell kívánnom — szív, repedj meg! —
Hogy vészzenek mind, életemnek
Legszebb, legdrágább napjai!

Egy percze láttam a menyország
Minden dicsét, üdvét — de jaj!
Midőn a vágy szívemhe oltva:
Akkor vetettek a pokolba
Tünt édenem szent álmival!

Az óra hív — megyek, futok már!
De lásd, szemem most kénytelen
Előre érzi, hogy mi várja,
Hogy folyni fog keserves árja —
Majd nem sokára . . szüntelen!

A lánczhid oroszlanai.

Beszély.

(Hallomás után.)

P. Szathmáry Károlytól.

En ugy adom, a hogy vettem . . .

1844. nyarán történhetett.

Mily szép korszak! Remények, csalódások nélkül; küzdelem, nehéz gátok nélkül; sok öröm, kevés fájdalom.

A Széchenyi-Kossuth-féle mozgalmak korszakát éltük.

Megmozdult minden életképes tényező. A védegyelet eszméje gyárakat teremtett; a szabadságé és egyenlőségé napi sajtót és olvasó közönséget; Széchenyi anyagi erőfeszítései vasutakat, szabad Dunát és lánczhidat.

És a Hydra, mely e haladás fölött sírjon, még nem ütötte föl fejét; a százkezü Briareus, mely önmagát meggyalázó és megsemmisítő küzdelemre szálljon a nemzettel, még nem jelentkezett. Itt-amott nyult ki néha egy-egy polypkar, mely kiszemelt áldozatát levonta iszapjába; de e jelenet oly ritka volt, hogy hatása elveszett a siker mámorában.

I.

E szép idő egyik nyári estjén, könnyű léptü, mintegy 20—21 éves ifju haladt azon tájon, hol most az akadémia palotája diszlik, de a hol akkor még nem volt egyéb sivár pusztá homoknál.

A Duna mentén haladt fölfelé, azon fabódék irányában, melyek csak a lánczhid építése óta rögtönözve a parton körülbelül az „Uj épület“ irányában egy kis telepet képeztek.

A deszkbódék körül, melyekhez az ifju közeledett, vagy részben, vagy egészben már kifaragott óriási kőkoczkák hevertek, jelezve a bódék építésének célját, de közvetlen a deszka-boltok közelében kis rácszat vonult el, melyen belől fölfutók s keskeny virágágyak diszlettek, és mutatták, hogy itt nemcsak a durva munka, hanem a gyöngébb érzelmek és izlés is tanyát ütöttek.

A felfutók csak annyi közt hagytak fenn, a mennyit a rögtönzött lakások ablakai igényeltek, világító gyertyáikkal, most biztos kalauzul szolgáltak az ifjunak, ki egyébiránt, kivált a teli hold fényénél, nehezen tévesztette volna el a járását.

S mióta William, ez volt az ifju neve, a mint a kőmorsák által megszilárdult térre ért, leverte fehér nadrágáról és fényes cipőjéről a port s kihajtott széles inggallérát igazgatva, nagy karimájú barna szalmakalapját előbbre tolva, haladt tovább, egyszersmind egy még felében égő virginiát is eldobva, melynek tűzét óvatosan eltapodá.

Aztán egyenesen a rács bejáratának tartott, melynek kis akasztóját nesztelenül emelte ki; aztán lábujjhegyen lépdelt az egyik kis ablakhoz, hogy azon bepillantson.

Ott benn, szerényen butorozott szoba közepén, ült olajlámpáska mellett varrogatva Erzsike, az öreg kőfaragó egyetlen leánya.

Villiam nem sietett őt figyelmeztetni érkezteről. E helyett az igazi szerelem néma bámulatával szemlélte kedveltjét, mondhatnók jegyesét.

Erzsike talán nem hívhatta volna fel valamely világhírű festő ilyes bámulatát: de valamely csendélet festőjére nézve, körzetével együtt nem lett volna hálátlan tárgy.

Hosszu szempillái egészen elfedték a munkájára szegzett szemeket; barna hajának egy pár fürtje homloka egy részét is elfedé; de látható volt finomul idomitott egyenes orra, s azok a kis piros ajkak, melyek teljességükben inkább csókra, mint beszédre látszottak teremtve. Gömbölyü állascskája lehajoltában majdnem érinték a finomra himzett gallért, mely egyszerű sötétké kardon ruhájára simult.

Most a szoba egyik szögletéből öreges hang szólalt meg:

— Vilmos ma késik! Talán valami baja történt? Vagy talán nem is fog eljönni?

— Nyugtassa meg magát, édesatyám, — felelt a leányka nagy sötét szemeit varrásáról fölemelve. — Ő bizonynyal el fog jönni. Talán már itt is van?

— Bohó, hát honnan tudod oly bizonyosan?

Erzsike letette munkáját s mosolyogva mondá:

— Érzem.

S fölkelve, az ajtó felé közeledett. Hihetőleg megpillantá kedvese árnyékát a falon.

Vilmos, mintha csinyen kapták volna, sebesen vonult vissza az ablaktól.

De késő volt, Erzsike már ott állt mellette.

— Ej, Vilmos, — mondá mosolyogva — illik így leskelődni az ember után?

— Nem leskelődtem, — mondá ez törött magyarsággal, miközben a leányka picziny kezét megfogva, az ajtó melletti padra maga mellé kényszeríté — nem leskelődtem, csak neked gyönyörködtem.

— Benned — igazítá ki a leányka. — De számolj csak, miért maradtál ki ily sokáig. Így nem sokra megyünk a magyar nyelvvel!

— Dolgoztam — mondá az ifju. — Nézd, egészen föl van törve a tenyerem.

— De miért ennyire sietni? Egészen elrontod kezeidet!

— Vágyok menyországba, — mond az ifju, mélyen tekintve kedvese szeméibe.

— Vágyom — mond a leányka, a hízélgést kedves mosolyával viszonzva. — És mennyire haladt már a munka?

— Egy hét alatt az oroszlanok készen lesznek és azután két hétre enyém asszonyom léssz . .

— Feleségem — mondja elpirulva Erzsike. — De beszéljünk egyébről. Ha ilyesmit mondasz, szégyellek kiigazítani.

— De hát nem jól van asszonyom? — kérdi az ifju.

— Nem, az nagyon uriasan és hidegen hangzik.

— Ugy hát légy feleségem, angyalom.

— Ez már jól van — mondja a „kis mester“, mindkét kezét az ifju nagy erős tenyerébe fektetve, melyeket az szívéhez szoritott.

— Ma nálam a műhelyben volt Clark ur.

— No és meg volt elégedve?

— Minő kérdés! — mond büszkén az ifju. — Elhiszem, hogy meg. Azt mondá, hogy ez már nem kőfaragó műve, hanem szobrászé.

— Utójára nagyon is elbizottá tesz; aztán ily szegény leányra nem is fogsz tekinteni.

— Hátha Canova lennék? — mond az ifju, eleven kék szemeit szenvedélylyel szegezve a leánykára. — A John, ki kezdetet kérte, majd megpukkadt mérgében, hogy semmi hibát nem mondhatott reá.

— Várj csak, — mond Erzsike — majd ha helyére lesz téve. A sötét műhelyben nem vesznek mindent észre. Én is ha itthonn vagyok, oly könnyen érzem magamat, de ha ki kell mennem az utcára s egy csoport uri nép között visz el utam, szívem elszorul, minő megjegyzéseket tesznek.

Az ifjunak eddig nyájas arca egyszerre komolylyá vált.

— Majd meg fogod látni! — mond nemes önhittséggel.

— A mint pénzemet megkapom s te enyém léssz, nagy darab carrarai márványt hozatok s téged foglalak először is kifagragani.

— Hogy aztán pénzért eladj, — mond tréfás nehezteléssel a leányka. — De hisz abból semmi sem lesz!

— Bohó, csak a követ adom el; téged megtartalak nekem.

— Magamnak! — igazítá ki a leányka.

— Hát magamnak. Nem is téged adlak el, hanem Dianát, vagy Vénust faragok belőled.

— Abból még kevésbbé lesz valami, — mond elpirulva a leányka. — Láttam azokat a Vénusokat! Abból ugyan semmi sem lesz.

— Jó, jó, — mond mosolyogva az ifju, — majd meglátjuk. De hát te mennyire vagy munkáddal?

— Szép tizenkét zsebkendőt szegtem számodra, el is látam névjegyekkel. Az elsőt majd a leleplezéskor fogod kapni.

— De hát te?

— Felőlem ne aggódjál; mához egy évre, a mikorra kell, én is készen leszek.

— Hohó! Már most én mondom, hogy abból semmi lesz. . . . Azaz én tudom, hogy már minden kész van a ládában.

— Nem igaz! — mond boszankodva a leányka. — Ki mondta azt neked?

— Atyád.

— Mintha ő jobban tudná, mint én! Mindent kifecseg, mint egy —

— mint egy asszony! Csak mondd ki.

— Hát mint egy asszony, — mondja daczosan Erzsike, — de én még nem vagyok az.

— De az fogsz lenni három hét múlva.

— Azt majd meglátjuk. Ha jól viseli magát William ur. De menjünk be édes atyámhoz, már régóta vár és nyugtalan volt miattad.

S kezén fogva véglegényét, bevonta magával a szobába.

— Hohó, — mondja a vén kőfaragó. — Valóban igaza volt a leálynak, mikor azt mondá, hogy jöttödet megérezte.

II.

John, egyike azon avatottabb kőfaragóknak, kiket Clark magával hozott, komor, mogorva ficzkó volt s Williamnak halálos ellensége.

Himlőhelyes bulldogga emlékeztető arca nem fejezett ki ugyan butaságot. sőt volt benne egy pár vonás, mely a rókára emlékeztetett; de általában nem volt megnyerő arc s z gyermekkor óta sok boszuságot okozott neki.

William iránti különös ellenszenve is talán épen ebből vette származását.

Bár idősebb és gyakorlottabb volt ennél, mindenki, még maga Clark is örömebb látta, ha valamely munkát Williamra bízta. John mesterember volt, William művész; amabban több a kézi ügyesség, emebben több a szellem.

Midőn az orosz-lánok kőfaragásáról volt szó, John azt kívánta, adják neki rajzban minden oldalról. William hangosan elnevette magát s önérettel mondá:

— Én el fogom készíteni. Ha a mester meg lesz elégedve, fizessen 2000 forintot, ha nem, akkor én megfizetem a kő árát.

A munkát William kapta meg. John kezeit ökölbe szoritva, távozott.

Erzsikénél is csaknem egy időben jelentkeztek.

Ennek természetesen könnyű volt választani. A ragyás arcú szörtelen szörnyeteg mellett a pelyhes állu, nyilt arcú és szellemdus William kapta az aranyalmát.

Ha William szerette volna látogatni a kocszmákat, azóta közte és a magát mindinkább itálnak adó John között régen meg lett volna az ökölharc.

Igy el kellett Johnnak fojtania kemény haragját s annál vadabbá, emésztőbbé lett az.

Johnt azon éjjel, melyen az orosz-lánok elsőjét fölállították, a hídfő körül ólálkodva találjuk.

— Átkozott — mormogja fogai között — az orosz-lán valósággal szép s akármelyik oldalról nézegetem, nem tudok hibát találni benne!

A holdvilágnál, mely az orosz-lán szép alakját a Duna csillogó hajaira veté, egyre közelebb settenkedett a faragványhoz; nem sokára, mint majom mászott fel a párkányzaton; és csaknem leesés veszélyével járta azt körül.

Utójára az orosz-lán fejéhez ért s mint valami ügyes lókupecz kezdette a fogakat vizsgálni. Még azt a fáradságot sem kímélte, hogy bele nyuljon annak ordításra nyitott szájába.

Ekkor azonban a leghatártalanabb kárörömmel kiáltott fel.

— Meg van! . . . Megtaláltam! A boldogtalan elfeledte az orosz-lán nyelvét!

Aztán még buzgóbban végig tapogatta.

— Ugy van, úgy — kiáltja; — az orosz-lánnak nincsen nyelve! . . . Hogy fog az én önhitt barátom William kétségbeesni!

Aztán diadalmasan nézett körül s egy macskaugrással, mely azonban oly rosszul ütött ki, hogy békaként nyúlt el a kövezen, leszökött a pedestálról.

— Ez már megérdemli — mondja a fájdalom egy torzított mosolyával — hogy nagyot igyunk rája! A milyen boldond ez a fiu, még béréről is le fog mondani s a lakodalomból sem lesz semmi. A kis Alice pedig a Johné lesz. . . Igen, a Johné lesz — folytatja santikálva és ördögien fölkaezagva.

(Vége köv.)

Száraz lombok hullatgatták . . .

Szabó Sándortól.

Száraz lombok hullatgatták

A sárguló levelet.

Midőn szemem utoljára

Önkénytelenül könnyeztetett.

Együtt mentünk a mezőben,
Kisütött a holdvilág.
S te egy elhervadt levélre
Nevem, neved felírad.

Távolabb még többen jöttek,
Hallatszott a kacagás,
És e hang-mint éles gunyra,
Eloszlott az üdv varázs

Fáklyafénynél két halottat
Zárt be a bus temető.
Ettől a rejtélyes uttól
Senki fel nem menthető,

Együtt mentünk a mezőben,
Kisütött a holdvilág,
Hátunk megett nevetének,
Onnan hangzott a bus ének
Szár az levél hullt mi ránk.

A légy.

Beszély.

Suensson Theklától.

Egyik kietlen városnegyedben állt egy kisszerű ház. Csak egy emelete volt, négy ablakkal, melyek táblákkal szorgosan el voltak zárva, egy ajtaja, hasonlóképp bezárva, és egy kis kertje, melynek fái és bokrai annyira összevissza nőttek, hogy az utat sem lehetett köztük fölismerni; rendező, barátságos kéznek nem volt nyoma sem itt, sem a házban.

E ház egykor élénk és népes volt. Az ablaktáblák ki voltak nyitva, szabad bejárást engedve a nap sugarainak a ragyogó ablaklemezeken keresztül. Az ajtó sem volt elzárva; jövés-menés, ének és nevetés uralgott ott.

A kert jó karban volt tartva, az utak megseperve. Nem voltak széles és hosszú utak, de mégis óriási nagyságúnak tűntek fel ama két apró lábacsának, melyek rajtok keresztül-kasul nyargalásztak, virágokat tépve, s pillangókat kergetve.

Benn a házban szegényes ugyan, de tiszta csinos volt minden. Semmi kényelem, semmi pompa, csupa egyszerűség, majdnem a nélkülözésig, de ragyogva a rend és tisztaságtól.

A szoba alacsony volt s nyáron igen meleg; de akkor kinyitottak minden ajtót s ablakot, s a szoba lege fölfrissült.

E ház lakója egy fiatal házaspár volt. Szegények voltak, nem volt egyebük, mint a férj keresménye. Ő reggeltől estig egy kereskedő-ház irodájában ült; csak délből jött haza rövid időre, míg megebédelt; ekkor szeretetteljesen megcsókolta nejének homlokát, gyermekét megölelte és ismét elsietett.

E gyermek volt mindkettőnek szemefénye. De kedves gyermek is volt; olyan, mint egy angyal, komoly és gondolkozó, gyermekes és naiv egyuttal; valóságos áldás volt szüleiére, különösen az atyára nézve.

Mintha valami üdítő harmat szállt volna munkától és a sok üléstől eltikkadt szívére, ha kis kedvencére tekintett, ha azt térdeire ültette, s merengve annak nyílt, őszinte gyermeki szeméibe tekintett.

Az anya is munkás, szorgalmas nő volt; e tekintetben nem érhető semmi szó. Nem volt ugyan férjéhez hasonló, de igyekezett méltó lenni hozzá, s az ily igyekezet tiszteletet

érdemel. Jónak lenni igen könnyű, ha a jó szívére van oltva; de a természet ellen küzdeni igen nehéz.

A kis Ulrikának legnagyobb gyönyöre a légyvadászat volt. Azok a csunya legyek úgy kinozták atyját, midőn a munkában kifáradva, bágyadtan haza jött, hogy családja ölénben kipihenje s fölűditse magát; oda ültek homlokára, ott döngtek fülei körül, s nagyon tolakodók voltak!

Azért nem egy vérengző csata folyt le a kised szobában, mert Ulrika mind megölte, a melyiket csak elérhette.

De a mint a nyár mulni, s a nap sugarai bágyadni kezdtek, a legyek magoktól eltűntek, s midőn már majdnem mind oda voltak, a kis Ulrikán valami fájdalmas hangulat vett erőt. Nem merte a megmaradtakat bántani, sőt czukormorzását hintett nekik az ablakba, s igazi gyermekes örömet érzett, ha még egy-kettő zummogva oda jött nyalakodni.

Eljött a tél, s eltűnt az utolsó légy is. Hó borult a kert fölé. Ulrikának most mindig a szobában kelle tartzkodnia, s nem volt egyéb foglalatossága, mint a röpkedő hópelyheket nézni az ablakon keresztül.

Sokszor gondolt a legyekre, s kívánta, hogy bárcsak nyár volna, hanem akkor nem ölné meg egyet sem; szabadságot adna nekik élni, mindnek kellene élni, akkor aztán télen is vele maradnának.

Ily gondolatok közt ült az ablakban. Most egyszerre megüté valami fület: „zum, zum!“ — Egy kis légy volt az, az egyedüli, mely a tél miatt nem dermedt meg; de mégis nagyon bágyadt volt, s nem tudott jól repülni, csak zummogni. — Ulrika egy örömsikoltást tett, mely atyját, ki éppen akkor jött haza, oda készíté. Anyja is berohant.

— Mi volt az? — kérdék mindketten aggódó hangon; nem tudták, valjon a gyermek örömtől vagy ijedéstől sikoltott-e.

A kis leány némán mutatott a légyre. Nem volt szabad szólania, sem mozdulnia, nehogy a legyet elriaszssa. Midőn sikoltott is, a légy megpróbálta elrongyolt szárnyaival tovaszállani.

A szülék közlebb jöttek, s midőn az anya meglátta a jelentéktelen állatot, vállat vonitva kicsinylőleg mondá:

— Egy légy! Érdemes is ezért oly lármát ütni! — s ezzel elhagyá a szobát.

Az atya szófalanul mosolygott; intett kis kedvencének, s lábhegyen kiosont, nehogy zajával a legyet elijeszse.

Ulrikának most egy új öröme támadt; egyedül legye számára élt, éjjel vele álmodott, nappal lehelletével melengeté ezt, ha bágyadtan, s összerakott szárnyakkal az ablakon pihent. Ekkor a kis állat ismét kiterjeszté szárnyait, ruganyosakká lettek azok újra, és zummogva repült kis barátnőjéhez.

Minő öröm volt az! A leányka elfeledé mellette bábuit, még azt is, mely kiáltozni tudott; mert hisz a légy az valódi élő lény volt, nem olyan csinálmány!

Igy multak napok és hetek. A gyermek szeretete a légy iránt mindinkább nőtt. Egyik este azonban, midőn a kis leány egyedül volt a szobában s asztalkája mellett ült szófalanul, hirtelen megüté füleit az ismert hang: zum, zum!

A kis arc fölélénkült; az álom elszállt a már félig esukott szemekről, kinyitá azokat, s nézett; a hang a lámpa felül jött, mely az asztalon égett. „Zum, zum!“ hangzott gyengén, mindig gyengében.

A légy volt az, mely a fénytől elcsábítva az áruló örvénybe tévedt és most nem tud belőle szabadulni. A lámpa

nem volt sem nagy, sem pompás, de volt egy szép fehér kupolája.

Erre meredt most Ulrika mozdulatlan szemekkel, mert a légy hangja abból jött. Most észre vett abban egy kis fekete pontot, mely hol alább, hol fölebb mozgott.

„Zum, zum!“ — hangzott a haldokló szózat. Igen, a légy volt az. — A leányka látta, mint tesz az még egy hasztalan kísérletet a szabadulásra, egyet vergődött szárnyaival, azután holtan hullott alá az asztalra.

Ulrika most egy fájdalom-sikojt hallatott, s zokogva hajtá fejét kezeibe.

Az anya az egyik, az atya a másik szobából rohant elő.

— Mi történt? — kérdek mindketten.

Ulrika fölemelé fejét, s néma fájdalommal mutatott az élettelen légyre.

Az anya lehajolt, megnézte a legyet, mely szétterjesztett szárnyakkal feküdt ott; s félig boszankodva, félig nevetve kiáltott:

— Egy légy! — Megfogta azt szárnyánál s a kályhába dobta; de az atya oda lépett a kis leányhoz, szeretetteljesen fölemelte a lehajlott fejecskét, s szóltanul hagyta azt kisirni magát. Azután letörle annak könyeit, megcsókolta szemeit, s szeliden szólt:

— Ha majd egykor te is nagy leszel, s a világba ki fogsz lépni, s a világ a maga csábító fényével, kábitó hatalmával téged is magával akar ragadni, akkor Ulrika, akkor jusson eszedbe e légy.

Es a gyermek szívében e szavakra valami komoly hűr rezdült meg.

Az atya barátságos szavainak viszhangja volt az? Vagy az ő átható tekintete okozta-e azt? A gyermek ránézett nagy okos szemeivel, s az atya kiolvasta azokból, hogy a gyermek szívében oly magot vetett el, mely nőlni, virágozni s gyümölcsözni fog.

Ulrika soha sem feledé el a legyet.

Később beadatott az iskolába. Itt sokat látott olyant, a mit otthon nem: sok jót, de sok olyat is, mi neki nem jól esett. — Szomszédja egy vele egykoru leányka volt. Ennek oly sok szép csecsebecséje volt varró-szekrényében; valóságos öröm volt Ulrikára nézve, ha az megengedte neki, hogy mindent kedvére megnézhesen. Néha szabad volt egyiket másikat kezébe is venni; de ez csak ritkán történt, s ezt az örömet is reggelijének elvesztésével kelle megfizetnie, melyet a szomszédnő, a tanusított kegyórt kárpótlásul, kérlelhetlenül lefoglalt.

A mi Ulrikát legjobban érdekelte, az egy lepke volt, mely csakhamar kedvenczvé lett. Mily sovár vágygyal nyugodtak sokszor szemei ezen kis, selyem és gyöngyből készült mesterművön! Sőt végre annyira megszerette, hogy a szép lepke mellett a légy emlékezete mind jobban háttérbe szorult lelkében.

Egyik reggel a szokottnál kissé korábban jött az iskola, következésképen ő volt az első, de nem sokára jött szomszédnője is. Most elkezdtek ketten játszani; kezdetben csendesen, de lassankint, a nélkül, hogy maguk is észrevennék, mindig zajosabban; eleinte csak a földön maradtak, később azonban mind magasabbra törve, a padokon, míg végre egy sétával végezék az asztalok tetején.

Most hirtelen leesett valami; a tanítónő arany órája volt az, mely mindig a falon függött az asztal végénél; a szomszédnő rántotta le, midőn épen egy madár repülését akarta utánozni; az egyik szárnyat helyettesítő kéz okozta a szerencsétlenséget.

Most az öröm sirássá és félelemmé változott. Mit tegyenek? Hogy mutassák magokat, miután ily kárt okoztak?

— Jerünk, jerünk! — mondá a barátnő, s magával voná Ulrikát, — Szedjük össze mindenünket, menjünk ismét el. Senki sem látott bennünket. Jöjj, jöjj!

De Ulrika kiragadta magát annak kezéből; ő nem ismert hamisságot.

— Hiszen úgy egy ártatlant büntetnének meg! — mondá.

— Igen; épen azért! — mondá örvendve a barátnő.

— Azt nem akarom, — felelt Ulrika határozottan.

Nem használt semmi kérés, semmi fenyegetés. A szomszédnőnek elő kellett venni utolsó fegyverét, kétségbeesve rohant varró eszközeihez, megragadta a lepkét, s Ulrika szikrázó szemei elé tartá azt.

— Nézd, ez a tiéd, ha jössz!

Ez nagy megkisértés volt. A nap sugarai csábitón tündököltek a lepke szárnyain; oly elragadón fénylettek és ragyogtak azok!

Ulrika szíve dobogott, orcái kigyuladtak, szemei tündököltek; keze vágyva nyult ki, ujjai már megérinték a rég ohajtott csecsebecsét; és akkor egyszerre lehanyatlott keze elereszté a lepke szárnyait, szemei szégyenkedve meredtek alá, s a hosszú fekete pillákról könnyek peregtek le.

— „Zum, zum!“ — hangzott kis szívében, s leereszté karjait.

— Vedd őt! — kiáltá a szomszédnő, — vedd őt!

De Ulrika hátat fordított neki, leült egy székre s kezeibe rejté arcát. Kicsinyes harez volt ez, a felnőttek szemeivel nézve, de egy gyermek szívében vivotott, s ezért nagy volt.

— Jöjj — mondá a barátnő, — jöjj, a lepke a tiéd!

De a lepke elvesztette Ulrikára nézve vonzerejét; ő beismerte, és bevallotta, mi az igazság, s ez naptól fogva soha sem nézett többé szomszédnője varró eszközeire.

(Vége köv.)

Anglia Karolina.

A blackheathi várkastélyban 1814. év augusztus havának elején sajtószerű és feltűnő mozgás volt észlelhető.

Ládák és bőröndöket rakosgattak föl kocsikra s szállítottak tova.

Diszfogatok álltak az udvaron; a szolgaszemélyzet, föl egész az udvarmesterig, alul a kihallgatási teremben gyültek össze, suttogva és jelentékenyen mosolyogva egymásra.

Végre megnyitlak az ószerű terem szárnyajtajai s belepelt Karolina régens-herczognő, kamarásai, udvarhölgyei s egy sereg komorna és inas kíséretében, hogy ott az egybegyültektől búcsút vegyen.

A magas delnőnek, — ki akkor 46 éves volt, de arcának üdesége, szemének elevensége s természetének delisége által még mindig oly vonzó volt — könnyek csordultak alá arcán s fájdalom és izgatottságtól remegő hangon így szólott a körül nemán állókhoz:

— Isten hozzátok barátaim és hű szolgálaim! El kell hagynom titeket és Angliát, e második hazámat — és ki tudja, valjon láthatom-e ezt ismét valaha, valjon visszatérhetek-e? Tudjátok, mennyi rágalmat és vádat halmoztak rám, hogy életemet elkésersíték. Láthatjátok, mily nagy szerencsétlenség érhet egy fejedelemtől is! Anglia régens-hercege, ő királyi felsége, férjem teljesíté kérelmemet, megengedvén, hogy Angliát elhagyhassam s más valahol keressem a nyugalmat, melyet itt, mióta Anglia földre léptem, oly kevésbé találtam föl, mint a boldogságot. Husz év óta — mint jól tudhatjátok — szenvedtem én mint nő és fejedelemtől. Mint reménytelen keblű leánya jöttem én Németországból ide s mint kiábrándult nő, mint szerencsétlen, rágalmakkal illetett asszony távozom innen el. Isten veletek s tartsatok meg szíves emlékezetekben!

Mélyen meghajták magokat a jelenvoltak; sokak szemét könyvek boriták el. A nők zokogtak, midőn a hercegnő a termet elhagyva kocsijába lépett, mely őt Doverbe volt szállítandó.

Csakhamar csendes, elhagyott lőn Blackheath, melynek tornyai lassankint a távol homályában mosódtak el a bujdosó hercegasszony és kíséretének szeme előtt.

Karolina braunschweigi hercegnő s férjének, György régens hercegnek unokanővére, derült, vidám nő volt, de midőn házát s leányát kelle elhagynia, bú és fájdalom tölté el lelkét. Mélázva tekinté el a zöld mezőkön, s az angol sik tájképen; aztán tovarobogó kocsijába hajtá hátra fejét s fáradtan hunyta le szemét, mintegy feledni ohajtva. Kisérete hallgatásával tisztelá a szerencsétlen nő fájdalmát. Misem háborítá a csendet, csak olykor a hercegnőnek félig elfolytott sohajtása.

Ah, mily egészen más érzelmek dagaszták kebelét husz év előtt, midőn először járt ezen az uton! Akkor zöld lombokkal diszitett diadalkapukat emeltek, üdvkivánatokat kiáltának neki egész Londonig, mert ő ekkor mint a trónörökös, walesi hercegnek, a brit föld első gentleman-jének arája jött. És ő abban a hitben és reményben üdvözlé az angol népet, hogy a hercegnek visszas életében némi változást idézend elé s őt a komoly erkölcsök ösvényére téríti vissza.

Hiszen ő a braunschweigi egyszerű, igénytelen udvarból mint ártatlan, tapasztalatlan s szigorú erkölcsökben nevelt leány érkezett Angliába. Tudta az egész világ, hogy ő nem mint választott, hanem mint parancsolt ara ment nagybátyjának, III. György királynak udvarához, mint az udvari illeték szerencsétlen áldozata, s habár e miatt a nép rokonszenvével találkozott, ez érzülettel azt az ohajt kapcsolák össze, hogy e kényszerházasságból szerencse és áldás fakadjon.

Azonban Nagy-Britannia első gentleman-je visszatetszéssel fogadta aráját, de azért e házasságba beleegyezett; mint a katona, teljesíté a vett parancsot. Nem inditák őt meg német arájának sem szeretetreméltósága, sem egyszerűsége, szívósága és természetessége.

György herceg, ámbár már 32 éves volt, még mindig ugyanaz a ledér volt, kinek orgiái és pazarlásainak híre egész Európában elterjedt és kivel e tekintetben egy udvarnak fia sem versenyezhetett.

Még mindig ugyanaz a György volt, ki a szép nők fejét megzavarta, hogy elcsábithassa őket s aztán elhagyva kikaparghassa; ugyanaz, ki a Fiszherbert család egyik leányával kötött titkos házassága által családjában oly botrányra nyújtott alkalmat s kinek adóssági pere az egész országban rop-

pant feltűnést okozott. Az is igaz, hogy a parlament 160 ezer font sterlinget szavazott meg neki, hogy adósságait törleszthesse; de a fásult herceg, kinek ez összeg, milliónyi tartozásához képest, csak csöpp volt a tengerben, elfogadta ugyan ez összeget, de azért újabb meg újabb adósságokba meríté magát.

És mily lealázó volt a föltétel, mely alatt végre elhátározá magát, unoka nővére a német hercegnőnek nőül vételére! Csupán azért, mert akkor az ő 650,000 frt. sterling adósságának kifizetését és apanage-ának fölebbemelését ígérték.

A szegény áldozat jól tudta mindezt, midőn a walesi hercegnek elárúsiták, de mint engedelmes hercegnő, beleegyezett a házasságba s azon reménnyel ment Angliába, hogy leendő férjét a tévösvényekről az igaz utra terelendi s őt megnyerheti a maga részére.

Szép álom volt az, melyet borzasztó ébredés követett.

Szerelem és boldogság helyett csak megvetés és durva bánásmód volt az, melyet iránta Anglia első gentleman-je tanusított. És ama remény is, melynek szálához még ragaszkodott, hogy a herceg megváltozik iránta a leánya által, kivel házasságuk után egy évvel a herceget megajándékozá, mily igen szétfoszlott!

Midőn a hercegnő betegágyából fölüdült, a herceg elkülönlé tőle magát és ő mint idegen élt az angol udvarnál s ellene saját férje szötte a leggyalázatosabb ármányt.

Női boszú vagy kétségbeesés ingerelte-e a fiatalságában és boldogságában annyira kijátszott, megsalattott nőt: ki tudja! Elég az hozzá, hogy Karolina is úgy kezdé magát viselni, hogy az csakhamar föltűnt. Talán férjének féltékenységét akarta fölidézni, hogy őt a családi körnek megnyerhesse, vagy talán jogosultnak érzé magát, hogy a hercegnek hasonlót hasonlóval fizessen vissza? Bármily indokból történt legyen — az oly szigorú erkölcsökben nevelt német hercegnő francia könnyelműséget kezdé mutatni, mi a rágalmaknak csak új tápot adott. Ha a hercegnek meg voltak az ő kedvesei, ugy a hercegnőnek is voltak kegyeltjei s egyik sem titkolta ezt nagyon a világ előtt.

Azonban a herceg, ki oly nagyon ohajtotta volna már a házasság kötelékeit széttegni, megragadta ez alkalmat, hogy nejét a leglovagiatlanabb modorban állítsa pellengérré s nyilvános megbélyegzés által tőle örökre megszabadulhasson.

A király parancsára, — kit a herceg fölkészttetett — szigorú vizsgálatot tartottak a hercegnő viselete és életfolyása fölött, mely azzal végződött, hogy a hercegnő nem eléggé elővigyázónak ugyan, de vétkesnek nem találtatott.

A már különben is gyűlölt walesi herceg a nép előtt még gyűlöltebbé tette magát azáltal, mig neje iránt annál több szeretetet és részvétet tanusítottak.

Habár Karolinát a király újra visszafogadta kegyébe, azért a folytonos rágalmaktól nem menekülhetett.

Mindenki botrányozással szemlélte a férj viseletét, ki mint trónörökös nem rettent vissza attól sem, hogy a világ figyelmét házi és családi viszonyaikra fölidézze.

(Végső köv.)

Egy hét története.

Október 5-dikén.

Október 6-dika. — Élni a hazáért. — Tanulni felejteni. — Ujdonat ujságok. — Az ujkor argon utái. — Urfi-hagyomány. — A szakképzettség. — Egy alkalmi beszéd. — A munka. — Szórakozás. — Egy titokteljes toren, r-jelmes öltözékekkel. — Budavár ostroma 1849-ben. — Könnyű kérdésre nehéz felelet. — Figaro lakodalmá.

Október 6-dikáról csak egy hét múlva írhatnék, de milyen nagy idő egy egész hét annak, a kinek szíve tele van kegyelettel! És miként az én szívem, úgy van megtöltve minden magyar szív kegyeletes tisztelettel e nap gyászos emlékei iránt, melyek a milyen gyászosak, ép olyan felmagasztalók egyszersmind. Huszonegy éve annak, hogy az nap Pesten és Aradon a tántoríthatlan hazaszeretet martiromságot szenvedett, Pesten gróf Batthyány Lajos, az első magyar miniszterelnök, Aradon a tizenhárom magyar tábornok vértanui halállal pecsételte meg a haza iránti hű szeretetet, a haza bakkói diadalünnep gyanánt ülték meg e gyilkolást, azt hitték, hogy az egyikben a magyar nemzet fejét, a tizenháromban a magyar nemzet minden érzését gyilkolták le, és a helyett csak annál nagyobb szeretetre, csak annál több kitartásra lelkesítették e nemzetet, és megedzették a szenvedésre, előkészítették a boldog föltámadásra. Mennyit türt és szenvedett azóta e maroknyi nemzet! és minden kinjából csak erősebben és gazdagabban bontakozott ki; nem fáj annak már semmi szenvedés, a ki legnagyobbjait a bitófán kimulni látja, és nem csüggesztheti azt el a sötét éjszaka, a kinek fényes dicsőség emlékei tündökölnék szívében; a mig e világító csillagok ki nem alszanak, addig mindig bizton számíthat a jövőre. Azért ünnepejük országszerte áhitatos kegyelettel októberhó 6-dikának emlékét; oly nap ez, melyért az angyalok is irigyelnek minket, halottak napja, a kiknek koporsói körül e nemzet minden hű szíve világít, a hová a hű anya fiát leányát összegyűjti, hogy tanulják meg itt, mit tesz az: szeretni a hazát, mit tesz magyarnak lenni; szükségünk is van e hű anyai tanításra, mert nagy és dicső lehet még e nemzet jövője, elhomályosíthatja szent István, Hollós Mátyás és Nagy Lajos korát, de csak úgy, ha az anyák ki nem engedik alunni gyermekeik szívéből Batthyány Lajos és a tizenhárom aradi vértanu emlékét.

Meghalni a hazáért: ha kell, de a mig nem kell, élni a hazáért, ez az a nagy tudomány, melyre most minden apának-anyának gyermekeit tanítani szükséges, mert nagyon sok tanulni valónk van még e téren; és mint az egyszeri tudós, a ki azon kérdésre, hogy mikép tudott anyai tömerdek tudományra szert tenni, azt a feleletet adta, hogy úgy, mert mindenekelőtt azon kezdte, hogy megtanulta elfelejteni mindazt, a mire az iskolában tanították; úgy nekünk is azon kell kezdeni megtanulni a jövőérti élés nagy tudományát, hogy — a hazaszeretetet kivéve — jóformán mindent másképp kell megtanulnunk, mint a mire ezelőtt tanítottak. Ne ijedjenek meg kedves olvasónőim, nem fogok itt hosszadalmas tanügyi fejtegetésekbe bocsátkozni, tudom, hogy e téren nem illik a hosszú kép, azért legjobb is lesz egészen más tárgyra térni át;

jól van; kezdjük a legujdonabb ujdonágon; itt van az új iskolai év; a főváros utcáin újra látható a kedves fiatalság, rózsapiros üdeséggel gömbölyű arcokon, rózsapiros jókedvvel a szemekben; mind megannyi argonauták, a kik feljöttek a tudomány aranygyapját küzdeni ki maguknak; örömmel hagyták oda a szülei ház kényelmét, a szülei szív szeretetét, és a hű szülék is örömmel bocsáták ki őket reszkető karjaik közül, a fájdalom könnyeivel szemükben édes csókot nyomtak ajkaikra bucsuzóra, hadd menjenek, majd visszatérnek gazdagul megrakodottan a boldog jövő drága kincseivel; mit nem szenved és áldoz a szüle örömet gyermeke boldog jövőjeért! — és ha kérdezem a derék ifjakat, hogy mi ezelőből jöttek fel Pestre? három közül rendesen négyen azt a feleletet adják, hogy az egy e t e m r e jogászoknak jöttek föl. Miért éppen jogászoknak, és nem inkább mérnököknek, gépészeknek, gazdaszoknak, építészeknek, vegyészeknek, bányászoknak, gyárosoknak, bankároknak? — gondolom magamban, de nem merem tőlük kérdezni, mert tudom, hogy kinevetnének érte; hogyan is kívánhatni tőlük, hogy ők ilyesmit tanuljanak! Hiszen ezek nem is urfi n a k való dolgok, ezek mesteremberek és kalmároknak való dolgok, hogyan lehet csak gondolni is, hogy egy urfiból iparos vagy kereskedő legyen! En természetesen igen jól tudom, hogy a mai világ a gyakorlati munkásság világa, és a mely nemzet a gyakorlati munkásság terén felülhaladja társait, az biztosítja magának az uralmat felettük, és ezen ifjak szülei is jó! tudják ezt, sőt még azt is tudják, hogy Magyarországnak olyan nagy szüksége van gyakorlati szakképzettségre, mint a filat kenyérre, és még azt is tudják, mert minden nap újabb újabb példákban tűnik szemükbe, hogy a gyakorlati szakképzettség gazdag jutalomra számolhat nálunk: ama egy hitelintézeti igazgatónak háromszor anynyi jövedelme van, mint egy miniszternek, — természetesen nem Lónyayt értem; — ez az építész nem győzi elkölteni évi jövedelmét; ama bankár minden évben új uradalmat szerez, pedig hitel papirokon kezdte; ama kereskedő meg addig járt zabot hegyezni, mig háromemeletes palotát hegyezett ki magának; az a másik meg lóerővel egész a bicskei uradalomig jutott; ama gyáros meg csupa kék festékekkel három millió értékű budai ezimert festetett magának, és így százakat meg százakat számlálhatnak még fel, a kik szakmunkásság útján nagy vagyonhoz jutottak, de minek? azért a fiatalság tulnyomólag legnagyobb része mégis csak jogászoknak jön fel Pestre, így kívánja ezt az ősi hagyomány, atyja is, nagyatyja is Pesten „jurátuskodott,“ a fiu és unokának sem szabad tehát hátrább állani; hogy a világ azóta nagyot fordult, ki törődik azzal? legfőlebb is az a pár világosabb látású férfiu, mint például Kolozsvár városában azok, a kik évek óta buzgólkodnak egy ipariskola létrehozatalán, vagy Szlávy, kereskedelmi miniszter.

Olvasták Kegyetek azt a beszédet, melyet a kereskedelmi miniszter mult vasárnap a pesti kereskedelmi akadémia alapkö-lététele alkalmával tartott? Ugy-e bár, hogy igen is, nem olvasták? Előre gondoltam, és pedig onnan, mivel — tudtomra — egyetlen egy magyar lapban sem volt e beszéd

közölve; pedig kár volt nem közölni, mert e beszéd a milyen rövid volt, többet tartalmazott nemcsak sok német professor vastag könyveinél, hanem sok regénynél is, és a mellett olyan világos, tiszta és elegáns alakba volt öntve minden eszméje, hogy a hölgyek is gyönyörrel olvashatták volna; elő volt adva benne a mai ipar és kereskedelem világtörténelmi jelentősége, mint értékesíti és fejti napfényre a nyersanyagokat, és köti össze a különböző nemzeteket és nemzetiségeket tekintet nélkül nyelv és vallásra a cultura és érdekek felbonthatlan kötelékeivel; és ki volt mutatva benne, hogy mennyire szolgálja a hazát, a ki hazafiúi szívvél e téren munkálkodik; a beszéd ezen része a pesti kereskedelmi akadémiára is vonatkozhatott, a hol tudvalevőleg eddig még nem nagyon ügyeltek arra, hogy a fiatal nemzedék jó hazafiakká is képeztesse, még az előadási nyelv is német volt benne; hanem vonatkozhatott egyuttal azokra is, a kik még mai nap is abban a szerencsétlen rögeszmében szenvednek, hogy az ipar- és kereskedelmi érdekek és a hazafiúi buzgóság egymást kizáró ellentétek, holott megfordítva, mai nap egyik a másikat egészíti ki, épen úgy, mint a hogy az ur és a munka mai nap nem egymást kizáró, hanem ellenkezőleg: egymást kiegészítő két fogalom.

— De hát a mulatság, a tél-esti kellemes szórakozások, hol maradnak azok, ha mi örökké csak a munkássággal bibelődünk! — kérdé az én kedves fiatal barátnőm, és én tökéletesen igazat adok neki, mert az csakugyan képtelenség, hogy azok a bűbajos szemek, a melyek hivatva vannak csillagokul ragyogtatni be a mi életünk göröngyös utjait, kiokuljanak a vidám időtöltésekből; nem szóltam tehát semmit, hanem karomra füzve az ő viráginda karját, elmentünk szép kettecskén látogatóba, elébb egyik kedves barátnőnk látogatására, egy szeretetreméltó urnőhez, a főváros élő krónikájához, a kinél csak úgy repült az idő, mert egy félóra alatt mindent megtudtunk, a mi egy hét alatt a fővárosban víg és szomorú előadta magát, házasság, szerelem, keresztelő, új ruha, báltervek, pipere, coulissa-titkok, találkozási pletykák, konyhai zenebonák, pinczetörések és öngyilkossági tragoediák, mind a kellő észrevételekkel fölczifrázva találtattak föl számunkra, hogy az én kedves barátnőm ki sem jött a változatos izgalomból és távozásunkkor az uton is csak arról zengedeztek eperajkai, hogy milyen ennivaló érdekes jelenség a mi tisztelt barátnőnk és milyen élvezet körében lehetni; én, mint hű lovag, természetesen mindent reá hagytam, miután úgy is hiábavaló fáradság lett volna az ellenkezőről akarni őt meggyőzni, a legkellemesebb társalgás közt folytattuk tehát utunkat egy meglehetősen szűk és nem épen tiszta utcán végig, de a mely körülményeket az én kedves fiatal barátnőm nem vőn észre, részint az esti homály miatt, részint pedig a tisztelt urnőnél töltött óra miatt, melynek édes emlékeitől elfelejtett körültekinteni.

Egyszerre csak tágas teremben találta magát, mely a lehető legegyszerűbben volt butorozva, és inkább tanácskozási, mint látogatási teremhez hasonlított, hét-nyolcz sor székek a terem hosszában, a közepén a fal mellett állvány, egy kis asztalka, székekkel, onnyiből állt az összes butorzat; az én kedves fiatal barátnőm ámulattal, majd jóleső nehezteléssel tekintett reám, „valami conferenzia, a melyben nők is részt vehetnek, vagy valami hangverseny“ sugá nekem, és én reá hagytam, hogy igen is conferenzia, igen is hangverseny, csak nyugtassa meg magát, majd meglátja, mire fordul a dolog, és ezalatt lassan lassan mind jobban-jobban telt meg a terem váltakozva fiatal és nem fiatal hölgyekkel és azonképen kü-

lönféle koru férfiakkal, a kik miután a főteremben mindnyájan el nem fértek, a mellékteremben sorakoztak össze úgy, a hogy. A szokatlan látvány egyre jobban bilincselte le az én kedves fiatal barátnőm figyelmét és leginkább a hölgyek öltözéke felül nem látszott tisztába jönni; egytől-egyig igen egyszerűen, mondhatni háziisan voltak öltözve, és mégis igen izletesek voltak ez öltözékek; valjon mi teszi azokat olyan izletesekké? az egyszerűség-e, vagy az arcok üdesége, vagy az a sajtáságos izgalom a szemekben? az én kedves fiatal barátnőm annyira elmélyedt e kérdések megfejtésében, hogy nem vette észre, hogy azalatt egy férfi elfoglalta a terem közepén levő állványt és leülvén, egy kéziratot vett ki zsebéből és elkezdett olvasni: „Budavár ostroma 1849-ben.“

E szavak hallatára az én kedves fiatal barátnőm mintegy villanyütéstől érintve, megrázkodott, ő ismerte e csendületes hangot; föltekintett, csakugyan ő volt, Jókai Mór, és nem vehette le róla többé tekintetét; meg volt igézve a költészet bűbájától, melylyel Jókai a magyar honvédvilág egyik legfényesebb fegyvertényét leírta és el volt ragadtatva a szívet megkapó szép előadástól; minél tovább hallgatta e fölolvast, annál pirosabbra gyult ki szép arca és annál tündöklőbbben ragyogtak szép szemei; nemcsak hallotta, de látni vélte a dicső hősokeket, mint vetik hű magyar melleiket az ellenség halálos golyói elé, mint mászzák meg a meredek bástyákat és tüzik fel a háromszinű szent zászlót és mint emelkedik végre a diadal éljenkiáltása fel az örök igazság égi hazájába; „éljen,“ „éljen!“ lehelék az ő ajkai is és midőn végre csend lett, tétovázva nézett körül, hol van? mi volt ez? — hát biz ez egy felolvasás volt, a pesti népkör helyiségében, a milyen itt minden szombaton este tartatik és ezek a hölgyek a felolvasás kedvéért jelennek itt meg, azért olyan egyszerű az öltözékük és azért olyan izletes ez egyszerűség rajtuk; hanem azért tánczolni is fenségesen lehet benne, a felolvasás után a terem pár perc alatt kiürítették és következik a táncz éjfélig; a tánczot mi már nem vártuk be, az én kedves fiatal barátnőm vágyott ki a szabadba, annyira tele volt a szíve édes kedves érzésekkel, én nem háborgattam őt szótalan merengésében, csak azon egy kérdést koczkáztattam hozzá hazamentükben, hogy hol mulatott jobban: a felolvasásnál, vagy amaz igen tisztelt asszonyságnál, és ezen ártatlan kérdésre az én kedves fiatal barátnőm csak hogy az orromat nem harapta le szemével, olyan haragosan tekintett reám; hogyan lehet csak összehasonlítani is ennek üres fecsegését ama tulvilági édes élvezettel! mondá, aztán elhallgatott és folytatta merengését és már közel voltunk lakásához, midőn mintegy édes álomból eszmélkedve, kérdé: „De hát honnan van ez, hogy nálunk, kis városban is — megjegyzendő, hogy az én kedves fiatal barátnőm vidékről való és csak néhány hete jött fel a fővárosba — nem rendeznek ilyen estélyeket?”

— Nem lehet, — jegyzém én meg komolyan.

— És valjon miért nem, ha szabad kérdeznem? Talán azt hiszi, hogy nálunk az emberek olvasni sem tudnak?

— Dehogy!

— Avagy talán nincsen arra való helyiségünk?

— Nem azért, hanem azért, mert a vidéki férfiak télen át nem érnek reá az efféle estélyek rendezésére — jegyzém meg én komolyan.

— Az ám! — veté ellen az én kedves fiatal barátnőm. — Hát valjon mi dolguk volna a téli estéken?

— Hogy mi dolguk van, azt valójában meg nem mondhatom, csak azt tudom, hogy egyik este úgy, mint a másikon

nagyon el vannak foglalva a kaszinóban, — vizonzám én szomoruan, és barátom sem szolt többet, és szomoruan hallgatva bucsuztunk el egymástól.

Én a színházba siettem, „Figaró lakodalmát“ adták, Mozart örökszép vig operáját, azt a búbajos tündérét a zenevilágának, a melyben dal és eszme, érzés és kifejezés egymásba olvadnak, gyönyörűen, nagyszerűen, csupa zengő napsugarakból alkotva — csak azt ne kérdezzék tőlem, hogyan adták elő e lángelmű szépséget a nemzeti színpadon.

No, de az új igazgató, báró Orczy Bódog már ki van nevezve, és miután ő alapos zeneismerettel bir, szabadjon reménylenünk, hogy legalább az operára nézve nemsokára szebb jövő derülend föl szegény árva nemzeti színházunk számára.

—i—r.

Budapesti hirvivő.

✦✦ (Király ő Felsége nevenapját) mult kedden Budán és Pesten a belvárosi templomokban ünnepélyes isteni-tisztelettel ünnepelték meg. A budai vártemplomban tartott nagymisén megjelentek Eötvös, Horvát miniszterek, Cablenz főhadparancsnok, számos tábornok és főtiszt a közös hadsereg és honvédségből, a török, porosz, olasz, hollandi, bajor consulok, a városi hatóság stb. — A pesti belvárosi templomban az istenitiszteleten jelen voltak a legfőbb bíróságok, a városi hatóság, az egyetem képviselői stb. Itt Haydn C-miséjét adták elő. Este a nemzeti színházban diszlocadásul Adelburg „Zrinyi-“jét adták elő.

✦✦ (József főherceget) rendkívüli ünnepélyességgel fogadták sept. 29-dikén Debreczenben. Hatóság és közönség kiment eléje a vasúthoz, s noha csak az indóházban szándékozott időzni, nyájas erőszakkal bevitték a tiszteletére rendezett színi-előadásra. Diadalmenet volt az odáig, és háromszoros éljenzés a nézőhelyen. Vacsora alatt fáklyás zenével tisztelegtek nála, s Oláh Károly főjegyző üdvözölte, mire ő fensége olyan választ adott, melyet így jellemez a „Debreczen“, „1847. óta aligha tartott osztrák főherceg nyilvánosan ily lelkesítő beszédet, és főleg olyat, mely meggyőzött bennünket, hogy József főherceg nem hiába született Magyarországon, mert ő annak egyik leghivebb fia, s hogy magas állásának, rendeltetésének teljes öntudatában van.“

✦✦ (Csernátony) az „Ellenőr“ben felhívást közöl, melyben adakozásra hívja föl a közönséget a tönkre jutott, éhség és nyomorral küzdő francziák részére. Az emberiség nevében tett eme felhívást, melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. Az aláírást maga Csernátony 100 frttal nyitotta meg.

✦✦ (A „Mármaros“) a néhány hóval ezelőtt Szigeten elhunyt Káhn Kálmánnak a következő emléksorokat szenteli: Hasábokat lehetne tele irni nemes tetteivel. Legyen elég néhányról megemlékezni. Ha valakit hitsorsosai közül betegnek lenni hallott: azonnal fölkereste; orvost, gyógyszert sajátjából fizetett, s ha elhalt, ő temettette el. Ezernél több volt keresztgyermek, a kiknek a szó teljes értelmében másodszüléjévé lett. Házánál nagy számu szegényeket táplált, saját asztalánál étkeztette őket stb. E felsegért, jótartott szegények hála-könyveinek látása támasztotta benne azt a kívánságot, hogy ha egyszer meghal, koporsója abból az asztalból készíttessék, a melyen annyi szegény találta nála megelégtetését. S ugy lett.

✦✦ (Szeged népe) kitüntetésekkel halmozta el a honvédeket, kik ott dandárgyakorlatra vonattak össze. Majdnem tenyerén hordta a nép „édes-fiait“, a mi legjobbja volt,

azt tette eléjük, kedvveléssel gyönyörködött daliás gyakorlataikon, s éljenzéssel fogadta a fáradtan, porosan haza érkező csapatokat. Hollán Ernő ezredes és tisztí kara állandó kitüntetés tárgya volt, s egymást érték a meghívások az előbbkelő családok, testületek köréből. Az egyenlőségi kör diszlokomat rendezett tiszteletükre, a nagy gyakorlaton jelen volt a temesvári katonai parancsnok Scudier altábornagy, Svarcz tábornok és temesvári dandárnok s a Szegeden levő ezredek minden szolgálaton kívüli tisztje. A honvédek harcziás kinézése, szabályos, összhangzó hadmozdulatai, fürgesége s értelmes lelkesültsége átalános bámulást idézett elő. Gyakorlat után Hollán ezredes elléptette a csapatokat a tábornagy előtt, ki nem győzte elismerését eléggé kifejezni, s még azon nap tartott kaszinói közös ebéden is a honvédtiszteket éltetve, bámulatát fejezte ki az általuk felmutatott siker fölött. E közös ebéden naponkint együtt volt a tisztí kar s az altisztek s közhonvédek közül is többen felváltva. Október 2-dikán, vasárnap nagy dandárgyakorlat volt az ujszegedi mezőn József főherceg jelenlétében. S e gyakorlat után a város az egész dandárt fényes lakomán megvendégelte.

✦✦ (Baleset.) A cs. k. szabadalmazott dunagőzhajózási társaság jelentése szerint szombaton este a „Károly-Lajos“ gőzhajó kikötése alkalmával a „Hildegard“ hajó mellé kötvén ki, emezzel egy deszka kiszállóval köttetett össze. Az utazók már a kiszállást megkezdették, midőn egy uri utazó, ki a vidékről érkezett, megfoghatlan módon, mindenesetre saját vigyázatlansága avagy tán szándékosága folytán, a hajóból a Dunába esett és a hullámok között eltűnt. A közelben állomásozó „Budapest“ gőzhajó matrózai megmentésére ugyan mindent elkövettek, de törekvésüket, fájdalom, siker nem követte. A szerencsétlennek kilétét senki sem tudja, sőt a sötétség miatt személyleírását sem bírták adni, csupán annyit mondhattak a hajón foglalkozó hordárok, hogy fehér hengerkalapot viselt. Mulasztás senkit sem terhel, mert az átjárás kellően világítva volt.

✦✦ (Két különöz) lakik Budán, kik 20 év óta nem voltak Pesten. K . . . ur azért nem, mert, mint mondja, a hidon elszédülhetne és beleesnék a Dunába. T . . . ur pedig azért nem megy át Pestre, mert elveivel nem egyezik meg a hidvámfizetés. Ő be akarja várni, míg a hidon díj nélkül lehet átmenni és — rövid időn el fogja érni ezt a boldogságot.

✦✦ (A debreczeni kertészeti egyesület) kiállításai rendesen igen jól sikerülnek. A mostani kiváló sikert ígér. Szalontáról és Kecskemétről van kilátásba helyezve oly tömeges kiállítás, mely azon vidékeknek gyümölesészeti állását biztosan áttekinthetővé teszi, s a statistikai adatok összeállítására szilárd alapot szolgáltat. Ott lesz a híres agg pomolog, Kovács József, batorkeszi református lelkész, gazdag alma- és körtekiállításaiával, nagyszerű szőlő-gyűjteményével, s 15—20-féle boraival, melyek mind a legnemesebb franczia szőlő-fajokból franczia módon készültek. Gleviczky Kassáról négy nagyszerű gyűjteményt állít ki beltermelésű magvakból, a kiviteli kereskedésre is alkalmas szárított természetes virágokból, zöldség gyűjteményből és kertészeti eszközökből, és 100 darab bimbós cameliát is visz. Gleviczky itt is apostolokat akar a pomologiának képezni, s a kassa-vidéki néptanítók közül mintegy 40-et szólított fel, hogy jöjjenek el ezen kiállítás megnézésére, tanulják ismerni a szép és nemes gyümölesfajokat, buzduljanak azoknak tenyésztésére, és hogy ezen szegény néptanítók kevés költséggel tehessék meg ezen kirándulást, felkórte egy részről a vasuti igazgatóságot díjleszállításért,

másrészről a debreczeni kertészeti egyletet az ingyen-elszállásolásra. Minthogy pedig Debreczen maga is nevezetes gyümölcsészettel bír, látható, hogy e kiállítás valóban érdekes lesz.

(A csatatéren) e héten sem történtek lényeges dolgok. Páris körül minden nap apró csatározások folynak, a mi azonban nem gátolja a poroszokat, hogy egyre közelebb huzódjanak Páris erődtvényeihez, melyek ostromlása már e napokban várható, és akkor fog csak megválni, minő szellem lengi át a párisi lakosságot. Eddig mindig az a hír felüle, hogy a legnagyobb lelkesedéssel sorakozott a haza-védő zászlók alá.

Strassburg eleste által a poroszok egy újabb hadsereggel rendelkeznek, ennek egy része a nehéz ostromszerekkel együtt, Páris alá indított, míg a másik rész 80,000 főre felszaporítva, a déli Loire felé indult, hogy az ott alakulóban levő új francia hadsereget szétverje. Eddig mintegy 60,000 főből áll ez új francia hadsereg, és ez sincsen még kellőleg fölszerelve. A francia köztársasági kormány azért nem érzi már magát biztosan Toursban, és Toulouseba szándékozik áttenni a kormány székhelyét. A közlekedést a Tours és Páris közt részint galambposták, részint léggolyók, részint pedig földalatti távirada tartja fenn. Az egyik táviradi huzalt a poroszok a Szajna mentében fölfedezték és elrontották, de ugy látszik, még egy másik földalatti huzal is áll a francziák rendelkezésére.

Metz mellett szeptember 27-dikén kemény csata volt, melyben a poroszok sokat szenvedtek Bazaine kirohanó csapataitól. Metz még két hónapig tarthatja magát, és környéke annyira meg van ragályozva, hogy a poroszok többet vesztenek betegségekben, mint az ellenségtől. Maga Frigyes Károly herczeg is veszélyesen megbetegedett, hanem azért Vilmos a „sas“ mitsem akar tudni békekötésről, míg Párist be nem vette.

Végre még meg kell jegyeznünk, hogy az a hír, miszerint III. Napoleon öngyilkossági kísérletet tett volna, koholmánynak bizonyult be utólag. Ő nagyon jól érzi magát Wilhelmshöhen, mint rendesen az olyan lelkiismeretű emberek.

++ (Halálozás.) Jozifovits Szilárd pesti szerb lelkész szeptember 30-án, 60 éves korában elhunyt. — Terényi László mármarosmegyei főorvos Rónaszéken, alig 48 éves korában meghalt. — Baranya megyébe kebeleztet kemsei preorás tanító neje Zákány Mihályné született Deák Julianna szeptemberhó 20-kán meghalt 59-dik évében, gyászolják hátra maradt férje s egyetlen leánya Zákány Teréz férjezett Becsák Sándorné udvarhelyi lelkész nő. Számos ismerői előtt emléke még soká élni fog úgy, mint a szegények gymola. Béke hamvaikra.

++ (Sárospatakon) szeptember 5-én leplezték le a Pálóczi Horváth Mária emlékszobrát. Az ünnepélyt a vasárnap reggeli istentisztelet előzte meg, onnan a népes társaság a collegium kertjébe vonult, hol Bihari Péter tanár ur beszéde után, az ifjuság énekkar zongedezése mellett lehullott a lepel a szoborról. A szobor egy muzsát ábrázol, kezében könyvvel, melyen e szavak állanak: „A tudomány hatalom.“ A talapzat két oldalán van Horváth Simon és Mária domborművű képe.

++ (Varannóból) írják: A gróf Barkóczy család, mely e vidéken rövid idő alatt 9 népiskolát állított, újabban ismét nagylelkű alapítványt tett a varannói községi iskolára. Egy nagy épületet ajándékozott iskolának, egy belső telket tanító-lakul, melyen az épületet szintén a maga költségén emelendi. Ezenkívül 2000 frt alapítványt tett a tanító díjazására s 10 hold földet rendelt a tanító fentartására. E tény annál is in-

kább említésre méltó, mert mostanában egyes mágnások vajmi keveset tesznek az iskolaügy körül.

++ (A nemzeti zenedében) e hó 1-sejétől kezdve a zongorázásban már előhaladt leányok számára kivételes zongora-osztály nyitattott. Egy-egy tanosztályba legfeljebb tizenkét növendék vétetik fel. Az előre fizetendő tandíj havonként 3 frt, a beiratási díj 4 frt. Az előleges bejegyzés a zenede igazgatójánál történik, délutáni 3—5 óra között, ki a felvételi próba s egyéb tudnivalók felől bővebb értesítést ad.

++ (Kelemen József) vasuti pénztárnok a m. kir. állampálya gyöngyösi állomásán mult hó 26-kán 12,000 forint elsikkasztása után megszökött. A pesti kapitányság azonnal távirati uton körözteté, és pedig eredménytel, mert Fiuméből távirati uton más nap értesítve lön, hogy Kelemen József ott elfogatott, minek folytán a kapitányság ide szállítása iránt azonnal intézkedett.

++ (Pestváros tanácsa) a nőképzés iránti tekintetből felmenté a nőképző tanodát a tanoda-nyitásnál szokásos 1000 frt biztosíték letételétől. Ez alkalommal új tagoknak jelentettek be: alapítóknak Majthényi Ágostonné urhölgy 100 frt és Podmaniczky Zsuzsanna bárónő 200 frttal, — igazgatóknak Kóczán Szilassy Etelka és Horváth Lajosné urhölgyek, rendes tagnak Füredy Lajosné urhölgy, Reinprecht Constantin asszony a régebben ajándékozott olajfestvényhez egy kisebb képet adott, melyek az egylet pénztára javára kisorsoltatni fognak. Illésy Györgyné azon készsége, hogy az egyleti tanodában a gyorsírást minden díj nélkül hajlandó tanítani, általános elismerés és köszönettel fogadtatott. Az egyleti tanodában a gyorsírást, angol és francia nyelvre külön tanfolyam be rendezése határozottatott el azon indokból, hogy ezeket, a rendes növendékek kivül, mások is, mint rendkívüli nőhallgatók tanulhassák. Az egyleti tanoda, és előkészítő osztályában a rendes előadások f. évi október 6-dikán nyitattak meg.

++ (Rózsás napló.) Szily Kálmán, a budai műgyetem kitünő tanára, közelébb váltott jegyet Dervarics Róza kisasszonnyal, Dervarics Ákos zalamegyei birtokos kedves leányával. Az esküvőt október 24-dikén, Veszprémben fogják megtartani. — Gombár Tivadar budai ügyvéd Siegmund Irma kisasszonnyal, a jogászyülés fáradhatlan buzgalmu titkáranak: dr. Siegmund Vilmosnak bájos nővérével, váltott jegyet. — Kovács Kálmán igazságügyi miniszter tanácsos e napokban váltott jegyet Spelletich Lenke kisasszonnyal Promontorban. Esküvőjük talán még e hóban meglesz. A bájos menyasszony, az 1849-ben erélye és hűsége által kitünt alvidéki kormánybiztos: Spelletich Bódog leánya. Atyja a szabadságharcz legyőzetése után — mint tudva van — Amerikába menekült ki, s ott gazdálkodott, munkája és a szerencse segítsége folytán jelentékeny (mint mondják: négyezer holdnyi:) földbirtokot szerezve, melyen fia most gazdálkodik, jó szerencsével.

(Vegyes hírek.) Batthyány Lajos egy hü legényét temették közelebb Ikervárott, ki mindig ragaszkodott a családhoz, urát a siralomházban ápoltas az áldozatra kísérte, és becsületben 71 éves kort ért. — A Karagyorgyevits herczeg ellen Pestváros törvényszékénél letárgyalt gyilkosság-részességi vádban mult csütörtökön hirdették ki az ítéletet. Mind a herczeg, mind a másik két vádlott: Trifkovits Pál és Stankovics Fülöp bizonyítékok elégtelensége miatt fölmentettek. Ugy a vádló tiszt ügyész, mint a vádlottak fölbebeszt jelentettek be ez ítélet ellen, vádlottak azért, mert nem bizonyítékok elégtelensége, hanem tényálladék hiányából tel-

jes fölmentetésüket várják. — Nagyváradról mult vasárnap kéjvonat ment Kolozsvárra, melyben a nagyváradai értelmiség nagy számmal vett részt. A kolozsváriak diszlakomát is rendeztek a kedves vendégek tiszteletére, melyben Györffy Gyula, Berzenczey László és Gyalokay Gyula lelkes felköszöntéseket mondtak.

Nemzeti színház.

Október 2-kától.

Octóber 2-dikán: „A szökött katona“, Szigligeti népszínműve. — Octóber 3-dikán: „Gauthier Margit“, francia színmű. — Octóber 4-dikén: „Zrinyi“, Adelsburg lovag nagy operája. — Octóber 5-dikén: „Becsületeszó, Szerelem és örökség“, vigjátékok. — Octóber 6-dikán: „Figaro lakodalma“, Mozart nagy operája. Octóber 7-dikén: „Coriolan“, Shakespeare szomorú játéka. — Octóber 8-dikán: „Hamlet“, Thomas operája.

Gazdasszonyoknak.

Theás sütemény.

Öt tojás, ugyanannyi nehézségű tört csukor, meg három tojás ugyanannyi liszttel vigyázva össze lesz keverve. Egy pléhet fehér viaszkkal meg kell kenni, szép sárgára megsütni, hamar a sütőből kivenni, darabokra vagdalni és ezekből kis hengereket formálni. Ezeket meghülés után felverrt tejszinhabbal kell megtölteni, abba vanigliát és csukrot kevervén.

Gesztenyecréme.

Egy fél font szép nagy gesztenyét hirtelen le kell forrázni és legalább egy félóraig a forró vízben hagyni. Ekkor megtisztítván azokat a külső és belső héjakról, egy nagy meszely vanigliás tejben puhára meg kell főzni és szitán áttörni. Ezalatt egy nagy meszely édes tejszínből kemény habot verve, az áttört gesztenyével össze kell keverni, belé adni 2 lat felolvasztott gelatint, az egészet jégre tenni, néhány csukorba főtt meggyet, egy pohárka marasquinót, egy csésze málna befőttet, négy lat apróra vágott citronátot, négy lat mazsolaszólót, melyet előbb néhány óráig borban áztattunk, és végül még egy meszely tejszinhabot hozzá adván, egy szép formát olajjal ki kell kenni, a crémet beléönteni és a jégre tenni. Használat előtt egy perczre forró vízbe kell mártani a formát és hirtelen kitalálni.

F. Ilka.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Mind két alak utcai öltözékét mutat be. Az első alak drapszínű finom szörkerméből készült magas dereku tuniques ruhát visel. A fodrok széles rojttal és elszórt sárga pálmákkal vannak diszítve. E szövetek, a belészórt rojtokkal együtt 30—35 frton kaphatók, és zöld, kék és mindenféle divatos szürke és barna színekben Alter és Kiss urak váci-utcai gazdagon felszerelt divattárukból kaphatók. A drap nemez kalap fehér tollal és fátollal van diszítve. Ára 9 frt.

A második alak szürke tafotaruhát tüntet elő. A szoknya elejét négy sor lerakott ránczu fodor disziti, hátul egy széles és egy keskeny fodor látható, mely utóbbi két felül kötő alakban a derékig ér. A derék magas, csak elöl ki van vágva és szintén keskenyebb fodrokkal diszítve. Tafotából készülve; e ruha 70 frtba kerül, finom szörkerméből 40 frtba. A sötét lila felöltő fekete tafotafodrokkal vagy szegélyezve, hátul felhuzva és két nagy tafotacsokkal diszítve. Ára 45 frt. A szürke kalapon szürke toll és fekete tafotacsokor, valamint fehér gazezfátyol látható. Ára 10 frt.

Számrejtvény.

Szapper Jankától.

- 10, 4, 7, 1, 6. Azzal kezdem, mivel irom,
Hahogy kezelni jól birom.
12, 13, 10, 2. Párosan él, a mig élhet.
Legtöbbnek a bál vet véget.
4, 5, 5, 11. Nő név „Serény házi nőt“ tesz,
Egy virágnyelv így jelzi ezt. —
3, 5, 11. Beszélgetés az Istennel,
Kérlek soha ne felejtés el.
5, 6, 1, 2, 11. Egy üldözött nagy nemzetet
Az éhhaláltól megmentett.
8, 11, 10, 6. Lakója az Oczeánnak
Állítják szörnyü falánknak.
14, 5, 11. Így hívják a Dráva mellett
Miből Ádám apánk evett.
9, 8, 12, 4. Mátyás király egy kántornak
Megkészserezte a bornak.
1—4 Szülötte Amerikának,
Bajt okoz sok jó mamának.
De a nő nem nagy többsége,
Nem érti jól és ellensége.

Megfejtési határidő: 1870-diki november 6-dika.

— 445 —

A f. évi 37-dik számban közölt rejtvény értelme: „Isten áld meg a magyart.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Jánossy Lajos, Halmay Berta, Schütz Lóra Ivády, Nina, Stancsek Vilma, Marossy Emilia és Hermin, Szávits Mária, Zsigray Istvánné, Benedikovics Róza, Kunczl Klementin és Dezső, ifj. Baghi Józsefné, Gedeon Mariska, Gedeon Reviczky Anna, Gyura Janka, Sváby Izabella, Nagy Flóra, Lengyel Flóra, Temesváry Nina, Kún Berta, Boronkay Kamilla, Szücs Anna, Vilt Szabó Teréz, Marczell Tóni, Vajda Szerafin, Jeszenszky Aranka, Brusca Alajosné, Kiss Ida, Kalicza Gizella, Szentiványi Antalka, Nagy Hermin, Brocken Kovács Emma, Gellén Ilona, Szepessy Szilágyi Lidia, ifj. Zakariás János, Jakabfalvy Emma, Jósza Ferencz, Tell Mária, Dukai Takács Irén, Kármán Luiza, Fálvay Flóra, Pásztelyi Danilovich Emilia, Árvay Irma, R. N., Szabó Irma, Tormássy Mari, Kaszap Mari, Bartha Etelka, Dubányi Róza, Fenczik Eugénie, Szikra Erzsike, Sóos Gyulay Hermin, Szapper Janka, Csengeri Flóra, Intom Julia és Mari, Illyés Lőrinczné, Lázár Kálmánné, Herczeg Malvin, Szilágyi Emilia, Horváth Kornélia, Simon Albertné, Palánkai Eszter, Nagy Biró Jolán, Nagy Krisztina, Hegyessy Róza, Kolónits Julka, Erdensohn Emilia, Vörös Julianna, Szabóky Erzsike.

— 446 —

A 36-dik számban közölt sakkrejtvény értelmét utólag beküldé:

Lazúr Lajtos Anna, Ratkovszky Mari és Vilma.

Tartalom.

Hajlamok. — Jer ülj le mellém, Ábrányi Emiltől. — A lánczhid oroszlanai. (Hallomás után.) P. Szathmáry Károlytól. — Száraz lombok hullatgatták. Szabó Sándortól. — A légy Suensson Theklától. — Anglia Karolina. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Evnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>42. sz. Október 16-kán. 1870.</p>	<p>Havankinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	---	---

Hajlamok.

(Folytatás.)

Legtöbb esetben a külső élet egész terhe a férfi vállait nyomja. Mind ő reá neheznek a gondok, munkák és kellemtelenségek, melyek őt az élettel összeköttetésben hozzák; ő reá az életfentartás gondja, családi ügyek elintézése, tagtársakkal való mindennapi érintkezése, felebb- és alábbvalókkal való surlódások, irigyek agyarkodása, a sok méltatlanság elviselése, rossz emberek csánkvetéseinek kikerülése, — mind ez izgatónak hat kedélyére, boszusan, roszkedvűen tér haza, és mert a külvilágban erőt vett fel-fellobbanó indulatjain, ott-honn annál hamarabb tör ki belőle harag és rosz kedv. Mert a férfi általában nem igen ért hozzá úgy, mint a nő, fékezni indulatait, nyugodtnak maradni minden aprólékos izgalom mellett, és a vele született hevesség sokszor legjobb feltételeit is tönkre teszi.

Ilyen lelki állapotban aztán haza térve találjon egy férj egy kellemtelen feleséget, lehangothságot az egész háznál, holott itthon fölvidulást ohajt találni, ellenmondást, holott itt csak szófogadásnak tud örülni, indulatosságot, a mire pedig csak ő maga érzi itt magát feljogosultnak; ilyen házasi társai tulajdonok mellett aztán természetesen rövid időn vagy házi perpatvár támad, vagy a férj másutt keres szórakozást, izgatót kedélyének kárpótlást a munka fáradsalmiért, jó barátok, vidám barátnők felderítő körében, és lassan-lassan minél továbbra huzódik el szive a talán még nem is olyan régen imádott feleségtől.

Egy ilyen férjet aztán újból visszahódítani a családi életnek, sokkal nehezebb feladat, mint őt mindjárt az első éve-

ben a házhoz lánczolni. Mennyivel üdvösebb tehát inkább oda törekedni, hogy ezen szomorú lehetőség be se következék, a mit csak úgy érhetni el, ha a nő leküzdi azon kellemtelenségeket, melyek a férj távollétében érték, lehetőleg eltakarja előtte szomorúságát, mosolygó arcczal fogadja őt hazatértekor, felvidító tárgyakra fordítja figyelmét, egyszerűen igyekszik eloszlatni a kívülről hozott rosz kedvét, a számára fenntartott belső örömök által; tudom, hogy ez nem olyan könnyű feladat, mert szükséges hozzá, hogy a feleség elébb át- meg áttanulmányozza férje egész lelkületét, továbbá, hogy egész az önmeztagadásig uralkodni tudjon önmagán, és végre, hogy birjon azzal a képességgel: lelki örömeit előidézni, vidámságot és szeretetet teremteni házi körében; de e fáradság dúsán lesz megjutalmazva, mert sok fájdalomtól és könnytől kiméli meg magát általa későbbi életében. Itt természetesen csak művelt lelkületű férjéről beszélek, mert fájdalom, van olyan férfi is, a kire a nő legönfeláldozóbb, hű szeretete sincs hatással, ilyen férj oldala mellett a hű nő csakis a nemes öntudatban találhat vigaszt, valamint azon tudatban, hogy igaztalan szenvedéseért gyermekei szeretetében és a világ tiszteletében el fogja nyerni jutalmát; de valamint nem találni egészen jó, úgy viszont egészen rosz férfit vagy nőt sem találni; a legnagyobb része olyan, a minővé a körülmények idomítják és ezen körülményekre nézve a családi élet igen fontos tényező, kivált arra nézve, hogy a férj heves természete — mert többé-kevésbé minden férfi heves természetű — megszeliidüljön és azért mégis el ne puhuljon, és — ismerem én több olyan férjet is, a kikre a feleség pusz-

tulhatlan szelidsége, jósága lassan-lassan a legnemesítőbb háttással voltak, sőt ismerek olyan férjeket is, a kik nappali munkájuk után fáradtan hazaérve, a leggyöngédebben ápolták beteg nejüket, valóságos betegápolónők voltak és pedig semmi pénzen meg nem vásárolható szeretetteljes betegápolók. Ekkor tanultam meg csudálni a női szeretet lelki varázsát, a mely annyira megtudta magát kedveltetni férjével, hogy még a testi szenvedések látása és az azokali vesződés nem csak-hogy visszataszítólag nem hatott reá, hanem még bensőbbé, igazabbá tette hitestársi szent frigyüket, de, mint mondám, az igazság napjaiban lett biztosítva e kifogyhatatlan hű szeretet és tisztelet és biztosítva csupán csak a nő kifogyhatatlan szeretetreméltósága, rendületlen hűsége és önmegtagadó igénytelensége által.

Ellenben valahány makacs, önző és indulatos nőt még életemben ismertem, mindeniknél azt tapasztaltam, hogy ez soha sem volt képes soká tartó szeretetet kelteni férje szívében. A gyöngéd és engedékeny férj elviseli ugyan egy ideig e jármot, de végre annak is kiállhatatlan lett ez élet. Ha egy ilyen boldogtalan párnak gyermekei vannak, ugy a frigy mind a mellett valamivel tartósabb, hanem azért elébb-utóbb mégis meg kell szakadnia és a büszke, szeszélyes nő, a ki abban vélte feltalálni minden dicsőségét, hogy erejét és uralmát mutogassa és nem inkább abban, hogy szelid jóság és hasznos munkásság által szükségessé tegye magát a reá bizott családi hájlékban, végre életének legszomorubb korszakában egyedül és elhagyottan állt a világon és mint a kiszáradt, kopasz fa, senkitől sem keresve és önmagának terhére senyvedte el utolsó éveit.

A nő hivatása szép és nemes, de komoly és nehéz is egyuttal. A ki méltóan akarja viselni a feleség szép czimet, azon nőnek érteni kell azon nagy tudományhoz, mely által egy erős férfi szív élettársa, barátnőjévé válhassék, melylyel e szív minden érzését megosztani vágyják minden időkbén és minden körülmények közt, mert ezen osztály által viszont új érzések és új örömekekben gazdagodik a hű nő részéről, példát mutatván neki a hűségben, a kitartásban, a jóságban, a szelidségben, a gyöngédségben, az önuralomban és önmegtagadásban. Ezek a lelki kincsek rejlenek a női szívbén, és minden nap újra meg újra föl kell szállnia lelkével az égbe, hogy minden nap ujjabb-ujabb erőt szedjen alábocsátkozhatni mintegy saját szívébe, hogy annak mélységében, a szeretet ős forrásából merithesse az erényeket, melyekre neki olyan nagy szüksége van, melyek szeretettel töltik el szívetét övéi iránt, és tanítják szeliden túrni és elnézni mások hibáit. Az a férfi, a kibén még egy szikrányi szeretet és nemes érzés lakozik, hálával lesz eltelve egy ilyen jólelkű nő iránt, és ha az ő heves indulata, vagy nagy-ravágyása olykor-olykor tévutakra vezet is, azért nem maradandó siket barátnője szeretetteljes, szerényen kimondott véleménye iránt, melyet ha fenhéjázó uralkodónői hangon előadna, minden jó hatását elveszitené; sőt még az időt is meg kell a jó nőnek lesnie, a mikor a vad indulatok egy kissé elfáradtak, és a férj daczos szíve hozzá férhető lesz az ész és szeretet szavára. Az időtől kell megvárnia a nőnek azt, a mit csupán az idő kozhat. Minél inkább előzékeuy és gyöngéd a nő, annál nagyobb tiszteletben állandó embertársai előtt, annál biztosabban csatolja férjét családi köréhez, gyermekeihez és magához, és mikor eljövend azon kor, a melyben egyenkint lehullottak az ifjuság virágai, akkor azon nemes öntudat teremt mennyországot az ő szívének, hogy megnemesítette férje szívet meg-

tartotta őt a család és emberiség javára és fölnevelte gyermekeit a jónak és köztiszteletnek.

(Vége köv.)

Ama válságos napon.

Prém Józseftől.

I.

miért volna furcsa, hogyha mondom:
Megcsalt az én kis kedvesem! —
Hisz minden mulandó a földön,
Mért volna más a szerelem?

A leányt, ki érzé égő lánggal
A szerelmet, mint senki más!
Mért ne lepné meg a betegség,
Egy gyöngé kis „szerelmi láz”?

Az ifjut, azt a halvány ifjut,
Mért ne sujtná a rágalom:
Mi szíve mélyén megfeneklett
Keserve — „világ-fájdalom!”

S miért volna furcsa, hogy ha mondom:
Megcsalt az én kis kedvesem! —
Egy pokol szívem rejtekében
Az egész, — egyéb semmi sem . .

II.

Midőn a végbucúra nyujtád
Kezed, mely semmivé lett,
S reám szállt minden folt, gyalázat,
Mely terhelt, sujta téged;

S egy forró köny szemembe mégis
Tündöklött tiszta fénybe:
Egy gúnyos hang sugá körültem:
— Nyugodj meg, nézz az égre!

S midőn utolszor rám tekintél —
Oly halvány volt az arcod!
Ott láttam mindén kint, keservet,
Mely rajtunk elviharzott;

S egy mosoly játszott rajta mégis —
Bár könyed egyre fényle;
A gúnyos hang sugá kacagva:
— Egy i m á t küldj az égbe!

A láncz hid oroszlánai.

Beszély.

(Hallomás után.)

P. Szathmáry Károlytól.

(Végo.)

III.

Másnap reggel többen megjelentek a munkások közül az oroszlán megtekintésére; tudták, hogy 8 óra tájban Clark is eljön, hogy ítéletét kimondja William munkája fölött.

Mindnyáján megegyeztek abban, hogy William oroszlána mestermű. Nem is lehetett másként. Köfaragók ítéltek egy leendő szobrász műve fölött.

William örömmel fogadá készszoitásaikat és hizolgó nyilatkozataikat; azt is megígérte, hogy az oroszlánok sikerére

estve egy kis vidám lakomát fognak csapni. Mert a többi oroszán is kész s ha ezzel meg lesz a főépítész ur elégedve, akkor minden nyerve van.

Csak John hiányzott az örvendező társaságból. Ő azon irányba ment, honnan a közeledő Clarkot várta.

Nem sokára találkozott is a jeles építészszel.

Clark akkor legszebb férfi korában volt. Magas urias kinézésű alak, szellemre mutató arcczal; angolosan öltözve, szakáll- és bajusztalan.

— Nos John! — kiált az öt üdvözlő kőfaragóra — felvontátok-e az oroszánt? Csak nem történt valami baj?

— Nem sir, mindnyájan várjuk önt. Az oroszán szerencsésen helyén áll.

— Nos, meg vagytok-e vele elégedve? Jól áll-e helyén?

— Pompásan sir. A mit ön kigondol, az mindig szép és nagyszerű.

— Nem szeretem a hizelgést John. Mondd inkább, ugye most te is meg vagy elégedve Williammal? Remélem, már ma csak újra megiszszátok a barátság poharat?

— A mi az én meglepedésemet illeti, sir, azt nem oly könnyű elérni. Azonban, hiszen az egész csekélység. Meglehet, más észre sem venné.

— Szólj mond szigoruan Clark. — Valami hibát fedeztél föl? . . . Tudod, hogy én az egyenes szót szeretem.

— Jól van, sir. Én is egyenesen megmondom. Az oroszánok elég szépek lesznek, de azért helyökön botrány nélkül nem maradhatnak.

— És miért?

— Egyiknek sincs nyelve. William urfi, ki pedig maga eléggé nyelver, a nyelvöket kifejejtette.

— Jól van John. Belőled tudom, a gyűlölet szól? Azonban meglátjuk. Ha a dolog visszatetsző, úgy rendelkezni fogunk; de megtiltom, hogy Williamot azért valaha ingereld, vagy gúnynyal illesd.

— Jól van, sir.

Clark tovább ment s John némileg megszegyenülten balagott utána, míg végre a lánczidhoz értek.

Itt élénk „hurrah“ és „éljen“-kiáltások fogadták a híres építészt, kit az egész munkás tömeg atyjául tekintett.

A mester szeme az oroszánon nyugodott s arcán lassankint a meglepedés nyugalmas mosolya ült.

— William! — kiáltá végre.

William derült arcczal, de kellő szerénységgel lépett elő.

— Műveddel meg vagyok elégedve. Tisztelet-díjadat fölveheted.

— A fő- és első dolog, sir, az ön meglepedése. Tehát semmi hibát nem talál rajta?

— Semmi lényegest, édes William — mond Clark, kezét az ifju vállára téve. — Egy kis lényegtelen hiba van ugyan, de ez a szobor magas helyzeténél fogva, csak is nagyon figyelmes szemlélő előtt tűnik föl.

William tekintete elborult.

— Ne komorulj el William. Az oroszán egészen jó s alakja annyira tekintélyes, hogy ez érdemeért a csekélységet örömezt megbocsátjuk.

— Bocsásson meg sir; de a hibát mégis szeretném hallani.

— Az oroszán nyelvét kifeledded, jó William. Ennyi az egész.

Az ifju arca lángvörös lett. Aztán homlokára ütött s

hiuz gyorsasággal kapaszkodott föl a párkányzaton, hogy magának teljes meggyőződést szerezzen.

Midőn ez megtörtént s a nyert igazolás után visszaforodult, — mindannyian megdöbbenek. Arcza sötét és dült volt, mint egy örülté.

Csak a legtávolabb álló John arca volt gúnyos s midőn William tekintete reá esett, nyelvét hirtelen kiölté reá.

William leszállott, lassan, szemlesütve ért Clark elé s alig hallhatólag rebegé:

— Sir! A hiba igen nagy és lényeges; valódi botrány. Nem tudom, hol volt a fejem. Arra kérem, ütesse le ön az oroszánt.

— Nem, William, azt nem teszem. Én meg vagyok elégedve.

— De én nem vagyok! — mond határozottan az ifju s nem is leszek soha!

Ezzel könnyedén emelintett kalapján s elrohant szállása felé.

IV.

William teljesen megtört kedélylyel ért szállására.

Szívében a kezdő művész hiusága oly nagy volt, hogy annak ilyszerű megaláztatását nem volt képes elviselni.

Ő jövőjét, szerelmét, egyszóval mindenét ez egyszeri sikerhez köté s most nézete szerint mindennek utja volt vágva.

Erthető, de nem igazolható kétségbeesés vett rajta erőt. Nála a kudarcot, melyet más talán nem is tartott volna annak, nem pótolhatta semmi. Nem a szerelem boldogsága, nem társai részvéte; amazt ez által megsemmisítve érezte; — amaz épen sérté. Csak az egy John kiöltött nyelvét, gúnyos arczát látta s ez volt sebzett szive előtt a közvélemény.

Sokszor vádoljuk a nőket hiusággal; pedig mennyivel méltóbban sujtja e vád a férfi- nemet! Csakhogy a nőknek a pró hiuságaik vannak, — a férfiaknak pedig nagyok.

Azokat egy elhibázott szabásu ruha, egy szeplő, egy szál őszhaj bántja: emezeket kudarcz a csata-téren, a szerelemben, a parlamentben vagy a művészet terén. Amazoknak orvosszerei is könnyebbek és olcsóbbak. Egy pár ügyes öltés, egy hizelgő szó, egy kis segédszer: emezek baját nem gyógyítja néha semmi.

Szerencsés eset, midőn véletlenül egyik szenvedélylyel másik áll szemben s az egyikben vallott kudarcot a másikban tapasztalt siker egyensúlyozza: de legszerencsétlenebb eset a Williamé, midőn valaki mindenét egy koczkára teszi s veszttve azt, mindent veszttve hiszen.

William néhány perczig a legkeserűbb kétségbeesés bánatának adta át magát. Ez aztán megtermé a legszélsőbb elhatározást.

Fölugrott, asztalához sietett s hevenyében két levelet fogalmazott.

Az egyik Clarkhoz volt intézve s így hangzott: „Uram! Én szerencsétlen vagyok. Tudom, hogy ön nagy bizalommal volt irántam és csalódott; most pedig fiatalságom iránti részvétével takarja el boszuságát.

Elég, hogy a botrány megtörtént. Fejemet elvesztém; e máskor jó szem és ész elbizta magát, — de meg fog érette lakolni.

A munkások pénztárában elővigyázatból bennhagytam 80 font sterlinget. Ennek egy része fedezni fogja a kövek árát.

A fennmaradt részt, mint kinek másom senkim sincs, ké-

rem jegyesemnek kőházy: Kisasszonynak elküldeni. Teme-
tési költségre nem lesz szükség.

Az oroszlánt vétesse le; ne rutiítsa meg vele halhatat-
lan munkáját és nevét.

Bocsásson meg leghivebb napszámosának, ki még a
síron tul is

ön állandó hive
Smidt William.

A másik levél jegyeséhez szólott:

„Kedves Alicem!

Tudom, nagy bánatot okozok neked, midőn búcsutlanul
és véglegesen elválok tőled.

De az ég legyen tanum, tekintetedet nem tudtam volna
elviselni.

Aztán meg, mit is ért volna? Én nem vagyok többé az,
a ki voltam. A mindenkor vidám nyelvtanulót nem láttad
volna többé bennem. Egy földült arczu és lelki beteg emberrel
találkoznál, kit a legelső gyógyszer: nyájas mosolyod sem
orvosolhatna meg többé. Nekem pedig miért szaporitanom lel-
kem fájdalmait, melyek már úgy is elegendők e rövid órákra?

Engem ne keressetek. Én nem vagyok e földön többé.

Clark ur bizonyos csekély összeget fog átutalványozni
számodra. Fogadd el azt és szerezz valami emléket rajta, mely
reám emlékeztessen.

Igyekezzél feledni kedves Alicem. Tessék neked is
az a hosszú álmodozás, melyet együtt folytattunk egy rövid
álomnak.

Te oly szép vagy; az élet előtted nyitva áll. Egész tár-
házával birsz a boldogságnak, melyet egy jó emberre kiáraszt-
hatsz. Én már azt sem fogadhattam el, — mert nem lennék
képes viszonzni. Kedélytelen kiszáradt fadarab lennék az
üde virág mellett. Ki maga nem boldog, én azt hiszem, nem
is képes boldogítani.

Ezen hit az, mely a földről és tőled elszakít; hálátlan
nem lehetnék irántad s a szégyenből, mely engem ért, nem
részesíthetlek azért a sok boldog óráért, melyek élvezetét te
nyujtád nekem.

Vigasztalódjál és vigasztald kedves jó atyádat, kit min-
dig úgy tiszteltem, mint a mily hiven szeretett és fog szeretni
a síron tul is éretted égő Williámod.

E leveleket William asztalán hagyta s miután még egyéb
ügyeit is rendbeszedte, közönséges kőfaragó öltözetében mű-
helyébe távozott.

A Duna-parton, a lánczhid közvetlen közelében volt
neki egy zárt félszere.

Itt hallották őt társai csendesen füttyörészve dolgozni
késő estig.

Midőn már mindenki eltávozott s az akkor nem oly za-
jos Dunapart lassan elcsendesült, kilépett onnan, kezében egy
jókora kötéllel, melyen egy nagy faragott kődarabot vont ma-
ga után.

Figyelmes vizsgáló előtt föltűnt volna a kődarab alakja,
mely egy óriási kinyujtott nyelvet képezett.

Kétségbeesése humorában ezt dolgozta ő egész délután
és most lassan mormogta magában.

— Most jó William, ugy-e nem fogod többé elfelejteni a
nyelvet?

Terhét a fennálló oroszlán közelébe vonszolá, aztán a
kötelet derekára kötötte.

— Isten hozzád te szép világ! Isten hozzád édes Alicem
— kiáltá s a következő perczben lenn volt a Duna fenekén.

A fölvert hab sokáig hajtá még az egyre szélesedő gyü-
rüket a part felé.

Lassankint aztán elnémult a habok loccsanása is s a
lassan hömpölygő hullámokra az imposant oroszlán veté moz-
gó árnyékát.

V.

A négy oroszlán már régóta helyén állott s a szegény
Williamról már kevesen beszéltek.

Ekkor, egy szép vasárnap reggel történt, hogy John ur,
szokása ellenére csinosan inkább mondhatnók: feszesen felöltöz-
ve, fehér mellény és fehér nyakkendővel, fekete frakkban kö-
zeledett az öreg kőfaragó fa-lakása felé.

Az agg kőfaragót ott találta a ház előtti lóczán, fejét két
kezére hajtva.

— Jó napot uram — mondja némi hetykeséggel — van-e
ideje önnek pár komoly szót váltani velem?

— Mi jót hozott barátom? — kérdi az öreg fojtott
hangon.

— Uram! én komoly ügyben jövök. Tudhatja, hogy
régóta jó szándékkal vagyok leánya iránt.

— Leányomat akarod? — kérdi keserűen az öreg,
mi közben a lóczáról fölkelt s az ajtót kinyitotta. — Itt van.
Egy óra előtt hozták haza a Dunából!

S a szép leány csakugyan ott feküdt a ravatalon kite-
ritve. A nyár legszebb virágai fedték hófehér öltözetét.

John hátra tántorgott s a jövő perczben sebes léptekkel
haladt egy csapszék felé.

Másnap reggel felé dobták ki onnan.

Az öreg kőfaragó pedig lassan mormogá magában:

— Megéreztem! Megéreztem!

Mindezek hitelességét arra háritom, kitől e szomorú tör-
ténetet hallottam.

Annyi azonban kétségtelenül áll, hogy a lánczhidi orosz-
lánoknak nincsen nyelvök, nagy öröme az ott tanyázó ve-
rebeknek, melyek annál kényelmesebben lakoznak ott az
oroszlán torkában.

H o l d v i l á g .

Szikra Erzsikétől.

Hold világa bedereng az ablakon
Gondolsz-e rám, szerelmesen, angyalom?
Mogmérhetlen közöttünk a távolság,
Csak lelkeket küldhetem el te hozzád.

Rémes éjszak, nincs se vége, se hossza,
Nincsen senkim, ki bánatom megoszssa,
Irt nyujtana fájó szívem sebére,
Egy kis sugárt boszus áltem egére.

Ha tégedet láthatnálak kedvesem,
Nem kellene több vizsgálás nekem,
Boldog lennék, mind tavasszal a madár,
Mint virágon a tündöklő napsugár.

Kebeleden feledném a bánato,
Feledném, hogy mennyit sirtam utánad,
Elfeledném, hogy bú is van a világon,
Téged látva, verőfényes boldogságom,

Csak azt tudnám, hogy búbajos két szemed,
Azt ragyogja, hogy a szived mint szeret
Szemed, szived, lelked, képed, életem,
Mit adhat e föld még szépét énnem!

Szép ábrándok, im a lelkem felébred,
Búbajos tündérképem semmivé lett;
Hold világa sem dereng már az égen,
Bus szívem egyedül van fenn az éjben.

A légy.

Beszély.

Suensson Theklától.

(V é g e.)

Később a szülék sorsa mind nyomasztóbb és nyomasztóbb lett. Az atya több hónapokon át az ágyat őrizte; az anya elveszté lelki erejét, kedvét; ő nem tartozott azok közé, kik a megpróbáltatás napjaiban is erősek tudnak maradni. Kietlen, szomorú kilátás nyílt előttük.

Az atya helyét ennek betegsége alatt más foglalta el az irodában, s új alkalmazást sehol nem talált; gyenge is volt még; sápadt és görbedt; erőtlenségű tántorgott ide-oda, s Ulrika nem egyszer nyújtotta feléje halálos gyötrelmek közt kicsi karjait, hogy őt támogassa.

Egyik este nagyon rút idő volt; az eső szakadt, a vihar ordított, az ablaktáblák nyikorogtak, s a kert fái között huhogtak a baglyok.

Az anya kétségbeesettebb volt, mint egyébkor, a kályhaszögletben ült, kezével eltakarva szemeit, s csöndesen zokogott,

Ulrika egy könyvben olvasott. Most fölemelte fejét, a anyja felé nézett, nesztelenül lopózott hozzá, átölelé nyakát, s lecsókolta könyeit.

Ekkor lépett be az atya.

— Jó estét! — mondá nyájasan.

Anyja és leánya csudálkozva tekintettek föl; rég nem történt már, hogy jó estét mondjon, midőn haza jött. Az atya egy percig az ajtóban állva maradt; azok ő rá néztek, ő meg azokra.

Az anya szemei tele voltak könnyel, az atyáéi titkos örömtől ragyogtak. Csak most láták meg ezt rajta, most, midőn karjai kitarultak. Mindketten karjaiba rohantak s ő sutogá:

— Gyermek! meg vagyunk mentve!

A következő napon élet és clevenség volt a kis hajlékban.

Az anya trillázott, mint egy fiatal pacsirta.

Az atya hallgatag volt; az ablaknál állt, s föltekintett az égbe. Ulrika mellette állt, s nézte őt; akaratlanul összekulcsolta kis kezét, úgy volt, mintha egy imát, egy hálaimát olvasott volna ki atyja szemeiből.

Tegnap óta oly sok minden megváltozott. A szegény irnok a város egyik leggazdagabb emberévé lett. Egy öreg kereskedő nagybátyja, ki még csak kezét sem nyújtá neki soha

életében, hirtelen meghalt, s egész vagyona, pompásan berendezett háza s tüzlete öccsére, mint egyedüli törvényes örökösre szállt.

Ez nagy ugrás, egy veszedelmes ugrás volt! A szegénységből a gazdagságba! Erős jellem, erős lélek kell hozzá: egy ily váratlan sorsfordulatot istennek tetsző módon s magára áldást hozólag hordozni tudni.

Talán ehez hasonló gondolatok lebegtek az atya lelke előtt is e pillanatban, midőn szemei majd örömtől majd aggálytól ragyogtak, s majd hálával, majd esdőleg tekintett föl ég felé, mely érzelm-hullámszáz Ulrika szívében is viszhangozni látszott, amennyiben majd öröm, majd fájdalom vonaglott kisdud ábrázatán s közel volt hozzá, hogy könnyekre fakadjon.

Hanem az anya, az boldog volt és derült. Énekelt, ujjongott s nagy neszszel járt kisbe.

— No kis Ulrikám, most már neked is meg kell tanulnod énekelni, táncolni! Bársonyban és selyemben kell járnod; a legelőkelőbb barátnőkkel kell birnod. Egy hét múlva új lakásunkba költözünk, s akkor ez a régi el lesz feledve s csak azért fogunk élni, hogy új életünket kellőleg élvezhessük.

Az atya hallgatott s aggodalmas arccal tekintett a gyermekre. Ulrikának úgy tetszett, mintha egy csillag aludt volna ki atyja szemeiből. Nem az öröm csillaga volt-e az?

— „Zum, zum“! — hangzott szívében, s a légy sorsa jutott eszébe.

Egy hét mult el. Az új lakásba költözés napja elérkezett. Az atya komoly volt, az anya dalolt, Ulrika könyezett.

Most az atya megfogta gyermeke kezét; lementek a kis kertbe, s bucsut vettek minden bokortól, minden fától, minden növénytől.

Az atya szólt: „Gondolj előbbi szegénységünkre, előbbi boldogságunkra!“

Az anya fenn maradt a szobában; végig tekintett a szegényes butorzonon, melyet egykor oly szépnek talált, gúnyos, lenéző mosoly játszott ajkai körül, s midőn férje és gyermeke belépett, mondá:

— Legjobb lesz, ha már egyszer itt hagytuk e házat, mind e régi kiczit-kacszatot eladni; igen rosszul venné ki magát új lakásunkban

A férj hosszasan nézett rá; hosszú, komoly pillantás volt ez, azután vette kalapját s elhagyta a szobát. Néhány óra múlva a kis hajlék pusztán, elhagyottan állt. — Évek suhantak el fölötte, ott is hagyák nyomukat annak födelén.

A legelőkelőbb városrészben állt egy nagy szürke ház, melyen meglátszott, hogy vagyonos emberek tulajdona. Itt lakott az előbbi irnok, most gazdag bankár.

A ház belseje még fölülmulta külsejét. Damasztfalak aranydiszítéssel, csilárok, vázák, szőnyegek s gipsz-szobrok voltak ott találhatók. Csaknem halmozottnak lehetne mondani, mindenesetre több gazdagságra, mint izlésre mutatott.

Az anya szívesen beszerezett volna még többet is, semmi-ből sem volt neki elég; de férje ellentállott, nem akarta a csillogó vásárt még jobban szaporítani.

Ulrika nőtt és fejlődött; ép oly szép, mint jó; ép oly ár-

tatlan, mint kellemes alakká képződött; sokat járt a társaságokba, tánczvigalmakba, színházba, s mindenből ki tudta vonni azt, a mi jó, úgy hogy mindig csak nyert s soha sem vesztett.

Anyja megváltozott, habár nem előnyére. Orra mely mindig magasra igyekezett, most majdnem a felhők felé járt. A selyem ruha csak úgy suhogott rajta, ha a nagy pompás teremben végig ment. Nagyravágyó volt, ez szikrázott ki még szeme szögletéből is.

Az atya csendes volt, mint mindig. Néha-néha, midőn irnokokkal jól megtöltött irodájába lépett; midőn asztalán egyik pénzhalom a másik után emelkedett, lehet, hogy a kísértő neki is átjárta szivét, talán ő is hátrább szegte nyakát, talán az ő ajkai körül is meg-megjelent egy mosoly, mely nem egészen volt ment minden büszkeségtől, de ilyenkor mindig megnyugtatólag, csillapítólag végig húzta homlokán kezét, fogta kalapját s kisietett a szabadba. Sokáig künn maradt, de midőn visszatért, a kísértő már eltűnt, s a régi alázatos háladatos szív tükröződött vissza vonásain.

Jó, szép és gazdag lsvén, Ulrikának egész sereg kérője volt, fiatalok és öregek, gazdagok és szegények, sőt még a főrangúak közül is, mert pénz az a varázs-szó, mely minden szívet megnyit, s minden ajkon uralg.

De Ulrika nem szeretett senkit.

Most egy fiatal, szeretetreméltó szép külsejű gróffal ismerkedett meg; egy bálban találkoztak, később egy másikban, s végre bemutatatta magát Ulrika szüléinél.

Szépség, szeretetreméltóság, s a kilátás: grófnévá lehetni, — ez nagyon csábító volt.

Az anya közel volt hozzá, hogy megpukkadjon büszkeségében. A gróf itt, a gróf ott! mindig a gróf volt szájában. De a gróf még nem lépett föl komolyan.

Az atya hallgatott; a vér fejébe tódult; a fej hátravetve, a mosoly ott volt az ajkakon; de a kéz gyorsan végig siklott a homlokon, a kalap föl lett kapva s egy pillanat alatt kívül volt a házon.

— Szereted a grófot? — kérdé az anya.

A leány elpirult. A gróf oly szép, oly szeretetre méltó volt!

— Te szereted őt — mondá az anya 'diadalmas hangon.

— Én nem tudom, — felelé Ulrika vontatva.

— Te szereted őt, — ismétlé az anya határozottan, — s ha mindjárt nem úgy volna is, — ő gróf. Te grófnő fogsz lenni, és én — én a te anyád. — Most szívére szorítá kezét; alig birta e nagy diadalt eltitkolni.

Később bejött az atya. Ulrika egyedül volt. Atyja mellette ült, kezébe vette a lány kezét, s bele nézett annak szemébe, mint azelőtt szokta tenni.

— Szereted a grófot? — kérdé megnyerő hangon.

A leány ismét elpirult.

— Mondd meg gyermekem, szereted őt?

— Igen, — suttogá a leány.

Az atya fájdalmas tekintettel nézte őt.

— Hiszed, hogy ő is szeret téged?

Ulrika csodálkozva, majdnem megütődve nézett atyjára.

— Te gazdag vagy, — susogá erőtetve, — és hogy B. gróf sokat ad arra, hogy arájának e tulajdonsága meg legyen, azt eléggé kimutatta. Ulrika, gyermekem, kedves gyermekem, ha szemeidet fölnyitom, ha tisztán láttatom veled, a mi neked fájdalmat, sok fájdalmat okozand, ez csak azért történik, mert

tudom, hogy e fájdalom nem is hasonlítható ahoz, a mit a jövőben fognál érezni, ha én most gyengeségből vagy attól tartva, hogy neked bánatot okozok, hallgatnék. Ulrika, B. gróf pár évvel ezelőtt egy ifju hölgygyel járt jegyben, ki egy öreg, de igen gazdag nényénél élt, s ki után, mint hírlék, ő fog örökösödni. Azonban midőn a nagynéne meghalt, s a végrendelet felbontatott, hugának csak bizonyos évi járadékot rendelt, mely a gróf előbb oly forró szerelmének nem látszott elegendőnek lenni, s ő arra a meggyőződésre jött, hogy arája iránti érzelmeit illetőleg csalódott, hogy az nem szerelem, hanem csak barátság volt, a mit iránta érzett, s ennek következtében az eljegyzést föl is bontotta. Ulrika, te gazdag vagy, gyermekem! — s most gyengéden karjaiba s szívére szorítá a leányt. Ulrika halott-halvány lett, szemeiből záporoként omlott a könny. „Gazdag!“ Összetette kezét s könnyörgőleg nézett atyjára.

Az atya küzdeni látszott magával, megcsókolta leánya homlokát, s csendesen távozott a szobából.

A következő napon jött a gróf.

Ulrika egyedül volt; sápadtan s komolyan állt az ablaknál, midőn a gróf belépett.

— Ulrika, szólta a gróf s a leány mellé ült, — én epedve vágytam a pillanat után, midőn tanuk nélkül önhetem ki ön előtt szívem érzelmeit, s elmondhatom önnek, hogy ön czélja minden vágyaimnak, legszebb álmaimnak, legnemesebb gondolatimnak; hogy ön minden, a mit szívem ohajt, midőn elmondhatom önnek, hogy nem ismertem az életet, nem a reményt, nem a boldogságot, míg önt meg nem ismertem; epedve vártam a percet, elmondhatni önnek, mily forrón, mily bensőleg szeretem önt. Ulrika, egész jövőm, minden üdvöm, egész életem a te kezeidben van; tudnád-e az én forró, hű szerelmemet viszonozni? Képes volnál-e úgy nekem adni szívedet, mint a mennyire tiéd az enyém örökön örökké? Szeretsz-e engem Ulrika?

A leány hallgatott, e hang oly lágy, oly esdő volt! nem tehetett mást, mint hallgatni.

— Szeretsz-e engem? Akarsz-e enyém lenni?

Mint egy letört virág, hajlott le a lány feje; „igen“ hangzott szívében, „igen“ „igen!“ e szavak mind fölebb-fölebb küzdöttek már magokat a szívből, majdnem az ajkakát érinték, akkor megszólalt valami belülről: „zum, zum.“

Ulrika reszketett. Ismét fölemelte fejét.

„A légy! A légy!“

Erélyesen kiragadta magát a kísértő karjai közül, s kétségbeesett erélylyel kiáltá:

— Nem, nem! Én nem szeretem önt!

Hónapok teltek el. Ulrika halvány és hallgató volt, olyan volt atyja is. Az anya szitkozódott, durva és keserű volt; nem tudta megbocsátani, hogy a gróf nem lehetett ne-jévé. Rosz hangulata naponkint nőtt, s attól lehetett tartani, hogy nem fog érni határt.

Ekkor így szól hozzá férje:

— Jöjj, tegyünk egy sétát!

Ez oly komolyan volt mondva, hogy a nő hallgatva engedelmessé vált. Karöltve mentek az utcán végig, most egy másikon, most egy harmadikon. Most ott álltak azon kis elhagyott ház előtt, melyet a nő már egészen elfeledett, s emlékezetéből kitörölt.

Szótlanul vett ki a férj egy kulcsot, kinyitá az ajtót, s mindketten beléptek.

Egy órával később az ajtó ismét csikorgott rozsdás sarkában. A férj és nő kiléptek. Az anya halvány és kisírt volt, az atya rendkívül szelid és elégtelnek látszott.

Lehuzta a kulcsot, s azt nevének nyujtá e szavakkal.

— Im, vedd, s valahányszor a kisértő megjelen, ez biztos szer a gonosz ellen!

A nő görcsös hevességgel ragadta meg a kulcsot.

És most ismét karöltve mentek vissza lakásukra.

Néhány hónappal ezek után együtt ültek mindhárman a lakszobában. Az anya oly szelid, oly nyájas, barátságos lett az elzárt házikóban tett látogatás óta, hogy alig lehetett ráismerni.

Az atyának arcza nyugalom és megelégedéstől sugárzott. Ulrika halvány, de kedves és nyájas, mint mindig.

Az atya egy hirlapot olvasott, egyszerre kiesik a lap kezéből; valami leirhatlan kifejezéssel emelé tekintetét ég felé, s kezeit egy csendes, szívből jövő imára kulcsolá össze.

Az anya hévvel kapta föl e hirlapot és olvasá, és az örömmek, aggálynak és szégyennek vegyes érzelm-kifejezésével ejté ki kezéből azt.

Ulrika is fölveszi, olvas, elhalványodik; ismét olvas, és az égre függeszti szemeit.

„Zum, zum“ — hangzott lelkében, — „Zum, zum“ hangzott onnan felülről is.

Szótlanul biczentett fejével, fölsháritá omló könyeit, s kimondhatlan hálás tekintettel fordítá szemeit atyjára. Az anya is hasonlóképp tett.

Az atya nézte mindkettőt, nézte egy leirhatlan kifejezéssel; nem szólt egy szót sem, hanem kitárta karjait.

A hirlapban ez állott:

„E napokban gróf B. váltóhamisítás miatt elfogatott s börtönbe vettetett.“

És ezzel vége a kis hajlék történetének; s a sorok írója ohajtja, hogy minden olvasó gondoljon a légyre, ha a hamis világ fénye csalogatja és csábítja; és hogy mindenki építsen egy kis házat, az alázatosságnak egy kis templomát saját szívében, a hová elzárhassa magát, midőn a kisértő kopogtat ajtaján.

—

Anglia Karolina.

(Folytatása.)

Jól tudta a nép, hogy a trónhoz oly közelálló férfi is csak ember, mint bárki más; de a fejedelmi biborban született egyénnek csak abban az esetben volt előtte jelentősége, ha a tömeggel azt képes elhíttetni, hogy ő, az éghez szellem-nagyság, tetterő és orkölesi szeplőtlenység által közelebb emelkedett. A herceg iránti gyűlöletből a közvélemény mindig a hercegnő előnyére nyilvánult, kinek életmódját menté a sok évi méltatlanság, melyet a szeretetre méltó nőnek tőrnie kellett.

Midőn a király 1811-ben, gyógyíthatlan örültségbe esett a walesi herceg Anglia és Hannovera régensévé lett, de azért a házastársak viszonya miben sem változott. A régens Londonban élt, Karolina hercegnő pedig Blackheath várkastélyban lakott.

Hogy azonban az örökös viszálynak s a szünetlen való

rágalomnak vége szakadjon, elhatározta a hercegnő az országot bizonytalan időre elhagyni s Liverpool lord miniszternek 1814. július havában jelenteté, hogy két fontos ok, ugyanmint a herceg-regensnek nyugalmat szerezni s magának az oly rég nélkülözött nyugalmat biztosítani, őt arra készíti, hogy a continensre visszatérjen. A miniszter azt válaszolta, hogy a herceg-regens egyáltalában nem szándékozik akadályt gördíteni a hercegnő uti terve elé s teljesen szabadságára bizza, hogy jövőre akár kül-, akár belföldön tetszése szerint választhatja lakását; továbbá kinyilatkoztatá a regens nevében azt is, „hogy ama szobák, melyeket a hercegnő, udvarával együtt Kensingtonban és Londonban használt, jövőre is rendelkezésére fog állani.“

Főnt jelölt év augusztus 9-én utra is kelt a szerencsétlen nő előbb Németországba, onnan Olaszországba, majd Keletre.

Kalandos hajlam sok volt a hercegnőben. Ő a szeretetnek akart élni, melyet ifjusága éveiben nélkülöznie kellett. Ő, férje által teljesen madárszabadnak tekintetett s e szabadságában vonzalmát igyekezett követni, miáltal minden csalódásért kárpótlást nyerhessen. Ezt sem engedték neki meg; vagyis a régens-herceg gondoskodott, hogy eltaszított nevének botlásai felől bizonyítványokat szerezhessen s ezeknek alapján tőle válás utján menekülhessen.

Huzamosabb ideig tartózkodott a hercegnő a Como tava mellett egy kies fekvésű nyaralóban, melyet megvásárolván, úgy rendezte azt magának be, hogy ott saját kénye-kedve szerint élhessen. Itteni életfolyamáról oly hírek szárnyaltak, melyek becsületét nem kis mérvben sérték. Tény, hogy a hercegnő egy olaszszal viszonyt kötött, bizonyos Bergami Bertalannal.

E férfival ő Milanóban tartózkodása alatt ismerkedett meg, midőn egyszer a hercegnő ruhája a padolaton megakadván, Bergami azt nagy ügyességgel és gyorsasággal akasztá ki. P i n o tábornoknál volt ő nyargonc, kitől Karolina hercegnő szolgálatába lépett, kinek kegye, szerelme őt jelentékeny férfivá tevék s az udvari kört saját rokonaival árasztá e, miután a hercegnő az angol kamarásokat és palotahölgyeket hazájukba visszabocsátá. Boldogul élt ő e férfi társaságában a gyönyörű Como tavánál, s bármily visszatetsző volt is el szerelmi viszony, mindazok részvételt voltak iránta, a kik igénytelen életmódját, szívjóságát, jótékonyágát és szerencsétlenségét ismerék. Ő a földnek e kies helyén gondtalanul, a világgal mitsem gondolva, csak magának akart élni. De ebben sem találhatta örömét.

Férje és ügynökei ernyedetlen buzgalommal működtek közre, hogy a magát önként száműzetésbe vetett nőt a nyilvánosság pellengérére vonhassák.

Mig Londonban azon igyekeztek, hogy könnyelmű életmódjának tápot adhassanak, hogy a-által a szándékolt vádra bizonyítékokat szerezhessenek, másfelől kémeikkel vétették körül, kik életét a legdurvább módon dulták fel, a nélkül, hogy a hercegnő a törvény és rendőrségnél védelemre talált volna.

Milanóban O m p t e d a hannoverai báró vezetése alatt valóságos bizottság alakult, melynek egyenesen az a föladata volt, hogy anyagokat gyűjtsön az angol regens-herceg törvényes neje ellen a vádhoz, és a melynek minden eszköz jó volt, csak czélt érhessen azáltal.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Október 13-dikán.

Szüretelünk. — Bor-édesítők. — Porosz özvegyek és árvák. — Lakomák és leves-intézetek. — A tüzoltók. — Bész csata. — A tíz királya. — Az új színházi igazgató. — A sajtó. — Reményi Ede. — Coriolán.

Egyik hegyről a másikra hangzik el most a vidám jókedv nálunk; szüretelünk, és ha savanyu is a bor, a szüret azért mégis édes; a friss reggel után a ragyogóan kelő nap, a szőlő-szedő leányok, a présház, a pisztoly-durrogatás, az első must, a kedves vendégek, a finom báránytokány, a cigányok, a zene, a táncz és aztán az a tudat, hogy ez az utósó mulatság a szabadban ez évben, utósó látogatás az áldott lelkű természetnek a hegyben egy évre, — ugyancsak hült száju embernek kellene annak lenni, a ki a szüreti napok alatt nagy dolgot csinálna abból, ha valjon édes-e a must, vagy savanyu; aztán ha savanyu is a must, legalább az a vigasztalás, hogy kevés; aztán ha még olyan savanyu találna is lenni, mégis ezerszer jobb ama francia pezsgőnél, melyet épen most madame Cliquot és reine Claude szőlőiben a porosz zsebrákok szüretelnek le.

És nem épen, mintha a háborura akarnám átvinni a beszéd fonalát — és ezt komolyan mondom, — hanem csupán azért, hogy a savanyu szüret annál édesebben essék, fölemlitem azon körülményt is, hogy a miért a porosz fők embervérrel iszszák le most magukat, azért mégis semmi okunk valami nagyon irigyelni boldogságukat. Nem is szólva azon különféle rendű háló-réklük és flanell-melegítőkről, melyeket még Pesten is szekérszámra vásárolnak össze a hős németek használatára a hűvösödni kezdő éjszakákon, a miért aztán a hős poroszok közül sokkal többen vesznek el betegségekben, mint a csataterén, pedig a csatateréken is több mint kétszáz ezer ember veszhetett el már közülök, álljon itt egy kis kép azon boldog állapotról, melyet a porosz-francia háboru a diadalmas németek hazájában teremtett. Egy hamburgi levelező a következőket írja ezen boldog állapotról: „Csupán csak a Westfália tartományban a múlt hóban (tehát már egy hó előtt) tizenegyezer nyolczszáz tizenhét özvegy, mindannyian elesett honvédek özvegyei, jelentkeztek államsegélyre, az árván maradt gyermekek száma pedig huszonkétezer hétszáz huszonhármat tesz, csupán ez egy tartományban. A rajnai tartományokban továbbá tizennégyezer háromszáz tizenkét özvegy és huszonkilencezer hatszáz tizenkilencz árva jelentetett be államsegélyre, Hannover tartományában kilencezer hatszáz huszonegy özvegy és huszonhatezer négyszáz tizennyolcz árva! És ez így van egész Németországban és ide még nincsenek beszámítva sem a rendes hadsereg áldozatai, sem azon özvegyek és árvák, a kik elvesztették ugyan férjüket és atyjukat, de maradt anyjuk, hogy nem szorultak államsegélyre; azért épen e háboru borzasztó borzalmasságai engedik remélni, hogy talán ez leend az utósó nagy háboru a világon. Midőn egy a győzelem, mint a legyőzetés a nemzetek elpusztulását vonja maga után, akkor kétszer is meg fogják gondolni a fejedelmek, hogy háborut indítsanak, és a nemzetek, hogy belemenjenek a háboruba,

az nemde, nagy okaink vannak tehát nekünk, vidám jókedvvel ülni meg az ideai savanyu szüretet?

Azért talán arról sem kellene most szólanom, hogy habár nálunk nincs is háboru, azért fővárosunkban is vannak, szegény özvegyek és árvák, a kik a hideg évszakban fáznak és éheznek; de miért ne hoznám ezt szóba? van elég módunk, gondoskodni ezen szerencsétlenekekről; leves-intézeteket kell fölállítani minden városban, a városok költségén, és minden város bizonynyal meg is fogja azt tenni, a szükségekhez képest; kell is azt tenniök, ha csak azt nem akarják, hogy könyelmű tékozlással vádoltassanak; alig van a hazában város, mely esztendőn át egy pár diszlakomát ne rendezne; jól teszi; de ha a lakomákra telik, akkor a leves-intézetekre is kell hogy teljék, mert a leves-intézetek a városok árva-gyámoldái télen át, és Pest főváros bizonynyal e részben is jó példával megyen majd elől; körülbelül öt éve, hogy lapunk a leves-intézetek eszméjét megpendítette és már három éve, hogy a lelkes Sztupa György lankadatlan buzgósággal fáradoz ez ügyben; lehetetlen tehát, hogy a főváros még az idén se karolja fel kellő erélylyel ez ügyet; most, midőn milliók költetnek a főváros szépítésére, ezen szépítési eszmét csak nem felejthették ki a számításból; van-e már szebb szépítés annál, hogy egy város szegényei, árvái télen át nem áznak, nem fáznak és nem éheznek? A költség tehát bizonyosan meg fog szavaztatni, sőt azt hiszem, hogy azért nem szavazta még a főváros a tüzoltók felszerelésére szükséges összegeket a derék gróf Széchényi Ödönnek, mert gazdálkodni akar a téli szegények érdekében; kissé furcsa gazdálkodás, de különben még így sem lehetne mentegetni e harpagoni fősvénységet.

A mi derék tüzoltóink pedig azzal fizetik meg az irántuk viseltető keserves jóindulatot, hogy majd minden héten egy párszor megmentik a fővárost; az igaz, hogy a szerencse is nagyon a kezükre játszik e részben; mióta a főváros cserépszindelyes kalapokat tett a fejére, talán összesen sem volt annyi tüzeset, mint azon rövid idő alatt, hogy a tüzoltók találtattak fel számára; a múlt héten is nem is tudom, hány tüzeset volt nálunk, csak az egy pénteken este két helyütt égett, az egyik tűz ugyan kicsi volt, valami kémény gyult ki, és a mint meghallotta a tüzoltók trombitáját — az igaz, hogy csunya vadkeeske-hangja is van e trombitának, kivált sötét este, szurokszagu fáklya-világításnál — azonnal el is aludt; de a másik, a magyar vagon-gyárban, ugyancsak keményen tartotta magát és úgy rázogatta hosszú veres szakállát ég felé a fekete éjszakában, hogy mérföldnyi távolságra ellátszott. Mindenképen azon volt, hogy az egész gyártelepet elhamvaszsa és a terv nem is volt roszul kifűzve; a tűz a telep közepén ütött ki, egy pár száz ölnyi deszka, lécz, gerenda sat. egyszerre lángban lobbant, és e lángoló központ tövében egyik felül egész hosszú sor szín áll, telided tele mindenféle fakészlettel, másik felül meg az egész telep hosszában elnyuló asztalos-műhely, hasonlóképp jól megtöltve mindenféle fane-müekkel és olyan vékony fazsindely-tetővel, mint valami florenzi szalmakalap; a lángnak tehát csak egy kicsit jobbra-

időt nyerjenek a szervezkedésre és akkor — a poroszokat kimerítették a győzelmek és e kimerített sereggel egy hazavédő nemzet, a francia nemzet álland szemben!

Garibaldi is megérkezett Franciaországba, hős fia, Garibaldi Menotti kíséretében és természetesen a legnagyobb lelkesedéssel fogadtatott. Arról is van szó, hogy Garibaldi a francia köztársaság hadügyminiszterévé fog nevezetni, ha ugyan az öreg oroszán jobb nem szereti, nyilt csatatéren szolgálja a köztársaságot.

Metz alatt is folyvást verekedik Bazaine a poroszokkal, a miből látszik, hogy a francziák ott sincsenek még annyira kiéhezve, a mint azt a poroszok elhíresztelik.

Főlemlitendőnek tartjuk még azon hirt, hogy Pyat Felix, a nem rég száműzetéséből hazatért francia republikánus díjat tüzött ki annak a javára, a ki Vilmost, a „sast“ megöli. A „sas“ természetesen rettenetesen zokon vette e szentségtörő vakmerőséget és most csak azért is folytatni akarja a háborút a szerencsétlen hős nemzet ellen.

Thiers, a híres francia diplomata, Pétervárából jövet, Bécsben volt e héten, értekezett Beusttal, Andrássyval, audiencián volt ő felségével, a ki ebédre is magánál marasztotta; hogy mit ettek, az tudva van, de hogy mit főztek ki ez ebéd alatt, az még a diplomata titka; de gyanítják, hogy azt főzték ki, miszerint — mi csak tovább is semlegesek maradunk.

Thiers hozta volna meg azt a hirt, hogy a muszkának eszeágában sincsen háborúra készülödni.

✦✦ (A pestvárosi) Rókus-kórházban a kormány hasonszenvi fiókosztályt szándékozik fölállíttatni és e végből felhívta a várost, hogy ezen fiókosztály felszerelése, berendezése a hasonszenvi gyógyszerészár behelyezése, a gyógyszerész és rendelő orvosok netaláni fizetései iránt kimerítő költség előirányzatot terjeszzen elő, annak kiderítésével, hogy a kórházi alap ez által mily kiadási többlettel fog terheltetni.

✦✦ (Halálozás.) Végli János 1848⁹/₉-ben 14-ik honvédszászlóaljnál főhadnagy szeptember 28-án Jászdóson meghalt. — Kabós Imre volt 1848/9-diki honvéd, és 1869-ben orsz. képviselő, október 3-án Tasnádon 40 éves korában meghalt. Béke hamvaikra!

✦✦ (Rózsás napló) Károlyi Gyula gr., Károlyi György gróf legidősebb fia, jegyet váltott Károlyi Georgine grófnővel, Károlyi Ede gróf leányával. — Herczeg Liechtenstein Alajos dzsidáskapitány a mult napokban váltott jegyet Degenfeld Anna grófnővel, Degenfeld Adolf gróf és neje Berényi Szidonia grófnő leányával. Az eljegyzés a menyasszony szüléinek szokolóci kastélyában történt. — Kiss Áron, nagykorösi jeles képezdei igazgató e hó 15-dikén vezette oltárhoz Török Erzsike kisasszonyt, az országoshirü Török Pál, pesti superintendens kedves és szerotetreméltó leányát. Adjon az isten annyi áldást a boldog új párna, a mennyit az atyja által megvigasztalódott szivek neki kívánnak. — Kalocsán Salamón László káptalani gazdatiszt e hó 9-kén jegyzé el a bájos és művelt Nyitrai Matild kisasszonyt. — Csukássy Károly pestvárosi ügyész eljegyezte magának Polgár Erzsike kisasszonyt, Polgár Lajos fegyverneki földbirtokos kedves és művel tleányát.

✦✦ (Vegyes hírek.) Öfelsége a szeptember végével megürült magyar művészi ösztöndíjak egyikét 420 frtot pesti lakos Freeskay László festésznek, a bécsi festészeti akademia hallgatójának további 3 évre adományozta. — József főherczeg legközelebb beköltözik Budára. Háza előtt nemzeti színre vannak festve a deszkaköponyegek. Örsö-

gét felváltva a pest-budai honvédszászlóaljak fogják kiállítani. — A budai honvédszászlóalj zászlaja e hó végén fog fölszenteltetni, és pedig kedvező idő esetén a vérmezőn, kedvezőtlen idő esetén pedig a budai vártemplomban. A zászló anyai tisztet Klotild főherczegnő ő fensége vállalta el. — Ezer évesnél régibb sirokat fedeztek fel Szabolcsban Hungaryon. Csak az van hátra, hogy bizonyosan megállapíttassék, hogy csakugyan sirok. — A pesti főreál-tanodában az épület és különösen az osztálytermek rendezetlensége miatt, az előadások csak október 15-én kezdettek meg. Képzelem, mennyire busul e miatt a fáradhatlan buzgalmu igazgató: Ney Ferencz! — Szombaton este nyolcz óra tájban Csep helységében a Csepel szigeten tűz ütött ki, mely az egész falut, a templommal és iskolával együtt megemésztette. Az egész idei termés szintén oda veszett. Másnap bucsu lett volna Csepén s erre sütöttek főztek minden háznál. A tűz vigyázatlanságból ütött ki. — Balogh Andor országgyűlési gyorsiró előfizetést hirdet „A magyar gyorsirók 1871-diki zsebkönyvére.“ Ára 1 frt 50 krajczár. — A debreczeni lóverseny vasárnap ment végbe. Az idő nem igen kedvezett, a nagy szél roppant porfellegeket kavart fel, és később az idő esőre változott. Néző ezért igen kevés volt. — Mult kedden Pécsy Béla, azelőtt követségi attaché Párisban, utósó időben — szolgálton kívüli — honvédfőhadnagy megszökött Pestről, hagyván hátra tetemes váltóhamisításokat, melyek közül eddig már százhuszezer forint lett bejelentve, és vivén magával egy iteni polgári család egyik fiatal házi kincsét. De nem szökhett soká, nem szökhett messzire, Bécsben utólérte őt a távirtda, elfogatott és mivel Bécsben követte volt el a váltóhamisításokat, a gavallért ott marasztották Bécsben, a szép utitársnőt pedig visszahozták szüleikhez. Pécsy Béla urfi egyetlen fia atyjának, a volt helytartótanács alelnökének. — Balogh László vas megye pornói járásbeli szolgabíró október 5-én délután egy negyed négykor Pornón pisztolyal vetett véget életének. A szerencsétlen már huzamos idő óta megvakulással fenyegető szembajban szenvedett. — Andrássy Gyula gróf és Gablencz báró e hó 10-én Bécsből Pestre érkeztek. — Freund Sámuel és neje 1050 frtot adományoztak különböző pesti, paksi és enyingi jótékony és közczélokra. — Liszt Ferencz e hóban éri meg 60-ik születésnapját. Augusz báró, kinek Liszt vendége, ünnepélylyé szándékozik emelni e napot, s a maestro barátai mind lerándulnak ez alkalom folytán Szegszárdra.

Nemzeti színház.

Október 9-kétől.

Október 9-dikén: „A rab,“ Szigligeti színműve. — Október 10-dikén: „Coriolan,“ Shakespeare szomorujátéka. — Október 11-dikén: „Don Carlos,“ Donizetti operája. — Október 12-dikén: „Egy szegény ifju története.“ — Október 13-dikén: „Tévedt nő,“ Verdi operája. — Október 14-dikén: „A mi nem éget, ne fujd,“ Szigligeti vigjátéka. — Október 15-dikén: „Az afrikai nő,“ Meyerbeer operája. — Okt. 16-dikén: „Szentiván éji álom,“ Shakespeare színműve.

Gazdasszonyoknak.

A petroleum és olajlámpák ros z égését.

Többnyire a lámpabel nedvessége okozza, miután a belck készítéséhez használt pamut igen könnyen veszi be

magába a nedvességet. Ez a nedvesség sötétte, büzőssé teszi a lámpa lángját és igen hamar fogyasztja el a belet. Mind ezt ez által lehet kikerülni, ha azon darab belet, melyet a lámpába akarunk huzni, használat előtt a meleg kemenczén vagy a tűzhelyen jól megszáritjuk és azonnal használatba vesszük. Ha egyszer az olaj vagy petroleum jól átjárta a belet, a nedvesség többé hozzá nem fér és a láng tisztán és nyugodtan fog égni.

Szilva rumba főzve

Négy font érett hámozott szilvához két font cukrot finomra kell törni, azt egy kávécsészényi rummal megnedvesítve, a szilvával együtt a tűzre tenni, s ott addig hagyni, míg nem csak felforr, de öt perczig forrásban is tartani. Ekkor az egészet mély tálba öntvén, két napig hűvös helyen pihenni kell hagyni. A két nap eltelte után a levét le kell szűrni, azt vastaggá beforralni, e közben egy félmeszely rumot közzé önteni a szilvát ezalatt szép sorban üvegekbe rakni, néhány darab szegfűszeget és fahéjat tevén közzé, a félig kihült cukros levét pedig a szilvára kell önteni. Papírral vagy hólyaggal bekötve száraz helyre kell tenni az üvegeket.

T. Anna.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Egy kedves vidéki családban pusztítólag rombolt a halál könyörtelen angyala (!) és egyik megmaradt fiatal tagja hozzám fordult azon kéréssel, ha nem változott-e a divat, a gyászöltözetek megválasztásában? Miután e kérdés, fájdalom, nem csak ama fiatal barátnőmet érdekli, hanem a gyászruhák minden családban egykor-máskor felmerülnek, többi olvasónőmet is tudósítom mind arról, a mit e téren újat tudhattam meg.

Tudvalevőleg a mély gyászban csak fénytelen szörkerméket szabad viselni, ugymint cashemir, thibet, merino-szövetekből készültet, melyeket vagy a tulajdon kelmével lehet díszíteni, vagy pedig selyemcrépe-vel, mely fénytelenességénél fogva erre alkalmas. A sokáig, kivált nőknél szokásos fekete shál helyébe fekete cashemirből való felöltöket vagy mantillákat is lehet viselni, melyeket az első időben csak selyemcrépe-vel, később pedig selyem zsinórzással (guimpe) díszíthetnek. Az ugynevezett félgyász öltözékek egész más modorban vannak tartva. Az első hat hónap eltelte után vétetnek fel azok, de nem csak gyászolók viselhetik e színt, hanem távolabb rokonok és barátok is, a kik ezáltal is ki akarják mutatni a mély részvétet és igaz fájdalomat. A szép szürke szín azonban olyan jól illik minden alakhoz és arczhoz, hogy nem csak félgyászban, hanem minden időben mindenki tetszését vívta ki magának. Ezen félgyász öltözékeknél meg van engedve a fodor, rüch, tunique, dudor sat. díszítése, csak hogy a gyászhoz való ruháknál a tunique-ek nem lesznek felhuzva, hanem csak sima ránczokban omlanak az alsó szoknyára. Félgyász öltözékekre a selyemfoulardot is használják, kivált most őszzel és igen diszes öltözéket láttunk fekete foulardból, a melyre egy fekete grenadin tunique volt alkalmazva. E tuniquere öt sor apró fodor volt felvarrva, melyek mindegyike keskeny foularddal volt a közepén letűzve. A foulard derék nyakig ért és bő ujjai, valamint a derék is grenadin fodrokkal volt díszítve. Fehér és fekete koczkás vagy csikos szövetek is divatosak félgyászra, csak hogy több legyen a fekete, mint a fehér színből.

A kalapokra nézve az első gyászidőben csak fekete crépeből készültet szabad viselni, ugyanolyan díszítéssel, hosszú fátyollal. Később egy kis fényes gyöngydíszítés is jöhet a kalapokra, és a félgyászhoz már fehér rózsákat is szabad tenni; a fekete tollak azonban egészen száműzve vannak a gyászöltözékek köréből, annyira el van terjedve azok különben viselete. Azon fekete kalapokat, a melyek nem gyászban használt fekete öltözékhez viseltetnek, színes tollal vagy színes virággal kell élénkíteni.

Végül nézzük mai mellékletünket, mely egy igen divatos lebbentyűből és vállszalagból áll. E díszítés többnyire fekete bársony-

ből készül, vagy olyan tafotából, cashemirből, a mi a ruha színéhez illik, vagy a melylyel a ruha alja díszítve van.

Az első szám a vállszalag előrésze, a második hátrésze, a harmadik az övzalag fele, melyet természetesen tetszés és szükség szerinti bőségre lehet szabni, és végül a negyedik szám a hátulsó lebbentyű felét jelöli, mely hátul az övhez lesz varrva. Bár miféle szövetből készüljön is e lebbentyű, mindig kemény tüllel kell megbélelni. A vállszalagra és lebbentyűre selyemrojtot, csipkét, rücheket vagy apró fodrokat lehet díszítésül használni.

Számrejtvény.

Kalicza Gizellától.

- 1, 23, 24, 17, 22, 10. Jó mének kerülnek innen;
 9, 24, 4, 2, 12, 20. Sok vértanu halt meg ezen;
 7, 22, 16, 13. Tükör szokott ilyen lenni;
 14, 24, 21. Visszafelé szokott járni;
 11, 24, 6, 26, 20, 19, 1, 17, 7, 24, 4. Több protestans pap szenvedte
 A ki vallását hirdette;
 21, 3, 7, 5, 6, 26. Sok lónak van ilyen lába;
 7, 8, 14. Bajornak kedvencz itala;
 25, 22, 17, 10. Ennek van jó peccsenyije;
 17, 1, 17. Sok szegénynek eledole;
 9, 15, 7, 18. Gyermekek figyelve hallgatja,
 1-26. Ez a magyarnak jelszava.

Megfejtési határidő: 1870-diki november 13-dika.

A f. évi 38-dik számban közölt rejtvény értelme: „Ló.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Zsigray Istvánné, Boronkay Kamilla, Kún Berta, Ivády Nina, Szancsek Vilma, Benedikovics Róza, Kiss Ida, Kalicza Gizella, Nagy Hermin, Brocken Kovács Emma, Gellén Ilona, Kunczl Klementin, Majoros Anna, Földváry Irén, Domby Mariska, Túry Emma, Halász Andorné, Pesti Erzsébet, Lengyel Zsuzsika, Benedek Lóra, Nagy Istvánné, Muzsik Etelka, Szentiványi Irma, Szántó Julia, Jakabfalvay Emma, Jósza Ferencz, Dukai Takács Irén, Kármán Luiza, Tell Mária, Maróssy Emilia és Hermin, R. N., Ladomérszky Antalné, Szabó Irma, Ballagi János, Tornácssy Mari, Póch Anna, Kaszap Mari, Somodi Sipo Szász Eszter, Bartha Etelka, Dubányi Róza, Fenczik Eugénie, Szikra Erzsike, Pásztelyi Danielovich Emilia, Sóos Gyulay Hermin, Szapper Janka, Nagy Krisztina, Bálintfy Jánosné, Hegyessy Róza, Klein Katalin, Kolonits Julka, Vilt Szabó Teréz, Erdensohn Emilia, Bogdanovics Hedvig, Schütz Lóra, Szabóky Erzsike, Szokolay Zsigmondné, ifj. Zakariás János, Kapdebő Örzse, Novák Zsófi, Gedeon Reviczky Anna, Gedeon Mariska, Darázs Fáni, Brusph Alajosné, Horváth Ida.

Tartalom.

Hajlamok. — Ama válságos napon. Prém Józseftől. — A lánczhid oroslánai. (Hallomás után.) P. Szathmáry Károlytól (Vége.) — Holdvilág. Szikra Erzsikétől. — A légy Suensson Theklától. (Vége.) — Anglia Karolina. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

Aborítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy lebbentyű és vállszalag szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

balra kellett csapkodni, hogy az egész nagyszerű telepet karjai közé szorítsa és azt tette is a rőt szakállu ördög minden kitelhető erejéből, hanem azért mégis semmire sem mehetett, mert mire ez a szándék eszébe jutott, akkorra a tüzoltók is megérkeztek már az égés helyére, és erre aztán olyan nagyszerű látvány fejlődött, a milyent keveset láthatni a mi fővárosunkban. Valóságos élet-halál-harcz volt az egy bős elem és az emberi ész s akaraterő közt; a bős elem lángtajtkot szórt maga körül, a mint az első puskalövés — vízi-puskát tessék érteni — szívében találta, az egész fekete láthatár egyszerre vérvörösre lett befestve; nem látszott sem félszer, sem asztalos-műhely, sem tüzoltó; a következő perczben azonban — egy új puskalövés — és a tetőkön álltak a tüzoltók, körülvéve lángoktól, szikráktól, füsttől és recsegő gerendáktól, mint valami tulvilági koboldok, mindenütt viaskodva a bős elemmel; a föld egész hossza már egy lángban állott, az egész könnyű épület már repedezett és ropogott, egy pillanat még és okvetlenül össze kell omlania, bele a felette összezsapkodó lángtengerbe, a tüzoltókkal egyetemben, a kik között gróf Széchényi Ödön daliás alakja, mint a tűz hatalmas királya emelkedett ki; de a tüzoltók nem hátráltak, halált nem rettegő bátorsággal folytatták a tusát az ádáz elemmel és végre is — övéik lett a győzelem; mind a félszerek, mind az asztalos-műhely meg lett mentve, a láng azon központon fojtatott agyon, a hol kilobbant, hanem azért még szombaton délután is folyvást oltani kellett a zsarátnok-garmadákat és elüszkösödött gerendákat, melyek a borzasztóan-szép csatátért ellettek; az utolsó tüzoltók csak délutáni 3 órakor hagyták el a vész helyét, egész éjjel egész nap valódi önfeláldozási bátorsággal versenyeztek egymással a vész elhárítására, és ennek a testületnek a fenntartásáról Pest fővárosa — nem akar gondoskodni! Erklárt mir Herr Oerindur!

Az idő majd talán e talányra is meghozza a megoldást, épen úgy, mint a hogy a színházigazgatói kérdésre hozta. Báró Orczy Bódog végre kezébe vette e hánykodó hajó kormányát, az összes sajtó egy szív- egy lélekkel, „Isten hozta“ val üdvözölte és szerencsésebb körülmények közt alig vehette volna át ez intézet kormányzatát. Tudniillik olyan szomoruan folytak ez intézet ügyei az utolsó hónapokban, hogy csak egy kis jóakarát és képesség mellett bizton számolhat a közönség rokonszenvére; pedig az új igazgató nem csak jóakaratot hozott magával az új pályára, hanem azonfelül alapos zeneismeretet, minnek az opera körül jó hasznát veheti, és oly nevet, mely a hazai irodalom törzsében be van vésve, — Orczy Lőrincz, — a minnek meg a dráma jó hasznát veheti; nincs tehát egyéb hátra, mint az idő, hogy kellőleg megismerkedjék nem az intézet bajaival, mert arra bizony nem sok idő kívántatik, hanem az eszközökkel, melyek e bajokat orvosolni képesek, és erre nézve a legjobb biztosíték az új igazgató azon nyilatkozata, hogy kellő figyelembe fogja vonni a sajtót; nem a sajtó, hanem a nemzeti színház iránti tekintetből örömmel vesszük tudomásul e nyilatkozatot; bár soha sem tépték volna szét a színház és sajtó közti rokoni kapcsolatot; loginkább ez idézte elő az intézet hanyatlását; a sajtó is tévedhet, sőt egykor-máskor igazságtalan is lehet, hanem azért az igazságtalan ítélet is hasznosabb, mint ha semmit sem szólnak róla; ez a hallgatás lanyhitotta el színészeinket és adta át az intézetet egy-két ember kényének — ennek a szomorú időnek tehát hála istennek, végét értük, és örömmel jegyezzük fel az új igazgató első szép tettei közé, hogy Romónyi Edét hegedü-vezéri minőségbe szerződtette a színházhoz, valamint azt, hogy Shakespeare

„Coriolan“-ját azért nem engedte előadatni, mert egy pár szerep belőle nem jól volt kiosztva; a mely igazgató kegyelettel viseltetik Shakespeare iránt, és azt tudja mondani, hogy: ez nem jól van így, attól a legjobbat várhatjuk e téren.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Királyné ö Felsége) Mária Valéria főhercegnővel e hó közepén egész bizonyossággal Meránba költözik a Trautmansdorff-kastélyba, Gizella főhercegnő szintén oda megy s a Huszár-féle nyárilakban veendi szállását.

✦✦ (A budai ének- és zeneakadémia) múlt szerdán hangversenyt adott a pesti vigadó kis termében; első hangversenyünk volt ez a jelen őszi idényben, — mert az a hat darab bécsi nő, a kik a múlt héten ott hegedüket, gordonkájukat és brugójukat hallatták, bizonynyal elvétették a czimet, és korcsma helyett, a hová valók, a vigadóba tévedtek — és a kezdetet minden tekintetben jónak mondhatjuk. Mindenekelőtt az akadémia derék igazgatóját: Knahl urat illet meg dicséret mind azért, a mit nem nyújtott és mind azért, a mit nyújtott; nem nyújtott nagyobb szabásu zenei alkotásokat, a melyek a nagyobb részben nem szakszerűleg képezett műkedvelők által rendszerint tökéletlenül adatnak elő; és nyújtott inkább olyan kisebb műveket, melyek tartalmasság és kedvesség által úgy az alapos zeneismerő, mint a tapintatos igazgatóról dicséretes tanúságot tesznek. Előadattak: „Salve regina“ Hauptmanntól, „A nyolcz boldogság“ Lisztől, a „Libapásztor“ Schumanntól, Händel „Hangverseny“-e, „A kandallónál“ és a „Merengések“ Schumanntól, a „Nyugalomvölgy“ Mendelssohntól, „Bizalom az Istenben“ Volkmanntól és Rubinstein két dala Knahl Adél asszony által, a közönség általános tetszése mellett. Schumann „Libapásztor“-át ismételni kellett, és ha még azt is mondjuk, hogy az énekdarabokban Waldenburg Albertina kisasszony, Knahlné asszony, Bogisics és Schmidt Ferencz urak, a hangszeri darabokban pedig Szaborits Manó, Csutor Sándor, Saphir Károly és Neumayer urak adták elő a magánrészeket, nem marad egyéb hátra, mint elismerésünknek fejezni ki azon sok szép fiatal hölgynek, kik e hangversenyben közreműködtek, és pedig azért, mert minden szépségük mellett a lélek nem esítő zenében keresik multságukat.

✦✦ (A szegedi várbeli foglyok) nappali sétáját érdekes látványnak mondja a Sz. H. Egy-egy börtön lakói együtt bocsátatnak ki, 4—5 s több is egy csoportban, mindannyian fekete álarczczal ellátva. A séta négy fegyveres katona által őrzött, mintegy negyven lépés hosszú és husz lépés szélességű négyszögletérségen történik. Szomorú álarczos menet.

✦✦ (Gyilkosság.) Az Ó-Buda és Vörösvár közötti uton, de már a vörösvári határban, néhány nap előtt meggyilkoltak egy parasztot, ki ökrös-szekerével Ó-Budáról haza készült Vörösvárra. Iszonyuan megesonkítva találták szekere mellett. Nyelve ki volt vágva, s arcza összevissza szurkálva. Miután a meggyilkoltnak pénze és minden egyéb értékes tárgy, a mi nála volt, érintetlenül hagyatott, azt hiszik, hogy az iszonyu gyilkosság a boszu ténye volt. A pilisi szolgabíróság elrendelte a gyilkos nyomozását.

✦✦ (A zeneművészek segélyegyletének) újabb alapító tagjai lettek: Erkel Sándor, Szuck Endre, Pischinger Alajos és Paczona József. Az egylet vagyoni állapota f. évi szeptember végén volt: 14,830 frt 99 kr készpénzben. Az egylet folytán gya-

korolja erejéhez képest a jótékony segélyezés művét. A legutóbbi — e hó 5-én tartott — választmányi gyűlés is közel 200 frtot utalványozott segélyekre.

++ (A fősvény.) Egy budai szőlősgazda, ki nem tartozik a legbőkezűbbek közé, az idén nem hívott meg vendégeket szüretjére, mert hiszen úgy is kevés a szőlő. Mult kedden a szőlő-birtokos szüretelői után látott, nehogy sok szőlőt foggyaszszanak, s így a prэшázról mintegy 2 óráig távol volt, de mily nagy volt meglepetése, midőn a prэшázhoz visszatérve, egybegyűlve látja ott az egész rokonságot s ismerőseket. Megköszönik a szives meghívást, ő csodálkozik s nem tud rá visszaemlékezni, hogy csak egyiköket is meghívta volna s végre kiderül, hogy valaki tréfát akart üzni a fősvény házigazdával és a postán szétküldött levelezési jegyekkel meghívta az egész rokonságot szüretre.

++ (Nő-gyilkos, férj-gyilkos.) Váriban, Békés-Gyula mellett egy nős paraszt, ki egy fiatal leánynyal viszonyt kezdett, ennek és anyjának biztatására, elhatározta, hogy nejét megöli. Éjjel megfojtotta nejét, s hogy a netaláni törvényszéki vizsgálatban ráfoghassa, hogy neje öngyilkos volt, a holttestet pisztolylyal meglötte s mert vér nem folyt, egy kést is döfött a holttestbe.

++ (Párbaj akadályokkal.) A budai városmajorban két „urfi“ egész komoly képpel készült egymást föbe löni. A pisztolyok töltve, felhuzva, czélozva. De kora reggel levén az idő, tejáros sváb parasztok szállingóztak a major melletti országuton a város felé. Észreveszik a gyilkos szándékot, lerakják a tejes butyont, s hajrá! neki a gonosz embereknek. A mi párbajhőseink úgy elszaladtak, hogy még tán most is szaladnak.

++ (Arnyrajzok Ungmegyéből.) Az ungi tankerület iskola-tanácsának ülésében felolvasott tanfelügyelői jelentés szomorú világot vet Ungmegye nevelésügyének állapotára. 21,701 tanköteles gyermek közül csak 9136 jár iskolába, nemcsak a szülék szegénysége s közönye, de iskola hiánya miatt is. Hogy valamennyi gyermek oktatásban részesülhessen, még százhuszonhárom iskolára és nyolczvannégy tanítóra volna szükség, s hogy milyenek lehetnek a meglévő iskolák s tanítók is: tanuskodik az eredmény; mult évben az iskolába járó 9136 gyermek közül is csak 1357 lépett ki olyan, ki írni és olvasni tudott. Tanító van 187; ezek közül tiznek van 300 frt vagy több fizetése, a többi mind kevesebb fizetésből — egész le 40 frtig — iparkodik elkerülni az éhenhalást.

++ (A közoktatási miniszter) 500 frt évi ösztöndíjat adott Richter Zsigmond fiatal életkép-festésznek. E fiatal tehetség egy nagyszombati kereskedő fia, ki a pozsonyi reáliskolában tanult, s még csak 21 éves. A reáliskola egyik tanára arra buzdítá az atyát, hogy fiát neveltesse művésznek s küldje Düsseldorfba. De az akadémiában nem levén már hely, gr. Almássy Tasziló közbenjárására egy jeles művész vette át képzését, s az ifju szép reményekre jogosító haladást tett.

++ (Drágán megfizetett kíváncsiság.) Egy nyugalmazott főszolgabíró neje néhány nap előtt Pestre jövéen, mint vidéki alig győzte a főváros szépségeit eléggé nézni; különösen tetstett neki a kerepesi-ut, illetőleg ennek azon része, hol a kötéltánczosok bohókás mutatványaikkal a közönséget mulattatják. Hogy jól láthasson, egészen a néptömeg közé vegyült. A mint azonban az előadás végével a közönség szétoszlott, nagy rémületére tapasztalá, hogy értékes aranyórája a lánczról lecsavartatván, ellopott.

++ (A francia és porosz párt között) élénkebb jelenetekre került a dolog mult vasárnap este a pesti vigadó termeiben.

Az ugynevezett séta-hangversenyeket nyitották meg s az előadás programjának utolsó pontját a „Die Wacht am Rhein“ induló képezé. Midőn erre került volna a sor, a terembe roppant zaj támadt. A közönség, mely többnyire férfiakból állt, két pártra látszott oszolva s az egyik tullármázni igyekezett a másikat. A német párt tapsolva és hochozva „a német dalt“ követelte, a francia párt feldörgő éljeneivel a Marseillaisét hangoztatá. A roppant zaj perczekig tartott. A katonai zenekar úgy segített magán, hogy elhagyva helyét, eltávozott a teremből; — s mindkét párt aztán nagynehezen megnyugodott, hogy sem a „németek“ ne hallják a „Die Wacht am Rhein“-t, sem a „franciák“ a Marseillaisét.

++ (A pesti köztelken) érdekes mutatóványok lesznek e hó második felének későbbben meghatározandó napjaiban. Megtatják, hogy miként lehet a kendert egész száraz uton gyárilag kikészíteni. Narbuth János mérnök mutatja be az erre szükséges gépeket rendes munkálkodásukban. E gépeket, czélszerű s leleményes berendezésük és sikerült munkájuk olytán, nagy felismeréssel tüntette ki a megvizsgálásukra kiküldött bizottság is Adamovics János csepini kendergyárban.

++ (Zenészeti körökben) ez idő szerint Liszt Ferencz itthon marasztásának ügye a főkérdés. Már olyan indítványt is hallani, hogy egyházi zenei főigazgató állomást alapítson a nagy művész kedvéért, a magyar katolikus papság. Taláu méltóbb hivatal volna számára a zenedei igazgatóság; csak-hogy előbb nemzeti zenedénknek kellene lenni, az pedig nincsen.

++ (A szamosujvári képviselőtestületnek) szept. 27-én tartott ülésében Simay Gergely polgármester egy, az örmény nemzet életében korszakot alkotó mozzanatra hívta fel a gyűlés figyelmét. 1872-ben, tehát egy év mulva telik be két százada, hogy az örmény nemzetnek egy töredéke ez ország határai között keresett menhelyet, s találta fel új hazáját. Ennélfogva indítványozza: 1-ször, hogy 1872-ben egy annak idején meghatározandó napon, ezen kétszázados örömnép Szamosujvárt kellő méltósággal tartassék meg, s e végett a közgyűlés kebeléből azonnal egy bizottság küldessék ki; és másodsor, hogy tüzessék ki egy határozott összegben pályadíj Szamosujvár város történelmének megírására, e város keletkezésétől kezdve napjainkig. Mindkét indítványt a gyűlés örömmel fogadván, egyhangulag határozattá emelte, s egyszersmind a pályadíjra nézve 100 darab aranyban állapodott meg.

++ (A francia csatatérekben) e héten sem történtek döntő események. Mindkét fél újabb készülődésekkel van elfoglalva; a poroszok folytatják az ostromágyuknak Páris alá szállítását, mely az elrontott utak és a francia önkéntes csapatok nyugtalanítása által tetemesen meg van nehezítve és minek folytán hétről hétre halasztják Páris megvívását. Előbb úgy volt, hogy e hó elején kezdik az erődítvények ostromlását, most meg e hó 18—20-dikára halasztották azt és ezalatt nagyban vásárolják össze a téli bundákat a poroszok számára. Eddig már mintegy 300,000 bundát vásároltak össze e célra, a miből azt gyanítják, hogy a porosz hadseregek téli hadjáratra is el vannak szánva; csak-hogy akkor alig ha nem — melegük lesz Franciaországban.

Mert a francia kormány nagy erélyt fejt ki a haza megmentése körül; két hadsereget állit fel, mindegyiket 200,000 főből állót és egyrésze már teljesen felszerelve, meg is kezdte már működését. E „két hadsereg“ pedig még végzetessé is válhatik a poroszoknak, mert földolog a francziákra nézve, hogy

2009.

26/10. 870.

olcsó J.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kétet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>43. sz. Október 23-kán. 1870.</p>	<p>Hazánkint azinezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tiz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járatási köteleztetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	---	---	---

Mint a stratégiai tudományokban teljesen járatlan nő, őszintén megvallom, hogy az utolsó hetekben egyetlen egy politikai lapot sem birtam végig olvasni; meglehet, hogy azok a porosz hadmiveletek lángelmüleg voltak kigondolva és nagy szabotossággal végrehajtva, de hogy annak a szivét, a ki azokat kigondolta, egy szikrányi meleg érzés sem melegíti, az kétségtelen, és miután a lapok hetek óta csakis vérázott csatatérek, fölperzsolt falvak és felmészárolt francziák leírásával tartották jól az olvasóvilágot, mit keresett volna bennük a meleg nap-

József főherceg.

sugár után vágyódó női sziv?

Hanem azért alig mult el egy nap, hogy a politikai lapokat át ne futottam volna; majd minden nap hozott egy-egy vidám nap-sugarat is, mely nem a vértócsák, hanem az élő, szerető szivek számára süttött le az égről, a magyar haza egeről, a magyar szivek fölvidámitására.

Épen akkor folytak országszerte a honvédkyakorlatok és majd minden nap ujjabb-ujabb híreket hozott a honvédségről, hogy milyen méltó örökösei azon szent névnek, mely midőn a pokol kapui tárva-nyitva állottak a magyar nemzet elnyelésére,

ők a nemzet legföltettebb, legszentebb drágakincsét: a magyar nemzet élet-halál hazaszeretét feltűzték az örök dicsőség magas égi boltozatjára, hogy az egész világ hadd lássa, hadd bámulja, és ezen világhírű örök dicsőség hű és méltó utódjainul bizonyultak be a mi mostani honvédeink, most ugyan még csak a béke viritó térein, de ugyanazon lángoló szeretettel a haza iránt, ugyanazon hősi lelkesedéssel, megvédeni, ha kell a szabadságot és meghalni, ha másképp nem lehet, a hazáért.

A hazáért! és mi az: a haza? azon apák, a kik már csak könnyebb munkákkal szolgálhatnak, az anyák, a kik csak gyermekeiket nevelhetik a hazának, a leányok, a kik csak szeretni tudnak hiven és lángolóan, és a gyermekek milliói, a kikben a szebb jövő reményei le vannak téve, — ez a haza, ha a hon védőit kiveszszük belőle, és ezekért, tehát mi-érettünk készek ők szembeszállni a halállal és ontani hősi vé-
rüket — milyen ég és pokol-különbség a mi honvédeink és az idegen földön szolgásgéért pusztító és gyilkoló poroszok közt!

És ezen egész több heti honvédgyakorlatok folyamában egy alak emelkedett ki, egyre jobban, egyre magasabban és egyre dicsőségesebben; egy alak, a minő a hazaszerető szívnek boldog ábrándjaiban megszokott jelenni, midőn a honvédek eszményképét maga elé varázsolja: erős karral, bátor szívvel, világos fejjel és a hazát mindenek fölött szerető lélekkel. És ezen alak nem volt az ábránd röpke szövevénye, hanem valóság: József főherceg alakja emelkedett így ki napról-napra jobban az egész ország szeme láttára, a hazaszerető szívek édes kedves öröme.

Bejárta az ország különböző vidékein összpontosított honvéd-dandárokat, szemlét tartott felettük, fogadta a tisztelgők küldöttségeit az ország egyik végéről a másikig, itt fényesen díszített termekben, ott a szabad ég alatt, itt tisztos polgárokat, amott harczvagyó katonákat, mindenik külön-külön üdvözölte és mindeniknek külön-külön válaszolt, megfelelő a hozzá intézett üdvözlő szavaknak, csak egy volt, a mi minden beszédjében változatlanul előfordult, az, hogy midőn a haza veszélybe találna jutni — a mitől Isten óvjon — ő úgy számol a tisztelgők hazaszeretetére, a mint a haza ő reá számolhat!

Rövid egypár szó és egyszerű, mint minden, a mi egy igazán hű szívből egy igazi hős ajkaira fakad. Egyszerű, mint a hű szerelem vallomása, és rövid, mint a megváltó igéi! Azért estek annál édesebben, minél többször hallottuk azokat tőle.

És hogy mily igazán igaz szívből fakadtak, arra nézve nem szükség a multból hozni fel a bizonyítékokat, nem szükség felidézni dicsőült atyját: József nádort és azt mondani, hogy „az alma nem esik messze a fájától,“ sem testvérbátyját: István főherceget, kinek szívét — a legnemesebb szívek egyikét, — a honfiai bánat emésztette föl; és még önön kora ifjúságából sem kell bizonyítékokat idézni, hogy mint nem volt képes megtántorítani e hazaszerető szívet sem a hazára nehezdedett gyászidő, sem az idegen föld szórakoztató képei, sem az elsülyedt rendszer mellőztetése, mindarra most már semmi szükség többé, csak nézni kell ez arcot, azt az igaz becsületességet a nemes homlokon, azt a tiszta érzését egy főnkelt szívnek a szemekben, azt a szilárd egyenességet egész lényén, és nézni kell, mit tett azon idő alatt, hogy a hazában élhet ismét a hazának, mit alkot a Margit-szigetből, Alcsuthból, milyen a ház- és udvartartása, mily férfiak képezik környezetét, milyen szellem lengi át családi életét, nejét, gyermekét, és miként a miriád sugár a napból, úgy árad szerte egész életéből,

életének minden nyilvánulásából az igazán igaz magyar lélek, a magyar hazaszeretet, a magyar hazafiai jellemzilárdság, a magyar hősi vitézség.

Ilyen a mi bonvédségünk főparancsnoka, egyik a másiknak teremve, mindnyájunk öröme, tiszteletére és szeretetére.

És ha ehhez még azt mondom, hogy József főherceg még csak harminczhét éves, akkor bizonynyal még buzgóbban mondja utánam minden magyar, hogy az Isten még sokáig tartsa meg, mert annál több jót várhat még tőle a haza.

Emilia.

Mondják, hogy egykor . . .

Imrefitől.

Mondják, hogy egykor izzó volt a föld,
Aztán elkezdett hűlni csendesen, —
És úgy kell lenni, mert e kihülés
Naponta látszik a természetben.

Az ősi tüzzel a természet is
Mindinkább kisebb és kisebb leszen:
Törpébb lesz a fa, gyérebbsz lesz a fű,
S kevesebb szín a virágkelyheken.

— Ha a szív el-ő szerelemre gyul,
Ily tűzben lángol az ifju kebel;
Mely rózsaszint ad még az árnyak is,
S a holt kopáron virágot nevel . . .

De aztán lassan-lassan hűlni kezd,
És bensőnkben e kihülés szerint
Tompul az érzés, gyérebbsz lesz a vágó,
És halványabbak zöld reményeink . . .

Arcunk bár olykor aztán is kigyul,
Ha kéjben égő ajk érinti meg.
— Meleg a naptól felszínén a föld,
Ámde már beljebb sivar, jéghideg!

Rozamunda.

Történeti beszély.

Sárváry Elektől.

I.

A debreczen-nagyvárad-i országuton Mike Pércs és Sáránd közt fekszik a bodóházi puszta.

Hajdan e pusztán falu terült el, mely azonban a tatár-török hadjáratok korában elpusztulván, többé be nem népesedhetett, s csak egyes birtokosok gazdasági épületei emelkedtek azon.

A szőlőskert azonban máig is megmaradt s a meggy, szilva-és édesalmafával beültetett helyiség ős idők óta a közel Debreczen vagyonosabb csizmadiáinak kedvelt Tusculanuma, kik nyáron is, vasárnaponként talyigára rakva családjaikat, ide rándulnak ki, szent heverd-el-nap-ot csinálni, hol töpörtös pogácsa és „karczos“--sal telt kulacs mellett gyönyörködnek a természet bájaiban.

De nem czélunk ezuttal életképet írni, csak helyrajzát adjuk e vidéknek, melyen történetünk részben szerepel.

E szőlős kerttől nyugatra vonul el az említett országot, melynek tulsó széle mellett közvetlenül több nagy halom emelkedik, melyeket a nép mai napig „Testhalomok“-nak nevez.

Óriási sirdombok ezek, melyeket az idő foga másfélezer év alatt sem volt képes megemészteni, holott nem egyszer háborgaták oldalát pénzsomjas kincskeresők, kíváncsi pásztorok. Ily kutatás alkalmával nem egyszer találtak már ropant dárdákat, sulyos kardokat, a régmúlt idők e rettenetes fegyvereit, melyeket az enyészettől a száraz homoktalaj megóvott.

Másfél ezer év előtt a gepidák és longebardok királya vívta itt sok százezer harcosával élethalál tusáját.

Nem népük boldogsága volt az, mi őket egymás ellen lelkesíté.

Hódításvágygyal párosult személyes boszu érzete vezérlé lépteiket.

Hogy ez óriási csata okát tudhassák olvasóink szükséges, rövid magyarázatát adnunk.

A hatodik század közepén Pannonia és Noricum Alboint, a longobardok királyát uralta, még a szomszédos Dacia és a Szerémség Kunimorudot, a gepidák királyát ismerte fejének.

Örök villongásban élt a két király egymással, csak pusztán szokásból, mert így tanulták ők ezt apáiktól.

Gyakran össze-összecsapott a két király serege s csak akkor vonult vissza tüz helyéhez a két nemzet serege, ha egymást jól elverték, s hadurnak illő áldomást ihattak a győzelem rovására.

Egyszer a két király elküldte fiait a harcmezőre, hogy addig tanulják meg a harcolás dicső mesterségét, míg fiatalok.

A gepidák királya ugyanis észrevette, hogy a longobard szomszédok megint roszban törnek fejüket ellene s fölszólítá fiait, Turismond és Kunimond herceget, vegyenek magukhoz egy jókora hadsereget s mérkőzzenek meg a fiatal longobard herceggel, Alboinnal, kit az öreg király már vezére gyanánt használhatott.

Turismond és Kunimond, már rég emberszámot tettek s kaptak az alkalmon, hogy megmutathassák a náluknál ifjabb Alboin hercegnek, hogy ők is tudnak valamit s neki készültek a csatának.

Alboin herceg már várta őket a mostani Bihar síkjain.

Ezek sem késedelmeztek sokáig, hanem mint sáskaraj rontottak gyorslábú hegyi paripáikon a longobardok nehéz lovasságára.

Reggeltől késő estig folyt a csata változó eredményel.

A vér patakkint folyt a síkon, de a harc kedv nem lankadt.

Turismond és Kunimond Alboin herceget keresték, hogy kardjaikat méltó olonfóllal mérhossék össze.

Alboint sem oly fában rengették ám, hogy a sereg háta mögött osztogassa a vezényszót.

Mindonütt ott ragyogott sastollal ékített aranyos sisakja, hol legborzasztóbb volt a küzdelem.

Turismond, ki a sereg balszárnyát vezényelte, végre teljesültnek látta ohajtását, hogy hős Alboinnal közelebről válthasson farkasszemet.

Mint gyors röptű sólyom, csapott alá egy őrhalomnál a fényes fiatal lovagra.

A kardok éle összeért s az aczélok fénye mint hosszan tartó villámlás tört meg a leáldozó nap sugaraiban.

Egyszerre Alboin herceg kardja ketté török . .

Már feje felett lebeg az életoldó kard . . de a herceg lovának gyors fordulata által kikerülte a halálos csapást s hirtelen lekasztva nyergének kápájáról a csatabárdot, lankadatlan tüzzel rohant ellenfelére.

Turismondnak már nem volt ideje, hogy ugyanoly fegyverrel harcolhasson s rémulve vette észre, hogy lovának feje is meg van sebesítve és ez a folytonos vérzés folytán mindinkább lankad . . . Egyszerre a gépik herceg fehér ménje megbotlik . . .

Alboin fölhasználja e kedvező alkalmat s csatabárdját ropant erővel sújtja hős Turismond fejére le, ki a csapás alatt élettelenül fordul le lováról.

E körülmény a győzelmet a longobard seregnek biztosítá.

A vezér nélkül maradt balszárnyat rémület fogta el s vad futásban keresett menekvést az éj sötét leple alatt.

Kunimond herceg, midőn fivérének eleste felől hirt vett, megállítá a csatát s gyorsan visszavonult.

Boszu, szégyen és harag szállotta meg lelkét s csüggedten tért anyjának sátorához vissza.

Az ősz Kunimond fájdalma leirhatlan volt, midőn kisebb fiának halálhírét vette.

Követeket küldött Alboin királyhoz, örök békére kötelezve magát, ha Turismond hulláját kiadja, hogy annak hamvait hazája földje fogadhassa be.

Alboin király ellenségében is becsülte e vitézséget s hős Turismond tetemét bebalzsamoztatá, hogy azt az elkeseredett apának haza küldhesse.

A követek véráldomást iván, esküt tettek hadur nevére, hogy míg Kunimond király él, longobard határhoz gepida nem teszi lábát, s átvették az elesett herceg földi maradványait.

E békekötés 552 ben történt. Alboin király pár év mulva elhalt s fia, az ifju Alboin herceg örökölte a longobard birodalmat.

Kunimond nem szegte meg az esküt, melyet nevében követei tettek az ellenkirály sátorában s így öt évig a béke áldását élvezhette a két szomszéd nemzet.

Azonban a békekötés után öt év mulva Kunimond király is őseihez költözött s a gepidák királya az ifju Kunimond lett, ki Turismond öcsésével elestét sem bírta elfeledni.

— A mely eskü atyámat békére kötelezte, engem nem kötelezhet. Halálával beállott a visszatörítés napja! . . . Jaj neked Alboin király! Öcsémnek kiontott vére boszuért kiált! Birodalmadat megsemmisitem, kiirtom népedet, s Pannonia és Noricum dús földje ragadozó vadak tanyája lesz! . . kietlen sivatag.

— En veled megyek atyám! — szolt Rozamunda, Kunimondnak csodaszép leánya. — A végzet nőnek teremtett, de nem époly ügyesen forгатom-e a fegyvert, mint bármelyik dalia környezetemben? Osztolni akarok diadalomban s a boszu művében.

— Erről ismerek benned a Kunimondok vérére Rozamunda. Igen! te oldalom mellett leszesz s tanuja boszumnak, mely irtózatoss és engesztelhetlen. Kis korodtól kezdve mint

férfit neveltelek, hogy egykor, ha Hadur elszólit magához, légy uralkodó a gepidák fölött . .

II.

Elesíték a kardokat, kelevészeket, hegyesíték a nyilakat Dácia földén.

A ménesekből összefogdosák a harczyi paripákat . . deli szép vitézek készültek a hadjáratra; fiatal nők s bájos hajadonok keseregtek . . amazok férjeik, ezek kedveseik után.

Az irtóháborúra roppant előkészületeket tett Kunimund király.

Mielőtt a gepidák hada megindult volna, ősi szokás szerint bucsutort tartott.

Ez lelkesíté a harczyiakat csatára, s enyhíté a megválás fájdalmait, melyet éreztek, midőn szeretett nőt, jegyest és elaggott szüléket kelle visszahagyniok.

A vigalom napja volt ez ünnepélyes nap, ugy a király fényes sátorában, mint a legszegényebb jobbágy tűzhegyénél.

Kunimund király összegyűjté maga körül főbb embereit a lakomára.

E napon sem törvényhozás, sem igazságszolgáltatás nem történt. Kizárólag a jókedv, a szórakozás ünnepélye volt ez.

És e napon Pannoniáról, a királytól követek érkeztek Kunimund királyhoz:

— Alboin, a longobardok fejedelme üdvözli Kunimundot, a gepidák urát s általuk, követei által kinyilatkoztatja, hogy Rozamunda királyhölgyet, kinek szépsége és jelességének híre hozzá is elszárnyalt, nőül akarja venni s katonáit, javait hajlandó vele megosztani.

— Üljetek le jó emberek, — szolt a király mámoros jó kedvében, — most oly ünnepet ülünk, melyben száműztünk magunktól minden gondot. Ma annál fogva a felelettel adósoatok maradok. Vegyetek részt a mulatságban; egyetek étkeinkből, igyatok borainkból s ha majd a nap újra kel, megvihe-titek válaszat Alboin királynak.

A követek nem tehettek egyebet, mint azt, hogy osztakoztak a közvigalomban, mely napon a gepidák ellenséget nem, — esupán csak barátot ismertek s a vendégszeretetet minden idegen iránt készséggel gyakorlák, lettek legyen azok egyébkor a legnagyobb ellenségek is.

A fejedelmi sátor kies erdőszélen volt kifeszítve.

Mellette volt Rozamunda pazar fényvel fölszerelt sátora.

Midőn a követek megérkeztek, Rozamunda társalgónőivel üldögélt kényelmes kereveten, melyet párduczbőr fedett.

Kévéssel később gyönyörű sugár férfi lépett be a királyhölgy sátorába. Fényes öltözete mutatta, hogy előkelő személy s ama nyájas bizalom, melylyel Rozamundához közeledett, sejteté, hogy nem idegen az udvarnál.

Rozamunda a párduczbőr-kereveten édes mosolylyal mutatott helyet a szép fiatal férfinak s nőkönyezetének intett, hogy hagyják el a sátrat.

Ezek gyorsan távoztak el a sáturnak kétfelé nyiló aranyrojtos, bársony függönyén.

Az ifju szótlánul telepedett le, az igéző szép leány mellé, ki mosolygva nyujtá felé kis kezét.

— Boarund! — szolt a királyhölgy, — arczod oly szórakozott, szemed oly bánatos. Hogy esik az ily közöröm napján! Szólj, mi gond epezt? . . Azt hiszed, én nem veszek

részt a hadjáratban? Csalódol! Én már kinyilatkoztattam, hogy veletek megyek s koszorut fonok a hősek homlokára.

— Ezt én jól tudom, Rozamunda., de . .

— De?

— De mégsem osztozhatom a közös mulatságban.

— Miért? — kérdé bámulva a hölgy.

— Mert követek jöttek királyunk udvarába, kik Rozamundát Alboin király számára kérték meg nőül.

— Nos, és mit válaszolt nekik?

— A választ holnap adja tudokra. Alboin hatalmas király, déli férfi, és . . .

— És mégis a gepidák királyának leánya, Rozamunda, soha sem lesz Alboin király neje, — vágott közbe büszke daczczal a hölgy. — Atyám soha sem egyeznék bele, hogy leánya oly férfival ossza meg kezét, szivét és a birodalmat, ki testvéreinek gyilkosa volt. Én pedig . . . soha nem leszek másé, csak azé, ki szavamat már bírja — és az te vagy Boarund . . .

— Köszönöm Rozamundám. Nagy és nyomasztó követ görditél le szivemről. És én érdemes leszek szerelmedre. Nem nyugszom addig, mig Alboin király mint hitvány rabszolga nem csuszkál lábaidnál, hogy hitvány életeért kegyelmet esengjen. Én mondom ezt, a gepidák hadának fővezére, hogy addig, mig Alboin lábaid porát nem csókolja, nem tartok e kézre igényt, melyről egész jövőm, boldogságom függ, Hadurra esküszöm!

Rozamunda megszorítá a harag s boszutól kipirult vezér kezét s így szolt:

— Most nyujtsd karodat s menjünk atyám sátorába, részt venni a vigalomban.

Midőn a királyhölgy a Kunimund sátorában megjelent, csakhamar étkezéshez fogtak.

A követek, kiket a király asztalánál vendégtelt meg, nem győzték csodálni Rozamunda csoda szépségét. Mélyen aláhullámzó, tömött, fekete haja bámulatos ellentétet képezett arcának vakító havával. Nagy, fekete, parancsoló szemei azonnal elárulták, hogy királyleány, ki megszokta, hogy akaratára parancs legyen s mindenki csak neki engedelmeskedjék. Termete magas, karcsu és szoborszép volt.

A követek legkevésbbé sem bámultak afelett, hogy ily ritka szépségnek híre Alboin király füléig eljuthatott.

Este szurokkal bevont égő fahasábok mellett vidám arczu férfiak lejték nemzeti táncukat.

A mulatság egész éjen tartott.

A nap első sugara szünteté be az ünnepélyt.

A követek ekkor ismét főlemlíték Kunimundnak küldetésük célját.

(Folytatása köv.)

Szerb dalok.

Verovác M.-tól

Önnyil nekem kibékít! kedvesem,
Hogyha kijön megülelem hevesen,
Ölelgetem, csókolgatom egyaránt,
És egyuttal számálgatom,
Aranyit a nyakán . .

Ezüstös hold mondsza nekem,
Mért vagy halovány?
Oh szólj, mért vagy oly szomorú,
Barna kis leány?

A fénylő hold oly halovány,
Mert nincs senkije,
A barna lány hej szomorú,
Mert nincs kedvese.

Oh nyájas hold, oh fényes hold,
Mennyire szánlak!
Kis angyalom, barna lányka
Téged nem szánlak.

Én a halovány holdat
Nem orvosolhatom,
Barna lányka neked,
Hű szívemet adom!

A csempész neje.

— Grabowsky gróf beszélye. —

Ujkérítő!

I.

A keleti tenger déli partjain irtózatosan dühöngött az éjnap egyen viharja. Az ég kékjét már napok óta átláthatlan köd fedte el a szem elől s csupán bágyadt, vöröses fény jelölte azt a helyet, hol a nap le szokott nyugodni, melynek hathatós sugárvilága hasztalan küzdött a sűrű ködfátyollal, hogy azt áttörhesse. Ugy a partvidéken, mint a tengeren metsző hideg szél zugott, olykor élesen sivitva föl, s vizet és fövenyt fölkavarva dühös röptében, a távolból hallatá kétségbeesett jajgatását, mely úgy hangzott, mintha ezer meg ezer ember jajveszékelné együtt, s ha egyszer-egyszer magát kitombolta, csaknem melódikus hangon halt az el; de kevés másodperc múlva e kimerülést sejtető csalárd panaszos hangok gyorsan visszanyerték jelentőségüket és erejüket, míg az eleinte csendes nesz újra dühös zugássá, üvöltéssé fajult, s a fékvesztett vihar mindent megsemmisítéssel fenyegetett, mi csak utjában állott.

Előttünk fekszik a tenger, beláthatlan hullámzó sík felületével, melynek végtelensége a távol szürke éggel látszik ölelkezni, míg jobbról-balról a partok kanyarulatainak sárga fővénnyorlataiba kapaszkodik.

Lehetetlen változatosabb és nagyobb szerű képet adni, mint minőt a fölvert víztömeg nyújt, melyet a tengervidék lakói közönnnyel szemlélnek, mert annak nagyszerű bájait fölfogni nem képesek.

Mily végtelen élet fejlődik itt ki, hol a különféle szint játszó sötét hullámok milliói, ezüst habkoronáikkal küzdenek egymással s egymás fölé emelkedve ezernyi kis hullámokká csapódnak szerte, hogy ismét tömörülve, óriási tömegekké tornyosuljanak föl. Az elemek e nagyszerű játékában nincs pillanatnyi szünet és egyhangúság, mely nagyszerűségében nagyban nyer azáltal is, ha látjuk, hogy az óriási építmények, melyeket emberi elme teremtett a habokra, a roppant hajók oly könnyen ragadtatnak föl a hullámok által toronymagasságra, mint a pehely s ugyanoly könnyeden dobatnak alá az iszonyu mélységbe. De nemcsak e látvány az, mi ámulattal és iszonyattal tölti a lelket el, — a fölkorbácsolt mérhetlen víztömeg

oly hangot ad, mely a viharéval versenyez, hasonlóul a tompán s hosszan elhuzódó mennydörgéshez; és e borzasztó hang, mely a tengerészek és partlakók előtt a legkedvesebb zene, mely édes álomba merit, messze behat a szárazföldre.

Most nem lobognak a vitorlák, mint midőn a vihar pihen, a roppant vízterületen, — mert jaj annak a hajónak, melynek nem sikerült a vihar előtt biztos révpartra kikötni, vagy a tenger magaslatára érni, távol a vésteljes partoktól! Csak egy-egy viharadár, az ezüstsínű sirály, melynek fülseértő jajveszékélését vihar és hullámok nyomják el, lebeg oly közel a habokhoz, hogy szárnyaival gyakran a vizet érinti; csupán ezek a madarak az egyedüli lények, melyek a természet e vad játékában gyönyört lelnek s az elemekkel kaczerkodnak!

A part, melyre mi épen most tekintetünket vetjük, széles öblöt alkot, melynek egyik végén, mennyire azt a szürke lég kivenni engedi a szemnek, világitó-torony emelkedik a magasba, valamivel belebb a szárazon egy kis kikötő város látszik, házfödeleivel s szerény tekintetű tornyaival, majd egy kis erdő, mely a látkört a száraz felé teljesen elzárja. Átalán véve a tengerpart lapos és ha elől a vihar s a hullámok elsimulnak, gyakran százlépésnyi távolságra a parttól tükörsima homoktalaj terül, kagylókkal s a tengermélyének ezernyi élő és holt csodáival terítve be a többi közt e tenger kincsével az értékes borostyánnal. Ilyenkor derült és vidám a part, s bátran járhat-kelhet rajta az ember s gyönyörködhetik a csendes víz fölött vagy végezheti ott különféle foglalatosságait, melyekre itt oly nagy tér nyílik.

Az alkony még nem állott be egészen, de a szürkület már jelenkezett s a tárgyak nem nagy távolságban is határozatlan színt és körvonalat kezdtek öltetni; öt és hat óra közt lehetett, a vihar kissé csöndesült e szeptemberi reggel, de a még mindig háborgó viz bizonyítá, hogy az elemek bösz haragja még nem csilapult le s éjen át még dühösebben támad az föl s még mindig nagy habtorlatok csapkodták a partot, melyen most két férfi járkált, kiknek öltözete előkelő származásukat sejteté. Kényelmes járásuk, ácsorgásuk s ama kedvtelés, melylyel a háborgó tengert szemléltek, elárulta, hogy őket nem a munka hajtá ide, hanem csak időöltés, a közel S... fürdő- és kikötő-városból. Választékos meleg öltözet védé őket nedvesség és hidegtől.

Mindketten már az érettebb fiatal korban látszottak lenni. Az egyik magas, erőteljes, telided arczu, nap és szélbarnított vonásu férfi volt, ki arcának szabálytalansága mellett is kedélyes és nyíltnak s bizalomgerjesztőnek tűnt föl; a másik, kisebb s gyöngöbb testalkatu volt, anélkül, hogy emiatt férfiaságából valamit veszített volna; arczéle finom volt s két szép nagy szeme s halvány arczsine sajátságos báj kölcsonzott tekintetének, s önkéntelenül is egy nemét a szájalomteljes vonzalomnak érezheté iránta a szemlélő.

— Hogy küzd, zajog, háborg minden, s mintha a tátongó mélységek a tenger fenekéig megnyílnának s a habok csodálatos képzeményciket haragosan vetnék föl az égig, — szólt a magasabb férfi, a tengert szemlélve. — Azt hinné az ember, hogy a megsemmisülés harczát vivják itt, mely csak a természet törvényeinek fölborulásával szünhetik meg s a szárazföld fia, ki a tengert először látja, valóban idegesen érzi szívét összeszorulni. De mi, kik a tengerparton születünk s nevelkedtünk föl, gyönyörködünk e vad játékban, hacsak valamely szerencsétlen hajóst nem látunk a tengeren, mert mi jól tudjuk, hogy a gonosz habléányok kevés nap alatt kive-

szekedtek magukat s szelid kék szemükkel ismét oly nyájasan tekintgetnek ránk, mintha mi gonoszság sem rejlenék szívükben. De hiszen mind olyanok a nők!

A magas férfi jóízűen föl kacagott ez ötletére s dörzsölgeté megfázott kezeit; de midőn észrevette, hogy hallgatag társa még csak nem is ügyel szavaira, hanem ábrándozva szemléli a vizet, karon fogva őt, így szólt:

— Mennyünk kissé gyorsabban báró; az éles légvonat, mely itt a parton oly elevenen érezhető, éppen nem alkalmas az ábrándozásra. Fogadni mernék, hogy ön most a tengert az emberi étellel hasonlítja össze, holott ezt a tárgyat már költők és írók egyaránt nagyon elcsépelelték.

— Valóban arra gondoltam doktor, hogy e vad hullámzás tökéletesen hasonlít társadalmi életünkhöz, — válaszolt a halvány férfi, könnyeden redőzött homlokkal. — Amint itt egyik hullám a másikra tör s egyik a másikat kiméltelenül nyomja el, úgy küzdjük át mi is az életet, kiméltelenül tapodva el mindent, mi utunkban áll s fölálodva mindent kedvtelésünknek, hiúságunknak, ami csak élészti azt. És mire vezet mind ez örökös vad törekvés? Nem veszi-e ön észre, hogy e hatalmas hullámok, melyek a tért már-már kiküzdeni vélték, mindnyájan egy czélt érnek el: a partot, melyen zúgva csapódnak szét és lassan, nyomtalanul enyésznek el.

Az orvos egy pillanatra komoly arcczal tekintte a beszélőre, s aztán így szólott:

— Én, hála az égnek, e nyugtalanságot nem ismerem és szánom azt, ki szenvedélye által el hagyja magát ragadtatni, hogy örökké elégtelen, boldogtalan legyen. Én megelégszem ama szerény munkakörrel, melyet nagy fáradság után magamnak S. . . -ben kivívtam s nekem — amint azt önnek már több ízben említém, — nem marad fenn egyéb kívánni valóm, mint egy hű élettárs, mely gondolkozásom módjával rokonszenvez s csekély házam táját rendezni s értékesíteni képes. Önnek báró, még soha sem volt alkalmá ama kedvezőtlen külvizonyokkal küzdeni, melyekből nekem még közelebb is eléggé volt részem, és bocsásson meg nyíltságomért, melyre engem barátságunk föl jogosít, de én azt hiszem, ön veszélyes igazságtalanságot követ el önmaga iránt, ha azt véli, hogy a végzettel daczolhat, mivel az eddig táplált túlfeszített várakozásainak s reményeinek teljesen eleget nem tett. Ön gazdag s már kora ifjúságában élvezhette az életnek minden örömét s a legpompásabb alkalmak kínálkoztak becsvágyának kielégítésére s amit még el nem érhetett, az még előtte áll s nyugodt, biztos tekintettel, mérsékelt szilárd léptekkel hamarabb czélt ér, ha vágyait szerfelett túl nem csigázza, mint a zabolátlan, mohó hajhászat által, miközben lába megbotolhatik és a szemét káprázat foghatja el.

— Ön nem ért engem doktor, — válaszolt a báró, félig szomorú, félig neheztelő hangon.

— Bocsássa meg szives részvétemnek ama szavakat, melyekkel önt sérteni teljességgel nem szándékoztam, — szólt az orvos. — Én tökéletesen értem az elkeseredés pillanatnyi kitöréseit, sokkal inkább, mint önök mások, kik azokat kevésbé ismerhetik s azt meg kell maguknak magyaráztatni; egyébiránt tántoríthatlan barátságom kezességül szolgálhat önnek. Ön nem az a hideg önző, mint akinek magát gyakran föltüntetni szereti, ha a benső elégtelenségnek háritóra van szüksége; több nemes jellemvonása igazolta ezt előttem, melyek először tiszteletre gerjesztének s később, midőn ön szíves közzeledésre méltatott, baráti érzületemet ébreszté föl! . . .

A meglepetés halk fölkiáltása szakította meg az orvos beszédét; a báró, ki beszéd közben folytonosan a tengeren legetteté szemét, egy a távol hullámok fölött himbálózó sötét pontra mutatott, melyet a szürkületben nem lehetett tisztán kivenni s eleinte az orvos figyelmét is kikerülte.

— Minek tartja ön ama fekete pontot, doktor? Valjon nem valami kis hajó-e az, mely bizonyos veszte felé siet?

Az orvos jó ideig bámult, míg a libegő fekete pontot a sötét hullámok közül kivehette; azután ő is barátjához hasonlóan vélekedett.

Gyorsabb léptekkel haladtak tovább, de a báró szeme folytonosan a tengerre volt szegezve; mintha nem tudna ama gondolattól szabadulni, hogy ott valami borzasztónak kell történni.

A kevéssé tört [utnak egy merész hajlásánál, — merre sétálóink haladtak — az egyhangú tájkép egyszerre átváltozott. Alig száz lépésnyire a homloktorlatok mögött egy halászfaluca egyes házai tűntek elé, melyek udvaraikkal s kereteikkel csaknem a parttól jó távol eső fenyves-erdőig terjedtek. Csekély kivétellel szegényes külsejű házak és kunyhók voltak ezek, fából és agyagból építve s szalmával vagy szürke zszindelylyel fedve, mindeniknek udvarán halászó eszközök heverték rendetlenül szétszórva, s itt-amott hosszú rudak, melyekre részint hálókat feszítettek ki, részint halszáritó zsinegeket kötöttek fel.

Az egész látvány a nyers, természetes életre mutatott és a legnagyobb szegénységet sejteté s nem a legkedvezőbb benyomást gyakorolta a kedélyekre s a hideg idő önkéntelen eszébe juttatá a szemlélőnek, mily csekély védelmet nyujtanak e lakhelyek az idő viszontagságai ellen. Ily halászfaluban, hol a szegény, kényelmet nem ismerő lakosoknak az élet örömeiről, élvezőiről le kell mondaniok, nincsenek a házak előtt gondosan ápolt virágos és zöldeges kertek, mint az egyébutt, a legnyomorultabb helységben is, itt-ott észlelhető. Csak sílány gabnavetések azok, melyeket itt láthatni s első pillanatra észre lehet venni, hogy itt egészen más emberek laknak, erősek, daczosak, talán nyerseks, de mentvék a polgárisultság elpuhító vétkeitől.

A lakosság nagyobb része a parton ácsorog most, hová csónakait föl vonta, hogy azokat a hullámok el ne ragadják.

Izmos, széles vállu, barna arcú, merész tekintetű férfiak ezek, beolajozott vászonnyubonyban, tarkóig érő kucsában, kátránynyal befent csizmában; míg a fiatal és öreg nők kurta szoknyát viselnek, fejükön turbánszerűleg kötött kendővel. Ezeknek egész figyelmét igénybe látszik venni a vihar, mert folyvást a vad tengeren függ vizsga tekintetük s hogy jobban láthassanak, tenyerüket szemük felett tartják, s míg ezek szó nélkül fürkősznek szemükkel a távolban, a férfiak rövid cseréppipájukat szájukból kivéve, mitsem törődnek vele, hogy a tűz azokban kialszik, a legnagyobb feszültséggel várnak, anélkül, hogy a csendet megszakasztanák.

Különösen föltűnő itt egy kis csoport, melynek tagjai gyakran élénk s aggályteljes részvétellel tekintenek egymásnak szemébe. Egy a partra felvont bárkában állott e csoport.

Egy vén, redős-homloku tengerész, lobogó ősz hajával meghajolva áll a bárka előtt, melynek szélére egy kopott, már nagyon is elhasználtnak látszó távesövet téve, szüntelenül a tengert vizsgálja, míg a körülte álló három-négy fiatalabb férfi pusztá szemmel tekint ugyanabba az irányba; majd ismét az öregre tekintenek, türelmetlenül várva az öreg vizsgálódásainak eredményét. A férfiak egyike biztatólag int ke-

zével egy agg nőnek, ki összekulcsolt kézzel, mozdulatlanul áll ott, és kinek arcán a reményvesztett kétségbeesés tükröződik vissza. Nem sir, nem jajgat, még csak nem is sohajt e nő, de halvány arcán olykor önkéntelenül egy-egy nagy köny pereg alá. Mellette szívszakgató fájdalom kifejezésével egy fiatal, egyszerűen, de sok csinnal öltözött leány állott, míg egy másik, valószínűleg nővére, a földön térdel, s arcátjmindkét kezével befödve, keservesen zokog.

— Ez egy bárka, — szól végre az öreg, el nem fojthattott sohajjal tolvá össze távcsövét.

Azt hiszem Pavel és Theuer nincsenek rajta, — isten legyen e szegény fiuknak irgalmas, mint nejeik és gyermekeiknek is, és adjon nekik erős karokat és éles szemet. Eredj haza asszony, leányaiddal s jajgatásaitokkal, ne puhítsátok el ezeknek a ficzkóknak a szívét. Tenni kell itt, mert hiszen az keresztyéni kötelesség, hogy segítsünk s megfigyeljük, hogy valjón valamelyik nem kapaszkodott-e meg a vén bárkában.

(Folytatása köv.)

Anglia Karolina.

(Végo.)

Kémjei belopózkodtak a hercegnő lakába, megvesztegették a cselédséget, elrejtőzködtek a hálóteremben, tolvajkulcsossal fölnyitogatták a szekrényeket s a hercegnőnek mindenütt a nyomában voltak.

Nem csuda, ha a fölboszankodott nő áruló környezetét elüzte s oly egyénekkal vétette magát körül, kikben több bizalma volt; nem csuda, ha lázas ingerültségbe jött, mivel panaszeit sem Bécsben, sem Angliában nem vették tekintetbe, sőt Bécsben, hol saját követüket kérte föl közvetítőül, a császári udvarnál mint megvetett lényről tudni sem akartak róla.

Ompteda báró mindenütt üldözője volt s nem átalotta mindenféle rágalmat kigondolni s megbecstelenítő hazugságokat koholni ellene, mivel semmit nem tudott rá kisütöni.

1820-ban elhalt III. György király s a herceg-régens Nagy-Britannia és Hannovera királya lett.

Karolina emberi és isteni törvények szerint királyné. És ő el volt határozva e jogát igénybe venni, ép azért, mivel azt oly aljas módon el akarták tőle vitatni.

Londonból arról értesíték a kabineteket, hogy a király neje nincs mint királyné elismerve és Rómában elég szolgálkúek voltak, a rágalmaknak teljes hitelt adva, Karolina királynét figyelembe sem venni. Ugyanezt kelle tapasztalnia Franciaországban is. Azonban ő szüntelen követelte az angol udvartól, hogy királynéul ismerjék el s miután olasz cselédségét elbocsátá, elhatározá, bátran visszatérni Angliába, hogy jogait ott személyesen követelje.

Alig értesült erről férje, IV. György király, midőn egy küldötte által azt nyilatkoztatta ki, hogy mihelyt Anglia földére lép, azonnal pert indít ellene, míg ellenben, ha jogairól lemond, 50,000 frt évi jövedelmet biztosít számára.

De Karolina oltókölte magát, hogy jogait a végletig fogja oltalmazni s habozás nélkül visszautasítá az ajánlatot s nem törődve a fenyegetéssel, 1820. július hó 5-én Angliába hajózott.

Másnap egész diadallal vonult be Londonba, királyi ki-

séret nélkül ugyan, de a nép harsány éljenzése és üdvözlése közt. A harangok e közben zúgtak, üdvölvések hangzottak föl s este kivilágítás volt, míg a királynőhez ellenséges miniszterek ablakait kövekkel verte a nép be.

Egy órával a királyné megérkezte előtt terjeszté be Liverpool lord miniszter a lordok házában a vádat ellene, a perirathoz bizonyítványok gyanánt egész halmaz zöld borítékba tett levelet csatolva, melyek a királynőnek illemsértő magaviseletét erősítgetenék. Számos levél közt Ompteda bárótól, ki csak azért, hogy nagyobb kegyben álljon IV. György előtt, nem szünt meg gyalázatos rágalmait mentül elevenebb színekben s változatokban adni elé, ki azonban a per folyamát már nem érthette el, mert időközben meghalt.

Megkezdék ekkép a parlament előtt a pert Karolina királyné ellen, ki e sérelmet ritka lelki bátorsággal viselte s a nép részvététől környezve, hónapokig elhúzódott ügyének tárgyalása alatt nem csüggedt el. Ő maga kívánta a nyilvános vizsgálatot a parlamenttől s minden újabb egyezségi ajánlatot királynéi büszkeségével utasított vissza.

E per a század legbotrányosabb pereit közé tartozik, mert a vád alapjához megkívántató tények előadattak s midőn azok nyomtatásban megjelentek, Európa erényes női hónapok során át nem mertek hírlapot kezükbe venni, mert azt mély pirulás nélkül nem olvashatták. A vád legfőbb indokát a királynénak Bergamihoz való barátsága képezte, kit Karolina báróvá és méltán lovaggá tett.

A közvélemény azonban a királyné részén volt, míg az udvar ez eljárását kárhóztatá s a királynéhoz özönnel irták a részvétiratokat.

A főtárgyalás augusztus 17-dikén vette kezdetét s a királyné maga is megjelent a parlamentben, hogy magát igazolhassa. A védbeszéd október 3-dikán tartatott s a szavazás november 6-dikán ment véghez. Huszonhócz szavazattöbbség esett a vád mellett. Még a harmadik ülés következett, hogy e billt megerősíthessék s ez által Karolinát el lehessen taszítani. De a harmadik ülést a parlament megtagadta és ez annyit tett, hogy a vádat elvetette.

A miniszterium ennél fogva kényszerülve volt, azt visszavenni.

A nép öröme határtalan volt az nap este. A királyné dörögő éljenzéssel üdvözlötetett s élvezte az elégtételt, melyet polkoi gyötrelmek árán vívott ki.

De csak rövid ideig örvendhete szinleges diadalának, mert már 1821. augusztus 7-dikén kifáradt lelke megtört az örökös kedélyizgatottságban, melyet éleszteni mindvégig meg nem szüntek; sőt IV. György méltatlan bánásmódja annyira ment, hogy őt a koronázás alkalmával az egyház ajtajától elutasították.

Karolinának egyetlen ohaja az volt már, hogy kiszivedt hamvait majdan német hazája földén takarítsák el — és már augusztus 24-dikén Braunschweig lakosai virágokkal halmozták el a Welfek e szerencsétlen leányának koporsóját, ki, hála a század szellemének s a közvélemény hatalmának, nem jutott Boleyn Anna és több elutasított királyné iszonyu sorsára.

Egy hét története.

Október 23-dikán.

Őszi napok. — Egy figyelemreméltó irodalmi termék. — A korcsolyázó egyesület. — Szellem és test. — A jég sport. — Hölgyválasztmány. — A nemzeti színház. — Üdvös reformok. — A budai színház. — Valami a politikáról. — Tragédia, mely vigjáték gyanánt ér véget. — A jövő eseményei.

Ködös, borongós őszi napok. Beáll az ős, a „saison“ föl-elevenedik, a vidék, fürdők és nyári-lakok vendégei visszatérnek a fővárosba, a hazának e sokszor szidott, ócsárolt, rágalalmazott, de mégis kedves „szívébe.“

Az őszi lóversenyeket hirdetik, a szalonok megnyílnak s a színházra élénk esték következnek.

Az irodalom is meghozta a maga őszi gyümölcsseit: a naptárakat. Igaz, hogy minden évben jobban sietnek velők, némelyik az idén már augusztusban megjelent. Hja, nagy a konkurrenzia. Az remél legjobb aratást, a melyik leghamarább jelenik meg a téren.

Azonban a naptárak mellett, melyek egy idő óta a könyv-irodalomnak majdnem egyedüli termékét képezik, más is jelent meg e napokban, a mi a figyelmet határozottan megérdemli.

A jelen meddő világban valóságos tünemény: egy regény, még pedig jó regény, a melyet nálunk mostanában Jókain kívül nem igen szokott irni senki; a milyenre régóta vágytunk, s mely talán — üdvös példával menve elő — kövételre fogja buzdítani a magukat eddig journalisztikai vagy irodai munkákban forgácsoló tehetségeket.

Czime: „A hol az ember kezdődik.“ Irta K v a s s a y E d e.

Tárgya a fővárosi élet köréből van véve, s eleven, elegans stylussal írva. A ki egyszer kezébe veszi, nem is teszi le, míg el nem olvasta.

Szerzőnek első nagyobb műve, de meglepő. A kompozíció tán nem eléggé kerekded, a jellemfestés sem eléggé következetes, de ez aztán az egyetlen hátrány is, melyet róla mondhatunk. Az alakok pompásan ki vannak domborítva, néhány szóval találón jellemezve. Egy-egy odavetett vonás egész alakot állít élénk. Szerző jól tanulmányozta az életet, s ügyesen elleste és alkalmazta a színeket.

Egy darab fővárosi élet, könnyeden papírra vetve, oly elevenséggel, hogy egészen beleképzeljük magunkat, együtt élünk a hősekkel, hősnőkkel, oly kimerítő fogalmat szereztünk róluk.

Az egészet egy előkelő, könnyü kedélyű, de nemesen gondolkozó, egy kis blazirtságot szenvedő, tapasztalt, de azért fogékonyt meg tartott fiatal ember beszéli el. Egy felvilágosult, jóra való fiú, a XIX. századnak egy valódi fia, a kinek nincsenek előítéletei s a kit mindenkinek meg kell szeretnie.

Tulajdonképen nem tudni, hogy ki a hős benne. Valószínűleg az elbeszélő maga, a ki azonban gyakran másnak enged át a tért.

Valóban egy kikapott élet-mozaik.

Tendenciája az, hogy „ott kezdődik az ember“, a hol a társadalomnak hasznos tagja lesz, a hol megszűnik semmittevő

élvhajász lenni, a hol dolgozik, és tudja: miért és kiért dolgozik. Szóval, ha megnősül. Beleun a nagyvilág hiu élveibe, ezernyi kába időtöltésébe és haszontalanságába, kiabrandul gyarlóságaiából, melyeket szerző igen sikerültem és sok helyt találó gúnnyal tüntet föl.

Legjobb ajánlására mondhatjuk, hogy szerezzék meg olvasónőink és olvassák el. Bizonyynal egy pár kellemes órát, s a mi több: igen jó tanulságot, ember- és világismeretet fognak maguknak vele szerezni.

A fiatal szerzőt pedig nem buzdithatjuk eléggé e téren, melyre kiváló tehetsége és hivatottsága van, s melyen még — mint végszávaiban sejteti is — sok szép eredményt vivhat ki.

Most, miután már ennyit irtunk róla, kedvünk volna az egész mesét elmondani, az egyes karakterisztikus alakokat feltüntetni, de arra nincs terünk, s nem akarjuk olvasónőinket azon örömtől megfosztani, hogy megszerezzék és első kézből élvezzék. Csak újra felhívjuk rá figyelmeiket, és aztán másfelé fordulunk, hogy a „hét története“ írói kötelességünknek eleget tegyünk, koszorúba fűzvé az események virágait.

Szerintünk legnevezetesebb esemény volt — a felfogás szerint — bizonyynal e regény megjelenése.

Második, hogy a többi közöl elővegyünk egyet, például a „pesti korcsolyázó egyesület“ közgyűlése.

Egészséges lélek csak egészséges testben lakhatik. Az olvasmány után, mely a lélek kellemes szórakozása, a testnek is szükséges kellemes szórakozást keresni. S ezt — ismét szerintünk — legezészerűbben a korcsolyázás által éri el az ember. Kellemes és erősítő mozgás. Goethe egész ódát szentelt magasztalására. Mi csak szerény prózában érintjük előnyeit. Ez által nem akarunk az ügynek reklamot csinálni. A nélkül is terjed az s mindig nagyobb felkaroltatásnak fog örvendeni. Tavaly közel ötszáz tagot számlált az egyesület; az idén lesznek legalább még egyszer annyian, miután a buzgó A n d r á s s y M a n ó grófot nyerték meg elnökül.

Tavaly is nagy pártfogásban részesíté a jég sportot kedves nejevel együtt. Mert tán mondanunk is felesleges, hogy a sport e neme a hölgyek előtt sincs elzárva. Sőt ellenkezőleg a piczi kis lábak ép oly, sőt tán nagyobb ügyességet fejtenek ki, mint a kiváltságolt nem „járogató gépezetei“ (mint egy operetteben mondják.)

Sőt oly nagy a tagok közt a női kontingens, hogy az idén a választmányba hat nőtagot is szándékoznak választani, hogy az egyenlőség meglegyen.

Egy diszes üveges csarnokot emelnek a városligeti tó partján, s a télen több ünnepélyt, álarzos menetet, versenyt rendeznek a jégen. Ez esetben bizonyynal siker koronázandja törekvéseiket a női választmányi tagok által, mint a hogy a nyáron az állatkerti táncosztályokon a nőrendezők fényes eredményeket mutathattak fel.

Ha ugyan jegük lesz és szép terveik nem füstbe, de vízbe sem mennek. Azonban tavaly csak tizenhét használható napjuk volt, és mégis négyszáz forintnál többet ajánlottak fel

ur Promontorban Buda mellett mult szerdán vezeté oltárhoz Spelletich Lenka urhölgyet.

++ (Halálozás.) Lé v a y János, 1848—49-iki honvéd főhadnagy-, honvédegyelet-, és honvédegyelző-egyleti pénztárnok-, s egri főkáptalani alügyész e hó 2-dikán hosszas betegség után meghalt. — Csicsmanczay Ferencz, pestvárosi törvényszéki aljegyző október 12-én este, 42-ik évében meghalt. — Stark (Eröss) János, az 1848-diki magyar szabadság-harczban honvéd-alezredes, ki szabadság-harczunk szerencsétlen kimenetele után kötél általi halálra, később felső kegyelem következtében 16 évi várfogságra ítéltetett s fogságából négy évet ki is töltött, f. évi szeptember 12-dikén egy havi betegsége után Batizon, Szathmár-megyében élte 50 évében elhunyt, hat kised árva hagyva hátra. Legyen könnyű hamvai fölött a szent föld, melyért annyit szenvedett! — Báró Wesselényi Farkas e hó 15-dikén hunyt el Kolozsvártt, 61 éves korában. — Frivaldszky Imre orvostudor, ki mint rovarász igen széles és alapos ismeretekkel birt, Jobbágyi birtokán, 72 éves korában, hosszas betegség után hunyt el e hó 17-dikén, s ugyanott is temették el. A tudós férfi igen kedélyes ember és tiszteletreméltó családfő volt. Egyik leánya: Bérczy Károly elhunyt özvegye. Béke hamvaikra!

++ (Vegyes hírek.) Király ő felsége a gróf Festetics Leo által kiadott „A herceg Eszterházy család fővadászatai Ozorán“ című diszműnek bemutatott példányát elfogadta, s ez alkalomból a szerzőnek ajándékol egy pompás ékszeret adományozott. Ez ékszer művészi kivitelű kardöv, mentekötő, mentegombok, sarkantyuk és forgóból áll, halvány szürkeszínű oxydalt ezüsből, kézzel zománcozva. Szakértők nyilatkozatai szerint a tárgyak művészi kivitele ritkítja párját. — A szerencsétlen gróf Ráday Lászlóról, kinek utóbbi időben tartozkodási helyét sem tudta a világ, azt táviratozzák a bécsi Fremdenblattnak, hogy Foksánban főbe lőtte magát. — Gróf Andrassy miniszterelnök ur e hó 14-dikén Budáról Terebesre utazott. — „Átalános Állatnynyésztés tan“ jelent meg Debreczenben Csáthynál. Irta Tormay Béla, a debreczeni orsz. gazd. tanintézet derék igazgatója, állatorvos. Bolti ára 25 ivnyi vaskos kötetnek 3 frt. — Villányból írják: A villányi görög lelkész a napokban nem akart eltemetni egy három éves kis gyermeket, mert szülői még nem fizették meg a pópának a stólat. A pópa kérelhetlen maradt, s így a gyermeket pap nélkül temették. Szegény, meghalt gyermek! — A honvédmenháza Vidacs elnökhez legközelebb a kolozsvári csizmadia cész 50 forintot, Zenta város ugyanannyit küldött, Kubinyi Mihály árvamegyei alispán pedig 181 frt. 34 krt. gyűjtött. — Október 10-én éjjel 11 és 12 óra közt ugy Rimaszombatban, mint a Rima és Sajó völgyén erős mennydörgés s jégzápor kíséretében szokatlan vihar dühöngött, mely a távirdaoszlopokat több helyen megrongálta. — Büchner híres könyve, a „Kraft und Stoff“, megjelent magyar fordításban Lipcsében „Erő és anyag“ czim alatt. A fordítás: Láng Lajostól, igen folyékony. — Lónyai Menyhért urhölgy, mint zászlóanya, a nyiregyházai 41-dik zászlóaljnak dús aranyzásu szalagot küldött e fölirattal: „Századok hirdessék dicsőségéd.“ — B. Kemény Zsigmond Kolozsvártt időz, mely régi lakhelyét husz év óta nem látta. — Mentovich Ferencz, jeles veterán írónktól megjelent: „Az új világnézet“. Tulajdonképen tudományos mű, de az előadás kedvesen emlékeztet a régi derék költőre. — Csányi Kornélia kisasszony, Csányi

debreczeni honvédőrnagy ritka széptehetségű és kiváló hanguleánya, közelebb lép föl Pozsonyban a „Büvös vadász“-ban. A fiatal művésznőről igen elismerőleg nyilatkoznak. A kisasszony pozsonyi vendégszereplése után külföldre megy. — Markusic helységben Eszék mellett, egy eszéki fakereskedőnek ügynöke, oly ügyetlenül bánt egy töltött revolverrel, hogy ez elsült, s a fakereskedő kocsisát, ki előtte állott, agyonlőtte. — A rendes őszi medveadásatok N.-Görgényben e napokban már megkezdődtek, még pedig jelentékeny eredménnyel. Elesett 2 medve és 4 farkas; a szebb példányt a medvék közül br. Bornemisza Leopold ejtette el, kinek fegyvere alatt ezzel a 9-ik medve fizetett bőrével. — A pesti jóteknony nőegylet szürke-szemhályog intézetében e folyó év nyári ezakában huszonhét beteg nyert ápolást.

Nemzeti színház.

Október 16-kától.

Október 16-dikán: „Szentiván éji álom“, Shakespeare színműve. — Október 17-dikén: „Könyves Kálmán“, Jókai szomorujátéka. — Október 18-dikán: „Fekete Dominó“, Gounod operája. — Október 19-dikén: „Egy millió“, francia vigjáték. — Október 20-dikán: „Sevillai borbély“, Rossini operája. — Október 21-dikén: „A sevillai borbély“, vig opera.

Gazdasszonyoknak.

Füldői perez.

Harmadfél font lisztet, egy meszely hideg tejsürüt, fél-meszely élesztőt, egy evő kanálnyi tört cukrot és kevés sót deszkán jól meg kell gyurni. Ha leválik a tészta a kézről, akkor 20 lat vaját közéje kell gyurni, ha a tészta jól meg van gyurva, perezeket kell készíteni s meleg helyre tenni; ha megkel a tészta, tepsibe kell rakni, olvasztott vajjal megkenni, s hűvös kemenczében kisütni, e perez kávéhoz és théához igen kedvelt.

~ Csorogtatott cukros tészta.

Habarj el jól fazékban hat evő-kanál finom lisztet, hat tojás sárgáját, egy meszely tejsürüt, és négy evő-kanálnyi tört cukrot. Ha a tészta kész, forró zsírba kell csepegtetni, az e végre használt csorogtatókanálon, szép sárgára kisütni, fahéjas cukorral behinteni, s forrón feltálalni. H. Ida.

Divattudósítás.

Beck J. felhőneműek koreskedésében, kereposi ut 1. szám fehér hattyúhoz czimzett fogadóban nagy választékban kaphatók őszi és téli czikkek, ugymint: gyermekek számára felöltők vastag meleg gyapju kelméből, 5—6 éves leányok számára 2 frt 50 kr, 3, 3,50 kr, 10 évesek számára 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt, 50 kr, 15 évesek számára 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 ftig; hölgyek számára 3 frt 50 krtól 8 frtig.

Téli cashomir capuchonok 1—3 éves gyermekek számára 2 frt, 2 frt 50 kr, bársony 3 frt, 6—8 éveseknek 1 frt 20 kr, 10—12 éveseknek 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, hölgyek számára 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt. Selyemből készült, legújabb formákban 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 6 frtig. Kötött fülmegítők 1 frt, 1 frt 20 kr, 2 frtig. Selyemdiszszel hátra köthető kis Zsuzsi kendőcskék, (lélekmegítők) 6 éves leánykáknak 80 kr, 15 éves-

seknek 1 frt 10 kr, 1 frt 20 kr; hölgyek számára 1 frt 40 kr, 2 frt, dupla prémes kötött 3 frt. A most divatos kötött, rojtos kendők 2 frt 50 kr, 3 frtig, továbbá mindenféle gyermek ruhácskák, harisnyák, főkötők, téli cipők legillendőbb áron.

Női ingek félvászonból 1 frt 20 kr, czakkal 1 frt, 1 frt 50 kr., creas vászonból svájci formára 1 frt 80 kr, 2 frtig; hollandi vászonból szegélyezett mellet vagy zsinórral 2 frt 50 kr, 3 frt, szép himzetek 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frtig.

Nadrágok chiffonból 1 frt 30 kr, 1 frt 60 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, irdas barchetből czakkal 1 frt 20 kr, kivarrott 1 frt 50 kr; piqué barchetből 1 frt 80 kr, 2 frt.

Hálóköntösök chiffonból 1 frt 30 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr; himzett 3 frt, 3 frt 50 kr, irdás barchetből 1 frt 60 kr, piqué-diszszel 2 frt, egész piquéből 2 frt 50 kr, diszes 3 frt, 3 frt 50 kr.

Alsósoknyák chiffonból 1 frt 80 kr, 2 frt; fodorral 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt, 5 frt, legszebb irdás barchetből 2 frt 50 kr, kivarrott széllel 3 frt, 3 frt 50 kr, piqué 4 frt, beszövött bandúrral 4 frt 50 kr.

Sársoknyák vastag kelmből színes bordúrral 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 7 frtig.

Crinolínok, lőszőr szoknyák, hajtócs, (chignon) selyem kontyok és fonyások sat. mind a legjutányosabb áron kaphatók.

Téli cikkek urak számára: wathmoll ingek minden színben 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frtig.

Tricot ingek 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 5 frtig, épen olyan nadrágok ugyanazon áron, flanel réklik fehér, szürke vagy piros, ugyszinte nadrágok egy árban 2 frt 50 kr, 3 frt, a piros 3 frt, 3 frt 50 kr, meleg kapczák fehér vagy szürke 40 kr, 50 kr, 60 kr, 70 krig, vadászharisnyák 2 frt, 2 frt 50 kr, szarvasbőr koptyúk 1 frt 50 kr.

Madepolan férfi-ingek 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, vászon ingek szépek 2 frt 50 kr, 3 frt, rumburgi 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frtig, színes ingek 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, gatyák félvászonból 90 kr, Schlesinger 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, creas 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, rumburgi 2 frt, 2 frt 50 kr magyar vagy német formában.

Mindezen megnevezett fehérneműek fiuk és leányok számára minden áron kaphatók.

Mult számunkban a gyászruhákról elmélkedvén, midőn azok lényeges összeállítását tárgyaltuk, szándékunkban volt egyszersmind a gyászöltözetekre legalkalmasabb szövetekeket is ismertetni, mely feladatunkat ime teljesítjük.

Legjobb és legcélszerűbb kelme gyászruhákra a cachemir, és ezen szövet általán véve nyáron ugy, mint télen leginkább használtatik, nyáron könnyebb, télen nehezebb minőségben. A cachemir leginkább azért felel meg legjobban a gyászviselőnek, mert mélystétét és fénytelen kelme, hozzá rendesen tiszta gyapjuból van szöve és azért finom simulékony szövet.

A cachemir $\frac{3}{4}$ rőf szélességben fordul elő és kapható 1 frt 30 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt és 2 frt 20 kron rőfe.

Cachemir után jön a popeline vagy velour long, mint legjobb szövet gyászhoz. Ez vastagszálu finom gyapju kelme és azáltal különbözik a cachemirtől, hogy nem keresztbe, hanem egyenesen van szöve; $\frac{3}{4}$ és $\frac{5}{8}$ szélességben fordul elő, rőfe 1 frt 20 krtól kezdve minden áron fel 2 frt 50 krig.

Továbbá jönnek:

Orleans és Lustres $\frac{3}{4}$ széles. 50, 60, 70, 75, 80, 85, 90, 95 kron, 1 frton és így tovább fel 2 frtig.

Rips persan, Alepine, flanel és Double Cachemir, mind nehezebb minőségű gyászszövetek, különféle minőségben és különféle árakban.

Ezen kelméknek nagy választását lehet találni Alter és K... magyar kir. udv. divatáru szállítóknál.

A rendes havi dijaorsolás alkalmával következő t. előfizetőink lettek dijnertesek:

- 1., Wagner Nina: A magyar nábob, Jókai regénye három kötet.
- 2., Magyar Klára: Magyar nők naptára 1871-dik évre.
- 3., Tóth Teréz: Sybille, francia regény első kötet.
- 4., Vigh Etelka: Képes naptár 1871-dik évre.

A nyerevények — szíves üdvözlötünk mellett — már postára vannak adva.

Számrejtvény.

Jakabfalvy Emiliától.

- 3, 5. Szeretne minden ember ezzé lenni,
24, 23, 21, 20. Nyárba csak ilyenkor jó utra kelni,
14, 15, 16. Emberi test legfőbb része, és első
7, 8, 9, 10, 11. Szép női szív, a szentek közt ez a fő,
4, 5, 4, 2, 4, 1. Minden évben van egyszer ez úgy ősszel,
19, 17, 16. Jó gazdasszony fazekszámra adja el,
1, 18, 4, 7, 8, 9. Nyáj közt keresd, a juhásznak csak egy kell,
13, 12, 22, 6. Sok van olyan, ki megveti méreggel.
1-24. Ki a királyok történetét olvasta,
E szerencsétlen nő éltét tudhatja,
Mit ért neki a királyság; és férje
A ki a szép nő fejét levétette.

Megfejtési határidő: 1870-diki november 20-dika.

Anna Maria Lefjakkó

A f. evi 39-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Éljen a francia köztársaság.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Tell Mária, Temesváry Ida, Nagy Flóra, Szepessy Malvina, Kálmán Emma és Lóra, Gyura Janka, Andreánszky Juliska, Ballagi János, Trenker Maderlik Lina, Póch Anna, Fálvay Flóra, Kaszap Mari, Bodnár Anna, Pásztelyi Danielovich Emilia, Bartha Etelka, Dubányi Róza, Marossy Emilia és Hermin, Czerhák Irma, Jakabfalvy Emilia, Jóna Ferencz, Szikra Erzsike, N. R. Ivády Nina, Zsigray Istváné, Nagy Krisztina, Gyulasy Mária, Kalicza Gizella, Hegyessy Róza, Klein Katalin, Kolonits Julka, Némethy Zsuzsauna, Vilt Szabó Teréz, Erdensohn Emilia, Bogdanovics Hedvig, Hindler Nina, Ratkovszky Mari és Vilma, Schütz Lóra, Szentiványi Antalka, Szabóky Erzsike, Brocken Kovács Emma, Szokolay Zsigmondné, ifj. Zakariás János, Novák Zsófi, Tormásy Mari, Gedeon Róczy Anna, Gedeon Mariska, Darázs Fáni, Brusck Alajosné, Horváth Ida, Benedikovics Róza, Kiss Róza, Boros Nina és Róza, Vitkovics Julia, Balázs Johanna, Haraszty Mária, Szepessy Szilágyi Lidia, Lázár Kopasz Mária, Kalós Erzsike, Dukai Takács Irén.

A 37-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Tieff Bakoss Szilárda, Boros Nina és Róza, Vitkovics Julia, Haraszty Mária, Lázár Kopasz Mária, Kalós Erzsike.

Tartalom.

József főherczeg. — Mondják, hogy egykor.. Imrefitől. — Rozsamunda. Történeti beszély. Sárváry Elektől. — Szerb dalok. Verovác M-től. — A csempész neje. Grabowsky gróf beszélye. Ujkéritől. — Anglia Karolina. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Mogbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Őszi és téli öltözetek rajzai, magyarázata a jövő számban.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

jótekonny célra. Az idén bizonynyal még több eredményük lesz, ha — fagy.

Körülnézve a hírek mezején, nem kerülhetjük el a színházat, ezt a szünetlen bünbajját a sajtónak, mely rendes időkben is folytonosan nyújtott tárgyat. Hát még most! az új igazgatóval, a ki erélyesen vette kezébe a kormányzás gyepelőit és sok üdvös változást hozott részben már is létre s részben szándékszik létrehozni.

A teljes jelmezben való főpróba előnyös hatását már tapasztaltuk „Coriolán” előadásán, mely ritka kerekdedséggel és összevágással ment végbe. Hogy a főszereplők közül egyik-másik nem a legtökéletesebben nem felelt meg egészen feladatának, az igazgató hibája. De annál jobb volt Szigeti József Menenius Agrippája, s ezt viszont nem akarjuk az igazgató érdeméül feltüntetni, bár a főpróbának tagadhatlanul nem kis része volt benne, valamint a szereptudásban is.

Az üdvös változtatások közt megemlítjük, hogy ezután a felvonások közti, ugyis többnyire özönviz előtti zene megszűnik. Csak egy, de művészi nyitány lesz, egyéb semmi.

A ki ezután későn jön, az felvonás-közig sem mehet zártszékére, s így nem fogja a szomszédokat, néha az egész közönséget háborgatni.

E rendszabályt jó volna a páholyokra is kiterjeszteni, mert ezek ajtainak nyikorgása és csapkodtatása sem valami kellemes hallomány ám a figyelni akaró, de nem tudó füleknek. Mit az ugyanott folytatott hangos konverzálásról sem lehet a valószínűtlenség vádjá alá jutás félelme nélkül állítani.

Az igazgató Dobsa Lajosnak egy új darabját is elkéri előadás végett, s az írókat általában hathatón közreműködésre buzdítandja.

Pesten tehát csak lesz valahogy a magyar színészet. De már Budán nagyon szomorú napok várnak rá. Már örökös kár és szégyen; de csak nem megy abba a szegény színházba közönség. A népszínházban Rappo ur mutogatta „tableau-“it huszonnégy csinos nővel. Akkor tömve volt; hanem magyar színészet nem képes „tele házat csinálni.“

Végül politikáról is ohajtanának valamit hallani szíves olvasónők? Tehát: béke lesz! biztos! Nem áll, hogy a porosz hadsereg számára még Pesten is vásároltak volna télikabátokat s így téli táborozásra készülnének. Nem! Oroszország közbelép és kieszközli a békét. Egy kissé furcsán hangzik ugyan, hogy épen az orosz, a legdinasztikusabb hatalom venné pártfogása alá a szorongatott köztársaságot, de ha meggondoljuk, hogy ez féltékenységből is történhetik Poroszország iránt s így indoka önzés: mégis érthetőbb.

Egyébiránt megtörténhetik ám, hogy mindez nem lesz való, s hogy a háború tovább fog tartani. Oh, a politikai és diplomáciai világban nem lehet sommire sem biztosan számítani. Egy német élelmez arra a szünetlen változó hirre, hogy „Oroszország fegyverkezik“ — ugyis azt az élelmez csinálta: hogy ugyan számítsák már ki egyszer a diplomaták a gombjaikon, hogy fegyverkezik-e vagy nem? s mondjanak bizonyost.

Legvégül egy társas élelmez eseményt. Tragédiával kezdődött, s úgy végződik. mint a vígjáték: házassággal. Az a bizonyos ifjú ur, a ki a múlt héten Bécsbe... tetszik tudni? Már itthon van. Az adósságok kifizettetnek, a váltóhamisításról szóló hír csak azért hozatott föl, hogy annál biztosabban

utját állják a kéjutazó párnak. A kéjutazó párt összeadják, s vége az egész affairenek.

A gazdasszonyok kiállítása csak holnap nyílik meg, az első őszi lóverseny pedig csak holnap után lesz. Azokról tehát, valamint sok egyébről, a jövő léten.

A kiállításnak a jó cél érdekében (szegény árvák neveltetése) nagy közönséget kívánunk. A lóversenynek nem szükséges kívánunk. Annak ugyis lesz. —r.

Budapesti hírvivő.

++ (Királyné Ő Felsége) e hó 16-dikán esti félöt órákor, mozsárlövésekkel és zenével üdvözöltetve, érkezett Meránba. A diszkapu előtt egy zászlóalj polgárlövész képezett sorfalat, s a lövészek festői parasztruhát viseltek. A kastélyban jelen voltak Rainer és Károly Ferdinánd főhercegek, Girgenti gróf, ezek nejei és kíséreteik, továbbá az udvari tisztek és hatóságok fejei. A lépcsőnél a kastély tulajdonosa, Leon lovag és neje várta ő Felségét. A királyné rövid időre visszavonult termeibe, majd a kastély udvarában összegyűlt tisztelgőket fogadta. A királyné megköszönvén a szívélyes fogadtatást, azt mondá, miszerint örül, hogy a szép Tirolda eljöhett s hosszabb ideig fog ott maradni. Este a megvilágított hegyek festői látványt nyújtottak.

++ (A nemzeti színház) Beethoven-ünnepélye, melyet még Zichy Antal indítványozott, a nagy zeneköltőhöz méltó lesz. B. Oreczy Bódog már közelébb kibocsátja fölhívását, úgy a dal- és zene-egyletekhez, mint amaz egyes művészekhez, kik a nagy hangversenyben fognak közreműködni. Rendezésében tevékeny része lesz Liszt Ferencnek is, ki a bécsi Beethoven-ünnepélyben csak azon föltétel alatt ígérkezett részt venni, ha azt — miután a pesti ünnepélylyel egy napra volt tervezve — vagy előbbre teszik, vagy elhalasztják. A pesti ünnepély, előleges megállapodás szerint, három estére fog terjedni. Első nap: december 16-dikán a nemzeti színházban Goethe „Egmont“-ját adják elő Beethoven zenéjével, másnap „Fidelio“ kerül színre, 18-dikán pedig a vigadó nagytermében rendeznek diszhangversenyt. Ebben a kilencedik symphóniát s Liszt Ferenc „Beethoven-kantáté“-ját fogjuk hallani, mindkettőt Liszt személyes vezetése alatt, ki — hihetőleg — Beethoven egyik versenydarabját is fogja játszani. — József főherceg kívánatára jövő vasárnap a régi jó „Peleskei nótárius“-t fogják előadni, az operai játékrendet pedig Cherubini „Vizhordó“-jával is fogják érdekesíteni. A Weber „Büvös vadász“-ának érdekét pedig jobb előadás által kívánják emelni, s a nőszerepeket Pauliné és Balázsné asszonyoknak osztják, Neszveda és Kotsis kisasszonyok helyett, Lehmannal új barlangdiszleteket festetnek — „A mankranczos hölgy“ főszerepeit Egressy Ákos és Prielle Kornélia asszony is fogják játszani; „A lowoodi árva“ czimszerepét pedig Lendvainé asszony után Rákosi Szidónia k. a.

++ (A török kormány) következő hazánkfiait nevezte ki eddigelő főorvosokká, őrnagyi ranggal: Maurer Arthurt, Szeniczey Pált, Rosenthal Hugót a pestvárosi kórházaktól, Jeszenszky Pált és Berzsényi Jenőt a budai tébolydától, továbbá Braun, Denitz Salamon, Falkenfeld, Illésy, Kohn József, Kinces Imre, Osterlamm, Szarvasy, Seiger Mór orvostudorokat. A gyógyszerészek közül Freihert, Prindl, Pabst, Moldini stb. urakat.

✦✦ (A pestiek) közül még sokan emlékezhetnek egy vidám olasz gesztenyeárusra, ki a nagyhidutczában, vagyis inkább a régi színházterén sok éven át „maronit“ árult. A gesztenyeárus, már évekkel ezelőtt meghalt s lakásán egy szalmazsákban 2380 darab ezüst huszast találtak, mely Pestvárosánál tétetett le. A törvényszég körözteté az örökösöket, de mivel senki sem jelentkezett, a város lépett fel mint örökös. Az államkincstár azonban pert kezdett a város ellen, mert a gesztenyesütő nem volt pesti polgár s a napokban meg is nyerte a pert, minek folytán a letéteményezett 2480 darab huszas az államkincstárba szállított.

✦✦ (A magyar gazdasszonyok) egyletének kiállítása az országos gazdasági egyesület „Köztelki“ helyiségeiben, az üllői uton mult csütörtökön nyitott meg, és úgy a kiállított cikkek szépsége, mint izletes berendezésénél fogva méltó a megsejmlélésre. A kiállítás tíz osztályt foglal magában, és pedig: 1) Női kézimunkák. 2) Gyümölcs, főzelék, nyers és szárított. 3) Eczet és hasonló folyadékok. 4) Sütemények, kenyér stb. 5) Lisztkészítmények. 6) Eltartásra előkészített hus. 7) Tej és tejtermékek. 8) Szappan stb. 9) Méz. 10) Háziesszközök. — Jövő számunkban részletesen írjuk le ez érdekes kiállítást, most csak annyit, hogy e kiállítás jótékony czélből rendeztetett.

✦✦ (Pestváros tanácsához), a közzétett felhívás folytán, az 1848—49-diki honvédek és özvegyei részéről 531 folyamodmány adatott be segélyezés iránti fölterjesztés végett, és pedig a forradalom alkalmával lett honvédekből 356; olyanok, kik 1848—49 előtt a cs. kir. hadseregben szolgáltak s onnan léptek át a magyar hadseregbe 96, végre olyan özvegyek, kiknek férjeik, s kik maguk is szolgáltak a honvédseregben 79.

✦✦ (Bismarck szobája Versaillesban.) Ismeretes dolog, hogy a francia nép senkit sem gyűlöl oly lángolóan, mint Bismarckot. Minden lehető sértéssel illetik. Reggelenként akárhányszor ez volt írva ajtajára: „Vesszen Bismarck.“ Bismarck azonban mindezek felett csak mosolygott, de e hó 5-én érzékenyen megsértették. Ugyanis a király főhadiszállását e hó 5-dikén Ferrières-ből Versaillesba tették át. Október 5-dikén reggel a király, Bismarck és Moltke megérkeztek s Bismarck el akart menni az egy nappal elébb számára feldiszitett lakosztályba, de midőn kinyitotta az első szoba ajtaját, rémülten visszajed; az egész szoba fekete szőnyegekkkel volt kiterítve, a szoba közepén egy asztal állt s ezen egy nagy kép, mely tollrajzban Bismarckot ábrázolta, akasztófán függve és iszonyuan eltorzított arczeal. A kép előtt két sárga viaszgyertya égett. Az egész látvány mondhatlanul kínos benyomást tett a grófra, nagyon meg volt hatva s egész nap szótlan maradt.

✦✦ (A csatatérről) e héten sem érkeztek döntő hírek; folytonos csatározás, folytonos vérontás minden határozó eredmény nélkül. A poroszok még mindig nem kezdték meg Páris lövetését, folyvást erősítik magukat, a párisiak egy erős kirohanást tettek, melyben ismét néhány száz vagy ezer ember esett el, és hasonlóképp tettek a francziák Metz alatt, ez az egész.

A legnevezetesebb hír e héten kétségtelen az, hogy Bazaine tábornok Boyer hadisegédét a poroszok főhadi-szállásába, Versaillesba küldte, állítólag azon meghatalmazással, hogy a vár átadása iránt alkudozásba bocsátkozzék. Boyer már vissza is tért Bazainehez a porosz feltételekkel. Öt nap mulva

tudva lesznek e föltételek, mert mint írják, a poroszok öt napi határidőt állapítottak meg e föltételek elfogadására, vagy visszautasítására nézve, és akkor az is tudva lesz, mennyiben igaz az a hír, hogy Bazaine csak a végleges békekötés föltétele alatt hajlandó átadni Metzét, és ha valjon a köztársaság, vagy a Napoleon-kormány javára volna megkötendő a béke.

Várjunk tehát tovább is egy hétig. Egyszer majd mégis csak végét éri e mostani gyönyörűséges állapot.

✦✦ (Magyar tárgyú rém színmű Amerikában.) „Los Hungaros“ ez a czime a 16. felvonásos rémdarabnak, melyet Gustamalahan (közép Amerika) adott elő a nyár elején. A színlap gyanitni engedi, hogy a darabban Nagy Frigyes, Klapka, Görgei, Mária-Therézia chaotikusan fordulnak elő. A mű 10-dik felvonásában Nagy Frigyes Világosig úzi Klapkát és Görgeit, kiket „Los exeltados“ név alatt említ a színlap s a megrémült Mária Theréziát ismét visszahelyezi elfoglalt birodalmába. A mű spanyol nyelven adatott elő s a színlap homlokán nagy betűs reklám hirdeti, hogy a „nagyhatású“ darabot Madridban 1296-szor adták már elő. A rémdrámát Gárdos spanyol ember írta nagy tanulmányal.

✦✦ (Az új épület eltávolításának) ügye jelenleg így áll: A katonai kincstár követeli, hogy építsen a város két laktanyát s mihelyt ezek készek lesznek, a katonaság azonnal kihurcolkodik az új épületből, s ezt a város rendelkezésére bocsátja. A katonai kincstár eme határozott követeléseivel szemben a város egy külön bizottságot küldött ki véleményadásra. E bizottság eivben elfogadta az ajánlatot és elhatározta, hogy az egész ügy a fővárosi közmunkatanácsra bizassék, mely országos költségen létesitené a két laktanya felépítését s azután természetesen az államkincstár javára értékesíthetné a telkeket is, úgy, hogy a város semmi egyebet nem fizetne, mint az utcák számára szükséges területet.

✦✦ (A Deutsch-féle nyomdatársulat,) mely az üzletet az általunk is jól ismert Deutsch Mórtól vette át, felakarja mondani Vértesy Arnoldnak a „Magyarország és a Nagyvilág“ szerkesztését. Vértesy, kinek még Deutschschal kötött szerződését a társulat két évi fenállása óta hallgatólag elismerte, ragaszkodik szerződési jogához a lap szerkesztését illetőleg, s azt törvény útján is megvédeni nyilatkozott több lapban közzétett nyilatkozatában. Ennek folytán ama társulat igazgató-tanácsának elnöke nyilatkozott, hogy ők azért akarják elvonni Vértesitől a szerkesztést, mert a társaság nem szerződött vele s különben is Vértesi barátjai, a korektor urak által tölteti be a lapot. Mintha bizony egyik-másik korektort nem lehetne fordításra használni! A pörben a törvényszék fog dönteni.

✦✦ (A régi ezüsthatosok) még a közpénztáraknál is nagy bajt szenvednek. A fenálló szabályok szerint pénztári letéteményeket épen úgy kell megőrizni, a mint azok letéttettek s a pénznemek önkényes kicserélése tiltva van. Mivel azonban sok eset van, a midőn pénztári letéteményeket egyik hivaltól a másikhoz tesznek át s e letétemények sokszor forgalmon kívül helyezett régi ezüst hatosokat tartalmaznak, több ízben megtörtént, hogy az átvő hivatal az ezüst hatosokat nem akarta elfogadni. Az ily esetekben tehát a letétemény hiányos és kérdés, hogy ki köteles a hiányzó pénzüsszeget megtéríteni? Egy pesti hivatal már megkereste a pénzügyminiszteriumot, hogy ezen ügyben intézkedjék.

✦✦ (Rózsás napló) K u l i f a y Lajos pesti fűszerkereskedő e hó 11-dikén eljegyezte magának S a a g h e r Etelka kisaszszonyt. — K o v á c s Kálmán igazságügyi miniszteri tanácsos

13058.
T.

29/10. 870.

Waga

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Félévűre 3 frt, félévűre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>44. SZ. Október 30-kán. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel. A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	--

Hajlamok.

(Vége.)

Igen is, szép és nemes a feleség hivatása, de épen olyan nehéz is egyszersmind; nehéz még azon nőre nézve is, a ki fiatal korában a kötelességek szigorú teljesítésére szoktatott, és teljes lehetetlen e hivatás megfelelő betöltése oly nőre nézve, a kinek szive nemes irányban nem képeztetett ki. És legyen az ilyen nő még olyan szellemdus, beszéljen bár hány idegen nyelvet, játszszejék akár úgy, mint Liszt vagy Thalberg, és legyen a külső modorokra nézve maga a grandezza, igézetes a viseletben, megragadó a társalgásban, tündér a táncban, — mind hiába, nem fogja boldogítani férjét, lesz egy szép asszony, de nem lesz valódi feleség; lesznek bámulói, udvarlói, de nem lesz igazi férje, és nem fog részesülni a női élet legmagasabb boldogságában: azon tudatban, hogy van egy szív, a mely egészen, a halálig elválaszthatlanul az övé, és azon tudatban, hogy vannak gyermekei, a kiknek ő a szeretet és tisztelet mintaképe; mert a szeretet és tisztelet érzései az anyai szeretet és tiszteletből táplálkoznak és erősödnek meg a gyermek szívében és a mily mértékben az anya atyjuk boldogításához járul, ugyanilyen mértékben táplálkoznak és erősödnek meg általában a szeretet és tisztelet érzései szívében.

— Ha ez így van, inkább soha sem megyek férjhez, inkább vén leánynak maradok — mondja erre az olyan fiatal deknő, a ki eddig csak csillogó oldaláról nézte a leányi életet és a házasságot is ezen kápráztató szemfényvesztő játék folytatásának képzelte magának.

Vén leánynak megmaradni? jó, nincsen ebben semmi

kivetendő oly leányra nézve, a ki önbecsérzetből, vagy a körülmények kényszerítő erejénél fogva arra határozza magát; a szegény leány, a ki szegény emberhez nem akar nőül menni, mert nem akar neki terhére válni; a bánatos szív, mely nem érzi magában a képességet, hogy egy férfi életét földeríteni tudná; a magas röptü lélek, mely a házasságot aprólékos gondjaival nem képes bibelődni, nagyon jól tesz, ha megbarátkoznak azon gondolattal, hogy soha sem mennek férjhez; most mégis annyira jutottunk már a közpolgárosodásban, hogy a különben tiszteletre méltó nőt csak a vásott műveletlenség gunyolja ki azért, mert hajadon maradt; azok a nők pedig, a kiktől főntebb szóltam, bizonynyal az évekkel együtt a tiszteletreméltóságban is előbbre fognak haladni; a szegény leány, a ki egy férfinak nem akart terhére válni, bizonynyal törekedni fog munkásság és szorgalom által értéket szerezni földi lételének és magam is akárhányat ismerem olyan koros leányokat, a kik hasznos tevékenységgel párosult szívjóságuk által a családnak, melynek működésüket szentelték, valóságos nélkülözhetetlen, szeretve tisztelt tagjaivá nőtték be magukat, és drága családi ereklye gyanánt adattak át az anyáktól a leányoknak, és a leányoktól az unokáknak, — mert az ilyen munkás és jószívű öreg leányok rendesen nagy kort érnek — és éltük legyűgső napjaiban is kegyelet tárgyai voltak a családban. — És hasonlókép azok, a kik egy szomorú emléket hordoztak feldult szívében, késő öreg korukban is tisztelet és becsülés tárgyai, mert a szerencsétlenség magában is tiszteletre indit, a lemondás-teljes szerencsétlenség pedig

még növeli ezen tiszteletet. — És hasonlóképpen a kiváló tehetségekkel felruházott lények, a kik kiható szellemi alkotások által le tudják róni a társadalom iránti tartozásokat. Senki sem kérde a színésznőtől, vagy a tánczosnőtől, ha férjes nő-e, avagy hajadon; a ki tud emelkedni a köznapiságon, annak nem lehet hibául felróni, hogy a köznapiságon bajokkal és gondokkal nem tud bibelődni, és csak becsülni tudják érte, ha ezt tudva, nem fűzi életét egy férfi életéhez, a kit bizonynyal szerencsétlenné tenne az ilyen háziassági érzék nélküli szellemi kiváltságosság.

De ezek kivételek, az általános természeti törvény az, hogy a nő férjhez menjen, és jó polgárokat és hü leányokat neveljen a hazának és a ki csak azért nem megy férjhez, mert nem akarja magát a férjnek alárendelni, az olyan nő százszorta boldogtalanabb öreg napjaiban, mint a milyen egy férj oldala mellett lehetett volna. Az ilyen nő nem találhat megnyugvást azon tudatban, a miben a szegény sorsu leány, mert hisz ő nem volt szegény sorsu, jó módban volt, nem vált volna anyagi tekintetben terhére férjének; és az sem derítheti fel szívét öreg napjaiban, hogy azért vonta ki magát a házassági élet kötelességei alól, mert szive fölött bánatfelhők borongtak, sem az, hogy szellemi tehetségeinél folytán a hazának, az emberiségnek, és nem a szűk családi hajléknak akart élni; mert sem az egyik, sem a másik nem lön neki osztályrészül; hanem kivonta magát e szent kötelességek alól csupán önzésből, mulatságvágyból, nyakasságból, ellene szegült a természet egyik legszentebb törvényének csupán azért, mert vonakodott elismerni e törvény szentségét és mint mindig és mindenben, úgy e részben is rettenetesen boszulja meg magát a szent törvény megszegése. Csak nézzük azon férfiakat, a kik hasonló önző okokból kivonják magukat a házassági élet kötelessége alól, nézzük az ugynevezett agglegényeket, milyen ridegek és örömtelenek öreg napjaik, mint nem lelik seholyüket, milyen szeszélyesek, zsémbesek, és gyanakodók lesznek; az idegenektől visszahuzakodnak, mert örökké az a gondolat üldözi őket, hogy gunyolódnak rajtuk; és miért üldözi őket e gondolat? azért, mert érzik és tudják, hogy megérdemlik a kigunyoltatást, mert nincs semmi, a mi a világ előtt egyedül létüket igazolná; azért nem házasodtak meg, mert vigan akartak élni! Szép ok! Ám legyen; a tücsök is azért koplal télen, mert nyáron vigan akart élni! — a rokonoktól meg azért huzódnak vissza, mert gyanakvó lelkük minden rokonban egy-egy halálukra számító képmutató ellenséget lát, így gyötrődnek át öreg napjaikban, örömtelen nekik a jelen és mégis rettegnek a haláltól, mert a mi egy apát és anyát olyan megnyugtatólag barátkoztat meg a halál gondolatával: az a tudat, hogy munkáltak és küzdöttek az életben, és munkásságuk és küzdelmeik gyümölcsei gyermekeikben vannak letéve, hibáik ezek által fognak pótoltatni és a hol ők elhagyják, ott azok fogják folytatni az életet, ez a megnyugtató tudata nincsen sem az ilyen agglegényeknek, sem az ilyen aggleányoknak, azért inkább százszorosán elviselni mindazon súlyos terheket, melyekkel a házasság multhatatlanul jár, de nézni derült lélekkel az ős- és tél elé, mint csupán csak azért vonni ki magát ezen terhek viselése alól, mert — mint nem egytől hallottam már — nem akar rabja lenni egy férfinak, vigan akarja élni világát! —

Rövideden összefoglalva a mondottakat, nem tudok jobbat tanácsolni egy fiatal leánynak, a kinek szüléit némi jó módba juttatott az Isten, mint hogy legyenek ovatosak szívük első választásánál, hallgassanak a szülék tanácsára, mert kétféle

szerelem van, jó és rossz, az egyik igen boldoggá képes tenni, míg a másik a pokolnál is boldogtalanabbá tesz, pedig e két ellentétes szerelm külsőleg sok tekintetben hasonlít egymáshoz és csak a hü anyai vagy atyai szem tudja őket egymástól megkülönböztetni; és ha olyan boldogok voltak, hogy szívük egy hozzájuk méltó férfi szívével egyesült, akkor ne feledkezzenek meg arról, hogy csak azon esetben fognak uralkodhatni férjük szíve fölött, ha sükerülni fog nekik minél könnyebbé, minél vidámabbá tenni az életet, ha nem maguknak, hanem férjük boldogítására fordítják minden idejüket és gondjukat.

A szüléknek pedig csak azt ajánlhatom e részben, hogy először ne mulasszák el: leányaik szívbéli nemes hajlamainak kiképezésére lehetőleg gondot fordítani, munkásságra, egyszerűsége, önmegtartóztatásra nevelvén őket, és midőn férjet választanak számukra ne nézzenek csupán a külsőségekre, nagy vagyonra, fényes polczra, hanem az illető férfi lelki műveltségére is nézzenek: mert a pusztá vagyon, ha még oly nagy is, nem teheti leányukat boldoggá, és a fényes polcz nem mindig egy az igazi, erkölcsi műveltséggel.

Emilia.

Tele holdnak . . .

Pásztóitól.

ele holdnak tiszta, fehér, néma képe
Bámul a magasból az alvó vidékre;
Én zaklatva járok
És kétes világot
Hint léptim elébe.

Tavaszi szellőknek titkos sohajtása,
Lent a sziklás völgyben csermely zokogása,
Tündérek beszéde;
Halandók sebére
Gyógyirnak forrása.

Hát te hol vagy, édes egyetlen virágom?
Hogyha vétkeztél is, én már megbocsátom.
Karjaim kitárom,
Hej, melyik világba,
Vagy most árvaságon?

Tán besuttogsz hozzám, szellők titkos nyelvén,
Magadat előlem ködfátyolba rejtven,
Keresem alakod,
Azt a dicső romot!
Hogyha még meglelném.

Azt a dicső romot, a kinek omlásán
Fényes köny remegett annyiak pilláján;
Oh! hogy immar véged,
Hogy fölemelnék,
Életemnek árán!

Rozamunda.

Történelmi beszéde.

Sárváry Elektől.

(Folytatása.)

A király arcza elsötétült. Nem az a ritkán bátorságos arcz volt az többé, mint az elmúlt nap alkalmával.

— Meghallgattam szavaitokat jámbor követek, — szolt a király. — Ám, hogy azt ne mondjátok, hogy hatalmam befolyást gyakorol leányomra, vigyétek meg a választ fejedelmeknek, egyenesen Rozamunda leányomnak üzenete szerint.

Egyszerre a sátonnak egyik függőnye kétfelé nyilt s belépett Rozamunda, s atyja mellé, az emelvényre állott föl.

— Longobard követek, — szolt Rozamunda csengő hangon, — figyeljetek rám s adjátok tudtára királyotoknak, mit tőlem hallotok :

En vérem gyilkosának soha nem nyujtom kezemet s a mig Alboin királynak ajánlata, más körülmények közt reám nézve talán hízegő leendett, most csak lealázó és szégyenletes. En neje soha sem lehetek. Azonban adjátok tudtára, hogy az lesz életemnek legboldogabb percze, melyben kardom élével olthatom ki életét. Mondjátok meg neki, hogy a harcztérren mint ellenségek nemsokára találkozhatunk.

Alboin követei szégyenkedve távoznak a nagy kóssárral, mit Rozamunda királyuk számára nyakukba akasztott.

III.

Pár héttel az előbb leirt jelenetek után a gepida sereg roppant hadoszlopokban indult ki Dáczziából Alboin birodalmának elfoglalására.

Azonban a longobardok királya is résen volt, és midőn Kunimond király Pannonia földére lábát áttette, pár órával később már megtudta ezt Alboin az e czélből rendezett jelirat útján.

Sodronyok akkor még nem voltak, melyek a villany gyorsaságával vigyék a híreket egyik világrészről a másikra, de ott voltak a még mai napig is főnálló magas őrdombok bizonyos távolban, melyekről, ha nappal közeledett ellenség, lobogóval, ha éjjel ütött be a határon, lángoszlopokkal jelzik a veszélyt. Ekép pár óra alatt harmincz-negyven mérföldnyire távirhattak az emberek.

Kezdetleges távirdataszerkezet volt biz ez, de abban az időben, jobb hiányában, ez is megjárta.

Alboin király a Duna és Tisza közt tanyázott akkor seregével, melyet nagy serénységgel készített elé a harcra.

Midőn egy este a kelet felé eső utósó őrdombon a szurkos csóva föllobogott, azonnal tájékozta magát, mely tájon feyegeti vész — s még alig viradt, midőn a harzi kürtök megharsantak s Alboin több ezernyi roppant haderejét megindítá a gepidák ellen.

Kunimond ezalatt átkelt a most „Királyhágó“ név alatt ismert hegyenháta mögött hagyva az érmelléki, akkor rengeteg erdős, most szelid tekintetű szőlőhegyeket, és a Tisza Duna köznek tartott, hol Alboin hadával vélt találkozhatni.

De Alboin nem akarta, hogy gepida lovak patái taposás a dúsan hullámzó kalászatokat a Duna-Tisza mentén s a hivatlan vendégnek elöbe ment.

Ama téren, melynek egy kis részen jelenben a bordóházi pusztá szőlőskertje terül, találkozott a két tábor, messze elboritva a sikot.

Vad ordítással csapott össze a két óriási hadtest.

Oly sürűen röpültek a nyilak, hogy egy-egy pillanatra a nyilázó ernyőt vont a harczólok fölött s elfödte tőlök a napsugárt.

Midőn a nyilvesszőket már ellövöldözik, mint két rop-

pant hullámtorlat közeledtek a harczó ellenfelek egymás felé, karddal, csatabárdal és buzogánnyal.

A harczosok vad lárájából csak a csattogó kardok, kelevézek egyhangu irtózatoss zenéje s a paripák nyerítése hangzott ki.

Két nemzet vívta itt a végekeseredés élet-halál-harczát.

Már a nap is leáldozott, de feljött a holdvilág, hogy tanuja legyen a borzasztó jelenetnek.

A csata még mindig tartott. A kifáradt csapatokat újabb csapatok válták föl folyvást, de a harcznak folyntia kellett, mig egyik vagy másik fél meg nem sebesül.

Végre a sápadt arcú hold is megelégelte a szemlét s felhőpalástba burkolta arczát.

Sötétség szállott alá a két hadseregére. Ez volt a pihenés ideje a nap küzdelmei után.

De a nyugalom csak pár óráig tartott.

Még alig piroslott a látkör kelet felől, a csatazaj ismét megújult s még elkeseredettebben folyt a harc.

Sok ezer harczos hullott már el mind a két hadseregből, de a csata még bizonytalan volt, melyik félnek javára üt ki kedvezőbben.

Rozamunda mindenütt atyja oldala mellett harczott, erejét és nemét meghaladó ügyesség és kitartással.

Még nem haladt a nap délpontig, midőn a gepidákat egy véletlen eset ejté nagy rémületbe.

Legjobb vezérük, Boarund, a királyi hölgy jegyese, elesett.

Dühtől szikrázó szemmel vette a hirt Kunimond.

Rozamunda arcza a kócsagforgós ezüst sisak alatt elhalványodott,

— Nincs mit tétováznunk atyám, — szolt Rozamunda, — előre! Vagy győzünk, nagy dicsően vérzünk el mindannyian.

A gepidák újult erővel, a kétségbeesés vad dühével rohantak az ellenségre. De haj!! nem volt már a csapatok élén Boarund s az ellenség a vezérét vesztett, rendetlenségbe jött szárnyon iszonyu dulást vitt véghez.

Ezalatt Alboin csak egyedül arra törekedett, hogy Kunimondot és a szép Rozamundát, ki őt követi előtt annyira megalázza, körülkerítse.

Kunimond legjobb vezérét, Rozamunda kedvesét veszté Boarundban.

A boszu érzete százszorosan égett most lelkökben s vakon rohantak a vészbe, észre sem véve, midőn néhány ezer longobard lovas vágta őket néhányad agokkal, a hadseregtől el.

— Kunimond! — kiálta Alboin, feléje vágatva — add meg magadat!

A gepidák királya kardjának iszonyu csapásával válaszolt, mely Alboinnak életébe kerülendett, ha egyszerre tiz kard is nem fedezi őt s föl nem fogja a bősüzt király vágását.

Végre Kunimond több sebből vérzve zuhant alá.

Rozamundának lovát sebesíték meg veszélyesen. Neki még nem jött el órája.

Alboin szigoruan meghagyta harczosainak, hogy a szép Rozamundát sérületlenül kell hatalmukba ejteni.

Igy történt, hogy számos longobard csatár hullott el Rozamunda heves csapásai alatt, mig őt a kiadott parancs szerint, élve és sérületlenül ártalmatlanná teheték.

A gepida sereg vezénylők nélkül vad futásban keresett menedéket.

Pár óra alatt a csatatéren csak a győző longobard sereg s több mint 200 ezer gepida és longobard halott volt látható.

Alboin sátrakat veretett a harcztér közelében, hogy megtartsa a véráldomást hadurnak, s óriási sirokba temettesse el a két hadsereg elhunytjait; életükben oly elkésérült harczot vívtak s most közös nyughelyen, békén kell egymás mellett nyugodniok.

A mély sirok beteltek, s a kiknek már lent a mélységben nem jutott hely, azokat több nagy halomba hordták össze s földet hordattak rájuk a sok ezernyi fogolylyal. Így emeltek az elesett hősök hamvaiból pyramist Alboin diadalának emlékére.

Ez a bodóházi puszt a „Testhalmi“-nak szomorú története.

IV.

Kunimonddal vége szakadt a gepidák birodalmának.

Alboin magával vitte az elesett királynak fejét, hogy azt diadalának többi jelvénye közé tűzhesse, és hogy annak nagyobb fontosságot tulajdonítson, serleget készítettett belőle, melyet ezüst lemezzel vontatott be.

Az utósó gepida király koponyája a győzőnek ivókelyhévé vált s Alboin király legbecsesebb ereklyéi közé tartozott.

Szép Rozamunda bánatos arczezal ült egy gyönyörűen diszített sátor kerevetén.

De miért a fény, a pompa, ha egyszer fogoly s akarátának nem ura! Ha atyát, kedves hazát, nemzetet, mindent, mindent elvesztett!

Csak egy maradt birtokában, a melylyel rendelkezhetett: az emlékezet.

Ah! de minő emlékezet!

Emlékezet, mely saskörömkint hatott szívébe, mely azt kinozta, gyötrötte s szép Alboin király édelgő szavai sem enyhítheték.

Mit is mondtunk? . . . Csak egy maradt birtokában . . . az emlékezet!

Hát annak mostoha szülötte — a boszu hol maradt?

Sötétben lappangott az, szívvérrel táplálkozott.

Hős Alboin király egy időre pihenhetett a harc borostyánlevelein.

Még mint gyönyörű zene viszhangzott fülében kardok, csatabárdok döngése . . . de mi volt ez Rozamundának fuvola-szerű lágy hangjához képest? . . .

Mit is mondtunk? . . . Fogoly volt a szép királyleány? . . . Igen. De Rozamundának is volt foglya, hatalmas foglya. Maga Alboin király, ki a szívnek erős kapcsaival volt hozzá csatolva.

— Feledd szép Rozamunda a multat, élja jelennek s a jövőnek, melyet széppé kiessé varázslok előttem.

Én királynévá akarlak tenni . . . Nem, királynővé, hogy uralkodjál fölöttem is, a mint szívem felett uralkodol is. Nem kényszerítlek, hogy erőltess érzelmeidet. Én szabad nőt, nem rabnőt akarok feleségemül . . . Sirasd meg emlékeidet s feledd . . . Ami történt, az Hadurnak bölcs intézkedése volt, mely ellen nem lehet zúgolódni! Szállj magadba, és ajándé-

kozzál meg azzal, mi még nincs birtokomban: — szerelmeddel!

— Az emlékezet, — szólt a szép Rozamunda, bájosan mosolyogva — csak muló délibáb, törékeny álomkép! . . . az elesettek már nyugosznak. Hadur magához vette őket. Elvesztett hazámért új hazát, kedvesemért új kedvest találtam. Királyné leszek! . . . Lehet-e ennél e földön többet még csak kívánni is? . . . Győztél hős Alboin király! . . . legyőzted lelke-
met, szívemet! . . . én . . . nőd vagyok.

Rozamunda leirhatlan tekintettel veté magát Alboin karjai közé.

E tekintet Alboint mámorba, kéjmámorba ejté. A bazilisk búbajos tekintete volt ez, mely áldozatát elaltatja! . . . És a gyöngéd ölelés, midőn a tündér Alboin nyakát átkarolta? . . . Denevérszárny kéjes legyezése! . . .

A vampyr, hogy szenderegésben tartsa áldozatát, szárnyait suhogtatja fölötte.

Alboin királynak is volt ily vampyrja — Rozamunda.

Rozamunda sirt, keservesen sirt fogságának első napjaiban. De midőn a multnak s kedveseinek könnyeivel áldozott: kiadott e forrás. A fájdalom érzetét a boszu érzete váltá föl, mely amant magába fojtá.

Az igéző szem ismét visszanyerte régi fényét, az ajk mosolyát és biborszínét, az arcz szokott nyugodtságát.

De e nyugodtság nem volt természetes.

Tenger sima tükréhez volt az hasonló, melyen egyetlen hullámgyűrűzet nem látszik, míg lent titokszerű hatalom háborog, míg vészjósló morajjal fölszínre törhet, hogy pusztítson, romboljon, semmisetsen.

Ily háborgó elem dühöngött benn mélyen elrejtözve Rozamunda keblében, habár az arcz a nyájasság, a derűtség álcáját ölté is magára.

Rozamunda elszánta magát, hogy véreinek gyilkosához megy nőül.

De rettenes boszut esküdött Alboin fejére.

Mikorra érik meg boszujának gyümölcse: azt ő az időre bizta. Éretlenül nem akarta leszakasztani.

(Folytatása köv.)

Csoda.

Uhland után: Viskitől.

ár nap előtt még gyermek vala,
De már nem az . . . sőt oh mi szép!
Kinyilt, mint virág a hajnalra,
Mig majd elzárkozik ismét.
E c s o d á t oh, kitől kérdjem én:
Vagy játék az s csalfa tünemény?!

Oly kedves gyermeki beszéde,
Olyan szelid pillantása . . .
Nézek reá — mintegy mélységbe,
S nem talállok megnyugvásra . . .
Igen — igen: c s o d á k teremnek!
Csodái vannak a szerelemnek . . .

A csempész neje.

— Grabowsky gróf beszélye. —

Ujkéritől.

(Folytatása.)

A vén tengerész e szavai semminemű benyomást nem látszottak a nőkre gyakorolni, legfeljebb azt eredményezték, hogy keserves zokogásban törtek ki, míg a férfiak, az öregnek sokat jelentő tekintetere kérdőleg néztek egymásra és fejcsoválva tekintének a tengerre, tétovázva, mitevők legyenek; majd suttogva tanakodtak, s úgy látszott, a fölfont s kikötött bárkát el akarják oldani. Látszott, hogy szükségesnek vélik az észrevett hullámhánya bárkának segélyére sietni, de másrésről azt is olvasni lehet arcukon, hogy saját életüket is félnek veszélyeztetni.

— Mi baj van itt, jó emberek? Talán valami szerencsétlenség történt? kérdé a doktor és a báró egyszerre, az ácsorgókhoz gyors léptekkel közeledve.

Ezek pillanatra bámulva és tartozkodva tekintének az érkezettekre, mint ha nem sok bizodalmat vetnének a városiasan öltözködött férfiakba. Végre egyikük durczásan mutatott a síró asszonyokra:

— Csak két férj, két atya indult ma ki bárkáján halászni, miután úgy látszott, hogy csendesül a vihar, s mi azt hiszük, hogy az az ő bárkájuk; az öreg Dániel is úgy gondolja, pedig neki jó szeme van. Ezek itt a Theuer családjához tartozók, Pavelnek a felesége pedig még csak itthon sincs; ma ment be a városba három apró férgével.

— Istenem! hisz ez borzasztó! — vélé az orvos, elhalványodva. — Valjon nem lehetne-e valamikép azokat az embereket megmenteni?

— Meglehet, hogy még a hajóban vannak, — szólótt valót vonva a halászok egyike, — de én azt hiszem, hogy bizvást elmondhatunk mindnyájan egy-egy „miatyánk“-ot a lelkükért; ártani úgy sem árt az!

— Nem akarnak-e valami kísérletet tenni megmentésére? — kérdé a báró, csaknem ingerülten.

— Ebben az időben, fiatal ur? — szólótt a halász, keserű mosolylyal. — Az öreg Dániel is ohajtaná azt, de én azt hiszem, hiábavaló fáradság lenne az s legfőlebb egy pár emberéletbe kerülne. Ha azonban ezek a fiatal nőtelen suhanczok akarják, én nem bánom!

A férfi ismét nyugodtan szájába vette pipáját s két kezét nadrágzsebjebe meritve, hátat fordított a városi uraknak, azt vélve, hogy már több szót vesztegetett velök, mint amennyit kellett volna.

— Borzasztó ez! — sohajtá az orvos. — Nézze csak, báró, ezek az emberek csakugyan eloldanak egy bárkát, hogy a dühöngő tengerre szálljanak; de nagyon sokáig tusakodnak. Nem is lehet tőlük rossz néven venni, ha bizonytalan eredményért félnek életüket kockáztatni.

— Életüket! — ismétlé a báró, szemét majd a tengerre, majd a parton ácsorgó férfiakra vetve. — Mennyire csügg a nyomorult emberi teremtség e szón: élet! Nézzük csak, mitevők lesznek!

Lassankint többen-többen csoportosultak az eloldott bárka körül, melyet már annyira letaszítottak, hogy egyik vége a habokat érte. Hangos vitájukból azt lehet kivenni, hogy veszekednek. Az orvos és a báró közelebb mentek s a tömegbe vegyülve, tudni akarták a vita okát. A fiatalok, kik különben sem nagy kedvet mutattak a merényhez, most övéik

által megtámadtattak, hogy vakmerő vállalkozásukkal hagyjanak föl. Ez épen inyökre volt s már többen vonogatóztak a bárkába szállástól, mitsem ügyelve az öreg Dániel szidásaira.

— Meg van-e arról győződve, hogy ama szerencsétlenséget még meg lehet menteni? — kérdé a báró az öreg Dánieltől.

— Ejh! meggyőződve!... minő balgaság! — szólótt az öreg, ki már különben is fel volt ingerülve. — Azt hiszi az ur, hogy én egy mérföldnyire a tengeren, ily sötétségben egy gombostüt megkülönböztethetek? Bizonyosan én azt nem tudhatom, csak annyit mondhatok, hogy vétek, gyalázat egy valamire való tengerészre nézve, ha bátorsága nincs és engedi, hogy embertársa a vízben szeme előtt fuljon meg, kik amellet még jó barátok és jó szomszédok is!

Tekintsék meg csak az urak ezeket az asszonyokat s vallják be, nem szívszakgató-e a jajveszékelésük? Én hatvanöt éves öreg vagyok és mégis kész vagyok kiindulni. Hát ezek a fiatalok miért ne kockáztathatják életüket?

A báró nagyon föl volt izgatva s anélkül, hogy az öregnek valamit válaszolt volna vagy barátjával szándékát közlené, egy tárczát vont elé zsebéből és így szólótt:

— Minden ember, a ki csak a veszélyes utra rászánja a fejét, öt frigyes-aranyat kap!

Pillanatnyi csend állott be, aztán csodálkozás zaja kelt a tömegben; a jó emberek meg nem foghatták, hogy lehet az, hogy egy idegen ur, ki a tengeren küzdő sorsosaikat soha életében nem látta, megmentésükre ily magas árt tűzhet ki? Többnyire kétkedni látszottak szavain, míg csak a csillogó aranyakat szemükkel nem látták.

Végre a fiatal emberek egyike hajlandónak nyilatkozott bárkába szállani, de bár ez a fölajánlott összeget azonnal megkapta, a többi nem nagy hajlamot mutatott példájának követésére, mert, mintha csak gúnyolni akarta volna a báró ajánlatát, a vihar egyszerre még dühösebben kezdett üvöltöni.

A nők borzadva kapaszkodtak férjeik karjaiba, a nővérek fivéreikibe, és ily szavak keltek ajkaikon:

— Hagyjátok őt egyedül, hadd kockáztassa életét. Mit törődik a gazdag ember arányaival? Nekünk csak életünk van, és azt nem adjuk el!

Egy agg nő halkán még ezt is mondá:

— Az ördög az, ki titeket vízre akar csalni, hogy lelkeket megvásárolhassa; holnap reggel azok az aranyok tüzes üszkökké válnak.

— Hagyjon föl a báró, küzdelmével, — szólótt az orvos; — láthatja, hogy nemes ajánlatát visszautasítják. Én jól ismerem ezeket az embereket, kik jó szándékát még rosra is magyarázhatják.

E közben az öreg Dániel nem szünt meg szitkozódások közt az ifjakat a bárkába szállásra ösztönözni, mielőtt el nem kétsnek a mentési kísérlettel.

— Ne gondolják jó emberek, hogy én önöket a halál torkába akarom kergetni és hideg vérrel nézem, hogy küzködnek a hullámokkal, — szólótt a báró villogó szemmel. — Én nem vagyok tengerész, de nem remegek, midőn két ember életének megmentéséről van szó; én önökkel megyek. Hány evezőre lesz szükség, öreg?

Az öreg Dániel bámulva állott ott pillanatig, aztán elégülő mosoly kelt szigorú vonásain.

— Hát ahoz értő emberre, uram! — válaszolt ez, a halászokon végig futva tekintetével; — azonban ön minden jó szándéka mellett sem fog az evező-lapáttal bánni tudni, mert

ához gyengék karjai és a sik tengeren azonkívül még hoszszas gyakorlat által nyert ügyességre is van szükség.

A halászokra a bárónak vállalkozó szelleme nagy benyomást gyakorolt s minden arcz földerült.

— Önt az isten küldé, — szólta a kesergő agg nő, s a báró vonogatózása daczára forró csókokkal borítá el kezét.

— En is megyek, én nem hagyom magamat mesterségünkben ily előkelő ur által megszegyeníteni, — szólta először is egy erőteljes fiatal suhancz, s félretolta maga elől a körülte álló nőket.

Erre még többen is jelentkeztek, mint amennyire az öregnek szüksége volt.

A báró sietteté őket s midőn a bárkába gyorsan beszálló halászoknak a pénzt át akarta adni, így szólott a legények egyike:

— Köszönjük uram, — nincs nekünk többé arra szükségünk. Azt mondja az öreg Dániel, hogy ez nekünk keresztényi kötelességünk, és ön is ingyen tesz jót.

— Oszsa ki ön e derék emberek családjai közt, — szólta a báró az orvosnak s átnyujtá a tárczát.

Gyorsan taszíták be a visszamaradt férfiak a kis bárkát a hullámokba. Az evezők elkezdtek mozgásba jönni. Eleinte majd felfordult a kis lélekvesztő, de azután gyorsan siklott az tova. A vén Dániel erős karokkal kormányozott, míg a báró hideg mosolylyal ült mellette, isten hozzá-ot intve kezével aggodó barátjának.

Száz meg száz szem tekinté félelemmel a bátor tengerészek után, kik egész erejükkel daczoltak a hullámokkal.

— Ki ez a jólelkű ur, akit az isten áldjon meg, hogy a szegény embereken megesett a szive? — kérdé az orvost az a férfi, ki előbb ama rövid magyarázatot adta nekik.

— Seldern báró b. . . i diplomata, — válaszolt az orvos, nem is gondolva arra, kinek adja e feleletet.

Az ember nagyot mereszte szemével, mert habár nem is tudta, minő rangfokozat a báróság, gyanítá, hogy a társadalomban magas állást foglal el.

— Bizonyosan ő is a fürdőre jött S. . . -be? — kérdé tovább, kíváncsian. — Pedig az urak már ilyenkor mind elutaznak a fürdőről!

— Ő is el akart már a napokban utazni, de még beteges. — szólta az orvos. — Ugyan, mit gondol, nincs-e veszélyben a bárka? Istenem! úgy látom, nem lesz az egésznek jó vége!

A bárka már kimenekült a legnagyobb és veszélyesebb helyről. Belebb a hullámok terjedelmesebbek és magasabbak. A beálló éjben mindinkább elmosódtak a bárkában levő halászok korrajzai, de annyit mégis ki lehet venni, hogy a két bárka már egymás mellett van.

Egy kinos óra mult el ezalatt. Már oly sötét lett, hogy nem messze lehetett a tengerre belátni s a parton várakozók mindinkább nyugtalanzkodni kezdtek.

— Amoda vannak! közelednek már, — szólalt fel valaki ujjongva a tömegeből.

Az első aggodalomban senki sem gondolt arra, hogy a visszatérők kiszállását elősegítsék s könnyítsék. Most a férfiak a legközelebbi házakhoz futottak, hogy köteleket hozzanak elé, melyeknek végét bedobva, a bárkán levőket kivonhassák.

A félelem a szemnek kétszeres láterőt ad s a sötétség daczára is észrevették, hogy az egyik bárkán épen nyolczan vannak, tehát annyian, amennyien tengerre keltek.

Nagy küzdelem és többszöri erőködés után sikerült a kötél végét a bárkán levőkhez eljuttatni s a bárkát a partra vonni, melyből gyorsan ugráltak ki a benne ülők, és némán szoritottak kezét a parton levőkkel. Az öreg Dániel megrázta nedves őszhaját s egykét tengerészkáromkodást hallatva, kiadta a rendeletet a szállítmány kivonszolására.

— Hanem ön ám jól viselte magát, fiatal ur, — szólta a csaknem átázott báróhoz, nyájas hangon. — No legalább ott-hon beszélhet majd valamit a tenger zugásáról; mert nem tréfa dolog most azon járni. Ott van Theuernek a családja, — szólta aztán halkabban, — beszéljen vele, ön ugy is jobban ért hozzá s igyekezzék a nőket haza küldeni.

Alig vették észre a nők a bárót, azonnal kérdéseikkel özönlötték el.

— Legyenek nyugodtak, jó asszonyok és leányok, — szólta a báró, remegő hangon, — ha önök lakásukra elvezetnek, megtudhatják, mi történt velünk és mennyi reményük lehet férjük s illetőleg atyjuk szerencsés visszatéréséhez.

— Az a bárka, mely csúcsán két rózsát hord, a Theueré volt! — jajgatott az öreg asszony, erősen a báró karjába kapaszkodva. — Legyen irgalmasabb, mint ez a többi ember s mondja meg rögtön, mit ugy is meg kell tudnunk.

— Én nem láttam a két rózsát jó asszony, annyit lelkemre állithatok. Menjünk be először házukba, mert amint láthatja, egészen át vagyok ázva s a hidegtől minden tagomban reszketek. Vegyenek erőt magukon s igyekezzenek elviselni, amit rájok mért az ég.

Nem akarta a báró a kétségbeesett nőekkel azonnal tudatni, hogy a bárka, a melyet magukkal hoztak, föl volt fordulva és a rajta voltak elvesztek.

Két óra mulva hagyta csak el a báró és orvos a szegény özvegy lakát, kinél a vad kétségbeesés és fájdalom-kitöréseket a szótlanság könytelen bánat váltá föl. A két férfi minden nála levő pénzt átadta nekik és megígérték, hogy másnap meglátogatják őket. Az öreg asszony és leányai néma, de jelentékeny tekintettel nyilváníták ki háláérzelmüket.

Darabig szótlanságul haladt egymás mellett a két barát, gyorsan haladva a város felé, minthogy már éjre járt az idő.

— Mily nagynak és nemesnek tünteté ön ma is ki magát, — szólta végre az orvos, barátja kezét hévvel szorítva meg. — Nem hiszi ön, hogy ezek az emberek, kiket mi most elhagytunk, különösen az öreg tengerész és a szerencsétlen nő, lelkesülve adnának nekem igazat, ha ismételném, amit már idejöttünk alkalmával mondtam, hogy t. i. ön, ámbár tagadni hajlandó, a leggyöngédebb érzelmre s a legnemesebb önfeláldozásra képes? Ki így érez és tesz, mint ön ez este, az nem hord keblében gyógyithatlan keserűséget a világ ellen és saját öntudatában kielégítő jutalmát találja, mely a benső elégtelenség fölött diadalt arat.

A báró kellometlenül érzé magát e szavak által találva; egy pillanattal hallgatott, aztán egykedvű mosolylyal, erőtetted kedélyességgel válaszolt:

— Önnek baráti érzülete, doktor, hályogot von szemőre, mely akadályozza abban, hogy lelkem mélyébe pillanthasson s amaz indokokat, melyek ongem vezérelnék, áttekinthesse; én büszke vagyok arra, ha jobbnak látszom, mint aminő vagyok, és én szőgyenlem magamat, hogy ön gyöngédebbnek tart, mint igazán vagyok. Azt hiszi ön, hogy én azt a néhány aranyat, amit azoknak a szegényeknek adtam, hogy megtudjam, minő becső van az életnek előttök, nem nélkülözhetem akkor,

midőn a játékasztalnál tizszer annyit hideg vérrel koczkázatok?

— Ön javíthatlan, báró, — dörmögött a doktor szemrehányólag. — Tehát saját életét is csak azért veszélyezteti, hogy az emberi szivek tanulmányozásával saját tapasztalatait gazdagítsa?

Hát nem hallá ön, hogy azok a nyomorultak személyes bátorságomat is kétségbe vonni merészelték? — válaszolt a báró hevesen; — érdeklődésben állott tehát, hogy őket az ellenkezőről győzzem meg. Hát nem természetes dolog volt az, doktor?

— Miért mentegeti ön magát e nemes tetteért? Hiszen valódi szívjóságát senki sem vonhatta volna kétségbe, a ki látta, mily részvét és gyöngédséggel vigasztalja ön amaz elhagyott nőket . .

— Kérem, ne juttassa eszembe ama gyötrelmes szerepet, melyet játszani kényszerültem, — vágott közbe a báró, kaczagva. — Akarja-e ön titkomat ismerni, doktor? De őrizkedjék azt elárulni, mert akkor egy kellemes játékot rontana el. Látta-e a legidősebb leány gyönyörű sötét szeméit? Megvallom, ellenállhatatlanul vonzottak azok engem és én komolyan gondolkodtam megígéretem megtartására, hogy őket legközelebb meglátogatom.

— Ugyan, báró, hogy beszélhet ön ily könnyeden az épen leélt jelenet után, mint oly egyének szoktak, kiknek szívük egészen meg van romolva? És miért igyekeznek ön azon, hogy bennem kételyt támaszson maga iránt s azt a tiszteletet, melyet iránta érzek, megsemmisítse?

— Mert én barátja akarok önnek lenni s őszinteséget akarok mutatni, — viszonzá a báró. — De hagyjuk e themát, ha az önt kellemetlenül érinti; nem érdemes az egész arra, hogy csak pillanatig is meghasonlás támadjon amiatt közöttünk. Elkísér ön ma este a gyógyicsarnokba, hol a bankot adják?

Az orvos sértve érezte magát s elhalasztatlan teendővel menté ki magát. A báró úgy látszott, megérté őt, mert megnyerő nyájassággal adott más irányt beszélgetésüknek. Egyszerre derült, szívélyes lett s árnyéka sem volt rajta ama keserűségnek észrevehető, mely arcát annyira elváltoztatta.

— Mily kameleon! — gondolá az orvos fejcsóválva, midőn S. .-be érkezve, egymástól megváltak. — De e színváltozás nem hat el bensejéig. Kár érte!

(Folytatása köv.)

April 11 és 12-ke 1814 és 1860-ban.

Történelmi emlékezés.

Zombory Gusztávtól.

A fontainebleau-i királyi palota keleti részének egyik szögletszobájának magas ablakmélyedésében támaszkodik a december másodikának hőse, és mélyen látszik elmerülve a szabad természet nézésében.

De nem így néz az, ki a természet örök ifjúságában gyönyörködik, nem így, a ki a tavaszi madárdal zengzetének harmoniáját csodálja, és nem ily kifejezése van azon kéjéretnek, mely keblünket eltölti, midőn a szép kikelet éltető napjánál, és azurkék egénél a mezők zöld bársonyát és a kertek lombjait újra cledni látjuk. Nem ily kifejezése van annak, kit a természet elhagyott, mert ő is elhagyá azt! — De valjon, mily gondolat bilincselheti őt le? Európa térképe lebeg talán szeméi előtt, melyet ujjaalakítani ohajt? Vagy nagyra-

vágyásának véres áldozatait látja maga körül megjelenni, melyek világuralkodói büszke törekvéseiben erélyes gátot vetnek? — Avagy nem lehet-e, hogy épen jó angyala az, ki a megkezdett dráma hátterében a béke zászlaját lebegteti, és a hat lom bőségszarvából áldást szór a népekre, s nagyságot nemzetére?

E kérdésekre feleljen az, ki a szivekben tud olvasni, mert e rejtélyes embert más ki nem ismerheti.

A multaknak valamely boros és megható emlékű napja, és az ahöz fűződő események láncolata, lehet, mely eleven lelkén átvonult, s e kedélyállapot előidézője volt.

April hó 11-dike, és a reá következő nap, történelmi nap nagybátja életéből, és melyiket hagyta még eddig az unokaöcs figyelem nélkül, még azon esetet sem véve ki, ha az reá nézve szomorú emlékű lett volna is?

Már jókor reggel hagyta el Párist a Tuileriák mostani ura egész csendben és ismeretlenül Fontainebleaubába érkezve, átbarangolta a történelmi nevezetességű termeket egész az említett szöglet teremig, mely 1814. april 11-diki és 12-én néma tanuja volt egy kebelrázó eseménynek.

Itt a még most is szolgáló régi támlásszékek egyikébe bevetvén magát, családi könyvében lapozgatott egész amaz említett végzeteljes napokig.

E könyvben pedig említett napokra, következő történet volt az utókor számára feljegyezve: *)

April 11-dike volt 1814-ben, midőn a nagy Napoleon császár, nem mint rendesen: 7 és 8 óra közt hagyta el ágyát, s azon szigorú parancsot adta, hogy e napon senkit se bocsássonak elejébe.

A szigorú rendhez szokott komornok nem kevésbé csudálkozott azon, hogy ura az öltözködés alatt sem elő nem olvastat, — mint azt rendesen mindennap tenni szokta, — sem ügyeit nem végzi, sem pedig theáját meg nem iszssa, hanem valamiben igen el látszott mélyedve lenni; és csak az egyszerű öltözés bevégezte után, mintegy feleszmélve, gyorsan egy pohár Chambertint (a burgundi bornak egy neme) kért, egészen eltérőleg az erre rendes meghatározott órától. Arczkifejezésén, — mondja komornoka — a hideg számítás vala olvasható, és egészen hasonlított ahhoz, mely őt válságos percekben oly igen jellemzé. De mégis hiányzott abból ez alkalommal amaz uralkodni vágyó erő, mely őt nagygyá, dicsővé és nevezetessé tette, s mely végre bukását idézte elő. Oly megmagyarázhatatlan valami volt kifejezésében, hogy azt gondoltad volna, miként talán ez embernek szive szakadt meg.

Napoleon elővette papirosait, s azokat vizsgálva, egész estig egyedül maradt. Ekkor Vicensza herceget hivatá magához, és az estét egész 11 óráig vele töltötte, a midőn ismét visszavonult.

Mély csend uralkodott a fontainebleau-i palotában, habár annak lakóit még nem fogta is el az édes álmom. És e halálsendet csak a palotán kívül felállított idegen örök zaja szakitá olykor-olykor félbe, kik Európa foglyát őrizték, s e zajba néha-néha a távolabbi örök idegenszerű kiáltásainak viszhangja vegyült csak.

(Vége köv.)

*) Ez esemény valóságát bizonyítják: Bausset, ki Napoleon közelében élt, azután Constant, Napoleon komornoka, memoir-jaiban, továbbá Las Cases, és különösen Norvin memoirjai, úgy Alisan bist. of Europe.

Egy hét története.

Október 26-dikán.

Nem teljesült jóslat. — Félig teljesült ohaj. — A gazdasszonyok kiállítása. — A jó és szép cél, — Színház. — A „Peleskei nótárius.“ — A szini képezde. — Budai színészet. — Belügy. — Országos segély. — Német elem. — A vigadó sétahangversenyei. — Magyar czigányok. — Csupa „er.“

Multkori jóslatunk, hogy tudniillik a lóversenyeknek kivánságunk nélkül is nagy közönségük lesz, nem teljesült; mert elég szerények vagyunk bevallani, hogy még kivánságunkra sem lett volna nagy közönségük. Legalább az elsőnek ugyan semmi esetre sem. Az ég ugyanis oly olvadékony kedélyhangulatban volt s a föld annyira fogékony az olvadékonyság osztására, hogy magunkforma hétköznapi ember nem igen bátorkodott kizarándokolni Rákos szent mezejére. Így csak a sport hivatott barátai, a magas „kászinó“ tagjai és néhány katonatiszt jelent meg, no meg — hir szerint, melynek azonban egyelőre ovakodunk teljes hitelt adni — egy magyar delnő Párisból, a ki minden évben jelen volt a pesti lóversenyen s az idén sem akart elmaradni és jött állítólag egyenesen Párisból, még pedig, miután más ut nincs, illetőleg ha van is, ellenség által van elállva, a mi annyit jelent, hogy ha volna, sincs: a levegőn keresztül, léghajón. Kint volt József főherczeg is.

A második napnak — vasárnap — már jobb idő kedvezett. Mentek is ki sokan, és gyönyörködtek is — ugyan miben? mindenekelőtt a sok különféle színű jockey-öltözetben, aztán az urlovarokban, aztán a futtatásban, aztán egy másban és végre sokan saját jó és szép magukban.

Másik jóslatunk, illetőleg ohajtásunk, már jobban teljesült. De ez sem egészen. Tudniillik, hogy a magyar gazdasszonyok kiállításának minél nagyobb közönsége legyen. Mire e lap megjelenik, már tudva lesz az eredmény. Mi, megvalljuk, még nem tudjuk; csak úgy vetünk hozzá, s a jó cél érdekében a sokat sem tartjuk elégnek.

Szó, a mi szó, a látvány is elég kielégítést találhatott e kiállításon. Nyolcz szoba telidesteli rakva a gazdasszonyokdás mindennemű termékeivel, műveivel és eszközeivel! Mi, a kiknek feladatunk e szerény szemlét írni, itt is őszintén megvalljuk, hogy nem sokat értünk hozzá; de van fogékonyaságunk, hogy képzeljük a hozzá értők gyönyörét. Nőnek kell lenni, foglalkozni mindezen dolgokkal, hogy teljesen méltányolhassuk minden egyes kiállított tárgy értékét, becsét, ritkaságát. Láttuk ott felragasztva az: „arany jutalom“, „arany oklevél“ epithetonokat. Megnyugszunk az illető jury ítéletének helyességében; csak az a kár, hogy minden kiállított tárgyra nem jutott ily hathatós ajánlat, mert egytől-egyig megérdemelték volna.

Az első teremben, a mint belépett az ember, voltak a női kézi-munkák. Egytől-egyig mesterművek. Himzett képek, ingek, butortakarók, zsebkendők, szőnyegek, ki győznék mind elsorolni! iven kellenének arra. Még a bizottmány katalógusa is csak vázlatos volt, pedig egy félív, sűrűn nyomtatva. Balra a termények nyers-, jobbra feldolgozott állapotban, mint befőttek, gyümölcs-sajtok és a többi. Egy természetesen For-

stinger M. Albert konyha- és házi-eszközei foglaltak el. Beljebb Wilson és Wehlen varrógépei, melyekből a lelkes pesti ügynök: Ohm C. O. ur kettőt az intézetnek ajándékozott. Majd Hornsby és fia angol gyárosok ruhamosó, kicsavaró, mángorló, kolbászöltő, kávéörölő, késtisztító, szőnyegsöprő, köpülő gépei. Az ember nem csodálkoznék, ha az a régi élcz megvalósulna, hogy még olyan gépet is találnak ki, a melyen egyik oldalról beleteszik a tojást és salátamagot, s a másik oldalról sült csirke kerül elő „mit Endiviensalat“, a minek azt hiszszük, senki sem volna ellensége. Távobbb egy szögletben ott álltak a derék Thék András asztalos remek butorai; egy teljes hálószoba-butorzat: két ágy, két szekrény, mosdó-szekrény, éjjeli-szekrény. Igaz, hogy az ára 1600 frt, de ritka is a maga nemében.

Szóval, volt ott elég nézni-való, a miért érdemes lett volna többeknek is kimenni a „Köztelek“-re az üllői uton. Igaz, hogy egy kissé messze esik a város központjától, a kiállítás folyama alatt némely napon rossz idő is járt; de a szép napokon, mind mondók, látogatták is, s a mi legfőbb, most már a kiállítás be van zárva, s így beszédünk, miután eső volt, valóban eső után köpönyeg.

Mi a jó és szép cél iránti tekintetből nagyobb közönséget kívántunk volna.

Mert a cél valóban jó és szép. Az egylet már eddigelé is negyven árvát neveltet jó, derék házi nőkké. A növendékek közül felváltva örködtek a termekben öten, s alkalmunk volt velök beszélni. Szegények, ők oly sajnálatra méltók! de az egylet nemes buzgalommal igyekszik sorsuk szomorúságát enyhíteni. Vidámaknak és elégedetteknek látszottak. Nem győzték eléggé dicsérni a jó nevelőnőt: Finta Teréz kisasszonyt, ki a házini elméleti, Stefina Lipótné asszonyt, a ki gyakorlati teendőiben tanítja őket. S a tanítás hatása meg is látszik; elvitázhatlan eredményei lőnek itt felmutatva; a növendékek mind a női munkákban, mind a háztartás külső munkálataiban egyiránt kitűnök. Láttunk tőlük ép oly diszes ingvarrást és pamlagterítéket, mint a mily szép baraczk- és egyéb befőtteket, birsalma-kocsonyát, sajtot, sódart és szappant, melyet az intézetben készítenek.

S ez intézet javára volt a kiállítás jövedelme fordítandó. Ki ne kívánna ily célra jó sikert!?

Fent valahol előfordult József főherczeg neve. Hogy tudniillik ő is kint volt a lóversenyen. Róla még egy más eseményt is föl lehet jegyezni e héten. Hisz mely héten ne lehetne eseményeket följegyezni a nemes férfiról, a ki a milyen katona, ép oly barátja a tudománynak és művészeteknek. Alcsuthi birtokán ásatásokat rendez régiségekért; műérzékéről elég tanuságot tesz a mind jobban készülő Margit-szigot. E héten azon vágyát nyilvánította, hogy szeretné a jó öreg „Peleskei nótárius“-t látni, ugy, a mint Gáal megírta, kihagyások nélkül. És színészeink betanulták ugy és előadták ugy, a hogy tőlük egyhamar előadást nem láttunk. A kisebb szerepek is mind jó erővel képviseltettek és Szilágyi is tőle kitelhetőleg játszta a jó öreg nótáriust, mely egyike a régi jó

világ legegészségesebb humornyilatkozatainak. Szerdahelyi és Helvey Laura különösen egy mellékjelenetben nagyon ki-tüntek és élénk tapsokat arattak.

A színháztól csak egy lépés a szini-képezde. Itt az új igazgató e héten tette látogatását. A tanárok vizsgálatot rögtönöztek s az igazgató több kérdést intézett a növendékekhez a zene elméletéből, mikre helyes feleleteket kapván, megelégedését nyilvánította. Átalában ez intézet, bár csendben, de kitartással és szép eredménnyel felel meg feladarának. Most a tanári testület egy új erővel gyarapodott. Ez Langer Viktor, ki Ögyek es Tisza Aladár név alatt több sikerült zenedarabot irt s a képezdének bizonynyal egyik legképzettebb tanára lesz.

A budai népszínházban közelebb a „Kék könyv“ francia színművet adták elő, meglepő összevágással, de a mi meglepőbb, mult vasárnap a „Czigány“-t, meglehetősen tele ház előtt. Még megérjük azt a csodát, hogy a színházat látogatni fogják. Adná isten! A színészek ugyan mindent elkövetnek, hogy a pártolást megérdemeljék. Jövő héten elő fogják adni Tóvölgyi Titusz „Harcz a nagy bácsival“ című versekben irt új vígjátékát, majd Káldi „A zuávok“ című eredeti operettjét. Csak földerülne nekik, hogy a sokat emlegetett nemzetiséget Budán megmenthetnék.

E részben az újra összeült országgyűlés is tehetne valamit. Tán megszavazhatnának a belügyminiszterium utján némi segélyt. Mert azt már csakugyan nem lehet tagadni, hogy ez valóban belügy és támogatásra érdemes. Mig a német muzsának Budapesten — daczára, hogy törzsfészket lerombolták, — négy-öt csarnoka van, sőt most ujabban nyílt meg egy, a Fürst-féle, a magyar a kerepesi uton kívül nem talál helyet, vagy nyomorog. A pesti népszínház eszméjét is egészen elejtették, pedig jó volna azt erélyesebben felkarolni, mert régi igazság, mit nem lehet eléggé ismételni, hogy nyelvében él a nemzet. Ha a német elem ismét ily aránytalan hódításokat tesz köztünk: „tolul az ár, és megemészt a láng; nem lesz hürünk, nyomunk sem, hogy valánk.“

Tiszteljük mi a szomszédot, elismerjük a nyugati zündnádlis műveltség nagy horderejét; hanem már csak engedjen meg, mégis csak kedvesebb nekünk a miénk. A mi a miénk, mégis csak a miénk az, s ha már fizetjük a quótához azt a bizonyos százalékot, ezért az udvariasságért azt az udvariasságot elnézhetik, hogy mégis csak magyarok szeretnénk maradni. E czélra az adóforintokból néhány fillér bizony nem volna sok.

Hogy az ember meggyőződjék a főváros magyartalanságáról, nem szükséges egyebet tennie, mint elmenni — a színházon kívül — bármely nyilvános összejövetelre. „Meghallod nyelvét minden idegennek, csak édes anyjokét — azt feledék.“

Például, menjünk el vasárnap délután a vigadó ugynevezett „sétahangversenyeire“, melyeken Leibold J. karmester ur tart zenc-előadásokat zenekarával. A műsor ugyan még kötelességszerűen egyik oldalon magyar, a másikon német, hanem a tartalom, az már aztán csak írmagul nagy elvéteve tüntet fel egy-egy magyar darabot, egy-egy potpourrit magyar dalművekből és népdalokból. Tán nem tartják ezek az urak elfogadhatónak, szalonképesnek a magyar zenét sem? Oh nem, nekik mindegy, akár a spanyol tarantallát és fondogot játszzák, akár a velencei karnevált, ők csak a közönségnek akarnak tetszeni, s annak mindenestre jobban tetszik a koringók és polkák áradata, mint a magyar nóta.

Szinte jól osik e sok idegen elem közt, ha az ember egy-

egy egészséges magyar hegedűvonást hall. Rác Pali és Berkes, a magyar zene e most élő és divatos két cigánya, a mult héten versenyt rendeztek, hogy eldőljön, melyiké legyen az idei farsang babérkoszorúja. A verseny sikere Berkes részére dőlt, még pedig épen egyszerűsége miatt, melylyel a magyar nótákat elő tudja adni. Rác Pali jobban cifrázza, pedig a magyar nóta főjelleme épen az egyszerűség. Így aztán megtörtént itt nálunk kicsinyben, a mi egykor Liszt és Thalberg közt nagyban, midőn szintén így versenyeztek egymással, hogy: „Thalberg első, de Liszt egyetlen.“ Itt is Rác Pali első, de Berkes egyetlen. E szerint Berkesé lesz az idei farsangon az aranyalma a vigadó termeiben, melyeket — közbevetőleg legyen mondva — Frohner bérletének lejártával Schaller vett át, a vigadó-sörház eddigi bérlője. A mint mondtuk, „er“ itt, „er“ ott. No, de se baj, csak magyar emberek legyenek. — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Báró Orczy Bodog) színházi intendáns e napokban levelet kapott névtelen ferditett irással, melyben intik, hogy mondjon le állomásáról, mert különben baja lesz, nem különben rokon tartalmu levelet kapott neje, melyben figyelmeztetik, hogy birja rá férjét a lemondásra különben összetörve „lepedőben viszik haza!“ Az intendáns e barátságosan figyelmeztető levelek kéziratait gondos vizsgálat alá vevén, összehasonlítást tétetett a színház pénztárnokánál levő havi nyugták kézírataival, s mint állítják, a ferditett irás daczára már nyomon vannak. De érdemes ilyen nyomoruság miatt vizsgálatot tétetni!

++ (Liszt születésnapját) Szegszárdon igen nagy ünnepélyességgel ülték meg. E hó 21-dikén este a városi polgárság fáklyás-zenével tisztelte meg a nagy mestert, Schoener Ferencz városi tanító meleg szavakban üdvözölte, kifejezván azon ohajt: hogy vajha ezentul az idegen földön gyűjtött nagy mérvű zenészeti kincseket a hazai zenészeti haladás oltárának hozná áldozatul. 8 órakor kezdődött a „szegszárdi polgári nőegylet“ által rendezett 130 terítékű lakoma. A vendéglő nagy terme egészen föl volt diszítve, középen Liszt mellszobra volt látható babérkoszorúval és virágokkal megrakva. Volt pohárköszöntés elég. Vacsora után következett a rögtönzött hangverseny, melyben Reményi Ede és Sipos Antal játsztak, az első Ábrányitól, Chopintól több darabot, és végül a vidéki közönség még mindig kedvencz darabját, a „Repülj fecské“t, utóbbi pedig Lisztől egy hatalmas magyar rhapsodiát. Mondanunk sem kell, hogy mind a két művész játékát a közönségnek szünni nem akaró tapsa követte. A közönség oly széles jó kedvében volt, hogy ezek után még tánczra is kerekedett, és csak éjjél után kezdett oszlani, elégedetten és azon ohajjal, hogy vajha Liszt még számtalan születésnapját ülné meg a hazában.

++ (Vigyázzunk a kis gyermekekre!) A napokban Bataiban egy földes gazda két gyermekét, kiket felügyelet nélkül a szobában hagytak, egy sertés iszonyuan összemarczangolta. Egy hét hónapos kis leánykának a sertés megette kezét és egyik lábát a bokáig. A másik, nagyobb gyermek kezein szenvedett súlyos sérüléseket. A gondatlan szülék ellen fenytő vizsgálat indított.

++ (A budai női praeparandiában) e tanév elején a másodévi folyam is megnyitott. Az intézet igen nagy látogatás-

nak örvend, az első évi folyamra 100-nál több nő jelentkezett s 60 kérvényt vissza kellett utasítani. Az első évi folyamat 45, a másodikat 30 növendék látogatja. E képezdében, tápintézet is lesz, melyben a növendékek vagy fizetésért, vagy államköltségen egész ellátást nyernek. E határozat eddig helyszüke miatt nem volt kivihető, szükséges tehát, hogy nagyobb helyiségről gondoskodjanak.

♦♦ (A pe ti jótékony nőegylet) e hó 23-dikától november 19-dikéig terjedő négy hétre szegényei között leendő kiosztásra, összesen 2125 forint 70 krajczárt utalványozott; és pedig hetenkinti részesítésben állóknak 305 forint 50 krajczárt, negyed évenként segélyezettetteknek 1443 forint 20 krajczárt, végre egyszer mindenkorra részesítetteknek 377 forintot. Ez alkalommal a választmányi nők 33 új vizsgálatról tettek jelentést.

Az egylet a hideg téli idő beálltával ez idén is azon kéreccsel járul a főváros nemeskeblű lakosaihoz, miszerint az egylet által ápolt szegények részére élelmi szerekben, mint liszt, burgonya, főzelék stb. ajándékozni szokott segélyt Kochmeiszter Karolina választmányi nőhöz (3 korona utca 22. szám alatt) beküldeni sziveskedjenek.

♦♦ (Éjszaki fény Pesten.) Mult kedden este 7 órakor a nyugati láthatáron a budai sashegy irányában megragadólag szép vörös fény kezdett derengeni. A vörösség mindinkább terjedt s mint egy széles biborköpeny terült el kelet felé, úgy, hogy egész félkört képezett az égen. E látvány nagyszerűsége leirhatatlan. A láthatár aljában éjszakai kékes fehér fény derengett, mint mikor virad. A halvány-kék lassanként átjászott a gyenge rózsaszínbe, mely mindig sötétebb, végre biborvörös, vérszínű lett, míg felül az ég azurjával vegyülve lilaszínben játszott. A nagy tűzövön, mely eltakarta a fél eget, olykor perczekig látható fehér tűzvonalak tűntek fel, mint egy éjjeli napkerék óriás küllői, melyeknek tűzsugara hol vakító fényben világolt, hol elhalványult. E vörös fátyolon át gyönyörű, tiszta fényben égtek a csillagok. E gyönyörű látvány egész egy óráig teljes fényben tartott s 8 órakor az égbolt egészen lilaszín, 9 felé pedig sokkal sötétebb volt, mint máskor ez időtájt.

♦♦ (Lakodalmi emlék.) Szily Kálmánt, akadémiai tagot, a „Természettudományi Közlöny“ szerkesztőjét, közelebb házassága alkalmával szerkesztő-társai érdekes albummal lepték meg, melybe mindegyik néhány elmés sort írt. — Berecz Antal a többi között ezt írja: „Valamint a hangzó test a környező testeket rezgésre s a rokon természetűeket hangzásra is bírja: épen úgy gerjesztett bennem örömed szintén örömet.“ Krenner így gratulál: „A drágakő, melynek szép szabályos alakja, pompás színe, tündöklő fénye a föld sötét mélyében fogantatik, csak akkor válik valóban becsebbé, ha valaki megtalálta. Legyen ama nemes kő, melyet fölleltél, neked a földön mindig legbecsebbé.“ Kriesch, Dapsy, Szontágh Miklós, Bartha s Petrovics Gyula mind ilyféle hasonlatokban fejezték ki jó kívánataikat a derék fiatal tudós iránt, ki nagy szorgalmu tanulmányaival tudományos köreinkben már is oly kiváló helyet foglal el.

♦♦ (Tudományos estélyeket) rendez Niedergesász tanár közelebb a vigadó nagy termében. Igen érdekes természet-tani mutatványokra lehet elkészülve a közönség, és felvilágosító magyarázatokkal. Az érdekes program pontjaiból kiemeljük a következőket: valamennyi lámpa meggyújtása egyetlen lövéssel villanyszikra által, a villany égése a vízben, a villanyfolyam alkalmazása, aknák és tengeralfatti tüztelepek

felrobbantásánál, a víz tüzzé változtatása, párbaj szikrát hányó kardokkal, légszész-ágyu, villanydelejes dob, egy bezáratlan szekrény, melyet csak nő bír felnyitni stb. Az előadás idejét tudatni fogjuk.

♦♦ (Kisfaludy Károlynak) Téten emlékszobrot akarnak emelni. Már rég idő óta terveztek ily emléket, de a kellő költségek hiányában az e célból készített részletek évek óta a Múzeum lomtárában szunnyadoznak. A Kisfaludy-társaság talán szívesen fogja azt átengedni, a tétiek pedig kapnának egész emléket, melyhez csak talapzatot és egy oszlopot kell készíttetniök, a mire Kisfaludy Károly mellszobrát felállítsák. Ez egy levélbe kerül a Kisfaludy-társasághoz, és soha még senki sem állított emléket oly olcsón és oly hamar, mint a tétiek állítanának.

♦♦ (Pesten új bérkocsi-díjszabályzat) lép életbe november első től. A kétlovasoknál a következő lesz a díj: Egy óránál kevesebb időre 80 kr, egy órára 1 frt, egy órán túl minden további negyedórára 25 kr, temetkezésnél a temetőbe 2 frt, a várba 1, a budai gőzhajói állomásokhoz vagy onnét egy frt, a budai vaspályához vagy onnét 1 frt 50 kr, a budai vaspályától Ujlakra két frt, a budai vaspályától Ó-Budára 2 frt 50 kr, a budai vaspályától Pestre bármely városrészbe 2 frt, a pesti államvaspályához 1 frt 50 kr. A pesti éjszakai vaspályához 2 frt 50 kr, a Laszlovszkyhoz vagy Lipótmezőre várakozás és visszajövetel nélkül 1 frt 50 kr, egy egész napra reggeli 6 órától esti 10 óráig (etetésre két órai idő engedendő) 8 forint, fél napra reggeli hat órától délután 1 óráig, vagy délutáni 2 órától estveli 10 óráig 4 frt 50. Az egy lovasoknál pedig az első negyed órára 25 kr, egy fél órára 40, három negyed órára 60, egy egész órára 80, egy órán túl minden további negyed órára 20, a várba való felhajtásért 80, a budai vasuti vagy gőzhajó állomásokhoz vagy onnét 80, a pesti államvasúthoz 1 frt, az északi vaspályához 1 frt 60, a budai vasuti vagy gőzhajói állomásoktól Ujlakra 1 frt 20, a budai vasuti vagy gőzhajói állomásoktól Ó-Budára 1 frt 50, a budai vasuti vagy gőzhajó állomásoktól Pestre bármely városrészbe 1 frt 50.

♦♦ (Sztropkón), a másodtanfelügyelőnek kérvényére a közbirtokosság Matolay Etele másodalispán által azon választ adá, hogy iskolai célokra a heti-vásárok jövedelmét örökre adományozza. Bárá Balassa István pedig, ki előbb Selmeckén a községi iskolára 500 frtot adományozott, s annak bebutorozását s felszerelését saját költségén rendeltette meg, jelenleg az alsó hrabóczi községi iskolára egy kőépületet és belsőséget adományozott, az alapítási oklevelet betelekkönyvezés végett a másodtanfelügyelőnek még azon lekötöttséggel adta át, hogy az 5%-től iskolai adón felül évenként az iskolai pénztárba 20 frtot fizetend. Ugyanitt Malonyay Ferencz ur alapítólevélben az iskolának egy belső telket, s az 5%-től adón felül évenként tíz forintot biztosított. Ujfalusy Imre, György és Endre testvérek, itteni közbirtokos urak, méhesükből két-két köpü méhet, s a törvényt szabta iskolai adón felül évenként ötöt frtot ajánlottak meg.

♦♦ (A gazdasszony-egylet) kiállításában részt vettek:*) Freisingerné urnő Komáromból, Kunz Sándor, Vida Károlyné, Vida Jolán 8 éves, Kalmár Dezsőné Kolozsvárról, a győri nőegylet, Bazel István Ó-Kigyósról, Panatovits Mária és Luiza k. a.-nyok nőneveldejéből többen, a nagy-bányai nőegylet, Gabóczy Károlyné Kis-Marjáról, Polákné szül. Heesey Julia, Fehér Miklós, Beöthy-Petheő Anna Jász-Apátiból, Bartal Ida

*) A pesti kiállítóknál nincs kitéve a lakhely.

k. a. Gödöllőről, Gombos Györgyné Debreczenből, Kuncz Fer. József, Pecz Ármin, Szathmáry Károlyné, Zvolenszky Aladár Budáról, Simigh Istvánné, Forstinger M. Albert, Nirsch István, Angyal Márton, Levárdy János, Liszy Istvánné, Illéssy Györgyné, Cseremiszkó Miklósné, Jármay Gusztávné, Zákó Olga Topolyáról, Ohm C. O., a magyar gazdasszony-egylet árvái, Damjanich Jánosné, Szalay Zsuzsi, Aggemányi kisasszonyok, Harlinger Vilma, Birlyné, Glatz Antalné, Hollán Ernőné, Nománkovits, Birkenstein Magdolna, a budai államnőképezde, Szerelemhegyi Emilia, Morzsányi-nővérek, Wimmer Karolina, Fleischmann Emilia, Böhm Augusztá, Landauer Ignác, Cserhalmay Ferenczné, Kasza Józsefné, Valaszky Jánosné, Kopp Paulina, Herczberg Sándorné, Mandl Jánosné, az első magyar kertészgazdasági ügynökség; Varga Lajos, Janischek Ferencz, Girókuti Ferencz, Kralovánszky Gizela, Fiedler József, Balogh Imréné, Battyay Mari, Kramalin József Bonyhádról, Röser Miklósné, Nirschy István, Návay Konstancia, Braun Ilka, Nádasdy Terézia, a komáromi nőegylet tagjai, ugymint: Sárkány Ferenczné, Beloné, Belony Angelné, Vörös Benőné, Nérey Ferenczné, Pulay Kornélia, Molnár Berta; dr. Stessel Tápíó-Szelléről, Bethlen-Mikó Róza grófnő Debreczenből, Rosin szül. Dondi Barbara, Márk Ferencz, Mandl Ignáczné, Reusz Katalin, Schmidt Jánosné Duna-Penteléről, Kralovánszky Istvánné, Julesz Emil, Jármay Gusztáv, Schimmer Aranka, Braun Lajosné, Grün Jánosné, Szilassy Györgyné szül. Hugonay Vilma. Különös köszönetet érdemelnek e kiállítás létrehozásáért: özvegy Damjanich Jánosné és Hollán Ernőné urhölgyek, Sztupa György és Girókuti Ferencz urak.

✦✦ (Rózsás napló) Szathmáry Lajos földhitelintézeti jogtanácsos szeretetreméltó leánya: Eleonóra k. a. mult szerdán ülte meg eskővőjét Sényi Kálmán, somogy megyei földbirtokossal. A bájos menyasszony uszályos fehér selyemben volt öltözve. Nászleányok voltak: Horváth Gizella (a miniszter leánya) és a Sényi-nővérek; vőfények pedig a vőlegény huszártiszt-testvérei. Jelen voltak: Horváth Boldizsár, Csengery Antal, Hollán Ernő honvédezedesi ruhában és sok más jelesség. Az esketést Ipolyi Arnold végezte, s másnap az ifju pár szerencse kívánatok közt utazott a Sényiek rajki birtokába, Zalába.

✦✦ (Halálozás.) Lászlóffi Miklós szabadságharcunk egyik igazi bajnoka e hó 14-én 40 éves korában Kolozsvárrt meghalt. — Schultz Ferencz a jeles archaeolog, a budai műegyeten az építészet tanára, Vajda-Hunyad várának ujtója, a tudományos körök kitűnősége — meghalt. — Debreczenben meghalt dr. Kmety Pál, Kmety magyar tábornok köztiszteletben állott hű testvére, igen nagy részvét közt temették el, s Révész Imre tartott fölötte kitűnő gyászszónoklatot. — Halasy Béláné született Csúzy Mária meghalt Pölöskén, 51 éves korában. — Zsámbokréthy József országgyűlési képviselőt azon esapás érte, hogy e hó 3-dikán követő a halálban 13 éves Mária leánya. E esapás feletti fájdalmat a köztiszteletű család nagyszámu ismerősei a legéléngebben megosztják. Béke hamvaikra!

✦✦ (Vegy hírek.) Dr. Farkas Kálmán, jeles fiatal orvostudor, — miután a külföldi egyetemeken Bécsben, Prágában, Würzburgban, Berlinben két éven át az orvosi egyetemeket látogatta, — Pesten telepedett le. A kik szolgálatával élni akarnak, megtalálhatják őt ideiglenes szállásán, a pesti reform. paplakon, Török Pál superintendensnél, mint a nevezett orvos ipjánál. — A nemzeti színház „Egmont“-ot és „Nathant“-t kiadta fordításra, még pedig úgy, hogy 3—3

egyénnek adta ki mindeniket. „Egmont“ állítólag már le volt fordítva, de a színháznál — eltévedt. — A fiatal Smutny ellen, kit apogyilkossági kísérleten értek rajta (a tény körülményeket olvasóink kimerítően ismerik) a rendes írásbeli per megindított. — Geuzau Emil önkéntes tüzoltó, ki a Berger féle olajgyár égésénél kifejtett rendkívüli erőmegfeszítés következtében megbetegedett, mult pénteken délelőtt meghalt. — Aradi Zsigmond szobrász megbízást vett b. Eötvös József közoktatásügyi minisztertől, Bibics Katalin, a jótékony hagyományezésával sok meg száz tanuló ifjat gyámolító hű honleány mellszobrát a műegyeten számára elkészíteni. — József főherczeg nejével Clotild főherczegnővel együtt néhány napra Bécsbe ment, de már november első napjaitól fogva állandóan Budán fognak lakni. — E hó 18-dikán Pécsen K. építész 3 éves fiacskája beleesett az oltott mésszel telt gödörbe, és annyira összeégette magát, hogy másnap iszonyu kinok között meghalt. Vigyázzunk a kis gyermekekre! — A maros-vásárhelyi egyenlőségi kör Török, Gálly és Horváth székely vértanuk részére egy emlékszobor felállításán buzgólkodik s e végből felszólítja a testvérhaza összes gyermekeit, hogy filléreikkel járuljanak a szent célhoz. Az adakozások és gyűjtemények Maros-Vásárhelyt ifju Hints Dani pénztárnokhoz küldendők. — Tóth Julia nevű, Komáromból való ismert tolvaj e napokban belopózkodott a budai ferenczrendi templomba s ott a főoltár Mária képeről ellopta a gyöngy sort, melyet a templomnak Hermina főherczegnő ajándékozott volt. A tolvajt már elfogták. — Froufrou czimmel gyors polka zeneszerzemény jelent meg Tábornok és Parsch műkereskedésében. Szerzője Deutsch Sándor. Ára 50 kr.

Nemzeti színház.

Október 23-kától.

Október 23-dikán: „A peleskei nótárius“, Gáál József bohózata. — Október 24-dikén: „Házasság XV-dik Lajos alatt“, Dumas vigjátéka. — Október 25-dikén: „Lammermoori Lucia“, Donizetti operája. — Október 26-dikén: „A szép marquisnő“, Kövér Lajos színműve. — Október 27-dikén: „Don Carlos“, Verdi operája. — Október 28-dikén: „Tévedések vigjátéka“, Shakespeare vigjátéka. — Október 29-dikén: „Faust“, Gounod operája. — Október 30-dikén: „A munkások“ és „Az égben“, vigjátékok.

Gazdasszonyoknak.

Savanyu leves, szerb módra készítve.

Két font fiatal, de kövér ürühust és egy csibét, vagy néhány csibének az aprólékát össze kell vágni, és vízzel, sóval és a szokásos zöldséggel tüzre tenni és puhára megfőzni. Ezután a levet le kell szűrni és egy félmeszely rizst puhára főzni benne, ezalatt egy kanálnyi zsirt vagy vaját felforraltván, egy kanálnyi lisztet és apróra vágott vöröshagymát meg kell pirítani benne, a rizst liszttel fölönteni, a husdarabkákat belé válogatni és egy kis ecetet töltvén hozzá, forróan betálatni.

Angol pudding narancs czukorral.

Tizenhat lat friss vaját fel kell olvasztani, egy meszely tejet hozzá önteni, a melybe már-már elébb egy fél font finom lisztet simára elkevertünk, e tészta a tüzön folytonosan keverni kell, míg megsűrülődik, aztán pedig félre tenni, hogy egészen kihüljön. — Egy keverő tálban ezután 12 tojássárgá-

ját habozva el kell keverni 12 lat olyan ezukorral, melyet narancsokon dörzsöltünk le, a kihült tésztát beléadni, valamint 6 lat leforrázott és aztán lehámozott dióbelet és hat tojás fehéréből verrt kemény habot. E tésztát azonban egy kikent formába kell önteni és forró vízben másfél óráig kifőzni. A tálra borítva e tésztát erős arakkal le kell önteni, azt hirtelen meggyújtani és egy másik csészében levő borlével együtt azonnal betálatni.

D. Kamilla.

Divattudósítás.

A múlt szám mellékletének részletes leírása.

A 18 alakon látható öltözékek minősége és ára következő:

1-ső alak: sötét hamuszín kelméből készült ruha, félig testhez simuló kis felöltővel, a szoknya és derék tulajdon kelméből készült rücss és szegélyekkel diszitve. Ára 40 frt.

2-dik alak: viola és feketével melirozott „Glace popeline” ruha tulajdon kelméből metszett és rakott fodrokkal ékítve. Az egész öltözék ára: 42 frt.

3-dik alak: barna koczkás popelinéből rojttal és faille paspoillal ékített ruhában, dus diszitással: Ára 43 frt.

4-dik alak: barna popelin ruha, fekete angol bársony diszitással is flanell béléssel. Ára: 48 frt.

5-dik alak: igen egyszerű, mégis izléses ruhában, övvel testhez szorított paletó bő ujjakkal és clot béléssel. A fodrok tulajdon — „Croise de lain” — kelméből metszvék, valamint a diszítés is ugyan abból készült. Ára: 28 frt.

6-dik alak: toilette sötét hamuszín gyapju kelméből, paletója vörös flanell béléssel. Ára: 20 frt.

7-dik alak: finom egyszínű barna szörkelméből készült ruha, a szoknya 5 fodorral körülvarrva, otthonkája fekete croiseval bélelve. Ára: 36 frt.

8-dik alak: viola „Velour armure” gyapju piqueből készült tunique és felöltő, selyem rojt és zsinór-diszítással, a szoknya és derék finom fekete alpaccából, mely selyemhez hasonló finom kelme, két ujjnyi széles, hét fodrocskával. Az egész öltözék ára: 65 frt.

9-dik alak: sötét zöld „Corsica uni” szövethől készült ruha, bársonyszalag ékítéssel és flanell béléssel. Ára: 29 frt, — ugyanezen öltözék kapható barna és hamuszínben.

10-dik alak: sötét drapszínű matlase, igen szép és finom kelméből, fodor és bársonnyal gazdagon diszített ruha. Ára: 65 frt.

11-dik alak: egyszerű ruhácska sötét hamuszín corsica szövethől, szoknya elmetszett fodorral, testhez álló paletó bársony diszszel és flanell béléssel. Ára: 25 frt.

12-dik alak: a ruha violaszínű valancas kelméből kék, fekete és skótszín diszszel, flanell béléssel, — ugyan az barna popelinből. Ára: 32 frt.

13-dik alak: diszesebb ruhában, barna velour double kelméből, fodor és bias-szel diszitve. Ára: 40 frt.

14-dik alak: viola diagonal-ból készült ruha, fekete angol bársonnyal diszitve, a paletó flanellal bélelve. Ára: 38 frt.

15-dik alak: elegans popelinből készült ruha, fodrokkal és sodrott selyemrojttal, a tunique szélen diszül használt bias sötétebb hamuszín popelinből van, mely a ruhának gazdag és izletes formát kölcsönöz. Ára: 70 frt.

16-dik alak: barna popelin ruha, tulajdon kelmével diszitve. Ára: 32 frt, sötét-zöld színben is kapható.

17-dik alak: viola glace ruha, bársony és rojt ékítéssel, a szoknyán három sor dudor fut körül. Ára: 58 frt.

18-dik alak: sötét hamuszín-öltözék croise glace kelméből, fekete angol bársony és lapos zsinór-diszítéssel, a paletó vörös flanell béléssel. Ára: 48 frt.

A fenn elősorolt öltözékek diszeiből kivehetni, miszerint az őszi és téli ruhák ékítései, tulajdon kelméből, bársonyból, selyemből és rojtból állnak. A nehezebb kelméből készült ruhákat diszítik bársonnyal, a könnyebb kelméből készültet selyemmel és rojttal.

Számrejtvény.

Thomka Endrénétől.

11, 17, 2, 11, 26, 6, 2, 11, 4, 13, 24, 4, 26, 4, 2. Nagy ünnepélylyel szokott ez történni,

2, 11, 1, 20, 4, 22, 1, 10. Szabadság hirdetőknak is kell itt bünhödni,
8, 12, 22, 1, 23, 2, 14, 1, 13, 16, 2, 4. Mesés gazdagságnak jelképe ez,
4, 22, 11, 2, 4, 20, 4, 16. Nő, ki iránt nemzetünk forró hálát érez;
20, 10, 20, 4, 22, 14, 25, 2, 11, 6, 22, 23. Ha homlokot körít, érdem szerezte azt, —
20, 6, 22, 25, 2, 18, 25, 22, 8, 6. Megfoszthat eszünktől, de nyújthat is vigaszt;
(Kis kezdő-betűvel iskolába járnak,
8, 4, 19, 14. } Nagy kezdő-betűvel bölcs fia hazánknak.
2, 11, 19, 13, 14, 25. Az ember nagy hóban sütkerrel használja, —
1—26. Ez legyen mindnyájunk buzgó óhajta.

Megfejtési határidő: 1870-diki november 26-dika.

A f. évi 40-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

A mit a hir, dicsőség ad,
Visszaveszi azt az idő,
Elporlag a márvány oszlop,
Kopárrd lesz a temető.
De a sziv, mely egykor égett
Édes vágyak fuvalmában,
Rózsát hajt lent a sirban is —
Ama sötét hideg ágyban!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Zsigray Istvánné, N. R., Tell Mária, Szabóky Erzsike, Brocken Kovács Emma, Szokolay Zsigmondné, Vigh Etelka, Novák Zsófi, Brusch Alajosné, Darázs Fáni, Horváth Ida, Hindler Nina, Gál Csizsár Irma, Boros Nina és Róza, Vitkovits Julia, Balázs Johanna, Haraszy Mária, Jakabfalvy Emilia, Jósza Ferencz, Halász Mariska, Száva Kata, Angyal Emma, Tóth Teréz, Magyary Klára, Décsy Anna, Kálmán Kálmánné, Wagner Nina, Török Zelma, Lengvárszky Vilma és Viktor, Szikra Erzsike, Sváby Izabella, Gebhardt Károlyné, Nagy Sarolta, Bukószky Regina, Fejér Vitkovics Julia, Gellér Jánosné, Kaszap Mari.

A 39-dik számrejtvény megfejtését utólag beküldték:

Lengvárszky Vilma és Viktor, Nagy Hermin, Apaticzky Mária, Sváby Izabella, Treszkay Mariska és Vilma, Bukószky Regina, Bálintfy Jánosné, Fejér Vitkovics Julia, Bogdanovits Ignáczné, Szupper Janka, Gellér Jánosné.

Tartalom.

Hajlamok. (vége) — Tele holdnak . . P á s z t ó i t ó l. — Rozamunda. Történeti beszély. S á r v á r y Elektől. (Folytatása) — Csoda. Ehland után: V i s k i t ő l. — A csempész neje. Grabowsky gróf beszélye. U j k é r i t ő l. (Folytatása) — April 11 és 12-ke 1814 és 1860-ban. Történeti emlékezés. Z o m b o r y Husztávtól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Háló-főkötő szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Heti lap a művelt magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 80-90 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott scrétt 8 kr.</p>	<p>45. sz. November 6-kán. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p> <p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	---

A nagy világ.

Mi a nagy világ? A növekvő ifjuság számára a boldogság ígéző gyupontja; a komor, sötét nézletű erkölcs-bíró pedig szörnyeteget lát benne, a Minotaurushoz hasonlót, mely telhetetlen vágygyal felemészti az áldozatokat, melyeket minden korbeliből, a társadalom minden osztályából választ magának; hanem a józan, értelmes ember szemében a nagy világ nem egyéb, mint azon tér — a nagy gyűlhely — hol hivatásunk szerint élnünk kell.

Vessünk egy pillantást a tarka tömegre, mely szünet nélkül zsong, sűrög-forog, működik és küzd e nagy gyűlhelyen, s látni fogjuk ott a valóban erkölcsös és művelt embereknek egy kis számát és nagy számát azoknak, kik tökéletesen fonák, vagy épen semmi erkölcsi fogalmakkal sem bírnak; találkozzunk ott emberekkel, kiknek helyes, észszerű nevelésük fegyvert adott rossz hajlamaik legyőzésére, — de ezeknek számát túlhaladja — nagyon nagy mérvben — azoknak roppant tömege, kiknek nevelése tökéletlen, vagy egészen elhanyagoltatott; lelünk ott olyanokat, kik sokoldalú tudományos képzettséggel és kitűnő szellemi tehetségekkel bírnak; de ezeknek száma igen csekély, a félműveltek tömegével összehasonlítva, kik annál többre tartják magukat, minél csekélyebb ismeretekkel bírnak. Találunk ott gazdagokat és hatalmasokat, kiket az önhittség és elbizottság tévutakra vezet, kiket a sors, a véletlen, a szerencse aranybölcsőben ringatott s kik hín élvek és henyélés közt töltik életüket, és találunk szegényeket, kik becsületos munkával, nehéz küzdelmekkel keresik szük kenyerüket s méltósággal viselik sorsukat, kötelmeik szigoru teljesítésében keresvén és lelvén — megelégedést és

vigaszt; hanem, fájdalom! ezeknek száma is igen csekély amazok számához képest, kik minden áron szabadulni akarnak a szegénység nyomasztó bilincseitől, kik a gazdagok és hatalmasok hizelgőivé aljasodnak, felszedik a pénzt, bármi ocsmány, tisztátlan helyen találják is, kik tömegestől táboroznak a paloták kapui előtt, sőt a kunyhók ajtóit is megkopogtatják, mert hizelgők és tányérnyalók találkoznak az emberi társadalom minden rétegében.

Ezen főelemekből áll az egész föld színén a társadalmi világ, nemcsak Európában, de a többi világrészekben is, csak azon különbséggel, hogy külsőleg a műveltség azon foka szerint képződnek ki, melyen az illető nép áll. Az egyéni szenvedélyek mindenütt ugyanazon közös forrásból erednek: a pénzvágyból, hiúságból és nagyravágyásból; de az egyéni erénynek is közös forrásuk van: az önzetlenség és áldozatkészség, hol az emberiség javáról van szó.

És így láthatjuk hát, hogy az önzés és kevélység mindenütt egyenlő gyümölcsöt hoz, tudniillik: a valódi, legtöbb esetben soha többé jóvá nem tehető szerencsétlenséget, míg ellenben a nemes önmegtágadás és emberszeretet megadja az egyedül igaz boldogságot, tudniillik: a lelki békét és megelégedést s az általános tiszteletet.

Ilyen tehát ama szín- és gyűlhely, mely után a családokban, reményekben és várakozásokban oly igen gazdag ifjuság vágyik! Az ő szemében szivárványszínekben csillognak ama tenger zúgó hullámai, melynek mélységét folytonosan felzavarják az ellenkező szenvedélyek hatalmas viharai, az ellenségeskedő önzés habzó hullámtörése, mely minden alak-

ban feltűnik, sovár tekintettel lesve mindig, hogyan lökhesse azt a mélység örvényébe, mi őt működésében gátolja.

E szerint igen természetes, hogy e nagy gyűlhelyen az ujon jöttek, mind a két nemből, gátlólag lépnek másoknak útjába, kik már ott járnak, s mindenki szeretné ott a legkitűnőbb helyet elfoglalni. De hogyan sejtetik azt az elfogulatlan jövevények, ha látják, milyen szeretetreméltó mosoly fogadja őket, ha fellépésükkor a tetszés hizelgő moráját hallják? Habár a gondos szülék intőleg figyelmeztetik őket a világ veszélyeire: az ifjuság elfogulatlan szive nem ismeri a bizalmatlanságot és a tapasztalás jó tanácsának gyakran csak azon hatása van, hogy a gyermekek azt képzelik maguknak, miszerint szüléik egyoldalúak és igazságtalanok a nagy világ élvei iránt, mert ők maguk már kivénültek belőle.

S így történik, hogy az ifju, ki csak saját nézetét akarja követni, gyakran egészségével és lelki nyugalomával fizeti meg azon tapasztalásokat, melyektől szüléi meg akarták óvni; azonban ő férfi s az ő nemének sokat megbocsát a világ, — a nőnek ellenben semmit. Ha a férfi tiszta lelkiismerettel bír, akkor hadd daczoljon — sőt némely esetben kell is a világ itéletével daczolnia, de a legtisztább öntudatu nőnek sem szabad azt megvetnie. A férfit, ki ifjukori bűnök és ballépések által jó hirnevének ártott, általánvéve igen elnézőleg ítéli meg, sőt fel is emelkedhetik ismét s megnyerheti a világ tiszteletét, a nő ellenben visszahozhatlanul elvesziti azt, ha csak a látszat is ellene van!

S ha a világ, mely a külsőt szereti, vele lesz tán, a mig az ifjuság és szépség vele van, s megbocsát neki szeretetreméltó tulajdonai miatt, — de mégis elvesztette a valóban nemes gondolkodásnak és helyesen ítélők tiszteletét, és ha egyszer elhagyja őt a szépség és ifjuság, akkor súlyosan fogja őt büntetni a guny, a megvetés, az elhagyottság azért, hogy elfeledni merte, miszerint a nő jó hirnevét egyetlen szó, egyetlen lehet örökre elhomályosíthatja.

Családja körében nevelődve, a fejlődő hajadon ellenkezősszel fogadja azon gondolatot, hogy a világ teli legyen gonosz, irigy emberekkel s általán véve csak kivételnek tekintti a rosztat, — mert a jó sziv és hű kötelemteljesítés oly tiszta élvezeket nyújt, miszerint lehetetlennek látszik arról lemondani és olyan utra csábíttatni magát, mely bánattal és szenvedéssel, van környezve. Fejcsóválva utasítja el tehát az ifju leány a rosznak hitét, melyet a szülék érett elővigyázata szivébe iktatni szeretne, és élénk türelmetlenséggel várja a pillanatot, midőn komoly, magányos élete végre új irányt fog venni. Már vannak korabeli társnői, barátnői; de ő szeretné ismerőseinek körét kitágítani, élete nem szegény a mulatságban, gyönyörben, de azok már nem elégitik ki, — mert lelkében felébredt egy hatalmas vágy: ő tetszeni akar és képzelete már eléje festi az élviteljes jövő rózsás képeit.

Végre megjött az annyira vágyott pillanat, — bevezetik a nagy világba. Elkábitva, elragadtatva az első pillanatban, átengedi magát a szemfényvesztés teljes élvezetének, mely tekintetét lebilincseli és a tett hódításoknak, melyek környezik; minden tekintet, minden hang azt kiáltja neki, hogy ő megigéző. Nem sokára alkalom nyujtatik neki a laza erkölcsiség elveit hallgatni, vagy amaz erkölcsrontó tanokat, melyeket olyan emberek igyekeznek terjeszteni, kiknek főczélja bűnös hajlamaik kielégítése, és e társadalmi élet egészen váratlan szempontból tűnik fel előtte. Az első benyomás: a meglepés és bámulat, kellemetlen izgultság a második, de leg-

több esetben nem fordul anyjához, hogy az kételyeit szétszórja és a habozásnak hatást szabjon, mely kedélyén erőt vett.

Az ifju leány még nem vesztette el az igaz jónak tudatát, csak a rosztól való képzeletei ingadoznak most jobban, mint kevéssel ezelőtt. Fényes estélyeken oly nőekkel találkozott, kikről általában elég kiméltelen kifejezésekkel beszéltek, és mégis volt alkalma észre venni, hogy mindnyájan épen ezen nőket tüntették ki és határtalan dicsérettel hódoltak nekik! Mert ezen nők szépek, szellemdusak és vonzók szavakban, tekintetükben és modorukban, avagy férjeik gazdagok s nagy tekintélyvel vagy hatalommal bírnak. Az első időben féltéken kerüli őket, mert úgy látszik neki, mintha közellétük mérges leheletként hatna, de apránként kezdi őket kíváncsi szemmel közelebről tekinteni s nem sokára bevallja magának, hogy azok igen szeretetreméltók és végre, nem tehet róla, — hanem irigyli őket diadaluk miatt!

De mi lesz utójára ebből? Ama veszélyes hit, hogy a közvélemény iránti tisztelet nem egyéb üres agyrémnél, hogy csak bizonyos bátorság, s akkor lehet vele daczolni büntetlenül, sőt a jellemcsilárdság és nagy léleknek bizonyítékát adja, a ki azt tenni meri, ha csak saját öntudata minden büntől felmenti. Milyen csekély a tér az egyiktől a másikig! És ezen csekély tér mégis egy feneketlen örvénytől választja el a nőket! Minél gondosabban örködik tehát a nő jó hirnevének fenntartása felett, annál érvényesebb bizonyítékát adja ama tiszteletnek, melylyel ő maga erkölcsi értéke iránt viseltetik.

Bármilyen igazságtalan és könnyelmű legyen is a nagy világ, de mégis általános tisztelettel jutalmazza meg őt, s e tisztelet növekszik az évekkel, s végre mintegy sugárzó fénykoszorúval környezi ősz haját. Akár szűk családi körben, akár a nagy világ zajában és élvei közt él a nő: jó hirneve iránti gondossága folytonos önmaga feletti örködést igényel.

Azon ifju leány vagy nő, ki meggondolás és mélyebb ismeretség nélkül barátságot köt más nőekkel és leányokkal, mindig ki van téve azon veszélynek ilyen elhamarkodás és gondatlanság által, hogy oly hibákat követ el, melyeket könnyen kikerülhetett volna, ha ilyen társaságtól távol marad. De ha egyszer jó hirnevének tükre el van homályosítva, akkor az okos anyák és értelmes férjek távol fogják tőle tartani leányaikat és nejeiket s az ür, mely körülötte támad, mindinkább érezhetőbb lesz, és csak azon férfiak serege tölti be azt, kik a nők könnyelműsége által vonzatra érzik magukat; és azokhoz csatlakoznak legfeljebben még olyan nők, kik már annyira hanyatlottak a közvéleményben, hogy egészen közönyösek lettek iránta.

Azonban még akkor is lehetséges az ön- és mások becsülését visszanyerhetni annak, a ki még nem vesztette el egészen az iránti érzékét, ki hibáját belátja s gyorsan távozik ama veszélyes seregtől s csendes visszavonultságban, elhanyagolt kötelmeinek szigorú teljesítése által igyekszik jóvá tenni ballépéseit és tévedéseit, melyek jó hirnevét kockáztatták.

Ha a nő nevelése nem nyert helyes irányt s ha zsenge ifjuságától fogva nem tanulta, hogy az embernek legfőbb szellemi erejét az önuralom és önmegtágadás képezi, — akkor a hiúság, és ikertestvére: a tetszvágy, évről évre fokozódni fog. Azt a világ nagyon jól tudja, és azt is, hogy a hiúság és tetszvágy minden egyéb nemesebb érzelmet elnyom s uralma gyakran a sírig terjed. A nőnek tehát semmi korban nem szabad magát a nyilvános itéleten túl tenni; ifjusága virágában az álnok rágalomnak eshetik áldozatul, s érett korában azon veszélynek teszi ki magát, hogy nevetségessé válik. E szerint

nagy tévedés azt hinni, hogy a nő 30 vagy 40 éves korában megengedi magának, a mit 20 éves korában nem mert volna tenni.

Szeplőtlen tiszta legyen tehát a nő jó hirneve, de benső öntudata is; a látszat ugyan ámíthatja a világot, mert ez csak a szerint ítéltet, de saját lelkiismeretét nem ámíthatja el, ha tévedéseit, erkölcsi hibáit és bűneit az úgy nevezett „illem“ bő pallástjával eltakarja. — Hány nő van, kik e tan helyességét és igazságát a megbánás keserű könyei közt ismerik fel!

A könnyelműség tarka könyve . .

Dobó Lászlótól.

A könnyelműség tarka könyve
Felém hiában integet,
Hogy, mit eddig még be nem irtam,
Írjak be néhány levelet.
C: ábos szavára már nem hajtok,
Mítsem törődöm már vele;
— Könyvem most más: — a józanságé!
Mától ezt írom én tele.

Nem, nem! a könnyelműség többé
Ne fogjon engem zsoldosul!
Szívem aztán az igaz érzés
Hajlékvá megasztosul . .
A játszi multtal most szakítok,
S jövömmek élek egyedül;
— A jelen édes serlegébe
A multból semmi sem vegyül.

Hisz' voltam én a multba' boldog,
Ha csüggttem élvek ajakán;
De jelenemet most a multtal
Fel még korán se váltánám!
— Virágos kort a mult, a melyben
Közel gyanítám az eget,
És most, mert benne élek, látom,
Hogy csalódhattam eleget . . .

Festott egével játszi multam
Hiában is kacsint reám:
Több örömet találok mostan
Nőmnek szemében ajakán,
Egy kis virágszál, mit nekem nyújt,
Előttem most már többet ór,
Mint pajkos multamból sok tarka,
Sok illatos virágfűzér,

Menj, menj, te előre mult! velem már,
Tudd meg hogy nincs több szavad;
Mit eddig adtam, érd be azzal
Már többet adnom nem szabad,
Sok szép napomat oljásztottam.
Sok nyomtalanul olhaladt,
De győzedelmed mégse teljes.
Mert nézd, a sziv, az megmaradt.

R o z a m u n d a.

Történeti beszély.
Sárváry Elektől.
(Folytatása.)

V.

Egy év szállt el ama véres ütközet óta, mely a gepidák uralkodásának véget vetett.

A megváltás 568-dik éve volt. Keleten és délen Justi-

nian császár volt az ur, ki Rómát is meghódoltatá s a keleti góthokat, s ezeknek vad szövetségeseit rabigába hajtá.

Rómában, és egész Italia fölött hadvezére Narzes uralgott nevében.

Rettenthetlen, bátor, eszélyes hadvezér s bölcs kormányférfi volt ez. Egykor három ör s most oly bizalmas férfi, ki nek csak akarnia kellett, hogy a Jusztinián császár számára elfoglalt országokat saját magának megtartsa s koronát nyomjon vezéri süveg helyett a fejébe.

És ezt Konstantinápolyban igen jól tudták. Különösen Jusztinián neje, Zsófia, ki a kormánypolitikába nagy befolyást gyakorolt, aggálylyal tekinté Róma felé, hol Narzes fejedelmi pompában, és fényben élt s kincseit garmadákbá halmozta föl

Szegény Narzes! Még ezt a kis hiu fényt is megirigylék téled, ki Byzancznak oly erős támasza valál s neki a császári ház oly sokat köszönhetett.

Pedig nem volt igaza a császárnénak. Narzesben mind a hárem törvényei meggyalázták isten művét az embert, kiolták benne ama nemesebb gerjedelmet, mely az istenhez, e teremtéshez közelebb hozza . .

Szívét nem vágta ki s vonzalmát ekép nem lehet kioltani. Oh, de e vonzalom, csak gyermekies vonzalom volt, — előszeretet a csecsebecsék, a fényes, ragyogó tárgyak iránt.

De e ragyogó tárgyak iránti vonzalma csak vesztét idézte elé.

Egyszer Narzes fényes kíséretével a császár kívánatára Konstantinápolyba érkezett.

Hódoló alázatossággal jelent meg a császári pár előtt.

Zsófia végigfutott tekintetével az egykori háremörön s műértő szívével azt a felfedezést tette, hogy Narzes fővegének boglárjában sokkal nagyobb és értékesebb gyöngy ragyog, mint a minőt hajtekercei közt viselni szokott.

Ez szörnyű figyelmetlenség volt Narzes részéről. Ez több volt, mint nő iránti gyöngédtelenség, ez rut megalázási merény volt.

Legalább Zsófia császárnénak az úgy tünt föl.

Ő az álfényt és csillogást még Thalia szintermében, tánczosnő korában megszokta s nem tudta, hogy benső nagyság, lelki fensőbbiség által tul lehet ragyogni azt a fényes tárgyat, mely kagylóban terem, hogy a kagyló gyöngyénél értékesebb gyöngy az, mely a sziv benső rétegéből veszi tápját — s neve: s z i v n e m e s s é g!

A gyöngy, melyet Narzes boglárjában viselt, kegyvesztetté tette.

Csakhamar osztá ő eldödjének: Belizárnak sorsát s egy szép reggel azon vette magát észre, hogy Róma helytartósági tisztét L o n g i n u s, a császárné régi kegyence vette át.

Narzes megadta magát végzetének. Nem is az fájt neki, hogy méltatlanul letették ama polcéről, melyet oly igen megérdemelt.

Zsófia császárné emberi méltóságát alázta meg benne, midőn neki, iródeákjával e sorokat iratá egy szelet irhára, mit az őt helytartói méltóságától megfosztott bizancki küldött-ség nyújtott át neki:

„Narzes ismét természetes hivatásának szentelheti életét s visszatérhet a nők szobájába s a fonószekhez, mert ő jobban illik a háremörségre, mint a hadvezérségre!“

E megbecstelenítő irat egészen fölháborítá a gyöngéd érzésű vitéz hadvezér lelkét s a követeknek ezt válaszolá:

— Mondjátok meg a császárnőnek, hogy hálás vagyok

böles tanácsáért és követni fogom általa kijelölt hivatásomat. Hálám jeléül oly nagy pászmát fogok számára fonni, hogy egész élete folyamán át, módjában lesz mit felgombolyítani.

A követek csak féligmeddig érték a rejtélyes választ, de minden szót hiven emlékükkbe véstek, hogy el ne felejtse nek abból egy betűt se, midőn a hatalmas császárné színe elé jutnak.

Zsófia császárné sokkal okosabb nő volt, hogy ez üzenetben a fenyegetés czélzatát el ne értette volna. Egyébiránt a rejtély megoldásához nemsokára kulcsesal is szolgált Narzes.

Amit Italiába Jusztinian császár számára épített, azt egy csapásra össze akarta zuzni.

Maga köré gyűjté legmeghittebb embereit, kincsekkel halmozta őket el, s követségbe küldé a vállalkozókat Alboin királyhoz, tudtára adván, hogy ha Italia birtokára kedve ke-rekednék, ő — Narzes — azt könnyen kezére játszhatja.

Alboin sokat álmodozott már Italia narancsligeteiről, rozmarin erdejéről, rizsföldeiről is elgondolá, mily szép lenne a kies helyen ütni föl királyi sátorát.

Azzal bocsátá el Narzes követeit, hogy nemsokára átkél seregével az Alpeken, csak kissé rendbe hozza előbb birodalmát.

Mielőtt a történeti nevezetességű hadjáratra indult, az avarokkal, kik a Pannoniában élő népek nagyobb részét képezik, egyezsége lépett s uralmuk alá helyezé birodalmát oly móddal, hogyha kedve találna jönni abba bármikor visszatérni, azt neki azonnal hatalmába bocsássák vissza.

Ekkép rendbe hozva ügyeit, megindult 200,000 harcosával s ezeknek nejei, gyermekeivel Italia viruló földé felé. Utjában thüringiai és szász harcosokkal erősíté hadát s nemsokára Felső-Italia termékeny kies földén termett.

Longinus, — Narzes utóda — ily erőnek nem levén képes ellent állani, vár vár után esett a hódító Alboin kezébe, kinek Narzes nem csekély szolgálatokat tett e tekintetben.

Pávia, Felső-Italia akkori fővárosa nagy erélylyel védte ugyan magát szinte három évig, mig végre kénytelen levén a tulerőnek engedni, Alboinnak megadta magát.

Páviát székvérosává emelte, s a meghódított tartományt népének, a longobardoknak nevéből elnevezte Lombardiának.

A győzedelmet örömnappal kelle megünnepelnie Alboinnak. Már azt hiába az ősi szokás így kívánta.

Beteljesült vágya. Narancsliget és rozmarin-erdő közt vonhatott sátor, melyben diadalának örömnünnepét ülhesse.

A királyi sátor mellett apróbb, egyszerűbb sátrakat vontak ezrével, hogy a nép öröme fokozza Alboin diadalának ünnepélyét.

Alboin, boldogságának tetőpontján érezte magát. Kies paradicsom volt új országa, csoda szép neje tölté szép kezével kelyhébe a vidító nedvet.

Nem csoda, ha Alboin a kehelyből mámort szívott, mely a mily mérvben kábitá eszt, ép oly mérvben fokozta zabolátlan kedvét.

— Rozamunda, — szólótt mámoros tekintettel, — még elfeledtünk valamit. Add elé csak azt a halál-fő-serleget, hadd igyunk belőle a nap örömére.

Rozamundának benső küzdelme érzelmeivel leirhatlan

volt. De arczának egyetlen izma sem árulta el, mi lelkében háborgott.

Oda lépett az állványhoz, melyen a roppant serleg állott. Kunimond király koponyája diszité ezt ekép, hogy felső részéből ezüst kehely emelkedett ki, mig aljában ezüst talapzat volt megerősítve. A kehely oldala és a talapzat ama végzetes osatát művészi metszvényben ábrázolá.

Alboin ivott a serlegből s átnyujtá azt Rozamundának.

— Igyál Rozamunda — szólótt dadogva, nehézkes nyelvvel, — igyál atyád egészségére saját királyi koponyából.

Rozamunda nem árulta el azt az óriási hevélyt, mely benne e szavakra keletkezett. A boszu kiolthatlan érzete megkövíté szívet s — ivott a kehelyből.

De ugyanekkor szilárdul elhatározta, hogy Alboin életének fonalát rövid idő alatt elmettszi.

A boszu gyümölcse már megérett, csak legyen, a ki azt leszakaszsa.

Rozamunda ily kéz után nézett.

Talált-e? — Meglássuk.

VI.

Nemsokára az ünnepély után Alboin király nagyszerű vadászatot rendezett.

Rozamunda királyné is jelen akart lenni e mulatságban.

Ijászatban való ügyességét akarta királyi férjének bemutatni.

Alboin semmi ellenvetést nem tett s fedezetére, hogy legyen ki védhesse bármily bajban, kegyenczt Helmichist rendelte mellé.

Rozamunda lelkében titkos öröm keletkezett, midőn Helmichis nevét hallá.

Egy eszme villant meg agyában.

A boszu gyümölcseének leszakasztására Helmichist szemelte ki.

Rozamunda rég észrevette, hogy ama ragaszkodás, melyet e vezér irányában minden lépten nyomon tanusít, nem csupán a hódoló tisztelet kifolyása.

Oh, a nők könnyen olvasnak az epedő férfiszemekből. Irott könyv az, melynek titkos jegyeit ők könnyen kibetűzik.

Megszólaltak a kürtök a szép Lombardiának egyik vad, kies rengetegében.

Az ebeket elbocsáták csordáikról a peczerek.

Mindenki arczán a vadászat lázas hevélye volt olvasható.

Megkezdtek a hajtást.

Rozamunda felé pompás szarvas nyargalt. Az iv elpatlant s a nyil megsebzé a vadat, de nem halálosan.

— Utána! — szólótt a királyné — s megeresztgeté paripáját, hogy a lankadó vadat beérve, rövid kézi lándzsáját üsse a szép állatba.

Ez azonban új erőt meritett s gyorsan rontott tovább, mignem a sűrűben egészen eltűnt szem elől.

Rozamunda fáradságot szinlelt.

A hely, a hová jutottak, szép kies tisztás volt.

— Helmichis! — szólótt a királyné — én lankadtnak érzem minden részemet. E hely oly gyönyörű. Vágyam ke-

letkezett itt kipihenni magamat, mielőtt visszatérnék. Emelj le lovamról.

Ki volt boldogabb, mint Helmichis. Lepattant paripájáról s egy vékony fához vezetvén a lovakat, megköté a kantárszárakat annak törzséhez, s leemelte Rozamundát.

Még ily közel soha sem volt a férfi királyához. Hogy leemelhesse őt, magához kellett szoritani e szoborszép termetet, mely vadászöltönyben még inkább emelni látszott kezeit.

Helmichis arcát láng borítá el, mit Rozamunda elégtelen mosolylyal szemlélt.

(Vége köv.)

Az apáca és a rózsza.

— Lenan —

Szabó Sándortól.

ötét felhők fenyegetőn
Czikáztak a néma légben.
S a viharok küldöttei
Száguldoztak halmos réten.

Szép apáca: láttad, miként
Remeg ágán egy kis rózsza.
S aggasztó, bus sejtelemmel
Töltött el látható sorsa.

Hogy ne érje vihar, szélvész,
Letörted a szuró ágról,
Nehogy ékétől megfosztva
Messze hordja, szélylyel, távol.

Kint a vihar fel-felkapott
Egy egy bájos, büszke rózsát,
A tiédet elülttetted,
Ugy viseled gyöngéd gondját,

Tán nem tudod, hogy édesb a
Virágnak a gyors enyészet? ;
Ugy megegyez e virág, hidd,
Lassan hervadó, tevéled.]

A csempész neje.

— Grabowsky gróf beszélya. —

Ujkéritől.

(Folytatása.)

II.

Ugyanazon évnek egyik decemberi estéjén egy könnyű fedetlen szekér, két sovány gebétől vonatva, döcögött S... felől a fenyőerdőn át a halászfalu felé vezető uton. Egy kötegszalma képezte s gyapju-pokrócczal terített ülésen meleg felöltönyben, szájában füstölgő szivarral Dörner orvos ült. Ugy látszott, nagyon türelmetlenkedett, mert több izben nógatá a kocsist a gyorsabb hajtásra. A lég nagyon hideg volt s a hó erősen ropogott a kerekek alatt.

Az orvos boszankodása azonban elvégre szünni kezdett, midőn nem nagy távolból kutyaugatást hallott s csakhamar utána az ut az ordóból kikanyarodván, a halászfalu ablakából világsugarak integettek felé. Hirtelen kiderült arca s a

szivarecsutakat eldobva, megjelölte a kocsisnak a viskót, melyben özvegy Theuerné lakott, s hol ő beszólani szándékozott.

Pár percz mulva megállott a kocsis a roskadozó házikó előtt.

Egy ugrással lent volt az orvos a szekérről s utasítá a kocsist, hogy míg ő pár óráig itt időzik, térjen be a legközelebbi csárdához.

Csakhamar megnyilt az utcza-ajtó s egy nyájas női hang örvendezve kérdé :

— Ön az, doktor ur ?

— Igen, kedves Gusztám. Kissé későn érkeztem, de azok az átkozott gebék csak mászva haladhattak. — Nos, hogy van édes-anyja ?

— Mióta ön utóbb nálunk volt, azóta mitsem változott állapota, — viszonzá a fiatal leány, az özvegynek másodszültötte; — anyám nagyon vágyott már önt látni és sovárogra várta.

— Hát ön nem várt, kedves Gusztám? Azt mondja : „mióta utóbb itt voltam,“ mintha már hetek multak volna azóta, holott még tegnapelőtt este is láttuk egymást, — szolt az orvos, miközben a sötét tornáczon befelé haladtak.

— Tessék belépni, — szolt a leány. — Anyám és Tina már meghallották önnek a hangját.

Az ajtó eközben belülről kinyilt s Gusztám hirtelen kivonta kezét, melyet az orvoséban feledett, ki azonnal belépve, mind az özvegynek, mind pedig Tinának nyájasan köszönt jó estét.

Szűk, alacsony szoba volt ez, egyszerűen fehérre meszelve, de a bútorok s egyéb apróságok nagy csinnal s izléssel voltak benne elrendezve. A padolat fehérre volt csiszolva s finom tengerfövennyel behintve; az ablakfüggönyök oly tiszták voltak, mintha csak aznap mosták volna azokat ki s oly ügyesen redőkbe vonva, mintha valami városi kárpitos rendezte volna; a konyhaedények, melyek a falon végignyuló polczon diszelegtek, fényesek és tiszták voltak s szobaakitmény gyanánt szolgálhattak. Az ajtóval átellenben eső falnál tornyos nyoszolya emelkedett, mely fehér ágytakaróval volt beterítve; ószerü alakja ez ágynak legott gyanttatá, hogy az családról-családra maradt örökség. Pár szintoly régi szekrény, egy fehérre súrolt asztal, pár zsámoly és még egy fekete-erdei falóra egészíték ki a szoba butorzatát. Az egyszerű butorzat mellett a legkellemesb benyomást gyakorló néhány cserépvirág az ablakban, melyek nem a homoktorlat terményei voltak, hanem a városból szállították ki az ablak díszességére.

Ez volt a Theuer-család lak- és disz-szobája, mely habár a szegénység jeleit hordta is magán, de e rideg s minden polgárisultságtól idegen vidéken kellemes ámulatot idézett az emberben elé.

Homályosan égő olajlámpa világítá be a szobát, melyhez ha az ember szeme hozzá szokott, észrevehette, hogy a nagy tornyos nyoszolya nem üres, mert rajta egy félig felöltözött s gondosan betakart nő fekszik: az öreg Dóra anyó. Arca halvány és sovány volt, a testi szenvedések kifejezésével. Az ágy mellett egy zsámolyon orvosságos üvegek voltak.

Midőn az orvos a szobába lépett, félig fölemelkedett az öreg asszony fektéből s szeméből az örömteljes elégtelenséget leheté kiolvasni, melyet hosszas várakozás után szoktunk érezni.

A legidősebb leány, ki az ajtót föltárta s az orvossal szívélyesen szoritott kezét, mintegy husz éves lehetett. Ugyanaz

volt ez, kit ama végzetes estén az atyja elvesztésén való fájdalom miatt oly vigasztalhatlannak láttunk. Halvány arczán most is némi búbanat tükröződött vissza, mely vonásait még érdekesebbé tette.

Nem volt ez arcz szabályosan szép, de két szép nagy szeme, mely szenvedélyes természetet árult el, ellenállhatlan bájt kölcsönöztek annak. Nővére: Guszta, derült, vidám gyermek volt, kire, mint látszott, a szomorító sors-csapás nem gyakorlott tartós benyomást. Ez a leány körülbelül szebb volt, mint nénje, de hiányzott nála ama melázó komolyság, mely ily sorsuaknál ritka jelenség szokott lenni. Szőke, kék szemű volt s mint első tekintetre gyanítani lehet, szendébb és nyugodtabb vérmérsékletű, mint nővére. Egyik leány sem hasonlított ama sylphtermetű lényekhez, kik a nagy világ előkelő termeiben lebegnek. A természet gyermekei voltak ezek, kitermettek és erőteljesek s egyszerűen öltözködtek, de durva öltözeteiket is oly csinosan hordták, mikép e tekintetben előnyösen tűntek ki a falu többi leányai közül.

Bizalmas üdvözlésükből első pillanatra sejteni lehet, hogy Dörner orvos gyakran megfordult már e háznál s bizalmasabb viszonyban áll annak lakóival. Ama balvégzetes szeptemberi este után kevéssel csakugyan fölkereste ő Seldern báróval a Theuer családot, s midőn barátja a fürdőről távozott, nem akarta e házat egészen odahagyni s mindinkább sürűen kezdé látogatásait tenni. Elég ürügye volt neki erre az öreg asszony betegsége, mely okvetlenül orvosi segílyt igényelt. Eképen épen nem tűnhetett föl, ha az orvos gyakran ellátogatott is oda; a család pedig csak hálával tartozhatott neki, miután a családfő elvesztése óta gyámolukat s védangyalukat tekintek benne. Ugy fogadták őt most is, mint jóltevőjüket, ki gyöngéd részvétellel kérdezősködött először is a beteg állapota felől s néhány jegyzést tevén jegyzőkönyvecskéjébe, megígérte, hogy az orvosi szereket holnap elkészítettvén a városban, azokat ki is hozza.

— Legyen nyugodt, Dóra anyó, — szól az orvos, — önök pedig leánykák ne mutassanak oly rémült arcot, mintha csak élet és halál felett lenne a kérdés, csak mulékony testi elerőtlenedés az egész, melynek azonnal vége lesz, mihelyt édesanyjuk szomorú gondolatait kiüzi fejéből.

A leányok az orvos biztató szavaira egészen megnyugodtak, míg az öreg asszony kétkedve, keserűen csóválta fejét s gyöngé hangon így szólt:

— Nem sokára végem lesz nekem, orvos ur; érzem én azt amaz iszonyu szeptemberi nap óta.

— Ejh, — szól az orvos, — nem szabad kegyednek így beszélnie. Okos nő léte sem magát nem kell ily szavakkal gyötörni, sem a leányokat! Ne zúgolódjunk az ur akaratán; ő legjobban tudja, mit miért tesz, ha mi rövidlátók nem foghatjuk is azt föl. Egyébiránt isten eddig is segélyekre volt s ezután is örökös felettök. En jót állok arról, hogy mihelyt a tavasz elérkezik, azonnal talpra állhat ismét.

Az öreg asszony ajkán erőtetett mosoly vonult el s száraz sovány kezét nyújtá az orvosnak benső hálája kifejezésül. A két leánynak könny fakadt szemében, mit az orvos észrevévén, egész vidámsággal így szólt hozzájuk:

— Ujságot mondok, gyermekek! A mi bárónk levelet irt.

E közlés általános érdekeltséget kelte, de egyiküknél sem oly mérvben, mint az idősebb leánynál, ki majd elpirult, majd elsápadt s alig tudta visszafojtani a kérdést, mely már-

már ajkán ellebbent. Helyette azonban az öreg asszony és a fiatalabb leány szólalt meg:

— Ah, a jó báró ur! Egészséges-e? boldogul él-e? gondol-e olykor ránk? nem szándékozik-e a jövő nyáron ismét e vidékre visszatérni?

— Tyhü! ennyi kérdésre egyszerre bajos felelnem, — szól az orvos, pajzánul tekintve Tinára, ki szótlanul állott közelében. — Ugy tegyenek önök, mint Tina, ki szépen elvárja, míg szóhoz juthatok. Igen, a barátom jól érzi magát, habár még pár nyarat fürdőben kell töltenie, hogy beteges színét végkép elveszthesse; a tengeri fürdőre ugyan kevésbé van szüksége, mint a szórakozásra. No, de ha eljő, majd elmulattassuk. A jövő nyáron, — mint írja — bizonynyal eljő s azt véli, hogy már májusban megérkezhetik. Ebből láthatják leánykák, hogy ő régi emlékeihez nem lett hűtelen. Egyébiránt szóról szóra ezt írja, — folytatá az orvos, zsebéből egy levelet vonva elé: „Ha ön ismét A. .-ba megy, kedves Dörner, ne feledje a jó Dóra anyót és a két leányt nevemben szívesen köszönteni; én még folytonosan részvétellel vagyok irántuk s ha S. .-be érkezem, először is őket keresem föl. Ami a szép Tinát illeti, megvalloim önnek,“ —

— De nem! Ez barátom titka, melyet nem szabad elárulnom, — szól az orvos, nevetve hajtogatva össze a levelet. — Tina elvörösödnék, ha tudná, mit ír felőle.

Az orvos pajkosan tekintte a szép leányra, ki kissé elfordítá kipirult arcját. Micsém mert válaszolni, s valami foglalkozást keresett, hogy színváltozását észre ne vegyék s közeledett a fali szekrényhez, melyből egyszerű frisitő italt vett elé, mivel vendégüket rendesen kínálni szokták.

— Ugyan, mit irt a báró ur a mi Tinánkról? Kérem, orvos ur, olvassa tovább! — szól a kisebbik leány hízogón, kérő kíváncsisággal.

De az orvos csak azt ismétlé, hogy barátja titkát nem szabad elárulnia.

— Igaz biz az, majd el is feledém: ujságokat is hoztam, — szól az orvos. — Tudom, hogy Dóra anyó szereti tudni, mi történik a nagy világban, a leányok, kik még nem messze jártak a halászfalun kívül, fogalmat szereznek maguknak a világ folyásáról. Már ma ugy-e, Guszta fog felolvasást tartani?

Az orvos gyakran szerze ilyesmivel a nőknek szórakozást a hosszú téli estéken s minden látogatása alkalmával vagy könyveket, vagy hirlapokat hozott ki magával. Az öreg asszony nagy hálával fogadta azokat, Guszta pedig örömmel vállalkozott a fölolvására. Míg Guszta olvasott, Tina kézimunkát vett elé s majd élénken figyelt a nagy világ eseményeire, majd ábrándozásba merült, miközben arca, hol bús, hol boldog, elégült kifejezést nyert, s ha valaki ilyenkor megszólítá, fölrezzent álmódosításból s elpirult.

Több mint egy óra óta időzött már az orvos e család körében, midőn egyszerre erősen zörgette az utca-ajtót valaki. Meglepetve néztek össze pillanatra. Tina elhalványult s nyugtalan lett s nem készült az ajtó megnyitásához, habár ő legközelebb ült is a kijáráthoz.

— Ez nem lehet más, mint Clas Jansen, mert ily későn senki sem szokott hozzánk jöni, — vélte az öreg asszony. — Ugyan Tina, nem nyitnád-e ki neki az ajtót?

Ez késlekedett még, mit nővére észrevévén, egy szárazközö tekintetet vetve rá, megelőzte. Csakhamar belépett az új vendég, kinek személyében csakugyan nem csatlakoztak, mint az a kölcsönös üdvözlés folytán kitűnt.

Magas, széles vállu, mintegy huszonöt éves ifju volt ez, kiben sok férfias erő látszott rejleni, de megjelenéséből kellemetlenül ható nyersség és otthonosság tünt ki; első tekintetre fel lehetett benne a viharedzette tengerészt ismerni. Éles vonásaival, kissé horgos orrával, nagy sötét szemei, erős tömött egyenes vonalban nyuló szemöldökével, zárt ajkával, szépnek nem leheté őt mondani, de volt valami merészség kifejezése arcán, mi a legrútább férfinak is jól áll s vonzóvá teszi; csak szeme villogott különösen, mi az ifjut oly rejtélyes színben tünteté elé, s őt visszataszítóvá tette. Az orvos már ismerte őt, mint az öreg Dánielnek egyetlen fiát, ki a falu legvagyonosabb emberei közé tartozott s ki a nagy világot fiatal korában behajózáván, utazása alatt szép összeget szerzett magának. Azonban még most is üzte a többi lakosok mesteriségét, a halászatot, s ő maga gyors vitorlás bárkával rendelkezhetett.

Clas Jansen nagyon járt Tina után, ki őt inkább félté, mint szerette, midőn neki kezéhez némi reményt nyújtott, habár Dóra asszony számtalanszor emlité, hogy Clas Jansen a legelőnyösebb kérő s Tina csak szereucsésnek érezheti magát, hogy oly tehetős ifju rá-, mint szegény leányra szemet vetett. Anyja ugyan még nem gyakorolt rá e tekintetben semmiféle nyomást, Dörner orvos pedig tartozkodott az ifju felett ítéletet mondani, míg más részről titkon ohajtá e szövetséget, habár Clas Jansen iránt valami megmagyarázhatlan ellenszenvet érzett.

Midőn ez a szobába oly hirtelen betoppant, kezében fény-mázos tengereszkalapjával, éles tekintetet vetett a jelenlévőkre és senki figyelmét ki nem kerülheté, hogy az orvos jelenléte őt meglepte és kellemetlenül érinté s mély, erőteljes hangon így szólt:

(Folytatása köv.)

April 11 és 12-ke 1814 és 1860-ban.

Történeti emlékezés.

Zombory Gusztávól.

(V é g e.)

Napoleon 1 órakor felébredt, s ismét a hercegeért küldött. Midőn az belépett; azt mondta neki, hogy menjen a szomszéd terembe, s hozza elő azon tárczát, melyben a császárné arczképe, és levelei vannak, „Vegye azokat magához“ — mondá — „s írja le.“ E szavakkal átadta saját őrtekes kis arczképét. Bámulva teljesíté a herceg mindezeket, s az íráshoz leülve, császársza szokott folyékonyágával, nemes és tiszta nyelven mondá toll alá akarátát, midőn egyszerre borzasztó jelenség szakítá őt félbe, mely Vienza herceget roppant félelembé ejté, s ezt még növelé, midőn a császár karját göresösen megragadta, s mondá: „Már kezdődik, — maradjon, kérem, — ha barátom, — nem szabad gátolnia — lételemnek véget vetni, — éltem már le van játszva, — egyedül ön ismeri változhatlan alapnézeteimet és, — nem marad más mód, de halálos küzdelmemnek is, — csak ön lehet tanuja.“

Ezután hallgatott. — A császárnak különben lángoló szemei most mintegy sötét fátyollal bevonva látszottak, és a fájdalmas halálos küzdelem egyre tartott, mely borzalommal hatott a nézőre.

A rövid halálszerű álm után jég hideg verejték ütötte ki magát rajta, s egész tagjain hatalmas rángatást szenvedett.

E borzasztó jelenet még kétszer ismétlődött, mire erős hányás következett.

Az élet és halál közötti kegyetlen küzdelem tovább tartott fél óránál, minek végeztével halk és remegő hangon mondá a császár: „Mind hiába, nem kellek a halálnak,“ — és megengedte a hercegnek, hogy komornoka által az orvost hívassa. De a herceg az orvoson kívül e szomorú eseményt még Bertrand marsallal, Turenne gróffal is tudatá, kik azonnal részvétteljesen siettek a császárhoz.

Oly erős volt a megrázkodtatás, mit e nagy férfi szenvedett, hogy másnap nem volt képes 11 óra előtt ágyát elhagyni, hogy Macdonalt tábornagygyal végezhesen. Hasztalan igyekvék ehhez előbbi kísérleteket tenni, de lábai felmondták szolgálatukat, s bosszankodva vette észre erőlködésének haszontalanságát. De mégis győzött a halál felett e rendkívüli ember természete, és nagy lelke, teljes jellemével ismét uralkodni tudott szerencsétlenségén.

A mérget, mit Napoleon bevett, Cabanis találta fel, a forradalom legdühösebb korszakában, hogy azáltal magát és barátjait a nyilvános kivégzés gyalázatától megmentse. Az oroszországi gyászos hadjárat óta szüntelen magával hordta azt Napoleon, de koránt sem gyanithatta, hogy e végső szomorú mentő szernek épen akkor veendi hasznát, midőn fontainebleau királyi palotája, — saját történetévé válik.

Mi lehetett oka, hogy e roppant méregnek nem volt megkívánt hatása? Nem tudni.

Idáig olvasott az unokaöcs, III. Napoleon. — És ez ember, ki nem remegett midőn arról volt szó, hogy egy ország vagy világrész politikáját kell felforgatni; ez ember, ki nem tekintve a régi szokásokat, és megvetve gyakran lelkismeretét, ha az által anyagi s egyéni érdekeinek szolgálhatott, ki semmitől vissza nem rettenve a legnagyobb könnyűséggel kezelte a világi, egyházi, és jogi ügyeket, — borzadt, midőn ezt végig olvasta; reszketve tette le a könyvet, és hevesen ment az ablakhoz, hogy szorult keblének friss, üdítő levegőt nyújtson.

Ezen állásban, komor gondolatokban elmerülten, mutatuk őt be a már fentebb említett helyen.

Nagybátyja szomorú sorsa egészen lealázta őt, s e rejtélyes ember zárkozott kedélyén, jó szelleme vonulhatott át. E perczen meg volt törve büszkesége s közönséges gyarló embernek érezhette magát.

De épen akkor jelenték az utána siető Thuvénel minisztert, és azon pillanatban ismét a hatalmas, a büszke császár lett ő.

— Mi volt oly sürgős uram, hogy utánam jött? — kérdé a belépőt.

— Csak két protestatio sir,

— Protestatiók? — örökké csak protestatiók! — valjon élesre vannak azok köszörülve?

— Tompák, felség, mint szerzőik kardjai.

Erre még inkább érezte a császár rendíthetetlen uralkodói hatalmát, s mialatt ajkán azon titokszerű kifejezés volt látható, melyből környezete gyakran nagy benső megindulást gyanit, mondá:

— Uram, ön ma vendégem lessz, hanem — — és itt egész vidámsággal kiáltott a szolgálattevő tiszthez:

— Monsieur, retour aux Tuileries! — Vissza a Tuileriesbe!

Egy hét története.

November 2-kán.

Halottak napja. — Élők és halottak. — Különbség és egyenlőség. — Anyag és szellem tana. — Mindegy! — A kilencz vértanu síremlékének leleplezése. — Nemzeti színház és a budai színészet, mint rendesen. — Az „Utóirat.” — A „Harcz a negybácsival.” — Beethoven-ünnepély. — Zene az egyházban. — Egy kényes kérdés. — Valami a boulevardok előtt.

Halottak napja!

Erzékeny és szent napja a kegyeletnek, dicső ünnepe a legönzetlenebb szeretetnek. A legönzetlenebb szeretetnek, mert a kiknek mi kegyeletünkkel áldozunk, azok már nem adhatják vissza szeretetünket, nem léteznek, vagy egy jobb világban léteznek.

A fővárosi sírkertek ily alkalmakkor zsufolva szoktak lenni élőkkel, a kik a halottakról jönnek ki megemlékezni, koszorúval, lámpással, imádsággal.

S itt is különbség uralkodik az emberek között. Egyenlőség csak elvben. A halottak nem viszik magukkal előítéleteiket, csak az élők fogják reájok, s megkülönböztetik őket külsőleg. Belsőleg, a lényegben, mindnyájan egyenlők. Amott pompás pyramid, gránit mauzoleum, faragott angyal, mely lefordított fáklyát tart kezében, felkoszorúzza, hogy alig látszik, lobogó görög tüzzel, színes lámpásokkal világítva; itt egyszerű domb, fölötté tán egy gonddal ápolt virág s egy kis mécs, melyet az esti fuvallat szüntelen eloltani készül. De amott hideg a fény, csak látványul állíták tán ki gazdag örökösök; itt lassu, elfojtott zokogás hallatszik, a virágra köny hull s a mécs a soha ki nem alvó, szeretetteljes emlékezés hű jelképe.

Néhol megfordítva is van. A gazdag sírján igazi fájdalom, kegyelet, a szegényén feledség sötét árnya. Az azért nem tesz különbséget; a vég mégis egyenlő. Enyészet, elpusztulás, vagy ha úgy tetszik, a kerepes-uti temető kapu felirata: „Feltámadunk.”

Lesz egykor utósó ítélet; ki fognak kelni a halottak sírjaikból s akkor aztán nem tesz az különbséget, hogy márványkoczká födi-e porló tetemeiket, vagy jeltelen hant. Az erény és bűn, érdem és mulasztás fog tekintetbe vétetni.

Egyik felfogás szerint sem határoz a külső, még ha oly diszes és nyomorult is. Az anyag elve szerint elpusztul, vagy átalakul mindegyik; a szellemi tan hirdetése szerint feltámad mindegyik s megkapja jutalmát a jó, büntetését a rossz.

Egy vége van a királynak és koldusnak. S ez nagy vizsgálás.

Más kérdés az, hogy milyen az emlék, melyet hátrahagyunk. De ez már nem a mi dolgunk többé, hanem a hátramaradt élőké. Feledik-e nevünket, vagy érdemeink sorát büszke tanulságul vésik sírkövünkre, az már nekünk nagyon közönyös. Csak az élőkre nézve van hatása.

S a kor kimondja ítéletét. Meghozza elismerésének és méltánylásának adóját, néha későn, de bizonyosan.

Szent és kegyeletos ünnepély színhelye volt ez idei halottak napjának előestéjén — tegnap — a kerepesi-ut melletti temető.

A forradalom áldozatai közt elvérzett kilencz vértanu hazafinak síremléke lepleztetett le.

Az e célra alakult bizottmány, előlegesen felhívta a főváros közönségét, hogy tömeges megjelenése által igyekezzék emelni az ünnepély jelentőségét.

Meg is jelentek sokan, s még többen is jelentek volna, ha előtte való éjjel nem esik; de még reggel is csepegett az eső, az utcák megteltek sárral, és sokan — különösen a hölgyek, a kik pedig legfőbb díszére váltak volna az ünnepélynek, — kénytelenek voltak otthonn maradni.

Délutánra kitisztult az idő, de nem az utcák kövezete, mely locsogott a ferencziek terén és hatvani utca elején gyülekező ünnepi menet lábai alatt.

Elsők voltak a megjelenésben a lelkes Vidacs János honfiérmű gépmunkásai, óriási fekete zászló alatt. Aztán három óra felé egyenkint jöttek a különböző egyletek, testületek: az ó-budai hajógyár munkásai, saját zenekarukkal, a sok temetkezési egylet, a czéhek, a jogászok, a pesti népkör, az 1848-diki honvédek, a pesti nemzeti dalkör sat.

A menet három órakor indult meg s egy félóráig tartott, míg kibontakozva, teljesen rendbe vergődött. Tizennyolcz zászlót olvastunk meg. Ha az idő kedvezőbb, bizonyynyal több lett volna. De az is eléggé tekintélyes csoport volt, mely az ó-budai zenekar gyászindulójának hangjai mellett a széles és sáros kerepesi-uton végig vonult.

Kint még nagyobb sár fogadta őket, de ez nem riasztá vissza a kegyeletos sziveket. Ki ugys csak az indult, a ki el volt határozva, semmi akadálytól vissza nem riadni, s e tekintetben elég próba volt a kerepesi-uton való végigmenetel. A ki ezt kiállotta, vagy jobban mondva kimente: azon már aztán nem fogott semmi; egy kis sárral több, vagy kevesebb, nem határozott.

A sírnál a nemzeti dalárda énekelte a „Honfidal“-t, aztán Vidacs János tartott egy lelkesült beszédet, aztán Lendvay szavalta Jókainak „Vértanuk emléke,” című, ez alkalomra irt gyönyörű költeményét, aztán Simonyi Antal tartá a tulajdonképeni leleplezési szónoklatot. Végül ismét a nemzeti dalárda éneklé a szózatot, s aztán a kegyeletos gyülekezet szétoszlott.

Ha ugyan a programm így lön megtartva, mert megvaljuk, a nagy tolongásban egészen közelre nem juthattunk és sötétedett is már.

Ez ünnepély vége után az ifjuság egy része a Woronieczky herczeg sírját kereste fel, melyre szintén gyűjtenek adakozásokat emlék emelése végett.

Az égen kigyultak a csillagok, a földön a lámpások ezrei, színes bengáli lángok, lobogó szurok-szövétnekek.

A közönség szétoszlott, hogy az itt nyugvó nagyok sírjait fölkeresse. S nem egy elmélyedt kisebb csoportot láttunk álldogálni Vörösmarty, Egressy, Balassa és annyi más elhunytunk sírja felett. Pákh Albert síremléke is föl van már állítva. Állíták a „Vasárnapi Ujság” előfizetői.

Ma e közkegyeletben részesülő sírok egy ujjal szaporod-

nak. Mosonyi Mihály, az ismert tekintélyes nevű magyar zeneszerző halt meg s temetése ma délután három órakor megy végbe, Tudományos értője, buvárlója és művelője volt a magyar zenének. „Álmos,” „Szép Ilonka” dalműve és sok kisebb zenedarabja fenntartják nevét az utókornak. Mint mondják, több becses művet hagyott maga után hátra teljesen készen.

Elmélyedve tértünk haza a sírkertből. Már tudniillik e sorok írója. A vigadóban „auf allgemeines Verlangen” ismételték a vasárnapi „Strausz-Abend”-et. A nemzeti színházban „Don Juan”-t adták „a köszobor vendég”-et, a budaiban a „Szökött katoná”-t, nem is említve a Varietés „Müller und sein Kind”-jét.

Nem mentem a színházba. Hazajöttem. Ezek helyett inkább egy más, új darab meséjével kedveskedem az olvasónőknek. Augier, a kedvencz drámaíró írta. Címe: „Az utóirat.” Elmés kis bohóság, élces és finom. Egy háziúr és kedves lakónője beszélgetéséből áll az egész. A háziúr szerelmet vall a kedves lakónőnek. Ez nem hiszi, hogy szerethesse, mert fürtei közt már néhány ősz hajszál is van s a férfiak csak a külsőségen kapnak. A háziúr ellenveti, hogy a nők is épen úgy vannak vele. A lakónő tagadja. S épen ekkor érkezik meg a kedves lakónő egy régi udvarlója, a ki miatt a háziurnak kocsarat akar adni. A régi udvarló egészen megkopaszodott elválásuk ideje óta s a külsőségekre semmit sem adó hölgy mégis csak inkább a javabeli háziurnak nyújtja kezét. Ez az utóirat. Cselekménye ugyszólván semmi sincs, de mindvégig elmés, vidor, könnyed s hogy az előadás teljesen méltó volt, mondanunk is felesleges, midőn a szerepet: Prielle Kornélia és Szerdahelyi játszták.

Utána Shakespeare „Tévedések játéka” című vigjátéka következett Arany László fordításában, melynek drasztikus ötletei és Náday és Nagy Imre, meg a két Szigeti hasonlósága, melyen a mese alapszik, mindvégig derűltégekben tartották a közönséget.

Annál kevesebb jót mondhatunk Tóvölgyinek a budai színpadon előkerült „Harcz a nagybácsival, vagy egy tehetség küzdelmei” című vigjátékáról. S miután jót nem mondhatunk, semmit sem szólunk róla. A színészek minden buzgalma sem mentheté meg a bukástól. De a közmondás azt tartja, hogy az első mű rendesen az — ördögé. Lehet, hogy itt is ez valósul.

Most Szépfaludy két vigjátékára készülnek, bizonyára jobb sikerrel, a mint e tehetséges fiatal író „Mézeshetek után” című vigjátéka után ítélnünk.

A nemzeti színházban pedig ma tarták a „Közönyt közönnyel” című új vigjáték jelmezes próbáját, mely — mire e lapok megjelennek — talán — szintén színre kerül.

Nagy buzgalommal készülnek a folyó évi december 14-kén, 15-kén és 16 kán tartandó Beethoven-ünnepélyre. Programja már nagyjából meg van állapítva, a szerepek kiosztva. Első nap Goethe „Egmont” drámáját adják elő a színházban, Beethoven nyitányával; második nap Beethoven „Fidelio”-ját, a czimszerepben Balázs-Bognár Vilmával, vagy Carina Annával; a harmadik nap nagy hangverseny lesz a vigadóban Liszt Ferencz személyes vezetése alatt s a magánáriákra Pauli, Pauliné, Knahlné és Kőszeghy, a karokra pedig a budai dalárda, számos műkedvelő közreműködése mellett. Ez alkalommal a színház zenekara rendkívüli szaporitást nyer, s oly nagy számú lesz, mint egykor a philharmoniai hangversenyek idejében.

V égül vis sza kell térnünk oda, a honnan indultunk: halottak napjára. „Kezdet és vég egymást éri.” Nem mulaszthatjuk el, írni azon élvőről, melyben az ájtatos közönségnek tegnap és ma a belvárosi templomban része volt. Tegnap Cherubini miséjét adták elő, Volkman „Offertoriumával,” s ma ugyancsak Cherubini „requiemét.” Gyönyörű zene, gyönyörűen előadva. Főlemeli a lelket; a névtelen érzelmeknek kifejezést ad. Nem hiába minden népnek isteni-tiszteletében méltó helyet foglal el a zene, de — el kell ismernünk — valóban hivatva van, hogy tisztítsa, nemesítse és Istenhez emelje a lelket, a kinek fényébe szemünk nem tekinthet, de léte világol, mint az égő nap.

S ezekben futólag vázoltuk a hét essményeit. Még egy fontos, korszakot alkotó „esemény”-ről kellene megemlékeznünk, mely szintén e hét története közben folyt le a főváros minden házában, a mindenszentek szent „striczli”-jeivel s halottak napja gyászával együtt, s ez a mindszenti házbérfizetés, De ez oly kényes kérdés, melyet — az erszény megoldásával — elég egyszer megoldani. Biztatnak bennünket, hogy nem soká fog e szállásanique tartani, de a főváros népessége aránytalanul folyvást nő; bár sok új ház épül, még mindig nem elég s kivált ha a város szépítése végett ohajtott, de a sok meglevő lakás lerombolása miatt rettegett, tervben levő boulevardok valószintatnak, bizony-bizony nem leljük honunkat, már tudniillik otthonunkat e hazában.

Azért előbb elegendő és valamivel olcsóbb lakást, nemes városi tanács, s csak azután boulevardokat! r.

Budapesti hírvivő.

✱ (A képzőművészeti társulat) kiállításán ezuttal idősb Markó Károly kilencz tájképe látható. Mind eladó, s kétségekivül a muzeumnak kellene megvenni a Markó-terem számára. E festvények olcsók: a „Hajnal” 220 frt, a „Részlet Róma közeléből” 350 frt, a két „Val ombrosa” tájkép 330 frt, az „Eszményi táj” 300 frt, a „Szélvész” 280 frt, a „Sorrento” holdas táj vázlata 90 frt, egy kisebb táj 125 frt, egy történelmi táj szintén 125 frt. Az első két kép egészen kész, a többi részint vázlatok, melyeken az ecsetkezelés és aláfestés is látható.

✱ (Egy család.) A fővárosban csalók járnak, kik a megsebesült francia s porosz harcászok részére könyörödmányokat gyűjtenek és egy, a helyben e czélra alakult bizottság nevére hamisított megbízást előmutatván, már a legelőkelőbb házaktól kisebb-nagyobb összegeket ki is csaltak. A rendőrség, mely ezen csalásokról szintén hirt vett, a mult napokban magánuton bizalmas értesítést nyert, hogy a modern csalók egyike az üllői-ut 30. sz. alatt lakik. A jóakaratu értesítést a rendőrség felhasználván, a kijelölt lakásra egy rendőrhivatalnok küldetett ki, és ez ott bizonyos Nadolecsnyi Pál ügyvédjelöltet és kétes jellemű hölgyet talált. A hivatalnok felszólításának, hogy adja elő a gyűjtési ívet, Nadolecsny rövid habozás és ellenmondás után eleget tett, mire azonnal letartoztatott. A könyvben, mely a gyűjtött összegeket tartalmazza, mintegy 550 frtnyi összeg van az adományozóktól sajátkezűleg bejegyezve. Az adományozók közül Szláv József miniszter, herczeg Odescalchy Gyula, gróf Dessewffy Emilné, gróf Károlyi Victorné, gr. Eszterházy Augusta, gr. Zichy Pál és neje, gr. Szapáry Iván, Tisza Kálmán, b. Vécsey József, Aczél Péter, Lindley Vilmos nevei maradtak meg emlékünkből. A letartoztatott — egy 24 éves fiatal ember — azonban akként

nyilatkozik, hogy ő bizonyos K. Gy. végzett jogásztól vette volt át a gyűjtési ívet, és hogy ő csak 155 frtot gyűjtött, a többi összeg már az átvétel alkalmával be volt vezetve. Nadolecsnyi Pál a fenytető törvényszék elé állíttatott.

✱✱ (A nemzeti színház) intendánsa Reményi Edét, Gobbi Henriket, Sipos Antal és Langer Victort az operai bizottság tagjaivá nevezte ki. Együttal elrendelte, hogy ezentúl minden szakma kétszeresen legyen betöltve az operánál, hogy így az oly gyakori repertoire-zavaroknak valahára vége legyen. — Ujévtől kezdve a nemzeti színháznak négy fogadott bérkocsija is lesz, melyen a működő tagok kedvezőtlen időben a színházhoz és haza kocsizhatnak. Ez minden nagyobb színpadon divatban van. — „Török János“ból (Szigligeti új drámájából) e hó 25-én lesz az első próba. Kvassayné asszony ajánlkozott, hogy egy-két népszínműben, hol két énekesnőre van szükség, szívesen közreműködik. Egyelőre Szigligeti „Nagyapó“-jában Zsuzsikát, és a „Pünkösdi királynő“ egyik énekes szerepét fogja énekelni. — A „kisértet“-ben Fodrák Miskát közelebb ismét Szerdahelyi fogja játszani. — A drámabíráló-bizottság múlt heti ülésében, mintegy husz gyenge darab töröltetett ki végkép a műsorozatból s helyettök több régibbi színmű tüzelt ki előadásra.

✱✱ (Rehák Mihály) magyar gépész egy hordozható takarékkonyha-szerkezetet talált fel, melyen egyszerre 24—48 személyre lehet főzni. Az egész szerkezet egyszerű és olcsó. Az edények a Papin-minta szerint légmentesen fedővel vannak elzárva, de mindegyik fedőn biztosító szelep van. Az edény gőzzel föl s mind maga a szerkezet, mind a főzés igen kevésbe kerül, mivel 49 adag megfőzésére egy légköri gőz sem kívántatik egészen. Mint halljuk, találmányát fel fogja ajánlani a honvédelmi és közös hadügyminiszteriumnak, miután találmányának leginkább tábori szolgálatoknál van legtöbb gyakorlati haszna.

✱✱ (Zsigmondy Vilmos) bányamérnök az illető bizottságnak jelentést tett a városligeti artézi kut munkálatának állásáról. E jelentés szerint a furás eddig már 77 ölnyire haladt, s a kiemelt iszap 24 R. melegséget mutat. Miután ily mélységben földtani számítás szerint csak 12 foknyinak kellene lenni, azt reménylik, hogy ott közel van már a meleg víz forrás. A kut furására megszavazott 50,000 frtból a költségek eddig 46,636 frtot emésztettek fel, s mivel az előirányzott összeg nem elegendő a kut teljes elkészítésére, Zsigmondy ur felajánlá, hogy a neki megszavazott 20,000 frtnyi tiszteletdíj a kut elkészítésére fordíthatassék.

✱✱ (Nagy gőzkomp) látható jelenleg Pesten a feldunason, ott, a hol a dunai hadihajók szoktak volt állani. A hajó mintegy 20 öl hosszú, sik fedélzetén vannak a sinek, melyekre a vasuti vagonokat tolják; a gépterem a hajó elő részében van. Ezen gőzkomp az alföld-fiumei vasut összeköttetését fogja létesíteni az al-Dunán.

✱✱ (Mosonyi Mihály) a „Szép Ilonka“ és „Almás“ operák szerzője, a pesti zenevilág körében a legnagyobb tekintélyek egyike, október 31-én tiz napi betegség után megszűnt élni. Valami két hete még Szegszárdon járt Lisztnél, s onnan visszatérve esett azon súlyos betegségbe, melyből föl sem lábadt többé. Halála nemcsak a hozzátartozókra és barátaira, nemcsak a hazai zenére, hanem az egész zenevilágra érzékeny veszteség, mert ő jelentékeny állást vívott ki magának a zeneirodalom terén, s a világ első zenetekintélyeivel, Liszttel, Wagnerrel, Bülowval stb. a legszorosabb barátságban állt. Temetése múlt szerdán a nagy művészt megillető gyászpom-

pával ment végbe. Lakása előtt a fürdő-utcában már jóval előbb hullámozott a nagyszámu közönség, s megtölté a ház udvarát, hol a beszentelés végbe ment. A folyosókon egész a harmadik emeletig diszes női közönség állott. A koporsót a főváros zenetekintélyei vették körül, élükön B. Orczy Bódoggal, a színház intendánsával. Az egyházi szertartás végeztével a főváros egyesült dalkörei énekelék Egressy Béni „Gyászhangjait.“ Ez után a menet lassan megindult, élén a színház kapusával, ki teljes diszben a színház gyászlobogóját vitte elől. Ez után következtek a dalárdák s utánuk a nemzeti színház zenekara fuvó hangszerekkel. A zenekar után a papok s ezek után a négy ló által vont halottas kocsit követtek. A holttest érczkoporsóba volt fektetve, mely fölött tört lant s gyönyörű babérkoszoru diszelgett. Ez utóbbi két fehér selyemszalaggal volt diszítve, a szalagokon e feliratokkal: „Lantod hallgat“ és „Emléked él.“ A koporsó előtt a philharmoniai egyesület elnöke haladt a fejfával, és Erkel Sándor, ki a zenészek babérkoszoruját vivé bársony párnán. A szalagokat Ábrányi Kornél, Barthay Ede, Engeszer M., Huber karnagy, Reményi, Thern, Thill és Zimay László, a fáklyákat a zenevilág képviselői és a nemzeti színház énekesei vitték, névszerint: Gobbi Henrik, Langer V., Bellovits, Sipos Antal, Ernyei, Bertha Sándor, Fáy, Capf, Feigler, Nikolits, Böhm, Theindl, Suck, Reindl, Ellinger, Kőszeghy, Pauli, Odry és Nagy Ágoston. — A koporsó után a nemzeti színház igazgatója s utána művészek és műkedvelők, s roppant számu közönség következett. A tekintélyes menet megállott a nemzeti színház előtt, s báró Orczy rövid, meleg szavakban vön bucsut a kedves halottól.

✱✱ (A csatateréről.) Azt, hogy Bazaine feladta Metzét, bizonyosan tudják már tisztelt olvasóink. Mintegy 150,000 franczia katona tette le a fegyvert, mintegy 4000 ágyu esett a poroszok kezébe e feladás által. A külföldi sajtóban csak egy vélemény van e példátlan fegyverletétel iránt, az, hogy Bazaine áruló; mert Metz még több hétig bizonynyal tarthatta volna magát, a legroszabb esetben pedig Bazaine, kinek legalább 110,000 harczképes katonája volt, könnyen keresztül vághatta volna magát a mindössze csak 280,000 porosz ostromló seregen. A nemzeti szerencsétlenségen kívül tehát még a nyílt árulással is kell a franczia köztársaságnak szembe szállni.

És el van határozva erre is. Bazaine árulása csak annál elkeseredettebbé tette a szerencsétlen franczia nemzetet. Az a hír, hogy Vilmos királyra a versaillesi táborban reálítottak volna, a golyó nem őt, hanem a mellette levő Roon, porosz hadügyért sebesítette volna meg, alaptalannak állíttatik ugyan, de a nélkül, hogy a gyilkosságot bármi czim alatt is mentegetni lehetne, nem találánk benne semmi rendkívülit, hogy az utósó kétségbeesésig elkeseredett francziák a legundokabb tettekro vetemednének. Avagy a derék elsassi és lotharingiai parasztok tömeges felakasztatása Vilmos király által, a miért ezek fegyveres kézzel ellent álltak a hazájukat pusztító poroszoknak, nem-e szintén undok gyilkosság? A felséges czim pedig csak az igazság gyakorlására és nem arra ad jogot, a mivel e „sas“ mindennap a közerkölcsösösgöt megbotránkoztatja.

A merényleti hír tehát — mint mondám — alaptalan, másrészt azonban a franczia kormány nem csügged. Párist alkalmasint bombázni fogják, és több mint valószínű, hogy be is fog vétetni, de még akkor sem lesz vége az ujkori tatárjárásnak, mert a franczia kormány, a mig csak egy talpalatnyi földje és egy csepp vére lesz, védoni fogja hazája függetlenség-

gét, a mint illik is egy oly nemzetnek, mely a nemzeti becsület tudatával bír.

Eugenia ex - császárné megérkezett Wilhelmsöhében, Bazaine és czimborái pedig Casselt választották ideiglenes tartozkodási helyül. Cassel csak kis távolságra esik Wilhelmsöhétől. Együtt vannak tehát Napoleon, Eugenie, Bazaine. Szemen szedett kompánia!

✦✦ (A fára mászott nyul.) A p. . . i vadászat alkalmával, mely október 15- és 16-dikán tartatott meg, a következő figyelemre méltó eset adta elő magát; T. . . y ur, mint régi diplomatikus vadász, állást foglalt az erdőben egy bokor mellett, s nem is sejtí, hogy barátai közel hozzá egy nyulbörbe varrt macskát rejtegetnek, oly czélból, hogy azzal az öreg urat tévutra vezessék. A kellő pillanatban a nyulnak öltöztetett macska elbocsáttatik, s a zőrej azonnal magára vonja T. . . y ur figyelmét, ki mint gyakorlott vadász, haladéktalanul lö, mihelyt a vadat czélba veheti. Azonban a lövésre a nyul nem esik el, hanem villámsebességgel a legközelebbi fa tetejére kuszik, mely látvány rendkívülisége az öreg urat oly zavarba hozta, hogy azóta kész esküvel pecsételni, miszerint a nyulak famászóképességgel bírnak. A macska e feladat ügyes megoldása után nyulköntöséből kibontatván, sértetlenül haza érkezett.

✦✦ (Rózsás napló) O s z t o i c s Miklós budai polgár szombatban vezette oltárhoz özvegy Fischernét, született Birly asszonyt. Az esküvő a pesti belvárosi plébánia-templomba ment véghez. — P a l l i n i Inkey Kálmán, zalamegyei földbirtokosnak egybekelése Kamjonghi idősb S z e m z ő János bájos leányával, november hó 8-dikán fog ünnepélyes magyar diszben, Szent-Ivánban Bács megyében tartatni; — S z e n i c z e y Gusztáv ur eljegyzé T e l b i s z Emma kisasszonyt.

✦✦ (Vegyes hírek.) A k ö s z e g h i választókerületben, hol azelőtt Szabó Miklós mostani kir. táblai elnök volt a képviselő, a Deákpárt Pick Gusztávot (izraelita) léptette fel képviselőjelöltül. A választás november 28-kán fog végbemenni. — K e r k a p o l y i Károly pénzügyminiszter végre teljesítve egy már rég nyilvánított ohajt, elrendelte, hogy a pénzügyi hivatalnokoknak a lakbér nem mint eddig: havonként, hanem évnegyedenként és pedig előlegesen adassék ki. — A pesti servita szerzet megkapta a kormánytól a posta- és távirdaház számára megvett telek árát: 226.356 frtot. — A b u d a i d a l á r d a jövő hó 8-kán Budán a Fáczyhoz címzett vendéglő nagy termében, tánczczal összekötött dalestélyt rendez, egész új és érdekes műsorozattal, mely legközelebb tudtul adatik. — A K a z i n c z y á r v á k segélyezéséhez gr. Károlyi György 50, s br. Sennyey Pál 50 forinttal járultak. — M ű t á r g y a k b a n o l y s z e g é n y fővárosunkban Gyurkovics királyi tanácsosnak nevezetes magánképtára van, mely számos műreket tartalmaz, s a festészek, műbarátok örömeire, a jeles képtár tulajdonosa Lipót-utca 20-dik szám alatti lakásán képoit a látogatóknak a legszivesebben megmutatja. — L a p u n k m a i számához van mellékelve K e l l e r é s Z s i t v a y jó nevű divatkereskedésének ajánlványa. Ajánljuk hölgyeink figyelmébe. — G. J. miniszterialis segéd-tiszt mult szerdán végot akart vetni életének. Pisztolylyal homlokára lött, de a golyó nem hatolt be fejébe, csak meghasította homlokát, úgy, hogy a szerencsétlen nem halt meg. A kórházba szállíták. — T i z e n h á r o m k ö z l e g é n y a z „Alemann“ ozredből mult kedden mulatságot csapott a buda-tabáni zugkoresmák egyikében. A mulatság-

nak veszekedés, ennek verekezés lett a vége. A katonák szuronyaikkal s kardjaikkal estek egymásnak és hogy nagyobb sebesülések nem történtek, annak köszönhető, hogy rögtön nagyobb őrzőjárat jelent meg a helyszínén, mely a verekedőket szétkergette. — A n e m z e t i s z i n h á z d u n n á j a. A lapok megírták, mennyibe került a nemzeti színháznak azon bizonyos házisapka, melyet egy tagtól minden előadásra 1 frt használati díjért kérnek kölcsön; még többbe kerül azonban az ágynemű. A színháznak t. i. ágyneműje sincs s ha az szükségeltetik, kölcsön veszik az intézet bizonyos tagjától — 5 frt-ért. Pályakérdés: hány ágyneműt vehetett volna már a színház cz 5 forintokon?

✦✦ (Halálozás.) T ö r ö k Lajos, volt honvédszázados e hó 21-dikén Váncsodon, 57 éves korában meghalt. Temetése nagy részvét között ment végbe. A boldogult egyike volt azon régi jó magyar embereknek, a kiknek mostanában már faja is kiveszendőben van. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Október 30-kától.

Október 31-dikén: „A kísértés,” francia színmű. — November 1-jén: „Don Juan,” Mozart operája. — November 2-kán: „A lelencz,” Szigligeti színműve. — November 3-kán: „Lalla Roukh,” F. Dávid operája. — November 4-kén: „Közönyt közönnyel,” francia színmű. — November 5-kén: „Faust” Gounod operája. — November 6-kán: „A kísértet,” Szigeti népszínműve.

Gazdasszonyoknak.

Borjumáj formában.

Egy szép borjumáját egy óráig tejbe kell áztatni, szárazra letörülni, bőrét lehuzni és késsel egészen elvakarni, egy negyed font sardellával együtt pedig még nagyon finomra elvagdalva, elébb eltávolítván a máj belső bőrkéit és ereit. Ezután négy lat vaját négy tojással, négy kanálnyi jó tejfellel, néhány marék finom zsemlyemorzsával egy negyed font reszelt parmesan sajttal, sóval és a májjal együtt jól el kell keverni, egy formát vajjal kikenni, az egészet belé önteni, egy nagyobb lábasban mézet felforralni és ebbe a formát beléállítva, egy óráig forni hagyni, azután pedig sardella- vagy gombamártással betálatni.

A. Nelli.

Csokoládé-hab.

Tizenköt vagy tizenhat lat finom vanillia-csokoládét egy leveses tálba tevén, egy kis forró vizet kell reá önteni, a tálát pedig egy jókora fazékra állítani, a melyben forró víz van. E víz fölött a csokoládét nagyon simára el kell keverni, kihűlni hagyni, egy nagy meszely tejszínből habot verni, a felolvasztott csokoládét közé keverni, egy fél font czukrot és egy fél lat vanilliát belé adván.

Divattudósítás.

Jelen divatképünk magyarázata.

Az első alak: utczai öltözéket ábrázol. A ruha lilaszín finom szörkel-méből való, alul két széles fodor van alkalmazva, violaszín bársony bordürokkal diszítve. A tüniquen is egy sor bársony látható, valamint egy sor lila selyemrojt. A testhez álló palotót övvel van a derékhoz szorítva és szín-

tén bársonnyal és rojttal diszitve. Az ujjakon két széles fodor látható, az alsó ujjak pedig szűkek. E ruha ára 65 frt finom kelméből, könnyebből pedig 40 frton is kiállítható. A lila bársonykalap ára 10 frt.

A második alakon szintén utcazi öltözetet láthatunk. A ruha világos drap posztóból készült, gazdag diszitással. Az alján egy széles, kivágott fodor van felvarrva, felette három rézsutvágott bandean egy parányi felfelé álló fodrocskával. A tüniquen barna és fekete rojtok láthatók, egy szegélyzet és egy sor kis fodrocška. A félig testhez álló otthonka diszitése ugyanaz. E ruha 65 frtba kerül, könnyebb szövetből 35–40 frtba. A kalap drap ripsből való, fehér virággal és fátyollal diszitve, ára 8 frt.

Következik a multkori téli felöltők leírása:

1-ső szám: Fekete elastique, (mely vastag puha, belülről bolyhos bársony, crepin és rojt diszszel; ára 60 frt.

2-dik szám: Barna Biber, nehéz meleg szövet, selyem és rojt diszszel, ára 45 frt.

3-dik szám: Félvastag finom elastique, rojt és faille diszszel; ára 40 45--50 frtig.

4-dik szám: Fekete finom elastique, bársony, rojt, pasmanterie diszszel, ára 60 frt.

5-dik szám: Fekete Reflotból rövidebb paletot bársony selyem és rojt diszszel; ára 30 frt.

6-dik szám: Sötétkék Biber, gazdagon diszitve, selyem veloun ottomannal diszitve, ára 100 frt.

Fekete, barna vagy kék elastiqueból ugyan e forma, ára 70, 80 frtig.

7-dik szám: Fekete elastique (vastag posztó-féle kelme) bársony és rojt diszszel, ára 65 frt.

8-dik szám: Fekete vastag elastique, bársony diszszel, ára 25 frt; bársony, atlasz és rojt diszszel, ára 35 frt.

9-dik szám: Fekete finom Brasil, gazdagon Faille és rojttal diszitve, ára 45 frt.

10-dik szám: Kék, fekete, vagy barna elastique, egész gallérral, rojt és bársonydiszszel, ára 48 frt.

11-dik szám: Sötétzöld, barna, fekete és sötétkék könnyebb elastiqueból bársony rojt diszitással, ára 35, 40, 45 frt.

12-dik szám: Fekete elastiqueból, félgallérral bársony rojttal ékítve, ára 40 frt.

13-dik szám: Fehér-fekete kockás Biber, (bel színe vörös, bolyhos, egybeszőtt kelme) bársony és rojt diszitással, ára 70 frt.

Ugyan e forma készül, fekete, barna és kék elastiqueból bársony és rojt diszszel, ára 55, 60, 65 frt.

14-dik szám: Barna, kék vagy fekete szövetből kis gallérral bársony crograin és rojt diszitással, ára 48, 50--54 frtig.

15-dik szám: Fekete, barna vagy sötétkék elastique, (vastag téli posztókelme) Pebuche prémmel és atlasz paspoillal a feketének ára 20, 22, 24; barnának 22, 24, 28; kéknek 24, 28, 30 frt.

16-dik szám: Fehér és fekete kockás (double) kelme, viszája vörös, bolyhos, puha meleg kelme, bársony és rojt diszitással, ára 70 frt.

Ugyan e kelme van vörös és zöld skót kockában a raktáron, viszájuk vörös bolyhos, bársony és rojt diszitással, ára 60--65 frtig.

Fentemlitett forma kapható fekete, barna és kék sima elastiqueból is, ára 48, 55, 60 frtig.

17-dik szám: Kék köpeny, bársony, faille és rojttal diszitve, ára 54 forint.

18-dik szám: Barna nehéz elastiqueból, bársony és rojt diszszel, ára 65 forint.

19-dik szám: Kék szövet, bársony, gömbölyű zsinór és rojt diszitással, ára 40 frt.

20-dik szám: Bő szabásu selyem bársony polatot, elegánsan diszitve, csipke, faille és crepinnel, ára 100, 110, 120 frtig.

A f. évi 41-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: "Női emancipatio." Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Sztancsek Vilma, Schütz Léra, Vajda Szerafin, N. R. Jánosy Lajos, Boros Nina és Róza, Vitkovits Julia, Hindler Nina, Haraszty Mária, Ivády Nina, Szepessy Szilágyi Lidfa, Zsigray Istvánné, Jakabfalvay Emilia, Jósza Ferencz, Páztélyi Danielovich Emilia, Dukai Takács Irén, Kálmán Kálmáné, Magyar Klára, László Clotild, Tóth Teréz, Déesy

Anna, Wagner Nina, Török Zelma, Lengvárszky Vilma és Viktor, Szilassy Pázmány Róza, Halmay Ilka és Berta, Vilt Szabó Teréz, Durneisz Irma, Tell Mária, Gyura Janka, Marossy Emilia és Hermín, Nagy Hermin, Schwarz Mórné, Tormássy Mari, Apaticzky Mária, Brusck Alajosné, Sváby Izabella, Bukovszky Regina, Gellér Jánosné, Nagy Lina és Mária, Klein Katalin, Kaszap Mari, Brocken Kovács Emma, Kiss Lőrinczné, Ruttkay Ilon, Basilides nővérek, Gedeon Mariska, Nagy Krisztina, Fenczik Eugénie, Ramszner Gizella, Trenker Maderlik Lina, Budinszky Mari, Cserhák Irma, Jancuska Hermin, Malachovszky Béláné, Erdensohn Emilia, D. D., ifj. Zakariás János.

A 40-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Somosi Sipos Lajosné, Nagy Anna, Temesváry Erzsébet, Várady Klementin, Szász Eszter, Sipos Juli.

Sakkrejtvény.

Mérey Ilmától.

rá-	vaszt	va	Mely	kely-	ló	ko-	él-
hal-	nem	ga-	ben,	zott	ve,	hé-	bo-
el	Vi-	her-	ott	láng,	méz-	gyütt	Át-
ugy	el-	kéj-	id	E-	a	rom-	ben.
gett	nem	dár	er-	ga,	Át-	ja:	nap-
ma-	dő,	É-	ma-	el-	su-	á-	a
e	fád-	dő, —	Hol	ko-	egy	ra!	lol-
*Er-	egy	rad-	nak	gá-	da-	zott	zöld

Lógrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1870-diki december 3-dika.

Tartalom.

A nagy világ. — A könnyelműség tarka könnye... , Bodó Lászlótól. Rozamunda. Történeti beszély, Sár váry Eloktól. (Vége köv.) — Az apáca és a rózsa, Szabó Sándortól. — A csempész neje, Grabowsky gróf beszélye. Ujj é r i t ő l. (Folytatás.) — April 11 és 12-ke 1814 és 1860-ban Történeti emlékezés. Zombory Gusztávtól. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Keller és Zsitvay divatkereskedésüknek ajánlványa és havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr en egy-egy kötet könyvmellekletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>46. sz. November 13-án. 1870.</p>	<p>Havonkinti színezett dívathéppel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelleklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	--	---

A nőegyletek befolyása a társadalmi életre.

Lengyel Dánielnétől.

A mint kedves olvasónőim a czimről láthatják, nem szólok valami új, eddig nem hallott tárgyról, hanem olyanról, miről kegyetek már nagyon sokszor olvastak és beszéltek. De én abban a nézetben vagyok, hogy bizonyos dolgokat nem árt az embereknek néha emlékezetükbe hozni, és ez által a netalán hűlni kezdő érdeket és lelkesültséget fölfrissíteni; különben úgy járnánk vele, mint a zenével és nyelvekkel, azok kik nem gyakorolják, — elfelejtjenők.

Ugy hiszem senki sem fogja tagadni, hogy a nők, mint leányok, nők és anyák a társadalmi életre lényeges befolyással bírnak, mert kevés férfi van, kire egyik vagy másik ily szeretett lény befolyást ne gyakorolna; — és a szeretet hatalma nagy! — Már most, hogy ezen befolyás minő irányu legyen, ez a nők lelkületétől és nevelésétől függ. Csak üdvös lehet ezen befolyás ha a nők szívében a munkásság és jótékonyság iránti nemes hajlamok kifejlődtek, az ily nők bizonyára józanon gondolkoznak és helyesen cselekedni fognak.

A család, a házikör, ez a nő temploma, ehhez köti legszentebb érzelme, a szeretet, és az övéi iránti köteleességek az elsők.

De nem szabad feledni, hogy a nőnek mint honleánynak és polgárnőnek is vannak köteleességei; és ha azt akarja, hogy ő is az emberiségnek egy hasznos tagja legyen: akkor neméhez illő eszközök, a jótékonyság és szeretet által, ereje és tehetsége szerint neki is a közjóra működni kell.

És miként lehetne sikeresebben eredményre jutni, mintha erőnket és tehetségünket egyesítve közakarattal igyekszünk a cél felé?

Azért nagyon ohajtandó lenne, hogy országszerte minden nagyobb helységben nőegyletek alakuljanak. Annyi nemes ügy van, melyeket ha a nőegyletek fölkarolnák, az emberiségnek sok hasznót tehetnek; ilyenek: a szegények segélyezése, árvák nevelése, betegek ápolása a leányoknak tisztességes kenyérkereső munkák tanítása, a hazai irodalom és művészet pártolása stb.

Azonban ne gondoljuk azt, hogy minden nőnek, ki egy ily egyletnek tagja, szükséges volna egyszersmind ennek munkálataiban is részt venni; koránt sem. Sok család van hol a nőnek saját övéiről való gondoskodása, s a háztartás vezetése minden idejét igénybe veszi, már most ha az ily házi asszony saját dolgát elhanyagolva, idejét az egyletnek áldozza fel, az a társadalomnak családjá elhanyagolása által többet árt, mint mennyit az egyletbeni működésével használ. Tehát a saját házával nagyon elfoglalt nő tökéletesen eleget tesz honleányi és polgárnői köteleességének, ha az egyletet anyagilag gyámolítja és pártolja.

Azonban azon nők, kik kényelmesen élnek, vagy kiknek háztartása nem igényel annyi gondot: tölthetik-e szabad idejüket nemesebben, mintha tevékenységüket a közjóra, emberbaráti ügyek előmozdítására fordítják? Valóban nem.

A nőegyleteknek az emberbaráti célok előmozdításán kívül azon üdvös hatása is van a társadalmi életre, hogy azon válaszfalakat, melyek még most is rang szerint osztályozzák az embereket, (s mely leginkább a nők között létezik) lassanként

ledöntik; a közös érdek, közös törekvés közelebb hozza a szíveket egymáshoz; alkalmat nyújt meggyőződni, hogy az embert csak saját becsé teszi nemessé. Továbbá tér nyílik a komolyabb gondolkozásra, hogy s mi módon kell ez vagy azon a hiányon segíteni, czélszerű javításokat tenni stb. egy szóval az értelem, ismeret gyarapodik, és ez meg termi majd nemes gyümölcsét.

Még egyre bátor vagyok tisztelt olvasónőmet figyelmeztetni és fölkérni, t. i. arra, hogy a hol nőegyletek alakulnak, a fölkarolandó ügyek mennyi- és minősége mindig a helyviszonyok és anyagi erejéhez méréssek; mert inkább csak két vagy három ügyet fogjunk fel egyelőre és ennek feleljünk meg kiismeretesen, mintsem hogy sokra válalkozva, föladatunkat hiányosan teljesítsük.

Ugy hiszem nem szükség mondanom, hogy nőegyleteknél sem a szervezési, sem a működési körre vonatkozólag a változás különbségnek létezni nem szabad, mert ez sem a kor szellemével, sem a felbaráti szeretettel meg nem egyez. Gondoljunk arra, hogy ha nálunk a más vallásbeliek részesülnek jótékony intézményeinkben, a mióink is részesülnek a másokéiban.

A nőnek és így a nőegyletnek is az a hivatása, hogy segítsen gyöngédséggel, vigasztaljon szeretettel, s terjesszen jólétet és áldást.

Mit használt . . . .

Soós Miklóstól.

It használt a sok szomorú dal,
Melyet elsírtam lantomon?
Mit használ küzdelmem a búval
Mely megújul lépten nyomon?

A dal, igaz, le letörülte
Utána hulló könyvem.
Ah, küzdelmem ohajtott műve
Szünet csak . . béke nem lehet!

A tenger nagy, merítsd bár mindig;
Özöne nem fogy, hia sincs.
A sebzett szív örökre sínlik.
A bú . . lerázhatlan bilincs.

Láttam őt, mint egy édes álmat
Birtam . . most sir porlasztja lenn . .
Szívmelegítő égi lángod,
Nekem máglyám lett, szerelem!

Rozamunda.

Történeti beszély.

Sárváry Elektől.

(V é g e.)

Rozamunda leereszkedett a szép pázsitos helyre s tisztos távolban tőle. Helmichis állva maradt.

— Hagyjuk most a fészességet Helmichis! — szólt a királyné. Kövesd példámat; telepedjél le mellém s csevegjünk kissé.

Helmichis bevallá magának, hogy soha életében nem érezte magát boldogabbnak s áldotta a szarvas gyors iramát, mely őket ily távolba csalta a kémlő szemek elől.

— Oh! mily szép a természet! — sohajtott fel a királyné, elmerengve a táj szépségén. — Minden boldogságra látszik alkotva lenni — és az emberek még sem boldogok. . . Avagy boldog vagy-e te Helmichis?

— E pillanatban mi sem hiányzik boldogságomból, midőn királynőm közelében vagyok. . . De királynőm mondhatlanul boldog lehet. Férje hős, deli király, országokat retteg tet meg s nincs oly vágya királynőmnek, melyet rögtön ne teljesítene! . .

— Lásd Helmichis — szólt a nő olvadozó hangon, — én mindamellet sem vagyok boldog, mert nincs oly kebel, mely lelkem érzelmeit megértene! Mit ér a korona? Mit a világnak minden kényelme, ha nincs szív, mely érte dobogjon. . . Igen, — én boldog lehetnék, ha ama férfi kit én lelkemnek egész odaadásával tudnék szeretni, engem megértene! . .

Ezzel sokat jelentő tekintetet vetett az ámuló férfira, kinek szívét édes sejtelmek kezdék eltölteni.

— És van-e oly kegyetlen férfi szív, ki királynőm bájaira föl nem lelkesülne? ki életét ne áldozná egy mosolyáért, egy tekinteteért? . . Oh vajha én lehetnék oly . .

A férfi zavarba jött. Nem merte mondatát kiegészíteni. Félt hogy megtalálja az által Rozamundát sérteni.

De Rozamunda bátorságot öntötte belé.

— Igen Helmichis, te vagy e férfi egyedül, kinek kebelén boldog lehetnék!

— Oh ne mondja felséged tovább. Most kétszerte boldogabbnak érzem magamat, míg kételyben valék. Királyném oly magasban áll fölöttem, hová én soha, soha el nem érhetek . . .

— Az egyedül tőled függ. Akarod-e, hogy tied legyenek?

— Oh, de ez nem lehet; királyném Alboin király neje . . .

— Most igen, de ha özvegy leszek, kezemet nyujthatom Helmichisnek a longobardok vitéz fővezérének. Tőled függ, hogy Alboin király életének fonala meddig nyuljék . . .

— Mit tegyek királyném? . .

— Alboint meg keil ölnöd, — susogta a nő, oly közel hajolva Helmichisnek, hogy ez balzsamos leheletét is érzé s a búbájós hölgy szemének igézete alatt oly különösen érzé föllázadt vérének keringeni.

— Mikor? — szólt Helmichis tompán.

— Mielőbb! A kivitel a te dolgod, — jutalma: kezem és szívem.

— Királynémnek szerelmeért, mindent megkísérlek, még ha tudnám, hogy százszor kell is miatta meghalnom.

— Ovatosság s elővigyázattal könnyen sikerülhet a merény, kivált ha a bátorság és ügyesség sem hiányzik. Benned mindezek pontosulvák. De most nehogy kimaradásunk aggályra vagy gyanura adjon okot, induljunk vissza a társasághoz.

Helmichis ismét fölsegíté paripájára Rozamundát, ki midőn már lovon ült, lehajlott s csábító mosolylyal ezt susogta ajkait csókra illesztve:

— Helmichis! . . szövetségünk megerősítéséül.

A csók elcsattant. E csók a büntársnak foglalólul szolgált.

E férfi ereiben lángolt a vér . . szíve a szerelem kójében uszott.

A szerencsétlen nem is gyanította, hogy ő csak vakoszkö-

zül szolgál a királynénak, kinek lelkében nem a szerelem szeliden égő tüze, de a boszu vad lángja lobogott.

Midőn a kiindulási pontra visszatértek, még javában folyt a vadászat s kimaradásukat senki sem vehette észre.

Nem sokára a király is visszatért s vidám lakoma követte a vadászati kirándulást.

VII.

Mig a király a vadásztól kimerültségéből magához jő vén a serlegek finom arany nedvét üritgeté: a sátortól nem messze két férfi beszélgetett halkán, ovatosan.

Az egyik Helmichis volt, — kit már ismerünk, — a másik Alboinnak apródja, vakmerő, bátor, elszánt ifju, Helmichisnak közel rokona.

— Annyi kövecset kapsz jutalmul, mennyit csak kívánsz, — szólt Helmichis, — és ha király leszek, te leszesz fővezérem.

— Áll az alku, — szólt Peredeo az apród; — tehát még ma.

— Igen; ma a legkedvezőbb alkalmunk van rá. A király el van törődve s feje bortól már is mámoros. Ha a király mély álomba merült, a királyné eltávolít mellőle minden fegyvert, és jelt ad, — te belépsz — és szívébe mártod törődöt. Az egész dolog nem veszélyes és nem nehéz munka. Senkisem gyanítja a gyilkost benned, és bőven meg leszesz jutalmazva.

A két czinkos ismét betért a vadászatorba, hol őket a király megvendégelte.

Este az egész vadásztársaság hazatért a székvárosba Páviába.

Alboin nyugodtan hajtá le fejét vánkosára.

Nem is gyaníthatá, mily vész fenyegeti.

Végre álomba merült a király. Hangos lélekzetvételt tudatta, hogy egyidőre létének nincs öntudatával.

Rozamunda eltakarított az ágy mellől mindent a legnagyobb gonddal s jelt adott a már lesben várakozóknak.

A királyné Helmichissel az ajtón kívül várta a merény kimenetelét, Peredeo az apród, bátran de ovatosan közeledett gyilkával a király ágyához, de amint oda ért, az ágy előtt álló zsámolyban megbotlott és zörejt okozott.

A király a neszre fölébredt.

A hold világánál megvillanó tört megpillantván, legott kardja után kapott. De ezt nem találta szokott helyén.

Ezalatt Peredeo több törzsurást ejtett rajta.

Alboin fegyvertelenül csak öklével, majd lemászván ágyáról a zsámolylyal védte magát egész kétségbeeséssel, mindaddig, míg a tömérdek szúrás alatt össze nem rogyott.

A gyilkosok ott hagyák vérben Alboin élettelen tetemét.

Rozamunda ovatosan vonult be háló szobájába, mely a királyé mellett volt s másnap reggel a nagy zajra ébredt föl s nagy jajgatással borult férjének hullájára.

Krokodil könnyeket hullatott fölötte.

Nagy volt a gyász Lombardiában. A nép szerfelett kedvelte az elhalt királyt. A longobard nagyok nemsokára a király eltakarítása után összegyűltek s szigorú vizsgálatot rendeltek el a gyilkosok ellen.

Helmichis és a királyné maga is gyanuba kezdtek jöni, mert gyakran lehetek őket a király kimulta után együtt társa-

logni látni, míg Helmichis nyiltan oda törekedett, hogy őrcá szálljon a korona s vele a szép Lombardia.

Rozamunda czélszerűbbnek vélte a zivatar elől, annak kitörése előtt elvonulni.

Egy éjen összeszedve a királyi kincseket, Helmichis és Peredeo társaságában Ravennéba menekült, s a helytartó elragadtatva részint tömérdek kincse, részint szépsége által, védelmét ajánlá föl.

VIII.

Peredeót könnyen kielégítheték Rozamunda. Szinaranyakban adta ki neki vérdíját s ez tovább állott biztosabb menhelyet keresve magának, hol kincseit háborítlanul élvezhesse.

Helmichist nem lehetett oly könnyen lerázni nyakáról Rozamundának. E férfinak ő kezét szívéig ígérte oda.

Pedig Ravena helytartója is epedő szemeket vetett már rá s a két férfi közt nem volt nehéz a választás. Ez szép fiatal férfi volt; a másik: vad tekintetű marcsona alak volt s nagyon távol állott attól, hogy szépnek lehetett volna tartani. Azután meg: Helmichis most már hontalan bujdosó lett, kire mi jövő sem mosolyog többé s csak a bakó bárdja csillog felé!..

Egy nap a helytartó alkalmat talált Rozamundának, iránta kelt heves szerelmét bevallani, kezeért csengett.

— Nem csak a hálaérzete, mely hozzád köt — szólt Rozamunda, szép kezét nyujtva a férfinak, — de lelkem tiszta érzelme is sugalja, hogy ajánlatodat ne vessem meg. De én már másnak ígértem kezemet, kitől nem szabadulhatok.

— És ki lenne az Ravennában ki boldogságomnak utjába merészelne állani? — kérdé a helytartó hevesen.

— Helmichis, — kinek te vendégszerető jobbot nyujtád, mint nekem.

— A vendégszeretet mindig szent előttem, — és én mitsem is tehetek ellene, de az, ki oly igen nyög járma alatt: a szép Rozamunda könnyen segíthetne a dolgon.

— Szólj mit tegyek, hogy e tolakodó semmirekellőtől megszabadulhassak.

A helytartó egy szekrényt nyitott föl s abból csinos, picziny fatokot vett ki.

— Ime vedd ezt királyném, s ha alkalom nyílik, öntsd tartalmát Helmichis poharába — s ő egy fél nap sem telik belé, már élettelen hulla.. Légy ovatos.

Rozamunda átvette a mérget, s reménytelve távozott, hogy attól, ki annyira terhére kezdé válni, — a birtokában levő méreg alkalmazása által megszabadulhat.

* * *

Pár nappal később Helmichis Rozamundánál volt.

Soha sem volt a nő iránta szeretetreméltóbb.

Saját szép keze által készült étkeket hordott föl számára. Saját szép kezével tölté a bort is a serlegbe, melylyel Helmichist megkínálta..

Helmichis felét kiitta a serleg tartalmának s azt átnyujtva, kérte Rozamundát, hogy a kehely tartalmát szerelme bizonyosságul üritse ki az ő egészségére.

A méregkeverő nő nem volt a meglepetésre elkészülve. Elhalványodott.

— S te habozol Rozamunda, e kehelyt szerelmünkre, jövő boldogságunkra kiinni? Tehát nem szeretsz már?.. Oh én jól tudom, hogy fejedet a helytartó zavarta meg... De hadurra mondom, nem leszesz övé soha.. Oh de égeti benső-

met e bor! . . . Ize is oly keserű volt . . . Mit adtál nekem Rozamunda! Szólj . . .

Rozamunda hirtelen fölkel s az ajtó felé indult.

Helmichis villámgyorsan mellette termett, s kirántá törét.

— Vagy megiszod e kehely tartalmát, vagy e tört meritem szivedbe.

Helmichis nem tréfált. Mellére szegezé törét s így kényszeríté Rozamundát a méregital megivására.

— E helyet többé élve nem hagyjuk el, — szólt Rozamunda. — Tudd meg e kehelyben mérget ittál! . . . . . Én soha sem szerettelek s csak boszumnak vak eszközeül használtalak föl. Alboinon, atyámnak, bátyámnak s kedvesemnek gyilkosát boszultam meg általad . . Téged mint engem egy felsőbb lény büntető keze vert meg . .

Még néhány szót dadogott Rozamunda s aztán büntőrsé mellé rogyott le, ki pár perczezel előbb adta ki véglehelétét.

A helytartó másnap már a gepida királyi törzs ez utósó virágának csak kihült hamvai felett hullathatta könyeit.

Még a halálban is szép volt az arcz. Vonásait nem torzítá el a fájdalom. Elégültséget, teljes kibékülést a világgal, tükröztek azok vissza. Ajka szinte mosolygani látszott.

Ő már rég csak egy célznak élt, hogy megboszulja kedveseit, s e célját elérte — habár végre az ég büntető keze nehezült rá.

A bűn büntetlenül nem maradhat!

É j i k é p.

Szakáll Gyulától.

Ieszállott az éjjel a tiszai tájon,
Hogy gyászos ruhában itt közöttünk járjon,
Félelmében a föld lassan elcsöndesül,
Szunyogok éneke hallszik a fűz közül.

A sötétlő égen itt-ott mint a mécsék,
Apró csillagocskák szerte-széjjel égnek,
Kibuvik a vén hold a fellegek megül —
Látni szent Dávidot, a mint ott hegedül.

Fenn a levegőben vándor vad ludcsapat
Gágogva tekint le, hol lelne nyugalmat,
De szárnyü zajára a tói békáknak,
Im szárny susogtatva más vidékre szállnak.

Sűrű lombok között szentjános bogarkák,
Gyémántos ruhájuk csillámit mutatják,
Vélnéd, fényét látod földi csillagoknak,
A mint tűnedezve ékesen ragyognak.

Meredez a bagoly a kazalnak csucsán,
Borzasztó „uhu“-ja széthallszik a pusztán,
Fűrj, pacsirta hallgat aranykalász alatt,
Harmatos fű között eltévedt egyik szalad.

Sok mindent eltakar az éj gyász leplével
S épen azért a csösz fülhegyezve kémlel,
De hogy elunta már napi dolga terhét,
Ijesztve süti ki vén rozsdás fegyverét!

Hej! csak a szerelem, csak ez nem pihenhet,
Most is ébren tartja az epedő lelket,
Panaszkodva kesereg a furolya hangja,
Falubeli szép leány sohajtözva hallja.

Amott az ut mellett sötétlik egy csárda,
Dübörög tetetén gyors kandurok táncza,
Ripp . . koppan az eresz, a szú furkál benne,
Mintha bizony máskor ideje nem lenne.

Tornyán a falnak rézből csinált kereszt
Gyönyörűn ragyogó sugarakat ereszt —
S hogy a zugva kongó óra komolyan szól,
Nótát kezd a bakter, torka szakadtából.

Majd rudja fordul meg a gönczöl-szekérnek,
S elbágyadt sugara a hold bus képének,
Míg az alhatáron ezüst hajnal hasad:
Szárnyát verő kakas „kukorikút“ hallat.

A csempész neje.

— Grabowsky gróf beszélye. —

Ujkéritől.

(Folytatása.)

— Jó estét Dóra anya, és neked is Tina! Remélem, nem zavarom önt orvos ur!

Az öreg asszony szívélyesen fogadta a fiatal ember üdvözlését, Tina alig vetett neki pár érthetlen szót, a nélkül, hogy föltekintett vagy székéről fölemelkedett volna; a doktor, kinek nem volt oka az ifju iránt ellenséges érzületet tanusítani és a nép szokásait már ismerte, kezet nyujtott neki, mit ez azonban csak gyöngén érintett.

Clas Jansen minden feszély nélkül helyet foglalt az asztal mellett s kérdezősködött a betegnek hogyléte felől. Az egész kis társaság le lett hangolva. A fiatal tengerésznek feladata volt, a társalgást ismét folyamatába hozni ki e feladatát sokkal ügyesebben oldá meg, mint tőle várni lehet s beszélgetésbe ereszkedett az orvossal, kitől különféle s . . . i körülmények felől tudakozódott, s olykor Gusztához és az öreg asszonyhoz is intézett néhány szót; valahányszor azonban Tinához akart beszélni, ki őt leginkább érdekelte, megkötve érzé nyelvét, mintha alkalmas szavakat nem talált volna, miket hozzá intézhessen. Láthatólag terhére volt az orvos, kit nem vélt itt találhatni. Mint beszédéből kivenni lehet, neki egyéb szándoka az ide jövetelre nézve nem volt, mint a Thener családot meglátogatni. Átvitték a társalgást az ifju foglalkozására is, ki arról nagy élénkséggel s tüzzel beszélt, mint a hogy a tengerészek élményeik felől szoktak; ő inkább volt tengerész, mint parti halász, mert ritkán távozott úgy ol reggel, hogy akkor este visszatérjen. Gyakran rándult ő ki két nem a legjobb hirben álló ficzkóval erős bárkáján a tengerre, kik őt csak néhány nap mulva szálliták vissza. Átalában fel-tűnő volt az az állítása, hogy neki a halászathoz nincs nagy szerencséje s több napi kirándulása után is csak csekély zsákmánynyal tér vissza.

Pár izben megkisérlé Dóra asszony legidősebbik leányát is belevonni a társalgásba, de e törekvése a leánynak elfogultságán megghiusult. Talán ez esett rosszul Clas Jansennek, vagy pedig talán a doktor jelenléte feszélyezte, elég az hozzá, hogy egy félórai időzés után fölkel s bucsuzás közben az orvosra boszus, és Tinára fenyegető tekintetet lövelt. Dóra anyó nem volt megelégedve leánya magaviseletével, azonban nem vetette azt az ifjuval észre, s felszólitá őt, hogy tegyen mihamarabb ismét látogatást náluk.

Clas Jansen távoztával ujra elfogultságszülte csend állott

be kis időre; csak Tinának megkönnyebbült kebléből emelkedett egy mély sohaj föl, mely elég hangos volt arra, hogy anyja is meghallja, s talán ez adott rá alkalmat, hogy leányához így szóljon:

— Miért voltál oly szótlan Tina, míg Clas Jansen itt volt? Hiszen jól tudod, hogy főleg téged illet látogatása; a mellett már csak azért is barátságosabb lehetnél kissé hozzá, mivel olykor atyjának egy és más szivességével élünk.

A leány mit sem szólt, csupán esdő tekintetet vetett anyjára s még mélyebben hajta fejét kézmunkájára.

— Én azt indítványozom, hogy folytassuk tovább az olvasást, — szólt az orvos, mintegy a föltolult vihar elhárítása végett.

— Te mégis balga leány vagy Tina, — folytató az agg nő. — Te eléggé megértél már arra, hogy belásd, miszerint úgy anyád, mint a magad és nővéred jövőjét kezdedben tartod. Mi lesz belőlünk, ha te magadat folyvást úgy viseled, mint ma este is? Én nem akarom leányaimat a férjhezmenetelre erőtetni, de azt mégis szeretném tudni, mi kifogásod van Clas Jansen ellen, a ki becsületes derék tengerész, mint atyád volt és ki annyira óhajtja szerencsédet, hogy kár azt kezdedből elszalasztani. Ugyan orvos ur, mondja csak, nem bohóság tőle, így viselni magát és daczolni sorsával?

Az orvos ur nem kis zavarban volt. Tina könytetl szeméit esdőleg emelte az orvosra, aztán elfedte arcát tenyerével s keservesen sirt.

— Hagyjuk most ezt, Dóra anyó, — szólt az orvos engesztelőleg. — Én kevésbé ismerem Clas Jansent, arra nézve, hogy önöknek tanácsolhassak, de én azt hiszem, ily dologban csak Tina szive határozhat egyedül. Hagyjon még Tinának némi időt a gondolkozásra, hogy megítélhesse, mi lesz a legüdvösebb reá nézve.

— Hiszen én nem is erőtetem, hogy Clas Jansenhez menjen férjhez! — mentegeté magát az öreg asszony. — Én nagyon szeretem leányaimat, de ép ezért ohajtanám, hogy mielőtt szememet végkép lehunynám, jövőjüket biztosítva szeretném látni. Nem mondom én, hogy rögtön „igent“ mondjon, de legalább ne vegyen el tőle minden reményt, hogy őt ülve hagyja és más leány után nézzen. De látom, az lesz belőle s mi mindnyájan keserűen meg fogjuk bánni.

— Én azt teszem, a mit te kívánsz, anyám, — szólt Tina zokogva, mi közben az agg nő kezét csókjaival halmozta el, — én nyájas leszek jövőre Clas Jansenhez, ha szivem szakad is belé.

— Így már szeretlek Tina, — szólt anyai gyöngédséggel ölelve nyakát meg. — Hisz én csak javadat akarom.

Fájó érzettel tekintte az orvos e kis családra, mert tudta, hogy az agg nő napjai már számítvák, habár előbb, meggyőződése ellenére, biztatólag állítá, hogy a tavaszt is látni fogja még, s még inkább helytelennek tartá, hogy Tina oly előnyös partiet magától eltaszit, kivált midőn meg volt arról győződve, hogy szive még szabad, mert ámbár ő előbb, a bárót említve, csak inceselkedett vele s magyarázatát ez abban találja, hogy a báró inkább Tinával társalgott, míg ő Gusztának adott elsősegét, kinek szelid, vidám lényével inkább rokonszenvezett Dörner orvos; azonban ma jutott először eszébe, hogy Gusztának csakugy szükséges jövőjének biztosítása, mint nényének, és hogy nem sokára eljő az idő, midőn árvákká válnak.

E gondolatai közben a szekér a ház elé állott s a válás ideje elérkezett.

Dörner, miután néhány vigasztaló szót mondott s meg-

ígérte, hogy csakhamar ismét látogatást tesz, kezét szoritott a kis család tagjaival s felöltvén felső kabátját, Guszta vette a lámpát s mint rendesen, úgy most is kivilágított a távozonak.

— Vegye pártfogása alá kissé a szegény Tinát, — kérte a leány az orvost, midőn a tornáczon voltak, — ön nem is képzeli, mennyit szenved, előttem gyakran őszintén szokott nyilatkozni.

Az orvos, a leány kérésének mély bensősége által meglepetve kérdé:

— Valóban hiszi kegyed Guszta, hogy nővére soha sem határozza el magát arra, hogy Clas Jansenhez menjen nőül?

— Nem, nem! — szólt a leány hevesen, már csak azért sem, hogy oly nagyon jár utána.

— De hiszen Tina szive még szabad! Ugy-e, még senk it sem szeretett eddig? — kérdé az orvos csudálkozva.

— Én nem tudom! — dadogá Guszta, — de ahoz a nyers, gonosz emberhez soha se menjen nőül, mert az örökös szerencsétlenséget hozna rá.

— Kedves Gusztám, úgy látszik, nagyon keményen ítél Clas Jansen fölött; pedig a mennyire én tudom, őt általában becsülik! — szólt az orvos.

— Becsülik? — kérdé a leány. — Félik őt, mert boszúálló és erős, különben most is utána kiabálnák, mit most csak háta mögött susognak.

— Ah! ezt én csak most hallom először; nos, mit suttognak felőle?

Ha megigéri őn, hogy anyámnál Tinának szószólója lesz és kéri, hogy ne hozza fel többé ezt a házasságot! — szólt Guszta esengő hangon. — Azonban ne szóljon senkinek arról, a mit én önnek Clas Jansen felől mondok, mert én nagyon félek tőle.

— Mindent megígérek, a mit tőlem kíván Guszta; de siessen, mert feltűnő lesz anyja előtt, hogy oly soká értekezünk együtt.

— Az emberek azt tartják, hogy csempész-hajós és még atyjánál is gonoszabbul űzi mesterségét. Az öreg Dániel sem egyenes uton szerezte gazdagságát, habár ő már rég felhagyott e vétkes vállalatokkal.

— Az öreg Dániel, az ő tisztos ősz hajával! — szólt az orvos csudálkozva. — Tehát Clas Jansen csempész?

— A vámőrök már rég a nyomában vannak, — szólt a leány, — de ő elég ravasz arra, hogy azokat kijátsza; vagy talán behunyják egyik szemüket, mert pénze van és barátságos indulattal van irántuk; mióta azonban az új fő-ellenőr S... bejött, Clas Jansen sokkal gonoszabb és boszusabb, mint azelőtt; én azt hiszem, nem megy többé oly jól az üzlet, mint addig. De el ne áruljon, az istenért! orvos ur!

— Hogy tudja mindezt kegyed? — kérdé az orvos felesővélva.

— Istenem! hiszen mondtam már, hogy az emberek beszélik. Sokan kételkednek ugyan e tekintetben, a többi közt anyám is, de a Tina miatti aggály éles szemet kölcsonöz nekem. Legyen segélyünkre, kedves, jó orvos ur! És most éljen boldogul; ideje, hogy bemenjek. Szerencsés utat.

— Guszta! — szólt az orvos, midőn kezét bucsura nyújtá a leánynak, — mondja csak, hát kegyed gondolt-e már férjhezmenetelére?

A leány zavarba jött s hirtelen kivonta kezét az orvosból.

— Arra még lesz időm, ha Tinát elviszik a háztól! — szólt mosolyogva. — Jó éjt, orvos ur!

III.

Eljött a tavasz, melynek melege fölolvastá a tenger szélén képződött jeget s elécsalta a kikötőkben télen át veszteglett hajókat, bárkákat, csónakokat. Junius hó első napjai egyike volt s az idő annyira kedvező, hogy a halászfalu férfiai mindnyájan tengerre szállottak. E nap egy kis társaság közeledett a városból a faluba, melyre a falu női és gyermekei kíváncsilag tekintettek, annyival is inkább, minthogy az érkező személyek már ismeretesek voltak s általános érdekeltséget keltettek.

A falu hosszú utcáján vonultak a vendégek végig. Két férfi és egy elegans, divatos öltözetű nőtől állt a társaság, mely után egyenruhás inas lépdelt. Gazdája Seldern báró, ki már pár hét óta tartozkodott S... ben. A báró most sokkal derültebbnek, vidámabbnak látszott, mint midőn vele először találkoztunk, s tréfálkozva beszélgetett Dörner orvossal s a fiatal nővel, kit az karján vezetett. Az orvos arca boldogságtól sugárzott s ki őt figyelemmel kíséré, mily gyöngéd tekintetet vet a hölgyre, nem kételkedhetett, hogy boldog elégtelenségét a nőnek köszönheté. Az orvos fiatal neje — mert már két hó óta volt az, — szende, gyöngéd tekintettel viszonzta azt. A falu női népe egymás közt azt jegyezte meg, hogy Theuer Guszta, mióta férjhez ment a városba, rendkívül és előnyösen megváltozott, s hogy nem hinné az ember, hogy közülök származott. Majd kíváncsilag és irigy szemmel nézék pompás öltözkését.

— No, ha az az előkelő ur, az a gróf vagy miféle, Tinaát elveszi, akkor már nem tudom, mit mondjak! — szólt anyjához egy halászleány. — A nagy uraknak bizonyosan hályog van a szemükön, mert különben, nem tudom magamnak megmagyarázni, hogy lepheti meg Theueréket az a nagy szerencse!

Mig a falu asszonyai s leányai így beszélgettek, a városiak Dóra asszony hajléka felé siettek, ki már várni látszott őket, mert legszebb öltözetében egy az orvos ajándékozta szelylyeszéken ült künt a szabadban s ölében összekulcsolt kezekkel tekintte a kék tengerre, mely a végtelenbe nyult.

Dóra asszony még halványabb és betegesebb volt, mint midőn őt utójjára láttuk, talán Guszta leányának szerencsés házasága feletti öröme, s a Tina jövője feletti aggály tartá még benne az életet, minthogy még mindig nem akarta a leány Clas Jansen felől tudni. Dóra asszony bágyadt mosolylyal fogadta az érkezőket.

Tina most bent a házban sürgölődött, hogy a várt vendégeket fogadassák; majd a szoba egyik-másik butorán talált valami rendezni valót, vagy a port törülgette le s a függöny redőjein igazított; majd pedig a kávé edényt tette a tűzhöz, mi közben pár lopva ejtett könyvet törült ki szeméből.

Ez alatt a vendégek a lakhoz értek.

— Kedves, jó anyám! Mennyire vágytalak egész héten át viszontlátni! — szólt Guszta vidám arcczal ölelve át anyját, ki őt kebléhez szorítá. — De te ismét oly halvány vagy és levert; csak nincs talán valami bajod? Hát Tina hol van?

— Nincs nekem semmi nagyobb bajom, kedves gyermekem! De nem lehet sokáig néznom a tengert, a nélkül, hogy szívem el ne fogódjék, — válaszolt az öreg, lehetőleg vidám arczot erőtetve. — Tina odabent van a szobában. Ah, itt az orvos is! Hozta Isten! Oly rég vártam már!

Őszinte ragaszkodással csókolta meg az orvos az agg nőnek kezét s ajkát, kit a szeretet egészen földerített.

Guszta e közben bement a szobába nővérét fölkeresni.

Tina, a mint hugát megpillantá, látszólag megijedt, de aztán üdvözlésére elébe sietett, s testvéri szeretettel ölelkeztek össze.

Guszta, bizalmat gerjesztő kék szemével áthatólag tekintete Tinára, s hízog hangon kérte őt, hogy legyen őszinte bizalommal iránta.

Tina, nővérének keblére borulva, sirva beszélte el, hogy anyja ma reggel ismét föl szólítá, hogy határozza el magát elvégre, a Clas Jansenhez nőülmenésre.

— Én nem birom ezt így tovább ki, Guszta! — zokogott a leány, — én mindent képes lennék megtenni anyámért, de a Clas Jansenhez férjhez menésre nem tudom magam elszánni. Ha nem kellene anyám felől gondoskodni, már rég a tengerbe vettem volna magamat, úgy sincs többé az életben semmi örömem.

— Ejh! Tina, ne vétkezzél Isten ellen! — szólt Guszta, kinek szeme szintén megnedvesült a könyvtől. — Tudod-e, hogy van oly gonosz óra, melyet — mint a lelkész ur mondja, — ott fent soha sem bocsátják meg. Isten azért ajándékozott meg minket az élettel, hogy annak örülhessünk!

— Te könnyen beszélhetsz így! — szólt Tina zokogva, mert elérte szivednek legforróbb vágyát s szerencse és boldogság fog körül. De te nem is képzelheted, mennyit szenvedek, mióta tőlünk eltávoztál. Anyám mindinkább hevesebb, ingerlékenyebb s gyakran oly tekintetet vet rám, mely szívemet szoritja össze. Oh, Guszta, ez elviselhetlen, előbb-utóbb eszemet kell vesztenem. Mily sokszor voltam már ahoz közel, hogy térdre boruljak előtte s ígérjem, hogy mindent megteszek érte, még Clas Jansenhez is nőül megyek!

— Nem, Tina, ily határozatra semmiféle körülmény közt nem szabad vetemedned! Én még szólani fogok a felől Dörnerrel s ő hadd beszéljen anyámmal; csak az a baj, hogy ő sem idegenkedik a Clas Jansennal való házasságtól. Ha nekem szabad lenne titkodat előtte elbeszélni!

— Az Istenért, ne tedd azt! — esengett Tina. — Mit gondolhatna ő felőlem, Guszta! Azt mondaná, hogy én képzogő, balga leány vagyok. Oh, Istenem, szinte magam is ezt tartom már magam felől.

— Ne csüggedj, kedves, édes Tinám! — szólt Guszta részvétellel. Miért ne remélhetnéd te azt, mit én elértem? Hiszen te sokkal szebb és jobb vagy, mint én! A báró mindig oly örömmel emleget és gyakran úgy ragyog ilyenkor a szeme, mint az orvosnak, mikor először kérdezé tőlem, akarok-e neje lenni? Ne veszítsd el reményedet és ne gondold arra a csunya Clas Jansenre. Meglásd még eljő az idő midőn a báró is így szól hozzád, mint a hogy Dörner én hozzám.

Tina pillanatra az édes boldogság érzetétől sugárzó arcczal tekintte nővérére, de csakhamar keserű mosoly vonult el ajkán.

— Szót se erről Guszta! Ha ezt valaki meghallaná, azonnal a tengerbe ugranám. Egészen más ő mint a te Dörnered. Ha talán előkelő urhölgy lennék, szeretne, meglehet, de így én nagyon mélyen alatta állok, s csekély lennék hozzá. Nem nem, balgaság, a melyet ki kell fejemből vernem! — De menjünk ki, — tevé utána — kint bizonyosan várnak már ránk. Ha szívességet akarsz velem tenni, ám kérd föl Dörneret, hogy legyen szószólóm anyámnál, de őrizkedjél titkomat elárulni.

— Amint akarsz Tina! Adja isten, hogy mielőbb nyugalmat találjon kebled.

A két nővér kiment a társasághoz. A báró szemlátomást éledt Tina megpillantásakor, ki csak alig mert rátekinteni, s kissé elpirult, midőn vele kezét fogott. A báró mindenestre igyekezett Tina tetszését megnyerni, s gyakran oly tekintetet vetett rá, melyre a szegény leány szive földobogott s vére arczába szállott.

Mig Dóra asszony a vendégeit azzal a mi házában kitelt, kínálhatta, a társalgás különféle tárgyak felől folyt. Az orvos és neje házi foglalkozásaik felől beszélgettek, vágyaikról, terveikről a jövőre nézve; a báró a fővárosról és uti élményei felől. Tina, ki ez alatt nyugodtabb lett, csak kevés részt vett a társalgásban.

A véletlen okozta-e vagy kiszámításból történt, nem tudni, elég az ahoz, hogy a báró ép akkor lépett a szobába, midőn Tina a gazdasszonykodási szereppel elfoglalva egyedül volt, s remegését alig volt képes elpalástolni.

— Ez pompás, hogy egyedül találom itt kegyedet kedves Tina! — kérde a báró bizalmas nyájassággal. — Megvallo, sovárogtam ily alkalomra, melyen mint régi barátja egy kérdést akarok intézni kegyedhez. Tudja-e, hogy engemet ma nagy nyughatatlanágba ejtett?

A leány zavartan dadogott néhány szót, hogy ő nem foghatja föl, mi által nyugtalanithatta a bárót.

(Vége köv.)

A kristálypalota Londonban

K. Tivadarnétól.

Ha jó gyalogló valaki, egy nap megnézhet mindent, e palotának nevezett városban.

En egy hűvös márcziusi napon először voltam itt, és mivel az idén ott is nagyon későn tavaszodott, a bunda igen szükséges öltöny volt.

De mit tett az! Egy lépés, és más világrészben vagyok. Nem is más világrészben, de más világrészekben láttam magam egyszerre.

Amerika, Afrika és Ázsia emberei, növényei, állatai és szokásai képviselve vannak itt.

Az emberek, állatok és növények csoportonként, életnagyságban és oly hiven faragva, hogy csaknem megijed az ember, ha valamely vad nem készül-e megölni őt, szeretetreméltó fekete kacsóival; mert künn a véghetlen őserdők rengetegében képzelet magát az ember.

A sűrű fák és bokrok egészen körülfogják s csaknem borzadva szaladunk ki, mert a mérges kigyók sziszegéseit véljük hallani, s egész megkönnyebbülve foglalunk helyet az óriás pálma alatt. Itt új világ tárul föl előttünk, békés nép a tevéket itatja; úgy látszik, utra készülnek, legalább a podgyász-halmaz ezt mutatja.

De térjünk jobbra. A gesztenyefák alá szép spanyol nők vizért jöttek a kutra s egy pár czimbalom és dob hangja mellett vigan járják szeszélyes táncukat.

De menjünk tovább; de hová? Nehéz elhatározás a sok között?

Itt nagyszerű virág-ágyak terülnek el. Ott sűrűen benőtt titokteljes lugasok; esalogánydal, csörgedező patak, ezernyi ezer kis halacszkákkal, s mindenütt szép művű szobrok.

Amott egy ős római palota, különös modorban építve, ugrókutak, titkos fürdők és regényes mulatóhelyek. Majd egy

egész utca Pompeji és Herkulánumból, egy sor ház félig kiásva, oly hiven utánozva, mintha csak ott volna az ember a romok közt.

De már nem tudok tovább menni, oly fáradt vagyok, ki kell nyugodnom magam. Még csak néhány lépést, ama házig, oda betérek és kipihenem magam.

De mi az? egy operában vagyok, hisz ez pompás, az „Alvajáró“-t adják. De nehogy azt képzeljük, hogy valami kis komédia, oh, nem. Elsőrendű művészek és művésznők s legjobb zenekar játszanak. Az operának még nincs ugyan vége, de délután két óra, s az ember gyöngé, a test is megkívánja jogait, beérjük tehát egy-két felvonással, aztán távozunk.

A legszebb, és legregényesebb tájakon haladunk, mégis kiéhezünk. Othonn sokszor mondom, inkább nem is enném, csak egy operába mehetnék, szegény falusi ember! s itt hol minden művészetet és költészetet lehel, azon veszem észre magam, hogy nem látok az éhségtől.

Tehát menjünk enni! Nem kell messze mennünk. Egy fenyvesektől övezett oszlopos csarnokba egyszerre Párisban találjuk magunkat, nem az ostromlott, hanem ragyogó fényben tündöklős kirakatu Párisban a legtarkább nép vegyülék közepett. Roppant mennyiségű árucikkkel ugy hemzseg a sok adó-vevő, mint ott a „Palais-Royal“ körül; de mindez most nem érdekel bennünket annyira, mint inkább azon örvendetes tapasztalat, hogy elértük vágyaink célját, mert egy csinos francia konyha mellett az étterembe léptünk, felüditők testünket, aztán mentünk tovább, pár lépést, és Olaszhon narancs, és csitromfái közt, hallgattuk az olasz népzénét.

A meseszerű palota közepén négyezer azaz négyezer szék van az évenként egyszer oda összegyűlni szokott zenészek és énekesek számára. Ott van a nagy orgona is, melyen naponként többször játszanak.

Szini előadás minden nap van, hangverseny egy héten háromszor. A rendes zenekar naponként kétszer játszik, ezenkívül többféle kisebb rendű művészek külön modorban tartják előadásait.

Panoráma és többféle gépek működése, folyton látható. Ezenkívül nagyszerű képesarnok, régi és újabb művek, egész szoborgyűjtemények.

Sokat olvastam a Kristálypalotáról, de a való túlhalad minden képzelődést.

Hogy hány öl széles, vagy hosszú, azt a sok látni és hallani való miatt, elfelejtettem megtudakolni; de némi fogalmat szerezhethet magának az olvasó, ha megmondom, hogy ugyanazon órában két zenekar működik, az orgona szól, s több zongorán játszanak, az operában énekelnek, s a mellett egy pár száz papagáj rikácsol, ugyannyi kakas kukorikul, s ugyanannyi majom nyivákol, és egyik sem zavarja a másikat, nem is említve azon körülményt, hogy ez mind oly helyiségen megy végbe, hol folyvást egy pár ezer ember van együtt, s ezek közül nagyobb része nő, a kik bizony itt sem szoktak szó nélkül ülni.

S mégis vannak helyek, hol tökéletesen egyedül lehet az ember, semmi nesz, semmi zaj, az ember ugy elábrándozhatnék akár meddig, akár a paradicsomban.

Egy hét története.

November 9-kén.

Niedergesäss ur „Tudományos estélyei.“ — Ponorí Thewrewk József és Petőfi Zoltán †. — A budai magyar színészet. — Operette énekesek és énekesnők nélkül. — A „Vihar után.“ — Kender- és vajkiállítás. — Egy örömhír. — A háboru rémségei. — Adakozzunk!

E hét legérdekesebb eseményei közé tartoztak bizonyára Niedergesäss vegyésztanár mutatványai, melyeket a vigadó nagy termében tartott.

E lapok újdonságírója előre felhívta reá az olvasónők figyelmét s ajánlotta, hogy — ha szerét tehetik — nézzék meg. Nem akarunk adósak maradni s utólagosan néhány megjegyzéssel kíséjük e mutatványokat.

Eddigelé négy ily „tudományos estély“ volt, mint a derék chemikus nevezi, s bár az előleges programok az estélyeknek csak kevés számát jelenték, azért mégis hiszszük, hogy lesz még néhány, midőn e lapok megjelennek is. Utóvégre Niedergesäss ur úgy jár, mint az egyszeri vándorszínész-társaság, midőn a sok „utósó,“ „legutósó,“ „közkívánatra utósó előadás“ után, mely mind csak csalétkül akart szolgálni, azt irták ki a színlapra, hogy annál nagyobb sikere legyen: „az ördög hordjon el bennünket, ha nem legutósó előadás.“

Niedergesäss ur nem panaszkodhatik részvétlányról. Mindamellet a tartandó estélyek csekély számának oly kiváló hangsúlyozása önkénytelenül emlékeztett ama nyegleségre.

Igaz, hogy bámulats dolgokat s tüneményeket mutogat. Sajnálhatja, a kinek nem volt módjában látni.

S mindez nem bűvészet, nem szemfényvesztés, nem boscoiád; csupán a természeti erőnek alkalmazása, feltüntetése.

Igy ez előadások nemcsak szerfölött érdekesek, hanem tanulságosak is. Látjuk belőlük, hogy bármily sokra haladt is a tudomány, mégis mily sok az, a mit a tudósok nem tudnak. Csak sejteneik, tapogatnak. Miközben az eredményeket ellesik, kikutatják és bemutatják, magát az erőt, az okot nem tudják megérteni, ismerni, annál kevésbbé magyarázni. S mi, miközben a látottakat bámuljuk, a sejtelmek, föltevésék útjára lépve, megdöbbenünk azok felett, a miket nem látunk. Ha a látottak ily rendkívüli eredményei ama titkos, rejtélyes mozgató erőknek, milyenek lehetnek ez erőknek egyéb működésai, melyeket még nem fedeztek föl? Az ember elmélyed azon gondolatra, hogy idegen, titokteljes hatalmak által van körülvéve, melyeknek leheltétől eltörpül, porszemmé válik.

A természet-, illetőleg vegytan feladata, e hatalmakat fölfedezni, kiismerni, ártalmatlanokká, sőt tán a gyenge ember szolgálivá tenni.

Eddigelé tudják néhánynak léteüket, tudják, hogyan állnak elő, ismerik működésüket, hatásait, de lényegüket még nem puhatolták ki. Azonban tekintetbe véve, hogy napjainkig mennyit haladt a tudomány, hogy csak nyolczvan évvel ezelőtt is képtelenségnek tartották a gözkocsit, hajót, távirdát és a tudomány egyéb „víványait,“ nem lehet kétségünk az iránt, hogy ezt is fel fogják fedezni, meg fogják állapítani. Egyelőre elnevezték villanynak és delejnek; rámondták, hogy erők. Tulajdonképen pedig talán csak villanyosság

és delejesség, s nem erők, hanem tulajdonságok. E rejtély még megoldásra vár.

Tény az, hogy a villany és delej nagy befolyással bír földünk egész szervezetére, s még több jelentősége van, mint talán gondolnók.

Erről mindenki meggyőződhetik, a ki Niedergesäss ur estélyeit meglátogatja. (Csak olyan irgalmatlan neve ne volna!)

Ő lelkiismeretesen bemutatja a tudomány mai álláspontját e tekintetben. Nemcsak hatni, vakítani akar mutatványai-val, hanem meg is magyarázza — már természetesen, a menyire maga is tudja, mert ő sincs előbbre a tudománynál.

Mutatványai mindenesetre meglepők. A villany által egy pisztolylövéllel meggyújtja a gyertyákat; oly villanyos napot állit elő, melynek világában még maguk a gázlángok is árnyéket vetnek a falakra; a verekedő kardokból szikrák pattognak elő; egy intéssel távollevő aknát lobbant föl (torpedo); a halakat izgatottakká teszi, ha a villanyfolyamot a vízbe vezeti; rezet és egyéb érczet olvaszt pusztá kezében, sőt állítása szerint a gyémántot is képes volna felolvasztani (csak hogy ez egy kissé drága mutatvány volna.)

Mindamellet — mint érintők — mig egyrésről bámul az ember a nagyszerűség fölött, mely már kivivatott, másrésről elképed a végtelenség fölött, mely még hátra van.

Meg vannak mérve a tudomány, illetőleg fölfedezéseinek határai. Például állítsuk elő Heine „Bimini“ folyamát, mely megifjít, vagy Jézus csudaszerét, mely halottakat támaszt fel. Teremtsetek valamit ott, hol semmi sincs! Elleshetek, tanulhattok sokat, de alkotni nem tudtok.

Például támaszszátok fel és ifjitsátok meg az öreg Ponorí Thewrewk Józsefet, vagy támaszszátok fel és adjátok vissza életerejét az ifju Petőfi Zoltánnak.

Mindketten e héten haltak el, sok másokkal együtt, a kiknek neve azonban nem kerül az ujságlapokra.

Az egyik hetvennyolcz éves agg író volt, kinek nevét a régibb olvasók bizonyára mindnyájan ismerték a forradalom-előtti almanachok és folyóiratok hasábjairól, melyeken meglehetősen nehézkes epigrammok és disztichonok alatt jelent meg. A tudománynak majd minden ágában otthon volt; tudott beszélni és írni mindenről, irt némely hasznos könyvet is, de leginkább szeretett verselni, mely hajlam később valóságos mániává nőtte ki magát. A lipótmezei tébolydában halt meg; onnan temették.

A második: Petőfi Zoltán, huszonkét éves volt, de öregebb és ronsoltabb, mint sok öreg ember. Ő maga tréfásan mondá, szegény, halálos ágyában: „Megérem azt a rendkívüliséget, hogy ily ifjan — végelgyengülésben halok meg, mint az öreg emberek.“ Igazat mondott. Izgékony idegzete, könnyen gyuló képzelme és talán rosz társaság oly körülmények köző ragadták, melyek csakhamar feldúlták életszerzetét. Iskoláit elhagyva, vándorszínészekkel hanyódott a vidéken, nyomorban, inségben, s testileg-lelkileg megtörve tért haza. Temetése mult vasárnap mont végbe, az ifjuság s atyja

számos tisztelőjének részvételtjes jelenléte mellett. Vele sárba szállt Petőfi Sándor utódja, s a Petőfi nevet most már csak István viseli, a ki gazdatiszt Csákón, Békésmegyében. Atyjának hirneve mégis hatott rá annyira, hogy több költeményt és színművet fordított le. Ez utóbbiak közül egyet: „Lady Tartuffe“-ot, mint halljuk, elő is fogják adni a színpadon.

Végre is por és hamu lett, s a tudomány nem képes őt feltámasztani többé.

Vagy tegye meg a tudomány azt a csudát, hogy állandósítsa például — épen színházról levén szó, — Budán a magyar színészetet. Hir szerint ujabban Andrassy Gyula gróf akarja magára vállalni e nehéz feladatot. Mi sok szerencsét kívánunk neki, de még így is alig merünk sikert jósolni, annyiszor csalódtunk már.

„Legyetek jók s majd pártolunk,“ mondja a közönség. „Pártoljatok s majd jók leszünk,“ felelik a színészek, s e veszedelmes dilemmában előbb-utóbb elvesz az ügy.

Mi nagy előszeretettel viseltetünk a budai magyar színészet iránt; ezt olvasónk több ízben tapasztalhatták. De bizonyára olyan előadásokat, a milyen például legutóbb a „Matorozok“ című operetteé volt, nem kívánunk, nem kívánhatunk, inkább semmilyen. Nincs egyetlen-egy énekesük, vagy énekesnőjük, s operettet akarnak előadni! Ez menthetetlen balfogás, s maga az előadás lehűtötte a legmelegebb résztétet is. Utóvégre a közönség, ha nem valami magas műigényekkel is, de szórakozni és nem kínlódni megy a színházba, s ez kínlódás volt, valóságos kínlódás.

Ugyanazon este adták először Szépfaludi „Vihar után“ című vigjátékát is, és sajnálattal mondják, hogy a társaság e darabban sem tett oly nyereségre szert, a milyenre — megvalljuk — magunk is számítottunk. Szépfaludi vigjátékírói tehetségét a „Mézes-hetek“ után „A regény vége“ vigjátékai-ból ismertük. Itt is fel-felesillant a tehetség, de még csak mulatságos darabot sem nyújtott. A mese, bonyolítás, helyzetek, sőt még az alakok is részben erőszakoltak, részben nagyon ismertek, a párbeszédok vontatottak, szóval szerző nem zsákmányolta úgy ki tárgyát, mint a hogy reméltük.

Az előadás különben aránylag jó volt s ily kisebb vigjátékokra a társaság bizonynyal több erővel rendelkezik, mint operettekre.

A köztelken ezalatt a gazdasszonyi kiállítás bezárta után két külön kiállítás ment végbe, mely szintén lényegesen belezátszik a gazdasszonykodás tág körébe s mégis szomoruan tapasztaltuk, hogy hölgyeink épen nem, vagy csak kevésé érdeklődtek irántuk! Kender-, aztán vaj-, sajt- és turókiállítás volt. A kender- és fonadékkiállításon még képviselve láttuk a Simigh Istvánné és Damjanich Jánosné urnók neveit; de már a vaj stb. kiállításán csak M u r a k ö z y Lászlóné szerepelt a beküldők között, a ki Kecskemétről vaját állított ki. Lehet, hogy e sajnós körülmény oka a rendezők mulasztása volt, a kik e kiállítást jó eleve nem tették közhirré, különben biztosak vagyunk, hogy hölgyeink sokkal több érdeklődést és buzgalmat fejtettek volna ki e közhasznu ügy iránt, mert hogy az ily kiállítások közhasznu ügyek, arra kár volna szót vesztegetni, annyira ismert dolog.

Magukra a kiállításokra visszatérve, érdemes volt megnézni gr. Károlyi György kompolti kenderét, mely rendkívüli nagysága által tünt ki. Gobáci ur kismarjai terménye bizonynyal szintén ritkítja párját. Kár, hogy itt több versenyzővel nem lehetett összehasonlítani. Így az elismerés annál nagyobb leendett. Simigh Istvánné fonalakat és damaszkszöveteket

állított ki, Damjanich Jánosné pedig különféle otthon-készült házi szöveteket. Az apatini gyár feltüntette a kendert a nyers terménytől kezdve, egész legutósó feldolgozásáig minden fokozatában; dr. Schenek J. vegyész pedig hat táblán mutatta be a kender feldolgozására alkalmazott vegytani kísérleteket.†

Nem kevésbbé érdekes volt Narbath mérnök találmánya, hogy mint lehet a kendert víz nélkül kikészíteni.

A sajt- és turókiállításon legtöbb dicséretet érdemlett a Kirchmayer testvérek svájci-sajtja Palocsáról, aztán gróf Szapáry Géza, dr. Engelbrecht, Schlezinger Dávid, Szentiványi Márton, Máriássy Ferencz, Girókuti, Székely és Mészáros Alajos különféle sajtjai és turói.

Végül — e meglehetősen anyagi tárgyokról, bár azt tartják, hogy a természetben nincs ugrás (igen, de a papíron) a szellem terére ugorva át, — egy örömhírral értesíthetjük olvasónkunkat, egy tisztán szellemi gyönyörrel, mely a fővárosban lakókra, vagy kik épen akkor netán felrándulnak, vár. Becker J. híres flórenczi vonó-négyes társasága e hó végével közénk ránduls november 28-kán és december 1-jén és 3-kán három hangversenyt fog adni. Reméljük, hogy mint minden évben, valahányszor eljöttek, úgy most is nagy közönségük lesz, annyival inkább, mert az idén még úgy sem volt hangversenyekben részünk, legkevésbbé ily igazi művészi kamara-hangversenyekben.

Legvégül (ugy ne járjunk, mint ama bizonyos színészek és Niedergesäss ur! de valóban nem bírjuk addig letenni a tollat, míg van valami érdekes közölni-valónk, vagy legalább a mit mi tartunk érdekesnek) valamit a háboruról. E lapok újdonsági rovatában egy egész kis rovat alakult, mely folytonosan tudatja az olvasónkkal a legújabb eseményeket a harcztérről. Itt csak annyit, hogy Párist még sem lövetik; állítólag ki akarják éheztetni, hanem a megszállt seregeknek is rettenetes sorsa van az őszi hidegek beálltával . . . Bent a körülkerített városban annál borzasztóbb lehet a hangulat. Már a lóhus mérését elrendelték, s mindenki kétségbeesett, vagy dühös. Békéről, sőt még fegyverszünetről sem lehet szó többé. A francia nemzet legnagyobb része győzni akar, vagy meghalni . . . Még meggyülhet a poroszok baja, daczára diadalmámoruknak.

Mi azonban mindegyik esetben csak a háboru igaztalan és rémes voltát látjuk. Csak a legyilkolt vagy megsebesített áldozatok véres alakjai lebegnek előttünk, vagy a gyámoluktól megfosztott özvegyek és árvák képei. Adakozzunk! A magyarországi nők közül Szeged város hölgyei fejtették ki eddigél az inségadományok gyűjtésében a legtöbb buzgalmat és áldozatkészséget, miért a küldemények eljuttatására vállalkozott Rudolf-egylet méltó elismerését fejezte ki a szegedi nőegyletnek.

Ne maradjon egy nő sem hátra! E lapok szerkesztőnője szívesen ajánlkozik a könyöradományok átvételére és kézhezjuttatására.

Az elismerés nem fog elmaradni, de legszebb jutalom az a boldog tudat, hogy jót tettünk!

—r.

Budapesti hírvivő.

†† (Nemzeti színház.) A nemzeti színházban szombaton „Faust“-ot adták új szereposztással. Margitot Balászné aszszony, Faustot Hajós énekelte. Balászné szépen énekelte Mar-

gitott s ha, mint például a kerti jelenetben nem is aratott oly zajos tetszést, mint máskor Pauliné, az egész szerepet a közönség meglegedésével érvényesíté s többször kihivatott. Odry igen jó Meghisto volt, és Láng is jól énekelte Valentint. — Mult vasárnap, Szigeti „Kisértet“-ét adták. Ugy látzik, hogy a népszinműre a nemzeti színháznál új nap virradt fel. A színháznak mult vasárnap oly nagyszámu közönsége volt, mint a milyennel csak nagy operák előadása alkalmával örvendhet. S a közönség jól mulatott. Sántha Fodrák Miskája nem volt ugyan oly sikerült, mint Szerdahelyi Kálmáné, de talán — ha szabad mondanunk — eredetibb volt Szerdahelyiénel. A közönség nagyon jól mulatott rajta. Szigeti Sas uramat nagyon kedélyesen, jól adta. Egy színházpártoló kör azon fáradozik, hogy opera napokon a nemzeti színház drámaszemélyzete Rudán tartson előadásokat. Az ez iránti kérelmet már be is adták az intendansnak, ki azonban még nem adott választ, miután attól fél, hogy a drámatagok ily elfoglaltsága mellett nem maradna elég idő a gondos készülésre s így a nemzeti színház drámai előadásai szenvednének csorbát. Utóvégre is az intendans e napokban szólítá fel a drámai tagokat, nyilatkozzanak, valjon hajlandók-e hetenkint kétszer, kedden és szombaton előadást tartani a budai színházban; a tagok beleegyeztek s így egyelőre 12 előadást tartanak a nemzeti színház tagjai a budai színházban. Ezen előadásokban a nemzeti színház tagjai csupán a mulattató vigjátékokra és talán a látványos drámákra szoritkoznak, nagyobb drámák nem adatnak elő.

++ (Mióta a lánczhid) az állam tulajdonába ment át, a pénzbeli kezelés egy pénztárnokra, két ellenőrre s az előbbi felügyelőre van bízva. A pénzügyminiszterium a lánczhid átvétele óta nemcsak gondosan felügyel a mostani kezelés felett, de a régi könyvekben is szorgalmas kutatást rendelt el. Ezen átvizsgálás alkalmával azon meglepő felfedezésre jutottak, hogy két hivatalnok, kikben a társulat teljesen megbízott, nem nagyon lelkiismeretesen kezelte a hid bevételeit. Kitünt, hogy a két hivatalnok, kiknek egyike azelőtt ellenőr, másika pedig vámszedő volt, s kiket a kormány a volt lánczhidtársaságtól régi szolgálataik elismeréséül magasabb fizetéssel vett át, a társaságot éveken át a vámjegyek kezelésénél jelentékenyen megcsalták. Minthogy a két uri ember a megejtett vizsgálatnál nem tudta magát kitisztázni, mindkettő azonnal elbocsátattak az államszolgálatból.

++ (A buda-pesti koresolyázó egylet) a legközelebbi farsangon fényes bált szándékozik rendezni a vigarda termeiben. A terem jégpalotává fog átalakíttatni. Érdekes a bizottmánynak azon méltányos elhatározása, hogy a bált rendező bizottmányba nőtagokat is fognak felvenni, azon oknál fogva, mivel az egyletnek úgy vannak nő, mint férfi tagjai. Tehát ez az első nyilvános bál Budapesten, melynek nőrendezői is lesznek. Remélhető a nagyszerű előkészületekből, hogy a legközelebbi farsangnak első rangu bálja leendő a koresolyázó bál.

A tiszta jövedelem a városligetben építendő koresolyázó terem költségére fog fordíttatni.

++ (A magyar sajtó és irodalom) aligha talál egy-egy körben hazánkban áldozatkészebb pártolásra, mint az aradi minorita atyák kis körében. E derék szív- és lélekben magyar érzelmű férfiak újabb egy olvasókört alakítottak, s e célból csupán a hirlapirodalomból 36 lapot rendeltek meg 50 példányban számukra. Képvisele van abban minden magyar politikai, szépirodalmi, nevelésügyi és élelzap, s számos tudományos folyóirat. Azonkívül minden megjelenő valamire való

magyar könyvet meghozatnak. Ha meggondoljuk — mondja az „Alföld“ — hogy egy-egy minorita tanárnak összesen három-négyszáz forint az évi fizetése, s még azt sem kapják rendszeren a városi pénztárból, úgy, hogy még most is csaknem egész mult évi fizetésükre várniok kell, s e pénzüik hiányában adó miatt exequatlatnak, — még sokkal nemesebb színezetet nyer buzgó irodalom pártolásuk.

++ (Mosonyiért a requiem) mult szerdán a fővárosi művészi körök legélénkebb részvétele mellett tartatott meg a pesti belvárosi plébánia templomban. A mise alatt a nemzeti színház zenészei és művészei, a pesti zenekedvelők egyletének tagjaival egyesülten, Mozart gyász-mise-szerzeményét adták elő. A magánrészeket Istvánffy Laura k. a. Köszeghy és Ellinger énekeltek s a zenekedvelők egyletéből Kovalcsikné asszony, e tömör mezzosoprán hangú kitünő dilettáns énekesnő. A mise után előadott „Liberia“ Mosonyi szerzeménye, majd kiengesztelő, éghez fohászzkodó hangjait hallottuk, s a pap szavainak mindenki megindulva mondta utána: Nyugodjék békével.

++ (Castellane grófot,) a pesti francia consult szomorú csapás érte. Távirati uton arról értesült, hogy súlyos betegségben fekvő neje a körülzárt Párisban mult hó 25-én megszűnt élni. A consul annak idejében értesülvén neje aggasztó megbetegedéséről, rögtön Páris felé ment, hogy elbucsuzzék tőle. De a város akkor már cernirozva volt s a vas és vér emberei süketek a humanitás sugallatára, — nem ereszték be haldokló nejéhez.

++ (A csatatérről.) A fegyverszünet nem jött létre, a párisiak nem akarták azt elfogadni, mivel Bismarck nem akarta elfogadni azon föltételt, hogy a fegyverszünet ideje alatt a párisiak napi élelmüket külről szorezhessék meg; e föltételhez annyival inkább jogosan ragaszkodhattak a párisiak, mivel a nélkül az egész fegyverszünet csak arra szolgálhatott volna, hogy a párisiak azalatt elfogyaszszák élelmüket és aztán — az éhség által kénytelenek legyenek, olyan békét fogadni el, a milyen Bismarcknak tetszeni fogna nekik dictálni. Látni való tehát, hogy az egész fegyverszüneti eszme csak egy újabb „fogás“ volt az agyafurt Bismarcktól. A párisiak felismerték a kelepczét és nem mentek belé. Inkább folytatják a háborút, a mig van mit enniük, enniük pedig, mint írják, még több hétig lesz nekik; e hó 15-kéig eltart friss huskészetük, aztán következik a beszózott huskészet, az is eltart egy hónapig, két hó alatt pedig még sok történhetik; mert a Loire mentében erősen szervezkedik a nemzeti hadsereg, a többit pedig az esős őszi idő teheti meg. Verdun vára ugyan szintén követte Metz példáját, megadta magát o héten; de a francia kormányt az ilyen feladások már nem csüggesztik, el van határozva, harcolni a hazai földért, a mig csak utósó embere kezéből ki nem ütik a kardot. A haza földjét elveheti a tulnyomó ellenség, de önként átengedni azt, annyi, mint megalkudni a becsülettel. Nincs annak ára.

++ (Elfogott sikkasztó) A minap a budai kereskedelmi bank zálogközvetítő főintézetének egyik hivatalnoka, Druhanovszky Károly jelentékeny pénzösszeg elsikkasztása után Budáról megszökött. A fővárosi rendőrség több jelből azt következtetvén, hogy Druhanovszky Erdélyén át Romániába akar menekülni, egy rendbízost Nagy-Szebenbe küldött. Ez beszállott egy vendéglőbe és várt, de mivel a sikkasztó nem jött meg két nap alatt, a biztos már vissza akart menni Kolozsvárra, de épen akkor érkezett meg a várva várt egyén gyorskocsin, beszállott ugyanazon vendéglőbe és azonnal lefeküdt, hogy az ut fáradalmait kipihenje. Nem soká pihent,

mert a biztos csakhamar bekopogtatott hozzá s elfogta. Druhanovszky azt állítja, hogy a pénzt ellopták tőle. A vizsgálat megindított.

✦✦ (A szegedi fogházban) egy 27 éves fiatal legény, ki a vasuti rablásban vett részt, Kormos Béla ministeri titkár számára egy mesterileg sikerült revolvert készített kenyérbéleből. Az egészet egy kis darab fával és körmeivel csinálta: a pisztolyagyat, mely sárkányfőt képez, kenyérhajból. Egyik csőn a fogoly neve is egyenlő betűkben olvasható: „Nemes Nagy Pál, 1570.“ Kormos Béla a meglepő munkát Pesten közszemlére akarja kitenni. Mi lehetett volna ez ifju legényből, ki írni és olvasni alig tud, ha nevelésben és szobrászati képzésben részesült! Tervben is van, hogy elítéltetése után — a rendes rabmunka helyett — faragó eszközökkel fogják ellátni.

✦✦ (Vegyes hírek.) Budán városi tüzoltó-testületet szerveznek gróf Széchenyi Ödön parancsnoksága alatt, s ez a városnak évenként 19,872 forintjába fog kerülni. — A lapok emlegetik, hogy a nemzeti színház által ismeretlen szerzőtől elfogadott „A két jó barát“ vigjáték: szerzője b. Jósika Kálmán. — Az új vidéki zászlóaljnak Gromonné szül. Zákó urhölgy egy 1400 frtos szalagot küldött, mint zászlóanya, s azon a magyar fölirat áll: „Szent az ügyünk, nem rettegünk!“ — Szokoló Viktor „Zsarnokok titkai“ című három kötetes műre hirdet előfizetést, a népelnomó uralkodók titkaival és történeteivel; az előfizetések két részben (két-két forintjával Peiffer könyvkereskedésébe küldendők. — Olaszország szinpadjain most zajos tetszés közt játszanak egy színművet, mely Jókai Mór „A láthatlan seb“ című beszélyéből van dramatizálva. E beszélyt Helfi Ignác fordította le olaszra, s e fordítás szolgált a divatosá lett dráma forrásul. — „Elbeszélések“ cím alatt Beöthy Zsolt, a lapokban megjelent beszélyei közül a legjobbakat kiválogatta és Fekete Bernát, derék pesti könyvtáros által kiadatta. Beöthy Zsolt legtehetségesebb fiatal íróink egyike, egyiránt gondot fordít a mesére, az alakításra és a nyelvre, hozzá még fiatal író, a kire nézve a közönség részvéte újabb-újabb buzditásul szolgál irodalmi munkásságra, és a kötet ára mindössze csak 1 frt. — „Vázlatos magyar irálytan“ jelent meg Mihályfi József, szarvasi tanártól, Kilián György pesti könyvtáros kiadásában. Ez irálytan, különös tekintettel a felsőbb leánynöveldekre, világos, könnyed modorban adja elő a prózai és költészeti irály szabályaira, a levelek és polgári ügyiratok különféle nemeit és azokat megfelelő példák és mintákkal világítja meg. Ára 1 frt 50 kr. — Baranya megyében nagy vizáradásokról értesítenek, az utak járhatlanok s néhány község részben romokban hever. — A művészet barátaira nézve érdeklél birhat, hogy Salvi, a bécsi udvari dalszínház hajdani igazgatója, lakását egy időre Pestre tette át. Minthogy Salvi egyike a legkitünőbb énekmestereknek, ki nemcsak a bécsi színházak számára képzett ki világhírű énekesnöket, de még kitünőbb hazai művésznőink közül is többen, így Hollósy Kornélia és Pauliné, ő tőle nyerték kiképeztetésüket, nagyon kívánatos volna, ha Salvi Pesten is adna énekkutatást. — A budapesti iskola tanács elvileg kimondotta, hogy jövőre a budapesti elemi leánytanodákhoz, hol eddig csak férfitanítók alkalmaztattak, tanítónők alkalmaztassanak, s azon elvnek életbeléptetése iránt Buda-Post képviselőtét megköreoste. — A gyulafehérvári és körmezei pénzverdék megszűnnek, s mind a kettőt Budán egyesítik. — Hajdu-Nánáson a minap egy házaspárt éjjel kiraboltak, s a megkárosítottakat meg is gyilkolták;

a rablógyilkosság ügyében foly a vizsgálat. — Az országos magyar gazdasszony egylet kiállításán huzott számok tulajdonosai felkéretnek, nyert tárgyaikat Damjanich Jánosné asszonyság, mint egyleti elnök lakásán, (papnövelde utca 1-ső sz. 1-ső emelet) e hó 20-ig átvenni, mert az azontul visszamaradt tárgyak az egylet javára fordítatnak. — Egy körülbelül 40 éves nő e napokban szobát bérelt egy budai vendéglőben, s két hetes gyermekét a szobaleány őrizetére bizta, azzal a hozzáadással, hogy ő most kimegy a városba, de mindjárt visszajön. De nem jött vissza s mostanáig is hiába keresik. — Szemerere Bertalannak Klimkovics Ferencz által a borsodi megyeterem számára festett életnagyságu arczképét e hó 7-kén leplezték le Miskolczon. — Alsó-Lendván Zalamegyében a községi közös iskola e hó 3-kán nyitott meg. A katolikus és izraelita szülék maguk kísérték gyermekeiket e közös iskolába. — Liszt Ferencz meleg sorokat írt Ábrányi Kornélhoz, ecsetelve azon veszteséget, mely Mosonyi halálával a magyar zene-irodalmat érte. Liszt Ferencz e hó 15-kén Pestre jő, hogy személyesen adjon irányt a Beethoven-ünnep előkészületeinek. Mint irtuk, ez ünnepély egyik fénypontja „Fidelio“ előadása lesz, melylyel azonban meg vannak akadva, mert nincs Fidelio. Carina k. a. nem jöhet boroszlói kötelezettségei miatt, Balázs-Bognár Vilmának pedig, kit emlegetnek, épen nem való e drámai szerep. — A nemzeti színház 26,000 frttal tartozik az első hazai takarékpénztárnak. A belügyminiszterium közbenjárásával a színház s takarékpénztár között oly értelmű egyezmény jött létre, mely szerint a színház e tartozást 30 évi részletekben fizetheti le. Ha teheti, előbb is le szabad fizetni e tartozást. — Lembergben a lengyel nők gyászt öltöttek Metz eleste miatt. Ép úgy járnak, mint a hogy az 1863 diki francia forradalmat gyászolták, s ez által akarják kifejezni mély rokonszenvüket a testvér francia nemzet iránt. — Lichtenstein, az első erdelyi vasut pénztárnoka, 18,000 frttal megszökött. Különösnek tűnhetik fel az, hogy csak 18,000 frttal szökött meg és nem egyszersmind azon 7000 frtot is vitte magával, mely szintén kezénél volt, vagy hogy néhány nappal előbb nem szökött meg, a midőn 300,000 frt volt kezében. — Egy híres lengyel tudós: gróf Przedzieczky Sándor időzött néhány napig fővárosunkban s kutatótt tudományos intézeteinkben, hol különösen a Jagelló-házból származott királynék arczképeit kereste.

Nemzeti színház.

November 6-kától.

November 6-kán: „A kísértet“, Szigeti népszínműve. — November 7-kén: „Az utóirat“, „A munkások“ és „A nyelvtan“, három francia vigjáték. — November 8-kán: „A tévedt nő“, Verdi operája. — November 8-dikán: „Báró és bankár“, Károly Hugó szomorujátéka. — November 10-kén: „Portici nóma“, Anhor operája. — November 11-kén: „Közönyt közönytel“, francia színmű. — November 12-kén: „Bánk bán“, Erkel operája.

Gazdasszonyoknak.

A reggeliről.

Sok családnál azt tapasztaltam, hogy reggeli előtt néhány óráig dolgoztak, gyakran még a szabadban is. Ez talán kényelmes, de semmiesetre sem jó az egészségre nézve. Sckan

azon hiszemben vannak, hogy a reggeli levegő a legtisztább, legegészségesebb és legerősítőbb. Ez téves állítás, mert épen reggel napfelkeltekor még teli van a levegő nedvességgel, köddel és rosz kipárolgásokkal. A nap melege az, mely e káros kigőzölést szétoszlatja. E szerint valóban ajánlandó a korai reggelizés, mely a testet az ilyen káros külhatások ellen erősíti. Ez igazságot mindenki saját magán észlelheti, kivált, ha a kertben keresünk foglalkozást. Bágyadtság és levertség gyakran mutatkozik a reggeli órákban, és így legjobb, ha a reggeli a mi napi munkánk kezdete, és ha egészségesek vagyunk, örömmel és szaporán fog menni a napnak bármilyen munkája.

Divattudósítás.

Beck J. „fehérhattyuhoz“ címzett fogadóban (Kerepesi-ut a nemzeti színház átellenében) nagy választékban kapkato női, férfi, leány és fiúgyermek fehérneműek, őszi és téli czikkok, egész menyasszonyi készletek, és pedig: 2 tuczat női finom ing, 1 tuczat lábravaló, 1 tuczat corsett, 1 tuczat alsó szoknya, 3 tuczat zsebkendő, 3 tuczat harisnya, 1 fél tuczat lepedő, 6 ágyravaló, 12 kisebb és nagyobb abrosz, 48 asztalkendő 13 tuczat törülköző igen szépen elkészítve, szegélyezve egész név vagy betűkkel himezve: 600 frt., — finomabb 800 frt., — himzett ágyneműekkel: 1000 frt.

Női-ingek fél vászonból, darabja: 1 frt 50 kr., — svájci formára kreász vászonból: 1 frt 80 kr., — 2 frt., — hollandi vászonból, zsinor szegélyezettel: 2 frt 50 kr., — finomabb: 3 frt., — himzettek: 3 frt 50. — 4 frt., — háló fölöltők (corsettek) chiffonból: 1 frt 80 kr., — 2 frt., — 2 frt 50., — himzettek: 3 frt., — 3 frt 50 kr., — zsinoros barkétkből: 1 frt 50 kr., — chiffonból diszitettek: 3 frt. — női lábravalók: 1 frt 20 kr., — 1 frt 80 kr., — 2 frt. — alsószoknyák: 1 frt 80 kr., — 2 frt., — fodorral diszitve 3 frt., — 3 frt 50 kr., — 4-5 frt., — zsinor barkétkből: 2 frt 50 kr., — czakkba varrva (geschlungen) 3 frt., — piquet barkétkből: 4 frt., — 4 frt 50 kr., — berlini pamutból, kötött alsó szoknyák, vörös fekete bordírral: 4 frt 50 kr., — téli alsószoknyák vastag angol kelméből: 2 frt 50 kr., — 3 frt., — 3 frt 50 kr., — 4 frt., — finom szőrkelméből ékítéssel: 6-7 frt., kötött berlini kendők, vörös, fehér és kék színben: 2 frt 50 kr., — 3 frt., kásmir kapichonok 8-10 éves leány számára 1 frt, 12 évesnek 1 frt 30 1 frt 50, női 1 frt 60 2 frt 3 frt atlással és angorával diszitve 3 frt 50, Baslik 4 frt 50, kr. 5 frt. Selyem kapuchonok: 3 frt, 3 frt 50 4-5 6 frt.

Férfi flanel-ingek: 2 frt 50 kr., — 3 frt., — 3 frt 50 kr., — lábravalók 2 frt 50 kr., — 3 frt., — Trikot alsó-ingek: 1 frt 60 kr., — duxer: 2 frt., — 2 frt 50 kr., — 3 frt., — 3 frt 50 kr., — lábravalók abban az árban. — fehér és szürke rövid harisnyák párja: 50-60-80 kr., — vadász harisnyák: 2 frt., — 2 frt 50 kr., — három éves leánykának barkét lábravaló: 55 kr., — öt évesnek: 65 kr., — hét évesnek 75 kr., — kilencz évesnek: 85 kr., — tizenegy évesnek 95 krajczár, — 1 frt., — és úgy feljebb 10-10 krral drágább.

A divatlapról helyszúke miatt kimaradt, következő bársony felöltőket emeljük ki, u. m.

Félig testhez álló felöltő, diszitve 65, 70, 80, 90, 100 frt.

Testhez álló selyem bársony felöltők 75, 85, 100, 110 frt.

Vannak gazdagabb, csipke, erepin és marabon tol diszítésű selyem bársony felöltők 120, 200 frt.

Ezekon kívül vannak sok más köpenyek is a raktáron, melyeket helyszúke miatt le nem rajzolunk.

Ugy más hasznos a jelen időben divatozó tárgyak u. m.

Baschliekok keleties himzéssel (oriental) következő árakban 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 25 frt.

Ugyanilyenek bársony diszítésel 16, 18, 20 frt.

Vörös alapnak himzéssel 10, 12, 15 frt.

Szobába és színházba használható himzett vagy arany sujtással kivarrott otthonkák a himzettek ára: 18, 20, 30, 40, 42, 50 frt. arannyal zsinorozott ára: 25, 28, 30, 80, 120 frt.

Szines atlasz ingecske bársonnyal ékítve, mely bár minő selyem szoknyához derék helyett a színházba, vagy ebédeknél használható.

Rotondok két oldalon viselhetők, meleg double kelméből készült szép chenillia rojttal ellátott téli gallérok, a leirt színekben ára 30, 32 frt. u. m. (fehér fekete csikos, más oldal szürke fehér fekete szines szegélylyel. stb.)

Számrejtvény.

G. Marcsától.

- 3, 4, 14, 2, 4, 11. Rajt utazni gyakran veszély;
9, 1, 14, 7, 1, 11. Ennek meg kell jó sok eszély;
5, 1, 14, 15. Ettől vigyázz, mert megéget;
10, 15, 13, 8. Ettől is, mert szór sok élezet;
11, 1, 9. A magyarból sok lett azzá;
11, 13, 14, 15. Fájdalom, hogy ez tesz nagygyá;
9, 1, 9, 13. Gyermeknek játékszerük;
7, 6, 12, 6, 3. Ottan keresd a napkeltet;
8, 14, 15, 13. Az órának főkelléke;
1, 9, 12, 13, 7. Minden háznak ez az éke;
1-15. Büszkék is lehetünk rája,
Mert igen sok a kristálya.

Megfejtési határidő: 1870-diki december 10-dike.

—346—

A f. évi 42-dik számban közölt sakkrejtvény értelme: „A legelső magyar ember a király!“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Déesy Anna, Török Zelma, Szilassy Pázmány Róza, Hindler Nina, Wagner Nina, Nagy Flóra, Thomka Endréné, Halmay Ilka és Berta, Vilt Szabó Teréz, Durneisz Irma, Dukai Takács Irén, Benedikovics Róza, Zsigray Istvánné, Nagy Hermin, Schwarz Mórné. Jánossy Lajos, Tell Mária, Apaticzky Mária, Schütz Lóra, Brusch Alajosné, Marossy Emilia és Hermin, Sztancsek Vilma, Gyulasy Mária, Beksits Lina, Gyura Janka, Bogdanovics Ignáczné, Lóbert Luiza, Gellér Jánosné, Nagy Lina és Mária, Klein Katalin, Szőnyi Ferenczné, Pásztélyi Danielovich Emilia, Kaszap Mari, Brocken Kovács Emma, Ruttkay Ilon, Basilides nővérek, Ivády Nina, Gedeon Mariska, Nagy Krisztina, Fenczik Eugénie, Kunczl Clementin, Trenker Maderlik Lina, Budinszky Mari, Cserhák Irma, Jancuska Hermin, Malachovszky Béláné, Erdensohn Emilia, D. D., ifj. Zakariás János, Sváby Vitkovits Julia, Boros Nina és Róza, Ratkovszky Mari és Vilma, Ballagi János, Molnár Teréz, Kiss Ida, Somosdi Sipo Lajosné, Szász Eszter, Sipo Juli, Haraszty Mária, Vörös Julianna, Stein Janka, Dubányi Róza, Szabóky Erzsike, Szabó Teréz, Káger Frida és Mariska.

A 41-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Féjér Vitkovics Julia, Boros Nina és Róza, Ratkovszky Mária és Vilma, Kalicza Gizella, Kiss Ida, Somosdi Sipo Lajosné, Szász Eszter, Sipo Juli. Vöröss Julianna, Stein Janka, Dubányi Róza, Szabóky Erzsike, Káger Frida és Mariska.

Tartalom.

A nőegyletek befolyása a társadalmi életre. — Mit ha sznált . . . , Soós Miklóstól. — Rozamunda. Történeti beszély, Sárváry Elektől. (Vége.) — Éji kép, Szakáll Gyulától. — A csempész neje, Grabowsky gróf beszélye. Ujkéritől. (Vége köv.) — A kristály-palota Londonban. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítókon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete 24

November havában 1870.

Előfizetési díj (illetményekkel) :
 Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 90-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda :
 Kulap-utca 17-dik szám. 2-dik
 emelet.

Hirdetének díja :
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

47. SZ.
 November 20-án
 1870.

Havonkinti színesített divatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Ezenkint két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

A nőnem nagy befolyása az emberiség boldogítására.

László Mihálytól.

Felvilágosodott századunkban ma már alig van, ki józanon tagadni tudná a nőnem kiképeztetésének nagy fontosságát. Ebből kifolyólag nem lesz érdektelen, ha a nőnem határozó befolyását a társadalom jólétére, némi rövid vonásokban megérintjük.

Ha az elmúlt századoknak történetét elfogulatlanul vizsgáljuk, lehetetlen be nem vallani, hogy a nemzetek életének s így közvetlenül a társadalom jólétének egyedüli alapja a tiszta erkölcs, mely különösen csakis ott virágozhatik, hol a nőnem magas hivatását igazán betölti. Itt találjuk azon békés és rendezet életet, hol a természeti s polgári jogok szépen megférnek egymás mellett; a kötelesség hiven teljesítetik, a polgárok testvéries egyetértésben élnek s a közjó érdekének szívesen feláldozzák saját igényeiket. Közakarattal csoportosulnak a valódi felvilágosodás zászlaja alá, mely alatt örömmel törekszenek a polgári erények a kitűzött cél felé: a boldogsághoz vezetve az embert. Míg a hol a nőnem nem képes, vagy be nem tölti hivatását: ott minden szánandó állapotban tengődik, a szenvedélyek uralkodnak s a társadalom undok méregölő kinövéssekkel van megbélyegezve, a polgári jólét meg van semmisítve s hiányzik azon erkölcsi erő, melynek segítségével bármily súlyos körülmények közt képes föntarthatni magát: míg a saját keblében támadó legescsekélyebb szellő is könnyen sírját áthatja.

Az alkotó oly szerencsés kedvezményekben részesíté a nőket, hogy kiválóan korunkban, hármas irányban — a mint átalakulnak — ha szabad így szólani, tudhatják a társadalom

javát előmozdítani, azt boldoggá tenni: u. m. hölgyek, nők (tágabb értelemben) és anyák.

A művelt hölgy erős lelkével új jellemet képes a büszke férfiuba önteni — ki önként meghódol a fensőbbség előtt, — megadja magát, s ez nevezhető tulajdonkép a nőnem befolyásának az emberi szelidség s boldogság megalapítására. A hölgyek adják a társalgási hangot, ők a nap ünnepeit, kiket mindnyájan követnek; ők alkotják a társadalmi műveltségi szabályokat, ők az irányadók kik után mindenki örömet indul. S mi valóban elhiszszük, hogy a magyar hölgyek hiven követik szép természetök nemes sugalmait s minden befolyásukat felhasználják arra, hogy eredménydus hatást gyakoroljanak, azaz hivatásuknak minél inkább megfeleljenek. Mily szépen lelkesíthetik a fiatalokat a hazafiui erények megszerzésére a sokszor divatos meddő társalgás helyett; aztán azt is hiszszük, hogy a szépek csak szépről beszélnek. De van-e szebb, nemesb társalgási tárgy, mint a fiatal szép tettek hevitenei? mint a drága hazá s a nemzet boldogságáról gondolkodni? Ez képezi koronáját a hölgyek nemes hivatásának, melyet ha méltón teljesítenek, mint más egyebek: ez is divattá fog válni, s ekkor a hazá, a nemzet, feláldozó honfiakban soha sem lesz szegény.

Ha pedig a szent szerelem nőkké teszi, közvetlenül férjeikre, közvetve pedig másokra is gyakorolhatnak befolyást. Az erényekben gazdag nő az élet bajait és saját vágyait semmibe sem veszi, mivel fel tudja magát helyzetének áldozni s ezáltal meggyőzve a világot: példányképe lesz másoknak s legdrágább gyöngye férjének. Egy ily nő lelkében az erkölcsi

erő uralkodik, mely őt nyilttá, őszintévé teszi, és nemcsak pártfogójává, hanem valósítójává is: a nemesnek, szépnek és jónak. Ha lelkét keserv busítja, vagy ha reményeiben csalatkozik: csendesen türi, az időre bizván a sebek hegedését és reményei valósultát. Az ily nőt, bármely férfiú valóságos áldásnak tekintheti. S csakis ily nő képes a könnyelmű férjet álmódozásából gondolkodó életre ébresztetni, minden nemes és szép iránt elhidegült keblét szent lánggra gyulusztani; mert az lehetetlen, hogy a férj észre ne vegye s ne becsülje nevének szellemkincseit: az erényeket. S a figyelmeztetés — a boldogságát alapító nőtől, keblében visszhangra talál s idővel egygyé forr lelkével, életével. Az ily nő tud s elég bátor is alkalmas időben szólni: a hatás pedig ritkán marad eredménytelenül.

Végre menjünk azon ponthoz, melynél e gyönyörű s nagy horderejű szót: anya! találjuk. Igen, e szó: anya, magában foglalja közvetlenül a nemzetet, a hazát, melynek szülöttje, hol lakik; közvetve pedig az emberiséget, mert mindezek alapját az anyák alkotják.

Hogy az ember boldogsága leginkább az első neveléstől függ, az többé nem lehet vitatás tárgya. Mindenki tudja, hogy az első behatások az egész életre elhatározó befolyással bírnak, s itt adatik meg az alap, melyen a jövő épül. A jó nevelés sikere egyedül az anyáktól függ, a mi aztán jön, az csak továbbépítés az anyai alapon, mely a szivre van alkotva, míg amaz — az észen épít. A jó anya, kit gyermekeinek szeretete s boldogítása inkább elfoglal, mint a világ zaja, hú lakója házának, gondos öre családjának: gyermekei köre az ő Édene. Előtte fejlenek tehát a gyermek szellemi tulajdonai, jó vagy rossz hajlamai; tőle erednek az első behatások; ő az ideál, mely a fejledező előtt varázsképen leng, — a tükör, melyben az magát nézi. Őt ismeri elsőben a gyermek, őt fonják először körül a gyermek gyöngye karjai: az ő kedvét keresi a kis csemete, az ő tetteit majmolja mindenben. Az anya szeretettel égő kebléből szívja magába a gyermek a hazaszeretet szent erényét, a minden jó iránti nemes indulatot s a többi erényeket, melyek a tiszta erkölcsi erőt teszik.

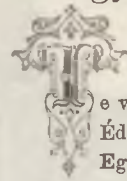
Igy örököl a gyermek sok jót vagy roszt, s az, a mit az ártatlan években anyjától tanul, hogy tartósan marad szívében, a szép olvasónők bizonyítgatás nélkül is tudják. A jó nevelés eredménye, hogy a gyermek soha sem szünik meg szeretni s tisztelni szüléit, és ha olykor a világ zaja percnyire le is téríti az anya által kiszabott egyenes útról, csakhamar előtérbe nyomulnak a megfogamzott nemes magvak s a rendes utra térítik vissza az eltévedtet.

Mindezeket áttekintve, nem hihetjük, hogy találkozánk, ki tagadná az anyák, általában a nőnem életkérdéses befolyását a társadalom — az emberiség — boldogítására.

Tudva tehát a magyar nőnem fontos állását, bizton tudjuk, hogy fel is tudja fogni, hogy a hazának, ha valaha, most van szüksége ujjaferemtéséhez becsületes jellemű polgárokra; neveljenek azért erényekkel gazdag fiakat a honnak, melyet maguk is annyira szeretnek. Mindenek előtt tegyék sajátjukká a hazaszeretetet, legyen az oltár, melyen e szent erényt örökre ápolják, s csepegtessék be a gyermek fogékony lelkébe; legyenek védői a valódi felvilágosodásnak, zárják ki keblükből az ezzel ellenkező roszt.

A nemzetnek nagy szüksége van a haza ujjaalkotásában a szépnemre!

Te vagy az én boldogságom!

Halász Dezsőtől.

Te vagy az én
Édes boldogságom,
Egyedül csak
Karjaidba vágyom!

Te vagy az én
Jövendőm reménye,
Multamnak és
Jelenemnek fénye.

Te vagy az én
Szívem dobogása,
Te vagy az én
Dalaim forrása!

Te vagy az én
Angyalom, szerelmem,
Szíved az én
Üdvözítő mennyem!

Te vagy az én
Fohászimnak szárnya,
Fohászom az
Egeket bejárja.

Imáimnak
Lelked növelt szárnyat,
Imám az
Istenhez föl szállnak!

A rendszerinti irnok.

Beszély.

Németh Ignácztól.

I.

— Igy ni. Legszebb a fehér nyakkendő, s legjobban illik hivatalos férfiúhoz. S azonkívül kiemeli arcom előnyeit is. A bizony, hivatalos férfiú, kinek arca még előnyös tulajdonsokkal is dicsekedhetik — mondá magában elégtelen Rozsdavári Vendel ur, öntetszergőleg nézegetvén magát tükreben.

— Nos, kinézésem nem a legutósó. Nem olyan ugyan, mint azon divatos uracsoké, kiket naponkint akárhányat láthatok városházra-mentemben — elmélkedék tovább a tükör előtt — de hát felsütött hajjal kék vagy piros nyakkendővel s félrevágott kalappal én is lehetnék olyan. De nem akarom, nem illik állásomhoz. Nem illik olyan barázdabillegető lenni egy tisztességes hivatalbeli férfiúnak. S az én hivatalomhoz reverentia illik. Nemes Pestvárosának, a nagy Pestnek, Magyarország fővárosának fizetéses rendszerinti irnoka lenni! Sors, én áldalak téged, meg Plumpelmeyer tanácsosné mopsz kutyáját. Elveszett, megtaláltam, hirdették, hazavittom, s az örömeben csukló tanácsosné kineveztetett férjével a megürült irnoki állomásra. Pedig hányan folyamodtak érte — s ravaszul nevetett hozzá, vézna bajuszát pödörgetvén.

— Fizetéses, rendszerinti irnok! Milyen büszkék lehetnek rá az atyafiak odahaza Árvában! Csitt! ezt nem szabad senkinek sem tudni. S hozzá még javabeli, ki még mindig legény a talpán! Hehehe! De hiszen a szép Keszeghiné nem is néz ám rossz szemmel rám! Szép asszony, özvegy asszony s

azonfelül pénzeeskéje is van. Nem lenne rossz párti ilyen magamforma szegény legénynek. Mit, szegény hivatalos ember vagyok, még az asszony tartsa szerencséjének, ha rávetem a szememet. Rávettem, járatos vagyok hozzá, ma estére névünnepeét tartja, estély lesz s hogy is tanultam csak a barátoknál? Veni, vici, igen, ma jövök s győzök, ha megpukkad is bele Kruspér, az a kastankodó kiérdemült disznókupez! — s az irnok ur nevetéssel kefélté végig önfelédében már ki tudja hányadszor, kabátja ujját.

Rozsdavári Vendel ur akkorában a világ legelégedettebb emberei közé tartozott. De hogy is ne? Tíz esztendeig enni a gyöngyösi barátok kenyerét, tanulgatni jól rosszul a csizmatisztítás mellett s midőn végre testimoniumokkal s öt váltó forinttal zsebében, kezébe adták a vándorbotot, hogy hát tanuljon tovább Pesten, ha már megszállta az ördög s nem akar beállni barátoknak, ismét tíz évig küzködni, nyomorogni, csuzpájzért karmolni fukar ügyvédeknel, hányódni, vetődni s végre beszorulni egyik nyomda kiadósobájába s ott szükés napi díjért raggatni ujságbélyegeket — s egyszerre csak állandó rendes fizetéssel birni! Rendes asztalának lenni a város irodatermében, s a városhajduktól üdvözlöttni! Ez a tudat még erősebb természetü ember idegeit is folyton kellemes érzetben rezegtette volna.

— Elveszem! — s önbizalommal pederte tühegyesre bajuszának végeit. — Keszeghiné szép asszony s azonfelül pénze van. Nem fiatal ugyan már, de nem is oly öreg, s még akkor is el lehetne mondani, hogy jó nyugodni vén fa árnyékában. Málsi! Keszeghiné mostohaleánya! Az igaz, hogy fiatal s maga a gyönyörűség, s én azt is megkaphatnám — én, hivatalos ember, de semmije sincs. S azonfölül Özy barátom halálosan szerelmes belé, és én ezzel a Kázmér gyerekekkel jót akarok tenni. Ugy se kerül semmibe, csak jó szóba. S az én jó szavam sokat nyom a latban Keszeghiné előtt! Csak egy szót kelle mondanom, hogy mily kedves, mulattató csinos gyerek, s még ő kért, hogy névestéjére hozzam el. Hja, Rozsdavári grata persona a szép özvegyasszony előtt! Hehehe! Hátha tudná még, hogy Kázmér mily szándékkal van Málsi iránt, de hátha még ez tudná, hogy kit viszek magammal! Ha ugyan igaz Kázmér szava, hogy a leány bizonyosan szerelmes belé! Hogy mondják majd: a jó, a kedves Rozsdavári ur! Hehehe! csak jó hivatalos ember lenni, s jót tenni barátunkkal!

S Vendel ur kényelmes önérzettel sétált végig szobáján, félrebillentvén piros hárász házi sapkáját.

Az igaz, hogy kicsiny volt a szoba, de ha megelégedett az ember, mit tesz az, ha két lépésnyi is, ha az ágyon kívül nincs is más benne, mint egy ingó deszkaasztal, rajta egy papirtokos tükörrel, s ha a kis ablak az emelet lépcsője alól néz is ki a vén házmesterné ablakára — mint Vendel ur szobájánál volt az eset.

— Mit tesz az? — gondola magában a megelégedett ember; ha elveszi Keszeghinét, majd fogadnak szép világos szálást a Forenczvárosban, hol még jobban akad szive a háziuraknak, tisztességest, hozzájuk illőt, s ő még jobban tudja majd forgatni a pénzt hivatalos sokoldalú összeköttetései folytán, mint az az asszony. Ugy van, Rozsdavári praktikus ember, s majd meglátják, hogy néhány év múlva háziur is lehet még ő belőle.

Behallatszott a toronyóra ütése. Hatot vert. Az irnok ur meggyújtotta a törött réztartóban fogyatékan levő gyertyát.

— Özy itt lesz nem sokára s indulunk — s elővette tárczáját. — Micsoda! nincs már névjegyem? Ugy van, elosz-

tottam jó ismerőseim közt. Lássák, hogy melyik ember hivatalos ember.

S kihuzta az asztalfiókot. Papiros s néhány réztoll, bajuszpedrő, szivarvégek közt ott volt még egy csomó névjegy is, rajtuk az ékes név: „Rozsdavári Vendel, sz. k. Pestvárosának rendes hivatalnoka.“

— Rozsdavári! — s önérzetes mosolygással nézegette a kártyát. — Rozsdavári! Ez aztán az előkelő hangzású név! Mennyivel szebb a Rozubánál. S aztán az ypsilon a végén! Rozuba az igaz, hogy tekintélyes név Árvában, de itt Pesten tótosnak találják. Pedig őseim magyar nemesek voltak; hát Huba nem volt régi magyar vezér? No, de megmagyarosítottam, csak egy folyamodásomba került, s ki mondja most, hogy Rozsdavári, Pest város rendes hivatalnoka, nem tösgyökeres magyar ember?

Betett néhányat tárczájába, s aztán ismét végig sétált szobáján méltóságos tartással.

— No, én készen vagyok, hát — de itt jön Kázmér; hogy nyargal, szerelmes a gyerek; én is az vagyok; no de ő nem hivatalnok, hivatal adja meg a tekintélyes önmérséklést.

Az ajtó nagy robajjal kinyílt.

— Jó estét, barátom! Hat óra elmúlt, megyünk? Ott-honn van már Málsi? Nem érünk még korán? Siessen, édes Vendel barátom, úgy vágyom már látni őt!

Az irnok ur jóakarattal nevetett, midőn meglátta a deli termetü fiatal embernek kihevült arcát.

— Teringettét! Mily szelesek az ily fiatal emberek, ha szerelmesek! De mint pater Eusebius szokta mondani, ha véletlenül agyonkoppantottam a gyertyát: rákoppantván fejemre: juvenus ventus! Megyünk no, csak a kalapomat kefélem le. Hanem édes Kázmér öcsém, én szeretem magát, nem is mondhat rám rosszat, pedig két évig voltam a grammatikában, meg a syntaxisban preceptora, de Málsi bizony aligha, legalább semmi olyasféle nem mutatkozott arcán, mikor nevét mondtam, s hogy elhozom magammal az estélyre.

Kázmér elboruló arca ismét földerült.

— Nem tudja az angyal nevemet. Csak úgy ismerjük egymást a Zsibárus-uteza egyik varrodájának ablakából. Ő kinézett, fekete ragyogó szemei lángra gyújták szívemet, köszöntem neki — de hisz tudja, ön mondta meg, hogy Keszeghiné mostoha lánya, s megígérte, hogy bemutat; meglátja, hogy szeret, menjünk, kedves Vendel barátom, ég a föld a lábam alatt!

Rozsdavári önérzetes gravitással egy szivart vett elő.

— De szivarom nem ég, — mondá kedélyesen nevetve a jó apropos-n. — Bemutatom, de rosszul szelel ez a szivar, pedig négy krajezáros; bemutatom, én grata persona vagyok a szép Keszeghiné előtt, hehehe, grata persona s a kit én bemutatok, azt szívesen látja, úgy van, pedig mily szívesen!

S nevetve fujta a füstöt, feltéve a tükör előtt kalapját.

— Menjünk édes Vendelem!

— Megyünk — s összegombolta diszes hosszú attiláját, mely mint' s nem rá lett volna szabva. Kevély elégedettség-gel tekintett végig rajta s feddhetlen fényesre kikefélt csizmáján.

Kázmér nyugtalanul fogta az ajtó kilincset.

— Megyünk — mondá Rozsdavári ur, egy végső tekintettel tükrébe, elfujván a gyertyát, — s hóditunk mint győzelmes czézárok és török zultánok.

— De otthonn lesz-e Málsi?

II.

Keszeghiné terme fényesen ki volt világítva, a kandallóban lobogott a tűz; a víz már forrt a theás edényben, a vendégek nagy része össze volt gyülekezve, a gyertyák fénye vakítólag sugárzott vissza, s a szellemdus társalgás árja, élceivel, apró pikanteriáival, magasra dagadt fel.

A salon ugyan csak ily ünnepélyes alkalommal nevezte-tett annak, a kandalló nem igen volt több egyszerű pléhkályhánál, a theás-edényben se becsüljük valami nagyra a kalap-utczai bádogos igénytelen gyártmányát, a vakító fényt megépinségesen csak egy szál gyertya, meg a szerény terjedelmű s már meglehetősen elvakult fali tükör idézték elő; de hát a bájos háziasszony ott ül kedves vendégei közt, kegyesen mosolyogva, bájolva s elbájoltatva: s mi udvarias emberek vagyunk.

Még csak hölgyvendégek vannak, de Keszeghiné özvegyi visszavonultságában két barátján kívül nem is igen fogad mást. A gyász az elhunyt feledhetlenségért — mint mondani szokta, nem engedi, hogy szalonját megnyissa férfitársaságnak is.

Az asztalt ülik körül pamlagon, székeken. A házi asszony, s összesen és egyenként kedves barátnéi: Münchhausenné, Öblösné, Dalmainé s Filomela k. a.

Keszeghiné bájait a világítás igen előnyösen tünteti ki, a fekete selyem ruha karcsuan simul végig tagjain, szemé-ábrándosan ragyognak, s arcán epedő bának halványsága borul végig. Münchhausenné és Öblösné ugyan megvallják egymás közt, hogy a fekete ruhát már mégis csak avatagnak találják, s hogy a háziasszony soványabb, mint valaha, meg az a halványság is mintha nem egészen természetes lenne, de Filomela kisasszony s Dalmainé elismeréssel szólnak róla, négy szem közt; Filomela kisasszony mintha csak a bünbánó Magdolnát látná, midőn a kegyes Krisztus megbocsát neki, Dalmainé pedig tragikus színek mondja azt, mely oly jól állt Opheliának is, midőn az a bolond csufolódo Hamlet kolostorba kergette.

Az ablaknál, kis varróasztalka előtt ült egy fiatal leány, a félhomályban kötögetve; Keszeghiné mostoha-leánya Mácsi kisasszony. A bájos házi nő azt mondta egy ízben róla tudakozódó barátnéinak, hogy csak hagyják magára, nagyon szeret gondolkozni, ő anyja neki, bár mostoha, s nehogy őt is a köszívű mostohák közé számítsa a világ, hát szabadjára engedi ebben a kedvtelésében is.

A jó barátnék méltányolván a jószívű indokolást, engedték őt elmélyedni gondolatvilágában. Az a gonoszkodó Öblösné ugyan azt mondta később, midőn Münchhausenné nála volt ebéden, bizalmas tete-á-téteben, hogy az a sápadt, keszegforma Keszeghiné féltékeny mostohaleányára; de ez csak köztük maradt szó volt, mely véleményt azonban vallási szempontból roszalva, hallgatólag osztott Filomela kisasszony is, meg Dalmainé is, de ez utóbbi azon megjegyzéssel, hogy utósó színész barátja állításaként a féltékenység fojtatta meg Desdemonát is azzal az ostoba Othelloval.

— Szeretett hölgybarátném kegye — vevé fel a bájos házinő a szót, ábrándos mosolylyal — táplálnom engedi a reményt, hogy szívesen veendik azon parányi csekélységet, melyel a szomorú özvegy háláját mutathatja az őt üdvözölni megjelenő nagy szívű barátnék iránt pusztá, kietlen lakában!

Filomela kisasszony évek során át keblében megérlelődött vallásosságához képest azt felelte, hogy a mennyei irgalom

megvigasztalja az igaz bánatot, s a jó barátnék képviselik azon angyalt, kit az ur elküldött megnyitni szent Péternek börtönét.

Dalmayné mosolyogva bölintott be az átelleni tükörbe: Ugy van, az ártatlan bánatára mindig írt ad a költői igazságszolgáltatás!

Öblösiné ezalatt valami igazítani valót talált Münchhausenné másliján s így szólt, füléhez hajolva:

— No mit szól ehhez a magát meszelő, özvegyi gyászról nyafogó bolond Katához?

— Férji vigasz kellene neki! — sugá vissza Münchhausenné s nyájas mosolylyal fordult a házi nőhez:

— Kedves barátném vendégszeretete nagyon lekötelez. Ilyen voltam én is mindig s őseim is régi családi fészkekben, s emlékszem rá oly tisztán, mintha csak ma történt volna, hogy leánykoromban egyik fényesen megtartott névnapom alkalmával kapott meghívást először a boldogult Münchhausenné, anyai részről bárói vér, s ekkor vette kezdetét azon viszony, melynek negyven esztendeig tartó boldog házasság volt a vége. Oh, hogy vége van már s hogy megöregedtünk! Azaz, kedves barátném még fiatal, rózsakorát éri, de én, szépségből csak a mult emléke s a tapasztalás maradt meg sirásónak!

S elérzékenyülten borult a kedves barátné nyakába.

Keszeghiné ovatosan kelt föl, előbbi helyére igazítván vissza az ölelés által rendetlenségbe jött hajfürteit.

— Jöjjön, szeretett barátném, tegyük meg az előkészületet a tölem kitelhető pórias lakomához, perczek elrepültén itt lesznek özvegységem bús napjainak nemes barátjai is!

S karon fogva vezette őt az éléstárhoz, melynek a sarokban levő roskatag szekrény neveztetett.

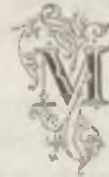
— Ne segítsek én is, kedves Keszeghiném? — kérde Öblösné s így folytatá Dalmainéhoz hajolva: — Mint selypit s cikornyáz, csakhogy uri finomságának tartsák!

— Köszönöm, szeretett barátném, a nemes Münchhausenné segélyével elegendőn megoldjuk feladatunkat; — mondá köszönő meghajlással Keszeghiné, egy tányér sonkát letéve az asztalra s a kenyeret szeletelő Münchhausennéhoz visszatérve, félhangon kérde tőle, hogy nem tartja-e nagyon póriasnak Öblösné kövérségét s beszédmodorát?

— S még szépnek tartja magát, s önnel akar versenyezni, kedves barátném! — sugá vissza Münchhausenné.

(Folytatása köv.)

Mérhetetlen a távolság . . .

Kapácsy Dezső.

Mérhetetlen a távolság
A mely bennünket elválaszt,
S így soha sem léssz az enyém,
Könyes szemmel látom már azt.

Messze fénylő csillag vagy te,
A magasban van a hazád,
Én a földnek sötét pora,
Soh'sem szállhatok föl hozzád

Hő, epedő vágytól égve
Föl-fölsir a lelkem érted,
De te ott fenn a magasban
Bús sir alnam meg nem ér ted.

S megátkozom ezt a földet,
Mely oly messze van az égtől,
Mint a komor, rideg való
A fényes tündérmeséktől.

Majd meg sírok, mint a gyermek,
Ki színes pillangót hajta,
S hogy a szálló virág eltűnt
Keservesen zokog rajta.

És a vágytól, és a könyvtől
Halványodom, mint a levél,
Mit napsugár s harmat után
Meggfú a hideg őszi szél.

Addig-addig halványodom,
A míg végre elhervadok,
De a vég-hervadásban is,
Édes szép neveddel halok!

A csempész neje.

— Grabowsky gróf beszélye. —

Ujkéritől.

(Folytatása.)

— En nem vagyok kíváncsi és nem is akarok háztartási titkaikba beavatkozni! — szolt a báró bizalmat elvesztő meleg hangon. — De legyen meggyőződve kedves Tina, hogy velem teljesen rendelkezhetik, ha valami oly gond nyomja szívé, melyen én segíthetek.

— En meg vagyok a felől győződve báró ur, de azon nem segíthet, — viszonzá a leány mély komolysággal.

— Kegyed sokat és keserűen sirhatott, a mellett egész lénye oly benső nyugtalanságot árul el, melyet hasztalan törekedik palástolgatni. Daczára annak, hogy talán tolakodónak tűnöm fel, szeretném kegyednek azt a tanácsot adni, hogy kissé őszintébb legyen; misem könnyíti annyira a fájdalmat, mint ha azt közli az ember, és én szerencsésnek érzem magamat, ha bizalmával megajándékozna. Nem akar kísérletet tenni velem e tekintetben Tina? Vagy talán mint valami idegent, méltatlannak talál engem arra?

A báró hangjában annyi buzdító és behizelgő volt, hogy a leány mélyen meg volt azáltal hatva. E férfi még soha sem beszelt neki szerelemről, de tápot adott lelkének a reményre, s azáltal éleszté szívében a szerencsétlen szenvedélyt. Tina sokkal egyszerűbb leány volt, semhogy sokáig palástolhatta volna érzelmeit s nem habozott sokáig, hogy szívének buját tudassa.

— En megmondhatnám önnek, mi gyötri lelkemet, — szolt félőnken, — de hát mit törődik ön szenvedéseimmel?

— Mit törődöm? — kérdé a báró neheztelve. — Kegyed igazságtalan irántam Tina! Pedig én ma reménynyel kecségtetém magamat, hogy bizalmát ki fogom érdemelni, és ha tudná, mily nagy becslet tulajdonitok én annak, nem szomoritana meg oly szavakkal.

— Bocssásson meg nekem! — esengett a leány, szép szemét a báróra vetve, — igaz, én tudom, hogy igazságtalan voltam ön iránt, de ne vegye azt rossz néven tőlem.

— Beszéljen velem mint fivérével, — szolt a báró, megfogva a leány kezét, s ott, hol Tina foglalkozott, egy zsámolyra ereszkedett le. — Nem is képzelem Tina, mily jól esik az nekem, ha közelében lehetek.

Tina nem vonta ki kezét a báróból, oly benső boldogságot érzett ő, mely legédesebb álmait is meghaladta, vágyainak céljához oly közel érezte magát. Tétova nélkül elbeszélve anyjának ohajtását és az e miatt való kétségbeesését. Oly ékesszólással beszelt ő, oly megragadólag festé lelki állapotát, hogy az a bárót bámulatba ejté; a mellett oly szép volt, szenvedélytől sugárzó szemeivel, fölhevült arczával, hogy bárkit is elbájolt volna. Így volt ezzel a báró is, ki alkalmassint fölfedezte azt, mit a leány gondosan rejtegetni igyekezett, hogy a Clas Jansen iránti ellenszenv az ő iránta támadt rokonszenvnek kifolyása. De mentül inkább meggyőződött a felől, annál inkább elborult homloka és őt oly elhatározásra bírta, mely neki magának is nehezen esett, s e benső küzdelmében Tinának szavaira nem ügyelt többé s csak félig-meddig hallá azokat.

— Tina, — szolt a báró komolyan, csaknem hidegen, — én nem gyanítam, hogy Clas Jansennel ily komolylyá fejlődött az ügy; mert a mint Dörner beszédéből kivehettem, azt kelle gondolnom, hogy az elhatározó nap még messze van. És kegyed erősen meg van arról győződve, hogy azt a fiatal embert soha sem lesz képes szeretni?

Ily kérdést épen nem várt a leány, s az szinte szívtelennek tetszett neki szenvedélyeinek forró kitöréseire, s lázasan keringett vére, midőn szemeit áthatólag a báróra szegezve, mit ez kiállani nem volt képes, így válaszolt:

— A felől bizonyos vagyok!

A báró lehajtá fejét tenyerébe s e helyzetben ülve, gondolkozott egy ideig, míg végre, nagy belküzdelem után így szolt:

— Sajnálom kegyedet Tina! Kegyed nagyon szerencsétlen, vagy legalább az lesz. En ily nyilatkozatra részéről nem számítottam, és én képtelennek érzem magamat, hogy adott ígéretemet beválthassam. Ha nagyobb befolyással bírnék édes anyjára, őszintén beszélnék vele, de Dörnert kérni fogom, hogy szószólója legyen, különben is csak rövid ideig tartozkodhatom itt, arra, hogy hatályosan léphessek föl; én holnap elutazom S...ból.

Tina nem tudta elfojtani a meglepetés és ijedtség halk felkiáltását; szemét oly gyöngédség kifejezésével veté a báróra, hogy ezt lelkéig áthatotta volna, ha ekkor ránéz a leányra.

— Már holnap akar elutazni? Elutazik, hogy soha többé vissza ne térjen? — kérdé halálsápadtan.

— Igen; kötelességem parancsolja ezt! — válaszolt a báró, a nélkül, hogy föltekintett volna. — Ma kaptam levelet, melynek folytán hazámba kell vissza térnem, Dörner óp úgy meg lesz az által lepve, mint kegyed.

— Ön örökre eltávozik! — susogá a leány alig hallhatólag. — Akkor az igaz, hogy nem segíthet rajtam, s én ezt előre is mondtam önnek. De mindamellett is adhat nekem tanácsot, egy utósó szót bucsuzóul, mely sorsom felett dönteni fog. Akarja azt báró ur?

— Örömmel, nagyon szívesen! — válaszolt a báró, hirtelen föltekintve rá, de megijedt, midőn a leánynak különös merev tekintetét észrevette.

— Egy szóval: „igen“ vagy „nem,“; nőül menjek-e Clas Jansenhez? — kérdé Tina bánatosan.

E tekintetben ne kérjen kegyed tőlem tanácsot! — szolt a báró csaknem osdóleg; — kövesse ebben csupán szívének sugallatát.

— Az én szívem néma és halott! — válaszolt a leány

keserű nyugalommal. — Ön nem jó barátom nekem, mert utósó kérésemet is megtagadja.

— Tina! — szólta a báró, hirtelen fölemelkedve, mintha e kinos párbeszédnek minden áron végét ohajtaná szakítani, — oly igaz, mint isten van felettünk, hogy most mint barát szólok kegyedhez, bármily balul ítéljen is felőlem. Ha teheti, teljesítse édes anyjának ohaját.

A leány keblére szoritá kezét s mélyen sohajtott! Az életnek utósó jele is eltűnt arczáról.

— Éljen boldogul Tina! Az isten áldja meg! — szólta remegő hangon a báró, kezét nyujtva. — Most ideje, hogy távozzam. Bocsásson meg nekem!

A leány némán nyujtott kezét.

— Most azonnal bucsut veszek édes anyjától, vagy talán jobb lesz, hogy tudta nélkül távozzam; Dörner majd ki-ment nála holnap.

Tina viszonzá a kézszeritást, s aztán az ablakhoz lépett, hogy arczát a férfi tekintete elől elrejtse. Egy ideig ott állott még a báró, mintha elhatározásában ingadozott volna; ő is heves, benső küzdelemmel harczolt; azután egy hosszas fájdalmas tekintetet vetve a leányra, eltávozott.

A bezáruló ajtó hangjára mintha villám sujtotta volna Tinát, arczához kapott; de gyorsan elvoná azt arról s kitekintett az ablakon a távozó után, ki a nélkül, hogy visszatekintett volna, lassan és meghajolva lépdelt a fenyőerdőnek vezető uton, mely S... felé vezetett. Az ut fordulatáról, a honnan Theuerék lakát utójára láthatta, megfordult, hogy visszapillantasson s aztán eltűnt az ablaknál ácsorgó Tina szeme elől.

Egyideig habozott a leány, mit tegyen, de egyszerre egy eszme kapta meg, fölvette nagy gyapot-kendőjét, körülkötte vele fejét, hogy arcza csak alig látszott ki s hirtelen eltávozott a lakból. Ő is a fenyőerdő felé vette utját, de egészen más irányban, mint a merre a báró haladt.

Csak mintegy félóra mulva tűnt föl a báró és Tina eltűnése, mindnyájuknak nem csekély meglepetésére. Keresésükre indultak s nagy volt a csodálkozás és aggály.

Az alkony is közelgett már és szürkülni kezdett. Dörner és a koresmában időzött inas, ki épen visszatért, keresésükre indultak a tengerparton és az erdőszélen.

Ezalatt, míg Dóra asszony és Guszta a legaggasztóbb sejtelmek közt ültek a szobában, az ajtó hirtelen kinyílt és Tina nyugodtan, mintha semmi sem történt volna, lépett a szobába.

Guszta fölvidulva ölelte át derekát, míg anyja kérdő, szigorú tekintetet vetett rá. Gyorsan közeledett Tina utóbbihoz, nővérét szeliden félretolva, s letérdepelve előtte, miután néhányszor kezét megcsókolta, szilárd hangon így szólta:

— Bocsásson meg jó anyám, hogy eddig annyi nyugtalan órát okoztam neked. Én nagyon beteg voltam, de ne kérdezd, mi gyógyított meg; én megígérem, hogy Clas Jansennek holnap igen t mondok, ha ő még kezemet elnyerni ohajtja.

Dóra anyó szóltanul, gyöngéd, kérdő tekintettel nézett leányára; Guszta ellenben a meglepetés és fájdalom elfojtott sikoltását hallatá.

IV.

Clas Jansen laka, melyet az öreg Dániel halála után birtokába vett, a falu legvégén állott s egy hosszú, pusztahomokterület különzé el a falu többi házától, s annyira közel

esett a parthoz, hogy arra nyíló ablakaiból szabad kilátás volt a tengerre. A zöldséggel és gyümölcsfákkal gyéren ültetett kert, csaknem a fenyőerdőig nyult el. A lak két épületből állott. Az egyik csürszerű volt s lomtárul szolgált, a másik a kétemeletre épített lakház volt, mely elég csinosan emelkedett ki a halászviskók közül, kivált mióta azt Clas Jansen atyjának bekövetkezett halála után kellőleg kitaroztatá.

Clas Jansen másfél év óta volt már Theuer Tina férje. Dóra anyó, miután utósó ohaját teljesülve látta, rövid idő mulva elhunyt. Mint a falu népe, ép oly keveset tudott Tina férje viszonyairól.

Egybekelésük után a fiatal nő csak ritkán ment ki a házból. Barátnői a mint leánykorában nem voltak, most sem kereste azokat. Egy vén cseléd végezte a házi dolgokat, ki ép oly mogorvó volt, mint Clas Jansen maga. Eleinte Dörner gyakran meglátogatta őket és Tina is átrándult S... be párszor látogatásukra, de lassankint ritkultak mindkét részről a látogatások s Dóra anyó halálával csaknem egészen megszűntek. Nem lehet tudni, valjon Clas Jansen-e vagy Dörner adott-e erre okot. A két nővér mindenesetre keserűen érezte e hiányt.

Tina nem volt boldog. Férjének durva, sértő modora gyakran elkéséríté őt.

Seldern báró megírta Dörnernek gyors elutazása okát, mely szerint azért távozott, mivel a leány reményeit be nem tölthet, s megszánya őt, gyors elutazás által akarta elejét venni a netalán ebből származható bajnak és keserveknek.

Ettől fogva feszült viszony állott be a két barát közt, mely azonban idő mulva, midőn Dörner egy izben a fővárosba utazott, ismét eloszlott. Így történt, hogy a báró két év mulva ismét meglátogatta az s... i fürdőt.

Ez időben, egy szép nyári este a part és Clas Jansen háza közt nagy sürgős-forgás volt. Azok az egyének, kikkel ő a tengerre szokott szép két árboczos hajóján kirándulni, nagy serénységgel csomagoltak. Ugy látszott, újabb kirándulásra készülnek.

Clas Jansen egy a szoba közepén levő asztalhoz lépett, melyen egy pohár pálinka állott, mit is fölhajtván, levett a szegről két pisztolyt s anélkül hogy nejjére ügyelt volna, annak töltéseit gondosan megvizsgálta.

— Te még nem is mondtad nekem — szólta a nő — meddig fogsz ezuttal távol maradni?

— Hát oly sokat törődöl te azzal galambom? Busulsz, ha néha soká kimaradok? — kérdé Clas Jansen nevetve.

Jól tudod, hogy a szerint kell dolgaimat intéznom; különbség van abban, négy embernek a számára készítse-e az embor a vacsorát, vagy csak egynek.

— Még a jövő éjjel visszatérünk! — Dörmögött a férj. — Gondoskodjál Tina, hogy jó lakomára jöhessünk, mert ma jó keresetünk lesz. Nem kell takarékosnak lenned.

Ezzel benyult mellénye zsebébe s két tallért vetett az asztalra.

— A ficzkók éhesek lesznek, mert ugyancsak dolgozniok kell ma. Mi ugyan ma csak a Westerhakenig megyünk, de ott töméredek berakni valójuk lesz. Az öreg Mike pedig menjen be a városba még ma pálinkáért; az éjjel még vissza is térhet.

A fiatal nő hallgatva csüggesztő lo fejét s magához vette a pénzt.

— Tudod-e Tina? — szólta a férj kissé bizalmasabb hangon, — hogy ezekkel a vámőrökkel most nem a legjobb lábon

állok, s tartok tőle, hogy utánam szimatolnak? Már ma minden legényemet magammal viszem, mert sok berakni valónk lesz, minélfogva kissé ügyelj és tekints ki néha az erdőbe is, ha sötétedik. Ha minden a legjobb rendben van, tégy ki egy gyertyát a szélső ablakban. Értetted-e? Mert ellenkező esetben inkább künnt maradok az éjjel s N. . . ben az öreg zsidónál rakodunk ki. Ne feledd Tina, a gyertya után tájékozunk magunkat, s ha a zöldkabátosok közül valakit észreveszesz, minden ablak sötét legyen. (Vége köv.)

Eugenia császárné gyűrűje.

Matlakovszky Istvántól.

A francia forradalom végórát élte, midőn 1794-ik Julius 3-dikán, a Luxemburg-kastély legsötétebb börtöneinek egyikében, egy még fiatal nő ült, kisirt szemekkel, és fejét gondolkozva nyugtatá könyökén. E szerencsétlen fogolyzóban az ugyan e napon özvegygyé lett Beauharnais Josephinera ismerünk. Czellájának köves padlatán hevert még Beauharnais ezredesnek könyektől átnedvesedett levele férjének, melyben a vérszomjas nyaktilóhozi előtti menetelésben bucsut vőn nejétől.

Bűne e balsorsu nőnek csupán abból állott, hogy férjét minden áron megakartá menteni, és ez elég volt arra, hogy az ő feje is hóhér-kézre jusson. De ő már elszánta magát; hisz a borzasztót ő már nem ismerheté. Holnap után, talán holnap már ugyis vége mindennek.

És rögtön mintha nem akarná elszalasztani a kedvező alkalmat, lehuzá újjáról anyja gyűrűjét, és csókokkal halmozva el azt, könyes szemekkel felkiáltott:

— Neked nem szabad a hóhér kezei közé jutnod! nem, neked nem szabad. Találkozik még egy kis helyecske számodra, hová elrejtethlek.

Es széttekintve börtöne kövezetén, egy ingó követ vettek észre figyelmes szemei; Josephine felemelte azt, és gyűrűjét az üregben fekvő porba rejtvé, a követ ismét visszahelyezé.

De Josephinet végzete nem vezeté pallos alá. Négy nappal később Robespierre bukásával megszűnt a rettentő vérengzés és a börtönök kinyíltak. Josephine szabad volt. Még alig folyt két év a végtelenség tengerébe, midőn az ifju özvegy kezét egy az első hadi-dicsőség szárnyain társai fölé emelkedett ifju tábornoknak, t. i. Bonaparte Napoleonnak nyujtá. Néhány héttel később tanuja lön azon diadaloknak, melyeket férje mint egy had-isten ült meg Italiában. Azután eljött a 13-ka Brumaire, Bonaparte konsul lett, és tartozkodási helyül a Luxemburgi kastélyt választá.

Most eszébe jutott Josephinenak az elrejtett gyűrű. Oly emléknek tekinté ő azt, mely őt a multtal egybeköti. Bonaparte kísérte őt a börtönig. A kö csakhamar előkerült és Josephine örömkialtással emelé fel anyja gyűrűjét: e gyűrűt Napoleon jegygyűrűje mellé helyezé.

Évek multak, Josephine császárnő lett, egy világ-hódító oldala mellett ült ő, a föld leghatalmasabb trónusán. Ismét küszöb előtt állott egy Ausztriávali háboru, és Napoleon mielőtt a harc mezejére költöznek, bucsut jött venni szeretett nejétől. Megesókolá neje magas homlokát, s megszorítá kezeit.

— Asszonyom, — mondá szigoruan hirtelen felemelve neje ujját, — hol van a gyűrűje?

Ijedten vevé észre a császárnő, hogy csupán anyja gyűrűje van ujján; Napoleon jegygyűrűje eltűnt, kimagyarázhatlanul . . . eltűnt. Sirva panaszlá veszteségét a fejedelemből, in-

gerülten vett bucsut a császár, — hogy egy fejedelmi nőt hódítson meg.

De hová tűnt Josephin gyűrűje? El volt az veszve, ki tudja, hol, és ő azt soha sem láthatá többé. Josephine meghalt azon pillanatban, midőn férjének szerencsecsillaga eltűnedezni kezdett: a gyűrű, mely reá nézve már nem birt jelentőséggel, soha többé elő nem került.

Ismét harmincznyolcz év forgott le az idő gyors kerekén, Napoleon már 1821-dik évi májushó 5-ikén jobb életre szenderült, itt hagyta a földet, melynek egykor ura volt, a dynastykus követelések örököse, Napoleon Lajos, mint menekült élt Londonban, reményei kihaltak, a jövőt hasztalan türelemnek tekinté. Egy napon az ifju Napoleon Lajos herceg Londonnak egy válogatott társaságában véletlenül találkozott a bájos Montijo-Eugénia spanyol grófnővel. A vig kedélyű, szeretetreméltó leányka végtelenül megnyeré tetszését, és ő annál nagyobb érdekléssel viseltetett a grófnő iránt, minthogy ez szintén igen nagy vonzalmat és kitüntetést tanusított a herceg irányában. Csodálkozva vőn észre Napoleon Eugenia ujján egy jegygyűrűt, és nem tartóztathatá meg magát e különös ékszer feletti meglepetését a grófnő tudára adni.

A grófnő minden vonakodás nélkül beszélte el gyűrűje történetét, melynek befolyása a herceget végtelen izgatót és nyugtalan állapotba helyezé. Eugénia a gyűrűt anyjától kapta ajándékban, a ki még gyermekkorában igen különös módon jutott annak birtokába. 1809-ben gróf Montijo a francia hadseregben mint tiszt szolgált; leánya, Eugénie anyja, szép időben dél tájban a tuileriák kertjében szokott sétálni s játszadozni nevelőnöje kíséretében. Egy napon, épen, midőn haza menni készültek, a kis leányka egy arany gyűrűt adott nevelőnőjének, mit ő egy a homokban mászkáló kis fiúcskától kapott; a nevelőnő rögtön visszatért a kertbe, de sem akkor, sem más napon többé nem volt képes ott találni a fiúcskát. Ugy maradt a gyűrű a leányka birtokában és figyelem nélkül hevert annak többi ékszeréi között. Később egy nagybátyját ajándékozván meg kezével, ez 1826 május 5-dikén Eugeniát szülte. Ennek emlékeül Eugénia anyja, május 5-iket véseté a gyűrűbe, mely iránt különös kegyelettel viseltetett mindenkor és béráltatása óta mint anyjának legbecsesb emlékét folytonosan ujján viselé.

A spanyol hölgy e közben lehuzá újjáról a gyűrűt és a hercegnek nyujtá.

A karikában volt vésve májushó, 5-ke az ifju hölgy születésnapja és a Napoleon Bonaparte halálának napja, azonkívül még e betűk valának rajta láthatók: J. B és N. B.

— Ez Josephine császárné jegygyűrűje, kiáltá — Napoleon Lajos, meglepetve a különös véletlen által. — E gyűrűnek eltűnése már régen nyugtalanító vala reánk nézve, és felfoghatlan. Most felvilágosodik a titok. Azon kis fiúcska, ki a tuileriák kertjében a homokban játszadozott, és ki az őn anyjának azon gyűrűt adá, nem lehetett más, mint én. Akkor én egy-éves levén, valószínűleg lehuztam nagynéném, Josephine császárnő újjáról gyermeki tudatlanságból a gyűrűt, és lemenvén a kertbe, azzal többé nem sokat törődtem. Igen, igen, — tevő hozzá a herceg — örömtől sugárzó arczczal — ez a Josephine császárnő elveszett jegygyűrűje, a mi házunk talizmánja.

És csakugyan, Josephine császárnő jegygyűrűje feltalálattván, szerencsétlő talizmánja lön Napoleonnak, szerencsétlősege Franciaországnak ki néhány év mulva császár, és Eugenia császárnővé lett. Lakhelyük pedig a tuileriák lönek.

Egy hét története.

[November 16-kán.

Szeretet művei. — Szeretet-házak. — A nők munkaképesítése, — Statisztikai adat. — Himzett festmény. — Képesség, akarat, előítélet. — Kalendoszkop. — Üvegdarabok. — Politikai események. — Honvédszászló-szentelés. — Színházak, — „Közönyt közönnnyel.“

Kit ne érdekelnének — kivált nőket — melegen a szeretet művei?

Azért, daczára az e léten fölmerült világraszóló eseményeknek, melyek épen az ellenkező indulatokban találják léte-lük kulcsát, mi mindenekelőtt a szeretetnek, könyörületnek egy szép jelenségével fogunk foglalkozni.

Hadd romboljanak a zordon hatalmak! Mi irányozzuk figyelmünket egy szerény, de terjedésében mindinkább jelen-tékenynyé váló működésre, mely épít. Kis körben érzik még a m ködést, de az eszme meg van pendítve.

A harapódzó bajoknak az a tulajdonságuk, hogy magukkal hordják, vagy az emberiséget kitalálni kényszerítik az óvó, gyógyító ellenszereket.

Hazánk eddig, daczára a csapásoknak, melyek érték, gazdag volt, jólétben élt. A szegényt a vagyonossal bizonyos patriarchális kötelék csatolta össze; ez utóbbi természetes védőjeül, pártfogójául tekinté magát az előbbinek, s bár volt szegénység, sőt nyomor is itt-ott: mi volt ez azon mérhetlen inséghez képest, mely a világ nagy városaiban, például Londonban, Párisban a duskálkodó bőség szomszédságában tanyáz!

Nálunk ugyyszólván ismerték egymást az emberek, segítettek, a hol lehetett. Ott nem. Egyik ember oly idegen a másikkra nézve, mintha nem is léteznék.

Apránkint nálunk is fordul a világ. A polgárosultság egyik visszahatása — a nemzetgazdasági állapotok átalakulása. Az érdek jobban előtérbe lép. Az emberek meghidegülnék egymás iránt, hogy az egésznek magasabb rendeltetése iránt lelkesüljenek. Az érdekek szétágaznak, de mégis egy csomóba térnek vissza.

A jótékonyosság is más alakot ölt. Az nem segít többé, a ki a koldusnak alamizsnát ad. Ezelőtt sem segített, de akkor jó volt az úgy is. Most képzést és munkát kér a szegénység, hogy tudjon és legyen mit dolgoznia, hogy abból éljen. A humanitás, felebaráti szeretet más czélokra tűz ki, mint régentén.

S mint mondók, a hol növekszik a baj, ott kitalálják ellenszerét is.

A nagy városokban, iparos országokban, melyekben a vagyonkülönbség aránytalanul nő s a proletariatus, ez a napról napra élő, bizonytalan lábon álló szegénység terjed: egymásután alakulnak a felebaráti szeretet intézetei, tanodák, munkásházak. Keztfogva működnek a polgárok s a mit egyes nem tehet, megteszi az összesség.

A legvirágzóbb, legrendezettebb országokban legjobban van a szegények állapotáról gondoskodva, s így elejét veszik a bajnak.

Nálunk is vannak újabb időben ily közösből alakult intézetek. Jótékony egyletek keletkeztek, melyek a szegénység sanyarát enyhíteni igyekeztek.

A magyar gazdasszonyok egylete néhány év előtt megalkotá árva-leány nevelő intézetét. Évek óta vajdik a lelencz-ház eszméje; az országos árvaházakra mindinkább több figyelem fordítatik. De nem ez az, vagy legalább nem egészen ez, melynek eszméjét Molnár Aladár, oktatásügyminiszteri osztálytanácsos ur megpendíté és részben példaadásul, fogadtatósította.

Kit nem ragadt meg sokszor az a gondolat, hogy mi lesz a szegények gyermekeiből? Négy-öt éves gyermekeket látunk az utcásarkokon, rongyokba burkolva, hidegtől kékült kezecskéiket alamizsna után nyujtva. Mi lesz ezekből? mi vár rájuk? Nyomor, bűn, sülyedés — kikerülhetlenül.

Ez önvétkük nélkül oly kegyetlen végzetre kárhoztatott szegény teremtéseket akarja felkarolni Molnár Aladár ur; megmenteni őket a szellemi és anyagi szegénységtől. Szellemileg szegények, mert öntudatlan lelkeik a képzés legcsekélyebb áldását is nélkülözik, nem látnak mást, csak rossz példát, nincs jobbról sejtelmük sem; s anyagilag? . . . minek szóljunk arról bővebben.

E szerencsétlen teremtésekről akar gondoskodni Molnár Aladár ur.

Nem árvák ők, hogy a fenálló szereteti intézmények jótékonyására igényt formálhassanak. Vannak szüleik — de inkább ne volnának! Terhes munkával egész nap elfoglalva, nem gondolhatnak gyermekeikkel s a legjobb esetben elhanyagolják őket; a legrosszabb esetben pedig maguk tanítják bűnre, elvetemültségre. Áldás helyett átok rájuk nézve.

Molnár Aladár ur házakat ohajt alapítani, a hol e szegény teremtések ótalma, képzést, tanítást nyerjenek, s előkészítettessenek, hogy föntartásukat önmaguk biztosítsák. E házakat szeretet-házaknak nevezte el.

Egyet kísérletképen önköltségén állított fel Balaton-Füreden. Nemeskeblü atyja a földet ajándékozta, ő pedig felépíté rá a házat, mely egyelőre 44 gyermek számára van berendezve.

Svájczban mintegy 80 ilyen ház áll fenn, melyek 3000 gyermeknél többnek adnak módot, hogy a jó uton haladva, lelküket kiképezzék s anyagi létükről önmaguk gondoskodjanak. Molnár Aladár ur tanulmányozta ez intézeteket, s onnan hozta az eszmét magával.

Berchtelenben tanító-képezde is van, melyben a szeretet tanáért lelkesülő ifjak e pályára készítettnek elő. Molnár ur e képezde egyik növendékét: Weber urat nyerte meg eszméje valószínűsítésére.

A ház négy nap mulva, e hó 20-kán nyílik meg.

De egyes ember creje, még ha oly buzgó is, nem elégséges, hogy a kezdeményt minél tágasabb körben terjessze.

Molnár ur országos segélyt vár és kér, hogy a fenállónak mintájára minél több ily házat alapíthasson a szeretetnek.

A könyöradományok Eötvös Loránt báró (Erzsébetter 10. sz.), Szilassy Aladár (uri-utca 21. sz.) és báró Huszár Imre urakhoz (tükör-utca 1. sz.) intézendők, — s nem kétel-

kedünk, hogy a magyar hölgyek közt is sokan lesznek, a kik ez oly szép és áldásos célra szívesen járulnak adakozásukkal.

Legfőbb hat éves fi- és leánygyermek vétének fel, a kik még büntetve nem voltak s tizenhat éves korukig maradnak az intézetben. A fiuk vinczellérek, kertészek és kézművesek lesznek, a leányok cselédek, komornák és szobaleányok.

Ez utósó pontra nézve mi is járulunk némely laptársunk azon véleményéhez, hogy ezt meg kell változtatni. Hogyan? hát a leánygyermek csak szolgáltra neveltethetnének föl? Ismét csak mások önkénytelen eszközévé, az önállótlan és alárendeltség rabjaivá!

Ez kényes kérdés, mely a nők munkaképesítésének sokszor szellőztetett kérdésével szoros összefüggésben áll.

Hiszen hála a világ előhaladottságának, már van, bár még kevés, de mégis van foglalkozás, iparág hazánkban is nők számára nyitva, mely által fentartásukat eszközölhetik, ha közvetlenül nem szolgálnak is.

Statisztikai adat, hogy Magyarországon 52 postamester nő van és 7 távirásznő, kik közül kettő a magasabb körökhöz tartozik; egyik Erdődy grófné, a másik Karagoryevits hercegné. S több oly foglalkozás van, melyet nők is üzhetnek. Például újabban betűszedőkké, könyvvezetőkké alkalmaztatnak s általános megelégedést vívnak ki. Miért kelene a szeretetházak szegény növendékeinek a szolgaság és alárendeltség jármában maradniok?

Ki e napokban a váci-ntezai Stolp-féle könyvkereskedés kirakata mellett elment, lehetetlen, hogy meglepetve ne állott legyen meg azon gyönyörű kép előtt, mely a király koronázási kardvágását ábrázolja. Mily szép festmény! kiáltott fel bizonynyal; valjon mely híres művész festette? Pedig az nem volt festmény; nem is festette semmiféle híres művész, hanem himzés, női kézi-munka és Gózon Ida kisasszony készítette.

A ki ily mestermű készítésére képes — pedig a női munkák majd mindegyike ügyességet, kitartást és kivált izlést igényel! — az ne lenne képes megtanulni tudományt, művészetet, vagy foglalkozást, mely eddig kiválólag csak férfiak számára volt fentartva?

Oh, nem! az élet megezáfolja e kételyt; Francia-, Németország, Anglia, de kivált Amerika példákat mutatnak fel az ellenkezőre.

Van tehetség, van képesség, nem hiányzanék az akarat sem; csak hogy az elöítélet még erős mindkét részről, azt kell legyőzni.

Szolgáljon ez a hölgyeknek is buzdításul, hogy félelmet, álszégyent, elfogultságot félretéve, igyekezzenek maguk is magukat kiképezni s kiszabadulni az alárendeltség, másoktól függés járma alól, csak hogy természetesen a körülmények szerint, ne a házi-, családi élet rovására.

És most kötelességszerűen szólnunk kell a hét egyéb eseményeiről is. A hét története olyan, mint a kaleidoszkop; kisebb-nagyobb színes üvegdarabok mozognak benne: szerény szolgáljuknak, a történet megírójának csak forgatni kell, hogy különböző mozaikok álljanak elő.

Nem mellőzhetjük, hogy a politikai eseményeknek veres és homályos üvegdarabjait is ne gördítsük a cső nyílása elé.

A Porosz- és Franciaország közt dühöngő háboruban egyelőre o héten egyéb nevezetes nem történt, mint hogy a francziák Orleansnál egészen véletlenül, de hatalmasan elverték sas Vilmos scregét. A orosz diplomacia a körülményeket

nagyon alkalmasnak hitte, hogy ismert terjeszkedési vágyának eleget tegyen. Minden jel arra mutat, hogy a porosz és orosz hatalmak között titkos egyezség, szövetség létezik, s most kibujik a szög a zsákból. Gortsakoff herceg kijelenté, hogy Oroszország az 1856-diki egyezséget, mely szerint a Fekete-tengeren csak bizonyos meghatározott számú hajókat tarthat, nem tartja kötelezőnek. Ez pedig a törököknek életkérdés. Anglia erélyes tiltakozást bocsátott közre, melyhez bizonynyal amaz egyezséget aláírt többi hatalmak is járulni fognak s így egyelőre eleje van véve e bajnak.

Budán mult vasárnap a vártemplomban diszes ünnepély ment végbe. A 63 dik honvédszászlóalj zászlóját szentelték föl. A hercegprimás misézett, aztán lelkes és buzdító szónoklatot tartott. A zászlóanya Klotild főhercegnő volt. Jelen voltak József főherceg, több miniszter s más fényes és magas vendégek.

Budáról s a várról levén szó, önkénytelenül eszünkbe jut a budai színház, melyben most kísérletképen a nemzeti színház tagjai tartanak hetenkint kétszer-háromszor előadást; a nemzeti színházról pedig „Közönyt közönyvel,“ Moreto két-százéves szellemdus vigjátékának előadása jut eszünkbe, mely darab a spanyol életet tárja fel előttünk a középkori finomszokásu udvarok köréből. A barcellonai herceg leánya: Diána, közönyt erőszakol magára; nem lesz szerelmes soha, unja a hódolatot, gyűlöli az érzelmet, házasságot és bölcsészkedik. De Don Carlos kifog rajta s mint a darab czime is mutatja, közönyt állitva közöny ellenében, megtöri a hidegséget. Az egész szikrázik az élctől, szellemtől, s az előadók: Felekiné, Lendvai, nem hiába, hogy sokáig készültek rá, de gyönyörűen is oldák meg a nehéz feladatot. A kiállítás fényes volt, méltó a kitűnő darabhoz, melyet Györy Vilmos szabatosan fordított nyelvünkre. Nikolits zenéje, melyet hozzá irt, nem hagy semmi kívánni valót; dallamos és behizelgő.

—r.

Budapesti hírvivő.

✽ (A budai várszínházban) mult kedden tartották meg azon tizenkét előadás elsejét, melyekre a nemzeti színház tagjai fölkérettek. „Utóiratot“ a „Becsületszót“ és az „Egyik olyan, mint a másik“ című egyfelvonásos vigjátékokat adták. Az elsőben Szerdahelyi és Prielle Kornélia asszony, a másodikban Lendvai, Szerdahelyi, Szilágyi, Rákossy Szidi, Dulka Sarolta és Hirtling Mari, a harmadikban Felekyné, Prielle Kornélia és Náday léptek fel s mind végig jó kedvvel, elevenen játszottak. A színháznak minden zuga megtelt közönséggel s ugy a felsőbb körök, mint Budaváros polgárai nagy számmal jelentek meg az előadásra. Volt taps, a mennyi csak kellett. Jele, hogy jó társaság mellett cancan, görögtüz, reclam, sőt subventió nélkül is lehetne Budának állandó magyar színháza.

✽ (Pest városát) még nem is zárolja körül a muszka s ime már is Metz és Páris sorsára jutott! A terézvárosi alkápitányságnak bizalmas uton bejelentetett, hogy bizonyos Kuncz nevű egyén a külsőaradi utcában egy lónak a csontvázat ásta el, a vizsgálat megindítatván, kisült, hogy a csontvázat fedte lóhus Stiegler nevű kolbász-készítőhöz került, ki azt kolbásztöltelékül felhasználta s e célra már több ízben egy Ujpesten lakó Egger nevű virslistól is vásárolt lóhust. Miután pedig a lóhus felhasználása csak orvosrendőri szemle után s

engedély mellett s csakis azon esetben történhetik, ha az állat erőszakos halállal mulik ki, ezek a jó urak pedig a különféle bajokban természetes halállal elpatkolt gebék husát adták el, a szatócsok és korcsmárosoknak mind a hármukat becsipték.

✚✚ (Ad vocem, frankfurti!) Deák Ferenczcel történt egykor s tudomásunkra ezt még nem jegyezte fel a Klió. Az öreg ur köztudomás szerint nyáron igen szereti a városligetet. Nem különben a mágnás urfiak is, kik ott lóhalálában kucsiroznak a körönd körül. Egy szép nyári napon egy ily nagyuri kocsis zörnyü sebességgel rohant, more patrio, nem tekintve se jobbra, se balra, sem előre, s neki hajtatott egy ott ácsorgó kis fiúnak. Bizonyosan összetiporja az ijedtében mozdulni sem tudó fiút, ha abban a pillanatban meg nem ragadja valaki s el nem rántja a lovak elől. Az a valaki Deák Ferencz volt. Kezéssel azután bekocoztat hozzá egy szegényes külsejű ember s így szól hozzá: „Uram, ön megmentette gyermekemet. A szolgálát, mit ön nekem tett sokkal nagyobb, magam pedig sokkal szegényebb vagyok, semhogy meghálálhatnám. Hanem hála fejében egy jó tanácsosal szolgálak önnek.“ — Mi lehet az? kérdé az öreg ur mosolyogva. — „Én uram, virslis vagyok s azt tanácsolom önnek, hogy nyáron ne egyék virslit.

✚✚ (Londonban) most nagyszerű legyező-kiállítás van és a sok kiállított szebbnél szebb legyező közül mint legszebb példány egy magyar művész munkája tűnik ki. E művész Zichy Mihály, mint az orosz czár udvari festése, kinek egy angyalokból rendkívül kedvesen összeállított allegóriáját állítá ki a walesi hercegnő, kinek ezt e legyezőt Szentpétervárott emlékiül nyújtották át, midőn az orosz trónörökös és Dagmár, dán hercegnő menyegzőjén volt jelen. Négy angyalból álló csoport a tenger partján az indulásra kész hajókat rendezgeti, míg mások, a bucsuzás szomorúságát fejezik ki, amazok fölött röpködve. Az angyalok csoportozata és az ablakok oly sikerültek, hogy mindig vannak a kiállítási helyiségben oly egyének, kik Zichy Mihály hazánkfia e művét másolják.

✚✚ (A csatatérről) e héten azon örvendetes hír érkezett, hogy a francia Loire-sereg e hó 11-dikén a poroszokat Orleansnál oly gyönyörűen megverte, hogy a Thann-féle hadosztályt tökéletesen összetörték és ennek folytán a poroszok Orleanst is kénytelenek voltak odahagyni. E győzelem annál örvendetesebb, minthogy ez az első győzelem, a mit a francziák a poroszok felett kivívtak, kivívták azt ujoncz se reggel a győzelem-edzett poroszok felett, és kivívták azt végre oly hadsereggel, melyet a példátlan szerencsétlenségek és árulások daczára alakítottak, a miből világosan tűnik ki, hogy a francia nemzetet a szerencsétlenség el nem csüggesztette, sőt inkább, fellobbantotta haza- és szabadságszereteté; a poroszok még mindig nem vivják ugyan Párist, de ha vivják is, ha a nagy világvárost is épügy összehamvasztják, mint Strassburgot és Metzét, Franciaország és a francia nemzet azért még távolról sem lesz megtörtve, hanem folytatatni fog a háboru, mindaddig, míg csak a porosz be nem fogja látni, hogy midőn egy nemzet szabadságát véli elpusztíthatni, csak önmagát pusztítja, kimeríti erejét, mészárszékre viszi utósó embereit is, csupán egy ember vad gögje kedvéért, és akkor — maga az elvakított német nemzet fogja sürgetni a béke megkötését, becsületes feltételek mellett, melyre a francia köztársasági kormány eleitől fogva hajlandó volt.

Es mialatt a háboru furiái Európa nyugati részeiben ekként folytatják halálos tánczukat, ezalatt a keleti láthatáron új vészterhes felhők vonulnak fel, csaknem a mi fejünk felett.

Oroszország e héten kijelentette a hatalmasságoknak, hogy az 1856-diki nemzetközi szerződés azon pontja, mely szerint a fekete tengeren csak tiz-tiz hadi-hajó tartása van egy-egy hatalmasságnak megengedve, reá nézve terhes, és annál fogva ő a maga részéről a szerződés ezen pontját nem létezőnek tekinti. Oroszországnak ezen föllépése egész Európában — kivéve az egy Poroszországot, melynek Bismarckja aligha egy követ nem fu a muszkával — méltó felháborodást keltett, mert az 1856-diki szerződést Angolország, Ausztria, Porosz-, Francia-Török és Olaszország irták alá közös köteleztetés mellett, a török birodalom épségének biztosítása tekintetéből, és azt a szerződést most Oroszország egyoldalag szét akarja tépni, utat akar magának nyitni a fekete tengeren, hogy régi vágyát, a török birodalom feldulását, annál biztosabban teljesedésbe vehesse!

De készen találja egész Európát. Angolország, Magyarország, Ausztria, Olasz- és Törökország fogják őt a szerződések tiszteletben tartására figyelmeztetni, és ha a szép szó nem használ, majd használ a fegyver. A muszka nem viszi a vezér-szót a civilizált Európában.

✚✚ (A pesti vakok intézetében) megürült növendék-helyekre pályázat nyitattott, felhivatván az illető felek, miszerint folyamodványaikat november hó végeig a vakok intézete elnökségéhez küldjék be. Felvételi feltételek: 1. Keresztlevéllel igazolt 8—14 éves életkor; 2. Orvosi bizonyítvánnyal igazolt gyógyíthatlan vakság; s igazolása annak, hogy az illető növendékjelölt különben testi és lelkileg ép s egészséges, továbbá hogy védhímlővel be van oltva, vagy hogy himlőzött; 3. hatóságilag bizonyított szegénység.

✚✚ (A pesti tűzoltók) intézménye egyre szilárdul és terjeszkedik. Már 36 fizetéses s egy frt napdíjat húzó és 1100—1200 önkénytes tűzoltó van; ruhát és oltó szereket ingyen kapnak. Lovuk 24 van. Érdekes lesz azon látvány, melyet december 4-dikén az ünnepélyes nagy tűzoltógyakorlat fog nyújtani az új-épületben. Ez alkalommal a tűzoltók két karmester által vezényelt külön zenekara fog játszani. E gyakorlatra, valamint minden tüzesetre a hirlapírók saját jelvényt — nagy kerek érezelemzt, nemzeti szalaggal — kapnak, mit feltűzve bárhová bejuthatnak a tűzoltók működési körébe.

✚✚ („Roszé grófnő.“) Egy porosz, kit a berlini segélyegylet jótékony adományokkal a harcztérre küldött, ezt írja jelentésében: „Saarbrückenben élelmi szerek dolgában megszűnt a baj. Mindamellet is hagyunk ott egyetmást, a mire szükség volt, és egy hölgyet 45,000 db szivar és 200 font csokoládénak személyenkinti szétosztásával biztunk meg. E hölgy — magyar nő, kit Bensen ur mint Roszé grófnőt mutatott be nekünk; önfeláldozással éjet-napot a saarbrückeni indóházban töltött, sebesülteket vigasztalt és ápolt. Szeretetteljes nyájassága által valódi áldás lett a szenvedő harczosokra, mióta az indóháznál a sebesültek gazdasági intézményeinek vezetését egészen magára vállalta.“ — Reméljük, hogy majd ha világtörténelmi hivatásukat betöltötték, szerény hazánk szenvedői és szeretetházai is eszébe jutnak a „Roszé grófnőknek.“

✚✚ (Pécsett) a mult napokban négy fiatal ember esti tizedfel óra tájban szobájukban azzal mulatta magát, hogy egyik közülök fuvolázott, a többi szép csendesen hallgatta. Ez ártatlan mulatság a házban lakó csendbiztost annyira kilhozta sodrából, hogy minden előleges szó nélkül, a rendelkezésére állott egy pandurral a fiatal emberek szobájába roppant lármával berontott, s a furulyást a csendbiztos, s a másikat a pan-

dur fülön csipték, csakugy hajadon fővel az utczára kidobták s az utcza-ajtót utánok bezárták. Saját szállásukból levén ily ököljognál fogva kihányva, nem maradt egyéb teendőjük, mint elmenni a városházához, és a rendőség által magukat vissza-helyeztetni, mi olyan rettentő nagy ur ellenében, mint a milyen egy esendbiztos, végre nagy bajjal sikerült is.

✦✦ (Xántus János) már visszaérkezett Indiából és most Győrött időz. Legutóbbi küldeménye egy rinoceros; Xántus ezt Jávában ejtette el sok bajjal és még több szép ígért folytán. Jávában ugyanis a vadászati törvényeket a felség magyarázza s ez sehogy sem akarta megengedni, hogy Xántus vadászatot rendezzen, míg ez nem ígérte meg, hogy a magyar király majd érdemrendet küld neki. Ekkor aztán nemcsak megengedte, hanem nagy tömeg hajtókat is rendelt ki, a kik feleségeikkel, gyermekeikkel, sipokkal és más egyéb lármás szerszámokkal jelentek meg, éktelen zsvajj közt üzve a vadat. Így jutott Xántus rinoceroshoz. Most már eztán Festeticsen a sor előállni azzal a medáliával.

✦✦ (Rózsás napló) Báró Jósika a Rozáliát, báró Jósika Lajos leányát báró Bornemisza Tódor, honvédhadnagy jegyezte el magának. — Bolgár Kálmán a „Pécsi Lapok“ fámunkatársa november 7-dikén kelt egybe Sey Mária kisasszonynyal.

✦✦ (Vegyes hírek.) Orbán Balázst, a „Székelyföld leírása.“nak érdemes szerzőjét, a lapok többnyire bárónak czimmezik. Most a „Magyar polgár“ kijelenti, hogy Orbán Balázs nem báró többé, mert néhány év előtt letette a bárói czimet. Ez első eset nálunk, hogy főrangu letette a kiváltsági czimet és egyszerűen csak a polgár czimnek ügyekszik érvényt szerezni. Nem is szorult semmi külső czafrára a „Székelyföld leírása.“nak szerzője. — A „Hazánk s a Külföld“ szerkesztését újévtől fogva Kazár Emil veszi át. Szokoly Viktor ezentul csak főmunkatárs lesz. — A „színházilap“ e hó 15-dikén indul meg Vajda Victor szerkesztése mellett és Noséda kiadásában. — A király, hir szerint szombaton, e hó 19-kén indul el Bécsből Pestre. A hir azt mondja, hogy Beust is elkiséri ide. — A b.-füredi szeretet-házra a legelső adakozó volt: képviselőházunk elnöke, Somssich Pál, ki e czélra ötszázforintos szőlőváltásági záloglevelet ajánlott fel. Horváth Ignác műegyetemi tanár ur egy 10 forintos földterhermentesítési kötelezvényt adott szelvényeivel együtt át Molnár Aladárnak. — Tóth Kálmán legújabb vigjátékát a „Nők az alkotmányban,“ mult kedden fogadta el a dráma-bíráló bizottság. A bírálók hir szerint, oda nyilatkoztak, hogy a szerző eddigi művei közt ez a legsikerültebb. — Liszt Ferencz mult szerdán Pestre érkezett. — Az Eszterházy-képtár ügyében azon örvendetes hirt vettük, hogy e nagybecsü műkincstár az ország számára meg lesz tartva, és pedig a kormány által, mely a megszerzési összeget a legközelebbi költségvetésbe fogja fölvenni. A nemzetnek ezen ohajtása tehát csakugyan teljesülni fog. — Zsitvay József, országgyűlési képviselő harmadmagával ment hazafelé szőlőjéből Nyerges-Ujfaluban. A mint mendegéltek az utczán, egy lovas katona nekik eresztí lovát hátuk mögött, hogy átugrasson rajtuk. Az ugrás meg is történt, de a ló mellbe rugta Zsitvayt, ki eszméletlenül vitotott haza, s haldokló állapotban van. — Rimaszombatan a katolikus templom tetőzetének javítása alkalmával e napokban a munkások a zsindelet közt nagyobb összegre menő magyar bankjegyet találtak, melyet sértetlenül előbbi helyükre tettek vissza s aztán az üreget újra bezsindeletették.

✦✦ (Halálozás.) Rottenbiller Lipót, Pest főváros volt főpolgármestere és kipróbált hazafi, mult esütörtökön meghalálozott. — Hertelendy Kálmán képviselő urat azon súlyos veszteség érte, hogy neje, szül. várbogyai Bogyay Leontin asszony, november 9-kén végelgyengülésben elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

November 13-kától.

November 13-kán: „Dalos Pista,“ Szigligeti színműve. — November 14-kén: „Közönyt közönnnyel,“ francia színmű. — November 15-kén: „Faust,“ Gounod operája. — November 16-kán: „Utolsó levél,“ Sardou vigjátéka. — November 17-kén: „Figaro lakodalm,“ Mozart operája. — November 18-dikán: „Közönyt közönnnyel.“ — November 19-kén: „Lohengrin,“ Wagner Richard operája.

Gazdasszonyoknak.

Marhahuslevél orosz husgombócokkal (10 személyre.)

Egy font lisztből, négy lat vajból, két tojás sárgájából, egy kis sóval és a megkívántató mennyiségű langyos vízzel közönséges rétestésztát kell készíteni, betakarni és pihenésre egy órára félretenni.

Ezalatt másfél font jó izes marhahust egy kis zsiron zöldséggel és vörös hagymával puhára meg kell párolni, azután a deszkán finomra összevagdálni. Egy lábasba egy tojásnyi nagyságu vajat tevén, egy kanálnyi lisztet, zöld petrezselymet és apróra vágott vöröshagymát meg kell párolni, a vagdalt húst, egy kis fekete borsot, majorannát, azon levét, melyben a hus párolt és végül három tojást bele kell tenni, jól elkeverni és a tűzről levenni. Most már a tésztát kétfoknyi vastagságu ra ki kell nyujtani, 3 ujjnyi darabkába elvágni, minden egyes darab tésztába egy kávéskanálnyi vagdalékot tenni, a tészta végeit jól reányomkodni, kézzel gombócformát adni azoknak, forró levesben egy negyed óráig kifőzni és betálatni.

A. Emma.

Finom élesztős tészta.

Egy font finom lisztet a deszkára tevén, egy fél font irós vajat levelenkint belé kell vágni, finomra kisikálni, megsózni, négy evőkanálnyi tört czukrot, nyolcz tojás sárgáját, három teli kanálnyi tejfölt, egy negyedrész messzely tejsűrűben felolvasztott két lat élesztőt hozzá adni és mindezt széles késsel a nyujtódeszkán jól ki kell dolgozni, egy tortás formát vajjal kikenni, a tészta nagyobb felét reá tenni, finom befőttel megtölteni, a többi tésztából rostélyt reá csinálni, megkelni hagyni, és aztán szép pirosra megsütni.

J. Henriette.

Divattudósítás.

A mult szám mellékletének részletes leírása.

Az első szám: finom fehérneműekre való himzés rajza, fekete vagy más szines fonállal himzendő.

A 2-dik szám: pénztárczára való lapos himzés rajza, szines nyitott selyemmel bőrön himzendő.

A 3-dik szám: fehérneműekre való fehér himzés rajza,

A 4-dik szám: párnahójakra, paplapalepedőkre sat. való széles himzés rajza, a levelek sűrű himzéssel dolgozó nők, a többi lyukacsosan.

Az 5-dik szám: olvasójegyre való színes, lapos himzés rajza.

A 6-dik szám; fehérneműekre való betét rajza.

A 7-dik szám: kihajtó felső gallér sarka, finom francia himzés.

A 8-dik szám: kerek butortakaró vagy kisasztalkára való terítő horgolási mintája.

A 9-dik szám: O és C betűk.

A 10-dik szám: hosszukás cifrázat zsebkendő sarkába, a közepén M betűvel.

A 11-dik szám: L és A betűk cifrázattal.

A 12-dik szám: virágcsokor zsebkendő kresat.

A 13-dik szám: L betű cifrázat között.

A 14-dik szám: Zsebkendő körüli himzés rajza, a sarkában virágin-dákkal, finom francia himzés.

A 15-dik szám: H és C betűk cifrázattal.

A 16-dik szám: kis kézi táskák, dohányzascskókra, csemegeasztalkendő cskókra, sat. való himzés rajza, színes selyemmel himzendő.

A 17-dik szám: rózsacsokor apró tűpárnákra, tárczákra sat.

A 18-dik szám: nagy asztalterítő körüli rajz, sötét posztóra színes selyemgalanggal dolgozandó, a galand közepe más színű vastag selyemmel kivarrandó.

A 19-dik szám: tűpárnára való himzés rajza, fehér mollra himzendő, színes tafota párna felé.

A 20-dik szám: Z és J betűk.

A 21-dik szám: Z és U betűk.

A 22-dik szám: lehajló felső gallér himzés rajza.

A 23-dik szám: női ingek elejére vagy zsebkendők sarkába való kis csokor rajza, francia himzés.

A 24-dik szám: J és R betűk.

A 25-dik szám: G és M betűk.

A 26-dik szám: A és T betűk. És végül

A 27-dik szám: J és C betűk.

Együttal figyelmeztetjük t. olvasónőinket **Kánya József** ur divatterkereskedésében (Józseftér 10-dik szám) nagy választékban kapható palotók és téli köpenyekre, melyek ott rendkívüli olcsón szerezhetők meg, 15, 18 és 20 frton prémesszét velonsból készítve, astrakhanból 15, 18 és 22 frton, utánzott menyétszövetből fekete vagy barna színben, flanelből bérelve 25, 30 és 35 frton. Továbbá a legnagyobb választékban kaphatók ugyanott téli ruhákra való szérkelmék a legolcsóbb áron 40 krtól kezdve minden árban, téli nagy kendők vagy shalok 12 frttól 120 frtig, valamint minden szakba vágó divatcikkek.

Legvégül pedig néhány szót mai mellékletünkről: a baschlikről.

Ez idő szerinti főként többnyire fehér vagy más színű cashemirből készül, a szélén kivágott rüchekkel, színes tamborirozással, aranyzsinórkákkal sat. díszítve, és tetszés szerint egy sor finom vattával meg is van bélelve.

Tájékozással meg kell jegyezni, hogy a hegyes rész a hátraeső csuklyát képezi, és a közepén össze lesz varrva. Az arckivágásnál mindkét felül egy kis szalagot fel kell varrni és azt az áll alatt összekötöni.

Számrejtvény.

Szávits Maritól.

25, 41, 4, 44. Ez egy férfi név;

37, 7, 35. Holdvilágnál igen szép;

36, 27, 19. Található hegyekben;

47, 24. Felettünk ragyog szép színében;

12, 21, 5. Boldog, ki így szerettedik;

22, 8, 39, 16. Ha szép vonzóvá teszi az árczot;

15, 6. Sohajtva sokszor mondják ezt;

1, 30, 21. Ez változékony;

23, 11, 42, 22. A méz ilyen;

10, 48, 14, 29, 2. Ez egy nőnév;

12, 26, 33. Minden hónapban van négy;

38, 45. Ezen szó a bizalmasságot jelenti;

46, 49, 28, 31, 32, 3. Ha levesben van, vágni kell;

20, 9, 34, 43, 18, 40. A galamb ilyen;

6, 13, 41, 17. Jól élhet az, kinek egy-két ezer van birtokában;

1—49. Ezt mondja egy dicső hölgy bucsujában.

Megfejtési határidő: 1870-diki december 16-dika.

A f. évi 43-dik számban közölt sakkrejtvény értelme: „Stuart Mária lefejeztetése.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Jánossy Lajos, Gyura Janka, Tell Mária, Zsigray Istvánné, Sztancsek Vilma, Dukai Takács Irén, Schwarz Mórné. P. Szávits Mari, Ruttkay Ilon, Basilides nővérek, Ivády Nina, Gedeon Mariska, Bukóvszky Regina, Nagy Krisztina, Hindler Nina, Kunczl Clementin, Ramszner Gizella, Trenker Maderlik Lina, Budinszky Mari, Pásztélyi Danielovich Emilia, Jókai Irma, Cserhák Irma, Szőnyi Ferenczné, Brusck Alajosné, Jancuska Hermin, Malachovszky Béláné, Erdensohn Emilia, D. D., ifj. Zakariás János, Marossy Emilia és Hermín, Brocken Kovács Emma, Sváby Izabella, Fejér Vitkovits Julia, Boros Nina és Róza, Ratkovszky Mari és Vilma, Ballagi János, Molnár Teréz, Bogdanovics Ignáczné, Klein Katalin, Farkas Mari, Kalicza Gizella, Kiss Ida, Haraszty Mária, Dubányi Róza, Szabóky Erzsike, Vilt Szabó Teréz, Káger Frida és Mariska, Apaticzky Mária és Apollónia, Vanyek Kirkorovits Rebeka, Kármán Luiza, Kiss Lőrinczné, Dukai Takács Irén, Szepessy Szilágyi Lidia, Szikra Erzsike, Kolonits Julka, Kaszap Mari, Temmer Antalné, Lator Róza, Álmay Malvin.

A 42-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Apaticzky Mária és Apollonia, Szántó Julia, Vanyek Kirkorovits Rebeka, Kármán Luiza, Szikra Erzsike, Kolonits Julka, Sperlág Dánielné, Németh Nina, Kaszap Mari, Temmer Antalné, Lator Róza, Álmay Malvin.

A 41-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Sperlág Dánielné, Németh Nina, Lator Róza.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

1) Álmay Malvin: „Fekete gyémántok,” Jókai regénye 4 kötet.

2) Lator Róza: „A hol az ember kezdődik,” Kvassay Ede regénye, 2 kötet.

3) Tóth Andrásné: Benedek Aladár költeményei, 1 kötet.

4) Török Róza: 4 darab legujabb zenemű.

A nyeremények — szíves üdvözlétem mellett — postára vannak adva

Tartalom.

A nőnem nagy befolyása az emberiség boldogítására László Mihálytól. — Te vagy az én boldogságom, Halász Dezsőtől. — A rendszertint irnok, Németh Ignácztól. — A csempész neje, Grabowsky gróf beszélye. Ujkéritől. (Vége köv.) — Eugonia császárné gyűrlője, Matlakovszky Istvántól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy baschlik szabás-mintája.

Felölős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.

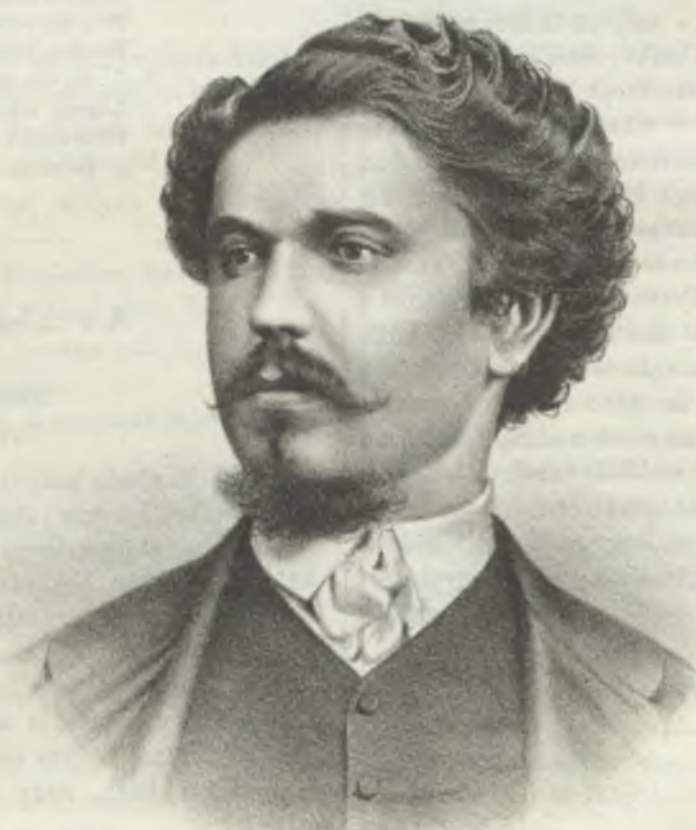
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

48. sz.
November 27-én.
1870.

Havonkénti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

Az ifjabb irodalmi
nemzedék legjele-
sebbjének arcképét
mutatjuk he ma ol-
vasóinknak, Tó-
völgyi Tituszt, a
kiről az ember alig
hinné, hogy mind-
össze négy éve tünt
fel az irodalom egén,
annyira fölkellette
maga iránt a közfi-
gyelmet egyaránt az
irodalomban és az
olvasók körében; a
mint első műve az
Arany János által
szerkesztett „Szép-
irodalmi Figyelő”-
ben megjelent, mind-
denki örvendotes
meglepetéssel kér-
dó, hogy valjon ki
az, a ki dus képze-
letre annyira közel
áll Jókaihoz, mint
senki az irodalom-
ban; a ki olyan gyö-
nyörűen tud sza-

Tóvölgyi Titusz.

vakkal festeni egy
aránt angyalokat és
démonokat, és a ki
annyira hivatva van
olyan művekkel
gazdagítani hazai
irodalmunkat, me-
lyek a jelenben ne-
mes élvezetet nyuj-
tanak és a jövőre
nézve maradandó
emléket biztosita-
nak szerzőjüknek?
És ezen örvende-
tes meglepetésből az
olvasó-világ és iro-
dalomegyiránt négy
év óta nem térhetett
magához; mert Tó-
völgyi Titusz nem
engedi őket nyugod-
tan gondolkodni te-
hetsége fölött; csak-
nem olyan gyorsan
teremt, mint a mi-
lyen gyorsan más
ember olvasni szo-
kott; minden szép-
irodalmi lapnak ren-

des munkatársa, és a mellett mennyi ideje marad regények irására! Irt egy négy kötetes regényt „Az anyák büne“ czim alatt, mely önállóan jelent meg, az ítéset még nem végzett volt e regény miatt, ő már egy újabb regénnyel felelt az ítésetnek, mely „Egy szó miatt“ czim alatt a „Regélő“-ben látott világot; az ítésetnek talán erre nézve is lett volna pár szava hozzá, de Tóvölgyinek nem volt ideje, meghallgatni az ítésetet, mert a „Bujdosók“-at kellett megírnia a „Képes világ“ számára, ezt a regényét meg az „Epret szedő hazafiak“ miatt nem vehették bonczolás alá, mely ez év nyarán a „Magyar Ujság“-ban megjelent, most végre „Az ezüst vitéz“ czimű regénye van készen, mely ugyan még nem jelent meg, de a melyről máris a legnagyobb elismeréssel szólnak, a kik olvasták.

Négy év alatt tehát öt regényt irt, beszélyt pedig — találják ki olvasónám hányat irt e négy év alatt? Alig hiszem, hogy kitalálnák, mert alig találják hihetőnek, hogy ezen öt regény mellett még kilenczvenhat beszély számára talált ez a fő anyagot a megalkotásra, erőt a kigondolásra és időt a megírásra!

Es még azonfelül maradt ideje egy vigjáték megírására „Harcz a bácsival“ czim alatt, mely a mult hóban a budai szín házban az első színművek rendes sorsában részesült, sőt mint hallom, még politikai czikkek irására is talál időt!

„És ez én bajom!“ mondja, midőn e rendkívüli természetességét szóba hozzák előtte, barátai és tisztelői azonban ép ellenkező nézetben vannak e részben; „lelke a földnek“ nevezi a gazda azt a talajt, melyet nem szükséges ugarban hevertetni, mert úgy szólván, önönmagától termi meg tiz-husz magban a legszebb tiszta-buzát, és „lelke a tehetségnek“ nevezik az olyan írói istenáldást, mely miként az ősforrás, örökké magától buzog, kiapadhatlanul.

Az igaz, hogy az igazi költői alkotásra alapos tanulmány és tisztult műizlés is mulhatlan kellékek; de nem igen van arra példa, hogy a valódi nagy tehetség egyuttal e főkellékek birtokába is ne jutott volna; és azért ha műveinek kilencz-tized része nem üti is meg teljesen a szigoru ítéset mértékét, még mindig marad egy tizedrész az utókor számára, a mi pedig bőven elég a halhatlanságra, egy harminczkét éves írónak.

Tóvölgyi Titusz 1838-ban — tehát a pesti nagy árviz évében — született Egerben, ugyanott végezte iskoláit, aztán édes atyja akarattjából a gazdasági tudományokat végezte a Lipcse melletti lützschenai gazdaképző intézetben, és hogy teljes tökéletességre képezze magát e szakban, még az állatorvosi tanfolyamot is végig izzadta Pesten, aztán hozzáfogott a gazdálkodáshoz, és talán a vele járó finánczok kedvéért, különösen a dohánytermesztésre adta magát és egészen jól mentek a dolgok egész azon időkig, midőn az 1863-diki nagy aszály tönkre tette dohányültetéseivel együtt minden eddigi gazdasági fáradozásait, és ennek a siralmas emlékü évnek köszönheti irodalmunk Tóvölgyi Tituszt. Mint igazán szerető, egy nagy, nagy véletlennek kellett közbe jönni, hogy az imádott kedves kebelére boruljon és egymást megtalálják, a kik egymásért vannak a világon.

Emilia.

Egy rossz zongorához.

Kenézy Csátártól.

! úgy? ezt magad se gondolád,
Hogy így kidobják a hú zongorát!
Se kamra-zugba, mely rideg, sötét,
Hová a nap csak egy sugárt se vét...
Igy elhagyatva! nincs egy hü barát,
Ki hozna vigaszt, vagy gondolna rád.
A pókháló még jó, hogy úgy befed:
Portól, hidegtől óv az tégedet...

Harmadfél lábaddal jaj be roskatag,
Teher van rajtad mégis — jó adag;
Cserép, avult könyv, rongy, sok régi kép,
És — a jó isten tudná, hogy mi még!
Bizony szomorú élted alkonya,
Szegény száműzött, árva zongora!
Ki, midőn zengél égi hangokon,
Örömmel olvadt a bú fájdalom;

És elfelejté a szív bánatát,
Ha lelünk édes kéjbe ringatád,
Mert hangjaidban minden megvala:
A harc-rivalgás, Tyrteusz dala,
Szellő suttogás, boldog szerelem...
— Hogy összehangzott, édes istenem!
Balzsamot nyujtál zengő Gileád,
S végítéletet mondtak ki reád...

Hol egykor álltál — himes szőnyegen,
Mint a siratna, oly bus a terem.
A hangzatos húr mind, mind hallgatag,
Jó úrnőd többé meg nem látogat,
Nem simítja már billentyűidet,
Rég nyugszik ő is, — kis keze hideg...
De ah! mi hang ez? — Egy kis ostoba
Egér a huron fut idestova.

Nem is hang ez; csak tompa zürzavar,
Melyben ima zeng, átok is rivall.
Melyben panasz van, keserv és ohaj,
Remény, lemondás, haldokló sohaj.
... Ej vén száműzött! kinek sorsa más?
Legyen számodra ez vigasztalás;
Elenyészünk, elporlunk csöndesen,
— És aztán nem fáj többé semmi sem!

A rendszerinti irnek.

Beszély.

Németh Ignácztól.

(Folytatása.)

A szoba ajtaja kinyílt s a szolgáló állt meg a küszöbön, egyik kezében kormos lábast tartván.

— Nagyságos asszonyom, Kruspér Emil uram van odakünt a konyhában, bekivánczozik, beereszszem?

Keszeghiné haragosan fordult neki, mialatt a gunyos arcu Öblösinének Dalmainéhoz sugott valami megjegyzésre Filoméla kisasszony égő forgatta szemét.

— Hát még most is olyan pórias vagy s még se tudod illően bejelenteni kedves vendégeimet? Pfuj! Mondd Kruspér ur ő nagyságának, hogy kéretem átlépni szobámnak küszöbét!

A szolgáló dörmögve kiment s belépett Kruspér Emil ur

Arczán elbizakodott mosoly, ujjain nehéz gyűrűk s nyakán nagy csokorba kötött vörös selyemkendő.

— Szolgája bájos hölgyeimnek! — mondá feszesen hajtogatva magát mindenfelé. — Az az ostoba szolgáló egészen összekormozott füstös lábasával. Jó estét, kicsikém, de félrehúzódott az ablakba. Ma a polgármesternél voltam, ki mindig tanácsomat kéri annak a fránya kőbányai disznószállás-kérdésnek tárgyában; tudja, hogy mint visszavonult sertéskereskedő, szakértő egyén vagyok ebben a dologban. Visszajövet gondoltam, hogy hohó, a kecses Keszeghinének névestélyére vagyok meghíva; bementem hát borotválkozni a borbélyhoz, a gazember megvágott, de se baj, még több vért is ontanék én szép asszonyért, mint a mennyit kicsapolt belőlem az a habverő gazember. Szolgája hölgyeim!

A hölgyek mosolyogva fordultak az udvarias Kruspér felé, ki hátat fordítva nekik, a sarokba támasztá pálcáját csak Öblösiné sugta boszusan Filomela kisasszony fülébe: a vörös orru disznóhajtsár még kurizál annak a meszelt arcznak! — Iszik! — sugá vissza egy megbotránkozott sanditással Filomela kisasszony Kruspér ur orra felé. — S még Emilnek nevezi magát, pedig Gergucz volt a neve hajtsár korában! — fejezé be Öblösiné, lekötelező mosolylyal nyugtatva szemeit Kruspér Emil ur alakján.

Keszeghiné kecses kézmozdulattal egy karszékre mutatott.

— Foglaljon helyet, nemes barátom, hölgybarátném már nehezen várták önt.

— Mint Adelgunda a börtönben a szabadító herceget! — szól Dalmainé, epedő tekintetet vetve Kruspér urra.

— Nini! — sugá e szóra Münchhausenné Keszeghinének az éléstár mellett — mintha az a kivénült khóristáné még szerelemképesnek tartaná magát! — De mintha az a hájdus Öblösiné akarná horgára halászni vendégünk dobogó szívét — felelt vissza Keszeghiné s nyájas mosolylyal adott át néhány tárgyért Öblösinének, ki az asztal rendezésével kezdett foglalkozni.

— Hehehe! nevetett Kruspér ur, kinyújtózva karszékében s lábait kényelmesen egymásra helyezve, — hát oly nehezen vártak. Hja a polgármester ur is most, hogy a kőbányai sertésszállások fontos kérdése forog szőnyegen —

Az ajtó nyílása szakítá félbe, melyen ismét a szolgáló jött be, de lábas nélkül.

— Nagyságos asszony, hát bejelentem Rozsdavári kanczellista urat, egy szép ifju ur van vele, de szép ám!

Keszeghiné gyors tekintetet vetett a tükörbe.

— Ostoba! kérd őket a belépésre.

S leült, hanyag kecsességgel támasztván fejét a karszék támlájához.

A szolgáló morogva ment ki. — Se így, se úgy — mondá s mérgesen taszította odább a lábast a konyhaasztalon.

— Legálázatosabb szolgája Nagysádnak s hölgyeimnek — mondá udvariasan Rozsdavári ur, magasra emelvén fejét.

Öry meghajtá magát.

Málesi kisasszony arcza lángba borult. Áldotta a félhomályt, mely eltakarta az örvondetes meglepetést s az ajkán játszó hajnali mosolyt.

— Legyenek önök jó szívvel látott vendégeim — fuvólázá a bájos háziasszony, stecherjén keresztül végig futtatván tekintetét a deli Kázmér nyulánk termetén.

— Mily szép ifju, mint Gabriel, az Ur követe a szent

szüzhöz! — sugá Filomela kisasszony kipirult arczczal Dalmaynéhoz.

— Mintha csak Szellemfit látnám! — mondá magában Dalmainé és sohajtással gondolt vissza utósó színész-barátjára.

— Szép nagysám, — kezdé Rozsdavári, összeütvén bokáját — itt mutatom be Öry Kázmér barátomat, kiről szóltam, s kinek elfogadását kegyes volt megígérni, az én ajánlatomra. Hölgyeim, önök is fogadják kegyességükbe, mert ügyes társalgó, mondom, hogy ügyes!

Az ifjut keresztübbe fogták a hölgyek mosolygó szemeinek sugárai.

— Fogadja nagysád hódolatom nyilvánítását kegyességeért — mondá Öry, meghajtván magát s a hölgyekhez fordult: — Rozsdavári barátom nagyon hizelgőn mutatott be, önök kegyétől függ, hogy annak megfelehessek.

Rozsdavári, mialatt a hölgyek elbájoló készséggel iparkodtak jelét adni kegyességüknek a deli ifju iránt, elbizott mosolylyal dőlt a házi nő támlányához s fülébe sugott:

— Nos, bájos nagysám, a való megfelel-e ajánlatomnak? Mondhatom, hogy ügyes társalgó, én mondom, s az én ítéletem még a tanácsosok előtt is befolyásos.

Keszeghiné szemei minden megmaradt erejükkel villogtak az ifjun szemüvegén keresztül, s az agyán végig villanó gondolat kicsinylő ajkpittyesztéssel tette meg Rozsdavári a Kruspér összehasonlítását a szép Kázmérral, míg elismerő mosolylyal bólintott Rozsdavári ur dicsekvő szavaira.

— Foglaljanak helyet, uraim, — mondá aztán ábrándos fátyolozott hangon — s ön, kedves vendég, meglehet győződve, hogy a szomorú özvegy kietlen lakában mindent elkövet, önnek szórakoztatására. Nem sokára készen lesz Chinának fűszeres nedve — s félig hunyt szempillái alól vágyó sugarak szálltak végig a szép ifjun.

Öblösiné azt sugta a mellette ülő kisasszony fülébe, hogy nagyon hunyorgat a keszeg, alkalmasint szeretné e fiatal embert halászának! — mire Filomela kisasszony megbotránkozva süté le szemeit.

— Köszönöm, bájos nagysám, — mondá Rozsdavári önérzetes arczczal, — de még egy bemutatás van hátra — s karjára véve Kázmért, az ablak felé vezeté.

Keszeghiné szemöldei összerándultak. Hirtelen felállt, kihuzta az asztalfiókot s egy staniczli theát vett elő s pár csipetnyit a forró vízbe hintett. Összeszorított ajakkal hallgatott. Az a félkegyelmű Rozsdavári!

— Málesi kisasszony — kezdé az irnok ur pártfogó képpel, egészen hozzá tolván a karján hozott ifjut — önnek is bemutatnom ezt a valakit; ismeri? nem? Ez Öry Kázmér! Nos, meg van elégedve, ugy-e? Ej, de kipirult, forró az arcza! No no! — s hamisan nevetett.

— Rozsdavári ur! — mondá Málesi kisasszony kérőleg.

— No, no, nem szólok, magukra hagyom — mondá s pártfogó kegygyel mosolyogva, Kruspérhoz ment, megrázta kezét, megbámulta gyűrűit, mire ez hogyléte után kérdezősködött s érdekes beszélgetésbe merültek a városi tanácsosokról s a kőbányai disznószállások kérdéséről.

Az ablak félhomályában Kázmér megragadta Málesi kisasszony kis kezét.

— Kisasszony, megbocsát, hogy engedelem nélkül eljöttem? — mondá félig fojtott hangon.

Málesi kisasszony pirulva s lesütött szemmel vontá vissza kezét az ifjucból.

— Mostoha-anyám vendégeit nincs okom szívesen nem látni, uram!

Kázmér ismét megragadá kezét s szenvedélytől remegő fojtott hangon mondá:

— De én kegyedért jöttem, látni és hallani akartam önt, elmondani, hogy mióta megláttam, lelkem az ön képével van telve, s mióta beszéltem önnel s kegyesen rám hallgatott s nem utasította el kiséretemet, életemnek, nappali megfeszített munkámnak czélja egy, álmaimba csak egy alak van beszövedve jötevő tündér gyanánt, s szívemnek túláradó érzelme csak egy és örök s ez . . .

— Ne tovább! — tördelék Málcsi kisasszony biborajkái.

— S ez, hogy szeretem önt végzetlenül!

— Ah! — s kis keze önkénytelenül visszaadá a meleg szorítást.

Az az áldott félhomály!

— Nem haragszik érte? — kérdé rohamosan Kázmér s arcán üdv festekezett.

A leány ránézett s alig hallhatóan reppent el ajkán ez a szó:

— Nem!

— Hja, hja! az ifju leányok pártájának nagy vonzereje van a fiatal emberekre, tudom saját leánykoromból! — mondá Münchhausenné, a theaszüröt törülgetve, Keszeghinének.

— Micsoda? — kiáltott fel Kruspér ur, egy megvető tekintettel Rozsdavárirra, — a jog és méltányosság? De a városi egészségügy, barátocskám, az a fő. A kérdéses disznószállásoknak pusztulni kell helyükről, mondom én! Dimitrovics megcsalt, a kinek ott disznószállása van s a város egészségügye. Szépen kifejtettem én ezt —

— Uraim s hölgyeim, a thea kész, élvezzük s'il vous plait. China fűszerdus nedvét — mondá Keszeghiné kegyes mosollyal, mely csak az ablak felé fordulva, sötétült el.

— Még franciázik, hanem úgy látszik, hogy szurja a szemét a fiatalok beszéde — sugá Öblösiné Filoméla kisasszonynak. — Az a féltékenység! — sohajtá ez. — Egy női Othello! — toldá meg Dalmainé.

A teremben mozgalom támadt. A székek, támlányok az asztal köré huzattak s mindenkinek a házi nő jelölte ki a helyét. Maga mellé jobbról Öryt, balról Rozsdavárit ültette, azután jött Münchhausenné, Öblösiné, Málcsi kisasszony, Filoméla kisasszony, Kruspér ur és Dalmainé a körben.

A thea kiosztatott s megkezdődött a közös társalgás. Keszeghiné a fővárosi bálokról beszélt Kázmérral, s félhangon sajnálatát fejezte ki, hogy özvegyi bánata nem engedi azok élvezését, Münchhausenné a thea gyönyöreinek adta át magát, csak olykor reptve egy-egy csipős tekintetet a háziasszonyról Filoméla kisasszony s Öblösiné felé, Kruspér Emil ur pedig, Rozsdavári a háziasszonyra fordítván minden figyelmét, miután nem folytathatta a kőbányai sertésszállások fölötti élvezetes vitát, Dalmainé színházi és művészeti fejtegetését hallgatva, magát is szintén műkedvelő és ismerőnek mutatta be.

Azután jött a sonka meg a lipitói turó. Keszeghiné mindkettőből saját kezével rakott Kázmér tányérára, mit Rozsdavári meglehetősen orrolni kezdett, s a szolgáló felszolgált a már készen álló korsó bort.

Rozsdavári ekkor, teli poharat ragadván kezébe, felállt.

— Mélyen tisztelt hölgyeim s uraim! — kezdé tekintélyes emelt hangon — hála hivatalos állásomnak, mely nekem engedi bájos háziasszonyunk felköszöntésének megtisztelő fel-

adatát. Tudom, hogy forró kívánatuknak tesztek eleget, midőn azon közohajunkat fejezem ki, hogy háziasszonyunk ő nagyságát minél többször legyen alkalmunk bájainak teljében s irántunk mutatott kegyességének kifogyhatatlanságában üdvözölni!

A poharak összecsörrentek. Öblösiné gunyos pillantást röpitett Kázmérról a szónokra.

Utána Kázmér ragadá meg a szót.

— Nagysád meg fogja engedni — s a háziasszonyhoz fordult — hogy hálát mondhassak e mai napért, mely nagysád kegyéből lett életem legszebb napjává — s tekintete a piruló Málcsi kisasszonyra villant — s őszinte szívemnek legforróbb ohajait tehessem le névestéjén nagysád lábai elé hódolatom jeléül!

A házinő kipirult arcczal kocintá poharát az ifjúhoz.

S a fokokint lelkesültebb társalgás árja mind magasabb hullámokban dagadt föl. Dalmainének gitározása fejezte be az estélyt. A bájos házinő gitárján művészi keccsel játszott a bájosan énekelte a következő dalokat: „Ablakomban hervadó virágom,“ „Kalapom szememre vágom,“ „Földiekkel játszó égi tünemény“ meg a „Három alma meg egy fél“-t. Rozsdavári lelkesülten szekundált, míg végre a Málcsi kisasszony felé dobott kenyérgolyókkal szellemduskodó Kruspér Emil ur is beledudolt, az asztalon verve hozzá a taktust.

A vendégek távozta után így szólt Keszeghiné ábrándosan magában:

— Gyönyörű ifju! És a mai nap életemnek legszebb napja, maga mondta! Szívem hevülten dobog. Megmutatom, hogy az ifju leány pártája nem vonzóbb nálamnál. Csak ezt a leányt tudnám lerázni nyakamról! S akkor Kázmér enyém lesz. Mert ez a leány veszélyessé lehet rám nézve.

Hazamenet együtt tartottak egy darabig Münchhausenné, Öblösiné, Dalmainé s Filoméla kisasszony.

— No, az a meszelt képű bánatos özvegy aligha bele nem szeretett abba a fiatal emberbe! — mondá gunyosan Öblösiné. — A fa is virágzik néha késő ősszel — felelt Münchhausenné, — No, hanem a szegény Rozsdavári és Kruspér ugyan szárazra jutottak, mint a zsidók a vörös tenger közepén — sohajtá Filoméla kisasszony, — pedig az a Kruspér Emil nagyon kedves ember. — És mily művelt és szellemdus! — toldá meg végül Dalmainé.

Krupér Emil fütyörészve ment haza, elefántesontos botját forgatva gavallérosan ujjai közt.

— Hm, Keszeghiné nagyon kacintgatott arra a fiatal emberre. De meg nem is érdemes versenyezni azzal a tót diákkal, míg az a Málcsi kisasszony kedves egy teremtés. S hogy elpirult, midőn vele tréfáltam! Hm! Az az agglegénység nem kellemes állapot. A gazdasszonyom? Azt meg elverem a háztól. S én gazdag ember vagyok!

— No csak ne veszekedjék — riasztott rá Rozsdavári a morgó házmesternére. Nincs apró pénzem. De majd lesz öreg is — gondolá magában s szobájába ballagott. Kázmér Málcsi kisasszonyt elveszi s az özvegy nekem marad. Kruspér? Bliktri dolog egy ily hivatalos állásu embernek!

Málcsi kisasszony boldogan álmodott párnái között.

III.

Másnap délben a városháza előtt találkoztak Rozsdavári ur és Kruspér Emil ur.

— No, hová hová barátocskám? — kérdé Kruspér ur, elégtlenül súlyosztván be kezét kabátjának mély zsebeibe.

Nyakán ezuttal kék shawl volt, nagy érczfejű melltüvel megtűzve közepén.

— Hivatalból — felelt Rozsdavári, méltóságos rendreutasító képpel tekintvén az előtte állóra, — az a földolog a közügyekre nézve, a honnét jövök, az ebéd, a hova, indultam, mellékes dolog levén, mert mint a görög bölcs mondta, nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk, kivált mi tisztviselők!

— Hehehe! Ugy van, előttem is a közügy jelölte ki azon álláspontot, melyet elfoglalok a kőbányai nagyfontosságú disznószállítás-kérdésben. De maga barátocskám nagy képmutató, hehehe! Tegnap legalább nem igen látszott, hogy folyvást csak a hivatalra, meg a közügyekre gondolna. Nincs valami szerelemféle a játékban, mi? Tán a szép özvegyasszony, Keszeghiné, hehehe! Mi?

Rozsdavári főlegyenesegett. Tán csak nem akar gunyolódni ő vele ez az ember? Mérgeesen szemébe nézett ellenfelének.

— Hát aztán? Kinek mi gondja rá? Ha volna is vágyunk valami nőszemélyre, még mindig állunk úgy mind személyes előnyeinkre, mind állásunkra nézve, hogy ne kelljen holmi vetélytárstól félnünk, kivált —

— No no, barátocskám, — vágott bele Kruspér Emil ur — ne féljen, ezuttal nem szándékozom vetélytársra lenni, kivált egy özvegyasszonynál. Hohó, mikor bimbót is szakíthatunk, akkor maradhat a hervadozó virág. Hehehe! Bimbót szakítok le, bimbót barátocskám s azt tűzöm keblemre — mondá Kruspér ur magas önérzetű mosolylyal.

— Ugyan ugy-e? — mondá a fölvidult Rozsdavári, gunyosan nevetve — aztád hát hol légyen termőföldre annak a bimbónak, ha szabad kérdenem?

Kruspér ur mérgeesen nézett rá. Adta éhenkórász tót diákja, ez nevetni mer engem, Kruspér Emilt, ki — aztán főnhangon így folytatta kicsinylő mosolylyal:

— Hol? Ugyanott, hol az a késői virág, melytől pedig valakinek aligha nem koppanik a foga! No, de hisz mi barátok vagyunk. Ugy bizony, Malcsi kisasszonyt szemeltem ki magamnak. No, ne féljen én pártfogásomba veszem az ön ügyét a szép özvegy előtt, hehehe!

És ment, elefántcsontos pálczáját gavallérosan forgatva kezében.

(Folytatása köv.)

Akkor voltam én!

Osempész Vilmától.

Akkor voltam én csak boldog,
Mikor veled önfeledten
A kis kortnek gyepamlagán,
Rózsacsokrot kötögettem.

Boldog voltál s boldog voltam,
Kimondád e szót: „Szeretlek“
Szemoidból olvashattam,
Hogy az üdvöt ismerted meg.

Ez a percz oly tiszta szent volt,
Sugárzott az égen a nap,
Nem égetett, azt kérdezte,
Közülünk melyik boldogabb?

Hajlong a lomb, mosolyg a kert,
S keblem derült, miként az ég,
Mert lomb s kert azt kérdik tőlem:
Hát bennünket szeretsz-e még?

A csempész neje.

— Grabowsky gróf beszélye. —

Ujkéritől.

(Vége.)

Közönyösen inte fejével a nő; de midőn a csempész a világitás felől beszélt, megijedt s kérdő tekintetet vetett férjére.

E közben Clas Jansen embereinek egyike belépett, hogy a szobából még kiviendőket magához vegye s jelentse, hogy indulhatnak. A férj gyorsan magára ölté tengerész ruháit.

— En ma egészen rád bizom magamat Tina, — szólt a férj közvetlenül távozása előtt. — Ha az éj beáll, tekints ki egy kissé az erdőbe; inkább, ha félsz, Neptunt is magaddal viheted; neki éles foga van, és senkit sem ereszt közeledbe.

Ezzel a tengerész pipára gyujtván elhagyá a szobát. Egy negyed óra mulva már a kis hajó nyilsebességgel hasítá a tengert nyugat felé.

Az öreg Mike leányasszony pedig a kiadott parancs szerint egy fél óra mulva a pálinkás üveggel utban volt S. . . felé s Tina egyesegegyedül maradt benn.

Midőn az öreg cseléd távozott, ragyogó szemmel, lángoló arczczal távozott az ablaktól s legszebb toilette-jét rendezé el, oly gyorsasággal, melyet a szemlélő méltán megbámulhatott volna. A tükör elé állva, széles szalagokba fonta gyönyörű haját, mint a hogy azt néha leánykorában szokta. Midőn haját elrendezte, öltözködni kezdett s a mi csak ékessége volt, mindent magára igyekezett rakni, hogy mentül szebbnek lássák.

Hogy megérthessük a fiatal nőnek magaviseletét, néhány nappal vissza kell tekintenünk.

Körülbelöl egy héttel azelőtt Tina egy délután a parton sétálgatott, s szomoruan lecsüggesztve fejét, multjára, leányéveire — majd végre a báróra gondolt, kinek képe gyakran élénken lebegett szeme előtt. Eközben a sirkerthez ért, s hogy szívét megkönnyebbitse, anyja sirjánál akart vigaszt meríteni. Midőn a temetőt odahagyta, már az esti szürkület kezdé a lát-kört bevonni. Gyorsan lépdelt lakásuk felé. Egyszerre mintha földbe gyökereztek volna lábai! . . . Seldern báró jött vele szemközt, ki meg nem állhatta, hogy Dörner és nejének adott szava ellenére még egyszer meg ne tekintse a halász falut és Clas Jansen háztáját.

A báró közelebb lépett a megrettent nőhöz, s kezét megcsókolva, fájó tekintettel nézett rá. Szegény Tina! E tekintet fölgyujtá benne újra a régi emésztő lángot, mely nem aludt ki, csak titokban emésztődött. Elfeledte a gonosz játékot, mit e férfi vele üzött, még a közellét veszélyessége sem jutott eszébe, ő ismét azzá a bizalmas, engedékeny, szenvedélyes leánynya vált.

A báró, ki talán keserü fogadtatásra várt, fölhasználta e percet. Elmondá, mily kínos lélekállapotban hagyta ő akkor S. . . t el, s hogy ő Tinát azóta soha sem feledte el, s esengve kérte bocsánatát.

A nő némán nyujtá engesztelődése jeléül kezét s nagy könyvek csepegtek szeméből alá.

Tina nem tudott magán uralkodni: most már elérkezettnek gondolta az időt, hogy a titkot, — melyet különben a báró már rég tudott — tartzkodás nélkül bevallja. Hiszen most már ledönthetetlen korlát emelkedett köztük!..

Midőn eltávoztak, abban értettek egyet, hogy ez nem utósó találkozásuk volt.

El volt határozva, hogy ha Clas Jansen legközelebb a tengerre száll, Tina úgy intézkedik, hogy a báró észrevétel nélkül jöhessen férje lakába. Egy gyertya a szélső ablakban volt a jel, a midőn a báró bátran közeledhetik. Azonban kölcsönös fogadást tettek, hogy ez lesz első és utósó légyottjuk.

Az alkalom kedvezőnek látszott Clas Jansennek a mondott este történt eltávozásával s a nő valószínűleg várta e titkos látogatót, ki, mint Tina hitte, minden nap lesni fogja az adandó jelt. Azért rettent ő oly igen meg, midőn férje ugyanily jeladást határozott meg, egészen más célból s eleinte azt vélte, hogy férje nyomára jött ez egyezségnek, de aztán nyugodtságából csakhamar átlátta, hogy ugyan e kitűzött jel csak véletlenség eredménye.

Midőn a csempész neje az ablakba az égő gyertyát kiállítá, annyira remegett, hogy alig állhatott lábán. Ugy érzé, mintha nem lenne képes kezét a gyertyatartótól elvenni s párszor habozott is, hogy az égő gyertyát bevegye e? De aztán erőt vett magán s kimerülten veté magát a pamlagra.

Kevéssel aztán halkán kopogtattak az utca-ajtón. Rendkívüli félelem szállotta meg a nőt. Fölkelt a pamlagról, de rögtön visszahanyatlott.

Tina habozott, felnyissa-e az ajtót!

A kopogtatás erősebbé kezdett válni.

A nő nagyot sohajtva kelt föl, s szilárd léptekkel közeledett az ajtóhoz s a nélkül hogy az érkezettnek kiléte után kérdezősködött volna, megnyitá azt.

Tina szinte eszméletét veszíté, midőn két vámör lépett be. Egyik bő szürke köpenyt viselt, míg a másik az ismert zöld egyenruhában volt, rövid löfegyverrel kezében.

— Itthon van Clas Jansen? — kérdé az egyik, durva hangon.

Tina sejté a veszélyt; természetére nézve bátor volt és gyorsan be akarta zárni ismét az ajtót, hogy a végzetes világot az ablakban eloltsa; de szándéka meghiusult, mert a jövevények hirtelen megelőzték belépésük által.

— Neje kegyed Clas Jansennek? — kérdé a vámörök egyike. — Ha igen, úgy legokosabban teszi, ha nem ellenkezik, mert az sikertelen lenne, és azt is tudnia kell, hogy az által csak baját szaporítaná, mert mi a király és törvény nevében állunk itt!

A fiatal nő a szoba ajtaja felé tántorgott. Félt ugyan a veszélytől, mely férjét érheti, de tulnyomó volt a félelem, ama gondolattól gyötörtetve, hogy a báró jönni talál. A vámörök nyomban követték.

— Én az s...i adóhivatal főellenőre vagyok, szólta a köpenyes férfi, a szobába lépve. — Kegyed lesz oly jó s nem hagyja el addig a szobát velünk, míg férje a halászatról vizsgálja nem tér. Mikorra várja őt tulajdonképen?

— Csak két-három nap mulva, — dadogá a nő, — legalább azt mondá, hogy csak akkor tér vissza.

— Nekünk egészen más tudósításunk érkezett, — szólta a főellenőr közönyös hangon. — Én azt állítom kegyed előtt, hogy ő még az éjjel haza érkezik.

Tina mitsem válaszolt; gondolata csak az ablakban levő gyertyán járt.

— Kegyed csodálkozni fog, mit kereshetünk mi itt, — folytatá a főellenőr, egy székre leereszkedve, — De tán azonnal tapasztalhatja azt. Egyébiránt ne féljen jó asszony, mindent a törvény rendes útján fogunk elintézni.

Tina összeborzadt. Az adótiszt észrevehette ezt, mert vigasztaló hangon folytatá.

— Clas Jansen végre is jobb hálóba került, mint a melylyekkel ő a halakat fogdossa. Ezuttal némi pénzbüntetéssel megmenekülhet. De többszöri esetben fegyházba kerülhet. Kegyed okos asszony, s rábeszéli őt nemde, hogy veszélyes mesterségével föl hagyjon?

— Én nem értem uram, mit akar ön mondani, — válaszolt Tina, neki bátorodva, — Azt még soha sem hallottam, hogy a halászatot a törvény büntetné, és...

— Jól van! — szólta a tiszt kaczagva. — Majd meggyőződünk mi még ez éjjel, hogy ütött ki a halászat. Egyébiránt csakis ez a szándékunk.

Tina fölegyenesedett s a legnagyobb nyugodtságot tüntetve föl, párszor fel és alá járt a szobában s aztán hirtelen az ablakhoz lépett azzal a szándékkal, hogy az ablakban levő gyertyát elfújja.

— Csak hagyja azt a gyertyát ott égni, kedves asszony, — szólta a főellenőr gonosz mosolylyal, — ha már oly rég ott áll, éghet még egy kevéssé.

A nő érezte, hogy nincs ereje a hatalommal dacolni. Szó nélkül leült.

Hosszú szünet következett be.

Egyszerre nem nagy távolban fegyverdurránás hangzott, mely hosszan visszhangzott a csöndes éjben.

A főellenőr izgatottan ugrott föl s kísérője önkénytelenü pillantott fegyverének csattantyujára. Tina szíve egészen megszünt dobogni az ijedség miatt.

— Mi az ördög lehet az? — szól a tiszt. — Talán csak nem merészelték a ficzkók embereinkkel szembe szállani?

Egy másik lövés hangzott most föl s utána még pár gyors lövés.

— Istenem, istenem! Ez Clas Jansen! — sikoltott föl Tina.

A főellenőr kirohant az ajtón, jelt adva a vámörnek, ki a nőnek utját elállotta.

— Hagyjon engem kimenni! — szólta kétségbeesetten a nő. — Ő az én férjem, és én vagyok mindennek az oka!

— Maradjon kegyed helyén, mert isten engem úgy se géljen, lelövöm, ha mozdul, — szólta a vámör, fegyverét föl emelve.

Megsemmisülve hanyatlott Tina egy székre vissza. Csaknem esztét veszttette.

Clas Jansent a rakparton fogták körül a vámörök s midőn ez ellenük fegyveres kézzel szállott szembe, lelőtték. Társait szintén elfogták s megkötözve szállíták be S...be.

Midőn a csempész hulláját a lakba beszállították, a végzetes gyertya még ott égott az ablakban. Tinát göresős fájdalom ragadta meg. Nem tudta, mi történik körülte.

Ugyanez időben csomagoltatta Seldern báró S...bon büröndjeit. Az nap délelőtt örvendetes levele érkezett, melyben tudatták vele, hogy a pétervári követséghez tanácsosul van kinevezve. Oly állást nyert azáltal, mely sovárgásának

már rég legfőbb tárgyát képezé; másnap már állomására szándékozott elutazni.

Szegény Tina! — A kínok, összemarczangolták szivét, mint az emberek állíták.

Két nappal ama végzetes éj után ugyanabba a sirkertbe szállíták ki hamvait, hol anyja nyugodott.

Clas Jansen mellé temették el.

A mai török nők neveléséről.

Reményi Károlytól.

Ujabbkori lapirodalmunknak kétségtelenül egyik legszebb érdeme, hogy feltűnő előszeretettel foglalkozik a török birodalom állapotának ismertetésével, ösztönszerűleg érezvén, miszerint két nemzet, melynek jövője és politikai hivatása ugyanaz, egymást ismerni és tanulmányozni köteles.

A forradalom előtti időszakban elvéte találunk néhány önálló művet, mely a török társadalommal foglalkozik. Hammer-Purgstall nagy terjedelmű s inkább csak a tudományos és diplomatiái körök számára írt műveit nem említve, leginkább lady Montégue-nek összegyűjtött s angolból úgy szólván minden európai nyelvre lefordított levelezését olvasták; eredeti művekül pedig II. Rákóczy Ferencz belső kamarásának, Mikés Kelemennek zamatos levelei s dr. Décsy Sámuel Osmanographiája szolgáltak.

Mind e művek azonban a török társadalmat a reform előtti időkből festvén, sok részben már elavultak. 1826 óta, midőn II. Mahmud nagy szultán a jancsárokat eltörlé, új élet kezdődött Törökországban s a nők szigorú helyzete is tetemesen könnyebbült. A háremek be zárkozás ma már úgy szólván értelem nélküli üres szó, s mint ősrégi keleti s korántsem muzulmán eredetű szokás, a mennyiben még fentartatik, inkább csak a nők védelmére, mint őrizetéül szolgál.

A többnejűség is, noha a törvény nem tiltja, a XIX-dik század befolyása következtében ritkasággá lőn, s a török feleség valódi urnő az ő lakosztályában (háremében) az odaliszkok, jobban mondva adatik, mely szó teljesen megfelel a szobaleány nevezetnek, bizonyára hivebb és engedelmesebb cselédek a miéinknél.

Keresztyén nevelőnőt, zongora-tanítót az előkelőbb török házakban mindenütt találhatni; sőt mi több, megtörténik, hogy muzulmán szülék leányait a francia apácák (Soeurs grises) zárdáiban levő iskolába küldik, hol természetesen a válást kivéve, a többi tantárgyakat együtt tanulják a keresztyén gyermekekkel.

Mert tudnunk kell az eddig oly fanatikus és türelmetlennel festett törökökről, miszerint épen a vallási türelemben sok, talán a legtöbb európai keresztyén állam példát vehetne tőlük. Személyes tapasztalásból mondhatom, hogy Konstantinápolyban, valamint a többi nagyobb ottomán városokban is minden keresztyén vallásfelekezet szabadon működik, s úgy a protestánsok, mint a katolikusok missió-egyleteket tartanak fenn, saját iskolákat kórházakat építenek, melyekhez a padisah (szultán) többnyire ajándékban ad területet; miből könnyen következtethető, hogy az ottani keresztyén gyarmatok koránt sincsenek elhagyatva, sőt saját külön követségeik védelme s a török kormány, bizonyon mondhatni, nagylelkűsége folytán, napról-napra gyarapodnak gazdagság és befolyásban.

A missiók közül, miként azt angol és német protestáns írók is dicsérettel ismerik el, eddig legnagyobb eredményt a francia katolikusok vívtak ki, s ez főleg ama barátságos politikai viszonynak tulajdonítható, melyet a francia kormány a török irányában századok óta folytat, a törökök is tehát legszívesebben az ő szavukra hallgatnak s nekik kedveznek.

Fölöttébb érdekes, a mit Zerbóniédi Sposetti egyik művében *) a már említett francia „Soeurs grises” — vagyis szürke nénikről ír: „E francia hölgyek — úgy mond — Keleten mindenütt és mindenkitől az isteni gondviselés földi képviselőiül tekintetnek. Konstantinápoly Galata nevű város-részében egy nagyszerű intézettel (zárdá, templom, iskola és kórházzal) bírnak ők, ez képezi ama központot, honnan az összes török-európai gyarmatokba, nemzetiség és valóság különbség nélkül, áldás árad szét. Hol egy családnál a nyomor kezdetét viszi, ők nem engedik, hogy ott a kétségbeesés üthesse föl fejét; hol bárminemű szükség támad, segélyük rögtön ott terem és nem várják be, míg őket felkeresik. Összeköttetésekkel bírnak az egész világ nagy városiban s hivatalanul is mindjárt segítséget nyújtanak a szegénynek; munkát, foglalkozást szereznek neki, vagyonos házakhoz juttatják be, szóval minden lehető uton és módon segítik, s az ő sokoldalu nyomatékos befolyásuknak már nem egy lihetetlennek látszó dolog sikerült. Belépésük van minden tekintélyes — még ázsiai házakba is, pasáknál, minisztereknél, sőt magánál a szultánál, s a hol csak szükség fordul elő, örömmel érvényesítik minden befolyásukat s nem rettennek vissza semmi fáradtságtól, csak hogy megmentsenek és segítsenek. Ez áldott hölgyeket alázatos öltönyeikben Konstantinápoly utczáin a nap minden órájában láthatni, a mint ők majd a szegény nép alacsony kunyhóiba, majd a nagyok palotáiba be-ésk ijárnak, s az emberek csudálattal telnek el, szemlélve eme valóban kitűnő asszonyok fáradhatlan tevékenységét és önfeláldozását. Zárdájukban betegápolással s a nőnemű ifjuság nevelésével foglalkoznak, avagy menekülő mohamedánus gyermekeket vesznek védelmük alá, gondoskodnak ezek jövőjéről, s vagy Európába küldik, vagy itt házassítják ki. Oly nagy irántuk a bizalom, hogy még török családok is gyermekeik nevelését reájuk bízzák.

Ime egy magasztos kép, mely olvasónőinknek Kelet haladásáról az eddiginél bizonyára jobb fogalmakat képes szereznii. Ám menjünk tovább, jön még szebb rész is.

Konstantinápolyban, e milliónál több lakót számláló városban közel 400 elemi török iskola (medresz) létezik, mintegy összeköttetésben a mecsetekkel. Ez iskolákban fiukkal vegyest taníttatnak a leánykák; oly eljárás, mely hazánk legtöbb vidékén szintén divatozik, sőt a melynek erkölcsi szempontból is, a nevelészet számos hírneves barátja fogta pártját.

A felsőbb leányiskolák azonban igen természetes, kell hogy elkülönözve legyenek. Ilyenek hazánkban is csak az ujabb kor alapításai közé tartoznak. **) Konstantinápolyban az utolsó időkig nyolczra emelkedett száma a felsőbb (muzulmán) leány-tanintézeteknek.

(Végo köv)

*) „Der Orient und seine culturgeschichtliche Bedeutung“ von August Wilhelm Ritter von Zerbóni di Sposetti. 1868. Ajánlva szerző leánya, Jassinska Alma asszonynak R. K.

**) Legjobban elterjedve és virágozva Csehországban észleltem a felső leány iskolákat R. K.

Egy hét története.

November 23-kán.

A király Budán. — Egykor és most. — Vadász-eredmény. — A királyné nevenapja. — A királyné Meránban. — Az első gyermekkert. — A kőbányai vízmedence megnyitása. — A boulevardok. — Színházi ujdonságok. — Beethoven-ünnepély. — Hangversenyek. — Pákh Albert munkái. — Rottenbiller Lipót temetése.

A király Budán!...

Néhány év előtt mily izgatottságot idézett elő e hír a fővárosban, s most — ha örömetigen, de — izgatottságot ugyan nem okozott. Mit nem tesz a megszokás! Még Budán is csak a várlakon lengő zászlóról, a kiborotvált képü udvari eseléségről s a nagy csizmás testőrökről tudjuk meg az örvendetes eseményt; máskülönbén marad minden rendes kerékvágásában.

Ő Felsege mult vasárnap reggel érkezett meg s látogatást tevén József főherczegnél, már délután három órakor Gödöllőre rándult vadászni, mert szenvedélyes és kitűnő vadász; mult hó 19-kén lőtte le az ezredik zergét a neubergi hegyek közt, a mi oly aránytalanul nagy eredmény, hogy az olasz király, a ki pedig szintén ritkítja párját e téren, eddigelé még csak nyolczszázhatvankettőre vitte vadászati áldozatai számát.

De már ma ismét visszatér ő Felsege s holnap (csütörtökön) megnyitja a delegációk üléseit itt Pesten és nyilvános kihallgatást fog adni.

A delegációk — az egész intézmény bizonynyal nagyon kevésbé érdeklí olvasónőinket, de mint honleányoknak, mégis kell iránta egy kissé érdeklődniök, mert ez határoz a nemzet vagyonának legnagyobb részéről — néhány hét alatt bevégzi működését.

A király mintegy két hétig marad Budán.

Mult hét végén, az ország első asszonyának neve — Erzsébet — napján a főváros több megható egyházi és világi hódolatnyilvánítás tanuja volt. Budán a vártemplomban fényes isteni tiszteletet tartott Haynald kalocsai érsek, számos előkelő papság segédlete mellett és több miniszter és uraság jelenlétében. Este teljes kivilágítás mellett, Verdi „Álarczos bál“ dalművét adták a nemzeti színpadon. A színház szorongásig megtelt, s a közreműködők: Pauliné, Kvassayné, Odry, Ellinger, mintha csak a kiváló alkalom hatott volna rájuk oly gyönyörűen énekeltek és játszottak.

Somsich Pál, a képviselőház elnöke, nemcsak a „házban“ mondott lelkesült felköszöntést a királynéra, hanem diszlakomát is rendezett a Frohner-vendéglőben, melyen szintén hódolatteljes és szívből szakadtüdvívánatok hangzottak, a mint e magasztos, igazán „felséges“ asszony érdemli.

Gödöllőn is megünnepelték e nevezetes napot. Előestéjén kivilágítást rendeztek, s a legnyomorultabb viskó ablakából sem hiányzott egy mécsfény, a köztisztelet és rajongással határos szeretet jeléül. A fogadóban nyolczvan terítékű diszlakoma tartatott, melyen felolvasták Nopcsa főudvarmesternek a királyné köszönő elismerését tartalmazó táviratát s ismételtén éltették a királyi párt, a koronaörököszt és a főherczegnőket.

S míg itt nevenapját kegyelettel ülik, ő maga Meránban tartozkodik, kirándulásokat tesz s közelebb következő kis esemény szívárgott felőle a lapok hasábjaira. A mai egyházgondnok meglátogatta a kerületéhez tartozó St.-Valentin falucska egyházát. A mint belép, bájos orgonahangok ütök meg füleit. Felmegy a karzatra, s egy egyszerűen öltözött szép ifjú nőt lát az orgona előtt ülni. Ő csalta ki ama bájos hangokat. Az egyházgondnok udvarias beszédbe elegyedök vele s néhány szokásos szólásforma kicserélése után az ismeretlen nő távozik, az egyházgondnok csakhamar utána, még látja a várakozó kocsikba szállani s akkor győződik meg, hogy az ismeretlen nő — a magyar királyné volt!

Pesten e közben egy más ünnepély is ment végbe, mely — kivált nők előtt — nem kevésbé figyelemreméltó. Mult vasárnap délután nyílt meg a Fröbel-féle nevelési nőegylet által alapított első gyermekkert a Szechenyi-téren, mely a gyermekeket „cselekményesen“ gyakorlatilag nevelni van hivatva. A megnyitás alkalmi ünnepélylyel történt. Közönség oly nagy számmal jelent meg, hogy a tágas helyiség elégtelen volt befogadására. Mindenek előtt Schubertné asszony, e nevelési nőegylet elnöke, tartott beszédet, aztán dr. Scherman orvos ur fejtegeté a kisdedek nevelésének elméletét, majd Szabó Endre igazgató ur az intézet célját s előnyeit. Hétfő óta a kert gyermekek fölvetelére nyitva áll, s ha a kezdet eredményesnek bizonyul, az egylet a József- és Ferenczvárosokban is állít föl hasonló kisdedovó intézeteket.

Kőbányán ezalatt a pesti vízvezetéknek első elkészült medenczét nyiták meg, illetőleg mutatták be a helybeli és Pestről meghívott közönségnek. Itt is sok látogató volt, hisz hová ne jutna Pest ujságvágyó lakosságából! S a látvány meg is érdemlé a kirándulást. A medence mintegy tiz öl magas és széles s kétszer oly hosszú négyszeg alaku üreg, melynek boltozata 36 oszlopon nyugszik. Az egész igen nagyszerű benyomást tesz, mint egy terjedelmes barlang, mit a boltozatra alkalmazott kerek ablaknyílások még nagyban elősegítenek. Rejtélyes félhomály uralg e mélységben, s fenekéről sötéten csillog fel a víz, mely egy tágas vascsőből előbb egy márványlapra hull, aztán ezernyi apró gyöngyökben rendeltetése helyére. Óriási vízmennyiséget képes magába fogadni. Mintegy 300,000, azaz háromszázezer akót. S még két ily medence lesz. A medence magasabban fekszik, mint Pest legmagasabb tornya, s így származik azon víznyomás, mely a vizet az emeletekre felszökelteti. A megnyitás napján rögtönzött fahidak voltak átvonva a medence közepén, s innen nézte a közönség a cső megnyitását. Kint a lóvonat indóházától tisztára volt takarítva az ut és deszkákkal, helyenkint szőnyegekkel fedve, hogy a látogatók Kőbánya hagyományos sara daczára, száraz lábbal juthattak a vitzartóig.

Kőbánya tehát már nemcsak disznó-pecsenyével, az ottani szintén hagyományos „szállások“-ból, és az erre való híres borral és még híresebb sörrel látja el a fővárost, hanem vízzel is, s a vízvezeték által Pest egyik legfőbb hátrányán lesz segítve.

Aztán következnek mindjárt — a város atyái szerint — a boulevardok. Csak magán a könyökutczai vonalon 207 házat kell kisajátítani, a mi körülbelül hét millió forintba kerül. Aztán mondja valaki, hogy szűk világ van! Ez csak tekintélyes kis összegecske? De szép is lesz, ha elkészül, már tudniillik az illető boulevard.

Báró Orczy Bódog nem e dolgokkal törődik. Chacun a son goût, mondja a francia, és hozzátehetjük: és hivatás. Orczy Bódog mindenekelőtt a budai színházat ohajtja megmenteni. E célra nem kíván a kormánytól, vagy akár a nemzettől többet, mint huszezer forint subvencziót. Akkor aztán a nemzeti színház összes — drámai és operai — személyzetét működtetné a budai színpadon. S ez, azt hiszi, eredményes lenne, mert az első két előadásnak, melyben a nemzeti színház tagjai játszottak, szép — összesen 522 frt jövedelme lett. Kérdés, hogy ez mindvégig így maradna-e; azonban az egész terv különben is hajótörést szenved azon az igen nevezetes körülményen, hogy a kormány nem hajlandó, vagy tegyük fel, hogy nem képes többet adni hatezer forintnál. Ez pedig kevés. Egyelőre tehát csak a drámai személyzet és csakis uj-évig játszik Budán. Addig biztosítva van nagyjából a tengés, de hát aztán?

Ej, az „asztánok“-kal igen messzire mennénk. Elégedjünk meg addig is a jelennel s a közvetlen jövővel.

Báró Orczy ur különben egy más, szintén méltánylandó tervvel foglalkozik. „Mosonyi-társaság“-ot akar alakítani a kitűnő zenész és zeneszerző emlékére. Az alapszabályokat most dolgozzák ki. Emlékköveket is szándékozik felállíttatni. Azonkívül közeleg a Beethoven-ünnepély is, mely nagyszerű lesz. Kétszáznegyven énekes és kétszáz zenész fog közreműködni. Liszt Ferencz kijelentette, hogy ha a bécsi Beethoven-ünnepély a pestivel egy időre esnék, a pestinek ad elsőbbséget. Ez elég, hogy a kegyelet e nyilvánulásának a legszebb sikert biztosítsa.

Egyelőre egy kisebb terjedelmű, de szintén nem érdektelen hangverseny megy végbe ma este a vigadó termében. A fiatal Juhász Aladár, Sipos Imre geniális tanítványa, adja Spiller Adolf ur, Toperczer Ilka és Kvassayné urhölgyek közreműködése mellett.

E hó 28-kán eljő Becker J. főrenczi híres vonónégyestársasága (Becker, Mari, Hilpert és Chiostru urak), mely jelenleg Bécsben köztetszés mellett hangversenyez és bemutatja a kamarai zene virtuozitását.

A színházra visszatérve, elhatározatott, hogy ezután a régi jó népszinművek elővételének a színház könyv- és lomtárából, melyben őket por fődte. Így láttuk hosszú idő után „Dalos Pistát“ s így kerül elő még régibb idő óta először, mire e lapok megjelennek, Szigeti zamatos „Violá“-ja, mely Eötvös „Falujegyzője“ ezimű regénye után készült. Folyó hó 30-kán, mint Vörösmarty születésnapjának előestéjén pedig (született 1800-dik évi deczember 1-jén) a magyar Homér „Áldozat“ ezimű szomorujátéka kerül színre.

Az irodalom terén érdekes újdonságul szolgálhatnak a feledhetlen Pákh Albertnek összegyűjtött „Humoros elbeszélései“, összesen tíz darab, melyeket — Gyulai Pál előszavával — a Kisfaludy-társaság ad ki. A ki Pákhót akár személyesen, akár műveiből ismerte, kedvesen fogja e gyűjteményt fogadni, melyben eleven humora pezseg, csipős és mégis ártatlan szatirája nyilaz. Mintha maga támadt volna fel, úgy tekinthetik barátai, mert ő úgy irt, a mint beszélt; minden gondolata, kifejezése — beszédben úgy, mint írásban — termé-

szetes és eredetien élces volt. Kain Ábel nem egyhamar fog elmosódni a műbarát emlékéből, valamint tréfás szerkesztői üzenetei a „Vasárnapi ujság“-ban, melyekből sok fiatal novella-és versirő sok tanulságot meritett annak idejében, habár egy kissé megpaprikázva is.

De ime, hová tévedtünk? A napok eseményeit irván, egy rég elköltözött halott emlékezetéhez.

Ha már benne vagyunk, érintsünk egy temetést, mely mult szombaton ment végbe és kifejezést adott a főváros kegyeletes hálás érzelmeinek. Sajnos, hogy a ki a koporsóban feküdt, már nem látható az elismerés adóját. Rottenbiller Lipót, Pestvárosnak sok és nehéz időn át volt főpolgármestere feküdt a koporsóban, s a nagyszámu néptömeg, mely kísérte, bizonynyal mind köszönhetett neki valamit. S legtöbbet a közönség; testestül-lelkestül a közügynek élt s negyven évi hivatalos pálya után nyugodtan hajthatja fejét a halotti álom párnájára: „Elvégeztem feladatomat, mint ember és polgár.“

— r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A pesti jótékony nőegylet) e hó november 20-tól deczember 17-éig terjedő 4 hétre méltó háziszegények között leendő kiosztásra összesen 506 frt 90 krt o. é. utalványozott; és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 289 frt 90 krt, egyszer mindenkorra segélyezettetteknek 217 frt. Ez alkalmal a választmányi nők 26 uj — a szegények állapotait tárgyazó vizsgálatról tettek jelentést.

Az 1-ső Dunagőzhajózási társulat helybeli igazgatója, Holl ur által szives volt az egyletnek szegényei javára 20 öltüzelőfát ajándékozni, mely kegyes adomány az egylet őszinte hálaérzete kifolyásával ezennel közhirré tétetik s illetve nyugtatványoztatik. — Strobentz Joze fina asszonyság pedig 5 zsák burgonyát volt kegyes adományozni.

✦✦ (Királyné ő felsége) a folyó évi udvartartási javadal-mazásból művészi czélokra a király által átengedett 294,000 frtból a kolozsvári nemzeti színház javára a jelen évre 15,000 frtot adományozott, mely adományért a színházi választmány a belügyminiszterhez intézett táviratban köszönetét fejezte ki a felséges asszonynak.

✦✦ (Juhász Aladár hangversenye.) Három év előtt egy kis fiura hívtuk fel a közönség figyelmét, mint ritka zongorázó tehetségre. Ez a kis fiu mult szerdán most mint Sipos, jeles zongoraművészünk tanítványa, hangversenyt adott a vigadóban, nagy és a műértő közönség előtt — Liszt Ferencz is jelen volt — és a műértő közönség most tapsaival hagyta helyben három év előtt nyilvánított nézetünket e ritka szép tehetségről. A 13 éves hangversenyző természetesen tizenhárom éves gyermekhez mért erővel, de igen szép felfogással és rendkívüli technikával játszta Beethoven, Wagner és Rubinstein műveit, a közönség nem csekély bámulatára és általános meglelégedésére.

✦✦ (Egészségügy Pesten.) Az egyetemi kórodákban és a magángyakorló orvosok által kezelt betegek kivételével, a többi gyógyintézetben és a kerületi főorvosok által közkölségen ápoltszegények közt októberhóban összesen 4384 kóreset fordult elő, mely szám a mult szeptember havi létszámnál 425 esettel kevesebbet tüntet fel, tehát javulást mutat. A gyógyintézetekben ápolts 2098 fekvő beteg közül meggyógyult 1033 —

meghalt $125 = 5.95$; ápolás alatt maradt $940 = 45.05$ % Halálozás. Az egész városban a katonai kórházak kivételével, valamennyi gyógyintézetben meghalt összesen 542, tehát 31-gyel kevesebb, mint szeptemberben. Meghalt finemü 305, nőnemü 247. Legtöbb halt meg 1 éves korig $= 177$. A 80 évet csak 2 haladta meg. Leggyakoribb halálokok voltak: tüdőgümösödés 97; veleszült gyöngeség 36; mellhártya- és tüdőlob 35 esettel. A népesedést illetőleg: született összesen 665, fiu 349, leány 316. E szerint ehóban a szaporodás 123-mal haladta meg a halálozást. Házasságra lépett 216 pár.

→→ (A csatatérről) e héten még mindig nem jöttek döntő események hírei, csak az hallik, hogy a Loire melletti hadsereg erősen nyomul előre, és oly nagy gondot ad a poroszoknak, hogy a kisebb erődök ostromzárására használt erőket mind a Loire felé indították. A döntő ütközetek tehát nem késhetnek már sokáig.

Muszkaország felül is békésebb szél fútt e héten.

→→ (Egy pestmegyei földbirtokos) s országgyűlési képviselő e napokban a vidéken 175 frton lovat vett. Minthogy azonban a ló nem egészen felelt meg várakozásának, azt az eladónak visszaküldte, azt mondván, hogy a ló sánta is, meg kehes is. Az eladó azt mondta, visszaveszi a lovat és visszafizeti a pénzt, mihelyt a lónak ez állított hibái törvény útján is be lesznek bizonyítva, s a szomszédos szolgabírósnál e tárgyban lépést is tett. A birtokos azonban nem várta be a szolgabíró intézkedését, hanem benyitott az eladóhoz, midőn ott épen vendégek voltak összegyűlve, s engedelmet kérve, ha alkalmatlanságot okozna, a vendégek jelenlétében 5 frtot tett le az asztalra, mint a ló időközbeni tartásának díját, s aztán a lovat az istállóból elővezetvén, az udvaron inasával és egy ott levő pandurral lövetett rá, és miután mindkét lövés eredménytelen volt, végre revolverével maga lőtte agyon a lovat. A jelenlevők között erre azon eszme támadt, hogy kérvényt irnak alá, hogy az állatkínzás ellen rendszabályok léptetessenek életbe, s e kérvénynek a képviselő-házban való átnyújtására — a szóban forgó birtokos urat kérik meg.

→→ (A budai várszínházban) mult kedden Moliére „Fősvényét“ adták a nemzeti színház tagjai. A színház újra megtelt, még a páholyok is, úgy, hogy a később érkezettek már nem kaptak jegyet. A budai színházra nézve az a terve b. Orczy-nak, hogy azt a nemzeti színház gyakorló iskolájává alakítsa, mi végből a jelesebb vidéki tagok Budára szerződtenének s jobb szerepekben a nemzeti színpadon is föllépnének. Az udvari páholy melletti páholyt ez esetben átalakítják József főherceg számára. A tervhez nem hiányzik egyéb, mint 20,000 frt subventió, meg jó tagok.

(Bankó alaku füstölőpapír.) A bank-jegy alaku füstölőpapírral a heti vásárokon a vidéki parasztembereket nem ritkán szedik rá. A budai rendőrség e napokban ismét kézre kerített egy asszonyt, ki egy forintos alaku füstölőpapírt szerencsésen rátukmált egy vidéki emberre. Midőn elfogták, tárczájában még egy 5 frtos alaku füstölőpapírt is találtak. E nő tehát valószínűleg mesterségből üzi a füstölőpapírt ilyen elárúsítását. Figyelmeztetjük e papírra a közönséget és a hatóságot. Pestmegye már tett is felterjesztést ez ügyben.

→→ (Érsek Dániel) magyar kézműves új szerkezetű lövegvet talált föl, melyet József főhercegnek bemutatott, s melyet szeretne a honvédsereg számára elfogadtatni. A szerkezet teljesen elüt az eddigiektől. A fegyver hátultöltésű alólcsapó kakással bír. A cső alsó végéhez egy olyan hosszú hüvely csatolható, a milyen az agy. E hüvelybe tizenegy kettős

töltést lehet betenni, melyeket egy acélrugó minden lövés után előre tol egygyel, úgy, hogy egyszeri töltésre huszonegy golyó bocsátható ki a fegyverből. Ravasza nincs, hanem azt egy más szerkezet pótolja, melyet a feltaláló „fakilincsnék“ nevezett el, azért, mivel a külföldiek azzal gunyolják a magyart, hogy úgy sincs egyéb gépszervezete a fakilincsnél. A fegyver kezelése minden eddigi fegyverénél könnyebb. A puská maga is igen könnyű. A főherceg nagy érdekeltséggel fogadta a benyújtott mutatót, s azt a honvédelmi miniszteriumhoz tette át, megvizsgálás végett.

→→ (Bismarck mint humorista) A minap Bismarck elé egy fogságba esett francia tisztet vittek, kinél Cambriel francia tábornoknak egy a toursi kormányhoz intézett irata volt. A porosz miniszter elolvasta a levelet, mely így szólt: „10,000 emberből álló segédcsapatra van szükségünk.“ Bismarck sajátkezűleg oda írta a levélre folytatólag: „meg egy generálisra, s ezzel utnak eresztette a francia tisztet, a levéllel együtt. Bismarcknak igaza volt, s Toursban meg is fogadták a jó tanácsot, a mennyiben a tehetetlen Cambriel csapatait Garibaldi-nak rendelték alá.

→→ (Vegyes hírek.) A pesti nemzeti dalkör által e hó 26 án rendezett zászlófelavatás és diszhangversenyre a budai dalárda testületileg és az esztergami dalegylet nagyobb számu küldöttséggel jelent meg. A budai egylet a hangversenyben önállólag szintén közreműködött. Az egylet egyszersmind sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy a jelenlegi helyi viszonyok miatt a meghívást több hazai dalegyletekre ki nem terjeszthette. A felavatás részleteiről jövő számunkban értesítjük olvasóinkat. — A pesti fakereskedőknek, kik eddig a város közepén folytonos félelemben tarták szomszédjaikat, végre valahára csakugyan ki kell költözniök a városból, mert a miniszterium is elvetette folyamodásukat, melyben a városi közgyűlés határozata ellen felebbezték. — A Kopácsy örökösök azon 234,000 frtnyi összege mely 20 éven keresztül visszatartott, s melynek rögtöni kifizetését ő felsége még 1868 junius 19-én, tehát harmadfél év előtt rendelte el, még most sem fizettetett ki, daczára, hogy az örökösök némelyike ez iránt háromszor is intézett kérvényt az igazságügyminiszteriumhoz. Még csak végzést sem hoztak e kérvényekre. — A „Képes Világ“ mutatószámára közli Arany János egy versét, mely nem is volt a nyilvánosság elé szánva, s mely a szerző engedelme nélkül látott világot. Képzeltetni, mennyire örülhetett Arany János, midőn tapasztaltná, hogy milyen tiszteletben tartják az ő országos nevét! — Soprony környékén Harácson mellett a mezők magas hóval vannak boritva. — Szent-Iványi Mártonné asszony, a lipői főispán neje, az 54-dik honvédszászlóaljnak egy pompás zászlószalagot ajándékozott; jeligeje: „haladj győzelemmel!“ a zászlószentelés csak jövő tavaszon fog megtörténni. — Az egri fiatalok társas-kört alapított. A kezdeményezés különösen az izraelita ifjaktól ered. A tagok száma egyelőre 40. Jártnak több magyar és német lapot. Ezenkívül két casino van Egerben: a polgári, melyet balpártinak, és a kormánypárti, melyet papinak is neveznek. — Boldogult Batthyány Fülöp herceg végrendeletileg 2000 forintot hagyományozott Buda-Pest és az ország egyéb szegényeinek. Ezen összegből a kiosztással megbízott belügyr Pest város szegényei részére 600 forintot, Buda szegényei részére 400 forintot, 1000 frtot pedig tűz és víz által károsult kilencz vidéki község lakosai részére küldött. — Az „Atheneum“ nyomda-társulat kiadásában ujabbban a következő

könyvek jelentek meg: „A lovagkor és hősei,” regényes korrajzok a történetből. 12 színezett képpel; ára 4 forint. „Igazmondó naptár.” 1871-re; ára 50 kr. „Az Athenaeum nagy képes naptára;” ára 1 forint. „A társadalmi gazdaságtan vázlat.” Irta Mudrony Soma; ára 50 kr. „Egyetemes földrajz.” Irták Ballagi Károly és Királyi Pál. Első kötet; ára 2 forint 50 kr. „A bölcsészet története.” Irta Dománovszky Endre. Első kötet; ára 2 forint 80 kr. „Az Athenaeum kis képes naptára;” ára 50 kr. „A bécsi márcziusi napok,” összeállította Szabó Richard; ára 1 forint 20 kr. „A m. kir. tábla mint urbéri bíróság működése;” ára 1 forint 20 kr. „Egy uri társaság.” Gaborian regénye. Három kötet; ára 4 forint. „Bauer őrnagy Bem hadsegédének hagyományai;” ára 1 forint 20 kr. — **Gonzales** Károly a cukorgyáripar emelése és terjesztése körül szerzett érdemeiért magyar nemességet nyert. — Erdélyben egész tavaszi időjárás köszöntött be. A kolozsvári kertekben virággal telt körte- és almafákat lehet látni s némely helyeken a Küküllő mentén a második termésű málnát szedik. — **Liszt Ferencz** itt tartzkodása alkalmasint némi frisebb mozgást fog behozni a fővárosi pangó társadalmi életbe. Emlegetik ugyanis, hogy hetenkint reggeli társas összejöveteleket — u. n. matinéket — fog rendezni, hová leginkább a főváros művészi és írói körei lesznek hivatalosak. — A nemzeti színház mult keddi előadását, az „Afrikai nő“-t, **Liszt Ferencz** is megnézte az intendáns páholyából. A mint a zongorakirály megjelent, valóságos mozgalom keletkezett a nézőtérén, s valamennyi látcső az intendánsi páholy felé fordult. — A nemzeti színházban mult szerdán **Shakespeare** „IV. Henrik“-ét adták és örömmel jegyezzük fel e nálunk rendkívüli körülményt, hogy ezuttal az előadás illő volt a nagy világköltő szelleméhez. Különösen **Szigeti Fallstaffja** kitünő alak volt. — A „Szépirodalmi Közlöny“ a jövő újévtől kezdve „Figyelő“ czim alatt fogja folytatni pályáját. — A „Színlapok“ mutatványszáma már szétküldetett. Szerkesztő: **Vajda Viktor**, kiadó: **Noséda**. A fővárosi emberre nézve mindennapi szükséglet az ily apró, fris színházi lapocska. — Az „Ország-Világ“ **Vértesy** nagy képes lapjának mutatványszáma jövő hó első napjában fog szétküldetni. Különös érdeket fog kölcsönözni, ez új lapnak, hogy **Xántus J.** keletindiai legújabb utazásának legkiválóbb részletei (az 1-ső számban mindjárt a hiressé vált rhinoceros-vadászat) itt fognak megjelenni s hogy **Munkácsy** képein kívül a tehetségdus **Böhm** is odaigérte a londoni világkiállításra menő legújabb nagy szabású művét. — A **Deutch-Vértesy**-ügy még most sem ért véget. **Deutschék** ugyanis sajtópört indítottak a „Magyar Ujság“ ellen, melynek egyik újdonsága ismerteté a társulati főrésztvényes eljárását lapjainak szerkesztői és munkatársai ellen, a mennyi tudniillik ezen ur eljárásáról eddig tudomására jutott a „Magyar Ujság“-nak. — **B-Gyulán** **Czégényi Istvánné**, szül. **Borotvás Terézia** asszony a ref. templom főutezáinak márványkövel való kirakatására 500 frtot adományozott. — Az állatkertet **József főherczeg**, neje és kis leánya nemcsak vasárnap, hanem kedden is meglátogatta „Ez most az egyedüli hely Pesten, — jegyzé meg a főherczeg, — hol tisztán, sár nélkül lehet sétálni.“ A főherczegné ily séták alkalmával mindig magyarul beszél s nyelvünkben igen szembetűnő haladást tett; kis leányuk pedig, o kedves gyermek, tősgyökeres magyar leány, ki minden állatot ismer s örömmel nevezget meg. — **Izsó Miklósnak** e napokban készen lesz **Ghyeczy Kálmán** mellszoborra, melyet barátai mintáztatnak. Azok, kik a mintázatot látták, azt állít-

ják, hogy a mellszobor méltó társa lesz derék szobrászunk többi műveinek. — A budapesti tanfelügyelő előterjesztésére a városi közgyűlés elvben kimondta, hogy ezentul a városi elemi nőiskolákban tanító nők is alkalmaztassanak. Egy újabb lépés ez a nők munkaképesítésében. — **Rottenbiller Lipót** végrendeletét mult kedden délelőtt hirdették ki Pestváros törvényszékénél. Összes vagyonát haszonélvezeti joggal özvegyének, tulajdoni jogon pedig 3 gyermekére hagyta. A **Josephinum- és Elisabethinum- szegényházának**, a vakok intézetének és a pestvárosi tisztviselők nyugdíjalapjának 100-100 s így összesen 500 frtot hagyományozott. — **Kapronczay József** tekintélyes nyitrai ügyvéd, ki 1849-ben b. Jeszenák kormánybiztos mellett titkár volt s később cs. kir. államügyész is lett, e hó 18-án pisztolylyal agyonlőtte magát; e hó 20-án temették. — A tükör-utczai **Tarczalovits-féle** ház harmadik emeletén lakó **Khloyber Frigyes** hajóskapitány mult keddeneste 9 órakor lakásán pisztolylyal agyonlőtte magát. A széles körökben ismert, 42 éves férfit állítólag életuntóság vitte e végzetes lépésre. — **Frievaldszky Imre** közelebb elhalt jeles tudósunk, a budai műegyetem állattani muzeumának 2000 példányból álló pillangó-, s 400 példányból álló kagylógyűjteményt hagyományozott.

++ (Halálozás.) A magyar protestáns világot nagy gyász érte e héten. Mult szerdán halt meg **Balogh Péter**, országos tiszteletű debreczeni superintendens, a nemzet egyik leghűbb fia és a vallásszabadság egyik legrendületlenebb bajnoka. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

November 20-kától.

November 20-kán: „A cigány“, **Szigligeti** népszínműve. — November 21-kén: „Közönyt közönnnyel“, franczia színmű. — November 22-kén: „Afrikai nő“, **Meyerbeer** operája. — November 23-dikán: „IV. Henrik“, **Shakespeare** színműve. — November 27-kén: „Lalla Roukh“, **Dávid** operája. — November 25-kén: „A völgy lilioma“, franczia színmű. — November 26-kán: „Hamlet“, **Thomas** operája. — November 27-kén „Viola“, **Szigeti** népszínműve.

Gazdasszonyoknak.

A tojások eltartásáról.

Télen át jó és friss tojást birni, igen sok házi asszony vágya és van is erre sokféle mód, hogy az őszi tojást hónapokig friss, romlatlan állapotban tartsuk meg, de ezek közül több olyan is van, a mely nem igen felel meg föladatának, így például a meszes vízben eltartott tojásnak tavasz felé kellemetlen ize és szage támad, a sós vízbe rakottak magukba szívják a sót és ezért nem használhatók mindenre, a hamuba vagy korpába elrakottak szintén gyakran elromlanak, még különösen a tojások kedveért készült lyukasos deszkák és póczokon felállítottak gyakran kiszáradnak és tökéletesen elromlanak. Hogy tehát a levegő behatását és a kiszáritást egyformán kikerüljük, legbiztosabb módnak ajánlják a tojásokat zsiradékkal, tojásfehérével vagy enyvvel bekenni. Ezen eljárást egy tapasztalt gazda ekképen ajánlja:

A mult évben a tojások egy részét oltott mézben, a másikat tojásfehérrel, egy harmadikat pedig disznózsirral bekenve tétettem el. A tojás-fehérével és zsirral bekenve tétet-

tem el. A tojás-fehérrével és zsírral bekentek voltak a legfrissebbek tavasz felé, a meszes vízben is jól elmaradtak de különös izt vettek föl, melyet nem tudunk megszokni. Tréfából és tán tapasztalatszerzésből a következő észlelést jegyeztem föl magamnak egy francia vegyész tapasztalatai után:

1866-ben, augusztus elsején tíz tojást kenettek be lenmagolajjal, és ugyanannyi tojást meg mákolajjal, két tojást pedig meghagytak minden nélkül. E huszonkét tojást homokra fektették, úgy hogy egymáshoz nem értek. Három és hat hó múlva e tojásokat lelkiismeretesen megmérték és csak a hat hó után törték fel a tojásokat. A bekenetlen tojások három hó alatt tizenegy és egy fél percet vesztek súlyukból, hat hó alatt azonban tizenölezat, hozzá még a feltörésnél el voltak romolva egészen. A mákolajjal bekenett tojás három hó múlva négy és fél percet veszett súlyából. A tojások frissek és teliek voltak. A lenmagolajjal bekenett tojások három hó alatt csak két, hat hó alatt pedig csak négy percet vesztek, s színre és szagra nézve versenyeztek az egészen friss tojásokkal. Így tehát a lenmagolajjal bekenett tojás volt a diadalmas, e mód után pedig a tojás fehérével bekenettek mutatkoztak a legbiztosabbnak.

D. Amália

Divattudósítás.

A múlt szám mellékletének részletes leírása.

Beck J. (kerepesi ut 1-ső szám) Ajánlja mindennemű fehéreneműek és téli czikkeit a legolcsóbb áron. Ugymint:

Kaschemir-téli főkötők 6 éves leányoknak 1 frt. 11—12 éveseknek 1 frt 20 kr, hölgyeknek 1 frt 50 kr, 2 frt, 3 frt, 3 frt 50 kr. Selyemből 3 frt, 3 frt 50 kr. 4—5 frtig.

Baslik cashemirből 4 frt 50 kr, bársonyból 6 frt 50 kr, kötött kisebb 2 frt 50 kr, nagyobb 3 frt 50 kr, 4 frtig.

Kötött felöltők 1 éves gyermekeknek 1 frt 40 kr, nagyobbak mindig 40 krral drágábbak, továbbá harisnyák gyermekek és nők számára.

Fülmelégítők 1 frt 20 kr, finomabbak 2 frt.

Mellkendők (Zsuzsi kendők) kisebbek 50 kr, nagyobbak 1 frt 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt. Négyszögű divatos kötött kendők fehér vagy piros berlini pamutból 2 frt 50 kr, kötött alsószoknya 4 frt 50 kr, sárszoknya vastag angol szövetből színes bordúrral 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, bársony diszitással 5 frt 50 kr, 6 frt, 6 frt 50 kr.

Felöltők vastag gyapju szövetből 6 éves gyermekeknek 2 frt 50 kr, 3 frt, tíz éveseknek 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 15 éveseknek 4—5 frt. Hölgyeknek 4—5—6—7—8 frtig.

Krinolinok vastag kelméből szürke 2 frt, 2 frt 50 kr. Piros, fekete csikkal 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, Lószőr szoknya fehér vagy szürke fodorral 3 frt 50 kr. 4 frt.

Flanell női zuv ingek cloth'al diszitve 3 frt, 3 frt 50 kr.

Férfi meleg alsó ingek színes 1 frt 50 kr, 2 frt, 3 frt.

Flanell rékli fehér vagy színes 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt. piros 3 frt. 3 frt 50 kr, flanell kapczák 50, 60, 70 kr, vadászharisnyák 2 frt, 2 frt 50 kr.

Mindenféle női és férfi sálók, kisebbek úgy mint nagyobbak, fehéreneműekből és férfiak részére, fűzőkék, kontyok, női és férfi gallérok, kézelők stb.

Számrejtvény.

Fejér Vitkovis Juliától.

10, 16, 22, 21.) Sok szép nőnek kedves neve,
22, 21, 16, 10, 13, 25, 21.)
15, 16, 15, 13, 14. Hideg égálnak nemzete;
18, 3, 13, 26, 6. Nemes lélek tulajdona;
22, 21, 20, 20. Egy szép játék bezárója;

22, 23, 13, 14, 26, 2. Nagy ur magyar ember szerint;
15, 16, 4, 15, 13. Vigyázatra s mértékre int;
7, 8, 16. Tehetségünk művelője;
18, 17, 24, 3. Szépségnek volt istennője!
7, 10, 13, 5, 16. Egy kis város a Jászságban;
29, 26, 27. Főparancsnok Ázsiában;
9, 8, 7, 13, 10. Szokott czime rest diáknak;
11, 12, 13, 14, 15, 16, 17. Ékessége a szép leánynak;
22, 23, 24, 29, 19, 24, 29. Ez dicsérjen meg bennünket;
7, 1, 24, 9, 13, 3. Veditja a kedélyeket;
13, 14, 12, 22, 12, 16, 17. Ilyen a szenvedő lélek;
29, 10, 24. Ezt okozni másnak: vétek;
29, 1, 29, 1, 13. Reggeli pir hirdetője;
13, 10, 11, 13, 19, 6. Ilyen az alföld nagy része;
1—29. Bár ez aranymondattal fényes igazsága,
Intő jelként hatna a porosz királyra!

Megfejtési határidő: 1870-diki december 23-dika.

—333—

A f. évi 44-dik számban közölt sakkrejtvény értelme: „Isten óvd meg hazánkat a háborútól.“ Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Zsigray Istvánné, Brusch Alajosné, Jancuska Hermin, Tell Mária, Malachovszky Béláné, Erdensohn Emilia, N. R., Jozsifovic S. Milde G., D. D., Sztancsek Vilma, Gyura Janka, Benedikovics Róza, Halmay Ilka és Berta, Marossy Emilia és Hermín, Brocken Kovács Emma, Sváby Izabella, Fejér Vitkovits Julia, P. Szávits Mari, Jánossy Lajos, Boros Nina és Róza, Koszits Riza, Ratkovszky Mari és Vilma, Ivády Nina, Ballagi János, Schütz Lóra, Molnár Teréz, Bogdanovics Ignácáné, Klein Katalin, Farkas Mari, Kalicza Gizella, Stein Janka, Bogdanovics Hedvig, Soós Gyulay Hermin, Dubányi Róza, özv. Schosser Krausz Julia, Szabóky Erzsike, Vilt Szabó Teréz, Káger Frida és Mariska, Hindler Nina, Apaticzky Mária és Apollónia, Szántó Julia, Jakabfalvy Emilia, Vanyek Kirkorovis Rebeka, Kármán Luiza, Dukai Takács Irén, Szepessy Szilágyi Lidia, Szőnyi Ferenczné, Szikra Erzsike, Kolonits Julka, Treszkay Mariska és Vilma, Sperlágh Dánielné, Németh Nina, Kaszap Mari, Temmer Antalné, Lator Róza, Almay Malvin, Kiss Lőrinczné, Szilasi Pázmány Béláné, Ilinczky Julia, Durneisz Irma, Bodnár Anna, Kalos Erzsike, Bálint Julianna, Nagy Krisztina, Vajda Szerafin és Ilona, Bartha Etelka, Pethő Antalné, Fenczik Vaszőcsik Mária, Somosi Szász Eszter, Sipos Julia, Horváth Ida, Kuncz Clementin, Pasteiner Ferenczné, Gedeon Mariska, Gellér Jánosné, Tabajdy Borbála, Tormássy Mari.

—333—

A 43-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Szilassi Pázmány Béláné, Ilinczky Julia, Durneisz Irma, Bodnár Anna, Kalos Erzsike, Nagy Krisztina, Vajda Szerafin és Ilona, Bartha Etelka, P. Szávits Mária, Bogdanovics Hedvig, Fenczik Vaszőcsik Mária, Horváth Ida, Pasteiner Ferenczné, Gedeon Mariska, Gellér Jánosné, Tabajdy Borbála.

—333—

Tartalom.

Tölvölgyi Titusz. (Arczképpel.) — Egy rosz zongorához, Kenézy Csátártól. — A rendszerinti irnok, Németh Ignácztól. — Akkor voltam én! Csempész Vilmától. — A csempész neje, Grabowsky gróf beszélője. Ujkerítő. (Vége.) — A mai török nők neveléséről, Roményi Károlytól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkban van: Arczkép.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>49. SZ. Decz. 4-kén. 1870.</p>	<p>Havankinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meg hozatala egész-, a műlap meg hozatala félévi járatai közzétételét foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	--	--

A nők munkaképesítése.

A női munkaképesítés kérdése nálunk is napról-napra jobban lép előtérbe, legtekintélyesebb lapjaink tüzetesen foglalkoznak vele, és pártkülönbség nélkül, a „Pesti Napló“ csakugy, mint a „Hon“, „Ellenőr“ és „Magyar Ujság“ a nő munkaképesítése mellett emelik fel nyomatékos szavukat.

A mi állásunkat e fontos kérdéssel szemben, ismeri a közönség; e lap penditette meg először ez ügyet, és mint minden kezdeményező, sok éven át nem kevés megtámadásnak voltunk kitéve e miatt. A maradiság és tájékozatlanság csakugy, mint a rossz akarat és korlátoltság tőlük kitelhetőleg mindent elkövettek, hogy e kérdést csirájában elfojtsák; de — mint én azt már évekkal ezelőtt megirtam — az igazság feltartóztatatlanul terjeszkedik, fent a tiszta napvilágban, vagy lenn a szívek mélyében, a szerint, a mint tér engedtetik neki.

Most már alig van a hazában akár gondolkodó fő, akár érző szív, a mely a női munkaképesítés jogát elvben el ne ismerné, és csak a kivihetőség tekintetében tesznek kifogásokat. Az egyik szerint a munkaképesítés csak azon nőkre nézve életkérdés, a kik nem mennek férjhez, és miután a nők természeti hivatása az, hogy férjhez menjenek, annál fogva — szerintük — nem szükséges, sőt nem is kívánatos, hogy a nők önálló munkásságra képesítettessenek.

A másik rész — és tegyük hozzá, hogy ezen táborban szembe-szökőleg sok nő is találkozik — a nőiség megóvása tekintetéből idegenkednek e kérdés gyakorlati megoldásától; a nő elmebeli tehetségei — szerintük — nem mérkőzhetnek a férfiakéival, míg szívbéli nemes tulajdonokban feletőbb meghaladják a férfiakat, annál fogva tartasuk

fenn csak továbbra is a — majd azt mondtam: a monopoliumokat.

Mert csakugyan az egész kérdés most már tisztán monopolium-kérdéssé nőtte ki magát, egy sorban áll a dohány- és sóárulás, vagy ha jobban tetszik: a pénzverés monopoliumával.

És az nagyon örvendetes jelenség, mert elébb-utóbb, de a monopoliumok napjai számítvák. Ha nem szünteti meg a törvény, megszünteti a — csempészet és rövid időn kitűnik, hogy többbe kerül a korszerűtlen intézmény fenntartása, mint a mennyi hasznot számítanak belőle.

Vegyük, hogy a só- és dohány-egyedáruságok eltöröltetnének, képzelhető-e, hogy ez esetben az egész ország a só- és dohánytermelésre adná magát? Alig hihető. Nem mondom, hogy az első időben nem fognának kelletinél többen a szabadrádó téren összetorlódni; de nem is említve, hogy a tényleges szabadrádó-tételt mai nap rendszeren jóval korábban az elv tisztázása előzi meg, az a lehető nagyobb összetorlóadás, mint minden tulajdonságos ellenhatás, csak ideig tartó volna, és rövid idő múlva ismét a természet szerinti egyenletesség állana be. Hol és mikor mutatkozott még a szabadság károsnak az emberiségre nézve? és miért tenne épen a női kérdés kivételt?

Azt mondják, hogy fel fogja forgatni az egész jelenlegi társadalmi rendszert! Felforgatni? nem, hanem igen is reformálni fogja, és valjon olyan-e a mi jelenlegi társadalmi rendszerünk, hogy a reformokat örömmel ne üdvözlönnék e téren? A kik tüzetesen foglalkoznak e kérdéssel, azok tudják, hogy azért hasonlít a politikai téren való haladásunk a vak nyom-

tató-lónak a száraz-malomban való haladásához, mert a társadalmi téren nem veszik le a hályogot az emberiség szeméről, a társadalom szemévilága pedig a nő. Ez nem bók, hanem közelfekvő hasonlat. A szem vezeti a külső tárgyak fogalmát a belső világba és szolgál kalauzul a belső világnak. A szemnek tehát ép és egészségesnek és képzettnak kell lenni, hogy becsülettel tehesse meg szolgálatát. Akkor mindjárt a napba is biztosabban tekinthet, és még sem tekint annyira bele, hogy könyeznie kelljen tőle.

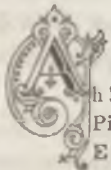
Es ez az, a mit mi kívánunk, mindössze sem sokat, sőt a legkevesebbet, a mit ember csak kívánhat, de a mit újra meg újra nem követelni, több a gyávaságnál — rabszolgai élhettlenség. Nem kívánunk mi sem rangot, sem hivatalt, hanem csak azt, hogy fordítottassék annyi gond a nőnem kiképeztetésére, mint a mennyi a férfiakéra fordítottatik; tanulhasson a nő is annyit és azt, a mennyit a férfiak, hogy tisztán érezni és helyesen gondolkodni és itélni tudjunk. Ha ily uton az bizonyodik be, hogy leányainknak nem lesz tanulási képességük, se baj, mit veszítend ez által a társadalom? Hogy ha pedig ellenkezőleg, úgy fordul, hogy van képességük? akkor se baj, senki sem kényszeríti a férfiakat, hogy épen tudós nőt vegyen nőül, marad még bőven, miből válogatniuk. Így is, amugy is, semmi veszélylyel nem jár tehát e jog megadása, míg a haszon nem kevesebb, mint az, hogy az emberiség fele a polgárosodás értelmében is embernek ismertetik el.

Folytassuk tehát lankadatlanul a fogalmak tisztázását e téren, hallgassuk meg az ellenkező nézeteket is, annál világosabban derül majd ki, hogy melyik részen van az igazság.

Jövő héten közlünk egy felszólalást az ellenkező táborból.

Egy emlékezetes helyen.

Und die tolle Eifersucht
Riss mein elend Herz in Stücken.
Bodenstedt.

Prém Józseftől.

Oh! olyan tikkasztó a lég, —
Pihenjünk egyet, angyalom!
E fa itt árnyat adna még,
Oly lázas, beteg homlokom.

Szívem — halld — mily vadul dobog,
Ugy nyomja egy nagy sejtelem!
Sirni szeretnék: — nem tudok!
S egy árnyék mindig jár velem!

Ugy tetszik, most szállong felém,
Majd szertefoszlik, mint a köd —
Oh! szenvedésim éjjelén
E szellem nem egyszer gyötört!

Most . . . mintha szólna: int, mutat —
De hang nem kél, és lelkemen
Hóval fedez minden utat . . .
S én rád gondolok kedvesem —

S egy örjögős vágy rémitőn
Száguldja végig homlokom:
Meghalva, fényes teritőn
Vágynálak látni, angyalom! . . .

A rendszerinti irnok.

Beszély.

Németh Ignácztól.

(Folytatás.)

Rozsdavárinak egész hazáig fülig kellett magát beburkolni Deák-köpönyegébe, nehogy ártson tekintélyének az utcán jövők-menők előtt a folytonos, vissza nem tartható nevetés.

Othonn kaczagva veté le magát ágyának szélére.

— Pártfogásába vesz, hahaha! No, hisz majd pártfogolalak én is, te disznószállással bajmoldó, bimbót szakítani akaró disznókupez. Bimbót, hahaha! Szegény kis Malcsi kisasszony, mivel érdemelted meg, hogy terád, kit legalább is egy pénzre nem szorult telekkönyvi igtatónak kellene elvennie, e kivénült disznóhajtsárnak fáj a fogaj? Kruspér! hahaha! Kiről pedig a hir azt csacsogja, hogy teljesen acceptálja gazdasszonya bájainak az ő birására formált illetékességét! És még ma lépéseket tesz! Hahaha! Ez pompás! S így most már egyedül állok a küzdtéren, nincs versenytárs a szép özvegyasszony kezére és pénzecskéjére. Nagyszerű állapot, kéjelegni a tekintélyt adó hivatal tudatában s pénzt hozó szép asszony birásának biztos reményében. Hogy fog örülni Kázmér! Hohó! Kázmér? Hisz a disznókupez azt kéri meg ma, kit az oly fiatal megfontolatlansággal szeret! No, de ebből nem lesz más baj, minthogy a magát ellenállhatlannak hívő Emil ur, az a Kruspér, egy rettenetes nagy kosarat kap, mert hisz a szép Keszeghiné bizonyosan észrevette, hol van a bibi, meg hogy Malcsi kisasszony se hiába irult-pirult Kázmér felköszöntése alatt, s aztán ő is csak, mint hogy egy henczegő elvénült disznókupezhez kényszerítse, inkább adja Malcsi kisasszonyt a végzett emberhez, kiből még szolgabíró is lehet, szolgabíró! — Estére különben majd elmegyek, s miközben hódolatomat a szép asszonymnak eléadom, megtudom a történeteket is.

S még mindig nevetve ment ebédre a megelégedett irnok ur.

Este hat órakor indult a szép özvegyhez, hosszú attilában, fényesre kefélt csizmával, fehér nyakkendővel. Arczán magas önérzet, a győzelem biztos előérzete.

Benyitva a konyhába, Borsca szolgálot nagy figyelemmel hallgatódzva a szobajtó kulcslyuka mellett találta, ki midőn meglátta a belépőt, elugrott onnan, s azt mondta: — Pszt, téns ur, oda benn kurucz-világ van! — Miért? — kérdé megijedten sugva az irnok ur. — Nem tudom, mit csinált azzal az áldott Malcsi kisasszonymnyal a nagyságos asszony, de úgy sir, mint a záporosó.

— Inkább meghalok! — hangzott belülről Malcsi kisasszony zokogó hangja.

— Ejnye! — Az irnok ur gondolkodott egy perczig. — Mit? — szólt magában — a szomorukat vigasztalni kell, azon kívül fontos járatban vagyok.

S bekoczogtatott.

— Szabad! hangzott belülről.

— Csókolom szép kezeit, bájos nagysám, — mondá udriasan Rozsdavári ur s meg is tette. — Nem vétetem észre, — gondolta magában, — hogy hallottam valamicskét, ha csak magától meg nem tisztel bizalmával.

— Örvendek a szerencsének, — mondá méltósággal a szép özvegy s egy székre mutatott. — Tessék helyet foglalni, kedves barátom.

Malcsi kisasszony elfordult az ablak felé, gyorsan letörlé könyeit és kötését vette elő.

— Minek köszönhetem szívesen vett látogatását az én nemes barátomnak? — kérde mosolyogva a bájos özvegy, anyag ábrándossággal támasztva fejét hátra karszékében.

— Epedő vágyamnak, nagysádat mielőbb látni, s kedves társaságában üdülni fel a napnak s a fontos hivatalnak gondjai után. Oh, mert nagysád társasága oly felüdítő!

Keszeghiné ajkait érdekes buskomoly mosolygás deríté fel.

— Hízegő! És honol-e szíve mélyében alapja e szavainak?

Rozsdavári lelkesedetten fogott a szóhoz.

— Ah, nagysád! Ha oda láthatna le szívem mélyére, egész tavasz — viránya lakik ott az érzelmeknek. Ma délben találkoztam Kruspér Emil ural, az is észrevette, mert példázolódtott rá, s nagysádnak kitünő esze ne látná azokat?

A bájos özvegy kelletlenül fordított egyet fején.

— Kruspér? Most ment el tőlem pár órája. Oh, Kruspér Emil urnak nemes szándékai vannak!

Mácsi kisasszony fölkel az ablaktól, meghajtá magát és gyorsan kisietett.

— Nemes szándék? — kérde gunyos nyomattal Rozsdavári Vendel ur.

— Ugy van, nemes szándékai — folytatá kenetes hangon a bájos özvegy. — Megkérte nejének Malcsit, szeretett leányomat, ki úgy szívemhez van tapadva, mintha csak saját szerelmeknek lenne gyermeke.

— Megkérte? — szólt becsmérőleg az irnok ur, — hát az a hír gazdasszonyáról s több efféle? — tevő hozzá figyelemre meresztett szemekkel.

Az özvegy lesütött szemekkel mosolygott.

— Tudja kedves Rozsdavári ur, az a hir valóságos piaci kenyeres hölgy, beszélnek fecsegő ajkai igaztalant, sértőt, becsüetrablót összevissza; oh, mi tudjuk azt legjobban, bánatos özvegyek! de a kinek életpályáját az ész vezérli, nem nyitja meg füleit annak hallására.

Az irnok ur megdöbbenve hallgatott el.

— Oda ígertem neki szép leányomnak kezét, jó parthie, kitünő, művelt férfiú s azon kívül gazdag. A mai világban nem igen lehet válogatni a hajadon hölgyeknek.

Az irnok ur félénken kérde:

— És Malcsi kisasszony?

— Ah, az én szeretett leányom? Tudja, kedves Rozsdavárim, a hajadonok eleintén félnek, vonogatóznak az ismeretlen üdvől, boldogságtól, míg később áldják azt a kezét, mely bevezette őket az életgyönyör édenébe!

S ábrándosan mosolygott, s vágyva gondolt a szép ifjura.

Rozsdavári részvétellel gondolta magában: szegény Kázmér, mi lesz belőled, meg a jóságos Malcsi kisasszonyból?

S azután magára gondolt. Az a Kruspér! Már vége, ez az asszony fejébe vette, hogy Malcsit neki adja, az én tudományomnak minden olaját elégethetném, még se téríthetném más utra annak világánál. De ha sikerülne elnyernem szívét s vele kezét? Ugy van, az oly porczekben uralkodni szokott gyengeség enged tán a győzelmes férfiúnak ebben a tekintetben is. Ugy van, Kázmér és Malcsi kisasszony szerencséje kívánja, hogy magamóvá tegyem ezt az asszonyt. S akkor aztán ennek a Girguezből lett Emilnek is kimérik a háztájat. — Derült kedélye önérzetes mosolyt idézett arcára.

Mindketten mosolyogtak.

— Istenem! — sohajtott föl végre Rozsdavári ur költői magasztosultsággal — minő remekei is ezek a nők a természetnek! Egy szavuk képes boldogságot teremteni.

Keszeghiné csak mosolygott s mosoly leple alatt e gondolat huzott össze egy keserű vonást ajkszőgletére: Istenem, miért oly nyomorultak ezek az istenített nők, hogy szintén megöregesznek s a hervadást az epedő vágy se teremtheti újra virulattá!

— Nagysád kegye már egy embert boldoggá tett, adjon most egy másiknak is szerencsét, kinek pedig minden vágya —

— Ah, ha tőlem függne! — sohajtott Keszeghiné, s ajkszőgletén mind erősebbé vált a keserű vonás: miért nem az az ifju mondja ezt!

Rozsdavári ragyogó szemmel kapott a szón:

— Nagysádtól függ és senki mástól! De nagysád hallgat, s nem is kérde, hogy ki az az ember, ki egyedül nagysád kegyétől várja szerencsését!

— Szerencse! — sohajtott föl Keszeghiné, — számomra már aligha nyujthatja azt a kopár jövő s így minő szerencsét nyujthatnék én?

Rozsdavári fölhevült, megfogta a szép özvegy kezét.

— S nagysád magát oly kevésre becsüli? Az ön birása boldoggá tehetne egy török szultánt, következőleg egy városi hivatalnok is méltán tarthatná nagysád birását szerencséje alapkövének.

Keszeghiné arcán komolyság terült el. Visszavonta kezét.

— Az én birásom? Nemes barátja bánatomnak, nem hallotta még ugy-e, hogy az egyszer elszáradt fa kivirult volna. Szívem ily kiszáradt fa, melyen hervasztó ködként nehezedik a bánat!

— Nagysád fényes szemei megezáfolják rózsás ajkainak állítását, — mondá Rozsdavári ur hóditó mosolylyal s hálával gondolt a „Finom társalgóra,“ — különben is csak a bánat mondatja ezt, mely nem örökös.

— Ki tudja! — sohajtá ábrándosan Keszeghiné — s azt gondolá magában, hogy hagyjunk egérutat, ha Kázmér vak és süket marad, utóljára is jó lesz Rozsdavári kármentőnek.

— Én! — mondá az irnok ur rábeszélőleg. — Az ifjuság nem tespedhet örökös bánatban, s annak is eljő a megváltója: a szerelem.

— A szerelem? — mondá Keszeghiné kétséges mosolylyal, — eddig várat még magára. S a nélkül a szerencse, mit valaki remél birásomtól —

— Ez is én vagyok, — mondá könyörgőleg Rozsdavári ur, s térdre is bocsátkozott volna, mint azt a „Finom társalgó“ ily kényes eseteknél tanácsolja, ha a gazdasági szempont intőleg jókor elöterbe nem lép.

— Jó, hát ön vár birásomtól — mondá Keszeghiné buskomolyan — valószínűleg csak szerencsétlenséget teremtene.

Künt nyilott a konyhaajtó s Kruspér Emil ur hangja hallatszott. Belépett.

— Alázatos szolgálja, bájos nagysám, ah, barátocskám, jó napot! Csak kettecskén, hehehe! Hol van az én szeretetreméltó menyasszonyom! Teli vagyok jó hirrel. Már megrendeltem a menyasszonyi ruhát, és pedig Alter és Kissnél, pompás lesz, hatvan forintos, lássák, hogy Kruspér Emil mágnásilag öltözteti az esküvőre menyasszonyát. Azután meg a kőbányai disznószállítás-kérdésben győztünk, barátocskám győztünk! az az hogy én győztem, a tanács kiadta a rendeletet,

hogy két hó mulva pusztulni kell a szállásoknak, hogy hová, az az ő gondjuk, Dimitrovics pusztul s a város egészségügye nekem köszönhet mindent! Ugy van, hehehe!

Rozsdavári kevés ideig maradt még. Ki nem állhatja ezt a dicsekvő disznókupeczet hatvanforintos menyasszonyruhájával s kőbányai kérdésével egyetemben. Csak már most ne hozta volna még az ördög!

Keszeghiné kezét nyújtott neki, mit Rozsdavári nem mulaszthatott el megcsékolni.

-- Megy már barátcskám? No, ne busuljon, én maradok helyén, én pedig már besetzt parthie vagyok, hehehe!

Az udvarban Málsi kisasszony sietett az őrnek ur felé s megragadta kezét.

— Ah, Rozsdavári ur — bocsásson meg, de eszem nincsen helyén — ön jó barátja Kázmérnak — Öry urnak. Az tudja már! Mostoha-anyám kényszerít, erőszakol, hogy Kruspér neje legyek — elfordíthatlan, kikerülhetlen kárhozzatom — mondja meg az égre Kázmérnak, hogy — s elfojtódott szava.

Rozsdavári részvétellel szoritá meg kezét.

— Ne busuljon, kedves Málsi kisasszony, mindent megmondok Kázmér barátomnak. Az pedig ám nagyon szereti kegyedet! Ne busuljon, a mi csak befolyásomtól telik, mindent megteszek annak a henczegő Kruspérnak kiturására. A haszontalan disznóhajcsár!

— Köszönöm, Rozsdavári ur, bocsásson meg, de én oly szerencsétlen vagyok!

Rozsdavári iránytalanul indult meg az utcán. Gondolkodott.

— Fatális helyzet! Ugy vagyok, mint a kapufélfa, se ki, se be! S az a Kruspér! Már menyasszonyruhát is csináltattott! Szegény Málsi kisasszony! Kázmér megöli ezt a kupeczet! Ez ugyan nem volna nagy baj, de már ennyire nem hagyjuk a dolgot — nekem ártana a bájos özvegy előtt. Mit csinálnak? Fordítani kellene a dolgon, de miként? Borzasztó! Hah! megvan. Megkísértem. Münchhausenné jóakarórnak nyilatkozik mindig, az özvegnél pedig mindenható; — hátha tehetne valamit érdekemben s két fiatal védenczem érdekében, — úgy van, védenczeim, ha szerencsések lesznek, nekem köszönhetik, senki másnak!

S gyors léptekkel indult Münchhausenné lakása felé.

Münchhausenné szobájában bizony már csak egy régi füsttől barnult családkép féle gyanítottatta az előkelő származást. Egyszerű butorain a szegénység látszott, de a tisztaságot nem lehetett tőlük megtagadni. Épen tüzet gyújtott a pléhkályhába, vizet forralandó theának, mi rendes vacsorája volt, régi előkelő megszokása folytán — mint mondani szokta, ha nem talán azért is, mert a legkevesebből került ki.

Nagy jó szívvvel fogadta a belépő Rozsdavárit. Leültette.

— Ah, Isten hozta, kedves Rozsdavárim. Minő véletlen szerencse, hogy már ellát egyszer hozzám is. Hogy már későn van? Nem tesz semmit, jó barátimat, barátneimat a napnak minden órájában szívesen szoktam fogadni. Jó, hogy jött. Haljotta már a nagy ujságot? Ugy ám, mifélett! Az a kaszalábu Girgucz, no tudja Kruspér Emil nőül veszi Málsi kisasszonyt, azt a kedves leányt. Most jön onnét? No hát mit szól hozzá? Bizony igaza van, kár azért a kedves szép leányért annak a kivénült löcslábnak. Hogy Keszeghiné erőnek erejével tuszkolja el azt a szegény leányt a háztól? Tudtam én, mondtam is én mindig, hogy féltékeny rá! Micsoda? hogy ön nem adott erre okot és semmi szándéka sem volt a szép leányka iránt?

S bámuló szemeket meresztett az őszinteségében együgyű Rozsdavárirra.

— Bámul ezen nagyságos asszony? — kérde tiszteletteljesen az őrnek ur. — Én mint Nagyságod tudja, nem vagyok már épen mai legény a fiatal Málsi kisasszonyhoz képest, de épen Keszeghinéhez való volnék. Hosszu idő óta gondjaim, hivatalos elfoglaltságom mellett az ő birására vannak folyvást irányozva.

Münchhausenné nevetett. A jámbor! — gondolta magában. Azonban tetszett neki tiszteletteljes modora. Ritkaság ebben a mai érdem nem ismerő világban!

— Tehát ön Keszeghinét? — De hát ez mit szól hozzá, meg aztán Öry, az ön barátja? -- kérde s gunynyal vegyes kedélyességgel tekintett rá.

— Épen ezek miatt fordultam én nagyságodhoz — mondá őszinte hódolatteljes hangon Rozsdavári ur, s elmondott mindent, kérelmét, hogy mozdítsa elő ismert mindenható befolyásánál fogva ügyét a mivel, reméli, hogy segíteni fog Kázmér meg Málsi kisasszony sorsán, a kiknek kérelmét melegen beszélte el, s részvételleljesen csesztelte szerencsétlenségüket, mit az a pöffeszkedő kivénült disznókereskedő okozott nekik.

Münchhausennének még a lelke is nevetett magában. Tetszett neki Rozsdavári hódoló modora, mely előnyösen ujtotta fel eddig: tiszteletteljes magaviseletének emlékét. Megteszi, a mit tőle kér. Hogyne? Megérdemli, derék distinguált modoru ember.

(Folyt. köv.)

M o r t e n H e l é n a .

— Heyse Pál beszélve. —

Pr. J-től.

A messzeterjedő, széles síkság közepén egy keskeny, sziklás hegygerincz emelkedik föl s keletről nyugot felé húzódik. A ki a nem épen magas hegyre fölé, csakhamar észreveszi, hogy szigeten van. Mert a tükörtiszta folyó, mely a beláthatlan mezők s szántóföldeken átrohan, a hegygerincz két oldalán mély medret ásott magának s a két ág csak néhány órányira egyesül ismét, lenn, a magaslat nyugoti végén, hol a számtalan patak- s csatornával, melyek az egész síkságot áthatítják, egyesül s egy merész fordulattal észak felé siet.

Az átlátszó, halvány szeptemberi köd már szétteríté fáttyolát a mezők felett, s a nap már hanyatlóban volt, midőn a jókora magasságban fekvő országoton, melyről az egész síkságot végig lehetett látni, százados fűzfák között tova haladtam. Azelőtt a vándor jobbra-balra a fűzek tövében egyebet se látott, mint terméketlen mocsárokat, míg most a sűrűn egymás mellett álló kazlok messziről valami sátoros tanyának tetszettek. A lekaszált mezőkön még egynéhány tehéncsorda legelészett, itt-ott pásztortüzek vöröslöttek, s a láthatáron a távol falvak templomtornyainak csilláma látszott.

Midőn a fásor végére értem, az erdős hegygerincz előtttem feküdt, csak a folyó választott el tőle s az erős fahid, melyre a füzes országot vezet. Átellenben a magaslat tövében egy halász falucska fekszik. A folyó tükre itt már nem volt oly tiszta, mindenféle növények borították be; mert a hajósok a tulsó ágát választák s az innensőt a halászoknak engedék át. A mint hallám, ide szoktak kirándulni a közel fekvő helységek

polgárcsaládjai, a szomszéd falvak parasztjai s a közvetlen szomszédságban levő fürdő vendégei, hogy szép kellemes vasárnapokon jól készített halételeket egyenek, s a magaslatról a fenséges kilátást élvezzék.

Ma is elég élénk volt az egész vidék. A hid mellett álló vendéglőben jókedvű zsvaj hallatszott. Az egyik teremben tánczoltak; a ház előtti asztaloknál vidám beszélgetés folyt, melyet közbe-közbe a vigadók harsány felkiáltása szakított félbe; a hegyoldal tarka képet mutatott az ifjak s leányok élénk csoportja által, kik mindnyájan társas játékokat játszanak; az öregek az itt-ott magasán lobogó tüzek mellett ültek, hogy a hűvös esti szél ellen ótalmit keressenek. Hogy ama sentimentális hangulatot elkerüljem, melybe az unatkozó idegen, ily zsvaj s jókedv hallatára esni szokott, gyorsan megrendeltem egy szobát, melyben az éjt tölteni kívántam, s a nélkül hogy a vendéglőben körülnéztem volna, ismét eltávoztam, s egyenesen a folyónak tartva, oly szándékkal, hogy a szigetet némileg bebarangolom, miután másnap azon áthaladva utamat folytatni akarom.

Már a folyó tulsó oldaláról szemembe tünt egy ház, mely a vendéglőtől néhány ezer lépésnyire feküdt s a sás és bokrok közül magasán emelkedett ki. Az elhagyatottság s pusztaság színét viselte magán s a folyó mentiben az egyedüli ház volt, melynek kéménye nem füstölt. Legjobban elidegenített azonban a ház verandája, mely kőből volt építve s magas oszlopokon nyugodott; mert a ház egyébként a többi falusi házakhoz hasonlított s csak verandája által vált ki a többi közül. A magas bozót s kuszó folyondár egész ellepte s szomorúan nézett le az előtte hömpölygő folyóba. A vendéglőbe, hol a ház után kérdezősködtem, a sok sürgés-forgás közepett csak annyit tudhattam meg, hogy „komp-alja“-nak nevezik. Mielőtt ugyanis a hidat építették, ama helyen egy komp vitt át a folyó tulsó oldalára, s a halakat, melyeket most náluk, már t. i. a vendéglőben, frissen, pompásan elkészítve kaphatni, azelőtt a „komp-alja“ derék vendéglőse fogta. Azóta megszűnt ott a gazdaság.

Nem sokára oda értem én a házhoz. Az országot, mely a sziklás szigeten tovavisz, közel a magányos udvarház előtt jobbra kanyarodik. Csudálkoztam azonban, hogy semmiféle ösvény, semmiféle gyalogut nem vezet a ház ócska kapujához. Sőt egyes nyomok világosan arra mutattak, hogy a régi utat szánszándékkal hagyták begyepesedni s egy széles fasor is, ifju harmadhajtású eperfákból, mely a ház kilátását részben elfödte, csak arra látszott ültetve lenni, hogy az elpusztult épületet teljesen különválaszsa.

Most letértem az országról s a magas fűvön és bozótan keresztülgyűrve magam, a ház felé sieték.

A kapu be volt zárva, ellenben a verandához vezető út szabad volt, mert a vaskerítés, mely az egy-emeletes ház tornácát körülfogta, sok helyütt már hiányos volt. Hogy a tornácra léptem, valami különös, elidegenítő dohos levegő érinté arcomat. A közellévő, már itt ott szétromlott deszka-palánkon át egy elvadult, s teljesen elhanyagolt kertecskét lehetett látni, mely a folyam felé huzódott s egész a rétig terjedt. A virágágyakban, gyom és magasra nyuló bozót nőtt, s körül a föld egy lábnyi magasra el volt lepve a fák sárgult lombjával. A tornác tulsó oldalán szabad kilátás nyílt. Mély süppedékes völgy terült el ott, mely valami kiszáradt tó medrének látszott. A tornác kerítése el volt hanyagolva s a virágzatlan vándor közelébe érve, hanyat-homlok zuhanatott volna le a több ölnyi mélységbe.

Itt álltam én mély gondolatokba merülve. A magányos hely bizonyos csöndes melancholicus hangulatba ringatott.

Madár nem dalolt, és semmiféle barom kolompja nem hallatszott. Csak néha-néha brekegett egy-egy magányos béka a mocsáros folyóban, melynek egyik keskeny ága a kerten keresztül egész a tornácig folydogált. Néha-néha megloccsant a víz, a mint valamely brekegő énekes a partról hirtelen a folyócskába ugrott.

A szél velem szemközt fűtt, különben tisztán hallottam volna a vendéglő zenéjét. Hallgatództam. A házban minden csöndes volt.

Egyetlen egér nesze sem hallatszott.

Most megindultam, s a tornácra keresztül egyenesen az ajtóhoz mentem. Két-három ablak volt itt s csodálkozva vettem észre, hogy mindegyik átláthatlan. Mintha ujjnyi vastag porréteg lepte volna el.

Az ajtót zárva találtam, kénytelen voltam tehát a házat megkerülni s a kapuhoz visszamenve, ott zörgetni, ha már e csodálatos, elpusztult lakházzal közelebről megismerkedni akartam. Az eperfák fiatal ágai közvetlen a kaput érintették. Visszahajlitottam ezeket s nekifeszültem az ajtónak.

Alig értem azonban hozzá, a mint csudálkozva észrevettem, hogy a rozzant kapu enged. Nem volt bezárva. Még egyet nyomtam rajta s egyszerre feltárult egészen.

Itt volt előttem a pusztaság, magányos udvar.

Köröskörül félig beomlott falak, istállók, csűrök, melyeknek ajtai vagy hiányoztak, vagy félig nyitva álltak. Belül minden üres, minden halotti csendes volt. Mintha évtizedek multak volna el azóta, hogy a vihar végig zugott e nyomorult udvarházon, s azóta emberi láb nem érintette volna a pusztulás e szálnalmas helyét.

A ház ez oldalán is átláthatlan volt minden ablak, eltörve azonban egyik sem volt, s hogy a kuthoz értem, meglepetve vettem észre, hogy az ujonnan befestettnek látszott.

Tehát mégsem egész elhagyatott e lak? S mégis! mért nem látok itt valami élő lényt? Vagy elpusztult itt minden? ember, állat, és épület egyaránt? Megmenekült-e valaki az átok elől, mely halálos szárnyát végig suttogtató e vidéken? Vagy szellemek laknak itt, hol azelőtt annyi vidám ember tanúzott?

A nyitva állt csűr-ajtó egyet recsegett, a mint a hűvös esti szél megingatá.

Szivem, bár semmiféle szellemtől nem félek, hirtelen megdobbant. Kedvem kerekedett elhagyni e rejtélyes telepet. Az istállók mentén valami titkos, nyílt ajtó egyenesen az erdőbe látszott nyilni. Mert a sziklás sziget magas bérczei egész az udvarházig nyultak s kisértetes árnyukat egyenesen a csűrök szalmafedézetére vetették.

Megindultam e kis ajtó felé, folyton küzdve a mindinkább erősülő esti széllel, s gyakran meg-megálltam, hogy a messzeterjedő síkságot végig nézzem.

A lenyugvó nap utolsó sugarait veté a térségre s az országot fűzfái vörös tűzben fénylettek.

A „komp-alja“ pedig sötét tekintettel nézett a komor vidékre.

Valami különös érzés vett rajtam erőt, s magamba mélyedve csöndesen felfelé haladtam a mindegyre meredekebb halomra. Egyszerre a mint szememet fölvettem, egy köpenybe burkolt alakot pillantottam meg. Ott ült a mélység mellett egy ócska széken s térdein egy kitárt könyvet tartott. Valami

rajzoló-könyvnek tetszett. Karjai hanyagul nyugodtak rajta, s arcját a köpeny magas gallérja fődte el előlem. A magányos ember gondolatokba látszott merülni. Mert alig hangzottak oda lépteim, észrevehetőleg megjed. Térdeinek megrezzenése folytán leesett könyve, s mielőtt reszkető kezeivel utána kaphatott volna, legurult a mélységbe s csak legalul akad meg egy fagyökérben. Szánalmas arczkifejezéssel állt ott a vén ember, — mert megpillantám őszbe csavarodott haját — a mélység szélén s önkénytelenül kinyújtá karjait eltűnt könyve felé. Mig odaértem, lemászni készült a mélységbe, hogy elvesztett kincsét megszerezze. Mielőtt azonban lábát a meredélyre tette volna, én már lenn termettem s a könyvet fölvevém. Az öreg néma jelekkel intett s arczán a kétségbeesés kifejezése látszott. Ha gyermeke lezuhan, nem kérdezősködhetett volna megindultabb arczezal, valjon baj érte-e vagy nem?

Én megnyugtatóm, hogy könyve semmiféle sérülést nem szenvedett, fölmászás közben összecsaptam s egy tekintetet vetve táblájára, azon egy félig elkopott, aranyos betűkkel nyomtatott női nevet olvastam.

Ez teljesen elvette nyugalmát. Féltekeny volt arra, hogy bármily idegen elolvassa e nevet. Siessen, siessen! kiáltott felém ingerülten, a nélkül, hogy csak egy szóval is megköszönte volna csekély szolgálatomat.

Én, a mennyire a meredek ut engedé, siettem, s még mielőtt fölértem volna, kiterjesztett karjaimmal oda nyújtám neki a könyvet.

Könyvedén megbólintá fejét, s gyorsan levelezni kezdett a könyvben, s csak akkor lélegzett nyugton s mintegy megelégedve, a mint az utolsó lapot is sértetlenül találta.

— Köszönöm — mondá most halkán, a nélkül, hogy rám nézett volna. Aztán köpenye alá rejté a könyvet, megemlité sapkáját s bizonytalan lassu léptekkel lefelé haladt az ösvényen, a melyen az imént jöttem.

Megálltam s elidegenítve néztem utána.

Kétségkívül a „komp-aljá“-ba megy — gondolám magamban; mert ez irányban más ház nem látszott.

S mit kereshetett ott? S mit kereshetett itt a mélység szélén. könyvével?

Körülnéztem; de sehol sem találtam egy pontot, mely a festész figyelmét megérdemelte volna. Az egyhangu, alakatlan síkság valami mezei gazda előtt érdekes látvány lehetett, de egy tájkép-festészre nézve érdektelennek tetszett. Lenn a házak nagyon kietlen képet nyújtottak, a folyó egyenes vonalban hömpölygött, s a bérczek sem képeztek valami érdekes, a festészre nézve alkalmas csoportozatot. Pedig az öreg magatartása s viselete valami festészt sejtetett.

A hogy itt álltam s e különös talány felől gondolkodám, megpillantottam a homokban egy irónt, melyet nyilván az öreg felejtett ott, a mint hirtelen eltávozott. Fölvettem, s utána sieték. Csakhamar utolértem őt. Egy fához támaszkodva találtam s úgy látszott, egészen elfáradt. Midőn az irónt odanyújtám neki, kérdezém, hogy elfogadja-e karomat, miután így könyebben mehetünk le. Egy ideig némán rám nézett s aztán így szólt:

— Ön elolvasta, bizonyára elolvasta ama nevet itt a könyvön!

— Igen, — mondám én — midőn becsaptam, önkényt szemembe ötlött az.

— Tehát ismer engem?

Egy nő nevet olvastam, mely nem egész idegen előtt-

tem. Legalább hallottam emlegetni, mikor N-ben tartozkodám. Ha ön nem kérdez most, sohasem gondolok többé e névre. Ön, uram, egész ismeretlen előttem!

— Mit mondtak önnek akkor ama nőről, ki e névvel birt? Akár mit hallott, az igazán ön soha sem hallá.

— Valóban, — felelék — én csak homályosan emlékszem. Valami különös, csodás történetben szerepelt e nő. Annyit tudok, hogy ama tengeri-városban a betegek intézete „Helénakórház“ nevet visel. Mondják, hogy nagyon szép asszony volt, de nagyon szerencsétlen életet élt, s még egész ifjan halt meg.

— Szerencsétlen! szerencsétlen élet! — ismétlé s arcját halvány pir borítá el. Ajkai meg-megserdültek, mintha szólni akart volna, de ismét magába fojtá szavait. Aztán rövid, de félelmes roszaló tekintetet vetett rám, hogy teljesen megbántam könyelmű nyilatkozatomat.

Szünet, kellemetlen szünet állt be.

— Ön bizonyára ismerte őt, tán rokona volt? — szóltam ismét.

— Nőm volt — válaszolá halkán, önmagába mélyedve.

Némán figyeltem most arczára, mely csak félig volt felém fordulva. A hervadt vonások finomak s szabályosak valának, a szemek nőies kifejezéssel birtak s a száj bizonyos jószágot s szomorú bánatot tükröztetett vissza.

Egyszerű, fejr hajzata körülfolyta halántékait, s gondos ápolásra mutatott. Különben is tiszta s legkevesbbé sem elhanyagolt ruhát viselt, mely karcsu, az évek sulya daczára is sugár, magas alakjához jól illett. Csak menés közben árulta el öregségét.

Végre föleszmélni látszott s határozott hangon válaszolá:

— Elfogadom önnek karját. A félelem s ijedtség, mely erőt vett rajtam, a mint a könyvet lejtém, még most is reszketővé teszi tagjaimat. Menjünk, ha úgy tetszik.

— Hová? — kérdezém.

— A „komp-aljá“-ba, ott lakom.

— Hogy képes ön e bus magányban élni? — kérdém, a mint az ösvényen lefelé haladtunk. — Egy nyári lakáshoz minden hiányzik ott, mert ha nincs is körülötte a város farsztó zaja, de a pusztaság, az egyedüllét még nyomasztóbb.

— Igaza van, — válaszolá ő. — Én azonban már a telet élem s legkevesbbé sem áhitozom nyári öröme után. Már őt esztendeje, hogy e nyugalmas helyen lakom, s egész földi világomat a folyó két ága biztosan keríti be. Azóta nyugalmam van.

— S ön még a telet is itt tölti?

— Igen, van jó kályhám, s vannak könyveim s — emlékeim. A vendéglős gondosan ellát mindennel, a mi keveset szükséglek s aztán mi kell egyéb?

— Emberek, emberek.

— Én valóban nem gyűlölöm őket, de nem is szeretem. Rokonaim felém se néznek, mióta birtokomat örökség gyanánt rájuk ruháztam. S ha a csend épen kiállhatatlan kezd válni, átmegek az öreg vendéglőshöz s elfecsegek vele egy félóra hosszat.

— De ha itt e pusztá magányos helyen valami szerencsétlenség éri önt?

— Arról gondoskodva van, — mondá csodálatos mosolylyal, — a legkedvesebb, a mim van, jó és biztos helyre kerül. Aztán mi is érhet engem? legföljebb agyoncsap a villám, vagy megüt a guta a mitől óvjon az Isten!

Utósó szavait nem értettem tisztán, mindazáltal nem mertem kérdezni s gondosan levezettem a „kompaljá-“ba.

E közben lenyugodott a nap, közel bérczek mögött, s a tágas udvar, melybe most léptünk, már egész homályos volt, mig künn a mezők felett még halvány világosság derengett.

El voltam készülve arra, hogy az udvar kapujánál, vagy legalább a ház ajtajánál elbucszuk tőlem. Azonban csalódtam. A szivélyes agg karját az enyémben pihenteté, fölnyitá az erősen bezárt ajtót s csakhamar egy csinosan bebutorozott szobába léptünk, melybe az átláthatlan ablakokon keresztül csak gyér világosság hatott.

Az asztal közepén két gyertya állt. Az öreg meggyújtotta mindakettőt, aztán kimerülten, úgy a hogy volt, leült egy karszékre.

Különös, csodálatos érzés lepett meg, a mint körültekintők a szobában. Itt voltam a „komp-aljá-“ban, ugyanabban a házban, mely kívülről nézve, a járó lelkek tanyájának tetszett nekem, s melyre a romboló idő vasmarkát már évek óta rátevé. S ime most, csinos szobában találtam magam, mely egy magányos ember számára a legezélszerűben volt berendezve. Ott a sarokban egy szép régi zongora állt meg-aranyozott lábakkal, a falon egy könyvszekrény függött, márvány s üveg tetőzettel, az egyik ablak mellett festész-állvány volt, mig a másikat zöldelő borostyán folyta körül s az üveg is, mint most észrehevém, nem volt por által ellepve, hanem már természeténél fogva átláthatlan. A falon függő egy-néhány rézmetszvényt nem vehettem ki közelebről, mert a fáradt öreg mozdulatlanul ült s én nem mertem háborgatni. Az asztalon sok könyv hevert felülve, melyekből bizonyára rendszeren olvasni szokott. Az óra lomhán ketyegett, s közbe-közbe valami bogár egyhangu zsongása hallatszott.

Egy régi, egy elzüllött kor maradványai előtt álltam.

Ugy tetszett nekem, mintha valami elsülyedt város egy épségben maradt szobájában lettem volna.

Különös érzés vett rajtam erőt s nem tudtam, valjon itt maradjak-e, vagy tovább menjek.

Végre úgy tetszett, hogy az öreg elszunnyadt; elhatározám magamban, hogy lassan távozom.

Már megfogtam a kilincset, midőn hirtelen fölnézett, megfogá a gyertyát s egy szót se szólva, utánam jött.

Aztán fölnyitotta az ajtót, világított a tornáczon, mire egyhangulag jó éjt kívánva egymásnak, s hidegen kezét szoritva, elváltunk. Künn voltam ismét az udvaron és hallám, mint zárja be mögöttem ajtaját s mint vonul ismét vissza lakásába a rej télyes, jószívű öreg.

(Folytatása köv.)

A mai török nők neveléséről.

Reményi Károlytól.

(Vége.)

A közelebbi iskolai év megnyitása alkalmával Savfet pasa török oktatásügyi miniszter oly beszédet tartott, mely ismét fényes bizonyossága annak, hogy a török minden polgárosodási intézmény iránt ép oly fogékony, mint mi; a nő-nemzetben s öleg tiszteli, s kimutatja, hogy a Korán épen nem áll utjában a tudományoknak, miként ezt felületes vizsgálók minduntalan állitgatni szeretik. De idézzünk néhány pontot az említett beszédből, hogy annak folytán olvasóink önmaguk ítélhessenek.

„Hahogy a nőknek — ugymond Savfet pasa — megvan azon joguk, hogy mi férfiak tiszteletteljesen és gyöngéden bánjunk velük, ugy ebből önkényt következik, hogy őket ugyanazon szellemi és testi nevelésben részesítsük. A gyermek születésétől kezdve egész azon napig, midőn iskolába küldetik, tehát a legfogékonyabb korszakon keresztül, főleg az anyának befolyása alatt áll, ezek tehát hivatvák a gyermekekbe a jövő művelődés első gyöngéd csiráit beoltani. És ha nekünk férfiaknak a művelődhetés minden utja nyitva áll, miért tagadnánk meg azt a nőktől? — — — Az izlám szintén mutathat fel magas műveltségű nőket, kik főleg nyelvünk irodalmába tüntették ki magukat. — — A mi keleti népeink, nők épugy, mint férfiak, természetes eszük és velük született értelmességüknél fogva mindent könnyen fognak fel és tanulnak meg, ugyanazért képesek a legmagasabb művelődésre. Sajnos azonban, hogy mindkét nem különös körülményeknél fogva igen hátramaradt; most tehát egész komolyan és teljes szorgalommal kell az elmulasztottakat kipótolnunk. — — A vallás semmi akadályt sem gördít a török nők elé, hogy ők a tudomány minden ágait el ne sajátithassák; hisz a próféta maga mondá tele bölcsességgel, miszerint minden muzulmánnak kötelessége a tudományokat művelni, s a tanításban az asszonyt is részesíteni. Kétség kívül a művelt nők fokozzák erkölcsiségét ama népeknek, melyekhez tartoznak. A szokásos fátyolozás nem akadályozta a török nőket abban, hogy ipart üzzenek és mindenemű hasznos munkával foglalkozzanak. Európában sok ezer leány és özvegy nő keresi meg ily módon becsületes lételét, miért ne lépnének ugyanazon ösvényre a mi török nőink is? stb.

Mily nemes, fenkölt és igaz nézetek, becsületére válók akár egy báró Eötvös Józsefnek is!

S hogy Savfet pasa szép szavai nem üres szavak, hanem lelke mélyéből származtak, s a török nők magasb nevelésére célzó, mutatja azon intézkedése is, mely szerint ez évben egy tanitónői képezdét alapított s az ebben szükséges tankönyvekre s egyéb ifjusági olvasmányokra a török kormány nevében 23 (mondj: huszonhárom) pályadíjat tűzött ki 1,200, — 800, — 500, — 300 és 200 forintos díjakkal, *) különös figyelembe ajánlva az e nemű francia művek törökre fordítását.

Mindezekből pedig önkényt vonhatjuk le ama következtetést, hogy a török nemzet, mely a letűnt öt századon át fönmaradását Európában harci vitézségének köszönheté, ezentul a vitézséghez még az általános művelődést és polgárosodást is csatolja s ily fegyverekkel a muszka tolokodásnak mindenkor bátran szemébe nézhet.

Kedves olvasónóm pedig ne nehezteljen reám, ha e köz-művelődési cikkbe is politikát látszom vegyíteni; de a mostani idők követelménye, hogy minden tárgyat összes viszonylataiban tekintsünk, s bizonyára a művelt magyar nő családi és házi ügyei mellett a politika iránt is érdeklél viseltetik. **)

*) Piaszterekben 12,000, — 8,000, — 5,000, — 3,000 és 2,000. Általában itt megjegyezhetem azt, hogy miként ez az eset is mutatja, a török mindenütt nagy szabású, a mit tesz, vagy egészen teszi, egyszerre, vagy sehogy. R. K.

**) Mult számunkban e cikk első része negyedik bekezdésénél nyomdai hibából a d a l i k helyett adatik volt szedve.

Egy hét története.

November 30-kán.

A király még mindig Budán. — A delegáció tagjainak fogadtatása. — Honvédtisztek. — Diszebéd. — Liszt reggélye. — A fiórencziek hangversenye. — Zászlószentelés. — „Viola.“ — Budai színház. — Körestély. — A nép élményei. — Felnöttek oktatása. — Egy kellemetlen dolog. — Tegetthof altengernagy. — Balogh Péter superintendens. — Hymen frigyei. — Szomorú adoma.

A király még mindig Budán tartozkodik, sőt hir szerint egész december 20-káig marad itt, s akkor egyenesen Meránba utazik, hogy a karácsoni ünnepeket felséges neje és családja körében töltsse. Így ad jó példát az első polgár valamennyi polgárnak, hogy ügyeik-bajaik miatt távol lehetnek, de a nagy és kivált oly családi ünnepet, mint a karácson, ott-honn ülnek meg.

Mult szombaton ment végbe a delegáció tagjainak fogadtatása. A németeket Hopfen lovag, a magyarokat Bittó István elnök vezette s mutatta be, s ő Felsége mindnyájukhoz intézett néhány kegyes és jelentőségteljes szót.

Este a nemzeti színházban várták ő Felségét, az „Álarczos bál“ előadására, de délután Gödöllőre rándult ki s így nem lehetett jelen.

Hanem már másnap ismét visszatért és fogadta az ujonnan előléptetett és kinevezett honvédtisztek tömeges tisztelgését. Nagyszerű látvány volt ez, a milyenben Budavár békés lakosainak régidő óta nem volt részük. Kardcsörgés, sarkantyupengés, fényes egyenruhák, ragyogó aranygallérok, csillagok, repülő dolmányok, kócsagforgós csákok, kalpagok — daliás kép, régi időkbeli, melyről azt hittük, hogy örökre elenyészett, s ime, újra megjelent; délczeg honvédek, fényes fő-és törzstisztek, alezredesek, őrnagyok, kapitányok . . .

Szurdán más alakokkal telt meg a várpalota. Frakkos, czilinderes urak, kiborotvált arcokkal; de ne bántsuk őket; a delegáció tagjai, mennék az udvari diszebédre. Ilyen ebéd minden héten lesz s a delegáció vitézlő tagjai csoportozatonkint hivatnak meg,

Andrássy Gyula gróf miniszterelnökünk, ki a szárnyalt hírek daczára sem hagyott el bennünket és nem lett birodalmi kancellár, szintén megvendégelte bécsi kollegáit, a közös minisztereket, a kik a delegáció alkalmából lerándultak.

Báró Kuhn, közös hadügyminiszter, meglátogatta Deák Ferenczet, miből az ahoz értők mindenféle következtetéseket vonnak ki, míg mások csak egyszerű udvariasságnak tekintik.

Ezek a legmagasabb körök, a diplomáciai, katonai tekintélyek és politikusok élményei.

A tudósoké az akadémia ülései, hol is e héten mutatták be Klein Gyula ur értekezését a „pilobolus crystallinus Tode“ és „pilobolus oedipus Montague“ felől, a min olvasónőink bizonynyal csodálkoznak, hogy micsoda? de még jobban fognak csudálkozni, ha megmondjuk, hogy gomba. — Jövő hétfőn Jókai Mór fogja felolvasni „Párbaj az istennel“ című elbeszélését. Ezt különösen ajánljuk hölgyeink figyelmébe. Igaz ugyan, hogy ott most a delegáció német része tartja üléseit,

tehát véletlenül oda is betévedhetnek, azonban hogy Jókait hallhassák, még e veszedelmet is kockáztathatják.

A művész és műbaráti körök legkedvesebb élménye volt e héten Liszt Ferencz zeneregélye (matinée musicale), melyet vasárnap reggel szépszámu baráti és ismerős kör részére rendezett. Ez alkalommal előadott két részt készülő „Krisztus“ című nagy oratoriumából is, Reményi Ede kísérete mellett, ki az egész oratóriumot könyv nélkül tudja s valóban nem használt hangjegyeket. A jelen voltak a művészi elégtelenség magasztos érzelmével távoztak. Liszt, köztünk időzése ideje alatt többször fog ily reggélyeket tartani.

Vagy ott volt például a fiórenczi vonó-négyes társaság hangversenye hétfőn. Az is teljesen olyan volt, hogy a legfokozottabb igényeket is kielégíthette. A jelen voltak Haydn, Herbeck és Schumann négyeseit hallhatták, oly művészi szabotossággal, összjátzással, mely a hihetlenséggel határos. A kik jelen nem lehettek, eléggé sajnálhatják, és ártatlan irigységgel telhetnek el azok iránt, a kik jelen voltak. — Harmadik hangversenyük, mint irtuk, jövő hó 5-kén lesz.

A kik másnemű élményeket ohajtottak, megtalálhatták mult vasárnap a nemzeti színházban „Viola“ előadása alkalmával, melyre mi is előre és pedig nem ok nélkül felhívtuk a figyelmet. Az ötvenes évek óta nem került elő e színmű, s most egészen ujnak tetszik, mintha álmodtuk volna egykor, régen. A szerepek kiosztása a lehető legtapintatosabb volt. Minden közreműködő tehetségének teljesen megfelelő szerepet kapott. Lendvay szép élethűséggel, meleg bensőséggel játszta a becsületes, de üldözések által haramiává fajult földművest, Violát, Felekiné meghatóan adta Viola szenvedő nejét, Szigeti kitűnő Peti cigány volt Komáromy jó pap és az egyszerű falusi jegyző jeles személyesítőt talált Molnárbán, mint szintén ennek neje, Szatmárinében. Rég volt ily élvezetes, igazán magyaros zamatu előadása a színháznak; a szereplők s a közönség egymást igyekeztek felülmulni a buzgalomban és elismerésben. József főherczeg mindvégig jelen volt fenséges nejjével, s több izben adta tetszésének jeleit.

Hétfőn Moreto „Közönyt közönnnyel“ című vigjátéka került színre harmadszor, még átgondoltabb, művészibb előadással, mint első izben, s mindvégig pattogó, szikrázó elmésége teljesen a közönség kedvenczévé teszük!

Ma, szurdán, mint Vörösmarty Mihály születésének előestéjén: „Az áldozat“ Vörösmartytól. — A székes-fejérvári Vörösmarty-kör is megüli e napot. Estélyt rendez, szavalatokkal és felolvasásokkal.

A budai színházra nézve hire jár, hogy báró Orczy Bódog meg fogja nyerni a feltételül kötött 20,000 forint sogélyt. Így a főigazgatást ő venné át. Sokan azonban előnyösebbnek vélnék, ha valami ügyes, életro való vidéki szinigazgatónak, például Latabárnak adnák, a ki a nyárra a szinkört úgy is ki akarja bérelni. Ott áll az ügy, mint ezelőtt egy héttel; mi csupán jelezzük a fölmerült híreket és véleményeket.

A nemzeti színház személyzete eddigelé már hat előadást tartott odaát, s mindig szép sikerrel, tolo ház előtt. — Aradi

társulata is nyújtott azonban e héten egy pár élvezetes estét a „Mafra barátok“ előadásával, mely bár a darabról nem is lehet szólni, eléggé összevágólag ment végbe.

Mult szombaton volt a nemzeti dalkör zászlószentelési ünnepélye. Zászlóanya Vidacs Jánosné urnő. Az ünnepély hangversenynyel és tánczczal volt összekötve.

A népkör helyiségeiben ugyanakkor egy diszes ismerős-kör, tagok és családjaik, nem kevésbé érdekes és élvezetes társas-estélyt rendeztek, melynek legkiválóbb pontját Szerdahelyi Lujza kisasszony, a szini-képezde reményteljes növendékének szavalata képezé, fűszerét pedig a fesztelen kedélyesség adta meg, mely az egész estélyen előmlött. Mindenki jól érezte magát. Mindenki úgy mulat, a hogy tud. Mindenki nem juthat mindenhová.

S a nép, a ki nem juthat el diszebédre, katonai tisztelgésre, Liszt-reggélyre s körestélyre: annak a multságáról is van gondoskodva. Rég volt Pesten annyi nézni, látni, csudálni való, mint most. Panoráma, dioráma, mozgó-képek, viaszalakok kabinetje, összenőtt ikrek, azték hölgyek, óriási nő, az óriások királynője, delejes alvó, kötél-tánczos és velocipedlovagló — mindez néhány krajczárért látható. Az István, Hermina és a kerepesuti fatéren tarka bódék emelkednek, rettenetes festményekkel és színes lobogókkal, s a tulajdonosok éktelen hangon kiabálják még éktelenebb dob, trombita és kintornaszó mellett, hogy mindent mutogatnak olesó pénzért. Látható, hogy a Teréz- és Józsefváros multságáról jól van gondoskodva. Hát még a sok népdaltársulat, Orpheum, Herkulánium, Neue Welt és Blaue Katz! mind gyönyörűségesebb mulató-helyek.

Egy nemes társaság, élén Türr Istvánnal, másról igyekszik gondoskodni, nem multságáról. Ámbár ennek kellene a legfőbb multságának és élvezetnek lenni. Taníttatni akarják a felnőtteket, a kik műveltség hijával vannak s már felhívást is intéztek azokhoz, a kik ez áldással bírnak, hogy működjenek közre. Ideiglenes bizottmány alakult, mely ma tart ülést, kidolgozza az alapszabályokat és véleményt állapít meg, hogy hány ily kör alakíttassék, s honnan szerezzék meg a szükséges pénzt, mert ez a legfontosabb argumentum.

De mégsem legfontosabb. Hátha meglesz a pénz, tanítók, helyiség, minden, csak az nem lesz, a ki tanulni akarjon? Mi a legjobbat szoktuk föltenni mindig, de hátha a legrosszabb történik?

Például — és itt, engedjenek meg, egy igen-igen kellemtelen dolgot kell a hölgyeknek mondanunk — néhány hó előtt a nőképző-egylet kebelében gyorsirászat tanfolyam nyílt meg, melynek Illésy Györgyné, ismert írónk neje, szíves buzgalommal ajánlkozott tanárául. Azt hittük, hogy özőnőlni fognak a hölgyek e leczkékre, mely által — idővel talán — biztos életpályára tehetnek szert, s mi történt? Beiratta magát összesen kilencz tanuló, az első órákon elmaradt közülök hat s csak három állotta ki hűségesen, a kik most is tanulnak. Külföldön az ily kedvező alkalmat meg szokták ragadni, s a gyorsírás által nálunk nyerhetnek önálló állást mint gyorsírások.

De meglehet, hogy itt is az volt az ok, miszerint az eszme nem terjesztetett oléggó, a hölgyek tán nem olvasnak lapokat, s az illető férfiak nem figyelmeztették reá azokat, a kik épen nagyon jó hasznát vehették volna. Mert hetenkint azt az egy pár leczkeórát és naponkinti gyakorlási időt bizony mindenki rászentelheti még oly nagy elfoglaltság mellett is, a ki tanulni akar. Az akarattól függ legtöbbnyire minden.

Balaton-Füreden a szeretet háza megnyílt, egyelőre öt növendékkel. Itt Pesten pedig a Fröbel-féle nevelési egylet jövő hó 3-kán tánczvizalmat rendez a lövöldében az ujonan megnyitott gyermekkert javára. Ennyit tudunk a szeretet e két intézete felől.

Lehetetlen, hogy ne írjunk egy érdekes férfiról, a ki felé a közfigyelem e héten fordult. Ez Tegethof altengernagy. Beszélték felőle, hogy sebei gyógyítása végett Stiriában időzvé, ott egy költői stájer leányka ápolta, kit e gyöngédség miatt annyira megszeretett, hogy nőül szándékozott venni. Utólag azonban megezáfolták e regényes hirt, s kijelentették, hogy a tengernagyot semmiféle pásztorleányka nem ápolta, hanem egy prózai fürdőszolga. — Ujabban ismét egy igen elmés és találó szójátékát jegyezték fel. „Majd meglátja, — szolt hozzá József főherczeg — mily vitézséggel fognak a honvédek harczolni, ha netalán a háboru kiütne.“ „Vitézséggel igen, — viszonzá Tegethof — de ágyuk nélkül.“ A magyar honvédségnek ugyanis nincsenek ágyui.

Rajta kívül egy más férfit is sokszor emlegettek e héten, de nem ily vidám, adomázó hangon, hanem a legkegyeletesebb gyász hangján. Ez Balogh Péter, ref. superintendens volt, ki mult héten halt meg Debreczenben és szombaton temették. Beláthatlan néptömeg kísérte ki a köztisztelet és szeretetben állott lelkipásztort végső nyughelyére. Igazán lelkipásztora, őre volt a reá bizott nyájnak; igazi Péter, a kin a pokol kapui sem vettek erőt soha. Szegény sorsból küzdte fel magát, és tudományossága, emberszeretete, törhetlen jellemzilárdsága egyikévé tevék őt a történetileg nevezetes reformatus papalakoknak. Béke hamvaira!

Az ellentétek találkozásánál fogva folytatólag ideirunk három épen ellenkező hirt, melyeknek szintén e héten jutottunk tudomására. Három diszes esküvő hire ez. Szeniczey Gusztáv ur Telbisz Emma kisasszonyt itt Pesten, Lukács Antal, a földhitelintézet igazgatója Czárán Gizella kisasszonyt Aradon és Lichtenstein Alajos herczeg Degenfeld-Schönburg Anna grófkisasszonyt Pozsonyban vezette oltárhoz.

S ezekben — ha még azt is megemlítjük, hogy a vidékről mindenfelől sok eső miatt panaszkodnak és árviztől tartanak, hogy — valamikép el ne maradjon! — a leendő boulevardok fényképei láthatók s hogy e boulevardokat a közmunkatanács igen sikerülten kör- vagy övuteza uj szóval jelöli, s hogy a ferencziek templomában az advent alatt — december 3., 10., 17. és 26-dik napjain esti hat órakor — kitünő szónoklatok fognak tartatni, — körülbelül hű képét adtuk eseményekben és hirekben e hét történetének, a mennyire eddig haladt.

Végül egy adomát. Bár a háboruval összefügg, nem politikai. Karlsruheban történt, az ottani kórházban. Egy súlyosan megsebesült francia katonát sürgetett a lelkész az utósó kenet szentségének föl vételére. Nem akarta; minden rábeszélés hasztalan volt. „De hogy halhat így meg nyugodtan? — kiáltott fel kétségbeesetten a pap. — Mindjárt meglátja — felelt a haldokló — így ni! — Azzal a fal felé fordult és meghalt. Jellemzőnek elég jellemző. — r.

Budapesti hirvivő.

++ (Udvari ebéd.) A mult szardán este 6 órakor tartott udvari ebéden összesen 90-en vettek részt. Meg volt híva mind a magyar, mind a német delegáció fele, illető elnökeikkel

együtt; jelen voltak Andrassy miniszterelnök, Festetics György s mind a három közös miniszter. Ő Felségétől jobbra József főherceg, mellette Schwarzenberg hg, gróf Andrassy Gyula, Kuhn stb., balra Beust, Jablonovszky hg, Sapieha hg, a titkos tanácsosok stb. ültek. Az ebéd 8-ig tartott, melynek végével a király minden jelenlevővel váltott néhány szót. Az asztalzenét a Bamberg-gyalogezred zenekara végzé. A részt vettek 9 órakor mentek szét.

••• (A városi vízvezeték vize) e héten több napon át kellemetlen szagunak és izünek tapasztaltatott; a vízvezeteki bizottság tehát egy alválasztmányt küldött ki, mely mind a a hajóhivatali telken, mind a kőbányai főtartalék-medenczében vizsgálatot tévén, azt tapasztalá, hogy a harmadik nagy szűrő kutban és a főtartalék-medenczében megvizsgált víz kellemetlen izüvé változott; a választmány nézete szerint a víz kellemetlen ize onnan ered, hogy a harmadik nagy szűrőkut még épülő félben levén, ott régi víz és rothadt faneműek léteznek, és hogy a kőbányai nagy vízmedence friss falazata a víznek kellemetlen izt ad, mely azonban a medenczének hosszabb használata után elfog enyészni; végre hogy a vízvezeteki csőhálózat azon részeiben, hol a vízfogyasztás csekély, az azokban hosszabb ideig álló víz a csövektől mellékizt kap, mely baj a nagy vízmedence által eszközözendő rendszeres öblítés által el fog hártatni. Ennélfogva mindenekelőtt a csőhálózat folytonos és rendszeres kiöblítése, s az épülő félben levő harmadik nagy kut azonnali kiépítése rendeltetett el, mely eddig a Duna nagy vizállása miatt be nem fejeztethetett.

••• (Karácsonyi és ujévi) ajándéku kivánni sem lehet szebb és maradandóbb czikket, mint az Eszterházy-képtár fényképalbumának Ráth Mórnál megjelenő első füzetét. Látuk a pompás tiz képet, melyek az eredeti festvényekről ki tünőleg vannak fényképezve, s díszére fognak válni a legpompásabb szalonasztainak is. Háromféle kiadása lesz; 22, 21 és 12 forintos.

••• (Mult kedden) Kaltner Mari k. a. fiatal mezzeszoprán hangu énekesnő, Böhm Gusztáv tanítványa, próbálkozott meg „Troubadour“-ban Acucéna alt szerepében. A kisasszonynak elég szép hangja van, de mindenesetre korán volt még azt a nemzeti színpadon szigorú megbirálásnak tenni ki.

••• (Fehér Othello.) Lenz József napszámosnak 65 év^{es} korában jutott eszébe a házasság, és ekkor elvett egy 28 éves nőt. A fiatal nő nem volt nagyon megelégedve férjével, miből házárkodási viszály egyrészt és féltékenység keletkezett más részt. A nő végre megunta az örökös szemrehányásokat, melyekkel féltékeny férje illette, és egy szép reggel otthagya és megindítá ellene a válópert. A férj azonban ennek daczára nem szünt meg őt visszatérésre unszolni; midőn pedig ennek eredménytelenségét belátta, boszút forralt, melylyel nejét folytonosan üldözte olyannyira, hogy e miatt több ízben rendőrileg megdorgáltatott, sőt egy ízben, midőn nejét nyílt téren megtámadván, közbotrányt okozott, pár napi elzárással is fenytetett. Nejének rövid időre békét hagyott. Legujabb időben újabb békés közeledést tanusított s novemberhó 28-kán az estét nejének pótkávómérésében töltötte, ott nejét újból felszólítá a visszatérésre, s midőn ez megtagadta a visszatérést, egy üveg kénsavval le akarta önteni arcját. A nő azonban szerencsésen kitért, úgy, hogy a sav csak egy vendég ruháját égette ki. A dühös férj erre megitta az üvegben maradt kénsavat s eszméletlenül a kórházba szállítottatott.

••• (Germain,) egy nagy angol gyártelep ügyvezetője (ma-

gyar szármászása,) egy hordozható öntött vasház mintájával Pestre érkezett, hogy azt a mágnások egyikének bemutassa, a ki hasonló lak- és gazdasági házakat akar emeltetni egyik jószágán. A ház több napig lesz közszemlére kitéve. Épen legjobbkor jönnek ezek a házak. A hirtelenül beállt nagy hideg időben nagyon könnyen lehetne azokban lakókat szerezni, olcsó házbér mellett.

••• (A csatatérről.) A Loire-sereg már megkezdte működését a poroszok ellen. Mult hó 28-kán 10 óra hosszáig tartó csatát vívott ez ujoncz sereg és Frigyes Károly, porosz hadvezér büszkén tudatá a világgal, hogy dicsőségesen nyomult — hátrafelé, azaz megveretett! Az első becsületes vereség ez, a mit a poroszok francia földön kaptak, s az elsőt több is követheti még; mert a francia nemzet csak most, e legnagyobb csapások után, mutatja meg a világnak, hogy méltó a „nagy nemzet“ nagy névre. Egyre szervezik az új hadseregeket és ha a Loire-sereg is megtalálna semmisített, lesz új hadserege, a mely újból kezdendi az élethalál-harcot, hazajáért és becsületeért. Ducrot tábornok pedig, a párisi védsereg egyik vezénylő tábornoka megesküdt, hogy a mint Párisból kiindul, vagy győzelmesen, vagy csak halva fog visszatérni. És Garibaldi guerilla-csapatái is derekasán kapkodják a poroszokat. Ezen tények ellenében kevés jelentékenysége van azon körülménynek, hogy a poroszok a francia északi hadsereg fölött előnyt vívtak ki e napokban. Nem az északi, hanem a Loire-sereg áll utjában, és ezen sereg fölött, épen úgy, mint Páris fölött, eddig még minden erőlködésük kudarcot vallott. Páris még mindig nem akar kapitulálni; marhabusa ugyan fogyóban van, de van lóhús, kenyere, bora és van Trochuja és Ducrotja, a kik közül egyik sem Bazaine, vagy Wimpfen.

A pontus-kérdés pedig úgy áll jelenleg, hogy Poroszország kongressust indítványozott ez ügyben, és Anglia, Török-, Olaszország és a magyar-osztrák kormány elfogadták ez indítványt, azon kikötéssel, hogy a kongressus határozatáig a muszka szép csendesen viselje magát. Általános a nézet, hogy miután egész Európát — kivéve természetesen a poroszt, a ki bőven megmutatta, hogy erkölcsi tekintetben nem európai, — szemközt látja magával, a muszka behuzza ismét medvetalpát; hogy mennyi időre? az persze, más kérdés. Csak a muszka czinkosát vernék meg jól a francziák, akkor ez is mindjárt másképp bömbölne.

••• (Paganini hegedűje.) A florenczi négyes társaság, mely e héten nálunk hangversenyez, nemcsak kitünő játéka által ragad el, de hangszerének rendkívül szép hangja által is. E hangszer egyike, Becker J. hegedűje, régi ereklye. Becker ugyanis Paganini hegedűjén játszik, melyet egy gróf ajándékozott neki, s e kincset oly nagyra becsüli, hogy semmiféle ajánlat vagy ígéret sem képes őt e hangszerétől elválasztani.

••• (Vegyes hírek.) A delburg lovag, a „Zrinyi“ szerzője, közelebbről fejezte be „Harcz és béke“ czimű nagy allegorikai cantateját és jelenleg egy új ötfelvonásos dalművön dolgozik, melynek szövegét Schiller Wallenstein-trilógiájából vette. — Brassóban novemberhó 11-kén reggel 3 órakor gyenge földingást éreztek. Három gyorsan egymás után következő lökésből állott. — Az Eszterházy-képtár nem vándorol külföldre; mint a „Hon“ értesül, már alkudozásban is állanak az iránt, hogy a nemzet számára e kincs megőriztessék. — Fokoto Bernát kijelentette, hogy az általa kiadott „Szépirodalmi Közlöny“ az eddigi szerkesztő, Szana Tamás visszalépésével nem szü-

nik meg, hanem ezentúl is meg fog jelenni „új irányelvvel s egy tekintélyes írói személyiség szerkesztése mellett.“ (Fekete Bernát ur szavai.) — Kecskeméten, az ottani nem rég alakult jótékony nőegylet által sorsjátékkal egybekapcsolton rendezett táncmultság fényesen sikerült. Vidékiek és helybeliek zsufolásig jelentek meg. Az általános jókedv reggeli öt óráig tartott, s a kedélyes multság belépti jegyek, adakozás és sorsjegyek által a jótékony nőegyletnek ezer ötszáz husz forintot jövedelmezett. — A kertész utcza 15-dik számú ház udvarán egy idő óta nagy pusztulás volt észrevehető az ott tanyázó apró marhában. Eleinte azt hitték, hogy az ott dolgozó munkások kaptak rá a kacsapecsenyére. Figyelemmel kezdék kísérni a dolgot, s pár nap múlva egyszer csak elősompolyog valahonnan egy gyönyörű róka. Az udvarajtót hirtelen becsukták utána, s mikor a róka alapos meggyőződést szerzett magának, hogy biz ő el van csipve, legalkalmasabb taktikának látta egy oldalirambodással beszaladni az ablakon keresztül a pinczébe, a hol aztán agyonlőtték. — Nyilas Samu miskolczi lelkész költeményeinek kiadására egy kis társulat alakult, mely az előfizetési felhívást legközelebb szétküldi. — Mannsberger Jakab, szegedi szinigazgató egy eredeti magyar népsziműre 20 arany, és egy eredeti vigjátékra 10 arany jutalmat tűzött ki. A pályaművek Szegedre küldendők. — G. I. miniszteri segédhivatali tiszt, ki közelebb öngyilkossági szándékból fején lőtte magát, több napi szenvedés után meghalt. — A király 20-kaig idözik körünkben, a mikor is Bécsbe utazik. — Csütörtökön nagy kihallgatás volt, mely után a király egy napra Bécsbe utazott. — A magyar királyi kincstár Pesten a siputczában 16 dik szám alatt a szivargyár megnagyobítására kétemeletes házat emeltet. Mult szerdán déli 12 órakor a még épülőfélben, de már tető alatt levő háznak az udvarra nyíló hátsó része laszakadt egész a pinczéig, és több munkást temetett romjai alá. 9 munkást ástak ki holtan és sebesülten. Az összeomlás oka a hivatalos vizsgálat szerint az volt, hogy a boltajtási oszlopok gyöngye alapra voltak rakva. — A budai „Localcorr.“ írja, hogy az összes tűzoltók ő felsége a király előtt legközelebb teljes diszben elvonulnak az újépület udvarába s ott nagy gyakorlatot tartanak. — Pálffy „Esti Lap“-ja újévvvel megszűnik. — Dobrerano pan telegraf! Így szólítja meg valaki az aradi „Alfd.“-ben az aradi távirdahivaltalt, mely egy idő óta tót nyugtákat állit ki a magyarul feladott sürgönyökről. — Egy buda-ujlaki polgár azon ürügy alatt, hogy neje elmebeteg, ezt négy hó előtt egy sötét kamrába zárta s azóta ott tartotta kenyéren és vizen, mindennap megverte. A kapitányság ráakadt a rejtett fülkében. A szegény asszony a roszt vele-bánás miatt egészen oda van. — Kendeffy János ráczkovei ügyvéd a budai „arany-percecz“ vendéglőben pisztolylyal véget vetett életének. Roknainhoz intézett három levelénel nem találtak nála egyebet. — Mult koddén reggel volt a „Federatiunea“ című román lap ügyében esküdtszéki tárgyalás, mely azzal ért véget, hogy Porutiu szekresztő bünösnek találtatván, 10 havi fogságra s 500 forint birságra ítéltetett el. — F. M. sziszeki kereskedő és ügynök néhány nap előtt családja és 70,000 fitnyi adósság hátrahagyásával megszökött. — A technikus bál bizottmánya legközelebb már megalakult a következő tagokból: Elnök lett Goszman György, alelnök Jozovics Kornél, bizottmányi tagok: Szily Jenő, Kárász Emil, Baranyai István, Unger Emil, Jenci István, Juricska Dezső, Vadász József, Gombos Pál, Sebastiani Jenő, Spányi Kálmán, Pap

Jenő, Petrovics Arzén, Farkas Dezső, Ambró Béla és Reitter Ferencz. A bált ez idén ismét az „Európa“ termeiben január vége felé szándékoznak megtartani. — A képzőművészeti társulat tavaszi kiállítására Böhm Pál ügyes genreképet festett. Czime „Tönkrejutott család“ s egy csizmadia-műhelyt ábrázol, melyből elérverezik a holmit. — A tervezett országos zeneakadémia tárgyában e napokban egy zenészekből alakult bizottság tisztelgett a miniszterelnöknél, ki megígérte, hogy a szükséges alaptőke megszerzésére minden befolyását fel fogja használni. — A pesti jogász bál rendező bizottsága mult hó november 26-kán tartott ülésén következőleg alakult meg: Elnök: Scitovszky János; alelnök: Kovács István; pénztárnok: gróf Cziráky Béla; ellenőr: Gajzágó Manó; jegyzők: Meixner Emil és gróf Haller János; bizottsági tagok: Beöthy Zsolt, ifj. Darányi Ignác, Omaszta Gyula, Végh Arthur, Hess Ödön, Mattyok Bence, Szerb György, Szilágyi Emil, Végh József, Kürthy Lajos, Meskó László, Miklós László, Suhajda István, Benyiczky Géza, Gajary Ödön, Hajnik Béla és Koller Tivadar. — A rad- és Csánád megyékben egy társulat alakult a végre, hogy új vasutvonalat létesítsen, mely Szegedet Araddal, a fehér Körösvölgyén és Zarándmegyén át Abruóbányával, ezt pedig az Aranyosvölgyén át Tordával, s ezen fővonalból kiágazólag, Zarándmegyét Gyulával, vagy ha czélszerűbbnek mutatkoznék, Kétegyházával kösse össze. A társulat elnöke Atzél Péter. — Dietrich Ignác országos képviselő, Pálffy Albert, az „Esti lap“ szerkesztője ellen egy czikk miatt, melyben az ellenzék, különösen a 48-as párt és ennek tagja, Majoros István súlyos vádakkal sujtatik, a pesti sajtóbiróságnál sajtópert indított. — A berlini „Bazár“ szerkesztősege felszólította Illésy Györgyné asszonyt, mint első magyar gyorsírónőt, hogy engedje meg arczképének és életirátának a Bazárban közlését. A felszólítólevélből azt a meglepő, és a magyar hölgyekre nem épen hízegő adatot olvassuk, hogy a Bazár német kiadásának huszonnégyezer előfizetője van Magyarországon. — Feleki Miklós, jeles színészünk „Shakespeare Vilmos“ című 6 felvonásos drámát, (mely Párisban nagy hatással adatott) fordit a nemzeti színház számára.

Nemzeti színház.

November 27-kétől.

November 27-kén: „Viola.“ Szigeti népsziműve. — November 28-dikán: „Közönyt közönnnyel.“ francia szimű. — November 29-kén: „Troubadour“, Verdi operája. — November 30-kán: „Az áldozat“, Vörösmarty szomorujátéka. — Deczember 1-sején: „Ernani“, Verdi operája. — Deczember 2-kán: „Iris boszuja“, „Borura derü“ és „Egy esésze thea“, francia vigjátékok. — Deczember 3-kán: „Hamlet“, Thomas operája.

Gazdasszonyoknak.

Az eczetes ugorka megpenészedése.

Nem ritkán, a legnagyobb vigyázattal sem tudjuk eczetes téli uborkáinkat a penésztől megóvni. Egyszer az eczetben, máskor a levegőben, vagy a helyiségben keressük, és valóban, ez okok mind elfogadhatók, ha nem is segíthetünk a bajon. Egy igen tapasztalt és gondos háziasszony jegyzeteiből mondhatjuk, hogy a szóban levő baj ellen, hogy sok minden-

féle próbált szerek fölé a fekete mustármagot helyezte. Két lat fekete mustármagot egy piczi zacskóba téve és a kis hor-dóba rakva, az uborkát friss és tiszta állapotban fogja tartani.

Fogfájás ellen

legalább ezer szert emlegetnek, és fájdalom, ezek sem bizto-sak, mert az egyik fogra ezen szer, a másikra pedig amaz, a harmadikra pedig egy sincs jó hatással. Az ezer szert szaporítja egy angol fogorvos tanácsa még egygyel, mely szerint a foghust és fájós fogat be kell dörzsölni a következőkép elké-szül tszerrel: két szemer porrá tört timsóhoz két szemer ként chlorofort kell vegyíteni és ezt használni, de csak azon esetben, ha a foglyukas és nem csuz vagy gyuladás bántja. E. Emilia

Sakkrejtvény.

Lóbor Szikra Honától.

gon-	let,	me-	kell	ve	gyen	el-	vi-
gyen	nem	do-	é-	el-	más	Lát-	czo-
S el-	des	le-	reng-	Le-	don	lág.	lá-
kem	á-	kat;	lat.	Lisz-	ga	Ar-	ni
é-	fe-	Ne-	ság:	mo-	Szép	vi-	Tit-
lom,	dog-	ni	nyai	got	re-	bol-	a
led-	mily	des	vi-	mán.	ál-	kos	lem
bol-	a	kál-	Oh	é-	lá-	sze-	dog

Lógrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1871-diki január 1-seje.

Divattudósítás.

Beck J. vászonruha gyári raktárában (kerepesiut 1. szám, a hattyu-hoz czimzett vendéglőben) kaphatók a legolcsóbb árakon s legnagyobb vá-lasztékban mindennemű kész fehérneműek hölgyek, férfiak és gyermekek számára.

Női ingek félvászonból 1 frt 20 kr, csipkézett 1 frt 50 kr, creasvaszonból, svájci formára 1 frt 80 kr, 2 frt, hollandi vászonból sze-gélyezett vagy zsinórozott mellel 2 frt 50 kr, 3 frt, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, egészen kézi munka, himzésekkkel 3 frt, 3 frt 50 kr, 4—5 forintig.

Női hála köntösök chifonból szegélyezett diszszel 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, himzettek 3 frt, 3 frt 50 kr, irdás barchetból 1 frt 60 kr, diszített 2 frt, 2 frt 50 kr, piquéből 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt.

Női lábraválók chifonból 1 frt 20 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt; irdás barchetból 1 frt 30 kr, kivarrott 1 frt 50 kr, piquéből 1 frt 60 kr, kivarrott 1 frt 80 kr, 2 frt.

Női alsósoknyák chifonból 2 frt, fodorral vagy szegélyezett diszszel 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, finom irdás barchetból 2 frt 50 kr, kivarrott 3 frt, piquéből kivarrott 4 frt, 4 frt 50 kr.

Női sársoknyák vastag angol kelméből színes bordúrral 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, bársonydiszítéssel 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt.

Crinolínok vastag kelméből 2 frt, 2 frt 50 kr, piros fekete csik-kal 2 frt 50 kr, 3 frt. Lószórsoknyák széles dudorral, fehér vany szürke 3 frt 50 kr, 4 frt.

Női vállfüzők 80 kr, francia kapocscsal 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, dupla vászonból 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr.

Vattmollnői ingek clottal diszitve, minden színben 3 frt. Kötött alsósoknyák 4 frt 50 kr, továbbá mindennemű téli szükségletek, kö-tött vagy cashemir főkötők, shálok, harynyák sat.

Férfi ingek színes chifonból 1 frt 50 kr, 2 frt. Fehér chifonból 1 frt 80, 2 frt, 2 frt 50, 3 frt. Hollandi vagy irlandi vászonból 2 frt 50 kr, 3 frt, rumburgiból 3 frt 50 kr, 4—5 frt.

Lábraválók német vagy magyar formára 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr a legfinomabb.

Flanell ingek 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, meleg nadrágok 1 frt 50 kr, flanellből 2 frt, piros flanellből 3 frt, vadászharisnyák 2 frt, 2 frt 50 kr.

Leány- és fugyermekeknek való mindennemű fehérneműek a legjutá-sabb árakon.

A f. évi 45-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Erdő, erdő nem marad-e
Égett fádak egy zöld ága,
Hol egy madár eldalolja:
Átkozott a nap sugára!
Átkozott a romboló láng,
Mely nem úgy hervaszt el kéjben,
Együtt élve ott elhalva,
Virágaid mézkelyhében.

Jósa Ferencz.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küld-tek be:

Almay Malvin, Jakabfalvay Emilia, Nagy Anna, Tóth Andrásné, Gebhardt Sarolta, Dukai Takács Irén, Nagy Károlyné, Török Róza, Gyura Janka, Sváby Izabella, Nagy Krisztina, Brocken Kovács Emma, Bartha Etelka, Jancuska Hermin, Pethő Antalné, Ratkovszky Mari és Vilma, Bogdanovics Hedvig, Somosdi Szász Eszter, Sipos Julia, Szabóky Erzsike, Pasteiner Ferenczné, Gellér Jánosné, Tabajdy Borbála, Darázs Fáni, Boronkay Csicseri Lila.

A 44-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Kachta Radványi Karolin, Boronkay Csicseri Lila.

Tartalom.

A nők munkaképesítése, Emiliától. — Egy emlékezetes helyen, Prém Józseftől. — A rendszerinti irnok, Németh Ignácztól. — Mor-ten Heléna, Pr. J.-tól. — A mai török nők neveléséről, Reményi Károlytól. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák minta-lapja. (Magyarozatát jövő számunkban fogjuk adni.)

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

50-dik szám.

Deczember 11 -kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XI. ÉVFOLYAM.

PEST, 1870.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Aldunator 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold- járás	N kelte a p- nyugta			
							7	4	4	7
Deczem. 11	Vasárnap	B 3 Damasus püsp.	B 3 Damáz	29 D 26 Peram.	17 Dávid		7 39	4	7	
12	Hétfő	Maxencz püsp.	Bulcsu	30 Aedrás ap.	18 Eleazar		7 40	4	8	
13	Kedd	Lucza szüz	Lucza	1 D e c e m b e r	19 Illés	3	7 40	4	8	
14	Szerda	Spiridion	Agnellus	2 Habakuk	20 Esőérti iman.		7 41	4	8	
15	Csütörtő	Ireneus	Valerián	3 Sophoniás	21		7 42	4	8	
16	Péntek	Etelka, Euseb.	Ananiás	4 Borbála	22 Elizeus		7 43	4	8	
17	Szombat	Lázár, Flórencz	Lázár	5 Szabbasz	23 12. Sabb.		7 44	4	8	

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Egy szergáli asszony egy faluban szekeret bérelt, melyen Szergálba volt menendő. A két lovas szekér szerencsésen el is jutott oda s a kocsist visszavárta ura, de az csak nem jött. Elmentek tehát fölkeresésére s meg is találták, hanem halva. Az uton a lovakkal együtt belefűlt a sárba.

Pécsről, november 30-ról a következőket írják. A porosz francia, török-orosz világra szóló események között mindent, még a francziák győzelmeit is háttérbe szorítja náluk két igen épületes dolog. Az egyik a berkezdí plébános esete, a ki kötéllel tartott erkölcsi predikációkat egy szerelmes párnak. A nő most is fekszik; a férfi e brutális bánásmód következtében megsiketült. — A másik tény a következő: egy idő óta névtelen fenyegető leveleket kapott a pécsi püspök; ezek egyikében megmérgezésről is van szó. A vizsgálatból kiderült, hogy e leveleket Girk kanonok írta és a kanonok ur már száműzetett is a pécsi egyházmegyéből.

Szegedről, december 1-ről írják. Mióta a várban az e vidék nagyszámu gonosztevői ülnek, több izben történt, hogy a várfalakat éjjelenként különféle gyanus emberek közelítették meg, úgy, hogy az örök szaporítása kiválóan éjjelenként mind szükségesebbé lett, nehogy a várba bebeszélések, sőt ki szabadtási kísérleteknek eleje vétessék. Ekkor is már akadtak rakonczátlanok, kik a felállított öröket insultálták, rájuk löttek, sőt a vár őrséget hamis jelekkel is felzavarták, úgy, hogy végre szükséges lett a vár falai körül bizonyos távolságra táblákat kiállítani s az azokon belül való járást eltiltani. Azonban még az sem vezetett eredményre, sőt egy sajnos eseménynek is lett okozójává, miután egy hetivásár alkalmával délben egy egyén egész a várfalig közeledvén, midőn az őr eltuszkolni akarta, az az őr fegyverét megragadta, sőt a támogatására sietett néppel az őrt lenyomta s jelentékenyen megsebesítette. A katona hanyagsággal vádoltatott, hogy fegyverét meghagyta fogni s nem használta a támadó ellen. Az éjjel mint mondják, a várbeli foglyok őrzőit több izben lárma riasztotta fel, s az akkor állott őr szándéklott megtámadásokról beszélni. Éjjel után 2—3 óra közt ismét több lövés riasztotta fel a várőrséget, s midőn kiszaladt, a vár nyugati részénél álló őr közelében a kiállított táblától a vár felé mintegy másfél ölnyre egy embert látott vérében a földön feküdni, ki mellén keresztül löve néhány perc múlva meghalt.

A zentai postasikkasztási bűnyűben mult szerdán tar-

tatott meg a nyilvános szóbeli tárgyalás. A vádlott: Radanovics György bajai születésű, 36 éves postakiadó, a vizsgálat folyamán a sikkasztás tényét körülményesen bevallotta. A tárgyalás befejezte után visszatért s az elnök kihirdetvé az ítéletet, mely szerint vádlott: öt évi súlyos börtönre, — vasban, közmunkával s hetenkint kétszeri böjttel, — ítéltetik. Vádlott föllebbezett.

Külömfélék.

++ **Mac-Mahont meglopták.)** Weissenburgban november 22-kén fogtak el egy német postahivatalnokot. Azzal vádolják, hogy Mac-Mahon magánvagyonát, mely Straszburg feladása után poste restante odaküldetett, elsikkasztotta. E vagyon francia állampapirokból állott, 2 millió frank értékben, azonkívül ezüst és aranyban legalább 100,000 frtból. Az egész vagyont megtalálták a postahivatalnok lakásán elrejtve.

++ **(A „Le Havre“)** francia ujság írja, hogy egy bajor katona mult kedden Louvesiennes és Bougival között rá lőtt a porosz királyra. A lövés nem talált; a katonát azonnal főbe lőtték. — Mac-Mahon, ki november 29-kén Brüsszelbe érkezett, meg fogja írni emlékiratait, melyekben megczáfolja Napoleonnak a sedani kapitulációról kiadott röpiratát. Egyuttal földteríteni a hadi közigazgatás hiányait s azon okokat, melyek a francia parancsnokok működését béníták. — Kératry seregében, a Bretagneiben, egy fiatal zászlótartó van, ki a „Times“ levelezője szerint, 30 milliónyi vagyonnal bír.

++ **(Niucs az a szerencsétlenség,)** a minek egy kis haszna ne volna. Ime a berlini szabók javukra tudják fordítani még ezt a szerencsétlen háborút. Pompás alkalom reclaimsínálásra s már is ilyen proklamációk olvashatók berlini lapok hirdetés rovatában: X. Y. gazdag ruharaktárában kaphatók: Ducrot-paletot-k, Rochefort-jaquet-k, Thiers utazó öltönyök, alkalmas minden klímához. Bazain-hálákontösk, új façon Lulugyermekruhák, Favre-zsebkendők, azoknak a kik sirnak stb. Hát Palkdine d'Aurelles poroló-pálcák nem kaphatók ezekhez a ruhákhoz?

Megbízások tára.

Parádra N. M. T. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Hizérre F. K. urhölgynek: Mind a két csomag postára van adva.
Geszterédre M. E. urhölgynek: El van küldve.
Bilkére K. A. urnőnek: Tetszése szerinti-e a körülmény? Igen örülnék neki.
P.-Kökutra B. J. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
Serkére F. Gy. urnőnek: El van küldve.
Sorokra Sz. I. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
Ungvárra B. Cs. L. urnőnek: El van küldve.
Rimaszécsre K. Gy. urnőnek: El van küldve.
P.-Szt.-Lászlóra B. J. urhölgynek: Lapom jövőheti számában szolgálok a kívánt szabással.
S.-A.-Ujhelyre B. J. urnőnek: El van küldve.

Maglódra K. K. urnőnek: Nemde vette küldeményemet?
Karvára G. R. urhölgynek: Azonnal megküldtem.
Paposra A. M. urnőnek: El van küldve.
V. Hunyadra M. R. urhölgynek: Ára 20 ft.
T.-Beccsére T. M. L. urnőnek: Azonnal postára adtam.
Lövőre S. L. urhölgynek: Igen kérném a megfejtését is.
Tokajba St. V. urhölgynek: A kivánttal már nem szolgálhatok.
Beregszászba K. A. urhölgynek: Meg van-e elégedve választásommal?
Pozsonyba Sz. G. urhölgynek: El van küldve.
Putnokra Sz. Sz. L. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Gyulára D. R. urhölgynek: El van küldve.

H I R D E T É S E K.

Kánya József,

Pest, József-tér, 10-dik sz. a.

Czélszerü

karácsonyi és ujévi ajándékok,

ugymint

Női ruhakelmék, egy ruhára 2 ft, 3 ft, 3 ft 60 kr, 4, 5 ft és felj.
3/4 széles gyapju ruhaszövetek, rőfe 30, 36, 40, 45 kr és feljebb.
Nyakövek (Echarpes) darabja 15, 20, 30, 35, 40 kr és feljebb.
Gyapot-kendőeskék, darabja 20, 25, 30, 35, 40, 50 kr és feljebb.
Selyem-kendőeskék, darabja 60, 70, 0 kr, 1 ft és feljebb.
Fehér vaszon-zsebkendők, tuczatja 2 ft 50 kr, 3 ft, 4 ft, 5 ft, és feljebb.

3/4 nagyságu gyapju téli kendők, darabja 2 ft 50 kr, 3 ft 50 kr, 4, 5 ft és feljebb.
Long-shawlok és plaidek 6, 7, 8, 9, 10 ft és feljebb.
Otthonkák darabja 5, 6 ft.
Paletók és téli köpenyek, darabja 15, 18, 20, 25, 30 ft és feljebb.
Esőköpenyek, darabja 10, 12 ft és feljebb.

Ugyszintén fekete és színes selymekelmeket, selyem és angol bársonyokat, kashemirokat, velourst, ripset és minden e szakba vágó czikkeket, **a legjutányosabb áron.**

Megbízások vidékre pontosan teljesítetnek, szövetminták kívánatra szívesen küldetnek.

Dánielisz A.

Pestbudai első női ruhakészítő intézete

P E S T E N,

Magyar-utca 5. sz. a.

Melyben a legjutányosabb áron nagy gyorsasággal a legszebb és finomabb, minden néven nevezendő női öltönyök a legutóbbi divat szerint készítettnek. Továbbá ezen intézetben a tanulók részére szabásban és varrásban órák is adatnak. Végre vidéki megrendelések posta fordultával küldendő minták beérkezése után 24 óra alatt a legna gyobb megelégedés mellett teljesítetnek, melyhez csupán mértékül egy jól álló magas derék és szoknya eleje, ugy hossza beküldése kéretik.

Lakváltozás miatt feltűnő olcsó áron adatnak el a

Rózsai-féle hölgy divatczikkek,

a melyek állanak: téli felöltökből, egész öltönyökből sat.

Nagy választékban kaphatók: paletók 3, 4, 5, 6 frton és felebb.

Bársonyköpenyek legújabb divat szerint 12 frttól 120 forintig.

Selyemszövetek ruhákra minden színben és minőségben 1 ft 50 krtól kezdve egy rőf.

Egy tökéletes fekete selyemruha 20 frton és feljebb.

Szőrkelmek ruhákra, legújabb mintával 20, 30, 35, 40 krtól 1 ft 50 krig.

Egész öltözékek, valamint báli öltözékek is a legelegansabbul készítettnek el, Pesten, vagy a vidékre megrendeléseknél, csak egy jól álló régi derék és a szoknya előhossza küldendő be.

Rózsay Antal.

Országut, a királyutcának átellenében, a Rózsai-féle végeladási helyiségben.

Igen jutányos szépirodalmi könyvtár!

Az itt alant következő szépirodalmi művek egyszerre rendelve meg

113 forint 31 kr. bolti ár helyett 37 forintért kaphatók

Ezekből — tehát csak az **itt alant** lévők közül — választott **60** forint áru könyv **20** forintért, **30** forint áru könyv **12** forintért, **20** forint áru könyv **9** forintért kapható.

ft. kr.	Átvitel ft 32.10	Átvitel frt. 76.40
Abonyi Lajos. Regék a pásztortűz mellett, 2 kötet 1.40	Gonzalés és Moléri. Buckingham herceg két csókja. Fordította Huszár Imre. 2 kötet 1.—	Mühlbach L. Benyovszky gróf. Történelmi regény. Ford. B—s V—z. 4köt. 3.—
About E. Egy jegyző orra. Regény. ford. Beöthy Leo. 1 kötet —.50	Horváth Mihály. Zrinyi Ilona története. Diszkiadás füzve 1.20	— II. Katalin utolsó napjai. Történelmi regény. Ford. Friedmann B. 1 kötet —.75
Ábrai M. A nagy hazafiak. Regényes korrajz. 3 kötet 2.80	James. Robin Hood Angol regény. Fordit. Petőfi Sándor. 2 kötet. füzve 2.90	— Négy nap egy színész életéből. Ford. Kármán B. —.50
Aszalay József. A szellemi omnibus kis tükré —.80	Jámbor Pál. A magyar irodalom története. 2-ik jutányos kiadás. 2 kötet 3.—	— Rákóczy Ferencz. Magyar életkép. Ford. Ács Antal. 3 kötet 1.50
Bartalus István. Két dudás egy csárdában. Regény a magyar zenészéletből. 2 kötet 1.50	Jókai Mór. Politikai divatok. Regény 4 kötet 4.—	Mundt T. Mirabeau gróf és a francia forradalom kitörése. Ford. Szokoly 5 kötet 2.—
Beöthy L. A két macskához. Goldbach & Cie. fűszerkeresek. Regény 2 kötet 2.10	Josika Miklós. A szegény ember dolga csupa komédia. 4 kötet 4.—	Nixarpa Eiluj (Batthyány grófnő.) Ilona. Regény a magyar életből. A francia eredeti után fordit. Ágai Adolf. 2 kötet 1.—
— Puszták fia. Regény 1.10	— Klára és Klári. Regény az Anjou-királyok korából 2 kötet 2.—	Rahel. Természet ellen. Regény. Fordította Beöthy Leo. 2 kötet 1.—
— „Laczikonyha.“ A legjelesebb magy. főszakácsok stb. közremunkálkodásával. Torzképekkel 1.40	— Várt leány — várat nyer. 3 kötet 3.—	Shakespeare. Lear király. Fordította Vörösmarty M. 1.—
Cherbulier. Egy becsületes asszony regénye 2 kötet 2.—	Juste Tivadar. Mária magyar királyné, II. Lajos özvegye. Ford. Szász K. 1.50	Szabó Richard. Lassu víz partot mos. Regény 2 kötet 2.50
Degré Lajos. Kalandornő. 2 kötet 2.45	Kákay Aranyos. Ujabb országosárny- és fényképek 2.—	P. Szathmáry Károly. Magyarhon fénykora. Történelmi regény. 2-ik kiadás 3.15
De la Tour gróf. Jelenetek a magyar életből. A francia eredeti után fordította Ágai Adolf. 3 kötet 1.50	Khern Ede. Színes könyv. Diszemplény. Számos magyar író és író közreműködésével. Malvina arcképével 2.50	— Bethlen Miklós. Történelmi regény 1.05
Dumas Sand. Pokol toroka. Regény. 2 kötet 2.—	Kock Pál. A három szoknyás leány. Vig regény. Ford. Huszár Imre. Az eredeti francia kiadásnak részmet-szetű képével 1 kötet —.75	Thackeray W. M. A négy György, korrajzi képek az angol udvari és városi életből. Angolból fordította Szász Béla 1.40
— Jehu társai. Történelmi regény a consulság korából. Ford. Huszár Imre és Nagy István. 4 kötet 2.—	— A vig czimborák. (Les eompagnons de la truffe.) Regény. Fordította Ágay A. 4 kötet 1.—	Uchard M. Jean de Chazol. Regény, francziából fordította Huszár Imre, 2 kötet 2.40
— Utazás a Kaukázusban. Ford. Székely József. 4 kötet 2.—	Kock Pál. Fehér ház. Regény. Francziából fordítva 1.50	Vadnay Károly. Eladó leányok. Társadalmi regény. 4 kötet 3.50
Egy herceg titkos neje. Regény, francziából fordítva 1.50	Lamartine Graziella. Fordította Thalabér György —.60	Vas Gereben. Tekintetes urak. Társadalmi regény, 2 kötet 2.—
Egy szép vipera. Regény. Angolból fordítva. 2 kötet 1.25	Meissner Alfred. Schwarzgelb. Híres történelmi korrajz a mult évtizedből 8 köt. 9.20	— Garasos arisztokraczia. Regény, 2 kötet 2.—
Flygare Carlén Emilia. Szeszélyes hölgy. Svéd regény. Ford. Székely J. 6 kötet 3.—	Mészáros J. Szerlem és eskü. Regény 1.—	— Jurátusélet. Korrajz 3 kötet 3.—
Gerstácker Frigyes. Az arkanzaszi lókötk. Jelenetek az amerikai erdőlethől. Ford. Ágai A. és Zilahy K. 4 kötet 8-rét, füzve 2.—	Mignet M. Stuart Mária. Ford. Berzeviczy E. 2.—	Verne Gyula. Utazás a föld központja felé. Regény, ford. Beöthy Leo, 2 kötet 1.26
Goldsmith. A Wakefieldi pap. (A leghíresebb classikus angol reg.) Ford. Ács Zsigmond 1.25	Montépin Xav. de. Egy örült szerelmei. Regény. Fordította Ágay A. 2 kötet 1.25	
Átvitel ft. 32.10	Átvitel ft. 76.40	Öszvesen ft. 114.31

RÁTH MÓR könyvkereskedése.

Szurmák J. fia

arany-, ezüst-, drágakő és ékszer-üzlete

Pesten, kigyó-ntezs 1-ső szám alatt.

Minden darab legfinomabb 3 próbás, azaz 18 karátos aranyból.

Hivatalos próbával ellátva.

Kivonat a nagy árjegyzékből,

Gyermekfülbevalók 1 frt 75 kr. Fülbevalók, gömbölyűk 5 frt, Fülbevalók hosszuk 7 frt, Keresztek 2 frt 50 kr, Inggombok 2 frt 50 kr, Gyermek gyűrűk 1 frt 50 kr, Női gyűrűk jó kővel 2 frt 50 kr, Női pecsétgyűrűk 4 frt, Karika-gyűrűk 3 frt 50 kr, Férfi pecsétgyűrűk 5 frt, Nyakkendőűk 8 frt, Nyakláncok kereszt vagy medaillonhoz 6 frt 50 kr, Medaillonok 6 frt, Melltűk (broche) 6 frt, Garniturok (broche és függő) 15 frt, Karpereczek 18 frt, Óraláncok, rövidok 24 frt, Óraláncok, hosszuk 28 frt. 3 (13) próbás ezüstből: 12 Kávéskanál 24 frt, Keresztkék nyakra 1 frt, Medaillonok, felnyitók 1 frt. Gyűszűk 60 kr, Csemegekések és villák darabja 60 kr, Évőkések és villák darabja 1 frt, Keresztnyakba, zománcozva 1 frt, Emlékgyűrűk felírással 1 frt 25 kr, Gyermekjátékok 1 frt 75 kr, Óraláncok 2 frt 50 kr, Karpereczek 2 frt 50 kr, Garniturok (broche és függő) 6 frt, Thea-szűrők 2 frt 50 kr, Csukorfogók 4 frt 50 kr, Keresztelési és bérnialási emlékkép 2 frt 50 kr, Só- és borstartók együtt 7 frt, Gyermek-évészkezők, tokban (kanál, kés, villa) 5 frt, Varróeszközök, tokban 5 frt, Poharak 7 frt, Czukoredények 6 frt, 12 evőkanál 72 frt, 1 Tejmérő 7 frt 50 kr, 1 Főzelékes 9 frt, 1 Levesosztó 18 frttől feljebb, papírpezbén.

Nehezebb arany és ezüsttárgyak u. m. láncok, garniturok, evőkészletek 6, 12, 24 személyre stb. a munka különfélesége szerint gyári áron számíttatnak. A fantasie darabok, finom drágaköves tárgyak Louis Laine legújabb rajzai után vannak dolgozva.

Cserenél az arany vagy ezüst egyenlő finomsága mellett csupán a munka fizettetik.

Kijavítások, metszések gyorsan eszközöltetnek.

Saját használatunkra vásárlunk gyémántokat, gyöngyöt, színes köveket, ócska aranyat és ezüstöt.

Arany- és ezüstpénzt beváltunk a napi árfolyam szerint.

Viláki megrendelések a szokott módon pontosan teljesítetnek, s nem tetsző tárgyak másért becséréltetnek.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Evnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

50. SZ.
 Decz. 11-kén.
 1870.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrajok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezetést
 foglal magában a lap irányában.

A n ö r ö l. *)

Szentmary Juliától.

Alig merek szerény tollam számára igénybe venni a szólásszabadságot olyan nagyfontosságú tárgyban, mint a milyen a nő hivatása. És annyit irtak s beszéltek is már e tárgyról, hogy nehézújabb okokat felhozni, melyekkel az egyik vagy másik irányt támogatni lehetne. Ugyanis sokan azt állítják, hogy a nő, épúgy mint a férfi, a nyilvános élet minden szakmájában vállalhasson¹⁾ el foglalkozást, míg mások ez ellen erősen vitatkoznak. Melyik pártnak van itt igaza? „D'un extrême à l'autre“ (egyik végtől a másikra) mondhatjuk. Csak e kettő között van-e itt választás? A középut, mint mindig, itt is legalkalmasabbnak látszik!²⁾

*) Igéretemhez képest, ime, közlöm az alábbi sorokat, melyeket egy igen művelt hölgy a női munkaképesítés ellen küldött be hozzánk, azon világos kinyilatkoztatás mellett, hogy szabad azt észrevételekkel kísérem. Az igazság érdekében tehát élni fogok az adott szabadsággal, a tisztelt olvasó ítélő-tére bízván, hogy melyik részen van az igazság.

1) Ugyan: vállalhasson, a mi nem azt teszi, hogy minden nő mindent vállaljon, sem azt, hogy hajlam, tehetség és akarat ellenére is bármely foglalkozást vállaljon, hanem csak azt a mit jogegyenlőségnek neveznek. A férfiak közül sem minden férfi lehet minden, hanem igenis hivatás és tehetség szerint szabadon választhatja foglalkozását, egyik ezt, másik azt, azért van a férfiak közül aránylag kevés: „elhízázott existencia.“

2) A tisztelt urhölgynek tökéletesen igaza van ebben, de éppen azért, mert legjobban a középut, kötelesség elfogadni a jogegyenlőség elvét. Senki-nek sincsen joga, kijelölni az utat, a melyen valaki a becsület felé törekedjék, mert minden polgárosult ember elidogenithetlen szent joga önként választania azt, és minél kevésbé korlátoztatik e jog, annál inkább maradnak meg az emberek az arany középuton. A jogban nincs középut, ott vagy szabadság van, vagy elnyomatás, vagy igazság, vagy igaztalanság.

John Stuart Mill sokat olvasott és számtalanszor idézett „A nő alárendeltetése“ művében: ennek minden jogot tulajdonit, mely mostanig csak a férfi sajátja volt. „Ha mindeddig“ mondja „nem volt sok nő, ki mélyebb tanulmányoknak szentelte magát, s különösen nincs történelemíró közöttük, nyújtott-e nekik alkalom, ily alapos tudomány fürkészésére? Ha mostanig nem volt nyelvtudós (philologus) nő, melyik jutott hozzá az arabs, sanskrit s más ősrégi nyelveket tanulni?“ Eddig Stuart Mill! Ő tehát csak az alkalom, és nem a tehetség hiányának tulajdonítja azt, hogy kevés, igen kevés tudóst számítunk a női nemhez.³⁾ Nem lehet-e azonban az is oka, hogy a női ész, átalánvéve, inkább a felületes s az elméleti játéknak szabadabb tért engedő tanulmányokra való?⁴⁾ Igen,

3) Nem is lehet azt annak tulajdonítani, legalább addig nem, míg az t e u y l e g beigazolva nincsen, vagyis míg a nő eldönt az a l a p o s tudományos kiképeztetés útja el van zárva. Mert szerintem a tisztelt urhölgy által is dicséretesen fölhozott azon körülmény, hogy a nők csak oly szellemi foglalkozásokban, melyekhez mint a regényíráshoz, színművészethez, kiváló fantázia kívántatik mutathatnak fel kitűnő eredményeket, még nem bizonyítja azt, hogy az exact tudományok művelésére a nőknek nincsen tehetsége; hanem csak azt, hogy olyan szellemi téreken, melyekhez rendszeres képeztetés nélkül is férhet, kitűnő sikerrel működik. Mert téves nézet, hogy a regényíráshoz és színészethez nem kell éles ész és tudomány; csak annyi ész és tudomány kell ahoz, mint fantázia; fantázia is sok kell hozzá, csak iskolai képeztetés nem multhatatlanul szükségesek hozzá; de a miből nem következik, hogy a női elme a rendszeres, iskolai kiképeztetésre nem alkalmas. Svájcban női orvosnövendékek vannak, és semmi panasz tehetségük és kitartásuk ellen.

4) Ez erős vád a fentebbiek után magától onyészik el, azért csak

ott, hol a fantázia uralkodik, uralkodik a nő is. Látjuk ezt tisztán a regényirodalomban, hol a nő kétségkívül a babér, látjuk a művészetben, hol majdnem több női, mint férfinagyság létezik. A mi a styl könnyedségét illeti, ott van Madame de Staël, Sévigné, a regényben Genlis, Sand, Francia-, Carlén, Bremer, Schwarz Svéd- s ujjabb időben Polko, Marlitt Németországban. — Szín- és énekművészetben pedig elérhetlen csillagként ragyog egy Mars, Rachel, Malibran, Sonntag, Schröder neve, mutatván, hogy ott, hol szenvedély, fantázia a tér, királyné a nő!

Ezen rövid vázlatban csak azt akarám kitüntetni, hogy nehezen hiszem, miszerint a nő oly fontos, komoly dolgokban, mint milyeneket a hivatalos élet nyújt, helyén volna. ⁵⁾ Hála istennek, a legtöbb asszony s leánynál a szív uralkodik az ész felett, ⁶⁾ s ott, hol az utóbbi szükségkép tulnyomná az elsőt, ismétlem, nem aratand soha a nő-nem babért. ⁷⁾ Amerikában, az előrehaladás országában, a nő már ép oly polgár, mint a férfi, bir szavazási joggal, lehet ügyvéd, bíró, orvos.

Mindezek daczára egyben hátrább vagyunk a mult századok szokásainál, mert a nők most is csak úgy, mint 20—30 évvel ezelőtt, meglehetősen felületes nevelésben részesülnek; mindenből egy kevés, történelem, physika, földrajz, ebbe csak röviden tekintenek; ⁸⁾ míg a mult századokban, különösen a magasabb rangúak, a régi nyelveket, görögöt, latint tanulmányozták. A szerencsétlen Stuart Mária, minden női kecs mellett, nemcsak az angol, francia, de az olasz s latin nyelvekben, valamint a költészetben is jártas volt, miről tanuskodik melancholikus bucsuversezete, Franciaország virányaihoz. („Les adieux de Marie Stuart.“) ⁹⁾

egy körülményre vagyok bátor felhívni a tisztelt urhölgy figyelmét. Bizony nyal maga is tapasztalta, hogy kicsi korokban a fi- és leánygyermek egyformán gyermekesek; a leány bábuval, a fiu puskával játszik, de egyik sem tud mélyebben és rendszeresen gondolkodni; még az iskola-években is egy ideig párhuzamosan fejlődnek lelki tehetségeik; lassan-lassan azonban a fiu gondolkodásmódja erős büll, ítélő-képessége tisztul és izmosodik, míg a leány gyermek elméje lassan-lassan ábrándozásba esik; honnan e szembeöltő változás? Nem-e talán onnan, mivel a fiu elméje a komoly iskolai tanulás folytán komolyabb gondolkodásra szoktatatik, és mivel nyitva állván előtte az élet, már idejekorán biztos pályára, bir és dicsőség után törekszik; míg a leány egész szellemi láthatára az egy szerelem által van körülhatárolva? Hátha ebből magyarázható ki a női ész eddigi állítólagos korlátoltsága? Mert az elmét is csakugy kell gyakorlat utján edzeni, mint a testet.

⁵⁾ Oly fontos kérdéssel szemben azonban nem szabad egyéni föltevésből kiindulni, hanem csak ténylek és tapasztalato kból következtetéseket levonni. Ám tegyenek kísérleteket, nyissák meg a nő számára is a hasznos munkásság kapuit, és megválí, ha választ-e olyan pályát, a melyre nem termett reá, és ha nem felel-e meg kötelességeinek épugy, mint a férfi, azon hivatalban, melyet vállalt. Nem mondom, hogy igen, és azt sem mondom, hogy nem; csak azt mondom, hogy midőn élet és halál felett ítélünk, csak positiv tények alapján szabad az ítéletet kimondani.

⁶⁾ Bocsánatot kérek, de nem: hála Istennek; mert a lelkileg ép emberben sem a szívnek az ész felett, sem az észnek a szív felett nem szabad uralkodni, hanem mindkettőnek kellő összhangzásban kell működni. A kiben a szív, vagyis az érzés turalgó, abban ritkán van meg a kellő cselekvési erély, és viszont a kiben az ész turalgó, abban legtöbb esetben a kellő gyöngédség hiányzik.

⁷⁾ Pedig a tisztelt urhölgy maga mondja alább, hogy Amerikában a komoly foglalkozás terén is becsülettel állják a nők helyüket!

⁸⁾ Ez fájdalom, tökéletesen igaz!

⁹⁾ A mult század végeig általában nem volt olyan szembeöltő a férfi és nőnevelés közti különbség; igen messze vezetne itt ezen jelenségnek művelődéstörténelmi uton való földerítése, azért csak annyit jegyezhetek meg e részben, hogy a mult század végeig a nevelés kiváló aristokratikus jellegénél fogva, férfiak és nők körülbelül egyforma nevelésben részesültek; míg ellenben az ujjabb korban az általános nevelés a férfiak irányában mindinkább demokratikus jelleget öltött, a nők irányában azonban mereven megtartotta

Tehát nem a tudakosság, a törvények ismerése, az ügyvédkezés vezet a nő valódi emancipációjához. Nem szükséges, hogy a tulságos sok tanulmány lefujja a valódi nőiség bájos himporát, s a nő ujj hivatása szétrombolja azt, melylyel ez született. ¹⁰⁾

Napoleon császárnak, ki a „bas-bleu“-ket (kék harisnyákat, vagyis irónőket) gyűlölte, ezen mondása lett híressé: „Az asszony legfőbb érdeme gyermekeiből áll.“ Ha nem osztjuk is egészben a nagy férfi ezen mondását, azt hisszük, hogy a nőnél az ész és szív művelése mindig párosan járjon. ¹¹⁾ Szánalomraméltó azon asszony, ki gyöngédséget, szeretetet elűz kebléből s több örömet lel a tömeg éljenrivalgásában, egy jól szerkesztett beszéd tökéletességében, valamely, általa irt tudományos munka nagy elterjedésében, mint ártatlan gyermeke egy mosolyában. ¹²⁾

Leonának.

Komócsy Józseftől.

udom, hogy szivedben fényes mennyország van,
Nem is merek bele nézni soha bátran:
Mert szemem világát káprázatba ejti,
S mégis: vannak perczek — ugy vágyom utána,
Hogy rám ragyoghasson egyetlen sugára,
Melynek üdvét lelkem előre is sejtí.

Sejtelem, szerelem, óh édes gyötrelem,
Oh, meddig üzöd még játékidat velem!
Avagy nem keserű, nem gunyos játék az:
Midőn egy ártatlan, égitiszta, szelíd
Szív az én szívemhez gyanutlan közelít:
Forró nyár ölébe a viruló tavasz!

Gyöngé csolnak vagy te, angyali leányka,
Összetörne az én szenvedélyem árja,
S nyugalmad ott veszne sötét örvényébe.
Oh, kerüld az örvényt, szived el ne érje:
Nézd: sohajtásodnak egyetlen neszére;
Hullámain van már a pusztulás képe.

arisztokratikus jellegét; innen a haladás egyfelül, és a roppant hátramardás másfelül.

¹⁰⁾ Hogy értsem azt a: nőiség himporát? A szépség bájait talán? Akkor miért nem törülte le azokat a szomoruan hirhedett Stuart Mária arczáról, a kiről a tisztelt urhölgy is bevallja, hogy tudományosan volt nevelve? Vagy talán a női erkölcsöt, női gyöngédséget? A tapasztalat ellenkezőt bizonyít. Minél miveltebb valaki, annál erkölcsösebb és annál gyöngédebb, mert annál jobban tud rosz indulatait uralkodni; természetesen csak a lapos műveltségről lehetvön szó, nem pedig amolyan ferde, felületes mázról, mely csak kártékonyan hat a lélekre! Az a felületes műveltségi máz egyiránt rontja meg a férfit csakugy, mins a nőt, a mint azt szintén a tapasztalat bizonyítja.

¹¹⁾ Épen ezt kívánják a női egyenjogositás barátjai!

¹²⁾ Aranyszavak, de a miből nem következik som az, hogy azért a nőnek ne legyen szabad tudományos munkát írni, vagy jól szerkesztett beszédet tartani, sem pedig az, hogy ha ezeket nem tudja, akkor mindjárt jó nő és jó anya. Ne ámitsuk magunkat, és ne zavarjuk össze az ugynevezett „modern“ műveltséget az alapos műveltséggel. Az első épugy olrontja a férfit, mint a nőt, míg az alapos ember, mindogy akar férfi, akár nő, bármily hasznos munkásságra logyon is különben képes, mindig jó apa, jó anya, hí férj, vagy hí feleség. Szomorú dolog volna, ha a jó gazdasszonyosság, női hűség és hitvesi szeretet csak a műveletlen nőknél volnának föltalálhatók; akkor a női erény példányképei a — parasztnők volnának. És hát azok az anyák, a kik nem tudnak jól szervezett beszédeket tartani, sem tudományos könyveket írni, és azért mégis dajkára bizzák gyermekeiket, gazdasszonyra házukat, ők pedig járnak mulatni, pletykálni, és a többi, nem százzorta szánalomra méltóbbak-e? Csak ne ámitsuk magunkat! Nevelés tesz emberré, alaposág tesz komolylyá és a tehetségek összhangzatos foglalkozása tesz erkölcsössé!

Ne bizd életedet e szörnű tengerre,
Mely ha számodra tán gyöngyöt is teremne;
Iszapját fölvetné fényes homlokodra.
Vidd élted hajóját biztos kikötőbe,
Hol nyugodtan nézhetsz a kétes jövőbe:
Ott vár a boldogság világitó tornya.

Hiszem, hogy fájni fog a lemondás neked,
De lesz majd egy hí sziv, mely igazán szeret,
A mely meggyógyítja kora csalódásod . .
Oh, felelj el engem, felelj el örökre:
Én a sötétségbe vagyok már kilökve,
Én nem érdemlem a fényes mennyországot!

A rendszerinti irnok.

Beszély.

Németh Ignácztól.

(Folytatás.)

— Aztán a fiatalok szívügyét pártolni kell, melyet ő már amugy is észrevett az első pillanatban. Hanem hogy Keszeghiné nem fogadta el kétkézzel Rozsdavári ajánlatát! Persze! — s gunyos mosoly vonult át ajkain. — Persze a csinos fiatal ember jobban megfelelne igényeinek! No de előmozdítjuk a fiatalok szívügyét, előmozdítjuk. S még az a disznóhajtsár, kinek apja tán kanász volt valami rácz faluban, s ki kevélységében nem ismer se istent, se embert, se születést, se érdemet, még ez meri vetni szemeit arra az angyali teremtsére? Majd segítünk a dolgon, a mennyire lehet. Hisz Keszeghinének kedves szolgálatot teszünk, ha szeretett leányát megmentjük egy derék születésű fiatal ember számára — s derék arcz kifejezése nehezen leplezhette el az alatta rejlő gunyt.

— Biz az baj, kedves Rozsdavárim — mondá, midőn az elhallgatott — hanem hát egyszerű a módszer: Kázmér barátjának nyilatkozni kell Keszeghiné előtt. Legjobb az egyenes ut s a gyors, merész föllépés.

Az igaz, nagyságos asszony, de attól félek, hogy nem igen használ. Keszeghinét nem tudom, mivel hódithatta meg az a Kruspér, s ha csak nagyságod közbenjárása. —

— No, édes Rozsdavárim, ebben az ügyben az én közbenjárásom keveset használhat, de a mint mondám, ha az egyenes ut nem is, de a gyors, merész föllépés mindig, legjobb marad — mondá, rejtélyes célzással. — As én időmben bizony ha a kisasszony, meg a lovag halálosan szerelmesek voltak egymásba, s a szülei beleegyezéssel nem juthattak el az édenbe, ment az máskép; nem hallott ön a kötélajtórjáról, vihogó paripákról s a sötét éjben egymás mellett száguldó Rét alakról valamit? Hja, a régi jó regényes boldog idők! Mennyi különbség chez a mai prózai világhoz képest! — sohajtott fel Münchhausenné.

— Elszöktetni? Hogy Kázmér Mácsi kisasszonyt — kérdé, nagy szemet meresztve az irnok ur. A barátok kenyerének tiz esztendei cvése után kissé merésznek tetszett előtte a vállalkozás.

— Miért nem? — mondá könnyedén Münchhausenné. — Hanem baj van! Hogy is mondta csak? Kruspér nagyon birja Keszeghiné kegyét? Akkor meg valószínűleg az ön utjába botlanék ez a kupecz. Biz a baj!

Rozsdavári aggódva nézett rá.

— Pedig az a Kruspér — folytatá gondolkodva Münch-

hausenné, — Dalmainé dicsekedve beszélt holmi kézszerításokról, vallomásokról.

— Ha azt tudná Keszeghiné! — mondá szorongva Rozsdavári — úgy egy csapással két légy lenne tán agyonütve. Elpusztulna mindkettőnk utjából.

— Hisz ez nem is rossz eszme! — mondá meglegedett mosolylyal Münchhausenné. — Pedig az a szegény Malcsi kisasszony aligha nem kupecz-kézre kerül, s ha Kázmér rá is vehetné a lovagias merényletre, ön elől még mindig Kruspér zárja el a szép asszony szívéhez vezető utat.

— Megmondom egyenesen Keszeghinének, megmondom — nyugtalanokdék Rozsdavári. — Barátom s Malcsi kisasszony szerencséje —

— Meg az ön szívügye — vágott bele meglehetősen gunylyal Münchhausenné. — De nem fog hinni az ön szavának.

— Megirom neki, — heveskedett az irnok ur — s az én hivatalos állásom hitelt szerez kézírásomnak. Én Rozsdavári Vendel, Pestvárosának rendes hivatalnoka vagyok.

— Szeretem a nemes büszkeséget — mondá méltánylólag Münchhausenné — férjem is, a megboldogult, hivatalnok volt, az igaz, hogy magas rangu, — veté utána, — de kedves barátom, még a királyi pecsét sem ér semmit, ha mi nők valamit a fejünkbe veszünk!

— Megölöm Kruspért! Az az hogy Kázmér öli meg, annak áll leginkább utjában — hősieskedék az irnok ur.

— Ön romantikus jellem, — dicséré Münchhausenné, — s mivel ön megnyerte minden tekintetben méltánylásomat, segíték önnek minden leleményességén. Jó célra jó a kevésbbé jó eszköz is, csak hathatós legyen.

Fölkelt s az asztalfiókból papírt, tollat, tintát vett elő. Rozsdavári bámulva nézett rá.

— Üljön le s írja, a mit mondok — folytatá Münchhausenné, ravasz képpel a kályha mellett helyet foglalva.

Rozsdavári elkábulva s megadva magát sórsának, engedelmeskedett.

— Írja ön: Dalmainé ő nagyságának.

— Micsoda? Én Dalmainénak irjak? — bámult tágra nyílt szemekkel az irnok ur.

— Folytassa: Bájos nagysám! Folyvást kedves emléken él előttem azon pár óra, mit Nagysád társaságában voltam leginkább szerencsés eltölteni Keszeghiné nevestéjén. Ah, az isteni művészet — mint Nagysád szokta mondani, ah Nagysádnak lángra gyújtó szemei! — mint én gondolom, azóta minden perczen. Mint Nagysád tudja, nőtlen ember vagyok, s így ha megtenné kérésemet, édes örömet szerezne nekem. Tizenkét ingre való gyolcsom van, s ha az ön szép kezei varrnák fel, újra husz éves ifjunak érezném magamat bennük. Holnap tiz ó r a k o r (huzza alá e két szót, Rozsdavári ur) honn leszek, s biztosítom, hogy Nagysád bár minő méltó követeléseinek meg fogok felelhetni, mi bár kezlete lenne hoszszu szerencsét ígérő összeköttetésünknek. Alázatos szolgálója: Kruspér Emil.“

Rozsdavári bámuló tudatlansággal ütö fel fejét.

— Dalmainé kardaloknő volt, s most fehérúruha-varrással foglalkozik, — magyarázá nevetve Münchhausenné — sokszor beszélt hódításairól s Kruspér is csapta körülötte a szelet úgy futtában, s melyik kardaloknő az, ki ne hinne a szép szónak? Azonfelül nem ismeri Kruspér irását.

— De hát aztán? — értetlenkedék szomoruan Rozsdavári.

— Fogjon ön egy más lapot s írja: Szeretetreméltó Filoméla kisasszony! Önnek kegyes, emberszerető szive, mely méltó tolmácsal bir ragyogó szemeiben, oly szép követendő példányképül áll előttem, hogy annak nyomát magán viselő szellemdus társalgása és szeretetreméltó lénye magamat is jobb s magasabb czél után törekvő emberré változtattak. Szeretném ennek jelét kimutatni, s azért elhatároztam, hogy az ön által annyi örök hála méltó nemes tevékenységgel szeretett chinai gyermekek részére én is tehetségemhez képest kitelhető adományjal járuljak. Holnap tíz és fél óra után (huzza alá e szavakat is) honn leszek az ön által anyyira istápoltt szent ügy érdekében; szabadjon reménylenem, hogy nem hiába várok szeretett nemesszívü Nagysádra, s azon látogatás bár kezdete lenne — és a többi, végezze úgy, mint a másikat. Aláírva Kruspér Emil — mondá ragyogó, elégedett képpel Münchhausenné.

Rozsdavári megkönnyebbült, de maga sem tudta miért. Szemei kérdőleg voltak kimeresztve.

— Még most sem érti? — kérdé némi megvetéssel Münchhausenné, — hisz csak irnok! — gondolá aztán magában. — A mennyire én e két nőt ismerem ismeretségben vagyok ugyan velük, de egyikkel sem rokonszenvezek, mert egyik hiu, másik képmutató s én az egyenes őszinte, embereket szeretem — pedig nekem nagy emberismeretem van, boldogult férjemmel együtt tanulmányoztuk Lavatert, — mindegyik szerelmet magyaráz ki a leveléből s ez adott tisztességes ürügy alatt kedvez mindkettő bizonyosan a gazdag disznó kupecznek. Érti most már? Filoméla kisasszony ott találja Dalmainét Kruspérnél, sértett önérzete folytán kegyes pletykára hajló ajkai bizonyosan nagyitva terjesztik el a hirt az ismerősök közt s így Keszeghinéhez is eljut. Az lesz aztán csak a jux! — nevetett diadalal Münchhausenné.

Most már Rozsdavári arca is fényes volt az örömtől.

— Hanem barátjának azért minél előbb föl kell lépni szándékával Keszeghinénél? A mint mondtam, legjobb az egyenes út. Az ön utjából pedig eltisztítja Kruspért Filoméla kisasszony nyelvecskéje. Bizzék csak ön az én emberismeretemben. Könyv nélkül tudom Lavatert!

Rozsdavári örömragyogó arcczal s megkönnyebbült szívvvel rohant Kázmérhoz.

— Isteni jux lesz! — mondá magában hahotázva Münchhausenné, kéjjel szürcsölve theáját. — Hogy nevetünk majd Öblösinével. Keszeghiné, Dalmainé, Filoméla kisasszony és Kruspér, hahaha!

— Kázmér barátom! — rohant be a szobába Rozsdavári. Szemei ragyogtak.

— Ah, isten hozott! — mondá örvendve Kázmér — jó, hogy jösz. Megválasztottak odahaza esküdtnek, itt a levél. Meg van már a fészek, a hová majd elviszem az én kis gyöngy madaramat!

— Annál jobb, kettős öröm — hadart Rozsdavári elragadtatásában. — Te, Kruspér, tudod, az, a ki mindig a kóbányai disznószállásról beszélt Keszeghinénél, megkérte Malcsi kisasszonyt s meg is kapta!

— Mit? — kiáltá megrémülten Kázmér. — Megörültél, hogy ennek örülni tudsz?

— Azaz, — hadart Rozsdavári — megkapta, de Malcsi kisasszony nem akarja ám! Keszeghiné kényszeríti s Kruspér már menyasszonyruhát is rendelt —

— Megölöm, átszurom, agyonlövöm! — dühöngött Kázmér, vérben forgó szemekkel.

— Néné, fiatal ember, ez kriminalitás — s ijedten ragadta meg Kázmér kezét. A pisztoly és kardemlegetés eszére téríté. Elmondta a csejt, melyet Münchhausennéval kifőztek, s melynek következtében Kruspér Emil, az a disznókupecz, kudarcot vall, pedig milyent! — De neked, Kázmér öcsém, minél előbb nyilatkoznod kell, még pedig holnap, állásod már van s ki tudja, nem együtt tartjuk-e menyegzőnket? — veté utána boldog meglepődöttséggel.

— Jó — mondá Mázmer sötét képpel — holnap megkérem az én imádottam kezét, de ha — akkor jaj neked Kruspér!

— Meglesz minden, úgy, mint oh ajtuk. Ne félj, mi főztük ki az egészet ketten Münchhausennéval, és Kruspérnak be lesz kötve a koszoruja, — a bimbó után áhítózó disznókupecz, hahaha!

IV.

Másnap délelőtt Kruspér ur jó kedvvel járt föl és alá szobájában, kényelmesen beburkolva magát összefont karjaival, vörös posztóval szegélyezett házi öltönyébe.

Szivarzott. Oh, Kruspér ur megmutatja, hogy gazdag! Nem is pipázott, a mióta visszavonult a haza gyarapulására nagy befolyással bíró disznókereskedéstől a magánélet kényelmei közé. És pedig csempészett szivarokat szí. Az igaz, hogy némi-nemü illathiány tapasztalható bennük, de legalább erősek, s azonfelül mégis olesőbbak; régi barátja, egy szerb disznókereskedő szállítja neki, úgy kéz alatt.

Nagy füstöket eregetve, néha kurtára nyirt bajuszát morzsolgató. Gondolkodott.

— Szép, fiatal feleség, oly gyönyörű, mint egy csöppentett harmat! Hehehe! Emil barátom, te a legboldogabb embere vagy Pest városának, de még az egész világnak is! Nem hittem volna, hogy olyan könnyen hozzájutok, de meg Keszeghiné is megharagudott volna, hogy a neki udvarló Kruspér egyszerre csak mint mostohaleányának kérője lép föl. No, Keszeghiné okos asszony, elnyomta a keserűséget, mit hűtlenségem bizonyosan keltett benne. Ugy kell neki, miért kaczerkodik holmi tejföls arczu sihederekkel, hogy azt a szerencsétlen tót diákot ne is emlitem. Rozsdavári! hahaha! Nem tudom, nem akasztja-e föl magát a miatt a fiatal ember miatt! Én? Kihínam, amerikai párbajra hínam ki, mint az ujságból olvastam, két pohár sör, egyikben patkányméreg, a két ellenség választ közülök s egyik a halál fia. Ugy tennék, mert Kruspér Emil nemcsak okos ember, de lovagias gavallér is! De az a tót diák gyáva! Nem érdemel még olyan fonnyadozó özvegyet se, míg én boldogul élem majd világomat a szép kis feleség liliomkarjai között. Csak már ne volna oly hosszú idő az esküvőig!

Az óra tizet ütött.

— Tíz óra! — mondá magában Kruspér ur. — Felöltözöm, sétálni megyek. Olyan hosszú ez az idő! Nem is csuda, mikor az ember oly gyönyörű kis leánynak a vőlegénye!

Az ajtón gyenge kopogtatás hallatszott.

— Szabad! — mondá Kruspér ur, leülve karszékebe. Vendégeit mindig onnét szokta fogadni.

Belépett Dalmainé. Haja feltornyozva divatosan, mindkét füle mellett nagy piros csokor pántlikából s arcán szomórmósen piruló mosoly. — Igen jól néz ki, — volt első gondolata Kruspér urnak.

Felállt székéből s eléje sietett.

— Ah, nagysád, minő öröm!

Dalmainé lesüté szemeit. Szégyenlős mosolylyal mondá :

— Ne ítéljen meg Kruspér ur, hogy eljöttem; sok gondolkodásomban került, de a vágy magával ragadja az embert, mint Mirandola mondja a „Röpülő takács“-ban, s azután meg a vászon — én csakugyan szoktam fehérenmü-varrással foglalkozni.

Kruspér urnak egyszerre nagy világosság támadt fejében e szavak alatt. Hisz ez új hódítás! Csak szerencsés fickó vagy te Emil, minden tekinteted egy-egy lép a női szíveknek! Varrásért jön! De milyen furfangosak ezek az asszonyok, hogy elérhessék szívük kívánságát. Milyen furfangosak!

S önmagával megelégedetten, megfogta kezét, megszorította, széket huzott elő s leültette.

— Igen Nagysád, csakugyan, mintha gondolatomat találta volna el, a vágy, az a hamis vágy, oh, én velem is gyakran pajkos játékot űz — aztán gyors is hever végszámra almáriomomban, oh, én jól el vagyok látva mindennel, s ha nagysád varrja föl — mily puha Nagysád keze, mint a valóságos bársony —

Dalmainé bájos mosolylyal iparkodott kezét visszavonni.

— Kruspér ur igazán hamis ember, nem is tudom, de mégis van valami modorában, a mi megbocsáttatja heveességét.

— Ugy-e, — mondá Kruspér öntetszelgő neveltséggel, még jobban megszorítva Dalmainé kezét, — modorom nem is legutósó, soktól hallottam én azt már úgy fülhegygyel. Heveesség? hehehe! Lehet-e csudálni, ily szép asszony mellett? hehehe!

— Hízog! — susogá Dalmainé, visszaadva a kézzsoritást — Emlékszik még arra a vidám névestélyre Keszeghinénél? Egymás mellett ültünk, s tapasztalt nő létemre majdnem elesavarta a fejemet.

Hódítás! Valóságos hódítás! — gondolta magában ragyogó képpel, Emil ur.

Azután közelebb rugtatta székét Dalmainéhoz.

-- Valóban, azon estély nagyon is kedves emléküvé lett ránk nézve, oh, rám is, s örülök, hogy nagysád egy véleményen van velem s e meglepő látogatás, melyet —

— Oh, gonosz ember, — mosolygott Dalmainé, csintalan-kodó oldalpillantással — jó, hogy maga hozza elő — nekem olyan levelet írni! ingeknek való gyorsról ír, s közben szerelmes szavakkal jövőd tartós viszonyt emleget! gonosz ember! ha más küldi e levelet, hát bizony nagyon rosszul járhatott volna; de ön, kedves Kruspér! s az én szívem Oh, Kruspér, mily érzékeny hurját penditette meg szívemnek!

— Az ördögbe! — gondolá Emil ur, — nagyon szerelmes lehet ez a kis asszonyka, hogy ily fortélyhoz nyul meghódításomra. Én levelet? ha csak álmomban nem! No, de hagyjuk rája. Pompás állapot, meghódítottatni ily asszonyi cselekedet. Varrómunkát adok neki, s a világ előtt meg lesz óva a Kruspér név tekintélye, míg Emil boldogan szórakozik, míg majd a pezsgőért ott hagyhatja az asztali bort. Boldog Emil, magadért szeret, egyedül személyedért!

S azután még közelebb rugtatta székét. Kevély volt s győzelmeinek tudata elbizottá tévé.

— Az én szívem is olyan, mint az a Juliska kisasszony mondja —

— Julia mondja — igazítá ki fensőbbégi arcczal Dalmainé — nem szabad elparasztosítani ezt a régi, fenséges nevet, Romeónak mondja, a kibe halálosan szerelmes.

— Igen, igen, úgy akartam mondani — sietett a helyre-

igazitással Emil ur, ki röstellte, hogy az asszonyka észrevette művészi ismereteinek hiányosságait. — Igen, Romeónak mondja, hisz láttam elégszer, Manzi adja, oldalán egy menykő nagy spádéval! Oh, nekem testi-lelki jó barátom, sokszor cécéztünk együtt. Igen, tehát mint az a Julia mondja —

Az ajtó kinyilt s egy kétes koru nőszemély lépett be, fején tarajos főkötő, minek kandiságát kellőleg emelte arczának haragos kinézése. Kruspér Emil ur szakácsnéja.

— Téns ur, — mondá, 'daczosan megnyomván a szót, s rá se nézve a vendégnőre — várják ám már a város-házán! Hisz mindig azt mondja, aztán majd későn jön az ebédre, elhül a leves, megkózmásodik az étel —

Kruspér ur mérges zavarodással toltá hátra székét.

— Hadd várjanak! Magát meg ki bizta meg a prókatorsággal? He? Én tudom kötelességemet. A leves meg el ne hüljön, azért szakácsné! Az étel pedig meg ne kózmásodjék! Azt mondom!

(Folytatása köv.)

M o r t e n H e l é n a .

— Heyse Pál beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

Ha az átláthatlan ablakokon keresztül nem is csillámlott volna ki némileg a gyertyák halvány fénye, az egészet valami boszorkányságnak tartottam volna, mely eszemet rabbá tette.

Ismét csöndes volt minden a házban.

De távolról néhány hangot hallottam a vendéglőben játszó zenéből s megvallom, jól esett nekem a tudat, hogy vidám emberek közelében vagyok.

Gyorsan hazamenni határoztam el magamat, s azonnal kisiettem a kapun.

„Morten Heléna,“ mondám magamban s teljes erőmből igyekeztem emlékezetembe visszaidézni mindazt, mit valaha e névről hallottam.

Mind hiába?

Csak arra tudtam emlékezni, hogy amaz időben egy társaságban sokat beszéltek e nőről, mellette és ellene egyaránt. Miután senkit sem találtam, kin nekem, mint a társaságban egyedül idegennek, a tény közelebről elbeszélte volna, nem igen érdekelt az egész beszélgetés. Egy szomszédnőm megígérte ugyan, hogy legközelebb részletesen elbeszéli a szerencsétlen szépségnek bus történetét, de fájdalom! nekem a várost előbb el kellett hagyni, mint gondolám.

Az országuton a korcsmáros kis lánykájával találkoztam.

— Hová, gyermekem? — kérdém tőle.

— Az öreg urhoz, a „komp-aljá“-ba, — válaszolá a leányka. — Én minden este és délben az ételt viszem neki s ma kalácsot is kap. Ösmeri ön az öreg urat?

— Egy kissé, gyermekem. Nem félsz egyedül amaz elhagyott házba menni?

— Hisz nincs ott senki, csak az öreg ur! Ki bánt-hatna ott engem?

Ezzel elsuhant mellettem, s eltűnt a fűzfák mögött. Én pedig lementem a vendéglőbe, s egyenesen a terembe, hol valami búcsúfélélet ünnepeltek. Néhány paraszt legény s fiatal kézműves a vidékről javában tánczolt s olyanokat kurjongat-

tak, hogy az ablakok is rengtek belé; a fürdő előkelő vendégei már rég visszavonultak, a hűvös család-féle helyeket a tánczban kifáradt pároknak engedve át. A zshivaj és tolongás, melyet a ki-kitörő jókedv eredményezett, jótékony hatással volt rám ama különös, homályos kép után, melyet a „komp-aljá“-ban láttam.

Itt a teljes, fékezetlen öröm s az erőteljes ifjuság, amott a csöndesen elhervadó lét, elvonulva a világtól, megpihenve halvány, átláthatlan ablakok mögött.

Egy darabig néztem a tánczot, míg egyszerre a kis leánya bejön s keresztülgyürve magát a társaságon, egyenesen hozzám ér.

— Az öreg ur kérdezteti — szólta a leány — valjon nem akar-e még egyszer hozzá jönni?

— Az öreg ur?

— Igen, a „komp-aljá“-ban. Hisz ön jól ismeri őt; mert soha senkit sem szokott magához ereszteni. A papa azt mondja, hogy ön aligha nem valami pap. De jöjjön hamar.

— Megbetegedett?

— Nagyon nyugtalan volt s mindig föl és alá járt.

A leánya kivezetett, aztán hirtelen elosont s egyedül hagyott tovább menni.

Az éj hűvös volt, de szél nem fujt s a csillagok fényben tündököltek.

A hegygerincz sötéten állt ott jobbfelől, balfelől a síkság terült el, mint valami megmerevedett tenger; mert a kazalok köröskörül mindmegannyi megkövesült hullámoknak tetsrettek. Semmi élő lény közel s távol. Csak a vampirok lomha röpködése hallatszott itt-ott.

Nem soká megkopogtattam a „komp-aljá“-nak jól ismert ajtaját. Az öreg ur kinyitá azt, s bevezetett. Midőn kezemet megszoritá, észrevehem, hogy föl van izgatva, mit arczáról persze le nem olvashattam.

A kályhában időközben tüzet raktak, mert a szoba meleg volt. Az ételes kosár érintetlenül állt egy szék alatt, s mindent változatlanul találtam, úgy, mint a mikor elmentem.

Az öreg, miután némán intett, hogy az asztal mellett foglaljak helyet. hátra tolva a felütött könyveket s aztán kezét zsebébe mélyesztve, néhányszor föl s alá ment a szobában s mint látszott, elfogult volt beszédét megkezdeni.

Végre így szólt, a nélkül, hogy megszűnt volna fel s alá járni:

— Bocssáson meg, hogy még ily későn terhére vagyok. Még nem váltam el oly rég az emberektől, hogy minden udvariasságot elfelejtettem volna. De sok részben önmaga az oka. Ön egy szót ejtett ki, mely engem éjjeli nyugalmamtól megfosztani fenyeget; már sok éve, hogy nem hallám s erősen hittem, hogy végkép elveszett. Ime, most megtudtam, hogy a régi hazugság halhatatlan.

Kérdőleg néztem rá.

— Azt mondta ön — folytatá egy pillanatnyi szünet mulva, — hogy Morten Heléna szerencsétlen volt. Mások után mondta ön azt? Nem adnám sokért, ha tudnám, hogy létezik ember, ki ha valaha szó lesz még Morten Helénáról s azt mondják róla, hogy szerencsétlen volt. föllálna s bebizonyítaná, hogy az az asszony nem volt, szerencsétlen! Vagy szerencsétlennek tartja ön azt, ki mint egy hős halt meg?

S ezzel felém irányzá lépteit.

— Ne feleljen még — mondá aztán hirtelen. — Csak akkor ítéljen majd, ha mindent tud.

Most oda ment az egyik ablakhoz, mely a folyóra nyílt, s hirtelen fölnyitá azt:

— Mit lát ön? — kérdezé.

— A verandát látom, — feleltem én — s vadon virágokat a kertben.

— Ez a látvány nem szép, — szólta halkán s bölintott fejével. — Volt elég idő, hogy elpusztuljon minden. Midőn harmincz év előtt itt ültem, a hol ön most, s a nyitott ablakokon kinéztem, egész más látvány ötlött szemembe. Nyáron minden ágy tele volt virágokkal. A szőlő s folyondár vételkedve fonódott föl ablakaimra. A folyam nem volt oly elvadult, a hol most a vízi liliomok pompáznak, vigan kelt át a komp, s a rakpartról kis ut vezetett a kerten keresztül egész a házamig. S egy nap — ép a fürdőből jöttem ide — ott ültem, a hol ön ül most, s gondatlanul néztem ki a vidékre. Hirtelen egy leányka arca tünt fel a két középső oszlop között, rögtön utána az egész alak s csakhamar azt a szép, azt a mennyei hangot is hallám, melyet azóta éjjel-nappal nem feledtem el. Ő volt! Ott állt, a hová most ujjammal mutatok. Itt, ezen az ajtón lépett be, ott állt az asztal, melyre szalmakalapját tette, s száz lépésnyire a háztól, lenn a folyamnál van az a hely, hol három héttel később megvallá nekem, hogy enyém leend. Emberi láb nem léphet többé ama helyre, elsülyedt az s a folyam ölnyi magasságban áll most fölötte.

Ismét bezárta az ablakot s ujabban föl s alá kezdett járni. Aztán újra elkezdett beszélni s úgy látszott, nem nagy erőltetésébe kerül, az elmúlt eseményeket földézni, s ama név említése úgy látszott, jól esett neki, mert sokszor hangoztatá s legtöbbször a magáéval egyszerre.

— Akkor nagyon fiatal volt. Milyen arca volt, azt nem mondhatom meg önnek. Nem tudom, szépnek találták-e? Egy nevető gyermek arczvonásai voltak azok, s egy komoly fiu szemei; oly szemek, melyek mindent sejtettek, mit még a fül nem hallott s az ész nem foghatott föl. Alakja nem volt nagy, ha ment, mintegy lebegett, s ha ült, rendesen kezére támasztá homlokát. Ha beszélt, szavai gyorsan s titokszerűen hangzottak, s gyakran nevetett, midőn lelke sziporkázott, de ha a zongora mellett ült, mindig lassu komoly áriákat énekelt, gyakran félbe hagyta azonban, s nedves szemekkel távozott a zongorától, aztán panaszkodott, hogy testi gyengeségből ered az egész, s többé soha sem zongorázott, csak egy két vendég előtt; a ki hallotta őt, nem felejté el soha.

Sokat tudott s mégis folyton tanult, de hogyan? mikor? azt nem tudhatta meg senki; gyakran elárulta azonban, mert mindenhez hozzá tudott szólni, messze-fekvő idegen tárgyakhoz is, melyekről nekem fogalmam sem volt.

Ha maga szólt, csak játék volt az egész, fecsegés, hogy mindenkit fölvidítson, ki körülte volt, a nélkül azonban, hogy egy szóval is elárulta volna szorgalmát s tanulmányait. De a legtudósabb embereket is láttam, a mint félbehagyták beszélgetésöket, hogy vele beszélhessenek; s a terem minden népei rögtön elhalványultak, ha belépett. Csak rá nézett mindenki mindig, de ő a nőket szintoly könnyen meg tudta nyerni, mint a férfiakat s egyetlen egy sem maradt engesztelenül, kinek azelőtt utjában látszott lenni.

Képzelteti, hogy mit birtam benne. Én akkor már a negyvenedik év felé haladtam s szenvedélyes kereskedő voltam. Irodám, hajóim, tengeren tuli üzletem, összeköttetésem — im ez volt minden életem, s az volt, mióta önálló lettem. Városomban a legműveltebb férfiak egyikének tartattam, noha csak némi világismerettel birtam, melyet utazásaim alatt szereztem.

Mindazáltal hajlandó voltam a műveltségre, s midőn ifju nőmet haza hoztam s lakásomat mindennel berendeztettem, a mit a szellem s jó izlés kíván, jóhiszeműleg ringattam magam abban a fényben, mely mindenről rám sugárzott. De csodálatos, míg minden ember azon volt, hogy Morten Helénával feledtesse annak szülővárosát: ő mindegyre elveszté izlését ez újabb emberek iránt. Maradjunk mi egyedül, önmagunknak élve, szólott hozzám; ezek az okos emberek elszédítenek engem, vagy tán szellem az, melylyel annyi zajt csapnak? S ki a szépet szereti, tudja-e azt szavakban kifejezni? Ki is hitette el velük, hogy tudósnő vagyok?

Nem volt kedvem ellenére, hogy visszahuzódtunk. Mert habár a féltékenység árnya soha sem suhant el lelkemen, de észre birtam venni, hogy Morten Heléna mellett teljesen elenyésem. Ön tudja, mit tesz az, a saját feleségének férje lenni!

Sokkal jobban fájt volna, ha nem tudtam volna bizonyosan, hogy szive egészen az enyém. Istenem, bálványom volt ő — én azzá lettem legalább — s igen jól tudtam, hogy nevetséges bolond leszek, ha csak lehetségesnek is tartom, miszerint ő ez érzelmeimet viszonozza. Hasonlíthatlan, páratlan, megfoghatatlan lény volt ő; és én, bármint éreztem magamban, hogy hajlandó vagyok a szenvedőleges állapotra, csak egyszerű ember maradtam, ki megérdemelte, hogy őt birjam, mert kegyére s kegyelmetlenségére biztam magam teljesen, s mert minden perczen kész voltam arra, hogy magamat föláldozzam érte.

S az épen nem volt ürügy, hogy Heléna egészségi állapota miatt áhítozott a csöndesebb élet után. Ő soha sem kímélte magát, s mindent, mi előtte fontos és érdekesnek látszott, erőfeszítéssel tette magáévá. Most hosszas álmatlanságai figyelmeztették, hogy kímélje magát. Egy ideig nem énekelt s festő-állványa is érintetlenül maradt. Csak könyveit nem nélkülözhetette s én sem tagadhattam meg neki; mindenkor, ha beszélni kezdtem, hogy az olvasás árt, oly édesdeden nézett reám, hogy rögtön elhallgattam s minden kívánságát teljesítém. Meg kellett tennem, mert mivel kárpótolhattam volna?

Különben kevés kívánalmi voltak. Ez egyszerű butorok, melyeket ön itt lát, övéi valának. Ő maga választotta ki magának, midőn vettük, s mindig ellenezte, ha fényűzői ékes tárgyakkal megajándékozni akarám. S nekem semmi sem tett eléggé; minden oly olcsó, oly egyszerű volt, a mit kívánt. Kedvem lett volna leszakítani az ég csillagait, hogy ama szönyegekre rakjam, melyen könnyű lábai léptek. De bármit is vettem neki becseset, tündöklőt, mindig szívesen fogadá, megköszöntö, mert jó szándékomat fölismerte, meg is dicsérte s aztán félretette oly szobába, hová ritkán szokott volt menni. Oh, én novetséves bolond! Ily haszontalansággal mertem feléje közeledni, ily hitvány, értéktelen semmivel akarom viszonozni azt, mi nekem életemhez szükséges volt s mit tőle nyertem!

Mert észre vettem, hogy napról napra nekem szenteli életét. Ha elfáradva, későn s szórakozottan irodámból hozzá monve mellé ültem, miután hosszú unalmas órákig egyedül volt — mit nem adtam volna érte, ha valamit mondhattam volna neki, mi saját gondolataival összegegyezik! Maga is elkezdett beszélni különféle dolgokról, de csakhamar elhallgatott ismét. Végre bolátta, hogy tudatlan, rest, csak az ültetőt élő-haló férfi vagyok s megszűnt előttem — mint mindenki előtt — felsőbbség látszatával birni. Így töltöttük

el, majdnem elfogultan, szótlánul, unalmasan az estét. Megkísérlettem üzleti érdekeimbe beavatni őt, s istenem, mi jó akarattal, mily figyelemmel hallgatott! De ő jobb és szebb élvezetekhez volt szokva, mint a milyeneket a gabnakereskedés, hering s fűszerek árusítása feletti beszélgetés nyújtott. Láttam, hogy szemei, melyek erősen rajtam függtek, lassan-lassan kimerülnek s én elhallgattam, hogy ne kinozzam tovább. Majd utazásaim felől kérdezősködött. De mit hoztam magammal, mily emléket idézhettem fel magamnak? A színházakat kevésé ismertem, a nőket jobban, mint a mennyire ezt tudára adhattam volna, az országok állapotáról, viszonyairól, csak annyit tudtam, a mennyit üzleteimben szükségesnek találtam, s a művészet kincseiről is csak annyi ismeretet szereztem, a mennyit a kíváncsiság kielégítése által szerezhetheti. Nem kerülte el figyelmemet, hogy gondolkodó, mondhatni szomorú lőn, a mint e sziklára ütött és a nélkül, hogy abból forrás buggyant volna elő. Most történelmi műveket olvasott fel nekem. Beláttam s megismertem rendkívüli jóságát, melylyel minden eszközt megragadott, hogy szellemünket közzel hozza egymáshoz. És mégis — engedje bevallanom örök szégyenemre — egyszer erőt vett rajtam az álom, bármiként küzdtem folyton ellene. Midőn végre fölém, szemei a könyvön függtek s folyton olvasott, de észre vettem, hogy — könyvezik.

Szép hajóim: büszkeségem várai voltak. Rábeszéltem, hogy a legszebbet, mely épen hosszú utazásból haza érkezett, nézze meg velem. Ugy látszott, szívesen rá állt, noha arca elhalványult, midőn a kikötőben a csolnakba lépett, mert mosolygott s tréfált: semmibe sem vettem e jelenséget. Alig érkezünk a hajóhoz, már egészen elképedt arca s én kénytelen valék rögtön visszafordulni. Néhány napig betegeskedett, azután megvallá, hogy már gyermekségétől fogva ártott neki a ladikázás, s minden, még a legkisebb kirándulást is, roszullevés által kellett megfizetnie.

Minden hónapban csendesebb s nyugodtabb lőn.

Nevetése már nem hangzott oly tisztán, csengőn; szemei mintha egyre nagyobbodtak volna; hangja mélyebb s mozdulatai lassabbak levének.

Én mindezt annál szomorubbán néztem, mennél inkább meggyőződtem, hogy benseje irányomban mindjobban fokozódik. Ha kétségbeesve, gyakran kikitörő, reménytelen fájdalommal kérdezém, valjon szenved-e? lassan megrázta fejét s némán átölelt. Az orvosnak sem sikerült többet kitudni belőle. Én már sejtém, mi baja lehet. Már a harmadik éve volt, hogy nőmmé lett s még nem volt gyermekünk. Az orvos azt ajánlá, hogy a legközelebbi nyáron — mert az akkori már vége felé járt — fürdőre menjünk s minden jó lesz. Ő beleegyezett, mint mindenbe, a mit ajánlottam neki.

Ez augusztus hava utósó napjaiban volt. Épen ez időben egy boszantó pörrel voltam elfoglalva, mely most kezdett elhatározóvá válni's abba a kilátásba helyezett, hogy a szándékolt fürdői látogatást egy évvel későbbre kell halasztanom. Ügyvédemet az első beszélgetés után ebédre hívtam meg. Komoly férfi volt, nem igen megnyerő külsővel, néhány évvel fiatalabb, mint én, valamennyire hallgatag, a birák által felette tisztelt és becsült a városban, mint különc ismeretes, miután a társaságot kerülte.

(Folyt. k öv.)

Egy hét története.

December 7-kén.

Éljen! — Másforma éljen! — Liszt matinée musicalja. — Zeneacadémia. — Az Eszterházy-képtár. — Haladunk. — Pest husz év múlva. — Torna-iskola. — A korcsolyázó-egylet. — Bál jégpalotában. — A hideg idő. — „Igyanak bort.“ — A florencziek utósó hangversenyei. — Mikulás napja. — Adventi prédikációk. — Nevelőnö-képezde. — Cselédrendszabály. — Bálók. — Ajánlás.

— Eljen! Vivát! Rekreáció!!

Ez örömteljes felkiáltások hangzottak mult hét végén a kegyesrendi atyák pesti főiskolájának épületében. A tartományi főnök: Somhegyi Xav. Ferencz nevenapja volt s ez okból a nemes muzsafiak egy napi szünidőt nyertek. Tolongtak is ki nagy diadallal és zajjal, mint rendesen, megtöltve a város háza terét, hóval hajigálva egymást és összekötött könyveiket lóbálva.

A komolyabbak, okosabbak és megállapodottabbak azonban visszavonultak a nagy vizsgálati terembe, melyben a tisztelt és szeretett derék főnök iránti elismerés jeléül diszes alkalmi ünnepély volt végbemenendő.

Össze volt gyűlve a főiskolai dalárda, jeles gondnoka, Kocsis József vezetése mellett, az igazgató, Trautwein Nep. János s mind a tanárok, és várták az ünnepeltnek érkezését. Csakhamar be is lépett ez, egy nem várt kitűnő vendég, Liszt Ferencz kíséretében, ki szintén járulni akart az általános üdvökívánat nyilvánításához.

Felharsanó éljenzés fogadta őket, mely egészen más indokból eredt, mint melylyel sorainkat kezdtük. Azok a könyelmű nebulók voltak, a kik hazatakarodtak; itt csak az ifjúság komoly, jóra való része maradt, mely nemcsak a rekreáció miatt örült e napnak, hanem a miatt is, hogy alkalma nyílik háláját, tiszteletét és szeretetét egy szeretetreméltó kedves férfi, kitűnő tanár és ember iránt kimutathatni.

A dalárda kardallamokat adott elő „Dinorah“-ból, „Czár és ács“-ból, a gondnok néhány magánáriát fuvolán, oly tökélylyel, mely az ünnepélyt bármely hangversenynyel egyenrangra emelte.

Liszt mindvégig jelen volt, nyájasan társalgott és élénken fejezte ki meglepedését.

Másnap szokásos zenereggélyeinek másodikat tartá, melyen ezuttal még nagyobb közönség, baráti és ismerős kör jelent meg, mint első alkalommal. Mintegy százan lehettek jelen, a rang, műveltség és szellem előkelői, köztük több hölgy is, mint báró Auguszné, két leányával, Cséry Lajosné, Szemere Irma, Vadnainé, a két Wohl kisasszony, az énekesnők közül Pauli-Markovics Ilka, Kvassay-Saxlehner Emma és Toperczer Ilka urhölgyek.

A mester ép oly kitűnőleg játszta a szivélyes házi-gazda szerepét, mint darabjait a zongrán. Mindenki iránt egyiránt nyájás, előzékeny volt; mindenki számára volt egy mosolya. Majd a zongorához lépett s egy szerény, de kitűnő pesti művészzel: Fayl ural, Westmayer „Császár-nyitány“-át játszta négy kézre. Miért pazarolnók a szavakat Liszt játéknak ismételt magasztalására? Régen meg van már az állapítva, hogy a toll utól nem éri. Ezután Reményi Edévol játszott egy

darabot, majd a Thern-testvérek ültek le és játszottak, végül — közkívánatra — ismét Liszt játszotta el, az ifjabb Thern testvérrel „Mazeppa“ czimű zenekölteményét, mely a jelen-voltakra mind viharos, csapongó tartalma, mind remek előadása folytán mély benyomást tett.

E zenereggélyek központjainul nővik ki magukat a fővárosi előkelő világnak. Itt találkoznak azok, a művészet békítő, kiengesztelő birodalmában, a kik az életben — a nagy többség szerint, sajnos! még mindig, — oly távol állnak egymástól, holott egymás mellett volna helyük.

Sokan gondoltak rá, bárcsak ez továbbra is állandóan így maradna! Bárcsak Lisztet mindigre körünkben tarthatnók, s e tekintetben a kormányra vetik váró szemeket, melynek most módjában állana a nagy zeneóriást eredeti hazájához lekötöni egy zeneakadémia alapítása által, melynek ő lenne elnöke, igazgatója.

E terv valósulása a jövő kezében van. A kormánytól legalább a jóakaratot nem lehet megtagadni. Ime, az Eszterházy-képtár miatt is mennyien vádolták, mennyien pálczát törtek felette, hogy nem siet megvásárlásával, míg kitűnt, hogy eleitől fogva meg akarta venni s meg is vette. Most már e remek képtár az ország tulajdona, sőt a család meg is toldja néhány kitűnő képpel, mely nem volt a sorozatban. Igaz, hogy egymillióháromszázezerforintba került, egyes embernek majdnem elláthatlan összeg, de egy ország fedezi, azonkívül idegen bankárok kétszázezer forinttal többet ajánlottak érte, s végül figyelembe kell venni, hogy ez örökbecsű kincs, melyet most elszalasztva, ki tudja mikor, talán sohasem lettünk volna képesek pótolni.

Ezzel is sokat haladtunk a világvárosiasság terén. Nem irigyelhetjük már a párisi louvre s a bécsi belveder e nemű ékeit, nekünk is vannak olyanok.

Egy-egy lépéssel, néha elmaradva, de aztán megint neki-buzdulva, csak előre törünk mi.

Sok idő kell, míg egy-egy eszme megéri és valósul, de ez mindenütt ugy van, s mi nem vagyunk kivételek. De ország-világ előtt elismert, méltányolt dolog, előhaladásunk az utóbbi időkben.

S ha ez így halad, ha a tervek majd életet nyernek: husz év múlva nem ismer Pestre senki. Boulevard, (és most nem tréfásan mondjuk!) három hid, egy vasut, szentgellérti villák, várhegyoldali paloták... lassan-lassan majd csak mindebből lesz valami... nagy terek, nagy tereken szökőkutak, jeleseink szobrai, pompás diszépületek, külön dalszínház, állandó országgház, igazságügyi palota, nagyszerű posta-épület — és a többi és a többi, a mi nincs, majd lesz, egyelőre elégedjünk meg azzal is, a mi van. A postadépületnek, melyet a szervita-atyák megvett telkére akarnak emelni, már például elfogadták a tervét. Ez is vivmány.

Aztán tornaiskolánk is van már, még pedig esinos, kastélyszerű ház az őszutczában. Mult vasárnap szentelték fel. A tűzoltók és tornászok nagyszerű gyakorlatot akartak tartani az új-épületben (mely bizony'elöggé régi és ócska már), melyet

segédet. Erre birkozás támadt, a járókelők közül is jött segítség, rendőr is érkezett, s mégis tíz perczig kellett a rablóval küzdeni, míg megkötözheték. Valami 28 éves lehet, uriasan van öltözve, szakála nincs, csak bajusza. Csupán németül beszélt. Mikor kötözve bekisérték, lábával rugdosott a rákiabáló nép felé.

++ (A nemzeti színházban) a népszínművek utóbbi időben kiválóan megnyerték a közönség tetszését. A nemzeti színház igazgatója ennél fogva elő akarván mozdítani a népszínmű irodalmat: népszínműre 40 aranyos pályázatot hirdetett. A színi képezde operai osztályának is lesznek ez idén jelmezes vizsgái. Helyesen, mert az eddigiek nem voltak egyebek hangverseny-próbáknál, a mikből a közönség megismerkedhetett ugyan egy-egy növendék hangjával, de arról fogalmat sem alkothatott magának, hogyan fogna az a növendék mozogni a színpadon, játék közben. Pedig az opera tagjainak nem csak énekelni, de játszani is kell tudni.

++ (A csatatérről) érkezett hírek mind megannyi újabb bizonyíték a francia nemzet hősi elszántságáról. Ducrot kirottott Párisból, átlépte a Marnet, áttörte a porosz zárlatot, Aurelles tábornok meg Orleans körül verte meg a poroszokat. Mindezen fényes haditettek még most ugyan nem vezettek eredményre, mert december 2-kán a poroszok ismét visszafoglalták a Ducrot által elfoglalt pontokat és Aurelles tábornok december 4-kén kénytelen volt kivonulni Orleansból, melyet aztán másnap a poroszok szállottak meg; de azért e pár véres csatanap nem a poroszok, hanem ellenkezőleg, a francziák dicsőségi lapjaira fog följegyeztetni. Az a nemzet, melyet egy alávaló kormány a végveszély legszélire juttatott, a végveszély legszélén óriási nagyságban emelkedik fel és küzd és birkozik győzelemért, brutális ellenfelével, hazájáért, szabadságáért, és inkább kész elveszni, mint megadni magát!

Es ez a nemzet nem fog elveszni. Aurelles tábornoknak már 200,000 fegyverese van, más 200,000 Franciaország más pontjain szervezkedik. Trochunak Párisban legalább 300,000 fegyverese van és ezek száma napról napra növekedik, — az elkeseredés a legjobb toborzó, — míg a poroszok napról-napra ugy szám, mint erkölcsre napról-napra fogynak; „a legnagyobb győzelmek hírei is hatástalanok immár,“ írja a legporoszérzelműbb német lapok egyike e napokban, maga a német nemzet is undorral fordul már el a háborútól, mely a porosz királynak ugyan császári koronát hoz karácsoni ajándéknak, de hozza azt neki a német nemzet iránti becsülés és egy fél millió elvérzett polgára és egy millió özvegy és árva díjául. Nem korona az, hanem Kain bélyeg.

++ (Rózsás napló.) J á l i c s Ferencz pesti nagykereskedő leányát, Emmát e napokban jegyztette el magának H a l a s s y Sándor, szentiványi földbirtokos.

++ (Vegyes hírek.) A M o s o n y i - e g y l e t alaptökéjére Liszt Ferencz husz Louisdort ajándékozott s így az egyletnek nemesak szellemi tekintetben főelőmozdítója, de anyagi tekintetben plane alapítója lett. — 200,000 honvédje lesz ma holnap az országnak. Most már azután nem szükséges egyéb, mint ágyu, műszaki csapatok, és 200,000 néptanító. — A r a d i t á r s u l a t a már kezd szétszóródni a szélrózsa minden irányba felé: megy, a ki csak rést talál rá. Négy legjobb tagja már elvált, ezek közül Eichner Anna, a budai közönség kegyenceze. — A z u g - z á l o g h á z a k eltörlését a pest városi tanács végre kimondta. A városi szegényebb osztályoknak annyi kárt okoztak ezek törvénytelen zsarolásaikkal, hogy ohajtánunk kell a kimondott parancsnak mielőbbi s gyökeres

végrehajtását. — A z o r v o s t a n h a l l g a t ó k által rendezett bál január 24-dikén fog megtartatni az „Európa“ szálloda termeiben. — A z ó b u d a i városi kapitányság azon rendeletet bocsátá ki a régiségek érdekében, hogy minden régészeti leletet az illetőknek különbeni 25 frt bírság terhe alatt be kell jelenteni. És mióta a határozatot komolyan veszik, nemzeti muzeumunk Ó-Budáról örvendetesen gyarapodik. Kár hogy ezen üdvös rendelet csak a város határára szorítkozik. — K ö s z e g e n tüzoltóegylet szerveztetett. A társulat, melynek élén gróf Festetich Elek áll, már megkezdte áldásos működését. — V a r g a N á n d o r kérvényt nyújtott be egy a Gellérthegyről a Svábhegyen keresztül a zugligetbe vezető síkló előmunkálatai iránt. — A „M a g y a r U j s á g“ szerkesztését új évtől kezdve Helfy Ignác, baranya-szt-lőrincz kerületi képviselő fogja átvenni. — A z o n ü g y e s t o l v a j, ki Bécsben Erdődy Lujza grófnőt ékszőrekben 10,000 frintig meglopta, Bécsújhelyen Sommer József ismert tolvaj személyében már elfogott. — A p e s t i n ö g y l e t jótékony álarozos-bálja január 8-dikán lesz. Körülbelül husz év óta mindig ez szokott a leglátogatottabb álarozos-bál lenni, s valószínűleg az idén is igen jól jövedelmező leend. A sorsjátékhoz sok diszes tárgyat vesznek. — A b u d a i hegyekből érkezett tudósítások szerint, a hideg idő s a hó beállta óta, ott sok róka mutatkozik. — A k e c s k e m é t i joghallgató ifjúság megalkotja a segélyegylete javára rendezendő táncvizigalom rendezőségét; elnök: Vucsetics Endre; rendezők: Erdélyi Gyula, Szabó Vilmos, Szegedi György, F. Szabó József, Dömötör Károly, Sós József, Kossa Endre, Sarkadi Nagy Antal, Sáray Szabó László, Katona Béla, Zrumetzky Béla, Fogtűy János. — E g y v a k c z i t e r a - m ű v é s z n ő, Kuhn A. kisasszony fog föllépni jövő hétfőn egy hangversenyben a vigadóban. Bécsben nagy tetszéssel fogadták. E hangversenyben közreműködnek Balázs Bognár Vilma asszony, Blau Gyula a nemzeti színház hangverseny-mestere és Deutsch Villi. — E g y e l s z a s z i á r v a leányka vetődött e héten Pestre. Egész családja nagyapjától kezdve lefelé, a háboru áldozata lett. A csinos leánykát, ki mintegy tíz éves, valaki egy Horváth nevű magyar képviselőhöz intézett ajánlólevéllel küldte Pestre. A szegény árvát gyermektelen polgártársunk addig is magához vette, míg valaki reklamálni fogja. Ha nem fogja, ugy magánál tartja. — G y e r g y ó - D i t r ó b ó l, írják nekünk, hogy ott a kis gyermekek annyira halnak, hogy naponként 10—12 halott van; még bizonyosan nem tudatik, hogy kolera-e, vagy pedig a sok esőből került rossz levegő következtében történt a 6-8 10 éves gyermekek elhalása. — U j é v k o r V é r t e s s y A r n o l d „Országvilág“-án kívül „Magyar Phoenix“ címen egy más képes közlöny is jelenik meg, melyet Vahot Imre fog szerkeszteni.

++ (Halálozás.) Mult vasárnap temették el Győrött a városi kórházból Valentin István, 1849 diki honvédhuszárszázadost, ki a szabadságharc egyik legvitézesebb és legbáttrabb katonája volt. Győrött lakó bajtársai fényes temetést rendeztek neki, s a 19-dik sorozatból négy tiszt szintén részt vett a temetésen, kik a szabadságharcban régi bajtársai voltak. A gyászzenét a győri tüzoltók zenekara játszotta. — B u d á n e h ó 4 d i k é n h u n y t e l a k e d v e s é s m ű v e l t M e n d e l é n y i P r a z n o v s z k y I r m a, életének 23-dik évében, boldog házasságának — második havában! Béke hamvaikra!

++ (Negyven aranyas pályadíjat) tűz ki egyik divatlapunk egy eredeti novellára, husz aranyas díjat egy költeményre. A művek megítélésére a Kisfaludy-társaságot fogják felkérni.

Csak az a kérdés, ha az illető lap szerkesztősége e 40 aranyért mindazon műveket akarja-e megtartani, és illetőleg lapjában közölni, melyek a pályázatra hozzá beküldetnek? Mert ez esetben e pályázat nem az irodalom érdekében történék; mert alig találkozik olyan népszerű író, a ki a bizonytalan pályadíj kedvéért művének biztos díját kockáztatná, csupán csak azért, hogy a szerkesztőség olvasó áron minél több jó beszálláshoz jusson. Az ilyen pályázatban csakis a szerkesztőség zsebe maradna a nyertes, az irodalom és közönségre nézve pedig az egész pályázat egy kis „Velencei éj” volna, újabb kiadásban. Mindenesetre tehát szükséges, hogy az illető szerkesztőség nyilatkozzék ez ügyben.

Nemzeti színház.

Deczember 5-kétől.

Deczember 5-kén: „A völgy liliuma,” francia szinmű. — Deczember 6-dikán: „Don Carlos,” Verdi operája. — Deczember 7-kén: „Aesopus,” Rákosi vigjátéka. — Deczember 8-kán: „Faust,” Gounod operája. — Deczember 9-kén: „Porrestier Pál,” Augier szinműve (először). — Deczember 10-kén: „Bánk bán,” Erkel operája.

Divattudósítás.

Mult heti mellékletünk magyarazata.

Az első szám: H betű fehérművekre.

A 2-dik szám: betét párnahéjakra, nadrágokra sat.

A 3-dik szám: gallérokra, zsebkendőkre, sat. való finom francia himzés rajza.

A 4-dik szám: fehérművek szélére való himzetminta.

Az 5-dik szám: keskeny betét fehérművekre.

A 6-dik szám: finom battist zsebkendő körüli és sarkába való finom francia himzés rajza.

A 7-dik szám: M betű.

A 8-dik szám: S és T betűk.

A 9-dik szám: R betű.

A 10-dik szám: E betű.

A 11 szám: asztalkendő sarkába, vagy kendő végébe illő palmaalaku virág rajza, színes nyitott selyemmel, vagy berlini pamuttal himzendő.

A 12-dik szám: J és R betűk.

A 13-dik szám: egy kerek pamlagpárna vagy lábzsámoly rajza, színes posztóra keskeny sujtásokkal és vastag selyemmel dolgozandó.

A 14-dik szám: K betű.

A 15-dik szám: Z és H betűk.

A 16-dik szám: zsebkendő sarkába való rajz, a közepén D betűvel.

A 17-dik szám: ablakfüggönyök, asztalterítők sat. körüli nagy rajz, fehér vagy színes pamuttal himzendő.

A 18-dik szám: finom francia himzés, finom fehérművekre.

A 19-dik szám: T betű.

A 20-dik szám: betét, finom fehérművekre.

A 21-dik szám: L betű.

A 22-dik szám: cifrázat a közepén betűvel, zsebkendőre való.

A 23-dik szám: nyakkötőre való fehér himzés rajza.

A 24-dik szám: N betű.

A 25-dik szám: keskeny himzetminta fehérművekre.

Végül pedig szólunk divatképeinkről.

Mind a két alak utcai öltözéket ábrázol. Az első alak barna clothból készült magas dereku ruhát visel, Dubányi Róza, Schiffer Jánosné, az alján két szélesebb és egészen keskeny rakott fodorral. A derék sima, az ujjak félszűkek. Ára e ruhának 45 frt. A téli felöltő vastag szőrkelméből való, köröskörül és az ujjakon slírú szőrrojttal és barna bársonnyal diszítve. Ára 45 frt. A barna nemezkalap bársonyvirággal és tollal van diszítve, ára 8 forint.

A második alak öltözéke finom szürke posztóból készült. Az alján

széles rakott fodor és néhány keskeny szegély egy kis felálló fodorral látható. A tünique bő, hátul és két oldalt fel van huzva, a rövid felöltő, valamint a tünique is széles rojttal van diszítve; ára 65 frt. A kis francia kalap tollakkal van diszítve; ára 10 frt.

Számrejtvény.

Jókai Irmától.

20, 17, 18, 25, 28, } Így nevezzük, mit elhinni nem akarunk;
23, 26, 27, 31, 7, 38 }
15, 16, 34, 22, 23, 2, 14. Egy hal neve;
6, 5, 4, 24, 6. Ez által beszélünk egymással a távolból;
10, 9, 12, 37, 25. Egyik konyhaeszköz;
13, 28, 36, 39, 32. A sziv nemes tulajdona;
29, 30, 31. Ezzel szoktunk vágni;
1, 40, 34, 35, 41, 10. Égben lakik;
12, 33, 32, 14, 12, 17. Ülőhelyül szolgál;
21, 3, 6, 19, 8. Így nevezzük, ki sokat tud;
18, 37, 12, 11. A kereszténység feje;
1-42 Boldog nép, melynek törvényhozása,
E nagy elvet buzgón végrehajtja.

Megfejtési határidő: 1871-diki január 8-dika.

A f. évi 46-dik számban közölt sakkrejtvény értelme: „Aggteleki barlang.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Marossy Emilia, Török Róza, Almay Malvin, Tóth Andrásné, Póos Ilka, Sváby Izabella, Halmay Ilka és Berta, Bodnár Anna, Bálint Julianna, Kalos Erzsé, Ballagi János, Jánossy Lajos, Pásztélyi Daniellovich Emilia, Nagy Krisztina, Brocken Kovács Emma, Durneisz Irma, Sztancsek Vilma, Vajda Szerafin és Ilona, Tell Mária, Gyura Janka, Ivády Nina, Bartha Etelka, Hindler Nina, Jancuska Hermin, Pethő Antalné, P. Szávits Mária, Koszits Riza, Fenczik Vaszőcsik Mária, Szabóky Erzsike, Horváth Ida, Pasteiner Ferenczné, Benedikovics Róza, Dukai Takács Irén, Gellér Jánosné, Tabajdy Borbála, Hodossy Ida, Tormássy Mari, Darázssy Fáni, Zibai Jánosné, Kuchta Radványi Karolin, Boronkay Csicseri Lila, Ruttkay Ilona, Bogdanovics Hedvig, Gyulasy Mária, Bodó Ilona, Kaszap Mari, Fejér Vitkovics Julia, Vörös Julianna, Gedeon Mariska, Hegyessy Róza, Karaguy Sándorné, Budinszky Mari, Halász Mariska, Kiss Lőrinczné, Klein Katalin, Rogdanovics Ignáczné, Orbán Paulin, Lengvárszky Vilma, Szepessy Szilágyi Lidia.

A 45-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Kaszap Mari, Fehér Vitkovics Julia, Bartha Etelka, Halász Mariska, Kiss Bakk Ida, Haraszty Mária.

A 44-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Vörös Julianna, Trucker Maderlik Lina, Budinszky Mari, Bartha Etelka, Bogdanovics Ignáczné, Lengvárszky Vilma.

Tartalom.

A nőkről, Szentmáry Juliától. — Leonának, Komócsi Józseftől. — A rendszerinti irnok, Németh Ignácztól. — Morten Helénától. — Pr. J.-től. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékra: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: havi divatképeink, előfizetési felhívása és Szurmák J. fia árjogyzéke.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

állítólag ő Felsége és József főherczeg is megnézték volna, de az idő nem kedvezett; fagyos, havas, szeles idő volt. Hanem megnyitották a csarnokot. Sok vendég jelent meg, Matolay Elek elnök meleg megnyitó beszédet tartott, aztán megkezdődtek a mutatványok, különböző erőpróbák, melyek mind jól ütöttek ki és tetszéssel fogadtattak.

Ez egylet — már tudniillik e tekintetben — szintén egy rangra helyez bennünket a külföldi nagy városokkal. S ez egyrészről hátrányos, de másrészről nagyobb hátrány elejét veszi. Hátrányos, mert annak a tanujele, hogy mi, az öserős, dicsőséges magyarok unokái, el vagyunk puhulva, de ez nagyvárosi tulajdonság, s a hol a baj van, ott megjelenik ellenszere és ez egylet gondoskodik, hogy még jobban el ne puhuljunk.

Vagy itt van például a korcsolyázó egylet. Ezelőtt tiz, vagy csak öt esztendővel is, ki hitte volna, hogy ily egylet is létesüljön? s ime, megvan és virágzik. A csáki vadászegylet feloszlott, de ez él, uralkodik és mind nagyobb területen hódít. Folyó hó 16—17. és 18-dik napjain saját helyiségében, a Nagy-kristófféle házban kiállítást rendez mindenféle korcsolyákból. Természetesen, mint a gazdák és gazdasszonyok egylete, hogy meggyőződjenek és ítéljen az „eszkezők“ minősége felől. Vannak egy-élű és két-élű korcsolyák, vannak, melyek csavarra járnak. Mindezek felett egy illetékes jury fog határozni.

A farsangon pedig — február 1-jén — nagy bált rendez ez egylet a vigadó termeiben, mely még soha sem látott eredeti és pompás lesz. Vetekedni fog a hajósegylet báljaival, sőt még el is hagyja azokat. A termék jégpalotává lesznek átalakítva, s az elkészített padlaton korcsolyázási műfordulatokat, kanyargásokat fognak bemutatni. Hogy a kik táncolni akarnak, azok is korcsolyával jelennek-e majd meg, azt nem tudjuk, de azt igen, hogy fényes és derült bál lesz, s ha figyelembe vesszük a nőválasztmány: gróf Andrassy Manóné, Földváry Miklósné, Herzberg Sándorné, Neuoffer Jánosné, Türr Istvánné, és gróf Zichy Pálné urhölgyek neveit, meg lehetünk győződve, hogy kitűnően fog sikerülni.

A korcsolyázó egyletre különösen jó idő jár most (hogy ez elkoptatott beszéd tárgyra is rátérjünk.) Deczember elseje oly hóval és hideggel köszöntött be, mintha egyenesen Szibéria lapályaira akart volna bennünket helyezni, minden meglevő és leendő dicsőségeinkkel egyetemben. A megvetett fa s a „fekete gyémántok“: a köszén, egyszerre óriási tekintélyre tettek szert. Lehetetlen, hogy a korcsolyázó egylet tagjainak sohajásai nem indították meg az idő szívet, a kiknek tavaly mindössze tán tizenkét „használható“ napjuk volt. Másnak ki nek volna ez hasznos, kivéve tán a czukrászokat meg mézárókat, a kik jeget gyűjtenek! no, meg a dunavizhordóknak, a kik tiz krajczárért árulják a víz puttyonyát, állítólag azon nehézségek és veszély okából, melyekkel a merítés az ily csuszós időben jár; tegnapelőtt is belefult egy szegény asszony a Dunába, a mint meríteni akart, de valósággal azon hiány miatt, melyet a csak nemrég oly diadallal megnyitott vízvezeték csöveinek általános bedugulása viz dolgában előidéz. Befagytak-e a csövek, nem foly-e viz beléjük a Dunából? denique belőlük nem foly, az bizonyos. És itt, akármily hajánál fogva előrántottnak lássék is, meg nem állhatjuk, hogy ne ismétljük egy laptárunk éleztét. „A népnek nincs kenyere!“ — mondák Mária Antoinette királynénak. „Hát egyik zsem'lyét,“ — felelte a nemes királyné. „A népnek nincs vize“

— kiált Pest lakossága. „Hát igyék bort“ — feleli Lindley ur, a vízvezeték építője.

Bort, ugy-e? aztán meg pálinkát! Iszik az eleget! Épen az a baj, hogy iszik. A rögtön beállott rendkívüli hideg mintegy kényszeríti a nyomorultakat, hogy igyanak. Igy a szesz által remélnék némileg fölmelegedni, a kik másképen fölmelegedni nem tudnak. A napokban is két meggémberedett embert, egy asszonyt és egy férfit, talált a rendőrség az utcán, s az asszonnak még akkor is szájába volt szoritva a félig kiürített itezés pálinkás üveg.

Térjünk vidámabb jelenetek felé, mert ezek nagyon elbusitnak. Itt vannak például a flórencziek hangversenyei, folyó hó 3-dikán és 5-dikén. A vigadó termei nem voltak elegendők a közönség befogadására: még a folyosókat is megtöltötte az érdeklődők serge. De játszottak is ugy, hogy a jelenlevő Lisztet is elragadták; másnap aztán ő hívta meg Beckert matinée-jére, akkor meg Becker volt elragadtatva.

Vagy tekintsünk az utcára. Ugyanott, a hol az imént azt a szomorú jelenetet láttuk, most sürgő gyermekcsoportot látunk az árusnők asztalai körül. Hidegtől pirosra csipett arczaikon kedélyes elégteltség, szemeikben kíváncsi vágy tükröződik. Szent Miklós napja van! Mikulás napja! Az áruasztalokon szilvakrampuszok, hosszú nyelvű szőrös ördögök, kéményseprők, fényes ruhájú püspökök (bizonyosan görög keletiek, mert nagy szakállaik vannak) állnak. Azeknek örül a gyermekcsereg. Mindegyik mellett ott van ugyan ijesztő rémgyanánt a virgács is; de ez csak a roszakra nézve fenyegető, s ők mindnyájan jók. Melyik gyermek ismerte be valaha, vagy fogja valamikor beismerni, hogy ő rossz, hogy a virgácsot megérdemli? Egyik sem. Este aztán kiteszik a csizmákat, cipőket. Van örömteljes kíváncsiság másnap: mit hozott a Mikulás? Boldogok, nekik még hoz a Mikulás valamit, s ők annak örülnek!

A barátok templomában végbement az első adventi szent beszéd, melyekre felhivtuk olvasónőink figyelmét. Zoványi Mihály áldozár tartá. Alaptárgya a vallás és tudomány volt s lelkesülten fejtegeté, hogy a tudomány előhaladása és fölfedezései nem ütköznek össze a vallás sark-elveivel. A közönségben minden osztály nagy számmal volt képviselve, mely mindvégig érdekelten és feszült figyelemmel hallgatott. Jövőre szintén Zoványi ur az istenről fog szónokolni. Azután még két ily szent beszéd lesz.

A gazdasszonyok egyletében közelebb Pogonyi-Egloffstein Amália bárónő egy magyar nevelőnő-képezde alapítását indítványozá, mely elfogadtatván, kivitele elhatározott. Más urhölgyek pedig, belefáradva várni, míg a hatóság dolgozik ki egy kielégítő cseléd rendszabályt, maguk ültek össze és kidolgoztak egyet, melyet illetékes helyre terjesztenek. De ezek még a jövő eseményei, s csak annyiban tartoznak e hét történetéhez, a mennyiben csirájuk itt rejlik.

A jövő eseményei — azonban közeli jövőé — a bál ok is. Már haljatszának előkészületeik. A jogászok (hogy maradhatnának el, az istenért!) orvosnövendékek, technikusok már megválaszták bálbizottmányaikat. Ezek jótékony czélokra, az illető segély-egyletnek javára rendeztetnek. Hát még a sok uri piknik-, hajós-, kereskedelmi és a többi bál!

A korcsolyázókérő irunk. Egyelőre az orvosnövendékekérő tudunk annyit, hogy a bálanyaságot gróf Andrassy Gyuláné fogadta el, s hogy január 24-kén lesz. A többiről és többről még nem értesültünk, de biztosak lehetnek hölgyeink,

hogymint eddig, úgy ezután is nem késünk pontos és lehetőleg közvetlen tndósításokat hozni.

És most ajánljuk — magunkat, illetőleg figyelmükbe mellékelt előfizetési felhívásunkat. —r.

Pályázati hirdetés.

A „Családi Kör“ szerkesztősége ezennel a következő szépirodalmi művekre nyit pályázatot:

- 1) Egy beszélyre; pályadíj 80 frt o. é.
- 2) Egy lyrai költeményre; pályadíj 40 frt o. é.
- 3) Egy társadalmi irányzikkre, különös tekintettel a nők társadalmi állására; pályadíj 40 frt o. é.
- 4) Egy ismeretterjesztő cikkekre; pályadíj 40 frt o. é.

A beszélyre nézve kikötetik, hogy annak nem szabad hosszabbnak lenni két nyomtatási ivnél, és hogy sikamlós tárgyú beszélyek nem pályázhatnak.

A társadalmi irányzikkre, valamint az ismeretterjesztő cikkekre vonatkozólag kikötetik, hogy azok könnyed, vonzó modorban legyenek írva, és hogy terjedelemre ne legyenek hosszabbak egy-egy nyomtatási ivnél.

Pályázati határidő 1871-diki júliushó 1-seje bezárolág.

A pályázati munkák idegen kézzel írva, jeligével ellátva és a pályázó nevét és lakhelyét tartalmazó, bepecsételt és a boríték külsején a pályamunkán levő jeligével ellátott levél kíséretében „a Családi Kör“ szerkesztőségéhez küldendők be, név nélkül.

A pályaművek a beérkezés sorrendje szerint a „Családi Kör“-ben közöltetni fognak.

A közlött pályaművek az e végre fölkérendő pályabírák által megbíráltatván, a pályanyertes művekhez csatolt jelíges levelek a pályabírák által fel fognak bontatni, és szerzőik neveinek közzététele mellett, a fenn kitett díjösszegek az utolsó pályamű jelentésétől számitandó két hó múlva a „Családi Kör“ szerkesztősége által az illető szerzőknek ki fognak fizettetni.

A nem nyert művekhez csatolt jelíges levelek a pályázati eredmény megállapítása után a pályabírák által azonnal el fognak égettetni.

A pályázatra bocsátott művek kivétel nélkül a „Családi Kör“-nél szokásos díjazásra tarthatnak igényt.

Pesten 1870. december hó 6 kán.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

Mai számunkkal veszik tisztelt előfizetőink új előfizetési felhívásunkat. Nem fogok sok szót szaporítani, csak az eredményeket legyen szabad érintenem. Itt van első sorban a női munkaképesítés kérdése. Az összes magyar sajtó a legbehatóbban foglalkozik immár e nagyfontosságú ügygyel, és ki pendítette meg először ez eszmét és küzdött érte tantorithatlanul tíz éven át? A „Családi Kör“! Ám nézzék át mindazon cikkeket, melyek újabb időben e fontos kérdésben közrebocsátattak, ha találnak-e bennük csak egyetlen olyan eszmét, vagy érvet, melyet a „Családi Kör“-ben már évekket előbb el ne mondatott volna.

És itt van a „Magyar hölgyek könyvtára.“ A jövő évben már tizenkét kötet könyvet fogok adhatni a lap mellett!

A miért eddig 12 frtot kellett adni, azt én 1 frt 80 kron küldöm meg a magyar hölgyeknek. És nem sikamlós ledérségeket, hanem egytől-egyig a legnemesebb irányu könyveket.

Nem szólok többet; bizom hölgyeinknek tizenegy éven át tapasztalt irodalom-pártolásában és irántam tanusított testvéri hajlamukban. Ez lehetővé tette az eddigi eredményeket; és bizonynyal most is mindent el fognak követni, hogy új előfizetőkkel növekedjék: lapom pártolóinak száma. Minél jobban növekedik azok száma, annál több könyv-mellékletet fogok adni.

Már most is azon helyzetben vagyok, hogy a ki régi előfizetőink közül egy új előfizetőt szerez lapomnak, az a jövő évi 12 kötet könyvet ingyen kapja. Emilia.

*** („A nők munkaképessége és munkajoga“) czim alatt Illésy György, jeles írónktól egy diszes füzet jelent meg, melyben számos adattal van kimutatva, hogy a nők munkaképesítési kérdése gyakorlatilag könnyen megoldható, közérkölcsiségi és közgazdászati tekintetben pedig elutasithatlan kötelesség e kérdés mielőbbi megoldása. Nem szükséges bővebben ismertetnünk ez érdekes füzetet, mert a jeles szerző azon álláspontot fogadja el e kérdésben, melyet lapunk fennállása óta magáénak vall; a nagy szorgalommal összegyűjtött sok érdekes adat azonban bizonynyal hölgyeinket is kedvesen meg fogja lepni, mert megtudják belőle, hány orvosnő, ügyvédnő, tanárnő, csillagásznő, vegyészsnő stb. van már tényleg a világon, mi alatt mi itthon csak jó alsó iskolákat kérünk leányaink számára! — Kapható e mű Pesten Rosenberg-testvérek könyvvarusoknál (Egyetem-utca, 2-dik sz.) Ára 50 kr.

*** (Kitüntetett könyvvarus.) Báró Eötvös József közoktatási miniszter Zichy Antal, mint az egyetemes tanítógyűlés elnöke által, hivatalos iratban fejezteté ki a kormány köszönetét azon buzgalomért és sikeres fáradozásért, melyet Aigner Lajos könyvvarus az augusztus 16. 17. és 18. napjain tartott egyetemes néptanítói gyűlés, különösen a taneszköz kiállítás berendezése körül tanusított.

*** (A szűkölködők megrablása.) A minap említettük, hogy Nedolecsny Pál jogász azon időben, midőn a gyűjtések a sebesült francziák és németek részére megindultak, többektől azon ürügy alatt, hogy ő a Rudolf humanitási egylet küldötte, jelentékeny pénzösszegeket csalt ki. A fiatal embert elfogták, de ő eleinte nem akart vallani, hanem azt mondá, hogy egy Kovácsik nevű jogász adta át neki a gyűjtőívet, s ennek akarta átadni a pénzt is. A hatóság megindította a kutatásokat ezen Kovácsik feltalálása végett, de hasztalan. Nedolecsny tehát napokban egy maga a fenytörvényszék előtt állott, de még mindig mindent tagadott és az egészet Kovácsikra tolt. De midőn a törvényszék erre azon ítéletet hozta, hogy a kutatások Kovácsik után újból megindítandók, és Nedolecsny addig fogságban marad, Nedolecsny meggondolta a dolgot s kivallotta, hogy Kovácsik nem is létezik s hogy őt csak a szükség vitte a család elkövetésére. A törvényszék tekintetbe véve az enyhítő körülményeket. Nedolecsnyt félévi börtönrre ítélte.

*** (Rablógyilkosság) Pesten 6 órakor. Frenkl és Fröhlich gránátos-utczai czipészboltjában mult szombaton este következő megdöbbentő eset történt. Egy segéd észrevette, hogy valaki az utczán a kirakat ajtaját fessegeti. A segéd az üveg csörömpölésére kiugrik, a tolvajt rajta kapja, megesipi s bevonszolja a boltba. Ott a tolvaj előbb tagadja, hogy ő fessegette volna a kirakatot, miután pedig ez nem használt, dles kést vont ki belső kabátzsebéből, s összeszurkálta a szegény

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Deczember hóban.

ALTER és KISS udvari szálitók nődivatterméből

Ny. Grund V. Pest, 1870

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Négyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

51. SZ.
 Decz. 18-kán.
 1870.

Havonkénti színesített dívatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

Karácson este.

„Eljött a szép karácson, aranyozott kis szánon.“ Bizonyosan minden igazi keresztyén szívben napok óta zengedeznek most a kedves gyermekdal fentebbi szavai, és napok óta érzi mintegy lelkére ereszkedni alá a magasztos ünnep fenséges malasztjait. A bánat és szomorúság, a keserűség és gyűlölködés borulatai mindig jobban-jobban oszladoznak, és helyüket derűtség és vidámság, szeretet és bocsánat foglalják el; hogyan is szomorkodhatnánk, midőn a világ megváltói napsuga rakkal van tele? és hogyan gyűlölködhetnénk, midőn e fényes sugarak nem egyebek tiszta, szent szeretetnél?

Ezernyolczszáz hetvenegyedíkszer üli meg az emberiség Krisztus születésének napját és ha a keresztyén vallásnak egyéb erkölcsi tartalma nem volna is ez egy napnál, ez az egy is elegendő volna biztosítani fennmaradását az évezredek végételenségéig, és minél jobban fog az emberiség előrehaladni a polgárosodásban, annál bensőbb kegyelettel és annál igazabb önmegszenteléssel fogja megülni a karácson szent estéjét és annál dicsőbb fényben fognak előtte föltárulni e szent ünnep magasztas mysteriumai.

Feledkezzünk meg egy pillanatra azon emberen tuli fogalmakról, melyekkel a vallás Krisztus születését hinnünk parancsolja; képzeljük magunknak Krisztust nem úgy, mint született Istent, hanem mint emberi szülöttet, és gondoljuk hozzá születése történetét úgy, a mint azt a hosszú századok hagyományai az emberiség számára megőrizték, és a legmagasztosabb igazságok egyike tárul fel előttünk, egy olyan igazság, mely mai nap is csak az igazán keresztyéni szivekben igazság-nak van elismerve, az életben — fájdalom — nem.

Egy betlehemi jászolban találnak egy gyermeket, senki sem tudja, hogy ki fia, apja anyja nem tudatik, születése felett sötétség borong, és a pásztorok, három csillagtól kalauzolva, ott találják a kisedet, és leborulnak a jászol előtt, melyben a kised fekszik. A három csillag: a szeretet, igazság és könyörület; ezek roskaszthatták térdre a szegény pásztorokat; a szeretet, mely azt ragyogtatta szívükbe, hogy: ime, egy elhagyott kised, a kiből még a világ megváltója lehet, mert ki tudhatja előre, mivé fejlődik egy kised idők jártával? az igazság, a mely azt mondja, hogy egy kised irányában nem szabad kérdezni, hogy kik avagy mik voltak szülei, mert bármilyen sötétség borongjon is születése felett, a kised minden esetre ártatlan, a kised szent, minden kised egy szentség; és végre a könyörület, a mely a tehetetlen, elhagyott kisedet ápolni késztet; feledjük el egy perczre, hogy Krisztus születéséről van a szó, képzeljük magunknak, hogy egy közönséges talált gyermek irányában éreztek és cselekedtek így azon egyszerű pásztor emberek, én azt hiszem, hogy ilyen nemes gondolkodás tapasztalatára bármelyikünknek is úgy tetszenék, hogy az illető helyiség földöntuli fényben tündököl!

Es ezt a magasztos igazságot századok óta ünnepli az összes keresztyénség, ünnepli benne az Isten születését, de a benne rejlő isteni szent igazság — még nincsen elismerve.

És képzeljük csak tovább földi ember képében Krisztust. A szegény apa-anya-nélküli gyermekben jeles lelki tulajdonok szunnyadnak, vágyik munkatér után, álmodozik hir és dicsőségről, és — a merre csak fordul, mindenfelül elfogult-

ság és előítélettel, lenézés és megvetéssel találkozik az emberek részéről, és mindezt csupán csak azért szenved, mert születése felett sötétség borong — nemde kegyetlenség ez az emberek részéről?

És mikép viszonzza a szegény üldözött lángész a meg nem érdemelt kinszenvedéseket? Ugy, hogy minél többet kell szenvednie az emberektől, annál forróbban szereti őket, annál nagyobb örömeinek tartja, fölvilágosítani elméjüket, nemesíteni sziveiket; és az emberek csak egyre üldözik, végre megölik, és ő a keresztfán azzal fizet gyilkosainak: „Bocsásd meg nekik, oh Isten, mert nem tudják, hogy mit mivelnek!”

És az emberiség ezernyolczszáz hetven év óta minden évben újra ünnepli meg a Megváltó születését, de valjon meddig fog még tartani, míg tisztán meg fogja ismerni, hogy mi az, a mi Krisztust Istenné tette?

„Eljött a szép karácson, aranyozott kis szánon,“ a merre a tekintet fordul, mindenütt buzgó készülődés, a szent ünnep méltó fogadására; örüljenek a kisdedek, hogy megszületett az idvezítő, győződjenek meg a rokonok és barátok, hogy szives szeretettel emlékszünk meg róluk, a karácsonfa vigan lobogó lángjaival vidámitsa fel a családi hajlékot, és a világosság az emberi szivekbe is beleárad, és meggyújtja azokban a szeretet, igazság és könyörület csillagait, a melyek Krisztus születése által az égről leszedetvén, az emberi szivekben függesztettek föl, és azóta azokban kell, hogy ragyogjanak, kalauzokul az életben, egyik karácsontól a másikig. Azért született a Krisztus.

Boldog karácson-ünnepeket.

Emilia.

M é n e s e n .

(1870.)

Dobó Lászlótól.

mindent úgy találok, mint volt
Három évvel ezelőtt :
Az a meghitt kis pad most is
Vár reám a ház előtt ;
Az a lomb a kapu mellett
Most is csak úgy integet,
Békés, árnyas p henésre
Hivogatva engemet.

Régi ismerősöd újra
Üdvözöl most, drága lak !
Ház nem volt még úgy megáldva,
Mint szivemben áldalak,
— A boldogság teli kelyhét
Itt annyiszor izlelém :
Csudálom, hogy még maradt is
Valami a fenékén . . .

Ugy mint akkor, most is nyitva
Állanak az ablakok ;
Nyájas arczczal, szeretettel
Most is reám várnak ott ;
Egy hiányzik csak közülök :
Az a nyájas, hú leány,
Ki, ha jöttem, ki, ha mentem,
Szivdobogva várt reám.

Nyájas órák szép emléke
Kisér engem siromig :
Csillan még a szemfedő is,
Melyet akkor rám borít,

A mely akkor reám borul :
Puha, könnyű lesz a hant :
— Tudom, érzem én előre,
Hogy nem fed boldogtalant.

Mindent úgy találok, mint azt
Harmadéve elhagyán :
Játszi öröm, kedv a szivben ,
Csalogató lomb a fán.
Az életnek örvendeni,
Látom, én nem feledek :
— A boldogság három évvel
Lett azóta öregebb.

Most nem jövök úgy, mint akkor,
Most nem jövök egymagam :
Oldalomnál életemnek
Öre, fényes napja van.
— A ház urát s feleségét
Meg sem ölelem talán ;
Nem oly hosszan csügg ott atyja
S áldott anyja ajakán.

A rendszerinti irnok.

Beszély.

Németh Ignácztól.

(Folytatás.)

A kozmás étel pedig nagy ellensége volt Kruspér urnak. Meg aztán épen ilyenkor hozza a nyila ezt a gazdasszonyt!

A gazdasszony egészen neki kékült, zöldült. Ez hallatlan gorombaság! Egy darabig csak nézett aspis szemekkel, Kruspér ur majd megdermedt bele, aztán sarkán fordult, dühösen becsapta az ajtót, csak úgy rengett a ház s azt kiáltá vissza :

— Csak azt lesse! Tudom istenem, hogy — a többit halatlanná tette a konyhában valami földhöz csapott edény csörmpölése.

Kruspér ur mérgeskedve ugrott fel.

— Ez már mégis szemtelenség! Elcsapom azonnal, de hiába, ugyis. Oh nagysád, mennyi baj van a mai világban a cselédekkel, mert ez is cseléd, semmi egyéb, már látom, a cseléd-ügy rendezését is kezembe kell vennem a városnál, hol nagy befolyásom van még a kőbányai disznószállítás ügye folytán, melyben mint szakértő, visszavonult sertéskereskedő —

Dalmainé mosolyogva nyugtatá meg Kruspér urat, hogy a mai cselédekről tökéletesen hasonló véleményben van, azért nem is tart ő se; mire aztán Kruspér ur leült s megvető nevetéssel mondá :

— Nem is érdemes vesztegetni még a szót se rájuk, nagysád — hadd fogjam meg bársonypuhaságu kezeckéjét — így ni — kedvesebb dolgokról is beszélhetünk mi, elébb már olyan szépen benne voltunk, de ez a kigyónyelvű asszonyi állat — s mérgesen rángatta meg kurtára nyirt bajuszát.

Dalmainé titkon örült diadalának. A levél csakugyan igazat szólt, mert Kruspér Emil elfeledi még — pedig bizonyos forrásból hallotta — hogy ez a szakácsnő, vagy mi tökéletesen megbabonázta Kruspért.

S mosolyogva szorítá meg Emil ur kezét.

— Soha se évődjék miatta, kedves Kruspér, ily alacsony lelkektől nem várhatni, hogy megértsék két érző szivnek benső vonzalmát. Ne ítéljen meg, édes Kruspér nyíltságomért, de én boldog vagyok az ön nemes érzelmeinek tudatában!

S szemérmatosan sütö le szemöit.

— Oh, én is! — mondá tüzeskedve Kruspér s szorosán Dalmainé mellé rugtatta székét. — Oh, én is boldog vagyok, nagysád! — s készüléteiből látható volt, hogy át akarja ölelni Dalmainét.

— Ah! mindjárt ajtóstól a házba! Nem szégyeli magát, kedves Kruspér? Hol a vászon, a minek neszével idecsalt, gonosz ember! — mondá hamis nevetéssel Dalmainé, hátra tolva székét.

— Ej, mit, vászon! — heveskedett Emil ur, székével utána rugtatva — mikor szebb időtöltés —

Az ajtón koczogtattak.

— Kit hoz már az ördög? — türelmetlenkedék Emil ur. — Szabad! — s visszatolta a székét.

— Ah, Filoméla kisasszony! — és savanyu mosolylyal lépett az érkezett elé. Dalmainé mérges szemmel mérte végig Filomélát. Hallatlan, mily kaczerul öltözik ez a vén csont! Aztán mit is keres itt?

Filoméla kisasszony csakugyan nagy választékkal volt öltözve. Csakugy suhogott rajta májszinü selyemruhája s kék francia kalapján csakugy libegett-lobogott a szalag, nem is említve a roppant nagy piros csokrot, mely keblén ékeskedett.

— Igen, én vagyok! — mondá Filoméla kisasszony, méltóságteljesen előrelépve, s gyanusan nézett Dalmainéra. — Ön is itt, kedves barátném?

— Tessék helyet foglalni, Filoméla nagysád — mondá savanyu mosolygással Emil ur — igen örülök, bár —

Filoméla kisasszony rá se hallgatott Kruspér urra, hanem gyanakodón összevont szemmel Dalmainét méregette végig.

— Igen, kedves barátném, — felelt ez gunyos arcczal — üzleti dolgokban, hanem hát önnek látogatása, kedves Filomélám, öltözéke izletes, hogy ne mondjam, nagyon is változtatott —

— Ah, — mondá Filoméla kisasszony, szeméit égre forgatva — én mindig legnagyobb ünnepnapomul tekintem, mikor a szerencsétlen árvák, a szívéremmel szeretett chinai gyermekek lelki üdvösségeért áldozhatom fáradságomat; de kedves Dalmainém, garderohejának ön sem legutósó darabjait válogatá ki üzleti dolgaihoz képest — az utósó szavakat gunyos hangnyomattal mondá ki. — Nagyon elegánsul van öltözve!

S lenező nevetéssel röptült tekintete Dalmainéről Kruspérra, mint ki jól tudja már, hogy hányat ütött az óra.

— Elegánsul? — kérdé Dalmainé, mosolylyal fedezvén haragját. — No, izlésemet szerénytelenség nélkül megvallva, mintául hozták fel a színháznál is. De meg mikor az embert régi ismerőse, kedves barátja — tevő hozzá, egy bájos tekintettel a székén nyugtalanul fészkelődő Kruspér urra — hívja meg szép udvarias levéllel —

— Micsoda? ön levelet irt Dalmainéhoz is? — fordult Filoméla kisasszony, egy emberévő tekintettel Kruspérnak.

— No, mi van abban, nemde, kedves barátom?

— Természetes, ugy van! — felelt köhécselve Kruspér ur, pokolba kívánva az egész levélhistóriát. Igy kompromittálva lenni!

— Természetes! — mondá Filoméla kisasszony lassan emelkedő fájdalmas hangon. — Hogyne volna természetes! Két nőnek írni levelet egyszerre! Oh, az nagyon természetes, nagyon! — és sejtelmes arcczal fordult Dalmainéhoz.

— Micsoda? Két nőnek? Levelet? — ugrott föl Emil ur, egészen kijűve sodrából.

— Kedves barátném, — suttogá Filoméla kisasszony s

nyakába borult Dalmainénak, rá se hallgatva Kruspérra — az égre s minden szenteire, mondja, mi volt abban a levélben?

Dalmainé csudálkozó arcczal bontakozott ki az ölelésből s zavart tekintetet vetett Kruspérra.

— Hogy mi volt a levélben? Hát már mirevaló ez a komédia?

— Lelki üdvösségére, mennyei boldogságára! Mi volt a levélben? — kérdé Filoméla kisasszony, fölmagasulva látnoki nézéssel.

— Mi volt! hát üzleti dolog, varrómunka —

— Oh, az ördög törvetése, oh, kedves barátném, hála neked őrzőangyalom, — s elérzékenyülten borult ismét Dalmainé nyakába — nekem is irt, megbotránkozató hivságos szerelmi szavakkal csábitott, hogy jöjsek, adományt tesz chinai gyermekeim számára, oh, az ördög törvetése, és házasodni készül, most hallottam, megkérte Keszezhiné mostoha-leányát, hála neked őrzőangyalom — és még szorosabban ölelte körül Dalmainé nyakát.

Kruspér ur nem tudta, mit gondoljon s hogy mit csináljon. Csakugyan tör ez, melyet az ördög ezen leánynyal, és ezen asszonynyal vetetett ki számára. Mit tevő legyen? Egész életének praxisa sem nyújtott még ide vágó tapasztalást. Felállt s nyugtalanul járt föl és alá a szobában.

— Házasodni készül? — kiáltá föl Dalmainé s egy megmerevítő tekintetet szikráztatott Kruspérra.

— S az alatt ártatlan nők gyanutalan erényét igyekszik behálózni ördögi praktikáival! — susogott Filoméla kisasszony.

— De hölgyeim! — tört ki mérgesen Kruspér.

— Egy szót se! — vágott bele Dalmainé — ön meg akart csálni!

Filoméla kisasszony is fenyegetőleg egyenesedett föl.

— Ön el akart csábitani!

— Ön Mephisto!

— Ön paradicsombeli ördög!

— De hölgyeim!

— Podagrás Don Juan, ön akarta tisztességes nővel elfeledtetni erényét? S még két hölgy után nyújtja ki egyszerre megkopott körmeit? S házasodni készül suttyomban?

— Égből ledobott Azálea! vérfertőztető erény-gyilkos!

Kruspér ur tporzékolt dühében. Menyörgős menykő! Vigyorgó ördögöket okádó tüzes pokol!

— Hah, hogy nincs ebben a csunya költőietlen időben egy Bertram lovag, ki ennek a nyelv nélküli kelepnek, ennek a taraj nélküli kakasnak, ennek az emberforma majomnak levágná orrát, levágná fülét, levágná —

— Oh, bibliai szent idők, akkor a szentségtelen Abiramot a setét föld elnyelte boszuálló torkával.

— Ördög és pokol — ordított Emil ur — elég lesz már! ki hitta ide önöket? A magas menykő!

— Hát a levél, a ruhavarrás —

— Hát az enyém, az adomány és chinai gyermekek —

— Nem igaz! Nem irtam! Majd én —

— Még tagadja! Oh, megtestesült hazugság, melynek sertés takarója alól ordit a bün.

— Menjünk, szeretett barátném, menjünk, — rebege Filoméla kisasszony — e csábitó ördögnek lehellete fertőztet, légtökre kárhózatot hoz —

— Igen, — kacagott Kruspér ur dühödten — a melybe hívás nélkül rohantak mindketten. Oh ártatlanok, oh jámborok, hahaha!

— Menjünk, barátném! E guny égre kiált! — rebege

szorongva Filoméla kisasszony, barátneját gyorsan vonva az ajtó felé.

— Megyünk! — kiáltá vissza Dalmainé — Keszeghinéhez — hittagadó — esküszegő — erénygyilkos — bekötjük koszorúját — Filippinél találkozunk — hahaha!

Hangzott a becsapott ajtón túl.

— Hahaha! — kaczagott rá Kruspér ur belülről — majd bekötöm én a ti koszorútokat, levélkoholó, piperkőcz fogatlan banya, rokkant szépség hahaha! A szép leányt elveszem, a szakácsnét elcsapom, s élek uri módra, angyalmódra — én Kruspér Emil!

Mint a boszuálló nemezis s lángpallosu Gábrriel arkangyal, siettek Keszeghinéhez Dalmainé s Filoméla kisasszony.

— Itthon van a nagyságos asszony? — kérdé Dalmainé a mosogató Borcsa szolgálótól.

— Oda benn van, meg az a szép ifju ur is, valami egy fertályórája! — sugá Borcsa szolgáló, sokat mondó képet vágva.

— Annál jobb, tanuja lesz angyalmentő törekvéseinknek — mondá Filoméla kisasszony.

Bekocoztattak s beléptek.

Keszeghiné arcza szokatlan pirban égett, szemei ragyogtak s ajkain üdvözült mosoly lebegett. Ugy nézett ki, mint a megtestesült boldogság. Szokatlan gyorsasággal ugrott fel a pamlagról s lépett az érkezők elé.

A pamlag másik sarkán Öry Kázmér ült, arczának halványága egészen a fakóba játszott át, valami megfoghatlan meglepetés látszott azon, zila vonásokkal, annál felőtölbb volt szemeinek villogása. Ajkait keserü guny szoritotta össze.

— Az ég hozta kegyeteket, szeretett barátneim! Foglaltan helyet körünkben, az én s kedves barátom körében! — mondá Keszeghiné, kecsteljes boldog mosolylyal.

Dalmainé s Filoméla kisasszony bámulva néztek rá. Leültek.

— Nem csudálom — folytatá Keszeghiné fuvolahangon — hogy bámulás festekezik önök arczán, szeretett barátneim. Szokatlan pirt látnak arczomon, ugy-e? Ritka fényben usznak szemeim, ugy-e? De hát az öröm, a boldogság olyan, mint a nap, mely elötörő sugaraival messze üzi a bánatos felhőket! — s boldog mosolylyal tekintett Kázmérra, kinek arczán még nem látszott felolvadni a megfoghatlan meglepetés jege. Szemei kifejezés nélkül jártak a jelenlevőkön. Keresni látszott valakit, s úgy tünt fel, hogy nem tudja, kit?

Dalmainé s Filoméla kisasszony csak bámultak. Hiába igyekeztek megfejteni a talányt.

— De csuda-e ezen öröm, mikor szívem örvendve dobog, mint egy anyáé, ki leánya boldogságát előidézte, mert bár mostohaleányom, mégis szívem gyermeke gyanánt szeretem őt, és —

— Tehát kedves barátneim, oly nagy szerencsének tartja Málcisi kisasszonyra nézve Kruspér Emilt? — kérdé hitetlen arczzal Dalmainé.

— Azt a nőcsábítót? — toldá meg bibliai kenetességgel Filoméla kisasszony.

Keszeghiné hamis mosolylyal tekintett Kázmérra. Mily zavar közt van boldogságában e nők előtt!

— Hja, kedves barátneim, a férfi mindig az, legtöbbször akarva, de néha önkénytelenül is s ez utóbbi esetben annál édesebb a nem remélt szerelem, ugy-e, kedves barátom? — kérdé olvadó hangon Kázmért.

Ez csak fejével bólíntott és sohajtva gondolt Málcisi kisasszonyra.

— És csakugyan karjaiba dobja kedves barátneim ez angyalt annak a csábító ördögnek? — kérdé megbotránkozva Filoméla kisasszony.

— Annak a vörös orru amorozónak, ki minden asszony után fut és ördögi cselekkkel iparkodik őket hálójukba keríteni? — folytatá keserü hangon Dalmainé.

— Kedves barátneim el vannak fogulva ama jeles férfiu iránt; ha egy kevéssé élénk is hölgyek társaságában, szeretett leányom bájai s egész lénye olyan, mely képes bódultságban tartani a legnagyobb hódítót is. Holnap lesz a jegyváltás, dél-előtt 10 órakor, melyre meghívom barátimat s barátneimát is, leányom kézfogója s még valami örvendetes titok, melynek leleplezése bizonyosan kellemes meglepetés lesz az én barátaim s barátneimnak!

S mosolyogva szállt végig tekintete a jelenlevők bámuló arczain.

— Titok? — kérdék egyszerre, kíváncsian fénylő szemekkel, Dalmainé s Filoméla kisasszony.

— Pszt! — mondá mosolyogva Keszeghiné — annak megoldása holnapra marad, szeretett mostohaleányom eljegyzése Kruspér urral, legszebb alkalom lesz annak megfejtésére!

Kázmér nem állhatta tovább. Vette kalapját, gépiesen megcsókolta a házi nő oda nyújtott kezét, meghajtá magát és ment.

— Tehát holnap! — fuvolázá utána Keszeghiné.

Kázmér czél és irány nélkül ögyelgett az utcákon. Ajk-szögletén guny s arczán erős elhatározottság kifejezése.

Hat óra volt. Még félóráig kellett várnia, míg Málcisi kisasszony haza szabadul a varrodából.

Sötét volt, az égen komor felhők tolongtak s a szél hidegen süvöltött végig az utcákon. Annál jobb, az utcán kevesebben járkálnak. Egő arczának még jót tett a csapkodó havas eső.

Végre a városház tornyában hetet ütött. A zsidárus-utcza megnépesült lassankint vidáman kaczagó s hazafelé siető leánykakkal. Az utósók közt volt Málcisi kisasszony.

Kázmér hozzásiert. Megragadta kezét.

— Holnap lesz kézfogója önnek! — susogá lázas hévvel. A leány remegni kezdett.

— Kruspér Emil urral! — folytatá elnyomott gunynyal az ifju.

— Nem! soha! — E szavakban reszketett a női gyöngeség által istápoltt szerelem.

— De anyja kényszeríteni fogja önt!

— Nem engedelmekedem, inkább meghalok!

— Angyal! — suttogá rohamos hévvel Kázmér — szerelmed üdvösségem, s ha elvesztem, halálom, kárhozatom lesz; te is szeretsz, nagyon szeretsz, látom szemeidből, hallom hangodból, érzem kezéd remegésén... mondd, akarsz-e enyém lenni?

— Oh, Kázmér! — susogá olvadó hangon a leány.

— Mondd, akarsz-e egy határozott lépéssel kimenekülni a veszély örvényéből, melyben fenyeget feldult szived örök fájdalma, megrontott életednek boldogtalansága? Ne sirj, enyém leendsz s rózsával, örömmel, boldogsággal lesz himezvo pályánk, melyet egymás karján üdvől ittasulva lejtünk végig. A jövő nap boldogtalanságod kezdete lenne mostohád akaratával, de kezdete lesz boldogságunknak együttes akaratunkkal;

hivatalt kaptam odahaza, van hol letelepednünk, holnap megyünk, angyalom, megyünk!

— Hogyan? — rebegé a leány — mostoha anyám beleegyezése nélkül?

— Anyád soha sem fog beleegyezni — mondá keserű gunylyal az ifju.

— De ha megmondom, hogy Kruspéré soha sem leszek, inkább meghalok, mert... mert... önt szeretem! — susogá zokogva.

— Annál kevésbé engedi meg, nekem soha sem ad téged —

— Miért? — csudálkozott a leány — hát oly embertelenné tartja ön mostoha anyámat, hogy kényszerítsen akkor is, midőn látja, hogy kárhazatom lenne a házasság?

Kázmér hallgatott egy ideig.

— Hallgasson meg, — mondá aztán. — Ma délután anyjához mentem, hogy megkérjem tőle önnek kezét. Egyedül volt, maga mellé ültetett. Elmondom beszélgetésünket: „Minek köszönhetem e szerencsét?” kérdé. „Szerelmemnek, nagyságos asszony, melyet —“ Nem hagyta folytatni tovább. Megragadta kezemet. „Oh, Kázmér, köszönöm önnek e vallomást, mert mióta megláttam, önt szeretem halálosan stb. stb.“ Én kövé váltam, nem lettem ura egy szónak se. Azon perczben jött két barátnéja, azokat meghívta ön kézfogójára, melyre egy örvendetes titoknak is ígéré megfejtését. Találja ki, hogy mi az? — tette hozzá szomorú ironiával.

A leány ajkain elhalt a szó.

— Nos, kitalálja-e? — kérdé Kázmér, mélyen a leány szemei közé nézve.

— Lehetséges-e ez? De ha felvilágosítja őt, hogy családott, hogy engem szeret —

— Akkor gyűlöletből fogja megtagadni. Nincs más mód, holnap reggel jőjön hazulról el, ürügy hozzá lehet bármi, s a nyolczórai vonattal elküldöm szülőföldemre öreg anyámhoz, s három hét múlva üdvözülten lépünk az oltár elé —

— Oh, Istenem! — zokogá a leány.

— Ne hozz magaddal semmit, én csak magadat akarlak, magadat szeretlek. Kiragadlak az örvényből s üdvözülten szoritlak karjaim közé sűrű tartó boldogságra!

— Oh, Istenem, nem büntetsz-e meg engem! — — —

Rozsdavári ur vidám nevetéssel fogadta a belépő Kázmért.

— Nos, nos, Kázmér öcsém, üdvözölhetlek-e már mint szerencsés vőlegényt?

S nevetett.

— Igen, vőlegény vagyok, de nem azon az uton, mint te hiszed; nem kértem s nem nyertem rá Keszeghinétől engedélyt — felelt Kázmér. Arczát a határozottság önté el szokatlan pírrel.

— Micsoda orákulumi beszéd az? — kérdé csudálkozva az irnok ur. — Nem kérted meg Mácsi kisasszonyt és mégis vőlegénye vagy? Hisz Kruspérnak ígérte oda Keszeghiné s így még annak a menyasszonya!

Egy hordár lépett be.

— Levél, Rozsdavári hivatalnok urnak!

— Én vagyok! — mondá az irnok ur, gravitással eléje lépve. Átvette, s a hordár távozott.

— Keszeghinétől! — kiáltá ragyogó képpel, a mint felbontotta. — Micsoda! Meghívás szeretott leánya kézfogójára, holnap reggel tíz órára, s egy örvendetes titok leleplezése, melynek örömeiben reméli, hogy szívesen osztoznak barátai! Mi ez, hát már mindenki oly talányosan beszél ma?

— Igen, — kiáltá Kázmér — az én beszédem is talány, e levél is az, s mindnek megmagyarázója lesz a holnap!

— Beszélj hát, édes Kázmér öcsém!

De Kázmér nem mondott el mindent.

(Vége köv.)

M o r t e n H e l é n a .

— Hayse Pál beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

A mi körünkben sem mutatta magát soha.

Midőn az asztalhoz vezettem s nőnek bemutatám, szárazon meghajtottta magát s a keresettig felette udvarias volt, sőt azt véltem észrevenni, hogy némi küzdelmébe került, valami beszélgetést kezdeni vele.

A vélt korlátok azonban, ha ilyenek szabályozták őt, néhány szó után mind elenyésztek.

Homloka derült lőn, szemei fényleni kezdtek, élezett, pikáns ajkai természetesebbek lőnek.

Elöttem ez mind nem birt érdekel. Szokva voltam hozzá, hogy Morten Heléna minden ember legjobb és legemberibb tulajdonságait — bármily mélyen legyenek azok elrejtve — emberséges tulajdonai által napfényre idézi.

Néhány óráig a legkellemesebben beszélgettünk s mondhatni: boldogan töltöttük az időt. Vendégünk egész megváltozott s midőn asztal után Heléna szobájába mentünk s ama könyveket látta, melyekből reggel olvasott, s midőn a régóta zárva maradt zongorát fölnyitá s minden bevezetés nélkül játszani kezdett: rá sem ismertem száraz különcségéről hirtelen álló ügyvédemre.

Mintha összebeszéltek volna ép ama sonátát választá, melyet Heléna legkedvesebb óráiban szokott volt játszani.

Én nőmre figyeltem.

Csöndesen ott ült mellettem a divánon s az asztal alatt megszorítá kezemet, szemeivel mosolygott s oly sajátos kifejezést mutattak, mintha fátyol borította volna őket. Rég nem voltam oly boldog, oly nyugodt s Heléna szobának tűnt fel előttem, mint bármikor.

Midőn a vendég indulni készült, megkértem, hogy nem sokára s gyakrabban jőjön s ha üzleteim épen távol tartának hazulról, legyen oly szives s várjon meg nőmnél.

Az ügyvéd némán meghajtá magát.

Körülbőlül tíz nap mult, midőn másodszor látogattott meg.

Közben majdnem minden irományaimat áttanulmányozá s egyedül a pör érdekében jött.

Megkértem, hogy menjen Helénához mig a postát elvégeztem.

Hogy később magam is átmentem, nőmet s a doktort — így neveztük őt nálunk — élénk beszélgetésben találtam.

Nehogy zavarjam őket, oda léptem a másik asztalhoz, kezembe vettem az ujságot s lapoztam bennök. Ah! jól esett nekem hallani, hogy Heléna ismét nevet, ismét boldog, ismét az a vidám angyal, ki évek előtt volt.

Élénk eszmecserét folytattak, melyben mindegyikök más-más nézeteket vallott, mig végre egy tréfás hasonlattal befejezték a vitát. Erre nőm fölkel, hozzám jött, elvette tőlem az ujságokat s vidám szavakkal szokott helyemre vezetett.

A pörre alig gondoltunk, én teljesen biztam az ügyvédben s nem akartam Heléna örömét és saját boldogságomat, hogy nevetni hallom — üzleti dolgaimmal megzavarni.

Oh, ez az öröm, ez a boldogság nem soká maradt tiszta, háborítlanul!

A mi eleinte boldoggá tett, végre keresztül szúrta szívemet.

Oly kicsi, oly rossz, oly szerencsétlen lettem én néhány hónap multával, hogy régi gondjaimat és sajnálatomat Heléna halványsága miatt, visszaohajtottam, — csak hogy ne halljam e nevetést, ne lássam e vidámságot, melyet egy harmadik jelenléte idéz elő.

Mert végre mindenhez hozzá szokik az ember, még tulajdon kicsinységéhez is.

Midőn az okos fecsegők csapatát számüzte házamból, dicsőségesen fölkiálték magamban: Te többet érsz, mint a szelleműsük! Aztán, csendéletünkben, midőn az első fájdalom elenyészett, mintegy belenyugodtam azon sorsomban, hogy hozzá még csak hasonló sem vagyok, míg végre mohón önmagamamat csaltam, hogy rossz hangulata testi állapota mostohaságában fekszik.

Mindig ráért — mondám magamban — olvasni s gondolatainak szabad röptőt engedni.

Nekem dolgaim voltak s azért nem tartám magamat rosszabbnak.

S aztán nem szeret-e?

S én nem imádom-e őt?

Nyomorult magyarázatok! Nyomorult megnyugvás!

Egy közönséges ember, ki vele néhányszor beszél, képes az élet minden kiszáradt forrásait megújítani benne s te mellette vagy s szivedben a keserűség utját állja boldogságodnak, melyet az ő boldogsága nyújtani akar!

Valjon ő is érezte-e ezt?

Én nem tudom.

Csak azt tudom, hogy szívesen, nyíltan s tisztán fogadott, mint mindenkor.

El se titkolta, hogy a doktor érdekli őt, hogy becsüli és tiszteli.

Gyakran beszélt róla s dicsérte jó tulajdonságait. Jó barát ő, ki soha sem lenne hűtlen. A mit beszél, az nem elragadó, nem rábeszélő, de mindig határteljes a hallgatóra nézve. A zenéhez jól ért. A festészetbe azonban semmikép. Ha jó nőre tehetne szert s örökre itt maradna a városban, sokat nyernék vele. — Ez volt itélete.

Ő nem is gondol a házasságra, mondám én.

De kellene gondolnia. Még nagyon is fiatal és érőtjeljes, sem hogy a magányt élvezni vagy tűrni bírja; reményem is, hogy, ha hosszabb ideig tanuja lesz a mi boldogságunknak, teljesen megtér.

A jószág angyala beszélt belőle.

De ép ez kinzott s gyötrött engemet.

Mintha szánakozott volna rajtam, úgy tetszett nekem beszéde. Az ügyvéd viseletéből is észrevenni véltem a meg egyezést, miszerint fogatkozásaimat nem fogják éreztetni velem.

Mind gyakrabban kezdett jönni, végre naponkint, minden este, de soha sem az iroda bezárta előtt. E körülményből még több mérget szívtam, mely búskomorságba kezdett ejteni.

Mégis! ők bármit beszélhetnek, ha a diván ama bizo-

nyos helye elfoglalva is van, legkevésbé sem állok utjukban, ha szellemeik kezet nyújtanak egymásnak.

Igy beszéltem magamban.

Ez nem volt lehetséges, hogy ez a szív hosszabb ideig szenvedjen, hálátlanságot tőrjön. Így történt, hogy egy éjjel, a midőn az álom került, minden keserűségem, minden fájdalomam s bosszom hirtelen önmagam ellen, fordult. A legmélyebb vád kelt önmagam ellen, a legundokabb irtózat, hogy egy ilyen nő mellett lomhán, léhamódon töltöm napjaimat. Hozzájárult a kétségbeesés érzete, hogy még szánandóbb állapotba juthatok s végre, mely mind eme érzelmekeket felülmulata, a tiszta, önzetlen s marczangoló fájdalommal sujtó lemondás. Száraz, egyszerű szavakkal ezt mondtam magamnak: ő nem szeret, nem szerethet; csak eltűr, mert sokkal büszkébb, sem hogy tapasztalatlan ifjúsága e tévedését beismerje, sokkal erősebb, nemesebb, sem hogy e sorsban meg ne nyugodjék, s végre sokkal jobb s magasztosabb, sem hogy határtalan szerelmedet megvetni, vagy elutasítani bírja. Csak mutasd meg neki, hogy nem vagy elég gyöngy, ily áldozatot elfogadni tőle.

Hogy másnap reggel fölkeltem, elhatározva volt szándékom. Első könyvvivőmre minden szükséges hatalmakat s felelőségeket átruháztam; aztán elmentem Helénához. Láthatólag megijedt, a mint tudtára adtam, hogy üzleti dolgokban elutaznom kell.

— Meddig maradsz el? — kérdezé mohón.

— Még nem tudom; — válaszolám s valóban nem is tudtam. El akartam menni tőle, meg akartam szabadulni köréből, szemei elől futni akartam, a mint gondolataitól már rég távolnak képzeltem magam.

Hogy mi történik aztán velem s ő velem, azt meggondolni nem volt elég eszem s erőm.

— S most akarsz utazni, ez évszakban (november hava volt) s épen akkor, midőn a pör vége felé jár? Valami bánt téged, a mit előttem titkolsz. Légy őszinte, én tudom, hogy nem az üzlet késztet menni.

Meg tudtam neki esküdni, hogy jövőm ez utazástól függ. A pör jó kézben van; hisz a doktor vállalkozott reá. Reméltem, hogy ő Helénát magányos óráiban szórakoztatni fogja. — Midőn e szavakat mondám, nyugodtan, komolyan nézett rám, de egyetlen egy vonás sem árulta el neki iszonyu fájdalmait; mert az utolsó éj a doktor iránti gyűlöletemet is végkép kioltá.

S így elrohantam tőle, mert önmagamtól nem futhattam el. Elutaztam, reménytelenül, bensőmben feldulva, öszszetörve, míg számos éj és számos nap mulva a folytonos utazás által végkép kimerülve, megállapodnom kellett.

A testi erőmegfeszítés jól esett s egész eltompított érzéketlenné tett lelki fájdalmaim iránt. De csak hamar összedtem ismét magam, mire a fájdalmak is ujabbán, a legmérgesebb dühvel fölűdultak ellenem. Ha kicsinységemet mélyen is éreztem s ha egy harmadik szintén eléggé érezte, hogy nekem semmi sem voltam, mindazáltal lakozott még bennem annyi szenvedély s férfi-büszkeség, hogy az elválás örült gondolatával megbarátkoztam.

Hadd legyen az övé, mondám magamban, tegye boldoggá s adja vissza neki ifjúságát, mely mellettem már-már hervadni kezdett!

Csak látni, csak nézni ne kelljen nekem mindezt, s nyomorultságomban utálnom s megvetnem önmagamat, ne kelljen látnom, hogy ogy tanu érzi s tudja mindezt.

És mégis, ha ekkép gondolkodva végeztem önmagammal, levelei, melyeket minden másodnap kaptam, minduntalan vissza-vissza-hurcoltak a kinok s kegyetlen kétségbeesés örvényébe. Gondolkodtam, hogy irhasson nekem, s meghagytam, hogy leveleit utánam küldjék; hadd legyen ez az utósó próba, m i k é n t í r, s mint mondtam, naponkint írt. Levelei telve valának a legszivélyesebb odaadással s legtisztább bizalommal, sokszor, számtalanszor olvastam el, s minden sorában egy utógondolatot véltem látni, mely titkos elutasítást lehel. S ha épen örvendtem, hogy a szokott, bizalmas, kedves hangot hallom, melyet csupán a bánat s válás tesz szomorúvá, rögtön eldobtam magamtól a „hazug“ lapokat, és gunyolódtam vakságom fölött.

Igy beszél a szájalom, a menyei jószág! Valjon hallatsz-e e szomorú sorokban csak egyetlenegy hangja is ama nevetésnek, melyek az ő füleit megörvendeztetik? Nem! nem! Én nem akarok gyöngé lenni, ha már boldogtalanná kell lennem!

Tizennégy napig tartott ez állapot: élet és halál között. Magam egy sort sem válaszoltam. Megtudtam a levelekből, melyek mind erélyesebb hangon válaszáért esdettek, hogy a doktor még mindig meglátogatja őt. Minden levél üdvözlést hozott tőle; a legtöbb ama dalokról szólt, melyeket neki Heléna elénekelt s mindegyik panaszkodott, hogy hiányzott az én tapsom és bravóm. Tovább nem hirtam eltűnni, hogy e kétes állapotban hagyjam, mely — mint gondolám — irásközben folyton gyötré őt. Végre nyíltan akartam vele beszélni s szabadságát visszaadni neki. De valahányszor elkezdtem írni, a borzadály mindig kirántotta a tollat kezemből. Oh, hányszor sirtam, nyögtem s kértem térden állva, fuldokló hangon a mindenhatót, hegy vegye el azt, a mi őt boldogtalanná teszi, hogy vegye el — éltemet! Mind hiába. Aztán elég istentelen voltam, magam keresni a halált. A legvadabb, legféktelenebb lovakon, melyeket ott a hely színén kaphattam, ide s tanyargaltam a sötét éjben, mint egy örült. De mindannyiszor épen s biztosan hoztak ismét vissza lakásomra, hol teljesen elhagyatva, minden szolgál nélkül, sötét szenvedélyeimmel küzdöttem.

Egyszerre csak elmaradtak levelei Egy, két, három napig egy sem jött. Az irodából sem kaptam semmiféle tudósítást. Gyakran ohajtám, vajha belefáradna a sok írásba s ezáltal jelét adná, hogy eltaszított magától, s most, hogy az, mit gyakran bizonyosnak mertem gondolni, igazán beállott, a legkétségbeesettebb ingerültségbe estem.

A negyedik nap reggelén, midőn ismét nem kaptam levelet, gyors lovakat béreltem s haladóktalanul visszautaztam, éjjel nappal, szemet se hunyva. Hogy utazásom harmadik napján, késő este haza érkeztem s akaratból nem házam, hanem a posta előtt kiszálltam, alig tudtam megállni lábaimon. A postamesterné halálos betegnek tartott s meg sem ismert. A theából, melyet a kocsihoz hozott, egy kortyot ittam, aztán lassan haza vonszoltam magam. Valami gyáva hang visszaakart tartani szándékomtól, melyet föltettem magamban, s mely abból állt, hogy az igazságnak rögtön szemébe nézek. De végső erőmmel összeszedtem magam s elértem az utat, hol laktunk. Minden ablak sötét volt, a kétség utolsó szikrája is kialudt bennem.

Ama történet, melyet magamban százszor ismételtem: hogy őt soha sem találom többé, — a mily hihetetlen volt az előtt, ki Morten Helénát ismerte, — most egészen, rendíthetetlenül bizonyosnak tetszett előttem.

Zörgettem s felköltöttem a kapust. Az bebocsátott s midőn meglátott, megijedve s egy szót se szólva visszahanyatlott, kezében tartván a gyertyát.

— Ne szólj semmit Valentin — mondtam neki lassu, fáradt hangon — én mindent tudok!

Elvettem tőle a gyertyát s fölfelé igyekeztem a lépcsőn. A szolgák s béresek már aludtak.

Fenn minden ajtó zárva volt s én a kulccsal, melyet zsebemben viseltem, kinyitám az előszobát.

Kamrából kamrába mentem, lassan, reménytelenül. A magas tükrökben megláttam arczomat — az az arcz egy halotté volt! Végre az ő szobájába értem. Olyan volt, mint mikor elhagytam. A zongora nyitva állt, a festő-állványon egy félig elkészült aquarellkép. Karosszéke ott állt az íróasztal előtt, levél papiros-tartója festve volt, s egy bepecsételt levél feküdt mellette. Erre is el voltam készülve.

Halálos zibbadtság s merevültség vett rajtam erőt s én kénytelen voltam a gyertyát letenni, hogy a karszékebe dőljek.

Csak egyszer kíséreltem meg a levelet kezembe venni. A borítékon semmi sem állt, csupán egy szó, egyetlen gyorsan, hevenyében odavetett szó. Leejtettem a levelet, mit is mondhat az nekem? Mindent tudtam!

A koczka el volt vetve!

Elvesztettem őt.

Egyetlen egy gondolat sem támadt bennem, hogy mindez valami talány lehet, egyetlen egy érzelem sem keletkezett szivemben, mely sejteni engedte volna, hogy tán még sem lett hűtlen? — hisz oly jó, oly tiszta, oly magasztos volt ő!

A hidegség a bánat ólomsulya mindnagyobb mérvben lesülyedt homlokomra, agyamban meghalt minden gondolat, szivemben minden érzés s azt hittem, ez végpusztulásom. Csak álom volt, mely izgatottságomat teljes nyugalommá változtatta.

Ajtómon egyszerre hangos zörejt hallatszott, s én fölébredtem. Világos reggel vala, s a hideg megreszketteté minden tagjaimat, mert csak könnyű ruha volt rajtam s a novemberi éj zimankós volt.

Alig mertem megmozdítani fejemet, mint élettelen fekdöttem ott a karszékekben s legelőbb is a levélre meredt tekintetem. Közben ujjab kopogtatás hallatszott, végre kinyílt az ajtó s Mannsfeld, első könyvvivőm lassan lépett be. Házamban vénült meg s nagyon szeretett, — nőmet pedig valami szentnek tartá.

— Morten ur, — szólt akadozó hangon, — ön sokáig maradt el, s most szomorunak talál itt.

— Az asszony el ment! — kezdé ismét.

— Tudom, tudom, — szakítám őt félbe.

— Menjen, Mannsfeld, én fáradt vagyok. Hagyjon egyedül.

— Ön tudja Morten ur? Azt is, hogy a hajók elindultak? Csak most néztem föl. Szemei telve voltak könyekkel.

— Lássá, — mondá nekibátorkodva, — ezt nem tudta ön. Nem szenvedett volna, ha ezt jókor megtudja. Az asszonynak is azt mondtam, de ő rám sem hallgatott s megtiltá, hogy önnek egy szót is írjak erről. Nem engedte magát visszatartoztatni, noha a kikötőben térdre berulva könyörögtem hozzá, hogy maradjon itthon, mert tudtam, hogy a hajózás veszedelmes rá nézve s hozzá még e novemberi viharokban, midőn az erős tengerésznép sem mer hajóra szállni.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Deczember 14-kén.

Változó idő. — Tél apó. — A nagy bunda. — Hol a boldogság. — Hol nincs a boldogság? — Adakozzunk. — Karácsonfák. — Az öreg Dumas †. — Beethoven-ünnepély. — Kuhn k. a. hangversenye. — Liszt matinéja. — Andrássy gróf estélye. — Irodalmi hírek. — Jelszó. — Helfy Ignác felolvasása.

Hó, eső, locs-pocs, hideg idő, vihar... aztán ismét hó, eső, locs-pocs, ismét hideg idő, kemény fagy. Ez így járja már a fővárosban két hét óta; a hőmérő 2—3 fok meleg és 9—10 fok hideg közt váltakozik.

De azért meg lehet már érezni az időjárásról, hogy tél van; nincs a napnak semmi ereje, rendszeren sűrű köd, vagy felhők fődik, s ha koronkint előmosolyog is, nagyon szomorú mosolygás az, fagygyal jár. A Dunán a hajók megszüntették járataikat, aztán apró utakra ismét megnyitották, de csak megint megszüntették. Az öreg Szilveszterrel, a tél apóval nem lehet tréfálni.

Az országház, a miniszteri, urasági és legfőbb ítélőszéki paloták kapusai bezzeg nagy elégtelenséggel tekintenek szét e zimankós világban nagy prémes bundáikból!

Egyszer láttam egy képet, mely igen meghatott.

— Phü! — szól egy ily érdemes kapus és kaputos urimember, kilépve a csikorgó hidegre, — már nem tűrhetem odabent ezt az irtóztató meleget. Ki kell jönnöm, egy kissé szellőzni.

Mellette egy vékony kabátkába burkolt egyéniség surran be a kapun. Valami napidíjnok, járulnok, tiszteletbeli gyakornok, vagy efféle kisebb hivatalnok és dideregve rebegi:

— Ma ismét egy egész órával korábban jövök az irodába, mert nem tűrhetem otthonn ezt az irtóztató hideget. Bemegyek dolgozni, hogy melegegjem!

E jelenet gyakran ismétlődik. Boldogok, a kiknek téli kabátjuk van! s így a nagybundás kapusok a lehető legboldogabb emberek.

De nincs öröm üröm, nincs fény árny nélkül. A nagy bunda boldogságának is meg van a maga kellemetlensége.

— Tessék elhinni, — mondá egy ily boldog ur — este nem érzem a vállaimat, minden tagom mintha össze volna törve, úgy meghuzza ez a nagy bunda.

Nincs tökéletes boldogság a földön! Pedig Petőfi megénekelte hogy: „Hol a boldogság mostanában? Barátságos meleg szobában!

Barátságos meleg szobában, enyhe családi körben, a bizalmasan lobogó kályha mellett — és a többi; mindenki kiszínezheti magának ez ismert képet, ha másként nem, a képzelet és vágy útján. Jaj annak, a kinek valóságban nincs módja benne!

Es szegény árva gyermekek, vagy a betegek sorsa ily gondolatokkal kétszeresen szomorú. Következnek a karácsoni ünnepek. Az árvaintézetekben s a gyermekkórházban ilyenkor adakozások által karácsonfát szoktak felállítani, hogy némi kis örömet szerezzenek azoknak, a kiknek úgy is oly kevés örömük van. A felszólítások minden irányban szét-

küldettek. Vegye figyelembe és járuljon közre kegyeletes könyöradományával, a kinek módja van és enyhítse a szigorú sors csapásait. A gyermekkórház ápoltojaira illik ez leginkább, a kik — egy jeles írónk szerint — háromszorosan igényt tarthatnak részvétünkre, először mert árvák, másodsor mert gyermekek, harmadsor, mert betegek.

Láttam egy más képet is — egy külföldi élezcslapban. A tárgy ugyan nem egészen élezcslapba való; de az az igazi humor, mely egyik szemével nevet, míg a másikkal sir, s e tárgy — magasabb szempontból tekintve — épen ily humorra alkalmas.

Sok német család idei karácsonját tünteti elő. A karácsonfa ott áll az asztalon, gyertyácskáival és ajándékaival. A gyermekek körülveszik, de arcukon nem látszik öröm, hanem sötét bu árnya. A fiatal anya háttal fordulva ül, ölében csecsemőjével s a férj és atya arczképére néz, mely gyászfátyollal van körözve. Egy délczeg „Wehrmann“-t ábrázol ez arczkép, a ki elment a háboruba s a hírlapok halála hírét hozták. Oh, mily sokakét hozták! Mily sok családnak lesz ily karácsonyja nagy Németországban! Nem csuda, ha a harag oly nagy a poroszok iránt.

Az „Igazmondó“, Jókai néplapja értesült, hogy egy elszázi tíz éves kis leány, a kinek rokonai mind elpusztultak a harcban, ideszakadt Pestre s egy városi képviselőnél tartozkodik, míg valaki nem könyörül rajta és örökbe nem fogadja. A lap közlé e hirt s egy derék jóra való földműves, Kiss Miklós, Báránдрól, olvasta és azonnal irt, hogy ő kész felfogadni az árvát. Nem régiben halt meg hasonkorú kis leánykája; annak a helyét fogja pótolni.

Ime, a könyörületnek egy megható példája!

A sebesültek és foglyok javára is mindenféle nagymérvű gyűjtések folynak a világ minden részében. Lehetetlen is, hogy az érző szivek meg ne induljanak a nyomor fölött, melyet mindenki könnyen képzelhet e tóli hadjáratban. Ott bizonyynal nincs „a boldogság mostanában.“

A háboru eseményein kívül egy más hír is érkezett e napokban a francziák honából. Az is szomorú. Az öreg regényíró, sok olvasónőnek méltán kedvence, a tán kissé könnyelmű, de mindig jószívű és kedélyes öreg Dumas Sándor meghalt. Műveinek száma egy egész könyvtárt tölt meg, s habár nem mindegyik felel is meg a műbirálat komoly igényeinek, mindegyik érdekes, s a sokoldalú és képzeletdus író feledhetlenné tesz. Élete épen olyan volt, mint regényei, csapongó és változatos. Mint hű franczia, áldhatja a túlvilágon a sorsot, hogy most vette el az életből, midőn az csak borzalom és kín Franciaországban. Hatvanhét éves volt. Élte utóbbi szakában Pesten is megfordult és csevegéseket, „causerio“-ket tartott.

Nálunk a Beethoven-ünnepély foly s megy végbe, mire e sorok megjelennek. A rendezők szorosán a megállapított és eleve közhírré tett műsor szerint járnak ol. Első nap „Egmont“ a szinpadon, második nap „Fidelio“, harmadik nap nagy diszhangverseny a vigadóban, Liszt Ferencz vezetőse mellett.

Mult hétfőn Kuhn Anna világtalan müncheni cziteraművésznő tartott ott hangversenyt, és elég sokan jelentek meg. A tisztelt kisasszony meglepő ügyességgel kezeli szokatlan hangszerét s Balászné asszony igen szépen éneklé Eckert „svajezi viszhang“ dalát, és a „Tévedt nő“ nagy magándalát.

Liszt nagyon is kiábrándult vasárnapi reggélyei felől. Pedig kár értük. Mult vasárnap tartá a harmadikat s hir szerint, ez lesz az utolsó, mert oly sokan tódultak rá, hogy a termekben nem is lehetett mozogni, holott a mester nem akar többé nyilvánosan játszani, csak egy szűkebb, bizalmas kört maga köré gyűjteni, itt pedig sokan jelentek meg olyanok is, sőt a legnagyobb rész olyan volt, a kikkel személyes ismeretségben nincs is. Így is játszott, de kénytetetten s meglátszott rajta, hogy a nagy társaság terhére van. Hát nem lehetne azon segíteni? például egy kissé megnehezíteni a bejuthatást, hogy csak a „hivatottak és választottak“ jelenhetnének meg?

Andrássy Gyula gróf miniszterelnök estélyén (mult vasárnap) például bizonyosan többen voltak, de semmi esetre sem volt ott senki a házi gazda tudta és akarata nélkül. Ez estély igen fényes volt és tündöklött a leghiresebb férfiak és legszebb és legelőkelőbb nők társaságától. Megjelent Albrecht főherczeg is és József főherczeg nejével, az itt időző német delegatusok és minden osztály sok kitünősége, a törvényhozás, törvénykezés és irodalom tehetséges bajnokai.

Az irodalomban a közelgő újévvel több jelentékeny változás áll be, melyet talán még nem érintettünk. Hollós László és Tóvölgyi Titusz politikai lapokat szerkesztenek. Szana Tamás Aigner Lajos kiadásában „Figyelő“ czimmel új szépirodalmi és kritikai hetilapot, a „Szépirodalmi Közlöny“ szerkesztését Benedek Aladár, ismert költőnk veszi át s változott és reális irányban tovább foly Fekete Bernát kiadásában. A „Hazánk és Külföld“ szerkesztője Szokoly Viktor helyett (ki a lap főmunkatársa marad) Kazár Emil tehetséges fiatal beszélyírónk lesz. Vértesy Arnold lapjának mutatványszáma pedig a napokban jelent meg s igen kitűnő.

S mind e vállalat, a régié is, fenn akar állni, „kitör és eget kér.“ És tulajdonképen fenn is állhatna mind. A jót pártolni kell, és jut pártoló elég. Egyik sem vetélytársa a másiknak, egyik sem szedi el a másik előfizetőit; csak jók legyenek, inkább egészen újakat teremtenek.

Mert nálunk bizony még mindig növekedhetik, sőt növekednie kell az olvasók számának. Van egy kis hű sereg, leginkább a középosztály, mely áldozattal is kielégíti olvasási vágyát. A felső körökben is kerül egy-egy buzgó irodalom-pártoló; de másfelé bizony még terjeszteni kell az olvasás vágyát, s ezt annál inkább tehetjük, minél többen vagyunk. Ha van is verseny, legyen e verseny jelszava: „győzzön a jobb! fel, zengjen, a ki zenghet!“

Itéljen aztán a közönség!

Mi megtartjuk eddig elfoglalt álláspontunkat, melynek mindig kitelhetőleg megfelelni igyekeztünk. S ez a nők érdekeinek előmozdítása ugy szellemi, mint anyagi téren. S örvendünk, hogy az elvek, melyeket évekkkel ezelőtt mi hangoztattunk, és hangoztatunk folyvást, mind nagyobb körben terjednek és hódítanak. Komoly gondolkozó főök, kitűnő tehetségek tették érdeklődésük és tanulmányuk tárgyává az eszméket, melyeket e lap felhozott. Könyvek, röpiratok jelentek meg, s legujabban kitűnő tudósunk: Helfy Ignác is a népkörben felolvasást tartott „a magyar nők hivatásáról,“ melyben sok tekintetben nézeteinket vizsgálta. Ő sem barátja a nők divatos „emancipációjának.“ Ez értelemben mi sem, mint

azt számtalan czikkünk tanusítja, melyekben egyenesen kárhoztattuk ez irányt; de ohajtja, hogy a szellemi tér egyformán nyitva álljon a nők és férfiak előtt. Ezt ohajtjuk már régóta mi is; általában azonban az egész előadást elhibázottnak tartjuk, és pedig először azért, mert Helfy ur ellenmondásba esett magával, és másodsor, mert félszeg álláspontot foglal el a női kérdésben. Ellenmondást látunk abban, hogy a szellemi téren haladást hirdet a nők számára és az anyagi munkásság terére még sem akarja őket bocsáttatni, holott a szellemi és anyagi munkásság elválaszthatlan egymástól; a mily mértékben a szellem fejlődik, ugyanolyan mértékben vágyódik anyagi tevékenységre is, egyes embereknél csakugy, mint egész nemzeteknél; ez az ellenmondás Helfy ur előadásában. Félszeg felfogásra pedig az mutat előadásában, hogy ő is azt hiszi, miszerint megadatván a nőnek a szabad munka joga, ki fog ragadtatni női rendeltetéséből; hol talál Helfy ur arra példát az emberiség történelmében, hogy a polgárosodott szabadság nem nemesítőleg, hanem — mint ő a jelen esetben állítja — elkorcsosítólag hatna a természeti hajlamokra? A miért a nőnek szabad lesz hajlamai szerint dolgozni, azért bizony legkevésbé sem fog megszűnni jó izléssel és gyöngédebb szívvel birni, a melyek őt akkor is csakugy, mint most, a családi tűzhelyhez fogják bilincselni, szerető hitvesül és hű anyául; az igazság terén nincsen helye a megalkuvásnak, mert a természetben nincsen következetlenség.

Végül Helfy ur inti a nőket, hogy a házi tűzhelynél és társaságban a magyar nyelvet és szellemet terjeszszék. Különösen kiemelte, hogy külföldön az idegen kénytelen megtanulni ama nemzet nyelvét, melynek körében tartozkodik, míg nálunk évtizedekig lakhatik valaki a nélkül, hogy egy szót tudna szólni a hon nyelvén, melynek kenyerét eszi. Ha valamely társaságban megjelenik, kedveért udvariasságból rögtön az ő nyelvére fordítják a társalgást, s hogy ő feszélyezve ne legyen, feszélyezik magukat. Ez nem jól van így! Itt az udvariasság gyengeség. Ám egyszer-kétszer el lehet nézni, de ha valaki hosszabb ideig Magyarországon akar élni, tanuljon meg magyarul. S e tekintetben a nők tehetnek legtöbbet! Erre nézve ismét teljesen egyet értünk vele. —r.

Budapesti hírvivő.

— (A pesti jótékony nőegylet) a folyó évi december 18-dikától 1871. január 14 dikéig terjedő 4 hétre szegényei között leendő kiosztásra összesen 657 frt 30 krt o. é. utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 328 frt 20 krt, és egyszer-mindenkor segélyezettetteknek 329 frt 10 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 53 új vizsgálatról tettek jelentést.

Az egylethez következő ajándékok folytak be: Hajnald Lajos, kalocsai érsek ő excellentiájától 50 frt, gróf Waldstein János ő méltóságától 20 frt, továbbá Luczenbacher helybeli fakereskedő urtól 10 öl tüzelőfa, a pesti József-hengermalomtól 6 mázsa liszt és 1 mázsa dara, végre Rechnitz M. L. helybeli kereskedő urtól 2 zsák hüvelyes vetemény. Ezen kegy adományokért az egylet a nemeslelkű adakozóknak legőszintébb háláérzetét fejezi ki.

Tudajuk a t. cz. közönséggel, hogy a pesti jótékony nőegylet által évenként szegényei javára adatni szokott álarcosos bál a jövő farsangban a carneval első vasárnapján,

azaz 1871. január 8-kán fog a pesti vígadó helyiségeiben adatni. Reméljük, mikép e bál megint összegyűjtendi a mulató közönség elitejét, és hogy ez alkalommal is oly kedélyes mulatság lesz e bál, mely azt már régi idők óta a farsang legkedveltebb báljává tette a közönség előtt. Jegyek a szokott helyeken kaphatók; páholyok pedig csak az egyesület elnöknőjénél: Bohuss-Szögyény Antónia urhölgy ő méltóságánál. (Pesten, két sas-utca 19. sz. a.)

✦✦ (A Beethoven ünnep) volt e héten a főváros szíve tárgya. A nemzeti színház két diszlelőadással ünnepelte meg a zenei Shakespeare születésének százados évfordulóját, mult kedden Goethe „Egmont“-ját adatta elő Beethoven zenéje mellett, utána való szerdán pedig a nagy lángelme gyönyörű „Fidelio“-ját. Nem szükség mondanom, hogy daczára a föl-emelt áraknak — egy földszinti zártszék 3 frt volt — már az előtte való napokban nem lehetett jegyet kapni, annyira tódult a közönség ez előadásokra. „Egmont“ nem részeseült nagy tetszésben, bár a játék ellen nem lehet kifogás. A czimszerepet Molnár igen szépen adta, a diszletek is igen szépek voltak, a zene pedig — az már a nagy közönségnek is tetszett, mert ennek előadása is minden tekintetben méltó volt a nagy mesterhez. — Annál jobban tetszett „Fidelio.“ A zenekart Erkel mester igazgatta; Marcellinát Pauliné asszony, Leonorát Toperczer Ilka k. a., Florestant Ellinger, Pizarrot Láng, Fernandot Odry éneklék, a színház valamennyi opera-tagjai, a kiknek szerep nem jutott, a karban énekeltek, a jelmezek és diszletek Lehmann finom izléséről tanuskodtak, és így ez előadás igazi Beethoven-előadás volt. A Beethoven-hangversenyről csak a jövő számban értesíthetjük olvasónőinket.

✦✦ (Értesítés.) Van szerencsém a tisztelt közönséget tiszteltetlennel értesíteni, hogy a „hevesmegyei jótékony nőegylet“ 1871. év januárhó 28-ik napján Egerben a kaszinó nagytermében saját árvaháza javára sorsjátékkal egybekötött jótékony czélú táncvigalmat rendez, melyre a tisztelt közönség ezennel tiszteltetlennel meghivatik. Egyszersmind azon kérelemmel járulok a tisztelt közönséghez, miként sorsjátékokra alkalmas tárgyak egyesületi II-od alelnöknő: Barchetti Károlyné lakására küldeni sziveskedjenek. Nánásy-Csernyus Amália, a „heves megyei jótékony nőegylet“ első alelnöknője.

✦✦ (Az idei farsangnak) bizonyára egyik legkedélyesebb estéye lesz a színi képezdei növendékek által Egressy Gábor szobra javára rendezendő táncvizigalom, mely január 9 dikén fog megtartatni a Széchenyi-tér termében. Jegyek csak előre válthatók, Ujvilág-utca 16. sz. a. földszint balra, 12 2. óra közt. Ugyanitt kaphatók meghívók is. Bálanyának, hallomás szerint, b. Orczy Bódogné, a nemzeti színház intendáns nejét fogják fölkeríteni. Családjegy 4 frt, személyjegy 2 frt.

✦✦ (Mult szerdán este) tartotta meg a zenekedvelők egyesülete új hangverseny-termének megnyitása ünnepélyét. Maga a hosszú, kétfelől karzattal ellátott terem, izléses egyszerűségében határozottan kedvező benyomást tesz. A hangverseny — melyre számos és diszes közönség gyűlt — az ifju társaságnak komoly buzgalmáról, szerencsés vezetéséről tanuskodik. A kar, melyben számos jó női hang is van, szabatos, szorgalmas gyakorlásra mutat. Az előadott művek közül Schubert bevégtetlen H-moll simfóniájának első része üde, dallamos themája, átlátszó klasszikus feldolgozásával, volt okvetlen a legértékesebb; legtöbb érdekeltséget azonban Mosonyinak, külön ez alkalomra irt emelkedett stílusú kantatéja keltett, melynek magánrészét Pauliné volt szives elvállalni. A Komó-

csy által írott költői prólógot Janik Paula urhölgy csinosan szavaltta el.

✦✦ (A pesti népoktatási kör) e napokban Türr tábornok elnökle mellett az akadémia egyik termében igen népes ülést tartott. A rendes tagok által fizetendő évi tag díj 2 frtban állapított meg, alapító tag az leend, a ki 40 frtot tesz le. A felnöttek oktatására alkalmas helyiségek s a szükséges tanerökröl gondoskodás eszközésével Békei tanácsos elnökle mellett hat tagu bizottság küldetett ki. Végül elhatározták, hogy e hó 18-ára e kör végleges szervezését eszközölö közgyűlés hívassék egybe.

✦✦ (Országos kórház Pesten.) Említettük, hogy Pest város közönsége egy országos kórháznak Pesten való felállítása iránt folyamodott a miniszteriumhoz. A belügyminiszterium e kérelem folytán leiratilag tudósítá Pest városát, hogy a kormány belátva, mennyire kívánatos a tudomány és a szenvedö emberiség érdekében Pesten egy országos kórház felállítása, a belügyminiszterium és közoktatási miniszterium között azon megállapodás jött létre, hogy a pesti orvosi tanintézettel kapcsolatba hozandó országos kórház felállítását és fölszerelését és az orvosi személyzet fizetését a közoktatási miniszterium vállalja el. Ellenben az ezen intézetben ápolandó vagyontalan betegek után felmerülendö gyógykötségeket, valamint az országos közkórház beligazgatásának kötségeit a belügyminiszterium tárczája viselendi.

✦✦ (Pesti rablókrönika.) Pestmegye néhány hó előtt tudatta Pest városával, hogy Pest és Czegléd környékén számos rablás, fosztogatás történik, s hogy alapos gyanu van arra nézve, hogy a rablások intézői Pesten tanyáznak. A pestvárosi kapitányság meg is indította a kutatásokat. Kutatásai egy ideig hasztalanok voltak, mig végre egy gyilkosság, melynek a pesti Kőbányán Rátkay gyanus híri pesti lakos, áldozatul esett, a tettesek nyomdokaira vezetett. Rátkay azelőtt hentes volt s a Józsefvárosban lakott. Kitünt, hogy Bognár Sándor, hajdan korcsmáros, kit szintén több rendbeli büngyanu terhel, Rátkayt kocsin elvitte lakásáról. Másnap reggelre Rátkayt a Kőbányán 5 revolver-lövessel megölve találták. Négy golyó volt nyakában és egy oldalában. A megölt Rátkayt súlyos gyanu terheli, hogy a vörösvári (Buda mellett) postarablásnál ő volt az, a ki a postakocsist megölte. Büntársai ujabban a rákosi vendéglöst akarták kirabolni, de ezt nem akarta megengedni s feladással fenyegette a büntársakat, mire ezek czélszerűnek vélték Rátkayt eltávolítani, kicsalták a Kőbányába és megölték. Rátkay háznépének vallo-mása folytán a büntársak is kézrekerültek. Szombat és vasárnap közti éjjel több rendör egy biztos vezérlete alatt megjelent a kerepesi uton 2. sz. a. levö ház első emeletén lakó Szabady Sándor lakásán. A rendbiztos belép, de Szabady egy hatlövetü töltött revolvert szegzett rá, agyonlövéssel fenyegetve mindenkit, a ki belép. Kiss rendörbiztos azonban vil-lámgyorsasággal hozzákapott a revolverhez és kicsavarta azt Szabady kezéböl. Szabadyt azonnal a kerepesi uton levö Eg-gendorfer-féle fogházba vitték, hol még ugyanazon éjjel, még mielőtt kihallgathatták volna, felakasztá magát. Ugyanaz nap elfogták Szabó Pétert Székesfejérvárról, ki néha Mind-nernek is nevezte magát és a rablók fejének látszik lenni, valamint Bognárt, a volt korcsmárost, mindkettöt a 3 dob-utca egy ujon épült házában. Végre Budán, az aranykakas-utczában elfogták Lukács Istvánt, ki a rablókat kirándulá-saikon mindig saját kocsián vitte. Ezenkivül kézrekerültek eddig Takáts István, Erdödy Imre és Moreza Ferencz bün-

társak, valamint 2 nő is : az egyik Szabady, a másik Szabónak kedvese. A pestvárosi kapitányságnál tegnap egész nap folyt a vizsgálat. Hogy a tetteseket vallomásra bírják, a meggyilkolt Rátkay holttestét a városkapitányságban felállíták az ajtó mellett, melyen Bognárnak ki kelle mennie. Bognár a holttest láttára meg volt ugyan lepetve, de azért még mindig tagad. A vizsgálat még foly.

++ (A csatatérről.) Annyiszor hazudták a porosz király táviratai tudósításai, hogy a francia Loire-sereg semmivé van téve, míg egyszerre e héten csak minden nap újabb-újabb kisebb-nagyobb győzelmi hírek érkeznek e semmivé tett hadsereg részéről. E hó 2-dikától 9-dikéig, tehát kilencz nap alatt hét napon át folytonos csatában állt e hadsereg Beaugency körül, mind a hétről azt állítják a poroszok, hogy megverték a francziákat, és mégis e kilencz véres nap alatt egyetlen lépést sem tettek előre! és maguk a porosz tudósítások is kénytelenek bevallani, hogy a „semmivé tett“ Loire-sereg, ugy harcol, a mint csak egy hazája és szabadságáért harczoló nemzet tud. Hatvan ezer német veszett el a Loire-sereggel való csatákban, és maga a porosz király elég naivul ezt írja nevének, hogy habár sok foglyot ejtett, mégis „es bleiben noch immer genug.“ Bizony, maradnak, mert marad egy egész nemzet, a mely azt mondja : inkább dicső halál, mint szégyenletes béke. A porosz újabb sorozást rendelt el, hogy újra kiegészítse megritkult sorait, újabb százezer ember indittatik tehát mészárszékre, és az ugy fog ismétlődni, a mig csak — a német nemzet észre nem fog térni, és miért ne lehetne remélni, hogy egyszer a németnek is csak megjön az esze!

Párisból is jó hírek érkeznek, az élelmi szerek drágák ugyan, de van kenyér, hus és bor egész télire való, és van lelkesedés és hősi elszántság, egy egész életre való. A poroszok már tizszer hiresztelték, hogy de most már megkezdik Páris ostromlását, a mult hét elején már ugy adták, hogy de már holnap bizonynyal kezdődik az ostrom — és az a holnap még mindig késik! Hja savanyu a szőlő!

++ (Rózsás napló.) Csávósy Béla földbirtokos eljegyezte Kralovánszky Gizella kisasszonyt, Kralovánszky István pesti ügyvéd leányát.

++ (Vegyes hírek.) A pest-városi „Elisabethinum“ czimű leányárvaházban (gyár utca 13, szám alatt) a szokásos karácsonfa e hó 24-én délutáni 5 órakor az idén is fel fog állittatni, alkalom nyújtatván a jóltevő közönségnek, felebaráti szeretetét tetszésére bizott adományozások által gyakorolhatni. — Egy, Ducrotnak küldendő díszkardra Pesten, hallomás szerint, több száz forint gyült össze. Most ugy halljuk, az összegyűlt pénzen nem vesznek kardot, hanem elküldik a ruhátlan és éhező francia foglyoknak, a kikért a „Pester Lloyd“ szerkesztősége épen most fényes eredményü gyűjtést nyitott, pénz és ruhaneműekre. — Hadsits Sándor, szent-tamási ügyvédet, ki régóta búskomorságban szenved, e napokban a „magyar királyhoz“ czimzett szállodában hirtelen örvényes rohamok lepték meg, minek következtében rögtön a Rókus-kórházba kellett szállítani. — A mult szombaton dühöngött vihar Budán a táviradasodronyokat annyira összerongálta, hogy azok helyreállítására több nap kellett; azonkívül a Dunán még állomásozó hajókban is tetemes károkat okozott, benn a városban pedig bontotta a tetőket, összezuzta az ablakokat s pokoli zajt ütött. — A köbányai Holzpach-féle ujtelenen földomlás következtében három ember temettetett el, kik között egy munkás azon-

nal szörnyet halt; a többi kettő csak könnyebben sebeült meg. — A fővárosi nők körében egyet van alakulóban, melynek czélja női ipartanodát alapítani. A legtöbb sikert kívánjuk törekvésének. — Egy gyönyörű domborművet volt alkalmunk látni. Ez Batthyányi Lajosnak mellképe, valami két vonal vastagságú s $\frac{3}{4}$ láb átmérőjű körlepon, melyből a mellszobor mintegy félhüvelyknyire domborodik ki. A munka valóban művészi kivitelü. A mellképet báberkoszoru köríti, szalaggal általkötve. E lap bársonyokba van kötve, melyet szintén vert rézkeret vesz körül. E ritka szép mű készítője Marikovszky József, Szentpétery óta tudunkkal az egyetlen ezüstműves, a ki e nemben dolgozott. — A legczélszerűbb karácsoni és újévi ajándékok hölgyek részére rendkívül olcsó árakon kaphatók Kellér és Zsitvay selyem és női divatkelme raktárunkban, Servitater 6-dik sz. alatt Pesten. — Az Orbán Balázs-féle sajtópörben a 20-kára kitűzött esküdtszéki tárgyalás elmarad s valószínűleg csak január első felében fog megtartatni. — A „Székely hirlap“ a jövő évben megszűnik. — A brüsszeli országos törvényszék távirati tudósítás szerint a nagy pénzszédelgő: Langrand Dumonceaut egy hitelező bejelentésére, vagyonbuktának jelentette ki. — A muzeum régiség-tára egy igen érdekes teremmel fog gyarapodni, mely pompéji-i modorban van kifestve, s a görög remekszobrok gipszmásolatait fogja magában foglalni. A milói és medici-i Vénusok, a belvederi Apollo stb. is láthatók lesznek benne. E napokban, már gipszöntvények nagy szállitmánya érkezett meg e terem számára. — A háboru által Strassburgban okozott kárt az arra kiküldött bizottság már megállapította. Összesen 50 millió tallerra rug. — A gyöngyösi dalárd a folyó hó 17-dikén a vaskorona termében a francia foglyok nyomorának enyhítése czéljából, az ujon alakult polgári zenekar és Deits Jozefa k. a. czimbalom-játéka közreműködésével, hangversenyt rendezett. — A budai városzinházban ezentul hetenkint négyszer lesz drámai előadás, kétszer pedig operai. Az operai előadásokat hihetőleg a „Fekete dominó“-val nyitják meg. — Somsich Miklós, az országgyűlési elnök érdemdus atyja, a szabadelvű Magyarországnak még az 1811-diki, 1830-diki, 1832-diki és 1839-diki országgyűlések egyik jeles bajnoka, aggasztólag beteg. — Fialka Clotilde „Adrienne“ czimű egy kötetes regénye, díszes kiadásban megjelent. Kapható Debreczenben, ifj. Csáthy Károly könyvárusnál. Ára 1 frt 20 kr.

++ (Halálozás.) Kis Magyar Miksó Pál, bölcsészeti és jogi tudor, a pesti kir. egyetem jogi kara volt dékánja, e hó 8-dikán életének 70-dik évében, rövid szenvedés után Pesten kimult. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Deczember 11-kétől.

— Deczember 11-kén: „Liliomfi,“ Szigligeti vigjátéka. — Deczember 12-kén: „Fenn az ernyő, nincsen kas,“ Szigligeti vigjátéka. — Deczember 13-dikán: „Alvajáró,“ Bellini operája. — Deczember 14-kén: „Egmont,“ Goethe szomorujátéka. — Deczember 15-kén: „Fidelio,“ Beethoven operája. — Deczember 16-kán: „Forrestier Pál,“ Augier színműve. — Deczember 17-kén: „Fidelio,“ Beethoven operája.

Gazdasszonyoknak.

Sült csuka tejfeles-mártással.

Egy öt fontos csukát kívül-belül megtisztítván, besózáván, a hátát két sorban szalonnával és egy sorban sardellával meg kell spékelní, egy sütőpléhet jól kikenni zsirral, a halat hosszában reá fektetni, elébb egy fej vöröshagymát, sárgarépát, petrezselymet, néhány babérlevelet és egy kis borsot is tevén, egy iv papirossal betakarva, a sütőbe kell tenni. Egy negyedóra múlva a papirt le kell venni a halról, néhány kanálnyi levest alája önteni, levél megnedvesíteni, egy megszely tejfelt is reá önteni, újból még egy negyedórára a sütőbe tenni és ezután forróan betálatni, fölé öntvén a forró tejföls levet is, (átszürve.) E halat burgonyával, rizsszel vagy tarhonyával lehet garnirozni.

Divattudósítás.

Mult heti mellékletünk magyarázata.

(Vége.)

- A 26-dik szám: k o r o n a, alatta vadászati jelvényekkel kis tárczakra, táskákra sat.
 A 27-dik szám: S és A betűk.
 A 28-dik szám: k i s a s z t a l k e n d ő r e v a l ó r a j z. E kendőcskéket akkor kell adni, ha rák jó az asztalra.
 A 29-dik szám: T betű.
 A 30-dik szám: b e t ő t h o r g o l á s i m i n t a.
 A 31-dik szám: J és Y betűk.
 A 32-dik szám: k i h a j t ó g a l l é r k a s a r k a f i n o m f r a n c z i a h i m z é s,
 A 33-dik szám: J és S betűk.
 A 34-dik szám: c s e m e g e k e n d ő c s k é k, a s a r k á b a v a l ó r a j z szines pamuttal kivarrandó.
 A 35-dik szám: A l m a n é v, z s e b k e n d ő r e.
 A 36-dik szám: A betű.
 A 37-dik szám: f e h é r n e m ű e k r e v a l ó k e s k e n y h i m z é s r a j z a.
 A 38-dik szám: U betű.
 A 39-dik szám: k é t k i s f e l á l l ó g a l l é r r a v a l ó h i m z é s r a j z a.
 A 40-dik szám: k i s c z i f r á z a t f e h é r n e m ű e k r e, v a g y k e s k e n y n y a k k ö t ő k r e.
 A 41-dik szám: A és H betűk.
 A 42-dik szám: f e l s ő g a l l é r m i n t á j a, f e h é r m o l l o n f e h é r z s i n ő r o k k a l k i v a r r a n d ó.
 A 43-dik szám: k i h a j l ó f e l s ő g a l l é r m i n t á j a, f r a n c z i a h i m z é s.
 A 44-dik szám: s z á m o k 1 - t ő l 8 - i g.
 A 45-dik szám: k e s k e n y h i m z é s f e h é r n e m ű e k r e.
 A 46-dik szám: z s e b k e n d ő k ö r ű l i h i m z é s r a j z a. É s v é g r e.
 A 47-dik szám: J betű, fehéreneműekre.
 Karácsonyi ajándékul ajánlja Beck J. (kerepesi ut 1. szám) az 6 gyermekkészleteit. u. m.

Posztó tthonkák 1—6 éves leánykáknak 2 frt 50 kr. 3 frtig, egy hozzá tartozó c a s h e m i r f ö k ö t ő 1 frt 12 évesnek 3 frt 3 frt 50 kr, 4 frtig, a f ö k ö t ő 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr.

Hölgyeknek való c a s h e m i r f ö k ö t ő k: 1 frt 50 kr, 2 frt, 3 frt, 50 kr. B a s l i k o k a r a n y z s i n ő r k á k k a l 5 frt 50 kr, 6 frt, S á r s z o k n y á k v a s t a g k e l m é k b ő l b o r d ű r e k k e l 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, bársony diszi, téssel 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt. L ó s z ű r c r i n o l i n o k f o d o r r a l f e h é r v a g y s z ű r k é b e n 3 frt 50 kr, 4 frt. K ö t ő t a l s ó s z o k n y á k 4 frt 50 kr.

Minden áron kaphatók kis nyakkötők mollból, szőrszövetből selyemből, 25 krtól kezdve 2 frt 50 krig. Himzett garniturok, gallér és kszelők 35 krtól 2 frt 40 krig. — Z u a v i n g e c s k é k w a t t m o l l b ő l 3 frt, 3 frt 50 krajczár.

A fehéreneműeket is figyelmébe ajánlja a t. hölgylágnak, például 6 darab svajzi formájú női inget 10 frt 80 kron, 6 dbot szegély vagy zsinórok ká diszitve 15 frt, 6 db irlandi vászonból készületeket elől himzett beté-

tekkel diszitve 18 frton, 6 db szép himzéssel ellátottakat 21 és 24 frton. Továbbá ajánlja barchet nadrágait és szoknyáit, férfi flanel ingeit 3 frt, 3 frt 50 kron, meleg lábravalókat, 1 frt 40 kr, 2, 2 frt 50 kron, alsó derekakat 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 krtól 4 frtingig, cashemir téli shálokat minden árban. Fiúnak való flanel ingek 2 frt 50 krtól kezdve a legnagyobb választásban kaphatók.

Számrejtvény.

Dittrich Maritól.

- 9, 2, 6. A munkásélet főtárgya ez;
 9, 10, 6, 1, 13, 14, 15. Engedelmisségre kötelez;
 5, 8, 9, 10, 14, 4, 2, 11. Naponkint rendesen beköszönt;
 3, 7, 6, 2, 14. Böszült árja pusztit, ront és dönt;
 11, 10, 6, 1, 7. Erős növény és jó eledel;
 6, 10, 14, 3, 15. Szegények kereskednek ezzel;
 2, 8, 9, 5, 8, 10, 1. Sok embernek ürügyül szolgál;
 1, 5, 14, 9, 10. Van most elég a poroszoknál;
 9, 10, 6, 10, 14, 7. Francziákra ez borított gyászt;
 2, 9, 14, 5. S ez? foglalkoztatja a bányászt;
 1—15 Legmélyébből ezt ohajtja lelkünk,
 Órangyalként örködjük felettünk.

Megfejtési határidő 1871-diki január 14-ke.

A f. évi 47-dik számban közölt sakkrejtvény értelme:

Isten hozzád, honom dicsősége,
 Érted éltem, érted lelkem ége.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Szabóky Erzsike, Tell Mária, Hodossy Ida, Darázs Fáni, Gyura Janka, Boronkay Csicseri Lila, Jancuska Hermin, Dukai Takács Irén, Bálint Julianna, Halmay Ilka és Berta, Gersits Róza, Benedikovic Róza, Gozsdu Marcsa, Ruttkay Ilona, Jánossy Lajos, Ivády Nina, Gyulasy Mária. Bodó Ilona, Kaszap Mari, Fejér Vitkovics Julia, Pásztélyi Danielovich Emilia, Gedeon Mariska, Hegyessy Róza, Stein Janka, Kiss Lőrinczné, Vajda Szerafin és Ilona, Karaguy Sándorné, Budinszky Mari, Bartha Etelka, Baross Mária, Klein Katalin, Durneisz Irma, Zsigray Istváné, Rogdanovics Ignáczné, Orbán Paulin, Bodnár Anna, Brocken Kovács Emma, Haraszty Mária, Dubányi Róza, Bogdanovics Hedvig, Schiffer Imréné, Sváby Izabella, Malachovszky Béláné, Tormássy Mari, Ratkovszky Mária, Keszeli Ferenczné, Szebeni Borbála, Vilt Szabó Teréz, Kármán Luiza, Gellér Jánosné, Birkl Havranek Mari, Szepessy Szilágyi Lidia, Bukóvszky Regina.

A 46-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Malachovszky Béláné, Illiczky Julia, Ruttkay Ilona, Vilt Szabó Teréz, Kármán Luiza, Gellér Jánosné, Bukóvszky Regina.

Tartalom.

Karácsony este, E m i l i á t ó l. — Ménesen, D o b ó Lászlótól. — A rendszerinti irnok, N é m e t h Ignácztól. — Morten Heléna Pr. J. - t ő l — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

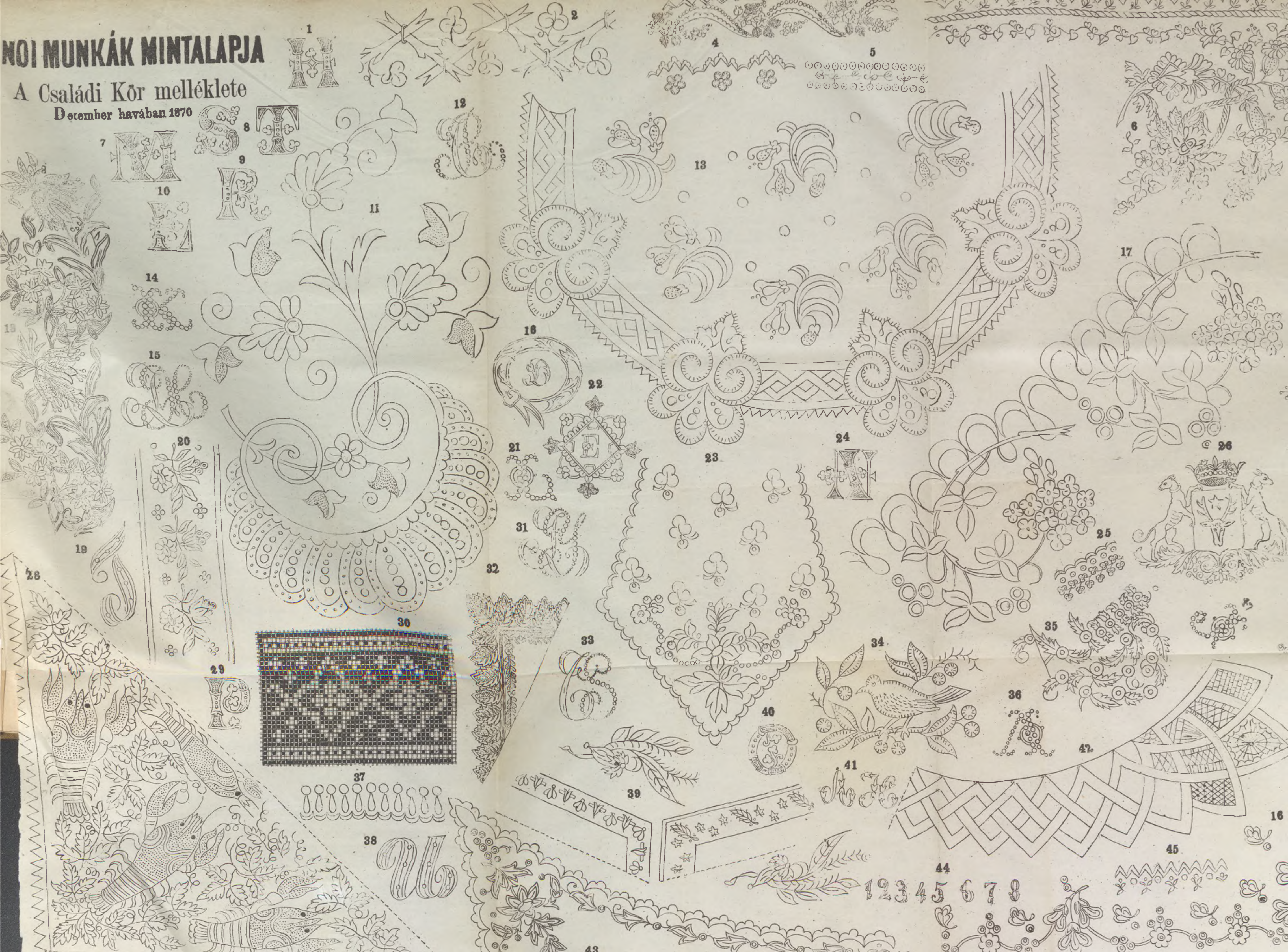
Mai számunkhoz van mellékelve: magas ruhaderék szabásmintája. Magyarázata a jövő számban.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

NOI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

December havában 1870

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

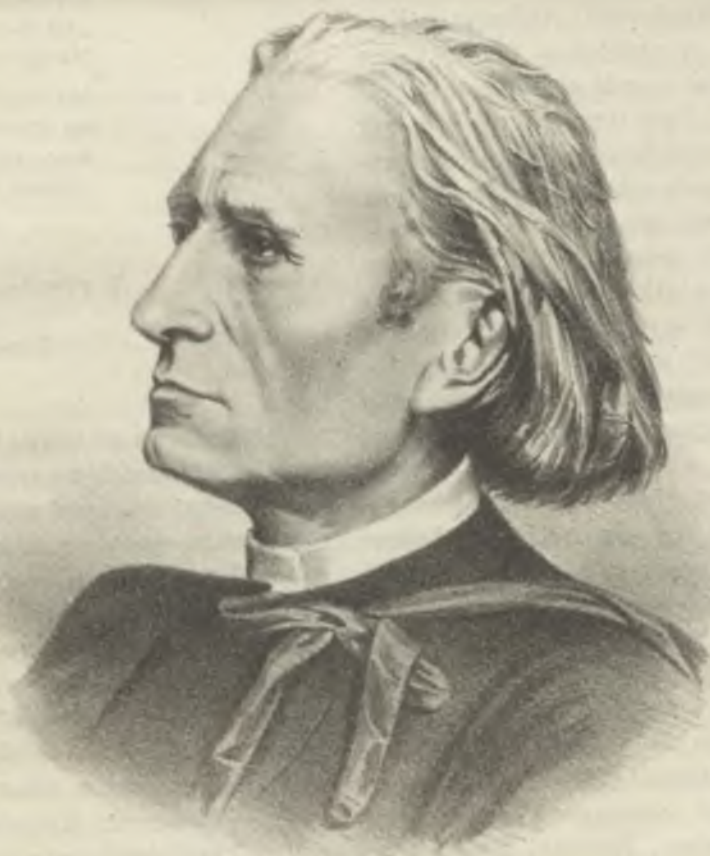
52. sz.
Decz. 25-kén.
1870.

Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megkötésével egész, a műlap megkötésével félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Hatodik ízben látogatja meg ime, Liszt Ferencz szülőföldje fővárosát, s a hányszor jött, küldetése egyre fontosabb, nagyobb horderejű tényként tűnik föl előttünk.

Mert gyermekkori bemutatását (Pest 1822.) nem számítva, 1838-ban már mint európai hírvő zongoraművész sietett Pestre, hogy hangversenyeket adjon az árvíz által szerencsétlenné vált polgárok könyeinek felszárítására. 1846-ban, midőn művészi pályájának zenitejére emelkedett s utósó körutját tette Európában, ismét eljött hozzánk s fejlődmi bőkezűséggel segélyezte egyéb intézeteken kívül az „első pesti hangász-egyleti zenedét;“ 1856-ban, midőn a nemzet oly gyá-

Liszt Ferencz.

szos politikai napokat élt s majdnem végkép kihalni látszott nyilvános életünk, az esztergami bazilika fölszentelésekor harmadszor jött hazájába s misét irt Liszt, hogy a magyar nép fohászával ő is együtt imádkozzék. Tudjuk, hogy Esztergamból Pestre sietett s mindig jótékony czélú zenekari előadásaival leverte kedélyünket mily hatalmasan felvilanyozá. 1865-ben a már említett zenede fenállásának negyedszázados emlékét ünneplvén s Szt. István napjára az egész ország dalárai Pestre seregelvén, Liszt ismét a legnagyobb előzőkenységgel és hazafias örömmel jött közénk, hogy halhatatlan művei (sz. Erzsébet oratorium, stb.) és személyes igazga-

tása, sőt játéka által örök emléküvé tegye ez ünnepeket, melyekhez hasonlókat Európa más tekintetben sokkal szerencsésebb fővárosai sem idézhetnek. 1867-ben fejedelmével kibékült a nemzet, mely visszanyert alkotmánya zár-kövéül meg is koronázta a királyt. Liszt e történeti nagy tényhez — magyar themákon alapuló égi zenét: misét írt, melyet egy külföldi nagynevű műáros (Schubert Hamburgban) imént bocsátott világra, s adott ki pazar fényvel, hogy a belső értéket, ha csak gyöngén is, hódolattal ismerje el a külső. Végül hatodszor most látjuk körünkben Lisztet; eljött ismét az országos dal- és zeneünnepélyre, s hogy e jövetelét annyi nagy tény után is a legfontosabbnak tartjuk, azonnal befogja mindenki ismerni, tudván, hogy Liszt mostani megjelenése legnagyobb horderejű, ép azért, mert ez által biztos reményünk nyílt ahoz, hogy őt most állandósíthatjuk közöttünk, a magyar társas-élet, de főleg a zeneművészet kiszámíthatlan hasznára.

Midőn tehát a nap nem-muló hősnének, e ritka férfunak arczképét és rövidre vont hiteles*) életrajzát nyújtjuk olvasónőinknek, kétségkívül a legkedvesebbel szolgálunk.

Liszt Ferencz született Reidingban, Sopron mellett, 1811. október 22-kén.

Huszonöt éven keresztül, vagyis 1822-től 1847-ig mint zongora-virtuoz fényes pályát futott meg, számtalan hangversenyben hallatván játékát: Páris, Berlin, Bécs, Pest, Konstantinápoly, Pétervár, Moszkova és más városokban. 1848-ban Weimárban telepedett le, hová őt a nagyherceg az udvari zenekar igazgatójává hívta meg. Ezen működésében 1848-tól 1861-ig számos kortársnak és a régibb klasszikusoknak zenekari műveit mutatá be, különösen pedig Schumann Robert, Wagner Richard és Berlioz Hektornak azelőtt oly kevés figyelemre méltatott szerzeményeit ismerteté. Wagner „Lohengrin“-je 1850-ben Weimárban lőn először Liszt által bemutatva, mely opera ugyancsak Lisztnek van ajánlva. A következő években Berlioztól „Benvenuto Cellini“, Schumanntól „Genovéva“ „Manfred“, és Schuberttől „Alphonse és Estrella“ lőn Liszt által bemutatva, nemkülönbön több új opera Sobolewski, Raff, Lassen, Cornélius és más zeneszerzőktől. Ez időszakban mint zeneszerző maga Liszt is nagy tevékenységet fejtett ki s megjelent tőle: 12 symphoniai költemény zenekarra, ezek közt a „Faust“ és Dante után a „Divina Commedia“ symphoniák; az „Esztergami mise“ és számtalan zongoramű, melyek közül első helyre tehető a Sonata, ajánlva Schumannnak, két hangversenymű (Concertos), továbbá „A költői és vallásos zöngelmek“, a „Magyar rapsodiák“ sorozata, két legenda: „Assisi sz. Ferencz“ miként a madarakhoz beszél, s „Paolai sz. Ferencz“ a tenger hullámain járva, mely két művet szerző Pesten 1865. augusztus havában személyesen játszott el hangversenyében.

Weimári tartozkodása alatt Liszt megírta és közrebo-csátá: Chopin Ferencz életrajzát; egy nagy röpiratot „Lohengrin“ és „Tannhäuser“ című operák fölött; egy memorandumot a „Goethe-alapítvány“-ról és számos cikket a Lipsében megjelenő „Neue Zeitschrift für Musik“ című lapban stb.

Rómába tért 1861-ben s itt szerzé a „Szent Erzsébet“ című oratoriumot, melyről már fentebb szólottunk, s melyet Pest után a warthburgi jubileumon, Münchenben, Prágában s Bécsben s másutt is roppant hatással adtak elő. Rómában szerzé továbbá a „Krisztus“ című oratoriumot, melynek két részletét, zongora és hegedűátiratban, Reményi Edével köz-

*) Hangsúlyozzuk e szót: hiteles, mert a száraz adatok közvetlenül a nagy férfin előadásából vannak merítve.

lebb mutatá be a mester első zene-reggélyén. Hasonlag a hét halmu, ugynevezett örök városban szerzé Liszt a „Koronázási misét“; 1865. ápril 25-kén pedig ugyanott a Vatikánban, Hohenlohe bibornok által a kisebb egyházi rendeket vette föl, mely tény a kortársak oly zokon fogadták és oly sokfélekép magyarázták, noha az egész a művész benső világához tartozik.

A bölcsészeti és művészetek tudori oklevelét a königsbergi egyetemen nyerte Liszt; diszpolgára ő Pest, Weimár, Jéna és több városoknak; tagja a berlini szépművészetek akademiájának; a szász nagyherceg kamarása, az érdem számára alapított porosz rend harmincz lovagjának egyike, a vaskorona-rend vitéze, a francia becsületrend, továbbá a „Saint Grégoire-le-Grand“ (római) s a „Szt. Mihály“ bajor rend com-mandeurje sat.

S ezzel ime, dióhéjba szorítva, elmondtuk a nagy férflu eddigi életrajzát, adja Isten, hogy az ezutáni életrajz főszin-helye Budapest legyen s hogy oly jó erő és egészségben, mint ma, még igen sokáig éljen!

Ez bizonyára kivétel nélkül, minden olvasónk kíván-sága is.

Reményi Károly.

A féltékeny angyalok.

Dalmady Győzőtől

Ánczoltatom kis leányom,
Oly vidám és eleven!
Föl-fölkaczag örömben,
Ha magasra emelem.

Anyja nézi és neheztel,
Hogy csak vele mulatok:
„Engem nem is szeretsz már úgy,
A mióta ő nagyobb.“

Kis leányom hallja a szót,
S kedvének határa nincs:
„Jaj de kedves kis leány ez!“
Mondják még a falak is.

Mit tegyek a kis bohóval?
Ha leteszem ő zokog;
Most vagyok csak boldog ember:
Féltének az angyalok.

A rendszerinti irnok.

Beszély.

Németh Ignácztól.

(Vége.)

V.

Rozsdavári ur lassan lépdelt másnap kilencz óra után a vaspályától hazafelé az országuton.

Máskor mindent rózsás színben látó kedélye nyomott volt, s maga sem tudta voltaképen, miért. Töprengett. Felejtve volt a hivatal, melyben pedig nem igen volt szorgalmasabb valaki nála. Olyanforma érzés vett erőt rajta, mint a milyent érzett, midőn ezelőtt tiz vagy hány évvel, egy szál bottal beléptetett Pestváros sorompóján, és tudta, hogy most nagy változás történik eddigi sorsában, de azt nem tudta, hogy mi. Sejtett és sejtései bizonytalanok, ösztönszerűek voltak.

Szivara nagyon sokszor kialudt gondolatai közt.

— Elmentek. Kikisértem, mert hát jó barátom, s aztán nekem köszönhetik ezt a kis szerencsét is. Szándékom jósága szerint meg másként ütött volna ki minden. Szegény leány, könyei közt mosolygott, midőn a gőzkocsi ablakában állva,

meghallotta az induló füttyöt s bucsut intett felém. No, ők már czéljuknál lesznek, de én! De mi is aggaszt engem? Hisz Keszeghiné mellett csakis én maradok egyedüli jogos igénykereső, Kruspért a két megtréfált nő nem is tudom elképzelni, mennyire legyalázhatta előtte. De hát miért nem adta akkor Málcsit Kázmérnak s miért volt oly titkolódó ez is? Valamit elhallgatott előttem, az bizonyos. S Keszeghiné meghívójában az a ma 10 órákor megtudandó titok! Mi lehet az, s mit érdekelhet ez engem, s mit tartozik az a többi ismerősre? Hm, hm! Ugy érzem, mintha valami ismeretlen várna rám. Mi ez ismeretlen jövő? Barátok pinczéjének sötétsége-e, melyben a tapogatózó, borsovár héverrel kezében, valami ászokfában megbotolva, oda zuhan egy üres hordó mellé fejtetőre, vagy valami szélhajtotta papirrongy, melyet elfogva kalapunkkal, tizforintos bankónak ismerünk fel? Hm, hm! Elmegyek Keszeghinéhez, elmegyek, alkalmasint ott sunnyog a nyul a bokorban!

Keszeghiné maga volt még s iszonyu zavarban. Majd székre, majd a pamlogra veté magát, majd rohamosan járt föl és alá szobájában.

Egy nyitott levél feküdt asztalán, melyet gyakran felkapott, dühtől vonagló ajakkal, lángoló szemekkel végig futott s aztán ismét összegyűrve, magán kívül vágott le az asztalra.

Málcsi kisasszony levele volt, melyben tudatja eltávozását s leendő egybekelését Kázmérral s ennek néhány sorból álló utóirata ezerszeres bocsánatkérés mellett utal azon „ő nagysága“ által tudott körülményre, mely e lépést, illetőleg menekvést végrehajtani szükségessé tette, de melyet elhallgatni becsületbeli kötelességének tartotta, még jó barátja, Rozsdavári előtt is.

De nem is csuda, hogy Keszeghiné ily nagy zavarban volt. Kilencz óra elmúlt, tízre jár, nem sokára jönnek barátneí, jó Kruspér s nincs menyasszony s az örvendetes titok — oh, hogy téntával porozta volna inkább be azokat a szerencsétlen meghívó-leveleket!

S dühösen állt meg a tükör előtt.

— Hát oly rut vagyok én? Hát oly esztelen vagyok én? Oh, vakság! Oh, örület, mely oly vakon vonzott ahoz a fiatal emberhez, ki pedig azt a leányt szeretle! Visszahozatom őket, városajdukkal kísértetem vissza!

S kezeit törve, az ablakhoz ment. Az utca tulsó sarkán ott állt egy drabant a falhoz támaszkodva. Lógott rajta a ruha, csak olykor pislantott nagyot, ha valami kocsi arra robogott, s csak olykor szippantott egyet-egyed szortyogó pipáján. Szunyókált.

— Nem ér semmit. Ki tudja, merre, hová mentek s csak költségbe kerülne. S végre se gátolhatnám meg szándékukat. De én! Mit tegyek, hogy kikerüljem a kompromittálást? Rettenetes! Oh, én vak, én esztelen! Kruspérral készen lennék, eleget beszéltek róla Dalmainé, meg az a szenteskedő Filoméla, — kiknek különben nagyon gyanus Kruspér elleni dühösségük — a leányt elutaztattam nagynénjéhez; de a titok, az a szerencsétlen titok, az a tönkre tevő titok! Oh, én esztelen, botor rövidlátó! Magam döntöttem magamat a gyalázatba! Hogy fog majd csipkedni, halálíg gunyolni Öblössiné, meg a többiek. Mert sejthetnek, sokat sejthetnek!

S ismét a tükör elé állt. Arczán átküzdő gondolatok hagytak majd piros, majd halavány nyomot.

— Hogy meneküljek ki a hinárból? Mindjárt jönnek, mindjárt itt lesznek! A titok, ez a rettenetes titok, melyet mindegyik sejt s melyre tegnap Dalmainé példázolódt is már

annak a fiatal embernek eltávoztá után! Tudják, bizonyosan tudják, hogy férjhezmenésről van szó! S a vőlegény oda, az a sátánlelkű leány elcsábította tőlem. Oh, hogy —! Mit tegyek? Halálra gunyolnak. Kruspérról szó se lehet az ifju leánynyal vallandó kudarcz után. Hah, egy mentő gondolat! Rozsdavári nyilatkozott — ez szeret — még ez kimenthetne — de ha nem jö el, ha Öry Kázmér elmondott neki mindent, ha nem já el, akkor végem van! Halálra gunyolnak!

Az óra tizet ütött.

Ha eljő Rozsdavári, akkor meg van mentve, róla bizonyos volt, de ha nem jö el —

Remény s aggodalom közt igazította meg haját a tükör előtt s iparkodott rendbe szedni magát.

Künt a konyhában hangos beszéd, nevetés hallatszott.

— Jönnek már! — a levelet felkapta az asztalról s elrejtette. Aztán leült s a lehető legkellemesebb mosolyt erőszakolta ajkaira!

Csakugyan ők voltak, a pontos barátneí. Egyszerre értek mindnyájan. Hja, a kíváncsiság!

Keszeghiné legnyájasabb pillantással fogadta őket.

— Legyenek üdvözölve, szeretett barátneím. Nagy örömet okoz, hogy sziveskedtek figyelembe venni meghívásomat, bár tegnaptól fogva igen nagy változást vett a dolgok állása —

— Hát Málcsi kisasszony? — kérdé Münchhausenné, kíváncsiságtól ragyogó szemekkel.

— Igen, Málcsi kisasszony, meg az a gyönyörűséges vőlegény —

— Mérgező pók a harmattiszta liliumhoz, — toldák meg Dalmainé és Filoméla kisasszony.

Öblössiné nem szólt, de gunyosan összeszorított ajakkal várta a nagy titkot.

— Nagy változás történt, — folytatá Keszeghiné — s azt hiszem, hogy jobban történt így. Hiába, senkire se lehet ráparancsolni, hogy boldog legyen úgy, mint mi akarjuk. Szegény Málcsi leányom, kinek boldogságát igyekeztem csupán előmozdítani, midőn akartam, hogy Kruspér Emil ur neje legyen, tegnap könyzáró közt jelenté ki, hogy inkább meghal, előli magát, mint — a különben galambszelid — e parancsomnak engedelmesséjék. Mit tehettem? Szerencsése szive men fekszik jobban, mint a magamé, mert szeretem őt, mintha csak tulajdon magamnak lenne gyermeke s aztán Dalmainé s Filoméla kisasszony kedves barátneím eleget mondtak Kruspér urról is, hogy e csélesap emberre ne bizzam szeretett leányom jövőjét. Pedig jó szerencse lett volna rá nézve, gazdag vőlegény nem akad minden bokorban, de hát ha nem szereti, ha gyűlöli, mit tegyek? erőszakolni nem erőszakolthatom, ehhez nincs is jogom, engedtem tehát vágyának, nagynénjéhez kívánczkoltam, a ma reggeli vonattal utnak is bocsátottam a jó Isten hírével. Mit tehettem mást? Végre is leányom, nem dönthettem a boldogtalanságba, hála önöknek, szeretett barátneím — s lekötözött mosolylyal fordult Dalmainé s Filoméla kisasszony felé — hogy leleplezésükkel még elég jókor föl lettem világosítva Kruspér ur könnyelmű élvhajhászata s nagyon hiányos erkölcsisége felül.

Dalmainé s Filoméla kisasszony nem akarom eltitkolni, kárörömben usztak.

— Nagyon helyesen tette, kedves barátneím — mondá ragyogó arczezal Dalmainé — hisz tudják Boleyn Anna sorsából, hogy mi sors vár az ily kicsapongó férfi mellett egy ártatlan leányra s a költői igazságszolgáltatás gyakran elmarad az életben.

— A pártot ütő Belzebub sorsára jutott, ledobták az égből, oh, a gondviselés igazságos! — folytatá szent kárörömmel Filoméla kisasszony.

Münchhausenné büszke mosolylyal hallgatott. Sejtette, hogy az ő emberismeretének is van része ebben a változásban, csak azt nem tudta, mennyi.

Öblösiné csak a nagy titokra várt.

— Nos, kedves barátném, így hát a kézfogó füstbe ment, de —

Rozsdavári ur lépett be. Arczán sejtelmes kíváncsiság.

Keszeghiné nagy örömmel ment eléje. Megszabadult titkos nyugtalanságától. Bájos mosolylyal nyujtotta neki kezét, mit az irnok ur hódolattal emelt ajkaihoz. Keszeghiné megszorítá kezét, Vendel ur arczán a remény s öröm kezdettek hajnallani.

De Keszeghiné még nem volt teljesen bizonyos.

— Isten hozta, kedves barátom, legszivesebben látott régi barátom, oly rég volt itt már!

— Csak két napja nagysád —

— De nekem már az is régen történtnek tetszik; emlékszik akkori beszélgetésünkre?

— Oh, nagysád!

— De a titok, a titok! — tört ki Öblösinéből a tudvágy. Dalmainé s Filoméla kisasszony egy füllé változtak át, csak Münchhausenné mosolygott. Oh, emberismerete nem csalta még őt még soha!

— Kívánják tudni? — kérde Keszeghiné mosolyogva s határozottan ragadta meg az irnok ur kezét. — Ohajtják tudni? Itt van vőlegényem, Rozsdavári ur!

Átalános ah! csudálkozás. Münchhausenné arczán a meglepődés elfedezte a gunynak vonásait. Végre is Rozsdavári derék előkelő modoru ember. Legyen hát neki vágya szerint.

Rozsdavári a nagy meglepetésben nem tudott szólni se. Csak képzeletének ködében tűnedezték beteljesedett vágyának légvárai. Csókokkal halmozta a kezeket, melyek mától fogva birtokához tartoznak az azzal egybekötött járadékokkal egyetemben.

— Ez aztán kellemes fordulat — mondá Dalmainé.

— A házasságot maga szerezte az Isten a paradicsomban, gyarló embernek tisztelni kell az ő rendelkezéseit — sohajtá Filoméla kisasszony.

Münchhausenné mosolyogva lépett az egymás mellett álló uj párhoz:

— Gratulálok, kedves barátném s barátom!

Kruspér ur lépett be nagy sebbel-lobbal.

A hölgykoszorúnak nagy erejébe került, hogy elnyomja a kitörni fenyegetődző kacaját.

— Aláz'szolgája, hölgyeim; ah, jó napot, jó napot, barátoskám! Ma rossz napom volt, valóságos szerencse, hogy ily kellemes körben feledhetem boszuságomat. Képzeljék csak, mikor már olyan szépen eldöntöttük a kőbányai disznószállítás kérdését, mikor befolyásom már kivitte, hogy a disznószállítás-tulajdonosoknak, Dimitrovicsnek is, hurczolkodniuk kellett volna szállásaikkal Kőbányának tulsó határára, hát egyszer csak menydörgős menykökként közbe csap a miniszteriumnak egy rendelete, mely egy évi halasztást enged nekik! Szörnyűség, minek avatkozik bele a kormány a mi házi ügyeinkbe, ez megsértése az autonomikus jogoknak, ez a népfeltség lábballá tiprása. Ugy van, az ilyen kormány nem érdemli meg, hogy pártoljuk; nevetnek önök? oh, a város egészségügye éppen

nem nevetni való dolog. Nem pártolom többé ezt a jogtipró kormányt. Majd megmutatom én nekik, csak jöjjön el az új követválasztás! De eddig is én már választottam s e választás feledtetni boszuságomat. Hol van az én gyönyörű kis menyasszonyom?

S éppen a sarokba akarta támasztani egész otthonossággal pálcáját, midőn egyszerre csak jéghideg hangon a háziasszonyt hallotta beszélni hozzá, meg aztán a gunyos arcok is feltűntek neki.

— Uram, nagyon sajnálom, de önnek itt már nincs menyasszonya. Szeretett leányom mindvégig megmaradt ön iránt elejétől tanusított ellenszenvében s én nem akartam zsarnok anyja lenni.

— Nagyon jól tette, kedves barátném! — mondák Dalmainé s Filoméla kisasszony s gunyos tekintettel méregették a hüledező Kruspér urat.

— Tehát halasztás? — kérde a szerencsétlen vőlegény, még mindig nem hívén a kosárban.

— Nem annyira halasztás, mint végelettetés, barátoskám — paczkázott gunyosan Rozsdavári ur — beszüntetése az alaptalan igénykeresetnek.

A hölgyek nevettek. Kruspér urnak vére forni kezdett. Még ez a tót diák meri száját föltatani!

— No, vigasztalódjék Kruspér ur, — mondá szuró gunylyal Münchhausenné — a közügyek magasztos gondjai hamar feledtetni fogják önrel ezt a kis vereséget. A kőbányai disznószállítás kérdése ugy is új stádiumba lépett s ön mint visszavonult disznókereskedő, sokkal nagyobb érdekléssel viseltethetik az iránt, hogysem egy kis kosarat nagyon szívére vehetne.

A hölgyek kaczagtak. Dalmainé s Filoméla kisasszony gunyosan hajtogatták helybenhagyólag fejeiket. Kruspér dühös volt, mint valami ingerült vadkecske.

— Hiszen ez meggyalázás! — kiáltott aztán rekedt hangon.

— Oh, legkevésbé sem, tisztelt Kruspér ur — mondá udvariasan Dalmainé.

— Isten mentsen meg! — mondá Filoméla kisasszony, szemeit égre forgatva.

— Oh, tudom már én, hogy honnan fúj a szél! — fordult dühös nevetéssel Kruspér ur Dalmainé és Filoméla kisasszony felé. — Önök áskálódtak ellenem, férfisovár, kikopott harisnyák, levélkohló, khórusviselt, klastromszagolt erényprédikáló —

Rozsdavári méltóságos nyugalommal lépett elő.

— Uram! Nem szégyenli magát, védtelen nőket támadni meg? Én nem tűröm, hogy e helyet, e kört, ön sértogesse gyalázkodó kifakadásaival —

— Kicsoda az ur, micsoda az ur, hogy így mer beszélni velem, Kruspér Emillel? — dühöngött a visszavonult disznókereskedő. — Keszeghiné előlépett.

— Vőlegényem s férjem három hét múlva! — mondá fenkölt hangon.

— Ugy van, — folytatá Vendel ur önelégülten — boldogvőlegény s három hétmúlva még boldogabb férj. S követelem —

— Ugy? — ordított Kruspér — hahaha! s rohant ki és becsapta az ajtót, csak ugy rengett bele a szoba. — Ön romantikus jellem! — bókolt Münchhausenné Rozsdavári urnak. — Gratulálok, kedves barátném!

— Hahaha! — kaczagott Emil ur s öles léptekkel rohant az utcán. — Vőlegény, no, a zsák föltjára talált, hahaha! Ha más lett volna, gavalléri parolámra mondom, hogy nem élné tul a holnapot. De egy tót diák! hahaha! No, hanem én ugyan

szépen kicseppentem, az a két satrafa turt ki, már az bizonyos! S aztán a menyasszonyruha szépen a nyakamon vész! Azért se vész, megmutatom. Elveszem a gazdasszonyomat, annak épen jó lesz, csak a derekát kell egy kicsit megigazítani. Ugy van, nem vész nyakamon. Ugyis elpusztulnék attól a sok közmás ételtől. Ugy van, elveszem s élek uri módra, én, Kruspér Emil!

* * *

A napokban találkoztam Rozsdavári Vendel ural. Ragyogó arczczal sietett; majd elütött lábamról.

— Hohó, — mondám neki — hová oly lóhalálában?

— A cukrászhoz, uram, tortákat rendelek meg, több tortát; ünnepély van házamnál, paszita, paszita, uram. A Rozsdavári névnek örököse született, úgy van, férförököse; egészen rám ütött; nem vész ki a Rozsdavári név!

Gratuláltam neki.

Vángel Mihály barátomhoz.

(Nejének: Boronkai Málvin urhölgynek halálakor, 1870. november 4-dikén.)

Pap Gábortól.

Störve hát szived nemes virága
— Kit oly hiven örgonddal ápolál!
S állsz, mint a kertész áll vihar lezugta
Után a kert megtört viráginál.

Kertész valál Te! lángoló szerelmed
Volt védpaizs a szép virág fölött,
S nem tarthatád föl a fagyos halálnak
Vihar szelét — virágod megtörtött.

Oh, mit nem adtál volna a virágért.
Hogy őt megtarthatd! semmi áldozat
Nem volt előtted drága — mit nemes sziv
Nemes szivért, hogy védje azt, hozat.

Oly jó s nemes volt ő! az ég leküldé,
Hogy oszszon áldást, földi angyalul.
Elköltözött ez angyal, vissza nem jön,
Ha bár utána könnyű árja hull.

Miként Nióbe arczán: megkövülve
Űl arczodon a néma fájdalom.
Kit ily siremlék halhatatlanított:
Halhatatlanitui gyenge azt dalom.

Phároszi fényként emléked sugára
Ragyogva jár a vészes tengeren!
A vesztőségnek tengerén, a fénynél
Órangyalul a kedves megjelen.

Kit a való letépett hő szivedről,
Azt visszaadja az emlékezet.
A mult világa az, hol összejöttök,
Ott fogtok újra egymással kezét.

A zord jelen, mely a sivár valónak
Töviseit dúsan tenyészti fel:
Sötét, hideg világ az érező sziv
Azt sugja itt nokod: „El innen, el!”

El innen, el, azon dicsőbb világba,
Mely bár csupán emlékezetben él:
Sobot hegeszt be, és az összetépett
Sziv újra éled szent omlékinél.

*

Baráti érzet kósz szived sebéro
Hullatni a vigasznak balsamát,
S kinosan érzem, hogy ily sebre gyógyirt
Csak Istenünknek szent hatalma ád

Vigasztalásra gyenge most barátod!
Nem is vigasztal, együtt sir veled,
Mert érezi, hogy oly kincset veszítél,
Mit az — ki veszi — el sohsem feled.

Ne is felejtsd őt! mert ha van vigasz még
Ily nagy csapásban, az más nem lehet
Mint az, hogy bár kevés időre, — birtad
A drága kincset, mit sir éjje fed.

Nem lesz öröklő e siréj — barátom!
Kikelnek a sirok halottai
S szived szerette dicsőbb lét hajnalán
Fog majd viszont kebledre omlani.

Csatázna bár az ész a szent tan ellen:
Szivünk hitünkkel egyezőn tanít...
Az ész sötétben hagy a s i r k e b e l n é l,
S i t t hint utunkra égi fényt a hit.

—

M o r t e n H e l é n a .

— Hejse Pál beszélye. —

Pr. J-től.

(V é g e .)

— Semmi bajom sem lesz, mondá nyugodtan s én bizom
benned, jó Mannsfeld, hogy férjemnek semmit sem fogsz irni.
Csak aggódni fog s az mégsem használand semmit, — ezzel eltá-
vozott. Hogy gondolataimat összeszedtem, beugrottam a csol-
nakba, s legalább elkisérni akartam, de ő nem engedte meg,
a hajós rögtön felhuzta a horgonyokat s kihajózott a kikötő-
ből; én ott álltam s sokáig utána néztem, mig nedves köd
csapódott szemembe s többé mitsem láttam.

Kezével végig simított szempilláin s egy percze elhall-
gatott.

— Én még mindig ott feküdtem s szavait örültségemben
az előzményekhez hiven magyaráztam magamnak.

— Ki volt a hajós, a kivel elutazott? — kérdém végre.

— Meier John, az, a ki Kopenhágából a tudósítást hozta.

— Az erről is azt mondá, hogy ne irjak önnek, kü-
lönben soha sem néz rám többé barátságosan. Edes iste-
nem! ily e'n fenyegetéssel akármire birhatott volna engem.
De minek is mondtam neki valamit erről! Ah! ama félel-
met s rettegést soha sem fogom elfelejteni, melyet e hét foly-
tán kiálltam.

Én fölugrottam, s megragadám kezét, hogy egyenesen
állni birjak, aztán kérdezém.

— Mi történt, ember? Szólj, beszélj! mindent kell tud-
nom hová ment ő?

— Szivesen bevallok mindent — mondá Mannsfeld,
mialatt én erőtenül ismét visszahanyatlottam a karszékbe.

— Lássá uram, — kezdé beszédét az öreg, — körülbelül ily
időtájjban lehetett midőn mindnyájan az irodába érkeztünk.
Ekkor belépett Meier John s egy levelet tett asztalomra, mely
Mölderups Keresztély örökösaitól jött. Az ő hajója ép az
előtte való éjjel érkezett meg, hosszas, küzdelmes utazás
után. — Találkozott a mi hajóinkkal, Meyer John? — kérdém
tőle, a mint a levelet fölbontám. Az előtte való napon — ezt
Morten ur tudni fogja — az „Africa,” a „Phönix” s a „Hansa”
végre eltávoztak a kikötőből s meglagyatott nekik, hogy ut-
jukat egyenesen Kopenhága felé vegyék. S tegnap, mint
mondám, elindult a három derék hajó, Meier John találkozott
velök s még dicsérte is. De, — mondá fontoskodva, — a ten-
ger nagyon háborog s jobb szerettem volna, Mannsfeld ur, ha
Kopenhágánál találkoztam volna velök, mint itt, oly közel,
mert november havában vagyunk.

Miközben beszélt, feltörtem a levelet. Egyszerre mintha a villám belé ütött volna a közelálló asztalba, oly irtózatossan megijedtem. Ön tudja, Morten ur, hogy a Mölderups örökösei mindig őszinték voltak irántunk, s most azt írják, hogy biztos hir szerint a „Hausen-és Társa“-czég rövid idő múlva bukni fog, minélfogva, mint régi üzlet-barátok becsületbeli kötelességöknek tarták a Morten házat figyelmeztetni, hogy semmi féle szállitmányt el ne küldjön többé s a függő ügyeket rögtön végezze el. Ezt olvastam ama levélben s rögtön három hajónkra gondoltam, melyért egy fillérenyre sem valánk biztosítva a Hausen-ház részéről. Ha a kopenhágeni kikötőbe érnek s az utána következő napon a Hausen-ház kihirdeti bukását, az egész szállitmány oda van, mert minden jogainkat elveszítjük.

Ott álltam az asztal mellett s nem tudtam mitevő legyek. Ekkor az egyik irnok a többi leveleket hozza, melyeket önnek küldeni akartunk s kérdezé, hogy az asszony is elkészítette-e a magáét; mert az nap irnia kellett. Én, még gondolataimba merülve, a Mölderups Keresztély örököseinek levelét magamhoz vettem s magam menék át asszonyunkhoz. Itt ült ő, ép ugy, mint ön most, s ép a czimét akarta megírni eme levélnek. Midőn így gondokba merültem beléptem hozzá, félbe hagyta az írást s jóságos, szelid hangján, mint mindig, kérdezé: Mi baja önnek, Mannsfeld? Ön beteg, vagy valami sötét gond üli lelkét! — Ah! az utóbbi az, mi engem elcsüggeszt, — mondám én, elég balga módon. Aztán lassankint mindent kicsikart belőlem, s alig tudá meg, hogy mikép akartam intézkedni, már felugrott, s a szolgáló által kalapját s köpenyét hozatá. Hová akar menni, Morten asszonyság? így szóltam hozzá, még minden aggodalom nélkül, mert tudtam, hogy a víztől fél s általában i l y e s m i t nem is sejték. — Vezessen el a kikötőbe, Meierhoz, John mondá ő. Én még egyszer beszélni akarok vele. — Mindez igen természetesnek tetszett nekem s én oda kísértem. De már utközben föltűnt nekem, hogy egy szót sem szólt s egészen elhalványult. Hogy odaértünk a kikötőbe, s Meier Johnnal beszélt, az beleegyezett, hogy utána megy a három hajónak. Oh, hisz oly sajátos módja volt megnyerni egyetlen egy mosolylyal mindazt, mit arannyal s kincsekkel lehetetlen volt. Én önnel utazom Meier John, szólt aztán, mert önnek nincs annyi bátorsága mint nekem, s aztán nem is oly szerencsés. — Hogy azt hallám égnek meredt minden hajaszálam. Az istenért, kiáltám, ön csak nem fog a tengerben bizni? ha valami baja lesz! Maradjon, maradjon, különben szerencsétlenné tesz mindnyájunkat. Gondoljon férjére, az meg fog örülni, meg fog halni. Epen azért, mert férjemre gondolok — mondá határozott magasztos hangon — elmegyek s életem árán meg akarom menteni vagyónát. — Többé nem is hasonlított emberhez s maga Meier John is megdöbbenve kiáltá: Jöjjön asszonyom, ha ön velünk van, semmi bajunk! A pokolból is megmentem a három hajót, ha ön velünk van! — Aztán elment a hajóra, s néhány percz múlva elindultak, én félholtan haza vánszorogtam, s hogy az irodában ismét eszembe jutott a Mölderups Keresztély levele, azt hittem szívem szakad ketté.

Hogy elvégezte beszédét ott állt még előttem s földre szegzé tekintetét. Én elfelejtém jelenlétét s csak az örömet éreztem, hogy hü maradt s a kint, hogy oly hitvány módon kételkedtem benne. De csakhamar eloszlott minden érzés. Föleszméltem. Ön itt van még, Mannsfeld? kérdém jóakarólag. Jól van, menjen. — A derék ember lassan gondolkodva hagyta el a szobámat. Azt hitte, hogy az esemény meg-

zavarta agyvelőmet s megállt künn az ajtóban, hogy ha netalán elájulok, közel legyen. Én azonban, mihelyt magam voltam, könybe lábbadt szemekkel a földre borultam s megcsókolám a helyet, hol az ő lába állt s a zongora billentyűit, melyet az ő angyali keze játszott. A pokoli öröm ez érzete azonban csakhamar elenyészett ismét, s midőn kinéztem az ablakon s láttam a novemberi zimankós napot, egyszerre mintha villám czikázott volna át szívemben, oly iszonyatos fájdalmat éreztem. Nőm, kincsem, mindenem a háborgó tengeren! s én itt a meleg szobában! Nem! Hatalmas isten, te meg fogod őt menteni! Hadd pusztuljon el a három hajó, hadd legyen nyomorult koldus, csak nőmet, német mentsd meg!

Többé nem birtam a szobában maradni.

Levelét magamhoz vettem, mely, mint gondolám, hozzám volt intézve, s egyedül elmentem a kikötőbe. Utközben fölbontám s elolvastam.

Olvassa el ön, mondá az öreg, két percnyi hallgatás után. S oda ment az író asztalhoz, fölnyitá azt, kezembe adá a levelet. — Ön kinez, ha története végét el nem mondja, — szóltam hozzá. — Az istenért, hogy végződött e dráma? — Olvassa el, mondá ő nyugodtan. E levél ismerete nélkül csak félig értené meg a következőket. Ezzel az ablakhoz lépett s én olvasni kezdtem.

„Kedves barátom! Irok önnek, mert ugy sejttem, hogy egy hamar nem láthatjuk egymást. Ön tegnap egy kérdést intézett hozzám, melyet felelet nélkül hagytam.

„Valjon boldog vagyok-e?“ — En hallgattam; valjon mit következtetett ön ebből? ön izgatott lön, s ez nekem fájt, aztán izgatottabban távozott, mint a hogy jött. Ön sokkal drágább nekem, semhogy mindez közönyös lenne rám nézve. A kérdést, melyet önhöz intézni jogom lett volna, valjon boldogtalan ön: szükségtelenné tette az a tekintet, melyet rcám vetett. En nem akarom tudni, mi az, mi önt boldogtalanná teszi. Bizom önben, hogy az élet bármily harcában kell küzdenie, mindig férfias, lovaghoz illő fegyvereket fog használni. De talán semmi sem bátorithatja föl önt jobban, mint, hogyha igaz barátnője azt mondja önnek, hogy győzelmét szívéből ohajtja. S azt hiszem, megnyugtadni fogja önt, ha nem kell az én boldogságom miatt aggódnia. Mert igen! én boldog vagyok, kedves barátom.

„Mióta férjem eltávozott, sokszor nyugtalannak, gondolkodónak talált. Minek titkoljam ön előtt az okokat? csak egy szomorit engem: érzem, hogy férjemet nem tehetem oly boldoggá, mint akarám.

„Én elhallgattam önnek azt, hogy leveleimre egyetlen egyszer sem válaszolt. S még ma is ismeretlen előttem rögtöni elutazása. Tudtomra semmivel sem bántottam meg őt de, hogy szerelme érdekében elmulasztottam valamit a mit bizton remélt, az naponkint világosabb lesz előttem.

„Ő ismét vissza fog jönni; nyíltan beszélek majd vele, s ha fájdalmait látja, melyeket távolléte által okozott nekem, mindent be fog vallani s az utolsó árnyak is szétoszlának majd, melyek boldogságom fényes napját valamennyire elhomályosíták

„Addig is, kedves barátom, engedje nélkülözni azt az örömet, melyet okozott nekem, hogy magányos óráimat önnek társaságában tölthetém.

Önnek barátnője.

Morten Heléna.“

Már rég elolvastam volt a levelet, mindazáltal lehetetlen volt szemeimet a halvány, kedves s egyszersmind határozott

írásról levenni. Az öreg is nyugodtan állt a tűz mellett s nem háborított. Az óra egyhanguan ketyegett s 11-et ütött. Ekkor megfordult, hozzám jött, kezét szeliden vállamra tevő s fölmagasulva mondá.

Nos, ön lesz-e az, ki fennen kiáltja, majd — ha Morten Helénát szerencsétlennek mondja valaki, — hogy ő, az a hölgy sokkal magassabban állott, semhogy szerencsétlen lehetett volna!?

En megfogtam kezét, megszorítám némán, mert egy hangot sem birtam kiejteni.

Most megfogta a levelet, elzárta ismét, aztán az ablakhoz, ment s elbeszélte a szomorú történet végét.

Világos nappal volt s mégsem láttam semmit körültem. Mihelyt elolvastam a levelet, mély szomorúság lepett meg. Oh! vajjon érdemes voltam erre a szerelemre és hűségre, — Istenem! örült kételyem által minden jogot, minden érdemet elvesztettem. Elolvastam ítéletemet. Mint a gyilkos-tolvaj, kerültem az emberek tekintetét, az övét pedig rettegtem. Érettem, az én szerelmemért ily áldozatot! — Mi voltam én? Önző, bolond, hitvány ember, ki nem volt érdemes arra, hogy valaha találkozott vele. S hogy az embernek valami jót tegyen — elmegy télen a viharos tengeren! Ah! hisz tudta, sejtette — s ez gyalázatom! — hogy hajóim: minden boldogságom, bálványom — s azért indult azokat megmenteni!

Igy léptem a kikötő előtti térre, s tekintetem a tengerre esett. Ugyan e pillanatban megkondul a kikötő harangja, mely a hajók megérkezését jelezi, én megijedek s a kikötő kapujánál mind három hajómat látom közeledni. Meier John egy csolnokon jött, elől. Lassan jött mind a három, a két első zászlaja fennen lobogott — s most a harmadik, „Phönix“ kanyarodott be, a harang elnémult s én észrevettem az árbocz csucsán a gyász jelt, egy fekete lobogót s aztán semmit többé, mert összeroskadtam s önkívülten ott feküdtem a kikötő-parton.

Hogy föleszméltem, még ott találtam magam, a sokaság által körülvéve. Mindnyájan ismertek, s mindenki tudta az okot, mely miatt összeroskadtam. A hű Mannsfeld mellett állt s a derék Meier John a kikötő lépcsőjén lassu léptekkel fölfelé jött. Hogy a tömegben át gyűrte magát és sipkáját levéve zordon kezét felém nyujtá, elérzékenyült a kemény, szél és vihar edzette férfi s zokogni kezdett, mint a gyermek. Én fölkeltem, kezét fogám s levezettem a kikötőbe. Mannsfeld utánunk jött s egy csolnokon ülve átmentünk a „Phönixre.“

Itt feküdt ő a fedélzeten. Köpenyével be volt takarva, halvány, szép arcza az égbe nézett, mely tisztán, csak néhány szürke felleggel tarkázva, szeliden tekintett le rá. Köröskörül a tengerészek álltak, mindnyájan fedetlen fővel, mereven, némán. Csak a hullámok robaja hallatszott, melyek vadul nekikicsapódtak a magas halotti-terítőnek.

Közel Kopenhága előtt érték utol a három hajót. Addig, míg egy sem látszott, Heléna nyugodtan s minden aggodalom nélkül viselte magát. Folyton a fedélzeten ült kezében messzelátó üveget tartva, s szemével előre tekintve. Midőn a kormányos jelt adott, hogy a láthatáron három hajó körülvonalai látszanak: fölkel s arcza hirtelen elpirult. A messzelátó-üveget elejté, egyik kezével az árboczba fogódzott s a másikkal mellét szorítá. Midőn Meier John hozzá lépett, hogy teljes örömből szerencsét kívánjon neki, hirtelen összeroskadt. A derék tengerész még jókor fölfogta, s gyorsan levitte a kabinba. Ekkor már nagyon beteg volt, minden idege lázban éggett. Hogy a három hajót elérték, átvitték a „Phönixre,“ miután ez a többinél nagyobb volt s mozgásaiban kevésbé in-

gatag. Későn! A forróház vihara megkönyörült a szenvedő, szép testen, nem kinezta sokáig, s már másnap — meghalt.

Bárcsak mindezt, a derék Meier John szavaival mondhatnám el önnek. Az élet szelidebb érzelme vissza-visszakerült lelkembe, midőn mint lelkes költőt, az ő haláláról beszélni hallám. Szegény ember! mennyit sirt s mennyire vádolta önmagát! Harmadnapra eltemettük őt. Hogy a temetőből haza érkeztem s a divánra vetém magam: kopogtatást hallok az ajtón. Valjon ki ez? A doktor! Mindaddig senkit sem bocsátottak hozzám, mint Meier John s Mannsfeldet. A doktor erőszakkal jött be. Hogy a divánon látott feküdni, reám rohant, egy örült kiáltással, térdre rogyott előttem s könyzaporba tört ki. Én feléje hajoltam s átölelém. Aztán fölkeltem s oda adtam neki a levelet. Az erős, kemény férfi majdnem összeroskadt, a mint elolvasta. Beszélni akart, de midőn reám nézett, elhallgatott: tudta, hogy minden szó fölösleges. Nyakamba borult s én megcsókolám ajkait, aztán odaültem a festő-állvány elé. Így töltöttük egyedül az egész napot. Midőn este elment, megkértem, hogy a levelet hagyja nálam, s ő itt hagyá. A barátot elvesztettem benne. Másnap elutazott, s minden pörös actáimat visszaadta, melyekkel a pört meg is nyertem. Többé sohasem hallottam róla semmit, annyi azonban tudomásomra esett, hogy Angliában telepedett le.

Még néhányszor meglátogattam irodámat, hogy üzletemet — megszüntessem. Aztán bezártam házamat, Heléna könyvtárából kiválogattam néhány művet s céltalanul világgá mentem. Még csak egy gondolatom volt: szellememet az övéhez fölemelni. Ez egy gondolat még életet adott belém, s megtanultam ama nyelveket, melyeket ő beszélt, s melyekben én mindeddig csak kontárkodtam. Rajzolni is tanultam, a zenére azonban kezeim megtagadták a szolgálót. Csak midőn könyveim elfogytak, jöttem haza, ekkor beléptem az elhagyatott szobába, fölnyitám a szekrényeket s újabb vigaszt vittem magammal. Így éltem számos éven át.

Midőn végre elég vén voltam arra, hogy fáradt csontjaimat nyugalomra hajthassam, szerelmemnek jó csillaga, mely folyton mind fényesebben ragyogott, visszavezetett ama helyre, hol először tűnt fel láthatáromon. E házat itt uresen találtam, s én megvevém, hogy végső napjaimat benne töltssem el. Mindent a mi előttem drága volt e szobában rendeztem el. Így élek immár most, hagyomány s szelleme erejéből. Még csak néhány könyv van, melyet még nem olvastam. Ha az utolsónak, végső lapját is elolvastam, az én élet-történetem is véget ér.

Az asztalon a gyertyák már-már kialudni akartak s az óra éjfélét ütött. Késő van, mondá az öreg, ki nyugodtan s mintegy átszellemülve előttem állt. Megfosztottam önt álmatól. Fogadjon el hálám jeléül, egy emléket Morten Helénától. Az a könyv, melyet szemében ragyogni látok, megérdemli azt. És egy rajzot adott át emlékül.

Midőn szobámba értem, mindenek előtt a rajzot néztem meg. Valami tájkép volt. Hullámzó tenger parton magasra nyuló bükkördő látszott, az ég viharos felhőkkel volt borítva s elől a szabad vidéken a napsugár hosszú csikja játszott. Az ecsetelés kitünő volt, a színezés egyszerű, de mesteri. Elöl a kép egyik szögletén e név állt: Morten Heléna, s alatta: 1819, szeptember hava.

Egy hét története.

December 21-kén.

Pardon, grácia! — Farsangi hírek. — Még csak advent van. — Karácsoni és ujévi ajándékok. — A kik még nem láttak karácsonfát. — A Beethoven-ünnepély. — A budai ének- és zeneakadémiának Beethoven-ünnepélye. — Liszt. — Matinée Rákos-Palotán. — Straussék. — A szeretetház. — Francia rokonszenv. — Az öreg Dumas temetése. — Hajléktalanok. — Pályázat eredménye. — Regény az életből. — Vizionlátásra!

Ah, pardon, grácia árva fejünknek! A mult hét történetében elfeledtünk a farsangi reményekről, rendezendő bálakról írni. Meg nem foghatjuk, hogyan történhetett, de bizonynyal a komoly dolgok, melyekbe tárczánk végén mélyedtünk (ha a tárczába a végén nagyon bele kell mélyedni, különben is komoly dolog,) elfoglalták a tért. Pedig már egy egész érdekes füzérrel, egész krónikával szolgálhatunk, mely bizonyosan, minél közelebb jó a farsang, annál inkább növekedni fog. Kárpótlásul tehát most nem vonakodunk, hogy elősoroljuk. A jótékony nőegylet álcás bálja január 8-kán, a farsang első vasárnapján. A vigadó bérlője is rendez álcás bálakat majd a farsangi vasárnapokon, de a jótékony-nőegylet mindenkor a legfényesebb és látogatottabb szokott lenni. Kedélyes multság ígérkezik lenni a szini-képezde növendékei által Egressy szobrára rendezendő tánczvigalom január 9 kén. Bálanya: Báró Orczy Bódogné. A jogászbál január 15-dikén. Bálanya: báró Eötvös Józsefné. Az orvosnövendékek bálja január 24-kén. Bálanya: gróf Andrassy Gyuláné. A színészbál az Európában január közepén. Bálanyák: Prielle Kornélia, Lendvayné és Pauliné. A korcsolyázó-egylet február 1-jéni báljáról már szoltunk. A tornászok és tüzoltók is rendeznek tánczvigalmat, az bizonynyal szintén érdekes lesz. A nőképző-egylet február 8-kán tartja tánczmultságát alaptökéje javára. Bálanya: gróf Teleky Sándorné.

Ennyi — ugy hiszszük — elég egy lélegzetvétetre, pedig még van több is, azokat nem is említve, melyek a létesülés bajaival küzdenek. Elég hosszú az idei farsang is, majdnem nyolcz hét, kitelik belőle.

Egyelőre azonban még csak advent van, csendes adventi idő, karácson előhete. A nyilvános multságok nem igen adnak hangot: mindenki visszavonul családi tüzhelye mellé, a hol gyöngéd ujjak mindenféle ékes ajándékok, meglepetések készítésében szorgalmatoskodnak, melyeket mind a Jézuska fog hozni; a boltok kirakatai tele vannak karácsoni és ujévi ajándékokkal, aranyművesek, ruhakereskedések mindenfelé hirdetik áruikat, néhol egész karácsonfa van kiállítva feldiszítve szépen. A könyvkereskedők is előállanak jegyzékeikkel s ajánlják új és diszes kiadványaikat, melyek különösen alkalmasak karácsoni és ujévi ajándékoknak. A gyermekvilág egyszerre kiváló figyelem tárgya lesz, mindenfelé különös előszeretettel részesül, Mi Pfeiffer Ferdinánd könyvkereskedésében láttunk kitünően diszes és czélszerű ily képes gyermekkönyveket. Nagyon czélszerűek az ugynevezett „elpusztíthatlan képek,” erős táblapapírra nyomva.

Az udvar távozott. Király ő felsége fölment Bécsbe, onnan Meránba utazik; a delegáció, országgyűlés tagjai szét-

oszlottak, de majd január elején ismét visszatérnek, tanácskozásait folytatandók. Január 8-kán vissza jön a király is, azért az udvari fogatok, cselédség, testőrök nem is távoznak Budáról.

A mult hét legérdekesebb eseménye, melyre a közfigyelem irányult, volt bizonyára a Beethoven-ünnepély. Szerdán „Egmont,” csütörtökön „Fidelio” a szinpadon; pénteken a nagy diszhangverseny a vigadóban. Kétszáznegyven énekes és kétszáz zenész vett benne részt Liszt Ferencz személyes vezetése mellett. Nagyszerű volt. A terem szorongásig meg is teltek hallgatósággal. A műsor kizárólag Beethoven műveiből állott, s az ének- és zenekarok, valamint az egyes közreműködők: Pauliné és Kvassayné asszonyok, Kőszegi, Odry, Pauli és Schmidt urak kitünően megfelelték feladatuknak. Hogy Reményi gyönyörűen játszotta magánrészeit a hegedűn, mondani is felesleges.

Bécsben és Berlinben egyidejűleg ülték meg a nagy zeneszerző születésének századik évfordulóját. Bécsben „Fidelio,” Berlinben „Egmont”-ot adták elő, s így külön-külön azt, a mit Pesten együtt hallhatott és láthatott a közönség.

Jövő szerdán a budai zene- és énekekadémia tart Beethoven-hangversenyt, szintén Beethoven műveiből, Balászné, Kvassayné, Toperczer Ilka, Neszedva Anna, Odry és Ellinger közreműködése mellett.

Sokan kárhoztatják ezért, mondván, hogy Liszt után nem lesznek képesek valami méltót adni; de miért nem! éljen a verseny!

A nap hőse tulajdonképen még mindig Liszt. Nem mulik el nap, hogy hol ez, hol amaz meg ne jelennék felőle a lapok hasábjain. Mult hétfőn Horváth Boldizsár igazságügyminiszternél diszebéd volt tiszteletére, aztán az ujonnan alakult első női zene- és énekegylet küldöttsége tiszteletgett nála, kérve, hogy engedje az egyeletet nevével nevezhetni, mit ő kegyesen megengedett.

Érdekes, hogy mint háritá el magáról mult vasárnap a matinée musical tartását. Reményinek van Rákos-Palotán egy kis nyaralója, Tuszkuluma, a hová pihenni néha-néha visszavonul. Liszt oda menekült, s ott az általa ohajtott szűk körben zenélt és társalgott. Janina Olga grófnő, Fichtner Paulina bécsi zongoraművésznő, Reményi és nővérei, Rummy Gizella és báró Augusz társaságában.

Straussék, a híres keringő-királyok (nehogy a keringő barátokról vonjanak kedves olvasónk párhuzamot; de nem akartunk walzer-királyt írni!) szintén Pesten voltak a lefolyt héten. Szombaton és vasárnap hallatták magukat a vigadó sétahangversenyeiben, még pedig jótékony czélra: a gyermekmenhely, bölcsődes a gazdasszonyok árvaháza javára. Természetesen nagy közönségük volt! hogyne? ők csak olyan híresek a maguk terén, mint más egyéb híres zeneművészek. Még miniszterek is jelentek meg hallgatásukra. De legalább az említett jótékony czélokra szépen jövedelmezhetek estélyeik.

A jótékonyaságról eszünkbe jut a füredi szeretetház.

Lapunk jelen száma épen az ünnepekre jelenik meg. Némely helyt tán fel is lesz állítva a karácsonfa, midőn a postás bekopogtat és átadja. Az öröm izgatottságában nem jut rá idő és érkezés, hogy olvassák. Csak később veszik majd elő és fogják olvasni. De a midőn olvasni fogják, jusson eszükbe mit éreztek, midőn ott álltak a megrakott karácsonfa alatt, az örvendő gyermekek között, és képzeljék el, hogy mit érezhetnek azok, a kik életökben először látnak karácsonfát, mely érettök, nekik állított föl.

Ezt érzik, érezték a szeretet házának növendékei karácson estején. Már nyolcz védecze van, s különösen megható volt az adakozásra hívó felkérésben, hogy ezek egyike sem látott még életében karácsonfát. Most közadakozás útján állítanak fel nekik egyet, mint az árvaházakban, gyermekkórházakban, vakok és némák intézetében és egyébütt szokás, a hol a keresztyén könyörület szelid lehe terjed szét.

E szereteti intézet különben örvendetes felkaroltatásban részesül. A kimutatás szerint ezekre megy már az adakozások összege. Legutóbb a zalamegyei nemes alapítvány is 1500 frttal járult tőkájéhez. Ez az alapítvány még a régi „insurrectionális“ időből szárazik, midőn a haza veszélyében a nemesség „felült,“ már t. i. loaira és védte a hazát. E felülés költségeire adták ezt valamikor össze, úgy, hogy most már a kamatokkal együtt 200,000 forintra szaporodott fel, s a közbirto-kosság kölcsönpénztárát képezi. Most már a kamatok egy részét rendszeren jótékony célra fordítják, s az idén 1500 forint jutott a szeretetházra.

Hasonló lelkesültséggel gyűlnek az adakozások a francia foglyok és sebesültek számára. A Rudolf jótékonyasági egyesület nagy mennyiségű pénzt és ruhaneműeket küldöz folyvást, s a „Pester Lloyd“ szerkesztősege, mely ez ügyben leginkább fáradozik, naponkint tekintélyes összegeket mutat ki.

Egy társaság itt Pesten folyamodott a tanácshoz, hogy engedtesék meg neki műkedvelői előadásokat rendezni e célra a városligeti gyermekszínházban, s megengedettett. Általában minden körben nagy a részvét a francziák ügye iránt.

A háborus hírek közt egy téveteg tudósítás közlé az öreg Dumas papa temetését. Más körülmények között nagy szomorúságot keltett volna a jó öreg ur halála, és temetése nemzeti pompa; így azonban a haza miatti gyász elnyomja az egyesek fölötti fájdalmat, s tán az egész világon, a hol csak olvasni szoktak, jobban nyilvánult a megütődés az agg regényíró halála folytán, mint Franciaországban. Temetése is nagyon egyszerűen, csendben, minden pompa és zaj nélkül ment végbe Neuville faluban. A kis falusi templomban csak a legközelebb gyászoló család és néhány polgár és halász gyűlt össze. Innen kísérték ki a holttestet az örök nyugalomra. A sirnál egy jelen volt egyszerű emlékbeszédet tartott, mely így végződött: „A Pantheonban volna helyed, de az utat lándzsák zárják el.“ A lehető legjobban kifejezi a helyzetet.

Itthon, mintha csak Neuvilleben volnánk, e héten is esett az eső. A vidékről sok felől már árvizekről panaszkodkodnak. Végre ma kaptunk egy kis becsületes havat.

Különösen Temesváron dühöng nagyban a féktelen elem. A Tisza úgy tele van vízzel, hogy a Béga nem tér bele, ez tehát kiöntött, s a gyárvárost és ugynevezett Palánkot foglalta el ágyának. Sokra megy a hajlék nélkül maradtak száma.

Itt Pesten is elég sokra menne, ha a boulevardot minden előleges intézkedés nélkül foganatosítani akarnák. Hivatalos kimutatás közli, hogy a lerombolandó 169 házban 1665 család, tehát mintegy 7000 lélek lakik. Ezek szintén csakugyan hajlék nélkül maradnak, ha ama házakat lerombolják, mert a külvárosokban így is egymásra három ember jut egy szobára.

De ez országos bizottság úgy határozta, hogy a foganatba veendő építkezések közt első helyre sorolandók a hidak, mint a melyek legszükségesebbek, s aztán jő a boulevard. Addig tehát még építhetnek új házat eleget.

A kormány most tette közzé a történelmi festményekre tüzött pályázat eredményét. E szerint az első díjat Benczur Gyula nyerte el „szent István király keresztelése,“ a második Madarász Győző „Bethlen Gábor tudósai körében“ czimű festményével. A harmadikra nézve nem tudtak a pályabírák megegyezni. Székely Bertalannak „V. László király és Czillei Ulrik“-ot ábrázoló képe, mert a pályázati feltételeket meg nem tartotta, nem vétethetett figyelembe, de a bírálók által megvételre ajánlatott.

Elmondunk egy regényt is az életből, mely szintén e héten folyt le a főváros Londonról nevezett utcájában. Egy régi történet, mely mindig új marad. Egy egykori tánczosnő: Szalay Anna, valamikor ünnepelt, körülrajongott, bársonyban-selyemben járó hölgy apránként süllyedt, míg egyszer nyomorban, az utca sarában találta magát. A legaljasabb társaságokba keveredett és végül pálinkaivásra adta magát. A mult éjek egyikén halálos sebekkel tért haza, s reggelre elvérzett nyomorult odujában.

De fejezzük be, ne időzzünk tovább ezen szomorú képnél.

Ez a szám az utósó ez évben. Tehát isten kegyetekkel, kedves olvasónők, vagy jobban mondva, viszontlátásra az új évfolyamban!

—r.

Budapesti hírvivő.

Mai számunk az utósó ez évben, az új év küszöbén tehát legyen szabad néhány rövid szóval visszaideznem tisztelt olvasóim emlékébe azon órákat, melyeket e lap mellett együtt töltöttünk. Nyugodt önérzettel tehetem azt, mert minden ügyekeztem oda volt irányulva, hogy ez órák ne vesszenek el hiába életünk folyamából. Akár melyik rovatát vesszük, mindenik külön-külön tanúságot tesz róla, hogy nemes szellemi tápot adtam a női gyöngéd sziveknek, ügyekeztem megvilágítani a jó és szép érzéseket, föltárni a nő magasztos hivatását a magán- és a társas-életben, mulattatva avagy komolyan, a költészet zengő képeiben csakugy, mint a komoly elmélkedés higgadt szavaival, és bátran mondhatom, hogy nincs ez évi folyamban egyetlen szám, mely ez irányról tanúságot ne tenne.

Ugyanannyi gondot fordítottam divat-mellékleteinkre és műlapjainkra; az elsőknél a szépség és finom izlés mellett mindig szem előtt tartottam a közhasználatosságot, és e részben csak szabásmin-táinkra és munkalapjainkra hivatkozom.

De a mire édes örömmézzel hivatkozhatom, ezek könyvmellékleteink. Tíz kötetet könyvet adtam ez évben, melyeknek bolti ára 10 frt — 1 frt 50 kron! És a legjobb írá-

nyu könyveket, ép olyan érdekfeszítő, mint jóra, szépre tanító műveket. Olvasónőim tudják, mily nagy szükség van minálunk jóirányu olvasmányra, és azt is tudják, hogy milyen drága a jó könyv, azért tudom azt is, hogy tőlük kitelhetőleg támogatni fognak a jó könyvek olcsóvá-tételében és terjesztésében.

Csak e biztos reményből merítettem azt a bátorságot, hogy a jövő évben már tizenkét kötet könyvmellékletet adjak, — és nyugodt lélekkel bizom majd olvasóim ítéletére ez újabb tizenkét kötet belbecsét. Nincs divatlap, mely csak megközelítőleg is annyi olvasmányt adna, én is csak úgy adhatom, ha a magyar hölgyek tovább is testvérileg keznek velem e lap terjesztésében. E testvéri támogatásra alapítottam én a könyvterjesztési tervet, és tudom, hogy mint eddig, úgy az új évben is süker koronázandja tiszta jó törekvésemet.

Boldog új évet!

Emilia.

✦✦ (Nyilas Samu) jeles írónk költeményeinek kiadására Miskolczon egy társulat alakult, mely e napokban bocsátotta ki az előfizetési felhívást. A költemények két kötetben fognak megjelenni, diszes kiállításban. Előfizetési díj 2 frt. diszkötésű példányra 3 frt. Ugy tudjuk, hogy már is nagy számmal fizettek elő a jeles költő tisztelői közül, és leginkább a borsodi hölgyek nagy buzgóságot fejtenek ki, előfizetők gyűjtése által kifejezni a jeles költő iránti tiszteletüket; és miután e tisztelet nemcsak egy megyére szorítkozik, hanem országos, a magyar hölgyek pedig mindenütt szeretik a költészetet, bizonynyal mindenütt egyformán sokan fognak előfizetni e költeményekre.

✦✦ (Serfőzöstrike.) A kőbányai Dreher-féle serfőzde munkásai e napokban beszüntették a munkát, mert havonként 10 frttal több bért követeltek, a mit az igazgatóság nem akart megadni. A városi hatóság a rend helyreállítására 25 drabantot küldött ki. 15 serfőző legény elfogott. Ezen strike hírére a pesti királyserfőzdei serfőzők is beszüntették a munkát, úgy, hogy 60 katonát kellett oda kiküldeni. A strike azonban pár nap alatt elnyomatott, és így a főváros megszabadult azon nagy aggodalomtól, hogy talán fogyatkozást kell szenvednie — sörben.

✦✦ (Öngyilkosság szerencsétlen szerelem miatt.) Mult szombat este fél 9 óra tájban egy csinos arczu, nyulánk természetű, mintegy 18—20 éves leány, a lánczhydról a Dunába vetette magát. Heller József budai fényképész és egy Huber Lajos nevű kereskedősegéd, kik a lánczhydron közvetlenül utána Buda felé mentek, s az öngyilkosnának tanúi voltak, segély után kiáltottak, de mire az megérkezhetett volna, a fiatal leány a Duna hullámai között menthetlenül eltűnt. A lánczhydron az öngyilkos nő csupán szürke nagykendőjét hagyta hátra. Másnap délelőtt Schönaug Adolf helybeli nagykereskedő azon jelentést tette a kapitányságnál, hogy előtte való nap este szobaleánya Jiha Ottilia hazulról eltávozott és vissza nem tért. Nevezett leány már azelőtt öngyilkosságot emlegetett és kifejezte, hogy szerelmében csalódván, a szegény elől csak egy menekvése van: a halál. Ezen jelentés folytán azonnal valószínűnek tűnt fel, hogy az öngyilkos nő Jiha Ottilia volt, mely sejtélem valónak bizonyult be, mert a nevezett kereskedő szolgaszemélyzete a hátrahagyott nagykendőt Jiha Ottilia tulajdonának ismerte fel. A szerencsétlen nő csehországi születésű és szolgálatadói teljes megelégedését szelid, csendes természeténél fogva bírta. A hátrahagyott levelekből a szerelmi viszony minden fázisa s a csábító kiléte is napfényre jött.

✦✦ (Felnöttek oktatása.) A magy. királyi közoktatási miniszterium felszólítása következtében a kegyes tanítórendiek pesti főgymnaziumában jövő 1871. évi január hava 8-kán veszik kezdetüket a felnöttek számára való előadások, és pedig a természettanból azon nap (vasárnap) d. e. 11—12, a földrajzból szintén azon nap d. u. 2—3, a magyar nyelv- és irálytanból pedig január hó 9 kén esti 7—8. Az előadási nyelv a magyar lesz. A bejelentés január 7-ig, a kegyesrendiek épületében I. emelet 7. ajtó sz. alatt naponként d. e. 11—12, és d. u. 2—3, valamint esti 7—8 óra közt történhetik, Trautwein János, főgymnasiumi igazgató urnál.

✦✦ (Jutányos feltétel alatt,) nevelői pályán több évig foglalkozott külföldi születésű házas nő — ohajt nevelői és tanítói gondja alá két leány-növendéket fölvenni, s azokat anyai gondnal, — kényelmes szállás, — egészséges étkezéssel igéri ellátni. Házi nyelv a francia és német, de szakavatott egyén által a magyar nyelvben is oktatást nyer a növendék. Mi ismerjük e családot, és mind alapos műveltség, mind finom modorra nézve csak a legjobbat mondhatjuk felüle, azért magánuton is szívesen szolgálunk bővebb felvilágosítással ez ügyben.

✦✦ (Canrobert nejtől) egy levelet közöl a „Times,” melyben a többi közt ezeket mondja: „Porosz fogságban sanyló testvéreink nyomora irtóztató. Semmijük sincs a világon, nem ápolják őket, ezrenként feküsznek rongyos sátrak alatt, a mikbe beleesik a hó, keresztül füttyöl a szél s átaljár a fagy, nyomorult szalmazsupokon, a miket csakhamar trágyává változtat a nedvesség. Meleg ruhájuk nincs, úgy hullanak el éhség és hideg miatt . . .

✦✦ (A csatatérről) még mindig semmi újat nem hallani: a két ellenség folytonosan emészti egymást, a poroszok — állítólag — mindig győzve egyre fogynak, míg a francia honvédek — mert honvédek ők, e szó dicső magyar értelmében — egyre nagyobb számmal gyülekeznek a szabadság zászlói körül. Jobbról-balról mintha csak a földből nőnének ki az új francia vitézek, a poroszok az egyik sereget üldözőbe veszik, és ezalatt hátuk mögött és oldalt egyszerre két új sereg alakulását jelentik nekik, egyet Lyon, a másikat észak felül; és azért most már maguk az öntelt poroszok is lehorgasztják fülüket; be kezdik látni, hogy nem jó vége lesz annak — reájuk nézve; bizony nem, és most édes örömmel gondolok arra, hogy az egész háboru úgy bonyolódik le, a hogy én azt az első percben láttam. Most már az egész világ megegyez abban, hogy nem a német egység, hanem a „sas” Vilmos vad gögje és a német császárság volt e háboru célja, és abban is megegyez immár az egész világ, hogy a francia nemzetet bámulatos hősiségre lelkesítette a szabadság- és hazaszeretet; csak néhány hét, vagy hó még, és egészen másképp fog e háboru végződni, mint a hogy Bismark és „sas” Vilmos azt magukban kifőzték.

Párist még mindig — majd csak holnap fogják bombázni; ellenben Bajorországban aláírási iverk köröztetnek, oly végre, hogy a bajor király szólítsa haza a bajor sereget a francia földről. Csak siessen vele, mert ha soká késik, nem lesz kit hazaszólítani. 150,000 bajorból máris csak 8000 van hazaszólítható állapotban, a többi minden esetre ott marad, a földben.

✦✦ (Vegyes hírek.) A Strauss-estély alkalmából király ő felsége a pesti bölcsőde, a gyermek-menház-ogyletnek és a magyar gazdasszonyok egyletének 200 forintot ajándékozott. Károlyi Istvánné grófnő ugyan e célra 50 frtot ajándékozott. — A „pesti sz. gyermek kórház” javára

gróf Andrássy Gyula miniszterelnök és Majláth György országbíró 100—100 frtos alapítványt tettek. — Stein Náthán pesti háztulajdonos a honvédségélyezési alaphoz két darab ezer forintos földtehermentesítési kötvénnyel járult. — Szabó Richard, jeles írónk, „Nők világa“ című könyve, ugyanaz, mely a forradalom előtti időkben egyik kedvenc olvasmánya volt a magyar hölgyeknek, most díszesen kiállítva második kiadásban jelent meg. Mert még most is sokkal díszesebb a mű tartalma a legdíszesebb külsőnél. Kapható Pesten Petrik Géza könyvtárusnál 2 frton. — Liszt Ferencz köztünk marad; a miniszterelnök e tekintetben megtette a kellő lépéseket illető helyen. A koszorus zeneművészhez Versaillesból és Pétervárából igen hizelgő és fényes ígéretek tettek, mind a porosz, mind az orosz udvar részéről, azonban mindezek sikertelenül hangzottak el. — A francia foglyok javára a pécsi takarékpénztár gr. Castellane francia konzulhoz 500 francot küldött; a francia sebesültek javára Szabó Géza ócsai ref. segédlelkész 37 frt 60 krt gyűjtött; Székesfehérvárott pedig karácson másodnapján zeneestélyt tartanak e célra. Január 7-dikén ugyan e célra Aradon álarczos bált tartanak. — Követésre méltó példa. H. M. Vásárhelyt a városi közgyűlés elhatározta, hogy mindazon honvédek, kik 1848—49 ben a városért szolgáltak, méltányos alapon kielégíttessenek; kiknek tehát e tekintetben követeléseik vannak, jelentkezzenek a polgármesteri hivatalnál; megjegyeztetvén, hogy mindenemű megbízottak vagy fölhatalmazottak az alkudozásból ki vannak zárva. — Keleti Gusztáv, jeles képiró, kitűnő művész, hir szerint, az országos minta-rajztanoda igazgatójává van kijelölve. A tanodát is az ő általa ajánlott kitűnő terv szerint állítják fel. — A mult esütörtök napfogatkozás nálunk is annyira látható volt, hogy egész nap egy sugár sem világított az égen, a sűrű felhőktől, melyek egész nap sűrű bópelyhekben hullatták reánk a — fehér karácson. — A pesti uj sugárutat talán Andrássy-utnak fogják nevezni. — A nemzeti szinpadon Szakál Róza k. a., a debreczeni színház tagja, mult szerdán két kis vigjátékban mutatta be magát. „Az elkényeztetett nő“-ben és a „Tűz a zárdában.“ A fiatal színésznő elég ügyesen játszott s szép alakja, kellemes hangja és ügyes mozgása megnyerte a közönség tetszését. Legügyesebb volt a parodisztikus vonások kiemeléseben, képességeiről azonban csak több és nagyobb szerepek után mondhatunk biztos véleményyt; bár arról most is meggyőződhetünk, hogy gyakorlott és tehetséges színésznő, ki nem ok nélkül volt a vidéki szinpadok kedvelt tagja. — Egy rablógyilkolási merénylet hire kering a fővárosban. A hir szerint, egy fiatal egyén, ki egy fővárosi vendéglőben 2500 forintnyi összeget vett át, mult szerdán a belvárosnak a Duna felé eső részén megtámadtatott, a Dunához hurczoltatott, kifosztatott és a Dunába taszított, honnét azonban nagy bajjal sikerült kivánszorognia. — Időjárásunk mult szerdán éjjel kemény hidegre fordult, közvetlenül reá hó esett s így most ha, az idő nem enged, szép karácsonra tarthatunk számot. A Duna azonban még ment a jégtől s a gőzhajók még közlekednek. — A fővárosi rablóperhez. Eddigél mindössze hét gyanus egyén fogatott el, és pedig Mintner (Szabó) István, Bognár Sándor, Lukács József, Józsa Károly, Lukács Gyula, Józsa Anna és Szabó Erzsébet. Az elfogott egyének közül csak Mintnerre tettek bilincseket, mert ő rablásért már egyszer 12 évre el volt ítélve. A foglyok mind külön vannak bezárva.

••• (Halálozás.) Erdődi Pálffy János Károly gróf, Pozsony megye örökös főispánja, e hó 13-kán Pozsonyban 73 éves korában meghalt. — Somsich Miklós e hó 12-dikén 85 éves korában meghalászott. Kitűnő műveltségű és jellemű hazafi volt, s több poszonyi országgyűlés szabadelvű követe. Somogy megye gyűlésein 1848 előtt nem egyszer történt meg, hogy szeretett fiával (ki konzervatív volt,) mint ellenféllel, élénkvitában szónokolt. Mikor az 1861. virradás beköszöntött: akkor már oly öreg volt, hogy a közélet terére nem léphetett ki újra, s a működést egészen köztisztületben álló fiának edengte át, ki mellette állt végóráiban is. — Ujházy Tivadár, a távol Amerikában elhunyt Ujházy László fia, 38 éves korában Budaméren hosszas betegség után meghalt. A szabadságharcban mint huszártiszt vett részt aztán atyjával Texasba bujdosott s tiz év előtt visszatérve, pusztaházi birtokán mint egyszerű gazda élt. Gyászoló özvegyet hagyott hátra. Béke hanvaikra!

Nemzeti színház.

December 11-kétől.

December 18-kán: „Egmont,“ Goethe szomorujátéka. — December 19-kén: „Leánykérés szabály szerint,“ vigjáték. — December 20-dikán: „Hamlet,“ Thomas operája. — December 21-kén: „Utóirat,“ „Tűz a zárdában“ és „Elkényezett férj,“ három vigjáték. — December 22-kén: „Fidelio,“ Beethoven operája. December 23-kén: „Vicomte Letoiers,“ francia vigjáték. — December 24-kén és 25-kén szünnapok.

Gazdasszonyoknak.

Csokoládés rétes.

Egy font lisztből, két tojássárgájából, négy lat vajból, egy kis sóból és a megkivántató mennyiségű langyos vízből közönséges rétes tésztát kell csinálni, jól kidolgozni, langyos kendővel befődni és egy félóráig pihenni hagyni.

Ez idő alatt a töltelékkel kell elkészíteni következőkép: egy keverő tálban nyolcz lat vajat el kell keverni, lassankint nyolcz tojássárgáját bele tenni, tizenhat lat csukrot, egy fél-meszely vastag tejfelt és egy maroknyi finom zsemlyemorzsát. Mind ezt igen habosra el kell keverni. Ezenkívül két tábla milanói csokoládét egy kis vajjal együtt fel kell olvasztani, a töltelék közé tenni, legvégül pedig nyolcz tojás fehéréből vert kemény habot is hozzá kell még adni.

Most a tésztát egy lisztes abroszon finomra ki kell huzni, a töltelékkel kis ujjnyi vastagságúra reá kenni, egy negyed font magtalan mazsolyaszölet és apróra vágott citronátot elszórni rajta, a tésztát összesodorni, vajjal kikent sütőre tenni, a tetejét is vajjal megkenni és egy óráig jó meleg sütőben szép sárgára megsütni.

E rétest mély tálban kell az asztalra adni, csukros tejszint alája öntvén, vagy azt külön tálalva be hozzá.

G. Irma.

Divattudósítás.

Azt hiszem, kellemes szolgálatot teszek t. olvasóimnak, ha e következő cikkeket bemutatom ezuttal, tájékozásul a jövő vidám napoknak: Farsangi árjegyzék Tüersch F. csipke-, fehér- és vászonnemű-üzletéből Pest, váczai-utca, a nagy Kristóf mellett.

Minden ruha mérték szerint készíttetik, és áll egy derék, egy tőkéltes hosszu s bő szoknyából, mindkettő gazdagon díszítve; továbbá az öltözékhez

megkivántató alsó szoknyából. Fejvirág, legyező és csomagolás külön s jutányosan számítottat. Vidéki rendelményeknél kérek egy jól álló derekat s a ruha előhosszának mértékét beküldeni, vagy pedig a mértéket centimetreken pontosan feljegyezni s a netán szükséges megjegyzésekkel kísélni. — Rendtelenségek elkerülése végett kérem a czímet, az utósó pósta megnevezésével lehető világosan írni fel:

A ruhák: fehér, világos-, közép- vagy narancssárga, róza, ceris, hochroth, éjkek, lila, zöld, szürke s vegyes, vagy bármely színben készíttetnek.

 Az árak utánvétel vagy készfizes mellett értendőnek:

- 1 kész tarlatanruha gazdagon diszítve, 30, 35, 40, 45 frt és feljebb,
 1 " " " Illusionnal diszítve 45, 50, 60, 70 frt és felj.
 1 " " atlas-tunique vagy virággal 50, 60, 70, 80 frt és feljebb
 1 " Illusionruha gazdagon diszítve 50, 60, 70, 80 frt és feljebb.
 1 " Brüsszeli ruha " " 50, 60, 70, 80 frt " "
 1 " selyemruha atlasz vagy más szövettől 90, 100, 120 frt és feljebb.
 1 mennyasszonyi ruha gazdagon diszítve 45, 50, 60, 80, 100 frt és feljebb.
 1 gazdagon diszített felsőszoknya, a hozzá illő berthe-el 16, 20, 30, 40—100 forintig.
 1 fekete csipke tunique, berthe, pelerin vagy ilyenneművel 25, 30, 40, 50, 60, egész 100 frtig.
 1 fehér csipke tunique a hozzá illő derék-csipkével jól tisztítható 35, 40, 50, 60 forint.
 1 fehér csipke volant $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{5}$ széles, hossza $7\frac{1}{2}$ —9 rőf 25, 30, 40, 50, 60 forint.
 1 berthe ujjakkal 4, 5, 7, 10 frt és feljebb.
 1 virág-coiffur 3, 4, 5, 6, 8, 10 frt és feljebb.
 Virág-rendbeliek (garnitúrák) egy ruhához 16, 20, 25, 30, 40 frt és feljebb-
 " " szalaggal vegyítve, hozzá illő berthe virággal, fiatal leány-
 kák számára 6 frt 75, 8, 10, 12 frt g.
 1 uszályos szoknya mosva 5, 6, 8, 10, 12, 15 frt.
 1 " krinoline, tournurrel vagy a nélkül 6 frt 75 kr. 8, 10 frtig.
 1 mosható tournure, új forma 4, 5, 6 frt.
 1 lőszőr tournure, új forma 3 frt 50 kr, 4 frt 50 kr.
 Béli legyezők: 2 frt 75 kr, 4, 5, 7, 9, 12, 15, 100 frtig.
 Illusion Echarpes: 1 frt 75, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt.

Bálsruha szövetek:

- 1 vég fehér francia tarlatan 2 rőf széles, $19\frac{1}{2}$ rőf hosszú 5 frt 40, 6 frt, 6 frt 75 kr, 7 frt 50 kr, 9, 12 frt és feljebb.
 1 vég színes francia tarlatan 2 rőf széles, $19\frac{1}{2}$ rőf hosszú 7.50, 9, 12 frt.
 1 " fehér " " $\frac{3}{4}$ " " 12 " " 3.50, 4, 5 frt.
 1 " színes " " $\frac{3}{4}$ " " 12 " " 3.50, 4, 5 frt.
 Illusion fehér, rófe 30, 40, 50, 60, 80 kr. 1, 1.50, 2 frt.
 Brüsszeli tüll $\frac{3}{4}$ széles, rófe 1.10, 1.40 kr.
 " " 4 rőf széles, rófe 2, 2.75, 3.75 kr.
 Virágos brüsszeli tüll 1, 1.50, 2, 2.75 kr.
 1 vég fehér organtin 1.75, 2, 2.49 kr.

Fehér és fekete csipke és csipkeszövet minden fajban.

Különösen ajánlhatók:

- Fehér, utánzott brüsszeli volant, kitűnően tisztíthatók s a legpompásabb 1000—2000 frtos valódi minták szerint utánozva $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{5}$ rőf széles, csak is 25, 30, 40, 60 frton darabja. Kivánatra ezen volatok rajzai megtekintés vagyis választás végett beküldetnek.
 Hasonfajú tuniquek 35, 40, 50, 60 frtig.
 Fekete csipke tuniquek a legpompásabban összeállítva, berth, vagy ilyenneművel 35, 40, 50, 100 frtig.
 Fehér tarlatának 2 rőf széles és 19 rőf hosszú, vége csak 5.50, 6, 7, 8 frt és feljebb.
 Fehér sima Illusion volant kétrét hajtva $\frac{1}{2}$ rőf széles, rófe 14 és 28 kr.
 Brüsszeli csipkeendők: 80 kr, 1, 2, 3, 4, 30 frtig.
 Valódi applicat volatok 100—1000 frtig.
 Végül még néhány szót mult heti mellékletünkről: egy magassruha derék szabásáról. Az első szám az előrészt jelöli, a második az oldalrészt, a harmadik szám a hátrészt és a negyedik szám az ujj szabását. E szabás tetszés szerint megnagyobbítható.

Számrejtvény.

Ratkovszky Vilmától.

- 2, 3, 12, 8, 28. Ellensége sok van neki;
 10, 14, 12, 22, 18. Szeretjük ezt színig teli;
 15, 8, 15, 19, 12. Borzalommal gondolunk rá;
 12, 27, 18, 11, 15, 29. Imájában vigaszt talál;
 9, 11, 26, 14, 28. Emelkedik, ha gond éri;
 20, 29, 12, 28, 11. Ágon ülve, párját nézi;
 6, 1, 15, 8, 7. Konkolyt hint a buza közé;
 9, 19, 10, 11. Szeretik ezt pletyka mellé;
 4, 14, 17, 15, 22, 12. Ez törekvésed főczélja;
 23, 24, 25, 14, 12. Tetteid ez koronázza;
 1—29 Ha ármányt szőnek ellened,
 És ha te azt kikerülted.
 E közmondást, mit feladtam,
 Elgondolhatod magadba.

Megfejtési határidő 1871-diki január 22-ke.

A f. évi 48-dik számban közölt sakkrejtvény értelme:

„A jó vég köti koszorúját a munkának!” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Boronkay Csicseri Lila, Jánossy Lajos, Jancsuska Hermin, Tell Mária, Dukai Takács Irén, Ruttkay Ilona, Ivády Nina, Ráday Boriska, Fejér Vitkovics Julia, Zsigray Istvánné, Gedeon Mariska, Sztancsek Vilma, Kiss Lőrinczné, Vajda Szerafin és Ilona, Bálint Julianna, Gyura Janka, Bartha Etelka, Baross Mária, Klein Katalin, Durneisz Irma, Bogdanovics Ignáczné, Orbán Paulin, Bodnár Anna, Brocken Kovács Emma, Haraszty Mária, Dubányi Róza, Schiffer Imréné, Jókai Irma, Malachovszky Béláné, Tormássy Mari, Ilniczky Julia, Ratkovszky Mária, Pethő Antalné, Keszeli Ferenczné, Szebeni Borbála, Vilt Szabó Teréz, Gellér Jánosné, Birkl Havranek Mari, özv. Zibai Sándorné, Jánosi Róza, Szepessy Szilágyi Lidia, Bukóvszky Regina, Pásztélyi Daniellovich Emilia, Fitos Emilia és Sarolta, Ruttkay Ilona, Jakabfalvay Emilia, Jósa Ferencz, Kalos Erzs, Hegyessy Róza.

A 47-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Jakabfalvay Emilia, Jósa Ferencz, Kalos Erzs, Hegyessy Róza.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

- 1) Boronkay Csicseri Lila: „Adrienne,” Fialka Klotild regénye, 1 kötet.
  - 2) Sváby Izabella: „Nagy szellemek,” Szana Tamástól, 1 kötet.
  - 3) Jakabfalvay Emilia: „Az Athenaeum képes naptára.
  - 4) Bogdanovics Hedvig: Néhány legújabb zenedarab.
- A nyeremények — szíves üdvözlétem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

Liszt Ferencz, Reményi Károlytól. (Arczkép.) — Féltenek az angyalok, Dalmady Győzöttől. — A rendszerinti írnök, Németh Ignácztól. — Vámgel Mihály barátomhoz, Pap Gábertől. — Morten Heléna, Pr. J.-től, — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkban van: Liszt Ferencz arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

